

Amezwaru

Taxeřqit n ujenna d temmurt

1¹ Deg umezwaru ixřeq-dd AREBBI ijenwan d temmurt.
² Tuřa tammurt texřa, u texwa u x wudem n waman yuğyen tağest, u Arruħ n AREBBI tuřa ittraħ ittass-dd x wudem n waman.

³ Uca inna AREBBI: “Ad tiři tfawt”, uca tusa-dd tfawt!⁴ Izra AREBBI belli tafawt teřbeħ uca ibđa AREBBI jar tfawt d tağest.⁵ Iřaya AREBBI tafawt ‘aziř’ u ‘tağest’ iřaya as ‘ğiřet’. Tedweř d tameddit u idweř d řřbeħ: **d ass amezwaru**.

⁶ Uca inna AREBBI: “Ad tiři ict n řqubbet di řwest n waman, ad tebđa aman x waman!”⁷ AREBBI igga řqubbet *n ujenna* uca ibđa aman i iğan swadday i řqubbet x waman i iğan sennej i řqubbet. Uca ammu i temsar.⁸ Iřaya AREBBI i řqubbet ‘ajenna’. Uca tedweř d tameddit u idweř d řřbeħ: **d ass wiss tnayen**.

⁹ Uca inna AREBBI: “Ad munen waman i iğan swadday i ujenna řar ijj n wemcan maħend ad dd-iban řbarr!” Uca ammu i temsar.¹⁰ Iřaya AREBBI i řbarr ‘tammurt’ u amuni n waman iřaya as ‘řebħur’. Uca izra AREBBI *belli* man aya iřbeħ.

¹¹ Uca inna AREBBI: “Ad dd-tesseyimi temmurt ayemmuy aziza: afsu *aziza* i izarreen zzariet d tcejjura s fruta i d itticen frutat eļařsab marka nsent s zzariet nsent dayes x wudem n temmurt!” Uca ammu i temsar.¹² Tesseyimi-dd temmurt ayemmuy aziza: afsu *aziza* i izarreen zzariet eļařsab marka nnes d tcejjura i dd itticen řyiğet eļařsab marka nsent s zzariet nsent dayes. Uca izra AREBBI *belli* man aya iřbeħ.¹³ Uca tedweř d tameddit u idweř d řřbeħ: **d ass wiss třata**.

¹⁴ Uca inna AREBBI: “Ad *din* iřint tfawin di řqubbet *n ujenna* ħima ad bđant jar wass d ħiřet, ad iřint d řimarar, d wussan itt waggen, d wussan, d isegg^wusa¹⁵ uca ad iřint d tifawin di řqubbet *n ujenna* ħima ad wcent tafawt x temmurt!” Uca

1:1 Ayub 38:4; Izhd. 33:6; 89:12; 136:5; Řex. 14:15; 17:24; Ebr. 11:3

1:3 ‘tafawt’ - aqa din ijj n řfarq jar tfawt řar ijj n uyezdiz u tfuct d itran řar ijj n uyezdiz nneyni. Tafuct d yetran aqa-ten arebbun tafawt, maca war ggin tafawt s yixef nsen.

-Tira iqeddsen qqarent aqa Arebbi d tafawt, war dayes bu tağest (*xzar 1 Yuh. 1:5*). S uyenni teđhar-dd tfawt danita maca war neqqar aqa Arebbi ixřeq-dd tafawt.

1:6 Izhd. 33:6; 104:2; 136:5; Awřn. 8:28; Ica. 42:5; Irm. 10:12; 51:15

1:7 Izhd. 33:7; 136:6; Awřn. 8:24; Izhd. 148:4.

1:9 Ayub 26:10; 38:8; Izhd. 24:2; 136:6.

1:10 ‘řebħur’ - niř ‘il’ d ‘ilawen’.

1:14 Izhd. 136:7.

ammu i temsar.¹⁶ Igga AREBBI tnayen n tfawin myarent: tafawt tameqqrant, ħima ad teħkem x wass, u tafawt tamezyant ħima ad teħkem x ġiřet, uca uřa d itran.¹⁷ Issars i-tent AREBBI di řqubbet *n ujenna* ħima ad wcent tafawt x temmurt¹⁸ u ħima ad ħekment x wass d ġiřet u ħima ad bđant jar tfawt d tağest. Uca iżra AREBBI *belli* man aya iřbeħ.¹⁹ Uca tedweř d tameddit u idweř d řřbeħ: **d ass wiss arebĕa**.

²⁰ Uca inna AREBBI: “Ejj ad dd-ssefyen waman s wařtas n *marra min di iğa* buħbeř iddaren uca ad đwen ijđad sennej i temmurt ħar mani *teğa* řqubbet *n ujenna!*”.

²¹ Ixřeq-dd AREBBI imuddaren imeqqrannen di řebħar u marra buħbeř iddaren ittenhezzan, inni zi dd-ssefyen waman, ełařsab markat nsen uca marra ijđad s wafriwen ełařsab markat nsen. Uca iżra AREBBI *belli* man aya iřbeħ.²² Ibark i-ten AREBBI, inna: “Jjem-dd řyiğet, ktarem, eemmarem aman n řebħur uca ad ktaren ijđad di temmurt.”²³ Uca tedweř d tameddit u idweř d řřbeħ: **d ass wiss xemsa**.

²⁴ Uca inna AREBBI: “Ejj temmurt ad tessuffey *marra min ħares d* buħbeř iddaren ełařsab marka nnes: řebħayem d *imuddaren* nni ittbuĕen d řmař n řexřa ełařsab marka nsen!” Uca ammu i temsar.²⁵ Igga AREBBI řmař *n řexřa* n temmurt ełařsab marka nsen, u řebħayem ełařsab marka nsent u marra *imuddaren* nni ittbuĕen x wudem n temmurt ełařsab markat nsen. Uca iżra AREBBI *belli* man aya iřbeħ.

²⁶ Uca inna AREBBI: “Ejj aney ad negg Adam, *bnadem*, di řřifet nney, deg warwas nney, uca ad ħares yiři jjeħd x iseřman n řebħar u x ijđad n ujenna u x řebħayem u x marra tammurt u x marra imuddaren nni ittbuĕen x temmu rt!”²⁷ Ixřeq-dd AREBBI Adam di řřifet nnes. Ixřeq i-t-i-dd di řřifet n AREBBI, ixřeq i-ten-dd awtem d tewtemt.²⁸ Ibark i-ten AREBBI uca inna asen AREBBI: “Jjem-dd řyiğet, ktarem, eemmarem tammurt uca arrem tt sadu uřus nwem, ħekmem x iseřman n řebħar u x ijđad n ujenna u x marra imuddaren inni ittbuĕen x temmurt!”²⁹ Inna AREBBI: “Xzarem, ad awem wcey marra afsu *aziza* i izarreĕen zzariĕet x marra wudem n temmurt uřa marra ticejjura s řyiğet ħar tcejjart nni izarreĕen zzariĕet. an aya ad awem yiři d macca.”³⁰ U i marra řmař *n řexřa* n temmurt, u i marra ijđad n ujenna u i marra min ittbuĕen x temmurt i di iğa buħbeř iddaren, ad asen yiři marra afsu *aziza* d macca i nitni.” Uca

1:15 Aewd. 4:19; Irm. 31:35

1:20 ‘ħar mani teğa řqubbet n ujenna’ - s Teibranit ‘x wudmawen n řqubbet n ujenna’.

1:22 Amz. 8:17.

1:24 ‘imuddaren’ - ixs ad yini ‘ħayawanat’.

1:26 ‘ad ħares yiři’ - s Teibranit ‘ad ħarsen yiři’, min ixs ad yini ‘ad yiři ħar iwdan ...’.

1:27 Amz. 5:1; 9:6; 1 Kur. 11:7; Afa. 4:24; Kul. 3:10

1:28 Amz. 8:17; 9:1,2,7.

1:29 ‘tacejjart’ - niy ‘aseklu’ (‘isekla’) niy ‘taddagt’ (‘tiddagin’). **afessar** - bnadem tuħa ittett aysum di řweqt nni. Awarni i řtuřan ibda bnadem ad yecc aysum (xzar Amz. 9:2-4).

1:29 Amz. 9:3; Izhd. 104:14,15.

ammu i temsar.³¹ Uca iżra AREBBI marra min igga, u xzar, tuḡa iṣbeḡ aṭṭas. Tedweř d tameddit u idweř d sṣbeḡ: **d ass wiss setta.**

2¹ Ammu i ittwakemmeř ujenna d temmurt d qaε asettef nsen n tzemmar.
² Deg wass wiss sebea ikemmeř AREBBI řxedmet nnes i igga uca yareyyeḡ deg wass wiss sebea zi marra řxedmet nnes i igga.³ Ibarek AREBBI ass wiss sebea uca iqeddes i-t, minzi dayes i yareyyeḡ zi marra řxedmet nnes i dd-iřreq AREBBI maḡend ad tt igg *amenni*.

Taxeřqit n Adam d temyart nnes

⁴ Ina d imezruyen n wexřaq n ujenna d temmurt řami dd-ttwaxeřqen deg wass i igga SIDI AREBBI tammurt d ijenwan.⁵ Uřa d ijj n cbarq war tuḡi εad di temmurt niḡ afsu n yeyyar war dd-iḡmi *εad*, minzi SIDI AREBBI war ijj anřar ad iwwet *εad* x temmurt uca war tuḡi din Adam *εad* ḡima ad ixdem tammurt.

⁶ *Xenni* tgeεεed-dd tayyut zi temmurt, tessu marra udem n temmurt.

⁷ Uca ikewwen SIDI AREBBI Adam zi teejjajt n ucař uca iřuḡ řεewin n Tudart deg wenzaren nnes. Ammu i idweř Adam d ijj n nnefs iddar.

⁸ Xenni izzu SIDI AREBBI jjennet jjihet n ccarq di εadn uca issars din Adam i igga.⁹ uca isseyimi-dd SIDI AREBBI zi temmurt kuř tacejjart tecna i řxeřrat u tmizidt i macca, uca *isseyimi-dd* tacejjart n Tudart di řwest n jjennet, uřa d tacejjart n tussna n řxar d řyar.

¹⁰ Iffey-dd ijj n yeyzar zi εadn ḡima ad issuw jjennet u ssenni immsebḡa x arebea n ijeḡifen.¹¹ Isem n *yeyzar* amezwaru d Ficun. Netta i innḡen i marra tammurt n ḡawila mani iḡa wureḡ.¹² Urey n temmurt nni iṣbeḡ. Aqa din *εawed* řebxur n ssudan d wezru n 'biril'.¹³ Isem n yeyzar wiss tnayen d Jihun. Netta i innḡen i marra tammurt n Kuc.¹⁴ Isem n yeyzar wiss třata d Ḥiddaqil. Netta i ittazřen ḡar ccarq n Accur. U iyzar wiss arebea d Lfuraṭ.

¹⁵ Iksi SIDI AREBBI Adam uca issars i-t di jjennet n εadn, ḡima ad tt ixdem u ad tt iḡḡa.¹⁶ SIDI AREBBI iweřša Adam, inna: "Zi marra ticejjura n jjennet ad tecced macca,¹⁷ maca zi tcejart n tussna n řxar d řyar war tt^εted ca zzayes, minzi deg wass i zzayes ḡa tecced, řmewt i ḡa temmteď!"

¹⁸ Inna SIDI AREBBI "War iεeddeř ad yiři Adam weḡḡdes. Ad as ggeḡ wi t ḡa iεawnen, am netta qibač nnes."

1:30 Izhd. 104:14.

1:31 Aewd. 32:4; Mk. 7:37.

2:1 'qaε asettef nsen n tzemmar' - niḡ 'marra řεeskar nsen'.

2:2 Uf. 20:11; 31:17; Aewd. 5:14; Ebr. 4:4.

2:7 1 Kur. 15:45, 47

2:8 'εadn' - isem wanita ixs ad yini 'mezri'. S uyenni tuḡa jjennet εadn d ijj n wemcan mani izemmar bnađem ad yarr mezri εlaḡsab min ixs Arebbi, war iḡi εlaḡsab min ixs bnađem.

2:9 Aša. 2:7.

¹⁹ Uca igga SIDI AREBBI zeg ucař marra řmař n řexřa, u marra ijđað n ujenna, uca indeh i-ten řar Adam řima ad iřar mammec i ten řa isemma. Mammec i řa isemma Adam kuř nnefs iddaren d wa d isem nnes. ²⁰ Igga Adam ismawen i marra řebhayem d yejđað n ujenna u i marra řmař n řexřa, *maca* i Adam war yufi wi t řa iěawnen d wi řa yiřin am netta qibač nnes.

²¹ Issehwa-dd SIDI AREBBI ijj n yiđeř yuřeę x Adam uca iřteř. *Xenni* iksi icten zi tyezdisin nnes uca iqen *amcan* nni s weysum. ²² Yarra SIDI AREBBI tayeždist tenni i iksi zi Adam d tamýart uca iwyi tt-i-dd řar Adam. ²³ Inna Adam: “Řexxu tanita aqa-tt d iyes zeg ixsan inu d aysum zeg weysum inu. Ad t’ettwasemma ‘taryazt’, *ixs ad yini ‘tamýart’*, minzi nettat t’ettwaksi-dd zeg weryaz. ²⁴ S uyenni ad ismeř weryaz di babas d yemmas, ad iqen řar temýart nnes uca ad iřin d ict n arrimet.” ²⁵ Tuřa-ten s tnayen idsen d iěaryanen, Adam d temýart nnes, uca tuřa war din ca n řehya jar asen..

Ddenb amezwaru

3¹ Tuřa ařiyar d ařraymi x marra řmař n řexřa i igga SIDI AREBBI. Inna i temýart: “Ma d tidett inna AREBBI: ‘Yarwem war tt’ettem ca zi marra ticejjura n jjennet!’” ² Tenna temýart i uřiyar “Zi řyiřeğ n tcejjura di jjennet nzemmar ad necc, ³ *maca* zi řyiřeğ n tcejjart nni di řwest n jjennet, inna AREBBI: ‘War zzayes tt’ettem, war tt třadam, řima war ttmettim.’” ⁴ Inna uřiyar i temýart: “Kenniw war t’ettmettim ca s řmewt qae, ⁵ *maca* AREBBI issen belli ass nni di zzayes i řa teccem, ad arzment tiřřawin nwem uca ad tiřim amecnaw AREBBI, ad tessnem řxar zi řřar.”

⁶ Tezra temýart belli tacejjart teřbeř i macca uca teejeb asent i tiřřawin, aqa tacejjart tegga dayes mezri mařend ad zzayes tedweř d tamýist. Xenni teksi zi řyiřeğ nnes, tecca uca tewca eawed i weryaz nnes i tuřa akides, uca netta ic ca. ⁷ Nnarzment tiřřawin nsen uca uřin ixef nsen d iěaryanen. Xenni xeyyđen tifrayer n wartu, uca ggin *zzaysent* tibantiwin i yixef nsen. ⁸ *Xenni* sřin nitni řřess n SIDI AREBBI iggur di jjennet zeg *uřuđi n* usemmiđ n wass, uca iffar Adam d temýart nnes zeg wudem n SIDI AREBBI jar tcejjura n jjennet.

⁹ Uca iřaya SIDI AREBBI Adam, inna as: “Mani teğid?” ¹⁰ Netta inna: “Sřiy i tmijja nnek di jjennet uca gg^wedey minzi necc d aearyan, xenni ffarey.” ¹¹ Inna as

2:22 1 Kur. 11:8

2:23 Mal. 2:14; Afa. 5:30,31.

2:24 ‘ict n arrimet’ - s Teibranit ‘ijj n weysum’. Awařen xsen ad inin belli aryaz d temýart nnes aqa-ten d ijj n bnamed. Man aya d tidet s minzi řawwa teffey zeg arrimet n Adam s ufus n Arebbi.

2:24 Mt. 19:5; Mk. 10:7; Afa. 5:28, 29, 31; 1 Kur. 6:16

2:25 Amz. 3:7.

3:4 2 Kur. 11:3

3:5 Yř. 8:44.

3:6 Rum. 5:12,14-21; 1 Tim. 2:14

3:10 ‘aearyan’ - niy ‘azeebud’.

Netta: “Wi d ac innan belli cek d aɛaryan? Ma teccid zi tcejart nni x cek weṣṣiy ‘Aqa ad zzayes tecced!’?” ¹² Inna Adam: “Tamyart nni d ayi tewcid, nettat tewca ayi zi tcejart uca cciy.” ¹³ Inna as SIDI AREBBI i temyart: “Manawya i teggid?” Tenna *as* temyart: “Iyarra ayi ufiyar uca cciy.”

¹⁴ Inna SIDI AREBBI i ufiyar:

“Řami teggid aya, aqa ac d amenœř jar marra řebhayem
u jar marra řmař n řexřa.

X uɛeddis nnek ad tmurded,
uca ad tecced ucař marra ussan n tudart nnek.

¹⁵ Ad ggey řeedawat jar ac d temyart,

jar zzariɛet nnek d zzariɛet nnes.

D tenni *nnes* ad teřbez azeğif nnek,

u cek ad as třebez anirz *nnes*.”

¹⁶ Inna i temyart:

“Aṭṭas i ya arniy řehriq d řewjeɛ n tarwa nnem.

S řehriq ad dd-tarwed iħenjiren,

uca yar weryaz nnem ad temmezred

maca netta ad xam iħkem.”

¹⁷ Uca inna i Adam:

“Minzi tesřid yar tmijja n temyart nnek

u teccid zi tcejart tenni x cek weṣṣiy: ‘Aqa ad zzayes tecced!’,

ad tiři temmurt d nneɛřet x ssibbet nnek.

S tamara ad zzayes tecced marra ussan n tudart nnek.

¹⁸ Isennanen d tzegg^wart i d ac dd ya tesseyimi,

uca ad tecced afsu n temmurt.

¹⁹ S tidi n uɣembub nnek ad tecced aɣrum

ař dd ya tdewřed yar temmurt i zi temmeksid,

minzi cek d acař uca yar ucař i ya dd-tdewřed.”

²⁰ Iřaya Adam isem n temyart nnes **Ĥawwa** minzi nettat d yemmas n marra inni iddaren.

3:13 Asa. 12:13.

3:14 ‘řmař n řexřa’ - marra řewħuc i iğan di řexřa, di demnet, di řyabet (*niy di tagant*), deg weɣyar u di ššeħra.

3:15 Mt. 4:1; Kul. 2:15.

3:16 1 Kur. 14:34; 1 Tim. 2:11,12; Tit. 2:5; 1 Bř. 3:6.

3:20 ‘Ĥawwa’ - isem wanita ixs ad yini ‘tenni iddaren’ niy ‘tenni itticen tudart’.

²¹ Igga SIDI AREBBI i Adam d temyart nnes arruḍ s yiřem uca yarḍ asen t.
²² Inna SIDI AREBBI: “Xzar, Adam wa aqa idweř am ijjen zzayneŷ, issen řxar d řyar. Řexxu, ejj i-t war isswazzaḍ afus nnes mařend ad iksi zi tcejjart n Tudart eawed, ad yecc u *xenni* ad iddar i řebda.” ²³ Uca issuffuŷ i-t SIDI AREBBI zi jjennet n Eadn řima ad ixdem tammurt i zi tuŷa immeksi. ²⁴ Yuzzeř x Adam uca igga ikiruben ccarq i jjennet n Eadn d yijj n ssif itteřduduq, ittecđiđiř ssa d ssa i uessi x webriđ ęar tcejjart n Tudart.

Qayin d Habil

4¹ Issen Adam řawwa, tamyart nnes, uca teysi s ddeyset uca turuw-dd Qayin, tenna “Jjiŷ-dd aryaz, d SIDI!” ² *Xenni* eawed turuw-dd umas Habil. Tuŷa Habil d ameksa n wuři u Qayin iruř ixeddem tammurt.

³ Uca awarni ussan imsar belli Qayin iqeddem ict n tewhibt zi řřięet n temmurt i SIDI. ⁴ Iqeddem Habil eawed zeg imenza n wuři nnes, zeg yenni ęar ięa tadunt ařas. Ixzar SIDI ęar Habil d tewhibt nnes. ⁵ *Maca* ęar Qayin d tewhibt nnes war d as yarri ca taynit. Uca ixeyyeq Qayin ařas, inneqřeb as uęembub. ⁶ Inna SIDI i Qayin: “Mayemmi txeŷyqed? Mayemmi i d ac inneqřeb uęembub? ⁷ Mařa teggid mliř ma war *din* ittiři usgeeed uca mařa war teggid mliř, ddenb aqa-t izzeř ęar tewwart. Mezri nnes ęarek, *maca* ittxeřsa cek ad xas tseęed.” ⁸ Issiweř Qayin ak-d Habil umas. Uca imsar am řan nitni deg iyyar, belli Qayin ikkar ęar umas Habil uca inŷa i-t.

⁹ Inna SIDI i Qayin: “Mani ięa umac Habil?” Inna: “War ssineŷ. Ma necc d amehday x uma?” ¹⁰ Uca inna Netta: “Min teggid? Aqa tmijja n idammen n umac sęuyyun-dd ęari zi temmurt. ¹¹ Řexxu, aqa cek d menęuř zi temmurt tenni yarezmen aqemmun nnes řima ad teqbeř idammen n umac zeg ifassen nnek. ¹² Xmi i ęa txedmed x temmurt, war tdikk^wiř ad ac tewc marra jjeħd nnes uca cek ad tiřid d amennejru d ametluę di temmurt.” ¹³ Xenni inna Qayin i SIDI: “Leiřab inu imęar ařas x tzemmar inu”. ¹⁴ Aqa Cek ass-*a* tuzzeřed xafi zeg uęembub n temmurt-*a* uca zeg uęembub nnek ad ttwaffareŷ, ad iřiŷ d amennejru d ametluę di temmurt uca ad yiři marra wenni d ayi ęa yafen ad ayi ineŷ.” ¹⁵ Xenni inna as SIDI: “S uya marra wenni i ęa inęen Qayin, ad zzayes

3:21 2 Kur. 5:1-5

3:24 'ikiruben' - ict n lmarka n lmalakat iqeddsen.

4:1 'Qayin' - isem wanita ixs ad yini 'aęra' niŷ 'min ittwarekssben'.

4:2 'Habil' - isem wanita ixs ad yini 'tayyut' niŷ 'amedlu' niŷ 'řefwar' niŷ 'min iceddun' niŷ 'min ifennan'. S uyenni idweř isem nnes d aceyyar ęar min d as i ęa imsaren umi i d as inŷa umas. Ad tefna tudart nnes deŷya am ict n tayyut teeddu. 'ameksa' - niŷ 'aniči'.

4:4 Ebr. 11:4.

4:8 Mt. 23:35; 1 Yř. 3:12; Yah. 11.

4:10 Ebr. 12:24.

4:12 Awřn. 28:17.

4:14 Ayub 15:20,21.

ntaqmen sebɛa n twařawin.” Uca igga SIDI řeřamet i Qayin belli marra wenni t ęa yafen war t ineqq.

Tarwa n Qayen

¹⁶ Xenni iffey-dd Qayin zeg wudem n SIDI uca iruř izeddey di temmurt n Nud, ccarq n Ɛadn..¹⁷ Issen Qayin tamęart nnes uca teysi s ddeyset uca turuw-dd Ɔanux. Tuęa *Qayen* ibna ict n tendint uca iřaya as i tendint amecnaw isem n mmis Hanux..¹⁸ Ittwaruw-dd Ɛirad i Ɔanux u Ɛirad ijja-dd Miřuya’il u Miřuya’il ijja-dd Matuca’il u Matuca’il ijja-dd Lamak..¹⁹ Imřec Lamak tnayen n temęarin. Icten qqaren as Ɛada, tenneęni qqaren as Tsilla..²⁰ Turuw-dd Ɛada Yabal. Netta idweř d babatsen i imezday n iqiđan u i imeksawen n řebhayem..²¹ Isem n umas tuęa d Yubal wenni tuęa d babatsen i marra inni ittiraren řgambri d temja..

²² Tsilla turuw-dd Ɛawed Tubal-Qayin, amziř n imziřen n marra inni ixeddmn s nnęas d wuzzař. Ućmas n Tubal-Qayin *tuęa-tt* d Naema..

²³ Inna Lamak i temęarin nnes, Ɛada d Tsilla: “Sřent i tmijja inu, a timęarin n Lamak! Sřent ęar min ęa inię. Aęa nęię aryaz i uyezzim inu d uęenjir i uyeddim inu..²⁴ Aęa ad nntaqmen zi Qayin sebɛa n twařawin, maca zi Lamak sebɛa u-sebɛin n twařawin.”

Axřaq n Cit

²⁵ Yudef Adam Ɛawed x tamęart nnes uca turuw-dd nettat aęenjir. Třaya as Cit, minzi *tenna*: “AREBBI iwca aęi zzarięet nneęni deg wemcan n Habil, minzi Qayin inęa i-t.”²⁶ I Cit Ɛawed, uřa i netta, ittwaxřeq-dd useymi uca igga as Anuc. Řexdenni ibda bnađem s uřaęi x Yišem n SIDI.

4:16 ‘Nud’ - isem wanita ixs ad yini ‘atlae’ nię ‘aweddar’ nię ‘tarewřa’ (*xzar Izhd. 56:9*).

4:17 ‘Hanux’ - isem wanita ixs ad yini ‘wenni ittceřaren’ nię ‘wenni ikemmřen’. Tuęa Ɔanux d ijj n bnađem s wuř ikemmřen ęar Arebbi.

4:18 ‘Ɛirad’ - isem wanita ittęennan ak-d ‘Ɛarad’ (*xzar řxř. 21:1*). Ad tay ad yiři řmeena nnes ‘ezeř’ nię ‘arweř’. Inneęni qqaren aęa dayes řmeena ‘amezduy n tendint’. ‘Miřuya’il’ - isem wanita ixs ad yini ‘wenni ittawten zi Arebbi’. ‘Matuca’il’ - ad tay ad yiři řmeena n yišem wanita ‘aryaz n Arebbi’ nię ‘min iena Arebbi?’ Inneęni qqaren aęa-t d ‘aryaz n tazaęit’. ‘Lamak’ - ad tay ad yiři řmeena n yišem-a ‘wenni ięhden’.

4:19 ‘Ɛada’ - isem wanita ixs ad yini ‘tunger’ nię ‘azři’. Uřa d tamęart n Eisu řayan as s yišem-a (*xzar Amz. 36:2, 4 u Amz. 26:34, 35*). ‘Tsilla’ - isem wanita ixs ad yini ‘tiři’.

4:20 ‘Yabal’ - isem wanita ixs ad yini ‘iřzar’ nię ‘aman ittazřřen’. ‘imeksawen’ - nię ‘inićan’.

4:21 ‘Yubal’ - ad tay qqaren tt i ‘iřzar’ nię ‘tammurt yuffen’. Inneęni qqaren tt i ‘tmijja’ nię ‘addaz’.

4:22 ‘Tubal-Qayin’ - ad tay isem-a wanita ixs ad yini ‘amziř, maca řmeena war ięi itwassnen nican’. ‘Naema’ - isem wanita ixs ad yini ‘ieizzen’ nię ‘yarđan’.

4:23 ‘imezzuęen’ - nię ‘imejjan’.

4:24 *Amz. 4:15*.

4:25 ‘Cit’ - isem wanita ixs ad yini ‘wenni ikessin amcan n wenneęni’ nię ‘wenni ittwaggen deg wemcan n wenneęni’. Man aya ixs ad yini aęa Arebbi iwca i Ɔawwa ijj n mmis deg wemcan n Habil.

4:26 ‘Anuc’ - isem wanita ixs ad yini ‘bnađem’ nię ‘aryaz’.

Tarwa n Adam

1 Im. 1:1-27

5¹ Wa d adllis n imezruyen n yinni dd-ittwaxeṛqen zi Adam. Ass min di igga AREBBI Adam, igga i-t di ṣṣifet n AREBBI.² Awtem d tewtemt ixṛeq i-ten-dd. Ibark i-ten uca iṛaya asen s yisem 'Adam', *bnadem*, deg wass i di ten dd-ixṛeq..³ Awarni ṛami iddar Adam mya u-tṛatin n isegg^wusa, ijja-dd *aḥenjir* deg warwas nnes u di ṣṣifet nnes uca iṛaya as Cit.⁴ Awarni ṛami dd-ijja Cit, iddar Adam *ead* temn-mya n isegg^wusa, ijja-dd iḥenjiren d ṥenjirin.⁵ Ammu i iddar Adam tesea-mya u-tṛatin n isegg^wusa uca immut.⁶ Awarni ṛami iddar Cit mya u-xemsa n isegg^wusa, ijja-dd Anuc..⁷ Awarni ṛami dd-ijja Anuc, iddar Cit *ead* temn-mya u-sebea n isegg^wusa, ijja-dd iḥenjiren d ṥenjirin.⁸ Ammu i iddar Cit tesea-mya u-teneac n isegg^wusa uca immut.⁹ Awarni ṛami iddar Anuc tessein n isegg^wusa, ijja-dd Qinan..¹⁰ Awarni ṛami dd-ijja Qinan, iddar Anuc *ead* temn-mya u-xemmestac n isegg^wusa, ijja-dd iḥenjiren d ṥenjirin.¹¹ Ammu i iddar Anuc tesea-mya u-xemsa n isegg^wusa uca immut.¹² Awarni ṛami iddar Qinan sebein n isegg^wusa, ijja-dd Mahalal-Il.¹³ Awarni ṛami dd-ijja Mahalal-Il, iddar Qinan *ead* temn-mya u-rebein n isegg^wusa, ijja-dd iḥenjiren d ṥenjirin.¹⁴ Ammu i iddar Qinan tesea-mya u-ecra n isegg^wusa uca immut.¹⁵ Awarni ṛami iddar Mahalal-Il xemsa u-settin n isegg^wusa, ijja-dd Yara d..¹⁶ Awarni ṛami dd-ijja Yarad, iddar Mahalal-Il *ead* temn-mya u-tṛatin n isegg^wusa, ijja-dd iḥenjiren d ṥenjirin.¹⁷ Ammu i iddar Mahalal-Il temn-mya u-xemsa u-tessein n isegg^wusa uca immut.¹⁸ Awarni ṛami iddar Yarad mya u-tnayen u-settin n isegg^wusa, ijja-dd Ḥanux..¹⁹ Awarni ṛami dd-ijja Ḥanux, iddar Yarad *ead* temn-mya n isegg^wusa, ijja-dd iḥenjiren d ṥenjirin.²⁰ Ammu i iddar Yarad tesea-mya u-tnayen u-settin n isegg^wusa uca immut.²¹ Awarni ṛami iddar Ḥanux xemsa u-settin n isegg^wusa, ijja-dd Matucalah..²² Awarni ṛami dd-ijja Matucalah, yuyur Ḥanux ak-d AREBBI teṛt-mya n isegg^wusa, ijja-dd iḥenjiren d ṥenjirin..²³ Ammu i iddar Ḥanux teṛt-mya

5:1 Amz. 1:26; 9:6; 1 Kur. 11:7.

5:2 'deg wass i di ten ixṛeq' - s Teibranit 'deg wass i di dd-ttwaxeṛqen'.

5:2 Amz. 1:26; Mt. 19:4; Mk. 10:6.

5:3 'Cit' - isem wanita ixs ad yini 'deg wemcan n'. Idweṛ Cit d mmis n Ḥawwa deg wemcan n Habil wenni i inya Qayin.

5:4 1 Im. 1:1.

5:6 'Anuc' - isem wanita ixs ad yini 'bnadem' niṛ 'aryaz'. Aṭṭas di lmeena n 'bnadem ifennan'.

5:6 Amz. 4:26.

5:9 'Qinan' - isem wanita ixs ad yini 'agṛa' niṛ 'Imulk' niṛ 'ṛeucc' niṛ 'tazeddiyt'.

5:9 1 Im. 1:2.

5:12 'Mahalal-Il' - isem wanita ixs ad yini 'asemḥar zi Arebbi'.

5:15 'Yarad' - isem wanita ixs ad yinni 'ijjen wenni i dd-iqarrsen zi'.

5:18 'Ḥanux' - xzar Amz. 4:17.

5:18 1 Im. 1:3.

5:21 'Matucalah' - isem-a wanita ixs ad yini 'aryaz s ffitca' niṛ 'wenni dd-ittwassekken' niṛ 'aryaz wenni ḡar iḡa ict n ureqqas niṛ ict n tabrat'.

5:21 Yah. 14.

5:22 Ebr. 11:5.

u-xemsa u-settin n isegg^wusa. ²⁴Yuyur Ҳанux ak-d AREBBI uca war ittwif ead minzi AREBBI ikxi i-t.

²⁵Awarni řami iddar **Matucalah** mya u-sebea u-tmanyin n isegg^wusa, ijja-dd La mak. ²⁶Awarni řami dd-ijja Lamak, iddar Matucalah *ead* sebea-mya u-tnayen u-tmanyin n isegg^wusa uca ijja-dd iћenjiren d tћenjirin. ²⁷Ammu i iddar Matucalah tesea-mya u-tesea u-settin n isegg^wusa uca immut.

²⁸Awarni řami iddar **Lamak** mya u-tnayen u-tmanyin n isegg^wusa, ijja-dd aћenjir. ²⁹Iřaya isem nnes Nuћ uca inna: “Wa ad aney issfewwej x řxedmet nney d tamara n ifassen nney, minzi SIDI aqa ineř tammurt!” ³⁰Awarni řami dd-ijja Nuћ, iddar Lamak *ead* xemsa-mya u-xemsa u-tesein n isegg^wusa uca ijja-dd iћenjiren d tћenjirin. ³¹Ammu i iddar Lamak sebea-mya u-sebea u-sebein n isegg^wusa uca immut.

³²Tuяa **Nuћ** iddar xemsa-mya n isegg^wusa, uca *xenni* Nuћ ijja-dd Cam d Ҳam d Yafat.

Tuеeffna n iwdan

6¹Řami bdan iwdan ad ktaren di temmurt uca urwent asen-dd yessitsen, ²aqa zřin arrawen n AREBBI belli yessis n bnađem cnant uca ksin timyarin i yixef nsen zi marra tinni ixđaren nitni. ³*Xenni* inna SIDI: “War ittyimi Arruћ inu ittmenya řebda ak-d bnađem, aqa-t d ddat zi ssibbet n uweddar nnes. Ad iřin wussan *n tudart* nnes mya u-eicrin n isegg^wusa.”

⁴Deg wussan nni tuяa ‘nifilim’, ‘*inni iwdan*’, di temmurt uca awarni man aya eawed, umi dd-udfen arraw n AREBBI yar yessis n iwdan uca urwent asen-dd. Nitni d ‘jywaheř’ n zman nni, d iryazen s yisem. ⁵Izra SIDI belli řyar n bnađem d aћtas x temmurt uca marra řemwayař n uxarreř n wuř nnes d aceffan kuř ass. ⁶Uca indem SIDI umi igga bnađem di temmurt uca iqęes as wuř nnes. ⁷Inna SIDI: “Ad mћiy x wudem n temmurt bnađem i dd-xeřqey, bnađem ak-d řebhayem d *imuddaren* ittbuеen uřa d ijđađ n ujenna, minzi nedmey umi ten ggiy.” ⁸*Maca* Nuћ yufa arđa di titћawin n SIDI.

5:24 Ebr. 11:5.

5:25 ‘Lamak’ - ad tay ixš ad yini isem-a ‘wenni ijehden’ niy ‘amwađec’.

5:29 ‘Nuћ’ - isem-a wanita ixš ad yini ‘afewwej’.

6:1 ‘iwdan’ - s Teibranit ‘bnađem’, uřa di ayet wiss 2.

6:2 ‘arrawen n Arebbi’ - man aya ixš ad yini ‘lmalakat’. Xzar Ayub 1:6; 2:1, 38:7. Maca lmalakat war zemarent ad adfent x yessis n bnađem, maca ad tay s tseћhart nsent u umi bdant ad zedęen deg iryazen d temyarin (*am jinun*) ggin zzaysen arrawen nni iggin axmi ‘jywaheř’. Jywaheř nni sfesden jjiř n bnađem uřa d zzaricet n temyart i zi iwaed SIDI AREBBI Amsenjem nnes, lmasiћ (*xzar Amz. 3:15*). S uyenni tuяa ittxeřša i SIDI AREBBI ћima ad iћkem x ddunect marra ařami igga tћufan ad dd-yas x temmurt. Mыр Nuћ i iqqimen iddar ak-d twacunt nnes. SIDI AREBBI iћebbes uřa d lmalakat nni iggin aya (*xzar 1 Bř. 3:19, 20, 2 Bř. 2:4 u Yah. 6, 7*).

6:3 ‘nnes’ - s Teibranit ‘nsen’.

6:4 ‘nifilim’ - s Teibranit ina d ‘inni iwdan’. Nessen aqa-ten d iwdan imyaren aћtas mayar nufa awař-a uřa deg Wedlis Iqeddsen di řectab ‘Di řexřa’ 13:33. S uyenni nessen aqa isem wanita iceyyar yar ‘jywaheř’.

6:5 Amz. 8:21; Ayub 15:16; Awřn. 6:14; Irm. 17:9; Mt. 15:19; Rum. 3:10,11,12; 8:6.

Nuḥ d tṭufan

⁹Ina d imezruyen n yinni dd-ittwaxeṛqen zi Nuḥ. Tuya Nuḥ d aryaz d amsegged ikmeṛ jar marra jjiṛat nni iddaren akides. Yuyur Nuḥ ak-d AREBBI.
¹⁰Uca ijja-dd Nuḥ tṛata n iḥenjiren: Cam d Ḥam d Yafat. ¹¹Tuya tammurt d ict n řxarbet di tiṭṭawin n AREBBI u tuya temmurt teccur s lɛunf. ¹²Ixzar AREBBI yar temmurt, u xzar, aqa-tt d řxarbet, maɣar marra ddat tuya txarreb abrid nnes x temmurt.
¹³Inna AREBBI i Nuḥ: “Aneggar n marra ddat aqa-t ztat i wudem inu, minzi tammurt teccur s lɛunf zzaysen. Aqa ad ten teḥḥiy ak-d temmurt. ¹⁴Egg i yixef nnek ijj n uɣarrabu s ukeccuḍ n umerzi uca egg ixxamen am řeɛcuc deg uɣarrabu. Yeḡef aɣarrabu zi daxeṛ u zi barra s tizeft. ¹⁵Ammu ittxeṣṣa ad t tegged: tuzzeḡgart n uɣarrabu *ad tiři* teṛt-mya n iyaḡen u tiru n uɣarrabu *ad tiři* xemsin n iyaḡen u řueṛa nnes *ad yiři* tṛatin n iyaḡen. ¹⁶Ittxeṣṣa ad tegged ict n tburjet i tfawt sennej i uɣarrabu uca ad tt tkemmṛed anect n ijj n uɣiř zi sennej. Ad tegged tawwart n uɣarrabu deg uyezdis nnes. Ad tegged tizedday n wadday d tinni n wiss tnayen *di řwest* d tinni n wiss tṛata *sennej*. ¹⁷Aqa Necc ad ssekkey sseḥṛet n waman x temmurt ḥima ad teḥḥiy sadu ujenna marra ddat i di iḡa arruḥ n tudart. Marra min iḡan di temmurt ad idṛeq i buḥbeṛ. ¹⁸*Maca* ad ssbeddey řeāhd inu akidek uca cek ad tadfed yar uɣarrabu, cek d iḥenjiren nnek d temɣart nnek d temɣarin n iḥenjiren nnek akidek. ¹⁹Uca zi marra min iddaren, zi kuř ddat, ad tessidfed yar uɣarrabu tyuya, ḥima ad ddaren akidek: ittxeṣṣa ad yiři d awtem d tewtemt. ²⁰Ad yarek dd-tas tyuya zi marra ḥima ad teḥdid tudart nsen: zeg ijdaḍ ełahsab markat nsen, zi řebhayem ełahsab markat nsent u zi marra *imuddaren* nni ittbueen x temmurt ełahsab markat nsen. ²¹Uca cek, ksi i yixef nnek zi marra macca i ittwaccan uca smun i-t yarek, ḥima ad ac yiři d macca uca uřa i nitni.” ²²Uca igga Nuḥ am mammec marra i xef t iweṣṣa AREBBI, ammu i *t* igga.

7¹Inna SIDI i Nuḥ: “Adef cek d marra *řaḡ n* taddart nnek deg uɣarrabu, minzi zriy cek d amsegged ztat i wudem inu di jjiř-a. ²Zi marra řebhayem n řeḥṛař ad yarek teksid sebea, sebea, awtem d tewtemt nnes, u zi řebhayem n řeḥram

6:9 Amz. 5:22.

6:10 ‘Cam’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘isem’. ‘Ḥam’ - ixs ad yini ‘igwa’ niy ‘iḥma’. ‘Yafat’ - isem wanita ixs ad yini ‘wenni ittwažegeɛ aṭtas’ niy ‘innurezmen’.

6:12 ‘marra ddat’ - man aya ixs ad yini ‘kuř bna dem’.

6:14 ‘tizeft’ - awař ‘tizeft’ di Teibranit dayes řemcani. Izemmar ad yini ‘afeddi’ niy ‘ttaman n ufeddi’. Xzar Uf. 21:30 u řxř. 35:32. S uyenni mařa ittwařfdi ijj bna dem aqa man aya ixs ad yini belli uřa d ddnub nnes ad iřin ttwayemsen.

6:15 ‘iyaḡen’ - ijj n uɣiř eřayen 50 cm niy azyen n mitru.

6:18 1 Bṭ. 3:20; 2 Bṭ. 2:5.

6:22 Amz. 7:5; Ebr. 11:7.

7:1 Amz. 6:9; 2 Bṭ. 2:5.

tyuya, awtem d tewtemt nnes.³ Uřa zeg ijdađ n ujenna ittxeřša ad teksid sebea d sebea, awtem d tewtemt, ĥima ad teĥdid zzariet *n sen* i tudart di marra tammurt,⁴ minzi xmi i ya edun ead sebea n wussan Necc ad jjeř anřar ad iwwet x temmurt arebein n wussan d arebein n ĝyaři uca ad teĥĥiř zeg wudem n temmurt marra min iĝan, d min ggiř Necc.”⁵ Uca igga Nuĥ am mammec kuřci i xef t iweřša SIDI.⁶ Tuřa Nuĥ d mmis n setta-mya n isegg^wusa řami dd-tusa sseĥřet n waman x temmurt.⁷ Uca yudeř Nuĥ řar uřarrabu di ssibbet n waman n sseĥřet, *netta d* iĥenjiren nnes d temřart nnes d temřarin n iĥenjiren nnes akides..⁸ Zi řebĥayem n řeĥřař u zi řebĥayem n řeĥram u zeg ijdađ u zi marra min ittbueen x *wudem n* temmurt⁹ tudeř tyuya s tyuya řar Nuĥ deg uřarrabu, awtem d tewtemt am mammec iweřša AREBBI Nuĥ.¹⁰ Awarni sebea n wussan insar belli aman n sseĥřet usin-dd x temmurt.¹¹ Deg usegg^was wiss setta-mya zi tudart n Nuĥ, deg uyur wiss tnařen, deg wass wiss sbeetac n uyur *n ni*, deg wass-a nni, tuřa sseřfen-dd marra řeunřarat n waman yuĝřen uca ttwarezment tburjatin n ujenna.¹² Tuřa anřar iqqim iccat s jjeĥd x temmurt arebein n wussan d arebein n ĝyaři.¹³ Deg wass nni *n ni* tuřa Nuĥ yudeř řar uřarrabu ak-d Cam d Ĥam d Yafat, ayt n Nuĥ, uřa d tamřart n Nuĥ ak-d třata n temřarin n iĥenjiren nnes akidsen,¹⁴ nitni d marra markat n řmař *n řexřa* d marra markat n řebĥayem d marra markat n *imuddaren* inni ittbueen x temmurt d marra markat n ijdađ, marra ajdiđ d marra *min řar iĝa* afriwen.¹⁵ Zi marra ddat i di iĝa arruĥ n tudart, tudeř tyuya s tyuya řar Nuĥ řar uřarrabu.¹⁶ U zi marra ddat i dd-yusin, yudeř ijj n wewtem d ict n tewtemt am mammec *t* yumur AREBBI. Uca iqqen SIDI *tawwart* awarni as.¹⁷ Tuřa sseĥřet x temmurt arebein n wussan uca geeden waman uca ssegeeden ařarrabu ařami igeeed sennej i *wudem n* temmurt.¹⁸ Gaeden waman uca mmarenen-dd ařtas sennej i temmurt uca yuyur uřarrabu x wudem n waman.¹⁹ Gaeden aman ařtas s wařtas, ařami marra idurar yueřan i din iĝan sadu marra ajenna, dewřen dřin.²⁰ Uřřen waman xemmeřac n iyaĝen sennej i idurar uca dřin idurar.²¹ Marra ddat i ittenhezzen x temmurt idřeq i buĥbeř nnes, ijdađ d řebĥayem, řmař *n řexřa*, marra *imuddaren* ittbueen, inni ittbueen x wudem n temmurt u marra iwdan.²² Marra min di iĝa řeewin n arruĥ n tudart řarsen deg wenzaren nsen zi marra min din *iĝan* x řbarr, immut.²³ Uca marra min din iĝan x wudem n temmurt ittwamĥa, zi bnađem ař řmař d *imuddaren* inni ittbueen d ijdađ n ujenna. Ina ttwateĥĥan zi temmurt. Nuĥ weĥĥdes i iqqimen d marra min kides i iĝan deg uřarrabu.²⁴ Gaeden waman x temmurt mya u-xemsin n wussan.

7:2 Lawi 11.

7:5 Amz. 6:22.

7:7 Mt. 24:38; Lk. 17:27; 1 Bř. 3:20.

7:21 Lk. 17:27.

7:23 2 Bř. 2:5.

8¹ Uca ixarreš AREBBI di Nuḥ d marra řmař *n řexřa* d marra řebhayem i tuya akides deg uřarrabu. Igga AREBBI ad yekk ijj n usemmiđ x temmurt uca arsan waman. ² Belleen řeunřarat n waman yuřyen d tburjatin n ujenna uca ibedd wenzar zeg ujenna. ³ U am dd-ttasen ttrařen, dewřen-dd waman zi temmurt. U awarni xemsamya n wussan neqsen waman. ⁴ Deg uyur wiss sebea, deg wass wiss sbeętaç n uyur *nmi*, yarsa uřarrabu x idurar n Ararat. ⁵ Qqimen waman neqqsen ař uyur wiss eecra. Deg uyur wiss eecra, deg *wass* amezwaru n uyur, řharent-i-dd tqiccatin n idurar. ⁶ Awarni řami edun arebein n wussan, yarzem Nuḥ taburjet n uřarrabu nni *dayes* tuya igga ⁷ uca issekk abayerř. Wanita iffey, iqqim ittrař ittass-dd ařami bđan waman ttazyen x temmurt. ⁸ Xenni issekk ssenni tadbirt, řima ad izar, ma aman neqsen x wudem n temmurt. ⁹ *Maca* war tufi tadbirt mani i ya tessars tařeqqa n uđar nnes uca teeqeb-dd řares řar uřarrabu, minzi aman tuya aten *ead* x wudem n marra tammurt. Isswizzeđ afus nnes, iřtef i-tt uca issidef i-tt-i-dd řares deg uřarrabu. ¹⁰ Iraja ead sebea n wussan nneyni, *xenni* issekk tadbirt eawed zeg uřarrabu. ¹¹ Uca tadbirt teeqeb-dd řares řar tmeddit, u xzar, aqa afar n zzitun deg uqemmmum nnes. *Xenni* ifhem Nuḥ belli aman neqsen zi temmurt. ¹² Iraja ead sebea n wussan, *xenni* issekk tadbirt *eawed* uca nettat war řares dd-teeqib ead. ¹³ Deg usegg^was wiss settamya u-wařit, deg *uyur* amezwaru, deg *wass* amezwaru n uyur nni, uřyen waman x temmurt. Iksi Nuḥ aseqqaf n uřarrabu, ixzar řar barra, udem n temmurt aqa yuřey. ¹⁴ Deg uyur wiss tnayen, deg wass wiss sebea u-eicrin n uyur *nmi*, tuzey temmurt. ¹⁵ Xenni issiweř AREBBI ak-d Nuḥ, inna: ¹⁶ “Ffey zeg uřarrabu, cek d temyart nnek d iřenjiren nnek d temyarin n iřenjiren nnek akidek. ¹⁷ Marra min iddaren i iřen akidek zi marra arrayem, zeg ijdadž, zi řmař u zi marra *imuddaren* nni ittbučen x temmurt, ejj i-ten ad ffyen akidek, ejj i-ten ad mřarracen x temmurt, ad arren řyřęet uca ad mmarenyen x temmurt.” ¹⁸ Iffey Nuḥ d iřenjiren nnes d temyart nnes d temyarin n iřenjiren nnes akides. ¹⁹ Marra řmař *n řexřa*, marra min ittbučen, d marra ijdadž, d marra min ittenhezzen x temmurt ffyen zeg uřarrabu elañřab řaęat nsen. ²⁰ Ibna Nuḥ ijj n uealřar i SIDI uca iksi zi marra řmař n řeřřař u zi marra ijdadž n řeřřař uca iqeddem tiyarřa n wecmađ x uealřar. ²¹ Uca icemm SIDI řefwařet ittfulřen uca inna SIDI deg wuř nnes: “War tteiqqibey ead ad neeřey tammurt x ssibbet n bñadem, minzi min dd-itteffyen zeg wuř n bñadem d aceffan waha zi temzi nnes. War tteiqqibey ead ad wtey marra min iddaren am mammec ggiy. ²² Marra ussan i ya teqqim temmurt teęa, ad tiři tyarza d tmeyra, teřmeđ d řeřmu, anebdu d řmecta uca ass d řiřet war ttbeddin *emmarř*.”

8:17 Amz. 1:22,28; 9:1.

8:20 ‘aealřar’- niy ‘řmedbeř’.

8:20 Lawi 11.

8:21 Amz. 6:5; Awřn. 22:15; Mt. 15:19. Mk. 7:21-23

8:22 ‘tyarza’ - niy ‘amud’. ‘tameyra’ - niy ‘tafersit’.

8:22 Irm. 33:20,25.

Řeahd n Arebbi ak-d Nuḥ

9¹Xenni ibarek AREBBI Nuḥ d iḥenjiren nnes uca inna asen: “Jjem-dd řyiḡet, marenyem u eemmarem tammurt!²Tigg^wudi d řurret zi kenniw ad iřint x marra řmař *n řexřa*, x marra ijdađ u ujenna u x marra min ittbuēen x temmurt u x marra iseřman n řebḥar: aqa mmewcen deg ufus nwem. ³Marra min ittbuēen, min iddaren, ad awem yiři d macca. Necc ad awem t wcey marra, am d awem wciy uřa d afsu aziza,⁴maca ddat ak-d buḥbeř nnes i iḡan d idammen nnes, war t tt^ettem..⁵D tidett ad ttarey idammen nwem n řeemur nwem, ad ten ttarey zeg ifassen n marra imuddaren, uřa zeg ifassen n bnađem, u zeg ifassen n umas n kuř bnađem ad ttarey řeemar n bnađem..⁶Wi i ya issizzřen idammen n bnađem, idammen nnes ad ten ssizzřen s ufus n bnađem, minzi AREBBI igga bnađem di řřifet nnes..⁷U kenniw, jjem-dd řyiḡet, iřim de wařtas, mřarrcem di temmurt uca iřim deg wařtas xas.”

⁸Uca issiweř AREBBI ak-d Nuḥ d iḥenjiren nnes nni řares, inna: ⁹“Necc, *xzar* Necc ttegey Řeahd inu akidwem u ak-d zzariēet nwem awarni awem ¹⁰u ak-d marra buḥbeř iddaren nni iḡan akidwem, ak-d ijdađ, ak-d řmař uca ak-d marra řmař *n řexřa* x temmurt inni akidwem, *wah* zi marra min dd-iffyen zeg uyarabu ař marra min iddaren x temmurt. ¹¹Ad ggey Řeahd inu akidwem, aqa marra arrayem *s řeemar* war ggur ad ittwakkes ead s waman n sseḥřet u war ggur ad din tiři ead sseḥřet i ya yareddġen tammurt.” ¹²Xenni inna AREBBI: “D ta ad tiři d řeēamet n Řeahd tenni i ya ggey jar ayi d kenniw d marra řeemar iddaren akidwem, i *marra* jjiřat *i řebda*. ¹³Ad ggey řqews inu deg iseynuten u wanita ad yiři d řeēamet n Řeahd jar ayi d temmurt. ¹⁴Xmi i ya bđiy iseynuten x temmurt, xenni ggur ad imsar belli řqews-a ad dd-iđhar deg iseynuten. ¹⁵Xenni ad idarey Řeahd inu jar ayi d kenniw d marra řeemar iddaren n marra arrayem. War dd-ddikk^wiřen waman d sseḥřet eawed maḥend ad sřarqen marra arrayem. ¹⁶Ad dd-iđhar řqews-a deg iseynuten, ad t zarey ad idarey Řeahd i řebda jar AREBBI d marra řeemar iddaren jar marra arrayem i iḡan x temmurt.” ¹⁷Uca inna AREBBI i Nuḥ: “D ta d řeēamet n Řeahd inu wenni i ya ggey jar ayi d marra arrayem i iḡan x temmurt.”

9:1 Amz. 1:28; 8:17.

9:3 Amz. 1:29.

9:4 Lawi 3:17; 7:26; 17:14; 19:26; Aewd. 12:23.

9:5 Uf. 21:12,28.

9:6 Amz. 1:27; Iġd. 4:13; Mt. 26:52; Asa. 13:10.

9:7 Amz. 1:28; 8:17.

9:9 Ica. 54:9.

Tarwa n Nuḥ

¹⁸ Tarwa n Nuḥ inni dd-iffyēn zeg uyarrabu *tuya aten d* Cam d Ḥam d Yafat. Ḥam tuḡa d babas n Kenēan. ¹⁹ Ina d trāta n iḥenjiren n Nuḥ. Zzaysen ttwabezzēen *iwdan* di marra tammurt. ²⁰ Ibda Nuḥ *ixeddem* am ufeḡaḡ, igga ijj n umarjuē n uḡiṛ izzu dayes tizayarin. ²¹ *Umi* iswa binu, iscar uca icarra ixef nnes di ṛwest n uqiḡun nnes. ²² Izra Ḥam, babas n Kenēan, tuēaryent n babas uca inna t i tnayen n aytmas di barra. ²³ Ksin Cam d Yafat ca n werruḡ, ssarsen t x tyarḡin nsen uca uyuren yar ḡeffar, dṛin tuēaryent n babatsen. Arrin ayembub nsen yar ḡeffar, war zṛin ca tuēaryent n babatsen. ²⁴ Ifaq-dd Nuḥ zi ssekra nnes uca idweṛ yargeb x min d as igga mmis amaḡuz. ²⁵ Inna: “D ameneuṛ *i yeḡa* Kenēan! Ad yiṛi d amsexxar ḡae n imsexxaren i aytmas!” ²⁶ Uca inna: “Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Cam. Kenēan ad yiṛi d amsexxar i nitni. ²⁷ Zeema ad iwessee AREBBI tazeddiyt i Yafat, iṛi ad izdey deg iqidān n Cam u Kenēan ad asen yiṛi d amsexxar.” ²⁸ Awarni i sseḡṛet iddar Nuḥ *ead* teṛt-mya u-xemsin n isegḡusa. ²⁹ Ammu i iddar Nuḥ tesa-mya u-xemsin n isegḡusa, xenni immut.

Tarwa n Cam, Xam d Yafit

1 Im. 1:1-27

10 ¹ Ina d imezruyen n yinni dd-ittwaxeṛḡen zeg ayt n Nuḥ: Cam, Ḥam d Yafat. Ttwarwen asen-dd iḥenjiren awarni i sseḡṛet.

² **Iḥenjiren n Yafat** *tuya aten d* Jumar, Majuj, Maday, Yawan, Tubal, Macik d Tiras.

³ Iḥenjiren n Jumar, *tuya aten d* Ackanaz, Rifat d Tujarma.

⁴ Iḥenjiren n Yawan *tuya aten d* Ilica, Tarcic d Ikittiyyen d Idudaniyyen.

⁵ Zzaysen i ttwabḡant tegzirin n ṛegnus di temmura nsen, kuṛ ijjen eḡaḡsab iṛes nnes uca *marra* eḡaḡsab ṛaḡ nsen u di ṛegnus nsen.

⁶ **Iḥenjiren n Ḥam** *tuya aten d* Kuc, Miṣrayim, Fuḡ d Kenēan.

⁷ Iḥenjiren n Kuc *tuya aten d* Siba, Ḥawila, Sabta, Raēama d Sabtaka. Iḥenjiren n Raēama *tuya aten d* Caba d Dadan.

⁸ Kuc ijja-dd Nimrud. Wanita ibda ad yiṛi d jjiheṛ di temmurt. ⁹ Wa tuḡa d anegmar d ameqqran zḡat i wudem n SIDI. Xenni qqaren: ‘Anegmar ameqqran amecnaw Nimrud zḡat i wudem n SIDI.’ ¹⁰ Amezwar n tgeldit nnes tuḡa atent

9:18 ‘Kenēan’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘tammurt iwaṡan’.

9:18 Amz. 6:10.

10:1 1 Im. 1:4

10:2 ‘Jumar’ - ‘wenni bṛa ṛeib’ niḡ ‘wenni ikemṛen’. ‘Majuj’ - niḡ ‘Maxux’, niḡ ‘Magug’.

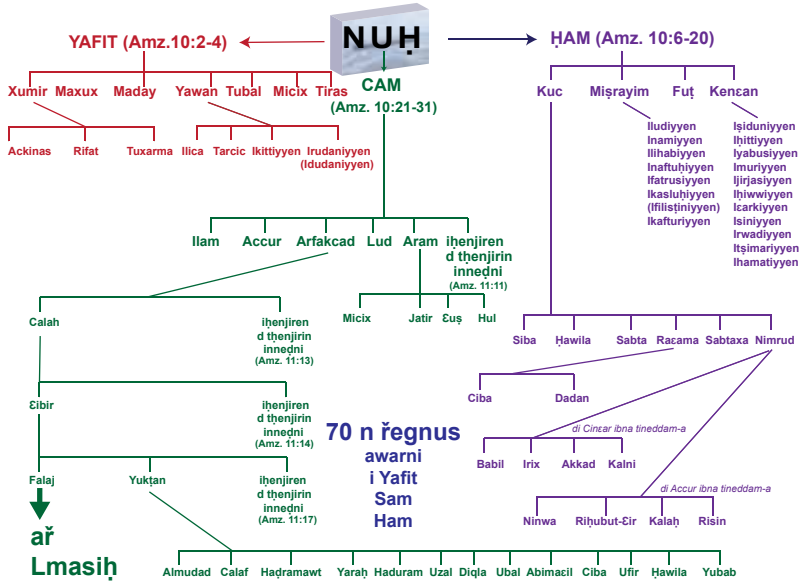
10:2 1 Im. 1:5.

10:4 ‘Ikittiyyen d Idudaniyyen’ - ixs ad yini ‘tiḡebbaṛ n Kit d Dudan’.

10:6 1 Im. 1:8.

10:8 1 Im. 1:10.

JJADIRA N ʔEGNUS

d tineddam n Babil d Irix d Akkad d Kalni di temmurt n Cinear. ¹¹ Zi temmurt nni dd-iffey yar Accur uca ibna Ninwa, Riḥubut-Ēir d Kalah ¹² d Risin jar Ninwa d Kalah, nettat d tandint tameqqrant. ¹³ Mişrayim ijja-dd Iludiyen, Ieanamiyyen, Ilahabiyyen, Inaftuḥiyyen, ¹⁴ Ifatrusiyyen, Iksaluḥiyyen, inni zi dd-iqqarşen Ifilistiyyen, uʔa d Ikafturiyyen. ¹⁵ Kenean ijja-dd Şidun, amenzu nnes, d Hit ¹⁶ d Uyabusi d Umuri d Ujirjaci ¹⁷ d Uḫiwwiy d Uearaqiy d Usiniy ¹⁸ d Urwadi d Uşamari d Uḫamati. Awarni as zeğʔent marra řağat n Kenean. ¹⁹ Tuya aymir n Ikeneaniyyen zi Şidun yar Xirar aʔmi d Yazza u ssenni yar Sadum d Emurra d Adma d Şabuyim aʔ Lacæ. ²⁰ Ina d ayt n Ham eļaḥsab řağ nsen, eļaḥsab iʔsawen nsen, di timmura nsen u di řegnus nsen.

²¹ I Cam, wenni d jedd n marra ayt n Eabir, umas n Yafat, ameqqran, ttwarwen as-dd eawed ihenjiren. ²² Ihenjiren n Cam *tuya aten d* Eilam, Accur, Arfakcad, Lud d Aram.

10:19 'Xirar' - isem-a wanita ixs ad yini 'amcan i newjiwen'. 'Yazza' - isem-a wanita ixs ad yini 'jjehd'. 'Adma' - isem-a wanita ixs ad yini 'tammurt tazegge'wajt'. 'Şabuyim' - isem-a wanita ixs ad yini 'iyayden n wezḫar' niḫ 'azri n wezri' niḫ 'iebbuzen' niḫ 'tandint n řeekar'.
 10:22 Amz. 11:10; 1 Im. 1:17.

²³ Iḥenjiren n Aram *tuya aten d* Euṣ d Ḥul d Jatir d Mac.

²⁴ Arfakcad ijja-dd Calah u Calah ijja-dd Eabir..

²⁵ Ttwarwen-dd i Eabir tḥayen n iḥenjiren. Ijjen qqaren as Falaj, minzi deg wussan nnes t^twafeḡeq temmurt, u qqaren as i umas Yuqṭan.

²⁶ Yuqṭan ijja-dd Almudad, Calaf, Haḡarmawt, Yarah,

²⁷ Haduram, Uzal, Diqla, ²⁸ Eubal, Abimayil, Caba, ²⁹ Ufir, Ḥawila d Yubab. Marra ina *tuya aten d* iḥenjiren n Yuqṭan. ³⁰ Tammurt mani tuya zeddyen *tuya-tt* zi Mica aṣ Safar, adrar n ccarq.

³¹ Ina d ayt n Cam eḷaḥsab ṛaḡat nsen u eḷaḥsab iṣsawen nsen, di temmura nsen u eḷaḥsab ṛegnus nsen.

³² Tina d ṛaḡat n iḥenjiren n Nuḥ, eḷaḥsab mammec dd-xeṛqen, di ṛegnus nsen. Zzaysen i zi ttwabḡan ṛegnus di temmurt awarni i sseḥṛet.

Ṣṣummet n Babil

11 ¹ Tuya marra tammurt s yiṛes d ijjen u s ṛharḡ d ijjen. ² U imsar ṛami fesyen iqiḡan nsen *uca ffyen-dd* zi ccarq, ufin ijj n ṛewḡa di temmurt n Cinṛar uca *qqimen* zeddyen dinni. ³ Nitni nnan, kuṣ ijj i wenneyni: “Araḡem-dd, ad negg izra zi tṛaxt, ad ten nesseḡma!” Ammu i d asen tedweṣ tṛaxt d azru u acarmuḡ *idweṣ* ṡarsen d tarrist. ⁴ *Xas* uca nnan: “Zid, ad nebna ict n tendint d ict n ṣṣummet, taqiḡcat nnes *ad dd-taweḡ* ṡar ujenna u jjem aneṡ ad negg ijj n yisem i neccin, ḡima war nettemsebḡi ca x wudem n marra tammurt.”

⁵ *Xenni* ihwa-dd SIDI ḡima ad iḡar tandint d ṣṣummet nni bnan tarwa n bna dem.

⁶ Inna SIDI: “Xzar, aqa-ten d ṛḡens d ijjen u marra ina ṡarsen ijj n yiṛes. Wa d beddu n min ṡa ggen. Ṙexxu war din min ten issbedden x webrid nsen nni nwan ad ggen. ⁷ Araḡem-dd, ad nehwa uca ad nessxarweḡ iṛes nsen, ḡima kuṣ ijjen war ifehhem *ead* iṛes n wenni t yudsen.” ⁸ Ammu i ten izuzzar SIDI ssenni x wudem n marra tammurt uca ssbedden ṛebni n tendint. ⁹ Ammu i d as ṛayan *i tendint nni* s yisem n ‘Babil’, minzi din issxarweḡ SIDI iṛes n marra tammurt u ssenni i ten izuzzar SIDI x wudem n marra tammurt.

10:24 1 Im. 1:18.

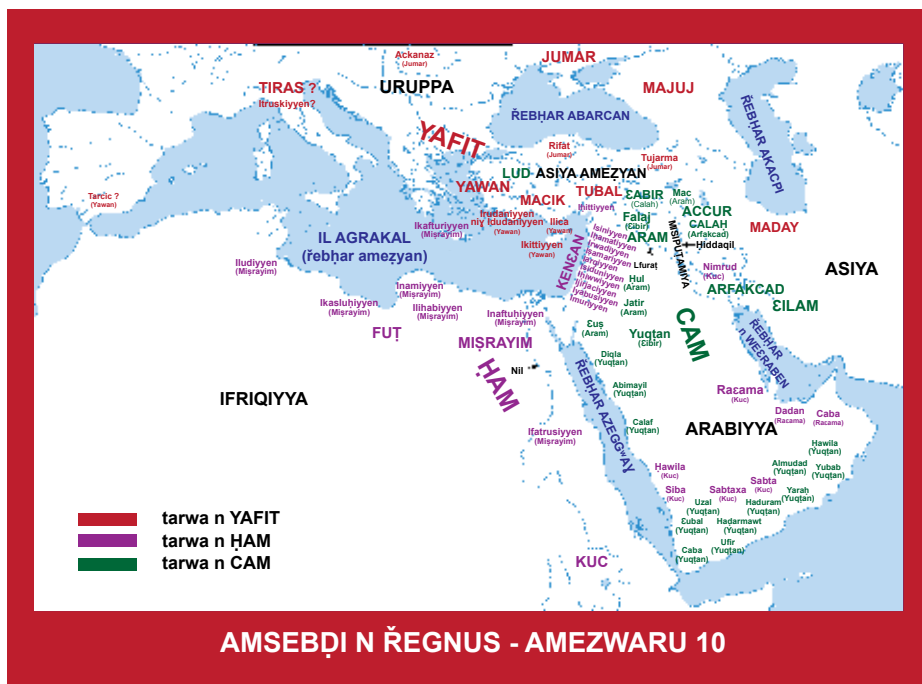
10:25 ‘Falaj’ - isem wanita ixs ad yini ‘abetṭu’ niṡ ‘afeḡeq’. ‘tettwafeḡeq’ - awaṛ-a izemmar ad iceyyar ṡar (1) ubetṭu n iwdan umi SIDI ibetṭa iṛes nsen uca dewṛen nitni ad ssiwṛen eṛam kuṣ iṛsawen jar asen (*xzar Amz. 11:1-9*), niṡ ṡar (2) ubetṭu n umaḡal (niṡ ‘*ḡdunnit*’) deg iziynan, ixs ad yini Amrika, Ifriqiyya, Asiya, Ustraliya d Urupa, mayar deg umezwaru tuya tammurt d ijj n wemcan (*xzar Amz. 1:9, 10*). ‘Yuqṭan’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘amezyan’.

11:2 Amz. 10:10.

11:4 Aewd. 1:28

11:8 Aewd. 32:8; Ṙex. 17:26.

11:9 ‘Babil’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘axarweḡ’ niṡ ‘Arebbi issxarwad’.

AMSEBĐI N ҘEGNUS - AMEZWARU 10

Tarwa n Cam

1 Im. 1:1-27

¹⁰Ina d imezruyen n yinni dd-ittwaxeřqen zi Cam. Umi tuya ęar Cam mya n iseggwusa, ijja-dd Arfakcad, tnyen n iseggwusa awarni i sseřret. ¹¹Awarni řami dd-ijja Arfakcad, iddar Cam *ead* xemsa-mya n iseggwusa uca ijja-dd iřenjiren d thenjirin.

¹²Iddar Arfakcad xemsa u-třatin n iseggwusa, *xenni* ijja-dd Calah. ¹³Awarni řami dd-ijja Arfakcad Calah, iddar *ead* arebea-mya u-třata n iseggwusa uca ijja-dd iřenjiren d thenjirin.

¹⁴Iddar Calah třatin n iseggwusa, *xenni* ijja-dd Ҙabir. ¹⁵Awarni řami dd-ijja Calah Ҙabir, iddar *ead* arebea-mya u-třata n iseggwusa uca ijja-dd iřenjiren d thenjirin.

11:10 *afesarr* - deg wedlis Amezwaru 5:32 neqqar aqa Cam ittwařeqed-dd awarni řami tuya Nuř yares 500 n iseggwusa. Deg useggwas wiss setta mya n tudart n Nuř tabda sseřret (*Amz. 7:11*). Tuya tusa-dd sseřret ijj n useggwas x temmurt. Ak-d ineymsen i nufa deg wawařen n aya-ya nessen aqa Nuř tuya yares 502 n iseggwusa řami dd-ittwaxeřq Cam. 'Cam' - isem-a wanita ixs ad yini 'isem'.

11:10 *Amz. 10:22-31; 1 Im. 1:17*.

11:11 *afesarr* - aqa Cam idweř yares 600 n iseggwusa. S uyenni tuya ead iddar řami tuya Ibrahim yares 50 n iseggwusa.

11:12 'Salah' - isem wanita ixs ad yini 'řesnař' niy 'arraw'.

11:14 'Eabir' - isem wanita ixs ad yini 'tammurt n ujemmad'.

¹⁶Iddar Eabir arebea u-třatin n isegg^wusa, *xenni* ijja-dd **Falaj**.¹⁷ Awarni řami dd-ijja Falaj, iddar Eabir *ead* arebea-mya u-třatin n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d thenjirin.

¹⁸Iddar Falaj třatin n isegg^wusa, *xenni* ijja-dd **Raeuw**.¹⁹ Awarni řami dd-ijja Raeuw, iddar Falaj *ead* mitayen u-tesea n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d thenjirin.

²⁰Iddar Raeuw tnayen u-třatin n isegg^wusa, *xenni* ijja-dd **Saruj**.²¹ Awarni řami dd-ijja Saruj, iddar Raeuw *ead* mitayen u-sebea n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d thenjirin.

²²Iddar Saruj třatin n isegg^wusa, *xenni* ijja-dd **Nařur**.²³ Awarni řami dd-ijja Saruj Nařur, iddar *ead* mitayen n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d thenjirin.

²⁴Iddar Nařur tesea u-eicrin n isegg^wusa, *xenni* ijja-dd **Tarař**.²⁵ Awarni řami dd-ijja Nařur Tarař, iddar *ead* mya u-teseařac n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d thenjirin.

²⁶Iddar Tarař sebein n isegg^wusa, *xenni* ijja-dd **Abram**, Nařur d Haran.

²⁷**Ina d imezruyen n yinni dd-ittwaxeřqen zi Tarař**. Tarař ijja-dd Abram, Nařur d Haran u Haran ijja-dd Luř.²⁸ Immut Haran ztat i babas Tarař di temmurt mani dd-ixřeq netta, di Ur n Ikaldaniyyen.²⁹ Uca ksin Abram d Nařur i yixef nsen timyarin. Isem n temyart n Abram tuya-t d Saray u isem n temyart n Nařur d Milka, yeęis n Haran, babas n Milka d Yiska.³⁰ Saray tuya-tt war dd-tettiruw, tuya war řares bu uřenjir.³¹ Uca iksi Tarař Abram, mmis, d Luř mmis n Haran, mmis n mmis, d Saray, tasřit nnes, tamyart n mmis Abram, uca nitni ffyen jmię zi Ur n Ikaldaniyyen, ĥima ad rařen řar temmurt n Kenean. Iwřen řar Ĥaran uca zedyen dinni.³² Umi tegga Tarař mitayen u-xemsa n isegg^wusa, immut Tarař di Ĥaran.

11:16 'Falaj' - isem wanita ixs ad yini 'abeřtu' niř 'afeęeq'.

11:18 'Raeuw' - isem wanita ixs ad yini 'ameddukkeř'.

11:18 1 Im. 1:25.

11:20 'Saruj' - isem wanita ixs ad yini 'tasetřa' niř 'řfare'.

11:22 'Nařur' - isem wanita ixs ad yini 'aneffeř yuęyen'.

11:24 'Tarař' - isem wanita ixs ad yini 'amcan n ureyyeř'.

11:26 'Abram' - isem-a wanita ixs ad yini 'tababat ięuęen' niř 'babas n Aram'.

11:27 Jac. 24:2; 1 Im. 1:26.

11:29 Amz. 22:20.

11:30 Amz. 16:1,2; 18:11,12.

11:31 'Ikaldaniyyen' - Ikaldaniyyen tuya zedyen di jįwayeř n Ur, ict n tendint di tgeldit n Misuputamiya. Deg wussan-a nessen belli jįwayeř n Misuputamiya aqa-ten d ccamal n Leiraq. Af i řexxu ařas n iwdan di ccamal n Leiraq ssawareř n tutlayt n Tkaldanit.

11:31 Jac. 24:2; Nař. 9:7; Řex. 7:4.

ASAFAR n IBRAHIM (Amezwaru 12)

Tařayit n Arebbi x Abram

12¹Inna SIDI i Abram: “Ffey zi temmurt nnek, zi temmurt mani dd-txeřqed u zi taddart n babac, ruř yar temmurt i d ac ya ssecney.² Ad zzayek dd-suffıey ij n řgens imyar, ad cek barkey u ad ssemyarey isem nnek uca iři d cek *æawed* d lbaraka.³ Ad barkey wenni cek i ya ibarken d wenni cek i ya ineeřen, ad t neeřey. Dayek i ya ttwabarkent marra tiqebbař n temmurt.”
⁴Uca iruř Abram am mammec d as inna SIDI, uca iruř Lut akides. Tuya Abram yares xemsa u-sebein n isegg^wusa umi dd-iffey zi Ĥaran.⁵ Uca indeh Abram Saray tamyarť nnes, d Luř mmis n umas, d marra agřa i yarebřen, d iwadan d řmař nni dd-kesben di Ĥaran. Ffıen *zi Ĥaran* ĥima ad rařen yar temmurt n Kenzan uca iwđen yar temmurt n Kenzan.⁶ Iřwa Abram zi temmurt nni yar wemcan n Cakim ař tacejart n yigg n Mura. Di řweqt nni tuya lkenaniyyen *zeddyen* di temmurt....
⁷Iban-dd SIDI i Abram, inna as: “I zzarieet nnek umi i ya wcey tammurt-a.” Uca ibna din ij n uealřar *min xef issars tayarřt* i SIDI wenni d as dd-ibanen....

12:1 Řex. 7:3; Ebr. 11:8.

12:3 Amz. 18:18; 22:18; 26:4; Řex. 3:25; Gal. 3:8.

12:5 Řex. 7:4.

12:6 ‘Cakim’ - isem wanita ixs ad yini ‘tařruđt’ niy ‘æerur’. ‘tacejart n yigg’ - niy ‘ibejji’. Isem nnes s tlatinit ‘Pistacia Terebintus’, xzar Amawal Amectuř n Omar Kerdja (424, 437).

12:6 Amz. 10:18,19; 13:7.

12:7 ‘æalřar’- niy ‘řmedbeh’.

12:7 Amz. 13:15; 15:18; 17:8; 24:7; 26:4; Aæwd. 34:4.

⁸Xenni iëdu ssenni yar idurar i iğan x ccarq n Bayt-Il uca iwta dinni iqidan nnes. Ijja Bayt-Il x jjihet n řyarb u Eay x ccarq. Din ibna ijj n uealřar i SIDI uca iřaya Isem n SIDI..

⁹Awarni man aya ifsi Abram iqidan nnes, immuřti *zeg wemcan yar wemcan*, yar *Temmurt n Ljanub*.

Abram di Miřra

¹⁰Idweř řaz di temmurt uca ikemmeř Abram x webrid nnes yar Miřra ĥima ad izdey din am ubarrani, minzi *tuya řaz* imyar di temmurt. ¹¹Řami dd-tiwed řweqt nni umi tuya ittadef yar Miřra, inna i Saray, tamyart nnes: “Xzar, aqa ssney belli cem d temyart dayes azri. ¹²Xmi cem i ya řaren Imiřriyyen, zemmaren ad inin: ‘Ta d tamyart nnes!’, ad ayi nyen uca ad cem jjen di tudart. ¹³Ini aqa cem d ućma, ĥima ad ayi yiři řxir di řřwee nnem uca ad iqqim řeemar inu iddar i cem.”

¹⁴Imsar umi yudef Abram yar Miřra, řrin Imiřriyyen belli tamyart teřbeĥ ařřas.

¹⁵Uřa d řřukkam n Fireun řrin tt uca ssemyaren tt yar Fireun uca iwyen tt yar taddart n Fireun. ¹⁶Uca imřuref *Fireun* mlih ak-d Abram di řřwee nnes. *Ammu* i iksi uęi d ifunasen d tfunasin d yeyyař d isemyan d tiyya d teyyař d iřeyman..

¹⁷*Maca* SIDI iwta Fireun d *aytbab n* taddart nnes s jrrayeĥ myarent di řesbab n Saray, tamyart n Abram. ¹⁸*Xenni* Fireun iřaya-dd i Abram, inna as: “Manawaya i dayi teggid? Maayar war d ayi tennid belli nettat d tamyart nnek? ¹⁹Mayemmi tennid: ‘Nettat d ućma!’, ařami tt ggiy necc d tamyart i yixef inu? Řexxu xzar, aqa ac tamyart nnek, ksi *tt*, tbeeded!” ²⁰Yumur Fireun iryazen nnes xas uca ssqebbden t ak-d temyart nnes u ak-d marra min tuya řares.

Abram d Luř farqen

13¹Yuyur xenni Abram zi Miřra yar *Temmurt n Ljanub n Kenean*, netta d temyart nnes, ak-d marra min řares, d Luř akides. ²Abram tuya řares ařřas n wagřa d řebhayem d nnuqart d wurey. ³Uca immuřti *zeg wemcan yar wemcan* zi *Temmurt n Ljanub* yar Bayt-Il ař amcan mani tuya ięa uqiđun nnes qbeř, jar Bayt-Il d Eay, ⁴ař amcan n uealřar i tuya igga qbeř, *min xefissars tiyarřa d tewhibin*, uca dinni i iřaya Abram Isem n SIDI. ⁵Uca Luř, wenni yuyuren ak-d Abram, tuya řares eawed uęi d ifunasen d tfunasin d iqidan. ⁶Tammurt war d asen tiriw ĥima ad zedyeŋ jmie, minzi agra nsen imyar ařřas ař war zemmaren

12:8 ‘Bayt-Il’ - isem wanita ixs ad yini ‘taddart n Arebbi’. ‘Eay’ - isem wanita ixs ad yini ‘řxarbet’.

12:13 Amz. 20:12; 26:7.

12:16 ‘iřeyman’ - aqa nican, min yidar Wedlis Iqeddsen x iřeyman di Israil u di temmura nneyni di Ccarq Ameřwasu d iřeyman s yijj n tgeerurt waha.

12:17 Izhd. 105:14.

13:3 Amz. 12:8.

13:4 Amz. 4:26; 12:8.

ad *din* zedyen jmie.⁷ Uca imsar umcubbec jar imeksawen n řebhayem n Abram d imeksawen n řebhayem n Luř. Tuća Ikeneaniyyen d Ifiriziyyen zeddyen řexdenni di temmurt.⁸ Inna Abram i Luř: “War ittiři ead umcubbec jar ayi d cek, jar imeksawen inu d imeksawen nnek, minzi neccin d iryazen awmat en.⁹ Ma war din ttwasee n temmurt zzatec? Ttzawgey cek ad xafi tebđid, ma x uzeřmađ, niy x yefus! Mařa cek truħed x yeffus, necc ad raħeý x uzeřmađ.”

¹⁰ Issgeeeed Luř tamuyři nnes uca izra adewwar n *yeyzar n* L'Urdun tuća marra iswa. Qbeř areddeğ zi SIDI tuća Sadum d Eamurra amecnaw jjennet n SIDI, amecnaw tammurt n Miřra xmi dd ya tased yar řuyar. ¹¹ Uca ixđar Luř i yixef nnes marra adewwar n *yeyzar n* L'Urdun u ifsi Luř iqıđan nnes *uca yuyur* yar ccarq. *Ammu i* msebđan nitni iijen x wenneyini.

¹² Abram izdey di temmurt n Kenean u Luř izdey di tneddam n udewwar *n L'Urdun*, iwta iqıđan nnes ař Sadum. ¹³ Iryazen n Sadum tuća aten d ieffanen d imednab ak-d SIDI ař řtarf. ¹⁴ Awarni řami xas imsebđa Luř, inna SIDI i Abram: “Sarreh řexxu tiřawin nnek, texzared zeg wemcan mani teğid yar ccamal, yar ljanub, yar ccarq u yar řyarb, ¹⁵ minzi marra tammurt i t'ettwařid, ad ac tt wceý, i cek d zzarišet nnek i řebda.¹⁶ Ad ggeý zzarišet nnek amecnaw taeejjajt n temmurt, ĥima, mařa ĥed izemmar ad iħseb taeejjajt n temmurt, uřa d zzarišet nnek tzemmar eawed ad t'ettwaħseb.¹⁷ Kkar, cuq di temmurt di tuzzeğgart nnes d tiru nnes, minzi i cek umi tt i ya wceý.” ¹⁸ *Xenni* ikkes Abram iqıđan nnes uca yuyur ad izdey yar tcejjura n yigg n Mamri, inni iğan di Ĥabrun. Dinni ibna iij n uealřar i SIDI.

Abram ifekk Luř uca imsagar ak-d Malkiřadiq

14¹ Deg wussan n Amrafil, ajeğid n Cinear, d Ariyuc, ajeğid n Illasar, d Kidurlaeumer, ajeğid n Eilam, d Tidal, ajeğid n Juyim, imsar belli ² ina ggın řbaruđ ak-d Bira, ajeğid n Sadum u ak-d Bircae, ajeğid n Eamurra, u *ak-d* Cinab, ajeğid n Adma, u *ak-d* Cimibar, ajeğid n řabuyim, u *ak-d* ujeğid n Bilae, wenni iğan d řuyar. ³ Marra ina munen di řewđa n teyzurt n Siddim, aqa d řebħar Ameğah. ⁴ Tuća arebbren tenēac n isegg^wusa i Kidurlaeumir, *maca* yar usegg^was wiss řreřřac yewwyyen. ⁵ Uca deg usegg^was wiss arbeēac yusa-dd Kidurlaeumir d ijeğiden inni *iğan* akides uca yeřben x Irafawiyyen di

13:6 Amz. 36:7.

13:7 'imeksawen' - niy 'iničan'.

13:7 Amz. 12:6.

13:9 Amz. 20:15; 34:10.

13:13 Amz. 18:20; Ĥiz. 16:49.

13:15 Amz. 12:7; 15:7,18; 17:8; 26:4; Aewd. 34:4; Řex. 7:5.

13:16 Amz. 15:5; 17:4; Aewd. 10:22; Irm. 33:22; Rum. 4:17,18; Ebr. 11:12.

13:18 Amz. 14:13.

14:3 'řebħar Ameğah' - niy 'İll Ameğah'.

Actirut-Qarnaym, x Izuziyyen di Ham, x Imitiyyen di Cawa-Qaryatayim.⁶ u x Ixuriyyen deg idurar nsen n Saer ař Faran, wenni *iřan* zzat i řexřa.⁷ *Awarni aya* dewřen-dd, usin-dd řar Eayn-Micfat, wenni d Qadac, uca řerben *x yewdan nni izeddyen di* marra tammurt n Iemaliqiyyen u eawed x Imuriyyen inni izeddyen di Hařřun-Tamar.

⁸ *Xenni* iffey ujeřid n Sadum d ujeřid n Eamurra d ujeřid n Adma d ujeřid n řabuyim d ujeřid n Bilae, aqa-tt d řuyar, uca ruřen ad kidsen ggen řbaruđ di řewđa n teyzurt n Siddim.⁹ ak-d Kidurlaeumir, ajeřid n Eilam d Tideal, ajeřid n Juyim, d Amrafil, ajeřid n Cinear, d Aryuk, ajeřid n Illasar: arebea n ijeřiden *ggin řbaruđ* ak-d xemsa.¹⁰ Tuřa řewđa n teyzurt n Siddim tecur s wanuten n tizeft uca arewřen ijeřiden n Sadum d Eamurra uca wđan daysen u inni iqqimen arewřen řar idurar.¹¹ Ksin marra ařřa n Sadum d Eamurra d marra macca i xeznen uca uyuren.¹² Ksin eawed Luř, mmis n umas n Abram, d wagřa nnes uca ruřen. Netta tuřa izeddeř di Sadum.

¹³ *Xenni* yusa-dd ijjen zeg inni yarewřen uca inna i Abram, Aeibrani, wenni tuřa izeddyen řar tcejura n yigg n Mamri, Amuriy, umas n Ackul d Eanir. Nitni d arfiqen di řeahd n Abram.¹⁴ *Řami* isřa Abram belli umas řřfen t d ameřbus, yiwi *iryazen* inni idarben i umenyi, inni dd-ittwaxeřqen di taddart nnes, di teřt-mya u-tmentac, uca idřar i-ten ař Dan.¹⁵ S řiret bđan xasen nitni, netta d imsexxaren nnes, uca iyřeb xasen uca idřar i-ten řar *tendint n* řuba, tenni *iřan* x uzeřmađ n Dimacq.¹⁶ Yarra-dd marra ařřa uřa d umas Luř d wagřa nnes uřa d timyarin d řgens.

¹⁷ Umi dd-ieqeb, awarni řami iyřeb netta x Kidurlaeumir u x ijeřiden nni tuřa akides, iffey xenni ujeřid n Sadum řima ad t iřqa di řewđa n Teyzurt n Cawa, tenni iřan d Tayzurt n Ujeřid.¹⁸ U Malkiřadiq, ajeřid n Calim, yiwi-dd ayrum d binu. Netta tuřa d Akehhan n Arebbi, Ameuři x kuřci.¹⁹ Ibark i-t, inna as: “Ad ittwarek Abram zi Arebbi, Ameuři x kuřci, wenni iggin ajenna d temmurt.

²⁰ Ad ittwarek Arebbi, Ameuři x kuřci, wenni isellmen iyrimen nnek deg ifassen nnek!” Uca *Abram* iwca as řeecur n marra.

²¹ Uca inna ujeřid n Sadum i Abram: “Ewc ayi marra min *iddaren*, maca ksi ařřa i yixef nnek.”²² *Maca* Abram yarra-dd x ujeřid n Sadum: “Aqa ssegeedeř afus inu řar SIDI Arebbi, Ameuři x kuřci, wenni iggin ajenna d temmurt, *juuřey*

²³ mařend war kessiř afiřu niř tařezzemt n sandaliyat uřa ca n řřajet zi marra

14:5 ‘Irafawiyyen’ - ij n řgens n jywaheř amecnaw Ianaqiyyen d Izuziyyen d Imiyyen. Isem wanita uřa d isem n marra řegnus-a inni jar asen jywaheř.

14:5 Amz. 15:20; Aewđ. 2:10,11.

14:7 ‘Eayn-Micfat’ - isem wanita ixs ad yini ‘anu n řřukm’. ‘Kades’ - isem wanita ixs ad yini ‘amqeddas’. ‘Hařřun-Tamar’ - isem wanita ixs ad yini ‘azbar n tini’.

14:9 ‘ajeřid n Juyim’ - ixs ad yini ‘ajeřid n řegnus’.

14:13 ‘Aeibrani’ - tanita d twařa tamezwarut i ntaf isem-a deg Wedlis Iqeddsen. Deg wedlis ‘Ameswaru’, udem 39, ayat 4 d 17 uřa deg wudem 41, ayat 21 ntaf isem-a am uceyyar řar Yusuf u deg wedlis Ameswaru (Amz. 43:32) am ij n uceyyar řar marra ihenjiren n Yaequb (xzar eawed Amz. 40:15).

14:13 Amz. 13:18.

14:18 ‘Malkiřadiq’ - isem wanita ixs ad yini ‘ajeřid amsegged’ niř ‘ajeřid d antiqqi’.

14:18 Ebr. 7:1,2,3.

min iġan nnek, ħima war teqqared: ‘Necc sstejjarey Abram!’²⁴ War yari dayes bu tasyart! Myir min ccin ibriyēn d tesyart n iryazen nni kidi iruħen, Anir d Ickul d Mamri, ejj i-ten ad ksin tasyart nsen!”

Řeahd n Arebbi ak-d Abram

15¹ Awarni man aya yusa-dd wawař n SIDI yar Abram di tmezriwt. Inna as “War tteggwed ca, Abram, Necc d aseřqi i cek, řmunet nnek temyar ařtas *d Necc*.”² Uca inna Abram: “Sidi inu, SIDI, min d ayi ya tewced, mayar necc ad raħey ammu břa mmi u Alieazir zi Dimacq ad yiři *amecnaw* ‘mmi’ x wagřa n taddart inu?”³ Inna Abram eawed: “Xzar, war d ayi tewcid zzariet, s uyenni, *wenni iġan amecnaw* mmi n taddart inu, ad yiři d awrit inu!”⁴ Uca xzar, awař n SIDI yusa-dd yares, inna: “War cek iwarret ca wa, maca wenni i ya iffyen zzayek ad yiři d awrit nnek.”⁵ Issuffey i-t yar barra, inna: “Xzar yar ujenna, řesbed itran, mařa tzemmed ad ten řesbed!” Uca inna as: “Ammu i ya tiři zzariet nnek.”⁶ Netta yumen di SIDI uca iħseb as t-i-dd d tasegda...

⁷ Inna as eawed: “Necc d SIDI, wenni cek dd-yiwyen zi Ur n Ikaldaniyyen, ħima ad ac wcey tammurt-a d řwart.”⁸ Netta inna: “Sidi inu, SIDI, s minzi i ya ssney belli ad tt wartey?”⁹ Inna as Netta: “Awi ayi-dd ict n tyenduzt n řřata n iseggwusa d ijj n iyayd n řřata n iseggwusa d ijj n icarri n řřata n iseggwusa d ict n tejlilleħt d ijj n wedbir d amezyan.”¹⁰ Netta yiwi-dd yares marra man aya, ibđa ten x wezyen u igga kuř azyen qibač i wenneyni, *maca* war ibđi ca ijdad. ¹¹ Hwan-dd ijdad ittkeccaden x imurđas, *maca* Abram yuzzeř xasen. ¹² Yar uyeġay n tfuct, imsar aqa yusa as-dd i Abram ijj n yiđeş yuġey, xzar, tiggwudi *d* taġest ihedqen wđan-dd xas. ¹³ *Xenni* inna i Abram: “Ssen s tidett aqa zzariet nnek ad tiři d tabarranect deg ict n temmurt i war iġin nnes uca ad asen xedmen *am isemyan* u nitni ad xasen ggen ayiř arebea-mya n iseggwusa.”¹⁴ Maca řgens umi ya xedmen am isemyan, ad xasen ħekmey eawed, uca awarni man aya ad ffyen s wagřa imyar. ¹⁵ Cek *maca* ad traħed yar řejdud nnek s řehna uca ad cek nedřen am umeccaybu iweqqar. ¹⁶ Jjiř wiss arebea ad dd-ieqeb danita, minzi *řqedd n* řmuęsiyyet n Imuriyyen ead war ikemmeř.”¹⁷ Řami teyři tfuct uca tedweř d taġest, tuya din afarran iddexxnen u iedu ijj n

15:1 Izhd. 16:6; 18:3; 19:12.

15:2 ‘Alieazir’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni yar iġa Arebbi d amecawen nnes’ niy ‘wenni umi iwca Arebbi afus’.

15:3 ‘zzariet’ - ixs ad yini ‘tarrawt’.

15:5 Uf. 32:13; Aewd. 10:22; Rum. 4:18; Ebr. 11:12.

15:6 ‘iħseb as t-i-dd d tasegda’ - niy ‘igga as t i netta d tasegda’.

15:6 Rum. 4:3,9,18,22; Gal. 3:6; Yae. 2:23.

15:7 Izhd. 105:11.

15:13 Uf. 12:40; Řex. 7:6; Gal. 3:17.

15:14 Uf. 3:22; 11:2; 12:35,36.

15:15 Amz. 25:7,8.

15:16 Uf. 12:40.

wesfeđ n tmesi jar izeynan nni.¹⁸ Deg wass nni nnit igga SIDI ijj n řeahd ak-d Abram, inna: “I zzariet nnek umi wciy tammurt-a zeg yeyzar n Miřra ař iyzar ameqqran, iyzar n Lfurař.¹⁹ Iqiniyyen, Iqeniziyyen, Iqedmiyyen,²⁰ Iħittiiyyen, Ifirziyyen, Irafawiyyen,²¹ Imuriyyen, Ikeneaniyyen, Igirgaciyyen d Iyibusiiyyen.”

Hajar d Ismaeil

16¹ Saray, tamyart n Abram, war d as dd-tiruw ca. Tuya řares ict n tayya zi Miřra qqarent as Hajar. ² Tenna, xenni, Saray i Abram: “Aqa teźrid belli SIDI iřtef xafi tarwa. Adef řar tayya inu, balak ad zzayes ksiy tarwa.” Abram tuya isřřessa řar Saray. ³ Awarni řami izdey Abram eecra n iseggwusa di temmurt n Kenan, tiwi-dd Saray, tamyart n Abram, tayya nnes Hajar, tenni zi Miřra, uca tewca as-dd i Abram, aryaz nnes, d tamyart nnes. ⁴ Yudef x Hajar uca nettat teksi ddeyset. Umi teźra belli teksi ddeyset, xenni tedweř lallas t’ttwasseħqar di tiřawin nnes. ⁵ Tenna Saray i Abram: “Zi ssibbet nnek ggin dayi řmunkar. Necc ggiy tayya inu deg weřsin nnek. Umi teźra belli teksi ddeyset, dewřey d tameħguret di tiřawin nnes. Ejj ad iħkem SIDI jar ayi d cek!” ⁶ Inna Abram i Saray: “Xzar, tayya nnem deg ifassen nnem. Egg zzayes min t’ttwařid cem mliħ.” Uca Saray tqemmee i-tt u xenni nettat tarweř zzayes.

⁷ Uca **Lmalak n SIDI** iřqa i-tt řar tařa n waman di řexřa, řar tařa deg webrid ittawyen řar Cur. ⁸ Inna: “Hajar, tayya n Saray, manis dd-tusid u mani i řa traħed?” Nettat tenna: “Trakkwařey zeg wudem n lalla Saray!” ⁹ Xenni inna as **Lmalak n SIDI**: “Dweř řar lallam, uđar sadu ifassen nnes.”¹⁰ Inna as eawed **Lmalak n SIDI**: “Ad kettarey ařřas zzariet nnem, ař war izemmar ad ten řesben řami i řa yiřin deg wařřas.” ¹¹ Inna as **Lmalak n SIDI** eawed: “Aqa řexxu, teksid ddeyset uca ad tarwed aseymi. Ad as tegged Ismaeil, minzi SIDI isřa am di řemħayen nnem.” ¹² Uca netta ad yiři d ijj n bnađem amecnaw asnus n řexřa. Afus nnes ad yiři x marra, u afus n marra ad yiři xas. Ad izdey arendad n marra aytmas.” ¹³ U nettat třaya x Yisem n SIDI i řares-dd issiwřen, *tenna*: “Cek d Arebbi i ittwařan!”, minzi tenna: “Ma war da zřiy wenni d ayi ittwařan?” ¹⁴ S

15:17 afessar - řami ggin tnayen n ijeđiden zic ijj n řeahd d Ccarq-Ameřwasu ksin ijj n umeddar i tyařst uca bđan t d izeynan uca ssarsen azyen řar ijj n uyezdis u azyen řar ijj n uyezdis nneyni. Xenni tuya x ujeđid nni tuya d amuqřiř zzaysen ad yuyur di řwest n tnayen n iziynan am iqqar aqa ajeđid wenni d ameqqran zzaysen řares řħeqq ħima ad kides igg amecnaw min igga ak-d umuddar i umi řarřen, mařa netta war ikemmeř řeahd i igga akides (*xzar lrm. 34:18-20*). Deg wawařen-a nettwařa aqa Arebbi wenni d ameqqran x Ibrahim, tuya iggur di řwest n izeynan n umeddar di řšifet n wesfeđ am tuya Ibrahim ittbedda řar uyezdis. Man aya ixs ad yini aqa Arebbi s yixef nnes d Netta i iqeđeen řeahd ak-d Ibrahim minzi Arebbi ittħinna x bnađem, issen bnađem war izemmar ad ikemmeř uřa d ijj n řeahd akides. Bnađem izemmar myir ad ittwassenjem xmi i řa yamen di řeahd i igga Arebbi di Mmis, ixs ad yini di Lmasiħ wenni iwcin ixef nnes d tyařst i ddnub n iwdan.

15:18 Amz. 12:7; 13:15; 24:7; 26:4; Uf. 32:13; Aewd. 1:8; 34:4.

16:2 ‘řar Saray’ - am ikmeř ‘řar tmijja n Saray’.

16:7 ‘Cur’ - isem wanita ixs ad yini ‘řhid’. Tandint-a tuya řar weymir jar Kenan d Miřra.

16:11 ‘Ismaeil’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘Arebbi ad iseř’ niy ‘wenni umi i řa iseř Arebbi’ niy ‘wenni i d as ittėsřan Arebbi’.

16:12 Amz. 25:18.

uya semman anu nni: anu ‘Laḥay-Ru’i’. Xzar, aqa-t jar Qadac d Barad...¹⁵ Uca turuw-dd Hajar i Abram aseymi. Igga as Abram isem n mmis nni *i d as* dd-turuw Hajar, Ismaeil.¹⁶ Abram tuya ɣares setta u-tmanyin n isegg^wusa, umi dd-turuw Hajar Ismaeil i Abram.

Řeahd n Arebbi ak-d Ibrahim d wextan

17¹ *Řami* tuya ɣares ɣar Abram tesca u-tesein n isegg^wusa, iban as-dd SIDI i Abram, inna as: “Necc d Arebbi Amzemmar x kuřci! Uyur zzat i wudem inu uca iři *d bnadem* ikemmřen!...² Necc ad ggey Řeahd inu jar ayi d cek uca ad cek sskettarey s yijj n cckel imyar.”³ *Xenni* iwđa Abram x uɣembub nnes uca issiweř AREBBI akides, inna as: ⁴ “Xzar, Necc *ad ggey* Řeahd inu akidek uca cek ad tiřid d tababat n ijj n ubarru n řegnus...⁵ War ittiři isem nnek ead ‘Abram’ maca ‘**Ibrahim**’, minzi Necc ggiy cek d tababat n ijj n ubarru n řegnus. ⁶ Uca Necc ad cek arrey ad tegged řyřet ařtas s wařtas u ad cek arrey d řegnus u ijeğiden ad zzayek dd-ffyen. ⁷ Ad ggey Řeahd inu jar ayi d cek, d zzariet nnek awarni ac di *marra* jjiřat nsen, am ijj n Řeahd i řebda, ħima ad iřiy d AREBBI i cek u i zzariet nnek awarni ac...⁸ Ad ac wcey, i cek u i zzariet nnek awarni ac, tammurt mani tuya tzeddyed am ubarrani, marra tammurt n Kenean, d agra i řebda. Necc ad iřiy d AREBBI i nitni.”⁹ Inna AREBBI eawed i Ibrahim: “Cek ad teħdid Řeahd inu, cek d zzariet nnek awarni ac di jjiřat nsen. ¹⁰ D wa d Řeahd inu wenni i ɣa teħdam jar ayi-dd d kenniw d zzariet nnek awarni ac: ittxeřsa ad ixten zzaywem marra min iğan d awtem. ¹¹ Kenniw ad txetnem aysum n řeadařyet nwem uca man aya ad tiři d řeerařmet n Řeahd jar ayi-dd d ke nniw...¹² Mmis n tmenya n wussan ad ixten jar awem, mkuř awtem di *marra* jjiřat nwem, *am* wenni dd-ixeřqen di taddart nnek *am* wenni ittwasyen s nnuqart zi kuř abarrani u war *iğin* zi zzariet nnek...¹³ *Am* wenni dd-ixeřqen di taddart nnek, *am* wenni tesyid s nnuqart, ittxeřsa as ad ixten. *Ammu* i ɣa yiři Řeahd inu deg weysum nwem d Řeahd i řebda. ¹⁴ Aryaz war ixtinen, wenni řeadařyet nnes war tt xtin, aryaz nni ittxeřsa ad t qessen zi řgens nnes. Aqa yarza Řeahd inu.”

16:14 ‘anu Laḥay-Ru’i’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘anu n wenni iddaren u ixzar dayi’. ‘Birid’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘teburri’.

16:14 Amz. 24:62; 25:11.

16:15 Gal. 4:22.

17:1 ‘Amzemmar’ - wenni ɣares tizemmar x marra min iğan.

17:1 Amz. 5:22.

17:2 Amz. 12:2; 13:16; 15:5, 18; Uf. 2:24; 6:4; Lawi 26:42.

17:4 Rum. 4:17.

17:6 Mt. 1:6.

17:7 Amz. 13:15.

17:8 Amz. 15:18; Aewd. 1:8.

17:11 Řex. 7:8; Rum. 4:11.

17:12 Lawi 12:3; Lk. 2:21.

17:14 ‘aryaz nni’ - s Teibranit ‘řeemar nni’.

Arebbi iwaed ijj n mmis i Ibrahim d Sara

¹⁵ Inna AREBBI eawed i Ibrahim: “I Saray tamyart nnek war d as tñiyid *ead* Saray, maca Sara d wa i ɣa yiřin isem nnes..¹⁶ *Minzi* ad tt barkey u zzayes ad ac wceɣ mmic. *Wah*, ad tt barkey uca nettat ad tedweř d řegnus u ijeđiden n řegnus ad zzayes dd-ffyen!”¹⁷ *Xenni* iwđa Ibrahim x uyembub nnes uca iđhec, inna deg wuř nnes: “Aryaz n mya n isegg^wusa ma ad as dd-ittwaxřeq mmis? U Sara, tenni ɣar iđa tescin n isegg^wusa, *ma ead* ad dd-taruw?”¹⁸ Inna Ibrahim i AREBBI: “Mři Ismaeil iddar qibač i wudem nnek!”¹⁹ *Maca* AREBBI inna: “Lla, ead Sara, tamyart nnek, d tenni d ac dd ɣa yarwen aseymi, uca cek ad as tñayid Ishaq. Necc ad ggeɣ řeahd inu akides d řeahd i řebda, *eawed ak-d* zzariet nnes awarni as...²⁰ Zi jjihet n Ismaeil, aqa seđey ac. Xzar, Necc barkey t uca ad t arrey ittaruw řyiđet u ad t arrey d ařas. Teneac n arruyas i dd ɣa yejj, ad t ggeɣ d ijj n řgens imɣar..²¹ *Maca* ad ggeɣ řeahd inu ak-d Ishaq, wenni i d ac dd ɣa taruw Sara di řweqt-a, deg usegg^was i dd ɣa yasen.”²² *Umi* ikemmeř awař nnes akides, igeeed AREBBI, *igg^wej* x Ibrahim.

²³ Iksi Ibrahim mmis Ismaeil, d marra isemyan i dd-ittwaxeřqen di taddart nnes, d marra inni immesyen s nnuqart, marra *min iđan d* awtem jar aytbab n taddart n Ibrahim uca ixten řeadařyet nsen deg wass nni am mammeç i d as inna AREBBI. ²⁴ Tuɣa ɣar Ibrahim tesca u-tescin n isegg^wusa umi ixten deg weysum n řeadařyet nnes..²⁵ Igga mmis Ismaeil třeřtaç n isegg^wusa, umi t xetnen deg weysum n řeadařyet nnes. ²⁶ Ixten Ibrahim d mmis Ismaeil deg wass d ijjen. ²⁷ Xetnen akides marra iryazen n taddart nnes, inni dd-ittwaxeřqen di taddart nnes uřa d inni immesyen s nnuqart zeg ubarrani..

Arebbi iđhar-dd i Ibrahim - Lwaed n Ishaq

18¹ Uca iđhar as-dd SIDI ɣar tcejjura n yigg n Mamri *umi* tuɣa yareyyeh ɣar wadaf n uqiđun nnes di řřa n uziř. ² Issgeeeed tamuyři nnes, izra, aqa din třata n yeryazen qibač nnes. *Umi* ten izra, ikkar ittazzeř ɣarsen zi wadaf n uqiđun uca ibbendeç ɣar temmurt,..³ inna: “A Sidi inu, mařa *řexxu* ufiy arđa di titřawin nnek, ttzawgeɣ cek, war eeddu x umsexxar nnek. ⁴ Jjem ten ad dd-awyen cwayt n waman uca sirdem iđaren nwem uca zřřem cwayt

17:15 ‘Saray’ - ad taɣ isem-a wanita ixs ad yini ‘yeđis n ujeđid’ niy - ełahsab inneyni ‘tamɣart imehden’. ‘Sara’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘yeđis n ujeđid’ niy ‘tajeđidt’.

17:19 ‘Ishaq’ - isem wanita ixs ad yini ‘netta iđehhec’.

17:19 Amz. 18:10; 21:2.

17:20 Amz. 16:10; 25:12,16.

17:21 Amz. 21:2.

17:24 ‘tesca u-tescin n isegg^wusa’ - man aya ixs ad yini belli Ishaq ittwaexřeq-dd umi tuɣa Ibrahim ead ittwaexen (Amz. 18:10-14 d 21:5), aqa-t awarni řami igga Arebbi řeahd nnes akides (xzar Amz. 17:21). Maca Ismaeil ittwaexřeq-dd qbeř mma igga Arebbi řeahd nnes ak-d Ibrahim.

17:27 ‘zeg ubarrani’ - s Teibranit ‘zi mmis n ubarrani’.

18:2 ‘ibbendeç’ - niy ‘isjed’.

18:2 Ebr. 13:2.

sadu tcejart-a.⁵ Uca ad dd-awyey ařeqquz n weyrum ħima ad ttwaneecen wuřawen nwem, xenni ad teedum. Aqa x uya i dd-tekkim zzat i umsexar nwem!” Nitni nnan: “Egg am mammec tennid.”

⁶Iruħ Ibrahim deyya ħar uqiđun ħar Sara, inna: “Deyyat, *ksi* třata n řeqyas n waren azdad, eggw *i-ten* uca egg *zzayes* tifđirin.”⁷ Yuzzeř Ibrahim ħar ifunasen uca iřtef-dd ijj n umezyan n ufunas igma d lemlih, iwca i-t i ubřiy uca wa iqeęeq ħima ad t issewjed.⁸ Netta iksi eawed ddhen, d uyi, d ufunas d amezyan wenni issewjed, uca issars *i-t* zzatsen, u netta tuya ibedd zzatsen sadu tcejart, uca ccin.⁹ *Xenni* nnan as: “Mani teęa Sara tamyart nnek?” Yarra-dd xasen: “*Aqa-tt da* deg uqiđun.”¹⁰ Uca Netta inna: “D tidett ad ħarek dd-dewřey ħar řweqt n tudart u xzar, ad ħares yiři uęenjir ħar Sara, tamyart nnek.” U Sara tesřa ħar wadaf n uqiđun nni *ięan* awarni as.¹¹ Ibrahim d Sara tuya wsaren, uyuren deg wussan, uca Sara tuya tbedd as tubbart n temyarin.¹² Uca tedęec Sara deg wuř nnes, tenna: “Awarni tewsar inu, ad ħari yiři řxir-*a* d lemlih qaę, *am* ięa sidi inu uřa d netta iwsar?”¹³ Inna SIDI i Ibrahim: “Maħar tedęec Sara, tenna: ‘Ma zemmarey ad arwey am wsarey?’¹⁴ Ma aqa din ca n řħajjet x SIDI tewear? Ad ħarek dd-eęqbey di řweqt i negga, ħar řweqt n tudart uca *ad yiři* ħar Sara mmis!”¹⁵ Sara *maca* tenkar, tenna: “War deęcey ca!”, minzi tuya tegg^wed. Netta inna as: “Lla, aqa cem tdeęced!”

Tazaęit n Ibrahim x Sadum

¹⁶*Xenni* kkaren iryazen nni ssenni, sewđen ħar Sadum uca iruħ Ibrahim akidsen, issqebbed i-ten.¹⁷ Uca inna SIDI: “Ma ad ffarey Necc x Ibrahim min ggur ad ggey?”¹⁸ Ad yiři Ibrahim zeema d ijj n řęens imyax u ijhed, aqa ad dayes ttwabarken marra řegnus n ddunect.¹⁹ Minzi Necc ssney belli ad isseřmed ięenjiren nnes uřa d taddart nnes awarni as, maęend ad hđan abrid n SIDI, ad ggen tasegda d řęeqq, ħima SIDI ad dd-yawi i Ibrahim min tuya xas inna.”²⁰ *Xenni* inna SIDI: “Tęuyyit n Sadum d eamurra temyar ařtas u ddnub nsen deqřen.²¹ Ad dd-hwiy, ad zarey ma ggin nican am tęuyyit nsen i ħari dd-yusin niy lla, ggur ad ssney.”²² *Xenni* dewřen iryazen ssenni uca řtefen *abrid* ħar Sadum. *Maca* Ibrahim tuya iqqim ead ibedd zzat i wudem n SIDI.²³ Iqarreb-dd Ibrahim, inna: “Ma s tidett ad taredęed eawed amsegged ak-d ueffan?”²⁴ Aqa dinni balak xemsin n imseggaden daxeř i tendint. Ma s tidett ad ten taredęed, u war tsemmęed deg wemcan nni di řtewee n xemsin n imseggaden i dayes

18:4 ‘tacejart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

18:6 ‘ijj n řeqyas’ - eřayen 7-8 litru.

18:10 Amz. 17:19,21; 21:2.

18:11 Amz. 17:17; Rum. 4:19; Ebr. 11:11.

18:12 Řqd. 19:26; 1 Bř. 3:6.

18:14 Mt. 19:26; Lk. 1:37.

18:17 eam.3:7.

18:18 Amz. 12:3; 22:18; 26:4; Řex. 3:25; Gal. 3:8.

iğan? ²⁵ Igg^wej xak ad tegged aya, ad tenyed amsegged ak-d uceffan uca ad yiři umsegged meħsub amecnaw aeffan. Eemmarş ad yiři man aya! Aqa řqadı n ddunect ma war ittegg s řheq?” ²⁶ *Řexdenni* inna as SIDI: “Mařa ufiy di Sadum xemsin n imseggaden daxeř i tendint, ad semħeý i umcan di řtwee nsen.” ²⁷ Ibrahim yarra-dd, inna: “Xzar řexxu, bdiy zeemey ad ssiwřey ak-d Sidi inu, *waxxa* necc d cař d yiyyeđ. ²⁸ Ad tay neqsen zi xemsin n imseggaden xemsa, ma ad taredęed x xemsa nni marra tandint?” Inna: “War *tt* ttaredęey mařa ufiy din xemsa u-rebein.” ²⁹ Yarni deg wawař akides, inna as: “Ad tay ad yiři ad ittwař din arebein!” Yarra-dd Netta: “War *tt* tteggeý ca di řtwee n arebein *nni*.” ³⁰ *Xas uca* inna: “War ttkeyyiğ řexxu Sidi inu, xmi i ya ssiwřey *eawed*. Ad tay ad yiři din řřatin!” Yarra-dd: “War *tt* ttaredęey mařa ufiy din řřatin.” ³¹ Inna *eawed*: “Xzar řexxu, bdiy zeemey ad ssiwřey ak-d Sidi inu. Ad tay ad yiři din *myir* eicrin!” Yarra-dd: “War *tt* ttaredęey ca di řtwee n eicrin *nni*.” ³² *Xenni* inna: “War ttkeyyiğ řexxu Sidi inu, xmi i ya ssiwřey *eawed*. Ad tay ad yiři din *myir* eecra!” Yarra-dd: “War *tt* ttaredęey di řtwee n eecra *nni*.” ³³ *Xenni* iruħ SIDI awarni řami ikemmeř awař *nes* ak-d Ibrahim uca Ibrahim idweř-dd ýar wemcan n tzeddiyt nnes.

Tarewřa n Luř zi Sudum

19 ¹ Iwđen xenni *tnayen n lmalakat nni* ýar Sadum s ğiřet. Tuya Luř iqqim ýar tewwart n Sadum. Umi *ten* izra Luř, ikkar maħend ad ten iřqa uca ibbendeq ařami aýembub nnes iggur ad iřqef tammurt. ² Inna: “Xzar, a isiditen inu, ttzawgeý kenniw ad dd-tasem ýar taddart n umsexxar nwem uca ad *din* tessensem, ad tessirdem idaren nwem. Xenni ad tfaqem zic, ad tkemmřem x webrid nwem.” *Maca* nitni nnan: “Lla, aqa deg wazzay ad neqqim ad nessens.” ³ *Maca* netta ikellef xasen ařtas ařami akides ruħen, udfen ýar taddart nnes uca igga asen amensi, igg^wa aýrum břa antun uca ccin. ⁴ Aqa qbeř ma ad řřšen, qewwaren i taddart iryazen n tendint, iryazen n Sadum, zeg umezyan ař awessar, marra iwdan zi marra imucan iřřurfen *n tendint*. ⁵ Nitni řayan i Luř, nnan as: “Mani ğan iryazen inni yarek-dd yusin ğiret-a? Suffey i-ten-dd, ħima ad ten nessen.” ⁶ Iffey-dd ýarsen Luř ýar tewwart uca iqqen tawwart awarni as. ⁷ Inna: “Ttzawgeý, *a* aytma inu, war tteggem *qae* řyar! ⁸ Xzar, ýari *tnayen n yessi tinni ead* war issinen aryaz. Ejj ayi ad awem tent i-dd-ssuffey barra uca ggem daysent min t^twařam mliħ di řiřtawin nwem. Myir i iryazen-a war daysen tteggem walu, aqa s uyenni dd-usin nitni

18:25 Rum. 3:6.

19:1 ‘iqqunjeř’ - niy ‘iřjed’.

19:2 Amz. 18:4.

19:3 Ebr. 13:2.

19:5 ‘ħima ad t nessen’ - man aya ixs ad yini aqa iryazen n Sadum tuya xsen ad ten yeřben.

swadday n tiři n tzeqqa inu ƣar tmensiwt.”⁹ Nitni nnan: “Aggweƣ diha!” Uca nnan *ƣawed*: “Aqa wanita yusa-dd *da* d abarrani uca ixs ad iħkem amecnaw řqadı? Řexxu ad cek ndarr ktar zzaysen.” Uca ggin aƣas n uƣıř x weryaz nni, x Luř, uca qarrben-dd ģima ad arřen tawwart.¹⁰ *Maca* iryazen nni sswizzden afus nsen uca ssidfen Luř ƣar taddart akidsen, bellēen tawwart¹¹ uca wtin s tuddaryeč iryazen *nni tuƣa ibedden* ƣar tewwart n taddart, am umeƣyan am umeqqran, u ssiħřen ixef nsen di tarezzut x tewwart.¹² *Xenni* nnan iryazen nni i Luř: “Wi ƣarek da ead? Ma ađegƣwař niƣ iħenjiren niƣ tħenjirin, marra inni ƣarek di tendint, ejj i-ten ad ffƣen zeg wemcan-a.¹³ Aqa ad naređdeğ amcan-a, minzi tƣuyyit nnes temƣar zzat i wudem n SIDI, u SIDI issekk aney-dd ģima ad tt naređdeğ.”

¹⁴ Iffeƣ Luř uca issiweř ak-d iđegƣwařen nnes, inni i ƣa imeřcen yessis, inna: “Kkarem, ffƣem zeg wemcan-a, minzi SIDI ad yaređdeğ tandint-a.” *Maca* iban-dd ittqeřsar di titřawin n iđegƣwařen nnes.¹⁵ Umi iřbeħ řħař, ssqeğqent *lmalakat* Luř, nnant: “Kkar, teksid tamƣart nnek d tnayen n yessic *tinni akidek*, ģima war thelliked ca di řmueřiyet n tendint-a.”¹⁶ *Maca* netta war iƣeim. Xenni třfen iryazen nni afus nnes d ufus n temƣart nnes d ifassen n tnayen n yessis, minzi SIDI tuƣa ixs ad xas iħinn. Nitni ssuffƣen t ƣar barra, nedhen t barra i tendint.¹⁷ Ařami ten ssuffƣen barra, inna netta: “Senjem ixef nnek! War xezzar awarni ac, war tbedda di jjiħet-a am tekmeř. Arweř ƣar idurar, ģima war t’ttwateħhid ca.”¹⁸ Inna asen Luř: “Lla, ttzawgeƣ, *a* Sidi inu!¹⁹ Xzar, amsexxar nnek yufa arđa di titřawin nnek uca tessemyared tamexsiwt nnek icewwaren, tenni kidi teggid umi d ayi tejjid ddareƣ. *Maca* war zemmareƣ ad arewřeƣ ƣar idurar, qbeř ma ad ayi itřef řƣar uca ad mmteƣ!²⁰ Xzar řexxu, tandint-a aqa tudes-dd aƣas, *aqa* zemmareƣ ad dinni arewřeƣ. Nettat d tameenanuct. Ejj ayi ad arewřeƣ řexxu dinni. Ma war teği d *ict n tendint* d tameenanuct? *Xenni* ad zemmareƣ ad qqimeƣ ddareƣ.”²¹ Yarra-dd xas: “Xzar, tiweđ ayi-dd ƣawed tzawegt nnek x uya, war ttaređdeğeƣ ca tandint min xef tessiwřed.²² Qeğeq, arweř din, minzi war zemmareƣ ad ggeƣ walu ař dd ƣa tawđed ƣar dinni.” S uya semman isem n tendint *nni řuƣar*.²³ *Ařami* yiweđ Luř ƣar řuƣar, tenqar-dd tfuct x temmurt.

²⁴ Ijja SIDI ad iwwet wenřar x Sadum u x ƣamurra, d řecbareyyet d tmesi zeg uƣenna zi ƣar SIDI.²⁵ Yaređdeğ Netta tineddam nni d marra adewwar nni,

^{19:8} *afessar* - ad tay igga Luř ammu maħend ad yejj yessis ad ttwayeřbent zeg iryazen n Sadum, minzi tuƣa itteggwed řħukm n Arebbi x tmeğga n iryazen nni ixsen ad ggen min war iħeğřen, min iğan diđd i tħbieet n bñadem maħend ad ittwağ. Issen Luř aqa Arebbi tuƣa iħekkem x dñunct s sseħřet deg wussan n Nuħ maƣar ‘tarwa n Arebbi’ (*aqa-ten d lmalakat n Arebbi*) usin-dd ƣar yessis n bñadem u man aya d nnei di titřawin n Arebbi (*xzar Amz. 6:1-4, Yahuda 6,7*). Ammu ixđar Luř ģima ad iwc tiħenjirin nnes maħend ad issenjem tandint n Sadum zi řħukm ameqqran n Arebbi.

^{19:9} Uf. 2:14; Řex. 7:27; 2 Bř. 2:7,8.

^{19:17} ‘ixef nnek’ - s Teibrant řecmar nnek’.

^{19:22} ‘řuƣar’ - isem wanita ixs ad yini ‘amezƣan’ niƣ ‘amuřřiř’.

^{19:24} *afessar* - deg wussan-a ufin imusnawen n umezruy min iqqimen d iƣƣed. Ittƣıř asen aqa řqedd n řeħmu di Yammura yiweđ ƣar 3000 Salsiyus. Řeħƣuđ d txudam n wureƣ dewřen d iƣƣed. Řecbareyyet ad tafed ead řexxu di jƣwayeh n Řeħħar Immuten.

^{19:24} Aewd. 29:22; İca. 13:19; İrm. 20:16; 50:40; İğjd. 4:6; Ĥız. 16:50; Ĥuc. 11:8; ƣam. 4:11; řaf. 2:9; Lk. 17:29; 2 Bř. 2:6; Yah. 7.

ak-d marra imezday n tneddam nni uřa d ayemmuy n temmurt.²⁶ Tamyart nnes, *tenni tuyur* ęar đeffar nnes, texzar awarni as, uca tedweř d ijj n uqellij n tmeęařt..

²⁷ Țar řřbeř zic ikkar Ibrahim, *yuyur* ęar wemcan mani tuya ibedd zzat i wudem n SIDI. ²⁸ Isweđ ęar Sadum d Țamurra u ęar marra tammurt n udewwar nni, uca izra belli ddexxan ittgeęad zi temmurt amecnaw ddexxan n ict n tefqunt. ²⁹ Ařami yareddeę AREBBI tineddam n udewwar *nni*, ifekkar AREBBI di Ibrahim uca issekk Luř barra zi řwest n uceřwaw, umi iqřeb tineddam i di izdey Luř..

Luř d yessis

³⁰ Igeęeed Luř zi řuyar uca iruř izdey ak-d tnayen n yessis deg idurar, minzi igg^wed *ad iqqim* izeddey di řuyar. Uca izdey deg ifri ak-d tnayen n yessis.

³¹ Tenna tmenzut i tmařuřt: “Babatney d awessar, war iqqim uęezri di temmurt ad xaney dd-yadef am mammec teggur di marra ddunect. ³² Zid, ejj aney ad newc binu i babatney ad issu uca ad kis nezzeř, *maęend* ad nejj jjiř ad iqqim iddar zi babatney.” ³³ Di ğiřet nni wcint binu i babatsent, iswa. *Xenni* tudef tmenzut, t^eřteř ak-d babas aqa netta war yuci ca belli tezzeř akides niy tekkar *eawed*. ³⁴ Tiwecca nnes tenna tmenzut i tmařuřt: “Aqa necc zzřey ğiřet iędun ak-d baba, ad as newc ad issu binu eawed ğiřet-a. *Xenni* ad tadfed cem ad akides tezzřed, maęend ad dd-nejj jjiř ad iqqim iddar zi babatney.” ³⁵ Wcint binu i babatsent eawed di ğiřet nni, iswa. *Xenni* tekkar tmařuřt uca t^eřteř ak-d babas uca netta war yuci ca belli tezzeř akides niy tekkar *eawed*. ³⁶ *Ammu* ksint tnayen n yessis n Luř s ddeyset zi babatsent. ³⁷ Uca turuw-dd tmenzut aseymi, řřaya isem nnes Mu’ab. Wa d babatsent n Imu’abiyyen ęar ass-a. ³⁸ Tamazuřt eawed turuw-dd aseymi uca řřaya isem nnes Ben-Țammi. Netta d babatsen n ięenjiren n Țammun ęar ass-a..

Ibrahim d Abimalik, ajeęid n Jirar

20¹ Ssenni issmuřtiy Ibrahim iqıđan nnes, *yuyur* ęar Temmurt n Ljanub uca izdey jar Qadac d Cur uca iqqim amecnaw abarrani di Jirar. ² *Umi* inna Ibrahim x Sara tamyart nnes: “Nettat d uřma i teęal!”, issekk Abimalik, ajeęid n Jirar, yiwi *akis* Sara..³ *Maca* iđhar-dd AREBBI i Abimalik di tarjit n ğiřet, inna

19:26 Lk. 17:32.

19:29 ‘aceřwaw’ - s lřarf ‘aneqřeb’

19:32 ‘jjiř’ - s Teibranit ‘zzarięet’.

19:37 ‘Mu’ab’ - isem wanita ixs ad yini ‘zi baba’.

19:38 ‘Ben-Țammi’ - isem wanita ixs ad yini ‘mmis n řgens inu’.

20:2 ‘Abimalik’ - isem wanita ixs ad yini ‘babas n ujeęid’.

20:2 Amz. 12:13; 26:7.

as: “Aqa řexxu ad temmteđ di ssibbet n temyart tenni dd-tiwyed akic, *minzi* nettat temřec ak-d weryaz.” ⁴ *Maca* Abimalik tuya war řares-dd iqarreb, s uyenni inna: “A Sidi inu, ma *xenni* ad tawđed ad tenyed ijj n řgens iseggdnen? ⁵ Ma war d ayi inni netta: ‘Nettat d ućma *i teđđal*’, u nettat s yixef nnes tenna eawed: ‘Netta d uma *i yeđđal*! S tidett n wuř u s ifassen izdigen i ggiy aya.’ ⁶ Inna as AREBBI di tarjit: “Necc ssney ead belli teggid man aya s tidett n wuř, s uyenni ĥđiy cek ĥima war xafi txeťđid u war cek jjiy ad tt tĥadid. ⁷ Řexxu, arr tamyart řar weryaz nnes, *minzi* netta d anabi uca netta ad xak izzađ, ĥima ad teddared. *Maca* mařa war tt tarrid ca, ssen belli aqa ad temmteđ, cek d marra min iđan nnek!” ⁸ Ikkar Abimalik zic řar řřbeĥ. Iřaya i marra imsexxaren nnes, inna marra awařen-a deg imezzuyen nsen uca iryazen nni dewřen ggweden aťtas. ⁹ *Xenni* iřaya Abimalik x Ibrahim uca inna as: “Min d aney teggid d min di xđiy akidek umi tyedred xafi u x tgeldit inu ddenb ameqqran? Cek teggid akidi min war icuwwaren ad *t* tegged.” ¹⁰ Uca *yarni* inna Abimalik i Ibrahim: “Min cek yejjin řami teggid man aya?” ¹¹ Inna Ibrahim: “Minzi nwiy: ‘Nican war dinni tiggwudi zi AREBBI deg wemcan-a uca ad ayi nyen di ssibbet n temyart inu.’ ¹² Uca s tidett nettat eawed d ućma. Nettat d yeđis n baba, maca maci d yeđis n yemma uca tedweř d tamyart inu. ¹³ Umi d ayi issetleć AREBBI zi taddart n baba, nniy as: ‘Ad yiři wa d *řeřamet n* tmexsiwt nnek icewwaren i necc, aqa ad tinid di marra imucan mani i ya naweđ: Netta aqa d uma!’ ” ¹⁴ *Xenni* iksi Abimaliki uđi d ifunasen d tfunasin d isemyan d tsemyin uca iwca i-ten i Ibrahim uca yarr as Sara, tamyart nnes. ¹⁵ Inna Abimalik: “Xzar, tammurt inu aqa-tt qibać nnek. Zdey mani i d ac-dd *iđhar* mliĥ di tiťtawin nnek.” ¹⁶ I Sara inna: “Xzar, wciy ařef n *uqiyyat n* nnuqart i umam. Aqa atent d ařeĥĥaf x tiťtawin i kuřci inni kidem iđan, *wah*, i kuřci idweř am-dd d ttiqart.” ¹⁷ Izžuđ Ibrahim i AREBBI uca AREBBI issgenfa Abimalik d temyart nnes d tiyya nnes uca urwent. ¹⁸ Minzi tuya SIDI ibelleć qae marra řemřawat n *temyarin di* taddart n Abimalik di ssibbet n Sara, tamyart n Ibrahim.

Axřaq n Iřaq

21 ¹ Uca yarezef SIDI řar Sara, am mammec t inna, uca ikemmeř SIDI *awar* i inna i Sara. ² Teksi Sara s ddeyset uca turuw-dd ijj n useymi i Ibrahim x tewsar nnes, di řmijar nni i d as inna AREBBI. ³ Uca iřaya Ibrahim i mmis aseymi, wenni d as dd-turuw Sara, Iřaq. ⁴ Ibrahim ixten i mmis Iřaq umi tuya řares tmenya n wussan, am mammec d as yumur AREBBI. ⁵ Tuya řar Ibrahim mya n iseggwusa, ařami řares-dd ixřeq mmis Iřaq. ⁶ Tenna Sara: “Issedĥec

20:13 Amz. 12:13.

21:1 Amz. 17:19; 18:10.

21:2 Amz. 18:10,14; Gal. 4:23; Ebr. 11:11.

21:4 Amz. 17:10.

ayi AREBBI u kuř ijj wenni i ya isřan *i man aya*, ad idħec *ɛawed* akidi.”⁷ Tenna *ɛawed*: “Man wen *izeemen* ad yini i Ibrahim, aqa Sara ad tessuřted iseyman? Aqa urwey *as-dd* aħenjir x tewsar nnes!”

Sara d Hajar

⁸Igma useymi uca ittwakkes as uřtuđ. Deg wass i d as kksen uřtuđ i Iřaħ, issewjed Ibrahim amensi imyar. ⁹*Umi* tezra Sara mmis n Tmiřrect Hajar, wenni dd-turuw *Hajar* i Ibrahim, iqeřsar xas, ¹⁰tenna i Ibrahim: “Azzeř x tayya aya d mmis, minzi mmis n tayya aya war iwarret ca ak-d mmi, ak-d Iřaħ.”¹¹ Awař-a iban-dd d ɛeffan ařas di tiřawin n Ibrahim di ssibbet n mmis. ¹²*Maca* inna AREBBI i Ibrahim: “War ttejj i aħenjir d tayya nnek ad iřin d tisineft di tiřawin nnek. Seř ħar marra min i d ac ħa tini Sara, minzi di Iřaħ ad ac tiři zzariet.”¹³ Ad ggey ɛawed ijj n řgens zi mmis n tayya aya, minzi uřa d netta d zzariet nnek.”¹⁴ Ikkar Ibrahim zic uca iksi ayrum d ict n tecyart n waman, iwca *i-ten* i Hajar, issars *as ten* x teyruđt. *Iwca as ɛawed* aħenjir uca issqebbed i-tt. Uca nettat truħ, tennejru di řexřa n Bi’r-Sebea. ¹⁵*Řami* neqsen waman zi tecyart, tenđar aħenjir sadu ijj n cbarq, ¹⁶uca truħ teqqim qibač nnes řaggwaj n tecti n řqews, minzi tenna: “War zemmarey ad zarey meřmi i ħa immet uħenjir.” *Ammu* i teqqim qibač nnes uca tessgeeed tmijja nnes, tesyuy. ¹⁷Isřa AREBBI ħar tmijja n uħenjir uca *Lmalak n AREBBI* iřaya i Hajar zeg ujenna, inna as: “Min cem yuyin, Hajar? War tteggwed ca, minzi AREBBI isřa řħess n uħenjir, din mani iħa. ¹⁸Kkar, sgeeed aħenjir uca řtef as deg ufus nnem, minzi ad zzayes ggey řgens imyar.”¹⁹ Uca yarzem AREBBI tiřawin nnes, tezra řeunřar n waman. Truħ, tɛemmar tacyart s waman, tewca as i uħenjir, ad isu. ²⁰Tuħa AREBBI ak-d uħenjir, iyma, izdey di řexřa u tuħa-t d amjebbad n řqews. ²¹Tuħa izeddey di řexřa n Faran uca teksi as-dd yemmas tamřart zi temmurt n Miřra.

Řeahd jar Ibrahim d Abimalik

²²Di řweqt nni d ict imsar, belli Abimalik, ak-d Fikul, akumandar n řeskar, issiweř ak-d Ibrahim, inna: “AREBBI aqa-t akidek di marra min tettegged .”²³ Řexxu, jağ ayi ħar AREBBI, aqa war teqqimed ad tyecced iħenjiren uřa d ayyawen inu! *Maca* s muxas tamexsiwt icewwaren i kik ggiy qbeř, ad zzayes tegged cek akidi u ak-d temmurt mani teqqimed am ubarrani.”²⁴ Inna Ibrahim: “Nec ad jjağey!”²⁵ *Xas uca* ieyyeb Ibrahim Abimalik x řeunřar n waman nni

21:10 Gal. 4:30.

21:12 ‘zzariet’ - ixs ad yini ‘tarwa’.

21:12 Rum. 9:7; ɛbr. 11:18.

21:13 Amz. 16:10; 17:20.

21:18 Amz. 16:10; 17:20.

21:22 ‘Fikul’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘aqemmun n marra’. Aqa netta x marra iceskariyyen u tuħa ittxeřsa ad as řtazen di marra min yumur netta.

21:23 Amz. 14:23.

it̄fen imsexxaren n Abimalik s uyiř. ²⁶*Xenni* inna Abimalik: “Nec̄ war ssiney wi iggin man aya u cek war d ayi t tennid ca qbeř. Aqa ař řexxu i zzayek t sřiy.” ²⁷Iksi Ibrahim uęi d ifunasen d tfunasin uca iwca as ten i Abimalik uca nitni s tnayen ggin ijj n řeahd *jar asen*. ²⁸*Uca* issars Ibrahim sebea n txeswin zeg wuęi řar uyezdis. ²⁹*Xenni* inna Abimalik i Ibrahim: “Min enant sebea n txeswin nni teggid řar uyezdis?” ³⁰Inna netta: “Ksi zeema sebea aya n txeswin zeg ifassen inu, řima ad iřint d cchadet di t̄twee inu belli nec̄ i iyzin anu aya.” ³¹S uya semman amcan nni Bi’r-Sebea, minzi nitni s tnayen tuya jjuęen din. ³²*Ammu i* wcin řeahd di Bi’r-Sebea. *Awarni man aya* ikkar Abimalik ak-d Fikul, akumandar n řeeskar, ieqeb řar temmurt n Ifilistiñiyyen. ³³Izzu Ibrahim ijj n tcejart n tmarist di Bi’r-Sebea uca iřaya din isem n SIDI, Arebbi n řebda. ³⁴Izdey Ibrahim am ubarrani di temmurt n Ifilistiñiyyen ařas n wussan.

Ibrahim iqeddem mmis Iřaq d tayarřt i Arebbi

22¹Awarni man aya temsar, aqa ijarreb AREBBI Ibrahim, inna as: “Ibrahim!” *Uca* inna as: “Xzar, nec̄ aqa ayi da!” ²Inna as Netta: “Ksi ayenni n mmic, wenni tersed, Iřaq, uca ruř řar temmurt n Muriya uca tqedmed t din d tayarřt x yijj n wedrar jar idurar i d ac řa iniy.” ³Ikkar Ibrahim zic, iřezzem i weyyuř nnes uca iksi akides tnayen n iřudriyyen nnes d mmis Iřaq. Iqess akeccuđ i tewhibt n tyarřt, ikkar, iruř deg webrid řar wemcan i d as inna AREBBI. ⁴Deg wass wiss třata issgeeed Ibrahim tamuęři nnes uca izra amcan zi řaggwaj. ⁵Inna Ibrahim i iřudriyyen nnes: “Rajam da ak-d weyyuř, nec̄ d uęenjir ad nrař diha, ad nesjed uca ad řarwem dd-neeqeb.” ⁶Iksi Ibrahim akeccuđ i wecmađ n tyarřt, issars i-t x mmis Iřaq u netta *s yixef nnes* iksi s ufus nnes timessi d txedmet̄ uca *ammu i* ruřen s tnayen idsen. ⁷*Xenni* issiweř Iřaq ak-d Ibrahim babas, inna: “Baba inul!” Inna netta: “Xzar, nec̄ aqa ayi da, mmi!” *Uca* inna netta: “Xzar, *aqa da* timessi d ukeccuđ, maca mani ięa izmar i tyarřt?” ⁸Inna Ibrahim: “AREBBI simant nnes ad issarzeq s yezmar i tyarřt, mmi!” *Uca ammu i* ruřen s tnayen idsen ⁹uca iwđen řar wemcan nni i d as inna AREBBI. Din i ibna Ibrahim ijj n uealřar uca iedeř akeccuđ, icarf mmis Iřaq uca issars i-t x uealřar x ikecwađ. ¹⁰*Xas uca* isswizzeđ Ibrahim afus nnes uca iksi-dd taxedmet̄ řima ad iyarř i mmis. ¹¹*Maca Lmalak n SIDI* iřaya as-dd zeg uęenna, inna as: “Ibrahim, Ibrahim!” Netta inna: “Nec̄ aqa ayi da!” ¹²*Xenni* inna as: “War swizziđ afus nnek řar uęenjir niy ad as tegged ca, minzi řexxu aqa ssney belli t̄teggweded AREBBI u war xafi tessēized ayenni n mmic.” ¹³Issgeeed Ibrahim tiřawin nnes, u xzar, aqa awarni as tuya ijj n

21:33 ‘tacejjart n tamarist’ - s tlatinit ‘Tamarix’.

21:33 Amz. 4:26.

22:2 Ebr. 11:17.

22:9 Yac. 2:21.

icarri iqgen ɣar cbarq zeg waccawen nnes. Yuyur Ibrahim dinni, iṭṭef icarri uca izarf i-t d tayaršt deg wemcan n mmis.¹⁴ Iṛaya Ibrahim isem n wemcan nni: “SIDI ad issarzeq!” S uyenni iqqar bna dem aṛ ass-a: “Deg wedrar n SIDI ad yiṛi yarzeq!”¹⁵ Iṛaya-dd Lmalak n SIDI wiss martayen zeg ujenna x Ibrahim,¹⁶ inna: “Minzi teggid man aya uca war xafi tṛṭṭifed ayenni n mmic, ad jjaḡeɣ x Simant inu, inna SIDI,¹⁷ aqa ad cek barkey aṭṭas uca ad kettareɣ zzariet nnek aṭṭas amecnaw itran n ujenna u amecnaw ijdi x tma n řebħar. Zzariet nnek ad tṛṭṭef tawwart n řeedyan nnes d řwart.¹⁸ u di zzariet nnek ad ttwabarken marra řegnus n temmurt, minzi tesřid i tmijja inu.”¹⁹ *Xenni* ieqeb-dd Ibrahim ɣar iħudriyyen nnes. Nitni kkaren uca ruħen jmiε *deg webrid* ɣar Bi’r-Sebea uca izdey Ibrahim di Bi’r-Sebea.

²⁰ Awarni man aya imsar aqa xebbaren Ibrahim, nnan as: “Xzar, εawed Milka turuw-dd iħenjiren i Naħur umac: ²¹ Euş, amenzu nnes, d Buz umas, d Qamuwil wenni d babas n Aram, ²² d Kasad d Ĥazu d Fildac d Yidlaf d Bituwil.” ²³ Bituwil ijja-dd Rifqa. Tmenya aya i dd-turuw Milka i Naħur, umas n Ibrahim. ²⁴ U tayya nnes, tenni umi qqaren Riεuma, turuw *as*-dd εawed Ṭabaħ d Jaħam d Taħac d Maεka.

Řmewt d wendeř n Sara

23¹ Tuɣa ɣar Sara mya u-sebea u-eicrin n isegg^wusa. *Man aya d řmijař n* isegg^wusa n tudart n Sara. ² Uca temmut Sara di Qaryat-Arbaε, ixs ad yini Ĥabrun, di temmurt n Kenean uca yudef-dd Ibrahim, icĉen x Sara, isyuyy xas. ³ Ikkar Ibrahim ṭṭarf i umettin nnes, uca issiweř ak-d iħenjiren n Ĥit, inna: ⁴ “Necc d abarrani d amεezzeb ɣar awem. Wcem ayi mɣir andeř d aḡra jar awem ĥima ad neđreɣ amettin inu zi zzat inu.” ⁵ Arrin-dd iħenjiren n Ĥit x Ibrahim, nnan as: ⁶ “Seř ɣarney, siditney! Cek d ijj n arrays n AREBBI jar aney. Nĉeř amettin nnek deg imedeřan nney iřebħen. Uřa d ijj zzayneɣ ad cek iṭṭef x wendeř nnes ĥima ad *dayes* tneđred amettin nnek.” ⁷ *Xenni* ikkar Ibrahim,

22:13 ‘accawen’ - niy ‘iqicawen’.

22:14 ‘ad issarzeq ... ad ittassarzeq’ - s Teibranit ‘ad izar ... ad ittwarzar’. *afessar* - wa d adrar ‘Muri-Yah’, amcan nni i ya isscen Arebbi (Aewd. 12:11) d amcan n Zzawet Iqeddsen nni tuɣa din deg wussan awarni man aya. Ad taɣ tuɣa amcan-a uřa d amcan mani tuɣa izeddey Malkiřadiq, ajeġid n Salim, ixs ad yini tasyart n wedrar nni iġan ɣar ccamal, tenni idewfen d adrar n Zzawet Iqeddsen. Tasyart n ljanub n wedrar tuɣa d tandint n Dawud. Dawud iṭṭef lburj n ayt n Yabus nni iġan x wedrar-a (1 Ij. 8:1, 1 Im. 11:5, 2 řm. 5:6, 7, 9). Awarni as isya Dawud tasyart n ccamal n wedrar ‘Muri-Yah’ zi Arawna, wenni ɣar iġa ijj n wendrar x wedrar-a mani tuɣa dd-issehwa Lmalak n SIDI afus nnes ařami tbedd jriħect nni issiweđ Lmalak n SIDI x Israil nni dd yusin zi ssibbet n řeřsab n řgens nni igga Dawud s yixef nnes, břa ma ittar SIDI (xzar 2 řm. 24). Xmi i ɣa nɣar 2 řm. 5:7, 1 Ij. 8:1 u lzhd. 2:6 ntaff aqa nzemmar ad neħseb adrar-a ‘Muri-Yah’ d adrar ‘Siħyun’, adrar iqeddsen, mani ssarsen Ttabut deg wussan n Dawud (2 řm. 6:17). Idweř Siħyun d isem aneggar n marra adrar, uřa d isem i tendint n Urcalim marra. Xzar εawed afessar ɣar 2 Ij. 19:31.

22:16 Lk. 1:73; Ėbr. 6:13.

22:17 Amz. 24:60.

22:18 Amz. 12:3; 18:18; 26:4; Řex. 3:25; Gal. 3:8.

22:24 ‘tayya nnes’ - ixs ad yini ‘tayya n Naħur’.

23:4 Řex. 7:5.

ibbendeq qibač i řgens n temmurt, qibač i iħenjiren n Ĥit ⁸ uca issiweř akidsen, inna: “Mařa kenniw s array nwem ad neđřey amettin inu zi zzat inu, sřem řari uca zawgem řar Eifrun, mmis n Zuhar, ⁹ maħend ad ayi iwc ifri n Makfila, wenni řar řtarf n yeyyar nnes. Ejj i-t ad ayi t iwc s ttaman nnes ikmeř. Ad yiři d andeř inu i řa mellkey jar awem.” ¹⁰ Eifrun tuřa iqqim jar iħenjiren n Ĥit uca Eifrun, Aħitti, yarra-dd x Ibrahim deg imejjan n iħenjiren n Ĥit d marra inni yudfen řar tewwart n tendint nnes, inna: ¹¹ “Lla, a sidi inu, seř-dd řari! Necc ad ac wcey iyyar uřa d ifri nni dayes iřan. Zzat i tiřřawin n tarwa n řgens inu ad ac t wcey, nđeř amettin nnek!” ¹² *Xenni* ibbendeq Ibrahim zzat i řgens n temmurt ¹³ uca issiweř ak-d Eifrun deg imezzuyen n řgens n temmurt, inna: “Ttzawgey, mařa tersed, seř-dd řari. Ad ac wcey nnuqart n yeyyar, qbeř i-tt zzayi, *xenni* ad dayes neđřey amettin inu.” ¹⁴ Yarra-dd Eifrun x Ibrahim, inna as: ¹⁵ “Sidi inu, seř-dd řari! Min ixs ad yini iyyar isekkwani arbeemya ciqlu n nnuqart, řar ayi d cek? Nđeř amettin nnek!” ¹⁶ Isřa Ibrahim i Eifrun uca iwzen Ibrahim i Eifrun tmenyat n nnuqart i xef issiweř deg imezzuyen n iħenjiren n Ĥit: arbeemya ciqlu n nnuqart, am tt nnumen isebbaben. ¹⁷ *Ammu i* idweř yeyyar n Eifrun, wenni iřan di Makfila arendad n Mamri, iyyar d ifri wenni dayes iřan d marra ticejjura inni deg iyyar řar iymiren nnes i d as dd-innde n, ¹⁸ d agra n Ibrahim zzat i iħenjiren n Ĥit d marra inni yudfen řar tewwart n tendint. ¹⁹ Awarni aya inđeř Ibrahim Sara, tamřart nnes, deg ifri n yeyyar n Makfila qibač i Mamri, wenni iřan d Ĥabrun di temmurt n Kenean. ²⁰ *Ammu i* idweř iyyar ak-d yefri i dayes iřan zeg iħenjiren n Ĥit řar Ibrahim am wendeř nnes.

Isħaq d Rifka

24 ¹ Ibrahim tuřa iwsar u imřar deg wussan uca SIDI ibarek Ibrahim di kuřci. ² *Xenni* inna Ibrahim i umsexxar nnes awessar nni iřan x taddart nnes, awkiř n marra min řares: “Egg řexxu afus nnek sadu tmeřřadt inu, ³ ad ac ssjjařey s SIDI, AREBBI n ijenwan d AREBBI n temmurt, belli war dd-tettiwyed tamřart i mmi zi řenjirin n Ikeneaniyyen mani zedyey necc jar asen, ⁴ *maca* ad traħed řar temmurt *i zi dd-usiy*, řar rař inu maħend ad dd-tawyed tamřart i mmi Isħaq.” ⁵ Inna as umsexxar: “Balak war t’ettexs temřart ad ayi dd-teđfar řar temmurt-a. Ma ittxeřša ad arrey mmic řar temmurt nni manis dd-tusid?” ⁶ Inna as Ibrahim: “Ĥđat, war dd-ttarri ca mmi dinni! ⁷ SIDI, AREBBI n ujenna,

23:15 ‘aciql ... iciqlen’ - ijj n řeqyas n wurey d nnuqart u n řħajat nneyni. Aqa din uřa d aciql n Zzawect Iqeddsen (xzar Uf. 38:26).

23:16 Amz. 50:13.

23:17 ‘Makfila’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘tnayen n tseqqar’ niy ‘tasyart’ (x webrid n umedyā: ‘tasyart n temmurt’).

23:17 Řex. 7:16.

24:2 Amz. 47:29.

24:3 Amz. 28:1.

wenni d ayi-dd inedhen zi taddart n baba u zi temmurt n rağ inu uca issiweř-dd ɣari uca ijuğ ayi umi d ayi inna: ‘I zzariet nnek ad wceɣ tammurt-a!’, d Netta i ɣa issekken **Lmalak nnes** zzat i wudem nnek maħend ad tawyed ssenni tamɣart i mmi.⁸ Mařa tamɣart war t’texts ad cek dd-teďfar, ad tiřid třellid zi tjağit-a, myir war dd-ttarri din mmi.”⁹ Issars umsexxar afus nnes sadu tmeřsaďt n Ibrahim, sidis, uca ijuğ as x man aya.

¹⁰ Iksi umsexxar ećra n iřeɣman n sidis, iruħ uca tuɣa ɣares eřam kuř ağřa iɣřan n sidis. Ikkar uca ittef abrid ɣar *temmurt n* ‘Aram jar tnayen n iyezran’, *aqa-tt d Misubutamy*, ɣar tendint n Naħur.¹¹ ɣar uxecci n tmeddit iija iřeɣman ad jnjen barra i tendint zzat i řeunřar n waman, ɣar tsaeeet i di dd-ffɣent temɣarin maħend ad aymen aman.¹² *Xenni* inna: “SIDI, AREBBI n sidi inu Ibrahim, ttzawgeɣ cek ad ayi teawned ass-a uca scen tamexsiwt nnek icewwaren i sidi inu Ibrahim.¹³ Aqa ayi ɣar řeunřar n waman d tħenjirin n yeryazen n tendint ggur ad dd-ffɣen maħend ad aymen aman.¹⁴ Ejj taħenjirt nni umi ɣa iniɣ: ‘Sehwa-dd aqɣuc nnem, mařa tersed, ad sweɣ!’, *uca xenni* ad tini: ‘Su, ad wardeɣ uřa d iřeɣman nnek!’, aqa d nettat i teggid i umsexxar nnek Iřaħ, u s uya ad ssney aqa tessecned tamexsiwt nnek icewwaren i sidi inu.”

¹⁵ Uca ead qbeř ma ad ikemmer awař, izra Rifqa, tenni i dd-yurwen i Bituwil, mmis n Milka, tamɣart n Naħur umas n Ibrahim, teffey-dd *zi tendint* s weqɣuc nnes x teyrudt.¹⁶ Taħenjirt tuɣa dayes aźri imɣar, d taezarect, war tt issin weryaz. Nettat tehwa-dd ɣar řeunřar, teccur aqɣuc nnes uca tgeeeed eawed.

¹⁷ Yuzzeř ɣares umsexxar *nni*, inna: “Ttzawgeɣ cem ad ayi tewced ad sweɣ cwayt n waman zeg weqɣuc nnem!”¹⁸ Nettat tenna: “Su, a sidi inu!” Tqeğeq tessehwa aqɣuc nnes x ufus nnes, tewca as ad isu.¹⁹ *Řami* d as tewca iswa mliħ, tenna: “Ad aymey aman eawed i iřeɣman nnek, ař ɣarsen i ɣa yiři s zzyada.”

²⁰ Tqeğeq tessexwa aqɣuc di tarya, tuzzeř eawed ɣar řeunřar ħima ad tayem aman, uca tuyem asen-dd aman i iřeɣman nnes marra.²¹ *Waxxa* itebhet dayes weryaz, *waxxa amenni* isqar ħima ad issen ma SIDI issehwen xas abrid nnes niɣ lla.²² Umi jjiwnen iřeɣman tisessi, iksi weryaz deg ijj n umur ict n txadent n wureɣ *tenni iwezznen* azyen ciqlu d tnayen n tmeqyasın i ifassen nnes *tinni iwezznen* ećra ciqlu n wureɣ,²³ inna: “Ini ayi, umi teggid d yeğis? Ma aqa din amcan di taddart n babam mani nzemmar ad nesses?”²⁴ Nettat tenna as: “Nec d yeğis n Bituwil, mmis n Milka, wenni i-tt-i-dd-yurwen i Naħur.”²⁵ Uca tarni tenna as: “Aqa eawed ɣarney ařtas n uřum d iyeğ u ɣarney eawed amcan i tmensiwt.”²⁶ Uca yuďar weryaz uca ibbendeq i SIDI,²⁷ inna: “Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n sidi inu Ibrahim, wenni war ikkisen tamexsiwt nnes icewwaren

24:7 Amz. 12:1, 7; 13:15; 15:18; 26:4; Uf. 32:13; Aewd. 34:4; Řex. 7:5.

24:10 ‘Aram jar tnayen n iyezran’ - s Teibranit ‘Aram-Nahrayim’.

24:15 Amz. 22:23

24:24 Amz. 22:23.

d řaman nnes zi sidi inu. Indeh ayi SIDI deg webrid řar taddart n wawmaten n sidi inu.”

²⁸Tuzzeř tařenjirt, tēawed timesřayin-a i yemmas di taddart. ²⁹Uca Rifqa tuřa řares umas, qqaren as Laban, uca Laban yuzzeř řar weryaz nni tuřa *din* di barra řar řeunřar. ³⁰Tuřa izra taxadent d tnayen n tmeqyasın deg ifassen n ućmas uca isřa i wawařen i tuřa teqqar ućmas Rifqa, tenna: “Ammu i kidi issiweř weryaz nni.” Uca yuyur řar weryaz. Xzar, ibedd *diha* ztat i iřeyman, řar řeunřar. ³¹Inna: “Arař-dd, *a cek d* amimun n SIDI! Mayemmi teqqimed di barra, necc aqa sswejdeř taddart d wemcan i iřeyman.” ³²Iruř weryaz akides řar taddart u netta idřeq i iseywan n iřeyman. Netta iwca asen řum d macca, uca iksi aman řima ad issird idāren nnes uřa d idāren n iryazen nni kides iřan. ³³Issars zzates min řa yecc. Uca netta inna: “War ttētteř qbeř i řa iniř tabrat inu.” Netta inna as: “Siweř!” ³⁴*Xenni* inna: “Necc d amsexar n Ibrahim. ³⁵SIDI ibark sidi inu ařtas s wařtas uca ccan nnes imřar ařtas. Aqa iwca as uęi d ifunasen d tfunasin, nnuqart d wureř, isemřan d tiyyiwin, iřeyman d yeyřař. ³⁶D Sara, tamřart n sidi inu, turuw-dd ařenjir i sidi inu awarni umi tewsar u netta iwca as marra min řares. ³⁷Uca sidi inu iija ayi jjuęey, inna: ‘War dd-ttawi tamřart i mmi zi třenjirin n Ikeneaniyyen, inni mani zedyey di temmurt nsen. ³⁸*Uct xak* mařa war ttriħed řar taddart n baba, řar raę inu uca ad dd-tawyed tamřart i mmi *zi ssenni*.’ ³⁹*Xenni* necc nniř i sidi inu: ‘Balak tamřart war d ayi-dd tđeffar.’ ⁴⁰Uca netta inna ayi: ‘SIDI i umi uyureř ztat i wudem nnes, aqa Netta ad dd-issekk *Lmalak nnes* akidek uca ad xak issehwen abrid nnek ař dd řa tawyed i mmi ict n temřart zi řaę inu u zi taddart n baba. ⁴¹Ad tiřid tfekked zi tjaęit i d ayi tejjuęed, xmi i řa traħed řar řaę inu u nitni war d ac tt tticen, *xenni* ad cek ssuffyeř zi tjaęit nnek i tuřa tejjuęed.’ ⁴²Ass-a usiř-dd řar řeunřar uca nniř: ‘A SIDI, AREBBI n sidi inu Ibrahim, ttzawgeř ad tesshewned řexxu abrid x wenni di ggureř. ⁴³Aqa ayi da ztat i řeunřar n waman. Ejj ad tiři ammu, aqa taezarect tenni dd řa iffřen mařend ad tayem aman u i tenni umi řa iniř: Ewc ayi ad sweř cwayt n waman zeg uqbuć nnem! ⁴⁴uca *xenni* nettat ad ayi tini: Su cek u necc ad aymeř ēawed i iřeyman nnek!, d ta ad tiři d tamřart nni d issewjed SIDI i mmis n sidi inu.’ ⁴⁵Uca qbeř ma ad kemmřeř *tzaęit-a* deg wuř inu, xzar, Rifqa teffey-dd s uqbuć nnes x teřrudt nnes, teħwa řar řeunřar uca tuyem-dd aman. Nniř as: ‘Ttzawgeř cem ad ayi tewced ad sweř!’ ⁴⁶Deyya tesseshwa aqbuć nnes, tenna: ‘Su u necc ad ssesweř ēawed iřeyman nnek!’ Swiř uca nettat tewca ēawed i iřeyman ad swen. ⁴⁷Sseqsıř tt, nniř: ‘Umi teggid d yeęis?’ Nettat tarra: ‘Yeęis n Bituwil, mmis n Nařur wenni d as dd-yurwen Milka.’ *Xenni* ggıř as taxadent di tinzart nnes d tmeqyasın deg ifassen nnes. ⁴⁸*Xas uca* uđareř, bendqeř i SIDI uca barkey SIDI, AREBBI n sidi inu Ibrahim, wenni d ayi inedhen nican x webrid řima ad dd-

awyey iğis n umas n sidi inu d temyart i mmis. ⁴⁹Řexxu, mařa kenniw texsem ad tessecnem tamexsiwt icewwaren d řaman i sidi inu, ini ayi t, mařa lla, ini ayi t *ɛawed*, *xenni* ad kkey yeffus niy zeřmad.” ⁵⁰*Xenni* Laban d Bituwil arrin-dd, nnan: “Zi SIDI i dd-iffey uya, war nzemmar ad dayek nini řyar niy řxar. ⁵¹Zzar, Rifqa qibač nnek, ksi *tt* uca truřed uca ad tiři d tamyart n mmis n sidi nnek, am mammec inna SIDI!”

⁵²Umi isřa umsexxar n Ibrahim awařen nsen, ibbendeq řar temmurt zzat i SIDI.

⁵³Uca issuffey-dd umsexxar řeqcue n nnuqart d řeqcue n wurey d warruđen, iwca i-ten i Rifqa. ɛawed iwca tarzeft iyřan i umas d yemmas. ⁵⁴Ccin, swin, netta d yeryazen inni kis dd-yusin. Ssensen *din* uca faqen řar řřbeř. *Xenni* inna: “Samřem ayi ad rařey *řexxu* řar sidi inu!” ⁵⁵Arrin-dd umas d yemmas: “Ejj tabřiřt akidney waxxa myir ɛecra n wussan, awarni as ad tuyured.”

⁵⁶Maca netta inna asen: “War dayi t’ťtifem ɛad umi SIDI issehwen abrid inu! Myir ejj ayi ad rařey řar sidi inu.” ⁵⁷Nitni arrin-dd řexdenni: “Ejj aney ad nřaya i tebřiřt, ad nseř *i min ya tini* zeg uqemmum nnes.” ⁵⁸Řayan i Rifqa uca nnan as: “Ma ad trařed cem ak-d weryaz-a?” Uca nettat tarra-dd: “Wah, ad rařey.” ⁵⁹*Xenni* ssqebbđen nitni Rifqa, učmatsen, ak-d tmeťťadt nnes, uca *ssqebbđen* ɛawed amsexxar n Ibrahim d iryazen nnes. ⁶⁰Uca barken Rifqa, nnan as: “A učmatney, ad tawđed ad temyared d řuřuf n ɛecra n řuřuf uca zzariɛet nnem ad twart tawwart n yinni t icarrhen!” ⁶¹Tekkar Rifqa d tiyya nnes, nyint x iřeyman, đfarent aryaz. *Ammu* i dd-yiwi umsexxar Rifqa uca iruř.

⁶²Aqa iffey-dd Iřařaq zeg wanu n ‘Lařay-Ru’i. Tuya izeddey di Temmurt n Ljan ub. ⁶³Iffey-dd Iřařaq mařend ad izzağ deg iyyar. Tuya-tt řar uweťtu n tmeddit. Netta issgeɛɛed tamuyři nnes, iqceɛ, u zzar, iřeyman ttqarraben-dd! ⁶⁴Rifqa ɛawed tessgeɛɛed titťawin nnes, tezra Iřařaq. Nettat teřja ixef nnes ad tđar deyya x weřyem ⁶⁵uca tenna i umsexxar: “Min iena weryaz nni dd-yusin deg iyyar řarney?” Uca inna umsexxar: “Wa d sidi inu!” Xenni teksi takenbuct uca třeřřef. ⁶⁶Uca ɛawed umsexxar i Iřařaq marra min igga. ⁶⁷Igewwed i-t Iřařaq řar uqıđun n yemmas Sara, yiwi Rifqa uca nettat tedweř d tamyart nnes u netta tuya ittens i-tt. Ammu i ifewwej Iřařaq awarni řmewt n yemmas.

Tarwa n Ibrahim

1 Im. 1:28-42

25¹Uca iksi Ibrahim tamyart nneyni, qqaren as Qatura. ²Netta turuw as-dd Zimran, Yaqcan, Midyan, Yicbaq d Cuřa. ³Yuqcan ijja-dd Caba d Dadan. Uca arrawen n Dadan tuya aten d Iccuriyyen d Ilituciyyen d Iliyumiyyen.

24:59 Amz. 35:8

24:62 Amz. 16:14; 25:11.

25:1 ‘Qatura’ - isem wanita ixs ad yini ‘řebxur’.

25:2 1 Im. 1:32.

⁴Ihenjiren n Midyan *tuya aten d* Eiyfa, Eifar, Hānux, Abidaē d Aldaēa. Marra ina *tuya aten d* ihenjiren n Qatura. ⁵Ibrahim iwca marra min yares i Ishaq ..⁶Maca i ihenjiren n tiyya i tuya yar Ibrahim, iwca asen Ibrahim arriyalut uca, am t tuya *ead* iddar, issekk i-ten ssenni yar ccarq, yar temmurt n ccarq, issigg^wej i-ten x Ishaq mmis. ⁷Ibrahim tuya iddar mya u-xemsa u-sebein n isegg^wusa, wa d řmijař n tudart nnes. ⁸Iđreq Ibrahim i buhbeř nnes uca immut di ccib isegged, tewsar di tyawant. Uca ittwassmun *deg wender* ak-d řejdud nn es..⁹Ishaq d Ismaēil, ihenjiren nnes, neđřen t deg ifri n Makfila deg iyyar n Eifrun, mmis n řuřar, Ařitti, *iiyyar* i ięan qibač i Mamri. ¹⁰Ittwander Ibrahim d temyart nnes Sara deg iyyar nni isya Ibrahim zeg ihenjiren n řit. ¹¹Uca imsar, awarni i řmewt n Ibrahim, AREBBI ibarek mmis Ishaq. Uca izdey Ishaq zzat i wanu n ‘Lařay-Ru’i’.

¹²Ina d imezruyen n yinni dd-ittwaxeřqen zi Ismaēil, mmis n Ibrahim, inni dd-tejja Hajar, tayya n Sara zi Miřra, i Ibrahim. ¹³D yina d ismawen n ihenjiren n Ismaēil, s ismawen nsen elařsab axřaq nsen. Amenzu n Ismaēil *tuya-t d* Nabayut, *xenni* Qidar, Adbiyil, Mibsam, ¹⁴Misma, Duma, Massa, ¹⁵řadad, Tayma, Yařur, Nafic d Qidma. ¹⁶D yina d ihenjiren n Ismaēil s ismawen nsen, s tneddam nsen ifaryen d tqesfin nsen: teneac n arruyas s tqebbař nsen. ¹⁷Tuya iddar Ismaēil mya u-sebea u-třatin n isegg^wusa. *Xenni* iđreq Ismaēil i buhbeř nnes, immut uca ittwassmun ak-d řejdud nnes. ¹⁸Nitni zedyen zi řawila yar řur, wenni ięan arendad n Miřra, am t^eřfed abrid yar Accur. Netta izdey arendad n marra aytmas.

Yaequb d Eisu

¹⁹Ina d imezruyen n yinni dd-ittwaxeřqen zi Ishaq, mmis n Ibrahim. Ibrahim ijja-dd Ishaq. ²⁰Tuya yar Ishaq arebein n isegg^wusa umi yiwi Rifqa d tamyart. Nettat d yeęis n Bituwil, Aramiyu zi Faddan-Aram, učmas n Laban, Aramiyu. ²¹Iheccem Ishaq SIDI di řřweē n temyart nnes, tenni tuya war ittirwen ca, uca istajeb as SIDI s tzaęit nnes yuęyen, ařami teksi temyart nnes, Rifqa, ddeyset. ²²Uca mmdehsen ihenjiren deg uēeddis nnes. *Xenni* tenna: “Manawya *ēawed*, mayemmi d ayi ittemsar manawya?”, uca truř ad tesseqsa SIDI. ²³Inna as SIDI: “Aqa din tnayen n řegnus di ddeyset nnem u tnayen n ccueub ad mmsebđan zi dwaxeř nnem. Ijj n ccaēb ad yiři ijhed x ccaēb nneyni u wenni d amenzu ad ixdem x uamazuz.” ²⁴Ařami dd-iwđen wussan nnes ad taru, xzar, aqa da deg uēeddis nnes acniwen. ²⁵Iffey-dd umezwar. Tuya-t d

25:5 Amz. 24:36.

25:8 Amz. 15:15.

25:11 ‘Lařay-Ru’i’ - xzar Amz. 16:14.

25:13 1 Im. 1:29.

25:21 Rum. 9:10.

25:23 2 řm. 8:14; Rum. 9:12.

azegg^way, iceeear qae amecnaw ict n thiđurt. S uyenni ggin as Eisu.²⁶ Awarni as iffeý-dd umas. Ittfe afus nnes deg unirz n Eisu. S uya t semman Yaequb. Tuýa ýar Ishaq settin n isegg^wusa ýar wexřaq nsen.

²⁷ *Řami* gman ihenjiren, idweř Eisu d ijj n weryaz issen aneymar, ijj n weryaz n barra, maca Yaequb idweř d ijj n weryaz yarsa, wenni izeddyen deg iqidan..
²⁸ Ishaq tuýa ittexs Eisu, minzi iejeb as ad yecc aysum n řmař n řexřa, u Rifqa tuýa t'etxexs Yaequb. ²⁹ Uca isseggw Yaequb ijj n macca uca *xenni* ieqeb-dd Eisu zi řexřa, tuýa yuherř. ³⁰ Inna Eisu i Yaequb: "Ttzawgeý cek ad ayi tewced ad cceý zeg uzegg^way, azegg^way nni diha, maýar aqa fniý *sufadi*." S uya qqaren as 'Idu m'.³¹ *Řexdenni* inna Yaequb: "Zenz ayi ass-a *řheqq* nnek *n* umenzu."³² Inna Eisu: "Xzar, aqa necc ggur ad mmetey, min ýa ggeý s *řheqq* n umenzu?"³³ *Xenni* inna Yaequb: "Jağ ayi řexxu!" Uca ijuğ as, izzenz i Yaequb *řheqq* n umenzu nnes.
³⁴ *Xas uca* iwca Yaequb i Eisu aýrum d umečři n řeedes, u Eisu icca, iswa, ikkar, iruħ. *Ammu* issehqar Eisu *řheqq* n umenzu nnes.

Řeahd jar Ishaq d Abimalik

26¹ Tuýa iğa řaz di temmurt, ijj n řaz nneyni ýar umezwar nni tuýa iğan deg wussan n Ibrahim. S uya iruħ Ishaq ýar Abimalik, ajeğid n Ifilistiñiyyen, ýar *jjwayeh* n Jirar. ² *Dinni* iban as-dd SIDI, inna: "War hekkwi ca ýar Miřra. Zdeý di temmurt i d ac ýa iniý. ³ Zdeý di temmurt-a am ubarrani u Necc ad kik iřiý, ad cek barkey, minzi i cek u i zzariet nnek umi ýa wceý marra timmura aya uca ad kemmřey tjağit i jjuğey i Ibrahim babac.⁴ Ad kettareý zzariet nnek amecnaw itran n ujenna uca ad wceý i zzariet nnek marra timmura aya. Marra řegnus n ddunect ad ttwabarken di zzariet nnek,⁵ minzi isřa Ibrahim i wawař inu uca iħđa min d as wciý maħend ad iħđa: řumurat inu, tiweřša inu d izerfan inu." ⁶ *Ammu* i izdeý Ishaq di Jirar.

⁷ *Řami* t sseqsan iryazen n wemcan nni x temýart nnes, inna asen: "Nettat d ućma", minzi igg^wed ad yini: "D tamýart inu". *Maýar inna deg yixefnnes*: "Mařa war nniý amenni ad ayi nyen iryazen n wemcan-a di ttwee n Rifqa, minzi aqa dayes azri." ⁸ *Řami* din izdeý ařtas n wussan, imsar belli Abimalik, ajeğid n Ifilistiñiyyen, ixzar-dd zi řkazi, izra Ishaq itteatab Rifqa, tamýart nnes. ⁹ Uca iřaya Abimalik x Ishaq, inna as: "Xzar, ta s tidett d tamýart nnek! Mammec

25:25 'Eisu' - isem wanita ixs ad yini 'azegg^way' niý 'iħħarcuw'.

25:26 Ĥuc. 12:4.

25:27 'aryaz yarsan' - awař Aeibrani ixs ad yini s lħarf 'aryaz ikemřen' niý 'aryaz břa řeib', maca di ca n twařawin am řexxu nzemmar ad nini 'aryaz amtiqqi', niý 'aryaz yarsan'.

25:30 'Idum' - isem wanita ixs ad yini 'azeggway'.

25:32 Ica. 22:13; 1 Kur. 15:32.

26:3 Amz. 13:15; 15:18.

26:4 Amz. 12:3; 18:18; 22:18.

teggid tennid aney d uċma?” Iſhaq inna as: “S minzi nniy *i yixefinu*: ‘Aqa tiři ad ayi nyen x ssibbet nnes.’”¹⁰ Abimalik inna: “Mayar d aney teggid aya? X drus ad yiři iṭteş ca n ijj zi řgens ak-d temyart nnek uca ad tiři teggid ddenb nnek x yiři nney.”¹¹ Yumur Abimalik marra řgens, inna: “Wenni i ya iħadan aryaz-a niy tamyart nnes, ad t nyen nican!”

¹² Izare Iſhaq di temmurt nni uca ikxi asegg^was nni mya n imuren n zzyada, *minzi* ibark i-t SIDI. ¹³ Temmarni cceneet n weryaz *nni* uca netta iqqim imeqqar ařami tedweř cceneet nnes d tameqqrant aṭas. ¹⁴ Tuya řares uđi u řares *eawed* ifunasen d tfunasin d waṭas n isemyan, ařami zzayes usmen Ifiliřtiniyyen.

¹⁵ Marra anuten nni iyzan imsexxaren deg wussan n Ibrahim babas, netyen ten Ifiliřtiniyyen uca ccuren ten s ucař. ¹⁶ *Xenni* inna Abimalik i Iſhaq: “Beeeeed xaney, minzi tdewřed tjeħded xaney s waṭas.” ¹⁷ Iſhaq iruħ ssenni, iwta iqiđan nnes di teyzurt n Jirar uca izdey dinni. ¹⁸ Uca idweř Iſhaq iyzan anuten n waman inni tuya yzin deg wussan n Ibrahim babas, inni netyen Ifiliřtiniyyen awarni řmewt n Ibrahim. Isemma ten s ismawen inni d asen iřaya babas. ¹⁹ Uca imsexxaren n Iſhaq yzan di teyzurt nni uca ufin din řeuſar n waman ddaren.

²⁰ *Xenni* qaĉen imeksawen n Jirar ak-d imeksawen n Iſhaq, nnan: “Aman nney!” *S uyenni* řayan isem n řeuſar nni ‘Eisiq’, minzi tuya ttqaĉen xas.

²¹ *Xenni* yzan ijj n řeuſar nneyni uca mmennyen xas eawed. *S uyenni* d as igga isem n Sitna. ²² Uca ibeēēēd ssenni, iyzan ijj n řeuſar nneyni, war xas qiĉen ca uca ggin as isem nnes Raħubut, inna: “Řexxu SIDI iwca aney ttasie uca ad yarney tiři řyiğet di temmurt.” ²³ Uca igēēēd ssenni yar Bi’r-Sebea.

²⁴ Iban as-dd SIDI di ġiret nni, inna as: “Nec d AREBBI n Ibrahim babac! War ttegg^wed ca, aqa Nec akidek u Nec ad cek barkey, ad kettarey zzariēet nnek di ṭṭweē n umsexar inu Ibrahim.” ²⁵ *Xenni* ibna din ijj n uealtar *min xef igga tayarřt*, uca iřaya Isem n SIDI. Iwta din aqiđun nnes uca yzin din imsexxaren n Iſhaq ijj n wanu. ²⁶ Abimalik yusa-dd řares zi Jirar, ak-d Ahuzzat, ameddukkeř nnes, d Fikul, akumandar ameqqran n řeeskar nnes. ²⁷ Inna asen Iſhaq: “Mayar yari dd-tusim, waxxa kenniw tcarrhem ayi uca tessuffyem ayi xawem?”

²⁸ Nitni nnan: “Aqa nezra belli SIDI akidek. S uya nenna, ad din tiři řexxu ict n tjağit jar aney d cek, uca ejj aney ad kik negg ijj n řeahd ²⁹ ħima cek war d aney t^ettegged řyar, am mammec uřa d neccin war cek netħidi ca uca aqa nemmşurref akidek mliħ uca nessekk i cek di řaman. Aqa cek řexxu d amimim n SIDI!” ³⁰ *Xenni* igga asen amensi uca ccin, swin. ³¹ Kkaren zic uca jjuğen ijjen i wenneyni. Xas uca issqebbed i-ten Iſhaq uca ruħen nitni zi řares di řehna.

³² Deg wass d ijj usin-dd imsexxaren n Iſhaq, xebbaren t x wanu i iyzan uca nnan as: “D aman i nufa.” ³³ Isemma *tanut-a* Sebea. S uya i iğa yisem n tendint nni Bi’r-Sebea, ař ass-a.

26:20 ‘imeksawen’ - niy ‘iniĉan’.

Timyarin n Eisu

³⁴ Umi tuya ɣar Eisu arebein n isegg^wusa, yiwi Yudit, yeğis n Biri, Aḥitti, d tamyart, uṛa d Basmat, yeğis n Ilun, Aḥitti. ³⁵ Tuya atent d tarzugi n wuṛ i Ishaq d Rifqa.

Ishaq ibarek Yaεqub

27¹ Ṛami idweṛ Ishaq d awessar u tiṭṭawin nnes εemcent aṛami εṛahaṛ war ittwiṛi, iṛaya Eisu, mmis amenzu, inna as: “Mmi!” Uca netta inna as: “Aqa ayi dal!” ² Uca inna: “Aqa necc wsarey, war ssiney ass i di ya mmtey. ³ Ṛexxu, ksi řesnaḥ nnek, d weqrab nnek n fṛitcat d řqews, teffyed ɣar řexṛa uca gmar ayi-dd taymart i macca. ⁴ Sewjed ayi-dd ict n macca icnan i d ayi ya iεejben uca tewced ayi tt-i-dd, ad tt ccey, ḥima ad cek barkey qbeṛ ma ad mmtey.” ⁵ Rifqa tuya tesṛa umi issiweṛ Ishaq ak-d mmis Eisu. Uca iruḥ Eisu ɣar řexṛa ḥima ad iymar timiyrā maḥend ad tt-i-dd-yawi. ⁶ *Xenni* tessiweṛ Rifqa ak-d Yaεqub mmis, tenna as: “Xzar, necc sṛiy babac issawaṛ ak-d Eisu umac, inna as: ⁷ ‘Awi ayi-dd ijj n teymart uca sewjed ayi ict n macca lemlih maḥend ad tt ccey, ḥima necc ad ac barkey qibač i wudem n SIDI qbeṛ ma ad mmtey.’ ⁸ Ṛexxu, mmi, seṛ-dd ɣari min zi cek ɣa umurey. ⁹ Ṛuh ɣar ṭhimart uca awi ayi-dd tnayen n iṛayden imezyanen. Necc ad zzaysen sswejdey ijj n macca icnan i babac, am mammec d as ittaεjib ¹⁰ u ittεṣṣa cek ad t tawyed i babac, ad yecc, ḥima ad cek ibarek qbeṛ řmewt nnes.” ¹¹ *Xenni* inna Yaεqub i Rifqa, yemmas: “Xzar, Eisu uma d aryaz bu-εear u necc d aryaz d aṛeqqay. ¹² Balak ad ayi iḥada baba uca ad iṛiy amecnaw ayεccac di tiṭṭawin nnes. *Xenni* ad ksiy ict n nneεṛet xafi maci lbaraka.” ¹³ Yemmas tenna as: “Nneεṛet nnek ad tiṛi xafi, a mmi! Ṭaε i wawaṛ inu waha, awyi ten-dd ɣari.”

¹⁴ *Xenni* netta iruḥ, iksi *ten* uca yiwyi *ten* i yemmas. Uca yemmas tegga ijj n macca icnan am mammec d as ittaεjib i babas. ¹⁵ Teksi Rifqa arruḍ ifecḥen aṭṭas i tuya ɣares di taddart zeg warruḍ n Eisu, mmis amenzu, uca tarḍ *i-t* Yaεqub, mmis amaṣuz. ¹⁶ Tegga as iṛem n iṛayden imezyanen x ifassen nnes u x yiri nnes aṛeqqay. ¹⁷ Tewca macca aya icnan ak-d weyrum nni tegwa deg ifassen n mmis Yaεqub. ¹⁸ Netta yusa-dd ɣar babas, inna: “Baba inu!” Netta inna: “Aqa ayi dal! Min teenid cek, mmi inu?” ¹⁹ Inna Yaεqub i baba as: “Nec d Eisu, amenzu nnek. Ggiy min d ayi tennid. Kkar řexxu, qqim, ecc zi tmeyra inu, ḥima ad ayi ibarek řεemar nnek.” ²⁰ *Xenni* inna Ishaq i mmis: “Mammec teggid tufid tt deyya, a mmi inu?” Inna: “Maɣar SIDI, AREBBI nnek, igga *i-tt* deg webrid inu.” ²¹ Ishaq inna i Yaεqub: “Qarreb-dd řexxu, ḥima ad cek ḥadiy,

26:34 ‘Biri’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘anu inu’. ‘Basmat’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘ittfuḥen’ niy ‘řeεtur’. ‘Ilun’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘tacejjart n řbeğud’.

26:35 Amz. 27:46.

27:15 ‘di taddart’ - ixs ad yini ‘deg uqiḍun’.

mmi inu, ma cek d mmi Eisu niy lla.” ²² *Řami* dd-iqarreb Yaεqub yar babas Ishaq, ihada t uca inna: “Tmijja d tmijja n Yaεqub, *maca* ifassen d ifassen n Eisu.” ²³ Netta war t iεqiř, minzi ifassen nnes tuya ceεεaren amecnaw ifassen n Eisu uca ibark i-t. ²⁴ Inna: “Ma d cek d mmi Eisu?” Netta inna: “D necc!” ²⁵ *Xenni* inna: “Sqarreb ayi tt-i-dd zzati ħima ad ccey zi tmeyra n mmi, ħima necc ad cek barkey.” Issars i-tt-i-dd zzates uca icca. Yiwi as-dd εawed binu uca isw a.. ²⁶ Inna as babas Ishaq: “Qarreb-dd ħari řexxu, sudem ayi, mmi inu!” ²⁷ Uca iqarreb-dd ħares, issudem i-t. Icemm Ishaq arriħet n warruđ nnes uca ibark i-t, inna: “Xzar, řefwaħet n mmi amecnaw řefwaħet n yeyyar i ibarek SIDI. ²⁸ Iři AREBBI ad ac iwc nnda n ujenna u zi řeydam n temmurt d wařtas n imendi d binu n jdid.” ²⁹ Ad ac xedmen řegnus uca ccuεub ad cek ađaren. Ĥkem x aytmac u ejj iħenjiren n yemmac ad ac sejden! Inni cek i ħa ineεřen, ad ttwaneεřen, u inni i cek ya ibarken, ad ttwabarken.”

³⁰ Awarni řami ikemmeř Ishaq lbaraka i Yaεqub u am dd-iffey Yaεqub *εad* x babas Ishaq, iεqeb-dd Eisu umas zi teymart nnes. ³¹ Issewjed xenni ict n macca icnan uca ikxi tt yar babas, inna as: “Ttzawgey, baba, kkar tecced zi teymart n mmic, *ħima* cek ad ayi tbarked.” ³² Inna as Ishaq, babas: “Min teenid cek?” Netta inna: “Necce d mmic, amenzu nnek, Eisu.” ³³ Uca *ibda* Ishaq ad yarjj ařtas, inna: “Min iεna wanita i dd-yusin da, iřtef taymart uca yiwi ayi tt-i-dd? Cciy zi marra *man aya* qbeř ma ad dd-tased uca necc barkey t u ad ittwabarek εawed.” ³⁴ Umi isřa Eisu awařen n babas, isyuyy s yijj n řeεyudat ijhed yarezeg, inna i babas: “Barek ayi uřa d necc, a baba inu!” ³⁵ Inna: “Yusa-dd umac s teħraymect, ikxi lbaraka nnek.” ³⁶ *Xenni* inna: “Ma war iği isem nnes s řħeqq Yaεqub? Aqa icmet ayi tnayen n twařawin. Ikxi *řħeqq n* umenzu inu uca aqa řexxu ikxi *εawed* lbaraka inu.” *Xenni* inna: “Ma war ħarek teqqim ca n lbaraka i necc?” ³⁷ *Xenni* yarra-dd Ishaq, inna i Eisu: “Xzar, necc ggiy t d řħakem xak uca wciy as aytmas d imsexxaren, uřa s imendi d binu n jdid εewwřey t. Min din εad, ad ac wcey řexxu, mmi inu?” ³⁸ Inna Eisu i babas: “Ma ħarek mƳir lbaraka aya waha, baba inu? Barek ayi εawed, uřa d necc, a baba inu!” Uca issgeεeed Eisu tmijja nnes, isyuyy. ³⁹ *Xenni* yarra-dd Ishaq x babas, inna as: “Xzar, ad tiři tzeddiyt nnek igg^wejjen x řeydam n temmurt u x nnda n ujenna sennej. ⁴⁰ S ssif nnek i ħa teqqimed teddared u ad txedmed i umac. Maca xmi i ħa teqqimed ad tenhezzed, ad insar ad tawđed ad tekksed zayřu nnes x yiri nnek.”

⁴¹ Uca icarħ Eisu Yaεqub di ssibbet n lbaraka i zi t ibarek babas uca inna Eisu deg wuř nnes: “Ad awđen wussan n uεezzi n baba, xenni ad nyey uma

27:25 'ħima necc ad cek barkey' - s Ĥarř 'ħima ad cek ibarek řeemar inu'

27:28 Ebr. 11:20.

27:29 Amz. 12:3.

27:31 'ħima cek ad ayi tbarked' - s Teibranit 'ħima ad ayi ibarek řeemar nnek'

27:34 Ebr. 12:17.

27:36 Amz. 25:33.

27:38 Ebr. 12:17.

Yaɛqub.” ⁴² *Umi* nnan i Rifqa awařen n Eisu, mmis amenzu, tessekk ijjen ad iřaya i Yaɛqub, mmis amazuz, tenna as: “Xzar, Eisu umac yarezzu mammec zzayek i ya ixřef, netta ixs ad cek iney. ⁴³ Řexxu, mmi inu, řae i wawař inu. Kkar uca tarewřed řar řaran řar uma Laban. ⁴⁴ Zdey akides ca n wussan ař ya ixsi wesear n umac. ⁴⁵ Xmi i ya ixsi uxeyyeq n umac uca ad ittu min d as teggid, necc ad ssekkey *ijjen*, mařend ad cek dd-yawi ssenni. Mayemmi i zzaywem řa ttwařarmey s tnayen idwem deg ijj n wass?” ⁴⁶ Tenna Rifqa i Iřaq: “Carhey tudart inu di ssibbet n yessis n řit. Mařa Yaɛqub yiwi tamřart zi tebřiřin n řit, amecnaw tnayen-a, zi řtenjirin n temmurt-a, man lqima i řa yiřin řar tudart inu?”.

Tarewřa n Yaɛqub d tarjit nnes di Bayt-Il

28 ¹ Iřaya Iřaq i Yaɛqub, ibarek i-t uca issekk i-t, inna as: “War ttawi tamřart zi yessis n Kenean. ² Kkar, ruř řar Fadan-Aram, řar taddart n Bituwil, babas n yemmac, uca awi-dd ssenni tamřart i cek zeg yessis n Laban, umas n yemmac. ³ Arebbi, Amzemmar x kuřci, ad cek ibarek u ad ac iwc řyiřet uca ad cek ikettar ař řa tdewřed d ijj n wegraw n řegnus. ⁴ Iři Netta ad ac iwc lbaraka n Ibrahim, i cek u i zzarięet nnek akidek, řima ad twarted tammurt nni di tzeddyed am ubarrani, tenni iwca AREBBI i Ibrahim.”. ⁵ *Xenni* issekk Iřaq Yaɛqub. Uca netta iruř řar Faddan-Aram, řar Laban, mmis n Bituwil, Aramiyu, umas n Rifqa, yemmas n Yaɛqub d Eisu.

⁶ Izra Eisu belli Iřaq ibarek Yaɛqub uca issekk i-t-i-dd řar Faddan-Aram řima ad yawi i yixef nnes tamřart ssenni, u řami t ibarek, issekk i-t, inna as: “War kessi tamřart zeg yessis n Kenean!”, ⁷ uca *izra Eisu eawed* belli Yaɛqub iřae babas d yemmas, iruř řar Faddan-Aram. ⁸ *Ammu* izra Eisu belli yessis n Kenean d tieffanin di tiřřawin n babas Iřaq. ⁹ *Xenni* iruř Eisu řar Ismaeil uca yiwi Mařalat d tamřart i yixef nnes, yarni tt-i-dd řar temřarin nneyni. Nettat tuřa-tt d yeęis n Ismaeil, mmis n Ibrahim, ućmas n Nabayut.

¹⁰ Uca iffey Yaɛqub zi Bi'r-Sebea, iruř řar řaran. ¹¹ Yiweđ řar ijj n wemcan mani yensa, minzi tuřa tafuct teyri. Iksi zeg yeźra n wemcan nni, issars i-ten sadu uzeęif nnes uca iwđa iřřeř deg wemcan nni. ¹² Yurja, aqa ijj n ddruj ibedd x temmurt uca itřřada ixef nnes ajenna, u xzar, lmalakat n AREBBI ttařyent hekkwant zzayes. ¹³ U xzar, SIDI ibedd xas, inna: “Necc d SIDI, AREBBI n Ibrahim babac, d AREBBI n Iřaq. Tammurt i xef teřřeřed ad ac tt wcey i cek u i zzarięet nnek. ¹⁴ Ad tiři zzarięet nnek amecnaw acař n temmurt uca ad

27:46 Amz. 26:35.

28:2 řuc. 12:13.

28:4 Amz. 12:7; 13:15; 15:18; 24:7; 26:3; Aewd. 34:4; Řex. 7:5.

28:12 řř. 1:52.

28:13 Amz. 35:1,3; 48:3; Aewd. 12:20; 19:8.

tiřiwed ęar řęarb d ccarq, ęar ccamal d ljanub uca dayek u di zzariet nnek ad ttwabarkent marra řaęat n temmurt.¹⁵ Aqa ayi Necc akidek u necc ggur ad cek ĥđię manis ma tekkid, ad cek arrey ęar temmurt-a, minzi Necc war cek ttejięi ař ęa kemřęę min d ac nnię.”¹⁶ Řami dd-ifaq Yaęqub zi tarjit nnes, inna: “S tidett SIDI aqa-t deg wemcan-a u necc war ssineę cal!”¹⁷ Tuęa igg^wed aęęas, inna: “Meĥař issagg^wad wemcan-a! Aqa ta myir d Taddart n AREBBI u tanita d tawwart n ujenna!”

¹⁸ Ikkar Yaęqub uca iksi azru nni i tuęa issars sadu uzeęif nnes, igga i-t amecnaw ijj n weęru n řidaret uca ifarrey zzept x uzeęif nnes.¹⁹ Igga amcan nni Bayt-Il, maca zeg umezwaru tuęa isem n wemcan nni Luz.²⁰ Uca iwaed Yaęqub, inna: “Mařa AREBBI aqa-t akidi uca ad ayi iĥđa deg webrid i ęa uyureę, ad ayi iwc aęrum ĥima ad cceę d warrud ĥima ad ardeę²¹ u mařa dewřęę ęar taddart n baba di řaman, xenni SIDI ad yiři d AREBBI i necc.²² D weęru aya i ggię d azru n řidaret, ad yiři d Taddart n AREBBI u zi marra min d ayi ęa tewced, ad ac weęę řęecur!”

Yaęqub ak-d Laban d řemřac nnes ak-d Liya d Raĥil

29¹ Ikxi Yaęqub deg idaren nnes, iruĥ ęar temmurt n ayt n ccarq.² Ixzar uca izra ijj n wanu deg iyyar u tuęa din třata n tĥimriwin n wuęi jnint zzates, minzi zeg wanu nni zi warrden nitni tĥimriwin. Tuęa din ijj n weęru x uqemmum n wanu.³ Ssmunen din marra tĥimriwin. *Xas uca* kksen azru x uqemmum n wanu uca warden uęi. *Xenni* arrin azru x uqemmum n wanu.⁴ Inna asen Yaęqub: “Aytma inu, manis kenniw?” Nitni arrin-dd: “Zi Ĥaran i neęa.”⁵ Netta inna asen: “Ma tessnem Laban, mmis n Naĥur?” Nitni arrin-dd: “Wah, nessen i-t.”⁶ Inna asen netta: “Mammec ięa?” Arrin-dd: “Aqa-t mliĥ, aqa da yeęis Raĥil tusa-dd ak-d wuęi.”⁷ Inna as: “Aqa da aziř ead imęar, war yeęi bu řweqt ĥima ad nendeh řebhayem. Wardem uęi uca ruĥem maĥend ad ten tarewsem.”⁸ Nitni arrin-dd: “War nzemmar ad t negg ař dd ęa munent marra tĥimriwin. *Xenni* ad sseęrujjeen azru x uqemmum n wanu, ĥima ad nwarded uęi.”

⁹ Řami tuęa *ead* issawař akidsen , tusa-dd Raĥil s wuęi n baba as, minzi nettat tuęa-tt d tameksawt.¹⁰ Řami izra Yaęqub Raĥil, yeęis n Laban, umas n yemmas, ak-d wuęi n Laban, umas n yemmas, ixecc-dd Yaęqub uca isseĥřuęed azru x uqemmum n wanu, iward uęi n Laban, umas n yemmas.

¹¹ Issudem Yaęqub Raĥil, issgeęeed tmijja nnes uca isęuyy.¹² Inna Yaęqub i Raĥil aqa netta zeg idammen n baba as i ięa, uřa d mmis n Rifqa. Uca nettat tuzzeř, txeębar baba as.

^{28:14} Amz. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4.

^{28:18} Amz. 31:13; 35:14.

¹³ Umi isra Laban řexbar x Yaęqub, mmis n ućmas, yuzzeř ad t iřqa uca idarree as, issudem i-t, indeh i-t ęar taddart nnes. Uca netta eawed marra timesřayin-a i Laban. ¹⁴ Laban inna: “D tidett cek d ięes inu d aysum inu i teęid.” Uca iqqim ęares řqedd n ijj n uyur ikmeř. ¹⁵ Inna Laban i Yaęqub: “Umi cek d uma i teęid, ma ad ęari txedmed baęeř? Ini ayi min *i ęa tiři* řmunet nnek?” ¹⁶ Laban ęares tnayen n yessis. Isem n tmenzut d Liya u isem n tmażuzt, Rařil. ¹⁷ Tiřtawin n Liya tuęa kećcent, *maca* Rařil tuęa dayes aźři n waddud u n řxezrat. ¹⁸ Yaęqub ixs Rařil. Inna: “Necć ad ęarek xedmeę sebea n isegę^wusa x Rařil yeęis tmażuzt.” ¹⁹ Laban yarra-dd: “Xar ad ac tt wceę i cek nię ad tt wceę i weryaz nneęni. Qqim akidi.”

²⁰ *Ammu* ixdem Yaęqub x Rařil sebea n isegę^wusa maca đharen as-dd *isegę^wusa nni* amecnaw ca n wussan, minzi tuęa ittexs i-tt. ²¹ Inna Yaęqub i Laban: “Ewc ayi *řexxu* tamęart inu, minzi aqa kemmřen wussan *n řmijař* inu, *ařami* as i ęa yadfey.” ²² *Xenni* issmun Laban marra iryazen n wemcan nni, igga urar. ²³ ęar tmeddit iksi yeęis Liya uca issiweđ i-tt ęares uca yudef xas Yaęqub. ²⁴ Iwca Laban tayya nnes Zilpa i yeęis Liya d tayya nnes. ²⁵ Tiwecca nnes izra *Yaęqub* belli d Liya. *Xenni* inna i Laban: “Min dayi teggid? Ma war d ac xdimeę x Rařil? Maęar d ayi tćemted?” ²⁶ Laban inna: “War ittiři uya di temmurt nneę, ad nessizzar tamazuzt x tmenzut. ²⁷ Kemmeř simana aya *n wurar* n ta uca ad ac newc *eawed* tin x řxedmet i ęa tegged ssa tsawent akidi ead sebea n isegę^wusa nneęni.” ²⁸ Igga Yaęqub amenni, ikemmeř simana aya *n wurar*. *Xenni* iwca as Rařil yeęis d tamęart ²⁹ uca iwca Laban tayya nnes Bilha i yeęis Rařil d tayya nnes. ³⁰ Yudef *Yaęqub* eawed x Rařil uca ixs Rařil ead ktar x Liya u isexxar as eawed sebea n isegę^wusa nneęni.

Iřenjiren n Yaęqub

³¹ *Umi* izra SIDI belli Liya tuęa t^ettwasseđęar, yarzem řemřawet nnes, *maca* Rařil tuęa war dd-t^ettiruw ca. ³² Teksi Liya s ddeyset uca turuw-dd ařenjir, igga as Rubin, minzi tenna: “Aqa SIDI ixzar ęar řemřayem inu. Řexxu aqa ad ayi ixs weryaz inu.” ³³ Teksi eawed s ddeyset, turuw-dd ařenjir, tenna: “Umi isra SIDI belli necć ttwasseđęareę, iwca ayi eawed wa.” Uca tegga as Cimeun. ³⁴ Teksi eawed s ddeyset, turuw-dd ařenjir, tenna: “Řexxu twařa aya ad imun weryaz inu akidi, minzi urweę as-dd třata n iřenjiren.” S uya netta igga as Lawi. ³⁵ Teksi twařa nneęni s ddeyset, turuw-dd ařenjir uca tenna: “Twařa aya ad qadię SIDI.” S uya tegga as Yahuda. *Awarni man aya* tessbedd tarwa.

29:18 Ĥuc. 12:13.

29:32 ‘Rubin’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘xzar, ijj n mmis’.

29:35 ‘Yahuda’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘ad ittwasemęar Arebbi’.

30¹ Raḥil tezra belli war dd-tiruw i Yaɛqub uca tusem zeg učas, tenna i Yaɛqub: “Ewc ayi tarwa! Maḥa war teqbiřed, *xenni* ad mmtey.”² Ixeyyeq Yaɛqub x Raḥil, inna: “Ma aqa ayi necc deg wemcan n AREBBI wenni xam iṭṭfen řyiğet n uɛeddis nmem?”³ Tenna: “Aqa da tayya inu Bilha, adef xas, ḥima ad dd-taruw x ifadden inu uca uřa d necc ad řari tiři tarrawt zzayes.”⁴ Tewca as Bilha, tayya nnes, d tamyart uca yudef xas Yaɛqub.⁵ Teksi Bilha s ddeyset uca turuw-dd aḥenjir i Yaɛqub.⁶ Tenna Raḥil: “Iwca ayi AREBBI tasyart uca isřa ɛawed řari. Iwca ayi mmi.” S uya tegga as Dan.⁷ Teksi Bilha, tayya n Raḥil, twařa nneyni s ddeyset uca turuw-dd i Yaɛqub aḥenjir wiss tnayen.⁸ Tenna Raḥil: “S imenyan n AREBBI menyey ak-d učas uca řeybey.” Tegga as Naftali.⁹ *Umi* tezra Liya tessbedd tarwa, teksi Zilpa, tayya nnes, tewca i-tt i Yaɛqub d tamyart,¹⁰ uca Zilpa, tayya n Liya, turuw-dd aḥenjir i Yaɛqub.¹¹ Tenna Liya: “Mana řxir-a!” uca tegga as Jad.¹² Uca turuw-dd Zilpa, tayya n Liya, aḥenjir wiss tnayen i Yaɛqub.¹³ Uca tenna Liya: “A sseed inu!”, minzi tibřiyn ad ayi ḥesbent d sseed!” Uca tegga as Acir.¹⁴ Deg wussan n tmeyra n irden iffey Rubin uca yufa ‘titeffaḥin n tayri’ deg iyyar uca netta yiwy i-tent i Liya, yemmas. *Xenni* tenna Raḥil i Liya: “Ttazwegy cem ad ayi tewced zi ‘titeffaḥin n tayri’ n mmim.”¹⁵ Nettat tenna as: “Ma war iği drus ařami tiwyed aryaz inu, umi tersed ɛawed ad dd-tawyed ‘titeffaḥin n tayri’ n mmi?” Tenna Raḥil: “Aqa ad iṭṭes akidem ġiřet-a x ‘titeffaḥin n tayri’ n mmim.”¹⁶ *Umi* dd-ieqeb Yaɛqub zeg iyyar s tmeddit, teffey-dd Liya řares tenna as: “Ad xafi tadfed, minzi nican criy cek s ‘titeffaḥin n tayri’ n mmi.” Uca *ammu i* iṭṭes akides ġiret nni.¹⁷ Isřa AREBBI i Liya uca teksi s ddeyset uca turuw-dd aḥenjir wiss xemsa i Yaɛqub.¹⁸ Tenna Liya: “AREBBI iwca ayi řmunet inu x umi wciy tayya inu i weryaz inu!” Uca tegga as Issakar.¹⁹ Teksi Liya ɛawed s ddeyset uca turuw-dd aḥenjir wiss setta i Yaɛqub.²⁰ Uca tenna Liya: “AREBBI iwca ayi ijj n lbaraka tecna. Řexxu ad kidi izdey weryaz inu, minzi urwey as-dd setta n iḥenjiren.” Uca tegga as Zabulun.²¹ Awarni as turuw-dd taḥenjirt. Tegga as Dina.²² *Xenni* idar AREBBI Raḥil uca isřa as AREBBI uca yarzem řemřawřet nnes.²³ Teksi s ddeyset uca turuw-dd aḥenjir, tenna: “Ikkes AREBBI řḥegra inu!”²⁴ Uca tegga as Yusuf, tenna: “Ad ayi yarni SIDI aḥenjir nneyni.”

Řeaḥd jar Yaɛqub d Laban

²⁵ Řami dd-turuw Raḥil Yusuf, inna Yaɛqub i Laban: “Sekk ayi uca ad raḥey řar dcar inu d temmurt inu.²⁶ Ewc ayi timyarin inu d iḥenjiren inu min zi řarek xedmey. *Xenni* ad ffyey. Aqa cek tessned řxedmet i zi tuya d ac ttsexxarey.”²⁷ Inna as Laban: “Mři ufıy řexxu arđa di tiṭṭawin nnek. Aqa zriy belli SIDI ibarek ayi di ṭṭwee nnek.”²⁸ *Yarni* inna: “Ini ayi *zeema* man řmunet *i tersed*. Ad

30:6 ‘isřa ɛawed řari’ - s Teibranit ‘isřa ɛawed i tmija inu’.

30:15 ‘tatteffaḥt’ - niy ‘tadfuyit’.

ac tt wcey.”²⁹ *Xenni* inna as: “Cek tessned mammec d ac xedmey d mammec uyurey ak-d řebhayem nnek zeg wami kic řiy. ³⁰Minzi drust i tuya řarek řexdenni qibač i tittawin inu aqa idweř deg wařtas, uca ibarek i cek SIDI deg iřuraf inu. Řexxu, meřmi i řa zemmarey ad xedmey i taddart *inu*?”³¹ Inna as: “Min d ac i řa wcey?” Yarra-dd Yaęqub: “War d ayi ttic walu, maca samř ayi aya *waha*, *xenni* ad dd-dewřey ad arewsey uęi nnek eawed uca ad ten řđiy. ³²Ass-a ad eđuy x marra *tařimart n* wuęi nnek. Egg x uyezdis zzayes marra uęi ibeqqden d iqarqacen, marra uęi abarcan jar iřuřiyen d min ięan d aqarqac niy s ibeqqiden jar iyayden. Man aya ad yiři d řmunet inu. ³³Xmi dd řa tased deg ijj n wass n yimař ad tžared řmunet inu, ad xafi teched tsegda inu zzat i wudem nnek *ammu*: min war ięin ibeqqed niy min war ięin iqarqec jar iyayden d min ięan d abarcan jar iřuřiyen, aqa *ad ittwařseb* ittwacar jar min ięan inu.”³⁴ *Xenni* inna Laban: “Xzar, aqa ad yiři am mammec i d ayi tennid!”³⁵ Deg wass nni ifarq iwetman n iyayden icarđen d iqarqacen uřa d marra tiyayđtin ibeqqden d iqarqacen, d marra inni di teęa temřeř, uřa d marra min ięan d abarcan jar iřuřiyen, uca issars i-ten deg ufus n iřenjiren nnes. ³⁶*Xenni* igga třata n wussan n webrid jar ixef nnes d Yaęqub. Uca yarwes Yaęqub uęi iqqimen n Laban. ³⁷*Xenni* iksi Yaęqub tiseđwin n řřefřaf u zi tcejart n řuz u zi tcejart n dulb. Netta iqeccar i-tent d icetřiden d icemřařen umi icarra x ucemřař n tseđwin. ³⁸Issars tiseđwin-a iqeccaren qibač i wuęi di taryiwin d řeqwareb mani dd-usin wuęi mařend ad swen uca dewřen ttweřřamen xmi dd-tasen ad warden. ³⁹*Xmi* i řa iwřřem wuęi řar tseđwin, urwent-i-dd tseswin icarđen d min ibeqqden d min iqarqacen n wuęi. ⁴⁰*Xenni* tuya ibetřa Yaęqub iřuřiyen uca yarra uęi s uzeęif nsen řar min icarđen d min ięan d abarcan jar wuęi n Laban. Uca igga tiřimriwin nnes řar uyezdis, war tent iggi ak-d wuęi n Laban. ⁴¹Kuř amuř xmi ttweřřament tinni ijeħden zeg wuęi, ittegg Yaęqub tiseđwin qibač i wuęi di taryiwin, řima ad weřřment řar tseđwin. ⁴²*Maca* war tent issars ca ak-d tenni ideefen jar wuęi. Ammu tuya tinni ideefen i Laban u tinni ijeħden i Yaęqub. ⁴³Uca imyar *wagřa* n weryaz-a ba qetřtu. Tuya řares ařtas n wuęi d tiyya d isemyan d iřeyman d yeyyař.

Tarewřa n Yaęqub

31¹ Uca isřa *Yaęqub* awařen n iřenjiren n Laban, nnan: “Yaęqub iksi marra min tuya n babatney, u s min tuya n babatney aqa ikseb marra aeuęi aya.”² Ixzar Yaęqub řar uyembub n Laban. Xzar, war akides ięi amecnaw ideennađ d fariđennađ. ³Inna SIDI i Yaęqub: “Dweř řar temmurt n řejdud nnek u řar

30:41 ‘qibač i wuęi’ - s Teibranit ‘qibač i tittawin n wuęi’.

31:1 ‘aeuęi’ - niy ‘řeezz’.

řağ nnek. Aqa Necc ad iřiy akidek.”⁴ Isekk Yaęqub uca iřaya-dd x Raħil d Liya ęar yeyyar, ęar wuęi nnes.⁵ Inna asent: “Ttwařiy belli aęembub n babatkent war kidi ięi amecnaw idennađ d faridennađ. *Maca* AREBBI n řejdud inu aqa-t akidi.⁶ Kennint tessnent belli aqa xedmey i babatkent s marra min ęari d jjeħd.⁷ *Maca* babatkent ięecc ayi, ibeddeř řmunet inu eęra n twařawin, *maca* AREBBI war d as isemmeħ ħima ad ayi igg řęar.⁸ Mařa netta inna: ‘Ibeqqiden ad iřin d řmunet nnek!’, řexdenni marra uęi urwen-dd *uęi* s ibeqqiden, mařa inna: ‘Inni s icariđen ad iřin d řmunet nnek!’, řexdenni marra uęi urwent-dd *uęi* s icariđen.⁹ *Ammu* ikkes AREBBI řebhayem n babatkent uca iwca ayi *tent* i necc.¹⁰ Imsar ęar řweqt umi weħħment uęi, ssgeęedeę tamuyři inu uca zřiy di tarjit, aqa da ięayđen inni ineggzen x wuęi, tuęa aten s icariđen d ibeqqiden d iqarqacen.¹¹ Inna ayi *Lmalak* n AREBBI di tarjit ‘Yaęqub! Necc nnię ‘Aqa ayi da!’¹² Inna: ‘Nđar titťawin nnek, xzar, marra ięayđen, inni ineggzen x wuęi, aqa aten s icariđen d ibeqqiden d iqarqacen, minzi Necc zřiy marra min d ac ittegg Laban.¹³ Necc d Arebbi n Bayt-Il, mani tdeħned azru n řidaret u mani d ayi tewcid awař. Kkar řexxu, ffeę zi temmurt-a, eęeb ęar temmurt mani txeřqed.’”¹⁴ *Xenni* arrint-i-dd Raħil d Liya, nnant as: “Ma din ead ca n tesęart nię ict n řwart i neccin di taddart n babatney?¹⁵ Ma war nettwiħsib amecnaw tibarraniyyin? Aqa netta izzenz aneę u netta aqa iqetťa marra nnuqart nney.¹⁶ Minzi marra aęřa nni ikkes AREBBI i babatney, nney i ięa u n ięenjiren nney. Řexxu *ead*, egg marra min d ac inna AREBBI.”

¹⁷ *Xenni* ikkar Yaęqub uca issgeęeed ięenjiren nnes d temęarin nnes x iřeyman.

¹⁸ Igga deg webrid marra řebhayem nnes d marra aęřa nnes nni dd-ikseb, aqa řebhayem nni itťef, inni dd-ikseb di Fadan-Aram, ħima ad dd-ieęeb ęar Iřhaq, babas, di temmurt n Kenean.¹⁹ Umi iruħ Laban ęar tiřsa n wuęi nnes, tucar Raħil řexyařat imezýanen n l’ařnam n babas.²⁰ Yaęqub ixdee Laban, Aramiyu, řami war d as ieřim aqa ad yarweř.²¹ Yarweř s marra min ęares. Ikkar, izwa ięzar *n Lfurať* uca yarra azeęiř nnes ęar wedrar n Jilead.

²² Deg wass wiss třata xebbaren Laban, aqa yarweř Yaęqub.²³ *Xenni* yiwi aytmas akides, iruħ awarni as ticři n sebea n wussan, ixecc xas deg idurar n Jilead.

²⁴ Uca yusa-dd AREBBI ęar Laban, Aramiyu, di tarjit di ģiret, inna as: “Yarek ad tessiwřed s řęar nię s řęar ak-d Yaęqub.”²⁵ Ireħęeg xenni Laban x Yaęqub. Yaęqub tuęa iwta aqiđun nnes deg idurar. Laban eawed iwta iqidun nnes ak-d aytmas deg idurar n Jilead.²⁶ *Xenni* inna Laban i Yaęqub: “Min teggid, tezwid ayi uř uca tiwyid-dd yessi amecnaw timeħbas n garra?²⁷ Mayemmi tarewřed s tnuffra u tucared ayi u *mayemmi* war d ayi txebbared, ħima ad cek ssqebbdeę s řefrahet, s řeynuj, s ubendir u s řęambri?²⁸ War d ayi tejjid ad ssudmey ięenjiren inu d tģenjirin inu. Řexxu d tubbuheřya i teggid.²⁹ ęari tizemmar

31:13 Amz. 28:13,14,15.

31:21 ‘Jilead’ - isem wanita ixs ad yini ‘tawrirt n cħadet’.

deg ifassen inu ħima ad cek đarrey, *maca* AREBBI n babatwem issiweř akidi ġiret-a, inna: ‘Yarek ad tessiwřed s řxar niy s řyar ak-d Yaęqub.’³⁰ Uca řexxu tuyured, umi zeęma tweħħced taddart n babac. *Maca* maęar i d ayi tucared irebbiten inu?”³¹ Yaęqub yarra, inna i Laban: “Minzi tuęa gg^wedey, nniy *ak-d yixef inu* ad taę ad ayi tekksed yessic s uyiř! ”³² Yar wenni i ęa tafed l’ařnam nnek, war itteddar! Qibač i wawmaten nney ad tmeyzed min ięan nnek jar min ięan ęari uca awyi tt akidek.” *Maęar* Yaęqub war issin belli Raħil i ten yucaren.

³³ Uca yudef Laban deg uqiđun n Yaęqub, deg uqiđun n Liya, deg uqiđun n tnayen n tiyya uca war yufi walu. *Řami* dd-iffey zeg uqiđun n Liya, yudef ęar uqiđun n Raħil. ³⁴ *Maca* teksi Raħil řexyařat imezyanen n l’ařnam, tegga i-ten deg ięaynen n weřem uca teqqim xasen. Yarzu Laban deg uqiđun am ikmeř, maca war yufi walu. ³⁵ Tenna i babas: “War ittiři aya d řyar di tiřřawin n sisi inu, minzi war zemmarey ad kkarey qibač nnek, maęar aęa ayi s tnamit n temyarin.” Uca yarzu, maca war yufi řexyařat imezyanen n l’ařnam. ³⁶ *Xenni* ixeyyeq Yaęqub uca imcubbec ak-d Laban. Yaęqub iřřef deg wawař, inna i Laban “Mani ięa uxeřtu inu, man wen ięan d ddenb inu, umi d ayi dd-teđfared s zzeaf?”³⁷ Cek tbeqced marra řqecc inu, min tufid zi marra řeħwayej n taddart nnek? Egg i-ten da zzat n yaytma d aytmac uca ejj i-ten ad ħekmen jar aney s tnayen. ³⁸ Eicrin n isegg^wusa i kik kkiy. Tixeswin nnek d tyayđin nnek eemmarř ma ssutment niy necc cciy icarriyen n wuęi nnek. ³⁹ War d ac iwyey min ittwamezzqen, *maca* xeřsey t simant inu. Min ittwacaren zzayi deg wass niy di ġiret, aęa zeg ifassen inu t^ettared t. ⁴⁰ S uziř ittett ayi řeħmu yuzęen *tiřmect* u s ġiret ttejmidex *zi sqie* u iđeř yarweř zi ęari. ⁴¹ Ammu i d ayi tuęa di taddart nnek eicrin n isegg^wusa. Xedmey ęarek arbeęac n isegg^wusa x tnayen n yessic d setta n isegg^wusa x wuęi uca tbeddřed řmunet inu eecra n twařawin. ⁴² Mařa AREBBI n baba, AREBBI n Ibrahim d tigg^wudi n Iřaęaq, iři war akidi ięi, d řřeħ iři ad ayi tessqaded řexxu s ifassen xwan! Izra AREBBI tamara d tumar n ifassen inu uca ideqmar i cek ġiřet n iđennad.”

⁴³ Yarra Laban uca inna i Yaęqub: “Tiħenjirin-a d yessi u iħenjiren-a d iħenjiren inu, u uęi aya d uęi inu, u marra min t^ettwařid aęa inu. Min zemmarey xenni ad ggey řexxu s yessi niy s iħenjiren nsent nni urwent?” ⁴⁴ Yawer ead řexxu, ad negg ijj n řeahd, necc d cek, ad yiři Netta d cchadet jar ayi d cek!” ⁴⁵ Uca iksi Yaęqub azru, issgeęeed i-t amecnaw azru n řidaret. ⁴⁶ Uca inna Yaęqub i yaytmas: “Smunem izra!” Ksin izra uca ggim taęurric uca ccin din x teurric nni. ⁴⁷ Uca igga Laban i *ueurric n izra nni* ‘Jigar-Sahaduta’, maca Yaęqub igga as ‘Jilead’. ⁴⁸ *Xenni* inna Laban: “Taęurric-a ad tiři d cchadet ass-a jar ayi d cek!” S uya tuęa iřaya isem nnes Jilead ⁴⁹ d Miřfa, minzi netta inna: “Iři SIDI ad iħda jar

ayi d cek, xmi i ya neddar am n^enuffar ijjen zeg wenneyⁿⁱ.⁵⁰ Mařa tesseřqared yessi niy ad tmeřced timyarin nneyⁿⁱ x yessi u war din ięi řed akidney *hima ad yiři d acehhad*, aqa AREBBI ad yiři d acehhad jar ayi d cek!”⁵¹ Inna eawed Laban i Yaęqub: “Xzar, taęurric^t n *yezra*, xzar, azru n řidaret nni ssbeddey jar ayi d cek.⁵² Taęurric^t-a n *yezra* d wezru aya n řidaret ad cehdent belli necc war yarek dd-żekk^wiy ca x teurric^t-a uca uřa d cek war yari dd-tżekk^wwid ca i řyar x teurric^t-a uřa x wezru aya n řidaret!”⁵³ Irebbiten n Ibrahim d irebbiten n Nařur, aqa irebbiten n řejdud nsen, ejj i-ten ad řekmen jar aney!” *Maca* Yaęqub ijuęř s ‘Tigg^wudi n Iřhaq babas’.⁵⁴ *Xenni* iyarę Yaęqub i yict n tyaręř deg idurar uca iřaya i yaytmas ad ccen ayrum. Uca ccin ayrum, senssen ğiret nni deg idurar.

Asřař jar Yaęqub d Eisu

32¹ Ikkar Laban yar tuffut n řřbeř, issudem iřenjiren nnes d yessis, ibark i-ten. *Xenni* iruř Laban, ieqeb yar wemcan nnes.² Uca iřtef Yaęqub abrid nnes uca usint-i-dd lmalakat n AREBBI, řqant t-i-dd.³ Inna Yaęqub umi ten izra: “Řmargeř n řęeskar n AREBBI d wa!”, uca iřaya isem n wemcan nni Mařanayim.⁴ Issekk Yaęqub ireqqasen yar zzat, yar Eisu umas yar temmurt n Saer, aqa-tt d jjihet n Idum.⁵ Uca iweřřa i-ten, inna asen: “Ammu i ya tinim i sidi inu Eisu: ‘Ammu i iqqar umsexxar nnek Yaęqub: Tuya zeddyey ak-d Laban am ubarrani uca qqimey din ař i řexxu.⁶ Yari ifunasen d yeyyař d wuęi d isemyan d tiyya uca ssekkey *ireqqasen* mařend ad t iniy i sidi inu, mařend ad afey arđa di tiřtawin nnek.’ ”

⁷ Ireqqasen dewřen-dd yar Yaęqub, nnan: “Nruř yar umac Eisu, u netta eawed yusa-dd ad cek iřqa u aqa din arebemya n yeryazen akides.”⁸ *Xenni* Yaęqub tudef i-t tigg^wudi temyar uca issqend i-t řřař. Netta ibđa iwdan, inni akides d wuęi d ifunasen d tfunasin d iřeyman x tnayen n řemrageř n řęeskar.⁹ Inna: “Mařa yusa-dd Eisu yar ijj n řmargeř n řęeskar, ad xas iyřeb, *xenni* ad yarweř řmargeř n řęeskar i iqqimen.”¹⁰ Uca inna Yaęqub: “A AREBBI n baba Ibrahim d AREBBI n baba Iřhaq, a SIDI, *Cek* wenni d ayi innan: ‘Dweř yar temmurt nnek d raę nnek uca Necc ad ac ggey min icnan!’¹¹ Aqa ayi qell x marra tamexsiwt icewwaren d marra řaman i tessecned i umsexxar nnek, minzi žwiy L'Urdun s teyyarct inu *řami dd-ffye* uca řexxu dewřey-dd d tnayen n řemrageř n řęeskar.¹² Senjem ayi řexxu zeg ufus n Eisu uma, minzi ttegg^wedey balak ad dd-yas uca ad ayi ihellek uřa d tiyemmatin ak-d iřenjiren!”¹³ Uca Cek tennid: ‘Necc ad kik ggey mliř, ad ggey zzarięet nnek amecnaw ijdi n řebřar i war

31:49 ‘Miřfa’ - isem wanita ixs ad yini ‘lburj i uřettu’.

32:2 Amz. 48:16.

32:10 Amz. 31:13.

izemmar ad ittwahseb zi ssibbet n ubarru nnes!’ ”

¹⁴ Issens din ġiřet nni uca iksi zi min dd-yusin deg ifassen nnes d aġra maħend ad t yewc d arriřalu i umas Eisu: ¹⁵ mitayen n třaydın d eicrin n imuyan d mitayen n txeswin d eicrin n icarriyyen ¹⁶ d třatin n třeřmin issuřtudun ak-d tarwa nsent, arebein n tyenduzin d eecra n iyenduzen d eicrin n teřyař d eecra n yeyyař. ¹⁷ Isseđdu ten řar ifassen n imsexxaren nnes, kuř tařimart weħħdes uca inna i imsexxaren nnes: “Edum kenniw řexxu zzat inu, ggem ttasie řar třimart d třimart.” ¹⁸ *Xenni* yumur umezwar, inna as: “Mařa yusa-dd Eisu i umsagar akidek uca isseqsa ac, inna: ‘Wi cek yiřan d mani i řa traħed u umi tina i iřan zzatek?’, ¹⁹ řexdenni ini: ‘D arriřalu i iřa n umsexxar nnek Yaequb, wenni dd-issekk i sidi inu Eisu. Xzar, netta eawed *yusa-dd* awarni *aney!*’ ” ²⁰ Yumur eawed wenni wiss tnayen d wiss třata inni igguren awarni i třimriwin, inna: “Siwřem awařen-a d ijjen ak-d Eisu, xmi t řa teřřam. ²¹ Kenniw eawed ad tinim: ‘Xzar, amsexxar nnek Yaequb yusa-dd awarni aney!’ ” Minzi inna: “Ad t ssareyyħey s arriřalu aya i dd-yusin zzat inu. Xenni awarni man aya ad řarey ayembub nnes, balak ad iqbeř ayembub inu *zzates.*”

²² *Ammu* i issizzar arriřalu zzates řar ujemmađ am issens netta ġiřet nni di řmargeħ n řeeskar.

²³ Ikkar ġiřet nni uca iksi tnayen n temřarin nnes d tnayen n tiyya nnes d ĥiřac n iřenjiren nnes, iřwa amcan n użekkwu n Yabbuq. ²⁴ Yiwyi i-ten uca issezwa ten i teřzurt u *marra* min řares isseđdu t řar ujemmađ.

²⁵ *Maca* iqqim Yaequb weħħdes u netta immuřzeř ak-d ijj n weryaz ařmi d tuffut n řefřar. ²⁶ *Umi* iřra Wanita aqa war xas iqedd ca, iħada t řar wemcan n temqiqqect n tmeřsađt nnes, maħend ad as dd-tenxuxer temqiqqect n tmeřsađt n Yaequb umi kides tuřa ittmuřzuř. ²⁷ Inna: “Ejj ayi ad raħey, aqa iřbeħ řřař.” Maca netta inna: “War Cek ttejjij, mřir mařa tbarked ayi.” ²⁸ Uca netta inna as: “Mammec d ac qqaren?” Yarra xas: “Yaequb.” ²⁹ *Xenni* inna as: “War d ac qqaren ead Yaequb, maca Israil, minzi temmenřed ak-d AREBBI d iwdan uca cek třeřbed.” ³⁰ Isseqsa Yaequb *xenni*, inna: “Ini ayi řexxu Isem nnek!” Yarra-dd xas: “Mařar tesseqsid x Yisem inu?” Uca ibark i-t din. ³¹ Uca isemma Yaequb amcan nni Fanuwil, inna: “Minzi řriř AREBBI ayembub deg uyembub uca injem řeemar inu.” ³² Tenřar-dd xas tfuct umi tuřa ieddu x Fanuwil uca yuyur ittzeħħef zi tmeřsađt nnes. ³³ S uya war tt’tten ayt n Israil ař ass-a zeg weřwar igdaren i iřan x tmeřsađt n wadday, minzi iħada tmeřsađt n Yaequb řar mani iřa weřwar igdaren.

32:13 Amz. 28:13.

32:27 Ĥuc. 12:4.

32:29 ‘Israil’ - isem wanita ixs ad yini ‘Arebbi ittmenya’ niř ‘netta ittmenya ak-d Arebbi’.

32:29 Amz. 35:10.

33¹ Issgeēēed Yaēqub tamuyři nnes uca izra Eisu d arbee-mya n yeryazen akides xeccen-dd. Ifarq ihenjiren x Liya d Raḥil d tnayen n tiyya.² Igga tiyya d tarwa nsent ɣar zzat, awarni asent Liya d tarwa nnes u Raḥil d Yusuf d ineggura.³ Umi iēdu zzat i tiṭṭawin nsen, ibbendeq ɣar temmurt sebēa n twařawin ařami dd-yiwēd ɣar umas.⁴ Eisu yuzzeř-dd ḥima ad t iřqa, idarree as, ingez as x yiri nnes, issudem i-t uca run s tnayen.⁵ *Xenni* issgeēēed tiṭṭawin nnes, izra timyarin d ihenjiren nni uca inna: “Min enan ina inni akidek?” Netta yarra-dd xas: “D tarwa nni iwca AREBBI zeg arđa nnes i umsexxar nnek.”⁶ Uca rehḥgent-i-dd tiyya, nitenti d tarwa nsent, uca bendqent.⁷ Treḥḥeg-dd ēawed Liya d ihenjiren nnes uca bendqen. Řexdenni iqarreb-dd Yusuf d Raḥil uca bendqen.⁸ Inna as: “Min tersed ak-d ubarru aya n řeeskar nni řqiy?” Netta inna: “Maḥend ad afeɣ arđa tiṭṭawin n sidi inu!”⁹ Inna Eisu: “Aqa ɣari aṭas, uma inu! Ad yiři i cek min iḡan nnek!”¹⁰ Inna Yaēqub: “Lla, ttzawgey cek! Mařa ufiy řexxu arđa di tiṭṭawin nnek, ksi arriyalu inu zeg ifassen inu, maɣar zriy udem nnek axmi zriy udem n AREBBI uca tqebřed xafi s řemřařet.¹¹ Ttzawgey cek, ksi lbaraka inu i d ac dd-iwyey, minzi AREBBI imřurruf akidi s arđa uca necc ɣari kuřci.” Ikellef i-t uca ikxi t.

¹² Netta inna: “Ejj aney ad nefsi iqidan nney, ad nraḥ. Necc ad raḥey zzatec.”

¹³ *Maca* netta inna as: “Sidi inu issen, aqa ihenjiren-a arehfen u aqa ɣari uḡi d tfunasin urwent ssuttuđent. Mařa bnađem-a, *waxxa myir i* yijj n wass izeyyar xasent aṭas, ad immet wuḡi marra.¹⁴ Ad iēdu řexxu sidi inu zzat i uyembub n umsexxar nnes u necc ad dd-asey cwayt cwayt ak-d iřuraf n řeksibet i iḡan zzati uřa ak-d iřuraf n ihenjiren, ař dd ɣa awdey ɣar sidi inu di Saēir.”¹⁵ Inna Eisu: “Ad jjeɣ řexxu akidek *ca n* iwdan inni iḡan akidi.” Inna netta: “Umi ddegga? Ejj ayi ad afeɣ arđa di tiṭṭawin n sidi inu!”¹⁶ Ieqeb-dd Eisu ass nni x webriđ ɣar Saēir.

¹⁷ Uca ifsi Yaēqub iqidan nnes, *yuyur* ɣar Sukkut, ibna din taddart i yixef nnes uca igga iēiccwen n tsetta i řebhayem nnes. S uya iřaya isem n wemcan nni Su kkut.¹⁸ Umi dd-ieqeb Yaēqub zi Fadan-Aram, yusa-dd ɣar Calim, ict n tendint n Cakim, tenni iḡan di temmurt n Kenēan, uca iwta iqidan zzat i tendint.¹⁹ Isya ṭtarf n yeyyar mani iwta iqidan nnes zeg ifassen n ihenjiren n Ḥamur, babas n Cakim, s mya n tepyisin n nnuqart.²⁰ Issgeēēed din ijj n uealṭar *min xef temmars tyarřt* uca iřaya as: ‘Arebbi d AREBBI n Israil!’

33:3 ‘zzat i tiṭṭawin nsen’ - s Teibranit ‘zzat i iyembab nsen’.

33:17 ‘Sukkut’ - isem wanita ixs ad yini ‘Ieucuten’.

33:18 Ƴac. 24:32; Řex. 7:16.

33:19 ‘Ḥamur’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘aɣyuf’.

33:20 ‘Arebbi d AREBBI n Israil!’ - niy ‘AREBBI n Israil d Arebbi!’

Asnuqqeb n Dina zi Cakim, mmis n Ḥamur

34¹Dina, yeğis n Liya, tenni dd-turuw i Yaεqub, teffey ḥima ad temmeṛqa ak-d yessis n temmurt..²Cakim, mmis n Ḥamur Aḥiwi, řḥakem n temmurt nni, izra i-tt, iksi tt uca iṭṭeş akides, isseiget i-tt.³Iṭṭarbeṭ di Dina, yeğis n Yaεqub, u netta ixs taḥenjirt uca issiweř ɣar wuř n ṭḥenjirt.⁴Issiweř Cakim ɣar Ḥamur babas, inna as: “Awyi ayi-dd tabriyt-a d tamɣart.”

⁵Řami isra Yaεqub belli Cakim ideyyee *ccaraf n* yeğis Dina, tuɣa iḥenjiren nnes ak-d řebhayem deg iyyar. Issusem Yaεqub ařami dd-εeqben nitni.⁶Iruḥ Ḥamur, babas n Cakim ɣar Yaεqub, ḥima ad kis issiweř.⁷Tarwa n Yaεqub dewřen-dd zeg iyyar uca areggben x řexbar. Xeyyqen x man aya *deg wuř* u fuggmen aṭṭas, minzi igga řefdiḥet-a di Israil umi iṭṭeş ak-d yeğis n Yaεqub. Man aya war icuwwar ad t yegg.⁸Issiweř Ḥamur akidsen, inna: “Mmi Cakim ittexs yeğitwem, ttzawgey, ad as tt tewcem d tamɣart,⁹uca ad nemdeggwar. Ad aney tewcem yeğitwem, kenniw ad teksim yessitney i yixef nwem.¹⁰Zedyem akidney, minzi tammurt aqa-tt ztatwem. Zedyem u uyurem dayes uca ṭṭfem dayes agra i kenniw.”¹¹Uca inna Cakim *εawed* i babas d aytmas: “Ejj ayi ad afey arda di tiṭṭawin nwem uca ad wcey min d ayi ɣa tinim.¹²*U waxxa* tessdeqřem xafi *řeḥmeř* aṭṭas *n* řşadaq d ssunan, aqa necc ad wcey meḥař ma d ayi ɣa tinim. Wcem ayi myir taḥenjirt d tamɣart.”¹³Arrin iḥenjiren n Yaεqub x Cakim d Ḥamur, babas, s ict n teḥraymect, minzi aqa issexsar Dina, uĉmatsen. Nitni ssiwřen,¹⁴nnan asen: “War nzemmar ad negg ammu, ad newc uĉmatney i weryaz nni *εad* s řεedařyet. Degga d řear xaney.¹⁵Myir s umtawi aya waha ad kenniw nseεeef, mařa teggim am neccin, ad ttwaxetnen i marra iwetman nwem.¹⁶*Xenni* ad awem newc yeğitney uca ad neksi yessitwem, ad kidwen nezdey, ad niři d ijj n řgens.¹⁷*Maca* mařa war d aney tesřim di tmesřact n wextan, *xenni* ad neksi yeğitney uca ad nuyur.”¹⁸Banen wawařen nsen mliḥ deg imezzuyen n Ḥamur u deg imejjan n Cakim, mmis n Ḥamur.¹⁹Aεezri war d as icqi ad igg man aya, minzi netta ittexs aṭṭas yeğis n Yaεqub u netta tuɣa-t qae mweqqar di marra taddart n babas.

²⁰Uca usin-dd Ḥamur d mmis Cakim ɣar tewwart n tendint nnes, ssiwřen ak-d yeryazen n tendint, nnan: ²¹“Iryazen-a d imhudnen akidney. Ejj aney ad ten nejj ad zedyen di temmurt-a uca ad dayes uyuren. Xzar, tammurt tewsee i nitni ɣar marra iyezdisen nnes. Neccin ad neksi yessitsen d timɣarin, ad asen newc yessitney.²²*Maca* s umtawi aya waha ad seεefen yeryazen-a ḥima ad kidney zedyen u ḥima ad dewřen d ijj n řgens *akidney*, mařa marra iryazen i iğan jar aney ad ttwaxetnen am mammec ttwaxetnen nitni.²³Řebhayem nsen d agra nnes d marra řmař nsen, ma war ttiřin nney? Ejj aney ad ten nseεeef,

34:1 Amz. 30:21.

34:14 Amz. 17:12,13,14.

34:18 ‘imezzuyen’ - niy ‘imejjan’.

xenni ad zedyen akidney.”²⁴ Marra inni dd-yusin yar tewwart n tendint nnes sřin i Ĥamur d mmis Cakim uca marra iryazen inni dd-yusin yar tewwart n tendint nnes, ttwaxetnen.²⁵ Umi tuya ead daysen řehriq deg wass wiss trřata, temsar bell iřenjiren n Yaęqub, Cimęun d Lawi, aytmas n Dina, aqa kuř ijj zzaysen iksi ssif nnes uca ruřen yar tendint mani d asen ittyř aqa dayes řaman uca nyin marra iryazen.²⁶ Nyin Ĥamur d mmis Cakim s řeqđeę n ssif uca ksin Dina zi taddart n Cakim, ffyen.²⁷ Tarwa n Yaęqub usin-dd yar yenni ittwanyen uca keccđen tandint, minzi nitni ssexsaren ućmatsen.²⁸ Ksin uęi nsen d ifunasen d tfunasin nsen d yeyyař nsen d marra min tuya di tendint u deg iyyar.²⁹ Ksin marra aęřa nnes uca iwyyen-dd marra iřenjiren d temyarin nsen d imeřbas uca ucaren marra min tuya di tudrin.³⁰ *Xenni* inna Yaęqub i Cimęun d Lawi: “Kenniw tessidfem ayi deg imxumbar ařami d ayi tessarżgem yar imezday n temmurt-a, ak-d Ikenęaniyyen d Ifiriziyyen. D necc yari ijj n wuru n yeryazen *waha. Mařa* ad munen x uzeřmađ inu, ad ayi qeżżren, ad iřiy areyytey, necc d taddart inu.”³¹ Nitni nnan: “Ma ięeddeř xenni ad iřseb ućmatney amecnaw ict n lfasda?”

Aęqab n Yaęqub yar Bayt-Il

35¹ Uca inna AREBBI i Yaęqub: “Kkar, geęeed yar Bayt-Il uca qqim din. Egg din ijj n uealřar *min xefi ya tessarsed tayarřt* i Arebbi, wenni d ac dd-ibanen umi dd-tarewřed zeg uyembub n umac Eisu.”² *Xenni* inna Yaęqub i řwacun *n taddart* nnes u i marra inni tuya akides: “Kksem irebbiten iyriben nni ięan jar awem, sizedgem ixef nwem uca bedđrem arruđ nwem.”³ Ad nekkar, ad ngeęeed yar Bayt-Il. Necc ad ggey din ijj n uealřar i Arebbi nni xafi dd-yarrin deg wass n řeřřaret inu, d wenni tuya akidi deg webrid nni uyurey.”⁴ Uca wcin i Yaęqub marra irebbiten iyriben nni tuya yarsen uřa d tixrazin deg imezzuyen nsen uca iffar i-ten Yaęqub sadu tcejjart n yigg i tuya zzat i Cakim.⁵ *Řami* fesyen iqıđan, *uyuren* ssenni, tuya tigg^wudi n AREBBI x tneddam nni tuya di jjwayeh i d asen dd-innden ařami nitni war đeffaren iřenjiren n Yaęqub.⁶ Ammu i yiweđ Yaęqub yar Luz di temmurt n Kenean, aqa-tt d Bayt-Il, netta d marra řgens i tuya akides.⁷ Uca ibna din ijj n uealřar uca iřaya i wemcan nni Il-Bayt-Il, minzi dinni i d as dd-iđhar AREBBI, umi dd-yarweř zeg uyembub n umas.⁸ Temmut Dibura, tameseřřađt n Rifqa uca neđřen swadday i Bayt-Il, sadu tabeęuđt uca iřaya isem nnes ‘Allun-Bakut’, *aqa-tt d ‘tabeęuđt n imeřřawen’*.⁹ Iđhar as-dd eawed AREBBI i Yaęqub umi dd-idweř zi Fadan-Aram uca ibark

34:25 Amz. 49:6.

35:1 Amz. 27:43; 28:12,13.

35:2 ‘irebbiten iyriben’ - man aya ixš ad yini ‘lařnam’. Uřa di ayet 4.

35:4 ‘inni tuya yarsen’ - s Teiبرانit ‘inni deg ifassen nsen’

35:7 Amz. 28:19.

i-t.¹⁰ Inna as AREBBI: “Isem nnek d Yaƕqub. Zi ssa d tsawent war tteggen ƕad isem nnek Yaƕqub, maca Israil, d wa i ƕa yiřin d isem nnek.” Uca isemma t Israil.¹¹ Inna as AREBBI: “Nec d Arebbi, Amzemmar x kuřci! Ggem řyřet, temmarnyem! Zzayek i ƕa iffey ijj n řgens, wah, d ijj n wegraw n řegnus ad ffyen zzayek u ijeřiden ad ffyen zi tejcinna nnek.¹² D temmurt-a i wciy i Ibrahim d Iřaq, i cek umi tt i ƕa wcey uřa i zzariet nnek awarni ac ad wcey tammurt.”¹³ *Xas uca* iƕeƕƕed AREBBI sennej zeg wemcan mani kides issiweř.¹⁴ Yaƕqub issƕeƕƕed ijj n wezru n řidaret deg wemcan mani kis issiweř, ijj n wezru n řidaret. Iseyyeb xas ict n tewhibt n useyyeb uca ifarrey zcetz x uzeřif nnes.¹⁵ Igga Yaƕqub isem n wemcan mani kides issiweř AREBBI ‘Bayt-Il!’

Axřaq n Binyamin d řmewt n Rařil

¹⁶ Fesyen nitni iqidan nsen, *ffyen* zi Bayt-Il uca umi tuya ggur ad awden ƕar Ifrata, xenni turuw-dd Rařil u teƕdu xas tarwa teqseř.¹⁷ Imsar, umi teyƕuƕed di tarwa nnes, tenna as řqabřa: “War ttegg^wed, aqa wa ƕawed ad yiři d mmim!”¹⁸ Řami teđřeq i buřbeř, minzi temmut *din*, aqa třaya as Bin-Uni, maca babas iřaya as Binyamin.¹⁹ *Ammu* i temmut Rařil uca neđřent tt deg webrid ƕar Ifrata, ixs ad yini Bayt-Lařm.²⁰ Uca igga Yaƕqub ijj n wezru n řidaret x wenđer nnes. D wa d azru n řidaret n Rařil x wenđer n Rařil ař ass-a.

Ayt n Yaƕqub

²¹ *Xas uca* ifsi Israil iqidan uca iwta iqidan nnes x ueeddu n Majdal-ƕidr.

²² Umi izdey Israil di temmurt nni, imsar belli Rubin iruř itteř ak-d Bilha, tayya n babas, uca yiweƕ ad *t* ifhem Israil. Aqa *di řweqt nni* ayt n Yaƕqub iwden tenƕac.²³ Tarwa n Liya *tuya aten*: Rubin, amenzu n Yaƕqub d Cimeun d Lawi d Yahuda d Issakar d Zabulun.²⁴ Tarwa n Rařil *tuya aten*: Yusuf d Binyamin.²⁵ Tarwa n Bilha, tayya n Rařil, *tuya aten*: Dan d Naftali.²⁶ Tarwa n Zilpa, tayya n Liya, *tuya aten*: Jad d Acir. Ina *tuya aten d* iřenjiren n Yaƕqub inni d as dd-ittwaxeřqen di Fadan-Aram.

35:9 ƕuc. 12:5.

35:10 Amz. 32:27; 2 Ij. 17:34.

35:11 Amz. 17:1, 6; 28:3; 48:3.

35:14 Amz. 28:18.

35:16 ‘Ifrata’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘min itticen řyřet’ niy ‘wenni itticen řyřet’.

35:18 ‘Bin-Oni’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘mmi n řehriř inu’. ‘Binyamin’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘mmi n ufus yefusi’.

35:19 Amz. 48:7.

35:22 Amz. 49:4.

35:23 Amz. 46:8; Uf. 1:2.

Řmewt n Işhaq

²⁷ Uca yusa-dd Yaεqub ħar babas Işhaq di Mamri, di tendint n Arbaε, tenni iġan d *tandint n* Ĥabrun, mani tuġa Ibrahim izeddeġ am ubarrani, uca Işhaq amenni řexxu.. ²⁸ Iddar Işhaq mya u-tmanyin n iseggwusa.. ²⁹ Iđreq Işhaq i buħbeř, immut uca imun ak-d řejdud nnes, iwsar, ijjiwen zi tudart uca Eisu d Yaεqub, iħenjiren nnes, nedřen t..

Tarwa n Eisu

1 Im. 1:28-54

36 ¹ Ina d imezruyen n yinni dd-ittwaxeřqen zi Eisu, wenni iġan d Idum.. ² Eisu iksi timġarin nnes zeg yessis n Kenean: Eada, yeġis n Ilun, Aħitti, d Ahulibama, yeġis n Eana, yeġis n řabεun, Aħiwi, ³ d Basmat, yeġis n Ismaeil, ućmas n Nabayut. ⁴ Eada turuw-dd Ilifaz i Eisu uca Basmat turuw *as-dd* Raεuwil. ⁵ Ahulibama turuw-dd Yaεus d Yaεlam d Quraħ. Ina *tuyā aten d* iħenjiren n Eisu, inni d as dd-yurwen di temmurt n Kenean. ⁶ Uca iksi Eisu timġarin nnes d iħenjiren nnes d yessis d marra aytbab n taddart nnes uřa d řebħayem nnes d marra řmař nnes d marra aġřa nnes nni tuġa dd-ikseb zi temmurt n Kenean uca iruħ ħar temmurt *nneyni* i igg^wejen x uġembub n umas Yaεqub, ⁷ minzi aġřa nsen tuġa imġar ařami war zemmaren ad zedyen jmiε, uca tammurt mani tuġa zeddyen am řbarrani, war tqedd i řebħayem ns en.. ⁸ *Xenni* izdeġ Eisu deg idurar n Saεir. Eisu, netta d Idum..

⁹ Ina d imezruyen n yinni dd-ittwaxeřqen zi Eisu, babas n Idum, deg idurar n Saεir. ¹⁰ Ina *tuyā aten d* ismawen n iħenjiren n Eisu: Ilifaz, mmis n Eada tenni d tamġart n Eisu, Raεuwil, mmis n Basmat, tenni d tamġart n Eisu. ¹¹ Iħenjiren n Ilifaz *tuyā aten d* Tayman, Umar, řafu, Jaεtam d Qanaz.. ¹² Timna tedweř d tayya n Ilifaz, mmis n Eisu, u nettat turuw-dd Eamaliq i Ilifaz. Ina *tuyā aten d* iħenjiren n Eada, tamġart n Eisu. ¹³ Ina *tuyā aten d* iħenjiren n Raεuwil: Nahat, Zaraħ, Camma d Mizza. Ina *tuyā aten d* iħenjiren n Basmat, tenni d tamġart n Eisu. ¹⁴ Ina *tuyā aten d* iħenjiren n Ahulibama, tenni d tamġart n Eisu, yeġis n Eana, tenni d yeġis n Zibyun. Nettat turuw-dd Yaεuc, Jaεlam d Quraħ i Eisu.

35:27 'tandint n Arbaε' - niy 'Qaryat-Arbaε'.

35:28 'Iddar Işhaq ...' - s Teibranit 'Uca tuġa wussan n Işhaq ...'

35:29 Amz. 25:8.

36:1 1 Im. 1:35.

36:7 Amz. 13:6.

36:8 Yaε. 24:4.

36:11 'Tayman' - ntaf isem wanita i twařa tamezwarut danita deg Wedlis Iqeddsen. Isem wanita ixs ad yini 'afusi' niy 'ħar ufus afusi' niy 'ljanub' niy 'ħar ljanub'. Aqa wa d isem n mmis Ilifaz u awarni as idweř isem-a d isem n temmurt nnes di Idum.

¹⁵ Ina *tuya-ten d d imyaren n tqebbař n ayt n Eisu*.

Ayt n Ilifaz, amenzu n Eisu: amyār Timan d umyār Umar d umyār Şafu d umyār Qinaz, ¹⁶ d umyār Qurah, d umyār Gatam, d umyār Eamaliq. Ina *tuya aten d* imyaren n Ilifaz di temmurt n Idum, ina *tuya aten d* iħenjiren n Eada.

¹⁷ Ina *tuya aten d* iħenjiren n Raewil, mmis n Eisu: amyār Naħat d umyār Zarah d umyār Samma d umyār Mizza. Ina *tuya aten d* imyaren n Raewil di temmurt n Idum, d ina *tuya aten d* iħenjiren n Basmat, tamyart n Eisu.

¹⁸ Ina *tuya aten d* ayt n Ahulibama, tamyart n Eisu: amyār Yaec d umyār Yaclam d umyār Qurah. Ina *tuya aten d* imyaren n Ahulibama, tamyart n Eisu, yeġis n Eana. ¹⁹ Ina *tuya aten d* ayt n Eisu d ina d imyaren *n tqebbař nsen*, nitni d Idum.

²⁰ Ina *tuya aten d* iħenjiren n Saer, Axuri, inni d imezday n temmurt nni: Luħan, Cubal, Şabeun, Eana, ²¹ Dicun, Işar d Dicun. Ina *tuya aten d* imyaren *n tqebbař n* Ixuriyyen, ayt n Saer di temmurt n Idum.

²² Iħenjiren n Luħan *tuya aten d* Ĥuri d Haymam uca *tuya* Timnae d ućmas n Luħan.

²³ Ina *tuya aten d* iħenjiren n Cubal: Ealwan, Manaħat, Eibal, Cafu d Unam.

²⁴ Ina *tuya aten d* iħenjiren n Şabeun: Aya d Eana. D Eana wanita d wenni d yufin řeunşarat s waman iħman di řexřa, umi yarwes iyyař n Zibiyun babas.

²⁵ Ina *tuya aten d* iħenjiren n Eana: *myir* Dicun, d Ahulibama, yeġis n Eana.

²⁶ Ina *tuya aten d* iħenjiren n Dicun: Ĥamdan d Ahban d Yitran d Karan.

²⁷ Ina *tuya aten d* iħenjiren n Işar: Bilhan, Zaewan d Eaqan.

²⁸ Ina *tuya aten d* iħenjiren n Dicun: Euş d Aran.

²⁹ Ina *tuya aten d* imyaren n Ixuriyyen: amyār Luħan d umyār Cubal d umyār Şabeun d umyār Eana ³⁰ d umyār Dicun d umyār Işar d umyār Dicun. Ina *tuya aten d* imyaren n Aħuri eļařsab imyaren nsen di temmurt n Saer.

³¹ Ina *tuya aten d* ijeġiden nni iħekmen di temmurt n Idum qbeř ma ad iħkem ujeġid x ayt n Israil:

³² Bilae, mmis n Baer, iħkem di Idum uca isem n tendint nnes tuya-t d Dinhaba.

³³ Immut Bilae uca Yubab, mmis n Zarah zi Buşra idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

³⁴ Yubab immut uca Ĥucam zi temmurt n Itaymaniyyen idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

³⁵ Immut Ĥucam uca Hadad, mmis n Badad, wenni iyeřben x Midyan deg iyyar n Mu'ab, idweř d ajeġid deg wemcan nnes. Isem n tendint nnes qqaren as Eawit.

36:20 1 Im. 1:38.

36:31 1 Im. 1:43.

³⁶Immut Hadad uca Samla zi Masriqa idweř d ajeđid deg wemcan nnes.

³⁷Immut Samla uca Cawul, zi Raħubut ęar yeyzar *n Lfurat*, idweř d ajeđid deg wemcan nnes.

³⁸Immut Cawul uca Bael-Ĥanan, mmis n Eakbur, idweř d ajeđid deg wemcan nnes.

³⁹Immut Bael-Ĥanan, mmis n Eakbur, uca Hadar idweř d ajeđid deg wemcan nnes. Tandint nnes qqaren as Faeu u tamęart nnes qqaren as Mahiřab'il, yeęis n Mařrid, yeęis n Ma-Dahab..

⁴⁰Ina *tuya aten* d ismawen n imęaren n Eisu elašab řaęat nsen d imucan nsen d ismawen nsen: amęar Timnae d umęar Ealwa d umęar Yatit. ⁴¹d umęar Ahulibama d umęar Ilya d umęar Finun ⁴²d umęar Qanaz d umęar Tayman d umęar Mibřar ⁴³d umęar Majdiyil d umęar Eiram. Ina d imęaren n Idum elašab imucan nsen, di temmurt n řmelk nsen. Wanita d Idum, wenni d babas n Idumiyyen.

Yusuf zzenzen t aytmas

37¹Uca izdeę Yaequb di temmurt n Kenean mani tuęa izeddeę babas am ubarrani..

²Ina d imezruyen n yinni dd-ittwaxeřqen zi Yaequb.

Řami tuęa ęar Yusuf sbeęac n isegę^wusa, yarwes uęi n babas ak-d aytmas. Tuęa Yusuf d aħudri *ittsexar* ęar iřenjiren n Bilha d iřenjiren n Zilpa, timęarin n babas uca issiwed Yusuf ijj n řexbar d aeęfan xasen i babatsen. ³Uca ixš Israil Yusuf qaę x marra iřenjiren nnes, minzi tuęa-t ęares d mmis x tewsar nnes uca igga as arruđ aqarqac izewwqen. ⁴*Řami* řrin aytmas belli babas ittexs i-t qaę xasen, carhen t uca war zemmaren akides ssiwřen *ead* s řehna.

⁵Uca yurja Yusuf ict n tarjit, ięawd i-tt i yaytmas. S uya nitni dewřen carhen t ead ktar. ⁶Inna asen: "Sřem řexxu tarjit-a nni arjię. ⁷Xzar, tuęa nettcedda icewwafen *n imendi* di řwest n yeyyar. U xzar, taqebbiđt inu tbedd, teqqim tbedd u icewwafen nwem nni tuęa d as dd-inndent, qewsent i tqebbiđt inu."

⁸Arrin-dd xas aytmas: "Ma ad tħekmed *zeema* nican xaney *am ujeđid* nię ad xaney tseęded d aseęed?" Uca carhen t ead ktar di ssibbet n tirja nnes d wawařen nnes. ⁹Uca yurja ead tarjit nneyni, ięawd i-tt i yaytmas, inna: "Xzar, arjię ead tarjit nneyni. Xzar tafuct d uyur d ĥiřac n itran bendqen ayi." ¹⁰Ięawed *i-tt* i babas d aytmas uca iwebbex i-t babas, inna as: "Mana tirja aya i tarjid? Ma ad dd-nas *jmie*, necc d yemmac d aytmac, ad ac nbendeq ęar temmurt?"

36:39 'Ma-Dahab' - isem wanita ixš ad yini 'aman n wureę'.

36:40 1 Im. 1:51.

37:1 Amz. 36:7; Ebr. 11:9.

¹¹ Aytmas usmen zzayes. Maca babas icqeř x wawařen-a..

¹² Uca ruřen aytmas ħima ad arewsen uđi n babatsen ęar Cakim.¹³ *Xenni* inna Israil i Yusuf: “Ma war arewsen aytmac *uđi* ęar Cakim? Zid, ad cek ęarsen ssekkey.” Uca yarra-dd xas: “Aęa ayi dal!”¹⁴ Uca inna as: “Ruĥ cek, xzar muxas ęan aytmac d muxas ęan wuđi uca awi ayi-dd řexbar eawed.” *Ammu* i-t issekk ęar řewęa n teyzurt n Ĥabrun uca yiweę-dd ęar Cakim.¹⁵ Yufa i-t ijj n weryaz umi iweddar deg iyyar. Isseęsa t weryaz, inna: “Min tarezzud?”¹⁶ Inna: “Arezzuy x aytma. Ttzawęey cek, ini ayi mani arewsen.”¹⁷ Aryaz yarra-dd: “Aęa muđıyien iqıdan nsen ssa, necc sřiy asen qęaren: ‘Ejj aney ad nraĥ ęar Dutan.’” *Řexdenni* iruĥ Yusuf awarni aytmas uca yufa i-ten di Dutan..

¹⁸ Umi t zrin zi řagg^waj, qbeř ma ad ęarsen dd-iqarrebb, mmeahaden đidd nnes ħima ad t nyen,¹⁹ nnan ijj i wenneyni: “Xzar, yusa-dd bu-tirja nni!²⁰ Zid řexxu, ejj aney ad t n^enney uca ad t nenęar deg wanu, ad nini: ‘Ca n řweĥc d aeęfan icca i-t, uca ad nzar min ęa řrint tirja nnes.”²¹ Isřa Rubin man aya uca issenjem i-t zeg ifassen nsen, inna: “War t nneęę cal!”²² Inna asen *eawed* Rubin: “War sizziř idammen! Nęarem t deg wanu aya *da* di řexřa. War xas tteęęem afus!”, ħima ad t issenjem ammu zeg ifassen nsen uca ad t yarr ęar babas.

²³ Uca imsar, umi dd-yiweę Yusuf ęar aytmas, kksen nitni arruđ x Yusuf, arruđ aęaręac izewwęen nni xas tuęa,²⁴ uca tťfen t, nęaren t deg wanu. *Maca* anu tuęa ixwa, war dayes tuęi ca aman.²⁵ Uca qęimen ad ccen aęrum, sseęeeden tiťęawin nsen, zřin ijj n ukaravan n Ismaeiliyyen i dd-yusin zi Jilead. Iřeyman nsen arbun řeęęur d řefwah n balsam d mirru, gęuren ad t awyen ęar Miřra.

²⁶ *Xenni* inna Yahuda i yaytmas: “Man řefęeř mařa nenęa umatney uca ad neffar idammen nnes?²⁷ ęawrem, ad t nezzenz i Ismaeiliyyen, war ittiři ufus nney xas, aęa d umatney d aysum nney.” Uca sřin aytmas ęares.²⁸ Am dd-edun tujjar n Midyan, sseęeeden-dd Yusuf zeg wanu uca zzenzen t s eicrin n *uęiyyat n* nnuęart i Ismaeiliyyen inni dd-yiwyen Yusuf ęar Miřra..

²⁹ *Řami* dd-idweř Rubin ęar wanu, war din yufi Yusuf ead deg wanu. *Xenni* icarreg arruđ nnes.³⁰ Idweř ęar aytmas uca inna: “Aĥenjir war din ięi *ead*. I necc, mani i ęa raĥey?”³¹ *Xenni* ksin arruđ n Yusuf uca ęarřen i yiji n ięayđ d amezyan uca maryen arruđ s idammen.³² Ssekken *ijjen* s warruđ aęaręac izewwęen, jjin t ad t yawi ęar babatsen, nnan: “D wa i nufa. Xzar řexxu, ma wah nię lla arruđ n mmic?”³³ Uca netta icęeř i-t, inna: “Arruđ n mmi i yeęa! Ca n řweĥc icca i-t, Yusuf s tidett bettęen t!”³⁴ Icarreg Yaęqub arruđ nnes uca yarđ ict n txancet *n wecđan* x teęeinna nnes, icęen x mmis aťęas n wussan.

³⁵ Kkaren marra iĥenjiren nnes d marra tiĥenjirin nnes maĥend ad t eezzan, ead netta war ixs ad ittwaeęzza, inna: “Minzi ittxeęsa ayi ad dd-hwię nnuryey

37:11 Řex. 7:9.

37:17 ‘Dutan’ - isem-a wanita iffeý-dd zi tutlayt n Ikaldaniyyen u ixs ad yini ‘tnayen n wanuten’.

37:21 Amz. 42:22.

37:28 Řqd. 8:24; Izhd. 105:17; Řex. 7:9.

yar řaxart.” Ammu xas isyuyy babas..

³⁶ Imidiyaniyyen zzenzen t di Miřra i Putifar, amsexxar amcennee n Firėun, řqebřan n iėessasen n arrimet..

Yahuda d Tamar

38¹ Di řweqt d ict ihwa Yahuda *iffey* x aytmas, uca iwta *iqiđan nnes* řar yijj n weryaz d Adullamiti wenni umi qqaren Ĥira. ² Uca izra din Yahuda yeęis n ijj n weryaz d Akenėani wenni umi qqaren Cuė. Iwyi tt-i-dd *d tamyart* uca yudef xas. ³ Nettet tekxi s ddeyset uca turuw-dd ařenjir uca isemma t *Yahuda* Ėir. ⁴ Uca tekxi ėawed s ddeyset, turuw-dd ařenjir uca isemma t Unan. ⁵ Uca turuw-dd ėawed ařenjir uca tsemma t Cayla. Netta tuęa-t di Kazib umi d as t-i-dd turuw.. ⁶ Yahuda iksi tamyart i Ėir, amenzu nnes. Isem nnes tuęa qqarent as Tamar. ⁷ Ėir, amenzu n Yahuda, tuęa-t d ăeffan di tiřřawin n SIDI uca inęa i-t SIDI. ⁸ *Xenni* inna Yahuda i Unan: “Adef x temyart n umac, mřec akides deg wemcan n umac, tejjed-dd zzariėet i umac.” ⁹ *Maca* Unan issen belli zzariėet war t’ttiři nnes. Uca ammu imsar, umi yudef x temyart n umas, inęeř i-tt di temmurt, ĥima war ittic zzariėet i umas. ¹⁰ Min igga tuęa d ăeffan di tiřřawin n SIDI uca inęa i-t uřa d netta.

¹¹ *Xenni* inna Yahuda i Tamar, tasřit nnes: “Qqim *am* tajač di taddart n babam, ař řa imęar mmi Cayla!”, minzi inna: “Aqa war ittmetti uřa d wa amecnaw aytmas.” Uca truĥ Tamar, tezdey di taddart n babas.

¹² Ɖdun wussan ařřas, xenni temmut yeęis n Cuė, tamyart n Yahuda. Yahuda yarezzu ad ittwaėezza uca igeeėed řar tĥimart n wuęi nnes řar Timnat, netta d umeddukkeř nnes Ĥira zi Adullam. ¹³ Ɖeřmen as i Tamar uca nnan: “Xzar, ađegg^wař nnem igeeėed řar Timnat, ad iřs uęi nnes.” ¹⁴ *Xenni* tekkes xas arruđ n tajač, třeĥĥef s tkenbuct uca teynes ixef nnes uca truĥ ad teqqim řar wadaf n Ɖaynayim, wenni ięan deg webrid řar Timnat, minzi tezra Cayla imęar, u nettat tuęa war d as temmewc d tamyart. ¹⁵ Uca izra i-tt Yahuda, iĥesb i-tt d lfasda, minzi tuęa-tt třeĥĥef i uyembub nnes. ¹⁶ Uca imeyyeř řares řar webrid, inna as: “Ejj ayi ad xam adfey!”, minzi netta tuęa war issin belli nettat d tasřit nnes. Nettet tenna: “Min d ayi řa tewced ĥima ad xafi tadfed?” ¹⁷ Yarra: “Nec ad *am*-dd ssekkeę ijj n ięayđ d amezyan zeg wuęi.” Tenna as: “Myir ewc ayi ijj n warhan, ař d ayi t-i-dd i řa tessekkeđ.” ¹⁸ Inna: “Man ađman i-dd am i řa wceę?” Nettet tenna: “Taxadent nnek n ucemmie d ttesbiĥ nnek d taęęarct i řarek deg ufus.” Uca iwca as ten, yudef xas uca tekxi zzayes ddeyset. ¹⁹ Uca tekkar, truĥ, tekkes xas takenbuct nnes uca tyarđ arruđ nnes n tajač.

37:35 Amz. 42:38; 44:29,31.

37:36 Amz. 39:1; Izhđ. 105:17.

38:2 1 Im. 2:3.

38:5 Řxř. 26:20.

²⁰ Uca issekk Yahuda iyayd d amezyan x ufus n umeddukkeř nnes Adullami, ħima ad ittef *ewawed* ađman zeg ufus n temyart, *maca* war tt yufi. ²¹ Isseqsa iryazen x wemcan nnes, inna: “Mani teđa temyart n ffarq-ccyeř nni tuya iqqimen x webriđ ęar ęanayim?” Nitni arrin-dd xas: “War da tuyi qae ca n temyart n ffarq-ccyeř ęar zzawect.” ²² *Xenni* ieqeb-dd ęar Yahuda, inna: “War tt ufiy ca, uřa d iryazen n wemcan *nni* nnan: ‘War da tuyi qae ca n temyart n ffarq-ccyeř ęar zzawect.’” ²³ Uca inna Yahuda: “Ejj i-tt ad ten tejj ęares, ħima war nettiři d řear. Xzar, necc aqa ssekkey *iyayd-a* d amezyan, *maca* cek war tt tufid.”

²⁴ ęřaĥař awarni třata n iyuren temsar, aqa xebbaren Yahuda, nnan: “Tamar, tasřit nnek, aqa tessesed ixef nnes uca řexxu nettat aqa-tt s ddeyset s farq-ccyeř *nnes*.” *Xenni* inna Yahuda: “Suffyem tt-i-dd, teggur ad tecmed!” ²⁵ Umi tt-i-dd yiwyen ęar barra, tessekk-dd *ijjen* ęar udegg^wař nnes, maĥend ad yini: “Zeg weryaz n řeĥwayej-a, aqa ksiy s ddeyset.” Tenna ead: “Arzu xenni wi iřan taxadent-a n ucemmię d ttesbiĥin-a d tayęarct-a.” ²⁶ Yahuda ieqř *i-ten*, inna: “Aqa-tt d nican xafi minzi war tt wciy *d tamyart* i Cayla mmi.” War iqqim issen i-tt *ead*.

²⁷ Di řweqt umi dd-tiweđ ad dd-taruw, aqa da acniwen deg ueddis nnes .. ²⁸ Umi dd-tiweđ řweqt ad dd-taruw, issuffey-dd afus n ijjen uca teksi t řqabřa uca tcedd i-t ęar ufus nnes s ufiřu d azegg^waę, tenna: “Wa i dd-iffyen d amezwar.” ²⁹ řami dd yarra afus nnes, iban-dd umas uca tenna: “Mammec teggid tennuřred. Xak i yarsa unufseř!” Uca semman t Fariř. ³⁰ Awarni man aya iffeę-dd umas, wenni ęar ięa ufiřu azegg^waę deg ufus nnes uca isemma t Zarah.

Yusuf ameĥđay x taddart n Putifar

39 ¹ Nedhen *xenni* Yusuf ęar Miřra. Putifar, amsexxar icenęen n Firęun, řqebřan n ieessasen n arrimet, ijj n Umiřri, isęa i-t zeg ufus n Ismaęiliyyen, inni din t yiwyen. ² Tuęa SIDI ak-d Yusuf. Tuęa netta d aryaz ifreĥ uca tuęa-t di taddart n sidis, Amiřri. ³ Izra sidis belli SIDI tuęa-t akides u belli SIDI issekk^wađ s ufus nnes marra min tuęa ittegg.

⁴ *Ammu i* yufa Yusuf arđa di titřawin nnes, isexxar as. Uca igga i-t *Putifar* d ameĥđay x taddart nnes uca igga as deg ufus marra min ęares. ⁵ Zeg wass min

38:27 1 Im. 2:4.

38:29 ‘Fariř’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘anufseř’.

38:29 Mt. 1:3.

38:30 ‘Zarah’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘azegg^waę’ nię ‘wenni yareqqen’.

39:1 Amz. 37:28; Izhd. 105:17.

39:2 Řex. 7:9.

di t igga x taddart nnes u x marra min ħares, ibark SIDI taddart n Umišri di ṭtweε n Yusuf. Tuḡa lbaraka n SIDI x marra min ħares, *am* daxeř n taddart, *am barra* deg iyyar. ⁶Marra min ħares, ijja i-t deg ifassen n Yusuf, ař war issin netta ca ktar m̄yir aḡrum i ittett. Tuḡa Yusuf icna deg waddud u udem nnes dayes azri.

⁷Imsar awarni man aya, aqa tamyart n sidis tenđar tiťtawin nnes di Yusuf, tenna: “Zid, ṭtess akidi.” ⁸*Maca* netta yugi, inna i temyart n sidis: “Xzar, sidi inu war issin min iġan di taddart řami da akides ġiḡ. Marra min ħares, igga i-t deg ufuš inu. ⁹Netta war iġi sennej inu di taddart-a, war d ayi iťṭif s walu m̄yir cem, umi teġid d tamyart nnes. Mammec i ḡa ggeḡ ljarima aya tameqqrant am tanita uca ad ggeḡ ddenb ak-d AREBBI!” ¹⁰Tuḡa tessawař ak-d Yusuf kuř ass, war ħares ittesři ħima ad iťtes ṭtarf nnes u ħima ad akides yiři.

¹¹Deg *ijj n* wass temsar, umi dd-yudef ḡar taddart ħima ad igg řxedmet nnes, war tuḡi *din* uřa d ijj zeg yeryazen n taddart. ¹²*Xenni* ṭṭteff i-t zeg warruđ nnes, tenna: “Arađ-dd zzeř akidi!” *Řexdenni* ijja as netta arruđ nnes deg ufuš, yarweř, iffeḡ barra. ¹³Umi teḡra belli ijja as arruđ nnes deg ufuš nnes, yarweř ḡar barra, ¹⁴třaḡa i aytbab n taddart, tenna asen: “Xzarem, aqa netta yiwy aneḡ-dd aryaz Aeiḡrani, ħima ad xaneḡ idħec. Yusa-dd ḡari ħima akidi iťtes uca necc s̄uyyey s jjeħd. ¹⁵Umi isřa belli s̄sgeεdeḡ tmijja inu uca s̄uyyey, ijja ḡari arruđ nnes, yarweř, iffeḡ barra.” ¹⁶Uca nettat tegga arruđ nnes zzates, ař dd ḡa yas sidis ḡar taddart. ¹⁷*Xenni* tessiweř akides s wawařen nni d ijjen, tenna: “Amsexxar Aeiḡrani wenni dd-tiwyed ḡarney, yusa-dd ḡari ħima ad ayi isseurra. ¹⁸*Umi* s̄sgeεdeḡ tmijja inu, s̄uyyey, ijja arruđ nnes ḡari uca yarweř barra.” ¹⁹Sidis isřa i wawařen inni d as tenna temyart nnes, tenna: “Ammu i dayi igga umsexxar nnek!”, uca ixeyyeq aťtas. ²⁰Iťtef i-t sidi n Yusuf, igga i-t di řħbes, mani tuḡa imeħbas n ujeġid. Ammu i iqqim di řħbes..

Yusuf di řħbes

²¹Maca SIDI tuḡa-t ak-d Yusuf uca isswizzeđ ħares s tmexsiwt icewwaren uca iwca as arđa di tiťtawin n umeqqran n řħbes. ²²Uca ameqqran n řħbes yarra marra imeħbas nni tuḡa di řħbes sadu ufuš n Yusuf. Marra min tuḡa tteggēn di tuḡa ittekk x ufuš nnes. ²³Ameqqran n řħbes war d as iqqim min xef ḡa inneħweř zi min tuḡa sadu ufuš nnes, minzi SIDI tuḡa-t ak-d Yusuf. Min ma tuḡa ittegg netta, SIDI issekkwađ i-t.

39:7 Awřn. 7:13.
39:20 Izhd. 105:18.

Yusuf ifessar tnayen n tirja

40¹ Imsar awarni man aya belli awarrad n ujeğid n Mişra d uxebbaz dennben ðidd i siditsen, ajeğid n Mişra..² Iffugem Firėun x tnayen n imsexxaren icenėen nnes, x umeqqran n iwarraden u x umeqqran n ixebbazen.³ Igga i-ten di řehbes di taddart n řqebtan n iėessasen n arrimet di taddart n řehbes mani iħebbes Yusuf.⁴ Řqebtan n iėessasen n arrimet igga Yusuf d ameħday nsen, uca netta tuya ittsexxar xasen. *Ammu* tuya ussan *d iziraren* di řehbes.⁵ Urjin tarjit, kuř ijjen zzaysen yurja di ġiřet nni tarjit nnes s řmeena nnes, ammu awarrad uřa d axebbaz n ujeğid n Mişra, inni tuya ittwaħebbsen di taddart n tėessast.

⁶ Uca yusa-dd ġarsen Yusuf x řřbeħ, ixzar daysen uca izra i-ten ttqellqen.⁷ Netta isseqsa imsexxaren icenėen n Firėun, inni tuya akides di řehbes di taddart n sidis, inna: “Maġar barecnen udmawen nwem ass-a qaė ammu?”⁸ Nitni nnan: “Aqa nurja tarjit, war da wi tt ġa ifekken.” Inna asen Yusuf: “Ma war ġin ca ifessaren zi AREBBI? Iwa, ėawdem ayi tent řexxu!”

⁹ *Xenni* icawed umeqqran n iwarraden tarjit nnes i Yusuf, inna as: “Nec di tarjit inu zriy tazayart zzati tbedd.¹⁰ Tazayart *nni* ġares třata n tseđwin. *Xmi* tessendiy, ittgeėead nnuwwar nnes u ġar izekkunen nnes iban-dd řħebb n uđiř yiweđ.¹¹ Uca řkas n Firėun tuya-t ġari deg ufus inu uca ksiy ađiř nni uca ėessarey t di řkas n Firėun uca sseduy řkas ġar ufus n Firėun.”¹² Inna as Yusuf: “D wa d afessar nnes: třata n tiseđwin aqa d třata n wussan.¹³ Ɖad třata n wussan *xenni* ad ac issgeėeed Firėun azeğif nnek uca ad cek yarr ġar tsexxart nnek, ad tesseėdud řkas i Firėun deg ufus nnes, am mammec tuya tasyart nnek zic řami cek tuya d awarrad nnes.¹⁴ Maca eqeř xafi xmi i d ac dd ġa yas řxar, ttzawgey cek ad akidi tegged s tmexsiwt icewwaren uca ejj Firėun ad xafi iėqeř uca fekk ayi-dd zi taddart-a.¹⁵ Minzi ucaren ayi zi temmurt n Iėibraniyyen u da war ggiy x min xef dayi i ġa ggen deg weħfur *n imeħbas*.”

¹⁶ *Řami* izra umeqqran n ixebbazen belli ifessar as mliħ, inna i Yusuf: “Uřa d nec zriy di tarjit inu třata n tsuğatin s weyrum d acemřař x uzeğif inu.¹⁷ Di tsuğet n sennej tuya dayes ařtas n macca i Firėun i igga uxebbaz u ijdad ttėten zi tsuğet i iğan x uzeğif inu.”¹⁸ Yarra-dd *xas* Yusuf, inna: “D wa d afessar nnes. Třata n tsuğatin d třata n wussan.¹⁹ Ɖad třata n wussan *xenni* ad xak issgeėeed Firėun azeğif nnek uca ad cek yayeř x ict n tcejart u ijdad ad ccen aysum nnek.”

²⁰ Deg wass wiss třata, ass n wexřaq n Firėun, imsar belli issewjed ijj n umensi i marra imsexxaren nnes uca issgeėeed azeğif n umeqqran n iwarraden u azeğif n umeqqran n ixebbazen tuya-t jar imsexxaren nnes.²¹ Uca netta yarra ameqqran n iwarraden ġar řxedmet nnes n uwarrad, u wanita iwca

40:1 ‘awarrad’ - wenni iqeddmen řkas i ujeğid awarni iqeğeb i-t d amezwaru.

40:19 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

ɛawed ayarraf deg ufus n Fireun. ²² *Maca* ameqqran n ixebbazen yuyeř i-t, am mammec d as ifessar Yusuf. ²³ *Maca* ameqqran n iwarraden war ifekkar ca di Yusuf, ittu t.

Tarjit n Fireun

41 ¹ Awarni řami ɛdun tnayen n isegg^wusa yurja Fireun aqa netta zeema ibedd x yeyzar *n Nil*. ² Xzar, geɛɛdent-i-dd sebɛa n tyenduzin zeg yeyzar, řebħent i řxezrat u ɛemmarent s weysum, heddant jar weħtic n uyanim. ³ U xzar, sebɛa n tyenduzin nneyni geɛɛdent-i-dd awarni asent zeg yeyzar. Nitenti war ħřint i řxezrat, aqa kkuccđent uca beddent zzat i tyenduzin nneyni řar tma n yeyzar. ⁴ Tifunasin i war iħřin i řxezrat, tinni ikuccđen, řarđent sebɛa n tyenduzin iřebħen i řxezrat tinni řeħħent. Uca ifaq-dd Fireun. ⁵ Itteř *ɛawed* uca yurja twařa nneyni, u xzar, zeg ict n tseřta geɛɛdent sebɛa n tedrin ccurent, cnant. ⁶ U xzar, awarni asent yemyent-i-dd sebɛa n tidrin qqusbarent, isscemđ i-tent usemmiđ acarqi. ⁷ Sebɛa n tedrin tizdadin řarđent sebɛa n tedrin nni iyman iccuren. Uca ifaq-dd Fireun, u xzar, aqa d ict n terjit. ⁸ řar řřbeħ iban-dd belli buħbeř nnes innehweř uca issekk maħend ad dd-řayan i marra tarwa n tseħħart n Miřra u i marra imiyisen. Iɛawd asen Fireun tarjit nnes, maca war din tuyi ħed izemmar ad *tt* ifessar i Fireun. ⁹ Issiweř umeqqran n iwarraden ak-d Fireun, inna: “Deg wass-a ad ttwaseqqřey x ddnub inu. ¹⁰ *Umi* iffugem Fireun x imsexxaren nnes, igga ayi di řeħbes di taddart n řqebħan n iɛessasen n arrimet, *am* necc *am* umeqqran n ixebbazen. ¹¹ Necc d netta nurja ict n tarjit di ġiret d ict. Kuř ijj zzayney yurja tarjit nnes s řmeɛna nnes. ¹² Tuya din akidney ijj n ubřiy d Aɛibrani. Tuya-t d amsexxar n řqebħan n iɛessasen n arrimet. Nħaja as tirja nney uca ifessar aney tent. I kuř ijj *zzayney* ifessar as tarjit nnes. ¹³ Am mammec tent ifessar, amenni i imsar. Aqa *Fireun* yarra ayi necc řar řxedmet inu u wenneyni yuyeř i-t.”

Yusuf ifessar tarjit n Fireun

¹⁴ Issekk Fireun ħima ad dd-řayan x Yusuf uca ssuffyen t-i-dd deyya zeg weħfur *n imeħbas*. Iħeff acewwaf, ibeddeř arruđ uca ammu i yudef řar Fireun. ¹⁵ Inna Fireun i Yusuf: “Necc urjiy ict n tarjit, war iġi wi tt řa ifessaren. *Maca* aqa sřiy xak belli cek, *xmi i řa* tesřid i tarjit, tzemmed ad tt tfessared.” ¹⁶ Yarra Yusuf x Fireun, inna: “War iġi ca zzayi, *maca* AREBBI ad yarr x mammec i řa idweř umeddur n Fireun.” ¹⁷ Inna Fireun i Yusuf: “Di tarjit inu zřiy ixef inu beddey x tma n iřzar. ¹⁸ Aqa geɛɛdent-i-dd sebɛa n tyenduzin zeg yeyzar, ɛemmarent s weysum u řebħent i řxezrat, heddant jar weħtic n uyanim. ¹⁹ Awarni asent

41:11 Dan. 2:2.

41:14 Izhd. 105:20; Dan. 2:25.

sebea n tyenduzin nneyni geēdent-i-dd. Tuḡa kkucčdent u war ḡrint deg wudem, uzyent. Ammu war ḡrint emmarš war tent zriḡ di temmurt n Mišra am tekmeř. ²⁰ Tiyenduzin nni yuzḡen, war iḡrin sarđent sebea n tyenduzin timezwura išeḡhen. ²¹ *Umi* udfent tina deg uēddis nsent, war dd as arrin řbař, belli aqa udfent deg uēddis nsent, aqa qqiment war ḡrint i řxezrat am qbeř. *Xenni* faqeḡ. ²² *Ēawed* zriḡ di tarjit inu, u xzar, zeg ict n tseřta ffyent-i-dd sebea n tidrin ccurent u cnant. ²³ Xzar, zriḡ, geēdent-i-dd sebea n tidrin qqusbarent, uzyent, isscemđ i-tent usemmiđ acarqi. ²⁴ U sebea n tidrin yuzḡen, sarđent sebea n tidrin nni icnan. Nniḡ t i tarwa n tseḡhart, maca war din tuyi ḡed i izemmare n ad ifessar *tarjit-a*.”

²⁵ Yarra Yusuf x Fireun: “Tarjit n Fireun d ict. AREBBI ibeyyen i Fireun min iggur ad igg. ²⁶ Sebea n tyenduzin nni icnan aqa atent d sebea n isegḡ^wusa. Uca tidrin icnan d sebea n isegḡ^wusa. D tarjit d ict. ²⁷ Sebea n tyenduzin nni yuzḡen war iḡrin tinni dd-yuřyen awarni asent d sebea n isegḡ^wusa, u sebea n tidrin qqusbarent, tinni issecmđ usemmiđ acarqi, aqa atent d sebea n isegḡ^wusa i di ḡa yiři řaz. ²⁸ D wa d awař i nniḡ i Fireun. Min i ḡa yegḡ AREBBI, aqa isscen i-t i Fireun. ²⁹ Xzar, di sebea n isegḡ^wusa i dd-igguren ad tiři tyawant tameqqrant x marra tammurt n Mišra. ³⁰ Awarni asen ad dd-asen sebea n isegḡ^wusa n řaz. Di marra tammurt n Mišra ad ttun marra tyawant uca řaz ad iteḡḡa tammurt. ³¹ Uca tyawant war t^etiři t^ettwassen *ead* zi ssibbet n řaz i t-i-dd-idfaren, maḡar řḡař ad yiři iqseḡ ařas. ³² Elaḡsab řḡbieet n tnayen n wudmawen n turja n Fireun, aqa tnayen n tseqqar, aqa man aya s minzi yura t AREBBI nican u AREBBI aqa ad tt yegḡ deḡya. ³³ Ejj Fireun řexxu ad yarzu x weryaz s řefhamet d tiḡit maḡend ad t igg x temmurt n Mišra. ³⁴ Ejj Fireun ad igg *ammu*: ejj i-t ad igg imeḡdayen x temmurt maḡend ad ksin řexmus *n řyḡet* n temmurt n Mišra di sebea n isegḡ^wusa n tyawant. ³⁵ Ejj i-ten ad ssmunen marra řečweč deg isegḡ^wusa išeḡhen i dd ḡa yasen uca ad xemmřen imendi sadu ufus n Fireun maḡend ad t xemmřen d macca di tneddam. ³⁶ Ad yiři d řexzen n macca i temmurt i sebea n isegḡ^wusa n řaz nni dd ḡa iwđan x temmurt n Mišra ḡima tammurt war t^ettmetti ca s řaz.”

³⁷ Awařen-a banen-dd d lemlih i Fireun d marra imsexxaren nnes.

Yusuf idweř d řḡakem x marra tammurt n Mišra

³⁸ *Xenni* inna Fireun i imsexxaren nnes: “Ma izemmar ad ittwaf ca n weryaz amecnaw wa i di izeddeḡ Arruḡ n AREBBI?” ³⁹ Uca inna Fireun i Yusuf: “Umi AREBBI immer ac-dd marra aya, x uya war din yeḡi wenni ḡar iḡa řefhamet d tiḡit amecnaw cek. ⁴⁰ Cek ad tiřid x taddart inu u i wawař nnek ad iřae řgens inu

41:34 ‘afeyyed’ - s Teibranit ‘ajiwen’.

41:37 Řex. 7:10.

41:38 Izhd. 105:22.

marra. Mɣir x řearc waha ad iřiy necc d ameqqran xak.”⁴¹ *Yarni* inna Firėun i Yusuf: “Xzar, ggiɣ cek x marra tammurt n Miřra.”⁴² Uca ikkes Firėun taxadent nnes zeg ufus nnes, igga i-tt deg ufus n Yusuf uca issyarđ as arruđ n řeqten azdad uca igga as taseddect n wureɣ deg yiri nnes.⁴³ Issenya i-t di tkarrust wiss tnayen i tuɣa ɣares uca řayan *am gguren* zzates: “Qewsem!” Ammu i t iqeddem marra i tmmurt n Miřra.⁴⁴ Inna Firėun i Yusuf: “Nec d Firėun, břa cek uřa d ijj ma ad igeeed afus nnes niɣ ađar nnes di marra temmurt n Miřra.”⁴⁵ Iřaya Firėun i Yusuf s yisem n řafnat-Ƒaeniř uca iwca as Asnat d tamɣart, tenni d yeğis n Futi-Farae, akehhan n Un. Uca ijuř Yusuf di temmurt n Miřra.⁴⁶ Tuɣa Yusuf d mmis n řtatin n isegg^wusa řami ibedd netta zzat i Firėun, ajeğid n Miřra, uca iffey Yusuf zzat i Firėun uca ijuř x marra temmurt n Miřra.

⁴⁷ Uca tesseyimi-dd temmurt di sebea n isegg^wusa s tyawant.⁴⁸ Issmun marra macca n sebea n isegg^wusa *n tyawant*, inni tuɣa di temmurt n Miřra uca ixemmeř macca di tneddam. Macca n iyyaren i d as dd-innden i kuř tandint, ixemmeř i-t dayes daxeř *di tendint*.⁴⁹ Yusuf ixemmeř ařtas n imendi, anect n ijdi n řebřar, ařami war izemmar ad ittwařseb, minzi tuɣa-t břa řeřsab.

Iřenjiren n Yusuf

⁵⁰ Qbeř ma ad dd-yas usegg^was *amezwaru* n řaž, mmarenyen-dd ɣar Yusuf tnayen n iřenjiren inni d as dd-turuw Asnat, yeğis n Futi-Farae, akehhan n Un.⁵¹ Isemma Yusuf amenzu Manassa, minzi *inna*: “AREBBI aqa issettu ayi marra tamara inu d marra taddart n baba.”⁵² Wiss tnayen isemma t Ifrayim, minzi, inna: “AREBBI igga ayi s řyiğet di temmurt n řeřřaret inu.”

Řaž di Miřra

⁵³ *Xenni* kemmřen sebea n isegg^wusa n ufeyyeđ *n řyiğet* nni ikkin x temmurt n Miřra.⁵⁴ Uca bđan ad dd-asen sebea n isegg^wusa n řaž, am mammec xas issiweř Yusuf. Tuɣa řaž di marra timmura, *maca* di marra tammurt n Miřra tuɣa dayes *ead* aɣrum.⁵⁵ *Ařami* tuɣa řaž di marra tammurt n Miřra, isɣuyy řgens ɣar Firėun x weɣrum. Uca inna Firėun i marra Imiřriyyen: “Ruřem ɣar Yusuf, ggem min d awem ɣa yini!”⁵⁶ *Ařami* tuɣa řaž izegee x marra tammurt, yarzem Yusuf x marra min tuɣa ixemmeř uca izzenz i-t i Imiřriyyen, minzi tuɣa řaž idweř imɣar di temmurt n Miřra.⁵⁷ Zi marra timmura usin-dd *iwdan* ɣar Miřra ɣar Yusuf řima ad řyen, minzi di marra timmura tuɣa řaž imɣar ařtas.

41:40 Izh. 105:21.

41:47 ‘s ufeyyeđ’ - s Teibranit ‘s ifassen iccuren’.

41:50 Amz. 46:20; 48:5.

41:51 ‘Manassi’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni ittejjan ad tuɣ’.

41:52 ‘Ifrayim’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni itticken řyiğet’.

41:54 Amz. 45:6; Izh. 105:16.

Aytmas n Yusuf usin-dd yar Mišra i twařa tamezwarut

42¹ *Řami* izra Yaęqub belli aqa din imendi di Mišra, *xenni* inna i iřenjiren nnes “Mařar teqqimem txezzarem ijjen deg wenneyni?”² Inna: “Aqa necc sřiy belli din imendi di Mišra. Ruřem dinni uca syem aney-dd ssenni imendi, řima ad neqqim neddar uca war nettmetti ca.”³ Hwan eecra n wawmaten n Yusuf mařend ad rařen ad syen imendi zi Mišra.⁴ *Maca* Yaęqub war issekk Binyamin, umas n Yusuf, ak-d aytmas, minzi inna: “Řima war d as ittemsar ca n řřajjet d taęeffant.”

⁵ Jar inni dd-yusin *dinni*, usin-dd *ęawed* ayt n Israil mařend ad syen *macca*, minzi tuya din řaz di temmurt n Kenęan.⁶ Yusuf tuya d řřakem x temmurt uca izzenz *imendi* i marra imezday n temmurt. Umi dd-iwřen aytmas n Yusuf, bendqen as s uęymbub nsen yar temmurt.⁷ Yusuf izra aytmas uca ięeř i-ten, maca igga ixef nnes axmi war ten issin uca issiweř akidsen s řęeqsařet, inna asen: “Manis dd-tusim?” Nnan: “Zi temmurt n Kenęan mařend ad nsey macca.”⁸ Yusuf ięeř aytmas, maca nitni war t eęiřen ca.⁹ Ifekkar Yusuf di tirja nni tuya xasen yurja, inna asen: “Kenniw d ibergagen i teřam, tusim-dd řima ad tżarem mani war t’ttwařđi temmurt.”¹⁰ Arrin xas: “Lla, a sidi, ead imsexxaren nnek usin-dd mařend ad syen macca.¹¹ Marra neccin aqa aney d tarwa n ijj n weryaz. Aqa aney d *iryazen* d imtiqqen, imsexxaren nnek war řin ca d ibergagen.”¹² Netta yarra-dd xasen: “Lla, kenniw tusim-dd mařend ad tżarem tuęaryent n temmurt.”¹³ Nnan nitni: “Neccin d imsexxaren nnek, aqa aney di teneac n wawmaten, tarwa n ijj n weryaz di temmurt n Kenęan. Aqa amařuz aqa-t ak-d babatney u wenneyni war iři *ead*.”¹⁴ Inna asen Yusuf: “Ma war d awem t nniy, umi nniy: ‘Aqa kenniw d ibergagen!’¹⁵ S uya t’ttwaęębem. S tidett am iddar Fireun, kenniw war dd-tteffyem ssa, mýir xmi dd řa yas umatwem amařuz danita!¹⁶ Sekkem ijj n zżaywem, mařend ad dd-yawi umatwem. *Xenni* kenniw ad t’ttwařebbssem uca awařen nwem ad ttwaęęben, ma daywem řaman. Niy lla, s tidett am iddar Fireun, aqa kenniw d ibergagen!”¹⁷ Uca igga ten třata n wussan di řęřbes.

¹⁸ Deg wass wiss třata inna asen Yusuf: “Ggem aya, řima ad teqqimem teddarem, necc ttegg^wdeę AREBBI.¹⁹ Mařa kenniw d iryazen d imtiqqen, jjem *xenni* ijj n umatwem ad iqqim icarf di taddart mani t’ttwařebbssem kenniw, *xenni* ruřem, ksim imendi i řaz n aytbab n taddart nwem.²⁰ Awyem-dd *xenni* umatwem ameřyan mařend ad ttwaęęben wawařen nwem, war t’ttmnettini ca.” Uca nitni ggin amenni.²¹ Nnan i wayawya: “S tidett aqa ittxeřsa aney ad dd-narr ddeyyet n umatney, aqa nezra řęęřran n řęęmar nnes umi d aney ittar

42:2 Řex. 7:12.

42:6 Amz. 37:7.

42:9 Amz. 37:5.

42:13 Amz. 43:29.

42:20 Amz. 43:5; 44:23.

aħinni, maca war d as nesři ca! S uyenni dd-yusa řheřran-a xaney .” ²² Yarra xasen Rubin, inna: “Ma war d awem t nniy, umi nniy: ‘War xeřtam ca ak-d uhenjir!’, maca kenniw war tesřim ca. Xzar, idammen nnes ttwattaren řexxu!” ²³ Nitni war ssinen belli ifhem asen Yusuf, minzi tuřa din ijj n uturjman jar asen. ²⁴ Inneqřeb xasen uca isyuyy. *Awarni as* inneqřeb-dd eawed řarsen, issiweř akidsen, iksi zzaysen Cimēun uca iħebbes i-t zzat i tiřawin nsen. ²⁵ Yumur Yusuf maħend ad ccuren tixuncay nsen s imendi u ad ggen *tmenyat n* nnuqart di kuř ict n txancet nsen uca wcin asen macca i webrid. U ammu i kidsen ggin. ²⁶ Ssarbun imendi nsen x yeřyař nsen uca ffyēn ssenni. ²⁷ *Umi* yarzem ijjen zzaysen taxancet nnes ħima ad issecc ayyuř nnes řar mani i řa ssensen, izra nnuqart nnes deg arzam n uqemmum n txancet. ²⁸ Inna i yaytmas: “Nnuqart inu tedweř ayi-dd. Xzar, aqa-tt da di txancet inu!” Řexdenni ibedd asen wuř, arjjjen uca nnan i wayawya: “Manawya i d aneř ittegg AREBBI?” ²⁹ Uca rehħgen řar babatsen Yaēqub di temmurt n Kenēan uca eawden as marra min xasen ikkin, nnan: ³⁰ “Aryaz, bab n temmurt, issiweř akidney s řeqsaħet, iħesb aneř d ibergagen n temmurt. ³¹ Nenna as neccin: ‘Neccin d iryazen d imtiqqen, *emmarř* war neři d ibergagen. ³² Aqa-neř di tenēac n wawmaten, iħenjiren n babatney. Ijjen war iqqim, amenzu aqa-t ass-a ak-d babatney di temmurt n Kenēan.’ ³³ U aryaz nni, bab n temmurt, inna aneř: ‘Awarni aya ad ssney ma aqa kenniw d imtiqqen. Ad kidi tejjem ijjen zeg aytmatwem uca ad teksim *macca* i řař nni din řar aytbab n taddart nwem, xenni ffyem. ³⁴ Awyem-dd *da* umatwem ameřyan, *xenni* ad ssney belli war teřim d ibergagen, maca d imtiqqen uca ad awem dd-arxuy i wamatwem nwem uca ad traħem ad tjuřem di temmurt.’” ³⁵ *Umi* ssexwan tixuncay nsen, ħekkaren belli di kuř txancet n kuř ijjen, dayes tacyart s nnuqart nnes. řrin nitni d babatsen ticyar s nnuqart nsen uca tudef i-ten tigg^wudi. ³⁶ Inna asen babatsen Yaēqub: “Aqa řaħarmem ayi *zeg iħenjiren inu!* Yusuf war dd-iđhar *ead* uřa d Cimēun, uca řexxu t^ettexsem ad tnedhem Binyamin. Marra man aya ittemsaren di řeēkes inu!” ³⁷ *Xenni* issiweř Rubin řar babas, inna: “Ad tenyed tnayen n iħenjiren inu, mařa war d ac t-i-dd-arriř. Ewc ayi t deg ufus inu, necc aqa ad ac t-i-dd arrey!” ³⁸ *Maca* netta inna as: “Mmi war ittriħ ca akidwem, minzi umas immut u netta weħħdes i d ayi iqqimen. Mařa iřeqf i-t ca n řřar deg webrid nni i řa tekkem, ad tesseħwam ccib inu s wecđan řar řaxart.”

42:22 Amz. 37:21,22.

42:35 Amz. 42:25; 44:1.

Aytmas n Yusuf usin-dd ɣar Mišra i twařa wiss tnayen

43¹Uca tuya řaz imɣar ařtas di temmurt. ²Řami kemmřen ccin irden nni kidsen dd-iwyen zi Mišra, inna asen babatsen: “Dewřem εawed uca syem aney-dd cwayt n macca.” ³Xenni issiweř Yahuda, inna: “Aqa aryaz nni inna aney s urekkez: “War tzarrem *ead* udem inu, myir mařa tiwyem-dd umatwem akidwem.” ⁴Mařa tessekked umatney akidney, ad nrař din uca ad ac dd-nsey macca, ⁵maca mařa war t tessekkid *akidney*, xenni war neggur ad dinni nrař, minzi aryaz nni inna aney: ‘War ggur ad tzarem *ead* udem inu myir mařa yusa-dd umatwem akidwem.’” ⁶Inna Israil: “Mařar dayi teggim řyar uca tennam i weryaz nni belli aqa ɣarwem ead umatwem nneyni?” ⁷Nitni nnan: “Aryaz nni isseqsa xaney nican, u x temmurt mani nexřeq, inna: ‘Ma iddar ead babatwem? Ma ɣarwem ca n umatwem nneyni?’ Xenni neawed as *t*. Ma nzemmar zeg wawařen-a ad dd-nejbed illa ad nessen zeema ad yini: ‘Awyem-dd umatwem!’” ⁸Inna Yahuda i babas Israil: “Sekk akid ařenjir uca ad nekkar ad nrař, ħima ad neddar u war nettmetti ca neccin d cek d tarwa nney. ⁹Necc ad as iřiy d ađman u zeg ufuş inu ad t t^ettared εawed. Mařa war d ac t-i-dd arriř, ad t sbeddeř zzatek, ggur ad yiři xdiř akic i řabda! ¹⁰Maelik war neqqim nettraja *ařtas*, tiři řexxu nedweř-dd tnayen n twařawin.”

¹¹Yarra-dd xasen Israil, babatsen: “Mařa ammu i yeđa s tidett, ggem ammu uca ksim min icnan ařtas n temmurt di txuncay nwem, tiwyem t i weryaz nni d arriřalu: cwayt n balsam d cwayt n tamment, řeçtur d mirru d teyyact n pistac d ğuz. ¹²Ksim tnayen n tseqqar n *teneacin n* nnuqart akidwem uca arrem s ufuş nwem nnuqart i dd-ieeqben di txuncay nwem. Ad tař tuya d ca n lyałař. ¹³Awyem-dd εawed umatwem akidwem, kkarem, εeqbem ɣar weryaz nni. ¹⁴Uca aqa Arebbi, Amzemmar x kučci, ad awem iwc arreħmet zzat i wudem n weryaz nni uca ad yarxu i umatwem nneyni d Binyamin. U min d ayi iqqimen necc, mařa ttwařarmey zeg iřenjiren inu, aqa ad zzaşsen ttwařarmey!”

¹⁵Xenni iwyen iryazen arriřalu uca ksin deg ufuş nsen tnayen n tseqqar n *tmenyat* n nnuqart uřa d Binyamin uca kkaren, hwan ɣar Mišra uca bedden zzat i wudem n Yusuf. ¹⁶Umi izra Yusuf Binyamin akidsen, inna i wenni *tuya* x taddart nnes: “Sidef iryazen-a ɣar taddart, tyařsed *i ca* min iğan i tyařř, sewjed i-tt, minzi iryazen-a ad kidi ccen ɣar wezyen n wass.” ¹⁷Igga weryaz am mammec d as inna Yusuf uca yiwi weryaz nni iryazen-a ɣar taddart n Yusuf. ¹⁸Xenni dewřen yeryazen nni gg^weden ařtas, aqa řami ten ggin di taddart n Yusuf uca nitni nnan: “X *tmenyat n* nnuqart i d aney-dd idewřen di txuncay nney twařa tamezwarut iwyen aney-dd da ħima *xenni εawed* ad xaney εfsen uca ad xaney εeddan, *xenni* ad aney ksin d isemyan ak-d yeyyař

43:5 Amz. 42:20; 44:23;
43:9 Amz. 44:32.

nney.”¹⁹ Qarrben-dd ƣar weryaz nni igga Yusuf x taddart uca ssiwřen akides ƣar wadaf n taddart,²⁰ nnan: “A sidi, neccin aqa nican nehwa-dd d amezwar maħend ad nsey macca.”²¹ Imsar umi dd-niwed ƣar řemraħ uca narzem tixuncay nney, nezra nnuqart n kuř ijj ƣar werzam n uqemmum n txancet nnes, nnuqart nney s řmizan nnes nican. Aqa narra i-tt-i-dd s ifassen nne ƣ.²² Eawed niwi-dd deg ifassen nney nnuqart nneyni ħima ad nsey macca. Neccin war nessin wi iggin nnuqart di txuncay nney.”²³ Yarra-dd *xasen*: “Sřam xawem, war teggwedem ca! AREBBI nwem d AREBBI n babatwem iwca awem ict n txabect di txuncay nwem. Aqa nnuqart nwem tťfey tt.” Uca issuffey-dd ƣarsen Cimeun.²⁴ *Xenni* issidef weryaz iryazen nni ƣar taddart n Yusuf, iwca *asen* aman uca sirden idaren nsen. Iwca *asen* eawed řeeřef i yeyyař nsen.²⁵ U nitni sswejden arriřalu i Yusuf, wenni igguren ad dd-yas ƣar wezyen n wass, minzi nitni sřin aqa ad ccen dinni.

²⁶ *Řami dd*-yudef Yusuf ƣar taddart, wcin as-dd di taddart arriřalu nni dd akidsen iwyyen uca bendqen as ƣar temmurt.²⁷ Isseqsa ten x mammec ģan uca inna: “Mammec iġa babatwem awessar i xef tessiwřem? Ma aqa ead iddar?”²⁸ Nitni arrin: “Mlih i yeġa umsexxar nnek, babatney, netta ead iddar.” Uca nitni bendqen uca netta yuřar.²⁹ Netta issgeeed tiřřawin nnes uca izra Binyamin, umas zeg yemmas, inna: “Ma d wa d umatwem amezyan min xef d ayi tessiwřem?” *Xenni* inna: “Ad xak iħinn AREBBI, a mmi!”³⁰ Yusuf iffey xenni deġya, minzi taħnint nnes x umas tuya temyar. Yarzu x mani i ƣa iru uca yudef ƣar ijj n wexxam uca iru din.³¹ Issird udem nnes, uca iffey-dd ƣar barra, iřřef deg ixef nnes, inna: “Qedmem-dd macca.”³² Nitni sswejden as i netta weħħdes u i nitni weħħedsen uřa i Imiřriyyen inni akides ccin weħħedsen, minzi Imiřriyyen war zemmaren ad ccen ařrum ak-d Ieibraniyyen, minzi d man aya d jjeifect ƣar Imiřriyyen.³³ Uca nitni qqimen zzat i wudem nnes, amenzu *deg wemcan nnes* eħařsab tasyart n tmenzut nnes uca amazuz *deg wemcan nnes* eħařsab temzi nnes. Tuya iryazen ttbehaten xezzaren ijjen deg wenneyni.³⁴ Uca netta iqeddem asen-dd zi min *tuya iġan* zzates, maca tasyart n Binyamin tuya-tt xemsa n tseqqar ktar zi tseqqar n marra idsen. Uca swin nitni, ssenni dewřen farħen akides.

43:20 Amz. 42:3.

43:21 Amz. 42:27,35.

43:24 Amz. 18:4.

43:26 Amz. 37:10; 42:6.

43:29 Amz. 42:13.

43:30 Amz. 45:2.

Taxceft i igga Yusuf

44¹ Issekk Yusuf ɣar *umsexxar* nni *tuya* x taddart nnes, inna as: “Ɛemmar tixuncay n yeryazen nni s macca, marra min zemmaren ad ksin. Egg nnuqart n kuř ij deg warzam n uqemmum n txancet nnes.² Sars řkas inu, řkas n nnuqart, deg warzam n uqemmum n txancet n umezıyan, ak-d *tmenyat* n nnuqart n yirden nnes.” Uca igga am mammec d as inna Yusuf.³ Ɛar řřbeř umi dd-yeffu řhař, jjin iryazen ad uyuren, nitni ak-d yeyyař nsen.⁴ Umi ffıyen nitni zi tendint, tuya *ead* war gg^wijen ca, inna Yusuf i wenni *tuya* x taddart nnes: “Kkar, đfar iryazen nni uca, xmi xasen ıa teedud, ini asen: ‘Maıar dd-tarram řxar s řıar?’⁵ Ma war ięi d wa *d řkas* i zi isess sidi inu u *ma war ięi* s wa i zi ıa ikacef min ıa imsaren tiwecca? Aıa teggim řıar umi teggim amya.’”

⁶ *Am* ten iedu, inna asen awařen-a simant nsen.⁷ Nitni arrin-dd xas: “Mayemmi iqqar sidi nney awařen-a? Ɛemmarř ad ggen imsexxaren nnek man aya.⁸ Xzar, nnuqart i nufa deg warzam n uqemmum n txuncay nney, aıa narr ac tt-i-dd zi temmurt n Kenean. Mammec *ead* i ıa negg ad nacar nnuqart niı ureı zi taddart n sidi nnek?⁹ Wi ıar i ıa ittwaf zeg imsexxaren nnek, ad immet, uca neccin eawed ad niři d isemyan n sidi inu!”¹⁰ Inna netta: “Xenni řexxu ad yiři am mammec tennam kenniw. Wenni ıar t i ıa naf, d netta ad yiři d ismey inu, maca kenniw ad tiřim d ifurra.”¹¹ Uca kuř ij zıaysen iqeęeq ad issars taxancet nnes di temmurt uca marra idsen arezmen taxancet.¹² Uca netta ifettec i-tent, ibda zeg umeqqran u ikemmeř zeg umezıyan uca ufin řkas di txancet n Binyamin.

¹³ *Xenni* carrgen arruđ nsen uca kuř ij issarbu *eawed* x weıyuř nnes, uca eeqben ıar tendint.¹⁴ Uca yiweđ Yahuda ak-d aytmas ıar taddart n Yusuf, wenni tuya din ead, uca wđan as ıar temmurt zzat i uęembub nnes.¹⁵ Inna asen Yusuf: “Mana cıeř-a i teggim? Ma war tefhimem ca belli ij n weryaz amecnaw necc, iggur ad xas ikacef nican?”¹⁶ Inna Yahuda: “Min i ıa nini i siditney d min ıa nini niı s min zi ıa nsegged ixef nney? AREBBI iqeęeb ddenb n imsexxaren nnek, xzar, neccin d imsexxaren n siditney, neccin d wi ıar ufin řkas.”¹⁷ *Maca* netta yarra: “Ɛemmarř necc ad ggeı aıa! Aryaz nni ıar ufin řkas, netta ad yiři d ismey inu, *maca* kenniw ruřem di řehna ıar babatwem.”

¹⁸ *Xenni* yiweđ-dd Yahuda ıares, inna: “*A* sidi inu, eıj ad issiweř umsexxar nnek ij n wawař deg umezzuy n sidi inu u war yareqq uxeyyeq nnek x umsexxar nnek, minzi aıa cek amecnaw Firėun.¹⁹ Sidi inu isseısa imsexxaren nnes, inna: ‘Ma ıarwem *ead* tababat niı tawmat?’²⁰ Uca neccin narra x sidi inu: ‘Aıa ıarney babatney d awessar d yiıj n uřenjir, *wenni d as dd-ittwaxeřgen* x tewsar nnes, d amazı ead. Umas immut, netta iqqim weřđdes zi yemmas, u babas ittexas i-t.’²¹ Uca cek tennid i imsexxaren nnek: ‘Awyem t-i-dd *da* ıari, řima ad

t zarey s tiṭṭawin inu.’²² Uca neccin nenna i siditney: ‘War izemmar uḥenjir ad yejj babas, minzi maṛa iija i-t, babas ad immet.’²³ *Xenni* tennid i imsexxaren nnek: ‘Maṛa umatwem amazuz war dd-yusi akidwem, war tzarrem ead udem in u.’²⁴ U ṛami ngeeed yar baba, amsexxar nnek, nesseedu as awaṛen n siditney.²⁵ Uca babatney inna: ‘Eeqbem eawed maḥend ad tesyem cwayt n macca i neccin.’²⁶ Neccin narra-dd: ‘War nzemmar ad nraḥ. *Maca* maṛa umatney iruḥ akidney, ad nraḥ, minzi war nzemmar ad nzar udem n weryaz nni, myir maṛa aqa akidney umatney amezyan.’²⁷ *Xenni* inna aneḡ umsexxar nnek, babatney: ‘Kenniw tessnem belli tnayen *n iḥenjiren* i d ayi dd-turuw temyart inu.’²⁸ Iffey ijjen zi yari uca nniy: Aqa s tidett ittwebetteq! U aṛ ṛexxu ead war t zriy..²⁹ Maṛa eawed tekksem ayi wa uca imsar ca n ṛyar, ad tesschwam ccib inu s wecḍan yar ṛaxart!’³⁰ Ṛexxu *xenni*, maṛa ruḥey necc yar umsexxar nnek, baba, uca aḥenjir war kidi iḡi, - ṛeemar nnes iṛṣeq yar ṛeemar n *babas* - ,³¹ aqa iggur ad immet xmi i ya iḅar aḥenjir war iḡi, uca imsexxaren nnek ad ssehwan ccib n umsexxar nnek, babatney, s wecḍan yar ṛaxart.³² Aqa zeema amsexxar nnek d aḍman i uḥenjir-a yar baba umi inna: ‘Maṛa war d ac t-i-dd-arriy, ṛexdenni necc ad iṛiy d amednub i baba i ṛebda!’³³ Iwa ṛexxu, ejj amsexxar nnek ad iqqim deg wemcan n uḥenjir-a am ismey yar sidi inu, uca ejj aḥenjir ad irah ak-d aytmas!³⁴ Maḡar mammec i ya ggey ad geedeey yar baba, bṛa aḥenjir-a akidi? Mammec i ya zarey ṛemḡayen i dd ya iwḍan x baba?’

Yusuf issargeb ixef nnes i aytmas

45¹ *Xenni* war izemmar *ead* Yusuf ad iṭṭef ixef nnes zzat i yenni akides ṛami isscen Yusuf i yaytmas min iena.² *Ṛexdenni* yarxu tmijja nnes s iyuyyan, *aṛami d as* sṛin Imiṣriyyen uṛa d taddart n Fireun tesṛa *aya*.³ Inna Yusuf i yaytmas: “Necc d Yusuf! Ma iddar ead baba? Aytmas war zemmar ad xas arren, minzi tuḡa gg^weden zzayes.⁴ Inna Yusuf i yaytmas: “Qarrbem-dd ṛexxu yari!” Uca nitni qarrben *yares*. Inna xenni: “Necc d Yusuf umatwem, wenni tezzenzem i Miṣra..⁵ Ṛexxu, war kessim s wemnus u war t ttejjim ad yiṛi d axeyyeq di tiṭṭawin nwem umi d ayi tezzenzem danita *i Miṣra*, aqa AREBBI issekk ayi-dd maḥend ad *kenniw* jjejj teddarem..⁶ Aqa ṛexxu *ead* tnayen n iseg^wusa n ṛaz di temmurt uca aqa iqqim ead xemsa n iseg^wusa war daysen ittiṛi tyarza niḡ tameyra.⁷ *Maca* AREBBI issekk ayi-dd zzatwem, ḥima ad awem

44:21 Amz. 42:15.

44:23 Amz. 43:3,5.

44:28 Amz. 37:33.

44:29 Amz. 42:38.

44:32 Amz. 43:9.

45:4 Amz. 37:28; Izhd. 105:17; Ṛex. 7:9, 13.

45:5 Amz. 50:19,20,21.

ggeɣ min iqqimen x temmurt u ħima ad ħđiy tudart nwem i yijj n usenjem imɣar. ⁸ *Ammu* řexxu, kenniw war d ayi dd-tessekkem ca da, maca AREBBI d wenni d ayi iggin d tababat i Fireun d sidi x marra taddart nnes d řĥakem x marra tammurt n Miřra. ⁹ Qeğqem deɣya, sgeɛdem ɣar baba, inim as: ‘Ammu i iqqar mmic Yusuf: AREBBI igga ayi d sidi n marra Miřra. Araĥ-dd ɣari, war tteɣiz. ¹⁰ Ad tzedɣed di temmurt n Jucan ad tiřid zzati, cek d iĥenjiren nnek, d iĥenjiren n iĥenjiren nnek, d wuđi d ifunasen d tfunasin uřa d marra min ɣarek. ¹¹ Ad ac ggeɣ arzeq din, minzi *ad dd-asen* ead xemsa n isegg^wusa n řaz, ħima war t^etteđeifed, cek *lla*, taddart nnek *lla*, uřa d marra min ɣarek *lla!* ¹² Xzar, kenniw uřa d uma Binyamin t^ettwařam s tiřawin nwem, aqa d necc i kidwem issawařen. ¹³ Eeřmem i baba x marra aeuđi inu di Miřra u x marra min tezrim. Qeğqem deɣya, tiwyem-dd baba da.” ¹⁴ Uca ingez x yiri n Binyamin umas, iru, uca Binyamin iru x yiri nnes. ¹⁵ Issudem marra aytmas, iru xasen. Awarni man aya ssiwřen akides aytmas.

¹⁶ *Řami* teřa taddart n Fireun řexbar-*a*, nnan: “Aytmas n Yusuf usin-dd!”. Tuɣa-t d řexbar asebĥan di tiřawin n Fireun d imsexxaren nnes. ¹⁷ Inna Fireun i Yusuf: “Ini i aytmac: ‘Ggem aya: sarbum zwayeř nwem uca geɛdem, ruĥem ɣar temmurt n Kenean. ¹⁸ Ksim-dd babatwem d rağ nwem, tusim-dd ɣari uca aqa ad awem wceɣ lemlih n temmurt n Miřra uca ad teccem zi min icnan n temmurt. ¹⁹ D man aya i d awem umureɣ, ggem aya: ksim zi temmurt n Miřra ikarruten i iĥenjiren nwem u i temɣarin nwem, awyem-dd *zzayes* babatwem uca asem-dd *da*. ²⁰ War tejjim tiřawin nwem ad sšĥissfent i řqecc nwem, minzi lemlih n temmurt n Miřra ad yiři nwem.’”

²¹ Uca ammu i ggin ayt n Israil. Iwca asen Yusuf ikarruten x wawař n řumur n Fireun uca iwca asen *eawed* macca i webrid. ²² Iwca i kuř ijj zzaysen weĥĥdes arruđ n jdid, maca i Binyamin iwca as teřt-mya n *uqiyyat n* nnuqart d xemsa n tyuya n warruđ d jdid. ²³ U ammu *eawed* issekk i babas eecra n yeɣyař ccuren s min ifarzen n Miřra u eecra n teɣyař ccurent s imendi d weɣrum d macca i baba as *xmi i ɣa yiři* deg webrid. ²⁴ Iqebbeđ aytmas uca ruĥen, inna asen netta: “War ttmenyim ca deg webrid.” ²⁵ Gaɛeden zi Miřra, iwđen ɣar temmurt n Kenean ɣar Yaɛqub, babatsen. ²⁶ Wcin as řexbar, nnan: “Yusuf aqa iddar ead, wah, aqa-t d řĥakem n marra tammurt n Miřra!” *Xenni* isxef wuř nnes, minzi war ten yumin ca. ²⁷ Umi d as eawden marra awařen n Yusuf inni d asen inna u *řami* ižra ikarruten inni dd-issekk Yusuf ħima ad t awyen, ieqeb-dd buĥbeř n babatsen Yaɛqub. ²⁸ Uca inna Israil: “Kfa! Yusuf mmi aqa iddar! Ad raĥey uca ad t zary qbeř ma ad mmtey!”

45:13 řex. 7:14.

45:18 ‘min icnan’ - s Teibranit temmars ammu ‘tadunt n temmurt’

Aytmas n Yusuf usin-dd yar Mişra ak-d Yaëqub

46¹Ipsi Israil iqiðan nnes *ssenni*, *yuyur* s marra min çares uca yiweð çar Bi'r-Sebea, iqeddem *din* tiyarça i AREBBI n babas Işhaq. ²Uca issiweř AREBBI ak-d Israil di tmezra di ğiřet, inna: “Yaëqub, Yaëqub!” uca inna netta: “Aqa ayi da!” ³*Xenni* inna: “Necc d Arebbi, AREBBI n babac. War ttegg^wed maħend ad tehwid çar Mişra, minzi Necc ad cek ggey din d ijj n řgens imyar. ⁴Ad kidek hwiç çar Mişra uca Necc ad cek ssgeëdey *ëawed* u Yusuf iggur ad xak issars ifassen nnes x tiřtawin nnek.”

⁵Ikkar Yaëqub, iffey zi Bi'r-Sebea uca ksin ayt n Israil babatsen Yaëqub d iħenjiren nsen d temyarin nsen deg ikarruten nni dd-issekk Firëun maħend ad t yawi. ⁶Ksin řebhayem nsen d wagřa inni yarebħen di temmurt n Kenean uca iwðen çar Mişra, Yaëqub d marra iħenjiren nnes akides: ⁷iħenjiren nnes d iħenjiren n iħenjiren nnes inni tuça akides, yessis, d yessitsen n iħenjiren nnes, aqa yiwi akides marra tarwa nnes çar Mişra.

Tarwa n Yaëqub

⁸Ina d ismawen n ayt n Israil, inni yudfen çar Mişra:

Yaëqub d iħenjiren nnes.

Amenzu n Yaëqub: Rubin.

⁹Tarwa n Rubin: Ĥanuk d Fallu d Ĥaşrun d Karmi.

¹⁰Tarwa n Cimeun: Yamuyil d Amin d Uhad d Yakin d Şuħar d Cawul, mmis n *temyart* Takenëanit.

¹¹Tarwa n Lawi: Jarcun d Qahat d Marari.

¹²Tarwa n Yahuda: Eir d Unan d Cayla d Fariş d Zarah. Maca Eir d Unan mmuten di temmurt n Kenean. Tarwa n Fariş tuça aten Ĥaşrun d Ĥamul.

¹³Tarwa n Issakar: Tulæ d Fawwa d Yub d Cimrun.

¹⁴Tarwa n Zabulun: Sarad d Ilun d Yaħliyil.

¹⁵Ina tuça aten d iħenjiren n Liya inni d as dd-turuw i Yaëqub di Fadan-Aram, uca *ëawed* yeğis Dina. Marra řeemur n iħenjiren nnes d tħenjirin tuça-ten di třata u-třatin.

¹⁶Tarwa n Jad: Şifyun d Ĥajji d Cuni d Aşbun d Eiri d Arudi d Arwili.

46:3 Amz. 13:16; 16:10; 17:2; 22:17; 26:24; 28:13; 32:9; 35:11; 48:4.

46:4 Řxř. 20:15; Aëwd. 10:22; Yac. 24:4, 5, 6; Izhd. 105:23.; Ica. 52:4; Ĥuc. 11:1.

46:5 Řex. 7:15.

46:7 'marra tarwa nnes' - s Teibranit 'marra zzariçet nnes'.

46:8 Uf. 1:2; 6:13; Řxř. 26:5; 1 Im. 4-8.

46:9 'Ĥanuk' - xzar afesssar çar Amz. 4:17. 'Fallu' - 'aryaz icenzen'. 'Ĥaşrun' - 'wenni d iqewwaren s ijj n řħid'. 'Karmi' - 'tazayart inu' niy 'bab n tzayart'.

46:10 Uf. 6:15; 1 Im. 4:24.

46:11 1 Im. 5:27.

46:12 Amz. 38:3,4,5; 1 Im. 2:5.

46:16 1 Im. 5:11.

¹⁷ Iḥenjiren n **Acir**: Yimna d Yiswi d Bariεa d uċmatsen Caraḥ. D iḥenjiren n Bariεa: Ḥabir d Malkiyil.

¹⁸ **Ina tuya-ten d iḥenjiren n Zilpa** tenni iwca Laban i yeġis Liya. Nettet turuw-dd ina i Yaequb, ina setṭac d arruḥ.

¹⁹ Tarwa n **Raḥil**, **tamyart n Yaequb**: Yusuf d Binyamin.

²⁰ Ttwaxeṙgen-dd i **Yusuf** di temmurt n Mišra Manassa d Ifrayim, inni d as dd-turuw Asnat, yeġis n Fuṭi-Faraε, akehhan n Un..

²¹ Tarwa n **Binyamin**: Bilae d Bakir d Acbil d Jira d Naεman d Iḥi d Ruc d Muffim d Ḥuffim d Ard..

²² **Ina tuya-ten d iḥenjiren n Raḥil**, inni dd-ittwawarwen i Yaequb, marra arbεṭac d arruḥ.

²³ Tarwa n **Dan**: *myir* Ḥucim.

²⁴ Tarwa n **Naftali**: Yaḥašwil d Juni d Yišru d Cillim..

²⁵ **Ina tuya aten d iḥenjiren n Bilha**, tenni i d as iwca Laban i Raḥil yeġis. Turuw as-dd ina i Yaequb, ina marra *tuya aten* sebea d arruḥ..

²⁶ Marra řeεmur nni dd-yusin ḡar Mišra ak-d Yaequb, inni dd-iffyεn zeg uyezdis nnes, bṛa timyarin n iḥenjiren n Yaequb, ina marra tuya aten di setta u-settin d arruḥ. ²⁷ Tarwa n Yusuf inni d as dd-ittwaxeṙgen di Mišra, aqa tnayen n řeεmur. Marra řeεmur n taddart n Yaequb nni dd-yusin ḡar Mišra, *tuya aten* di sebein..

Israil yiweḏ-dd ḡar Mišra

²⁸ Uca netta issekk Yahuda zzates ḡar Yusuf ḥima ad isscen abrid zzates ḡar Jucan uca iwḏen ḡar temmurt n Jucan. ²⁹ Indeh Yusuf *εawed* akarru nnes uca igεεεed ḡar Jucan maḥend ad iṙqa Israil, babas. Umi d as immeř ixef nnes, ingez as x yiri, iqqim ittru x yiri nnes aṭṭas. ³⁰ Inna Israil i Yusuf: “Řexxu zεmmaryε necc ad mmtey, řexxu umi zṙiṙ ayεmbub nnek, zeεma aqa εad teddared!”

³¹ **Xenni** inna Yusuf i yaytmas u i *aytbab n* taddart n babas: “Ad geεedeṙ ad xεbbarey Firεun, ad iniy: ‘Aytma d taddart n baba, inni iḡan di temmurt n Kεεan, aqa usin-dd ḡari. ³² Iryazen d imeksawen n wuḡi, tuya ceṙen ixef nsen ak d řebhayem. Aqa iwyen-dd uḡi nsen d ifunasen d tfunasin nsen d marra min ḡarsen.’ ³³ Mařa imsar, ad awem-dd iṙḡa Firεun uca ad awem yini: ‘Min

46:17 1 Im. 7:30.

46:18 Amz. 29:24.

46:20 Amz. 41:50; 48:5.

46:21 1 Im. 7:6; 8:1.

46:24 1 Im. 7:13.

46:25 Amz. 29:29.

46:27 Aεwd. 10:22; Řex. 7:14.

teena řxedmet i t^etteggem?’, ³⁴*xenni* inim: ‘Imsexxaren nnek d iryazen inni iceyřen ak-d řebhayem zi temzi nsen ař i řexxu, neccin uřa d řejdud nney!’, ħima ad tzedym di temmurt n Jucan, minzi kuř ameksaw n wuři, aqa-t d jjeifect i Imiřriyyen.”.

Israil ggur ad izdey di Jucan

47¹ U *řami* dd-yusa Yusuf, ixebbar Fireun, inna as: “Baba d aytma d wuři nsen d ifunasen d tfunasin nsen d marra min ħarsen, aqa usin-dd zi temmurt n Kenean. Xzar, *aqa aten* di temmurt n Jucan.”² Uca zi jar marra aytmas yiwi xemsa n yeryazen, iqeddem as ten i Fireun. ³ *Xenni* inna Fireun i yaytmas: “Min teena řxedmet i t^etteggem?” Nitni arrin-dd x Fireun: “Imsexxaren nnek d imeksawen n wuři, amecnaw řejdud nney.”⁴ Nnan eawed i Fireun: “I tzeddiyt di temmurt-a am ibarraniyyen i dd-nusa, minzi war yeři wefsu i wuři n imsexxaren nnek, minzi řaz iqseř di temmurt n Kenean. *Xenni* řexxu, nettzaweg i cek, ejj imsexxaren nnek ad zedyen di temmurt n Jucan!”⁵ Uca issiweř Fireun ak-d Yusuf, inna: “Babac d aytmac usin-dd ħarek. ⁶ Tammurt n Miřra aqa-tt nnek marra. Ejj babac d aytmac ad zedyen di temmurt iřebřen, ejj i-ten ad zedyen di temmurt n Jucan uca mařa tħekkared belli aqa jar asen iryazen iwengiten, ggem ten d imeħdayen x řebhayem inu.”⁷ Uca indeh Yusuf babas, iqeddem i-t i Fireun uca Yaequb ibarek Fireun. ⁸ Inna Fireun i Yaequb: “Mečař ħarek n isegg^wusa?”⁹ Yaequb yarra-dd x Fireun: “Mya u-třatin n isegg^wusa i ddarey d abarrani. Ussan n isegg^wusa n tudart inu yuqřiřen u *ccuren s* řyar. War iwiden ca wussan n isegg^wusa n tudart n řejdud inu deg wussan n lyurba nsen.”¹⁰ Yaequb ibark Fireun uca iffeyy ssenni zzat i wudem n Fireun.

¹¹ Isscen Yusuf tazeddiyt i babas d aytmas, iwca asen tasyart di temmurt n Miřra, zi lemlih n temmurt, di temmurt n Raεamsis am mammecc t iweřša Fireun. ¹² Iksi Yusuf baba as d aytma as d marra taddart n baba as s weyrum elahsab řqedd n iħenjiren..

Aseyyar n Yusuf di řweqt n řaz

¹³ Ayrum tuya war iři di temmurt marra, minzi řaz tuya iqseř ařtas, ařami tiweđ temmurt n Miřra d temmurt n Kenean fennant s řaz. ¹⁴ *Xenni* iyru Yusuf marra nnuqart nni ittwafen di temmurt n Miřra u di temmurt n Kenean deg

46:34 Amz. 43:32; Uf. 8:22.

47:1 Amz. 45:10.

47:3 Amz. 46:34.

47:8 ‘Mečař ħarek n isegg^wusa?’ - s Teibranit ‘Mečař ussan n isegg^wusa n tudart nnek?’.

47:9 Izhd. 119:19; Ebr. 11:9,13.

47:12 ‘řqedd’ - s Teibranit ‘uqemmm’.

ubeddeř n imendi i isyin. Igga Yusuf nnuqart nni di taddart n Firėun. ¹⁵ *Umi* teqđa nnuqart zi temmurt n Miřra d temmurt n Kenean, usin-dd marra Imiřriyyen ęar Yusuf nnan: “Ewc aney aęrum, maęar mayemmi i ęa nemmet zzatek? War din *ead* ca nnuqart.” ¹⁶ Yusuf inna: “Mařa war ęarwen bu nnuqart ead, wcem *xenni* řebhayem nwem u necc ad awem wceę *macca* deg ubeddeř n řebhayem nwem.” ¹⁷ Nitni iwyen-dd řebhayem nsen ęar Yusuf uca iwca asen Yusuf aęrum deg wemcan n iysan d wuęi d ifunasen d tfunasin d yeyyař uca issecc i-ten s weęrum deg wemcan n marra řebhayem nsen deg usegg^was nni. ¹⁸ *Umi* iėdu usegg^was nni, usin-dd ęares deg usegg^was wiss tnayen uca nnan as: “War netteffar ca x sidi nney belli aqa nnuqart nney teqđa uca řebhayem aqa atent *deg ufus* n sidi inu. War iqqim walu zzat i wudem n siditney, myir arrimet nney d iyyaren nney. ¹⁹ Mayemmi i ęa nemmet zzat i tiřřawin nnek, uřa d neccin uřa d tammurt nney? Sey aney, tesyed temmurt nney i weęrum uca neccin d temmurt nney ad niři d imsexxaren n Firėun. Ewc *aney* zzariėet *ħima* ad neddar war nettmetti ca uca tammurt war teddikwiř d amessuci!” ²⁰ *Xenni* isęa Yusuf marra tammurt n Miřra i Firėun, minzi Imiřriyyen zzenzen marra iyyar nsen, minzi tuęa řaę iqseę xasen. U *ammu i* tedweř temmurt *d aęřa* n Firėun. ²¹ Uca issmuřřiy řęens zeg uneggaru n weymir ař aneggaru nneyni n *weymir* n Miřra ęar tneddam. ²² Myřir tammurt n ikehhanen war tt isęi ca. Aqa ikehhanen ęarsen ict n řmunet zi Firėun, nitni tt^etten tasyart nsen, tenni i d asen iwca Firėun. S uya war zzenzen ca tammurt nsen. ²³ *Xenni* inna Yusuf i řęens: “Xzar, ass-a necc syię kenniw uřa d tammurt nwem i Firėun. Xzarem, aqa da zzariėet nwem. Zareem zzayes tammurt! ²⁴ Zi řęięet ad tewcem tasyart texmusect i Firėun u arebea n tseqqar *i iqqimen* ad iřint *i yixef* nwem d zzariėet i yeyyar uca *ad iřint* maęend ad zzaysent teccem kenniw ak-d aytbab n taddart nwem u *ėawed* maęend ad *zzaysent* ccen ięenjiren imeęyanen nwem.” ²⁵ Nitni nnan: “Cek teęđid tudart nney. Ejj aney ad naf arđa di tiřřawin n sidi inu uca neccin ad niři d imsexxaren i Firėun.” ²⁶ Igga Yusuf aya d tawęeyyet i din ięan ař ass-a, belli ict n tesęart n texmusect *n řęięet* n temmurt n Miřra ad tiři i Firėun. Myir iyyaren n ikehhanen *qqimen* war ddikkwiřen ca *d aęřa* n Firėun.

Řmewt n Yaėqub tudes-dd

²⁷ Ammu i izdeę Israil di temmurt n Miřra, di temmurt n Jucan, mellken dayes uca wcin řęięet uca ktaren s yijj n cckel imęar. ²⁸ Iddar Yaėqub di temmurt n Miřra sbeęac n isegg^wusa uca tuęa ussan n Yaėqub, isegg^wusa n tudart nnes, mya u-sebea u-rebein n isegg^wusa. ²⁹ *Umi* dd-iwđen wussan i Israil ad immet, iřaęa-dd x Yusuf mmis, inna as: “Mařa ufię arđa di tiřřawin nnek, ttzawgeę cek, ad tegged afus nnek sadu tmeřřađt inu uca egg akidi s tmexsiwt icewwaren

d řaman u war d ayi netřeř ca di Miřra,³⁰ maca *egg* ad ttwassarsey *deg wendeř* jar řejdud inu. Awi ayi zi Miřra uca ndeř ayi deg wendeř nsen. Yarra-dd xas: “Necc ad ggey min tennid!”³¹ *Xas uca* inna as: “Jağ ayi!”, uca ijjuğ as. Řexdenni yuđar Israil x uzeğif n qama.

Yaequb ibarek tarwa n Yusuf

48¹ Awarni man aya imsar, řami ittwanna i Yusuf: “Xzar, aqa babac iħreç!” *Xenni* iksi akides tnayen n iħenjiren nnes Manassa d Ifrayim. ² Xebbaren Yaequb, nnan: “Xzar, aqa mmic Yusuf ad yarek dd-yas!” *Xenni* igga Israil uř deg ixef nnes uca ikkar iqqim x qama. ³ *Xenni* inna Yaequb i Yusuf: “Arebbi, Amzemmam x kuřci, aqa iban ayi-dd di Luz, di temmurt n Kenean, u aqa Netta ibark ayi. ⁴ U aqa netta inna ayi: “Xzar, ad cek arrey ad tegged řyiğet uca ad zzayek kettarey, ad cek ggey d ijj n wegraw n řegnus, ad ac wcey tammurt-a d agřa i řebda, u i zzariet nnek awarni ac. ⁵ Uca řexxu, aqa tnayen n iħenjiren nnek, Ifrayim d Manassa, inni d ac dd-ittwaxeřqen di temmurt n Miřra qbeř ma ad yarek dd-asey řar temmurt n Miřra, aqa aten inu, amecnaw Rubin d Cimeun i iğan inu. ⁶ *Maca* inni dd řa yasen awarni asen, ad iřin nnek. Ad ttwasemman x yisem n aytmatsen di řwart nsen. ⁷ Umi dd-usiy zi Fadan-Aram, temmut Raħil zzati di temmurt n Kenean deg webrid, řami tuya ead war tigg^wij x Ifrata. Neđrey tt din deg webrid řar Ifrata, aqa-tt d Bayt-Laħ m. ⁸ Izra Israil iħenjiren n Yusuf, inna: “Min enan ina?” ⁹ Yarra-dd Yusuf x babas: “D iħenjiren inu i d ayi iwca AREBBI danita.” Inna *as*: “Sqarrbem ten-dd yari uca ad ten barkey!” ¹⁰ Tuya tiřřawin n Israil uzęent s tewsar, war iqqim ittwařa. Issqarreb as ten-dd, xenni issudem i-ten, idarree asen. ¹¹ Inna Israil i Yusuf: “War d ayi ittyiř ad řarey *ead* udem nnek. Xzar, AREBBI igga ayi ad řarey ead tarwa nnek!” ¹² *Xenni* issđar i-ten Yusuf x ifadden nnes uca ibbendeq s wudem nnes řar temmurt. ¹³ Uca iksi i-ten Yusuf s tnayen idsen, Ifrayim s ufusi nnes arendad n uzeřmađ n Israil u Manassa s uzeřmađ nnes arendad n ufusi n Israil uca issqareb as *ten*-dd. ¹⁴ Isswižęeđ Israil yeřfus nnes, issars i-t x uzeğif n Ifrayim, waxxa tuya-t d amazuđ, d azeřmađ nnes x uzeğif n Manassa. Issars ammu ifassen nnes mammec nneyni neemada, waxxa Manassa tuya-t d amenzu. ¹⁵ Ibark Yusuf, inna: “D AREBBI, wenni umi řejdud inu, Ibrahim d

47:29 Amz. 24:2.

47:31 Ebr. 11:21.

48:3 Amz. 17:1.

48:4 Amz. 28:3; 35:11.

48:5 Amz. 41:50; 46:20.

48:7 Amz. 35:19.

48:11 ‘tarwa nnek’ - s Teibranit ‘zzariet nnek’.

Išhaq, uyuren zzates, AREBBI, wenni iġan d Ameksa inu zeg wami ġiy aŕ ass-a,¹⁶ **Lmalak**, wenni d ayi ifdin zi marra tuëffna, iŕi netta ad ibark iħenjiren-a u iŕi ad ittwaŕaya isem inu daysen uŕa d isem n řejdud inu, Ibrahim d Išhaq. Iŕi ad mmarenjen aŕ ęa dewŕen d ijj n ubarru di řwest n temmurt!”

¹⁷ **Umi** izra Yusuf, belli babas igga afus afusi nnes x uzeġif n Ifrayim, tuęa-tt d ict n řeëŕamet war teħħŕi ęares di tiŕŕawin nnes uca issgeëëed afus n babas, ħima ad t ibeddeŕ zeg uzeġif n Ifrayim ęar uzeġif n Manassa. ¹⁸ Inna Yusuf i babas: “Maci ammu, a baba inu, minzi d wa d amenzu, egg afusi nnek x uzeġif nnes.” ¹⁹ **Maca** babas war ixs ca, inna: “Ssneę, a mmi inu, ssneę. Eawed netta ad idweŕ d ijj n řgens, ad imęar eawed, maca umas amaęuę ad yiŕi ktar zzayes, zzariëet nnes ad tedweŕ d ahimur n řegnus.” ²⁰ Uca **ammu** i ten ibarek ass nni, inna: “Dayek ad ibarek Israil, ad yini: ‘Iŕi ad ac iwc AREBBI amcan amecnaw i Ifrayim d Manassa!’ ” Uca yarra Ifrayim ad ibedd zzat i Manassa. ²¹ **Awarni** as inna Israil i Yusuf: “Xzar, ad mmteę, maca AREBBI ad yiŕi akidwem, ad kenniw issmuŕŕiy ęar temmurt n řejdud nwem. ²² Aęa wcię ac tasyart nni n idurar x yaytmac, tenni księ necc zeg ifassen n Imuriyyen s ssif d řęews inu.”

Yaęqub ibarek tarwa nnes

49¹ Iŕaya Yaęqub x iħenjiren nnes, inna: “Smunem-dd ixef nwem, ad awem iniy min d awem ęa imsaren deg uneggar n wussan. ² Smunem-dd ixef nwem uca sŕem, **a** iħenjiren n Yaęqub, sŕem i Israil, babatwem.

³ **Rubin**, cek d amenzu inu, jjeħd inu d umezwar n teryast inu, aęa cek d amsedfar inu di řueŕa, d amsedfar **inu** di řeëzz. ⁴ Cek amecnaw aman ittneęŕaben, war ggur ad ayi dd-tedfared, aęa cek tgeëëded ęar řectu n řemŕac n babac, řexdenni tessfedħed **tt**, aęa ęar rectu inu ęar igeeëed.

⁵ **Cimeun** d **Lawi** d awmaten! Řemwas nsen d řesnaħ n lęunf. ⁶ Di tmeëmuč nsen war ittidef řeëmar inu, deg weęraw nsen war icarrec wuŕ inu. Aęa deg uxeyyeę nsen nęin ijj n weryaz uca iejeb asen ad qessen idaren n ufunas. ⁷ D ameneuŕ axeyyeę nsen minzi tuęa ijhed aŕŕas, uŕa d aduqęez **n ufugem** nsen minzi iqseħ. Necc ad ten bđiy x Yaęqub, ad ten izuzzar di Israil.

48:15 ‘zzates’ - s Teibranit ‘zzat i uęembub nnes’, ixs ad yini ‘di řħedra nnes’.

48:15 Ebr. 11:21.

48:16 ‘ifdin’ - xzar Izhd. 78:35.

48:16 Amz. 31:42; 32:1.

48:19 Raęut 4:11,12.

48:20 lrm. 31:20.

48:22 Yac. 13:7; 16:1; 17:1; 24:8.

49:3 Amz. 29:32; Deu. 21:17; Izhd. 78:51.

49:4 Amz. 35:22; 1 lm. 5:1.

49:6 Amz. 34:25.

49:7 Yac. 19:1; 21:3-45.

⁸ **Yahuda**, aytmac ad cek ssemyaren. Afus nnek ad yiři x yiri n řeedyan nnek u ihenjiren n babac ad ac ađaren. ⁹ Yahuda d ijj n mmis n wayrad. Zi zzardet i tuřyed, a mmi inu. Iqwes amecnaw ayrad u amecnaw tayradt. Wi izemmaren ad ten-dd-issfaq? ¹⁰ Azeđad *n řsulťa* war ittwakkes x Yahuda uřa d tamgewwadt zi jar idaren nnes, ař dd řa yas wenni i řa iwcen arrařet uca ad as řaen řegn us.. ¹¹ Iqgen řar tzayart asnus nnes d mmis n teyyuř nnes řar tzayart iceneen ařas, issird arruđ nnes di binu u arruđ nnes deg idammen n uđiř. ¹² Tiřawin *nnes* d tibarcanin s binu u tiřmas *nnes* d ticemřařin s uyi.

¹³ **Zabulun** ad izdey řar tma n řebřar, ad yiři d řmuyyi i iyarruba. Ayeřdis nnes ad yareyyeř x řidun..

¹⁴ **Issakar** d ijj n weyyuř iqseř, izzeř jar tnayen n řmedwat. ¹⁵ Umi izra arrařet d lemlih u tammurt aqa tarecceq, iearra x ifassen mařend ad yarbu *armeh* uca idweř sadu azayřu n ismey.

¹⁶ **Dan** ad ihkem řgens nnes s uzerf, am ict zi tqebbař n Israil. ¹⁷ Ad yiři Dan d afiyar deg webrid, tařfsa deg umesruq, wenni izeefen deg inirzawen n uysis, ař řa iwđa wenni *xas* inyin řar đeffar. ¹⁸ Asenjem nnek i ttrajiy, *a SIDI*!

¹⁹ **Jad**, ad xas řejment bandiyyat, *maca* ad xasen idarrec.

²⁰ **Acir**, ařrum nnes ad yiři d ařrum ismen, netta ad iqeddem macca yiziden igellden.

²¹ **Naftali** d ict n tudadt ittwađeřqen, issuffuy awařen cnan.

²² **Yusuf** d mmis n tcejart itticen řyiřet, mmis n tcejart itticen řyiřet řar tařa. Yessis ggurent x weřbar.. ²³ Nitni ssarezgen xas *tudart*, tuřa aten s wařas uca imjebbaden n řqews marrten t., ²⁴ maca řqews nnes iqqim imheđ u iyařen n ifassen nnes qqimen arxun s ifassen n Umzemmar n Yaequb - x uya Netta d Ameksa d Tařđart n Israil - ²⁵ s Arebbi n babac wenni cek i řa ieanwen, Amzemmar x kuřci, wenni cek i řa ibarken s lbarakat n ujenna sennej, s lbarakat n waman yuřyen i din iřan swadday, s lbarakat n tubbect d řemřawřet. ²⁶ Lbarakat n babac d timeqqrarin ueřant x lbarakat n yinni d ayi dd-yejjin *uca ttakkwađent* řar tqiccatin n tewririn n řebda. Ad iřint x uzeřif n Yusuf, x tuccent n ucewwaf n wenni ittwaeeřren x aytmas *s temrist*..

²⁷ **Binyamin** d ijj n wuccen ittmezzaq. řar řřbeř ad iřarđ zzardet u s řiřet ibeřta takeccađt.”

²⁸ Marra ina d teneac n tqebbař n Israil. D man aya min d asen inna babatsen uca ibark i-ten. Ibark i-ten, kuř ijj s lbaraka nnes. ²⁹ Yumur i-ten, inna asen: “Ad muney ak-d řgens inu. Neđřem ayi ak-d řejdud inu deg ifri wenni iřan

49:9 řxř. 24:9; Mıxa 5:7.

49:10 Mt. 2:6.

49:13 Jac. 19:10,11.

49:22 1 Im. 5:1.

49:23 Amz. 50:20.

49:26 Aewd. 33:16

deg iyyar n Ifrun, Aħitti,³⁰ deg ifri wenni iğan deg iyyar n Makfila i iğan zzat i Mamri di temmurt n Kenēan, tenni isya Ibrahim ak-d yeyyar zi Ifrun, Aħitti, amecnaw andeř nnes.³¹ Dinni i neđřen Ibrahim d Sara tamɣart nnes. Dinni i neđřen Ishaq d temɣart nnes Rifqa. U necc neđřeɣ din Liya.³² Iyyar s ifri i tuɣa dayes iğan immsey x iħenjiren n Ĥit.”

³³ *Umi* ikemmeř Yaεqub ad iweřša iħenjiren nnes, ikemmec iđaren nnes di qama uca iffey i-t buħbeř uca ittwassmun *deg wendeř* ak-d řejdud nnes...

Andeř n Yaεqub

50¹ *Xenni* ingez Yusuf x uyembub n babas, iru xas uca issudem i-t.² Yumur Yusuf i imsexxaren nnes, iđbiben, ad ħennden babas uca iđbiben ħennden Israil.³ Arebein n wussan i dayes kkin, minzi ĥdajen ussan nni maħend ad kemmřen aħenneř uca run marra Imiřriyyen sebein n wussan.

⁴ *Umi* εdun wussan xas n řeezat, issiweř Yusuf ak-d *yenni n* taddart n Fireun, inna: “Mařa ufiɣ řexxu arđa di tiřawin nwem, ttzawgeɣ kenniw, ad tessiwřem deg imejjan n Fireun, inim: ⁵ “Baba inu ijja ayi ad jjağeɣ uca inna: ‘Aqa ttmettiɣ. Ittxeřša ad ayi tnedřed deg wendeř nni neqceɣ i yixef inu di temmurt n Kenēan!’ Xenni, ttzawgeɣ, ejj ayi ad raħeɣ řexxu ad neđřeɣ baba uca *awarni man aya* ad dd-εeqbeɣ.”⁶ Uca inna Fireun: “Ruħ, ndeř babac, am mammec d as tejjuğed.”

⁷ Uca iğeeεed Yusuf ĥima ad indeř babas uca geεeden marra imsexxaren n Fireun akides, imɣaren n taddart nnes d marra imɣaren n temmurt n Miřra

⁸ uřa d marra taddart n Yusuf d aytmas nnes d taddart n babas. Myir iħenjiren imezyanen nsen d wuği nsen d ifunasen d tfunasin nsen jjin ten di temmurt n Jucan.⁹ Gaεeden akides ikarruten d yenni inyin x yeysan uca ggin ijj n uqarru n řeeskar imɣar.¹⁰ *Umi* iwđen ɣar unedrar n Atad, wenni iğan x ujemmađ n L'Urdun, sgeεeden din ict n tyuyyit temɣar u tejhed ařas uca igga Yusuf *din* ijj n wecđan x babas i yijj n řmijař n sebea n wussan.¹¹ Zrin imezday n temmurt, Ikenεaniyyen, acđan deg unedrar n Atad, nnan: “Wa d acđan imɣar n Imiřriyyen.” S uya řaɣan isem nnes Abal-Miřrayim, wenni iğan x ujemmađ n L'Urdun.¹² Ggin iħenjiren nnes zzayes am mammec ten iweřša.¹³ Arbun t iħenjiren nnes ɣar temmurt n Kenēan, neđřen t deg ifri deg iyyar n Makfila nni isya Ibrahim ak-d yeyyar zi Ifrun, Aħitti, arendad n Mamri, maħend ad yiři d andeř nnes.¹⁴ Awarni řami indeř babas, ieqeb Yusuf ɣar Miřra, netta d

49:30 Amz. 23:9,16.

49:31 Amz. 25:9; 35:29; Řex. 7:16.

49:33 ‘ak-d řejdud nnes’ - s Teibranit ‘ak-d řegnus nnes’.

49:33 Řex. 7:15.

50:5 Amz. 47:29.

50:11 ‘Abil-Miřrayim’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘acđan n Imiřriyyen’.

50:13 Amz. 23:16; Řex. 7:15,16.

yaytmas d marra inni akides dd-igeēden maḥend ad neḍren babas.

¹⁵ *Umi* zrin aytmas n Yusuf babatsen immut, nnan: “Maṛa icarh aney Yusuf, ad aney ixegęş nican marra řyar nni dayes negga.” ¹⁶ *Suyenni* ssekken ad xebbaren Yusuf *s man aya*, nnan: “Babac iweşša qbeř řmewt nnes, inna: ¹⁷ ‘Ammu i ya tinim i Yusuf: Ttzawgey cek, řfar řexxu axeřtu n aytmac d ddenb nsen d řyar i d ac ggin. řfar řexxu axeřtu n imsexxaren n AREBBI n babac!’ ” Uca isyuyy Yusuf am kis ssawařen *ammu*. ¹⁸ *Xenni* usin-dd eawed aytmas *s yixefnsen*, wđan as zzat i uyembub nnes, nnan: “Aqa-neý da d imsexxaren nnek!” ¹⁹ Yarra xasen Yusuf: “War ttegg^wdem ca! Ma aqa ayi necc deg wemcan n AREBBI? ²⁰ Waxxa kenniw txarršem dayi s řyar, *maca* AREBBI inwa zzayes řxar, ħima ad yegg am mammec *nezra* ass-a, ad yejj di tudart ijj n řgens d ameqqran. ²¹ Řexxu, war ttegg^wdem ca! Necc ad kenniw eewwřey, kenniw d iĥenjiren imezyanen nwem.” Ammu ten issfewwej uca issiweř akidsen řar wuřawen nsen.

²² Tuęa Yusuf izeddey di Mişra, netta d taddart n babas, uca iddar Yusuf mya u-ēecra n isegg^wusa. ²³ Izra Yusuf iĥenjiren n Ifrayim ař jjiř wiss třata. Eawed iĥenjiren n Makir, mmis n Manassa, aqa ttwarwen-dd x ifadden n Yusuf.

²⁴ Uca inna Yusuf i yaytmas: “Necc ad mmteý, maca AREBBI ad kenniw yarzef s tidett uca ad kenniw issgeēēed zi temmurt-a řar temmurt i iwaēd s tjaġit i Ibrahim d Işaę d Yaēqub.” ²⁵ *Xas uca* issjjuę Yusuf ayt n Israil, inna: “AREBBI ad kenniw yarzef s tidett uca *xenni* ad teksim ssa ixsan inu!” ²⁶ Immut Yusuf umi tuęa řares mya u-ēecra n isegg^wusa. Ĥenndēn t uca ssarsen t di řmeĥmeř n umettin di Mişra.

50:19 Amz. 45:5.

50:23 Řxř. 32:39.

50:24 Ebr. 11:22.

50:25 Uf. 13:19; Yac. 24:32.

Uffuy

Beddu n tesmuji n Israil di Mişra

1¹ Ina d ismawen n ayt n Israil i dd-yiwɗen ak-d Yaɛqub ɣar Mişra. Yusa-dd kuř ijj *zzaysen* ak-d *aytbab* n taddart nnes...

²Rubin, Cimeun, Lawi d Yahuda, ³Issakar, Zabulun d Binyamin, ⁴Dan d Naftali, Jad d Acir. ⁵Marra řeemur nni dd-iffyen zi tmeşşadt n Yaɛqub, *tuya aten* di sebein. Yusuf tuya-t di Mişra. ⁶Immut Yusuf d marra aytmas d jjiř nni marra. ⁷Mmarenyen ayt n Israil u jjin-dd řyiğet *ařami* zzaysen tesfuffi *temmurt* uca ttwaktaren uca dewřen jehden ařtas, *minzi* teccur zzaysen temmurt..

⁸Iffey-dd xenni ijj n ujeğid d jdidi *iħekkem* x Mişra wenni tuya war issin Yusuf..

⁹Inna i řgens nnes: “Xzar, řgens n ayt n Israil imɣar u ijhed xaney. ¹⁰Řexxu, aqa ad xas neħkem s řeɛqer, ħima war ittmarni *řgens ktar* uca, mařa imsar, ikkar ca n řbaruɗ, ad idweř ak-d řeedyan nney, ad yegg řharb akidney uca *xenni* ad iffey zi temmurt.” ¹¹Nitni ggin xas imzeyyaren n isemyan ħima ad ten ssdeğen s ddquřat i xasen ssarebbun. Bnan i Firɛun tinneddam n řexzen: Fitum d Raɛamsis.

¹²*Maca* meçar ma ten değen amenni i igma u ibezzeɛ *řgens*, ařami iwɗen nitni ad carhen ayt n Israil ařtas. ¹³Uca arrin Imiřriyyen ayt n Israil d isemyan s uyiř ¹⁴uca ssarezgen tudart nsen s tesmuji iqeşhen deg ubeğae d llajur u di marra tismeyt deg iyyaren. Marra tasmuji ggin zzaysen, tuya s uyiř..

¹⁵Issiweř ujeğid n Mişra uřa ak-d řqabřat tieibraniyyin, icten zzaysent qqaren as Sifra d tenneyni Fueat, ¹⁶inna: “Xmi i ɣa tɛawnent timɣarin tieibraniyyin ad arwent uca ad texzarent, xmi tɣimant x izra *maħend ad arwent*, mařa d aħenjir, nyent t, mařa d taseymit, xenni jjent tt ad teddar!” ¹⁷*Maca* řqabřat tuya tteggwedent AREBBI, war ggint muxas ten yumur ujeğid n Mişra, ħđant tudart n iħenjiren. ¹⁸*Xenni* iřaya ujeğid n Mişra i řqabřat, inna asent: “Maɣar teggint aya, aqa teħđant tudart n iħenjiren?” ¹⁹Řqabřat arrint x Firɛun: “Timetřa Tieibraniyyin war ġint amecnaw timɣarin Timiřriyyin, minzi nitenti jehdent, ttarwent qbeř ma ad ɣarsent dd-tas řqabřa.” ²⁰Uca AREBBI igga mliħ i řqabřat uca immarni řgens, dewřen jehden s wařtas. ²¹Minzi řqabřat ggwedent

1:1 'Israil' - wanita d isem n jdidi i Yaɛqub. Xzar Amz. 32:29. 'ak-d řağ nnes' - s Teibranit 'ak-d taddart nnes', maca man aya ixs ad yini 'ak-d twacunt nnes' niɣ 'ak-d řağ nnes'.

1:1 Amz. 46:8; Uf. 6:14.

1:2 'ymeena n ismawen n ayt n Israil' - xzar Amz. 49.

1:5 Amz. 46:27; Aɛwd. 10:22; Řex. 7:14.

1:7 Aɛwd. 26:5; Řex. 7:17

1:8 Řex. 7:18

1:10 Řex. 7:19

1:12 Izhd. 105:24

1:14 'tasmuji' - řxedmet n isemyan.

AREBBI, imsar, aqa yarzeq i-tent-i-dd s tudrin *ak-d řwacun*...

²² *Řexdenni* yumur Fireun marra řgens nnes, inna: “Kuř ařenjir i dd ya ixerřen ad t tendarem deg iyzar u marra tařenjirt i *idd ya ixerřen* ad tt tejjem ad teddar.”

Axřaq n Musa

2¹ Uca iffey ij n weryaz zi *rağ n* taddart n Lawi, yiwi ict n třenjirt n Lawi *d tamyart*...
² Teksi temyart s ddeyset uca turuw-dd ařenjir. *Umi* tezra belli işbeř *uřenjir*, teffar i-t třata n iyuren...
³ *Umi* war tezmar ead ad t teffar, teksi as-dd ict n tsenduqt n uyanim, tebra i-tt s ucarmuđ d tizeft uca tessars dayes ařenjir, tegga *tasenduqt nni* jar uyanim x tma n yeyzar.
⁴ Tbedd wučas yar řagg^waj mařenđ ad tzar min zzayes ya ggen.
⁵ U *xzar*, tehwa yeğis n Fireun mařenđ ad tessird ixef nnes deg yeyzar. Tuya tiyya nnes ggurent x tma n yeyzar. Nettat tezra tasenduqt deg uyanim uca tessekk tismeyt nnes uca teksi t-i-dd...
⁶ Ařami tt tarzēm, tezra ařenjir nni, uca xzar, ařenjir tuya ittru. Yudef i-tt uziğez, tenna: “Wa d *ijj* zeg iřenjiren n İeibraniyyen!”
⁷ *Řexdenni* tenna učas i yeğis n Fireun: “Ma ad rařey ad řayıř x ict n temsudeqt zi Teibraniyyin mařenđ ad am tessutteđ ařenjir?”
⁸ Tenna as yeğis n Fireun: “Ruř!”
 Truř teezarect, třaya i yemmas n uřenjir.
⁹ *Řexdenni* tenna as yeğis n Fireun: “Awi-

1:21 ‘yarzeq’ - s Teibranit ‘yegga’.
 1:22 Řex. 7:19
 2:1 Uf. 6:20; Řxf. 26:59
 2:2 ‘iyuren’ - niy ‘cchur’.
 2:2 1 Im. 23:13; Řex. 7:20; Ebr. 11:23
 2:5 Řex. 7:21; Ebr. 11:23

dd ahenjir-a, tessuŧeđ i-t i necc u necc ad cem xeğŧey.” Teksi temyart ahenjir uca tessuŧeđ i-t. ¹⁰ *Umi* igma uhenjir, tiwyi i-t yar yeğis n Fireun, idweř am mmis uca tegga as Musa, tenna: “Aqa jebdey t-i-dd zeg waman.”

Tarewřa n Musa yar temmurt n Midyan

¹¹ Deg wussan nni imsar, umi igma Musa, aqa iffey-dd yar aytmas, maħend ad ižar ddqeř d tamara *i xasen ssarebbun*. Izra ijj n Umiřri iccat ijj n Ueiبراني, *ijjen* zeg aytmas. ¹² Ixzar da d diha, izra belli war din ħed, *xenni* inya Amiřri nni uca iyba t deg ijdi. ¹³ Umi dd-iffey tiwecca nnes, izra tnayen n yeryazen Ieibraniyyen ttmenyan. Inna *Musa* i wenni ittēddan: “Mağar teccated amqarreb nnek?”

¹⁴ Inna netta: “Wi i cek iggin d řħakem u d řqađi xaney? Mma cek teqqared aya umi cek tenwid ad ayi tenyed amecnaw mammec tenyid Amiřri?” *Řexdenni* igg^wed Musa, inna: “S tidett tamesřact t^ttwassen!”

¹⁵ Umi isřa Fireun man aya, yarzu ad iney Musa. *Maca* Musa yarweř zi zzat n Fireun uca izdey di temmurt n Midyan uca iqqim yar ijj n wanu..

Musa ak-d Raēuyil, akehhan n Midyan

¹⁶ Akehhan n Midyan tuya ħares sebēa n yessis, tinni i dd-yusin ad ayment aman *din* uca ccurent sswarej ħima ad wardent uđi n babatsent. ¹⁷ Usin-dd imeksawen uca uzzřen xasent. Ikkar Musa *řexdenni*, ifekk i-tent, iward uđi nse nt. ¹⁸ *Umi* dewřent yar babatsent *umi qqaren* Raēuyil, inna *asent*: “Mayemmi dd-tteeqbent ass-a deyya?” ¹⁹ Nitenti arrint-i-dd xas: “Ijj n weryaz d Amiřri ifekk aney zeg ifassen n imeksawen uca *ēawed* yuyem aney-dd aŧas n waman uca iward uđi.” ²⁰ Inna i yessis: “I mani yeğā, mayemmi tejjint aryaz *din*? Ruħent řağant-i-dd xas ħima ad icc ağrum!” ²¹ Uca iqbeř Musa ad izdey ak-d weryaz nni uca netta iwca as i Musa yeğis řaffura *d tamyart*.

²² Tejja as-dd ahenjir, igga as Jarcum, minzi inna: “Nec tuya ayi d aγrib deg ict n temmurt d tayribt xafi.”

²³ Řami iēdu waŧas n řweqt, immut ujeğid n Miřra uca qqimen ayt n Israil ttnixsisen di tesmuyi *i di tuya ddaren*, ssyuyyen uca iyuyyan nsen geēēden yar AREBBI zi tesmuyi *nSEN*. ²⁴ Uca isřess AREBBI i tyuyit nsen uca ixarreř AREBBI di Řeahd nnes ak-d Ibrahim u ak-d Iřħaq u ak-d Yaēqub. ²⁵ Ixzar AREBBI yar ayt n Israil uca yargeb AREBBI *x řeyben nSEN*.

2:11 Řex. 7:23; Ebr. 11:24,25

2:14 Řex. 7:27

2:15 Řex. 7:29

2:17 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

2:18 ‘Raēuyil’ - ħares uřa d isem nneyni, aqa-t Yitru. Xzar Ufuy 3:1. Isem-a ixs ad yini ‘ameddukkař n Arebbi’.

2:19 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

2:22 ‘Jarcum’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘ijj n ubarrani (ğiy) danita’.

2:22 Uf. 18:2,3

2:24 Amz. 15:14

Tařayit n Arebbi x Musa zzat i wedrar n Hurib

3¹Yarwes Musa uđi n Yitru, ađegg^{wař} nnes, akehhan n Midyan, indeh uđi awarni i řexřa uca yiwid-dd řar wedrar n AREBBI, řar Ĥurib. ²Iban as-dd **Lmalak n SIDI** deg ijj n uceeuř di řwest n ijj n cbarq ak-d isennanen, u zzar, netta izra belli cbarq ak-d isennanen tuřa tekkar dayes tmesi, *maca* cbarq war ittwacmeđ ca. ³Inna Musa: “Ejj ayi ad qewsey *cwayt* mařend ad zareř tamezriwt nni tameqqrant, mayemmi cbarq ak-d isennanen war icemmed ca.” ⁴*Řami* izra AREBBI belli iija abrid mařend ad izar *man aya*, iřaya-dd xas AREBBI zi řwest n cbarq ak-d isennanen, inna: “Musa, Musa!” Netta yarra: “Aqa ayi da!” ⁵Inna Netta: “War dd-ttqarrab ca danita! Kkes tisiřa nnek zeg iđaren nnek, minzi amcan i xef tbedded, aqa-t d tammurt tqeddes.” ⁶Inna *eawed*: “Necc d AREBBI n babac, AREBBI n Ibrahim, AREBBI n Iřařaq d AREBBI n Yaequb.” *Řexdenni* Musa issduři ařembub nnes, minzi igg^{wed} ad isweđ di AREBBI.

⁷Inna SIDI: “Aqa zřiy řmeřnet *i di iddar* řgens inu i iđan di Miřra uca sřiy iyuyyan nsen zzat i imzeyyaren nsen, aqa ssney tamara nnes. ⁸Hwiř-dd ĥima ad ssnejmey *řgens* zeg ifassen n Imiřriyyen, ad t suffyey zi temmurt nni řar ict n temmurt teřbeđ d tmiriwt, řar ict n temmurt ifeyyden s uyi d tamment, řar wemcan n Ikeneaniyyen d Iřittiyyen d Imuriyyen d Ifiriziyyen d Iřiwiyyen d Iyibusiiyyen. ⁹Xzar řexxu, aqa tiweđ-dd řari tųuyyit n ayt n Israil uca eawed zřiy ddeđ nsen i zi ten deřen Imiřriyyen. ¹⁰Řexxu *xenni*, ruř, ad cek ssekkey řar Fireun u cek, suffey řgens inu, ayt n Israil, zi Miřra.”

¹¹*Xenni* inna Musa i AREBBI: “Min eniř necc ařami i řa raheř řar Fireun, ad suffyey ayt n Israil zi Misra?” ¹²Netta inna as: “Necc ad kik iřiř, u tanita ad ac tiři d řečamet belli Necc ssekkey-dd cek: x minni i řa tessuffyed řgens-a zi Miřra, ad tæbdem AREBBI x wedrar-a.” ¹³*Xenni* inna Musa i AREBBI: “Xzar, xmi dd řa awđey necc řar ayt n Israil, ad asen iniř: ‘AREBBI n řejdud nwem issekk ayi-dd řarwem!’, *uca* nitni ad ayi sseřsan: ‘Mammec d as qqaren?’, min d asen řa iniř *xenni*?” ¹⁴Inna AREBBI i Musa: “NECC d NECC i řiy”. Uca inna *eawed*: “Ammu i řa tinid i ayt n Israil: ‘NECC d NECC i řiy!’ aqa Netta d Wenni d ayi dd-issekken řarwem.” ¹⁵Inna AREBBI eawed i Musa: “Ammu i řa tinid i ayt n Israil, SIDI, AREBBI n řejdud nwem, AREBBI n Ibrahim d AREBBI n Iřařaq d AREBBI n Yaequb, issekk ayi-dd řarwem. D wa d Isem inu i řebda u wanita *ad yiři* i řidaret dayi zi jjiř řar jjiř.” ¹⁶Ruř, tessmuned imřaren n Israil, ini asen: ‘SIDI, AREBBI n řejdud nwem, AREBBI n Ibrahim d Iřařaq d Yaequb iban ayi-dd, inna: ‘Aqa xawem řinneř uca *zřiy* min xawem sseedun di Miřra. ¹⁷Nniř, Necc ad

3:5 Yac. 5:15

3:6 Mt. 22:32; Mk. 12:26; Lk. 20:37; Řex. 7:32

3:7 Řex. 7:34

3:10 Izhd. 105:26; Ĥuc. 12:14; Mixa 6:4; Řex. 7:35

3:12 Yac. 1:5

kenniw ssuffey zi řmeřnet di Miřra ęar temmurt n Ikenaniyyen d Iřittiyyen d Imuriyyen d Ifiriziiyyen d Iřiwiyyen d Iyibusiyyen, ęar ict n temmurt i ifeyyęden s uęi d tamment.’¹⁸ Ad sřen i tmijja nnek uca ad traęed, cek d imęaren n Israil, ęar uęęid n Miřra, ad as tinim: ‘SIDI, AREBBI n Ięibraniyyen, imsagar akidney. Xenni řexxu, ejj aney ad neřtef abrid ticři n řřata n wussan di řexřa ģima ad nęeddem tięarřa i SIDI, AREBBI nney.’¹⁹ *Maca* Necc sney belli aęęid n Miřra war kenniw itteęi ad traęem uřa s ufus ięheden.²⁰ Xenni ad sswiźęęey afus inu, ad wteę Miřra s marra lmuejizat inu nni dayes i ęa gęey di řwest nnes uca awarni i man aya netta ad kenniw yejj ad traęem.²¹ Ad ģinneę x řęens-azzat i tiřřawin n Imiřriyyen uca ad imsar, xmi i ęa traęem, war tteffeyem ca s ifassen xwan.²² Ad tęttar kuř tamęart zi tajjart nnes u zeg inni akides izeddęen di taddart am ubarrani, řeqęue n nnuęart d wureę d warruę, uca kenniw ad ten tegęem x ięenjiren nwem d tęenjirin, *ammu i* ęa tkeccęem Miřra.”

Arebbi issekk Musa ęar Miřra

4¹ *Xenni* yarra-dd Musa, inna: “Xzar, nitni war dayi ttimnen ca uca war ttesřin ca i wawař inu, minzi ad inin: ‘SIDI war d ac dd-iban ca.’ ”² *Xenni* inna as SIDI: “Min ęarek deg ufus nnek?” Uca yarra: “D taęęart.”³ Inna: “Nęar i-tt x temmurt!” Inęar i-tt x temmurt, tedweř d ijj ufięar uca yarweř Musa zzayes.⁴ *Řexdenni* inna SIDI i Musa: “Swiźęęę afus nnek, řtef i-tt zeg unewwar nnes!” Isswiźęęę afus nnes, iřtef i-tt uca tedweř *ęawed* d taęęart deg ufus nnes.⁵ “ģima ad amnen belli aęa iban-dd SIDI, AREBBI n řejdud nsen, AREBBI n Ibrahim, AREBBI n Iřaęa d AREBBI n Yaęqub.”

⁶ Inna as SIDI *ęawed*: “Sidef afus nnek deg weřsin nnek.” Uca issidef afus nnes deg weřsin uca umi t-i-dd ikkes, xzar, afus nnes ibarř amecnaw adfeř.⁷ Uca inna: “Arr afus nnek *ęawed* deg weřsin!” Yarra afus nnes deg weřsin uca ięqeb issuffey i-t-i-dd *ęawed* zeg weřsin, uca xzar, idweř *ęawed* amecnaw *tiřmect n* arrimet nnes.⁸ “Mařa war cek uminen ca u war ęarek-dd sřin i min d asen i ęa tini řeęřamet tamezwarut, *xenni* ad amnen di min d asen ęa tini řeęřamet taneggarut.⁹ Mařa nitni war uminen ca di tnayen n řeęřamat-a u war d ac sřin ca, xenni ksi aman n yeęzar uca farrey i-ten x řaęaę u aman nni teksid zeg yeęzar ad dewřen d idammen x řaęaę.”

¹⁰ *Řexdenni* inna Musa i SIDI: “A Sidi inu!, necc war *ęię ca* d aryaz n bu-tawařin, ięennaę lla, *uřa d* farięennaę lla u zeg wami tebdid ad tessiwřed ak-d umsexxar nnek lla, minzi necc ęari aęemum ideęřen d iřes ideęřen.”¹¹ Inna as SIDI:

3:18 ‘taęarřt’ - nię ‘ddebihet’.

3:22 Uf. 11:2; 12:35; ģiz. 39:10

4:1 ‘i wawař inu’ - s Teibranit ‘i tmijja inu’.

4:6 ‘aęsin’ - nię ‘abeřrur’.

4:9 Uf. 7:19

“Wi iwcin aqemmum i bna dem? Niy wi iggin hed d aziynun niy d adehcun niy d wenni ittwařan niy d adaryař? Ma war *ġiy* d Necc, SIDI? ¹² Řexxu, ruħ *din*, ad iřiy ak-d uqemmum nnek, ad ac ssecney mliħ min ya tinid.” ¹³ *Maca* netta inna: “A Sidi inu, sekk s ufus nnek, *min mma* i ya tessekke d.” ¹⁴ *Řexdenni* ittwasary weyđab n SIDI x Musa, inna: “Ma war iġi Harun, Alawi, d umac? Necc ssney, aqa netta issen ad issiweř. Xzar aqa ggur ad kic imsagar u xmi cek ya izar, ad ifarħ wuř nnes. ¹⁵ Uca cek ad kis tessiwřed, ad as tegged awařen deg uqemmum *nnes*. Ggur ad iřiy ak-d uqemmum nnek d uqemmum nnes, ad awem ssyarey min ya tinim. ¹⁶ Netta ad issiweř ak-d řgens deg wemcan nnek. Ad imsar ammu: netta ad ac yiři *amecnaw* aqemmum nnek u cek ad tiřid i netta *amecnaw* AREBBI. ¹⁷ Ad teksid tayğarct-a, i zi ya tegged řeřamat, deg ufus nnek.”

Aeqab n Musa yar Miřra

¹⁸ Iruħ Musa uca idweř yar uđegg^wař nnes Yitru, inna as: “Ejj ayi ad raħey, ad eqqbeğ yar aytma inni iġan di Miřra ħima ad zarey, ma ead ddaren.” Inna Yitru i Musa: “Ruħ di řehna.” ¹⁹ Inna SIDI eawed i Musa di Midyan: “Řuħ, tdewřed yar Miřra, minzi aqa mmuten marra inni tuğa yarezun řmewt nnek.”

²⁰ Iksi Musa tamyart nnes d iħenjiren nnes uca issenya i-ten x weyyuř, idweř-dd yar temmurt n Miřra uca iksi Musa tayğarct n AREBBI deg ufus nnes. ²¹ Inna SIDI i Musa: “Xmi i ya traħed, ad dd-tdewřed eawed yar Miřra, xzar ad tegged i Fireun marra lmuejizat nni d ac ggiy deg ufus nnek. *Maca* Necc ad ssqesħey uř nnes, řami war ix ad idřeq i řgens. ²² *Xenni* ad tinid i Fireun: ‘Ammu i iqqar SIDI: Israil d mmi d amenzu inu. ²³ Aqa nniy ac: Ejj ad iffeğ mmi ad ayi iebed! *Maca* cek tugid ad t tejjed. Xzar, Necc ad nyeg mmic, amenzu nnek.’ ”

²⁴ Imsar deg webrid, deg ijj n wemcan mani i ya ssensen, immerqa SIDI akides u Netta tuğa ix ad t iney. ²⁵ *Řexdenni* teksi řaffura ijj n ufarric n wezru, texten řeđařyet n mmis uca teřqef as idaren nnes, tenna: “S tidett cek d isři n idammen i *teğid* i necc.” ²⁶ Ijja i-t xenni. *Řexdenni* tenna: “*Cek* d isři n idammen i *teğid!*” di ssibbet n ixtanen.

²⁷ Inna SIDI i Harun: “Ruħ ad teřqid Musa di řexřal!” Uca iruħ, imsagar akides yar wedrar n AREBBI, issudem i-t. ²⁸ Ixebbar Musa Harun x marra awařen *i d as inna* SIDI wenni i-t-i-dd issekken d marra řeřamat i d as yumur *ad igg*.

²⁹ *Xenni* iruħ Musa d Harun, ssmunen marra imyaren n ayt n Israil, ³⁰ uca issiweř Harun s marra awařen i tuğa inna SIDI i Musa uca igga řeřamat qibač i tiřawin n řgens. ³¹ Uca yumen zzaysen řgens, sřin belli SIDI izziğez as ayt n Israil umi izra řmeħnet *i di ġan* uca bendqen izeğifen nsen uca uđaren *as*.

4:12 Mt. 10:19; Mk. 13:11; Lk. 12:12

4:15 Uf. 7:2

Musa d Harun zzat i Firėun, řhakem x Miřra

5¹ Awarni i man aya yudef Musa d Harun řar Firėun, nnan as: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Ejj ad irah řgens inu řima ad ayi iėeyyed di řexřa!’”² Firėun inna: “Min iėna SIDI umi řa řrey i wawař nnes uca ad jjeř Israil ad iffeř. Necc war ssineř SIDI u war ttejjij ad irah Israil.”³ Nitni nnan: “AREBBI n Iėibraniyyen imsagar akidneř, ejj aneř xenni ad nrař ticři n trata n wussan di řexřa, ad nqeddem tayarřt i SIDI, AREBBI nneř, řima war d aneř iřeqqef s řtaėun niř s ssif.”⁴ *Řexdenni* inna asen ujeřid n Miřra: “Mayemmi, *a kenniw* Musa d Harun, tessbeddem řgens x řxedmet nnes? Ruřem kenniw, dewřem řar ddquřat i xawem iřan!”⁵ Inna Firėun: “Xzar, aqa řexxu řgens n temmurt d ařtas u kenniw ad ten tejjem ad ssbedden ddqeř *n warbar* nsen.”

⁶ Yumur Firėun deg wass nni i imzeyyaren n řgens u i iweqqafen nsen, inna: ⁷ “Zi ssa d sennej war t˚tticem ead řum i řgens mařend ad zzayes ggen llajur amecnaw iđennađ d fariđennađ. Jjem ten ad rařen nitni, ad yrun řum i yixef nsen. ⁸ Řqedd n llajur i ggin iđennađ d fariđennađ ad xasen tt teggem *eawed*, war zzayes tessneqisem walu, minzi nitni d ifinyanen. S uyenni řuyun *ammu* u qqaren: ‘Ejj aneř ad nrař ad nqeddem tayarřt i AREBBI nneř.’⁹ Ittxeřsa řxedmet ad tiři tedqeř x iryazen-a, řima ad dayes řhan ammu uca war tticen *ead* taynit i wawařen ixarriřen.”

¹⁰ *Řexdenni* ruřen imzeyyaren n řgens d iweqqafen nsen dinni uca ssiwřen ak-d řgens, nnan: “Ammu i iqqar Firėun: ‘Necc war d awem tticeř ca ead řum.’¹¹ Ruřem kenniw ad tyarwem řum mani i t řa tafem, mařar war xawem t˚ttwakkess walu zi řxedmet nwem.”¹² *Řexdenni* imbezzeė řgens x marra tammurt n Miřra řima ad yrun iřeř deg wemcan n řum. ¹³ Imzeyyaren ziyyaren xasen, nnan: “Kemmřem řxedmet nwem, kuř ass min i dd-ittasen i kuř ass, am mammec tuřa din řexdenni řum.”¹⁴ Ttwafarcen iweqqafen n ayt n Israil, inni xasen ggin imzeyyaren n Firėun, ittwanna *asen*: “Mayemmi war tkemmřem tasyart nwem n llajur amecnaw řebda, iđennađ lla u eawed ass-a lla?”¹⁵ *Řexdenni* usin-dd iweqqafen n ayt n Israil, řuyyen řar Firėun, nnan: “Mayemmi tegged ammu ak-d isemyan nnek?¹⁶ War ittmewci bu uřum i isemyan nnek, *waxxa amenni* qqaren aneř: ‘Ggem llajur!’ U xzar, aqa isemyan nnek tt˚tten aėmud, waxxa řeib aqa-t di řgens nnek!”¹⁷ Netta yarra-dd: “Kenniw d ifinyanen, d ifinyanen *ařtas*. S uyenni teqqarem: ‘Jjem aneř ad nrař mařend ad nqeddem tayarřt i SIDI.’¹⁸ Ruřem řexxu ad txedmem. War d awem tticen ead *ařum*, *waxxa* ittxeřsa kenniw ad teqqimem tsebbřem řeėbar n llajur!”

5:2 ‘i wawař nnes’ - s Teibranit ‘i tmijja nnes’.

5:2 Uf. 3:19; Ayub 21:15

5:3 Uf. 3:18

5:5 ‘řxedmet nsen’ - s Teibranit ‘zi dquřat nsen’.

¹⁹ *Řexdenni* žrin iweqqafen n ayt n Israil, aqa aten di ħařa, minzi ittwanna: “Kenniw war ggur ad tessneqsem walu zi llajur i dd-ittasen i kuř ass.”

²⁰ *Umi* dd-ffŸen x Fireun, mmsadafen ak-d Musa d Harun, inni tuřa din ibedden ħima ad ten rajan. ²¹ Nnan asen: “D SIDI d wenni kenniw ittwarřan d wenni xawem i řa iřekmen, minzi kenniw aqa tessarżgem aney řar Fireun d imsexxaren nnes umi d asen teggim ssif deg ifassen nsen mařend ad aney nŸen.”

²² *Řexdenni* idweř Musa řar SIDI, inna: “A Sidi, mayemmi t*tegged řřar di řgens-a, mayemmi d ayi tessqaded xenni? ²³ Zeg wami udfey řar Fireun ħima ad ssiwřey s Yisem nnek, ideř *Fireun* řgens-a u Cek qaę war tessnejmed ca řgens nnek.”

SIDI issiweř ak-d Musa umi i d as iqđeę řayas

⁶ *Řexdenni* inna SIDI i Musa: “Řexxu ad tžared min řa ggeř i Fireun, minzi s ufus ijehden ad asen yejj ad rařen, *wah*, s ufus ijehden ad xasen yazžeř zi temmurt nnes.” ² Issiweř AREBBI řar Musa, inna as: “Necc d SIDI, ³ Necc baney-dd i Ibrahim, d Iřřaq d Yaęqub am Arebbi, Amzemmar x kuřci, *maca* s Yisem inu ‘SIDI’, tuřa war řarsen ttwassney ca. ⁴ Eawed ssgeędeę řřahd inu akidsen aqa ad asen wceř tammurt n Kenęan, tammurt n unewji nsen mani ten tuřa am ibarraniyyen. ⁵ Eawed Necc sřiy anixses n ayt n Israil, inni ittwaggen d isemřan zeg Imiřriyyen, aqa xarrsey di řřahd inu. ⁶ S uyenni ad tinid i ayt n Israil: ‘Necc aqa ayi d SIDI u Necc ad kenniw ssuffyey zi sadu zayřu n Imiřriyyen. Necc ad kenniw fekkeř zi tesmuři nsen, ad kenniw fdiř s uyiř isswizzđden d řřękamat imřaren. ⁷ Ad kenniw qebřey d řgens inu uca ad awem iřiy d AREBBI u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI, AREBBI nwem, d wenni tuřa kenniw issuffuyen zi sadu zayřu n Imiřriyyen. ⁸ Ad kenniw ssidfey řar temmurt mixef ssgeędeę afus inu mařend ad tt wceř i Ibrahim d Iřřaq d Yaęqub u Necc ad awem tt wceř d řwart, Necc d SIDI!’” ⁹ Ammu i issiweř Musa ak-d ayt n Israil, *maca* nitni war sřin ca řar Musa zi ssibbet n řřęřaret n tnefssect d tasmuři iqeshen.

¹⁰ Uca issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ¹¹ “Adef řar Fireun, ajeřid n Miřra, tinid as ad idřeq i ayt n Israil ad ffyęn zi temmurt nnes.” ¹² *Macca* Musa issiweř zžat i SIDI, inna: “Xzar, ayt n Israil war řari dd-sřin, mammec i d ayi řa iseř Fireun u necc *aqaa* řari iyencicen war ittwaxetnen.”

6:8 ‘ssgeędeę afus inu’ - man aya ixs ad yini belli Arebbi tuřa ijuřđ ad asen iwc tammurt. Xzar eawed Ebr. 6:13-18.

6:12 ‘necc řari iyencicen war ittwaxetnen’ - man aya ixs ad yini: necc war zemmareř x wawař deg wemcan n Arebbi zžat i Fireun.

¹³ *Řexdenni* issiweř SIDI yar Musa d Harun uca yumur i-ten ad uyuren yar ayt n Israil d Firėun, ajeđi d n Miřra, ĥima ad issuffey ayt n Israil zi temmurt n Miřra.

Tarwa n Rubin, Cimeun d Lawi

¹⁴ Ina d izeđifen *x řađat* zi taddart n ibabaten nsen.

Tarwa n Rubin, amenzu n Israil, *nitni d* Hanuk d Fallu, Ĥařrun d Karmi. D yina d řađat n Rubin..

¹⁵ **Tarwa n Cimeun** *tuya aten d* Yamuyil d Yamin d Uhad d Yakin d řuħar d Cawul, mmi n ict n temyart Takenėanit. Ina d řađat n Cimeun..

¹⁶ Ina d ismawen n **tarwa n Lawi** elahřab asetef n wexřaq nsen: *tuya aten d* Jarcum d Qahat d Marari. Tuya *řmijař n* tudart n Lawi mya u-sebea u-třatin n isegg^wusa..

¹⁷ **Tarwa n Jarcum** *tuya aten d* Libna d Cimeı elahřab řađat nsen..

¹⁸ **Tarwa n Qahat** *tuya aten d* Ėamram d Yiřhar d Ĥabrun d Ėuzziyil. Tuya *řmijař n* tudart n Qahat mya u-třata u-třatin n isegg^wusa..

¹⁹ **Tarwa n Marari** *tuya aten d* Maħli d Muci. Ina d řađat n Lawi elahřab asetef n wexřaq nsen..

²⁰ Uca **Ėamram** iksi Yukabad, ėentis, d tamyart i yixef nnes u nettat turuw as-dd Harun d Musa. Tuya *řmijař n* tudart n Ėamram mya u-sebea u-třatin n isegg^wusa..

²¹ **Tarwa n Yiřhar** *tuya aten d* Quraħ d Nafaj d Dikri.

²² **Tarwa n Ėuzziyil** *tuya aten d* Micayil d Alřafan d Sitri.

²³ Uca iksi **Harun** Ilicabaė, yeđis n Ėamminadab, ućmas n Naħcun, d tamyart i yixef nnes u nettat turuw as-dd Nadab d Abihu d Aliėazar d Itamar.

²⁴ **Tarwa n Quraħ** *tuya aten d* Assir d Alqana d Abiyasaf. Ina d řađat n Iquraħiyyen.

²⁵ Uca **Aliėazar**, mmis n Harun, iksi icten zeg yessis n Futiyil d tamyart i yixef nnes uca nettat turuw as-dd **Finahřas**. Ina d izeđifen n ibabaten n Ilawiyyen elahřab řađat nsen.

²⁶ Aqa i Harun d Musa i umi inna SIDI: “Suffyem ayt n Israil zi temmurt n Miřra *ttwasettfen* elahřab *iseddiyyen n* řėeskar nsen.” ²⁷ Ina d inni issiwřen ak-d Firėun,

6:14 Amz. 46:9; Řxř. 26:5; 1 Im. 5:3

6:15 Amz. 46:10; Řxř. 26:12; 1 Im. 4:24

6:16 Amz. 46:11; Řxř. 3:17; 26:57; 1 Im. 5:25,1; 23:6

6:17 1 Im. 6:2; 23:7

6:18 1 Im. 6:3; 23:12

6:19 1 Im. 6:4; 23:21

6:20 Uf. 2:1; Řxř. 26:59

6:23 Řxř. 3:2; 26:60; 1 Im. 5:29; 24:1

ajeġid n Mišra, ħima ad ssuffyen ayt n Israil zi Mišra, Musa d Harun *nitni* d ina. ²⁸Tuġa deg wass i issiweř SIDI ak-d Musa di temmurt n Mišra. ²⁹Aqa issiweř SIDI ak-d Musa, inna: “Necc d SIDI i ġiġ! Marra min d ac qqarey, ini t i Firėun, ajeġid n Mišra.” ³⁰*Xenni* inna Musa zzat i SIDI: “Aqa ġari necc iyencicen war ittwaxetnen, mammec i ġa yegg *xenni* ad ġari iseġ Firėun?”

Musa d Harun ruġen ġar Firėun twařa nneyni

7¹Inna SIDI i Musa: “Xzar, Necc aqa ggiġ cek d AREBBI i Firėun d umac Harun ad ac yiři d anabi i cek. ²Cek ad tinid marra min zi cek i ġa umurey uca Harun, umac, ad issiweř ak-d Firėun, ħima ad yejj ad ffyen ayt n Israil zi temmurt nnes. ³*Maca* necc ad ssqesġey uř n Firėun uca ad kettarey řeġřamat d Imuejizat inu di temmurt n Mišra. ⁴*Maca* Firėun war ġarwem-dd issġessi u Necc ad ssidfey afus inu di Mišra uca ad ssuffyeġ řeġskarar inu, řgens inu, ayt n Israil, zi temmurt n Mišra s řeġřkamat imġaren. ⁵*Řexdenni* ad ssnen Imiřriyyen belli Necc d SIDI i ġiġ xmi i ġa sswizzđey afus inu x Mišra uca ad ssuffyeġ ayt n Israil zi řwest nsen.”

⁶Uca ggin Musa d Harun am mammec ten yumur SIDI, *wah*, amenni i ggin.

⁷Tuġa Musa d ijj n bnadem n tmenyin n isegġ^wusa u Harun n trřata u-tmenyin n isegġ^wusa, řami ssiwřen ak-d Firėun.

⁸Uca issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna: ⁹“Mařa issiweř Firėun akidwem, ad yini: ‘Ggem ict n Imuejiza i yixef nwem!’, xenni ad tinid i Harun: ‘Třef tayġarct nnek uca nđar i-tt zzat i Firėun, *xenni* ad tedweř d ict n řhaycet.’”

¹⁰Udfen *xenni* Musa d Harun ġar Firėun uca ggin muxas *i d asen* yumur SIDI. Inđar Harun tayġarct nnes zzat i Firėun d imsexxaren nnes uca tedweř d ict n řhaycet. ¹¹*Řexdenni* iřaġa-dd eawed Firėun x imiġisen d iseġġharen, uca uřa d tarwa n tseġġhart n Mišra ggin eawed amenni kifikif s tmeġġa nsen n swadday swadday. ¹²Inđar kuř ijjen tayġarct nnes uca dewřen d řhaycat. *Maca* tayġarct n Harun tsarđ tiġġaryen nsen. ¹³Uř n Firėun idweř iqseġ uca war ġarsen isři ca, am mammec tuġa i d asen inna SIDI *qbeř*.

Tesea n jġrayeġ timezwura

¹⁴*Řexdenni* inna SIDI i Musa: “Uř n Firėun idweř iqseġ. War ixš ad yejj ad iffeġ řgens. ¹⁵Ruġ tiwecca ġar řřbeġ ġar Firėun. Xzar, netta ad iffeġ ġar waman. Cek raja din ġar tma n yeġzar uca ksi-dd tayġarct nni idewřen d ijj n ufiġar deg ufus nnek. ¹⁶Ad as tinid: “SIDI, AREBBI n Ieibraniyyen issekk ayi-dd ġarek, inna: ‘Ejj ad iřaġ řgens inu, ħima ad ayi iġbed di řexřa.’ Xzar, ař řexxu war

6:30 ‘necc ġari iyencicen war ittwaxetnen’ - xzar afessar ġar Uf. 6:12.

6:30 Uf. 6:12; Uf. 4:10

7:2 Uf. 4:14

texsed ad tseǵed.”¹⁷ Ammu i iqqar SIDI: “S man aya ggur ad tessned belli Necc d SIDI. Xzar, Necc ggur ad wtey aman i iǵan deg iȳzar s teyyarct i ȳari deg ufus inu uca ad dewřen d idammen.”¹⁸ Iseřman i iǵan deg iȳzar ad mmten *ař i ȳa* yursed iȳzar, ad eiffen Imiřriyyen ad swen aman n yeȳzar.’ ”¹⁹ Inna SIDI *eawed* i Musa: “Ini i Harun: ‘Ksi tayyarct nnek, swizzeđ afus nnek x waman n Miřra, x iȳezran nsen, x tȳezratin nsen, x iyeřmamen nsen x marra imucan manis dduqquzen waman uca ad dewřen d idammen. Ad dewřen d idammen x marra tammurt n Miřra, *uřa* di *řeqcuc* n ukeccuđ d weȳru.’ ”

²⁰ Igga Musa d Harun muxas *i d asen* yumur SIDI. Issgeeed Harun tayyarct, iwta aman nni tuȳa deg yeȳzar qibač i tiřawin n Fireun d imsexxaren nnes uca **marra aman inni tuȳa deg yeȳzar dewřen d idammen.**²¹ Mmuten iseřman inni tuȳa deg yeȳzar uca yurřuđ yeȳzar ařami dewřen Imiřriyyen war zemmaren ad zzayes swen aman uca dewřen *waman* d idammen di marra tammurt n Miřra.²² *Maca* tarwa n tseřřart n Miřra ggin amenni s tmegga nsen n swadday swadday *ařami* uř n Fireun idweř iqseř, u netta war ȳarsen issřessi ca, am mammecc d asen tuȳa inna SIDI.²³ Inneqřeb Fireun uca yudef ȳar taddart nnes uca war iggi uř nnes ead di man aya.

²⁴ Marra Imiřriyyen ȳzin x tma n yeȳzar mařend ad afen aman n tessit, minzi war zemmaren ad swen aman n yeȳzar.²⁵ Edun setta n wussan awarni řami iwta SIDI iȳzar.

²⁶ *Xenni* inna SIDI i Musa: “Adef ȳar Fireun, ini as: ‘Ammu i iqqar SIDI: Ejj ad iffey řgens inu řima ad ayi iebed.’ ”²⁷ Mařa tugid ad *ten* tejjed ad rařen, aqa ggur ad wtey marra tammurt nnek s iqarqriwen²⁸ uca iȳzar ad dd-iseffiy x iqarqriwen, ad *zzayes-dd* ggaeden, ad adfen ȳar taddart nnek u ȳar wexxam nnek n yiđeř, *ad dd-asen* x qama nnek uřa di taddart n imsexxaren nnek u jar řgens nnek, u *eawed* deg ifarranen nnek u di tbeqyin nnek.²⁹ Ad xak dd-geeeden iqarqriwen uřa x řgens nnek u x marra imsexxaren nnek.’ ”

8¹ Inna SIDI *eawed* i Musa: “Ini i Harun: ‘Swizzeđ afus nnek s teyyarct nnek x iȳezran, x tȳezratin uřa x iyeřmamen, sgeeed iqarqriwen x temmurt n Miřra.’ ”² Uca isswizzeđ Harun afus nnes x waman n Miřra uca **geeeden-dd iqarqriwen uca dřin tammurt n Miřra.**³ Uca tarwa n tseřřart ggin kifik s tmegga nsen n swadday swadday uca ssgeeeden-dd *eawed* iqarqriwen x temmurt n Miřra.⁴ Iřaȳa-dd Fireun x Musa d Harun, inna asen: “Zařem s řařaȳ i SIDI řima ad iksi iqarqriwen xafi u x řgens inu, uca xenni ad jjeȳ ad iffey řgens mařend ad qeddmn tiȳarřa i SIDI.”⁵ Inna Musa i Fireun: “Třtef

xafi řhurmet meřmi d ayi řa tinid ad xak zřařey u x imsexxaren nnek u x řgens nnek, mařend ad qeđey iqarqriwen xak u x tudrin nnek, ad qqimen deg yeyzar waha.”⁶ Yarra-dd xas: “Tiwecca!” Inna *Musa*: “Ad yiři am mammec tennid řima ad tessned belli war *din* iři řed amecnaw SIDI, AREBBI nney.⁷ Uca iqarqriwen ad mmekksin xak u x tudrin nnek uřa x imsexxaren nnek u x řgens nnek, ad qqimen deg yeyzar waha.”⁸ *Řexdenni* iffeř Musa d Harun x Fireun uca iřaya Musa i SIDI di ssibbet n iqarqriwen inni tuřa igga *d jřiřect* x Fireun.⁹ Uca igga SIDI am mammec dd-ittas ak-d wawař n Musa uca mmuten iqarqriwen *uca weddaren* zi tudrin, zi řemrařat u zeg iyyaren.¹⁰ Uca ssmunen ten d ieurrac uca turřuđ *zzaysen* temmurt.¹¹ *Řami* izra Fireun belli aqa bnađem izemmar ad yarr nnefs, isseqseř uř nnes uca war řarsen issřes, am mammec tuřa inna SIDI.

¹² *Řexdenni* inna SIDI i Musa: “Ini i Harun: ‘Swiřzeđ tařřarct nnek, tewtid *zzayes* acař n temmurt. *Xenni* ad idweř d nnamus x marra tammurt n Miřra.’”¹³ Uca ammu i iggin. Isswiřzeđ Harun afus nnes s teřřarct nnes i dayes, iwta acař n temmurt. Uca yusa-dd nnamus ammu x iwdan uřa x řmař. **Marra acař n temmurt idweř d nnamus** di marra tammurt n Miřra.¹⁴ Tarwa n tseřřart ggin tizemmar nsen amenni *ewed* s tmeġga nsen n swadday swadday, mařend ad ssuffyen nnamus, maca war zemmaren. Uca tuřa nnamus x iwdan d řmař.¹⁵ *Řexdenni* nnan tarwa n tseřřart i Fireun: “D man aya d ađađ n AREBBI!” *Maca* isseqseř uř n Fireun uca war dd řarsen iseř ca, am mammec tuřa inna SIDI.

¹⁶ Uca inna SIDI i Musa: “Tiwecca kkar zic, ggur ad tbedded zzat i Fireun. Xzar, netta ad iffeř řar tma n waman, ad as tinid: ‘Ammu i iqar SIDI: Ejj ad iřař řgens inu, řima ad ayi iębed!’¹⁷ Minzi mařa war tejjid řgens inu ad iřař, xzar, Necc ad xak ssekkey iřařen n ibeęac, x imsexxaren nnek, x řgens nnek, x tudrin nnek, ařami i řa ttwaccurent tudrin n Imiřriyyen s iřařen n ibeęac uca amenni uřa d tammurt mani *zeddyen*.¹⁸ Deg wass nni ad sřřuzey tammurt n Jucan mani izeddeř řgens inu, řima war din ttiřin weřařen n ibeęac řima ad tessned belli Necc d SIDI di řwest n temmurt.¹⁹ Uca ad ggeř *ijj n ttaman n weřřař* jar řgens inu d wenni nnek. Tiwecca ad tiři řeęamet-a.’”²⁰ Uca ammu i igga SIDI. Usin-dd **marra iřařen n ibeęac** x taddart n Fireun, x tudrin n imsexxaren nnes u x marra tammurt n Miřra uca t’ttwaxarreb temmurt s iřařen n ibeęac.²¹ *Řexdenni* iřaya Fireun i Musa d Harun, inna asen: “Ruřem, tqeđmem tařarřt i AREBBI nwem di temmurt-a.”²² Inna Musa: “War dd-yusi ad negg ammu, minzi ad nqeđdem tařarřt i SIDI, AREBBI nney, min iřan d ict n

8:11 Uf. 7:14

8:13 Izhd. 105:31

8:20 Izhd. 78:45; 105:31

jjeifect ɣar Imiſriyyen. Xzar, maŕa nqeddem *min d asen ittyiŕ d* jjeifect d tayarſt zizat i tiſſawin n Imiſriyyen, ma war d aney tarejjmen ca? ²³ Ejj aney ad nraḥ ticri n trata n wussan di řexra ḥima ad nqeddem tayarſt i SIDI, AREBBI nney, am mammec d aney i ɣa yumur Netta.” ²⁴ *Xenni* inna Fireun: “Necc ad kenniw jjeɣ ad traḥem uca ad tqeddem tayarſt i SIDI, AREBBI nwem, di řexra, maca waxxa amenni war ttriḥem ca tigg^wijem. Źaḡem *uŕa* xafi.” ²⁵ Musa inna: “Aqa ad ffyey xak, ad zzaḡey i SIDI ḥima ad ikkes tiwecca iyrafen n ibeεεac x Fireun, x imsexxaren nnes uŕa x řgens nnes. Maca ittxeſſa Fireun war ixeddec twaŕa nneyni, war ittejji ad irah řgens maḥend ad iqeddem tayarſt i SIDI.” ²⁶ *Řexdenni* iffey Musa x Fireun uca izzuḡ i SIDI. ²⁷ Igga SIDI ełahsab awaŕ *i inna* Musa uca ikkes iyrafen n ibeεεac x Fireun, x imsexxaren nnes, uŕa x řgens nnes. War iqqim uŕa d iji *n ubeεεuc*. ²⁸ *Maca* Fireun isseqseḥ uŕ nnes twaŕa aya εawed, war iji ad irah řgens.

9 ¹ *Řexdenni* inna SIDI i Musa: “Adef ɣar Fireun, ini as: ‘SIDI, AREBBI n Iεibraniyyen iqqar ammu: Ejj ad irah řgens inu, maḥend ad ayi iebed. ² Minzi maŕa tugid ad *ten* tejjed ad raḥen uca ad ten t^ettfed ead ktar, ³ xzar, afus n SIDI ad yiŕi x řmaŕ nnek inni iḡan deg iyyar uŕa d iysan d yeɣyaŕ d yiŕeyman d ifunasen d tfunasin d wuḡi s yijj n ttaεun iqeſhen aſſas. ⁴ Ad ifarz SIDI jar řebhayem n ayt n Israil d řebhayem n Imiſriyyen, ḥima war ittmetti walu zi marra min iḡan n ayt n Israil.’” ⁵ Uca ineyyec SIDI ict n řweqt umi inna: “Tiwecca ad yegg SIDI man aya di temmurt.” ⁶ Tiwecca nnes igga SIDI deqq nni uca mmuten marra řebhayem n Miſra, maca zi řebhayem n ayt n Israil war temmut uŕa d ict *zzaysent*. ⁷ Uca issekk Fireun *ijjen*, uca aqa da, war temmut uŕa d ict zi řebhayem n ayt n Israil. *Maca* uŕ n Fireun idweŕ iqseḥ uca war yejji ad iffey řgens.

⁸ *Řexdenni* inna SIDI i Musa d Harun: “εemmar uru *n ifassen* nwen s iyyeḡ zi tefqunt uca ejj Musa ad t izuzzar deg ujenna qibač i tiſſawin n Fireun. ⁹ Ad idweŕ *iyyed* d taejjajt ifsusen x marra tammurt n Miſra uca *taejjact* ad tiŕi x bnaɗem u x řmaŕ aŕami i ɣa dewřent d tiḥebba s řewei di marra tammurt n Miſra.” ¹⁰ Uca ksin iyyeḡ zi tefqunt *am* tuɣa bedden zizat i Fireun uca izuzzar i-t Musa deg ujenna uca idweŕ d *tiḥebba s řewei* amenni deg iwdan uŕa di řmaŕ, ¹¹ *aŕami* tarwa n tseḥḥart war zemwaren ad qqimen bedden zizat i Musa di ssibbet n tḥebba, minzi *tiḥebba* ḥekment iseḥḥaren d marra Imiſriyyen. ¹² *Maca* SIDI isseqseḥ uŕ n Fireun *aŕami* war d asen iseḡ ca, am mammec tuɣa inna SIDI i Musa.

8:22 Amz. 43:32; 46:34

8:28 Uf. 8:11

¹³ *Řexdenni* inna SIDI i Musa: “Tiwecca kkar zic, tbedded zzat i wudem n Firėun uca ini as: ‘SIDI, AREBBI n İeibraniyyen iqqar ammu: Ejj ad irah řgens inu, maħend ad ayi iebed. ¹⁴ Minzi twařa aya Necc ad cek řeqfey deg wuř s marra jrayeħ inu uca uřa d imsexxaren nnek d řgens nnek, ħima ad tessned belli war iġi ħed amecnaw Necc di marra tammurt. ¹⁵ Minzi *ead* řexxu tuya zemmarey ad sswizzđey afus inu ħima ad cek wtey uřa d řgens nnek s řtaėun uca tuya izemmar ad tttwateħħid zi temmurt. ¹⁶ *Maca* s tidett Necc ssbeddey cek ħima ad ac ssecney jjeħd inu u ħima ad ittwacenneė Isem inu di marra tammurt. ¹⁷ Ma ttttegged ead tiėinkrifin đidd i řgens inu ħima war ten tejjid ad raħen? ¹⁸ Xzar, tiwecca ħar tsaeet-a Necc ad arrey taburri iddeqřen ad tewwet, *taburri* i war tuyi eemmarř di Miřra zeg wass i di tttwabna ař řexxu. ¹⁹ *Xenni* sekk řexxu *iwdan*, ad ssidfen řebhayem d marra min ħarek deg iyyar ħar daxeř. Kuř bñadem niy d řmař wenni i ħa ittwafen deg iyyar, war t ssidfen ħar *daxeř* taddart, ad xas-dd tewđa tebrurri uca nitni ad mmten.’ ” ²⁰ Wenni igg^weden awař n SIDI zeg imsexxaren n Firėun, iija imsexxaren nsen d řebhayem nsen arewřen ħar daxeř di tudrin. ²¹ *Maca* wenni war ittiqqen awař n SIDI s wuř nnes, aqa iija imsexxaren nnes d řebhayem nnes deg iyyar. ²² *Xenni* inna SIDI i Musa: “Swizzed afus nnek ħar ujenna uca ad tiři tebrurri x marra tammurt n Miřra, x iwdan, x řmař u x marra afsu deg iyyaren di temmurt n Miřra.” ²³ *Xenni* isswizzed Musa tayyarct nnes ħar ujenna uca SIDI igga ajjaj d tebrurri uca tesswizzed tmesi ħar temmurt. *Ammu* i igga SIDI maħend ad tewwet tebrurri x temmurt n Miřra. ²⁴ Tuya *din* taburri d tmesi ixeġđen ak-d tebrurri. Tuya tejhed ařas, war tt tuyi eemmarř di marra tammurt n Miřra zeg wami tuya tedweř d ijj n řgens. ²⁵ Uca tewta tebrurri x marra tammurt n Miřra, x marra min tuya deg iyyar, x iwdan d řmař. Tewta tebrurri *eawed* x marra afsu deg iyyar uca ttwarzent marra tcejjura n řexřa. ²⁶ Myir tammurt n Jucan, mani *iřa iġan* ayt n İsrail, war tewti tebrurri.

²⁷ *Řexdenni* issekk Firėun ad řayan i Musa d Harun uca inna asen: “Necc xđiy twařa aya. SIDI, aqa-t d Amsegged uca necc d řgens inu d iėeffanen! ²⁸ Zaġem s řaġay i SIDI, minzi cfa, aqa ajjajen n AREBBI d ařas uřa d taburri. Necc ad kenniw jjey ad traħem, war kenniw ttettfey ca ead *danita*.” ²⁹ *Xenni* inna as Musa: “Meřmi i ħa ffey zi tendint ad sswizzđey ifassen inu ħar SIDI uca ad bedden wajjajen, war tettiři ead tebrurri, maħend ad tessned belli tammurt aqa-tt n SIDI. ³⁰ *Maca* xak d x imsexxaren nnek, aqa ssney *mazal* war tegg^wedem ca zi SIDI AREBBI.” ³¹ Tiffest d imendi tuya ttwařeqfent, minzi imendi tuya-t s tidrin d tiffest tnewwar. ³² *Maca* irden d karřana war ttwařeqfen ca, minzi tuya aten war dd-ffiyen *ead*. ³³ *Xenni* yuyur Musa x Firėun, iffey zi tendint uca

9:16 Rum. 9:17

9:18 ‘ħar tsaeet-a’ - s Teibranit ‘ħar řweqt-a’.

9:32 ‘karřana’ - niy ‘dduxn’ niy ‘jawars’.

iksi ifassen nnes Ƨar SIDI. *Řexdenni* bedden wajjajen d tebrurri uřa d ibuda n wenzar x temmurt. ³⁴ *Umi* izra Firėun belli anzar d tebrurri d wajjajen bedden, ixđa ead ktar uca isseqseř uř nnes, netta d imsexxaren nnes. ³⁵ Uř n Firėun Ƨarni di řeqsařet, war ijji ad irah ayt n Israil, am mammec tuƧa inna SIDI s ufus n Musa.

10 ¹ *Xenni* inna SIDI i Musa: “Adef Ƨar Firėun, minzi Necc ssqesřey uř nnes d wuř n imsexxaren nnes, řima ad ggeƧ řečřamat *inu* di řwest *n temmurt* nnes, ² u řima ad řhajid deg imezzuyen n mmic d mmis n mmic min ggıƧ ak-d Miřra d řečřamat i ggıƧ Ƨar asen, *mařend* ad tessnem belli Necc d SIDI.” ³ *Řexdenni* yudef Musa d Harun Ƨar Firėun, nnan as: “SIDI, AREBBI n İeibraniyyen inna: ‘Mečřař i Ƨa tekkeđ tugid ad tehwid Ƨar wudem inu? Ejj ad irah řgens inu řima ad ayi İebed. ⁴ Minzi mařa tugid ad tejjed ad irah řgens inu, aqa ad dd-aseƧ tiwecca s tmurƧi di temmurt nnek. ⁵ Ad dřen udem n temmurt ař war izemmar řed ad itwařa tammurt *ead* uca ad ccen min iqqimen i ittwanejmen, min d awem iqqimen ead awarni i tebrurri. Ad tecc *tmurƧi eawed* marra ticejjura i d awem dd-iƧemmyen deg iyyar. ⁶ Uca ad ccurent tudrin nnek d tudrin n imsexxaren nnek d tudrin n marra İmiřriyyen. Man aya war t řrin eemmarř ibabaten nnek d řejdud n ibabaten nnek zeg wami ten tuƧa x temmurt Ƨar wass-a.” Uca idweř-dd netta, ismeř di Firėun. ⁷ Nnan as imsexxaren n Firėun: “Ař meřmi i d aneƧ Ƨa yiři wanita d taxceft? Ejj ad rařen iryazen nni mařend ad eebden SIDI AREBBI nsen! Ma war tessined ead belli Miřra aqa t^ettwaxarreb?” ⁸ *Řexdenni* ssiwđen Musa d Harun eawed Ƨar Firėun, inna asen: “Ruřem, eebdem SIDI, AREBBI nwem! *Ini ayi*, min enan inni ixsen ad rařen?” ⁹ Inna Musa: “Ad nrař s imeřyanen nney d imeqqranen nney, s iřenjiren nney d řenjirin nney, s wuři nney d ifunasen d tfunasin nney, minzi Ƨarney ijji n řeid i SIDI.” ¹⁰ *Xenni* yarra xasen: “Ad yiři SIDI akidwem mařa ad jjeƧ ad trařem kenniw d iřenjiren imeřyanen nwem. Xzarem, aqa kenniw tenwin řƧar! ¹¹ War ittiři amenni. Jjem ad eebden iryazen ijehden i SIDI, minzi d man aya i t^ettexsem.” Uca uzzřen xasen zi qibač n wudem n Firėun.

¹² *Xenni* inna SIDI i Musa: “Swizzeđ afus nnek x temmurt n Miřra řima tamurƧi ad tgeeed x temmurt n Miřra mařend ad tecc marra afsu *aziza* n temmurt, marra min iceřten x tebrurri.”

¹³ İsswizzeđ Musa Ƨar teƧƧarct nnes x temmurt n Miřra uca iřuđ-dd SIDI ijji n usemmiđ n ccarq x temmurt war iqeřtin marra ass nni d marra řiřet nni. Ƨar řřbeř yiwi-dd usemmiđ tamurƧi. ¹⁴ Tgeeed-dd tmurƧi x marra tammurt n

9:35 Uf. 4:21; 7:3

10:1 Uf. 4:21; 9:34

10:13 İzhd. 78:46; 105:34,35

Miſra, tſeyyeħ x marra jwayeh n Miſra. Aqa tuya řħař yewear ařtas. Tamuryi amecnaw tanita war tt tui qbeř uca war t^ettiři emmarſ zi ssa ęar zzat. ¹⁵ Aqa dřint udem n marra tammurt ařami tessutem temmurt. Nitenti ccint marra afsu n temmurt d marra řyřiget n tcejjura i tuya iqqimen zi tebrurri. Di marra tammurt n Miſra war iqqim walu zi marra tuzzizewt di tcejjura nię deg ufsu n iyyar. ¹⁶ **Řexdenni** iřaya Fireun deęya i Musa d Harun, inna: “Aqa xđiy ak-d SIDI, AREBBI nwem, uřa akidwem. ¹⁷ Ttawgeę řexxu ad ayi tsamħem x uxeřtu inu twařa aya. ¼aęem s řaęay i SIDI, AREBBI nwem, ģima ad xafi ikkes řmewt-a waha.” ¹⁸ Uca iffeę x Fireun uca izzuę s řaęay ęar SIDI. ¹⁹ **Xenni** iija SIDI ad dd-ieęeb usemmid i dd-yusin zi řyarb, *issjehd i-t* ařtas uca ikkes *usemmid* tamuryi, inđar i-tt di Řebħar n Telga. War teqqim uřa d ict n tmuryi di marra jwayeh n Miſra. ²⁰ **Maca** isseqseħ SIDI uř n Fireun *umi* war iiji ayt n Israil ad raħen.

²¹ **Umi** inna SIDI i Musa: “Swizęed afus nnek ęar ujenna uca ad tiři taęest x temmurt n Miſra, ař ęa tafed tzemmed ad tħadid taęest.” ²² Isswizęed Musa afus nnes ęar ujenna uca **tehwa-dd taęest x marra tammurt n Miſra, třata n wussan**. ²³ Uřa d ijj war itwiři wenneyi. Uřa d ijj war ikkar zeg wemcan nnes třata n wussan. **Maca** marra ayt n Israil tuya ęarsen tafawt deg imucan mani tuya zeddyen. ²⁴ **Řexdenni** iřaya Fireun i Musa, inna: “Ruħem, tēbdem SIDI! Jjem waha ad iqqim wuęi nwem d ifunasen d tfunasin nwem. **Maca** tzemmed ad dd-tawyem iħenjiren imezyanen.” ²⁵ Yarra-dd **xas** Musa: “Ittxeřsa cek eawed ad aney tewced deg ufuſ tięarša uřa d tięarša n wecmađ. Ad ten nesewjed **am tyarř** i SIDI, AREBBI nney. ²⁶ Uřa d řebħayem nney ittxeřsa ad raħent akidney, war ittyimi uřa d ijj n ucekrud, minzi zwaysen i ęa neksi ģima ad neēbed SIDI, AREBBI nney, minzi war nessin s minzi i ęa neēbed SIDI, AREBBI nney, ař din i ęa nawed.” ²⁷ **Maca** SIDI isseqseħ uř n Fireun uca yugi ad ten yejj ad raħen. ²⁸ Inna as Fireun: “Agg^wej xafi! Ĥđa ģima war tzarred **ead** udem inu, minzi ass i ęa tzared udem inu, ad temmed!” ²⁹ Inna Musa: “**Ad yiři** am mammeç i tennid: war ęarrey ead udem nnek!”

11 ¹ Inna SIDI i Musa: “Ad řeqfeę ead **myir** s yict n jjiřeçt x Fireun d Miſra. Awarni ta ad kenniw yejj ad traħem ssa. ¼ar uneggar xmi kenniw ęa yejj ad traħem, ad xawem yazzeř ssa marra. ² Siweř xenni deg imezzuyen n řęens maħend ad ittar kuř aryaz zeg wajjar nnes u kuř tamęart zi tajjart nnes řeqcue n nnuqart d wureę.” ³ SIDI iwca as i řęens arđa di tittawin n Imiřriyyen.

10:19 ‘inđar itt’ - s Teibranit ‘iwwet i-tt’. ‘Řebħar n Telga’ - nię ‘Řebħar n Teřga’.

10:22 ‘třata n wussan’ - nię ‘teřtyam’.

10:22 Izhd. 105:27,28

10:29 Ebr. 11:27

11:2 Uf. 3:22; 12:35

Eawed tuya Musa d ijj weryaz s ccan ameqqran di temmurt n Mişra di titṭawin n řgens u di titṭawin n imsexxaren n Firėun.⁴ Inna Musa: “Ammu i inna SIDI: ‘Yar wezyen n ġiřet Necc ad eduy di řwest n Mişra.⁵ uca ad immet kuř amenzu di temmurt n Mişra, zeg umenzu n Firėun, wenni iqqimen x řearc n tgeldit, ař amenzu n tesmeyt, tenni iqqimen awarni i tsirt *řharri imendi*, uřa d kuř amenzu zi řebhayem.⁶ Ad din tiři ict n tyuyyit d tameqqrant x marra tammurt n Mişra i war tuyi  emmarř niy  emmarř ead ad tiři.⁷ *Maca* yar marra ayt n Israil, war isseiweiw uřa d ijj n weqzin x iwdan uřa x řmař, mařend ad tessnem belli SIDI ittegg řfarz jar Imiřriyyen d Israil.⁸ *Xenni* ad řari dd-hwan marra imsexxaren nnek, ad ađaren zzati, ad inin: ‘Ffey cek d marra řgens i cek iđeffaren deg iřuraf nnek!’ Awarni man aya necc ad ffeyř.” Uca iffey x Firėun, tekkar dayes tmessi s uxeyyeq.

⁹ *Aqa* inna SIDI i Musa: “Firėun war d awem ittesři ca, řima ad mmarenyent řeřamat inu di temmurt n Mişra.”¹⁰ *Aqa* Musa d Harun ggin marra řeřamat-a zzat i wudem n Firėun, maca SIDI tuya isseqseř uř n Firėun ařami war iiji ad ffeyn ayt n Israil zi temmurt nnes.

Ařeqqem n Týarřt n Useedu niy ‘Pasxa’

12¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun di temmurt n Mişra, inna:
² “Ayur-a ad awem yiři d azeğif n iyuren. Ad awem yiři wa i kenniw d amezwaru n iyuren n usegg^was.³ Siweř yar marra tamesmunt n Israil, ini: ‘Deg wass wiss  ecra ad iksi kuř ijj i yixef nnes, ijj n yezmar x *marra řağ n* taddart *i dd-iqarsen zeg* ibabaten, *ijj n* yezmar x *ict n* taddart.⁴ *Maca* mařa *rağ n* taddart tuya imži i yezmar, *xenni* ittxeřša ad iksi ak-d wajjar nnes yudsen yar taddart nnes elahřsab *řqedd n* iwdan. Zi jjihet n yezmar ad tewtem řeřsab i min řa yecc kuř iijen.⁵ Ad yiři d izmar icnan qae, awtem n ijj n usegg^was . Ad *t* teksim zeg iřuřiyyen niy zeg iřayđen.⁶ Ad *t* txemmřem ař ass arbeętaç zeg uyur-a uca ad as iřarř marra agraw n tmesmunt n Israil jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit.⁷ Ad ksin ca zeg idammen uca ad *t* ggen x tnayen n řeđruf *i iğan yar uyezdis n tewwart* u x tnebdat sennej *i tewwart* n tudrin mani t i řa ccen.⁸ Ad ccen aysum di ġiřet nni, *aysum* icenfen řar tmessi s weyrum břa antun. Ad *t* ccen s *wefsu* yarzeg.⁹ War *t* tt^etem ca d aziza niy ingg^wa deg waman,

11:3 Uf. 12:36

11:4 Uf. 12:29

11:5 Uf. 12:12

11:8 Uf. 12:30

11:10 Uf. 9:16; Rum. 9:17

12:3 ‘tamesmunt’ - niy ‘jmaet’. ‘izmar’ - niy ‘iyid’. ‘tawacunt’ - aqa din nican di tira ‘taddart n ibabaten’, aqa-t d ict n tawarř Teibranit teks ad tini ‘řağ i iğan řar wenni iğan d babatsen’.

12:5 Lawi 1:3; 22:21; Mal. 1:8; 1 Bř. 1:19

12:8 Řxř. 9:11; 1 Kur. 5:8

maca myir maḥa yiḥi icnef di tmesi, ak-d uzeḡif nnes d iḍaren nnes d wadan nnes. ¹⁰War zzayes ttejjim walu ḡar ṣṣbeḥ, maca min zzayes ḡa iqqimen ḡar ṣṣbeḥ, ittxeṣṣa kenniw ad t tceḡdem di tmesi. ¹¹Ammu i d awem ittxeṣṣa kenniw ad t teccem: tajeinna nwem ad tiḥi tebyes, tisiḥa nwem deg iḍaren nwem u tiyyaryen nwem deg ufos nwem uca ad t teccem deyya. Aqa-t d *Tayarṣt n Useedu n SIDI*. ¹²*Minzi* di ḡiḥet-a, Necc ad eḍuy x temmurt n Miṣra uca ad wtey kuḥ amenzu di temmurt n Miṣra, ammu deg iwdan uḥa di ṣmaḥ, uca ad ssiwḍey ṣeḥkamat inu x marra irebbiten n Miṣra, Necc d SIDI! ¹³Uca idammen ad awem iḥin d ict n ṣeḥḥamet x tudrin mani *tzeddyem* kenniw. *Maḥa* zriy idammen, ad *xawem eḍuy*. War tṣtiḥi jjiḥect iteḥḥan jar awem, xmi i ḡa wtey tammurt n Miṣra. ¹⁴Ass-a ad awem yiḥi d ijj n wass i ḥidaret uca ad zzayes tēyydem i SIDI. Aqa-tt d ict n tewṣeyyet i ṣebda i *marra* jjiḥat nwem ḥima ad zzayes tēyydem. ¹⁵Setta n wussan ad teccem aḡrum bḥa antun. Nican deg wass amezwaru ad tessuffyem antun zi tudrin nwem, minzi man wen ma i ḡa iccen ca s wentun, zeg wass amezwaru aḥ ass wiss sebea, bnaḍem nni ad ittwaqess zi Israil. ¹⁶Deg wass amezwaru ad yiḥi ijj n umuni iqeddsen uca *eawed* deg wass wiss sebea ad din yiḥi ijj n umuni iqeddsen. Uḥa d ict n ḥxedmet war tṣttwagg ca deg *wussan* nni. Myir min ḡa yecc kuḥ ijj, d man aya waha izemmar ad ittwasewjed zzaywem. ¹⁷Ad teḥḍam *Ṣeid n Weyrum* bḥa Antun, minzi deg wass nni aqa s suffyey-dd kenniw zi temmurt n Miṣra. Ad teḥḍam ass-a di *marra* jjiḥat nwem, aqa-tt d ict n tewṣeyyet i ṣebda. ¹⁸Deg uyur amezwaru, deg wass wiss arbeḥac zeg uyur, di ḡiḥet, ad teccem aḡrum bḥa antun aḥ ḡiḥet n wass waḥit u-eicrin zeg uyur. ¹⁹Sebea n wussan war ittwwiff wentun di tudrin nwem, minzi man wen ma i ḡa iccen min iḡan s wentun, uḥa d abarrani niy d mmis n temmurt, bnaḍem nni ad ittwaqess zi tmesmunt n Israil. ²⁰War tṣttem walu min iḡan s wentun. Di marra tizedday nwem ad teccem aḡrum bḥa antun.’”

²¹Iḥaya Musa i marra imyaren n Israil, inna asen: “Tṣṣfem, ksim *ijjen zeg* wuḡi i yixef nwem, i ṣaḡat nwem u ḡarṣem t i *Tayarṣt n Useedu*. ²²Tṣṣfem ict n tqebbiḍt n taelḡet, syeḍsem *tt* deg idammen inni iḡan deg ict n tṣbeṣi, ruccem xenni zeg idammen i iḡan di tṣbeṣi x tnebdat sennej *i tewwart* u x tḡayen n ṣeḍruf ḡar uyezdīs *n tewwart*. Uḥa d kenniw war dd-tteffym ca. Aḥ ṣṣbeḥ war itteffey ḥeḍ zi tewwart n taddart nnes. ²³SIDI ad iḥwa *x temmurt* maḥend ad iwwet Imiṣriyyen, *maca xmi* i ḡa iḥar idammen x tnebdat sennej u x tḡayen n ṣeḍruf *n tewwart*, xenni ad iḍdu SIDI tawwart nni, war ittejji amteḥḥay ad yadeḍ ḡar

12:14 Uf. 5:1

12:15 ‘bnaḍem’ - di tira Teibranit nican ‘ṣeemar’.

12:18 Lawi 23:5; Ṣxḥ. 28:16

12:20 Aewd. 16:3

12:21 Ebr. 11:28

12:22 ‘taelḡet’ - s Teerabt: لَوُؤ.

tudrin nwem ħima ad iwwet.²⁴ Hđam awař-a *i nniy*, aqa-t d tewşeyyet i cek u i iħenjiren nnek i řebda.²⁵ Ad yiři, xmi i ęa tadfem ęar temmurt tenni d awem i ęa yewc SIDI, am mammec inna Netta, ad teħđam aebad-a *n řidaret*.²⁶ Uca x minni d awem i ęa inin iħenjiren nwem: ‘Min ixs ad yini weebad-a *n řidaret* i kenniw?’, ad yiři.²⁷ ad tinim kenniw: ‘Aqa-tt d *Tayarřt n* Useedu i SIDI wenni iedun x tudrin n ayt n Israil di Miřra, umi iwta Imiřriyyen uca ifekk tudrin nney.’ ” Řexdenni yuđar řgens uca qqunjřen nitni.²⁸ Ruħen ayt n Israil uca ggın am mammec ten yumur SIDI i Musa d Harun u ammu i tt ggın.

Jjriħect wiss eecra

²⁹ Tuęa ęar wezyen n ģiřet *umi* iwta SIDI marra imenza di temmurt n Miřra s *řmewt*, zeg umenzu n Firęun, wenni iqqimen x řearc nnes, ař amenzu n umehbus i ięan di řehbes, uřa d marra imenza n řebhayem.

³⁰ Ikkar Firęun di ģiřet nni, netta d marra imsexxaren nnes d marra Imiřriyyen uca tuęa din ict n tyuyyit temęar minzi war tuęi uřa d ict n taddart mani war ięi umettin.³¹ Uca iřaya-dd i Musa d Harun s ģiřet, inna: “Kkarem, teffyem zi řwest n řgens inu, kenniw *jmie* ak-d ayt n Israil, ruħem, teebdem SIDI, am mammec tennam kenniw.³² Awyem uęi nwem d ifunasen d tfunasin nwem, am mammec tennam. Ruħem uca barkem ayi necc eawed!”³³ Zeyyaren Imiřriyyen ařtas x řgens maħend nitni ad ffęen s uqeęeq zi temmurt, minzi nitni nnan: “Aqa neccin marra d imettan!”³⁴ Uca yiwi řgens arecti nnes, qbeř ma ad inđu uca tibeęyin nńden tent jar warruđ nsen x ęarđin nsen.³⁵ Ayt n Israil ggın ełahsab awař *i d asen inna* Musa, ttaren řeqcue n nnuqart d wureę d warruđ zeg Imiřriyyen.³⁶ SIDI iwca řgens arđa di titřawin n Imiřriyyen, wcın asen min ttaren, u *ammu i* keccđen nitni Imiřriyyen.

³⁷ Fesyen ayt n Israil iqıđan nsen, *uyuren* zi Raęamsis ęar Sukkut, *tuęa aten* eřaħař di setta-myat-ařef x iđaren, ttwaħesben iryazen waha, břa iħenjiren.

³⁸ Igeęeed akidsen ijj n ubarru ameqqran n eřam kuř iwdan, *xenni eawed* uęi d ifunasen d tfunasin, aqa-tt d ict n tħimart temęar ařtas.³⁹ S warecti i kidsen dd-iwyen zi Miřra gg^win tifđirin břa antun minzi tuęi *ead* war ismim minzi tuęa uzzřen-dd xasen zi Miřra u war zemmaren ad bedden u war sswejden macca i webriđ i yixef nsen.⁴⁰ Tuęa *řmijař n* tzeddięt n ayt n Israil di Miřra,

12:23 Ebr. 11:28

12:26 Yac. 4:6

12:28 Ebr. 11:28

12:29 ‘řehbes’ - s Teibranit ‘taddart n wanu’. Ad taę ħebbsen Imiřriyyen imeħbas deg ijj n wanu ħima war zemmaren ad arewřen.

12:29 Izhđ. 78:51; 105:36; 135:8; 136:10

12:30 Izhđ. 105:38

12:34 ‘arecti nnes’ - s Teibranit ‘arecti nsen’.

12:35 Uf. 3:21; 11:2; Izhđ. 105:37

12:36 ‘Imiřriyyen’ - s Teibranit ‘Miřra’.

řmijar i *din* izedyen, arebea-mya u-třatin n isegg^wusa.⁴¹ Ƴar uneggar n arebea u-mya u-třatin n isegg^wusa, deg wass nni simant nnes, ffyęn marra řeeskar n SIDI zi temmurt n Miřra.⁴² Tanita aqa-tt d ict n ğiret ittxeřša ad t^ettwaħđa *i řewqar* i SIDI, maęar Netta indeh i-ten zi temmurt n Miřra. Ğiret-a tanita, aqa-tt i SIDI. Ittixeřša ad t^ettwaħđa zi marra ayt n Israil, di *marra* jjiřat nsen.

Tayarřt n Useedu d ubarrani

⁴³ Inna SIDI i Musa d Harun: “D ta d tewşeyyet x *Tayarřt n* Useedu: war zzayes ittett mmis n ubarrani, ⁴⁴ *maca* kuř ismey immesęen zi jjihet n weryaz s nnuqart, izemmar ad zzayes yecc, mařa txetned as. ⁴⁵ Amęezzeb d ucewwař war zzayes tt^etten ca. ⁴⁶ Ad ittwacc di taddart d ict u war itteffey zeg weysum nni ęar barra n taddart uca war zzayes ittarezzi uřa d ijj n yięes. ⁴⁷ Marra tamesmunt n Israil ad tegg *amenni*. ⁴⁸ Mařa ca n ubarrani innewjew-dd ęarek uca ixš ad issewjed *Tayarřt n* Useedu i SIDI, ittixeřša kuř aryaz nni ęares ięan ad ittwaxten. Řexdenni ad dd-iqarreb, ad tt issewjed, uca ad yiři amecnaw wenni dd-ixeřęen di temmurt. Maca uřa d ijj wenni war ixtinen war izemmar ad zzayes yecc. ⁴⁹ Ad din yiři ijj n uzerf i wenni dd-ixeřęen *di temmurt* u i ubarrani wenni izeddyen jar awem am ubarrani.” ⁵⁰ Uca marra ayt n Israil ggin am mammec i d asen yumur Musa d Harun, ammu i tt ggin. ⁵¹ Uca imsar deg wass nni simant nnes issuffuy SIDI ayt n Israil zi temmurt n Miřra *ttwasettfen* elahřab *iseddiyyen n* řeeskar nsen.

Azerf i imenza

13¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ² “Sqeddes ayi kuř amenzu, wenni zi jar ayt n Israil yarezmen řemřawet *d amezwaru*, am zeg iwdan am zi řebhayem. Netta aqa-t inu.” ³ Inna Musa i řęens: “Idarem ass-a min di teffyem zi Miřra, zi taddart n tesmuęi, minzi SIDI issuffey-dd kenniw zzayes s ufus ijehden. *Deg wass-a* war t^etttettem ca min di ięa wentun.” ⁴ Ass-a ad teffyem, deg uyur n Abib. ⁵ Mařa SIDI issidef i cek ęar temmurt n Ikenęaniyyen d Iřittiyyen d Imuriyyen d Iřiwiyyen Iyabusiyyen, x tenni ijuę i řejdud nwem ad ac tt iwc, tammurt tenni ifeyyęden s uęi d tamment, *xenni* ad teħđam aębad-a *n řidaret* deg uyur-a. ⁶ Sebea n wussan ad tecced aęrum břa antun uca deg wass wiss sebea *ad din yiři* ijj n Řeid i SIDI. ⁷ Sebea n wussan ad ittwacc weęrum břa antun uca war ęarek ittwif min ixemmaren. Di marra jįwayeh nnek war ittwif wentun ęarek. ⁸ Deg wass nni ad tħajid i mmic, ad as tinid: “Man aya di tťweę n min d ayi

12:40 Amz. 15:13; Řex. 7:6; Gal. 3:17

12:46 Řxř. 9:12; Ƴh. 19:36

13:2 Uf. 22:29; 34:19; Lawi 27:26; Řxř. 3:13; 8:17; Lk. 2:23

13:3 ‘tasmuęi’ - aqa isemyan ddaren di tesmuęi minzi war ęarsen bu tiřelli.

13:4 Uf. 23:15

igga SIDI umi dd-ffyeḡ zi Miṣra. ⁹ Ad ac yiři amecnaw ijj n uceyyar x ufus nnek u i řidaret jar tiṭṭawin nnek, maḡend Ccariεa n SIDI ad tiři deg uqemmum nnek, minzi s ufus ijehden i kenniw issuffeḡ SIDI zi Miṣra. ¹⁰ S uya i ḡa teḡđid tawsiyyet-a di řweqt nnes i d as itt waggen, zeg usegg^was ḡar usegg^was. ¹¹ Ad yiři xmi cek ḡa issidef SIDI di temmurt n Ikenεaniyyen, am mammec i d ac ijuḡ uřa i řejdud nnek, uca iwca ac tt, ¹² *xenni* ad tesseedud ḡar SIDI kuř *amenzu* i yarezmen řemřawet uřa d kuř amenzu n řebhayem i yarezmen řemřawet *d amezwaru*. Iwetman ad iřin i SIDI. ¹³ Maca kuř *amenzu* i yarezmen řemřawřet n weḡyur, ad t tefdid s yijj zeg wuři. Mařa war t tefdid, ad as tarzed iri. Kuř amenzu n bnađem zeg iřenjiren nnek ad t tefdid. ¹⁴ Uca ad imsar, xmi cek ḡa isseqsa mmic tiwecca, ad yini: ‘Manawya?’, ad as tinid: ‘Aqa issuffuḡ aneḡ-dd SIDI zi Miṣra s ufus ijehden, zi taddart n tesmuyi. ¹⁵ *Řami* d aneḡ ibedd Firεun deg webrid i wuffuḡ nneḡ, imsar aqa SIDI inḡa marra imenza di temmurt n Miṣra, zeg umenzu n bnađem ař amenzu n řebhimet. S uya qeddmey kuř amenzu i yarezmen řemřawet *d amezwaru* d tayrařt i SIDI, *maca* kuř amenzu jar iřenjiren inu, aqa fdiy t. ¹⁶ Ad yiři d aceyyar x ufus nnek d ijj n ufiřu n useggem jar tiṭṭawin nnek, minzi SIDI aqa issuffeḡ aneḡ-dd zi Miṣra s ufus ijehden.’”

Musa d řgens ḡwan Řebħar n Telga

¹⁷ *Umi* iija Firεun řgens ad irah, war ten indih AREBBI ḡar webrid n temmurt n Ifilistiņiyyen, waxxa nettat tudes, minzi AREBBI inna: “Maḡend war ittendemi řgens xmi i ḡa iřar řbaruđ uca ad dd-idweř ḡar Miṣra.” ¹⁸ Indeh AREBBI řgens maḡend ad ikk x webrid n řexřa ḡar Řebħar n Telga. Uca geεeden ayt n Israil zi Miṣra wejden i umenyi. ¹⁹ Iksi Musa akides ixsan n Yusuf, minzi netta issjuḡ ayt n Israil s tḡařit, inna: “S tidett ad ḡarwem dd-yarzew AREBBI, uca ad tessgeεedem ixsan inu ssa akidwem!” ²⁰ Uca fesyen iqiđan nsen, *ggwejen* zi Sukkut uca wtin iqiđan nsen di Itam ḡar řtarf n řexřa. ²¹ SIDI izwar i tiṭṭawin nsen deg uziř deg ijj n uqellij n useynu, maḡend ad ten igewwed deg webrid, u di ḡiřet deg ijj n uqellij n tmessi ħima ad ten iccur s tfawt, ħima *ad tafzemmare*n ad uyuren ass d ḡiřet. ²² Deg wass war dd-ikkis aqellij n useynu zzat i uḡembub n řgens uřa di ḡiřet *war dd-ikkis* aqellij n tmessi.

14 ¹ *Xenni* issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ² “Siweř ak-d ayt n Israil, *maḡend* ad dd-dewřen uca ad wten iqiđan nsen zzat i Fi-Haxirut, jar Migdul d řebħar, qibač i Baal-řafun. Arendad nnes ad tewtem iqiđan nwem x tma n ře

13:12 Uf. 22:30; 34:19; Lawi 27:26; Řxř. 8:17; Ĥiz. 44:30

13:16 Uf. 13:9, Aewd. 6:8, Awřn. 3:3

13:19 Amz. 50:25; Jac. 24:32

bħar.³ Firėun ad yini x ayt n Israil: ‘Aqa nitni weddaren di temmurt, aqa řexřa iħřar i-ten.’⁴ Uca ggur Necc ad ssqesħey uř n Firėun *ħima* ad ten idfar u Necc ad ttwasėuđiđ x Firėun u x marra řeeskar nnes uca ad ssnen Imiřriyyen belli Necc d SIDI.” Uca ammu i tt ggın nitni.

⁵ Uca xebbaren i ujeđiđ n Miřra belli řgens yarweř. *Xenni* ibeddeř uř n Firėun d imsexxaren nnes x řgens uca nnan: “Mammec i negga aya, nessekk Israil zi tesmuđi i iggin i neccin. ⁶ Uca iħezzem *Firėun* akarru nnes, iksi akides řgens nnes. ⁷ Iksi akides setta-mya n ikarruten icewwaren d marra ikarruten n Miřra uca *igga* acewwar n ineyrafen *zi řeeskar* nnes x kuř *ijj zzaysen*. ⁸ Aqa isseqseħ SIDI uř n Firėun, ajeđiđ n Miřra, uca yardef netta ayt n Israil, maca ayt n Israil tuđa ffyen s yijj n ufus ittwasgeeden. ⁹ Aredfen ten Imiřriyyen uca iwđen ħarsen s marra iysan d ikarruten n Firėun d imnayen nnes d řeeskar nnes, ħar Fi-Haxarut, ħar ujemmad n Baal-řafun, mani wtin iqıđan nsen ħar řebħ ar.¹⁰ *Řami* ten-dd yudes Firėun, ssgeeden ayt n Israil tamuđi nsen, řrin belli Imiřriyyen đfaren ten-dd uca nitni gg^weden ađas. *Xenni* řuyuyen ayt n Israil ħar SIDI. ¹¹ Nnan i Musa: “Ma war đin *ead* imedřan di Miřra ař dd aney tawyed maħend ad nemmet di řexřa aya? Mađar teggid ammu, tessuffyed aney-dd zi Miřra? ¹² Ma war kidek nessiweř marra awařen-a di Miřra, nenna: ‘Ejj aney ad nexdem i Imiřriyyen!’? Ħar mařa *tuđa neqqim* nexdem i Imiřriyyen x mařa nemmut di řexřa.”¹³ *Xenni* inna Musa i řgens: “War ttegg^wedem, beddem, texzarem asenjem n SIDI i d awem ħa yewc ass-a, minzi Imiřriyyen inni t^ettwařam ass-a, eemmarř ad ten tzarem ead i řebda. ¹⁴ SIDI ad xawem imney uca kenniw mđir sqarem.”

¹⁵ Inna SIDI i Musa: “Mayemmi ħari třayid? Ini i ayt n Israil *ħima* ad fesyen iqıđan nsen. ¹⁶ Sgeeed tađđarct nnek, swizđed afus nnek x řebħar uca farq i-t, ħima ad izwa ayt n Israil x řbarr di řwest n řebħar. ¹⁷ Xzar, Necc ad ssqesħey uř n Imiřriyyen, maħend ad ten aredfen *di řebħar* u Necc ad ssėuđiđ ixef inu s Firėun u s marra řeeskar nnes, ikarruten nnes d imnayen nnes *n iysan*. ¹⁸ Ad ssnen Imiřriyyen belli Necc d SIDI xmi i ħa ttwasėuđiđ s Firėun, s ikarruten nnes d imnayen nnes *n iysan*.”

¹⁹ *Xenni* immuđđi **Lmalak n AREBBI** nni yuyuren zzat i řeeskar n Israil uca idweř ħar đeffar *nSEN*: aqellij n useynu immuđđi zi zzat i wudem nsen uca ibedd ħar đeffar nsen. ²⁰ Yudef *uqellij* ħar řeeskar n Imiřriyyen d řeeskar n Israil. Tuđa aseynu d tađest *i nitni* u issiđ *i wa* s điřet u war dd-iqarreb ijjen ħar wenneyđi điřet tekmeř. ²¹ Uca isswizđed Musa afus nnes x řebħar uca icarn SIDI xenni řebħar ħar uyezdiz s yijj n usemđiđ acarqi ijehden, marra điřet *nni*, uca yarra

14:2 Řxř. 33:7

14:4 Uf. 4:21; 10:20

14:9 Jac. 24:6

14:12 Uf. 6:9

řebħar ad ijeffef. *Ammu* i ttwammsebđan waman.²² Uyuren ayt n Israil x min yuzyen di řwest n řebħar uca aman ggin amecnaw řħid x yeffus nsen d uzeřmađ nsen.²³ Aredfen ten Imiřriyyen, ruħen awarni asen di řwest n řebħar s marra iysan n Fireun d ikarruten nnes d imnayen nnes *n yiysan*.²⁴ Řami d yeffu řħař, imsar belli SIDI iřweđ ġar řeeskar n Imiřriyyen zeg uqellij n tmesi d iseynuten uca iqezzeb řeeskar n Miřra.²⁵ Ijja tijarrarin n ikarruten nsen ad fesxent, ařami idweř iwear xasen ad raħen ġar zzat. *Řexdenni* nnan Imiřriyyen, *kuř ijjen zzaaysen*: “Ittxeřša ayi ad arewřey zi zzat n titřawin n Israil, minzi SIDI imney di řtwec nsen đidd i Imiřriyyen.”²⁶ Inna SIDI i Musa: “Swizzeđ afus nnek x řebħar, ħima ad dewřen waman x Imiřriyyen, x ikarruten nsen u x imnayen nsen *n iysan*.”²⁷ *Xenni* isswizzeđ Musa afus nnes x řebħar u ġar řefjar n řřbeħ idweř řebħar ġar mani t tuġa qbeř uca arewřen Imiřriyyen nican đidd nnes uca isseġdeř SIDI Imiřriyyen di řwest n řebħar.²⁸ Dewřen-dd waman uca ttwanedřen ikarruten d imnayen *n iysan* n marra řeeskar n Fireun i tuġa yudef awarni asen ġar řebħar. War zzaaysen iqqim uřa d ijjen.²⁹ *Maca* ayt n Israil uyuren x min yuzyen di řwest n řebħar u aman tuġa ggin amecnaw řħid ġar yeffus nsen d uzeřmađ nsen.³⁰ *Ammu* i issenjem SIDI Israil deg wass nni zeg ufus n Imiřriyyen uca Israil iřra Imiřriyyen i immuten x tma n řebħar.³¹ Iřra Israil afus imġaren nni igga SIDI deg Imiřriyyen uca igg^wed řgens zi SIDI uca umnen nitni di SIDI u di Musa, amsexxar nnes.

Izři n uyelleb n Musa

15¹Řexdenni izehhed Musa jmie ak-d ayt n Israil zhid-a i SIDI, nnan:

“Ad zehhdeġ i SIDI, minzi Netta tuġa iġřeb s yijj n řeyřeb imġar!
Ayis d wenni xas yenyin inđar i-ten di řebħar.

²SIDI d jjeħd inu d uzeħhed inu.

Netta idweř d asenjem inu.

Wa d Arebbi inu, necc ad t ssemyareġ.

Netta d AREBBI n baba, necc ad t sseuġey!

³SIDI d aryaz n umenġi,

SIDI d Isem nnes!

⁴Ikarruten n Fireun d řeeskar nnes inđar i-ten di řebħar

u acewwar n ineyrafen nnes *zi řeeskar* ġarqen di Řebħar n Telga.

14:21 Yac. 4:23; Izhd. 78:13; 106:9; 114:3

14:22 1 Kur. 10:1; Ebr. 11:29

14:28 Izhd. 78:53; 106:11

14:29 Izhd. 77:20

15:1 Izhd. 106:12

15:2 Izhd. 18:2; 118:14; Ica. 12:2

⁵ Aman yuğyen dřen i-ten.

Amecnaw azru hwan yar řağay.

⁶ A SIDI, afus afusi nnek ittwaæezs s jjehd,
afus afusi nnek, *a* SIDI, aqa irbez řædu.

⁷ S řemyaret n uçuği nnek t^etteħhid inni kik ittemeařan.

Mařa tessekded řħaduq *n weyđab* nnek, ad ten yecc amecnaw iyeğ.

⁸ S uşuđi n wenzaren nnek eurrçen waman,
ttwassbedden tseğya amecnaw aybar,
u aman yuğyen jemden di řwest n řebħar.

⁹ Inna řædu: ‘Ggur ad ten aredfey, ggur ad *ten* eduy,
ad bđiy řmur, řæmar inu ad zzaysen ijjiwen,
ad dd-jebdey ssif inu, afus inu ad ten ihellek.’

¹⁰ Teşuđed s nnefs nnek uca ideř i-ten řebħar.

Nitni hwan-dd amecnaw řexfif deg waman imyaren.

¹¹ A SIDI, man wen i iğan am Cek jar irebbiten?

Wi iğan am Cek, d wenni ittwasşeuğen di tqeddist,
amweqqar deg izřan n uşebbeħ d man wen itteğgen řæjayeb *am Cek*?

¹² Tesswizzded afus afusi nnek,
tşarđ i-ten temmurt.

¹³ Cek tgewwded řgens-a s tmexsiwt nnek icuwwaren, aqa tefdid *t*,
s jjehd nnek tnedhed *ten* yar Tzeddiyt Iqeddsen nnek.

¹⁴ Řegnus sřin *x uya* uca arjijen.

Teřteř tegg^wudi deg imezday n Filicit.

¹⁵ Řædenni imeqqranen n tqebbař n Idum ad tbehten,
uca inni yar teğa şşulťa di Mu’ab ad arjijen,
u marra imezday n Kenæan ad fesyen!

¹⁶ Ad xasen dd-tewđa řæurret d tigg^wudi.

S řemyaret n uyiř nnek ad sseyden amecnaw azru,
ař i ya izwa řgens nnek, *a* SIDI,
ař izwa řgens-a i tkesbed i yixef nnek.

¹⁷ Cek ad ten tnedhed uca ad ten tezzud x wedrar n řwart nnek,
amcan i teggid d Tazeddiyt nnek, *a* SIDI,
Zzawect Iqeddsen i iggin ifassen nnek, *a* Sidi inu.

¹⁸ SIDI ad iħkem i řebda qae!

15:5 Naħ. 9:11

15:6 Izhd. 118:15,16

15:8 Ica. 63:12,13; Ĥab. 3:10

15:10 Izhd. 74:13; 106:11

15:15 Aewd. 2:4

15:16 Aewd. 2:25; 11:25; Yac. 2:9

¹⁹ Minzi ayis n Firseun yudef ɣar řebħar s ikarruten nnes d imnayan nnes uca iqřeb xasen SIDI eawed aman n řebħar. *Maca* ayt n Israil žwan x řazay di řwest n řebħar.”

²⁰ U Maryam, tanabit, učmas n Harun, teksi ađun deg ufus nnes d marra timeřta ffyent đeffar nnes s ibendiren d ccđiħ s *nnubtat*.²¹ *Xenni* tarra-dd xasent Maryam: “Yennjent i SIDI, minzi aqa iřřeb s yijj n řeyřeb imyar! Inđar ayis ak-d wenni xas yenyin di řebħar.”

Deg webrid ɣar Mara d Ilim

²² *Xenni* Musa igga ad ifsi *řgens n* Israil iqıđan nsen inni iđan ɣar řebħar n Telga uca ruħen di řexřa n Cur, uyuren třata n wussan di řexřa břa ma ad afen aman. ²³ Uca iwđen ɣar Mara, *maca* war zemmaran ad swen aman n Mara, minzi tuya aten d imerzagen. S uya ggin as isem: ‘Mara’.²⁴ Innedqem řgens x Musa, inna: “Min i ya nsu?”²⁵ Netta iřaya i SIDI uca SIDI immeř as ijj n ukeccuđ uca inđar i-t daxeř deg waman uca dewřen waman d imiziden. Din i d as igga *i řgens* ict n tewşeyyet d ict n lfariđa u dinni i-ten iqeğeb. ²⁶ Inna: “Mařa tesřid mliħ i wawař n SIDI, AREBBI nnek, teggid min iđan nican di tiřřawin nnes, ad tesřed i řumarat nnes, ad teħđid marra tiweşša nnes, *xenni* Necc war d awem-dd ssekkiy řehřac i dd-ssekkey x Mişra, minzi Necc d SIDI, Amesgenfi nnek!”²⁷ *Řexdenni* iwđen ɣar Ilim, mani tuya teneac n řeunşarat n waman, d sebein n tcejjura n tini uca wtin iqıđan nsen dinni zzat i waman.

‘Mana’, ayrum zeg ujenna

16¹ Uca fesyen iqıđan, *uyuren* zi Ilim, u marra tamesmunt n ayt n Israil tiweđ ɣar řexřa n Sin i iđan jar Ilim d Sina. Tuya *man aya* deg wass xemmesřac n uyur wiss tnayen awarni řami dd-ffyen zi temmurt n Mişra..² Marra tamesmunt n ayt n Israil tennedqem zi Musa d Harun di řexřa. ³ Nnan asen ayt n Israil: “Mři nemmut s ufus n SIDI di temmurt n Mişra umi tuya neqqim ɣar řřbaşı n weysum, necca ayrum ařami i nejjiwen! Minzi kenniw tessuffyem aney-dd ɣar řexřa aya maħend ad tenyem marra agraw-a s řaz.”⁴ *Xenni* inna SIDI i Musa: “Xzar, ad jjeř ayrum ad xawem dd-iwđa zeg ujenna am wenzar. *Xenni* ad iffeř řgens, ad ksin min ħđajen i wass deg wass nni. *D man*

15:20 1 řm. 18:6

15:23 řxř. 33:8

15:24 ‘Innedqem’ - niy ‘ieekkes’.

16:1 řxř. 33:5-49

16:3 řxř. 11:4; 1 Kur. 10:10

aya ad yiři ħima ad ten qeġbey, ma gguren di *tyuri n* Ccariea inu, niy lla..⁵ Ad yiři deg wass wiss setta nitni ad sswejden min dd-iwyen ħar daxeř. Man aya ad yiři d tnayen n tseqqar x min ħa ssmunen kuř ass.”

⁶ *Řexdenni* inna Musa d Harun i marra ayt n Israil: “Yar uęecci ad tessnem belli SIDI i kenniw issuffyę zi temmurt n Miřra. ⁷ Yar řřbeġ ad tżarem aęuġi n SIDI, minzi aqa Netta isřa anedqem nwem x SIDI. Ma neccin, *min neena*, ħima kenniw ad xaney tenndeqem?” ⁸ Inna Musa: “Řami SIDI iwca awem aysum i macca deg uęecci u ayrum di tyawant di řřbeġ, aqa isřa SIDI anedqem nwem i zi xas tęttendeqmam. I neccin, *min neena*? Kenniw war ttendeqmem xaney, maca x SIDI.” ⁹ Inna Musa i Harun: “Ini i tmesmunt n ayt n Israil marra: ‘Reġġgem-dd ħar zzat i wudem n SIDI, minzi aqa isřa i unedqem nwem.’ ” ¹⁰ *Am* issiweř Harun ak-d tmesmunt n ayt n Israil marra, tuya xezzen ħar řexřa uca xzar, aęuġi n SIDI iđhar-dd deg useynu..

¹¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹² “Nec sřiy i unedqem n ayt n Israil. Siweř akidsen uca ini: ‘Jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit ad teccem aysum, ħar řřbeġ ad tejjinwem s weyrum uca ad tessnem belli Necc d SIDI, AREBBI nwem.’ ”

¹³ Yar uęecci uřyent i-dd tsekrin uca dřint řmargeġ n řeeskar u ħar řřbeġ tuya nnda inneđ-dd i řmargeġ.. ¹⁴ Řami dd-igeęeed nnda, aqa da, ict n řġajjet d tazdat am tequrt, d tazdat amecnaw nnda igarsen, *tęttwaf* x wudem n řexřa, x temmurt.. ¹⁵ Żrin tt ayt n Israil, nnan ijjen i wenneyni: “Manawya?”, minzi war ssinen min ięna. *Řexdenni* inna asen Musa: “Wa d ayrum nni d awem iwca SIDI ħima ad teccem.. ¹⁶ Wa d awař i *d awem* yumur SIDI: ‘Ejj ad iksi zzayes kuř ijj ełahřab min iđdaj, *řeqyas n* ijj n uęumir, *ęřaġar tnayen litru*, i *ijjen* bnađem. *Kuř* aryaz ad iksi ełahřab řqedd n iwdan i ħares deg uqıđun.’ ” ¹⁷ Uca ammu i ggin ayt n Israil. Yrun *zzayes*, *ijjen* ařas, *wenneyni* drus. ¹⁸ Weznen s *řeqyas n* uęumir. Wenni yrun ařas war ħares zzyada d wenni yrun drus, war d as ittxeřři ead. Kuř ijj iyru macca nnes ełahřab min iđdaj.. ¹⁹ Inna asen Musa: “Uřa d ijj ma ad zzayes yejj ař řřbeġ.” ²⁰ *Maca* nitni war sřin ca i Musa u ca n yeryazen xemmřen *ca* zzayes ař řřbeġ. *Xenni* udfen dayes ikeccawen uca ibda ad igg ccum. Uca iffugem xasen Musa ařas.

16:4 Izhd. 78:24; 105:40

16:7 ‘anedqem’ - niy ‘feekaset’.

16:10 Uf. 13:21

16:12 Yġ. 6:49,58

16:13 Řxř. 11:31; Izhd. 105:40

16:14 Řxř. 11:7; Naġ. 9:15; Izhd. 78:24; 105:40

16:15 Yġ. 6:31; 1 Kur. 10:3

16:16 ‘aęumir’ - (*řeqyas n*) yijj n ‘uęumir’ d taęeccart n yijj n ‘ifa’. Xzar Uf. 16:36

16:18 2 Kur. 8:15

²¹ Kuř ššbeḥ yrun tt, kuř ijj mečar ma izemmar ad icc netta, minzi mařa teḥma tfuct, tfessi.

²² Deg wass wiss setta yrun tnayen n tseqqar n weyrum, řeqyas n tnayen n iëumiren i kuř azeḡif. Uca usin-dd marra ineyraf n tmesmunt uca xebbaren Musa. ²³ Netta inna asen: “Wa iḡan muxas issiweř SIDI: ‘Tiwecca d ijj n wass n arraḡet, ijj n wass n ssebt d amqeddas i SIDI. Gg^wem min texsem ad tegg^wem, sseng^wem min texsem ad tesseng^wem uca marra min řa iqqimen, xemmřem t ař ššbeḥ.’ ” ²⁴ Nitni xemmřen t ař ššbeḥ am mammec ten yumur Musa uca war yarřud u war dayes tuři tkecca. ²⁵ Xenni inna Musa: “Ccem aya ass-a, minzi ass-a d ass n ssebt n SIDI. Ass-a war t t^ettifem deg iyyar. ²⁶ Setta n wussan ad teyrum, maca deg wass wiss sebea aqa-t d ssebt, war ittiři walu.” ²⁷ Deg wass wiss sebea imsar belli ffyen ca zi řgens maḡend ad yrun ca, maca war ufin walu. ²⁸ Inna SIDI i Musa: “Ař meřmi tugim ad teḡdam řumurat inu d izerfan inu? ²⁹ Xzarem, minzi SIDI iwca awem ass n ssebt, x uya iwca awem deg wass wiss setta ařrum i tnayen n wussan. Kuř ijj zaywem ad iqqim deg wemcan nnes! Deg wass wiss sebea war dd-itteffey uřa d ijj zeg wemcan nnes!” ³⁰ Uca yareyyeḡ řgens deg wass n ssebt.

³¹ Taddart n Israil třaya as ‘manna’. Tuřa-t d acemřar amecnaw zzariëet n řqeřbur uca aředdi nnes amecnaw tifđirin n tamment. ³² Xenni inna Musa: “Degga d awař i zi yumur SIDI: ‘Ccurem zzayes řeqyas n yijj n uëumir uca xemmeř i-t i marra jjiřat nwem i dd ya yasen, řima ad řaren ařrum min zi kenniw sseccey di řexřa, umi kenniw ssuffeyey zi temmurt n Miřra.’ ” ³³ Inna Musa i Harun: “Ksi ict n teqdiḡt uca ëemmar i-tt s yijj n uëumir n ‘manna’ uca egg i-tt zzat i wudem n SIDI řima ad t^ettwaxemmeř i marra jjiřat nwem.” ³⁴ Uca igga i-t Harun zzat i Cchadet řima ad t^ettwaxemmeř am mammec i d as yumur SIDI i Musa. ³⁵ Ammu i ccin ayt n Israil ‘manna’ arebein n isegg^wusa, ařami iwđen řar temmurt mani i řa raḡen ad zedyen. Ccin ‘manna’ ařami iwđen řar weymir n temmurt n Kenean. ³⁶ Ijj n uëumir d ëecra di teřart n ijj n ifa.

Massa d Mariba

17¹ Uca fesyen marra tamesmunt n ayt n Israil iqiđan nsen, uyuren zi řexřa n Sin, am mammec i d asen yumur SIDI uca wtin iqiđan nsen di Rafidim. War din tuři aman řima ad issu řgens. ² Xenni imcubbec řgens ak-d Musa, nitni nnan: “Ewc aney aman řima ad nsu!” Musa inna asen: “Mayemmi

16:31 řxř. 11:7

16:33 ëbr. 9:4

16:35 Jac. 5:12; Naḡ. 9:15

16:36 ‘ijj n uëumir’ - xzar UffuȲ 16:16. ‘ijj n ifa’ - eřayen 22 litru. Aqa-t d ijj n řeqyas n imendi d irden. Abatu uřa d ijj n řeqyas n 22 litru maca i waman d binu d zzeet. Aqa din inni qqaren belli ijj n ifa ktar zi 22 litru, ad tař 35 litru niř ktar. Ijj n ifa d ëecra di teřart n yijj n uhumir uca ahumir dayes 220 litru.

akidi temcubbucem? Mayemmi t'ettqeğabem SIDI?"³ Tuya řgens iffud aţtas yar waman uca nndeqmen zi Musa, nnan: "Ma yar d aney dd-tessgeeeded zi Mişra? Ma ħima ad ayi thellked necc s ufadi uřa d tarwa inu d řebhayem inu?"⁴ *Řexdenni* isyuyy Musa yar SIDI, inna: "Min i ya ggey ak-d řgens-a? Mýir cwayt uca ad ayi arejmen."⁵ Inna SIDI i Musa: "Ekk ztat i řgens uca ksi akidek ca zeg imyaren n Israil uca ksi eawed deg ufus nnek tayyarct nni zi tewtid iyzar uca ruh."⁶ Aqa ayi, Necc ad beddey din zzatek x teşdart yar Ĥurib, ad tewted taşdart, ad zzayes dd-ffyen waman uca ad issu řgens." Igga Musa amenni ztat i titřawin n imyaren n Israil."⁷ Uca iřaya isem n wemcan nni Massa d Mariba, minzi ayt n Israil mcubbccen *din* u minzi nitni qeğben SIDI, nnan: "Ma SIDI aqa-t řexxu di řwest nney niy lla?"

Amenyi ak-d Amalik

⁸ *Xenni* yusa-dd Eamaliq uca imney ak-d Israil di Rafidim.⁹ Inna Musa i Yacuwa: "Ejj aney ad nixřar iryazen uca ad neffey maħend ad nemney ak-d Eamaliq. Tiwecca ad iřiy sennej x tqiccat n tewrirt uca aemud n AREBBI ad yiři deg ufus inu."¹⁰ Igga Yacuwa am mammec d as inna Musa, imney ak-d Eamaliq, maca Musa d Harun d Ĥur uřyen yar tqiccat n tewrirt.¹¹ Uca imsar řami issgeeed Musa afus nnes, *xenni* tuya Israil tyeğeb, maca xmi ittejja afus nnes ad ihwa, *xenni* yeğben *ayt n* Eamaliq.¹² Ifassen n Musa dewřen deqřen. *Xenni* ksin ijj n wezru uca ggin t sadu Musa uca iqqim xas uca Harun d Ĥur sennden ifassen nnes, ijj zeg uyezdis-a, wenneyni zeg *uyezdis* nneyni. Ammu i iqqimen ifassen nnes geeeden ařmi teyři tfuct.¹³ Uca iyřeb Yacuwa x Eamaliq d řgens nnes s řeqdee n ssif."¹⁴ *Xenni* inna SIDI i Musa: "Ari aya deg ijj n wedlis ittwanřen i řidaret *dayes* uca egg i-t deg imejjan n Yacuwa, belli aqa Necc ad mħiy qae řidaret di Eamaliq sadu ujenna."¹⁵ Ibna Musa ijj n uealřar uca iřaya as s Yisem: "SIDI d taeęant inu!"¹⁶ Uca inna: "Afus tuya t x řearc n SIDI. SIDI ad yegg garra x Eamaliq zi jjiř yar jjiř."

Arzef n Yitrun

18¹ Isřa Yitrun, akehhan n Midyan, ađeggwař n Musa, marra min igga AREBBI ak-d Musa u ak-d řgens nnes Israil: aqa issuffey-dd SIDI Israil zi Mişra.² Itřef Yitrun, ađeggwař n Musa, řaffura, tamýart n Musa, awarni řami

17:2 Řxř. 20:3,4

17:5 Uf. 7:20

17:6 Řxř. 20:9; Izhd. 78:15; 114:8; 1 Kur. 10:4

17:8 Aewd. 25:17,18

17:13 's řeqdee' - s Teibranit 's uqemmm'.

17:14 Řxř. 24:20; Aewd. 25:17,18,19; 1 řm. 15:2,3

17:16 1 řm. 15:2

18:1 Uf. 2:16; 3:1

tt issekk wanita *ad dd-tedweř*, ³ *jmie* ak-d tnayen n iħenjiren nnes, iġjen qqaren as Jarcum, minzi tuġa inna: “Tuġa ayi d abarrani di temmurt d tabarranect!”⁴ u wenneyni qqaren as Alicazir, *minzi tuġa inna*: “AREBBI n baba iċawen ayi uca issenjem ayi zi ssif n Firċun.”⁵ Yitrun aġegg^wař n Musa, ak-d iħenjiren nnes d tmeġġut nnes, iwġden ġar Musa di řexřa, ġar mani iwta iġiġan nnes, ġar wedrar n AREBBI ⁶ uca netta iġja ad inin i Musa: “Nec, aġegg^wař nnek Yitrun, usiy-dd ġarek s temġart nnek d tnayen n iħenjiren nnes akides.”⁷ *Xenni* iffey Musa ad iřqa aġegg^wař nnes, yuġdar uca issudem i-t. Iġjen isseqsa wenneyni x umeddur nnes uca udfen ġar uġiġun.⁸ Musa iħaja i uġegg^wař nnes marra min iġga SIDI ak-d Firċun u ak-d Imiřriyyen di ħġweċ n Israil u x marra tamara tinni xasen ikkin deg webriġ d mammec ten ifekk SIDI.⁹ Ifarħ Yitrun zi marra řxir nni iġga SIDI i Israil, umi t ifekk zeg ufus n Imiřriyyen.¹⁰ Inna Yitrun: “Ad ittwabarek SIDI d wenni kenniw ifekken zeg ufus n Imiřriyyen u zeg ufus n Firċun, d wenni ifekken řgens zeg ufus n Imiřriyyen!”¹¹ Řexxu ssney belli SIDI imġar aħħas x marra irebbiten, aġa di tmesřact nni dessaren xasen.”¹² *Xenni* iksi Yitrun, aġegg^wař n Musa, taġarřt n wecmaġ d tiġarřa i AREBBI uca yusa-dd Harun *jmie* ak-d marra imġaren n ayt n Israil maħend ad yecc aġrum *jmie* ak-d uġegg^wař n Musa zzat i wudem n AREBBI.

¹³ Tiwecca nnes imsar belli Musa iġqim maħend ad iħkem řgens. Tuġa řgens ibedd zzat i Musa zi řřbeħ *zic* ař ġiřet.¹⁴ Izra uġegg^wař n Musa marra min itteġg i řgens, inna: “Manawaya i tegġid cek i řgens? Mayemmi t^ettiyimid cek weħħdek u marra řgens ibedd zzatek zi řřbeħ *zic* ař ġiřet?”¹⁵ Yarra-dd Musa x uġegg^wař nnes: “Minzi řgens ittass-dd ġari ħima ad ittar *ccwar* n AREBBI.¹⁶ X minni ġarsen t^ettiři ca n tmesřact, ttassen-dd ġari *s man aya* uca nec ad carreeġ ġar iġj d wenneyni, ssecaney asen tiweřřa d izerfan n AREBBI.”¹⁷ *Řexdenni* inna as uġegg^wař n Musa: “Min tegġid war iġi ca mliħ.¹⁸ Ammu ġgur ad taħřed aħħas, cek d řgens-a i kik iġan, minzi man aya idqeř xak aħħas, war d as tzemmed ad t tegged weħħdek.¹⁹ Seř řexxu i wawař inu, nec ad cek neřřey uca AREBBI ad kik yiři. Iři cek d aweřřay x řgens zzat i AREBBI uca qeddem ddeawi zzat i AREBBI.²⁰ Scen asen tiweřřa d izerfan uca scen asen abriġ i ten ittweřřan ad uyuren u řxedmet i d asen ittweřřan ad tt ġgen.²¹ Eawed xzar cek ad tarzud ġar marra řgens x iryazen ižeċamen inni itteġg^weden AREBBI, iryazen iřġiqen, inni icarrhen tarezzut x arbeħ. Egg i-ten d imeqqrannen x wařef, d imeqqrannen x mya, d imeqqrannen x xemsin d imeqqrannen x eċra.²² Eġj i-ten ad carreen ġar řgens řebda. Eġj i-ten ad qeddmen marra ddeawi iwċaren zzatek, *maca* marra ddeawi timezġanin ad xasent carreen s yixef nsen. Egg i-tt tefsus x yixef nnek uca eġj i-ten ad tt arbun akidek.²³ Mařa tegġid aya, u AREBBI i cek yumuren,

18:3 Uf. 2:22

18:11 Uf. 1:10,16,22; 5:7; 14:18

tzemmed ad teqqimed tbedded uca marra řgens-a ad yaweḍ eawed di řehna ħar wemcan i d asen ittwagg.”

²⁴ Isřa Musa ħar wawař n uḍegg^wař nnes, igga marra min *d as* inna. ²⁵ Ixḍar Musa iryazen izeeēamen zi marra Israil uca igga i-ten d izeġifen x řgens: imeqqranen x wařef, imeqqranen x mya, imeqqranen x xemsin d imeqqranen x eēcra. ²⁶ Uca nitni tuġa ttcarrēen řgens řebda uca ddeawi iwaren qedmen ten ħar Musa, *maca* marra ddeawi timezyanin carrēen tent s yixef nsen.

²⁷ Iqebbeḍ Musa aḍegg^wař nnes uca ieqeb netta ħar temmurt nnes.

SIDI x wedrar n Sina

19¹ Deg uyur wiss třata awarni i wuffuy n ayt n Israil zi temmurt n Miřra, deg wass nni nnit, iwḍen-dd ħar řexřa n Sina. ² Aqa fesyen iqiḍan nsen, *uyuren* zi Rafidim uca iwḍen ħar řexřa n Sina uca wtin iqiḍan nsen di řexřa. Iwta Israil iqiḍan nnes qibač i wedrar. ³ Yuři Musa ħar AREBBI uca iřaġa as-dd SIDI zeg wedrar, inna as: “Ammu i ġa tessiwřed ak-d taddart n Yaequb u *ammu i* ġa tinid i ayt n Israil: ⁴ ‘Kenniw tezřim min ggiġ ak-d Imiřriyyen u *mammec* kenniw ksiġ x wafriwen n ugider uca iwyey-dd kenniw ġari. ⁵ *Xenni* řexxu, mařa tesřim mliġ ħar wawař inu u teḥḍam řeahd inu, ad ġari tiřim kenniw tiřam x marra řegnus, minzi marra tammurt aqa-tt inu. ⁶ Kenniw ad ayi tiřim d ict n tgeldit n ikehhanen d ijj n řgens amqeddas.’ Ina d awařen nni d ac ittxeřřan ad ten tinid i ayt n Israil.’ ”

⁷ Ihwa-dd Musa uca iřaġa-dd x imġaren n řgens uca ibarreġ asen marra awařen-a i d as yumur SIDI. ⁸ Uca yarra-dd marra řgens, nitni nnan: “Marra min issiweř SIDI, ad t negg!” Uca issiweḍ Musa awařen n řgens eawed i SIDI.

⁹ Inna SIDI i Musa: “Xzar, Necc ad ġarek dd-aseġ deg ijj n useynu d abarcen, ħima ad iseř řgens xmi Necc kik i ġa ssiwřey uca eawed ad zzayek amnen i řebda.” *Minzi* Musa ixebbar awařen n SIDI i řgens. ¹⁰ SIDI inna i Musa: “Ruġ ħar řgens uca sqeddes i-ten ass-a d tiwecca, eji i-ten ad ssirden arruḍ nsen ¹¹ uca ad iřin wejden i wass wiss třata, minzi deg wass wiss třata ad dd-ihwa SIDI ħar wedrar n Sina zzat i tiřawin n marra řgens. ¹² Egg iymiren i řgens zi kuř amcan, ini: “Yarwem, war tiřyem ħar wedrar niġ ad tḥadam třarf nnes. Man wen ma i ġa iḥadan adrar, ad ittwaney nican. ¹³ War t itthiḍi *ħed s* ufus, minzi *xenni* ad ittwarjem niġ ad ittwawwet nican *s fritcat* min ma iēna, řebhimet

18:24 Aewd. 1:9

19:3 Řex. 7:38

19:4 ‘agider’ - niġ ‘asiwan’.

19:4 Aewd. 29:1; 32:11

19:5 Aewd. 7:6; 10:14,15; 14:2; 26:18; Izhd. 135:4; Ica. 41:8; Tit. 2:14

19:6 1 Bř. 2:9

19:8 Uf. 24:3

19:12 Ebr. 12:18

niy d bnađem, war ittyimi iddar. Mařa ad din yiři ijj n uşuđi *s řbuq* d azirar, zemmaren ad ařyen adrar.”

¹⁴ *Xenni* ihwa-dd Musa zeg wedrar řar řgens, issqeddes řgens uca ssirden arruđ nsen. ¹⁵ Inna i řgens: “Iřim ttwejdem i wass wiss třata, war dd-ttqarrabem řar temřart.” ¹⁶ Di řşbeř n wass wiss třata usin-dd wajjajen d wassamen, uca yarsa useynu ideqřen x wedrar, u řřess *n uşuđi* deg uyicc n icarri s jjehd ařřas. Marra řgens di řmargeř n řęeskar yarjij *zzayes*. ¹⁷ Musa indeh řgens zi řmargeř n řęeskar mařend ad iřqa AREBBI uca bedden nitni swadday i wedrar. ¹⁸ Marra adrar n Sina idexxen, minzi SIDI tuřa ihwa-dd xas di tmessi. Ddexxan nnes yuři-dd amecnaw ddexxan n ufarran uca marra adrar inhezz ařřas. ¹⁹ Am iqqim uşuđi deg uyicc n icarri břa aseřdi u s jjehd *ařřas*, issiweř Musa uca yarra-dd xas AREBBI s yijj n řřess *ijhed*. ²⁰ Uca ihwa-dd SIDI x wedrar n Sina, x tqiccet n wedrar uca iřařa SIDI i Musa řar tqiccet n wedrar. *Xenni* igęęęed Musa. ²¹ Inna SIDI i Musa: “Hwa-dd, eřem i řgens mařend war ttcuqin di SIDI mařend ad t řaren uca *xenni* balak ad ttwahellken ařřas zřaysen. ²² Ejj eawed ikehhanen inni i dd řa iqarrben řar SIDI ad qeddsen ixef nsen, řima SIDI war xasen iseęęar ca.” ²³ Inna Musa i SIDI: “Řgens war izemmar ad igęęęed adrar n Sina, minzi Cek tęeřmed aney tennid: ‘Egg iymiren x wedrar uca ssqeddes i-t.’” ²⁴ Inna as SIDI: “Ruř, hwa! Ad tgeęęded cek d Harun akidek, *maca* ikehhanen d řgens war zemmaren ad cuqřen řima ad geęęeden řar SIDI, řima Netta war xasen iseęęar ca.” ²⁵ *Řexdenni* ihwa-dd Musa řar řgens uca inna asen *marra* aya.

Ėecra n tweşřa

20¹ Issiweř AREBBI marra awařen-a, inna:
² “Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni cek dd-issuffřen zi temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuři..

³ War řarek ttiřin irebbiten nneřni zzat i wudem inu. ⁴ War ttegg i yixef nnek řexyař ineqcen niy ca n řřařjet tarwes di min *iřan* sennej deg ujenna niy di ca *da* swadday i temmurt niy di ca deg waman *i iřan* sadu temmurt. ⁵ War ggur ad asen tađared uřa ad xasen tsexxared, minzi Necc, SIDI, AREBBI nnek, d ijj n Arebbi ittassen, wenni dd-yarezfen řmuęřiyyet n ibabaten di tarwa ař *jjir* wiss třata d wiss arebea n yinni d ayi icarrhen, ⁶ d wenni isscanan tamexsiwt nnes icewwaren i řuřuf n yinni d ayi ittessen u řęęřan řumurat inu.

⁷ War neřęeq s Yisem n SIDI, AREBBI nnek, di řbařeř, minzi war ittbarri SIDI i

19:15 1 řm. 21:4; 1 Kur. 7:5

19:16 Ėbr. 12:18

19:17 Aewd. 4:10,11

19:18 Řqd. 5:4; Izhd. 68:9; 114:4; řab. 3:10

20:2 Uf. 13:3; Aewd. 5:6; Izhd. 81:11

20:4 Lawi 26:1; Izhd. 97:7

wenni i ya inetqen s Yisem nnes di řbateř..

⁸Idar ass n ssebt ħima ad t tessqeddsed.. ⁹Setta n wussan i ya txedmed, ad tegged marra řxedmet nnek.. ¹⁰Ass wiss sebċa d wass n ssebt n SIDI, AREBBI nnek. War *dayes* ttegg uřa d ict n řxedmet, cek lla, uřa d mmic lla, niř d yeřic, uřa d ismey nnek, niř tayya nnek, uřa d řebhimet nnek, niř abarrani wenni akidek iřan daxeř i tewwura nnek. ¹¹Minzi di setta n wussan igga SIDI ajenna d temmurt, řebĥar d marra min dayes uca yareyyeĥ deg wass wiss sebċa. S uyenni ibarek SIDI ass n ssebt uca issqeddes i-t..

¹²Weqqar babac d yemmac, maĥend ussan *n tudart* nnek *zemmaren* ad zzuggarten di temmurt i d ac ya yewc SIDI, AREBBI nnek..

¹³War neqq..

¹⁴War zenna..

¹⁵War ttacar.

¹⁶War cehhed s ixarriqen didd i umqarreb nnek.

¹⁷War smeřray taddart n umqarreb nnek, war smeřray di tamřart n umqarreb nnek, niř deg yismey nnes, niř di tayya nnes, niř deg ufunas nnes, niř deg weyyuř nnes uřa deg ict n řĥajjet i iřan n umqarreb nnek..”

¹⁸Marra řgens izra *u isřa* i wajjajen d wassamen d ddriz n uřuđi deg uyicc n icarri d wedrar idduxxunen. *Umi* izra řgens man aya, *xenni* arjijen uca beċċeden *nitni* yar řagg^waj. ¹⁹Nnan i Musa: “Siweř cek akidney uca ad nseř. *Maca* ittxeřša AREBBI war kidney issiwiř ħima war nettmetti!” ²⁰Inna Musa i řgens: “War tegg^wedem ca, aqa yusa-dd AREBBI ħima ad kenniw iqeġeb u ħima ad zzayes tegg^wedem maĥend war txeřřim ca.” ²¹Ibedd řgens zi řagg^waj, maca Musa iqarreb-dd yar useynu ibbumbsen mani *tuya* AREBBI..

Tiyarša d uealřar i SIDI

²²Inna SIDI i Musa: “Ammu ittxeřša ad tinid i ayt n Israil: ‘Kenniw teřrim belli ssiwřey-dd akidwem zeg uřenna. ²³War tteggem kidi irebbiten n nnuqart uřa war tteggem irebbiten n wureř i yixef nwem. ²⁴Egg ayi ijj n uealřar s ucař, qeddem xas tiyarša nnek n wecmađ d tiyarša nnek n řehna, uři nnek d ifunasen d tfunasin nnek. Di kuř amcan mani i ya ggey řidaret n Yisem inu, ad ĥarek dd-aseř uca ad ac barkey.. ²⁵Mařa teggid ayi ijj n uealřar n izra, war t

20:7 Lawi 9:12; Mt. 5:33

20:8 Ĥiz. 20:12

20:9 Uf. 23:12; 34:21; Lk. 13:14

20:11 Amz. 2:2

20:12 Mt. 15:4; Afa. 6:2

20:13 Mt. 5:21

20:14 Mt. 5:27

20:17 Rum. 7:7

20:19 Aċwd. 5:25; Ebr. 12:19

20:21 Uf. 19:17; Ebr. 12:18

20:24 Uf. 27:1; 38:1

tbennid s tšudar ittwassuydan, minzi mařa teddzed s imeydi nnek, *iři* ad t te sseıřted.²⁶ War ttgıeıd řar uelřar inu s yıj n ddruj, řima war ittbın usedři nnek.”

Tiweřša zi jjihet n isemyan

21¹“Tina *iřan* d lfarayıř tinni d asen i řa tessiwıd. ²Mařa tesyid ismey d Acibrani, *xenni* netta ad ac isexxar setta n isegg^wusa, maca deg *usegg^was* wiss seba ad iffeř d ařurri bařeř.³ Mařa yudeř weřędes, weřędes i řa iffeř, mařa řares tamřart, ad iffeř netta d temřart nnes. ⁴Mařa sidis iwca as tamřart uca nettat teřja as-dd iřenjiren d řenjin, *xenni* tamřart d tarwa nnes ad iřin n sidis, u gğur xenni netta ad iffeř *s iman nnes*. ⁵*Maca* mařa ismey inna nican: ‘Necx xsey sidi inu d temřart inu d tarwa inu, war xsey ad ffey d ařurri’, ⁶*řexdenni* sidis ad t issbedd zzat i AREBBI. Ad t yawi řar tewwart niř řar řařewt *řar uyeřdis n tewwart* uca sidis ad as issnuqeb ameřjun nnes s yict n tsineft uca netta ad ac isexxar i řebda.

⁷Mařa řed izzenz yeęis d tayya, war gğur ad teffeř am muxas tteffyen isemyan. ⁸Mařa war d teřib i tiřřawin n sidis u netta tuřa ixedb i-tt, ad tt yeřj ad t^ettwafdi. War izemmar ad tt izzenz i yıj n řgens n barra minzi netta iřdar zzayes *s min igga*. ⁹Mařa ixedb i-tt i mmis, ad kides yegg elahřab azerf i ittweřša tiřenjin. ¹⁰Mařa iki *tamřart* nneřni i yixef nnes, war ineqeř *řeuč n* weysum nnes, niř arruđ nnes, niř řeacart nnes. ¹¹Mařa netta war d ac iggi řřata-ya, *xenni* nettat ad teffeř bařeř, břa řexrař.

Tiweřša zi jjihet n tudart n umřarrab

¹²Wenni i řa iwten řed ař řa immet, ad t nřen nican. ¹³Mařa war t iggi neemada, *maca* AREBBI igga as-dd deg ufus nnes, *řexdenni* Necx ad ac ssecney amcan mani izemmar i řa yarweř. ¹⁴*Maca* mařa řed iedda x wajjar nnes uca inřa i-t s řeydaret, *xenni* ad t teksid řar uelřar inu mařend ad t nřen.

¹⁵Wenni iwtin babas niř yemmas, ad ittwaney nican.

¹⁶Wenni yucaren bnađem uca izzenz i-t, niř ittwaf *ead* řares, ad ittwaney nican.

¹⁷Wenni i řa ineřen babas niř yemmas, ad ittwaney nican.

¹⁸Mařa iryazen mcubbcen uca ijen iwta wenneřni s weřru niř s řpunıyyet, uca wanita war immut, *maca* iwđa di tassut, ¹⁹*xenni*, mařa wanita ikkar eawed

20:25 Aewd. 27:5; Jac. 8:30,31

21:2 Aewd. 15:12; Irm. 34:14

21:5 Aewd. 15:16

21:12 Lawi 24:17

21:15 Mt. 15:4

21:17 Lawi 20:9; Awřn. 20:20; Mt. 15:4; Mk. 7:10

uca yuyur ƣar barra x teyyarct, ad yiři wenni t iwtn d amezdag. Ad as ixegęş mƣir min yareyyeĥ uca ad t yejj ad iggenfa mliĥ.

²⁰ Mařa ĥed iwta ismey nnes niƣ tayya nnes s uzeĝađ uca immut sadu ufus nnes, *xenni* ittxeřsa ad as yaƣ x tesƣart nnes nican.

²¹ Maca mařa iqqm ibedd ijj niƣ tnayen n wussan, war d as yuƣi tasyart, minzi netta d *tmenyat n* nnuqart nnes i yeĝa.

²² Mařa iryazen mmenyen uca wtn ict n temƣart s ddeyset uca iwđa as-dd ueddis nnes, maca war iĝi ca d ayezzim, *xenni* netta ad ixegęş nican ijj n multa eĥařsab min d as ƣa ittar weryaz n temƣart uca ad tt iwc i řquđat. ²³ Mařa imsar *maca* ca n uyezzim d aeefan, *řxdenni* ad tewced tudart s tudart, ²⁴ tiřt s tiřt, tiymest s teymest, afus s ufus, ađar s uđar, ²⁵ acmađ s wecmađ, ayezzim s uyezzim, ticti s tecti.

²⁶ Mařa ĥed irqef tiřt n ismey nnes niƣ tiřt n tayya nnes, iđeyyeĕ i-tt, *xenni* ad t yejj ad yuyur amenni zi ssibbet n tiřt nnes. ²⁷ Mařa s tecti ittekkes tiymest n ismey nnes, niƣ tiymest n tayya nnes, *xenni* ad as yejj ad yuyur amenni zi ssibbet n teymest nnes.

²⁸ Mařa afunas ibarrez aryaz niƣ tamƣart, u wanita immut, *xenni* afunas ad t arjmen u aysum nnes war zzayes tt^etten. Bab n ufunas ad yiři d afurri. ²⁹ *Maca* mařa afunas tuƣa d abarrez iđennađ d fariđennađ uca bab nnes tuƣa issen uca war t iĥđi uca inƣa aryaz niƣ tamƣart, *xenni* afunas ad t arjmen uca eawed bab nnes ad t nƣen. ³⁰ Mařa ggin xas ttaman n weřřaĥ, *řxdenni* ad iwc marra min xas ggin d ttaman n ufekki i tudart nnes, ³¹ niƣ mařa *afunas* ibarrez aĥenjir niƣ taĥenjirt, ad as ggen eĥařsab lfariđa aya. ³² Mařa afunas ibarrez ismey niƣ tayya, ad wcn tratin ciqlu n nnuqart i sidis, uca afunas ad t arjmen.

³³ Mařa ĥed yarzem anu niƣ mařa ĥed iƣza anu uca war t idři, uca iwđa dayes ufunas niƣ ayyuř, ³⁴ *xenni* bab n wanu ad ixegęş. Ad yarr nnuqart i bab nnes uca *řebhimet* immuten ad tiři nnes.

³⁵ Mařa afunas iyzem afunas n wajjar nnes ařami immut, *řxdenni* ad zzenzen afunas iddaren, ad bđan tmenyat-a *jar asen* uca ad bđan eawed *afunas* amettin.

³⁶ *Maca mařa* issen belli afunas ibarrez iđennađ d fariđennađ, uca bab nnes war t iĥđi, ad ixegęş afunas s ufunas u *afunas* amettin ad yiři nnes. ³⁷ Mařa ĥed yucar afunas niƣ ijjen zeg wuĝi uca iƣarř as niƣ izzenz i-t, *xenni* ad ixegęş xemsa n ifunasen x yijj n ufunas u arebea n wuĝi x yijjen zeg wuĝi.”

21:22 ‘řquđat’ - niƣ ‘imezurfa’, aqa-ten d iwdan nni yar iĝa tussna n izerfan (*ccarica*) uca sřin i ddeawi n iwdan maĥend ad xasen ĥekkmen.

21:24 Lawi 24:20; Aewd. 19:21; Mt. 5:38

21:28 Amz. 9:5

21:30 ‘tudart’ - s Teibranit ‘řeemar’.

21:37 2 řm. 12:6

Tiweṣṣa zi jjiḥet n wagṛa n umqarreb

22¹“Maṛa ittwaḥ uceffar *ead* am ittacar, uca iwta i-t uca immut, war xas *ttiṛin* idammen *deg ufus nnes*.² Maṛa tenqar-dd xas tfuct, *ad* xas *iṛin* idammen *deg ufus nnes*. Ad as ixegheṣ uceffar marra. Maṛa war ḡares ca, ad immenz di ssibbet n tucceffra nnes.³ Maṛa t^ettwaḥ tucceffart teddar deg ufus nnes, d ufunas *tuya-t* niḡ d ayyuṛ niḡ d ijj zeg wuḡi, ittweṣṣa as ad ixegheṣ tnayen n tseqqar.

⁴Maṛa ḥed ijja ad ihda iyyar niḡ amarjuε n uḍiṛ uca yarwes taḥimart nnes dayes uca ad asen idṛeq ad hdan di temmurt n wenneyni, *xenni* ad *tt* ixegheṣ zi ṛemxeyyer n yeyyar nnes u zi ṛemxeyyer n umarjuε n uḍiṛ nnes.

⁵Maṛa teffey-dd tmessi uca teṛqef asennan uca tecca tiqebbiḍin *n imendi* niḡ imendi ibedden niḡ iyyar, *xenni* wenni iqqden timessi ad ixegheṣ marra min ittwacemḍen.

⁶Maṛa ḥed iḥḍa i wajjar nnes nnuqart niḡ ṛeqcuε u man aya ittwacar as zi taddart n weryaz *nni*, *xenni* aceffar, maṛa ufin t, ggur ad ixegheṣ tnayen n tseqqar.⁷ Maṛa war ittwiḥ uceffar, *ṛexdenni* ad ssqarrben bab n taddart ḡar AREBBI *maḥend ad ssnen* ma *war* isswiḡzeḍ ufus nnes ḡar wagṛa n wajjar nnes.

⁸Di kuṛ tanfuč zi jjiḥet n ufunas niḡ n weḡyuṛ niḡ ijjzen zeg wuḡi niḡ n warruḍ niḡ n min iweddaren i zzayes inna *ḥed*: ‘Aqa-t d wal’, ad dd-tas tmesṛact i iḡan jar asen s tnayen zzat i AREBBI uca wenni xas ḡa iḥkem AREBBI, ad ixegheṣ i wajjar nnes tnayen n tseqqar.

⁹Maṛa ḥed iwca i wajjar nnes ayyuṛ niḡ afunas niḡ ijj zeg wuḡi, niḡ mammec ma tegga ṛebhimet, ḥima ad t iḥḍa uca immut niḡ yarrez niḡ ucaren t, am war izri ḥed,¹⁰ *xenni* ad tiṛi tjaḡit ḡar SIDI jar asen belli war isswiḡzeḍ afus nnes ḡar wagṛa n wajjar nnes. Bab nnes ad iqbeṛ *tjaḡit nnes* uca ad taf nhṛa ma wenneyni ad *t* ittweḡeṣ.¹¹ *Maca* maṛa ucaren t nican zi ḡares, *di lḡala-ya* ad ixegheṣ i bab nnes.¹² Maṛa tban t^ettwamezzeq nican, ggur ad t yawi i cchadet uca war ggur ad ittweḡeṣ min ittwamezzqen.

¹³Maṛa ḥed yarḍer ca x wajjar nnes uca tarrez niḡ temmut di ṛḡayeb n bab nnes, ittweṣṣa as ad tt ixegheṣ marra.¹⁴ *Maca* maṛa bab nnes tuya iḥḍar, ad taf nhṛa ma ad tt ixegheṣ. Maṛa tuya icra tt *xas*, ad yawi ṛexṛaṣ nnes.

Tiweṣṣa zi jjiḥet n usefsad n arruḥ d arrimet

¹⁵Uca maṛa immarḍen ḥed x ca n teezaṛect tuya war tt ixḍib ḥed ead uca iṛṛeṣ akides, ittweṣṣa as ad as iwc ṣṣadaq imun *maḥend* ad tt yawi d tamḡart.

¹⁶Maṛa babas war ixs ad as tt iwc, *waxxa amenni* ad *as* iwzen ṣṣadaq n teezuray s nnuqart.

¹⁷War ttejji taseḥḥart ad teddar.

¹⁸ Man wen ma iṭṭṣen ak-d ijj n řmař, ad t nyen nican..

¹⁹ Wenni i ya iwehhen ca n tyařt i *yiji n* arebbi, u maci i SIDI waha, ittxeřša ad ittwařarrem i *utehři*,

Tiweřša zi jjihet n inni iđeefen

²⁰ War ddeęet abarrani u war xas ttzeyyarem, minzi tuya uřa d kenniw d ibarraniyyen di temmurt n Miřra..

²¹ War ssehřqaram ca ict n tajjač niy ijj n uyujirř. ²² Mařa tiwđed ad t tessehřqared aṭtas uca netta isyuyy-dd yari, aqa Necc s uyiř ad sřey i tyuyyit nnes. ²³ Ad yarey weyđab inu uca Necc ad kenniw nyey s ssif, timeṭṭa nwem ad dewřent d tijař d tarrawt nwem d iyujiren.

²⁴ Mařa taredřed nnuqart i řgens inu, i umezřuđ i *din* yarek, *xenni* war ttegged akides amecnaw bab n umarwas niy ad xas tegged arriba..

²⁵ Mařa teksid arruđ n wajjar nnek d ađman, arr as t qbeř ma ad teyři tfuct..

²⁶ Minzi war yares myir aheęef wanita, aqa-t d arruđ x teřmect nnes. Min di i ya iṭṭes *xenni*? Xmi yari dd ya isyuyy, řexdenni ad as sřey, minzi Necc aqa d ařnin!

Tiweřša zi jjihet n uweqqar i Arebbi

²⁷ War ttceqqef di AREBBI u war tekk^war amgewwed n řgens nnek..

²⁸ War sęeṭṭařa taccuret *n tmeyra* nnek niy ařray *n teysart* nnek. Ad ayi tewced *uřa* d amenzu n iřenjiren nnek.. ²⁹ Ammu i ya tegged *eawed* s ifunasen nnek d wuęi nnek. Sebęa n wussan ad iřin ak-d yemmatsen uca yar wass wiss tmenya ad ayi ten tewced..

³⁰ Ad ayi tiřim d imqeddasen u war tt^ettem aysum i ittwarezzqen di řexřa. Ad t tendarem i yiřan.” –

Tiweřša zi jjihet n mammec i ya nemřurruf ak-d umqarreb

23¹ “War ssuffuy řexbar n ixarriqen. War ttic afus nnek i uęeffan mařend ad tiřid d acehhad n ddeę.

² War areddef azen ameqqran di řyar u war dd-ttarri di ddeęwet ař ya

22:18 Lawi 18:23; 20:15

22:19 Aęwd. 17:2,3,4,5

22:20 Lawi 19:34

22:21 Zak. 7:10

22:24 Lawi 25:36,37; Aęwd. 23:18,19; Izhd. 15:5; Awřn. 28:8; řiz. 18:8

22:25 Aęwd. 24:12,13

22:27 Uf. 21:6,8; Řex. 23:3,4,5

22:28 Uf. 13:2,12

22:29 Uf. 23:19; Lawi 22:27; řiz. 44:30

22:30 ‘imqeddasen’ - s Teibranit ‘iwdan imqeddasen’ niy ‘iryazen imqeddasen’.

22:30 Lawi 22:8; řiz. 44:31

tmeyyřed *tegg^wejed x řheqq* awarni i wařtas, u ad tfaryed *řheqq*.

³ Di ddeewet war ttriĥ ca ak-d řmeskin..

⁴ Mařa teřqid afunas niŸ ayyuř iweddar n řeedu nnek, ittxeřsa ad as t tarred ni can.. ⁵ Mařa težrid ayyuř n wenni tcarhed iwđa s ddqeř nnes, ittxeřsa cek war t tejjid i netta waha, *maca* cek d netta jmię ad tfekkem *ayyuř*..

⁶ War sfarray tasyart n umezřuđ i *din* ħarek di ddeewet nnes..

⁷ Beęeed x tmesřact iyeccen. War neqq afurri niŸ amsegged, minzi Necc war ttbarriŸ aęeffan. ⁸ War kessi tarzeft, minzi tarzeft tessdaryax tiřawin yarezmen u tessfarray awařen n imseggden..

⁹ War tzeyyarem x ubarrani. Aqa kenniw tessnem nnefs n ubarrani, minzi tuŸa kenniw d ibarraniyyen di temmurt n Miřra..

¹⁰ Setta n isegg^wusa ad tzareed tammurt nnek uca ad tessmuned řyięet nnes.

¹¹ Deg *usegg^was* wiss sebea ad tt tejjed ad tareyyĥed uca ad as tarxud, ĥima ad *zzayes* ccen imezřađ n řgens nnek uca min ħa jjen nitni ad *zzayes* ccen řmař n řexřa. Ammu i ħa tegged eawed s umarjue n uđiř nnek d zзитun nnek..

¹² Di setta n wussan ad tegged řxedmet nnek u deg wass wiss sebea ad tareyyĥed, maĥend ad yareyyeĥ ufunas nnek d weyyuř nnek u ad yarr nnefs mmis n tesmeŸt nnek d ubarrani..

Tiweřsa zi jjiĥet n uweqqar i Sidi Arebbi

¹³ Di marra min d awem nniŸ, ĥđam t. War ttidarem isem n irebbiten nneyni. War ggur ad ittweiseř *isem nnes* zeg uqemmmum nnek..

¹⁴ Třata n twařawin deg usegg^wass ad ayi tęeŸydem Řeid. ¹⁵ Řeid n Weyrum břa Antun ad t teĥđam. Sebea n wussan ad tecced ayrum břa antun, am mammec kenniw umureŸ Necc, di řweqt ittwaggen deg uyur Abib, minzi dayes i ddteffŸed zi Miřra. War dd-tusim *s ifassen* ixwan zżat i wudem inu. ¹⁶ *Ĥđam eawed* Řeid n Tmeyra, *Řeid n* Tmenzut n řxedmet nnek i tzareed deg iyyar, u Řeid n Usmuni *n řřabet* deg uneggar n usegg^was, xmi i ħa tessmuned *řyięet n* řxedmet nnek zeg iyyar. ¹⁷ Třata n twařawin deg usegg^was ad đĥaren marra iryazen *n řgens* nnek zżat i wudem n Sidi, SIDI.

¹⁸ War ttqeddam idammen n tyarřt inu ak-d min ixemmaren, u tadunt n *tyarřt n* řeid inu war ttnusi ĝiřet *tekmęř* ař řřbeĥ.

23:3 Lawi 19:15

23:4 Aewd. 22: 1,2; Lk. 6:27; Fil. 2:4

23:5 Aewd. 22:4

23:6 Aewd. 27:19

23:8 Aewd. 16:19; 1 řm. 8:3; Awřn. 19:6; Amb. 7:7

23:9 Uf. 22:21; Lawi 19:33; Aewd. 24:17

23:11 Lawi 25: 4,5

23:12 Uf. 20:8; 31:13-17.

23:13 Řxř. 32:38; Yac. 23:7; Izhd. 16:4; Ĥuc. 2:19; Zak. 13:2

23:15 Uf. 12:14,15; 13:3; 34:20; Aewd. 16:16

¹⁹Tamezwarut n tmenzut zeg wudem n temmurt nnek ad *tt* tawyed ɣar Taddart n SIDI, AREBBI nnek. War snenni iɣayɗ d amezyan s uyi n yemmas.

²⁰Xzar, ad ssekkey *ijj n Lmalak* ztat i wudem nnek ħima ad cek iħɗa deg webrid uca ad cek yawi ɣar wemcan nni sswejdey. ²¹Ĥɗa arendad i wudem nnes uca seř i wawař nnes, war xas ssarzig ca *řeemar*, minzi Netta war ittekkes ieeddiyen nwem, minzi Isem inu aqa-t dayes. ²²Maca mařa s tidett ad tesřed i wawař nnes, ad tegged marra min d ac ɣa iniy, ad iřiy d řeedu i řeedyan nnek uca ad ħřarey inni cek iħeřřaren. ²³Minzi *Lmalak inu* ad yiři zzatek, ad cek ssidfey di *temmurt n* Imuriyyen d Iħittiyyen d Ifiriziyyen d Ikeneaniyyen d Iħiwiyyen d Iyabusiyyen, u ad ten teħħiy. ²⁴War ttaɗar ɣar irebbiten nsen niy ad ten tēebded niy ad tegged am ttegen nitni, maca ad ten tteħħid qae uca ad tarzed marra imayɗuten nsen *iqeddsen*. ²⁵Ad tēebdem SIDI, AREBBI nwem, u Netta ad ibarek aɣrum nnek d waman nnek uca Necc ad kksey řehřacat zi řwest nnek. ²⁶War ttiři *temyart* nni umi iwɗa uēeddis niy war ittirwen di temmurt nnek. Necc ad kemmřey řqedd n wussan nnek. ²⁷Ad ssekkey anexřie ztat i uyembub nnek, ad sxxarewɗey marra řgens i ɣa tafed *deg webrid nnek* uca ad arrey marra řeedyan nnek ad xak arewřen. ²⁸Necc ad ssekkey irezzan ztat i uyembub nnek, inni i ɣa yazžřen x Iħiwiyyen d Ikeneaniyyen d Iħittiyyen ztat i wudem nnek. ²⁹War xasen ttazžřey zi ztat nwem deg *ijj n usegg^was*, maħend war tēttiymi temmurt d řexřa u řmař *n řexřa* war xak ttmarnin ařtas. ³⁰S cway cway ad xasen azzřey zi ztat nekk, ař ɣa temmarenyed *deg wařtas* uca *ad tzemmed* ad teksid tammurt d řwart. ³¹Necc ad ggey iymiren zi Řebħar n Telga ař řebħar n Ifilistiyyen u zi řexřa ař iɣzar *n Lfurař*, minzi ad arrey imezday n temmurt deg ufus nnek uca *ad cek arrey* ad xasen tazžřed zi ztat nnek. ³²War ttegg řeahd akidsen niy ak-d irebbiten nsen. ³³War iēeddeř ad zedyen di temmurt nnek, ħima war cek ttarrin ad akidi texɗid. Mařa tēebded i irebbiten nsen, ad ac yiři man aya d taxceft i cek.”

Řeahd n Arebbi ak-d řgens

24¹Uca inna Netta i Musa:

“Gaēeed ɣar SIDI, cek d Harun d Nadab d Abihu d sebein n imyaren n Israil uca aɗarem zi řagg^waj. ²Musa weħħdes ad dd-iqarreb ɣar SIDI, *maca* nitni

23:19 Uf. 34:26

23:20 Uf. 33:2

23:22 Amz. 12:3

23:25 Uf. 15:26; Aēwd. 7:15

23:26 Aēwd. 7:14

23:27 Uf. 14:24; Yac. 10:10

23:28 Aēwd. 7:20; Yac. 24:12

23:31 Řxř. 34:3,4

23:32 Uf. 34:12,15; Aēwd. 7:2

23:33 Yac. 23:13; Řqd. 2:3

war ttqarriben ca. Uŕa d řgens war kides ittgiæeid ca.”³ Musa iæqeb-dd uca ixebbar řgens x marra awařen n SIDI u x marra lfarayid. Marra řgens yarra-dd s yijj n wawař, nnan: “Marra awařen i inna SIDI ad zzaysen negg.”⁴ Musa yura marra awařen n SIDI. Yar řřbeř zic ikkar uca ibna ijj n uealtar řar idaren n wedrar uca *igga* tenæac n imayđuten n weřru, ełahřsab *řqedd n* tenæac n tqebbař n Israil.⁵ Issekk iđudriyyen zeg ayt n Israil, inni issbexxaren tiyarři n wecmađ u qeddmn tiyarři n řehna zeg iyenduzen i SIDI.⁶ Iksi Musa azyen n idammen, igga *i-t* di tťbaři uca azyen *nneyni* n idammen izeęe i-ten x uealtar.⁷ Iksi adlis ittwanđen n řeahd, iýra i-t x imezzuyen n řgens uca nitni nnan: “Marra min *d aney* inna SIDI ggur ad *t* negg u ggur ad *t* nřac.”⁸ Iksi Musa idammen, izuzzar i-ten x řgens, inna: “Xzar, ina d idammen n řeahd nni igga SIDI akidwem x marra awařen-a.”

⁹ Igeæeed Musa ak-d Harun d Nadab d Abihu d sebein n imýaren n Israil.¹⁰ Žrin AREBBI n Israil. Tuýa sadu idaren nnes amecnaw tisi n zzellij i ittwaggen n řaffir aziza, iřfa amecnaw ajenna simant nnes.¹¹ War isswiżeđ afus nnes x imcenneen n ayt n Israil uca nitni xzaren řar AREBBI, ccin, swin.

¹² Inna SIDI i Musa: “Gaæeed-dd řari řar wedrar uca qqim din uca Necc ad ac wceý tiřwiřin n weřru, Ccariæa d řumarat tinni uriý x teřwiřin, řima ad asen *tent* tessřemded.”¹³ Ikkar Musa ak-d Yacuwa, amsexxar nnes, uca igeæeed Musa řar wedrar n AREBBI.¹⁴ Inna i imýaren: “Rajam aney danita ař dd řarwem i ya nedweř. Xzar, Harun d Ĥur akidwem. Mařa din řed řares ddeawi, ittxeřša as ad ýarsen irah.”

¹⁵ *Xenni* igeæeed Musa řar wedrar uca idřa ijj n useynu adrar.¹⁶ Aeuęi n SIDI tuýa izeddeý deg wedrar n Sina u aseynu idřa i-t setta n wussan uca deg wass wiss sebea iřaya-dd netta x Musa zi řwest n useynu.¹⁷ Ascan n ueuęi n SIDI tuýa-t di titťawin n ayt n Israil am tmessi ittetten x tqiccat n wedrar.¹⁸ Yudef Musa řar řwest n useynu uca igeæeed adrar. Tuýa Musa iqqim arebein n wussan d arebein n gýaři deg wedrar.

Tiweřša zi jjihet n řebni n Tzeddiyt n Sidi Arebbi

25¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Ini i ayt n Israil ad ayi dd-ssgeæeden tawhibt. Zi mkuř aryaz nni xas iddarracen uř nnes, ad teksim **tawhibt n usgeæeed** i Necc.³ Ta d **tawhibt n usgeæeed** tenni i ýa teksid zzaysen: ureý d nnuqart d nnřas, ⁴ d *řeqten* adeřmi

24:3 ‘s yijj n wawař’ - s Teibranit ‘s yijj n uqemmmum’.

24:3 Uf. 19:8; 24:7; Aewd. 5:27

24:8 Ebr. 9:20; 1 Bř. 1:2

24:10 Asa. 4:6

24:17 Ebr. 12:29

25:2 Uf. 35:5; 1 Im. 29:3,5,9,14; Eizra 2:68; 3:5; Nah. 11:2

d urjuwani d uzegg^way iħedqen d řeqten azdad d ccear n iyayden,⁵ d iřmawen izegg^wayen n icarriyyen, d iřmawen n ddenfiřat, d ukeccuđ n *tcejjart n* ukasiya a,⁶ z zect i tfawt n řqendiř, řeętur i z zect i wedhan u i řebxur ittfuħen,⁷ i zra n biril d i zra *iřřan* maħend ad ten ggen x upalřu u x tajmect..

⁸ Ad ayi ggen ict n *Zzawect Iqeddsen*, ħima ad zedyey di řwest nsen. ⁹ Ad t tegged amecnaw marra min d ac ya ssecney, *elaħsab* amedy a n Tzeddiyt u *elaħsab* amedy a n marra řeqcui i dayes iġan.

¹⁰ Ad ggen eawed ict n *Ttabut* n ukeccuđ n *tcejjart n* ukasiya. Ad tiři tuzzeggart *nnes* tnayen n iyaġen d wezyen u tiru *nnes* ijj n uyiř d wezyen u řueřa *nnes* ijj n uyiř d wezyen.¹¹ Ggur ad t tcelled s wurey iřfan, zi daxeř u zi barra ad t tcelled, uca yar sennej ad as tennded ijj n z zwaq n wurey. ¹² Ad as tessfesyed arebea n texrazin n wurey. Ad tent tcedded yar arebea n tyarsawin nnes. Tnayen n texrazin ad iřint yar yijj n uyezdis u tnayen n texrazin i uyezdis nneyni. ¹³ Ad tegged i eumad *i trebbut* zeg ukeccuđ n *tcejjart n* ukasiya uca ad ten tedřed s wurey. ¹⁴ Sidfem i eumad di texrazin nni iġan yar iyezdisen n Ttabut ħima ad z zaysen arbun Ttabut. ¹⁵ I eumad ad iřin di texrazin n Ttabut, war z zaysent ttekkxen ca. ¹⁶ Ad tessarsed Cchadet, tenni d ac i ya wcey, di Ttabut. ¹⁷ Ad tegged eawed ict n *tqebbart n weřřaħ* n wurey iřfan s yict n tuzzeggart n tnayen iyaġen d wezyen u s ict n tiru n ijj n uyiř d wezyen.¹⁸ Ad tegged eawed *tnayen n ikiruben* n wurey i eđeř s wefđis i dd-itteffyen zi tnayen n ixfawen n tqebbart n weřřaħ. ¹⁹ Ad tegged ijj n ukirub yar ijj n yixef u ijj n ukirub nneyni yar yixef nneyni. Ad teggem i kiruben zi tqebbart n weřřaħ yar tnayen n ixfawen nnes. ²⁰ I kiruben ggur ad bezzeen afriwen nsen sennej nsen uca ad dřen taqebbart n weřřaħ s wafriwen nsen. Udmawen nsen ad iřin qibač i ijj n wenneyni uca ad zaren udmawen n i kiruben yar tqebbart n weřřaħ. ²¹ Ggur ad tegged taqebbart n weřřaħ x Ttabut uca ad tessarsed Cchadet i d ac ya wcey di Ttabut. ²² Dinni i kic i ya mmeřqiř uca ad kik ssiwřey zi sennej i tqebbart n weřřaħ, zi jar tnayen n i kiruben inni iġan sennej i Ttabut n Cchadet, x marra min d ac ya umurey i ayt n Israil..

25:4 'azegg^way iħedqen' - niy 'qirmiz'.

25:5 'akasiya' - ict n tcejjart s ukeccuđ iqeřšen ařas. T*ttwaf tcejjart-a ařas di řexřa n Sinayi. S Teerabt qqaren as 'سُنط'.

25:7 Uf. 28:4-14

25:10 Uf. 37:1; Ebr. 9:1

25:15 1 Ij. 8:8

25:16 Ebr. 9:4

25:17 'taqebbart n weřřaħ' - ħima ad tfehmed ktar min ix s ad yini awař-a, xzar Lawi 16:14, 15 uřa Di Řexřa 7:89.

25:17 Uf. 37:6

25:18 'ikiruben' - ict n marka n lmalakat. Uřa di ayat 19 d 20.

25:18 Ebr. 9:5

25:20 Ebr. 9:5

25:21 Ebr. 9:4,5

25:22 Řxř. 7:89

Řeqcuε n Tzeddiyt Iqeddsen

εεalřar n nnřas

tabanyut n nnřas

řqendiř s sebεa n iřaęen

tazewđa
ak-d weyrum n wescan

εεalřar n řεbxur

ttabut n řεahd

di ttabut twafent tnayen n teřwihin n ttawrat uřa d 'manna' ak-d uzeęađ n Harun i zi dd-fřyen innuwwaren d ğuz

²³ Ad tegged ict n **tzewđa** n ukeccuđ n *tcejjart n* ukasiya, řares ict n tuzzeggart n tnayen n iřaęen u ict n tiru n ijj uyiř u ijj n řuεřa n ijj uyiř d wezyen. ²⁴ Ad tt tedřed s wurey iřfan uca ad as tegged řar tma nnes ijj zzwraq n wurey. ²⁵ Ğgur ad tegged ict n tma i d as dd-innden n ijj n cbar n ufus u řar tma i d as dd-innden ad tegged ijj n zzwraq n wurey. ²⁶ Ğgur ad tegged arebεa n texrazin n wurey uca ad tent tcedded řar arebεa n tyemmura nni ięan řar arebεa n iđaren nsen. ²⁷ Tixrazin ad iřint udsent i tma mařend ad *daysent* ttwařřfen

iεumad i tarebbut n tzewḡa. ²⁸ Ad tegged iεumad *i tarebbut* zeg ukeccuḡ n *tcejjart n* ukasiya, ad ten tyeḡfed s wureḡ uca ad zzaysen arbun tazewḡa. ²⁹ Ad tegged εawed tḡbaši nnes d tyenjajin nnes d iyarrafen nnes d řkisan nnes nni zi ya farryen. Ggur ad ten tegged s wureḡ iřfan.

³⁰ X tzewḡa ad tegged **ayrum n wescan** řebda zzat i wudem inu.

³¹ Ad tegged **řqendiř** s wureḡ iřfan. Ad tegged řqendiř s wefḡis n wemziř. Afud x uḡar nnes d iyaḡen nnes uřa d řkisan nnes d temrisin nnes d nnuwwarat nnes ad zzayes-dd ffyent. ³² Setta n iyaḡen ad dd-ffyen zeg iyezdisen nnes, třata n iyaḡen zeg ijj n uyezdīs n řqendiř d třata n iyaḡen zeg uyezdīs nneyni n řqendiř. ³³ Třata n řkisan *ad iřin* deg ijj n uyiř di furma n nnuwwarat n ḡewz *ak-d* temrist d nnuwwar uca *εawed* yar uyiř nneyni třata n řkisan di furma n nnuwwarat n ḡewz *ak-d* temrist d nnuwwar. Ammu *εawed iggin* marra setta n iyaḡen nni dd-iffyēn zi řqendiř. ³⁴ Yar řqendiř *simant nnes ad din iřin* arebea n řkisan di furma n nnuwwarat n ḡewz *ak-d* temrisin d nnuwwarat nsen. ³⁵ Ad *din* tiři ict n temrist sadu tyuya n iyaḡen i zzayes dd-iffyēn u ict n temrist sadu tyuya n iyaḡen i zzayes dd-iffyēn *awarni as*, u *εawed*, ict n temrist sadu tyuya n iyaḡen i zzayes dd-iffyēn *awarni as*. Ammu *i ya yiři* i setta n iyaḡen i dd-iffyēn zi řqendiř. ³⁶ Timrisin nsen d iyaḡen nsen ad zzayes-dd ffyēn uca marra aya ad ittwaedeř s wefḡis n wemziř s wureḡ iřfan. ³⁷ Ad tegged setta n řefnarat nnes uca ad ssarsen řefnarat nnes x řqendiř maḡend ad wcent tfawt yar tḡarf n ujemmad. ³⁸ Tijeqqadiḡ n *teftiċ* nnes d tmejmarin nnes *ad iřint* s wureḡ iřfan. ³⁹ Ad ittwagg *řqendiř* zeg ict n talint n wureḡ iřfan s marra řeqcue-a *akides*. ⁴⁰ Uca xzar, ad t tegged amecnaw amedya nnes wenni d ac ittwamřen deg wedrar.”

26¹ “Ad tegged Tazeddiyt s εecra n tjartiřin s řeqḡen azdad imuden u s *ufiřu* adeḡmi d urjuwani d uzegḡway ihedqen, *ak-d* ikiruben, inni i ya tegged *am* řxedmet n ufennan. ² Tuzzeggart n yict n tjartiřt ad tiři tmenya u-εicrin n iyaḡen u tiru n yict n tjartiřt arebea n iyaḡen. Marra tijartiřin *ad yarsent yiři* řεebar d ijj. ³ Xemsa n tjartiřin ad tent ssmunen ict *ak-d* tenneyni u *εawed* xemsa n tjartiřin ad tent ssmunen ict *ak-d* tenneyni. ⁴ Yar tma n yict n tjartiřt yar tḡarf mani tt i ya ssmunen, ad tegged tisarawin tideḡmanin. Ammu tent i ya tegged *εawed* yar tma n tjartiřt *nneyni* yar tḡarf i yar iḡa useřqi nneyni. ⁵ Xemsin n tsarawin i ya tegged deg ict n tjartiřt u xemsin n tsarawin yar tḡarf n tjartiřt tenni yar iḡa useřqi nneyni, maḡend tisarawin ad mmeřqant ict *ak-d* tenneyni. ⁶ Ad tegged εawed xemsin n tsennarin n wureḡ uca ad tessmuned tijartiřin ict *ak-d* tenneyni s tsennarin maḡend ad tedweř d ict n Tzeddiyt.

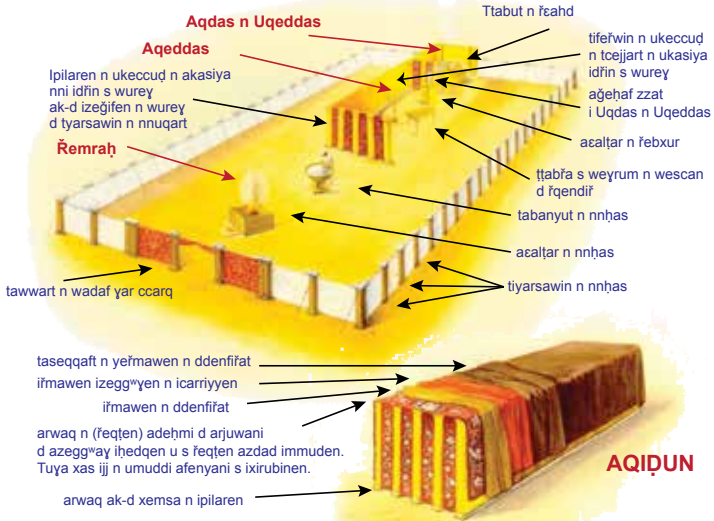
25:31 Uf. 37:17

25:38 ‘Tijeqqadiḡ’ - niy ‘tineqqadiḡ’.

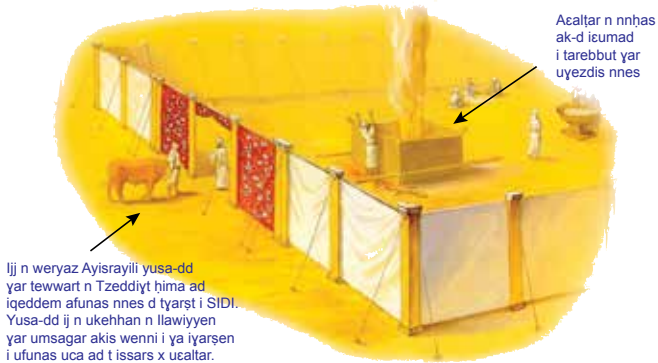
25:40 Řex. 7:44; Ebr. 8:5

26:1 Uf. 36:8

TAZEDDIḶT- AQIḶḶUN d ḶEMRAḶ

MAMMEC TTWAQEDDMENT TIYARřA

⁷ Ad tegged eawed **tjartiriřin** s cęar n iyayden maęend ad iřint d ijj n uqidiun x Tzeddiyt. Ad tegged **hiřac** n **tjartiřin**. ⁸ Tuzzeggart n ict n tjartiřt **ad tiři** řřatin n iyaęen u tiru n ict n tjartiřt **ad tiři** arebea n iyaęen. Hiřeac n tjartiřin **ad yarsent yiři** řeębar d ijj. ⁹ Ad tessmuned xemsa n tjartiřin wehřhedsent d setta n tjartiřin **eawed** wehřhedsent. Tajartiřt wiss setta ad tt dfeřsed zzat i wudem n Uqidiun. ¹⁰ Ad tegged xemsin n tsarawin yar tma n yict n tjartiřt yar řřarf yar useřqi, uca xemsin n tsarawin x tma n tjartiřt yar useřqi nneyni. ¹¹ Ad

tegged xemsin n tsennarin n nnḥas uca ad tent tessidfed di tsarawin uca ad tessmuned Aqidun maḥend ad yiři d ijjen. ¹² Min iceṭṭen n tjartiřin n uqidun, azyen n tjartiřt tenni iceṭṭen ad yayer ęar deffar n Tzeddiyt. ¹³ N min iceṭṭen di tuzzeggart n tjartiřin, ijj n uyiř ad yayer ęar yijj n tțarf d ijj n uyiř ęar tțarf nneyni, ęar tnayen n iyezdisen n Tzeddiyt maḥend ad as iřeḥḥef i yijj *n uyezdis* u i *uyezdis* nneyni.

¹⁴ Ad tegged i Uqidun *ewawed* ict n tseqqaft n iřmawen izegg^wayen n icarriyyen u sennej i man aya ict n tseqqaft n iřmawen n ddenfiřat.

¹⁵ Ad tegged i Tzeddiyt tifeřwin n ukeccuđ n *tcejjart n* ukasiya inni ibedden nican. ¹⁶ Řeebar n tuzzeggart n ict n tefrewt dayes eecra n iyaęen u tiru n ict n tefrewt řeebar n ijj n uyiř d wezyen. ¹⁷ I kuř taffrewt ad ęares iřin tnayen n iđaren, inni issmeřqan tiwečmatin ict ak-d tenneynit, ammu i ęa tegged i marra tifeřwin n Tzeddiyt. ¹⁸ Ad tegged i Tzeddiyt tifeřwin, eicrin n tfeřwin ęar jjihet n ljanub, ęar yeffus. ¹⁹ Ad tegged arebein n tyarsawin n nnuqart *maḥend ad tent ssarsen* sadu eicrin n tfeřwin, tnayen n tyarsawin sadu ict n tefrewt i tnayen n iđaren nnes, d tnayen n tyarsawin sadu tefrewt nneyni i tnayen n iđaren nnes. ²⁰ *Eawed ad tegged* eicrin n tfeřwin i uyezdis nneyni n Tzeddiyt, ęar jjihet n ccamal, ²¹ s arebein n tyarsawin nsen n nnuqart: tnayen n tyarsawin i kuř taffrewt d tnayen n tyarsawin swadday n tefrewt nneyni. ²² U ęar uyezdis n řęarb n Tzeddiyt ad as tegged setta n tfeřwin. ²³ Ad tegged tnayen n tfeřwin i tyemmura n Tzeddiyt i ięan ęar tnayen n iyezdisen n deffar. ²⁴ Zi swadday ad iřint am wacniwen uca ammu i ęa iřint nican d icten ař i ęa awđent sennej deg ict n texrazt. Ammu i ęa yiři i tnayen *n tfeřwin* ęar tnayen n tyemmura. ²⁵ Ad *din* iřint tmenya n tfeřwin ak-d tyarsawin nsent n nnuqart. *Xenni* sețțac n tyarsawin, tnayen n tyarsawin sadu ict n tefrewt d tnayen n tyarsawin sadu tefrewt nneyni.

²⁶ Ad tegged *tihęnya n uęarređ* zeg ukeccuđ n *tcejjart n* ukasiya *inni i ęa iędun x tfeřwin*, xemsa i tfeřwin n ijj n uyezdis n Tzeddiyt ²⁷ u xemsa n tihęnya n uęarređ i tfeřwin ęar uyezdis nneyni n Tzeddiyt u xemsa n tihęnya n uęarređ i tfeřwin n uyezdis n Tzeddiyt ęar uyezdis n řęarb ęar tnayen n iyezdisen n deffar. ²⁸ Tahnact n uęarređ di řwest ad teędu x tfeřwin di řwest, zeg ijj n yixef ęar wenneyni. ²⁹ Ad tyeęfed tifeřwin s wureę uca ad tegged tixrazin nsen n wureę maḥend ad daysent ssidfen tihęnya n uęarređ. Ad tedřed *ewawed* tihęnya n uęarređ s wureę. ³⁰ Ad tessgeęeded Tzeddiyt ełahsab amedya *n řebni* wenni d ac ittwamřen x wedrar.

³¹ Ad tegged ijj n uřeḥḥaf s *řeqten* adeḥmi d urjuwani d uzegg^way iḥedqen u s řeqten azdad imuden, ad t ggen *am* řxedmet n ufennan, uca ikiruben *ad xas iřin*. ³² Ad t tayyřed x arebea n ipilaren n ukeccuđ n *tcejjart n* ukasiya i idřin s

wurey. Tisennarin nsen *ad iřint* n wurey uca *ipilaren nni ad bedden* x arebea n tyarsawin n nnuqart. ³³ Ad tayřed ařehħaf ħar wadday n tsennarin uca ad tessidfed Ttabut n Cchadet daxeř i uřehħaf uca ařehħaf ad ibđa jar Uqeddas d Weqdas n Uqeddas.

³⁴ Ad tessarsed taqebbart n weřřah x Ttabut n Cchadet deg Weqdas n Uqeddas.

³⁵ Ad tegged tazewđa barra i uřehħaf uca ad tessarsed řqendiř qibač i tzewđa ħar uyezdis n Tzeddiyt ħar jjihet n ljanub u ad tegged tazewđa ħar uyezdis ħar jjihet n ccamal.

³⁶ Ad tegged *arwaq s řeqten* adeħmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen u s řeqten azdad imuden ħar wadaf n Uqিদun, *amecnaw* ijj n umudi n uxeyyađ. ³⁷ Ad tegged i arwaq xemsa n ipilaren n ukeccuđ n *tcejart n* ukasiya uca ad ten tcelled s wurey. Tisennarin nsen ad iřint n wurey u *i ipilaren nni* ad asen tfesyed xemsa n tyarsawin n nnħas.”

27 ¹“Ad tegged *aealřar* n ukeccuđ n ukasiya n xemsa n iyağen di tuzzeggart d xemsa n iyağen di tiru. Ad yiři s arebea n tyemmura u řueřa nnes *ad yiři* třata n iyağen.. ² ħar arebea n tyemmura ad tegged accawen nnes. Accawen nnes ad dewřen d ijjen akides uca ad t třeħħfed s nnħas. ³ Ad tegged tiydurin nnes ħima ad daysent tenđared tadunt nnes ittwaremđen uca *ad tegged* eawed iyenjayen nnes d řřawyat nnes i urucci d furcayat nnes d tmejmarin nnes. Ad tegged marra řeqcue nnes s nnħas. ⁴ Ad tegged ict n tracca, ict n umudi n nnħas, uca ad tegged arebea n texrazin n nnħas i umudi nni, ħar arebea n tyemmura nnes. ⁵ Ad t tzeyyared sadu i tma n uealřar, swadday, *mahend* ad yiři umudi *n nnħas nni* ħar wezyen n uealřar. ⁶ Ad tegged iումad *i tarebbut* i uealřar, iումad n ukeccuđ n ukasiya u ad ten třeħħfed s nnħas. ⁷ Iււմad nnes ad ttwassidfen di texrazin. Ad iřin iււմad *i tarebbut* ħar tnayen n iyezdisen n uealřar xmi *t* i ħa arbun. ⁸ Ad tegged ijj n řřawi *ħar daxeř* n tfeřwin. Am mammeć i d ac imřa x wedrar, ammu i *t* ħa ggen nitni.

⁹ Ad tegged *řemrah* n Tzeddiyt. ħar jjihet n ljanub, ħar yeffus, ad tegged řizarat s řeqten azdad imuden n mya n iyağen di tuzzeggart i yijj n uyezdis..

¹⁰ Eicrin n ipilaren nnes d eicrin n tyarsawin nnes *ad iřin* n nnħas. Tisennarin n ipilaren d iqedban nsen i useřqi *ad iřin* n nnuqart. ¹¹ Ammu ħar jjihet n ccamal di tuzzeggart *ad din iřin* řizarat n mya *n iyağen*. Eicrin n ipilaren nsen d eicrin n tyarsawin nsen *ad iřin* n nnħas. Tisennarin n ipilaren d iqedban nsen i useřqi *ad iřin* n nnuqart. ¹² Di tiru n řemrah, ħar uyezdis n řřarb, *ad din iřint* řizarat n xemsin n iyağen *di tuzzeggart* ak-d eecra n ipilaren nsen d eecra n tyarsawin

26:36 Uf. 36:37

27:1 Uf. 38:1

27:2 ‘accawen’ - niy ‘iqicawen’.

27:9 Uf. 38:9

nſen. ¹³Tiru n řemrař ęar uyezdis n ccarę, zi manis dd-tneqqar tfuct, *ad tiři* xemsin *n ięaęen*. ¹⁴Řizarat ęar *yiji* n uyezdis n ztat *ad iřint* xemmeřac n ięaęen *di tuzzeęgart*, ak-d řrata n ipilaren nſen d řrata n tyarsawin nſen. ¹⁵ęar uyezdis n ztat nneęni *ad din iřint eawed* řizarat n xemmeřac n ięaęen *di tuzzeęgart* ak-d řrata n ipilaren nſen d řrata n tyarsawin nſen. ¹⁶ęar wadař n řemrař *ad din yiři* ijj n arwaę n eicrin n ięaęen, *ggin t s ufiřu* adeęmi d urjuwani d uzeęę^waę ięedęen u s řeqęen azdad imuden, ijj n umudi n uxeyyađ, ak-d arebea n ipilaren nſen d arebea n tyarsawin nſen. ¹⁷Marra ipilaren i d as dd-innđen i řemrař *ad iřin* s iqedban n nnuqart i useřqi uca tisennarin nſen *ad iřint* n nnuqart d tyarsawin nſen n nnęas. ¹⁸Tuzzeęgart n řemrař *ad tiři* mya n ięaęen u tiru *ad tiři* xemsin n ięaęen d xemsin *eawed* uca řueřa *ad yiři* xemsa n ięaęen s řeqęen azdad imuden uca tyarsawin nſen *ad iřint* n nnęas.

¹⁹Marra řeqęe n Tzeddięt i ięan i marra taseęęart nnes uřa d marra řewtad nnes d marra řewtad n řemrař *ad iřin* n nnęas.

²⁰Ad tumured ayt n Israil ģima ad ac dd-awyen *zzect teřfa teddez zi zztun i tfawt*, ģima ad tareę tfawt řebda. ²¹Harun d ięenĵiren nnes ad ģđan man aya zi ģiřet ař řřbeģ ztat i wudem n SIDI deg Uqıđun n Umsagar ztat i uřeģģaf i ięan ztat i Cchadet. D man aya ad yiři d ict n tewřeyyet i řebda *nni ittxeřsa ad tettwaģda* zi jjiģet n ayt n Israil di *marra* jjiřat nſen.”

28¹“Uca cek ad ęarek-dd tessqarrbed Harun, umac, d ięenĵiren nnes akides zi řwest n ayt n Israil, ģima *ad ayi eebden am ikeģhanen*, Harun, Nadab, Abihu, Alieazar d Itamar, zeg ięenĵiren n Harun.

²Ad tegged *arruđ amqeddas* i Harun, umac, ad *as* yiři i ueęi d telwitz. ³Ad tessiwřed ęar marra inni ięan d imiyisen n wuř, inni ccureę s arruģ n tięit, *maģend* ad ggen arruđ i Harun ģima ad as ssqeddsen maģend ad t ggen d akeģhan i Necc. ⁴Ina d arruđ i ęa ggen: ict n *teģmect* d ijj n *upalętu* d ijj n *useřham* d ijj n *warruđ* n *teřmect* imuden *am* ijj n *ureqqam* n *ufennan*, d ijj n *arezzet* d ict n *ęęezamt*. Ad ggen arruđ amqeddas i Harun, umac, u i ięenĵiren nnes, ģima ad ayi seęęaren am ukeģhan. ⁵Nitni ad ksin ureę d *fiřu* adeęmi d urjuwani d uzeęę^waę ięedęen d řeqęen azdad, ⁶uca ad ggen apalętu s *ifiřan n* wureę u s *ufiřu* adeęmi d urjuwani d uzeęę^waę ięedęen u s řeqęen azdad imuden, *ad yiři am* řxedmet n ufennan. ⁷Ad ęares yiři tnayen n tęarđin immseřsaęen ęar tnayen n třrufa nnes i zi ęa ittwasmun *apalętu*. ⁸Taęezamt

27:20 Lawi 24:2
28:1 Ebr. 5:4
28:6 Uf. 39:2

ARRUĐ n ARRAYS n IKEHHANEN (Uffuy 28:4-43)

izewwqen wenni xas iğan, ad zzayes t'ttwagg d icten akides, s wurey u s *ufiŋu* adeħmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen u s feqten azdad imuden. ⁹ Ad teksid tnayen n izra n biril uca ad xasen tneqced ismawen n ayt n Israil. ¹⁰ Setta n ismawen x yijj n wezru d setta n ismawen nneyni x wezru nneyni eħaħsab *asettef* n wexraŋ nsen. ¹¹ S şsenet n wenqac n wezru *iŋraŋ*, am ict n txadent n ucemmi, *ammu i* Ƴa ttwaneqcen tnayen n yezra s ismawen n ayt n Israil. Ad asen tegged ticuyar n wurey i d ad dd-innden. ¹² Ad tegged izra nni x tyarđin n upalŋu, *aq aaten d* izra n řidaret i ayt n Israil. Harun ad yarbu ismawen nsen zzat i wudem n SIDI x tnayen tyarđin nnes. ¹³ Ad tegged ticuyar n wurey ¹⁴ uca

eawed tnayen n ssnaseř n wureƳ iřfan. Ad ten tegged *amecnaw* ifiřan, *amecnaw* ict n řxedmet n umudi. Ad tcedded ssnaseř imuden Ƴar tcuyar.

¹⁵ Ad tegged ict n tejmetct i řehkam. Ad tt tegged *am* řxedmet n ufennan, amecnaw apalřu *n ukehhan*. Ad tt tegged s wureƳ u s řeqten adeřmi d urjuwani d uzeggway ihedqen u s řeqten azdad imuden. ¹⁶ *Tajmetct* ad *tiři* s arebea n tyemmura, t^ettwadřes, u tuzzeğgart nnes d ijj n cbar n ufus d tiru nnes d ijj n cbar n ufus. ¹⁷ Ad tt teccured s yezra, arebea n řeřfuf n izra. Ijj n řřef *ad yiři s* yijj n řeeqiq d azeggway d ict n tyaqut d ict n smaraxt. *Wa* d řřef amezwaru. ¹⁸ řřef wiss tnayen *ad yiři s* yijj n karbunkel d yijj n řaffir aziza d yijj n diamanti. ¹⁹ řřef wiss třata *ad yiři s* yijj n *wezru n* yasintu d yijj n axat d yijj n umatist. ²⁰ U řřef wiss arebea *ad yiři s* yict n texrisulit d yijj n biril d yijj n yaspis. Ina ad ttwařřfen deg wureƳ di tcuyar nsen. ²¹ Izra ad xasen iřin ismawen n ayt n Israil, tenεac *n yezra* elařsab ismawen nsen, s ineqqacen n txadent n ucemmiε, kuř *aneqqic* elařsab isem nnes i d as dd-yusin. Aqa aten i tenεac n tqebbař. ²² Ad tegged ssnaseř x tejmetct, ifiřan imuden n wureƳ iřfan. ²³ Ad tegged Ƴar tejmetct tnayen n texrazin n wureƳ uca ad tcedded tnayen n texrazin nni Ƴar tnayen n řřrufa n tejmetct. ²⁴ Ad tcedded tnayen n ssnaseř n wureƳ imuden Ƴar tnayen n texrazin Ƴar ředruf n tejmetct. ²⁵ Ad tcedded tnayen n ixfawen n tnayen n *ssnaseř* imuden Ƴar tnayen n tcuyar uca ad tent tcedded Ƴar tƳarđin *i iđan* Ƴar uyezdis n zzat n upalřu *n ukehhan*. ²⁶ Ad tegged *eawed* tnayen n texrazin n wureƳ uca ad tent tegged Ƴar tnayen n ixfawen n tejmetct, x tma nsen *nni iđan* Ƴar upalřu, Ƴar daxeř. ²⁷ Ad tegged tnayen n texrazin n wureƳ tinni i Ƴa tcedned x tnayen n tƳarđin n upalřu *n ukehhan*, swadday, Ƴar zzat, qibač i useřqi nnes Ƴar sennej i řhezamt izewwqen n upalřu. ²⁸ Ad tessmuned tajmetct s texrazin nnes Ƴar texrazin n upalřu ak-d ijj n ufiřu imuden adeřmi, mařend ad tiři *tejmetct* sennej i řhezamt izewwqen n upalřu uca war t^ettbeřti tejmetct x upalřu. ²⁹ *Ammu* i Ƴa yawi Harun ismawen n ayt n Israil di tejmetct n řehkam x wuř nnes, x minni i Ƴa yadef Ƴar Uqeddas *ařami iqqim* i řidaret zzat i wudem n SIDI i řebda. ³⁰ Ad tessarsed *izra n* ‘Urim’ d ‘Tummim’ di tejmetct n řehkam, *mařend* ad iřin x wuř n Harun x minni i Ƴa yadef zzat i wudem n SIDI. *Ammu* i Ƴa yarbu Harun řebda řehkam n ayt n Israil x wuř nnes zzat i wudem n SIDI. ³¹ Ad tegged *aseřham* n upalřu *n ukehhan* marra zeg ufiři adeřmi. ³² Ad yiři ijj n warzam i uzeğif di řwest nnes. Ƴar tma n warzam ad din tiři ict n tma iderrzen, tenni i Ƴa yiřin amecnaw arzam *i yiri* deg ijj n warruđ n wuzzař n uεeskari. War ittcarrig. ³³ Ƴar tmuwwa nnes ad tegged tiremmanin n *ifiřan* adeřmi d urjuwani d uzeggway ihedqen, Ƴar tmuwwa nnes i d as dd-innden, u jar asent *ad tegged* nnwaqes n wureƳ i d as dd-innden. ³⁴ Ijj awarni i wenneyni,

28:15 Uf. 39:8

28:31 Uf. 39:22

28:32 ‘arzam’ - s Teibranit ‘aqemmm’.

ijj n nnaqus n wurey d ict n tremmant, uca *eawed* ijj awarni i wenneyi, ijj n nnaqus n wurey d ict n tremmant, yar tmuwwa n useřham u deg wenneđ nes. ³⁵Harun ad t yarđ xmi ičebbed netta, *ařami* i ya ittwaser đdriz nnes x minni i ya yadef yar Zzawect Iqeddsen zizat i wudem n SIDI u xmi i ya iffey *eawed*, *ħima* war ittmetti.

³⁶Ad tegged ict n *teřwiħt* s *nnuwwar* n wurey iřfan uca ad dayes tneqced am mammec neqqcen taxadent n ucemmič: “AMQEDDAS i SIDI.” ³⁷Ad tt tcedded yar yijj n ufiřu adeħmi x arezzet. Ad tiři *teřwiħt* yar zizat n urezzet. ³⁸Ad tiři x tenyart n Harun, *ħima* Harun ad yarbu řmuesiyyet i iqqimen di tmesřayin iqeddsen tinni i ya qeddsen ayt n Israil ak-d marra tiwhibin n tmesřayin nsen iqeddsen. Ad tiři řebda x tenyart nnes, ħima ad iřint *tmesřayin nni* arđant zizat i wudem n SIDI.

³⁹Ad tegged ijj n warruđ n teřmect s řeqten azdad. Ad tegged arezzet *eawed* s řeqten azdad. Taħezamt ad tt tegged *amecnaw* ijj n umudi n uxeyyađ.

⁴⁰Ad tegged arruđ n teřmect i iħenjiren n Harun u ad asen tegged tiħezamin u ad asen tegged ticuccay maħend ad *asen* iřin i ueuđi d telwitz. ⁴¹Ad tesyarđed Harun, umac, d iħenjiren nnes nni kides iđan, uca cek ad ten tdehned, ad ten třeqqmed u ad ten tessqeddsed ħima ad ayi xedmen am ikehhanen.

⁴²Egg asen *ssraweř* n řeqten ħima ad dřen aysum n useđħi nsen. Ad iřin zi tejeinna uca ad awđen yar ifadden. ⁴³*Ssřaweř nni* ad iřin x *arrimet* n Harun d iħenjiren nnes xmi i ya yadfen yar Uqiđun n Umsagar niđ xmi dd ya qarrben yar uealřar maħend ad sexxaren di Zzawect Iqeddsen, *ħima* war ttiwyen řmuesiyyet uca ad mmten. Ta ad tiři d ict n tewseyyet i řebda i netta u i zzaričet nnes awarni as.”

29¹“D man aya i d asen ya tegged ħima ad ten tessqeddsed, maħend ad ayi iřin d ikehhanen. Ksi ijj n uyenduz, amezyan n ufunas, d tnayen n wacraren icnan qae. ²u *eawed* ađrum břa antun d řemsemnat břa antun ixegđen s zzept d teřfaf břa antun ttwadehnt s zzept, tinni i ya tegged *marra* s waren azdad n yirden. ³Ad tent tegged di tsuđet uca ad tent tawyed di tsuđet s uyenduz d tnayen n icarriyyen. ⁴Ad dd-tessqarrbed Harun d iħenjiren nnes yar wadaf n Uqiđun n Umsagar uca ad ten tessirded s waman. ⁵Ad teksid arruđ, ad tessyarđed Harun ijj n warruđ n teřmect d useřham i upalřu d upalřu *simant nnes* d tejmect uca ad as tbeysed s tħezamt izewwqen n upalřu. ⁶Ad tessarsed arezzet x uzeđif nnes u x arezzet ad tegged tamrist tamqeddast. ⁷Ad teksid zzept i wedhan uca ad tt tzeđeed x uzeđif nnes uca ad t dehned. ⁸*Xenni* ad

28:36 Uf. 39:30

29:1 Lawi 8:2; 9:2

29:7 Uf. 30:25

tawyed ihenjiren nnes, ad asen tessyarded arruḍ n teřmect. ⁹ Ad asen tbeysed s tħezamt, i Harun d ihenjiren nnes, uca ad asen tarekkbed ticuccay. Ad ħarsen tiři tukehant ełħsab ict n tewşeyyet i řebda. Ad tařeqqmed Harun d ihenjiren nnes..

¹⁰ *Xenni* ad tawyed amwa amezyan zzat i **Uqiḍun n Umsagar** u Harun d ihenjiren nnes ad ssarsen ifassen nsen x uzeġif n uyenduz. ¹¹ Ad tħarşed i uyenduz zzat i wudem n SIDI, ħar wadaf n Uqiḍun n Umsagar. ¹² *Xenni* ad teksid idammen n uyenduz uca ad ten tegged s uḍaḍ nnek x waccawen n uealħar uca ad tzeġeed marra idammen *iqqimen* ħar iḍaren n uealħar. ¹³ Ad teksid *ewwed* marra tadunt tenni idřin adan d min yuyřen ħar tsa, d tnayen n tizħar ak-d tadunt i xasent *iġan* uca ad tessbexxared aya x uealħar. ¹⁴ *Maca* aysum n uyenduz d yiřem nnes d umessař nnes ad ten tesscemḍed s tmessi barra i řmargeħ n řeeskar, aqa d taħarş n ddnub..

¹⁵ *Xenni* ad teksid ijj n ucarri uca Harun d ihenjiren nnes ad ssarsen ifassen nsen x uzeġif n icarri. ¹⁶ Ad tħarşed i icarri uca ad teksid idammen nnes, ad *ten* tzeġeed x uealħar zi marra iyezdisen nnes. ¹⁷ Ad tqessed icarri di iceġiqen, ad tessirded adan nnes d icekrad nnes uca ad ten tegged x iceġiqen nnes u x uzeġif nnes. ¹⁸ Ad tessiyed i icarri am ikmeř x uealħar, aqa-t d taħarş n wecmaḍ i SIDI, ict n řefwahet ittfuħen, aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.

¹⁹ *Xenni* ad teksid icarri nneyni uca Harun d ihenjiren nnes ad ssarsen ifassen nsen x uzeġif n icarri.

²⁰ Ad tħarşed i icarri uca ad teksid zeg idammen nnes uca ad tegged man aya x iyes n umezzuy afusi n Harun u x iyes n umezzuy afusi n ihenjiren nnes u *ewwed* x uḍaḍ n yimez n ufus nsen afusi u x uḍaḍ n yimez n uḍar nsen afusi uca ad tzeġeed idammen *iqqimen* x uealħar zi kuř jjihet. ²¹ *Xenni* ad teksid zeg idammen inni iġan x uealħar u zi zzect i wedhan uca ad zzaysen trucced Harun d warruḍ nnes u akides *ad trucced ewwed* ihenjiren nnes d arruḍ n ihenjiren nnes, ħima ad yiři ittwaqeddes, netta d arruḍ nnes, uřa d tarwa nnes d arruḍ n tarwa nnes akides. ²² Ad teksid tadunt n icarri řa d tadunt ħar unewwar řa tadunt nni idřin adan, uřa min yuyřen ħar tsa d tnayen n tizħar s tadunt i xasent iġan d acekrud afusi, minzi wa d icarri i udeccen *n ikehhanen*. ²³ Ksi *ewwed* ict n tecnift n weyrum d ict n temsemment n weyrum *ittwasswejden* s zzect d ict n teřfeft zi tsuġet n weyrum břa antun *i iġan* zzat i wudem n SIDI. ²⁴ Sars man aya marra x ifassen n Harun u x ifassen n ihenjiren nnes uca ad ten tessenzezed zi ssa ħar da *am* ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI. ²⁵ *Awarni as* ad ten

29:9 'tukehant' - awař-a ixs ad yini 'řxedmet n ukehhan'. 'Ad tařeqqmed Harun d tarwa nnes.' - s Teibranit 'Ad teccured ifassen n Harun d tarwa nnes.'

29:10 Lawi 1:3

29:12 'accawen' - niy 'iqicawen'.

29:13 'tizħar' - niy 'tizeřřin'. Uřa di ayet 22.

29:14 Lawi 4:12; Ebr. 13:11

29:16 Ebr. 9:12,19

teksid zeg ifassen nsen uca ad tt tessbexxared x uealțar, x tyarșt n wecmađ, *ad tiři* d ict n řefwaĥet ittfuĥen zzat i wudem n SIDI. *Aqa-tt* d ict n tewhibt n tmessi i SIDI. ²⁶ Ad teksid idmaren n icarri i udeccen n Harun uca ad ten tsenhezzeđ zi ssa yar da *am* ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI. Tanita ad tiři d tasıart nnek. ²⁷ Ad tessqeddsed idmaren n wenhezzi uřa d ucekruđ i dd-ittwasgeeeden, wenni ittwanhezzen zi ssa yar da d tenni ittwasgeeeden, inni *iđan* zeg icarri n udeccen, inni *iđan* i Harun uřa i iĥenjiren nnes. ²⁸ Aya ad yiři i Harun d iĥenjiren nnes d ict n tewșeyyet i řebda zi jjiĥet n ayt n Israil, minzi d tawhibt n usgeeed i yeđa. Aya ad yiři d tawhibt tenni i ya ssgeeeden ayt n Israil zi tyarșa nsen n řehna. *Aqa-tt* d tawhibt nsen n usgeeed i SIDI.

²⁹ Arruđ iqeddsen n Harun ad yiři i iĥenjiren nnes awarni as, maĥend ad ten dehnen u ad ten ařeqmen dayes. ³⁰ Man wen zeg iĥenjiren nnes *i ya yiřin* d akehhan deg wemcan nnes uca ad yadef yar Uqıđun n Umsagar maĥend ad isexxar di Zzawect Iqeddsen, ad t yarđ sebea n wussan.

³¹ Ad teksid icarri i udeccen uca ad tessengg^wed aysum nnes deg ijj n wemcan iqeddsen. ³² Harun d iĥenjiren nnes ad ccen aysum n icarri d weırum i iđan di tsuġet yar wadaf n Uqıđun n Umsagar. ³³ Ad ccen zi min zi ittwagg wesřaĥ, ĥima ad ten řeqqmen u ad ten ssqeddsen. *Maca* ijj n ubarrani war zzayes ittett, minzi aqa-tt d ict n řĥajjet tamqeddest. ³⁴ Mařa icetț ca zeg weysum *n tyarșa* i udeccen niı zeg weırum ař șșbeĥ, ad tesscemđed min icetțen di tmessi. Ittxeșsa war t ittett ĥed, minzi d ict n řĥajjet iqeddsen *i yeđa*.

³⁵ Ammu i ya tegged ak-d Harun u ak-d iĥenjiren nnes, *ad tegged* elaĥsab marra min d ac umureı. Ad ten tařeqqmed sebea n wussan. ³⁶ Kuř ass ad tesswejded ayenduz d taıarșt n ddenb i weșřaĥ uca ad tekksed ddenb x uealțar umi ya tessiwđed așřaĥ *xas* uca *xenni* ad t tdehned maĥend ad t tessqeddsed. ³⁷ Sebea n wussan ad tefdid aealțar uca ad t tessqeddsed, *xenni* ad yiři d amqeddas qaε. Wenni i ya iĥadan aealțar, ad yiři d amqeddas. ³⁸ D man aya i ya tesswejded x uealțar: tnayen n izmaren n ijj n usegg^was, kuř ass, řebda. ³⁹ Ad tesswejded ijj n yezmar di șșbeĥ u izmar nneyni ad t tesswejded jar ueeci d ġiřet. ⁴⁰ I yijj n yezmar *ksi* εecra di tesıart n ijj n ifa n waren azdad ixegđen s zzect dden tt-i-dd *zi zıtun*, u arebea di tesıart n ijj n uhinu n binu d tawhibt n useyyeb..

⁴¹ Ad tyarșed i yezmar nneyni jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit. Ad yares tarnid tawhibt *n řııġet* amecnaw tenni n șșbeĥ u *εawed* tawhibt n useyyeb. *Aqa-t* d řefwaĥet ittfuĥen. *Aqa-t* d tawhibt n tmessi i SIDI. ⁴² *Ad tiři* d taıarșt n wecmađ řebda di *marra* jjiřat nwem yar wadaf n Uqıđun n Umsagar

29:28 Lawi 7:31,34; 10:14

29:32 Lawi 8:31; 24:9

29:33 Lawi 10:14; Mt. 12:4

29:38 řııř. 28:3

29:40 'ahinu' - ijj n 'uhinu' dayes 6,5 litru n waman niı n uceffay u n řeĥwayej nneyni, u 6,5 litru ittwi-dd 1/6 'bath'. Ijj n 'bath' imun dayes xenni 6 n 'uhinu', ixs ad yini εfayen 40 litru.

zzat i wudem n SIDI, mani i ya ssmuney akidwem maħend akidek ssiwřey din. ⁴³ Ad mmsagarey din ak-d ayt n Israil uca ad ittwaqeddes s ueuđi inu. ⁴⁴ Ad qeddsey Aqıđun n Umsagar d uealřar. Ad ssqeddsey *ewawed* Harun d iħenjiren nnes, ĥima ad ayi iřin d ikehhanen. ⁴⁵ Ad zedyey jar ayt n Israil, ad asen iřıy d AREBBI. ⁴⁶ uca ad ssnen belli Necc d SIDI, AREBBI nsen, wenni ten issuffyen zi temmurt n Miřra maħend ad zedyey di řwest nsen. Necc d SIDI, AREBBI nsen.”

30¹“Ad tegged *ewawed* *aealřar* n řebxur. Ad t tegged zeg ukeccuđ n *tcejjart* n ukasiya. ²Tuzzeggart ad tiři d ijj n uyiř, u tiru *ewawed* d ijj n uyiř. Ad yiři uealřar s arebea n tyemmura. Řueřa nnes ad yiři d tnayen n iyađen u accawen nnes ad iřin d iijen akides. ³ Ad t tyeđfed s wurey iřfan, udem nnes n sennej d iyezdisen nnes i d as dd-innđen d waccawen nnes. Ad as tegged ijj n zzwaq n wurey i d as dd-innđen. ⁴ Ad as tegged tnayen n texrazin n wurey sadu zzwaq nnes. Ad tent tegged řar tnayen n iyezdisen nnes, řar tnayen n tyemmar nnes. Ad iřint i iումad ĥima ad zzaaysen arbun *aealřar* n řebxur. ⁵ Ad tegged tnayen n iումad *i tarebbut* zeg ukeccuđ n ukasiya uca ad ten tyeđfed s wurey. ⁶ Ad t tessarsed ztat i ureħħaf i iđan ztat i Ttabut n Cchadet, ztat i tqebbart n weřřaħ tenni iđan x Cchadet, mani kik i ya msagarey. ⁷ Ad issbexxar Harun řebxur ittfuħen kuř řřbeħ. *Řami* iedeř tiftiřin, ad issbexxar. ⁸ Meřmi i ya issarey Harun tiftiřin jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit, ad yejř řebxur ad ibexxar. *Ad yiři* d ijj n řebxur i řebda ztat i wudem n SIDI i *marra* jjiřat nwem. ⁹ Kenniw war xas tessgeeedem ca řebxur war iđin nney, niy tayarřt n wecmađ niy tawhibt n *řyiđet* u war xas ttzeđaem tawhibt n useyyeb. ¹⁰ Harun ad isseřreħ accawen nnes ict n twařa deg usegg^was s idammen n tyařsa n ddnub i weřřaħ. Ad isseřreħ ict n twařa deg usegg^was i *marra* jjiřat nwem. *Aqa-t* d amqeddas qaē i SIDI.

¹¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹²“Xmi i ya teksid řqedd n ayt n Israil, *řqedd* n yenni ittwařayan *i umenyi*, *xenni* nitni ad wcen, kuř ijj i yixef nnes, *ttaman* n *weřřaħ* i SIDI řar useddi nsen, *ħima* war tettiři jjiřect jar asen x minni ten i ya tħesbed. ¹³ D man aya ad wcen nitni, kuř ijj wenni i ya iźwan řar yenni ittwařayan: azyen n uciql ełaħsab aciql n Zzawect Iqeddsen - aciql-a d eicrin n ijirat - uřa d azyen n uciql d tawhibt n usgeeed i SIDI. ¹⁴ Kuř ijj wenni i ya iźwan řar yenni ittwařayan, zi eicrin

29:45 Uf. 25:8; Lawi 26:12; Izhd. 78:60; Zak. 2:14; 2 Kur. 6:16; Asa. 21:3

30:1 Uf. 37:25

30:2 ‘accawen’ - niy ‘iqicawen’. Uřa di ayet 3 d 10.

30:7 1 řm. 3:3

30:12 Řxř. 1:2

30:13 Lawi 27:25; Řxř. 3:47; Ĥiz. 45:12

isegg^wusa sennej, ad issgeeed tawhibt n SIDI. ¹⁵ Bu-wagřa war ittic ktar uřa amezřuđ war issenqis zeg wezyen n uciql, xmi i ya tessgeeedem tawhibt n SIDI i weřraħ x řeemur nwem. ¹⁶ *Xenni* ad teksid nnuqart n weřraħ n ayt n Israil uca ad tt tfarzed i tsexxart n Uqiđun n Umsagar. Ad tiři d řidaret i ayt n Israil ztat i wudem n SIDI i weřraħ i řeemur nwem.”

¹⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁸ “Ad tegged eawed **tbanyut n nnħas** i usird d uđar nnes. Ad tt tessarsed jar Uqiđun n Umsagar d uealřar uca ad dayes tegged aman, ¹⁹ maħend Harun d iħenjiren nnes ad zzayes ssirden ifassen nsen d iđaren nsen. ²⁰ Xmi i ya yadfen řar Uqiđun n Umsagar ad ssirden s waman *ħima* war ttmettin ca, niy xmi i dd ya qarrben řar uealřar maħend ad sexxaren xmi i ya sbexxaren tawhibt n tmessi i SIDI. ²¹ *Xenni* ad ssirden ifassen nsen d iđaren nsen ħima war ttmettin ca. Man aya ad asen yiři d ict n tewseyyet i řebda, i netta u i zzariet nnes, i *marra* jjiřat nsen.”

²² Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²³ “Cek, ksi řexxu yarek řeetřur icnan ařas: xems-mya n ciqlu n mirru yuzzřen d řqedd n wezyen n manawenni, aqa-t d mitayen u-xemsin ciqlu zi řqarfa ittfuħen u mitayen u-xemsin ciqlu zeg uyanim uħemmum ittfuħen, ²⁴ xemsamya n qassiya *iwezzen* elaħsab aciql n Zzawect Iqeddsen, d ijj n uhinu n zject n zžitun. ²⁵ Egg zzaysen ict n **zject tamqeddast i wedhan**, ijj n řeetřur ittwaggen elaħsab řšenet n ueetřar. Ad tiři d ict n zject tamqeddest i wedhan. ²⁶ S man aya ad tdehned Aqiđun n Umsagar, Ttabut n Cchadet, ²⁷ tazewđa ak-d marra řeqcue nnes d řqendiř ak-d marra řeqcue nnes d uealřar n řebxur, ²⁸ d uealřar n wecmađ ak-d marra řeqcue nnes d tbanyut ak-d uđar nnes. ²⁹ Ad tessqeddsed marra aya ħima ad yiři d amqeddas qae. Marra wi i ya iħadan zi man aya, ad yiři d amqeddas. ³⁰ Ad tdehned Harun d iħenjiren nnes uca ad ten tessqeddsed ħima *ad* ayi *iřin* d ikehhanen. ³¹ Ad tessiwřed ak-d ayt n Israil uca ad tinid: “Ta ad tiři d ict n zject tamqeddast i wedhan i Necc di *marra* jjiřat nwem.. ³² War ittxiřša arrimet n bnadem ad xas tt farrřen, u mammec teđa war zzayes tteggem ućmas. Tamqeddast i teđa uca ad tiři d tamqeddast i kenniw. ³³ Wenni i ya isswejden *ict n zject n wedhan* amecnaw tanita uca ad zzayes tmeřed x yijjen zi barra, ad ittwaqess zi řgens nnes.”

³⁴ Inna SIDI i Musa:

“Ksi i yixef nnek řebxur ittfuħen: tuddimin n useryağ d waccaren ittfuħen d yaľba, řebzar ittfuħen d jjawi iřfan. *Ad yiři* řqedd nnes am řqedd n wenneyni.

³⁵ Egg zzayes ijj n řeetřur amecnaw tenni igga ueetřar: ittwameğed, iřfa,

30:16 Uf. 38:25

30:31 ‘i Necc’ - man aya ixs ad yini ‘i AREBBI’.

imqeddes. ³⁶ Ħri-dd zzayes taneyda tazdadt uca sars *ca* zzayes zzat i Cchadet deg Uqiđun n Umsagar mani akidek i Ƴa msagarey. Ad awem tiři d tamqeddast qae. ³⁷ Řeetur nni i Ƴa tegged, war t tteggem s uxeęęđ nni i yixef nwem. Ad yiři i cek d amqeddas i SIDI. ³⁸ Man wen i Ƴa iggen ca amecnaw wanita uca ad t icemm, ad ittwaqess zi řgens nnes.”

31 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ² “Xzar, Necc řayiy-dd x Bařaliyil, mmis n Uri, mmis n Ħur, zi teqbič n Yahuda s yisem nnes. ³ Ccurey t s Arruĥ n AREBBI, s tiyit, s řeeqerř, s tussna u s marra *min ittxeřřan n* tzemmar n řřnayeε ⁴ ĥima ad ixemmem ireqqamen s lfenn, maĥend ad *ten* tteggem s wurey d nnuqart d nnĥas, ⁵ u s wenqac n yezra *iyřan* maĥend ad ten ggen *di tcuyar nsen*, u s wenjar n ukeccuđ, ĥima ad ggen marra řxedmet. ⁶ Aqa Necc ggiy akides Ahuliyab, mmis n Axisamak, zi řaę n Dan. Deg wuř n marra *inni yar ięa* wuř d amiyis, ggiy tiyit. Nitni ad ggen marra min xef weřřiy: ⁷ Aqiđun n Umsagar, Ttabut n Cchadet, taqebbart n weřřaĥ wenni xas ięan, u marra řeqcue n Uqiđun: ⁸ tazewđa ak-d marra řeqcue nnes, d řqendiř iřfan s marra řeqcue nnes d uealřar n řebxur, ⁹ aealřar n wecmađ ak-d marra řeqcue nnes d tbanyut s uđar nnes, ¹⁰ arruđ n řxedmet d warruđ iqeddsen n Harun, akehhan, d warruđ n iĥenjiren nnes, maĥend ad sexxaren am ukehhan ¹¹ d zzeć i wedhan, d řebxur ittfuĥen i Zzawect Iqeddsen. Elařsab marra minzi cek umurey ad *ten* ggen.”

¹² Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹³ “Cek, siweř ak-d ayt n Israil, ini: ‘Ad teĥđam *ussan n* ssebt inu minzi *ssebt* d řeeřamet jar ayi d kenniw, i *marra* jjiřat nwem, ĥima ad tessnem belli Necc d SIDI, wenni kenniw issqeddsen. ¹⁴ Ĥđam *ass n* ssebt, minzi iqeddes *i ięa* i kenniw! Wenni t i Ƴa issfesden, ad t nyen nican, minzi man wen ma i Ƴa iggen dayes ca n řxedmet, d wenni i Ƴa qeđeen zi řwest n řgens nnes. ¹⁵ Setta n wussan ad tegged řxedmet uca deg wass wiss sebea ad yiři d ssebt, arraĥet tmun, tqeddes i teęa i SIDI! Kuř ijj wenni i Ƴa iggen *ca n* řxedmet deg wass n ssebt, ad t nyen nican. ¹⁶ Ayt n Israil ad ĥđan *ass n* ssebt, ad ĥđan ssebt di *marra* jjiřat nsen *am* ijj n Řeahd i řebda. ¹⁷ *Ad tiři* d ict n řeeřamet jar ayi d ayt n Israil, minzi di setta n wussan igga SIDI ajenna d temmurt, u deg wass wiss sebea yareyyeĥ, yarra nnefs.” ¹⁸ *Řami* ikemmeř awař akides x wedrar n Sina, iwca i Musa tnayen n teřwiĥin n Cchadet. *Tuya* tiřwiĥin nni zeg wezru, ttwarint s uđađ n AREBBI..

31:2 Uf. 35:30; 1 Im. 2:20

31:14 ‘d wenni’ - s Teibranit ‘feemar nni’.

31:14 Uf. 20:8; Aewd. 5:12; Ĥiz. 20:12

31:17 Amz. 1:31; 2:2,3; Uf. 20:11

31:18 Uf. 32:16

Ayenduz n wurey

32¹ *Řami* izra řgens belli Musa i eṭṭař war dd-ihwi zeg wedrar, inneyr-*dd* řgens řar Harun, nnan as: “Kkar, egg aneḡ irebbiten inni i řa yuyuren ztatney, minzi Musa aya, aryaz wenni d aneḡ dd-issuffyen zi Miřra, war nessin min t yuyin.”² Harun inna asen: “Qeřeem tixrazin n wurey nni iřan deg imejjan n temřarin nwem u n iřenjiren nwem uřa n yessitwem, awyem *tent-i-dd* řari.”³ Ikkes marra řgens tixrazin n wurey nni iřan deg imejjan nsen uca iwyen as tent i-dd řar Harun.⁴ Netta iksi *tent* zeg ifassen nsen uca icekkeř i-t s imeydi, igga zzayes ijj n uyenduz n ufessi. *Řexdenni* nnan: “A Israil, wa d arebbi nnek, wenni cek-dd issuffyen zi temmurt n Miřra.”⁵ *Řami t* izra Harun, ibna ijj n uealřar ztat i *uyenduz* uca iřaya Harun, inna: “Tiwecca *ad yiři* d řeid i SIDI.”⁶ Tiwecca nnes kkaren zic uca ssbexxaren tiřarřa n wecmađ uca qeddmn *akidsent eawed* tiřarřa n řehna. *Xenni* iqqim řgens, icca, iswa, ikkar mařend ad yegg řefrayej.

⁷ *Xas uca* issiweř SIDI ak-d Musa: “Uyur, hwa, minzi řgens nnek, wenni dd-tessuffyed zi temmurt n Miřra, aqa igga min war iřřin.”⁸ Aqa ffyen deyya x webriid nni x ten weřřiy. Ggin ijj n uyenduz n ufessi i yixef nsen uca ađaren as, qeddmn as tiřarřa uca nnan: ‘A Israil, wanita d arebbi nnek, wenni cek dd-issuffyen zi temmurt n Miřra.’ ”⁹ Inna SIDI i Musa: “Necč zřiy řgens-a, xzar, aqa-t d ijj n řgens iqseř!”¹⁰ Řexxu ejj ayi ad rařey, ad areḡ aḡđab inu xasen uca ad ten teřhiy, u Necč ad cek arrey d ijj n řgens imřar.”

¹¹ Musa izawg ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnes, inna: “A SIDI, mayemmi i řa yarey weḡđab nnek x řgens nnek, wenni dd-tessuffyed zi temmurt n Miřra s yijj n jjeħd imřar u s ufus ijeħden?”¹² Mayemmi ssawařen Imiřriyyen řar asen, qqaren: ‘Netta issuffey i-ten s nneyyet tačeffant mařend ad ten iney x idurar u mařend ad ten iteřřa zeg wudem n temmurt?’ Dweř x řřaduq n weḡđab nnek uca ndem x tučeffna i *texsed ad tarred* x řgens nnek.¹³ Fekkar di Ibrahim d Iřař d Israil, imsexxaren nnek, inni umi tejjuğed s Yixef nnek u tessiwřed akidsen: ‘Necč ad arniḡ zzaričet nwem amecnaw itran n ujenna uca ad wcey i zzaričet nnek marra tammurt-a i xef ssiwřey uca nitni ad tt řřfen d ict n řwart i řebda.’ ”

¹⁴ Indem SIDI x tučeffna i tuřa inna ad tt yegg x řgens nnes.¹⁵ Idweř-dd Musa, ihwa-dd zeg wedrar s tnayen n teřwiřin n Cčadet deg ufus nnes. Tiřwiřin-a ttwarint x tnayen n iyezdisen nsent: ttwarint x yijj n uyezdiz u x uyezdiz

32:1 Řex. 7:40

32:4 ‘amwa’ - niḡ ‘ayenduz’ niḡ ‘yuggu’. Uřa di ayat 8, 19, 20, 24 d 35.

32:6 1 Kur. 10:7

32:7 Aewd. 32:5

32:8 1 Jj. 12:28

32:9 Uf. 33:3; Aewd. 9:6,13; Ica. 48:4; Irm. 5:3; Ĥuc. 4:16

32:11 Ižhd. 106:21

32:12 Řxř. 14:13-19.

32:13 Amz. 12:7; 13:15; 15:18; 26:4; 28:13; Aewd. 34:4

nneyni. ¹⁶ Tiřwiḥin tuya atent d řxedmet n AREBBI uca tira nni ineqcen di teřwiḥin d tira n AREBBI *syixefnnes*.¹⁷ Isřa Yacuwa i řřess n řgens isyuyyu uca inna i Musa: “Xzar, řřess n umenyi di řmargeḥ n řeeskar.” ¹⁸ *Maca* netta inna: “War iḡi d řřess n usřewřiw řar řeyřeb niy d řřess n usyuyyi řar txessart, maca min ttesřiy d řřess n ddenb ideqřen.” ¹⁹ Uca imsar, am dd-ireḥḥeg řar řmargeḥ n řeeskar uca izra ayenduz d ccđiḥ *s nnubtat*, yaręa weyđab n Musa uca inđar tiřwiḥin zeg ifassen nnes, yaręa i-tent řar iđaren n wedrar.²⁰ Iṭṭef ayenduz nni ggin, isscemđ i-t di tmesi, ařami idweř d iyyeđ uca izuzzar i-t x wudem n waman uca yarra ayt n Israil ad swen.²¹ Inna Musa i Harun: “Min zzayek igga řgens-a ařami d as dd-tiwyed ijj n ddenb d ameqqran aṭas?” ²² Harun inna: “War yareqq weyđab n sidi inu! Cek tessned řgens-a, aqa-t di řyar.” ²³ Nnan ayi: ‘Egg aney irebbiten inni i řa yuyuren zzat i uyembub nney, minzi Musa wanita, aryaz wenni d aney dd-issuffęen zi temmurt n Miřra, war nessin min t yuyin.’ ²⁴ *Xenni* nniy asen: ‘Wi řar iḡa urey, ad *t-i-dd* ikkes, uca ad ayi t yewc!’ Uca ndarey t di tmesi uca iffeę-dd uyenduz aya.”

²⁵ *Umi* izra Musa, aqa řgens idweř d imfelles, minzi Harun ijja afelles *nсен* ad idweř d tađeḥḥact jar řeedyan nsen, ²⁶ ibedd Musa řar wadaf n řmargeḥ, inna: “Man wen i iḡan i SIDI, *as-dd da* řari!” Uca munen-dd řares marra iḥenjiren n Lawi. ²⁷ Inna asen: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil! Sars kuř ijj ssif nnes x tmeřřadt nnes, edum uca eeqbem x řmargeḥ zeg wadaf řar wadaf *nneyni* uca ad iney kuř ijj umas d kuř ijj umeddukkeř nnes d kuř ijj umqarreb nnes!” ²⁸ Tarwa n Lawi ggin ełařsab awař n Musa. Deg wass nni wđan eřařař teřt-ařaf n yeryazen n řgens.²⁹ Musa inna: “Ksim ifassen nwem ass-a řar SIDI, kuř ijj x mmis u x umas u ass-a *nnit* Netta aqa ibarek i kenniw!”

³⁰ Tiwecca nnes inna Musa i řgens: “Kenniw teggim ijj n ddenb imyar. *Ead* necc ad ařyey řexxu řar SIDI, balak ad ṭṭfey ařřaḥ x ddenb nwem.” ³¹ Idweř-dd Musa řar SIDI uca inna *as*: “*Wayyaw*, řgens-a igga ijj n ddenb imyar, minzi ggin ijj n arebbi n wurey i yixef nsen. ³² Řexxu, yřar *asen* i ddenb nsen! Niy mḥa ayi zeg wedlis nnek ittwanđen nni turid.” ³³ Inna SIDI i Musa: “Wenni xafi ixđan, d wa i řa mḥiy zeg wedlis inu ittwanđen. ³⁴ Ruḥ řexxu, awi řgens-a řar mani d ac nniy. Aqa *Lmalak inu* ad iraḥ zzat nnek! Deg wass n uxeęeř inu ad asen xeęęey ddnub nsen!” ³⁵ SIDI iwta řgens, minzi ggin ayenduz nni igga Harun.

33¹ Issiweř SIDI ak-d Musa: “Ruḥ, geęeed ssa, cek d řgens wenni dd-tessuffyed zi temmurt n Miřra, řar temmurt nni x jjuęey i Ibrahim d

32:16 Uf. 31:18; Aewd. 9:10

32:19 Aewd. 9:17

32:20 Aewd. 9:21

32:22 1 Yḥ. 5:19

Iṣḥaq d Yaʿqub, nniy: ‘I zzariʿet nnek ad tt wcey.’² Necc ad ssekkey ztat i uʿyembub nnek **Lmalak** - ad azzreḡ x Ikenʿaniyyen d Imuriyyen d Iḥittiyyen d Ifiriziyyen d Iḥiwiyyen d Iyibusiiyyen - ³ ʿar ict n temmurt ifeyyden s uyi d tamment. Necc *s imant inu* war ttgʿeidey akidwem, minzi kenniw d ijj n ṛgens iqseḥ, ḥima war kenniw tʿteḥḥiy deg webrid.”⁴ Umi isʿa ṛgens awaʿ-a aʿeffan, ceḍnen uca uʿa d ijj ma igga *ead* řehzuṭ nnes. ⁵ Aqa inna SIDI i Musa: “Ini i ayt n Israil: ‘Kenniw d ijj n ṛgens iqseḥ. Maʿa geʿeidey jar awem myir ijj n wermac, ad kenniw teḥḥiy. *Xenni* řexxu kkes řehzuṭ nwem, aqa Necc ad ssney min d ac ʿa ggey.’”⁶ Kksen ayt n Israil řehzuṭ nsen zeg wedrar n Hurib.

⁷ Iksi Musa Aqıḍun uca iwta *Aqıḍun* barra i řmargeḥ n řeʿskar, igg^wej aṭṭas x řmargeḥ, uca iʿaya as ‘Aqıḍun n Umsagar’. Kuř ijj wenni tuya yarezzun SIDI, iffeḡ ʿar Uqıḍun n Umsagar, wenni iḡan barra i řmargeḥ. ⁸ Umi iffeḡ Musa ʿar Uqıḍun ikkar marra ṛgens, bedden barra, kuř ijj ʿar wadaf n uqıḍun nnes, uca nitni xzaren di Musa aʿami yudef deg Uqıḍun. ⁹ Umi yudef Musa deg Uqıḍun, aqa aqellij n useynu ihwa, ibedd ʿar wadaf n Uqıḍun uca Netta issiweř ak-d Musa. ¹⁰ Uca marra ṛgens izra aqellij n useynu ibedd ʿar wadaf n Uqıḍun, *xenni* ikkar marra ṛgens uca yuḍar kuř ijj ʿar wadaf n uqıḍun nnes.

¹¹ Issiweř SIDI ak-d Musa aʿyembub deg uʿyembub, amecnaw mammec issiweř bna dem ak-d umeddukkeř nnes. Xenni iʿqeb-dd ʿar řmargeḥ n řeʿskar, *maca* amsexxar nnes Yacuwa, mmis n Nun, ʿemmarř war ibeʿeed x řwest n Uqıḍun.

Aʿuḡi n SIDI

¹² Inna Musa i SIDI: “Xzar, Cek tennid ayi: ‘Ndeh ṛgens-a!’, maca Cek war d ayi tessecned wi kidi i ʿa tessekkeḍ. Cek tennid: ‘Necc ssney cek s yisem nnek!’ uʿa: ‘Tufid arḍa di tiṭṭawin inu!’”¹³ Řexxu xenni, maʿa ufiy řxaḍar di tiṭṭawin nnek, zawgey Cek ad ayi tessecned abrid nnek, ḥima ad Cek ssney, maḥend ad afey arḍa di tiṭṭawin nnek. Xzar, cceeb-a d ṛgens nnek!”¹⁴ Inna: “Udem inu ad yuyur *akidek* u Necc ad cek ssareyyḥey.”¹⁵ *Xenni* yarra-dd xas: “Maʿa udem nnek war *kidney* ittriḥ, war ttejji *xenni* ad ngeʿeed ssa!”¹⁶ Mammec i ʿa ssnen belli aqa ufiy arḍa di tiṭṭawin nnek, necc d ṛgens nnek? Ma war iḡi minzi Cek truḥed akidney, aqa neccin, necc d ṛgens nnek, nfarrez x kuř ṛgens i iḡan x wudem n temmurt?”¹⁷ Inna SIDI i Musa: “*Eawed* ad ggey awaʿ-a i tennid umi tufid arḍa di tiṭṭawin inu uca ssney cek s yisem *nnek*.”

¹⁸ Uca inna *Musa*: “Zawgey Cek, scen ayi aʿuḡi nnek!”¹⁹ Inna: “Necc ad sseedy marra tcuni inu zzatek uca ad ʿeeydey Isem n SIDI ztat i uʿyembub nnek uca ad ḥinneḡ x wi i ʿa ḥinneḡ, ad areḥmey x wi i ʿa areḥmey.”²⁰ Inna *eawed*: “Cek

33:1 Amz. 12:7; 26:4; 28:13

33:3 Uf. 32:9; Aewd. 9:13

33:16 Aewd. 4:7

33:19 Rum. 9:15

war tzemmed ad tżared udem inu, minzi war d ayi iżarr bñadem uca ad iqqim iddar.”²¹ *Xas uca* inna SIDI: “Xzar, zzat inu amcan *mani* i ya tbedded x teşđart.²² Xmi i ya iedü ueuđi inu, ad cek ggeḡ deg ijj n ufeđiq n teşđart uca ad cek drey s treyqa n ufuş inu ař dd-zwiḡ.²³ U xmi i ya kxeḡ afuş inu, *xenni* ad ayi tżared zi đeffar, *maca* war tżarred udem inul!”

Tnayen n teřwiḡin timaynutin n wezru

34¹ SIDI inna i Musa: “Qess i yixef nnek tnayen n teřwiḡin n wezru amecnaw timezwura, uca Necc ad ariḡ x teřwiḡin nni awařen *d ijjen* nni tuḡa di teřwiḡin timezwura i tarzid.² Sewjed i şşbeḡ uca geeed di şşbeḡ ḡar wedrar n Sina uca bedd din zzati x tqiccet n wedrar.³ War iřiq ad igeeed uřa d ijj n bñadem akidek, niḡ ad iban hedd deg wedrar am ikmeř. Uřa d uđi d ifunasen d tfunasin war zemmaren ad arewsen tťarf i wedrar.” -

⁴ *Xenni* iqess tnayen n teřwiḡin n wezru amecnaw timezwura, uca ikkar Musa di şşbeḡ zic uca igeeed ḡar wedrar n Sina am mammec t iweşşa SIDI uca yiwi *akis* deg ufuş nnes tnayen n teřwiḡin n wezru.

⁵ Ihwa-dd SIDI deg useynu, ibedd akides din uca iřaḡa s Yisem n ‘SIDI’.⁶ Izwa SIDI zzat i uḡembub nnes uca ieeyyed: “SIDI, SIDI, Arebbi, arḡim, iccur s teḡnunect, ḡares ttasie n řxađar, dayes aťtas n tmexsiwt icewwaren d řam an,⁷ d wenni iḡeťtan tamexsiwt *nnes* icewwaren i řuřuf, d wenni iḡeffaren řmueşiyet d xeťtu d ddnub, d wenni war ittbarin wenni itteḡgen ddenb, d wenni dd-yarezfen řmueşiyet n ibabaten deg iḡenjiren u deg iḡenjiren n iḡenjiren nsen ař *jjir* wiss třata d wiss arebea.”

⁸ Musa iqeḡeq iqwes s uzeḡif ḡar temmurt uca yuđar.⁹ Inna: “A Sidi, mařa ufiḡ xenni arđa di titťawin nnek, ad yuyur xenni Sidi inu di řwest nney, minzi řgens iqseḡ. Yfar aneḡ řmueşiyet nney u qbeř aneḡ d řwart nnek!”¹⁰ Uca Netta inna: “Xzar, Necc ad ggeḡ řeahd. Zzat i marra řgens ad ggeḡ řeḡjayeḡ war ittwaggen ca di marra tammurt u jar marra řegnus, ařami marra řgens di řwest nnes i zi teḡid, ad iżar min igga SIDI, minzi min ḡa ggeḡ akidek ad isseḡ^wed aťtas.¹¹ Hđa min x cek weşşiy ass-a! Xzar, ad azzrey zzat i uḡembub nnek x Imuriyyen d Ikeneaniyyen d Iḡittiyyen d Ifiriziyyen d Iḡiwiyyen d Iyibusiyen.¹² Yarek ad tteḡged řeahd ak-d umezduḡ n temmurt mani i ḡa tadfed, ḡima netta war d ac ittiři d taxceft di řwest nnek.¹³ Ittxeşşa awem ad

34:1 Aewd. 10:1

34:3 ‘bnadem’ - s Teibranit ‘aryaz’.

34:3 Uf. 19:12,13

34:6 Uf. 33:19

34:7 Uf. 20:6; Řxf. 14:18; Aewd. 5:10; Izhd. 86:15; 103:8; 145:8; Irm. 32:18

34:9 Lawi 25:38; Izhd. 28:9; 33:12; Zak. 2:16

34:10 Aewd. 5:2; Yac. 10:12,13

34:12 Uf. 23:32; Řxf. 33:51; Aewd. 7:2

tyeḍḍrem ieałtaren nsen u ad tarzam imayḍuten nsen *iqeddsen* u ad thedmem tirebbin nsen n cwarti. ¹⁴ War ttaḍar i arebbi nneyni, minzi SIDI, wenni umi qqaren ‘Anessam’, aqa-t d ijj n Arebbi ittasmen. ¹⁵ Yarek ad tegged řeahd ak-d imezday n temmurt, uca *xenni* ad ssesden ixef nsen umi ya dewřen awarni i irebbiten nsen, ad qeddmn tiyarřa i irebbiten nsen, uca ad cek earḍen i macca n tyarřa nsen ¹⁶ uca ad teksid tiñenjirin nsen *d timyarin* i iñenjiren nnek uca ad ssesdent tñenjirin nsen ixef nsent umi ya dewřen awarni i irebbiten nsent uca ad arrent iñenjiren nnek ad dewřen awarni i irebbiten nsent. ¹⁷ War ttegg i yixef nnek arebbi n ufessay..

¹⁸ Ad teḥḍiḍ Řeid n Weyrum břa Antun: sebea n wussan ad tecced ayrum břa antun, di řweqt ittwaggen deg uyur Abib, am mammec cek weřřiy, minzi deg uyur Abib i dd-teffyed zi Miřra..

¹⁹ Marra min yarezzmen řemřawet *d amezwaru* Inu, marra iwetman n řebhayem nnek, arzam *n řemřawet d amezwaru*, am wenni n ufunas, am wenni n wuři..

²⁰ *Mařa* amenzu n weyyuř yarzem řemřawrat *d amezwaru*, ad t tefdid s yijj zeg wuři. Mařa war t tefdid, ad as tarzed iri. Ad tefdid marra imenza n iñenjiren nnek. War ieeddeř ad ḍharen s ifassen xwan zzat i wudem inu..

²¹ Setta n wussan ad txedmed, *maca* deg wass wiss sebea ad tareyyhed. Uřa di řweqt n tyarza d tmeyra ad tareyyhed..

²² Ad tegged Řeid n Simanat, aqa-t d Řeid n Tmenzut n tmeyra n yirden, uřa d Řeid n Usmuni řar uneggar n usegg^was..

²³ Kuř aryaz ad dd-iban třata n twařawin deg usegg^was zzat i wudem n Sidi, SIDI, AREBBI n Israil, ²⁴ minzi zzat i uyembub nnek ad kksey tasyart n řwart x řegnus uca ad ssweseey iymiren nnek uca uřa d ijjen ma ad immezri *ad yacar* tammurt nnek, xmi i ya tgeeded třata n twařawin deg usegg^was řima ad dd-tbaned zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek.

²⁵ War ttqeddem idammen n tyarřt inu ak-d min ixemmaren. *Tayarřt n* Řeid n Useedu war ttnusi řiřet ař řřbeř..

²⁶ Tamezwarut n tmenzut n wudem n temmurt nnek ad *tt-i-dd-tawyed* řar Taddart n SIDI, AREBBI nnek. War snenni iyayḍ d amezyan s uyi n yemmas.”.

34:14 ‘Anessam’ - Arebbi ixš aqa iwdan ad t eebden Netta waha, minzi war dinni Arebbi yueřan x marra min iğan am Netta. S uyenni nzemmar ad nini aqa Netta ittase, netta war ittexas ad t neydar ad nuyur awarni i irebbiten nneyni. Awař ‘anessam’ ixš ad yini ‘wenni ittasmen’.

34:14 Uf. 20:5

34:16 1 Ij. 11:2

34:17 ‘irebbiten ifesyen’ - ixš ad yini ‘řexyart ifesyen n irebbiten nsen’.

34:18 Uf. 12:15; 23:15

34:19 Uf. 13:2; 22:29; řiz. 44:30

34:20 Uf. 13:13; 23:15; Aewd. 16:16

34:21 Uf. 20:9

34:22 Uf. 23:16

34:23 Uf. 23:17; Aewd. 16:16

34:25 Uf. 23:18

34:26 Uf. 23:19; Lawi 22:27; Aewd. 14:21

²⁷Inna SIDI i Musa: “Ari awařen-a i yixef nnek, minzi am mammec qqaren wawařen-a, aqa ggiy Řeahd akidek u ak-d Israil.” ²⁸Uca tuya din ak-d SIDI arebein n wussan d arebein n ġyaři. War icci aḡrum niy iswa aman. Uca yura di teřwiḡin awařen n Řeahd, eecra n wawařen.

²⁹Řami dd-ihwa Musa zeg wedrar n Sina, am tuya tnayen n teřwiḡin n Cchadet deg ifassen n Musa am dd-ihwa zeg wedrar, imsar aqa war issin Musa belli tiřmect n uyembub nnes tareqq řami tuya akides issawař. ³⁰Harun d marra ayt n Israil řewđen ɣar Musa, u xzar, tiřmect n wudem nnes tuya tareqq, gg^weden ad ɣares dd-qarrben. ³¹Iřaya dd-xasen Musa uca idweř-dd Harun d marra imyaren n tmesmunt ɣares uca issiweř Musa akidsen. ³²Awarni as qarrben-dd marra ayt n Israil uca netta yumur i-ten marra min xef issiweř SIDI akides deg wedrar n Sina. ³³Řami ikemmeř Musa awař nnes akidsen, igga ařehḡaf x wudem nnes, ³⁴Xmi i ɣa yiři Musa zzat i wudem n SIDI ħima ad kides issiweř, ikkes ařehḡaf, ařami dd-iffey *ewawed*. U řami dd-iffey ɣar barra, issiweř ak-d ayt n Israil min d as yumur SIDI. ³⁵Uca ɣrin ayt n Israil ayembub n Musa, aqa tiřmect n wudem nnes tareqq, *xenni* yarra Musa ařehḡaf x wudem nnes, ařami dd-yudef *ewawed* ħima akides issiweř.

Asewjed n řebni n Uqiḡun n Umsagar

35¹Musa issmun marra tamesmunt n ayt n Israil uca inna asen: “Ina d awařen nni yumur SIDI ħima ad ten teggem.” ²Setta n wussan ad tegged řxedmet u deg wass wiss sebea ad awem yiři iqeddes, aqa d ssebt, arraḡet tmun i SIDI. Kuř ijj wenni dayes i ɣa iggen *ca n* řxedmet, ad ittwaney. ³War tesruyim kenniw timessi di marra tizeddiyın nwem deg wass n ssebt.”

⁴Issiweř Musa ak-d marra tamesmunt n ayt n Israil, inna: “D wa d min yumur SIDI, *umi* inna: ⁵‘Ksim zi min ɣarwem ict n tewhibt n usgeeed i SIDI. Kuř ijj wenni umi yennurzem wuř nnes ad tt yawi, aqa-tt d *tawhibt n usgeeed* i SIDI: urey d nnuqart d nnḡas, ⁶*afiru* adeḡmi d urjuwani d uzegg^way iḡedqen d řeqten azdad d ccar n iḡayḡen, ⁷iřmawen izegg^wayen n icarriyyen d iřmawen n ddenfiřat d ukeccuḡ d ukasiya, ⁸zzect i tfawt, řeřtur i zect n wedhan u i

34:28 Uf. 24:18; 31:18; 34:1; Aewd. 4:13; 9:9,18

34:29 2 Kur. 3:7

34:33 2 Kur. 3:7,13

35:1 34:32

35:2 Uf. 20:8; 31:15; Lawi 23:3; Aewd. 5:12; Lk. 13:14

35:3 Uf. 16:23

35:4 ‘D wa d min yumur SIDI’ - s Teibranit ‘D wa d awař i yumuren SIDI’.

35:5 Uf. 25:2

35:6 Uf. 25:4

35:7 Uf. 25:5

ṛebxur ittfuḥen,⁹ iżra n biril d iżra iyṛan maḥend ad ten ggen x upalṭu u x te jmetc.¹⁰ Marra inni *iḡan* jar awem s wuṛ d amiḡis, ad dd-asen ad ggen marra min yumur SIDI: ¹¹Tazeddiyt, Aqıḍun nnes d tseqqaft nnes d tsennarin nnes d tfeṛwin nnes d tḥenya nnes n uɛarred d ipilaren nnes d tyarsawin nnes,¹² d Ttabut ak-d iɛumad nnes *i tarebbut* d tqebbart n weṣṣaḥ d uṛeḥḥaf i dduri,¹³ d tzewḍa ak-d iɛumad nnes *i tarebbut* d marra ṛeqcɛ nnes d weyrum n wesca n,¹⁴ d ṛqendiṛ i tfawt d ṛeqcɛ nnes d teftiṛin nnes d zzect i tfawt ¹⁵d uɛalṭar n ṛebxur ak-d iɛumad nnes *i tarebbut* d zzect i wedhan d ṛebxur ittfuḥen d arwaq n wadaf ṛar wadaf n Tzeddiyt,¹⁶ d uɛalṭar n wecmaḍ d tracca nnes n nnḥas d iɛumad nnes *i tarebbut* d marra ṛeqcɛ nnes d tbanyut s uḍar nnes,¹⁷ d ṛizarat n ṛemraḥ, ipilaren nnes ak-d tyarsawin nsen d arwaq i wadaf n ṛemraḥ,¹⁸ d ṛewtad n Tzeddiyt d ṛewtad n ṛemraḥ d ifiṛan nsen,¹⁹ arruḍ i ṛxedmet deg Uqeddas, arruḍ iqeddsen n ukehhan Harun d warruḍ n iḥenjiren nnes maḥend ad xedmen am ikehhanen.' ”²⁰ *Xenni* ffygen nitni, marra tamesmunt n ayt n Israil, *ggwejen* zi zzat n uḡembub n Musa.

²¹ *Xenni* yusa-dd kuṛ aryaz, wenni umi inhez z wuṛ nnes, u marra wenni umi innurzem buḥbeṛ nnes, uca iwyyen-dd nitni tawhibt n usgeɛɛed *tenni ssgɛɛeden nitni ṛar* SIDI, d tenni i ṛa yiṛin i Uqıḍun n Umsagar u i tsexxart i dayes u i warruḍ iqeddsen. ²² *Ammu* dd-usin iryazen jmie ak-d temyarin, marra inni umi innurzem wuṛ uca iwyyen-dd timessakin d texrazin n umezzuy d tinzar d txudan *n ucemmie* d tseddyin s wedmam n wurey d marra ṛeqcɛ n wurey, *wah* kuṛ ijjen yiwi-dd ict n tewhibt n wenhezzi n wurey i SIDI. ²³ Marra wi ṛar ittwaḥ *ufiṛu* adeḥmi d urjuwani d uzegg^way iḥedqen niy ṛeqṭen azdad niy ccɛar n iṛayḍen niy iṛmawen izegg^wayen n icarriyyen niy iṛmawen n ddenfiṛat, iwyyen-dd *man aya*. ²⁴ Marra wi issgeɛɛeden tawhibt n nnuqart niy n nnḥas, iwyyen tawhibt-a n usgeɛɛed ṛar SIDI, d marra wi ṛar ittwaḥ ukeccuḍ n ukasiya i marra ṛxedmet n tsexxart, iwyyen *man aya*.

²⁵ Marra timyarin s wuṛ amiḡis, ttqardcent s ifassen nsent uca nitenti iwyyent-i-dd min qaredcent: *n ufiṛu* adeḥmi d urjuwani d uzegg^way iḥedqen d ṛeqṭen azdad.²⁶ Marra timyarin nni umi inhez z wuṛ nsent s tiyit, qaredcent ccɛar n iṛayḍen.

35:8 Uf. 25:6

35:9 Uf. 25:7; 28:17,20

35:11 Uf. 26:26

35:13 Uf. 25:23, 30

35:15 Uf. 26:36; 30:1; 31:11

35:16 Uf. 27:4; 30:18

35:17 Uf. 27:9,16

35:18 Uf. 27:19

35:19 Uf. 28; 31:10

35:25 's wuṛ amiḡis' - s Teibranit 'amiḡis n wuṛ'.

35:25 Awṛn. 31:19

²⁷Imyaren iwyen-dd iżra n biril d iżra *iyřan* ĥima ad ten ggen x upalřu u x tejmečt, ²⁸řečtur d zžect i tfawt d zžect i wedhan u i řebxur ittfulřen.

²⁹Ayt n Israil wcın s řxařar i SIDI, marra iryazen d temyarin inni umi inhezz wuř nsen mařend ad wcen s řxařar i marra řxedmet tenni yumur SIDI ĥima ad t'ettwag s ufus n Musa.

³⁰*Xenni* inna Musa i ayt n Israil: "Xzarem, SIDI iřaya-dd i **Bařaliyil**, mmis n Uri, mmis n Ĥur, zi řař n Yahuda, s yisem *nnes*..³¹Iccur i-t Arruř n AREBBI s tiřit d řečqeř d tussna u s marra *min ittxeřřan n* tzemmar n řřnayee.³²i uxemmem n ireqqamen s lfenn u ĥima ad ten yegg s wurey d nnuqart d nnřas.³³u i uneqqac n iżra *iyřan* d usarsi nsen u i uneqqac n ukeccuđ ĥima ad igg marra ireqqamen s lfenn..³⁴Igga deg wuř nnes tawengit i useřmed, *deg wuř* nnes u *deg wuř n Ahuliyab*, mmis n Axisamak, zi řař n Dan.³⁵Iccur i-ten s tiřit n wuř, mařend ad ggen marra řxedmet: taneqqact, arcam, amudi s *řeqten* adeřmi d urjuwani d uzegg^wař iředqen d řeqten azdad, uřa d taxeyyađt, *wah, aqa aten* d yenni ittřennačen eřam kuř řxedmet d yenni dd-itřaqqaren arcamen s lfenn..

36¹Bařaliyil d Ahuliyab d kuř aryaz s wuř amiřis, umi iwca SIDI tiřit d řečqeř mařend ad ssnen mammec i ya ggen marra řxedmet i tsexxart n Zzawect Iqeddsen, ggin marra am mammec ten yumur SIDI.²Musa iřaya-dd i Bařaliyil d Ahuliyab d kuř aryaz s wuř amiřis, umi igga SIDI tiřit deg wuř nnes, uřa marra wenni umi inhezz wuř nnes, mařend ad dd-yas řar řxedmet uca ad tt igg.

³Nitni ksin zi zžat n wudem n Musa marra tawhibt nni sšgeēeden ayt n Israil i řxedmet i tsexxart n Zzawect Iqeddsen mařend ad zžayes tt ggen. Uca *aqa* ead ggin ad as dd-awyen kuř řřbeř tiwhibin s řxařar.⁴*Xenni* usin-dd marra iryazen imiřisen, inni tuya iceyřen x marra řxedmet n Zzawect Iqeddsen, kuř ijj zi řxedmet nni ggin nitni,⁵uca ssiwřen ak-d Musa, nnan: "Řgens yiwi-dd ktar zi min ittxeřřan di třtwee n řxedmet nni i *d aney* yumur SIDI ĥima ad tt negg."⁶*Xenni* yumur Musa ĥima ad barrřen di řmargeř n řeeskar, ad inin: "War teji aryaz niy tamyart ead ad yegg ca n řxedmet tenni i ya issgeēeed d tawhibt i Zzawect Iqeddsen!" Ammu i issbedd *Musa* řgens ad yawi *ead ktar*,⁷minzi cfa timesřayin nni dd-iwyen i marra řxedmet i ya ggen, aqa tceřř *ead ktar*.

35:28 Uf. 25:6

35:30 Uf. 31:2

35:31 Uf. 31:3

35:32 Uf. 31:4

35:33 Uf. 31:5

35:35 Uf. 26:1

36:4 'kuř ijj' - s Teibranit 'aryaz aryaz'.

⁸Jar yenni Ƨar tuya řxedmet, aqa marra imiyisen n wuř ggin Tazeddiyt zi eecra n tjartiřin n řeqten azdad imuden u zeg ufiřu adehmi d urjuwani d uzeggwax ihedqen ak-d ikiruben inni *xasent* igga am ijj n warcam n ufennan..⁹Tuzzeggart n ict n tjartiřt tuya-tt tmentec n iyaęen u tiru n ict n tjartiřt tuya-t arebea n iyaęen u marra tijartiřin Ƨarsent d řebar d ijj..¹⁰Issmun xemsa n tjartiřin ict ak-d tenneyni uca xemsa n tjartiřin issmun i-tent *eawed* ict ak-d tenneyn it..¹¹*Xenni* igga tisarawin idehmaniyyen di tma n yict n tjartiřt Ƨar řtarf Ƨar useřqi uca amenni tent igga *eawed* di tma n tjartiřt nneyni Ƨar řtarf, Ƨar *mani ięa* useřqi nneyni..¹²Igga xemsin n tsarawin x tma n yict n tjartiřt d xemsin n tsarawin Ƨar řtarf n tjartiřt mani i Ƨa tmun ak-d tenneynit. Tisarawin řtfent *nican* ict di tenneynit..¹³Igga *eawed* xemsin n tsennarin n wurey uca issmun tijartiřin ict i tenneyni s tsennarin uca *ammu* tedweř Tzeddiyt d ict.

¹⁴Igga *eawed* **tjartiřin n ccear n iyaęden**, ad iřint d Aqıđun x Tzeddiyt. Igga hiřac n tjartiřin. ¹⁵Tuzzeggart n ict n tjartiřt tuya-tt řtatin n iyaęen u tiru n ict n tjartiřt d arebea n iyaęen. Hiřecac n tjartiřin Ƨarsent řebar d ijj. ¹⁶Netta issmun xemsa n tjartiřin wehęhedsent u *eawed* setta n tjartiřin wehęhedsent. ¹⁷Igga xemsin n tsarawin x tma n tjartiřt taneggarut Ƨar *řtarf n* useřqi *ak-d tenneyni* uca igga *eawed* xemsin n tsarawin x tma n tjartiřt Ƨar *řtarf n* useřqi nneyni. ¹⁸Igga *eawed* xemsin n tsennarin n nnęas ħima ad issmun Aqıđun maęend ad t yarr d ijen..

¹⁹Igga *eawed* ict n tseqqaft n iřmawen izeggwaxen n icarriyyen i Uqıđun uca sennej i man aya ict n tseqqaft n iřmawen n ddenfiřat.

²⁰Igga **tifeřwin** i Tzeddiyt s ukeccuđ n ukasiya tinni ibedden *nican*..²¹Tuzzeggart n *ict n* tefřewt tuya-tt eecra n iyaęen u tiru n yict n tefřewt d ijj n uyiř d we zyen..²²Kuř tafřewt Ƨares tnayen n iđaren, inni issmunen ict ak-d tenneyni am twečmatin. Ammu i igga s marra tifeřwin n Tzeddiyt..²³Igga tifeřwin i Tzeddiyt, eicrin n tfeřwin Ƨar jjihet n ljanub, Ƨar yeffus..²⁴Igga *eawed* arebein n **tyarsawin n nnuqart** sadu eicrin n tfeřwin, tnayen n tyarsawin sadu ict n tefřewt i tnayen n iđaren nnes, uřa d tnayen n tyarsawin sadu tafřewt nneyni i tnayen n iđaren nnes..²⁵Igga *eawed* eicrin n tfeřwin i uyezdiz nneyni n

36:8 'ikiruben' - ict n marka n lmalakat.

36:9 Uf. 26:2

36:10 'ict ak-d tenneynit' - s Teibranit 'ict Ƨar yict'.

36:11 Uf. 26:4

36:12 Uf. 26:5,10

36:13 Uf. 26:6

36:18 Uf. 26:11

36:19 Uf. 26:14

36:20 Uf. 26:15

36:21 Uf. 26:16

36:22 Uf. 26:17

36:23 Uf. 26:18

36:24 Uf. 26:19

Tzeddiyt, Ƨar uyezdīs n ccamal.²⁶ s arebein n **tyarsawin nnes n nnuqart**: tnayen n tyarsawin sadu ict n tefrewt d tnayen n tyarsawin sadu tefrewt nneyni..²⁷ I iyezdīsēn n ɔeffar n Tzeddiyt, Ƨar uyezdīs n řƧarb, igga setta n tfeřwin..²⁸ Igga tnayen n tfeřwin *d tifeřwin* i tƧemmura n Tzeddiyt Ƨar tnayen n iyezdīsēn Ƨar ɔeffar..²⁹ Zi swadday tuƧa řeřqent am wacniwen uca ammu tent tuƧa d icten ař dd-dewřent sennej deg ict n texrazt. Ammu i igga s tnayen idsent i tnayen n tƧemmura..³⁰ *Ammu* i din tuƧa tmenya n tfeřwin s tyarsawin nsent n nnuqart, *aqā atent* d setřac n tyarsawin: tnayen n tyarsawin sadu kuř taffew t..³¹ Igga eawed **tihēnya n uearred** zeg ukeccuđ n ukasiya, xemsa n tfeřwin Ƨar ijj n uyezdīs n Tzeddiyt..³² u xemsa n tihēnya n uearred i tfeřwin Ƨar uyezdīs nneyni n Tzeddiyt d xemsa n tihēnya n uearred i tfeřwin n Tzeddiyt Ƨar tnayen n iyezdīsēn n ɔeffar Ƨar řƧarb..³³ Tařnact n uearred di řwest igga i-tt ad tezwa zi řwest n tfeřwin zeg ixef ař wenneyni..³⁴ Iyeğef tifeřwin s wureƧ uca igga tixrazin nsent n wureƧ mařend ad daysent ssidfen tihēnya n uearred uca *uřa d tihēnya* n uearred icellel i-tent s wureƧ..

³⁵ Igga ijj n **uřehřaf** s *ufiřu* adehmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen u s řeqten azdad imuden uca igga i-t d ijj n warcam n ufennan, s ikiruben *xas*..³⁶ Igga as arebea n ipilaren n ukeccuđ n ukasiya uca iyeğef i-ten s wureƧ. **Tisennarin** nsen tuƧa atent n wureƧ. Issefsi *i ipilaren* arebea n tyarsawin nsent n nnuqart..

³⁷ Igga ijj n **arwaq** i wadaf n Uqidun s *ufiřu* adehmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen u s řeqten azdad imuden, *amecnaw* ijj n umudi n uxeyyađ..³⁸ s xemsa n ipilaren nnes d tsennarin nnes. Iyeğef tizeğifin nsen d iqedban nsen i useřqi s wureƧ. Tiyarsawin nsen tuƧa atent n nnhas..

37¹ Igga Bařaliyil **Ttabut** n ukeccuđ n *tcejart n* ukasiya. Tuzeggart nnes tuƧa-tt tnayen n iƧağen d wezyen u tiru nnes ijj n uƧiř d wezyen uca řueřa nnes ijj n uƧiř d wezyen..² Iyeğef i-t zi daxeř d barra s wureƧ iřfan uca igga as ijj n zzwaq n wureƧ i d as dd-innden. ³ Issefsi as arebea n texrazin i arebea n tƧemmura nnes, tnayen n texrazin Ƨar yijj n uyezdīs d tnayen n

36:25 Uf. 26:20

36:26 Uf. 26:21

36:27 Uf. 26:22

36:28 Uf. 26:23

36:29 Uf. 26:24

36:30 Uf. 26:25

36:31 Uf. 26:26

36:32 Uf. 26:27

36:33 Uf. 26:28

36:34 Uf. 26:29

36:35 Uf. 26:31

36:36 Uf. 26:32

36:37 Uf. 26:36

36:38 Uf. 26:37

37:1 Uf. 25:10

texrazin ƣar uƣezdis nneyni. ⁴ Igga iɛumad *i tarebbut* zeg ukeccuḍ n ukasiya uca iƣeƣef i-ten s wureƣ. ⁵ Igga iɛumad *i tarebbut* di texrazin ƣar tnayen n iƣezdisen n Ttabut, maḥend ad *zzaysen* arbun Ttabut. ⁶ Igga taqebbart n wešraḥ n wureƣ iŝfan s tuzzeggart nnes n tnayen n iƣaƣen d wezyen u tiru nnes n ijj n uƣiř d wezyen. ⁷ Igga tnayen n ikiruben n wureƣ. Iɛdeř i-ten *am* řxedmet n wemziř *id ditteffyen* zi tnayen n ixfawen n tqebbart n wešraḥ. ⁸ Ijj n ukirub *iffey* zeg ijj n ixef ƣar uƣezdis-a u akirub wenneyni zeg ixef nneyni ƣar uƣezdis nneyni. Igga ikiruben zi tnayen n ixfawen n tqebbart n wešraḥ. ⁹ Ikiruben sswizzḍen afriwen nsen sennej uca s wafriwen nsen dřin taqebbart n wešraḥ. Iyembab nsen tuƣa ijjen qibač i wenneyni uca *di řweqt d icten tuƣa* iyembab n ikiruben ƣar tqebbart n wešraḥ.

¹⁰ Igga *eawed tazewḍa* n ukeccuḍ n *tcejart n* ukasiya, tuƣa tuzzeggart nnes tnayen n iƣaƣen u tiru nnes ijj n uƣiř d řueřa nnes ijj n uƣiř d wezyen. ¹¹ Iƣeƣef i-tt s wureƣ iŝfan uca igga as ijj n zzwaq n wureƣ i d as dd-innḍen. ¹² Igga *eawed ict* n tma i d as dd-innḍen s cbar n ufus uca igga ijj n zzwaq n wureƣ ƣar tmewwa nnes i d as dd-innḍen. ¹³ Issefsi as arebea n texrazin n wureƣ uca igga tixrazin ƣar arebea n tyemmura nni iƣan ƣar arebea n iḍaren nnes. ¹⁴ Tuƣa tixrazin zzat n tma maḥend ad *daysent* ssidfen iɛumad *i tarebbut* ḥima ad *zzaysen* arbun tazewḍa. ¹⁵ Igga iɛumad *i tarebbut* zeg ukeccuḍ n ukasiya uca iƣeƣef i-ten s wureƣ maḥend ad *zzaysen* arbun tazewḍa. ¹⁶ Igga řeqcue i ƣa yiřin x tzewḍa s wureƣ iŝfan: tṭbaši nnes, d tyenjajin nnes, d řkisan nnes d iyarrafen maḥend ad zzaysen kebben.

¹⁷ Igga řqendiř n wureƣ iŝfan. Iɛdeř řqendiř s wefḍis n wemziř: afud x uḍar nnes d iƣaƣen nnes, d řkisan nnes d temrisin nnes d nnuwwarat nnes tuƣa zzayes *dd-itteffyen*. ¹⁸ Zeg iƣezdisen nnes ffƣen-dd setta n iƣaƣen, třata n iƣaƣen n řqendiř zeg ijj n uƣezdis d třata n iƣaƣen n řqendiř zeg uƣezdis nneyni. ¹⁹ ƴar ijj n uƣiř *tuƣa* din třata n řkisan amecnaw *nnewwac n* ģewz s *ict n* temrist d *ijj n* nnewwac uca x uƣiř nneyni *eawed* třata n řkisan amecnaw *nnewwac n* ģewz s *ict n* temrist d *ijj n* nnewwac. Ammu *i yeƣan marra* setta n iƣaƣen inni dd-itteffyen zi řqendiř. ²⁰ ƴar řqendiř simant nnes tuƣa din arebea n řkisan amecnaw *nnuwarat n* ģewz ak-d temrisin nsen *i zzaysent dd-ffƣent* nnuwarat nsen. ²¹ Sadu tyuya n iƣaƣen i zzayes *dd-iffyen d amezwaru* aqa din tamrist uca *amenni* i din

37:8 Uf. 25:19

37:9 Uf. 25:20

37:10 Uf. 25:23

37:11 Uf. 25:24

37:12 Uf. 25:25

37:13 Uf. 25:26

37:14 Uf. 25:27

37:16 Uf. 25:29

37:17 Uf. 25:31

37:18 Uf. 25:32

37:19 Uf. 25:33

37:20 Uf. 25:34

tamrist sadu tyuya n iyağen i zzayes *dd-iffyen awarni as* uca εawed din tamrist sadu tyuya n iyağen i zzayes *dd-iffyen d aneggaru*. *Man aya iğa amenni* i setta n iyağen i zzayes dd-iffyen.²² Tuğa timrisin nsen d iyağen nsen ffyen-dd zzayes. Marra aya *tuğa* d ict n řxedmet n wemziř s wureğ iřfan.²³ Igga setta n řfnarat nnes ak-d tjeqqadın *n teftič* nnes d tmejmarin nnes, *marra* s wureğ iřfan..²⁴ Igga *řqendiř* ak-d marra řeqcue nnes zeg ict n talint n wureğ iřfan..

²⁵ Igga *aealtar n řebxur* zeg ukeccuđ n *tcejjart n* ukasiya s tuzzeğgart nnes n ijj uyiř u tiru nnes n ijj n uyiř. Tuğa-t s arebea n tyemmura. Řueřa nnes tuğa-t tnayen n iyağen. Zzayes tuğa accawen nnes *d ijj akides*..²⁶ Iyeğef i-t s wureğ iřfan, udem nnes n sennej d iyezdisen nnes i d as dd-innden u εawed accawen nnes. Igga as ijj n zzwaq n wureğ i d as dd-innden..²⁷ Igga as tnayen n texrazin n wureğ sadu zzwaq nnes i tnayen n tyemmura nnes, ġar tnayen n iyezdisen nnes, ġima ad daysent ssidfen iεumad mağend ad zzaysen arbun aealtar n řebxur..²⁸ Igga iεumad *i tarebbut* zeg ukeccuđ n ukasiya uca iyeğef i-ten s wureğ..

²⁹ Igga εawed zzept tamqeddest i wedhan d řebxur iřfan ittfuħen, *εlaħsab* řsenεet n uεetřař..

38¹ Igga *aealtar n wecmađ* s ukeccuđ n ukasiya. Tuzzeğgart nnes tuğa-tt xemsa n iyağen u tiru nnes xemsa n iyağen, tuğa-t s arebea n tyemmura, u řueřa nnes tuğa-t třata n iyağen..² ġar arebea n tyemmura igga accawen nnes. Accawen nnes tuğa aten d ijjen akides. Iyeğef i-t s nnħas..³ Igga marra řeqcue i uealtar: tiydurin d iyenjayen d tťawyat i urucci d furcayat d tmejmarin, marra řeqcue-a igga i-ten s nnħas..⁴ Igga ict n traccia, ijj n umudi n nnħas, i uealtar *uca igga i-tt* sadu i tma nnes, swadday ġar wezyen *n uealtar*..⁵ Issefsi arebea n texrazin i arebea n ixfawen n traccia n nnħas mağend ad daysent ssidfen iεumad *i tarebbut*..⁶ Igga iεumad *i tarebbut* zeg ukeccuđ n ukasiya uca

37:22 Uf. 25:36

37:23 'tjeqqadın' - niğ 'tineqqadın'.

37:23 Uf. 25:37,38

37:24 Uf. 25:39

37:25 'accawen' - niğ 'iqicawen'.

37:25 Uf. 30:1,2

37:26 Uf. 30:3

37:27 Uf. 30:4

37:28 Uf. 30:5

37:29 Uf. 30:22,34

38:1 Uf. 27:1

38:2 'accawen' - niğ 'iqicawen'.

38:2 Uf. 27:2

38:3 Uf. 27:3

38:4 Uf. 27:4,5

iyegħef i-ten s nnħas. ⁷ Igga icumad *i tarebbut* di texrazin ħar iyezdisen n ucałtar maħend ad zżaysen t arbun. Igga i-t s tfeřwin *ak-d* řxawi *di daxeř nsent*.

⁸ Igga *tabanyut n nnħas* s uđar nnes n nnħas zi tisitn n terbiet n temřarin nni ittwareqqmen *maħend ad xedment* ħar wadaf n Uqıđun n Umsagar.

⁹ Igga *řemraħ*. Ħar ĵjihet n ljanub, ħar yeffus, tuya tuzzeġgart n *řizarat n řemraħ* mya n iyağen n řeqten azdad imuden. ¹⁰ Eicrin n *ipilaren* nnes d eicrin n *tyarsawin* nsen *tuya aten* n nnħas. *Tisennarin* n ipilaren d *iqeđban nsen i useřqi tuya aten* n nnuqart. ¹¹ Ħar uyezdis n ccamal *tuya din řizarat s ict n tuzzeġgart n* mya n iyağen ak-d eicrin n ipilaren nsent u ak-d eicrin n tyarsawin nsen n nnħas. *Tisennarin* n ipilaren d *iqeđban nsen i useřqi tuya aten* n nnuqart. ¹² Ħar uyezdis n řřarb *tuya din* řizarat n xemsin n iyağen ak-d eecra n ipilaren nsent d eecra n tyarsawin nsen. *Tisennarin* n ipilaren d *iqeđban nsen i useřqi tuya aten* n nnuqart. ¹³ Ħar uyezdis n ccarq, ħar ĵjihet n wenqar n tfuct, *ict n tjartiřt n* xemsin n iyağen. ¹⁴ Tuya řizarat ħar ijj n uyezdis n zżat xemmeřac n iyağen *di tuzzeġgart* ak-d třata n ipilaren nsent d třata n tyarsawin nsen. ¹⁵ Ħar uyezdis n zżat nneřni n wadaf n řemraħ, ħar uyezdis-a d uyezdis nni, *tuya* řizarat daysent xemmeřac n iyağen di tuzzeġgart, ak-d třata n ipilaren nsent d třata n tyarsawin nsen. ¹⁶ Marra řizarat nni d as dd-innden i řemraħ tuya atent n řeqten azdad imuden. ¹⁷ Tiyarsawin n ipilaren *tuya atent* n nnħas d tsennarin n ipilaren d *iqeđban nsen i useřqi tuya aten* s nnuqart uca takursit x tzeğifin nsen *tuya-tt* zi nnuqart d marra ipilaren n řemraħ *tuya* yeğfen s nnuqart. ¹⁸ Tuya arwaq ħar wadaf n řemraħ *amecnaw* amudi n uxeyyađ s *řeqten* adeħmi d urjuwani d uzeġg^way iħedqen u s řeqten azdad imuden. Tuzzeġgart *nnes* tuya-tt eicrin n iyağen u řueřa x *marra tiru n řemraħ* xemsa n iyağen, amecnaw řizarat n řemraħ. ¹⁹ Arebea n ipilaren d arebea n tyarsawin nsen tuya aten s nnħas d tsennarin nsen s nnuqart uca takursit x tzeğifin nsen uřa d *iqeđban nsen i useřqi tuya aten* s nnuqart. ²⁰ Marra řewtad n Tzeddiyt d řemraħ i d as dd-innden *tuya aten* s nnħas.

²¹ Man aya d min suffyen nitni i Tzeddiyt, Tazeddiyt n Cchadet, uca zemmen t s řumur n Musa s tsexxart n İlawiyyen, s ufus n Itamar, mmis n Harun, akehhan. ²² Bařaliyyil mmis n Uri, mmis n Ħur, zi teqbič n Yahuda, igga marra min d as yumur SIDI i Musa. ²³ *Tuya* akides Ahuliyab, mmis n Axisamak, zi teqbič n Dan. *Tuya-t* d aneqqac d bu-řřenet, axeyyađ n *řeqten* adeħmi d urjuwani d uzeġg^way iħedqen d řeqten azdad.

38:7 Uf. 27:

38:8 Uf. 30:18

38:9 Uf. 27:9

²⁴ Marra urey i ssxedmen nitni i řxedmet ħar marra řxedmet *i iggin* di Zzawect Iqeddsen, *ixs ad yini urey n tewhibin n wenhezzi*, tuġa: tesea u-eicrin n talintat u sebaa-mya u-třatin n iciqlen ełahsab aciql iqeddsen.

²⁵ **Nnuqart n yinni ittwaħesben** n tmesmunt tuġa-tt mya n talintat d ařef u-sebaa-mya u-xemsa u-sebein n iciqlen, ełahsab aciql iqeddsen. ²⁶ Ijj n ‘ubika’ i yiji n bñadem, aqa-t d azyen n uciql ełahsab min dd-ittawi uciql iqeddsen, zi marra wi iedun ħar yenni ittwaħesben zi eicrin n isegg^wusa sennej, *d man aya* i setta-mya u-teřt-ařaf u-xemsa-mya u-xemsin *n yeryazen*. ²⁷ Tuġa *din* mya n talintat n nnuqart ħima ad *zzayes* sfsesyen tyarsawin n Zzawect Iqeddsen d tyarsawin n uřeħħaf: mya n tyarsawin zi mya n talintat, *ixs ad yini* ict n talint i yict n tyarsa. ²⁸ Zeg wařef u-sebaa-mya u-xemsa u-sebein n iciqlen igga tisennarin i ipilaren, iyeġef tizeġifin nsen uca icedd *yarsen* iqedban i useřqi.

²⁹ **Nnħas n tewhibin n wenhezzi tuġa-t** sebein n talintat d ařfayen u-arebaa-mya n iciqlen. ³⁰ S man aya igga tyarsawin i wadaf n Uqıdun n Umsagar d uealřar n nnħas d traccia nnes n nnħas d marra řeqcue n uealřar ³¹ d tyarsawin *n ipilaren* n řemraħ i d as dd-innden d tyarsawin n wadaf n řemraħ d marra řewtad n Tzeddiyt d marra řewtad n *ipilaren* i d as dd-innden i řemraħ.

39¹ Ggin *eawed* arruđ i tsexxart s *řeqten* adeħmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen ħima ad *zzayes* isexxar di Zzawect Iqeddsen. *Eawed* ggin arruđ iqeddsen i **Harun**, am mammec d as yumur SIDI i Musa.

² Igga **apalřu n ukehhan** s wurey u s *řeqten* adeħmi d urjuwani d uzegg^way idħedqen u s řeqten azdad imuden. ³ Nitni bezzeen tiřwiħin n wurey uca qessen zzaysent ifiřan ħima ad ten xeyyden jar *ufiřu* adeħmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen u jar řeqten azdad, *d man aya tuġa* d ict n řxedmet *am* tt ittegg ufennan. ⁴ Ggin as tiyardin imseřsaqen uca ssmunen *apalřu* ħar tnayen n ixfawen nnes. ⁵ Taħezamt izewwqen i tuġa ħar upalřu nnes, tuġa teřseq dayes, tedweř d ict akides, t’ettwagg s *ufiřu n* wurey u s *ufiřu* adeħmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen u s řeqten azdad imuden, am mammec yumur SIDI i Musa. ⁶ Nitni ggin *eawed* izra n biril, inni ittwatřfen di tcuyar n wurey, neqcen ten am ijj n wenqac n txadent n ucemmie s ismawen n ayt n Israil. ⁷ Igga i-ten x tyardin n upalřu, *am* izra n řidaret i ayt n Israil, am mammec yumur SIDI i Musa.

⁸ Igga **tajmect**, ict n řxedmet *am* tt ittegg ufennan amecnaw apalřu s *ifiřan n*

39:1 Uf. 31:10; 35:19

39:2 Uf. 28:6

39:3 Uf. 28:6

39:5 Uf. 28:8

39:6 Uf. 28:9,10,11

39:7 Uf. 28:12

wureŸ u s *řeqten* adehmi d urjuwani d uzegg^waŸ iħedqen u s řeqten azdad imuden. ⁹ *Tuya-tt* s arebea n tyemmura. Ďefsen tajmect. *Tuya* tuzzeggart nnes d ijj n cbar n ufus uca uřa d tiru nnes d ijj n cbar n ufus. TuŸa iĎfes x tnayen . ¹⁰ Setffen dayes arebea n řeřfuf n yezra: ijj n řřef s yijj n řeeqıq d azeggway d ict n tyaqut d yict n smaraxt. D wa d řřef amezwar. ¹¹ řřef wiss tnayen s yijj n karbunkel d yijj n řaffir aziza d yijj n diamanti. ¹² řřef wiss řřata s yijj *n wezru* n yasintu d yijj n axat d yijj umatist. ¹³ řřef wiss arebea s yict n texrisulit d yijj n biril d yijj n yaspis. TuŸa ttwařffen di tcuyar nsen n wureŸ. ¹⁴ Izra ad xasen iřin ismawen n ayt n Israil, teneac *n yezra* elahřab ismawen nsen, s ineqqacen n txadent n ucemmie, kuř *aneqqac* elahřab isem nnes i d as dd-yusin. Aqa aten i teneac n tqebbař. ¹⁵ Ÿar ixfawen n tejmect ggin tiseddyin s wureŸ iřfan *tinni* imuden amecnaw ijj n ufiřu. ¹⁶ Ggin tnayen n tcuyar n wureŸ d tnayen n texrazin n wureŸ uca cedden tnayen n texrazin Ÿar tnayen n ixfawen n tejmect. ¹⁷ Cedden tnayen n ssnaseř imuden n wureŸ Ÿar tnayen n texrazin Ÿar ixfawen n tejmect. ¹⁸ Tnayen n ixfawen n tnayen n ssnaseř imuden, cedden ten Ÿar tnayen n tcuyar uca wcin tent x řardın n upalřu, deg wudem n zzat. ¹⁹ Ggin *ewawed* tnayen n texrazin n wureŸ, cedden tent Ÿar tnayen n ixfawen nneyni n tejmect, di tma nnes nni qibač i upalřu, Ÿar daxeř. ²⁰ Ggin *ewawed* tnayen n texrazin n wureŸ, cedden tent x tnayen n řardın n upalřu *n ukehhan*, swadday, Ÿar zzat, qibač i useřqi nnes Ÿar sennej i řhezamt izewwqen n upalřu. ²¹ Uca cedden tejmect s texrazin nnes Ÿar texrazin n upalřu *n ukehhan* ak-d ijj n ufiřu adehmi ařami idweř sennej i řhezamt izewwqen n upalřu, uca *xenni* war tbeřti tejmect x upalřu, am mammec yumur SIDI i Musa. ²² Igga ewawed *aseřham* n upalřu *n ukehhan am mammec t* ittegg uxeyyaĎ, *tuya-t d* adehmi marra. ²³ Arzam n useřham *tuya-t* di řwest nnes *amecnaw* arzam n yiri n warruĎ n wuzzař n ueeskari. Deg wenneĎ n warzam din ict n tma *ħima* war ittcarrig. ²⁴ Ÿar tmuwwa *n wadday* n useřham ggin tiremmanin zi *řeqten* adehmi d urjuwani d uzegg^waŸ iħedqen *zeg ifiřan* imuden. ²⁵ Ggin ewawed nnwaqes n wureŸ iřfan uca ssarsen nnwaqes nni jar tremmanin Ÿar tmuwwa *n wadday* n useřham, deg wenneĎ jar tremmanin. ²⁶ Ijj n nnaqus d ict n tremmant, *xenni ewawed* ijj n nnaqus d ict n tremmant, Ÿar tmuwwa *n wadday* n useřham deg wenneĎ maħend ad dayes ggen řxedmet, am mammec yumur SIDI i Musa. ²⁷ Ggin *arruĎ n teřmect* i Harun d iħenjiren nnes s řeqten azdad, *am mammec t* ittegg uxeyyaĎ, ²⁸ *arezzet* n řeqten azdad d *tcuccay* n řeqten azdad d *ssraweř* n řeqten s řeqten azdad imuden ²⁹ u tuŸa *taħezamt* n řeqten azdad imuden u n *ufiřu* adehmi d urjuwani d uzegg^waŸ iħedqen, amecnaw ijj n umudi n uxeyyaĎ, am mammec yumur SIDI i Musa.

39:9 Uf. 28:16

39:10 Uf. 28:17

39:11 Uf. 28:18

39:27 Uf. 28:39

³⁰ Ggin tařwiřt n temrist iqeddsen s nnuwwar s wurey iřfan uca neqcen dayes tira aya: “AMQEDDAS i SIDI!”, am mammec neqcen taxadent n ucemmie..

³¹ Uca cedden as ijj n ufiřu imuden adeřmi ĥima ad tt ayřen sennej i arezřet, am mammec yumur SIDI i Musa..

Musa iqeęeb marra řxedmet uca ibarek řgens

³² Ammu i tkeimmeř marra řxedmet n Tzeddiyt, Aqıđun n Umsagar. Ayt n Israil aqa ggin tt am mammec yumur SIDI i Musa, ammu i tt ggin.

³³ Ksin Tazeddiyt ġar Musa, Aqıđun d marra řeqcue nnes d tsennarin nnes d tfeřwin nnes d třenya nnes n uearred d ipilaren nnes d tyarsawin nnes. ³⁴ d tseqqaft n iřmawen izegg^wayen n icarriyyen d tseqqaft n iřmawen n ddenfiřat d uřehřaf i dduri, ³⁵ Ttabut n Cchadet d iումad nnes *i tarebbut* d tqebbart n weřřah ³⁶ d tazewđa ak-d marra řeqcue nnes d weyrum n wescan. ³⁷ d řqendiř izdigen d řefnarat nnes, řefnarat nni tuya ittxeřša ad ttwaswejdent, d marra řeqcue nnes d zžect i tfawt ³⁸ d uealřar n wurey d zžect i wedhan d řebxur ittfulen d arwaq i wadaf n Uqıđun ³⁹ d uealřar n nnřas s traccia n nnřas d iումad nnes *i tarebbut* d marra řeqcue nnes d tbanyut ak-d uđar nnes ⁴⁰ d řizarat n řemrah ak-d ipilaren nsent d tyarsawin nsen, uřa d arwaq n wadaf n řemrah d ifiřan nnes d řewtad nnes d marra řeqcue i tsexxart n Tzeddiyt, i Uqıđun n Umsagar ⁴¹ uřa d arruđ i tsexxart ĥima ad *zzayes* sexxaren di Zzawect Iqeddsen, arruđ iqeddes i ukehhan Harun d arruđ i iřenjiren nnes, ĥima *ad sexxaren d* ikehhanen. ⁴² Ggin ayt n Israil marra řxedmet am mammec marra i yumur SIDI i Musa. ⁴³ Ixzar Musa ġar marra řxedmet uca izra belli t^ettwagg am mammec yumur SIDI, *wah*, ammu i-tt ggin. Uca ibark i-ten Musa.

Musa issgaeed Aqıđun n Umsagar

40 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ² “Deg wass amezwaru n uyur amezwaru ad tessgeeeded Tazeddiyt, Aqıđun n Umsagar. ³ Ad dayes tegged Ttabut n Cchadet uca ad tedřed Ttabut s uřehřaf. ⁴ Ad tessidfed tazewđa uca ad tt tsettfeđ asettef nnes. Ad tessidfed řqendiř uca ad tessiyed řefnarat nnes. ⁵ Ad tessarsed aealřar n wurey i řebxur zžat i Ttabut n Cchadet uca ad tegged arwaq n wadaf zžat n Tzeddiyt. ⁶ Ad tessarsed aealřar n wecmađ zžat i wadaf n Tzeddiyt, Aqıđun n Umsagar. ⁷ Ad tessarsed tabanyut jar Uqıđun n Umsagar d uealřar uca ad dayes tegged

39:30 Uf. 28:36; 29:6

39:31 Uf. 28:37

39:33 Uf. 35:11

39:36 Uf. 31:8

39:41 Uf. 31:10

40:4 Uf. 26:35; 27:20

40:5 Uf. 26:36

aman.⁸ Ad tessbedded řemraĥ ęar marra iyezdisen nnes uca ad tayřed arwaq n wadaf n řemraĥ.⁹ Ad teksid zzećt i wedhan uca ad tdehned Tazeddiyt d marra min dayes *iġan*. Ad tt tessqeddsed ak-d marra řeqcuē nnes. Ad tiři nettat d tamqeddast.¹⁰ Ad tdehned aealřar n wecmađ s marra řeqcuē nnes. Ad tessqeddsed aealřar. Aealřar *ad yiři* d amqeddas ařas.¹¹ Ad tdehned tabanyut d uđar nnes uca ad tt tessqeddsed.¹² Ad dd-tessqarrbed Harun d iřenjiren nnes ęar wadaf n Uqiđun n Umsagar uca ad ten tessirded s waman.¹³ Ad tessyarded i Harun arruđ iqeddsen uca ad t tdehned uca ad t tessqeddsed maĥend ad ayi yiři d akehhan.¹⁴ Xenni ad dd-tessqarrbed iřenjiren nnes uca ad asen tessyarded arruđ n teřmect.¹⁵ Ad ten tdehned amecnaw mammec tdehned babatsen, maĥend ad ayi xedmen am ikehhanen. Ad yiři wedhan nsen i nitni d ict n tukehhan t i řebda i *marra* jjiřat nsen.”

¹⁶ Igga Musa am mammec marra i d as yumur SIDI, *wah*, ammu i t igga.

¹⁷ Imsar deg uyur amezwaru n usegg^was wiss tnayen, deg uyur amezwaru, aqa ssgeēden Tazeddiyt.¹⁸ Musa issgeēed Tazeddiyt, issars tiyarsawin nnes, igga daysent tifeřwin, igga xasent tiĥenya n uearred *tinni xasent iřwan*, uca issbedd ipilaren nnes.¹⁹ Ibezzeē Aqiđun x Tzeddiyt uca issars xas taseqqaft n Uqiđun am mammec yumur SIDI i Musa.²⁰ Iksi Cĥadet uca issars i-tt daxeř di Ttabut uca icedd iēumad *i tarebbut* ęar Ttabut uca issars taqebbart n weřřaĥ x Ttabut.²¹ Issidef Ttabut di Tzeddiyt uca yuyeř ařeĥĥaf am dduri uca issduři Ttabut n Cĥadet am mammec yumur SIDI i Musa.²² Issars tazewđa deg Uqiđun n Umsagar, ęar uęezdis n ccamal n Tzeddiyt, zzat i ureĥĥaf.²³ S usettef issars xas aęrum zzat i wudem n SIDI, am mammec yumur SIDI i Musa.²⁴ Issars řqendiř deg Uqiđun n Umsagar, nican deg urendad n tzewđa, ęar jjiĥet n ljanub n Tzeddiyt.²⁵ Issary tiftiřin zzat i wudem n SIDI, am mammec yumur SIDI i Musa.²⁶ Iwca amcan i uealřar n wureę deg Uqiđun n Umsagar zzat i ureĥĥaf.²⁷ Issbexxar xas řebxur ittfuĥen am mammec yumur SIDI i Musa.²⁸ Yuyeř arwaq ęar wadaf n Tzeddiyt.²⁹ Iwca amcan i uealřar n wecmađ ęar wadaf n Tzeddiyt, Aqiđun n Umsagar. Issbexxar xas taęarřt n wecmađ d tewhibt *n řyięet*, am mammec yumur SIDI i Musa.³⁰ Issars tabanyut jar Uqiđun n Umsagar d uealřar. Igga dayes aman i usird.³¹ Musa d Harun d iřenjiren nnes ssirden zzayes ifassen d iđaren nsen.³² Řami tuęa ttadfen ęar Uqiđun n Umsagar u řami dd-ttqarraben ęar uealřar, ssirden ixef nsen am mammec yumur SIDI i Musa.³³ ęar marra iyezdisen n Tzeddiyt d uealřar ittwwag as-

40:8 Uf. 27:16
40:10 Uf. 29:37
40:17 Řxř. 7:1
40:21 Uf. 35:12
40:23 Uf. 25:30

dd řemraħ uca yuyeyř netta arwaq n wadaf n řemraħ. *Ammu* i ikemmeř Musa řxedmet.

³⁴ *Xenni* idřa useynu Aqıđun n Umsagar uca aeuđi n SIDI iccur Tazeddiyt. ³⁵ War izemmar Musa ad yadef yar Uqıđun n Umsagar, minzi aseynu yarsa xas u aeuđi n SIDI iccur Tazeddiyt. ³⁶ řami-dd igeęęed useynu zi sennej n Tzeddiyt, *xenni* fesyen ayt n Israil iquđan nsen uca *ammu* muřıyten *zeg wemcan yar wemcan*. ³⁷ Mařa war dd-igeęęed useynu, war fesyen iquđan nsen ař ass i di tuya dd-igeęęed. ³⁸ Minzi aseynu n SIDI tuya yarsa x Tzeddiyt s uziř, uca di ğiřet tuya timessi zzat i tiřıawin n marra taddart n Israil deg imuřıyten nsen *zeg wemcan yar wemcan*.

40:34 řıxř. 9:15; 1 Ij. 8:10

40:38 Uf. 13:21; řıxř. 14:14; Aewd. 1:33; Nah. 9:19; Izhd. 78:14; 105:39; 1 Kur. 10:1

Ilawiiyyen

X tiyarşa

1¹ Iřaya i Musa uca issiweř SIDI akides zeg Uqıđun n Umsagar, inna:
1² “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen:

‘Mařa řed zzaywem issqarreb tawhibt i SIDI, *xenni* ad tessqarrebem **tawhibt nwem zi řebhayem**, zeg ifunasen d tfunasin niř zeg wuđi.

Tiyarşa n wecmađ

³ Mařa tawhibt nnes d **tayarřt n wecmađ zeg ifunasen d tfunasin**, *xenni* ad dd-issqarreb ijj n uwtem icnan qaε. Ad t issqarreb řar wadaf n Uqıđun n Umsagar mařend yiři i arđa zzat i wudem n SIDI.⁴ Ad yegg afus nnes x uzeđif n tyarřt n wecmađ uca ammu i řa t^ettwaqbeř *tyarřt* di řtweε nnes mařend ad xas tefdi.⁵ Ad iyarř i umezyan n ufunas zzat i wudem n SIDI uca iřenjiren n Harun, ikehhanen, ad dd-ssqarriben idammen, ad zeđeen idammen řar marra iyezdisen x uealřar nni iđan řar wadaf n Uqıđun n Umsagar.⁶ Ad ikkes tiřmect n tyarřt n wecmađ uca ad iqđee *afunas* d iceđiqen.⁷ Tarwa n akehhan Harun ad ssaryen timessi x uealřar uca ad settfen akeccuđ x tmessi.⁸ Tarwa n Harun, ikehhanen, ad settfen iceđiqen d uzeđif d tdunt x ukeccuđ nni iđan x tmessi i iđan x uealřar.⁹ Netta ad issird adan nnes d iđaren nnes s waman. Akehhan ad issbexxar man aya marra x uealřar, d tayarřt n wecmađ, d tawhibt n tmessi, d ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.

¹⁰ Mařa tawhibt nnes d **tayarřt n wecmađ zeg wuđi**, zeg iřuřiyyen niř zeg iřayđen, *xenni* ittxeřša ad dd-issqarreb awtem icnan qaε.¹¹ Ad as iyarř zzat i wudem n SIDI řar uyezdis n ccamal n uealřar uca iřenjiren n Harun, ikehhanen, ad zeđeen idammen nnes x uealřar řar marra iyezdisen nnes.¹² Ad t ibđa d iceđiqen, ak-d azeđif nnes d tdunt nnes, uca akehhan ad ten isettef x ukeccuđ nni iđan x tmessi *i iđan* x uealřar.¹³ Ad issird adan nnes d icekraden nnes s waman. Akehhan ad issqarreb man aya marra u ad t issbexxar x uealřar. *Aqa* d ict n tyarřt n wecmađ, ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.

¹⁴ Mařa tawhibt nnes d **tayarřt n wecmađ zeg ijđađ** i SIDI, *xenni* ad dd-issqarreb tawhibt nnes zi tejlilliřin niř zeg idbiren imezyanen.¹⁵ Akehhan ad t yawi řar uealřar, ad as ikkes azeđif uca ad t issbexxar x uealřar. Ad iřemm idammen nnes x uyezdis n uealřar¹⁶ uca ad as ikkes aseyrı ak-d min dayes iqqimen u

1:2 ‘niř’ - s Teibranit ‘u’.

1:3 Uf. 29:10

ad inċar aya zzat i uealċar ġar uyezdis n ccarq x wemcan n iġġeđ. ¹⁷ Ad t iġbed zeg wefriwen, *maca* war t ibeġġi ca, uca akehhan ad t issbexxar x uealċar, x ukeccuđ nni iġġan x tmessi, d tayařst n wecmađ, d tawhibt n tmessi, d řefwaġet ittfulen i SIDI.’ ”

Tiyarřa n řyiġet

2¹ “Mařa ġed issqarreb-dd **tawhibt n řyiġet** ġar SIDI, ad tiři tewhibt nnes n waren azdad uca ad xas iseyyeb zzect uca ad xas issars jġawi.² Ad tt yawi ġar iġenjiren n Harun, ikehhanen, uca ad zzayes iksi iġġ n wuru iccur zeg waren azdad nni u zi zzect nni ak-d marra jġawi, uca akehhan ad issbexxar aya x uealċar i řidaret *i tewhibt nni*, d tawhibt n tmessi, d řefwaġet ittfulen i SIDI.³ Min iqqimen n tewhibt *n řyiġet ad yiři* i Harun u i iġenjiren nnes. *Aqa* d amqeddass qaē zi marra tiwhibin n tmessi n SIDI.

⁴ Mařa tesqarred tawhibt i iġġan d **tawhibt n řyiġet darġen tt di tefqunt, xenni ad tiři** d řemsemnat břa antun, ixeġġen s zzect, uřa d tiřfaf břa antun ttwadehnent s zzect, *marra* zeg waren azdad.

⁵ Mařa tawhibt nnek d **tawhibt n řyiġet gg^win tt x wexdim**, ad tiři n waren n azdad břa antun, xeġġen tt s zzect. ⁶ Ad ten tarzed d ifetwiten uca ad xas tseyybed zzect. *Aqa*-tt d ict n tewhibt *n řyiġet*.

⁷ Mařa tawhibt nnek d **tawhibt n řyiġet gg^win tt di tġajġin**, ad tiři tewjed s waren azdad ak-d zzect. ⁸ Tawhibt *n řyiġet* i zzaaysen iweġden, ad tt tawyed ġar SIDI. Bnadem ad zzayes dd-iqarreb ġar ukehhan uca wanita ad tt yawi ġar uealċar.

⁹ Ad iksi ukehhan zi tewhibt *n řyiġet* i řidaret uca ad tt issbexxar x uealċar, *aca* d tawhibt n tmessi, d řefwaġet ittfulen i SIDI. ¹⁰ Min iqqimen n tewhibt *n řyiġet ad yiři* i Harun u i iġenjiren nnes. *Aqa-t* d amqeddass qaē zi tewhibin n tmessi n SIDI.

¹¹ Uřa d ict n tewhibt *n řyiġet* ad zzayes dd-tqarrebem ġar SIDI war t^ettiři tewjed s wentun, maġar zi min ma n wentun d zi min ma tamment, war zzayes tessbexxaram ca uřa d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.

¹² Ad dd-tessqarrebem **tawhibt n usuffey amezwaru n řřabet** ġar SIDI, maca nitni war zemmaren ad ssbexxaren *tawhibt-a* x uealċar *am* řefwaġet ittfulen i SIDI.

¹³ Kuř tawhibt n tewhibt *n řyiġet* nnek ad tiři tmeġġed s tmeġaġt. Tameġaġt n řeahd n AREBBI nnek war tzemmar ad tenqes ġar tewhibt *n řyiġet* nnek. Ad tqeddmed tameġaġt ġar kuř tawhibt nnek.

¹⁴ Mařa tqarred-dd ġar SIDI s tewhibt n tmenzut *n řyiġet*, ad dd-tqarred s

2:1 Uf. 6:15; 9:17; řřxř. 15:4

2:2 Lawi 6:8

2:3 Lawi 10:12

2:12 řřxř. 18:12

2:13 Mk. 9:49

tewhibt *n řyiġet* zi tmenzut nnek zi tidrin yiwden, tinni ittwafaren x tmessi, řħebb aziza ibaryen. ¹⁵ Ad xas tseyybed zzect u ad xas tessarsed jjawi, aqa-t d tawhibt *n řyiġet*. ¹⁶ *Xenni* ad issbexxar ukehhan ict n řidaret zi řħebb ibaryen u zi zzect nnes ak-d marra jjawi nnes. *Aqa-tt* d tawhibt n tmessi i SIDI.”

Tiyarša n řehna

3 ¹“Mařa tawhibt nnes d *tyarřt n řehna*, ittxeřša, mařa xenni issqarreb-dd *amuddar*, ad yiři d awtem *niy* d tawtemt n *ifunasen* d *tfunasin*, ad dd-issqarreb *ijj n umuddar* icnan qaε ztat i wudem n SIDI.

² Ad issars afus nnes x uzeġif n tewhibt nnes uca ad as iyař qibač i wadaf n Uqıđun n Umsagar uca iħenjiren n Harun, ikehhanen, ad zeġeen idammen nnes x uealřar ġar *marra* iyezdisen nnes. ³ Zi tewhibt n řehna ad dd-issqarreb ict tewhibt n tmessi i SIDI, *s* tdunt i idřin adan d marra tadunt *i iġan* x wada n. ⁴ Ad ikkes tnayen n tizzař ak-d tdunt i xasent *iġan* ġar tejeinna uřa d min yuyřen ġar tsa u *yarsa* x tizzař. ⁵ Tarwa n Harun ad ssbexxaren aya x uealřar x *tyarřt* n wecmađ i iġan x ukeccuđ i din iġan x tmessi, aqa-t d tawhibt n tmessi, d řefwaħet ittfuħen i SIDI.

⁶ Mařa tawhibt nnes d *tyarřt n řehna* i SIDI, awtem *niy* d tawtemt n *wuġi*, *xenni* ad dd-issqarreb *ijj n umudar* icnan qaε.

⁷ Mařa d *uħuři* i dd-issqarreb d *tyarřt*, *xenni* ad t-i-dd issqarreb ztat i wudem n SIDI ⁸ uca ad issars afus nnes x uzeġif n tewhibt nnes uca ad as iyař ztat i Uqıđun n Umsagar uca iħenjiren n Harun ad zeġeen idammen nnes x uealřar ġar *marra* iyezdisen nnes. ⁹ Ad dd-issqarreb tadunt n *tyarřt* n řehna am ict n tewhibt n tmessi i SIDI: marra tanewwart *n tadunt* nni yudsen abeεsuř ad tt ikkes, uřa d tadunt i idřin adan d marra tadunt *i iġan* x wadan ¹⁰ uca ad ikkes tnayen n tizzař ak-d tdunt i xasent *iġan* ġar tejeinna uřa d min yuyřen ġar tsa u *yarsa* x tizzař. ¹¹ Akehhan ad issbexxar aya x uealřar. *Aqa* d macca, ict n tewhibt n tmessi i SIDI.

¹² Mařa tawhibt nnes d *iyayđ*, *xenni* ad t-i-dd-issqarreb ztat i wudem n SIDI.

¹³ Ad issars afus nnes x uzeġif nnes uca ad as iyař ztat i Uqıđun n Umsagar uca iħenjiren n Harun ad zeġeen *cwayt n* idammen nnes x uealřar ġar *marra* iyezdisen nnes. ¹⁴ Ad dd-issqarreb zzayes tawhibt nnes, *ixs ad yini* tadunt i idřin adan u marra tadunt i *iġan* x wadan, am tewhibt n tmessi i SIDI ¹⁵ uca ad ikkes uřa d tnayen n tizzař ak-d tdunt i xasent *iġan* ġar tejeinna uřa d min yuyřen ġar tsa u *yarsa* x tizzař. ¹⁶ Akehhan ad issbexxar aya x uealřar, *aqa* d macca n tewhibt n tmessi s ict n řefwaħet ittfuħen. Marra tadunt *ad tiři* i SIDI. ¹⁷ *Ta* d

3:3 Uf. 29:13,22

3:4 **tizzař** - niy 'tizeġřin'. Uřa di ayat 10 d 15.

3:5 Uf. 29:25; Lawi 6:5

3:11 Lawi 21:6,8,17,21,22; 22:25; Ĥiz. 44:7; Mal. 1:12

tawşeyyet i řebda i *marra* jjiřat nwem, mani ma i ya tzedjem: marra tadunt d marra idammen war ten tt^ettem.”.

Tiyarřa n ddenb

4¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

4² “Siweř ak-d ayt n Israil, ini:

‘**Mařa ca n yijjen ixđa am iweddar**, x marra řumurat n SIDI x min war ittxeřři ad yegg, u netta ixđa deg ict zzaysent, *xenni ad tiři tmesřact ammu*:

3 **Mařa akehhan amedhun ixđa** ařami idweř řgens ixđa, ad dd-issqarreb ijj n uyenduz, amezyan icnan qaε n ufunas, am tyařt n ddenb i SIDI di tťweε n ddenb nnes i igga. **4** Ad yawi amwa *nni* yar wadaf n Uqiđun n Umsagar, ztat i wudem n SIDI, uca netta ad issars afus nnes x uzeřif n uyenduz uca ad as iyařı i uyenduz ztat i wudem n SIDI. **5** *Xenni* akehhan amedhun ad iksi zeg idammen n uyenduz uca ad t yawi yar Uqiđun n Umsagar. **6** Ad issuf ukehhan ađad nnes deg idammen uca ad irucc s idammen nni seba n twařawin ztat i wudem n SIDI, ztat i uřehřaf n Zzawect Iqeddsen. **7** Ad igg ukehhan *cwayt* n idammen x waccawen n uealřar n řebxur ittfuřen i *din* ztat i wudem n SIDI deg Uqiđun n Umsagar. Netta ad ifarrey marra idammen *i iqqimen* n uyenduz yar uđar n uealřar n wecmađ yar wadaf n Uqiđun n Umsagar. **8** Ad ikkes marra tadunt n uyenduz n tyařt: tadunt i idřin adan d marra tadunt *i iđan* x wadan. **9** uca ad ikkes tnayen n tizzař ak-d tdunt i xasent *iđan* yar tejeinna uřa d min uyeyřen yar tsa u *yarsa* x tizzař, **10** amecnaw mammec ikkes man aya x ufunas n tyařı n řehna, uca akehhan ad issbexxar aya x uealřar n wecmađ. **11** Iřem n uyenduz d marra aysum nnes ak-d uzeřif d icekrad nnes d wadan nnes d umessař nnes *i dayes iđan*, **12** aqa marra ayenduz ad t issuffey barra i řmargeř n řeeskar yar ijj n wemcan iřfa mani ttegggen iyyeđ uca ad t issecmeđ s tmesi x ukeccuđ. Ad t cemden mani zeřeen iyyeđ.

13 **Mařa teffey tmesmunt n Israil marra zeg webrid** uca teffar tmesřact x tittawin n wegraw *n řgens*, uca nitni ggin ict *n řhajjet nni iffyen* x marra řumurat n SIDI, *zi jjihet n* min war ittxeřři ad yegg, uca idweř daysen umarw

3:17 Amz. 9:4; Lawi 7:26; 17:10,14

4:5 Lawi 16:14; Řxř. 19:4

4:7 ‘accawen’ - niy ‘iqiccawen’. Uřa di ayat 18, 25, 30 d 34.

4:7 Lawi 9:9

4:8 ‘Ad ikkes’ - s Teibranit’ ‘ad issgaaeed’.

4:8 Lawi 3:3,4

4:9 ‘tizzař’ - niy ‘tizezřin’.

4:10 Lawi 3:5

4:11 Uř. 29:14; Řxř. 19:5

4:12 Lawi 16:27; Řxř. 19:3; Ebr. 13:11

as,¹⁴ uca iban-dd ddenb i zi iffyen x webrid, *xenni* ad dd-issqarreb wegraw *n řgens* ijj n uyenduz, amežyan n ufunas, d tayaršt i ddenb, uca ad t awyen ztat i Uqıđun n Umsagar.¹⁵ Imyaren n tmesmunt ad ssarsen ifassen nsen x uzeğif n umwa ztat i wudem n SIDI uca netta ad as iyarš i uyenduz *nni* ztat i wudem n SIDI.¹⁶ Akehhan amedhun ad yawi *cwayt* zeg idammen n uyenduz yar Uqıđun n Umsagar.¹⁷ uca ad issuf ukehhan ađað nnes deg idammen uca ad irucc *s idammen* sebca n twařawin ztat i wudem n SIDI, ztat i uřehħaf.¹⁸ Netta ad igg *cwayt* zeg idammen *nni* x waccawen n uealřar nni *iğan* ztat i wudem n SIDI deg Uqıđun n Umsagar. *Xenni* ad ifarrey marra idammen *icetřen* yar uđar n uealřar n wecmad i din ztat i wadaf n Uqıđun n Umsagar.¹⁹ Ad xas ikkes marra tadunt uca ad *tt* issbexxar x uealřar.²⁰ Uca ad igg s umwa aya am mammec igga s uyenduz n țyaršt n ddenb, ammu t i ya yegg. Ad xasen ifdi ukehhan uca ad asen ittwayřar..²¹ *Xenni* ad issuffey ayenduz barra i řmargeħ n řceskar uca ad t issecmeđ amecnaw mammec issecmeđ ayenduz amezwaru. *Aqa-tt* d tayaršt n ddenb n wegraw *n řgens*.

²² *Mařa* ijj n *umyar* *ixđa* uca am ittu netta, igga ict n řħajjet *nni itteffyen x webrid* zi marra tiweřsa n SIDI, AREBBI nnes, *zi jjihet n* min war ittxeřsi ad yegg, uca netta idweř dayes umarwas,²³ niy ittwasscen as-dd uxeřtu nnes i igga didd i řumur, ad tiři tewhibt nnes nni i ya iqeddem, d ijj n iyađ d amežyan, d ijj n wewtem icnan qaε.²⁴ Ad issars afus nnes x uzeğif n umyan uca ad as iyarš deg wemcan mani yarřen i tayaršt n wecmad ztat i wudem n SIDI. *Aqa-t* d tayaršt n ddenb.²⁵ *Xenni* ad iksi ukehhan s uđað nnes *cwayt* zeg idammen n țyaršt n ddenb uca ad ten igg x waccawen n uealřar n wecmad uca *xenni* ad ifarrey idammen *icetřen* yar uđar n uealřar n wecmad.²⁶ Ad issbexxar marra tadunt nnes x uealřar, am mammec *d as igga i* tadunt n țyaršt n řehna. Uca *ammu* i xas i ya ifdi ukehhan ddenb nnes uca ad as ittwayřar..

²⁷ *Mařa ħed zi řgens n temmurt* *ixđa s uweddar* am igga *myir* ict n řħajjet *nni itteffyen x* ijj n řumurat n SIDI, *zi jjihet n* min war ittxeřsi ad yegg, uca idweř dayes umarwas,²⁸ niy iban-dd as axeřtu nnes i igga, *xenni* ad tiři tewhibt nnes nni i ya iqeddem d ict n *țyayđet*, ict n tewtemt icnan qaε, d tayaršt x ddenb i igga.²⁹ Ad issars afus nnes x uzeğif n țyaršt n ddenb uca ad as iyarš i țyaršt n ddenb deg wemcan n țyaršt n ddenb.³⁰ *Xenni* ad iksi ukehhan s uđað nnes *cwayt* zeg idammen uca ad t igg yar waccawen n uealřar n țyaršt n wecmad uca ad ifarrey marra idammen *icetřen* yar uđar n uealřar.³¹ Ad xas ikkes marra tadunt nnes amecnaw mammec kksen tadunt n țyaršt n řehna uca akehhan ad tt issbexxar x uealřar, ad tiři d ict n řefwařet ittfuřen i SIDI. Uca *ammu* i

4:13 Lawi 9:15; Řxř. 15:24-31

4:20 'ifdi' - xzar Izhd. 78:35.

4:26 'ifdi' - xzar Izhd. 78:35.

4:27 Řxř. 15:27

xas i ya ifdi ukehhan uca ad as ittwayfar.³² Maña iqeddem **ijj n izmar** d tawhibt i tyařt n ddenb, **xenni** ad iqeddem ict n tawtemt icnan qaε.³³ Ad issars afus nnes x uzeđif n tyařt n ddenb uca ad as iyaři i tyařt n ddenb deg wemcan mani yařsen i tyařt n wecmađ.³⁴ **Xenni** ad iksi ukehhan s uđađ nnes **cwayt** zeg idammen n tyařt n ddenb uca ad t igg x waccawen n uealřar n wecmađ uca ad ifarrey marra idammen nnes **icetřen** yar uđar n uealřar.³⁵ Ad xas ikkes marra tadunt nnes, am mammec ikkes tadunt n uđuři n tyařt n řehna, uca akehhan ad tt issbexxar x uealřar, x tewhibin n tmessi i SIDI uca **ammu** xas i ya ifdi ukehhan x ddenb i igga, uca ad as ittwayfar.”

5¹“Maña ixđa ħed **umi isřa ahejji n ict n nneεřet** uca netta d acehhad xas, niy izra **i-t** niy issen **i-t**: maña war **xas** iqqar walu, **xenni** ad yarbu řmuεřiyet nnes..

²Niy maña ħed **iħada min ma zi tmesřact ixemjen**, řxecbet n řmař ixmej, niy řxecbet n řebħimet ixemjen, niy řxecbet n **umuddar** ixmej ittbuεen, uca netta war issin **aya**, aqa ixmej u dayes amarwas..

³Niy maña **iħada ca n řexmej n bnađem**, min ma zi řexmej nnes i zi idweř netta ixmej, maña tennuffar xas uca xenni issen it, aqa dayes amarwas.

⁴Niy maña ħed izzuđ s tcarfayeħ nnes maħend ad igg řyar niy ad igg řxar, **niy** min ma izemmar bnađem ad inřeq amenni waha s ict n tjađit, uca tnuffar **tmesřact** xas, **maca** issen i-t **awarni man aya**, aqa netta ixmej u dayes amarwas x ssibbet n ca n ijg n zzaysen.

⁵**Xenni** ad imsar, maña dayes amarwas di ssibbet n icten **zi tmesřayin-a**, ad inεem x min tuya ixđa,⁶ uca x ddenb i igga, ad iqeddem ict n tewtemt n wuđi d tyařt n umarwas, ict n texsi niy ict n tyayđet, d tyařt n ddenb i SIDI, uca **ammu** i xas ya ifdi ukehhan ddenb nnes..

⁷Maca maña afus nnes war **yares min** iqedden i yijj zeg wuđi, **xenni** ad yawi i SIDI i tyařt n umarwas x ddenb i igga, tnayen n tejlillihin niy tnayen n idbiren imezyanen, ijjen i tyařt n ddenb u ijjen i tyařt n wecmađ..

⁸Ad ten yawi yar ukehhan, wenni dd ya issqarrben d amezwaru wenni **iđan** i tyařt n ddenb uca ad ikkes azeđif nnes zi cwayt awarni yiri nnes, **maca** war t ibetři **marra**.⁹ Ad irucc **cwayt** n idammen yar uyezdis n uealřar uca min icetřen zeg idammen, ad **t** izemm yar uđar n uealřar. **Aqa-tt** d tyařt n ddenb.¹⁰ Ad issewjed wenneyni am tyařt n wecmađ ełahsab lřariđa uca akehhan ad xas

4:31 Uf. 29:18; Lawi 3:3,4,14

5:1 ‘aneřq’ - s Teibranit ‘tmijja’.

5:2 Haggai 2:13; 2 Kur. 6:17

5:5 ‘icten zi tmesřayin-a’ - s Teibranit ‘icten zzaysent’, uřa di ayat 13.

5:6 ‘ifdi’ - xzar lřhd. 78:35.

5:7 Lawi 12:8; Lk. 2:24

5:8 Lawi 1:15

ifdi x ddenb nnes i igga uca ad as ittwayfar.¹¹ Maña afus nnes war *yares min* ikfa i tnayen n tejllilihin niy i tnayen n idbiren imezyanen, *xenni* wenni ixđan, ad yawi am tewhibt nnes taecart n ijj n ifa n waren azdad d tawhibt n ddenb. War xas ittegg zzect uřa war xas issrusi řebxur, minzi aqa-tt d tayarřt n ddenb.¹² Ad tt yawi řar ukehhan uca akehhan ad zzayes iksi ijj n wuru iccur uca ad issbexxar aya am řidaret dayes x uealřar, x tewhibin n tmessi i SIDI. *Aqa-tt* d tayarřt n ddenb.¹³ *Ammu* i xas i řa ifdi ukehhan x ddenb nnes nni igga zi jjihet n icten zi tmesřayin-a uca ad as ittwayfar. Min icetřen ad yiři i ikehhanen am mammeć *t igga ukehhan ak-d* tewhibt *n řyięet*.”

Tiyarřa n umarwas

¹⁴Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁵“Maña řed igga s řeydar uca *ixđa s uweddar di tmesřayin iqeddsen n SIDI*, ittxeřřa ad yawi icarri icnan qae zeg wuęi d tayarřt n umarwas i SIDI. *Ad tiři řqimet nnes* elahřab řqimet i tqeddared cek deg iciqlen n nnuqart elahřab aciql n Zzawect Iqeddsen. *Aqa-t* d tayarřt n umarwas.¹⁶ Zi tmesřayin iqeddsen ad yarr di min di ixđa qbeř, uca ad dayes yarni řxumus. Uca ad iwc man aya i ukehhan uca akehhan ad xas ifdi s icarri n řyarřt n umarwas uca ad as ittwayfar. ¹⁷Maña ixđa řed uca igga *min iffyen* zi min ma zi tweřřa n SIDI, min war ittxeřřa ad yegg, uca tuya tnuffar xas, ad dayes yiři umarwas uca ad yarbu řmueřyyet nnes. ¹⁸Ad yawi icarri icnan qae zeg wuęi řar ukehhan i řyarřt n umarwas, *ad tiři řqimet nnes* elahřab řqimet i tqeddared cek uca ad xas ifdi ukehhan i uweddar i di iweddar am war t issin uca ad as ittwayfar. ¹⁹Aqa-t d tayarřt n umarwas. S tidett tuya dayes amarwas zzat i SIDI.”

²⁰Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²¹“Maña ixđa řed uca iydar SIDI am issxarrić x umqarreb nnes x min *d as* immewcen mařend ad t iřđa, niy x min jjin deg ufus nnes, niy x min *xas* yucaren, niy igga ca n ubeerej i umqarreb nnes, ²²niy tuya issxarrić x *ca* min iweddaren *i ca nyijjen* u ittwař zzayes, uca *xenni* netta ijuę řur x icten zi marra *timesřayin nni* ittegg bnađem ařami ixetřa s man aya,²³ xenni ad imsar, umi ixđa uca idweř dayes umarwas, aqa netta ad dd-yarr tuceřřart nni yucar, niy min ittwakksen s uyiř nni iksi netta s uyiř, niy min tuya iřđa nni d as immewcen mařend ad tt iřđa, niy min iweddaren nni i řa yaf netta, ²⁴niy marra min xef ijuę řur ad dd-yarr řqimet nnes tmun uca ad yarni řxumus uca ad t iwc i wenni umi dd-tusa deg wass n řyarřt nnes n umarwas.

5:10 Lawi 1:15

5:12 Lawi 2:2; 4:35

5:13 Lawi 2:3

5:15 Uf. 30:13; Lawi 27:2-27.

5:22 Num 5:6

²⁵Netta ad yawi tayaršt nnes n umarwas yar SIDI, ijj n icarri icnan qae zeg wuđi, *wenni řqimet nnes ad tiři* elahsab řqimet i tqeddared cek uca ad tiři d tayaršt n umarwas, *uca ad t yawi* yar ukehhan. ²⁶*Xenni* ad xas ifdi ukehhan ztat i wudem n SIDI uca ggur ad as ittwayfar x min igga, mařa idweř dayes amarwas s ict n tmesřact zi marra timesřayin-a.”

Azerf i tayaršt n wecmađ

⁶¹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²“Umur Harun d iħenjiren nnes, ini asen: Wa d **azerf i tayaršt n wecmađ**. Tayaršt n wecmađ x ukeccuđ x uealřar ad teqqim tareqq ğiřet tekmeř ař řřbeħ u ittxeřša timesi n uealřar ad teqqim ad tecmeđ dayes.

³Akehhan ad yarđ aseřham nnes n řeqten, ad ibyes ssarwař nnes n řeqten x arrimet nnes, uca ad iksi iyęeđ n tayaršt n wecmađ, tenni tecca tmessi, uca ad t issars ztat i uealřar. ⁴*Xenni* ad ikkes arruđ nnes uca ad yarđ arruđ nneyni, ad yawi iyęeđ barra i řmargeħ n řceskar yar yijj n wemcan iřfa.

⁵Ittxeřša ad teqqim tmessi tareqq x uealřar, ittxeřša war txessi ca. Akehhan ad xas issary akeccuđ kuř řřbeħ uca ad xas isettef tayaršt n wecmađ uca ad xas issbexxar tadunt n tyařa n řehna. ⁶Timesi x uealřar ad teqqim tareqq řebda, war txessi.

Azerf i tmewci n řyiđet

⁷Wa d **azerf i tewhibt n řyiđet**. Tarwa n Harun ad tt ssqarrben ztat i wudem n SIDI ztat i uealřar.

⁸Netta ad zzayes iksi ijj n wuru zeg waren azdad n tewhibt *n řyiđet* ak-d *ca n* zzept nnes d marra jjawi i iđan x tewhibt *n řyiđet*. Ad issbexxar *aya x* uealřar. *Aqa* d ict n řefwaħet ittfuħen, ict n řidaret dayes i SIDI. ⁹Harun d iħenjiren nnes ad ccen min zzayes icetřen. Ittxeřša ad tt ccen břa antun deg wemcan amqeddas. Ad tt ccen di řemraħ n Uqidun n Umsagar. ¹⁰War t^ettwasnenni s wentun. Ta d tayaršt nsen nni wciy Necc zi tewhibin inu n tmessi. Aqa-tt d tamqeddast qae, am tayaršt n ddenb d tayaršt n umarwas. ¹¹Marra iryazen jar iħenjiren n Harun ad zzayes ccen. Aqa-tt d ict n tewşeyyet i řebda x tewhibin n tmessi n SIDI i *marra* jjiřat nwem. Marra wi tt ya iħadan, ad ittwaqeddes.”

¹²Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹³“Ta d **tawhibt n Harun d iħenjiren nnes** i zi dd ya qarrben yar SIDI **deg wass min di i ya ittwadhen**: taecart n ijj n ifa n waren azdad *am* ict n tewhibt *n*

6:7 Řxř. 15:4-21.

6:8 Lawi 2:9

6:11 Uf. 29:37

řyiğet i řebda, azyen nnes di ššbeħ d wezyen nnes *nneyni* ħar ucecci. ¹⁴ Deg ijj n uxdim ad txeğđed aya s zžect *n zžitun* u ad tawyed aya *d tawhibt*. Ad tqedmed iřeqqwaz icenfen n tewhibt *n řyiğet am* ict n řefwaħet ittfuħen i SIDI. ¹⁵ Akehhan zeg iħenjiren nnes nni i ħa ssdehnen deg wemcan nnes, ad igg amenni. Aqa-tt d tawšeyyet i řebda. *Tawhibt-a* ad t^ettwabexxar i SIDI marra. ¹⁶ Marra tawhibt *n řyiğet* n ukehhan ad tiři tekmeř. War zzayes tt^etten ca.”

Azerf i tyařšt n ddenb

¹⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁸ “Siweř ak-d Harun d iħenjiren nnes, ini asen: Wa d **azerf i tyařšt n ddenb**: deg wemcan mani t^ettwayařš tayařšt n wecmađ, ad t^ettwayařš tayařšt n ddenb zžat i wudem n SIDI. Aqa-tt d tamqeddast qaε. ¹⁹ Akehhan nni tt ħa iqeddmn d tayařšt ad zzayes yecc. Ittxeřša ad t^ettwacc deg ijj n wemcan amqeddast di řemraħ n Uqiđun n Umsagar. ²⁰ Marra wi i ħa iħadan aysum nni ad *zzayes* ittwaqeddast. Mařa ingez *cwayt* zeg idammen x yijj n warruđ, *xenni* ittxeřša ad tessirded min xas ibeqqđen deg ijj n wemcan amqeddast. ²¹ Uca řqecceet n třaxt i di tt ssennan, ggur ad t^ettwarz, *maca* mařa teggwa deg ict n řqecceet n nnħas, *xenni* ittxeřša ad ħekken u ad ssřiřen *řqecceet* s waman. ²² Marra min iğan d awtem jar ikehhanen ad zzayes yecc. Aqa-tt d amqeddast qaε. ²³ *Maca* uřa d ict n tyařšt n ddenb i zi ttwaqeddmen idammen nnes deg Uqiđun n Umsagar maħend ad iřin i weřraħ di Zzawect Iqeddsen, war zzayes ittwacc ca. Ad t^ettwacmeđ s tmesi.”

Azerf i tyařšt n umarwas

7 ¹ “Wa d **azerf i tyařšt n umarwas**. Aqa-tt d tamqeddast qaε. ² Deg wemcan mani ħařřen tayařšt n wecmađ, ad ħařřen tayařšt n umarwas. Ad izeğeε idammen nnes x uealřar ħar *marra* iyezdisen nnes. ³ Ad dd-issqarreb marra tadunt nnes: anewwar n tdunt d tdunt nni idřin adan ⁴ uca ad ikkes tnayen n tizzař ak-d tdunt i xasent iğan ħar tejeinna uřa d min yuyřen ħar tsa uca *yarsa* x tizzař, ⁵ uca akehhan ad issbexxar aya x uealřar am ict n tewhibt n tmesi i SIDI. Aqa-tt d tayařšt n umarwas. ⁶ Marra awtem jar ikehhanen ad zzayes yecc. Ad ittwacc deg ijj n wemcan amqeddast, aqa-tt d tamqeddast qaε. ⁷ Ad tiři tyařšt n ddenb am tyařšt n umarwas. Ad ħařsent yiři d ijj n uzerf. Ad tiři *tyařšt* i ukehhan, wenni tuħa zzayes ifdi *x ca n yijjen*. ⁸ Akehhan nni i ħa iqeddmn tayařšt n wecmađ n ca n ijjen, i ukehhan *nni ad tiři* teřmect n tyařšt n tmesi nni dd-iqeddem, ad tiři i netta. ⁹ Kuř tawhibt *n řyiğet* nni igg^win

6:19 Ĥuc. 4:8

6:23 Lawi 4:5; Ebr. 13:11

7:4 ‘tizzař’ - niy ‘tizezřin’.

7:7 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

di tefqunt uřa d marra min ittwaswejden di ęęajjin niy deg wexdim, ad tiři i ukehhan nni tt iqeddmen, ad tiři i netta.¹⁰ Kuř tawhibtn *řyięet* i ittwaxeęden s z zect *n zžitun* niy yuzyen, ad tiři i marra zeg ięenjiren n Harun, am i yijj am i wenneyni.

Azerf i tyarři n řehna

¹¹ Wa d **azerf i tyarřt n řehna** tenni i ya iqeddem *bnadem* i SIDI.

¹² Mařa ad tt iqeddem i **uqadi**, *xenni* ad iqeddem ak-d *tewhibt n* uqadi uřa d řemsemnat břa antun ixeęden s z zect d teřfaf břa antun ttwadehment s z zect d řemsemnat n waren azdad ttwaxeędent s z zect..¹³ Ak-d řemsemnat ad iqeddem ak-d tewhibt nnes *ewawed* ayrum s wentun, ak-d *tewhibt n* uqadi, *tenni ięan* zi tewhibin nnes n řehna. ¹⁴ Zi kuř tawhibt ad iqeddem icten zzayes *am* tewhibt n usgeeed i SIDI. *Ad tiři* i ukehhan nni i ya izeęeen idammen n tyarřa n řehna x uealęar *yar marra iyezdisen nnes*, ad tiři i netta. ¹⁵ Aysum n tewhibt n uqadi, *tenni ięan zi* tewhibin nnes n řehna, ad ittwacc deg wass *i di ya iqeddem* tawhibt nnes. War ittejji zzayes walu ař řřbeę.

¹⁶ Mařa tawhibt nnes *tusa-dd ak-d ijj n lwaed* niy *teęa* d ict n *tewhibt s řxaęar*, ad t^ettwacc deg wass i di i tt ya iqeddem uca min zzayes icetęten ad ittwacc deg wass i t-i-dd idfaren..¹⁷ Min icetęten ead zeg weysum n tewhibt, ad ittwacmeę s tmesi deg wass wiss řřata. ¹⁸ Mařa ittwacc zeg weysum n tyarřt n řehna deg wass wiss řřata, *xenni* wenni tt iqeddmen war ittiři i aręa *n SIDI* u *tayarřt* war t^ettwiřsib ca *d tayarřt n řehna*. Ad tiři d ict n jjeifect uca wenni zzayes ya iccen ad yarbu řmuesiyyet nnes. ¹⁹ Aysum, wenni ięadan ca n tmesřact ixemjen, war zzayes t^ettem. Ad ittwasecmeę s tmesi. Zi *min icetęten n* weysum, izemmar ad zzayes yecc marra wenni izedgen. ²⁰ D wenni i ya iccen zeg weysum n tyarřt n řehna, tenni ięan i SIDI, am xas yarsa řexmej nnes, řeemar nni ad ittwaqess zi řgens nnes. ²¹ Mařa ģed ięada min ma ixemjen, *amecnaw* řexmej n *bnadem* niy *řexmej* n yict n řebhimet ixemjen niy min ma ięan d nnei n řexmej, uca *xenni* ad yecc zeg weysum n tyarřin n řehna i SIDI, řeemar nni ad ittwaqess zi řgens nnes.”

Tadunt d idammen aqa d řeęram i macca

²² Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²³ “Siweř ak-d ayt n Israil, ini:

‘Kenniw war t^ettem ca qae tadunt n ufunas niy n izmar niy n ięayę. ²⁴ Tadunt n ict n řxecbet d tadunt n *ijj n umuddar* mezzqen t, tæeddeř ad t^ettwagg i mammec ma tegga řxedmet, maca kenniw war zzayes t^ettem walu. ²⁵ Minzi man wen ma

7:12 Izhd. 116:17

7:16 Lawi 19:6

7:20 Lawi 15:3

i ya iccen tadunt n yict n řebhimet i zi ya issqarreb ict n tewhibt n tmessi i SIDI, bñadem nni zzayes i ya iccen, ad ittwaqess zi řgens nnes.²⁶ Di marra tizeddiyin nwem war tt^ettem uřa d ca zeg idammen, niy zeg ijdađ niy zi řebhayem.²⁷ Kuř ijjen wenni i ya iccen ca zeg idammen, řeemar nni ad ittwaqess zi řgens nnes.’ ”

Tasyart n tyarřa n řehna i ikehhanen

²⁸ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁹ “Siweř ak-d ayt n Israil, ini: ‘Wi i dd ya issqarriben tyarřt nnes n řehna i SIDI, ad iqeddem tawhibt nnes i SIDI zi tyarřt n řehna nnes.³⁰ S ifassen nnes ad yawi tiwhibin n tmessi zzat i SIDI. Tadunt *i iđan* x idmaren ad tt yawi ak-d idmaren nni, mađend ad tt issenhezz zi ssa yar da amecnaw ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI.³¹ Akehhan ad issbexxar tadunt x uealřar, *maca* idmaren ad iřin i Harun d zeg iřenjiren nnes.³² Zi tyarřa nwem n řehna ad tqeddmem i ukehhan *eawed* acekrud afusi d tawhibt n usgeeed.³³ Acekrud afusi ad yiři d tasyart n wenni zeg iřenjiren n Harun i ya iqeddmem idammen n tyarři n řehna d tadunt *nsent*.³⁴ Minzi Necc ksiy idmaren n wenhezzi d ucekrud i dd-ittwasgeeeden *d tawhibt* zi tyarři n řehna n ayt n Israil u wciy ten i ukehhan Harun u i iřenjiren nnes am ict n lřariđa i řebda, zi jjiřet n ayt n Israil.’ ”

³⁵ Ta d tasyart ittwasdehnen n Harun d tasyart ittwasdehnen n iřenjiren nnes zi tewhibin n tmessi n SIDI deg wass i ten dd-issqarreb mađend ad iřin d ikehhanen i SIDI,³⁶ *tasyart* nni iwca SIDI i ayt n Israil deg wass i ten idhen. Aqa d ict n tewřeyyet i řebda i *marra* jjiřat nsen.³⁷ Wa d azerf i tyarřt n wecmađ d tewhibt *n řyiđet* d tyarřt n ddenb d tyarřt n umarwas d tyarřa i udeccen d tyarřin n řehna.³⁸ wenni iweřřa SIDI i Musa deg wedrar n Sina, ass min di yumur ayt n Israil ad qeddmem tiwhibin nsen i SIDI di řexřa n Sina.

Ařeqqem n Harun d tarwa nnes

¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

8² “Ksi Harun jmie ak-d iřenjiren nnes d warruđ d zzeet i wedhan d uyenduz n tyarřt n ddenb d tnayen n icarriyyen d tsuđet s weyrum břa antun,³ u řaya i marra tamesmunt yar wadař n Uqiđun n Umsagar.”

⁴ Igga Musa am mammec d as yumur SIDI uca tessmun tmesmunt yar wadař n Uqiđun n Umsagar.⁵ Inna Musa i tmesmunt: “Wa d min iweřřa SIDI ad ittwađg.”

7:25 ‘bnadem’ - s Teibranit ‘řeemar’.

7:26 Amz. 9:4; Lawi 3:17; 17:14

7:30 Uf. 29:24

7:34 Uf. 29:27; řxř. 18:11

8:2 Uf. 28:1,2; 30:25

8:5 Uf. 29:4

⁶Musa issqarreb-dd Harun d iħenjiren nnes uca issird i-ten s waman. ⁷Issars xas arruđ n teřmect, ibyes as s tħezamt, issyarđ as aseřham. Igga xas apaltu uca ibyes as s tħezamt izewwqen n upaltu uca iqqen as zzayes *apaltu*. ⁸*Xenni* imten xas tajmect uca igga *iřra n* ‘Urim’ d ‘Tumim’ di tajmect. ⁹Igga arezzet x uzeđif nnes uca x arezzet, řar ztat, igga tařwiřt s nnuwwar n wureř n temrist tamqeddast, am mammec *t* iweřřa SIDI i Musa..

¹⁰*Xenni* iksi Musa zzect i wedhan uca idhen Tazeddiyt d marra min dayes iđan uca issqeddes *marra* aya. ¹¹Irucc zzayes x uealtar sebea n twařawin uca idhen *ewawed* aealtar d marra řeqcuc nnes uřa d tabanyut ak-d uđar nnes maħend ad ten issqeddes. ¹²Iseyyeb zzect i wedhan x uzeđif n Harun uca idhen i-t ħima ad t issqeddes. ¹³Issqarreb-dd Musa ayt n Harun uca yarđ asen arruđ n teřmect uca ibyes asen s tħezamin uca inned asen ticuccay am mammec *t* iweřřa SIDI i Musa..

¹⁴Issqarreb-dd ayenduz n tyařřt n ddenb uca Harun d iħenjiren nnes ssarsen ifassen nsen x uzeđif n uyenduz n tyařřt n ddenb. ¹⁵Iyařř *as* uca *iksi* Musa idammen uca igga *cwayt zzaýsen* s uđad nnes x waccawen n uealtar *i iđan* řar *marra* iyezdisen nnes uca *ammu i* issizdeg aealtar. *Xenni* iseyyeb idammen řar uđar n uealtar uca issqeddes i-t maħend ad xas igg ařřaħ. ¹⁶Iksi marra tadunt nni iđan x wadan d min yuyřen řar tsa d tnayen n tizzar d tdunt nsent uca Musa issbexxar *aya* x uealtar. ¹⁷*Maca* ayenduz d yiřem nnes d weysum nnes d amessař nnes, issary *i-ten* barra i řmargeħ n řceskar, am mammec *t* iweřřa SIDI i Musa..

¹⁸Issqarreb-dd *Musa* icarri n tyařřt n wecmađ uca Harun d iħenjiren nnes ssarsen ifassen nsen x uzeđif n icarri. ¹⁹Iyařř *as* uca izeđe Musa idammen x uealtar řar *marra* iyezdisen nnes. ²⁰Ibđa icarri d iceđiqen nnes uca issbexxar Musa azeđif d iceđiqen d tdunt. ²¹Issird adan d iđaren s waman uca issbexxar Musa marra icarri x uealtar, aqa-tt d tyařřt n wecmađ s yict n řefwaħet ittfuħen, aqa-tt d tawhibt n tmessi i SIDI, am mammec *t* iweřřa SIDI i Musa..

²²Issqarreb-dd *xenni* icarri nneyni, icarri i udecen, uca Harun d iħenjiren nnes ssarsen ifassen nsen x uzeđif n icarri. ²³Uca iyařř *as* uca iksi Musa *cwayt* zeg idammen uca igga i-ten x iyes n umezzuy afusi n Harun u x uđad n yimez n ufus nnes afusi u x uđad n yimez n uđar nnes afusi. ²⁴Issqarreb-dd *ewawed* iħenjiren n Harun uca igga Musa *cwayt* zeg idammen x iyes n umezzuy nsen

8:7 Uf. 28:4

8:8 Uf. 28:30

8:9 Uf. 28:36; 29:6

8:12 Izh. 133:2

8:13 Uf. 29:9

8:14 Uf. 29:1

8:15 ‘accawen’ - niy ‘iqicawen’.

8:16 ‘tizzař’ - niy ‘tizeřfin’.

8:17 Uf. 29:14; Lawi 4:11

8:21 Uf. 29:18

afusi u x uḍaḍ n yimez n ufus nsen afusi u x uḍaḍ n yimez n uḍar nsen afusi uca izeḡe Musa idammen *iqqimen* x uealṭar ɣar *marra* iyezdisen nnes. ²⁵ Iksi tadunt d unewwar *s tadunt* d marra tadunt tenni iḡan x wadan d min yuyren ɣar tsa d tnayen n tizṣar ak-d tdunt nsent uṛa d acekrud afusi. ²⁶ Zi tsuḡet s weyrum bṛa antun, tenni tuya ztat i wudem n SIDI, iksi ijj n řemsemmem bṛa antun d yict n temsemmemt *isswejden* s zzedt d ict n teřfeft uca issars i-ten x tadunt u x ucekrud afusi. ²⁷ Igga marra man aya deg ifassen n Harun u deg ifassen n iħenjiren nnes uca issenhezz aya am yict n tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. ²⁸ *Awarni as* iksi ten Musa *ɛawed* zeg ifassen nsen uca issbexxar *i-ten* x uealṭar, x tyaršt n wecmaḍ. Aqa d tiyarša i udeccen s yict n řefwaħet ittfuħen, aqa d tawhibt n tmessi i SIDI. ²⁹ Iksi Musa idmaren uca issenhezz i-tt amecnaw ict n tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. Man aya d tasyart n ucarri i udeccen nni iḡan i Musa, am mammec *t* iweřša SIDI i Musa.

³⁰ Iksi Musa *cwayt* n zzedt i wedhan u n idammen i iḡan x uealṭar uca irucc i-ten x Harun u x warruḍ nnes, x iħenjiren nnes u x warruḍ n iħenjiren nnes, *inni* akides *iḡan*. *Ammu i* issqeddes Harun d warruḍ nnes d iħenjiren nnes d warruḍ n iħenjiren nnes, *inni* akides *iḡan*.

³¹ Inna Musa i Harun u i iħenjiren nnes: “Gg^wem aysum nni ɣar wadaf n Uqidun n Umsagar uca teccem t dinni s weyrum nni iḡan di tsuḡet n tyarša i udeccen, am mammec weřšiy necc, nniy: ‘Harun d iħenjiren nnes ad t ccen.’” ³² Min icetṭen n weysum d weyrum, ad t tesscemḍen s tmessi. ³³ Zeg wadaf n Uqidun n Umsagar war zzayes-dd t^etteffiyem ca sebea n wussan, ař ass min di i ɣa kemmřen wussan n uřeqqem nwen, minzi Netta ad kenniw yařeqqem sebea n wussan. ³⁴ Am mammec igga deg wass-a, *ammu* iweřša SIDI maħend ad xawem ittwařdi. ³⁵ Ad teqqimem ɣar wadaf n Uqidun n Umsagar, ass d ġiřet, sebea n wussan uca ad t^etṭfem ħeṭṭu i SIDI, ħima war tmettim ca, minzi ammu i *t* ttweřšiy necc.” ³⁶ Harun d iħenjiren nnes ggin marra min d *asen* iweřša SIDI s ufus n Musa.

Tiyarša timezwura - aeuḡi n SIDI

9¹ Deg wass wiss tmenya imsar aqa Musa iřaya i Harun d iħenjiren nnes d imyaren n Israil ²uca inna i Harun: “Ksi ɣarek ijj n uyenduz, amezyan n ufunas, *am* tyaršt n ddenb, uṛa d ijj n icarri *am* tyaršt n wecmaḍ, *aqad iřin* cnan qaε, uca ejj i-ten ad dd-qarben ɣar wudem n SIDI.” ³ Siweř ak-d ayt n

8:25 Uf. 29:22

8:27 Uf. 29:24

8:29 Uf. 29:26; Lawi 7:33

8:30 Uf. 29:21

8:31 Uf. 29:32; Lawi 24:9

9:2 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’. Uřa di ayat 3 d 8.

9:2 Uf. 29:1

Israil uca ini: “Ksim ijj n iḡayḍ am tḡaršt n ddenb u *ksi* ijj n uyenduz d ijj n yezmar, *aqā ad iṛin* cnan qae n ijj n usegg^was, i tḡaršt n wecmaḍ, ⁴uca *ksi eawed* ijj n ufunas d ijj n ucarri am tḡarša n řehna, maḡend ad *ten* qeddmen i SIDI, uřa d ict n tewhibt *n řiḡet* ixegḍen s zzeḥt, minzi ass-a ad awem-dd iban SIDI.”

⁵*Xenni* awyen min xef iweřša Musa ḡar zzat n Uqıḍun n Umsagar uca tamesmunt tḡarreb-dd uca bedden nitni zzat i wudem n SIDI.

⁶Uca Musa inna: “D man aya min xef iweřša SIDI maḡend ad *t* teggem uca *xenni* ad awem dd-iban ueuḡi n SIDI.”

⁷Inna Musa i Harun: “Qarreb-dd ḡar uealṭar uca sewjed *tayaršt nnek n ddenb d tḡaršt nnek n wecmaḍ* uca egg ařaḡ x yixef nnek u x řgens. *Awarni as* sewjed tawhibt n řgens uca seřfeh i-ten am mammec *t* iweřša SIDI.” ⁸*Xenni* iqarreb-dd Harun ḡar uealṭar uca iḡarři i uyenduz n tḡaršt n ddenb *i iḡan* i yixef nnes.

⁹Tarwa n Harun iwyen as-dd idammen uca netta issuf aḍaḍ nnes deg idammen uca igga i-ten x waccawen n uealṭar. *Min icetřen n* idammen iseyyeb i-ten ḡar uḍar n uealṭar. ¹⁰Issbexxar tadunt d tizzař d min yuyřen ḡar tsa n tḡaršt n ddenb x uealṭar am mammec *t* yumur SIDI i Musa. ¹¹Issecedḍ aysum d yiřem s tmesi barra i řmargeḡ n řeskar.

¹²Iḡarř tayaršt n wecmaḍ uca iḡenjiren n Harun qeddmen as idammen uca netta izeḡee *ten* x uealṭar ḡar *marra* iḡezdisen nnes. ¹³*Xenni* qeddmen as tayaršt n wecmaḍ *i ttwabḍan* d iceḡiqen, uřa d azeḡif, uca netta issbexxar i-tt x uealṭar.

¹⁴Issird adan d iḍaren uca issbexxar *i-ten* x tayaršt n wecmaḍ i iḡan x uealṭar.

¹⁵*Awarni as* issqarreb-dd *tawhibt n řgens*. Netta ikxi amyan n tayaršt n ddenb i řgens uca iḡarř as uca issewjed i-t d tayaršt n ddenb amecnaw *icarri* amezwaru..

¹⁶Issqarreb-dd tayaršt n wecmaḍ uca issewjed i-tt ełahsab lřariḍa. ¹⁷Issqarreb-dd tawhibt *n řiḡet* uca ikxi zzayes ijj n wuru iccur uca issbexxar *aya* x uealṭar, zzat i tayaršt n wecmaḍ n řřbeh..

¹⁸Iḡarř eawed i ufunas u i yicarri n tayaršt n řehna di tṭwee n řgens, uca iḡenjiren n Harun qeddmen as idammen uca izeḡee i-ten x uealṭar ḡar *marra* iḡezdisen nnes. ¹⁹X tadunt n ufunas u n icarri: anewwar *s tadunt nnes* d min idřin *aḍan* d tizzař d min yuyřen ḡar tsa, ²⁰aqā ssarsen tadunt *nni* x idmaren uca netta issbexxar tadunt x uealṭar ²¹uca issenhezz Harun idmaren d ucekrud afusi *amecnaw* ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI, am mammec *t* iweřša Musa..

²²*Xenni* issgeeed Harun ifassen nnes ḡar řgens uca ibarek i-ten uca ihwa awarni řami iqeddem tayaršt n ddenb d tayaršt n wecmaḍ d tayaršt n řehna.

²³Uca yudef Musa ak-d Harun ḡar Uqıḍun n Umsagar uca nitni ffyen *zzayes*

9:7 Lawi 16:6; Ebr. 7:27

9:10 ‘tizzař’ - niḡ ‘tizeḡřin’. Uřa di ayet 19.

9:15 Lawi 4:13

9:17 Uf. 29:38; Lawi 2:1

9:21 Lawi 7:32

sawed uca barken řgens uca iban-dd ucuđi n SIDI i marra řgens ²⁴uca teffey-dd tmessi zi ztat i wudem n SIDI, tecca tayaršt n wecmađ x uealťar uřa d tadunt. *Umi* izra řgens *man aya*, sřiweřwen uca wđan *yar temmurt* x uyembub nsen..

Řmewt n Nadab d Abihu

10¹Nadab d Abihu, iřenjiren n Harun, ksin kuř ijj řmejmar nnes uca ggin dayes řebxur uca iwyen timessi war nezri eemmars ztat i wudem n SIDI, min war d asen iweřša Netta. ²Teffey-dd tmessi zi ztat i wudem n SIDI, tecc i-ten uca mmuten ztat i wudem n SIDI. ³Inna Musa i Harun: “D man aya x min xef issiweř SIDI *umi* inna: ‘S yenni i řari dd řa iqarrben ad ttwaqeddsey uca ztat i wudem n marra řgens ad ttwasuđey.’ ” Uca isqar Harun. ⁴Iřaya Musa i Micayil d i Ilřafan, iřenjiren n Euzziyil, eemmis n Harun, uca inna asen: “Qarrbem-dd, tarbum aytmatwem n ztat n Zzawect Iqeddsen, *awyi ten barra* i řmargeř n řeskar.” ⁵Qarrben-dd nitni uca arbun ten deg warruđ n teřmect nsen barra i řmargeř n řeskar, am mammec *t* inna Musa. ⁶*Xenni* inna Musa i Harun u i Alieazar d Itamar, iřenjiren nnes: “War deđqem i *ucewwafx* izeđifen nwem niř ttcarrgem arruđ nwem, řima war tmettim uca ad yiři uduqqez n weyđab x marra tamesmunt. *Maca* aytmatwem, marra taddart n Israil, ad run x tmessi aya tenni issecmeđ SIDI. ⁷War dd-tteffyem ca zi wadaf n Uqıđun n Umsagar, řima war tmettim ca, minzi ztect n wedhan n SIDI aqa tt xawem.” Uca nitni řťaen i wawař n Musa..

Ttawřeyyet x binu d ccrab

⁸Issiweř SIDI ak-d Harun, inna:

⁹“War ieedeř ad tressed binu niř ccrab ijehden xmi i řa tadfem řar Uqıđun n Umsagar, cek *lla* uřa d iřenjiren nnek *nni* akidek *lla*, řima war tmettim ca. Aqa-tt d ict n tewřeyyet i řebda i *marra* jjiřat nwem ¹⁰řima ad af tzemmarem ad tfarzem jar min *iřan* iqeddsen d min war *iřin* iqeddsen u jar min iřfan d min war iřfin. ¹¹u řima ad tessřemdem i ayt n Israil marra tiweřša nni i řarsen issiweř SIDI s ufus n Musa.”

Alieazar d Itamar

¹²Uca issiweř Musa ak-d Harun u ak-d Alieazar d Itamar, iřenjiren nnes iqqimen: “Ksim tawhibt n *řyiđet* nni icetťen zi tewhibin n tmessi i SIDI uca ccem tt břa antun ztat i uealťar, minzi aqa-tt d tamqeddast qae. ¹³Ad tt teccem deg ijj n wemcam iqeddsen, minzi ta d tayaršt i cek u i iřenjiren nnek zi tewhibin

9:24 1 lj. 18:38; 2 lm. 7:1

10:2 Řxř. 3:4; 26:61; 1 lm. 24:2

10:3 Lawi 8:35

10:7 Lawi 21:12

n tmessi n SIDI, minzi ammu i d ayi ittwawešša.¹⁴ Deg ijj n wemcan išfa ad teccem *eawed* idmaren n wenhezzi d ucekrud i dd-ittwassgeēden *d tawhibt*, cek d ihenjiren nnek d thenjirin nnek akidek, minzi *d man aya* d tasyart nnek d tasyart n tarwa nnek zi tyařša n řehna n ayt n Israil.¹⁵ Ad awyen acekrud i dd-ittwassgeēden *d tawhibt* uřa d idmaren n wenhezzi ak-d tewhibin n tmessi n tadunt maħend ad ten ssenhezzen ztat i wudem n SIDI am tewhibt n wenhezzi. Aqa-t d ict n tewšeyyet i řebda i cek u i ihenjiren nnek akidek, am mammec *t yumur* SIDI.”

¹⁶ Uca Musa yazu s cđaret x iyaýd n tyařšt n ddenb, *maca* xzar, icemđ. *Xenni* iffugem x Aliēazar d Itamar, ihenjiren iqqimen n Harun, inna:¹⁷ “Mayemmi war teccim tyařšt n ddenb deg wemcan iqeddsen? Minzi aqa-tt d tamqeddast qae uca netta iwca awem tt-i-dd ħima kenniw ad tarbum řmuešiyet n tmesmunt maħend ad xasen tefdim ztat i wudem n SIDI.¹⁸ Xzarem, ħdam war ssidfen walu zeg idammen daxeř i Zzawect Iqeddsen. Tuya ittxešša kenniw ad tt teccem di Zzawect Iqeddsen am mammec d awem umurey necc.”¹⁹ *Xenni* issiweř Harun ak-d Musa: “Xzar, ass-a aqa ssqarrben-dd tyařšt n ddenb d tyařšt n wecmađ ztat i wudem n SIDI. *Mařa* necc, awarni řami xafi kkent tmesřayin-a, aqa cciy zi tyařšt n ddenb ass-a, ma *xenni* man aya icna di tiřřawin n SIDI?”²⁰ *Umi* isřa Musa aya, iban as-dd *man aya* d lemlih di tiřřawin nnes.

Imuddaren izedgen d inni ixemjen

11¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna asen:
² “Siweř ak-d ayt n Israil uca inim: ‘Ina aqa aten d řmař, **inni umi iēdedeř** ad teccem zi jar marra řmař nni din x temmurt..³ Iēdedeř ad teccem zi řmař marra wi yar iġa **tecđect immsebđan**, aqa farqa n tecđect imssebđan *qae*, u sennej i man aya ttarran ifež.

⁴ Maca zeg inni ittarran ifež d yenni yar iġa tacđect immsebđan, **war tt^ettem ina: ařyem**, minzi itteffež, *maca* war yares bu tecđect immsebđan, *s uyenni* aqa ixmej i kenniw, ⁵ **akawka n tešđart**, minzi ittarra ifež, *maca* tacđect war temmsebđi, u *s uyenni* aqa ixmej i kenniw, ⁶ amenni **ayarziz**, minzi ittarra ifež, maca war yares tacđect immsebđan, *s uyenni* aqa ixmej i kenniw, ⁷ **eawed iřef**, minzi yares tacđect immsebđan uca aqa farqa n tecđect immsebđan d azyen, maca war ittarran ifež, *s uyenni* aqa ixmej i kenniw. ⁸ Zeg weysum nsen war zzayes tt^ettem niy ad tħadam řxecbat nsen, aqa xemjen i kenniw.

10:13 Lawi 2:3; 6:16
 10:18 Lawi 4:5; 6:26; 16:27
 11:2 Aewd. 14:4; Řex. 10:14

⁹Ina ieeddeř ad ten teccem zi jar marra *imuddaren* nni *iddaren* deg waman: **marra wi ęar ięa wafriwen d tequrt** deg waman u di řebęur u di tyezratin, ina ieeddeř ad ten teccem, ¹⁰*maca* marra min war ęar yeęi ifriwen nię taqurt di řebęur u di tyezratin, zi jar marra i zi sseffyen aman uřa zi jar marra min iddaren deg waman, ad awem yiři d nnei. ¹¹*Wah* ad awem yiři d nnei. War ieeddeř ad teccem zeg weysum nsen u řxecbat nsen ad ęarwem iřint d nnei. ¹²Marra min ięan deg waman břa ifriwen d tequrt, ad ęarwem yiři d nnei.

¹³**Zeg ijdađ** ad ęarwem iřin ina d nnei, **war zzaysen tt*tttem ca**, aęa aten d nnei: agider, isyi, agider n řebęar, ¹⁴*aceffar* iřřawen s tazřa, amessyuy *amuđđie n tiřřawin* ak-d marra markat nnes, ¹⁵marra markat n ubayeř, ¹⁶yeęis n tyuyyit, aeennaf, ađđiđ n řebęar, řbaz ak-d markat nnes, ¹⁷*aęemmař* n řkas, bu-tcararrut, bu-uřuđi *n řmewt*, ¹⁸bu-yuntaę, bu-ueuqqi, bu-uęawar, ¹⁹abellarj, bu-uřuđi ieffnen ak-d marra markat nnes, dundun d řweđwad.

²⁰**Marra wi ęar ięa afriwen i ittbuęen u igguren x arebea n iđaren, ad ęarwem yiři d nnei.**

²¹*Maca* zi marra inni ittbuęen am ęarsen afriwen *u* gguren x arebea n iđaren, **ieeddeř i kenniw ad teccem inni ęar ięa iđaren i wengaz sennej i iđaren nsen i tecři**, ģima ad zzaysen negzen x temmurt. ²²Ina tzemmarem ad zzaysen teccem: tamuryi n weyřaf ak-d markat nnes, tamuyri n teřđart ak-d markat nnes, tamuyri inegzen ak-d markat nnes d tamuyri iřeĥĥfen ak-d markat nnes. ²³Marra wi ęar ięa afriwen i ittbuęen u ęares arebea n iđaren, ad ęarwem yiři d nnei.

²⁴*S imuddaren-a* i ęa tiřim t*ttwaxemjem. Marra wi i ęa iđadan řxecbat nsen, ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁵Manwen ma yiwyen ca zi řxecbat nsen, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁶Marra řebęayem, inni ęar ięa tecđect immsebđan i zi faręa *n tecđect* war tfarę ęaę, uřa war ttarran ifeę, ad ęarwem iřin xemjen. Marra wi ten i ęa iđadan, ad yiři ixmej. ²⁷Kuř *amuddar* jar imuddaren i igguren x arebea n třeęęa *n iđaren* nsen, ad ęarwem yiři ixmej. Marra wi i ęa iđadan ca n řxecbat nsen, ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁸Wi yiwyen ca n řxecbat nsen, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tmeddit. Ad awem iřin xemjen.

²⁹**Zi jar imuddaren inni ittbuęen x temmurt, d ina ad xawem iřin xemjen i kenniw:** aęarbuę, aęerda, icfar ak-d markat nnes, ³⁰iqqli, taknakart, azermummuy, aĥđiđ d tata. ³¹Ina ad ęarwem iřin xemjen zi jar marra *imuddaren* inni ittbuęen

x temmurt. Marra wi ten i ya iħadan awarni řmewt nsen, ad yiři ixmej ař tameddit.³² Marra min xef iwđa ca zi řxecbat nsen ad yiři ixmej, niy ict n řqecčet n tefřawt, niy arruđ, niy tiřmect, niy taxancet, niy min ma řqecčet, ittxeřša ad ittwassars deg waman, ad yiři ixmej ař tameddit u *awarni aya* ad yiři izdig.³³ Marra řqecčet n řraxt, tenni umi di iwđa *cwayt zzayes*, aqa marra min dayes iġan ad yiři ixmej uca ittxeřša i kenniw ad tarżem řtebři.³⁴ Marra macca nni ittwaccen, tenni x wđan waman nni, ad tiři texmej, u marra tissit nni ittwaswen, mammec ma tegga řqecčet, ad tiři texmej.³⁵ Marra min xef iwđa ca n řxecbat nsen, ad yiři ixmej. Afarnu d tzewđa ggur ad ttwarżen, aqa xemjen uca ad řarwem iřin xemjen.³⁶ Maca řeunřar niy d anu mani řar ssizzřen aman, ad yiři izdeg. *Maca* wi i ya iħadan řxecbat nsen, ad yiři ixmej.

³⁷ Uca mařa iwđa *ca* zi řxecbat nsen x ca n zzaričet i uzare, tenni ittxeřša ead ad zarčen, *xenni* ad tiři tizdeg.³⁸ *Maca* mařa seyben aman x zzaričet uca iwđa xas *ca* zi řxecbat nsen, *xenni* ad řarwem tiři *zzaričet* texmej.

³⁹ Uca mařa immut ca *n řebħimet* zi jar řebħayem nni teccim, *xenni* wi i ya iħadan řxecbet nnes, ad yiři ixmej ař tameddit.⁴⁰ Wenni iccen zi řxecbet nnes, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit. Wenni yarbun ca zi řxecbet nnes, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit.

⁴¹ Kuř *amuddar* ittbučen x temmurt, aqa-t d nnei. War ieddeř ad ittwacc.⁴² Zi jar marra imuddaren nni ittbučen x *wudem n* temmurt, **war ttettem ca marra min igguren x uceddis niy marra min igguren x arebca n iđaren ař marra min igguren x wařtas n iđaren**, minzi aqa aten d nnei.⁴³ War tteggem nnei i řeemur nwem s marra imuddaren ittbučen nni *din* ittbučen *x wudem n temmurt*, war zzayes ssxemmajem ixef nwem ařami ggur ad zzaysen txemjem.⁴⁴ Minzi Necc d SIDI, AREBBI nwem. Kenniw ad tessqedsem ixef nwem uca ad tiřim d imqeddasen, minzi Necc aqa d amqeddas. War ssxemmajem řeemur nwem s marra immudaren ittbučen, inni ittbučen x *wudem n* temmurt.⁴⁵ Minzi Necc D SIDI, wenni kenniw dd-issgeeden zi temmurt n Miřra, ħima ad iřiy d AREBBI i kenniw. Iřim d imqeddasen, mařar aqa Necc d amqeddas.”

⁴⁶ Wa d azerf x řmař, x ijdad u x marra imuddaren nni zzaysen issefyen waman uca x marra imuddaren nni ittbučen x temmurt,⁴⁷ ħima ad ittwagg řfarq jar min ixemjen d min izdigen u jar imuddaren inni ieddřen i macca d imuddaren inni war ieddřen i macca.”

Tiweřša n usizdeg řar wexřaq

12¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

2² “Siweř ak-d ayt n Israil, ini: “Xmi i ya teksi ict n temyart ddeyset uca

11:32 Lawi 15:12

11:44 Lawi 19:2; 20:7; 1 Bř. 1:16

turuw-dd ahenjir, ad tiři texmej sebea n wussan. Ad tiři texmej am *deg* wussan n weežař xmi xas idammen. ³Deg wass wiss tmenya ittxeřša ad ittwaxten aysum n řeadařyet nnes. ⁴Awarni i man aya ad teqqim třata u-třatin n wussan deg idammen n usizdeg nnes. War t^etthidi walu zi min ięan iqeddes u war t^ettrař yar Zzawect Iqeddsen ař ya ttwakemmřen wussan n usizdeg nnes. ⁵Mařa turuw-dd tařenjirt, ad tiři texmej tnayen n simanat, amecnaw deg wussan n weežař nnes. *Awarni man aya* ad teqqim setta u-settin n wussan deg idammen n usizdeg nnes. ⁶Xmi i ya ttwakemmřen wussan n usizdeg n mmis nię n yeęis, *xenni* ad tawi ijj n izmar n ijj n usegg^was am tyařšt n wecmađ nię ijj n wedbir d amezyan nię ijj n tejlilliřt am tyařšt n ddenb yar ukehhan yar wadař n Uqıđun n Umsagar. ⁷D netta ad dd-issqarreb man aya zzat i wudem n SIDI uca ad xas ifdi. *Xenni* ad ttwasizdeg s řeunřar n idammen nnes. Wa d azerf i tenni i ya yarwen ijj n mmis nię ict n yeęis. ⁸Mařa war tiwiđ ad tawi ijj zeg wuęi, *xenni* ad t^etteřf tnayen n tejlilliřin nię tnayen n idbiren imezyanen, ijj i tyařšt n wecmađ u ijj i tyařšt n ddenb, uca akehhan ad xas ifdi. *Xenni* ad tiři tizdeg.”

Tiweřša zi jjihet n řehřac n řbars

13 ¹Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna: ²“Mařa řed yares di teřmect n arrimet nnes *aeëbbuz*, nię ict n *theëbbuct*, nię ijj n *wengaz iccemřeř n teřmect*, uca wanita izemmar ad idweř d uđun n řbars di teřmect n arrimet nnes, ad ittwandeh yar Harun, akehhan, nię yar yijjen zeg iřenjiren nnes, ikehhanen. ³Akehhan ad ixzar yar wuđun di teřmect n arrimet nnes uca mařa izra aqa izuřtan deg *wemcan n* wuđun dewřen d icemřařen uca iban wuđun ead yuęey x teřmect n arrimet nnes, aqa *xenni* d uđun n řbars. Xmi t ya izar ukehhan, ad t ibarreř d amexmuj. ⁴Maca mařa angaz iccemřeř di teřmect n arrimet nnes d acemřař u war yuęi x teřmect u izetřtan war dwiřen d icemřařen, *xenni* akehhan ad ibellee x wenni di ięa uđun *nni* sebea n wussan. ⁵*Mařa* izra i-t ukehhan deg wass wiss sebea uca izra aqa uđun amenni iqqim, war imyir wuđun di teřmect, *xenni* ad t ibellee ukehhan *eawed* sebea n wussan nneęni. ⁶Deg wass wiss sebea ad t izar ukehhan eawed uca *mařa* iban aqa uđun yarsa uca war imyir *ead ktar* x teřmect, *xenni* akehhan ad t ibarreř d amezdag. Tuęa-tt d ict n tfuriy. Ad issird arruđ nnes uca ad yiři izdig. ⁷*Maca* mařa imyar wuđun ařtas x teřmect awarni t izra ukehhan di řtwee n usizdeg nnes, ittxeřša ad isscen *ixef nnes* i ukehhan twařa nneęni. ⁸Mařa izra ukehhan, aqa řehřac imyar x teřmect, ad t ibarreř d amexmuj. Aqa-t d řehřac n řbars *i ięa*.

12:3 Amz. 17:12; Lk. 1:59; 2:21; Yř. 7:22

12:5 ‘simanat’ - nię ‘imalasen’.

12:7 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

12:8 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

⁹Mařa uđun n řbars aqa-t deg ijj n bnađem, ad t awyem ęar ukehhan. ¹⁰*Mařa* izra ukehhan, aqa *aebbuz iban imřeř* di teřmect uca ižeřtan d icemřařen uca iban-dd weysum iddar deg uebbuz, ¹¹aqa-t d řbars ittutusen di teřmect n arrimet nnes uca akehhan ad zzayes ibarreh d amexmuj. War xas ittbellie ca, minzi netta aqa ixmej. ¹²Mařa yuyur řbars x tiřmect marra uca idřa řbars marra tiřmect n wenni ęar ięa uđun zeg uzeęif nnes ař idaren nnes, ař mani izemmar ad izar ukehhan s tiřtawin nnes, ¹³uca izra *i-t* ukehhan, izra řbars idřa marra arrimet nnes, *xenni* netta ad ibarreh d amezdag i wenni di ięa wuđun. *Tiřmect* aqa-tt d tacemřač qae. Netta aqa izdig.

¹⁴*Maca* deg wass mani dayes i ęa dd-iban weysum iddar, ad yiři ixmej. ¹⁵*Mařa* izra ukehhan aysum *nni* iddar, ad t ibarreh d amexmuj. Aysum iddaren ixmej, aqa-t d řehřac n řbars.

¹⁶*Maca* xmi i ęa ibeddeř weysum iddaren u idweř d acemřař, ittxeřša as ad dd-yas ęar ukehhan. ¹⁷*Mařa* izra i-t ukehhan uca aqa *amcan n* uđun imřeř, ad ibarreh ukehhan d amezdag i wenni di ięa řehřac. Netta aqa izdig.

¹⁸*Mařa* din x teřmect n weysum ict n řhebbuct u t^ettwasgenfa tanita, ¹⁹uca deg wemcan n řhebbuct idweř d ijj n uebbuz imřeř niy d ijj n wengaz iccemřeř, acemřař iruh ęar tezwey, *xenni* ad izar ukehhan man aya. ²⁰*Xmi t* i ęares i ęa ixzar ukehhan uca izra aqa-t sadu teřmect uca ižeřtan nnes d icemřařen, *xenni* akehhan ad t ibarreh d amexmuj, aqa-t d uđun n řbars wenni yuyuren s řhebbuct. ²¹*Maca* mařa izra i-t ukehhan uca war *dayes* yufi uřa d ijj n užeřtu d acemřař uca war idwiř yuęey x teřmect, *maca* idweř yarsa, *xenni* ad xas ibellee ukehhan sebea n wussan. ²²Mařa tuyur x teřmect marra, *xenni* akehhan ad t ibarreh d amexmuj. Aqa-t d uđun *n řbars*. ²³*Maca* mařa angaz iccemřeř n teřmect iqim deg wemcan nnes, war imyir ca, aqa-t d ccamet n řhebbuct uca akehhan ad t ibarreh d amezdag.

²⁴Niy mařa idweř di teřmect n arrimet ijj n uyezzim n wecmađ uca aysum iddaren n uyezzim n wecmađ idweř d ijj n wengaz iccemřeř, acemřař iruh ęar tezwey niy d acemřař, ²⁵uca izra ukehhan man aya, uca xzar, ižeřtan i ięan deg wengaz iccemřeř aqa dewřen d icemřařen, uca iban-dd *d amcan n wengaz* yuęey di teřmect, aqa-t d řbars wenni dd-iffyen zeg uyezzim n wecmađ. Akehhan ad t ibarreh d amexmuj. Aqa-t d uđun n řbars. ²⁶*Maca* mařa akehhan izra man aya uca war ittwiři ižeřtan icemřařen deg wengaz iccemřeř uca *izra angaz* war yuęiy x teřmect uca tenneyřa, *xenni* ad xas ibellee ukehhan sebea n wussan. ²⁷Deg wass wiss sebea ad t ixzar ukehhan uca mařa imyar *wengaz* ktar x teřmect, akehhan ad t ibarreh d amexmuj. Aqa-t d uđun n řbars. ²⁸*Maca* mařa angaz immřeř iqim deg wemcan nnes, war imyir x teřmect uca yarsa, aqa-t d aebbuz n wecmađ. Akehhan ad t ibarreh d amezdag, minzi aqa-tt d ccamet n wecmađ.

²⁹ Maña ijj n weryaz niy ict n temyart dayes uđun deg uzeđif niy di tmart ³⁰ uca ixzar ukehhan uđun, u xzar, aqa ittban yuđeđ di teřmect uca dayes ižeđđan iwaryen d izdadn, *xenni* akehhan ad t ibarređ d amexmuj. Aqa-t d ađaw n ucewwaf, aqa-t d řbarš n uzeđif niy n tmart. ³¹ *Maca* maña ixzar ukehhan uđun n wenđaw n ucewwaf, izra aqa war yuđiđ di teřmect uca war dayes ižeđđan ibarcanen, *xenni* ad xas ibelleε ukehhan x wenni di iđa wuđun n wenđaw n ucewwaf sebea n wussan. ³² Ad izar ukehhan uđun deg wass wiss sebea uca maña izra, aqa ađaw n ucewwaf war imyir, war dayes yufi ižeđđan iwaryen uca ađaw n ucewwaf war yuđiđ x teřmect, ³³ *xenni* netta ad iđeđ i yixef nnes, *maca amcan n* wenđaw *n ucewwaf* war t ittđeđfi ca uca akehhan ad ibelleε x wenni di iđa wenđaw n ucewwaf εad ict n twařa nneyni i yijj n řmijař n sebea n wussan. ³⁴ Deg wass wiss sebea ad ixzar ukehhan ađaw n ucewwaf. *Maña* izra aqa ađaw n ucewwaf war imyir ca, war yuđiđ x teřmect, *xenni* akehhan ad t ibarređ d amezdag. Ad issird arruđ nnes uca ad yiři izdig. ³⁵ *Maca* maña ađaw n ucewwaf imyar ađas x teřmect awarni i usizdeg nnes, ³⁶ uca *xmi* yares i ya ixzar ukehhan uca izra ađaw n ucewwaf imyar x teřmect, *xenni* war yarezzu ukehhan x ižeđđan iwaryen εad. Netta aqa ixmej. ³⁷ *Maca* maña ađaw n ucewwaf aqa iban-dd ibedd di titđawin nnes uca ffyen-dd zzayes ižeđđan ibarcanen, *xenni* aqa iggenfa s wenđaw n ucewwaf uca netta aqa izdeg. Akehhan ad t ibarređ d amezdag.

³⁸ Maña banen-dd *imucan ccemřeřen*, iccemřeřen d icemřařen, di teřmect n ijj n weryaz niy n ict n temyart, ³⁹ uca izra ukehhan man aya uca izra aqa di teřmect n arrimet banen-dd imucan arsan, icemřařen, *xenni* aqa-tt d ict n tfuri n teřmect. Netta aqa izdeg.

⁴⁰ *Maña* iwđa ucewwaf n uzeđif n ijj n weryaz, aqa d aqeccar, *xenni* netta aqa izdig. ⁴¹ Maña tanyart nnes iwđa as ucewwaf, aqa tanyart nnes teqquccar, *xenni* netta aqa izdig. ⁴² *Maca* maña *din* ijj n uđun imřeř iruđ yar tezweđ x uzeđif aqeccar niđ x tenyart taqeccart, aqa *xenni* d řbarš nni dd-iffyen x uzeđif nnes aqeccar niđ x tenyart nnes taqeccart. ⁴³ *Maña* ixzar i-t ukehhan uca izra aqa aεebbuđ n wuđun imřeř, iruđ yar tezweđ x uzeđif nnes aqeccar niđ x tenyart nnes taqeccart, ittban-dd am řbarš n teřmect n arrimet, ⁴⁴ *xenni* aqa aryaz d bu-řbarš i iđa, netta aqa ixmej. Akehhan ad t ibarređ d amexmuj, uđun aqa-t x uzeđif nnes.

⁴⁵ Ittxeřša ad ittwacarreg warruđ n bu-řbarš i di iđa wuđun uca ad idřeđ i *ucewwaf x* uzeđif nnes, ad iffar ayencic n sennej nnes, ad iřaya: 'Amexmuj! am exmuj!' ⁴⁶ Marra ussan i dayes i ya yiři wuđun, ad yiři ixmej. Netta d amexmuj. Netta ad izdeđ weđđdes uca tzeddiđt nnes ad tiři barra i řmargeđ n řeeskar.

⁴⁷ *Mařa* uđun n řbars deg ijj n warruđ, deg ijj n warruđ n tađuft niy deg ijj n warruđ n řeqten, ⁴⁸ niy deg ufiřu d azirar niy deg ufiřu immuden, niy s řeqten niy s tađuft, niy řar yiřem, niy řar mammec ma yiřem ittwaxedmen, ⁴⁹ u *ticti* ittwawten deg warruđ niy deg yiřem, niy řar ufiřu d azirar niy řar ufiřu immuden, niy di mammec ma n řqecet *nni ttegg*en s yiřem, tezzizu niy tezwey, aqa-t d uđun n řbars. Ad ittwascen aya i ukehhan. ⁵⁰ Akehhan ad ixzar řar *wemcan n* uđun uca min iđnen ad t ibellee sebea n wussan. ⁵¹ Deg wass wiss sebea ad ixzar řar wuđun. Mařa imyřar uđun deg warruđ, niy řar ufiřu d azirar niy řar ufiřu immuden, niy deg yiřem n mammec ma řqecet nni tteggen s yiřem, aqa uđun d řbars iqeshen i yeęa, aqa ixmej. ⁵² Ad issecmed arruđ niy afiřu d azirar niy afiřu immuden, niy n tađuft niy n řeqten *i ięa*, niy mammec ma řqecet *nni ttegg*en s yiřem i dayes tuya uđun, minzi aqa-t d řbars iqeshen. Ittxeřsa ad ittwascemed s tmesi. ⁵³ *Maca* mařa izra ukehhan man aya uca aqa uđun war imyř ca deg warruđ, niy deg ufiřu d azirar niy deg ufiřu immuden, niy di mammec ma řqecet *nni ttegg*en s yiřem, ⁵⁴ *xenni* ad yumur ukehhan ad ssirden min di yeęa wuđun, uca *awarni i man aya* ad xas ibellee twařa nneyni řqedd n sebea n wussan. ⁵⁵ *Mařa* izra ukehhan uđun awarni i usird, uca izra uđun war ibeddeř ca uca uđun war imyř, aqa man aya ixmej. Ittxeřsa ad t tessecmeded s tmesi. Aqa *uđun* idweř yuęey ittett řar deffar niy řar zzat. ⁵⁶ *Maca* mařa ixzar ukehhan man aya uca izra belli uđun yarsa awarni i usird, *xenni* ad t iqess zeg warruđ, niy zeg yiřem, niy zeg ufiřu d azirar niy zeg ufiřu immuden. ⁵⁷ *Maca* mařa iban *wuđun* twařa nneyni deg warruđ, niy řar ufiřu d azirar niy řar ufiřu immuden, niy di mammec ma řqecet *nni ttegg*en s yiřem, *aqa* idduqgez *řbars*. Ittxeřsa ad tessecmeded s tmesi min dayes i ięan uđun. ⁵⁸ Arruđ, niy afiřu d azirar niy afiřu immuden, niy mammec ma řqecet *nni ttegg*en s yiřem, wenni tessirded uca iruř xas wuđun, ad t tessirded twařa nneyni uca *xenni* ad yiři izdig.” ⁵⁹ Wa d azerf n wuđun n řbars n warruđ n tađuft niy n řeqten, niy n ufiřu d azirar niy n ufiřu immuden, niy n mammec ma n řqecet *nni ttegg*en s yiřem, maęend xenni ad barrhen s tezdeg *nnes* niy s řexmej *nnes*.

Asizdeg n řehřac n řbars

14¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
² “Wa d azerf n bu-řbars i wass n usizdeg nnes. Ittxeřsa ad ittwandeh řar ukehhan. ³ uca ad iffey ukehhan řar barra i řmargeř n řeskar. Xmi t i řa ixzar ukehhan uca izra belli aqa iggenfa wuđun n řbars n bu-řbars, ⁴ *xenni* ad issekk ukehhan maęend ad ksin i wenni i řa ittwasizedgen, tnayen n ijadad iddaren,

izdigen, uṛa d akeccuḍ n *tcejjart n* tengelt, d uzeḡḡay iḥedqen, d taelḡet.⁵ Ad yumur ukehhan maḥend ad ittwayarṣ ijj n wejdiḍ deg ict n řqecet n tṛaxt, sennej i waman ittazzřen. ⁶*Xenni* ad iksi ajdiḍ iddaren d ukeccuḍ n *tcejjart n* tengelt d uzeḡḡay iḥedqen d taelḡet uca ad ten issuf ak-d wejdiḍ iddaren deg idammen n wejdiḍ i ittwayarṣen sennej i waman ittazzřen. ⁷Ad irucc sebēa n twaṛawin x wenni ittwasizedgen zi řbars. *Xenni* ad t ibarreh d amezdag uca ad yarxu i wejdiḍ iddaren maḥend ad iḍew sennej i wudem n yeyyar. ⁸Uca wenni ittwasizedgen ad iṣebben arruḍ nnes uca ad iḥeff marra acewwaf nnes, ad issird ixef nnes s waman. *Xenni* ad yiři izdeg. Awarni as ad yadef di řmargeḥ n řeeskar uca ad izdey barra i uqiḍun nnes ead sebēa n wissan.

⁹Deg wass wiss sebēa ad iḥeff marra acewwaf n uzeḡif nnes, d tmart nnes, d timmiwin n tiṭṭawin nnes, *wah*, ad iḥeff marra acewwaf nnes, ad iṣebben arruḍ nnes uca ad issird arrimet nnes s waman, *xenni* ad yiři izdeg.

¹⁰Deg wass wiss tmenya ad iksi tnayen n izmaren kemmřen d ict n texsi icnan qaē n ijj useḡḡas ak-d tṛata zi ēecra n ijj n ifa n waren azdad am tewhibt *n řyiḡet* ixegḍen s zzept, u *ēawed* ijj n ulux n zzept. ¹¹Akehhan, wenni t issizedgen, ad yarr aryaz nni ittxeṣṣa ad ittwasizdeg ak-d marra aya ztat i wudem n SIDI yar wadaf n Uqiḍun n Umsagar. ¹²Ad iksi ukehhan izmar nni uca ad t-i-dd issqarreb am tyaṛṣt n umarwas ak-d ulux n zzept uca ad t issenhezz am tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. ¹³*Xenni* ad iyaṛṣ i izmar nni deg wemcan mani yarrṣen tayaṛṣt n ddenb d tyaṛṣt n wecmaḍ, deg wemcan amqeddas. Minzi tayaṛṣt n umarwas, am tyaṛṣt n ddenb, i ukehhan i teḡa, aqa-tt d tamqeddast qaē. ¹⁴Ad iksi ukehhan *cwayt* zeg idammen n tyaṛṣt n umarwas uca akehhan ad ten igg x iyes n umezzuy afusi n wenni i ya ittwasizedgen uṛa x yimez n ufus nnes afusi u x yimez n uḍar nnes afusi. ¹⁵Amenni i ya iksi ukehhan *ca* zeg ulux n zzept uca ad tt inyeṛ x tṛeqqa n ufus nnes azeṛmaḍ. ¹⁶Ad issuf ukehhan aḍaḍ nnes afusi s zzept nni yares deg ufus nnes azeṛmaḍ uca *ammu i* ya irucc s uḍaḍ nnes *cwayt* zi zzept sebēa n twaṛawin ztat i wudem n SIDI. ¹⁷Uca min iqqimen zi zzept nni yares deg ufus nnes, ad tt igg ukehhan x iyes n umezzuy afusi n wenni i ya ittwasizedgen uṛa x yimez n ufus nnes afusi u x yimez n uḍar nnes afusi, x idammen n tyaṛṣt n umarwas *i xasen igga qbeṛ*. ¹⁸Min iqqimen n zzept nni iḡan yar ukehhan deg ufus nnes, ad tt inyeṛ x uzeḡif n wenni i ya ittwasizedgen uca *ammu i* xas ya ifdi ukehhan ztat i wudem n SIDI. ¹⁹Ad issewjed ukehhan *xenni* tayaṛṣt n ddenb uca ad ifdi x wenni ittwasizedgen zi řexmej nnes. Awarni as ad iyaṛṣ i tyaṛṣt n wecmaḍ. ²⁰Ad issbexxar ukehhan tayaṛṣt n wecmaḍ d tewhibt *n řyiḡet* x uealṭar. *Ammu* i xas ya ifdi ukehhan uca ad yiři izdeg.

14:4 'taelḡet' - niy 'hisup'. Uṛa di ayat 6, 49, 51 d 52.

14:13 Lawi 7:7

14:18 'ifdi' - xzar Izhd. 78:35.

²¹ Maṛa netta iżređ uca afus nnes war t issiwed, *xenni* ad iksi ijj n yizmar am tyařt n umarwas maḥend ad xas ifdi am t igga d tewhibt n wenhezzi, uṛa d ict n teecart n *ijj n ifa* waren azdad am tewhibt n *řyiđet* ixegđen s zzect, ak-d ijj n ulux n zzect ²² d tnayen n tejlillihin niy tnayen n idbiren imezaynin, anect izemmar ufus nnes ad issiwed. Ict ad tiři d tyařt n ddenb u tenneyni ad tiři d tyařt n wecmađ. ²³ Deg wass wiss tmenya ad ten yawi di ttwew n usizdeg nnes yar ukehhan yar wadaf n Uqiđun n Umsagar, ztat i wudem n SIDI. ²⁴ Ad iksi ukehhan izmar n tyařt n umarwas d ulux nni n zzect uca akehhan ad ten issenhezz am tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. ²⁵ *Xenni* ad iyař i izmar n tyařt n umarwas uca akehhan ad iksi *cwayt* zeg idammen n tyařt n umarwas, ad t yarr x iyes n umezзу afusi n wenni ittwasizedgen uṛa x yimez n ufus nnes afusi u x yimez n uđar nnes afusi. ²⁶ Ad ifarrey ukehhan *ca* n zzect x třecca n ufus azeřmađ n yixef nnes. ²⁷ S uđađ nnes afusi ad irucc ukehhan s zzect nni yares deg ufus nnes azeřmađ sebea n twařawin ztat i wudem n SIDI. ²⁸ Akehhan ad igg *cwayt* zi zzect nni yares iđan deg ufus nnes x iyes n umezзу afusi n wenni ittwasizedgen uṛa x yimez n ufus nnes afusi u x yimez n uđar nnes afusi, deg wemcan *nnit mani* ttwaggen idammen n tyařt n umarwas *qbeř*. ²⁹ Min iqqimen zi zzect nni yar ukehhan deg ufus nnes, ad t igg x uzeđif n wenni ittwasizedgen maḥend ad xas ifdi ztat i wudem n SIDI. ³⁰ *Xenni* ad issewjed ijj zi tnayen n tejlillihin niy zeg idbiren imezyanen, anect umi izemmar ufus nnes ad t issiwed. ³¹ Zi min d as ya issiwed ufus nnes, ad yiři ijj i tyařt n ddenb u wenneyni i tyařt n wecmađ, sennej i tewhibt n *řyiđet*. *Ammu* i ya ifdi ukehhan x wenni ittwasizedgen ztat i wudem n SIDI.”

³² Wa d azerf i wenni di iđa wuđun n řbarř uca afus nnes war izemmar ad issiwed i usizdeg nnes.

³³ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

³⁴ “Xmi i ya tadfem di temmurt n Kenean, tenni d awem ya wcey d agřa, uca mařa ggiy necc uđun n řbarř x ca n taddart n temmurt tenni yarwem d agřa, ³⁵ ad dd-yas *xenni* wenni yar teđa taddart nni, ad ixebbar akehhan, ad yini: ‘Ittyiř ayi-dd axmi din ca n wuđun di taddart.’ ³⁶ *Xenni* akehhan ad issekk maḥend ad ssexwan taddart qbeř ma dd ya yas ukehhan *s yixef nnes* ĥima ad ixemm uđun, ĥima war ittwasexmij marra min iđan di taddart. Awarni as ad dd-yadef ukehhan maḥend ad ixemmem taddart. ³⁷ Mařa ixzar uđun uca iżra aqa uđun n řeĥyuđ n taddart banen-dd dayes iĥufar zizwen niy zewyen, uđyen x *wudem n řħiđ*, ³⁸ *xenni* ad iffey ukehhan zi taddart *nni* zi wadaf n taddart uca ad iqqen taddart sebea n wussan. ³⁹ Deg wass wiss sebea ad dd-idweř ukehhan uca mařa iżra aqa uđun ibezze x řeĥyuđ n taddart, ⁴⁰ *xenni* ad iweřša ukehhan maḥend ad kksen iżra mani iřseq wuđun u ad ten nđaren deg

ijj n wemcan ixemjen barra i tendint.⁴¹ Ad yejj ad qeccaren daxeř n taddart, ƣar *marra* iƣezdisen nnes, uca ad zeğęen abeğęae i qeccaren, barra i tendint deg ijj n wemcan d amexmuj.⁴² *Xenni* ad ksin iƣra nneyņni, ad ten ggen deg wemcan n iƣra *nni iheřcen uca ad ksin abeğęae nneyņni maħend ad zzayes ħenncen taddart*.⁴³ *Mařa uđun idweř-dd uca issuffi eawed* di taddart awarni ma kksen iƣra u qeccaren taddart awarni řami tt ħenncen,⁴⁴ *xenni* ad dd-yas ukehhan ad ixzar. Mařa iƣra, aqa uđun ibezzeę di taddart, *xenni* aqa din ijj n řbarř iqeshen di taddart. Aqa-tt texmej.⁴⁵ Ad hedmen taddart, iƣra nnes d tħenya nnes d marra tarrist n taddart uca ad ssigg^wejen aya barra i tendint ƣar ijj n wemcan d amexmuj.⁴⁶ Wi i ƣa yadfen ƣar taddart deg ijj n wass zeg wussan awarni řami t^ettwabelleę *taddart*, netta ad yiři ixmej ař tameddit.⁴⁷ Uca wenni i ƣa iřřen di taddart, ad iřebben arruđ nnes u wenni i ƣa iccen di taddart, ad issird arruđ nnes.⁴⁸ Mařa yudef ukehhan maħend ad tt ixzar uca iƣra aqa uđun war imƣir di taddart, awarni řami ħenncen taddart, *xenni* ad ibarreħ ukehhan belli taddart tezdeg, minzi uđun ittwasgenfa.⁴⁹ Ad iksi tnayen n ijdad d ukeccuđ n *tcejjart n* tengelt d uzegg^way iħedqen d taelğet, maħend ad zzaysen ikkes ddenb x taddart.⁵⁰ Ad iƣarř i yijj n wejđid deg ict n řqecęet n řraxt, sennej i waman iddaren.⁵¹ Ad iksi akeccuđ n *tcejjart n* tengelt d taelğet d uzegg^way iħedqen uřa d ajđid iddaren uca ad issuf *marra* aya deg idammen n wejđid ittwaƣarřen u deg waman iddaren uca ad irucc taddart sebea n twařawin.⁵² *Ammu* i ƣa ikkes ddenb x taddart s idammen n wejđid, s waman iddaren d wejđid iddaren d ukeccuđ n *tcejjart n* tengelt d taelğet d uzegg^way iħedqen.⁵³ Ad yejj ajđid iddaren ad idwa barra i tendint sennej i wudem n yeyyar. *Ammu* i ƣa ifdi x taddart *nni* uca ad tiři tizdig.”

⁵⁴ Wa d azerf x marra řehřacat n řbarř u x wenđaw n ucewwaf,⁵⁵ x řbarř n arruđ u n taddart,⁵⁶ i yijj n usebbuz, i yict n tħebbuct u i yijj n wengaz iccemřeř *n teřmect*.

⁵⁷ *Azerf-a* aqa i tyuri deg wass i di ƣa yiři ħed ixmej niƣ deg wass i di ƣa yiři ħed izdeg. Wa d azerf n řbarř.

Asizzeř zi arrimet n yeryazen d temyarin

15¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israil, inim asen ‘Mařa aryaz ƣares ijj n useyyeř zi arrimet nnes, *xenni* ad yiři ixmej zi ssibbet n useyyeř.³ Wa ad yiři d řexmej nnes zi ssibbet n useyyeř nnes: *mařa* arrimet nnes t^ettejja aseyyeř nnes niƣ arrimet nnes tessbedda aseyyeř nnes, aqa-t d řexmej nnes.⁴ Kuř qama min xef ƣa iřřen wenni di iğa useyyeř, ad yiři ixmej u kuř řqecęet i xef ƣa iqqim,

14:49 ‘taelğet’ - niƣ ‘hisup’

ad tiři texmej. ⁵ Marra wi ya iħadan qama nnes, ad iŕebben arruđ nnes, ad issird netta ixef nnes *eawed* s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁶ Wenni i ya iqqimen x ca x min xef tuya iqqim wenni di iġa useyyeř, ad iŕebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes *eawed* s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁷ Wenni i ya iħadan arrimet n wenni di iġa useyyeř, ad iŕebben arruđ nnes uca netta simant nnes ad issird s waman, uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁸ Mařa wenni di iġa useyyeř issusef x ijj n umezdaġ, aqa *wa xenni* ad iŕebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁹ Kuř trict min xef iqqim wenni di iġa useyyeř, ad tiři texmej. ¹⁰ Marra wi ya iħadan *mammec ma* řqecčet nni iġan sadu nnes, ad yiři ixmej ař tameddit uca wi tt ya iksin, ad iŕebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹¹ Marra wi ya ittwahađan zeg wenni di iġa useyyeř břa ma ad issird wa ifassen nnes *amezwaru*, ad iŕebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹² Třebři n třaxt nni tt iħada wenni di iġa useyyeř ittxeřša ad ittwarż, *maca* marra řqecčet n tefřewt ad t^ettwasird s waman. ¹³ Xmi wenni di iġa useyyeř ad ittwasizdeg zeg useyyeř nnes, ittxeřša as simant nnes ad iħseb i seba n wussan. *Xenni* ad iŕebben arruđ nnes, ad issird arrimet nnes s waman iddaren uca ad yiři izdig. ¹⁴ Deg wass wiss tmenya ad iksi tnayen n tejlilliħin niy tnayen n idbiren imezyanen uca ad dd-yas zzat i wudem n SIDI yar wadaf n Uqiđun n Umsagar uca ad ten iwc i ukehhan. ¹⁵ Akehhan ad issewjed ict n tyarřt n ddenb d ict n tyarřt n wecmađ. *Ammu* i xas ya ifdi ukehhan zzat i wudem n SIDI x useyyeř nnes.

¹⁶ Mařa iffey-dd useyyeř n waġu zeg weryaz, ad issird arrimet nnes marra s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹⁷ Kuř arruđ d kuř iřem i xef iġa useyyeř n waġu, ittxeřša ad ittwasird s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹⁸ *Maca* mařa iřteř yijj weryaz ak-d temyart uca inđar *dayes* netta, *xenni* ad ssirden *tnayen idsen* s waman uca ad iřin xemjen ař tameddit.

¹⁹ Mařa tamyart tuya-tt tseyyeř, aqa xas idammen di arrimet nnes, *xenni* ad teezeř seba n wussan. Marra wi tt ya iħadan ad yiři ixmej ař tameddit .. ²⁰ Marra min xef tuya t^eřteř deg wezarař nnes, ad yiři ixmej uca marra min xef tuya teqqim, ad yiři ixmej. ²¹ Marra wi ya iħadan qama nnes, ad issird arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²² Marra wi ya iħadan ca n řqecčet min xef tuya t^eřtyima, ad iŕebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²³ Niy mařa iruħ ad iqqim x qama niy x řqecčet i xef tuya teqqim nettat, umi t iħada ad yiři ixmej

15:12 Lawi 6:21; 11:33

15:15 'ifdi' - xzar lzhđ. 78:35.

15:19 'teezeř' - s Teibranit 'ad tiři di wezarař nnes'.

ař tameddit. ²⁴ Mařa iṭṭeš akides ijj n weryaz uca yusa-dd xas weežař nnes, *xenni* ad yiři ixmej sebɛa n wussan. Kuř qama i x tuya iṭṭeš, ad tiři texmej. ²⁵ Mařa x ict n temyart, usin as-dd idammen aṭṭas n wussan barra i řmijař n weežař nnes niy mařa tuya aseyyeř ktar x řmijař n weežař nnes, *xenni* ad tiři texmej marra ussan n useyyeř i dd-yusin ak-d řexmej nnes, am deg wussan n weežař nnes. ²⁶ Kuř qama min xef t^eṭṭeš marra ussan n useyyeř nnes, ad as yiři amecnaw qama n weežař nnes u marra řqecɛet min xef teqqim, ad tiři texmej, amecnaw řexmej n weežař nnes. ²⁷ Marra wi ya iħadan timesřayin nni, ad yiři ixmej. Ad iřebben arruđ nnes uca ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁸ Mařa t^ettwasizdeg zeg useyyeř nnes, ittxeřša ad teħseb i yixef nnes sebɛa n wussan, awarni as ad tiři tezdeg. ²⁹ Deg wass wiss tmenya ad teksi i yixef nnes tnayen n tejlilliħin niy tnayen n idbiren imezyanen uca ad ten tawi ħar ukehhan ħar wadaf n Uqiđun n Umsagar. ³⁰ Akehhan ad issewjed ict n tyařst n ddenb d ict n tyařst n wecmađ uca akehhan ad xas ifdi *di tmesřact* n useyyeř n řexmej nnes ztat i wudem n SIDI.

³¹ *Ammu* i ya teežred ayt n Israil x řexmej nsen ħima war ttmettin di řexmej nsen, umi ssxemmajen Tazeddiyt inu tenni *iġan* di řwest nsen.” ³² Wa d azerf i wenni ħar iġa useyyeř uca i wenni zi ya iffey waġu nnes uca ad yiři ixmej ³³ u *ɛawed* i tenni min xef iġa idammen uca *xenni* teezeř ixef nnes u *ɛawed* i wi di tuya useyyeř, i weryaz uřa i temyart, uca *ɛawed* i weryaz i tuya iṭṭšen ak-d tenni iġan texmej.

Ass Ameqqran n Wešřaħ

16 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa awarni i řmewt n tnayen n iħenjiren n Harun, awarni řami dd-qarben nitni ztat i wudem n SIDI uca mmuten. ² SIDI inna i Musa: “Siweř ak-d Harun, umac, ħima war ittidef řebda ħar Uqeddas daxeř i uřeħħaf, ztat i tqebbart n wešřaħ nni iġan x Ttabut, ħima war ittmetti ca, minzi Necc ttbaney-dd deg ijj n useynu sennej i tqebbart n wešřaħ. ³ S uya ad yadef Harun ħar Uqeddas: s ijj n uyenduz, amezyan n ufunas, i tyařst n ddenb uca *s* yijj n icarri i tyařst n wecmađ. ⁴ Ad yarđ arruđ iqeddsen n řeqten uca ssařwař n řeqten ad yiři x arrimet nnes. Ad ibyes taħezzamnt n řeqten uca ad yarekkeb arezzet n řeqten. Aqa man aya d arruđ iqeddsen. Mařa ad ten yarđ, ittxeřša as ad issird arrimet nnes s waman. ⁵ Ad iksi zi tmesmunt n ayt n Israil tnayen n iħayden imezyanin i tyařst n ddenb d ijj n icarri i tyařst n wecmađ. ⁶ Ad dd-issqarreb Harun ayenduz n tyařst n wecmađ, wenni iġan i yixef nnes,

15:24 Lawi 18:19

15:25 Mt. 9:20

16:1 Lawi 10:1,2

16:2 Uf. 30:10; Ebr. 9:7

uca ad ifdi x yixef nnes u x taddart nnes.⁷ *Xenni* ad iksi tnayen n iyaɣden uca ad ten igg zzat i wudem n SIDI ɣar wadaf n Uqiɣun n Umsagar.⁸ Ad inɗar Harun taqedduɗt x tnayen n iyaɣden, ict n tqedduɗt x SIDI u ict n tqedduɗt x iyaɣd innufsren.⁹ Ad dd-issqarreb Harun iyaɣd nni x dd-tewɗa taqedduɗt i SIDI uca ad t issewjed d tɣaršt n ddenb.¹⁰ Iyaɣd i x dd-tewɗa taqedduɗt n iyaɣd innufsren, ad t igg iddar zzat i wudem n SIDI maɗend ad xas ifdi uca *xenni* ad t issekk am iyaɣd innufsren ɣar řexra.¹¹ Uca ad dd-issqarreb Harun ayenduz i tɣaršt n ddenb, wenni tuɣa i yixef nnes, uca ad ifdi x yixef nnes u x *aytbab n* taddart nnes uca ad iyařs i uyenduz n tɣaršt n ddenb, wenni *iġan* i yixef nnes.¹² Ad iksi *ewawed* ijj n řmejmar iccur s řefhem itteɗduduqen n uealɗar zzat i wudem n SIDI uca ad iccur tnayen n ifassen nnes s řebxur azdad ittfuhen uca ad yawi marra aya daxeř i uřehħaf.¹³ Ad igg řebxur x tmessi zzat i wudem n SIDI ħima aseynu *n řefwar* n řebxur ad ideř taqebbart n weřraħ i iġan x Cchadet uca war ggur ad immet.¹⁴ Ad iksi *cwayt* zeg idammen n uyenduz uca ad ten irucc s uɗad nnes x wudem n tqebbart n weřraħ ɣar uyezdis n ccarq uca *ewawed* ad irucc *cwayt* zeg idammen sebca n twařawin s uɗad nnes zzat i tqebbart n weřraħ.¹⁵ *Xenni* ad iyařs i iyaɣd wenni *iġan* i řgens uca ad yawi idammen ɣar daxeř i uřehħaf uca ad igg s idammen nnes amecnaw mammec igga s idammen n uyenduz uca ad ten irucc x tqebbart n weřraħ u zzat i tqebbart n weřraħ.¹⁶ *Ammu* i ya ifdi x Uqeddas di ttwec n řħajjat ixemjen n ayt n Israil u di ttwec n ixetтан u elahsab marra ddnub nsen. Ammu i ɣa yegg di ssibbet n Uqiɣun n Umsagar, wenni iġan di řwest n marra timesřayin ixemjen nsen.¹⁷ Ura d ijj n bnaɗem ma ad yiři ead deg Uqiɣun n Umsagar, zeg wami i ɣa yadef maɗend ad ifdi deg Uqeddas ař ɣa iffeɣ *ewawed*. *Ammu* i ɣa ifdi x yixef nnes u x marra agraw *n řgens* n Israil.¹⁸ Ggur ad iffeɣ ař uealɗar i iġan zzat i wudem n SIDI uca ad xas ifdi. Ad iksi *cwayt* zeg idammen n uyenduz u *cwayt* zeg idammen n iyaɣd uca ad issars *aya* x waccawen n uealɗar di min d as dd-innɗen.¹⁹ Sebca n twařawin ggur ad xas irucc s uɗad nnes *cwayt* zeg idammen uca ad t issizdeg u ad t issqeddes zi řexmej n ayt n Israil.²⁰ *Umi* ikemmeř lfiɗya x Uqeddas u x Uqiɣun n Umsagar u x uealɗar, ggur ad dd-issqarreb *xenni* iyaɣd iddaren.²¹ Ad issars Harun afus nnes x uzeġif n iyaɣd iddaren uca tiwa i uya ad inɗem x marra řmueřiyet n ayt n Israil d marra ixetтан nsen i dd-yusin ak-d marra ddnub nsen uca ad ten issars x uzeġif n iyaɣd uca ad t issekk ɣar řexra s ufus n ijj n weryaz *wenni isswejden* i ddegga.²² Uca iyaɣd ggur ad yawi ak-d ixef nnes marra řmueřiyet nsen ɣar ict n jjihet texra. Netta ad issekk iyaɣd ɣar řexra.²³ *Xenni* ggur ad yadef Harun ɣar Uqiɣun n Umsagar uca ad ikkes arruɗ n řeqten, wenni yarɗ ħima ad yadef ɣar Uqeddas, uca ad ten yejj din.²⁴ Ad issird

16:6 'ifdi' - xzar Izhd. 78:35.

16:6 Ebr. 7:27,28

16:14 Lawi 4:6; Ebr. 9:25; 10:4

arrimet nnes s waman deg wemcan amqeddas uca ad yarđ arruđ nnes. *Xenni* ad iffey, ad issewjed tayaršt n wecmađ nnes d tayaršt n řgens uca ad ifdi x yixef nnes u x řgens. ²⁵ Ad issbexxar tadunt n tayaršt n ddenb x uealťar.

²⁶ Wi dd-isekken iřayđ innufsřen, ad iřebben arruđ nnes, ad issird arrimet nnes s waman. Awarni as ad yadef řar řmargeř n řeskar.

²⁷ Uca ayenduz n tayaršt n ddenb d iřayđ n tayaršt n ddenb, i zi ittwasidfen idammen nsen mařend ad zzaysen ittwafdi deg Uqeddas, ad ten ssuffřen barra i řmargeř n řeskar uca ad zzaysen sscemđen iřmawen nsen d weysum nsen d umessař nsen s tmessi. ²⁸ Wi ten řa isscemđen, ad iřebben arruđ nnes, ad issird arrimet nnes s waman. Awarni as ad yadef řar řmargeř n řeskar.

²⁹ Ta d ict n tewřeyyet i řebda i kenniw. Deg uyur wiss sebęa, deg *wass* wiss eęcra n uyur, ad tesswađęem ixef nwem uca war tteggem uřa d ict n řxedmet, niř wenni dd-ixeřqen di temmurt uřa d abarrani nni izeddyęen di řwest nwem .. ³⁰ Minzi deg wass nni ad xawem ittwafdi mařend ad t^ettwasizedgem. Kenniw marra ad t^ettwasizedgem zzat i wudem n SIDI. ³¹ Ad yiři d ijj wass n ssebt, arrařet tmun i kenniw. Ad tesswađęem ixef nwem, aqa-tt d ict n tewřeyyet i řebda. ³² Akehhan, wenni dehnen u řeqqmen nitni deg wemcan n babas mařend ad yiři d akehhan, ad ifdi uca ad yarđ arruđ n řeqęten, arruđ iqeddsen.

³³ Ad ifdi x Zzawect Iqeddsen u x Tqıđunt n Umsagar u x uealťar. Ad ifdi *ęawed* x marra ikehhanen u x marra řgens n wegraw. ³⁴ Ta d ict n tewřeyyet i řebda i kenniw řima ad tefdim ict n twařa deg usegg^was x marra ayt n Israil i marra ddnub nsen." Uca igga am mammeę yumur SIDI i Musa..

Amcan n tayaršt weřędes

17¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² "Siweř ak-d Harun d iřenjiren nnes u ak-d marra ayt n Israil, ini asen: 'Wa d awař i yumur SIDI, inna: ³ Kuř aryaz zi taddart n Israil, wenni iřarřen i ufunas niř izmar niř iřayđ di řmargeř niř wenni *t* iřarřen barra i řmargeř, ⁴ uca war t yiwi d tawhibt řar wadaf n Uqıđun n Umsagar, mařend ad t-i-dd issqarreb d tawhibt řar SIDI zzat n Tzeddiyt n SIDI, ad as dd-ittwahęeb idammen *nni*. Netta issizzeř idammen uca aryaz nni ad ittwaęess zi řgens nnes, ⁵ mařend, xmi i řa qeddmen ayt n Israil tiřarřa nsen, tinni *innumen* řarřen barra deg iyyar, nitni ad tent awyen řar SIDI, řar ukehhan řar wadaf n Uqıđun n Umsagar mařend ad tent qeddmen *din am* tiřarřa n řehna i SIDI. ⁶ Akehhan ad izeęę idammen x uealťar n SIDI řar wadaf n Uqıđun n Umsagar u netta ad issbexxar tadunt am ict n řefwahet ittfuřen i SIDI. ⁷ War

16:27 Lawi 6:23; Ebr. 13:11

16:29 Lawi 23:27

16:34 Uf. 30:10; Ebr. 9:7

17:6 Uf. 29:18; Lawi 4:31

ttqeddamen ead tiyarša nsen i imuyan ittwazedɣen, inni deffaren nitni am ayt n farq-ccɣeɣ. Ta d ict n tewṣeyyet i řebda i nitni i *marra* jjiřat nsen.’⁸ Ad asen tinid eawed: ‘Kuř aryaz n ayt n Israil u n ibarraniyyen inni iġan di řwest nsen, wenni ixsen ad issbexxar ict n tɣarřt n wecmađ niɣ min ma tɣarřt *i yares*,⁹ uca war tt-i-dd-yiwi ɣar wadaf n Uqiđun n Umsagar ħima ad t issewjed i SIDI, aryaz nni ad ittwaqess zi řgens nnes.

Ttawṣeyyet ħima war tt^etten idammen

¹⁰ Kuř ijj zi taddart n Israil niɣ zeg ibarraniyyen inni izeddyen di řwest nsen, wenni i ɣa iccen idammen mammec mma ggin, Necc ad qerbey udem inu x wenni iccin idammen nni, uca ad t qeđeɣ zi řwest n řgens nnes.¹¹ Minzi řeemar n arrimet deg idammen uca Necc wciɣ awem *ten* x uealțar maĥend ad fdin x řeemur nwem, minzi idammen d ina i ɣa fdin x řeemar.¹² S uya aqa nniɣ i ayt n Israil: Uřa d ijj zzaywem war ittett zeg idammen uřa d abarrani i izeddyen di řwest nwem, war ittett idammen.¹³ Kuř ijj zeg ayt n Israil u zeg ibarraniyyen i izeddyen di řwest nwem, wenni iymaren ijj n umuddar niɣ ijj n wejdiđ nni izemmar ad ittwacc, ad issizzeř idammen nnes uca ad ten issdduři s ucař.¹⁴ Minzi řeemar n kuř aysum d idammen nnes, aqa aten d řeemar nnes. S uyenni nniɣ i ayt n Israil: ‘War tt^ettem zeg idammen n mammec ma igga weysum!’, minzi řeemar n marra aysum d idammen nnes. Wenni zzaysen ɣa iccen, ad ittwaqess *zi řgens nnes*.¹⁵ Marra wenni i ɣa iccen zeg ict n řxecbet niɣ zeg ijj n *umuddar* imezzqen, ma netta zi tarwa n temmurt niɣ d ijj n ubarrani, ad iřebben arruđ nnes uca ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. *Awarni aya* ad yiři izdeg.¹⁶ Mařa war issird *arruđ* u war issird arrimet nnes, *xenni* ad yarbu řmueřiyet nnes.’ “

Tiweřša zi jjihet n řemřac d řağ yudsen

18¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
² “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen: ‘Necc d SIDI, AREBBI nwem!’³ War tteggem amecnaw mammec tteggem di temmurt n Miřra mani tuɣa tzeddyem kenniw, u war tteggem amecnaw mammec tteggem di temmurt n Kenean mani kenniw ɣa nedhey, uca war ggur ad teddarem ełahřab tiweřša nsen.⁴ Ad teggem lfarayid inu uca ad teĥdam tiweřša inu maĥend ad daysen tuyurem: Necc d SIDI, AREBBI nwem!’⁵ Ad teĥdam tiweřša inu d lfarayid inu: bnađem nni tent itteggem, ad zzaysent iddar, Necc d SIDI!

17:10 Amz. 9:4; Lawi 3:17; 7:27; 19:26; Aewd. 12:16,23; 1 řm. 14:33

17:14 Amz. 9:4

17:15 Uf. 22:31; Lawi 11:40; řiz. 44:31

18:3 ‘ad teddarem’ - s Teibranit ‘ad tuyurem’

18:5 řiz. 20:11,13; Rum. 10:5; Gal. 3:12

⁶Uŕa d ijj ma ad dd-iqarreb ɣar ca n yijjen zi rağ nnes ħima ad issearra řear nnes: Necc d SIDI.

⁷War ggur ad tessearrid řear n babac d řear n yemmac. Aqa-tt d yemmac, war ggur ad tessearrid řear nnes. ⁸Řear n temɣart n baba ac war ggur ad t tessearrid. Aqa-t d řear n baba ac. ⁹X řear n ućmac, yeğis n babac niy yeğis n yemmac, niy nettat t^ettwaxřeq-dd di taddart niy barra i taddart, aqa řear nnes war t tessearri ca. ¹⁰X řear n yeğis n mmic niy n yeğis n yeğic, war ttessearri ca řear nsen minzi aqa d řear nnek. ¹¹War ttessearri ca řear n yeğis n temɣart n babac, tenni dd-ittwaxeřqen i babac. Aqa-tt d ućmac. ¹²War ggur ad tessearrid řear n ućmas n babac. Aqa-tt d rağ n babac. ¹³War ggur ad tessearrid řear n ućmas n yemmac, minzi nettat d rağ n yemmac. ¹⁴War ggur ad tessearrid řear n umas n babac u war dd-ttqarrabed ɣar temɣart nnes, aqa-tt d eentic. ¹⁵War ggur ad tessearrid řear n temɣart n mmic, aqa-tt d tamɣart n mmic. War ttessearri ca řear nnes. ¹⁶War ggur ad tessearrid řear n temɣart n umac, aqa-t d řear n um ac. ¹⁷War ttessearri ca řear n temɣart d yeğis. War dd-ttawi ca yeğis n mmis niy yeğis n yeğis, maħend ad tessearrid řear nnes. Aqa atent d rağ *nnek*, aqa-tt d ict n tmeemuć *ifesden*. ¹⁸War dd-ttawi tamɣart *d tacna* ak-d ućmas maħend ad tt tyenned *ammu* xmi i ɣa tessearrid řear nnes am ead teddar. ¹⁹War dd-ttqarrab ca ɣar ict n temɣart xmi i ɣa teezeř ixef nnes zi ssibbet n řexmej nnes ħima ad tessearrid řear nnes. ²⁰War tt^eřtes ak-d temɣart n umqarreb nnek maɣar *ammu* zzayes i ɣa tfseded ixef nnek. ²¹War ttejjid arraw nnek ad zwan ɣar Mulak, war tesseiğid Isem n AREBBI nnek, Necc d SIDI! ²²War tt^eřtes ca ak-d ca n weryaz am t^etteşsed ak-d temɣart. Aqa-tt d jjeifect. ²³War fessed ca ixef nnek ak-d ca n řebhimet am tfeħħred akides, u tamɣart war ttbeddi zzat i řebhimet maħend ad tfseded ixef nnes zzayes. Aqa d ijj n uxeğed *ifesden*. ²⁴War fessdem ca ixef nwem s marra timesřayin-a, minzi řegnus nni i ɣa ssuffyeɣ zzat i uyembub nwem, tuɣa fessden ixef nsen s marra timesřayin-a. ²⁵*S uyenni* tedweř temmurt tefsed uca Necc ad as xeğşey řmuęsiyyet nnes uca ad teuqq temmurt imezday nnes. ²⁶*Maca* kenniw ad teħdam tiweşsa d lfarayıd inu, war tteggem uŕa d ict n řħajjet zi marra jjeayef-a, niy wenni zi tarwa n temmurt uŕa d abarrani nni izeddyen di řwest nwem. ²⁷Minzi iryazen n temmurt, *inni*

18:8 Lawi 20:11; 1 Kur. 5:1

18:11 Lawi 20:17

18:12 Lawi 20:19

18:14 Lawi 20:20; Ĥiz. 22:11

18:15 Lawi 20:12

18:16 Lawi 20:21

18:17 Lawi 20:14

18:19 Lawi 20:18

18:20 Lawi 20:10; Aewd. 22:22; Yħ. 9:5

18:21 Lawi 20:2; Aewd. 18:10; 2 Ij. 17:17; 23:10

18:22 Lawi 20:13

18:23 Lawi 20:15,16

18:26 Lawi 20:22

tuya qbeř nwem, aqa ggin marra jjeayef-a uca *ammu* i tedweř temmurt tefsed.
²⁸ War ttejji tammurt ad kenniw teuqq umi tt tfsesdem, am mammec teuqq
temmurt řgens nni tuya *din* qbeř nwem. ²⁹ Minzi marra inni iggin man wen ma
 zi jjeayef-a, aqa řcemur, inni i ya iggin *ammu*, ad ttwaqedęen zi řgens nsen.
³⁰ Ad teđdam min d awem umurey maĥend war tđeffarem tiweřša yurřuđen
 am mammec tt ggin *řegnus* qbeř nwem. War zzaysent tfsesdem ixef nwem.
 Necc d SIDI, AREBBI nwem!”

Tiweřša x uweqqar di tudart

19¹ Issiweř SIDI yar Musa, inna:
² “Siweř ak-d marra tamesmunt n ayt n Israil uca ini asen: ‘Ittxeřša ad
 tiřim d imqeddasen, minzi Necc d SIDI, AREBBI nwem, aqa ayi d amqeddas
 !..³ Kuř ijj ad iweqqar yemmas d babas uca ussan inu n ssebt ad ten teđdam,
 Necc d SIDI, AREBBI nwem!..⁴ War ggur ad tdewřem yar l’ařnam u war tteggem
 i yixef nwem *řexyařat* ifesyen d irebbiten. Necc d SIDI, AREBBI nwem!..⁵ Xmi
 ya tqeddmen tayarřt n řehna i SIDI, *xenni* ad tt tqeddmem s ijj n webrid i
 zi ya t^ettwaqebřem s arđa. ⁶ Ittxeřša ad t^ettwacc deg wass n tyarřt nnek uřa
 di tiwecca awarni as. Min iqqimen ař wass wiss třata ad ittwasecmeđ s tme
 ssi..⁷ Mařa t^ettwacc ead deg wass wiss třata, ad tiři d jjeifect, war *dayes ittwiř*
 arđa. ⁸ Wi zzayes ya iccen ad yarbu řmuęřiyet nnes, minzi isseig min ięan d
 amqeddas n SIDI uca *xenni* ad ittwaqess bnađem nni zi řgens nnes.
⁹ Mařa temjarem řřabet n temmurt nwem, war mejjar cek iyyar nnek ař ayezdis
 aneggar niy ad tjemeed min iqqimen awarni tameyra nnek..¹⁰ War třeqqed
 uđiř n umarjue nnek kuřci, war tessmunid marra min din iqqimen *di temmurt*
 deg umarjue nnek n uđiř. Ad ten tejjed i umezřuđ u i ubarrani, Necc d SIDI,
 AREBBI nwem!..¹¹ War ttacar u war ssarriq u uřa d ijj ma ad icmet amqarreb
 nnes..¹² War ttjaęam žur s Yisem inu. War tessęigid Isem n AREBBI nnek. Necc
 d SIDI..¹³ War sshissif amqarreb nnek niy ad *t* tacared. War tt^eřtef řmunet n
 icewwařen zi řiřet ař tiwecca..¹⁴ War ttekk^war adehcure u war ttegg ca min di
 ya inqaređ udaryar, maca ittxeřša cek ad tegg^weded AREBBI, Necc d SIDI!..¹⁵ Yar
 weřkam war ggur ad tyeccem. War seizzi amezřuđ u war seeddu yar bu-txuba.
 Ittxeřša ad tĥekmed x umqarreb nnek s usegged..¹⁶ War ggur jar řgens nnek s

19:2 Lawi 11:44; 20:7,26; 1 Bř. 1:16

19:3 Uf. 20:12; 31:13; Lawi 26:2

19:4 Uf. 34:17

19:6 Lawi 7:16

19:9 Lawi 23:22; Aewd. 24:19

19:11 Uf. 20:15

19:12 Uf. 20:7; Aewd. 5:11

19:13 ‘war tt^eřtef’ - nican zi Teibranit ‘war ttnusi’.

19:13 Aewd. 24:14; Yae. 5:4

19:15 Aewd. 1:17; 16:19; Awřn. 24:23

unemmem, war tbeddid x idammen n umqarreb nnek, Necc d SIDI!

¹⁷ War carreh umac deg wuř nnek. Ad teeřmed aeřam i umqarreb nnek u war tkessid ddenb nnes xak..¹⁸ War ttentiqim niy ad txemmřed antaqem x tarwa n řgens nnek. Ad texsed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek, Necc d SIDI..¹⁹ Ad teħdam tiweřša inu. War ttřeqqam ca řebhimet nnek ak-d ijj n marka nneyni. War zarree tnayen n markat n zzariet deg iyyar nnek u war yarred arruđ ittwaggen s tnayen n markat n ukettan..

²⁰ Mařa aryaz inđar am itteř ak-d ict n temyart, ict n tayya ixđeb i-tt yijj n weryaz *nneyni*, maca war ittwaxeęeř ead řexřař nnes niy temmewc as třelli, *xenni* ad yiři řeřsab, *maca* war t^ettwaneqqen ca, minzi nettat tuya *ead* war t^ettwařar ca. ²¹ Netta ad yawi tayarřt n umarwas nnes i SIDI řar wadaf n Uqıđun n Umsagar, ijj n icarri *am* tayarřt n umarwas. ²² Ad xas ifdi ukehhan s icarri n tyarřt n umarwas zzat i wudem n SIDI i ddenb nnes i igga uca ddenb nnes i igga ad as ittwayfar..

²³ Xmi ya tawđem di temmurt uca tezzum eřam kuř ticejjura maħend ad zzaysent teccem, *xenni* ad tejjem war txetnem 'ředařyet nnes', tenni d řyięet nnes. Třata n isegg^wusa ad tent tejjem war tent txetnem. War zzaysent tt^ettem ca. ²⁴ Deg usegg^was wiss arebea ad tiři marra řyięet nnes tqeddes, i usemyar i SIDI. ²⁵ Deg usegg^was wiss xemsa ad teccem řyięet nnes uca řřabet nnes ad tt tewcem i yixef nwem. Necc d SIDI, AREBBI nwem!

²⁶ War ggur ad teccem ca *dayes* idammen. War ieddeř ad tgezznem niy ad tessxedmem tabezgiwt. ²⁷ Ittxeřša kenniw war tħeffim acewwaf n uzeęif x iyezdisen u war ggur ad tđeyyeem aħeffi n tma n tmart nwem..²⁸ War tcarrađem arrimat nwem i yijj n umettin niy ad tarecmem tiggaz di *arrimat* nwem. Necc d SIDI!²⁹

War sdeęi yeęic, ad tt tarred d tamyart n farq-ccyeř, ħima war tweřti temmurt di farq-ccyeř uca *xenni* ad teccur temmurt s řefđiħet. ³⁰ Ad teħdam ussan inu n ssebt uca ad tweqqarem Zzawect inu Iqeddsen inu. Necc d SIDI! ³¹ War ttdikkwiřem řar yenni issawařan ak-d imettan u řar igezzanen u war řarsen arezfem ħima ad zzaysen ttwaxemjen. Necc d SIDI, AREBBI nwem!

³² Ad tekkared i wenni řar ięa ucewwaf icab uca ad tweqqared udem n iwessura uca ad tegg^weded zi AREBBI nnek. Necc d SIDI! ³³ Xmi kidek řa izdey ijj n ubarrani di temmurt nwem, war t ttđeęmem..³⁴ Abarrani, wenni řarwem

19:16 Uf. 23:1

19:17 Mt. 18:15; Lk. 17:3; 1 Yř. 2:9,11; 3:15

19:18 Mt. 5:39,43,44; 22:39; Lk. 6:27; Rum. 12:19; 13:9; 1 Kur. 6:7; Gal. 5:14; 1 Ts. 5:15; 1 Bř. 3:9; Yac. 2:8

19:19 Aewd. 22:9,11

19:22 'ifdi' - xzar lzhd. 78:35.

19:27 Lawi 21:5

19:28 Aewd. 14:1

19:31 Lawi 20:6

19:33 Uf. 22:21

izeddyen, ad awem yiři amecnaw ijjen zi tarwa n temmurt nwem. Ad t tessed am yixef nnek, minzi tuya kenniw d ibarraniyyen di temmurt n Mişra. Necc d SIDI, AREBBI nwem!

³⁵ Xmi i ya tiřim ƣar weħkam war tyeccem ca s *řebar n* tuzzeggart niƣ n dƣeř niƣ n *řebar n* min dayes. ³⁶ Ad ƣarwem yiři d ijj n řmizan nican d izra n řmizan nican uřa d ijj n ifa nican d ijj n uhinu nican, Necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni i kenniw dd-inedhen zi temmurt n Mişra.

³⁷ Ad teħdam marra tiweřsa d řumur inu uca ad ten teggem. Necc d SIDI!”

Izerfen x mammec i ƣa yiři řeiƣab

20¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Ad tinid i ayt n Israil nni izeddyen di Israil: ‘Kuř ijjen zeg inni n ayt n Israil niƣ zeg ibarraniyyen, wenni i ƣa iwcen zi zzariet nnes i Mulak, ad ittwaney nican. Řgens n temmurt ad t yarjem...’³ Necc ad qeřbey udem inu x weryaz nni uca ad t qeđeey zi řgens nnes, minzi netta aqa iwca zi zzariet nnes i Mulak. S uyenni tuya issexmej Zzawect inu Iqeddsen uca iearra Isem amqeddas inu. ⁴ Mařa tarwa n temmurt qqnen tiřtawin nsen x weryaz nni, xmi i ƣa iwc netta zi zzariet nnes i Mulak, uca nitni war t neqqen, ⁵ xenni Necc ad qeřbey udem inu x weryaz nni u x řağ nnes uca ad t qeđeey zi jar řgens nnes, netta d marra inni issefsaden ixef nsen am dekkwařen awarni as maħend ad ssfesden ixef nsen ak-d Mulak.

⁶ Bnadem nni i ƣa iqeřben ixef nnes ƣar yenni issawařan ak-d imettan d igezzanen, maħend ad dewřen awarni asen am ssfesden ixef nsen, Necc ad qeřbey udem inu x bnadem nni uca ad t qeđeey zi jar řgens nnes.

⁷ Xenni qeddsem u tiřim d imqeddasen, minzi Necc d SIDI, AREBBI nwem!

⁸ Ĥdam tiweřsa inu uca ggem zzaysent. Necc d SIDI, wenni kenniw issqeddsen.

⁹ Maƣar kuř aryaz nni i ƣa ineeřen x babas niƣ x yemmas, ad ittwaney nican. Ineeř x babas niƣ x yemmas, idammen nnes *aqa aten* xas...¹⁰ *Mařa* ijj n weryaz izna ak-d temyart n weryaz *nneyni*, *xenni* wenni tuya izennan ak-d temyart n umqarreb nnes ad ittwaney nican, wenni iznan d tenni iznan...¹¹ *Mařa* ijj n weryaz, am iřteř ak-d temyart n babas, aqa issearra řear n babas, *xenni* nitni

19:36 Awřn. 11:1; 16:11; 20:10

20:2 ‘ad t yarjem’ - s Teibranit ‘ad t yarjem s izra’.

20:2 Lawi 18:21

20:6 ‘Bnadem’ - s Teibranit ‘Řemar’.

20:6 Lawi 19:31

20:7 Lawi 11:44; 19:2; 1 Bř. 1:16

20:9 Uf. 21:17; Awřn. 20:20; Mt. 15:4

20:10 Lawi 18:20; Aewd. 22:22; Yř. 8:5

s tnayen ad ttwanyen nican. Idammen nsen aqa aten xasen.¹² *Mařa* ijj n weryaz itteř ak-d temyart n mmis, *xenni* nitni s tnayen ad ttwanyen nican. Aqa ggin ijj n uxeęeđ ifesden. Idammen nsen aqa aten xasen.¹³ *Mařa* ijj n weryaz itteř ak-d ijj n weryaz nneyni am mammec ittetteř *weryaz* ak-d ict n temyart, *xenni* aqa nitni s tnayen idsen ggin ict n řefđihet temyar. Ad ttwanyen nican. Idammen nsen *aqa aten* xasen.¹⁴ *Mařa* imeřc ijj n weryaz ca n temyart uca uřa d yemmas, aqa-tt d řefđihet. Ad t sscemđen s tmesi, netta d nitenti *s tnayen*, ĥima xenni war t^ettiři *ead* d řefđihet di řwest nwe m.¹⁵ *Mařa* ijj n weryaz iřřur ixef nnes ak-d ict n řebhimet, *xenni* ittxeřša ad ittwaney nican. Ittxeřša *ewed* ad tenyem řebhimet.¹⁶ *Mařa* ca n temyart tqarreb-dd yar ca n řebhimet mammec ma tegga, maĥend ad kides tfeĥĥeř, *xenni* ad tenyed tamyart d řebhimet. Ad ttwanyen nican. Idammen nsen *aqa aten* xasen.¹⁷ *Mařa* ijj n weryaz ittef ućmas, yeęis n babas niy yeęis n yemmas, uca izra řear nnes uca nettat tezra řear nnes, aqa-tt d řefđihet. Ad ttwanyen *s tnayen* zzat i titťawin n tarwa n řgens nsen. Aqa isseurri řear n ućmas, ad yarbu řmuęsiyyet nnes.¹⁸ *Mařa* ijj n weryaz itteř ak-d ict n temyart tenni x ięa idammen uca aqa isseurri řear nnes, isseurri anu *n idammen* nnes, uca nettat simant nnes tessurri anu n idammen nnes, *xenni* ad ttwaęeđeen s tnayen zi řwest n řgens nsen.¹⁹ War searri ca ućmas n yemmac niy ućmas n babac, minzi *xenni* issfetťah *bnadem* řear n raę nnes. Ggur ad arbun nitni řmuęsiyyet nsen.²⁰ *Mařa* ijj n weryaz, wenni itteťťšen ak-d eentis, aqa isseurri řear n eemmis, ad arbun nitni řmuęsiyyet nsen. Ad mnten břa tarw a.²¹ *Mařa* ijj n weryaz yiwi tamyart n umas, *aqa* man aya d *aeeddi* x weezař. Aqa issearra řear n umas. Ad iřin břa iĥenjiren.

²² Ĥdam marra tiweřša inu d marra lfarayid inu uca ggem tent, maĥend war kenniw t^ettuęqi temmurt mani kenniw i ya nedhey ĥima ad dayes tzedyem.

²³ War tteggurem x tebridt n tweřša n řgens nni i ya ssuffuęey zzat i wudem nwem, minzi nitni ggin marra timesřayin-a u *s uya* carrhey ten.²⁴ Necc niy awem: 'Kenniw ad ttwartem tammurt nsen uca ad awem tt-i-dd wcey d řwart,

20:11 'Aqa ggin i yixef nsen.' - s Teibranit 'Idammen nsen aqa-ten xasen'.

20:11 Lawi 18:8

20:12 'temyart n mmis' - aqa-tt d tasřit nnes.

20:12 Lawi 18:15

20:13 Lawi 18:22

20:14 Lawi 18:17

20:15 Lawi 18:23

20:17 Lawi 18:9

20:18 Lawi 18:19

20:19 Lawi 18:12,13

20:20 'eentis' - aqa-tt d tamyart n umas n babas.

20:20 Lawi 18:14

20:21 Lawi 18:16

20:22 Lawi 18:26

20:23 Lawi 18:3,30

ict n temmurt ifeyyđen s uyi d tamment. Necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni kenniw ifarzen zi jar řegnus..

²⁵ X uya kenniw ad tmeyzem jar řebhayem n řehřař d yenni ixemjen u jar ijđad ixemjen d yenni n řehřař. War seiřim řeemur nwem ak-d ca n řebhimet niy ak-d ca n wejđid niy ak-d ca zi marra min ittbusen x temmurt, marra min d awem řarmey řima ad t řesbem d řexmej..²⁶ Aqa kenniw ad ayi tiřim d imqeddasen, minzi Necc d SIDI d amqeddas uca Necc ssřeyydey kenniw zi řegnus řima ad tiřim inu.

²⁷ Mařa ijj n weryaz niy tamřart řares buřbeř n uzezzen n imettan niy n tgezzant, xenni ad ttwanyen nican. Ad ten arejmen. Idammen nsen aqa aten xasen.”

Asizdeg n ikehhanen

21¹Inna SIDI i Musa: “Siweř ak-d ikehhanen, iřenjiren n Harun, uca ini asen: ‘Uřa d ijj zzyawem war issexmij ixef nnes s ijj n umettin jar řgens nnes. ²myř s rař nnes yudsen, s yemmas niy s babas niy s mmis niy s yeęis niy s umas. ³Uřa s umas nni d taezarct, uřa d řař nnes yudsen u war řares tuyi weryaz, aqa zzayes i izemmar ad issexmej ixef nnes. ⁴Bab n taddart war issxemmaj ixef nnes s řgens nnes ař řa isseiři ixef nnes zzayes.

⁵War tteggan ca n wemcan iquuccar x izeřif nsen uca war ttřeffin řřarf n tmart nsen u war carrđen acarred deg weysum nsen.

⁶Ad iřin d imqeddasen i AREBBI nsen uca war fetřřen Isem n AREBBI nsen, minzi aqa d nitni i issqarraben tiwhibin n tmessi řar AREBBI, tinni d macca n tewhibt n AREBBI nsen. S uya ad iřin d imqeddasen.

⁷War ieddeř ad awyen tamřart nni iřan d lfasda niy icten t^ettwařseb. Uřa d ict n temřart nni ittwařfen zeg weryaz nnes, war tt ttiwyen, minzi akehhan netta d amqeddas i AREBBI nnes. ⁸Ad t řesbed d amqeddas minzi netta issqarrab-dd macca n tewhibt n AREBBI nnek. Ad yiři d amqeddas i cek, minzi Necc d amqeddas, Necc d SIDI wenni kenniw issqeddsen. ⁹Mařa yeęis n ijj n weryaz nni iřan d akehhan tenni tesseřdeř ixef nnes s farq-ccyeř nnes, xenni aqa tesseřdeř babas uca ittxeřša as ad t^ettwasecmed s tmessi.

¹⁰Arrays n ikehhanen jar aytmas, wenni x uzeřif nnes t^ettwafarrey zzećt i wedhan u wenni ittwařeqqmen mařend ad yarđ arruđ n ukehhan, netta war izemmar ad idřeq i ucewwaf x uzeřif nnes niy ad icarreg arruđ nnes. ¹¹War izemmar ad dd-iqarreb řar ict n řxecbet uřa war izemmar ad issexmej ixef nnes s babas d yemmas. ¹²War itteffey zi Zzawect Iqeddsen řima war isseiři

20:24 Uf. 3:8

20:25 Lawi 11:2; Aewd. 14:4

20:27 Aewd. 18:10; 1 řm. 28:7

Zzawect Iqeddsen n AREBBI, minzi tamrist n zzect n wedhan n AREBBI nnes aqa-tt xas. Necc d SIDI!¹³ Ad yawi ict n teezarect d tamɣart. ¹⁴ War ittiwi tajač niɣ tanegʻaft niɣ tenni ittwayešben *d tamɣart*, maca ad yawi ict n teezarect zi řgens nnes d tamɣart. ¹⁵ War isseiġi zzariet nnes jar řgens nnes, minzi Necc d SIDI, wenni t issqeddsen.”

¹⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁷ “Siweř ak-d Harun, ini: ‘Uřa d ijj zi zzariet nnek, di *marra* jjiřat nsen, i di iġa ca n uneędab, ad dd-iqarreb ħima ad dd-issqarreb macca *n tewhibt* n AREBBI nnes. ¹⁸ Minzi uřa d ijj n weryaz war dd-ittqarrib ca s yijj n řeib, ma d adaryar i iġa niɣ d aqıdar niɣ s ca war iħři niɣ ġares ššifet tfary ¹⁹ niɣ ijj n weryaz yarz as uđar niɣ afus ²⁰ niɣ bu-teerurt niɣ *hed yarwes di ca n* yijj n ttejjař niɣ s ict n tiřt tuff niɣ s jdam niɣ s ict n ccamet texsar niɣ s iqeġarfen idgedgen. ²¹ War ieeddeř i uřa d ijj n weryaz zi zzariet n ukehhan Harun, wenni di iġa ca n řeib, ad dd-iřhem maħend ad dd-issqarreb tiwhibin n tmessi n SIDI. Aqa dayes aneędab, war izemmar ad iffey maħend ad dd-issqarreb macca *n tewhibt* n AREBBI nnes. ²² Zi macca *n tewhibt* n AREBBI nnes ieeddeř ad zzayes yecc, zi min iġan iqeddsen qaę uřa zi min iqeddsen. ²³ Maca war ieeddeř ad dd-iqarreb ġar uřeħħaf uřa ġar uealřar, minzi dayes ict n uneędab, ħima war isseiġi Tizawiiyyin Iqeddsen inu, minzi Necc d SIDI wenni ten issqeddsen.”

²⁴ *Ammu* i issiweř Musa ak-d Harun u ak-d iħenjiren nnes u ak-d marra ayt n Israil.

22¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d Harun u ak-d iħenjiren nnes, maħend war ttiwden ġar tewhibin iqeddsen n ayt n Israil tinni d ayi ssqeddsen, ħima war sseiġten Isem amqeddas inu. Necc d SIDI! ³ Ini asen: ‘Marra aryaz zi zzariet nwem di *marra* jjiřat nwem, wenni dd ġa iqarriben ġar tewhibin iqeddsen, nni qeddsen ayt n Israil i SIDI, am ixmej netta, aqa ad ittwaqess weryaz nni zzat i wudem inu. Necc d SIDI. ⁴ Uřa d ijjen zi zzariet n Harun nni di iġa řbarš niɣ wenni ġar iġa usizzer, war ittett zi tewhibin iqeddsen ař ġa yiři izdig, uřa d ijjen wenni iħadan ca zi min ittwaxxemjen s ijj n umettin niɣ s ijj n weryaz nni s useyyeř n waġu, ⁵ niɣ s weryaz nni iħadan ca min ittbuęen i zi idweř ixmej niɣ *iħada* ijj n bnađem i zi idweř ixmej, mammec ma tegga texmuji n bnađem nni. ⁶ Bnađem nni t iħadan ad yiři ixmej ař tameddit uca war ittett zi tewhibin iqeddsen, mɣir awarni i ġa issird arrimet nnes s waman. ⁷ *Xmi* dd ġa teɣři tfuct, ad yiři izdig. Awarni aya ad yecc zi tewhibin iqeddsen, minzi aqa atent d macca nnes.

⁸ War ittett zeg ict n řxecbet niy zeg *ijj n umuddar* imezzqen minzi zzayes i ya idweř ixmej. Necc d SIDI! ⁹ Ad ħđan min xef ten weřřiy ħima war ssarebbun x yixef nsen ddenb u xenni ad zzayes mmten xmi i ya sseiřten aya. Necc d SIDI wenni ten issqeddsen.

¹⁰ Uřa d *ijj n ubarrani* war ittett zi tewhibt iqeddsen. Amæezzeb *i izeddyen* jar ikehhanen uřa d acewwař war ttettten zi tewhibt iqeddsen. ¹¹ *Maca* mařa akehhan isya ijjen s nnuqart nnes, aqa ieddeř i wa maĥend ad zzayes yecc uřa i yenni dd-ittwaxeřqen di taddart nnes ad ccen macca *n tewhibt* nnes. ¹² Mařa yeęis n ukehhan tedweř d tamyart n *ijj n ubarrani*, war tttett ca zi *tewhibt* i dd-ittwassgeeden zi tewhibin iqeddsen. ¹³ *Maca* mařa yeęis n ukehhan aqatt d tajač niy tttwaęef *zeg weryaz nnes* uca war řares aĥenjir uca tedweř-dd yar taddart n babas, amecnaw di temzi nnes, *xenni* ad tecc zi macca *n tewhibt* n babas, *maca* uřa d *ijj n ubarrani* ad zzayes yecc. ¹⁴ Mařa ca n yijjen icca zi tewhibt iqeddsen s uweddar, *xenni* ad řares yarni tasyart n texmusect uca ad yarr tawhibt iqeddsen yar ukehhan. ¹⁵ Nitni war zemwaren ad sseiřten tiwhibin iqeddsen n ayt n Israil, tinni sgeeden yar SIDI ¹⁶ uca *xenni* ad xasen ssarbun amarwas s řmueřyyet nsen umi ya ccen zi tewhibin nsen iqeddsen, minzi Necc d SIDI, wenni ten issqeddsen.”

Tiřarřa i iřteween ayt n Israil

¹⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa inna:

¹⁸ “Siweř ak-d Harun d iĥenjiren nnes u ak-d marra ayt n Israil uca ini asen: ‘D man aya iggur i kuř ijjen zi taddart n Israil u i ibarraniyyen di Israil nni yiwyen tawhibt nnes tenni dd-yusin ak-d marra řewud nsen d marra tiwhibin nsen nni wcin s řxađar, tenni dd-ssqarrben nitni am tyarřt n wecmađ i SIDI: ¹⁹ maĥend ad kenniw yarr ad tiřim tttwaqebbřem ittxeřřa ad yiři d *ijj n wewtem icnan* qaę zeg ifunasen niy zeg izmaren niy zeg icarriyyen. ²⁰ War izemmar ad dd-tessqarrbem ca n řĥajjet dayes aneęđab, minzi aya war kenniw dd-ittarri ad daywem ittwaf arđa.

²¹ Mařa *ijj n weryaz* issqarreb-dd tayarřt n řehna yar SIDI maĥend ad ikemmeř *ijj n lwaed* niy am ict n tewhibt s řxađar, *xenni ad tiři tayarřt d ijj n umuddar* icnan qaę zi řebhayem niy zeg wuęi, ħima ad dayes ittwaf arđa. War ieddeř ad dayes yiři uřa d *ijj n řeib*. ²² Min ięan d adaryař niy min ittwarřen niy d aneęđab niy min di ģant tfiđriwin niy jdam niy ccamet texsar war t-i-dd tessqarrabem ca yar SIDI uca war zzayes ttiwyem tewhibt n tmessi i SIDI x uealřar.

²³ *Maca* afunas niy ijjen zeg wuęi i iqebĥen zi ssibbet n tuzzeggart niy tuquđedt

22:8 Uf. 22:31; Lawi 17:15; Ĥiz. 44:31

22:13 Lawi 10:14

22:21 Aewd. 15:21; 17:1

aṭṭas, ieeddeř ad t-i-dd tesswejdjed am ict n tewhibt s řxađar, maca i yijj n lwaed war iseğĥen i arđa. ²⁴ Min idgeddgen, min iřebzen, min imezzqen, min ittwaqessen war dd t tessqarrabem ġar SIDI, war tteggem *aya* di temmurt nwem. ²⁵ Zeg ufuš n mmis n ubarrani war ttqeddamem ca zi marra man aya macca *d tawhibt* i AREBBI, minzi dayes řyecc nsen uřa d nneqšan dayes, *man aya* war ittwaqebbiř ca di tṭwee nwem.”

²⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁷ “Xmi dd-ixeğeq ufunas niy izmar niy iyayd, *xenni* ad yiři sadu *heřtu* n yemmas sebea n wussan. Zeg wass wiss tmenya u awarni as ad iřeĥ i yarđa am tewhibt n tmessi i SIDI. ²⁸ War ieeddeř ad tyařsed i ufunas niy i ijjen zeg wuđi ak-d mmis deg wass d ijj. ²⁹ X minni texsem ad tqeddmem tawhibt n uqadi i SIDI, qeddem *xenni* min iřeřĥen i yarđa nwem. ³⁰ Ad t^ettwacc deg wass nni simant nnes. War zzayes ttejim ca ař řřbeĥ. Necc d SIDI!

³¹ Ad teĥdam řmurat inu uca ad zzaysen teggem. Necc d SIDI!

³² War ttesseigitem Isem inu iqeddsen, *ħima* Necc ad ttwaqeddsey di řwest n ayt n Israil. Necc d SIDI, wenni kenniw issqeddsen, ³³ d wenni kenniw dd-issuffyen zi temmurt n Miřra, ĥima ad iřiđ d AREBBI i kenniw. Necc d SIDI!”

Řeeyad n SIDI

23 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen: Řeeyudat ittwaggen n SIDI, inni i x ġa tbarrĥem, ad iřin d imuniten iqeddsen. aqa atent d řeeyudat inu ittwaggen. ³ Setta n wussan ad txedmem, maca deg **wass wiss sebea ad yiři d ssebt i arraĥet**, ijj n umuni iqeddsen. War dayes txeddmem. Aqa d ssebt i SIDI di marra tizeddiyin nwem..

⁴ Aqa d ina d řeeyudat ittwaggen n SIDI, imuniten iqeddsen, inni i ġa tbarrĥem deg wussan nsen ittwaggen.

⁵ Deg uyur amezwaru, deg *wass* wiss arbeetac n uyur, jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit, aqa-tt d *Tayarřt n Useedu n SIDI*. ⁶ Deg wass wiss xemmeřac n uyur nmit, *ad yiři* d **Řeid n Weyrum břa Antun** i SIDI. Sebea n wussan ad teccem ayrum břa antun. ⁷ Ass amezwar ad teggem ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřšan ad t^ettwagg. ⁸ Sebea n wussan *kemmřen* ad tawyem ict n tewhibt n tmessi i SIDI uca deg wass wiss sebea ad din yiři ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřšan ad t^ettwagg.”

22:30 Lawi 7:15

23:3 Uf. 20:9; 23:12; Aewd. 5:13; Lk. 13:14

23:5 Uf. 12:18; 23:15; Řxř. 28:16; Aewd. 16:1

⁹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁰“Siweř ak-d ayt n Israil, ini asen: ‘Mařa tiwđem ƣar temmurt nni d awem ƣa wceƣ uca ad temjarem řřabet nnes, xenni ad tawyem ict n **tqebbiđt** zi **tmezwarut** n řřabet nwem ƣar ukehhan. ¹¹Uca netta ad issenhezz taqebbiđt **nmi** zi ssa ƣar da zzat i wudem n SIDI mađend ad **zzayes** t^ettwagebřem. Di tuffut awarni ssebt ad tt issenhezz ukehhan. ¹²Deg wass min di i ƣa tenhezzezm taqebbiđt, ggur kenniw ad tesswejdem **ewawed** ijj n izmar icnan qaε n ijj n usegg^was am ict n tƣarřt n wecmađ i SIDI. ¹³Ad tiři tewhibt **n řyiđet** zi tnayen n teecuray n ijj n ifa n waren azdad ixegđen s zject, aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi s ict n řefwađet ittfuđen i SIDI, u tawhibt nnes n useyyeb ad tiři d binu, ijj n arbee zeg ijj n uhinu. ¹⁴War t^ettem aƣrum uřa d tidrin yurfen niƣ tizizawin ař ass min di dd-tiwyem tawhibt nwem ƣar AREBBI. Aqa-tt d ict n tewřeyyet i řebda i **marra** jjiřat nwem mani ma tzeddyem.

¹⁵**Awarni as** ggur ad tħesbem s řmeqřub i yixef nwem zi řřbeđ awarni i ssebt, zeg wass min di dd-tiwyem taqebbiđt n tewhibt n wenhezzi. Ittxeřša ad iřin **sebea** n **wussan** n **ssebt kemmřen**. ¹⁶Ad tħesbem xemsin n wussan ař tuffut n ssebt wiss sebea. Xenni ad tawyem ict n tewhibt **n řyiđet** n jdid i SIDI. ¹⁷Ad dd-tawyem tnayen n tecnifin n weƣrum i wenhezzi zeg imucan mani tzeddyem. Ad iřint zi tnayen n teecuray **n yijj n ifa** n waren azdad, ggwint s wentun. Aqa atent d timenza i SIDI. ¹⁸Kenniw ad dd-tessqarrbem ak-d weƣrum **ewawed** sebea n izmaren cnan qaε n ijj n usegg^was d ijj n uyenduz, amezyan n ufunas, d tnayen n icarriyyen. Ad iřin i tƣarřt n wecmađ i SIDI ak-d tewhibt nsen **n řyiđet** d tewhibin nsen n useyyeb, **man aya** d ict n tewhibt n tmessi s ict n řefwađet ittfuđen i SIDI. ¹⁹Ad tesswejdem **ewawed** ijj n iƣayđ d amezyan d tƣarřt n ddenb u tnayen n izmaren n ijj n usegg^was d tƣarřt n řehna. ²⁰Ad ten issenhezz ukehhan ak-d weƣrum n tamenzut zi ssa ƣar da am ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI, uca uřa d tnayen n izmaren. Ad iřin iqeddsen i SIDI, i ukehhan. ²¹Deg wass nnit ad tbarrřhem i yijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřřan ad t^ettwagg. **Aqa-tt** d ict n tewřeyyet i řebda mani ma i ƣa tzeddyem i **marra** jjiřat nwem.

²²Xmi i ƣa temjarem řyiđet n temmurt nwem, war mejjar ař aneggar n třarf n yeyyar nnek, u min iqqimen n řyiđet nnek war t tkessed ca. Ittxeřša ad tejjem **cwayt** i umezřuđ u i ubarrani. Necc d SIDI, AREBBI nwem!”

23:15 Aewd. 16:9,10

23:22 Lawi 19:9; Aewd. 24:19

²³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁴ “Siweř ak-d ayt n Israil, ini asen: ‘Deg uyur wiss sebea, deg *wass* amezwaru n uyur, ad yiři d ssebt i kenniw, *ijj n wass n řidaret ak-d uřuđi s wesruddeđ di řbuq*, ijj n umuni iqeddsen. ²⁵ War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřřan ad t^ettwagg. Ad dd-tesqarrbem ict n tewhibt n tmessi i SIDI.”

²⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁷ “Deg *wass* wiss eecra n uyur wiss sebea ad yiři d *Ass n Weřřah*. Ad tbarrhem s yijj n umuni iqeddsen. Ad tesswađeem ixef nwem uca ad dd-tessqarrbem ict n tewhibt n tmessi i SIDI. ²⁸ War tteggem uřa d ict n řxedmet deg wass nni nnit, minzi aqa-t d Ass n Weřřah maĥend ad xawem ittwafdi zzat i wudem n SIDI, AREBBI nwem. ²⁹ Minzi marra bnađem nni war isswađeen ixef nnes deg wass nni, ad ittwaqess zi řgens nnes. ³⁰ Kuř bnađem nni i ya iggin ca n řxedmet deg wass nni nnit, Necc ad teĥĥiy bnađem nni zi řwest n řgens nnes. ³¹ War tteggem uřa d ict n řxedmet. *Aqa-tt* d ict n tewşeyyet i řebda i *marra* jjiřat nwem mani ma i ya tzedyem. ³² Ad yiři d ijj n ssebt n arraĥet tmun i kenniw. Ad tesswađeem ixef nwem. Deg *wass* wiss teŝea n uyur, di ġiřet, zeg ueecci yar ueecci nneyni ad teĥđam arraĥet nwem n ssebt.”

³³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

³⁴ “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini: ‘Deg wass wiss xemmeřac n uyur wiss sebea *ad yiři* d *Řeid n Ieuccuten* i SIDI. ³⁵ Deg wass amezwaru ad yiři yijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřřan ad t^ettwagg. ³⁶ Sebea n wussan ad dd-tesqarrbem tiwhibin n tmessi yar SIDI. Deg wass wiss tmenya ad din yiři yijj n umuni iqeddsen uca ad tawyem ict n tewhibt n tmessi i SIDI. Aqa d ijj n umuni ifarzen *d amqeddes*, war tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřřan ad t^ettwagg.”

³⁷ Ina d řeeyudat ittwaggen n SIDI inni zi ya tbarrhem d imuniten iqeddsen maĥend ad dd-tesqarrbem ict n tewhibt n tmessi ear SIDI, ict n tyarřt n wecmađ d ict n tewhibt *n řyiġet*, ict n tewhibt i tyarřt d tewhibin n useyyeb, kuř ass min ittwaggen i wass nni, ³⁸ barra i *tyarřa nwem n* wussan n ssebt n SIDI d tewhibin nwem n lwueud nwem d tewhibin nwem s řxađar, inni *t^ettnamam* ad tent tewcem i SIDI. ³⁹ Maca deg wass wiss xemmeřac n uyur wiss sebea, xmi i ya tessmunem řyiġet n temmurt, *xenni* ad tseyydem Řeid n SIDI sebea n wussan. Deg wass amezwaru *ad yiři* yijj n wass n ssebt uřa deg wass wiss tmenya *ad din yiři* yijj n wass n ssebt. ⁴⁰ Deg wass amezwaru ad teksim *řefrue s*

23:24 Řxř. 29:1

23:27 Lawi 16:29,31; Řxř. 29:7

23:30 ‘bnađem’ - s Teibranit ‘eemar’.

23:34 Uf. 23:16; Řxř. 29:12; Aewd. 16:15

23:36 Yĥ. 7:37

řyġet n tcejjura icewwaren: tiseḍwin n tini d tiseḍwa n tcejjura s tefray aṭṭas d *tseḍwin* n tcejjart n tnemrač n tyezratin. Sebea n wussan ad tfarhem zzat i wudem n SIDI, AREBBI nwem.⁴¹ Ad tæyydem Řeid *n Ieuccuten* sebea n wussan deg usegg^was i SIDI. *Aqa-tt* d ict n tewşeyyet i řebda i *marra* jjiřat nwem. Ad t tæyydem deg uyur wiss sebea.⁴² Ad tzedġem sebea n wussan deg ieuccuten. Marra inni dd-ittwaxeřgen di Israil ad zedyen deg ieuccuten,⁴³ ħima ad ssnen *marra* jjiřat nwem, belli Necc ggiġ ad zedyen ayt n Israil deg ieuccuten, umi ten ssuffġey zi temmurt n Miřra. Necc d SIDI, AREBBI nwem!”

⁴⁴ *Ammu* i issiweř Musa ak-d ayt n Israil x řeeyudat ittwaggen n SIDI.

Izerfen i řqendiř d weyrum n wesscan

24¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
² “Umur ayt n Israil maĥend ad ac dd-awyen i tfawt, zzect iřfan ttwaddzen tt-i-dd zi zzitun, ħima ad tejjem tafawt tařeqq řebda.³ Harun ad t isettef řebda zzat i wudem n SIDI zi ġiřet ař šşbeĥ zzat n uřeĥĥaf n Cchadet deg Uqiḍun n Umsagar. *Aqa-tt* d ict n tewşeyyet i řebda i *marra* jjiřat nwem.
⁴ Ittxeřsa as ad isettef řebda tiftiřin i iġan x řqendiř izdigen zzat i wudem n SIDI.⁵ Ad teksid waren azdad uca ad zzayes tessegg^wed teneac n řemsemnat. Ict n temsemment ad tiři zi tnayen n teccurin *n yijj n ifa n waren azdad*.⁶ Ad tent tegged di tnayen n isettifen, setta deg ijj n usettif x tzewḍa izdigen zzat i wudem n SIDI.⁷ Ad tegged x *kuř* asettif jjawi iřfan nni i ya yiři i řidaret ak-d weyrum. *Aqa-tt* d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.⁸ Di kuř ass n ssebt ad isettef aya řebda zzat i wudem n SIDI di tṭwee n ayt n Israil. *Aqa-t* d ijj n Řeahd i řebda.⁹ Ad yiři *weyrum* i Harun d iĥenjiren nnes, inni t ya iccen deg wemcan amqeddas, minzi i netta i iġa uya d amqeddas qae zi tewhibin n tmessi n SIDI. *Aqa-tt* d ict n tewşeyyet i řebda.”

Řeiqab i wenni iceqqfen di SIDI u i wenni iggin tuæffna

¹⁰ Mmis n ict n temyart Tisrayilect tefġey ġar barra. Netta tuġa-t d mmis n ijj n weryaz d Amiřri izeddyen jar ayt n Israil. Mmis n temyart-a zi Israil u ijj n weryaz zi Israil mmenyen ak-d wayawya di řmargeĥ n řeekar.¹¹ Mmis n temyart Tisrayilect iceqqef deg Yisem uca ikk^war. *Xenni* iwyen t ġar Musa. Yemmas, qqaren as Cilumiya, yeġis n Dibri, zi teqbič n Dan.

¹² Ggin ad xas ḥḍan ařami d asen i ġa immer *min i ġa ggen* zeg uqemmun n AREBBI ¹³ uca issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁴ “Suffey wenni inečřen barra i řmargeĥ n řeekar, uca ejj marra inni d as isřin ad ssarsen ifassen nsen x uzeġif nnes. *Xenni* ad t tarjem tamesmunt am

23:40 ‘tacejjart n tnemrač’ - s Teibranit ‘tacejjart n yeġzar’.

24:9 Uf. 29:32; Lawi 8:31; 1 řm. 21:6; Mt. 12:4

tekmeř. ¹⁵ Ad tessiwřed ak-d marra ayt n Israil uca ad asen tinid: ‘Kuř aryaz i ęa ineeřen AREBBI, ad yarbu ddenb nnes. ¹⁶ Wenni ittceqqafen deg Yisem n SIDI, ad ittwaney nican!’ Marra tamesmunt ad t tarjem. Ad ittwaney ubarrani uřa d wenni dd-ittwaxeřqen di temmurt mařa ittceqqef deg Yisem.

¹⁷ Mařa ijj n weryaz inęa řeemar n ca n bnađem nneyni, *xenni* ad ittwaney nican. ¹⁸ *maca* wenni inęin řeemar n ict n řebhimet, ad t yarr: řeemar s řeemar.

¹⁹ Mařa ijj n weryaz issyizem amqarreb nnes, *xenni* ad zzayes ggen am mammec igga netta: ²⁰ tarezzit s tarezzit, titř s titř, tiymest s teymest. Anect issyizem netta ijj n bnađem, *ammu* i d as ęa ggen *eawed*..

²¹ Wenni inęin ict n řebhimet, ad tt yarr, u wenni inęin ijj n bnađem, ad ittwaney *simant nnes*.

²² Ad ęarwem yiři d ijj n uzerf i ubarrani amecnaw i wenni dd-ixeřqen di temmurt, minzi Necc d SIDI, AREBBI nwem!’ ”

²³ *Xenni* inna Musa i ayt n Israil ad ssuffęen wenni tuya ineeřen barra i řmargeř n řeekar řima ad t arejmen. Uca ayt n Israil ggin am mammec i t yumur SIDI i Musa.

Asegg^was n ssebt d usegg^was n usřiwřew

25 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa x wedrar n Sina, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen: ‘Xmi i ęa tawđem ęar temmurt nni d awem ęa wceę, xenni ad tareyyeř temmurt, ijj n wareyyeř n ssebt i SID I. ³ Setta n isegg^wusa ad tzareed iyyar nnek uca setta n isegg^wusa ad tezbared tizayarin n umarjue nnek uca ad tessmuned řyiřet nnes, ⁴ maca deg usegg^was wiss sebea ad tiři ict n arrařet n ssebt i temmurt, ijj n ssebt i SIDI. War tzarreed ca iyyar nnek u war tzebbared ca tizayarin n umarjue nnek. ⁵ Min dd-ięemmyen amenni waha, war t mejjarem u ađiř war t zebbarem ca zi *tzayart* nnek i war ittwiřidin. Ad yiři d ijj n usegg^was n ssebt i temmurt. ⁶ řřabet n arrařet n ssebt n temmurt nnek ad awem tiři d macca, i cek, i yismey nnek, i tayya nnek, i ucewwař nnek uřa i umęezzeb nnek nni akidek izeddyen am ibarraniyyen. ⁷ řřabet nnes marra ad tiři d macca i řebhayem u i řmař nni *ięan* di temmurt nnek.

⁸ Ad řřessbem kenniw *eawed* sebea n simanat n isegg^wusa, sebea wwet i-tt di sebea n isegg^wusa, mařend ad awđen wussan n sebea n simanat n isegg^wusa

24:20 Uf. 21:24; Aewd. 19:21; Mt. 5:38
25:2 Uf. 23:10

munen yar tesa u-rebein n isegg^wusa.⁹ Xenni deg uyur wiss seba, deg wass wiss ecra n uyur, ad tejjed ašudi deg uyicc n icarri ad ittwaseš. Deg wass n Wešraḥ ad tšuded deg uyicc n icarri aš d as i ya šren di marra tammurt nwem..¹⁰ Ad tessqeddsem asegg^was wiss xemsin. Ad tbarrhem s třelli i marra imezday di *marra* tammurt. Ad yiři d ijj n usegg^was n usřiwr̄ew i kenniw uca ad dd-ieqeb kuř aryaz yar wagra nnes u yar rağ nnes.¹¹ Asegg^was n usegg^was wiss xemsin ad awem yiři d ijj n usegg^was n usřiwr̄ew. War tzarrem u war tmejarem min dd-iyemyen amenni waha, u war tzebbarem ca zi tzayart war ittwhidin,¹² minzi aqa d asegg^was n usřiwr̄ew! Aqa tzemmarem ad teccem řyğet n yeyyar.

¹³ Deg usegg^was-a n usřiwr̄ew ad dd-ieqeb kuř ijjen yar wagra nnes.¹⁴ Meřmi cek i ya tezzened ca i umqarreb nnek niy mařa tesyid ca zeg ufus n ijj n umqarreb nnek, *xenni* war ittxeši uřa d ijjen ad iyebben wenneyni.¹⁵ *Elařsab* řqedd n isegg^wusa zeg wami iğa usegg^was n usřiwr̄ew, ad tesyed *tammurt* zeg umqarreb nnek u *elařsab* řqedd n isegg^wusa n šřabet ggur ad kik yegg tamenziwt.¹⁶ Ma aqa dinni ead ařas n isegg^wusa yar zzat, xenni ad tarnid di ttaman n tmesyiwt nnes u mařa aqa dinni ead drus n isegg^wusa yar zzat, uca xenni ad tessneqsem di ttaman n tmesyiwt nnes minzi netta ad ac t izzenz elařsab řqedd n *isegg^wusa n* šřabet.¹⁷ War ittyebbin řed amqarreb nnes. Gg^wed AREBBI nnek, minzi aqa Necc d SIDI, AREBBI nwem!

¹⁸ Dřarem tiweřsa inu, řdam lřarayıd inu uca ggem zwaysent, ad tzedyem *xenni* di temmurt di řaman.¹⁹ Tammurt ad tewc řyğet nnes u kenniw ad zzayes teccem ař ya tejjwnem uca ad din tzedyem di řaman.²⁰ Uca mařa tennim: ‘Min i ya necc deg usegg^was wiss seba? Xzar, war nzemmar ad nzarree u war nzemmar ad nessmuni šřabet nney!’,²¹ *xenni* deg usegg^was wiss setta Necc ad awem dd-ssekkey lřaraka inu řima tammurt ad tewc ryğet i třata n isegg^wusa.²² Deg usegg^was wiss tmenya ad tzarrem *eawed*. Uca ad teccem zi šřabet taqdimt ař asegg^was wiss tesa. Ař i ya tiři šřabet nnes n jdid, ad teccem *ead* zi *řřabet* taqdimt.

²³ Tammurt war t^ettmenzi i řebda, minzi aqa tammurt aqa-tt Inu uca kenniw *xenni* d ibarraniyyen, d imeczab i teğam.²⁴ S uya ittxeřsa kenniw ad tewcem ttesriř mařend ad ifdi tammurt di marra tammurt i yarwem iğan d wagra..²⁵ Mařa umac izřed uca izzenz ca zeg wagra nnes, ad dd-yas umefdi nnes, řağ nnes yudsen, mařend ad ifdi min izzenz umas..²⁶ Mařa aryaz war řares bu umefdi, *maca* afus nnes izemmar ad yaf min icfan mařend ad t ifdi,²⁷ *xenni* ad

25:8 ‘sīmanat’ - niy ‘imalasen’.

25:9 ‘ass n Wešraḥ’ - s Teibranit ‘ass n řefdiyyat’.

25:24 ‘ifdi’ - xzar lřhd. 78:35.

25:25 ‘amefdi’ - aryaz wenni t i ya ifdin.

iħesseb isegg^wusa zeg wami t^ettwammenz *temmurt* uca ad ixegę min iqqimen i weryaz umi tt izzenz uca ad tt-i-dd yarr ęar wagęa nnes. ²⁸Maęa afus nnes war yufi řqedd ħima ad as dd-yarr min tuęa izzenz, *xenni* min tuęa izzenz ad iqqim deg ufus n wenni t isęin ař *asegg^was n* usřiwęew. *Maca* deg usegg^was n usřiwęew man aya ad ittwafekk uca ad t-i-dd-yarr ęar wagęa nnes.

²⁹Maęa ca n yijjen izzenz taddart nnes deg ict n tendint umi dd-nnęen s řęęyud, *xenni* ieeddeř ad yiři ufekki nnes ař d iedu ijj n usegg^was am ikmeř zi tmenziwt nnes. *Marra* ussan nni ieeddeř ad tt ifdi. ³⁰*Maca* maęa war t^ettwafdi di řmijař n ijj n usegg^was, *xenni* taddart di tendint nni dd-innęen s weębar, ad tiři řebda i wenni tt isęin, i *marra* jjiřat nnes. War t^ettwafekk deg usegg^was n usřiwęew. ³¹*Maca* tudrin nni n ředcur i umi war dd-inniđ řĥiđ, ad ttwaęesbent amecnaw ijj n yeyyar n temmurt. Danita izemmar ad yiři wezřef n wefdan uca ad ittwafekk yeyyar deg usegg^was n usřiwęew. ³²X tneddam n Ilawiyyen, tudrin di tneddam n wagęa nsen, aęa Ilawiyyen ęarsen řęęęq i řebda ħima ad tent fdin. ³³Maęa ca n yijjen isęa *i-tt* zeg Ilawiyyen, xenni ad t^ettwafekk taddart i immenzen, *tenni ięan* di tendint n wegęa nnes, deg usegg^was n usřiwęew, minzi tudrin n tneddam n Ilawiyyen aęa atent d aęa nsen di řwest n ayt n Israil. ³⁴Iyyar nni iqqnen ęar tneddam, war ittmenzi, minzi *aęa-t* d aęa nsen i řebda.

³⁵Maęa umac izřed uca ifassen nnes bđan ad arjijen din ęarek, *xenni* ittxeęęa ad t-i-dd-tsennded maęend ad ibedd, uęa d abarrani nię d ameezzeb, maęend ad iqqim ad ęarek iddar. ³⁶War zzayes tkessid arriba uęa d arbeę, maca ad tegg^wded zi AREBBI nnek, ħima umac i din ęarek ad iqqim iddar. ³⁷War d as ttic *tmenyat n* nnuęart s arriba u war d as ttic macca s warbeę. ³⁸Aęa Necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni kenniw dd-issuffęen zi temmurt n Mięra ħima ad awem wceę tammurt n Kenęan u ħima ad iřię d AREBBI i kenniw.

³⁹Maęa umac izřed am kik ięa uca immenz ac i cek, war t^ettarrid ad ixdem amecnaw ismey. ⁴⁰Ad kik izdeę amecnaw acewwař, amecnaw ijj n umeezzeb, uca ad ęarek ixdem ař asegg^was n usřiwęew. ⁴¹*Xenni* ad xak iffeę, netta *simant nnes* ak-d tarwa nnes, uca ad idweř ęar řaę nnes u ad idweř ęar wagęa n řejdud nnes. ⁴²Minzi aęa aten d imsexarren inu inni ssuffęę Necc zi temmurt n Mięra. War ttmenzin am mammec ittmenza ijj n ismey. ⁴³War xas ttęeęed s řęęsaęet, maca ad tegg^wded AREBBI nnek. ⁴⁴X ismey nnek nię x tayya nnek, inni ęarek ęa yiřin, ad iřin zi řęgnus i d ak-dd innęen. Zzaysen ad tesęed isemęan d teyyawin. ⁴⁵Tzemmarem ad ten tesęem zeg ięenjiřen n imezab nni

25:36 'arriba' - nię řfayda'.

25:36 Uf. 22:25; Aewd. 23:18; Awřn. 28:8; Ĥiz. 18:8; 22:12

25:39 Uf. 21:2; Aewd. 15:12; Irm. 34:14

25:43 Afa. 6:9; Kul. 4:1

izeddyen jar awem am ibarraniyyen u zi řağat nsen nni akidwem iğan, inni dd-ittwaxeřqen řarwem di temmurt nwem. Nitni ad dewřen d agra nwem.

⁴⁶ Uca ad ten tejjed d řwart i iħenjiren nwem awarni awem. Tzemmarem ad ten tarrem ad awem sexxaren řebda, *maca* x aytmatwem, ayt n Israil, war ttşelltem kuř ijj x wenneyni s řeqsaħet.

⁴⁷ Mařa afus n ijj n ubarrani niy n ijj n umeezzeb *i izeddyen* jar awem yiweđ, uca umac i řares izeddyen idweř izřeđ, ad izzenz ixef nnes i ubarrani, wenni izeddyen řarek, niy i yijjen zi jjadira n řağ n ubarrani nni, ⁴⁸ *xenni* ieeddeř, awarni ma izzenz ixef nnes, ad ittwařdi. Ijjen zeg aytmas ad t ifdi. ⁴⁹ Ieeddeř i emmis niy i mmis n emmis ad t ifdi, niy ijjen zi rağ nnes i-t-i-dd-yudsen, zi řwacun nnes, ad t ifdi, niy mařa řares s minzi, *xenni* ieeddeř ad ifdi ixef nnes. ⁵⁰ Ad igg řeħsab ak-d wenni t isyin zeg usegg^was min di izzenz ixef nnes ař asegg^was n usřiwřew u ttaman n tmenziwt s nnuqart ad yiři elahřab řqedd n isegg^wusa, *inni i řa ittwaħesben* am wussan n ijj n ucewwař *ixeddmen* akides. ⁵¹ Mařa aqa din ead ařas n isegg^wusa řar zzat, ad ixeges maħend ad ittwařdi anect n tesyart n ttaman s *tmenyat n* nnuqart i zi ittwasey. ⁵² Mařa *ead* drus i iqqimen n isegg^wusa ař asegg^was n usřiwřew, *xenni* ad igg i yixef nnes ijj n řeħsab uca ad ixeges ttaman n ufekki nnes elahřab isegg^wusa *i din iqqimen*.

⁵³ Am yijj n ucewwař ad řares iqqim zeg usegg^was ař asegg^was. War xas ittşellet s řeqsaħet zzat i titřawin nnek. ⁵⁴ Mařa war ittwařdi s marra aya, *xenni* ad ifekk deg usegg^was n usřiwřew, netta d tarwa nnes akides.

⁵⁵ Minzi ayt n Israil aqa aten d imsexxaren inu, inni ssuffyey zi temmurt n Miřra. Aqa Necc d SIDI, AREBBI nwem.”

Lbaraka d nnečřet

26¹ “War tteggem i yixef nwem l’ařnam, war ssbeddam řexyař ineqcen uřa d ijj n umayđu *iqeddsen* uca war ssrusam řexyař n wezru di temmurt nwem ħima ad as tađarem, minzi Necc d SIDI, AREBBI nwem!.

² Ad teħđam ussan n ssebt inu uca ad awem iqarr ijj n uweqqar yuğyen n Zzawect inu Iqeddsen, aqa Necc d SIDI!.

³ Mařa ad tuyurem di tweřsa inu uca ad t^eřřfem di řumurat inu uca ad zwaysent teggem, ⁴ *xenni* Necc ad awem wcey anzar di řweqt, uca tammurt ad dd-tawi řřabet nnes, uca ticejjura n yeyyar ad wcent řyiğet nsent. ⁵ Ad yiři usarwet ař ařqađ n uđiř uca ařqađ n uđiř ad yiři ař *řweqt n* uzarree uca ad teccem ař řa tejjwnem uca ad tzedyem di řaman di temmurt nwem. ⁶ Necc ad ggey řehna di temmurt. *Mařa* t^eřřsem, war ittiři wi *kenniw* i řa issigg^wden. Necc

26:1 Uf. 20:4; Aewd. 5:8; 16:22; Izhd. 97:7

26:2 Lawi 19:30

26:3 Aewd. 28

26:5 Lawi 25:19

ad mħiy imuddaren iceffanen zi temmurt uca ssif war dd-izekk^{wi} x temmurt nwem. ⁷Ggur ad tedfarem řeedyan nwem uca nitni ad wđan s ssif nwem zzat i tiřřawin nwem. ⁸Xemsa n yeryazen zzaywem ad đfaren mya uca mya zzaywem ad đfaren eecra-ařef uca řeedyan nwem ad wđan s řeqđee n ssif zzat i tiřřawin nwem. ⁹Minzi Necc ad řarqwem dd-dewřey uca ad awem dd-jjey řyiřet uca ad kenniw arniř uca ad ssmetney Řeahd inu akidwem. ¹⁰Am i ya teccem ead zi zzad nni txeznem, ad tekksem deyya zzad aqdim maħend ad tejjem amcan i jdid. ¹¹Necc ad ggeř Tazeddiřt inu di řwest nwem uca řeemar inu war zzaywem itteiffi ca. ¹²Ad uyureř jar awem, Necc ad iřiř d AREBBI nwem uca kenniw ad ayi tiřim d řgens inu. ¹³Necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni kenniw dd-issuffyen zi temmurt n Miřra ħima war ttiřim ead d isemyan nsen. Necc arziř imqeğaden n uzayřu nwem uca nedheř kenniw s wudem yuři.

¹⁴Maca mařa war d ayi tesřim niř war tteggim marra min zi kenniw umureř. ¹⁵uca mařa tessetħqarem tiweřřa inu uca řeemar nwem ad ieiřř zi lfarayid inu, ař ya tawđem war tteggem ead marra řumurat inu ař ya tarřem Řeahd inu, ¹⁶xenni Necc ad awem ggeř aya: ad xawem-dd ssehwiř arjef d bu-değis d tmessi n arwař nni i ya iteħħan tiřřawin uca ad ttwaeddben řeemar. Ad tzarřem zzariřet nwem bařeř, minzi řeedyan nwem ggur ad tt ccen. ¹⁷Ad ggeř udem inu đidd nwem uca ad texřarem zzat i wudem n řeedyan nwem uca inni kenniw icarrhen ad xawem řellřen uca kenniw ad tarewřem břa ma idřar i kenniw-dd ħed. ¹⁸U mařa awarni man aya ead war řari tesřim, Necc ad řares arniř seba n twařawin maħend ad kenniw webbexey x ddnub nwem. ¹⁹Necc ad arřey aeeffar n jjeħd nwem uca ad arrey ajenna nwem am wuzzař d temmurt nwem am nnħař. ²⁰Ad ittwařgg jjeħd nwem bařeř uca tammurt nwem war tteřtic řřabet nnes u ticejjura n temmurt war tticent řyiřet.

²¹Mařa temmeařam kidi uca war tteřtexsem ad ayi tesřim, xenni Necc ad xawem dd-ssehwiř ead seba n jjrayeħ anect n ddnub nwem. ²²Ad řarwem dd-ssekkey řewħuc maħend ad awem xedfen tarwa nwem, ad sshellken řebħayem nwem, uca ad ssneqřen leadad nwem u ibriden nwem ad dewřen d ddmani.

²³Mařa s mana aya kenniw war řari dd-ttesřim, maca teqqimem tteřtemeařam akidi, ²⁴xenni uřa d Necc ad kidwem mmeařiř uca ad xawem dd-ssehwiř ead seba n jjrayeħ x ddnub nwem. ²⁵Ad xawem ssekkey ijj n ssif nni i ya issekkaren antaqem n Řeahd inu ař ya tteřtwasmunem di tneddam nwem. Xenni Necc ad ssekkey řřaeyun di řwest nwem uca kenniw ad tteřtwasellmem deg ufus n řeedu

26:6 Ayub 11:18,19

26:8 'zzat i tiřřawin nwem' - s Teibranit 'zzat i wudmawen nwem'.

26:8 Yac. 23:10

26:11 Ĥiz. 37:26; 2 Kur. 6:16

26:14 Aewđ. 28:15; Iğid. 2:17; Mal. 2:2

26:17 Awřn. 28:1

26:24 2 řm. 22:27; Izhd. 18:27

nwem. ²⁶ Xmi i ya arzey řecweč n weyrum nwem, *xenni* ešcra n temyarín ad ssengg^went ayrum nwem di tefqunt d ict, uca awarni i ya weznent ayrum ad t i-dd-arrent uca kenniw ad t teccem, maca war t^ettjiwinem. ²⁷ Mařa *ead* s man aya war řari-dd t^ettesřim, *maca ad teqqimem* ad temeařam akidi, ²⁸ *xenni* Necc ad xawem scarey u ad kenniw arebbiy, wah seba n imuren Necc *ad kenniw arebbiy* di ssibbet n ddnub nwem. ²⁹ Ad teccem aysum n iřenjiren nwen uřa d aysum n třenjirin nwem ad t teccem. ³⁰ Ad areddğey řegcudi *mani t^ettwehhabem ddbayeh nwem*, ad ndarey ipilaren nwem n arebbi n tfuct, ad arrey řxecbat nwem x řxecbat n imeyđa *n l'ařnam nwem* uca řeemar inu ad kenniw ieiff. ³¹ Ad arrey tineddam nwem d řxarbet uca ad arrey tizawiyin iqeddsen nwem ad dehcent uca war ttexsey ad cmeý *ead* řefwařet ittfuřen nwem. ³² Wah Necc ad areddğey tammurt uca řeedyan nwem nni dayes izeddyen ad zzayes nxeřen.

³³ Ad kenniw zuzzarey jar řegnus uca ad ksey ssif awarni awem uca tammurt nwem ad tedweř d řexřa uca tineddam nwem ad iřint d řxarbet. ³⁴ Xenni tammurt ad xas arđan wussan n ssebt nnes, marra ussan n wareddeğ, *am* i ya tiřim di temmurt n řeedyan nwem. Xenni ad tareyyeh temmurt u ad tegg tcuni x wussan n ssebt nnes. ³⁵ Mařa ussan n wareddeğ ad řares yiři wareyyeh, minzi tammurt war tareyyih ca deg wussan n ssebt nwem řami tuya kenniw tzeddyem dinni.

³⁶ Ad ggeý tigg^wudi deg wuřawen n yinni zżaywem i ya iqqimen di temmura n řeedyan nsen, ař řřess n ict n tfarect i yiwi uřemmiđ ad xasen yazzeř u ad ten yarr ad arewřen am mammeç yarekkweř bnađem zi ssif. Nitni ggur ad wđan, waxxa war xasen ittizzeř řed. ³⁷ Ad nqarđen ijjen deg wenneyni am xmi zřin *řeqdee n* yijj n ssif, waxxa war xawem ittizzeř řed. Kenniw war tżemmareñ ad teqqimem tbeddem zżat i titřawin n řeedyan nwem, ³⁸ *maca* kenniw ad t^ettwahellkem jar řegnus uca tammurt n řeedyan nwem ad kenniw tecc.

³⁹ Inni zżaywem i ya iqqimen ad issřawen di temmura n řeedyan nwem di ssibbet n řmuęsiyyet nsen, uca uřa di ssibbet n řmuęsiyyet n řejdud nwem ad issřawen akidsen.

⁴⁰ *Maca* mařa neemen s řmuęsiyyet nsen d řmuęsiyyet n řejdud nsen zi ssibbet n řeydar nsen i zi d ayi yđaren uca eawed mmeařan akidi, ⁴¹ uca *xenni* uřa d Necc mmeařiy akidsen u iwyey ten řar temmurt n řeedyan nsen, mařend ad taý uř nsen war ixtinen ad yađar uca ad qebrēñ řexřař i řmuęsiyyet nsen, ⁴² u *xenni* Necc ad xarrşey di Řeahd inu ak-d Yaequb uca eawed di Řeahd inu ak-d Iřhaq uca ad xarrşey di Řeahd inu ak-d Ibrahim uca xenni ad xarrşey di temmurt.

26:26 'řecweč n weyrum' - letterlijk 'azeğad n weyrum'.

26:29 Aewd. 28:53; 2 lj. 6:28; Igjd. 4:10

26:30 2 Im. 34:7

26:34 Lawi 25:2

⁴³Tammurt ad t^ettwaj zzaysen uca ad xas arđan wussan n ssebt nnes umi ya teqqim d ict n řxarbet di ssibbet nsen uca nitni *ad řemden* ad qebřen leiqaq n řmuęšyyet nsen, wah minzi nđaren lfarayıđ inu u minzi řeemar nsen ieiřf zi tweřša inu.

⁴⁴Sennej i uya aqa d man aya: mařa aqa aten di temmurt n řeedyan nsen, Necc war ten neřtarey ca u war ten tteiffiy ař ten ya tehhiy u ad mhiy řeahd inu akidsen minzi Necc d SIDI, AREBBI nsen!. ⁴⁵*Maca* di ttwew nsen ad eeqřey di řeahd inu ak-d řejdud nni nedhey zi temmurt n Miřra zzat i tiřtawin n řegnus mařend ad iřiy d AREBBI i nitni, Necc d SIDI!”

⁴⁶Tina d tiweřša d lfarayıđ d izerfan nni igga SIDI jar as d jar ayt n Israil deg wedrar n Sina s ufus n Musa.

Lwuęd d ufekki zzaysen

27¹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²“Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen, aqa mařa řed ixš ad ikemmeř ijj n lwaed i AREBBI, ad iřin *xenni* řeemur i SIDI elařsab řqimet i tqeddared cek.

³Mařa řqimet i tqeddared cek řqedd n ijj n weryaz zi *ęicrin ař settin n iseggwusa*, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared xemsin n iciqlen n nnuqart elařsab aciql n Zzawect Iqeddsen. ⁴Mařa d ict n temyart, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared řřatin n iciqlen.

⁵Uca mařa d ijj n ubřiyy zi *xemsa ař ęicrin n iseggwusa*, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared i yijj n weryaz ęicrin n iciqlen u i yict n temyart eecra n iciqlen.

⁶Mařa d ijj n uřenjir *zeg yijj n uyur ař xemsa n iseggwusa*, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared i yijj n weryaz xemsa n uciql n nnuqart u i yict n temyart řřata n iciqlen n nnuqart.

⁷Mařa d ijj n mmis *n bnadem* zi *settin iseggwusa niy sennej*, *xenni*, mařa netta d aryaz, ad tiři řqimet i tqeddared xemmeřac n iciqlen u mařa d tamyart *ad tiři řqimet i tqeddared* eecra n iciqlen.

⁸Mařa tuya izřed ařřas u war izemmar *ad iwc* řqimet *i tqeddared* cek, *xenni* ad t ssbedden zzat i wudem n ukehhan uca *xenni* ad iqeddar ukehhan řqimet nnes. Ad t iqeddar ukehhan elařsab min izemmar ad issmun ufus n wenni iwcin awař, *ammu* i t ya iqeddar ukehhan.

⁹Mařa d řebhayem i zi ya ssqarrben tawhibt i SIDI, *xenni* marra min zzaysen ya iwc netta i SIDI, ad yiři iqeddes. ¹⁰War ittbeddiř u war ixeřef, *amuddar* icnan x wenni iqebřen niy *amuddar* iqebřen x wenni icnan. Mařa ibeddeř ead ict n řebhimet s ict n řebhimet nneyni, *xenni* ta d tenni i x tt ibeddeř ad iřint qeddsent.

¹¹Mařa teđa d ict n řebhimet texmej i zi war izemmar ad qeddmn tawhibt i

SIDI, *xenni* ad yarr řebhimet nni ad tbedd zzat i wudem n ukehhan. ¹² Akehhan ad iqeddar řqimet nnes jar min icnan d min war iħřin. Uca am mammec i tt ya tqeddared cek, am ukehhan, ammu i řa tiři.

¹³ Mařa netta ixs ead ad tt ifdi, ad xas yarni ict n tesřart n texmusect n řqimet i tqeddared cek.

¹⁴ Mařa ca n yijjen issqeddes **taddart** nnes mařend ad tiři tqeddes i SIDI, *xenni* ad iqeddar ukehhan řqimet nnes jar min icnan d min iqebħen. Am mammec iqeddar ukehhan řqimet nnes, *ammu i řa tiři*. ¹⁵ Mařa wenni tt issqeddsen, ixs ad ifdi taddart nnes, *xenni* netta ad xas yarni ict n tesřart n texmusect n řqimet ittwaggen s nnuqart uca ad tiři nnes *eawed*.

¹⁶ Mařa ca n yijjen issqeddes i SIDI *ca n tesřart* n **yeyyar** nni řares iřan, *xenni* ad tqeddared řqimet nnes elašsab zzarięet nnes. Zzarięet n ijj n uħumir n imendi *ad as ggen* xemsin n iciqlen. ¹⁷ Mařa tuřa issqeddes iyyar nnes zeg usegg^was n usřiwřew, *xenni* ad tedweř *řqimet n yeyyar* tbedd elašsab řqimet i tqeddared.

¹⁸ Mařa tuřa issqeddes iyyar nnes awarni i usegg^was n usřiwřew, *xenni* akehhan ad as iħseb *řqimet s* nnuqart n isegg^wusa iqqimen ař asegg^was n usřiwřew *i dd ya yasen* u ad tt tessneqřed zi řqimet *tmun* i tuřa tqeddared cek. ¹⁹ Mařa wenni issqeddsen iyyar, ixs ad t ifdi nican, *xenni* ad yarni ict n tesřart n texmusect di nnuqart x řqimet i tqeddared cek uca *xenni* ad as yiři *eawed*.

²⁰ Mařa war ixs ad ifdi iyyar *nni* niř mařa izzenz iyyar i yijj n weryaz nneyni, *xenni* war izemmar ad ittwafdi ead *yeyyar*. ²¹ Awarni řami dd-iffey deg usegg^was n usřiwřew, ad yiři iyyar iqeddes i SIDI amecnaw ijj n yeyyar ittwaharremen qae. Ad yiři d ařa n ukehhan.

²² Mařa ca n yijjen issqeddes i SIDI ijj n yeyyar wenni isřa, *maca* war iři yeyyar n wagřa nnes, ²³ *xenni* ggur ukehhan ad as iħseb ttaman n řqimet i tqeddared cek ař asegg^was n usřiwřew uca netta ad ixęeř řqimet i tqeddared deg wass d ijj *am* ict n tmesřact tqeddes i SIDI. ²⁴ Deg usegg^was n usřiwřew ad dd-ięqeb yeyyar eawed i wenni x t isřa, i wenni tuřa řar teřa temmurt d ařa. ²⁵ Aqeddar ad yiři elašsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Ad yiři uciql eicrin n ijirat.

²⁶ Maca **amenzu**, wenni ifarzen i SIDI **zi řebhayem** am umenzu, war t issqeddes ca uřa d ijjen, niř d afunas *i iřa* niř d ijjen zeg wuři, aqa-t i SIDI. ²⁷ *Maca* mařa tuřa-t zi řebhimet ixemjen, izemmar ad tt ifdi elašsab řqimet i tqeddared cek uca ad xas yarni ict n tesřart n texmusect. Mařa war t^ettwafedda, *xenni* ad temmenz elašsab řqedd i tqeddared cek.

27:13 'ifdi' - xzar Izhd. 78:35.

27:16 'aħumiř' - 'aħumir' d ijj n 'kur' (Ĥaz. 45:11,14). Ijj n uħumir niř ijj n kur, aqa 222 litr.

27:25 Uf. 30:13; Řxř. 3:47; Ĥiz. 45:12

27:26 Uf. 13:2; 22:29; 34:19; Řxř. 3:13; 8:17

²⁸ *Maca* uŕa d ict n řħajjet nni ittwaħarrmen zeg ijj n weryaz i SIDI zi marra min ħares iġan n iwdan d řebħayem d iyyaren, war tæddeř ad temmenz niy ad tættwafdi. **Marra min ittwaħarrmen, ad yiři d amqeddas qaε i SIDI.**

²⁹ Marra min ittwaħarrmen qaε, min ittwaħarrmen zeg iwdan, war iæddeř ad ittawafdi, *maca* ittxeřřa ad ittwaney nican.

³⁰ **Marra tiecuray n temmurt**, zi zzariεet n temmurt u zi řyiġet n tcejjura, *ad iřin* i SIDI, aqa aten qeddsen i SIDI. ³¹ Mařa ca n yijjen ixs ad ifdi ca zi řæcur nnes, *xenni* ggur ad xas yarni ict n tesyart di xemsa. ³² X marra tiecuray zeg ifunasen d tfunasin d wuġi, zi marra min ikkin sadu uzeġađ *n umeksaw*, ad yiři *umuddar* wiss εecra iqeddes i SIDI. ³³ War ggur ad yarzu mammec tecna niy mammec war teħři *i teġa*, uřa war t ittbeddiř ca, *maca* mařa ibeddeř i-t, *xenni amuddar* nni d wenni zi t i ħa ibeddeř ad iřin qeddsen. War iæddeř ad ittawafdi.”

³⁴ Aqa tina d tiweřřa nni i zi iweřřa SIDI i Musa u i ayt n Israil deg wedrař n Sina.

20 mars 2020

Di Řexřa

Leadad n řeeskar n Israil

1¹ Issiweř SIDI ak-d Musa di řexřa n Sina, deg Uqıđun n Umsagar, deg *wass* amežwaru n uyur wiss tnayen, deg usegg^was wiss tnayen awarni řami ddffyen zi temmurt n Miřra, uca inna:

²“Ksi řqedd n marra tamesmunt n ayt n Israil, ełařsab řağat nsen u ełařsab taddart n ibabaten nsen, uca ĥseb *xenni* ismawen nsen azeğif azeğif, n kuř ar yaz...³ Ittxeřša cek d Harun ad tħessbem kuř ijj zi eicrin n isegg^wusa sennej, marra *inni iğan* di Israil *inni* i ya iffyen ak-d řeeskar, *ttwasettfen* ełařsab *tarbiein* n řeeskar nsen. ⁴Ad awem iwc afus ijj n weryaz zi *kuř* taqbič, aryaz i iğan d azeğif n taddart n babas. ⁵Aqa d ina d ismawen n yeryazen nni d awem i ya iwcen afus:

I Rubin, Iliřur mmis n Cadayur.

⁶I Cimeun, Calumiyil, mmis n řuriycadday.

⁷I Yahuda, Naħcun, mmis n Ęamminadab.

⁸I Issakar, Natanayil, mmis n řuřar.

⁹I Zabulun, Iliyab, mmis n Ĥilun.

¹⁰I ayt n Yusuf: i Ifrayim, Ilicamae, mmis n Ammihud, u i Manassa, Jamliyl, mmis n Fadařur.

¹¹I Binyamin, Abidan mmis n Jideuni.

¹²I Dan, Axieazar, mmis n Ęammicadday.

¹³I Acir, Fajeiyil, mmis n Ęukran.

¹⁴I Jad, Iliyasaf, mmis n Daeyuil.

¹⁵I Naftali, Axirae, mmis n Ęinan.”

¹⁶Ina tuřa d inni ittwařayan zi tmesmunt, *tuřa aten* d imeqqranen x tqebbař n ibabaten nsen, d izeğifen x řuřuf n Israil.

¹⁷Ksin Musa d Harun iryazen nni tuřa ittwarecmen s ismawen nsen ¹⁸uca ssmunen tamesmunt marra deg wass amežwaru n uyur wiss tnayen uca nitni xebbaren axřaq nsen ełařsab řağat nsen u ełařsab taddart n ibabaten nsen, am ttwazemmemen ismawen n yinni řar iğa eicrin n isegg^wusa sennej, azeğif azeğif.

¹⁹Am mammec d as yumur SIDI i Musa, aqa iħseb i-ten di řexřa n Sina.

²⁰ **Ayt n Rubin,** amenzu n Israil: *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řařat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, elahřab ismawen *nsen* azeřif azeřif, kuř aryaz zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ²¹ *ammu i* tuřa inni ittwařesben i teqbič n Rubin di setta u-arebein-ařef u-xemsa mya.

²² **Ayt n Cimeun:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řařat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, inni zzayes ittwařesben ak-d leadad n ismawen *nsen*, azeřif azeřif, kuř aryaz zi eicrin isegg^wusa sennej, inni dd-iffyen řar řeeskar, ²³ *ammu i* tuřa inni ittwařesben i teqbič n Cimeun di tesa u-xemsin-ařef u-teřt-mya.

²⁴ **Ayt n Jad:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řařat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ²⁵ *ammu i* tuřa inni ittwařesben i teqbič n Jad di xemsa u-rebein-ařef u-setta-mya u-xemsin.

²⁶ **Ayt n Yahuda:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řařat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ²⁷ *ammu i* tuřa inni ittwařesben i teqbič n Yahuda di arebea u-sebein-ařef u-setta-mya.

²⁸ **Ayt n Issakar:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řařat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa senn, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ²⁹ *ammu i* tuřa inni ittwařesben i teqbič n Issakar di arebea u-xemsin-ařef u-arebea-mya.

³⁰ **Ayt n Zabulun:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řařat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ³¹ *ammu i* tuřa inni ittwařesben i teqbič n Zabulun di sebea u-xemsin-ařef u-arebea-mya.

³² **Ayt n Yusuf:**

Ayt n Ifrayim: *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řařat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ³³ *ammu i* tuřa inni ittwařesben i teqbič n Ifrayim di arebein-ařef u-xemsa-mya.

³⁴ **Ayt n Manassa:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řařat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ³⁵ *ammu i* tuřa inni ittwařesben i teqbič n Manassa di tnayen u-třatin-ařef u-mitayen.

³⁶ **Ayt n Binyamin:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řařat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ³⁷ *ammu i* tuřa inni ittwařesben i teqbič n Binyamin di xemsa u-třatin-ařef u-arebea-mya.

³⁸ **Ayt n Dan:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řaęat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ³⁹ *ammu i* tuya inni ittwahřesben i teqbič n Dan di tnayen u-settin-ařef u-sebea-mya.

⁴⁰ **Ayt n Acir:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řaęat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ⁴¹ *ammu i* tuya inni ittwahřesben i teqbič n Acir di wařit u-rebein-ařef u-xemsa-mya.

⁴² **Ayt n Naftali:** *ttwasettfen nitni zi jjihet n* wexřaq nsen elahřab řaęat nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř ijjen wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ⁴³ *ammu i* tuya inni ittwahřesben i teqbič n Naftali di třata u-xemsin-ařef u-arebea-mya.

⁴⁴ Ina d inni ittwahřesben u nitni ttwařesben s *ufus* n Musa d Harun d imyaren n Israil, aqa aten di teneac n yeryazen, ijj n weryaz i kuř taddart n babas.

⁴⁵ **Marra inni ittwahřesben zeg ayt n Israil,** elahřab taddart n ibabaten nsen, marra inni řar ięa eicrin n isegg^wusa sennej, kuř ijj wenni dd-itteffyen ak-d řeeskar, ⁴⁶ marra inni ittwahřesben aqa aten di setta-mya u-řeřt-ařaf u-xemsa-mya u-xemsin.

⁴⁷ **Ilawiyyen** war carcen ca jar asen di řehřab di ttwee n teqbič n ibabaten nsen,

⁴⁸ minzi SIDI tuya issiweř ak-d Musa, inna: ⁴⁹ “Myř taqbič n Lawi war tt tteřseb ca u war tt zemmi ca *azeęif* azeęif jar ayt n Israil. ⁵⁰ Egg Ilawiyyen x Tzeddiyt n Cchadet u x marra řeqcue nnes u x marra min d as dd-yusin. Nitni ad arbun Tazeddiyt ak-d řeqcue nnes marra uca ad dayes sexxaren. Ittxeřsa ad wten iqiđan nsen min dd-innđen i Tzeddiyt. ⁵¹ Mařa ggur ad tettewfasi Tzeddiyt, ad tt hedmen Ilawiyyen uca mařa ittxeřsa ad tettwagg Tzeddiyt di ca n wemcan, *xenni* ad tt sbedden Ilawiyyen. Mařa ad dd-iqarreb ca n ubarrani, xenni netta ad ittwaney. ⁵² Ayt n Israil ad wten iqiđan nsen, kuř ijj řar řmargeř n řeeskar nnes u kuř ijj řar teeęant nnes elahřab *tarbiein n* řeeskar nsen. ⁵³ Ilawiyyen ad wten iqiđan nsen řar kuř jjihet n Tzeddiyt n Cchadet, řima war ittiři uduqgez *n weyđab* x tmesmunt n ayt n Israil. Ittxeřsa i Ilawiyyen ad řđan x Tzeddiyt n Cchadet.”

⁵⁴ Uca ggin ayt n Israil s marra min yumur SIDI i Musa, *wah*, ammu *i-t* ggin.

Asettef n tqebbař

¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

² “Ayt n Israil ad wten iqiđan nsen kuř ijj řar teeęant nnes, řar teeęimin n taddart n ibabaten nsen. Ad wten iqiđan nsen cwayt řar řagg^waj řar marra iyezdisen n Uqiđun n Umsagar.

³Inni iġan sadu n teeġant n řmargeġ n řeeskar n **Yahuda** ad wten iqiđan nsen ełahsab *tarbiein n* řeeskar nsen **řar ccarq**, řar manis dd-tneqqar tfuct, uca Nařcun, mmis n řamminadab, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Yahuda. ⁴Inni ittwařesben i řeeskar nnes, aqa aten di arebea u-sebein-ařef u-setta-mya.

⁵Zzates ad tewwet **teqbič n Issakar** iqiđan nnes. Natanayil, mmis n řuřar, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Issakar. ⁶Inni ittwařesben i řeeskar nnes, aqa aten di arebea u-xemsin-ařef u-arebea-mya.

⁷**Xenni taqbič n Zabulun**. Iliyab, mmis n Hilun, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Zabulun. ⁸Inni ittwařesben i řeeskar nnes, aqa aten di sebea u-xemsin-ařef u-arebea-mya.

⁹Inni ittwařesben i řmargeġ n řeeskar n Yahuda aqa aten marra jmię di mya u-setta u-tmanin-ařef u-arebea-mya *n yeryazen*, *ttwasettfen* ełahsab *tarbiein n* řeeskar nsen. Ad fesyen iqiđan nsen amezwaru.

¹⁰**řar ljanub** ad tiři teeġant n řmargeġ n řeeskar n **Rubin**. *Ad iřin ttwasettfen* ełahsab *tarbiein n* řeeskar nsen. Iliřur, mmis n Cadayyur, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Rubin ... ¹¹Inni ittwařesben i řeeskar nnes, aqa aten di setta u-rebein-ařef u-xemsa-mya.

¹²Zzates ad tewwet **teqbič n Cimeun** iqiđan nnes. Calumiyil, mmis n řuriycadday, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Cimeun. ¹³Inni ittwařesben i řeeskar nnes, aqa aten di tesęa u-xemsin-ařef u-teřt-mya.

¹⁴**Xenni taqbič n Jad**. Ilyasaf, mmis n Raęuyil, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Jad.

¹⁵Inni ittwařesben i řeeskar nnes, aqa aten di xemsa u-rebein-ařef u-setta-mya u-xemsin.

¹⁶Inni ittwařesben i řmargeġ n řeeskar n Rubin, aqa aten marra mya u-wařit u-xemsin-ařef u-arebea-mya u-xemsin *n yeryazen*, *ttwasettfen* ełahsab *tarbiein n* řeeskar nsen. Ad fesyen iqiđan nsen wiss tnayen.

¹⁷**Xenni** ad ittwařsi Uqiđun n **Umsagar**, řmargeġ n Iławiiyyen, di řwest n **marra řeeskar**. Am mammec i řa wten iqiđan nsen, ammu ittxeřsa ad mmutřiyen *ęawed*, kuř ijj deg wemcan nnes, ełahsab tieęęanin nsen.

¹⁸**řar řyarb** ad tiři teeġant n řmargeġ n řeeskar n **Iřayim**. *Ad iřin ttwasettfen* ełahsab *tarbiein n* řeeskar nsen. Ilicamaę, mmis n řammihud, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Iřayim. ¹⁹Inni ittwařesben i řeeskar nnes, aqa aten di arebein-ařef u-xemsa-mya.

²⁰Zzates *ad tiři* taqbič n **Manassa**. Jamliyił, mmis n Fadařřur *ad yiři* d amgewwed n ayt n Manassa. ²¹Inni ittwařesben i řeeskar nnes, aqa aten di tnayen u-třatin-ařef u-mitayn.

2:10 'řar uzeřmad' - niy 'řar ljanub'.

²² *Xenni* taqbič n **Binyamin**. Abidan, mmis n Jideuni, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Binyamin. ²³ Inni ittwaḥesben i řeeskar nnes, aqa aten di xemsa u-řřatin-ařef u-arebea-mya.

²⁴ Inni ittwaḥesben i řmargeḥ n řeeskar n Ifrayim, aqa aten di mya u-tmenya-ařef u-mya *n yeryazen*, *ttwasettfen* ełaḥsab *tarbiein n* řeeskar nsen. Ad fesyen iqiđan nsen wiss třřata.

²⁵ **Yar ccmal** ad tiři třeđant n řmargeḥ n řeeskar n **Dan**. *Ad iřin ttwasettfen* ełaḥsab *tarbiein n* řeeskar nsen. Axiazar, mmis n Eammicadday, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Dan. ²⁶ Inni ittwaḥesben i řeeskar nnes, aqa aten di tnayen u-settin-ařef u-sebea-mya.

²⁷ Zzates ad tewta teqbič n **Acir** iqiđan nnes. Fajciyil, mmis n Eukran, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Acir. ²⁸ Inni ittwaḥesben i řeeskar nnes, aqa aten di waḥit u-rebein-ařef u-xemsa-mya.

²⁹ *Xenni* taqbič n **Naftali**. Axirae, mmis n Einan, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Naftali. ³⁰ Inni ittwaḥesben i řeeskar nnes, aqa aten di třřata u-xemsin-ařef u-arebea-mya.

³¹ Inni ittwaḥesben i řmargeḥ n řeeskar n Dan, aqa aten di mya u-sebea u-xemsin-ařef u-setta-mya *n yeryazen*. Nitni ad fesyen iqiđan nsen d aneggaru, ełaḥsab tieeđanin nsen.

³² **Ina d inni ittwaḥesben n ayt n Israil**, ełaḥsab taddart n ibabaten nsen. Marra inni ittwaḥesben di řemrageḥ n řeeskar, ełaḥsab *tarbiein n* řeeskar nsen, *aqa aten* setta-mya u-teřř-ařaf u-xemsa-mya u-xemsin *n yeryazen*..

³³ **Ilwiyen** jar ayt n Israil war ttwaḥesben ca, *nican* am mammec i d as yumur SIDI i Musa..

³⁴ Uca ggin ayt n Israil am mammec marra min d as yumur SIDI i Musa: amecnaw mammec wtin iqiđan nsen s usettef řar třeđanin nsen, ammu i řa fesyen iqiđan nsen *eawed*, *ttwasettfen* ełaḥsab řađat nsen, ełaḥsab taddart n ibabaten nsen.

Ayt n Harun

3¹ **Ina d inni i dd-ittwaxeřřen zi Harun d Musa** deg wussan nni issiweř SIDI ak-d Musa x wedrar n Sina. ² Aqa d ina d ismawen n ayt n Harun: Nadab d amenzu, *xenni* Abihu, Alieazar d Itamar..³ Aqa d ina d ismawen n ayt n Harun, ikehhanen inni ittwađehnen u inni ittwařeqqmen am ikehhanen. ⁴ *Maca*

^{2:32} Uf. 38:26; Řxř. 1:46

^{2:33} Řxř. 1:48, 49

^{3:2} Uf. 6:23

DI ŘEXŘA

Nadab d Abihu mmuten zzat i wudem n SIDI, umi qeddmen timessi tařyibt zzat i wudem n SIDI di řexřa n Sina. War tuřy ġarsen arraw. *Suya* tuřa Alięazar d Itamar sexxaren *am* ukehhan zzat i wudem n babatsen Harun..

Tasexxart n ayt n Lawi

⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁶ “Sqarreb-dd taqbič n Lawi uca egg i-ten zzat i wudem n ukehhan Harun, ħima ad xas sexxaren..⁷ Ejj i-ten ad řhan tasexxart nnes d tsexxart n marra tamesmunt zzat i Uqıđun n Umsagar, maĥend ad kemmřen řxedmet n Tzeddiyt.⁸ Ad ĥđan x marra řeqcuę n Uqıđun n Umsagar uca ad tťfen aĥeťtu n ayt n Israil maĥend ad sexxaren di tsexxart n Tzeddiyt.⁹ Cek ad tewced Ilawiyyen i Harun u i warrawen nnes. Aqa d yina i d as immewcen i netta waha zeg ayt n Israil.¹⁰ Ad třeqqmed Harun d iĥenjiren nnes maĥend ad ĥđan x tukehant. Abarrani wenni i dd řa iqarrben ad ittwaney.”

¹¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹² “Xzar, Necc księ Ilawiyyen zi řwest n ayt n Israil deg wemcan n imenza, marra inni yarezmen řemřawet *d amezwaru* jar ayt n Israil. Ilawiyyen ad iřin inu,¹³ minzi kuř amenzu aqa inu. Deg wass min di wtię marra imenza di temmurt n Miřra, aqa ssqeddsey i Yixef inu marra imenza di Israil, zi bnađem ař řmař. Nitni ad iřin inu, Necc d SIDI!”

Řqedd n Ilawiyyen

¹⁴ Issiweř SIDI ak-d Musa di řexřa n Sina, inna:

¹⁵ “Ĥseb ayt n Lawi, ełařsab taddart n ibabaten nsen, ełařsab řaęat nsen. Marra iwetman nni ięan d *ijj n* uyur sennej, ad ten teĥseb.”¹⁶ Uca Musa iĥseb i-ten x řumur n SIDI, am mammec *d as* ittwaweřša.

¹⁷ *Tuya* ina d ayt n Lawi ak-d ismawen nsen: Jarcun, d Qahat d Marari..

¹⁸ *Tuya* ina d ismawen n ayt n Jarcun, ełařsab řaęat nsen: Libni d Cimęi.

¹⁹ Ayt n Qahat, ełařsab řaęat nsen: ęamram d Yiřhar d Ĥabrun d ęuzziyil.

²⁰ Ayt n Marari, ełařsab řaęat nsen: Maĥli d Muci. *Tuya* ina d řaęat n Ilawiyyen *ttwasettfen* ełařsab řaęat nsen.

²¹ **Yar** Jarcun *tuya teęa* řaę n Ilibniyyen d řaę n Icimeyyen. *Tuya* tina d řaęat n Ijarcuniyyen. ²² *Tuya* řqedd n marra inni ittwaweřben n marra iwetman zeg *ijj n* uyur sennej: *tuya řqedd n* yenni zžaysen ittwaweřben sebea-ařaf u-xemsa-

3:4 Lawi 10:1-7; Řxř. 26:61; 1 Im. 24:2

3:6 Řxř. 16:9; 18:2

3:12 Uf. 13:2

3:13 Uf. 13:2; 22:29; 34:19; Lawi 27:26; Řxř. 8:16; Lk. 2:22

3:17 Uf. 6:16, 17, 18; Řxř. 26:57; 1 Im. 5:27; 23:6

mya. ²³ Wtint řaġat n Ijarcuniyyen iqiđan nsen ęar đeffar n Tzeddiyt, **ęar řęarb**. ²⁴ *Tuya* Ilyasaf, mmis n Layil, d ameqqran n taddart n babatsen *n řaġat* n Ijarcuniyyen. ²⁵ Zi jjihet n Uqiđun n Umsagar ħđan ayt n Jarcun x Tzeddiyt, x Uqiđun ak-d tseqqafin nnes, x warwaq ęar wadaf n Uqiđun n Umsagar, ²⁶ x řizarat n řemraġ d warwaq ęar wadaf n řemraġ i zi t'ettwanned Tzeddiyt d uealęar, u x ifiřan nnes, uřa x marra *min i dd-ittasen ak-d* tsexxart nni.

²⁷ **Zi Qahat** *tuya iqqars-dd* řaġ n Ieamramiyyen d řaġ n Iřhariyyen d řaġ n Iġibruniyyen d řaġ n Ieaziylilyyyen *Tuya* tina d řaġat n Iqahatiyyen. ²⁸ *Tuya* řqedd n marra iwetman zeg *ijj n* uyur sennej temn-ařaf u-setta-mya. Nitni ħđan x Zzawect Iqeddsen. ²⁹ Wtint řaġat n ayt n Qahat iqiđan nsen ęar uyezdis n Tzeddiyt, **ęar Ijanub**. ³⁰ Iliřafan, mmis n Euzziyil, *tuya* d ameqqran n taddart n babatsen n řaġat n Iquhatiyyen. ³¹ Ad ħđan x Ttabut d tzewđa d řqendiř d iealęaren uca x řeqcue n Zzawect Iqeddsen i ęa ssexdmen u x uřeġġaf, *wah ad ħđan* x marra *min i dd-ittasen ak-d* tsexxart nni.

³² *Tuya* Alieazar, mmis n ukehhan Harun, d ameqqran qaę x *marra* imeqqranen n Lawi. Netta ięęef acbar x yenni *tuya* iġeęęan x Zzawect Iqeddsen.

³³ **Zi Marari** *tuya iqars* řaġ n Imaġliyyen d řaġ n Imuciyyen. *Tuya* tina d řaġat n Marari. ³⁴ *Tuya* řqedd n yinni zzaysen ittwaġesben, n marra iwetman zeg *ijj n* uyur sennej, setta-ařaf u-mitayn. ³⁵ *Tuya* Suriyil, mmis n Abixayil, d ameqqran n taddart n babatsen n řaġat n Marari. Nitni wtin iqiđan nsen ęar uyezdis n Tzeddiyt, **ęar ccamal**. ³⁶ Ayt n Marari ad tġfen acbar maġend ad wcen taynit i marra tifeřwin n Tzeddiyt, i tġenya n uearred, i ipilaren nnes, i tyarsawin nnes u i marra řeqcue nnes, *wah* i marra *min dd-ittasen ak-d* tsexxart nni, ³⁷ uřa i ipilaren nni dd-innden i řemraġ ak-d tyarsawin nsen d řewtad nsen d ifiřan nsen.

³⁸ **Musa d Harun ak-d iġenjiren nnes** wtin iqiđan nsen zzat i wudem n Tzeddiyt, zzat i wudem n Uqiđun n Umsagar, **ęar ccarq** manis dd-tneqqar tfuct, uca nitni ħđan x Zzawect Iqeddsen di tġweę n ayt n Israil. Abarrani wenni dd-iqarrben, *tuya* ittxeřša ad ittwaney.

³⁹ **Marra inni ittwaġesben n Ilawiyyen**, inni iġseb Musa ak-d Harun eľařsab řumur n SIDI, eľařsab řaġat nsen, marra iwetman zeg *ijj n* uyur sennej, aqa aten di tnayen u-eicrin-ařef.

⁴⁰ Inna SIDI i Musa: "Ĥseb marra imenza n iwetman n ayt n Israil, zeg *ijj n* uyur sennej, uca ksi řqedd n ismawen nsen. ⁴¹ Ad teksid Ilawiyyen i Necc deg wemcan n marra imenza jar ayt n Israil uřa d řebġayem n Ilawiyyen deg

wemcan n marra imenza jar řebhayem n ayt n Israil, Necc d SIDI!”⁴² Uca Musa iħseb marra imenza jar ayt n Israil am mammec i d as yumur SIDI.⁴³ Řqedd n ismawen n marra imenza iwetman n *ijj n* uyur sennej, n yinni zzaysen ittwaħseb, aqa aten di tnayen u-eicrin-ařef u-mitayn u-třata u-sebein.

⁴⁴ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁴⁵ “Ksi Ilawiyyen deg wemcan n marra imenza jar ayt n Israil uřa d řebhayem n Ilawiyyen deg wemcan n řebhayem nsen, minzi Ilawiyyen ad iřin inu. Aqa Necc d SIDI.⁴⁶ Zi jjihet n mitayen u-třata u-sebein, inni ittxeřsa ad ttwafdin, mařar nitni qqimen sennej i Ilawiyyen n imenza n ayt n Israil,⁴⁷ ittxeřsa ad teksid xemsa n iciqlen i *kuř ij n* uzeřif, anect n uciql n Zzawect Iqeddsen ad t teksid. Eicrin n ijirat aqa d *ijj n* uciql.”⁴⁸ Ad tewced nnuqart nni i Harun u i iħenjiren nnes, aqa-tt i ttaman n weřřaħ n yinni iqqimen *sennej i řqedd n Ilawiyyen.*”

⁴⁹ *Xenni* iksi Musa nnuqart n weřřaħ n yinni iqqimen sennej n yinni ittwařdin s Ilawiyyen.⁵⁰ Uca itřef nnuqart *nni* zeg imenza n ayt n Israil: ařef u-teřt-mya u-xemsa u-settin n iciqlen, eļařsab aciql n Zzawect Iqeddsen.⁵¹ U Musa iwca nnuqart n yinni ittwařdin i Harun u i iħenjiren nnes, eļařsab *awař n* uqemmmum n SIDI, am mammec i d as yumur SIDI i Musa.

Tasexxart n Iqahatiyyen

¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

4² “**Ĥseb ayt n Qahat** azeřif *azeřif* jar ayt n Lawi, eļařsab řařat nsen u eļařsab taddart n ibabaten nsen,³ zi třatin n iseggwusa sennej ař xemsin n iseggwusa, marra wenni i řa yadfen řar řeeskar maħend ad yegg řxedmet deg Uqiđun n Umsagar.

⁴ D ta i *ya tiři* d **tasexxart n ayt n Qahat** deg Uqiđun n Umsagar, *aqa-tt d takessit s wemnus i* Weqdas n Uqeddas.⁵ Xmi dd řa fessyen řmargeħ ad dd-yas Harun d iħenjiren nnes uca ad kksen ařeħħaf i iřan i dduri uca ad zzayes ssduřen Ttabut n Cchadet.

⁶ Ittxeřsa ad xas ggen *ijj n* dduri n iřmawen n ddenfiřat uca ad xas bezzeen *ijj n* dduri marra d adeħmi uca ad as ggen iումad nnes *i tarebbut*.⁷ Ad bezzeen ict n tjartiřt tadeħmit x tzewđa i weyrum n wescan uca ad xas ggen tթbař, tiyenjayin d řkisan d iřarrafen s inni i řa kebben. Uca ittxeřsa ad xas yiři weyrum řebda.⁸ *Awarni i uya* ad xas bezzeen *ijj n* dduri azeggway iħedqen uca ad tt dřen *ewawed* s *ijj n* dduri n iřmawen n ddenfiřat uca ad as ggen iումad nnes *i tarebbut*.⁹ *Xenni* ad ksin ict n tjartiřt tadeħmanit uca ad dřen řqendiř i tfawt uřa d řefnarat nnes d tjeqqaqdin *n teftič* nnes d tmejmarin nnes d marra

3:47 Uf. 30:31; Lawi 27:25; Řxř. 18:16; Ĥiz. 45:12

4:7 Uf. 25:30

řeqcœ i yares i zzept i issxeddmen i řqendiř.¹⁰ Ad ggen řqendiř-a d marra řeqcœ nnes deg ijj n dduri n iřmawen n ddenfiřat uca ad t ssarsen x řuř n tkessit.

¹¹ Ad bezzeen ijj n dduri adeřmani x uealřar *n řebxur* uca ad t dřen *œawed* s yijj n dduri n iřmawen n ddenfiřat uca ad as ggen iœumad nnes *i tarebbut*.¹² Uca ad ksin marra řeqcœ i tsexxart i ssexdeddmen di Zzawect Iqeddsen uca ad ten ggen deg ijj n dduri adeřmani uca ad t dřen s yijj n dduri n iřmawen n ddenfiřat, *xenni* ad ssarsen aya x řuř n tkessit.¹³ Ad kksen min iqqimen zi tdunt n uealřar uca ad xas bezzeen ict n tjartiřt tarjuwanit.¹⁴ Ad xas ssarsen marra řeqcœ i ssexdeddmen i tsexxart: timejmarin, furcayat, iyenjayen, řřawyat i urucci d marra dduzan n uealřar. Tiwwa nnes ad bezzeen ijj n dduri n iřmawen n ddenfiřat uca ad as ggen iœumad nnes *i tarebbut*.

¹⁵ Xmi i řa ikemmeř Harun d iřenjiren nnes dduři n Zzawect Iqeddsen d marra řeqcœ n Zzawect Iqeddsen xmi i řa fesyen iqidan n řmargeř n řœskar, *xenni* ad dd-asen iřenjiren n Quhat řima ad arbun *marra*, maca ittxeřša war třřidin min iřan iqeddsen ařami i řa mten. Man aya d min ittxeřša ad arbun iřenjiren n Qahat di tmesřact n Uqidan n Umsagar.

¹⁶ Alieazar, mmis n ukehhan Harun, ad iřřef acbar x zzept n tfawt d řebxur ittřuřen d tewhibt *n řřiřet* n kuř ass d zzept i wedhan, *wah*, ad iřřef acbar x Tzeddiřt marra u x marra min dayes, x Zzawect Iqeddsen u x řeqcœ nnes.”

¹⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

¹⁸ “Yarwem ad tqeđœem taqbič n řařat n Iqahatiyyen zi řwest n Ilawiyyen.

¹⁹ Ggem kisen ammu řima ad ddaren, war ttmettin mařa qarrben-dd řar Weqdas n Uqeddas: ittxeřša as i Harun d iřenjiren nnes ad dd-adfen uca ad ggen kuř aryaz di řxedmet nnes u di ddqeř i řa yarbun s uřřiř.²⁰ War řarsen bu řřeq ad adfen mařend ad řaren di Zzawect Iqeddsen, uřa i yict n wermac n wabřiwen, *mayar xenni* ad mnten.”

Tasexxart n Iřarcuniyyen

²¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²² “**Řseb ayt n Jarcun** azeřif *azeřif*, eľařsab taddart n ibabaten nsen u eľařsab řařat nsen.²³ Ad ten řesbed zi třatin n isegg^wusa sennej ař xemsin n isegg^wusa, kuř ijj wenni i řa yadfen řar řœskar řima ad yegg tasexxart deg Uqidan n Umsagar.

²⁴ D ta i řa tiři d **tasexxart n řařat n Jarcun** di tmesřact n tsexxart d tarebbut.²⁵ Ad arbun tijartiřin n Tzeddiřt d Uqidan n Umsagar ak-d tseqqaft nnes d tseqqaft nnes n iřmawen n ddenfiřat nni i řa yiřin tiwwa nnes d warwař n wadaf n Uqidan n Umsagar,²⁶ d řizarat n řemrař d arwař i tewwart n wadaf řar řemrař i dd-innden i Tzeddiřt d uealřar d *marra* ifiřan nsen d marra řeqcœ *i dd-ittasen ak-d* tsexxart nsen u marra min d as řennœen, uca *ammu i* řa sexxaren nitni.

4:9 Uf. 25:31,38

4:16 Uf. 29:40; 30:23,24,34,35

²⁷ Marra řxedmet n ayt n Jarcun di tmesřact n marra tarebbut d marra tasexxart nsen ad tiři elahřsab řumur n Harun d iřenjiren nnes. Ittxeřřa awem ad ten tessecnem s heřtu marra min ittxeřřa ad arbun. ²⁸ Ta *i ya tiři* d tasexxart n řaęat n ayt n Jarcun deg Uqiđun n Umsagar. Nitni ad ksin amnus *i uya* sadu ufus n Itamar, mmis n Harun, akehhan.

Tasexxart n Ayt n Marari

²⁹ Ad řesbed **ayt n Marari** elahřsab řaęat nsen u elahřsab taddart n ibabaten nsen. ³⁰ Ad ten řesbed zi řřatin n isegg^wusa sennej ař xemsin n isegg^wusa, marra wenni i řa yadfen di řeskar maęend ad isexxar di tsexxart n Uqiđun n Umsagar. ³¹ D ta d tasyart nsen di trebbut řar marra tasexxart deg Uqiđun n Umsagar: tifeřwin n Tzeddiyt d řřenya n uerarređ d ipilaren nnes d tyarsawin nnes, ³² uřa d ipilaren n řemraĥ i d as dd-innđen ak-d tyarsawin nsen d řewtad nsen d iseywan nsen, ak-d marra řeqcue nsen. *Nitni ad ggen* marra tasexxart *i dd-ittasen ak-d man aya*. Řeqcue i ittxeřřa ad ten arbun nitni, ittxeřřa kenniw ad ten tzemmed s ismawen nsen. ³³ D ta *i ya tiři* d **tasexxart n řaęat n ayt n Marari** řar marra tasexxart nsen deg Uqiđun n Umsagar sadu ufus n Itamar, mmis n Harun, akehhan.”

Leadad n inni ittwareqqmen i tsexxart zi kuř tawacunt

³⁴ Musa d Harun d izeęifen n tmesmunt řesben **ayt n Qahat** elahřsab řaęat nsen u elahřsab taddart n ibabaten nsen, ³⁵ zeg *wenni yar ięa* řřatin n isegg^wusa sennej ař *wenni yar ięa* xemsin n isegg^wusa, kuř ijj wenni i řa yadfen di řeskar maęend ad isexxar deg Uqiđun n Umsagar. ³⁶ Inni zžaysen ittwareřesben, aqa aten di ařfayen u-sebea-mya u-xemsin, elahřsab řaęat nsen. ³⁷ Ina d inni ittwareřesben zi řaęat n Iqahatiyyen, marra wi ittsexxaren deg Uqiđun n Umsagar, inni řesben Musa d Harun x řumur n SIDI sadu ufus n Musa.

³⁸ *Ammu uřa d* inni ittwareřesben zeg **ayt n Jarcun**, elahřsab řaęat nsen u elahřsab taddart n ibabaten nsen, ³⁹ zeg *wenni yar ięa* řřatin n isegg^wusa sennej ař *wenni yar ięa* xemsin n isegg^wusa, kuř ijj wenni i řa yadfen di řeskar maęend *ad igg* tasexxart deg Uqiđun n Umsagar. ⁴⁰ Inni zžaysen ittwareřesben, aqa aten di ařfayen u-setta-mya u-řřatin elahřsab řaęat nsen u elahřsab taddart n ibabaten nsen. ⁴¹ Ina d inni ittwareřesben n řaęat n ayt n Jarcun, marra wi ittsexxaren deg Uqiđun n Umsagar, inni řesben Musa d Harun x řumur n SIDI.

⁴² Ina d inni ittwareřesben n řaęat n **ayt n Marari**, elahřsab řaęat nsen u elahřsab taddart n ibabaten nsen. ⁴³ zeg *wenni yar ięa* řřatin n isegg^wusa sennej ař *wenni yar ięa* xemsin n isegg^wusa, kuř ijj wenni i řa yadfen di řeskar maęend ad

isexxar deg Uqiḍun n Umsagar. ⁴⁴ Inni zzaaysen ittwaḥesben, aqa aten di teřt-ařaf u-mitayen elaḥsab řağat nsen. ⁴⁵ Ina d inni ittwaḥesben n řağat n Marari, inni ḥesben Musa d Harun x řumur n SIDI sadu ufus n Musa.

⁴⁶ Marra inni ittwaḥesben, inni ḥesben Musa d Harun d imyaren n Israil zi llawiiyyen, elaḥsab řağat nsen u elaḥsab taddart n ibabaten nsen, ⁴⁷ zeg *wenni i yar iğa* třatin n isegg^wusa sennej ař *wenni i yar iğa* xemsin n isegg^wusa, marra wenni i ya yadfen maḥend ad igg řxedmet n tsexxart u řxedmet n *trebbut* n ddquřat deg Uqiḍun n Umsagar. ⁴⁸ aqa aten di temn-ařaf u-xemsa-mya u-tmanin. ⁴⁹ Nitni ttwaḥesben x řumur n SIDI sadu ufus n Musa, kuř aryaz *ittwařeqqem* di tsexxart nnes u x ddqeř nnes. Nitni ttwaḥesben zzayes am mammec i d as yumur SIDI i Musa.

Aęzař n wenni iğan d amexmuj

⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Umur ayt n Israil ad ssuffyem marra ayt n řbarş zi řmargeḥ n řeeskar uřa d marra inni yar iğa useyyeř d marra inni ittwasxemjen zeg ict n řxecbet. ³ Ad ten tessuffyem, am iryazen am temyarin. Kenniw ad ten tessuffyem barra i řmargeḥ n řeeskar ḥima war ssexemmajen řemrageḥ nsen mani zeddyey Necc di řwest nsen.”

⁴ Uca ggin ayt n Israil ammu. Nitni ssuffyem ten barra i řmargeḥ n řeeskar. Ayt n Israil ggin am mammec d as yumur SIDI i Musa.

Axeğeş n umarwas i dd-ittasen ak-d ddenb

⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁶ “Siweř ak-d ayt n Israil: ‘Mařa ijj n weryaz niy ict n temyart igga ijj n ddenb i zi xeřřan iwdan am iydar SIDI, *xenni* ad yiři řeemar nni d bu-umarwas. ⁷ Ad neemen x ddenb nsen i ggin. Netta ad ixegęş amarwas nnes marra u ad as yarni ict n tesyart texmusect uca ad iwc aya i wenni idewřen itturs as netta..

⁸ *Maca* mařa war din iği umefdi i weryaz *nni* maḥend ad as ixegęş amarwas, *xenni* ad yiři umarwas nni ittxeřsa ad ittwağeğęş i SIDI i ukehhan, uřa d icarri n weşřaḥ i zzayes xas ya ifdi. ⁹ Kuř tawhibt nni ssgęęden ayt n Israil n tewhibin timqeddesin nni dd-ittawyen yar ukehhan ad tiři nnes. ¹⁰ Marra *tiwhibin* timqeddasin n ca n weryaz ad iřint i netta, min ma i ya iwc ijj n weryaz i ukehhan, *d man aya* ad as yiři i netta.”

5:2 Lawi 13:3, 46; 15:2; 21:1

5:6 Lawi 5:20, 22

5:7 Lawi 5:24

5:8 ‘amefidi ...ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

5:10 Lawi 10:12

Azerf i tusmi

¹¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹² “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen: ‘Mařa tamyart n ca n weryaz teffey u teydar i-t, ¹³ u ca n weryaz iřteř akides uca man aya innufaren i titřawin n weryaz nnes u nettat tessnuffar i-t uca *ammu* tessexmej ixef nnes u war din wi xas i ya icehden u nettat *emmarř* war t^ettwařtef, ¹⁴ uca *xenni* yusa-dd xas buřbeř n tusmi uca yusem x temyart nnes umi nettat t^ettwasexmej, niy yusa-dd xas buřbeř n tusmi uca yusem x temyart nnes umi nettat war t^ettwasexmij ca, ¹⁵ *xenni* aryaz ad yawi tamyart nnes yar ukehhan uca ad yawi tawhibt nnes i nettat, aqa-tt d taecart n ijj n ifa n waren n imendi. War xas ifarrey zcet niy ad xas issars jjawı, minzi aqa-tt d tawhibt *n řyiřet* di ssibbet n tusmi, ict n tewhibt *n řyiřet* i řidaret, *tenni* i dd ya yawyen axarreř di řmuęřiyet.

¹⁶ Ad tt-i-dd-issqarreb ukehhan uca ad tt issars zcat i wudem n SIDI. ¹⁷ Ad iksi ukehhan aman iqeddsen deg ict n řqecet n řřaxt uca ad iksi *ca* zeg ucař i iřan di temmurt n Tzeddiyt, ad yegg *aya* deg waman. ¹⁸ *Xenni* ad igg ukehhan tamyart *nni* zcat i wudem n SIDI, ad issarra azeřif n temyart uca ad igg tawhibt *n řyiřet* i řidaret deg ifassen nnes, tawhibt *n řyiřet* n tusmi. Akehhan ad iřteř deg ufus nnes aman imerzagen inni dd-ittawyen nneęřet. ¹⁹ Akehhan ad tt yejj ad tejař uca ad yini i temyart: Mařa war kim iřteř řed u war tewřid zi řteř n weryaz nnem di texmuji, *xenni* aqa cem t^ettwařfid s waman-a imerzagen inni dd-ittawyen nneęřet. ²⁰ *Maca uct xam*, mařa tewřid zi řteř n weryaz nnem uca t^ettwasxemjed uca ijj n weryaz myir aryaz nnem iřteř akim! ²¹ *Xenni* ad yejj ukehhan tamyart ad tejař tajařit n nneęřet. Ad yini ukehhan i temyart: SIDI ad cem yarr d nneęřet d tjařit di řwest n řgens nnem, xmi i ya yejj SIDI ad iwřa umeřřad nnem uca ad yarr aecddis nnem yuff, ²² uca aman-a i dd-ittawyen nneęřet ad adfen yar wadan nnem mařend ad ssuffen aecddis nnem uca ad sseyřren ameřřad nnem! Uca ad tini temyart: Amin Amin!

²³ Ad yari ukehhan nneaři aya x ict n tewriqt ittwannřen uca *xenni* ad *tent* imřa deg waman imerzagen. ²⁴ Ad iwc aman imerzagen i dd-ittawyen nneęřet i temyart u nettat ad tsu ařami aman i dd-ittawyen nneęřet ad dayes adfen daxeř uca ad dewřen d imerzagen. ²⁵ Akehhan ad iksi tawhibt *n řyiřet* n tusmi zeg ufus n temyart uca ad issenhezz tawhibt *n řyiřet* zcat i wudem n SIDI uca ad tt-i-dd-issqarreb yar uealřar. ²⁶ Ad iksi ukehhan ijj n wuru zi tewhibt *n řyiřet*, aqa-tt d tawhibt n řidaret, uca ad issbexar aya x uealřar uca *xenni* ad iwc aman i temyart ad tsu. ²⁷ Mařa iwca as aman ad tsu, *xenni*, mařa t^ettwassexmej uca nettat teydar aryaz nnes, *xenni* aman i dd-ittawyen nneęřet ad dayes dewřen d imerzagen uca aecddis nnes ad yuff uca ameřřad ad ittwayřeř u tamyart ad tedweř d nneęřet di řwest n řgens nnes. ²⁸ *Maca* mařa war texmij ca temyart, *maca* tezdeg, *xenni* ad tiři war xas ca u ggur ad tiři t^ettaru.

²⁹ Wa d azerf zi jjihet n tusmi, xmi ict n temyart tewða zi ttwæ n weryaz nnes uca t^ettwasexmej ³⁰ niy xmi aryaz tewða-dd xas tusmi uca netta ad yasem zi temyart nnes uca *xenni* yarra tamyart ad tbedd ztat i wudem n SIDI u akehhan ad as ikemmeř marra azerf-a wa. ³¹ Aryaz ad yiři d amezdag zi ssibbet n řmuesiyyet, tamyart-a ad tarbu řmuesiyyet nnes.”

Lwaed n temrist n weezař

¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
² “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen: ‘Mařa ijj n weryaz niy ict n temyart i iwejden maħend ad iwc awař n *temrist n weezař* maħend ad iezeř ixef nnes i SIDI, ³ *xenni* ad igg^wej x binu d ccrab. War isess řxeğ zi binu niy řxeğ zi ccrab u war isess aman n uđiř, u war ittett zeg uđiř azeyza niy wenni yuzŷen..⁴ Marra ussan n weezař nnes war ittett ca min dd-iffyen zi tzayart, zeg uueqqa *nnes* ař taqurt *nnes*.

⁵ Marra ussan n wawař i dd ttaşen ak-d weezař nnes war ittekk řmus x uzeğif nnes ař ęa qefffen wussan nni iezeř i SIDI uca ad yiři iqeddes uca ad yejj ięeyyacen n ucewwaf n uzeğif nnes ad męaren..⁶ Marra ussan i issħuzz i SIDI, war dd-ittqarrib ca ęar řxecbet n ijj n umettin..⁷ War issxemmij ixef nnes x babas niy x yemmas niy x umas niy x ućmas mařa gguren ad mnten, minzi *tamrist n weezař* n AREBBI nnes aqa-tt x uzeğif nnes.

⁸ Marra ussan n weezař nnes ad yiři iqeddes i SIDI. ⁹ Mařa wenni ittmettan ad immet deyya deg wermac n wabřiwen uca issexmej azeğif nnes s *temrist n weezař* nnes, *xenni* ad iħeff azeğif nnes deg wass n usizdeg nnes, deg wass wiss sebea ittxeřsa ad t iħeff. ¹⁰ Deg wass wiss tmenya ad yawi tnayen n tejliliħin niy tnayen n idbiren ęar ukehhan ęar wadaf n Uqiđun n Umsagar. ¹¹ Akehhan ad issewjed ict d tayarřt n ddenb d ict d tayarřt n wecmađ uca ad ifdi x řęemar *nni* minzi netta aqa ixđa di ssibbet n umettin u netta ad issqeddes azeğif nnes *ęawed* deg wass nni. ¹² uca ad ineyyec nican ussan n weezař nnes i SIDI uca ad iqeddem ijj n izmar n ijj n usegg^was d tayarřt n umarwas. Ussan iedun ad iřin wđan minzi aqa t^ettwasexmej *temrist n weezař* nnes.

¹³ Wa d azerf n wenni iezeřzen ixef nnes s *temrist n weezař*: deg wass min di ttwakemmřen wussan n weezař nnes, ad t awyen ęar wadaf n Uqiđun n Umsagar. ¹⁴ *Xenni* ad dd-issqarreb tawhibt nnes ęar SIDI, ijj n izmar icnan qae n ijj n usegg^was am tyarřt n wecmađ d ict n texsi icnan qae n ijj n usegg^was am tyarřt n ddenb d ijj n icarri icnan qae am tyarřt n řehna ¹⁵ d ict n tsuęet ak-d weyrum břa antun d řemsemnat n waren azdad ixegđen s zzeet d teřfaf n

6:3 ‘aman n uđiř’ - niy: ‘azemmi n uđiř’.

6:5 řqd. 13:5; 1 řm. 1:11

6:6 ‘arrimet’ - s Teibranit ‘ęar řęemar’.

6:11 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

weyrum bŕa antun ttwadehnent s zject uŕa d tawhibt nnes *n řyġeġet* d tewhibin nnes n useyyeb.

¹⁶ Akehhan ad yawi *man aya* zzat i wudem n SIDI uca ad issewjed tyaŕšt nnes n ddenb d tyaŕšt nnes n wecmađ. ¹⁷ Ad issewjed icarri am tyaŕšt n řehna i SIDI uŕa d tasuġet ak-d tecnifin bŕa antun uca akehhan ad issewjed *eawed* tawhibt *n řyġeġet* nnes d tewhibin n useyyeb nnes.

¹⁸ *Xenni* amęezzaŕ ad iħeff acewwaf *n temrist nnes* n weezaŕ ġar wadaf n Uqıđun n Umsagar uca ad iksi acewwaf n uzeġif n weezaŕ nnes uca ad yegg aya x tmessi *i iđan* sadu tyaŕšt n řehna. ¹⁹ *Xenni* ad iksi ukehhan tameşşadť n zzat yengg^wan n icarri d ict n temsemment bŕa antun zi tsuġet d ict n teŕfeft bŕa antun uca ad ten issars x ifassen n umęezzaŕ s temrist n weezaŕ awarni ma iħeff tamrist nnes n weezaŕ. ²⁰ Akehhan ad tent issenhezz zi ssa ġar da zzat i wudem n SIDI. Aqa-tť d ict n tmesřact tamqeddast i ukehhan, ak-d idmaren n wenhezzi u ak-d ucekrud n tewhibt ittwasgeęęeden. Awarni aya izemmar umęezzaŕ s temrist n weezaŕ ad isu binu..

²¹ Wa d azerf n umęezzaŕ s temrist nni tuġa iwawden tawhibt nnes di ssibbet n temrist n weezaŕ nnes, barra min izemmar ufus nnes *ead* ad issiwed. Ittxeşşas ad yegg elahşab awaŕ i iwcın, *elahşab* azerf n temrist n weezaŕ nnes.’ ”

Lbaraka s ufus n ikehhanen

²² Issiwęŕ SIDI ak-d Musa, inna:

²³ “Siwęŕ ak-d Harun d iħenjiren nnes uca ini ‘Ammu ad tbarkem ayt n Israil uca ad asen tinim:

²⁴ SIDI ad ac ibarek uca ad cek iħđa!

²⁵ SIDI ad yarr udem nnes ad xak yegg tfawt uca ad xak iħinn.

²⁶ SIDI ad ġarek dd-inneġŕeb udem nnes uca ad ac iwc řehna!’

²⁷ Ad ssiwđen Isem inu x ayt n Israil u Necc ad ten barkey.”

Tiwhibin n izeġifen n ayt n Israil

7¹ Imsar deg wass min di ikemmeŕ Musa asbeddi n Tzeddiyt, idhen u issqeddes i-tť ak-d d řeqcue nnes uŕa marra aalťar ak-d řeqcue nnes. Aqa idhen i-ten uca issqeddes i-ten. ² *Xenni* qarrben-dd imeqqranen n Israil, izeġifen n řaġat. Nitni d imeqqranen n tqebbaŕ, nitni tuġa x yenni ittwaħesben. ³ Nitni iwyen-dd tawhibt nsen zzat i wudem n SIDI: setta n ikarruten s tseqqift d tenęac

6:18 Řex. 21:24

6:20 Uf. 29:27

7:1 Uf. 40:18

n ifunasen, aqa d ijj n ukarru i tnayen n imyaren d ijj n uyenduz i kuř ijj n umyar, uca iwyyen ten zzat i wudem n Tzeddiyt.

⁴Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁵“Ksi aya zwaysen, ĥima ad iřin i řxedmet n tsexxart n Uqıđun n Umsagar. Ittxeřša ad ten tewced i Ilawiyyen, *i kuř aryaz* am mammec dd-ittas ak-d tsexxart nnes.” ⁶Uca Musa iřtef ikarruten d ifunasen uca iwca i-ten i **Ilawiyyen**. ⁷Tnayen n ikarruten d arebea n ifunasen i iwca i **ayt n Jarcun**, am mammec dd-ittas ak-d tsexxart nsen, ⁸u i **ayt n Marari** iwca asen arebea n ikarruten d tmenya n ifunasen, am mammec dd-ittas ak-d tsexxart nsen sadu ufus n Itamar, mmis n ukehhan Harun. ⁹I **ayt n Qahat** war d asen iwci walu, minzi tuya xasen tsexxart n Zzawect Iqeddsen, nitni arbun *Zzawect* x tyarwađ *n*sen.

¹⁰*Xenni* qarrben-dd imyaren ak-d tewhibt i udecen n uealřar deg wass min di ittwadhen *uealřar*. Imyaren aqa iwyyen tiwhibin nsen zzat i wudem n uealřar.

¹¹Inna SIDI i Musa: “Ijj n umyar deg *ijj n* wass, *xenni eawed* ijj n umyar deg wass *awarni as*, *ammu* ad qarrben nitni ak-d tewhibin *n*sen i udecen n uealřar.

¹²**Deg wass amezwaru** issqarreb-dd Nařcun, mmis n Eamminadab, zi teqbič n **Yahuda**, tawhibt nnes. ¹³Tuya-tt d tawhibt nnes: ijj n řtebři n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n řřawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, elašsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuya-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđen s zzect am tewhibt *n řyiřet*. ¹⁴*Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ¹⁵ijj n uyenduz, amezyan n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n ijj n usegg^was am tyarřt n wecmađ, ¹⁶ijj n iyayđ d amezyan i tyarřt n wecmađ, ¹⁷u i tyarřt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n iyayđen d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Nařcun, mmis n Eamminadab.

¹⁸**Deg wass wiss tnayen** issqarreb-dd Natanayil, mmis n řuyar, wenni d ameqqran n **Issakar**, tawhibt nnes. ¹⁹Tuya-tt d tawhibt nnes: ijj n řtebři n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n řřawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, elašsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuya-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđen s zzect am tewhibt *n řyiřet*. ²⁰*Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ²¹ijj n uyenduz, amezyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am tyarřt n wecmađ, ²²ijj n iyayđ d amezyan i tyarřt n wecmađ, ²³u i tyarřt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iyayđen d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Natanayil, mmis n řuyar.

²⁴**Deg wass wiss třata** issqarreb-dd umyar n ayt n **Zabulun**, Iliyab, mmis n řilun, tawhibt nnes. ²⁵Tuya-tt d tawhibt nnes: ijj n řtebři n nnuqart n mya

u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n tťawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zzect am tewhibt *n řyiřet*. ²⁶ *Xenni* ict n třenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ²⁷ ijj n uyenduz, ameřyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am třarřt n wecmađ, ²⁸ ijj n iřayđ d ameřyan i třarřt n wecmađ, ²⁹ u i třarřt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iřayđden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Iliyab, mmis n Hılun.

³⁰ **Deg wass wiss arebea** issqarreb-dd umřar n ayt n **Rubin**, Aliřur, mmis n Cadayyur, tawhibt nnes. ³¹ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n tťebři n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n tťawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zzect am tewhibt *n řyiřet*. ³² *Xenni* ict n třenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ³³ ijj n uyenduz, ameřyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am třarřt n wecmađ, ³⁴ ijj n iřayđ d ameřyan i třarřt n wecmađ, ³⁵ u i třarřt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iřayđden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Aliřur, mmis n Cadayyur.

³⁶ **Deg wass wiss xemsa** issqarreb-dd umřar n ayt n **Cimeun**, Calumiyil, mmis n řuricadday, tawhibt nnes. ³⁷ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n tťebři n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n tťawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zzect am tewhibt *n řyiřet*. ³⁸ *Xenni* ict n třenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ³⁹ ijj n uyenduz, ameřyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am třarřt n wecmađ, ⁴⁰ ijj n iřayđ d ameřyan i třarřt n wecmađ, ⁴¹ u i třarřt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iřayđden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Calumiyil, mmis n řuricadday.

⁴² **Deg wass wiss setta** issqarreb-dd umřar n ayt n **Jad**, Aliyasaf, mmis n Daeyuil, tawhibt nnes. ⁴³ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n tťebři n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n tťawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zzect am tewhibt *n řyiřet*. ⁴⁴ *Xenni* ict n třenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ⁴⁵ ijj n uyenduz, ameřyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am třarřt n wecmađ, ⁴⁶ ijj n iřayđ d ameřyan i třarřt n wecmađ, ⁴⁷ u i třarřt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iřayđden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Aliyasaf, mmis n Daeyuil.

⁴⁸ **Deg wass wiss sebea** issqarreb-dd umřar n ayt n **Ifrayim**, Ilicamae, mmis n Eammihud, tawhibt nnes. ⁴⁹ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n tťebři n nnuqart n

mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n řřawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zject am tewhibt *n řyiřet*. ⁵⁰ *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ⁵¹ ijj n uyenduz, ameřyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am řyarřt n wecmađ, ⁵² ijj n iřayđ d ameřyan i řyarřt n wecmađ, ⁵³ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iřayđden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Ilicamae, mmis n Eammihud.

⁵⁴ **Deg wass wiss tmenya** issqarreb-dd umřar n ayt n **Manassa**, Jamaliyil, mmis n Fadahřur, tawhibt nnes. ⁵⁵ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n řřebři n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n řřawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zject am tewhibt *n řyiřet*. ⁵⁶ *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ⁵⁷ ijj n uyenduz, ameřyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am řyarřt n wecmađ, ⁵⁸ ijj n iřayđ d ameřyan i řyarřt n wecmađ, ⁵⁹ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iřayđden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Jamaliyil, mmis n Fadahřur.

⁶⁰ **Deg wass wiss tesea** issqarreb-dd umřar n ayt n **Binyamin**, Abidan, mmis n Jideuni, tawhibt nnes. ⁶¹ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n řřebři n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n řřawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zject am tewhibt *n řyiřet*. ⁶² *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ⁶³ ijj n uyenduz, ameřyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am řyarřt n wecmađ, ⁶⁴ ijj n iřayđ d ameřyan i řyarřt n wecmađ, ⁶⁵ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iřayđden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Abidan, mmis n Jideuni.

⁶⁶ **Deg wass wiss eecra** issqarreb-dd umřar n ayt n **Dan**, Axieazar, mmis n Eamicadday, tawhibt nnes. ⁶⁷ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n řřebři n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n řřawya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zject am tewhibt *n řyiřet*. ⁶⁸ *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur, ⁶⁹ ijj n uyenduz, ameřyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am řyarřt n wecmađ, ⁷⁰ ijj n iřayđ d ameřyan i řyarřt n wecmađ, ⁷¹ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iřayđden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Axieazar, mmis n Eamicadday.

⁷² **Deg wass wiss řiřac** issqarreb-dd umřar n ayt n **Acir**, Fajeiyil, mmis n Eukran,

tawhibt nnes.⁷³ Tuḡa-tt d tawhibt nnes: ijj n ttebši n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n ttašwya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuḡa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zsect am tewhibt *n řyiřet*.⁷⁴ *Xenni* ict n tyejnact n wureḡ n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur,⁷⁵ ijj n uyenduz, amezyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am tyařt n wecmađ,⁷⁶ ijj n iyađd d amezyan i tyařt n wecmađ,⁷⁷ u i tyařt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iyađden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Fajeiyil, mmis n Eukran.⁷⁸ **Deg wass wiss teneac** issqarreb-dd umyar n ayt n **Naftali**, Axirae, mmis n Einyan, tawhibt nnes.⁷⁹ Tuḡa-tt d tawhibt nnes: ijj n ttebši n nnuqart n mya u-třatin n iciqlen *n ddqeř*, d ict n ttašwya i urucci n nnuqart n sebein n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Tuḡa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegđden s zsect am tewhibt *n řyiřet*.⁸⁰ *Xenni* ict n tyejnact n wureḡ n eecra *n iciqlen* teccur s řebxur,⁸¹ ijj n uyenduz, amezyan n ufunas, ijj n icarri d ijj n izmar n ijj n usegg^was am tyařt n wecmađ,⁸² ijj n iyađd d amezyan i tyařt n wecmađ,⁸³ u i tyařt n řehna: tnayen n ifunasen, xemsa n icarriyyen, xemsa n iyađden d xemsa n izmaren n ijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Axirae, mmis n Einyan.

⁸⁴ Tuḡa ta d tawhibt i udeccen n uealřar zeg imyaren n Israil deg wass umi ittwadhen *uealřar*: teneac n ttebaři n nnuqart d teneac n ttašwyat i urucci n nnuqart d teneac n tyejnayin n wureḡ.

⁸⁵ Ijj n ttebši n nnuqart *iwzen* mya u-třatin *ciqlu* d ict n ttašwya i urucci *iwzen* sebein *ciqlu*. Marra nnuqart n řeqcue *nni tewzen* ařfayen u-arebea-mya *ciqlu* ełahsab ciqlu n Zzawect Iqeddsen.

⁸⁶ Teneac n tyejnayin n wureḡ ccuren s řebxur. Kuř tayejnajt *tewzen* eecra n iciqlen, ełahsab aciql n Zzawect Iqeddsen. Marra ureḡ n tyejnayin *iwzen* mya u-eicrin n iciqlen.

⁸⁷ Marra řebhayem i tyařt n wecmađ aqa aten teneac n iyenduzen, teneac n icarriyyen, teneac n izmaren n ijj n usegg^was ak-d tewhibt *n řyiřet* nsen, u teneac n iyađden imezyanin i tyařt n ddenb.

⁸⁸ Marra řebhayem n tyařt n řehna aqa aten arebea u-eicrin n iyenduzen, settin n icarriyyen d settin n iyađden d settin n izmaren n ijj n usegg^was. Man aya d tawhibt i udeccen n uealřar awarni ittwadhen.

⁸⁹ *Umi* yudef Musa řar Uqıđun n Umsagar řima ad kis issiweř, isřa ict n tmijja tessiweř akides zi sennej n tqebbart n weřřař i iřan x Ttabut n Cchadet, zi jar tnayen n ikiruben. *Ammu* issiweř *SIDI* akides..

7:89 'ikiruben' - ict n marka n lmalakat.

Asbeddi n řqendiř

⁸ ¹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²“Siweř ak-d Harun uca ini as: ‘Xmi i ya tessiryed tifawin, ittxeřša sebĕa n tfawin ad wcent tafawt řar ztat n řqendiř.’”

³Uca ammu i igga Harun. Yar ztat n řqendiř issiry tifawin nnes, am mammec d as yumur SIDI i Musa. ⁴Tuřa řqendiř d ict n řřenĕet n wureř yeĕdeř s wefđis. Zeg ufuđ x uđar nnes ař nnuwwarat nnes tuřa ittwagg s wefđis. Ēlařsab amedya i d as isccen SIDI, ammu i řřenĕe řqendiř.

Tamewci n Ilawiyyen

⁵Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁶“Ksi Ilawiyyen zi jar řwest n ayt n Israil uca sizdeg i-ten. ⁷Ammu i d asen řa teggid řima ad ten tessizedged: Rucc i-ten s waman n usizdeg. Ittxeřša asen ad řeffen marra arrimet nsen uca ad ssirden arruđ nsen uca ad ssizdegen ixef nsen. ⁸Xenni adksin ijj n uyenduz, amezyan n ufunas, ak-d tewhibt n řyigĕt nnes n waren azdad ixegđĕn s zzeĕt u *ĕawed* ijj n uyenduz wiss tnayen, amezyan n ufunas, am řyarřt n ddenb. ⁹Ad tawyed Ilawiyyen ztat i Uqıđun n Umsagar uca ad tessmuned marra tamesmunt n ayt n Israil. ¹⁰Ad dd-tessqarrbed Ilawiyyen ztat i wudem n SIDI uca ayt n Israil ad ssarsen ifassen nsen x Ilawiyyen.

¹¹Harun ad yejj ad hezzen Ilawiyyen zi ssa řar da ztat i wudem n SIDI am ict n tewhibt n wenhezzi di řřweĕ n ayt n Israil. Nitni ad dewřen ttsexxaren di tsexxart n SIDI. ¹²Ilawiyyen ad ssarsen ifassen nsen x izeřifen n iyenduzen uca ad tesswejdĕd ijj i řyarřt n ddenb d yiji i řyarřt n weĕmađ i SIDI řima ad tefdid zzaysen x Ilawiyyen. ¹³Ad tegged Ilawiyyen ad bedden ztat i wudem n Harun u ztat i wudem n iřenjiren nnes uca *ad ten tarred* ad hezzen zi ssa řar da am ict n tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. ¹⁴Ammu i řa řřuzzed Ilawiyyen zi řwest n ayt n Israil řima ad iřin Ilawiyyen d inu.

¹⁵Awarni man aya ad dd-asen Ilawiyyen řima ad sexxaren deg Uqıđun n Umsagar. Ad ten tessizedged uca ad ten tarred ad hezzen zi ssa řar da am ict n tewhibt n wenhezzi, ¹⁶minzi nitni ttwammewcen ayi nican zi řwest n ayt n Israil, uca ksiy ten Necc i Yixef inu deg wemcan n marra min yarezmen řĕmřawet *d amezwaru*, *deg wemcan n* umenzu zeg ayt n Israil marra. ¹⁷minzi marra amenzu jar ayt n Israil aqa-t inu, zeg iwdan ammu zi řĕbhayem, zeg wass i di nyiř Necc marra imenza di temmurt n Miřra, ssqeddsey ten nitni i Necc. ¹⁸Necc ksiy Ilawiyyen deg wemcan n marra imenza jar ayt n Israil.

¹⁹Necc wciy Ilawiyyen am ijj n uriřalu i Harun u i iřenjiren nnes zi řwest n

8:2 Uf. 25:37

8:4 Uf. 25:31

8:14 Řxř. 3:45

8:17 Uf. 13:2; 22:29; 34:19; Lawi 27:26; Řxř. 3:13; Lk. 2:23

8:18 Řxř. 3:12

DI ŘEXŘA

ayt n Israil maħend ad ggen tasexxart n ayt n Israil deg Uqıđun n Umsagar u maħend ad fdin x ayt n Israil, ħima war t^ettiři ĵjriħect x ayt n Israil xmi dd ęa qarrben ayt n Israil ęar Zzawect Iqeddsen.”

²⁰ Musa d Harun d marra tamesmunt n ayt n Israil ggin ak-d İlawiyyen elaħsab marra min d as yumur SIDI i Musa zi ĵjihet n İlawiyyen, ammu i ggin ayt n Israil akidsen. ²¹ İlawiyyen ssizdigen ixef nsen zi ddenb nsen uca ŧebnben arruđ nsen uca Harun yejja i-ten ad nhezzen zi ssa ęar da am ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI uca Harun ifdi ten ħima ad ten issizdeg. ²² Awarni man aya usin-dd İlawiyyen ħima ad sexxaren deg Uqıđun n Umsagar zzat i wudem n Harun u zzat i wudem n iħenjiren nnes, am mammec d as yumur SIDI i Musa zi ĵjihet n İlawiyyen, ammu i kidsen ggin.

Řxedmet n İlawiyyen

²³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁴ “Ta zi ĵjihet n İlawiyyen: *aq*a ittxeřsa i *ku*ř mmis n xemsa u-eicrin n isegg^wusa sennej ad dd-yas ħima ad isexxar di řeeskar di řteę n tsexxart n Uqıđun n Umsagar ²⁵ u umi yiweđ ęar xemsin n isegg^wusa iffeę zi řeeskar n tsexxart u war iqqim ittsexxar ead ktar. ²⁶ Ad iwc afus i yaytmas deg Uqıđun n Umsagar ħima ad *xas* ħđan, *maca* netta *s yixef nnes* war izemmar ad isexxar. Ammu i ęa tegged ak-d İlawiyyen zi ĵjihet n uħeřtu i xasen ittwaggen.”

Tiweřsa i Týarřt n Useedu

9¹ Issiweř SIDI ak-d Musa di řexřa n Sina deg usegg^was wiss tnayen awarni řami ffęen zi temmurt n Miřra, deg uyur amezwaru, inna:

² “Jjem ayt n Israil ad sswejden *Týarřt n Useedu* di řweqt nnes ittwaggen. ³ Deg wass wiss arbeęac n uyur-a, jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit, ittxeřsa ad tt tesswejdem di řweqt nnes ittwaggen. Ittxeřsa ad tt tesswejdem elaħsab marra tiweřsa d lfarayıđ nnes.”

⁴ Issiweř Musa ak-d ayt n Israil, *inna* ittxeřsa asen ad sswejden *Týarřt n Useedu*. ⁵ Uca nitni sswejden *Týarřt n Useedu* deg wass wiss arbeęac n uyur amezwaru di řexřa n Sina, jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit, elaħsab marra min d as yumur SIDI i Musa, ammu i tt sswejden ayt n Israil.

⁶ Ca n yeryazen ttwasxemjen s řxecbet n ijj n bnađem *immuten* uca war zemmaređ ad sswejden *Týarřt n Useedu*. Deg wass nni qarrben-dd nitni zzat i wudem n Musa u zzat i wudem n Harun ⁷ uca nnan as yeryazen nni: “Necchin nexmeę s řxecbet n ijj n bnađem *immuten*. Mayemmi i nettwasbedd ařami war nzemmar ad dd-nessqarreb tawhibt n SIDI deg wass nnes ittwaggen di řwest

8:21 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

9:2 Uf. 12:1-28; Lawi 23:5; Řxř. 28:16; Aewd. 16:2

n ayt n Israil?”⁸ Musa inna asen: “Qqimem tbeddem, *hima* ad sřey min d awem ya yumur SIDI.”

⁹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁰ “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini: ‘Mařa řed zwaywem niř zi jjiřat nwem *i dd ya yasen* ittwassexmej zi řxecbet *n yijj n umettin*, niř netta deg webrid d azirar, *xenni* ad issewjed *ead Tayarřt n* Useedu i SIDI. ¹¹ Deg uyur wiss tnayen, deg wass wiss arbeřtaç, jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit, ad tt ssewjden. *Xenni* ad tt ccen ak-d weyrum břa antun u ak-d řebzar yarezgen. ¹² War ttejjin zzayes walu ař řřbeř uca war zzayes ttarezan iyes. Ittxeřša ad tt ssewjden eļařsab marra tiweřša n *Tyarřt n* Useedu. ¹³ Mařa ijj n weryaz d amezdag nni war iřin deg webrid, ad yejj ad issewjed *Tayarřt n* Useedu, *xenni* ad ittwaqess řeemar nni zi řgens nnes, minzi netta war dd-issqarreb ca tawhibt n SIDI di řweqt nnes ittwaggen uca aryaz nni ad yarbu ddenb nnes. ¹⁴ Mařa izdeř akidwem ijj n ubarrani wenni i ya isswejden *Tayarřt n* Useedu n SIDI, *xenni* ad issewjed *Tayarřt n* Useedu eļařsab tawřeyyet n *Tayarřt n* Useedu u eļařsab lfariđa nnes. Ad din tiři ict n tewřeyyet i kenniw, i ubarrani ammu i wenni dd-ixeřqen di temmurt..

Agewwed n SIDI s useynu

¹⁵ Deg wass min di t^{tt}wasgeeed Tzeddiyt, idřa useynu Tazeddiyt ak-d Uqıđun n Cchadet u di ģiřet iđhar-dd x Tzeddiyt amecnaw timessi ař řřbeř. ¹⁶ Ammu i tuya řebda, aseynu idřa i-tt u di ģiřet iđhar-dd am tmessi. ¹⁷ Řami dd-igeeed useynu zi sennej n Uqıđun, *xenni* awarni aya fesyen ayt n Israil iqıđan nsen u deg wemcan mani tuya dd-ibedd useynu, din i wtin ayt n Israil iqıđan nsen.

¹⁸ Fesyen ayt n Israil iqıđan nsen eļařsab řumur n SIDI uca x řumur n SIDI wtin iqıđan nsen. Marra ussan tuya aseynu iqqim sennej i Tzeddiyt, qqimen nitni zeddyen *din*. ¹⁹ Řami dd-ibedd useynu ařtas n wussan sennej i Tzeddiyt, ģđan ayt n Israil min d asen yumur SIDI uca war fesyen ca iqıđan nsen.

²⁰ Umi iqqim useynu cwayt n wussan sennej i Tzeddiyt, *xenni* wtin nitni iqıđan nsen eļařsab řumur n SIDI u x řumur n SIDI fesyen iqıđan nsen *eawed*. ²¹ Mařa imsar belli aseynu ibedd din zi ģiřet ař řřbeř uca ittwasgeeed *xenni* useynu di řřbeř, *xenni* fesyen nitni iqıđan nsen. Ma deg wass *i iřa* niř di ģiřet, xmi dd-igeeed useynu, fesyen nitni iqıđan nsen. ²² Uca mařa iqqim useynu ibedd sennej i Tzeddiyt tnayen n wussan, niř ijj n uyur, niř ařtas n wussan, ařami i ya yarsa xas, *xenni* qqimen ayt n Israil, wtin iqıđan nsen, war fesyen ca iqıđan nsen. Mařa ittwasgeeed useynu, *xenni* fesyen nitni iqıđan nsen. ²³ X řumur n

9:12 Uf. 12:46; Yř. 19:33, 36

9:14 Uf. 12:49

9:15 Uf. 40:34

9:18 1 Kur. 10:1

9:22 Uf. 40:36, 37

SIDI wtin iqiđan nsen u x řumur n SIDI fesyen iqiđan nsen. Aqa hđan min d asen yumur SIDI, x řumur n SIDI, s ufus n Musa.

Řyayřat

- 10**¹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
²“Egg cek tnayen n řyayřat n nnuqart, *s yijj n umarsu* s wefđis ad ten tegged uca ad iřint i ubarreĥ n tmesmunt u i usmuřři n řemrageĥ n řeeskar.
³*Xmi* daysent i ya řuđen, ad yarek tmun tmesmunt marra yar wadař n Uqiđun n Umsagar.
⁴Xmi i ya řuđen deg ijj *zi tnayen nni, xenni myir* imeqqranen, izeġifen x řuřuf n Israil, i xak dd ya imunen.
⁵Xmi i ya řuđem s wesruddeĥ *di řbuq, xenni* ad mmuřřiyent řemrageĥ nni immarsen yar ccarq.
⁶Xmi i ya řuđem s wesruddeĥ *di řbuq* tnayen n twařawin, *xenni* ad mmuřřiyent řemrageĥ nni immarsen yar uyezdís n ljanub. Ad řuđen s wesruddeĥ umi ya muřřiyen zeg wemcan yar wemcan *nneyni*.
⁷I tmesmunt n wegraw *n řgens* ittexeřa ad řuđem *di řyayřat, maca* břa asruddeĥ.
⁸Ad řuđen ayt n Harun, ikehhanen, di řyayřat. Ad tiři d ict n tewřeyyet i řebda i *marra* jjiřat nwem.
⁹Xmi dd ya teffyem yar garra di temmurt nwem ĥima ad tmenyem đidd i weyrim wenni dd kenniw ihekkweřen, *xenni* ad řuđem s wesruddeĥ di řyayřat uca kenniw ad tttwatidarem ztat i wudem n SIDI, AREBBI nwem, uca ad tttwasnejmem zi řeedyan nwem.¹⁰ *Ammu* di kuř ijj n wass n řefraĥet u di řeeyudat ittwaggen u deg umezwaru n iyuren nwem ad řuđem di řyayřat xmi *i ya tawyem* tiyarřa n wecmađ nwem d tyarřa n uqadi nwem uca *ammu i* ya iřint di řřwee nwem i řidaret ztat i wudem n AREBBI, Necc d SIDI, AREBBI nwem.”

Aggweġji x wedrar n Sina

- ¹¹Imsar deg usegg^was wiss tnayen, deg uyur wiss tnayen, deg *wass* wiss eicrin n uyur, aqa ittwasgeeed useynu zi sennej n Tzeddiyt n Cĥadet.¹² Uca fesyen ayt n Israil iqiđan nsen, mmuřřiyen zeg wemcan yar wemcan zi řexřa n Sina uca ibedd-dd useynu di řexřa n Faran.¹³ *Ammu* fesyen iqiđan nsen twařa tamezwaruř, x řumur n SIDI, x ufus n Musa.
¹⁴D amezwaru tttwakkes teeġant n řmargeĥ n řeeskar n ayt n Yahuda eľařsab *tarbiein* n řeeskar nsen. Naĥcun, mmis n Eamminadab, tuya *d azeġif* x řeeskar.¹⁵ Natanayil, mmis n řuřar, tuya *d azeġif* x řeeskar n teqbiĥ n ayt n Issakar.¹⁶ Iliyab, mmis n řilun, tuya *d azeġif* x řeeskar n teqbiĥ n ayt n Zibulun.

¹⁷ Awarni man aya t^ettwahdem Tzeddiyt uca fesyen ayt n Jarcun d ayt n Marari iqiđan nsen uca arbun Tazeddiyt.

¹⁸ **Xenni t^ettwakkes t^eęant n řmargeĥ n řeeskar n Rubin** elaĥsab *tarbiein n řeeskar* nsen. Iliřur, mmis n Cadayur, tuya *d azeĝif* x řeeskar nnes. ¹⁹ Calumiyl, mmis n řuricadday, tuya *d azeĝif* x řeeskar n teqbiĉ n ayt n Cimeun. ²⁰ Ilyasaf, mmis n Daęuyil, tuya *d azeĝif* x řeeskar n teqbiĉ n ayt n Jad.

²¹ **Xenni** fesyen Iqahatiyyen iqiđan nsen uca arbun Zzawect Iqeddsen uca *Ijarcuniyyen d Imarariyyen* bnan Tazeddiyt qbeř twasit nsen..

²² **Awarni as t^ettwakkes t^eęant n řmargeĥ n řeeskar n ayt n Ifrayim** elaĥsab *tarbiein n řeeskar* nsen. Ilicamae, mmis n Eammihud, tuya *d azeĝif* x řeeskar nnes. ²³ Jamaliyl, mmis n Fadahřur, tuya *d azeĝif* x řeeskar n teqbiĉ n ayt n Manassa. ²⁴ Abidun, mmis n Jideuni, tuya *d azeĝif* x řeeskar n teqbiĉ n ayt n Binyamin.

²⁵ **Xenni t^ettwakkes t^eęant n řmargeĥ n řeeskar n ayt n Dan**, am uyezdis n marra řemrageĥ, elaĥsab *tarbiein n řeeskar* nsen. Axieazar, mmis n Eammicadday, tuya *d azeĝif* x řeeskar nnes. ²⁶ Fajeiyil, mmis n Eukran, tuya *d azeĝif* x řeeskar n teqbiĉ n ayt n Acir. ²⁷ Axirae, mmis n Einan, tuya *d azeĝif* x řeeskar n teqbiĉ n ayt n Zibulun.

²⁸ **Ammu i** mmutĥiyen ayt n Israil iqiđan nsen *zeg wemcan yar wemcan*, elaĥsab řeeskarat nsen, *ammu i* fesyen nitni iqiđan nsen.

²⁹ Inna Musa i **Ĥubab**, mmis n Raęuyil, **Amidyani, ađegg^wař n Musa**: “Neccin ad nemmutĥi yar wemcan i d aneĥ inna SIDI: ‘Necc ad awem t-i-dd wcey!’ As-dd akidney, ad ac negg tcuni, minzi SIDI issiweř x Israil s řxir.” ³⁰ Netta inna as: “Necc war ttriĥeĥ, mayar ad uyureĥ yar temmurt inu u yar řaĝ inu.” ³¹ Uca netta inna as: “Ttzawgeĥ cek, war d aneĥ tteĥji, minzi cek tessned mammec icuwwar ad newwet iqiđan nney. Cek aqa tdewřed aneĥ *am mammec neqqar* am tiĥtawin. ³² Uca ad imsar, xmi i ya traĥed akidney uca ad aneĥ dd-yas řxir i d aneĥ ya igg SIDI, aqa neccin ad ac negg tcuni.”

³³ Uca fesyen iqiđan nsen, *uyuren* zeg wedrar n SIDI ticři n řřata n wussan. Ttabut n Řeahd tuyur zzat i wudem nsen ticři n řřata n wussan, ĥima ad yarzu x iĥ n wemcan i arraĥet. ³⁴ Deg uziř tuya aseynu n SIDI sennej nsen umi kksen iqiđan nsen zi řmargeĥ n řeeskar. ³⁵ Řami t^ettwasmutĥi Ttabut, temsar *řebda* belli Musa inna: “Kkar, *a* SIDI, eĥi řeedyan nnek ad mmzeĝaęen u inni kenniw

icarrhen ad arewřen zeg wudem nnek!”³⁶ Yar ubeddi *n Ttabut*, inna: “Dweř-dd, *a* SIDI, yar eecra n řuřuf n řuřuf n Israil!”

Timessi n SIDI

11¹ Inсар umi řgens idweř amecnaw ijj n ubarru ittcetcan, *igga as* řehriq i imezzuyen n SIDI. *Řami* isřa SIDI aya, yarya weyđab nnes u timessi n SIDI tarya di řwest nsen uca tecca ředruf n řmargeř n řeekar.² *Xenni* iřaya-dd řgens x Musa uca Musa izžuř i SIDI uca textsi tmessi.³ Uca iřaya as i wemcan nni ‘Tabeira’, minzi timessi n SIDI tuya tarya di řwest nsen.

Sebein n imyaren - Tisekrin

⁴ Abarru imxeřaden *n ibarraniyyen nni iřan* di řwest nsen, ttwacurren s umezri u bdan ayt n Israil eawed ad řuyyeyen uca nnan: “Wi d aney i řa iwcin aysum?”⁵ Neeqpeř ead x iseřman nni necca di Miřra bařeř u x řexyar d ddellae d řebřeř yuzyen d řebřeř d ticcart.⁶ Řexxu řeemur nney uzyen uca war din walu myir ‘manna’ aya zzat i tiřřawin nney!”⁷ Tuya ‘manna’ amecnaw zzariet n řqeřbur uca ccuf nnes amecnaw ccuf n řebxur n ssudan.⁸ Řgens iffeř, immsebđa uca yrun *tt* uca řaryen *tt* sadu tsirt niř ddzen *tt* s wezduz uca *xenni* ssegg^wen *tt* di arwa uca ggin zzayes tiřřirin. Tuya aředdi nnes amecnaw min igg^wan s zcetek.⁹ Xmi dd-ihekkwa nnda x řmargeř n řeekar, *xenni* řhekk^wa-dd xas ‘manna’ *ea wed*.¹⁰ Uca isřa Musa aqa řgens isřuy, řař awarni inneyni, kuř ijj řar wadaf n uqiđun nnes. Yarya weyđab n SIDI ařřas uca tuya man aya d tueeffna di tiřřawin n Musa *eawed*.¹¹ Inna Musa i SIDI: “Mayemmi teggid řřar deg umsexxar nnek u mayemmi war ufiř řřađar di tiřřawin nnek, umi xafi dd-tessarsed ddqeř n marra řgens-a?”¹² Ma necc deyseř *balak* s marra řgens-a? Niř necc i t-i-dd yurwen, mařend ad tzemmaređ ad ayi tinid: ‘Awyi t deg wecyun nnek!’, amecnaw wenni issuřřuđen yarbun aseymi řar temmurt min xef teřřuřed Cek i babatsen umi tewcid awař?”¹³ Zi manis *d asen-dd* i řa awyey aysum i řa wceř *macca* i marra řgens-a? Minzi nitni řuyyun-dd řari, qqaren: ‘Ewc aney aysum i řa necc!’¹⁴ Necc weřřđi war zemmareř ad arbuř řgens-a marra, aqa man aya idqeř xafi ařřas.¹⁵ Mařa teggid ayi Cek ammu, necc ttzawgeř ad ayi tenyed *řsen*, mařa ufiř arđa di tiřřawin nnek, *xenni* necc war řarrey řeyben inu *ead ktar!*”

¹⁶ Xenni inna SIDI i Musa: “Smun ayi-dd sebein n yeryazen zeg imyaren n Israil, inni tessned cek d imyaren n řgens d iweqqafen. Awyi ten-dd řar Uqiđun n Umsagar uca ad din bedden zzatek.¹⁷ *Xenni* Necc ad hwiř uca ad kik ssiwřey.

10:35 Izhd. 68:2

11:1 Aewd. 9:22; Izhd. 78:21

11:4 Uf. 12:38; 16:3; Izhd. 106:14; 1 Kur. 10:6

11:7 Uf. 16:14, 31; Izhd. 78:24; Yř. 6:31, 49

Ad ksiy zi Arruḥ i xak iḡan uca ad xasen t ssarsey uca ad kik arbun ddqeř n řgens-a maḡend war t tarebbud ca weḡḡdek. ¹⁸ Ad tinid i řgens: ‘Sqeddsem ixef nwem i tiwecca, *xenni* ad teccem aysum, minzi aqa trum deg imezzuḡen n SIDI uca tennam: Wi d aneḡ ya iwcen ad necc aysum? Tuḡa-ney mliḡ di Miřra! *S uya* i d awem ya iwc SIDI aysum ad teccem. ¹⁹ War t t^ttettem ijj n wass *waha* uřa d tnayen n wussan, niḡ xemsa n wussan, niḡ eecra n wussan, niḡ eicrin n wussan, ²⁰ *maca marra* ussan n uyur ař d awem dd-iffey zeg wenzaren uca ad zzayes teiffem, umi tenḡarem SIDI wenni iḡan di řwest nwem uca tennam: Mayemmi *ead* dd-neffey zi Miřra?’ -

²¹ Uca Musa inna: “Řgens-a, di řwest nsen i ḡiḡ, aqa-t di setta-ařaf n yeryazen x iḡaren uca Cek teqqared: ‘Ad asen wceḡ aysum uca ad ccen ijj n uyur amen ikmeř!’ ²² *Mařa* ḡarřen asen i wuḡi d ifunasen, ma ad yiři cfa asen? *Niḡ mařa* ssmunen asen marra iseřman n řebḡar, ma ad yiři cfa asen?” ²³ Inna SIDI i Musa: “Ma *xenni* yebri ufuś n SIDI? Řexxu *xenni*, ad tḡard ma ad iqfeř awař nnes niḡ lla!” -

²⁴ Iffey-dd Musa uca inna awařen n SIDI i řgens uca issmun sebein n yeryazen zeg imḡaren n řgens uca issbedd i-ten am dd-nnḡen i Uqıḡun. ²⁵ *Xenni* ihwa-dd SIDI deg useynu uca issiweř akides uca iksi zi Arruḥ nni tuḡa xas uca issars i-t x sebein n yeryazen, *x* imḡaren. Uca imsar, umi tuḡa xasen Arruḥ, *bdan* ad nebban, maca awarni i uya war iqqim ead.

²⁶ Uca qqimen tnayen n yeryazen di řmargeḡ n řeekar, ijjn qqaren as Ildad u wenneyni qqaren as Midad uca Arruḥ n SIDI tuḡa-t xasen, *minzi* nitni aqa aten zeg inni yuran, *maca* war dd-ffiyen ḡar Uqıḡun uca tuḡa ttnebban di řmargeḡ n řeekar. ²⁷ Yuzzeř-dd ijj n uḡenjir uca ixebbar man aya i Musa, inna: “Ildad d Midad ttnebban di řmargeḡ n řeekar.” ²⁸ Yarra Yacuwa, mmis n Nun, *ijjen* zeg ibřiḡen ittfarzen, inna: “Sidi inu, Musa, ḡarrem i-ten!” ²⁹ Inna as Musa: “Ma cek teḡared di tḡwee inu? Mři marra řgens n SIDI tuḡa-t marra d inabiyyen, iři igga xasen SIDI Arruḥ nnes!”

³⁰ Idweř-dd Musa ḡar řmargeḡ n řeekar, netta d imḡaren n Israil.

³¹ *Xenni* yusa-dd ijj n usemmıḡ *ittwassekkaren* zi SIDI, indeh-dd tisekrin zi řebḡar uca inḡar i-tent x řmargeḡ n řeekar, ticři n webrid n ijj n wass ḡar ijj n tma d ticři n webrid ḡar tma nneyni, deg wenneḡ n řmargeḡ n řeekar, ař eřayen tnayen n iḡaḡen x wudem n temmurt. ³² Ikkar řgens uca yrun ass *nni* ikmeř d ḡiřet *nni* tekmeř d marra ass i t-i-dd iḡfaren yrun tisekrin. Wenni ḡares drus, iksi eecra iḡumiren. Bezzeen tent qibač nsen x tiru i innḡen i řmargeḡ n řeekar. ³³ Mintra aysum ead jar teḡmas nsen, qbeř ma ad t ffzen, yarḡa weḡḡab

11:20 Řxř. 21:5
11:22 Yḡ. 6:7
11:23 Ica. 50:2; 59:1
11:31 Uf. 16:13; Izhd. 78:26

n SIDI x řgens uca SIDI iwta řgens s ict n tecti temyar ařtas.³⁴ Isemma *Musa* amcan nni ‘Qabarut-Hata’awat’, minzi dinni i nedřen řgens i tuřa immezřyen *ammu*.³⁵ Zi Qabarut-Hata’awat ikkes řgens iqıđan nsen, *uyuren* řar řađayrut uca qqimen di řađayrut.

Řbarř n Maryam

12¹ Maryam u Harun *eawed* ssiwřen x Musa di ssibbet n temyart Takucit nni tuřa dd-yiwi, minzi netta yiwi-dd ict n temyart Takucit.² Uca nnan: “Ma issiweř SIDI zi Musa waha? Ma war zczayneř issiweř eawed?” Uca isřa SIDI *man aya*.³ Tuřa Musa d aryaz amwađeε ařtas, ktar zi marra iwdan i iddaren x temmurt.⁴ Deyya issiweř SIDI ak-d Musa d Harun d Maryam: “Ffyem kenniw s řřata, *uyurem* řar Uqıđun n Umsagar!” Uca ffyēn-dd s řřata.⁵ *Xenni* ihwadd SIDI deg uqellij n useynu uca ibedd řar wadaf n Uqıđun, iřřařa i Harun d Maryam. Ffyēn-dd nitni s tnayen.⁶ Uca inna asen Netta: “Sřem xenni i wawařen inu! Mařa řin řar awem ijj n unabi, ad as ssecney Necc, SIDI, Ixef inu s ict n tmezriwt *uca* ad kis ssiwřey s ict n tarjit.⁷ *Maca* war ttegeřey *amenni* s umsexxar inu Musa, aqa netta d amtiqqi di taddart inu tekmeř.⁸ Necc ssiwřey akides zeg uqemmmum řar uqemmmum, war iři s řemeani innufaren. Aqa izra addud n SIDI. Mayemmi war tegg^widem zeg umsexxar inu u *mayemmi* i tessiwřem *ammu* x Musa?”

⁹ *Xenni* yarřa xasen weřđab n SIDI uca iruř¹⁰ uca aseynu iffey x Uqıđun uca xzar, Maryam dayes řehřac n řbarř, aqa-tt d tacemřařt am wedfeř. Uca Harun inneqřeb-dd řar Maryam, u xzar, aqa nettat dayes řbarř.

¹¹ Uca inna Harun i Musa: “A, sidi inu, war xaney s russi ddenb i negga s tefyuri umi dayes nexđa! ¹² War tt ttejjı ad tedweř amecnaw amettin i zi ittucc řxecbet nnes am dd-teffey zi řemřawet n yemmas.” ¹³ Iřřařa Musa i SIDI, inna: “A Arebbi, ttzawgeř ad tt tessgenfid!” ¹⁴ Inna SIDI i Musa: “Ma mařa babas aqa inxar deg wudem nnes, ma war t^essedři sebēa n wussan? Ejj i-tt ad t^ettwasuffey zi řmargeř n řeeskar sebēa n wussan uca awarni as ad t^ettwaqbeř *eawed*.”

¹⁵ T^ettwassuffey Maryam sebēa n wussan barra i řmargeř n řeeskar uca řgens war ikkis iqıđan nnes ařami t^ettwaqbeř Maryam *eawed*. ¹⁶ Awarni man aya ifsi řgens iqıđan nnes, *yuyur* zi řađayrut uca wtin iqıđan nsen di řexřa n Faran.

11:33 Izhđ. 78:30, 31

12:1 ‘Takucit’ - ixš ad yini ‘tamyart zi temmurt n Kuc’. Tammurt n Kuc tuřa-tt di Ifriqiyya mani teřa iđa tammurt n Sudan d temmurt n Itiyupiyya (*Al-Habac*).

12:8 Uf. 33:11; Aewđ. 34:10

Teneac n ibergagen

13¹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
²“Sekk iryazen zzatek ĥima ad berggen tammurt n Kenean, tenni i ĥa wcey i ayt n Israil. Zi kuř taqbič n ibabaten ad tessekkem ijj n weryaz, kuř ijj *ad yiři* d amyar jar asen.³ Musa issekk i-ten di řexřa n Faran, x řumur n SIDI. Tuĥa marra iryazen d izeĥifen n ayt n Israil. ⁴Aqa d ina d ismawen nsen:

Zi teqbič n Rubin, Cammue, mmis n Zakkur.

⁵Zi teqbič n Cimeun, Cafat, mmis n Ĥuri.

⁶Zi teqbič n Yahuda, Kalib, mmis n Yafunni.

⁷Zi teqbič n Issakar, Yijeal, mmis n Yusuf.

⁸Zi teqbič n Ifrayim, Hucae, mmis n Nun.

⁹Zi teqbič n Binyamin, Falči, mmis n Rafu.

¹⁰Zi teqbič n Zabulun, Jaddiyil, mmis n Sudi.

¹¹Zi teqbič n Yusuf, i teqbič n Manassa, Jaddi, mmis n Susi.

¹²Zi teqbič n Dan, Eammiyil, mmis n Jamalli.

¹³Zi teqbič n Acir, Satur, mmis n Mixayil.

¹⁴Zi teqbič n Naftali, Nahbi, mmis n Wafsi.

¹⁵Zi teqbič Jad, Ja’uyil, mmis n Maki.

¹⁶Aqa ina d ismawen n yeryazen nni issekk Musa ĥima ad bergagen tammurt uca Musa iřaya i Hucia, mmis n Nun, s yisem n Yacuwa.

¹⁷Issekk i-ten Musa ĥima ad bergagen tammurt n Kenean, inna asen: “Ařyem ssiha ař *Tammurt n Ljanub* uca ařyem xenni ĥar idurar ¹⁸uca xzarem mammeč teĥa temmurt d řgens i dayes izeddyen, ma ijhed niy iđeef *i yeĥa*, ma *aqā din* drus niy ařas. ¹⁹*Xzarem* mammeč teĥa tammurt i di izeddey řgens, ma *tammurt* d tašebħant niy d tašeffant i *teĥa*, u mammeč ĥant tneddam i di izeddey řgens, ma *zeddyen di* řemrageħ n iqiđan niy *di* tneddam ifaryen *s iyebrāwen*. ²⁰*U eawed* mammeč teĥa temmurt, ma tessyemmi niy tuzeĥ, ma aqa din ticejjura niy lla. Ggem taryast uca ksim *ca* zi řyĥet n temmurt. Ussan nni tuĥa aten d ussan n tmenzut n uđiř. ²¹Uca nitni geēden uca bergagen tammurt zi řexřa n řin ař Raħub, mani i ĥa tiwđed ĥar Ĥamat. ²²Gaeēden *eād ktar* ĥar *Temmurt n Ljanub* uca iwđen ĥar Ĥabrun. Dinni i tuĥa Aximan, Cicay d Talmay, *nitni* d iħenjiren n Eanaq. Ĥabrun tuĥa t’ttwabna sebea n isegg^wusa qbeř řuean di Miřra. ²³*Xenni* iwđen ař tayzurt n Ackul uca ssenni kksen ict n tezremt s yijj n uzekkun n uđiř wenni dd-iwyen s tnayen s yijj n uzeĥađ n trebbut. *Kksen eawed* zeg aremmam u zi tazart. ²⁴*Qqaren* as i wemcan nni ‘tayzurt *n teyzart* n Ickul’, *isem wanita ixs*

13:2 ‘kuř taqbič n ibabaten’ - s Teibranit ‘kuř taqbič n ibabaten nnes’.

13:8 ‘Hucae’ - isem wanita ixs ad yini ‘asenjem’. Tuĥa isem wanita d yisem amezwaru n Yacuea wenni issidfen řgens n Israil di temmurt n Kenean.

13:23 ‘Ickul’ - isem wanita ixs ad yini ‘azekkun’.

ad yini ‘tayzurt n uzekkun’, di ssibbet n uzekkun *n uđiř* nni qessen ayt n Israil din.

²⁵ Umi kemmřen arebein n wussan, dewřen-dd zeg ubergag n temmurt.
²⁶ Ęeqben nitni uca usin-dd ęar Musa d Harun u ęar marra tamesmunt n ayt n Israil di řexřa n Faran, ęar Qadac, uca wcin řexbar i marra tamesmunt uca ssecnen asen řęięet n temmurt..²⁷ Ĥajan as uca nnan: “Aqa nudef ęar temmurt nni mani dd aney tessekked. S tidett tfeyyeđ s uęi d tamment u tanita d řęięet nnes..²⁸ Maca řgens, nni izeddyen di temmurt, ijhed u tineddam ęarsent ięebrawen u męarent aętas u neęra eawed din arraw n Ęanaq.²⁹ Ieamalięiyyen zeddyen di Temmurt n Ljanub n temmurt u Ięittiyyen d Iyabusiyyen d Imuriyyen zeddyen deg idurar u Ikenęaniyyen zeddyen ęar řebęar u x tma n L'Urdun.³⁰ Xenni isseęar Kalib řgens ztat i Musa, inna: “Ejj aney ad ngeęeed s jjehd uca ad tt neętef d řwart, *minzi* nzemmar as neccin!”³¹ Iryazen nni geęeeden akides, nnan: “War nzemmar ad ngeęeed đidd i řgens nni, minzi aqa ijhed xaney aętas.”³² *Ammu* i dd-iwyen ijj n řexbar war ięřin i ayt n Israil x temmurt nni x tuęa tbergagen, nnan: “Tammurt x manis nekka ĥima ad tt nbergeę, aqa d ict n temmurt nni tsarređ imezday nnes uca marra iwđan nni nezra, aqa aten d iryazen n waddad imęar.³³ Aqa neęra din ‘nifilim’, *ixs ad yini* ‘jjwaheř iwđan’, ayt n Ęanaq, arrasa n jjwaheř iwđan, uca tuęa neccin di tiętawin nney amecnaw tamuryi, uca ammu i dd asen nettban di tiętawin nsen.”

Tigg^wudi n řgens zi řeedyan

14¹ Marra tamesmunt tebda tesęuyyu s jjehd uca řgens iru marra ģiřet nni.² Marra ayt n Israil tuęa ttneđqamen đidd i Musa u đidd i Harun uca tenna as marra tmesmunt: “Meelik qaę nemmut di temmurt n Miřra!” nię: “Meelik qaę nemmut di řexřa-ya!”³ “Mayemmi i d aney dd-yiwi SIDI ęar temmurt-a ĥima ad newđa s ssif u *xenni* ad dd-dewřent temęarin nney d tarwa nney d takecçađt? Ma war yeęi ĥsen zeęma ad neęqeb ęar Miřra?”⁴ Uca nnan ijj i wenneyni: “Ejj aney ad negg ijj d azeęif *xaney* uca ad neęqeb ęar Miřra!”
⁵ *Xenni* Musa d Harun wđan x uęembub nsen ztat i wudem n marra agraw n tmesmunt n ayt n Israil.⁶ Yacuwa, mmis n Nun, d Kalib, mmis n Yafunni, nni tuęa zeg inni tuęa ittbergagen x temmurt, carrgen arruđ nsen.⁷ Nitni ssiwřen ęar marra tamesmunt n ayt n Israil, nnan: “Tammurt nni x nekka maęend ad tt nbergeę, aqa-tt d ict n temmurt mlię aętas.⁸ Mařa SIDI issfarnen ęarney, Netta ad aney-dd yawi ęar temmurt-a uca ad aney tt iwc, ict n temmurt

13:26 ‘Ęeqben’ - s Teibranit ‘Uyuren’.

13:27 Uf. 3:8; 33:3

13:33 ‘nifilim’ - aqa-ten wđan zeg wemcan nsen deg ujenna umi ddenben đidd i SIDI. Xzar Amz. 6:4. ‘tamuryi’ - s Teibranit ‘tamuryi iřehřfen’.

ifeyyðen s uyi d tamment. ⁹ Maca war ttiřim d imyewwÿen ðidd i SIDI uca war ttegg^wedem ca zi řgens n temmurt-a, minzi aqa aten d aÿrum nney. Tiři nsen tteffÿ-dd zi sennej nsen, aqa SIDI akidney, war zזaysen ttegg^wdem cal”.

¹⁰ Uca *xenni* marra tamesmunt tessiweř belli ittxeřsa ad ten arejmen, iban-dd ueuęi n SIDI deg Uqıđun n Umsagar zזat i marra ayt n Israil.

¹¹ Inna SIDI i Musa: “Ař meřmi i d ayi řa isear řgens-a? Ař meřmi war d ayi ttimmen s marra řeřamat nni ggię di řwest nsen? ¹² Necc ad t wteę s řtaeun uca ad xasen kkseę řwart uca ad cek ggeę d ijj n řgens d ameqqran u ijhed xasen.” ¹³ Inna Musa i SIDI: “Ad řřen Imiřriyyen man aya, minzi Cek tessuffÿed řgens-a s jjehd nnek zi řwest nsen. ¹⁴ uca ad t inin i imezday n temmurt-a, inni isřin belli Cek, a SIDI, di řwest n řgens-a, belli Cek, a SIDI, tbaned-dd *amecnaw* udem deg wudem, belli aseynu nnek ittbedda sennej nsen u belli Cek teggured zזat i wudem nsen deg ijj n uqellij n useynu s uziř uca s řiřet deg ijj n uqellij n tmessi. ¹⁵ Mařa tenÿid řgens-a amecnaw ijj n weryaz, xenni řegnus nni isřin x usemyar nnek ad ssiwřen ad inin: ¹⁶ ‘Minzi SIDI war izemmar ad issidef řgens-a di temmurt nni x ijjugę *ad asen tt iwc*, aqa s uyenni d asen ięarř di řexřa!’ ¹⁷ Řexxu xenni, ejj ad yiři jjehd n Sidi inu imęar am mammec tuęa tessiwřed, tennid: ¹⁸ ‘SIDI řares ttasie n řxađar uřa d ařtas n tmexsiwt icewwaren. Aqa yarebbu řmuęiyyet d uxeřtu *nney* u Netta war ittbarri wenni itteggē ddenb u isseęedu řmuęiyyet n ibabaten řar iřenjiren *nnes* ař *jjir* wiss řřata d *jjir* wiss arebea.’ ¹⁹ Yřar i řgens-a řmuęiyyet nnes elahřsab řemyaret n tmexsiwt nnek icewwaren u amecnaw mammec tarebbud řgens-a *řexxu ead* zi temmurt n Miřra ař danita!”

²⁰ Uca inna SIDI: “Necc yfareę asen elahřsab awař nnek. ²¹ S tidett *am* ddareę Necc, aqa marra tammurt ad t^ettwaccur s ueuęi n SIDI! ²² Minzi marra iryazen inni izřin aeuęi inu d řeřamat inu i ggię di Miřra u di řexřa, d yenni d ayi iqeęben di řexřa *ead* eecra n twařawin u war sřin i tmijja inu, ²³ war řarren tammurt nni x jjuęeę i babatsen *ad asen-tt wceę, wah*, marra inni d ayi issdduqzen *ammu*, war t řarren. ²⁴ *Maca* ad ssidfeę amsexxar inu Kalib řar temmurt mani tuęa yudef *qbeř* uca ad tt warten tarwa nnes minzi tuęa dayes ijj n arruř nneyni uca netta idfar ayi mliř nican. ²⁵ Aqa Ieamaliqıyyen d Ikeneaniyyen zeddyen di řewđa n teyzurt. Ad dd-tdewřem tiwecca uca ad tekksem iqiđan nwem *ssa*, ffyem řar řexřa, *uyurem* deg webrid řar Řebřar n Telga.”

14:9 Aewd. 20:3

14:13 Uf. 32:12

14:14 ‘udem deg wudem’ - s Teıbranit ‘titt di titt’.

14:14 Uf. 13:21; 40:38

14:16 Aewd. 9:28

14:18 Uf. 20:5; 34:6; Aewd. 5:9; Izhd. 86:15; 103:8; 145:8; Yunus 4:2

14:23 Aewd. 1:35, 36

14:24 Jac. 14:8, 9

²⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

²⁷ “Ař meřmi i ya teqqim tmesmunt-a taëeffant t’ettnedqam xafi? Anedqem n ayt n Israil i zi xafi ttnedqamen, aqa sřiy t. ²⁸ Ini asen: ‘S tidett am ddarey Necc, issawař SIDI, mařa war d awem tteggey am mammec d awem sřiy s imezzuyen inu min tennam kenniw. ²⁹ Řxecbat nwem ad wđant di řexřa-ya, řxecbat n marra inni ittwařesben, marra řqedd n iřenjiren nwem zi eicřin isegg^wusa sennej nni tuya xafi ittnedqamen. ³⁰ Kenniw war t’ettidfem ca tammurt min xef ssgeëdey afus inu *mařend ad jjağey* ad kenniw ggey ad dayes tzedyem, myř Kalib, mmis n Yafunni, d Yacuwa, mmis n Nun. ³¹ Tarwa nwem i xef tennam: ‘Ad ttwakecđen!’, Necc ad ten ssidfey dayes uca nitni ad ssnen tammurt nni tenđarem kenniw ammu s useřqar. ³² *Maca* řxecbat nwem, *wah* kenniw *simant nwem*, ad tewđam di řexřa aya ³³ uca iřenjiren nwem ad tellēen di řexřa aya řmijař n arebein n isegg^wusa uca kenniw ad *kiwem* tarbum farq-ccyeř nwem ař ya fnant řxecbat nwem di řexřa. ³⁴ Anect i řqedd n wussan i tuya ttbergagem tammurt, *iqqar* arebein n wussan, aqa ijj n wass d ijj n usegg^was, ad tarbum řmuësiyyet nwem, řmijař n arebein n isegg^wusa. Kenniw ad tessnem aqa Necc beëdey *xawem*. ³⁵ Necc *d* SIDI ssiwřey: ‘Mařa war tteggey ammu ak-d marra tamesmunt-a taëeffant tenni ikksen awař xafi: ad mmten di řexřa-ya, ad mmten din!’ ”

³⁶ Iryazen nni isekk Musa mařend ad bergagen tammurt, řami dd-dewřen, arrin tamesmunt marra ad nnedqem nitni đidd nnes umi nitni behdřen tammurt, ³⁷ aqa iryazen nni ibehdřen tammurt, mmuten s ict n jjriřect ztat i wudem n SIDI. ³⁸ *Maca* Yacuwa, mmis n Nun, d Kalib, mmis n Yafunni, qqimen ddaren jar iryazen nni iruřen ad bergagen tammurt.

³⁹ Issiweř Musa awařen-a yar marra ayt n Israil. Iřenzen *xenni* řgens ařtas. ⁴⁰ Uca nitni kkaren zic uca uřyen ař taqiccat n wedrar, nnan: “Aqa-ney da uca ad nessgeëed yar wemcan min xef issiweř SIDI, minzi neccin aqa nexđal!” ⁴¹ *Maca* Musa inna: “Mayemmi txeřtam ammu řumur n SIDI? Man aya war iëeddu! ⁴² War ttgeëadem ca minzi SIDI war ittiři di řwest nwem. War tejjam ixef nwem ad texšarem ztat i wudem n řëedyan nwem. ⁴³ Minzi Iëamaliqiyyen d Ikenëaniyyen aqa aten din ztat nwem uca ad tewđam kenniw s ssif minzi kenniw tigg^wejem x SIDI, zi man aya SIDI war kiwem ittiři.” ⁴⁴ *Maca* waxxa amenni, nitni tuya ttuffen mařend ad dd-ařyen ař taqiccat n wedrar. *Maca* Ttabut n Řëahd n SIDI d Musa war ffiyen zi řwest n řmargeř n řëeskar. ⁴⁵ *Xenni*

14:27 Izhd. 106:26

14:28 Řxř. 26:65; 32:11

14:29 Aewd. 1:35; Ebr. 3:17

14:30 Yac. 14:6

14:34 Izhd. 95:1

14:37 1 Kur. 10:10; Yah. 5

14:41 Aewd. 1:41

hwan-dd İsamaliqiyyen d İkenĕaniyyen nni tuya izeddyen deg wedrar nni uca arenyen ten u řebzen ten ař Ĥurma.

Tiweřřa i tyarřa n tmessi

15¹İssiweř SIDI ak-d Musa, inna:
²“Siweř ak-d ayt n İsrail, ini asen: ‘Xmi i ya tadfem tammurt *mani i ya* tzeddyem, *tammurt* tenni d awem i ya wcey, ³uca ad tesswejdem *din* ict n tewhibt n tmessi i SIDI, ict n tyarřt n wecmađ niy ict n tewhibt i tyarřt i ukemmeř n ijj n lwaed niy ict n tewhibt s řxađar niy *ict n tewhibt* i řeeyudat nwem ittwaggen, maĥend ad tiři d ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI, zi řebĥayem niy zeg wuđi, ⁴*xenni* wenni dd ya issqarrben tawhibt nnes i SIDI, ad dd-issqarreb *eawed* ict n tewhibt *n řyiġet* zeg ict n teecart *n yijj n ifa* n waren azdad ixegđen s yijj n arbee n ijj n uhinu n zzept.⁵ Ad tesswejded *ak-d man aya* ijj n arbee n ijj n uhinu n binu am tewhibt n useyyeb i yijj n izmar *maĥend ad tiři* x tyarřt n wecmađ niy x tewhibt i tyarřt, ⁶niy, *mařa ad tiři* i yijj n icarri, *xenni* ittxeřřa ad tesswejded ict n tewhibt *n řyiġet* zi tnayen n teecuray n ijj n ifa n waren azdad ixegđen s ict n ttuřut n ijj n uhinu n zzept ⁷uca ad dd-tessqarrbed *eawed* ict n ttuřut n ijj n uhinu n binu am tewhibt n useyyeb, am ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI.

⁸Xmi i ya tesswejded amezyan n ufunas am tyarřt n wecmađ niy am tewhibt i tyarřt *maĥend ad yiři* i ukemmeř n ijj n lwaed niy am tyarřt n řehna i SIDI, ⁹*xenni* ittxeřřa ad dd-issqarreb ak-d umezyan n ufunas *eawed* ict n tewhibt *n řyiġet* n třata n teecuray n ijj n *ifa* n waren azdad ixegđen deg wezyen n uhinu n zzept, ¹⁰uca ittxeřřa *eawed* ad dd-tawid azyen n uhinu n binu am tewhibt n useyyeb, *am* tewhibt n tmessi, ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI. ¹¹Ammu i ya ittwagg i *kuř* afunas, niy i *kuř* icarri, niy i *kuř* ijj zeg wuđi, zeg iĥuřiyyen niy zeg iĥayđen. ¹²Elahřab řqedd *n imuddaren i tyarřt* i ya tesswejdem, ad teggem ammu i *kuř* ijj *n umuddar*, elahřab řqedd *n imuddaren*. ¹³Marra inni dd-ittwaxeřqen di temmurt ad ggen timesřayin-a ammu xmi dd ya ssqarrben nitni ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI. ¹⁴Xmi i ya tafed jar *marra* jjiřat nwem ijj n ubarrani iqqimen akidwem, niy ijjen wenni *izeddyen* di řwest nwem, aqa netta ad issewjed ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI, *xenni* ad *tt* igg am mammec *tt* t^etteggem kenniw.

¹⁵A agraw *n řgens*, ad din tiři d ict n tewřeyyet, ict n tewřeyyet i řebda i kenniw u i ubarrani nni iqqimen *akidwem* i *marra* jjiřat nwem. Ad yiři ubarrani amecnaw mammec *teġam* kenniw ztat i wudem n SIDI. ¹⁶Ad yiři ijj n uzerf d ict n lfariđa i kenniw u i ubarrani wenni akidwem iqqimen.”

15:4 Lawi 2:1; 6:14
 15:15 Uf. 12:49; Řxř. 9:14

Tiweřša zi jjihet n imezwura n waren

¹⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁸ “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen: ‘Xmi i ya tadfem tammurt mani kenniw i ya *y* awyey, ¹⁹ *xenni* ad imsar, umi ya teccem ayrum n temmurt, aqa kenniw ad tessgeeedem ict n tewhibt n usgeeed i SIDI. ²⁰ Zi tmezwarut n warecti nwem ad tessgeeedem ict n temsemment *am* tewhibt n usgeeed. Ad tt tessgeeedem amecnaw mammec tessgeeedem tawhibt n usgeeed n unedrar. ²¹ Zi tmezwarut n warecti nwem ad tqeddmem ict n tewhibt n usgeeed i SIDI di *marra* jjiřat nwem.

Ddenb war iři neemada

²² Mařa tweddarem u war t^etteggem marra řumurat-a nni tuya issawař SIDI ak-d Musa, ²³ marra min d awem yumur SIDI s ufuš n Musa, zeg wass min zi *t* yumur SIDI, ssenni d tsawent di *marra* rejuuř nwem, ²⁴ *xenni* ad imsar, mařa ittwař s uweddar barra i titřawin n tmesmunt, aqa tamesmunt marra ad tessewjed ijj n uyenduz, ameřyan n ufunas, am řyarřt n wecmađ *am* ict n řefwařet ittfuřen i SIDI ak-d tewhibt nnes *n řyiget* d tewhibt nnes n useyyeb ełahsab lfariđa u ak-d yijj n iřayđ d ameřyan am řyarřt n ddenb. ²⁵ *Xenni* ad ifdi ukehhan x marra tamesmunt n ayt n Israil uca ad asen ittwařfar, minzi man aya imsar zeg uweddar, uca nitni qeddmem tawhibt nsen, ict n tewhibt n tmessi i SIDI, uřa d řyarřt nsen n ddenb, zzat i wudem n SIDI. ²⁶ Marra tamesmunt n ayt n Israil ad t^ettwařfar, uřa d abarrani wenni izeddyen di řwest nwem, x umi imsar am iweddar marra řgens.

²⁷ Mařa ca n bnađem ixđa am netta iweddar, *xenni* ad dd-issqarreb ict n řyayđet n ijj n usegg^was am řyarřt n ddenb. ²⁸ Ad ifdi ukehhan zzat i wudem n SIDI x bnađem nni tuya iweddar, am tuya ixđa s uweddar zzat i wudem n SIDI, řima ad xas ifdi uca ad as ittwařfar.

²⁹ Ad *đin* yiři ijj n uzerf i wenni iggin *ca* s uweddar, i wenni dd-ixeřqen di temmurt uřa i ubarrani wenni izeddyen di řwest nwem.

Ddenb s ufuš igaeeden

³⁰ Maca bnađem nni iggin ca s ufuš igaeeden, ma netta ittwařreq-dd di temmurt niy netta d abarrani, aqa netta iceqqef di SIDI uca bnađem nni ad ittwařqess zi řwest n řgens nnes, ³¹ umi isseřqar awař n SIDI u yarřa řumur nnes. Bnađem nni ad ittwařqess qaę. Řmuęřiyet nnes ad tiři xas.

³² *Řami* tuya ayt n Israil di řexřa, ufin ijj n weryaz ittřarwac akeccuđ deg wass n ssebt. ³³ Inni t yufin am tuya ittřarwac akeccuđ, iwyyen t řar Musa d Harun d

15:25 'ifdi' - xzar Izhd. 78:35.

15:27 'bnađem' - s Teibranit 'řeemar'. Ammu uřa di ayat wiss 28 d 30.

15:27 Lawi 4:27

15:30 's ufuš issgaeeden' - man aya ixs ad yini aqa igga i-t s neemada.

marra tamesmunt. ³⁴ Ggin t di t̄eṭṭut, minzi tuya war dd-ibin min zzayes ya gg en. ³⁵ *Xenni* inna SIDI i Musa: “Aryaz *nni* ad ittwaney nican. Marra tamesmunt ad t tarjem barra i řmargeḥ n řeeskar.” ³⁶ *Xenni* tessuffey i-t marra tmesmunt barra i řmargeḥ n řeeskar uca nitni arejmen t ařami immut, am mammec *t yumur* SIDI i Musa.

Tiweřša z jjihet n tcarcifa n řidaret

³⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

³⁸ “Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen, ad ggen i yixef nsen ticarcifa yar tmuwwa n warruḍ nsen di *marra* jjiřat nsen uca ad ggen ijj n ufiřu d adeḥmi yar tcarcifa nni yar tmuwwa. ³⁹ Ad yiři *ufiřu* yar tcarcift ḥima ad t t̄ttwařam uca ad tidarem di marra řumurat n SIDI uca ad tent teggem u war t̄deffarem uřawen nwem d tiṭṭawin nwem inni awarni asen tennumem ad tessefsedem ixef nwem, ⁴⁰ *uca ad yiři* ḥima ad txarršem di řumurat inu, ad *zzaysent* teggem, *maḥend* ad tiřim t̄ttwaqeddsem zzat i AREBBI nwem. ⁴¹ Necc d SIDI, AREBBI nwem wenni kenniw dd-issuffyen zi temmurt n Miřra ḥima ad iřiḡ d AREBBI nwem. Necc d SIDI, AREBBI nwem!”

Ayewwey n Quraḥ d Datan d Abiram

16 ¹ Quraḥ, mmis n Yiřhar, mmis n Qahat, mmis n Lawi, ak-d Datan d Abiram, tñayen n iḥenjiren n Iliyab, d Un, mmis n Falat, iḥenjiren n Rubin, ksin *iryazen*. ² u kkaren ḍidd i Musa, bedden zzat i wudem nnes ak-d iryazen *nneyni* zeg ayt n Israil, mitayen u-xemsin n imeqqranen n tmesmunt, aqa aten zeg inni dd-ittwařayan yar umuni, iryazen s ccan. ³ Nitni munen ḍidd i Musa d Harun, nnan asen: “Cfa awem kenniw! Minzi marra tamesmunt, *wah*, marra nitni d imqeddasen uca SIDI di řwest nsen. Mayemmi tessueřam ixef nwem sennej i wegraw *n řgens* n SIDI?”

⁴ Umi isřa Musa *i man aya*, iwḍa x wudem nnes. ⁵ Uca issiweř ak-d Quraḥ d marra abarru nnes, inna: “Tiwecca ad isscen SIDI wenni iřan nnes d wenni *iřan* d amqeddas d wenni i yares dd ya issqarreb. Wenni ifarz Netta, d wenni i dd ya issqarreb Netta yares. ⁶ Ggem aya! Ejj Quraḥ d marra abarru nnes ad awyen timejmarin. ⁷ Tiwecca ggem xasen *řefhem i* tmessi, sarsem xas řebxur zzat i wudem n SIDI. *Xenni* ad insar belli aryaz nni ixḍar SIDI, ad yiři d amqeddas. Aqa truḥem tiggwijem, ayt n Lawi!” ⁸ Inna Musa i Quraḥ: “Sřem řexxu, ttzawgey, kenniw, ayt n Lawi! ⁹ Ma war xawem icfi umi kenniw issfarz AREBBI n Israil x tmesmunt n Israil maḥend ad kenniw yares dd-issqarreb

15:34 Lawi 24:12
15:38 Aewd. 22:12; Mt. 23:5
16:1 Řxř. 26:9; 27:3; Yah. 11

ħima ad tsexxarem di Tzeddiyt n SIDI uca *ħima* ad tbeddem ztat i wudem n tmesmunt maħend ad ten tsexxarem? ¹⁰ Netta issqarreb i cek-dd, cek d marra aytmac, ayt n Lawi, *jmie* akidek. Ma tarezzum *řexxu* əawed tukehphant? ¹¹ S uya, cek d marra abarru nnek, aqa kenniw tmunem ċidd n SIDI, minzi min iena Harun, min iena ħima ad xas tennedqem?”

¹² Uca issekk Musa ad řayan x Datan d Abiram, iħenjiren n Iliyab, maca nitni nnan: “War dd-nettis ca!” ¹³ Ma war icfa awem umi d aneɣ dd-tssuffyem zeg ict n temmurt ifeyyċen s uyi d tamment, ħima ad aneɣ tesshelleked di řexřa uca *xenni* əawed tegged ixef nnek d řħakem xaney? ¹⁴ Uřa d cek war d aneɣ dd-tessidfed ca deg ict n temmurt ifeyyċen s uyi d tamment, u war d aneɣ tewcid iyyaren d imarjaəen n uđiř d řwart. Ma tixed *zeema* ad tekksed tiřřawin n yeryazen-a? Neccin war dd-nettis ca!”

¹⁵ *Xenni* ittwasarɣ ufugem n Musa, inna i SIDI: “War xezzar ɣar tewhibt nsen! Necc war zzaysen kessiɣ qaə ijj n uɣyur uca war ggiɣ řɣar uřa i yiji zzaysen.”

¹⁶ Inna Musa i Quraħ: “Cek d marra abarru nnek, *asem-dd* tiwecca ztat i wudem n SIDI, cek d nitni, d Harun. ¹⁷ Ksim kuř ijj *zzaywem* ijj n řmejmar, ggem dayes řəbxur uca qarrbem-dd akides ztat i wudem n SIDI. Kuř aryaz ak-d řmejmar nnes, mitayen u-xemsin n tmejmarin, uca *əawed* cek d Harun, kuř ijj *ak-d* řmejmar nnes.” ¹⁸ Iksi kuř ijj řmejmar nnes uca ggin xas nitni timessi u ssarsen xas řəbxur uca uyuren ad bedden ztat i wadaf n Uqiđun n Umsagar ak-d Musa d Harun. ¹⁹ Quraħ iɣewweɣ xasen marra abarru *nnes* ɣar wadaf n Uqiđun n Umsagar. *Řexdenni* iban-dd uəuđi n SIDI ɣar marra tamesmunt.

²⁰ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

²¹ “Heydem ixef nwem zeg ubarru aya, *xenni* ad ten hellkey deg wermac n wabřiwen!” ²² *Maca* nitni wđan x wudem nsen, nnan: “A Arebbi, AREBBI n marra buħbeřat n marra ddat! *Mařa* ixđa ijj n weryaz, ma *xenni* ad tegged aɣđab nnek ad idduqgez x marra tamesmunt?”

²³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁴ “Siweř ak-d tmesmunt, ini: ‘Beəedem x tzeddiyt n Quraħ d Datan d Abiram d min d as dd-innden.’ ” ²⁵ *Xenni* Musa ikkar uca iruħ ɣar Datan d Abiram uca uyuren imɣaren n Israil awarni as. ²⁶ Uca issiweř netta ak-d tmesmunt, inna: “Ttzawgeɣ, beəedem x iqiđan n yeryazen-a iqejħen u war tħadam uřa d ict n řħajjet n min iđan nsen ħima kenniw war tttwahellkem ca s ddnub nsen!” ²⁷ Kkaren nitni uca beəeden x iqiđan n Quraħ d Datan d Abiram d min d as dd-innden. Datan d Abiram ffyən-dd, bedden ɣar wadaf n iqiđan nsen ak-d temɣarin nsen d iħenjiren nsen d iħenjiren nsen imezyanen. ²⁸ *Xenni* inna Musa: “S man aya i ɣa tessnem belli SIDI issekk ayi-dd ħima ad ggeɣ

16:15 1 řm. 12:3

16:22 řxř. 27:16; Ēbr. 12:9

marra timegga-ya, minzi war dd-ffiyent ca zeg wuř inu.²⁹ Mařa ina ad mnten amecnaw mammec *mmuten* iwdan marra u war ten iřqif min iřeqfen marra iwdan, *xenni* ad taf SIDI war d ayi-dd issekk.³⁰ *Maca* mařa SIDI ixřeq-dd ca n řhajjet d tamaynut qaē uca tammurt ad tarzēm aqemmum nnes, ad ten tsarđ ak-d marra *min iğan* nsen uca ad hwan ddaren di řaxart, xenni i ya tessnem belli iryazen-a aqa ssduqzēn SIDI.”

³¹Uca imsar, umi ikemmeř awařen-a, tfegeq temmurt nni swadday nsen.³² Tarzēm temmurt aqemmum nnes uca tsarđ i-ten ak-d aytbab n taddart nsen u ak-d marra iwdan n Quraḥ d marra agra *nsen*.³³ Hwan-dd ddaren di řaxart ak-d marra *min iğan* nsen uca tammurt tessduři i-ten u ttwateḥḥan zi řwest n wegraw *n řgens*.³⁴ Marra Israil, inni tuya dd-innden, arewřen *umi sřin* i tyuyyit nsen, minzi nnan: “Niř ad taf *uřa d neccin* ad aney řsarđ temmurt.”³⁵ Uca teffey-dd tmessi zi SIDI, tecca mitayen u-xemsin n yeryazen nni dd-yiwyen řebxur.

Jřiřect ineqqen

17¹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²“Ini i Alieazar, mmis n ukehhan Harun, belli ad iksi timejmarin zeg uḥaduq n tmessi uca ad issuyes řefḥem itteḥduduqen di řagg^waj, minzi aqa nitenti qeddsent i ġant!³ Jjem asen ad tketken timejmarin n *yeryazen* nni tuya ixetṭan đidd i řeemur nsen, tiřwiḥin d tizirarin i dduri i uealṭar, minzi ssqarrben-dd tent ztat i wudem n SIDI, s uya i zi ttwaqeddsent. Ad iřint d ijj n uceyyar i ayt n Israil.⁴ *Xenni* iksi ukehhan Alieazar timejmarin n nnḥas nni dd-ssqarrben inni ittwačemden *am tewhibt*, uca tketken tent ḥima ad *zzaysent* dřent aealṭar,⁵ i řidaret i ayt n Israil, ḥima uřa d ijj n weryaz nni war iğin zi zzariēet n Harun, war dd-ittqarrib ca břa ttesriḥ ztat i wudem n SIDI, ḥima ad issbexxar řebxur maḥend war d as iřqef min iřeqfen Quraḥ d ubarru nnes, am mammec tuya issiweř SIDI s uqemmum n Musa.

⁶Tiwecca nnes tuya marra tamesmunt n ayt n Israil t^ettnedqam đidd i Musa d Harun, nnan: “Kenniw tenyim řgens n SIDI!”⁷ Uca *umi* tmun tmesmunt đidd i Musa d Harun uca bđan uyuren yar Uqiđun n Umsagar, xzar, aqa aseynu wenni t idřin uca iban-dd ueuđi n SIDI.⁸ Yusa-dd Musa ak-d Harun, *bedden* ztat i Uqiđun n Umsagar.

⁹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁰“Kkarem, *agg^wejem* zi řwest n tmesmunt u Necc ad ten mḥiy deg ijj n wermac n wabřiwen!” *Xenni* wđan x wudem nsen.¹¹ Inna Musa i Harun: “Ksi *deyya* ijj n řmejmar, egg xas timessi n uealṭar uca sars xas řebxur. Azzeř yar tmesmunt

uca fdi xasen, minzi iffeý-dd uduqgez *n weýđab* zi zcat i wudem n SIDI, aqa da jřiřect am tebda *ead*.”¹² Iksi Harun *řmejmar*, am mammec inna Musa, uca yuzzeř řar řwest n wegraw *n řgens*, uca xzar, jřiřect tuřa am tebda *ead* jar řgens uca netta issars dayes řbexur uca ifdi x řgens..¹³ Tuřa ibedd jar imettan d imeddaren uca t’ttwasbedd jřiřect.¹⁴ Wi immuten zi jřiřect tuřa aten di arbeřac-ařef u-sebea-mya, břa inni immuten di ssibbet n Qurař. ¹⁵ Idweř Harun řar Musa řar wadaf n Uqiđun n Umsagar. Aqa t’ttwasbedd jřiřect.

Aemud izzeyzuyen n Harun

¹⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁷ “Siweř ak-d ayt n Israil uca ksi zzaýsen ijj n weemud i kuř taddart n ibabaten *n sen*, zi marra imřaren n sen, eľařsab *leadad n* tudrin n ibabaten n sen, tenεac n iεumad. Ittxeřřa ad tarid isem n kuř ijj *zzyaysen* x weemud n nes. ¹⁸ Ad tarid isem n Harun x weemud n Lawi, minzi *ad din yiři* ijj n weemud i yijj n uzeřif n taddart n ibabaten n sen. ¹⁹ Ad ten tegged deg Uqiđun n Umsagar, zcat i Cchadet, mani kidwem i řa msagareř..²⁰ *Xenni* ggur ad imsar, aqa ad inuwwar weemud n weryaz nni ixđareř necc uca ad ssbeddeř anedqem đidd inu i zi xawem nndeqmen ayt n Israil.”

²¹ Issiweř Musa ak-d ayt n Israil uca marra imřaren n sen wcin ijj n weemud i mkuř ijj n umřar, eľařsab *řqedd n* tudrin n ibabaten n sen, tenεac n iεumad. Uca aemud n Harun tuřa-t jar iεumad n sen. ²² Musa issars iεumad *n ni* zcat i wudem n SIDI deg Uqiđun n Cchadet.²³ Tiwecca n nes imsar belli yudeř Musa řar Uqiđun n Cchadet, uca xzar, aemud n Harun di řřweε n taddart n Lawi tuřa igga tamrist n uřemmuy uca tamrist tessuffey-dd uca nnuwwar *n nes* yarzem uca yiwi-dd řuz yiwđen. ²⁴ *Xenni* issuffey Musa marra iεumad zi zcat i wudem n SIDI řar marra ayt n Israil. řrin aya uca řřfen kuř ijj aemud n nes.

²⁵ *Xenni* inna SIDI i Musa: “Arr aemud n Harun zcat i Cchadet, ad t teđđid am ijj n uceyyar đidd i yenni iyewwřen. *Ammu* i řa tessbedded anedqem n sen đidd inu mařend nitni war ttmettin ca.”²⁶ Uca igga Musa am mammec d as yumur SIDI, ammu igga netta. ²⁷ *Xenni* ssiwřen ayt n Israil ak-d Musa, nnan: “Xzar, ad zzyaney iffeý buřbeř, ad nettwahellek, ad nettwahellek marra neccin! ²⁸ Man wen ma i dd řa iqarřben řar Uqiđun n SIDI, ad immet. Ma ad nettwateřřa ař zzyaney iffeý buřbeř?”

17:12 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

17:19 Uf. 25:22

17:25 Ebr. 9:4

Řehmeř d řmunet n ikehhanen d Ilawiyyen

18¹Inna SIDI i Harun:

“Cek d ihenjiren nnek d taddart n babac akidek, ad tarbum řmuęsiyyet n Zzawect Iqeddsen nwem. Cek d ihenjiren nnek akidek ad arbun řmuęsiyyet n tukehant nwem. ²Ad dd-tessqarrbed uřa d aytmac, taqbič n Lawi, taqbič n babac. Nitni ad dd-mmarenynen řarek, ad ac sexxaren, *maca* cek, jmie ak-d ihenjiren nnek, *ad tsexxared* ztat i wudem n Uqıđun n Cchadet. ³Ad řřfen acbar nnek uca ad řđan x marra Aqıđun, maca war zemmaren ad dd-qarrben řar řeqcue n Zzawect Iqeddsen u řar uealřar řima war ttmettin, war ięi řa d nitni uřa d kenniw. ⁴Ittxeřřa asen ad mmarenynen řarek uca ad řřfen acbar x Uqıđun n Umsagar u x marra tasexxart n Uqıđun. Wenni war řar ięi ttesřih war izemmar ad řarwem-dd iqarreb. ⁵Ad t^eřřfem acbar x Zzawect Iqeddsen uřa x uealřar, řima war dd-ittis *ead* uduqpez *n weyđab* x ayt n Israil. ⁶Necc, aqa da Necc, ksiř awmaten nwem, Ilawiyyen, zi jar řwest n ayt n Israil. Aqa nitni am ict n tewhibt i kenniw, tenni ittwaweħben i SIDI maħend ad sexxaren nitni deg Uqıđun n Umsagar. ⁷*Maca* cek d ihenjiren nnek akidek ad t^eřřfem tukehant nwem di marra min iqqnen ak-d uealřar d min ięan daxeř i uřehřaf uca *ammu* ad tsexxarem kenniw. Necc ad awem wceř tukehant d tsexxart amecnaw ict n terzeft. Wenni dd řa iqarreb mařa war řares bu ttesřih, ad ittwaneř.”

⁸Issiweř SIDI ak-d Harun:

“Necc, xzar, aqa d Necc i d ac iwcın řeřřtu x *tewhibin* n usgeęeed *inni ittwaqeddmn* i Necc. Necc wciř tent ak-d marra timesřayin timqeddasin n ayt n Israil am tesřart ittwasdeħnen i cek u i ihenjiren nnek, am ict n tewřeyyet i řebda. ⁹Wa ad yiři nnek zi marra timesřayin iqeddsen qaę zi tmessi: kuř tawhibt nsen i kuř tawhibt nsen *n řyięet*, i kuř tařarřt nsen n ddenb, u i kuř tařarřt nsen n umarwas nni d ayi dd řa yarren. *Wa* ad yiři d amqeddas qaę i cek u i ihenjiren nnek. ¹⁰Ad tecced aya deg ijj n wemcan d amqeddas qaę. Kuř awtem ad zzayes yecc. Aya ad yiři d amqeddas i kenniw.

¹¹*Eawed* d man aya *ad yiři* i cek: tawhibt n usgeęeed n tewhibt nsen ak-d marra tiwhibin n wenhezzi n ayt n Israil. Wciř tent i cek u i warrawen nnek d tarrawin nnek *inni* akidek *ięan*. *Aqa-tt* d ict n tewřeyyet i řebda. Kuř ijjn di taddart nnek nni ięan d amezdag, ad zzaysent yecc.

¹²Min ięan mxeyyar n zzect d min ięan mxeyyar n binu n jdid u zeg irden, d tamezwarut i zzaysen ad wcen i SIDI, aqa wciř ac tt. ¹³Tamenzut n marra min ięan x temmurt nsen, inni dd řa yawyren řar SIDI, aqa *marra* man aya ad yiři i cek. Kuř ijjn wenni ięan d amezdag di taddart nnek, izemmar ad zzayes yecc.

¹⁴Marra min ittwaħarrmen *i SIDI* di Israil, ad yiři nnek. ¹⁵Marra min yarezmen řemřawat *d amezwaru* jar marra aysum i ęa qeddmen i SIDI, zi bnađem nię zi řebhimet, ad yiři nnek. Maca ad tefdid qaę amenzu n iwdan uca ittxeřřa *ęawed* ad tefdid amenzu n řebhayem ixemjen. ¹⁶Wi zzaysen i ęa ttwafđin, ad ttwafđin d mmis n ijj n uyur elaħsab řqimet i tqeddared cek di nnuqart, xemsa n iciqlen elaħsab aciql n Zzawect Iqeddsen, wenni *ięan* eicrin n ‘ijirat’.. ¹⁷Maca amenzu n ufunas d umenzu n uħuři d umenzu n ięayđ, war t tfedđim ca. Aqa aten d imqeddasin. Ad tzeęeed idammen nsen x uealtar u tadunt nsen ad tt tessbexxared am tewhibt n tmessi, am ict n řefwaħet ittfuħen i SIDI. ¹⁸Aysum nnes ad yiři nnek, am idmaren n wenhezzi uřa d acekrud afusi ad iřin nnek. ¹⁹Marra *tiwhibin n* usgeęeed zi tmesřayin timqeddasin nni i ęa ssgeęeden ayt n Israil i SIDI, wcię tent i cek u i iħenjiren nnek d tħenjirin nnek *inni* akidek *ięan*. *Aqa-t* d ict n tewřeyyet i řebda, ad yiři d ijj n Řeahđ s řemřaħet i řebda zzat i wudem n SIDI, i cek u i zzarięet nnek nni akidek *ięan*.”

²⁰Inna SIDI i Harun:

“War t^et^et^eřfed d řwart di temmurt nsen u war ęarek t^et^eři bu tesęart di řwest nsen. Necc d tasyart nnek d řwart nnek di řwest n ayt n Israil. ²¹Xzar, Necc wcię i ayt n Lawi marra řeęcur di Israil d řwart di t^et^ewęę n tsexxart nni ggin nitni, tasexxart n Uqıđun n Umsagar. ²²Ayt n Israil war dd-ttqarrben ead ęar Uqıđun n Umsagar ģima war dd-tiwyen *ammu* ddenb x yixef nsen uca ad mmten. ²³*Maca* Ilawiyyen ad sexxaren di tsexxart n Uqıđun n Umsagar uca ad arbun řmueřiyyet nsen. *Aqa-tt* d ict n tewřeyyet i řebda i *marra* jjiřat nwem, aqa nitni war t^et^eřfen řwart di řwest n ayt n Israil, ²⁴minzi řeęcur n ayt n Israil nni ssgeęeden nitni i SIDI am tewhibt n usgeęeed, wcię ten i Ilawiyyen. S uya nnię asen: ‘War ttwariten di řwest n ayt n Israil!’ ”

²⁵Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁶“Ammu i ęa tessiwřed ak-d Ilawiyyen uca ad asen tinid: ‘Xmi teksim řeęcur n ayt n Israil nni wcię kenniw d řwart, *xenni* ad zzaysen tessgeęedem ict n tewhibt n usgeęeed i SIDI, řeęcur zi řeęcur. ²⁷Ad awem dd-t^ettwaħseb am tewhibt n usgeęeed, am irden n unedrar u am teccuret n tsirt *n uđiř*. ²⁸Ammu i dawem ittxeřřa ad tessgeęedem ict n tewhibt n usgeęeed i SIDI zi marra řeęcur nwem nni i ęa teksim zeg ayt n Israil. Ittxeřřa ad tewcem tawhibt nni tessgeęedem zzaysen i SIDI ęar ukehhan Harun. ²⁹Zi marra min d awem ęa wcen, ad tessgeęedem tawhibt n usgeęeed tmun i SIDI, zi řemxeyyar nnes, tasyart nnes iqeddsen zzayes.’

³⁰Uca ittxeřřa ac ad asen tinim: ‘Mařa teksim zzayes řemxeyyar nnes, *aqa* aya ad dd-ittwaħseb d řyięet n unedrar d řyięet n tsirt *n uđiř* i Ilawiyyen. ³¹Ad

18:14 Lawi 27:28

18:15 Uf. 13:2; 22:29; Lawi 27:26; Řxř. 3:13

18:16 Uf. 30:13; Lawi 27:25; Řxř. 3:47; Ĥiz. 45:12

18:20 Aewđ. 10:9; 18:2; Ĥiz. 44:28

teccem aya di kuř amcan, kenniw d *ayt bab n* taddart nwem, minzi ta d řmunet i tsexxart nwem deg Uqiđun n Umsagar. ³²Mařa ad zzayes teksim min iđan řsen, *xenni* war xawem tarebbum ddenb. War ieeddeř ad tředdem tiwhibin timqeddasin n ayt n Israil, *řima* war tmettim ca.’”

Aman n usizdeg

19¹Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:
²“Ta d tewşeyyet zi Ccariea nni yumur SIDI, *umi* inna: ‘Siweř ak-d ayt n Israil ad ac-dd awyem ict n tyenduzt tamezyant tazegg^wayt, tenni icnan u tenni war di iđi uneeđab uca war xas ssarsen ead azayřu. ³Ad tt tewcem i ukehhan Alięazar u netta ad tt issuffey barra i řmargeř n řęeskar u ad as ittwayarş ztat i wudem nnes. ⁴Akehhan Alięazar ad iki *cwayt* n idammen nnes s uđad nnes uca ad irucc sebea n twařawin *cwayt* zeg idammen nnes jjihet n wudem n Uqiđun n Umsagar. ⁵Ad sscemđen tyenduzt tamezyant ztat i tiřawin nnes. Tiřmect nnes, aysum nnes d idammen nnes ad ten sscemđen *jmie* ak-d umessař nnes. ⁶Ad iki ukehhan akeccuđ n *tcejjart n* tengelt d teelęet d uzegg^wař iředqen uca ad inđar aya di řwest n tmessi *i di t’ttwacmed* tayenduz t. ⁷Xenni ad iřebben ukehhan arruđ nnes, ad issird arrimet nnes s waman, uca awarni as ad yadef řar řmargeř. Akehhan ad yiři ixmej ař tameddit. ⁸D wenni tt isscemđen, ad iřebben řa d netta *ęawed* arruđ nnes deg waman uca ad issird arrimet nnes s waman. Netta ad yiři ixmej ař tameddit. ⁹Aryaz amezdag ad iyru iyęeđ n tyenduzt uca ad ten igg barra i řmargeř deg ijj n wemcan izdig. Aqa i tmesmunt n ayt n Israil mařend ad teřđam x waman n weęař, aqa aten i usizdeg n ddenb. ¹⁰Wenni iyrun iyęeđ n tyenduzt ad iřebben arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit. *Aqa-tt* d ict n tewşeyyet i řebda i ayt n Israil u i ubarrani nni izeddyen di řwest nsen.

¹¹Wi i řa iřadan ca n umettin, mammec ma *tegga* ca n řxecbet n bnadem, ad yiři ixmej sebea n wussan. ¹²Deg wass wiss třata ad ikkes ddenb x yixef nnes *s waman n weęař*. *Xenni* ad yiři izdig deg wass wiss sebea. Mařa war ikkis ddenb x yixef nnes deg wass wiss třata, war ittiři izdig deg wass wiss sebea. ¹³Marra wi iřadan ijj n umettin, řęemar n ijj n bnadem immut, uca war ikkes ddnub x yixef nnes, aqa issexmej Tazeddiřt n SIDI. Řęemar nni ad ittwaęess zi Israil. Minzi war xas zeęęen aman n weęař, ggur ad yiři ixmej. Řexmej nnes *aqa-t* xas ead.

19:3 Ebr. 13:11, 12

19:4 Ebr. 9:13

19:5 Uf. 29:14; Lawi 4:11, 12

19:6 ‘teelęet’ - niy ‘hisup’

19:11 Řxř. 31:19; řag. 2:13

¹⁴ Wa d azerf x ijj n bnađem nni immuten deg ijj n uqiđun. Marra wi i ƣa yadfen ƣar uqiđun nni u marra wi *i ƣa iqqimen* deg uqiđun nni, ad yiři ixmej sebea n wussan. ¹⁵ *Eawed* kuř řqecet yarezmen, war xas taqebbart teqqen s tesyunt, ad tiři texmej, ¹⁶ Marra wi iħadan ħed ittwasnuqqben s ssif deg iyyar, niƣ ca n umettin niƣ ixsan n ijj n bnađem, niƣ ijj n wenđeř, ad yiři ixmej sebea n wussan. ¹⁷ Ittxeřša ad ksin i yijj n umexmuj *cwayt* n iyyeđ n *tyarřt* n ddenb icemđen uca deg ict n řqecet ad xas ggen aman iddaren. ¹⁸ Ijj n weryaz d amezdag ad iksi taelęet, ad *tt* issuf deg waman uca *xenni* ad *tt* irucc x uqiđun u x marra řeqcuc u x řeemur nni tuƣa din ięan, uca *ammu eawed* x wi iħadan ixsan niƣ ca n yijjen wenni ittwasnuqqben niƣ ca n umettin niƣ ca n wenđeř. ¹⁹ Amezdag ad irucc x umexmuj deg wass wiss třata u deg wass wiss sebea u deg wass wiss sebea ad xas ikkes ddenb. Ad iřebben arruđ nnes ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři izdeg ař tameddit. ²⁰ Aryaz ixemjen d wenni war ittejjin ad ikkes ddenb x yixef nnes, řeemar nni ad ittwaqess zi řwest n wegraw *n řgens*, minzi aqa issexmej Zzawect Iqeddsen n SIDI. War xas ssfarryen ca ‘aman n weezař’, aqa ixmej. ²¹ Ta d ict n tewşeyyet i řebda i nitni. Wenni iruccen aman n weezař ad iřebben arruđ nnes uca wi i ƣa iħadan aman n weezař, ad yiři ixmej ař tameddit. ²² Marra min ittwaħadan zeg umexmuj, ad yiři ixmej, uca bnađem nni i ƣa iħadan aya, ad yiři ixmej ař tameddit.’ ”

Řmewt n Maryam

20¹ Deg uyur amezwaru tiweđ marra tamesmunt n ayt n Israil ƣar řexřa n řin. Řgens iqqim di Qadac. Din i temmut Maryam uca neđřen tt din.

Aman n Miriba

² War tuƣi din aman i tmesmunt. *Xenni* munen đidd i Musa d Harun. ³ Tuƣa řgens imcubbec ak-d Musa, nnan: “Mři tuƣa zƣayney iffeƣ buħbeř umi tuƣa iffeƣ buħbeř zeg aytmatney zƣat i wudem n SIDI! ⁴ Mayemmi tessidfem wegraw *n řgens* n SIDI di řexřa aya maħend ad mmten din, neccin d řebhayem nney? ⁵ U mayemmi d aney dd-tessiřyem zi Miřra ģima ad aney tessiwđem ƣar wemcan-a aeeffan? Deg wemcan-a war *din* zzariet niƣ tazart niƣ tzayart niƣ aremmam u war din ead aman ģima ad nsu.”

⁶ *Xenni* yiweđ Musa ak-d Harun zi zƣat n wudem n wegraw *n řgens* ƣar wadař n Uqiđun n Umsagar uca wđan x wudmawen nsen uca iban asen-dd ueuęi n SIDI. ⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁸ “Ksi taƣƣarct uca smun tamesmunt, cek d Harun, umac. Ittxeřša ad tessiwřem ak-d teřđart zƣat i tiřřawin nsen uca *xenni* ad tewc aman nnes. *Ammu* i ģgur ad

19:18 Izhđ. 51:9

20:3 Řxř. 16:32, 49

tessuffyem i nitni aman zi tešđart uca ad tessessud tamesmunt d řebhayem.”

⁹ *Xenni* iksi Musa tayğarct zi zcat n wudem n SIDI am mammec i d as yumur Netta ¹⁰ uca issmun Musa d Harun agraw *n řgens* zcat i wudem n tešđart. Netta inna asen: “Sřem řexxu, a *kenniw* inni iyewwyen, ma ittxeřsa aney ad ddnessuffey aman zi tešđart-a?” ¹¹ Uca issgeeed Musa afus nnes uca iwta tašđart tnayen n twařawin s tayğarct nnes uca ffyen-dd zzayes ařtas n waman uca teswa tmesmunt d řebhayem nsen.

¹² *Xenni* inna SIDI i Musa d Harun: “Minzi kenniw war d ayi t’ttiqqem ař d ayi ya tweqqarem s uweqqar iqeddsen zcat i titřawin n ayt n Israil, x uya war tessidifem agraw-a *n řgens* di temmurt nni d asen wciř.”

¹³ Ina aqa d aman n Mariba x min xef mcubbcen ayt n Israil ak-d SIDI u *mani* Netta isscen ixef nnes d Amqeddes jar asen.

Idum yugi ařwi n řgens

¹⁴ Issekk Musa ireqqasen zi Qadac ġar ujeđid n Idum, nnan: “Ammu i iqqar Israil, umac: ‘Cek tessned marra tamara nni xaney ikkin, ¹⁵ aqa ibabaten nney hwan-dd ġar Miřra u tuya nzeddey ařtas n isegg^wusa di Miřra u Imiřriyyen ggin dayney u di ibabaten nney ařtas n řġar. ¹⁶ Nřaya x SIDI uca Netta isřa tmijja nney uca issekk-dd **Lmalak** uca issuffey aney-dd zi Miřra. Xzar, aqa aney di Qadac, ict n tendint ġar řtarf n jjihet nnek. ¹⁷ Ejj aney, mařa tersed, ad neřwa x temmurt nnek. War nřekkwi x iyyaren niř x imarjaeen n uđiř nnek u war nses aman zeg wanuten. X webrid igellden ad needu břa ma ad nřeyyed *ġar* yeffus uřa *ġar* uzeřmađ, ař ġa needu *eawed* iymiren *n temmurt* nnek.’ ”

¹⁸ Inna as Idum: “War ttzeck^wim xafi, niř ak kic mmsagarey s ssif balak!” ¹⁹ *Xenni* nnan as ayt n Israil: “Ad neđfar abrid ameqqran u mařa ad swey aman nnek, necc d řebhayem inu, ad ten xeğřey. Ad *tt* zwiř x iđaren d wenni netta waha.”

²⁰ *Maca* netta inna: “War xas tzeck^wid!” Uca iffey Idum mařend ad kis imsagar s yijj n ubarru d ameqqran d ufus ijehden. ²¹ *Ammu* yugi Idum ad iwc ttesriř i Israil mařend ad iřwa aymir nnes. S uyenni i iija Israil abrid di ssibbet nnes.

Řmewt n Harun

²² Fesyen iqidān nsen, *ffyen* zi Qadac uca iwđen ayt n Israil ġar wedrar n Hur, tamesmunt marra. ²³ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun ġar wedrar n Hur, ġar weymir n temmurt n Idum, inna:

20:8 Nař. 9:15; Izhd. 78:15, 16; 105:41; 114:8

20:10 Aewd. 32:51; Izhd. 106:32,33

20:11 Izhd. 78:15; 105:41; Ica. 43:20; 48:21; 1 Kur. 10:4

20:12 Řxř. 27:14; Aewd. 1:37

20:14 Aewd. 23:6; Eub. 10,12

20:16 Uf. 2:23; 14:19

20:21 Řqd. 11:18

20:22 Řxř. 33:37

²⁴“Ad ittwasmun Harun ak-d řejdud nnes, minzi war ittidef řar temmurt nni wciř i ayt n Israil, minzi kenniw tyennanem x řumur inu řar waman n Mariba.

²⁵Ksi Harun d Alięazar, mmis, uca arr i-ten ad geęęden x wedrar n Hur..²⁶Ęarra Harun zeg warruđ nnes uca syarđ i-ten i Alięazar, mmis. *Xenni* ad ittwaksi Harun uca ad immet din.”

²⁷Musa igga am mammeč i d as yumur SIDI. Uřyen adrar n Hur zzat i tiřřawin n marra tamesmunt. ²⁸Musa ięarra Harun zeg warruđ nnes uca issyarđ i-t i Alięazar, mmis. Uca immut Harun din x tqiccat n wedrar. *Xenni* ihwa-dd Musa zeg wedrar ak-d Alięazar..²⁹Marra tamesmunt teřra belli Harun iđřeq i buřbeř nnes uca run řřatin n wussan di ssibbet n Harun, marra taddart n Israil.

Tasexxart n ujeřid n Ęarad

21¹Akenęani, ajeřid n Ęarad nni izeddyen di *Temmurt n* Ljanub, isřa belli yusa-dd Israil x webrid n Atarim, imney đidd i Israil uca iřřef *ca* zzaysen d imeřbas.

²*Xenni* iwca Israil ijj n wawař i SIDI uca inna: “Mařa d tidett tearrned řgens-a deg ufus inu, necc ad řarrmey tineddam nsen *i uteřři*.” ³SIDI istajeb i Israil uca isellem as Ikenęaniyyen uca iřarrem i-ten i uteřři uřa d marra tineddam nsen uca iřaya amcan nni s yisem n Ĥurma..

Afiyar n nnęas

⁴*Xenni* fessyen iqıđan nsen zeg wedrar n Hur *ruřen* x webrid řar Řebřar n Telga uca s man aya *tuya ittęeřsa* ad nndęn i temmurt n Idum. Uca řgens war isbir deg webrid. ⁵Aqa iqaceř řgens đidd i AREBBI d Musa: “Mayemmi d aney dd-tessuffyem zi Miřra mařend ad nemmet di řexřa-ya? War da iři weřrum uřa d aman. Řęemar nney ieiff zeg weřrum-a i war isekkwın!”

⁶*Xenni* iđřeq SIDI ifiřran yareqqen jar řgens inni izeęfen řgens uca immut wařřas n řgens n Israil..⁷Yusa-dd řgens řar Musa, nnan: “Aqa nexđa, minzi nqaceř ak-d SIDI u akidek. Žař i SIDI mařend ad xaney ikkes ifiřran-a.” *Xenni* ižuř Musa di řřweč n řgens..

⁸Inna SIDI i Musa: “Egg ijj n ufiřar yareqqen uca sars i-t x ict n teřnact uca man wen ma ittwazeęfen zzayes u ixzar dayes, ad iddar.” ⁹Uca igga Musa ijj n ufiřar n nnęas uca issars i-t x teřnact uca imsar meřmi izeęęef ca n ufiřar ca n yijjen, aqa ixzar řar ufiřar n nnęas uca *xenni* iqqim iddar..

20:25 Řřř. 33:38; Aęwd. 32:50

20:28 Aęwd. 10:6; 32:50

21:3 ‘istajeb i Israil’ - s Teibranit ‘isřa i tmjija n Israil’.

21:6 1 Kur. 10:9

21:7 ‘ifiřran’ - s Teibranit ‘afiyar’.

21:8 Yř. 3:14

21:9 2 lj. 18:4; Yř. 3:14

Zi Ubut Ƴar Fisja

¹⁰ *Xenni* fesyen ayt n Israil iqiđan nsen uca wtin iqiđan nsen di Ubut..¹¹ *Xenni* kksen iqiđan nsen zi Ubut, wtin iqiđan nsen Ƴar arwinat n Eabarim di řexřa i *iđan* zzat i wudem n Mu’ab manis dd-tneqqar tfuct. ¹² Ssenni kksen iqiđan nsen uca wtin iqiđan nsen di teyzurt n *teyzart* n Zarad. ¹³ Ssenni kksen iqiđan nsen uca wtin iqiđan nsen x ujemmađ n *yezgar* n Arnun, wenni *issizřen* di řexřa uca iffeƳ zi jjihet n weymir n Imuriyyen, minzi aqa Arnun d aymir ak-d Mu’ab, jar Mu’ab d Imuriyyen..¹⁴ S uya qqaren deg wedlis ittwannđen n garrat n SIDI:

“Wahib di Sufa d tyezratin n Arnun,
¹⁵ u tiyezratin i dd-ihekkwan,
ařami meyyřent Ƴar tzeddiyt n Ear,
d tenni isennden x weymir n Mu’ab.”

¹⁶ Ssenni *ruđen* Ƴar Bi’r. Wa aqa d anu x min xef inna SIDI i Musa: “Smun řgens, *xenni* ad asen wceƳ aman.” ¹⁷ Xenni iyennej Israil izři aya:

“Ngez, a anu,
Arrim-dd xas s ijj n izři:
¹⁸ *Cek* anu, wenni Ƴzin řhukkam,
wenni ineqcen tarwa n tařiret n řgens ak-d umgewwad nsen
s iqeřtaben nsen.”

Zi řexřa *ruđen* Ƴar Mattana ¹⁹ uca zi Mattana Ƴar Nađliyił, zi Nađliyił Ƴar Bamut,
²⁰ uca zi Bamut Ƴar teyzurt nni *iđan* deg iyyar n Mu’ab, x tqiccat n Fisja nni ittšijjan Ƴar tnezruft.

Ayelleb x Siđun d Euđ

²¹ *Xenni* issekk Israil ireqqasen Ƴar Siđun, ajeđid n Imuriyyen, inna:

²² “Ejj ayi ad cuqeƳ di temmurt nnek. War nettmeyyiř ca Ƴar iyyaren niƳ Ƴar imarjaeen n udiř nnek u war nses aman zeg wanuten. X webrid igellden i xef i Ƴa needu, ař Ƴa needu x temmurt nnek.” ²³ *Maca* Siđun war yejji ad iđwa Israil x jįwayeh nnes. Issmun Siđun marra řgens nnes uca iffeƳ ģima ad imsagar ak-d Israil, Ƴar řexřa, uca yusa-dd di Yahař uca imney ak-d Israil..²⁴ Uca Israil iwta i-t s řeqđee n ssif uca iksi temmurt nnes d řwart, zi Arnun ař Yabbuq, ař ayt n

21:10 Řxř. 33:43

21:13 Řqd. 11:18

21:21 Aewd. 2:26; Řqd. 11:19

21:22 Řxř. 20:17

21:23 Aewd. 2:30; 29:7; Jac. 24:8; Řqd. 11:20

Ɛammun, minzi jjihet n ayt n Ɛammun aqa-t d *ijj n lbaraj* ijehden..²⁵ Iksi Israil marra tineddam-a uca izdey Israil di marra tineddam n Imuriyyen, di Ɔacmun u di marra tneddam i Ɔares dd-iqqnen..²⁶ Minzi Ɔacmun tuƆa d tandint n Siħun, ajeĝid n Imuriyyen, uca netta tuƆa imney ak-d ujeĝid i d as dd-izwaren n Mu'ab uca iksi zzayes marra tammurt nnes ař Arnun..²⁷ S uyenni qqaren inni issawařen s wawařen iweznen:

“Asem-dd Ɔar Ɔacmun,
ad t^ettwabna u ad t^ettwaedeř tendint n Siħun!

²⁸ Minzi timessi teffey-dd zi Ɔacmun
uca *ijj n ueccař* zi tendint n Siħun
ijj n ueccař nni icca Ɛar n Imu'abiyyen,
řħukkam n řueřat n Arnun..

²⁹ Uct xak, Mu'ab! Aqa ittwahellek řgens n Kamuc.
Iħenjiren nnes i tuƆa yarewřen d tħenjirin nnes
aqa isellem i-ten d imeħbas i Siħun,
ajeĝid n Imuriyyen..

³⁰ Aqa newwet i-ten s *řitcat*.
Ɔacmun ittwahellek ař Dibun.
Nareddeĝ i-ten ař Nufah
tenni *iřan* ař Midaba.”

³¹ Ammu i idweř Israil ad izdey di temmurt n Imuriyyen. ³² Uca isekk Musa ibergagen Ɔar Yaezir uca ksin tineddam i Ɔares dd-iqqnen uca kksen tasyart n Imuriyyem nni tuƆa din *izeddyen*.

³³ *Xenni* meyyřen zeg webrid nsen, uřyen abrid Ɔar Bacan. *Xenni* iffey-dd Ɔuj, ajeĝid n Bacan, maħend ad kidsen imsagar, netta d marra řgens nnes, i umenyi di Idraei..³⁴ Inna SIDI i Musa: “War zzayes ttegg^wed ca, minzi Necc ggiř t deg ufus nnek, ak-d marra řgens nnes d temmurt nnes uca ad zzayes tegged amecnaw min teggid zi Siħun ajeĝid n Imuriyyen wenni tuƆa izeddyen di Ɔacmun.”³⁵ Uca areddĝen t, netta d iħenjiren nnes d marra řgens nnes, ař war iqqim uřa d *ijj n umařwar* uca ksin tammurt nnes d řwart..

21:24 Aewd. 2:33,37; 29:7; Jac. 12:2; 24:8; Řqd. 11:2; Izhd. 135:11, 12; 136:19; Ɛam. 2:9

21:25 Aewd. 2:34, 35

21:28 Ica. 48:45

21:29 1 J. 11:7, 33

21:33 Aewd. 3:1; 29:7

21:34 Izhd. 136:20

21:35 Izhd. 136:20, 21, 22

Baleam ittwařaya zi Balak

22¹ *Xenni* fesyen ayt n Israil iqiđan nsen uca wtin iqiđan nsen di řewđat n Mu'ab, arendad n Ariřa nni iřan x ujemmađ n L'Urdun.² Uca izra Balaq, mmis n řiffur, marra min igga Israil deg Imuriyyen.³ Mu'ab tuřa ittegg^wed ařtas zi řgens-a, minzi tuřa aten deg wařtas. Mu'ab tuřa ittnexřaε zeg ayt n Israil.

⁴ *Xenni* inna Mu'ab i imřaren n Midyan: “Řexxu řřaci aya ad iřseř marra min i d aney-dd innđen, am mammec iřesseř ufunas taziyzawt n yeyyar.” *Tuřa* Balaq, mmis n řiffur, ajeřid n Mu'ab.⁵ Issekk ireqqasen řar Baleam, mmis n Baεur, řar *tendint n* Fatur řar yeyřar *n Lfurař*, di temmurt n ayt n εamuw mařend ad as dd-řayan uca *netta* inna: “Xzar, iffey-dd yjj n řgens zi Miřra uca xzar, aqa idřa udem n temmurt uca aqa nitni zeddyen nican arendad inu.”⁶ As-dd řexxu, nεeř řgens di řtweε inu, minzi aqa ijhed xafi. Ad tař necc zemmareř ad t yeřbey niř ad t suffyey zi temmurt, minzi necc ssney belli wi i řa tbarked cek, ad ittwabarek u wi i řa tneεred, ad ittwanεeř.”

⁷ *Xenni* ruřen imřaren n Mu'ab d imřaren n Midyan ak-d řmunet n uezzem deg ufus nsen. Iwđen řar Baleam uca ssiwřen akides *s* wawařen n Balak.⁸ *Netta* inna asen: “Sensem da řiřet-a, *xenni* necc ad xawem dd-arrey am mammec řari i řa issiweř SIDI.” *Xenni* qqimen řřukkam n Mu'ab řar Baleam.⁹ Yusa-dd AREBBI řar Baleam, inna: “Min εnan iryazen nni iřan akidek?”¹⁰ Inna Baleam i AREBBI: “Balak, mmis n řiffur, ajeřid n Mu'ab, issekk i-ten-dd řari, *inna*:¹¹ ‘Xzar, ijj n řgens iffey-dd zi Miřra u aqa idřa udem n temmurt. As-dd, nεeř i-t di řtweε inu. Ad tař zemmareř *xenni* ad kisen menyey niř ad ten s suffyey.’”¹² Inna AREBBI i Baleam: “War ttriř kisen niř ad tneεred řgens nni, minzi řgens aqa ittwabarek.”

¹³ *Xenni* ikkar Baleam di řřbeř uca inna i řřukkam n Balak: “Dewřem-dd řar temmurt nwem, minzi SIDI war d ayi ismiř řima ad rařey akidwem.”¹⁴ *Xenni* kkaren řřukkam n Mu'ab uca dewřen-dd řar Balak uca nnan: “Baleam yugi ad dd-yas akidney.”

¹⁵ Issekk Balak εawed řřukkam, *εad* ktar u *εad* wenni icenεen ktar x yina *imezwura*.¹⁶ Usin-dd řar Baleam, nnan: “Ammu iqqar Balak, mmis n řiffur: ‘Ttzawgeř cek, war tejj i xef nnek mařend war řari dd-ttased!’¹⁷ Minzi ad cek karmey ř wařtas uca ad ggeř marra min d ayi řa tinid. Ttzawgeř cek, as-dd uca nεeř řgens-a di řtweε inu!”

¹⁸ Yarra Baleam uca inna i imsexxaren n Balak: “Waxxa Balak ad ayi iwc taddart nnes teccur s nnuqart d wureř, *εad* war zmireř ad ffyey x řumur n SIDI, AREBBI inu, *mařend ad ggeř* ca n řřajjet d tamezyant niř x ca n řřajjet d

tameqqrant.¹⁹ *Xenni* řexxu, ttzawgey kenniw, qqimem danita ġiřet-a ħima ad ssney min d ayi ya yini SIDI ead ktar.”²⁰ Di ġiřet yusa-dd AREBBI yar Baleam, inna as: “Mařa dewřen-dd yeryazen nni *ewwed* maħend ad ac-dd řayan, kkar *xenni* uca ruħ akidsen. Maca war ttegg mƣir min d ac ya iniy.”²¹ Ikkar Baleam yar řřbeħ uca iħezzem i teyyuċ nnes uca yuyur ak-d řħukkam n Mu’ab.

²² *Xenni* yarya weyđab n AREBBI, minzi netta iruħ uca **Lmalak n SIDI** ibedd deg webrid am ijj n řeudu đidd nnes. Netta inya x teyyuċ nnes uca tnayen n iħudriyyen tuya aten akides.²³ Uca tayyuċ tezra **Lmalak n SIDI** ibedd deg webrid s ssif nnes ittwejbden deg ufus nnes. S uyenni terħem teyyuċ zeg webrid uca tuyur deg iyyar. *Xenni* iwta Baleam tayyuċ ħima ad tt yarr yar webrid...

²⁴ Maca **Lmalak n SIDI** ibedd deg ict n tebridt teħřar jar imarjaeen n uđiř s yijj n weybar yar tťarf d ijj n weybar yar tťarf nneynit.²⁵ Umi tezra teyyuċ **Lmalak n SIDI**, teřseq yar weybar uca ittwaħřar uđar n Baleam ak-d weybar uca netta iqqim iccat i-tt.

²⁶ *Uca* iruħ **Lmalak n SIDI** yar zzat uca ibedd deg ijj n wemcan iħřar aťtas ař mani war ittwifi ttasie maħend ad yiři iħeyyed *yar* yeffus uřa *yar* uzeřmađ.

²⁷ Umi tezra teyyuċ **Lmalak n SIDI**, tbarc sadu Baleam uca Baleam ixeyyeq aťtas uca ifarc tayyuċ s yijj n ukeccuđ.

²⁸ *Xenni* yarzem SIDI aqemmum n teyyuċ uca tenna i Baleam: “Min d ac ggiy umi d ayi tfarced *řexxu ead* třata n imuren?”²⁹ *Xenni* inna Baleam i teyyuċ: “Minzi cem tbuřared xafi. Mři yari ssif deg ufus inu, ad tiři xenni nƣiy cem!”

³⁰ Tenna teyyuċ i Baleam: “Ma war ġiy necc tayyuċ nnek i xef tenyid zeg wami necc yarek ġiy ař ass-a? Ma aqa necc nnumey teggey ak kik ammu?” Uca yarra-dd *xas*: “Lla!”³¹ Xenni yarzem SIDI tiťtawin n Baleam ařami iźra **Lmalak n SIDI**

ibedd deg webrid s ssif nnes ittwejbden deg ufus nnes. *Xenni* isseqwes Baleam azeġif nnes uca yuđar am dd-yarra udem nnes *yar temmurt*.³² *Xenni* inna as **Lmalak n SIDI**: “Mayemmi tewtid tayyuċ nnek třata n imuren? Xzar aqa Necc ffyey-dd am řeudu nnek minzi abrid-a ittđarra ayi Necc nican.”³³ Tayyuċ tezra ayi uca terħem xenni zi zzat i wudem inu třata n imuren. Mařa war terħim zi zzat i wudem inu, *xenni* Necc ad yiři aqa řexxu nƣiy cek u nettat ad tt jjey ad teddar.”³⁴ *Xenni* inna Baleam i **Lmalak n SIDI**: “Aqa necc xđiy, minzi war ssiney belli Cek tbedded zzati deg webrid. Ead řexxu, mařa aya d řeib di tiťtawin nnek, necc ad dd-dewřey.”³⁵ Inna **Lmalak n SIDI** i Baleam: “Ruħ ak-d iwdan-a, maca siweř waha min d ac ya iniy.” *Ammu* iruħ Baleam ak-d řħukkam n Balak.

³⁶ *Umi* Balak isřa, aqa Baleam yusa-dd, iruħ ħima ad t immerřqa yar tandint n

22:18 Řxř. 24:13

22:23 2 Bť. 2:16; Yah. 11

22:28 2 Bť. 2:16; Yah. 11

22:32 2 Bť. 2:15

Mu'ab i iġan ȳar jjihet n weymir n Arnun, ȳar ȳtarf n jjihet n weymir. ³⁷ Uca Balak inna i Balēam: “Ma war ssekkey necc *iwdan* ad ac dd-řayan? Mayemmi war dd-tusid ȳari? Ma war zemmareȳ necc ad cek karmey?” ³⁸ *Xenni* yarra-dd Balēam x Balak: “Xzar, necc usiȳ-dd ȳarek, *maca* ma zemmareȳ necc řexxu ad ssiwřey x ca? Awař nni i ȳa yegg SIDI deg uqemmm inu, ggur ad t iniȳ.” ³⁹ Uca iruř Balēam ak-d Balak uca usin-dd ȳar tendint n Hařut. ⁴⁰ *Xenni* iȳarř Balak i ifunasen d wuġi, issekk *zzaysen* ȳar Balēam u ȳar řřukkam nni tuȳa akides. ⁴¹ Di řřbeř imsar belli Balak yiwi akis Balēam uca issiři i-t x řueřat n Bael mani tuȳa izemmar ad iȳar řgens ař ȳtarf igg^wejen qaē.

Balēam ibarek Israil

23 ¹ *Xenni* inna Balēam i Balak: “Bna sebea n iealřaren danita i necc uca sewjed ayi sebea n iyenduzen d sebea n icarriyyen.” ² Balak igga am mammec d as inna Balēam uca Balak d Balēam qeddmen ijj n uyenduz d ijj n icarri x *kuř ijj n* uealřar. ³ *Xenni* Balēam inna i Balak: “Bedd *din* zzat i ȳarřt n wecmađ nnek, *xenni* necc ad rařey. Ad taȳ ak kidi imsagar SIDI uca man awař nni d ayi ȳa isscen, necc ad ac t-i-dd-ssargbey.” *Xenni* iruř *Balēam* ȳar *tqiccat* d taqeccart *n wedrar*.

⁴ U AREBBI immerřqa ak-d Balēam uca *netta* inna as: “Aqa ssgeēdeȳ sebea n iealřaren uca qeddmeȳ ijj n uyenduz d ijj n icarri x *kuř ijj n* uealřar.” ⁵ *Xenni* igga SIDI ijj n wawař deg uqemmm n Balēam uca inna: “Dweř ȳar Balak uca siweř *akides* ammu.”

⁶ Uca *umi* ȳares-dd idweř, xzar, ibedd zzat i ȳarřt n wecmađ nnes, *jmie* ak-d řřukkam n Mu'ab. ⁷ *Xenni* ibda iqqar awař nnes iweznen, inna:

“Zi Aram indeh ayi-dd Balak, ajeġid n Mu'ab,
zeg idurar n ccarq, inna:
'As-dd, neēř ayi Yaēqub,
as-dd, zawar Israil!’

⁸ *Maca* mammec i ȳa neēřey,
wenni war ittwaneēřen zi Arebbi,
u mammec i ȳa zawareȳ
wenni war izawar SIDI?

⁹ Minzi zi tqiccat n třuđar twařiy t
uca zi tiwririn xezzareȳ dayes.
Aqa wa d ijj n řgens izeddyen weřřdes
u war iřesseb ixef nnes jar řgnus...

22:38 'yarra-dd' - s Teibranit 'inna'.
23:9 Aewd. 33:28

¹⁰ Wi i ya iħesben acař n Yaequb
niy wi i ya iħesben řqedd n arbee zi Israil?
Ejj ad immet řeemar inu řmewt n imseggaden
u ejj eawed ad yiři uneggar n tudart inu ad imqudda akides!”

¹¹ *Uca xenni* Balak inna i Balaam: “Min d ayi teggid? Necc iwyey cek ħima ad tneřřed řeedyan inu, *maca* xzar, aqa nican tbarked ten!” ¹² Netta yarra-dd, inna: “Ma war ittxeřši ad ħđiy maħend ad ssiwřey min igga SIDI deg uqemmum inu?” ¹³ *Xenni* inna Balak: “Ttzawgey cek ad dd-tased akidi yar ijj n wemcan nneyni zi manis i ya tzared řgens *eawed*. Ad tzared řřrufa nnes waha, war t tzarred marra. Ssenni ad t tneřřed di řřwee inu!”

¹⁴ Uca yiwyi i-t yar řewđa n řufim x tqiccat n Fisja uca ibna *din* sebea n iealřaren uca x *kuř ijj n* uealřar iqeddem *din* ijj n uyenduz d ijj n icarri. ¹⁵ Netta inna i Balak: “Mařa cek ad tbedded da zzat i tyarřt n wecmađ nnek, xenni necc ad *kis* mmsagarey din.” ¹⁶ Uca imsagar SIDI ak-d Balaam uca igga ijj n wawař deg uqemmum nnes, inna: “Dweř yar Balak uca ini as ammu.” ¹⁷ Uca netta yusa-dd yares, u xzar, netta tuya ibedd zzat i tyarřt n wecmađ nnes uca řřukkam n Mu’ab bedden zzates. Inna as Balak: “Min inna SIDI?”

¹⁸ *Xenni* ibda netta awař nnes iweznen, inna:

“Kkar, Balak, řħess!

Seř yari, *cek*, mmis n řiffur!

¹⁹ Arebbi war iři d mmis n bnađem, maħend zeema ad issxarriq,
niy d mmis n bnađem maħend zeema ad t iřqef wendađ.

Ma ad yini uca war tt ittegg,
niy ad issiweř uca war tt ittkemmiř?.

²⁰ Xzar, aqa řřfey řumur ħima ad barkey.

Umi ibarek Netta,
necc war zemmařey ad dd-arrey aya.

²¹ War ittwiři řmueřiyyet n Yaequb
u arber n Israil war t iřar.

SIDI, AREBBI nnes, aqa-t akides
uca ařuđi s wesruddeħ *di řbuq* di řřwee n Ujeğid aqa-t dayes..

²² Arebbi issufey i-ten-dd zi Miřra.

Netta i nitni am waccawen n ufunas n řexřa..

²³ Aqa zeema war din agezzen di Yaequb
u war din aezzem di Israil.

23:16 Řxř. 22:35

23:19 1 řm. 15:29; Yae. 1:17

23:21 lzhd. 32:1, 2; 51:11; Irm. 50:20; Rum. 4:7

23:22 Řxř. 24:8

Ta d řweqt i di t^ettwanna x Yaεqub d Israil:
‘Aqa xzar, min igga Arebbi!’

²⁴ Aqa da, řgens ad ikkar amecnaw ict n teyradt
u ad dd-igeεeed am weyrad.
War issezzeř ixef nnes ař ya yecc taymart nnes
uca ad issu idammen n min imezzeq.”

²⁵ *Xenni* Balak inna i Balεam: “Mařa *xenni* war tersed qae ad t tneεřed, war t
ttbarak ca εawed.”

²⁶ Balεam yarra-dd uca inna i Balak: “Ma war d ac nniy: ‘Marra min d ayi ya yini
SIDI, ad t ggey?’ ”

²⁷ *Xenni* inna Balak i Balεam: “Ttzawgey cek ad dd-tased, ad cek awyey řar
ijj n wemcan nneyni. Ad tay ad yiři nican di tiřřawin n AREBBI mařa ad t
tneεřed ssenni di řřweε inu.” ²⁸ Uca Balak indeh Balεam řar tqiccat n Fayur
nni ixezzaren řar tnezruft. ²⁹ *Xenni* Balεam inna i Balak: “Bna danita sebea
n iealtaren uca sewjed ayi danita sebea n iyenduzen d sebea n icarriyyen.”

³⁰ Balak igga am mammec d as inna Balεam uca x kuř ij n uealtar iqeddem *din*
ijj n uyenduz d ij n icarri.

Awařen iweznen n Balεam

24¹ Izra Balεam belli aqa yarđa i tiřřawin n SIDI umi ibarek Israil uca *xenni*
war ggur ad yazu, amecnaw amur *amezwaru* d umur *wiss tnayen*, di
tgezzant, maca yarra udem nnes řar řexřa. ² *Umi* issgeεeed tamuřři nnes, izra
Israil izdey *din*, εlařsab tiqebbař nnes, *xenni* yusa-dd Arruř n AREBBI xas.
³ *Xenni* ibda netta awař nnes iweznen, inna:

“Awař n Balεam, mmis n Baεur,
awař n weryaz ijehden, wenni umi teqqen tiřř,
⁴ ij n wawař n wenni isřin awařen n Arebbi,
d wenni, am ixezzar tameřriwt n Umzemmar x kuřci,
iwđan *am* d as ttwarezment tiřřawin.
⁵ A Yaεqub, mečař řebřen iqıđan nnek
d tzeddiyin nnek, a Israil!
⁶ Amecnaw tiřřurinn ittwaswiřřden,
amecnaw aεemmuy icewwaren ak-d yeyzar,
amecnaw acfiř nni izřu SIDI,

23:24 ‘min imezzeq’ - nican zi Teibranit ‘min issnuqqeb’ niy ‘min isseyzem’.

amecnaw ticejjura n tengelt zzat i waman..

⁷ Zeg ibuqařen nnes ad ssizzřen waman

uca zzariet nnes *ad tiři* di tuffet.

Ajeğid nnes ad ittwasgeeed x Ajaj

u tageldit nnes ad t^ettwasueřa.

⁸ Arebbi issuffey i-t-i-dd zi Miřra.

Jjehd nnes amecnaw accawen n ufunas n řexřa.

Ad yecc řegnus, iřrimen nnes,

ad iřbez iyussan nsen

uca ad ten issnuqqeb s fřitcat nnes..

⁹ Aqa iynes,

issizzeř ixef nnes amecnaw ayrad, amecnaw tayradt.

Wi t i dd řa issekkaren?

Wenni cek i řa ibarek, ad ittwabarek

u wenni cek řa ineeř, ad yiři ittwaneeř!”

¹⁰ *Xenni* yarya uxeyyeq n Balak x Baleam. Iwta netta deg ifassen nnes uca Balak inna i Baleam: “Aqa řayıř-dd cek mağend ad tneeřed řeedyan inu, *maca* xzar, aqa tbarked *i-ten* ead nican třata n imuren! ¹¹ Xenni řexxu, arweř řar wemcan nnek! Necc nniř ac t, ad cek cenneeř ařas, *maca* xzar, SIDI imnee xak ccenet nni!”

¹² *Xenni* inna Baleam i Balak: “Ma war ssiwřey ak-d ireqqasen nni d ayi-dd tssekked uca nniř: ¹³ ‘Waxxa Balak ad ayi iwc taddart nnes teccur s nnuqart d wureř, *xenni* necc *ead* war zmireř ad eeddiř x řumur n SIDI mağend ad ggeř ca n řħajjet n řřar niř n řřar *i dd-itteffyen* zeg wuř inu. Min i řa yini SIDI, ad t iniy.’ ¹⁴ Řexxu xenni, xzar, necc ad dd-dewřey řar řgens inu. As-dd, necc ad cek ssaregbeř x řefhamet uca ad ac iniy min d ac řa yegg řgens-a deg uneggar n wussan.”

¹⁵ *Xenni* ibda netta awař iweznen nnes, inna:

“Awař n Baleam, mmis n Baeur,

awař n weryaz ijehden, wenni umi teqqen tiřř!

¹⁶ Tawařt n wenni isřin awařen n Arebbi,

d wenni issnen zi tussna n wenni d Ameuği x kuřci,

d wenni, am ixezzar tameřriwt n Umzemmar x kuřci,

iwđan *am* d as ttwarezment tiřřawin.

24:6 ‘acfiř’ - ixs ad yini ‘aluwi’ (‘aluwis’)

24:8 Řxř. 23:22

24:9 Amz. 49:9; Řxř. 23:24

24:13 Řxř. 22:18

DI ŘEXŘA

¹⁷ Ad t ẓary, war iġi řexxu,
ad t twařiy, *maca* war iġi zi řadaset.
Ad dd-iffey itri zi Yaequb
uca ad tekkar teyyarct *n řhakem* zi Israil,
wenni i ẓa iřebzen iyezdisen n uzeġif n Mu'ab
uca ad iřbez marra tarwa n ssdeε.

¹⁸ uca ad ittwațtef Idum d arhan
u Saεirwenni d řeεdu nnes, ad t tțfen d řwart,
uca *ammu* i ẓa igg Israil s taryast.

¹⁹ U wenni *d i ẓa iffyen* zi Yaequb ggur ad iħkem
u netta ad issshellak inni ittwasnejmen zi tendint.”

²⁰ *Umi* netta iẓra εamaliq, ibda awař iweznen nnes, inna:

“εamaliq d amezwaru n řegnus,
maca aneggaru nnes ad idweř d ahellek!”

²¹ *Řami* iẓra Iqiniyyen, ibda netta awař iweznen nnes, inna:

“Tazeddiyt nnek temten
uca teggid řeucc nnek di teșđart.

²² εad Qayin ad ittwakettef.
Ař meřmi izemmar ad ac dd-yawi Accur d amehbus?”

²³ Uca ibda netta awař iweznen nnes, inna:

“Ay, wi i ẓa iqqimen iddaren xmi i ẓa yegg Arebbi aya?

²⁴ Iyarruba zi jįwayeh n Kittim ad ẓezzan Accur
uca ad ẓezzan *εawed* x εabir
u netta ad ittwateħħa.”

²⁵ Ikkar Balεam uca yuyur uca idweř ẓar wemcan nnes *n tzeddiyt*. Uřa d Balak
ițtef abrid nnes.

24:17 Irm. 48:45

24:19 2 Sm. 8:14

24:24 'Kittim' - ixs ad yini 'Qubrus'.

Israil d lařnam n yessis n Mu'ab

25¹Izdey Israil di Ciřtim uca ibda řgens ad issefsed ixef nnes ak-d yessis n Mu'ab..²Earđen-dd řgens řar řyarsı n irebbiten nsent uca řgens icca *zzaysent* uca yuđar i irebbiten nsent..³*Ammu* imun řgens ak-d Bael-Fayur uca yarya weyđab n SIDI x Israil..

⁴Inna SIDI i Musa: "Ksi marra *iryazen nni* d izeřifen n řgens uca ayeř i-ten zzat i SIDI di tfuct *iřarren*, ař dd řa ittwadweř řřaduq n weyđab n SIDI n Israil."

⁵*Xenni* inna Musa i řquđat n Israil: "Ejj kuř ijj ad iney *inni* zi jar yeryazen nnes imunen ak-d Bael-Fayur!"

⁶Uca xzar, ijj n weryaz zeg ayt n Israil yusa-dd uca yiwi-dd ict n *temyart* tmidiyanect řar aytmas zzat i tiřřawin n Musa uca zzat i tiřřawin n marra tamesmunt n ayt n Israil, am trun nitni řar wadaf n Uqiđun n Umsagar.

⁷Izra i-t Finařas, mmis n Alicazar, mmis n Harun, uca netta ikkar zi řwest n tmesmunt. Netta iksi ijj n uřric deg ufus nnes.⁸uca iruř awarni i weryaz Ayisraili řar uqiđun s řqubbet uca issnuqčeb i-ten s tnayen, *ammu* aryaz zi Israil uřa d tamyart s ueeddis nnes. *Xenni* tbedd jiriřect x ayt n Israil. ⁹Uca mmuten di jiriřect arebea u-eicrin-ařef *n iwdan*..

¹⁰Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹¹"Fineřas, mmis n Alicazar, mmis n Harun, akehhan, issedweř-dd asear inu x ayt n Israil, minzi netta tuřa imřeđ *ařřas* di řwest nsen di řřwee n tusmi inu, ařami Necc war *hdijey ead* ad teřřiř ayt n Israil di *řweqt n* tusmi inu..¹²S uya ini: 'Xzar, ad as wceř řeahd inu n řehna..¹³Netta d zzaričet nnes awarni as ad řarsen yiři řeahd n tukehant i řebda, minzi netta tuřa imřeđ di řřwee n AREBBI nnes uca ifda x ayt n Israil.' "

¹⁴Isem n weryaz Ayisraili nni ittwanyen, wenni tuřa ittwanyen *jmie* ak-d temyart Tamidiyanect, *tuya-t* d Zimri, mmis n Salu, ameqqran x taddart n babatsen n Icimeuniyyen. ¹⁵Isem n temyart Tamidiyanict i tuřa ittwanyen *tuya-tt* Kuzbi, yeęis n řur, wenni d ijj n uzeęif x teqbič n ict n řaę n Imidiyaniyyen.

¹⁶Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁷"Hřarem x Imidiyaniyyen uca yellbem xasen,..¹⁸minzi nitni řřaren kenniw s teřraymect nsen s minzi kenniw zeřřen zi jiriřet n Fayur d Kuzbi, yeęis n

25:1 Řxř. 31:16; 33:49
 25:2 Izhd. 106:28; řuc. 9:10
 25:3 Izhd. 106:29
 25:4 Aewd. 4:3; Yac. 22:17
 25:7 Izhd. 106:30
 25:9 1 Kur. 10:8
 25:11 2 Kur. 11:2
 25:12 106:31
 25:17 Řxř. 31:2

umyar n Midyan, učmatsen, tenni ittwanxen deg wass n jiriħect di ssibbet n Fayur.” ...

¹⁹ Uca awarni n jiriħect imsar *min dd-igguren*.

Ittwaħseb Israil i twařa wiss tnayen

26¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Alicazar, mmis n Harun, akehhan, inna: ²“Ĥesbem marra tamesmunt n ayt n Israil, azeğif *azeğif*, zi eicřin n isegğ^wusa sennej, eļaħsab taddart n ibabaten nsen, kuř ijjen di Israil nni dd-itteffyen ak-d řeeskar.” ³ Musa d Alicazar, akehhan, ssiwřen akidsen di řewđat n Mu’ab, yar L’Urdun *arendad n* Ariħa uca nnan ⁴“Zi eicřin n isegğ^wusa sennej!” am mammec *t* yumur SIDI i Musa.

Ina d ayt n Israil nni tuya dd-iffyen zi temmurt n Miřra:

⁵ **Rubin tuya d amenzu n Israil.** Aqa ina d iħenjiren n Rubin: *zi* Ĥanuk řağ n Iħanukiyyen, zi Fallu řağ n Ifalluwiyyen,

⁶ zi Ĥařrun řağ n Iħařruniyyen, zi Karmi řağ n Ikarmiyyen.

⁷ Tina *tuya* d řağat n Irubiniyyen uca inni zzaysen ittwaħesben tuya aten di třata u-rebein-ařef u-sebea-mya u-třatin *n yeryazen*.

⁸ Tarwa n Fallu *tuya aten: myir* Iliyab.

⁹ *Tuya* iħenjiren n Iliyab: Nimuyil, Datan d Abiram. Ina, Datan d Abiram, tuya aten d imřayan n tmesmunt inni iyewwřen đidd i Musa d Harun, *jmie* ak-d ubarru n Quraħ, umi yewwřen đidd i SIDI. ... ¹⁰ Tammurt tarzem aqemmum nnes uca tsarđ i-ten, *jmie* ak-d Quraħ, řami immut ubarru nni umi timessi tecca mitayen u-xemsin n yeryazen. Dewřen nitni d ijj n weeřam. ¹¹ Maca iħenjiren n Quraħ war mmuten ca.

¹² ***Ina tuya d iħenjiren n Cimeun eļaħsab řağat nsen: zi*** Nimuyil *iqars* řağ n Inimuyiliyyen, zi Yamin řağ n Iyaminiyyen, zi Yakin řağ n Iyakiniyyen, ¹³ zi Zarah řağ n Izarahiyyen, zi Cawul řağ n Icawuliyyen. ¹⁴ Tina *tuya* d řağat n Icimeuniyyen: tnayen u-eicřin-ařef u-mitayn *n yeryazen*.

¹⁵ ***Ina tuya d iħenjiren n Jad eļaħsab řağat nsen: zi*** řifun *iqars* řağ n Iřifuniyyen, zi Ĥajji řağ n Iħajjiwiyyen, zi Cuni řağ n Icuniyyen, ¹⁶ zi Uzni řağ n Iyuzniyyen, zi

25:18 Asa. 18:6

26:2 Řxř. 1:3

26:4 Řxř. 1:1, 2, 3

26:5 Amz. 46:9; Uf. 6:14; 1 Im. 5:1

26:9 ‘imřayan’ - ixs ad yin ‘inni ittwarřayan’.

26:9 Řxř. 16:12

Ěiri řağ n Ieiriyyen, ¹⁷ zi Arud řağ n Irudiyyen, zi Ariyili řağ n Iriyiliyyen. ¹⁸ Tina *tuya atent d* řağat n Jad uca inni zwaysen ittwaħesben *tuya aten di* arebein-ařef u-xemsa-mya.

¹⁹ Tarwa n Yahuda *tuya aten d* Ěir d Unan. *Maca* mmuten Ěir d Unan di temmurt n Kenġan. ²⁰ *Ina tuya aten d iħenjiren n Yahuda eħaħsab řağat nsen: zi Cayla iqars* řağ n Icilayyen, zi Fariř řağ n Ifarařiyyen, zi Zarah řağ n Izarahiyyen.

²¹ *Ina tuya aten d iħenjiren n Fariř: zi Hařrun iqars* řağ n Iħařruniyyen, zi Ĥamul řağ n Iħamuliyyen. ²² Tina *tuya atent d* řağat n Yahuda uca inni zwaysen ittwaħesben *tuya aten di* setta u-sebein-ařef u-xemsa-mya *n yeryazen*.

²³ *Ina tuya aten d iħenjiren n Issakar eħaħsab řağat nsen: zi Tulae iqars* řağ n Itulaeyyen, zi Puwa řağ n Ipuwaniyyen, ²⁴ zi Yacub řağ n Iyacubiyyen, zi Cimrun řağ n Icimruniyyen. ²⁵ Tina *tuya atent d* řağat n Issakar uca inni zwaysen ittwaħesben *tuya aten di* arebea u-settin-ařef u-teřt-mya *n yeryazen*.

²⁶ *Ina tuya aten d iħenjiren n Zabulun eħaħsab řağat nsen: zi Sarid iqars* řağ n Isaridiyyen, zi Ilun řağ n Iluniyyen, zi Yahliyl řağ n Iyahliyliyyen. ²⁷ Tina *tuya atent d* řağat n Izabuluniyyen uca inni zwaysen ittwaħesben *tuya aten di* settin-ařef u-xemsa-mya *n yeryazen*.

²⁸ *Ina tuya aten d iħenjiren n Yusuf eħaħsab řağat nsen: Manassa d Ifrayim.*

²⁹ *Ina tuya aten d iħenjiren n Manassa: zi Makir iqars* řağ n Imakiriyyen. Makir yejj-dd Jilead. Zi Jilead *iqars* řağ n Ijileadiyyen.

³⁰ *Ina tuya aten d iħenjiren n Jilead: zi Ieazar iqars* řağ n Ieazariyyen, zi Ĥalaq řağ n Iħalaqiyyen, ³¹ zi Asriyl řağ n Isriyiliyyen, zi Cakam řağ n Icakamiyyen, ³² zi Cimidae řağ n Icimdaeyyen, zi Ĥafar řağ n Iħafariyyen.

³³ Uca řalufħad, mmis n Ĥafar, war tuyi ġares iħenjiren, myř tihenjirin. *Ina tuya aten d* ismawen n yessis n řalufħad: Maħla, Nuġa, Ĥuĵla, Milka d Tirša.

³⁴ Tina *tuya atent d* řağat n Manassa uca inni zwaysen ittwaħesben *tuya aten di* tnayen u-xemsin-ařef u-sebea-mya *n yeryazen*.

³⁵ *Ina tuya aten d iħenjiren n Ifrayim, eħaħsab řağat nsen: zi Cutalaħ iqars* řağ n Icutalaħiyyen, zi Bakar řağ n Ibakariyyen, zi Taħan řağ n Itahañiyyen.

³⁶ *Ina tuya aten d iħenjiren n Cutalaħ: zi Ěiran řağ n Iġiraniyyen.*

³⁷ Tina *tuya atent d* řağat n warrawen n Ifrayim uca inni zwaysen ittwaħesben *tuya aten di* tnayen u-třatin-ařef u-xemsa-mya *n yeryazen*.

26:19 Amz. 38:7, 10; 46:12

26:21 Amz. 46:12

26:29 Yac. 17:1

26:33 Řxř. 27:1

Ina *tuya aten d* arrawen n Yusuf, eļaḥsab řağat nsen.

³⁸ *Ina tuya aten d iḥenjiren n Binyamin eļaḥsab řağat nsen: zi Bilae iqars řağ n Ibilaciyyen, zi Acbil řağ n Icbiliyyen, zi Aḥiram řağ n Iḥiramiyyen,* ³⁹ *zi Cafufam řağ n Icafufamiyyen, zi Ḥufam řağ n Iḥufamiyyen.*

⁴⁰ *Ina tuya aten d iḥenjiren n Balae: Ard d Nueman. Zi Ard iqars řağ n Irdiyyen, zi Nueman řağ n Inuemaniyyen.*

⁴¹ Ina *tuya aten d* iḥenjiren n Binyamin, eļaḥsab řağat nsen uca inni zẓaysen ittwaḥesben *tuya aten di* xemsa u-rebein-ařef u-setta-mya *n yeryazen.*

⁴² *Ina tuya aten d iḥenjiren n Dan eļaḥsab řağat nsen: zi Cuḥam iqars řağ n Icuḥamiyyen. Tina tuya d řağat n Dan, eļaḥsab řağat nsen.*

⁴³ Marra řağat n Icuḥamiyyen eļaḥsab inni zẓaysen ittwaḥesben *tuya atent di* arebea u-settin-ařef u-arebea-mya *n yeryazen.*

⁴⁴ *Ina tuya aten d iḥenjiren n Acir eļaḥsab řağat nsen: zi Yimna iqars řağ n Iyimniyyen, zi Yicwi řağ n Iyicwiyyen, zi Barića řağ n Ibariçiyyen.*

⁴⁵ *Ina tuya aten d iḥenjiren n Biriea: zi Ḥabir iqars řağ n Iḥabariyyen, zi Malkiyil řağ n Imalkiyiliyyen.* ⁴⁶ *Isem n yeğis n Acir tuya-tt d Sarah.*

⁴⁷ Ina *tuya aten d* iḥenjiren n Acir uca inni zẓaysen ittwaḥesben *tuya aten di* třata u-xemsin-ařef u-arebea-mya *n yeryazen.*

⁴⁸ *Ina tuya aten d iḥenjiren n Naftali eļaḥsab řağat nsen: zi Yaḥasyil iqars řağ n Iyaḥasiliyyen, zi Juni řağ n Ijuniyyen,* ⁴⁹ *zi Yařir řağ n Iyařiriyyen, zi Cillim řağ n Icillimiyyen.*

⁵⁰ Tina *tuya atent d* řağat n Naftali, eļaḥsab řağat nsen uca inni zẓaysen ittwaḥesben *tuya aten di* xemsa u-rebein ařaf u-arebea-mya *n yeryazen.*

⁵¹ Ina d inni ittwaḥesben zeg ayt n Israil: setta-mya u-waḥit-ařef u-sebea-mya u-třatin *n yeryazen.*

⁵² Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁵³ “Jar ina ad t^ettwabḍa temmurt d řwart, eļaḥsab řqedd n ismawen *n sen.* ⁵⁴ I wenni umi řar iğa ařas *n iwdan,* ad tewced ktar d řwart uca i wenni umi řar iğa drus *n iwdan,* ad tewced qell d řwart. Kuř ijjen eļaḥsab inni ittwaḥesben ad as immewc tasyart nnes...⁵⁵ Tammurt ad t^ettwabḍa s tqedduḥt. Nitni ad warten eļaḥsab ismawen n tqebbař n ibabaten nsen...⁵⁶ Ad t^ettwabḍa tesyart n kuř ijj s tqedduḥt jar *inni iğan s* wařas d *inni iğan s* drus.

26:54 Řxř. 33:54

26:55 Řxř. 33:54; Yac. 11:23; 14:2

⁵⁷ **Tuya-ten ina d inni ittwaḥesben zi Lawi elahsab řağat nsen:** zi Jarcun řağ n Ijarcuniyyen, zi Qahat řağ n Iqahatiyyen, zi Marari řağ n Imarariyyen.

⁵⁸ **Tuya** tina d řağat n Ilawiyyen: řağ n Ilibniyyen, řağ n Iḥibruniyyen, řağ n Imahliyyen, řağ n Imuciyyen, řağ n Iquraḥiyyen. Uca Qahat yejj-dd Eamram.

⁵⁹ Tamyart n Eamram qqarent as Jukabad, yeği n Lawi, tenni dd-ittwarwen i Lawi di Mişra. D nettat turuw-dd Harun d Musa d Maryam, učmatsen, i Eamram. ⁶⁰ I Harun ttwarwen as-dd Nadab d Abihu, Alicazar d Itamar. ⁶¹ Maca Nadab d Abihu mmuten, umi dd-iwyen timessi tayribt ztat i wudem n SIDI. ⁶² Tuğa inni zzaysen ittwaḥesben, marra iwetman n ijj n uyur sennej, di třata u-eicrin-ařef. Ina maca war ttwaḥesben ca jar ayt n Israil, minzi war d asen temmewc tesyart d řwart jar ayt n Israil.

⁶³ Ina **tuya aten d** inni ittwaḥesben s **ufus n** Musa d Alicazar, akehhan. Nitni ḥesben ayt n Israil di řewđat n Mu'ab, ģar L'Urdun arendad n Ariḥa. ⁶⁴ War tuği jar asen uřa d ijj zeg inni ittwaḥesben n Musa d Harun, akehhan, umi ḥesben nitni ayt n Israil di řexřa n Sina. ⁶⁵ minzi xasen tuğa inna SIDI ad mmten s tidett di řexřa. War zzaysen iqqim uřa d ijj, mğir Kalib, mmis n Yafunni, d Yacuwa, mmis n Nun.”

Yessis n řalufḥad

27 ¹ **Xenni** usint-i-dd yessis n řalufḥad, mmis n Ḥafar, mmis n Jilead, mmis n Makir, mmis n Manassa, **inni** n řağ n Manassa, mmis n Yusuf, d ina d ismawen n yessis: Maḥla, Nuca, Ḥujla, Milka d Tirša. ² Tuğa beddent ztat i wudem n Musa u ztat i wudem n Alicazar, akehhan, u ztat i wudem n imğaren u ztat i wudem n marra tamesmunt ģar wadaf n Uqıđun n Umsagar, nnant: ³ “Babatney immut di řexřa u war t tuği jar ubarru n yinni imunen đidd i SIDI, deg ubarru n Quraḥ **war din t tuği netta**, minzi immut di ddnub nnes u tuğa war ģares ca iḥenjiren. ⁴ Mayemmi i ģa ikkes isem n babatney zi jar řağ nnes, ma minzi war ģares tuği ca iḥenjiren? Ewc aneğ ağřa di řwest n aytmas n babatney.”

⁵ Musa yiwi ddeewa nsent ztat i wudem n SIDI. ⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ⁷ “**Aqa aya** am mammec t nnant yessis n řalufḥad. Ittxeřřa ad asent tewced tasyart n řwart di řwest n aytmas n babatsen uca ad xasent tesseđud řwart

26:57 Uf. 6:17, 18, 19, 20

26:59 Uf. 2:1, 2; 6:19

26:61 Lawi 10:2; Řxř. 3:4; 1 Im. 24:2

26:65 Řxř. 14:28, 29, 34, 35; 1 Kur. 10:5, 6

27:1 Řxř. 26:33; 36:2; Yac. 17:3

27:3 'jar' - s Teibranit 'di řwest n'.

27:3 Řxř. 14:35; 16:1; 26:64

n babatsent.⁸ Uca ad tessiwřed ak-d ayt n Israil, ad tinid ‘Mařa ca n yijjen immut břa mmis, *xenni* ad tesseđum řwart nnes řar yeęis, ⁹ u mařa war řares yeęis, ad tewcem řwart nnes i yaytmas. ¹⁰ Mařa war řares aytmas *ewed*, ad tewcem řwart nnes i yaytmas n babas. ¹¹ Mařa babas war řares aytmas *ewed*, ad tewcem řwart nnes i raę nnes, *i wenni i d as dd*-yudsen zi řaę nnes, řima ad tt iwart netta.’ Man aya ad tiři d ict n tewşeyyet n řęeqq i řebda i ayt n Israil, am mammec *t yumur SIDI i Musa.*”

Ařeqqem n Yacuwa

¹² *Xenni* inna SIDI i Musa: “Gaęed-dd adrar-a Abarim uca xzar tammurt nni wciy i ayt n Israil.¹³ Xmi tt i řa tžared, *xenni* ad t^ettwassarsed *deg wenđer* ak-d řejdud nnek, cek *ewed* amecnaw mammec *kidsen* ittwassars umac Harun,¹⁴ minzi kenniw tyewwyęem ztat i tiřřawin nsen đidd i řumur inu mařend ad ayi tessqeddsem di řexřa n řin, řami din *tuya* amcubbec di tmesmunt. Aqa d ina d aman n Mariba, řar Qadac di řexřa n řin.”¹⁵ Issiweř Musa ak-d SIDI, inna: ¹⁶ “Ad igg SIDI, AREBBI n buřbeřat n marra ddat, aęeřřu x tmesmunt-a *deg ufus n* ijj n weryaz,¹⁷ *řima* netta ad yuyur ztat i wudem nsen uca ad yadef ztat i wudem nsen uca ad ten indeh řar barra, ad ten issidef řar daxeř mařend tamesmunt n SIDI war t^ettiři am wuęi břa ameksaw.”¹⁸

¹⁸ *Xenni* inna SIDI i Musa: “Ksi Yacuwa, mmis n Nun, ijj n weryaz i di ięa Arruř uca sars xas afus nnek.¹⁹ uca ad t tegged ztat i wudem n ukehhan Alięazar u ztat i marra tamesmunt, ad as tewced řumur ztat i tiřřawin nsen ²⁰ uca ewc as *ca* zeg uweqqar nnek řima ad *as* tseř tamesmunt marra n ayt n Israil. ²¹ Netta ad ibedd ztat i ukehhan Alięazar, wenni i řa icawar ztat i wudem n SIDI eľařsab řeřkam n Urim. X řumur nnes ad dd-ffyen řar barra u x řumur nnes ad adfen řar daxeř, netta d marra ayt n Israil uřa d marra tamesmunt.”²²

²² Uca Musa igga am mammec i d as yumur SIDI. Yiwi Yacuwa uca issbedd i-t ztat i ukehhan Alięazar u ztat i wudem n marra tamesmunt. ²³ Issars xas ifassen nnes uca isseđu as řumur am mammec d as inna SIDI s ufus n Musa.

27:7 Řxř. 36:2

27:12 Aewd. 32:48, 49

27:13 Řxř. 20:24

27:14 Řxř. 20:12

27:16 Řxř. 16:22; Ebr. 12:9

27:17 ‘ameksaw’ - niy ‘aniči’.

27:17 1 Ij. 22:17; Mt. 9:36; Mk. 6:34

27:18 Aewd. 3:21; 34:9

27:21 Uf. 28:30; Lawi 8:8

Tiyarřa n kuř ass

28¹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

“Umur ayt n Israil uca ini asen: ‘Ittxeřřa kenniw ad teħdam x tyarřt inu, macca inu i tewhibin n tmessi, ict n řefwaħet ittfuħen i Necc, maħend ad ayi t-i-dd tessqarrbem di řweqt nnes ittwaggen.’³ Ad asen tinid: ‘Aqa ta d tawhibt n tmessi i ittxeřřan ad dd-tessqarrbem: tnayen n izmaren icnan n ijj n usegg^was, *am* ict n tyarřt n wecmađ řebda.’⁴ Ijj n izmar ad t-i-dd-tesswejeded di řřbeħ uca izmar nneyeni ad t-i-dd-tesswejeded jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit⁵ uca *ak-d man aya* am tewhibt *n řyiğet* ict n teccart *n yijj n ifa* n waren azdad ixegđen s yijj n arbee n ijj n uhinu n zlect ttwaddzen t-i-dd *zi zz itun*.⁶ Aqa-tt d tayarřt n wecmađ n řebda, tenni tuya ittwaggen deg wedrar n Sina am ict n řefwaħet ittfuħen, *aqat-t* d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.⁷ Tawhibt nnes n useyyeb ad tiři d ijj n arbee n ijj n uhinu i yijj n izmar. Seyyeb tawhibt n useyyeb n ccrab di Zzawect Iqeddsen zcat i SIDI.⁸ Ad tesswejeded izmar nneyeni jar beddu n wezyen n wass ař dd-tewđa tmeddit. Ad tt tesswejeded am mammec *tesswejeded* tawhibt *n řyiğet* di řřbeħ u am mammec *tesswejeded* tawhibt n useyyeb nnes, *am* ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwaħet ittfuħen i SIDI.

Tiyarřa n kuř ssimana

⁹Deg wass n ssebt *ad tesswejeded* tnayen n izmaren icnan n ijj n usegg^was d tnayen n teccurin *n yijj n ifa* n waren azdad am tewhibt *n řyiğet* ixegđen s zlect ak-d tewhibt nnes n useyyeb.¹⁰ Aqa-tt d tayarřt n wecmađ n ssebt i mkuř ssebt, ad tt tarnid i tyarřt n wecmađ n řebda d tewhibt nnes n useyyeb.

Tiyarřa n kuř uyur

¹¹Deg umezwar n *kuř ijj n* iyuren nwem ittxeřřa ad dd-tessqarrbem ict n tyarřt n wecmađ i SIDI: tnayen n iyenduzen, ijj n icarri, sebaa n izmaren icnan n ijj n usegg^was¹² uca *ak-d man aya* třata n teccurin n *ijj n ifa n* waren azdad *am* tewhibt *n řyiğet* ixegđen s zlect i yijj n uyenduz u tnayen n teccurin n *yijj n ifa n* waren azdad *am* tewhibt *n řyiğet* ixegđen s zlect i yijj n icarri¹³ uca *arni* ict n teccart n *yijj n ifa n* waren azdad *am* tewhibt *n řyiğet* ixegđen s *ijj n řqedd n* zlect i yijj n izmar. *Aqat-t* d tayarřt n wecmađ s ict n řefwaħet ittfuħen, *aqat-t* d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.¹⁴ Tiwhibin nsen n useyyeb ad iřint d azyen n uhinu n binu ak-d uyenduz d ict n ttuřut n ijj n uhinu ak-d icarri d yijj n arbee n ijj n uhinu ak-d izmar. Ta d tayarřt n wecmađ n kuř ayur, i kuř ayur zeg iyuren n usegg^was.¹⁵ Ittxeřřa ad tesswejeded ijj n iyayđ d amezyan d tayarřt n ddenb i SIDI, ad tt tarnid i tyarřt n wecmađ n řebda ak-d tewhibt nnes n useyyeb.

28:3 Uf. 29:38

28:5 Uf. 16:36; 29:40; Lawi 2:1

Tayaršt n Useedu d weyrum bŕa wentun

¹⁶ Deg uyur amezwaru, deg wass wiss arbeętaç n uyur, ad tiři *Tyaršt n Useedu* n SIDI. ¹⁷ Deg wass wiss xemmeštaç n simant n uyur *ad yiři* Řeid. Sebea n wussan ad ccen ayrum bŕa antun. ¹⁸ Deg wass amezwaru *n Řeid* ad yiři yijj n umuni iqeddsen. War tteggem uŕa d ict řxedmet i ittxeşşan ad t^ettwagg.

¹⁹ Ad dd-tessqarrbem ict n tewhibt n tmessi *am* tyaršt n wecmađ i SIDI: tnayen n iyenduzen, ijj n icarri d sebea n izmaren n ijj n usegg^{was}. Ittxeşşa ad iřin cnan qaę. ²⁰ *Ad tiři* tewhibt *n řyięet* n waren azdad ixegđden s zzept. Ad *zzayes* tesswejdem tŕata n teęcurin *n yijj n ifa* i yijj n uyenduz d tnayen n teęcurin *n yijj n ifa* i yijj n icarri. ²¹ Ad tesswejded ict n teęcart *n yijj n ifa* i yijj n izmar, *uca ammu* i *marra* sebea n izmaren *nni*. ²² *Sewjed eawed* ijj n umyan d tyaršt n ddenb maĥend ad xawem ittwagg weşŕaĥ. ²³ Ad tesswejdem man aya sennej i *usewjed n* tyaršt n wecmađ di şşbeĥ *nni ięan* d ict n tyaršt n wecmađ i řebda. ²⁴ Am mammec uya ad tesswejdem sebea n wussan, di kuř ass *zzaysen*, macca n tewhibin n tmessi *am* ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI. Ad ittwassewjed sennej i *usewjed n* tyaršt n wecmađ n řebda ak-d tewhibt nnes n useyyeb. ²⁵ Deg wass wiss sebea ad teggem ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uŕa d ict řxedmet i ittxeşşan ad t^ettwagg.

Imezwura n řyięet

²⁶ Deg wass n tmenzut *n şşabet* di Řeid n Ssimanat, xmi i-dd ya tessqarrbem ict n tewhibt *n řyięet* n jdid ģar SIDI, ad teggem ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uŕa d ict n řxedmet i ittxeşşan ad t^ettwagg. ²⁷ Ad dd-tessqarrbem ict n tyaršt n wecmađ am ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI: tnayen n iyenduzen, ijj n icarri d sebea n izmaren n ijj n usegg^{was} ²⁸ ak-d tewhibt nnes *n řyięet* n waren azdad ixegđden s zzept: tŕata n teęcurin *n yijj n ifa* i yijj n uyenduz, tnayen n teęcurin *n yijj n ifa* i yijj n icarri ²⁹ uŕa d ict n teęcart *n yijj n ifa* i yijj n izmar, *uca ammu* i *marra* sebea n izmaren *nni*. ³⁰ *Swejdem eawed* ijj n ięayđ d amezyan am tyaršt n ddenb maĥend ad xawem ittwagg weşŕaĥ. ³¹ Ad ten tesswejdem sennej i *usewjed n* tyaršt n wecmađ n řebda d tewhibt nnes *n řyięet*. Ad iřin cnan qaę i kenniw ak-d tewhibin nnes n useyyeb.’ ”

Uşuđi n řbuę

29 ¹ “Deg uyur wiss sebea, deg *wass* amezwaru n uyur, ad teggem ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uŕa d ict n řxedmet i ittxeşşan ad t^ettwagg. Ad awem yiři d ijj n wass n uşuđi s wesruddeĥ *di řbuę*. ² Ad tesswejdem ict n tyaršt n wecmađ am ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI: ijj n uyenduz d yijj n icarri d sebea n izmaren icnan qaę n ijj n usegg^{was}

28:16 Uf. 12:18; 23:15; Lawi 23:5

28:18 Lawi 23:7

29:1 Lawi 23:24

³ ak-d tewhibt nnes *n řyiġet* zeg waren azdad ixegġden s zzept: třata n teecurin *n yijj n ifa* i uyenduz d tnayen n teecurin *n yijj n ifa* i icarri ⁴ uca ict n teecart *n yijj n ifa* i kuř izmar, *uca ammu* i sebea n izmaren *marra*. ⁵ *Swejdem eawed* ijj n iřayġ d ameřyan am třarřt n ddenb maġend ad xawem ittwagg weřřaġ ⁶ sennej i *usewjed n* třarřt n wecmaġ ak-d tewhibt nnes *n řyiġet* d *sennej i usewjed n* třarřt n wecmaġ n řebda ak-d tewhibt nnes *n řyiġet* d tewhibin nnes n useyyeb, eļařsab lřariġa, am ict n řefwaġet ittfuġen, ict n třarřt n tmessi i SIDI.

Tiřarřa deg Wass n Weřřaġ

⁷ Deg *wass* wiss eecra ad teggem ijj n umuni iqeddsen uca ad tesswaġem ixef nwem. War tteggem uřa d ict n řxedmet. ⁸ Ad dd-tessqarrbem ict n třarřt n wecmaġ am ict n řefwaġet ittfuġen i SIDI: ijj n uyenduz d yijj n icarri d sebea n izmaren icnan qaε n ijj n usegg^{was}. Ittxeřřa ad awem iřin cnan *ařřas*. ⁹ *Eawed* tawhibt nnes *n řyiġet* n waren azdad ixegġden s zzept: třata n teecurin *n yijj n ifa* i yijj n uyenduz, tnayen n teecurin *n yijj n ifa* i yijj n icarri ¹⁰ u ict n teecart *n yijj n ifa* i kuř ijj n izmar, *uca ammu* i sebea n izmaren *marra*. ¹¹ *Swejdem eawed* ijj n iřayġ ameřyan am třarřt n ddenb, sennej i *usewjed n* třarřt n ddenb i zi t^ettwagg weřřaġ uca uřa d tayarřt n wecmaġ ak-d tewhibt nnes *n řyiġet* d tewhibin nnes n useyyeb.

Tiřarřa n Řeid n Ieuccuten

¹² Deg *wass* wiss xemmeřřac n uyur wiss sebea ad teggem ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřřan ad t^ettwagg. Sebea n wissan ad teeydem i SIDI. ¹³ Ad dd-tessqarrbem ict n třarřt n wecmaġ *am* tewhibt n tmessi, *am* ict n řefwaġet ittfuġen i SIDI: třeřřac n iyenduzen, tnayen n icarriyyen *u* arbeřřac n izmaren n ijj n usegg^{was}. Ittxeřřa ad iřin cnan *qaε*. ¹⁴ *Eawed* tawhibt nnes *n řyiġet* n waren azdad ixegġden s zzept: třata n teecurin *n yijj n ifa* i yijj n uyenduz, i *marra* třeřřac n iyenduzen u tnayen n teecurin *n yijj n ifa* i yijj n ucarri, i tnayen n icarriyyen *nni* ¹⁵ uřa d ict n teecart *n yijj n ifa* i yijj n izmar, *uca ammu* i *marra* arbeřřac n izmaren *nni*. ¹⁶ *Swejdem eawed* ijj n iřayġ d ameřyan am třarřt n ddenb, sennej i *usewjed n* třarřt n wecmaġ *ak-d* tewhibt nnes *n řyiġet* d tewhibin nnes n useyyeb.

¹⁷ Deg *wass* wiss tnayen: tenεac n iyenduzen d tnayen n icarriyyen d arbeřřac n izmaren icnan n ijj n usegg^{was}, ¹⁸ ak-d tewhibt nsen *n řyiġet* d tewhibin nsen n useyyeb, i iyenduzen, i icarriyyen u i izmaren, eļařsab řqedd nsen, eļařsab lřariġa. ¹⁹ *Swejdem eawed* ijj n iřayġ d ameřyan am třarřt n ddenb, sennej i *usewjed n* třarřt n wecmaġ ak-d tewhibt nnes *n řyiġet* d tewhibin nnes n useyyeb.

29:7 Lawi 16:29, 31; 23:27

29:8 Řxř. 28:19

²⁰ Deg wass wiss třata: hiřac n iyenduzen d tnayen n icarriyyen d arbeřac n izmaren n ijj n usegg^was, ican *qae*, ²¹ ak-d tewhibt nsen *n řyiřet* d tewhibin nsen n useyyeb, i iyenduzen, i icarriyyen u i izmaren, eļařsab řqedd nsen, eļařsab lřariřa. ²² *Swejdem eawed* ijj n umyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed n* tyařřt n wecmař ak-d tewhibt nnes *n řyiřet* d tewhibin nnes n useyyeb.

²³ Deg wass wiss arebea: eecra n iyenduzen d tnayen n icarriyyen d arbeřac n izmaren icnan n ijj n usegg^was, ²⁴ ak-d tewhibt nsen *n řyiřet* d tewhibin nsen n useyyeb, i iyenduzen, i icarriyyen u i izmaren, eļařsab řqedd nsen, eļařsab lřariřa. ²⁵ *Swejdem eawed* ijj n iřayř d ameřyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed n* tyařřt n wecmař ak-d tewhibt nnes *n řyiřet* d tewhibin nnes n useyyeb.

²⁶ Deg wass wiss xemsa: tesea n iyenduzen d tnayen n icarriyyen d arbeřac n izmaren icnan n ijj n usegg^was, ²⁷ ak-d tewhibt nsen *n řyiřet* d tewhibin nsen n useyyeb, i iyenduzen, i icarriyyen u i izmaren, eļařsab řqedd nsen, eļařsab lřariřa. ²⁸ *Swejdem eawed* ijj n umyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed n* tyařřt n wecmař ak-d tewhibt nnes *n řyiřet* d tewhibin nnes n useyyeb.

²⁹ Deg wass wiss setta: tmenya n iyenduzen d tnayen n icarriyyen d arbeřac n izmaren icnan n ijj n usegg^was, ³⁰ ak-d tewhibt nsen *n řyiřet* d tewhibin nsen n useyyeb, i iyenduzen, i icarriyyen u i izmaren, eļařsab řqedd nsen, eļařsab lřariřa. ³¹ *Swejdem eawed* ijj n umyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed n* tyařřt n wecmař ak-d tewhibt nnes *n řyiřet* d tewhibin nnes n useyyeb.

³² Deg wass wiss sebea: sebea n iyenduzen d tnayen n icarriyyen d arbeřac n izmaren icnan n ijj n usegg^was, ³³ ak-d tewhibt nsen *n řyiřet* d tewhibin nsen n useyyeb, i iyenduzen, i icarriyyen u i izmaren, eļařsab řqedd nsen, eļařsab lřariřa. ³⁴ *Swejdem eawed* ijj n umyan ameřyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed n* tyařřt n wecmař ak-d tewhibt nnes *n řyiřet* d tewhibin nnes n useyyeb.

³⁵ Deg wass wiss tmenya ad teggem ijj n umuni ifarzen. War tteggem uřa d ict řxedmet i ittxeřřan ad t'ettwagg. ³⁶ Ad dd-tessqarrbem ict n tyařřt n wecmař *am* tewhibt n tmesi, *am* ict n řefwařet ittfuřen i SIDI: ijj n uyenduz d yijj n ucarri d sebea n izmaren icnan n ijj n usegg^was ³⁷ ak-d tewhibt nsen *n řyiřet* d tewhibin nsen n useyyeb i uyenduz, i icarri u i izmaren, eļařsab řqedd nsen, eļařsab lřariřa. ³⁸ *Swejdem eawed* ijj n umyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed n* tyařřt n wecmař ak-d tewhibt nnes *n řyiřet* d tewhibin nnes n useyyeb.

³⁹ Ad teggem timesřayin-a i SIDI di řeeyudat nwem ittwaggen sennej i tewhibin n řewuud nwem d tewhibin nwem s řxařar ak-d tyařřa n wecmař nwem d tewhibin nwem *n řyiřet* d tewhibin nwem n useyyeb d tewhibin nwem n řehna i kidsen ittrařen.”

Tijuĝa

30¹Uca issiweř Musa ak-d ayt n Israil elařsab marra min yumur SIDI i Musa. ²Issiweř Musa ak-d ižeĝifen n tqebbař n ayt n Israil, inna: “Aqa d ta x min xef yumur SIDI:

³‘Xmi i ya tafed **ijj n weryaz** iwca awař niy ijuĝ ict n tjaĝit ĥima ad iqqen ixef nnes s yijj n řeahd, **xenni** war ittarezzi awař nnes. Ittxeřsa as ad igg elařsab min dd-iffyen zeg uqemmmum nnes.

⁴Xmi i ya tafed **ict n temyart** tewca awař nnes i SIDI uca ad teqqen ixef nnes s yijj n řeahd di temzi nnes di taddart n babas ⁵uca babas isřa i wawař n lwaed nnes d řeahd nnes i zi teqqen ixef nnes, uca babas isqar zzates, **xenni** marra lwueud nnes ad iřin řeřřen d marra aqqan nnes ad iřin řeřřen. ⁶**Maca** mařa babas issbedd i-tt **zi man aya** deg wass nni di t isřa, **xenni** uřa d ijz zi lwueud nnes u uřa d ijz zeg waqqan nnes i zi teqqen ixef nnes, war řeřřen ca. SIDI ad as iyfar, minzi babas issbedd i-tt **x man aya**.

⁷Mařa tuřa-tt temřec ak-d yijj n weryaz uca xas lwueud niy nettat tuřa teqqen ixef nnes s yijj n wawař iffey-dd s tcarfayeh zeg iyencicen nnes, ⁸uca aryaz nnes isřa as uca isqar zzates deg wass i di isřa **aya, xenni** ad řeřřen marra lwueud nnes d marra aqqan nnes ad iřin řeřřen. ⁹**Maca** mařa aryaz nnes isřa **aya**, inhar i-tt, **xenni** netta issebdeř lwaed nni xas uřa d awař s tcarfayeh zeg iyencicen nnes i zi tuřa teqqen ixef nnes uca AREBBI ad as iyfar **aya**.

¹⁰**X lwaed n tajač niy n tenni ittwaĝfen:** marra min zi tuřa teqqen ixef nnes, ad yiři iřeĝeh. ¹¹Mařa tuřa tewca awař niy teqqen ixef nnes s ict n tjaĝit i yijj n řeahd di taddart n weryaz nnes, ¹²uca aryaz nnes isřa **i uya** uca isqar zzates uca war tt issbedd x man aya, **xenni** ad řeřřen marra lwueud nnes u marra aqqan nnes i zi tuřa teqqen ixef nnes ad iřin řeřřen. ¹³**Maca** mařa aryaz nnes issebdeř aya qač deg wass i di isřa **aya, xenni** war ittiři iřeĝeh ca qač zi min dd-iffyen zeg iyencicen nnes n lwueud niy n waqqan. Aryaz nnes issebdeř aya uca AREBBI ad as iyfar.

¹⁴Kuř lwaed d kuř aqqan s ict n tjaĝit i umi ya tesswađee ixef nnes, aryaz nnes izemmar ad tt issemten, niy aryaz nnes izemmar ad tt issebdeř. ¹⁵Mařa aryaz nnes isqar qač zeg wass x wass, **xenni** issemten marra lwueud nnes niy marra aqqan nnes inni xas iĝan. Aqa issemten i-ten minzi isqar zzates deg wass i di **ten** isřa. ¹⁶Mařa issebdeř i-ten qač, awarni řami **ten** isřa **qbeř, xenni** ad yarbu řmueřiyet nnes.’”

¹⁷Aqa d tina d tiweřsa i zi yumur SIDI i Musa **uca aqa řeřhent** jar weryaz d temyart, jar babas d yessis **tenni** di taddart n babas di temzi nnes.

Garra ak-d Midyan

31¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
²“Ntaqem di t̄twee n ayt n Israil x Imidyaniyyen. Awarni as ad t̄ttwasarsed *deg wender* ak-d řejdud nnek.”
³ Issiweř Musa ak-d řgens, inna: “Swejdem zwaywem iryazen i umenyi d̄idd i Midyan u nitni ad iřin d̄idd i Midyan maħend ad ssiwden nneqmet n SIDI x Midyan. ⁴ Ittxeřša awem ad tessekkem ařef *n yeryazen* zi kuř taqbič ęar umenyi, *zi kuř ict zi* marra tiqebbař n Israil.” ⁵ *Ammu* i tuęa t̄ttwafarzen zi řuřuf n Israil ařef *n yeryazen* zi kuř taqbič, aqa aten *jmie* teneac-n-řuřuf *n yerazen* iwejden i umenyi.
⁶ Musa issekk i-ten ęar umenyi, ařef *n yeryazen* zi kuř taqbič. *Netta issekk* i-ten ęar umenyi ak-d Finaħas, mmis n ukehhan Alieazar, u *netta ęares* řeqcuc iqeddsen d řęaytat i uřuđi s wesruddeħ *i umenyi* deg ufus nnes ⁷ uca mmenęen d̄idd i Imidyaniyyen, am mammec *t* yumur SIDI i Musa uca nęin marra min ięan d awtem. ⁸ Sennej i yenni zwaysen ittwanęen, nęin eawed ijeęiden n Midyan: Iwi, Raqim, řur, Ĥur d Rabae, xemsa n ijeęiden n Midyan, *uřa* Bałeam, mmis n Baeur, nęin t s ssif.
⁹ Ayt n Israil ģebbsen timęarin n Midyan d tarwa nsent u keccden řebhayem nsen d t̄himriwin nsen d marra min ęarsen. ¹⁰ Sscemden s tmessi marra tineddam mani tuęa zeddyen d marra lqeleat nsen. ¹¹ Ksin marra min keccden, marra takeccađt n iwdan d řebhayem. ¹² uca iwyen-dd imeħbas d marra takeccađt ęar Musa u ęar ukehhan Alieazar u ęar tmesmunt n ayt n Israil, di řmargeħ n řeeskar, di řewđat n Mu’ab, ęar L’Urdun, *arendad n* Ariħa. ¹³ Uca iffeę-dd Musa d ukehhan Alieazar d marra imeqqranen n tmesmunt barra i řmargeħ n řeeskar maħend ad ten mmsagaren.
¹⁴ Iffugem Musa ađtas x řqebtanat n řeeskar, x imeqqranen x ařef u x imeqqranen x mya, inni dd-ieeqben zeg umenyi. ¹⁵ Inna asen Musa: “Ma tejjim marra min ięan d tawtent iddar? ¹⁶ Xzar, s wescan n Bałeam, *timęarin-a* tuęa atent d řesbab řami ayt n Israil ędaren SIDI di tmesřact n Faęur uca tewđa-dd jjiřiect x tmesmunt n SIDI. ¹⁷ Řexxu *xenni*, nęem marra iwetman zi jar iħenjiren imezyanen uca nęem marra tamęart nni tuęa it̄tšen ak-d ijj n weryaz am nettat t̄t̄tes ak-d ijj n weryaz. ¹⁸ Maca marra tiħenjirin jar temęarin nni war it̄tšen ak-d ijj n weryaz am *akides* zzřent, jjem tent i yixef nwem ad ddarent.
¹⁹ Ittxeřša awem ad tewtem iqidan nwem barra i řmargeħ n řeeskar řmijař n seba n wussan. Kuř ijjen wenni inęin ijj n řeemar *n bnadem* u kuř ijjen wenni iħadan wenni ittwasnuqqben ad yejj ad kksen ddenb x yixef nnes deg wass wiss t̄rata u deg wass wis seba, *ammu* kenniw uřa d imeħbas nwem.

31:2 Řxř. 25:17; 27:13

31:8 Jac. 13:21, 22

31:11 Aewd. 20:14

31:16 Řxř. 25:1, 2, 18; 2 Bř. 2:15; Asa. 2:14

31:17 Řqd. 21:11

²⁰ *Amenni* ittxeřša ad tekksem ddenb zi marra arruđ d marra řeqcœ n iřmawen d marra min ittwaggen s thiđurt n iřayđ d marra řeqcœ n ukeccuđ.”

²¹ Alieazar, akehhan, inna i ieeskariyyen nni dd-iffyen řar umenyi: “Ta d tawřeyyet nni yumur SIDI i Musa: ²² Myir ureř d nnuqart d nnřas d uzzař d istanyu d řexfif, ²³ marra min izemmaren i tmessi, x tmessi ad t tessekkem, *xenni* ad yiři izdig, *maca* ittxeřša ad zzayes tekksem ddenb s ‘waman n weezař’. Marra min war izemmaren i tmessi, ad t tessekkem x waman. ²⁴ Deg wass wiss sebœa ad řsebbnem arruđ nwem, *xenni* ad tiřim d imezdigen. Awarni i uya tzemmarem ad tadfem di řmargeř n řeeskar.”

²⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁶ “Třef řeebar n tkeccađt nni ittwařebbsen zeg iwdan d řebhayem, cek *jmie* ak-d ukehhan Alieazar u ak-d izeřifen n *tudrin n* ibabaten n tmesmunt. ²⁷ Bđa takeccađt x tnayen jar inni icarcen deg umenyi u inni iffyen ak-d řeeskar *zeg ict n jjihet* d marra tamesmunt *zi jjihet nneynit*. ²⁸ Sgeeedem ict n řsedqet i SIDI zeg ieeskariyyen nni dd-iffyen řar umenyi ak-d řeeskar: ijj n řeemar zi xemsa mya n iwdan uca *amenni* zeg ifunasen d tfunasin u zeg iřyař u zeg wuři. ²⁹ Zeg wezyen nsen n *tkeccađt* ad teksid *řsedqet-a* uca ad tt tewced i ukehhan Alieazar *am* ict n tewhibt n usgeeed i SIDI. ³⁰ Zeg wezyen *n tkeccađt* n ayt n Israil ad teksid ijj zi kuř xemsin: zeg iwdan, zeg ifunasen d tfunasin, zeg iřyař u zeg wuři, *wah*, zi marra řebhayem. Ad tewced aya i Ilawiyyen nni iřřfen acbar x Tzeddiyt n SIDI.”

³¹ Uca igga Musa d ukehhan Alieazar am mammec *t* yumur SIDI i Musa. ³² *Awarni as* tuya řeksibet nni iqqimen n tkeccađt nni ikecced řgens n řeeskar setta-mya u-xemsa u-sebein-ařef n wuři. ³³ tnayen u-sebein-ařef n ifunasen d tfunasin, ³⁴ wařit u-settin-ařef n iřyař ³⁵ uca *zi jjihet n* řeemar n bnadem, zi temyarin nni war iřřšen di qama ak-d ijj n weryaz, aqa atent marra tnayen u-třatin-ařef.

³⁶ Ijj n wezyen, *tasyart n yinni dd-iffyen ak-d řeeskar*, aqa-t di teřt-mya u-sebœa u-třatin-ařef n wuři. ³⁷ řsedqet i SIDI n wuři *tuya-tt di* setta-mya u-xemsa u-sebein. ³⁸ Uca *tuya din* setta u-třatin-ařef n ifunasen d tfunasin uca řsedqet *zzaysen* i SIDI *tuya-tt* di tnayen u-sebein. ³⁹ Uca *tuya din* třatin-ařef u-xemsa-mya n iřyař uca řsedqen zzaysen i SIDI, wařit u-settin. ⁴⁰ Uca *zi jjihet n* řeemur n bnadem *tuya din* seřřac-ařef *n temyarin* u řseddeq zzaysent i SIDI aqa tnayen u-třatin *n temyarin*.

⁴¹ Iwca Musa řsedqet, tenni d tawhibt n usgeeed i SIDI, i ukehhan Alieazar, am mammec *t* yumur SIDI i Musa.

31:23 řxř. 19:9

31:27 i řm. 30:24

31:30 ‘ifunasen d tfunasin’ - s Teibranit aqa din ijj n wawař waha, war iři tnayen.

31:32 ‘ieeskariyyen’ - s Teibranit ‘řgens n řeeskar’.

31:41 řxř. 18:8,19

⁴² Zeg wezyen *nneyni* n ayt n Israil, wenni iksi Musa zeg yeryazen nni tuya immenyeŋ, ⁴³ - *azyen n tesyart n tmesmunt* tuya-t di teřt-mya u-sebea u-třatin-ařef n wuđi, ⁴⁴ setta u-třatin-ařef n ifunasen d tfunasin, ⁴⁵ třatin-ařef u-xemsa-mya n yeyyař ⁴⁶ uca setřac-ařef n řeemur n iwdan - ,

⁴⁷ zeg wezyen nni n ayt n Israil iksi Musa ijj zi kuř xemsin, *ammu* zeg iwdan *am* zi řebhayem, uca iwca aya i llawiyyen, inni iřřfen acbar x Tzeddiyt n SIDI, am mammeč *t* yumur SIDI i Musa.

⁴⁸ *Xenni* usin-dd řqebřanat x řuřuf n řeekar, imeqqranen x wařef d imeqqranen x mya, řar Musa ⁴⁹ uca nnan i Musa: “Imsexxaren nnek aqa řesben marra ieskariyyen nni sadu ufuš nney u war d aney iruř uřa d *ijj n* weryaz.⁵⁰ S uya niwi tawhibt n SIDI, kuř ijj min yufa: ict n řqecet n wurey, ict n txeřxařt, ict n tmeqyast, ict n txatent *n ucemmie*, ict n texrazt niy ict n tseddeč s wedmam n wurey, řima ad zžaysent t'ettwagg asřař x řeemur nney zžat i wudem n SIDI.”

⁵¹ Musa d ukehhan Alieazar ksin zžaysen urey nsen, marra řeqcuč i ggin *s lfenn*.

⁵² Marra urey n tewhibt nni sšgeeden i SIDI, tuya setřac-ařef u-sebea-mya u-xemsin n iciqlen, zeg imeqqranen x wařef u zeg imeqqranen x mya. ⁵³ *Minzi* ieskariyyen aqa keccden kuř ijj i yixef nnes..⁵⁴ Musa d ukehhan Alieazar ksin urey *nni* n imeqqranen x ařef u x mya uca iwyen t řar Uqiđun n Umsagar, am ict n řidaret i ayt n Israil zžat i wuden n SIDI.

Tutra n teqbič n Rubin d teqbič n Jad

32¹ Ayt n Rubin řarsen ařtas n řebhayem u ayt n Jad řarsen ařtas s wařtas *n řebhayem* uca nitni řřin tammurt n Yaezir d temmurt n Jilead, uca xzar, jjihet *nni tecna* i řebhayem ² Usin-dd ayt n Jad u ayt n Rubin, ssiwřen ak-d Musa d ukehhan Alieazar u ak-d imeqqranen n tmesmunt, nnan: ³ “Eařarut, Dibun, Yaezir, Nimra, řacbun, Alieala, Cabam, Nabu d Bačun, ⁴ tammurt nni x iřřeb SIDI zžat i wudem n tmesmunt n Israil, aqa-tt d ict n temmurt *tecna* i řebhayem u imsexxaren nnek řarsen řebhayem.” ⁵ Nnan: “Mařa nufa arđa di tiřřawin nnek, ma zeema ad temmewc temmurt-a d agra i imsexxaren nnek u war d aney tteji ad neřwa L'Urdun.”

⁶ Yarra-dd Musa x ayt n Jad u x ayt n Rubin: “Mařa aytmatwem ad dd-ffyen řar garra, ma xenni kenniw ad teqqimem da? ⁷ Mayemmi i řa tesszegzem uř n ayt n Israil mařend war řekk^win řar temmurt i d asen iwca SIDI? ⁸ Ammu iggin babatwem umi ten ssekkey zi Qadac-Barnie řima xenni ad řaren tammurt..⁹ Iwđen nitni řar teyřurt *n teyřart* n Ickul uca řřin tammurt uca qeřben uřawen n ayt n Israil mařend war ttidfen ca di temmurt i d asen iwca SIDI.

31:53 Aewd. 20:14

32:8 Řxř. 13:3; Aewd. 1:22

¹⁰ Deg wass nni yarya weyḍab n SIDI uca ijjuḡ, inna: ¹¹ ‘Iryazen nni dd-iffyen zi Miřra, zi eicrin isegg^wusa sennej, war ẓarren tammurt nni x jjuḡey ad tt wcey i Ibrahim d Iřaḡad d Yaεqub, minzi nitni war d ayi ḍfaren nican, ¹² myir Kalib, mmis n Yafunni, Aqinizi, d Yacuwa, mmis n Nun, minzi nitni ḍfaren nican i SIDI.’ ¹³ Uca *ammu* yarya weyḍab n SIDI x Israil uca igga i-ten ad telleen di řexřa arebein n isegg^wusa, ařami ifna marra jjiř nni iggin řyar di tiřřawin n SIDI, ¹⁴ Uca xzar, kenniw tekkarem am min ggin babatwem, *kenniw* d ijj n ubarru n yeryazen d imednab ħima ad tarnim ead řħaduq n weyḍab n SIDI x Israil. ¹⁵ Mařa tdewřem-dd kenniw zi ḍeffar nnes, netta ad yejj *řgens* di řexřa eawed uca *ammu i ya* tejjem marra řgens-a ad thellek.”

¹⁶ Xenni qarrben-dd yares, nnan: “Ad nebna da řkuriyyat i wuḡi nney u tineddam i iřenjiren nney, ¹⁷ maca neccin ad dd-neffey newjed i umenyi zzat i wudem n ayt n Israil s řesnaħ *nney*, ařami ten nessiwed yar wemcan nsen. Iřenjiren nney ad qqimen di tneddam ifaryen *s iyebřawen* zi ssibbet n imezday n temmurt. ¹⁸ War dd-neddikk^wiř yar tudrin nney ařami t^ettwabḍa i kuř ijj zeg ayt n Israil tasyart nnes n řwart. ¹⁹ Minzi war nteřřef di řwart akidsen yar tma nneyⁿ i L'Urdun uřa yar zzat, minzi tasyart i d aney dd-ittasen aqa-tt yar tma aya tanita n L'Urdun, yar ccarq.”

²⁰ *Xenni* inna asen Musa: “Mařa teggim ammu, mařa tesswejdem ixef nwem i umenyi zzat i wudem n SIDI, ²¹ u kuř ijj wenni isswejden ixef nnes i umenyi, ad iẓwa L'Urdun zzat i wudem n SIDI, maħend Netta ad yazzeř marra x řeedyan nnes zzat i wudem nnes ²² u ad tiři temmurt t^ettwaxḍee zzat i wudem n SIDI, *xenni* ieeddeř ad dd-tdewřem u ad tiřim tbeddem zzat i SIDI u zzat i Israil břa amarwas u ad tiři temmurt-a d agra nwem zzat i wudem n SIDI.

²³ *Maca* mařa war teggim ammu, *xenni* aqa texḍam ḍidd i SIDI uca ad tessnem aqa ddenb nwem ad kenniw yaf. ²⁴ Bnam tineddam i iřenjiren nwem d řkuriyyat i wuḡi nwem uca ggem min dd-iffyen zeg uqemmum nwem.”

²⁵ *Xenni* ssiwřen ayt n Jad d ayt n Rubin ak-d Musa, nnan: “Imsexxaren nnek ad ggen am mammecc ten yumur sidi inu. ²⁶ Tarwa nney, timyarin nney, řeksibet nney d marra řebhayem nney ad qqimen di tneddam n Jilead, ²⁷ *maca* imsexxaren nnek ad ẓwan i umenyi zzat i wudem n SIDI, marra inni isswejden *ixef nsen* i umenyi, am mammecc issiweř sidi inu.”

²⁸ Uca Musa yumur xasen i ukehhan Aliεazar u i Yacuwa, mmis n Nun, u i izeḡifen n *tudrin n* ibabaten n tqebbař n ayt n Israil. ²⁹ uca inna asen Musa: “Mařa ayt n Jad d ayt n Rubin ad kiwem ẓwan L'Urdun, kuř ijjen wenni isswejden ixef nnes i umenyi zzat i wudem n SIDI, u mařa *xenni* tammurt ad tiři t^ettwaxḍee zzat i wudem nwem, *ad taf* ad asen tewcem tammurt n Jilead d agra. ³⁰ Maca mařa war kiwem ẓekk^wim wejden i umenyi, *xenni* ad řřfen agra di

řwest nwem di temmurt n Kenean.”³¹ Ayt n Jad d ayt n Rubin arrin-dd, nnan: “Am mammec issiweř SIDI ak-d imsexxaren nnek, ammu i ya negg.”³² Neccin ad nezwa yar temmurt n Kenean ad niři newjed i umenyi ztat i wudem n SIDI uca ad tiři tesyart nney n řwart yar tma aya wanita n L'Urdun.”

³³ U iwca asen Musa, i ayt n Jad u i ayt n Rubin u i wezyen n teqbič n Manassa, mmis n Yusuf, tageldit n Siħun, ajeğid n Imuriyyen, d tgeldit n Euj, ajeğid n Bacan, tammurt s tneddam nnes nni iğan di jwayeh nnes uřa d tineddam di temmurt i d as dd-innden.³⁴ Ayt n Jad bnan Dibun, Eařarut, Earueir, ³⁵ Eařrut-Cufan, Yaezir, Yujbaha, ³⁶ Bayt-Nimra d Bayt-Haran, tineddam ifaryen *s řehyuđ* d řkuriyyat i wuři. ³⁷ Ayt n Rubin bnan Ĥabun, Alicala, Qiryatayim, ³⁸ Nabu, Bael-Maeyn, tinni zi ittwebeddeř isem nsen, d Sabma, uca řayan ismawen n tneddam i bnan *eawed* s yisem *nneyni*.

³⁹ Uca ayt n Makir, mmis n Manassa, ruřen yar Jilead uca tťfen tt uca uzzřen x Imuriyyen nni din iğan zi řwart nsen. ⁴⁰ Uca Musa iwca Jilead i Makir, mmis n Manassa, uca iruħ netta ad izdey din. ⁴¹ Uca Ya’ir, mmis n Manassa, iruħ uca iťtef dcurat nnes uca iřaya asent Ĥawut-Ya’ir. ⁴² Amenni iruħ Nubaħ uca iťtef Qinat d tneddam i yares dd-iqqnen uca isemma as Nubaħ s yisem nnes.

Isafaren zi Miřra ař aymir n temmurt n Kenean

33¹ Ammu i mmutťiyen ayt n Israil inni dd-iffyen zi temmurt n Miřra, zeg wemcan yar wemcan, eļařsab *tarbiein n* řeeskar nsen, s ufus n Musa d Harun. ² X řumur n SIDI yura Musa imucan manis dd-ffyen ak-d ireħħalen nsen. Ina d ireħħalen nsen ak-d imucan manis dd-ffyen.

³ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Raeymsis deg uyur amezwaru, deg wass wiss xemmetřac n uyur amezwaru. Di řřbeħ, *deyya* awarni i *Tyarřt n* Useedu ffyen-dd ayt n Israil s yiji n ufus ittwasgeeden ztat i tiťtawin n marra Imiřriyyen, ⁴ *umi* tuya cezyřen Imiřriyyen netťřen marra imenza nsen inni iwta SIDI *s řmewt* jar asen. *Eawed* issiwed SIDI řeħkam *nnes* x irebbiten nsen.

⁵ Fesyen ayt n Israil iqiđan nsen, *ffyen* zi Raeymsis uca wtin iqiđan nsen di Sukkut.

⁶ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Sukkut uca wtin iqiđan nsen di Itam yar tma n řexřa...

⁷ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Itam uca dewřen-dd yar Pi-Hařirut nni iğan arendad n Bael-řafun uca wtin iqiđan nsen ztat i wudem n Majdal..

32:33 Aewd. 3:12; Jac. 13:8; 22:4

32:37 'Qiryatayim' - ixs ad yini 'tnayen n tneddam'.

32:39 Amz. 50:23

33:3 Uf. 12:37

33:6 Uf. 13:20

33:7 Uf. 14:2

⁸ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Pi-Hahirut uca cukken di řwest n řebřar řar řexřa uca uyuren ticři n řřata n wussan di řexřa n Itam, *xenni* wtin iqiđan nsen di Mara..

⁹ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Mara uca iwđen řar Ilim, mani ięa tenęac n iybaluten n waman d sebein n tcejjura n tini uca wtin iqiđan nsen din..

¹⁰ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Ilim uca wtin iqiđan nsen řar Řebřar n Telga.

¹¹ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Řebřar n Telga uca wtin iqiđan nsen di řexřa n Sin..

¹² Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi řexřa n Sin uca wtin iqiđan nsen di Dufqa.

¹³ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Dufqa uca wtin iqiđan nsen di Aluc.

¹⁴ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Aluc uca wtin iqiđan nsen di Rafidim, mani war yufi aman i řgens ad issu..

¹⁵ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Rafidim uca wtin iqiđan nsen di řexřa n Sina..

¹⁶ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi řexřa n Sina uca wtin iqiđan nsen di Qabarut-Hata'awat..

¹⁷ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Qabarut-Hata'awat uca wtin iqiđan nsen di **Ĥađayrut**.

¹⁸ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Ĥađayrut uca wtin iqiđan nsen di **Ritma**.

¹⁹ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Ritma uca wtin iqiđan nsen di Rimmun-Fariř.

²⁰ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Rimmun-Fariř uca wtin iqiđan nsen di Libna.

²¹ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Libna uca wtin iqiđan nsen di Rissa.

²² Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Rissa uca wtin iqiđan nsen di Qihaylata.

²³ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Qihaylata uca wtin iqiđan nsen di wedrar n Cafar.

²⁴ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zeg wedrar n Cafar uca wtin iqiđan nsen di Ĥarada.

²⁵ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Ĥarada uca wtin iqiđan nsen di Maqhaylut.

²⁶ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Maqhaylut uca wtin iqiđan nsen di Tařat.

²⁷ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Tařat uca wtin iqiđan nsen di Tarař.

²⁸ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Tarař uca wtin iqiđan nsen di Mitqa.

²⁹ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Mitqa uca wtin iqiđan nsen di Ĥacmuna.

³⁰ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Ĥacmuna uca wtin iqiđan nsen di Musirut..

³¹ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Musirut uca wtin iqiđan nsen di **Bani-Yaeqan**.

³² Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Bani-Yaeqan uca wtin iqiđan nsen di **Ĥur-Jidjad**.

³³ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi zi Hur-Jidjad uca wtin iqiđan nsen di Yutbat.

³⁴ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi zi Yutbat uca wtin iqiđan nsen di Eabruna.

33:8 Uf. 15:22, 23

33:9 Uf. 15:27

33:11 Uf. 16:1

33:14 Uf. 17:1

33:15 Uf. 19:1

33:16 Řxř. 11:34, 35

33:30 Aewd. 10:6

³⁵ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi zi Eabruna uca wtin iqiđan nsen di Eišyun-Jabar.

³⁶ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi zi Eišyun-Jabar uca uca wtin iqiđan nsen di řexřa n Šin nni *yeĝa* Qadac..

³⁷ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Qadac uca wtin iqiđan nsen ġar *wedrar* n Hur, ġar tma n temmurt n Idum..

³⁸ Yuři ukehhan Harun adrar n Hur am mammec d as inna SIDI uca immut din deg usegg^was wiss arebein awarni i uffuy n ayt n Israil zi temmurt n Mišra, deg uyur wiss xemsa, deg wass amezwaru n uyur..³⁹ **Tuġa Harun ġares mya u-třata u-eicrin n isegg^wusa umi immut deg *wedrar* n Hur.**

⁴⁰ Uca Akeneani, ajeĝid n Earad, *wenni* tuġa izeddyen di ljanub n temmurt n Kenean, isřa s twasit n ayt n Israil..

⁴¹ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zeg *wedrar* n Hur uca wtin iqiđan nsen di Šalmuna..

⁴² Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Šalmuna uca wtin iqiđan nsen di Funun.

⁴³ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Funun uca wtin iqiđan nsen di Ubut..

⁴⁴ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Ubut uca wtin iqiđan nsen di řxirbat n Eabarim di jjwayeh n weymir ak-d Mu'ab..

⁴⁵ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi řxirbat n *Eabarim* uca wtin iqiđan nsen di Dibun-Jad.

⁴⁶ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Dibun-Jad uca wtin iqiđan nsen di Ealmun-Diblatayim.

⁴⁷ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zi Ealmun-Diblatayim uca wtin iqiđan nsen deg idurar n Eabarim ztat i wudem n *wedrar* n Nabu.

⁴⁸ Fesyen iqiđan nsen, *ffyen* zeg idurar n Eabarim uca wtin iqiđan nsen **di řewđat n Mu'ab ġar L'Urdun *arendad* i Ariřa.**

⁴⁹ *Xenni* wtin iqiđan nsen ġar L'Urdun zi Bayt-Yacimut ař Abal-Ciřtim di řewđat n Mu'ab..

Awařen n Musa x uřeffu n Kenean

⁵⁰ Issiweř SIDI ak-d Musa di řewđat n Mu'ab ġar L'Urdun *arendad* n Ariřa, inna:

⁵¹ "Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen: 'Xmi i ġa tiři teźwam L'Urdun ġar temmurt n Kenean, ⁵² *xenni* ittxeřsa kenniw ad tessuffyem marra imezday n temmurt ztat i uġembub nwem d marra řexyařat nsen ineqcen ad tent

33:36 Řxř. 20:1

33:37 Řxř. 20:22

33:38 Řxř. 20:25; Aewd. 32:50

33:40 Řxř. 21:1

33:41 Řxř. 21:4

33:43 Řxř. 21:10

33:44 'fexrabi' - niġ 'arwinat'.

33:49 Řxř. 25:1; Jac. 2:1

taredĝem. *Eawed* ittxeřša kenniw ad t^eteħħam marra řexyařat ifesyen nsen d marra řegeudi nsen.⁵³ Ad t^ettfem tammurt d řwart uca ad dayes tzedyeĝem, minzi Necc wciy awem tammurt nni d aĝřa.⁵⁴ U ad tebdam tammurt s tqedduħt amecnaw řwart x řaĝat nwem. Wi yar iĝa ařtas, ad as tewcem ařtas u wenni yar iĝa drus, ad as tewcem drus. Mani d as dd-tusa tqedduħt, ad yiři nnes. Eļaħsab tiqebbař n ibabaten nwem ad twartem tasyart nwem.⁵⁵ Maca mařa kenniw war tessuffyeĝem ca imezday n temmurt zzat i wudem nwem, *xenni* ad imsar inni i ya tejjem ad qqimen, ad dewřen d isennanen di titřawin nwem d iwezwižen deg iyezdisen nwem uca nitni ad kenniw ĥřaren di temmurt nni mani tzeddyĝem.⁵⁶ Uca *xenni* ad imsar ad awem ggey am mammec tuya xarrřey ad akidsen ggey.”

Iymiren n temmurt

34¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
²“Umur ayt n Israil uca ini asen: ‘Xmi i ya tadfem tammurt n Kenean, *xenni* ta d tammurt i d awem ya yiřin d řwart, tammurt n Kenean ak-d iymiren nnes *ad tiři ammu*:

³Jjihet n ljanub ad yarwem tiři zi řexřa n řin ař aymir n Idum uca **aymir** n ljanub ad yarwem yiři zi řtarf aneggaru n Řebħar Ameĝaħ di ccarq.⁴ uca aymir ad imeyyeř zi ljanub yar Tsunta n Tyarđmiwin uca ad iedu yar řin uca řřrufa nnes *ad dd-awđen* jjihet n ljanub n Qadac-Barnie uca ad iedu yar Ĥařar-Addar uca ad izwa yar Ařmun.⁵ Ad inned weymir zi Ařmun yar Teyřart n Miřra uca řřrufa nnes *ad awđen* ař řebħar.

⁶Uca **aymir n řyarb** ad awem yiři Řebħar Ameqqran. Wa ad awem yiři d aymir n řyarb..

⁷Wa ad awem yiři d **aymir n ccamal**: ad t tarcmem i yixef nwem zeg ill Agrakal ař adrar n Hur.⁸ Zeg wedrar n Hur ad t tarcmem ař mani i ya tawded yar Ĥamat uca řřrufa n weymir ad awđen ař řadad.⁹ Ad yeedu weymir ař Zifrun uca řřrufa nnes ad awđen ař Ĥařar-Einan. Wa ad awem yiři d aymir n ccamal.

¹⁰ Ad tarcmem **aymir nwem n ccarq** zi Ĥařar-Einan yar Cafam¹¹ uca ad dd-ihwa weymir zi Cfam ař Ribla, ccarq n Eayn. *Xenni* ad dd-ihwa weymir *ead* ktar uca

33:52 Aewd. 7:2-26

33:54 Řřř. 26:54-65

33:55 Yac. 23:13; Řqd. 2:3

34:3 Yac. 15:1

34:6 ‘Řebħar Ameqqran’ - niy ‘Ill Ameqqran’. Řebħar-a qqaren as di Arif ‘Řebħar Amezyan’ u isem nnes n jdid aqa-t ‘Ill Agrakal’.

ad yaweđ ęar tma n ccarq n Řebęar n Kinnarat. ¹²Uca ad dd-ihwa weymir ęar L'Urdun uca řřrufa nnes ad awęen ař Řebęar Ameęaę. Ta ad awem tiři d tammurt ak-d iymiren nnes i d as dd-innęen.' ”

¹³Uca Musa yumur ayt n Israil, inna: “Ta d tammurt nni i ęa tebdam jar awem s tqedduęt, tenni x yumur SIDI ad temmewc i tesa n tqebbař u *ead* i wezyen n teqbič *n Manassa*. ¹⁴Minzi taqbič n Rubin *tettwasettef* ełaęsab taddart n ibabaten nsen u taqbič n Jad *tettwasettef* ełaęsab taddart n ibabaten nsen, aqa řřfen *tasyart nsen*, u azyen n teqbič n Manassa tettef *uřa d nettat* tasyart nnes n řwart. ¹⁵Tnayen n tqebbař d wezyen aqa řřfent řwart nsent ęar tma aya n L'Urdun, zi Arięa ęar ccarq ęar manis dd-tneqqar *tfuct*.”

¹⁶Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁷“Ina d ismawen n yeryazen inni i ęa ibęan tammurt jar awem: Akehhan Alicazar d Yacuwa, mmis n Nun.

¹⁸Ad teksim *ewed* ijj n umeqqran zi kuř taqbič maęend ad tebdam tammurt.

¹⁹Ina d ismawen n yeryazen:

i teqbič n Yahuda, Kalib, mmis n Yafunni

²⁰i teqbič n ayt n Cimeun, Cimuwil, mmis n Eammihud,

²¹i teqbič n Binyamin, Ilidad, mmis n Kaslun,

²²i teqbič n ayt n Dan, ameqqran Buqqi, mmis n Yujli,

²³i teqbič n ayt n Yusuf:

i teqbič n ayt n Manassa, ameqqran Hannyil, mmis n Ifud,

²⁴i teqbič n ayt n Ifrayim, ameqqran Qimuyil, mmis n Ciftan,

²⁵i teqbič n ayt n Zabulun, ameqqran Iliřafan, mmis n Farnax,

²⁶i teqbič n ayt n Issakar, ameqqran Falęiyil, mmis n Eazzan,

²⁷i teqbič n ayt n Acir, ameqqran Axihud, mmis n Calumi,

²⁸i teqbič n ayt n Naftali, ameqqran Fadahyil, mmis n Eammihud.”

²⁹Ina d inni x yumur SIDI ad bęan řwart i ayt n Israil di temmurt n Kenean.

Tineddam i Ilawiyyen

35¹Issiweř SIDI ak-d Musa di řewęat n Mu'ab ęar L'Urdun *arendad n* Arięa uca inna:

²“Umur ayt n Israil ģima ad wcen, zi řwart nsen i řřfen, tineddam i Ilawiyyen maęend ad daysent zedęen. Ad tewcem i Ilawiyyen *ewed* dđmani n tarewsa inni d asen dd-innęen i tneddam.³Tineddam-a ad iřint maęend ad daysent

34:17 Jac. 14:1

35:2 Jac. 21:2

zedŷen uca dđmani n tarewsa ad iřin i řebhayem nsen u i wagřa nsen u i marra imuddaren nsen. ⁴Uca dđmani n tarewsa i iřan řar tneddam nni i řa tewcem i ilawiyyen, ad iřin zeg weyřar n tendint řar barra ařef n iyařen uca *ammeni* řar marra iyezdisen *nnes*. ⁵Barra n tendint řar ccarq ad tēbbarem ařfayen n iyařen u řar ljanub ařfayen n iyařen u řar řyarb ařfayen n iyařen u řar ccamal ařfayen n iyařen uca tandint *ad tiři* di řwest. Ina ad asen iřin d dđmani n tarewsa n tneddam. ⁶Tineddam i řa tewcem i ilawiyyen *ad iřint* setta n tneddam n tarewřa. Ad tent tewcem mařend ad din yarweř uqettař. Sennej i man aya ad *tent* tewcem *ead* tnayen u-rebein n tneddam..

⁷Marra tineddam i řa tewcem i ilawiyyen, *ad iřint* tmenya u-rebein n tneddam, tina *simant nsent* d dđmani nsen n tarewsa. ⁸X tneddam i řa tewcem zeg wagřa n ayt n Israil, ad tent teksim ktar zeg wenni řar iřa wařtas u zeg wenni řar iřa drus, ad teksid drus. Kuř ijj ad iwc zi tneddam nnes i ilawiyyen elašab tasyart nnes zi řwart.”

Tineddam i tarewřa

⁹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁰“Siweř ak-d ayt n Israil uca ini asen: ‘Xmi i řa teřwam L'Urdun řar temmurt n Kenēan, ¹¹ad tneyycem tineddam nni d awem i řa iřint d tineddam n tarewřa, řima aqettař, wenni inyin řed zeg uweddar, izemmar ad din yarweř. ¹²Tineddam-a ad awem iřint i tarewřa zeg uneqqam, řima war ittmetti uqettař qbeř ma ad ibedd zzat i wudem n tmesmunt i řřukm. ¹³Zi tneddam i řa tewcem, ad zžaysent iřint setta d tineddam n tarewřa i kenniw.

¹⁴Třata n tneddam ad *tent* tewcem řar tma aya n L'Urdun u třata n tneddam ad *tent* tewcem di temmurt n Kenēan. Ad iřint d tineddam n tarewřa. ¹⁵Setta n tneddam-a ad iřint i tarewřa i ayt n Israil uřa i ubarrani d umēezzeb di řwest nsen, řima wenni inyin řed zeg uweddar, izemmar ad din yarweř.

¹⁶Mařa iwwet i-t s ict n řřecēet n wuzzař uca immut, *xenni* aqa netta d aqettař. Aqettař ad ittwaney nican. ¹⁷Mařa iwwet i-t s ijj n wezru deg ufus i zi izemmar ad immet uca *xenni* immut, aqa netta d aneqqam. Aneqqam ad ittwaney nican.

¹⁸Niř *mařa* iwwet i-t s ict n řřecēet n ukeccuđ deg ufus i zi izemmar ad immet uca *xenni* immut, aqa netta d aqettař. Aqettař ad ittwaney nican. ¹⁹Aneqqam n idammen ad iney aqettař. Mařa ad t iřqa, ad t iney.

²⁰U mařa iřarn i-t s wecrah, niř inđar řares *ca* s neemada ařami *zžayes* immut,.

²¹niř iwwet i-t s řēedawet s ufus nnes, ařami *zžayes* immut, *xenni* wenni *t* inyin ad ittwaney nican. Aqa-t d aqettař. Aneqqam n idammen, ad iney aqettař xmi t řa iřqa.

35:6 Jac. 21:21

35:10 Aewd. 19:2; Jac. 20:2

35:14 Aewd. 4:41; Jac. 20:8

35:20 Aewd. 19:11

²² *Maca* mařa tuřa iřarren i-t amenni deg wermac n wabřiwen břa řeedawet, niř indar řares ca n řqecęet am iweddar, ²³ niř am war t izri, igga ad xas dd-iwřa ca n weřzu i zi izemmar ad immet, uca *xenni* immut am war tuři d řęedu nnes u netta tuřa war d as yarezzu řřar, ²⁴ *xenni* tamesmunt ad teřkem jar uqettař d uneqqam n idammen ełařsab lřarayid-a. ²⁵ Tamesmunt ad tessenjem aqettař zeg ufus n uneqqam n idammen uca tamesmunt ad tejj netta ad ieqeb řar tendint nnes n tarewřa. Ad iqqim din ař řmwewt n arrays n ikehhanen wenni t dehnen nitni s zzeet iqeddsen. ²⁶ *Maca* mařa aqettař iffey barra n iymiren n tendint n tarewřa mani yarweř, ²⁷ uca aneqqam n idammen yufa i-t barra n iymiren n tendint n tarewřa uca aneqqam n idammen inřa wenni inřin, war xas ca idammen *xenni*. ²⁸ Minzi tuřa xas ad iqqim di tendint nnes n tarewřa ař řmwewt n arrays n ikehhanen. *Maca* awarni řmwewt n arrays n ikehhanen izemmar ad ieqeb uqettař řar temmurt nni iřan nnes. ²⁹ Aya ad awem tiři d tawřeyyet n řřeqq i *marra* jjiřat nwem mani ma i řa tzedęem.

³⁰ Kuř ijjen wenni inřin řed, aqa aqettař ad ittwaney ełařsab aqemmum n řęhud, *maca* ijj n ucehhad *waha* war izemmar ad iched x ict n nnefs s řme wt. ³¹ War kessim ca ttaman n weřřař x řęemar n uqettař nni x ittwahkem s řmwewt, mařar ittęęša ad ittwaney nican. ³² War kessim ttaman n ddeyyet x wenni yarewřen řar tendint nnes n tarewřa di řřweę n weęqab nnes mařend ad izdey di temmurt qbeř řmwewt n arrays n ikehhanen.

³³ War tesseiřitem tammurt mani teřam, minzi idammen sseiřten tammurt uca war izemmar ad ittwafdi x temmurt di řřweę n idammen i dayes ittwassizřen, myř s idammen n wenni ten issizzřen. ³⁴ War ssxemmjem tammurt mani i řa tzedęem kenniw, di řwest nnes i řa zedyęę Necc, minzi Necc d SIDI, wenni izedđęen di řwest n ayt n Israil.”

Tasyart n řwart i yessis n řalufřad

36 ¹ Zi řařat n iřenjiren n Yusuf qarrben-dd izeřifen jar ibabaten n řař n iřenjiren n Jilead, mmis n Makir, mmis n Manassa uca nitni ssiwřen zzat i wudem n Musa u zzat i wudem n imeqqranen, izeřifen *inneyni* n ibabaten n ayt n Israil ² uca nitni nnan: “SIDI yumur sidi inu mařend ad iwc tammurt s tqedduřt i ayt n Israil d řwart. Uca yumur SIDI i sidi inu ad iwc tasyart n řwart n umatney řalufřad i yessis. ³ Mařa dewřent nitenti d tinemřač ak-d ijjen zeg iřenjiren n tqebbař nneyni n ayt n Israil, xenni ad ittwasemzi tesyart nsent di řwart n ibabaten nneę uca ad tęttwarni *tasyart nsent* i tesyart n teqbič i řar i řa munent uca *ammu* ad ittwasemzi min iřan d tasyart nneę s tqedduřt. ⁴ Meřmi xenni dd řa yas usegg^was n usřiwřew i ayt n Israil, *xenni* ad tęttwamarni

35:30 Aewd. 17:6; 19:15

36:2 Řxř. 26:55, 56; 27:7; 33:54; Yac. 17:3,4

tesyart nsent i tesyart n teqbič ak-d wi i ya munent. *Ammu* i ya t'ettwakkes *xenni* tesyart nsent di řwart n teqbič n ibabaten nney.”

⁵ *Xenni* yumur Musa i ayt n Israil ełahšab řumur n SIDI, inna: “*Aqa d tidett* am mammec tessiwěř teqbič n ayt n Yusuf. ⁶ Wa d awař i zi yumur SIDI x yessis n řalufhad, iqqar: ‘Ejj i-tent ad meřcent ak-d wenni d asent yarecqen. Ittxeřša myir ad meřcent di řağ n teqbič n babatsent. ⁷ War ieddeř ad trağ tesyart n ayt n Israil zi teqbič yar teqbič *nneyni*, minzi kuř aryaz n ayt n Israil ad iqqim iřtef di tesyart n teqbič n ibabaten nnes. ⁸ Kuř tayeğit nni i ya iřtefen ict n tesyart zeg ayt n Israil, ittxeřša as ad temřec ak-d ijj zeg ijj n řağ zi teqbič n babas, řima kuř ijj zeg ayt n Israil ad iwart tasyart n ibabaten nnes. ⁹ War ieddeř ad trağ tasyart n ict n teqbič yar teqbič nneyni, minzi ittxeřša i kuř ict zi tqebbař n ayt n Israil ad iřtef di tesyart nnes.’ ”

¹⁰ Yessis n řalufhad ggint am mammec *t* yumur SIDI i Musa. ¹¹ Mařla, Tirša, řujla, Milka d Nuća, yessis n řalufhad, dewřent d tinemřač ak-d iřenjiren n eemmitsent. ¹² Dewřent d tinemřač di řağat n ayt n Manassa, mmis n Yusuf. *Ammu* teqqim tesyart nsent di teqbič n babatsent.

¹³ Tina d tiweřša d lfarayıđ nni yumur SIDI x ufus n Musa i ayt n Israil di řewđat n Mu’ab, yar L'Urdun *arendad n* Ariřa.

36:8 'tayeğit' - niy 'iğis'.
36:11 Řxř. 27:1

20 mars 2020

Æawed n Ccariea

Řħarđ n Musa

1¹Ina d awařen nni issiweř Musa i marra Israil x ujemmađ n L'Urdun, di řexřa, di Řewđa arendad n řuf, jar Faran d Tufal d Laban d Ĥađarut d Di-Dahab. ²Zi Ĥurib x webrid n idurar n Saer ař Qadac-Barnie aqa-tt d ict n ticti n ĥiřac n wussan. ³Imsar deg usegg^was wiss arebein, deg uyur wiss ĥiřac, deg *wass* amezwaru n uyur, Musa issiweř ak-d ayt n Israil ełahřab marra min x ten iweřřa SIDI, ⁴awarni umi iyřeb di Idraci x Siĥun, ajeđid n Imuriyyen wenni tuřa izeddyen di Ĥacbun, u x Euj, ajeđid n Bacan wenni tuřa izeddyen di Eactarut. ⁵X ujemmađ n L'Urdun, di temmurt n Mu'ab, ibda Musa ad ifessar Ccariea-ya, inna:

⁶“SIDI, AREBBI nney, issiweř akidney řar Ĥurib, inna: ‘Kenniw teqqimen ařřas řar wedrar-a, aqa d ařřas. ⁷Dewřem, kksem iqıđan nwem uca adfem řar idurar n Imuriyyen u řar marra *imucan* yudsen di Řewđa, di Temmurt n Idurar, di Temmurt Iwařan, di *Temmurt n* Ljanub u řar tma n řebřar, tammurt n Ikeneaniyyen, d Lubnan ař iyzar ameqqran, iyzar n Lfurař. ⁸Xzar, Necc wciy awem tammurt zzat i wudem nwem. Adfem, t^eřřfem tammurt nni x ijuđ SIDI ad tt iwc i ibabaten nwem, i Ibrahim, Iřađ d Yaequb, u i zzariet nsen awarni asen.’ ⁹Di řweqt nni ssiwřey necc akidwem, nniy: ‘Nec waha war zemmarey ad arbuř *amnus xawem*.’ ¹⁰SIDI, AREBBI nwem, igga kenniw d ařřas, uca xzar, kenniw řexxu d ařřas amecnaw itran n ujenna. ¹¹Ad taf ad daywem immarni SIDI, AREBBI nwem, am mammec kenniw *teđam řexxu ead* ařef n twařawin, uca ad taf ad kenniw ibarek am mammec tuřa řarwem dd-issiweř. ¹²Mammec zemmarey necc weĥđi waha ad arbuř iĥessifen nwem d đđquřat nwem d imcubbecen nwem? ¹³Ksim zi jar teqbič nwem iryazen imiyisen, ifehhmen, inni ittwassnen *icnan*, ĥima ad ten ggey d izeđifen xawem.’ ¹⁴*Xenni* kenniw tarrim-dd xafi uca tennam ayi: ‘Awař i tessiwřed, aqa iban-dd icna ĥima ad *t* negg.’ ¹⁵Uca ksiy izeđifen n teqbič nwem, iryazen imiyisen, ifehhmen inni ittwassnen icnan, uca ggiy ten d izeđifen xawem, *am* imeqqranen x ařef, imeqqranen x mya, imeqqranen x xemsin d imeqqranen x eecra, u *am* iweqqafen x tqebbař nwem. ¹⁶Di řweqt nni umurey i řquđat nwem uca nniy: ‘řřem řar aytmatwem uca ĥekmem s yijj n řřukm iseggden jar weryaz d umas

1:4 Řřř. 21:24,33
1:8 Amz. 15:18; 17:7,8
1:9 Uf. 18:18

d ubarrani *nni* kides *iġan*.¹⁷ War tteggem s wudmawen di řehkam. Ad tesřem řar umeřyan d umeqqran. War tegg^wdem zeg wudem n ca n yijjen, minzi řehkam řar AREBBI. Tamesřact nni tewear xawem, awyem tt-i-dd řari uca necc ad tt sřey.’

¹⁸ *Ammu* i kenniw umurey di řweqt nni marra timesřayin nni xawem ad tent teggem.

¹⁹ *Xenni* nefsi iqidan nney *uca neffey* zi Hurib uca neřwa marra řexřa ameqqran issagg^waden nni teřrim, *nuyur* deg webrid n idurar n Imuriyyen am mammec d aney yumur SIDI, AREBBI nney, uca niweđ řar Qadac-Barnie.²⁰ *Xenni* nniy awem: ‘Aqa tiwđem řar idurar n Imuriyyen nni d aney i řa iwc SIDI, AREBBI nney.’²¹ Xzar, SIDI, AREBBI nnek, aqa igga tammurt zzat i wudem nnek. Gaeeed, řteř i-tt, am mammec řarek issiweř SIDI, AREBBI n ibabaten nwem. War tegg^wed u war ttejji ad iegeř wuř nnek.’²² Tusim-dd řari marra kenniw, tennam: ‘Ejj aney ad nesekk iryazen zzat i wudem nney řima ad bergagen tammurt mařend ad aney xebbaren x man abrid i zi řa ngeeeed di *tammurt* u mammec *řant* tneddam i řar i dd řa nas.’²³ Tuřa awař-a d lemlih i necc uca ksiy tenęac n yeryazen zi *řwest* nwem, zi *kuř* taqbič ijj n weryaz.²⁴ Nnđen nitni uca uyuren x webrid řar idurar uca usin-dd řar teyzurt n Ickul uca bergagen tt..²⁵ Ksin s ifassen nsen řyiřet n temmurt uca hwan-dd řarney. Iwyen aney-dd řexbar, nnan: ‘Tammurt i d aney řa iwc SIDI, AREBBI nney, teřbeř.’

²⁶ Qae amenni, war texsem ad tgeeedem uca řyewwyem đidd i řumur n SIDI, AREBBI nwem..²⁷ Uca tnedqem-dd zeg iqidan nwem, tennam: ‘Deg weqřab nnes xaney, aqa issuffey aney SIDI zi temmurt n Miřra mařend ad aney yarr řar ifassen n Imuriyyen mařend ad aney yareddeř.’²⁸ Mani *xenni* i řa ngeeeed? Aytmatney sřessyten uřawen nney, nnan: Řgens imřar uca zzugaren xaney. Tineddam mřarent uca ttwafaryent ař ajenna uca neřra din uřa d ayt n Eanaq .’²⁹ Necc nniy awem: ‘War tarjijem ca u war zzaysen tegg^wdem.’³⁰ SIDI, AREBBI nwem, wenni igguren zzatwem, ad imney di řtwee nwem, ammu nican am mammec igga zzat i řtřawin nwem di řtwee nwem di Miřra³¹ uřa di rexřa, mani teřrid mammec tuřa cek yarebbu SIDI, AREBBI nnek, marra abrid nni tuyured, amecnaw ijj n weryaz yarebbun mmis, ař mani dd-tiwđem řar wemcan-a.’

³² *Maca* kenniw ead war tuminem ca s wawař-a di SIDI, AREBBI nwem,³³ wenni

1:16 ‘řqudat’ - niy ‘imezurfa.

1:16 Yř. 7:24

1:17 Lawi 19:15; 1 řm. 16:7; Awřn. 24:23; Yac. 2:1

1:23 Řxř. 13:2-38.

1:24 Řxř. 13:23

1:26 Řxř. 14:2

1:27 ‘řar ifassen’ - s Teibranit ‘řar ufus’.

1:28 Řxř. 13:28

tuya igguren zzat i wudem nwem deg webrid ħima ad awem yarzu mani i ya tewtem iqiđan nwem, *u wenni tuya igguren*, s ġiřet di tmessi, maħend ad awem isscen abrid mani kenniw ittxeřsa ad tuyurem, u s uziř deg ijj n useynu.³⁴ SIDI isřa *řhess n* wawařen nwem uca ijja ayđab nnes ad idduqqez, ijuġ, inna: ³⁵‘Uřa d ijj zeg yeryazen-a n jjiř-a aeefan war izarr tammurt icnan nni x jjuġey ad tt wcey i ibabaten nwem,³⁶ myir Kalib, mmis n Yafunni, netta ad tt izar uca i netta u i iħenjiren nnes ad wcey tammurt nni x igga iđaren nnes, minzi netta tuya iđeffar SIDI nican.’³⁷ Isear xafi SIDI di ssibbet nwem, inna: ‘Uřa d cek war *dayes* ttidfed ca!.³⁸ Yacuwa, mmis n Nun, wenni ibedden zzat i wudem nnek, ad dayes yadef. Sjeħd i-t, minzi netta d wenni tt i ya iwcen d řwart i Israil.³⁹ Uca tarwa nwem i x tennam: ‘Ad dewřen d teymart!’, iħenjiren nwem nni war ssinen *ead* řxar niy řyar, nitni ad yares adfen uca Necc ad asen tt-i-dd-wcey uca nitni ad tt warten.⁴⁰ *Maca* kenniw ad dd-tdewřem, ad tekksem iqiđan nwem ssa *uca ad tuyurem* yar řexřa yar Řebħar n Telga.’⁴¹ Kenniw tarrim-dd, tennam ayi: ‘Aqa nexđa ak-d SIDI. Ad ngeeed uca ad nemney qaε am mammec d aney yumur SIDI, AREBBI nney.’ *Xenni* tbeyssem, kuř ijj s řesnaħ nnes n garra u kenniw s zzeamet nwem tbeddem ad tgeeedem yar wedrar.⁴² *Xenni* inna ayi SIDI: ‘Ini asen: War ttgeeedem, war ttmenyim, minzi Necc war ġiy di řwest nwem, ħima war txeřsarem zzat i wudem n řeedyan nwem.’⁴³ *Ammu* i kiwem ssiwřey, *maca* kenniw war ttesřim uca tyewwyem đidd i řumur n SIDI uca teggim s tyennant, tgeeedem yar idurar.⁴⁴ Uca ffyen Imuriyyen nni tuya izeddyen deg idurar uca uzzyen xawem, am t tteggent tzizwa, uca řebzen kenniw di řaεir ař Ĥurma.⁴⁵ Tdewřem-dd, tessuyem zzat i wudem n SIDI. SIDI war isři i tmijja nwem, war d awem iwci amezzu, ⁴⁶uca teqqimem di Qadac ijj n řweqt d azirar, anect n řweqt i dinni teqqimem.”

2¹“*Xenni* nedweř-dd uca nefsi iqiđan *uca nuyur* yar řexřa, deg webrid yar Řebħar n Telga, am mammec d ayi inna SIDI uca nened ařas n wussan i wedrar n řaεir.² *Xenni* issiweř SIDI akidi, inna: ³‘Ařas i tenndem i wedrar-a, aqa cfa. Arrem *azeġif* yar ccamal ⁴uca umur řgens, ini: Ad tekkem kenniw x weymir n aytmawem, ayt n Eisu, inni izeddyen di řaεir. Nitni ad zzaywem gg^weden uca kenniw ittxeřsa ad teħđam ixef nwem ařas.⁵ War kisen ttemmeařam, minzi war d awem tticey uřa d ijj n cbar zi temmurt nsen, minzi Necc wciy idurar n řaεir d řwart i Eisu.⁶ Ad xasen tesyem řeεweč s *tmenyat*

1:33 Uf. 13:21

1:35 Řxř. 14:22,23; Izhd. 95:11

1:37 Řxř. 20:12; 27:14; Aewd. 3:26; 4:21; 34:4

2:4 ‘ad teħđam ixef nwem ařas’ - niy ‘ad tiřim tfaqem’.

2:5 ‘ijj n cbar’ - niy ‘ij n uřurf n uđar’.

2:5 Amz. 36:8

n nnuqart ħima *ad tzemmarem* ad teccem u ad xasen tesyem eawed aman s *tmenyat n* nnuqart ħima ad teswem.’⁷ Minzi SIDI, AREBBI nnek, tuya ibarek i cek di marra řxedmet n ifassen nnek. Netta issen ticři nnek di řexřa aya ameqqran. *Marra* arebein n isegg^wusa aya tuya SIDI, AREBBI nnek, akidek uca war d ac ixexři walu.

⁸ *Umi* nekka x yaytmatney, ayt n Eisu nni tuya izeddyen di Saer, x webrid n řewđa n Iylat d Eişyun-Jabir, nedweř-dd uca nekka x webrid n řexřa n Mu’ab. ⁹ *Xenni* issiweř SIDI akidi: ‘War ssagg^wad Mu’ab u war kisen ttmenyam, minzi Necc war d awem tticey řwart zi temmurt nsen, minzi Necc wciy Ear d řwart i ayt n Luř.’

¹⁰ Tuya zeddyen din Imiyyen, ijj n řgens d ameqqran d ařtas uca nitni d iziraren amecnaw Ieanaqiyyen. ¹¹ Nitni ttwařesben d Irafawiyyen amecnaw Ieanaqiyyen uca Imu’abiyyen qqaren as Imiyyen. ¹² *Řa d* Ixuriyyen tuya zeddyen qbeř di Saer, maca ayt n Eisu ksin řwart nsen uca teħħan ten zzat i wudem nsen uca zeddyen *din* deg wemcan nsen, amecnaw mammec tuya ittegg Israil s temmurt n řwart nnes nni d asen iwca SIDI.

¹³ ‘Kkarem řexxu, tezwam teyzurt n Zarad!’. Uca nezwa teyzurt n Zarad.

¹⁴ Tmenya u-třatin n isegg^wusa i nuyur zi Qadac-Barnie ařami nezwa teyzurt *n teyzart* n Zarad, ařami iqđa jjiř n ieeskariyyen zi řwest n řmargeħ n řeeskar, am mammec tuya d asen ijuř SIDI. ¹⁵ Ammu i zzaaysen igga ufus n SIDI *ħima* ad ten iteħħa zi řwest n řmargeħ n řeeskar ařami qđan marra.

¹⁶ Umi qđan u mmuten marra ieeskariyyen zi řwest n řgens, imsar ¹⁷ aqa issiweř SIDI akidi, inna:

¹⁸ ‘Ass-a ad tezwid aymir n *temmurt n* Mu’ab, řar *tendint n* Ear. ¹⁹ Ad dd-tqarrbed řar urendad n ayt n Eammun. War ten ttessigg^wid ca, war xasen tteeddi ca, minzi war d awem tticey řwart zi temmurt n ayt n Eammun, minzi wciy tt d řwart i ayt n Luř.’ ”

²⁰ Tettwařseb uřa d Eammun d ict n temmurt n Irafawiyyen. Tuya Irafawiyyen zeddyen din qbeř u Ieamuniyyen qqaren asen Izamzumiyyen. ²¹ Tuya-ten d ijj n řgens imyar ařtas u d azirar *n waddud* amecnaw Ieanaqiyyen. SIDI tuya yareddeğ i-ten zzat i wudem nnes u nitni ksin řwart nsen uca zeddyen deg wemcan nsen. ²² Tuya Netta igga ammu eawed i ayt n Eisu inni tuya izeddyen di Saer, mařar iteħħa Ixuriyyen zzatsen uca nitni ksin řwart nsen uca zeddyen din ař ass-a. ²³ Uca Ikafturiyyen nni tuya iffyen zi Kaftur, teħħan Ieawiyyen inni tuya izeddyen di dcurat ař řazza, uca nitni ggin ad zeddyen *din* ař ass-a.

2:11 ‘Irafawiyyen’ - niy ‘jjiwaheř’.

²⁴ ‘Kkarem, fesyem *iqidan nwem* uca zwam teyzurt *n teyzart* n Arnun. Xzar, wciy Siḥun, ajeḡid n Ḥac̣bun, Amuri, d temmurt nnes deg ifassen nwem. Bda ad tt teksid uca tadfed ɣar garra akides. ²⁵ Ass-a ad bdiy ad arrey tigg^wudi d řeurret zzayek x *marra* řegnus sadu ajenna marra, inni xak i ɣa isřen řexbar uca ad arjijen u ad qdiddsen zzatek.’

²⁶ *Xenni* ssekkey ireqqasen zi řexřa n Qadimut ɣar Siḥun, ajeḡid n Ḥac̣bun s wawařen n řehna, nniy: ²⁷ ‘Ad kkey x temmurt nnek d abrid, x webrid ad raḥey řa ma ad heyydey x *webrid ɣar* yeffus uřa *ɣar* uzeřmađ. ²⁸ Macca ad ayi tezzenzened i *tmenyat n* nnuqart řima ad ccey, aman ad ayi ten tewced i *tmenyat n* nnuqart řima ad swey. Ad zwiy x idaren inu waha - ²⁹ am mammec d ayi sarrřen ayt n Eisu nni izeddyen di Saer d Imu’abiyyen nni izeddyen di Ear - ařami i ɣa zwiy L’Urdun ɣar temmurt i d aney ɣa iwc SIDI, AREBBI nney.’

³⁰ *Maca* Siḥun, ajeḡid n Ḥac̣bun war ixš ad yej ad tt nezwā, minzi SIDI, AREBBI nnek, isseqsah buḥber nnes, uca iyennen uř nnes řima ad t isellem deg ifassen nnek, am *teḡa* ass-a. ³¹ Uca inna ayi SIDI: ‘Xzar, Necc bdiy ad sellmey Siḥun d temmurt nnes ɣarek. Bda ad tt teksid řima ad twarted tammurt nnes.’ ³² *Xenni* iffey-dd Siḥun ɣar umsagar akidney, netta ak-d marra řgens nnes, i garra di Yahař. ³³ SIDI, AREBBI nney, isellem aney t uca narni t, netta d iḥenjiren nnes d marra řgens nnes. ³⁴ Neksi marra tinnedam nnes uca nřarrem kuř tandint i *uteḡhi*, iryazen d temyarin d iḥenjiren, war nejji uřa d ijj ad iqqim *iddar*. ³⁵ Mɣir řebhayem d min ittwekceden zi tneddam aqa neksi aya d tkeccađt i yixef nney. ³⁶ Zi Arueir, nni yeḡan ɣar tma n teyzart n Arnun, u *zi* tendint nni *yeḡan* di teyzurt ař Jilead, war din tuyi uřa d ict n tendint tuřa xaney ead. SIDI, AREBBI nney, isellem aney marra. ³⁷ Maca cek war dd-tqarrbed ca ɣar temmurt n ayt n Eammun, marra min tuyā ɣar tma n teyzart n Yabbuq d tneddam x idurar, uřa *ɣar* marra *tammurt* i d aney iřarrem SIDI.”

3 ¹ ‘*Xenni* nedweř-dd uca ngeeed abrid n Bacan. Iffey-dd Euj, ajeḡid n Bacan, i umsagar akidney, netta d marra řgens nnes, i garra di Idraei. ² *Xenni* inna ayi SIDI: ‘War zzayes ttegg^wed ca, minzi sellmey t, netta d marra řgens nnes d temmurt nnes, ɣar ifassen nnek uca ad zzayes tegged am mammec teggid s Siḥun, ajeḡid n Imuriyyen nni tuyā izeddyen di Ḥac̣bun.’

³ Uca SIDI, AREBBI nney, isellem Euj, ajeḡid n Bacan d marra řgens nnes ɣar ifassen nney uca narniy t ař mani war iqqim uřa d ijjen *iddar*. ⁴ Di řweqt nni

2:26 řxř. 21:21; řqd. 11:19

2:27 řxř. 21:21,22

2:32 řxř. 21:23

2:33 Aewd. 29:6

3:1 řxř. 21:33; Aewd. 29:6

3:2 řxř. 21:34

neţţef marra tineddam. War din tuyi uřa d ict n tendint war zzaysen tt neţţif: settin n tneddam d marra jjihet n Arjub, tageldit n Euj di Bacan. ⁵Marra tineddam nni ttwafaryent s řehyuđ d tiwwura d izekrunen. Sennej i uya *tuya din* aţtas n tneddam deg iyyaren. ⁶Uca nřarrem i-tent *i uteřhi*, am mammec negga zi Siřun, ajeřid n řacbun. Di kuř tandint aqa nřarrem iryazen d temřarin d iřenjiren *i uteřhi*. ⁷*Maca* neksi i yixef nney marra řebhayem d min nkecced zi tneddam d takeccađt. ⁸Ammu i neţţef di řweqt nni tammurt zi tnayen n ijeřiden n Imuriyyen nni iřan x ujemmađ n L'Urdun, zi teřzart n Arnun ař adrar n řarmun, ⁹- tenni umi qqaren řayduniyyen s yisem n Hirmun Siryun u Imuriyyen qqaren as Sinir - , ¹⁰marra tineddam n řwařa *yueřan* d marra Jilead d marra Bacan ař Salxa d Idraei, *marra* tineddam n tgeldit n Euj di Bacan. ¹¹Minzi myir Euj, ajeřid n Bacan, tuya iqqim zi min iqqimen n Irafawiyyen. Xzar, qama nnes d ict n qama n wuzzař, ma war iři di Rabba n ayt n Eammun? Tuzzeggart nnes teřa n iyařen u tiru nnes arebea n iyařen, *ebaren tt* s uřyř n ijj n weryaz.

¹²Di řweqt nni neksi tammurt-a d řwart uca wciy tt i Irubiniyyen d Ijadiyyen zi Earuěir, nni iřan řar teřzart n Arnun, uřa d azyen n idurar n Jilead ak-d tneddam nnes. ¹³Min iqqimen n Jilead d marra Bacan, tageldit n Euj, wciy tt i wezyen n teqbič n Manassa, marra jjihet n Arjub ak-d marra Bacan umi qqaren tammurt n Irafawiyyen. ¹⁴Ya'ir, mmis n Manassa, iţtef marra tammurt n Arjub ař weymir i iřan ak-d Ijacuriyyen d Imaekiyyen uca iřaya jjwayeh nni s yisem nnes: *jjihet n* Bacan, dcurat n Ya'ir. D wa *d isem nsen ař* ass-a. ¹⁵I Makir wciy as Jilead.

¹⁶I Irubiniyyen d Ijadiyyen wciy asen *tammurt-a* n Jilead: zi teřzart n Arnun nni zi řwest n teřzurt d aymir, ař tiřzart n Yabbuq *nni iřan* d aymir ak-d ayt n Eammun. ¹⁷*Eawed* řewđa d L'Urdun, *aqat* d aymir *nni iřan* zi Kinnarat ař řebřar n řewđa, řebřar Ameřah, wadday n teysarin *n wedrar n* Fisja, řar ccarq.

¹⁸Di řweqt nni weřřiy kenniw, nniy: 'SIDI, AREBBI nwem, iwca awem tammurt-a, řima ad tt t'řfem d řwart. Ittxeřsa ad teřwam twejdem i umenyi zzat i aytmatwem, ayt n Israil, marra ayt n umenyi. ¹⁹Myir temřarin nwem d iřenjiren nwem d řebhayem nwem - aqa ssney belli řarwem aţtas n řebhayem - zemmaren ad qqimen di tneddam nwem nni d awem wciy necc, ²⁰ař i řa iwc SIDI arrařet i aytmatwem uca, am t teggem kenniw, uřa d nitni ad ksin tammurt nni d asen i řa iwc SIDI, AREBBI nwem d řwart, x ujemmađ n *yeyzar n* L'Urdun. Xenni ieeddeř ad dd-tdewřem, kuř ijj řar tesřart i d awem wciy

3:12 řxř. 32:33

3:17 'řebřar Ameřah' - niy 'ill Ameřah'.

3:18 řxř. 32:20

necc.’²¹ Di řweqt nni weššiy i Yacuwa, nniy: ‘Tiřtawin nnek zrint marra min igga SIDI, AREBBI nwem, s ntrayen n ijeđiden-a. Ammu i ya yegg SIDI s marra tigeldiwin i řar i řa tezwid.’²² War zzaysen tegg^wdem, minzi SIDI, AREBBI nwem, ad imney d řtwee nwem.’

²³ Uca zuđeř řar SIDI di řweqt nni, nniy: ²⁴ ‘Sidi inu, SIDI! Cek tebdid ad tessecned i umsexxar nnek řemyaret nnek d ufus nnek ijehden, minzi man arebbi i din deg ujenna niy di temmurt izemmar ad yegg řexdayem d jjehd am mammec ten t^ettegged Cek?’²⁵ Ejj ayi ad zwiř, zawgeř cek, uca ad zary tammurt icnan nni iđan x ujemmad n L'Urdun, aqa idurar nni icnan d Lubnan!’²⁶ Maca SIDI iřxeđ xafi *afugem nnes* di řtwee nwem uca war d ayi isři. Inna ayi SIDI: ‘Cfa min d ayi t^ettared, aqa d ařas. War kidi ssiwiř ead x tmesřact-a.’²⁷ Aři řar tqiccat n Fisja uca sgeeed tamuyři nnek řar řyarb, řar ccamal, ear ljanub u řar ccarq u xzar *i tt* s ixef n tiřtawin nnek, minzi war tzekk^wwid ca L'Urdun-a.²⁸ Sellem řumur i Yacuwa, egg dayes uř u sejhed i-t, minzi netta ad izwa ztat i wudem n řgens-a uca netta ad ten yarr ad warten tammurt i řa tžared *din*.’”

²⁹ Uca neqqim di teyzurt ztat i Bayt-Fayur.

Awařen n Musa x Řeahd ak-d AREBBI

4¹ “Xenni řexxu, *a* Israil, seř řar tweřša d lfarayid nni d awem sseřmadey mařend ad *tent* teggem řima ad teddarem uca ad tadfem tammurt nni d awem i řa iwc SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, uca ad tt twartem.”² War arennyem řar wawař i d awem řa umureř u war zzayes ttekksem, řima ad tiřim t^eřřfem di tweřša n SIDI, AREBBI nwem, tinni zi d awem ttumureř..³ Tiřtawin nwem zrint min igga SIDI ak-d Bael-Fayur, minzi *marra* aryaz nni ideffaren Bael-Fayur, aqa iteřħa i-t SIDI, AREBBI nwem, zi řwest nwem..⁴ *Maca* kenniw, inni iřessqen řar SIDI, AREBBI nwem, aqa kenniw marra teddarem *ead* ass-a.⁵ Xzarem, necc sšremdey awem tiweřša d lfarayid am mammec d ayi yumur SIDI, AREBBI inu, řima ad *zzaysent* teggem di temmurt i řar i řa tadfem mařend ad tt twartem.⁶ řřfem *daysent* u ggem *tent*, minzi ta ad tiři tiřit nwem d řeęeř nwem ztat i tiřtawin n řegnus nni i řa isřen marra tiweřša aya. *Xenni* ad inin nitni: ‘Řgens-a ameqqran wanita d tidett d ijj n řgens d amiřis u s ře eęeř!’⁷ Minzi man řgens imyaren i da iđan, aqa řares arebbi yudsen am SIDI, AREBBI nney, řebda xmi xas netřřaya?..⁸ U man řgens da iđan imyar, aqa řares

3:21 řxř. 27:18

3:24 1 řm. 2:2; lzhd. 89:7,8,9

3:26 Aewd. 1:37; 31:2; 34:4

4:1 Lawi 19:37; 20:8; 22:31

4:2 Aewd. 13:1; Awřn. 30:6; Asa. 22:18

4:3 řxř. 25:4; Jac. 22:17

4:6 řřfem ... ggem' - s Teibranit 'řřf ... egg', amecnaw issawař Netta i yiji weryaz.

4:7 Aewd. 26:19

tiwešša d lfarayid iseggmen amecnaw marra Ccariea aya nni d awem ya wcey ass-a?

⁹ Maca ḥḍa x yixef nnek uca ttef nican acbar x řeemur nnek ḥima war t'ttud min zrint tiṭṭawin nnek u ḥima *timesřayin-a* war dd-tteffiyent ca zeg wuřawen nnek. Ittxešša ad tent tessargbed i iḥenjiren nnek u i iḥenjiren n iḥenjiren nnek.

¹⁰ Ass min di tuya tbedded yar *wedrar n* Ḥurib zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, řami d ayi inna SIDI: 'Smun yari řgens-a, *xenni* Necc ad ten arrey ad sřen awařen inu maḥend ad ten ssřemden ḥima ad zzayi gg^weden marra ussan nni iddaren di temmurt uca *ḥima* ad *ten* ssřemden i iḥenjiren nsen.' ¹¹ *Xenni* tqarrbem-dd kenniw uca tbeddem yar idaren n wedrar uca adrar yarya ařami timessi nnes *tived* yar řwest n ujenna, *uca xenni aqa din* tağest d iseynuten d yijj n useynu ibbumbes...

¹² *Xenni* issiweř SIDI akidwem zi řwest n tmessi. Kenniw tesřim i řḥess n wawařen, *maca* war tezřim ca addud *nnes*, mȳir ict n tmijja *umi tesřim* waha.

¹³ Netta issargeb kenniw x řcahd nnes nni yumur ad t teggem, eecra n wawařen. Yura ten di tnayen n teřwiḥin n wezru. ¹⁴ I necc *eawed* yumur SIDI di řweqt nni maḥend ad kenniw ssřemdey tiwešša d lfarayid maḥend ad zzaysent teggem di temmurt i yar i ya tezwam ḥima ad tt twartem.

¹⁵ Ḥḍam nican x řeemur nwem, minzi kenniw war tezřim uřa d ijj n waddud deg wass umi akidwem issiweř SIDI *x wedrar n* Ḥurib zi řwest n tmessi!¹⁶ War ttessefsadem *ixef nwem* umi ya teggem i yixef nwem ijj n řexyař ineqcen, addud n ca n ijj n sřanam, addud n ca n ijj n wewtem niḡ n ict n tewtemt, ¹⁷ ijj n waddud n ca n ijj n umuddar nni *iğan* x temmurt, *niy* ijj n waddud n ca n ijj n wejdid s wefriwen i iṭṭawen deg ujenna, ¹⁸ *niy* ijj n waddud n ca n ijj n *umuddar* nni ittbuēen x temmurt, *niy* ijj n waddud n ca n ijj n wesřem nni iğan deg waman sadu temmurt, ¹⁹ u yarek ad tessgeēded tamuyři nnek yar ujenna uca *xenni* ad tžared tafuct d uyur d itran, marra řeeskar n ujenna, uca *xenni* ad ttwaēarrned ad asen tađared uca ad asen tēebded i nitni inni ibḍa SIDI, AREBBI nnek, i marra řegnus sadu marra ajenna. ²⁰ SIDI aqa iqbeř i kenniw uca issuffey i kenniw-dd zeg ufarran n wuzzař, zi Miřra, ḥima ad as tiřim d ijj n řgens i iwart netta, am *teğa* ass-a..

²¹ Eawed isear xafi SIDI di ssibbet n wawařen nwem uca ijuğ belli war eedduy L'Urdu u war ttidfey tammurt išeḃhen nni d ac i ya iwc SIDI, AREBBI nnek, d řwart, ²² minzi necc ad mmtey di temmurt-a, war zekk^wiy ca L'Urdu. Kenniw

4:9 Aewd. 6:7; 11:19

4:11 'yar idaren' - s Teibranit 'sadu'. 'yar řwest' - s Teibranit 'yar wuř'.

4:11 Uf. 19:18

4:20 Uf. 19:5

4:21 Aewd. 1:37; 3:26; 31:2; 34:4

ad tezwam uca ad t^ettfem tammurt-a icnan. ²³ Hdam war t^ettum řeahd n SIDI, AREBBI nwem wenni iggin akidwem uca *hdam* war tteggem i yixef nwem ijj n řexyař ineqcen n ca n ict *n řhajjet* nni d ac iřarrem SIDI, AREBBI nnek. ²⁴ Minzi SIDI, AREBBI nnek, aqa-t d ict n tmessi ittetten, d ijj n Arebbi ittassen.

²⁵ Xmi i ya tarwem arraw d ayyawen uca ad tewsarem di temmurt uca *xenni* ad tdeğmem *ixefnwem*, ad teggem ijj n řexyař ineqcen, řsiffet n ca n řhajjet uca ad teggem řyar di tit^tawin n SIDI, AREBBI nwem umi i t ya tessearem *ammu*, ²⁶ *xenni* necc ass-a ad řayiy x ujenna d temmurt d řechud xawem, aqa kenniw ad t^ettwahellkem deyya s tidett di temmurt i yar i ya tezwam yar L'Urdun mağend ad tt teksim d řwart. War dayes t^ettymim kenniw ca n wussan ktar ead, minzi ad t^ettwateğham qaę. ²⁷ SIDI ad kenniw ibezzeę jar řegnus uca ad zzaywem iqqim ijj n wuru n yeryazen *waha* jar řegnus mani kenniw i ya indeh SIDI. ²⁸ Din ad tsexxarem irebbiten nni ittwaggen s ifassen n bnađem s ukeccuđ d wezru, inni war ittwařin, war ittesřin, war ittetten u war ittcemman.

²⁹ *Xenni* ad tarzum ssenni SIDI, AREBBI nnek, u cek ad t tafed, mařa tarezzud xas s marra uř nnek d marra řeemar nnek. ³⁰ Mařa cek di řeřřaret uca ad yarek dd-asen marra awařen-a deg uneggaru n wussan, *xenni* ad dd-tdewřed yar SIDI, AREBBI nnek, u ad tesřed i tmijja nnes, ³¹ minzi SIDI, AREBBI nnek, d ijj n AREBBI yareğhmen, war cek ittejji u war cek ittareddeğ. War ittettu řeahd n ibabaten nnek nni d asen ijuğ.

³² Seqsa xenni x wussan iedun nni iğan qbeř i cek, zeg wass min di igga AREBBI bnađem x temmurt, *seqsa* zi ttarf n ujenna yar ttarf nneyni n ujenna, ma *emmarř* ma temsar ca n řhajjet temyar anect n tanita niy ittwaseř *ca* am manaya? ³³ Ma *emmarř* ma iřa ca n řgens tmijja n AREBBI tessiweř zi řwest n tmessi, am mammecc tt ttesřid cek, uca *waxxa amenni iqqim* iddar? ³⁴ Niy ma iqeğeb *emmarř* ijj n arebbi ad dd-yas ad iksi i yixef nnes ijj n řgens zi řwest n ijj n řgens *nneyni* s tjarribin, s řečřamat, s lmuęjizat, s umenyi, s ufus ijehden, s uyıř isswizzden u s tmegga ssigg^wident myarent, amecnaw marra min igga SIDI, AREBBI nwem, ztat i tit^tawin nwem di Miřra? ³⁵ Aqa i cek umi dd-ittwassban aya, ģima ad tessned belli SIDI d AREBBI *i iğa*. War din ca nneyni myır Netta. ³⁶ Zeg ujenna igga ad tesřed i tmijja nnes ģima ad cek inebbeh u x temmurt aqa isscen ac timessi nnes imyaren u aqa tesřid awařen nnes zi řwest n tmessi. ³⁷ Minzi Netta tuya ixš ibabaten nnek, u ifarz zzarięet nnes awarni

4:24 Uf. 20:5; 34:14; Aewd. 5:9; 6:15; 9:3; Ebr.12:29

4:27 Aewd. 28:62,64

4:28 lzhđ. 115:4; 135:15

4:29 'ssenni' - niy 'zi senni'.

4:35 Aewd. 32:39; Ica. 45:5,18,22; Mk.12:29,32

as, aqa issuffey i cek-dd s Wudem nnes zi Mišra s jjehd nnes imyaren.³⁸ ħima ad yazzeř x řegnus imyaren d yinni xak ijehden ztat i wudem nnek u ħima ad cek dayes issidef u ad ac iwc tammurt nsen d řwart, am mammec *i teġa* ass-a.³⁹ Xenni ssen ass-a uca xarreř *x man aya* deg wuř nnek belli SIDI d AREBBI i yeġa, sennej deg ujenna u swadday di temmurt, war din ħed nneyni!⁴⁰ Țtef di tweřša nnes u di řumurat nnes tinni d ac umurey ass-a ħima ad iffey umeddu mliħ i cek u i iħenjiren nnek awarni ac uca ad teqqimed ussan ktar di temmurt i d ac i ya iwc SIDI, AREBBI nnek, marra ussan.”

Tineddam n tarewřa yar ujemmađ n L'Urdun

⁴¹ Xenni ifarz Musa třata n tneddam x ujemmađ n L'Urdun manis dd-tneqqar tfuct,⁴² ħima ad din yařwer uqettař nni inyin, břa ma ad as igg řeřsab, amqarreb nnes wenni umi war icarrhen emmarř *idennađ uřa d faridennađ*. Wanita izemmar ad yarweř yar ict zi tneddam-a ařami *iqqim* iddar netta.⁴³ Bařir di řexřa, di řwařa *yuexřan*, i Rubiniyyen u Ramut di Jilead i Ijadiyyen u Julan d Bacan i Imanassiyyen.

Aeawed n ccariea d eecra n tiweřša

⁴⁴ Ta d Ccariea nni igga Musa ztat i ayt n Israil.⁴⁵ Ina d cchadat d tiweřša d lfarayid nni issiweř Musa yar ayt n Israil umi dd-ffyen zi Mišra.⁴⁶ *Aya tuya* x ujemmađ n L'Urdun, di teyzurt arendad n Bayt-Fayur, di temmurt n Siħun, ajeġid n Imuriyyen, wenni tuya izeddyen di Ĥacbun, wenni x iyřeb Musa ak-d ayt n Israil umi dd-ffyen zi Mišra.⁴⁷ *Aqa* ksin tammurt nnes am řwart uřa d tammurt n Euj, ajeġid n Bacan, *timmura n* tnayen n ijeġiden n Imuriyyen nni *tuya zeddyen* x ujemmađ n L'Urdun manis dd-tneqqar tfuct,⁴⁸ zi Earueir nni iġan yar tma n teyzart n Arnun ař wedrar n Siyun nni iġan d *wedrar n* Ĥirmun,⁴⁹ d marra řewđa x ujemmađ n L'Urdun, yar ccarq, ař řebřar n Řewđa nni *iġan* wadday n teysarin *n wedrar n* Fiřja.

5¹ Iřaya Musa i marra Israil uca inna asen: “Sřem, a Israil, i tweřša d lfarayid inni ssiwřey necc ass-a deg imezzuyen nwem, ħima ad tent třemdem u ad tent teħđam maħend ad zwaysent teggem.² SIDI, AREBBI nney, igga ijj n Řeahd akidney di Ĥurib.³ War iġi ak-d ibabaten nney i igga AREBBI Řeahd-a, maca akidney, neccin inni da *ibedden* ddaren marra ass-a.⁴ Udem ak-d wudem issiweř

4:37 Uf. 13:3,9,14

4:41 Řxř. 35:6,14

4:43 Yac. 20:8

4:46 Řxř. 21:24; Aeawd. 1:4

4:47 Řxř. 21:33; Aeawd. 3:3

5:2 Uf. 19:5

SIDI akidwem x wedrar, zi řwest n tmessi ⁵- tuya ayi di řweqt nni beddeř jar SIDI d kenniw řima ad kenniw ssaregbey x wawař n SIDI, minzi tuya kenniw tegg^wdem zi tmessi u war tgeεεadem ca řar wedrar - *uca* Netta inna:..

⁶‘Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni cek-dd issuffyen zi temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuyi..⁷ **War řarek ttiřin ca n irebbiten nneyni** zzat i wudem inu.

⁸War ttegg i yixef nnek ijj n řexyař ineqcen *niy* min ma řřiffet n min *din iřan* sennej deg ujenna niy swadday x temmurt niy deg waman sadu temmurt. ⁹War ggur ad asen tađared u ad ten tsexxared, minzi Necc, SIDI, AREBBI nnek, d ijj n Arebbi ittasmen, wenni dd-yarezfen řmuεřiyet n ibabaten deg iřenjiren ař *jiř* wiss řřata u wiss arebea n yinni d ayi icarrhen..¹⁰ d wenni issecnen tamexsiwt icewwaren i řuřuf n yinni d ayi ittexsen u řeřřan tiweřša inu.

¹¹**War neřřeq s Yisem n SIDI, AREBBI nnek, di řbařeř**, minzi SIDI war ittbarri wenni i řa inetřen s Yisem nnes di řbařeř..

¹²**Řđa ass n ssebt** řima ad t tessqeddsed am mammec d ac yumur SIDI, AREBBI nnek..¹³ Setta n wussan ad txedmed, ad tegged marra řxedmet nnek, ¹⁴maca ass wiss sebea d wass n ssebt n SIDI, AREBBI nnek. War *dayes* t^ttegged uřa d ict n řxedmet, cek d mmic d yeřic d yismey nnek d tayya nnek d ufunas nnek d weyřuř nnek d řebhayem nnek uřa d abarrani nni *akik* iřan daxeř i tewwura nnek, řima ismey nnek d tayya nnek ad areyyřen am cek. ¹⁵Ad tεeqřem belli tuya cek d ismey di temmurt n Miřra u SIDI, AREBBI nnek, aqa issuffey i cek-dd ssenni s yijj n ufus ijehden d ijj n uyř isswizzden. S uyenni yumur cek SIDI, AREBBI nnek, ad teđđid ass n ssebt.

¹⁶**Weqqar babac d yemmac**, am mammec i d ak yumur SIDI, AREBBI nnek mařhend ussan *n tudart* nnek *zemmaren* ad zzuggarten uca ad iffey umeddur nnek mliř di temmurt i d ac řa iwc SIDI, AREBBI nnek..

¹⁷**War neqq**..

¹⁸**War zenna**..

¹⁹**War ttacar**.

²⁰**War cehhed s řur đidd** i umqarreb nnek. ²¹**War ttegg meřri di temyart n umqarreb nnek** u war đemmee di taddart n umqarreb nnek, niy deg iyyar nnes, niy deg yismey nnes, niy di tayya nnes, niy deg ufunas nnes, niy deg weyřuř nnes, niy di ca zi marra min iřan řar umqarreb nnek.’

5:5 Uf. 19:16; 20:18

5:6 Uf. 20:2--21; Izhd. 81:11

5:9 Uf. 20:5; 34:7,14; Irm. 32:18

5:11 Lawi 19:12; Mt. 5:33

5:12 Amz. 2:2; Uf. 23:12; 35:2; Lawi 23:3; řiz. 20:12; Ebr. 4:4

5:16 Lawi 19:3; Mt. 15:4; Lk. 18:20; Afa. 6:2,3

5:17 Mt. 5:21; Lk. 18:20; Rum. 13:9

5:18 Lk. 18:20

5:21 Rum. 7:7

²² Issiweř SIDI awařen-a ak-d marra agraw nwem *n řgens* s ict n tmijja ijehden x wedrar, zi řwest n tmessi, zeg iseynuten u zeg useynu ibbumbes u war immarni ca ktar. Yuri ten x tnayen n teřwiħin n wezru uca iwca i-tent i necc.

²³ Uca imsar, umi tesřim kenniw i tmijja zi řwest n tağest uca adrar icemmed s tmessi, aqa tqarrbem-dd ħari, marra izeğifen n tqebbař nwem d imġaren nwem, ²⁴ tennam ayi: ‘Xzar, SIDI, AREBBI nney, isscen aney-dd aeuđi nnes d řemyaret nnes uca nesřa i tmijja nnes zi řwest n tmessi. Ass-a neźra belli SIDI issiweř ak-d bnađem uca wa *iqqim* iddar. ²⁵ Řexxu *xenni*, mayemmi i ħa nemmet? Minzi timessi aya imġaren ad aney tecc. Mařa neqqim nettesřa i tmijja n SIDI, AREBBI nney, ad nemmet. ²⁶ Minzi man wen *i yeğan* jar marra min ħares arrimet, wenni isřan i tmijja n AREBBI iddaren tessiweř-dd zi řwest n tmessi am neccin, d wenni iddaren *ead?*. ²⁷ Ad dd-tqarrbed cek u ad tesřed ħar marra min ħa yini SIDI, AREBBI nney, uca *xenni* ad tessiwřed cek akidney x marra min d ac ħa issiweř SIDI, AREBBI nney, u neccin ad *as* nseř uca ad *zzayes* negg.’

²⁸ Isřa SIDI i tmijja n wawařen nwem umi kidi tessiwřem uca inna ayi SIDI: ‘Sřiy i tmijja n wawařen n řgens-a, *awařen* nni kik ssiwřen. Aqa ggin mliħ umi kik ssiwřen marra aya. ²⁹ Iři ad asen immewc ijj n wuř ammu maħend ad ayi gg^weden uca ad ħđan tiweřša inu marra ussan qae ħima nitni d warraw nsen ad iřin mliħ i řabda! ³⁰ Ruħ, tinid asen: Dewřem-dd ħar iqđan nwem! ³¹ Uca cek, bedd da kidi, ħima ad akidek ssiwřey tiweřša d lfarayıđ nni d asen ħa tessřemded ħima ad zzaysent ggen di temmurt nni i d asen ħa wcey d řwart.’

³² Ĥđam ħima ad teggem am mammec i d awem yumur SIDI, AREBBI nwem, war tħeyydem *x man aya*, war iđi *ħar* yeffus uřa *ħar* uzeřmađ. ³³ Ad tuyurem marra abrid nni d awem yumur SIDI, AREBBI nwem, ħima ad teddarem uca ad tiřim mliħ u ħima ad zzuggarten ussan nwem di temmurt nni i ħa teksim d řwart.’ ”

6¹ “Tina d tiweřša d lfarayıđ nni yumur SIDI, AREBBI nwem, maħend ad awem tent ssřemdey, ħima ad zzaysent teggem di temmurt i ħar i ħa teźwam maħend ad tt teksim d řwart, ² ħima ad tegg^wded SIDI, AREBBI nnek, uca ad teħđid marra tiweřša nnes d řumurat nnes nni d ac umurey, cek d mmic d mmis n mmic, marra ussan n tudart nnek, ħima ussan *n tudart* nnek ad zzuggarten. ³ Seř, a Israil, ħđa ad *zzaysent* tegged, ħima ad tiřid mliħ u ħima kenniw ad temmarnim s wařtas di temmurt nni ifeyyđen s uyi d tamment, am mammec tuġa inna SIDI, AREBBI n ibabaten nnek.

5:26 Aewd. 4:33; Řqd. 13:22
5:27 Uf. 20:19; Ebr. 12:19

⁴ Seř, a Israil, SIDI, AREBBI nney, SIDI d ijj. ⁵ Ad tixed SIDI, AREBBI nnek, s marra wuř nnek u s marra řemar nnek u s marra jjehd nnek.

⁶ Awařen-a nni d ac umurey ass-a, ad iřin deg wuř nnek. ⁷ Ad ten tessiggzed i iħenjiren nnek uca ad xasent tessiwřed xmi i ya teqqimed di taddart nnek u xmi i ya tuyured deg webrid u xmi i ya t^etřsed u xmi i ya tekkared. ⁸ Ad ten tbeysed am ict n řeřamet deg ufus nnek, ad iřint amecnaw ijj n ufiřu n useggem jar tiřawin nnek. ⁹ Uca ad ten tarid x ředřuf řar uyezdis *n tewwart* n taddart nnek u di tewwura nnek.

¹⁰ Uca ad imsar, belli SIDI, AREBBI nnek, ad ac-dd-yawi di temmurt i x ijjuř i ibabaten nwem, i Ibrahim d Iřhaq d Yaęqub, maħend ad ac tt-i-dd-iwc, s tneddam imyaren icnan nni war tebnid cek ¹¹ u s tudrin iccuren s marra řxar i zi war *tent* teccured cek, u s teyzin nni cek war teyzid, u s tzayarin d tzezmurin nni war tezzud cek. Uca xmi i ya tecced u ad tejjiwned, ¹² ĥda *xenni* maħend war tt^ettud SIDI wenni cek dd-issuffyen zi temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuyi.

¹³ Ad tegg^wded SIDI, AREBBI nnek, ad t t^eebded u s Yisem nnes ad tejjageđ.

¹⁴ War ggurem awarni i irebbiten nneyni zi irebbiten n řegnus i d awem dd-innden ¹⁵ - minzi SIDI, AREBBI nwem d ijj n Arebbi ittasma di řwest nnek - ĥima war xak yareqq weyđab n SIDI, AREBBI nnek, uca ad cek iteħħa zeg *wudem n* temmurt.

¹⁶ War ttqeğabem ca SIDI, AREBBI nwem, am mammec *t* tqeğbem di Massa.

¹⁷ Ad teħđid nican řumurat n SIDI, AREBBI nwem uřa d cchadat nnes d tweřřa nnes nni d ac yumur. ¹⁸ Egg min iğan iseggden d min icnan di tiřawin n SIDI, ĥima ad tiřid mliħ u ĥima ad tadfed řar temmurt icnan i zi ijjuř SIDI i ibabaten nnek. ¹⁹ ĥima ad tazřřed x marra řeđedyan zzat i wudem nnek, am mammec issiweř SIDI.

²⁰ Xmi cek i ya isseqsa mmic, ad yini: ‘Min teena cchadat d tweřřa d lfarayid nni d awem yumur SIDI, AREBBI nney?’, ²¹ *xenni* ad tinid i mmic: ‘Neccin tuya aney d isemyan n Fireun di Miřra, *maca* SIDI issuffey aney-dd zi Miřra s ufus ijeħden. ²² SIDI igga, qibač i tiřawin nney, řeřamat d Imuejizat imyaren d issigg^wden di Miřra, řar Fireun u řar marra taddart nnes. ²³ Uca issuffey aney-dd ssenni ĥima ad aney issidef maħend ad aney yewc tammurt nni x ijjuř

6:4 Aewd. 4:35; Mk. 12:29; Yħ. 17:3; 1 Kur. 8:4,6

6:5 Aewd. 10:12; Mt. 22:37; Lk. 10:27

6:7 Aewd. 4:9; 11:19

6:11 Aewd. 8:9,10

6:13 Aewd. 10:20; Mt. 4:10; Lk. 4:8

6:16 Uf. 17:2; Řxř. 20:3; Mt. 4:7; Lk. 4:12

i ibabaten nney. ²⁴ SIDI yumur aney ad negg Ɛlaħsab marra tiweŝŝa-ya, ad negg^wed zi SIDI, AREBBI nney, kuř ass, di ṭtwee n tizi nney ħima ad neddar am *teġa* ass-a. ²⁵ Man aya ad yiři d tasegda nney xmi i ya neħđa maħend ad negg marra řumurat-a ztat i wudem n SIDI, am mammec i d aney yumur Netta.’ ”

Israil d imezday n temmurt n KenƐan

7¹“Xmi SIDI, AREBBI nnek, ad cek issidef di temmurt mani i ya trahed maħend ad tt teksid d řwart, uca Netta ad yazzeř zi zzatek ațtas n řegnus, Iħittiyyen d Ijirjaciyyen d Imuriyyen d IkenƐaniyyen d Ifiriziyyen d Iħiwiyyen d Iyabusiyyen, sebaa n řegnus myaren u jehden xak ațtas. ² uca SIDI, AREBBI nnek, ad ten isellem ztat i wudem nnek u cek ad ten tyeřbed, *xenni* ittxeŝŝa ad ten tħarrmed qaƐ i uteħħi. War kisen ttegg řeahd u war d asen sscen řeħnunect nnek. ³ War teddikkwiřem d iđegg^wařen Ɛawed akidsen. War ttic yeġic i mmis u war dd-ttawi yeġis i mmic, ⁴ minzi aya ad yarr mmic ad dd-idweř zi đeffar inu uca ad isexxar i irebbiten nneyni uca *ammu* ad xawem yarey weyđab n SIDI uca ad kenniw iteħħa deyya. ⁵ Ammu *maca* i ittxeŝŝa ad kisen teggem: ad thedmem Ɛałtaren nsen, ad tarzam imayđuten nsen *iqeddsen* u ad thedmen tirebbin nsen n cwarti uca ad tesscemđem řexyařat nsen ineqcen n ukeccuđ s tmesi. ⁶ Minzi cek d ijj n řgens iqeddes i SIDI, AREBBI nnek. SIDI, AREBBI nnek, wenni cek ifarzen ħima ad as tiřid d ijj n řgens iyřan x marra řegnus *nni yeġan* x wudem n temmurt..

⁷ SIDI war d awem iggi tasyunt n tayri u war kenniw ixđar umi tuya kenniw d ațtas zi marra řegnus, minzi tuya kenniw teswam qell jar marra řegnus, ⁸ maca tayri n SIDI i kenniw d uħețtu nnes x tjaġit nni ijuġ i ibabaten nwem, aqa d ina i zi kenniw dd-issuffey SIDI s ufus ijehden u *d ina i zi* cek issenjem zi taddart n tesmuyi, zeg ufus n FirƐun, ajeġid n Miřra. ⁹ Ssen xenni, belli SIDI, AREBBI nnek, d AREBBI, aqa Netta d Arebbi amtiqqi wenni iħețtan řeahd d tmexsiwt icewwaren zi jjiħet n yinni t ittxesen uca ħețtan řumurat nnes, ař jjiř wiss aře f, ¹⁰ *maca* marra wi t icarrhen deg uyembub nnes, aqa Netta ad ten ixegęŝ. War ggur ad icekk maħend ad ixegęŝ wenni t icarrhen deg uyembub nnes..

¹¹ Ĥđa xenni řumurat d tweŝŝa d lfarayiđ nni d ac umurey necc ass-a maħend ad zzaysent tegged.

7:1 Aewd. 31:3

7:2 Uf. 23:32; 34:15; Řxř. 33:52; Yac. 11:11

7:3 Uf. 34:16; 1 Ij. 11:2

7:5 Uf. 23:24; 34:13; Aewd. 12:2,3

7:6 Uf. 19:5; Aewd. 4:20; 14:21; 26:18; 28:9; 1 Bř. 2:9

7:8 Aewd. 10:15

7:9 Uf. 20:5; Aewd. 5:9

7:10 Nħm. 1:2

¹² Ad imsar, umi tesřim i lfarayid-a uca ad tent teħdam am tent i ya teggem, aqa SIDI, AREBBI nnek, ad ac ibedd x řeahd d tamexsiwt icewwaren nni x tuya ijuřđ i ibabaten nnek. ¹³ Netta ad cek ixš, ad cek ibarek u ad cek yarr deg wařtas. Ad ibarek řyigęt n uęddis nnek d řyigęt n temmurt nnek, irden nnek, binu nnek n jdid, zzept nnek *n řtri*, tarrawt n tfunasin nnek d tyumi n wuři nnek, di temmurt nni tuya ijuřđ ad tt iwc i ibabaten nwem. ¹⁴ Aqa cek t^ettwabarked jar řegnus! War dayek ittyimi *ęad* ħed i war dd-ittejjin uřa d tenni war ittiriwen, uca ammu uřa di řębhayem nnek. ¹⁵ Ad zzayek ikkes SIDI marra řęħřac u war cek iřeqqef uřa s ca n řęħřacat ięeffanen i yarek ittwassnen zi Miřra u ad tent issiweđ x marra inni i cek icarrhen.

¹⁶ Ad tecced marra řegnus nni d ac i ya iwc SIDI, AREBBI nnek. Tiřt nnek war xasen t^ettħinni ca u irebbiten nsen war ten tsexxared, minzi aya ad yiři d taxceft i cek. ¹⁷ Mařa tennid deg wuř nnek: ‘Řegnus-a myaren xafi, mammec i ya zemmarey ad zzaysen kksey *ęemmarš* řwart nsen?’, ¹⁸ *xenni* war zzaysen ttegg^wed. Xarreř mliř di min igga SIDI, AREBBI nnek, ak-d Firęun u ak-d marra Imiřriyyen, ¹⁹ *xarreř di* tqeęabin imyaren nni tezrid s tiřtawin nnek u *di* řęęřamat d lmuęjizat d ufus ijehden d uyiř isswizęđen ak-d wi cek dd-issuffey SIDI, AREBBI nnek. Ammu i ya yegg SIDI, AREBBI nnek, s marra řegnus i zi ttegg^wed ed. ²⁰ SIDI, AREBBI nnek, ad issekk irezzan idaryaren jar asen, ař ya ttwahellken *ęawed* inni iqqimen, inni ittwasnuffaren zzatek. ²¹ War ttegg^wed zzat i wudem nsen, minzi SIDI, AREBBI nnek, aqa-t di řwest nnek, aqa-t d Arebbi imyaren u issagg^waden. ²² SIDI, AREBBI nnek, ad issuffey řegnus-a zzatek cwayt cwayt. War izemmar ad xasen teqđid deyya, mařa lla ad mmarenyen řewħuc deg iyyar ařtas xak. ²³ SIDI, AREBBI nnek, ad ten isellem zzat i wudem nnek u ad ten issarweđ s yijj n uxarweđ imyar ař ya ttwateħħan. ²⁴ Ad isellem ijeęiden nsen deg ufus nnek uca ad temħid isem nsen zi sadu ajenna. Uřa d ijj weryaz war izemmar ad ibedd zzat i wudem nnek ař ten ya t^etteħħid. ²⁵ Řexyařat ineqcen ad tent tesscemęed s tmessi. Nnuqart d wurey i xasent ięan war dayes ęecceę u war t kessi i yixef nnek, ħima war zzayes t^ettxarwięed, minzi aya d ict n jjeifect i SIDI, AREBBI nnek. ²⁶ War ttiwi ict n jjeifect *am ta* yar taddart nnek, mařa lla ad tdewřed s yixef nnek d ict n řqecęet n řęħram. Ad zzayes teiffed ařtas u ad ac tiři d tamenneit, minzi aqa-tt d ict n řqecęet n řęħram.”

Sřem i SIDI AREBBI uca řřfem di řeahd nnes!

8¹ “Ad teħdam marra řumurat i zi d awem umurey ass-a, maħend ad tent teggem, ħima ad teddarem u ad temmarenyem uca ad tadfem tammurt,

7:12 Lawi 26:3; Aewd. 28:1

7:14 Uf. 23:26

7:19 Aewd. 4:34; 29:3

7:20 Uf. 23:28; Yac. 24:12

tenni ijuġ SIDI i ibabaten nwem, uca ad tt teksim d řwart. ² Ad tidared marra abrid x mani cek igewwed SIDI, AREBBI nnek, arebein n isegg^wusa di řexřa řima ad cek isswađeε u ad cek iqeġeb mařend ad issen min *din* deg wuř nnek, ma ad teħđid řumurat nnes niy lla. ³ Netta isswađeε i cek u issřaz i cek u iwca ac ‘manna’ d macca, tenni war tessined ca cek uřa d ibabaten nnek war tt ssinen ca, řima ad ac isscen belli bnađem war itteddar s weyřum waha, maca aqa bnađem itteddar s marra min dd-iffyen zeg uqemmum n SIDI. ⁴ Arruđ nnek *emmarř* war xak iwsar uřa d ađar nnek war yuff ca di *marra* arebein n isegg^wusa aya. .

⁵ Sen deg wuř nnek, belli SIDI, AREBBI nnek, aqa yarebba i cek, am mammec yarebba aryaz mmis ⁶ uca řđa řumurat n SIDI, AREBBI nnek, ařami teġid deg ibriden nnes u ařami zzayes ttegg^weded. ⁷ Minzi SIDI, AREBBI nnek, ad cek issidef deg ict n temmurt icnan,

ict n temmurt n tyezratin d řeunřarat d waman yuġyen
nni dd-iffyen zi teysart d wedrar,

⁸ ict n temmurt n irden d imendi d tżayarın d wartan n tazart d iremmamen,
ict n temmurt *teccur* s zżect n tżitunt u n tamment,

⁹ ict n temmurt mani i ya tecced ayrum umi war din řexřeř u war cek ittxeřři
ca dayes,

ict n temmurt, izra nnes *ccuren* s wuzzař
u zeg idurar nnes ad tneqced nnřas.

¹⁰ Mařa teccid u tejiwned, *xenni* ad tbarked SIDI, AREBBI nnek, x temmurt
icnan nni d ac iwca. .

¹¹ Ĥđa ixef nnek řima war t^ettud SIDI, AREBBI nnek, ařami war teħđid řumurat
nnes, lřarayid nnes d tweřřa nnes nni d ac umurey ass-a, ¹² řima war ittiři,
mařa teccid u tejiwned uca aqa tebnid tudrin icnan nni di teggid ad *daysent*
tżedyed, ¹³ uca ifunasen d tfunasin nnek d wuři nnek ttwamarnin u nnuqart
d wurey nni yarek aqa ttwamarnin, u marra min yarek aqa ittwamarni, ¹⁴ ad
tessgeεded uř nnek, ad t^ettud SIDI, AREBBI nnek, wenni cek dd-issuffyen zi
temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuyi,

¹⁵ - d wenni cek dd-inedhen di řexřa imyaren u issagg^waden mani tuya ifiyran
yaryin d tyarđmiwin uřa d tammurt ittfadan břa aman,
d wenni dd-issuffyen aman zeg wezru n sseġař. .

¹⁶ d wenni d ac iwcin ‘manna’ i macca di řexřa, ‘*manna*’ nni war ssinen ibabaten
nwem, řima ad cek isswađeε u řima ad cek iqeġeb u řima ad ac igg tcuni yar
uneggar -.

8:3 Uf. 16:14,15; Mt. 4:4; Lk. 4:4

8:4 Aewd. 29:6; Nah. 9:21

8:10 Aewd. 6:11,12

8:15 Uf. 17:6; Řxř. 20:11; Izhd. 78:15; 114:8

8:16 Uf. 16:14,15

¹⁷uca *xenni* ad tinid deg wuř nnek: ‘S tzemmar inu d jjehd n ufus inu ttfey marra řeksibet-a i yixef inu.’

¹⁸Idar SIDI, AREBBI nnek aqa Netta d wenni iwca ac jjehd ĥima ad tkesbed ict n řeksibet temyar maĥend ad imten *ammu* Řeahd nnes nni tuya ijjuř i ibabaten nnek, am *teřa* ass-a. ¹⁹Mařa tiwđed ad t^ettud SIDI, AREBBI nnek, uca ad tuyured awarni i irebbiten nneyini, ad asen tsexxared u ad asen tađared, necc ass-a barrĥey ac-dd, aqa ad t^ettwahellkem s ttidet. ²⁰Ad t^ettwahellkem am řegnus nni x yazzeř SIDI ztat i wudem nwem, minzi war tesřim i tmijja n SIDI, AREBBI nwem.”

Musa issfekkar řgens i tnayen n teřwiĥin timezwura n wezru

9¹“Seř, Israil, ass-a ad tezwid L'Urdun maĥend ad tadfed *tammurt*, ĥima ad tekksed řwart n řegnus imyaren u zeg inni xak ijehden, *inni yarsen* tineddam timeqqrarin nni ttwafaryent ař ajenna, ²ijj n řgens *n iwdan* izzugarten, ayt n Ieanaqiyyen inni tessned *ead* u x yenni tesřid *qqaren*: ‘Wi i ya ibedd ztat i wudem n ayt n Ieanaqiyyen?’ ³Sen xenni, aqa SIDI, AREBBI nnek nni izwaren ztat i wudem nnek. Netta d ict n tmessi ittetten, Netta ad ten iteĥĥa u ad ten isswađeĥ ztat i wudem nnek uca cek ad zwaysen tekksed řwart nsen u ad ten taredęed deyya am mammec yarek dd-issiweř SIDI..

⁴Řami SIDI, AREBBI nnek, xasen yuzzeř zzatek, *xenni* war qqar deg wuř nnek, ad tinid: ‘SIDI issidef ayi-dd di ssibbet n tsegda inu maĥend ad ksiy tammurt-a d řwart’. *Minzi* di ssibbet n tuĕeffna n řegnus-a ad zwaysen ikkes SIDI řwart nsen ztat i wudem nnek, ⁵war ięi di ssibbet n tsegda nnek, war ięi di ssibbet n reřfayet n wuř nnek, ad din traĥed ĥima ad teksid tammurt nsen d řwart, maca di ssibbet n tuĕeffna n řegnus-a ad zwaysen ikkes SIDI, AREBBI nnek, řwart nsen ztat i wudem nnek u ĥima ad iĥđa awař nni zi ijjuř SIDI, AREBBI nnek, i ibabaten nnek, i Ibrahim d Iřađaq d Yaĕqub..

⁶S uya i ya tessned, belli war ięi di ssibbet n tsegda nnek i d ac iwca SIDI, AREBBI nnek, tammurt-a icnan maĥend ad tt teksid d řwart, minzi cek d ijj n řgens iyennan. ⁷Idar, u war tt^ettu, belli teggid ad idduqpez weyđab n SIDI, AREBBI nnek, di řexřa. Zeg wass nni di teffyed zi temmurt n Miřra ařami dd-tudfed yar wemcan-a, tuya tyewwyem kenniw x SIDI. ⁸Minzi di Hurib teggim ad idduqpez weyđab n SIDI, ařami xawem isear SIDI ařami ixs ad kenniw iteĥĥa.. ⁹Řami uřyey řar wedrar ĥima ad ttfey tiřwiĥin n wezru, tiřwiĥin n

9:2 Řxř. 13:32,33

9:3 Aewd. 4:24; Ebr. 12:29

9:5 Amz. 12:7; 13:15; 15:7; 17:8; 26:4; 28:13

9:7 Uf. 14:11; 16:2; 17:2; Řxř. 11:4

9:8 Uf. 32:4; Izhd. 106:19

Řeahd nni igga SIDI akidwem, qqimey arebein n wussan d ġiyaři deg wedrar. Ayrum war t cciy, aman war ten swiy.¹⁰ Iwc ayi SIDI tnayen n teřwiħin n wezru urint s uđad n AREBBI u daysent marra awařen nni tuya kiwem issiweř SIDI deg wedrar zi řwest n tmessi deg wass n wegraw n řgens.¹¹ Imsar yar u neggar n arebein n wussan d arebein n ġiyaři, řami d ayi iwca SIDI tnayen n teřwiħin n wezru, tnayen n teřwiħin n Řeahd,¹² inna ayi SIDI: 'Kkar, hwa deyya ssa, minzi řgens nnek nni tnedhed zi Miřra, aqa ideyyeε i-t. Weddaren deyya abrid nni x ten weřřiy. Ggin i yixef nsen ijj n řexyař ifesyen.'

¹³ Issiweř SIDI akidi eawed, inna: 'Necč zřiy řgens-a, uca xzar, netta d ijj n řgens iqseħ.¹⁴ Ejj ayi ad ten teħħiy u ad mħiy isem nsen zi swadday n ujenna, ad cek ggey d ijj n řgens ijehden u imyar x wanita.'

¹⁵ Uca dewřey-dd, hwiy-dd zeg wedrar. Tuya adrar yareqq di tmessi u tuya yari tnayen n teřwiħin n Řeahd di tnayen n ifassen inu.¹⁶ Zřiy, aqa da, kenniw texdam ak-d SIDI, AREBBI nwem. Teggim i yixef nwem ijj n uyenduz ifesyen. Kenniw tigg^wejem deyya x webrid nni x d awem yumur SIDI.¹⁷ Xenni ttfey tnayen n teřwiħin, ndarey tent zi tnayen n ifassen inu, arziy tent zzat i tiřtawin nwem.¹⁸ Wđiy yar *temmurt* zzat i wudem n SIDI amecnaw amur amezwaru, arebein n wussan d arebein n ġiyaři war cciy ayrum u war swiy aman di ssibbet n ddnub i teggim umi teggim min iġan d řyar di tiřtawin n SIDI u umi t tesεarem.¹⁹ Minzi gg^wede yeg weyđab d wesεar i zi tuya SIDI xawem iffugem u tuya ixš ad kenniw iteħħa. *Maca* SIDI isřa ayi εad twařa aya.²⁰ Tuya SIDI εawed isεar ařtas x Harun ařami tuya ixš ad t iteħħa. Zzuġey εawed di třeε n Harun di řweqt nni d ijen.²¹ Ddenb nwem, wenni d ayenduz nni teggim, ksiy t uca sscemđey t di tmessi, ceġqe y t, haryey t mliħ, ařami idweř d ifsus am tεejjajt uca ndarey taεejjact nnes di teyzart nni dd-ihekkwan zeg wedrar..²² Tanya di Tabεira, di Massa u di Qabarut-Hata'awat tessffugmem SIDI.²³ Uca umi kenniw issekk SIDI zi Qadac-Barnie, inna: 'Ařyem u třeεm tammurt d řwart, *tammurt* nni Necč d awem wciy!', tuya kenniw *εawed* tyewwyem x řumur zeg uqemmmum n SIDI, AREBBI nwem, war tuminem, war tesřim i tmijja nnes..²⁴ Tuya kenniw tyewwyem x SIDI zeg wass nni kenniw ssney.

Tazaġit n Musa

²⁵ Yensey ixef inu zzat i wudem n SIDI, *marra* arebein n wussan d arebein n ġiyaři nni, tuya ayi *din* yensey zzat i wudem n SIDI, minzi SIDI inna, belli Netta

9:9 Uf. 24:18; 34:28

9:10 Uf. 31:18

9:13 Uf. 32:9; 33:3; 34:9; Aewd. 10:16; 31:27; 2 Ij. 17:14

9:14 Uf. 32:10; lzhd. 106:23

9:16 'amwa' - niy 'ayenduz' niy 'yuggu'. Uřa di ayet 21.

9:21 Uf. 32:20

9:22 Uf. 17:7; Řxř. 11:1,4,34

9:23 Řxř. 13:3; 14:1

ad kenniw itehħa. ²⁶ Zuġeġ i SIDI uca nniy: ‘A Sidi inu, SIDI, war tthellak řgens d řwart nnek nni tfekked s řemyaret nnek, aqa Cek tnedhed ten zi Miřra s ufus nnek ijehden. ²⁷ Idar imsexxaren nnek, Ibrahim, Iřhaq d Yaequb, war xezzar ġar tğennant n řgens-a uřa ġar tuęeffna nnes d ddenb nnes, ²⁸ ħima, inni *di* temmurt i zi d aneġ dd-tessuffyed, war qqaren: Minzi SIDI war izemmar ad ten issidef di temmurt nni ten iwaęd u minzi icarħ i-ten, aqa issuffeġ i-ten-dd maħend ad ten ineġ di řexřa. ²⁹ Aqa nitni d řgens nnek d řwart nnek nni dd-tessuffyed s tzemmar nnek tameqqrant u s uyiř nnek isswizzden!’ ”

Tnayen n teřwiħin n weřru n jdid

10 ¹Di řweqt nni d ijjen inna ayi SIDI: ‘Nqeç tnayen n teřwiħin n weřru amecnaw tinni timezwura uca geęęed-dd ġari ġar wedrar uca egg i cek ict n Ttabut n ukeccuđ. ²Ad ariy di teřwiħin awařen nni tuġa di teřwiħin timezwura nni tarzid uca ad tent tessarsed di Ttabut. ³Necc ggiy ict n Ttabut n ukeccuđ n ukasiya uca neqceġ tnayen n teřwiħin n weřru amecnaw timezwura. Gaędeġ ġar wedrar s tnayen n teřwiħin deg ufus inu. ⁴Yura x teřwiħin, anect n tira tamezwarut, eçcra awařen nni tuġa issiweř SIDI deg wass n wegraw *n řgens* x wedrar zi řwest n tmessi uca iwca i-tent ayi-dd SIDI. ⁵Dewřeġ-dd u hwiġ-dd zeg wedrar uca ssarseġ tiřwiħin di Ttabut nni ggiy uca diha i ġant *ęad*, am mammec d ayi yumur SIDI.

⁶Fesyen ayt n Israil iqiđan nsen zi Abar-Bani-Yaeqan, ffyęen ġar Musira. Dinni immut Harun uca ittwandęř din. Mmis Alięazar idweř d akehhan deg wemcan nnes. ⁷Ssenni mmutřiyen ġar Judjud u zi Judjud ġar Yuřbata, tammurt n tyezratin n waman. ⁸Di řweqt nni d ijjen iħuzz SIDI taqbiç n Lawi ħima ad arbun Ttabut n Řęahd n SIDI maħend ad bedden ztat i wudem n SIDI, ad as sexxaren u ad barken deg Yisem nnes, ař ass-a. ⁹S uyenni Lawi war ġares tuiġi řa d ca řa d řwart ak-d aytmas. SIDI d řwart nnes, am mammec d as inna SIDI, AREBBI nnek.

¹⁰Uca necc qqimeġ x wedrar, amecnaw ussan imezwura, arebein n ussan d arebein n ġiyaři uca isřa ayi SIDI eawed twařa aya, aqa SIDI tuġa war ixs ad kenniw issexřar. ¹¹Inna ayi SIDI: ‘Kkar, uyur deg webrid ztat i wudem n řgens, ħima ad adfen tammurt, nni jjuġeġ ad asen tt-i-dd-wceġ, ad tt ksin d řwart.’

9:26 Uf. 32:11; Řxř. 14:13

9:28 Uf. 32:12; Řxř. 14:16

10:1 Uf. 34:1

10:6 Řxř. 20:28; 33:30,38

10:7 Řxř. 33:32,33

10:9 Řxř. 18:20-32.; Aewd. 18:1; Ĥiz. 44:28

10:10 Aewd. 9:18, 19

Řemyaret n Arebbi d ttaet nney

¹² Řexxu xenni, *a* Israil, min zzayek ittar SIDI, AREBBI nnek, myir ad tegg^weded SIDI, AREBBI nnek, ad tuyured deg ibriden nnes u ad t texsed uca ad tsexxared i SIDI, AREBBI nnek s marra uř nnek u s marra řeemar nnek, ¹³ uca ad teħdid řumurat n SIDI d tweřša nni necc xak carđey ass-a i tizi nnek. ¹⁴ Xzar, ajenna d ujenna n ijenwan d marra min dayes i SIDI, AREBBI nnek i iřan. ¹⁵ SIDI iqen ixef nnes waha i ibabaten nnek ħima ad ten ixu u Netta ixđar zzariet nsen awarni asen, aqa d kenniw, zi marra řegnus, am *teġa* ass-a. ¹⁶ Xetnem xenni i řeadařyet n wuř nwem, war sqessiħem ca ead ktar uřawen nwem, ¹⁷ minzi SIDI, AREBBI nwem, d AREBBI x *marra* irebbiten d Sidi x *marra* isiditen, ijj n Arebbi imyar d ujebbar d umegg^wed, nni war ittegggen řfarz deg iwdan niy ikessi ccarđ, ¹⁸ wenni ittegggen tasegda i uyujiř d tajač, wenni ittexsen abarrani u iwca as ayrum d arruđ. ¹⁹ Ittxeřša ad texsem abarrani, minzi tuya kenniw d ibarraniyyen di temmurt n Miřra. ²⁰ Ad tegg^weded SIDI, AREBBI nnek, ad as tsexxared uca ad as třeřqed u s Yisem nnes ad tejjageđ. ²¹ Aqa Netta d asebbah nnek, uca Netta d AREBBI nnek, wenni yarek iggin řxedmet-a d tameqqrant uřa d *marra* timesřayin-a issagg^waden tinni zrint tiřawin nnek. ²² Ibabaten nwem hwan-dd s sebein n řeemur yar Miřra uca řexxu igga i-c SIDI, AREBBI nnek, ařtas amecnaw itran n ujenna i iktaren.”

Řyiřet n ttaet d řyiřet n řmuesiyyet

11 ¹ “Ad texsed SIDI, AREBBI nnek uca ad teħdid min *d ac* yumur Netta, tiweřša nnes d lřarayiđ nnes d řumurat nnes, marra ussan. ² Ittxeřša ad tessnem ass-a, necc war ssiwřey ak-d iħenjiren nwem, inni war tt issinen u war zřin ttarbiyyet n SIDI, AREBBI nwem, d řemyaret nnes d uřus nnes ijeħden d uyiř nnes isswiřzđen ³ d řeeraamat nnes d timegga nnes nni igga di řwest n Miřra, zzat i Firėun, ajeġid n Miřra, u zzat i marra tammurt nnes: ⁴ min igga ak-d řeekar n Imiřriyyen d iysan nsen d ikarruten nsen, mammec dd-yarra aman n Řebħar n Telga ad feyyđen x izeġifen nsen umi kenniw đfaren. Aqa ihellek i-ten SIDI, ař ass-a, ⁵ d min igga akidwem di řexřa ařami tiwđem yar wemcan-a, ⁶ d min igga ak-d Datan d Abiram, iħenjiren n Iliyaħ, mmis n Rubin, mammec tarzem temmurt aqemmum nnes uca tsarđ i-ten ak-d raġ nsen d iqiđan nsen d marra inni ten dd-iđfaren deg iřuraf nnes, di řwest n marra Israil..

10:12 Aewd. 6:5; Mt. 22:37; Lk. 10:27

10:14 Amz. 14:19; Izhd. 24:1; 115:16

10:16 Uf. 32:9; 33:3; 34:9; Aewd. 9:13; Irm. 4:4

10:17 2 Im. 19:6,7; Ayub 34:19; Řex. 10:34; Rum. 2:11; Gal. 2:6; Afa. 6:9; Kul. 3:25; 1 Bř. 1:17; Asa. 17:14

10:20 Aewd. 6:13; 13:4; Mt. 4:10; Lk. 4:8

10:22 Amz. 15:5; 46:27; Uf. 1:5; Řex. 7:14

11:6 Řxř. 16:31; 27:3; Izhd. 106:17

⁷ Aqa tiṭṭawin nwem zrint marra timegga timeqqrarin n SIDI nni tuya igga Netta.

⁸ *Xenni* ḥdam marra tiweṣṣa nni d awem umurey ass-a, ḥima ad zwaysent tjeḥdem uca ad tadfem tammurt i yar i ya tezwam, maḥend ad tt t^eṭṭfem d řwart, uca *xenni* ad tt t^eṭṭfem d řwart, ⁹ u ḥima ad ktaren wussan x temmurt tenni i ijuḡ SIDI i ibabaten nwem ad asen tt-i-dd-iwc u i zzariet nsen, ict n temmurt ifeyyden s uyi d tamment.

¹⁰ Minzi tammurt nni mani t^ettraḥed ḥima ad tt t^eṭṭfed d řwart, war teḡi am temmurt n Miṣra manis dd-teffyem, mani tzareed zzariet nnek u tenni tesswed s idaren nnek, amecnaw ijj n weftis. ¹¹ Tammurt i yar i ya tezwam maḥend ad tt t^eṭṭfem d řwart, aqa-tt d ict n temmurt n idurar d teysarin, tenni isessen aman n wenzar zeg ujenna, ¹² ict n temmurt i x iḥeṭṭa SIDI, AREBBI nnek, i x ḡant řebda tiṭṭawin n SIDI, AREBBI nnek, zi beddu n usegg^was ař aneggar n usegg^was. ¹³ Mařa tesřam nican i tweṣṣa inu, tinni d awem umurey ass-a, ḥima ad texsem SIDI, AREBBI nwem, uca ad as tsexxarem s marra uř nwem u s marra řemar nwem, *xenni* ad imsar ¹⁴ aqa Necc ad wcey anzar di temmurt nwem di řweqt nnes, *anzar* n zic d uneggar, ḥima ad tessmuned irden nnek d binu nnek n jdid d zcet nnek *n ttri*¹⁵ uca Necc ad ac wcey arrbić deg iyyar nnek i řebhayem nnek uca cek ad tecced u ad tejjiwneđ.

¹⁶ Ḥdam war ittwasyekk^{wi} wuř nwem uca ad teffyem *zeg webriđ* ad tsexxarem irebbiten nneyni, ad asen tađarem. ¹⁷ Iři *xenni* ad yarey weyđab n SIDI xawem uca ad iqen ijenwan maḥend war iccit wenzar *ead* u war t^ettic temmurt *ead* řřabet nnes u kenniw ad ttwardęgem deyya zi temmurt icnan nni d awem i ya iwc SIDI. ¹⁸ S uya ḥdam awařen-a inu deg wuřawen nwem u di řemar nwem u ad ten tbeysam am ict n řeěramet x ufus nwem, ad iřin d ifiřan n useggem x tiṭṭawin nwem. ¹⁹ uca sřemdem ten i iḥenjiren nwem am xasen tessawařem xmi i ya tiřim di tudrin nwem u xmi i ya tiřid deg webriđ u deg yiđeř nnek u xmi i ya tiřid tfaqed, ²⁰ u arim ten x ředruf yar uyezdiz *n tewwart* n taddart nnek u x tewwura nnek ²¹ ḥima ad ktaren wussan nwem d wussan n iḥenjiren nwem x temmurt, tenni min xef ijuḡ SIDI i ibabaten nwem ad asen ten-i-dd-iwc, am wussan n ujenna *qqimen ktaren* sennej i temmurt.

²² Minzi mařa teḥdam nican marra tawřeyyet-a nni d awem umurey ass-a maḥend ad tt teggem u maḥend ad texsem SIDI, AREBBI nwem, ad tuyurem deg ibriden nnes marra u ad yares dd-třeřqem, ²³ *xenni* SIDI ad issuffey marra řegnus-a ztat i wudem nwem uca *ammu i* ya twardem tasyart n řegnus imyaren d ijeḥden xawem. ²⁴ Marra amcan nni i ya teejen třeřqqa n uđar nwem ad yiři

11:16 Aewd. 8:19

11:18 Aewd. 6:6,8

11:19 Aewd. 4:9; 6:7

nwem. Zi řexřa u zi Lubnan u zeg yeyzar, iřzar n Lfurař, ař řebřar di řřarb, ad yiři weymir *n temmurt* nnek.²⁵ War izemmar uřa d ijj ad iqqim ibedd zzat i wudem nwem. SIDI, AREBBI nwem, ad igg tigg^wudi d řeurret zżaywem x marra tammurt nni x i řa třejnem, am mammec tuřa akidwem issiweř.

²⁶ Xzar, necc ad ggeř ass-a **lbaraka d nnečřet** zzat i wudem nwem:

²⁷ lbaraka, mařa ad tesřem i tweřřa n SIDI, AREBBI nwem, tinni x d awem umureř ass-a,

²⁸ d nnečřet, mařa war tesřim i tweřřa n SIDI, AREBBI nwem, uca ad tegg^wejem x webriđ nni x d awem umureř ass-a, x minni i řa teđfarem irebbiten nneřni nni war tessinem ca.

²⁹ Xmi SIDI, AREBBI nnek, ggur ad cek issidef di temmurt nni řar i řa trařed řima ad tt t^eřřfed d řwart, *xenni* ad tegged lbaraka x wedrar n Jirizim d nnečřet x wedrar n Eibal.³⁰ Ma war řin x ujemmađ n L'Urdun, awarni i webriđ, manis dd-tneqqar tfuct, di temmurt n lkenaniyyen nni izeddyen di řewđa, arendad n Jiljal, zzat i tcejjura n yigg n Mura?³¹ Minzi kenniw ad teřwam L'Urdun řima ad *đin* tadfem u řima ad t^eřřfem tammurt, tenni d awem i řa iwc SIDI, d řwart u kenniw ad tt twartem u ad dayes tzedřem.³² Ĥđam *xenni* marra tiweřřa d lřarayiđ nni d awem ssecney ass-a.”

Amcan iqeddsen

12¹“D tina d tiweřřa d lřarayiđ nni i řa teřđam mařend ad tent teggem di temmurt, nni d ac iwca SIDI, AREBBI n ibabaten nnek, řima ad tt teksid d řwart, marra ussan nni i řa teddarem kenniw x wudem n temmurt.

² Ad taređđgem qač marra imucan mani řegnus tuřa sexxaren i irebbiten nsen, *marra imucan* nni i řa teřřfem d řwart: x idurar yučřan, x tewririn u sadu kuř tacejjart tazizawt.³ Ad tendarem iealřaren nsen, ad tarzem imayđuten nsen *iqeddsen* u tirebbin nsen n cwarti ad tent tesscemđem s tmeři uca ad theđmem řexyařat ineqcen n irebbiten nsen uca ad temřam isem nsen zeg wemcan nni.⁴ War tteggem i SIDI, AREBBI nwem am *tteggem nitni*,⁵ maca ad tarzum x wemcan nni i řa ixđar SIDI, AREBBI nwem, zi jar marra tiqebbař nwem, řima ad din igg Isem nnes, *wah* řar Tzeddiřt nnes i řa tarzum u din i řa tawđed.⁶ uca dinni i řa tawyem tiřarřa nwem n wecmađ d tyarřa nwem d

11:24 Jac. 1:3; 14:9

11:25 Uf. 23:27

11:29 'ad tegged' - s Teibranit 'ad tewcid'.

11:29 Aewd. 27:12,13; Jac. 8:33

12:2 'tacejjart' - niy 'addag' ('iddagen').

12:2 Uf. 34:12,13; Aewd. 7:5

12:3 Řqd. 2:2

12:5 2 Im. 7:12

řeecur nwem d tewhibt nni issgeeed ufus nwem d tewhibin nwem s řxađar d imenza n ifunasen d tfunasin nwem d *imenza* n wuđi nwem,⁷ uca dinni i ya teccem ztat i wudem n SIDI, AREBBI nwem, ad tfarħem, kenniw d *řađ n* tudrin nwem, zi marra min igga ufus nwem u zi min di kenniw ibarek SIDI, AREBBI nnek.⁸ War tteggem amecnaw marra min nettegg neccin da ass-a: kuř aryaz *itteggen* min d as ittwařa nican i ixef nnes.⁹ Minzi aqa *ead* řexxu war tudifem ca řar arraħet u řar řwart nni d awem iwca SIDI, AREBBI nnek.¹⁰ Xmi i ya tezwam L'Urdun uca ad tzedym di temmurt nni d awem i ya iwc SIDI, AREBBI nwem, d řwart, Netta ad awem iwc arraħet zi marra řeedyan nwem i d awem dd-innden uca ad tzedym di řaman.¹¹ Din i ya yiři wemcan nni i ya ixđar SIDI, AREBBI nwem, ħima ad issezdey din Isem nnes uca dinni i ya tawyem marra min x cek umurey: tiyarřa n wecmađ nwem, tiyarřa nwem, řeecur nwem, tiwhibin n usgeeed n ufus nwem d marra *tiwhibin* n lwaed nni i ya tweedem i SIDI.¹² Ad tfarħem ztat i wudem n SIDI, AREBBI nwem, kenniw d iħenjiren nwem d tħenjirin nwem d isemyan nwem d tiyya nwem d Ulawi nni izeddyen daxeř i tiwwura nwem, minzi war řares tasyart niy řwart akidwem.¹³ Ĥđa war ttegg ad tessbexxared tiyarřa nnek n wecmađ di min ma amcan nni twařid,¹⁴ maca deg wemcan, nni i ya ixđar SIDI deg icten zi tqebbař nnek, dinni i ya tessbexxared tiyarřa n wecmađ uca dinni i ya tegged marra min d ac umurey.

Ttawřeyyet x idammen d tweřřa nneyni

¹⁵ S marra, tzemmaređ ad tyarřed daxeř i tewwura nnek marra min immezri wuř nnek uca ad *zzayes* tecced ełahřsab lbaraka nni d ac i ya iwc SIDI, AREBBI nnek, daxeř i tewwura nnek. Amexmuj d umezđag zemmaređ ad zzayes ccen, axmi *tтетten zeg* iyayđ n wezřar u *zeg* udad.¹⁶ Mřir idammen war ten t'etteted. Ad ten tneyřed x temmurt, amecnaw aman.¹⁷ War iseddeř ad tecced daxeř i tewwura nnek zi řeecur n irden d binu nnek n jdid d zžect nnek *n řři* uřa zeg imenza n ifunasen d tfunasin d wuđi nnek niy zi tewhibin n lwaed nnek inni zi twaeded niy zi tewhibin s řxađar niy zi tewhibt nni issgeeed ufus nnek.¹⁸ Minzi ad ten tecced ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan nni i ya ixđar SIDI, AREBBI nnek, cek, mmic, yeđic, ismey nnek, tayya nnek d Ulawi nni izeddyen daxeř i tewwura nnek uca ad tfarħed ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, di marra min řar i ya isswižzed ufus nnek.¹⁹ Ĥđa, war semmeħ řar *uzeđif nnes* Alawi di marra ussan nnek x temmurt nnek.

12:11 1 lj. 8:29

12:12 řxř. 18:20; Aewd. 10:9; 18:1

12:16 Amz. 9:4; Lawi 7:26; 17:10; Aewd. 15:23

²⁰ Xmi SIDI, AREBBI nnek, ad issiyru aymir *n temmurt* nnek, am mammec cek iwaed uca ad tinid: ‘Xseḡ ad cceḡ aysum’, minzi immezri řeemar nnek ad yecc aysum, *xenni* ad tecced aysum anect n marra min imezri řeemar nnek...²¹ Mařa tuḡa cek tigg^wejed x wemcan nni i ḡa ixḡar SIDI, AREBBI nnek, řima ad din issemten Isem nnes, *xenni* tzemmed ad tḡarřed zeg ifunasen d tfunasin nnek u zeg wuḡi nnek nni d ac iwca SIDI, am mammec cek umureḡ, uca ad zzayes tecced daxeř i tewwura nnek anect n marra min dayes immezri řeemar nnek.

²² Am mammec ittawc iḡayḡ n weḡar d udad, amenni zzayes i ḡa tecced. Amexmuj d umezdaḡ zemmaran ad zzayes ccen.

²³ Mḡir war t^tt^t eemmarř zeg idammen, minzi idammen d řeemar. War t^tt^t řeemar ak-d weysum. ²⁴ War ten t^tt^tt^d, *maca* ad ten tneyřed x temmurt amecnaw aman. ²⁵ War ggur ad ten tecced, řima ad tiřid cek mliř d iřenjiren nnek awarni ac, xmi i ḡa tegged min iseggdan zzat i tiřawin n SIDI. ²⁶ Ad tawyed mḡir timesřayin nni ḡarek qeddsent d *tḡarřa n* lwaed nnek uca ad *kidsent* dd-tased ḡar wemcan i ḡa ixḡar SIDI ²⁷uca ad tesswejded tḡarřa n wecmaḡ, aysum nnes d idammen nnes, x uealřar n SIDI, AREBBI nnek, uca idammen n tḡarřa ad ttwazeḡeen x uealřar n SIDI, AREBBI nnek, *maca* ieeddeř ad tecced aysum. ²⁸ Hḡa u seř i marra awařen-a nni d ac umureḡ, řima ad tiřid mliř, cek d iřenjiren nnek awarni ac i řebda, umi ḡa tegged min icnan d min iseggdan di tiřawin n SIDI, AREBBI nnek.

²⁹ Xmi i ḡa iteḡḡa SIDI, AREBBI nnek, řegnus mani i ḡa traḡed řima ad ten teksid d řwart uca *xenni* cek ad ten teksid d řwart uca ad tzedyed di temmurt nsen, ³⁰ hḡa maḡend war tḡeffared awarni asen di texceft d ict, awarni ma ad ttwateḡḡan zzat i wudem nnek, uca ad tarzud x irebbiten nsen, ad tinid: ‘Am mammec sexxaren nitni i irebbiten nsen, ammu i ḡa ggeḡ uřa d necc.’ ³¹ War ttegg amenni i SIDI, AREBBI nnek, minzi marra min iḡan d jjeifect i SIDI d min icarreh Netta, aḡa ggin t nitni i irebbiten nsen. Ead sscemḡen iřenjiren nsen d yessitsen di tmessi i irebbiten nsen.”

Ařam ḡar řgens x inabiyyen issxarriqen u x weřbed n lařnam

13¹ “Marra awař nni x kenniw weřřiy, ad t teḡdam ad zzayes teggem. War ḡares arenni u war zzayes ttekkes..

² Mařa ikkar ijj n unabi niḡ ijj n umerji n tirja di řwest nnek uca igga ca n řeēřamet niḡ ict n lmuējiza, ³ uca řeēřamet nni niḡ lmuējiza nni x d ac issiweř temsar uca *xenni* inna: ‘Ejj ad nuyur awarni i irebbiten nneyni, inni war

12:20 ‘issiyru’ - niḡ ‘iwessee’.

12:20 Amz. 9:4; Lawi 7:26; 17:10; Aewd. 15:23

13:1 Aewd. 4:2; Awřn. 30:6; Asa. 22:18

tessined, ĥima ad ten neebed!', ⁴*xenni* war ttesři i wawařen n unabi nni niy n umerji n tirja nni, minzi SIDI, AREBBI nwem, ittqeğab kenniw, ĥima ad issen ma t^ettexsem SIDI, AREBBI nwem s marra uř nwem u s marra řeemar nwem. ⁵Ad tuyurem awarni i SIDI, AREBBI nwem, ad zzayes tegg^wdem, ad t^ettfem di tweřša nnes, ad tesřem i tmijja nnes, ad as tsexxarem u ad dayes tře řem. ⁶Ittxeřša ad ittwaney unabi niy umerji n tirja, minzi issiweř x řagg^wajet x webrid n SIDI, AREBBI nwem, - wenni kenniw issuffyen zi temmurt n Miřra, d wenni cek ifdin zi taddart n tesmuři - , maĥend ad cek issuffey zeg webrid nni x yumur SIDI, AREBBI nnek, ad *dayes* tuyured. Ittxeřša ad tekksed řyar zi řwest nnek...

⁷Mařa umac, mmis n yemmac, niy mmic niy yeğic niy tamıart n wuř nnek niy ameddukeř nnek wenni i iğan am řeemar nnek, ad cek iyar s tnuffra ad yini: 'Ejj aney ad nedfar ad nsexxar i irebbiten nneyni!' inni war tessined ca cek uřa d ibabaten nnek, ⁸zeg irebbiten n řegnus i d ac-dd innđen, inni yudsen niy inni xak igg^wejen zi tțarf n temmurt ař tțarf nneyni, ⁹*xenni* war xas ttegg ca, war řares ttesři ca. War t areĥĥem ca, war d ac izzizğiz ca niy ad t teffared, ¹⁰maca ittxeřša ad t tenyed nican. Afus nnek ad xas yiři d amezwaru maĥend ad t tenyed u xenni *ad xas yiři* ufus n řgens marra.. ¹¹Ad t tĥejjarem s yezra ař ya immet, minzi tuya yarezzu ad cek issigg^wej x SIDI, AREBBI nnek, wenni i cek dd-issuffyen zi temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuři. ¹²Marra Israil ad sřen uca ad gg^weden, war dd-dikk^wiřen ad ggen řyar-a di řwest nnek..

¹³Mařa tesřid deg icten zi tneddam nni d awem i ya iwc SIDI ĥima ad daysent tzedyed, aqa qqaren: ¹⁴'Aqa ffyen-dd zi řwest nwem yeryazen, ayt i war isekkwın, uca ssyekkwan imezday n tendint nsen, qqaren: Ejj ad nraĥ ad neebed irebbiten nneyni, inni war tessinem, ¹⁵*xenni* ad tarzud u ad tesseqsid mliĥ, u xzar, mařa tufid tamesřact nni tbedd x tidett, aqa jjeifect nni t^ettwagg di řwest nnek, ¹⁶*řexdenni* ad tegged ict n tecti i imezday n tendint s řeqdeε n ssif. Ad tt tĥarrmed i uteĥĥi s marra min dayes, uřa d řebhayem nnes, s řeqdeε n ssif. ¹⁷Ad tessmuned marra takeccađt nnes řar řwest n wazzay nnes, ad tessecmed tandint s tmessi d min dayes marra n tkeccađt i SIDI, AREBBI nnek, uca ad tedweř *tendint* d ict n řxarbet i řebda, εemmarř ad t^ettwabna εawed. ¹⁸War ttejji ca min ittwaharrmen i uteĥĥi ad iřseq jar ifassen nnek, ĥima SIDI ad *xak* issigg^wej řĥaduq n weyđab nnes uca ad ac iwc arreĥmet, ad cek yarĥem ad cek yarni, am mammec ijuğ i ibabaten nnek, ¹⁹xmi i ya tesřed řar tmijja

13:5 Aewd. 10:20

13:6 'ifdin' - xzar lzhd. 78:35.

13:6 Aewd. 18:20; Irm. 14:15

13:7 Aewd. 17:2

13:10 Aewd. 17:7

13:12 Aewd. 17:13

n SIDI, AREBBI nnek, ħima ad teħđid marra tiwešša nnes tinni i x d ac weššiy ass-a, u ħima ad tegged min iseggden di tiṭṭawin n SIDI, AREBBI nnek.”

14¹“Kenniw d iħenjiren n SIDI, AREBBI nwem. War xebbcem ca x *arrimet* nwem, war tqeccarem ca jar tiṭṭawin nwem di ssibbet n ijj n umettin..

²Minzi aqa cek d ijj n řgens iqeddes ħar SIDI, AREBBI nnek, uca SIDI ifarz cek ħima ad as tiřid d řgens iyřan zi marra řgnus i iġan x temmurt..

X macca d wagřa

³War ttett zi marra min iġan d jjeifect.

⁴Aqa d ina d **imuddaren i ieddeř ad ten teccem**: afunas, ijjen zeg iħuřiyyen, ijjen zeg iyayđen,⁵ uđad, iyayđ n wezřar, izerzer, iyayđ ak-d waccawen imeqqranen, amellal, afunas n řexřa d iyayđ n idurar..⁶Ieddeř ad teccem marra řmař i ħar iġa třeqqa n **tecđect immsebđan**, tacđect immsebđan x tnayen, u **sennej i man aya ttarran ifeř** jar řmař.

⁷Maca zeg inni ittarran ifeř d yenni i ħar teġa tecđect immsebđan qae x tnayen, **war ieddeř ad teccem ina: ařřem**, d **uyariz d ukawka n teřđart** minzi tteffřen, *maca* war ħarsen bu tecđect immsebđan, u *xenni* ad ħarwem iřin xemjen.⁸ **Ammu uřa d iřef**, waxxa ħares tacđect immsebđan, war ittarran ifeř, *s uyenni* ad ħarwem yiři ixmej. War tt^ettem ca zeg weysum nnes, war ttħadam ca řxecbat nsen.

⁹Ieddeř ad teccem ina zi marra min iġan **deg waman: marra wi ħar iġa wafriwen d teqcurt** ieddeř ad ten teccem.

¹⁰*Maca* marra min war ħar ġin wafriwen niř taqcurt, war ieddeř ad ten teccem, ad ħarwen iřin xemjen.

¹¹**Marra ijdad izdigen ieddeř ad ten teccem,**

¹²*maca* war ieddeř ad **zzaysen teccem ina: agider, isyi, agider n řebħar**,¹³ bu-řxeřrat d amesyuy **amuqđie n tiṭṭawin** d bu-umeṭṭaw s tazřa ak-d marra markat nnes,¹⁴ marra markat n ubayeř,¹⁵ yeġis n buheyyaf, aennaf, ajđid n řebħar, řbaz ak-d markat nnes,¹⁶ **aħemmař n řkas**, bu-uřuđi **n řmewt**, bu-yuntaħ,¹⁷ bu-uęuqqi, bu-uħawař, bu-tcararrut,¹⁸ abellarj, bu-uřuđi ieffnen ak-d markat nnes, dundun d řweđwađ.

¹⁹**Marra min ħar iġa wafriwen nni ittbučen ad ħarwem yiři ixmej.** War ieddeř ad ttwaccen.

²⁰Marra ijdad izdigen ieddeř ad ten teccem.

14:1 Lawi 19:27,28; 21:5

14:2 Aewd. 7:6; 26:18

14:4 ‘amyan’ - niř ‘iyayđ’.

14:4 Lawi 11:2

14:5 ‘iyayđ n wezřar’ - niř ‘azenkud’. ‘amella’ - niř ‘amrur’ niř ‘acamul’.

²¹ War ieeddeř ad teccem uřa zeg ict n řxecbet. Ad tt tewced i ubarrani nni *iřan* daxeř i tewwura nnek, řima ad zzayes yecc niř ad tt izzenz i ubarrani, minzi cek d ijj n řgens d amqeddas i SIDI, AREBBI nnek.

War tessnennid iřayđ d amezyan deg uyi n yemmas..

²² Ad *tæccared* nican marra řyiřet n zzariet nni ittejju iyyar nnek zeg usegg^was řar usegg^was *nneyni*. ²³ Ad tecced řæcur n irden nnek, n binu nnek n jdid, n zzept nnek *n řtri*, uřa n imenza n řebhayem nnek u n wuři nnek ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan i řa ixđar Netta mařend ad řin izemmem Isem nnes, řima ad řremded ad tegg^weded SIDI, AREBBI nnek kuř ass...²⁴ Mařa abrid izzuggart xak ařas, ař řa tafed war tzemmed ad ten tawyed řin, minzi amcan nni ixđar SIDI, AREBBI nnek, řima ad řin izemm Isem nnes, iřan igg^wej xak ařas, *uca* mařa *xenni* SIDI, AREBBI nnek ibarek i cek, ²⁵ řřeb i-ten *xenni* d *tmenyat* n nnuqart uca uyur s tkemmust n tmenyat deg ufus nnek řar wemcan nni i řa ixđar SIDI, AREBBI nnek...²⁶ ad řarfed tmenyat nni x marra min di immezři wuř nnek, x ifunasen d řfunasin, x wuři, x binu, x ccrab niř x min ma ixw wuř nnek uca ad tecced řin ztat i wudem n SIDI, AREBBI, ad řfarřed, cek d *řař n* taddart nnek...

²⁷ War semmeř ca di Alawi nni izeddyen řar daxeř i tewwura nnek, minzi war řares bu *din* tasyart niř řwart akidek...²⁸ řar uneggar n řřata n isegg^wusa ad tessuffyed marra řæcur n řyiřet deg usegg^was nni uca ad ten txezned řar daxeř n tewwura nnek. ²⁹ *Xenni* Alawi ad dd-yas, minzi war řares teři tesřart niř řwart akidek, uřa d abarrani d uyuriř d tajjač nni iřan řar daxeř i tewwura nnek uca ad ccen, ad jjiwnen, řima *xenni* SIDI, AREBBI nnek, ad ac ibarek di marra řxedmet i řa tegged s ufus nnek.”

15 ¹“řar uneggar n seřea n isegg^wusa ad yiri ijj n wesmař n imerwusa...² Ta d tamesřact n ufekki zeg imerwusa: kuř bab n umarwas wenni yaređřen zeg ufus nnes i umřarreb nnes, ad *as* isemř i umarwas. War ittettar ca amarwas zeg umřarreb nnes uřa zeg umas, minzi ittwarreř s ufekki n imerwusa i SIDI. ³ Ieeddeř ad řřayid abarrani x umarwas, *maca* min iřan nnek řar umac, *d man aya* ad dayes ismeř ufus nnek. ⁴ Aqa war ittxeři ca ad řarek yiri uřa d ijj n umezřuđ, minzi SIDI ad cek ibarek ařas di temmurt nni d ac i řa iwc, SIDI,

14:21 Uf. 23:19; 34:26

14:23 Aewd. 12:17,18

14:25 'takemmust' - niř 'tacemmust'.

14:26 Mt. 21:12

14:27 řxř. 18:20,24; Aewd. 10:9; 12:12; 18:1,2; 26:12

15:1 Uf. 21:2; Irm. 34:14

AREBBI nnek, d tasyart i ya twarted, ⁵ mařa *xenni* tesřid s teynit yar tmijja n SIDI, AREBBI nnek, ĥima ad teħdid uca ad tegged marra tiweřša-ya, tinni x d ac weřšiy ass-a. ⁶ Minzi SIDI, AREBBI nnek, ad ac ibarek amecnaw mammec tuya i d ac inna, uca ařtas n řegnus ad xak arđřen s weđman, maca cek war tareřřred walu s weđman *x uřa d yijjen zzaysen*. Cek ad tħekmed x wařtas n řegnus, maca nitni war xak ĥekkmn ca.

⁷ Xmi *din* ĥarek i ya yiři ijj n umezřuđ, ijj zeg aytmac, ĥar daxeř i yict zi tewwura n temmurt nnek nni i d ac ĥa yewc SIDI, AREBBI nnek, *xenni* war sseqsah ca uř nnek u war ttzeyyar ca afus nnek x umac nni izeřden, ⁸ maca ad as tarzmed afus nnek s wecrim u ad as taređřed s weđman, elařsab min iħwaj deg uzeyyar nnes. ⁹ Ĥđa, war ittiři deg wuř nnek uřa d ijj n uxarriř bařeř, teqqared *deg yixef nnek*: ‘Aqa yudes-dd usegg^was wiss sebea, asegg^was n ufekki n imerwusen!’, uca *xenni* ad texzared s tiřtawin ixeyyqen x umac nni i di iĝa zeřđ uca war d as t^etticed walu u netta ad zzayek icetca ĥar SIDI uca ad xak yiři ddenb. ¹⁰ Ittxeřša ad as tewced deĥya uca war ittiři uxeyyeq deg wuř nnek xmi i d as ĥa tewced, minzi x uya ad ac ibarek SIDI, AREBBI nnek, di marra řxedmet nnek u di marra mani i ĥa yaweđ ufus nnek. ¹¹ Minzi amezřuđ war ittwameħħi zi temmurt. S uya necc umurey cek, qqarey: ‘Arzem afus nnek ař řtarf i umac, i wenni ittwahřaren u i umezřuđ nni *iĝan* di temmurt nnek.’

¹² Mařa umac, ijj n Ueibrani niy ict n Teibranect, ittwazzenz ĥark, *xenni* ad ac ixdem setta n isegg^wusa, *maca* deg usegg^was wiss sebea ad as tsarrħed ad as tarxud zzayek s třelli. ¹³ Xmi d as i ĥa tsarrħed, *xenni* war t ttejji ad irah s *ifassen* xwan. ¹⁴ *Axmi* d as ĥa tegged tiseddect *ammu i d as ĥa tegged ict n tewhibt* zeg wuĝi u zeg unedrar u zi tsirt *n uđiř*. S min d ac ibarek SIDI, AREBBI nnek, ad as tewced i netta. ¹⁵ Uca ad tidared belli tuya cek d ismey di temmurt n Miřra uca SIDI, AREBBI nnek, aqa ad xak ifdi. S uya, Necc umurey cek x tmesřact-a ass-a. ¹⁶ Mařa netta inna ac: ‘War xak ttagg^wijey!’, minzi ittexs i cek d *řaĝ n* taddart nnek, minzi aqa netta mliħ ĥarek, ¹⁷ xenni ad teksid ijj n usegni uca ad tessnuqqeb amezzu y nnes uřa d tewwart uca *ammu i* ĥa yiři d ismey nnek i řebda u ammu i ĥa tegged *ewed* s tayya nnek. ¹⁸ War dd-ittbin iqseħ di tiřtawin nnek, xmi t ĥa tesekked di třelli, minzi tuya isexxar i cek setta n isegg^wusa amecnaw acewwař s řexřař tnayen n tseqqar. *Ammu* i cek i ĥa ibarek SIDI, AREBBI nnek, di marra min ĥa tegged.

15:10 Mt. 5:42; Lk. 6:35
 15:11 Mt. 26:11; Yħ. 12:8
 15:12 Uf. 21:2; İrm. 34:14
 15:15 ‘ifdi’ - xzar İzhd. 78:35.
 15:17 Uf. 21:6

¹⁹ Ad tessqeddsed i SIDI, AREBBI nnek, marra imenza iwetman inni dd-ittwaxeřqen jar ifunasen d tfunasin nnek d wuęi nnek. War ieddeř ad tessxedmed amenzu n ifunasen nnek uca amenzu n wuęi nnek war t tteęas..
²⁰ Asegg^was awarni i usegg^was ad ten tecced, cek d řaę n taddart nnek, zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan i ęa ixęar SIDI. ²¹ Maca mařa tuęa dayes řeib, tuęa-t d aqıdar nię d adaryar nię min ma řęib aeeffan *i yares ięan*, war d as ęarreř ca i SIDI, AREBBI nnek..
²² Daxeř i tewwura nnek ad zzayes tecced, am umexmuj am umezdag, am mammec *i ęa tecced* zeg ięayd n weęyar u zeg udad.
²³ Myir idammen nnes, war ten tt^ett ca, ad ten tseyybed x temmurt amecnaw aman.”

Řeeyad

16¹ “Hęa ayur n Abib, ad tesswejded *Tyarřt n Useedu* i SIDI, AREBBI nnek, minzi deg uyur n Abib issuffey i cek-dd SIDI, AREBBI nnek, zi temmurt n Miřra s ęiřet..
² Ad tyarřed i *Tyarřt n Useedu* i SIDI, AREBBI nnek, uęi d ifunasen d tfunasin deg wemcan nni i ęa ixęar SIDI maęend ad din issezdeę Isem nnes.
³ War kis tt^ett ca s wentun. Sebea n wussan ad kis tecced aęrum břa antun, aęrum n tamara, minzi deęya teffyed zi temmurt n Miřra, ģima ad tteqřed x wass i dd-tteffyed zi Miřra marra ussan n tudart nnek..
⁴ War kik ittemęar wentun di marra jjihet nnek sebea n wussan uca zeg weysum nni i tyarřed ęar uecci n wass amezwaru, war ittnusi ca ař tiwecca nnes..
⁵ War ięeęeř ad tyarřed i *Tyarřt n Useedu* ęar daxeř i yict n tewwura nni d ac i ęa yewc SIDI, AREBBI nnek,
⁶ maca deg wemcan nni i ęa ixęar SIDI, AREBBI nnek, ģima ad din issizdeę Isem nnes, din i ittxeřřa ad tyarřed i *Tyarřt n Useedu* ęar uecci xmi i ęa teęři tfuct di tsaeet nni di teffyed zi Miřra.
⁷ Uca ad tt tesseng^wed ad tt tecced deg wemcan nni i ęa ixęar SIDI, AREBBI nnek. ęar řřbeę *awarni as* ad tteqbed uca ad traęed ęar iqıdan nnek.

⁸ **Setta n wussan ad tecced aęrum břa antun** uca deg wass wiss sebea ad yiři ijj n umuni ifarzen i SIDI, AREBBI nnek. *Xenni* war ięeęeř ad tegged uřa d ict n řxedmet *i ittxeřřa ad t^ettwagg*.

⁹ Ad tħesbed sebea n simanat i yixef nnek. Zeg wami *i ęa tebdid ad tegged* amjar deg imendi ibedden, ad tebdid ad tħesbed sebea n simanat..
¹⁰ Ad teędid **Řeid n Ssimanat** i SIDI, AREBBI nnek. Ad tewced ict n řředqet s řęadar zeg ufus nnek

15:19 Uf. 13:2; 22:29; 34:19; Lawi 27:26; Řxř. 3:13

15:21 Lawi 22:20; Aewd. 17:1

15:23 Aewd. 12:16,23

16:1 Uf. 12:2; Lawi 23:5; Řxř. 9:1; 28:16

16:3 Uf. 12:19; 34:18

16:4 Uf. 12:10

16:9 Uf. 23:16; Lawi 23:15; Řxř. 28:26

am mammec cek ibarek SIDI, AREBBI nnek. ¹¹ Ad tfarħed ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, cek, mmic, yeğic, ismey nnek, tayya nnek, Alawi nni *ittyiman* daxeř i tewwura nnek, abarrani, ayujiř d tajjač nni iğan di řwest nnek, deg wemcan nni i ya ixđar SIDI, AREBBI nnek, ĥima ad din issezdey Isem nnes. ¹² Ad teeqřed belli tuya cek d ismey di Miřra uca ittxeřša ad teħđid tiweřša aya u ad ten tegged.

¹³ Ad teħđid **Řeid n Ieuccuten** sebea n wussan, xmi tkemmřed asmuni n řřabet n unedrar nnek d uzemmi n tsirt nnek *n uđiř*. ¹⁴ Uca ad tfarħed di Řeid nnek, cek, mmic, yeğic, ismey nnek, tayya nnek, Alawi, abarrani, ayujiř d tajjač nni *ittyiman* daxeř i tewwura nnek. ¹⁵ Sebea n wussan ad teeyyded i SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan nni i ya ixđar SIDI, minzi SIDI, AREBBI nnek, ad cek ibarek di marra řyiğet nnek u di marra řxedmet n ifassen nnek uca ad tfarħed s tidett.

¹⁶ **Třata n twařawin deg usegg^was** ad dd-banen marra iwetman nnek ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan nni i ya ixđar Netta: di Řeid n Weyrum břa Antun, di Řeid n Ssimanat, di Řeid n Ieuccuten. War dd-ittbin uřa d ijj *s ifassen* xwan ztat i wudem n SIDI. ¹⁷ Kuř aryaz *ad iwc* am mammec min d as immewcen deg ufus nnes, anect n lbaraka i d ac iwca SIDI, AREBBI nnek.

X řeħkamet

¹⁸ Ad tƒarned řquđat d iweqqafen yar daxeř i tewwura nni i d ac ya iwc SIDI, AREBBI nnek, jar *marra* tiqebbař nnek. Nitni ad ĥekmen *jar* řgens s ict n řeħkamet iseggeden. ¹⁹ War teffey ca x webrid n tidett, war ttegg s wudmawen *xmi i ya tħekmed*. War tt^ętef ca arrecwet, minzi arrecwet tessdaryař tiřřawin n yinni iħekmen u tessfarray awařen n yinni iqqaren tidett. ²⁰ Tasegda *uca eawed* tasegda ad teđfared, ĥima ad teddared uca ad twarted tammurt nni i d ac ya iwc SIDI, AREBBI nnek.

Aėřam yar řgens x webed n lařnam

²¹ **War ttegg ca tarebbit n cwarti** zi ca n tcejart ztat i uealřar n SIDI, AREBBI nnek, wenni i ya tegged i yixef nnek. ²² War yarek ssgeead ameyđa *iqeddsen*, minzi d man aya icarreh SIDI, AREBBI nnek.”

16:13 Uf. 23:16; Lawi 23:34

16:16 Uf. 23: 15,17; 34:23

16:19 Uf. 23:8; Lawi 19:15; Aewd. 1:17

16:21 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

17¹“War yarreš ca i ufunas niy i yijjen zeg wuği i di iğa ca n řeib niy ca n tuεeffna i SIDI, AREBBI nnek, minzi man aya d jjeifect i SIDI, AREBBI nek..

²Umi yufa di řwest nnek, yar daxeř i tewwura nnek, tinni i d ac iwca SIDI, AREBBI nnek, ca n weryaz niy ca n temyart nni iggin min iğan d řyar di *tittawin n* SIDI, AREBBI nnek, *uca ammu* i ya ieeddu x řeahd nnes, ³uca ad yuyur, ad isexxar i irebbiten nneyni uca ad asen yađar, i tfuct niy i yuyur niy i marra itran n ujenna, min war xef umurey necc, ⁴uca yiweđ i cek-dd řexbar uca tesřid *tt*, *xenni* ittxeřša ad tt tarzud mliħ, u xzar, mařa d tidett uca tban belli tεttwagg di Israyil jjeifect tanita, ⁵*xenni* ad tessuffyed aryaz nni niy tamyart nni i iggin řyar-a yar tewwura nnek, aryaz nni niy tamyart nni, uca ad ten tħejjared s izra ař ya mmten.

⁶X *wawař zeg* uqemmum n tnayen niy řtara n řechud ad ittwaney wenni ittwahkem s řmewt. X *wawař zeg* uqemmum n ijj n ucehhad war iħeğeř ad ittwaney. ⁷Afus n řechud ad xas wđan d amezwaru maħend ad t nyen uca awarni as afus n marra řgens. Ammu i ya tekksed řyar zi řwest nnek..

⁸Xmi xak i ya teqseħ ca n tmesřact di lħukm jar *usizzeř n* idammen d *usizzeř n* idammen *nneyni*, jar ddeewet d ddeewet, jar ticti d tecti, *niy di lħukm deg* imcubbac yar daxeř i tewwura nnek, *xenni* ad tekkared, ad tgeeeded yar wemcan nni i ya ixđar SIDI, AREBBI nnek.. ⁹Uca ad dd-tawđed yar ikehhanen, yar Ilawiiyyen, uca *xenni* yar řqađi nni din iğan deg wussan nni, uca ad tesseqsid u nitni ad cek xebbaren x řeħkam. ¹⁰Ad tegged amecnaw tanfuč nni i cek i ya xebbaren deg wemcan nni i ya ixđar SIDI uca ad teħđid marra min d ac i ya sseedun. ¹¹Ad tegged elaħsab awař n Ccarięa nni d ac i ya seccnen u elaħsab řeħkam nni d ac i ya inin. War ttheyyiđ x wawař i d ac ya inin *yar* yeffus uřa *yar* uzeřmad. ¹²Aryaz nni itteggjen s tuffet u war ittesři ca yar ukehhan nni *i din* ibedden ħima ad din isexxar SIDI, AREBBI nnek, niy *war ittesři* yar řqađi, aqa aryaz nni ad immet. Ittxeřša ad tekksed řyar zi Israil. ¹³Marra řgens ittxeřša asen ad sřen u ad ggweden u war ttuffen εad.

X ujeğid

¹⁴Xmi i ya tadfed yar temmurt nni d ac i ya iwc SIDI, AREBBI nnek uca ad tt tεttfed d řwart uca ad dayes tzedyed u *xenni* ad tinid: ‘Ad xafi ggey ijj n ujeğid amecnaw marra řegnus i d ayi-dd innđen!’, ¹⁵*xenni* ad xak tegged d ajeğid i wenni i ya ixđar SIDI, AREBBI nnek. Zi řwest n aytmac ad tegged d ajeğid xak, war xak ttegg ca abarrani nni war iğin ca d umac. ¹⁶Maca war iħeğeř ad yarni

17:1 Lawi 22:20-25; Aewd. 15:21

17:2 Aewd. 13:7

17:6 Řxř. 35:30; Aewd. 19:15; Mt. 18:16; 2 Kur. 13:1; Ebr. 10:28

17:7 Aewd. 13:10

17:8 2 Im. 19:10; Mal. 2:7

iysan i ixef nnes u war ittarri ca řgens řar Miřra mařend ad yarni iysan, *minzi* SIDI inna awem: ‘Zi ssa d tsawent war dd-teiqqibem eemmarř x webrid-a.’¹⁷ War ikessi ca i ixef nnes ařas n temřarin, řima war ittarri wuř nnes. War yarenni ca i yixef nnes nnuřart niř ureř s wařas. ¹⁸ Xmi i řa iqqim x řearc n tgeldit nnes, *xenni* ad yari i yixef nnes deg ijj n wedlis ittwanņden ict n uawed n tira n Ccariea aya zeg *wedlis nni iřan* zzat i wudem n ikehhanen, llawiyyen. ¹⁹ Ad řares yiři *wedlis-a*, ad dayes iřar marra ussan n tudart nnes, řima ad iřmed ad igg^wed SIDI, AREBBI nnes, ad iřđa marra awařen n Ccariea aya d tweřša aya uca ad zzaysent igg.²⁰ řima war issiřiy uř nnes x yaytmas niř ad iřeyyed x webrid n tewřeyyet, *war iři řar* yeffus uřa *řar* uzeřmađ, mařend ad zzugarten wussan nnes di tgeldit nnes, netta d warraw nnes, di řwest n Israil.”

Řmunet n ikehhanen d llawiyyen

18¹“War t^ettiři tesřart niř řwart i ikehhanen, llawiyyen, i marra taqbič n Lawi, ak-d Israil. Ad ccen tiřarša n wecmađ n SIDI d řwart nnes.² War řares ittiři d řwart di řwest n aytmas. SIDI d řwart nnes, amecnaw mammeč i d as inna.³ Man aya ad yiři d tasřart n řřeqq n ikehhanen qibač i řgens, qibač i yenni iředdqen ict n tyarřt, afunas niř ijjen zeg wuři: ad wcen i ukehhan tameřšađt n zzat, tnayen n iyesmiren d tekričt.

⁴ Asuffuy amezwaru *n řřabet* n irden nnek u zi binu n jdid nnek u zi zzept nnek *n řři* u tamezwarut n wařas zi *tađuft n* wuři nnek, ad as tewced. ⁵ Minzi ixđar i-t SIDI, AREBBI nnek zi řar marra tiqebbař nnek, řima ad ikkar, ad isexxar di řtwee n Yisem n SIDI, netta d arraw nnes, marra ussan. ⁶ Xmi dd řa yas Ulawi zeg ijjen zi tewwura nnek zi marra Israil, mani izeddeř *am ubarrani*, uca yusa-dd s marra řxadar nnes řar wemcan i řa ixđar SIDI⁷ uca ad isexxar *dinni* deg Yisem n SIDI, AREBBI nnes, amecnaw marra aytmas, llawiyyen, inni din ibedden zzat i wudem n SIDI,⁸ *xenni* ad ccen nitni tasřart anect n wayawya, barra i *ttaman n* min immenzen zeg *min iřan nnes* elašřab *taddart n* ibabaten.

Aeřam řar řgens x tgezant

⁹ Xmi i řa tadfed řar temmurt nni d ac i řa yewc SIDI, AREBBI nnek, war sseřmad ca i yixef nnek ad tegged amecnaw jjeayef n řegnus-a. ¹⁰ War ittwifi řed řar awem wenni i řa isseedun mmis niř yeřiř x tmessi niř wenni *iřan* d aezzem, *niř* abezgaw, *niř* amegzu, *niř* aseřřar.¹¹ *niř* wenni itteggem tira, *niř* wenni issawařan ak-d imettan *niř* wenni itteggan uřa d wenni ittemcawaren ak-d imettan. ¹² Minzi marra wenni itteggem timesřayin-a, aqa-t d jjeifect řar

18:1 Řxř. 18:20; Aewd. 10:9; 1 Kur. 9:13

18:2 Řxř. 18:20-32.; Aewd. 10:9; řiz. 44:28

18:10 Lawi 18:21; 20:27; 1 řm. 28:7; Ica. 8:19

SIDI u zi ssibbet n ijceayef-a ad zzayes ikkes SIDI, AREBBI nnek, řwart nsen zzat i wudem nnek. ¹³ Ad tiřid d addud zzat i SIDI, AREBBI nnek. ¹⁴ Minzi řegnus nni i řa twarded s uřyř, ad řřen i ibezgawen d iezzamen, maca cek, war d ac isemmeř SIDI, AREBBI nnek, *ad tegged* aya.

X unabi

¹⁵ Ad ac igg SIDI, AREBBI nnek, ijj n unabi zi řwest nnek, zeg aytmac, amecnaw necc, i netta umi řa tesřem, ¹⁶ *minzi d man aya* am mammec marra min t^ettared zi SIDI, AREBBI nnek, di řurib deg wass n wegraw *n řgens*, umi tennid: ‘War dd-dikkwiřey necc ad sřey i tmijja n SIDI, AREBBI inu, uca war řarrey necc ead timessi aya imyaren, *řima* war ttmettiy.’ ¹⁷ *Xenni* inna ayi SIDI: ‘Aqa ggin mliř umi ssiwřen ammul!’ ¹⁸ Ad asen dd-ssekkey ijj n unabi zi řwest n aytmatšen, amecnaw cek, uca necc ad ggeř awařen inu deg uqemmum nnes uca netta ad awem issiweř x marra min xef d as weřřiy. ¹⁹ Uca ad imsar, ad ttarey řęřsab zeg weryaz nni war isřin i wawařen inu nni i řa issiweř s řisem inu.

²⁰ Maca anabi nni i řa yuffen řima ad issiweř ijj n wawař s řisem inu, wenni necc war umurey ca ad zzayes issiweř, d wenni i řa issiwřen s řisem n irebbiten nneyni, aqa anabi nni ad immet. ²¹ Mařa teqqared deg wuř nnek: Mammec i řa negg ad nessen aqa SIDI war issiweř awař nni?, ²² *xenni* awař nni war d as ittwanna zi řar SIDI, xmi anabi nni tuřa issawař s řisem n SIDI uca *xenni* awař nni war imsar u war dd-iffiy. *Xenni* anabi nni issawař s ueffar. War zzayes ttegg^wed ca.’ ”

Třata n tneddam n tarewřa

19 ¹ “Xmi SIDI, AREBBI nnek, i řa iteřřa řegnus i zzaysen i d ac řa iwc, SIDI, AREBBI nnek, tammurt uca *xenni* ad teksid řwart nsen uca ad tzedyed di tneddam nsen u di tudrin nsen, ² *xenni* ittxeřša cek ad třuzed i yixef nnek **třata n tneddam** di řwest n temmurt i d ac řa iwc SIDI, AREBBI nnek, mařend ad tt teksid d řwart. ³ Ad teedřed ijj n webrid uca tammurt, tenni i d ac řa iwc SIDI, AREBBI nnek, d řwart, ad tt tebđid x třata n tseqqar. Man aya řima kuř aqettař izemmar ad din yarweř.

⁴ D wa d amtawi i zi iceddeř i uqettař mařend ad din yarweř, řima ad *iqqim* iddar: mařa inřa amqarreb nnes břa ma ad as igg řęřsab u tuřa war t icarreh ca idennad d fariđennad.---

18:15 řh. 1:46; Řex. 3:22; 7:37

18:16 Uf. 20:19; Aewd. 5:25; Ebr. 12:19

18:18 řh. 4:25

18:20 Aewd. 13:6, Irm. 14:14

19:2 Uf. 21:13; Řxř. 35:9-34; řac. 20:2

19:4 ‘řesbab’ - s Teibranit ‘awař’ niy ‘tamesřact’.

19:4 Uf. 21:13; Aewd. 4:41,42

⁵Wenni iruħen ak-d umqarreb nnes Ƨar weƧƧar ħima ad iqess akeccuđ uca iswizzed afus nnes s ccaqur ħima ad iħarwec akeccuđ uca *xenni* iffey as wuzzař n ccaqur uca iřqef amqarreb nnes uca wanita immut, aqa wanita izemmar ad yarweř Ƨar icten zi n tneddam-a maħend ad *iqqim* iddar,⁶ ħima war ittiři uneqqam n idammen ad idfar aqettař, xmi i Ƨa iřeřeře wuř nnes uca ad xas iħart mařa abrid d azirar uca ad t iney am war xas iġi řeħkam s řmewt, minzi tuƧa war t icarh, *war iġi* zeg idennađ *uřa* zi fariđennađ.⁷ S uya necc umureƧ cek, qqareƧ: ‘Huz třata n tneddam i yixef nnek.’

⁸Uca mařa SIDI, AREBBI nnek ad iwesseε tammurt nnek, am mammec ijuġ i ibabaten nnek, u ad ac iwc marra tammurt nni iwaced ad tt iwc i ibabaten nnek,⁹ - mařa ad teħđid marra tařseyyet-a maħend ad tt tegged am mammec d ac umureƧ ass-a ħima ad tessed SIDI, AREBBI nnek, uca ad tuyured deg ibriden nnes marra ussan - , xenni ad tarnid ead třata n tneddam Ƨar třata-Ƨa,¹⁰ ħima war ttwasizzřen idammen imezdagen di řwest n temmurt nnek tenni d ac i Ƨa iwc SIDI, AREBBI, d řwart uca ad xak iřin idammen.

¹¹*Maca* mařa ca n weryaz icarh amqarreb nnes uca iqabeři i-t uca ikkar Ƨares u *xenni* igga as ict n tecti uca immut, xenni yarweř Ƨar icten zi tneddam nni,

¹²*xenni* ad ssekken imƧaren n tendint nnes, ad t ksin t zeg wemcan nni, ad t ggen deg ifassen n uneqqam n idammen uca ad immet.¹³ War d ac izziġiz, *maca* ad temħid zi Israil idammen n wenni war iggin ddenb ħima ad tiřid mliħ.

¹⁴War smuťtiƧ *aymir n umqarreb nnek* nni neyycen řejdud di tesƧart nnek nni i Ƨa twarted di temmurt i d ac Ƨa iwc SIDI, AREBBI nnek, ħima ad tt t’ťťfed..

X řeħud di řmeħkama

¹⁵Ijj n uceħhad *waha* war izemmar ad ikkar *d aceħhad* x ca n weryaz di ssibbet n ca n řmuεřiyet niƧ di ca n n ddenb nni izemmar ad ittwaġġ. X *wawař zeg* uqemmmum n *tnayen* niƧ x *wawař zeg* uqemmmum n *řrata n řeħud* ad t’ťttwađmen tmesřact..¹⁶ Xmi i Ƨa ikkar ijj n uceħhad aqtaťeƧiƧ x ca n weryaz ħima ad zzayes icetca x ca n ddenb,¹⁷ *xenni* ad bedden tnayen n yeryazen inni ittemmcubbucen zzat i wudem n SIDI, zzat i wudem n ikeħhanen d řquđat nni i din i Ƨa yiřin deg wussan nni.¹⁸ Uca řquđat ad arzun mliħ *di tmesřact*, u aqa, mařa aceħhad d ijj n uceħhad bu-ixarriqen, ad iched s řbaťeř x umas,¹⁹ *xenni* ad zzayes teggem am mammec tuƧa ittƧarreř ad igg netta s umas. *Ammu* i Ƨa tekksed řƧar zi řwest nnek,²⁰ ħima inni iqqimen ad sřen, ad gg^weden, war

19:5 ‘azƧar’ - niƧ ‘řƧabet’ niƧ ‘taƧgant’.

19:8 Amz. 28:13; Aewd. 12:20

19:9 Jac. 20:7

19:11 Amz. 9:6; Uf. 21:12,14; Lawi 24:17; Řřř. 35:16

19:14 Awřn. 22:28

19:15 Řřř. 35:30; Aewd. 17:6; Mt. 18:16; Ƴħ. 8:17; 2 Kur. 13:1; Ebr. 10:2

19:19 Awřn. 19:5

dikk^wirenen ad ggen řhajjet taceffant di řwest nnek. ²¹ War d ac izziřiz: řeemar s řeemar, titt^s titt^s, tiymest s teymest, afus s ufus, ađar s uđar.”.

Izerfan i garra

20¹“Mařa teffyed řar umenyi ak-d ředyen nnek uca tezrid iysan d ikarruten, ijj n řgens ktar zzayek, war zzaysen ttegg^wed ca, s minzi SIDI, AREBBI nnek, wenni cek dd-issuffyen zi temmurt n Miřra, aqa-t akidek. ²Xmi i řa tadsen i umenyi, ad dd-iqarreb ukehhan uca ad issiweř řar řgens, ³ ad asen yini: ‘Seř, Israil, kenniw qarrbem-dd ass-a řar umenyi ak-d ředyen nwem. War ssemzayem uř nwem, war ttegg^wdem niř ad tarjijem, niř *ewed* ad tqefqifem zzat i wudem nsen, ⁴ minzi SIDI, AREBBI nwem, Netta aqa ad kiwem yuyur řima ad xawem imney zzat i ředyen nwem mařend ad kenniw issenjem.’

⁵ Uca iweqqafen ad ssiwřen ak-d řgens ad inin: ‘Wi i ibnan taddart n jdid uca war dayes izdiy ead? Ejj i-t ad yuyur, ad dd-idweř řar taddart nnes, řima war ittmetti deg umenyi uca ad dd-yas řed nneyni ad dayes izdeř. ⁶ Wi yezzun tizayarin uca war iřebbi ead zi řyiřet nnes? Ejj i-t ad yuyur, ad dd-idweř řar taddart nnes, řima war ittmetti deg umenyi uca ad zzayes iřebba řed nne yni. ⁷ Wi ixedben tamřart u war tt imřic ead? Ejj i-t ad yuyur, ad dd-idweř řar taddart nnes, řima war ittmetti deg umenyi uca ad tt yawi weryaz nne yni. ⁸ Iweqqafen ad arnin deg wawař ak-d řgens, ad inin: ‘Wi iřan d aryaz d amagg^wad niř ittyaca? Ejj i-t ad yuyur, ad dd-idweř řar taddart nnes, řima war tteynisen wuřawen n aytmas amecnaw uř nnes.’ ⁹ Xmi i řa kemmřen iweqqafen awař ak-d řgens, xenni ad ggen ikumandaren n řeskar řar uzeřif n řgens.

¹⁰ Xmi i řa tadsed ict n tendint řima ak-d i řa temmenyed, ittxeřša ad as trayid i weřřař. ¹¹ Mařa tarra-dd xak s weřřař, *xenni* marra řgens nni dayes ittwaf, ad cek ixeges lřizya uca ad cek isexxar. ¹² Mařa war kik teggi řehna, maca d amenyi i tarezzu, *xenni* ad as tennded. ¹³ SIDI, AREBBI nnek, ad ac tt iwc i cek deg ufus nnek u marra *min iřan d* awtem dayes, ad t tewted s řeqdeš n ssif. ¹⁴ Myir timetřa d iřenjiren d řebhayem d marra min dayes di tendint, marra takeccađt nnes, ad tt teksid i yixef nnek d tkeccađt uca ad tecced zi tkeccađt n ředyen nnek nni d ac iwca SIDI, AREBBI nnek. ¹⁵ Amenni i řa tegged di marra tinnedam nni xak igg^wejen ařas, tinni war iřin zi tneddam n řegna-s.

19:21 Uf. 21:23; Lawi 24:20; Mt. 5:38

20:6 Lawi 19:23,24,25

20:7 Aewd. 24:5

20:8 Řqd. 7:3

¹⁶Maca tineddam n řegnus nni d ac iwca SIDI, AREBBI nnek, d řwart, war zwaysent tejjid uřa d ca min řa yarren nnefs ad iqqim iddar. ¹⁷Ad tent tħarrmed i uteħħi: Iħittiyyen, Imuriyyen, Ikeneaniyyen, Ifiriziyyen, Iħiwiyyen d Iyabusiyyen, am mammec i d ac yumur SIDI, AREBBI nnek, ¹⁸ħima nitni war d awem ssřemmaden ad teđfarem marra jjeayef nni ggin nitni i irebbiten nsen uca *xenni* ad texđam ak-d SIDI, AREBBI nwem.

¹⁹Mařa tennded ađas n wussan i yict n tendint řami akides i řa temmenyed maħend ad tt t'ťťfed, *xenni* war ttaredřa ca ticejjura s teyyita n ccaqur, minzi ad zwaysent tecced. S uya war tent ttqessid, minzi ma tacejjart n yeyyar amecnaw bnađem nni dd-ittbanen zzat i wudem nnek umi teħřared *tandin t?* ²⁰Myir tacejjart nni tessned war teđi d tacejjart i zi řa tecced, aqa tanita ad tt taredřed, ad tt tqessed, ad *zzayes* tebnid ijj n ssur x tendint nni akidek ittmenyan, ař řa tyeđřed *tandint nni*.

Aneqqi zeg iijen i war ittwassnen

21 ¹“Mařa ittwaf ħed ittwaney, di temmurt nni d ac i řa iwc SIDI, AREBBI nnek, maħend ad tt t'ťťfed d řwart, izzeř deg iyyar uca war issin ħed wi t inřin, ²*xenni* imyaren nnek d řquđat nnek ad dd-ffyen uca ad ksin řeĕbar ař tineddam i d as dd-innden i wenni ittwanyen. ³Zi tendint, tenni yudsen i wenni ittwanyen, ad zzayes ksin yimyaren ict n tyenduzt n tfunasin nni eemmarř war zzayes crizen ca u tenni war ijbiden ead azayřu. ⁴Uca imyaren n tendint nni ad ssehwan tayenduzt *nni* řar ict n teyzurt ittazřen řebda s waman, eemmarř war t'ettwacarz u war t'ettwazzu uca ad arzen iri n tyenduzt din di teyzurt. ⁵*Xenni* ad dd-qarrben ikehhanen, ayt n Lawi, minzi SIDI, AREBBI nnek, ixđar i-ten maħend ad xas sexxaren u maħend ad barken s Yisem n SIDI u elahřab awař nsen *ad ittwahřkem* kuř amcubbec d kuř řexcunct. ⁶Uca marra imyaren n tendint nni yudsen x wenni ittwanyen, ad ssirden ifassen nsen sennej i tyenduzt nni umi ittwarř yiri di teyzurt ⁷uca ad barrħen, ad inin: ‘Ifassen nney war ssizzřen ca idammen-a u tiđřawin nney war t řrin. ⁸Egg ařřař i řgens nnek Israil nni tefdid, *a* SIDI, uca war ssrusa idammen imezdagen, di řwest n řgens nnek Israil!’ *Xenni* idammen nni ad iřin ttwafđin i nitni. ⁹Ammu i řa tekksed idammen imezdagen zi řwest nnek, minzi ittxeřřa ad tegged min iřan nican di tiđřawin n SIDI.

Tamyart ittwahębbsen di garra

¹⁰Xmi i řa teffyed řar umenyi ak-d řeedyan nnek uca SIDI, AREBBI nnek, igga ac ten deg ifassen nnek uca tħebbsed zzayes d imeħbas, ¹¹uca tezřid

20:16 řřř. 33:52; Aewd. 7:1,2

20:19 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

jar imeħbas ict n temyart, tecna deg waddud, uca temmezred ad tt teksid d tamyart i yixef nnek ¹²*xenni* ad tt tessidfed yar taddart nnek uca ad tħeff azeħif nnes, ad tqessed iccaren nnes. ¹³Ad tekkes arruđ n tmeħbast nnes uca ad teqqim di taddart nnek uca ad tesyuy i babas d yemmas ijj n uyur ikmeř u awarni man aya tzemmed ad xas tadfed uca ad tiřid d aryaz nnes u nettat ad tiři d tamyart nnek. ¹⁴Uca mařa war d ac tesjib, ad tt tejjed ad tuyur yar řxađar nnes, war tt znuzi s nnuqart. War zzayes tegged amecnaw sseřet *i teđa*, minzi aqa tesseħqared tt..

Řħeqq n umenzu

¹⁵Mařa aryaz yares tnayen n temyarin, icten ittexs i-tt, tenneynit icarreh i-tt, uca tenni icarreh d tenni ittexs urwen as-dd iħenjiren, maca amenzu tuya-t n tenni icarreh, ¹⁶*xenni* deg wass nni di ya ibđa řwart n min yares iħan i iħenjiren nnes, war izemmar ad iwc tasyart n umenzu i mmis n tenni ittexs deg wemcan i ya iwc i mmis n tenni icarreh, *wenni d* amenzu *i yeđa*. ¹⁷Ittxeřsa ad inčem s mmis amenzu n tenni icarreh umi d as i ya iwc tnayen n tseqqar zi marra min d as dd-ikkaren, minzi netta d amezwar n teryast nnes u tasyart n tmenzut d nnes i teđa..

Mmis ayennan

¹⁸Mařa ijj n weryaz yares mmis d ayennan d amyewwey nni war ittesřin i wawař n babas niy i wawař n yemmas, uca nitni marħen t, *waxxa amenni* netta war d asen ittesři, ¹⁹*xenni* babas d yemmas ad t ksin uca ad t awyen barra zzat i imyaren n tendint nnes, yar tewwart n wemcan *mani izeddey*. ²⁰Ad inin i imyaren n tendint: ‘Wa d mmitney d ayennan d amyewwey, war ittesři i wawař nney, aqa afus nnes innuqqeb u netta d ameskar.’ ²¹*Xenni* marra iryazen n tendint ad t arejmen ař ya immet. Ittxeřsa ad tekksed aceffan zi řwest nwem *ħima* marra Israil ad tseř uca ad tegg^wed.

Andeř n wenni xas řħukm n řmewt

²²Mařa ijj n weryaz igga ijj n ddenb i x *iđa* řħukm n řmewt uca ittwaney, tuyřed i-t x ict n teħnact *n ukeccuđ*, ²³*xenni* war tejjim řxecbet nnes ad tessens x teħnact, maca ad t tneđřed deg wass nni, minzi wenni ittwayřen aqa-t d amenεuř zi AREBBI. War sxxemmaj tammurt nnek nni d ac i ya iwc SIDI, AREBBI nnek, d řwart..

21:14 ‘yar řxađar nnes’ - s Teibranit ‘yar řeemar nnes’.

21:17 Amz. 49:3; 1 Im. 5:1; Izhd. 78:51

21:23 Gal. 3:13

Tiweŝŝa inneyni

22¹“War ieeddeř ad txezzared *waha* deg uweddar n ufunas niy n ijjen zeg wuđi n umac, niy ad xas tqeřbed titřawin, maca ittweŝŝa ad as ten-i-dd-tarred nican i umac..²Mařa umac war iđi ca yudes niy war t tessined, ad t tessidfed řar daxeř i taddart nnek uca ad řarek iqqim ař dd řa yas umac ad xas řarzu uca *xenni* ad as *t-i-dd* tarred. ³Amenni i řa tegged s weyyuř nnes, amenni i řa tegged *ewawed* s warruđ nnes, *wah* ammu i řa tegged ak-d marra tamesřact n umac nni zzayes iweddaren uca tufid tt cek. War ieeddeř ad as tenufared..⁴War *teqqimed* ad texzared deg weyyuř n umac niy deg ufunas nnes am wđan deg webrid, war xasen qeđeb ca titřawin. S tidett ad ten tessekkared akides.

⁵Tamyart war tyarred arruđ n weryaz, niy aryaz ad yard arruđ n temyart, minzi marra wi ittegggen aya aqa-tt d jjeifect i SIDI, AREBBI nnek.

⁶Mařa iban-dd zzat i wudem nnek x webrid ca n řeucc n wejđid, di ca n tcejart niy x temmurt, *s* iwarruden niy *s* tmeđarın, uca tayemmat tessdeř x iwarruden niy x tmeđarın, *xenni* war tt^eřteř tayemmat ak-d iwarruden..⁷Ad tejjed ad tuyur tyemmat, maca ad teksid iwarruden i yixef nnek, řima ad tiřid mliř, uca ad ac zuggarten wussan *n tudart* nnek.

⁸Xmi i řa tebnid taddart n jdidi, ad tegged taemadt x tzeqqa nnek, *řima* war ttikk^wiđen idammen řar taddart nnek, mařa iwđa-dd zzayes řed.

⁹War zarreĖ ca amarjue n uđiř nnek s tnayen n markat n zzariĖet řima war t^ettwaseiđit marra řřabet n zzariĖet nni tzareĖed uřa d řřiđet n umarjue n uđ iř..¹⁰War carrez ca s ufunas d weyyuř jmie. ¹¹War yaređ ca arruđ ittwaggen zi txeđeđt n tađuft d řeqten jmie. ¹²Ad tegged tcarcifa x arebea n iyemmura n useřham nnek i zi třeřřfed.

Izerfan zi jjihet n řemřac

¹³Mařa ijj n weryaz yawi ict n temyart uca yudeř-dd řares, *xenni* ad tt icarh, ¹⁴uca issekkar xas awařen uca yarra isem nnes d aceffan, inna: ‘Aqa tamyart-a iwwey tt, uca *umi* řares-dd qarrbey, iwđey ad ssney aqa war teđi ca d taĖzarect!’, ¹⁵*xenni* ggur babas n tebřiřt nni d yemmas ad ssecnen *lburhanat* n tyuni n tebřiřt i yemyaren řar tewwart n tendint. ¹⁶Ad yini babas n tebřiřt nni i yemyaren: ‘Nec wciy yeđi i weryaz-a d tamyart uca netta idweř icarh i-tt, ¹⁷uca aqa netta issekkar xas awařen, inna: War ufiy řar yeđic *lburhanat*

22:1 Uř. 23:4

22:3 ‘War ieeddeř ad as tenufared’ - d man aya ixš ad yini ‘War ieeddeř ad as tenkared aĖawen nnek’.

22:6 ‘tacejart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

22:9 Lawi 19:19

22:12 Řiř. 15:38; Mt. 23:5

n tyuni n tebriyt. Aqa aya d *lburhanat* n tyuni n yeği! Uca nitni ad bezzeen ařehħaf zzat i wudem n imyaren n tendint. ¹⁸ *Xenni* ad ttfen imyaren n tendint aryaz nni uca ad t farcen ¹⁹ uca ad as ggen multa n mya *n uqiyyat* n nnuqart uca ad tent iwc i babas n tebriyt *nni*, minzi netta yarra isem d aeffan x ict n tezarect zi Israil. Ad tiri d tamyart nnes, war iħeğeř ad as iğef marra ussan *min i ya yekk iddar*.

²⁰ *Maca* mařa iffeý man aya d tidett uca war ufin *lburhanat* n tyuni yar tebriyt, ²¹ *xenni* ad ssuffyen tabriyt nni yar tewwart n taddart n babas uca ad tt arejmen yeryazen n tendint, *ař* ya temmet, minzi tegga řefđihet di Israil umi tessefdeħ ixef nnes di taddart n babas. Ittxeřsa ad tekksed řyar zi řwest nnek.

²² Mařa ittwatťef ijj n weryaz umi iťteř ak-d ca n temyart nni *iğan* ak-d weryaz, *xenni* ad mnten s tnayen, aryaz nni iťteřen ak-d temyart d temyart *eawed*. Ittxeřsa ad tekksed řyar zi Israil.

²³ Mařa ict n tebriyt d taizarect t'ettwaxdeħ zeg ijj n weryaz, uca yufa i-tt ijj n weryaz di tendint uca iťteř akides, ²⁴ *xenni* ad ten tessuffyem barra s tnayen yar tewwart n tendint, ad ttwarejmen ař ya mnten nitni. Tabriyt minzi war tessekkar ca tyuyit di tendint, aryaz minzi isseħqar tamyart n umqarreb nnes. Ittxeřsa ad tekksed řyar zi řwest nnek.

²⁵ Mařa ijj n weryaz yufa ict n tebriyt ittwaxedħben deg iyyar uca issexsar i-tt weryaz, iťteř akides, *xenni* ittxeřsa ad immet weryaz waha wenni i kis iťteřen. ²⁶ War ttegg walu i tebriyt. Tabriyt war teggi ca ddenb ař řmewt, minzi tamesřact-a amecnaw *tamesřact* n weryaz nni ikkaren ak-d umqarreb nnes uca inya i-t, ²⁷ minzi netta yufi tt deg iyyar, tesyuy tebriyt nni ittwaxedħben, maca war tuyi din wi tt ya issnejmen.

²⁸ Xmi ca n weryaz yufa ict n tebriyt d taizarect, war tt ixđib ħed, uca netta iťteř i-tt, iťteř akides uca ttwafen nitni, ²⁹ *xenni* aryaz nni iťteřen akides ad iwc i babas n tebriyt xemsin n *uqiyyat* n nnuqart u nettat ad tedweř d tamyart nnes, umi tt isseħqar. War izemmar ad as iğef marra ussan *n tudart* nnes.”

23 ¹“War ieedeř i weryaz ad iksi tamyart n babas u war ieedeř ad issearri x warruđ n babas.

X yinni war zemmaren ad adfen yar tmesmunt

² War ieedeř i wenni umi ttwaddzen imeğaren niy wenni umi ttwakksen imenyaren ad yadef yar wegraw *n řgens* n SIDI.

³ War ieeddeř i mmis n řehram ad yadef řar wegraw *n řgens* n SIDI. Waxxa ař jjiř wiss eecra nnes ead *uřa d ijj zzayes* war d as ieeddeř ad yadef řar tmesmunt n SIDI. ⁴ War ieeddeř i yijj n Aemuni niy i yijj n Amu'abi ad yadef řar wegraw *n řgens* n SIDI. Waxxa ař jjiř wiss eecra nnes ead war ieeddeř i *uřa d ijj zzaysen* ad yadef řar wegraw *n řgens* n SIDI i řebda, ⁵ minzi nitni war dd-ffiyen řima ad kidwem msagaren řar webrid s weřrum d waman umi dd-teffyem zi Miřra uca umi netta xak icra Bałeam, mmis n Baeur, zi Fatur di Aram-Nahrayn, mařend ad cek ineeř. ⁶ *Maca* SIDI, AREBBI nnek, war ixš ad iseř i Bałeam uca SIDI, AREBBI nnek, yarra nneēřet d lbaraka minzi SIDI, AREBBI nnek, tuřa ittexš i cek.

⁷ War tarezzud x řehna nsen d řřar nsen, marra ussan *n tudart nnek*, ař i řebda.

⁸ War *carreh Adumi*, minzi netta d umac, war *carreh Amiřri*, minzi tuřa cek d abarrani di temmurt nnes. ⁹ Iřenjiren i dd asen ittwurwen zemmaren ad adfen řar wegraw *n řgens* n SIDI zi jjiř wiss řřata.

Tiweřřa inneyni

¹⁰ Umi dd řa teffyed s řeeskar řidd i ředyan nnek, ad teřđid ixef nnek zi marra řřar. ¹¹ Mařa din ijj n weryaz akidek, war ięi ca d amezdag, ak-d min imsaren di řiřet, ad iffey barra i řmargeř n řeeskar. War d as ieeddeř mařend ad yadef řar daxeř n řmargeř.

¹² řar uweřřu n tmeddit, ad issird ixef nnes s waman u awarni i uyeęay n tfuct izemmar ad yadef *eawed* řar řmargeř.

¹³ Ittxeřřa ad řarek yiři wemcan barra i řmargeř n řeeskar mani řar i řa teffyed di barra. ¹⁴ Ad řarek yiři eawed řar řeqcue nnek ijj n ujij uca xmi i řa teqqimed barra, ad zzayes txebced ijj n weřfur, ad tenqeřbed u ad txemmřed isuffyan nnek. ¹⁵ Minzi SIDI, AREBBI nnek, iggur di řmargeř nnek n řeeskar řima ad cek issenjem u řima ad *ac* isellem ředyan nnek zzat i wudem nnek. Tasqift nnek at tiři tqeddes, řima Netta war dayek ittwiři ca n řefđiřet uca ad xak inneqřeb awarni ac.

¹⁶ Ismey i řarek yarewřen zi bab nnes, war tzemmed ad t tsellmed *eawed* i bab nnes. ¹⁷ Ad kik izdey di řwest nnek, deg wemcan nni i řa ixđar řar daxeř i yict zi tewwura nnek, mani i řa yiři mliř. War ieeddeř ad t tđeřmed.

¹⁸ War tettiři uřa d ict n temřart n farq-ccyeř n zzawect řar yessis n Israil uca war ittiři uřa d ijj n mmis n farq-ccyeř n zzawect řar ayt n Israil. ¹⁹ Mammec ma tegga tmewcit n wawař, war ieeddeř ad dd-tawyed řmunet n farq-ccyeř niy

23:4 Nař. 13:1

23:5 'Aram-Nahrayn' - s Teibranit 'Misubutamya'.

23:5 Řxř. 22-24

ttaman n weqzin yar Taddart n SIDI, AREBBI nnek, minzi aqa aten s tnayen d ict n jjeifect yar SIDI, AREBBI nnek..

²⁰ War ttegg arriba x umac, war iği arriba x nnuqart, war iği arriba x macca, war iği arriba x marra tamesřact nni izemmaren ad dd-tawi arriba...²¹ Tzemmared ad tegged arriba x ubarrani, maca war tzemmared ad tegged arriba x umac, ĥima ad ac ibarek SIDI, AREBBI nnek, di marra řxedmet n ifassen nnek di temmurt mani i ya traĥed ĥima ad tt teksid d řwart.

²² Xmi i ya tegged ijj n lwaed i SIDI, AREBBI nnek, war teddikwiřed ca yar đeffar deg ukemmeř n řexřař, minzi SIDI, AREBBI nnek, ad zzayek ittar *ad t tkemmřed, mařa lla* ad xak yiři d ddenb...²³ Mařa war teggid ijj n lwaed, war xak ittiři ddenb. ²⁴ Min dd-iffyen zi jar iyencicen nnek, ad t tkemmřed s tidett, am tewhibt s řxađar nni zi twaeded SIDI, AREBBI nnek, tenni x tessiwřed s uqemmmum nnek.

²⁵ Xmi i ya tadfed yar umarjue n uđiř n umqarrab nnek, ad tzemmared ad tecced ađiř ełahřab mezri n řeemar nnek, maca ittxeřřa war t'ttegged walu di tsuęet nnek.

²⁶ Mařa tudfed yar imendi ibedden n umqarreb nnek, tzemmared ad teksid tidrin s ifassen nnek, maca war ieddeř ad tewted amjar deg imendi ibedden n umqarreb nnek.”

Ijj n řĥař ifarzen n waęaf

24¹ “Xmi i ya yawi ijj n weryaz ict n temyart uca imřec akides uca *xenni* war d as teęjib umi dayes yufa ca n řefđiĥet, *xenni* ad as yari tabrat n weęaf, ad as tt iwc deg ufus nnes uca ad tt issufey zi taddart nnes...² Mařa teffey zi taddart nnes, truĥ uca tedweř d tamyart yar ijj n weryaz nneyni ³ uca aryaz aneggaru icarĥ i-tt, xenni ad as yari tabrat n weęaf uca ad as tt iwc deg ufus nnes uca ad tt issekk zi taddart nnes, niy aryaz aneggaru nni tt yiwyen d tamyart *nnes*, immut, ⁴ *xenni* war ieddeř i weryaz nnes d amezwaru, wenni d as iřellqen, ad tt yegg *eawed* d tamyart i yixef nnes, awarni umi t'ttwasexmej nettat, minzi man aya d jjeifect ztat i wudem n SIDI. War ieddeř ad t'ttwassefsad temmurt i d ac iwca SIDI, AREBBI nnek, d řwart..

23:19 'tamewciwt n wawař' - niy 'lwaed'.

23:20 'arriba' - niy 'řfayda'.

23:20 Uf. 22:25; Lawi 25:36; Naĥ. 5:2-13.; Lk. 6:34,35

23:22 Řxř. 30:3

23:26 Mt. 12:1

24:1 Mt. 5:31; 19:7; Mk. 10:4

24:4 'ad t'ttwassefsad' - s Teibranit 'ad tarred ... ad texđa'.

Tiweŝŝa i uħeṭṭu x umqarreb

⁵ Xmi i ya yiři ijj n weryaz ead am imřec, *xenni* war itteffey ca ak-d řeeskar u war xas t^ettwagg uřa d ict n tmesřact. Ad yiři ijj n usegg^was i taddart nnes waha u ad issfarħ tamřart nnes i yiwi *i yixef nnes*..

⁶ War ieeddeř ad teksid izra n tsirt s tnayen d ađman niy *ažru* nni *zzaysen* ittenhezzen *waha*, minzi aqa *xenni* ad yiři řeemar d ađman.

⁷ Mařa ittwaf ijj n weryaz yucar ca n ijj zeg wawmaten nnes n ayt n Israil uca netta yarr i-t d ismey uca izzenz i-t, *xenni* ad immet uceffar *nni*. Ittxeŝŝa ad tekksed řyar zi řwest nnek..

⁸ Xmi *din i teđa* jjiřeect n řbars, ĥđa ad teħdid u ad tegged nican ełahsab marra min i d ac řa ssřemden ikehhanen ilawiyyen. Am mammec ten umurey, ad teħdam ad t teggem..⁹ Idar min igga SIDI, AREBBI nnek, ak-d Maryam deg webrid umi dd-teffyem zi Miřra..

¹⁰ Mařa tarđřed ca i umqarreb nnek, *xenni* war ttidef řar taddart nnes ĥima ad zzayes teksid ca d ađman *i yixef nnek*.¹¹ Ad teqqimed barra uca aryaz i umi tarđřed, ad ac dd-yawi ddiyyet řar barra.¹² Mařa tuřa d aryaz d amezřuđ, *xenni* war ggur ad t^eřtsed x werhan nnes *am tassut*.¹³ Ad as dd-tarred ddiyyet nni nican řar uyeđi n tfuct ĥima ad iřteř di tassut nnes uca ad ac ibarek. Man aya ad ac tiři d tasegda ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek..

¹⁴ War řħissfem acewwař amehđaj amezřuđ zeg aytmac niy zeg ibarraniyyen i izeddyen di temmurt nnek u daxeři i tewwura nnek..¹⁵ Ad as tewced řmunet nnes kuř ass. War xas tyeđi tfuct x man aya, minzi netta d amezřuđ uca immezři dayes, ĥima netta war ittřiyi i SIDI di ssibbet nnek uca ad xak yiři d ddenb.

¹⁶ Ibabaten war ttwaneqqen di ssibbet n iħenjiren nsen u iħenjiren war ttwaneqqen di ssibbet n ibabaten nsen. Kuř ijj ad ittwaney di ssibbet n ddenb nnes..

24:5 AƐwd. 20:7

24:7 Uf. 21:16

24:8 Lawi 13:2

24:9 Řxř. 12:10

24:13 Uf. 22:26

24:14 Lawi 19:13; Yae. 5:4

24:16 2 Ij. 14:6; 2 Im. 25:4; Irm. 31:30; Ĥiz. 18:20

¹⁷ War sfarray řehkam n ubarrani d uyujir niy ad teksid arruđ n tajač d ađman..

¹⁸ Ad taeqřed belli tuya cek d ismey di Miřra uca ssenni cek ifdi SIDI, AREBBI nnek. S uya necc ttumurey cek ad tegged man aya..

¹⁹ Xmi tmejjared řřabet nnek deg iyyar nnek uca t^ettud ca n tqebbiđt deg iyyar, *xenni* war dd-t^eddikk^{wi}řed mařend ad tt teksid. Ad tiři *d tasyart* i ubarrani, i uyujir u i tajač, řima ad cek ibarek SIDI, AREBBI nnek, di marra řxedmet n ifassen nnek..

²⁰ Xmi i řa tzewđed tacejjart nnek n zzitun, war ttic taynit *ead* i min iqqimen awarni ac. D man aya ad yiři i ubarrani, i uyujir u i tajač.

²¹ Awarni řami řreqđed ađir n umarjue nnek n uđir, war arezzu ad řreqđed min iqqimen awarni ac eawed. Aqa man aya ad yiři i ubarrani, i uyujir u i tajač.

²² Ad taeqřed belli tuya cek d ismey di temmurt n Miřra. S uya necc ttumurey cek ad tegged man aya.”

Tiweřša inneyni

25¹“Mařa *din* ijj n umcubbec jar iryazen uca ittxeřša asen ad uyuren řar řmeřkama, ad *xasen* řekmen, *xenni* ad barrřen x wenni řar ięa řřeqq uca ad řekmen x umednab..² Mařa amednub issdaheę tiyyita, *xenni* řqadı ad yejj ad t yeđřen řar temmurt uca ad *t* farcen ztat i wudem nnes anect itturs *di řehsab* n řyecc nnes.³ Ieđdeř ad as iwc arebein n teyyita, war řarsent yarenni ca, minzi mařa ad t ifarc ead ktar sennej i tiyyita-ya, aqa umac ad ac dd-iban d ameřgur jar titřawin nnek..

⁴ War tegged tacmant i ufunas xmi issarwat..

⁵ Xmi zeddyen wawmaten ak-d wayawya uca immut ijj zzaysen, uca war dd-yejji bu mmis, *xenni* tamřart n umettin war tmeęec ca ak-d ubarrani. Ad xas yadef weřwes uca ad tt igg d tamřart nnes uca ad as yegg xenni **lwajib n weřwes**..⁶ Uca amenzu nni i dd řa taruw, ad ixřef isem n umas immuten, řima isem n wa war imeřři ca zi Israil.⁷ *Maca* mařa aryaz war ixš ad iksi tamřart n umas, ad třah *xenni* temřart n umas řar tewwart, řar imřaren, ad tini: ‘Ađegę^wař inu

24:17 Uf. 22:21,22; Awřn. 22:22; Ica. 1:23; Irm. 5:28; 22:3; řiz. 22:29; Zak. 7:10

24:18 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

24:19 Lawi 19:9; 23:22

25:1 ‘wenni řar ięa řřeqq’ - s Teibranit ‘amsegged’.

25:3 2 Kur. 11:24

25:4 1 Kur. 9:9; 1 Tim. 5:18

25:5 ‘ařwes’ - niř ‘umas n weryaz nnes’.

25:5 Mt. 22:24; Mk. 12:19; Lk. 20:28

yugi ad ixřef ijj n yisem i umas di Israil, war ixs ad igg lwajib n weřwes.’⁸ *Xenni* imyaren n tendint nni ad as dd-řayan uca ad akides ssiwřen. Mařa netta imnee deg wawař nnes uca inna: ‘War xsey ca ad tt awyey!’,⁹ ad yares dd-tqarreb *xenni* tesřift ztat i titřawin n imyaren, ad as tekkes tsiřit nnes zeg uđar uca ad xas tessusef x uyembub, ad tbarređ ad tini: ‘Ammu i ittwagg deg weryaz nni war ixsen ad ibna taddart n umas!’¹⁰ Uca ad as wcen isem nnes di Israil: ‘Taddart n wenni umi t^ettwakkes tsiřit.’

¹¹Mařa *din* iryazen mcubbucen uca trehřeg-dd temyart n ca n ijj ĥima ad tessenjem aryaz nnes zeg ufus n wi t iccaten uca nettat tesswizzeđ afus nnes uca t^eřef i-t zi tfulin n usedři nnes,¹² ad as tqessed *xenni* afus nnes, war d am ttezziřiz.

¹³War yarek ittiři di txancet nnek ijj n weřzu *n řewzen* d ijj n weřzu *nneyni*, d ameqqran u d amezyan. ¹⁴War yarek ittiři di taddart nnek, *řmud* n ijj n ifa uřa d ijj n ifa *nneyni*, d ameqqran u d amezyan. ¹⁵Ijj n weřzu *n řewzen iwařa u iseggem* ad yarek yiři uřa d *ij n řmud n yiji n ifa nican u iwařa*, ĥima ussan nnek ad zzuggarten x temmurt nni d ac i ya iwc, SIDI, AREBBI nnek. ¹⁶Minzi marra wi i ya iggin man aya, marra wi i ya iggin řyecc, aqa netta d nnei yar SIDI, AREBBI nnek.

Ateřhi n Eamaliq

¹⁷Idar min zzayek igga *Eamaliq* deg webrid, umi dd-teffyed zi Miřra,¹⁸ mammec dd-iffey yar umsagar akidek deg webrid uca ihjem xak zi deřfar *mani řan* marra imeđeafen, umi cek tuya tuřred, tefnid uca netta war igg^wid ca AREBBI. ¹⁹Ad imsar, xmi SIDI, AREBBI nnek, ad cek issareyyeđ zi marra ředyan i d ac-dd innden di temmurt i d ac ya iwc SIDI, AREBBI nnek, d řwart, ĥima ad tt teksid, aqa ad temřid řidaret n *Eamaliq* zi sadu ajenna. War t t^ettul!”

Tawhibt n imezwura

26¹“Ad imsar xmi i ya tadfed yar temmurt nni d ac i ya iwc SIDI, AREBBI nnek, d řwart, uca ad tt t^eřfed uca ad dayes tzedyed,² *xenni* ad teksid zi tmezwarut n kuř řyiřet i ya tessmuned zi temmurt nni i d ac ya iwc SIDI, AREBBI nnek, ad t tegged di tsuřet uca ad traheđ yar wemcan i ya ixđar SIDI mařend ad din issezdey Isem nnes..³ Uca ad dd-tased yar ukehhan, wenni *din* i ya yiřin deg wussan nni, ad as tinid: ‘Aqa ass-a ad barrřey i SIDI, AREBBI

25:7 Raet 4:7

25:16 Awřn. 11:1

25:17 Uf. 17:8

26:2 Uf. 23:19; 34:26; Lawi 2:14; 23:10; Řxř. 15:17

nnek, belli aqa udfey Ƨar temmurt nni x ijuƧ SIDI i ibabaten nney Ƨima ad aney tt iwc.’⁴ Uca ad iksi ukehhan tasuƧet zeg ufus nnek, ad tt issars ztat i uealƧar n SIDI, AREBBI nnek. ⁵ Ad tbarƧed ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, ad tinid: ‘Aramiyu nni tuƧa iƧan eƧaƧaƧ ad ifna aqa tuƧa-t d baba. Ssenni ihwa Ƨar MiƧra uca izdeƧ din amecnaw abarrani ak-d ijj n wuru n yeryazen *waha* uca iyma, idweƧ d ijj n Ƨgens imƧar, ijhed u idweƧ deg waƧƧas.’⁶ ImiƧriyyen ƧeƧmen u ƧƧaren aney u ggin xaney tasmuƧi teƧseƧ. ⁷ Uca nesƧuyy Ƨar SIDI, AREBBI n ibabaten nney, uca isƧa SIDI i tmijja nney u izra arƧiyyet nney d warber nney d ƧmeƧnet nney. ⁸ Issuffey aney-dd SIDI zi MiƧra s ufus ijehden, s uƧiƧ isswiƧzaƧen, s tigg^wudi imƧaren, s ƧeƧƧamat u s lmuƧejizat ⁹ uca issidef aney Ƨar wemcan-a uca iwca aney tammurt-a, tammurt nni i ifeyyƧen s uƧi d tamment.¹⁰ Uca Ƨexxu, xzar, iwyey-dd tamezwarut n ƧƧiƧet n temmurt nni i d ayi tewcid, *a* SIDI!’ *Xenni* ad t tegged ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, ad taƧared ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek. ¹¹ Zi marra ƧaƧ nni i Ƨa iwc SIDI, AREBBI nnek, i cek u i *aytbab n* taddart nnek, ad zzayes tƧarƧed cek d Ulawi d ubarrani i iƧan di Ƨwest nnek.

ƧeƧcur

¹² Xmi i Ƨa tkemmƧed zeg useccar n marra ƧeƧcur n ƧƧiƧet nnek deg usegg^was wiss tƧata wenni d asegg^was n ƧeƧcur, xenni ad ten tewced i Ulawi, i ubarrani, i uyujir, i tajaƧ, *Ƨima* ad ccen daxeƧ i tewwura nnek u ad jjiwnen.¹³ Uca ad tinid ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek: ‘Aqa ksiƧ min iƧan iqeddsen zi taddart inu uca eawed wciƧ t i Ulawi, i ubarrani, i uyujir, i tajaƧ, am mammec marra i d ayi tumured. Necc war eeddiƧ uƧa x icten zi tweƧƧa nnek u war ttuƧ walu.’¹⁴ War zzayes cciƧ deg wecƧan inu u war zzayes ksiƧ umi xemƧey uƧa war zzayes wciƧ i yijj n umettin. Aqa sƧiƧ i tmijja n SIDI, AREBBI inu, u ggiƧ marra min d ayi tumured. ¹⁵ Xzar zi TzeddiƧt nnek iqeddsen, zeg uƧenna, Ƨar swadday uca barek Ƨgens nnek Israil d temmurt nni i d aney tewcid, am mammec tejuƧed i ibabaten nney, tammurt nni ittfeyyƧen s uƧi d tamment.’

AwaƧ aneggaru

¹⁶ SIDI, AREBBI nnek, aqa yumur i cek ass-a, ad tegged tiweƧƧa aya d lƧarayid-a. ƧƧa tent uca egg zzaysen s marra uƧ nnek d marra ƧeƧmar nnek. ¹⁷ Ass-a tennid belli SIDI ad yiƧi d AREBBI nnek, ad tuyured deg ibriden nnes, ad teƧƧid tiweƧƧa d Ƨumurat nnes d lƧarayid nnes uca ad teƧƧed i tmijja nnes.¹⁸ Ass-a inna ac SIDI aqa cek ad Ƨares tiƧid d ijj n Ƨgens iyƧa aƧƧas, am mammec i d

26:5 Amz. 46:1

26:12 Lawi 27:30; ƧƧƧ. 18:24; Aewd. 14:28, 29

26:13 Aewd. 14:27

26:15 lca. 63:15

26:17 Amz. 17:7

awem inna, u ittxeṣṣa ac ad teħđid marra tiweṣṣa nnes,¹⁹ ħima Netta ad cek issuēra x marra řegnus i usemřar d yisem d řeezz, ħima ad tiřid d ijj n řgens iqeddsen i SIDI, AREBBI nnek, am mammec tuřa inna.”

Adrar n Eibal d wedrar n Jirizim

27¹ Musa, ak-d imyaren n Israil, yumur řgens, inna: “Ĥđam marra tiweṣṣa aya nni d awem umureř necc ass-a.² Ad imsar deg wass umi řa teřwam iřzar n L'Urdun řar temmurt nni d ac i řa iwc SIDI, AREBBI nnek, aqa ad tessbedded iřra imeqqrannen uca ad ten tħennced s jjar ..³ Ad dayes tarid marra awařen n Ccariaēa-ya, xmi i řa teřwid ħima ad tadfed řar temmurt nni d ac i řa iwca SIDI, AREBBI nnek, ict n temmurt ifeyyđen s uyi d tamment, am mammec i d ac inna SIDI, AREBBI n ibabaten nnek.⁴ Xmi i řa teřwam iřzar n L'Urdun, ad tessbeddem iřra, inni x d awem umureř ass-a x wedrar n Eibal uca ad ten tħennced s jjar.⁵ Ad din tebnid ijj n uealřar i SIDI, AREBBI nnek, ijj n uealřar n yeřra. War xas tessiřiyed *dduzan n* wuzzař zi ssa řar da..⁶ Ittxeṣṣa ad tebnid aealřar n SIDI, AREBBI nnek, s yeřra kemřen *waha* uca ad xas tessbexxared tiřarša n wecmađ i SIDI, AREBBI nnek.⁷ *Eawed* ad as tqedmed tiřarši nnek n řehna. Ad din tecced uca ad tfarħed ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek.⁸ Ad tarid marra awařen n Ccariaēa aya deg yeřra s wenqac icewwaren.”

⁹ Tuřa Musa issawař ak-d ikehhanen, ilawiyyen, řar marra Israil, inna: “Sřar, řħess, *a* Israil! Ass-a tiwđed ad tiřid d ijj n řgens i SIDI, AREBBI nnek.¹⁰ Ad tesřed i tmijja n SIDI, AREBBI nnek, uca ad tegged zi řumurat nnes d tweṣṣa nnes nni x cek umureř ass-a.”

¹¹ Iweṣṣa Musa řgens deg wass nni, inna:

¹² “Xmi i řa teřwam L'Urdun ad bedden yina **x wedrar n Jirizim ħima ad barken řgens**: Cimeun d Lawi d Yahuda d Issakar d Yusuf d Binyamin..

¹³ Uca ina ad bedden **x wedrar n Eibal ħima ad neeřen**: Rubin, Jad d Eacir d Zabulun, Dan d Naftali.

¹⁴ Ad barrħen ilawiyyen uca ad inin s tmijja ijehden i marra arraw n Israil:

26:18 Uf. 19:5; Aewd. 7:6; 14:2
 26:19 Aewd. 4:7
 27:2 Yac. 4:1
 27:5 Uf. 20:25; Yac. 8:31
 27:12 Aewd. 11:29

¹⁵ ‘D amenεuř aryaz nni i ya iggen ijj n řexyař ineqcen niy ifesyen,
- aqa-t d jjeifect i SIDI, ict n řxedmet n ifassen n uřrayfi -,
uca ad tt igg deg ijj n wemcan innuffar.’

Uca marra řgens ad dd-yarr ad yini: ‘Amin!’

¹⁶ ‘D amenεuř wi i ya isseřqaren babas niy yemmas!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

¹⁷ ‘D amenεuř wi i ya issmuřtyyen aymir n umqarreb nnes!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

¹⁸ ‘D amenεuř wi i ya issweddaren adaryāř deg webrid!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

¹⁹ ‘D amenεuř wi i ya issfarryen tasyart n ubarrani,
n uyujīř u n tajač!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

²⁰ ‘D amenεuř wi i ya iřřřen ak-d temyart n babas,
minzi ittεarra babas’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

²¹ ‘D amenεuř wi i ya iřřřen ak-d ca n umuddar!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

²² ‘D amenεuř wi i ya iřřřen ak-d učmas,
yeęis n babas niy yeęis n yemmas!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

²³ ‘D amenεuř wi i ya iřřřen ak-d tadegg^wač nnes!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

²⁴ ‘D amenεuř wi i ya inyēn amqarreb nnes s tnuffra!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

²⁵ ‘D amenεuř wi i ya iřřfen arrecwet

maęend ad inya ijj n bnađem,

maęend ad issizzeř idammen imezdagen!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’

²⁶ ‘D amenεuř wi war ittqarran awařen n Ccariεa aya maęend ad zzaysen igg
nnadi!’

Uca marra řgens ad yini: ‘Amin!’ ”

Lbarakat d nnaeři

28¹“Ad imsar, mařa tesřid mliř i tmijja n SIDI, AREBBI nnek, ad teħđid marra tiweřša nnes nni x d ac ttumurey ass-a ĥima ad tent tegged, *xenni* ad cek issueřa SIDI, AREBBI nnek, x marra řegnus n temmurt..² Marra lbarakat-ad xak dd-asant, ad ac-dd awđent, mařa tesřid i tmijja n SIDI, AREBBI nnek.

³ Ad t^ettwabarked di tendint u ad t^ettwabarked deg iyyar.

⁴ Ad t^ettwabarek řyiřet n ueddis nnek d řyiřet n temmurt nnek d řyiřet n řebhayem nnek d twarura n tfunasin nnek d imezyanen n wuři nnek.

⁵ Ad t^ettwabarek tsuřet nnek d tebqect nnek.

⁶ Ad t^ettwabarked yar wadař nnek, ad t^ettwabarked deg wuffuy nnek.

⁷ SIDI ad isellem řeedyan nnek nni xak i ya ikkaren d ibarħađ ztat i wudem nnek. Ad xak dd-ffyen deg webřid d ijj uca ad arewřen ztat i wudem nnek x seba n ibřiden.

⁸ SIDI ad ac yumur s lbaraka di tesrafin nnek u x marra min igga ufus nnek. Netta ad cek ibarek di temmurt nni d ac i ya iwc SIDI, AREBBI nnek.

⁹ SIDI ad cek yarr ad tekkared am ijj n řgens iqeddsen i Yixef nnes am mammec i d ac ijuř, xmi i ya teħđid tiweřša n SIDI, AREBBI nnek, uca ad tuyured deg ibřiden nnes.

¹⁰ Marra řegnus n temmurt ad zaren belli Isem n SIDI ittwadenna xak uca ad zzayek gg^weden.

¹¹ SIDI ad ac iwc řxar s ufeyyed di řyiřet n ueddis nnek u di řyiřet n řebhayem nnek u di řyiřet n temmurt nnek, di temmurt nni ijuř SIDI ad ac tt-i-dd-iwc..

¹² SIDI ad ac yarzem *tawwart n* wexxam n txubay iřeřřen, ijenwan, ĥima ad iwc anzar i temmurt nnek di řweqt nnes u ĥima ad ibarek marra řxedmet n ufus nnek. Ad tarđřed i wattař n řegnus, maca cek war *xasen* aretřeř.

¹³ SIDI ad cek yarr d azeřif, war iři d unewwar, uca cek waha ad tiřid sennej, war t^etiřid swadday, mařa tesřid i tweřša n SIDI, AREBBI nnek, nni i d ac ttumurey ass-a ĥima ad tent teħđid uca ad zzaysent tegged.

¹⁴ War ttħeyyid ca *yar* yeffus uřa *yar* uzeřmađ x marra awařen nni d ac umurey ass-a ařami i ya teđfared irebbiten nneyni, ad xasen tsexxared.

¹⁵ *Maca* ad imsar, mařa war tesřid i wawař n SIDI, AREBBI nnek, ĥima ad teħđid marra řumurat d tweřša nnes i x d ac ttumurey ass-a, ĥima ad zzaysent tegged, *xenni* marra nnaeři aya ad xak dd-hwant u ad cek řeqfent..

¹⁶ *Ad tiřid* d ameneuř di tendint u *ad tiřid* d ameneuř deg iyyar.

¹⁷ Tasuřet nnek d tebqect nnek *ad iřint* ttwaneereřnt.

28:1 Lawi 26:3

28:11 Aewd. 30:9

28:15 Lawi 26:14; Igjd. 2:17; Dan. 9:11,13; Mal. 2:2

¹⁸ D tameneuřt i ya tiři řyiget n ueeddis nnek d řyiget n temmurt nnek u twarura n tfunasin nnek d umarni n wuři nnek.

¹⁹ *Ad tiřid* d ameneuř yar wadaf nnek u *ad tiřid* d ameneuř deg uffuy nnek.

²⁰ Ad ac dd-issekk SIDI nneēřet d uxorweđ d uheddi yar marra mani isswizzed ufus nnek, ař ya t^ettwamhid u ad tefnid deyya ztat i wudem inu di ssibbet n řexdayem nnek tieeffanin tinni x d ayi tejjid. ²¹ SIDI ad dayek isseřseq řtaeun ař cek i ya iqđa zi temmurt nni yar i ya tadfed ĥima ad tt teksid d řwart.

²² SIDI ad cek iwwet s bu-deęis, s tmesi *n arwah* d ugeyyeh, s řehmu d řazay, s *imendi* ittwascemđen *zeg usemmid* uřa d jriřect n tcejart. Ina ad cek đfaren ař ya thellked. ²³ Ajenna nni *ięan* tiwa i uzeęif nnek ad yiři d nnęas u tammurt nni *ięan* sadu nnek d uzzař.

²⁴ Ad yarr SIDI, AREBBI nnek, anzar n temmurt nnek d *ijj n useynu n* řeejaj d *ibquęen n* řeejaj. Man aya ad xak dd-ihwa ař ya t^ettwatehđid.

²⁵ SIDI ad cek yarr t^ettwayerřbed ztat i wudem n řeedyan nnek. Deg ij j n webrid ad yares dd-teffyed uca ad tarewřed ztat i wudem nnes x sebea n ibriden uca marra tigeldiwin n ddunct ad xak azzrent. ²⁶ Řxecbet nnek ad tiři d macca i ijđad n ujenna u i marra řmař x temmurt uca uřa d ij j war izemmar ad ten issigg^wed.

²⁷ SIDI ad cek iwwet s řhebba n Miřra, s icebbuzen, s jdam, s wajjid ař ya taf war tzemmed ad teggenfid.

²⁸ SIDI ad cek iwwet s tubbuheřya, s tuddaryeč u s arjef n wuř. ²⁹ Deg wezyen n uziř ad řadid amecnaw ađadi n udaryař di taęest. Ibriden nnek war ttiřin řeřhen, *wah*, ad tiřid t^ettwahřared u t^ettwakeccđed marra ussan *n tudart nnek* uca war ittiři wi cek i ya issenjmen.

³⁰ Ad txedbed ict n temyart uca ij j n weryaz nneęni ad tt issnuqqeb, ad tebnid taddart i yixef nnek uca war dayes tzeddyed, ad teggid ij j n umarjue n uđiř ad dayes tezzud tizayarin maca war zzaysent testenficed. ³¹ Afunas nnek ad ittwayař ztat i tiřawin nnek uca war zzayes t^ettted, aęyuř nnek ad t ucaren ztat i wudem nnek uca war d ac dd-itteiqqib. Uęi nnek ad t wcen i řeedyan nnek uca war yarek ittiři wi i ya issenjmen. ³² Ad mmewcen ięenjiren nnek d řenjirin nnek i yij j n řgens nneęni. Tiřawin nnek ad twařant uca ad daysen temmezred ass ikmeř uca war ittiři jjeđd deg ufus nnek. ³³ Řyiget n temmurt nnek d marra řxedmet nnek ad t icc ij j n řgens i war tessined uca ad tiřid teřšared u ad řřebzed waha marra ussan *n tudart nnek*. ³⁴ Ad tdewřed d abuhaři zi ssibbet n min ya tžared s tiřawin nnek.

28:22 Lawi 26:16

28:23 Lawi 26:19

28:27 Uf. 9:9

³⁵ SIDI ad cek iwwet s tħebba ticeffanin ħar ifadden u ħar iħaren i zi war tzemmed ad zzaysen teggenfid, zi tħeqqa n uħar nnek aħ aceqquf *n uzeħif* nnek.

³⁶ SIDI ad cek yarr *ħmie* ak-d ujeħid nnek, wenni cek i ħa tegged x yixef nnek, ad traħed ħar ijj n řgens nni war tessined ca uħa d ibabaten nnek uca din i ħa tsexxared i irebbiten nneyni n ukeccuħ d wezru. ³⁷ Ad tiħid d *ijj n řexyax* n tigg^wudi, d ijj n umedyax d ict *n řqecceet* n ustehzi iqeshen ħar marra řegnus mani cek i ħa indeħ SIDI.

³⁸ Ad tessuffeħ aħas n zzariet ħar yeħyax uca ad tħeqqded drus, minzi tamuryi ad tt teħruw. ³⁹ Ad teggid imarjaen n uħiħ ad daysen tezzud tizayarin uca ad tent teħrreħed, *ħaca* war tressed binu uca war tħeqqded walu, minzi ad tent icc ukecca. ⁴⁰ Ad ħarek iħin izemmuren di marra tammurt nnek, *ħaca* war tdeħħned ixef nnek s zcect, minzi ad iwħa *zzitun* zeg uzemmur nnek *qbeħ řweqt*. ⁴¹ Ad dd-teħjed iħenjiren d tħenjirin, *ħaca* war ttiħin ca nnek, minzi ad ruħen di tmeħbast. ⁴² Marra ticeħħura d řħiħet n temmurt nnek ad tent t^eħħet tmuryi d tasyart nnes.

⁴³ Abarrani nni *iħan* di řwest nnek, ad xak issueħa ixef nnes, sennej u sennej ead, uca cek ad t^ettwasseħwid ħar temmurt, swadday ħar wadday.

⁴⁴ Netta ad ac yarħeħ, *ħaca* cek war d as tareħħred. Netta ad yiħi d azeħif, cek ad tiħid d anewwar. ⁴⁵ Uca ad xak dd-ħwant marra nneaxi aya, ad cek dħarent, ad cek řeqfent aħ ħa t^ettwamħid, umi war tesħid i tmijja n SIDI, AREBBI nnek, ħima ad teħħid řumurat nnes d tiweħħa nnes, inni d ac yumur Netta. ⁴⁶ Ad iħin d ict n řeħramet d ict lmuexjiza i cek u i zzariet nnek i řebda.

⁴⁷ Minzi war tsexxared i SIDI, AREBBI nnek s řefraħet d tcuni n wuħ zi ssibbet n ufeyyeħ n marra min din *iħan*, ⁴⁸ ad tsexxared i řeħdyan, inni xak i ħa issekk SIDI, s řax d ufadi, s tuexaryent d řexseħ n marra timesħayin uca Netta ad igg azayru n wuzax x yiri nnek, aħ cek i ħa imħa. ⁴⁹ SIDI ad xak dd-issgeeeħed ijj n řgens igg^wej, zeg unegħaru n temmurt, amecnaw ijj n ugider iħħawen, ijj n řgens i umi war tzemmed ad tfehmed iħes nnes. ⁵⁰ ijj n řgens ħares udem iqħeħ, war ittweqqar awessar, war yareħħem x uħenjir. ⁵¹ Ad yecc řħiħet n řebħayem nnek d řħiħet n temmurt nnek, aħ ħa t^ettwamħid, minzi war d ac itteħji irden, niħ binu n ħdid, niħ zcect *n tħri*, niħ twarura n tfunasin nnek niħ amarni n wuħi, aħ cek i ħa yareħdeħ. ⁵² Ad cek iħħar ħar marra tewwura nnek, aħ ħa wħan řeħyuħ yueħan imetnen, inni x tuħa t^ettceħred di marra tammurt nnek. Ad cek iħħar ħar marra tewwura nnek di marra tammurt nni d ac iwca SIDI, AREBBI nnek. ⁵³ Xmi i d ak-dd ħa innħen u di řeħħaret i zi cek i ħa iħħaren řeħdyan nnek, ad tecced řħiħet n ueħdis nnek d weysum n iħenjiren nnek d tħenjirin nnek nni d ac i ħa iwca SIDI, AREBBI nnek. ⁵⁴ Aryax nni i yareħħben u

28:38 *Mixa* 6:15; *ħaħ*. 1:6

28:49 'agider' - niħ 'asiwan'.

28:53 *Lawi* 26:29; 2 *lj*. 6:29; *Igħd*. 4:10

wenni iðebœen aţtas ad tiři tamuyři nnes d taœeffant ƣar umas u ƣar temƣart n wuř nnes u ƣar min d as iqqimen zeg iħenjiren nnes,⁵⁵ maħend war ittic uřa i yijj zwaysen ca n weysum n iħenjiren nnes, inni i ƣa yecc umi war d as iqqim ca *zi* marra *man aya* di řehřaret u di đđiqa i zi xak i ƣa ibezzez řœdu nnek di marra tiwwura nnek.⁵⁶ Tamƣart i yařeđben u tenni iðebœen aţtas, œemmarř war teggi řœƣqa n uđar nnes x temmurt di ssibbet n wařđab u n weđbeœ nnes, ad tiři tmuyři nnes d taœeffant ƣar weryaz n wuř nnes u ƣar mmis d yeĝis,⁵⁷ di ssibbet n llufan nni dd-iffyen jar iđaren nnes u di ssibbet n iħenjiren nni turuw, minzi ad ten tecc s tnuffra di ssibbet n řexřeř n marra di řehřaret u di đđiqa i xak i ƣa ibezzez řœdu nnek di marra tiwwura nnek.

⁵⁸ Mařa war teħđid marra awařen n Ccariœa aya nni yuran deg wedlis-a ittwanndœn maħend ad tegg^weded Isem-a iœuĝan, issagg^waden, SIDI, AREBBI nnek,⁵⁹ *xenni* ad yarr SIDI jrrayeħ nnek d jrrayeħ jar zzariœet nnek d ijj n arjef ař řtarf. Ad iřint d jrrayeħ mƣarent, ad dument, uca ad iřin řehřacat iœeffnen i ƣa iqqimen ƣar zzat.⁶⁰ Netta ad ƣarek dd-yarr marra řehřacat n Miřra i zi tuƣa tegg^weded uca ad dayek řeřqent.⁶¹ Amenni ad ƣarek dd-yarr SIDI marra řehřacat d marra jrrayeħ nni war yurin deg wedlis ittwanndœn n Ccariœa-ya, ař ƣa t^ettwamħid.⁶² Ad teqqimed ak-d ijj n wuru n yeryazen deg wemcan i di i ƣa tiřim amecnaw itran n ujenna deg wařtas, umi war tesřid i tmijja n SIDI, AREBBI nnek.⁶³ Am mammec zzaywem ifarħ SIDI ģima ad daywem igg tcuni u ad awem ittmarni, ammu zzaywem i ƣa ifarħ SIDI maħend ad kenniw ihellek u maħend ad kenniw iteħħa uca kenniw ad t^ettwaqeřœem zi temmurt nni ƣar i ƣa tadfed ģima ad tt teksid d řwart..⁶⁴ SIDI ad ac ibezzeœ x marra řegnus, zeg ujemmađ n ddunect ař ujemmađ nneyni n ddunect uca din ad tsexxared i irebbiten nneyni *n* ukeccuđ d wezru nni war tessined cek niƣ ibabaten nn ek..⁶⁵ War t^ettifed řhudnet jar řegnus-a uca tařœƣqa n uđar nnek war t^ettif areyyaħ, *minzi* SIDI ad ac iwc din uř yarjfen d tmuyři txessi d ijj n řœmar isřawen.⁶⁶ Tudart nnek ad ac tiři amecnaw tuyeř zzat nnek, ad tiřid tegg^weded ĝiřet d wass uca war ittiři weđman x tudart nnek.⁶⁷ Yar řřbeħ ad tinid ‘A, iři ad tiři d ĝiřet!’ u di ĝiřet ad tinid: ‘A, iři ad yiři d řřbeħ!’ zi ssibbet n tigg^wudi deg wuř nnek nni d ac issigg^widen u zi ssibbet n min ƣa twařint tiřtawin nnek.⁶⁸ SIDI ad cek yarr ƣar Miřra deg iyurruba x webrid min xef d ac nniƣ: ‘War t tzarred œemmarř!’, uca din ad tezzenzem ixef nwem i řœedyan nnek d isemƣan d tsemƣin uca war ittiři wi kenniw i ƣa isƣen.”⁶⁹ Ina d awařen n Řœahd nni yumur SIDI i Musa ģima ad t igg ak-d ayt n Israil di temmurt n Mu’ab, sennej i Řœahd i kidsen igga ƣar Ĥurib.

28:63 Ica. 1:24
28:64 Aewd. 4:27; Naħ. 1:8

Ttiqqet d ttaet

29¹ Iřaya-dd Musa x marra Israil, inna asen: “Kenniw aqa tezzim marra min igga SIDI di temmurt n Miřra zzat i tiřawin nwem di Fireun d marra imsexxaren nnes d marra temmurt nnes,² tiqeğuba timeqqranin, tinni tezzim s tiřawin nnek, řeřamat d lmuęjizat nni imyaren.”³ Ař ass-a SIDI war d awem iwci uř ħima ad tfehmem uřa d tiřawin ħima ad tżarem uřa d imezzuyen ħima ad tesřem.⁴ Uyurey akidwem di řexřa arebein n iseggw^wusa. Arruđ nwem war idwiř d řbaři u tisiřa nwem war dduysarent x idaren nwem.⁵ War teccim ayrum, war teswim binu uřa d ccrab, ħima ad tessnem belli Necc d SIDI, AREBBI nwem.

⁶ *Řami* treħħgem yar wemcan-a, iffeğ-dd Siħun, ajeğid n Ĥacmun, ak-d Euj, ajeğid n Bacan, ħima ad kidney imsagar i umenyi uca neyřeb i-ten.⁷ uca neřtef tammurt nnes uca newc i-tt d řwart i Irubiniyyen d Ijadiyyen u i wezyen n teqbič n Manassa.

⁸ Ĥdam awařen n Řeahd-a, teggem ten, ħima ad tawdem s řeęeř yar marra min ya teggem.⁹ Ass-a marra kenniw tbeddem zzat i wudem n SIDI, AREBBI nwem - izeğifen n tqebbař nwem d imyaren nwem d iweqqafen nwem, marra iryazen n Israil,¹⁰ d imezyanen nwem, d temyarin nwem, d ibarraniyyen nni izeddyen di řwest n řmargeħ n řeęskar nwem - zeg wenni ittqessen akeccuđ ař wi i d ittaymen aman -¹¹ ħima ad tadfem yar Řeahd n SIDI, AREBBI nnek, u yar tjağit nnes, tenni ad kik iwta SIDI, AREBBI nnek, ass-a,¹² ħima ad ac yegg ass-a ad tekkared amecnaw řgens nnes uca Netta ad ac yiři d AREBBI, am mammec i d ac inna u am mammec ijuğ i řejdud nnek Ibrahim d Iřhaq d Yaęqub.¹³ Maci kiwem waha i ya ggey Řeahd-a d tjağit-a,¹⁴ maca ak-d yenni da yarney iħdaren ass-a zzat i wudem n SIDI, AREBBI nney, am ak-d yenni war da yarney iğin ass-a.¹⁵ Minzi kenniw tessnem mammec tuya nzeddey di temmurt n Miřra u mammec neżwa di řwest n řegnus nni x dd-tekkem uřa d kenniw,¹⁶ uca tezzim nneawat nsen n řřanam d imeyđa *n l'ařnam nsen* n wezru d ukeccuđ d nnuqart d wurey, nni yarsen.

¹⁷ War ittiři jar awem aryaz niy tamyart niy řağ niy taqbič nni uř nnes ad yagg^wej ass-a x SIDI, AREBBI nwem, ħima ad isexxar i irebbiten n řegnus nni u war ittiři jar awem aźwar nni i ya ittarwen afyum niy cciħ,¹⁸ uca ad imsar, umi ya iseř awařen n nneęřet-a, aqa netta ad iseggem ixef nnes deg wuř nnes, ad yini: ‘Ad yari yiři řehna, waxxa ggurey di řeqsaħet n wuř inu, ař i ya ihellek min issun ak-d min iffuden.’¹⁹ SIDI war d as isemmeħ, maca ayđab n SIDI d tusmi

29:1 Uf. 19:4

29:2 Aewd. 4:34; 7:19

29:6 Řxř. 21:24,33; Aewd. 2:32; 3:1

29:7 Řxř. 32:33; Aewd. 3:12; Yac. 13:8

29:12 Amz. 17:7

29:17 Řex. 8:23; Ebr. 12:15

nnes ad dduxnzen deg weryaz nni, u marra nneēret nni yurin deg wedlis-a ittwannden ad xas tiři uca SIDI ad imħa isem nnes zi sadu ujenna. ²⁰ SIDI ad t iħuz x marra tiqebbař n Israil i řyar, ełahsab marra nneaři n Řeahd nni yurin deg wedlis-a ittwannden n Ccariea aya. ²¹ *Xenni* jjiř i dd ġa yasen, iħenjiren nwem nni i ġa iġeēden awarni awem d ubarrani nni i dd ġa yasen zeg ict n temmurt tigg^wej, ad inin xmi i ġa zaren jrrayeħ n temmurt-a d řehřacat i zi issehřec SIDI tammurt: ²² ‘Řecbariyyet d tmeġaħt, aqa tecmed marra tammurt, war ttiři t^ttwazzu niħ tessyemmi *ead* u war tessgiēid afsu *aziza*, am mammec *imsar* deg uneqřeb n Sadum d Eamurra d Adma d řabuyim nni issneqřeb SIDI deg weyđab nnes d wesear nnes!’ ²³ uca *ewwed* marra řegnus ad inin: ‘Mayemmi igga SIDI man aya i temmurt-a? Mana řħaduq n weyđab-a imyaren?’ ²⁴ *Xenni* ad arren: ‘Minzi nitni jjin Řeahd n SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, řeahd nni qqnen akides umi ten dd-issuffeħ zi temmurt n Miřra. ²⁵ Uyuren sexxaren i irebbiten nneyni uca uđaren ġarsen, *i* irebbiten nni war ssinen nitni, war d asen tent-i-dd-iwci Netta. ²⁶ Ađđab n SIDI yarġa x temmurt-a maħend ad ġares indeh marra nneēret nni yurin deg wedlis-a ittwannden. ²⁷ SIDI iqřec i-ten zi temmurt deg weyđab d wesear d uduqgez n weyđab imyar uca inđar i-ten ġar temmurt nneyni, am *teġa* ass-a.’ ²⁸ Timesřayin innufaren aqa tent i SIDI, AREBBI nney, maca *timesřayin* ttwasaregbent aqa tent i neccin u i iħenjiren nney i řebda, maħend ad ttwaggen marra awařen n Ccariea aya.”

Aqarru n Řeahd

30¹ “Xmi xak i-dd ġa yasent marra tmesřayin-a, lbaraka d nneēret nni ggiħ zzatek, uca ad tent tarred ġar wuř *nnek* jar marra řegnus ġar mani SIDI, AREBBI *nnek*, xak yuzzeř, ² uca ad tēeqbed ġar SIDI, AREBBI *nnek*, ad tesřed i tmijja nnes s marra uř *nnek* u s marra řemar *nnek* anect n marra min x cek umurey ass-a, cek *jmie* ak-d iħenjiren *nnek*, ³ *xenni* SIDI, AREBBI *nnek*, ad ibđeř aħebbes *nnek* uca ad xak yarħem uca ad cek issmun zi jar marra řegnus ġar mani cek ibezzeē SIDI, AREBBI *nnek*. ⁴ Waxxa inni x yuzzeřen zzayek tuġa aten ġar uneggaru n ujenna, aqa SIDI, AREBBI *nnek*, ad cek issmun uca ad cek indeh ssenni. ⁵ SIDI, AREBBI *nnek*, ad cek issidef ġar temmurt nni warden ibabaten *nnek* uca ad tt teksid *ewwed* d řwart. Netta ad dayek igg tcuni u ad dayek yarni *ead* ktar zi ibabaten *nnek*. ⁶ SIDI, AREBBI *nnek*, ad ixten uř *nnek* d wuř n tarwa *nnek* ħima ad tēxed SIDI, AREBBI *nnek*, s marra uř *nnek* d marra řemar *nnek*, ħima ad teddared. ⁷ SIDI, AREBBI *nnek*, ad yarr marra nneaři nni x řeedyan *nnek* d x yenni cek icarrhen, inni xak dd-idarrcen *ewwed*. ⁸ Ad

29:23 Irm. 22:8

30:3 Naħ. 1:8; Izhd. 106:45; Irm. 32:37

30:4 Naħ. 1:9

30:6 Irm. 32:39; Ĥiz. 11:19; 36:26

tęeqbed, ad teřed i tmijja n SIDI uca ad tegged marra řumurat nni x d attumurey ass-a. ⁹ SIDI, AREBBI nnek, ad ac iwc afeyyed di marra řxedmet n ifassen nnek, di řyiřet n uęeddis nnek, di řyiřet n řebhayem nnek u di řyiřet n temmurt nnek, *aya ad yiři* i řxar nnek, minzi SIDI ad ięqeb řima ad zzayek ifarř i řxar nnek, am mammec tuya ifarř i ibabaten nnek, ¹⁰ Xmi i ya teřed i tmijja n SIDI, AREBBI nnek řima ad teřdid řumurat nnes d tweřřa nnes nni yurin deg wedlis-a ittwanndęn n Ccarięa uca xmi dd ya tdewřed yar SIDI, AREBBI nnek, s marra uř nnek, s marra řęęmar nnek.

¹¹ Minzi řumur-a i x cek ttumurey necc ass-a, war iři yueřa xak uřa war igg^wij ca. ¹² War iři deg ujenna, řima ad tinid: ‘Wi i ya ięęęeden yar ujenna di řřwee nney řima ad aney t-i-dd yawi i neccin uca ad as nseř *řima ad nzemmar* ad zzayes negg?’ ¹³ War iři x ujemmad n řebřar, ařami i *ya tzemmed* ad tinid: ‘Wi i ya iřwan yar ujemmad n řebřar řima ad aney t-i-dd yawi i neccin uca ad as nseř *řima* ad nzemmar ad zzayes negg?’ ¹⁴ minzi awař-a yudes i cek ařas, aqa-t deg uęęmmum nnek, aqa-t deg wuř nnek, řima ad zzayes tegged.

¹⁵ Xzar, necc ggij zzatek ass-a tudart d řxar uřa d řmwet d řyar, ¹⁶ minzi necc ttumurey cek ass-a řima ad tersed SIDI, AREBBI nnek, ad tuyured deg ibriden nnes uca ad teřdid řumurat nnes d tweřřa nnes d lfarayid nnes mařend ad teddared u ad t^ettwammarnid, uca SIDI, AREBBI nnek, ad ac ibarek di temmurt nni yar i ya tadfed řima ad tt t^eřřfed d řwart. ¹⁷ *Maca* mařa uř nnek ittagg^wej uca war t^etesřid uca ad t^ettwasuffyed *zeg webrid*, ad tuđared zzat i irebbiten nneyni uca ad asen tsexxared, ¹⁸ *xenni* necc ttbarręey awem ass-a belli s tidett ad temmtem. War tarennyed ca ussan nnek x temmurt mani i ya tadfed awarni řami teřwid L'Urdun, řima ad tt t^eřřfed d řwart. ¹⁹ Ass-a necc řayij i ujenna d temmurt d řęhud xawem: ggij zzatek tudart d řmwet, lbaraka d nneęret! Ixđar *xenni* tudart, řima ad teddared, cek d zzarięet nnek, ²⁰ mařend ad tersed SIDI, AREBBI nnek, uca ad teřed i tmijja nnes, ad as třeřęed, minzi Netta d tudart nnek uřa d tuzzęgart n wussan nnek, řima ad tzemmed ad tzedyed x temmurt nni x ijjuř SIDI i ibabaten nnek ad asen tt-i-dd-iwc, i Ibrahim d Iřaq d Yaęqub.”

Yacuwa iksi amcan n Musa

31 ¹ Iruř Musa uca issiweř s wawařen-a ak-d marra Israil, ² inna asen: “Ass-a necc yari mya u-ęicrin n isegg^wusa. War zemmarey ead ad ffyey uřa ad adfey uca SIDI inna ayi: ‘War tęekk^wid *iyzar-a* n L'Urdun!’” ³ SIDI, AREBBI nnek, ad iřwa zzat i wudem nnek. Netta ad yareddeř řęgnus-a zzat i wudem nnek

30:9 Aewd. 28:11

30:12 Rum. 10:6-8

30:19 Aewd. 4:26

31:2 Řxř. 27:12; Aewd. 3:26

uca ad t^ettfed řwart nsen. Yacuwa, d wenni i ya iżwan ztat i wudem nnek, am mammec inna SIDI.⁴ SIDI ad kisen igg am mammec igga ak-d Siħun d Euj, ijeğiden n Imuriyyen, u ak-d temmurt nsen. Netta yareddeğ i-ten.⁵ *Xmi* ten i ya isellem SIDI ztat i wudem nwem, ad kisen teggem elahsab marra tawşeyyet nni zi kenniw weşşiy.⁶ İřim d iryazen u iřim tmeħdem, war ttegg^wedem, war ttarjijjem ca ztat i wudem nsen, minzi SIDI, AREBBI nnek, d wenni akidek igguren. Netta war dayek isemmeħ niy cek ittejji.”

⁷ Uca Musa iřaya i Yacuwa, inna as ztat i tiřtawin n marra Israil: “İři d aryaz u iři tmeħded, minzi ad tadfed ak-d řgens-a yar temmurt nni ijuğ SIDI i ibabaten nsen ad asen tt-i-dd-iwc uca cek ad ten tejjed ad tt řřfen d řwart.” ⁸ SIDI d wenni yuyuren ztat i wudem nnek, d Netta i ya yiřin akidek, war cek ittettu ca niy ad dayek ismeħ. War ttegg^wed u war ttarjijji.”

Musa iwca Ccariea i ayt n Lawi

⁹ Yura Musa Ccariea aya uca iwca i-tt i ikehhanen, ayt n Lawi, inni yarbun Ttabut n Řeahd n SIDI, u i marra imyaren n Israil. ¹⁰ Musa yumur i-ten, inna: “Awarni i sebea n isegg^wusa, di řweqt ittwaggen n usegg^was n ufekki n imerwusen di Řeid n İeuccuten, ¹¹ xmi i ya imun marra Israil maħend ad iħdar ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan nni i ya ixdar Netta, ad tyared s jjeħd Ccariea aya ztat i marra Israil deg imezzuyen nsen.” ¹² Ejj ad imun řgens, iryazen d temyarin d iħenjiren d ibarraniyyen nni iğan yar daxeř n tewwura nnek ħima ad sřen u ħima ad řemden ad gg^weden SIDI, AREBBI nwem uca ad ħdan marra awařen n Ccariea aya ¹³ u ħima iħenjiren nsen nni war tt issinen, ad sřen uca ad řemden ad gg^weden SIDI, AREBBI nwem marra ussan nni i ya teddarem x temmurt nni yar i ya tezwam x L'Urdun maħend ad tt t^ettfem d řwart.”

Abarreħ x řmueşiyet i dd-ittasen

¹⁴ SIDI inna i Musa: “Aqa iwđen-dd wussan nnek i di ya temmted. Řaya i Yacuwa u ssbeddem ixef nwem deg Uqiđun n Umsagar ħima ad t umurey.” Musa d Yacuwa ruħen, bedden deg Uqiđun n Umsagar. ¹⁵ *Xenni* iban-dd SIDI deg Uqiđun, deg ijj n uqellij n useynu, uca ibedd uqellij n useynu sennej i wadaf n Uqiđun. ¹⁶ SIDI inna i Musa: “Aqa cek ad t^ettwasmuned ak-d řejdud nnek uca *xenni* řgens-a ad ikkar ad issefsed ixef nnes am i ya yuyur awarni i irebbiten n ibarraniyyen n temmurt nni yar i ya yadef ař řwest nnes uca řgens ad dayi

31:3 Řxř. 27:18

31:4 Řxř. 21:24,33

31:5 Aewd. 7:1,2

31:6 Yac. 1:5; Ebr. 13:5

31:8 Yac. 1:9

31:11 Eizra 8

ismeh, ad yarž Ŗeahd inu wenni kidsen ggiy. ¹⁷ Deg wass nni ad yarey weyđab inu x *řgens* uca ad ten jjeý, ad zwaysen ffarey udem inu uca ad ittwařsarđ *řgens* uca ad xas dd-asen wađtas n iceřwawen d řehřarat, ař řa yini deg wass nni: ‘Ma war xafi dd-usin iceřwawen-a, minzi AREBBI war kidi iđi?’ ¹⁸ Deg wass nni ad ffarey udem inu marra di ssibbet n řyar nni igga umi idweř yar irebbiten nneyni. ¹⁹ Řexxu xenni, ari tizřit-a i yixef nwem uca seřmed i-tt i ayt n Israil, egg i-tt deg uqemmum nsen, řima tizřit-a ad tiři d acehhad di řtwew inu đidd i Israil, ²⁰ minzi Necc ad ssidfeý řgens-a yar temmurt nni x jjuđeý i ibabaten nsen *ad asen tt wceý, ict n temmurt* nni ifeyyđen s uyi d tamment, uca ad ccen, ad jjiwnen, ad dewřen qbubbzen. *Xenni* ad dewřen yar irebbiten nneyni, ad xasen sexxaren uca ad ayi ssduqzen, ad aržen Ŗeahd inu. ²¹ Uca ad imsar umi d as dd-usin *i řgens-a* ađtas n iceřwawen d řehřarat, aqa *xenni* tizřit-a ad dd-tarr deg wudem nnes amecnaw ijj n ucehhad, minzi war t^ettiři t^ettwattu zeg uqemmum n tarwa nnes, minzi Necc ssney axarreř nni *ead* iřeđta ass-a, qbeř ma ad t ssidfeý di temmurt nni x jjuđeý *ad asen tt wceý*.”

²² Deg wass nni, yura Musa tizřit-a uca isseřmed i-tt i ayt n Israil. ²³ Uca Netta yumur i Yacuwa, mmis n Nun, inna: “Iři d aryaz u iři tmeđded, minzi ad tessidfed ayt n Israil di temmurt nni x d asen jjuđeý *mađend ad asen tt wceý* uca Necc ad akidek iřiý.”

²⁴ Uca imsar umi ikemmeř Musa tira n wawařen n CcariĒa aya deg ijj n wedlis ittwanđen, ař aneggar nsen, ²⁵ aqa Musa yumur llawiyyen nni yarbun Ttabut n Ŗeahd n SIDI, inna: ²⁶ “Ksim adlis-a n CcariĒa ittwanđen uca teggem t ztat i Ttabut n Ŗeahd n SIDI, AREBBI nwem, mađend ad din yiři d acehhad đidd nwem, ²⁷ minzi necc ssney aęewweý nwem d tyennant nwem. Xzar, umi necc ddareý ead akidwem ass-a, kenniw aqa tyewwyem x SIDI, mečar ead ktar i ya teggem awarni i řmewt inu! ²⁸ Smunem-dd yari marra imyaren n tqebbař nwem d iweqqafen nwem, *xenni* ad ssiwřeý awařen-a deg imezzuyen nsen uca ggiy xasen ijenwan d temmurt d řechud đidd nsen, ²⁹ minzi necc ssney aqa awarni řmewt inu ad tfesdem nican uca ad teffyem x webriđ nni x kenniw umureý. Deg uneggar n wussan, ad teggem řyar di tiđawin n SIDI ař řa t tesĉarem s řxedmet i teggim s ifassen nwem.”

³⁰ *Xenni* issiweř Musa deg imezzuyen n marra agraw *n řgens* n Israil s wawařen n tizřit-a ařami ten ikemmeř.

31:17 ‘war akidi iđi’ - s Teibranit ‘war iđi di řwest inu’.

31:21 ‘tarwa’ - s Teibranit ‘zaad’.

31:23 Jac. 1:6

31:26 2 Jj. 22:8

Izři n Musa

32¹“Sřem, *a* ijenwan, ad ssiwřey!
Ejj tammurt ad tseř i wawařen n uqemmmu inu!

²Ejj tayuri inu ad tudem amecnaw anzar,
ad hwant tiwařin inu amecnaw nnda,
amecnaw ict n thiđurt x uqemmu aziza
u amecnaw tinecnacin x wefsu,

³minzi necc ad barrřey Isem n SIDI,
arrem-dd řemyaret i AREBBI nney!

⁴*Netta* d Tařđart, řxedmet nnes nican,
minzi marra ibriden nnes ttwaseggden,
ijj n Arebbi d amtiqqi břa řyec,
aqa-t d amsegged d nican i yeđa.

⁵*Řgens* aqa issefsed ixef nnes,
nitni war ĝin ca d iřenjiren nnes,
řeib aqa-t xasen,
aqa-t d ijj n jjiř ifary u ixnunnes.

⁶Ma texsem ad teggem aya i SIDI,
a řgens abuhaři d wefyur!
Ma war iři *Netta* d Babac nni cek isyin,
d wenni cek iggin u d wenni cek ikewwnen?

⁷Idarem ussan iedun,
xemmem iseg^wusa n jjiř ař jjiř *nneyni*,
seqsa babac u *netta* ad ac t iƎawed
u *seqsa* imyaren u nitni ad ac t inin.

⁸Umi iwca Umeuři x kuři tasyart nnes i marra řegnu,
umi ibđa iřenjiren n Adam, issgeeed iymiren n řegnu
elařsab řqedd n ayt n Israil.

⁹Minzi tasyart n SIDI d řgens nnes,
YaƎqub d afiřu *n řeabar* n tesyart nnes.

¹⁰Yufa i-t di temmurt n řexřa,
di tnezruft ixřan *ak-d řewřuc* i ittun,
inneđ as-dd, isseřmed i-t,
iřđa i-t amecnaw mummu n tiřř nnes.

¹¹Amecnaw agider nni issfařen řeucc nnes,
iřřaw sennej i warrud nnes zi ssa řar da,
ittbezzec afriwen nnes,
iksi i-t uca yarebbu t x wafriwen nnes,

¹²*ammu* indeh i-t SIDI waha

uca war tuŷi din akides ca n arebbi d ayrib.

¹³ Issenya i-t x tēuřař n temmurt

uca icca řŷiġet n yeyyar.

Ijja i-t ad iżemm tamment zi jjarf,

d zzeċt zeg wezru n teřđart,

¹⁴ třussi n tfunasin d uyi n wuġi,

s tadunt n izmaren d icarriyyen,

inni iġan amecnaw tarwa n Bacan, d iřayđen,

s mummu n waren n irden.

Eawed cek teswid zeg idammen n uđiř, binu iřfan.

¹⁵ Idweř Yacurun iqbubbez uca iżzeēbed

- ‘Aqa tmesřed u teqbubbez, wah, s tadunt t^ettwadřed!’ -

uca ismeĥ di Arebbi nni t dd-ixeřqen

uca isseĥqar Tařđart n usenjem nnes.

¹⁶ S irebbiten iyriben ssekkaren tusmi nnes,

s jjeayef searen t.

¹⁷ Nitni qeddmn tiyarša i ccwařen, war iġi i Arebbi,

i irebbiten nni war ssinen,

irebbiten n jdid, inni dd-yusin ead mammec,

war zzaysen ttarjijjen ibabaten nwem.

¹⁸ Tařđart nni cek dd-yejjin, tsemĥed dayes

u t^ettud Arebbi nni i cek dd-yurwen s řewjeē.

¹⁹ Izra SIDI *man aya* uca isseĥqar i-ten,

zi ssibbet n usduqgez n iřenjiren nnes d yessis.

²⁰ Netta inna: ‘Ad zzaysen ffarey udem inu,

ad zarey mammec i řa yiři *zman* uneggaru nsen,

minzi nitni d ijj n jjiř ittneqřab,

d tarwa i di war iġi řmanet.

²¹ Nitni ssekkaren tusmi inu s min war iġin d Arebbi,

searen ayi s *řexyařat* nsen ibeřřiren.

Necc ad ssekkarey tusmi nsen s *min* war iġin d řgens,

s yijj n řgens d abuhaři ad ten searey.

²² Minzi s weyđab inu tekkar tmessi,

ad tecmeđ ař řaxart *din* swadday

uca ad tecc tammurt d řŷiġet nnes

32:13 Aewd. 33:26, Ica. 58:14

32:21 Rum. 10:19

u ad tessecmeḍ tisi n idurar..

²³ Necc ad asen arniy iceřwawen,
ad xasen neyycey fřitcat inu.

²⁴ Ad ttwaheyyfen s řaz
uca ad ttwařarḍen s řtaeun u s wareddeğ amerzag
u Necc ad daysen ssekkey tiymas n řmař
s ssem ineqqen n *ifiyran* inni ittmuğuyen di tzejjajt.

²⁵ Zi barra ad ikkes ssif *tarrawt*
u zeg wexxam n daxeř *ad teřqef* tigg^wudi:
am ubřiy am taezarect, aseymi ak-d umeccaybu.

²⁶ Tuya xsey ad iniy: ‘Am usemmeḍ ad ten faretkey,
ggur ad ssbeddey řidaret nsen jar iwdan’,

²⁷ mři war gg^widey zeg wesear n řeedu,
ħima iyrimen nsen war t nekkaren uca ad inin:
‘fassen nney, inni ittwasgeeden ammu *s jjeħd*,
ggin aya marra, *war iği* d SIDI.’

²⁸ Minzi nitni d ijj n řgens břa array
u war daysen d řefhamet.

²⁹ Mři ggin tiyit, *xenni* iggur ad fehmen aya
u ad wcen taynit i uneggar nsen.

³⁰ Mammec izemmar ad iḍfar ijj *n bnadem* ařef *n iwdan*
u *mammec zemmar*en tnayen ad arren eecra-ařef ad arewřen
mařa war d asen temmenz Teřḍart nsen
uca *war d asen* isellem SIDI i nitni?

³¹ Minzi tařḍart nsen maci amecnaw Tařḍart nney.
Ejj ad ħekmen řeedyan nney *s ixef nsen*.

³² Minzi tazayart nsen *teğa* zi tzayart n Sadum
u zeg iyyaren n Ęamurra
u aḍiř nsen d aḍiř n ssem
u ħarsen izekkunen *ccuren s* tarzugi..

³³ Binu nsen *amecnaw ařudi n* tmessi n řħaycat
u *amecnaw* ssem ineqqen n třeřsiwin.

³⁴ Ma *marra* aya war ħari ittwaxzen,
ittwacemmeē deg ixxamen n txubay inu?

³⁵ D Necc i yeğan x nneqmet d řexřař,
xmi i ħa iħřuğeḍ uḍar nsen.

32:22 lrm. 15:14

32:32 ‘tazayart’ - niy ‘diřect’.

Ass n uḍeyyee nsen aqa yudes
uca min igguren ad xasen dd-yiři, ad imsar deyya..

³⁶ Minzi SIDI ad igg tasegda i řgens nnes,
uca ad iħenn x imsexxaren nnes xmi i ya izar belli jjehd immeksi
uca war din iqqim *ead* wenni ittwaṭṭfen d wenni ijjin..

³⁷ *Xenni* ad yini: ‘Mani iġan irebbiten nsen,
taşđart nni di nnufaren,
³⁸ *irebbiten* nni zi ccin tadunt n tyarşa nsen,
inni zi sessen binu n tewhibin n useyyeb nsen?
Ejj i-ten ad kkaren, ad cek εawnen
u ejj i-t ad xawem issduři.’

³⁹ Xzarem řexxu, belli NECC d NECC *i ġiy*,
u war *din* ca uřa d ijj n arebbi akidi.
Necc neqqey u Necc sseddarey,
Necc tteħħiy u ssgenfiy
u war din wi i ya inejmen zeg ufus inu..

⁴⁰ Minzi Necc ad sswizzḍey afus inu yar ujenna,
ad iniy: ‘Necc aqa ddarey i řebda!’

⁴¹ Mařa ssqęḍey ssif inu ittwessgen
uca afus inu ad iṭṭef di řħukm,
xenni Necc ad ntaqmey zi řeedyan inu
u zeg inni d ayi icarrhen.

⁴² Ad sscarey řřitcat *n řqews inu* s idammen
uca ssif inu ad iřarḍ aysum
n idammen n wenni ittwanyen u n wenni ittwaħebbsen
u zeg uzeġif n řeedu ak-d *ijetṭayen n* ucewwaf nnes..

⁴³ Sřiwřewem, *a* řegnus!, *ak-d* řgens nnes,
minzi Netta ad intaqem i idammen n imsexxaren nnes
uca ad dd-ittarri nneqmet x řeedu nnes
uca ad ifdi x temmurt nnes d řgens nnes.”..

32:35 Rum. 12:19; Ebr. 10:30; 1 Bř. 2:23

32:36 ‘jjehd’ - s Teibranit ‘afus’ wenni d řeeřamet n jjehd d tzemmar n bnaDEM.

32:39 Aewd. 4:35; 1 řm. 2:6; Ica. 45:5,18,22

32:42 ‘iniyan’ - inni ittwanyen deg umenyi.

32:42 Izhd. 68:22

32:43 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

32:43 Rum. 15:10

⁴⁴ Yusa-dd Musa uca issiweř marra awařen n tizřit-a x imezzuyen n řgens, netta d Huciea, mmis n Nun..⁴⁵ *Umi* ikemmeř Musa marra awařen-a i zi issiweř ęar marra Israil, ⁴⁶ inna asen: “Arrem marra awařen-a nni x d awem nnię ass-a ęar wuř nwem, ĥima ad ten tumurem i iĥenjiren nwem maĥend ad ĥđan marra awařen n Ccariea aya ad zזaysen ggen, ⁴⁷ minzi war ięi d awař n baęeř i kenniw, maca d tudart nwem. S wawař-a ad tezzuggartem ussan nwem x temmurt i ęar i ęa tezwim x L'Urdun maĥend ad tt t'ęęfem d řwart.”

⁴⁸ Issiweř SIDI ak-d Musa deg wass nni, inna:

⁴⁹ “Gaęęed adrar n Abarim, *aqat* d adrar n Nabu nni *ięan* di temmurt n Mu'ab arendad n Ariĥa, uca xzar tammurt n Kenęan nni i ęa wceę d řwart i ayt n Israil, ⁵⁰ uca mmet x wedrar nni ęar i ęa tgeęeded, ttwasmun ęar řejdud nnek, am mammec immut umac Harun x wedrar n Hur uca ittwasmun ęar řejdud nnes, ⁵¹ minzi kenniw teydařem zzayi di řwest n ayt n Israil ęar waman n Mariba-Qadac di řexřa n řin, minzi kenniw war d ayi tessqeddsem di řwest n ayt n Israil..⁵² *Xenni řexxu* ad tżared tammurt zzatek, maca war ttidfed ca ęar temmurt nni i ęa wceę i ayt n Israil.”

Lbaraka n Musa

33¹ D ta d lbaraka nni zi ibarek, Musa, aryaz n SIDI, ayt n Israil qbeř řmewt nnes. ² Inna: “SIDI yusa-dd zeg *wedrar* n Sina, igeęęed-dd ittwesseg arendad nsen zi Saeir, tuęa ittissiq umi dd-iban zeg wedrar n Faran uca yusa-dd zi *jar* eecra-ařaf n Zzawect Iqeddsen. Zeg ufus nnes afusi issberbic s wassamen arendad nsen *i nitni*..

³ Wah, Netta ittexs řegnuš! Marra imqeddasen *ięan* deg ufus nnek, aqa aten ęar iđaren nnek, *wah* ad ikkar *řgens* i wawařen nnek.”

⁴ Musa yumur aneę x Ccariea, aqa-tt d řwart n tmesmunt n Yaequb.

⁵ Tuęa Netta d Ajeęid di Yacurun umi nyarwen izeęifen n řgens, jmię ak-d tqebbař n Israil.

⁶ “Iři ad iddar Rubin u war ittmetti uca iři war ttiřin iryazen nnes udrusen!”

⁷ D man aya i inna x Yahuda: “A SIDI, seř ęar tmijja n Yahuda uca yarr i-t ęar řgens nnes. S ifassen nnes imney di tęęweę nnes uca iři Cek ad as iwc afus đidd n yinni d as iĥşaren!”

32:44 'Huciea' - ijj n yisem nneęni i Yacuea.

32:49 řxř. 27:12

32:50 řxř. 27:13; 33:38

32:51 řxř. 20:12

33:2 ĥab. 2:3,4

33:7 'di tęęweę nnes' - ixs ad yini 'di tęęweę n Israil'.

⁸ U x **Lawi** inna: “Tummim nnek d Urim nnek *ad iřin* i weryaz nni d ameddukkeř amtiqqi nnek, wenni tqeřbed di Massa, ak-d wi tqaqhed ęar waman n Mariba, ⁹ wenni innan x babas d yemmas: ‘War ten ttwiřiy!’ d wenni war isseizz x yaytmas nię war ixš ad issen iřenjiren nnes, minzi nitni třen di min tennid Cek uca řđan řeahd nnek. ¹⁰ Nitni ad ssřennden lřarayid nnek i Yaequb u Ccariea nnek i Israil. Ad ssuyusen řebxur zzat i wenzaren nnek uřa d *tayarřt n wecmađ* ikemmřen x uealřar nnek. ¹¹ Barek tizemmar nnes di min igga, *a SIDI*, uca třen arđa s řxedmet n ifassen nnes, ędeř timesřađin n yinni akides ittemearařan d n yinni t icarrhen řima eemmarř war ttbeddin ead!”

¹² U x **Binyamin** inna: “Ameizz n SIDI, netta ad ęares izdeę di řaman, ass marra ad t ideř uca ad izdeę jar tięardřin nnes!”

¹³ U x **Yusuf** inna: “Ad ibarek SIDI tammurt nnes s min ięan ięřan qaę zeg uęenna, s nnda, u s waman yuęęen nni *din* ięan swadday.. ¹⁴ u s řyięet ięřan n tfuct u s min ięan ięřan i ittice uyur ¹⁵ u s tqiccatin n idurar tiędimin u s řqimet n tewririn n řebda ¹⁶ u s min ięan ięřan ařas n temmurt d ueemmar nnes u s tcuni n wenni tuęa izeddyen di cbarq ak-d isennanen. Iři ad dd-ęas x uzeęif n Yusuf u x tuccent n ucewwaf n wenni ittwaeezzřen x aytmas s temrist .. ¹⁷ Amenzu n ufunas nnes d ucewwar nnes u accawen nnes amecnaw accawen n ufunas n řexřa, ad zzaysen iwwet řegnus marra jmie ař tineęęura n ddunect. Ina d eęcra n řuřuf n Iřrayim u ina d řuřuf n Manassa!”

¹⁸ U x **Zabulun** inna: “Farř, a Zabulun, s wuffuy nnek, u cek, *a Isakkar!*, *farř* s ięiđan nnek. ¹⁹ Ad řayan i řegnus ęar wedrar. Din i ęa ęarřen tięarša n tsegda, minzi ad zemmen afeyyeđ n řebřur d txubay innufaren deg ijdi.”

²⁰ U x **Jad** inna: “Ad ittwabarek wenni iggin ttasie i Jad! Netta izeddeę amecnaw tayradt uca icarreg as aęiř ak-d uceqquf n uzeęif. ²¹ Iksi tammurt icnan i yixef nnes, minzi aqa din tettwařđa tesęart n umęewwad *s wedman*. Yusa-dd ak-d izeęifen n řęens, ikemmeř taseęda n SIDI d řeřkammat nnes, *jmie* ak-d Israil.”

²² U x **Dan** inna: “Dan d ijj n mmis n wayrad nni i inegęzen ęar zzat zi Bacan.”

²³ U x **Naftali** inna: “*A Naftali*, iři tejjiwneđ s tcuni u teccured s lbaraka n SIDI. Ksi lęarb d ljanub d řwart.”

²⁴ U x **Acir** inna: “Acir aqa ittwabarek ak-d iřenjiren nnes. Iři ad yaf arđa zeg aytmas uca ad issur ađar nnes di zzect. ²⁵ Zzekrunat nnek *aqa aten* zeg wuzzař d nnęas, ad yiři jjeđd nnek amecnaw ussan nnek!”

²⁶ “War *din* ięi amecnaw AREBBI, *a* Yacurun, wenni innayen x uęenna řima ad ac iwc afus u *wenni innayen* x iseęnuten s leađama nnes..

33:12 ‘ad izdeę jar tięardřin nnes ...’ - min ixš ad yini ‘Binyamin ad izdeę s ttięqet x Arebbi uca Arebbi ad iderr Binyamin u Binyamin ad izdeę jar tięardřin n SIDI’.

33:13 Amz. 49:25

33:16 Amz. 49:26

33:26 Aewd. 32:13, Ica. 58:14

²⁷ AREBBI n řebda d tazeddiyt *i udurri*, u swadday *ttewanen* iyařen nnes n řebda. Netta ad yazzeř x řeedu ztat i wudem nnek, ad yini: ‘Aredeğ!’ ²⁸ Israil ad izdey wehħdes di řaman. Ad yiři wanu n Yaequb deg ict n temmurt *iccuren* n irden d binu n jdid, *wah*, ijenwan nnes ad udmen s nnda.

²⁹ Sseed nnek, *a* Israil! Wi iğan amecnaw cek? Ijj n řgens ittwasnejmen zi SIDI. Aqa Netta d aseřqi i ueawen uřa d ijj n ssif n leađama nnek. Řeedyan nnek ad sniemiřen ad sswađen i cek uca cek ad tdarrced x idemrawen nsen!”

Řmewt n Musa

34 ¹ *Xenni* igeeed Musa zi řewđat n Mu’ab ģar wedrar n Nabu, ģar tqiccet n Fisja nni iğan nican ztat n wudem n Ariħa uca isscen as SIDI marra tammurt, zi Jilead ař Dan. ² marra Naftali d temmurt n Ifrayim d Manassa d marra tammurt n Yahuda ģares ař řebħar d min din awarni as. ³ d *Temmurt n Ljanub* d udewwar n řewđa n Ariħa, tandint n tcejjura n tini ař řuyar. ⁴ Uca inna as SIDI: “Ta d tammurt nni x jjuğey i Ibrahim, i Iřhaq d Yaequb, nniy: ‘I zzarieet nnek, ad tt wcey!’” Jjiy cek ad tt tžared s tiřřawin nnek, *maca* war tžekk^wid ca diha.”

⁵ *Ammu* immut dinni Musa, amsexxar n SIDI, di temmurt n Mu’ab, am mammec *awař i dd-iffyen* zeg uqemmum n SIDI. ⁶ Uca Netta indeř i-t di teyzurt di temmurt n Mu’ab qibač i Bayt-Fağur uca uřa d ijj ma issen amcan n wenđer nnes ař ass-a. ⁷ Tuğa Musa ģares mya u-eicrin n isegğ^wusa umi immut. Tiřř nnes war teyri ca, war d as iruħ řemeezz. ⁸ řuyuyen ayt n Israil x Musa di řewđat n Mu’ab třatin n wussan uca *ammu i* ttwakemmřen ussan n iğuyyan d wecđan n Musa.

⁹ Yacuwa, mmis n Nun, tuğa iccur s buħbeř n tiğit, minzi Musa tuğa issars xas ifassen nnes u ayt n Israil sřin ģares uca ggin am mammec *t* yumur SIDI i Musa. ¹⁰ řemmarř ead war dd-ikkar anabi di Israil amecnaw Musa, wenni i tuğa issnen SIDI udem ģar wudem, ¹¹ s marra řeēřamat nni zi t issekk SIDI ģima ad tent igg di temmurt n Miřra, ztat i Fireun d marra imsexxaren nnes d marra tammurt nnes, ¹² u s marra afus nni ijeħden u s marra *timegga* imyaren issagğ^waden, tinni igga Musa ztat i tiřřawin n marra Israil.

33:28 Irm. 23:6; 33:16; Izhd. 68:27

34:1 Aewd. 3:27

34:4 Amz. 12:7; 13:15; 15:18; 26:4; 28:13

34:9 Řxř. 27:18

Yacuwa

Řumur n SIDI i uťeffu n temmurt n Kenan

1¹Imsar awarni i řmewt n Musa, amsexxar n SIDI, belli SIDI issiweř ak-d Yacuwa, mmis n Nun, amsexxar n Musa, inna:

²“Musa, amsexxar inu immut. Řexxu kkar, ekk x L'Urdun-a, cek d marra řgens-a, řar temmurt i d asen i řa wceř Necc, i ayt n Israil. ³Kuř amcan min xef i řa teejen třeřqqa n uđar nwem, aqa wciř awem t i kenniw, am mammec i ssiwřey Necc ak-d Musa. ⁴Tammurt nwem ad tiři zi řexřa ař Lubnan-a, ař iřzar ameqqran, iřzar n Lfurať, marra tammurt n Iħittiyen ař řebřar ameqqran mani tyeři tf uct. ⁵Uřa d ijj war izemmar ad iqqim ibedd ztat i wudem nnek marra ussan n tudart nnek. Am mammec d ayi tuřa ak-d Musa, ad iřiř uřa akidek. Necc war dayek semmħey niř ad cek ttejjij. ⁶Iři d aryaz u iři tmeħđed, minzi cek ad tarred řgens-a ad iťtef tammurt d řwart, *tammurt nni* x Necc jjuřey i ibabaten nsen ad asen tt wceř. ⁷Iři waha d aryaz u iři tmeħđed maħend ad teħđid ad tegged marra Ccarięa nni d ac yumur Musa, amsexxar inu, u war *xas* tťheyed *řar* yeffus uřa *řar* uzeřmađ, maħend ad tegged s řeeqeř mani ma i řa traħed. ⁸War ttejjj ca adlis-a ittwanđen n Ccarięa ad ac ittwakkes x yiřes nnek, maca xarreř dayes ass d ğiřet, maħend ad teħđid ad tegged ammu nican am mammec marra min dayes tura, minzi *xenni* i řa tfeřħed deg webrid nnek uca ad tt tegged s řeeqeř. ⁹Ma war d ac t nniř? Iři d aryaz u iři tmeħđed, war ttegg^wed u war ttejj ad ięez wuř nnek, minzi SIDI, AREBBI nnek, aqa-t akidek qac mani ma i řa traħed.”

¹⁰Uca yumur Yacuwa i iweqqafen n řgens, inna:

¹¹“Uyurem x řwest n řmargeħ n řeskar uca umur řgens, inim *asen*: ‘Swejdet řeeweč i yixef nwem, minzi awarni i třata n wussan ad teřwam L'Urdun-a ħima ad tadfem řar temmurt i d awem i řa iwc SIDI, AREBBI nwem, d řwart uca ad tt teksim d řwart.’”

¹²Issiweř Yacuwa ak-d Irubiniyyen d Ijadiyyen u ak-d wezyen n teqbič n Manassa, inna:

¹³“Ěeqřet x wawař nni x i d awem yumur Musa, amsexxar n SIDI, umi inna awem: ‘SIDI, AREBBI nwem, iwca awem arraħet uca iwca awem tammurt-a.

1:1 Aewd. 34:5;1:38

1:3 Aewd. 11:24; Yac. 14:9

1:4 ‘řebřar ameqqran’ - niř ‘ill ameqqran’. Řebřar-a qqaren as di Arif ‘řebřar ameřyan’ u isem nnes n jdid aqa-t ‘ill agrakal’.

1:5 Aewd. 31:6, 8; Ebr. 13:5, 6

1:6 Aewd. 31:23

1:7 Aewd. 5:32; 28:14

1:8 Izhd. 1:2

¹⁴Timyarin nwem, iħenjiren nwem d řebħayem nwem ad qqimen di temmurt i d awem iwca Musa x ujemmađ n L'Urdun uca kenniw ad tezwam tħezmem ztat i wudem n aytmatwem, marra ayt n bu-teyruđt imeħden, uca kenniw ad asen tewcem afus, ¹⁵ař i ħa yewc SIDI arraħet i aytmatwem, am *tuxa iwca i* kenniw, uca uřa d nitni ad tťfen tammurt i d asen iwca SIDI, AREBBI nwem, d řwart. *Xenni* ad ieeddeř ad dd-tdewřem ħar temmurt tenni d řwart nwem uca ad twartem min d awem iwca Musa, amsexxar n SIDI, x ujemmađ n L'Urdun manis dd-tneqqar tfuct.”

¹⁶Nitni arrin x Yacuwa, nnan: “Marra min xef i d aney tumured, ad t negg u mani ma i d aney i ħa tessekkeđ, ad nuyur. ¹⁷Ammu nican am mammec nesřa ħar Musa, ad ħarek nesř. Iři waha ad kik yiři SIDI, AREBBI nnek, am mammec tuxa iġa ak-d Musa! ¹⁸Kuř aryaz nni i ħa ieřan řumur nnek u war ixš ad iseř i wawařen nnek ħar marra min d as i ħa tumured, ad ittwaney. Iři waha d aryaz u iři tmeħdeđ!”

Raħab d tnayen n ibergagen

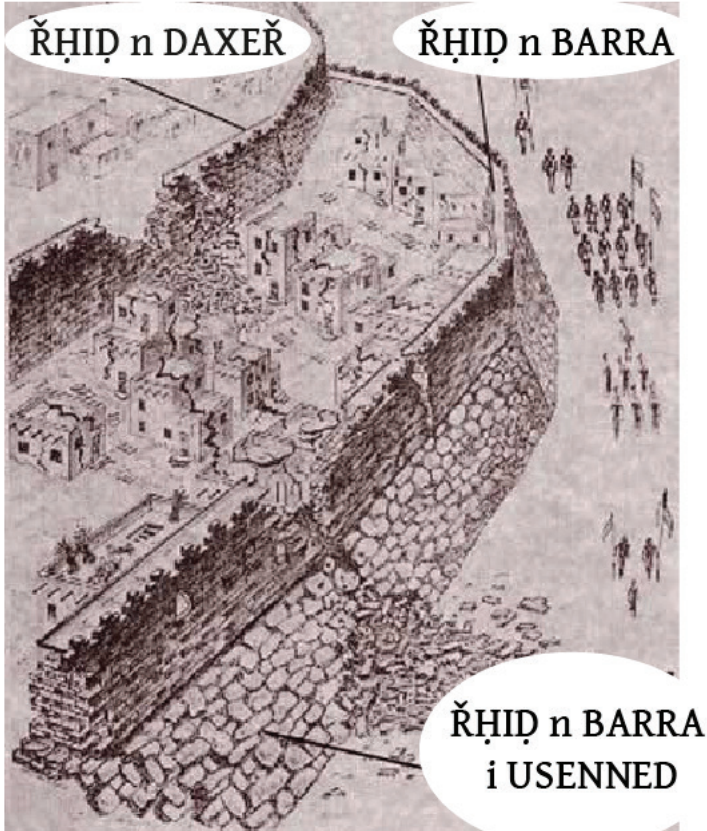
2¹Yacuwa, mmis n Nun, issekk zi Ciťtim tnayen n yeryazen maħend ad bergen s tnuffra, inna: “Uyurem, xzarem tammurt d Ariħa!” Ffħen, iwħden ħar taddart n ict n temyart n farq-ccyeyř, qqaren as Raħab, uca ssensen din.

²Xebbaren t i ujeġid n Ariħa, nnan: “Xzar, di ġiřet-a usin-dd danita ca n yeryazen n ayt n Israil, ħima ad bergen di temmurt.” ³Issekk ujeġid n Ariħa ħar Raħab maħend ad as inin: “Suffey-dd iryazen i dd yudfen taddart nnem, minzi usin-dd, ħima ad ksin řexbar x min ittemsaran di marra tammurt.”

⁴Aqa tessidef temyart tnayen n yeryazen nni uca tessnuffar i-ten. Tenna: “S tidett, iryazen usin-dd ħari, maca war ssiney manis nitni. ⁵Umi ttwabelleent tewwura *n tendint* ħar uweťtu n taġest, ffħen yeryazen. Necc war ssiney maca, mani uyuren yeryazen *nmi*. Đfarem ten deħya, xenni tzemmarem ad xasen tħartem.”

⁶*Maca* nettat tessgaæed i-ten x tzeqqa uca tessnuffar i-ten sadu iyeddiwen n tiffest nni tuxa ttwassarsen i nettat x tzeqqa. ⁷Tuxa đeffaren ten-dd yeryazen x webriđ n L'Urdun ař imucan n użekkwu uca awarni řami ffħen inni tuxa ten-dd iđeffaren, belleen xasen tawwart. ⁸Qbeř i ħa wħan deg yiđeř, tgææed *Raħab* ħarsen ħar tzeqqa, ⁹tenna asen: “Necc ssney, aqa SIDI iwca awem tammurt-a u belli tiggwudi zzaywem tewħa-dd xaney u marra imezday n temmurt fesyen deg wudem nwem. ¹⁰Maħar neccin nesřa, mammec issizey SIDI aman n Řebħar n Telga deg wudem nwem umi dd-teffyem zi Miřra, uca *nesřa eawed* min teggim ak-d Siħun d Euj, tnayen n ijeġiden n Imuriyyen, inni tuxa ayirin

i L'Urdun, inni tħarmem u t'tteħħam.¹¹ *Umi* nesħa aya, ifsiy wuħ nney u war iqqim ead ca n buħbeħ iddar di ca n yeryaz di ssibbet nwem, minzi SIDI, AREBBI nwem, d AREBBI sennej deg ujenna d *da* swadday x temmurt.¹² Řexxu

xenni, jjağem ayi ħar SIDI, minzi necc ggiğ zzaywem s tamexsiwt icewwaren, aqa uħa d kenniw ad teggem s tmexsiwt icewwaren ak-d *ħağ n* taddart n baba u wcem ayi ijj n weeħam n řaman *nwem*,¹³ aqa kenniw ad tejjem baba d yemma, aytma d yessitma, ak-d marra min iğan nsen, ad ddaren u belli kenniw ad aney tessnejmem řeemurat nney zi řmewt.”

¹⁴Arrin-dd xas yeryazen: “Maħa war tefdiħem tamesħact nney, ad immet řeemar nney deg wemcan nwem. Uca ad imsar xmi i d aney i ħa iwc SIDI tammurt-*a*, ad am nescen tamexsiwt icewwaren d řaman *nney*.”

^{2:10} Uf. 14:21; Řxř. 21:24, 34; Jac. 4:23

^{2:11} Acwd. 4:39

¹⁵ Xas uca tseyyeb i-ten temyart s yijj n wesyun zi řkazi, minzi tuya taddart nnes yar řhiđ *n barra n tendint* uca tuya tzeddey di řhiđ *n tendint*. ¹⁶ Nettet tenna asen: “Ffyem yar idurar, maħend inni i kenniw iđeffaren war xawem ħarnten u ffarem dinni třata n wussan ař i ya eeqben inni *kenniw* iđeffaren. Awarni man aya tzemmarem ad tmenem abrid nwem.” ¹⁷ Iryazen nnan as: “Ad niři nettwasizdeg zi tjađit-a i d aney teggid ad tt nejjađ, ¹⁸ *maca war ittiři ammu* xmi i ya tegged asyun-a azegg^way imuden i zi d aney tseyybed, yar řkazi xmi dd ya nadey yar temmurt uca ad tessmuned babam d yemmam d aytmam d marra řađ n babam yarem di taddart nnem. ¹⁹ *Xenni* qaē wi i ya iffyen zi tewwura n taddart nnem, ad iřin idammen nnes x uzeđif nnes u neccin ad niři nettwasizdeg zžaysen, *maca* qaē wenni akidem i ya iqqimen di taddart, idammen nnes ad iřin x uzeđif nney mařa *ca n yijj* ad xas issars afus. ²⁰ Mařa cem tessuffyed tamesřact nney, *xenni* ad niři nettwasizdeg *ēawed* zi tjađit i d aney teggid ad am nejjuđ i cem.” ²¹ Nettet tarra-dd xasen: “Elaħsab awařen nwem, ammu *i ya yiři!*” *Xenni* teja i-ten ad uyuren uca tcedd asyun azegg^way yar řkazi.

²² Uyuren nitni uca iwđen yar wedrar uca qqimen dinni třata n wussan, ařami dd-eēqben inni i ten iđeffaren. Inni ten iđeffaren tuya arezzun *xasen* deg webrid marra, *maca war ten* ufin. ²³ *Xenni* aregg^wħen-dd tnayen nni n yeryazen u hwan-dd zeg wedrar, žwan-dd uca usin-dd yar Yacuwa, mmis n Nun, u ħajan as marra min d asen imsaren. ²⁴ Nnan i Yacuwa: “S tidett, SIDI igga aney marra tammurt deg ifassen u *ēawed* fesyen marra imezday n temmurt di ssibbet nney.”

Ažwi n L’Urdun

3¹ Yar tuffut zic, ikkar Yacuwa uca ksin iqiđan nsen zi Ciřtim uca usin-dd yar L’Urdun, netta d marra ayt n Israil, uca ssensen dinni qbeř i ya žwan. ² Imsar awarni třata n wussan, aqa iweqqafen uyuren x řwest n řmargeħ n řeēskar ³ uca umuren řgens, nnan: “Xmi i ya tžarem Ttabut n Řeāhd n SIDI, AREBBI nwem, uca ikehhanen ilawiyyen arbun tt, *xenni* uřa d kenniw ad temmuřtyem zeg wemcam nwem, ad t teđfarem. ⁴ Maca ittxeřša ad tēbbarem ttasie eřaħař i ařfayen n iyađen jar awem d netta, war yares tadsem. Ammu i ya tessnem abrid i ya tekkem, mařar kenniw *zic* eemmarř war tekkim abrid-a, *war iři* iđennađ u *war iři* fariđennađ.”

⁵ Inna Yacuwa i řgens: “Qeddsem ixef nwem, minzi tiwecca ad igg SIDI řeējayeb di řwest nwem.” ⁶ Issiweř Yacuwa *ēawed* ak-d ikehhanen, inna: “Sgaēdem Ttabut n Řeāhd uca žwam zžat i wudem n řgens!” Nitni ssgaēden Ttabut n

Řeahd u izwaren yar zzat i wudem n řgens. ⁷ Tuğa SIDI inna i Yacuwa: “Ass-a ad kkareğ ad cek ssemyareğ zzat i tiřřawin n marra Israil, mařhend marra ad ssnen, aqa Necc akidek i ĝiy, am mammec i d ayi tuğa ak-d Musa. ⁸ Cek ad tumured ikehhanen inni yarebbun Ttabut n Řeahd, ad tinid: ‘X minni i ya tawdem yar tma n waman n L'Urdun, ad din tbeddem di L'Urdun!’ ”

⁹ *Xas uca* inna Yacuwa i ayt n Israil: “Asem-dd da u tesřem awařen n SIDI, AREBBI nwem.” ¹⁰ Uca inna Yacuwa: “S man aya ad tessnem, aqa ijj n Arebbi iddar aqa-t jar awem u Netta ad issuffuy Ikenėaniyyen d Iřittiyyen d Iřiwiyyen d Ifariziyyen d Ijirjaciyyen d Imuriyyen d Iyabusiyyen zzat i tiřřawin nwem zi řwart nsen. ¹¹ Xzarem, Ttabut n Řeahd n Sidi n marra tammurt tezwar awem zzat i wudem nwem di L'Urdun. ¹² Řexxu *xenni*, farnem tenėac n yeryazen zi tqebbař n Israil akidwem, ijj n weryaz zi kuř taqbič. ¹³ Xmi idaren n ikehhanen, inni yarebbun Ttabut n SIDI, Sidi n marra tammurt, ad bedden deg waman n L'Urdun, *xenni* ad imsar aqa aman n L'Urdun ad nqedeen, aman i dd-ihekkwan zi sennej yar swadday, uca ad *qqimen* bedden amecnaw ijj n weğbar.” ¹⁴ *Řami* ikkes řgens iqidan nnes ĥima ad izwa L'Urdun, arbun ikehhanen Ttabut n Řeahd zzat i wudem n řgens. ¹⁵ *Umi* iwđen iřemmařen n Ttabut yar L'Urdun uca ĥadan idaren n ikehhanen, inni yarbun Ttabut, x tma n waman, - tuğa L'Urdun issfiy x marra tmewwa nnes di marra ussan n tmeyra - , ¹⁶ bedden waman nni dd-ihekkwan zi sennej. *Aman* bedden nican amecnaw ict n tesmuř igg^wej ařřas, yar tendint n Adam tenni zzat i řartan. *Ammu* i kemmřen *waman* inni dd-ihekk^wan yar swadday, yar řebřar n Řewđa, yar Řebřar Ameğař, aqa ttwaqedeen. *Xenni* izwa řgens deg urendad n Ariřa. ¹⁷ Ikehhanen, inni yarbun Ttabut n Řeahd n SIDI, bedden di řaman x řazağ, di řwest n L'Urdun *umi* izwa marra Israil x řazağ ařami ikemmeř marra řgens aźwi x L'Urdun.

4 ¹ Umi tuğa ikemmeř marra řgens aźwi x L'Urdun, imsar aqa SIDI issiweř ak-d Yacuwa, inna: ² “Farnem tenėac n yeryazen zi řgens, ijjen weryaz zi kuř taqbič ³ u tumured xasen, ini: ‘Ksi ssa, zi řwest n L'Urdun, zeg wemcan mani tuğa bedden idaren n ikehhanen di řaman, tenėac n izra, ksim ten akidwem yar ujemmařin u tessarsem ten di řmargeř n řeeskar mani i ya tessensem ĝiřet-a.’ ”

⁴ *Xenni* iřaya Yacuwa tenėac n yeryazen, inni ifarn i-ten zeg ayt n Israil, ijj n weryaz zi kuř taqbič, ⁵ uca Yacuwa inna asen: “Uyurem zzat i wudem n Ttabut n SIDI, AREBBI nwem, yar řwest n L'Urdun uca ad iksi kuř aryaz i yixef nnes

3:7 Yac. 1:5
3:13 Izhd. 114:3
3:14 Řex. 7:45
3:15 1 Im. 12:16
4:1 Yac. 3:12

iji n wezru x teyrudt nnes, eļaḥsab řqedd n tqebbař n ayt n Israil, ⁶ħima ad yiři aya d ict n řeēřamet jar awem. Minzi *mařa* iħenjiren nwem ad sseqsan, ad inin: ‘Min *ixs ad inin* yezra aya i kenniw?’, ⁷*xenni* kenniw ad asen tinim: ‘*Aqa-ten din* minzi nqedēen waman n L'Urdun ztat i wudem n Ttabut n Řeahd n SIDI! Yar uzwu n L'Urdun nqedēen waman n L'Urdun uca izra aya d ict n řidaret i ayt n Israil *di man aya* i řebda.’’ ⁸Ayt n Israil ggin am mammec tuęa yumur Yacuwa uca ksin tenēac n izra zi řwest n L'Urdun, am mammec tuęa issiweř SIDI ęar Yacuwa, eļaḥsab řqedd n tqebbař n ayt n Israil, uca ksin ten akidsen ęar ujemmadin, ęar řmargeħ mani tuęa ssensen, uca ssarsen ten din. ⁹Issars Yacuwa tenēac n izra di řwest n L'Urdun, deg wemcan mani tuęa mmarsen idaren n ikehhanen, inni yarbun Ttabut n Řeahd, u aqa aten ead din ař ass-a. ¹⁰Ikehhanen, inni yarbun Ttabut, qqimen bedden di řwest n L'Urdun, ařami tuęa ittwakemmeř min inna SIDI i Yacuwa maħend ad t yini i řgens eļaḥsab marra min yumur Musa i Yacuwa, uca iqeęeq řgens ssenni, izwa. ¹¹Umi tuęa marra řgens ikemmeř aźwi, teźwa Ttabut n SIDI ak-d ikehhanen ztat i wudem n řgens. ¹²Ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassa źwan ħezźmen i umenyi ztat i wudem n ayt n Israil, am mammec tuęa akidsen issiweř Musa. ¹³Tuęa-ten eřaħař di arebein-ařef *n yeryazen* zi řeeskar nni iħezźmen *marra* i umenyi. Nitni źwan ęar *wazzay n* umenyi ztat i wudem n SIDI, ęar řewďat n Ariħa. ¹⁴Deg wass nni SIDI issemyar Yacuwa di tiťtawin n marra Israil uca gg^weden zżayes, am mammec tuęa gg^weden zi Musa, marra ussan n tudart nnes. ¹⁵SIDI issiweř ak-d Yacuwa, inna: ¹⁶“Umur i ikehhanen, inni yarebbun Ttabut n Cchadet, ad gaēeden zi L'Urdun.” ¹⁷*Xenni* Yacuwa yumur ikehhanen, inna: “Gaēedem zi L'Urdun ęar sennej!” ¹⁸U imsar, - umi ikehhanen, inni yarbun Ttabut n Řeahd n SIDI, gaēeden zi řwest n L'Urdun u tisi n idaren n ikehhanen ead am mammec dd-ffęen *zeg waman* - , aqa aman n L'Urdun dewřen ęar wemcan nsen uca dewřen ssfayen x marra timmawin nnes am idennad d fariđennad. ¹⁹Tuęa řgens igaeēed zi L'Urdun deg wass wiss eēcra deg uyur amezwaru uca wtin iqidan nsen di Jiljal, ęar ccarę n Ariħa. ²⁰Di Jiljal issbedd Yacuwa tenēac n izra i tuęa akidsen-dd iksin zi L'Urdun ²¹uca netta issiweř ak-d ayt n Israil, inna: “Mařa sseqsan tiwecca iħenjiren nwem ibabaten nsen uca ad inin: ‘Min *xsen ad inin* yezra-ya?’” ²²*xenni* ad tēeřmem i iħenjiren nwem, ad tinim: ‘*Da* Israil izwa L'Urdun-a x řaźay, ²³minzi SIDI, AREBBI nwem, issiźey aman n L'Urdun ztat i wudem nwem ařami teźwam, am mammec i tuęa igga SIDI, AREBBI nwem, *ewawed* ak-d Řebħar n Telga nni issiźey ztat i wudem nney ařami *din* neźwa, ²⁴ħima marra řegnus x temmurt ad ssnen, aqa afus n SIDI ijhed, ħima kenniw ad tegg^wdem SIDI, AREBBI nwem, marra ussan.’”

4:7 Jac. 3:13

4:12 Řxř. 32:20, 29

4:14 Jac. 3:7

4:23 Uf. 14:21

Axtan n řgens di Jiljal

5¹ Umi marra ijeđiden n Imuriyyen *i iđan* x tma n řyarb n L'Urdun d marra ijeđiden n Ikeneaniyyen *i iđan* řar řebřar sřan, aqa SIDI issiřey aman n L'Urdun zzat i wudem n ayt n Israil, ařami neřwa řar ujemmađin, *xenni* ifsiy wuř nsen u war daysen iqqim ca arruř zzat i wudem n ayt n Israil.² Di řweqt nni issiweř SIDI ak-d Yacuwa: "Egg i yixef nnek ifarricen n weřzu uca xten i ayt n Israil i twařa wiss tnayen!"³ *Xenni* igga Yacuwa ifarricen n weřzu i yixef nnes uca ixten i ayt n Israil řar Jibiea-Haeralut, *aqat-tt d 'Tawrirt n řeđdařeyyat n Wextan'*.⁴ Man aya d řesbab i zi i-ten ixten Yacuwa: marra řgens i tuřa dd-iffyen zi Miřra, *marra* iwetman, *ixs ad yini* marra ieskariyyen mmuten deg webrid di řexřa awarni i wuffuy nsen zi Miřra.⁵ Minzi marra řgens nni dd-iffyen, tuřa-t ittwaxten, *maca* marra řgens nni dd-ittwaxeřqen deg webrid di řexřa awarni i uffuy nsen zi Miřra, nitni war ttwaxetnen ca.⁶ Minzi arebein n isegg^wusa gguren ayt n Israil di řexřa ařami ittwahellek řgens marra, marra ieskariyyen i tuřa dd-iffyen zi Miřra, inni tuřa war isřin řar tmijja n SIDI *d inni* tuřa ijuđ asen SIDI, war ten ittejji ca ad řaren tammurt nni x tuřa ijuđ SIDI i ibabaten nsen ad asen tt iwc, ict n temmurt ifeyyđen s uyi d tamment.⁷ Iřenjiren nsen inni issnekkar Netta deg wemcan nsen, d ina d inni tuřa ixten Yacuwa, minzi nitni řarsen ead řeđdařyet minzi war d asen xetnen deg webrid.⁸ Umi kemmřen ad xten marra řgens, imsar belli qqimen deg wemcan nsen di řmargeř n řeskar ařami ggenfan.⁹ SIDI inna i Yacuwa: "Ass-a aqa kksey xawem řefđiřet n Miřra." *X uyenni* qqaren as i wemcan nni Jiljal, ař ass-a.

Tayarřt n Useedu - 'Manna', ařrum n ujenna, ibedd

¹⁰ Wtin ayt n Israil iquđan nsen di Jiljal uca ssejden *Tayarřt n Useedu* deg wass arbeřtac n uyur *nni*, di ģiřet, di řewđat n Ariřa.¹¹ Zi řyiřet n temmurt ccin ařrum břa antun d teywawin icenfen, řar tiwecca awarni i *Tayarřt n Useedu*, deg wass nni simant nnes.¹² Tiwecca nnes, awarni umi tuřa ccin zi řyiřet n temmurt, tenneqđe 'manna'. Ssenni war teqqim ead 'manna' i ayt n Israil. Deg usegg^was nni ccin zi řyiřet n temmurt n Kenean.

Yacuwa iřra Ameqqran n řeskar n SIDI

¹³ Umi tuřa iđa Yacuwa zzat i Ariřa, issgaeed tiřřawin nnes, uca xzar, tuřa iji n weryaz ibedd zzates, řares ssif nnes deg ufus nnes. Yacuwa iruř řares inna as: "Cek ma zzayneř niř zeg iyřimen nneř?"¹⁴ Netta yarra-dd: "Lla, minzi Necc d akumandar *ameqqran* n řeskar n SIDI. Necc řexxu i dd-usiř!" Uca iwđa

5:2 Uf. 4:25

5:6 Řxf. 14:23

5:10 Uf. 12:6

5:11 Uf. 12:39; Lawi 2:14

5:13 Uf. 23:23

Yacuwa x uyembub nnes yar temmurt uca iynes, inna as: “Min inna Sidi inu i umsexxar nnes?”¹⁵ *Xenni* inna akumandar *ameqqran* n řeeskar n SIDI i Yacuwa: “Kkes tisiřa nnek zeg iđaren nnek, minzi amcan mani tbedded d amqeddas *i iđa*.” Uca amenni i igga Yacuwa.

Awetřtu n Ariřa

6¹ Ariřa tuřa teqqen *tiwwura nnes* nican ztat i wudem n ayt n Israil. Uřa d ijj war izemmar ad iffeř, uřa d ijj war izemmar ad *din* yadef. ² *Xenni* inna SIDI i Yacuwa: “Xzar, Necc ggiř ac Ariřa d ujeđid nnes, ayt n bu-teřruđt imeđden, deg ufus nnek. ³ Ittxeřřa kenniw ad tenndem i tendint. Marra ieeskariyyen ad nnden i tendint ict n twařa. Amya i řa teggem setta n wussan. ⁴ Sebea n ikehhanen ad izwaren ztat i Ttabut ad arbun sebea n řebwař n usřiwřew. Deg wass wiss sebea ad tenndem i tendint sebea n twařawin u *xenni* ad řuđen ikehhanen deg waccawen n icarri. ⁵ Xmi i řa yiři ijj n uřuđi d azirar deg yicc n usřiwřew u kenniw ad tesřem řřess n uřuđi deg uyicc n icarri, *xenni* ad yarrez řgens imun s tyuyyit deg ujenna. Xas uca ad iwđa řřid n tendint uca ad xas izřa řgens, kuř ijj n weryaz ad yuyur nican řar ztat.”

⁶ *Xenni* iřaya Yacuwa, mmis n Nun, x ikehhanen, inna asen: “Ksim kenniw Ttabut n řeahd u tejjem sebea n ikehhanen ad izwaren řar ztat i wudem n Ttabut n SIDI ad arbun sebea n waccawen n icarri n usřiwřew.” ⁷ Nnan i řgens: “řwam u tenndem i tendint. Jjem ieeskariyyen s řesnař ad řwan ztat i wudem n Ttabut n SIDI.”

⁸ Imsar am mammec tuřa inna Yacuwa i řgens. Sebea n ikehhanen tuřa arebbun sebea n řebwař n usřiwřew uca řwan ztat i wudem n SIDI, řuđen deg waccawen n icarri uca Ttabut n řeahd n SIDI teggur awarni asen. ⁹ *Iryazen* iřezzen s řesnař izwaren ztat i wudem n ikehhanen nni iřuđen deg waccawen n icarri u x đeffar n Ttabut yusa-dd uyezdis aneggaru *n řeeskar*, am gguren, nitni ttřuđen di řebwař.

¹⁰ Yacuwa aqa yumur řgens, inna “War ttesyuyyum, war ttejjim tmijja nwem ad as iseř řed, war dd-itteffey uřa d ijj n wawař zeg uqemmum nwem ař ass mani i d awem i řa iniy: ‘řyuyyem!’ *Xenni* ad tesyuyyem i umenyi.” ¹¹ Xas uca yejja Ttabut n SIDI ad tenneđ i tendint, ict n twařa tenneđ as-dd. *Xenni* dewřen řar řmargeř n řeeskar, ssensen di řmargeř. ¹² Tiwecca nnes řar tuffut n zic ikkar Yacuwa uca arbun ikehhanen Ttabut n SIDI. ¹³ Sebea n ikehhanen nni tuřa yarebbun sebea n řebwař n usřiwřew ztat i wudem n Ttabut n SIDI, qqimen gguren, řuđen deg waccawen n icarri u *iryazen* iřezzen s řesnař izwaren řar ztat u x đeffar n Ttabut n SIDI iđfar uyezdis aneggaru *n řeeskar*, am *qqimen* gguren am ttřuđen di řebwař. ¹⁴ Deg wass wiss tnayen nnden *ewawed*

ict n twařa i tendint uca dewřen ęar řmargeę n řęeskar. Ammu i ggin setta n wussan. ¹⁵ Deg wass wiss sebea, imsar, aęa kkaren zic, umi iřbeę řęař, uca nnęen ammu sebea n twařawin i tendint. Deg wass nni waha nnęen i tendint sebea n twařawin. ¹⁶ Uca imsar ęar twařa wiss sebea umi řuęen ikehhanen deg waccawen n icarri, aęa Yacuwa inna i řęens: “Syuyyem, minzi SIDI igga awem tandint deg ufus! ¹⁷ Tandint ad t’ettwařarrem i SIDI, tandint d marra min dayes. Myir tamęart n farq-ccęeř Raęab waha d marra inni i ęares ięan di taddart nnes ad qqimen ddaren, minzi nettat tessnuffar x ireqqasen nni tuęa nessekk. ¹⁸ Hędam ixef nwem zi marra min ittwawařarmen, maęend kenniw war teddikkiwřem d ayt n řeęram *am* teksim *ca* n min ięan d řeęram u ad tarrem řmargeę n řęeskar n Israil d řeęram u ad t tyeęřem d arrziyet. ¹⁹ Marra nnuęart d wureę d řeqcue n nnęas d wuzzař, *marra aya* d amqeddas i SIDI uca ad t tessidfem deg wexxam n txubay n SIDI.” ²⁰ Xas uca isyuyy řęens i umenęi uca řuęen deg waccawen n icarri. Uca imsar umi isřa řęens řęess n uřuđi deg uyicc n icarri, aęa řęens yarrez deg ict n tųuyyit deg ujenna u řęiđ n tendint ihdem u řęens yudef xas ęar tendint, kuř ijj n weryaz yuyur nican ęar zzat, uca řřfen nitni tandint. ²¹ Hęarmen marra min ięan di tendint i řęukm s řeqdee n ssif, iryazen, timęarin, ihramen d iwessura, ayenduz, uęi d wexyuř. ²² Inna Yacuwa i tnayen n yeryazen nni tuęa ittbergagen tammurt: “Adfem ęar taddart n temęart n farq-ccęeř, u ssuffęem tamęart nni ak-d marra min ęares, am mammec kenniw i d as tejjuęem.” ²³ *Xenni* udfen ibřięen, ibergagen, uca ssuffęen-dd Raęab ak-d babas d yemmas d aytmas d marra min ięan nnes. Ssuffęen marra řaę nnes uca ggin asen mani i ęa qqimen barra i řmargeę n řęeskar n Israil. ²⁴ Sscemęen tandint d marra min dayes s tmesi. Myir nnuęart d wureę d řeqcue n nnęas d wuzzař, ssidfen ten ęar wexxam n txubay di Taddart n SIDI. ²⁵ Raęab, tamęart n farq-ccęeř d *řaę n* taddart n babas d marra min ięan nnes, iija i-ten Yacuwa ad ddaren. U nettat tzeddeę di řwest n Israil ař ass-a, minzi tuęa tessnuffar x ireqqasen i tuęa issekk Yacuwa, ģima ad bergen tammurt. ²⁶ Di řweqt nni ijjuę Yacuwa, inna: “Aryaz nni i ęa issbedd Arięa eawed ad yiři ittwanęeř zzat i wudem n SIDI. Ad as yegg dsas nnes di tarezzit n umenzu nnes, ad issbedd tiwwura nnes di tarezzit n mmis amazuř.” ²⁷ *Ammu* i tuęa SIDI ak-d Yacuwa, uca řexbar ikka marra tammurt.

6:19 Řxř. 31:54
 6:20 Ebr. 11:30
 6:22 Yac. 2:14; Ebr. 11:31
 6:26 1 lj. 16:34

Ddenb n Eaxan

7¹ Ayt n Israil yeccen ak-d min iġan ittwaharrmen i utehhi. Eaxan, mmis n Karmi, mmis n Zabdi, mmis n Zarah, zi teqbič n Yahuda, iksi zi min iġan d řehram. *Xenni* yarya weyđab n SIDI x ayt n Israil.

² Yacuwa issekk iryazen zi Ariħa ġar Eay i iġan ġar Bayt-Awin, ġar ccarq n Bayt-Il. Netta issiweř akidsen, inna: “Gaēdem, bergagem tammurt!” Iryazen ffyen u bergagen x Eay. ³ *Umi* dd-ēeqben ġar Yacuwa, nnan as: “Nhřa ma igaeēed din marra řgens. Ejj ad gaēden din eřaħař ařfayen niy teřt-ařaf n yeryazen ħima ad ġeřben x Eay. War dd-ttiwyed ca dinni marra řgens, minzi nitni aqa aten di drus. ⁴ *Ammu* i gaēden zi řgens eřaħař teřt-ařaf n yeryazen, *maca* nitni arewřen ztat i wudem n yeryazen n Eay. ⁵ Iryazen n Eay nġin zzaaysen setta u-třatin n yeryazen uca đfaren ten zi ztat n wudem n tewwart ař Cabarim uca ġeřben xasen deg uhekk^wu. *Xenni* ifsiy wuř n řgens, idweř amecnaw aman.

⁶ Yacuwa icarreg arruđ nnes, iwđa x uęembub nnes ġar temmurt ztat i Ttabut n SIDI, ař ġiřet, netta d imġaren n Israil, uca nitni ssuyusen taēejjajt x uzeġif nsen. ⁷ Yacuwa inna: “A Sidi inu, SIDI, mayemmi tejjid řgens-a ad izwa L'Urdun? Ma ħima ad aneġ tegged deg ufu n ayt n Imuriyyen, maħend ad aneġ teħħan? Iři, negga ad neqbeř ad nezdey ġar ujemmađ n L'Urdun.” ⁸ A Sidi, min i ġa iniy, awarni i umi yarra Israil aērur ġar wudem n řēedyan nnes *maħend ad yarweř?* ⁹ Mařa ad t sřen ayt n Kenean d marra imezday n temmurt, ad aneġ qewwaren, ad qeđēen isem nney zi tammurt. Min i ġa tegged *xenni* i Yišem nnek ameqqran?”

¹⁰ *Xenni* inna SIDI i Yacuwa: “Kkar, mayemmi *da* tmedded ammu x uęembub nnek ġar temmurt? ¹¹ Aqa Israil ixđa uca nitni eēddan Řēahd inu nni x d asen umurey. Ksin *eawed* zi min iġan ittwaharrmen i lħukm, uca ucaren *eawed*, ssxarqen *eawed* uřa ssarsen *aya* ġar řeqcue nsen. ¹² *X uya* war zemmaren ayt n Israil ad qqimen bedden ztat i wudem n řēedyan nsen. Ad arrin aērur ġar wudem n řēedyan nsen *maħend ad arewřen*, minzi nitni dewřen ttwaharrmen *qae* i lħukm. Necc war kiwem ttiřiy ead, mařa war tekksem min iġan d řehram zi řwest nwem. ¹³ Kkar, qeddes řgens, ad tinid: ‘Qeddsem ixef nwem i tiwecca, minzi ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: Aqa din ca d řehram di řwest nwem, Israil! War tzmēared ad tessbedded řēedyan nnek, ař i ġa tekksem min iġan d řehram zi řwest nwem. ¹⁴ Tiwecca ad dd-tqarrbem ełahřab tiqebbař nwem uca *xenni* ad dd-tqarreb teqbič nni iēēġem SIDI ełahřab řaġat *nnes* u řaġ i ġa iēēġem SIDI ad dd-iqarreb ełahřab řaġat *n* tudrin *nnes* uca řaġ nni i ġa iēēġem SIDI ad dd-iqarreb ełahřab *iryazen* ibřięen *nnes*. ¹⁵ Uca ad imsar, aqa wenni iksin min iġan d řehram ad ittwasecmeđ s tmessi ak-d marra min ġares iġan, minzi netta iēedda x Řēahd n SIDI u igga řeđđiħet di Israil.’ ”

¹⁶ Ikkar Yacuwa zic uca ijja ad dd-isqarreb Israil taqbič taqbič uca t^ettwaeëgem teqbič n Yahuda. ¹⁷ Ijja ad dd-tqarreb řağ n Yahuda uca t^ettwaeëgem řağ n Izarahiyyen. *Xenni* ijja ad dd-tqarreb řağ n Izarahiyyen, *t^ettwasettef* ełahsab *iryazen* ibřiyeu *nnes* uca ittwaëëgem Zabdi. ¹⁸ Netta ijja ad dd-iqarreb řağ n taddart nnes, *ttwasettef* ełahsab *iryazen* ibřiyeu *nnes* uca ittwaëëgem Eaxan, mmis n Karmi, mmis n Zabdi, mmis n Zarah, zi teqbič n Yahuda.

¹⁹ Yacuwa inna i Eaxan: “A mmi, ewc řeez i SIDI, AREBBI n Israil, u qada i-t! Ini ayi, min teggid cek, war xafi snuffar ca” ²⁰ Eaxan yarra-dd x Yacuwa, inna: “Aqa s tidett, necc xđiy ak-d SIDI, AREBBI n Israil, necc ggiy ta d ta. ²¹ Necc žriy jar tkecađt ijj n upartessu izewwqen zi Cinar d mitayen n iciqlen n nnuqart d ict n tbarrat n wurey tewzen xemsin n iciqlen. Necc mezrey daysen uca iwyey ten-dd yari, aqa aten nufaren di temmurt, di řwest n uqiđun inu, d nnuqart swadday.” ²² Yacuwa issekk ireqqasen. Nitni uzzřen yar uqiđun, xzar, řeħwayej tuya aten nuffaren deg uqiđun, d nnuqart swadday. ²³ Ksin nitni řeħwayej nni zi řwest n uqiđun uca iwyen ten yar Yacuwa u yar marra ayt n Israil uca ssarsen ten ztat i wudem n SIDI.

²⁴ Yacuwa, d marra Israil akides, iksi Eaxan, mmis n Zarah, uřa d nnuqart d upartessu izewwqen d tbarrat n wurey d ihenjiren nnes d yessis nnes d iyenduzen nnes d iyyař nnes d wuđi nnes d uqiđun nnes d marra min yares uca iwyen ten yar teyzurt n Axur. ²⁵ Inna Yacuwa: “Mayemmi i d aney teggid di arržiyet? SIDI ad cek yegg di arržiyet ass-a!” D marra Israil yarjem i-t s izra uca sscemđen ten s tmessi uca nđaren xasen izra. ²⁶ Ssbedden xas ijj n ueurric d ameqqran n izra *wenni din iđan* ař ass-a. Uca SIDI igga ad dd-ieqeb řħaduq n weyđab nnes. S uyenni qqaren as i temmurt nni: ‘Tayzurt n Axur’ yares ař ass-a.

Ayelleb x Eay

¹ *Xenni* inna SIDI i Yacuwa: “War ttegg^wed u war tejjed ad iegez wuř nnek. **8** Ksi akidek marra řgens n řeeskar, kkar, tuyured yar Eay! Xzar, Necc ggiy ajeđid n Eay d řgens nnes d tendint nnes d temmurt nnes deg ufus nnek. ² Cek ad tegged ak-d Eay u ak-d ujeđid nnes am mammec teggid ak-d Ariħa u ak-d ujeđid nnes, ad teksim myir takecađt d řebhayem waha i yixef nwem. Egg deg weerur n tendint ict n texceft.”

³ Uca ikkar Yacuwa ak-d marra řgens n řeeskar ħima ad igaeëed yar Eay. Ixđar Yacuwa teřt-ařaf n yeryazen, ayt n bu-teyrudt imeħđen, uca issekk i-ten s ġiřet ⁴ uca yumur i-ten, inna: “Xzarem, ad teggem taxceft yar weerur

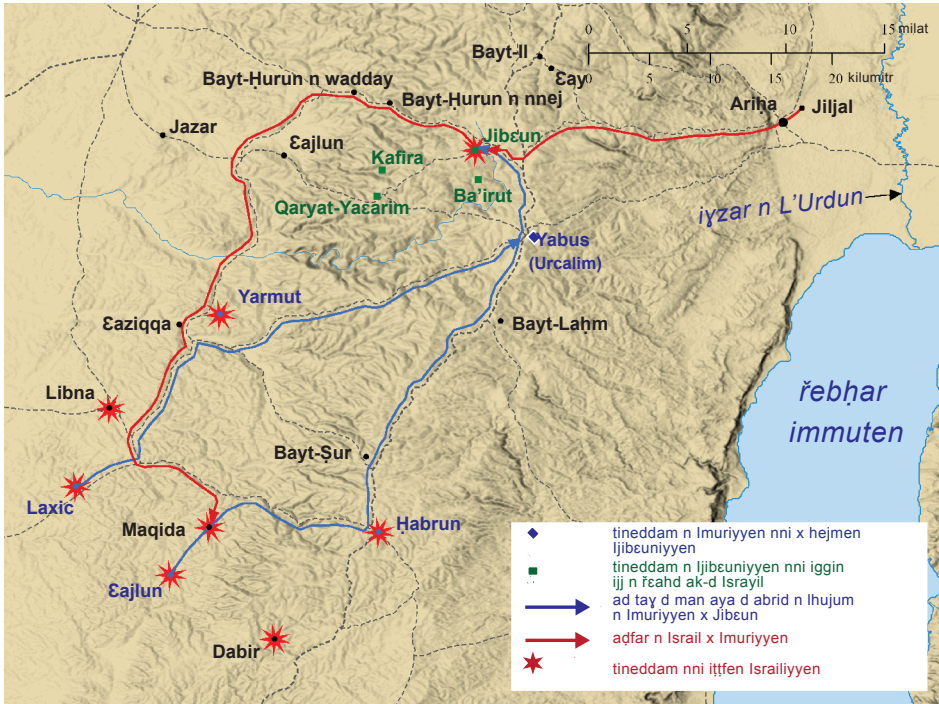
7:23 ‘ssarsen ten ...’ - s Teibranit ‘seyyben ten’.

7:26 ‘Axur’ - min ixs ad yini ‘řeyben’.

8:1 Aewd. 1:21; 7:18

8:2 Aewd. 20:14; Jac. 6:21

AṬEFFU N LĴANUB N KENĒAN (YACUWA 5-10)

n tendint. War tigg^wejem aṭṭas x tendint u iřim tḥezzmem. ⁵ Necc ad dd-qarrbey ẓar tendint ak-d marra řgens. Ad imsar mařa ffey i umsagar akidney am *twařat* tamezwarut, *xenni* ad zẓaysen narweř zẓat i wudem nsen. ⁶ Nitni ad aney dd-đfaren ẓares ař ten-dd-nessigg^wej x tendint, minzi nitni ad inin: ‘Nitni arewřen zẓat i wudem nney am *twařat* tamezwarut.’ *Ammu* i zẓaysen ẓa narweř zẓat i wudem nsen. ⁷ *Xenni* kenniw ad tekkarem zeg wecbar, ad t^ettfem tandint, minzi SIDI, AREBBI nwem, ad tt iwc deg ufus nwem. ⁸ Uca ad imsar x minni i ẓa tiři t^ettfem tandint, ad tessaryem tandint s tmessi. Ittxeřša ad teggem elařsab awař n SIDI. Xzarem, necc aqa umurey kenniw.”

⁹ *Xenni* issekk i-ten Yacuwa uca nitni ggin taxceft uca qqimen jar Bayt-Il d Eay, ẓar řẓarb x Eay. Yacuwa issens ġiret nni di řwest n řgens. ¹⁰ Tiwecca zic ikkar Yacuwa. Iḥseb řgens uca igaeed ak-d imẓaren n Israil zẓat i wudem n řgens ẓar Eay. ¹¹ Marra řgens n řeeskar, inni kis iġan, iffey-dd uca nitni qarrben-dd uca iwđen ẓares ař qibač i tendint. Nitni wtin iqıđan nsen ẓar ccamal n Eay. Tuẓa *din* ict n teyẓurt jar as-dd d Eay. ¹² Iksi netta eřaḥař xemsa-ařaf n yeryazen uca igga asen taxceft jar Bayt-Il d Eay, ẓar řẓarb n tendint. ¹³ Ssbedden řgens,

zeema marra řeskar ħar ccamal n tendint, uca ayezdīs aneggaru *n řeskar* ħar řħarb n tendint. Yacuwa iruħ ġiřet nni ħar řwest n řewđa n teyzurt.

¹⁴ *Umi* iżra aya ujeġid n Ĕay, qeġqen uca kkaren zic. Ffħen iryazen n tendint i umsagar ak-d Israil, i umenħi, netta ak-d marra řgens nnes, ħar wazzay *n umenħi* zzat i wudem n řewđa. Maca netta war issin belli tuħa ġġin as ict n texceft ħar weerur n tendint. ¹⁵ Yacuwa d marra Israil ġġin axmi ġġin ixef nsen ad ttwawten qibač nsen uca arewřen x webriđ n řexřa. ¹⁶ Marra řgens i tuħa iġan di tendint řaħan ten ħima ad ten đfaren. Đfaren Yacuwa uca dewřen igg^wejen x tendint. ¹⁷ Uřa d iġi n weryaz war iqqim di Ĕay niħ di Bayt-Il, wenni war dd-iffiħen ca awarni i Israil, uca nitni ġġin tandint tarzem uca qqimen đeffaren *ayt n* Israil.

¹⁸ *Xenni* issiweř SIDI ak-d Yacuwa: “Swizzed aħric nni deg ufus nnek ħar Ĕay, minzi Necc ad wceħ tandint deg ufus nnek.” *Xenni* isswizzed Yacuwa aħric nni deg ufus nnes ħar tendint. ¹⁹ *Xenni* ikkar uyezdīs aneggaru *n řeskar* deħya uca umi isarreħ *Yacuea* afus nnes, bđan ad azzřen uca iwđen ħar tendint uca řřfen tt. Ġġin t s tazřa uca ssekkaren timessi di tendint. ²⁰ Iryazen n Ĕay nnqeřben uca zřin ddexxan yuři ħar ujenħa zi tendint. Nitni war zemmaren ad arewřen ħar da uřa ħar din, *minzi* řgens i tuħa yarewřen ħar řexřa, inneqřeb-dd *i umenħi* x wenni ten iđeffaren. ²¹ Yacuwa d marra ayt n Israil zřin belli *inni tuħa rajan di* texceft řřfen tandint uca yuři ddexxan zi tendint. Nitni eqqben-dd, wtin iryazen n Ĕay. ²² Inni dd-iffiħen zi tendint, ruħen i umsagar akidsen, ařami nitni, *iryazen n Ĕay*, dewřen di řwest n Israiliħyen, ina ħar uyezdīs d ina ħar uyezdīs nneħni, uca nitni ħeřben xasen ařami war zzaysen iqqim uřa d iġen iddar niħ izemmar ad yarweř. ²³ Menēen ajeġid n Ĕay am iddar *ead* u iwħen t ħar Yacuwa.

²⁴ *Umi* ayt n Israil kemmřen ad nħen marra imezđay n Ĕay, *am* deg iħyar *am* di řexřa mani tuħa ten dd-đfaren uca ttwanħen marra s řeqđeē n ssif, *xenni* ieqeb Israil ħar Ĕay uca wtin tt s řeqđeē n ssif. ²⁵ Marra inni ittwanħen deg wass nni, iryazen d temħarin, tuħa aten di tenēac-ařaf, dayes marra iryazen n Ĕay. ²⁶ Yacuwa war issehwi afus nnes i isswizzđen s uħric ařami tuħa iħarrem marra imezđay n Ĕay *i uteħħi*. ²⁷ Ksin Israiliħyen mħir řebħayem d tkeccadř n tendint nni i yixef nsen elahsab awař n SIDI, *awař* nni yumur Netta i Yacuwa..

²⁸ Issecmeđ Yacuwa *tandint n* Ĕay uca yarra i-tt d ict n arwina i řebđa, d ict n řħarbet, ař ass-a. ²⁹ Netta yuħeř ajeġid n Ĕay ħar ict n teħnact ař tameddit u umi teħři tfuct, yumur Yacuwa ad kksen řħecbet nnes zi teħnact. Nđaren tt ħar wadaf n tewwart n tendint u ssbedden xas iġi n ueurric d ameqqran n yezra, *i din iġan* ead ař ass-a.

8:18 'Necc ad wceħ tandint deg ufus nnek' - s Teibranit 'Necc ad tt wceħ deg ufus nnek'.

8:22 Aewđ. 7:2

8:27 Řxř. 31:22, 26; Yac. 8:2

8:29 Aewđ. 21:22, 23

Aɛaltar x wedrar n İbal d tyuri n Ccarıea

³⁰ *Xenni* ibna Yacuwa ijǵ n uɛaltar i SIDI, AREBBI n İsrail, x wedrar n Eıbal,³¹ am mammec *t* yumur Musa, amsexxar n SIDI, i ayt n İsrail, ɛlaħsab min yuran deg wedlis ittwannden n Ccarıea n Musa: ijǵ n uɛaltar n wezru qaɛ, war xas imeyyeř s *ijǵ n dduzan n* wuzzař zi ssa ęar da. Nitni bexxaren xas tięarřa n tmessi i SIDI. Yarsen *ɛawed* tięarřa n řehna.³² X yezra igga netta ict n tiřemt n tira n Ccarıea n Musa, tenni yura zzat i wudem n ayt n İsrail.³³ Marra ayt n İsrail d imęaren d iweqqafen d řquđat bedden ęar uęezdis-a u ęar uęezdis nneyni n Ttabut qibač i ikehhanen zi *ayt n* Lawi inni yarbun Ttabut n řeahd n SIDI, am ubarrani am aytbab n temmurt. Azyen zzaaysen tuęa zzat n wedrar n Jirizim u azyen nneyni ęar zzat n wedrar n Eıbal, am mammec tuęa yumur Musa, amsexxar n SIDI zic, i ubarek n ayt n İsrail.³⁴ Awarni i uya ięra marra awařen n Ccarıea, lbaraka d nneeřet, ɛlaħsab marra min yuran deg wedlis ittwannden n Ccarıea.³⁵ Zi marra min tuęa yumur Musa, war ięi uřa d ijǵ n wawař, war t ięri Yacuwa i marra agraw *n řęens* n İsrail, uřa d timęarin d ięenjiren imezyanen d ubarrani wenni akidsen iruřen, *tuęa aten din*.

Taħraymect n ayt n Jibeun

9¹ Umi marra ijeęiden, inni yeęan x ujemmad n L'Urdun, x Temmurt n Idurar, di Temmurt Iwařan u ęar marra tma n řebęar ameqqran ař qibač i *idurar n* Lubnan: Iħittiyyen d Imuriyyen d Ikeneaniyyen d Ifariziyyen d Iħiwiyyen d İyabusiyyen sřin x man aya, imsar.² aqa nitni munen x ijǵ n array ħima ad mmenęen ak-d Yacuwa u ak-d İsrail.³ *Umi* imezday n Jibeun sřin min tuęa igga Yacuwa ak-d Ariħa d Eay, ⁴ ggin t s teħraymect. Nitni uyuren deg webrid uca ggin ixef nsen d imsekkan. Iwyen tixuncay tibuřay x ięyař nsen, tixuncay n yiřem tibuřay ittwacarrgen u twaxeyyđent *ɛawed* i binu.⁵ *Qqnen ɛawed* tisiřa d řbari, ittwadarrfen x iđaren nsen u yarđen arruđ abuřay, u marra aęrum n řeeweč nsen tuęa yuęey ittfruruy.

⁶ Uyuren *ammu* ęar Yacuwa di řmargeę n řeaskar n Jiljal, nnan as i netta u i ayt n İsrail: “Neccin nusa-dd zeg ict n temmurt tigg^wej. Řexxu xenni, ggem ijǵ n řeahd akidney.”⁷ Arrin-dd iryazen n İsrail x Iħiwiyyen: “Ad tay kenniw tzeddyem jar aney. Mammec nzemmar ad kidwem negg ijǵ n řeahd?”⁸ Nitni maca nnan i Yacuwa: “Neccin d imsexxaren nnek.” *Xenni* inna asen Yacuwa: “Min teenam kenniw d manis i dd-tusim?”⁹ Nitni arrin-dd xas: “Imsexxaren nnek usin-dd zeg ict n temmurt tigg^wej ařas di řtwee n Yisem n SIDI, AREBBI

8:31 Uf. 20:25; Aewd. 27:4

8:32 Aewd. 27:3

8:35 Aewd. 31:11

9:1 ‘řebęar ameqqran’ - niy ‘ill ameqqran’. řebęar-a qqaren as di Arif ‘řebęar amezyan’ u isem nnes d jdıd aqa-t ‘ill agrakal’.

nwem. Minzi neccin nesra xas řexbar u x marra min igga di Miřra, ¹⁰ d marra min igga Netta ak-d ijeđiden n ayt n Imuriyyen inni yeđan ařirin i L'Urdun, Siđun, ajeđid n řac̣un, d Euj, ajeđid n Bacan nni tuđa izeddeđ di Actarut. ¹¹ Uca ssiwřen akidney imyaren nney d marra imezday n temmurt, nnan: ‘Třfem řeeweč deg ufus nwem i webrid, uyurem i umsagar akidsen uca ad asen tinim: Neccin d imsexxaren nwem.’ Xenni řexxu, ggem akidney ijj n řeahd. ¹² Ayrum-a nney da tuđa ead iđma umi t-i-dd akidney neksi zi tudrin nney d řeeweč deg wass ařami řarwem-dd-nettef abrid. Řexxu aqa-t yuzey idweř ittfruruy. ¹³ Uřa d tixuncay n yiřem n binu nni i neccur, tuđa atent n jdid, maca xzarem, řexxu feđqent. Aqa *d* arruđ nney d tsiřa nney řfant s webrid i igg^wejen s wařtas.” ¹⁴ *Xenni* ksin iryazen n Israil zi řeeweč. War ksin ccwar zeg uqemmum n SIDI. ¹⁵ Igga Yacuwa akidsen řehna u igga akidsen *eawed* ijj n řeahd, ad ten yejj ad ddaren uca uřa d imeqqranen n tmesmunt jjuđen asen.

¹⁶ Awarni i třata n wussan awarni umi tuđa i d asen wcin řeahd, řnan nitni belli aqa d imqarrben nnes, u aqa zeddeđen di řwest nsen. ¹⁷ *Minzi* ayt n Israil kksen *iqiđan nsen* uca iwđen řar tneddam nsen deg wass wiss třata. Tuđa tineddam nsen Jibcun d Kafira d Ba'irut d Qaryat-Yaeirim. ¹⁸ Ayt n Israil war ten wtin ca, minzi izeđifen n tmesmunt tuđa jjuđen asen *aya* řar SIDI, AREBBI n Israil. S uyenni i teqqim marra tmesmunt tmuyumuy x imeqqranen. ¹⁹ *Xenni* nnan marra imeqqranen n tmesmunt: “Neccin nejjuđ asen *aya* řar SIDI, AREBBI n Israil. S uyenni řexxu war nzemmar ad ten nřađa. ²⁰ Ittxeřša ad nkemmeř *tjađit-a* u ad ten nejđ ad ddaren, mađend war xaney dd-iwetři uduqgez n weđab di ssibbet n tjađit nni d asen negga. ²¹ Imeqqranen nnan asen: “Ad qqimen ddaren uca ad dewřen d inezdamen d inuyam i marra tamesmunt am mammeč i d asen t nnan izeđifen.”

²² Iřaya i-ten Yacuwa, inna: “Mayemmi xaney tcemtem, tennam: ‘Neccin nzeddeđ řar řagg^waj s wařtas xawem!’, waxxa kenniw tzeddeđem di řwest n temmurt nney? ²³ Řexxu xenni, kenniw t^ettwanečřem. War zwaywem ittwakkes ad tiřim d imsexxaren, inezdamen d inuyam i Taddart n AREBBI inu.” ²⁴ Nitni arrin x Yacuwa, nnan: “I imsexxaren nnek ittwanna nican belli SIDI, AREBBI nwem, yumur amsexxar nnes Musa, aqa Netta ad awem iwca marra tammurt uca ad ihellek marra imezday n temmurt zzat i tiřawin nwem. *S uya* tuđa negg^wed ařtas x tudart nney zzat i wudem nwem. S uyenni i negga neccin aya. ²⁵ Řexxu *xenni*, xzar, aqa aney deg ufus nnek. Egg akidney min t^ettwařid mliđ d min iđan nican di tiřawin nnek řima ad zwayney tegged.” ²⁶ Ammu i zwaysen igga uca netta issenjem i-ten zeg ufus n ayt n Israil, ařami nitni war ten nyin

9:10 Řxř. 21:24, 33; Aewd. 1:4

9:23 ‘War zwaywem ittwakkes ad tiřim ...’ - s Teibranit ‘War zwaywem ittwaqeřš ...’.

9:24 ‘x tudart nney’ - s Teibranit ‘x řeemur nney’.

9:24 Aewd. 7:1, 2

ca. ²⁷ Deg wass nni simant nnes igga i-ten Yacuwa d inezdamen d inuyam i tmesmunt u i uəalɥar n SIDI, aɣ ass-a, deg wemcan nni i ɣa ixɥar Netta.

Amenyi yar Jibeun

10¹ Imsar, umi Aduni-Šadaq, ajeğid n Urcalim isɣa, aqa Yacuwa tuɣa iɥɥef Eay, iħarrem i-tt qae uca aqa igga ak-d Eay d ajeğid nnes am tuɣa igga ak-d Ariħa u ak-d ujeğid nnes u aqa imezday n Jibeun ggin řehna ak-d ayt n Israil u zedɣen di řwest nsen, ² aqa nitni gg^weden aɥtas, minzi Jibeun tuɣa d ict n tendint temɣar, umi tt tuɣa d icten zi *jar* tneddam n tgeldit, uca umi tuɣa temɣar x Eay u marra iryazen nnes tuɣa aten d ayt n bu-teɣruɥt. ³ Issekk Aduni-Zedek, ajeğid n Urcalim, *imsekkkan* ɣar Huham, ajeğid n Ĥabrun, ɣar Fir'am, ajeğid n Yarmut, ɣar Yafie, ajeğid n Laxic u ɣar Dabir, ajeğid n Eajlun, inna: ⁴ “Gaεedem-dd ɣari u tewcem ayi afus. Ejj aney ad newwet Jibeun, minzi tegga řehna ak-d Yacuwa u ak-d ayt n Israil.” ⁵ Nitni munen uca gaεeden xemsa n ijeğiden n Imuriyyen: ajeğid n Urcalim, ajeğid n Ĥabrun, ajeğid n Yarmut, ajeğid n Eajlun, nitni d marra řeeskar nsen uca nnden i Jibeun uca kkaren mmenɣen akides.

⁶ Ssekken iryazen n Jibeun *areqqas* i Yacuwa, ɣar řmargeħ n řeeskar di Jiljal, uca nnan: “War semmeħ ifassen nnek deg imsexxaren nnek, as-dd deyya ɣarney. Senjem aney d tewced aney afus, minzi marra ijeğiden n ayt n Imuriyyen, inni i izeddyen deg idurar, aqa munen xaney.”

⁷ *Xenni* igaeed-dd Yacuwa zi Jiljal, netta d marra řgens n řeeskar akides d marra ayt n bu-teɣruɥt imeħden. ⁸ *Minzi* SIDI inna i Yacuwa “War ttegg^wed ca zzaaysen, minzi wciɣ ten deg ufus nnek. Uɣa d ijj zzaaysen war izemmar ad ibedd ztat i wudem nnek.” ⁹ Yacuwa ihwa-dd xasen s řyefret. Igaεeaden-dd zi Jiljal ġiret am tekmeř. ¹⁰ SIDI issnexřee i-ten ztat i wudem n Israil uca igga asen ijj n weɣdar d ameqqran ɣar Jibeun uca netta idfar i-ten x webriid ittgaεeaden ɣar Bayt-Ĥurun uca iwwet i-ten ař ɥtarf n Eaziqqa d Maqida. ¹¹ Imsar umi nitni arewřen ztat i wudem n Israil deg uhekk^wu ɣar Bayt-Ĥurun, aqa SIDI indar xasen izra d imeqqranen zeg ujenna ɣares ař Eaziqqa uca mmuten. Inni immuten s ibquqen n tebruri tuɣa aten ktar zeg inni i ittwanɣen s ssif s ifassen n ayt n Israil.

¹² Xenni issiweř Yacuwa ak-d SIDI, deg wass umi isellem SIDI Imuriyyen i ayt n Israil, inna ztat i tiɥɥawin n Israiliyyen: “*A* tafuct, susem ɣar Jibeun, i *cek a*, ayur, ɣar teɣzurt n Ayalun” ¹³ Uca tafuct tbedd d uyur iqqim ibedd ařami yuɣa řgens tasyart x řeedyan nnes. Ma war ittwari man aya deg wedlis ittwannnden n umsegged? Tafuct tbedd di řwest n ujenna u war tqeğeq ad tyeği, eřayen ijj

n wass ikmeř. ¹⁴ War din iđi uřa d ijj n wass am wanita, *war imsar* zic uřa awarni as, min di tuya isřa SIDI ęar tmijja n ijj n weryaz ammu, minzi SIDI tuęa imney di tųwee n Israil. ¹⁵ *Xenni* ieęeb-dd Yacuwa d marra Israil akides, ęar řmargeę n řeeskar di Jiljal.

¹⁶ Xemsa n ijeęiden nni arewřen uca nnufaren deg ifri ęar Maqqida. ¹⁷ Ittwanna man aya i Yacuwa, nnan: “Aqa ttwafen xemsa n ijeęiden. Nitni nnuffaren deg ifri ęar Maqqida. ¹⁸ *Xenni* inna Yacuwa: “Seqnunniyem tişudar d timeqqranin x uqemmum n ifri uca ssbeddem iryazen xasen, ĥima ad xasen eessen. ¹⁹ Kenniw *s yixef nwem*, war t^ettymam tbeddem. Dfarem ředyan nwem, wtem ayezdis aneggaru nsen. War ten ttejnim ad adfen ęar tneddam nsen, minzi SIDI, AREBBI nwem, igga awem ten deg ufus nwem.”²⁰ Umi ikemmeř i-ten Yacuwa d ayt n Israil s ict n tecti tameqqrant ařami ttwaqđan nitni, u inni innejmen, inni tuęa *ead* zemmaren ad nnejmen, iwđen-dd ęar tneddam ifaryen *s ięebrawen*, *xenni* imsar, ²¹ aqa yaregg^weę marra řęens di řehna ęar Yacuwa di řmargeę n řeeskar ęar Maqqida. Uřa d ijj *war izeim* ad issenhez iřes nnes x ayt n Israil.

²² *Xenni* inna Yacuwa: “Arzmem aqemmum n ifri uca awyem-dd xemsa n ijeęiden nni zeg ifri ęari da!” ²³ Nitni ggin *t* ammu, ssuffęen-dd xemsa n ijeęiden zeg ifri ęares: ajeęid n Urcalim, ajeęid n Ĥabrun, ajeęid n Yarmut, ajeęid n Laxic d ujeęid n Eajlun. ²⁴ Umi dd-ssuffęen nitni ijeęiden nni ęar Yacuwa, iřaya Yacuwa marra iryazen n Israil uca inna i ikumandaren x ieeskariyyen nni tuęa akides iruřen: “Qarrbem-dd uca sarsem iđaren nwen x tmejjarin n ijeęiden-a.” Qarrben-dd nitni uca ssarsen iđaren x timejjarin nsen. ²⁵ *Xenni* inna asen Yacuwa: “War ttegg^wdem ca u war tejjed ad ieęez wuř nnek, iřim d iryazen u iřim tmeĥdem, minzi ammu i ęa igg SIDI ak-d marra ředyan nwem, inni ak-d t^ettmenęam.” ²⁶ *Xenni* iwwet i-ten Yacuwa uca inęa i-ten. Yayeř i-ten ęar xemsa n tęenya uca qqimen aýřen ęar tęenya ařami d tameddit.

²⁷ *Imsar* ęar řweqt n uyeęay n tfuct, issekk Yacuwa ad ten-i-dd kksen zi tęenya, ad ten nđaren deg ifri i di tuęa nnuffaren. *Xenni* ggin tişudar d timeqqranin x uqemmum n ifri, *inni din ięan* ař ass-a. ²⁸ Deg wass nni iųtef Yacuwa *Maqqida* uca iwwet i-tt s řeqđee n ssif. Uca ajeęid nnes, iĥarrem i-t uřa d *marra* nitni d kuř řeeamar nni *ięan* deg wemcan nni. War iji uřa d ijj ad iddar uca igga ak-d ujeęid n Maqqida, am mammec tuęa igga ak-d ujeęid n Ariĥa. ²⁹ *Xenni* izwa Yacuwa ak-d marra ayt n Israil zi Maqqida ęar Libna uca imney ak-d Libna. ³⁰ Uca SIDI iwca i-tt deg ufus n Israil, ak-d ujeęid nnes. Iwwet i-tt s řeqđee n ssif ak-d marra řeeamar i dayes *ięan*, war iji ad dayes iddar uřa d ijj uca igga ak-d ujeęid nnes am mammec tuęa igga ak-d ujeęid n Ariĥa.

³¹ *Xenni* izwa Yacuwa zi Libna yar **Laxic** d marra Israil akides uca inned as-dd i tendint uca imney akides. ³² SIDI iwca Laxic deg ufus n Israil uca iṭṭef i-tt deg wass wiss tnayen uca iwwet i-tt s řeqḏee n ssif ak-d marra řeeṃar i dayes *iġan*, ammu nican am mammec tuya i-tt igga ak-d Libna. ³³ Xenni igaeed Huram, ajeġid n Jazar, maḥend ad iawen Laxic, *maca* Yacuwa iwwet i-t uřa d řgens nnes ařami war yares ijji uřa d ijj iddar.

³⁴ Yacuwa izwa zi Laxic yar **Ėajlun** d marra Israil akides uca nnden as-dd uca mmenyen akides. ³⁵ Ṭṭfen tt deg wass nni uca wtin tt s řeqḏee n ssif uca deg wass nni iřarrem marra řeeṃar i dayes *iġan*, ammu nican am mammec tuya igga ak-d Laxic.

³⁶ Izwa Yacuwa zi Ėajlun yar **Ĥabrun** d marra Israil akides uca mmenyen akides. ³⁷ Nitni ṭṭfen tt uca wtin tt s řeqḏee n ssif, ajeġid nnes d marra tineddam nnes ak-d marra řeeṃar i dayes *iġan*. War ijji uřa d ijj ad injem, ammu nican am mammec tuya igga ak-d Ėajlun. Netta iřarrem i-tt ak-d marra řeeṃar i dayes *iġan*.

³⁸ Uca idweř-dd Yacuwa yar **Dabir** d marra Israil akides uca imney akides.

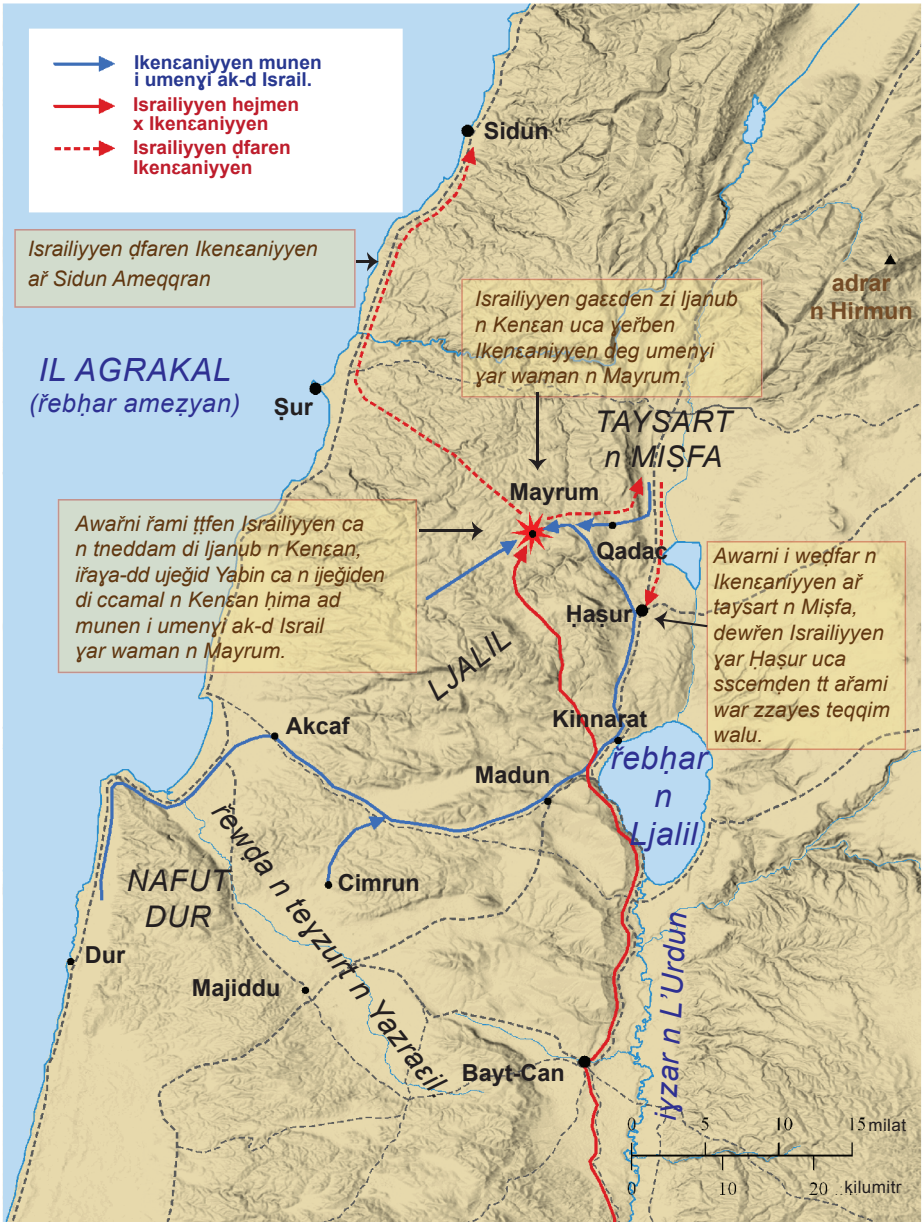
³⁹ Netta iṭṭef i-tt u nitni wtin ajeġid nnes d marra tineddam nnes s řeqḏee n ssif uca ĥarremen marra řeeṃar i dayes *iġan*. Netta war ijji uřa d ijj iddar. Am mammec tuya igga netta ak-d Ĥabrun, ammu igga *eawed* ak-d Dabir u ak-d ujeġid nnes igga am tuya igga ak-d ujeġid n Libna. ⁴⁰ *Ammu* i iřreb Yacuwa x marra tammurt, Tammurt n Idurar d *Temmurt n* Ljanub d Temmurt Iwařan, d marra ijeġiden nsen. War ijji uřa d ijj injem. Marra min tuya ittarran nnefs, iřarrem i-t i uteĥĥi, am mammec tuya i d as yumur SIDI AREBBI n Israil.

⁴¹ Yacuwa iwwet i-ten zi Qadac-Barnie ař Yazza u ammu uřa d marra tammurt n Jucan, ař Jibeun. ⁴² Iṭṭef Yacuwa ijeġiden-a d temmurt nsen s ict n tecti, minzi SIDI, AREBBI n Israil, imney di ṭṭwee n Israil. ⁴³ *Xenni* ieqeb Yacuwa yar řmargeř n řeeskar di Jiljal d marra Israil akides.

Amenyi đidd i ujeġid Yabin d ijeġiden nni akis iġan

11 ¹ Umi Yabin, ajeġid n **Ĥařur**, isřa aya, issekk yar Yubab, ajeġid n **Madun**, yar ujeġid n **Cimrun**, yar ujeġid n **Akcaf**, ² u yar ijeġiden inni tuya *izeddyen* yar ccamal di Temmurt n Idurar u di Řewđa yar Ljanub zi Kinnarut u di Temmurt Iwařan u x tiwirin n Dur yar řyarb, ³ yar Ikeneaniyyen di ccarq d řyarb u yar Imuriyyen, Iřittiyyen d Ifiriziyyen d Iyabusiyyen deg idurar u yar Iřiwiyyen, yar uđar n *wedrar* n Hirmun di temmurt n Miřfa. ⁴ Ffyen-dd nitni s marra řeeskar nsen akidsen, ijj n ubarra ameqqran n řgens, am ijdı yar tma n řebřar, anect ařtas, uca *arni yars* ařtas s wařtas n iysan d ikarruten. ⁵ Marra

AṬEFFU N CCAMAL N KENŞAN (YACUWA 11)

ijeğiden-a řayan-dd xasen uca usin-dd, wtin iquđan nsen jmie řar waman n Mayrum i umenyi dıdd i Israil.

⁶Inna SIDI i Yacuwa: “War zzaysen ttegg^wed, minzi tiwecca řar řweqt ammu řexxu ad ten ggey ttwayeřben marra zzat i wudem n Israil. Cek ad tqessem iđaren n iysan nsen uca ad tesscemđed ikarruten nsen di tmessi.”

⁷Yacuwa s marra řeeskar akides, iffey-dd řarsen s ict n řyefřet řar waman n Mayrum uca wđan-dd xasen. ⁸SIDI igga i-ten deg ufus n Israil uca nitni wtin ten, đfaren ten řares ař řidun-Ameqqran d Misrafut-Mayim, u řares ař taysart n Miřfa řar ccarq. Nitni qđan ten ařami war zzaysen iqqim uřa d ijj i inejmen.

⁹Yacuwa igga akidsen am mammec d as inna SIDI. Netta iqess iđaren n iysan nsen uca issecmeđ ikarruten nsen s tmessi.

¹⁰Di řweqt nni ieqeb Yacuwa uca iřtef řařur uca iwta ajeğid nnes s řeqđee n ssif, minzi řařur tuřa-t qbeř d azeğif x marra tigeldiwin-a. ¹¹Wtin marra řeemar *iddaren* nni dayes iğan s řeqđee n ssif uca řarmen ten u nřin ten. War iqqim walu zi marra min ittarran nnefs uca issecmeđ řařur s tmessi. ¹²Iřtef Yacuwa marra tineddam n ijeğiden-a s marra ijeğiden nsen uca iwta i-ten s řeqđee n ssif uca iřarrem i-ten, am mammec tuřa yumur Musa, amsexxar n SIDI. ¹³Marra tineddam nni ibedden x tiwririn war tent sscemđen Israiliyyen s tmessi, mřir řařur umi issecmeđ Yacuwa s tmessi. ¹⁴Keccđen ayt n Israil marra takeccađt n tneddam d řebhayem i ixef nsen. Nřin maca marra iwdan s řeqđee n ssif, ařami ten tehřan. Marra min ittaran nnefs, war zzayes jjin uřa d ijj.

Lista n marra min iřtef Yacuwa n temmurt n Kenean

¹⁵Am mammec *t* yumur SIDI i umsexxar nnes Musa, ammu i yumur Musa Yacuwa, uca ammu *i-t* igga Yacuwa. Netta war ismiř uřa deg ijj n wawař zi marra *awařen* i yumur SIDI i Musa. ¹⁶*Ammu* iřtef Yacuwa marra tammurt nni, Tammurt n Idurar d marra *Tammurt n* Ljanub d marra tammurt n Jucan d Temmurt Iwařan d řewđa d idurar n Israil d řwařa nnes, ¹⁷*marra tammurt* zeg Wedrar d Aqeccar, wenni isgaeeaden řar Saeir řares ař Bael-Jad, di teysart n Lubnan, swadday i wedrar n řirmun. Marra ijeğiden nsen ihebbes i-ten, iwta i-ten uca inřa i-ten. ¹⁸Ařtas n wussan i imney Yacuwa ak-d marra ijeğiden-a. ¹⁹War iği uřa d ict n tendint i iggin řehna ak-d ayt n Israil, mřir řiwiyyen, inni tuřa izeddyen di jibeun. Nitni řřfen tent marra s umenyi.

²⁰Minzi SIDI tuřa igga ad isseqseř uř nsen ař dd řa ffřen ad mmenřen ak-d Israil, řima ad ten iřarrem uca war xasen yarehřem, řima ad ten iqđa, am mammec tuřa yumur SIDI i Musa.

²¹Di řweqt nni iffey Yacuwa uca itehřa *Icanaqiyyen* zi temmurt n idurar, zi

11:12 Aewd. 20:16, 17; Jac. 10:40

11:15 Uf. 23:32, 33; 34:12; řřř. 33:52; Aewd. 7:2; 20:16

Ḥabrun, zi Dabir, zi Eanab, zi marra Tammurt n Idurar n Yahuda u zi marra tammurt n idurar n Israil. Yacuwa iḥarrem i-ten ak-d tneddam nsen i uteḥḥi.
²²Di temmurt n ayt Israil war qqimen ead Ieanaqiyyen, qqimen mʿyir di Yazza, Jat d Acdud.

²³Iṭṭef Yacuwa marra tammurt nni, am mammec marra min tuya issiweš SIDI yar Musa, uca Yacuwa iwca i-tt d řwart i Israil elaḥsab tarbiein n tqebbař nsen. *Xenni* tuya tammurt tareyyeḥ zeg umenʿyi.

Ayřeb x waḥd u řtatin n ijeğiden

12¹Ina d ijeğiden n temmurt, inni ittwawten zeg ayt n Israil uca *xenni* ṭṭfen nitni tammurt nsen d řwart, aʿyirin i L'Urdun zi manis i d tneqqar tfuct, zi teyzart n Arnun ʿares ař idurar n Ḥirmun d marra Řewḍa di ccarq.

²Siḥun, ajeğid n Imuriyyen, wenni i tuya izeddyen di Ḥacmun, netta iḥkem *x jwayeh* zi Earueir ʿar tma n teyzart n Arnun, *ař* řwest n teyzart, u x wezyen n Jilead ʿares ař tiyzart n Yabbuq, *aqat* d aymir n ayt n Eammun ³u x Řewḍa ʿares ař řebḥar n Kinnarut di ccarq u ʿares ař řebḥar n Řewḍa, Řebḥar Ameğaḥ, di ccarq, abrid n Bayt-Yacimut, u zi ljanub ař swadday i teysarin n Fisja.

⁴*Uřa d* tammurt n Euj, ajeğid n Bacan, *wenni iğan* zi min iqqimen zeg Irafawiyyen, *inni d jwaheř*, i tuya izeddyen di Actarut d Idraei. ⁵Netta iḥkem x idurar n Ḥirmun, x Salxa u x marra Bacan ʿares ař weymir n Ijacuriyyen d Imaekiyyen u x wezyen n Jilead ʿares ař tammurt n Siḥun, ajeğid n Ḥacmun.

⁶Musa, amsexxar n SIDI, ak-d ayt n Israil, tuya wtin ten u Musa, amsexxar n SIDI, tuya iwca *tammurt nni* d řwart i Irubiniyyen d Ijadiyyen u i wezyen n teqbič n Manassa.

⁷Ina d ijeğiden n temmurt inni i tuya ittwawten zi Yacuwa d ayt n Israil, ʿar ujemmaḍ n L'Urdun di lʿarb, zi Bael-Jad di teysart n Lubnan ʿares ař adrar aqecar wenni issgaeeden ʿar Saeir. Uca Yacuwa iwca i-tt d řwart i tqebbař n Israil elaḥsab tarbiein nsen. ⁸Di Temmurt n Idurar u di Temmurt Iwařan u di Řewḍa u di teysarin u di řexřa u di *Temmurt n* Ljanub: Iḥittiyyen, Imuriyyen, Ikenaniyyen, Ifariziyyen, Iḥiwiyyen d Iyabusiyyen.

⁹Ajeğid n Ariḥa: d ijj. Ajeğid n Eay *i iğan* ʿar uyezdis n Bayt-Il: d ijj.

¹⁰Ajeğid n Urcalim: d ijj. Ajeğid n Ḥabrun: d ijj.

¹¹Ajeğid n Yarmut: d ijj. Ajeğid n Laxic: d ijj.

¹²Ajeğid n Eajlun: d ijj. Ajeğid n Jazar: d ijj.

¹³Ajeğid n Dabir: d ijj. Ajeğid n Jadar: d ijj.

12:4 Aewd. 1:4
 12:6 Řxř. 21:24; 32:33
 12:7 Yac. 10:40

- ¹⁴ Ajeġid n Ħurma: d ijj. Ajeġid n Ɛarad: d ijj.
¹⁵ Ajeġid n Libna: d ijj. Ajeġid n Ɛadullam: d ijj.
¹⁶ Ajeġid n Maqqida: d ijj. Ajeġid n Bayt-Il: d ijj.
¹⁷ Ajeġid n Taffuħa: d ijj. Ajeġid n Ħafar: d ijj.
¹⁸ Ajeġid n Afiq: d ijj. Ajeġid n Laccarun: d ijj.
¹⁹ Ajeġid n Madun: d ijj. Ajeġid n Ħašur: d ijj.
²⁰ Ajeġid n Cimrun-Mara'un: d ijj. Ajeġid n Akcaf: d ijj.
²¹ Ajeġid n Taenak: d ijj. Ajeġid n Majiddu: d ijj.
²² Ajeġid n Qadac: d ijj. Ajeġid n Yuqnaeam ħar Karmal: d ijj.
²³ Ajeġid n Dur x tiwrrin ħar Dur: d ijj. Ajeġid n Juyim di Jiljal: d ijj.
²⁴ Ajeġid n Tirša: d ijj. Marra ijeġiden-a aqa aten di waħit u-třatin.

SIDI issiweř ak-d Yacuwa

13¹ Umi tuya Yacuwa d awessar uca imyar deg wussan *n tudart nnes*, inna as SIDI: “Cek tewsared u temyared deg wussan uca *ead* teqqim aťas n temmurt maħend ad tt teksid d řwart. ² Ta d tammurt iqqimen: marra iduwwaren n Ifiliřtiniyyen u marra *jjwayeh n* Ijacuriyyen, ³ zeg *yeħzar n* Ciħur nni *issizzřen* zzat i wudem n Miřra, ař aymir n Ɛiqrun di ccamal nni ittwaħsebdd *d tammurt* n Ikenenaniyyen, *dayes* xemsa n řbacat n Ifiliřtiniyyen, Ayaži d Acdudi d Acqaluni d Ajitti d Aeaqruni. *Xenni ead* Ieawiiyyen. ⁴ Zi ljanub marra tammurt n Ikenenaniyyen d Muħara tenni n Iřiduniyyen, ħares ař Afiq u ħares ař weymir n Imuriyyen ⁵ uca *xenni* tammurt n Ijibliyyen d marra Lubnan manis i dd-tneqqar tfuct, zi Bael-Jad swadday i wedrar n Ħirmun ħares ař mani ittakkwađ *bnadem* ħar Ħamat, ⁶ marra inni izeddġen *di jjwayeh* zeg idurar n Lubnan ħares ař Misrafut-Mayim, marra Iřiduniyyen, Necc ad xasen azzřey zzat i wudem n ayt n Israil. Egg *maca* tammurt d řwart i Israil waha, am mammec d ac umurey.

Tasřart n Rubin, n Jad u i wezyen n teqbič n Manassi

⁷ Řexxu *xenni*, bđa tammurt-a d řwart jar tesea n tqebbař d wezyen n teqbič n Manassa. ⁸ Akides i ksın Irubiniyyen d Ijadiyyen tasřart n řwart nsen nni i d asen iwca Musa x ujemmađ n L'Urdun di ccarq, am mammec d asen *tt* iwca Musa, amsexxar n SIDI: ⁹ zi Arueir *i iġan* x tma n Arnun d tendint i iġan di řwest n teyzurt d marra řwaťa *yueřan* zi Miydaba ař Dibun, ¹⁰ d marra tinneddam n Siħun, ajeġid n Imuriyyen wenni i tuya iħekkmen di Ħacbun, ař aymir n ayt n Ɛammun ¹¹ uřa d Jilead d temmurt n Ijacuriyyen d Imaekiyyen d qaē wedrar n Ħirmun d marra Bacan ħares ař Salxa, ¹² marra tageldit n Ɛuj, di Bacan,

13:8 'Akides' - man aya ixs ad yini ak-d wezyen nneyni n teqbič n Manassi.

ABEṬṬU n TEMMURT n KENĒAN (YACUWA 13-22)

wenni tuya iħekkmen di Actarut d Idraei. Netta tuya iqqim zi min iqqimen n Irafawiyyen nni tuya iwta i-ten Musa uca yuzzeř xasen *zi tasyart nsen*.¹³ Maca ayt n Israil war uzzeřen x ayt n Ijacuriyyen d Imaekiyyen *zi tasyart nsen*. Jacur d Maekat qqimen zeddyen di řwest n ayt n Israil ař ass-a.

¹⁴ I teqbič n Lawi waha umi i war iwci tasyart. Tiřarša n tmesi n SIDI, AREBBI n Israil, d tasyart nnes, am mammec tuya i d as issiweř Netta.

¹⁵ Iwca Musa i **teqbič n ayt n Rubin** *tasyart nsen*, ełařsab řařat nsen. ¹⁶ I nitni umi dd-tekkar temmurt n Arueir, tenni i iřan řar tma n teřzart n Arnun ak-d tendint nni *iřan* di řwest n teřzurt d marra řwařa *yueřan* ař Midiba. ¹⁷ Ĥacmun d marra tineddam nnes nni *iřan* x řwařa *yueřan*, Dibun, Bamut-Bael d Bayt-Bael-Maeun ¹⁸ d Yahša d Qadimut d Mayfaea ¹⁹ d Qiryatayim d Sibma d řarat-Ha-Čařar x wedrar n řewđa n teřzurt, ²⁰ d Bayt-Fayur d tisawnin n Fisja d Bayt-Yacimut, ²¹ marra tineddam x řwařa *yueřan* d marra tageldit n Siřun, ajeřid n Imuriyyen, inni i tuya iħekkmen di Ĥacmun, wenni i xef iyřeb Musa, *am iyřeb* uřa x řřukkam n Midyan: Awi d Raqam d řur d Ĥur d Rabae, inni d ayt n jjeħd di řiřun, imezday n temmurt. ²² Sennej i marra inni ittwanyen di garra, nyin ayt n Israil eawed Bałeam, mmis n Baeur, agezzan, s řeqdee n ssif. ²³ Tuya L'Urdun ak-d jwayeh nnes d aymir n ayt n Rubin ak-d temmurt řar tma nnes. Ta d tasyart n ayt n Rubin ełařsab řařat nsen, ak-d tneddam d dcurat nsen.

²⁴ Iwca Musa i **teqbič n Jad**, i ayt n Jad, *tasyart nsen*, ełařsab řařat nsen. ²⁵ I nitni umi dd-tekkar temmurt n Yaeazir d marra tineddam n Jilead d wezyen n temmurt n ayt n Eammun řares ař Arueir nni *iřan* zzat i wudem n Rabba, ²⁶ zi Ĥacmun ař Ramat-Miřfa d Buřunim u zi Mařanayim řares ař aymir n Dabir. ²⁷ U di řewđa n teřzurt: Bayt-Haram d Bayt-Nimra d Sukkut d řafun d min iqqimen n tgeldit n Siřun, ajeřid n Ĥacmun, L'Urdun d jwayeh nnes ař aneggar n řebřar n Kinnarat x ujemmađ n L'Urdun řar ccarq. ²⁸ Ta d tasyart n ayt n Jad, ełařsab řařat nsen, tineddam d dcurat nnes.

²⁹ Iwca Musa i **wezyen n teqbič n Manassa** *tasyart nsen*. Tekkar as-dd i wezyen n teqbič n Manassa, ełařsab řařat nsen. ³⁰ Tuya tammurt nsen zi Mařanayim: marra Bacan, marra tageldit n Euj, ajeřid n Bacan, d marra dcurat n Ya'ir nni *iřan* di Bacan, settin n tneddam. ³¹ D wezyen n Jilead d Actarut d Idriei, tineddam n tgeldit n Euj di Bacan, kkaren-dd i iřenjiren n Maxir, mmis n Manassa, aqa i wezyen n iřenjiren n Maxir, ełařsab řařat nsen. ³² Tina d *jwayeh* i tuya ibđa Musa d řwart di řewđa n Mu'ab, x ujemmađ n L'Urdun, řar Ariřa, řar ccarq.

³³ Maca i **teqbič n Lawi** war d as iwci Musa ca tasyart. SIDI, AREBBI n Israil d tasyart nsen, am mammec tuya akidsen issiweř.

13:19 'Qiryatayim' - ixs ad yini 'tneyen n tneddam'.

13:22 řxř. 31:8

13:23 řxř. 34:14, 15

13:33 řxř. 18:20; Aewd. 10:9; 18:2

Abeṭṭu n temmurt yar ujemmaḍ n yeɣzar n L'Urdun

14¹Tina d tseqqar i tṭfen ayt n Israil di temmurt n Kenean, tinni i d asen ibḍa d *ṛwart* ukehhan Alieazar d Yacuwa, mmis n Nun, d izeḡifen *n tudrin* n ibabaten n tqebbař n ayt n Israil.²S tqedduḥt *tṭfen* marra tasyart nsen, am mammec *t* yumur SIDI s ufus n Musa zi jjihet n tesca n tqebbař d wezyen n teq bič.³Maɣar Musa tuɣa iwca i tnayen n tqebbař d wezyen n teqbič ict n tesyart aɣirin i L'Urdun, *maca* i Ilawiyyen war d asen iwci ca tasyart di řwest nsen.⁴Aqa ayt n Yusuf ggin tnayen n tqebbař, Manassa d Ifrayim, u i Ilawiyyen war d as wcin ca tasyart di temmurt maca *myir* tineddam i tzeddiyt d min iḡan zzatsent n ddmāni n tarewsa i řebhayem u i min ɣarsen iḡan.⁵Am mammec tuɣa yumur SIDI i Musa, ammu i ggin ayt n Israil řami bḍan tammurt.

⁶*Xenni* qarrben-dd ayt n Yahuda yar Yacuwa di Jiljal. **Kalib**, mmis n Yafunni, Aqinizi, inna as: “Cek tessned min xafi d xak inna SIDI i Musa, aryaz n AREBBI, di Qadac-Barnie.⁷Necc ggiy arebein n isegg^wusa, umi i dd ayi issekk Musa, amsexxar n SIDI, zi Qadac-Barnie maḡend ad bergagey tammurt u necc εeqbey ɣares, xebbarey as am mammec *t* tuɣa iḡan deg wuř inu.⁸*Waxxa amenni* aytma, inni i tuɣa akidi iḡaēden, ssfessyen uř n řgens, *maca* necc tuɣa řebda ḍeffarey SIDI, AREBBI inu.⁹Deg wass nni ijuḡ Musa, inna: “*Wayyaw*, mařa tammurt i di tessarsed aḍar nnek, war t^ettiři i cek d iḡenjiren nnek d tasyart i řebda, minzi tuɣa cek řebda tḍeffared SIDI, AREBBI inu!”

¹⁰Řexxu, xzar, SIDI iija ayi ddarey, am mammec issiweř. Řexxu aqa xemsa u-rebein n isegg^wusa zeg wami issiweř SIDI yar Musa awař-a, umi Israil yuyur di řexřa. Uca řexxu, aqa da, am mammec t^ettwařid, ɣari xemsa u-tmanyin n isegg^wusa.¹¹Necc ead meḡdey amecnaw mammec *meḡdey* deg wass nni umi i d ayi dd-issekk Musa. Am mammec tuɣa jehhdey deg wussan nni, ammu i jehhdey eawed ida i umenyi maḡend ad ffyey u ad aregg^wḡey.¹²Řexxu *xenni*, ewc ayi *tammurt-a n* idurar i x issiweř SIDI deg wass nni, maɣar cek tesřid simant nnek deg wass nni, aqa ayt n Iεanaqiyyen aqa aten dinni uřa d tineddam mɣarent u faryent. Ad tay ad kidi yiři SIDI u ad awḍey ad xasen azzřey amecnaw mammec inna SIDI.”

¹³*Xenni* ibarek i-t Yacuwa uca iwca Ḥabrun d řwart i Kalib, mmis n Yafunni.

¹⁴S uyenni teḡa *tendint n* Ḥabrun d řwart n Kalib, mmis n Yafunni, Aqinizi, ɣares ař ass-a, minzi netta tuɣa řebda iḍeffar SIDI, AREBBI n Israil.¹⁵Ḥabrun tuɣa qqaren as zic ‘tandint n Arbae’. Tuɣa *Arbae* d aryaz d ameqqran deg ayt n Iεanaqiyyen. Uca tammurt tuɣa dayes řhudnet zeg umenyi.

14:1 Řxř. 34:17

14:2 Řxř. 26:55

14:4 ‘Ilawiyyen’ - ixs ad yini ‘ayt n Lawi’.

14:6 Řxř. 14:24; Aewd. 1:36

14:8 Řxř. 14:24

14:11 Řxř. 27:17; Aewd. 31:2

14:15 ‘tandint n Arbae’ - niy ‘Qaryat-Arbae’.

Tasyart n Yahuda

15¹Taqedduht i ayt n Yahuda, elahsab řağat nsen, tekkar-asant yar weymir n Idum, řexřa n řin, yar ljanub, di ljanub qae. ²Aymir n ljanub tuya-t i nitni zi manis iqetřa Řebřar Ameğah zeg yiřes *n uqemmum n Řebřar* i dd-itteffyen yar ljanub. ³uca ieeddu *xenni* yar ljanub n Tsunta n Tyardmiwin uca ieeddu yar řin uca ittgaeed zi ljanub n Qadac-Barnie, ittekk x Hařrun u ittgaead yar Addar uca idekkwař yar Qarqae ⁴u *xenni* ittekk x Eařmun u itteffey yar Teyzart n Miřra uca řřrufa n weymir *ttakkwađen* ař řebřar. Wa aqa d aymir n ljanub i kenniw.

⁵Aymir n ccarq aqa-t d Řebřar Ameğah yar qetřu n L'Urdun u aymir n ccamal zeg yiřes n Řebřar, zi manis iqetřa L'Urdun ⁶u *ssenni* ittgaeed weymir *yar* Bayt-Ĥujla uca ieeddu yar ccamal n Bayt-Ėaraba u *xenni* ittgaeed ař weřru n Buhan, mmis n Rubin, ⁷uca ittgaeed weymir zi Dabir zi Teyzurt n Axur u ittenneđ yar ccamal yar Jiljal wenni *iğan* ajemmađ i tsunta n Adummim i *iğan* yar ljanub n teyzart u *xenni* ieeddu weymir yar waman n Ėayn-Camc uca itteffey yar Ėayn-Rujal. ⁸Zi *ssa* ittgaeed weymir zi teyzurt n mmis n Hinnum, yar uyezdiz n ljanub *n wedrar n* n Uyabusi, aqa-t d Urcalim, u aymir yarenni ittgaeed yar tqiccat n wedrar wenni iwcin yar řyarb yar teyzurt n mmis n Hinnum tenni iğan yar řřarf n uneggaru n teyzurt n Irafawiyyen yar jjihet n ccamal. ⁹Zi tqiccat n wedrar immars weymir yar tařa n Neftuřa u ieeddu yar tneddam n idurar n Ifrun u *xenni* immars weymir yar Baēala, tenni d Qaryat-Yaeirim. ¹⁰Zi Baēala ittakkwađ weymir yar řyarb yar idurar n Saēir uca ieeddu x uyezdiz n ccamal n wedrar n Yaeirim, aqa-t d Kasalun, uca ihekkwa yar Bayt-Cams u ieeddu yar Timna. ¹¹*Xenni* ieeddu weymir yar uyezdiz n ccamal n Eaqrun. *Xenni* immars weymir yar Cakrun u ittekk x uyezdiz n wedrar n Baēla u itteffey yar Yabni'il uca řřrufa n weymir takkwađen ař řebřar.

¹²Aymir n řyarb *ieeddu* ař Řebřar Ameqqran d tma *n řebřar*. Wa d aymir n ayt n Yahuda zi marra iyezdizen, elahsab řağat nsen.

¹³Kalib *maca*, mmis n Yafunni, iwca as ict n tesyart di řwest n ayt n Yahuda, elahsab tawřeyyet zeg uqemmum n SIDI i Yacuwa, *aqat-t* d tandint n Arbaē. *Arbaē* tuya d babas n Ėanaq, ix ad yini Ĥabrun. ¹⁴Yuzzeř Kalib ssenni x řřata n iřenjiren n Ėanaq: Cicay, Aximan u Talmay, *inni* dd-ittwaxeřgen i Ėanaq.

¹⁵Ssenni iğaeed yar imezday n Dabir. Dabir tuya qqaren as zic tandint n Sifr.

¹⁶Inna Kalib: "Man wen i ya iwten tandint n Sifr ad tt iřtef, ad as wcey yeği Axsa d tamyart!" ¹⁷Ėutniyil, mmis n Qanaž, umas n Kalib, iřtef i-tt u netta iwca as yeğis Axsa d tamyart. ¹⁸Imsar umi nettat tusa-dd yar Ėutniyil, tarra

15:2 Řxř. 34:4

15:12 Řxř. 34:6

15:13 Yac. 14:15; Řqd. 1:20

15:14 Řqd. 1:10

i-t ad ittar ijǵ n yeyyar x babas uca teǵra x weyyuř *nnes*. Kalib isseǵsa tt: “Min cem yuyin?”¹⁹ Nettet tarra: “Ewc ayi ict n lbaraka, mayar cek tewcid ayi ict n temmurt tuzeǵ, *xenni* ewc ayi uřa d řeunřarat n waman!” Uca iwca as řeunřarat n nnej d řeunřarat n wadday.

²⁰Ta d tasyart n teqbič n ayt n Yahuda, ełahřab řaǵat nsen.

²¹*Tina* tuya d *tineddam iggwejen* n teqbič n ayt n Yahuda, řar weymir ak-d Idum di Temmurt n Ljanub: Qabřiyil d Eidar d Yajur²² d Qina d Dimuna d Eadada²³ d Qadac d Hařur d Yitnan²⁴ d Zif d řalam d Baelut²⁵ d Hařur-Xadata d tneddam *n* Hařrun, ta d Hařur. ²⁶*Xenni* Amam d Camae d Mulada²⁷ d Hařa-Jadda d řacmun d Bayt-Falař²⁸ d Hařar-Cueal d Bi'r-Sebea d Bizyutiya²⁹ d Baela d Eayyim d Eazam,³⁰ d Altulad d Kisil d řurma³¹ d řiqłay d Madmanna d Sansanna³² d Labayut d Cilřim d Eayn d Rimmun. Marra tineddam aqa atent di *tesea u-eicrin* ak-d ředcur nsent.

³³Di Temmurt Iwařan: Icta'ul d řurea d Acna³⁴ d Zanux d Eayn-Jannim d Taffuř d Eaynam,³⁵ d Yarmut d Adullam d Suku d Aziqa³⁶ d Caerayim d Eaditayim d Judayra d Judayratayim. *Marra jmie* tuya atent di *arbeetac* n tneddam ak-d ředcur nsent.

³⁷řanan d řadaca d Mijdal-Jad³⁸ d Dilan d Miřfa d Yaqtıyil³⁹ d Laxic d Buřqat d Eajlun⁴⁰ d Kabbun d Lařmas d Kitlic⁴¹ d Judayrut d Bayt-Dajun d Naeama d Maqqada. *Marra jmie* tuya atent di *setřac* n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁴²Libna d Eatir d Eacan⁴³ d Yaftař d Acna d Nařib⁴⁴ d Qaeila d Aksib d Marica. *Marra jmie* tuya atent di *tesea* n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁴⁵Eaqrn ak-d tneddam i řares dd-iqqnen d ředcur nnes. ⁴⁶Zi Eaqrn řares ař rebřar, marra min iřan řar uyezdiz n Acdud ak-d ředcur nsen. ⁴⁷Acdud ak-d tneddam i řares dd-iqqnen d ředcur nnes, Yazza ak-d tneddam i řares dd-iqqnen d ředcur nnes řares ař Tayzart n Miřra d řebřar Ameqqran ak-d *temmurt n tma n řebřar*.

⁴⁸Di Temmurt n Idurar: Camir d Yattir d Suku⁴⁹ d Danna d tendint n Sanna, ta d Dabir,⁵⁰ d Eanab d Actimu d Eanim⁵¹ d Jucan d řulun d Jilu. *Marra jmie* tuya atent di *řitac* n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁵²Arab d Duma d Acean⁵³ d Yanum d Bayt-Taffuř d Afiqa⁵⁴ d řumřa d Qaryat-Arbae, tenni d řabrun, d řaer. *Marra jmie* tuya atent di *tesea* n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁵⁵Maean d Karmal d Zif d Yuřa⁵⁶ d Yizraeil d Yuqdaeam d Zanuř⁵⁷ d Qayin d Jibea d Timna. *Marra jmie* tuya atent di *ecra* n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁵⁸řalřul d Bayt-řur d Jadur⁵⁹ d Maerarat d Bayt-Eanut d Iltaqun. *Marra jmie* tuya atent di *setta* n tneddam ak-d ředcur nsent.

15:18 'babas' - ixs ad yini 'babas n temyart, Kalib.'

⁶⁰ Qaryat-Baēl, aqa-t d Qaryat-Yīcarim d Rabba. *Marra jmie* tuya atent di **tnayen** n tneddam ak-d ředcur nsent. ⁶¹ Di řexřa Bayt-Ēaraba d Middin d Sakaka ⁶² d Nibcan d tendint n Umeğah d Ēayn-Jadi. *Marra jmie* tuya atent di **setta** n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁶³ *Maca* ayt n Yahuda war zemmaren ad azzřen x Iyabusiyyen inni d imezday n Urcalim. *X uyenni* zeddyen Iyabusiyyen *ead* ak-d ayt n Yahuda di Urcalim ař ass-a.

Tasyart n ayt n Yusuf: Manassi d Ifrayim

16¹ *Taqedduħt* i ayt n Yusuf tekkar as-dd zi L'Urdun ħar Ariħa, *uca aymir* ittekk x tma n ccarq n waman n Ariħa, x řexřa nni dd-ittgææaden zi Ariħa x idurar n Bayt-Il ² u zi Bayt-Il itteffey ħar Luz, ittekk x temmurt n ayt n Arkit ħar Ēařarut ³ uca ihekkwa-dd ħar řřarb ħar temmurt n Ifalařiyyen ħares ař tammurt n Bayt-Ĥurur n wadday u ħares ař Jazar u řřrufa nnes ttakkwađen ař řebħar.

⁴ *Xenni* řřfen uřa d ayt n Yusuf, Manassa d Ifrayim, řřwart nsen.

⁵ *Aymir* n ayt n **Ifrayim**, ełahřab řağat nsen, d wa. *Aymir* n tesyart nsen ibedda ħar ccarq n Ēařarut-Adar *uca iggur* ħares ař Bayt-Ĥurur n nnej ⁶ uca iggur ħar řřarb ħar uyezdis n ccamal n Mikmata uca ittefrij weymir ħar ccarq ħar Ta'anat-Cilu u *xenni* ittekk xas x uyezdis nnes n ccarq ħar Yanuħa ⁷ u zi Yanuħa ihekkwa ħar Ēařarut d Naēarat uca eřayen ineħħed Ariħa u *xenni* itteffey ħar L'Urdun. ⁸ Zi Taffuħ iēeddu weymir ħar řřarb ħar řřzart n Qana uca řřrufa nnes ttakkwađen ař řebħar. Ta d tasyart n teqbič n ayt n Ifrayim, ełahřab řağat nsen.

⁹ **Tineddam** i ittwaħuzen i ayt n Ifrayim aqa atent di řwest n tesyart n Manassa, marra tineddam ak-d ředcur nsent. ¹⁰ War uzziřen ca x Ikenēaniyyen nni tuya izeddyen di Jazar *zi tesyart nsen*. *Ammu* zeddyen Ikenēaniyyen *ead* di řwest n Ifrayimiyyen ař ass-a. Tettwagg xasen *maca* lřizya n tsexxart.

17¹ *Taqedduħt* i teqbič n **Manassa**, minzi netta tuya d amenzu n Yusuf, tekkar as-dd i Makir, amenzu n Manassa, babas n *temmurt n* Jilead, Jilead d Bacan, mayar netta tuya d ijj n uēeskari imeħđen.

² *X uya* tekkar asen-dd tqedduħt i ayt nneyni n Manassa, ełahřab řağat nsen, i ayt n Abieazar d ayt n Ĥalaq d ayt n Asriyil d ayt n Cakam d ayt n Ĥafar d ayt n Camidaē. Ina d ayt n Manassa, mmis n Yusuf, ełahřab řağat nsen.

³ U Zeluħfad, mmis n Ħafar, mmis n Jilead, mmis n Makir, mmis n Manassa, war ħares tuħi ca iħenjiren, maca tuħa ħares yessis. Ina d ismawen n yessis: Maħla d Nuəa, Ħujla, Milka d Tirša. ⁴ Nitenti qarrbent-i-dd zzat i wudem n ukehhan Alieazar u zzat i wudem n Yacuwa, mmis n Nun, u zzat i wudem n izeħifen, nnant: “SIDI yumur Musa, ad aney iwc tasyart jar aytmatney.” Uca iwca asent, eħaħsab řumur n SIDI, ict n tasyart jar wawmaten n babatsent.

⁵ Ammu i iwħan ifiřan *n řeebar* eecra n twařawin i Manassa, břa tammurt n Jilead d Bacan i iħan ayirin n L'Urdun, ⁶ maħar yessis n Manassa tťfent tasyart di řwest n warrawen nnes u tammurt n Jilead tuħa i warrawen n Manassa i iqqimen.

⁷ Aymir n Manassa itteffey zi Acir ieeddu ħar Mikmatat i iħan aħemmaħ i Cakim u aymir itteffey ħar ufusi ħar imezday n Eayn-Taffuħ. ⁸ Manassa *waxxa* ħares tammurt n Taffuħ, maca Taffuħ *simant nnes nni* iħan x weymir ak-d Manassa, tuħa i ayt n Ifrayim. ⁹ *Xenni* ihekkwa weymir ħar teħzart n Qana ħar ljanub n teħzart. Tineddam n Ifrayim aħa din jar tneddam n Manassa. Tammurt n Manassa teħa ħar tma n ccamal n iħzar uca tťrufa nnes ttakkwaħen ař řebħar.

¹⁰ Ljanub aħa n Ifrayim, ccamal aħa n Manassa u řebħar d aymir nnes. Di ccamal ttenħadan x Acir u di ccarq x Issakar. ¹¹ Di Issakar u di Acir dewřen ina ħar Manassa: Bayt-Can ak-d tnedddam i ħares dd-iqqnen u Yablaeam ak-d tneddam nnes d imezday n Dur ak-d tneddam nnes d imezday n Eayn-Dur ak-d tneddam nnes d imezday n Taenak ak-d tneddam nnes d imezday n Majiddu ak-d tneddam nnes, třata n treqqiein uyřent. ¹² Ayt n Manassa war zemmaren ad tťfen tineddam-a *am tesyart n řwart*, minzi Ikeneaniyyen ggin *ad qqimen* zeddyen di temmurt. ¹³ Umi ayt n Israil tuħa dewřen jehden, ggin nitni lħizya x Ikeneaniyyen, *maca* war xasen uzzřen qaē. ¹⁴ Ssiwřen ayt n Yusuf ak-d Yacuwa, nnan: “Mayemmi i d ayi tewcid d tasyart mħir ict n tqedduħt d yijj n ufiřu *n řeebar*, waxxa necc d ijj n řgens d ameqqran, awarni i umi d ayi igga SIDI lbaraka ammu?” ¹⁵ Yacuwa inna asen: “Mařa cek *xenni* d ijj n řgens ameqqsan, gaēēed *xenni* ħar weħar uca zdem dinni ttasie i yixef nnek di temmurt n Ifiriziiyyen d Irafawiiyyen, mařa ħřaren xak idurar n Ifrayim.” ¹⁶ *Xenni* nnan ayt n Yusuf: “Idurar nni war d aney ttqiddin. Marra Ikeneaniyyen nni izeddyen di temmurt n řewħa n teħzurt ħarsen ikarruten n umenyi n wuzzař, am inni *izeddyen* di Bayt-Can ak-d tneddam i ħares dd-iqqnen u am inni di řewħa n teħzurt n Yazraeil.” ¹⁷ Issiweř Yacuwa ak-d taddart n Yusuf, ak-d Ifrayim d Manassa, inna: “Kenniw d ijj n řgens d ameqqran u ħarwem jjeħd ameqqran. Kenniw war iħi tēttfem mħir ict n tqedduħt, ¹⁸ maħar uřa d idurar ad iřin nwem

17:3 Řxř. 26:33; 27:1

17:4 Řxř. 27:7; 36:2

17:12 Řqd. 1:27

17:15 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

uca umi *teġa* d azyar, ittxeṣṣa ad tzedmem uca ttrufa nnes ad iṛin i kenniw, mayar ad tazżrem x Ikeneaniyyen *zi tesyart nsen*, waxxa ħarsen ikarruten n umenyi n wuzzaṛ u waxxa nitni jehden.”

Tazeddiyt d wagraw n řgens di Cilu

18¹Marra tamesmunt n ayt n Israil tmun di Cilu uca dinni i wtin Aqıđun n Umsagar, *awarni* umi sswađeen tammurt i yixef nsen.²Tuġa qqiment jar ayt n Israil sebea n tqebbař, tinni tuġa war d asent immewcen *ead* d tasyart nsent.

³Inna Yacuwa i ayt n Israil: “Ař meřmi ttrajam *ead* ař i ġa tadfem ad t*ttfem tammurt i d awem iwca SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, *d řwart?* ⁴Ksim i yixef nwem třata n yeryazen zi kuř taqbič, ħima necc ad ten ssekkey uca nitni kkaren ad kken x temmurt uca ad tt zemmen zi jjihet mammec ittxeṣṣa ad tiři tesyart nsen, *xenni* ad ġari dd-eqben.⁵Ad tt bđan x sebea n tseqqar. Yahuda ad iqqim x temmurt nnes di ljanub u taddart n Yusuf ad teqqim x temmurt nnes di ccamal.⁶Kenniw ad tzemmem tammurt x sebea n tseqqar uca izemmanen nni ad ayi ten dd-tawyem danita, *xenni* necc ad awem nđareġ taqedduħt zzat i wudem n SIDI, AREBBI nney.⁷Minzi ilawiiyyen war ħarsen tasyart di řwest nwem, minzi tukehant n SIDI d tasyart nsen. Jad d Rubin d wezyen n teqbič n Manassa ttfen tasyart nsen x ujemmađ n L'Urdun, ġar ccarq, *tasyart* nni i d asen iwca Musa, amsexxar n SIDI.

⁸Kkaren iryazen uca ttfen abrid. Yumur Yacuwa i yenni ittfen abrid maħend ad zemmen tammurt s tira, inna: “Uyurem, tekkem x temmurt uca zemmeme tt. *Xenni* eqbettiw-dd ġari u necc *xenni* ad awem da nđareġ taqedduħt di Cilu zzat i wudem n SIDI.”⁹Iryazen ttfen abrid, cuqgen tammurt uca zemmen tt deg ijj n wedlis ittwannden, *settfen tt* ełahsab tineddam, ełahsab sebea n tseqqar, uca eqben ġar Yacuwa di řmargeħ n řeskar di Cilu.¹⁰*Xenni* inđar Yacuwa taqedduħt zzat i wudem n SIDI. Din i d asen ibđa Yacuwa tammurt jar ayt n Israil ełahsab tarbiein nsen.

Tasyart n Binyamin

¹¹Taqedduħt n teqbič n Binyamin teđhar-dd ełahsab řaġat nsen, u tasyart n tqedduħt nsen tusa-dd jar ayt n Yahuda d ayt n Yusuf.

¹²Itteffey weymir nsen ġar uyezdis n ccamal zi L'Urdun uca ittgaead ġar weerur n ccamal n Ariħa, ieeddu *xenni* ġar řġarb ittekk x idurar uca ttrufa nnes ttakkwađen ař řexřa n Bayt-Awan.¹³Ssenni izekkwa weymir ġar Luz x weerur n ljanub n Luz, wa d Bayt-Il, uca *xenni* ihekkwa-dd ġar Eařarut x wedrar *i iġan* ġar ljanub n Bayt-Ĥurun n wadday.

¹⁴ Aymir ieeddu uca ittmeyyař ęar ljanub jjihet n řęarb zeg wedrar *i ięan* arendad n Bayt-Ĥurun ęar ljanub uca ttrufa nnes ttakkwaęen ař Qaryat-Baęla, ta d Qaryat-Yaęarim, ict n tendint n ayt n Yahuda. Wa d ayezdís n řęarb.

¹⁵ Ayezdís n ljanub *ibedda* zi ttarf aneggar n Qaryat-Yaęarim. Ibedda weymir zi řęarb u itteffey ęar tařa n waman n Naftuĥ. ¹⁶ *Xenni* ihekkwa-dd weymir ęar ttarf n wedrar i zi tttwařid tayzurt n mmis n Hinnum nni ięan ęar ttarf n ccamal n teyzurt n Irafawiyyen uca *xenni* ihekkwa-dd x teyzurt n Hinnum ęar uyezdís n ljanub n *wedrar n* Iyabusiyyen uca ihekkwa-dd ęar tařa n Rujil. ¹⁷ uca ittekk x ccamal, ittekk x Eayn-Camc uca ittakkwaę ař Jalilut, nni *ięan* arendad n tsunta n Adummim uca ihekkwa-dd ęar wezru n Buhan, mmis n Rubin, ¹⁸ u ięekka ęar řęaęedet nni *ięan* ęar ccamal arendad n řewęa uca *xenni* ihekkwa di řewęa. ¹⁹ *Xenni* ieeddu weymir ęar ccamal ęar řęaęedet n Bayt-Ĥujla u ttrufa nnes aęa aten ęar iřes n ccamal n řebęar Ameęaę, ęar uneggar n L'Urdun di ljanub. Wa d aymir n ljanub.

²⁰ L'Urdun tuęa d aymir nnes x uyezdís n ccarę. Ta d tasyart n ayt n Binyamin eļařsab iymiren nnes i d as iquwwaren, eļařsab řaęat nsen.

²¹ Tineddam n teqbič n ayt n Binyamin, eļařsab řaęat nsen d tina: Arięa d Bayt-Ĥujla d Eimaq-Qiřiř ²² d Bayt-Ėaraba d řamarayim d Bayt-Il ²³ d Eawim d Alfara d Eufra, ²⁴ d Kafar-Ėammuni d Eufni d Jabae. *Marra jmie* tuęa atent di **tenęac n tneddam** ak-d ředcur nsent.

²⁵ Jibeun d Rama d Bi'rut ²⁶ d Miřfa d Kafira d Muřa ²⁷ d Raęam d Yarafwil d Tarala ²⁸ d řalaę d Alaf d Ayabusi, wenni d Urcalim, d Jibea d tendint n Arbaę. *Marra jmie* tuęa atent di **arbeęac n tneddam** ak-d ředcur nsent. Ta d tasyart n ayt n Binyamin eļařsab řaęat nsen.

X setta n tseqqar inneyni

19 ¹ Taęedduĥt wiss tnayen tekkar as-dd i Cimeun, i teqbič n Cimeun, eļařsab řaęat nsen. Tasyart nsen teęa di řwest n teřart n ayt n Yahuda.

² Di teřart nsen dewřent ęarsen *tneddama*: Bi'r-Sebea d Cabea d Mulada ³ d Ĥařar-Cueal d Baęla d Eařam ⁴ d Iltulad d Batul d Ĥurma ⁵ d řiqłay d Bayt-Markabut d Ĥařar-Susa ⁶ d Bayt-Labawut d Caruęayn. *Marra jmie* tuęa atent di **třęęac n tneddam** ak-d ředcur nsent. ⁷ *Xenni* Eayn d Rimmun d Eatar d Eacan. *Marra jmie* tuęa atent di **arebea n tneddam** ak-d ředcur nsent ⁸ uřa d marra ředcur i dd-ittennęen i tneddam-a ęares ař Baelat-Bi'r, tenni d Rama n ljanub. Ta d tasyart n teqbič n ayt n Cimeun, eļařsab řaęat nsen.

⁹ Tasyart n ayt n Cimeun tuęa *tttwaksi* zi *min eebbaren s* ufiřu *n řeębar* i ayt

18:16 Yac. 15:8, 7

18:17 Yac. 15:6

n Yahuda, minzi tasyart n ayt n Yahuda tuya-tt i ina d tameqqrant aṭṭas. *X uyenni* warten ayt n Cimeun ict n tesyart di tesyart nsen.

¹⁰**Taqedduḥt wiss tṛata** tedhar-dd i ayt n **Zabulun**, elašsab řağat nsen. Aymir n tesyart nsen ieeddu ħares aṛ Sarid. ¹¹Ittgææed weymir nsen ħar řyarb u *ħar* Mareala uca ittakkwaḍ aṛ Dabbaca u aṛ tiyzart nni issizzřen qibaṛ i Yuknaeam. ¹²Zi Sarid ittmeyyeř ħar ccarq, ħar manis d tneqqar tfuct, ħares aṛ weymir n Kislut-Tabur uca itteffey ħar Dubra u ittgææed ħar Yafiæ. ¹³Ssenni ieeddu ħar ccarq, ħar manis dd-tneqqar tfuct, ħar Jat-Ĥafar u ħar Eit-Qašin u itteffey ħar Rimmun, iyennes *xenni ħar* Nayæa. ¹⁴Ittefriy weymir zi ccamal ħar Ĥannatun u ṭṭrufa nnes ttakkwaḍen aṛ teyzurt n Jiftaḥ-Il ¹⁵*Xenni* Qaṭṭa d Nahlal d Cimrun d Yadala d Bayt-Laḥm. *Marra jmie* tuya atent di **teneac n tneddam** ak-d ředcur nsent. ¹⁶Ta d tasyart n ayt n Zabulun, elašsab řağat nsen, tineddam-a ak-d ředcur nsent.

¹⁷**Taqedduḥt wiss arebea** tekkar as-dd i **Issakar**, i ayt n Issakar, elašsab řağat nsen. ¹⁸Ieeddu weymir nsen ħar Yazraeil d Kislut d Cunam ¹⁹d Ĥafarayim d Ciyun d Anaḥara ²⁰d Rabbit d Qicyun d Abař ²¹d Rama d Eayn-Jannim d Eayn-Ĥadda d Bayt-Qařşays. ²²Ittakkwaḍ weymir aṛ Tabur d Caḥşima d Bayt-Cams u ṭṭrufa n weymir ttakkwaḍen aṛ L'Urdun. *Marra jmie* tuya atent di **setṭac n tneddam** ak-d ředcur nsent. ²³Ta d tasyart n ayt n Issakar, elašsab řağat nsen, tineddam ak-d ředcur nsent.

²⁴**Taqedduḥt wiss xemsa** tekkar as-dd i teqbiç n ayt n **Acir**, elašsab řağat nsen. ²⁵Aymir nsen aqa-t d Ĥalqa d Ĥali d Baṭan d Akcaf ²⁶d Allammalak d Amead d Mic-Al uca ittakkwaḍ aṛ *wedrar n* Karmil di řyarb u aṛ Cixur-Libna ²⁷u ittmeyyeř ħar manis dd-tneqqar tfuct ħar Bayt-Dajun uca ittakkwaḍ aṛ Zabulun d teyzurt n Yiftaḥ-Il ħar ccamal, *xenni aṛ* Bayt-Eamiq d Nasiyil uca itteffey x uzeřmaḍ n Kabul ²⁸uca *ieeddu ħar* Eabrun d Raḥub d Ĥammun d Qana ħares aṛ řidun ameqqran. ²⁹Ittmeyyař weymir ħar Rama iggur ħares aṛ tandint n řur i ifaryen *s iyebrawen* u *xenni* ittmeyyar weymir ħar Ĥuřa u ṭṭrufa nnes ttakkwaḍen aṛ řebḥar, zi Ĥibl aṛ Akzib ³⁰d Eumma d Afiq d Raḥub. *Marra jmie* tuya atent di **tnayen u-eicrin n tneddam** ak-d ředcur nsent. ³¹Ta d tasyart n teqbiç n ayt n Acir, elašsab řağat nsen, tineddam-a ak-d ředcur nsent.

³²**Taqedduḥt wiss setta** tekkar as-dd i ayt n **Naftali**, i ayt n Naftali, elašsab řağat nsen. ³³Ieeddu weymir nsen zi Ĥalaf, zi tcejart n yigg di řaanayim, d Adami-Naqib d Yabna'il ħares aṛ Laqqum uca ṭṭrufa nnes ttakkwaḍen aṛ L'Urdun. ³⁴Ittmeyyeř weymir ħar řyarb ħar Aznut-Tabur u ssenni ieeddu ħar

Ĥuquq u ittakkwaḍ ař Zabulun di ljanub u di řyarb issuffuy ař Acir u di ccarq ař Yahuda *yar* L'Urdun. ³⁵ Tineddam ifaryen *s iyebrawen* aqa aten řiddim d řayr d Ĥammat d Raqqat d Kinnarat ³⁶ d Adama d Rama d Ĥařur ³⁷ d Qadac d Idřæi d Eayn-Ĥařur ³⁸ d Yirun d Mijdal-Il d Ĥurim d Bayt-Eanat d Bayt-Cams. *Marra jmie* tuya atent di *tseřac n tneddam* ak-d ředcur nsent. ³⁹ Ta d tasyart n ayt n Naftali, elařsab řaęat nsen, tineddam ak-d ředcur nsent.

⁴⁰ *Taqedduřt wiss sebea* tekkar as-dd i teqbič n ayt n **Dan**, elařsab řaęat nsen. ⁴¹ Aymir n tesyart nsen aqa-t d řurea d Icta'ul d Eir-Camc ⁴² d Caçalbim d Ayalun d Yitla, ⁴³ d Iylun d Timna d Eaqrun ⁴⁴ d Iltaqay d Jibbatun d Baelat ⁴⁵ d Yahud d Bani-Baraq d Jat-Rimmun ⁴⁶ d Miyah-Yarqun d Raqqun ak-d temmurt qibač i Yafa.

⁴⁷ *Maca tammurt n ayt n Dan teřsar i nitni*. Xenni gaæden ayt n Dan yar Lacam, arzman amenyi ak-d Lacam, řeyben tt, wtin tt s řeqdeę n ssif uca řřfen tt *d tasyart nsen* uca qqimen zeddyen din. Nitni ggin as i Lacam *isem* Dan elařsab isem n babatsen Dan. ⁴⁸ Ta d tasyart n teqbič n ayt n Dan, elařsab řaęat nsen, tineddam-a ak-d ředcur nsent.

⁴⁹ *Umi* kemmřen ayt n Israil abeřtu n temmurt di tseqqar n řwart elařsab iymiren nnes, wcin ayt n Israil uřa i Yacuwa, mmis n Nun, ict n tesyart di řwest nsen. ⁵⁰ Wcin as, s řumur n SIDI, tandint i tuya ittar, Timna-Sarah x idurar n Ifrayim. Netta ibna tandint nni, uca iruř izdey dinni. ⁵¹ Tina d tiseqqar nni ittwaḍan *d řwart* s tqedduřt i ayt n Israil di Cilu zzat i wudem n SIDI yar wadaf n Uqiuḍun n Umsagar s ufus n ukehhan Alieazar d Yacuwa, mmis n Nun, d imyaren *n tudrin* n ibabaten n tqebbař. *Ammu* kemmřen abeřtu n temmurt.

Tineddam n tarewřa

20 ¹ Issiweř SIDI ak-d Yacuwa, inna: ² “Siweř ak-d ayt n Israil, ini: ‘Ad tfarzem tineddam n tarewřa i yixef nwem, min xef d awem ssiwřey s ufus n Musa, ³ řima ad yarweř din uqettař nni inyin ijj n bnadem zeg uweddar, břa ma ad as igg řeřsab. Ad iřint d imucan mani i ya tarewřem zeg uneqqam n idammen. ⁴ Mařa netta yarweř yar icten zi tneddam nni, ad ibedd yar tewwart n tendint uca ad iřaja tamsart nnes deg imezzuyen n imeqqranen n tendint. *Xenni* ad t ssidfen di tendint, ad as wcen ijj n wemcan mařend ad řarsen izdey. ⁵ Mařa *xenni* iḍfar i-t uneqqam n idammen, war d as tticen aqettař deg ufus nnes, mařar netta inya amqarreb

20:2 ‘s ufus n Musa’ - ixs ad yini ‘s uqemmun n Musa’ niy ‘s řumur n Musa’.

20:2 Uf. 21:13; Řxř. 35:6; Aewd. 19:1, 2

20:3 ‘bnadem’ - s Teibranit ‘feemar’.

20:4 Řxř. 35:22, 23; Aewd. 19:4, 5

nnes b̄ra ma ad as igg řeh̄sab, tuya war t icarh ca idennađ niy fariđennađ.
⁶Netta ad iqqim izdey di tendint nni, ař ya ibedd i řeh̄kam zzat i wudem n tmesmunt, *uca awarni i man aya* ař ya immet arrays n ikehhanen wenni din iđan deg wussan nni. Xenni izemmar uqettař ad iqeqb yar tendint nnes u yar taddart nnes, yar tendint i zi dd-yarweř.

⁷*Xenni* qeddsen Qadac deg idurar n Naftali di Ljalil u Cakim x idurar n Ifrayim u Qaryat-Arbae, tenni d H̄abrun, di Temmurt n Idurar n Yahuda. ⁸Ayirin n L'Urdun, di jjihet n ccarq zi Ariha, wcin nitni zi teqbič n Rubin Bařar di řexřa x řwařa *yuex̄an* u zi teqbič n Jad *wcin nitni* Ramut di Jilead u zi teqbič n Manassa *tandint n* Julan di Bacan.

⁹Tina d tineddam nni ittwaggen i marra ayt n Israil u i ubarrani nni i izeddyen di řwest nsen, ĥima kuř ijj zeg inni inyin ijj n bnađem s uweddar, izemmar ad din yarweř, ĥima war ittmetti s ufus n ineqqamen n idammen ař ya ibedd i řhukm zzat i wudem n tmesmunt.

Tineddam n Ilawiyyen

21 ¹*Xenni* qarrben-dd izeđifen n *tudrin n* ibabaten n Ilawiyyen yar ukehhan Alięazar d Yacuwa, mmis n Nun, u *qarrben-dd* yar izeđifen n *tudrin n* ibabaten n tqebbař n ayt n Israil. ²Ssiwřen akidsen di Cilu di temmurt n Kenean, nnan: "SIDI yumur s ufus n Musa, ad aney mmewcent tneddam, ĥima ad daysent nezdey, ak-d dđmani nsent n tarewsa i řebhayem nney." ³*Xenni* wcin ayt n Israil s řumur n SIDI, zi tesyart nsen, tineddam ak-d dđmani nsent n tarewsa i Ilawiyyen.

⁴Uca tekkar asent-dd tqedduřt i řađat n **Qahat**. S tqedduřt ikkar asen-dd i ayt n ukehhan Harun zeg Ilawiyyen **třetřac n tneddam** zi *temmurt n* teqbič n Yahuda u n teqbič n Cimeun u n teqbič n Binyamin. ⁵I inni iqqimen n ayt n Qahat *ikkar asen-dd* s tqedduřt eecra n tneddam zi *temmurt n* řađat n teqbič n Ifrayim u n teqbič n Dan u n wezyen n teqbič n Manassa.

⁶I ayt n **Jarcun** *ikkar asen-dd* s tqedduřt **třetřac n tneddam** zi *temmurt n* řađat n teqbič n Issakar u n teqbič n Acir u n teqbič n Naftali u n wezyen n teqbič n Manassa di Bacan.

⁷I ayt n **Marari** *ikkar asen-dd* s tqedduřt **teneac n tneddam**, ełahřsab řađat nsen, zi *temmurt n* teqbič n Rubin u n teqbič n Jad u n teqbič n Zabulun. ⁸Ayt n Israil wcin tineddam-a ak-d dđmani nsent n tarewsa s tqedduřt i Ilawiyyen, am mammec *t* yumur SIDI s ufus n Musa.

20:8 Aewd. 4:43

20:9 'bnadem' - di Teibranit 'řemar'.

21:1 1 Im. 6:39

21:2 Řxř. 35

⁹Zi *temmurt n* teqbič n ayt n Yahuda u zi teqbič n ayt n Cimeun wcin asen tineddam-a i ittwannan s yisem nsent ¹⁰u *marra aya* ikkar asen-dd i ayt n Harun nni *iġan zi řaġat n Iqahatiyyen* zeg ayt n Lawi, minzi taqedduħt tamezwarut tewđa xasen. ¹¹Nitni wcin asen tandint n Arbae, babas n Eanaq, tenni d Ĥabrun, di Temmurt n Idurar n Yahuda ak-d ddmanni nnes n tarewsa i d as dd-innden. ¹²*Maca* iyyaren n tendint d ředcur nnes wcin ten d agřa i Kalib, mmis n Yafunni. ¹³I ayt n ukehhan Harun wcin asen *tineddam-a d* tandint n tarewřa i uqettař: Ĥabrun ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Libna ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ¹⁴d Yattir ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Ictumae ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ¹⁵d Ĥulun ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Dabir ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ¹⁶d Eayn ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Yuřta ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Bayt-Cams ak-d ddmanni nnes n tarewsa, *marra jmie* tuya atent di *tesea n tneddam* zi tnayen n tqebbař-a.

¹⁷Zi teqbič n Binyamin *wcin asen* Jibeun ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Jibeā ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ¹⁸Eanatut ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Ealmun ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuya atent di *arebea n tneddam*.

¹⁹Marra tineddam n ayt n Harun, n ikehhanen, *tuya atent di třeřtač n tneddam* ak-d ddmanni nsent n tarewsa.

²⁰I *řaġat n ayt n Qahat, Ilawiyyen, nni iqqimen* zeg ayt n Qahat kkarent asen-dd s tqedduħt tineddam zi *temmurt n* teqbič n Ifrayim. ²¹Wcin asen *tineddam-a d* tandint n tarewřa i uqettař: Cakim ak-d ddmanni nnes n tarewsa x idurar n Ifrayim, d Jazar ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ²²d Qibřayim ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Bayt-Ĥurun ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuya atent di *arebea n tneddam*.

²³Zi teqbič n Dan *kkarent asen-dd*: Iltaqa ak-d ddmanni nnes n tarewsa, Jibbatun ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ²⁴Ayalun ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Jad-Rimmun ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuya atent di *arebea n tneddam*.

²⁵Zi *temmurt n* wezyen n teqbič n Manassa *kkarent asen-dd* Taenak ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Jad-Rimmun ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuya atent di *tnayen n tneddam*. ²⁶Marra tineddam i řaġat n ayt n Qahat nni iqqimen *tuya atent* di eecra n tneddam ak-d ddmanni nsent n tarewsa.

²⁷Zi *temmurt n* wezyen n teqbič n Manassa *kkarent asen-dd tneddam-a* i ayt n *Jarcun*, zi řaġat n Ilawiyyen, am tendint n tarewřa i uqettař: Julan di Bacan ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Baēactara ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie tuya atent di tnayen n tneddam*.

21:11 'tandint n Arbae' - niy 'Qaryat-Arbae'.

²⁸ Zi *temmurt n* teqbič n Issakar *kkarent asen-dd*: Qicyun ak-d dđmani nnes n tarewsa, d Dabrat ak-d dđmani nnes n tarewsa, ²⁹ Yarmut ak-d dđmani nnes n tarewsa, d Eayn-Jannim ak-d dđmani nnes n tarewsa. *Marra jmie tuya atent di arebea n tneddam.*

³⁰ Zi *temmurt n* teqbič n Acir *kkarent asen-dd*: Mic-Al ak-d dđmani nnes n tarewsa, d Eabdun ak-d dđmani nnes n tarewsa, ³¹ d Həlqat ak-d dđmani nnes n tarewsa d Raħub ak-d dđmani nnes n tarewsa. *Marra jmie tuya atent di arebea n tneddam.*

³² Zi *temmurt n* teqbič n Naftali *kkarent asen-dd* am tendint n tarewřa i uqettař: Qadac di Ljalil ak-d dđmani nnes n tarewsa, d Həmmut-Dur ak-d dđmani nnes n tarewsa d Qartan ak-d dđmani nnes n tarewsa. *Marra jmie tuya atent di třata n tneddam.* ³³ Marra tineddam n ayt n Jarcun ełahřab řağat nsen *tuya atent di třeřac n tneddam* ak-d dđmani nsent n tarewsa.

³⁴ I řağat n ayt n Marari, aqa aten d inni iqqimen *ead* zi Ilawiyen, *mmewcent asen* zi *temmurt n* teqbič n Zabulun, Juqnaeam ak-d dđmani nnes n tarewsa, Qarta ak-d dđmani nnes n tarewsa, ³⁵ Dimna ak-d dđmani nnes n tarewsa d Nahalal ak-d dđmani nnes n tarewsa. *Marra jmie tuya atent di arebea n tneddam.*

³⁶ Zi *temmurt n* teqbič n Rubin *kkarent asen-dd* Bařar ak-d dđmani nnes n tarewsa, d Yahřa ak-d dđmani nnes n tarewsa, ³⁷ Qadimut ak-d dđmani nnes n tarewsa d Mafaea ak-d dđmani nnes n tarewsa. *Marra jmie tuya atent di arebea n tneddam.*

³⁸ Zi *temmurt n* teqbič n Jad *kkarent asen-dd* am tendint n tarewřa i uqettař: Ramut di Jilead ak-d dđmani nnes n tarewsa, d Mařanayim ak-d dđmani nnes n tarewsa, ³⁹ Həcbun ak-d dđmani nnes n tarewsa, d Yaezir ak-d dđmani nnes n tarewsa. *Marra jmie tuya atent di arebea n tneddam.*

⁴⁰ *Tuya tina* marra d tineddam i ayt n Marari, ełahřab řağat nsen, tinni iqqimen zi řağat n Ilawiyen, tinni x dd-tewđa tqedduřt nsen, *marra jmie tuya tent di teneac n tneddam.*

⁴¹ *Marra tineddam* di řwest n řwart n ayt n Israil *tuya atent di tmenya u-rebein n tneddam* ak-d dđmani nsent n tarewsa. ⁴² Tineddam-a tuya atent marra ak-d dđmani nsent n tarewsa i d asent innden. Ammu *i tuya teđa* yar marra tineddam-a.

⁴³ Ammu iwca SIDI i Israil marra tammurt nni tuya ijjuğ ad tt iwc i ibabaten nsen uca nitni warten tt uca ruřen zedyen dayes. ⁴⁴ Uca SIDI igga asen řhudnet zi marra iyezdisen, am mammec marra nni tuya ijjuğ i ibabaten nsen. Uřa d ijj zi ředyan nsen war d asen izemmar zzat i wudem nsen. SIDI iwca asen marra ředyan deg ufus nsen. ⁴⁵ Uřa d ijj n wawař zi marra awařen icnan i zi issiweř SIDI yar taddart n Israil iwđa. Marra *aya* ittwakemmeř.

Aeqab n tqebbař i iřan ęar ujemmađ n L'Urdun

22¹Xenni iřaya-dd Yacuwa i Irubiniyyen d Ijadiyyen d wezyen n teqbič n Manassa, ²inna asen: “Kenniw teđdam marra min xef i d awem yumur Musa, amsexxar n SIDI, u kenniw tesřam *eawed* i tmijja inu di marra min xef i d awem umurey. ³Kenniw war tesmiřem ca deg aytmatwem deg wařtas n wussan ař ass-a u teđdam ařeřtu n řumur n SIDI, AREBBI nwem. ⁴Uca řexxu igga SIDI, AREBBI nwem, i aytmatwem arrařet, am mammeć tuęa i d asen tt iwaed. Eeqbem xenni řexxu ęar iqiđan nwem di temmurt n řwart nwem nni d awem iwca Musa, amsexxar n SIDI, x ujemmađ n L'Urdun. ⁵Maca ĥdam mliř ad teggem řumur d Ccarića i d awem iwca Musa, amsexxar n SIDI, ĥima ad texsem SIDI, AREBBI nwem, ad tuyurem di marra ibriden nnes, ad teđdam marra řumurat nnes uca ad ęares třeřqem u ad as tsexxarem s marra wuř d marra řeemar nwem.”

⁶Ibarek i-ten Yacuwa, iija i-ten ad uyuren uca nitni aregg^wřen ęar iqiđan nsen. ⁷I wezyen n teqbič n Manassa tuęa iwca Musa ict n tesęart di Bacan, maca i yijj n wezyen nneyni iwca as Yacuwa ict n tesęart ęar aytmatšen x uyezdís-a n L'Urdun zi manis tyeęi tfuct. Umi i-ten issekk Yacuwa ęar iqiđan nsen, ibarek i-ten ⁸uca issiweř akidsen, inna: “S wagřa d ameqqran ad tteqbem ęar iqiđan nwem, s wařtas n řebhayem u s nnuqart d wurey u s nnřas d wuzzař u s wařtas n warruđ. Bđam takeccađt n řeedyan nwem ak-d aytmatwem.” ⁹Eeqben ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassa, ffyen zi ęar ayt n Israil, gg^wejjen x Cilu *nni iřan* di temmurt n Kenćan, ĥima ad rařen ęar temmurt n Jilead, ęar temmurt n řmuřk nsen nni iřtfen d aęřa elahřsab řumur n SIDI s ufus n Musa.

Aealtar n tqebbař ęar ujemmađ n L'Urdun

¹⁰*Umi* iwđen nitni ęar udewwar nni *iřan* ęar L'Urdun di temmurt n Kenćan, bnan ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassa dinni ijj n uealřar ęar L'Urdun, ijj n uealřar imęar ařtas. ¹¹Uca sřin ayt n Israil aqa qqaren: “Xzarem, ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassa bnan ijj n uealřar ajemmađ i temmurt n Kenćan deg udewwar n L'Urdun, x uyezdís *n L'Urdun* n ayt n Israil.” ¹²*Umi* sřin ayt n Israil aya, tmun marra tmesmunt n ayt n Israil di Cilu ĥima ad ffyen i umenyi akidsen s ijj n řeeskar. ¹³Uca ssekken ayt n Israil Finařas, mmis n ukehhan Alieazar, ęar ayt n Rubin u ęar ayt n Jad u ęar wezyen n teqbič n Manassa di Jilead, ¹⁴u *ssekken* akides eecra n imeqqranen, ijj n umeqqran zi kuř taddart n ijj n tbatat, zi marra tiqebbař n Israil. Kuř ijj *zzaysen* tuęa d azeęif n taddart n ibabaten nsen i řuřuf n Israil.

22:2 řxř. 32:20; Aewd. 3:18

22:4 řxř. 32:33; Aewd. 3:13; 29:8; Jac. 13:8

22:5 Aewd. 10:12

22:10 Jac. 18:7

¹⁵ Usin-dd nitni yar ayt n Rubin u yar ayt n Jad u yar wezyen n teqbič n Manassa di temmurt n Jilead, nnan asen: ¹⁶ “Ammu i tessiweř marra tmesmunt n SIDI: ‘Min ixs ad yini řeydar-a i zi teydarem AREBBI n Israil umi tħeyydem ass-a zi deřfar n SIDI, umi tebnam i yixef nwem ijj n uealřar maħend ad tyewwyem x SIDI ass-a?’ ¹⁷ Ma war ięi cfa aney řmuęšiyet n Fayur, *řmuęšiyet i zi* yar ass-a *ead* war nettwasizdeg u zzayes i tewđa jiriħect x tmesmunt n SIDI? ¹⁸ Ma aqa kenniw ass-a tewcim s weerur i SIDI uca ad imsar *xenni*, umi i ya tyewwyem ass-a x SIDI, ad iffugem x marra tmesmunt n Israil? ¹⁹ Mařa zeema texmej temmurt i ięan d agra nwem, *xenni* edum yar temmurt nni ięan d agra n SIDI u mani teęa Tzeddiyt n SIDI uca ksim i yixef nwem ijj n wegra di řwest nney, *maca* war tyewwyem ca x SIDI u war tyewwyem ca xaney umi i ya tebnam ijj n uealřar i yixef nwen, myir aealřar n SIDI, AREBBI nney. ²⁰ Ma tuya Eaxan, mmis n Zarah, war iydar di tmesřact n min ittwaħarrmen u xenni ma war dd-ittis uduqgez n weyđab x marra tamesmunt n Israil? Uca aryaz nni war immut weħħdes waha di řmuęšiyet nnes.’ ”

²¹ *Xenni* arrin-dd ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassa uca ssiwřen ak-d izeęifen x řuřuf n Israil: ²² “AREBBI x *marra* irebbiten, SIDI, AREBBI x *marra* irebbiten issen *i-t* u Israil ad *t* issen *ewawed!* Mařa iffey-dd aya zeg uyewwey niy zi řeydar x SIDI, *xenni* war xaney tceřřar ca ass-a, ²³ *mařa tuya* ħima ad nebna i neccin ijj n uealřar maħend ad newc s weerur i SIDI niy *mařa tuya* ħima ad nqeddem ict n tyarřt n wecmađ niy ict n tewhibt *n řyięet* niy i usewjed n ict n tyarřt n řehna, ejj SIDI simant nnes ad *t* ibeqqec.

²⁴ *Uct xaney*, mařa war neggi aya zeg wemnus umi neqqar: ‘Iħenjiren nwem *zemmaren* tiwecca ad inin i iħenjiren nney: Min jar awem-dd ak-d SIDI, AREBBI n Israil? ²⁵ SIDI igga L'Urdun d aymir jar aney d kenniw, ayt n Rubin d ayt n Jad! Kenniw war yarwem ca tasyart di SIDI.’ *Ammu* zemmaren ad ssbedden iħenjiren nwem iħenjiren nney x tigg^wudi n SIDI. ²⁶ *X uyenni* nenna: ‘Ejj aney ad nebna aealřar-a, war ięi i tyarřt n wecmađ uřa i tyarřt, ²⁷ *maca* ħima ad yiři d aceħhad jar neccin d kenniw u jar jjiřat nney awarni aney, ħima ad nsexxar di tsexxart n SIDI zzat i wudem nnes s tyarři nney n wecmađ d tyarři nney *nneyni* d tyarři nney n řehna u ħima iħenjiren nwem war qqaren i iħenjiren nney: Kenniw war yarwem ca tasyart di SIDI.’ ²⁸ Neccin nenna: ‘Mařa imsar tiwecca ad inin nitni aya i neccin u i jjiřat *awarni aney*, xenni ad nini: Xzarem, amedya n řebni n uealřar-a n SIDI nni iggin ibabaten nney, war ięi i tyarřt n wecmađ niy i tyarřt *nneyni*, *maca* ħima ad yiři d aceħhad jar neccin d kenniw.’ ²⁹ Igg^wej xaney aqa neccin ad nyewwey x SIDI niy ass-a ad newc s weerur i SIDI umi i ya nebna ijj n uealřar i tyarřt n wecmađ niy i tewhibt *n řyięet* niy i tyarřt *nneyni*,

22:17 Řxř. 25:3; Aewd. 4:3

22:22 lzhd. 50:1

22:27 Amz. 31:48; Yac. 24:27

illa acałtar n SIDI, AREBBI nney, wenni iğan ztat i Tzeddiyt nnes.”

³⁰ Akehhan Finaħas d imeqqranen n tmesmunt d izeġifen x řuřuf n Israil nni kides *iğan*, sřin awařen i issiwřen ayt n Rubin d ayt n Jad d ayt n Manassa u tuća aya d lemlih di titřawin nsen. ³¹ Finaħas, mmis n Alieazar, inna i ayt n Rubin u i ayt n Jad u i ayt n Manassa: “Ass-a ad tessnem belli SIDI aqa-t di řwest nney umi kenniw war tećdarem ca SIDI. S uya kenniw tfekkem ayt n Israil zeg ufus n SIDI.”

³² *Xenni* yareggweř ukehhan Finaħas, mmis n Alieazar, ak-d imeqqranen zeg ayt n Rubin d ayt n Jad, zi temmurt n Jilead ćar temmurt n Kenean, ćar ayt n Israil uca nitni ggin daysen řexbar. ³³ Tuća tamesřact d lemlih di titřawin n ayt n Israil uca ħemden ayt n Israil AREBBI u war d asen nman ead ad ffyen ad mmenćen maħend ad areddġen tammurt i di tuća zeddyen ayt n Rubin d ayt n Jad. ³⁴ Ayt n Rubin d ayt n Jad řaćen as i ueałtar nni: “Ad yiři d aceħhad jar aneć aqa SIDI d AREBBI.”

Awař n Yacuwa i izeġifen n Israil

23¹ Imsar umi eđun ařtas n wussan awarni umi SIDI tuća igga i Israil řhudnet zi marra řeedyan nnes i d as dd-innden u umi tuća Yacuwa iwsar, imćar deg wussan, ² aqa iřaća Yacuwa i marra Israil, imćaren nnes d izeġifen nnes d řquđat nnes d iweqqafen nnes, inna asen: “Necć wsareć u mćareć deg wussan ³ uca kenniw tećrim marra min igga SIDI, AREBBI nwem, ak-d marra řegnus-a ztat i titřawin nwem, maćar SIDI, AREBBI nwem simant nnes, d wenni i tuća immenćen di tćwee nwem. ⁴ Xzar necć bđić awem řegnus-a i iqqimen jar awem s tqedduħt, am tesćart *n řwart* i tqebbař nwem, ak-d marra řegnus i teħhić zi L'Urdun ař řebħar ameqqran mani tyeġi tfuct. ⁵ SIDI, AREBBI nwem, ad xasen ibarrez ztat i wudem nwem u ad xasen yazzeř ztat i wudem nwem u kenniw ad t'ćtfem tammurt nsen d řwart, am mammeć i d awem issiweř SIDI, AREBBI nwem. ⁶ Ĥđam ařtas s jjeħd u ggem marra min yurin deg wedlis-a ittwannden n Ccariea n Musa, ħima war xas tćeyyidem uřa *ćar* yeffus uřa *ćar* uzeřmađ, ⁷ ħima kenniw war tćsuram ixef nwem ak-d řegnus-a inni akidwem *ead* iqqimen, u war ttfekkarem *ead* deg yisem n irebbiten nsen u war *xasen* tćjaġam u *ħima* kenniw war d asen ttsexxarem u war d asen ttađarem. ⁸ Maćar ittćeřsa ad třeřqem i SIDI, AREBBI nwem, am mammeć i t teggim ař ass-a. ⁹ SIDI yuzzeř x řegnus mćaren u jjeħden ztat i wudem nwem. U xawem kenniw, ař ass-a war din ħed izemmareñ ad ibedd ztat i wudem nwem. ¹⁰ Ijj n weryaz zzaywem izemmar ad yazzeř x wařef *n yeryazen*, minzi SIDI, AREBBI

23:5 Uf. 14:14; 23:27; Řxř. 33:53; Aewd. 6:19; Yac. 13:6

23:6 Aewd. 5:32; 28:14

23:7 Uf. 23:13; Izhd. 16:4; Irm. 5:7; řaf. 1:5; Afa. 5:3

23:8 Aewd. 11:22

nwem simant nnes, d wenni i xawem ittmenyan, am mammec tuya akidwem issiweř. ¹¹ Hdam *xenni* ař tťarf x řeemur nwem ħima ad texsem SIDI, AREBBI nwem. ¹² Minzi mařa kenniw tħeyydem xas uřa d ict n jjurret *waha* uca ad třeřqem i řegnus i kiwem iqqimen u mařa kenniw tdewřem d ideggwawen u ad yarsen tadfem u nitni am nneyni, ¹³ xenni ad tessnem nican, aqa SIDI, AREBBI nwem, war ittizzeř ead x řegnus-a zzat i wudem nwem. Nitni ad dewřen d řřex d traccia i kenniw, d urekkud deg iyezdisen nwem d isennanen i tiťtawin nwem, ař i ya tttwateħħam zi temmurt tařebħant i d awem iwca SIDI, AREBBI nwem. ¹⁴ Xzar, ass-a necc simant inu ad uyurey abrid n marra tammurt u kenniw ad tessnem s marra uř nwem u s marra řeemar nwem, aqa uřa d ijj n wawař zi marra awařen i xawem inna SIDI, AREBBI nwem, war dd-iffiy. Marra ffyen-dd xawem, uřa d ijj n wawař war iqqim war dd-iffiy. ¹⁵ Uca ad imsar, am mammec xawem dd-yusa marra awař icnan i kidwem issiweř SIDI, AREBBI nwem, ammu i xawem i ya isseqfeř SIDI uřa d kuř awař iaeffnen yares ař Netta kenniw iteħħa zi temmurt-a tařebħant i d awem iwca SIDI, AREBBI nwem. ¹⁶ Mařa kenniw tæddam x Řeahd n SIDI, AREBBI nwem, *Řeahd* nni x d awem yumur Netta uca kenniw ad tuyurem ad tsexxarem irebbiten nneyni uca ad asen tađarem, *xenni* ad xawem yarey weyđab n SIDI uca kenniw ad tttwateħħam deyya zi temmurt tařebħant i d awem iwca Netta.

Tajdid n Řeahd n Israil ak-d SIDI

24¹Yacuwa issmun marra tiqebbař n Israil di Cakim uca iřaya i imyaren n Israil d izeřifen nsen d řquđat nsen d iweqqafen nsen uca nitni ssbedden ixef nsen zzat i wudem n AREBBI. ² *Xenni* inna Yacuwa i marra řgens: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: Řejdud nwem zedyen zi čař uya x ujemmađ n yeyzar *n Lfurat*, Tarah, babas n Ibrahim d babas n Naħur, u nitni tuya ttsexxaren i irebbiten nneyni. ³ *Xenni* iwyey-dd babatwem Ibrahim zeg uyirin i yeyzar *n Lfurat* u jjiy t yuyur di marra temmurt n Kenan. Necc arniy i zzariet nnes u wciy as Iřaq. ⁴ I řaq wciy Yaequb d Eisu, u i Eisu wciy *tammurt n* idurar n Saer d tasyart, *maca* Yaequb d iħenjiren nnes hwan yar Miřra. ⁵ *Xenni* ssekkey Musa d Harun uca wtiy Miřra am mammec *t* ggiy di řwest nnes u awarni as ssuffey-dd kenniw. ⁶ Necc ssuffey-dd ibabaten nwem zi Miřra u kenniw tiwđem-dd yar řebħar u Imiřriyyen đfaren ibabaten nwem s ikarruten d imnayan ař Řebħar n Telga. ⁷ Uca syuyyen yar SIDI u Netta

23:10 Lawi 26:8; Aewd. 32:30

24:2 Amz. 11:26, 31; Aewd. 26:5

24:3 Amz. 12:1, 21:2

24:4 Amz. 25:24, 36:8, 46:1

24:5 Uf. 3:10-4:17; 12:37

24:6 Uf. 14:1

igga tağest jar awem d Imiřriyyen uca iija řebħar issfeyyed xasen ařami ten idřa. S titřawin nwem, teźrim min ggiy di Miřra. *Awarni aya* tuya tzeddyem ařas n wussan di řexřa. ⁸ Necc iwyey-dd kenniw ġar temmurt n Imuriyyen i izeddyen ayirin i L'Urdun. Nitni mmenyen akidwem, *maca* Necc ggiy ten deg ufuś nwem u kenniw t^eřfem tammurt nsen u Necc qđiğ xasen ztat i wudem nwem. ⁹ *Xenni* ikkar Balak, mmis n Saffur, ajeğid n Mu'ab, uca imney ak-d Israil. Netta issekk ħima ad řayan i Bileam, mmis n Baęur, maħend ad kenniw ineęř. ¹⁰ *Maca* Necc war xsey ad sřey i Baleam u *s uya* netta ibarek i kenniw ařas u Necc ssnejmey-dd kenniw zeg ufuś nnes. ¹¹ *Xenni* teźwam L'Urdun, tusim-dd ġar Ariħa. Imezday n Ariħa, mmenyen akidwem, Imuriyyen d Ifiriziyyen d Ikenęaniyyen d Iħittiyyen d Ijirjasiyyen d Iħiwiyyen d Iyabusiyyen uca wciğ awem ten deg ufuś nwem. ¹² Necc ssekkey irezzan idaryařen uca uzzřen xasen ztatwem, x tnayen n ijeğiden nni, ztat i wudem nwem. *D man aya* war iği s ssif nwem uřa s řqews nwem. ¹³ Necc wciğ awem tammurt i x war tarebrem u tineddam nni war tebnim ħima ad tzeddyem daysent, uca teccim zi tzayarın d izemmuren i tuya war teźzum. ¹⁴ *Xenni* řexxu, gg^wedem SIDI uca sexxarem as s řekmaret d řaman. Nđarem irebbiten nni umi sexxaren ibabaten nwem ağirin i yeğzar *n Lfurař* u di Miřra, uca sexxarem i SIDI. ¹⁵ *Maca* mařa war dd-tusi x titřawin nwem maħend ad tsexxarem i SIDI, xenni ixđarem ass-a i man wen umi i ya tsexxarem, i irebbiten nni umi sexxaren ibabaten nwem ayirin i yeğzar *n Lfurař*, niğ i irebbiten n Imuriyyen nni di temmurt nsen tzeddyem. Necc maca d taddart inu, neccin ad nsexxar i SIDI! ” ¹⁶ *Xenni* inna řgens: “Man aya igg^wej aneğ, aqa neccin ad nejj SIDI ad nexdem irebbiten nneyni. ¹⁷ Mağar SIDI d AREBBI nney d Netta i d aneğ-dd issgaęeden zi temmurt n Miřra, neccin d ibabaten nney, zi taddart n tesmuyi u Netta d wenni i iggin řeęřamat timeqqrarin ztat i titřawin nney u Netta issřeqqa xaneğ di marra abrid i nuyur u jar marra řegnus i umi ncuqğ *tammurt nsen*. ¹⁸ SIDI yuzzeř x marra řegnus ztat i wudem nney, uřa d ayt n Imuriyyen, imezday n temmurt. Uřa d neccin ad nsexxar i SIDI, mağar Netta d AREBBI nney.” ¹⁹ *Xenni* inna Yacuwa i řgens: “Kenniw war tzemmarem ad tsexxarem i SIDI, mağar Netta d AREBBI Amqeddes ařas u Netta d ijj n Arebbi ittasmen. Netta war d awem iyeřar ixetřan nwem d ddnub nwem. ²⁰ Mařa kenniw tejjim SIDI, ad tsexxarem i irebbiten nneyni, *xenni* Netta ad xawem inneqřeb, ad d awem igg řyar uca ad kenniw iqđa, awarni řami Netta igga akidwem *awrud* tařebħant.” ²¹ *Xenni* inna řgens i Yacuwa: “Lla, minzi neccin ad nsexxar i SIDI.” ²² Inna Yacuwa i řgens: “Kenniw d řechud x ixef nwem, aqa kenniw tfarzem SIDI ħima ad as

24:8 řxř. 21:21, 33

24:11 Jac. 3:14; 6:1, 20; 10:8; 11:8

24:12 Uf. 23:28; Aewd. 7:20; Izhd. 44:4

24:13 Aewd. 6:10, 11, 12

24:20 Jac. 23:15

tsexxarem.” Nitni nnan “*Neccin* d řechud!”²³ “*Xenni* řexxu, nđarem irebbiten iyriben nni *iđan* di řwest nwem u tarrem uřawen nwem řar SIDI, AREBBI n Israil!”²⁴ Inna řgens i Yacuwa: “Neccin ad nsexxar i SIDI, AREBBI nney, uca ad nseř i tmijja nnes.”²⁵ Deg wass nni igga Yacuwa ijj n řeahd ak-d řgens uca igga asen di Cakim tawřeyyet d Ifariđa.²⁶ Yura Yacuwa awařen-a deg wedlis ittwanđen n Ccarięa n SIDI uca netta ikxi ijj n wezru d ameqqran uca issbedd i-t di Cakim sadu ict n tcejart n yigg nni ibedden řar Zzawect Iqeddsen n SIDI.²⁷ Inna Yacuwa i marra řgens: “Xzarem, azru aya ad xaney yiři d acehhad, minzi netta isřa marra i wawařen n SIDI nni kidney issiweř u netta ad yiři d acehhad i kenniw řima war tteccam AREBBI nwem.”²⁸ *Xenni* yarxu Yacuwa i řgens, kuř aryaz *iruh* řar tesřart nnes.

Řmewt n Yacuwa d Alieazir

²⁹ Awarni i tmesřayin-a imsar, belli Yacuwa, mmis n Nun, amsexxar n SIDI, immut, netta d ijj n mmis *n bnadem* řares mya u-ęcra n isegg^wusa.³⁰ Neđřen t di temmurt n tesřart nnes di Timna-Sarađ nni iđan x idurar n Ifrayim, řar ccamal n wedrar n Jaęcac.³¹ Israil isexxar i SIDI marra ussan n Yacuwa d marra ussan n imyaren nni iqqimen ddaren ict n řweqt d azirar awarni i Yacuwa u ssnen marra řxedmet i tuya igga SIDI i Israil.³² Ixsan n Yusuf i tuya dd-iwyen akidsen ayt n Israil zi Miřra, neđřen ten di Cakim di tkirat n yeyyar i tuya isya Yaequb x ayt n řamur, babas n Cakim, s mya n tepyisin n nnuqart uca tedweř d tasyart n ayt n Yusuf.³³ Uřa d Alieazar, mmis n Harun, immut uca neđřen t di tewrirt n mmis n Finahas, *tawrirt* i d as immewcen *i Finahas* deg idurar n Ifrayim.

24:25 Uf. 15:25

24:30 Jac. 19:50; Řqd. 2:9

24:32 Amz. 33:18-20; 50:25; Uf. 13:19

Řquđat

Yahuda iřtef deg umenyi d amezwaru

1¹ Awarni i řmewt n Yacuwa, imsar aqa ayt n Israil sseqsan SIDI, nnan: “Man wen zzayney i ya ikkaren d amezwaru ad igaeđed ad imney ak-d Ikeneaniyyen?”² Yarra-dd SIDI: “Yahuda ad igaeđed d amezwaru. Xzar, Necc wciy as tammurt deg ufus nnes.”³ Uca inna Yahuda i umas Cimeun: “Gaeđed akidi di *temmurt n* tqedduřt *n řebar* inu uca ejj aney ad nemney ak-d Ikeneaniyyen, *xenni* necc ad kik gaeđey di *temmurt n* tqedduřt nnek.” Uca yuyur akides Cimeun.

⁴ Igaeđed Yahuda uca SIDI iearn Ikeneaniyyen d Ifiriziyyen deg ufus nsen uca řerben xasen řar Bazaq, eecra-ařaf n yiryazen. ⁵ Nitni ufin Aduni-Bazaq di Bazaq uca mmenyen akides u nitni řerben x Ikeneaniyyen d Ifiriziyyen. ⁶ *Maca* Aduni-Bazaq yarweř uca nitni đfaren t uca řffen t uca qessen as imzawen *d tfednin timeqqranin* zeg ifassen nnes u zeg idaren nnes. ⁷ *Xenni* inna Aduni-Bazaq: “Sebein n ijeđiden ttwaqessen asen imzawen *d tfednin*, tuřa řeqqđen *iřeqq^waz* sadu řtabřa inu. Mammec i kidsen ggiř, ammu i d ayi i řa ixeges AREBBI!” Iwyen t řar Urcalim uca netta immut dinni.

⁸ Ayt n Yahuda mmenyen ak-d Urcalim uca řffen tt, wtin tt s řeqđee n ssif uca qqeden tandint s tmesi.

⁹ Awarni as hwan ayt n Yahuda řima ad mmenyen ak-d Ikeneaniyyen, inni izedđyen di Temmurt n Idurar, di *Temmurt n* Ljanub u di Temmurt Iwařan.

¹⁰ Iffey Yahuda řar Ikeneaniyyen i tuřa izedđyen di řabrun. Isem n řabrun *tuya* zic qqaren as Qaryat-Arbae. Nitni řerben x Cicay d Aximan d Talmay.

¹¹ Senni iffeř řar imezđay n Dabir. Isem n Dabir *tuya* zic qqaren as Qaryat-Safa r.

¹² Inna Kalib: “Wenni i řa iwten Qaryat-Safar ad tt iřtef, ad as wceř yeđi Axsa d tamyart.”¹³ Eutniyil, mmis n Qinaz, umas ameřyan n Kalib, iřtef tt. Uca Kalib iwca as yeđis Axsa d tamyart.

¹⁴ Imsar umi *yares* dd-tusa nettat, tearn i-t s tutra x ijj n yeyyar n babas. Uca teđra x weyyuř. Isseřsa tt Kalib: “Min cem yuyin?”

¹⁵ Nettat tarra-dd xas: “Ewc ayi ict n lbaraka, minzi tewcid ayi ict n treqqiet n temmurt *řar* ljanub. Ttzawgeř, ewc ayi uřa d řeunřarat!” Uca iwca as Kalib řeunřarat n nej d řeunřarat n wadday.

¹⁶ Gaeđeden ayt n Uqini, wenni d adđeg^wař n Musa, ak-d ayt n Yahuda zi Tendint n Tcejjura n Tini řar řexřa n Yahuda nni *iđan* di *Temmurt n* Ljanub řar řarad uca ffřen, zedřen ak-d řgens.¹⁷ Iruř Yahuda ak-d umas Cimeun uca řerben nitni

1:1 Řqd. 20:18

1:9 Yac. 10:36; 11:21; 15:13

1:10 Yac. 15:14

1:11 Yac. 15:15-19.

1:16 ‘tandint n ticejjura n tini’ - aqa-tt d tandint n Ariřa.

Ikenėaniyyen inni i tuya izeddyen di řafat, řarrmen ten qae uca teħħan ten uca ggin as i tendint *nni* Ĥurma. ¹⁸ Ittef Yahuda uřa d Ÿazza ak-d temmurt nnes d Acqalun ak-d temmurt nnes d Eaqrun ak-d temmurt nnes. ¹⁹ SIDI tuya-t ak-d Yahuda ařami yuzzeř x marra imezday n Temmurt n Idurar, maca *imezday* n řewda n teyzurt war izemmar ad xasen yazzeř *zi tesyart nsen*, minzi nitni tuya yarsen ikarruten n umenyi n wuzzař. ²⁰ I Kalib wcin as Ĥabrun, am mammec tuya issiweř Musa, uca netta yuzzeř ssenni x třata n iħenjiren n Eanaq.

Iyellaben inneyni

²¹ Ayt n Binyamin war zemmaren ad azzřen x Iyabusiyyen, inni izeddyen di Urcalim. Ammu i qqimen Iyabusiyyen zeddyen řar ayt n Binyamin di Urcalim, ař ass-a.

²² Taddart n Yusuf tgaeeed řar Bayt-Il uca SIDI *tuya-t* akidsen. ²³ Tuyur taddart n Yusuf ĥima ad tbergeg řar Bayt-Il. Isem n tendint *tuya* zic qqaren as Luz.

²⁴ Umi řrin iėessasen ijj n weryaz iffey-dd zi tendint, nnan as: “Scen aney manis nzemmar ad nadeř di tendint, xenni neccin ad kik negg tamexsiwt icewwaren.” ²⁵ Netta isscen asen tawwart n wadař řar tendint uca nitni wtin tandint s ict n tecti s řeqdeė n ssif, maca aryaz nni jjin t ad yuyur ak-d marra rağ nnes. ²⁶ Uca yuyur weryaz řar temmurt n Iħittiyyen uca ibna ict n tendint, igga as isem Luz. Wa d isem nnes ař ass-a.

²⁷ Manassa war izemmar ad yazzeř x *imezday* n Bayt-Can d tnedddam i řares dd-iqqnen, řa *x imezday n* Taenak ak-d tneddam nnes řa x imezday n Dur d tneddam nnes řa x imezday n Yiblaėam d tneddam nnes uřa x imezday n Majiddu d tneddam nnes. Tuřa Ikenėaniyyen eewwřen ad qqimen zeddyen di temmurt *nni*. ²⁸ Tuřa Israil idweř ijhed ařami igga ljiřya x Ikenėaniyyen, *maca* war zemmaren ad xasen azzřen marra.

²⁹ *Uřa d* Iřrayim war izemmar ad yazzeř x Ikenėaniyyen i tuya izeddyen di Jazar u qqimen Ikenėaniyyen zeddyen di řwest nsen di Jazar.

³⁰ Zabulun war izemmar ad yazzeř x imezday n Qiřrun d imezday n Nahalul u qqimen Ikenėaniyyen zeddyen di řwest nsen u t^ettwagg xasen ljiřya.

³¹ Acir war izemmar ad yazzeř x imezday n Eakku uřa *x imezday* n řidun d Aħlab d Akzib d Halba d Afiq d Raħub. ³² Icriřyyen zeddyen di řwest n Ikenėaniyyen, inni d imezday n temmurt, minzi nitni war zemmaren ad xasen azzřen.

³³ Nařtali war izemmar ad yazzeř x imezday n Bayt-Cams d imezday n Bayt-ėanat uca tuřa izeddeř di řwest n Ikenėaniyyen, inni d imezday n temmurt. Tettwagg xasen ljiřya x imezday n Bayt-Cams d Bayt-ėanat.

1:20 Řxř. 14:24; Jac. 14:13

1:23 Amz. 28:19

1:27 Jac. 17:11, 12

1:29 Jac. 16:10

1:32 ‘Icriřyyen’ - ixs ad yini ‘ayt n Acir’.

³⁴Imuriyyen ħşaren ayt n Dan Ƨar idurar, minzi war ten jjin ad hwan Ƨar řewđa n teƧzurt. ³⁵TuƧa Imuriyyen eewwřen ad qqimen zedđyen deg idurar n Ĥaras, di Ayalun u di Caēalxim, *maca* afus n taddart n Yusuf tuƧa izeyƧar *xasen* ađđas *ařami xasen* t'ettwagg ljiƧa. ³⁶TuƧa aymir n Imuriyyen zi Tsunta n TƧarđmiwin, zi jjarf uca ssenni Ƨar sennej.

Lmalak n SIDI di Bukim

2¹Lmalak n SIDI iƧaēēed zi Jiljal Ƨar Bukim, inna: “Nec̄s suffyey-đđ kenniw zi Miřra uca iwyey-đđ kenniw Ƨar temmurt nni x jjuğey i ibabaten nwem, nniƧ: ‘Nec̄s eemmarř war ttarezziƧ řēahđ inu akidwem i řebda.’²Uca kenniw, *wah* kenniw, war tzemmarem ad teggem řēahđ ak-d imezđay n temmurt-a, u ittxeřša awem ad tyeđřem iēaltaren nsen!’ Maca kenniw war tesřim ca i tmijja inu. Mayemmi teggim aƧa?’³U Nec̄s nniƧ awem eawed: ‘AƧa war xasen tazžřey zzat i wudem nwem, maca nitni ad iřin *am isennanen* deg iyezdisen nwem uca irebbiten nsen ad awem dewřen d taxceft.’ ”⁴Umi Lmalak n SIDI tuƧa issiweř awařen-a Ƨar marra ayt n Israil, imsar, aƧa řgens issƧaēēed di tmijja nnes uca trun nitni. ⁵Nitni qqaren as i wemcan nni ‘Bukim’ uca nitni qeddmēn din tayarřt i SIDI.

Awarni i řmewt n Yacuwa iffey ayt n Israil zeg webriđ n SIDI

⁶Umi Yacuwa issekk řgens, ffyēn ayt n Israil, *kuř* aryaz Ƨar tesƧart nnes, mađend ad tťfen tammurt d řwart.⁷TuƧa řgens isexxar i SIDI marra ussan n Yacuwa d marra ussan n imƧaren, inni *ead* iqqimen ddaren ađđas awarni i Yacuwa u inni ižrin marra řxedmet tameqqrant n SIDI tenni igga ak-d Israil. ⁸Yacuwa, mmis n Nun, amsexxar n SIDI, immut *am* ijj n bnađem *d bab* n mya u-ēecra n isegƧ^wusa. ⁹Neđřen t daxeř i weymir n tesƧart nnes di Timnat-Ĥaras, di temmurt n idurar n Iřrayim, Ƨar uyezdis n ccamal n wedrar n Jaēac. ¹⁰U eawed ittwasmun marra jjiř nni Ƨar řejđud nnes. Awarni asen ikkar-đđ ijj n jjiř nneyni, jjiř nni war issin ca SIDI u war issin ca řxedmet i igga ak-d Israil. ¹¹Xenni ggim ayt n Israil min tuƧa iğan d aceffan di titťawin n SIDI uca sexxaren i ‘ibaēalen’ ¹²Nitni jjin SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, wenni ten-đđ issuffyēn zi Miřra uca nitni đfaren irebbiten nneyni, irebbiten n řegnus i d asen-đđ inndēn, uca uđaren asen u *ammu i* searen SIDI. ¹³MaƧar nitni jjin SIDI uca *dewřen* sexxaren i Baēal u i Ĥactarutin ¹⁴X *uya* ƧarƧa weƧđab n SIDI x Israil. Netta igga i-ten deg ufus n iceffaren i ten ikeccđēn u igga i-ten deg

2:1 Amz. 17:7; Aēwd. 29:13, 14

2:2 Aēwd. 7:2; 12:3

2:3 Uf. 23:33; 34:12; Aēwd. 7:16; Jac. 23:13

2:5 ‘Bukim’ - ixs ad yini ‘inni ittrun’.

2:6 Jac. 24:28

ufus n řeedyan nsen i d asen dd-innđen uca dewřen war zemmaren ad *qqimen* bedden ztat i wudem n řeedyan nsen.¹⁵ Mani ma ffygen nitni, tuya afus n SIDI đidd nsen i řyar, am mammec tuya issiweř SIDI u am mammec tuya i d asen ijuđ SIDI. Aqa ttwahşaren ař aneggar.

¹⁶ SIDI issekkar eawed řquđat, inni ten issnejmen zeg ufus n yenni ten ikek cđen.¹⁷ Nitni war sřin ca uřa yar řquđat nsen, maca ssfesden ixef nsen umi uyuren awarni irebbiten nneyni uca uđaren asen. Deyya heyyden x webrid nni tuya di uyuren ibabaten nsen, inni tuya isřin i tweřsa n SIDI. Nitni *maca* war ggin amenni!¹⁸ Umi d asen dd-issekkar SIDI řquđat, tuya SIDI ak-d řqađi uca issenjmen i-ten zeg ufus n řeedyan nsen, marra ussan n řqađi nni, mayar SIDI tuya indem zi ssibbet n iyuyyan nsen ztat i wudem n yenni ten iřşaren d yenni i xasen ittazzřen.¹⁹ Uca imsar umi immut řqađi, *aq*a nitni dewřen yar đeffar uca dewřen eeffnen ktar zeg ibabaten nsen umi uyuren awarni irebbiten nneyni u sexxaren asen uca uđaren řarsen. Nitni war jjin zi tmeġga nsen *tieffanin* u zi webrid nsen *i tuya đeffaren* s tyennant.²⁰ *Xenni* yarya weđab n SIDI x Israil uca Netta inna: “Minzi řgens-a ieedda Řeahd inu min xef weřsiy ibabaten nsen u war sřin i tmijja inu,²¹ uřa d Necc war qqimey ead ad azzřey ztat i wudem nsen x řegnus nni ijja Yacuwa, umi immut,²² ařami Necc ad zzaysen qeġbey Israil, ma ad hđan nitni abrid n SIDI maġend ad dayes uyuren am mammec t hđan ibabaten nsen, niy lla.”²³ Uca ijja SIDI řegnus-a *ad areyyhen* uca war xasen yuzziř deyya u *eawed* netta war ten iggi deg ufus n Yacuwa.

Arebbi ijarreb Israil s řegnus inneyni

3¹ Ina d řegnus i ijja SIDI *ad areyyhen*, ħima ad zzaysen iqeġeb Israil, *ixs ad yini* marra inni war issinen ca ead x marra garrat ak-d Kenean,² myir ħima ad dewřen jjiřat n ayt n Israil ad ssnen amenyi, ħima ad řemden ad mmenyen, myir inni war issinen ca amenyi:³ xemsa n řbacat n ayt n Ifiliřtiniyyen d marra Ikeneaniyyen d Iřiduniyyen d Iřiwiyyen i izeddyen x idurar n Lubnan, zeg wedrar n Bael-Hirmun ař mani i ya tiwđed yar Ĥamat.⁴ Nitni tuya aten *din* ħima ad zzaysen ittwaqeġeb Israil, ħima ad yiři ittwassnen ma nitni ad sřen i tweřsa n SIDI, tinni yumur Netta i ibabaten nsen s ufus n Musa.

⁵ Ayt n Israil tuya zeddyen di řwest n Ikeneaniyyen d Iřittiyyen d Imuriyyen d Ifiriziyyen d Iřiwiyyen d Iyabusiyyen.⁶ Nitni iwyen yessitsen d temyarin nsen i yixef nsen u tiġenjirin nsen wcin tent i iġenjiren nsen uca nitni *bdan ad* sexxaren i irebbiten nsen.

2:14 Izhd. 44:13; Ica. 50:1

2:15 Lawi 26; Aewd. 28

2:19 Řqd. 3:12

2:21 Yac. 23:13

ISRAIL di ŘWEQT n ŘQUĐAT

Eutniyil

⁷ Uca ggin ayt n Israil min *iġan* d aeffan di tiġtawin n SIDI, ttun SIDI, AREBBI nsen, uca uyuren ad sexxaren i Ibaealen d tirebbin nsen n cwarti. ⁸ *Xenni* yarya weyđab n SIDI x Israil u netta iwca i-ten deg ufus n Kucan-Ricaetayim, ajeġid n Aram-Nahrayn, *aqat-t d Misubutamya*. *Xenni* sexxaren ayt n Israil tmenya n isegg^wusa i Kucan-Ricaetayim. ⁹ Sųuyyen ayt n Israil ęar SIDI uca SIDI igga ad ikkar ijj n umsenjem i ayt n Israil, wenni i ten ifekken, Eutniyil, mmis n Qanaz, umas n Kalib, wenni d amezyan xas. ¹⁰ Tuęa xas Arruđ n SIDI u tuęa-t d řqađi x Israil uca iffeę ęar umenyi. Iwca as SIDI Kucan-Ricaetayim, ajeġid n Aram, deg ufus nnes uca iyřeb netta x Kucan-Ricaetayim. ¹¹ Tareyyeđ temmurt arebein n isegg^wusa. *Xenni* immut Eutniyil, mmis n Qanaz.

Ihud d Camjar

¹² Ayt n Israil arnin ad ggen min *iġan* d aeffan di tiġtawin n SIDI. Uca SIDI igga jjeđd i Eijlun, ajeġid n Mu'ab, đidd i Israil, minzi nitni ggin *min iġan* d aeffan di tiġtawin n SIDI. ¹³ Netta issmun ęares ayt n Eammun d Ieamaliqiyyen uca iffeę, iyřeb x Israil uca nitni tťfen tandint n tcejjura n tini. ¹⁴ Tmentac n isegg^wusa tuęa ayt n Israil ttsexxaren i Eijlun, ajeġid n Imu'abiyyen.

¹⁵ *Xenni* sųuyyen ayt n Israil ęar SIDI uca SIDI igga ad dd-ikkar ijj n umsenjam, Ihud, mmis n Jira, *zi teqbič* n Binyamin, ijj n weryaz umi faryen ifassen. Uca ayt n Israil ssekken t ħima ad as yawi ict n terzeft i Eijlun, ajeġid n Imu'abiyyen.

¹⁶ Ihud igga i yixef nnes ijj n ssif ęares tnayen n řeqdue, tuzzeęgart nnes anect n ijj n uęiř, iqqen i-t sadu warruđ nnes ęar tmeřsađt nnes tafusect. ¹⁷ Ammu i dd-iqarreb s terzeft ęar Eijlun, ajeġid n Imu'abiyyen. Eijlun tuęa d aryaz iseĥĥ atťas. ¹⁸ Umi tuęa Ihud ikemmeř timewca n tarzeft, imsar, aqa issneddeĥ iwdan i tuęa yarebbun tarzeft *ęar řagg^waj*, ¹⁹ maca netta simant nnes ieęeb zi řexyař ineqcen *i din iġan* di Jiljal, inna: "Nec ęari ijj n ssir xak, ajeġid!" D wa inna: "Sqarem!" D marra wi tuęa ibedden ęares, fęyen zi ęares *ęar barra*.

²⁰ Yusa-dd ęares Ihud umi Eijlun iqqim deg wexxam n wesqif, wenni tuęa i netta waha. *Xenni* inna Ihud: "Nec ęari ijj n wawař n AREBBI i cek." Uca ikkar ujeġid zi řkursi nnes igellden. ²¹ *Xenni* isswizzeđ Ihud s ufus nnes azeřmađ, ijbed-dd ssif nni x tmeřsađt nnes tafusect, icuqq i-t deg ueeddis nnes, ²² ařami yudef s ufus nni awarni i řmus n ssif uca tadunt tbelleε-dd x řmus, maęar netta war ikkis ssif zeg ueeddis nnes. *Xas uca* iffeę as-dd zi texbuct n đeffar.

²³ *Xenni* iffeę Ihud zeg wuffuy *n wexxam n wesqif*. Ibelleε tiwwura n wexxam n tęurfet awarni as u yarra zzeķrun.

²⁴ *Umi* yuyur netta, usin-dd imsexxaren nnes uca umi ęrin aqa tiwwura n wexxam n nnej ttwabelleent s zzeķrun, nnan: "Netta aqa idřa *waha* iđaren

nnes deg wexxam n daxeř.”²⁵ Nitni qqimen ttrajan ařami dewřen ssedřan, u xzar, netta war yarzim ca tiwwura n wexxam n nnej. Nitni ksin ssarut, arzmen tawwart, uca xzar, siditsen di temmurt immut.

²⁶ Ihud *maca* tuřa yarweř, am tuřa ttrajan nitni. Netta tuřa ikka x řexyař ineqcen uca yarweř řar Sieirat. ²⁷ Řami dd-yiweđ netta *dinni*, iřuđ deg uyicc n icarri x idurar n Ifrayim. *Xenni* hwan ayt n Israil akides zeg wedrar u netta simant nnes *yuyur* zzat i wudem nsen. ²⁸ Netta inna asen: “Đfarem ayi-dd, minzi SIDI iwca awem řeedyan nwem, Imu’abiyyen, deg ufus nwem.” Uca nitni đfaren t uca řřfen imucan n użekkwu n L'Urdun řar Mu’ab uca war jjin uřa d ijj ad izřwa. ²⁹ Di řweqt nni wtin nitni Imu’abiyyen, eřařař tenec-ařef n yeryazen, marra nitni jehden, ieeskariyyen, uřa d ijj n weryaz war injim. ³⁰ *Ammu* ittwasdeğ Mu’ab deg wass nni sadu ufus n Israil uca tareyyeř temmurt tmenyin n iseg^wusa.

³¹ Awarni as yusa-dd **Camjar**, mmis n Eanat, wenni inřin setta-mya n yeryazen zeg Ifilistiniyyen s yijj n řmacam n ifunasen. *Ammu* uřa d netta issenjem Israil.

Ayelleb n Baraq d Dabura

4¹ Umi tuřa Ihud immut, arnin ayt n Israil ad ggen min *iřan* d aceffan di tiřřawin n SIDI. ² SIDI igga i-ten SIDI deg ufus n Yabin, ajeřid n Ikeneaniyyen, wenni tuřa iřekkem di řařur. Tuřa Sisara d akumandar n řeeskar nnes. Wa tuřa izeddyen di Harucit-Haxuyim. ³ *Xenni* syuyyen ayt n Israil i SIDI, mařar Sisara řares tesea-mya n ikarruten n umenři u netta tuřa issdeğ ayt n Israil s leunf *řmijař n* eicrin n iseg^wusa. ⁴ Tuřa Dabura, tanabit, tamřart n Lappidut, teřkem Israil di řweqt nni. ⁵ Nettat tuřa tzeddeř swadday i tcejart n tini n Dabura, řar Rama d Bayt-Il, x idurar n Ifrayim uca ayt n Israil gaeden řares mařend ad as awyen ddeewat *nsen*. ⁶ Nettat tessekk, třaya i Baraq, mmis n Abinuseam zi Qadac di Naftali, tenna as: “Ma war yumur SIDI, AREBBI n Israil: ‘Uyur, ffeř řar wedrar n Tabur u tawyed akidek eecra ařef n yeryazen zeg ayt n Naftali u zeg ayt n Zabulun!’⁷ Yar teřzart n Qicun necc ad řarek nedhey Sisara, akumandar n řeeskar n Yabin, ak-d ikarruten nnes d ubarru nnes *n yeryazen* uca ad ac t-i-dd wceř deg ifassen nnek!’”⁸ Baraq inna as: “Mařa cem tuyured akidi, ad uyureř, *maca* mařa cem war kidi tuyured, war ggureř.”⁹ Nettat tenna: “Nec ad kik uyureř nican, mřir war d ac ittiři ccan deg webrid i řa tuyured, minzi SIDI ad izzenz Sisara řar ufus n ict temřart.” *Xenni* Dabura tekkar uca tuyur ak-d Baraq řar Qadac. ¹⁰ *Xenni* Baraq iřaya-dd i Zabulun d

4:2 1 řm. 12:9
4:6 Ebr. 11:32
4:7 Izhd. 83:10

Adrar n Tabur di Řewđa n Yizraeíl

Naftali ƣar Qadac uca igaeed x idaren ak-d eecra-ařaf n yeryazen uca uřa d Dabura tuyur akides.

¹¹ Ĥabir, Aqini, wenni tuƣa ittnejřa x Qayin, netta *d ijj n* zeg ayt n Ĥubab, ađegg^wař n Musa, aqa iwta iqidān nnes ƣar tcejjart n yigg di řaeanaƣim nni *iřan* ƣar Qadac. ¹² Xebbaren i Sisara, aqa Baraq, mmis n Abinuēam, igaeed ƣar wedrar n Tabur. ¹³ *Xenni* issmun-dd Sisara marra ikarruten nnes, tesca-mƣa n ikarruten n wuzzař, d marra řgens i tuƣa ƣares iřan, zi Ĥarucat-Haxuyim ař teƣzart n Qicun.

¹⁴ Uca tenna Dabura i Baraq: “Kkar, minzi wa d ass i di iwca SIDI Sisara deg ufus nnek. Ma war dd-itteffey SIDI *simant nnes* ƣar zzat i cek!” *Xenni* ihwa-dd Baraq zeg wedrar n Tabur u eecra-ařaf n yeryazen đfaren t. ¹⁵ SIDI ƣazzeř x Sisara u x marra ikarruten nnes u x marra řeeskar nnes s řeqđee n ssif zzat i wudem n Baraq, *ařami* idra x ukarru, ƣarweř x idaren. ¹⁶ Uca Baraq idfar ikarruten d řeeskar ař Ĥarucat-Haxuyim. Marra řeeskar n Sisara iwđa s řeqđee n ssif, ařami war iqqim uřa d ijj.

¹⁷ Sisara ƣarweř x idaren ƣar uqidun n Ƣaeil, tamƣart n Ĥabir, Aqini, maƣar tuƣa řehna ƣar Yabin, ajeđid n Ĥařur d taddart n Ĥabir, Aqini. ¹⁸ Ƣaeil teffey ƣar

4:11 Řxř. 10:29

4:15 Izhd. 83:10

Sisara, tenna as: “Ejj abrid, *a* sidi, ejj abrid ħari, war tegg^wed!” Uca netta iffey *zeg webrid, yuyur* ħares ħar uqıđun uca nettat tedřa i-t s ict n tmaltat. ¹⁹Netta inna as: “Ewc ayi aman ad sweř, necc dayi afadi!” Nettat tarzem ict n txancet n uęi u tewca as ad isu, xenni tedřa i-t *twařat nneynit*. ²⁰*Xenni* inna as eawed: “Bedd ħar tewwart n uqıđun uca mařa yusa-dd ijjen isseqsa *cem*, iqqar: ‘Ma da ca n ijj?’, xenni arr xas: ‘Uřa d ijj!’ ” ²¹Tetřef Yaeil, tamęart n Ĥabir, ijj n řewted n uqıđun uca teksi ijj n weřđis deg ufus nnes uca tudef ħares nhřa řřess uca tewta as řewted deg uyezdis *n uzeęif* nnes ařami yiweđ *řewted* ħar temmurt. Tuęa netta yuęey deg yiđes s řwehřan, uca *ammu i* immut.

²²U xzar, Baraq tuęa iđeffar Sisara uca teffey Yaeil, truę ad kis temmeřqa, tenna as: “As-dd, ad ac ssecney aryaz wenni x tarezzud!” Netta yudef akides uca aęa Sisara ittazzeř *x temmurt* u řewted deg uyezdis *n uzeęif* nnes. ²³Ammu i issdeę SIDI Yabin, ajeęid n Kenean, zzat i wudem n ayt n Israil deg wass nni.

²⁴Afus n ayt n Israil yarenni ad iřtef uca idqeř ařtas x Yabin, ajeęid n Kenean, ħares ařami tuęa teħęan Yabin, ajeęid n Kenean.

Izři n uyelleb n Dabura d Baraq

5 ¹Deg wass nni tęennej Dabura ak-d Baraq, mmis n Abinucam, tenna:

²“Barkem SIDI i ijeřtayen n ucewwaf ittwafessyen di Israil, s uřewwee n řęens s řxađar!”

³Sřem, *kenniw*, ijeęiden, řřessem, *kenniw*, ayt n jjehd!
Necc ad yennjey izřan i SIDI,
necc ad zehhdey i SIDI, AREBBI n Israil.

⁴A SIDI, umi Cek dd-teffyed zi Saeir,
umi Cek tuęa dd teggured zeg iyyar n Idum,
tenhezz temmurt, yarjij ujenna,
wah, uřa d iseynuten farręen-dd s waman.

⁵Idurar fesyen zzat i wudem n SIDI,
adrar nni n Sina, *ifsi* zzat i wudem n SIDI, AREBBI n Israil.

⁶Deg wussan n Camjar, mmis n Eanat,
deg wussan n Yaeil, qqimen ibriden xřan,
u inni tuęa igguren x tebridin,
ttekken imesraq ięarrqen.

⁷Imjaheden war qqimen, war qqimen di Israil,

4:19 Řqd. 5:25

5:4 Izhd. 68:8, 9

5:5 Uf. 19:18; Izhd. 68:15, 16, 17; 97:5

ŘQUĐAT

γares ařami necc, Dabura,
kkareγ necc, yemmas n Israil.

⁸ Umi ifarz řgens irebbiten imaynuten,
xenni tuγa din ijj n umenγi ineqqen γar tewwura.
Taseddart n ueskar d uħric, war ttwazaren ca jar arebea-ařaf di Israil?

⁹ Uř inu ak-d imgewwaden n Israil,
inni iřewween ixef nsen jar řgens s řxađar,
lbaraka i SIDI!

¹⁰ A kenniw, inni innayen x teyyař d ticemřařin,
kenniw inni ittyiman x tzarbiyyin
d kenniw inni igguren deg webrid, siwřem *x man aya!*

¹¹ S tmijja n imjebbaden n řqews, din jar wanuten,
aqa ittweiseř wawař x tmegga iseggden n SIDI,
timegga iseggden n imjahaden n Israil.
Xenni ihwa-dd řgens n SIDI γar tewwura n tendint.

¹² Faq, faq, Dabura, faq, faq, siweř s yijj n izři!
Kkar, Baraq, ĥebbes imeħbas nnek,
a cek, mmis n Abinueam!

¹³ Xenni ihwa wi iqqimen n ayt n jjeħd jar řgens,
SIDI ihwa-dd γari ak-d ayt n bu-teγruđt.

¹⁴ Zeg Ifrayim *inni* aźwar nsen di Eamaliq
u awarni ac Binyamin jar řeeskarat n yewdan nnek.
Zi Maxir hwan imgewwaden,
u zi Zabulun inni iřřfen aekkaz n tira.

¹⁵ Řħukkam n Issakar *hwan-dd* ak-d Dabura
uca amecnaw mammec *ittwassekk* Issaxar,
ammu i ittwassekk uřa d Baraq di řewđa n teγzurt.
Di řeřfuf n Rubin tuγa ixarriřen n wuř d ařřas.

¹⁶ Mayemmi teqqimed jar iγendifen,
tessħessed γar wesbueriy n řimriwin?
Di řeřfuf n Rubin ggin ad beqccen deg wuř ařřas.

¹⁷ Jilead iqqim izeddeγ x ujemmađ n L'Urdun
u mayemmi iqqim Dan γar řγarruba *am ijj n ubarrani?*
Acir iqqim γar tma n řebħar
uca *iqqim* izeddeγ γar iftasen nnes.

¹⁸ Zabulun d ijj n řgens isebbeř tudart nnes ař řmewt,
am *t igga* uřa d Naftali di řegeudi n wazzay *n umenγi.*

¹⁹ Ijeđiden usin-dd, menyen.

Řexdenni mmenyen ijeđiden n Kenean
di Taenak ęar waman n Majiddu.

War ksin *maca* takeccađt n nnuqart.

²⁰ Zeg ujenna mmenyen,

itrان menyen ak-d Sisara zi tebridin nsen.

²¹ Ięzar n Qicun iwyi i-ten,

tięzart n meęař uya, tięzart n Qicun,

uyur s jjehd, a řeemar inu.

²² Řexdenni ddzen ticedęyin n iysan zeg uzerzer

i zi izzerzren inni ijehden s *yiysan nsen*.

²³ Neeřem Miruz, inna ***Lmalak n SIDI***,

neeřem imezday nnes s *ict n nneęřet*,

minzi war dd-usin ĥima ad wcen afus i SIDI,

ĥima ad wcen afus i SIDI s ayt n bu-teęruđt.

²⁴ Tettwabarek Yaeil, tamęart n Ĥabir, Aęini,

sennej i *marra* timęarin.

Tettwabarek nettat sennej i *marra* timęarin *izeddyen* deg iqđan.

²⁵ Netta ittar aman, nettat tewca as aęi,

tiwi *as-dd* trussi deg *ict n řęebři* d ameqqran ařas.

²⁶ S ufus nnes tesswięzeđ ęar řewted

u afusi nnes ęar wefđis n ixeddamen.

Nettat tewta Sisara, teřbez as azeęif nnes,

tęebbez *xas* uca tessnuqqeb as aęezdis n *uzeęif* nnes.

²⁷ Ikmummec jar iđaren nnes, ibbuzzeř, aęa izzeř *din*.

Aęa ikummec jar iđaren nnes, ibbuzzeř.

Umi tuya ittekmummuc, iwđa *din*, uca iwđa-dd iřeqqef!

²⁸ Zi řkazi *nnes* texzar-dd yemmas n Sisara uca tesęuyy jar iqđiben n wuzzař
'Mayemmi ięeřtař ukarru nnes ammu ařas?

Mayemmi ikarruten nnes qqimen *war gguren* uřa d *ict n uęurif*?

²⁹ Inni d tięmisin ařas jar tjeęidin nnes arrint-i-dd,

uca uřa d nettat simant nnes tarra-dd x min tenna:

³⁰ 'Ma *xenni nitni* war ufin walu

uca aęa aten war ggur ad bđan takeccađt?

I kuř aryaz ijehden *ict n tezarect* niy tnayen n *teezariyyin*?

Takeccađt n *ikettanen* ittwasqareqcen i Sisara,

takeccađt n *ikettanen* ittwasqareqcen,

aburđa, řxedmet n umudi řar tñayen n iyezdisen
zeg ukettan ittwasqareqcen i irawen,
am tkeccađt?’

³¹ Ammu i řa hellken řęedyan nnek, a SIDI,
maca inni t ittexsen ad iřin am tfuct
i dd-ineqqaren di jjeħd nnes.”

Uca tammurt tareyyeř arebcin n isegg^wusa.

Jideun d Lmalak n SIDI

⁶ *Maca* ayt n Israil ggin min *iřan* d aęeffan di titřawin n SIDI uca isellem i-ten SIDI deg ufus n Midyan, *ijj n řmijař n* sebea n isegg^wusa. ² *Umi* tuřa afus n Midyan ijhed x Israil, ggin ayt n Israil i yixef nsen ifran deg idurar d ixerdusen d lqeleat řidd i Midyan. ³ *Awarni řami* izare Israil, *xenni* Midyan tuřa ittgaęeed, uca uřa d Ięamaliqiyyen d ayt n ccarq gaęeden řidd nsen. ⁴ Nitni wtin iqıđan nsen řidd nsen uca areddęen řyięet n temmurt ař *jjwayeh* n řazza. Nitni war jjin di Israil i zi i řa iddar *bnadem*, řa d uęi, řa d ayenduz uřa d ayyuř, ⁵ mařar nitni gaęeden s řimriwin nsen d iqıđan nsen uca usin-dd am *ijj n weyřaf* n tmuryi. War izemmar ad ttwařesben ak-d iřeyman nsen uca nitni udfen tammurt řima ad tt areddęen. ⁶ *Ammu* izřeđ Israil ařas zi ssibbet n Midyan. Uca *xenni* syuyyen ayt n Israil řar SIDI.

⁷ Xmi syuyyen ayt n Israil řar SIDI di ssibbet n Midyan, imsar, ⁸ aqa SIDI issekk-dd *ijj n weryaz*, *ijj n unabi*, řar ayt n Israil. Netta inna asen: “Ammu i iqpar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Necc ssgaęeđey kenniw zi Miřra u ssuffęey-dd kenniw zi taddart n tesmuři. ⁹ Necc fekkeř-dd kenniw zeg ufus n Imiřriyyen u zeg ufus n marra inni kenniw iřřaren. Necc uzřřey xasen zzat i wudem nwem u wciř awem tammurt nsen. ¹⁰ Necc nniř awem: Necc d SIDI, AREBBI nwem, war tegg^wdem zi irebbiten n Imuriyyen, inni di temmurt nsen tzeddyem!’ *Maca* kenniw war tesřim řar tmija inu.”

¹¹ *Xenni* yusa-dd **Lmalak n SIDI** uca iqim sadu tcejjura n yigg nni řar řafra, tenni n Yuwac, Abieazari. Mmis Jideun tuřa-t *din* issarwat irden di tsirt n uđiř řima ad ten issarweř ammu zzat i wudem n Midyan.

¹² *Řexdenni* iban as-dd **Lmalak n SIDI**, inna as: “SIDI akidek, a cek, bu-teřruđt imeħden!” ¹³ Jideun inna as: “A, Sidi, mařa SIDI aqa-t akidney, mayemmi i d aney iřqef *xenni* marra uya u mani ğant marra řeęjayeb i x d aney ssiwřen ibabaten nney, umi nitni nnan: ‘Ma war d aney-dd issuffey SIDI zi Miřra?’

6:10 2 řj. 17:35, 38

6:11 ‘Yuwac’ - sem wanita ixs ad yini ‘wenni immewcen s ufus n Arebbi’.

Maca řexxu inđar aney SIDI, isellem aney deg ifassen n Midyan.” ¹⁴ *Rexdenni* idweř-dd ęares SIDI, inna: “Uyur di jjehd nnek wanita uca ad tfekked Israil zeg ufus n Midyan. Ma Necc war cek-dd ssekkey?” ¹⁵ *Maca* netta yarra-dd xas: “A, Sidi, s minzi i ęa fekkey Israil? Xzar řwacun inu d tamezřuđt ęae di Manassa u necc d amudrus ęae di taddart n baba.” ¹⁶ Inna as SIDI: “Minzi Necc ad iřiy akidek, ad tyeřbed Midyan, axmi d ijj n weryaz waha.” ¹⁷ *Xenni* inna as netta: “Mařa *xenni* ufiy arđa di tiřřawin nnek, *xenni* iwca ayi ict n řeęřamet, aęa d Cek simant nnek i dd kidi issawařen. ¹⁸ War ssa ttrař ca, ař i ęarek dd i ęa eeqbey ad tiři iwyey-dd tarzeft inu u ad tt-i-dd-ssarsey zzatek.” Netta inna: “Ad qqimey ęares ař dd i ęa tęeqbed.”

¹⁹ Uca yudef Jideun, issewjed ijj n iyayđ d amezyan d iyrumen břa ayrum zeg yijj n ifa n waren. Netta issars aysum di řsuęet, igga arrwa deg ict n teydurt uca yiwi *man aya* ęares ęar barra sadu tcejart n yigg uca issars as *man aya*.

²⁰ *Maca* inna as **Lmalak n SIDI**: “Ksi aysum d iyrumen břa antun u tessarsed ten *da* x teřđart uca zeęeę xas arrwa!” Uca ammu i t igga. ²¹ *Xas* uca isarreh **Lmalak n SIDI** tayęarct i tuęa ęares deg ufus nnes, ihada zzayes aysum d iyrumen břa antun. *Řexdenni* tgaęeed tmessi zi teřđart tecca aysum d iyrumen. *Xenni* innufseř **Lmalak n SIDI** x tiřřawin n Jideun.

²² *Umi* Jideun izra, aęa tuęa-t d **Lmalak n SIDI**, inna Jideun: “A Sidi inu, SIDI, aęa necc zřiy **Lmalak n SIDI** aęymbub deg uęymbub.” ²³ *Maca* SIDI yarra-dd xas: “Ad kidek *yiri* řehna, war ttegg^wed ca, cek war ttmettid.” ²⁴ Uca Jideun ibna dinni ijj n uealřar i SIDI, igga as: “SIDI d řehna!” Aęa-t di Eafra n *ayt n* Abieazari ęares ař ass-a.

Jideun iyđeř aealřar n Bael

²⁵ Di ģiřet nni simant nnes, imsar aęa SIDI inna as: “Ksi ijj n umwa d amezyan n ifunasen *i ięan* n babac, amwa wiss tnayen *nni ęares ięa* sebea n isegg^wusa uca yđeř aealřar n Bael *i ięan* n babac u zdem tarebbit n cwarti nni zzates! ²⁶ Bna *xenni* ijj n uealřar i SIDI, AREBBI nnek, x tqiccat n lęelea aya, sewjed i-t, uca ksi amwa wiss tnayen uca awyi t-i-dd d tyarřt n wecmađ s ukeccuđ n trebbit n cwarti nni ittęeřsa ad tzedmed.”

²⁷ *Xenni* iksi Jideun eęcra n yeryazen zeg imsexxaren nnes uca igga am mammeć i d as inna SIDI. *Maca* umi netta igg^wed zi *řwacun* n taddart n babas u zeg yeryazen n tendint ad t igg s wass, imsar belli igga i-t di ģiřet. ²⁸ Umi dd-kkaren yeryazen n tendint tiwecca zic, zřin nitni aęa aealřar n Bael ittwahdem uca t^ttwazdem trebbit n cwarti nni zzates u amwa wiss tnayen ittwabexxar x uealřar i *din* ittwabnan. ²⁹ Uca nnan i wayawya: “Man wen iggin aya?” Nitni sseqsan, arzun uca nnan: “Jideun, mmis n Yuwac, i-t iggin.” ³⁰ *Xenni* nnan

yeryazen n tendint i Yuwac: “Sufey-dd mmic ĥima ad immet, minzi netta iŷder aealĥar n Bael u minzi netta izdem tarebbit n cwarti i zzates *iġan*.”

³¹Yuwac yarra-dd x marra inni i dd ġares ibedden: “Ma texsem ad tmenġem i Bael? Ma texsem ad t tessnejmem? Wenni akides i ġa ibedden, ad ittwaney di ššbeĥ-a wanita. Mařa netta d ijj n arebbi, ejj i-t ad imney i yixef nnes nnit, minzi yeđřen aealĥar nnes.” ³²Deg wass nni iřaya as-dd *i Jideun* Yarabbael, min ixs ad yini: “Bael imney akides, mařar netta iŷdeř aealĥar nnes.”

Jideun ittar ict n řeeřamet

³³Marra Midyan d Eamaliq d ayt n ccarq munen uca zwan-dd *L’Urdun* uca wtin iqiđan nsen di řewđa n teyzurt n Yazraeil. ³⁴Arruĥ n SIDI issyard i Jideun uca netta iřuđ deg uyicc n icarri uca iřaya-dd x ayt n Abieazar maĥend *ad bedden* awarni as. ³⁵Issekk ireqqasen di marra Manassa uca ittwařaya Manassa *maĥend ad bedden nitni* awarni as. Xenni issekk ireqqasen ġar Acir u ġar Zabulun u ġar Naftali uca nitni gaeden maĥend ad ten mmeřan.

³⁶*Xas* uca inna Jideun i AREBBI: “Mařa Cek texsed *s tidett* ad tfekked Israil s ufus inu am mammec i d ayi tennid, ³⁷xzar, *xenni* necc ad ssarsey tahiđurt n tađuft x unedrar. Mařa iwđa nnda mġir x tađuft waha u tammurt marra *teqqim* tuzey, *xenni* ssney necc, aqa Cek ad tessnejmed Israil s ufus inu, am mammec i d ayi tennid.” ³⁸U ammu i temsar. Tiwecca nnes netta ikkar zic uca izři tahiđurt uca izemm-dd nnda zi thiđurt, ict n řĥawya teccur s waman.

³⁹*Xas uca* inna Jideun i AREBBI: “Ttzawgey war xafi yareqq weyđab nnek mařa necc ssiwřey ict n twařa nneynit. Ejj ayi ad qeġbey s thiđurt *ead* ict n twařa nneyni waha uca ad teqqim thiđurt tuzey u x marra tammurt *ad din yiři* nnda.” ⁴⁰Uca di ġiřet nni igga *i-t* SIDI ammu: tahiđurt waha i iqqimen tuzey u tuya nnda x marra tammurt.

Jideun yazzeř x ayt n Midyan

7¹Xenni ikkar Yarubbael, wa d Jideun, zic uřa d marra řgens i ġares iġan uca wtin řmargeĥ n řeeskar nsen ġar tařa n Ĥarud. řmargeĥ n Midyan tuya iġan zzates ġar ccamal, zi tewrirt n Mura di řewđa n teyzurt. ²SIDI inna i Jideun: “Řgens i ġarek *iġan* aqa-t deg wařtas, ařami war zemmarey ad asen ggey Midyan deg ufus nsen, niy izemmar Israil ad xafi ifeyyec ad yini: ‘Afus inu issenjem ayi.’ ³S uya, řaya deg imezzuġen n řgens, ini: ‘Wenni itteggweden d wenni ittarjijen ad ieqeb uca ad iffey deyya zeg idurar n Jilead!’ ” *Xenni* eeqben tnayen u-eicrin-ařef *n yeryazen* zi řgens uca qqimen *yares* eecra-ařaf..

⁴*Maca* SIDI inna i Jideun: “Řgens aqa-t ead deg wařtas. Sehwa ten ġar waman,

6:39 Amz. 18:32

7:3 Aewd. 20:8

dinni ad ten ddzey i cek. Ad imsar x wenni d ac i ya iniy: ‘Wa ad kik irah!’, win ad kik irah, maca kuř ijj x wenni d ac i ya iniy: ‘Wanita war kik ittrih!’, win war kik ittrih.”⁵ Issehwa řgens řar waman. *Xenni* SIDI inna as: “Kuř ijj wenni i řa iwarden aman s yiřes nnes, am mammec i *ten* iwarred weqzin, ad t tegged řar ijj n řřarf. Ammu uřa d marra inni i řa yađaren x ifadden mařend ad swen.”⁶ Řqedd n yenni iwyen *aman* s ufus nsen řar uqemmum nsen mařend ad jeřmen *aman* s yiřes nsen, tuřa aten di teřt-mya n yeryazen, maca marra inneyni uđaren x ifadden řima ad swen aman.⁷ *Xas* uca inna SIDI i Jideun: “S *ufus n* teřt-mya n yeryazen-a, inni ijeřmen *aman* s yiřes nsen, ad kenniw ssnejmey u Necc ad ggeř Midyan deg ufus nnek. Marra řgens *nneyni i iqqimen* ad uyuren, kuř ijj řar wemcan nnes.⁸ Nitni ksin řeeweč n řgens d waccawen nsen n icarri deg ufus, *umi* netta issekk marra iryazen n Israil, kuř ijj řar uqıđun nnes. *Maca* teřt-mya n yeryazen nni ija i-ten *řares*. Tuřa řmargeř n řeekar n Midyan swadday nnes di řewđa n teřzurt.⁹ Di řiřet nni temsar, aqa SIDI inna as: “Kkar bedd, hwa řar řmargeř n řeekar, mařar Necc ggiř ac ten deg ufus nnek.¹⁰ Mařa cek aqa tegg^wded mařend ad dd-tehwid, hwa-dd *xenni* řar řmargeř n řeekar ak-d Fura, amsexar nnek.¹¹ Ad teřřed min xef ssawařen uca xenni ad ac immewc jjeřd deg ifassen nnek ařami i řa tehwid řar řmargeř n řeekar.” *Xenni* ihwa netta ak-d Fura, amsexar nnes, ařami *iwden* řares ař zzat i terbiein issweijden i umenři řar řřarf n řmargeř.¹² Uca Midyan d řamaliq d marra ayt n ccarq tuřa ssun di řewđa n teřzurt am ijj n weyřaf n tmuryi u iřeřman nsen war zemmaren ad ttwařesben, tuřa aten deg wařřas am ijdı řar tma n řebřar.¹³ *Umi* yiweđ Jideun *din*, xzar, ijj n weryaz, tuřa ittřaja i umeddukkeř nnes ict n tarjit, inna: “Xzar, necc řari ict n tarjit uca zřiř mammec ijj n weřrum n imendi i iwđan řar swadday iqnunni-dd řar daxeř n řmargeř n řeekar n Midyan uca yiweđ řares ař aqıđun uca iřqef i-t ařami iwđa u idweř x uzeřif. Aqa *ammu i* iwđa uqıđun.”¹⁴ Yarra-dd *xas* umeddukkeř nnes, inna: “Aya war ixs ad yini mřiř ssif n Jideun, mmis n Yuwac, aryaz zi Israil. AREBBI iwca Midyan d marra řmargeř n řeekar deg ufus nnes.”¹⁵ *Umi* isřa Jideun tarjit-a d min teks ad tini, yuđar izzuğ uca *xenni* ieqeb řar řmargeř n řeekar n Israil, inna: “Kkarem, SIDI igga řmargeř n řeekar n Midyan deg ufus nwem.”¹⁶ Jideun ibđa teřt-mya n yeryazen x řřata n řerbiein uca iwca kuř ijj ijj n uyicc n icarri deg ufus nnes d iqđuřen xwan d iřeřđawen deg iqđuřen.¹⁷ Netta inna asen: “Xzarem-dd řari uca ggem amenni. Xzar, mařa iwđeř řar řřarf n řmargeř, xenni ad teggem uřa d kenniw am mammec i řa ggeř necc.¹⁸ Xmi i řa řuđeř necc deg uyicc n icarri uřa d marra inni řari iřan, xenni ad řřuđem uřa d kenniw deg waccawen n icarri řar marra iyezdisen n řmargeř, ad tinim: ‘I SIDI u i Jideun!’ ”¹⁹ Uca Jideun d mya n yeryazen nni tuřa řares,

iwđen-dd ƣar ƣƣarf n řmargeĥ n řeeskar ƣar umezwaru n tēssast n wezyen *n ģiřet*, umi ten tuya *ead* ggur ad ssbedden iēssasen, uca řuđen deg waccawen n icarri u umi wtin aržin iqđuĥen nni ƣarsen deg ufus nsen.²⁰ Třata n terbiein řudent deg waccawen n icarri uca aržint iqđuĥen u s ufus ažeřmađ ƣƣfen iřefđawen u s ufus afusi accawen n icarri ĥima ad *daysen* řuđen uca řyuyyen: “Ssif n SIDI d Jideun!”²¹ Qqimen bedden ƣar marra iyezdisen n řmargeĥ kuř ijj deg wemcan nnes. *Xenni* bđan ad azzřen *marra inni iġan di* řmargeĥ, řyuyyen uca arewřen.²² *Umi* řuđen teřt-mya n yeryazen deg waccawen n icarri, issekkar SIDI ssif n ijjen đidd i wenneřni di marra řmargeĥ uca yarweř řeeskar ƣares ař Bayt-Ciřta di jjiĥet n řarada ař aymir n Abil-Maĥula, ƣar řabbat.²³ *Xenni* řayan-dd x yeryazen n Israil, zi Naftali u zi Acir u zi marra Manassa uca đfaren nitni *ayt n Midyan*.²⁴ *Eawed* issekk Jideun ireqqasen ƣar marra idurar n Ifrayim, inna: “Hwam, uyurem ƣar umsagar ak-d ayt n Midyan u tekksem as iyezran ař Bayt-Bara uřa d L'Urđun.” Ttwařayan marra iryazen n Ifrayim uca nitni ƣƣfen iyezran ař Bayt-Bara d L'Urđun.²⁵ Nitni ĥebbsen tnayen n ikumandaren n řeeskar n Midyan, řurab d Di'ab, uca nřin řurab x teřđart n řurab u Di'ab nřin t x tsirt *n uđiř* n Di'ab uca nitni ēerfen x Imidyaniyyen. Izeġifen n řurab d Di'ab iwyen ten ƣar Jideun x ujemmađ n L'Urđun.

Axeyyeq n ayt n Ifrayim

8¹ *Xenni* nnan as yeryazen n Ifrayim: “Manawya min i d aneř da teggid, aqa cek war xaney-dd řřiyid umi teffyed ĥima ad temmenyed ak-d Midyan?” Uca nitni mmcubbecen akides ařtas.² Jideun yarra-dd xasen: “Mani i dd ƣa yas min ggiř ak-d min teggim? Ma war iġi ařqađ n min iyuran n uđiř n ayt n Ifrayim xar zi řřiġet n binu n ayt n Abieazar?”³ Deg ufus nwem igga SIDI řurab d Di'ab, řřukkam n Midyan. Min zemmareř ad ggeř ad t ssemquđdey akidwem?” Umi netta inna awař-a yarsa uxeyyeq nsen.

Ařelleb n Jideun x Midyan

⁴ *Umi* dd-yusa Jideun ƣar L'Urđun, izwa netta ak-d teřt-mya n yeryazen nni tuya ƣares iġan. Nitni fnan řami ten qqimen đeffaren.⁵ Inna netta i yeryazen n Sukkut: “Ttzawgeř, wcem i řgens i dd ayi iđfaren x iđaren ticnifin n weřrum, mařar nitni fnan u necc aqa đeffareř Zabaĥ d řalmunnaĥ, ijeġiden n Midyan.”⁶ *Maca* řřukkam n Sukkut nnan: “Zabaĥ d řalmunnaĥ ma aqa aten deg ufus nnek, maĥend ad newc ařrum i řeeskar nnek?”⁷ Inna Jideun: “Xenni řexxu, xmi d ayi řa igg SIDI Zabaĥ d řalmunnaĥ deg ufus inu, *xenni* ad awem

7:22 Izhd. 83:10

7:25 Izhd. 83:12; Ica. 10:26

8:1 Řqd. 12:1

8:2 'Jideun' - s Teibranit 'netta'.

ssarewtey aysum n arrimet nwem ak-d isennanen d tzeg^wart zi řexřa.”⁸ Uca igaeēed-dd ssenni řar Fanuwil uca issiweř amenni ak-d yeryazen nnes. Arrin-dd xas yeryazen n Fanuwil amecnaw mammec i dd-arrin yeryazen n Sukkut.⁹ S uyenni issiweř eawed ak-d yeryazen n Fanuwil, inna: “Mařa necc eeqbey-dd di řehna, ad hedmey řřumēet-a ta.”

¹⁰ *Tuřa* Zabař d řalmunnař ak-d řeeskar nsen di Karkur, tuřa aten eřařař di xemmetac-ařef n yeryazen, marra inni tuřa iqqimen zi marra řeeskar n ayt n ccarq. Aqa mya u-eicrin-ařef n yeryazen inni izemmare n x ssif tuřa ttwanyen ead. ¹¹ Uca Jideun igaeēed ak-d webri d yenni izeddyen deg iqiđan, řar ccarq n Nubař d Yujbaha u netta iřeb x řeeskar nni, umi *ieskariyyen di řmargeř ittyiř asen* aqa aten di řaman. ¹² Zabař d řalmunnař arewřen uca netta iđfar i-ten. Iřtef tnayen n ijeřiden n Midyan, Zabař d řalmunnař, d imeřbas uca issigg^wed marra řeeskar..

¹³ *Umi* dd-ieqeb Jideun, mmis n Yuwac, zeg umenři, ikka x tsunta n řaras, ¹⁴ iřtef ijj n webřiř zeg yeryazen n Sukkut d amehbus uca isseqsa t. Wanita yura as *marra ismawen n řřukkam* n Sukkut d imřaren nsen, sebea u-sebein n yeryazen. ¹⁵ *Umi* dd-yiweđ netta řar yeryazen n Sukkut, inna: “Ina d Zabař d řalmunnař, inni zi i d ayi tessbarrqem umi tennam: ‘Ma Zabař d řalmunnař aqa aten deg ufus nnek ař i řa newc ařrum i yeryazen nnek nni yuřřen?’” ¹⁶ *Xenni* iřtef imřaren n tendint d isennanen d tzeg^wart zi řexřa uca igga iryazen n Sukkut ad zzayes acan. ¹⁷ Lburj n Fanuwil ihdem i-t u inya iryazen n tendint. ¹⁸ *Xenni* inna i Zabař d řalmunnař: “Mammec iřan yeryazen nni tenřiim di Tabur?” Nitni arrin-dd xas: “Nitni tuřa aten am cek, *řarsen* addud d iijen *ak-d* iřenjiren n ujeřid.” ¹⁹ *Xenni* inna: “Nitni tuřa d aytma, iřenjiren n yemma. S tidett am iddar SIDI, mři ten tejjim ad ddaren, iři war kenniw neqqeř!” ²⁰ *Xenni* inna i Yatar, amenzu nnes: “Kkar, neř i-ten!” *Maca* abřiř war dd-ikkis ssif nnes, minzi netta igg^wed umi ead d abřiř. ²¹ *Xenni* nnan Zabař d řalmunnař: “Kkar cek simant nnek uca neř aneř, mařar mammec ařyaz, ammu tizemmar nnes.” Uca ikkar Jideun, inřa Zabař d řalmunnař uca iksi tiziriwin timezyanin i d yuyřen řar irawen n iřeřman nsen..

Aebed n lařnam zi Jideun d řmewt nnes

²² Uca iryazen n Israil nnan i Jideun: “Heřmet xaney, cek uřa d mmic d wayyaw nnek, mařar cek tfekked aneř zeg ufus n Midyan.” ²³ Inna asen Jideun: “Nec war xawem heřkmey uřa d mmi war xawem iheřkem. SIDI d wenni i xawem i řa iheřkem.” ²⁴ Jideun yarni inna asen: “Nec xseř ad zzaywem ttareř ca. Ad ayi iwc kuř ijj n weryaz ict n texrazt zi tkeccađt nnes, minzi *ttwafen* řarsen

8:8 ‘ak-d yeryazen nnes’ - s Teibranit ‘akidsen’.

8:12 lzhd.83:12

8:21 lzhd. 83:12

texrazin n wureŷ, maŷar nitni tuŷa aten d ayt n Ismaeil. ²⁵Nitni nnan: “Neccin ad ac tent newc s řxađar!” Nitni bezzeen ijj n werruđ uca kuř aryaz inđar xas ict n texrazt zi tkeccađt nnes. ²⁶Tixrazin n wureŷ nni ittar weznent sbeętac-mya n iciqlen n wureŷ, nhřa tiziriwin timezyanin d texrazin di řřifet n tuddimin d werruđ arjuwani i tuŷa yarđen ijeđiden n Midyan, nhřa tiseddyin *i yuyřen* řar irawen n iřeyman nsen. ²⁷Jideun igga zzayes ijj n upalřu *n ukehhan* uca igga i-t di tendint nnes, di Eafra, u marra Israil yuyur awarni as am awarni i yict n temŷart n farq-ccŷeř. Aya idweř d tisendect i Jideun d taddart nnes. ²⁸*Ammu* tuŷa innbeheř Midyan zeg ayt n Israil uca war zemmaren ad ssgaæden azeđif nsen ead. Tuŷa tammurt tareyyeĥ arebein n isegg^wusa deg wussan n Jideun.

²⁹Uca Yarubbael, mmis n Yuwac, yuyur uca izdeŷ *eawed* di taddart nnes.

³⁰Jideun tuŷa řares sebein n iĥenjiren inni dd-iffŷen zi tmeřřađt nnes, minzi tuŷa řares ařřas n temŷarin. ³¹Uřa d tayya nnes tenni *tuŷa iđan* di Cakim, teĵja as-dd ijj n uĥenjir i netta u netta igga as Abimalik. ³²Jideun, mmis n Yuwac, immut *umi* acewwaf nnes *tuŷa* icab ařřas uca nđřen t deg wenđeř n babas Yuwac, di Eafra, *tandint* n Abieazra.

³³*Awarni řami* immut Jideun, imsar, aqa ayt n Israil dewřen-dd uca sşfesden ixef nsen am uyuren awarni i Ibaelen uca ggin Bael-Barit d arebbi nsen. ³⁴Ayt n Israil war fekkaren ead di SIDI, AREBBI nsen, wenni ten ifekken zeg ufus n marra řeedyan i d asen dd-innđen ³⁵uca war ssecnen tamexsiwt icewwaren i taddart n Yarubbael, d tenni n Jideun, x marra řxar i igga di řřwee n Israil.

Abimalik d imezday n Cakim

9¹Abimalik, mmis n Yarubbael, yuyur řar Cakim, řar aytmas n yemmas. Netta issiweř akidsen u ak-d marra řwacun n taddart n babas n yemmas, inna: ²“Siwřem maca deg imezzuŷen n marra imezday n Cakim: ‘Min iđan mliĥ i kenniw: mařa sebein n yeryazen ad xawem ĥekmen, marra iĥenjiren n Yarubbael, niŷ mařa mŷir ijj n weryaz waha ad xawem iĥkem? Eeŷřem eawed, aqa necc d iŷussan nwem d aysum nwem.’ ” ³*Xenni* ssiwřen aytmas n yemmas marra awařen-a deg imezzuŷen n marra imezday n Cakim ařami uř nsen imeyyeř ad dd-yas ak-d Abimalik, maŷar nitni nnan: “Netta d umatn ey.” ⁴Nitni wcin as sebein n *uqiyyat n* nnuqart zi zzawect n Bael-Barit. Zzaysent icra Abimalik iryazen ixwan d yenni iřarrcen, uca nitni đeffaren t-i-dd. ⁵Yudeř řar taddart n babas di Eafra u inŷa x ijj n wezru aytmas, iĥenjiren n Yarubbael, sebein n yeryazen. Mŷir Yutam, aĥenjir amaŷuŷ n Yarubbael iqqim weĥĥdes, minzi netta tuŷa innuffar. ⁶Uca munen marra imezday n Cakim d marra inni di lqelea uca ffŷen, ggin Abimalik d ajeđid řar tcejjart n yigg nni

9:5 ‘Yutam’ - isem wanita ixş ad yini ‘Arebbi d wenni ikemřen’ niŷ ‘Arebbi břa řeib’.

iġan deg wemcan *iqeddsen* ġar Cakim.⁷ Nitni xebbaren aya i Yutam, ikkar ibedd x tqiccat n wedrar n Jarizim. Issgææed tmijja nnes, inna asen: “Sřem ġari, kenniw imezday n Cakim, uca AREBBI ad ġarwem iseř.

⁸ ‘Aġař uya kkarent ticejjura, ffyent ġima ad dehntent ijj n ujeġid x yixef nsent uca nnant i uzemmur: Iři cek d ajeġid nney! ⁹ Azemmur inna asen: Ma ad semġey di tadunt *n zzect* inu nni i d ayi issemyar AREBBI d iwdan? Ma ad đwey sennej i tcejjura nneyni?

¹⁰ Uca nnant tcejjura i wartu: As-dd, iři cek d ajeġid nney! ¹¹ Urtu inna asen: Ma ad semġey di tazyudi inu d řyġet iřebġen inu? Ma ad đwey sennej i tcejjura nneyni?

¹² Uca nnant tcejjura i tzayart: As-dd, iři cem d ajeġid nney! ¹³ Tenna asen tzayart *maca*: Ma ad semġey di binu n jdid inu nni issefraġen AREBBI d iwdan? Ma ad đwey sennej i tcejjura nneyni?

¹⁴ *Xenni* nnan marra ticejjura i cbarq ak-d isennanen: As-dd, iři cek d ajeġid nney! ¹⁵ Uca cbarq ak-d isennanen inna i tcejjura: Mařa teksent kennint s tidett ad ayi tdehntent d ajeġid xakent, asent-dd xenni, afent adurri di tiři inu, maca mařa lla, *xenni* ad tekkar tmessi zi cbarq ak-d isennanen, ad tecc *ticejjura n* tengelt n Lubnan.’

¹⁶ Řexxu xenni, kenniw, *imezday n Cakim*, mařa teggim s tidett d řeřfayet *umi* teggim Abimalik d ajeġid, u mařa kenniw teggim mliġ di Yarubbael d taddart nnes, u mařa kenniw teggim dayes anect n řxedmet n ifassen nnes,¹⁷ - aqa baba imney di ttwæ nwem uca isebbeř tudart nnes uca issenjem kenniw zeg ufus n Midyan,¹⁸ *maca* kenniw tyewwġem ass-a x taddart n baba u x ijj n wezru aqa tenym iġenjiren nnes, sebein n yeryazen, u teggim Abimalik, mmis n tayya, d ajeġid x imezday n Cakim, minzi netta d umatwem, - ¹⁹ mařa kenniw teggim ass-a s tidett d řeřfayet di Yarubbael d taddart nnes, xenni ad tfarġem di Abimalik u netta ad ifarġ daywem. ²⁰ Maca mařa war iġi amenni, *xenni* ad tekkar tmessi zi Abimalik ad tecc iryazen n Cakim d imezday n lqelea uca ad tekkar tmessi zeg imezday n Cakim u zi marra inni di lqelea, ad tecc Abimalik!”

²¹ *Xenni* yuyur Yutam, yarweř, iruġ ġar Bi’r. Tuġa izeddey din, *igg^wej* x umas Abimalik.

²² Řami tuġa iġekkem Abimalik x Israil třata n isegg^wusa, ²³ issekk AREBBI ijj n řaryaġ d aceffan ġar Abimalik d imezday n Cakim. Imezday n Cakim ydaren zi Abimalik, ²⁴ ġima ayeřseb, nni ittwaggen i sebein n iġenjiren n Yarubbael,

^{9:6} Yac. 24:26

^{9:21} ‘x umas’ - s Teibranit ‘x wudem n umas’.

d idammen nsen, ad dd-asen x imezday n Cakim, inni tuya issjehden ifassen nnes maħend ad iney aytmas.²⁵ Imezday n Cakim wejden as tixecfin x tqiccat n idurar u nitni keccden marra wenni din xasen i ƣa ikken d abrid. Aya ittwanna i Abimalik.²⁶ Jaēal, mmis n Eabid, yusa-dd ak-d aytmas uca nitni uyuren ƣar Cakim u imezday n Cakim ttiqqen dayes.²⁷ Nitni ffyen ƣar iyyaren, řeqden uđiř deg imarjaēen nsen, ēeffsen x uđiř uca ƣennjen izřan n řefraħet, udfen taddart n arebbi nsen, ccin swin uca neēřen Abimalik.²⁸ Uca Jaēal, mmis n Eabid, inna: “Min *iena netta* Abimalik d man wen *i iġan* d Cakim, aqa neccin ad as nađar? Ma war iġi netta d mmis n Yarubbael? U ma war iġi Zabul d lwali nnes? Sexxarem *xenni* i yeryazen n Ĥamur, babas n Cakim, minzi mayemmi i d as i ƣa nsexxar?²⁹ Mři maca řgens-a deg ufus inu, *xenni* necc tuya xsey ad azzřey x Abimalik.” Uca inna i Abimalik: “Arni i řeeskar nnek uca ffey *ƣar umenyi!*”

³⁰ *Umi* Zabul, lēamil n tendint, isřa awařen n Jaēal, mmis n Eabid, yarƣa uxeyyeq nnes.³¹ Netta issekk ireqqasen ƣar Abimalik di tnuffra, nnan: “Xzar, Jaēal, mmis n Eabid, d aytmas usin-dd ƣar Cakim, u xzar, aqa sşewwƣen xak tandint.³² *Xenni* řexxu, kkar di ġiřet-a, cek d řgens nni ƣarek iġan, uca egg ict n texceft deg iyyar.³³ U ƣar tuffut, ƣar wenƣar n tfuct, ittxeşsa ad tekkared zic uca eref x tendint. U xzar, mařa netta d řgens i ƣares ad ƣarek dd-iffey, egg xenni akides min xef i izemmar ufus nnek ad igg.”³⁴ Abimalik d marra řgens i ƣares, ikkar-dd di ġiřet u ggin taxceft x Cakim s arebea n řkumpaniyyat.

³⁵ U Jaēal, mmis n Eabid, iyyeġ-dd, yuyur ƣar tewwart n tendint u Abimalik, d marra řgens i ƣares, ikkar zi texceft.³⁶ *Umi* Jaēal izra řgens, inna i Zabul: “Xzar, aqa iwdan hekkwan-dd zi tqiccat n idurar.” Zabul inna as: “Cek twařid tiři n idurar d iwdan.”³⁷ Jaēal yarni issawař, inna: “Xzar, aqa *ijj n ubarru* n řgens ihekkwa-dd zi tēebbuđt n temmurt u ict n řkumpaniyyet tusa-dd zeg webrid n tcejart n yigg n ibezgawen.”³⁸ Xenni inna as Zabul: “Mani i ġan řexxu wawařen nnek i zi tennid: ‘Min *iena* Abimalik, aqa neccin ad as nsexxar? Ma war ġin ina d řgens i tesseħqared cek? Ffey *xenni* řexxu u temmenyed akides!’”³⁹ Uca iffey Jaēal zzat i wudem n imezday n Cakim uca imney ak-d Abimalik.⁴⁰ Idfar i-t Abimalik, minzi netta yarweř zzat i wudem nnes uca ařtas n yenni ittwasnuqqben *s ssif wđan* ƣar tewwart n tendint.

⁴¹ Iqqim Abimalik di Aruma ƣa Zabul yuzzeř x Jaēal d aytmas ařami war zemmaren ad qqimen ead di Cakim.

⁴² Tiwecca nnes, imsar, řgens iffey ƣar iyyar. Aya eawden t i Abimalik.⁴³ *Xenni* iksi netta řgens, ibđa t x řřata n řkumpaniyyat uca ggin taxceft deg iyyar uca netta ixezzar, aqa řgens iffey zi tendint. *Xenni* ikkar đidd nsen uca iyřeb xasen.⁴⁴ *Minzi* Abimalik d řkumpaniyyat i ƣares, ffyen uca uyuren ad bedden ƣar tewwart n tendint, u tnayen n řkumpaniyyat nneynit udfent x yenni *tuya* deg iyyar uca qđant xasen.⁴⁵ Ass nni marra imney Abimalik ak-d tendint.

ŘQUĐAT

Netta iţţef i-tt u inya řgens i dayes *iġan*. *Xenni* ihdem tandint uca issuyes xas tameġaht.

⁴⁶ *Umi* t sřin marra imezday n lburj, udfen di amcan n warwař n taddart n arebbi *nšen* Barit. ⁴⁷ Ittwanna i Abimalik, aqa marra imezday n lburj n Cakim ggin ad munen *din*. ⁴⁸ *Xas* uca igaeed Abimalik adrar n řalmun, netta ak-d marra řgens i řares *iġan*, u Abimalik iţţef ccaqur nnes deg ufus uca iqřee ict n tşetřa n tcejart, iksi tt u issars i-tt x teyrudt nnes, inna i řgens nnes: “Min teřrim ggiř necc, qeġqem, ggem *t* uřa d kenniw am necc!” ⁴⁹ U marra řgens, kuř aryaz, iqřee taşetřa nnes uca đfaren Abimalik u ssarsen tent řar wemcan n warwař uca qqedmen asen timessi x wemcan n warwař ařami mmuten uřa d marra iryazen n lburj n Cakim, eřařař ařef n yeryazen d temřarin.

⁵⁰ Iruř Abimalik *eawed* řar Tabas, iwta iqıđan nnes řar Tabas uca iţţef i-tt.

⁵¹ Tuřa di řwest n tendint ijj n lburj imettnen u arewřen řares marra iryazen d temřarin d marra imezday n tendint uca nitni belleen xasen, nyin x tzeqqa n lburj. ⁵² Yiweđ Abimalik řar lburj u imney akides, *maca* xmi netta dd-iqarreb řar tewwart n lburj řima ad as iqqed timessi, ⁵³ tenđar ict n temřart ict n taşđart n tsirt yueřan x uzeġif n Abimalik uca teřbez as aceqquf *n uzeġif*.

⁵⁴ Deyya iřaya netta i uřudri nnes wenni d as yarebbun řesnař, inna as: “Jbedd ssif nnek uca neř ayi, řima war xafi qqaren: ‘Ict temřart tenya i-t’.” Uca ařudri nnes issnuqqeb i-t uca immut. ⁵⁵ *Umi* řrin iryazen n Israil, aqa Abimalik immut, ffyen-dd, *kuř ijj n* weryaz řar wemcan *n tzeddiyt* nnes.

⁵⁶ *Ammu* i ixeges AREBBI tuęeffna n Abimalik nni igga i babas umi inya sebein n aytmas. ⁵⁷ Marra tuęeffna i iggin iryazen n Cakim yarr i-tt AREBBI x uzeġif nsen u nneęřet n Yutam, mmis n Yarubbael, tewđa-dd xasen.

Tulae

10¹ Awarni i Abimalik ikkar **Tulae**, mmis n Fuwa, mmis n Dudu, ijj n weryaz zi *teqbič n* Issakar, řima ad issenjem Israil. Netta tuřa izeddeř di Camir x idurar n Ifrayim. ² Netta tuřa d řqađi x Israil třata u-eicrin n isegg^wusa. *Xenni* immut, ittwandęř di Camir.

Ya'ir

³ Awarni as ikkar **Ya'ir**, Ajileadi. Netta tuřa d řqađi x Israil tnayen u-eicrin n isegg^wusa. ⁴ Netta tuřa řares třatin n iřenjiren, inni innayen x třatin n iřyař u řarsen třatin n tneddam, třařayan asent ‘ředcur n Ya'ir’ řares ař ass-a. Aqatent di temmurt n Jilead. ⁵ Uca immut Ya'ir, neđřen t di Qamun.

9:46 ‘Barit’ - isem wanita ixs ad yini ‘reahd’. S uyenni ‘arebbi n řeahd’.

9:53 2 řm. 11:21

Israil di řeřaret

⁶ Ayt n Israil arnin ad ggen min *iřan* d aeffan di tiřtawin n SIDI. Nitni sexxaren i Ibaelen d Actarutin uřa d irebbiten n Aram d irebbiten n řidun d irebbiten n Mu'ab d irebbiten n Eammun d irebbiten n Ifiliřtiniyyen. Nitni jjin SIDI u war d as sexxaren *ead*.⁷ Yarya weyđab n SIDI x i Israil u Netta igga i-ten deg ufus n Ifiliřtiniyyen u deg ifassen n ayt n Eammun.⁸ Deg usegg^was nni řebzen u arřin nitni ayt n Israil. *Ammu i iggin nitni* tmenřac n isegg^wusa ak-d ayt n Israil inni *iřan* x ujemmađ n L'Urdun, di temmurt n Imuriyyen, tenni di Jilead.⁹ Uca *eaewed* řwan ayt n Eammun L'Urdun řima ad mmenřen uřa ak-d Yahuda d Binyamin d taddart n Ifrayim ařami t^ettwařsar Israil ařtas.¹⁰ *Xenni* řuyyen ayt n Israil yar SIDI, nnan: "Neccin nexđa akidek, minzi neccin nesmeř di AREBBI nney, nsexxar ibaelen."¹¹ *Xenni* inna SIDI i ayt n Israil: "Ma *war kenniw ssnejmey* zeg *ufus n* Imiřriyyen d Imuriyyen u zeg *ufus n* ayt n Eammun d Ifiliřtiniyyen ¹² u zeg *ufus n ayt n* řidun u zeg *ufus n* Ieamaliqiyyen d Imaeuniyyen, inni tuya kenniw iřsaren umi kenniw i d yari tesřuyyem, ma *xenni* Necc war ssnejmey kenniw zeg ufus nsen?"¹³ *Waxxa amenni* kenniw tsemřem dayi u tsexxarem i irebbiten nney. S uyenni war kenniw ssnejmey *ead*.¹⁴ Uyurem, tesřuyyem yar irebbiten nni tarecřem i yixef nwem. Jjem ten ad kenniw ssnejmen di řweqt n řeřaret.¹⁵ *Maca* ayt n Israil nnan i SIDI: "Neccin aqa nexđa. Egg akidney marra min i d ac ieejben di tiřtawin nnek, myir senjem aney ass-a waha!"¹⁶ U nitni ssigg^wejen irebbiten iyriben zi řwest nsen uca sexxaren i SIDI. *Xenni* war izemmar řeemar nnes ad tarbu *ead* řeyben n Israil.¹⁷ Ttwasmunen ayt n Eammun uca wtin iqıđan nsen di Jilead. Uřa d ayt n Israil munen u nitni wtin iqıđan nsen di Miřfa.¹⁸ *Xenni* inna řgens, řřukkam n Jilead, i wayawya: "Man aryaz i ya immenřen d amezwaru ak-d ayt n Eammun? Netta ad idweř d azeřif x marra imezday n Jilead."

Yaftař

11¹ *Yaftař*, zi *temmurt n* Jilead, tuya-t d ijj n bu-teyruđt imeřđen, *maca* netta *tuya* d mmis n ict n temyart n farq-ccyeř. Jilead aqa ijja-dd Yaftař *yare s*.² Uřa d tamyart n Jilead turuw as-dd iřenjiren. *Umi* iřenjiren n temyart-a myaren, uzzřen x Yaftař, nnan as: "Cek war t^eřifed ca tasyart di taddart n babatney, mayar cek d mmis n ict n temyart nney. Nit." ³ Uca yarweř Yaftař zeg wudem n aytmas u netta iqqim izeddey di temmurt n řub. Uca ict n tewrawt n yeryazen xwan usin-dd yar Yaftař, ffyen-dd akides.⁴ Awarni *ařtas n* wussan imsar, kkaren ayt n Eammun mmenřen ak-d Israil.⁵ Uca imsar,

10:6 Řqd. 2:11; 3:7; 4:1; 6:1

10:13 Aewd. 32:15; Irm. 2:13

10:18 Řqd. 11:6, 9, 10, 11

11:1 Ebr. 11:32

umi ayt n Ɛammun mmenyēn ak-d Israil, aqa imyaren n Jilead t̄t̄fen abrid ħima ad awyēn Yaftaḥ zi temmurt n Ṭub.⁶Nitni nnan i Yaftaḥ: “As-dd, iři d akumandar nney u ejj aney ad nemney ak-d ayt n Ɛammun.”⁷ Yaftaḥ inna i imyaren n Jilead: “Ma war d ayi t̄effem u tuz̄z̄rem xafi zi taddart n baba? Mayemmi i dd yari tusim řexxu, řexxu umi teġam di řeḥşaret?”⁸ Arrin-dd imyaren n Jilead x Yaftaḥ: “S uya i dd yarek nusa řexxu, ħima cek akidney tuyured ad temmenyed ak-d ayt n Ɛammun. Cek ad yareney tiři d azeġif x marra imezday n Jilead.”⁹ Xenni inna Yaftaḥ i imyaren n Jilead: “Mařa kenniw tarrim ayi yar umenyi ak-d ayt n Ɛammun u SIDI isellem i-ten z̄zat i wudem inu, ad dewřey d azeġif nwem!”¹⁰ Imyaren n Jilead nnan i Yaftaḥ: “Ad yiři SIDI d wenni ittesřan jar aney. Uct xaney mařa war nettegg ełahşab awařen nnek.”¹¹ Xas uca yuyur Yaftaḥ ak-d imyaren n Jilead u řgens igga i-t d azeġif d akumandar x yixef nnes. Uca issiweř Yaftaḥ marra awařen nnes z̄zat i wudem n SIDI di Mişfa.¹² Uca issekk Yaftaḥ ireqqasen yar ujeġid n ayt n Ɛammun, inna: “Min din jar ayi d cek, aqa cek teffyed, ħima ad temmenyed d̄idd i temmurt inu?”¹³ Inna ujeġid n ayt n Ɛammun i ireqqasen n Yaftaḥ: “Minzi Israil tuya i t̄t̄ef tammurt inu zeg Arnun ař Yabbuq u ař L'Urdu, umi dd-iffey zi Mişra. Arr ayi-tt řexxu s řehna!”¹⁴ Issekk Yaftaḥ Ɛawed ireqqasen yar ujeġid n ayt n Ɛammun.¹⁵ Inna as: “Ammu i iq̄qar Yaftaḥ: ‘Israyil war i t̄t̄if ca tammurt n Mu’ab d temmurt n ayt n Ɛammun,’¹⁶ minzi umi dd-ffyen zi Mişra, yuyur Israil di řexřa ař Řebḥar n Telga uca yar uneggar yusa-dd yar Qadac.¹⁷ Xenni issekk Israil ireqqasen yar ujeġid n Idum, inna: “Ejj ayi ad cuqey d temmurt nnek!” Maca ajeġid n Idum war isři ca. Issekk Ɛawed ireqqasen yar ujeġid n Mu’ab uca uřa d netta war iwc ttesriḥ. Ammu iqqim Israil di Qadac.¹⁸ Uca yuyur řgens di řexřa, inned i temmurt n Idum d temmurt n Mu’ab uca yusa-dd ammu yar uyezdis n temmurt n Mu’ab i iġan yar mani tneqqar tfuct uca nitni wtin iq̄dan nsen ayirin i Arnun, maca war dd-usin daxey i weymir n temmurt n Mu’ab, mayar Arnun d aymir n Mu’ab.¹⁹ Xenni issekk Israil ireqqasen yar Siḥun, ajeġid n Imuriyyen, ajeġid n Ḥac̄bun, uca inna as Israil: “Ejj aney ad ncuqq tammurt nnek ař amcan nney.”²⁰ Maca Siḥun war ittiqq Israil ad yejj ad icuqq aymir nnes. U Siḥun issmun marra řgens nnes uca wtin iq̄dan nsen di Jahaş uca netta imney ak-d Israil.²¹ SIDI, AREBBI n Israil, igga xenni Siḥun d marra řgens nnes deg ufus n Israil uca yeyben xasen. Marra tammurt n Imuriyyen, inni tuya izeddyen di temmurt nni, i t̄t̄ef i-tt Israil d řwart.²² Nitni t̄t̄fen marra tammurt n Imuriyyen d tasyart, zeg Arnun ař Yabbuq u zi řexřa ař L'Urdu n.²³ Xenni řexxu, aqa yuz̄zeř SIDI, AREBBI n Israil, x Imuriyyen z̄zat i wudem n řgens n Israil zi řwart nsen u ma cek xenni ad tt t̄t̄fed d tasyart?²⁴ Ma war

11:15 Řxř. 21:13; Aewd. 2:9, 19

11:17 Řxř. 20:17

11:19 Řxř. 21:22; Aewd. 2:26

11:22 Aewd. 2:36

t^eřřifed ca d tasyart min d ac i ya iwc arebbi nnek Kamuc d řwart? *Ammu* i-t i ya neřřef marra d řwart min d aney i ya iwc SIDI, AREBBI nney, d řwart.

²⁵ Xenni řexxu, ma cek xar s wařřas x Balak, mmis n řiffur, ajeřid n Mu'ab? Ma netta *emmarř ma* imcubbec ak-d Israil? Ma *emmarř ma* imney akidsen?.

²⁶ Israil tuya izeddey ead teřř-mya n isegg^wusa di Ĥacbun u di tneddam i řares dd-iqqnen u di Earueir d tneddam i řares dd-iqqnen u di marra tineddam nni *iřan* řar tmuwwa n Arnun. Mayemmi war tent tfekkem *xenni* di marra řweqt nni?²⁷ Necc war kik xđiy, *maca* cek tegged ayi řřar umi akidi temmenyed. SIDI, wenni d Řqađi, ad iřkem ass-a jar ayt n Israil u jar ayt n Eammun!" ²⁸ *Maca* ajeřid n ayt n Eammun war isři řar wawařen nni d as dd-issekk Yaftař *s ufus n ijj n ureqqas*. ²⁹ Uca ihwa-dd Arruř n SIDI x Yaftař u netta izwa Jilead d Manassa u izwa *eawed* x Miřfa di Jilead uca izwa *xenni* řar ayt n Eammun. ³⁰ Yaftař iwaed ijj n lwaed i SIDI, inna: "Mařa Cek ad tegged ayt n Eammun qaę deg ufus inu, ³¹ *xenni*, mařa eęqbey-dd di řehna zeg ayt n Eammun, min i dd řa iffyen zi tewwura n taddart inu řima ad kidi immerřqa, ad yiři i SIDI u necc ad as t qeddmey d tasyart n wecmađ."

³² *Xas uca* izwa Yaftař řar ayt n Eammun řima ad kisen imney uca SIDI igga i-ten deg ufus nnes. ³³ Netta iřřeb xasen zi Earueir řares ař mani tiwđed řar Minnit, eicrin n tneddam, ař Abal-Kurum. Tuřa-t d ict n tecti d tameqqrant ařřas. *Ammu* i dd-ttwasehwan ayt n Eammun zzat i wudem n ayt n Israil.

³⁴ Umi dd-yusa Yaftař řar Miřfa řar taddart nnes, xzar, teffey-dd řares yeęis řima ad t-i-dd teřqa barra s ibendiren d ccđiř *s nnubtat*. Nettat tuya d ayenni řares *n yeęis*, netta tuya war řares ařenjir uřa d tařenjirt nneynit. ³⁵ *Umi* tt izra, icarreg arruđ nnes, inna: "A wayyaw, yeęi, cem tessehwid ayi-dd ařřas u tdewřed řar yenni i d ayi ittegggen řěřiq minzi necc arzmeř aqemmum inu i SIDI, war zemmareř ad dd-dewřey *ead*." ³⁶ Nettat tenna as: "Baba inu! *Mařa* cek tarzmed aqemmum nnek i SIDI, *xenni* egg kidi elařsab *awař* i dd-iffyen zeg uqemmum nnek, mařar intaqem SIDI qaę di řřweę nnek x řęedyan nnek, x ayt n Eammun." ³⁷ U nettat tenna *eawed* i babas: "Iři ad kidi ittwagg *elařsab* awař-a. Ejj ayi tnayen n iyuren, *mařend* necc ad uyureř, ad dd-hwiř x idurar, ad ruy x tuęezriya inu, necc ak-d tmeddukař inu." ³⁸ Netta yarra-dd xas: "Uyur!" Uca ijja i-tt ad trař tnayen n iyuren. Nettat *maca* t^eřřef abrid ak-d tmeddukař nnes uca tru x tuęezriya nnes deg idurar. ³⁹ Imsar, umi qeřřen tnayen n iyuren, taregg^wweř-dd řar babas u netta iqfeř lwaed i iwaed. Nettat tuya *emmarř* war tessin uřa d ijj n weryaz. *Ammu* idweř d leada di Israil, ⁴⁰ aqa asegg^was awarni i usegg^was yessis n Israil řřfent abrid řima ad idarent i yeęis n Yaftař, Ajileadi, arebea n wussan deg usegg^was.

11:25 Řxř. 22:2

11:33 'Abal-Kurum' - isem wanita ixs ad yini řewđa n (*iřwicen* n) tzayarin'.

11:39 'war tessin' - řmeena n wawař-a, aqa nettat war t^eřřis ca ak-d weryaz, maca teqqim ammu d taezarect.

12¹Iryazen n Ifrayim ttwasmunen *i umenyi* u nitni žwan ęar Zafun. Nnan i Yaftaę: “Mayemmi teźwid ģima ad temmenęed ak-d ayt n Eammun u war d aneę třięid ģima ad nuyur akidek? Neccin ad ac neqqed timessi i taddart nnek tiwa i uzeęif nnek d cek akides.”²Yaftaę inna asen: “Necc d řgens inu tuęa aneę deg ijj n umcubbec d ameqqran ak-d ayt n Eammun. Řaęię-dd xawem, *maca* kenniw war dd-tusim ģima ad ayi tfekkem zeg ufus nsen. ³*Umi* žrię, belli kenniw war dd-tusim i ufekki, sebbřey tudart inu uca zwię *L’Urdun* ęar ayt n Eammun u SIDI igga ayi ten deg ufus. Mayemmi i dd ęari tęaędem ass-a ģima akidi temmenęem?”⁴*Xas uca* issmun Yaftaę marra iryazen zi Jilead uca imney ak-d Ifrayim u iryazen n Jilead ęerben x Ifrayim minzi nitni nnan: “Kenniw d inni yarewřen zeg Ifrayim!”, *aq* Jilead yusa-dd jar Ifrayim d Manassa. ⁵Jilead ięewwes imucan n uęekkwu n L’Urdun *inni ięan* n Ifrayim. D marra inni yarewřen zi Ifrayim nnan: “Ejj ayi ad zwię”, xenni sseqsan t iryazen zi Jilead: “Ma cek zi Ifrayim?” Mařa netta inna: “Lla!”, ⁶*xenni* nnan as: “Ini ‘Cibbulit!’ ” Inna netta *xenni*: ‘Sibbulit!’ u *iban-dd* netta war izmir ad t iņeq mlię, xenni tťfen t uca nęin t ęar imucan n uęekkwu n L’Urdun. *Ammu* i wđan tnayen u-rebein-ařef n yeryazen n Ifrayim di řweqt nni. ⁷Tuęa Yaftaę ięekkem Israil setta n isegę^wusa. *Xenni* immut Yaftaę, Ajileadi, u netta ittwanđer deg *ict zi* tneddam n Jilead.

Ibřan

⁸Awarni as tuęa **Ibřan** zi Bayt-Laęm d řęađi x Israil.⁹Netta tuęa ęares třatin n ięenjiren u issmeęec třatin n yessis ęar barra u i třatin n ięenjiren nnes iija i-ten ad awyen třatin n yessis zi barra. Tuęa netta ięekkem x Israil sebea n isegę^wusa. ¹⁰*Xenni* immut Ibřan uca ittwanđer di Bayt-Laęm.

Ilun

¹¹Awarni as tuęa **Ilun**, Azabuluni, d řęađi x Israil. Netta iękem x Israil eera n isegę^wusa. ¹²*Xenni* immut Ilun, Azabuluni, uca ittwanđer di Ayalun di temmurt n Zabulun.

Eabdun

¹³Awarni as tuęa **Eabdun**, mmis n Hillal, zi Fireatun, d řęađi x Israil. ¹⁴Netta tuęa ęares arebein n ięenjiren d třatin n wayyawen, inni innayen x sebein n ięyař. Netta tuęa d řęađi x Israil tmenya n isegę^wusa. ¹⁵*Xenni* immut Eabdun, mmis n Hillel, zi Fireatun, uca ittwanđer di Fireatun, di temmurt n Ifrayim, x wedrar n Ueamaliqi.

12:1 Řqd. 8:1

12:11 ‘Azabuluni’ - ijjen zi teqbič n Zabulun.

12:14 Řqd. 10:4

12:15 ‘Acamaliqi’ - ijjen zi řgens n Eamaliq.

Axřaq n Camcun

13¹ *Xenni* arnin ayt n Israil maħend ad ggen min *iġan* d aeffan di titřawin n SIDI. *Xenni* inřar i-ten SIDI deg ufus n Ifilistiniyyen, *ijj n řmijař n* arebein n isegg^wusa.² Tuřa din *ijj* n weryaz zi řura, zi řwacun n Dan. Tuřa qqaren as Manuř. Tamyart nnes tuřa war řares bu tarwa u war dd-tiru w ca.³ Iban-dd **Lmalak n SIDI** i temyart-a uca netta inna as: “Xzar, war řarem bu tarwa u war dd-tiru w ca, maca ad teksid ddeyset, ad tarwed *ijj* n uřenjir.⁴ *Xenni* řexxu, řđa ixef nnem! War sess binu uřa d ccrab u war tt^ett walu zi marra min inegsen!⁵ Mařar xzar, cem ad teksid s ddeyset, ad tarwed *ijj* n uřenjir. War d as ittekk řmus x uzeřif nnes, mařar ařenjir ad yiři d *ijj* n umeezař s temrist *n wezař* i AREBBI zeg ueddis n yemmas u netta ad ikkar, ad ifekk Israil zeg ufus n Ifilistiniyyen.”

⁶ Tamyart tudef u tesseweř ak-d weryaz nnes, tenna as: “*Ijj* n weryaz n AREBBI yusa-dd řari. Ařembub nnes igga amecnaw **Lmalak n AREBBI**, issagg^wad ařas, uca necc war t sseqsiř manis dd-yusa, u Netta war d ayi inni mammec i d as qqaren.⁷ Netta inna ayi: ‘Xzar, cem ad teksid s ddeyset, ad tarwed *ijj* n uřenjir. War sess binu uřa d ccrab u war tt^ett walu min ixemjen, minzi ařenjir ad yiři d ameezař s temrist *n wezař* n AREBBI zeg ueddis n yemmas ař ass n řmewt nnes.’⁸ Uca izzuř Manuř řar SIDI, inna: “A, Sidi, ttzawgeř Cek, eřj aryaz n AREBBI wenni dd tessekke d, ad řarney dd-yas twařa nneynit, ad aney isscen min i řa negg ak-d uřenjir wenni dd i řa ixerřen.”

⁹ Uca SIDI isřa řar Manuř u **Lmalak n AREBBI** yusa-dd ict n twařa nneynit řar temyart. Nettat teqqim deg iřyar uca aryaz nnes Manuř tuřa war kides iři.

¹⁰ Nettat tqeřeř u teerref, teawed aya i weryaz nnes, tenna as: “Xzar, aryaz nni dd řari yusin, iban ayi-dd *eawed*”¹¹ Ikkar Manuř, idřar tamyart nnes. Umi dd-yusa řar weryaz, inna as: “Ma Cek d aryaz nni i issiwřen ak-d temyart inu?” Netta yarra-dd xas: “*Wah*, d Necc.”¹² *Xenni* inna Manuř: “Xenni řexxu, mařa ttwakemmřen wawařen nnek, min *i řa tiři* řqacida *i zi i řa nuyur* ak-d uřenjir u min *i řa tiři* řxedmet nnes?”¹³ Inna **Lmalak n SIDI** i Manuř: “Tamyart ad teřđa ixef nnes zi marra min d as nniř.¹⁴ Nettat war tt^ett min i dd-ittasen zi tzayart uca war tsess binu uřa d ccrab u war tt^ett walu zi marra min inegsen. Ad teřđa marra min d as umureř.”

¹⁵ *Xenni* inna Manuř i **Lmalak n SIDI**: “Eřj aney ad Cek nemneř řarney *cwayt danita* u ad ac nessewjed *ijj* n iřayd ameřyan zzat i wudem nnek.”¹⁶ *Maca Lmalak n SIDI* inna i Manuř: “Mařa tersed ad ayi tmeneed, war tt^eteř zeg weřrum nnek u mařa tersed ad tesswejed ict n řyarřt n wecmař, ittřeřřa ad tt tqedmed i SIDI.” Minzi Manuř war issin, aqa-t d **Lmalak n SIDI**.¹⁷ Uca

13:1 Řqd. 2:11; 3:7; 4:1; 6:1; 10:6

13:4 Řxř. 6:2, 3

13:5 Řxř. 6:5; 1 řm. 1:11

13:9 ‘řar Manuř’ - s Teibranit ‘řar tmija n Manuř’.

inna Manuḥ i **Lmalak n SIDI**: “Mammec i d ac qqaren, ḥima ad ac negg ccan, xmi i ya ittwakemmeř wawař nnek.”¹⁸ Inna as *maca* **Lmalak n SIDI** “Mayemmi i d ayi tesseqsid x Yisem inu? Aqa wanita d Řeejeb.”¹⁹ *Xenni* iksi Manuḥ ijj n iḡayḍ d ameżyan zeg iḡayḍen ak-d tewhibt *n řyḡet* uca iqeddem *aya* x teřđart i SIDI. *Xas uca* igga Netta ijj n řeejeb umi Manuḥ d temyart nnes tuḡa xezzaren.²⁰ Řami tuḡa aceeēař n uealřar igaeēed deg ujenña, imsar aqa uřa **Lmalak n SIDI** igaeēed deg uceēeāř n uealřar. Manuḥ d temyart nnes zrin aya, wđan řar temmurt x iyembab nsen.

²¹ Senni *maca* war dd-ibin **Lmalak n SIDI** ead řar Manuḥ d temyart nnes. Xenni issen Manuḥ, belli tuḡa d **Lmalak n SIDI**.²² Inna Manuḥ i temyart nnes: “S tidett neccin ad nemmet, minzi neccin neżra AREBBI.”²³ Tenna as temyart nnes: “Mařa SIDI ixs ad aneḡ ineḡ, iři Netta war iksi zeg ufus nney řayarřt n wecmađ d tewhibt *n řyḡet* u ad tiři war dd aneḡ itteĵji ad nżar ad nseř qae man aya di řweqt-a.”

²⁴ Tamyart turuw-dd ijj n uřenjir, tegga as **Camcun**. Ařenjir imřar u SIDI ibarek i-t.²⁵ Uca Arruḥ n SIDI ibda ad t indeh di řmargeḥ n řeeskar n Dan jar řurea d Icta’ul.

Řemřac n Camcun

14¹ U Camcun ihwa řar Timna. Di Timna iżra ict n temyart jar yessis n Ifilistiniyyen.² Umi dd-igaeēed *eawed*, ihaja t i babas d yemmas, inna: “Nec zriḡ di Timna ict n temyart jar yessis n Ifilistiniyyen. Xenni řexxu, awyem ayi tt d tamyart i necc!”³ Inna as babas, uřa d yemmas: “Ma war *din* teġi ict n temyart jar yessis n aytmac u jar marra řgens inu umi tersed ad tawyed ict n temyart zeg Ifilistiniyyen i war ittwaxetnen?” Uca inna Camcun i babas: “Awi ayi i-tt i necc, minzi nettat *d tamyart* tecna di tiřřawin inu.”⁴ Babas d yemmas war ssinen, aqa man aya *tuya-t* zi SIDI, aqa netta yarezzu ssibbet didd i Ifilistiniyyen, *minzi* di řweqt nni tuḡa Ifilistiniyyen ḥekkmn x Israil.

⁵ Ihwa-dd Camcun řar Timna ak-d babas d yemmas. *Umi* iwđen řar imarjaēen n uđiř n Timna, xzar, iffeḡ-dd řares ijj n weyrad d ameżyan izehhar.⁶ Arruḥ n SIDI iřřef i-t *ařami* t imezzeq axmi ittwamezzeq ijj n *iḡayḍ d* ameżyan uca *d man aya imsar am* war řares uřa d ict n řḥajjet deg ufus nnes. Netta war ieawed i babas d yemmas min igga.

⁷ Xenni ihwa, issiweř ak-d tmeřřut u nettat aqa-tt d *tamyart* tecna di tiřřawin n Camcun.⁸ Awarni ca n wussan idweř řar *din* eawed ḥima ad tt yawi *d tamyart*. Iffey *zeg webriđ* ḥima ad ixzar řxecbet n weyrad, u xzar, tuḡa *din* ijj n weyřaf n

13:22 Uf. 33:20; Aewd. 5:26; Řqd. 6:22, 23

13:24 ‘Camcun’ - isem wanita ixs ad yini ‘am tfuct’.

13:24 Ebr. 11:32

tzizwa di řxecbet n weyrad, ak-d tamment.⁹ Netta iyru tamment deg ifassen, iruħ uca ittett zzayes am iggur. *Umi* dd-yusa ħar babas d yemmas, iwca asen zzayes uca uřa d nitni ccin. Maca netta war d asen ini, aqa netta tuħa ikkes-dd tamment zi řxecbet n weyrad.

¹⁰ *Xenni* ihwa babas ħar temyart u Camcun igga dinni ict n wurar am mammec *nnumen* ad t tteggan iħudriyyen. ¹¹ *Umi* t ħrin nitni, imsar, belli iwyyen třatin n imeacaren ħima akides iřin. ¹² Inna asen Camcun: “Ejj ayi ad awem iniħ ict n tħajit n twafit. Mařa kenniw tzemmarem ad ayi tt tcarrħem u ad xas teffħem di sebea n wussan n wurar-a, *xenni* ad awem wceħ třatin n tikkas d třatin n warruđ icnan. ¹³ *Maca* mařa war tzemmarem ad ayi tt tcarrħem, xenni kenniw ad ayi tewcem třatin n tikkas d třatin n warruđ icnan.” Nitni nnan as: “Ini aneħ tħajit n twafit nnek, neccin nexs ad *tt* nseř!” ¹⁴ Netta inna asen: “Macca iffey-dd zeg wenni ittetten u tazyudi teffey-dd zeg wenni ijehden.” Třata n wussan war zemmarem ad carrħen tħajit n twafit *i d asen inna*. ¹⁵ Deg wass wiss sebea imsar, aqa nnan i temyart n Camcun: “Ywa aryaz nnem maħend ad aneħ ifessar tħajit n twafit niħ ad am neqqed timessi ak-d taddart n babam. Ma teardem aneħ *da*, ħima ad aneħ tekksem aģra nney niħ lla?”

¹⁶ Uca tru temyart n Camcun zzates, tenna: “Cek aqa tcarrhed ayi waha, war d ayi t’ttexsed. Cek tennid i tarwa n řgens inu ict n tħajit n twafit u war d ayi tt tfessared.” Netta yarra-dd xas: “Xzar, war tt nniħ ead uřa i baba uřa i yemma. Mammec i d am tt i ħa iniħ i cem?” ¹⁷ Nettat maca tru zzates *marra* sebea n wussan nni di ggin urar u deg wass wiss sebea imsar ařami i d as tt inna, minzi nettat tehweř i-t uca nettat tcarreħ tħajit n twafit i tarwa n řgens nnes. ¹⁸ *Xenni* nnan as yeryazen n tendint deg wass wiss sebea qbeř ma ad teħři tfuct: “Min iģan d amizid x tamment d min ijehden x weyrad?” *X uya* netta inna asen: “Mařa war tecrizem kenniw s tfunast inu, iři kenniw war teffħem tħajit n twafit inu.”

¹⁹ *Xenni* iřtef i-t Arruħ n SIDI uca ihwa ħar Acqalun uca inħa třatin n yeryazen u iksi takeccadř zzaysen uca iwca arruđ icnan i yenni issfehmen tħajit n twafit. Axeyyeq nnes *maca* tuħa yareqq uca igaeed *ewawed* ħar taddart n babas. ²⁰ *S uya* temmewc temyart nnes i uweacar nnes, wenni tuħa i-t iacaren.

Axřef n Camcun di řtwee n temyart n Timnat

15¹ Awarni ca n wussan, deg wussan n tmeyra n irden, imsar, issijji Camcun x temyart nnes, yiwi akides ijj n iħayđ d amezyan, inna *i babas*: “Ejj ayi ad adfeħ ħar temyart inu deg wexxam!” *Maca* babas war t iiji ad yadef. ² Inna babas: “S tidett necc nniħ, cek teiffed tt, s uyenni wciħ tt i uweacar nnek. Ma war teģi ućmas tamezyant ead tecna xas? Ejj i-tt ad ħarek tiři deg

wemcan nnes.”³ Uca inna asen Camcun: “Twařat-a ad iřiy d acemrař zi jjihet n Ifilistiniyyen, mařa ggiř daysen min *iřan* d aeffan.”

⁴U Camcum yuyur, iymar-dd teřt-mya n iceebawen. Iksi iřefđawen uca issneqřeb i-ten ijj x wenneyni s ikennasen *nşen* uca di řwest, jar tnayen n ikennasen, icedd ijj n uşefđaw. ⁵Netta issary iřefđawen uca iija *iceebawen* ad uyuren deg imendi ibedden n Ifilistiniyyen. Ammu issary icewwafen *n imendi* d imendi ibedden, uřa d iyyaren n uzemmur.

⁶*Xenni* nnan Ifilistiniyyen: “Wi iggin aya?” Nnan; “Aqa d Camcun, ađeggwař n Utimni, minzi wanita yiwi as tamřart nnes, iwca i-tt i umεacar nnes.” *Xenni* gaεeden Ifilistiniyyen uca qqden timessi i temřart d babas.⁷ *Xas uca* inna asen Camcun: “Mařa kenniw teggim ammu, xenni řsen ad zzaywem ntaqmeř uca awarni aya waha ad sbeddeř amenři.”⁸ Netta yarza asen ixsan x tnayen, aqa iwta i-ten s ict n tecti d tameqqrant. *Xenni* ihwa, yuyur izdeř deg ifri n teřđart n Eřtam.

⁹*Xenni* gaεeden Ifilistiniyyen uca wtin iqđan nsen di Yahuda uca areyyen ixef nsen ař Laři.¹⁰ Iryazen n Yahuda nnan: “Mayemmi i dd řaney tgaεedem?” Nitni arrin-dd nnan: “Neccin ngeεeed, řima ad ncarf Camcun mařend ad kides negg am mammec i kidney igga netta.”

¹¹Uca hwan teřt-ařaf n yeryazen zi Yahuda řar ifri n teřđart n Eřtam, nnan i Camcun: “Ma war tessined cek, aqa Ifilistiniyyen řekkmn xaney? Mayemmi i d aney teggid aya?” Netta yarra-dd xasen: “Am mammec akidi ggin, ammu akidsen i řa ggeř.”¹² Nitni nnan as: “Neccin nehwa-dd řima ad cek ncarf u ad cek negg deg ifassen n Ifilistiniyyen.” *Xenni* inna Camcun: “Jařem ayi, aqa kenniw war xafi theřmmem.”¹³ Nitni ssiwřen akides, nnan as: “*Man aya* war ittiři, maca neccin ad cek ncarf u ad cek negg deg ufus nsen, maca s tidett war cek neneqq.” Uca carfen t nitni s tnayen n tseywin d timaynutin uca nedhen t zeg ifri řar sennej.¹⁴ *Řami* yiweđ řar Laři, ffyen-dd řares Ifilistiniyyen s iyuyyan *n umenři*. *Řexdenni* ittwafarřey-dd xas Arruh n SIDI uca tiseřwin nni řar ifassen nnes dewřent am tiffest i ittwascemđen s tmessi d iceddiyyen nnes fesyen zeg ifassen nnes.¹⁵ Netta yufa ijj n yiřes n uqabsi d řři n ijj n weřyuř. *Xenni* isswiweđ afus nnes, iřart xas uca inřa zzayes ařef n yeryazen.¹⁶ Inna Camcun: “S yijj n yiřes n uqabsi n weřyuř, ijj n ueřric, tnayen n icurricen, aqa s yijj n iřes n uqabsi n teřyuč nřiř ařef n yeryazen.”¹⁷ Imsar, umi ikemmeř awař nnes, inđar iřes n uqabsi zeg ufus nnes uca igga as i wemcan nni Ramat-Laři, *Řgaεedet n yiřes n uqabsi*’.

¹⁸*Řexdenni* tuřa dayes afadi ařas uca iřařa řar SIDI inna: “Cek tewcid i umsexar nnek asenjem-a ameqqran. Ma *xenni* ittweřša ad mmteř s ufadi,

15:6 ‘Atimni’ - ijj n weryaz zi Timna.

15:8 ‘yarza asen ixsan x tnayen’ - s Teibranit ‘ađar x tmeřađt’.

15:17 ‘Ramat-Laři’ - isem wanita ixş ad yini ‘řgaεedet n yiřes n uqabsi’.

ad wđiy deg ifassen n ina inni war ittwaxetnen?”¹⁹ *Xas uca* issfeđeq AREBBI aħfur n Laħi, ffyen-dd zzayes waman. Netta isu uca buħbeř nnes idweř-dd uca idweř-dd ħar tudart. S uyenni igga as *i tařa nni* ‘Tařa n wenni ittřayan’. Tanita aqa-tt di Laħi ħares ař ass-a.²⁰ Tuřa netta d řqađi x Israil deg wussan n Ifiliřtiniyyen, eicrin n isegg^wusa.

Camcun di Yazza

16¹ Umi iřtef Camcun *abrid* ħar Yazza, izra dinni ict n temřart n farq-ccyeř, uca yudef ħares.² *Xenni* ittwanna i ayt n Yazza: “Camcun aqa-t da!” Innđen as-dd uca ħđan ħiřet tmun ħar tewwart n tendint. ħiřet tmun nitni ssqaren, nnan: “řar tuffut n wass ad t neneř.”³ Camcun *maca* iqqim izzeř *iřtes* ħares ař azyen n ħiřet. *Xenni* ikkar-dd deg wezyen n ħiřet, iřtef tiwwura n tendint ak-d ředruř ħar uyezdiz *n tewwart*, iqřee i tent i-dd s zzekrun, igga i-tent x třarđin nnes uca yarbu tent ħar tqiccet n wedrar nni *iđan* qibač i Ĥabrun.

Camcun d Dalila

⁴ Awarni as, imsar ieceq ict n temřart ħar teřzart n Suraq, qqaren as Dalila.
⁵ Uca řbacat *n tneddam* n Ifiliřtiniyyen usin-dd ħares, nnan as: “řwa i-t, u xzar *ad tafed* zi manis ħares jjeħd-a tameqqrant u mammec xas i řa nzemmar. *Xenni* ad t ncarf, ħima ad t neřtef. Neccin ad am newc kuř ijj *zzayney* ařef u-mya n *uqiyyat* n nnuqart.”⁶ Xas uca tenna Dalila i Camcun: “Ini ayi maca, zi manis ħarek jjeħd-a ameqqran d mammec zemmarenen ad cek carfen ħima ad t^ettwařtef.”⁷ Inna as Camcun: “Mařa carfen ayi s sebea n *izewran d řtri* nni war yuřiřen ead, xenni ad dewřey arxuř amecnaw *kuř* ijj n bnađem nneyni.”
⁸ *Xenni* řbacat *n tneddam* n Ifiliřtiniyyen iwyen as-dd sebea n ifiřan n ided d řtri nni war yuřiřen ead u nettat tcarf i-t zžaysent.⁹ *Deg ijj n umur* tuřa ħares ħed di texxamt n daxeř iřtef aĥeřtu. Tenna as: “A Camcun, Ifiliřtiniyyen *usin-dd* xak!” *Xenni* iqđuw izewran am mammec ittqeřtas bnađem ařiřu n tiffest axmi tt teřqef tmessi. Uca *ssir* n jjeħd nnes war idwiř ittwassen.
¹⁰ *Xas uca* tenna Dalila i Camcun: “Xzar, tceťted ayi u tessxarrqed xafi. Ini ayi maca řexxu, s min zi zemmarenen ad cek carfen?”¹¹ Netta inna as: “Mařa carfen ayi s tseywin n jdid, war ttwasxedment *emmarř*, ad dewřey arxuř amecnaw *kuř* ijj n bnađem nneyni.”¹² Uca Dalila teksi tiseřwin timaynutin tcarf i-t zžaysent u tenna as: “A Camcun, Ifiliřtiniyyen *usin-dd* xak!”, *deg umur d ijj*en tuřa ħed deg ict n texxamt n daxeř iřtef aĥeřtu. *Xenni* iqeřtes tiseřwin zeg iřađen nnes am ijj n uřiřu.

¹³ Xas uca tenna Dalila i Camcun: “Xzar, cek tcemted ayi u tessxarrqed xafi. Ini ayi maca, s min zi zemmaren ad cek carfen?” Netta inna as: “Mařa cem tmuded sebca n tmuzarin x uzeřif inu ak-d wexmar *n ddebbuz n txeyyađt!*” ¹⁴ *Xenni* nettat tessented tent s yijj n umesmir, tenna as: “A Camcun, Ifilistiņiyyen *usin-dd* xak!” *Xenni* ifaq-dd zeg yiđeř nnes, ikkes-dd ddebbuz n txeyyađt d ufiřu.

¹⁵ *Xas uca* tenna as: “Mammec tzemmed ad tinid: ‘Nec ttxexey cem!’”, mařa uř nnek war řari ięi? Řexxu tcemted ayi třata n twařawin u war d ayi tennid zi manis řarek jjehd-a ameqqran.” ¹⁶ Uca imsar, umi nettat tegga xas ayiř s wawařen nnes u tehweř i-t marra ussan, idweř řecmar nnes iggur řares ař řmewt. ¹⁷ Netta issargeb i-tt marra x wuř nnes, inna as: “Ijj n řmus i uęeffi emmarř war řari dd-yusi x uzeřif inu, minzi necc d ameezzař s temrist *n wezzař* zeg ueeddis n yemmas. Mařa ittwaęeff ucewwaf inu, xenni ad ayi iffeř jjehd inu, ad dewřey arxuř am kuř bnadem *nneyni.*” ¹⁸ *Umi* tezra Dalila, belli aqa netta issargeb i-tt marra x wuř nnes, nettat tessekk řar řbacat n *tneddám n* Ifilistiņiyyen, tenna: “Asem-dd twařa aya da, minzi issargeb ayi marra x wuř nnes.” Řbacat n *tneddám n* Ifilistiņiyyen gaeden-dd řares, iwyen-dd akidsen *řweznat n* nnuqart deg ufus nsen. ¹⁹ Nettat tejja Camcun ad itęes x ifadden nnes, třaya i weryaz, tqess as sebca n tmuzarin x uzeřif nnes uca tebda nettat tęętef i-t řares uca jjehd nnes iffeř zzayes. ²⁰ *Xenni* tenna: “A Camcun, Ifilistiņiyyen *usin-dd* xak!” Netta ifaq-dd zeg yiđeř, inna: “Twařa aya ad arxuř, ad ssfekkey ixef inu”, *minzi* netta war issin, aqa SIDI tuřa ismeř dayes. ²¹ *Xenni* tęfen t Ifilistiņiyyen, qeřen as tięęawin uca nedhen t řar řazza, carfen t s tnayen n ssnaseř n nnřas u netta idweř issunnuđ tasirt di řeřbes. ²² *Maca* acewwaf n uzeřif nnes idweř imeqqar deřya awarni řami i d as tuřa řeffen.

Řmewt n Camcun

²³ Řbacat n *tneddám n* Ifilistiņiyyen munen, řima ad qeddmen ict n tyařst d tameqqrant i Dajun, arebbi nsen, uřa i řefrařet uca nnan: “Arebbi nney iwca aney Camcun, řeđu nney, deg ifassen nney.” ²⁴ *Umi* t izra řgens, ssemyaren arebbi nsen, mařan nnan: “Arebbi nney igga řeđu nney deg ufus nney: netta, wenni ixřan tammurt nney d wenni inřin zwayney aęas!” ²⁵ Uca imsar, umi uř nsen tuřa-t ifarř, nnan: “Řayam i Camcun řima ad aney issfarř.” Uca řayan-dd x Camcun zi řeřbes ca sstehzan zzayes zzat i wudem nsen uca jjin t ad ibedd jar ipilaren. ²⁶ *Xenni* inna Camcun i uęenjir wenni t inedhen zeg ufus: “Arxu ayi! Xsey ad řadiř ipilaren i yarebbun taddart, mařend ad xasen senndey.” ²⁷ Taddart tuřa teccur s yeryazen d temřarin. Tuřa din *ewawed* marra řbacat n *tneddám n* Ifilistiņiyyen. X tzeqqa *iwaęan* tuřa *qqimen* amenni teřtařaf n yeryazen d temřarin nni xezzen umi ittynnen Camcun. ²⁸ *Xenni*

16:17 ‘ameezzař’ - wenni icezzřen ixef nnes.

iřaya Camcun ęar SIDI, inna: “Sidi inu, SIDI, xarreř dayi. Ewc ayi myir twařa aya waha jjehd inu, *a* AREBBI, ĥima ad ntaqmey ixef inu zeg Ifiliřtiniyyen di ssibbet n tiřtawin inu deg ict n twařa.”²⁹ Uca iřtef Camcun tnayen n ipilaren i *ięan* di řwest i yarbun u min xef tsenned taddart, ijj n upilar s uyiř nnes afusi d wenneyni s uyiř nnes azeřmađ.³⁰ Xas uca Camcun inna: “Ejj řeemar inu ad immet ak-d Ifiliřtiniyyen!” u netta ięnes ixef nnes ęar zzat s *marra* jjehd nnes uca tewđa taddart x řbacat *n tneddam* u x marra řgens i dayes tuęa ięan. Tuęa qedda n yenni i inęa s řmewt nnes d ameqqran x yenni tuęa inęa umi tuęa iddar.³¹ Aytmas d marra taddart n babas hwan-dd u ssgaæeden t, iwyen t u neđřen t jar řurea d Icta’ul deg wenđer n babas Manuĥ. Tuęa netta d řqađi x Israil eicrin n isegęwusa.

Mixa d řexyař nnes n řřanam

17¹ Ijj n weryaz tuęa izeddeę x idurar n Ifrayim, qqaren as Mixa.² Netta inna i yemmas: “Ařef u-mya n *uqiyyat n* nnuqart i d am ittwakksen u xasent tennid ict n nneęřet tenni i zi tnetęed deg imezzuęen inu, xzar, nnuqart nni aqa-tt ęari, necc księ tt.” Yemmas tenna: “Ad ittwabarek mmi zi SIDI!”

³ Netta yarra ařef u-mya n *uqiyyat n* nnuqart i yemmas uca yemmas tenna as: “Nnuqart qeddsey tt i SIDI zeg ufuś inu i mmi ĥima ad zzayes igę ijj n řexyař ineqcen d ijj n řexyař ifesyen. *Xenni* řexxu ad ac tt arrey.”⁴ Netta *maca* yarra nnuqart *ęawed* i yemmas. *Xenni* teksi yemmas mitayen n *uqiyyat n* nnuqart u tewca i-tent i yijj n wemziř n wureę, wenni zzayes igęin ijj n řexyař ineqcen d yijj n řexyař ifesyen uca gęin tent di taddart n Mixa.⁵ Tuęa Mixa ęares ict n taddart n arebbi u netta igęa ijj n upalęu *n ukeĥhan* d řexyařat imeęyanen n lařnam u iřeqqem ijjen zeg ięenjiren nnes ad ęares yiři d akeĥhan.

⁶ Deg wussan nni war din tuęi ajeęid di Israil. Kuř ijj itteę min *ięan* nican di tiřtawin nnes.⁷ Di Bayt-Laĥm di Yahuda tuęa din ijj n webřię zi řwacun n Yahuda. Netta tuęa d ijj n Ulawi, tuęa izeddeę dinni d abarrani.⁸ Aryaz-a iffeę zi tendint nni, zi Bayt-Laĥm di Yahuda, ĥima ad izdeę am ubarrani mani ma izemmar ad yaf *amcan*. X webrid nnes yiweđ ęar idurar n Ifrayim ęar taddart n Mixa.⁹ Mixa isseęsa t: “Manis i dd-tusid cek?” Netta yarra-dd xas: “Necć d Alawi zi Bayt-Laĥm di Yahuda, u necc gęureę, ĥima ad zedęey mani ma i ęa yafey *amcan*.”¹⁰ *Xenni* inna as Mixa: “Qęim ęari uca tiřiđ ayi d baba d akeĥhan! Necć ad ac wceę eęcra n *uqiyyat n* nnuqart d ca n werruđ d řeeweč.” Uca Alawi yuyur akides.¹¹ Alawi yarđa xas deg wawař ĥima ad iqęim ak-d weryaz u abřię tuęa i Mixa am ijjen zeg ięenjiren nnes.¹² Mixa iccur Alawi uca idweř webřię d akeĥhan i netta uca iqęim di taddart n Mixa.¹³ Uca inna Mixa: “Řexxu ssney necc, aqa SIDI ad ayi igę řxar, maęar necc ęari Alawi wanita d akeĥhan.”

16:28 Ebr. 11:32

17:6 Řqd. 18:1; 21:25

Taqbič n Dan tetťef Layic d tasyart nnes

18¹ Deg wussan nni war din tuŷi ajeđid di Israil u deg wussan nni tuŷa taqbič n Dan tarezzu tasyart i yixef nnes mađend ad tezdeŷ, minzi war d as dd-tekkar *ead* tesyart jar tqebbař n Israil.² Ssekken ayt n Dan zi řwacun nsen xemsa n yeryazen zeg *imucan* nsen i igg^wejen ařtas, iryazen *nni* d ayt n umenŷi inni dd-yusin zi řurea d Icta'ul, řima ad arzun řexbar x temmurt, ad dayes yarzun. Nitni nnan asen: "Uyurem, arzum tammurt!" Usin-dd ŷar idurar n Ifrayim ŷar taddart n Mixa uca ssensen dinni.³ *Umi ten tuŷa* nitni ŷar taddart n Mixa, eeqřen x tmijja n webřiy, Alawi, uca ffyen zeg *webřid* řares, nnan as: "Min cek i da dd-yiwyen u min i da t^etteged u min i da tarezzud cek?"⁴ Netta yarra-dd xasen: "Ta d ta igga i-tt akidi Mixa. Netta icra ayi u ammu i dewřey necc d akehhan nnes."⁵ Nitni nnan as: "Seqsa aneŷ AREBBI, mađend ad nessen, ma abrid i ŷa nuyur, ad yiři mliř."⁶ Yarra-dd xasen ukehhan: "Uyurem di řehnal Abrid i texsem ad t tekkem, aqa-t *yarezmen* zzat i *tiřtawin n SIDI*."

⁷ *Xenni* ruřen xemsa n yeryazen nni, iwđen ŷar Layic. Nitni řrin aqa řgens izdeŷ dayes di řaman am mammec t tuŷa d lqaeida ŷar ayt n řidun, s řhudnet u di řaman. Tuŷa war din uřa d ijj di temmurt wenni iřřaren x *yijjen* di ca n řřajjet niŷ iřteř ca s řexcunct. Nitni tuŷa igg^wejen ařtas x ayt n řidun u war řarsen tuŷi walu uřa ak-d ijj n bnađem.⁸ Uca usin-dd ŷar aytmatsen di řurea d Icta'ul uca nnan asen aytmatsen: "Man *awarř* i řarwem?"⁹ Nitni arrin-dd xasen: "Kkarem, jjem ad ngaeeed, minzi nezra tammurt, u xzar, aqa-tt tecna ařtas. Ma xenni *texsem* ad teqqimem t^ettarsam ammu? War tteegizem ca mađend ad tadfem ŷar temmurt řima ad tt t^eřřfem d řwart."¹⁰ Mařa kenniw ad tawđem din, *xenni* ad tafem ijj n řgens *izeddŷen* di řaman uca tammurt tewsee ařtas ŷar tnayen n iŷezdisen, minzi AREBBI igga awem tt deg ufus nwem, aqa-t d ijj n wemcan mani war d as ittxeřři walu n min iřan x temmurt."

¹¹ *Xas uca* kksen iqidān nsen ssenni, zi řwacun n Dan, zi řurea d Icta'ul, setta mya n yeryazen řezzen s řesnař.¹² Nitni gaeden uca wtin iqidān nsen ŷar Qaryat-Yaearim di Yahuda. S uyenni qqaren as i wemcan nni 'Maxan-Dan' řares ař ass-a. Xzar, aqa-tt awarni i Qaryat-Yaearim.¹³ Ssenni ffyen, edun ŷar idurar n Ifrayim iwđen ŷar taddart n Mixa.¹⁴ *Xenni* ssiwřen xemsa n yeryazen, inni tuŷa igguren řima ad bergen tammurt n Layic, nnan i aytmatsen: "Ma tessnem, aqa di tudrin nni aqa din ijj n upalřu *n ukehhan* d řexyařat imezyanen n lařnam d ijj n řexyař ineqcen d ijj n řexyař ifesyen? Xenni řexxu, tessnem min xawem ad t teggem."

¹⁵ *Řexdenni* ffyen zeg *webřid nsen*, usin-dd ŷar taddart n webřiy, ŷar taddart n Ulawi *nni qqaren as* Mixa, uca sseqsan x mammec iřa.¹⁶ Setta-mya n

18:1 Řqd. 17:6; 21:25

18:12 'Maxan-Dan' - isem wanita ixs ad yini 'tesqift n Dan'.

18:12 Řqd. 13:25

yeryazen zeg ayt n Dan i iħezzen s řesnaħ nsen, qqimen bedden ħar wadař n tewwart.¹⁷ Xemsa n yeryazen, inni tuħa iffħen ħima ad bergen tammurt, ħaēden, udfen u iwyen řexyař ineqcen d upalřu *n ukeħhan* d řexyařat imezyanen n lařnam d řexyař ifesyen. Akeħhan iqqim ibedd ħar uqemmmum n tewwart ak-d setta-mya n yeryazen iħezzen s řesnaħ.¹⁸ *Xemsa* ina udfen ħar taddart n Mixa u kksen řexyař ineqcen d upalřu n ukeħhan d řexyařat imezyanen n lařnam d řexyař ifesyen. *Xenni* inna asen ukeħhan: “Min din t^etteggem?”¹⁹ Nitni nnan as: “Susem, sars afus nnek x uqemmmum nnek, uyur akidney u dweř d baba d akeħhan nney! Min iħřan, mařa cek d akeħhan di taddart n ijj n weryaz waha niħ mařa cek d akeħhan i yict n teqbič d yijj n řağ di Israil?”²⁰ *Řexdenni* ifarħ wuř n weryaz nni uca iksi apalřu n ukeħhan d řexyařat imezyanen n lařnam d řexyař ineqcen uca yudeř ħar řgens.²¹ Uca ēeqben nitni, ffħen uca nedhen iħenjiren d řmař d dđquřat akidsen ħar zzat.²² Umi nitni tuħa igg^wējen ařas x taddart n Mixa, ittwařaħa-dd i yeryazen di tudrin yudsen x taddart n Mixa ħima ad munen uca nitni xeccen x ayt n Dan.²³ Nitni řaħan awarni i ayt n Dan u ina nnqerben azeğif nsen, nnan i Mixa: “Min cek yuyin? Mayemmi třayid ħima ad ttwasmunen *marra*?”²⁴ Inna netta: “Kenniw tekksem xafi irebbiten inu i ggij uřa d akeħhan uca tuyurem. Min ħari řexxu ead? Mammec teggim ead teqqarem ayi: ‘Min cek yuyin?’ ”²⁵ Ayt n Dan nnan as: “Yarek ad nseř i tmijja nnek ħarney niħ *izemmar* ad xawem wđan iryazen yewearen u iři *ad tay* ad iweddard řeemar nnek uřa d řeemur n taddart nnek.”²⁶ Uca uyuren ayt n Dan deg webrid nsen u umi izra Mixa belli nitni tuħa jehden xas, inneqřeb, yaregg^wēħ ħar taddart nnes.²⁷ Nitni *maca* iwyen min iggin Mixa uřa d akeħhan wenni tuħa ħares *ittsexxaren*. Nitni iwđen ħar Layic, ħar ijj n řgens *izeddyen* di řhudnet d řaman uca nħin ten s řeqdeē n ssif u sscemđen tandint s tmesi.²⁸ War din uřa d ijj *izemmar* ad ten issenj *minzi* Layic tuħa-tt tigg^wēj ařas x řidun u war tuyi ħarsen walu uřa ak-d ijj n bnađem. Tuħa-tt di řewđa n teyzurt nni ħar Bayt-Raħub. Awarni i uya bnan tandint *ēawed* uca zedyen dayes.²⁹ Nitni qqaren as i tendint ‘Dan’, x yisem n babatsen Dan, wenni dd-ittwarwen i Israil. Maca zic tandint tuħa qqaren as Layic.³⁰ Ayt n Dan ssbedden řexyař ineqcen i yixef nsen. Uca Yahunatan, mmis n Jarcum, mmis n Musa, netta ak-d iħenjiren nnes, tuħa aten d ikeħhanen n teqbič n Dan ař ass i di t^ettwandeħ temmurt ħar lmenfa.³¹ Nitni tuħa ssbedden řexyař ineqcen n Mixa, tenni igga, zzat i yixef nsen marra ussan min tekka Taddart n AREBBI teğa di Cilu.

18:29 Yac. 19:47

18:30 ‘mmis n Musa’ - aħa neccin ntař di řmaxřuřat n Imasuritiyyen, imariren n Wudayen, isem n Manassi deg wemcan n yisem n Musa. Waxxa amenni azyen ameqqran n yenni arezzun s jjeħdeg wedlis iqeddsen n SIDI AREBBI qqaren belli isem n Manassi war yuran danita am mammec nneyni umi lħarf ‘nun’ ħares ijj n ccek i farzen, war iği am mammec t yuran deg imucan nneyni. S uyenni ittyiř asen aħa Imasuritiyyen arnin lħarf ‘nun’ maħar ina war xsen ad ddeğen isem n Musa wēbed n lařnam am mammec i t igga Yahunatan d tarwa nnes.

Řefđihet i iggin ayt n Binyamin

19¹Deg wussan nni, umi war din tuŷi ajeđid di Israil, tuŷa din ijj n Ulawi izeddey d abarrani ęar ięezdisen n idurar n Ifrayim. Netta yiwi ict n temęart d tayya zi Bayt-Laĥm di Yahuda.²*Maca* tayya nnes tedweř tessefdeĥ ixef nnes umi ęares tt tuŷa uca tesmeĥ dayes, teeęeb ęar taddart n babas di Bayt-Laĥm di Yahuda. Dinni teqqim aęęas n wussan, arebea n iyuren.

³*Xenni* ikkar weryaz, idfar i-tt ĥima ad kis issiweř s wuř nnes maĥend ad tt-i-dd issaregg^weĥ. Tuŷa aĥudri nnes akides d ict n tyuya n yeęęař. Uca nettat tiwyi i-t ęar taddart n babas. *Umi* t ięra babas n tebřięt, ifarĥ řami kides i ęa immeręa. ⁴Adegg^wař nnes, babas n tebřięt, igga xas *aęęas* aęiř maĥend akides iqqim třata n wussan. Nitni ccin, swin u ssensen dinni. ⁵İmsar deg wass wiss arebea, aqa nitni faęen zic ęar tuffut u netta ikkar ixš ad yuyur. *Xenni* inna babas n tebřięt i wesři nnes: “Semĥeđ uř nnek s yijj n uřeqq^wuz n weęrum, xenni ad taf tzemmarem ad tuyurem.” ⁶Nitni qqimen, ccin, swin jmie. *Xenni* inna babas n tebřięt i weryaz: “Ttawgeę, qqim da ad tessensed uca ad ifarĥ wuř nnek.” ⁷Aryaz ikkar ĥima ad yuyur, *maca* adegg^wař nnes ikellef xas, igga xas aęiř ĥima ad dinni issens eawed. ⁸Deg wass wiss xemsa ikkar zic ęar tuffut ĥima ad yuyur. Inna babas n tebřięt: “Arni semĥeđ uř nnek!” U nitni qqimen ttajan ař i ęa iedu wass uca ccin tnayen idsen munen. ⁹*Xenni* ikkar weryaz ĥima ad yuyur, netta ak-d tayya nnes d uĥudri nnes. Adegg^wař nnes, babas n tebřięt, inna: “Xzar maca, ass ggur ad iedu tiweđ-dd tmeddit, ttawgeę sensem da. Xzar, sfarĥ uř nnek u kkarem tiwecca zic maĥend ad t^eęfem abrid ęar tqiđunt nnek.” ¹⁰*Maca* aryaz war ixš ca *ead* ad issens. İkkar uca yuyur, yiweđ ař qibač Yabus, tenni d Urcalim, u tuŷa ict n tyuya n yeęęař bardeen d tayya nnes aqa-tt akides. ¹¹*Umi* ten *tuŷa* nitni ęar Yabus, tuŷa ass ggur ad iedu. *Xenni* inna uĥudri i bab nnes: “Uyur, ad da nđar di tendint-a n lyabusiyyen, ad dayes nessens.” ¹²*Maca* sidi nnes yarra-dd xas: “Neccin war nettmeyyiř ęar ict n tendint tayribt, tenni war ięin n ayt n Israil, *maca* ad narni ad nuyur ęar Jibea.” ¹³Netta inna *eawed* i uĥudri nnes: “As-dd, ejj aneę *ad narzu* ad naweđ ęar ijj zeg imucan nni, ad nessens di Jibea nię di Rama.”

¹⁴Nitni arnin uyuren u teęři xasen tfuct umi ten-tuŷa nitni ęar Jibea nni *ięan* n Binyamin. ¹⁵Uca ssfaryen *zeg webriđ*, ĥima ad adfen ęar din maĥend ad ssensen di Jibea. *Umi* ęar din yudef, iqqim deg wazzay n tendint, minzi war ten issidef ĥeđ ęar taddart maĥend ad ssensen. ¹⁶Uca xzar, ęar tmeddit ieęeb-dd yijj n uwessar zi řxedmet nnes zeg iyyar. Tuŷa aryaz nni *eawed* zeg idurar n Ifrayim, *maca* izdey am abarrani di Jibea, maca imezday n temmurt nni tuŷa aten d İbinyaminiyyen. ¹⁷İssgaęeed tamuyři nnes, ixzar aryaz nni tuŷa dd-ikkın d abrid deg wazzay n tendint. Awessar inna: “Mani i ęa tuyured u manis

i dd-tusid?”¹⁸ Inna as netta: “Neccin neffey-dd zi Bayt-Laħm Ƨares ař tťarf Ƨae đeffar x idurar n Ifrayim, ssenni i dd-usiř. Necc tuya uyureř Ƨar Bayt-Laħm di Yahuda, uca řexxu ggureř Ƨar Taddart n SIDI uca war da uřa d ijj wenni ixsen ad ayi issidef Ƨar taddart nnes,¹⁹ waxxa neccin Ƨarney řum d řeeřef i yeyyař nney uřa d ařrum d binu i necc, i tayya nnek u i uħudri wenni iřan Ƨar imsexxaren nnek. War d aney ixeřř walu.”²⁰ *Xenni* inna uwessar yarra-dd xas: “Ad kik yiři řehna! Maca min i d ac iqqimen, aqa-t Ƨari, myir ittxeřřa war t^ettnusid deg wazzay.”

²¹ Netta issidef i-t Ƨar taddart nnes, iwca řeeřef i iyyař u nitni ssirden idaren nsen ccin swin.

²² Di řweqt d ict řami ifarħ wuř nsen, xzar, deřya nnđen-dd yeryazen n tendint i taddart, - iryazen nni d ayt i war isekkwin - , uca ssarqben di tewwart. Nitni ssiwřen ak-d uwessar, bab n taddart, nnan: “Suffey-dd aryaz, wenni dd-yudfen Ƨar taddart nnek, Ƨar barra, neccin nexs akides newđa.”²³ Aryaz, bab n taddart, iffeř-dd Ƨarsen, inna asen: “Lla, a aytma, war tteggem ca tuęefna, awarni řami dd-yudef weryaz-a řexxu Ƨar taddart inu. Ƨarwem ad teggem řefđihet am tanita.”²⁴ Xzar, yeři d taęzarect d tayya nnes ad Ƨarwem tent s suffey. Sehwať tent u ggem akidsent min texsem, maca deg weryaz-a war tteggem řefđihet am tanita.”

²⁵ *Maca* iryazen war xsen ad Ƨarsen sřan. *Xenni* iťtef aryaz tayya nnes, issuffey i-tt-dd Ƨarsen Ƨar barra. Nitni uřyen xas, jeyyħen tt ğireť tekmeř ař tuffut u nitni jjin tt ad tuyur Ƨares ařami isbeħ řħař.

²⁶ Umi d tarreř tuffut tusa-dd temřart-a uca tewđa Ƨar tewwart n taddart n weryaz mani *tuya iřan* sidis nnes, Ƨares ařami *i dd-teffey* tfawť.²⁷ *Umi* dd-ikkar sidis Ƨar tuffut, yarzem tiwwura n taddart uca iffeř Ƨar barra ħima ad iťtef abrid nnes, xzar, din i tewđa temřart, tayya nnes, Ƨar tewwart n taddart s ifassen nnes x tnebdat.²⁸ Netta inna as: “Kkar bedd, neccin nexs ad nuyur!” Maca uřa d ijj war xas-dd yarri. *Xenni* issars i-tt x weyyuř uca iťtef abrid Ƨar wemcan *n tzeddiťt* nnes.²⁹ *Umi* yiweđ netta Ƨar taddart, iksi ijj n řmus, iťtef tayya nnes, iqess i-tt x teneac n tseqqar uca issekk i-tent Ƨar marra jįwayeh n Israil.³⁰ Uca imsar, aqa Ƨae wenni iřrin aya, inna: “Man aya eemmarř ead war imsar uřa war t neźri zeg wass i di ffyen ayt n Israil zi Miřra Ƨares ař ass-a. Xemmem dayes, mcawareť ak-d wayawya uca inim řeħkam!”

Amenyi n ayt n Israil ak-d teqbič n Binyamin

20¹ Xenni ffyen marra ayt n Israil, uca tmun tmesmunt am ijj n weryaz Ƨar SIDI di Miřfa, zi Dan Ƨares ař Bi'r-Sebea uřa d tammurt n Jilead. ² Imdebbaren n marra řgens, n marra tiqebbař n Israil, ssbedden ixef nsen di tmesmunt n AREBBI, arebea-ařaf n yeryazen x iđaren, *marra iryazen* inni izemmaren x ssif. ³ Ayt n Binyamin sřin, aqa ayt n Israil gaeden Ƨar Miřfa. Ayt n Israil nnan: "Siwřem, mammec *tzemmar* ad temsar tuęeffna-Ƨa?" ⁴ Aryaz Alawi, aryaz n temyart ittwanƧen, yarra-dd xasen: "Necce usiƧ-dd ak-d tayya inu zi Jibea tenni *iđan* n Binyamin, řima ad ssenseƧ *din*." ⁵ Uca imezday n Jibea nnqeřben xafi, nnđen ayi-dd di řiřet i taddart, nwan ad ayi nƧen u Ƨeřben tayya inu ařami temmut. ⁶ Xenni ksiƧ tayya inu, bđiƧ tt d tiseqqar, ssekkeƧ *ijj n wezyen* zzayes Ƨar marra jƧwayeh n *temmurt n řwart* n Israil, minzi nitni ggin řefđiřet d tubbuheřya di Israil. ⁷ Xzar, kenniw marra d ayt n Israil. Arrem-dd kenniw x man aya s wawař d ccwar!"

⁸ Uca ibedd řgens imun am ijj n weryaz, inna: "Uřa d ijjen zƧayneƧ war iggur Ƨar tqiđunt nnes u uřa d ijjen zƧayneƧ war itteiqqib Ƨar taddart nnes.

⁹ Xenni řexxu, ammu i Ƨa negg ak-d Jibea: '*Ad* xas *neffey* eľařsab taqedduřt!' ¹⁰ Ad narecceř zi marra tiqebbař n Israil eecra n yeryazen zi mya u mya zeg wařef u ařef zi eecra-ařef, řima ad awyen řeewec i řgens, řima, xmi i dd Ƨa yasen Ƨar Jibea tenni *iđan* n Binyamin, ad ggen akides eľařsab marra tubbuheřya nni yegga di Israil."

¹¹ Ammu munen marra iryazen n Israil di tendint-a, *tuya* munen *ak-d wayawya* am ijj n weryaz. ¹² Uca sekkent tiqebbař n Israil iryazen Ƨar marra taqbič n Binyamin, nnan: "Mana řefđiřet-a i Ƨarwem imsaren?" ¹³ Xenni řexxu, wcem aneƧ-dd iryazen nni i war isekkwini, inni *iđan* di Jibea, řima ad ten nenney uca ad ittwamřa min *iđan* d aceffan zi Israil." Maca ayt n Binyamin war xsen ad sřen Ƨar aytmatsen, ayt n Israil.

¹⁴ Usin-dd ayt n Binyamin zi tneddam nsen Ƨar Jibea munen řima ad ffyen Ƨar umenƧi ak-d ayt n Israil. ¹⁵ Deg wass nni sedden nitni ayt n Binyamin zi tneddam, setta u-eicrin-ařef n yeryazen inni izemmaren i ssif, břa imezday n Jibea i zi sedden nitni sebea-mya n yeryazen ittƧafarzen. ¹⁶ Jar marra řgens-a aqa *din* sebea-mya n yeryazen ttƧafarzen umi faryen ifassen. Kuř ijj zƧaysen izemmar ad iřaka mliř ařtas s yeđiƧ *s ufus uzeřmađ*, war xeřřin. ¹⁷ Uřa d iryazen n Israil ttƧasedden. Nħřa ayt n Binyamin tuřa aten di arebea-mya-ařef n yeryazen inni izemmaren x ssif. Marra nitni d ieeskariyyen.

20:13 'war xsen ad sřen Ƨar aytmatsen' - s Teibranit 'war xsen ad sřen Ƨar tmijja n aytmatsen'.

20:13 Řqd. 19:22; řuc. 9:9; 10:9

20:16 Řqd. 3:15

¹⁸ Kkaren ayt n Israil uca ffyen ƣar Bayt-Il. Sseqsan AREBBI, nnan: “Man wen zzayney i ƣa iffƣen d amzwaru ƣar umenƣi ak-d ayt n Binyamin?” Inna SIDI: “Amezwaru Yahuda.” ¹⁹ Kkaren ayt n Israil ƣar tuffut, wtin iqıđan nsen ajemmađ i Jibeá ²⁰ Ffyen yeryazen n Israil ƣar umenƣi ak-d Binyamin uca sedden yeryazen n Israil ixef nsen qıbač nsen i umenƣi ƣar Jibeá. ²¹ *Xenni* ffyen-dd ayt n Binyamin zi Jibeá uca ƣeđřen zi Israil deg wass nni tnayen u-eicrin-ařef n yeryazen.

²² *Maca* řgens, iryazen n Israil, ggin taryast, sedden ixef nsen ict n twařa nneynit i umenƣi ƣar mani tuƣa sedden ixef nsen deg wass amezwaru. ²³ Uca ayt n Israil gaæden, tuƣa run ztat i wudem n SIDI ař tameddit, u sseqsan: “Ma ad ffyey ict n twařa nneynit ƣar umenƣi ak-d iħenjiren n uma Binyamin?” SIDI yarra-dd: “Gaædem đidd i nnes *i umenƣi!*” ²⁴ Deg wass wiss tnayen qarrben-dd ayt n Israil ƣar ayt n Binyamin ²⁵ uca iffey Binyamin deg wass wiss tnayen zi Jibeá maħend ad kidsen immeřqa. ƴeđřen eawed tmentaç-ařef n yeryazen ƣar temmurt, inni tuƣa marra zemmaren x ssif.

²⁶ *Xas uca* ffyen marra ayt Israil, řgens marra, uca iwđen ƣar Bayt-Il, run. Qqimen dinni ztat i wudem n SIDI uca žummen deg wass nni ƣares ař tameddit uca qeddmen tyarřa n wecmađ d tyarřa n řehna ztat i wudem n SIDI. ²⁷ *Xenni* sseqsan ayt n Israil SIDI, minzi din, *di Bayt-Il*, tuƣa teđa Ttabut n Řeahd n AREBBI deg wussan nni. ²⁸ Deg wussan nni tuƣa ibedd Finaħas, mmis n Alicazar, mmis n Harun, ztat i wudem nnes uca inna: “Ma ad neffey ict n twařa nneynit ƣar umenƣi ak-d ayt n uma Binyamin niƣ ad nesmeħ?” SIDI yarra-dd: “Ffyem, maƣar tiwecca ad ten ggeƣ deg ufus nnek.”

²⁹ *Xas uca* igga Israil tixecfin ƣar marra iƣezdisen n Jibeá. ³⁰ u deg wass wiss třata gaæden ayt n Israil đidd i ayt n Binyamin. Sedden ixef nsen *i umenƣi* ak-d Jibeá, am mammec *tt ggin* twařawin iedun. ³¹ *Xenni* ffyen ayt n Binyamin i umsagar ak-d ayt n Israil u ttwasigg^wejen x tendint uca, am mammec twařawin iedun, bđan ad nƣin *iryazen* zi řgens x ibriden imeqqrannen zeg inni ijj igæeed ƣar Bayt-Il u wenneyni ƣar Jibeá, *nƣin* eřaħař třatin n yeryazen n Israil. ³² *Xenni* nnan ayt n Binyamin: “Aqa nitni ttwayerben ztat i wudem nney, am twařa tamezwarut.” *Xenni* nnan ayt n Israil: “Ejj aney ad narweř, ad ten nessigg^wej x tendint ƣar ibriden imeqqrannen.” ³³ *Xenni* kkaren marra iryazen n Israil zeg wemcan nsen u sedden ixef nsen *i umenƣi* ƣar Bacl-Tamar. Di řweqt d ict usin-dd, inni zi Israil i tuƣa di texceft, x ict n řyefřet zeg wemcan nsen zeg yefri n Jibeá. ³⁴ Eecra-ařaf n yeryazen ittwafarzen zi marra Israil usin-dd zeg urendad n Jibeá u amenƣi idweř iwear. *Maca* nitni war ssinen, aqa ticti tħart xasen. ³⁵ SIDI iwta ayt n Binyamin ztat i wudem n Israil, ařami ayt n Israil nƣin deg wass nni xemsa u-eicrin-ařef u-mya n yeryazen inni izemmaren marra x ssif. ³⁶ Žrin ayt n Binyamin, nitni tuƣa ttwawten. *Xenni* wcin iryazen n Israil ttasie i

Ibinyaminiyyen, minzi nitni ttečřen x texceft nni tuya ggin đidd i Jibea.³⁷ Inni i tuya innuffaren di texceft, qeğqen ad hejmen x Jibea. *Ammu* i hejmen inni i tuya di texceft uca wtin marra tandint s řeqđee n ssif.³⁸ Iryazen n Israil tuya ggin awař ak-d yenni innuffaren di texceft, aqa nitni ad jjen aseynu ameqqran n ddexxan ad dd-igaeđed zi tendint ³⁹*uca xenni* ad nnqeřben iryazen n Israil deg umenyi. Binyamin tuya ibda ad iney inni ittwasnuqqben zi Israil, eřařař třatin n yeryazen. Aqa nnan: “Nitni ttwawten nican zzat i wudem nney am deg umenyi amezwaru.”⁴⁰ Ibda useynu ameqqran ad dd-igaeđed am ijj n uqellij n ddexxan zi tendint. Umi ixzar Binyamin yar đeffar, aqa tandint marra tgaeđed *am ddexxan* yar ujenna.⁴¹ *Xenni* nnqeřben-dd iryazen n Israil uca iryazen n Binyamin iwta i-ten unexřie, minzi nitni žrin aqa ticti taeđeffant tuya teřqef i-ten.⁴² Nitni nnqeřben yar řexřa zzat i wudem n ayt n Israil. Amenyi *maca* idfar i-ten, uca zi tneddam aqa ggin din ict n tyarřt tameqqrant di řwest nsen.⁴³ Nitni nnđen i ayt n Binyamin, đfaren ten břa qeřtu, eefsen xasen řares ař amcan n arrařet qibač n Jibea yar uyezdiz nnes manis dd-tneqqar tfuct.⁴⁴ Wđan tmentac-ařef n yeryazen, marra nitni d iryazen imeřđen.⁴⁵ *Xenni* nnqeřben, arewřen yar řexřa, yar teřđart n Rimmun. U x webriđ ameqqran qđan eawed x xemsa-ařaf n yeryazen. Đfaren ten řares ař Jideum, wtin zzaysen ařfayen n yeryazen *s řmewt*.⁴⁶ Deg wass nni tuya marra inni iwđan zi Binyamin di xemsa u-eicrin-ařef n yeryazen nni zemmaren x ssif, marra nitni d iryazen imeřđen.⁴⁷ Setta-mya n yeryazen *maca* nnqeřben, arewřen yar řexřa, yar teřđart n Rimmun, uca nitni qqimen arebea n iyuren di teřđart n Rimmun.⁴⁸ Eeqben ayt n Israil yar ayt n Binyamin uca wtin ten marra s řeqđee n ssif, zeg yeryazen n tendint ař řmař d marra min din ufin. Sennej i manaya ssaryen marra tineddam i ufin deg ubriđ nsen s tmesi.

Timyarin i ayt n Binyamin

21¹ Ayt n Israil tuya jjuğen di Miřfa uca nnan: “Uřa d ijj zzayneğ war ittic yeğis i ayt n Binyamin d tamyarť.”² Yusa-dd řgens yar Bayt-Il uca qqimen nitni dinni zzat i wudem n AREBBI ař tameddit. Nitni ssgaeđeden tmijja nsen uca run s imeřřawen ittazzřen.³ Nnan: “*A SIDI*, AREBBI n Israil, mayemmi imsar uya di Israil, aqa ass-a teqqim ict n teqbič n Israil war tbin?”⁴ Tiwecca nnes, imsar, aqa řgens ikkar zic. Nitni nban ijj n uealřar, qeddmn xas tiyarřa n wecmađ d tyarřa n řehna.⁵ Nnan ayt n Israyil: “Wi iqqimen zi marra tiqebbař n Israil war dd-igaeđeden yar wegraw *n řgens* n SIDI?” Tuya ggin ict n tjağit ak-d wenni war i dd-igaeđeden yar SIDI yar Miřfa, nnan: “Ad ittwaney nican!”⁶ Xas uca nedmen ayt n Israil x umatsen Binyamin, nnan:

“Ass-a t’ttwaqess ict n teqbič zi Israil. ⁷Mammec i ya negg di tmesřact n temyarin i *yeryazen n Binyamin* nni iqqimen? *Minzi* neccin nejjuř ęar SIDI war d asen nettic ca yessitney d tamyart.” ⁸Nnan: “Ma war dd-igaeęed ca n yijjen zi tqebbař n Israil ęar SIDI di Miřfa?” Xzar, war dd-yusi uřa d ijjen zi Yabic di Jilead ęar řmargeę n řeeskar, ęar wegraw n *řgens*, ⁹*minzi* řgens ittwaęseb, u xzar, zi Yabic di Jilead war din ięi uřa d ijjen.

¹⁰*Xenni* tessekk tmesmunt teneac-ařef n yeryazen zeg inni d ayt n umenyi qae uca umuren ten, nnan: “Gaęedem, wtem imezday n Yabic di Jilead s řeqdec n ssif, uřa d timyarin d ięenjiren imezyanen. ¹¹Ammu i ittxeřša ad teggem: marra min ięan d awtem d marra timyarin tinni tuya ittęsen ak-d weryaz, ad ten tħarrmem i uteęęi!”

¹²Nitni ufin jar imezday n Yabic di Jilead arebea-mya n tebřiyyin tinni d tiezariyyin, tinni tuya ead war ttięsent ak-d weryaz, uca iwyen tent ęar řmargeę n řeeskar di Cilu di temmurt n Kenean. ¹³*Xas uca* tamesmunt tmun tessekk *ireqqasen* uca ssiwřen ak-d ayt n Binyamin inni *ięan* ęar teřđart n Rimmun, barręen asen s řehna. ¹⁴Di řweqt nni eeqben ayt n Binyamin uca wcin asen timyarin tinni tuya jjin ddarent zi temyarin n Yabic di Jilead. *Maca* waxxa amenni, tuya war ten ttqeddin.

¹⁵*Xenni* tuya řgens izzięę as Binyamin, maęar SIDI tuya igga tazzit di tqebbař n Israil. ¹⁶Uca imeqqrannen n tmesmunt nnan: “Mammec i ya negg di tmesřact n temyarin i *yeryazen n Binyamin* nni iqqimen, minzi timyarin ttwateęęant zi Binyamin.” ¹⁷U nnan eawed: “Tasyart n yenni yarewřen aqa-tt n Binyamin. Ittxeřša war tmeęęi uřa d ict n teqbič zi Israil. ¹⁸*Maca* neccin war nzemmar ad asen newc timyarin zi yessitney, maęar ayt n Israil jjuęęen, nnan: “Wenni iwcin tamyart i Ibinyaminiyyen ad ittwaneęř.” ¹⁹*Xenni* nnan nitni: “Xzar, zeg usegg^was ař asegg^was aqa din Řeid n SIDI di Cilu. Řeid ittwagg sennej i Bayt-Il, ęar ccarq n webriđ ameqqran i ineddhen zi Bayt-Il ęar Cakim, ęar uyezdis n ljanub n Lebuna.” ²⁰U nitni eęřmen i ayt n Binyamin, nnan: “Uyurem din uca wđam u ģđam deg imarjaeen n uđiř. ²¹Mařa *xenni* kenniw txezzarem u tezřim xmi i dd i ęa ffęent yessis n Cilu ģima ad ceđęent, ffęem-dd *xenni řexdenni* zeg imarjaeen n uđiř uca ejj ad ittęf *kuř* aryaz tamyart nnes zi yessis n Cilu, u awarni as uyurem ęar temmurt n Binyamin! ²²Mařa *xenni* babatsent niy aytmatsent usin-dd ģima ad xaney cetcan, ad asen nini: ‘Samęem aney, jjem ten, minzi deg umenyi *ak-d Yabic* war nzemmar ad nawi i kuř aryaz tamyart, u eawed kenniw war d asen tent tewcim, niy iři řexxu ad daywem yiři d amarwas.’ ”

²³Uca ammu i ggin ayt n Binyamin. Zi teezaryin icetęęen s nnuđtat tinni ittęfen, ksin nitni timyarin elahřsab řqedd nsen uca ffęen, eeqben ęar tesyart nsen uca sbedden tineddam nsen, zedyen daysent.

ŘQUĐAT

²⁴Di řweqt nni ffyen-dd ssenni uřa d ayt n Israil, kuř ijj *yuyur* řar teqbič nnes u řar řağ nnes. Ffyen ssenni, kuř ijj *yuyur* řar tesřart nnes. ²⁵Deg wussan nni war tuyi din ajeğid di Israil. Kuř ijj ittegg min *iğan* nican di tiřřawin nnes..

Raɛut

Alimalik d Naɛumi

1¹ Deg wussan i di qeṭṭan řquḍat řḥkamat *di temmurt*, imsar ijj n řaz di temmurt. S uyenni iffey ijj n weryaz zi Bayt-Laḥm di Yahudiyya ḥima ad izdey d abarrani deg iyyaren n Mu'ab, netta d temyart nnes d tnayen n iḥenjiren nnes akides.² Aryaz ttřayan as Alimalik, tamyart nnes ttřayan as Naɛumi, d tnayen n iḥenjiren nnes ttřayan asen Maḥlun d Kilyun, *nitni tuya aten d* ayt n Ifrata zi Bayt-Laḥm di Yahudiyya. Nitni iwḍen yar iyyaren n Mu'ab, qqimen dinni.³ Almalik, aryaz n Naɛumi, immut. Teqqim nettat ak-d tnayen n iḥenjiren nnes.⁴ Ina iwyen timyarin n Mu'ab, isem n ict qqaren as Eurfa u isem n tenneyni Raɛut, uca qqiment dinni řqedd n eřaḥař eecra n isegg^wusa.⁵ U tnayen nni, Maḥlun d Kilyun, mmuten řa d nitni. Teqqim temyart weḥḥdes, břa tnayen n iḥenjiren nnes u břa aryaz nnes.

Aɛqab n Naɛumi ak-d Raɛut

⁶ Uca teḍeř ixef nnes ak-d tesřatin nnes, ḥima ad dd-tedweř zeg iyyaren n Mu'ab, mařar nettat tuya tesřa aqa SIDI yarzef i řgens nnes uca iwca asen ařrum.⁷ *S uyenni* teffey nettat ak-d tnayen n tesřatin nnes zeg wemcan mani tuya teqqim *marra řweqt nni*. Nitenti ruḥent deg webriid n arrwaḥ yar temmurt n Yahudiyya.⁸ Tenna Naɛumi i tnayen n tesřatin nnes: "Aregg^wḥent-i-dd, dewřent-i-dd, kuř icten yar taddart n yemmas! SIDI ad akent iwc tamexsiwt *nnes* icewwaren, am mammec tt teggint deg imettan u dayi.⁹ SIDI ad yejj ad tafent arraḥet, kuř icten di taddart n weryaz nnes!" Xenni tessudem i-tent uca nitenti ssgaɛdent tmijja nsent uca syuyyent,¹⁰ nnant as: "Neccin ggur ad dd-nedweř nican akidem yar řgens nnem!"¹¹ Naɛumi tenna: "Eeqbent-i-dd, a yessi! Mayemmi teksent akidi traḥent? Ma *yari* deg uɛeddis inu ead iḥenjiren nni izemmaren ad dewřen d iryazen i kennint?"¹² Eeqbent-i-dd, a yessi inu! Ruḥent, minzi necc aqa wsarey maḥend ad řari yiři ead weryaz. Waxxa nniy: 'Nec řari ead asitem!', wah, iři řiřet-a ad iři y i yijj n weryaz, wah, ad arwey iḥenjiren,¹³ ma teksent ad trajant ař i řa myaren, ma teksent ad tmenɛent ixef nkent maḥend ad tdewřent i yijj n weryaz? Lla, a yessi! Aqa ameddu inu iffey d amerzag xakent ařtas, mařar iffey-dd ufuš n SIDI řidd ayi."¹⁴ *Xenni* ssgaɛdent timijjawin nsent uca arnint ead deg iřuyyan uca Eurfa tessudem lallas, maca Raɛut teqqim teřseq dayes.

¹⁵ Tenna: "Xzar, tasřift nnem teddakk^war yar řgens nnes u yar irebbiten nnes.

1:5 'hafi' - ixs ad yini 'nettata waha'.

Dweř, teđfared tasřift nnem!”¹⁶ RaĚut tarra-dd xas: “War xafi tziyyar ĥima ad dayem semĥeĥ uca ad dd-dewřeĥ awarni i weerur nnem, minzi mani i ĥa tuyured cem, din i ĥa uyureĥ uřa d necc, d mani i ĥa tessensed cem, din i ĥa ssenseĥ uřa d necc, řgens nnem d řgens inu, d AREBBI nnem d AREBBI inu.¹⁷ Mani ma i ĥa temmted, din i ĥa mmteĥ uřa d necc u din i ĥa ttwanedřeĥ uřa d necc. Ad zzayi igg SIDI ammu u ad dayes yarni, minzi mĥir řmewt i d ayi i ĥa ibđan xam!”¹⁸ Ařami tezřa *NaĚumi* belli nettat tegga x tecři, war teqqim tessawař ead akides.

¹⁹ Ammu i yuyurent s tnayen idsent ařami iwđent ĥar Bayt-Laĥm. Umi iwđent ĥar Baytlaĥm, imsar, marra tandint tenneĥweř di řtwee nsent uca nnant *temyarin*: “Ma d ta d NaĚumi?”²⁰ Maca nettat tarra xasen tenna: “War d ayi ttřayant ‘NaĚumi’ *ssa d tsawent*, maca řayant ayi: ‘Mara’, maĥar Amzemmar x kuřci igga dayi tarzugi d tameqqrant.²¹ Ffĥeĥ ccureĥ maca SIDI ijja ayi ad dd-arekk^wĥeĥ s ifassen xwan. Mayemmi i d ayi ttřayant *ead* NaĚumi umi xafi iched SIDI u Amzemmar x kuřci igga ayi min iĥan d aeffan?”²² *Ammu* dd-teeqeb NaĚumi ak-d RaĚut, Tamu’abect, tasřift nnes nni dd-idewřen akides zeg iyyaren n Mu’ab uca iwđent ĥar Baytl-Laĥm ĥar umezwaru n tmeyra n imendi.

Řxedmet n RaĚut deg iyyar n BuĚaz

2¹ NaĚumi tuĥa ĥares ijjen zi řaĥ n weryaz nnes, ijj n weryaz s wařtas n wagřa, zi řaĥ n Alimalik, ttřayan as BuĚaz.² Tenna RaĚut Tamu’abect i NaĚumi: “Ejj ayi ad ffĥeĥ ĥar iyyar ad ssmuney tidrin awarni i wenni i ĥa yafey arđa di tiřtawin nnes.” Uca nettat tarra-dd xas: “Uyur, yeĥil!”

³ RaĚut tuyur uca tusa-dd din, tessmuna awarni i yenni imejjaren. Uca imsar, tewđa as-dd tesyart n yeyyar n BuĚaz wenni zi řaĥ n Alimalik.⁴ U zzar, yusa-dd BuĚaz zi Bayt-Laĥm, inna i yenni imejjaren: “SIDI akidwem!” Nitni arrin-dd xas: “SIDI ad cek ibarek!”⁵ *Xenni* inna BuĚaz i uĥudri nnes wenni tuĥa x yenni imejjaren: “Umi tegga yeĥis taĥenjirt nni?”⁶ Aĥudri wenni tuĥa x yenni imejjaren, yarra-dd xas, inna: “Nettat d tabřiřt Tamu’abect i dd-yusin ak-d NaĚumi zeg iyyaren n Mu’ab.⁷ Nettat tenna: ‘Ejj ayi ad ssmuney tidrin u ad yarweĥ tidrin ĥar icewwafen *n imendi* awarni i yenni imejjaren!’ Ammu tusa-dd uca teqqim zeg weffu n řĥař ĥares ař řexxu. Drus waha i teqqim di taddart.”

⁸ BuĚaz inna i RaĚut: “Ma war d ayi tessĥessed, a yeĥi? War ggur ad třeqqed uřa ĥar ijj n yeyyar nneyni, war tagg^wej zi ssa, maca qqim tudsed ĥar txeddamin inu.⁹ *Tebbet* tiřtawin nnem deg iyyar-a mani mejjaren uca tuyured awarni asen.

1:20 ‘Mara’ - man aya ixs ad yini ‘Tamarzagt’.

1:22 ‘timzin’ - niy ‘caeir’ (الشعير).

2:1 Mt. 1:5

Necc eřmey i iħudriyyen inu, war cem tħidin. *Mařa* teffuded, tzemmed ad tuyured ħar iqubac ad teswed zi min d yuymen iħudriyyen.”¹⁰ Nettat tudar zzat i wudem nnes uca teynes ħar temmurt, tenna as: “Mayemmi ufiy arċa di tiġawin nnek, aqa cek tbedded akidi, *waxxa* necc maca d abarrani?”¹¹ Buēaz yarra-dd xas, inna: “Aqa nnan ayi nican marra min teggid i lallam awarni i řmewt n weryaz nnem, mammec teggid tsemħed di babam d yemmam d temmurt nnem mani txeřqed uca tuyured ħar ijj n řgens wenni tuya war t tessined qbeř.”¹² Ad cem ixegęš SIDI n Israil tasexxart nnem *tařebħant* i teggid uca ad am dd-tas řmunet teccur zi SIDI, AREBBI n Israil, sadu ifriwen nnes i dd-tusid maħend ad dinni tedduryed .”¹³ Nettat tenna: “Ejj ayi ad afey arċa di tiġawin nnek, a sidi inu, minzi tessfewwjed xafi, tessiwřed ħar wuř n txeddamt nnek, waxxa necc war ġiy amecnaw uřa d ict zi txeddamin nnek.”

¹⁴ Ħar řħař n macca inna as Buēaz: “As-dd da uca ecc zeg weyrum, sisen ařeqq“uz nnem di řxeġ!” Nettat teqqim zzat i icewwařen uca iwca as netta tiy wawin, tecca tejjawin, icetř xas ead.¹⁵ Ařami tekkar ħima ad tessmun tidrin, iēřem Buēaz i iħudriyyen nnes: “Ejj i-tt ad tessmun jar icewwafen *n imendi* u war tt tesseħqaram ca! ¹⁶ Weđřem as-dd cwayt cwayt zi tqebbiđin uca jjem tt *di tammurt*, uca jjem tt ad tt tessmun, war tt tzawarem.”

¹⁷ Uca nettat tuya třeqqed deg iyyar nni ħares ař tameddit. Xenni třeffa min tuya teřqed. Tuya eřħař řqedd n ijj n ifa n imendi.¹⁸ Nettat tessmun i-t, tudef ħar tendint uca tezra lallas min tuya teřqed. Tejbed eawed min tuya icetřen zi macca nnes tameqqrant uca tewca as t.¹⁹ *Xenni* lallas tesseqsa: “Mani třeqqed ass-a u mani txedmed? Ad ittwabarek wenni tuya akidem ibedden!” Uca nettat tħaja as i lallas wi i ħar tuya texdem, tenna: “Aryaz i ħar xedmey ass-a ttrayan as Buēaz.”²⁰ *Xenni* tenna Naēumi i tesřift nnes: “Ad ittwabarek SIDI wenni war ikkisen tamexsiwt nnes icewwaren zeg yenni iddaren d yenni immuten!” Tenna as Naēumi *eawed*: “Aryaz nni zzayney, netta d ijj zeg imefdiyyen nney *inni zemwaren ad syen afedday*.”²¹ Raēut, Tamu’abect, tenna: “Netta inna ayi ead: ‘Qim ħar iħudriyyen nni ħari iġan, ħares ař i ħa kemmřen ad ssmunen marra tamegra nni ħari iġan.’”²² Tenna Naēumi i tesřift nnes Raēut: “Mliħ, a yeġi, mařa teffyed cem ak-d txeddamin nnes, xenni war iġi wi cem i ħa ihewřen deg iyyar nneyni.”²³ Raēut teqqim tudes i txeddamin n Buēaz ħima ad tessmun *tidrin*, ħares ařami teqđa tmeyra n imendi d tmeyra n irden uca teqqim *tezdey* ħar lallas.

2:20 ‘amefdi’ - wenni izemwaren ad ifekk afday u ad idweř eawed ħar twacunt i ħar iġa wefday d aġřa n zic.

Raġut d Buġaz x unedrar

3¹ Uca lallas Naġumi tenna as: “A yeġi, ma tuġa war ttexsey ad am afeġ amcan n řaman řima ad tiřid mliř? ² Řexxu *xenni*, ma Buġaz, mani wi ġar cem tuġa jar txeddamin nnes, war iġi d iġjen zi raġ nney? Xzar, ass-a ġar tmeddit, ad izzuzzar imendi deg unedrar. ³ Sird, dhen ixef nnem uca yarđ taqendurt nnem, xenni hwa-dd ġar unedrar! War sscan maca ixef nnem i weryaz ař i ġa yiři icca iswa. ⁴ Mařa irah ad iřtes, ad tiři ad tarzud amcan mani izzeř. Adef *xenni* din, tearrid x dduri x iđaren nnes uca zzeř dinni! Netta ad am yini *xenni*, min ittxeřsa ad t tegged.”⁵ Nettat tarra-dd xas: “Marra min d ayi teqqared, ad t ggeġ.”

⁶ Nettat tehwa ġar unedrar uca tegga amenni qaġ min tuġa d as tenna lallas. ⁷ Řami icca iswa Buġaz, ifarř wuř nnes, ikkar yuyur, řima ad izzeř ġar řtarf n iġj n ueurric n tqebbiđin *n imendi*. *Xenni* tusa-dd břa řřess, tearra x dduri ġar iđaren nnes uca tezzeř. ⁸ Ĥar wezyen n ġiřet innexřeġ weryaz nni, ifafa, uca xzar, ict n temġart tuġa tezzeř ġar iđaren nnes. ⁹ Netta inna: “Min teenid cem?” Nettat tarra-dd xas: “Nec d Raġut, tayya nnek. Egg maca afriw nnek x tayya nnek, maġar cek d wenni izemmaren ad ayi ifdi *umi cek d amefdi*.”¹⁰ Inna netta: “Tettwabarked cem zi SIDI, a yeġi! Řexxu deg uneggar teggid tamexsiwt nnem icewwaren mahu s min teggid deg umezwaru, maġar cem war tuzziřed awarni i izezriyyen, imezřađ niġ ġar ayt n bu wagřa. ¹¹ *Xenni* řexxu, a yeġi, war tegg^wed ca! Marra min i ġa tinid, ad am t ggeġ, maġar qaġ wi da jar řehyud issen, aqa cem d ict n temġart temřeđ. ¹² Řexxu *xenni*, d tidett necc d iġj n umefdi, maca din ead iġj n umefdi nneyni, wenni d am itteenan ktar xafi necc. ¹³ Seġdu ġiřet-a da. Mařa imsar tiwecca di řřbeř, netta ix s ad xam ifdi, mliř, *xenni* eġj i-t ad ifdi, maca mařa netta war ix s ad cem ifdi, xenni necc ad xam fdiy, s tidett xenni am iddar SIDI. Qqim zzeř ař tiwecca.”

¹⁴ *Ammu* i teqqim tezzeř ġar iđaren nnes ġares ař tiwecca uca qbeř ma izemmar ad ttwazaren, tekkar, maġar netta inna: “War t^ettiři t^ettwassnen, aqa ict n temġart tuġa tusa-dd ġar unedrar” ¹⁵ Netta inna *ġawed*: “Ksi tacđađt i zi třeřřfed, řtef i-tt!” Uca netta iccur i-tt s setta n řmudat n imendi uca issarbu tt xas. Xenni yudef ġar tendint.

¹⁶ Tusa-dd nettat ġar lallas u tanita tesseqsa: “Min teenid cem, a yeġi?” Nettat řřaja as marra min kis igga weryaz *nni*. ¹⁷ Tenna: “Setta n řmudat-a n imendi iwca ayi ten, maġar netta inna: ‘Cem war teggured ca ġar lallam s ifassen ixwan.’” ¹⁸ *Xenni* tenna *Naġumi*: “Raja, a yeġi, qqim *da* ař i ġa tessned, mammec i ġa teffeġ tmesřact. Minzi aryaz *nni* war ittareyyiř ca ař dd-issufey tamesřact ead ass-a ġar uneggar nnes.”

3:9 ‘ifdi’ - xzar lzhd. 78:35.

3:16 ‘Min teenid cem, a yeġi?’ - ix s ad yini ‘Mammec teġid, a yeġi?’

Bueaz ifdi iyyar n Alimilik uca imřec ak-d Raeut

4¹Bueaz igæeed ƣar tewwart n tendint uca iqqim dinni. U xzar, iædu-dd umefdi, wenni xef tuƣa issiweř Bueaz. *Xenni* netta inna as: “A cek, diha, as-dd ƣar řtarf *n webrid* u teqqimed danita!” Yusa-dd ƣar řtarf *n webrid* uca iq qim.²Yiwi-dd Bueaz æcra n yeryazen zeg imƣaren n tendint, inna: “Qimem-dd danita!” uca qqimen. ³*Xenni* inna i umefdi: “Naæumi tenni dd-iæeqben zi temmurt n Mu’ab teks ad tezzenz takirat n yeyyar i tuƣa ƣar umatney Alimalik. ⁴Necc xemmey, xsey ad cek xas xebbareƣ uca ad ac iniƣ: ‘Seƣ i-tt zzat n imezday *n tendint* u zzat n imƣaren n řgens. Mařa teksed ad tt tefdid, fdi tt u mařa war teksed ad tt tefdid, ini ayi t řima ad ssney, minzi war da řed izemmar ad tt ifdi mƣir cek niƣ d necc u necc i iřan awarni ac.’” *Xenni* inna netta: “Necc ad tt fdiƣ.”

⁵Bueaz yarni inna: “Deg wass i di i ƣa tesƣed iyyar zeg ufus n Naæumi, *xenni* ad tesƣed akides uřa d Raeut, tamu’abect, tamƣart n wenni immuten, řima ad teřdid isem n umettin x tesƣart nnes n řwart.” ⁶Inna umefdi: “*Xenni* necc war zemmareƣ ad tt fdiƣ, řima war ttđiyyey tasyart inu. Fdi *tt* cek i yixef nnek min xafi mařend ad tt fdiƣ, maƣar necc war zemmary ad tt fdiƣ.”

⁷Ammu tuƣa tteggenn inni n zman umi ggin ad bedđren *iiyyar* jar asen niƣ umi t fdin, aqa, řima ad tewced tamesřact zzat i wudem n marra Israil, aqa aryaz ittekkes sandala nnes uca ittic i-tt i umqarreb nnes. D man aya tuƣa iřan di Israil. ⁸Ameŋdi inna i Bueaz: “Seƣ i-t i yixef nnek!” Uca netta ikkes sandala nnes. ⁹*Xenni* Bueaz inna i marra imƣaren u i marra řgens: “Kenniw d řechud deg wass-a, aqa necc, marra min *iřan* n Alimalik u marra min *iřan* n Kilyun u n Mařlun, syiƣ t zeg ufus n Naæumi. ¹⁰Uřa d Raeut, Tamu’abect, tamƣart n Mařlun, iwyey tt d tamƣart řima ad iqqim isem n wenni immuten x tesƣart n řwart nnes mařend isem n wenni immuten war ittekkes jar aytmac u zi tewwart n wemcan n tzeddiƣt nnes. Deg wass-a aqa kenniw d řechud.” ¹¹Marra řgens nni iřan di tewwart *n tendint* d imƣaren nnan: “Neccin d řechud! Iři SIDI ad yegg tamƣart nni i d ƣa yadfen taddart nnek am Rařil d Liya, tinni zwaysent s tnayen t’ttwagg teddart n Israil. Egg s cđaret di Ifrata uca ad ittwabarreř isem nnek di Bayt-Lařm! ¹²Taddart nnek tegga am taddart n Fariř, wenni turuw-dd Tamar i Yahuda, zeg warraw i d ac i ƣa iwc SIDI zi řenjirt-a.”

¹³Bueaz yiwi Raeut uca nettat tedweř d tamƣart nnes uca yudeŋ xas uca SIDI iwca as ad teksi s ddeyset uca turuw-dd ijj n uřenjir. ¹⁴Uca nnant timƣarin i Naæumi: “Ad ittwabarek SIDI wenni war cem ijjin ass-a nřa ijj n umefdi. Iři ad ittwabarreř isem nnes di Israil!¹⁵ Ad ƣarwem yiři am wenni dd-issfaqen

4:4 ‘teŋdid ... fdi ... ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

4:7 Aæwd. 25:7

4:11 ‘Rařil d Liya’ - nitenti d timƣarin n Yaæqub,

4:11 Amz. 29:32-35; 30:1-25; 35:17,18

4:12 Amz. 38:29; 1 Im. 2:4; Mt. 1:3

ŘÆUT

řeemar nnem uca ad cem iřun x tewsar nnem, mayar tasřift nnem, tenni cem ittexsen, turuw i-t-i-dd, aqa nettat teħřa x sebæa n iħenjiren.”

¹⁶ Næumi teks i aħenjir, tessars i-t x idmaren nnes u tedweř tessyam i-t.

¹⁷ Tajjarin wcint as ijj n yisem, nnant: “I Næumi ittwarwuw as-dd ijj n uħenjir!”, u ggin as Eubid. Netta d babas n Yassa, babas n Dawud.

Řejdud n David

¹⁸ Ina d inni dd-ittwarwen zi Fariř: Fariř ijja-dd Ĥařrun, ¹⁹ Ĥařrun ijja-dd Ram, Ram ijja-dd Eamminadab,

²⁰ Eamminadab ijja-dd Naħcun, Naħcun ijja-dd Salmun,

²¹ Salmun ijja-dd Bueaz, Bueaz ijja-dd Eubid,

²² Eubid ijja-dd Yassa d Yassa ijja-dd Dawud.

1 Şamwil

Tazağit n Һanna

1¹ Tuğa din ijj n weryaz zi Ramatayim-Şufim, zeg idurar n Ifrayim, qqaren as Ilqana, mmis n Yaruham, mmis n Alihu, mmis n Tuğu, mmis n Şuf, ijj n *weryaz* zi Ifrata.² Netta tuğa çares tnayen n temyarın. Icten qqaren as Һanna u tenneynit qqaren as Faninna. Faninna tuğa çares ihenjiren, Һanna *maca* tuğa war çares bu ihenjiren.³ Aryaz-a tuğa ittgaæad-dd asegg^was x usegg^was zi tendint nnes Һima ad isjed u ad iqeddem tiyarşa i SIDI n řeeskarat di Cilu. Dinni tuğa tnayen n ihenjiren n Ɛali, Һufni d Finahas. Nitni d ikehhanen n SIDI.

⁴ Deg wass řami dd-yiwi Ilqana tayarşt, imsar aqa iwca *ict n* tesyart i temyart nnes Faninna u i marra ihenjiren nnes d tbenjirin nnes,⁵ *maca* i Һanna iwca as tnayen n tseqqar, mayar netta tuğa ittexs Һanna, waxxa SIDI tuğa ibelleæ as řemřawet.⁶ Uřa d tayrimt nnes tuğa tessehřec i-tt ařtas mağend ad tt tessehřec, minzi SIDI tuğa ibelleæ as řemřawet.

⁷ Ammu i t-igga asegg^was x usegg^was. Uca meřmi ma nettat t^ettgaæed çar Taddart n SIDI, tessehğac i-tt *Faninna* u nettat tru, war tecci walu.⁸ *Xenni* inna aryaz nnes Ilqana: “Һanna, mayemmi t^etrud, mayemmi war t^etted ca u mayemmi uř nnem icden? Ma necc war d am cniç x æcra n ihenjiren?”

⁹ *Deg ijj n wass*, awarni umi tecca u teswa di Cilu, tekkar Һanna. Tuğa akehhan Ɛali iqqim x ict n řkursi çar uyezdıs n tewwart n Zzawect n SIDI.¹⁰ *Tuğa* řeemar *nnes* yarzeg, tezçuğ çar SIDI uca tru ařtas.¹¹ Nettat tewca ijj n lwaed, tenna: “A, SIDI n řeeskarat, mařa Cek texzared s tidett çar řemğayen n tayya nnek u txarrşed dayi u war t^ett^ettud tayya nnek u ad tewced i tayya nnek ijj n uhenjir d awtem, *xenni* ad t wceç i SIDI min i ça yekk iddar uca uřa d ijj n řmus war ittħeffi i uzeğif nnes.”¹² Umi tekka ařtas t^ettzağa zzat i wudem n SIDI, imsar, aqa Ɛali iğda aqemmum nnes.¹³ Tuğa Һanna tessiweř deg wuř nnes, iyencicen nnes ttenhezzen waha, *maca* tmijja nnes tuğa war t^ettwaseř. Ɛali ittyiř as tescar.¹⁴ Inna as Ɛali: “Meçarř *ead* i ça teqqimed tescared? Kkes xam ssekra nnem!”¹⁵ Һanna tarra-dd xas, tenna: “Lla, sidi, necc d ict n temyart s yijj n buğbeř icden. Necc war swiç binu uřa d ccrab, *maca* farryeç uř inu zzat

1:1 ‘Afrata’ - isem nneyni i tendint n Bayt-Laħm.

1:1 1 Im. 6:11, 12

1:3 Uf. 23:14; Aewd. 16:16.

1:4 ‘ict n tesyart’ - s Teibranit ‘tiseqqar’.

1:8 Raeut 4:15.

1:11 ‘aħenjir’ - s Teibranit ‘zzarieet’. ‘min ya yekk iddar’ - s Teibranit ‘marra ussan n tudart nnes.’

1:11 Řqd. 13:5.

1 ŞAMWIL

i wudem n SIDI.¹⁶ War ḥesseb ca tayya nnek d ict n tyeğit i war tsekk^{wi}, mayar ař řexxu ssiwřey *waha* zi řhemm inu ameqqran u zi tiqqest *n wuř* inu.”¹⁷ Eali yarra-dd xas, inna: “Uyur di řehna uca AREBBI n Israil ad am iwc min zzayes t^ettared.”¹⁸ *Xenni* nettat tenna: “Iři ad taf tayya nnek d aḥinni zzat i tiřtawin nnek!” *Xenni* tuyur temyart abrid nnes, tecca u tuya ayembub nnes war icđin ead.¹⁹ Yar tuffut n řřbeḥ kkaren zic uca uđaren zzat i wudem n SIDI uca eaqben yar taddart nsen di Rama. Tuya Ilqana iřteř ak-d Ḥanna, tamyart nnes, uca SIDI ixarreř dayes.

Şamwil, mmis n Ḥanna d Ilqana

²⁰ Umi edun wussan awarni řami teksi Ḥanna s ddeyset, turuw-dd ijj n uḥenjir. Tegga as Camwil *umi nettat tenna*: “Mayar necc ttarey t zi SIDI.”²¹ Uca aryaz nni, Ilqana, iğaeed *eawed* ak-d marra *inni n* taddart nnes, ḥima ad yawi tayarřt n usegg^was d tyarřt nnes n lwaed i SIDI.²² *Maca* Ḥanna war kidsen tgiεid ca, maca tenna i weryaz nnes: “Xmi d as i ya kksey uřtuđ i useymi, *xenni* ad t-i-dd awyey *din*, u ad ittwařar *uḥenjir* zzat i wudem n SIDI u netta ad iqqim dinni i řebda.”²³ Aryaz nnes, Ilqana, inna as: “Egg min t^ettwařid mliḥ di tiřtawin nnem. Qqim da *di taddart* yares ař d as i ya tekksed uřtuđ. Iři ad iqfeř SIDI awař nnes!” Ammu i teqqim temyart di taddart uca tessuđeđ aḥenjir nnes yares ařami i d as tekkes uđuđ.²⁴ Awarni řami i d as tekkes uřtuđ, tiwyi t akides ak-d řrata n imwan d ijj n ifa n waren d ict n txancet n binu. Nettat tiwyi t yar Taddart n SIDI di Cilu. Tuya-t aḥenjir *ead* d amezyan.²⁵ Nitni yarsen i umwa uca iwyyen aḥenjir yar Eali.²⁶ Nettat tenna: “A, sidi inu, s tidett am iddar řeemar nnek, *a* sidi inu, necc d tamyart nni tuya i da ibedden yar uyezdis nnek, ḥima ad zzağey yar SIDI.²⁷ Necc ttarey aḥenjir-a u SIDI isřa i tutra inu nni zzayes ttarey.²⁸ S uyenni aqa sellmey t i SIDI marra ussan min i ya ikk iddar. Aqa itt wattar zi SIDI.” Uca netta yuđar *din* zzat i wudem n SIDI.

1:15 Izhd. 62:9.

1:24 Lk. 2:41.

1 ŞAMWIL

Izři n Hanna

- ²¹ *Xenni* tezzuğ Hanna, tenna:
“Uř inu ittesřiwiřiw s řefrahet di SIDI.
Icc inu ittwasgææed zi SIDI.
Aqemmun inu yarzem d arzam x řæedyan inu,
mayar farheğ x usenjem nnek.
² Uřa d ijj ma d amqeddes am SIDI,
mayar war din iği hed myir Cek
u war din teği Teşdart am AREBBI nney!
³ War tarennim tessawařem ammu s nafxet,
war dd-tteffiy uřa d ca n tuffet *n wawař* zeg uqemmun nwem,
mayar SIDI d ijj n AREBBI issen *marra*,
u timegga *nnes* ttwaweznent.
⁴ Řqews n ayt n bu-teyrudt ttwaržen,
maca inni inqarđen hezzmen s jhed.
⁵ Inni ijjiwnen arehnen ixef nsen i weyrum,
maca inni iğuzen, war qqimen ead *ğuzen*.
Tenni war ittirwen turuw-dd sebæa n ihenjiren,
maca tenni i yar iğa ubarru n ihenjiren, tisřaw..
⁶ AREBBI ineqq u ittic tudart.
Netta isshekk^wwa yar řaxart u issgææad-dd *ssenni*..
⁷ SIDI ittarra *ijj* d amezřud u *ijj nneyni* yarra i-t d bu-wağřa,
isshekkwa u dd-issgææad.
⁸ Řmeskin issekkar i-t zi tæjjajt
uca řmeskin ijebd i-t-i-dd zeg wefrađ
mağend ad t issyim yar tarwa n tařiret
u *mağend* ad ten ssecnen ijj n řkursi n řæez,
minzi dsusa n temmurt *iğan* n SIDI
u Netta issbedd xasen ddunect.
⁹ Netta i issřeqqan x iřuraf n imtiqqan nnes,
maca iæeffanen ad ttwasbekmen di tağest,
minzi aryaz war ittiři ca d bu teyrudt zi tzemmar *n yixef* nnes.
¹⁰ Wenni ittemcubbucen ak-d SIDI, ad ittwarž.
Ad xasen issnhemhem deg ujenna. SIDI ad iħkem tineggura n ddunect.
Ad iwc tizemmar i ujeğid uca ad issgææed icc n lmasiħ nnes.”

2:1 Lk. 1:46.

2:2 Aæwd. 3:24; Izhd. 86:8.

2:5 Izhd. 34:11; Igjd. 5:6; Lk. 1:53.

2:6 Aæwd. 32:39; Ĥaz. 37:11-14

2:8 Ayub 36:15; Izhd. 113:7, 8; Lk. 1:52; Izhd. 24:2; 102:26; 104:5.

2:10 1 řm. 7:10; Izhd. 2:6; 89:25.

1 ŞAMWIL

Iħenjiren n Ɛali

¹¹IƐqeb Ilqana *Ɛawed* Ƨar taddart nnes Ƨar Rama, *maca* aħenjir isexxar i SIDI zzat i wudem n ukehhan Ɛali. ¹²*Maca* tarwa n Ɛali tuƧa d tarwa i war isekkwın. Nitni war ssinen ca SIDI. ¹³Ikehhanen nnumen ad ggen ak-d řgens ammu: mařa yiwi ijj n weryaz ict n tƧarřt, *xenni*, umi tuƧa ittnenna weysum, yusa-dd ijj n uħudri n ikehhanen ak-d ict n furcita n třata n icukđan deg ufus, ¹⁴ijju tt di řburmet niƧ deg uħenjir niƧ di marmita niƧ di teydurt u marra min i Ƨa teksi furcita, iksi t ukehhan i yixef nnes. Ammu i t ggin Ƨar marra *ayt n* Israil inni dd-yusin Ƨar Cilu. ¹⁵Ammu Ɛawed, qbeř ma i Ƨa bexxaren tadunt, yusa-dd ijj n uħudri n ikehhanen, inna i weryaz nni dd-iwıen tayarřt: “Ewc ayi aysum ħima ad t qřiy i ukehhan, minzi netta war xak iksi ca aysum ittwanennan, maca mƧir aziza.” ¹⁶Mařa yarra-dd xas weryaz: “Amezwar ittxeřřa ad bexxaren tadunt marra. Xenni ksi min ixs wuř nnek i yixef nnek!”, *xenni* inna as: “Lla, ittxeřřa ad t tewced řexxu, mařa lla, ad t ksiƧ s uƧiř!” ¹⁷Ddenb n iħudriyyen tuƧa imƧar ařřas zzat i wudem n SIDI, maƧar iryazen sseħqaren tawhibt *n řyiğet* n SIDI.

¹⁸Camwil tuƧa ittsexxar zzat i wudem n SIDI. Netta d ijj n uħenjir iħezzen s yijj n upalřu *n ukehhan* n řeqten. ¹⁹Yemmas tegga as ijj n useřham uca t'ettawıi as t-i-dd zeg usegg^was Ƨar usegg^was, xmi tgææad ak-d weryaz nnes ħima ad tawi din tayarřt n kuř asegg^was. ²⁰Ibarek Ɛali Ilqana d temƧart nnes, inna: “Iři ad ac iwc SIDI zi temƧart-a ijj n uħenjir deg wemcan n *uħenjir* i ittwattaren, i umi ittwattar i SIDI.” *Xenni* Ɛeqben nitni Ƨar wemcan n tzeddiyt nnes. ²¹SIDI maca ixzar Ƨar Ĥanna u nettat teksi s ddeysset uca turuw-dd třata n iħenjiren d tnayen n tħenjirin, am tuƧa imeqqar Camwil Ƨar SIDI.

²²Idweř Ɛali iwsar ařřas. Netta isřa x marra min ggin iħenjiren nnes i marra Israil uca *isřa Ɛawed* aqa nitni třřen ak-d temƧarin i tuƧa ittsexxaren Ƨar wadaf n Uqiđun n Umsagar. ²³Netta inna asen: “Mayemmi teggem aya ammu, ařami i ttesřiy zi marra řgens-a x tmeġga nwem tteeffanin?” ²⁴Lla, a iħenjiren inu, aya war iği d ijj n řexbar iħřa i sřiy. Kenniw t'ettarram řgens-a n SIDI ad iwđa di xeřřu. ²⁵Mařa ijj n bnadem ixđa ak-d ijj bnadem *nneyni*, *xenni* ad xas iħkem AREBBI, maca mařa ijj n bnadem ad ixđa x SIDI, wi i xas i Ƨa iwten?” *Maca* nitni war sřin ca Ƨar babatsen, maƧar SIDI tuƧa ixs ad ten iney. ²⁶Camwil amezƧan tuƧa imeqqar uca yarni ittass-dd x řxađar i SIDI uřa Ƨar iwdan.

2:15 'aziza' - niƧ 'war ittwanennin'.

2:20 'ijj n uħenjir' - s Teıbranit 'ict n zzariet'. 'deg wemcan n *uħenjir*' - s Teıbranit 'deg wemcan n tutra'.

2:25 'Ƨar babatsen' - s Teıbranit 'Ƨar tmijja n babatsen'.

2:26 Lk. 2:52.

1 ŞAMWIL

Awař n Arebbi x Eali d tarwa nnes

²⁷ Uca yusa-dd ijj n weryaz n SIDI ƣar Eali, inna as: “Ammu i iqqar SIDI: ‘Ma war dd-ssecney ixef inu nican i taddart n babac, umi ten tuƣa di Miřra, di taddart n Firėun?’

²⁸ Necc farzey t zi marra tiqebbař n Israil d akehhan i Necc maħend ad igaeėed ƣar uealřar inu ģima ad din issary řebxur *u* maħend ad yarđ apalřu *n ukehhan* zzat i wudem inu u Necc wciƣ *ėawed* i taddart n babac marra tiƣarřa n tmessi n ayt n Israil. ²⁹ Mayemmi taeffsem kenniw x tƣarřt inu d tewhibt *n řyiġet* i zi umurey *maħend ad tent twehhbem* di Tzeddiyt *inu* u *mayemmi* t^tttweqqarem iħenjiren nwem ařas xafi umi tmesřem kenniw ixef nwem s mummu n marra tiwhibin *n řyiġet* n řgens inu Israil? ³⁰ S uyenni iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Necc nniy nican: Taddart nnek d taddart n babac ad uyurent zzat i wudem inu i řebdal’, *maca* řexxu iqqar SIDI: ‘Aya aqa igg^wej xafi, maƣar inni d ayi ittweqqaren, ad ten weqqarey, inni *maca* i d ayi isseħqaran, ad ttwaħesben d imuqřiren.’ ³¹ Xzar ad asen wussan, ad qeđeƣy ayiř nnek d uyiř n taddart n babac ařami war ittiři *ead* d awessar di taddart nnek. ³² Cek ad texzared *belli ad dd-yas* ijj n weyrim *n* Tzeddiyt waxxa marra tcuni nni ittegg Netta i Israil, uca eemmarř ad yiři ijj n uwessar di taddart nnek *ead*, marra ussan. ³³ Uca *kuř* aryaz zzayek, *wenni* war qeřteƣy ca x uealřar inu, ad issiħeř tiřřawin nnek u ad iqqes i řeemar nnek u marra tyumi n taddart nnek ad mmten d iryazen.

³⁴ D ta i d ak i ƣa tiři d řeėamet, tenni i dd ƣa tas x tnayen n iħenjiren nnek, Ĥufni d Finaħas: ad mmten s tnayen deg ijj n wass. ³⁵ Necc maca ad ggeƣ i ixef inu ijj n ukehhan d amtiqqi. Netta ad igg eħaħsab uř d řeemar inu. Necc ad as ssbeddey ict n taddart temten uca netta ad yuyur řebda zzat i wudem n lmasiħ inu. ³⁶ Uca ad imsar, belli marra wi i ƣa iqqimen zi taddart nnek, ad dd-yas ad as yader i yict n tuġiyat n nnuqart niƣ i yict n tecnift n weyrum, ad yini: ‘Arni ayi myiř ƣar ict n řxedmet n tsexxart n ikehhanen, maħend ad ƣari yiři ijj n uřeqqim n weyrum i macca.’ ”

Tařayit n Arebbi x řamwil

3 ¹ Camwil amezyan tuƣa ittsexxar i SIDI zzat i wudem n Eali. Deg wussan nni tuƣa awař n SIDI iqqiġet. War tuƣi t^tteffey ca n tmezriwt. ² Ijj n wass, umi Eali iřteř deg wemcan nnes, -tiřřawin nnes dewřent arxunt u netta tuƣa war izemmar ad ittwařa - , imsar,

³ qbeř ma ixsi řefnar n AREBBI u Camwil tuƣa iřteř di Zzawect n SIDI mani teġa

2:27 Řex. 7:25.

2:28 Lawi 10:14.

2:29 Aewd. 32:15.

2:30 Uf. 28:43; 29:9.

3:2 1 řm. 4:15.

1 ŞAMWIL

Ttabut n AREBBI, ⁴ aqa SIDI iřaya i Camwil. Uca netta yarra-dd xas: “Necc aqa ayi da!” ⁵ Netta yuzzeř ęar ęali, inna: “Danita i ęię, cek třayid ayi-dd.” *Maca* netta inna: “Necc war xak-dd řayiy ca, eqeb, ad tezzřed!” Uca ieqeb, izzeř.

⁶ *Xenni* SIDI iřaya i Camwil twařa nneynit uca ikkar-dd Camwil, yuyur ęar ęali, inna: “Necc aqa ayi da, minzi cek třayid ayi-dd.” Yarra-dd xas netta: “Necc war xak-dd řayiy ca, mmi, eqeb, ad tezzřed!” ⁷ Camwil ead war issin SIDI u awař n SIDI tuęa ead war d as ittwassargeb.

⁸ *Xenni* iřaya-dd SIDI x Camwil eawed i twařa wiss třata u netta ikkar-dd, yuyur ęar ęali, inna: “Necc aqa ayi da, cek třayid ayi-dd.” *Xenni* iřekkar ęali, aqa SIDI tuęa iřaya x uřenjir ⁹ uca ęali inna i Camwil: “Ruř, ad tęęřsed! Mařa Netta iřaya ac-dd *eawed*, xenni arr xas: ‘Siweř, SIDI, maęar amsexxar nnek ittesřa!’ ” Uca ieqeb Camwil, izzeř deg wemcan nnes.

¹⁰ *Xenni* yusa-dd SIDI uca ibedd din uca iřaya am twařawin nneyni: “Camwil, Camwil!” Uca inna Camwil: “Siweř, maęar amsexxar nnek ittesřa!” ¹¹ SIDI inna i Camwil: “Xzar, Necc ad ggeę ca di Israil ařami marra wi xas i ęa isřen, tnayen n imezzuęen nnes ad řneřen. ¹² Deg wass nni ad qeřřey marra i ęali, zeg umezwaru ęares ař aneggaru, min zi ssiwřey x taddart nnes. ¹³ *Minzi* Necc eřmey as, aqa Necc ad řekmey taddart nnes i řebda x řmueřiyet min xef issen, minzi řami ssiwřen iřenjiren nnes nneęřet x yixef nsen, netta war ten itřif ca. ¹⁴ S uyenni Necc jjuęey i taddart n ęali: ‘War tęttwafdi i řebda řmueřiyet n taddart n ęali s tęarřt uřa s tewhibt *n řyiget!*’ ”

¹⁵ Camwil iqqim izzeř ař řřbeř, *xenni* yarzem tiwwura n Taddart n SIDI. Camwil igg^wed *maca* ad iřaja tameřriwt i ęali. ¹⁶ *Xenni* iřaya ęali x Camwil, inna: “Camwil, mmi!” Netta yarra-dd xas: “Necc aqa ayi da!” ¹⁷ *Xenni* inna: “Man awař i d ac inna? Ttzawgeę cek, war xafi snuffar! Ejj ad ac igg AREBBI ammu nię mahu, mařa cek tessnuffared xafi ijj n wawař *waha* zi marra awařen i kidek issiweř Netta.” ¹⁸ *Xenni* iřaja as Camwil marra awařen u war xas ten iffar. Uca yarra-dd xas *ęali*: “Aqa-t d SIDI, eji i-t ad igg min ięan nican di tiřawin nnes!”

¹⁹ Camwil tuęa imeqqar u SIDI tuęa-t akides u war iiji *uřa d ijen* zi marra awařen nnes ad wdan ęar temmurt. ²⁰ Marra Israil, zi Dan ęares ař Bi’r-Sebea, tuęa ittwařa aqa Camwil tuęa ittwařeqqem d anabi n SIDI. ²¹ SIDI iqqim ad dd-iđhar di Cilu, minzi SIDI issargeb ixef nnes i Camwil di Cilu s wawař n SIDI.

Ttabut n SIDI ittwatřef zeg Ifiliřiniyyen

4 ¹ Awař n Camwil yiweđ ęar marra Israil uca iffeę Israil ęar umsagar ak-d Ifiliřiniyyen i umenęi *akidsen*. Nitni wtin iqidan nsen ęar Abin-Haeizir,

3:11 2 Ij. 21:12; Irm. 19:3.
3:12 1 řm. 2:31.

1 ŞAMWIL

uca Ifilistiniyyen wtin iqđan nsen ęar Afiq.² Ifilistiniyyen sedden ixef nsen *i umenyi* ak-d Israil uca *umi* imeyyeř umenyi da d diha, ittwayelleb Israil zzat i wudem n Ifilistiniyyen uca nitni nęin eřaęař arebea-ařaf n yeryazen zi řeřuf *n řeeskar nsen* deg wazzay *n umenyi*.³ *Umi* ieqeb řgens ęar řmargeę n řeeskar, nnan imyaren n Israil: “Mayemmi i d aney iwta SIDI ass-a zzat i wudem n Ifilistiniyyen? Ejj aney ad neksi Ttabut n Řeahd n SIDI zi Cilu, ad dd-tas di řwest nney, ģima ad aney tfekk zeg ufus n řeedyan nney.”⁴ Řgens issekk *iryazen* ęar Cilu, iwyen-dd ssenni Ttabut n Řeahd n SIDI n řeeskarat, wenni ittyiman *sennej* ikiruben. Tuęa dinni tnayen n ięenjiren n Eali, Ĥufni d Finaęas, ak-d Ttabut n Řeahd n AREBBI.⁵ *Umi* dd-tusa Ttabut n Řeahd n SIDI ęar řmargeę n řeeskar, imsar, aqa marra Israil isřiwřew s yijj n usřiwřew s jjhed, ařami tarjiji temmurt.

⁶ *Umi* sřan Ifilistiniyyen i řĥess n usřiwřew, nnan: “Mana řĥess n usřiwřew-a ijeĥden di řmargeę n řeeskar n Ieibraniyyen?” Uca nitni fehmen, aqa Ttabut n SIDI tusa-dd di řmargeę.⁷ Gg^weden Ifilistiniyyen aęęas, maęar nitni nnan: “AREBBI yusa-dd *yarsen* ęar řmargeę n řeeskar.” Uca nnan: “Ayyaw xaney, maęar aya ammu eemmarř war tuij imsar!”⁸ Uct xaney, man wen i d aney i ęa ifekken zeg ufus n irebbiten ijeĥden? Ina d irebbiten i iwtin Imiřriyyen s marra jįrayeę di řexřa?⁹ Iřim tmeĥdem u iřim d iryazen, *kenniw* Ifilistiniyyen, maęend war t^ettsexxarem i Ieibraniyyen, am mammec nitni i ęarwem sexxaren. Iřim d iryazen u menyem!”¹⁰ Uca ffęen Ifilistiniyyen ęar umenyi u ittwayřeb Israil. Arewřen nitni, kuř ij ęar uqıđun nnes. Tuęa d ict n taxessart d tameqqrant aęęas, ařami wđan třatin-ařef n yeryazen x iđaren zi Israil.¹¹ Ttabut n AREBBI t^ettwaĥewwes u tnayen n ięenjiren n Eali, Ĥufni d Finaęas, mmuten.

¹² *Xenni* yuzęeř ij ęa Ubinyamini zeg wazzay n umenyi, yiweđ ęar Cilu deg wass nni simant nnes s warruđ icarreg uca *acař* tuęa x uzeęif nnes.¹³ *Řami* yiweđ netta, iqqim Eali x řkursi nnes ęar tma n webrid, iqce, minzi uř nnes tuęa ittarjiji zi ssibbet n Ttabut n AREBBI. *Umi* dd-yusa weryaz maęend ad t iĥaja di tendint, tesęuyy tendint marra¹⁴ *Umi* isřa Eali řĥess n usęuyyi, inna: “Mana řĥess n řharaj-a n řęaci nni?” *Xenni* iqeęeq weryaz uca yusa-dd, iĥaja *t* i Eali.¹⁵ Tuęa ęar Eali tmenya u-tesei n isegę^wusa. Tięęawin nnes dewřent arxunt, ařami war ittwiři ead.

¹⁶ Aryaz inna i Eali: “Necç usię-dd zeg wazzay n umenyi. Ass-a arewřeę zi řeřuf *n řeeskar*.” *Xenni* inna netta: “Min imsaren, a mmi?”¹⁷ Areqqas yarra-

4:1 ‘Abin-Haeizir’ - isem wanita ixs ad yini ‘azru n ueawen’.

4:4 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

4:4 2 řm. 6:2; lžhd. 80:2; 99:1.

4:9 řqd. 13:1.

4:11 1 řm. 2:34; lžhd. 78:61.

4:12 Jac. 7:6.

4:15 1 řm. 3:2

dd xas, inna: “Israyil yarweř ztat i wudem n Ifiliřtiniyyen u řgens igga ict n txessart d tameqqrant ařtas. Uřa d tnayen n iřenjiren nnek, Hufni d Finařas, ttwanyen u Ttabut n AREBBI t^ettwařewwes.”¹⁸ Umi netta yidar Ttabut n AREBBI, imsar, aqa Eali iwđa yar đeffar zi řkursi ztat i tewwart. Netta yarrez zeg yiri uca iffeř as buřbeř, mařar aryaz tuřa iwsar u idqeř. Netta tuřa d řqađi x Israil arebein n isegg^wusa.¹⁹ Tasřit nnes, tamyart n *mmis* Finařas, tuřa teksi s ddeyset, tuřa ggur ad dd-taruw. *Umi* nettat tesřa aqa Ttabut n AREBBI t^ettwařewwes d eemmis tuřa immut uřa d aryaz nnes, *xenni* tekummec uca turuw-dd *ařenjir nnes*, minzi tuřa iřteř i-tt-i-dd řewje e nnes n tarut.²⁰ *Umi* dd-tiwed řweqt n řmewt, nnant temyarin tinni řares ibedden: “War ttegg^wed ca, cem turwed-dd ijj n uřenjir.” Maca nettat war *xasent* tarri ca u uř nnes war třekkar.²¹ Nettat tegga as i uřenjir ‘Ikabud’, inna: “Ittwakkes ueuři zi Israil!”, minzi t^ettwařewwes Ttabut n AREBBI uca *teggas ammu* uca uřa di ssibbet n eemmis nnes d weryaz nnes.²² Nettat tenna: “Ittwakkes ueuři zi Israil, mařar Ttabut n SIDI t^ettwařewwes.”

Ttabut di temmurt n Ifiliřtiniyyen

5¹ Ifiliřtiniyyen ksin Ttabut n AREBBI uca iwyyen tt zi Abin-Hacizir řar Acduđ. **5**² Ifiliřtiniyyen ksin Ttabut n AREBBI uca ssiwđen tt di taddart n Dajun uca ssarsen tt x uyeřdis n Dajun.³ Tiwecca nnes *umi imezday* n Acduđ kkaren zic, Dajun tuřa iwđa x uęembub nnes x temmurt ztat i Ttabut n SIDI. Ksin nitni Dajun, ssbedden t eawed deg wemcan nnes.⁴ Tiwecca nnes umi dd-kkaren nitni zic *eawed*, xzar, Dajun tuřa iwđa *eawed* x uęembub nnes x temmurt ztat i Ttabut n SIDI, maca azeřiř n Dajun d ifassen nnes s tnayen mmarsen qessen řar tnebdar. Mřir *arimet n* Dajun tuřa teqqim deg *wemcan* nnes.⁵ S uyenni war eřisen ikehhanen n Dajun d marra inni i dd-ittasen řar taddart n Dajun x tnebdar n Dajun di Acduđ řares ař ass-a.

⁶ Afus n SIDI idqeř x *imezday* n Acduđ. Netta issar eeb i-ten uca iwta ten s třebbba, *tandint n* Acduđ d jįwayeh nnes.⁷ *Umi* iryazen n Acduđ řrin, aqa ammu i imsar, nnan nitni: “Ttabut n AREBBI n Israil war izemmar ad řarney iqqim, mařar afus nnes igga xaney ddqeř uřa x arebbi nney Dajun.”⁸ Nitni ssekken *iryazen* uca ggın ad ssmunen marra řbacat n Ifiliřtiniyyen, nnan: “Min i řa negg s Ttabut n AREBBI n Israil?” Nnan nitni: “Ttabut n AREBBI n Israil ad t^ettwasmuřtiř řar Jat.” *Xenni* ssmuřtiřyen Ttabut n AREBBI n Israil *řar Jat*.

⁹ Maca awarni i umi t ssmuřtiřyen, issiwed uřus n SIDI ijj n uxarwed d ameqqran x tendint nni uca iwta iryazen n tendint, zeg umeřyan řares ař ameqqran, s třebbba war izemmar ad tent ittwařa řed.¹⁰ *Xenni* ssekken nitni Ttabut n

1 ŞAMWIL

AREBBI yar Ɛaqrun. Umi dd-tusa Ttabut n AREBBI yar Ɛaqrun, imsar, aqa *imezday n* Ɛaqrun syuyyen, nnan: “Nitni iwyen-dd Ttabut n AREBBI n Israil yari *danita*, ħima ad ayi nyen uřa d řgens inu.”¹¹ Ssekken *iryazen* uca ggin ad ssmunen marra řbacat n Ifilistiñiyyen, nnan: “Sigg^wejem Ttabut n AREBBI n Israil, jjem tt ad dd-tedweř yar wemcan nnes, ħima war d ayi ineqq uřa d řgens inu!”, minzi tuya din ijj n uqezzeb imyar di marra tandint uca afus n AREBBI idqeř ařtas *x Ɛaqrun*.¹² Iwdan, inni war immuten, tuya ttwawten s tħebba, ařami ayuyyi n usyati n tendint igaeƐed yar ujenna sennej.

Ifilistiñiyyen arrin Ttabut Ɛawed yar Israil

6¹ Umi Ttabut n SIDI tekka sebea n iyuren di temmurt n Ifilistiñiyyen,² řayan Ifilistiñiyyen x ikehhanen d igezzanen, nnan: “Min i ya negg ak-d Ttabut n SIDI? Secnem aney, mammec tt i ya nessekk yar wemcan nnes.”³ Nitni arrin-dd *xasen*: “Mařa kenniw tessekkem Ttabut n AREBBI n Israil, xenni war tt tessekkem texwa, minzi ittxeřsa ad txeğřem ict n tewhibt n umarwas i weedař. Xenni ad teggenfam uca ad tessnem, mayemmi afus nnes war zzaywem ittekkes.”⁴ *Xenni* nnan nitni: “Man tawhibt n umarwas i d as i ya nqeddem i weedař?” Nitni arrin-dd *xasen*: “Xemsa n tħebba n wurey d xemsa n iyardayen n wurey, x qedda n řbacat n Ifilistiñiyyen, minzi kenniw marra *teřqef* kenniw jjriħect d icten uřa d řbacat nwem.”⁵ Ggem řexyařat n tħebba d řexyařat n iyardayen nwem, inni yareddğen tammurt, uca Ɛeuğem AREBBI n Israil. Ad tay ad issefses afus nnes xawem, x arebbi nwem u x temmurt nwem.⁶ Mayemmi i ya tessqeřhem uř nwem, am ssqeřħen Imiřriyyen d Fireun uř nsen? *Umi* xasen Netta izeyyar ar ařtas, ma nitni war d arxun *i ayt Israil* u ma nitni war dd-ffiyen ca *xenni*?⁷ Xenni řexxu, ksim ijj n ukarru d amaynu, swejdem t s tnayen n tfunasin ssuřtuđent, war xasent temmars Ɛad azayřu u qqnem tifunasin yar zzat i ukarru u kksem asent zi đeffar nsent i Ɛejmiyyen nsent u awyem tent yar taddart.⁸ *Xenni* ksim Ttabut n SIDI uca sarsem tt x ukarru u sarsem x uyezdis nnes, deg ict n tecyart, řeqcƐ n wurey i texsem ad as txeğřem *am* tawhibt n umarwas i weedař. Sekkem tt, ad traħ.⁹ Hđam *maca*, mařa Ttabut tgaƐƐed-dd deg webrid yar weymir nnes, yar Bayt-Cams, *xenni* d Netta i d aney iwtin s tecti aya tameqqrant, mařa lla, *xenni* nessen neccin, aqa war iği d afus nnes i d aney iřeqfen: aqa tusa-dd amenni waha.”

¹⁰ Iryazen ggin *tt* ammu. Nitni ksin tnayen n tfunasin ssuřtuđent, qqnen tent yar zzat i ukarru uca qqnen i Ɛejmiyyen nsen deg uyennir n taddart.¹¹ Nitni ssarsen Ttabut n SIDI x ukarru, uřa d tacyart n iyardayen n wurey d řexyařat n tħebba nsen.¹² Tifunasin uyurent nican yar webrid, *uyurent* deg webrid n

6:6 Uf. 12:31.

6:7 ‘amaynu’ - niy ‘jdid’.

1 ŞAMWIL

Bayt-Cams, abrid iseggmén. Nitenti qqiment ggurent, am ssmuhrutent, war heyydent *x webrid yar* yeffus uřa *yar* uzeřmađ. Řbacat n Ifilistińiyyen areddfen tent řares ař aymir n Bayt-Cams. ¹³*Imezday* n Bayt-Cams tuřa mejjaren řřabet n irden di řewđa n teřzurt. *Umi* ssgaēden nitni tamuřři nsen, řrin Ttabut u farřen ařtas umi tt řrin. ¹⁴Akarru tuřa yiweđ řares ař iyyar n Yacuwa, wenni zi Bayt-Cams, uca ibedd *ukarru* dinni. Tuřa dinni ijj n weřru d ameqqran. Nitni zedmen tifeřwin n ukarru u ssgaēden tifunasin d tayarřt n wecmađ i SIDI. ¹⁵İlawiyyen ksin Ttabut n SIDI d řřenduq *immarsen* x uyezdis nnes i di tuřa řeqcuc n wureř u ssarsen aya x weřru nni ameqqran. Deg wass nni simant nnes ssgaēden yeryazen n Bayt-Cams tiyarřa n wecmađ i SIDI u qeddmen *eawed* tiyarřa. ¹⁶*Umi* řrin xemsa n řbacat n Ifilistińiyyen *man aya*, dewřen-dd řar řaqrn deg wass nni simant nnes.

¹⁷Tina d tiřebba n wureř nni ixegřen Ifilistińiyyen am tewhibt n umarwas i weedař i SIDI: ict i Acđud, ict i řaza, ict i Acqilun, ict n Jat, ict i řakrun. ¹⁸*Uřa d* iřardayen n wureř x qedda n marra tineddam n Ifilistińiyyen tinni iqqnen i xemsa n řbacat, zi tneddam ifaryen *s řehyuđ* ař dcurat i d as dd-innđen. *Yiweđ ukarru* řares ař Abil, ařru ameqqran min xef tuřa ssarsen Ttabut n SIDI, tenni i din *iqqimen* řares ař ass-a deg iyyar n Yacuwa zi Bayt-Cams.

¹⁹Netta maca iwta iryazen n Bayt-Cams, minzi nitni tuřa xzaren Ttabut n SIDI. Netta iwta zi řgens sebēin n yeryazen xemsin-ařef n yeryazen. Uca icđen řgens, minzi SIDI tuřa igga i řgens ict n tecti d tameqqrant. ²⁰*Xenni* nnan iryazen n Bayt-Cams: “Wi izemmaren ad iqqim ibedd ztat i wudem n SIDI, AREBBI d amqeddes wa? D řar man wen zřayneř i řa yuyur netta?” ²¹Nitni ssekken ireqqasen řar imezday n Qaryat-Yaēarim, nnan: “Ifilistińiyyen arrin-dd Ttabut n SIDI. Hwam uca ssgaēdem tt řarwem sennej!”

Amenři řar Miřfa

7¹*Xenni* usin-dd yeryazen n Qaryat-Yaēarim uca iwyyen Ttabut n SIDI řarsen sennej. Nitni ssidfen tt di taddart n Abinadab, x tewrirt, uca qeddsen mmis Alieazar řima ad iřđa x Ttabut n SIDI. ²Zeg wass nni imsar aqa Ttabut teqqim di Qaryat-Yaēarim. Tuřa edun ařtas n wussan ařami edun eicrin n isegg^wusa. Marra taddart n Israil *tuyur* awarni i SIDI t^ettcetca. ³*Xenni* inna Camwil i marra taddart n Israil, inna: “Mařa kenniw texsem ad dd-tdewřem řar SIDI s marra uř nwem, *xenni* nđarem xawem irebbiten iřriben zi řwest nwem, uřa d řactarutin, u arrem uř nwem řar SIDI, xedmem as i Netta weřřdes, *xenni* Netta ad kenniw issenjem zeg ufus n Ifilistińiyyen.”

⁴Uca nđaren ayt n Israil İbaēlen d Actarutin uca ēebden i SIDI weřřdes.

7:1 2 řm. 6:4.

7:3 Aewd. 6:13; 10:20; Mt. 4:10; Lk. 4:8

1 ŞAMWIL

⁵Inna Camwil: “Smunem marra Israil di Mişfat, *xenni* necc ad zžağey i SIDI i kenniw.” ⁶Munen di Mişfa uca uymen nitni aman, farryen ten ztat i wudem n SIDI. Deg wass nni žummen uca nnan din: “Aqa nexda ak-d SIDI!” Ammu i iħkem Camwil ayt n Israil di Mişfa.⁷*Umi* Ifilistiniyyen sřin, aqa ayt n Israil tuya munen di Mişfat, ffyen řbacat n Ifilistiniyyen đidd i Israil. *Řami* sřin ayt n Israil i mana wenni, gg^weden nitni zeg Ifilistiniyyen. ⁸Nnan ayt n Israil i Camwil: “War sbeddi s uřayi di řtwee nney i SIDI, AREBBI nney, *maħend* Netta ad aney ifekk zeg ufus n Ifilistiniyyen.” ⁹*Xenni* iksi Camwil ijj n izmar itteđ u iqeddem i-t qae d tayarřt n wecmađ i SIDI u Camwil iřaya řar SIDI di řtwee n Israil u SIDI isřa as.

¹⁰Umi iqeddem Camwil tayarřt n wecmađ, imsar, aqa usin-dd Ifilistiniyyen i umenyi ak-d Israil. Uca igga SIDI aduqqez n wajjaj iwearen deg wass nni x Ifilistiniyyen, issarjef i-ten *ařami* ttwayeřben ztat i wudem n Israil.¹¹ Ffyen yeryazen n Israil zi Mişfa, đfaren Ifilistiniyyen uca wtin ten řares ař sadu Bayt-Kar.

¹²Iksi Camwil ijj n wezru, issbedd i-t jar Mişfa d San. Netta igga as isem ‘Abin-Haeizir’, inna: “řares ař danita i d aney iwca SIDI afus *nnes*.”¹³ *Ammu* i ttwaseħqaren Ifilistiniyyen uca war udifen ca ead daxeř i iymiren n Israil, *minzi* tuya afus n SIDI đidd i Ifilistiniyyen marra ussan n Camwil. ¹⁴Tineddam zi Eaqrud ař Jat, i tuya řtfen Ifilistiniyyen, dewřent-dd řar Israil uca jįwayeh i řarsen dd-iqqnen, iqřee i-tent Israil zeg ufus n Ifilistiniyyen uca idweř din řehna jar Israil d Imuriyyen.

¹⁵Tuya Camwil d řqađi x Israil marra ussan n tudart nnes. ¹⁶Asegg^was x usegg^was tuya netta itteffey, iggur di Bayt-il d Jiljal d Mişfa. Di marra imucan nni tuya netta d řqađi x Israil. ¹⁷*Awarni aya* idweř netta řar Rama, mařar dinni i tuya taddart nnes u dinni i tuya netta řa d řqađi x Israil uca ibna dinni ijj n uealřar i SIDI.

Řgens ittar ijj n ujeđid

8¹*Umi* idweř Camwil iwsar, imsar, aqa igga iħenjiren nnes d řquđat x Israil. ²Mmis amezwaru tuya qqaren as Yuwil u wenni wiss tnayen qqaren as Abiya. Nitni tuya aten d řquđat di Bi’r-Sebea. ³Maca iħenjiren nnes war aredfen ibriden nnes. Nitni arezzun x arbeħ *i yixefnsen*, řtfen arriyalut u ssfarryen řħe qq.⁴ *Xenni* munen marra imřaren n Israil, usin-dd řar Camwil di Rama. ⁵Nitni

7:10 Yac. 10:10.

7:12 ‘Abin-Haeizir’ - isem wanita ixs ad yini ‘azru n twiza’.

7:12 1 řm. 4:1.

7:17 1 řm. 8:4.

8:3 Uf. 18:21; Acwd. 16:19.

1 ŠAMWIL

nnan as: “Xzar, cek tewsared u ihenjiren nnek war gguren ca x tebridin nnek. S uya egg řexxu ijj n ujeđid xaney maħend ad xaney iħkem, am mammec *iđa* ħar marra řegnus nneyni.”

⁶Awař-a iđa d aeffan di titřawin n Camwil, řami nnan: “Ewc aney ijj n ujeđid maħend ad xaney iħkem!” Uca Camwil izzuđ i SIDI. ⁷Inna SIDI i Camwil: “Seř ħar řgens di marra min i d ac i ħa inin, maħar war iđi d cek i inđaren nitni, maca d Necc i inđaren nitni, ħima Necc war ttiřiy d ajeđid xasen. ⁸Nitni tteggan akides am mammec *kidi* ggin s marra timegga nsen zeg wass i ten dd-ssgaēdey Necc zi Miřra ħares ař ass-a. Nitni semħen d ayi uca sexxaren i irebbiten nneyni. Ammu i dayek tteggan nitni εawed. ⁹Seř řexxu ħarsen, maca εřem asen nican uca sargeb i-ten s řħeqq n ujeđid wenni i xasen i ħa iħekmen.”

¹⁰Issiweř Camwil marra awařen n SIDI ak-d řgens nni i zzayes ittaren ijj n ujeđid. ¹¹Netta inna: “Aya i ħa yiři d řħeqq n ujeđid i xawem i ħa iħekmen: netta ad yawi ihenjiren nwem, ad ten yarr i yixef nnes ħar ikarruten nnes u d imnayen nnes u ħima ad uyuren ħar zzat i ikarruten nnes. ¹²Netta ad ten igg i yixef nnes d imeqqranen x ařef uřa d imeqqranen x xemsin, u ħima ad carzen iyyaren nnes u ħima ad mjaren řřabet nnes, u ħima ad ggen dduzan n umenyi nnes d dduzan n ikarruten nnes. ¹³Yessitwem ad tent-i-dd yawi maħend ad as ggent fumađat, ad ssennant u ad gg^went. ¹⁴Ad iksi mummu n iyyaren nwem d n imarjaēen nwem n uđiř d iħwicen n tazart nwem, ad *ten* iwc i imsexxaren nnes. ¹⁵Ad iksi řεēcur n zzariēet nwem u n imarjaēen nwem n uđiř u ad ten iwc i imsexxaren nnes icenēen u i imsexxaren nnes inneyni. ¹⁶Ad iksi isemyan d tiyyiwin nwem d iħudriyyen nwem iřebħen d iħyař nwem uca ad *ten* yejj ad as xedmen. ¹⁷Ad iksi řεēcur n řħimriwin nwem u kenniw ad tiřim d imsexxaren nnes. ¹⁸Deg wass nni ad tesyuyyem zzat i wudem n ujeđid nwem i texđarem kenniw, *maca* SIDI war d awem ittesři ca deg wass nni.” ¹⁹*Maca* řgens war ix ad iseř ħar Camwil, nnan: “Lla, ittxeřša ad xaney yiři ijj n ujeđid.” ²⁰Uřa d neccin ad niři am řegnus *nneyni* marra, u ajeđid nney ad xaney iħkem s řħeqq. Netta ad yizwar zzat i wudem nney uca ad issuyur imenyan nney.” ²¹*Umi* isřa Camwil i marra awařen n řgens, inna ten deg imezzuyen n SIDI. ²²SIDI inna i Camwil: “Seř ħarsen, egg xasen ijj n ujeđid!” *Xas uca* inna Camwil i yeryazen n Israil: “Ejj ad yuyur kuř ijj ħar tendint nnes.”

8:5 Ĥuc. 13:10; Řex. 13:21.

8:6 1 řm. 12:17.

8:7 ‘ħar řgens’ - s Teibranit ‘ħar tmijja n řgens’.

8:9 ‘Seř řexxu ħarsen’ - s Teibranit ‘Seř řexxu ħar tmijja nsen’.

8:22 ‘Seř ħarsen’ - s Teibranit ‘Seř ħar tmijja nsen’.

Cawul yarezzu x iyyař uca imsagar ak-d Şamwil

9¹Tuğa *din* ijj n weryaz zi Binyamin, qqaren as Qis, mmis n Abiyil, mmis n Şarur, mmis n Bakurat, mmis n Afiyař, ijj n Ubinyamini, ijj n weryaz s wağra aţtas.²Netta tuğa ęares ijj n mmis, qqaren as Cawul. Tuğa-t d amezyan u dayes azri. Uřa d ijj n weryaz jar ayt n Israil war tuęi dayes azri am netta. Netta yujar marra řgens s tididi n uzeęif.³Tuğa tięyař n Qis, babas n Cawul, weddarent. *Xenni* inna Qis i mmis Cawul: “Ksi ijjen zeg iřudriyyen, awyi t akidek uca kkar, arzu x teęyař.”⁴Netta ikka x idurar n Ifrayim uca ikka x temmurt n Calica, war tent ufin *maca*. *Xas uca* kkin nitni x temmurt n Caęalim, *uřa* war *tent* ufin *dinni*. *Xenni* kkin x temmurt n Binyamin, war *tent* ufin *dinni* *ęawed*.⁵*Umi* iwęden nitni ęar temmurt n Şuf, inna Cawul i uřudri nnes nni tuęa akides: “As-dd, ad neęqeb, nię baba war ikessi *ęad* s wemnus di teęyař, *maca* dayneę.”⁶Wanita yarra-dd *xas*: “Xzar *xenni*, aęa ijj weryaz n AREBBI izeddeę di tendint-a. Aęa-t d ijj n weryaz d amcenneę. Marra min iqqar, itteffey-dd nican. Ejj aneę ad ęares nrař *dinni*, *xenni* ad taę ad aneę isscen abrid i ittxeşşan ad dayes nuyur.”⁷*Xenni* inna Cawul i uřudri nnes: “*Maca* xzar, mařa nrař, min i ęa nawi *xenni* i weryaz nni? Maęar aęrum jar řeřwayej nneę iruř. Neccin war ęarneę aęiralut i nzemmar ad newc i weryaz n AREBBI. Nię min ęarneę *nneęni*?”⁸Yarra-dd uřudri *ęawed* x Cawul, inna: “Xzar, necc ęari da *ęad* ijj n arbee n uciql n nnuqart. Ad t wceę i weryaz n AREBBI, *mařend* netta ad aneę isscen abrid.”⁹- Zic tuęa iqqar weryaz di Israil, mařa tuęa iffeę ģima ad isseęsa AREBBI: “Asem-dd, ad nuyur ęar umwařaw!”, maęar anabi n wass-a, zic qqaren as ‘amwařaw’. -¹⁰Inna Cawul i uřudri nnes: “Awař nnek işbeř! As-dd, ejj aneę ad nuyur!” Nitni uyuren ęar tendint mani *ięa* aryaz n AREBBI.¹¹*Umi* gaęeden nitni tsawent n tendint msagaren ak-d řtenjirin tinni dd-iffyen mařend ad ayment aman uca nnan asent: “Ma amwařaw da?”¹²Nitenti arrin tt-i-dd xasen, nnant: “Xzar, netta aęa-t diha ęar zzat. Deyyat *maca*, maęar netta yusa-dd ass-a ęar tendint, minzi řgens ass-a ad igg ict n tęarşť x řgaęędet.¹³Xmi i ęa tadfem ęar tandint, ad t tafem qbeř ma ad iggaęęed ęar řgaęędet ģima ad imun i *macca*, maęar řgens war ittett mařa war dd-yusi netta, minzi netta ad igg lbaraka di tęarşť, *xenni* *ęad* ad ccen inewjiwen. Řexxu *xenni*, gaęędem, minzi ass-a aęa-t *d lfuřsa*, ad t tafem *nican*!”¹⁴Nitni gaęeden ęar tendint uca *umi* iwęden ęar řwest n tendint, xzar, iffeę-dd ęarsen Camwil, imsagar akidsen mařend ad iggur ęar řgaęędet.¹⁵*Minzi* ijj n wass qbeř ma ad dd-ęas Cawul, SIDI issargeb as i Camwil deg umezzuę, inna:¹⁶“Tiwecca ammu di řweqt-a, ad ęarek ssekkey ijj n weryaz

9:1 1 řm. 14:51.

9:9 ‘amwařaw’ - ijj n bnađem wenni ittwařan.

9:9 Amz. 25:22.

9:13 ‘lfuřsa’ - nię ‘ařaq’.

9:15 1 řm. 15:1.

1 ŞAMWIL

zi temmurt n Binyamin. Ad t tdehned d amehday i řgens inu Israil. Netta ad ifekk řgens inu zeg ufus n Ifilistiniyyen, mařar necc zriř řgens inu Israil u tşuyyit nsen i usřati tiweđ-dd řari.”

¹⁷ Umi Camwil izra Cawul, yarra-dd xas SIDI: “Xzar, *d wa* d aryaz i x i d ac nniř: ‘Wa ad ihkem x řgens inu.’” ¹⁸ Yuyur Cawul řar Camwil di řwest n tewwart n tendint inna: “Scen ayi mani teđa taddart n umwařaw.” ¹⁹ Yarra-dd Camwil x Cawul, inna: “Nec d amwařaw. Uyur řar zzat i wudem inu x řgaedet, řima kenniw ad kidi teccem ass-a. Tiwecca zic ad cek jjeř ad teedud u necc ad cek ssargbey x marra min *iřan* deg wuř nnek.” ²⁰ X teyyař i d ac iweddaren ass-a ead řřata n wussan zeg wami, war dayek ittiři bu wemnus. Nitenti ttwafent. *Maca* wi i řar ittrař marra mezri n Israil? Ma war iři řarek u řar marra taddart n babac?” ²¹ Xenni yarra-dd Cawul, inna: “Ma war řiř necc zeg ayt n Binyamin, zi tmezyant qae n tqebbař n Israil? Ma war teři řağ inu tamuřriřt qae zi marra řağat n teqbič n Binyamin? Mayemmi i d ayi tessawařed awařen am ina?”

²² Camwil iksi Cawul d uřudri nnes akides, issidef i-ten deg wexxam *n arwa*, issyim i-ten deg wemcan amezwaru jar inewjiwen. Tuřa *nnyarwen* amenni řřatin n yeryazen.

²³ Xenni inna Camwil i ugezzar: “Awi-dd řexxu tasyart i d ac wciř, tenni x d ac nniř: ‘Ejj i-tt řarek!’” ²⁴ D agezzar issgaedet tayruđt ak-d marra min xas *iřan*, issars i-tt zzat i Cawul, inna: “Xzar, aya min icetřen. Egg i-tt zzatek ad tecced, minzi ittwahđa i tsaedet-a, umi nniř: ‘Nec earđey x řgens.’” Uca icca Cawul ak-d Camwil deg wass nni. ²⁵ Xenni hwan-dd nitni zi řgaedet řar tendint u netta issiweř ak-d Cawul x tzeqqa.

²⁶ Kkaren zic, uca imsar, řar řefjar n wass, aqa iřařa-dd Camwil x Cawul *i tuřa iřan* x tzeqqa, inna: “Kkar, necc xsey ad cek ssqebbđey!” Xenni ikkar Cawul uca ffřen s tnayen idsen řar barra, netta ak-d Camwil. ²⁷ Umi dd-hwan nitni ař řřarf n tendint, inna Camwil i Cawul: “Ini i uřudri ad ibeeted zzat i wudem nney!” Xenni iggweř netta. Xenni inna Camwil: “Qqim řexxu, bedd da u necc ad ac iniř awař n AREBBI.”

Cawul ittwadhen am ujeřid

10¹ Uca xas iksi Camwil taziyyat n zject, iseyyeb *i-tt* x uzeřif nnes, issudem i-t, inna: “Ma xenni SIDI war cek idhin d amehday x řwart nnes?” ² Xmi xafi i řa tuyured ass-a, ad tafed řar wenđeř n Rařil di řařař di temmurt n Binyamin tnayen n yeryazen u nitni ad ac inin: ‘Tiřyař i x tuřa tarezzud, ttwafent uca babac ismeř di tmesřact n teyyař, maca netta dayes řexxu amnus xawem, iqqar: Min i řa ggeř x mmi?’” ³ Ssenni ad tarnid ad tuyured uca ad

1 ŞAMWIL

tawḍed ɣar tcejjart n yigg n Tabur. Dinni i ɣa temmeṛqid ak-d tṛata n yeryazen nni ittɣaεaden ɣar SIDI ɣar Bayt-Il. Ijjen iggur ad yarbu tṛata n iɣayden imezyanen, ijjen iggur ad yarbu tṛata n tecnifin u ijjen iggur ad yarbu ijj n txancet n binu. ⁴Nitni ad sseqsan x umeddur nnek uca ad ac wcen tnayen n tecnifin i ɣa t^eṭṭfed zeg ufus nsen. ⁵Awarni as ad dd-tased ɣar *tendint n* Jibea n AREBBI mani beddent tecbarin n tεessast n Ifilistiniyyen. Xmi dinni i ɣa tawḍed ɣar tendint, ad imsar ad temmeṛqid ak-d ict n kula n inabiyyen, inni dd-ihwan zi ṛɣaεedet, uca zzatsen lharpa d ubendir d tɣamart d ṛgambri am ttnebban nitni. ⁶Ad xak dd-ihwa Arruḥ n SIDI u cek ad tnebbad akidsen uca ad tdewṛed d ijj n bnadem nneyni. ⁷Ad imsar xmi ɣarek i dd ɣa yasen řeεramat-a, aqa ad xak yiři ḥima ad tegged min i ɣa yaf ufus nnek, minzi AREBBI aqa-t akidek. ⁸Ad ayi tizwarded ad dd-tehwid ɣar Jiljal, u zzar, necc ad dd-hwiɣ ɣarek ḥima ad din ssgaεedey tiɣarša n wecmaḍ *d* tiɣarša n řehna. Sebea n wussan i din i ɣa trajid ɣares aṛ dd ɣarek i ɣa yaseɣ, ad ac dd-barrḥey min i ɣa tegged.” ⁹Umi issneqṛeb aerur nnes ḥima ad yuyur x Camwil, imsar aqa AREBBI ibeddeṛ uṛ *nnes* deg ijj n *wuṛ* nneyni. Marra řeεramat-a imsaren deg wass nni *simant nnes*. ¹⁰*Umi* iwḍen nitni ɣar Jibea, aqa iṛqa i-t ijj n kula n inabiyyen uca Arruḥ n AREBBI ihwa-dd xas uca netta innebba di řwest nsen. ¹¹Uca imsar, aqa marra inni tuɣa t issnen iḍennaḍ d fariḍennaḍ, zrin, tuɣa-t ittnebbba ak-d inabiyyen, uca řgens inna jar asen: “Min yuyin mmis n Qic? Ma uṛa d Cawul jar inabiyyen?” ¹²Ijj n weryaz ssenni yarra-dd, inna: “Man wen iḡan d babatsen?” Ammu i iqqim wawaṛ-a ittwassnen: “Ma uṛa d Cawul jar inabiyyen?” ¹³Umi issbedd ittnebbba, yusa-dd ɣar ṛgaεedet. ¹⁴Ezizis n Cawul inna as uṛa i uḥudri nnes: “Mani tuɣa t^ettrahem kenniw?” Netta yarra-dd xas: “Narezzu x teyyaṛ. *Xenni* neɣra, aqa nitenti war dinni ḡint, niweḍ ɣar Camwil.” ¹⁵*Xenni* inna εemmis n Cawul: “Ini ayi, eafak, min d awem inna Camwil?” ¹⁶Cawul yarra-dd x ezizis: “Netta inna aney nican, aqa tiyyaṛ ttwafent.” Tamesṛact n tgelda maca i x tuɣa issiweṛ Camwil, war d as tt ieiwed ca. ¹⁷Camwil iṛaya-dd i řgens ɣar SIDI di Mişfa. ¹⁸Netta inna i ayt n Israil: “Ammu i iqqar SIDI AREBBI n Israil: ‘Necc ssufyey-dd Israil zi Mişra u fekkeɣ kenniw zeg ufus n Imişriyyen u zeg ufus n marra tigeldiwin nni kenniw iḥşaren. ¹⁹Kenniw maca tenḍarem SIDI nwem ass-a, wenni tuɣa kenniw ifekken zi marra zzeaf nwem u zi marra řeḥşarat. Kenniw tennam as: Egg ijj n ujeḡid xaney! *Xenni* řexxu, beddem zzat i wudem n SIDI εlaḥsab tiqebbaṛ nwem d řuṛuf nwem!’ ” ²⁰Camwil ijja marra tiqebbaṛ n Israil ad dd-qarrbent uca taqbič n Binyamin

10:4 Ṛqd. 18:15.

10:5 1 Im. 16:39; Ṛxř. 11:25

10:8 1 Şm. 13:8.

10:10 1 Şm. 19:19.

10:12 Gal. 1:24; 1 Şm. 19:25

10:19 1 Şm. 8:7; 1 Şm. 8:19; 12:12.

1 ŞAMWIL

t^ettwakkes *zzaysent*.²¹ *Xas uca* tessqarreb-dd teqbič n Binyamin ełahsab řağat nnes uca t^ettwakkes *zzayes* řağ n Matri u xenni ittwakkes *zzayes* Cawul, mmis n Qic. Arzun xas, *maca* war zemmaren ad t afen.²² Nitni sseqsan SIDI ict n twařa nneynit: “Ma dd-yusa danita ca n ijj nneyni?” SIDI yarra-dd: “Xzar, netta iffar jar řar řeqcuc *n usafar*.”²³ Nitni uzzřen *din*, iwyen t-i-dd ssenni. *Umi* dd-yusa netta ibedd jar řgens, yujar netta marra řgens s tididi n uzeğif.²⁴ Inna Camwil i marra řgens: “Ma teřrim *řexxu* man wen ifarz SIDI? Uřa d iijen zi řgens war dayes yarwis.” Uca isřiwřew marra řgens, nitni nnan: “Tudart i ujeğid!”

²⁵ Camwil isscen i řgens řheqq n tgelda, yura i-t deg ijj n wedlis uca issars i-t zzat i wudem n SIDI. *Xenni* yarxu Camwil i marra řgens, kuř ijj řar taddart nnes.²⁶ Uřa d Cawul yuyur řar taddart nnes řar Jibeā uca iruř akides *wezyen n řeskar* nni tuya iħada SIDI uř nsen.²⁷ *Maca* ayt i war isekkwinnan: “Mammec i d aney i řa ifekk weryaz-a?” U nitni sseħqaren t u war d as dd-iwyen ca tarzeft. Netta *maca* igga axmi war ittesři.

Cawul ifekk tandint n Yabic di Jilead

11¹ *Xenni* iffey-dd Naħac, Aεammuni, uca inned *s řeskar nnes i tendint n Yabic* di Jilead. Marra iryazen n Yabic nnan i Naħac: “Egg ijj n řeahd akidney uca xenni ad ac nsexxar.”² *Maca* Aεammuni Naħac, inna asen: “X webrid-a necc akidwem ggey řeahd, necc ad awem-dd qeřey marra titř tafusect, ad tt ggey d řefdiħet x marra Israil.”³ Imyaren n Yabic nnan: “Ejj aney sebēa n wussan, ĥima ad dd-nessekk ireqqasen řar marra tammurt n Israil. Mařa war nufi uřa d ijj i d aney i řa issnejmen, *xenni* ad yarek dd-neffey.”

⁴ *Umi* dd-iwđen ireqqasen řar Jibeā n Cawul, ssiwđen-dd nitni awařen-a řar imezzuyen n řgens u marra řgens issgæeed tmijja nnes uca run nitni.⁵ U xzar, Cawul yusa-dd awarni i ifunasen nnes zeg iyyar, inna: “Min yuyin řgens ittru ammu?” Nitni ĥajan as awařen n yeryazen n Yabic.⁶ Ihwa-dd Arruř n AREBBI x Cawul umi isřa awařen-a uca yarřa uxeyyeq nnes ařřas.⁷ Netta iksi ijj n uzayřu n ifunasen, iqetřes i-ten d iceğiqen, issekk iceğiqen s ufus n ireqqasen řar marra tammurt n Israil, inna: “Wenni war iffiyen awarni i Cawul u awarni Camwil *řar umenyi*, xzar, ammu i řa ittwagg ak-d ifunasen nnes.” *Xenni* tewđa-dd tigğ^wudi n SIDI x marra řgens uca ffyen munen am ijj n weryaz.⁸ Isedd i-ten Cawul di Bazaq. Tuya-ten di teřt-mya-ařef zeg ayt n Israil u třatin-ařef n yeryazen zi Yahuda.⁹ Nitni nnan i ireqqasen nni tuya dd-yusin:

10:20 Jac. 7:14

10:23 1 řm. 9:2

10:26 1 řm. 13:2.

10:27 1 řm. 11:12; 2 Im. 17:5.

11:1 ‘Aεammuni’ - iijen zi řgens n εammun niy zi ayt n εammun.

11:7 řqd. 20:1.

1 ŞAMWIL

“Ad tinim aya i yeryazen n Yabic di Jilead: ‘Tiwecca, xmi i ya tiři tfuct tařya, ad t^ettwasnejmem.’” *Umi* iwđen ireqqasen, eawden tt i yeryazen n Yabic uca farřen nitni. ¹⁰Nnan yeryazen n Yabic: “Tiwecca ad çarek dd-neffey uca *xenni* tzemmarem akidney t^etteggem, min t^ettwařam kenniw mliħ.”

¹¹Tiwecca nnes imsar, aqa Cawul ibđa řgens x trāta n tmunitin u çar tuffut n řřbeħ udfen di řmargeħ n řeeskar, wtin İammuniyyen, çar tuffut n wass. imsar aqa inni iqqimen ttwabezzēen ařami war iqqim uřa d tyuya zzaysen ak-d wayawya.

¹²*Xenni* inna řgens i Camwil: “Man wen i innan: ‘Ma Cawul ad xaney yiři d ajeğid?’ Awyi ten-dd danita, ħima ad ten neney.” ¹³*Maca* Cawul inna: “Deg wass-a uřa d ijjen war ittwaney, maçar ass-a SIDI issiwed-dd asenjem çar Israil.”

¹⁴Inna Camwil i řgens: “Ejj aney ad nuyur çar Jiljal, ad dinni nřeqqeħ tagelda.”

¹⁵*Xenni* yuyur marra řgens çar Jiljal u nitni gginn dinni di Jiljal Cawul d ajeğid ztat i wudem n SIDI. Yarřen tiçarřa *n řehna* ztat i wudem n SIDI uca ifarħ Cawul ařtas ak-d marra iryazen n Israil.

Awař aneggaru n Şamwil i řgens

12 ¹*Xenni* inna Camwil i marra Israil: “Xzar, necc sřiç çarwem di marra min i d ayi tennam u necc ggiç ij n ujeğid xawem.” ²Uca řexxu, xzar, ajeğid iruħ ztat i wudem nwem. Necc wsareç, dewřey cabey, u xzar, iħenjiren inu aqa aten jar awem. Zi temzi inu çares ař ass-a necc ggureç ztat i wudem nwem. ³Aqa ayi necc da. Cehdem xafi ztat i SIDI u ztat i lmasiħ nnes. I umi iwyey ca n uyenduz? I umi iwyey ij n weyyur? Man wen i ħřareç u man wen i yeziy u zi man wen i tťfey tťmeē maħend ad qqney titťawin inu? Necc ad awem t arrey.” ⁴Nitni arrin-dd xas: “Cek war d aney teħřared ca u war d aney tyezzid u war t^etťifed uřa d ict n řħajjet zi ca n yijjen.” ⁵*Xenni* inna asen: “SIDI d acehhad xawem u lmasiħ nnes d acehhad ass-a, aqa kenniw war tufim uřa d ict n řħajjet deg ufus inu!” Inna řgens: “Aqa-t d acehhad!”

⁶Inna Camwil i řgens: “D SIDI i tuça iggin Musa d Harun u Netta i dd-issuffyen ibabaten nwem zi Miřra. ⁷Xenni řexxu, beddem-dd çari maħend ad awem ssecney řħeqq ztat i wudem n SIDI, marra timegga isegğden n SIDI tinni igga i kenniw u i ibabaten nwem. ⁸Umi dd-yusa Yaēqub çar Miřra, řuyyen ibabaten nwem çar SIDI u SIDI issekk-dd Musa d Harun uca nitni suffyen-dd ibabaten nwem zi Miřra u ssedyen ten deg wemcan-a.” ⁹*Maca* nitni ttun SIDI, AREBBI nsen. *Xenni* netta izzenz i-ten i Sisara, akumandar n řeeskar, di Ĥařur,

11:12 1 řm. 10:27.

12:1 ‘sřiç çarwem’ - s Teibranit ‘sřiç çar tmijja nwem’.

12:8 Amz. 46:5; Uf. 2:23; Uf. 3:10.

1 ŞAMWIL

u i Ifilistiniyyen u i ujeğid n Imu'abiiyyen, inni tuya akidsen immenyen.¹⁰ Uca syuyyen ħar SIDI, nnan: 'Neccin nexða, maħar neccin nesmeħ di SIDI, nsexxar i Ibaelen d Actarutin. U řexxu, senjem aney zeg ufus n ředyan nney uca ggur ad Cek nsexxar.'

¹¹ *Xas uca* issekk-dd SIDI Yarubacal d Badan d Yaftaħ d Camwil u Netta issenjem kenniw zeg ufus n ředyan nwem i d awem dd-innden, *ařami* tzeddyem kenniw di řaman.¹² *Umi* teźrim kenniw Naħac, ajeğid n ayt n Eammun, iffeydd ħarwem, tennim ayi kenniw: 'Lla, minzi ad xaney yiři ijj n ujeğid!', waxxa maca SIDI, AREBBI nwem, d Ajeğid nwem.¹³ Řexxu, xzar, aqa ajeğid nwem wenni i tixðarem, wenni tuya t'ettrajam. Aqa SIDI igga i-t d ajeğid xawem.¹⁴ Mařa kenniw t'etteg^wdem SIDI, ad as tsexxarem u ad tesřam i tmijja nnes u war ttewwyem x *min dd-iffyen* zeg uqemmum n SIDI, xenni kenniw, iwa kenniw d ujeğid nwem wenni i xawem i ħa iħekmen, ad tiřim di řaman ħar ðeffar n SIDI, AREBBI nwem.¹⁵ Mařa kenniw maca war tesřim ħar tmijja n SIDI, ad tyewwyem x *min dd-iffyen zeg* uqemmum n SIDI, xenni afus n SIDI ad xawem yiři am t tuya x ibabaten nwem.¹⁶ Xenni řexxu, beddem kenniw, u xzarem *řxedmet* tameqqrant i d ħa igg SIDI zzat i tiřawin nwem.¹⁷ Ma war iği ass-a řřabet n irden? Necc ad řayix ħar SIDI u Netta ad iwc ajjajen d wenźar ař i ħa tessnem u ad tźarem meħař imyar řħar i teggim zzat i tiřawin n SIDI maħend ad as t'ettarem ijj n ujeğid i yixef nwem."

¹⁸ U Camwil iřaya ħar SIDI u SIDI issekk-dd deg wass nni ajjajen d wenźar uca marra řgens teřqef i-t tigg^wudi d tameqqrant zi SIDI u zi Camwil.¹⁹ Marra řgens inna i Camwil: "Zağ i imsexxaren nnek ħar SIDI, AREBBI nnek, maħend war nettmetti ca, maħar neccin ħar marra ddnub nney ead narni-dd tuoeffna-ya, belli narzu ijj n ujeğid i neccin."

²⁰ *Xenni* inna Camwil i řgens: "War tegg^wdem ca! Kenniw teggim marra tuoeffna-ya, maca war ttħeyyadem *ead* x umedřur n SIDI, *maca* sexxarem i SIDI s marra uř nwem.²¹ War ttħeyyadem ca, minzi *xenni* ad taf tðaffarem min ixřan, *timesřayin* nni war ineffeen u war ssenjiment, minzi nitenti xwant.²² Minzi SIDI war isemmeħ di řgens nnes di řtwee n Yisem nnes ameqqran, maħar SIDI igga ad kenniw igg d řgens i yixef nnes.²³ Min d ayi icqan, eemmarř ad xđiy ak-d SIDI umi ssbeddey tzağit akidwem, *maca* necc ad awem ssecney abrid iřebħen d wenni iseggmnen.²⁴ Ħar, mařa gg^wedem SIDI waha u sexxarem xas s řmanet s wuř nwem marra, maħar ma war iggi Netta jar awem *marra timesřayin nni* imyaren!²⁵ *Maca* mařa kenniw ad tarnim ad teggem tuoeffna, xenni řa d kenniw uřa d ajeğid nwem ad t'ettwahellkem."

12:9 Řqd. 4:2; Řqd. 10:7; Řqd. 3:12.

12:11 Řqd. 6:14; 10:3; 11:15.

12:12 1 řm. 8:5, 19.

12:13 1 řm. 10:19.

12:14 Aewd. 1:26.

Řmuşıyyet n Cawul

13¹Tuğa ƣar Cawul ... n isegg^wusa umi idweř d ajeğid. Netta ihkem tnayen ... n isegg^wusa x Israil. ²Cawul ifarż teřt-ařaf n *yeryazen* zi Israil. Ařfayen *zzaysen* tuğa aten ƣar Cawul di Mixmas u x idurar n Bayt-Il u ařef *zzaysen* tuğa aten ƣar Yunatan di Jibea di *temmurt n* Binyamin. Min iqqimen zi řgens yarxu as ijjen ijjen ad yuyur ƣar uqiđun nnes.

³Yunatan iyřeb x tecbart n řeskar n Ifilistiniyyen di Jibea. Uca sřan Ifilistiniyyen xas. *Xenni* Cawul igga ad şuđen deg uyicc n icarri di marra tammurt, inna: “Ejj Ieibraniyyen ad *t* sřen!” ⁴D marra Israil isřa abarreh: “Cawul iyřeb x ict n tecbart n řeskar n Ifilistiniyyen u zi man aya issarzeg Israil ixef nnes ƣar Ifilistiniyyen.” Ittwařaya řgens *mařend ad uyuren* awarni i Cawul ƣar Jiljal.

⁵Ifilistiniyyen ssmunen i umenyi ak-d Israil. *Nitni tuğa ƣarsen* teřt-ařaf n ikarruten d setta-ařaf n imnayen, uca řgens n řeskar tuğa deg wařtas amecnaw ijdi ƣar tma n řebřar. Nitni gaæeden u wtin iqiđan nsen ƣar Mixmas, ƣar ccarq n Bayt-Awin. ⁶*Kuř* aryaz di Israil tuğa ittwařa aqa nitni di řeřşaret, minzi ittwazzeř x řgens. Innufar řgens deg ifran u deg ufeğeq n teşđart u di tşuđar u deg imucan n tnuffra u deg wanuten. ⁷Żwan Ieibraniyyen L'Urdun ƣar temmurt n Jad d Jilead. Tuğa Cawul s yixef nnes ead di Jiljal u marra řgens tuğa ittarjiji awarni as. ⁸Netta iraja di Jiljal sebea n wussan ař řweqt i igga Camwil. *Umi* maca Camwil war dd-yusi, aqa ibezzeæ řgens ixef nnes, *uyuren* xas. ⁹*Řexdenni* inna Cawul: “Awyem ayi-dd da ict n tyařşt n wecmađ d tyařşa n řehna!” *Xenni* iqeddem i-tt *din* d tyařşt n wecmađ. ¹⁰Umi ikemmeř s tewhibt n tyařşt n wecmađ, imsar, aqa yusa-dd Camwil. Cawul iffeƣ ad t iřqa řima ad as ibarek. ¹¹*Xenni* inna Camwil: “Min teggid cek?” Inna Cawul: “Minzi necc zřiy, aqa řgens yuyur ayi u cek war dd-tusid ead deg wussan ittwaggen uca Ifilistiniyyen nnjarwen ƣar Mixmas, ¹²nmiy necc: ‘Řexxu ad ƣari dd-hwan Ifilistiniyyen u necc war zawgey *ead* zzat i wudem n SIDI!’. *X uya* ucıy aqa din ayiř xafi řima ad ssgaædey ict n tyařşt n wecmađ.”

¹³Camwil yarra-dd x Cawul: “Cek teggid tubbuheřya. War teđdid ca tawşeyyet n SIDI, AREBBI nnek, tenni d ac yumur, minzi xenni iři aqa SIDI icedd řexxu tagelda nnek x Israil i řebda. ¹⁴Řexxu maca tagelda nnek war t^ettymi ca. SIDI ifarż i yixef nnes ij n weryaz x wuř nnes u SIDI yumur as *ad yiři* d řřakem x řgens nnes, mayar cek war teđdid ca min i d ac yumur SIDI.”

¹⁵Ikkar Camwil, igææed zi Jiljal ƣar Jibea di Binyamin uca Cawul isedd řgens i tuğa ƣares iğan, ca n setta-mya n yeryazen. ¹⁶Cawul, mmis n Yunatan d řgens i ƣarsen iğan, qqimen di Jibea di *temmurt n* Binyamin. Uca Ifilistiniyyen wtin iqiđan nsen di Mixmas. ¹⁷Uca ffyen iqtatęiyyen zi řmargeř n řeskar n Ifilistiniyyen di třata n terbiein. Ict n terbiet tarra azeğif ƣar webrid n Euфра

13:5 ‘imnayen’ - ‘inni inyin x iysan’.

yar temmurt n Cuael, ¹⁸u ict n tmunet *nneyni* tarra azeğif yar webrid n Bayt-
Hurun u ict n tmunet *nneyni* tarra azeğif yar webrid n weymir nni ixezzaren
di teyzurt n Şabuëim yar řexřa.

¹⁹Di marra Israil war ittwifi uřa d ijj n wemziř, minzi Ifiliřtiniyyen tuřa nnan:
“Ĥima Ieibraniyyen war ttegggen ssif niř lansa.” ²⁰*X uya* marra Israil iqqim
ihekkwa yar Ifiliřtiniyyen ĥima ad isseqđee *kuř* aryaz uzzař n wesyar nnes d
dduzan nnes d wuzzař n uzeddamm nnes d wuzzař n tsiřit nnes. ²¹Tuřa řarsen
izeynaten war iqđieen yar wuzzař n isuyar u yar dduzan u yar tazzarin *s trřata*
n tceqrudın u yar isennanen ibedden *n řmacam n iyenduzen*. ²²Umi dd-yiwed
wass n umenři war ittwifi uřa d ijj n ssif uřa d ijj n uřric di marra řgens nni
tuřa iřan yar Cawul d Yunatan, aqa ttwafen myir yar Cawul d Yunatan. ²³Ict n
terbiet n řeeskar n Ifiliřtiniyyen teedu x webrid n Mixmas.

Adef n Yunatan yar tecbart n Ifiliřtiniyyen

14¹Ijj n wass imsar, aqa Yunatan, mmis n Cawul, inna i uřudri wenni d as
yarebbun řesnař: “As-dd, ejj aney ad neřwa yar tecbart n iëessasen n
Ifiliřtiniyyen nni din *iřan* x ujemmađ!” , *maca* netta war t inni i babas.

²Tuřa Cawul iqqim yar tma n Jibeä sadu ict n tcejart n aremmam nni *ibedden*
di Miyrun uca řgens i tuřa akides iřan, dayes eřařař setta-mya n yeryazen..

³Tuřa Axiya, mmis n Axiřub, umas n Ixabud, mmis n Finařas, mmis n Eali,
d akehhan n SIDI di Cilu. Tuřa yarđ apalřu *n ukehhan*. Řgens war issin aqa
Yunatan tuřa yuyur.

⁴Jar imucan n uzekk^wu *x idurar* i x tuřa Yunatan yarezzu ad izwa yar tecbart
n iëessasen n Ifiliřtiniyyen, tuřa din ict n teřđart iqedđeen i dd-iffyen yar
uyezdis-a uřa d ict teřđart iqedđeen i dd-iffyen yar uyezdis nneyni. Ict třayän
as Buřayř d ict nneynit *třayän as* Sana. ⁵Ict n řřarf iqedđeen tuřa yar ccamal
arendad n Mixmas d *ict n řřarf* nneyni tuřa yar ljanub arendad n Jibae.

⁶Inna Yunatan i uřudri wenni d as yarebbun řesnař: “As-dd, ejj aney ad neřwa
yar tecbart n iëessasen n yenni war ittwaxetnen, ad tay ad igg SIDI ca di řřwee
nney, minzi war iwear i SIDI ĥima ad ifekk s ufus n wařřas niř s ufus n drus.”

⁷Aĥemmař n řesnař nnes yarra-dd xas: “Egg marra min řarek deg wuř nnek.
Uyur, xzar, necc akidek am wuř nnek.” ⁸Yunatan inna: “Xzar, neccin ad neřwa
yar yeryazen nni, ad asen nesscen ixef nney. ⁹Mařa nitni *xenni* ad aney inin:
‘Beddem ař yarwem dd i řa nas!’ , *xenni* ad neqqim nbedd deg wemcan nney,
war řarsen nettgæeıd ca. ¹⁰*Maca* mařa nitni ad inin: ‘Gaædem-dd řarney!’ ,
xenni ad řarsen-dd ngaæeed, minzi SIDI igga aney ten deg ufus nney. Aya ad
aney yiři d řeçřamet.”

13:19 řqd. 5:8.

14:2 1 řm. 13:15

1 ŞAMWIL

¹¹ *Řami* dd seccnen nitni ixef nsen s tnayen idsen ħar tecbart n iċessasen n Ifilistiniyyen, nnan Ifilistiniyyen: “Xzarem, Ieibraniyyen ffyċen-dd zeg ixubac nsen i di tuġa nnuuffaren.” ¹² Iryazen n tċessast arrin-dd x Yunatan u x wenni d as yarebbun řesnaħ: “Gaċċdem-dd ħarney, neccin ad awem dd-nessiwed řexbar!” Uca inna Yunatan i uħemmař n řesnaħ nnes: “Gaċċed awarni as, maġar SIDI igga i-ten deg ufus n Israil.” ¹³ *Xenni* igāċċed Yunatan x ifassen d iċaren ħar sennej u aħemmař n řesnaħ nnes iċfar i-t uca nitni wċan zzat i wudem n Yunatan u awarni as inya i-ten uħemmař n řesnaħ nnes.¹⁴ Ticti aya tamezwarut i zi iwta Yunatan d uħemmař n řesnaħ nnes eřaħař eicrin n yeryazen, tuġa teġa x ijj n yeyyar i tuġa anect n ijj n wezyen n yeyyar *i izemmar* ijj n uzayřu *n iyenduzen* ad t icarz *deg ijj n wezyen n wass*.¹⁵ Amenni temsar ict n tarjijet d tameqqrant di řmargeħ n řċeskar, x yeyyar u ħar marra řgens. Uřa d yenni n tecbart n iċessasen d iġtaċċiyyen ttarjijen s yixef nsen, *wah*, uřa d tammurt tenhez. Tuġa-tt d ict n tarjijet temġar n AREBBI.

¹⁶ Iċessasen n Cawul di Jibeā di Binyamin ħrin aqa ittwarebbe řġaci uca nitni dewřen ttmenġan ak-d wayawya. ¹⁷ *Xenni* inna Cawul i řgens i tuġa ħares iġan: “Ĥesbem xenni u xzarem man wen i zzayney iffyċen.” Nitni ħesben u xzar, aqa Yunatan d uħemmař n řesnaħ nnes war din ġin. ¹⁸ *Uca* inna Cawul i Axiya: “Awi-dd Ttabut n AREBBI danita!” Maġar Ttabut tuġa-tt deg wussan nni ħar ayt n Israil *di řmargeħ n řċeskar*.¹⁹ Umi tuġa ead issawař Cawul ak-d ukehhan, imsar, aqa řġaci di řmargeħ n řċeskar n Ifilistiniyyen idweř inneħweř aġtas. *Xenni* inna Cawul i ukehhan: “Fekk afus nnek!”²⁰ Cawul d marra řgens nni tuġa ħares ttwařayan-dd maħend ad munen uca usin-dd ħar wazzay n umenġi u xzar, ssif n ijjċen tuġa x wenneyni. Aqa ikkar ijj n uxarwed d ameqqran. ²¹ Tuġa din Ieibraniyyen inni aġtas zeg wami tuġa ibedden x uyezdis n Ifilistiniyyen, ffyċen-dd akidsen immġarċen ħar řċeskar. Uřa d nitni munen ħar Israiliyyen inni iġan ak-d Cawul d Yunatan. ²² *Umi* marra iryazen n Israil, inni tuġa innuffaren x idurar n Ifrayim, sřan, aqa Ifilistiniyyen tuġa arewřen, munen uřa d nitni ħarsen maħend ad iċfaren *Ifilistiniyyen* deg umenġi. ²³ Deg wass nni ifekk SIDI Israil uca amenġi iffey uřa ħar Bayt-Awin.

²⁴ Ttwāċarrnen iryazen n Israil deg wass nni *ar řtarf*, minzi Cawul ijjuġ i řgens, inna: “Wenni i ħa iccen macca qbeř tameddit u qbeř i ħa ntaqmeġ necc x řċedyan inu, ad yiři ittwanċeř!” *X uya* war icci marra řgens. ²⁵ Řgens yusa-dd ħar ijj n wezġar uca tuġa *din* tamment *tewsee* deg iyyar. ²⁶ *Umi* dd-yudef řgens ħar wezġar, *aca din* tamment s ufeyyed, *maca* uřa d ijj war ħares isswiżzed s ufus ħar uqemmm nnes, maġar řgens igg^wed tjaġit *n Cawul*.

²⁷ Yunatan *maca* tuġa war isři řami issjuġ babas řgens. Netta isswiżzed s uneggar n uzeġaċ nnes nni *iġan* deg ufus nnes uca issisen i-tt deg ict n teġrařt

14:25 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

n tamment. *Řami* yiwi afus nnes yar uqemmum nnes, aqa dewřent tiřawin nnes izdigent ařas. ²⁸ *Xenni* yarra-dd ijj n weryaz zi řgens, inna: “Babac issjuř řgens s ict n tjařit, inna: ‘Aryaz wenni i řa iccen ass-a ařrum, ad yiři ittwaneř!’ *S uyenni* ittwafna řgens.” ²⁹ *Xas uca* inna Yunatan: “Baba iydeř řgens n tammurt di arrziyyet. Xzarem waha, tiřawin inu ttceereřent, minzi necc qqaseř drust zi tamment-a. ³⁰ Meřař ead mři icca řgens mliř ass-a zi tkeccařt i itřef zi řeedyan nnes, minzi řexxu ticti *i zi wtin* Ifiliřtiniyyen war teři d tameqqrant *ead*.”

³¹ Deg wass nni wtin nitni Ifiliřtiniyyen zi Mixmas ař Ayalun u řgens tuřa ifna ařas. ³² Řgens iemmed x tkeccařt u nitni ksin uři d ifunasen d tfunasin d iejmiyyen d teejmiyyin uca nitni yarřen asen x temmurt u řgens icca *aysum* s idammen. ³³ Uca ssargben man aya i Cawul uca inna: “Aqa řgens ixđa ak-d SIDI umi nitni ccin *aysum* s idammen.” Netta inna: “Kenniw tuřa tyeddarem. Seqnuniyyem-dd kenniw ass-a ict n teřdart řari.” ³⁴ Inna Cawul *eawed*: “Bezzem ixef nwem jar řgens u tinim asen: ‘Ejj *kuř* aryaz ad ayi dd-yawi afunas nnes, u *kuř* aryaz *eawed* ict zeg wuři nnes. Yarřen asen da, ccem zwaysen u war txeřřim ak-d SIDI umi i řa teccem s idammen.” Uca *kuř* aryaz zi marra řgens yiwi-dd afunas nnes s ufus di řiřet uca yarřen as dinni. ³⁵ Uca Cawul ibna ijj n uealřar i SIDI. Tuřa-t d aealřar amezwaru i issbedd i SIDI.

³⁶ *Xenni* inna Cawul: “Ejj aneř ad nehwa řiřet-a, ad neřar Ifiliřtiniyyen u ad ten nkecced řares ař tuffut n řřbeř u war zwaysen netteři uřa d iijen *ad iddar ead*.” Nnan nitni “Egg marra min tettwařid nican di tiřawin nnek.” Maca akehhan inna: “Jjem aneř ad dd-nřarreb řar AREBBI.” ³⁷ *Xenni* isseřsa Cawul AREBBI “Mma ad hwiř ad đřarř Ifiliřtiniyyen? Ma ad ten tegged deg ufus n Israil?” SIDI *maca* war xas dd-yarri deg wass nni. ³⁸ *Xas uca* inna: “Asem-dd da, marra imđebbaren n řgens, snem u xzarem, min di iřa ddnuř-a i ittwaggen ass-a. ³⁹ Minzi s tidett am iddar SIDI wenni ifekken Israil, waxxa tuřa-t d mmi Yunatan, netta ad immet nican.” Maca uřa d ijj zi řgens war dd-yarri ca.

⁴⁰ Inna *eawed* i marra ayt n Israil: “Ittxeřsa ad tbeddem řar ijj n uyeřdis, necc d mmi Yunatan ad nbedd řar uyeřdis nneyni.” Řgens yarra-dd x Cawul: “Egg min tettwařid cek nican di tiřawin nnek.” ⁴¹ *Xas uca* issiweř Cawul ak-d SIDI, AREBBI n Israil “Ewc *aney nnican* ikmeř!” *Xenni* ittwatřef Yunatan d Cawul uca řgens iffeř *d amezdag*. ⁴² Cawul inna: “Nđarem taqedduřt jar ayi necc d mmi Yunatan!” *Xenni* ittwatřef Yunatan. ⁴³ Inna Cawul i Yunatan: “Ini ayi, min teggid cek!” Yunatan iřaja as t, inna: “Nec qqaseř mřiř cwayt n tamment s uneggaru n uzeřađ nni *iřan* deg ufus inu. Aqa ayi da, ma ittxeřsa ayi ad mmteř?” ⁴⁴ *Xenni* inna Cawul: “Iři ad dayi igg AREBBI amenni u ad as yarni ead, minzi *cek*, Yunatan, ittxeřsa ac ad temmteđ nican.” ⁴⁵ *Maca* řgens inna i Cawul: “Ma ittxeřsa ad immet Yunatan, wenni iwyen asenjem-a ameqqran i Israil?”

1 ŞAMWIL

Aya war ittiři! S tidett am iddar SIDI, mařa zzayes iwđa uřa d ict n uzeřtu n ucewwaf n uzeřif nnes řar temmurt, minzi netta igga i-t ass-a ak-d AREBBI.” *Ammu* i isseřreř řgens i Yunatan uca tuya war ittxeřši ad immut ca.

⁴⁶Cawul ismeř deg weřfar n Ifiliřtiniyyen uca Ifiliřtiniyyen eeqben řar imucan *n tzeddiyt* nsen.

⁴⁷Uca Cawul iřteř tagelda x Israil, imney ak-d marra řeedyan nnes i d as dd-innđen: ak-d Mu’ab u ak-d ayt n İeamuniyyen u ak-d Idum u ak-d ijeřiden n řuba u ak-d Ifiliřtiniyyen. Mani ma yarra s uzeřif, yiwi-dd řeřkam. ⁴⁸Netta igga s teryast, iyřeb x İeamaliqiyyen u ifekk Israil zeg ufus n yenni t ikeccđen.

⁴⁹Thenjiren n Cawul *tuya aten d* Yunatan d Yicwi d Malkicuea. Ismawen n tnayen n yessis d Mirab, tenni d tamenzut, u isem n tmezıyant Mixal. ⁵⁰Tamyart n Cawul qqaren as Axinueam, yeęis n Aximaęaz. Isem n ukumandar nnes n řeeskar *aq*a d Abnir, mmis n Nayr, eızis n Cawul. ⁵¹Qic, wenni d babas n Cawul, u Nayr, wenni d babas n Abnir, *tuya aten d* iřenjiren n Abiyil.

⁵²Tuya *din* ijj n umenyi iwear ak-d Ifiliřtiniyyen marra ussan min ikka iddar Cawul. Kuř ijj n weryaz bu-teyruđt d kuř ijj n mmis n umenyi i iřra Cawul, iksi i-t yares.

Cawul ittwammenđar zi Arebbi am ujeřid x Israil

15¹Camwil inna i Cawul: “SIDI tuya issekk ayi-dd řima ad cek dehney d ajeřid x řgens nnes, x Israil. Seř xenni řar wawařen n SIDI. ²Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: ‘Nec ad xeęsey min igga İeamaliq i Israil, aqa ibedd as deg webrid umi dd-igaeęed Israil zi Miřra.’ ³Kkar řexxu u wwet İeamaliq. Ĥarrem marra min yares i uteřři u war xas třiwiř ca, maca ney *marra*, zeg weryaz ař temyart, zeg uřenjir ař aseymi, zeg ufunas ař uęi, zeg weřyem ař ayyuř!’ ”

⁴İřaya-dd Cawul x řgens. İsedd i-ten di řalayim. Tuya-ten di mitayen-ařef n yeryazen x iđaren d teneac ařef n yeryazen n Yahuda. ⁵*Umi* yiweđ Cawul řar tendint n İeamaliq, igga ict n texceft di teyzurt ⁶uca netta iija ad inin i ayt n İqiniyyen: “Ffyem, beęedem, semřem di řwest n İeamaliq, řima nec war kenniw tteřři akidsen, mařar kenniw teggim s tmexsiwt icewwaren ak-d ayt n Israil umi dd-ffyem zi Miřra.” *Xas uca* ffyen İqiniyyen zi řwest n İeamaliqiyyen. ⁷*Xenni* iyřeb Cawul x İeamaliqiyyen zi Ĥawila ař Cur *i ięan* arendad n Miřra. ⁸Ajaj, ajeřid n İeamaliq, iřteř i-t iddar, maca marra řgens iřarrem i-ten i uteřři s řeqdee n ssif. ⁹*Maca* Cawul d řgens řawřen x Ajaj uřa x řemxeyyer n wuęi d ifunasen d tfunasin u x min *ięan* iřebřen awarni as u marra izmaren

15:2 Uf. 17:8, 14; Aęwd. 25:17

15:6 Uf. 18:10, 19; Řxř. 10:29; Řqd. 1:16

15:8 Řxř. 24:7

1 ŞAMWIL

daysen tadunt d marra min tuya d asebhan qaε. War xsen ad ten harrmen i utehhi, *maca* marra min *iġan* drus d min idefen, harrmen t i utehhi.

¹⁰ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ġar Camwil, inna: ¹¹ “Nec nedmey, aqa ggiy Cawul d ajeġid, maġar netta iħeyyed zi deffar inu u war isseqfeř awařen inu.” Iffugem Camwil uca isyuyy tameddit tmun ġar SIDI. ¹² Tiwecca nnes zic ikkar Camwil, yuyur ad iřqa Cawul. Ittwanna as i Camwil, nnan: “Cawul yusa-dd ġar Karmil u issbedd *dinni* ijj n uqellij n řidaret i yixef nnes, xenni iεdu, ihwa ġar Jiljal.”

¹³ Yusa-dd Camwil ġar Cawul u Cawul inna as: “Aqa cek tεttwabarked zi SIDI! Nec ssqefreġ awař n SIDI.” ¹⁴ *Xenni* yarra-dd xas Camwil: “D min *ixs ad yini* řħess-a n wuġi *i d ayi ittadfen* deg imezzuyen inu d řħess n ifunasen i ttesřiy?”

¹⁵ Cawul inna: “Awyen ten-dd akidsen zi εamaliq minzi řgens iħaweř x mummu n wuġi u x ifunasen ħima ad ten qeddmen d tayarřt i SIDI, AREBBI nnek. Min iqqimen nħarrem i-t i utehhi.” ¹⁶ *Xenni* inna Camwil i Cawul: “Cfa! Nec ad cek iniy min i d ayi inna SIDI di ġiřet-a.” Inna as Cawul: “Siweř!”

¹⁷ Uca inna Camwil: “Umi teġid *ead* d amezyan di tiřtawin nnek, ma war tdewřed ca d azeġif n tqebbař n Israil, u ma war cek idhen SIDI *ad tdewřed* d ajeġid x Israil? ¹⁸ SIDI issekk i cek ġar webriid, inna: “Uyur, ħarrem imednab nni, Iεamaliqiyyen, i utehhi u mney akidsen ġares ař ten i ġa teqdid qaε.

¹⁹ Mayemmi war tesřid ca ġar tmijja n SIDI uca tewdid cek x tkeccađt u teggid *min iġan* d řyar di tiřtawin n SIDI?”

²⁰ *Xenni* inna Cawul i Camwil: “Nec sřiy *maca* ġar tmijja n SIDI u nec kkey abrid i x i d ayi dd-issekk SIDI. Nec iwyey-dd danita Ajaj, ajeġid n εamaliq uca Iεamaliqiyyen ħarremey ten i utehhi. ²¹ Řgens iki uġi d ifunasen d tfunasin zi tkeccađt, mummu n min ittwaharrmen i utehhi, ħima ad qeddmen aya i SIDI, AREBBI nnek, di Jiljal.” ²² *Maca* Camwil inna: “Ma teeġeb as i SIDI tiyarřa n wecmađ d tiyarřa ktar zeg useġi i tmijja n SIDI? Xzar aseġi ħsen zi tyarřt u asħessi s taynit *ħsen zi* tadunt n icarriyyen. ²³ Minzi ayewweġ aqa-t d ddenb n uezzem u tayennant aqa-tt d aεbad n řřanam u *am uweqqar n* řexyařat imezyanen n řřanam. Minzi cek tendared awař n SIDI, inđar netta i cek *am* ujeġid.”

²⁴ *Xenni* inna Cawul i Camwil: “Nec xđiy, maġar nec tteeddiy x *řumur i dd-iffyen zeg* uqemmum n SIDI u x wawařen nnek, minzi nec gg^wedeġ zi řgens u sřiy ġarsen. ²⁵ S uyenni, ġfar ayi ddenb inu u dweř akidi, *xenni* ad sejdeġ i SIDI.”

²⁶ *Maca* Camwil yarra-dd x Cawul: “Nec war kidek dikk^{wi}reġ ca, maġar cek tendared awař n SIDI u SIDI inđar i cek *am* ujeġid x Israil.”

²⁷ *Umi* Camwil inneqřeb ħima ad yuyur, icebbař as netta di tma n useřham nnes, *maca* wanita icarreg. ²⁸ *Xenni* inna as Camwil: “Deg wass-a icarreg ac SIDI

15:22 Amb. 4:17; Ĥuc. 6:6; Mt. 9:13; 12:7

15:24 ‘sřiy ġarsen’ - s Teibrant ‘sřiy ġar tmijja nsen’.

1 ŞAMWIL

tagelda n Israil u iwca i-tt i umqarreb nnek wenni iğan ħsen zzayek.²⁹ Uŗa Leadı̄m n Israil n řebda war issxarriq ca u war indim, maŗar Netta war iġi d bnađem aŗami i ŗa indem.”³⁰ *Xas uca* inna as: “Nec̄ xđiy. Ewc ayi maca aweqqar zzat i imŗaren n řgens u zzat i Israil u dweř akidi, *xenni* ad sejđey i SIDI, AREBBI nnek.”³¹ Uca idweř Camwil, yaređđef Cawul u Cawul isjed i SIDI.³² *Xas uca* inna Camwil: “Awi-dd ŗari Ajaj, ajeġid n Eamaliq. Ajaj yuyur ŗares s arratuŗ u inna Ajaj *ak-d ixefnnes*: “S tidett, tarzugi n řmwet t^ettwaŗeyyed *xafi*.”³³ *Maca* Camwil inna: “Am mammec issŗarrem ssif nnek timŗarin x iŗenjiren nsent, ammu i ŗa t^ettwaŗarrem yemmac jar timŗarin x tarwa nnes.” U Camwil iqeŗtes Ajaj d iceġiqen zzat i wudem n SIDI di Jiljal.³⁴ *Xenni* yuyur Camwil ŗar Rama d Cawul iġaeed ŗar taddart nnes di Jibea n Cawul.³⁵ Camwil war izri ead Cawul ŗares aŗ ass n řmwet nnes, maca Camwil icđen x Cawul. Uca indem SIDI řami iġga Cawul d ajeġid x Israil.

Dawud ittwadhen am ujeġid

16¹ *Xenni* inna SIDI i Camwil: “Meŗaŗ d acđan ŗarek x Cawul, wenni ggiŗ Necc d ajeġid x Israil? Eemmar icc nnek s zzect uca tuyured. Necc ad cek ssekkey ŗar Yassa wenni zi Bayt-Laŗm, minzi jar iŗenjiren nnes aŗa zriŗ ijj n ujeġid i Necc.”² *Maca* Camwil inna: “Mammec i ŗa ggeŗ ad *din* raŗey? Maŗa iseř as Cawul, ad ayi iney.” Yarra-dd SIDI: “Ksi ijj n umwa zeg ifunasen akidek, ad tinid: ‘Nec̄ usiy-dd ħima ad qeđđmey ict n tŗarřt d tawhibt i SIDI.’³ Ittxeřsa ad tearđed x Yassa ŗar tewhibt u Necc ad cek ssargbey x min i ittxeřsan ad tegged. Cek ad tdehned wenni d ac i ŗa iniy.”⁴ Camwil iġga min tuŗa d as inna SIDI. Umi dd-yusa ŗar Bayt-Laŗm, ffŗen-dd ŗares imŗaren n tendint ttarjijin, nnan: “Ma tawasit nnek s řehna?”⁵ Netta inna: “S řehna. Necc usiy-dd ħima ad qeđđmey ict n tŗarřt d řsedqet i SIDI. Qeđđsem ixef nwem u asem-dd akidi ŗar řsedqet. Netta iqeđdes Yassa d iŗenjiren nnes uca iearđ i-ten ŗar tewhibt n tŗarřt.

⁶ Uca imsar umi dd-usin nitni, izra netta Iliyab uca ixarreř: “D wa s tidett ŗar SIDI d amedhun nnes.”⁷ SIDI *maca* inna i Camwil: “War xezzar ca ŗar waddud nnes uŗa ŗar řueŗa nnes n tididi, minzi nec̄ nđareŗ t, maŗar war itthimmi ca min ŗar ixezzar bnađem, minzi bnađem ittwarŗa min iğan zzat i tiŗawin *nnes*, *maca* SIDI ittwarŗa uř.”

⁸ *Xenni* iŗaya Yassa x Abinadab, iġja i-t ad iedu x Camwil. U netta inna: “Wanita eawed war t yixđar SIDI.”⁹ *Xas uca* iġja Yassa ad *xas* iedu Camma, maca netta inna: “Wanita eawed war t yixđar SIDI.”¹⁰ Ammu i iġja Yassa ad edun sebea

15:28 ‘tagelda’ - awař-a ix̄s ad yini ‘řehkam x ict n tgeldit’.

15:29 řxř. 23:19; Yac. 1:17

16:7 1 Im. 28:9; Izhd. 7:10; Irm. 11:20; 17:10; 20:12

1 ŞAMWIL

n ihenjiren nnes x Camwil, *maca* Camwil inna i Yassa: “Ina war ten ixđar ca SIDI.”¹¹ *Xenni* inna Camwil i Yassa: “Ma d ina marra d iħudriyyen *nnek*?” Netta yarra-dd xas: “Amezyan qae iqqim ead, aqa yarekkwes uđi.” Inna Camwil i Yassa: “Sekk *ijj* maħend ad t-i-dd yawi, minzi neccin war nettquwwir ca *i ttabra*, qbeř ma ad dd-yas netta.”¹² Netta issekk *ijj* maħend ad t-i-dd yawi. Netta tuya d arrubyu u tuya ħares tiřtawin cnant u d musbiħ i řxezrat. *Xenni* inna SIDI: “Kkar, dehn i-t, maħar aqa d wa.”¹³ Camwil ikxi icc s zject, idehn i-t di řwest n aytmas. Uca Arruħ n SIDI ihwa-dd x Dawud zeg wass nni d tsawent. Camwil ikkar, yaregg^weħ ħar Rama..

Dawud ittirar x řgambri i Cawul

¹⁴ Arruħ n SIDI tuya iħeyyed x Cawul u *ijj* n řaryah d aeëffan zi ħar SIDI issigg^wed i-t. ¹⁵ Nnan as imsexxaren n Cawul: “Xzar, *ijj* n řaryah d aeëffan n AREBBI issigg^wed i cek. ¹⁶ Ejj ad yini sidi nney i imsexxaren nnek inni ibedden ztat i wudem nnek, maħend ad arzun x *ijj* n weryaz ittħakan di řgambri. Mařa ittëf i cek řaryah aeëffan n AREBBI, *ejj* i-t *xenni* ad yirar netta s ufus nnes *di řgambri ħima* ad tiřid mliħ.”¹⁷ *Xenni* inna Cawul i imsexxaren nnes: “Arzum ayi-dd x *ijj* n weryaz wenni ittiraren mliħ *x řgambri* u awyem t-i-dd da ħari!”¹⁸ Ijjen zeg iħudriyyen yarra-dd xas, inna: “Aqa zriħ *ijj* n mmis n Yassa zi Bayt-Laħm wenni izemmaren ad yirar *mliħ*. Netta d *ijj* n bu-teyruđt imeħden d *ijj* n weryaz aeëskari, issen ad ixđar awařen nnes, aqa-t d *ijj* n weryaz d ašebħan n waddud u SIDI akides.”¹⁹ Issekk Cawul ireqqasen ħar Yassa, inna: “Sekk ayi-dd mmic Dawud wenni iġan ak-d wuđi.”²⁰ Yassa ikxi *ijj* n weħyuř *s* weħrum *xas* d ict n tecyart n binu d *ijj* n iħeyđ d amezyan uca issekk aya s ufus n mmis Dawud ħar Cawul. ²¹ Ammu dd-yusa Dawud ħar Cawul uca ibedd ztat i wudem nnes u netta ittëxs i-t ařtas. Netta idweř d aħemmař n řesnaħ nnes. ²² S uyenni issekk Cawul ħar Yassa maħend ad as yini: “Ttzawgeħ *ejj* Dawud ad iqqim ibedd ztat i wudem inu, maħar netta yufa arđa di tiřtawin inu.”²³ Meřmi ma dd-yusa řaryah d aeëffan n AREBBI ħar Cawul, ikxi Dawud řgambri uca ibda ittirar dayes s ufus nnes. D man aya dd-yarrin nnefs ħar Cawul ařami idweř mliħ uca iħeyyed xas buħbeř aeëffan.

Dawud d Juliyat

17¹ Ifiliřtiniyyen ssmunen řeëskarat nsen i umenħi u nitni nnyarwen ħar Suku di *temmurt* n Yahuda. Wtin iqiđan nsen jar Suku d Eaziqqa ħar Afas-

16:11 2 řm. 7:8; 1zhd. 78:70

16:13 1zhd. 89:21; řex. 7:46; 13:22

16:16 ‘harba’ - niħ ‘řgambri n temmurt’.

1 ŞAMWIL

Dammim. ² *Maca* Cawul d yeryazen n Israil nnyarwen uca wtin iqiđan nsen di Řewđa n Teyzurt n Tcejjura n Yigg. Nitni sedden ixef nsen i umenyi qibač i Ifilistiñiyyen. ³ Ifilistiñiyyen bedden ħar wedrar nni ħar uyezdis ajemmađ u Israiliyyen bedden ħar wedrar ħar uyezdis-a u tařzurt tuđa jar asen. ⁴ *Xenni* iffeý-dd ijj n ueskari d azeεcam zi řmargeħ n řeeskar n Ifilistiñiyyen, qqaren as Juliyat. Tuđa-t zi Jat. Řueřa nnes setta n iyağen d ijj n cbar *n ufus*. ⁵ X uzeğif nnes tuđa ijj n lkask n nnħas u yard arruđ n wuzzař n ueskari s teqcurin. Tuđa řewzen n warruđ n wuzzař xemsa-ařaf n iciqlen n nnħas. ⁶ Netta tuđa ħares iseřqan n ifadden n nnħas i uħeřtu n iđaren u jar tiyarđin nnes *yarbu* ijj n uħric n nnħas. ⁷ Aemud n lansa nnes tuđa t am ijj n ukeccuđ n uxeyyeđ u tixeft *n wuzzař* n lansa nnes tewzen setta-mya n iciqlen n wuzzař u wenni d as yarebbun taseddart nnes tameqqrant n ueskari izwar as.

⁸ Netta tuđa ibedd *din*, iřađa i iseddiyyen n řeeskar n Israil, inna asen: “Mayemmi i dd-teffħem u tseddem ixef nwem i umenyi? War iği necc d Afilistiñi u kenniw d imsexxaren n Cawul? Farzem ijj n weryaz i kenniw wenni ħari dd ħa ihwan. ⁹ Mři xafi izemmar deg umenyi, ad ayi iwwet, *xenni* neccin ad niři d imsexxaren nwem, *maca* mařa necc arebħeđ as uca ad ħeřbey, *xenni* kenniw ad tiřim d imsexxaren nney, ad xaney tsexxarem.” ¹⁰ Inna Ufilistiñi *εawed*: “Deg wass-a stehziđ zeg iseddiyyen n řeeskar n Israil, ad *awem* iniđ: ‘Ewc ayi ijj n weryaz maħend ad nemmney ak-d wayawya!’ ” ¹¹ Cawul d marra Israil sřan awařen-a n Ufilistiñi uca nnxereen u gg^weden ařtas.

¹² Dawud tuđa d mmis n ijj weryaz zi Ifrata, zi Bayt-Laħm di *temmurt n* Yahuda, qqaren as Yassa. Netta tuđa ħares tmenya n iħenjiren u deg wussan n Cawul *tuđa ħessben t* d awessar umi dd-yusa jar yeryazen. ¹³ Třata n iħenjiren imeqqranen n Yassa đfaren Cawul ħar umenyi. Ismawen n třata n iħenjiren nnes, inni dd-iffyen ħar umenyi, aqa aten Iliyab, amenzu, u wenni wiss tnayen d Abinadab u wenni wiss třata d Camma. ¹⁴ Tuđa Dawud d amezyan qae uca třata n *iħenjiren* imeqqranen tuđa đfaren Cawul. ¹⁵ Dawud tuđa *innum* ittraħ *dinni* u *xenni* ittaregg^weħ-dd zi Cawul ħima ad yarwes uđi n babas di Bayt-Laħm.

¹⁶ Afilistiñi tuđa ittas-dd ħar tuffut u ħar tmeddit, isscan ixef nnes *din*, arebein n wussan.

¹⁷ Inna Yassa i mmis Dawud: “Ksi εafak i aytmac ijj n ifa n teywawin-a d εcra n tecnifin, awyi tent deđđa ħar řmargeħ n řeeskar ħar aytmac ¹⁸ u εcra n trussi n uđi awyi tent ħar imeqqranen x wařef. Arzu x yaytmac, ma mliħ i iğan u awyi zzaysen ict n weđman *d jurret n tudart!*” ¹⁹ Cawul d nitni d marra iryazen n Israil, tuđa ttmenyan ak-d Ifilistiñiyyen di Řewđa n Teyzurt n Tcejjura n Yigg.

²⁰ Ikkar Dawud zic ɣar tuffut, iija tħimart n wuɣi ɣar ijj n uɛessas u yiwi *marra aya* akides uca yuyur, am mammec tuɣa i d as t yumur Yassa. Umi dd-yiwed ɣar řmargeħ n ikarruten, řexdenni i iffeɣ řeeskar ɣar useddi n umenɣi, *bdan* ad sɣuyyen s iɣuyyan n umenɣi. ²¹ Israil d Ifilistiñiyyen sedden ixef nsen i *umenɣi*, aɣembub n ijj n useddi deg uɣembub n ijj n useddi nneyni. ²² Dawud iija řeħwayej nni ɣares deg ifassen n ijj n uɛessas n řexzin uca yuzzeř ɣar useddi n řeeskar. Umi *din* yiwed, isseqsa x yaytmas mammec ġan nitni. ²³ *Řami* tuɣa akidsen issawař, iffeɣ-dd umjahed azeeam nni. Tuɣa qqaren as Julyat zi Jat, zi řeeskar n Ifilistiñiyyen. Netta issiweř s wawařen d ijjen u Dawud isřa *xas*. ²⁴ Umi řrin marra iryazen n Israil aryaz *nmi*, arewřen. Nitni gg^weden ațtas. ²⁵ Nnan yeryazen n Israil: “Ma teźrim kenniw mammec i dd-igaeed weryaz nni? Netta igaeed-dd ħima ad istehza zi Israil. Aryaz, wenni t i ɣa iyeřen, ad t yarr ujeğid d bu-wağra ameqqran. Netta ad as iwc yeğis u ad ikkes x *řağ n* taddart n babas đdariba di Israil.” ²⁶ *Xenni* issiweř Dawud ak-d yeryazen inni ɣares dd-ibedden, inna: “Min i ɣa ittwaggen i weryaz nni i ɣa iwten Afilistiñi aya u ad ikkes astehzi x Israil? Min iena Afilistiñi aya i war ittwaxetnen, aqa istehza x iseddiyyen n řeeskar n AREBBI iddaren?” ²⁷ Yarra-dd xas řgens s wawař d ijjen, nnan: “D man aya i ɣa ittwaggen i weryaz nni t i ɣa iyeřen.” ²⁸ Umas ameqqran Iliyab isřa as issawař ak-d yeryazen. Yarya uxeyyeq n Iliyab x Dawud, inna: “Mayemmi i dd-tehwid cek u man wen i umi tejjid taħimart tamezyant n wuɣi di řexřa? Necc ssney *maca* aeeffar nnek d tuseffna n wuř nnek, minzi cek tehwid-dd ħima ad texzared ɣar umenɣi.” ²⁹ Dawud inna: “Min ggiɣ řexxu eawed? Ma war *iği* myir ijj n wawař *i sseqsii*?” ³⁰ Netta iħeyyed xas, iruħ ɣar ijjen nneyni uca isseqsa aseqsi d ijjen uca yarra-dd xas řgens s wawař d ijjen amecnaw mammec dd-arrin nitni twařa tamezwarut. ³¹ Nitni sřan i wawařen i tuɣa issawař Dawud uca ssiwřen x man aya zzat i wudem n Cawul u netta iija ad t-i-dd-awyen. ³² Inna Dawud i Cawul: “Uřa d ijj n bna dem war ittefciř wuř nnes zeg Ufilistiñi. Amsexxar nnek ad yuyur ad imney ak-d Ufilistiñi.” ³³ Cawul inna i Dawud: “Cek war tzemmed ad traħed ɣar Ufilistiñi aya ħima akides tmenyed maɣar cek d aħudri *ead*, umi netta maca d aryaz aeeskari zi temzi nnes.” ³⁴ *Xas uca* inna Dawud i Cawul: “Amsexxar nnek tuɣa yarekkwes taħimart n wuɣi n babas. *Mařa* yusa-dd ijj n weyrad niɣ ijj n ddub, uca ittef ijjen zeg wuɣi n tħimart, ³⁵ *xenni* đfarey t, wtiɣ t u fekkey-dd *izmar* zeg uqemmum nnes. *Řami* dd-ikkar akidi, cebbarey as di tmar, wtiɣ t uca niɣi t. ³⁶ Amsexxar nnek inya ayrad uřa d ddub. Ammu i ɣa yiři ak-d Ufilistiñi aya i war ittwaxetnen, ad as temsar am ak-d ijj n zzaysen, minzi netta istehza zeg iseddiyyen n řeeskar n AREBBI iddaren.” ³⁷ Inna Dawud *eawed*: “SIDI wenni d ayi ifekken zeg iceqřaden n wayrad u zeg iceqřaden n ddub, ad ayi ifekk zeg

ufus n Afilištini aya.” *Xenni* inna Cawul i Dawud: “Uyur, ad kidek yiři SIDI!”³⁸ Cawul issyarđ i Dawud arruđ nnes *n umenyi*, igga as ijj n lkask n nnhas x uzeđif nnes u ihezzem as s yijj n warruđ n wuzzař. ³⁹Icedd Dawud ssif nnes tiwa i warruđ nnes, inwa ad yuyur *cwayt*, minzi war t iqeđeb eemmarř *ammu*. *Xenni* inna Dawud i Cawul: “Nec war zemmarey ad uyurey di řeřwayej-a, war t qeđbey eemmarř!”, u Dawud issars i-ten eawed. ⁴⁰Iksi aeekkaz deg ufus nnes, ixđar xemsa n izra ihnunnyen zi teyzart uca igga i-ten di tecyart nnes n tarewsa tenni řares tuya, *maca* mani tt i řa yawed deřya, u tuya iđiy deg ufus nnes. *Ammu i* iffeř řar umsagar ak-d Ufilištini. ⁴¹Afilištini yuyur, iqarreb-dd řar Dawud u wenni d as yarebbun taseddart tameqqrant izwar as. ⁴²*Umi* dd issgaeed Ufilištini tamuyři nnes, izra Dawud, isseřqar i-t, mařar Dawud tuya d ađudri ead, netta tuya arrubyu d muřbiř i řxezrat. ⁴³Afilištini inna i Dawud: “Ma nec d ijj n weqzin, aqa cek tusid-dd řari s ikecwađ?” Uca Afilištini tuya ineeer x Dawud řar irebbiten nnes. ⁴⁴Inna Ufilištini *eawed* i Dawud: “As-dd řari, *xenni* nec ad wceř aysum nnek *ad t řarđen* iđađ n ujenna d řmař n řexřa.” ⁴⁵*Xenni* inna Dawud i Ufilištini: “Cek tusid-dd řari s ssif d lansa d uřric, maca nec usiy-dd řarek deg Yisem n SIDI n řeeskarat, AREBBI n iseddiyyen n řeeskar n Israil nni zi test^ehezzid.” ⁴⁶Ass-a ad cek igg SIDI deg ufus inu. Nec ad cek řeřbey. Ad ac kkseř azeđif u deg wass-a ad wceř řxecbat n řeeskar n Ifilištiniyyen *ad tent řarđen* iđađ n ujenna d řmař n řexřa. Marra ddunect ad tessena aqa Israil řares ijj n AREBBI, ⁴⁷uřa d marra agraw-a *n řgens* ad tessena aqa SIDI war ittfekki s ssif uřa s lansa, mařar amenyi n SIDI u netta ad cek igg deg ifassen nney.” ⁴⁸Uca imsar, umi Afilištini ikkar, iqarreb řar Dawud, Dawud igga s tazřa uca yuzzeř řar useddi n řeeskar *n řeedu* i umsagar ak-d Ufilištini. ⁴⁹Iwta Dawud řar tecyart nnes n tarewsa, ikkes-dd ijj n wezru, iheřjar *i-t* s iđiy uca iřqef Afilištini di tenyart nnes. Ažru indef i tenyart nnes ařami iwđa netta x uyembub nnes řar temmurt. ⁵⁰Ammu i iyřeb Dawud Afilištini s ijj n yiđiy u s ijj n wezru. Netta iřqef Afilištini, inya i-t. War řares tuyi i Dawud qae ssif deg ufus nnes. ⁵¹*Xenni* yuzzeř Dawud *din* řar Ufilištini u *umi* dd-ibedd *zzates*, itteř ssif nnes, ijbed i-t-i-dd zeg weřraf, inya i-t. *Eawed* iqess as azeđif zzayes. *Umi* t zřin Ifilištiniyyen, aqa bu-teyruđt nsen immut, arewřen nitni. ⁵²Iryazen n Israil u n Yahuda kkaren, řuyyen ařayi n umenyi uca đfaren Ifilištiniyyen řares ař Jat u řares ař tiwwura n Eaqrn. Inni ittwanyen zeg Ifilištiniyyen wđan deg webrid zi Caarayim ař Jat d Eaqrn. ⁵³*Awarni aya* eeqben-dd ayt n Israil zeg weđfar s wecnaq n Ifilištiniyyen uca keccden řemrageř n řeeskar nsen. ⁵⁴Iksi Dawud azeđif n Ufilištini, yiwyi t řar Urcalim, *maca* řesnař nnes igga i-ten deg uqiđun nnes..

17:47 ‘deg ifassen nney’ - s Teibranit ‘deg ufus nney’.

17:54 ‘řesnař nnes’ - ixs ad yini ‘řesnař n Julyat’.

⁵⁵ *Umi* izra Cawul Dawud iggur yar umsagar ak-d Ufilistini, inna netta i Abnir, akumandar n řeeskar nnes: “Umi igga mmis uřudri aya?” Abnir yarra-dd xas: “S tidett am iddar řeesmar nnek, *a* ajeřid, necc war t ssiney.” ⁵⁶ Ajeřid inna: “Seqsa *xenni* umi igga mmis uřudri aya!” ⁵⁷ *Umi* dd-ieqeb Dawud awarni umi tuya iyřeb x Ufilistini, yiwyi t akides Abnir, indeh i-t yar Cawul. Dawud tuya řares ead azeřif n Ufilistini deg ufus nnes. ⁵⁸ Cawul isseqsa t: “Umi teggid mmis cek, *a* ařudri?” Dawud yarra-dd xas: “Mmis n umsexxar nnek, *n* Yassa zi Bayt-Lařm.”

Řeedawat n Cawul řidd i Dawud

18¹ *Umi* ikemmeř Dawud řhard ak-d Cawul, imsar, aqa řeesmar n Yunatan iqqen yar Dawud u Yunatan ittexs Dawud am řeesmar nnes. ² Cawul ikisi řares Dawud deg wass nni u war t iji ead ad ieqeb yar taddart n babas. ³ Yunatan d Dawud ggin ijj n řeahd *ak-d wayawya*, minzi netta ittexs i-t amecnaw ixef nnes. ⁴ Yunatan ikkes aseřham nnes i tuya yard, iwca i-t i Dawud, uřa d arrud nnes, *uca* eawed ssif nnes d řqews nnes d webyas nnes *i řesnař*. ⁵ Dawud iffey *yar umenyi* mani ma issekk i-t Cawul. Tuya abrid nnes mliř ařami t yarra Cawul x ieeskariyyen nnes. Tuya *Dawud* d lemliř di tiřřawin n marra řgens uřa di tiřřawin n imsexxaren n Cawul. ⁶ *Umi* dd-aregg^wřen, uca uřa d Dawud ieqeb awarni i řeyřeb x Ifilistiniyyen, imsar, aqa ffyent-i-dd temyarin zi marra tineddam n Israil i umsagar ak-d Cawul uca yennjent u ceřřent s ibendiren, s řefrařet u s řgambriyat s řřata n ifiřan. ⁷ Temyarin arrint mezri nsent, yennjent s nnubat, nnant: “Cawul iyřeb x řuřuf nnes, maca Dawud x eecra n řuřuf nnes!” ⁸ Cawul iffugem ařřas u tuya d man aya d řeib di tiřřawin nnes, inna: “Wcint i Dawud eecra n řuřuf, maca wcint ayi myir řuřuf. *Maca* teqqim as myir tgelda *waha*?” ⁹ Zeg wass nni sennej ibda Cawul iřeřřa Dawud.

¹⁰ Tiwecca nnes imsar, aqa iwřa-dd eawed řaryah d aeeffan n AREBBI x Cawul u iřřef-i-t idweř ittekk x uzeřif di taddart nnes, am tuya ittirar Dawud am wussan nneyni s ufus nnes *x řgambri* uca Cawul tuya řares lansa deg ufus.

¹¹ Cawul inřar lansa, inna: “Necc ad řeqfey Dawud u *ad t semmarey* yar řřid.” Izemmar Dawud ad as ixnes tnayen n twařawin. ¹² Tuya Cawul ittegg^wed zi Dawud, minzi SIDI tuya-t ak-d Dawud, maca tuya ismeř di Cawul. ¹³ S uyenni issigg^wej Cawul *Dawud* x yixef nnes, igga i-t d ameqqran x wařef. Netta itteffey u ittaregg^wař zzat i wudem n řgens. ¹⁴ Tuya Dawud ifřeř di marra ibriden nnes u SIDI tuya-t akides.

¹⁵ *Umi* izra Cawul, aqa Dawud ifřeř, tuya netta ittegg^wed zzat i wudem nnes.

¹⁶ *Maca* marra Israil d Yahuda ttexsen Dawud, minzi netta itteffey u ittaregg^wař zzat i wudem nsen.

1 ŞAMWIL

¹⁷ Cawul inna i Dawud: “Xzar, necc ad ac wcey Mirab, yeği tameqqrant qae, d tamyart. Myir iři d ijj n udegg^{wa}ř imheđ *deg umenyi* i necc u mney imenyan n SIDI.” Inna Cawul *ak-d yixef nnes*: “Hima war ittiři ufus inu đidd nnes, maca afus n Ifilistiñiyyen ad yiři đidd nnes.” ¹⁸ Inna Dawud i Cawul: “Min eniy necc d min teena tudart inu d min teena řağ n baba di Israil, aqa necc ad dewřey d ađegg^{wa}ř n ujeđid?” ¹⁹ Umi dd-tiweđ řweqt i di i ya temmewc Mirab, yeğis n Cawul, d tamyart i Dawud, imsar, aqa temmewc nettat d tamyart i Eadriyil zi Mađula. ²⁰ Mixal, yeğis n Cawul, tuya t^ttexts Dawud. Xebbaren as t i Cawul u tuya aya d ict n tmesřact tecna di tiđtawin nnes. ²¹ Inna Cawul: “Nec ad as tt wcey ħima ad as tt tedweř d taxceft u ħima ad yiři ufus n Ifilistiñiyyen đidd nnes.” Inna Cawul i Dawud: “Ass-a ad tdewřed d ađegg^{wa}ř inu s yijj n webrid nneyñi.” ²² Yumur Cawul i imsexxaren nnes: “Siweř ak-d Dawud di tnuffra, ini: ‘Aqa cek tusid-dd i ujeđid x řxađar u marra imsexxaren ttexsen cek. *Xenni* dweř řexxu d ađegg^{wa}ř n ujeđid.’ ” ²³ Ssiwřen imsexxaren n Cawul awařen-a deg imezzuyn n Dawud. *Xenni* inna Dawud: “Ma d tamesřact tehwen di tiđtawin nwem ad idweř ijj d ađegg^{wa}ř n ujeđid? Ma war ġiy d ijj n weryaz d amezřuđ d amuqřiri?” ²⁴ Imsexxaren n Cawul ħajan as t, nnan: “Issiweř Dawud awařen-a.” ²⁵ *Xenni* inna Cawul: “Ammu i ya tinim i Dawud: ‘Ajeđid war d as teejib řeyramet, maca *iejeb as* mya n řeđařeyyat n Ifilistiñiyyen, ħima ad intaqem zi řeedyan n ujeđid.” Tuya Cawul ittxarraş ad iney Dawud s ufus n Ifilistiñiyyen.

²⁶ Ixeddamen nnes eawden awařen-a i Dawud. *Xenni* tuya aya d ict n tmesřact tecna di tiđtawin n Dawud ħima ad idweř d ađegg^{wa}ř n ujeđid. Řmijař n wussan *ittwaggen* tuya ead war edun. ²⁷ *Xenni* ikkar Dawud. Netta d yeryazen nnes tťfen abrid uca iwta netta mitayen n yeryazen n Ifilistiñiyyen. Yiwi-dd Dawud řeđařeyyat nsen u s uya sedden nitni qae *řqedd-a* i ujeđid, ħima ad idweř d ađegg^{wa}ř n ujeđid. *Xenni* iwca as Cawul yeğis Mixal d tamyart. ²⁸ Cawul izra u issen, aqa SIDI tuya-t ak-d Dawud u Mixal, yeğis n Cawul, tuya t^ttexts i-t. ²⁹ Idweř Cawul igg^wed ead ktar zi Dawud uca Cawul idweř d řeedu n Dawud marra ussan *n tudart nnes*.

³⁰ Umi dd-ffyen řĥukkam n Ifilistiñiyyen, imsar, meřmi ma ffyen tuya Dawud yarenni mahu di řefřařet nnes x marra imsexxaren n Cawul, mađend ad yiři isem nnes d cceneet ař tťtarf.

Dawud yarweř zi Cawul

19¹ Issiweř Cawul ak-d mmis Yunatan u ak-d imsexxaren nnes belli ittxeşsa ad nyen Dawud. Maca Yunatan, mmis n Cawul, tuya isseizz xas Dawud

18:21 ‘ađegg^{wa}ř’ - ixs ad yini aqa Cawul iwaed i Dawud belli wanita ad idweř d mmis nnes s řemrac ak-d yessis.
18:27 2 řm. 3:14

1 ŞAMWIL

aṭṭas. ² Iḥaja Yunatan x uya i Dawud, inna: “Baba Cawul yarezzu ad cek iney. Xenni řexxu, raja ayi ař tiwecca u snuffar ixef nnek u xemmeř ixef nnek. ³ Necc ad ffıyey, ad beddey ak-d baba deg weḥwic mani i ya tiřid cek u ad xak ssiwřey ak-d baba u ad xzarey mammec ggurent tmesřayin. Ggur ad cek sřargbey.”

⁴ Yunatan issiweř s tizi n Dawud ak-d babas, inna as: “Ajeđid maca war ittegg ca ddnuv deg umsexxar nnes Dawud, mayar uřa d netta war dayek iggi ca ddnuv u timegga nnes aqa atent d řefdeř i cek aṭṭas. ⁵ Netta isebbeř tudart nnes, iyřeb x Ufilistini u SIDI yiwiđ ijj n usenjem d ameqqran i marra Israil. Cek tezdrid t simant nnek u tfařhed. Mayemmi tersed ad texđid x idammen imezdagen ařami i ya tenyed Dawud břa ssibbet?” ⁶ Cawul isřa yar Yunatan u Cawul ijjıuđ: “S tidett am iddar SIDI, netta war ittwaneqq ca!” ⁷ Uca iřaya Yunatan x Dawud, iḥaja as Yunatan marra awařen-a. *Xenni* indeh Yunatan Dawud yar Cawul u netta tuya-t ztat i wudem nnes am idennađ d fariđennađ.

⁸ Yiweđ-dd umenyi eawed uca iffey Dawud, imney ak-d Ifilistiniyyen. Netta ihettek i-ten s ict n tecti d tameqqrant u nitni řřfen tarewřa ztat i wudem nnes.

⁹ Maca řaryah d aeuffan n SIDI iwđa-dd *eawed* x Cawul. Umi netta iqqim di taddart nnes, imneę lansa deg ufus nnes u Dawud ittirař s ufus nnes x *řgambri*. ¹⁰ Cawul tuya yarezzu ad isemmar Dawud di řhiđ s lansa nnes, maca netta ixnes as i Cawul u netta iřqef řhiđ s lansa. Dawud yarweř, issenjem ixef nnes řiřet nni.

¹¹ Issekk Cawul ireqqasen yar taddart n Dawud ħima ad t ħđan u ad t nyen yar tuffut. *Maca* Mixal, tamıart n Dawud, tħaja as xas i Dawud, tenna: “Mařa cek war tessnejmed ixef nnek di řiřet-a, ad tttwanyed tiwecca.” ¹² Mixal tessehwa Dawud zi řkazi u netta yuyur, yarweř uca issenjem ixef nnes. ¹³ *Xenni* teksi Mixal ijj n řexyař n řřanam, tessars *i-t* di qama uca tegga ict n thiđurt n cear n iıeyđ yar mani iđa uzeđif u tedřa *i-t* s yijj n warruđ.

¹⁴ Cawul issekk ireqqasen maĥend ad dd-awyen Dawud, *maca* nettat tenna: “Netta ihřec.” ¹⁵ *Xenni* issekk Cawul ireqqasen maĥend ad ssiĥen x Dawud, inna: “Awyem t-i-dd di tassut yari da ħima ad t nyey.” ¹⁶ Umi dd-usin ireqqasen, xzar, aqa din ijj n řexyař n řřanam di qama d ict n thiđurt n cear n iıeyđ yar mani iđa uzeđif. ¹⁷ Uca inna Cawul i Mixal: “Mayemmi i d ayi teydared ammu, tejjid řeedu inu ad yarweř, ařami issenjem ixef nnes?” Mixal tarra-dd x Cawul: “Netta inna ayi: ‘Ej ayi ad uyurey, mayemmi i cem i ya nyey?’ ”

¹⁸ Ammu yarweř Dawud, issenjem ixef nnes uca yusa-dd yar Camwil di Rama, iḥaja as marra min tuya i d as igga Cawul. Xenni yuyur netta *jmię* ak-d Camwil, qqimen di Nayut. ¹⁹ Uca ittwaħaja aya i Cawul, nnan: “Aqa Dawud aqa-t di Nayut yar Rama.” ²⁰ *Xenni* issekk Cawul ireqqasen ħima ad awyen Dawud. Nitni zrin tarbiet n inabiyyen nni ittnebban. Tuya Camwil ibedd yarsen d amehđay

19:6 ‘yar Yunatan’ - s Teibranit ‘yar tmijja n Yunatan’.

19:9 1 řm. 16:14; 18:10

uca ihwa-dd Arruḥ n AREBBI x ireqqasen n Cawul aṛami uṛa d nitni bdan ad nebban. ²¹ *Umi* ittwanna *aya* i Cawul, issekk ireqqasen nneyni, maca uṛa d nitni bdan ad nebban. Yarni Cawul deg usekki n ireqqasen, i twaṛa wiss tṛata, uca uṛa d nitni bdan ad nebban. ²² *Xas uca* yuyur netta simant nnes ḡar Rama. Yiweḍ netta ḡar wanu ameqqran di Sixu, isseqsa, inna: “Mani *iḡa* Camwil d Dawud?” Ittwanna: “Xzar, *aqqa aten* di Nayut ḡar Rama.” ²³ *Xenni* yuyur din ḡar Nayut ḡar Rama uca ihwa-dd uṛa d xas Arruḥ n AREBBI u netta tuḡa iggur am ittnebba ḡares aṛami yiweḍ ḡar Nayut ḡar Rama. ²⁴ Uṛa d netta ikkes arruḍ nnes uca uṛa d netta ittnebba zzat i wudem n Camwil. Ass nni d ḡiṛet tmun izzeḥ din d aqeddid. S uyenni qqaren: “Ma uṛa d Cawul jar inabiyyen?”

Ṛeahd jar Dawud d Yunatan

20¹ Dawud yarweḥ zi Nayut tenni ḡar Rama uca yusa-dd ḡar Yunatan, inna: “Min ggiḡ necc? Man ljarima inu d ddenb i d as ggiḡ i babac, aqa netta ixs ad zzayi ikkes tudart?” ² Inna as Yunatan: “War xas nessiweḥ! Cek war t^ettmettid ca. Xzar baba war ittegg walu, uṛa d ict n ṛḡajjet d tameqqrant niḡ tamezyant, bṛa ma i d ayi tt ḡa issargeb. Mayemmi baba zzayi i ḡa issnuffar tamesṛact-a? Aya war izemmar.” ³ *Xenni* ijjug as Dawud twaṛa nneynit, inna: “Babac issen nican, aqa ufiḡ ṛxadar di titṭawin nnek. *X uya* inna: ‘War ittejji ad issen Yunatan man aya, ḡima war ikessi s wemnus!’ *X uya*, s tidett am iddar SIDI u am ddarey necc, aqa din jar ayi d ṛmewt mḡir ijj n uṣurif waha!”

⁴ Yunatan inna i Dawud: “Min *iḡan* deg wuḥ nnek, necc ad ac t ggey.” ⁵ Dawud yarra-dd x Yunatan: “Xzar, tiwecca ad ibedd uyur uca ittxeṣṣa ayi ad qqimey *jar tṭabṛa* ak-d ujeḡid ad ccey. Ejj ayi ad uyurey, maḡend ad nuffarey deg iyyar ḡares aṛ tameddit wiss tṛata. ⁶ Maṛa yarzu xafi babac, ifqed ayi, xenni ini: ‘Dawud iḡeccem ayi s waṭṭas ḡima izemmar ad irah ḡar tendint nnes, ḡar Bayt-Laḡm, minzi dinni i ḡa tiṛi tyarṣt n usegg^was i marra ṛaḡ.’ ⁷ Maṛa netta xenni inna: ‘Mliḡ!’, ad yiṛi ṛehna i umsexxar nnek, maca maṛa yarḡa ufugem nnes, xenni ad tessned, aqa netta igga di ṛbaḥ nnes ad *d ayi* igg ṛḡar. ⁸ Egg s tmexsiwt icewwaren ak-d umsexxar nnek, minzi tessidfed amsexxar nnek akidek deg ijj n ṛeahd n SIDI. *Maca* maṛa ggiḡ ict n ljarima, neḡ ayi cek *xenni*. Mayemmi tessed ad ayi tawyed ḡar babac?” ⁹ *Xenni* inna Yunatan: “Ad yiṛi uya igg^wej xak! Minzi waxxa aregbey xas, aqa baba igga di ṛbaḥ nnes ad dayek igg ṛḡar, ma xenni necc war d ac t qqarey?” ¹⁰ Inna Dawud i Yunatan: “Man wen i d ayi-dd i ḡa yawyen areqqas, maṛa iwca ac babac ict n temwarrit teqseḡ?” ¹¹ *Xenni* inna Yunatan i Dawud: “As-dd, ejj aney ad neffey barra ḡar yeyyar.” Uca ffyen nitni s tnayen idsen, ḡar yeyyar barra.

¹²Inna Yunatan i Dawud: “*Jjuḡey yar* SIDI, AREBBI n Israil, maṛa necc tiwecca niy farwicca yar řweqt-a, aqa wtiḡ řehsab ammu d wammu *zi jjihet* n baba, ufiḡ aqa mliḡ i Dawud uca xenni necc war ssekkiḡ *hed* ad ac *t* yini, ¹³xenni ad igg SIDI amenni s Yunatan u ead mahu. *Maca* maṛa ittiḡiř as mliḡ i baba ad dayek igg řyar, xenni necc ad ac *t* iniy, ad cek jjeḡ ad teffyed ħima *tzemmed* ad tuyured di řehna. SIDI ad yiři akidek, am mammec *t* tuya ak-d baba. ¹⁴War ittiři *waha* am ddareḡ, war ittiři *xenni waha* ad ayi tessecned tamexsiwt icewwaren n SIDI ħima war ttmettiḡ ca, ¹⁵*maca uřa* war tqeṭṭeed tamexsiwt nnek icewwaren i řebda x taddart inu, uřa xmi i ya iqdee SIDI marra řeedyan n Dawud zeg wudem n temmurt!” ¹⁶Uca igga Yunatan ijj n řeahd ak-d taddart n Dawud uca SIDI ittar i-t zeg ufuḡ n řeedyan n Dawud. ¹⁷Yunatan ijja Dawud ad ijjaḡ twařa nneynit, minzi netta tuya ittexs i-t, aqa ittexs i-t am mammec tuya ittexs ixef nnes.

¹⁸*Xas uca* inna as Yunatan: “Tiwecca d ayur amaynu u cek ad daysen teqqimed maḡar řkursi nnek ad iqqim ixwa. ¹⁹Maṛa edun třata n wussan, hwa qaḡ uca ruḡ yar wemcan mani tuya tennuffared deg wass n tmeggit u qqim yar uyezdis n wezru Ha’izil. ²⁰Necc ad wteḡ třata n řřitcat zzates axmi xsey ad řeqfey tandayt. ²¹U xzar, necc ad ssekkeḡ aḡudri *awarni asent*, ad as iniy: ‘Uyur, arzu x řřitcat!’ Maṛa necc ad iniy nican i uḡudri: ‘Ḥḡa, řřitcat aqa *udsent* yar uyezdis-a zi yarek!’, *xenni* awyi tent-i-dd, as-dd, maḡar aqa din řehna i cek u war din walu *aqa ammu s tidett* i iddar SIDI! ²²*Maca* maṛa necc nniḡ i uḡudri: ‘Xzar, řřitcat aqa igg^wejent xak *ead* ktar!’, xenni agg^wej, maḡar SIDI issekka cek yar řagg^waj. ²³Uca *x* wawař nni nenna necc d cek, aqa SIDI ad yiři *d acehhad* jar ayi d cek i řebda!”

²⁴Issnuffar Dawud ixef nnes barra deg iyyar. U řami dd-yusa uyur amaynu iqqim ujeḡid *yar ttabřa* ħima ad icc. ²⁵Tuḡa ajeḡid iqqim yar umensi aya deg wemcan nnes am mammec *tuya iqqim* yar imensiyyen innexni, di řkursi *i iḡan* yar řḡid. Yunatan ikkar u Abnir iqqim yar uyezdis n Cawul u řkursi n Dawud iban-dd ixwa. ²⁶Deg wass nni Cawul war ini walu, maḡar netta inna *deg ixef nnes*: “İmsar as ca ařami netta war iḡi d amezdag. Aqa nican netta war iḡi d amezdag.”

²⁷Tiwecca nnes, deg wass wiss tñayen awarni i uyur amaynu, umi iqqim řkursi n Dawud ixwa *eawed*, imsar, aqa inna Cawul i mmis Yunatan: “Mayemmi mmis n Yassa war dd-yusi idennaḡ d wass-a yar umensi?” ²⁸Yunatan yarra-dd x Cawul: “Dawud iḡeccem ayi aṭtas *mahend izemmar ad irah* yar Bayt-Laḡm.

²⁹Netta inna: ‘Ejj ayi ad uyureḡ, maḡar neccin ad negg ict n tyařst n řaḡ nney di tendint uca uma igga xafi *ad ḡdarey*. Maṛa *xenni* ufiḡ řexxu arḡa di tiṭṭawin nnek, ttzawgeḡ, ejj ayi ad uyureḡ ħima ad zareḡ aytma.’ S uyenni Dawud war dd-yusi yar ttabřa n ujeḡid.”

1 ŞAMWIL

³⁰ *Xenni* yarey uxeyyeq n Cawul x Yunatan, inna as: “Cek, mmis n *temyart* i di teġa tyennant ifaryen! Necc ssney mliħ, aqa cek tixdared ayezdis n mmis n Yassa, d man aya d řefđihet i cek d řefđihet i tuēaryent n yemmac! ³¹ Minzi marra ussan min i ġa yekk mmis n Yassa iddar x temmurt, war tbeddid cek uřa d tageldit nnek. Xenni řexxu, sekk *ijjen*, awyi t-i-dd ġari, maġar netta d aħenjir n řmewt.”

³² Yarra-dd Yunatan x babas Cawul, inna as: “Mayemmi ittxeřřa netta ad ittwaney? Min igga?” ³³ *Xenni* iħejjar i-t Cawul s lansa ħima ad t iřqef. Ammu i issen Yunatan, aqa babas tuġa igga di řbař nnes ad iney Dawud. ³⁴ Ikkar Yunatan x ttabřa umi yarġa uxeyyeq *nes* u war icci aġrum deg wass wiss tnayen n uyur amaynu, maġar netta tuġa ikessi s wemnus i Dawud, minzi babas tuġa issbeħdeř i-t ammu.

³⁵ Tiwecca nnes ġar tuffut, imsar aqa Yunatan yuyur barra deg iyyar, di řweqt i igga amsagar ak-d Dawud u tuġa akides ijj n uħudri d amezyan. ³⁶ Netta inna i uħudri: “Uyur, arzu x řřitcat nni i ġa wteġ.” Aħenjir yuyur u netta iwta ict n řřitca tekka sennej nnes. ³⁷ *Umi* dd-yiweđ uħudri ġar wemcan mani teġa řřitca, iřaġa-dd Yunatan awarni i uħenjir, inna: “Ma war tewđi řřitca zzayek ayirin ead xak?” ³⁸ Iřaġa Yunatan *eawed* i uħudri “Deġya, azzeř, war ttbeddi!” Aħudri *i iġan* ak-d Yunatan issmun řřitca uca ieqeb ġar bab nnes. ³⁹ Aħudri war issin walu. Myir Yunatan d Dawud ssnen x tmesřact *jar asen*. ⁴⁰ *Xenni* iwca Yunatan řeqcue *n řesnaħ nes* i uħudri i tuġa ġares iġan, inna as: “Uyur, arr i-ten ġar tendint!” ⁴¹ *Umi* yuyur uħenjir, ikkar Dawud zeg uyezdis n ljanub uca iwđa s uęembub nnes ġar temmurt uca yuđar třata n twařawin. Nitni ssudmen ayawya, run s tnayen idsen ařami Dawud yarni dayes. ⁴² U Yunatan inna i Dawud: “Uyur di řehna. Aqa nejjuġ s tnayen idney s Yisem n SIDI, nenna: ‘Ad yiři SIDI d aceħhad ġar ayi d cek, ġar zzariēet inu d zzariēet nnek, i řebda!’ ”

Dawud di Nub

21 ¹ Xenni ikkar Dawud, yuyur, uca yudef Yunatan ġar tendint. ² *Xenni* yiweđ Dawud ġar Nub ġar ukeħhan Aximalik. Aximalik iffey-dd ġar Dawud yarjef, inna as: “Mayemmi cek weħħdek, war akidek uřa d ijj?” ³ Dawud inna i ukeħhan Aximalik: “Ajeġid iwca ayi ijj n wareqqas, inna ayi: ‘Uřa d ijj war ittriggib x tmesřact i d ac-dd ssekkey u xak ggiy!’ Sargbey i iħudriyyen aqa *ruħey* ġar wemcan-a d wemcan-in. ⁴ Xenni řexxu, min ġarek deg ufus? Ewc ayi xemsa n tecnifin deg ufus niġ min ma tzemmed ad tafed.”

⁵ Akeħhan yarra-dd x Dawud, inna: “War din aġrum n macca ġar ufus, myir aġrum amqeddes waha i da. Maca meelik myir tuġa gg^wejen iħudriyyen x temġarin!” ⁶ Dawud yarra-dd x ukeħhan, inna as: “S tidett, timġarin

1 ŞAMWIL

ttwaḥeyyident xaney, iḍennaḍ d fariḍennaḍ, zeg wami ffyeḡ, u řeqcue n iḥudriyyen ttwaqeddsen. Waxxa manawya d ijj n wufuḡ am řebda, waxxa amenni aqa ittwaqeddes ass-a s řeqcue.”

⁷Xenni iwca as ukehhan *ayrum* iqeddsen, maḡar war tuḡi dinni aḡrum mḡir aḡrum n wescan nni ittwakkes zi zzat i wudem n SIDI ḥima ad ssarsen deg wemcan nsen aḡrum iḥma deg wass nni ittwakkes.⁸ Deg wass nni tuḡa dinni ijj zeg imsexxaren n Cawul. Netta tuḡa ittwahşar dinni zzat i wudem n SIDI. Tuḡa qqaren as Duwaε, zi Idum, wenni ijehden aḡtas jar imeksawen inni *iḡan* ḡar Cawul. ⁹Uca inna Dawud i Aximalik: “Ma war da ḡarek ict n lansa niḡ ijj n ssif ḡar ufuş? Maḡar war kidi-dd ksiḡ ssif d řesnaḡ inu deg ufuş inu, minzi areqqas n ujeḡid tuḡa ittqeḡiq.”

¹⁰Inna ukehhan: “Ssif n Julyat, Afilişḡini wenni x teḡřeb di řewḍa n teḡzurt n tcejjura n yigg, aqa-t *da* ittwanned deg ijj n warruḍ awarni i upalḡu n ikehhanen. Mařa tixed ad t teksid, ksi t, minzi war da walu mḡir wanita.” Inna Dawud: “War iḡi ijj am netta! Ewc ayi t!”

Dawud di Jat

¹¹Uca Dawud ikkar, yarweř deg wass nni zzat i wudem n Cawul uca netta yusa-dd ḡar Axic, ajeḡid n Jat. ¹²Imsexxaren n Axic nnan as: “Ma wanita war iḡi d Dawud, ajeḡid n temmurt? Ma war iḡi d wenni zi ḡennjent u cedḡhent temḡarin s nnutbat, qqarent: ‘Cawul iyřeb x řuřuf nnes, maca Dawud x εecra n řuřuf nnes?’ ” ¹³Dawud iija awařen-a deg wuř nnes u tuḡa itteḡḡed aḡtas zzat i wudem n Axic, ajeḡid n Jat. ¹⁴Xenni igga ixef nnes amecnaw axmi iweddard řeeqeř nnes zzat i tiḡḡawin nsen uca netta inneqeřε as uzeḡif deg ifassen nsen uca ibda ixebbec di tewwura n tewwart *n tendint*, iija ikuffan nnes hekkwandd x tmart nnes. ¹⁵Xenni inna Axic i imsexxaren nnes: “Xzarem, kenniw tεttwařam aqa aryaş ibbuhři. Mayemmi i-t-i-dd-tiwyem ḡari?” ¹⁶Ma ttxeşşan ayi ibuhařiyyen, aqa tiwyem-dd ḡari wanita maḡend ad ḡari igg tubbuheřiya? Ma d wanita i dd ḡa yadfen ḡar taddart inu?”

Dawud deg ifri n Adullam

22¹Xenni yuyur Dawud ssenni, issenjem ixef nnes ḡar ifri n Adullam. Aytmas d marra taddart n babas sřan aya uca hwan ḡares dinni. ²Uca *kuř* aryaş wenni tuḡa itteḡşaren u *kuř* aryaş i di tuḡa iḡa umarwas u *kuř* aryaş s řbař d amerzag, aqa ffyen ḡares uca netta idweř d akumandar nsen. Tuḡa ḡares řqedd n arebεa-mya n yeryazen. ³Ssenni iffey Dawud ḡar Mişfat di Mu’ab. Inna netta i ujeḡid n Mu’ab: “Ejj baba d yemma ad ḡarwem

21:7 Mt. 12:3; Mk. 2:25; Lk. 6:3
21:12 1 řm. 18:7

dd-asen, Ƨares ař i Ƨa ssney min kidi i Ƨa yegg SIDI.”

⁴Netta yiwyi ten zzat i wudem n ujeǧid n Mu’ab uca nitni qqimen Ƨares marra ussan i di ikka Dawud di lburj *deg idurar*. ⁵*Maca* anabi Jat inna i Dawud: “War tƧyimi di lburj *deg idurar*, maca agg^wej u adef Ƨar temmurt n Yahuda!” *Xenni* yuyur Dawud, yiweđ Ƨar wezyar n Ƨarit.

Tamenyiwt n ikehhanen n Nub

⁶Cawul isřa belli Dawud d iryazen, inni tuƧa Ƨares *iǧan*, ttwafen. TuƧa Cawul iqqim di Jibea sadu ict n tcejart n tmarist Ƨar Rama u tuƧa Ƨares ict n lansa deg ufus nnes u marra imsexxaren nnes bedden-dd Ƨares.⁷Uca inna Cawul i imsexxaren nnes i Ƨares dd-ibedden: “TtzawgeƧ sřem-dd, kenniw ayt n Binyamin! Ma ad iwc mmis n Yassa iyyaren d imarjaesen n uđiř i kenniw marra? Ma ad yarr kenniw marra d imeqqranen x ařef d imeqqranen x mya?

⁸Aqa kenniw marra teggim xafi tameemuč uca uřa d ijjen war d ayi issargeb belli mmi igga ijj n řeahd ak-d mmis n Yassa uca uřa d ijj zzaywem war d as cqiy, war d ayi tessargbem aqa mmi issamar-dd amsexxar inu xafi mařend ad ayi izeyyar am mammec *iǧa* ass-a.”

⁹*Xenni* yarra-dd Duwaε, d wenni zeg Idum, d wenni tuƧa d ameřday x imsexxaren n Cawul, inna: “Nec zriƧ mmis n Yassa řami dd-yusa di Nub Ƨar Aximalik, mmis n Axiřub. ¹⁰Netta ittar SIDI di řtwee nnes u iwca as macca. Iwca as uřa d ssif n Julyat, Afiliřini.” ¹¹*Xas uca* issekk ujeǧid *ijj* mařend ad dd-iřaƧa x ukehhan Aximalik, mmis n Axiřub, *jmie* ak-d marra taddart n babas, ikehhanen, inni *iǧan* di Nub. Uca marra usin-dd Ƨar ujeǧid.

¹²Inna Cawul: “Seř, cek, mmis n Axiřub!” Uca inna netta: “Xzar, aqa ayi da, a sidi inu!” ¹³Cawul inna as: “Mayemmi xafi teggim tameemuč, cek d mmis n Yassa, aqa cek tewcid as macca d ssif u t^ettared AREBBI di řtwee nnes řima ad xafi iyewweƧ am wenni d ayi izeyyaren, am mammec *iǧa* ass-a.” ¹⁴Aximalik yarra-dd x ujeǧid, inna: “Man wen zi marra imsexxaren nnek d amtiqqi am Dawud, ađegg^wař n ujeǧid, u *man wen* i Ƨa yawđen *amenni* Ƨar imtiqqan nnek u wi Ƨar iǧa ccan *ammu* di taddart nnek? ¹⁵Ma ass-a waha i kkareƧ ad ttareƧ SIDI di řtwee nnes? Aqa man aya igg^wej xafi. Ejj ajeǧid war inetřar řbateř x umsexxar nnes d marra taddart n baba s ca n řřajjet, minzi amsexxar nnek war issin walu x marra aya, ma *tamesřact* d tamezyant niƧ d tameqqrant *i teǧa*.” ¹⁶*Maca* ajeǧid inna: “Cek s tidett ad temmteđ, *a* Aximalik, cek d marra taddart n babac.” ¹⁷Uca ajeǧid inna i iεessasen nnes n arrimet nni Ƨares-dd ibedden: “Nqerřbem u nyem ikehhanen n SIDI, maƧar uřa d nitni wcin afus i Dawud, minzi nitni ssnen aqa netta tuƧa ittrakkwař u nitni war d ayi xas ssargben ca .” *Maca* imsexxaren n ujeǧid war xsen ad sswizřđen afus nsen

22:5 ‘azƧar’ - niƧ řřyabet’ niƧ ‘tazgant’.

22:6 ‘tacejart n tamarist’ - s tlatinit ‘Tamarix’.

1 ŞAMWIL

ħima ad zzayes wten ikehhanen n SIDI. ¹⁸ *Xenni* inna ujeġid i Duwae: “Neqřeb uca wwet ikehhanen!” *Xenni* inneqřeb Duwae, wenni zi Idum *i yeġa*, uca iwta ikehhanen uca inya deg wass nni xemsa u-tmanyin n yeryazen, inni yarden apaltu *n ukehhan*. ¹⁹ Netta iwta uřa d Nub, tandint n ikehhanen, s řeqđee n ssif, iryazen d temyarin, iħenjiren d iseyman. Iwta eawed uřa d ifunasen d yeyyař d wuġi s řeqđee n ssif. ²⁰ Ijj zeg iħenjiren n Aximalik, mmis n Axiřub, issenjem ixef nnes. *Tuya* isem nnes Abyatar u netta iqeġeġ *ixef nnes* awarni i Dawud.

²¹ Abyatar iħaja i Dawud, aqa Cawul tuya inya ikehhanen n SIDI. ²² *Xenni* inna Dawud i Abyatar: “Deg wass nni, umi tuya Duwae zi Idum dinni, ssney aqa netta ad iħaja aya i Cawul. Necc d wenni x *iġan* marra řeemur n taddart n babac. ²³ Qim yari, war ttegg^wed ca, mayar wenni yarezzun *ad iney* řeemar inu, yarezzu *ad iney* uřa d řeemar nnek. Aqa cek *eawed* yari t^ttwahđid.”

Dawud di Qaeila

23 ¹ Ĥajan i Dawud, nnan: “Aqa Ifiliřtiniyyen ttmenyan ak-d Qaeila uca ttkeccađen inedar.” ² Isseqsa Dawud SIDI, inna: “Ma ad ffyeġ din, ad wteġ Ifiliřtiniyyen?” SIDI yarra-dd x Dawud: “Ffey, wwet Ifiliřtiniyyen uca fekk Qaeila!” ³ Nnan as yeryazen n Dawud: “Xzar, neccin nettegg^wed *deyya* da di Yahuda, mammec ead xenni mařa neccin neffey řar Qaeila řar iseddiyyen n řeeskar n Ifiliřtiniyyen.” ⁴ Uca Dawud isseqsa SIDI twařa nneynit u SIDI yarra-dd xas, inna: “Kkar, hwa řar Qaeila, minzi Necc ad ac wceġ Ifiliřtiniyyen deg ifassen *nnek*.” ⁵ *Xas uca* iffeġ Dawud ak-d yeryazen nnes řar Qaeila, imney ak-d Ifiliřtiniyyen. Netta yuzzeř x řħimarin nsen uca iwta ten s ict n tecti d tameqqrant. *Ammu i* ifekk Dawud imezday n Qaeila.

⁶ Umi Abyatar, mmis n Aximalik, yarweř řar Dawud řar Qaeila, imsar, netta aqa ihwa ak-d upaltu *n ukehhan* deg ifassen nnes..

⁷ Ĥajan as i Cawul, aqa Dawud yiweđ řar Qaeila. *Xenni* inna Cawul: “AREBBI igga ayi i-t deg ufus inu, minzi netta ittwaħebbes ařami yudeř řar ict n tendint s tewwura d zzekrunat.” ⁸ Ijja Cawul ad dd-řayan x marra řgens řar umenyi, ħima ad hwan řar Qaeila maħend ad nnden i Dawud d yeryazen nnes.

⁹ *Řami* yargeb Dawud belli Cawul igga dayes tuęeffna aya s tnuffra, inna netta i ukehhan Abyatar: “Awi-dd apaltu *n ukehhan* da!” ¹⁰ Inna Dawud: “A SIDI, AREBBI n Israil, amsexxar nnek isřa nican, aqa Cawul iemmed ad dd-yas řar Qaeila ħima ad ixarreb tandint di řřwee inu. ¹¹ Ma ad ayi sseedun imezday n Qaeila di řřwee nnes? Ma ad ihwa Cawul am mammec isřa umsexxar nnek? A SIDI, AREBBI n Israil, ini t i umsexxar nnek!” SIDI yarra-dd: “Netta ad ihwa.”

¹² *Xas uca* inna Dawud: “Ma imezday n Qaeila ad sseedun necc d yeryazen inu i

1 ŞAMWIL

Cawul?” Inna SIDI “Nitni ad *cek* sseedun.”¹³ *Xas uca* ikkar Dawud ak-d yeryazen nnes, amenni setta mya n yeryazen, uca ffyen nitni zi Qaeila uca dewřen gguren mani ma zemmaren ad uyuren. *Umi* ittwanna i Cawul, aqa injem-dd Dawud zi Qaeila, iija *zeg webrid nnes*, war iffiy ca.

Dawud di řexřa n Zif

¹⁴Dawud iqqim di řexřa di lqelcat n idurar uca iqqim x idurar di řexřa n Zif. Cawul yarzu xas marra ussan, *maca* AREBBI war t iggi deg ufus nnes. ¹⁵*Umi* izra Dawud, aqa Cawul tuya iffey ħima ad xas yarzu, *tuya* Dawud di řexřa n Zif di Xurisa. ¹⁶*Xenni* ikkar Yunatan, mmis n Cawul, uca yuyur řar Dawud di Xurisa u netta issejhed afus nnes di AREBBI. ¹⁷Netta inna as: “War ttegg^wed ca, minzi afus n baba Cawul war cek dd-ittikk^wid u cek ad tdewřed d ajeřid x Israil u necc ad dewřey d wiss tnayen řarek. Uřa d baba Cawul issen aya.” ¹⁸U nitni s tnayen idsen ggin ijj n řeahd zzat i wudem n SIDI. Dawud iqqim di Xurisa u Yunatan yaregg^weĥ řar taddart nnes.

¹⁹*Xas* uca gaeden Izifiyyen řar Cawul di Jibeā, nnan: “Ma war innuffar Dawud řarney di lqelcat *deg idurar* di Xurisa, x tewrirt n Ĥaxila, řar ljanub n tnezruft? ²⁰*Xenni* řexxu, *a* ajeřid, hwa-dd elahřab mezri n wuř nnek. Ad tiři *xenni* tmesřact nney ħima ad t nesseedu řar ufus n ujeřid.” ²¹Cawul inna: “Ad t^tttwabarkem zi SIDI, minzi cqiy awem. ²²Uyurem u wejdem ead ktar u ĥdam u snem amcan mani iġa uđar nnes u man wen i t dinni izrin, mařar ittwanna ayi, aqa netta d aĥraymi ařas. ²³Ĥdam u snem marra imucan n tnuffra mani issnuffar ixef nnes u eqbem mařa tkemmřem. *Xenni* ad kidwem uyurey u mařa netta di temmurt, ad imsar, necc ad xas arzu řar marra řuřuf n Yahuda.” ²⁴Kkaren nitni u izzaren zzat i wudem n Cawul řar Zif. Dawud d yeryazen nnes tuya aten di řexřa n Maēun, di řewđa řar ljanub n tnezruft.

²⁵Cawul d yeryazen nnes ffyen ħima ad xas arzun. Ittwanna aya i Dawud u netta ihwa-dd zi řejruf di řexřa n Maēun. *Umi* t isřa Cawul, *řexdenni* idfar netta Dawud di řexřa n Maēun. ²⁶Cawul ikka x ijj n uyezdīs n wedrar u Dawud d yeryazen nnes x uyezdīs nneyni n wedrar. řami iqeęeq Dawud maĥend ad yagg^weĥ x wudem n Cawul, imsar, aqa Cawul d yeryazen nnes nnden-dd i Dawud d yeryazen nnes ħima ad ten řřen. ²⁷*Maca* yusa-dd ijj n ureqqas řar Cawul inna: “Deyya, as-dd, minzi Ifiliřiniyyen hejmen x temmurt!” ²⁸*Xenni* ieqeb-dd Cawul zeg weđfar n Dawud uca iffey řar umsagar ak-d Ifiliřiniyyen. S uyenni qqaren as i wemcan nni Salae-Hamaxlikut..

23:15 ‘ħima ad xas yarzu’ - s Teibrant ‘ħima ad yarzu x řecmar nnes’.

23:19 ‘řar ljanub n tnezruft’ - niy ‘řar yeffusi n tnezruft’.

23:28 ‘Salae-Hamaxlikut’ - isem wanita ixs ad yini ‘aseġaĥ n ubetřu’ niy ‘aseġaĥ n warweř’.

Dawud isseizz x tudart n Cawul

24¹Yuyur Dawud ssenni uca iqqim di lqelcat *deg idurar* n Eayn-Jadi. ²Uca imsar, umi dd-icqeb Cawul zeg weđfar n Ifilistiniyyen, eawden as, nnan: “Dawud aqa-t di řexra n Eayn-Jadi.” ³*Xenni* iki Cawul teřt-ařaf n yeryazen ittwarfen zi marra Israil, iffeř ħima ad yarzu x Dawud d yeryazen nnes x řejruf n İyayden n řejruf. ⁴Netta yusa-dd řar řkuriyyat n wuđi i *iđan* řar webriđ mani tuya iđa iji n yefri. Cawul yudef řares, ħima ad ideř iđaren nnes. Tuya Dawud d yeryazen nnes qqimen řar đeffar deg ifri. ⁵*Xenni* nnan as yeryazen n Dawud: “Xzar, wa d ass i x d ac inna SIDI: ‘Xzar, Necc ad ac ggeř řeđu nnek deg ufus nnek u cek tzemmed akides tegged min t’ettwařid nican di tiřtawin nnek.” Uca ikkar Dawud, iqess tnuffra iji n řtarf zeg useřham n Cawul. ⁶Awarni as *maca* issdewdiw uř n Dawud dayes, minzi netta tuya icarreg iji n řtarf *zeg useřham* n Cawul. ⁷Netta inna i yeryazen nnes: “Ad ayi imnee SIDI ad ggeř aya i sidi inu, i umedhun n SIDI, *ad ayi imnee SIDI ad ggeř aya*, ad sswizzđeř afus inu đidd nnes, mařar netta d amedhun n SIDI!” ⁸Issiweř Dawud ak-d yeryazen nnes s wawařen iqeřen u war ten iji ad yewwřen x Cawul. U Cawul ikkar, iffeř-dd zeg ifri, iřteř abriđ.

⁹*Xas uca* ikkar uřa d Dawud, iffeř-dd zeg ifri, iřaya-dd x Cawul, inna: “Sidi inu, ajeđid!” U Cawul ixzar řar đeffar uca yuđar Dawud s uęembub *nnes* řar temmurt, ibbendeq. ¹⁰Inna Dawud i Cawul: “Mayemmi teřid řar wawařen n iwdan, inni iqqaren: ‘Xzar, Dawud ixs ad ac igg řar?’” ¹¹Xzar ass-a teřrid s tiřtawin nnek, aqa SIDI igga cek ass-a deg ifri deg ufus inu u ittwanna ayi ħima ad cek nyey, maca necc řawřey xak, minzi nniř *ak-d yixef inu*: ‘Necc war sswizzđeř afus inu đidd i sidi inu, mařar netta d amedhun n SIDI.’ ¹²Xzar baba, řtarf n useřham nnek aqa-t deg ufus inu. Umi necc carrgeř iji n řtarf n upartessu nnek, war cek nyey. *Xenni* ssen u xzar, aqa war řari deg ufus inu řa d tuęefna uřa d axeřtu u necc war kik xđiř ca. *Maca* cek tarezzud ħima ad ayi tekksed tudart inu. ¹³SIDI ad iřkem jar ayi d cek uca SIDI ad intaqem i necc zzayek, *maca* afus inu war ittiři xak. ¹⁴Am mammec iqqař wawař iweznen n iryazen n zic: ‘Zeg ięeffanen ittass-dd tuęeffna!’, maca afus inu war ittiři đidd i cek. ¹⁵Awarni man wen ideřar ujeđid n Israil? Man wen i tyemmed? Awarni i yiji n weqzin immuten, awarni i yiji n uyenni n ucurdu! ¹⁶SIDI ad yiři d řqadı nney u netta ad iřkem jar ayi d cek. Netta ad ixzar *di man aya* uca ad iřkem x ddeewet inu u Netta ad ayi yay tařart zeg ufus nnek.”

¹⁷Umi ikemmeř Dawud x řhard n wawařen-a i Cawul, imsar, aqa Cawul inna: “Ma ta d tmijja nnek, mmi Dawud?” *Xenni* issgaęeed Cawul tmijja nnes uca

24:4 ‘ħima ad ideř iđaren nnes’ - awař-a ixs ad yini ‘ħima ad ibarđ’.

24:7 ‘amedhun n SIDI’ - awař-a ixs ad yini ‘wenni ittwarfen zi SIDI’.

24:9 ‘s uęembub ‘nnes’] - s Teibranit ‘s tinzar nnes’.

24:12 ‘tudart inu’ - s Teibranit ‘řemar inu’.

24:16 ‘řqadı’ - niř ‘amezruf’.

1 ŞAMWIL

iru. ¹⁸ Inna netta i Dawud: “Cek d amsegged xafi necc, maɣar cek teggid akidi mliħ, maca necc ggiy akidek tuëeffna. ¹⁹ Cek, *wah* cek, tessecned ayi ass-a, aqa cek teggid dayi mliħ, maɣar SIDI tuɣa igga ayi deg ufus nnek u cek war d ayi tenyid. ²⁰ Maɣar *maħa* ijj n weryaz yufa řeëdu nnes, ma *xenni* ad t yejj ad yuyur abrid *nnes* di řxar? SIDI ad cek ixegęs s řxar di ssibbet n min d ayi teggid ass-a. ²¹ Řexxu ssney, aqa cek ad tdewřed d ajeğid u tageldit n Israil ad temten s ufus nnek. ²² *X uyenni* jjağ ayi řexxu ɣar SIDI, aqa cek war tqetęeęd zzarięet inu awarni ayi u war t'ettekksed isem inu zi taddart n baba!” ²³ U Dawud ijuğ i Cawul u Cawul yaregg^weħ ɣar taddart nnes u Dawud d yeryazen nnes gaëden ɣar lburj *deg idurar*.

Dawud d Nabal ak-d Abijayil

25 ¹ Camwil immut u marra Israil imun u wtin xas agejdur u neđřen t di taddart nnes di Rama. *Xas uca* ikkar Dawud, ihwa ɣar řexřa n Faran. ² Tuɣa di Macun ijj n weryaz wenni tuɣa ɣar iğa wagřa di Karmil. Aryaz tuɣa d bu-wagřa ař tțarf. Netta iğa ɣares teřt-ařaf n iħuřiyyen d ařef n iɣayden. Netta tuɣa iğas uği nnes di Karmil. ³ Aryaz tțrayan as Nabal u tamɣart nnes tțrayan as Abijayil. Tamɣart tuɣa ɣares řeęqeř mliħ u tuɣa-tt d musbiħ i řxezrat, maca aryaz tuɣa iqseħ u timegga nnes d tieeffanin i *ğant*. Netta tuɣa-t am wuř nnes. ⁴ *Umi* isřa Dawud di řexřa aqa Nabal tuɣa iğas uği nnes, ⁵ issekk Dawud eęra n yeryazen din, inna i iħudriyyen: “Gaëdem ɣar Karmil u xmi i ɣa tawdem ɣar Nabal, ittxeřsa awem ad tesseqsam x umeddur nnes deg yisem inu. ⁶ Ittxeřsa ad tinim ammu: ‘Iři ad xak yiři řehna uca ad yiři řehna x taddart nnek d řehna *ɣar* marra min iğan nnek!’ ⁷ Aqa necc sřiğ belli cek ɣarek irewwan. Iwa xenni, imeksawen nni ɣarek tuɣa aten akidney uca neccin war ten nxewwej ca uca war ten inqış walu zi min ɣarsen marra ussan i ikkin nitni di Karmil. ⁸ Seqsa iħudriyyen nnek u nitni ad ac inin. Ad afen iħudriyyen-a arđa di tițawin nnek, maɣar nusa-dd ɣar ijj n wass n wurar. Ttzawgey, ewc i imsexxaren nnek u i mmic Dawud min i ɣa yaf ufus nnek.’ ” ⁹ *Umi* iwden iħudriyyen n Dawud *din* uca ssiwřen ak-d Nabal marra awařen-a deg yisem n Dawud, uca *xenni* qqimen nitni ttrajan. ¹⁰ Nabal maca yarra-dd x imsexxaren n Dawud, inna: “Man wen i iğan d Dawud d man wen i iğan d mmis n Yassa? Ass-*a aqa din* ațtas n imsexxaren nni yarewřen. Kuř ijj *ɣarweř* zi zzat n wudem n bab nnes. ¹¹ Ma ad ksiğ xenni aɣrum inu d waman inu d tɣaršt i ɣarşey i irewwan inu uca ad t wcey i yeryazen x yenni war ssiney uřa d manis dd-usin nitni?” ¹² *Xenni* nnqeřben iħudriyyen n Dawud ɣar webriđ i zi dd-usin

25:1 1 Şm. 28:3

25:3 ‘Nabal’ - isem wanita ixş ad yini ‘abuħaři’. [‘Abijayil’ - isem wanita ixş ad yini ‘baba d řefrahet inu’.

1 ŞAMWIL

uca eeqben uca usin-dd *yares* u ħajan as marra awařen-a.¹³ *Xas uca* inna Dawud i yeryazen nnes: “Kur aryaz ad ibyes ssif nnes!” Uca *kuř* aryaz ibyes ssif nnes, uřa d Dawud ibyes ssif nnes. Nitni gaēden awarni i Dawud, amenni arebeama n yeryazen, u qqimen mitayen ħar řeħwayej.

¹⁴ Ijjen zeg iħudriyyen tuya iħaja aya i Abijayil, tamħart n Nabal, inna *as*: “Xzar, Dawud issekk-dd ireqqasen zi řexřa ħima ad ssiwden lbaraka i siditney, maca wanita iqřee xasen s tzawart. ¹⁵ Iryazen tuya aten cnan i neccin u nitni war d aney seddeen ca uca war nefqid walu marra ussan i dinni nesseedu akidsen deg iyyar n tarewsa. ¹⁶ Nitni tuya aten amecnaw ijj n řħid i neccin, ġřet d wass, di marra ussan i kidsen neġa u tuya neccin narwes uġi. ¹⁷ Řexxu maca, xzar mliħ, min ittxeřřan ad t tegged, maħar řħar x siditney d marra taddart nnes imten. Netta d ijj n weryaz war isekkwu wawař akides.” ¹⁸ Tqeġeq Abijayil, teksi mitayen n tecnifin d tnayen n txuncay n yiřem i binu d xemsa n texsiwin wejdent d xemsa n řeqyas n teħwawin d mya n tyayitatin n zzbib d mitayen n iyrumen n tazart, u nettat tessars manawenni marra x yeyyař.

¹⁹ Tenna i iħudriyyen nnes: “Uyurem zzat i wudem inu. Xzar necc ad kenniw dd-areddfey.” *Maca* nettat war d as tenni aya i weryaz nnes Nabal.

²⁰ Umi tenya nettat x weyyuř, tehwa x udurriy n wedrar, xzar, imsar aqa Dawud d yeryazen nnes hwan-dd ad msagaren akides u nettat temmeřqa akidsen. ²¹ Dawud tuya inna: “S tidett, bařeř i ħdiġ x marra min ħares iġan di řexřa, ařami war iweddar walu zi min ħares. Netta ixegęę ayi min iřebħen s min war iħřin. ²² Ad igg ammu SIDI ak-d řeedyan n Dawud u ad yarni di man aya, mařa necc zi marra min ħares, ad jjeġ, ħares ař tiwecca, uřa d ijj wenni t itteggem x řħid!”

²³ Umi tezra Abijayil Dawud, teđra deġya x weyyuř nnes, tewđa zzat i Dawud x uyembub nnes uca tuđar ař temmurt. ²⁴ Nettat tewđa as ħar iđaren, tenna: “Necc, waha, i di iġa řeib, a Sidi. Ejj ad tessiweř tayya nnek akidek u seř i wawařen n tayya nnek. ²⁵ Ejj sidi inu war ixezzar ħar weryaz-a i war isekkwin, ħar Nabal, maħar am mammec d as qqaren, ammu *i yeġa* netta. Nabal d isem nnes u tubbuheřya aqa-tt dayes. Necc, tayya nnek, war zřiy ca iħudriyyen n Sidi inu i dd-tessekked. ²⁶ Xenni řexxu, a sidi, *s tidett* am iddar SIDI u iddar řeemar nnek, aqa SIDI d wenni cek immenēen maħend ad tessizzřed idammen u ad tfekked ixef nnek s ufus nnek. Xenni řexxu, ad dewřen řeedyan nnek d inni yarezzun ad ggen řħar di sidi inu am Nabal. ²⁷ Iwa řexxu, man aya d lbaraka i dd-tiwi tayya nnek i sidi inu maħend ad temmewc i iħudriyyen nni yuyuren deg iřuraf n sidi. ²⁸ Ttzawgeġ, ħfar axetřu i tayya nnek, maħar SIDI ad

25:12 ‘ħar webrid i zi dd-usin’ - s Teibranit ‘ħar webrid nsen’.

25:18 ‘řeqyas’ - eřayen 7-8 litru.

25:19 ‘Uyurum’ - s Teibranit ‘Zwam’.

issbedd i sidi inu ict n taddart temten, minzi sidi inu ittegg garrat n SIDI u s *minzi* war dayek iġi řyar zeg wussan *imezwura* nnek. ²⁹ *Mařa* ijj n bna dem ikkar xak ħima ad cek idfar u ħima ad yaru x řeemar nnek, xenni ad yiři řeemar n sidi inu *di řaman* iqcen di tecyart n yenni iddaren řar SIDI, AREBBI nnek, *maca* řeemar n řeedyan nnek ad zzayes iħejjar netta řar řagg^waj zeg ukemm ic n iġiy. ³⁰ Ad imsar, mařa SIDI ad igg ak-d sidi inu ełahsab marra taşebħant i xak issiweř u ad cek yegg d amgewwed x Israil, ³¹ xenni war ittiři aya i cek, a sidi, d ssibbet i zi i řa tenqarđed uřa d taenkrift i wuř, aqa cek tessizzřed idammen bařer u aqa sidi inu igga ad ifekk ixef nnes. U mařa SIDI ad igg řxar di sidi inu, eqeř *xenni* x tayya nnek.”

³² *Xenni* inna Dawud i Abijayil: “Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Israil, wenni cem dd-issekken ass-a i umsagar akidi! ³³ Aqa t^ettwabarek řefhamet nnem uca t^ettwabarked uřa d cem, řami d ayi tessbedded ass-a zeg usizzer n idammen u ad ntaqmey i yixef inu s ifassen inu! ³⁴ *Mařar* s tidett, am iddar SIDI, AREBBI n Israil, wenni d ayi issbedden ad am ggeř řyar, mařa cem war řari dd-teffiyed deřya, xenni war ittyimi řar tfawt n tuffut uřa d ijjen *zeg iwdan* n Nabal, wenni t ittegg n x řħid!” ³⁵ Uca iksi Dawud zeg ufu s nnes min tuřa i d as dd-tiwi, inna as: “Uyur di řehna řar taddart nnem! Xzar, necc sřiy-dd řarem u ggur ad ssgaeđey u dem nnem *iħeznen*.”

³⁶ *Umi* dd-tusa Abijayil řar Nabal, *xenni* ggur ittegg zzardet n tissit di taddart nnes am zzardet n ijj n ujeđid. Uř n Nabal tuřa-t x řxađar nnes, isscar ař řtarf. S uyenni war d as tenni uřa d ijj n wawař, ameřyan niř ameqqran, x min imsaren řares ař tafawt n tuffut. ³⁷ řar tuffut, xenni řami iffeř binu x Nabal, imsar, aqa tamřart nnes tenna as man aya. Uca ijmed wuř nnes uca netta idweř am ijj n weřru. ³⁸ Awarni i eecra n wussan, imsar, aqa SIDI iwta Nabal ařami immut.

³⁹ *Umi* isřa Dawud belli Nabal immut, inna netta: “Ad ittwabarek SIDI. *Di řħukm* x ddeewa inu x řħegra i d ayi ittwaggen, ittar i-t zeg ufu s n Nabal. Uca issbedd umsexxar nnes ħima ad yegg řyar. SIDI yarra řyar n Nabal ad dd-idweř x uzeđif nnes!” Uca Dawud issekk *ijj* u wanita issiweř ak-d Abijayil ħima ad tt yawi d tamřart i netta.

⁴⁰ *Umi* dd-usin imsexxaren n Dawud řar Abijayil řar Karmil, ssiwřen akides, nnan: “Dawud issekk aneř-dd řarem ħima ad cem nawi d tamřart i netta.”

⁴¹ *Řexdenni* nettat tekkar, tuđar řares ař tammurt s uyembub nnes, tenna: “Xzar, tismeyt nnek am ict n tayya ħima ad tessird idaren i imsexxaren n sidi inu.” ⁴² Tqeđeř Abijayil, tekkar. Nettat tenya x weřyuř nnes ak-d xemsa n tiyya

nnes tinni tt yareddfen x idaren. Nettat teđfar ireqqasen n Dawud uca tedweř d tamyart nnes.

⁴³Yiwi Dawud eawed Axinuεam zi Yazraeil *d tamyart*. Nitenti s tnayen idsent dewřent d tamyart i netta. ⁴⁴Cawul maca tuđa iwca yeđis nnes Mixal, tamđart n Dawud, i Palti, mmis n Layic wenni *iđan* zi Jallim.

Dawud isseizz x tudart n Cawul i twařa wiss tnayen

26¹Izifiyyen usin-dd ęar Cawul ęar Jibeα, nnan: “Ma war issnuffar Dawud ixef nnes x tewrirt n ęaxila zzat i wudem n tnezruft?” ²*Xenni* ikkar Cawul uca ihwa ęar řexřa n Zif u akides teřt-ařaf n yeryazen nni ittwarezen zi Israil, ĥima ad yarzu x Dawud di řexřa n Zif. ³Iwta Cawul iqıđan nnes ęar webriđ x tewrirt n ęaxila tenni zzat i wudem n tnezruft. Dawud iqqim di řexřa, izřa Cawul idfar i-t-i-dd ęar řexřa. ⁴*Maęar* Dawud tuđa issekk ixbarjiyyen u netta tuđa issen aqa Cawul igga ad dd-yas. ⁵Dawud ikkar u yusa-dd mani tuđa iwta Cawul iqıđan nnes. Dawud tuđa ittwařa mani tuđa izzeř Cawul, ak-d ukumandar n řeeskar Abnir, mmis n Nir. Cawul iřteř di řmargeĥ n ikarruten u řgens tuđa inned as-dd *s iqıđan nnes*. ⁶*Xenni* iřteř Dawud deg wawař. Issiweř ak-d Aximalik, Aĥitti, u ak-d Abicay, mmis n řiruya, umas n Yuwab, inna: “Man wen akidi i ęa ihwan ęar Cawul di řmargeĥ n řeeskar?” Abicay inna: “Nec ad kidek hwię.”

⁷Yusa-dd Dawud d Abicay di ĥiřet ęar řgens, u xzar, Cawul tuđa iřteř di řmargeĥ n ikarruten u lansa nnes teĵju zzat i uzeĥif nnes di temmurt. Innden as-dd Abnir d řgens. ⁸*Xenni* inna Abicay i Dawud: “Ass-a iqqen SIDI řeedu nnek deg ufus nnek. Ejj ayi řexxu ad t ssnuqqbey ak-d temmurt s ict n tecti n lansa. War tteĥdiĵy ad tt teggeę ict n twařa nneynit.” ⁹Dawud *maca* inna i Abicay: “War t neqq ca, maęar man wen izemmaren ad yarr afus nnes ęar umedhun n SIDI uca ad iqqim d afurri?” ¹⁰*Xenni* inna Dawud: “*S tidett am* iddar SIDI, SIDI ad t iwwet: nię ad dd-yas wass nnes i di i ęa immet nię ad dd-ihwa ęar umenęi uca ad ittwaney. ¹¹Iři ad ayi imnee SIDI aqa nec ad wteę s ufus inu amedhun n SIDI. Ttzawgeę cek, ksi lansa i *iđan* zzat i uzeĥif nnes d tebriqt n waman uca ejj aney ad nuyur!” ¹²Iksi Dawud lansa d tebriqt n waman *i tuđa din iđan* zzat i uzeĥif n Cawul uca nitni ffęen. Uřa d iĵ war *t* izři u uřa d iĵ war *t* yuci u uřa d iĵ war ifiq, maęar marra řřen, minzi SIDI tuđa isseydes i-ten deg iĵ n yiđes yuĥę. ¹³Dawud iedu ęar uęezdis nneyni uca ibedd ęar řagg^waj x tqiccat n wedrar. Tuđa iĝa ttasie d ameqqran jar asen. ¹⁴Iřaęa-dd Dawud i řgens u i Abnir, mmis n Nir, inna: “Ma war dd-tarrid ca, Abnir?” *Xenni* yarra-dd Abnir, inna: “Min teenid cek wenni d ittřayan x ujeđid?” ¹⁵*Xenni* inna Dawud i Abnir: “Ma cek

1 ŞAMWIL

war teġid d aryaz *n yeryazen*, man wen di Israil i iġan am cek? Mayemmi *xenni* war teħdid x sidi nnek, ajeġid? Aqa ijjen zi řgens yudef-dd ħima ad iney ajeġid, sidi nnek. ¹⁶Min teggid war iġi ca mliħ. *S tidett am* iddar SIDI, kenniw d tarwa n řmewt, minzi kenniw war tæessem x sidi nwem, amedhun n SIDI! Xzar mani ġant řexxu lansa n ujeġid d tebriqt n waman tinni tuya zzat i uzeġif nnes!”

¹⁷Cawul ieqeř tmijja n Dawud, inna: “Ma ta d tmijja nnek, a mmi Dawud?” Dawud inna: “Aqa-tt d tmijja inu, sidi inu, ajeġid!” ¹⁸*Xenni* inna: “Mayemmi iđeffar sidi inu amsexxar nnes ammu? Minzi min ggiy u man *t* řeib i *yumsen* yar ufus inu? ¹⁹Xenni řexxu, ejj ad iseř sidi inu, ajeġid, i wawařen n umsexxar nnes. Mařa SIDI issehweř i cek xafi, iři ad icemm netta tawhibt *n řyiġet*, maca mařa d iwdan *i iġan*, *xenni* ad ttwaneēřen nitni zzat i wudem n SIDI, mařar nitni uzzřen xafi ass-a ařami war zemmarey ad qqimey qqney *ead* i řwart n SIDI, u *mayar* nitni qqaren: ‘Ruh, sexxar i irebbiten inneyni!’ ²⁰*Xenni* řexxu, ejj maca idammen inu war ttizzřen yar temmurt igg^wejen x SIDI. Minzi ajeġid n Israil iffey, ħima ad yarzu x ijj n uyenni n ucurdu waha, am mammec yemmaren tasekkurt deg idurar.”

²¹*Xas* uca inna Cawul: “Necx xđiy, eqeb-dd, *a* mmi Dawud, mařar necx war d ac tteggey *ead* řyar, minzi tudart inu tuya ass-a tsekk^{wa} yarek di tiřřawin nnek. Xzar necx ggiy tubbuheřya u weddarey s wařtas.” ²²Dawud yarra-dd, inna: “Xzarem, aqa da lansa n ujeġid. Ejj ijj zeg iħudriyyen nnek ad iřwa, ad tt-i-dd yawi.” ²³Ad ixegęš SIDI kuř ijj x tsegda nnes d řaman nnes, minzi SIDI tuya isellem i cek ass-a deg ufus inu, maca war xsey ca ad ggey afus inu deg umedhun n SIDI. ²⁴Xzar, am mammec tuya tudart nnek ass-a di tiřřawin inu tiyřa, ammu i ya tiři tudart inu di tiřřawin n SIDI tiyřa u ad yiři aqa Netta ad ayi ifekk zi marra řeřşaret.” ²⁵Cawul inna i Dawud: “Aqa cek t^tttwabarked, mmi Dawud. Min ma i ya tegged, aqa ad tawded *ewawed*.” *Xenni* yuyur Dawud abrid nnes u Cawul ieqeb yar wemcan nnes *n tzeddiyt*.

Dawud yarweř yar temmurt n Ifiliřtiniyyen

27¹Inna Dawud deg wuř nnes: “Řexxu *ead* ijj n wass uca ad ttwanyey x ufus n Cawul. War iqqim ħaca ad arewřey deyya yar temmurt n Ifiliřtiniyyen, maħend ad iqđeē i Cawul řayas zi jjiħet inu maħend ad xafi yarzu *ead ktar* di marra tammurt n Israil. *Ammu* i ya nejmey i ufus nnes.” ²Dawud ikkar, netta d setta-mya n yeryazen nni tuya yares iġan, edun yar mmis n Maekuk, ajeġid n Jat. ³Iqqim Dawud yar Axis, netta d yeryazen nnes, *kuř* aryaz ak-d taddart nnes. Dawud *izdey din* ak-d tnayen n temyarin nnes, Axinueam zi Yazraeil u

26:20 1 řm. 24:15

26:21 ‘tudart inu’ - s Teibranit ‘feemar inu’.

26:24 ‘tudart’ - s Teibranit ‘feemar’.

1 ŞAMWIL

Abijayil, tamyart n Nabal, zi Karmil. ⁴ *Umi* ittwanna i Cawul, aqa Dawud yarweř yar Jat, war yarni iqqim ad xas yarzu ead ktar.

⁵ Uca inna Dawud i Axic: “Mařa ufiř necc řxađar di tiřřawin nnek, xenni ewc ayi ijj n wemcan deg ict zi tneddam nnek n temmurt, ĥima zemmary ad zedyey din. Mayemmi i ĥarek i ya izdey umsexxar nnek akidek di tendint n ujeđid?” ⁶ Deg wass nni iwca as Axic *tandint n* řiqłay. S uyenni tuya teđa řiqłay n ijeđiden n Yahuda ĥares ař ass-a. ⁷ Ussan i ikka Dawud di temmurt n Ifiliřřiniyyen, tuya ijj n usegg^was d arebea n iyuren.

⁸ Dawud iffeř ak-d iryazen nnes u nitni keccden Ijacuriyyen d Ijarziyyen d Ieamaliqiyyen, minzi ina tuya zeddyen zeg weĥař uya di temmurt *i iđan* yar Cur ĥares ař tammurt n Miřra. ⁹ Dawud iwta tammurt u war iiji ad iddar uřa d ijj n weryaz niř d tamyart. Iřřef eawed iĥuřiyyen d ifunasen d yeyyař d iřeyman d warruđ uca ieqeb, yusa-dd yar Axic. ¹⁰ U Axic inna: “Mani truĥem ass-a ad tkeccdem?” Inna Dawud: “Yar ljanub n Yahuda u yar ljanub n *temmurt n* Iyarĥamitiliyyen u yar ljanub n *temmurt n* Iqiniyyen.” ¹¹ War iiji Dawud ad iddar uřa d ijj n weryaz niř uřa d ict n temyart ĥima ad dd-yas yar Jat. Inna: “Ĥima nitni war xaney tteiwiden walu, ad inin: ‘Ta i igga Dawud!’ ” Ammu i iqqim ittegg di marra ussan i ikka di jwayeh n Ifiliřřiniyyen. ¹² Axic ittiqq di Dawud, inna: “S tidett netta issarzeg ixef nnes ĥar řgens nnes, ĥar Israil, uca x uyenni aqa netta i řebda ad yiři d amsexxar inu.”

Cawul iruĥ yar ict n temyart di Eayn-Dur

28¹ Deg wussan nni, řami ssmunen Ifiliřřiniyyen řeeskar nsen i umenyi ĥima ad mmenyen ak-d Israil, imsar, aqa Axic inna i Dawud: “Ittxeřřa ad tessned mliĥ, aqa cek ad kidi teffyed s uyiř di řeeskar, cek d yeryazen nnek.” ² *Xenni* inna Dawud i Axic: “Di man aya ad tzared min izemmar ad yegg umsexxar nnek!” Axic inna i Dawud: “S uyenni ad cek ggeř d aecessas xafi, di marra ussan.”

³ Camwil tuya immut d marra Israil tuya icden xas. Nitni neđřen t di Rama, di tendint nnes. Cawul tuya issuffuy inni issawařen ak-d imettan uřa d igezzanen zi temmurt.

⁴ Ifiliřřiniyyen munen marra. Nitni usin-dd uca wtin iqiđan nsen yar Cunam u Cawul issmun marra Israil u nitni wtin iqiđan nsen yar Jilbuca. ⁵ Umi izra Cawul řmargeĥ n řeeskar n Ifiliřřiniyyen, tusa as-dd tigg^wudi u wuř nnes idweř itteqdiddis s wařřas. ⁶ Cawul isseqsa SIDI, maca SIDI war xas dd-yarri ca, war iđi s tirja, uřa s Urim, uřa s inabiyyen. ⁷ *Xenni* inna Cawul i imsexxaren nnes: “Arzum ayi-dd ict n temyart iddebbaran x buĥbeřat n imettan, ĥima necc ad

28:2 ‘aecessas xafi’ - s Teibranit ‘aecessas i uzeđif inu’.

28:3 1 řm. 25:1

1 ŠAMWIL

yares raħeγ u ad tt sseqsiγ.” Imsexxaren nnes nnan as: “Xzar, di Eayn-Dur aqa din ict n temγart tenni iddebbaran x buħbeřat n imettan.”⁸ Cawul issneqřeb ixef nnes, yarđ arruđ nneγni uca yuyur. Tnayen n yeryazen ruħen akides u nitni iwđen di ġiřet γar temγart uca inna netta: “Gezzen ayi zi buħbeř n ijj n umettin uca řaya ayi-dd x wenni d am i ya iniγ.”⁹ *Xenni* tenna xas temγart: “Aqa da cek tessned *mliħ* min igga Cawul, mammec tuγa iteħħa inni issawařen ak-d imettan d igezzanen zi temmurt. Mayemmi i d ayi t^ettegged taxceft, ħima ad ayi tenγed?”¹⁰ Cawul *maca* ijjugħ as γar SIDI, inna: “*S tidett am* iddar SIDI, war cem iřeqqef di tmesřact-a ca řeib!”¹¹ *Xenni* tenna temγart: “Man wen i xef-dd i ya řayiγ i cek?” Netta inna “Řaya ayi-dd x Camwil!”¹² *Xenni* tamγart tezra Camwil, tesyuyy deg ujenna u tessiweř temγart ak-d Cawul, tenna as: “Mayemmi i d ayi tcemted? Cek aqa d Cawul!”¹³ Inna as ujeġid: “War ttegg^wed ca, maca min t^ettwařid?” *Xenni* tenna temγart i Cawul: “Nec ttwariγ inni yařewsen deg irebbiten i dd-igaεeden zi temmurt.”¹⁴ Netta inna as: “Mammec tegga tiddi nnes?” Nettat tenna: “Ijj n uwessar igaεeed u yarđ s yijj n useřham.” *Umi* issen Cawul, aqa-t d Camwil, yuđar netta s uyembub nnes γar temmurt uca ibbendeq.

¹⁵ Uca Camwil inna: “Mayemmi i d ayi thewřed, tejjid ad xafi dd-řayan?” Cawul inna: “Nec ttwahřareγ ařtas, maγar Ifiliřtiniyyen ttmenyan akidi u AREBBI iħeyyed xafi u war iqqim ittarra-dd xafi ead, war iġi x tebridin n inabiyyen uřa s tirja. S uyenni řayiγ-dd xak, maħend ad ayi tessecned min i ya ggeγ.”¹⁶ *Xenni* inna Camwil: “Mayemmi i d ayi t^ettseqsid, *mařa* SIDI iħeyyed xak u netta idweř d řeedu nnek?”¹⁷ SIDI simant nnes igga am mammec tuγa zzayi inna u netta iqřee i cek tageldit zeg ufus nnek, iwca i-tt i umqarreb nnek, i Dawud.¹⁸ Minzi cek war tesřid ca γar tmijja n SIDI u cek war tessiwđed ca řħaduq n weγđab nnes γar Eamaliq, x uyenni i d ac igga SIDI ass-a aya.¹⁹ SIDI ad kidek igg uřa d Israil deg ufus n Ifiliřtiniyyen, u tiwecca ad tiřid cek d iħenjiren nnek ħari. Uřa d řeeskar n Israil ad t igg SIDI deg ufus n Ifiliřtiniyyen.”²⁰ *Xenni* iwđa Cawul deγya ibeqqed di temmurt, tuγa ittegg^wed ařtas zeg wawařen n Camwil. Uřa d jjeħd war dayes iqqim, minzi war icci aγrum, ass d ġiřet kemmřen.

²¹ Tamγart tuyur γar Cawul, uca tezra i-t yarjef ařtas. Tenna as: “Xzar, tayya nnek tesřa γar tmijja nnek u nec sebbřey tudart inu, sřiγ γar wawařen i d ayi tennid.”²² *Xenni* řexxu maca seř γar tmijja n tayya nnek! Nec ad ac qeddmeγ ijj n uřeqqim n weγrum. Ecc ħima ad t^ettwasjheded xmi i ya t^ettfed abrid.”²³ *Maca* netta yugi, inna: “Nec war t^ettteγ!” *Maca* imsexxaren nnes uřa d tamγart ħřaren ħares ařami isřa netta ħarsen uca netta ikkar zi temmurt uca iqqim x qama.²⁴ Tamγart tuγa ħares ijj n uyenduz imseř di taddart uca tħars as deγya. Nettat teksi awren, tegg^wa arecti u tegg^wa zzayes aγrum břa antun.

28:23 ‘ħarsen’ - s Teibrant ‘yar tmijja nsen’.

28:24 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

²⁵ Nettat tqeddem *aya* i Cawul d imsexxaren nnes uca ccin nitni. Awarni aya kkaren u aregg^when di ġiřet nni.

Dawud d řbacat n Ifiliřtiniyyen

29¹ Ifiliřtiniyyen ssmunen marra řeeskar nsen řar Afiq uca Israil tuya iwta iqiđan nnes řar tařa nni *iđan* řar Yazraeil. ² Uca řbacat n Ifiliřtiniyyen zwan řar din s řmyawat u s řuřuf nsen uca izwa Dawud d yeryazen nnes ak-d Axic řar uyezdís aneggaru. ³ *Xenni* nnan řřukkam n Ifiliřtiniyyen: “Min da tteggén Ieibraniyyen-a?” Yarra-dd Axic x řřukkam n Ifiliřtiniyyen: “Ma wa war iđi d Dawud, amsexxar n Cawul, ajeđid n Israil, wenni tuya řari iđan asegg^was d wass? Zeg wass i řari dd-yeedu řares ař ass-a necc war dayes ufiy uřa d ijj n řeib.”

⁴ Ffuggmen xas ařtas řřukkam n Ifiliřtiniyyen. Nnan as řřukkam n Ifiliřtiniyyen: “Sekk aryaz ad ieqeb, řima ad idweř řar wemcan nnes nni i d as tessecned. War izemmar akidney ihwa řar umenyi, řima xenni war iddikwiř d řeedu nney deg umenyi. Mařar s minzi izemmar wanita ad iřřeh ak-d sidis nnes? Ma war iđi ak-d izeđifen n yeryazen-a?”. ⁵ Ma wanita war iđi d Dawud wenni x řennjent d cedřent s nnuwat, nnant: ‘Cawul netta iyřeb x řuřuf nnes, *maca* Dawud netta x eecra n řuřuf nnes?’”

⁶ Uca iřaya-dd Axic i Dawud inna as: “*S tidett am* iddar SIDI, cek d ařdiq. Ufuy nnek d weeqab nnek akidi di řeeskar aqa aten mliř di tiřřawin inu, mařar necc war dayek ufiy qaē ca n řyecc zeg wass i řari dd-tusid řares ař ass-a. *Maca* cek war teđid mliř di tiřřawin n řbacat. ⁷ Xenni řexxu, eqeb uca uyur di řehna *řima* war ttegged qaē ca n řyecc di tiřřawin n řbacat n Ifiliřtiniyyen.”

⁸ *Xenni* inna Dawud i Axic: “Mařar min ggiy? Min tufid deg umsexxar nnek zeg wass *amezwaru* i d ayi tuya ztat i wudem nnek řares ař ass-a, ařami war ruřey akidwem ad menyey ak-d řeedyan n sidi inu, ajeđid?” ⁹ Axic yarra-dd, inna i Dawud: “Nec ssney tt, minzi cek d lmlih di tiřřawin inu am ijj n lmalak n AREBBI, *maca* řřukkam n Ifiliřtiniyyen nnan: ‘Netta war akidney itteffey řar umenyi.’ ¹⁰ S uyenni kkar tiwecca zic s imsexxaren n sidi nnek, inni akidek dd-yusin. Mařa tekkarem s wass zic uca iřbeř řřař, ffyem *xenni*.” ¹¹ Dawud ikkar zic, netta d yeryazen nnes, řima ad uyuren di řřbeř, ad dd-eqben řar temmurt n Ifiliřtiniyyen. Ifiliřtiniyyen *maca* ffyēn gaēden řar Yazraeil.

29:4 1 Im. 12:20

29:5 1 řm. 18:7

Dawud intaqem zeg İcamaliqiyyen

30¹ *Umi* dd-yusa Dawud d yeryazen nnes ƣar Şıqlaƣ deg wass wiss tƣata, tuƣa imsar, aƣa İcamaliqiyyen keccden ljanub uƣa d Şıqlaƣ. Nitni wtin Şıqlaƣ, qqden as timesse² uca hebbesen timƣarin nni din *iƣan*. War nƣın uƣa d ijj, ameƣyan niƣ d ameqqran, maca iwyen ten uca *xenni* uyuren abrid nsen.³ Yusa-dd Dawud ak-d yeryazen nnes ƣar tendint, uca xzar, aƣa t^ttwasecmeđ *tendint* s tmesi u timƣarin d ihenjiren d thenjirin tuƣa ttwahewwsen.⁴ Dawud d řgens i ƣares *iƣan* ssgaeden tmijja nsen, syuyyen ařami war daysen iqqim jjehd ģima ad syuyyen.⁵ Uƣa d tnayen n temƣarin n Dawud ttwahewwsent, Axinueam zi Yazraeil u Abijayil zi Karmil.⁶ Tuƣa Dawud ittegg^wed ařtas, minzi řgens tuƣa issawař maģend ad t arejmen, maƣar řeemur n marra řgens tuƣa arezgen, *kuř* aryaz x *txessart* n ihenjiren nnes d thenjirin nnes. *Maca* Dawud issejhed ixef nnes di SIDI, AREBBI nnes.

⁷ Inna Dawud i ukehhan Abyatar, mmis n Aximalik: “Awi-dd *da* ƣari apalƣu *n ukehhan!*” U Abyatar yiwi-dd apalƣu *n ukehhan* ƣar Dawud.⁸ *Xenni* isseqsa Dawud i SIDI: “Ma ad đfareƣ bandiyya-ya? Ma ad xasen ģartey?” SIDI yarra-dd xas: “Đfar i-ten, maƣar cek ad xasen tģarted u ad tessnejmed *imeģbas* nican.”

⁹ İffey-dd Dawud, netta d setta-mya n yeryazen nni tuƣa ƣares. *Umi* dd-iwden nitni ař tiƣzart n Basur, bedden *din* inni iqqimen ƣar đeffar.¹⁰ Dawud idfar i-ten, netta d arebea-mya n yeryazen akides. Mitayn n yeryazen, inni tuƣa yuģřen ařtas maģend ad ƣwan tiƣzart n Bacur, qqimen bedden *din*.

¹¹ Nitni ufin ijj n weryaz d Amiřri deg iyyar uca iwyen t ƣar Dawud. Nitni wcin as aƣrum u netta icca u nitni wcin as aman ad isu.¹² Arnin as ict n tesƣart n ijj n weƣrum n tazart yuƣƣen d tnayen n iyrumen n zzbib u netta tuƣa icca *aya* uca idweř as-dd buģbeř nnes, maƣar netta tuƣa war icci war iswi tƣata n wussan d tƣata n ģiyaři.¹³ *Xenni* inna as Dawud: “Wi cek yiřan u manis cek?” *Xenni* inna uģudri Amiřri: “Necce d ijj n ismeƣ n ijj n weryaz Aeamaliqi u sidi inu ijja ayi, řami heřceƣ tƣata n wussan zeg wami.”¹⁴ Neccin tuƣa nkeccedđ *tammurt n* ljanub n İkaritiyyin uƣa d tenni n Yahuda uƣa d *tammurt n* ljanub n Kalib u neccin nessecmeđ Şıqlaƣ s tmesi.”¹⁵ Dawud inna as: “Ma tzemmeded cek ad ayi tnedhed ƣar tegrawt-a n ixewwanen?” Netta inna: “Jağ ayi ƣar AREBBI, aƣa cek war d ayi tneqqed u war d ayi tessceddu d i sidi inu! Xenni necc ad cek nedheƣ ƣar bandiyya aya.”¹⁶ Uca indeh t din, u xzar, nitni tuƣa qqimen ttwabezzeen x marra tammurt, ccin, swin u cedģen zi ssibbet n tkeccadđ tameqqrant i tuƣa dd-iwyen zi temmurt n İfilistiniyyen d temmurt n Yahuda.¹⁷ Dawud iwta xasen zi tbambast ař tameddit n wass i-tt-i-dd idfaren uca uƣa d ijjen zzaysen war injim, mƣir arebea-mya n yeryazen nni inyin x iřeƣman, arewřen.¹⁸ *Ammu* dd-ifekk Dawud marra min kksen İcamaliqiyyen. Dawud ifekk-dd uƣa d tnayen n temƣarin nnes.¹⁹ Zeg umeƣyan ař ameqqran, zeg

1 ŞAMWIL

iħenjiren d tħenjirin, zi tkeccađt u zi marra min zzaysen kksen, war iweddar walu. Marra yarra i-t-i-dd Dawud. ²⁰ Dawud iksi uřa d marra uđi d ifunasen d tfunasin. Nedhen *ten* ħar zzat i řeksibet nsen uca nnan: “Ta d takeccađt n Dawud.”

²¹ *Umi* dd-yiwed Dawud ħar mitayen n yeryazen, inni tuħa yuħřen ađas ħima ad đfaren Dawud *ead*, inni ten ijjin ħar teyzart n Bacur, ffyen-dd nitni ħar umsagar ak-d Dawud u ak-d řgens nni tuħa ħares. Dawud iqarreb-dd ħarsen uca isseqsa x umeddur nsen. ²² *Xenni* yarra-dd kuř aryaz war iħřin d wenni war isekkwın jar yeryazen nni tuħa dd-iffyen ak-d Dawud, nnan: “Maħar nitni war kidney ffıyen, x uyenni war d asen ntic walu zi tkeccađt i dd-nfekk, mħır i *kuř* aryaz tamħart nnes d iħenjiren nnes, d ina zemmaren nitni ad awyen uca ad *kidsen* aregg^wħen.” ²³ *Maca* Dawud inna: “War tzemmarem ad teggem amenni, aytma, aqa SIDI d wenni d aneħ iwcin *aya* u Netta iħđa aneħ u iwca bandıyya i d aneħ-dd iwđan deg ufus nneħ.” ²⁴ Wi i ħarwem dd i ħa isřen ħar wawař-a? Maħar tasħart n wenni iffyen ħar umenħı *ad tiři* am tasħart n wenni iqqimen ħar řexzin. Nitni ad *tt* bđan *jmie*.” ²⁵ Ammu i teqqim zeg wass nni, minzi netta igga i-tt d ict n tewşeyyet d ict n lfarıđa di Israil, ħares ař ass-a.

Dawud issekk tırzefin i imħaren n Yahuda

²⁶ *Umi* yaregg^weħ Dawud ħar Şıqlay, issekk netta *tırzefin* zi tkeccađt ħar imħaren n Yahuda, imeddukař nnes, *am i d asen* inna: “Ta d ict n lbaraka i kenniw zi tkeccađt n řeedyan n SIDI”. ²⁷ Issekk *i imħaren* di Bayt-Il, i yenni di Ramat di ljanub, i yenni di Yattir, ²⁸ i yenni di Ėaruseir, i yenni di Sifmut, i yenni di Icitimuea, ²⁹ i yenni di Raxil u i yenni *tuħa izeddħen* di tneddam n Iyarħamtiliyyen u i yenni *izeddħen* di tneddam n Iqiniyyen ³⁰ u i yenni di Ĥurma, i yenni di Kur-Ėacan, i yenni di Ėatak ³¹ u i yenni di Ĥabrun u ħar marra imucan manis tuħa ikka Dawud, netta ak-d iryazen nnes.

Řmewt n Cawul

1 Im. 10:1-12

31 ¹ Mmenħen Ifiliřtiniyyen ak-d Israil. Iryazen n Israil arewřen zzat i wudem n Ifiliřtiniyyen uca wđan d imettan x temmurt n idurar n JilbuĖa. ² Ifiliřtiniyyen đfaren Cawul d iħenjiren nnes břa qeđtu uca Ifiliřtiniyyen nħın Yunatan d Abinadab d Malkicuea, iħenjiren n Cawul. ³ Idweř umenħı ak-d Cawul iwĖar. Imjebbaden, iryazen s řqews, ufin t u netta tuħa igg^wed ađas zeg imjebbaden *n řqews*.

⁴ *Xenni* inna Cawul i uħemmař n řesnaħ nnes: “Sufey-dd ssif nnek, snuqqeb ayi zzayes! Niħ ad taħ ad dd-asen inni war ittwaxetnen maħend ad ayi ssnuqqben

1 ŞAMWIL

u ad zzayi stehzan.” *Maca* aħemmař n řesnaħ nnes war ixs *ad tt igg*, mayar netta tuya igg^wed aħtas. *Xenni* iksi Cawul ssif uca ija ixef nnes ad xas iwđa. ⁵Umi aħemmař n řesnaħ izra, aqa Cawul immut, igga uřa d netta ad iwđa x ssif nnes uca immut akides. ⁶Ammu i immut Cawul deg wass nni, *imun* ak-d třata n iħenjiren nnes u ak-d uħemmař n řesnaħ nnes *uřa ak-d* marra iryazen nnes. ⁷*Umi* zrin yeryazen n Israil, inni tuya ħar uyezdis nneyni n řewđa n teyzurt d inni tuya x ujemmađ n L'Urdun, aqa iryazen n Israil arewřen u aqa Cawul d třata n iħenjiren nnes ttwanyen, semħen nitni di tneddam nsen uca arewřen. *Řexdenni* usin-dd Ifiliřtiniyyen uca dewřen zeddyen daysent.⁸Tiwecca nnes, umi dd-usin Ifiliřtiniyyen, ħima ad keccđen inni ittwanyen, imsar, aqa ufin Cawul d třata n iħenjiren nnes, inni tuya iwđan, x wedrar n Jilbuća. ⁹Nitni qessen as azeġif, ssarxun as řesnaħ uca ssekken *ireqqasen* di temmurt n Ifiliřtiniyyen, ħima ad ssiwđen řexbar asebħan ħar taddart n řexyařat n řřanam nsen u jar řgens..¹⁰Řesnaħ n Cawul ssarsen t di taddart *n zzawect* n Actarut u řxecbet nnes uyřen tt ħar řħiđ n Bayt-Can. ¹¹*Umi* imezday n Yabic-Jilead sřan min ggin Ifiliřtiniyyen di Cawul, ¹²kkaren marra iryazen imeħđen, uyuren ġiřet tmun uca ksin řxecbet n Cawul d řxecbat n iħenjiren nnes zi řħiđ n Bayt-Can uca iwđen ħar Yabic uca sscemđen tent dinni. ¹³Xenni ksin ixsan nsen, neđřen ten sadu tacejjart n tmarist n Yabic uca zummen sebea n wussan..

31:9 1 Im. 10:9

31:13 'tacejjart n tmarist' - s tlatinit 'Tamarix'.

2 Şamwil

Řmewt n Cawul d Yunatan

1¹Imsar awarni i řmewt n Cawul, *umi* dd-ieqeb Dawud zi řeyřeb x Ieamaliqiyyen, iqqim Dawud tnayen n wussan di Şiqalay. ²*Xenni* imsar deg wass wiss třata, aqa da, yusa-dd ijj n weryaz zi řmargeř n řeeskar n Cawul s warruđ icarreg u s ucař x uzeřif nnes. *Umi* dd-yiwed netta řar Dawud, iwđa řar temmurt, yuđar *as*. ³Dawud inna as: “Manis i dd-tusid cek?” Netta inna as: “Necce ssnejmey-dd ixef inu zi řmargeř n řeeskar n Israil.” ⁴Dawud inna as: “Min *din* d řexbar? Ini ayi t!” Netta yarra-dd xas: “Řgens yarweř zeg umenři u ařtas n řgens i ittwawten, mmuten. Uřa d Cawul d mmis Yunatan mmuten.” ⁵Dawud inna i uřudri nni d as dd-yiwyen řexbar: “Mammec teggid cek tessned, belli Cawul d mmis Yunatan mmuten?” ⁶*Xenni* inna uřudri i d as dd-yiwyen řexbar: “Necce usiy-dd amenni waha řar idurar n Jilbuea uca zřiy mammec isenned Cawul x lansa nnes u ikarruten *n umenři* d imnayan inni xasen inyin đeffaren t břa qeřtu. ⁷Netta, am dd-inneqřeb, izra ayi, iřaya ayi-dd u necce nniř as: ‘Aqa-yi da!’ ⁸Netta inna ayi: ‘Min teenid cek?’ Necce nniř as: ‘Necce d ijj n Ueamaliqi.’ ⁹Uca inna ayi netta: ‘As-dd řari u neř ayi, mařar necce teřqef ayi tucceent, maca *waxxa amenni* ead tudart aqa-tt dayi.’ ¹⁰*Řexdenni* necce uyureř u nřiř t, mařar necce ssney, aqa war itteddar awarni i uweřtu nnes. *Xenni* ksiř tamrist *n wezrař* nni x uzeřif nnes d tmeqyast i tuřa řares deg uřiř, iwyey tent-i-dd *řexxu* da i sidi inu.”

¹¹*Řexdenni* itřef Dawud arruđ nnes, icarreg i-t. *Ammu i tt ggin* uřa d marra iryazen i tuřa řares iřan. ¹²Nitni wtin agejdur, run u řummen řares ař tameddit x Cawul u x mmis Yunatan u x řgens n SIDI u x taddart n Israil, minzi wđan s ssif.

¹³*Xenni* inna Dawud i uřudri nni tuřa i d as-dd yiwyen řexbar: “Zi manis *dd-tusid* cek?” Netta inna as: “Necce d mmis n ijj n ubarrani, n ijj n Ueamaliqi.”

¹⁴Dawud inna as: “Mammec teggid, cek war teggwided ca ad tesswizřđed s ufus řima ad tenyed amedhun n SIDI?” ¹⁵*Xas* uca iřaya-dd Dawud x iijen zeg iřudriyyen, inna: “Qarreb-dd, řeyyeř xas!” U netta iřeyyeř xas ařami t inya.

¹⁶Dawud inna as: “Idammen nnek *ad iřin* x uzeřif nnek, mařar aqemmum nnek icheđ xak umi tennid: ‘Necce nřiř amedhun n SIDI.’ ”

1:1 1 řm. 30:17

1:6 ‘amnay - imnayan’ - niř ‘bu-iyisan’ - ‘ayt n iysan’. D wenni inyin x yijj n uyis d netta d amnay.

1:9 ‘tudart’ - s Teibranit ‘řeemar’.

1:11 2 řm. 3:31; 13:31

Izři s igejduren n Dawud x Cawul d Yunatan

¹⁷ Dawud iyennej aya n yezři n wecđan x Cawul u x mmis Yunatan. ¹⁸ Netta inna: “Ad řemden ayt n Yahuda *Izři n* Řqews.” Xzar, ittware deg Wedlis n Umsegged.

¹⁹ “Talwizt n Israil ittwaney x řegęudi nnek.

Mammec wđan ayt n bu-teyruđt!

²⁰ War *t* tthajam di Jat, war ttşiwđem řexbar deg ibriden n Acqalun, mağend yessis n Ifiliştiniyyen war farrğent, mağend yessis n yenni war ittwaretnen war ssřiwřiwent.

²¹ A idurar n Jilbuęa, war xawem ittiři nnda niy anzar, uřa d iyaren s tewhibin n usgaęeed *n* şşabet,

mağar din ittwarebeqqeđ s řęar taseddart n ayt n bu-teyruđt, taseddart n Cawul, *amecnaw netta* war iği d amedhun s zzećt.

²² Zeg idammen n yenni ittwanęen u zi tadunt n ayt n bu-teyruđt, war d imnie řqews n Yunatan u ssif n Cawul war dd-ieqib bařeř.

²³ Cawul d Yunatan ttwareizzen u iyřan *ğar iwdan* di tudart nsen u di řmewt nsen war mmsebdin.

Nitni tuya aten fsusen x igidaren d jehden x wayraden.

²⁴ A yessis n Israil, runt x Cawul,

wenni kennint issyarđen s uzegg^way, s řęqcue iyřan, d wenni iggin ict n telwizt n wureğ x warruđ nkent.

²⁵ Mammec i wđan ayt n bu-teyruđt deg umenyi!

Yunatan ittwaney x řegęudi nnek.

²⁶ Di ssibbet nnek ttwareşareğ, *a* uma inu Yunatan!

Cek tuya t^ettwareizzed ħari ařtas.

Tuya tayri nnek ħari d ssar ktar x tayri n temęarin.

²⁷ Mammec i wđan ayt n bu-teyruđt

u *mammec* weddaren řesnağ n umenyi!”

Dawud ittwadhen am ujeğid x Yahuda

2¹ Awarni i uya imsar, aqa Dawud isseqsa SIDI, inna: “Ma ad gaęeđey ħar icten zi tneddam n Yahuda?” SIDI inna as: “Gaęeđ!” Uca Dawud inna: “Mani i ħa gaęeđey?” Netta inna: “Ķar Ĥabrun.” ² *Xenni* Dawud igaeęed ħar Ĥabrun ak-d tnayen n temęarin nnes, Axinueam zi Yazraeil, u Abijayil, tamęart n Nabal zi Karmil. ³ Dawud yarra ad gaęeden eawed iryazen nni tuya akides *iğan, kuř* aryaz ak-d twacunt nnes, uca nitni uyuren ad zedęen di tneddam n Ĥabrun.

1:18 Yac. 10:13

1:20 Mixa 1:10

⁴ *Awarni i uya* usin-dd yeryazen n Yahuda *yar Hıbrun* uca dehnen Dawud dinni d ajeğid x taddart n Yahuda. *Xenni* usin-dd ħima ad xebbaren Dawud, nnan: “Iryazen n Yabic di Jilead aqa neđřen Cawul.”

⁵ *Xenni* issekk Dawud ireqqasen yar yeryazen n Yabic di Jilead, inna asen: “Ad kenniw ibarek SIDI, minzi kenniw teggim i Cawul, sidi nwem, s tmexsiwt icewwaren uca tneđřem t. ⁶ Iři ad awem isscen SIDI řexxu tamexsiwt *nes* icewwaren d řaman nnes. Uřa d necc ad awem ggeğ s tcuni minzi aqa kenniw teggim aya. ⁷ Xenni řexxu, jjem ad ttwasjehden ifassen nwem u iřim tmehđdem, mağar Cawul, sidi nwem, immut. Uřa d taddart n Yahuda tedhen ayi d ajeğid xasen.”

Dawud d Icbusat, mmis n Cawul

⁸ Abnir, mmis n Nir, akumandar n řeeskar n Cawul, tuğa yiwi akides Ic-Bucat, mmis n Cawul, yar Mağanayim. ⁹ Netta igga i-t d ajeğid x Jilead, x Iccuriyyen, x Yazraeil, x Ifrayim, x Binyamin u x marra Israil. ¹⁰ Ic-Bucat, mmis n Cawul, tuğa ħares arebein n isegğ^wusa umi idweř netta d ajeğid x Israil u netta iħkem tnayen n isegğ^wusa. Mğir inni n taddart n Yahuda aqa nitni bedden ak-d Dawud. ¹¹ Řqedd n wussan i tuğa Dawud iħekkem di Ĥabrun am ujeğid x taddart n Yahuda, tuğa sebea n isegğ^wusa d setta n iyuren.

¹² Abnir, mmis n Nir, iffey ak-d imsexxaren n Ic-Bucat, mmis n Cawul, zi Mağanayim yar Jibeun. ¹³ Uřa d Yuwab, mmis n řaruya, ak-d imsexxaren n Dawud, ffyen uca nitni mmeřqan ak-d wayawya yar uyeřmam n Jibeun. *Dinni* qqimen nitni bedden, ijj yar uyezdis-a n uyeřmam u wenneyni x ujemmađ n uyeřmam. ¹⁴ Inna Abnir i Yuwab: “Ejj iħudriyyen ad kkaren ad mmuğzřen zzatney.” Yuwab inna: “Nitni ad kkaren!” ¹⁵ Nitni kkaren, *xenni* eeddun. Aqa ttwaħesben teneac zi Binyamin i Ic-Bucat, mmis n Cawul, u teneac zeg imsexxaren n Dawud. ¹⁶ Ijj iřtef wenneyni zeg uzeğif u ijuu t s ssif deg uyezdis n wenneyni u nitni wđan s tnayen idsen. S uyenni qqaren as i wemcan nni Ĥalqat-Ĥaşurim wenni *iğan* yar Jibeun. ¹⁷ Deg wass nni idweř umenği iqseħ ařtas. Abnir d yeryazen n Israil ttwayellben zzat i wudem n imsexxaren n Dawud.

¹⁸ Tuğa din třata n iħenjiren n řaruya, nitni d Yuwab, Abicay d Easayil. Easayil tuğa ifsus x iđaren am ijj n iğayđen n wezğar deg iyyar. ¹⁹ Easayil iđfar Abnir u umi tuğa iggur, war iħeyyed řa yar đeffar n Abnir *yar* yeffus uřa *yar* uzeřmađ.

²⁰ Uca inneğřeb Abnir, inna: “Ma d cek, Easayil?” U netta inna: “D necc!” ²¹ Abnir inna as: “Fary maca *yar* yeffus uřa *yar* uzeřmađ u cebbar deg ijj zeg iħudriyyen u ksi i yixef nnek min ħares!” Easayil *maca* war ixş ad xas iħeyyed zi đeffar nnes. ²² *Xenni* inna Abnir eawed i Easayil: “Ĥeyyed zi đeffar inu. Mayemmi

2 ŞAMWIL

cek i ya wtey Ƨar temmurt? Mammec i Ƨa ggeƧ xenni ead ad xzarey i umac Yuwab di tiŧtawin?"²³ Netta *maca* yugi ad as iħeyyed. *Xenni* iju as Abnir s yixef aneggaru n lansa nnes deg uæeddis, ařami dd-issuffey fřitca zi deffar. Netta iwđa din uca immut deg wemcan nni. Imsar belli marra inni dd-yusin Ƨar wemcan mani iwđa u mani immut Easayil, qqimen bedden.²⁴ Yuwab d Abicay *maca* dfaren Abnir. řami dd-iwđen nitni Ƨares ař tawrirt n Amma, tenni zzat i Jiyah, Ƨar webrid n řexřa n Jibeun, teƧři tfuct.²⁵ Ayt n Binyamin munen deg weđfar n Abnir uca dewřen d ict n terbiæt uca *ammu i* bedden nitni x tqiccet n ict n tewrirt.²⁶ Abnir iřaya-dd x Yuwab, inna: "Ma ad icc ssif i řebda? Ma war tessined cek aqa aya ad indeh Ƨar ijj n uqeřtu d amerzag? Ař meřmi *ead* war teqqared i řgens *nek* ħima ad dd-ieqeb zeg weđfar n aytmatsen?"²⁷ Yuwab inna: "*S tidett am* iddar AREBBI, mařa cek war tessiwřed *x ijj n umuyzeř*, xenni ad yiři řgens ibedd *zi man aya* Ƨar řřbeħ, iři *kuř* aryaz *ad issbedd* zeg weđfar n umas!"²⁸ *Xenni* iřuđ Yuwab deg uyicc n icarri u marra řgens ibedd u war dfaren ead Israil uca war mmenyen ead ktar.

²⁹ Abnir d yeryazen nnes cuqqen ħiřet nni marra di řewđa u zwan L'Urdun, kkin x marra ifri n jjarf n Bitrun uca iwđen Ƨar Mařanayim.³⁰ Uřa d Yuwab ieqeb-dd zeg weđfar n Abnir u netta issmun marra řgens. Weddaren tseætac n imsexxaren n Dawud uřa d Easayil.³¹ Imsexxaren n Dawud *maca* tuya wtin *ařtas n yeryazen* zeg *ayt n* Binyamin u zeg yeryazen n Abnir. Mmuten teřt-mya u-settin n yeryazen.³² Nitni ssgaæeden Easayil u neđřen t deg wendeř n babas di Bayt-Laħm. Yuwab d yeryazen nnes uyuren ħiřet nni marra u řami iwđen Ƨar Ĥabrun, tenƧar-dd xasen tfawt.

Amenyi jar Cawul d Dawud

3¹ Idweř ij n umenyi jar taddart n Cawul d taddart n Dawud i ikkin ařtas. Dawud idweř yarenni di jjhed u inni n taddart n Cawul gguren arexxun.

² Di Ĥabrun ttwarwen-dd i Dawud iħenjiren. Amenzu nnes Amnun, n Axinuæam Tayazraçilit.³ Wiss tnayen nnes Kil'ab, n Abijayil, tamƧart n Nabal, Akarmali, wiss třata Abcalum, mmis n Maeka, yeğis n Talmay, ajeğid n Jacur ,⁴ wiss arebea Aduniya, mmis n Hajjit, wiss xemsa Cafatya, mmis n Abiřal,⁵ u wiss setta Yitraæam, n Eajla, tamƧart n Dawud. Ina ttwarwen-dd Ƨar Dawud di Ĥabrun.

⁶ Min ikka umenyi jar taddart n Cawul d taddart n Dawud, imsar, aqa Abnir

3:2 'Tayazraçilit' - ict n temyart zi jjihet n Yazraçil di ccamal n Israil.

3:2 1 Im. 3:1-9

3:3 'Akarmali' - ijj n weryaz zi jjihet n Karmil.

2 ŠAMWIL

issemyar tizemmar nnes di taddart n Cawul. ⁷Cawul tuya ɣares ict n tayya, ttɛraɣan as Rišfa. Nettat tuya-tt d yeɣis n Ayya. Uca inna Icbucat i Abnir: “Mayemmi tudfed ɣar tayya n baba?” ⁸Abnir iffugem x wawaɛen n Ic-Bucat, inna: “Ma necc d ijj n uzeɣif n weqzin i iqqnen ɣar Yahuda? Necc d wenni isscanen ass-a tamexsiwt *inu* icewwaren i taddart n Cawul, babac, u i yaytmas u i imeddukaɛ nnes, d wenni war cek ijjin ad tewɗid deg ifassen n Dawud? Uca řexxu, x řmuɛšiyet ak-d ict n temɣart, txedsed ad xafi teeyyared?” ⁹Ejj AREBBI ad igg ak-d Abnir ta d ta uca ad yarni ead ktar zzayes! Am mammec ijjuɣ SIDI i Dawud, ammu i zzayes i ɣa ggey ¹⁰umi i ɣa sseeduy tageldit n taddart n Cawul uca ad ssmetney řearc n Dawud x Israil u x Yahuda, zi Dan ɣares ař Bi’r-Sebea.”

¹¹Netta war izemmar x temwarrit i Abnir, maɣar netta tuya igg^wed zzayes.

¹²*Xenni* issekk Abnir ireqqasen di ttwee n yixef nnes ɣar Dawud, inna: “Wi *i yiřan* tammurt?” Inna *eawed*: “Egg akidi řeahd nnek, xzar, ad ac wcey afus ħima marra Israil ad ɣarek dd-inneɗ.” ¹³U netta inna: “Mliħ, necc ad ggey ijj n řeahd akidek, maca myir ict n tmesřact ad ac tt ttarey uca ad ac iniy: ‘Cek war tzarred udem inu, myir mařa cek ad tawyed *da* Mixal, yeɣis n Cawul, d amezwaru xmi dd ɣa tased ħima ad tžared udem inu.’ ”

¹⁴Xenni issekk Dawud ireqqasen ɣar Ic-Bucat, mmis n Cawul, inna: “Ewc ayi-dd tamɣart inu Mixal, tenni i dd-iwyey s mya n řeɛdařeyyat n Ifilištiniyyen s wexɗab n tesřit!” ¹⁵Ic-Bucat issekk *ireqqasen* uca ikkes i-tt x weryaz nnes, x Falțiyil, mmis n Layic. ¹⁶Aryaz nnes yuyur akides ɣares ař Baħurin, yusa-dd ittru awarni as. *Xenni* inna as Abnir: “Uyur, egeb!” Uca iegeb netta.

¹⁷Tuya issiweř Abnir x imɣaren n Israil, inna: “Ațtas zeg wami kenniw texsem Dawud *ad yiři* d ajeɣid xawem. ¹⁸Řexxu ggem t, maɣar SIDI issiweř ak-d Dawud, inna: ‘S ufus n Dawud, amsexxar inu, ad fekkey řgens inu Israil zeg ufus n Ifilištiniyyen u zeg ufus n marra řeedyan nsen.’ ” ¹⁹Issiweř Abnir uřa deg imezzuɣen n *ayt n* Binyamin. *Xenni* yuyur Abnir ɣar Ĥabrun, ħima ad issiweř deg imezzuɣen n Dawud x marra min iġan d lemlih di titțawin n Israil u di titțawin n taddart n Binyamin.

²⁰Uca yusa-dd Abnir ɣar Dawud di Ĥabrun, u tuya eicrin n yeryazen akides. Dawud igga ijj n umensi i Abnir d yeryazen i kides *iġan*. ²¹*Xenni* inna Abnir i Dawud: “Necc ad kkary ad ttfey abrid ad yarwey marra Israil ɣar sidi inu, ajeɣid, ħima nitni ad ggen akidek ijj n řeahd u cek ad tiřid d ajeɣid x marra min imezri řeemar nnek.” S uya iġa Dawud Abnir ad yuyur di řehna.

3:7 2 Šm. 21:8, 10, 11

3:14 1 Šm. 18:25, 27

3:15 1 Šm. 25:44

Abnir ittwaney zi Yu'ab

²² Uca xzar, imsexxaren n Dawud d Yuwab eeqben-dd zeg ijj n usafar n ukecced uca nitni iwyaen akidsen ict n tkeccađt d tameqqrant. Abnir tuya war iđi ead yar Dawud di Ĥabrun, mayar *Dawud* tuya iija i-t ad yuyur di řehna. ²³ *Řami* dd-yiwed Yuwab d marra řeeskar nni yares, eawden *ca* i Yuwab, nnan: “Abnir, mmis n Nir, yusa-dd yar ujeđid u netta iija i-t ad yuyur uca *xenni* yuyur *Abnir* di řehna.” ²⁴ *Xenni* yuyur Yuwab yar ujeđid, inna as: “Min teggid? Aqa Abnir yusa-dd yarek. Mayemmi i t tessekkeđ uca *xenni* yuyur netta amenni waha? ²⁵ Cek tessned *maca* Abnir, mmis n Nir. Netta yusa-dd waha ĥima ad cek icmet u ĥima ad issen x wuffuy nnek *yar umenyi* u x weeqab nnek u x marra min i tetteged.” ²⁶ Yuwab iffey zi yar Dawud uca issekk ireqqasen awarni i Abnir inni t-i-dd i ya yarren zeg wanu n Sira. Dawud *maca* war issin walu x man aya. ²⁷ *Umi* dd-ięqeb Abnir yar Ĥabrun, indeh i-t Yuwab yar uyezdis di řwest n tewwart *n tendint* maĥend ad kides issiweř s řĥudnet uca *xenni* ijuu t din deg ueeddis, ařami immut, di ssibbet *n wexřaf* n idammen n umas Easayil. ²⁸ *Umi* isřa Dawud manawenni awarni as, inna: “Nec d tgeldit inu d afurri zzat i SIDI i řebda x idammen n Abnir, mmis n Nir. ²⁹ Ad iřin x uzeđif n Yuwab u x marra taddart n babas. Ejj taddart n Yuwab war d as ineqqes emmarř ca n ijj ad dayes yiři usizzer, niy wenni di iđa řbarř, niy wenni iřřfen deg umekkuđ n uxeyyađ, niy wenni iwđan s ssif niy wenni ittweřřan ayrum!

³⁰ Yuwab d umas Abicay nyin Abnir, minzi netta tuya inya umatsen Easayil deg umenyi yar Jięeun.” ³¹ Dawud *maca* inna i Yuwab u i marra řgens nni tuya yares iđan: “Carrgem arruđ nwem, yarđem arruđ n weđan uca *uyurem* zzat i *řmehmeř* n Abnir *am* teccatem agejdur!” Ajeđid Dawud *simant nnes* yuyur yar đeffar i řmehmeř. ³² *Řami* nedřen Abnir di Ĥabrun, issgaęeed ujeđid tmijja nnes, iru yar wendeř n Abnir uřa d řgens iru marra. ³³ Ajeđid issgaęeed ict n ucetci n imettan i Abnir, inna: “Ma immut Abnir *xenni* am immut ijj n ubuhaři? ³⁴ Ifassen nnek tuya war carfen u iđaren nnek tuya war qeyyden s ssnaseř n nnĥas, maca cek tewđid am mammec iwđa *bnadem* sadu ufus n ayt n řmuęsiyyet.” *Řexdenni* yarni řgens marra ead deg imetřawen.

³⁵ Marra řgens yusa-dd yar Dawud ĥima ad xas ziyyaren ad icc ayrum am tuya d aziř ead. *Maca* Dawud ijuuđ, inna: “Ejj SIDI ad ayi igg ta d ta, mařa necc qqasey ayrum niy d ca nneyni qbeř ma ad teyři tfuct!” ³⁶ Man aya idweř ittwassen yar marra řgens uca tuya d man aya mliĥ di tiřřawin nsen, am mammec marra min igga ujeđid tuya mliĥ di tiřřawin n marra řgens. ³⁷ Marra řgens d marra Israil ssen deg wass nni, aqa war dd-yekki zeg ujeđid maĥend ad nyen Abnir, mmis n Nir. ³⁸ Inna ujeđid i imsexxaren nnes: “Ma war tessinem kenniw, aqa

3:27 ‘maĥend akides issiweř’ - ixs ad yini aqa Yu'ab igga axmi ixs akides issiweř břa axewwej, maca s tidett netta ixs ad t iney.

3:27 2 řm. 2:23; 1 Ij. 2:5

2 ŞAMWIL

ass-a iwða ijj n řhakem, *wah*, ijj n weryaz d ameqqran di Israil? ³⁹ Ass-a ðeefey *waxxa* necc ttwadehney d ajeğid. Iryazen-a, ihenjiren n Şaruya, qeşhen xafi. SIDI ad ixegęş wenni d aeffan s tuęeffna nnes.”

Aneqqi n Icbusat

4 ¹ *Umi* isřa mmis n Cawul, aqa Abnir immut di Hıbrun, dewřen ifassen nnes ðeefen u marra Israil innexřee. ² Mmis n Cawul tuęa ęares tnayen n yeryazen *jar imsexxaren nnes*, inni *ięan d* imqeddan n bandiyyat. Ijjen qqaren as Baena u wenneyni Rakab, tuęa aten d ihenjiren n Rimmun, Abi’ruti, zeg ayt n Binyamin, maęar uřa d Bi’rut ittwařseb-dd ęar Binyamin. ³ Ibi’rutiyyen arewřen ęar Jattayim uca qqimen zeddyen dinni ęares ař ass-a am ibarraniyyen.

⁴ Yunatan, mmis n Cawul, tuęa ęares ijj n mmis wenni tuęa iqarrmen zi tnayen n idaren. Netta tuęa ęares xemsa n isegg^wusa umi dd-yusa řexbar x Cawul d Yunatan zi Yazraeil. Tenni t isseymen tuęa t^eřef i-t uca tarweř. Aqa deg uqeęeq n tarewřa, imsar, netta iwða u idweř iqarrem. Qqaren as Mafibucat.

⁵ Rakab d Baena, ihenjiren n Rimmun, Abi’ruti, řřfen abrid uca usin-dd di třa u uziř ęar taddart n Ic-Bucat. Netta tuęa izzeř di qama di tmeddit. ⁶ Xzar, nitni udfen ęar daxeř di taddart amecnaw mammec tuęa nwan ad ksin irden u ssnuqqben t deg uęeddis. Rakab d umas Baena xtuttřen. ⁷ Nitni udfen ęar taddart umi t tuęa izzeř di qama, deg wexxam n yięeş nnes, uca ssnuqben t, nyin t uca qessen as azeęif. Ksin azeęif nnes *akidsen* uca uyuren ğiřet tmun kkin abrid n Řewða. ⁸ Nitni iwyen azeęif n Ic-Bucat ęar Dawud ęar Hıbrun, nnan i ujeęid: “Xzar, azeęif n Icbucat, mmis n Cawul, řeędu nnek, wenni tuęa yarezzun buřbeř nnek. Aqa ass-a SIDI ixřef i sidi ajeęid zi Cawul d zzarięet nnes.” ⁹ *Maca* Dawud yarra-dd x Rakab d umas Baena, ihenjiren n Rimmun, Abi’ruti, inna asen: “*S tidett am* iddar SIDI, wenni ifekken řeęmar inu zi marra řeřşaret, ¹⁰ aqa wenni d ayi dd-yiwyen řexbar uca inna: ‘Xzar, Cawul immut!’ tuęa ittyiř as di titřawin nnes aqa netta am ijjen i dd-yiwyen řexbar aşebřan, *maca* necc řřfeę t uca nyię t di řiqlay, waxxa netta *tuya iraja* ad as wceę řmunet i řexbar aşebřan. ¹¹ Meçarř ead *řexxu* iryazen ięeffanen inni inyin ijj n weryaz d amsegged di taddart nnes x qama nnes! Xenni řexxu, ma necc war xeęfeę xenni zzaywem idammen nnes u ad kenniw mřię zi temmurt?” ¹² *Xenni* yumur Dawud iřudriyyen nnes u nitni nyin ten. Qessen asen ifassen d idaren uca

4:2 Yac. 9:17, 18:25

4:4 2 řm. 9:3-13

4:5 ‘Abi’ruti’ - ijj n weryaz zi tendint n Bi’rut di temmurt n ayt n Binyamin.

4:8 ‘buřbeř nnek’ - s Teibranit ‘tudart nnek’.

4:10 2 řm. 1:15

2 ŞAMWIL

uyřen ten ƣar uyeřmam n Ƙabrun. Azeđif n Ic-Bucat *maca* ksin t nitni, neđřen t deg wendeř n Abnir di Ƙabrun.

Dawud ittwadhen am ujeđid x Israil di Hibrun

1 Im. 11:1-9; 14:1-17

5¹Marra tiqebbař n Israil usint-i-dd ƣar Dawud ƣar Ƙabrun, ssiwřent, nnant: “Xzar, neccin d iyussan d weysum nnek. ²Iđennađ uřa d fariđennađ umi tuƣa Cawul d ajeđid xaney, tuƣa d cek i dd-issuffƣen Israil *ƣar umenƣi* u tejjid i-t-i-dd ad idweř. Eawed inna ac SIDI: ‘Cek ad tarewsed řgens inu Israil u cek ad tiřid d amgewwed x Israil.’”³*Xenni* usin-dd marra imƣaren n Israil ƣar ujeđid di Ƙabrun u ajeđid Dawud igga ijj n řeahd akidsen di Ƙabrun zzat i wudem n SIDI. Nitni dehnen Dawud d ajeđid x Israil.

⁴Tuƣa ƣar Dawud třatin n isegg^wusa umi idweř netta d ajeđid. Netta iħkem arebein n isegg^wusa. ⁵Di Ƙabrun iħkem x Yahuda sebca n isegg^wusa d setta n iyuren u di Urcalim iħkem třata u-třatin n isegg^wusa x marra Israil d Yahuda..

Ayelleb x Urcalim

⁶Ajeđid iffey ak-d yeryazen nnes ƣar Urcalim, đidd i ayt n Iyabusiyyen, imezday n temmurt. Ssiwřen ak-d Dawud, nnan: “Cek war t^ettidfed ca da, maƣar idaryařen d iqidaren ad cek ģřaren, ad inin: ‘Dawud war da ittidef ca.’”⁷Dawud iħewwes lburj n řihyun, d wenni d tandint n Dawud. ⁸Deg wass nni inna Dawud: “Kur ijj i ƣa iwten ijj n Uyabusi, ad yaweđ ƣar waman *ittcefcufen*. Iqidaren d idaryařen carrhen řemar n Dawud.” S uyenni qqaren: “Ijj n udaryař d ijj n uqidar war dd-ttidfen ƣar taddart.”

⁹Dawud iqqim izdeƣ di lburj ifaryen uca igga as: ‘Tandint n Dawud’. Ibna Dawud deg wenneđ n lqelea uřa ƣar daxeř nnes. ¹⁰Dawud idweř yarenni di řemyaret, maƣar SIDI, AREBBI n řeskarat, *tuya-t* akides.

¹¹Ƙiram, ajeđid n řur, issekk ireqqasen ƣar Dawud ak-d akeccuđ n *tcejjart n* tengelt d ineqqacen n ukeccuđ u n wezru n řħiđ. Nitni ssbedden ict n taddart i Dawud. ¹²Dawud issen, aqa SIDI tuƣa igga i-t d ajeđid x Israil u tuƣa issgaeeed tageldit nnes di tťwee n řgens nnes Israil.

¹³Awarni i twasit nnes zi Ƙabrun tuƣa Dawud yarenni tiyya d temƣarin i yixef nnes zi Urcalim u ttwarwen as-dd i Dawud *ead iħenjiren d tħenjirin*. ¹⁴Ina d

4:12 2 řm. 3:32

5:2 2 řm. 7:7; lzhd. 78:71

5:5 2 řm. 2:11; 1 lj. 2:11; 1 Im. 3:4

5:8 1 Im. 11:6

5:11 ‘tacejjart’ - niƣ ‘addag’ (‘iddagen’).

5:13 1 Im. 3:9; 14:3-7

2 ŞAMWIL

ismawen n ihenjiren i d as dd-ittwarwen di Urcalim: Cammue, Cubab, Natan, Suliman, ¹⁵ Yibħar, Ilicue, Nafaj, Yafie, ¹⁶ Alicamae, Alyadae d Ilifalať.

Ayelleb n Dawud x Ifilistiñiyyen

¹⁷ *Umi* sřan Ifilistiñiyyen, aqa dehnen Dawud d ajeđid x Israil, gaeden marra Ifilistiñiyyen ĥima ad arzun x Dawud. Dawud isřa *x man aya* u netta ihwa ęar lqelea *deg idurar*. ¹⁸ Ifilistiñiyyen usin-dd uca bezzen ixef nsen di teyzurt n Irafawiyyen. ¹⁹ *Xenni* isseqsa Dawud SIDI, inna: “Ma ad gaedeđ didd i Ifilistiñiyyen? Ma ad ten tegged deg ufus inu?” SIDI inna i Dawud: “Gaeed, maęar Necc nican ad ggeę Ifilistiñiyyen deg ufus nnek!” ²⁰ U yiweđ Dawud ęar Bael-Farařim. Dinni iwta Dawud Ifilistiñiyyen, inna: “SIDI icuqq ztat i wudem inu di řeedyan inu am ict n tarezzit n waman.” S uyenni igga as i wemcan nni Bael-Farařim. ²¹ Ifilistiñiyyen jjin dinni řexyaťat n řřanam nsen u Dawud d yeryazen nnes ksin ten akidsen.

²² Gaeden Ifilistiñiyyen ict n twařa nneynit u bezzen ixef nsen di teyzurt n Irafawiyyen. ²³ Dawud isseqsa SIDI u Netta inna: “War ttgeeid ca, maca ekk asen-dd ęar đeffar, ad ęarsen dd-tased zeg urendad n tcejjura n umetti.

²⁴ Xmi i ęa tesřed i tecři n iřuraf di tqiccat n tcejjura n umetti, *xenni* qeęeq ixef nnek, maęar SIDI ad ac izwar ztat i wudem nnek ĥima ad iwwet řeskar n Ifilistiñiyyen.” ²⁵ Dawud igga am mammec i d as yumur SIDI u netta iwta Ifilistiñiyyen zi Jibea ař mani i ęa tawđed ęar Jazar.

Asmuťti n Ttabut ęar Urcalim

1 Im. 13:1-14, 15:25-16:3

⁶ ¹ Dawud issmun twařa nneynit marra *ieskariyyen* ittwafarzen di Israil, třatin-ařef *n yeryazen*. ² Uca ikkar Dawud, iffey ak-d marra řgens i ęares *ięan* zi Baelim-Yahuda ĥima ad ssenni issgaeed Ttabut n SIDI, *Ttabut* nni zi ittwabarreh Isem, Isem n SIDI n řeskarat wenni ittyiman *sennej i* ikiruben..

³ Nitni nedhen Ttabut n SIDI x ijj n ukarru n jdid. Nitni iwyen tt-i-dd zi taddart n Abinadab tenni ibedden x ict n teerurt. Euzza d Axiyu, ihenjiren n Abinadab, nedhen akarru n jdid. ⁴ Nitni iwyen t-i-dd zi taddart n Abinadab i tuęa ibedden x ict n teerurt. Uca *ffyen-dd xenni* ak-d Ttabut n SIDI. Axiyu yuyur ęar ztat i Ttabut. ⁵ Dawud d marra taddart n Israil uraren ztat i wudem n SIDI s eřam kuř dduzan n ęęa zeg ukeccuđ n *tcejjart n* umerzi, s řgambriyat d lharpat d ibendiren d nnaqusat d teęunin n wuzzař.

⁶ *Umi* iwđen ęar unedrar n Naxun, isswiźeđ Euzza *afus nnes* ęar Ttabut n

5:20 Ica. 28:21

6:2 ‘ikruben’ - ict n marka n lmalakat.

6:3 1 řm. 6:7; 8; 7;1

6:5 ‘amerzi’ - niy ‘ameđzi’. ‘taęunin n wuzzař’ - niy ‘asimbal’ d ‘isimbalen’.

2 ŞAMWIL

AREBBI uca iţţef i-tt, minzi nderfen iyenduzen. ⁷ *Xenni* yarya weyđab n SIDI x Euzza uca iwta i-t AREBBI din x uxeţtu aya. Netta immut din  ar Ttabut n SIDI.

⁸ Yiweđ ssem  ar wuř n Dawud, aqa SIDI tuya ise ar ammu x Euzza, uca iřaya as i wemcan nni Fariř-Euzza  ares ař ass-a. ⁹ Deg wass nni teřqef Dawud tigg^wudi zi SIDI u netta inna: “Mammec i  a yegg ad  ari dd-tas Ttabut n SIDI?” ¹⁰ *S uyenni* Dawud war ixs ad yejj ad  ares dd-awyen Ttabut n SIDI di tendint n Dawud. Dawud ijja i-tt ad tagg^wej  ar taddart n Eubid-Idum, Ajitti.

¹¹ Tekka Ttabut n SIDI třata n iyuren di taddart n Eubid-Idum, Ajitti, uca SIDI ibarek Eubid-Idum d marra taddart nnes. ¹² *Xenni* xebbaren i ujeđid Dawud, nnan: “SIDI aqa ibarek taddart n Eubid-Idum d marra min iđan nnes, di   wec n Ttabut n AREBBI.” *Xenni* yuyur Dawud *din* u issgaeed Ttabut n AREBBI s řefrahet zi taddart n Eubid-Idum  ar tendint n Dawud. ¹³ Řami uyuren xenni inni yarbun Ttabut n SIDI setta n iřuraf, imsar, aqa iqeddem ijj n ueejmi d ijj n ueejmi imesřen i t arřt. ¹⁴ Dawud icdeř s marra tizemmar *nnes* zzat i wudem n SIDI. Tuya Dawud yarđ ijj n upal u *n ukehhan* n řeqten.

¹⁵ Dawud d marra taddart n Israil iwyen Ttabut n SIDI s usřiwřew d uřuđi deg uyicc n icarri  ar sennej. ¹⁶ Řami dd-tiweđ Ttabut n SIDI  ar tendint n Dawud, imsar, aqa Mixal, yeđis n Cawul, texzar-dd zi řkazi. *Umi* tezra nettat mammec ineggez ujeđid Dawud zzat i wudem n SIDI u icet teř, tesseřqar i-t deg wuř nnes.

¹⁷ Arbun Ttabut n SIDI  ar daxeř uca ssarsen tt deg wemcan nnes di řwest n uqiđun nni tuya i d as icedd Dawud uca Dawud issgaeed ti arřa n wecmađ zzat i wudem n SIDI, uřa d ti arřa n řehna. ¹⁸ *Umi* ikemmeř Dawud zeg usgaeed n ti arřa n wecmađ d ti arřa n řehna, ibarek řgens deg Yisem n SIDI n řeskarat.

¹⁹ Netta ibđa x marra řgens, x marra řyaci n Israil, x yeryazen d temyarin, i kuř ijj iwca asen ict n txebbazt n weyrum, ijj n uřeqquz *n weysum* n ufunas d ijj n weyrum n zzbib. *Xenni* yuyur řgens marra, *kuř* aryaz  ar taddart nnes.

²⁰ Yaregg^weř Dawud řima ad ibarek taddart nnes, Teffey-dd  ares Mixal, yeđis n Cawul, tenna as: “Mammec igga ujeđid n Israil ass-a ccan d ameqqran i ixef nnes, umi iearra netta ixef nnes zzat i ti tawin n tiyya n imsexxaren nnes, am mammec iearra ca n yijjen zeg yeryazen nni xwan?” ²¹ Dawud yarra-dd x Mixal: “*Necc ggiy t* zzat i wudem n SIDI wenni d ayi ifarzen x babam d marra taddart nnes, řima ad ayi igg d amgewwaed x řgens n SIDI, x Israil, zzat i wudem n SIDI i ssiemiřey. ²² D amezyan ead i  a dewřey. Necc ad iřiy d amuqřiř di ti tawin inu. Ak-d tiyya i x tessiwřed cem, ad kidsent i  a  tfeř ccan.” ²³ Mixal, yeđis n Cawul, teqqim břa ařenjir ař ass n řmewt nnes.

Řwaed zi jjihet n zzawect i ya t'ettwabna zi Suliman

1 Im. 17:1-5

7¹ Umi iqqim ujeǵid di taddart nnes u SIDI tuya igga as řehna zi marra řeedyan nnes i d as dd-innden, imsar, ² aqa inna ujeǵid i unabi Natan: “Xzar, necc zeddyey deg ict n taddart n ukeccuđ n *tcejart n* tengelt, *maca* Ttabut n AREBBI třeħħef sadu tajartiřt *n uqiđun*.” ³ Natan inna i ujeǵid: “Uyur waha, egg marra min yarek deg wuř nnek, mařar SIDI akidek.”

⁴ Di ğiřet nni imsar aqa iffeř wawař n SIDI řar Natan, inna: ⁵ “Uyur, ini i umsexar inu, i Dawud: “Ammu i iqqar SIDI: ‘Ma cek tessed ad ayi tebnid ict n taddart, maħend ad dayes zedyey?’ ⁶ Eemmarř war zdiyey deg ict n taddart zeg wass umi dd-ssgaedey ayt n Israil zi Miřra řares ař ass-a, *maca* durryey deg ijj n Uqiđun, deg ict n Tzeddiyt. ⁷ Mani ma durryey ak-d ayt n Israil, ma Necc ssiwřey eemmarř uřa s yijj n wawař i yict zi tqebbař n Israil tinni i umurey ad arwesen řgens inu Israil, u nniy: ‘Mayemmi war d ayi tebnim ict n Taddart n ukeccuđ n *tcejart n* tengelt?’ ⁸ Xenni řexxu, ammu i ittxeřša ad tinid i umsexar inu, i Dawud: ‘Ammu i iqqar SIDI n řeskarat: Necc iwyey-dd cek zi řkuri, zi đeffar n wuği, maħend ad tiřid d amgewwed x řgens inu, x Israil. ⁹ Mani ma tuyured, Necc aqa ayi akidek u necc qđiy x marra řeedyan zzat i wudem nnek. Necc ggiy ac ijj n isem d ameqqran amecnaw ismawen n imeqqranen nni *iğan* x temmurt. ¹⁰ Necc neyycey ijj n wemcan i řgens inu, i Israil, uca zřuy t *din*, maħend ad izdey deg wemcan *nnes* u war ggur ad ittwanhezz ead u war t sřeřřarin ead ayt n řmueřiyet am umezwaru, ¹¹ zeg wass nni ggiy Necc řquđat x řgens inu Israil. Necc wciy ac řehna zi marra řeedyan nnek uca *řexxu* ad ac isscen SIDI, aqa SIDI ad ac igg ict n taddart. ¹² Řami ttwakemmřen wussan nnek uca t'ettwasarsed *deg wenděř* jar řejdud nnek, ad dd-ssekkarey zzariet nnek i dd-itteffyen zi daxeř nnek u Necc ad ssmetney tagelda nnes. ¹³ Netta ad ibna ict n taddart i Yisem inu u Necc ad ssmetney řearc n tagelda nnes i řebda. ¹⁴ Necc ad iřiy d Babas i netta u netta ad yiři i Necc d mmi. Mařa netta iffaryeđ, ad t arebbiy s weemud d teyyita n ayt n bnadem. ¹⁵ Tamexsiwt inu icewwaren war zzayes ttxennes am mammec ttessxensey Necc x Cawul, wenni dd-kksey zi zzat n wudem nnek. ¹⁶ Taddart nnek d tgelda nnek ad ttwasmetnent zzat i wudem nnek i řebda, řearc nnek ad iqqim ibedd i řebda.’” ¹⁷ Natan issiweř řar Dawud *nican* awařen-a d ijjen d marra asargeb-a i iřar.

¹⁸ *Xenni* yudeř ujeǵid Dawud uca iqqim zzat i wudem n SIDI, inna: “Min eniy necc, Sidi inu SIDI, u min teena taddart inu aqa Cek tnedhed ayi-dd řares ař

7:9 2 řm. 8:6,14

7:12 1 lj. 8:20

7:13 1 lj. 5:19; 6:12; 1 Im. 22:10

7:14 lzhd. 89:27, 31; Ebr. 1:5

7:16 ‘řearc’ - niy ‘řkursi igelliden’.

2 ŞAMWIL

danita? ¹⁹ Di tiṭṭawin nnek d man aya ead drus, *a* Sidi inu, SIDI, u cek tessiwřed *řexxu* ead x taddart n umsexxar nnek i *wussan* igg^wejen *i dd ittasen*. D man aya d tayuri n Ccaria e i bna dem, Sidi inu, SIDI.

²⁰ Min d ac i ya yini Dawud ead ktar? Cek tessned amsexxar nnek, Sidi, inu SIDI! ²¹ Di ṭṭweε n wawař nnek u eļařsab uř nnek aqa teggid marra řemyaret-a, ħima ad *tt* tessargbed i umsexxar nnek. ²² S uyenni Cek d ameqqran, Sidi inu, SIDI, mařar war *din* iđi uřa d ijj am Ck u war *din* iđi uřa d ijj n SIDI myř Cek eļařsab marra min nesřa s imezzuyen nney. ²³ Man wen *i iđan* am řgens nnek, am Israil, ayenni n řgens x temmurt i řar irah AREBBI ħima ad t ifdi i yixef nnes d řgens u ħima ad igg i yixef nnes ijj n Yisem u ħima ad awen igg *ict n řxedmet d* tameqqrant uřa d tmeġga d timeqqranin i temmurt nnek zzat i wudem n řgens nnek nni tefdid i yixef nnek zi Miřra, *zi* řegnus u *zeg* irebbiten nsen. ²⁴ Cek teggid řgens nnek Israil d ijj n řgens i yixef nnek i řebda. Cek, *a* SIDI, aqa cek tdewřed d AREBBI i nitni.

²⁵ Xenni řexxu, SIDI AREBBI, ejj awař nni tessiwřed x umsexxar nnek u x taddart nnes ad ibedd i řebda u egg am mammec tessiwřed. ²⁶ Ejj Isem nnek ad ittwassemřar i řebda, ad inin: ‘SIDI n řeskarat ijeħden aqa-t d AREBBI x Israil!’, uca iři ad t^ettwassemten taddart n umsexxar nnek Dawud zzat i wudem nnek. ²⁷ Mařar Cek, SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil, aqa tessargbed deg imezzuyen n umsexxar nnek, tennid: ‘Nec ad ac sbeddey ict n taddart!’ S uyenni tusa-dd deg wuř n umsexxar nnek maħend ad izzađ tazađit-a řarek.

²⁸ *Xenni* řexxu, Sidi inu, SIDI, Cek d AREBBI nni uca awařen nnek d tidett u Cek tessiwřed s *marra* tcuni aya řar umsexxar nnek. ²⁹ *Xenni* řexxu, mařa tusa ac-dd x řxađar, barek taddart n umsexxar nnek ħima ad tiři zzat i wudem nnek i řebda, minzi Cek, *a* Sidi inu, SIDI, tessiwřed *aya* u s lbaraka nnek ad t^ettwabarek taddart n umsexxar nnek i řebda.’ ”

Iyellaben n Dawud

1 Im. 18:1-14

8 ¹ Awarni aya imsar aqa Dawud iyřeb x Ifiliřtiniyyen uca yarra i-ten sadu afus nnes u Dawud ikkes Mitag-Ha’amma zeg ufus n Ifiliřtiniyyen. ² *Eawed* iyřeb netta Mu’ab uca ieřar i-ten s yijj n ufiřu *n řeēbar* am zřřen di temmurt, uca netta ieřar tnayen n ifiřan *n řeēbar* ħima ad ten iney uřa d ijj n ufiřu imun ħima ad ten yejj ddaren. *Ammu* i dewřen Imu’abiyyen d imsexxaren i Dawud inni ittxeřřan ad *as* wcen tizizfin.

³ Dawud iyřeb *eawed* x Hadad-Ēazar, mmis n Raħub, ajeđid n řuba, umi tuya dd-

7:22 Aewd. 3:24; 4:35; 32:39; 1 řm. 2:2; Izhd. 86:8; İca. 45:5, 18, 22; Mk. 12:29, 32

7:23 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

7:23 Aewd. 4:7; 33:29; Izhd. 147:20

7:28 Yħ. 17:17

2 ŞAMWIL

iffey wanita ħima ad ħares dd-yarr řehkamet nnes ħar yeyzar *n Lfurat*.⁴ Dawud ikkes zzayes ařef u sebea-mya n imnayan d eicrin-ařef n yeryazen x idaren u iqess Dawud idaren n marra *iysan n* ikarruten uca ijja zzayes mya n *iysan n* ik arruten.⁵ Yusa-dd Aram zi Dimacq ħima ad iwc afus i Hadad-Ėazar, ajeġid n řuba, u Dawud iyřeb x tnayen u-eicrin-ařef n yeryazen n Aram.⁶ Dawud igga řeeskarat *n uħewwes* jar Iramiyyen n Dimacq u Iramiyyen dewřen d imsexxaren n Dawud inni ittxeřřan ad *as* wcen tizrifin. SIDI igga ttasie i Dawud mani ma iruħ.⁷ Dawud iksi tiseddariyin iqeřřen n ueskarari nni ttwaggent s wurey, tinni tuya *iġan* n imsexxaren n Hadad-Ėazar u yiwyi tent ħar Urcalim.⁸ Iksi Dawud ařtas n nnħas zi Bataħ u zi Biratay, tinneddam n Hadad-Ėazar.

⁹ *Umi* Tuei, ajeġid n Ĥamat, isřa aqa Dawud iyřeb x marra řeeskar n Hadad-Ėazar,¹⁰ issekk Tuei mmis Yuram ħar ujeġid Dawud ħima ad isseqsa x umeddur nnes u ħima ad as ibarek, minzi netta imney akides u iyřeb xas, maħar Hadad-Ėazar tuya i Tuei d ijj n weryaz yarezzu amenyi. *Netta yiwi akides* deg ufus nnes řeqcue n nnuqart d řeqcue n wurey d řeqcue n nnħas,¹¹ inni iqeddes ujeġid Dawud eawed i SIDI, *imun* ak-d nnuqart d wurey nni tuya iqeddes zi marra řegnus nni tuya yarra sadu nnes,¹² zi Aram u zi Mu'ab u zeg ayt n Ėammun u zeg Ifiliřtiniyyen u zi Ėamaliq uřa zi tkeccađt n Hadad-Ėazar, mmis n Raxub, ajeġid n řuba.

¹³ Igga Dawud eawed ijj n yisem, umi dd-ieqeb netta zeg řeyřeb x Aram di Teyzurt n Tmeġaħt, tmentac-ařef *n yeryazen*.¹⁴ Netta igga řeeskarat *n uħewwes* di Idum. Di marra Idum igga řeeskarat *n uħewwes* u marra Idumiyyen dewřen d imsexxaren i Dawud. SIDI igga ttasie i Dawud mani ma iffey netta.

Imdebbaren imeqqrannen n Dawud

2 řam. 20:23-26, 1 Im. 18:15-17

¹⁵ Dawud iħkem x marra Israil u Dawud igga s řħeqq d tsegda i marra řgens nnes.

¹⁶ Yuwab, mmis n řaruya, *tuya-t* x řeeskar u Yahucafař, mmis n Axilud, tuya-t d amarir n umezruy.¹⁷ řaduq, mmis n Axiřub, d Aximalik, mmis n Abyatar, tuya aten d ikehhanen u Saraya tuya-t d amarir.¹⁸ Banaya, mmis n Yahuyadae, *tuya-t x* ieessasen n arrimet *n ujeġid* u *x* ireqqasen n tazřa. Iħenjiren n Dawud *tuya aten d* imtiqqan nnes.

8:3 'řehkamet' - s Teibranit 'afus nnes'.

8:4 1 Im. 18:4

8:10 'Hadad-Ėazar tuya i Tuei d ijj n weryaz yarezzu amenyi' - awařen-a xsen ad inin aqa Hadad-Ėazar iffey ařtas n twařawin ħar umenyi ak-d ujeġid Tui.

8:13 lzhd. 60:2

Dawud d Mafibucat

9¹Dawud inna: “Ma iqqim ead ca n yijjen zi taddart n Cawul, ħima necc ad as ssecney tamexsiwt *inu* icewwaren di ttwew n Yunatan?” ²Tuġa *din* ijj n umsexxar *yar* taddart n Cawul ttrāyan as Şiba. Rāyan as-dd ħar Dawud. Inna as ujeġid: “Ma cek d Şiba?” Netta inna: “D amsexxar nnek.” ³Ajeġid inna: “Ma iqqim ead ca n ijj zi taddart n Cawul *iddar*, ħima ad as ssecney tamexsiwt icewwaren n AREBBI?” *Xenni* inna Şiba i ujeġid: “Aqa din ead ijj n mmis n Yunatan wenni d aneçđab zi tnayen n iđaren.” ⁴Inna as ujeġid: “Mani iġa netta?” Şiba inna as i ujeġid: “Xzar, netta aqa-t di taddart n Maxir, mmis n Eammiiyl di Ludabar.”

⁵*Xenni* issekk ujeġid Dawud din u yiwyi t-i-dd zi taddart n Maxir, mmis n Eammiiyl di Ludabar. ⁶*Umi* Mafibucat, mmis n Yunatan, mmis n Cawul, yudef ħar Dawud, iwđa x uyembub nnes, yuđar. Dawud inna: “Mafibucat!” Netta inna: “Xzar, aqa da amsexxar nnek.” ⁷Dawud inna as: “War tteggwed, maġar necc ad ac ssecney tamexsiwt *inu* icewwaren di ttwew n babac Yunatan. Necc ad ac arrey marra iyyaren n jedd nnek Cawul u cek ad tecced řebda macca ħar ttabra inu.” ⁸*Xenni* yuđar *as*, inna: “Min iena umsexxar nnek ařami cek texzared ħar ijj n weqzin immuten am mammec ġiy necc?” ⁹*Xenni* iřaya ujeġid x Şiba, amsexxar n Cawul, inna as: “Marra min iġan n Cawul d marra taddart nnes, wciy t i mmis n sidi nnek. ¹⁰Cek ad as tcarzed tammurt, cek d iħenjiren nnek d imsexxaren nnek, ħima mmis n sidi nnek ad ħares yiři weyrum ad yecc. Mafibucat, mmis n sidi nnek, ad yecc řebda aġrum ħar ttabra inu.” Şiba tuġa ħares xemmeřac n iħenjiren d eicrin n imsexxaren.

¹¹Şiba inna i ujeġid: “Amsexxar nnek ad igg ełahřab marra min yumur sidi ajeġid i umsexxar nnes!” *Dawud inna ead*: “Mafibucat ad icc ħar ttabra inu am ijjen zeg iħenjiren n ujeġid.” ¹²Mafibucat tuġa ħares ijj n mmis ttrāyan as Mixa. Marra inni tuġa izeddġyen di taddart n Şiba tuġa aten d imsexxaren n Mafibucat. ¹³U Mafibucat tuġa izeddey di Urcalim, maġar netta ittett řebda ħar ttabra n ujeġid. Netta tuġa-t d aneçđab zi tnayen n iđaren.

Amenyi n Cawul ak-d ayt n Eamun d Iramiyyen

1 Im. 19:1-19

10¹Awarni aya imsar, aqa ajeġid n ayt n Eammun immut. Mmis Ħanun idweř d ajeġid deg wemcan nnes. ²*Xenni* inna Dawud: “Necc xsey ad ssecney tamexsiwt icewwaren i Ħanun, mmis n Naħac, am mammec i d ayi isscen babas tamexsiwt *nnes* icewwaren.” Dawud issekk *ireqqasen* ħima ad t iezza x *řmewt n* babas s ufus n imsexxaren nnes u imsexxaren n Dawud iwđen ħar temmurt n

9:2 2 řm. 16:1-4; 19:17

9:3 2 řm. 4:4

9:7 'jedd nnek' - s Teibranit 'babac'.

10:1 'deg wemcan nnes' - man aya ixs ad yini, aqa ixřef i-t.

ayt n Ɛammun. ³ *Xenni* nnan řhukkam n ayt n Ɛammun i sidi nsen Ĥanun: “Ma, di tiřřawin nnek, *ixs* Dawud ad iweqqar babac umi dd-issekk netta inni cek i ya iezzan? *Maca* ma war dd-issekk Dawud *s tidett* imsexxaren nnes ħarek, ħima ad arzun di tendint ad ssmunen řexbar uca *xenni* ad tt arren war teġi d nettat?”

⁴ *Xas* uca iřřef Ĥanun imsexxaren n Dawud uca iħeff asen azyen zi tmart u iqess asen azyen n warruđ ař đeffar uca issekk i-ten. ⁵ *Umi* xebbaren aya i Dawud, issekk asen *ireqqasen*, minzi nitni tuya ttseđħan ixef nsen ařřas. Inna ujeġid: “Qqimem di Ariħa ař dd i ya temyar tmart nwem, xenni ad dd-tdewřem.”

⁶ *Umi* řrin ayt n Ɛammun belli nitni tuya ssarżgen ixef nsen ħar Dawud, ssekken ayt n Ɛammun *ireqqasen* u cran zeg Iramiyyen zi Bayt-Raxub u zeg Iramiyyen zi řuba eicrin-ařef n yeryazen x idaren u zeg ujeġid n Maeka ařef n yeryazen u zeg yeryazen n řub tenεac-ařef n yeryazen. ⁷ *Umi* isřa Dawud aya, issekk Yuwab s marra řeeskar nnes, marra ayt n bu-teħruđt. ⁸ Ayt n Ɛammun ffyen-dd u sedden ixef nsen i umenři ħar wadaf n tewwart *n tendint*, maca Iramiyyen n řuba d Raxub d yeryazen n řub d Maeka *tuya aten* s yixef nsen deg iyyar. ⁹ *Umi* izra Yuwab, aqa amenři řa zeg urendad uřa zi đeffar n uyembub, ixđar netta zi marra inni ittwafarzen *di řeeskar* n Israil uca issbedd i-ten *i umenři* ajemmađ n Iramiyyen. ¹⁰ Min iqqimen n řgens igga i-ten sadu ufus n umas Abicay, wenni ten issbedden ajemmađ n ayt n Ɛammun. ¹¹ Inna netta: “Mařa Aram ijhed xafi, xenni as-dd, ewc ayi afus! Mařa ayt n Ɛammun jehden xak, *xenni* ad dd-asey ad cek fekkey. ¹² Iři d aryaz u ad niři d iryazen di řřwee n řgens nney u di řřwee n tneddam n AREBBI. Iři ad igg SIDI min iġan mliħ di tiřřawin nnes.” ¹³ *Xenni* iqarreb-dd Yuwab d řgens i ħares iġan i umenři ak-d Aram uca ina řřfen di tarewřa zzat i wudem nnes. ¹⁴ *Umi* řrin ayt n Ɛammun, aqa Iramiyyen arewřen, řřfen uřa d nitni di tarewřa zzat i wudem n Abicay uca iwđen ħar tendint. Yuwab ieqeb awarni i umenři ak-d ayt n Ɛammun uca yiweđ ħar Urcalim.

¹⁵ *Umi* řrin Iramiyyen aqa nitni ttwayeřben zzat i wudem n Israil, nnyarwen twařa nneynit. ¹⁶ Uca Hadad-Ɛazar issekk *ireqqasen*, iija ad dd-asen Iramiyyen inni *izeddyen* x ujemmađ n yeħzar *n Lfurađ* uca nitni usin-dd ħar Ĥilam. Cubak, akumandar n řeeskar n Hadad-Ɛazar, iffey zzat i wudem nsen. ¹⁷ *Umi* ittwanna aya i Dawud, issmun netta marra Israil, izwa L'Urdun u yusa-dd ħar Ĥilam. Iramiyyen sedden ixef nsen i umenři ħar ujemmađ i Dawud u mmenřen akides. ¹⁸ Iramiyyen arewřen zzat i wudem n Israil u Dawud iqđa x sebεa-mya n ikarruten *n umenři* d arebεin-ařef n imnayen n Iramiyyen. *Ɛawed* iwta Cubak, akumandar n řeeskar nsen, ařami immut din. ¹⁹ *Umi* řrin marra ijeġiden nni tuya ittraħen ak-d Hadad-Ɛazar, belli aqa nitni twayellben zzat i wudem n ayt n Israil, ggin nitni řehna ak-d Israil u sexxaren as. Iramiyyen gg^weden ad fekken ayt n Ɛammun twařa nneynit.

10:19 'as' - s Teibranit 'asen'.

Dawud d Batcabae

11¹ Yar ubeddu n usegg^was n jdid, di řweqt i di itteffyen ijeğiden *yar umenyi*, imsar aqa Dawud issekk Yuwab ak-d yeryazen nnes nni akides *iğan* d marra Israil. Nitni řebzen ayt n Eammun uca nnden i Rabba. Maca Dawud simant nnes iqqim di Urcalim.

² Umi dd-ikkar Dawud ict n twařa yar tmeddit zi qama nnes, imsar aqa netta yuyur x tzeqqa *iwařan* n tzeddiyt n ujeğid. Izra ssenni ict n temyart tessirid ixef nnes. Tamyart dayes azri ařas. ³ Dawud issekk *ijj* din mařend ad isseqsa x temyart. Ittwanna *as*: “Ma war teği Batcabae, yeğis n Iliēam, tamyart n Ařitti Uriya?” ⁴ *Xas* uca issekk Dawud ireqqasen, ijja ad tt-i-dd-awyen. Nettat tudef-dd yares uca iřteř netta akides. Nettat tuya tqeddes ixef nnes zi řexmej nnes, *xenni* teeqeb yar taddart nnes. ⁵ Tamyart tuya teksi s ddeyset uca tessekk *ijj*, tessargeb Dawud, tenna: “Necc ksiř s ddeyset.”

⁶ *Xas* uca issekk Dawud *ict n tebrat* yar Yuwab: “Sekk-dd Ařitti Uriya řari!” U Yuwab issekk Uriya yar Dawud. ⁷ *Umi* yares-dd yusa Uriya, isseqsa Dawud x mammec iğa Yuwab u x mammec iğa řgens u x mammec iggur umenyi. ⁸ *Xenni* inna Dawud i Uriya: “Hwa yar taddart nnek uca ssird idaren nnek!” Uriya ismeř di taddart n ujeğid u sseďfaren as ict n tarzeft n ujeğid. ⁹ Uriya *maca* izzeř yar tewwart n taddart n ujeğid ak-d marra imsexxaren n sidi nnes. Netta war ihwi ca yar taddart nnes. ¹⁰ Xebbaren i Dawud, nnan: “Uriya war ihwi ca yar taddart nnes.” *Xas* uca inna Dawud i Uriya: “War dd-tedwiřed řexxu zeg usafar? Mayemmi cek war dd-tehwid yar taddart nnek?” ¹¹ Uriya yarra-dd x Dawud: “Ttabut d Israil d Yahuda ttiyman deg iqidan u sidi inu Yuwab d imsexxaren n sidi inu wtin iqidan nsen deg iyyar yarezmen. Ma *xenni* ad uyureř necc yar taddart inu, řima ad cceř, ad sweř u ad wdiř ak-d temyart inu? *S tidett am* teddared cek u iddar řēemar nnek, war ggur ad ggeř aya!” ¹² *Xas* uca inna Dawud i Uriya: “Qqim uřa d ass-a ead danita. Tiwecca ad cek ssekkey *eawed*.” Uca *ammu i* iqqim Uriya ass nni d wass i t-i-dd idfaren di Urcalim.

¹³ Iēard i-t Dawud uca netta icca u iswa ztat i wudem nnes uca *Dawud* isscar i-t. Yar tmeddit *maca* iffeř Uriya, řima ad izzeř *eawed* yar imsexxaren n sidi nnes, *maca* netta war ihwi ca yar taddart nnes. ¹⁴ Yar tuffut imsar, aqa Dawud yura ict n tebrat i Yuwab uca issekk i-tt s ufus n Uriya. ¹⁵ Netta yura di tebrat nni: “Sbeddet Uriya yar ztat mani iğa umenyi iqeshen, xenni řeyydet xas, řima ad ittwařqef, ad immet.”

¹⁶ *Awarni* Yuwab tuya ixezzar tandint, imsar netta issbedd Uriya yar mani netta issen aqa dinni bedden yeryazen imeřden ařas. ¹⁷ *Xenni* dd-ffyen yeryazen zi tendint, mmenyen ak-d Yuwab. Wđan *yeryazen* zi řgens, zeg imsexxaren

11:1 1 Im. 20:1-3

11:4 Lawi 15:19-24; 18:19

11:10 ‘asafar’ - niy ‘amuddu’.

2 ŠAMWIL

n Dawud, uŕa d Aħitti Uriya immut. ¹⁸ Yuwab issekk *ijj n umsexxar* uca iħaja i Dawud x mammec iggur umenyi. ¹⁹ Netta yumur i umsexxar, inna: “Maŕa cek tkemmred řexbar nnek x mammec iggur marra umenyi ²⁰ uca imsar xenni ad ikkar wesear n ujeġid, ad ac yini: “Mayemmi tudsem tandint deg umenyi? Ma war tessinem kenniw, aqa nitni ccaten-dd kenniw zi řħid? ²¹ Man wen inyin Abimalik, mmis n Yarubbucat? Ma war iġi d ict n temyart tenđared xas tasirt yueŕan n tsirt zi řħid, ařami netta immut di Tabas? Mayemmi tuyurem tudsem ammu řħid?”, xenni cek ad tinid: ‘Uŕa d amsexxar nnek, Aħitti Uriya, ittwaney.’”

²² Areqqas yuyur, yusa-dd ħar Dawud uca iħaja as marra x min xef t issekk Yuwab. ²³ Areqqas inna i Dawud: “Iryazen tuħa jehden xaney u nitni tuħa ffyen-dd ħarney ħares ař iyyar, maca neccin neħřar i-ten ħares ař tawwart *n tendint*. ²⁴ *Xenni* ccaten-dd inni itthakan *s řqews* zi řħid x imsexxaren nnek, *ařami* mmuten imsexxaren n ujeġid. Uŕa d amsexxar nnek, Aħitti Uriya, immut.” ²⁵ *Xenni* inna Dawud i ureqqas: “Ammu i ħa tinid i Yuwab: ‘War tteġji ad tiři tmesřact-a d taceffant di tiřřawin nnek, maħar ssif ad icc wanita, dawehda wenneyni. Iři d aryaz deg umenyi ak-d tendint u hdem i-tt!’ Egg dayes taryast *s man aya*.” ²⁶ Tamyart n Uriya tesřa belli aqa aryaz nnes Uriya immut u nettat tegga x sidi nnes acđan *n imettan*. ²⁷ *Umi* teedu *řweqt n* wecđan issekk Dawud ad tt-i-dd-awyen di taddart nnes. Nettat tedweř d tamyart nnes uca turuw as-dd *ijj n uħenjir*. *Maca* min tuħa igga Dawud, tuħa d aeffan di tiřřawin n SIDI.

Awař n unabi Natan

12 ¹ Issekk SIDI Natan ħar Dawud. *Řami* ħares yudef netta, inna as:

“Deg ict n tendint tuħa din tnayen n yeryazen, iġen *tuyā* ħares agřa, wenneyni d amezřuđ. ² Bu-wagřa ħares abarru n wuġi d ifunasen d tfunasin. ³ Amezřuđ maca war ħares walu mħir ict n tħuřit d tamezyant waha i tuħa dd-isya. Netta tuħa issecca i-tt u tedweř tmeqqar ħares netta ak-d iħenjiren nnes. Tecca zeg uřeqquz n weħrum nnes u teswa zeg ufenjař nnes u tt^eřęę x ifadden nnes. Tuħa-tt i netta am ict n yeġis. ⁴ *Umi* dd-yusa *ijj n umsebrid* ħar weryaz bu-wagřa, yewear xas netta ħima ad issewjed *macca* i umsebrid i ħares-dd yusin zi txeswin nnes niħ zeg ifunasen d tfunasin nnes. S uyenni iksi netta taħuřit tamezyant n weryaz amezřuđ uca issewjed i-tt i weryaz nni tuħa ħares-dd yusin.”

2 ŞAMWIL

⁵Yarya uxeyyeq n Dawud aţtas x weryaz nni, inna i Natan: “*S tidett am* iddar SIDI, aryaz i iggin aya, tekkar as-dd řmewt ⁶uca taħuřit tamezyant ad tt ixřef arebea n tseqqar, minzi netta igga aya war *dayes* yarħim.”

⁷*Xenni* inna Natan i Dawud: “Cek *simant nnek* d aryaz *nni*. Ammu iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Necc dehney cek d ajeğid x Israil u Necc ssnejmey cek zeg ufus n Cawul.’⁸ Necc wciy ac taddart n sidi nnek d temyarin n sidi nnek x ifadden nnek u Necc wciy ac taddart n Israil d Yahuda. Mařa aya drus, ad iři arniy wa niy ta i cek.⁹ Mayemmi tesseħqared awař n SIDI u teggid min iğan d aeffan di tiţtawin nnes? Cek tenyid Aħitti Uriya s ssif u teksid tamyart nnes, teggid tt d tamyart i yixef nnek uca tenyid t s ssif n ayt n Eammun.¹⁰ *X uyenni* řexxu, ssif war ittħeyyid i řebda x taddart nnek, mařar cek tesseħqared ayi u teksid tamyart n Uħitti Uriya ħima ad tedweř d tamyart nnek.’¹¹ Ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, Necc ad xak ssekarey tuęeffna zi taddart nnek u Necc ad ac kksey timyarin nnek zzat i tiţtawin nnek, ad tent wcey i umqarreb nnek u netta ad iţteř ak-d temyarin nnek řar tfuct deg ujenna.’¹² Mařar cek teggid tt s tnuffra, maca Necc ad ggey aya zzat i tiţtawin n marra Israil u řar *tifawt* n tfuct.’ ”

¹³*Xas* uca inna Dawud i Natan: “Necc xđiy ak-d SIDI!” Inna Natan i Dawud: “SIDI iřfar ddenb nnek, war tmettid ca.¹⁴ Minzi cek maca tarrid řęedyan n SIDI ad ceqqfen aţtas, uřa d mmic i d ac dd-ittwarwen ad immet s tidett.”¹⁵ Xenni yuyur Natan řar taddart nnes. SIDI iřqef aħenjir i tuya dd-turuw temyart n Uriya i Dawud uca idweř iħřec aţtas.

Tazağit n Dawud i mmis

¹⁶Dawud yarzu AREBBI di tħwee n uħenjir. Izumm Dawud břa aqeţti u netta yudef, izzeř x temmurt di ġiřet.¹⁷ Imyaren n taddart nnes usin-dd, bedden yares ħima ad t arren ad dd-ikkar zi temmurt. Netta maca war ixs u war icci ayrum akidsen.

¹⁸Deg wass wiss sebea imsar aqa aħenjir immut. Imsexxaren n Dawud ggweden ad as inin, aqa aħenjir immut, mařar nitni nnan: “Xzar, umi aħenjir tuya iddar ead, nessiweř akides, maca war řarney isři ca. Mammec i nzemmar řexxu ad as nini: ‘Aħenjir immut!’? Netta ad igg tuęeffna *deg ixef nnes*.”¹⁹ Dawud izra aqa imsexxaren nnes ssawařen s tħessect jar asen u Dawud yuca illa aħenjir tuya immut. Netta inna i imsexxaren nnes: “Ma immut uħenjir?” Nitni nnan as: “Aqa immut!”²⁰ *Xenni* ikkar Dawud zi temmurt, issird, idhen ixef nnes, ibeddeř arruđ nnes. Netta yudef řar Taddart n SIDI, yuđar. *Umi xenni* yareggweħ řar taddart, ittar ayrum u nitni ssarsen ayrum zzates uca icca.²¹ Nnan as imsexxaren nnes: “Min teggid cek řexxu? Umi aħenjir ead iddar, tzummed

12:6 Uf. 22:1

12:7 1 řm. 16:13

12:11 Aewd. 28:30; 2 řm. 16:22

2 ŞAMWIL

di t̄twee nnes u trud. Awarni řami immut *maca* uřenjir, tekkared uca teccid aŗrum.”²² Netta yarra-dd xasen: “Umi ařenjir ead iddar, řummeŗ u ruŗ, maŗar necc nniŗ: ‘Wi issnen, SIDI ad xafi iřinn u ařenjir ad iddar.’”²³ Řexxu maca immut. Mayemmi i řa řummeŗ ead? Ma zemmareŗ ad t-i-dd arrey? Necc ad řares raŗeŗ ict n twaŗa, maca netta war dd řari itteiqqib.”

²⁴ Dawud issfewwej tamŗart nnes Batcabae u netta yudeŗ řares uca iřteŗ akides. Nettat turuw-dd iŗ n uřenjir, igga as Suliman. SIDI tuŗa ittexs i-t²⁵ u s ufus n unabi Natan igga as Yadidya, am mammec tuŗa ixS SIDI.

Ayelleb x tendint n Rabba d ayt n Eammun

1 Im. 20:1-3

²⁶ Yuwab imney ak-d Rabba n ayt n Eammun u netta iřewwes tandint n uŗe řid.²⁷ *Xas* uca issekk Yuwab ireqqasen řar Dawud, inna: “Necc menyey ak-d Rabba t̄tfeŗ uŗa d tandint n waman.”²⁸ Smun min iqqimen n řeeskar uca nneŗ i tendint, t̄teŗ i-tt, niŗ ad t̄tfeŗ necc tandint uca ad xas řaŗan s yisem inu.”

²⁹ *Xenni* issmun Dawud marra řeeskar, iffeŗ řar Rabba. Immney akides uca iřteŗ i-tt.³⁰ Ikkess x uzeŗif ttaj n uŗeŗid, wenni s yijj n řewzen n ict n talint n wureŗ u xas tayaqutin iŗŗan, u tusa-dd *temrist* x uzeŗif n Dawud. Netta yiwi *ewawed* ict n tkeccaŗt d tameqqrant aŗŗas zi tendint.³¹ Řgens nni dayes *iŗan* issuffey i-t u issezzeŗ i-ten sadu řmencarat u sadu iyaŗzimen n wuzzaŗ u sadu ccwaŗar n wuzzaŗ uca netta iŗa i-ten ad edun s řkuccat n llajur. Ammu i igga netta ak-d marra tineddam n ayt n Eammun. *Xenni* ieqeb Dawud d marra řgens řar Urcalim..

Amnun d Tamar

13¹ Imsar awarni aŗa, aŗa Abcalum, mmis n Dawud, tuŗa řares ict n uŗmas dayes azri, qqaren as Tamar uca Amnun, mmis n Dawud, ieqeŗ i-tt.² Amnun tuŗa icŗen aŗŗas aŗami ggur ad ihŗec x uŗmas Tamar, maŗar nettat tuŗa d taẻzarect uca tuŗa war izemmar di tittawin n Amnun ad as igg ca.³ Amnun tuŗa řares iŗ n umeddukkeŗ qqaren ass Yunadab, iŗ n mmis n Cimea, umas n Dawud. Yunadab tuŗa d iŗ n weryaz d amiŗis aŗŗas.⁴ Netta inna as: “Mayemmi tceŗneŗ ammu zi tuffut aŗ tuffut, cek, mmis n uŗeŗid? Ma war tersed cek ad aŗi t teawded?” Amnun yarra-dd xas: “Necc eecqey Tamar, uŗmas n uma Abcalum.”

⁵ Inna as Yunadab: “Zzeŗ di qama u egg ixef nnek theŗced. Maŗa *xenni* yusa-dd babac, řima ad xas issijj, ini as: ‘Ej uŗma Tamar ad řari dd-tas maŗend ad aŗi

12:24 1 Im. 22:9; Mt. 1:6

12:26 1 Im. 20:1-3

12:30 1 Im. 20:2

12:31 1 Im. 20:3

2 ŞAMWIL

tewc macca u ad tessewjed macca ztat i tiṭṭawin inu, ḥima ad zary, ad cceḡ zeg ufus nnes.’ ” ⁶ Amnun izzeḡ din, issniemiḡ ihḡec. Umi dd-yusa ujeḡid ḥima ad xas issijj, inna Amnun i ujeḡid: “Ejj ad dd-tas uĉma Tamar maḡend nettat ad ayi tessewjed tnayen n tiyaryiṭatin n wuḡawen u necc ad tent cceḡ zeg ufus nnes.” ⁷ Dawud issekk *ijj* ḡar Tamar, di taddart *nnes*, ḥima ad as inna: “Ruḡ maca ḡar taddart n umam Amnun u sewjed as macca.”

⁸ Tamar tuyur ḡar taddart n umas Amnun wenni din izzḡen. Nettat teksi arecti tegg^{wa} t u tessewjed tiyaryiṭatin n wuḡawen ztat i tiṭṭawin nnes uca taref tiyaryiṭatin n wuḡawen. ⁹ Nettat teksi marmita tfarrey i-tt zzates, maca netta yugi ad icc. *Xenni* inna Amnun: “Ejj ad xafi ffyen marra!” U marra ffyen xas.

¹⁰ *Xenni* inna Amnun i Tamar: “Awi-dd macca deg wexxam, ḥima ad cceḡ zeg ufus nnem.” U Tamar teksi tiyaryiṭatin n wuḡawen i tuḡa tegga u tiwyi tent i umas Amnun deg wexxam. ¹¹ Nettat tessars i-tent zzates i macca. Netta iṭṭef i-tt, inna as: “As-dd, ṭṭeḡ-dd ḡari, uĉma!” ¹² *Maca* nettat tenna as: “Lla, a uma, war d ayi tessexsarid ca, maḡar ammu war ittwwag di Israil. War ttegg ca řefḡihet-a! ¹³ Mani i ḡa uyureḡ di řefḡihet inu? U cek, cek ad tiḡid d ijjen zeg ibuhaḡiyyen di Israil. Siweḡ maca ak-d ujeḡid, minzi netta war d ayi ittṭṭef xak.” ¹⁴ *Maca* Amnun war ix s ca ad ḡares iseḡ, maca ijhed xas uca issbeḡdeḡ i-tt, iṭṭeḡ akides.

¹⁵ *Daweḡda nnes maca* ieiff i-tt s yijj n ueiffi d ameqqran aṭṭas, minzi aeiffi i zi tt ieiff, tuḡa-t d tameqqrant x tayri i zi tuḡa tt ieceq. Amnun inna as: “Kkar, agg^wej!” ¹⁶ *Xenni* inna as: “War din řesbab maḡend ad ayi tessekked. Tuueffna aya ad tiḡi ead *d řeib* d ameqqran x min d ayi teggid.” Netta maca war ix ad ḡares iseḡ. ¹⁷ Iḡaya x uḡudri nnes wenni i xas ittsexxaren, inna as: “Sekk ta xafi ḡar barra u bellee tawwart awarni as!”

¹⁸ Nettat tuḡa xas arruḡ d aqarqac izewweq, maḡar ammu i yarḡent yessis n ujeḡid min i ḡa kcent d tiezariyyin s řizarat. Amsexxar nnes yiwyi tt ḡar barra, ibellee tawwart awarni as. ¹⁹ Tamar tessuzzar iyḡeḡ x uzeḡif nnes u tcarreg arruḡ aqarqac izewwqen i tyarḡ nettat, tessars ifassen nnes x uzeḡif nnes uca tuyur tesyuyyu.

²⁰ Umas Abcalum isseqsa tt: “Ma tuḡa umam Amnun akidem? Xenni řexxu, uĉma, susem, netta d umam. War d am itteqqes bu řḡar!” U Tamar teqqim weḡḡdes di taddart n umas Abcalum. ²¹ *Řami* isḡa ujeḡid Dawud x marra timesḡayin-a, idweḡ ixeyyeq aṭṭas. ²² Abcalum war issiweḡ ead ak-d Amnun, war iḡi di tcuni uḡa di tuueffna, maḡar Abcalum ieiff Amnun minzi wanita tuḡa issbeḡdeḡ uĉmas Tamar.

Ittwaney Amnun zi Abcalum

²³ Awarni řami *edun* tnayen n isegg^wusa munen, imsar, aqa Abcalum *tuya yares* irewwan di Bael-Ĥaşur nni *iřan* řar Iřrayim u Abcalum icarđ marra iřenjiren n ujeřid. ²⁴ Yuyur Abcalum řar ujeřid, inna: “Xzar, amsexxar nnek řares irewwan! Ejj ujeřid s marra imsexxaren nnes ad uyuren ak-d umsexxar nnek.”

²⁵ *Maca* ajeřid yarra-dd x Abcalum: “LLa, *a* mmi, ejj aney war dd-nettis marra, ĥima war xak nettegg ddqeř!” Netta izeyyar xas, *maca* netta war ixs akides yuyur uca ibarek i-t. ²⁶ *Xenni* inna Abcalum: “Mařa lla, ejj Amnun ad kidney yuyur!” Ajeřid inna as: “Mayemmi akidek i řa yuyur?” ²⁷ *Umi* xas izeyyar Abcalum, iija Amnun d marra iřenjiren n ujeřid akides uyuren.

²⁸ Abcalum yumur iřudriyyen nnes, inna: “Ĥđam, xmi i řa yarecceq uř n Amnun zi binu u necc ad awem iniř: ‘Wtem Amnun!’, xenni ittxeřsa kenniw ad t nyem. War ttegg^wedem ca! Ma necc simant inu war t umureř? Iřim d iryazen u iřim d ayt n umenyi.” ²⁹ Iřudriyyen n Abcalum ggin ak-d Amnun am mammec i tuya xasen igga Abcalum. *Xenni* kkaren marra iřenjiren n ujeřid, nyin, kuř aryaz x usardun nnes, uca arewřen.

³⁰ Umi nitni tuya aten ead deg webrid, imsar, aqa řexbar yiweđ řar Dawud, nnan: “Abcalum inya marra iřenjiren n Dawud, war iqqim uřa d iijen zzaysen.” ³¹ Uca ikkar Dawud, icarreg arruđ nnes uca izzex x temmurt. Marra imsexxaren nnes bedden *din yares* s warruđ nsen icarrgen. ³² Yunadab *maca*, mmis n Cimea, umas n Dawud, issiweř, inna: “Ittxeřsa i sidi inu war ittyiř *deg ixef nnes*, aqa marra iřudriyyen, iřenjiren n ujeřid, ttwanen. Amnun waha i itttwanen, mařar Abcalum igga aya di řbař nnes zeg wass i di issarreg wanita ućmas Tamar. ³³ Ejj sidi inu ujeřid war i d as ittyimi řĥař řexxu, ad yini: ‘Marra iřenjiren n ujeřid ttwanen!’, mařar Amnun waha immut.”

³⁴ Abcalum tuya yarweř u ařudri wenni itteessan, issgaeed tamuyři nnes, u xzar, aqa iwdan aćtas usin-dd zeg webrid *i iřan* awarni as zeg uyezdis n wedrar.

³⁵ *Xenni* inna Yunadab i ujeřid: “Xzar din, iřenjiren n ujeřid i dd-ittasen. Aqa imsar am mammec inna umsexxar nnek.” ³⁶ Uca imsar umi ikemmeř awař nnes, aqa xedren-dd iřenjiren n ujeřid. Nitni ssgaeden tmijja nsen, run. Uřa d ajeřid d marra imsexxaren nnes ksin deg imetřawen.

³⁷ Abcalum tuya yarweř, yuyur řar Talmay, mmis n Eammihud, ajeřid n Jacur. Dawud icđen x mmis marra ussan. ³⁸ Abcalum tuya yarweř, yuyur řar Jacur. Dinni iqqim třata n isegg^wusa. ³⁹ Aya issbedd ajeřid Dawud mařend ad iffey *i umenyi* ak-d Abcalum, mařar netta isszezza ixef nnes zi jjihet n řmewt n Amnun, mařar wanita aqa immut.

Tahraymect n Yu'ab d weeqeb n Abcalum yar Urcalim

14¹ Umi Yuwab, mmis n Şaruya, iħekkar aqa uř n ujeğid tuya didd i Abcalum, ² issekk Yuwab *ijj n ureqqas* yar Taquea uca ijja ad ssenni dd-awyen ict n temyart d tamiğist, inna as: “Ttzawgey, egg axmi cem tceđned, yarđ arruđ n wecđan u war dehhen ixef nnem s zzect! Sneemiř am ict n temyart nni icednen x ijj n umettin ařtas n wussan.”³ Adef yar ujeğid u siweř akides awař-a wanita d ijjen.” Uca Yuwab inna as min i ya tini.

⁴ Tamyart zi Taqquea tenna i ujeğid, am tewđa s uyembub nnes yar temmurt, tuđar: “Senjem *ayi, a* ajeğid!”⁵ Inna as ujeğid: “Min cem yuğin?” Nettat tenna as: “S tidett necc d tajač, aryaz inu immut.”⁶ Tamsexxart nnek tuya řares tnayen n iħenjiren u nitni s tnayen idsen mmenyen deg iyyar. Tuya war din uřa d ijj ad ten ibđa. *Xenni* iwta ijjen wenneyni uca inya i-t.⁷ U xzar, marra řağ iyewwey x temsexxart nnek, nnan: ‘Awi-dd wenni inyin umas da, maħend ad t nenney di ssibbet n řeemar n umas wenni t inyin u *ammu i* ya neqđa uřa x wewrit.’ Ammu i xsen nitni ad sxsesyen *ayenni n* řefhem itteħduduqen i d ayi iqqimen ařami war ittyimi i weryaz inu isem di temmurt qaē.”

⁸ *Xenni* inna ujeğid i temyart: “Uyur yar taddart! Necc ad ssuffyeğ řumurat xam.”⁹ *Maca* tamyart zi Taqquea tenna i ujeğid: “Sidi inu ajeğid, aqa řmuşıyyet teğa xafi u x taddart n baba. Ajeğid d řearc nnes d imezdagen.”¹⁰ Inna ujeğid: “Awi ayi-dd wenni yar iğa ca xam, řari u netta war ittyimi ead ad cem iħada.”¹¹ Nettat tenna: “Ejj ajeğid ad ixarreş di SIDI, AREBBI nnek, ħima wenni ixsen ad ixřef idammen war yarenni ead di arziyyet u war issuffuy mmi yar řtarf.” *Xenni* inna netta: “*S tidett am* iddar SIDI, mařa uřa d ijj n uzeřtu n ucewwaf *n uzeğif* n mmim ad iwđa di temmurt!”¹² *Xenni* tenna temyart: “Ttzawgey, ejj tamsexxart nnek ad tini *ead* ijj n wawař i sidi.” Uca netta inna: “Siweř.”¹³ Tamyart tenna: “Mayemmi xenni tenwid ad tegged ammu ak-d řgens n AREBBI? Umi inna ujeğid *řexxu* awař-a, aqa netta simant nnes am wenni di iğa řeib, minzi ajeğid war dd-ittarri *yares* wenni t inđaren.”¹⁴ Mağar neccin marra ad nemmet, aqa neccin am waman ittwarfaryen x temmurt, war nnyarwen. SIDI *maca* war ittekkes řeemar, ad ixarreş ħima wenni zzayes ittammendar, war ittyimi immendar.¹⁵ *Xenni* řexxu, necc usiy-dd *da* ħima ad ssiwřey awař-a ak-d ujeğid, sidi inu, awař-a, minzi řgens issigg^wed ayi. *Xenni* tenna temsexxart nnek: ‘Ejj ayi ad ssiwřey ak-d ujeğid, ad tay ad igg ujeğid min i ya tini tayya nnes,¹⁶ mağar ajeğid ad iseř yar tayya nnes maħend ad tt ifekk zeg ufus n weryaz nni ixsen ad iteħħa necc d mmi zi tesyart i *řtfey* zi AREBBI.’¹⁷ Tamsexxart nnek tenna *eawed*: ‘İři ad issyareyyeğ wawař n sidi inu, ajeğid, mağar sidi inu, ajeğid, igga am ijj n lmalak n AREBBI ařami ittesřa min işebħen d min war iħřin uca SIDI, AREBBI nnek, ad yiři akidek.’ ”

14:2 ‘Taquea’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘amcan mani izemmar ad ttwatwen iqıđan’. Tuya Taquea d ict n tendint yar řtarf n ljanub n Bayt-Laħm, eřayen 8 km.

¹⁸ Ajeġid yarra-dd xas, inna i temyart: “War xafi teffar walu zi tmesřact i x cem i ęa sseqsij.” Tamyart tenna: “Ejj sidi inu, ajeġid, ad issiweř.” ¹⁹ Inna ujeġid: “Ma Yuwab ęares afus di marra man aya?” Tamyart tarra-dd xas: “*S tidett am* iddar řeemar inu, sidi inu, ajeġid, *ma izemmar* uřa d ijjen *ad ibeęeed* x marra min issiweř sidi inu ęar yeřfus nię ęar uzeřmađ, ajeġid! Wah, amsexxar nnek Yuwab d wenni d ayi yumuren. Netta igga marra awařen-a deg uqemmmum n temsexxart nnek. ²⁰ Aya igga i-t umsexxar nnek Yuwab, ħima ad iwc i tmesřact ij n uęembub nneyni. *Maca* sidi inu d amięis am ij n umalak n AREBBI, ařami issen marra min ittemsaran di temmurt.”

²¹ *Xas* uca inna ujeġid i Yuwab: “Xzar eafak, necc ggię man aya. Uyur, awi-dd aĥudri Abcalum!” ²² Yuwab iwđa x uęembub nnes ęar temmurt, yuđar uca iqada i ujeġid. Uca inna Yuwab: “Ass-a issen umsexxar nnek, aqa ufię arđa di tiřřawin nnek, sidi inu, ajeġid, minzi ajeġid igga ęar wawař n umsexxar nnes.” ²³ Ikkar Yuwab uca yuyur ęar Jacur u yiwiđ ęar Urcalim ak-d Abcalum. ²⁴ Inna ujeġid: “Ejj i-t ad ieqeb ęar taddart nnes. Udem inu *maca* war t iżzar.” *Xenni* ieqeb Abcalum ęar taddart nnes, war iżri udem n ujeġid.

²⁵ Di marra Israil war ięi uřa d ij n weryaz icewwar amecnaw Abcalum ařami ittwasueřa ařas. Zi tařeqqa n iđaren ęares ař tqiccit n uzeęif nnes war dayes uřa d ij n řeib. ²⁶ Mařa netta iĥeff acewwaf nnes - *maęar netta tuęa innum* ad t iĥeff ęar uneggar n wussan elařsab ussan *n kuř assegg^was* minzi tuęa iddekkwař idqeř xas - xenni iĥeff u iwzen acewwaf n uzeęif nnes. *Tuęa řewzen n ucewwaf* mitayen n iciqlen elařsab řewzen n ujeġid. ²⁷ Ttwarwen-dd třata n iĥenjiren i Abcalum d ict n yeęis qqaren as Tamar. Nettat d ict n temyart dayes azri.

²⁸ Abcalum izdeę tñayen n isegg^wusa di Urcalim. Netta war iżri udem n ujeġid.

²⁹ *Xenni* issekk Abcalum *ijj n ureqqas* ęar Yuwab, ħima ad t issekk ęar ujeġid, *maca* netta war ixs ad ęares dd-ęas. Uca issekk ict n twařa nneynit, maca netta war ixs ad dd-ęas. ³⁰ *Xenni* inna i imsexxaren nnes: “Xzarem, iyyar n Yuwab i ięan x uęezdis n wenni inu u netta *iżzu* dinni imendi. Uyurem din, qqedem as timessi!” Uca imsexxaren n Abcalum qqden timessi i iyyar *nni*.

³¹ *Xas* uca ikkar Yuwab uca issijj x Abcalum di taddart *nnes*, inna as: “Mayemmi qqden imsexxaren nnek timessi i ureqqie n iyyar i ięan inu?” ³² Abcalum inna i Yuwab: “Xzar, necc ssekkeę-dd ęarek *ħima* ad ac inię: ‘As-dd da, ħima ad cek ssekkeę ęar ujeġid ad tinid: Min ęar dd-usię *da* zi Jacur? Mliĥ i necc mři dinni qqimeę.’ Xenni řexxu ittxeřsa ad zareę udem n ujeġid. Mařa dayi *ead* řmueřiyet, ejj i-t ad ayi ineę.” ³³ *Xenni* yuyur Yuwab ęar ujeġid, inna as aya. U wanita iřaęa-dd x Abcalum uca yudef netta ęar ujeġid, yuđar zzates s uęembub nnes ęar temmurt, zzat i uęembub n ujeġid, uca ajeġid issudem Abcalum.

Tameemuč i igga Abcalum x Dawud

15¹Awarni i uya imsar, aqa Abcalum ijja ad as idebbaran ijj n ukarru d iysan d xemsin n yeryazen inni ittazzřen Ƨar zzat nnes. ²TuƧa ittekkar Abcalum zic Ƨar tuffut *n řħarř* uca ibedd *xenni* Ƨar uƧezdis n webrid Ƨar tewwart *n tendint*. Uca imsar, meřmi ma ixs ijj n weryaz ad irah s ict n ddeewet Ƨar ujeđid i ccree, iřaya-dd xas Ƨares, inna: “Zi man tandint cek?” Mařa wanita xenni yarra-dd: “Amsexxar nnek zeg ict zi tqebbař n Israil”, ³ inna as Abcalum: “Xzar, timesřayin nnek mliř u nican, *maca* Ƨar ujeđid war iđi uřa d ijj wenni Ƨarek i Ƨa isřen.” ⁴Abcalum yarni inna: “Man wen d ayi i Ƨa iggen d řqađi di temmurt, *mařend kuř* aryaz wenni Ƨar iđa umcubbec niƧ ddeewet, ad Ƨari dd-yas, necc ad as aƧeƧ tasƧart?” ⁵Mařa iqarreb-dd Ƨares ijj n weryaz ħima ad as yuđar, imsar, isswiżzeđ afus nnes, iřřef i-t uca issudem i-t. ⁶Ammu igga Abcalum Ƨar marra *inni iđan zi* Israil, inni dd-yusin i ccree Ƨar ujeđid. Ammu yucar Abcalum uř n yeryazen n Israil.

⁷Awarni i arebein n isegg^wusa imsar aqa Abcalum inna i ujeđid: “Ejj ayi ad uyureƧ, ad ssqeffreƧ di Ĥabrun lwaed inu i waedeƧ i SIDI. ⁸MaƧar amsexxar nnek igga ijj n lwaed umi tuƧa zeddyeƧ *ead* di Jacur di Aram, nniƧ: ‘Mařa SIDI ijja ayi s tidett ad dd-dewreƧ Ƨar Urcalim, *xenni* ad xedmeƧ i SIDI.’ ” ⁹*Xenni* inna as ujeđid: “Uyur di řehna!” Ikkar netta uca yuyur Ƨar Ĥabrun.

¹⁰Abcalum *maca* issekk ireqqasen s tazřa Ƨar marra tiqebbař n Israil ħima ad inin: “Mařa kenniw tesřam i řħess n uřuđi deg uyicc n icarri, xenni ittxeřřa ad tinim: ‘Abcalum d ajeđid di Ĥabrun.’ ” ¹¹Zi Urcalim uyuren ak-d Abcalum mitayen n yeryazen inni ittwaearđen. Nitni uyuren akides di řehna nsen, war ssinen x walu. ¹²Řami *din* iqeddem tiƧarřa, issekk Abcalum *eawed* Ƨar Axitufil, Ajiluwi, wenni d amcawar n Dawud, zi tendint nnes, zi Jilu. *Ammu* i tedweř tmeemuč tmeƧqar uca immarni řgens *i iđan* Ƨar Abcalum.

Arweř n Dawud zi Abcalum

¹³*Xenni* dd-yusa ijj n ureqqas Ƨar Dawud, inna: “Uř n *kuř* aryaz *idweř* ak-d Abcalum!” ¹⁴*Xenni* inna Dawud i marra imsexxaren nnes, inni tuƧa Ƨares iđan di Urcalim: “Kkarem, ad narweř, maƧar war ittyimi Ƨarney uřa d iijen ad injem zzat i wudem n Abcalum. DeyƧam deg wuffuy niƧ netta ad iqeđeb ad xaney iřart, ad dayneƧ igg tuěeffna uca ad iwwet tandint-a s řeqđee n ssif.” ¹⁵*Xenni* nnan imsexxaren n ujeđid i ujeđid: “Xzar, imsexxaren nnek *ad ggen* ełahřab marra min i Ƨa ixđar sidi inu, ajeđid.” ¹⁶Ammu i iffey ujeđid *zi tendint*, ak-d marra taddart nnes deg iřuraf nnes. Ajeđid ijja eecra n tiƧya mařend ad ħđant taddart. ¹⁷*Umi* dd-iffey ujeđid *zi tendint* ak-d marra řgens nnes deg iřuraf nnes, qqimen nitni bedden Ƨar Taddart n Řagg^waj. ¹⁸Marra imsexxaren eđun xas uřa

15:4 ‘Man wen d ayi i Ƨa iggen d řqađi di temmurt’ - řmeena n wawařen n Abcalum d wanita: ‘Mři d ayi maca Ƨa ggen d řqađi di temmurt’.

2 ŞAMWIL

d iæssasen n arrimet nnes marra u marra ireqqasen nnes n tazra, uŕa d marra Ijattiyyen, setta-mya n yeryazen nni dd-yusin deg iŕuraf nnes zi Jat, aqa kkin ztat i wudem n ujeġid.

¹⁹ *Xenni* inna ujeġid i Ittay, Ajitti: “Mayemmi tersed uŕa d cek ad tuyured akidney? Eqeb u qqim ęar ujeġid, maęar cek d ijj n ubarrani, aqa cek beeda t^ettwasuffyed zi temmurt nnek.” ²⁰ Iđennađ i dd-tusid cek. Ma necc ad cek awyey akidney ass-a ħima ad dd-teffyed *ewawed*, *umi* i ęa uyureę necc mani ma i xsey ad řaęę. Eqeb, awi-dd akidek aytmac. Ad kidek tiři tmexsiwt icewwaren.”

²¹ *Maca* Ittay inna i ujeġid, inna: “*S tidett am* iddar SIDI u iddar sidi inu ajeġid, deg wemcan mani i ęa yiři sidi inu, ajeġid, ma immut nię iddar, dinni i ęa yiři uŕa d amsexxar nnek!” ²² *Xenni* inna Dawud i Ittay: “Uyur, ęwa-dd!” *Xenni* ikka xas Ittay, Ajitti, ak-d marra iryazen nnes d iĥenjiren i ęares *ięan*. ²³ Marra temmurt tru umi ikka řgens. Ajeġid ięwa tięzart n Qidrun uŕa d marra řgens ięwa, *ttfen* abrid n řexra.

²⁴ Aqa din uŕa d řaduę d marra llawiyyen inni yarbun Ttabut n řeahd akides. Nitni ssarsen Ttabut n AREBBI u Abyatar ięaęeed *din* ęares ařami iqfeŕ ueddu n marra řgens zi tendint. ²⁵ *Xenni* inna ujeġid i řaduę: “Arr Ttabut n AREBBI ęar tendint. Mařa necc ufię arđa ztat i tiętawin n SIDI, xenni Netta ad ayi dd-yarr *ęar da*, ad ayi ijj ad ęary *Ttabut* ewawed uŕa d Tazeddięt. ²⁶ *Maca* mařa Netta ad yini: ‘Cek war d ayi dd-tusid x řxadar!’, aqa ayi da, ejj i-t ad kidi igg min ittwařa d aęebĥan di tiętawin nnes.”

²⁷ Yarenni inna ujeġid i ukehhan řaduę: “Ma war teġid cek d amwařaw? Eqeb di řehna ęar temmurt nnek d tnayen n iĥenjiren nwem akidwem: mmic Aximaęaz, d Yunatan, mmis n Abyatar. ²⁸ Xzar, necc ad rajię di řexra ęar manis zekkwan x *L’Urdun*, ęares ař dd i ęa tas tebrat zzaywem ęari.” ²⁹ *Xas* uca yiwi řaduę ak-d Abyatar Ttabut n AREBBI ęar Urcalim uca qqimen dinni.

³⁰ Dawud ięaęeed tasawent n *wedrar n* Zzitun. Iru am dd-ięaęeed. Tuęa azeġif nnes ireĥĥef, yuyur x iđaren s řehfa. Uŕa d marra řgens i ęares, *kuř* aryaz *zzayes* ireĥĥef azeġif nnes uca gaęeden u run am gaęeden. ³¹ *Xenni* ĥajan as i Dawud uca nnan: “Axitufil tuęa-t jar inni iggin tameęmuč x uyeędis n Abcalum.” Uca inna Dawud: “A SIDI, senned ddunect n Axitufil.”

³² *Řami* Dawud yiwed ęar tqiccet n wedrar, imsar aqa yuđar netta ztat i AREBBI. U xzar, *yusa-dd* Ĥucay, Ayarki, i umsagar akides s warruđ icarrgen u s ucař x uzeġif nnes. ³³ Dawud inna as: “Mařa cek teęwid akidi, ad xafi tiřiđ d ddęeř. ³⁴ Mařa maca cek tęeqbed ęar tendint, ad tinid i Abcalum: ‘Nec ad iřię d amsexxar nnek, *a* ajeġid! Tuęa-yi zic d amsexxar n babac, řexxu maca ad iřię d amsexxar nnek!’, *xenni* tzemmed ad tbeđred ccwar n Axitufil. ³⁵ Ma

15:18 2 řm. 8:18; 1 Ij. 1:38; 1 Im. 18:17

15:23 Yĥ. 18:1

15:27 ‘amwařaw’ - d wenni ittwařan s tirja nię s tmezra

2 ŞAMWIL

war dinni yarek ikehhanen Şaduq d Abyatar? Ad imsar ad teawded marra min i ya tesřed zi taddart n ujeğid i ikehhanen Şaduq d Abyatar. ³⁶ Aqa nitni yarsen dinni tnayen n ihenjiren nsen, Aximaeas, mmis n Şaduq, d Yunatan, mmis n Abyatar. Ad ayi-dd tessiwđem marra awar i tesřim *zzaysen*.”

³⁷ Uca Hucay, ameddukeř n Dawud, yudef yar tendint uca uřa d Abcalum yudef yar Urcalim.

Amsagar n Dawud ak-d Şiba

16¹ *Umi* iedu Dawud cwayt x tqiccet n wedrar, iffeř Şiba, amsexxar n Mafibucat, i umsagar akides s ict n tyuya n yeyyař bardeen, *twassarsen* xasen mitayen n iyrumen, mya n iyrumen n zzbib u mya n tini n unebdu d ict n tecyart *dayes* binu. ² Inna ujeğid i Şiba: “Min texsed ad tegged s uya?” Inna Şiba: “Iyyař i taddart n ujeğid ħima ad xasen nyen u ayrum d tini n unebdu i iħudriyyen ħima ad ccen u binu i yenni yuħřen di řexřa ħima ad swen.” ³ *Xenni* inna ujeğid: “Mani iğa mmis n sidi nnek?” Inna Şiba i ujeğid: “Xzar, netta iqqim di Urcalim, mayar netta inna: ‘Ass-a taddart n Israil ad ayi dd-tarr tageldit n baba.’ ” ⁴ *Xenni* inna ujeğid i Şiba: “Xzar, marra min *iğan* n Mafibucat, ad yiři nnek!” Şiba inna: “Necç uđarey, mři ufiy arđa di titřawin nnek, sidi inu, ajeğid!”

Dawud ittwaneř zi Cimeı

⁵ *Umi* dd-yusa ujeğid Dawud yar Baħurim, izra ijj n weryaz iffeř-dd ssenni zi řağ n taddart n Cawul. Qqaren as Cimeı, mmis n Jira. Netta iggur am ineeř .. ⁶ Netta iħejjar Dawud d marra imsexxaren n ujeğid Dawud s yezra, *am* řgens marra d marra ayt n bu-teyruđt *bedden* zzates yar yeffus d uzeřmađ. ⁷ Ammu i iqqar Cimeı am t ineeř: “Agg^wej, agg^wej, cek, aryaz n *usizzer n* idammen d weryaz i war isekkwın! ⁸ SIDI issiwed xak marra idammen n taddart n Cawul wenni deg wemcan nnes i tħekmed. SIDI iwca tageldit deg ifassen n mmic Abcalum. Xzar *man aya iffeř-dd* zi tuęeffna nnek umi cek d ijj n weryaz n *usizzer n* idammen.” ⁹ *Xenni* inna Abicay, mmis n řaruya, i ujeğid: “Mayemmi i ya ineeř weqzin-a immuten, sidi inu, ajeğid? Ejj ayi ad din zwiy, ad as qessey azeğif.” ¹⁰ *Maca* ajeğid inna: “Min din jar ayi d kenniw, ihenjiren n řaruya? Aqa netta ineeř, umi d as inna SIDI: ‘Neeř Dawud!’ Man wen izemmaren *xenni* ad yini: ‘Mayemmi i teggid aya?’ ” ¹¹ Dawud yarni inna i Abicay d marra imsexxaren nnes: “Xzarem, mmi wenni dd-iffyen zi ddat inu, yarezzu ad ayi iney. Mahu xenni řexxu Abinyamini aya? Jjem t ad ineeř, minzi SIDI i d as t innan. ¹² Ad tağ SIDI ad ittwara ddenb inu uca ad ayi dd-yarr SIDI taşebħant i nneeřet nnes

16:1 ‘tini n unebdu’ - niy ‘fruta n unebdu’.

16:3 2 řm. 19:27

16:5 1 ij. 2:8

16:9 1 řm. 24:15; 2 řm. 9:8

n wass-a.” ¹³Dawud ak-d yeryazen nnes t̄ffen abrid u Cim̄ei yuyur arendad nnes ȳar uyezdis nneyni n tewrirt, am ineeēē u itt̄hejjar *Dawud* s yezra uca igga tasejjajt ad t̄duw. ¹⁴Yiwed-dd ujeġid ak-d marra řgens i ȳares ȳar Ayafim. Dinni izemmar ad yarr nnefs *ewwed*.

Hucay d Axitufil ak-d Abcalum

¹⁵Abcalum ak-d marra řgens, iryazen n Israil, usin-dd ȳar Urcalim u Axitufil tuȳa-t ȳares. ¹⁶Umi i dd-yusa Hucay, Ayarki, ameddukkeř n Dawud ȳar Abcalum, imsar belli Hucay inna i Abcalum: “Tudart i ujeġid, tudart i ujeġid!” ¹⁷Abcalum inna i Hucay: “Ma d man aya *xenni* d *ijj n wescan n* tmexsiwt icewwaren i umeddukkeř nnek? Mayemmi war trihed ak-d umeddukkeř nnek?” ¹⁸Hucay inna i Abcalum: “Lla, necc ad iřiy n wenni itt̄wafarzen zi SIDI u *zi* marra řgens-a u *zi* marra iryazen n Israil u necc ad ȳares qqimeȳ. ¹⁹I umi i ȳa sexxareȳ xenni? Ma war ittiři z̄zat i wudem n mmis? Am mammec necc xedmey z̄zat i wudem n babac, ammu i ȳa iřiy z̄zat i wudem nnek.” ²⁰Abcalum inna i Axitufil: “Ewcet ccwar, min i ȳa negg?” ²¹Axitufil inna i Abcalum: “Adef ȳar tiȳa n babac tinni iija awarni as ħima ad ħđant taddart. *Ammu* i ȳa iseř marra Israil, aqa cek tessarzged ixef nnek ȳar babac uca ad ttwasjehden ifassen n marra inni akidek *iġan*.”²²Wtin i Abcalum ict n tqiđunt x tzeqqa u Abcalum yudef ȳar tiȳa n babas z̄zat i tit̄tawin n marra Israil.²³Deg wussan nni itt̄waħseb ccwar n Axitufil axmi *ijjen* yarezzu awař n AREBBI. Ammu *i yeġa* s marra ccwar n Axitufil, am ȳar Dawud am ȳar Abcalum.

Abeġteř n cwar n Axitufil

17¹Axitufil inna i Abcalum: “Ejj ayi ad farzey tenεac-ařef n yeryazen, ad sswejdeȳ i ixef inu ħima ad đfareȳ Dawud ġiřet-a. ²*Xenni* necc ad xas hejmey, *mintra* ifassen nnes *ead* uħřen u đeefen. Ad t ssigg^wideȳ u marra řgens i ȳares *iġan* ggur ad yarweř. *Xenni* necc ad nȳey ajeġid, netta waha. ³Ad ȳarek dd-arrey marra řgens. Aryaz i x tarezzud *aqa-t* amecnaw adwař n yewdan marra: marra řgens ad ȳares yiři řehna.” ⁴Tuȳa aya d *ijj* n wawař nican di tit̄tawin n Abcalum u di tit̄tawin n marra imȳaren n Israil.

⁵Inna Abcalum: “Řayat uřa i Hucay, Ayarki. Ejj aney ad ȳares nseř ewwed min i ȳa yini.” ⁶Umi dd-yudef Hucay, issiweř Abcalum akides, inna: “Ammu i issiweř Axitufil. Ma ad negg am min iqqar wawař nnes? Mařa war iġi ammu, *xenni* siweř cek!” ⁷*Xenni* inna Hucay i Abcalum: “Twařat-a ccwar nni iwcin Axitufil war iġi mliħ.” ⁸*Yarni* Hucay inna: “Cek tessned aqa babac d yeryazen nnes nitni d ayt n bu-teȳruđt u aqa řeemar nsen yarzeg am *ijj* n ddub di řexřa, wenni umi ittwacar wenjuȳ. Babac d *ijj* n weryaz aeeskari u netta war ittnusi ak-d řgens.

2 ŞAMWIL

⁹ Aqa řexxu innuffar deg ijj zeg ifran niy deg ijj zeg imucan n tnuffra. Mařa řar umezwaru wđan ca zzaysen, *xenni* marra wi t i řa isřen, ad yini: ‘Aqa din ict n tecti di řgens nni idřaren Abcalum.’ ¹⁰ *Xenni* ead wenni dd-ixeřqen i umenyi, wenni uř nnes am wuř n ijj n weyrad, ad ifceř deyya, mařar marra Israil issen aqa babac d ijj n bu-teyřuđt u řares ayt n umenyi. ¹¹ S uyenni ad ac ssecney ad tessmuned deyya marra Israil zi Dan ař Bi’r-Sebea, ijj n ubarru ařas am ijdi řar tma n řebřar, u cek ad kidsen teffyed di řwest *nşen*. ¹² *Xenni* neccin ad xas nehjem deg ijj zeg imucan n tnuffra mani i řa ittwaf. Ad xas nehjem amecnaw iwetřa nnda x temmurt. War ittyimi uřa d ijjen zzayes u zi marra iryazen inni řares iřan. ¹³ Mařa netta ad issmun ixef nnes di ca n tendint, marra Israil ad kkaren ad awyen iseywan řar tendint nni, ad tt njarr di teyzurt ařami war zzayes ittwaf uřa d ijj n wezru ead.”

¹⁴ *Xenni* inna Abcalum uřa d marra iryazen n Israil: “Ccwara n Ayarki Ĥucay iřa x ccwara n Axitufil.” Aqa SIDI tuřa yumur ad beđřen ccwara n lemliř n Axitufil, řima SIDI ad yawi tuęeffna x Abcalum.

Dawud iruř řar Mařanayim

¹⁵ Uca inna Ĥucay i ikehhanen řaduq d Abyatar: “Ta d ta tuřa ittcawara Axitufil i Abcalum d imřaren n Israil, maca d ta d ta ixef ttweřřiy necc. ¹⁶ *Xenni* řexxu, sekk deyya *ijj n ureqqas* mařend ad ixebbara i Dawud, ad yini: “War sens řiřet-a deg imucan n uęekkwu n řexřa. Zwa deyya, niy ad ittwařarđ ujeřid d marra řgens i řares *iřan*.” ¹⁷ Maca Yunatan d Aximaeas qqimen bedden řar tařa n Rujal. Ict n tesmeyt tuyur dinni, řařa asen tt. Nitni uyuren u řajan tt i ujeřid Dawud. Tuřa war izemmar ad ten řaren *iwđan* am ttadfen nitni řar tandint.

¹⁸ *Waxxa amenni* ijj n uřudri izra i-ten uca iřařa t i Abcalum. *Maca* ina s tnayen idsen uzzřen, usin-dd řar taddart n ijj n weryaz di Bařurim wenni tuřa řar iřa ijj n wanu di řemrař. Nitni đrin dayes. ¹⁹ Tamřart teksi tazarbeč uca tessars i-tt x uqemmum n wanu uca tareyyec xas iwzan i ittwaqeccaren n imendi. *Ammu* i war dd-tbin tmesřact. ²⁰ *Řami* imsexxaren n Abcalum usin-dd řar temřart di taddart, sseqsan tt: “Mani iřa Aximaeas d Yunatan?” Tamřart tarra-dd xasen: “Nitni řwan tiřart nni.” Nitni ffyen arzun, war *ten* ufin. *Xenni* eeqben řar Urcalim.

²¹ Awarni i umi tuřa nitni uyuren, imsar, nitni gaęeden zeg wanu, uyuren, xebbaren aya i ujeřid Dawud. Nitni nnan i Dawud: “Kkarem, řwam aman deyya, mařar ta d ccwara i xawem igga Axitufil.”

²² Ikkara Dawud ak-d marra řgens i řares iřan u nitni řwan L'Urdun. řar tfawt n tuffut n wass, tuřa war din ead uřa d ijjen war izwi L'Urdun. ²³ *Umi* Axitufil izra, aqa ccwara nnes ittwabeřteř, ibardeę netta i weyyuř nnes, ikkara, yuyur řar taddart nnes di tendint nnes. Netta yumur i taddart nnes uca *xenni* yuyeř ixef nnes. *Ammu* i immut u ittwandeř deg wendeř n babas.

²⁴Dawud yiweđ ƣar Maħanayim u Abcalum iƣwa L'Urdun, netta d marra iryazen n Israil akides. ²⁵Abcalum tuƣa igga Ǝamasa x řeeskar deg wemcan n Yuwab. Ǝamasa tuƣa d mmis n ijj n weryaz qqaren as Yitra, Ayisraili, wenni tuƣa yudfen ƣar Abijayil, yeğis n Naħac, ućmas n Şaruya, yemmas n Yuwab.

²⁶Israil d Abcalum wtin iqıđan nsen di temmurt n Jilead.

²⁷Umi dd-yusa Dawud ƣar Maħanayim, imsar, aqa Cubi, mmis n Naħac, zi Rabba, zeg ayt n Ǝammun, d Maxir, mmis n Ǝammiyil zi Lu-Dabar, d Barzilay, Ajileadi zi Rujalim, ²⁸iwyen ifarracen d tťbaşı d iqdiħen n traxt d irden d imendi d waren, *aqa* qřan, uca ibawen d řeedes, *aqa uřa d nitni* qřan, ²⁹d tamment d ddhen d uđi d trussi n tfunasin ƣar Dawud d řgens i ƣares iğan maħend ad ccen. Maƣar nnan: “Řgens iğuz, iheyyef, iffud *din* di řexřa.”

Ayelleb x Abcalum d řmewt nnes

18¹Isedd Dawud řgens nni tuƣa ƣares iğan u igga xasen imeqqranen x wařef d imeqqranen x mya. ²Dawud issekk řgens. Ict n tuřut zzaysen sadu ufus n Yuwab, ict n ttuřut sadu ufus n Abicay, mmis n Şaruya, umas n Yuwab, d ict n tuřut sadu afus n Ittay, Ajitti. Inna ujeğid i řgens: “Uřa d necc ad akidwem ffyeƣ *ƣar umenyi*.” ³*Maca* řgens inna: “Cek war akidney teffyęđ ca *ƣar umenyi*, maƣar mařa neccin narweř s tidett, war akidney řehhin. Mařa azyen zzayney immut, war akidney řehhin. Maƣar cek *řexxu* tsekkw^wid am Ǝcra n řuřuf zzayney. S uyenni řexxu mlih, mařa cek ad aneƣ tewced afus zi tendint.” ⁴*Xenni* inna asen ujeğid: “Necc ad ggeƣ min t^tttwařam mlih di tiťtawin nwem!” Ajeğid ibedd ƣar tewwart *n tendint* u marra řgens iffey ř řmyawat d řuřuf. ⁵Yumur ujeğid i Yuwab, Abicay d Ittay: “Egg s uħaweř ak-d uħudri, ak-d Abcalum, di tťtwee inu.” Marra řgens isřa i ujeğid am yumur marra ikumandaren x Abcalum.

⁶Řgens iffey ƣar iyyar, ƣar umsagar ak-d Israil. Amenyi ikkar deg weƣar n Ifra yim. ⁷Ittwayelleb din x řgens n Israil ztat i wudem n imsexxaren n Dawud. Deg wass nni temsar din ict n tecti tameqqrant *ařami wđan* Ǝicrin-ařef *n yeryazen*. ⁸Amenyi iffey ssenni di marra jwayeh. Deg wass nni iřard weƣar *iryazen* zi řgens ktar zeg inni iřard ssif.

⁹Imsar Abcalum ibedd tiťt di tiťt ak-d imsexxaren n Dawud. Abcalum inya x ijj n userdun. Umi aserdun yuyur sadu řefrue imcubbcen n yict n tcejjart n yigg ameqqran, innuƣ netta s uzeğif nnes di tcejjart n yigg ařami iqqim ittenyuyuř jar ujenna d temmurt d userdun yuyur swadday nnes. ¹⁰Ijj n weryaz izri t, iħaja t i Yuwab, inna: “Xzar, necc zriƣ Abcalum yuyeř ƣar ict n tcejjart n yigg.” ¹¹Inna Yuwab i weryaz i d as iħajan aya: “Xzar, cek teƣrid *t*, mayemmi war t teƣwiđed ca dinni ƣar temmurt? *Xenni ad yiři* d necc ad ac wceƣ Ǝcra n

17:27 2 řm. 19:31, 32; 1 J. 2:7

18:6 ‘azyar’ - niƣ ‘řyabet’ niƣ ‘tazgant’.

2 ŞAMWIL

uqiyyat n nnuqart d ijj n webyas!”¹² Inna weryaz i Yuwab: “War wezzney uřa d ařef n *uqiyyat n* nnuqart deg ifassen inu, war sswizzidey afus inu x mmis n ujeđid mařar ajeđid yumur i cek d Abicay d Ittay deg imezzuyen n řgens, inna: ‘Ejj kuř ijj ad iřđa x uřudri Abcalum!’¹³ Niř ad as ggiy s ixef inu řur - aqa i ujeđid war teqqim uřa d ict n řřajjet txemmeř - xenni ad tiřid cek đidd inu.”¹⁴ *Xenni* inna Yuwab: “Necce war xak ttajriy.” U netta iksi třata n řřitcat, iiju as ten deg wuř n Abcalum, am netta ead iddar *dinni* di řwest n tcejjart n yigg.¹⁵ Ecra n iřudriyyen inni d as yarebbun řesnař i Yuwab, nřden as uca wtin Abcalum, nřin t.¹⁶ *Xenni* iřud Yuwab deg uyicc n icarri uca ieqeb-dd řgens marra zeg weđfar n Israil, minzi Yuwab ix ad iřaweř x řgens.¹⁷ Nitni ksin Abcalum, nřaren t deg wezřar di tesraft tuğey u sřarbut xas ijj n ueurric n yezra imřar ařřas. Marra Israil iřřef di tarewřa, *kuř* aryaz řar iqıđan nnes.¹⁸ Umi tuya iddar, iksi Abcalum i yixef nnes ijj n umayđu *iqeddsen*, issbedd i-t di Teyzurt n Ujeđid, minzi inna: “Necce war řari bu mmi i řa issseqřen isem inu.” Netta iřaya as i umayđu nni s yisem nnes. řares ař ass-a qqaren as *umayđu nni* ‘afus n Abcalum’.

¹⁹ *Xenni* inna Aximaeas, mmis n řaduq: “Ejj ayi ad azzřey řar ujeđid ad as ssiwđey řexbar ařebřan, aqa SIDI iřđa t zeg ifassen n řeedyan nnes.”²⁰ *Maca* Yuwab inna as: “Ass-a war tessiwđed ca řexbar ařebřan, *maca* deg ijj n wass nneyni *tzemmed* ad tessiwđed řexbar ařebřan. Ass-a war tessiwđed areqqas d ařebřan mařar mmis n ujeđid immut.”²¹ Inna Yuwab i Kuci: “Uyur, ini i ujeđid, min tezrid cek!” Kuci yuđar ztat i Yuwab, uca *xenni* yuzzeř.²² *Xenni* Aximaeas, mmis n řaduq, inna ict n twařa nneynit i Yuwab: “Ad dd-yas wi ixsen, ejj ayi uřa d necce ad azzřey awarni i Kuci!” Inna Yuwab: “Mayemmi tessed *ead* ad tazzřed, a mmi? War ittwař *ead* areqqas d ařebřan i cek!”²³ *Inna*: “Ad dd-yas wi ixsen, necce xsey ad *din* azzřey.” *Xenni* inna as Yuwab: “Azzęř!” Uca Aximaeas yuzzeř x webrid n udewwar *n L'Urdun* uca izzar netta Kuci.

²⁴ Dawud iqqim řar tnayen n tewwura *n tendint*. Aeessas igaeed tazeqqa n tewwart *i iřan* řar řhiđ, issgaeed tamuřři nnes, iceyyee, izra ijj n weryaz ittazzeř, netta weřřdes.²⁵ Aeessas iřaya, inna i-t i ujeđid. Ajeđid inna: “Mařa netta weřřdes, xenni ad yaweđ ijj n ureqqas d ařebřan!” Yarni iqarreb-dd weryaz.²⁶ *Xenni* izra ueessas *ead* ijj n weryaz nneyni ittazzeř uca iřaya řar ueessas n tewwart, inna: “Aqa, *iggur-dd* ead ijj n weryaz, uřa d netta weřřdes.” Ajeđid inna: “Uřa d netta ad yaweđ ijj n řexbar d ařebřan.”²⁷ Aeessas inna *ewaded*: “Necce ttwařiy amezwaru iggur am Aximaeas, mmis n řaduq.” Inna ujeđid: “Wa d ijj n weryaz iřbeř, netta ad dd-yas s yijj n ureqqas d ařebřan.”²⁸ Aximaeas iřaya, inna i ujeđid: “Řehna!” U netta yuđar ztat i ujeđid s uyembub nnes řar temmurt, inna: “Ad ittwařarek SIDI, AREBBI nnek, wenni d ac isellmen iřyzen, inni igaeeden afus nsen x sidi inu, ajeđid.”²⁹ Inna ujeđid: “Ma ařudri,

2 ŞAMWIL

Abcalum, aqa-t mliḥ?” Inna Aximaeas: “Nec̄ zriy ijj n ubarru ameqqran, umi Yuwab, amsexxar n ujeḡid, issekk amsexxar nnek, *maca* nec̄ war ssiney min *imsaren*.” ³⁰Inna ujeḡid: “Ḥeyyed ɣar uyezdis, bedd da!” U netta iḥeyyed ɣar uyezdis, iqqim ibedd *dinni*.³¹ Uca xzar, yusa-dd uṛa d Kuci u Kuci inna: “Xzar, ijj n řexbar d ašebḥan i sidi inu, ajeḡid. SIDI iḥḍa cek zeg ufus n marra inni xak iyewwɣen.” ³²*Xenni* inna ujeḡid i Kuci: “Ma aḥudri, Abcalum, aqa-t mliḥ?” Inna Kuci: “Iṛi ad dewřen marra řeedyan n sidi inu, ajeḡid, d marra inni xak iyewwɣen maḥend ad cek ggen tuεeffna am uḥudri.”

Dawud icḍen x Abcalum

19¹*Xenni* innexřeε ujeḡid aṭṭas, iḡaεεed ɣar wexxam i iḡan sennej i tewwart, iru. U am ikka ssa d ssa, inna *ammu*: “Mmi Abcalum, mmi inu, mmi Abcalum! Iṛi nec̄ mmutey deg wemcan nnek, Abcalum, mmi inu, mmi inu!”² Ittwanna i Yuwab: “Xzar, ajeḡid ittru, ittecdin x Abcalum.”³ Deg wass nni idweř usenjem n marra řgens ɣar wecḍan, maɣar řgens isřa deg wass nni: “Ajeḡid icḍen x mmis.”⁴ Deg wass nni dd-yudef řgens ɣar tendint amecnaw ittḥama řgens i ittseḍḥa ixef nnes xmi ttarekk^wařen zeg umenyi.⁵ Ajeḡid tuɣa iṛeḥḥef i uεymbub nnes u iṛaɣa ujeḡid s tmijja ijehden: “Mmi Abcalum, Abcalum, mmi inu, mmi inu!”⁶ *Xenni* yudef Yuwab ɣar ujeḡid di taddart, inna: “Cek ass-a tessḥecmed udem n marra imsexxaren nnek inni dd-ifekken ass-a řeemar nnek d řeemar n iḥenjiren nnek d ḥenjirin nnek uṛa d řeemar n temɣarin nnek d řeemar n tiyya nnek,⁷ umi tixed inni cek itteiffen u umi tεiffed inni cek ittexsen. Maɣar cek tewcid aney ass-a ad nessen, aqa ɣarek imeqqranen d imsexxaren war sekk^win walu. Iwa ass-a ssney, mařa Abcalum iddar u neccin marra tuɣa nemmut, man aya ad yiři nican di tiṭṭawin nnek.”⁸ *Xenni* řexxu, kkar, ffeɣ ɣar barra uca siweř ɣar wuř n imsexxaren nnek, maɣar nec̄ ad ac jjaḡeɣ ɣar SIDI, mařa cek war teffiyed ɣar barra, xenni ḡiřet-a war ittyimi ad ɣarek issens uṛa d ijj n weryaz. D man aya ad yiři mahu i cek x marra tuεeffna i cek iṛeqfen zi temzi nnek ɣares ař iḍa.”⁹ *Xenni* ikkar ujeḡid, iqqim di tewwart n tendint. U nitni xebbaren marra řgens, nnan: “Xzar, ajeḡid iqqim di tewwart.” Uca yusa-dd marra řgens zzat i wudem n ujeḡid. *Maca* Israil yarweř, *kuř* aryaz ɣar iqiḍan nnes.

Aεqab n Dawud ɣar Urcalim

¹⁰Uca marra řgens, di marra tiqebbař n Israil, tuɣa immecubbec, nitni nnan: “Ajeḡid issenjem aney zeg ufus n řeedyan nney u netta ifekk aney zeg ufus n Ifiliřtiniyyen u řexxu yarweř zi temmurt zi ssibbet n Abcalum,¹¹ *umi* Abcalum, wenni nedhen neccin *d ajeḡid* xaney, immut deg umenyi. *Xenni* řexxu,

2 ŞAMWIL

mayemmi tessusmem *ammu* ħima ad dd-tarrem ajeġid *ɛawed yar da?*" ¹² *Xenni* issekk ajeġid Dawud *ijj n ureqqas* ħar ikehhanen Şaduq d Abyatar, inna: "Siweř ak-d imyaren n Yahuda, ini: 'Mayemmi texsem ad tiřim d ineggura ħima ad tarrem ajeġid ħar taddart nnes?' - *minzi* awařen n marra Israil iwđen ħar ujeġid di taddart nnes - ¹³ 'Kenniw d aytma inu, kenniw d iysan inu d weysum inu. Mayemmi texsem xenni ad tiřim d ineggura i d ħa yarren ajeġid?' ¹⁴ U i ɛamasa ad as tinim: 'Ma war iġi cek d iysan inu d aysum inu? SIDI ad ayi igg ta d ta, mařa war t'ettiřid d akumandar n řeeskar deg wemcan n Yuwab ztat i wudem inu marra ussan.' " ¹⁵ *Ammu izemmar* Dawud ad ħares dd-ijbedd uř n marra iryazen n Yahuda am *uř* n *ijj n weryaz* u nitni ssekken ħar ujeġid nnan: "ɛqeb, cek d marra imsexxaren nnek."

¹⁶ *Xenni* ieqeb-dd ujeġid uca yiweđ-dd ħar L'Urdun, *am ayt n* Yahuda usin-dd ħar Jiljal i umsagar ak-d ujeġid maĥend ad rařen ad ɛawnen azekk^{wi} n ujeġid x L'Urdun. ¹⁷ Uca Cimej, mmis n Jira, *ijj n Ubinyamini* zi Baĥurim, iksi deg uđar nnes, ihwa ak-d yeryazen n Yahuda i umsagar ak-d ujeġid Dawud. ¹⁸ Tuħa akides *ɛawed* ařef n yeryazen zi Binyamin uřa řiba, amsexxar n taddart n Cawul ak-d xemmeřac n iřenjiren nnes d ɛicrin n imsexxaren nnes akides. Nitni iwđen ad ɛdun L'Urdun qbeř *ma yusa-dd dinni* ujeġid. ¹⁹ Teřwa tħarrabut i useřwi n taddart n ujeġid u ħima ad tegg min iġan mliĥ di titřawin nnes. U Cimej, mmis n Jira, iwđa *yar temmurt* ztat i wudem n ujeġid, umi dd-iřwa wanita L'Urdun ²⁰ u netta inna i ujeġid: "Ejj sidi war d ayi iħesseb řmuɛsiyyet inu, war ttidar *ɛad* deg ufaryeđ i igga umsexxar nnek deg wass umi iffeř sidi inu, ajeġid, zi Urcalim ħima ajeġid war t ikessi ammu ħar wuř *ħima ad zzayi intaqem*. ²¹ Maħar amsexxar nnek issen: 'Nec, *wah*, nec xđiř'. Xzar, nec ass-a d amezwaru zi marra taddart n Yusuf i dd-ihwan ħima ad msagareř sidi inu, ajeġid."

²² *Xenni* yarra-dd Abicay, mmis n řaruya, inna: "Zeema war ittxeřři Cimej ad immet x man aya? Aqa netta ineř amedhun n SIDI." ²³ *Maca* Dawud inna: "Min jar ayi-dd d akidwem, iřenjiren n řaruya, umi tdewřem ass-a d řeedyan inu? Ma ittxeřša ad ittwaney ass-a ca n *ijj* di Israil? Amecnaw nec war ssineř, aqa nec ass-a dewřeř d ajeġid x Israil?" ²⁴ Ajeġid inna i Cimej: "Cek war t'ettmettid ca!" U ajeġid ijuġ as.

²⁵ Uřa d Mafibucat, mmis n Cawul, yusa-dd i umsagar ak-d ujeġid. Netta tuħa war issird iđaren nnes, u war iħeff tmart nnes u war iřebben arruđ nnes zeg wass i di iffeř ujeġid ħares ař ass i di dd-ieqeb netta di řehna. ²⁶ Umi dd-yusa di Urcalim i umsagar ak-d ujeġid, imsar, aqa inna as ujeġid: "Mayemmi war kidi truħed, Mafibucat?" ²⁷ Netta inna as: "Sidi inu, ajeġid, amsexxar inu iđar ayi, maħar amsexxar nnek inna: 'Nec xseř ad bardeey i weyyuř, ad xas nyey, ad raħey ħar ujeġid!', maħar amsexxar nnek d aqıđar. ²⁸ Netta iceqqef deg

19:14 2 řm. 17:25

19:17 2 řm. 16:5; 1 lj. 2:8

2 ŞAMWIL

umsexxar nnek ɣar sidi inu, ajeğid. *Maca* sidi inu, ajeğid, am ijj n umalak n AREBBI. Egg, min iğan nican di tiṭṭawin nnek.²⁹ Minzi marra taddart n baba tuɣa war teği mɣir iryazen imettinen i sidi inu, ajeğid. *Waxxa amenni* cek tessyimed amsexxar nnek ɣar yenni ittetten ɣar ṭṭabɣa nnek! Min ɣari ead d tasyart u i umi i ɣa ttareɣ ead ktar ɣar ujeğid?”³⁰ Ajeğid inna as: “Mayemmi tessawaɣed ead ammu x tmesɣayin nnek? Necc qqareɣ ac: ‘Cek d Şiba, kenniw ad tebɗam tammurt.’ ”³¹ Inna Mafibucat i ujeğid: “Netta izemmar ad tt ikxi marra, maɣar sidi inu, ajeğid, aqa ieqeb ɣar taddart nnes di řehna.”

³² Barzillay, Ajileadi, ihwa zi Rujalim uca izwa L'Urdun ak-d ujeğid ħima as t i qebbed *ammu* x L'Urdun.³³ Barzillay tuɣa iwsar aṭṭas, ijj n weryaz n tmenyin n isegg^wusa. Netta tuɣa ikxi ɣares ajeğid umi t tuɣa di Maħanayim, minzi netta tuɣa-t d ijj n weryaz ɣares aɣɣa aṭṭas.³⁴ Ajeğid inna i Barzillay: “Zwa akidi. Necc ad cek ɣari ksiɣ di Urcalim.”³⁵ *Maca* Barzillay inna i ujeğid: “Meçħaɣ n wussan n isegg^wusa n tudart inu *ead din* aɣami i ɣa ffyeɣ ak-d ujeğid ɣar Urcalim?”³⁶ Ass-a necc ɣari tmenyin n isegg^wusa. Ma zemmareɣ ad farzey *ead* min işebħen zi min war iħɣin? Ma izemmar umsexxar nnek ad iqqas min i ɣa cceɣ d min i ɣa sweɣ? Ma zemmareɣ ad sɣey ead i tmijja n imedyazen d tmedyazin? Mayemmi i ɣa issedqeɣ umsexxar nnek ead x sidi inu, ajeğid?³⁷ Amsexxar nnek ad izwa cwayt L'Urdun ak-d ujeğid. Mayemmi i d ayi ɣa iwc ujeğid tarebbaħt-a?³⁸ Ejj amsexxar nnek ad ieqeb ħima ad mmteɣ di tendint inu, ɣar wenɗeɣ n baba d yemma. Xzar, amsexxar nnek Kimham! Ejj i-t ad izwa ak-d sidi inu, ajeğid. Egg as min t^ettwaɣid mliħ di tiṭṭawin nnek.”³⁹ *Xenni* inna ujeğid: “Kimham ad kidi izwa u min t^ettwaɣid mliħ di tiṭṭawin nnek, ad as t ggeɣ. Marra min zzayi tessutared, ad ac t ggeɣ.”

⁴⁰ *Umi* izwa marra řgens L'Urdun u uɣa d ajeğid izwa, *xenni* ajeğid issudem Barzillay u ibarek i-t. *Xas* uca idweɣ netta ɣar temmurt nnes.

⁴¹ Ajeğid maca yarni iedu ɣar Jiljal u Kimham yuyur akides. Marra řgens n Yahuda tuɣa yuyur ak-d ujeğid umi tuɣa izwa, uɣa d azyen n řgens n Israil.

⁴² U xzar, marra iryazen n Israil usin-dd ɣar ujeğid, nnan i ujeğid: “Mayemmi aytmateɣ, iryazen n Yahuda, ucaren cek *i neccin* u nedhen ajeğid d taddart nnes řami tuɣa izwa L'Urdun d marra iryazen n Dawud akides?”⁴³ *Xenni* arrin marra iryazen n Yahuda x ayt n Israil: “Minzi ajeğid itteena aney-dd. Mayemmi txeyyqem x uya? Ma necca neccin zi *macca n* ujeğid niɣ yiwi-dd netta ict n tarzeft i neccin?”⁴⁴ Iryazen n Israil arrin-dd x yeryazen n Yahuda uca nnan: “Neccin ɣarney eecra n ifassen ɣar ujeğid uca uɣa ak-d Dawud *yarney* ktar xawem. Mayemmi i d aney tessetħqarem? Ma war iği wawaɣ nney d amezwaru maħend ad dd-narr ajeğid nney?” *Maca* tuɣa awaɣ n yeryazen n Yahuda ijhed x wawaɣ n yeryazen n Israil.

19:28 2 Şm. 16:3

19:33 2 Şm. 17:27-29; 1 Ij. 2:7

Aɣewwey n Cabaε

20¹Tuɣa din ijj n weryaz i war isekkwin. Tuɣa qqaren as Cabaε, mmis n Bikri, ijj n Ubinyamini. Netta iṣuḍ deg uyicc n icarri, inna: “Neccin war ɣarney tasyart di Dawud u neccin war ɣarney řwart ak-d mmis n Yassa. *Ejj kuř* aryaz ad yuyur ɣar iqiḍan nnes, *a* Israil!”² Uca *kuř* aryaz iffey zi ḍeffar n Dawud, *iruh* awarni i Cabaε, mmis n Bikri. *Maca* iryazen n Yahuda qqimen řesqen ak-d ujeğid nsen, zi L'Urdun ɣares ař Urcalim.

³*Umi* yudef Dawud ɣar taddart nnes di Urcalim, ikxi ujeğid εcra n temɣarin, tiyya nnes tinni tuɣa iija awarni as ħima ad ħḍant taddart. Netta igga i-tent deg ict n taddart t^ettwaħḍa u netta itthilla daysent, maca war ɣarsent yudif. Nitenti qqiment belleent ař ass n řmewt nsent, am tijař ař aneggar n tudart nsent.

⁴Inna ujeğid *εawed* i εamasa: “Řaya-dd x yeryazen n Yahuda ad munen ɣari di třata n wussan uca *xenni* bedd cek da!”⁵ εamasa iffey ħima ad iřaya-dd x Yahuda ad ssmunen, *maca* netta iεeřteř x řweqt i tuɣa akides igga ujeğid.⁶ *Xenni* inna Dawud i Abicay: “Řexxu ad aney igg Cabaε, mmis n Bikri, tuεeffna mahu x Abcalum. Ksi akidek imsexxaren n sidi u ḍfar i-t, ħima netta war izemmar ad yaf i yixef nnes tineddam ifaryen uca ad iweddar zi tiřřawin nney.”⁷ Ffeyen yeryazen n Yuwab, *uyuren* awarni as, ak-d iεessasen n arrimet d ireqqasen n tazřa d marra ayt n bu-teyrudt. Nitni ffyen-dd zi Urcalim ħima ad ḍfaren Cabaε, mmis n Bikri.

⁸*Umi* ten tuɣa nitni ɣar wezru ameqqran n Jibeun, tuɣa εamasa zzat i wudem nsen. Yuwab tuɣa ittħezzam arruḍ nnes n umenɣi i yarḍ. Tuɣa xas ijj n uħezzam ak-d ssif deg ufurrun n weyřaf i xas ittwaggen ɣar tejeinna nnes. *Umi* yuyur netta ɣar zzat, iwḍa as ssif *zzayes*.⁹ Inna Yuwab i εamasa: “Aqa cek mliħ, uma?” Icebbar Yuwab s ufus afusi di tmart n εamasa ħima ad t issudem.

¹⁰εamasa war iħekkar i ssif i tuɣa deg ufus n Yuwab uca netta iřqef i-t zzayes ɣar tyezdrist wiss xemsa *n idmaren* uca ffyen as-dd wadan ɣar temmurt. Netta immut břa ma iřqef i-t ict n twařa nneynit. U Yuwab ak-d umas Abicay iḍfar Cabaε, mmis n Bikri.¹¹ Ijj n weryaz ibedd ɣares *ɣar Amasa*. *Tuɣa netta* zeg imsexxaren n Yuwab, inna: “Ejj kuř ijjen i iğan ak-d Yuwab uřa d wenni i iğan ak-d Dawud, ad iḍfar Yuwab!”

¹²εamasa maca tuɣa izzeř ittwanned deg idammen nnes deg webrid ameqqran. *Umi* izra aryaz, aqa marra řgens iqqim ibedd, ijarr netta Amasa zeg webrid ɣar yeyyar u inḍar ijj n warruḍ tiwa nnes, minzi izra qaε wi ɣares dd-iwḍen, iqqim ittbedda.¹³ Ařami tuɣa netta ittwagg^wej x webrid, εdun marra iryazen awarni i Yuwab, ħima ad ḍfaren Cabaε, mmis n Bikri,¹⁴ wenni tuɣa ikka x marra tiqebbař n Israil ɣares ař Abal, u ɣar Bayt-Maεka u ɣar marra Ibiriyen.

20:10 1 Ij. 2:5

20:11 ‘ibedd ɣares’ - ixs ad yini ibedd ɣar arrimet n Amasa.

Nitni munen uca ruhen *awawed* awarni as. ¹⁵ *Ammu* dd-usin uca nnden as-dd di Abal-Bayt-Maeka. Nitni ssefyen ijj n lbaraj x tendint u *lbaraj* nni ibedd yar řhid n ztat *i dd-innden i tendint*. Marra řgens i tuća ak-d Yuwab, ggin ad areddġen řhid ħima ad as ssyedřen.

¹⁶ *Xenni* trća ict n temyart d tmiyist zi tendint: “Sřem, sřem, inim i Yuwab: ‘As-dd da, ades-dd, ařami zemmareć akidek ssiwřeć.’ ” ¹⁷ *Umi* dd-yusa netta, yudes-dd ġares, tenna temyart: “Ma cek d Yuwab?” Netta inna: “D necc.” Tenna as nettat: “Seř ġar wawařen n tayya nnek.” Netta inna: “Nec ttesřić.”

¹⁸ *Xenni* tenna: “Zic tuća ssiwřen di kuř amcan, nnan: ‘Ittxeřša asen ad tt sseqsan nican di Abal!’, uca ammu i kemmřen nitni *tamesřact nni* mliħ. ¹⁹ Nec zeg inni n ayt n řehna d imtiqqan di Israil u cek tersed ad tenyed ict n tendint, tenni d yemmas di Israil. Mayemmi i ġa třarded řwart n SIDI?” ²⁰ Yuwab yarradd xas, inna: “Aya igg^wej xafi ařtas belli necc ad řarđeć u ad nyeć! ²¹ Tamesřact war teġi amenni. Maca ijj n weryaz zeg idurar n Ifrayim, qqaren as Cabea, mmis n Bikri, iksi afus nnes x ujeġid, x Dawud. Netta waha ittxeřša ad tewcem, *xenni* ad ħeyydeć zi tendint.” Tenna temyart i Yuwab: “Xzar, azeġif nnes ad ac dd immenđar tiwa i řhid.” ²² Tusa-dd temyart s tiyit nnes ġar marra řgens u nitni qessen i Cabea, mmis n Bikri, azeġif, nđaren t i Yuwab. *Xenni* iřuđ Yuwab deg uyicc n icarri u nitni bezzen ixef nsen, gg^wejen x tendint u *kuř* aryaz *yuyur* ġar iqidan nnes u Yuwab iqeb ġar Urcalim, ġar ujeġid.

Imdebbaren imeqqrannen n Dawud

2 řam. 8:16-18, 1 Im. 18:15-17

²³ Yuwab *ittwagg* d azeġif x marra řeeskar n Israil, u Banaya, mmis n Yahuyadae, tuća x ieessasen n arrimet u x ireqqasen n tazřa. ²⁴ Aduram *ibedd* x lġizya u Yahucafař, mmis n Axilud, *tuya-t* d amarir n umezruy. ²⁵ Ciwa tuća d amarir, u řaduq d Abyatar tuća aten d ikehhanen. ²⁶ Uřa d Eira zi Ya’ir tuća d ijj n umtiqqi n Dawud.

Ddeewa n ayt n Jibeun đidd i Cawul

21 ¹ Deg wussan n Dawud tuća din ijj řaz, trća n isegg^wusa, asegg^was awarni usegg^was. U Dawud yarzu udem n SIDI u SIDI inna: “*D man aya* x Cawul u x idammen *i iřeřqen di* taddart *nnes*, minzi netta inća ayt n Jibeun.” ² *Xenni* iřća-dd ujeġid x ayt n Jibeun, issiweř akidsen. Ayt n Jibeun *maca* war *dd-qqarřen* ca zeg ayt n Israil, maca zi min iqqimen zeg Imuriyyen. Ayt n Israil tuća jjuġen asen, *maca* Cawul tuća yarezzu ad ten iwwet deg wecđar nnes i ayt n Israil d Yahuda. ³ Dawud inna i ayt n Jibeun: “Min d awem i ġa ggeć u s min

2 ŞAMWIL

zi i ya ggey aşrah *maħend* ad tbarkem řwart n SIDI?" ⁴ Ayt n Jibeun nnan as: "War d aney icqi nnuqart niy d wurey zi Cawul niy zi taddart nnes. Eawed war d aney-dd ikkar ad neneý ca n ijj di Israil." U netta inna: "Min i ya tinim, ad awem t ggey." ⁵ Nitni nnan i ujeđid: "*Icqa aney* weryaz nni ixsen ad xaney iqđa u tuya inwa ad imħa ayimi nney di marra tammurt n Israil." ⁶ Ad aney mmewcen sebca n yeryazen zeg iħenjiren nnes ħima ad ten ayřen ztat i SIDI di Jibeá n Cawul, wenni ittwafarzen zi SIDI!" Uca ajeđid inna: "Nec ad *ten* wcey." ⁷ *Maca* ajeđid isseizz x Mafibucat, mmis n Yunatan, mmis n Cawul, di řtwee n tjađit i SIDI, tenni *třttwagg* jar asen, jar Dawud d Yunatan, mmis n Cawul.

⁸ Ajeđid iki tñayen n iħenjiren n Riřfa, yeđis n Aya, i dd-turuw i Cawul, Armuni d Mafibucat, d xemsa n iħenjiren n ućmas n Mixal, yeđis n Cawul, i dd-turuw i Eadriyil, mmis n Barzillay zi Maħulay. ⁹ Netta iwca i-ten deg ifassen n ayt n Jibeun, inni ten ayřen x wedrar ztat i wudem n SIDI. Sebca nni wđan deg ict n twařa. Nitni ttwanęen deg wussan n tmeyra, deg wussan imezwura, ęar beddu n tmeyra n imendi.

¹⁰ *Xenni* teksi Riřfa, yeđis n Aya, ict n txancet tessu tt ztat i ixef nnes x ijj n jjarf. Zi beddu n tmeyra ęares ařami i xasen-dd zeđeen waman zeg ujenna. Nettat war teji iđđad n ujenna ad xasen areyyħen s uziř uřa d řewħuc n řexřa s ģiřet.

¹¹ Ĥajan as i Dawud min tuya tegga Riřfa, yeđis n Aya, taya n Cawul. ¹² Iřtef Dawud abrid maħend ad iki zeg imezday n Yabic di Jilead iyussan n Cawul d iyussan n mmis Yunatan nni dd-kksen nitni zeg wazay n Bayt-San, mani ten yuyřen Ifiliřtiniyyen deg wass i di ęeřben Ifiliřtiniyyen Cawul x *idurar n* Ji lbuca. ¹³ Netta issgaeed ssenni ixsan n Cawul d ixsan n mmis Yunatan. Nitni ssmunen eawed ixsan n yenni ittwayřen. ¹⁴ Neđřen ixsan n Cawul d mmis Yunatan di temmurt n Binyamin di řaylae deg wendeř n babas Qis u nitni ggin marra min d asen yumur ujeđid. Awarni man aya ija AREBBI ad ittwaseřřeh ixef nnes di řtwee n temmurt s tzađit *nse*n yuđęen.

Amenęi ak-d Ifiliřtiniyyen, ak-d ayt n Rafa

1 Im. 20:4-8

¹⁵ Ifiliřtiniyyen mmenęen eawed ak-d Israil. Dawud ihwa d imsexxaren nnes akides. Nitni menęen ak-d Ifiliřtiniyyen uca idweř Dawud yuħeř ařas. ¹⁶ Yicbi-Banub, ijj zeg ayt n Rafa, wenni lansa nnes tewzen teřt-mya n iciqlen n nħas u *wenni* tuya ibyes s yijj n *ssif* d amaynu, iřęiř as ad iwwet Dawud. ¹⁷ *Maca* Abicay, mmis n řaruya, iwca as afus u iwta Afiliřtini, inęa i-t. Xenni jjuđęen as yeryazen n Dawud, nnan: "Cek war akidney teffyed ead ęar umenęi, maħend war txessyid řefnar n Israil."

21:7 1 řm. 18:3; 20:15, 42; 23:18
21:12 1 řm. 31:10-13

2 ŞAMWIL

¹⁸ Awarni as imsar, aqa ikkar εawed umenġi ak-d Ifiliṣtiniyyen di Jub. Řexdenni Sabkay, Aħucayi, iwta Saf, wenni d ijj zeg ayt n Rafa.

¹⁹ Uca εawed tuġa din umenġi ak-d Ifiliṣtiniyyen di Jub. Ilħanan, mmis n Yaeri-Arjim, zi Bayt-Laħm, iġřeb x *uċmas* n Julyat zi Jat. AkeccuĊ n lansa igga am ijj n weemud n ukeccuĊ n uxeyyed.

²⁰ Uca ikkar εawed umenġi di Jat. Tuġa din ijj n weryaz d azirar, s setta n iĊewĊan ġar ifassen nnes u setta n tfednin ġar iĊaren nnes, *marra* řqedd nsen arebea u eicrin. Uřa d netta ittwaxřeq-dd di Rafa. ²¹ Netta isstehza zi Israil, maca Yunatan, mmis n Cimea, umas n Dawud, iġřeb xas.

²² Arebea aya ttwaxřeqen-dd di Rafa di Jat u nitni wĊan s ufus n Dawud u s ufus n imsexxaren nnes.

Izři n Dawud

Izhd. 18

22¹ Dawud issiweř awařen n izři aya i SIDI deg wass umi t ifekk SIDI zeg ufus n marra řeedyan nnes u zeg ufus n Cawul. ² Netta inna:

“SIDI d tařĊart inu d lburj inu d amsenjem inu.

³ SIDI n TeřĊart inu, necc ġares i ġa arewřeq.

Cek d aseřqi inu d yicc n usenjem inu,

lburj inu yueřan, amcan inu n tarewřa d amsenjam inu.

Cek tfekked ayi zi leunf.

⁴ Necc řayiq-dd: ‘Asemyar i SIDI’,
u aqa ttwasnejmey zi řeedyan inu.

⁵ Maġar nnĊen ayi-dd řemwaj n řmewt,
ssigg^wedent ayi řhemřat n waman ihajen.

⁶ Iseywan n řaxart carfen ayi,
tixecfin n řmewt ħřarent ayi.

⁷ Di řeħřaret inu řayiq-dd x SIDI u x AREBBI inu i x dd-řayiq.

Zi Zzawect Tameqqrant nnes isřa Netta i tmijja inu

uca iġuyyan inu *udfen* ġar imezzuġen nnes.

⁸ *Xenni* tenhezz u tarjij temmurt,
dsusa n uġenna ttraħen-dd ttaşen-dd u nhezzen,
maġar ayĊab nnes tuġa ittwasary.

⁹ Ddexxan igaeed-dd zeg wenzaren nnes
u timessi zeg uqemmum nnes třard,
řefħem itteħduduġen ittwasary zzayes.

21:18 1 Im. 20:4

22:3 Ebr. 2:13

2 ŞAMWIL

- ¹⁰Netta igga ajenna ad yađar uca ihwa-dd Netta,
aqa din ijj n useynu ibbumbes sadu iđaren nnes.
- ¹¹Netta indeh x ijj n ukirub uca iđwa,
u Netta ittwađar x wafriwen n uşemmiđ..
- ¹²Netta igga tađest ad as tenned,
am iεuccuten, ijj n wegraw n waman,
iseynuten iqelljen ibbarecnen.
- ¹³Zi tissiqť qibač nnes ttwasaryen řefřhem itteđduduqen.
- ¹⁴Uca ijja SIDI ajjaj ad idduqqez zeg ujenna,
uca Ameuđi x kuřci igga tmijja nnes ttnefrara.
- ¹⁵Netta issekk řřitcat n řqews nnes uca ibezzee i-ten,
izzaryed assamen uca issigg^wed i-ten.
- ¹⁶Tisiwin n řebřar dewřent ttbanent,
dsusa n ddunect dewřen εarran zeg uweddeb n SIDI,
zeg uşuđi n řεwin zeg wenzaren nnes.
- ¹⁷Zi sennej isswiżzed-dd *afus* nnes,
yiwi ayi, ijbed ayi-dd zeg waman myaren.
- ¹⁸Netta ifekk ayi-dd zi řεdu inu ijehden,
zeg inni d ayi icarrhen,
minzi nitni tuya jehden xafi.
- ¹⁹Nitni řşaren ayi deg wass n arziyyet inu,
maca SIDI tuya d ameemmed inu.
- ²⁰Netta indeh ayi řar ttasie uca issenjem ayi,
mayar Netta tuya isseizza ayi.
- ²¹SIDI ixřef ayi elařsab tasegda inu,
elařsab tazdugi n ifassen inu ixexęş ayi.
- ²²Mayar necc řđiy ibriden n SIDI,
war heyyđey ca x AREBBI inu s uxeyyeb.
- ²³Mayar marra řřeqq nnes tuya zzat i tiřřawin inu,
war heyyidey ca x tweřsa nnes.
- ²⁴Dewřey ttwakemmřey akides,
řđiy ixef inu zi řmuęsiyyet inu.
- ²⁵SIDI ixřef ayi anect n tasegda inu,
anect n tazdugi inu zzat i tiřřawin nnes.
- ²⁶I umeddukkeř amtiqqi i teđid cek d ameddukkeř d amtiqqi,
i bu-teyruđť ikemmřen i teđid cek tkemmřed.
- ²⁷I wenni ittwasizedgen aqa Cek d amezdag,
ak-d wenni ifaryen, aqa tfaryed.

2 ŞAMWIL

- ²⁸ Cek tessnejmed řgens ittwařsar,
maca titřawin nnek řidd i imęeffaren, Cek ad ten tessehwid.
- ²⁹ Minzi Cek d řefnar inu, a SIDI!
SIDI igga tafawt di taęest inu.
- ³⁰ Minzi akidek ad azzřey x ict n bandiyya,
ak-d AREBBI inu ad neggzey x ijj n řřid.
- ³¹ Abrid n Arebbi ikmeř, min iqqar SIDI aqa ittwařseffa *di tmesi.*
Netta d aseřqi i marra inni řares yarewřen..
- ³² Mařar man man wen i ięan d Arebbi, myir SIDI,
u man wen i ięan d tařđart, myir AREBBI nney?.
- ³³ Arebbi d lburj inu ijhed,
Netta issarxu abrid nnes nican.
- ³⁴ Netta igga idaren inu am yenni n tudadin,
u yarra ayi ad beddey x řegęudi inu.
- ³⁵ Netta isseřmed ifassen inu i umenyi,
iyaęen inu ad meřđen ijj n řqews n nnřas.
- ³⁶ Cek tewcid ayi aseřqi n usenjem nnek,
u s uwađeę nnek tessemyared ayi.
- ³⁷ Aqa tegged ttasie i uřurif sadu inu,
uca ticeębin inu war meyyřent.
- ³⁸ Necc đfarey řeedyan inu uca teřřiy ten,
u war dd tteiqqibey ař ten qđiy.
- ³⁹ Necc qđiy ten u ssnuqqbey ten ařami war kkaren eawed.
Nitni wđan sadu idaren inu.
- ⁴⁰ Cek tbeysed ayi s jjeđd i umenyi,
tarrid-dd inni řari dd-ikkaren ad ađaren sadu inu.
- ⁴¹ Cek tewcid ayi timejjart n řeedyan inu, n yenni d ayi isiffen,
u necc aređđęey ten.
- ⁴² Nitni xezzen, *maca* war din tuři amsenjem,
xezzen řar SIDI, *maca* Netta war xasen dd-yarri.
- ⁴³ Necc weddarey ten am tejjajt n temmurt,
am ucař x ibriden eęney xasen u řebzey ten.
- ⁴⁴ Cek tfekkid ayi zeg imcubbecen n řgens inu,
teřđid ayi d azeęif n řegnus,
ijj n řgens war t ssiney, ad ayi isexxar.

22:28 'imęeffaren' - 'ayt bu-nnfaxet'.

22:31 Aewd. 32:4; Dan. 4:34; Izhd. 12:7; 119:140; Awřn. 30:5; Asa. 15:3

22:32 Aewd. 32:39; 1 řm. 2:2; Izhd. 86:8; Ica. 45:5

2 ŞAMWIL

⁴⁵ Tarwa n ijj n ubarrani ssnici miřen sswaḍeen ayi.

Myir řami isřa umezzuy waha, sřin-dd řari.

⁴⁶ Tarwa n ijj n ubarrani fecřen,

waxxa nitni tuřa ttwannden s lbarajat nsen.

⁴⁷ Tudart i SIDI. Ad t^ettwabarek teřđart inu.

Ejj ad yiři AREBBI n Teřđart n usenjem inu ad ittwasgaæeed řar ujenna!.

⁴⁸ Arebbi wenni i xafi ittentaqamen

d wenni i d ayi ittegggen řegnus sadu ufus inu,

⁴⁹ wenni d ayi issuffuyen zeg ufus n řeedyan inu,

wah, Cek tessgaæaded ayi tiwa n yenni d ayi ittđaddan,

Cek tessenjamed ayi zeg weryaz n řexcunct.

⁵⁰ X uyenni, SIDI, necc xsey ad Cek qadiř

u ad zehhdey Isem nnek..

⁵¹ Igga isenjimem n ujeřid nnes myaren

uca isscen tamexsiwt nnes icewwaren i umedhun nnes,

i Dawud u i zzariæet nnes i řebda.”

Awařen ineggura n Dawud

1 Imz. 11

23¹ Ina d awařen ineggura n Dawud.

Dawud, mmis n Yassa issawař, bu-teřruđt wenni ittwasseuřan issawař, amedhun n AREBBI n Yaæqub, d amedyaz ieizzen n Israil.

² Arruř n SIDI issiweř zzayi u awař nnes x iřes inu.

³ AREBBI n Israil inna, aqa Tařđart n Israil tessiweř akidi:

‘Ijj n řřakem jar iwdan, ijj n umsegged,

ijj n řřakem wenni ittegg^weden zi AREBBI,

⁴ wenni iggin am tfawt řar tuffut xmi dd-tneqqar tfuct,

řar ict n tuffut břa iseynuten iæbubbzen,

xmi s tissiqt n tfawt, s wenřar

aqa issuffuy ařemmuy aziza zi temmurt.’

⁵ Waxxa taddart inu řar Arebbi war teři amenni,

aqa igga ayi ijj n Řeahd i řebda,

msettef di marra u ittwařđa.

Mařar qaæ asenjem inu d marra min issnekkaran řefrařet,

ma war issyemma aya?

⁶ Maca inni war isekkwin ad ttwamendaren
am ict n tseřta ak-d isennanen, marra nitenti,
mayar war izemmar ad ttwařřfent s ufus.

⁷ Aryaz wenni ixsen ad tent iřada,
ad iřezzem ixef nnes s wuzzař d ukeccuđ n lansa
u nitni ad ttwascemđen s tmessi deg wemcan nsen.”

Ayt n bu-teyruđt n Dawud

1 Im. 11:10-47

⁸ Ina d ismawen n ayt n bu-teyruđt i *iřan* řar Dawud: **Yucayb Bacabbat**, mmis n Atahkamuni, azeřif n ineyrafen. Lansa nnes tuřa d řehzuř nnes, issnuqqeb temn-mya n yeryazen deg ijj n umenyi. ⁹ Awarni as *yusa-dd Alieazar*, mmis n Dudu, mmis n Axuxi, netta tuřa *d iijen* zi řřata n ayt n bu-teyruđt *nni iřan* ak-d Dawud, řami nitni sstehzan zeg Ifilistiniyyen nni tuřa din ssmunen i umenyi u iryazen n Israil gaæden řarsen *i umenyi*. ¹⁰ Netta ikkar, iwta deg Ifilistiniyyen řares ařami afus nnes yuřer. Iřseq ufus nnes di ssif. SIDI yiwid ijj n usenjem d ameqqran deg wass nni uca *iryazen n* řgens eeqben awarni as, myir řima ad kecc đen. ¹¹ Awarni as *yusa-dd Camma*, mmis n Aji, Aharari. *Řami* njarwen Ifilistiniyyen řar Laxi, tuřa dinni ijj n iyyar iccuren s řeedes. Řgens tuřa yarweř ztat i wudem n Ifilistiniyyen. ¹² Netta ibedd di řwest n ureqqie *n iyyar nni* uca ifekk i-t-i-dd uca iyřeb x Ifilistiniyyen. *Ammu* yarra as SIDI ijj n weyřab d ameqqran.

¹³ Třata zi třatin n izeřifen hwan, usin-dd řar Dawud di *řweqt n* tmeyra, deg ifri n Abdullam. Tuřa *din* ict n tarbiet n Ifilistiniyyen tewta iqiđan nsen di teyzurt n Irafawiyyen. ¹⁴ Dawud *tuřa-t* di lqelea u *tuřa* din ict n tecbart n iæessasen n Ifilistiniyyen *di* Bayt-Lařm. ¹⁵ Xenni Dawud iřqef i-t ufadi, inna: “Wi d aya i dd řa yawyen aman zi tařa n Bayt-Lařm i *iřan* řar tewwart *n tendint?*” ¹⁶ *Xenni* cuqqen třata n ayt n bu-teyruđt nni řmargeř n řeeskar n Ifilistiniyyen, uymen-dd aman zi tařa n Bayt-Lařm, i *iřan* řar tewwart *n tendint*. Ksin ten akidsen u iwđen řar Dawud, *maca* netta yugi ad ten isu uca izeře i-ten ztat i SIDI. ¹⁷ Netta inna: “Aya igg^wej x afi, *a* SIDI, aqa necc ad ggeř man aya. Ma ad swey idammen n yeryazen, inni *din* iruřen *am sebbřen* tudart nsen?” U netta war ix ad ten isu. D man aya i t iggin třata n ayt n bu-teyruđt nni.

¹⁸ **Abicay**, mmis n Yuwab, mmis n řaruya, tuřa d azeřif n třata *nni*. Netta iřenneđ lansa nnes x teřt-mya, issnuqqeb i-ten. Netta řares ijj n isem *ittwacennee* jar třata *nni*. ¹⁹ Ma war iři netta d wenni ittwacenneen ařřas zi třata-ya? S uya tuřa netta d řqebřan nsen. Maca netta war yiwid uřa řar třata n *imezwura*.

²⁰ **Xenni Banaya**, mmis n Yahuyadae, mmis n ijj weryaz imeřden, timegga nnes myarent, netta zi Qabđiyil. Netta iyřeb x tnayen n iyraden ijehden. Eawed

2 ŞAMWIL

tuya netta ihwa *ict n twařa*, iyřeb x ijj n weyrad di řwest n ijj n wanu deg ijj n wass umi iwta wedfeř. ²¹Netta iyřeb uřa x yijj n weryaz d Amiřri, ijj n weryaz issegg^waden. Amiřri tuya řares ict n lansa deg ufus *nnes*. Ihwa řares s yijj n weemud, ikkes as lansa zeg ufus n Umiřri u inya i-t s lansa nnes. ²²D man aya i igga Banaya, mmis n Yahuyadae. S uya řares isem *icnee* jar třata n ayt n bu-teyruđt. ²³Netta tuya d wenni ittwačenneen ařtas zi třatin, maca war yiweđ ař třata imezwura. Dawud igga i-t jar imtiqqan nnes.

²⁴*Tuya Easayil*, umas n Yuwab, jar třatin;

Ilřanan, mmis n Dudu, zi Bayt-Lařm;

²⁵Camęa, Ařarudi;

Iliqa, Ařarudi;

²⁶Halař, Afalři;

Eira, mmis n Eiqqic, Atiquei;

²⁷Abieazar, Aęanatuti;

Mabunnay, Ařucayi;

²⁸řalmun, Axuxiy;

Mahray, Anařufati;

²⁹Xalab, mmis n Baęna, Anařutafi;

Ittay, mmis n Ribay, zi Jibea zeg ayt n Binyamin;

³⁰Banaya, zi Fireatun;

Hidday, zi teyzurin n Jaęac;

³¹Abu-ęalbun, Aęarabati;

ęazamut, Abarřumi;

³²Ilyařba, Aęaelubuni;

zeg iřenjiren n Yacan, *myir* Yunatan;

³³Camma, Ařarari;

Axiyam, mmis Carar, Arari;

³⁴Ilifalař, mmis n Ařařbay, mmis n Umaęki;

Ięam, mmis n Axiřufil, Ajiluni;

³⁵Hařray, Akarmali;

Faęray, Alarbi;

³⁶Ji'al, mmis n Natan, zi řuba;

Bani, Ajadi;

³⁷řalaq, Aęammuni;

Nařray, Albi'ruti, aęemmař n řesnař n Yuwab, mmis n řaruya;

³⁸Eira, Ayitri;

Jarab, Ayitri;

³⁹Uriya, Ařitti, marra *jmie* sebea u-třatin *n yeryazen*.

Aḥsab n řgens d leiqaḅ n SIDI

1 Im. 21

24¹Tuḡa yarya weḡḡab n SIDI εawed x Israil. Netta issekka Dawud xasen, inna: “Uyur ad ḥesbed Israil d Yahuda!”² Inna ujeḡid i Yuwab, akumandar n řeskar, wenni tuḡa ḡares *iḡan*: “Ekk marra tiqebbař n Israil, zi Dan ḡares ař Bi’r-Sebea, sedd řgens maḡend necc ad ssney řqedd *n iryazen* n řgens.”³ *Xenni* inna Yuwab i ujeḡid: “Ad yarni SIDI, AREBBI nnek, i řgens-a am mammec *ḡan* nitni *řexxu* u *εad* mya n tseqqar am mammec *ḡan* nitni *řexxu* u ejj ad ḡarent tittawin n ujeḡid. *Maca* i umi iwca taynit ujeḡid i tmesřact-a?”⁴ *Maca* awař n ujeḡid ijhed x Yuwab u x ikumandaren n řeskar uca iffey Yuwab ak-d ikumandaren n řeskar, yagg^wej x wudem n ujeḡid ḡima ad isedd řeskar n Israil.⁵ Nitni ḡwan L’Urdun u wtin iqiḡan nsen ḡar uḡezdis afusi n tendint n εaruεir tenni ḡar řwest n teyzart n *yeyzar n* Jad, uca *uyuren xenni* ḡar Yaεzir.⁶ Usin-dd di Jilead u di Taḥtim-Ḥudci. *Xas* uca usin-dd ḡar Dan-Yaεan u ḡar jḡwayeh n řidun.⁷ Uca usin-dd ḡar tendint n řur i ifaryen *s iyebrawen* u ḡar marra tneddam n Iḡiwiyyen d Ikaεaniyyen u iwḡen *xenni* ḡar ljanub n Yahuda di Bi’r-Sebea.⁸ Ammu kkin nitni marra tammurt u awarni εdun tesa n iyuren d eicrin n wussan usin-dd ḡar Urcalim.⁹ U Yuwab iwca i ujeḡid řqedd n řeḡsab n řgens. Di Israil tuḡa dayes temn-myat-ařef n yeryazen imeḡden inni izemmare n x ssif u xemsa-myat-ařef n yeryazen *tuya aten* zi Yahuda.

¹⁰*Maca* uř n Dawud ibda ad ireddu as awarni iḡesseb řgens u Dawud inna i SIDI: “Necc xḡiy *xak* ařḡas s min ḡḡiy. *A* SIDI, kkes řexxu řmueřiyet x umsexar nnek, maḡar necc ḡḡiy tubbuḡeřya tameqqrant.”¹¹ *Umi* Dawud ikkar ḡar tuffut, imsar, aqa yusa-dd awař n SIDI i unabi Jad, amwařaw n Dawud, inna: ¹²“Uyur, siweř i Dawud: ‘Ammu i iqqar SIDI: Ad ac-dd ssarseḡ třata n tmesřayin. Ixḡar ict zzaysent uca ad ac tt ḡḡey.’”¹³ Yusa-dd Jad ḡar Dawud, ixebbar i-t, inna as: “Ma ad iwḡa sebea n isegḡ^wusa n řaz x temmurt nnek? Niḡ tessed ad tarewřed třata n iyuren zzat i wudem n řeedyan nnek u netta ad cek idfar? Niḡ *tessed* ad yiři ḡḡaεun di temmurt nnek? Xenni řexxu, ssen *min i ya tixḡared* u xzar, min i ḡa arrey d tamwarrit ḡar wenni d ayi dd-issekken.”

¹⁴*Xenni* inna Dawud i Jad: “Necc ttwaḡşareḡ ařḡas. Ejj aneḡ ad newḡa deg ifassen n SIDI, maḡar arreḡmet nnes temḡar, maca war xsey ca ad wḡiy deg ifassen n iwdan.”¹⁵ *Xenni* issiweḡ SIDI ijj n ḡḡaεun x Israil, zi tuffut ḡares ař ijj n řmijař ittwaḡgen. Mmuten sebein-ařef n yeryazen n řgens zi Dan ař Bi’r-Sebea.¹⁶ *Umi* isswizzeḡ *Lmalak* afus nnes x Urcalim, ḡima ad iyḡeř *tandint* deg uḡeyyeε, indem SIDI x tuεeffna, inna i *Lmalak* i iggur ad iyḡeř řgens deg uḡeyyeε: “Cfa, sehwa afus nnek řexxu!” Tuḡa *Lmalak n SIDI* ittaweḡ ḡar unedrar n Uyabusi Arawna.¹⁷ *Umi* Dawud izra *Lmalak* wenni iwtin řgens,

2 ŠAMWIL

issiweř Dawud ak-d SIDI, inna: “Xzar, necc xđiy u necc, *wah* necc ggiř řmuesiyyet, maca uđi aya, min ggin? Ejj ad yiři ufuš nnek i tecti řari d řar taddart n baba.”

Aealřar x wendrar n Arawna

¹⁸ Deg wass nni beeda yusa-dd Jad řar Dawud, inna as: “Gaææed, sbedd ijj n uealřar i SIDI x unedrar n Uyabusi Arawna.” ¹⁹ Dawud igææed ełahřab awař n Jad, am mammec *t* yumur SIDI. ²⁰ Arawna iceyyee u izra ajeđid ak-d imsexxaren nnes usin-dd řares. *Xenni* yuyur Arawna řar barra, yuđar zzat i ujeđid s wudem nnes řar temmurt. ²¹ Arawna inna: “Mayemmi i dd-yusa sisi inu, ajeđid, řar umsexxar nnes?” Dawud inna: “Ĥima ad xak syeř andrar Ĥima ad bniř din ijj n uealřar i SIDI, maĤend ad tbedd tecti di řgens.” ²² *Xenni* inna Arawna i Dawud: “Ejj sisi, ajeđid, ad iksi u ad iwehheb min d as ittyiř d lemliĤ di tiřřawin nnes. Xzar aqa din iyenduzen i tyarřt n wecmađ u *ksi* tiřwiĤin itteĤřuđuđen i usarwet d řeĤwayej n iyenduzen d akeccuđ *i tmesi*. ²³ Aya marra, *a* ajeđid, ad ac yewc Arawna i ujeđid.” *Eawed* inna Arawna i ujeđid: “Iři ad dd-tased cek x řxađar řar SIDI, AREBBI nnek!” ²⁴ *Maca* ajeđid inna i Arawna: “Lla, mařar necc xsey ad xak t syeř s ttaman *nnes ikmeř*, mařar necc war ttwehhbey i SIDI, AREBBI inu, tiřarřa n wecmađ i war isekkwin walu.” U Dawud isya andrar d iyenduzen i xemsin n iciqlen n nnuqart. ²⁵ Dawud ibna din ijj n uealřar i SIDI uca issgaææed din tiřarřa n wecmađ d tewhibin *n řyiđet*. Ammu ittwaseřřeĤ SIDI x temmurt s tzađit *nseu* yuđyen u t^ettwasbedd tecti di Israil.

1 Ijeğiden

Aduniya ixs ad idweř d ajeğid

1¹ Tuğa ajeğid Dawud iwsar u imyar deg wussan. Ssduriyen t s maltat, *1 maca waxxa amenni* war t iřqif *ead* řehmu. ² Nnan as imsexxaren nnes: “Ejj ad arzun i sidi inu, ajeğid, ict n teħramt d taezarect u ejj i-tt ad tbedd zzat i wudem n ujeğid, ad dayes t^ethilla. Ejj i-tt ad t^ettes yar idmaren nnes, ħima sidi inu, ajeğid, ad idweř iħemma.” ³ Arzun nitni di marra tammurt n Israil x ict n tħarmuct dayes azri. Ufin Abicaj, Tacunamit, uca iwyyen tt yar ujeğid. ⁴ Taħramt tuğa dayes azri aħtas u nettat t^ethilla dayes u tsexxar xas. Ajeğid war tt issin ca.

⁵ Aduniya, mmis n Hajjit, ixs ad issuřa ixef nnes, inna: “Nec ad dewřey d ajeğid.” Netta idebbar ikarruten d imnayan uca izwaren xemsin n yeryazen s tazřa zzat i wudem nnes. ⁶ Babas tuğa eemmarř war xas isseqseħ *x man aya řami d as* inna: “Mayemmi i teggid aya?” Eawed Aduniya tuğa ħares ijj n waddud icna. Yemmas turuw t-i-dd awarni i Abcalum. ⁷ Issiweř ak-d Yuwab, mmis n řaruya, u ak-d Abyatar, akehhan, uca nitni wcin afus i Aduniya. ⁸ *Maca řaduq*, akehhan, d Banaya, mmis n Yahuyadae, d Natan, anabi, d Cimeı d Riei uřa d ayt n bu-teyruđt nni *iğan* yar Dawud, war qqinen ca ixef nsen yar Aduniya.

⁹ Aduniya iyarř i wuđi d řebhayem d řmař iřeħħen yar wezru n Zaħifa wenni yar tařa n Rujil. Netta iearđ marra aytmas, iħenjiren n ujeğid, u marra iryazen n Yahuda, imsexxaren n ujeğid. ¹⁰ *Maca* anabi Natan d Banaya d ayt n bu-teyruđt d umas Suliman, war ten ierid ca.

¹¹ *Xenni* inna Natan i Batcabae, yemmas n Suliman, inna: “Ma war tesřid cek, aqa Aduniya, mmis n Hajjit, idweř d ajeğid? Aqa Dawud, siditney, war xas yargib?”

¹² Xenni řexxu, as-dd, ejj ayi ad am wcey ccwar, ħima ad tessnejmed tudart nnem d tudart n mmim Suliman. ¹³ Uyur, adef yar ujeğid Dawud, ini as: ‘A sidi inu, ajeğid, ma war tejjugeđ i temsexxart nnek uca tennid: S tidett, mmim Suliman ad yiři d ajeğid awarni ayi u netta ad iqqim x řearc inu? Mayemmi *iğa xenni* Aduniya d ajeğid?’ ¹⁴ Xzar umi cem dinni tessawařed *ead* ak-d ujeğid, ad adfey uřa d nec ad kemmřey awařen nnem.”

1:3 ‘Tacunamit’ - ict n temyart zi Sunam niy zi Cunam, ict n tendint di temmurt n Issakar, yar ljanub n wedrar n Tabur, di ccamal n Israil. Qqaren as i tendint-a eawed ‘Culam’ u zi tendint-a i dd-teffey tesřit i x neqqar deg wedlis ‘Izři x izřan’.

1:4 ‘war tt issin ca’ - man aya ixs ad yini ‘war xas dd-yudef ca’.

1:5 2 řm. 15:1

1:6 ‘Yemmas’ - ixs ad yini ‘Hajjit’.

1:6 1 lm. 3:2

1:7 1 lj. 2:22, 28

1:9 Yac. 15:7; 18:16

1 IJEĠIDEN

¹⁵ Batcabae tudef ġar ujeġid deg wexxam n daxeř. Ajeġid tuya iwsar aţtas u Abicaj, Tasunamit, tsexxar xas. ¹⁶ Batcabae tesseqwes azeġif, tuđar i ujeġid, uca ajeġid inna: “Min cem yuřin?” ¹⁷ Nettat tenna as: “A sidi, cek tejuġeđ i temsexxart nnek ġar SIDI, AREBBI nnek: ‘S tidett, Suliman, mmim, ad yiři d ajeġid awarni ayi u netta ad iqqim x řearc inu!’ ¹⁸ Uca řexxu, xzar, Aduniya idweř d ajeġid, u řexxu, sidi inu, ajeġid, cek war *xas* tessargibed ca. ¹⁹ Netta iřars i waţtas n řebhayem d řmař iřeřęen d wuġi u netta iearđ x marra iřenjiren n ujeġid u x Abyatar, akehhan, u x Yuwab, akumandar n řeskar, *maca* amsexxar nnek Suliman, war t ierid ca. ²⁰ Yarek cek, sidi inu, ajeġid, yarek cek xezarent marra tiţtawin n Israil, ħima cek ad asen tessecned man wen i řa iqqim x řearc n sidi inu, ajeġid, awarni as netta. ²¹ Niř ad imsar, mařa sidi inu, ajeġid, ad igg ad ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes, aqa necc d mmi Suliman *ad ttwaħesben* d mudnibin.’”

²² U xzar, am tessawař nettat ead ak-d ujeġid, yudef-dd anabi Natan. ²³ Xebbaren *aya* i ujeġid, nnan: “Xzar, aqa da anabi Natan.” Netta yusa-dd ztat i wudem n ujeġid, yuđar i ujeġid s uęembub nnes ġar temmurt. ²⁴ Inna Natan: “Sidi inu, ajeġid, ma tennid cek: ‘Aduniya ad yiři d ajeġid awarni ayi u netta ad iqqim x řearc inu!’? ²⁵ Mařar netta ihwa ass-a u netta iřars i waţtas n řebhayem d řmař iřeřęen d wuġi u iearđ x marra iřenjiren n ujeġid u x ikumandaren n řeskar u x ukehhan Abyatar. Xzar nitni tt^etten, sessen ztat i wudem nnes, qqaren: ‘Ad iddar ujeġid Aduniya!’ ²⁶ *Maca* necc, necc wenni d amsexxar nnek, d ukehhan řaduq d Banaya, mmis n Yahuyadae, d Suliman, amsexxar nnek, war d aney ierid ca. ²⁷ Ma iffeř-dd wawař-a zi sidi inu, ajeġid? Ma *xenni* war tessargibed ca amsexxar nnek, man wen i řa iqqim x řearc n sidi inu, ajeġid, awarni as?”

Dawud igga tagelda deg ufus n Suliman

²⁸ Ajeġid Dawud yarra-dd xas, inna: “Řayat ayi-dd x Batcabae!” Nettat tusa-dd ġar ztat i wudem n ujeġid, tbedd *din* ztat i wudem n ujeġid. ²⁹ *Xenni* ijuġ ujeġid, inna: “*S tidett am* iddar SIDI, wenni ifekken řeemar inu zi marra řeřşaret, ³⁰ wah nican, am d am jjuġeř ġar SIDI, AREBBI n Israil, nniř: ‘Aqa mmim Suliman ad yiři d ajeġid awarni ayi u netta ad iqqim x řearc inu deg wemcan inu!’, wah, ammu *i-t* řa ggeř s tidett ass-a.’” ³¹ Uca tuđar Batcabae s uęembub nnes ġar temmurt, teqqunjeř i ujeġid, tenna: “Ad iddar sidi inu, ajeġid Dawud, i řebda!”

³² Xas uca inna ujeġid Dawud: “Řayat ayi-dd i ukehhan řaduq d unabi Natan d Banaya, mmis n Yahuyadae!” Uca nitni usin-dd ztat i wudem n ujeġid. ³³ Inna asen ujeġid: “Ksim imsexxaren n sidityem akidwem u ejj mmi Suliman ad iniy x usardun i řari *ięan* u sehwa t ġar Jiħun. ³⁴ Ejj akehhan řaduq, ak-d unabi Natan, ad t idhen dinni d ajeġid x Israil. *Xenni* ad tşuđem deg uyicc n icarri,

1:21 ‘mudnibin’ - niř ‘imednab’.

1 IJEĠIDEN

ad tinim: “Tudart i Suliman!”³⁵ Ittxeŝsa ad tgaædem awarni as u netta ad dd-yas ad iqqim x řearc inu. Netta ad yiři d ajeġid deg wemcan inu, *mayar* necc umurey as ħima ad yiři d amgewwed x Israil u x Yahuda.”³⁶ Banaya, mmis n Yahuyadae, yarra-dd x ujeġid, inna: “Amin, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n sidi inu, ajeġid!”³⁷ Am mammec tuya iġa SIDI ak-d sidi inu, ajeġid, ammu i ya yiři netta uřa ak-d Suliman. Iři netta ad issemyar *ead* řearc nnes x řearc n sidi inu, ajeġid Dawud!”

³⁸ *Xenni* ihwa ukehhan řaduq ak-d unabi Natan d Banaya, mmis n Yahuyadae, u ak-d iæessasen n arrimet d ireqqasen n tazřa. Nitni ssenyen Suliman x usardun n ujeġid Dawud u nedhen t řar Jiřun.³⁹ Akehhan řaduq, iksi icc s zject zeg uqiđun uca idhen Suliman. Nitni řuđen deg uyicc n icarri u marra řgens inna: “Tudart i ujeġid Suliman!”⁴⁰ Marra řgens igæeed awarni as. Iwdan řeffaren di tzamarin u farřen ict n řefrařet temyřar *ařami* tfeġeq temmurt s řřess nsen..

⁴¹ Aya sřin t Aduniya d marra inewjiwen inni řares *iġan*. Nitni tuya bħřa mmunswen. Uřa d Yuwab isřa i uřuđi deg uyicc n icarri, inna: “Mana řřess zi tendint ammu s zzhir ařtas?”⁴² *Am* issawař netta *ead*, yusa-dd Yunatan, mmis n ukehhan Abyatar. Aduniya inna: “Adef-dd řar daxeř, minzi cek d ijj n weryaz imeřden. Cek ad tawyeđ *nican* ijj n řexbar asebħan.”⁴³ Yunatan yarra-dd, inna i Aduniya: “S řemqřub, siditneř, ajeġid Dawud, igga Suliman d ajeġid.”⁴⁴ Ajeġid issekk akides akehhan řaduq d unabi Natan d Banaya, mmis n Yahuyadae, d iæessasen n arrimet d ireqqasen n tazřa u ina ggin t ad iniy x usardun n ujeġid.

⁴⁵ Akehhan řaduq d unabi Natan dehnen t d ajeġid di Jiřun u ssenni gaæeden s řefrařet ařami tehweř tendint. Aya d řřess i tesřim.⁴⁶ Uřa d Suliman ittyima x řearc n tgeldit.⁴⁷ Uřa d imsexxaren n ujeġid usin-dd ħima ad barken siditneř, ajeġid Dawud, nnan: ‘Iři ad yarr AREBBI isem n Suliman *ead* icna x yisem nnek u ad yarr *AREBBI* řearc nnes *ead* imyřar x řearc nnek.’ Uca ajeġid yuđar x tassut nnes.⁴⁸ Eawed inna ujeġid: ‘Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Israil, wenni d iwcin ass-a ad iqqim *ijjen* x řearc inu, *umi* tiřřawin inu *ead* zemarent ad twařant *aya*.’”

⁴⁹ Marra inewjiwen inni *tuya iġan* řar Aduniya nnxeřeen, kkaren uca ffřen, *kuř* aryaz yuyur abrid nnes.⁵⁰ Aduniya igg^wed zi Suliman. Netta ikkar, yuyur uca icebbar deg waccawen n uealřar.⁵¹ Xebbaren man aya řar Suliman, nnan: “Xzar, Aduniya, igg^wed zeg ujeġid Suliman, *mayar* aqa netta icebbar deg waccawen n uealřar, iqqar: ‘Ejj ajeġid Suliman ad ayi ijaġ ass-a, aqa netta war ineqq amsexxar nnes s ssif!’”⁵² Inna Suliman: “Mařa netta iban-dd d ijj n weryaz d amtiqqi, war xas iweřři uřa d ijj n uzuřtu n ucewwaf nnes, maca mařa ittwaf dayes tuæeffna, ittxeŝsa ad immet.”⁵³ Ajeġid Suliman issekk *ca n ireqqasen* u nitni kessin t zeg uealřar u netta yusa-dd, yuđar ztat i ujeġid Suliman. Inna as Suliman: “Ruř řar taddart nnek!”

1:39 1 řm. 20:24

1:40 ‘Iwdan’ - s Teibranit ‘řgens’.

1 IJEĠIDEN

Awařen ineggura n Dawud i Suliman

2¹ *Umi* i dd-udsen wussan n Dawud ad immet, ieřem netta i mmis Suliman, inna: ²“Nec ad uyureġ abrid n marra tammurt. Iři tmeġġed u iři d aryaz! ³Ħġa awekkeř n SIDI, AREBBI nnek, ħima ad tuyured di tebridin nnes, maġend ad t*ttfed di tweřsa nnes d řumurat nnes d lfarayiġ nnes d cchadat nnes am mammec t yura di Ccariea n Musa, ħima ad tegged s řeęeř di marra min i ya tegged d mani ma i ya trahed, ⁴ħima ad ikemmeř SIDI awař nnes i xafi issiweř, *umi* inna: ‘Mařa iġenjiren nnek ad ħġan abrid nsen s wuř nsen marra u s řeęmar nsen marra ħima ad uyuren s řaman zzat i wudem inu, *xenni* war cek ittxeřši weryaz x řearc n Israil.

⁵ Cek tessned eawed min i d ayi igga Yuwab, mmis n řaruya, min igga netta i tnayen n ikumandaren n řeęskar n Israil, i Abnir, mmis n Nir, u i Eamasa, mmis n Yatir. Netta inya i-ten. Di *řweqt n řehna* issizzeř idammen *am di řweqt* n umenyi uca *am di řweqt* n umenyi igga idammen ġar webyas nnes i ġares ġar tejeinna nnes uřa ġar sandaliyat nnes nni x iġaren nnes. ⁶Egg elahsab tiġit nnek u war tteġji acewwaf nnes icaben ad ihwa ġar řaxart di řehna.

⁷ Scen tamexsiwt icewwaren i ayt n Barzillay, Ajileadi. Nitni ad iřin jar inni i ġa iccen zi ttabřa nnek, maġar ammu i dd-yusin ġari umi arewřeġ zzat i wudem n umac Abcalum. ⁸Xzar Cimeı, mmis n Jira, Abinyamini, zi Baġurim. uřa d netta akidek. Netta ineeř ayi s ict n nneeřet iqeřen deg wass umi necc arewřeġ ġar Maġanayim, maca immseřqa akidi ġar L'Urdun u necc jjuġeġ as ġar SIDI, nniġ: ‘*Yari* mařa ad cek nyeġ s ssif!’ ⁹Xenni řexxu, war t ħeřseb d amezdag, maġar cek d iġj n weryaz d amiġis u tessned min d as i ġa tegged ħima acewwaf nnes icaben ad ihwa ġar řaxart s idammen.”

¹⁰ Dawud ittwassars *deg wenderř* jar řejdud nnes. Netta ittwanġeř di tendint n Da wud. ¹¹Ussan i di tuġa iġekkem Dawud x Israil, *tuya aten* arebein n isegġ^wusa. Sebea n isegġ^wusa iġkem di Ħabrun u di Urcalim iġkem třata u-třatin n isegġ^wusa.

Timegga timezwura n ujeġid Suliman

¹² Suliman iqqim x řearc n babas Dawud u tageldit nnes tedweř tarenni di řemten ařas. ¹³*Xenni* Aduniya, mmis n Hajjit, yusa-dd ġar Batcabaę, yemmas n Suliman, nettat tenna: “Ma twasit nnek s řehna?” Netta inna: “Řehna!” ¹⁴Netta inna: “Nec ġari kim iġj n wawař.” Nettat tenna *as*: “Siweř!” ¹⁵Inna netta: “Cem

2:3 Aewd. 17:18; 29:9; Yac. 1:7

2:4 2 řm. 7:12; Izhd. 132:12

2:5 2 řm. 3:27; 20:10

2:7 2 řm. 17:27; 19:31

2:8 2 řm. 16:5; 19:19

2:10 Řex. 2:29; 13:36

2:11 1 Im. 29:27

2:12 1 Im. 29:23; 2 Im. 1:1

1 IJEĠIDEN

tessned, aqa tageldit tusa ayi-dd u marra Israil igga dayi tiġtawin ħima ad dewřey d ajeġid. *Maca* tageldit tenneqřeb uca tedweř i uma, minzi tuća tusa as-dd zi SIDI.¹⁶ Řexxu *maca* necc xsey ad ħarem ttareć ict n řħajjet *waha*. War d ayi tagi!” Nettat tenna: as: “Siweř!”¹⁷ Netta inna: “Siweř ak-d ujeġid Suliman, maćar netta war cem ittarri, *ħima* netta ad ayi iwc Abicaj, Tasunamit, d tamyart.”¹⁸ Batcabae tenna: “Mliħ, necc ad ssiweřey ak-d ujeġid di ttwew nnek.”¹⁹ *Xenni* tusa-dd Batcabae ħar ujeġid Suliman, ħima akides tessiweř x Aduniya. Ajeġid ikkar i umsagar akides u yuđar zzates. *Awarni man aya* iqqim x řearc, ijja ad *din* ssarsen ijj n řkursi i yemmas n ujeġid u nettat teqqim ħar ufus afusi nnes.²⁰ *Xenni* tenna *as* nettat: “Nec xsey ad ac ttareć ict n řħajjet *waha*. War d ayi tagi!” Inna as ujeġid: “Seqsa, yemma, necc war cem ttarić ca.”²¹ Nettat tenna *as*: “*Ttzawgeć cek* ħima ad temmewc Abicaj, Tasunamit, i umac Aduniya d tamyart.”²² Ajeġid Suliman yarra-dd *xas*, inna i yemmas: “Mayemmi tettared cem i Aduniya Abicaj, Tasunamit? Ttar *xenni uřa d* tageldit, maćar netta d uma wenni d ameqqran xafi, *wah ttar i-tt* i netta u i ukehhan Abyatar d Yuwab, mmis n řaruya.”

²³ Ajeġid Suliman ijjuġ ħar SIDI, inna: “SIDI ad ayi igg ta d ta u *ead* ktar zi man aya, maćar Aduniya issiweř awař-a đidd i tudart nnes!²⁴ *Xenni* řexxu, *s tidett am* iddar SIDI, wenni d ayi issemtnen u wenni d ayi issyiman x řearc n tgeldit n baba Dawud u wenni d ayi iggin ict n taddart am mammeć tuća inna. S tidett, Aduniya ad ittwaney ass-a!”²⁵ Xas uca issekk ujeġid Suliman *řumur-a* s ufus n Banaya, mmis n Yahuyadae. Wanita iwta i-t uca immut Aduniya.

²⁶ Inna ujeġid i ukehhan Abyatar: “Uyur ħar Eanatut, ħar temmurt nnek, maćar cek d ijj n weryaz *issdaħeġ* řmewt. Ass-a maca war cek neqqeć ca, minzi cek tarbud Ttabut n Sidi inu, SIDI, zzat i wudem n baba Dawud u minzi cek tweddbed uřa s marra i zi iweddeb baba.”²⁷ Suliman yuzzeř x Abyatar ařami netta war tuć ead d akehhan i SIDI, ħima ad ittwakemmeř wawař n SIDI i tuća issiweř zi jjihet n taddart n Eali di Cilu.

²⁸ *Umi* yiweđ řexbar ħar Yuwab - aqa Yuwab iffeć, idfar Aduniya, waxxa netta war dd-iffić ca ħima ad idfar Abcalum - yarweř Yuwab ħar Uqidun n SIDI uca ittef accawen n uealřar.²⁹ Xebbaren ajeġid Suliman aqa Yuwab yarweř ħar Uqidun n SIDI. U xzar, ibedd *din* ħar uealřar. Suliman issekk *řares* Banaya, mmis n Yahuyadae, inna: “Ruħ *din*, neć i-t!”³⁰ Banaya yusa-dd ħar Uqidun n SIDI uca inna as: “Ammu i iqqar ujeġid: ‘Ffeć-dd ħar barra!’ ” Netta inna: “Lla, necc xsey ad mmteć da!” Banaya issiweđ tamwarrit ħar ujeġid, inna: “Ammu i issiweř Yuwab u ammu xafi dd-yarra.”³¹ Inna as ujeġid: “Egg min i d ac inna

2:15 1 Im. 22:9; 28:5

2:24 2 řm. 7:12, 13

2:26 1 řm. 22:20-23; 2 řm. 15:24

2:27 1 řm. 2:31-36

2:28 1 Ij. 1:50

1 IJEĠIDEN

netta, yeđř i-t uca neđř i-t, ħima ad tagg^wejed x idammen i issizzeř Yuwab x bařeř, xafi u x taddart n baba. ³² *Ammu* i ħa yarr SIDI idammen issizzeř netta x uzeġif nnes, minzi netta issħeyyed tnayen n yeryazen, inni iseggdan u iħřa xas, uca inġa i-ten s ssif umi baba Dawud war t issin: Abnir, mmis n Nir, akumandar n řeeskar n Israil, u Eamasa, mmis n Yatir, akumandar n řeeskar n Yahuda. ³³ *Ammu* i ħa eeqben idammen nsen x uzeġif n Yuwab u x uzeġif n tarwa nnes i řebda. *Maca* Dawud d tarwa nnes d taddart nnes d řearc nnes, ad ħarsen yiři řehna zi SIDI i řebda.” ³⁴ Banaya, mmis n Yahuyadae, yuyur din, iwta i-t uca inġa i-t. Netta ittwanđeř di taddart nnes di řexřa. ³⁵ Ajeġid igga *xenni* Banaya, mmis n Yahuyadae, deg wemcan nnes x řeeskar uca ajeġid igga řaduq, akehhan, deg wemcan n Abyatar.

³⁶ *Xenni* ijja ujeġid ad řaġan i Cimeı, inna as: “Bna i yixef nnek ict n taddart di Urcalim uca zdeġ din, war tteffey ħar da uřa ħar diha! ³⁷ Ad imsar deg wass i di i ħa teffyed, ad teżwid tiyzart n Qidrun, aqa ad tessned nican ad temmted nħřa mma. Idammen nnek ad iřin x uzeġif nnek.” ³⁸ Cimeı yarra-dd x ujeġid: “Awař-a d lemlih. Am mammec issiweř sidi inu, ajeġid, ammu i ħa igg uřa d umsexxar nnek.” U Cimeı tuġa izeddey ařas n wussan di Urcalim.

³⁹ *Maca* awarni i třata n isegg^wusa, imsar, aqa tnayen n imsexxaren n Cimeı arewřen ħar Axic, mmis n Maeka, ajeġid n Jat. Xebbaren aya i Cimeı, nnan: “Xzar, imsexxaren nnek aqa aten di Jat.” ⁴⁰ *Xenni* ikkar Cimeı, ibardee i weyyuř nnes uca yuyur ħar Axic ħar Jat, ħima ad yarzu x imsexxaren nnes. Cimeı yuyur *din* u yarra i-ten-dd zi Jat. ⁴¹ Xebbaren aya i Suliman aqa Cimeı iffey zi Urcalim ħar Jat uca ieqeb-dd *eawed*. ⁴² Ajeġid issekk ad řaġan i Cimeı uca inna as: “Ma war cek jjiġ ad tejjaġed ħar SIDI u eeřmey ac, nniġ: ‘Deg wass i di i ħa teffyed diha niġ ħar dinni, ad tessned nican, ad temmted nħřa mma!’? U cek tennid ayi: ‘Awař-a i sřiġ, aqa-t mlih.’” ⁴³ Mayemmi *xenni* war teħđid ca tajaġit n SIDI d řumur i d ac ggıġ?” ⁴⁴ Inna ujeġid *eawed* i Cimeı: “Cek tessned deg wuř nnek marra tuěeffna i teggid i baba Dawud. *S uyenni* SIDI ad dd-yarr tuěeffna nnek x uzeġif nnek. ⁴⁵ *Maca* ad ittwabarek ujeġid Suliman u řearc n Dawud ad ittwassemten i řebda zzat i wudem n SIDI.” ⁴⁶ *Xas* uca idebbar ujeġid x Banaya, mmis n Yahuyadae, u wanita yuyur ħar barra, iwta Cimeı ařami immut wanita. *Ammu* i t^ettwacedd tgeldit deg ufus n Suliman.

2:35 1 řm. 2:35

2:44 2 řm. 16:5, 6, 7

2:46 2 lm. 1:1

Ađħar amezwaru n SIDI i Suliman d tutra nnes

2 Im. 1:1-12

3¹ Suliman idweř d ađegg^wař n Fireun, ajeġid n Miřra. Netta yiwi yeġis n Fireun uca issidif i-tt ġar tendint n Dawud, ġares ařami tuġa isseqfeř řebni n taddart nnes d Taddart n SIDI d řħid i d as dd-innđen i Urcalim.² Myir řgens iqqim ittqeddami tiyarřa x řegėudi waha, minzi ař ussan nni war t^ettwabenni ead Taddart i Yisem n SIDI.³ Suliman tuġa ittexs SIDI umi yuyur ełahřab tiweřřa n babas Dawud. Iqeddem myir tiyarřa d řebxur x řegėudi waha.

⁴ *Ammu i* yuyur ujeġid *ict n twařa* ġar Jibeun, ħima ad dinni iyarř, maġar řgaėeddet nni tuġa-tt d tameqqrant qaė. Issgaaėed Suliman x uealřar nni ařef tiyarřa n wecmađ.⁵ Iban-dd SIDI di Jibeun s ġiřet i Suliman deg ict n terjit, uca inna AREBBI: “Ttar! Min t^ettared, ad ac t wcey!”.

⁶ Inna Suliman:

“Cek tessecned tamexsiwt icewwaren tameqqrant i umsexxar nnek, baba Dawud, am mammec yuyur netta zzat i wudem nnek s řaman d tsegda d řeřfayet n wuř ġarek u Cek txemmřed as tamexsiwt-a icewwaren tameqqrant u Cek tewcid as ijj n mmis ħima ad iqqim x řearc nnes, am *teġa* ass-a.⁷ Xenni řexxu, *a* SIDI, AREBBI inu, Cek teggid amsexxar nnek d ajeġid deg wemcan n baba Dawud u necc *ead* d aħenjir amezyan. Necc war ssiney mammec i ġa ffeyy u mammec i ġa eeqbey.⁸ Amsexxar nnek aqa-t di řwest n řgens nnek nni tixđared cek, ijj n řgens imġar ařami war izemmar ad ittwaqedd niy ad ittwaħesseb zeg ubarru *nnes ameqqran*.⁹ Ewc *xenni* i umsexxar nnek ijj n wuř iften ħima ad taf izemmar ad iħkem di řgens u ħima ad ifarz s řeėeř jar min iġan icna d min iġan d aėeffan, minzi man wen izemmaren ad iħkem x řgens-a wa ameqqran nnek?”

¹⁰ Awař-a tuġa d lemlih di titřawin n Sidi, řami zeema Suliman ittar man aya..

¹¹ Inna as AREBBI: “Minzi cek t^ettared aya u war t^ettared ca tudart tazirart i yixef nnek, u war t^ettared aġra i yixef nnek u war t^ettared ca tudart n řeedyan nnek, maca t^ettared i yixef nnek řeėeř ħima ad tzemmaređ ad tesřed ddeewat *di řmeħkama*,¹² aqa *s uya* Necc gġiy ełahřab awařen nnek. Xzar, Necc wciy ac

3:1 1 Ij. 7:8

3:2 Aėwd. 12:5

3:4 2 Im. 1:3

3:5 1 Ij. 9:2

3:6 ‘Kursi nes igellden’ - niy ‘learc’ nes (*ijj n wawař ittwařsin zi teerabt*).

3:7 2 Im. 2:7

3:8 2 Im. 1:9

3:10 ‘Sidi’ - s Tejbranit ‘Sidi inu’.

3:11 2 Im. 1:11

1 IJEĠIDEN

ijj n wuř d amiysis d afehham, am mammec war tuyi qbeř i cek u war ittiři awarni ac.¹³ Uřa d min war t^ettared, ad ac t wcey, am wagřa am ueuęi, ařami marra ussan *n tudart* nnek war *din* ittiři weryaz am cek jar ijeęiden.¹⁴ Mařa cek tuyured x tebridin inu ařami i ęa teędid tiweřřa inu d řumurat inu, am mammec yuyur babac Dawud, *xenni* Necc ad sszugarey ussan *n tudart* nnek.”

¹⁵ Ifaq-dd Suliman, u xzar, *tuya-tt d* ict n terjit. Netta yusa-dd ęar Urcalim uca ibedd zzat i Ttabut n řeahd n SIDI u issgaeęed tiyarřa n wecmađ u igga tiwhibin n řehna u issewjed *ęawed* ijj n macca i marra imsexxaren nnes.

Řehkam amiysis n Suliman

¹⁶ Xenni usint-i-dd tnayen n temęarin, *tinni ięan* d timęarin n farq-ccęeř, ęar ujeęid, beddent zzat i wudem nnes.¹⁷ Ict n temęart tenna: “Mařa tersed, *a* sisi inu, necc zedđęę ak-d temęart-a di taddart d ict u necc urwey *umi i d ayi tuya* ęares di taddart.¹⁸ Deg wass wiss třata awarni řami dd-urwey, imsar, aęa uřa d tamęart-a turuw-dd *ijj n uęenjir*. Neccin tuya nmun, war tuyi ęarney uřa d ijj n ubarrani di taddart, myir neccin s tnayen di taddart.¹⁹ Aęenjir n temęart-a immut di ęiřet umi tezzeř xas deg ięes.²⁰ Nettat tekkar ęar wezyen n ęiřet, tekkes ayi aęenjir inu, umi tayya nnek t^eęęes, u tessars i-t deg weęsin nnes uca mmis nnes immuten tessars i-t deg weęsin inu.²¹ *Umi* kkarey ęar tuffut ģima ad ssuętuđey aęenjir inu, xzar, netta immut. Di řřbeĥ tuya ayi xezzarey mliĥ, zriy tuya-t war ięi ca d aęenjir inu wenni dd-urwey.”²² *Xas* uca tenna temęart nneynit: “Lla, wenni iddaren d aęenjir inu u wenni immuten d aęenjir nnem!” Tenneynit tenna: “Lla, wenni immuten d aęenjir nnem u wenni iddaren d aęenjir inu!” Ammu i ssiwřent zzat i wudem n ujeęid.

²³ Inna ujeęid: “Tanita teqqar: ‘Wenni iddaren d aęenjir inu u wenni immuten d aęenjir nnem!’, uca wenneyni teqqar: ‘Lla, wenni immuten d aęenjir nnem u wenni iddaren d aęenjir inu.’ ”²⁴ *Xenni* inna ujeęid: “Awyem ayi-dd ijj n ssif!” Nitni iwyen ijj n ssif ęar ujeęid.²⁵ Ajeęid inna: “Qessem aęenjir iddaren x tnayen uca wcem ijj n wezyen i yicten u wcem i yicten *nneyni* ijj n wezyen *nneyni*.”²⁶ *Maca* řami tuya tacit nnes i uęenjir nnes imęar, tessiweř temęart tenni ęar ięa uęenjir iddar, ak-d ujeęid, tenna: “A, sisi inu, wceť as aęenjir nni iddaren mařa tersed, war t neqęet!” Tanita maca tenna: “War ittiři inu uřa nnem. Qesset t di řwest!”²⁷ *Xenni* yarra-dd ujeęid, inna: “Wcem as aęenjir iddaren! War t neqęem. Nettat d yemmas.”²⁸ Marra Israil isřa x řehkam i zi iĥkem ujeęid u nitni gg^weden zzat i wudem n ujeęid, minzi nitni zřin belli tięit n AREBBI dayes ģima ad igg azref.

3:12 Amb. 1:16

3:13 Mt. 6:33; Afa. 3:20

3:24 ‘ęar ujeęid’ - s Teibranit ‘zzat i wudem n ujeęid’.

Řħukkam imeqqranen n Sulima d řwulat nnes

- 4**¹ Tuya ajeġid Suliman d ajeġid x marra Israil.
² Ina tuya d řħukkam nnes imeqqranen:
 Eazarya, mmis n řaduq, *tuya-t d* amcawar d amezwaru.
³ Iliħuraf d Axiya, iħenjiren n Cica, *tuya aten d* imariren.
 Yaħucafať, mmis n Axilud, tuya-t d amarir amezwaru..
⁴ Banaya, mmis n Yahuyadae, *tuya-t* x řeeskar.
 řaduq d Abyatar *tuya aten d* ikehhanen.
⁵ Eazarya, mmis n Natan, *tuya-t* x řwulat.
 Zabud, mmis n Natan, *tuya-t d* awkiř d ameddukkeř n ujeġid.
⁶ Axicar *tuya-t* x tzeddiť n ujeġid.
 Aduniram, mmis n Abda *tuya-t* x ljiżya..

⁷ Suliman ġares teneac n řwulat x marra Israil, inni ibedden x řeeueč n ujeġid d taddart nnes. Ad iki *kuř* ijj ijj n uyur deg usegg^was. ⁸ Ina d ismawen nsen:

mmis n Ĥur x idurar n Ifrayim.

- ⁹ Mmis n Daqar di Maqas u di Caelubbim u Bayt-Cams d Ilun-Bayt-Ĥanan.
¹⁰ Mmis n Ĥasad di Arubut. Netta *tuya* ġares Suku d marra tammurt n Ĥafir.
¹¹ Mmis n Abinadab *ġares* marra tiwririn n Dur. Tafat, yeġis n Suliman, *tuya-tt* ġares d tamġart.
¹² Baena, mmis n Axilud, *ġares* Taenak, Majiddu d marra Bayt-Can i iġan ġar řurtan, swadday n Yazraeil, zi Bayt-Can ġares ař Abal-Maħula, ġares ař uyezdis nneyni n Yuqmaeam.
¹³ Mmis n Jabar *tuya* di Ramut-Jilead. Netta ġares dcurat n Ya'ir, mmis n Manassa, tinni *iġan* di Jilead. *Tuya* ġares uřa d jjihet n Arjub, tenni di Bacan, settin n tinneddam mġarent s řħiđ u s zzeġrun n nnħas.
¹⁴ Axinadab, mmis n Eiddu, *ġares* Maħanayim.
¹⁵ Aximaēaz *tuya-t* di Naftali. Netta yiwi uřa Basimat, yeġis n Suliman, d tamġart *nnes*.
¹⁶ Baena, mmis n Hucai, *tuya-t* di Acir u di Baēalut.
¹⁷ Yahucafať, mmis n Faruħ, *tuya-t* di Issakar.
¹⁸ Cimeı, mmis n Iyla, *tuya-t* di Binyamin.
¹⁹ Jabar, mmis n Uri, *tuya-t* di temmurt n Jilead, tammurt n Siħun, ajeġid n Imuriyyen, u n Euj, ajeġid n Bacan. Netta *tuya* d ayenni n lwali di temmurt nni.

²⁰ *Tuya řgens n* Yahuda d Israil s waťtas am ijdi ġar *tma n* řebħar, ammu aťtas. Nitni ccin, swin u farħen.

4:3 'amarir - imariren' - inni zemmaren x tira n řectub d umezruy.

4:6 1 lġ. 12:18

1 IJEĞIDEN

Řemyaret n Suliman

5¹ Suliman iħkem x marra tigeldiwin zeg iɣzar *n Lfuraṭ* ɣares ař tammurt n ifiliřtiniyyen u ař aymir n Miřra. Nitni tuɣa ttawyen tarzefin u sexxaren i Suliman, marra ussan n tudart nnes. ² Asuniy n Suliman i yijj n wass tuɣa-t řřatin ikuruten n waren azdad u settin ikuruten n waren, ³ eecra n iyenduzen iřeħħen, eicrin n iyenduzen n heddu d mya n wuġi, ahta i udaden, iɣayĉen n wezɣar, waccawen imeqqranen d iwezziwen n řexřa. ⁴ Maɣar netta iħkem x marra *tammurt* x tma aya n iɣzar *n Lfuraṭ*, zi Tifsax ɣares ař Ƴazza, x marra ijeğiden x tma aya n wezɣar uca idweř as řehna ɣar marra jwayeh i d as dd-innden. ⁵ Yahuda d Israil tuɣa zeddyen di řaman, kuř ijj sadu tzayart nnes u sadu wartu nnes, zi Dan ɣares ař Bi'r-Sebea, marra ussan n Suliman.

⁶ Suliman tuɣa ɣares arebein-ařef n řkurit n yeysan i ikarruten nnes u tenec-ařef n imnayen. ⁷ Lwulat-a, kuř ijj deg uyur nnes, tthillan deg ujeğid Suliman u di marra inni tuɣa dd-ittasen ɣar řřabřa n ujeğid Suliman. Nitni war jjin ad ixexř walu. ⁸ Imendi d uřum i iysan u i iysan n tazřa ttawyen ten ɣar wemcan mani ma iġa, kuř ijj am mammec awekkeř nnes.

⁹ SIDI iwca i Suliman tiyit d řeeqeř s wařřas u ttasie n wuř am ijdi ɣar tma n řebħar. ¹⁰ Tiyit n Suliman tuɣa d tameqqrant x tiyit n marra tarwa n manis i dd-tneqqar tfuct u x marra tiyit n Imiřriyyen. ¹¹ Netta tuɣa d amiysis x marra iwdan, x Itan, Azraħi, x Hayman, Kalkul d Dardaē, iħenjiren n Maħul. Isem nnes idweř *ittwassnen* ɣar marra řegnus i d as dd-innden. ¹² Netta issiweř teřt-ařaf n wawařen iweznen. Ařef u-xemsa n izřan tuɣa aten zzayes. ¹³ Netta issiweř *eawed* x tcejjura, zi *tcejjart n* tengelt x *idurar n* Lubnan ař teelġet i dd-iyemmyen zi řħid. Netta issiweř *eawed* x řmař, x ijdad, x marra imuddaren inni ittbuēen u x iseřman. ¹⁴ Zi marra řegnus usin-dd *iwdan* ħima ad sřen tiyit n Suliman, zi marra ijeğiden n temmurt inni tuɣa isřan x tiyit nnes.

Asewjed n Suliman i řebni n Zzawect Tameqqrant

2 Im. 2:1-17

¹⁵ Ĥiram, ajeğid n řur, issekk imsexxaren nnes ɣar Suliman, maɣar netta tuɣa isřa, aqa dehnen Suliman d ajeğid deg wemcan n babas. Iwa Ĥiram tuɣa řebda isseizz Dawud. ¹⁶ Suliman ijja ad inin i Ĥiram: ¹⁷ “Cek tessned aqa baba Dawud tuɣa war izemmar ad ibna ict n Taddart i Yisem n SIDI, AREBBI nnes, zi ssibbet n imenyan i zi i d as dd-innden nitni, ɣares ařami ten igga SIDI sadu idaren

5:3 'iwezziwen n řexřa' - ict n marka n ijdad am 'iyaziden'.

5:5 Lawi 26:5

5:6 'amnay - imnayen' - aryaz wenni inyin x ijj n uysis.

5:6 1 Ij. 10:26; 2 Im. 1:14; 9:25

5:13 'teelġet' - niy 'hisup'.

5:15 2 řm. 5:11; 1 Im. 14:1

1 IJEĠIDEN

nnes..¹⁸ *Maca* řexxu iwca ayi SIDI, AREBBI inu, řehna zi marra iyezdisen. War *din* iġi *ead* bu řeċdu u war *din ead* asigg^wed n tuċeffna. ¹⁹ Xzar, necc nwiġ ad bniġ ict n Taddart i Yišem n SIDI, AREBBI inu, am mammec issiweř SIDI i baba Dawud, inna: ‘Mmic, wenni i ġa sşyimeġ x řearc nnek, ad ibna ict n Taddart i Yišem inu.’²⁰ Umur *xenni* řexxu, aġa ad ayi zedmen ticejjura n tengelt zeg *idurar* n Lubnan. Imsexxaren inu ad iřin ak-d imsexxaren nnek u necc ad ac wceġ řmunet i imsexxaren nnek ełahşab marra min d ayi i ġa tinid, minzi cek tessned aġa neccin war ġarney uřa d ijj wenni izemmaren ad izdem akeccuċ am *ayt n* řidun.”

²¹ Umi isřa Ĥiram awařen n Suliman, imsar, aġa ifarħ ařas s wařas, inna: “Ad ittwabarek SIDI ass-a, maġar Netta iwca i Dawud ijj n mmis d amiġis x řġens-a d ameqqran!”²² Ĥiram issekk *ijj n ureqqas* ġar Suliman, inna: “Nec sřiy i umi i tessekked *ijj n ureqqas* ġari. Nec ad sşqeffeġ marra mmezri nnek zi jjihet n ukeccuċ n *tcejart n* tengelt d ukeccuċ n *tcejart n* umerzi.”²³ Imsexxaren inu ad t-i-dd awyen zeg *idurar n* Lubnan ġar řebħar u necc ad t sşiwdeġ x tyarruba n tħenya x řebħar ġar wemcan i d ayi i ġa tinid. Dinni ad t sşarxuy u cek ad t teksid, u cek ad tessqeffed marra mezri inu maħend ad tewced macca i taddart inu.”

²⁴ Uca Ĥiram iwca akeccuċ n *tcejart n* tengelt d ukeccuċ n *tcejart n* umerzi i Suliman, anect n mmezri nnes.²⁵ Iwca Suliman eicrin-ařef ikuruten n irden i Ĥiram i macca i taddart nnes u eicrin ikuruten n zzect *n zžitun* taħurrect. D man aya i iwca Suliman asegg^was x usegg^was i Ĥiram.²⁶ SIDI iwca i Suliman tiġit am mammec tuġa i d as inna netta. Tuġa *din* řehna jar Ĥiram d Suliman uca nitni s tnayen idsen gġin ijj n řeahd.

²⁷ Ajeġid Suliman issġaeċed-dd zi marra Israil *iryazen i řxedmet*. Asġaeċed-a yiwi-dd třatin-ařef n yeryazen i řxedmet.²⁸ Issekk i-ten ġar *idurar n Lubnan*, eċra-ařaf deg uyur, s nnubet: ijj n uyur tuġa aten x *idurar n* Lubnan u tnayen n iyuren tuġa aten di taddart nsen. Aduniram *tuġa* x *iryazen* i igġin řxedmet.

²⁹ Tuġa Suliman ġares *eawed* sebein-ařef n yenni yarebbun dġeř d tmenyin-ařef n isuydayen x *idurar*.³⁰ Ahta ead i iweqqafen imezwura n Suliman nni *iġan* x řxedmet, tuġa din třata u-třatin-mya *n yeryazen* nni issegg^wuren řġens i igġin řxedmet.³¹ Yumur ujeġid ad iwyen tişuċar timeqqranin, tişuċar iyřan, tişuċar ittwassuydan, ħima ad sşarsen dsas n Taddart.³² Ibennayen n Suliman d ibennayen n Ĥiram uřa d Ijibayliyyen neqcen tent. Nitni sşweġden akeccuċ d yezra ħima ad bnan Taddart.

5:17 ‘sadu iġaren’ - s Teibranit ‘sadu aġar nnes’.

5:17 1 Im. 28:3

5:19 2 řm. 7:13; 1 Im. 22:10; 2 Im. 1:18

5:22 ‘amerzi’ - niy ‘ameċzi’.

5:26 1 Ij. 3:12

1 IJEĠIDEN

Řebni n Zzawect Tameqqrant

2 Im. 3:1-14

6¹Deg usegg^was wiss arebea-mya u-tmanyin awarni i uffuġ n ayt Israil zi temmurt n Miřra, deg usegg^was wiss arebea n tgelda n Suliman x Israil, deg uyur n Ziwi, ayur wiss tnayen, imsar, aqa netta ibda ad ibna Taddart n SIDI.²Taddart i ibna ujeġid Suliman i SIDI tuġa-tt settin n iyaġen n tuzzeggart u eicrin *n iyaġen n* tiru u třatin n iyaġen n řueřa.³Asqif n wadaf, ġar zzat n *Wexxam n* Zzawect Tameqqrant n Taddart, tuġa-t eicrin n iyaġen n tezzuggart ġar wudem n tiru n Taddart, u tiru nnes tuġa-t eicra n iyaġen ġar wudem n Taddart.⁴Netta igga i Taddart tiburjatin, belleen tent s ccebbac.⁵Ķar řhiđ ġar marra iyezdisen nnes n Taddart ibna ijj n řebni n zziyada, ġar řehyuđ i d as dd-innden i Taddart, *řehyuđ n Wexxam n* Zzawect Tameqqrant u n *Wexxam n* Daxeř *n Zzawect*. Igga řebniyyat n ředruř *am wafriwen* ġar iyezdisen *n Taddart*.⁶Tiseřri n wadday *tuġa-tt* di xemsa n iyaġen n tiru u tenni di řwest *tuġa-tt di* sebea n iyaġen u tenni wiss třata *tuġa-tt di* sebea n iyaġen, maġar igga tinebdatin ġar barra n Taddart ġar iyezdisen nnes, ġima *tiseřrin* war ttidfent ca di řehyuđ n Taddart.⁷*Umi* t^ettwabna Taddart, *aqa* t^ettwabna s třuđar ittwaqessen zi mani tent neqcen, ařami war ttwiřren iřđisen, niġ ccaqur niġ ca zi řeqcue n wuzzař di Taddart, řami t^ettwabna.⁸Tawwart i řebni n ředruř ġar umerwasu *tuġa-tt* ġar uyezdis afusi ar zzat n Taddart. X ddrujat yennden ttgaaeaden ġar wenni deg umerwasu u zeg umerwasu ġar wenni wiss třata.⁹*Ammu* i ibna Taddart, ikemmeř i-tt. Issduři Taddart s třenya u s teřwiřin n *ukeccuđ n* tneglin.¹⁰Ibna *eawed* řebni n zziyada ġar marra Taddart, xemsa n iyaġen n řueřa. Wanita yarsa s *třenya n* ukeccuđ n *tcejjart n* tengelt x taddart.

¹¹*Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ġar Suliman, inna: ¹²“X Taddart-a i tbnnid, mařa cek tuyured elahřab tiweřša inu u ad tegged lfarayid inu u ad teħđid řumurat inu umi daysent tuyured, xenni Necc ad ac ssqeffeġ awař i ssiwřeġ ġar babac Dawud.¹³Necc ad zedyeġ di řwest n ayt n Israil u Necc war semmħeġ ca di řgens inu Israil.”

¹⁴Suliman ibna Taddart u ikemmeř i-tt.¹⁵Netta ibna *uřa d* admawen n řehyuđ n Taddart nni iġan ġar daxeř s tfeřwin n ukeccuđ n *tcejjart n* tengelt. Zi tisi n Taddart ġares ař řehyuđ n tzeqqa iřehħef i-ten netta s ukeccuđ u iřehħef i tisi n Taddart s ukeccuđ n *tcejjart n* umerzi.¹⁶Tuġa ibna *ead* eicrin n iyaġen zeg iyezdisen n đeffar n Taddart s tfeřwin n ukeccuđ n *tcejjart n* tengelt, zi tisi ġares ař *tazeqqa n* řehyuđ, uca igga daxeř nnes d *Axxam n* daxeř *n Zzawect* i Netta, Aqdas n Uqeddas.¹⁷Taddart *tuġa-tt* arebein n iyaġen n tuzzeggart, *ixs ad yini Axxam n* Zzawect Tameqqrant nni ġar zzat.¹⁸Tuġa akeccuđ n *tcejjart*

6:1 2 Im. 3:2; Řex. 7:47

6:3 Yř. 10:23; Řex. 3:11; 5:12

6:12 2 řm. 7:13; 1 Ij. 2:4; 9:4; 1 Im. 22:10, 19

6:15 ‘amerzi’ - niġ ‘amedzi’.

ZZAWECT n SULIMAN

lbdra Suliman di febni n Zzawect n AREBBI di Urcalim x wedrar n Muriya deg wakud n tefsut (=arbie), asegg'ras n 967 niy 966 qbe! Lmasib, u ikemme! as febni awarni sebca n iseggr'usa di fexfir n useggr'as n 960 niy 959 qbe! Lmasib. Zzawect wehides, bifa ixxamen i d as-dd imroden x flata n iyyazdisen nnes, tuya dayes settin n iyaġen n tuzzeggart d eicrin n iyaġen n tiru d eicrin n iyaġen n fuħra. Taddart n Zzawect n Arebbi tuya libedd d fwest n femrah, nnden as-dd feħyud. (1 lj. 6:1,2,17 d 2 lmez. 3:3-8).

Axxam n zzawect niy Aqeddas tuya days arebcin n iyaġen n tuzzeggart d eicrin n iyaġen di tiru. Aqa days asalliar n wurey illeggen days febur, ttabfat n wurey i weyrum n wescan d eecra n fexrafel n wurey, xemsa di ccmal, xemsa di ljanub. (1 lj. 7:48-49, 2 lmez. 4:7).

Apliar n nnhas x ccmal, qqaren as 'Buseaz' d upilar x uyezdīs n ijabuq qqaren as 'Yaxin'. (1 lj. 7:21, 2 lmez. 3:17).

Asqif n wadaf tuya dayes eicrin n iyaġen n tiru d eecra n iyaġen n faġayt. (1 lj. 6:3, 2 lmez. 3:4)

Rebhar tuya-tt d talimant tewwag s nnhas s ijj n fuħra n xemsa n iyaġen u dayes eecra n iyaġen n tuzzeggart. Ij n uħru n flata n iyaġen ccmal ad as-dd inneq. Talimant tkessi 44.000 n iħru n waman (2000 'taf' - ijj n 'taf' dayes 22 lħru) u ttewagg i kħhnanen ħima ad dayes sabbent. Arċun tt 12 n iyyenduzen n nnhas, itwabdin di 4 n tmeasunin. Ku! tmeasunt maen dayes 3 n iyyenduzen u ku! tmeasunt tarra asqif' ġar iċt n arebca n iyaġen n usemmid. (1 lj. 7:23-26, 2 lmez. 4:2-5)

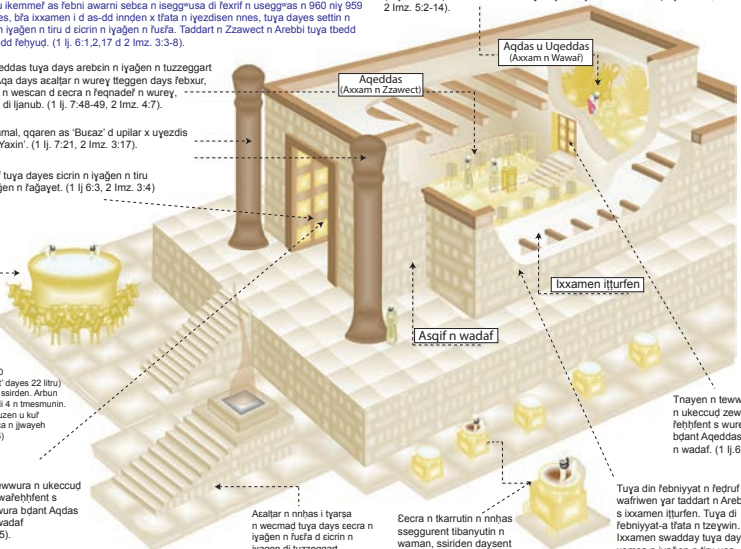
Tnayen n tewwura n ukeccud lzewwqen twafeħtħfent s wurey. Tħwura bdant Aqedas x wesqif n wadaf (1 lj. 6:33-35).

Asalliar n nnhas i tyarsa n wecmad tuya days eecra n iyaġen n fuħra d eicrin n iyaġen d tuzzeggart d tiru nnes (2 lmez. 4:1).

Eecra n tkarrutin n nnhas sseggurent tibanyutin n waman, ssriden daysent min iħgimen n tyars' n wecmad. (1 lj. 7:27-38, 2 lmez. 4:6)

Tuya din feħniyat n feħraf am wafriwen ġar taddart n Arebbi s ixxamen iħturfen. Tuya di feħniyat-a flata n tzezwim, ixxamen swidday tuya daysen xemsa n iyaġen n tiru uca ixxamen deg umerwasu daysen setta uca ixxamen n semne! daysen sebca n iyaġen n tiru. (1 lj. 6:5-8,8,10)

Tnayen n tewwura n ukeccud zewwqent, feħtħfent s wurey, bdant Aqeddas d wesqif n wadaf. (1 lj. 6:31-32)

1 uyiř = ± 50 cm

n tengelt *i iġan* ġar daxeř n Taddart ittwaneqqec s temrisin d nnuwwarat yarezmen. Marra tuya akeccuđ n tengelt, war dd-ittbin uřa d ijj weřru. ¹⁹ Igga *Axxam n Daxeř n Zzawect* ġar daxeř qae n Taddart ħima ad din issars Ttabut n Reahd n SIDI.

²⁰ *Axxam n Daxeř n Zzawect tuya-t* eicrin n iyaġen n tuzzeggart ġar uyezdīs n zzat u eicrin n iyaġen n tiru d eicrin n iyaġen n řueřa. Iřeħħef i-t s wurey izedgen. Iřeħħef *eawed* aealtar s ukeccuđ n *tcejart n* tengelt. ²¹ Suliman iyeġef daxeř n Taddart s wurey izedgen. Ķar zzat n *Wexxam n Daxeř n Zzawect* isseedu ssnaseř n wurey. Iyeġef aealtar s wurey. ²² Ammu iyeġef netta marra Taddart s wurey, ařami tkemmeř marra Taddart. Iyeġef marra aealtar mni iġan ġar *Wexxam n Daxeř n Zzawect* s wurey.

²³ Deg *Wexxam n Daxeř n Zzawect* igga tnayen n ikiruben *n ukeccuđ* n uzemmur. Tiddi nsen tuya-tt di eecra n iyaġen. ²⁴ Ijj n wafriw n ukirub *tuya dayes* xemsa n iyaġen u deg wafriw nneyni n ukirub *tuya dayes eawed* xemsa n iyaġen. Zeg ixef n *yijj n* wafriw nnes ġares ař ixef n wafriw nnes *nneyni aqa* eecra n iyaġen. ²⁵ Akirub nneyni *tuya ġares eawed řeħbar n* eecra n iyaġen. Ikiruben tuya ġarsen s tnayen idsen ijj n řeħbar d ijj n waddud. ²⁶ Ijj n ukirub tuya řueřa nnes eecra n iyaġen u ammu uřa d *řueřa n* ukirub nneyni. ²⁷ Netta issbedd

6:23 'ikiruben' - iċt n marka n lmalakat.
6:23 Uf. 25:18

1 IJEĠIDEN

ikiruben di řwest n taddart n daxeř. Ifriwen n ikiruben tuya bezzeen *ařami* afriw n ijj ittakk^wad ijj n řhid u afriw n ukirub nneyni ittakkwad nneyni. Yar řwest n taddart mmħadan ifriwen nsen ayawya, afriw ġar wefriw..²⁸Netta iyeġef ikiruben s wurey.

²⁹Marra řeħyud n Taddart am tenned inqec i-ten s uqessi n ineqqicen n ikiruben d tcejjura n tini d nnuwwar yarezmen, zeg *wexxam n* daxeř ař *axxam* i iġan ġar zzat. ³⁰Iyeġef tisi n Taddart s wurey am *deg wexxam* n daxeř am *deg wexxam* n zzat. ³¹Yar wadaf n *Wexxam n* Daxeř n *Zzawect* igga netta tiwwura n *ukeccud* n uzemmur. Akwadrun s ředruf ġar uyezdis n *tewwart ittawi* ijj n řexmus n *řhid*. ³²Tnayen n tewwura *tuya atent* zeg *ukeccud n* uzemmur. Netta inqec *daysen* ineqqicen n ikiruben d tcejjura n tini d nnuwwar yarezmen uca iyeġef *i-ten* s wurey. Ibezzeε urey x ikiruben u x tcejjura n tini. ³³Igga εawed ředruf n *ukeccud n* izemmuren ġar uyezdis n wadaf n *Wexxam* n Zzawect Tameqqrant, zeg ict n terbaet n *řhid*. ³⁴Tnayen n tewwura *tuya atent* zeg *ukeccud n tcejjart n* umerzi. Tnayen n tyemmura *yar řtarf* n ict n tewwart tuya ttquwwarent di *barra* u tnayen n tyemmura ttwaneqcent *yar řtarf* n tenneynit tuya ttquwwarent di *daxeř*. ³⁵Netta inqec *daysen* ikiruben d tcejjura n tini d nnuwwar yarezmen uca icellel i-ten s wurey, s ijj n wudem n teqcurt iřeħħen x wenqac.

³⁶Netta ibna řemraħ ġar daxeř s řřata n iseddiyyen n tşudar ittwassuydan u s yijj n useddi n *řhenya n tcejjart n* tengelt.

³⁷Deg usegġ^was wiss arebea ittwassars dsas n Taddart n SIDI, deg uyur Ziwi.

³⁸Deg usegġ^was wiss ħiřac n uyur Bul, aqa-t d ayur wiss tmenya, t^ettwakemmeř Taddart s marra tiseqqar nnes u eħařsab marra lfarayid nnes. Netta ibna i-tt *deg ijj n řmijař n* sebea n isegġ^wusa.

Řeqsar n Suliman

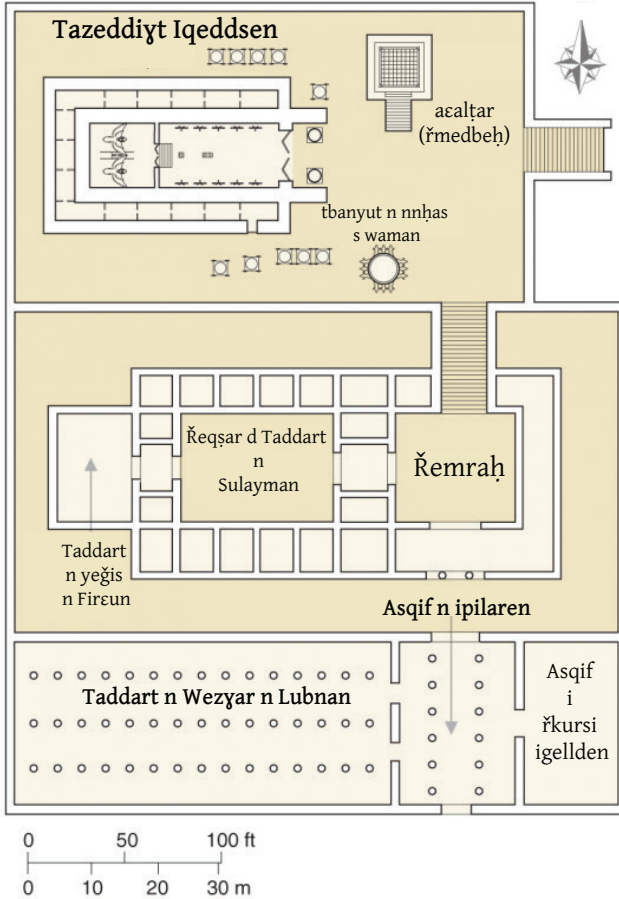
7¹Di taddart nnes ibna Suliman třeřřac n isegġ^wusa, uca ikemmeř marra taddart nnes. ²Netta ibna Taddart n Wezřar n Lubnan. *Tuya-tt* di mya n iyaġen n tuzzeġgart u xemsin n iyaġen n tiru u řřatin n iyaġen n řueřa, t^ettwawġ x arebea n iseddiyyen n ipilaren n ukeccud n *tcejjart n* tengelt u *ttwasarsent* řhenya n ukeccud n *tcejjart n* tengelt tiwa i ipilaren. ³Tuya s ict n tzeqqa zeg ukeccud n *tcejjart n* tengelt tiwa i řhenya n uearred nni *iġan* x xemsa u-rebein n ipilaren *nni*, aqa xemmesřac n *řhenya* x ijj n useddi n *ipilaren*. ⁴Tuya tiburjatin di řřata n iseddiyyen, *ict n* řekwaza ajemmađ i řekwaza *nneyni*, řřata n twař awin⁵Marra tiwwura d ředruf *nsent tuya aten d* akwadrun n tburjet uca *ict n*

6:27 Uf. 25:20

7:1 1 Ij. 9:10

7:2 'azyar' - niy 'řyabet' niy 'tazgant'. 'řueřa' - niy 'tiddi'.

1 IJEĞIDEN

Řeqřar n ujeęid Sulayman d řebniyyat nnes

Ĥima ad dd-tawęed řar řebniyyat n jdidi ibna ujeęid Sulayman, ittweřřa ad teffęed zi Tendint taqdimt n Dawud s tewwart i ięan di řħid řar ccamal. Mařa tuyured jjihet n ccamal, aqa tusid řar řebniyyat ifarzen: Asqif n ipilaren (1 Ij. 7:6), Taddart n Wezřar n Lubnan (1 Ij. 7:2-5), Tawwart (1 Ij. 7:6), řeqřar, tazeddiyt n ujeęid (1 Ij. 7:8) u taddart n temyart nnes, yeęis n Firėun (1 Ij. 7:8).

Taddart n Wezřar n Lubnan, jjihet n řřarb n Wesqif n ipilaren, tuřa dayes řesnaħ, uyřen řar řħid (tiseddariyin n ieskariyyen). Di Taddart bedden ipilaren n ukeccuđ n tengelt uca tiseddariyin n wureę uyřen řar řħid (1 Ij. 7:16-17).

Jjihet n ccarq n Wesqif n ipilaren tuřa din asqif dayes řkursi igellden i x iqqim Sulayman am Řqadı. Mařa teřwid Asqif n ipilaren, aqa tiwęed řar Řeqřar n Sulayman. Man aya d amcan i zi ttebhet tjeęid n Caba ařtas, umi tarzef řar Sulayman (1 Ij. 10).

1 IJEĠIDEN

Ħekwaza *tuya-tt* ajemmaċ n ict n Ħekwaza *nneynit*, tġrata n twařawin. ⁶ Asqif igga i-t s ipilaren *yar zzat n taddart*, xemsin n iyaġen n tuzzeggart u tġratin n iyaġen n tiru. Yar zzat tuya-tt ict n tesqift *nneyni* u *ewwed* zzates nettat ipilaren d ijj n useqqef sennej xas. ⁷ Netta igga *ewwed* ijj n wesqif i řearc mani tuya iřakem, asqif n wadaf n řmeřkamet, uca issduři i-tt zi tisi ař tisi *nneyni* s ukeccuċ n *tcejjart n* tengelt. ⁸ Taddart nnes, mani tuya izeddey, di řemrař nneyni, řar daxeř zeg wesqif n wadaf *n lmeřkama*, aqa t^ettwagg amecnaw *taddart* nneyni. Netta igga *ewwed* ict n taddart i yeġis n Firėun, tenni yiwi Suliman *d tamyart*, amecnaw asqif-a wanita. ⁹ Man aya marra *tuya-t zi* třuċar iyřan, ttwasuydant ełahřab řeqyas, zi daxeř u zi barra ttwancaren s řmencar, u man aya zi dsas ař izra n sennej qaė u zi barra ař řemrař ameqqran. ¹⁰ Dsas ittwagg s třuċar iyřan, izra imeqqranen, izra n eecra n iyaġen d tmenya n iyaġen ¹¹ u tiwa nsen třuċar iyřan, ttwasuydant ełahřab řeqyas, uřa d akeccuċ n *tcejjart n* tengelt. ¹² Řemrař ameqqran i d as dd-innden *tuya-t* zi tġrata n iseddiyyen n třuċar ittwassuydan d ijj n useddi n ukeccuċ n *tcejjart n* tengelt, am i řemrař n daxeř i Taddart n SIDI am i wesqif n wadaf n taddart.

Řxedmet n Hiram i Zzawect Tameqqrant

2 Im. 3:15-5:1

¹³ Ajeġid Suliman issekk řar Ĥiram zi řur řima ad dd-yas. ¹⁴ Wanita tuya d mmis n ict n tajaċ zi teqbiċ n Naftali u babas tuya-t d ijj n weryaz zi řur, ijj n wemziř n nnřas. Netta tuya iccur s řefhamet d řeeqeř d tussna řima ad issuffey qaė řxedmet n nnřas. Netta yusa-dd řar ujeġid Suliman u marra min igga, igga i-t *n nnřas*.

¹⁵ Netta igga tnayen n ipilaren n nnřas. Řueřa n ijj n upilar tuya-tt tmentac n iyaġen uca s yijj n ufiřu n teneac n iyaġen *izemmar* ad inned i upilar nneyni.

¹⁶ Netta igga tnayen n ttajat n nnřas ifesyen řima ad ten ssarsen x izeġifen n ipilaren. Řueřa n ijj n ttaj tuya-t xemsa n iyaġen u řueřa n ttaj nneyni tuya-t uřa d xemsa n iyaġen. ¹⁷ *Uřa d* tiracciwin ttwaggent s ict n řxedmet n umudi, *am* ifiřan *ittwannđen* ttwaggen s ssnaseř *izewwqen* i ttajat *i iřan* x izeġifen n ipilaren. Sebea i yijj n ttaj u sebea i ttaj nneyni. ¹⁸ Igga ipilaren uřa d tnayen n iseddiyyen *s iremmamen* i d as dd-innden tiwa i yict n traccia, řima ad *zzaysen* issduři ttijan *i iřan* tiwa i *iseddiyyen n* iremmamen. Ammu i igga uřa i ttaj nneyni. ¹⁹ Ttijan x uzeġif n ipilaren nni *iřan* řar n wadaf ttwaggen s tlillicin, am mammec deg wesqif, *řueřa nsen tuya-t* arebea n iyaġen. ²⁰ Ttijan *i iřan* x tnayen n ipilaren *usin-dd* zi sennej ak-d uqurar nni tuya iřan arendad n traccia.

7:8 1 Ij. 3:1

7:13 2 Im. 2:12

7:14 Uf. 31:3

7:15 2 Ij. 25:16, 17; Irm. 52:21

7:19 'tilillicin' - ict n marka n innuwwaren daysen azri ařtas.

1 IJEĠIDEN

Uca mitayen n iremmamen quwwaren asen-dd zi tnayen n iseddiyyen. *Ammu i igga uŕa* x ttaj nneyni. ²¹ *Xenni* issbedd netta ipilaren ġar wesqif n wadaf n Zzawect Tameqqrant. Issbedd apilar afusi, igga as Yaxin, uca issbedd uŕa d apilar nneyni, igga as Buεaz. ²² X uzeġif n ipilaren tuġa *din* ict n řxedmet izewwqen s *řkisan n* tlillicin. *Ammu* t^ettwakemmeř řxedmet n ipilaren.

²³ Netta igga ict n tarimant ifesyen i waman. *Tuġa-t* řeebar nnes zi tťarf ař tťarf nnes *nneyni* εecra n iyaġen, d uqurar qaε, uca tididi nnes *tuġa-t* di xemsa n iyaġen u tzemmed ad as tennded s ict n ufiŕu n řeebar n tťatin n iyaġen..

²⁴ Swadday i tma nnes tuġa i d as dd-innden qaε nnuwwarat i war dd-ffiyent εad marra, εecra di kuř ijj n uyiř nndent i trimant. Tnayen n iseddiyyen n nnuwwarat i war dd-ffiyent εad marra, tuġa ttwafesyen akides..²⁵ Tarimant tbedd x tenεac n iyenduzen. Třata zzaysen arrin udem nsen ġar ccamal, třata zzaysen arrin s wudem nsen ġar řġarb, třata zzaysen arrin s wudem nsen ġar ljanub u třata zzaysen arrin s wudem nsen ġar ccarq. Tarimant *tarsa* xasen u marra zzεenquqat nsen tuġa dewřen xezzen ġar daxeř. ²⁶ Tegdar *trimant* ijj n ufus u tma nnes tuġa am řxedmet izewwqen n tma n ijj n ufenjař niġ amecnaw tanewwact n ict n tlillect. Twawit nnes ařfayen ibatuten.

²⁷ Netta igga εecra n tkarrutin s nnħas. Tuġa tuzzeġgart n ict n tkarrut arebea n iyaġen u tiru nnes arebea n iyaġen u řueŕa nnes třata n iyaġen. ²⁸ *Ammu* i ttwaggent tkarrutin. Nitenti tuġa ġarsent tiŕwiħin εarrđent u teŕwiħin εarrđent *tuya atent* ġar ccafud. ²⁹ X teŕwiħin εarrđent ġar ccafud, *tuya iwřafen n* weyraden, iyenduzen d ikiruben. Ĥar sennej x ccafud tuġa *din* ijj n usennad. Sadu weyraden d iyenduzen ttwaggent temrisin n tefray nni yuyřen ġar wadday. ³⁰ Ict n tkarrut tuġa ġares arebea n tġarrarin n nnħas d izayřuten n nnħas. Arebea n iđaren tuġa ġarsen tiġarđin. U tiġarđin ifesyen nni *tuya atent* sadu i tbanyut n usird qibač i mkuř ict n temrist. ³¹ Aqemmum nnes *tuġa-t* ġar daxeř n ttaj n tkarrut, ijj n uyiř ġar sennej. Aqemmum nnes tuġa-t d aqurar, *yusa-dd ak-d* isennaden, tiru nnes d ijj n uyiř d wezyen. U x uqemmum *tuya din* tinqacin u tiŕwiħin nsent ġar tťrufa *n uqemmum* tuġa atent s arebea n tjemmura, war ġint d tiqurarin. ³² Arebea n tġarrarin *tuya atent* sadu teŕwiħin εarrđent u izayřuten n tġarrarin *tuya atent ceddnet* ġar tkarrut. Řueŕa n ict n tġarrat *tuġa-t* ijj n uyiř d wezyen. ³³ Tġarrarin ttwaggent am ttwaggent tġarrarin n ijj n ukarru. Izayřuten nsent, yantat nsent, barrat nsent, arradyawat nsent d inuqqab nsent ttwafesyen marra. ³⁴ *Tuya din* arebea n tġarđin ġar arebea n tjemmura n ict n tkarrut. Tiġarđin nnes ffyent zi *nnħas n* tkarrut. ³⁵ Sennej i tkarrut *tuya din* ijj n tťarf n wezyen n uyiř ibedd iquwwar as-dd zi marra

7:23 'tarimant' - s Teibranit 'řebħar' niġ 'il'.

7:23 2 lm. 4:2; lrm. 52:20

7:24 2 lm. 4:3

7:26 'bat' - ijj n 'bat' eraħař 20 niġ 40 litru.

1 IJEĠIDEN

iyezdisen nnes. Sennej i tkarrut *tuya din* εawed ifassen i tkarrut d teřwiħin nnes.³⁶ X teřwiħin ġar ifassen nnes u x teřwiħin nnes inqec ikiruben, iyraden d tcejjura n tini, x kuř ijj n wemcan ixřa, uřa d timrisin n tifray ġar marra iyezdisen.³⁷ Ammu i igga netta εecra n tkarrutin, marra s yijj n webrid n ufesyi, s yijj n řeqyas, s yijj n waddud.

³⁸ Igga *εawed* εecra n tbanyutin n nnħas. Ict n tbanyut iksi arebein ibatuten. Ict n tbanyut *tuya-tt* dayes arebea n iyaġen *n tiru*. X qaε ict zi εecra n tkarrutin *nni tuya tekkar as-dd* ict n tbanyut.³⁹ Igga xemsa n tkarrutin ġar uyezdīs n zzat afusi n Taddart u xemsa ġar uyezdīs n zzat azeřmađ n Taddart, maca tarimant i waman igga i-t ġar uyezdīs n zzat afusi n Taddart, ġar uyezdīs n ccarq ġar ljanub *nnes*.⁴⁰ Igga Ĥiram tibanyutin, iġenjajen d tťawyat i urucci uca ikemmeř Ĥiram marra řxedmet nni igga i ujeġid Suliman *i* Taddart n SIDI:

⁴¹ tnayen n ipilaren d tnayen n iquraren n ttijan inni *iġan* x izeġifen n tnayen n ipilaren *nni*, uřa d tnayen n traccawin i d asent-i-dd-innden i tnayen n iquraren n ttijan inni *iġan* x izeġifen n tnayen n ipilaren,⁴² arebea-mya n iremmamen i tnayen n traccawin, *ttwammsebđan* x tnayen n iseddiyyen n iremmamen i ict n tracca, ĥima ad dřen tnayen n iquraren n ttijan inni x wudem sennej n ipilaren,⁴³ d εecra n tkarrutin d εecra n tbanyutin *nni iġan* x tkarrutin *nni*,⁴⁴ d ict n trimant d teneac n iyenduzen sadu i trimant,⁴⁵ d teydurin d iġenjajen d tťawyat i urucci. Marra řeqcue-a igga Ĥiram i ujeġid Suliman *i* Taddart n SIDI, *tuya aten* zi nnħas icellelen.⁴⁶ Ajeġid ikebb i-ten deg udewwar n L'Urdun di třaxt igdaren jar Sukkut d řartan.⁴⁷ Suliman isseizz x *wewzan n* marra řeqcue-a di ssibbet n řqedd nsen d ameqqran aťtas. War beqqcen di řewzen n nnħas.

⁴⁸ Suliman igga marra řeqcue i Taddart n SIDI: aealtar n wurey, tazewđa n wurey min xef *ittwassars* weyrum n wescan,⁴⁹ d řeqnadeř, xemsa ġar yeffus d xemsa ġar uzeřmađ, zzat i *Wexxam n* daxeř *n Zzawect, aqa aten n* wurey izedgen ak-d nnuwarat d řefnarat d tjeqqadın *n teftiċ nni ittwaggen marra* s wurey.⁵⁰ Uřa d tťawyat d tjeqqadın d tťawyat i urucci d tġenjajin d tmejmarin *nni ittwaggen marra* s wurey izedgen. *Xenni igga εawed* řemfaseř i tewwura n Taddart n daxeř, i Weqdas n Uqeddas, uřa i tewwura n Taddart, i *Wexxam n* Zzawect Tameqqrant, *igga i-ten* s wurey.

⁵¹ Ammu i t'ttwakemmeř marra řxedmet i igga ujeġid Suliman i Taddart n SIDI. Uca Suliman issidef tiwhibin iqeddsen n babas: nnuqart d wurey d řeqcue, uca issars *man aya marra* deg ixxamen n txubay n Taddart n SIDI.

7:38 2 Im. 4:6

7:48 Uf. 25:23; 30:1

7:51 'tiwhibin iqeddsen' - s Teibranit 'timesřayin iqeddsen'.

7:51 2 řm. 8:7, 11; 2 Im. 5:1

Adeccen n Zzawect Tameqqrant

2 Im. 5:2-7:10

8¹Xenni issmun Suliman imyaren n Israil d marra izeġifen n tqebbař, imeqqranen n ibabaten n ayt n Israil, ġar ujeġid Suliman di Urcalim ħima ad ssgaæden Ttabut n řeahd n SIDI zi tendint n Dawud, tenni d řihyun.² Marra iryazen n Israil munen-dd ġar ujeġid Suliman ġar řeid deg uyur n Itanim, aqa-t d ayur wiss sebaa.³ Marra imeqqranen n Israil usin-dd u ikehhanen ssgaæden Ttabut.⁴ Nitni ssgaæden Ttabut n SIDI ak-d Uqıđun n Umsagar uřa d marra řeqcue iqeddsen i tuya iġan deg Uqıđun. Ssgaæden tt ikehhanen d Ilawiyyen.⁵ Ajeġid Suliman d marra tamesmunt n Israil nni tuya ġares dd-imunen, tuya aten akides zzat i Ttabut, wehhben uġi d řebhayem, inni war izemmaren ad ttwařesben zi ssibbet n řqedd ameqqran nsen.

⁶Ikehhanen iwyen Ttabut n řeahd n SIDI ġar wemcan nnes, ġar *Wexxam n Daxeř n Zzawect* n Taddart, deg Weqdas n Uqeddas, ař sadu wafriwen n ikirub en.⁷ Maġar ikiruben bezzeen tnayen n wafriwen nsen tiwa n wemcan n Ttabut uca ikiruben dřin Ttabut d iεumad nnes *i tarebbut* zi sennej.⁸ Iεumad nnes *n tarebbut* tuya ffyen-dd ařami ttwařaren ixfawen n iεumad nnes zeg Uqeddas zzat i wudem n *Wexxam n daxeř n Zzawect, maca* zi barra war zemmaren ad ten zaren u *iεumad* qqimen dinni ġares ař ass-a.⁹ War iġi uřa d ca di Ttabut myır tnayen n teřwiħin i tuya dayes issars Musa ġar Hurib, řami igga SIDI ijj n řeahd ak-d ayt n Israil umi dd-ffyen zi Miřra.

¹⁰Řami dd-ffyen ikehhanen zeg Uqeddas *řar barra*, imsar, aqa ijj n useynu iccur Taddart n SIDI.¹¹ War zemmaren ikehhanen ad qqimen bedden ħima ad sexxaren zi ssibbet n useynu, minzi aeuġi n SIDI tuya iccur Taddart n SIDI.

¹²Xenni inna Suliman: "SIDI inna aqa Netta ad izdey deg ijj n useynu ibbumb es."¹³ *S tidett* necc bniy ict n Taddart, ict n Tzeddiy t i Cek, ijj n wemcan imten i Cek ħima ad *din* tzedyed i řebda."

¹⁴Inneqřeb ujeġid s uęymbub nnes uca ibarek marra agraw-a *n řgens* n Israil u marra agraw n Israil tuya ibedd.¹⁵ Netta inna: "Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Israil, wenni issiwřen s uqemmum nnes i baba Dawud d *wenni t* ikemmřen s ufus nnes umi inna: ¹⁶"Zeg wass i di nedhey řgens inu Israil zi Miřra, war ixđarey uřa d ict n tendint zi marra tiqebbař n Israil ħima ad *dinni* bniy ict n Taddart ħima ad *din* yiři Isem inu, *maca* necc ixđarey Dawud ħima ad yiři x řgens inu Israil."¹⁷ Tuya deg wuř n baba Dawud ħima ad ibna ict n Taddart i Yisem n SIDI, AREBBI n Israil."¹⁸ Inna SIDI i baba Dawud: Umi teggid deg wuř

8:1 2 řm. 5:9; 6:12, 17; 2 Im. 5:2

8:6 'ikiruben' - ict n marka n lmalakat.

8:9 Uf. 34:27

8:11 Uf. 40:34, 35; 2 Im. 7:2

8:12 Uf. 20:21; Lawi 16:2; Aewd. 4:11; 5:22; 2 Im. 6:1

8:16 2 řm. 7:6; 2 Im. 6:5

8:17 2 řm. 7:2; 1 Im. 17:1; 2 Im. 6:7

1 IJEĠIDEN

nnek ħima ad tebnid ict n Taddart i Yisem inu, di man aya i teggid mliħ umi t tuġa deg wuř nnek. ¹⁹ Maca war iġi cek i ġa ibnan Taddart nni, maca mmic i dd-iffyēn zi tejeinna nnek u netta ad ibna Taddart i Yisem inu. ²⁰ SIDI issemten awař nnes nni issiweř, maġar necc dewřeġ beddeġ deg wemcan n baba Dawud u qqimeġ x řearc n Israil, am mammec tuġa issiweř SIDI, u necc bniġ Taddart i Yisem n SIDI, AREBBI n Israil. ²¹ Necc ggiġ din ijj n wemcan i Ttabut tenni i di iġa řeahd n SIDI i igga Netta ak-d ibabaten nney umi ten dd-indeħ zi Miřra.” ²² Suliman ibedd zzat i uealřar n SIDI arendad n marra agraw *n řgens* n Israil, uca netta iksi ifassen nnes ġar ujenna, ²³ inna:

“A SIDI, AREBBI n Israil, war iġi uřa d ijj n AREBBI am Cek deg ujenna sennej u x temmurt swadday, wenni iħđan řeahd d tmexsiwt icewwaren i imsexxaren nnek nni igġuren zzat i wudem nnek s marra uř nsen, ²⁴ wenni iħđan di řřweē n umsexxar nnek, baba Dawud, x min xef akides tessiwřed, minzi s uqemmm nnek i tessiwřed u s ufus nnek i dd-tarrid ad ittwakemmeř, am *teġa* ass-a. ²⁵ *Xenni* řexxu, SIDI, AREBBI n Israil, ħđat di řřweē n umsexxar nnek, baba Dawud, x min kides tessiwřed umi tennid: ‘War ittwaqess zzayek uřa d ijj n weryaz zi zzat i wudem inu wenni iqqimen x řearc n Israil, min i ġa kken iħenjiren nnek ad ħđan ad uyuren abrid nsen zzat i wudem inu am mammec tuyured cek zzat i wudem inu!’ ²⁶ *Xenni* řexxu, *a* AREBBI n Israil, egget ad dewřen d tidett awařen nni tessiwřed ak-d umsexxar nnek, baba Dawud.

²⁷ Maġar ma s tidett ad izdeġ AREBBI x temmurt? Xzar ajenna, *wah* ajenna n ijenwan war izemmar ad Cek iksi, meġař s drus Taddart-a nni sbeddeġ ne cc! ²⁸ Meyyeř ġar tzaġit n umsexxar nnek u ġar uzaweg nnes, *a* SIDI, AREBBI inu, ħima ad tesřed ġar uřayi u ġar tzaġit nni izzuġ umsexxar nnek ass-a zzat i wudem nnek. ²⁹ Ejj tiřřawin nnek ad ttwarezment ġiřet d wass tiwa i Taddart-a, tiwa i wemcan i x tennid: ‘Aqa Isem inu ad din yiři i useġi ġar tzaġit i izzuġ umsexxar nnek deg wemcan-a.’ ³⁰ Seř *xenni* i uzaweg n umsexxar nnek u n řgens nnek Israil, *i uzaweg* nni ttaren nitni deg wemcan-a u seř Cek *xenni* deg wemcan n Tzeddiyt nnek, deg ujenna, *wah* seř uca řfar.

³¹ Mařa ixđa ijj ak-d umqarreb nnes u t^ettwagg xas ict n tjaġit ħima ad tt ijjuġ u wanita yusa-dd uca ijjuġ zzat i uealřar nnek di Taddart-a, ³² seř Cek *xenni* deg ujenna u kkar u ħkem x imsexxaren nnek, *ħima* ad ittwaħkem x ueffan ařami abrid nnes ad dd-ihwa x uzeġif nnes u egg s tsegda i umsegged u ewc i-t elahřab tasegda nnes. ³³ Xmi ittwayřeb řgens nnek Israil zzat i wudem n řeedu minzi nitni xđan akidek u nitni ad ġarek dd-dewřen uca ad qadan Isem nnek u ad zaġen ad ksin s řmeeruf i Cek di Taddart-a, ³⁴ seř Cek *xenni* deg ujenna u řfar

8:22 2 Im. 6:12

8:25 2 řm. 7:12, 16; 1 Ij. 2:4; Izhd. 132:12

8:27 2 Im. 2:5; Ica. 66:1; Irm. 23:24; Řex. 7:49

8:29 Aewd. 12:11

1 IJEĠIDEN

ddnub n řgens nnek Israil u ndeh i-ten ad dd-dewřen yar temmurt nni tewcid i ibabaten nsen.³⁵ Xmi i ya tafed ajenna ibellee, xmi war din ittiři wenzar minzi nitni xđan akidek u nitni ad zzaġen am nnqeřben yar wemcan-a u ad qadan Isem nnek u ad dd-dewřen x ddnub nsen umi Cek ten teħşared,³⁶ seř Cek *xenni* deg ujenna u yfar asen ddenb n imsexxaren nnek u n řgens nnek Israil, minzi Cek tesseřmaded i-ten abrid ařebħan nni ittxeřša ad uyuren, u ewc Cek *xenni* anzar x temmurt nni tewcid d řwart i řgens nnek.

³⁷ Mařa din řaz di temmurt, *niy* ttaeun, *niy* ittwasecmed *imendi zeg usemmid*, *niy* jjriħect n tcejart *niy* tamuyri *tenni* iřarrden, *niy* mařa iħřar i-t řeedu *yar* tewwura nnes, *niy* teřqef i-t mammec ma tegga ca n jjriħect *niy* ca n řeħřac, ³⁸ *xenni* man ma i ya izzuġ ijj n bnađem zi marra řgens nnek Israil u man ma i ya ittar, *am* nitni, kuř ijj *zaysen*, ssnen jjriħect n wuř nsen, u netta ikxi *xenni* ifassen nnes yar Taddart-a, ³⁹ seř Cek *xenni* deg ujenna, amcan imten n Tzeddiyt nnek, u yfar u kkar u ewc kuř ijj ełahřab tibridin nnes, am mammec tessned Cek uř nnes, mařar Cek waha i issnen uř n kuř bnađem, ⁴⁰ ħima nitni ad Cek gg^weden marra ussan i ya kken ddaren x wuđem n temmurt nni tewcid i ibabaten nney,

⁴¹ uřa d abarrani nni war *iġan* zi řgens nnek Israil, *maca* ad dd-yas di ttwewen n Yisem nnek zeg ict n temmurt igg^wejen, ⁴² mařar nitni ad sřen x Yisem nnek ameqqran u x ufus nnek ijeħden u x uyiř nnek isswizzaden! Mařa netta dd-yusa *xenni* u ad izzaġ di Taddart-a, ⁴³ seř Cek *xenni* zeg ujenna, amcan imten n Tzeddiyt nnek, u egg ełahřab marra min xef i d yarek i ya iřaya ubarrani, ħima marra řegnus n ddunct ad ssnen Isem nnek, ħima nitni ad Cek gg^weden, am řgens nnek Israil, u ad ucin, aqa Isem nnek ittwarreħ tiwa i Taddart-a i bniy.

⁴⁴ Mařa řgens iffey yar umenyi ak-d řeđu nnes deg webrid x min xef ten tessekkeđ u nitni ad zzaġen i SIDI *am* nnqeřben yar tendint-a i tixđared Cek u yar Taddart i bniy necc i Yisem nnek, ⁴⁵ seř Cek *xenni* deg ujenna i tzaġit nsen u i uzaweg nsen uca tayed asen tasyart. ⁴⁶ Mařa nitni xđan akidek - mařar war iġi uřa d ijj bnađem i war ixđan - u Cek tesseared xasen, ad ten tsellmed zzat i wuđem n řeđu uca nitni ad ten nedhen d imeħbas yar temmurt n řeđu, ma tegg^wej niy tudes *i teġa*, ⁴⁷ u nitni ad tuben deg wuř nsen di temmurt mani ttwaħebbsen u nitni ad tuben u ad xak dd-řayan di temmurt n yenni ten iħebbsen, ad inin: Neccin nexđa u negga min war iseggden, aqa negga tuēffna! ⁴⁸ u nitni ad yarek-dd dewřen s marra uř nsen u s marra řeemar nsen di temmurt n řeđyan nsen inni ten iħebbsen uca ad yarek zzaġen *am* nnqeřben yar temmurt nni tewcid i ibabaten nsen, yar tendint-a i tixđared Cek u yar Taddart-a i bniy necc i Yisem nnek, ⁴⁹ seř cek *xenni* deg ujenna, amcan imten n Tzeddiyt nnek, i tzaġit nsen u i uzaweg nsen uca tayed asen

1 IJEĠIDEN

tasyart ⁵⁰ u yfar i řgens nnek min zi xđan akidek u *yfar asen* marra ixetđan nsen i akidek ixđan u ewc asen arređmet zzat i wudem n yenni i ten iħebbsen ħima nitni ad xasen aređmen. ⁵¹ Nitni mařar d řgens nnek d tasyart nnek nni i dd-tessuffyed zi Miřra, zi řwest n uferran n wuzzař.

⁵² Ejj tiđđawin nnek ad ttwarzment i uħeccem n umsexxar nnek u i uħeccem n řgens nnek Israil, mađend ad řarsen tesřed ak-d marra iřayan nsen řarek, ⁵³ mařar Cek tfarzed i-ten i Yixef nnek d řwart zi marra řegnus n temmurt, am mammec tessiwřed Cek s ufus n Musa, umsexxar nnek, umi tessuffyed ibabaten nney zi Miřra, *a Sidi inu, SIDI!*”.

⁵⁴ Řami tuřa Suliman ikemmeř marra tzađit-a u *marra* aħeccem-a řar SIDI, imsar, aqa netta ikkar zi zzat n ualđar n SIDI, am t tuřa x ifadden nnes s weerur iqwes am ttwaswizzđen ifassen nnes řar uřenna. ⁵⁵ Netta tuřa ibedd *din* uca ibarek marra agraw *n řgens* n Israil, inna s tmijja ijehden:

⁵⁶ “Ad ittwabarek SIDI, wenni issareyyħen řgens nnes Israil ełahřab marra min tuřa iqqar! Zi marra awařen iřebħanen i zi dd-issiweř s ufus n umsexxar nnes Musa, war dd-iwđi uřa d ijj. ⁵⁷ Ad yiři SIDI, AREBBI nney, akidney am tuřa iđa ak-d ibabaten nney. Iři Netta war i d aney ittejji u war i d aney inetđar ⁵⁸ u *iři* ad indeh uřawen nney řares mađend neccin ad nuyur x tebridin nnes u ad neđđa řumurat nnes d tweřša nnes d lfarayid nnes nni yumur i ibabaten nney, ⁵⁹ u ejj awařen-a i ssiwřey s uħeccem zzat i wudem n SIDI, ass d ġiřet, ad iřin udsen řar SIDI, AREBBI nney, ħima Netta ad yay i umsexxar nnes d řgens nnes Israil tasyart, kuř ass *s* min *i ittřiřen* i wass nni, ⁶⁰ mađend marra řegnus n temmurt ad ssnen aqa SIDI d AREBBI, war din nneyni, ⁶¹ u uř nwem ad yiři imun ak-SIDI, AREBBI nney, ħima ad tuyurem ełahřab tiweřša nnes u ħima ad teđđam řumurat nnes, am *teđa* ass-a.”

⁶² Ajeđid, u marra Israil akides, wehħben tiřarřa zzat i wudem n SIDI. ⁶³ Suliman iwehħeb tnayen u-eicrin-ařef n ifunasen d tfunasin d mya u-eicrin-ařef n wuđi d tařarřt n řehna nni iqeddem i SIDI. Ammu i ideccen ujeđid ak-d marra ayt n Israil Taddart n SIDI.

⁶⁴ Deg wass d ijjen issqeddes ujeđid řwest n řemraħ n zzat wenni *iđan* zzat i Taddart n SIDI, minzi issewjed din tařarřt n wecmađ d tewhibt *n řyiđet* uřa d tadunt n tiřarřa n řehna, mařar aalđar n nnħas wenni *iđan* zzat i wudem n SIDI, tuřa d ameřyan ħima ad iksi tiřarřa n wecmađ d tewhibt *n řyiđet* d tadunt n tiřarřa n řehna..

8:53 Uf. 19:5; Aewd. 4:20; 7:6; 9:26, 29; 14:2

8:56 Jac. 21:45

8:60 Aewd. 4:35, 39

8:63 2 Im. 7:5-10

8:64 2 Im. 7:7

1 IJEĠIDEN

⁶⁵Di řweqt nni igga Suliman řeid *eawed* d marra Israil akides, zi mani i ya tiwċed ħar Ħamat ař Tayzart n Miřra, ijj n wegraw *n řgens* ameqqran ztat i wudem n SIDI, AREBBI nney, seba n wussan uřa d seba n wussan ktar, arbeřtaċ n wussan. ⁶⁶Deg wass wiss tmenya yarxu netta i řgens uca nitni barken ajeġid. *Awarni i uya* uyuren ħar iqidan nsen s wuř ifarħ u s řxaċar x marra řxar i tuġa igga SIDI i umsexxar nnes Dawud u i řgens nnes Israil.

Aċhar wiss tnayen n SIDI i Suliman

2 Im. 7:11-22

9¹Awarni řami ikemmeř Suliman řebni n Taddart n SIDI u *řebni n* taddart n ujeġid, *wah* marra min tuġa immezri u tuġa ixs ad t igg, ²iban-dd SIDI i Suliman i twařa wiss tnayen am i d as dd-iban di Jibeun. ³Inna as SIDI: “Necċ sřiy i tzaġit nnek u i uħeccem nnek i zi tħecmed ztat i wudem inu. Taddart i tebnid, ssqeddsey tt ħima ad ssmetney din Isem inu i řebda uca tiřawin inu d wuř inu ad din iřin marra ussan! ⁴Mařa cek tuyured ztat i wudem inu am mammec tuġa iggur babac Dawud s wuř imun u s řesřayet u ad tegged am mammec marra i d ac umurey u ad teħdid tiweřša inu d lfarayıd inu, ⁵*xenni* ad ssmetney řearc n tgelda nnek x Israil i řebda, am mammec ssiwřey ħar babac Dawud, nniy: ‘War ggur ad ittwaqess ca n weryaz zzayek zi řearc n Israil!’.

⁶Maca mařa kenniw, cek d iħenjiren nwem, ad tħeyydem zi ċeffar inu u kenniw war tħeřtam ead řumurat inu d tweřša inu, nni wciy ztat i wudem nwem, u kenniw ad tuyurem ad tsexxarem i irebbiten nneyni, ad asen taċar em, ⁷xenni ad qđiy Israil zi temmurt nni d asen wciy uca Taddart-a i qeddsey i Yišem inu ad tt mmenđarey zeg wudem inu u Israil ad idweř d ijj n umedy a d *ict n řqecċet* n ustehzi ħar marra řegnus. ⁸U x Taddart-a tenni yueřan qaċ, marra wi xas i ħa ikken, ad itebhet ad iřeffar. Nitni ad inin: ‘Mayemmi igga SIDI ammu di temmurt-a u di Taddart-a?’ ⁹Ad inin: ‘Minzi nitni semħen di SIDI, AREBBI nsen, wenni dd-issuffyġen ibabaten nsen zi temmurt n Miřra u minzi nitni cebbaren di irebbiten nneyni u uyuren ad asen aċaren u ad asen sexxaren, x uyenni issiwed SIDI marra řħar-a xasen.’ ”

9:1 2 Im. 7:11

9:2 1 Ij. 3:5

9:3 Aewd. 12:11; 1 Ij. 8:29

9:5 2 řm. 7:12, 16; 1 Ij. 6:12; 2:4; 1 Im. 22:10; Izhd. 132:12

9:6 2 řm. 7:14; Izhd. 89:30, 31

9:7 Aewd. 28:37; Irm. 7:15

9:8 Aewd. 29:23; 2 Im. 7:21; Irm. 22:8

Řebniyat n Suliman d ubarru n iyurraba nnes

2 Im. 8:1-18

¹⁰ Awarni i eicrin n isegg^wusa i di ibna Suliman tnayen n tudrin, Taddart n SIDI u taddart n ujeġid, imsar. ¹¹ - *am* iwca Ħiram, ajeġid n řur, i Suliman elařsab meźri nnes akeccuđ n *tcejart n* tengelt d ukeccuđ n *tcejart n* umerzi d wurey - aqa Suliman iwca i Ħiram eicrin n tneddam di temmurt n Ljalil. ¹² Ħiram iffeydd zi řur ħima ad ixzar tineddam nni d as iwca Suliman, maca tuya atent war cnant di tiťtawin nnes. ¹³ Netta inna: “Mana tineddam-a i d ayi tewcid, awma?” U netta iřaya asent: “Tammurt n Kabul”. *Nitenti ttwařayant ammu* ař ass-a. ¹⁴ Ħiram tuya issekk i ujeġid mya u-eicrin n talintat n wurey.

¹⁵ D wa d awař x lġizya i tuya issgaæeed ujeġid Suliman maĥend ad ibna Taddart n SIDI d taddart nnes d lqelea d Majiddu d řħiđ n Urcalim d Ħařur d Majiddu d Jazar. ¹⁶ Fireun, ajeġid n Miřra, tuya igææeed, iťtef Jazar, iqedd as timessi. Inya Ikeneaniyyen i tuya izeddyen di tendint uca iwca i-tt d tarzeft n tesřit i yeġis, tamyart n Suliman. ¹⁷ Suliman *ieawed* ibna *xenni* Jazar d Bayt-Ħurun n wadday ¹⁸ d Baela d Tadmar di řexřa, di temmurt *nni*. ¹⁹ marra tineddam n řexzen nni yares řar Suliman uřa d tineddam n ikarruten d tineddam n imnayen, u marra min tuya imeźri Suliman ad *t* ibna di Urcalim u x *idurar n* Lubnan u di marra tammurt i x iħkem.

²⁰ Marra řgens i iqqimen n Imuriyyen, Iħittiyyen, Ifiriziyyen, Iħiwiyyen d Iyabusiiyyen, inni war *iġin* ca zeg ayt n Israil, ²¹ iħenjiren nsen nni iqqimen awarni asen di temmurt, inni war izemmaren ad ten ĥarrmen *i uteħħi* ayt n Israil, igga xasen Suliman lġizya n tesmuři ař ass-a. ²² Zeg ayt n Israil *maca* war iggi Suliman uřa d ijj d ismeř, minzi nitni tuya aten d iæskariyyen d imsexxaren nnes d řħukkam nnes d ineyrafen nnes *n řæskar* d imeqqranen n ikarruten nnes d imnayen nnes. ²³ Ina d imeħdayen nni tuya ittwařeqqmen x řxedmet di řtwee n Suliman, xemsa-mya u-xemsin *n yeryazen* nni tuya idebbaren x řgens nni tuya itteťtefen di řxedmet.

²⁴ Maca yeġis n Fireun tgææeed zi tendint n Dawud řar taddart i tuya i d as ibna. Řexdenni ibna lqelea.

²⁵ Třata n twařawin deg usegg^was issgaæeed Suliman tiyařsa n wecmađ d tewhibin n řehna x uealřar n SIDI i tuya ibna u *umi* tuya ikemmeř Taddart, issbexxar xas zzat i wudem n SIDI.

²⁶ Ajeġid Suliman ibna uřa d ijj n wagraw n iyarruba di Eiřyun-Jabar nni iġan řar tma n Řebřar n Telga, di temmurt Idum. ²⁷ Ħiram issekk imsexxaren nnes s wagraw n iyarruba nni, ibeħriyyen inni issnen řebřar, *jmie* ak-d imsexxaren

9:10 2 Im. 8:1

9:11 ‘amerzi’ - niy ‘amedzi’.

9:18 2 Im. 8:6

9:22 Lawi 25:39

9:24 2 Im. 8:11

1 IJEĠIDEN

n Suliman. ²⁸ Nitni iwđen yar Ufir u ksin ssenni arebċa-mya u-eicrin n talintat n wurey u iwyyen t yar ujeġid Suliman.

Anewjew n tjeġidt n Saba

2 Im. 9:1-12

10¹ Tajeġidt n Saba tesra x ccennċet n Suliman tenni i dd-yusin ak-d Yisem n SIDI u nettat tusa-dd ħima ad t tqeġeb s tħuja n twafit. ² Nettat tusa-dd yar Urcalim s ijj n ukarawan i d as dd-idfaren s ddqer *n wagra* aṭṭas, s iřeymannni yarebbun řečtur d waṭṭas n wurey d izra iyran u nettat tusa-dd yar Suliman u tessiweř akides x marra min ħares deg wuř. ³ Suliman icarħ marra awařen i tħaja *nettat*. War din uřa d ijj n wawař *s řemeani* innuffaren min umi war izemmar ujeġid ad as t icarreh.

⁴ Tajeġidt n Saba tezra marra tiyit n Suliman d taddart i ibna ⁵ d macca x tṭabra nnes d mammec qqimen imsexxaren nnes d mammec bedden ixeddamen nnes d warruđ nsen d iwarraden nnes d ddruj *izewwqen* i x dd-igaeed yar Taddart n SIDI uca war iqqim dayes *erħar* buħbeř *ead*. ⁶ Nettat tenna i ujeġid: “Awař nni sřiy di temmurt inu x wawařen nnek u x tiyit nnek, nican d tidett. ⁷ Necc war uminey ca s wawařen nni, ħares ařami dd-usiy danita u *xenni* tiṭṭawin inu zrint aya. Xzar azyen *zi kuř man aya* war d ayi ittwanna. Tiyit d tcuni ełħsab ccennċet i x sřiy, aqa cek sennej nsent. ⁸ Sseed n yeryazen nnek, sseed n imsexxaren nnek, inni ibedden zzat i wudem nnek řebda, inni zemmaren ad sřen tiyit nnek. ⁹ Ad ittwabarek SIDI, AREBBI nnek, wenni umi dd-tusid x řxađar ħima ad cek yegg x řearc n Israil. Minzi SIDI ittexs Israil i řebda, *s uya* igga cek d ajeġid, maħend ad tegged řħeqq d tsegda.” ¹⁰ Nettat tewca i ujeġid mya u-eicrin n talintat n wurey d waṭṭas n řečtur d yezra iyran. Ijj n ufeyyed n řečtur am wanita i iwcin tajeġidt n Saba i ujeġid Suliman, eemmarř ead war dd-yusi ca.

¹¹ Agraw n iyarruba n Hiram i-dd yiwyen urey zeg Ufir, yiwyi-dd eawed aṭṭas n ukeccuđ n *tcejart n* řandal d yezra iyran zi Ufir. ¹² Ajeġid igga zeg ukeccuđ n řandal wanita afrayen izewwqen i Taddart n SIDI u i taddart n ujeġid uřa d řgambriyat d lħarpat i imedyazen. Akeccuđ n řandal am wanita eemmarř war dd-yusi niy ittwazar ead ař ass-a..

¹³ Ajeġid Suliman iwca i tjeġidt n Saba marra di min tuya temmezri, min ma tuya t'ettar sennej i min d as iwca *ead*, ełħsab *tacrimt n* ufus n ujeġid Suliman. *Xenni* tenneqřeb uca tedweř yar temmurt nnes, nettat d imsexxaren nnes.

10:2 2 Im. 9:1; Mt. 12:42; Lk. 11:31
10:12 2 Im. 9:11

1 IJEĞIDEN

Agħra aṭṭas n Suliman

2 Im. 9:13-28

¹⁴ R̄qedd n wurey i ittadfen ħar Suliman deg ijj n usegg^was tuya setta-mya u-setta u-settin n talintat n wurey, ¹⁵ b̄ra *min iksi* zeg itijariyyen u zi tsebbabt n isebbaben u zi marra ijeğiden n Weeraben u zi lwulat n temmurt.

¹⁶ Ajeğid Suliman igga *ɛawed* mitayen n tseddariyin n *ueskari* timeqqranin s wurey ittwaddzen. X ict n tseddart ttwaggen setta-mya n *niciqlen* n wurey..

¹⁷ *Yarni igga netta* teṛt-mya n tseddariyin n ueskari s wurey ittwaddzen. Ttwaggent tṛata n minayat n wurey deg ict n tseddart. Ajeğid issars i-tent di taddart n Wezɣar n Lubnan..

¹⁸ Ajeğid Suliman igga *ɛawed* ijj n řearc ameqqran zi řeaj uca iyeğef i-t s wurey ittwašeffan..¹⁹ Řearc wanita řares setta n tareffidin u azeğif n řearc ħar đeffar nnes tuya-t iquwwar u ħar tnayen n iyezdisen n řkursi tuya ġan iyağen u tnayen n wayraden tuya bedden zzat i iyağen. ²⁰ Tenεac n wayraden bedden ħar tnayen n iyezdisen x setta n tareffidin. Am netta war ittwagg εad uṛa deg ict n tgeldit.

²¹ Marra iyarrafen n tissit n Suliman *tuya aten* n wurey u marra řeqcue n Taddart n Wezɣar n Lubnan *tuya aten* s wurey izedgen, war din nnuqart *dayes, mayar* deg wussan n Suliman tuya ħessben tt d walu..²² Maɣar ajeğid tuya řares ijj n wagraw n iyarruba n Tarcic x řebħar *jmie* ak-d wegraw n iyarruba n Ĥiram. Ict n twařa di tṛata n isegg^wusa yudef wegraw n iyarruba n Tarcic, yiwi urey d nnuqart, řeaj d ibayusen d iṭawsen. ²³ Ajeğid Suliman iεdu marra ijeğiden n ddunect deg wagřa d tiyit..²⁴ Marra ddunect yarzu *ad zaren* udem n Suliman maħend ad sřen tiyit nnes i tuya issars AREBBI deg wuř nnes. ²⁵ Nitni usin-dd asegg^was awarni i umas, kuř ijj s tarzef nnes, s řeqcue n nnuqart, řeqcue n wurey, arruđ, řesnaħ, řeçtur, iysan d isardan.

²⁶ Suliman issmun ikarruten d imnayen. Netta tuya řares ařef u-arebea-mya n ikarruten d teneac-ařef n imnayen uca yiwyi ten ħar tneddam n ikarruten u ħar ujeğid di Urcalim..

²⁷ Ajeğid igga nnuqart di Urcalim *aṭṭas* amecnaw iřza, u *ticejjura n* tengelt igga *i-tent* amecnaw izemmuren nni *iğan* aṭṭas di Temmurt Iwařan..

²⁸ Iysan i Suliman ttwasuffyen zi Miřra, zi Qiwi. Isebbaben n ujeğid iwyen *ten* s yijj n ttaman *imetnen* zi Qiwi..²⁹ Ijj n ukarru igaeεed-dd u ittwassuffey-dd zi

10:16 1 Ij. 14:26

10:17 'azyar' - niy 'řġabet' niy 'tazgant'.

10:17 1 Ij. 7:2

10:18 'řeaj' - ixs ad yini 'accawen n lfil'.

10:18 2 Im. 9:17

10:21 'azyar' - niy 'řġabet' niy 'tazgant'.

10:23 1 Ij. 3:12, 13

10:26 1 Ij. 5:20; 2 Im. 1:14; 9:25

10:27 2 Im. 1:15; 9:27

10:28 2 Im. 1:16; 9:28

1 IJEĠIDEN

Miřra s *ijj n ttaman n* setta-mya n iciqlen n nnuqart u *ijj n uyis s mya u-xemsin* n uciql. Nitni ssuffyen ten s ufus nsen *eawed* i marra ijeġiden n Iħittiiyyen u ijeġiden n Aram.

Aebed n lařnam zi Suliman

11¹Ajeġid Suliman tuya ittexs *řa d* yeġis n Firėun uřa d ařtas n temyarin tibarraniyyin: *timyarin* Timu'abiyyin, Tiėammuniyyin, Tidumiyyin, Tiřiduniyyin, Tiħittiiyyin,²*timyarin* zi řegnus i x tuya inna SIDI i ayt n Israil: "Kenniw war řarsen ttadfem uca uřa d nitni war řarwem ttadfen. S tidett ad ywan nitni uř nwem řima ad tuyurem awarni i irebbiten nsen!" Suliman iqqen řarsen s tayri.³Netta tuya řares sebea-mya n temyarin, tijeġidin, u teřt-mya n tiyya. Timyarin nnes ywant uř nnes.⁴Řami dd-tiwed tewsar řar Suliman ywant temyarin nnes uř nnes, *ařami yuyur* awarni i irebbiten nneyni. Uř nnes war iqqim imun i SIDI, AREBBI nnes, am wuř n babas Dawud.⁵Suliman yuyur awarni i Actarut, *tarebbit* n Iřiduniyyen, u awarni i Milkum, nnei n lařnam n Iėammuniyyen.⁶Suliman igga *min iřan d* aėeffan di tiřtawin n SIDI. Netta war t tuyi icdar ařtas i SIDI am babas Dawud.⁷Xenni ibna Suliman ict n řgaėedat i Kamuc, nnei n arebbi n Imu'abiyyen, deg wedrar wenni *iřan* zzat i Urcalim, u i Mulix, nnei n řřanam n ayt n Eammun.⁸Ammu i igga i marra timyarin nnes tibarraniyyin tinni iwyen řebxur d tyarřa n wecmađ i irebbiten nsent.

⁹*S uyenni* iřsar SIDI x Suliman, minzi uř nnes tuya iřeyyed x SIDI, AREBBI n Israil, i tuya řares-dd iban tnayen n twařawin,¹⁰*waxxa* tuya ittwumur as *nican* maħend war iggur awarni i irebbiten nneyni u netta *xenni* war iħda min d as yumur SIDI.¹¹*S uyenni* inna SIDI i Suliman: "Minzi cek imsar ac ammu ařami war teħdid ca řeahd inu d tweřša inu nni cek umurey, s tidett ad zzayek qeřeey tagelda aya uca ad tt wcey i umsexxar nnek."¹²Deg wussan nnek war t ggey *ead* di řtwee n babac Dawud, *maca* ad tt qeřeey zeg ufus n mmic.¹³Maca Necc war xak qeřeey tageldit marra. Ad wcey ict n teqbič i mmic di řtwee n umsexxar inu Dawud u di řtwee n Urcalim nni farzey Necc."

10:29 2 Im. 1:17

11:1 Aėwd. 17:17

11:2 Uf. 34:16; Aėwd. 7:3

11:5 Řqd. 2:13; 2 lj. 23:13

11:7 2 lj. 23:13

11:9 1 lj. 3:5; 9:2

11:10 1 lj. 6:12

11:11 1 lj. 12:15

1 IJEĠIDEN

Řeedyan n Suliman

¹⁴ SIDI issekkar-dd i Suliman ijj n řeedu, Hadad, zi Idum. Netta zi tarwa n ujeġid n Idum..¹⁵ Umi tuġa Dawud di Idum u Yuwab, ameqqran nnes n řeeskar, igaeēed maħend ad indeř inni ittwasnuqqben, imsar, aqa inġa marra *min iġan d* awtem di Idum..¹⁶ Maġar Yuwab iqqim dinni setta n iyuren ak-d marra Israil, ařami iteħħa marra *min iġan d* awtem di Idum..¹⁷ Hadad maca izemmar ad yarweř, netta d ca n yeryazen Idumiiyyen zeg imsexxaren n babas akides, ařami dd-usin ġar Miřra. Tuġa Hadad *ead* d ijj n uħenjir d amezyan.¹⁸ Nitni tuġa kkaren zi Midyan uca iwĊen ġar Faran. Dinni ksin nitni iryazen n Faran akidsen uca usin-dd ġar Miřra ġar Fireun, ajeġid n Miřra. Wanita iwca as ict n taddart u iwca as awař *ad as iwc* macca uřa iwca as ict n temmurt.¹⁹ Hadad yufa arĊa ameqqran di tiřřawin n Fireun, ařami wanita iwca as ućmas n temġart nnes d tamġart, ućmas n tjeġidt Taħfanis.²⁰ Ućmas n Taħfanis turuw as-dd mmis Janubat, wenni tessuřřud Tafħanis di taddart n Fireun ařami *xenni* Janubat *iyma* di řwest n ayt n Fireun.

²¹ Isřa Hadad di Miřra belli Dawud tuġa igga ad ittwassars *deg wendeř* ġar ibabaten nnes uca Yuwab, akumandar n řeeskar, immut. *Xenni* inna Hada i Fireun: "Sekk ayi-dd, ad raħeġ ġar temmurt inu!"²² *Maca* Fireun inna: "Min cek ixesřen ġari, řami dayek zriġ cek tersed ad teqbed ġar temmurt nnek?" Netta inna: "Walu, maca *waxxa amenni* sekk ayi-dd din!"

²³ AREBBI issekkar xas *ewwed* ijj n řeedu nneyni, Razun, mmis n Ilidaē, wenni tuġa yarewřen zi sidi nnes Hadad-Ēazar, ajeġid n řuba..²⁴ Tuġa issmun iryazen, idweř d řqebřan n bandiyya *nsen* řami tuġa ixs Dawud ad ten ineġ. *Maca* nitni ruħen ġar Dimacq, zedġen din u areyyesen di Dimacq..²⁵ Netta tuġa-t d řeedu n Israil marra ussan n Suliman d man aya sennej i řġar *i igga* Hadad. Netta iēiff Israil u yareyyes am ujeġid x Aram.

²⁶ Yarubeam, mmis n Nabař, ijj n Ifrati zi řarada, ijj n umsexxar n Suliman issgaeēed afus nnes x ujeġid. Yemmas qqaren as řaruēa, tuġa-tt d tajaĊ..²⁷ D man aya d ssibbet i zi tuġa dd-issgaeēed afus nnes x ujeġid. Tuġa Suliman ibenna lqelea, iqqen tazzit di tendint n babas Dawud..²⁸ Tuġa Yarubeam d ijj n bu-teġruđt imeħden. Izra Suliman aqa aħudri imħed di řxedmet uca netta igga as x marra řxedmet n tarebbut n taddart n Yusuf.²⁹ Di řweqt nni imsar aqa Yarubeam iffey zi Urcalim uca yufa i-t unabi Axiya deg webrid. Wanita tuġa yard ijj n warruđ n jd id u nitni s tnayen idsen tuġa aten weħħedsen deg

11:14 'tarwa' - s Teibranit 'zzarieet'.

11:15 2 řm. 8:14; 1 lm. 18:12, 13

11:16 'iteħħa' - s Teibranit 'iqdee'.

11:23 2 řm. 8:3; 10:18

11:24 2 řm. 8:3

11:26 'Yarubeam' - isem wanita ixs ad yini 'řgens d atřas' niġ 'řgens imcubbec'.

11:26 2 lm. 13:6

11:27 'tazzit' - niġ 'řxawi'.

1 IJEĠIDEN

iiyar. ³⁰ Axiya iṭṭef arruḍ n jdid nnes wenni yarḍen u icarreg i-t di teneac n iziynat. ³¹ Inna i Yarubeam: “Ksi eecra n iziynat i cek, mayar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Xzar, Necc ad carrgey tageldit zeg ufus n Suliman uca ad ac wcey eecra n tqebbař, ³² *maca* ict n teqbič ad tiři i netta di ṭṭwee n umsexxar inu Dawud u di ṭṭwee n Urcalim, tandint tenni farzey Necc zi marra tqebbař n Israil. ³³ Mayar nitni semħen dayi u uḍaren i Actarut, arebbi n Iřiduniyyen, i Kamuc, arebbi n Imu’abiiyyen, u i Malkam, arebbi n ayt n Eammun. War uyuren nitni di tebridin inu maħend ad ggen min *iġan* nican di tiṭṭawin inu u *war ħḍin* tiweřsa inu d lfarayiḍ inu am *t igga* babas Dawud. ³⁴ Maca war i d as ttekksey ca marra tageldit zeg ufus nnes, maca ad t ssmetney d řħakem marra ussan n tudart nnes di ṭṭwee n umsexxar inu Dawud, wenni farzey d wenni iħḍan řumurat inu d tweřsa inu, ³⁵ *maca* ad kksey tageldit zeg ufus n mmis u ad cek wcey eecra n tqebbař zzayes ³⁶ u i mmis ad as wcey ict n teqbič, maħend ad teqqim i umsexxar inu Dawud ict n tfawt zzat i wudem inu di Urcalim, tandint nni farzey Necc i Yixef inu ħima ad din ssmetney Isem inu. ³⁷ Necc ad cek ksiy u cek ad tħekmed x marra min immezři řeemar nnek u ad tiřid d ajeġid x Israil. ³⁸ Mařa cek tesřid řar marra min zi cek umurey, ad tuyured x tebridin inu u ad tegged min *iġan* nican di tiṭṭawin inu am teħḍid tiweřsa inu d řumurat inu am *t igga* umsexxar inu Dawud, *xenni* ad imsar aqa Necc ad iř^y akidek u ad ac bniy ict n taddart i ya teqqim am mammec tt bniy i Dawud u Necc ad ac wcey Israil ³⁹ u Necc ad ssehwiy tarwa n Dawud i man aya, maca war iġi i řebda.”

⁴⁰ Suliman tuya yarezzu ad iney Yarubeam, maca Yarubeam ikkar, yarweř řar Miřra, řar Cixaq, ajeġid n Miřra. Netta iqqim di Misra řares ařami immut Suliman.

Řmewt n Suliman

2 Im. 9:29-31

⁴¹ Min iqqimen n imezruyen n Suliman d marra min igga d tiyit i řares, ma man aya *marra* war ittwazemmem ca deg wedlis n imezruyen n Suliman?

⁴² Řweqt nni iħkem Suliman x marra Israil di Urcalim, tuya arebein n isegg^wus a.. ⁴³ Suliman ittwassars *deg wenderř* jar řejdud nnes. Netta ittwanderř di tendint n babas Dawud u mmis Raħabeam idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

11:31 1 řm. 15:28

11:36 1 Ij. 15:4; Izhd. 132:17

11:39 ‘tarwa’ - s Teibranit ‘zariet’.

11:41 2 Im. 9:29

11:42 2 Im. 9:30

1 IJEĠIDEN

Abetġu n tgeldit

2 Im. 10:1-11:4

12¹Raġabeam yuyur ġar Cakim, maġar marra Israil tuġa yusa-dd ġar Cakim ħima ad t ggen d ajeġid. ²Umi isġa Yarubeam, mmis n Nabaġ, x man aya, umi tuġa ead di Miġra - aqa netta tuġa yarweġ zi ztat n wudem n ujeġid Suliman u Yarubeam tuġa izdeġ di Miġra - imsar. ³aqa ssekken-dd ġares ireqqasen, jġin ad xas řayan. Yarubeam d marra agraw *n řgens* n Israil usin-dd u ssiwřen ak-d Raġabeam, nnan: ⁴“Babac igga xaney iġj n uzayřu iqseħ. *Xenni* řexxu, sarxu cek řxedmet iqeřen n babac uřa d azayřu iġeqřen i xaney igga, *xenni* ad cek nexdem.” ⁵Netta inna asen: “Uyurem u eeqbem awarni i třata n wussan.” Uca yuyur řgens.

⁶Imcawar ujeġid Raġabeam ak-d imeqqranen, inni tuġa ibedden ztat i wudem n babas Suliman umi tuġa ead iddar, inna: “S min zi d ayi tweřsam ad dd-arrey x řgens-a?” ⁷Nitni ssiwřen akides, nnan: “Mařa cek teggid ixef nnek ass-a d amsexxar i řgens-a, ad xasen tsexxared, ad xasen dd-tarred u ad kidsen tessiwřed s wawařen icnan, xenni ad dewřen nitni d imsexxaren nnek marra ussan.” ⁸*Maca* netta inġar ccwar i d as tuġa wcin imeqqranen uca imcawar ak-d iħudriyyen nni tuġa akides imġaren u bedden řexxu ztat i wudem nnes. ⁹Netta isseqsa ten: “Man tcawarem ad t dd-narr x wawař n řgens, minzi ssiwřen akidi, nnan *ayi*: ‘Sarxu azayřu i xaney igga babac.’” ¹⁰Iħudriyyen inni akides tuġa imġaren ssiwřen akides, nnan: “Ammu i ġa tarred x řgens i kidek issiwřen innan: ‘Babac isseġqeř azayřu nney, maca *řexxu* cek sarxu t xaney!’ u ammu i kidsen i ġa tessiwřed: ‘*Aġad* ameġyan inu ad yiři d ameqqran x teġsinna n baba. ¹¹*Xenni* řexxu, aqa baba iqqen awem iġj n uzayřu iqeřen, *u xenni* necc ad t ssġeqřeġ ead. Baba yarebba kenniw s urekkuġ, necc ad kenniw arebbiġ s iġarġmiwen.’”

¹²Deg wass wiss třata usin-dd Yarubeam d marra řgens ġar Raġabeam, am mammec tuġa issiweř ujeġid, tuġa inna: “Eeqbem-dd ġari awarni i třata n wussan!” ¹³Ajeġid yarra-dd řgens s ict n temwarrit iqeřen, *maġar* netta inġar ccwar i d as wcin imeqqranen. ¹⁴Issiweř akidsen ełahřab ccwar n iħudriyyen, inna: “Baba isseġqeř azayřu nwem, maca necc ad ssġeqřeġ ead azayřu nwem. Baba yarebbi kenniw s urekkuġ, necc ad kenniw arebbiġ s iġarġmiwen.”

¹⁵Ajeġid war isři ca ġar řgens, maġar aneqřeb-a tuġa i dd-yusa zi SIDI, ħima ad issemten awař i tuġa issiweř SIDI s ufus n Axiya, Aciluni, i Yarubeam, mmis n Nabaġ.

¹⁶*Umi* marra Israil izra aqa ajeġid war ġarsen isři ca, yarra-dd řgens x ujeġid, nnan: “Man tasyart i ġarneġ di Dawud? Neccin war ġarneġ bu tasyart ġar mmis n Yassa. Ĥar iqġan nnek, *a* Israil! Řha řexxu ak-d taddart nnek, *a ayt*

12:1 2 Im. 10:1

12:2 1 Ij. 11:40

12:4 2 Im. 10:4

12:15 1 Ij. 11:11, 31

TAGELDA ITTWAMMŞEBĠAN n ISRAIL d YAHUDA
awarni i UJEĠID SULIMAN

1 IJEĠIDEN

n Dawud!” Uca yuyur Israil ġar iqiġan nsen.¹⁷ *Maca* x ayt *n* Israil inni tuya izeddyen di tneddam *n* Yahuda, aqa Raġabeam tuġa xasen d ajeġid. ¹⁸ Ajeġid Raġabeam issekk *ġarsen* Aduram, wenni *iġan* x lġizya, u marra Israil yarjem i-t s yezra aġami immut. Ajeġid Raġabeam iqeġeb maġend ad yenya deġya x ijj *n* ukarru ġima ad yarweġ ġar Urcalim.¹⁹ Ammu i iyewwey Israil x taddart *n* Dawud, aġ ass-a..²⁰ Umi marra Israil isġa aqa Yarubeam ieqebedd, imsar, aqa ssekken ġares maġend ad as dd-ġayan ġima ad dd-yas ġar tmesmunt uca ggin t d ajeġid x marra Israil. Uġa d ijj war iqqim ideffar ead taddart *n* Dawud mġir taqbiċ *n* Yahuda.

²¹ Raġabeam yusa-dd ġar Urcalim uca issmun marra taddart *n* Yahuda d teqbiċ *n* Binyamin, mya u-tmenyin-aġef *n iryazen* ittwarfarzen, ttwadarrben i umenġi, ġima ad mmenyēn ak-d taddart *n* Israil, ġima ad dd-arren tageldit ġar Raġubeam, mmis *n* Suliman..²² *Xenni* yusa-dd wawaġ *n* AREBBI ġar Cimaeya, aryaz *n* AREBBI, inna: ²³ “Siweġ ak-d Raġabeam, mmis *n* Suliman, ajeġid *n* Yahuda, u ak-d marra taddart *n* Yahuda u tenni *n* Binyamin u i *marra* min iqqimen *n* ġgens, ini: ²⁴ “Ammu i iqqar SIDI: War ttgæedem u war ttmenyam ak-d aytmatwem, ayt *n* Israil. Ittxeġsa ad ieqebedd *kuġ ijj n* weryaz ġar taddart nnes, maġar d man aya i imsaren zzayi.” Nitni sġin ġar wawaġ *n* SIDI uca eeqben uca uyuren *ġar wemcan nsen* eġaġsab awaġ *n* SIDI.

Yarubeam igga ieejmiyyen *n* wurey d laġnam

²⁵ Yarubeam ibna Cakim x idurar *n* Ifrayim uca izdey dinni. Ssenni iffey uca ibna Fanuwil..²⁶ Inna Yarubeam deg wuġ nnes: “ġexxu ad dd-teeqeb tgeldit ġar taddart *n* Dawud. ²⁷ *Maġar* maġa ġgens-a ad dd-igæeed ġima ad yawi tiwhibin di Taddart *n* SIDI di Urcalim, *xenni* ad dd-idweġ wuġ *n* ġgens-a ġar siditsen, ġar Raġabeam, ajeġid *n* Yahuda. Ad ayi nġen u ad dd-eeqben ġar Raġabeam, ajeġid *n* Yahuda.” ²⁸ Imcawar ujeġid, *xenni* igga tnayen *n* ieejmiyyen *n* wurey, inna asen *i ġgens*: “D aġtas i kenniw maġend ad tgæedem ġar Urcalim. Xzar, irebbiten nnek, *a* Israil, inni cek i dd-issuffyēn zi Miġra.” ²⁹ Netta issbedd ijj *n* ueejmi di Bayt-Il u wenneġni issbedd i-t di Dan. ³⁰ Aya idweġ d æeraġ ġar ddnub. ġgens izwar yuyur zzat i wudem *n* ijj *n ueejmi*, aġ Dan.

³¹ Netta issbedd ict *n* zzawect x ġreġudi. Igga ikehhanen *i dd-iqqarsen* zi marra tġrufa *n* ġgens inni war *iġin* zeg ayt *n* Lawi..

12:16 2 ġm. 20:1

12:18 1 lġ. 4:6; 5:14

12:19 2 lġ. 17:21

12:21 2 lġm. 11:1

12:22 2 lġm. 11:2

12:25 Uf. 32:30

12:28 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

12:28 Uf. 32:8; 2 lġ. 17:16

12:31 ġxġ. 3:10; 1 lġ. 13:33; 2 lġ. 17:32; 2 lġm. 11:15

1 IJEĠIDEN

³² Deg uyur wiss tmenya, deg wass wiss xemmeštac n uyur, igga Yarubeam ijj n řeid, am řeid i tteggjen di Yahuda, u netta issgaeed tiyarřa x uealřar. Igga ammu di Bayt-Il ĥima ad iqeddem tiyarřa i ieejmiyyen i yegga. Igga eawed ikehhanen di Bit-Il x řegeudi nni igga.

³³ Deg wass wiss xemmeštac deg uyur wiss tmenya n uyur i tuća ixarreř netta deg wuř nnes, issgaeed tiyarřa x uealřar nni igga di Bayt-Il. Ammu i issbedd ijj n řeid i ayt n Israil uca issbexxar řebxur x uealřar.

Aryaz n Arebbi zi temmurt n Yahuda

13¹ Xzar, s wawař n SIDI yusa-dd ijj n weryaz n AREBBI zi Yahuda ĥar Bayt-Il. Yarubeam tuća ibedd zzat i uealřar ĥima ad iwehheb řebxur. ² Netta iřaya x uealřar, s wawař n AREBBI, inna: “A aealřar, aealřar, ammu i iqqar SIDI, ad dd-ittwaxřeq ijj n mmis di taddart n Dawud, ad as qqaren Yuciya. Ad xak igg d tayarřt ikehhanen n řegeudi inni xak iwehhen řebxur, u ad xak cemđen ixsan n iwdan.” ³ Deg wass nni iwca ict n řeeřamet, inna: “Ta d řeeřamet i x issiweř SIDI. Xzar, aealřar ad icarreg u iyyeđ i xas *iġan* ad zzayes dd-iħruġeđ.” ⁴ Umi isřa ujeġid awař n weryaz n AREBBI wenni iřayan x uealřar di Bayt-Il, imsar, aqa isswizzeđ Yarubeam afus nnes x uealřar, inna: “Třef i-t!” *Maca* afus nnes nni tuća ĥares isswizzeđ, yużey, ařami war izemmar ead ad t-i-dd-yarr ĥares. ⁵ Icarreg uealřar uca iħruġeđ zzayes yiyyed ełahřab řeeřamet i iwca weryaz n AREBBI s wawař n SIDI. ⁶ Xenni yarra-dd ujeġid, inna i weryaz n AREBBI: “Zawg zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, uca zaġ xafi *ħima* afus inu ad ĥari dd-idweř!” Uca izawg weryaz n AREBBI i wudem n SIDI uca afus n ujeġid idweř-dd ĥares uca idweř am mammec t tuća qbeř. ⁷ *Xas uca* issiweř ujeġid ak-d weryaz n AREBBI: “As-dd ĥar taddart inu uca areyyeħ! Uřa d necc ad ac wcey ict n terzeft.” ⁸ *Maca* yarra-dd weryaz n AREBBI x ujeġid: “Waxxa cek tewcid ayi azyen n taddart nnek, necc war akidek ggurey u war tticey ařrum deg wemcan-a uřa war *da* sessey.” ⁹ Mařar ammu i d ayi iweřřa s wawař n SIDI, inna: ‘Cek war *dinni* ttetted u war *dinni* tsessed u war teiqqibed x webrid i x dd-tsusid.’” ¹⁰ Uca netta iruħ x ijj n webrid nneyni u war dd-ieqib ca x webrid i x dd-yusa ĥar Bayt-Il.

¹¹ Di Bayt-Il tuća izeddey *ead* ijj n unabi iwsar. Mmis nnes yusa-dd, iħaja as min tuća igga weryaz n AREBBI deg wass nni di Bayt-Il, uřa d awařen i inna i ujeġid. Nitni ĥajan as ten i babatsen. ¹² Inna asen babatsen: “X man abrid i yuyur netta?” Iħenjiren tuća řrin man abrid tuća iřtef weryaz n SIDI wenni tuća i dd-yusin zi Yahuda. ¹³ Netta inna i iħenjiren nnes: “Bardem ayi i

13:2 2 Ij. 23:15-20

13:6 Uf. 8:4; 9:28; 10:17; Řxř. 21:7; Řex. 8:24

13:8 Řxř. 22:18

1 IJEĠIDEN

weyyuř!” Nitni bardeen as i weyyuř uca netta inya xas iruħ. ¹⁴Netta yareddef aryaz n AREBBI uca yufa i-t am iqqim sadu ict n tcejart n yigg. Netta inna as: “Ma cek d aryaz n AREBBI wenni dd-iffyēn zi Yahuda?” Netta inna: “D necc!” ¹⁵Xenni inna as: “As-dd akidi ġar taddart inu u ecc aġrum.” ¹⁶Maca netta inna: “Necc war zemmareġ akidek eeqbey u necc war akidek-dd ttaseġ. Uřa d necc war ttetteġ, war sesseġ deg wemcan-a. ¹⁷Maġar iffey-dd wawař n SIDI ġari: “Cek war tzemmed ad *dinni* tecced aġrum u war tsessed aman. Cek war tzemmed ad dd-tēeqbed x webriid i x dd-tusid.” ¹⁸Netta inna as: “Uřa d necc d ijj n unabi am cek, u ijj n umalak issiweř akidi s wawař n SIDI, inna: ‘Awyi t ġarek di taddart nnek, ħima ad yecc aġrum, ad isess aman.’” *Ammu* i issxarreġ xas. ¹⁹Uca netta iēqeb akides u icca aġrum di taddart nnes, iswa aman.

²⁰Umi qqimen nitni ġar ttabřa, aqa yusa-dd wawař n SIDI ġar unabi wenni tuġa t-i-dd-yarrin, ²¹u netta iřaya i weryaz n AREBBI i dd-yusin zi Yahuda, inna: “Ammu i iqqar SIDI: ‘Maġar cek tġewwġed x wawař n SIDI u war teħđid řumur i d ac yumur SIDI, AREBBI nnek, ²²*maca* tēeqbed u teccid aġrum u teswid aman deg wemcan i x i d ac inna: ‘War tzemmed ad *din* tecced aġrum u war *din* tsessed aman, x uya řxecbet nnek war dd-tusa deg wenđeř n ibabaten nnek.’”

²³Awarni umi tuġa icca d iswa, ibardeē as i weyyuř i unabi i d igga ad dd-idweř.

²⁴Ammu dd-iffey uca imsagar akides ijj n weyrad, inya i-t. Řxecbet nnes tuġa temmendar *din* x webriid u ayyuř ibedd zzates uca uřa d ayrad ibedd zzat i řxecbet. ²⁵U xzar, ēdun *ca n* yeryazen, řrin řxecbet temmendar x webriid uřa d ayrad ibedd zzat i řxecbet. Nitni iwđēn ġar tendint n unabi iwsaren uca ssiwřen x man aya. ²⁶*Umi* anabi wenni i t-i-dd-yarrin zeg webriid, isřa manaya, inna netta: “Wa d aryaz n AREBBI wenni tuġa iyewwġen x wawař n SIDI. *Xuyenni* iwca i-t SIDI i weyrad u wanita imezzeġ i-t uca inġa i-t ełahsab awař n SIDI wenni tuġa kides issiwřen.” ²⁷Uca netta issiweř ak-d iħenjiren nnes, inna: “Bardēem ayi i weyyuř!” Nitni bardeen as ²⁸uca netta iffey, yufa řxecbet temmendar x webriid uřa d ayyuř d wayrad i ibedden zzat i řxecbet. Ayrad war yecci řxecbet u war imezzeġ ayyuř. ²⁹Xenni issġaeēed unabi řxecbet, issars i-tt x weyyuř uca yiwyi tt akides. Ammu i dd-yusa unabi iwsaren di tendint ħima ad xas iwwet agejdur u ad t inđeř. ³⁰Netta inđeř řxecbet deg wenđeř nnes u nitni wtin xas agejdur: “Uh, uma inu!” ³¹Awarni i umi tuġa t inđeř, imsar, aqa issiweř ak-d iħenjiren nnes, inna: “Xmi i ġa mmteġ, neđřem ayi deg wenđeř i di immendar weryaz n AREBBI u ssarsem ixsan inu x uęezdis n ixsan nnes! ³²Maġar awař i ibarreħ s wawař n SIDI x uealřar-a nni *iġan* di Bayt-il u x marra tizawiyyin n řęeġudi nni *iġan* di tneddam n Samarya, ad dd-iffey nican.”

³³Awarni i wawař-a war dd-iddekk^wiř ca Yarubeam zeg webriid aeēffan nnes,

13:18 Gal. 1:8
13:24 1 Ij. 20:36
13:32 2 Ij. 23:16

1 IJEĠIDEN

maca yařeqqem ɛawed ikehhanen zi *marra* t̄trufa n řgens x řgeđudi. Wenni t ixsen, yařeqqem i-t u wanita idweř *d ijj* zeg ikehhanen n řgeđudi.³⁴ Zi tmesřact-a tewđa taddart n Yarubeam di ddnub ařami dd-tqarreb řar utehři d wareddeř zi temmurt.

Yarubeam d unabi Ahiya

14¹Di řweqt nni idweř Ahiya, mmis n Yarubeam, ihřec. ²Inna Yarubeam i temyart nnes: “Kkar, beddeř arruđ nnem, mařend war ieqqeř uřa d ijj aqa cem d tamyart n Yarubeam, ad tuyured řar Cilu. Aqa dinni anabi Ahiya wenni xafi innan aqa necc ad dewřey d ajeđid x řgens-a.”³Ksi akidem ɛcra n iyumen d tefđiřin d ijj n uqdiř n tamment uca uyur řares! Netta ad am yini min i řa imsaren ak-d uřenjir.”⁴Uca ammu i tegga temyart n Yarubeam. Nettat tekkar, tuyur řar Cilu, tiweđ řar taddart n Ahiya. Ahiya tuřa war itwiři mařar tiřawin nnes tuřa dewřent t̄temmsent di tewsaret nnes.⁵*Maca* SIDI inna i Ahiya: “Xzar, ad dd-tas temyart n Yarubeam řima ad cek tesseqsa x mmis minzi wanita ihřec. Ta d ta i d as i řa tinid. Xmi i dd řa tas, ad imsar, nettat ad tessniemiř ixef nnes d icten nneynit.”

⁶Umi isřa Ahiya řřess n iřuraf nnes řar tewwart, imsar, aqa netta inna: “Adef-dd řar daxeř, a tamyart n Yarubeam! Mayemmi tessniemiřed ixef nnem amecnaw cem d icten nneynit? Necc ttwasekkeý-dd řarem s *ict n tebrat* iqeřen. ⁷Uyur, ini i Yarubeam: ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: Minzi Necc ssgaedeđey cek zi jar řwest n řgens u ggiř cek d amgewwed x řgens inu Israil.’⁸uca carrgeř tageldit zi taddart n Dawud uca wciř ac tt, *maca* cek war teđid ca am umsexxar inu Dawud, wenni iřđan řumurat inu d wenni dd ayi iđfaren řima ad yegg mřir min iřan nican di tiřawin inu,⁹u teggid tt d taeffant mahu x *min ggın* marra *inni iřan* qbeř i cek uca cek tuyured teggid irebbiten nneyni d řexyařat nneyni ifesyen řima ad ayi tessared, uca tendared ayi awarni i weerur nnek,¹⁰x uyenni, xzar, ad awyey tuęeffna x taddart n Yarubeam u ad teřřiř zi Yarubeam marra wi *t* itteggem x řřiđ, *am* wenni ittwařřfen, *am* wenni umi ijjin di Israil, u Necc ad mřiř min iqqimen n taddart n Yarubeam, am mammec farđen řeyřar řares ař i řa iqđa.¹¹Man wen zi taddart n Yarubeam i řa immten di tendint, ad t ccen yiřan u wi i řa immten deg iyyar, ad t ccen ijjad n ujenna, mařar SIDI d wenni tt innan.

¹²U cem, kkar, uyur řar taddart nnem! Mařa iđaren nnem ad awyem řar tendint, ad immet uřenjir. ¹³Marra Israil ad xas wten agejđur u nitni ad t neđřen, mařar netta waha zi taddart n Yarubeam ad iřřef andeř, mařar di

13:33 1 lj. 12:31, 32

14:2 1 lj. 11:31

14:7 1 lj. 12:15

14:10 1 řm. 25:22, 34; 1 lj. 16:11; 21:21; 15:29; 2 lj. 9:8

1 IJEĠIDEN

taddart n Yarubeam ittwaf dayes *waha* min icnan i SIDI, AREBBI n Israil. ¹⁴ SIDI maca ad dd-issekka i yixef nnes ijj n ujeġid x Israil wenni i ġa iteħħan taddart n Yarubeam, ass aqa d wa. Min din? *Wah*, ead řexxu! ¹⁵ SIDI ad iwwet Israil, ad t issenhezz ssa d ssa am uyanim deg waman, u netta ad iqře Israil zi temmurt-a iřebħen i iwca i ibabaten nsen u netta ad ten yareyyec ayirin i yeyzar *n Lfurať*, minzi nitni ggin i yixef nsen tirebbin n cwarti u searen *zzaysent* SIDI. ¹⁶ Netta ad isellem Israil di ssibbet n ddnub i igga Yarubeam u i zi dd-yarra Israil ad ixđa.”

¹⁷ Uca tekka temyart n Yarubeam, t'eťtef abrid uca tiwed ġar Tirřa. Umi dd-tusa ġar tnebdat n taddart, immut uħenjir. ¹⁸ Nitni neđřen t u marra Israil iwta xas agejđur, ełahřab awař n SIDI i issiweř s ufus n umsexxar nnes, anabi Axiya. ¹⁹ Imezruyen iqqimen n Yarubeam, mammec imney d mammec iħkem, xzar, aqa ttwazemmemen deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil. ²⁰ Ussan i iħkem Yarubeam tuġa tnayen u-eicrin n isegg^wusa. Netta ittwassars *deg wendeř* ġar řejđud nnes u mmis Nadab idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Řmewt n Raħubeam, mmis n Suliman

2 Im. 12:1-16

²¹ Raħabeam, mmis n Suliman, tuġa d ajeġid di Yahuda. Tuġa ġares waħit u-rebein n isegg^wusa umi idweř netta d ajeġid. Netta iħkem sbeetac n isegg^wusa di Urcalim, di tendint i ixđar SIDI zi ġar marra tiqebbař n Israil ħima ad din issemten isem nnes. Yemmas qqaren as Niema, nettat zi *temmurt* n Eammun .. ²² Yahuda igga *min iħan* d aefferan di tiťťawin n SIDI u nitni searen t mahu x marra min tuġa ggin ibabaten nsen s ddnub nsen i zi xđan.

²³ *Mayar* uřa d nitni bnan řeġeudi i yixef nsen d imayđuten *iqeddsen* d tirebbin n cwarti, di marra tiwirin yuēřan u sadu kuř tacejjart tazizit. ²⁴ Tuġa din uřa d imetleyyen di temmurt. Nitni ggin marra jjeayef n řegnus i tuġa issuffeġ SIDI zi řwart zzat i wudem n ayt n Israil.

²⁵ Deg usegg^was wiss xemsa n ujeġid Raħabeam, imsar, aqa igaeed Cicak, ajeġid n Miřra, đidd i Urcalim. ²⁶ Netta ikkes řeknuz zi Taddart n SIDI u řeknuz zi taddart n ujeġid, *iwa*, netta yiwi marra. Yiwi uřa d marra tiseddariyin n ueskari n wureġ nni igga Suliman. ²⁷ Deg wemcan nsent igga ujeġid Raħabeam tiseddariyin n ueskari i ttwaggent zi nnħas. Igga i-tent deg ifasssen n imeqqranen x ireqqasen n tazřa nni tuġa tteessan ġar wadaf n taddart n ujeġid. ²⁸ Meřmi ma i ġa yadef ujeġid ġar Taddart n SIDI, imsar, aqa ireqqasen

14:14 1 Ij. 15:28, 29

14:15 2 Ij. 17:18

14:21 2 Im. 12:13

14:23 'tacejjart' - niy 'addag' ('iddagen').

14:25 2 Im. 12:2

14:26 1 Ij. 10:16, 17; 2 Im. 9:15

1 IJEĠIDEN

n tazra arebbun tent u iwyen tent xenni sawed yar wexxam n ireqqasen n tazra. ²⁹Imezruyen iqqimen n Raḥabeam d marra min igga, ma man aya *marra* war ittwarzemmec ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? ³⁰Tuḡa iġa umenḡi jar Raḥabeam d Yarubeam marra ussan nsen. ³¹Raḥabeam ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Netta ittwandęř jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Yemmas qqaren as Niema, ict n *temyart* Taemmunit. Mmis Abiyam idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Abiyam, ajeġid x temmurt n Yahuda

2 Im. 13:1-23

15¹Deg usegg^was wiss tmentac n ujeġid Yarubeam, mmis n Nabař, idweř Abiyam d ajeġid x Yahuda. ²Netta iḡkem trata n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Maeka, yeġis n Abicalum. ³Netta yuyur di marra ddnub n babas nni tuḡa igga qbeř nnes uca uř nnes war tuḡi ca icdar yar SIDI, AREBBI nnes, am wuř n babas Dawud. ⁴Maca di ttwew n Dawud iwca as SIDI, AREBBI nnes, ijj n řefnar di Urcalim, umi igga ad issekkar mmis awarni as u umi igga ad teqqim tbedd Urcalim, ⁵mařar Dawud tuḡa igga *min iġan* nican di tiřawin n SIDI u netta tuḡa war iḡeyyed di marra tudart nnes x marra min i d as yumur Netta, mḡir di tmesřact n Uriya, Aḡitti. ⁶Tuḡa *din* amenḡi jar Raḥabeam d Yarubeam, marra ussan n tudart nnes.

⁷Imezruyen iqqimen n Abiyam d marra min igga, ma nitni war ttwarzemmec ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? Tuḡa din sawed amenḡi jar Abiyam d Yarubeam. ⁸Abiyam ittwassars *deg wendeř* n babas. Neđřen t di tendint n Dawud. Mmis Asa idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Asa, ajeġid x temmurt n Yahuda

2 Im. 14:1-2; 15:16; 16:6,11-14

⁹Deg usegg^was wiss eicrin n Yarubeam, ajeġid n Israil, idweř Asa d ajeġid x Yahuda. ¹⁰Netta iḡkem waḡit u-rebein n isegg^wusa di Urcalim. Ḥennas qqaren as Maeka, yeġis n Abicalum. ¹¹Asa igga *min iġan* nican di tiřawin n SIDI, am babas Dawud. ¹²Netta issuffeř imetleyyen zi temmurt uca iḡeyyed marra imeyda n *n lařnam nsen* i tuḡa ggin ibabaten nnes. ¹³Netta issḡeyyed uřa d ḡennas Maeka zi jjehd nnes, mařar nettat tuḡa tegga ijj n řexyař d jjeifect i trebbit n cwarti. Asa iqess uřa d jjeifect nnes uca isscemd *i-tt* yar teřzart n

15:1 2 Im. 13:1
15:2 2 Im. 13:2
15:4 1 Ij. 11:36
15:5 2 řm. 11:4, 15; 12:9
15:8 2 Im. 13:23
15:12 1 Ij. 22:47

1 IJEĠIDEN

Qidrun.¹⁴ Waxxa war ttwaħeyyident řegcudi, maca uř n Asa tuya icđar nican i SIDI, marra ussan *n tudart* nnes.¹⁵ Netta yiwi tiwhibin iqeddsen n babas uřa d tiwhibin nni issqeddes netta s yixef nnes di Taddart n SIDI: nnuqart d wurey d řeqcue *nneyni*.

¹⁶ Tuya *din* amenyi jar Asa d Baeca, ajeġid n Israil, marra ussan nsen.¹⁷ Baeca, ajeġid n Israil, igaeed *yar umenyi* đidd i Yahuda uca ibna Rama ħima war itteġji uřa d ijj ad yuyur ħar Asa ħima ad *yares* dd-yas.¹⁸ *Xenni* iksi Asa marra nnuqart d wurey i tuya iqqimen deg ixxamen n txubay n Taddart n SIDI uřa d txubay n taddart n ujeġid uca isellem *marra* aya i imsexxaren nnes. Uca ajeġid Asa issekk i-ten ħar Binhadad, mmis n Tabrimun, mmis n Ĥazyun, ajeġid n Aram, wenni tuya izeddyen di Dimacq, ħima ad yini:¹⁹ “*Aqa din* ijj n řeahd jar ayi d cek, jar baba d babac. Xzar necc ad ac dd-ssekkey ict n terzeft n nnuqart d wurey. Ruħ, fsi řeahd nnek ak-d Baeca, ajeġid n Israil, maħend ad ikkar ad xafi igg^wej.”²⁰ Binhadad isřa ħar ujeġid Asa uca issekk imeqqranen n řeeskar nnes ħar tneddam n Israil, u netta iyřeb x Eiyun d Dan d Abal-Bayt-Maeka d marra Kinnarut, *aqa issekk i-ten* ħar marra tammurt n Naftali.²¹ Umi Baeca isřa x uya, imsar, aqa netta issbedd di řebni n Rama uca iqqim izeddey di Tirřa.²² Ajeġid Asa iġja ad ittwarreħ di marra Yahuda, war ittyimi ħed, ħima nitni ad kksen izra zi Rama d ukeccuđ nnes i zi tuya ibenna Baeca. U s man aya ibna ujeġid Asa *tandint n* Jibea di Binyamin d Miřfa.

²³ Imezruyen iqqimen n Asa, marra timegga nnes imeħđen d marra min igga uřa d tineddam nni ibna, ma nitni war ttwazemmemen ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? Maca umi iwsar, ihřec netta zeg iđaren nnes s tnayen.²⁴ Asa ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Netta ittwanđeř jar řejdud nnes di tendint n babas Dawud. Mmis Yahucafař idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Nadab, ajeġid x temmurt n Israil

²⁵ Nadab, mmis n Yarubeam, idweř d ajeġid x Israil deg usegg^was wiss tnayen n Asa, ajeġid n Yahuda. Netta ihkem tnayen n isegg^wusa x Israil.²⁶ Netta igga *min iġan* d aeėffan di tiřtawin n SIDI uca yuyur deg webrid n babas u di ddnub nnes i zi yarra Israil ad ixđa.

²⁷ Baeca, mmis n Abiya, zi taddart n Issakar, igga xas ict n tmeemuč u Baeca iyřeb xas di Jibbatun nni *iġan* n Ifilistiņiyyen, umi Nadab d marra Israil tuya innđen i Jibbatun.²⁸ Inya i-t Baeca deg usegg^was wiss třata n Asa, ajeġid n Yahuda, u netta idweř d ajeġid deg wemcan nnes.²⁹ Umi idweř netta d ajeġid, imsar, aqa

15:13 2 Im. 15:16
15:15 Lawi 5:15
15:17 2 Im. 16:1
15:18 1 Ij. 20:1; 2 Im. 16:2-14
15:24 2 Im. 16:13; 17:1

1 IJEĠIDEN

iqda x marra taddart n Yarubeam. Uża d ca n Yarubeam nni *yarrin* nnefs war t ijj i ad iqqim iddar ařami t iteħħa ełahsab awař n SIDI nni tuęa issiweř s ufus n umsexxar nnes Axiya, Aciluni,³⁰ di ssibbet n ddnub n Yarubeam i zi ixda netta u i zi yarra Israil ad ixda s wesear nnes i zi isear SIDI, AREBBI n Israil.

³¹Imezruyen iqqimen n Nadab, d marra min igga, ma man aya war ittwarzemm ca deg wedlis n imezruyen n ijeęiden n Israil? ³²Tuęa *din* amenęi jar Asa d Baeca, ajeęid n Israil, marra ussan nsen.

Basa, ajeęid n Israil

³³Deg usegg^was wiss třata n ujeęid Asa, ajeęid n Yahuda, idweř Baeca, mmis n Axiya, d ajeęid x marra Israil di Tiręa, u *netta iħkem* arebea u-eicrin n isegg^wusa. ³⁴Netta igga *min ięan* d aeėffan di tięęawin n SIDI u yuyur deg webrid n Yarubeam u di ddnub nnes i zi yarra Israil ad ixda.

Ajeęid Basa ittwawebbex zeg unabi Yahu

16¹Yusa-dd wawař n SIDI ęar Yahu, mmis n Ĥanani, x Baeca, inna:
²“Minzi Necc ssgaeėdeę-dd cek zi tējjajt u gęię cek d amgewwed x řgens inu Israil uca cek tuyured x webrid n Yarubeam u tarrid řgens inu Israil ad ixda umi i d ayi tesear s ddnub nsen,³ xzar, *s uya* ad mħię min iqqimen n Baeca d min iqqimen n taddart nnes u Necc ad ggeę taddart nnek am taddart n Yarubeam, mmis n Nabaę.⁴ Man wen zi taddart n Baeca i ęa immten di tendint, ad t ccen yięan u man wen zzayes i ęa immten deg iyyar, ad t ccen yijdaę n ujenna.”

⁵Imezruyen iqqimen n Baeca, d marra min igga, ma man aya war ittwarzemm ca deg wedlis n imezruyen n ijeęiden n Israil? ⁶Baeca ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes u netta ittwandeř di Tiręa. Mmis Iyla idweř d ajeęid deg wemcan nnes. ⁷Ammu dd-yusa wawař n SIDI s ufus n unabi Yahu, mmis n Ĥanani, uża x Baeca d taddart nnes u x marra taėeffant i igga di tięęawin n SIDI, umi t isear s řexdayem n ifassen nnes u umi d idweř *ammu* am taddart n Yarubeam uża minzi netta tuęa iqda wanita.

Iyla, ajeęid n Israil

⁸Deg usegg^was wiss setta u-eicrin n Asa, ajeęid n Yahuda, idweř Iyla, mmis n Baeca, d ajeęid x Israil di Tiręa, *i ijj n řmijař n* tnayen n isegg^wusa. ⁹Zimri, amsexxar nnes, wenni d ameęqran x ijj n wezyen n ikarruten *n umenęi*, igga xas ict n tmeėmuč umi t tuęa di Tiręa, am tuęa iscar di taddart n Aręa, wenni

15:29 1 lj. 14:10, 14

16:2 1 lj. 14:7

16:3 1 lj. 15:29

16:4 1 lj. 14:11; 15:29; 16:12

1 IJEĠIDEN

tuya d amehday x taddart di Tirša. ¹⁰Zimri yudef, iwta i-t uca inya i-t deg usegg^was wiss sebea u-eicrin n Asa, ajeġid n Yahuda. Netta idweř d ajeġid deg wemcan nnes. ¹¹Řami idweř d ajeġid uca inya x řearc nnes, imsar, aqa iqđa x marra taddart n Baeca. Netta war iġi uřa d iġj wenni t iggin x řhiđ *ad iddar* u *uřa d iġj* wenni *izemmaren* ad as intaqem u *uřa d iġj* zeg imeddukkar nnes. ¹²*Ammu* i iteřħa Zimri marra taddart n Baeca ełahsab awař n SIDI nni issiweř Baeca s ufus n unabi Yahu ¹³di ssibbet n marra ddnub n Baeca d ddnub n mmis Iyla i zi xđan nitni u i zi arrin Israil ad ixđa am searen SIDI, AREBBI n Israil, s *řexyařat* nsen ibeřtiřen. ¹⁴Imezruyen iqqimen n Iyla, d marra min igga, ma nitni war ttwazemmemen ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil?

Zimri, ajeġid n Israil

¹⁵Deg usegg^was wiss sebea u-eicrin n Asa, ajeġid n Yahuda, tuya Zimri sebea n wussan d ajeġid di Tirša. Řgens tuya iřsar i Jibbatun nni *iġan* n Ifilistiġniyyen.

¹⁶Řgens i tuya iwtin iqđan nnes *din*, isřa aqa qqaren: “Zimri tuya igga d ict n tmeemuč uca inya ajeġid.” Deg wass nni marra řgens yarra Eumri, wenni d ameqqran x řeeskar, d ajeġid x Israil di řmargeħ n řeeskar. ¹⁷Eumri igaeed-dd zi Jibbatun d marra Israil akides uca nnden as-dd i Tirša. ¹⁸Umi izra Zimri aqa tandint tuya t^ettwařtef, yudef yar lqelea n taddart n ujeġid, iqedd i taddart n ujeġid tiwa nnes timessi ařami immut ¹⁹di ssibbet n ddnub nnes i tuya igga, umi igga *min iġan* d aefferan di tiřtawin n SIDI, umi yuyur deg webrid n Yarubeam uřa di ssibbet n ddnub i igga am d yarra Israil ad ixđa.

²⁰Imezruyen iqqimen n Zimri, d tameemuč i igga, ma man aya war ittazemmemen ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil?

Eumri, ajeġid n Israil

²¹Xenni ittwammsebđa řgens n Israil x tñayen n iziynat. Iġj n wezyen n řgens *ibedd* awarni i Tibni, mmis n Jinat, maħend ad t ggen d ajeġid u iġj n wezyen *nneyni ibedd* awarni i Eumri. ²²Řgens nni *ibedden* awarni i Eumri, tuya ijhed x řgens nni *ibedden* awarni i Tibni, mmis n Jinat. *Xenni* immut Tibni u Eumri idweř d ajeġid.

²³Deg usegg^was wiss wařit u-třatin n Asa, ajeġid n Yahuda, idweř Eumri d ajeġid x Israil. *Netta iħkem* tenaac n isegg^wusa. Di Tirša iħkem setta n isegg^wusa.

²⁴Isya adrar n Samarya zi Camir s tñayen n talintat n nnuqart u netta *ibda* ad ibna x wedrar n Samarya. Iřaya as i tendint i ibna Samarya, ełahsab isem n Camir, bab n wedrar. ²⁵Eumri igga *min iġan* d aefferan di tiřtawin n SIDI. Netta tuya igga *min iġan d aefferan* mahu x marra inni tuya d as izwaren. ²⁶Netta yuyur di kuř tabridt n Yarubeam, mmis n Nabař, u di ddnub nnes i zi yarra Israil ad

1 IJEĞIDEN

ixða, umi searen nitni SIDI, AREBBI n Israil, s *řexyařat* nsen ibeřtiřen.

²⁷ Imezruyen iqqimen n Umri, d min igga d řsulřa nnes i zi igga, ma man aya war ittwazemmem ca deg wedlis n imezruyen n ijeğiden n Israil? ²⁸ Eumri ittwassars *deg wenderř* jar řejdud nnes. Netta ittwanderř di Samarya. Mmis Axab idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Axab, ajeğid n Israil, yiwi Izabil d tamyart

²⁹ Axab, mmis n Eumri, idweř d ajeğid x Israil deg usegg^was wiss tmenya u-třatin n Asa, ajeğid n Yahuda. Axab mmis n Eumri, iřkem tnayen u-eicrin n isegg^wusa x Israil di Samarya. ³⁰ Axab, mmis n Eumri, igga *min iřan* d aefferan di tiřřawin n SIDI, mahu x marra inni tuya zzayes izwaren. ³¹ Iřseb drus aqa yarni iřřef di ddnuw n Yarubeam, mmis n Nabař, uca yiwi Izabal, yeğis n It-Baeal, ajeğid n Iřiduniyyen, d tamyart uca yuyur ad isexxar i Bael, yuđar as. ³² Netta issbedd ijj n uealřar i Bael di zzawect n Bael nni ibna netta di Samarya. ³³ Netta igga eawed ict n trebbit n cwarti. Axab iedu s wesear nnes i SIDI, AREBBI n Israil, x marra ijeğiden nni tuya i d as izwaren.

³⁴ Deg wussan nnes ibna Ĥiyil, zi Bayt-Il, *tandint* n Ariřa. Issars dsas nnes di ssum n mmis amenzu Abiram u di ssum n mmis amazuz Sajub yarekkeb tiwwura nnes elařsab awař n SIDI i issiweř s ufus n Yacuwa, mmis n Nun..

Anabi Iliya řar yeyzar n Krit

17¹ Iliya, zi Ticbi, zeg imeezab n Jilead, inna i Axab: “S tidett am iddar SIDI, AREBBI n Israil, wenni umi beddey ztat i wudem nnes, mařa ad dd-yas nnda niy anřar deg isegg^wusa-ya, *ad yiři* aya mřir s wawař inul!” ² Yusa-dd řares wawař n SIDI, inna: ³ “Uyur ssenni, arr *s uzeğif* řar ccarq uca snuffar ixef nnek řar tiyzart n Krit wenni *iřan* řar ujemmađ n L'Urdun.” ⁴ Ad imsar, ad teswed zi teyzart u Necc umurey i ibayřiwen, aqa ad cek dinni sseccen.” ⁵ Netta yuyur *deg webriđ* uca igga elařsab awař n SIDI. Netta yuyur ad izdey řar teyzart n Krit nni *iřan* řar ujemmađ n L'Urdun. ⁶ Ibayřiwen iwyen as-dd ařrum d weysum řar tuffut uřa d ařrum d weysum řar tameddit u netta iswa zi teyzart.

Iliya d tajač n řarfat

⁷ Awarni i wařřas n wussan, imsar, aqa yuzey tiyzart, mařar war iwti ca wenřar di temmurt. ⁸ Yusa as-dd wawař n SIDI, inna: ⁹ “Kkar, uyur řar řarfat nni *iřan* řar řidun u zdey dinni. Xzar, necc umurey dinni i yict n tajač mařend ad cek

16:34 Yac. 6:26

17:1 ‘Aticbi’ - ijj n weryaz zi Ticbi zi jįwayeh n Jilead.

17:1 Yac. 5:17

17:3 ‘zzat n ...’ - s Teibranit ‘zzat i wudem n ...’ Uřa di ayet 5.

tessecc.”¹⁰ Netta ikkar, yuyur ħar Šarfāt. *Umi* dd-yusa ħar tewwart n tendint, xzar, ict n tajač t’tharwac akeccuđ. Netta iřaya xas, inna: “Awi ayi-dd ca n waman deg uyarraf-a, *ħima* ad swej.”¹¹ *Umi* tuyur nettat ħima ad dd-tawi aya, iřaya-dd netta xas: “Awi ayi-dd uřa d ijj n uřeqqim n weyrum deg ufus nnem.”¹² *Maca* nettat tenna: “S tidett am iddar SIDI, AREBBI nnek, min ħari d tafdiřt, aqa myir ict n wuru n waren deg ubuqař d ca n zject deg uyarrafl Xzar necc ħarwcey tnayen n ikeccuđen u ad t ssejdej i necc d mmi, ħima ad t necc ad nemmet.”¹³ Inna as Iliya: “War tteggwed ca. Uyur, egg min tuya tennid, maca egg ayi-dd d amezwaru ict n tefdiřt u awi tt-i-dd da ħari. Awarni uya ad tessenggwed *ca* i cem u i ixef nnem d mmim.”¹⁴ Mařar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Aren deg ubuqař war ixekkwi u zject deg uyarraf war tneqqiř ař ass i di i ħa iwc SIDI anzar x wudem n temmurt.’”¹⁵ Nettat tuyur uca tegga ełahřab awař n Iliya. *Ammu* i ccin netta d nettat d taddart nnes, ařas n wussan.¹⁶ Aren deg ubuqař war ixekkwi d zject deg uyarraf war tneqqes ełahřab awař n SIDI i issiweř s uqemmum n Iliya.

¹⁷ Awarni man aya, imsar, aqa ihřec mmis n temyart-a, n llala n taddart. Řehřac nnes yarni ařas ařami war ittari ead nnefs.¹⁸ Nettat tenna i Iliya: “Min din jar ayi d cek, *a* cek, aryaz n AREBBI? Ma tusid-dd ħari ħima ad ayi tessēeqřed x ddnuw inu u ħima ad tenyed mmi?”¹⁹ Netta yarra-dd xas: “Ewc ayi-dd mmim!” U netta ikki t zeg weřsin nnes, yarbu t ħar sennej ħar wexxam n nnej mani tuya izdey netta simant nnes uca issars i-t x qama nnes.²⁰ *Xenni* iřaya ħar SIDI, inna: “SIDI, AREBBI inu, ma teggid xenni ead tuēeffna di tajač-a i ħar zeddyey necc *am ubarrani*, ařami tenyid mmis?”²¹ Netta isarřeh ixef nnes třata n twařawin tiwa i uřenjir u iřaya ħar SIDI, inna: “SIDI, AREBBI inu, ejj ad ħares dd-yeeqeb řēemar n uřenjir-al!”²² SIDI isřa i tmijja n Iliya uca ieqeb-dd řēemar n uřenjir eawed ħares *ařami* dd-idweř iddar.²³ Iliya ikki ařenjir uca issehwa t zeg wexxam n nnej di taddart uca iwca as t i yemmas. Inna Iliya: “Xzar, mmim iddar!”²⁴ Tenna temyart i Iliya: “Řexxu ssney aqa cek d ijj n weryaz n AREBBI u aqa awař n SIDI deg uqemmum nnek d tidett.”

Iliya d inabiyyen n Baēal x wedrar n Karmil

18¹ Awarni i wařas n wussan, imsar, aqa yusa-dd wawař n SIDI ħar Iliya deg useggwas wiss třata, inna: “Uyur, scen ixef nnek i Axab, *mayar* Necc ad wcey anzar di temmurt.”² Uca yuyur Iliya ħima ad isscen ixef nnes i Axab. Tuya řaz imyār di Samarya.³ Axab tuya iřaya i Eubadya wenni *iřan* x taddart. Eubadya tuya itteggwed SIDI ařas.⁴ *Umi* Izabal iqđa inabiyyen n SIDI, imsar, aqa Eubadya yiwi mya n inabiyyen, issnuffar i-ten, xemsin deg ijj n yefri,

1 IJEĠIDEN

u i-teq i-ten s weyrum d waman. ⁵ Axab inna i Eubadya: “Uyur di temmurt ħar marra taħawin n waman u ħar marra tiħezratin. Ad tay ad naf aheddu u *zemmaren* iysan d isardan ad qqimen ddaren u ad taf nhra ma nenyā řmař.”

⁶ Nitni bđan tammurt jar asen ħima ad tt cuqqen. Axab yuyur x ijj n webrid weħħdes u Eubadya yuyur weħħdes x ijj webrid nneyni.

⁷ *Umi* tuġa Eubadya deg webrid, xzar, aqa immerġa akides Iliya. Eubadya ieqeř i-t, iwđa zzates s uġembub nnes *ħar temmurt*, inna: “Ma d cek, sidi inu Iliya?”

⁸ Inna as wanita: “D necc. Uyur, inna i sidi nnek: ‘Xzar, Iliya *aqa-t danita!*’” ⁹ *Maca* netta inna: “Man ddenb i *ggiy*, aqa cek ad ayi tsellmed deg ifassen n Axab ħima ad ayi iney?” ¹⁰ S tidett am iddar SIDI, AREBBI nnek, war din uřa d ijj n řgens niy ict n tgeldit mani sidi inu war iiji ad xak yarzu! *Mařa* nnan nitni: ‘Netta war da iġil’, *xenni* iija řgens nni ad iijaġ belli war zemmaren ad cek afen.’ ¹¹ U řexxu cek tennid: ‘Uyur, ini i sidi nnek: Xzar Iliya *aqa-t danita!*’ ¹² *Ad tay* ad imsar, *xmi* i xak i ħa uyureġ, aqa Arruħ n SIDI ad cek iksi, war ssiney mani. Mařa xenni necc ad dd-asey ħima ad *t* iniy i Axab u netta war cek ittif, netta ad ayi iney, umi amsexxar nnek ittegg^wed SIDI zi temži inu. ¹³ Ma war d ac eiwden ca i sidi inu, min ggiy necc, umi Izabal inġa inabiyyen n SIDI? Aqa necc ssnuffarey mya n yeryazen zeg inabiyyen, kuř xemsin deg ijj n yefri, uca eetqey ten s weyrum d waman? ¹⁴ U řexxu teqqared ‘Uyur, ini i sidi nnek: Xzar, Iliya *aqa-t da!*’ Netta ad ayi iney.” ¹⁵ Inna Iliya: “S tidett am iddar SIDI n řeekarar zzat i wudem nnes umi i beddey, aqa nican necc ad seccney ixef inu ass-al!”

¹⁶ *Xenni* yuyur Eubadya ħar umsagar ak-d Axab u ixebbar as *t*. Uca Axab yuyur maħend ad imsagar ak-d Iliya. ¹⁷ Umi izra Axab Iliya, imsar, aqa Axab inna as: “Ma cek d ađeyyee n Israil?” ¹⁸ Netta inna: ‘Nec war điyeyey ca Israil, maca cek d taddart n babac umi kenniw tejjim řumurat n SIDI *ħar uyezdis* u cek tuyured awarni i Ibaelen. ¹⁹ Xenni řexxu, smun marra Israil ħari ħar wedrar n Karmil uřa d arebea-mya u-xemsin n inabiyyen n Bael d arebea-mya n inabiyyen n trebbit n cwarti nni ittetten zi ttabřa n Izabal.”

²⁰ Axab issekk *iji n ureqqas* ħar marra ayt n Israil u issmun inabiyyen ħar wedrar n Karmil. ²¹ Iliya iqarreb-dd ħar marra řgens, inna: “Meċař ead i ħa tekkem ead ttneqřabem kenniw ħar tnayen n iyezdisen? Mařa SIDI d AREBBI, đfarem as-dd u mařa d Bael, *xenni* đfarem wanita!” Maca řgens war xas dd-yarri uřa s yiji n wawař. ²² *Xenni* inna Iliya i řgens: “Nec waha i iqqimen d anabi n SIDI uca inabiyyen n Bael aqa aten s arebea-mya u xemsin n yeryazen. ²³ Ejj ad aney wcen tnayen n imwan. Ejj i-ten *xenni* ad farzen ijj n umwa i yixef nsen, ad t bđan u ad t ssarsen x ukeccuđ, *maca* war ttegggen timesi *sadu* nnes. Nec ad sswejdey amwa nneyni, ad t ssarsey x ukeccuđ u war tteggey timesi *sadu* nnes. ²⁴ *Xenni* ad třayam isem n arebbi nwem u necc ad řayiy isem n SIDI uca

18:17 Eam. 7:10

18:21 Yac. 24:15

1 IJEĠIDEN

AREBBI wenni i ġa yarren s tmessi, d netta ad yiři d AREBBI.” Uca iřaya marra řgens, nnan: “Awař-a d lemlih!”

²⁵ Inna Iliya i inabiyyen n Bael: “Xđarem i yixef nwem amwa amezwaru u sswejdem as t d amezwaru, mařar kenniw s wařtas. Řayam *xenni* isem n arebbi nwem, *maca* war srusam ca timessi sadu nnes.” ²⁶ Nitni ksin amwa i d asen iwca netta u sswejden t. Xenni řayan i yisem n Bael, zi tuffut řares ař azal u nnan: “A Bael, arr aney-dd!” *Maca* walu n řřess uca uřa d ijj war dd-yarri ca. Nitni negzen x uealřar i *din* ittwaggen. ²⁷ Yar wazal ibda Iliya ittqessar xasen, inna: “Řayam s tmijja ijehden, aqa-t d arebbi. *Nican* netta ittxemmam niy ieezeř *cwayt* niy netta *ead* deg webrid. Ad tay itteřteř uca ittxeřša as ad ifaq *ead*.” ²⁸ Nitni řuyyven s tmijja ijehden u qessen ixef nsen s řesyuf d iřricen am tnamit nsen, ařami uzzřen idammen nsen xasen. ²⁹ Umi iedu azal, imsar, aqa nitni tnebban řares ař dd i ġa yawyen tawhibt *n řyiřet*. *Maca* war din uřa d ict n tmijja uca uřa d ijj war dd-yarri u war *din* bu listijaba walu.

³⁰ *Xenni* inna Iliya i řgens: “Qarrbem-dd řari!” Marra řgens iqarreb-dd řares u netta iedeř aealřar n SIDI i tuya ittwahdem. ³¹ Iliya iksi teneac n yezra, x řqedd n tqebbař n iřenjiren n Yaequb, wenni umi i dd-yusa wawař n SIDI i tuya inna: “Israyil ad yiři d isem nnek.” ³² S yezra nni ibna netta aealřar deg Yisem n SIDI. Iqewwar i uealřar ict n tarya s řqedd n tnayen n řeqyas n zzari eet. ³³ Isettef akeccuđ uca ibđa amwa di iceřiqen, issars *i-t* x ukeccuđ. ³⁴ Inna: “Emmarem arebea n ibuqařen s waman uca zeřgem ten tiwa i țyarřt n wecmađ u x ukeccuđ!” Uca yarni inna: “Ggem t twařa nneynit!” U nitni ggin t twařa nneynit. *Xenni* inna: “Ggem t wiss třata n twařawin!” U nitni ggin t wiss třata n twařawin. ³⁵ Ttazzřen waman nnden i uealřar. U netta iemmar uřa d tarya s waman.

³⁶ Umi qeddmen tawhibt *n řyiřet*, imsar, aqa anabi Iliya iqarreb-dd, inna: “SIDI, AREBBI n Ibrahim d Iřhaq d Israil, ejj ad ittwassen ass-a aqa Cek d AREBBI di Israil u aqa necc d amsexxar nnek *i řiy* u belli necc ggiř marra man aya ełahsab awař nnek. ³⁷ Arr ayi-dd, *a* SIDI, arr ayi-dd ħima řgens-a ad issen, aqa Cek, *a* SIDI, d AREBBI *i teřid* u aqa Cek tarrid-dd uř nsen *yarek*.” ³⁸ Uca tehwa-dd tmessi n SIDI, tecca țayarřt n wecmađ d ukeccuđ d yezra d tzejjajt, uca teřseh uřa d aman *i iřan* di tarya. ³⁹ Marra řgens izra i-t. Nitni wđan s uyembub nsen *yar temmurt*, nnan: “SIDI aqa-t d AREBBI, SIDI aqa-t d AREBBI!” ⁴⁰ Iliya inna asen: “Třfem inabiyyen n Bael, war tejjam uřa d ijj zžaysen ad yarweř.” Třfen ten uca Iliya ijja i-ten ad ssehwan řar teřzart n Qicun uca inřa i-ten dinni.

⁴¹ *Xenni* inna Iliya i Axab: “Gaeeed, ecc teswed, mařar *necc aqa ttesřiy* řřess n ijj n ucarcar n wenřar ařtas.” ⁴² Axab iğaeeed ħima ad icc ad isu uca iğaeeed

18:31 Amz. 32:27; Jac. 4:5, 20; 2 Ij. 17:34

18:32 řeqyas' - eřayen 7-8 litru.

18:36 Uf. 3:6; Mt. 22:32; Mk. 12:26; Lk. 20:37; Řex. 7:32

Iliya ɣar tqiccat n Karmil. Iqqunjeŕ x temmurt uca igga udem nnes jar ifadden nnes.⁴³ *Xenni* inna i uħudri nnes: “Gaæed uca xzar ɣar řebħar!” Wanita igææed, ixzar ɣar řagg^waj, inna: “War *ttwiřiy* walu!” Iliya inna: “Dweř-dd twařa nneynit!” *uca ammu* sebea n twařawin!⁴⁴ ɣar twařa wiss sebea, imsar, aqa inna: “Xzar, ict n tseynut tamezyant, am ufus n ijj n weryaz, igææed-dd zi řebħar.” *Xenni* inna: “Uyur, ini i Axab: ‘Hezzem *ysan*, hwa-dd maħend anzar war cek itt^ett^ef.”⁴⁵ Jar u jar ibbarcen ujenna s iseynuten u s ušemmid uca ibda wenzar ad iwwet ațtas. *Xenni* inya Axab *deg ukarru*, iffey, yuyur ɣar Yazraeil.⁴⁶ Tuɣa afus n SIDI x Iliya. Netta ibyes taejinna nnes uca yuyur zzat i wudem n Axab ɣares ařami dd-tiwđed ɣar Yazraeil.

Iliya x wedrar n Hurib

19¹ Axab iħaja i Izabal marra min igga Iliya uřa d marra x mammec netta inya marra inabiyyen s ssif.² Izabal tessekk ijj n ureqqas ɣar Iliya maħend ad as yini: “Iři ad ayi ggen irebbiten ta d ta uřa d ktar zi man aya, mařa war ggiɣ tiwecca di řweqt-a řeemar nnek amecnaw řeemar n ijj zzaaysen.”³ Netta ixzar, ikkar uca iruħ ħima ad injem řeemar nnes. Yusa-dd ɣar Bi'r-Sebea nni *iġan* di Yahuda u iija aħudri nnes dinni.⁴ Netta simant nnes yuyur ticři n webrid n ijj n wass di řexřa, iqqim izzeř sadu tazegg^wart n wazzu uca ittar ħima ad immet řeemar nnes, inna: “Kfa, *a* SIDI, ksi řexxu řeemar inu, maɣar war ġiɣ ħsen x ibabaten inu.”⁵ *Xenni* izzeř, ițteş sadu ict n tzeegg^wart n wazzu. U xzar, **Lmalak** iħada t, inna as: “Kkar, ecc!”⁶ Umi netta issgaæed tamuyři nnes, xzar, zzat i uzeġif nnes aqa din ict n tefđiřt i tuɣa itt^wasegg^wen s řeřħem uřa d ict n tebriqt s waman. *Xenni* icca, iswa uca idweř eawed izzeř *din*.⁷ **Lmalak** n SIDI yusa-dd twařa wiss tnayen, iħada t, inna: “Kkar, ecc, niɣ abrid *ad yiři* d azirar xak.”⁸ Netta ikkar, icca, iswa. S jjeħd n macca yuyur *ticti n* arebein n wussan d arebein n ġiyaři ɣares ař adrar n AREBBI, Hurib.

⁹ Dinni yiweđ ɣar ijj n yefri uca issens dinni. U xzar, *yusa* as-dd awař n SIDI, inna as: “Min da i ɣa tegged, Iliya?”¹⁰ Netta inna: “Nec cđareɣ ař tțarf di tțwec n SIDI, AREBBI n řeeskarat, maɣar ayt n Israil semħen di řeahd nnek, hedmen ieałtaren nnek u inabiyyen nnek ttwanyen s ssif, mɣir nec d wenni iqqimen u nitni arezzun ad kksen uřa d tudart inu.”

¹¹ Netta inna: “Ffey, bedd x wedrar zzat i wudem n SIDI.” U xzar, iedu-dd SIDI. Ict n tħaryaqđ temɣar u tejhed aqa tewta idurar u teřbez řejruf zzat i wudem n SIDI. *Maca* SIDI tuɣa war iġi ca di tħaryaqđ. Awarni i tħaryaqđ *yusa-dd* ijj n wenhezzi n temmurt. *Maca* SIDI *tuya* war iġi ca deg wenhezzi n temmurt.

19:8 Uf. 34:28; Mt. 4:2

19:10 'tudart' - s Teiبرانit 'řeemar'.

19:10 Rum. 11:3

1 IJEĠIDEN

¹² Awarni i wenhezzi n temmurt *tusa-dd* tmessi. *Maca* SIDI *tuya* war iġi ca di tmessi. Awarni i tmessi *tuya din* ict n tmijja ifsus, yarsa.

¹³ Umi isra Iliya, imsar, aqa iřehħef ayembub nnes deg upartessu nnes, iffey ġar barra uca ibedd ġar uqemmum n yefri. U xzar, ict n tmijja *issiwew* akides, tenna: “Min da tegged Iliya?” ¹⁴ Netta inna: “Necċ ċdareġ ař řarfi di řřwew n SIDI, AREBBI n řeeskarat, maġar ayt n Israil semħen di řeahd nnek, hedmen ieałtaren nnek u inabiyyen nnek ttwanyen s ssif, mġir necċ d wenni iqqimen u nitni arezzun ad kksen uřa d tudart inu.”

¹⁵ Inna as SIDI: “Uyur, eqeb abrid nnek ġar řexřa n Dimacq u xmi i ġa tawđed ġar din, dhen Ĥazayil d ajeġid x Aram! ¹⁶ *Uřa d* Yahu, mmis n Nimci, ad t tdehned d ajeġid x Israil uca Ilicaē, mmis n Cafat zi Abal-Maħula, dhen i-t d anabi deg wemcan nnek. ¹⁷ Ad imsar, aqa Yahu ad iney wi i ġa inejmen i ssif n Ĥazayil u Ilicaē ad iney wi i ġa inejmen i ssif n Yahu. ¹⁸ *Xenni* jjiġ Necċ di Israil sebēa- ařef *n řeemur*, marra inni ifadden nsen war qqunjeřen zzat i Bael u marra inni aqemmum nsen war t issudmen.”

Tařayit n Arebbi x Ilicaē

¹⁹ Iffey Iliya ssenni, yufa Ilicaē, mmis n Cafat. Netta tuya icarrez s tenēac n izayřuten n *iyenduzen* u netta *simant nnes icarż* x wiss tenēac. Iliya iedu ġares, inđar xas apartessu nnes. ²⁰ *Řexdenni* ismeħ deg iyenduzen nnes, iēřef awarni i Iliya, inna: “Tżawgeġ, ejj ayi ad ssudmey baba d yemma *i uqebbed*, xenni ad cek đfareġ.” Netta inna as: “Uyur, dweř, minzi min dayek ggiġ necċ?” ²¹ Ieqeb netta *xenni* awarni as, iksi ijj n uzayřu n iyenduzen uca iġars asen. S ukeccuđ n uzayřu issegg^wu aysum nsen, iwca t i řġens maħend ad icc. *Awarni i uya* ikkar, uca iđfar Iliya, isexxar as.

Řehřaret n Samarya s ufus n Bin-Hadad, ajeġid n Aram

20¹ Binhadad, ajeġid n Aram, issmun marra řeeskar nnes. Tuya akides tnayen u-řřatin n ijeġiden s iysan d ikarruten. Netta iġaēēed, inneđ i Samarya u imney akides. ² Xenni issekk netta ireqqasen ġar Axab, ajeġid n Israil, daxeř di tendint. ³ Inna as: “Ammu i iqqar Bin-Hadad: ‘Nnuqart nnek d wureġ nnek inu. Uřa d timġarin nnek d iħenjiren nnek icewwaren, aqa aten inu.’” ⁴ Ajeġid n Israil yarra-dd xas, inna: “Am mammec tennid, a sidi inu ajeġid. Necċ nnek s marra min ġari.” ⁵ Ireqqasen usin-dd ict n twařa nneynit, nnan: “Ammu issiwew Binhadad, inna: ‘Waxxa necċ jjiġ ad ac inin: Ittxeřřa ad ayi tewced nnuqart d wureġ nnek d temġarin nnek d iħenjiren nnek!’, ⁶ maca tiwecca ġar řweqt-a ad ssekkey imsexxaren inu ġarek, maħend nitni ad arzun

19:17 2 Ij. 9:14-37
19:18 Rum. 11:4

1 IJEĠIDEN

di taddart nnek u di tudrin n imsexxaren nnek. Ad imsar belli nitni ad ttfen marra min xak iezzen di tiṭṭawin nnek s ifassen nsen ad *t* awyen.’ ”

⁷ *Xenni* iṛaya ujeġid n Israil x marra imyaren n temmurt, inna: “Snem *xenni* u xzarem aqa wanita inwa řyar, mařar tuya issekk-dd řari mařend *ad iki* timyarin inu d iħenjiren inu d nnuqart inu d wurey inu u necc war d as t teqđicey.” ⁸ Marra imyaren d marra řgens nnan as: “War *yares* ttesři u war d as ttic ttesriħ!” ⁹ *Xenni* inna i ireqqasen n Binhadad: “Inim i sidi inu, ajeġid: ‘Marra umi i tessekked amsexxar nnek řar umezwaru ad t ggey, *maca* tamesřact-a war zemmarey ad t ggey.’ ” Ffyen ireqqasen uca iwyyen as-dd awař-a. ¹⁰ *Xas uca* issekk Binhadad řares, inna: “Iři ad ayi ggen irebbiten ammu u ad arnin ead ktar, mařa taeejjajt n Samarya tqedd ħima ad teccur uru n ifassen n marra řgens i yuyuren deg iřuraf inu!” ¹¹ Yarra-dd ujeġid n Israil, inna: “Inim as: ‘Wenni ibeyesen abyas, war ittcentnee ixef nnes am wenni t issarsen.’ ” ¹² Umi iřa i wawař-a, imsar, *am* tuya isess ak-d ijeġiden deg iqıđan, aqa inna i imsexxaren nnes: “Sbeddem ixef nwem!” U nitni sswejden ixef nsen *i umenyi* đidd i tendint.

¹³ U xzar ijj n unabi yusa-dd řar Axab, ajeġid n Israil, inna: “Ammu i issiweř SIDI: ‘Ma tttwařid cek řyaci aya ameqqran? Xzar ass-a Necc ad t wcey deg ufus nnek ħima ad tessned aqa Necc d SIDI.’ ” ¹⁴ Uca Axab inna: “Zi man wen?” Netta inna: “Ammu i iqqar SIDI: ‘S iħudriyyen n řħukkam n leamalat.’ ” U netta inna: “Man wen i ya ibdan amenyi?” Inna netta: “D cek!” ¹⁵ *Xas uca* isedd netta iħudriyyen n řħukkam n leamalat. tuya aten di mitayen u-tnayen u-třatin. Isedd awarni asen marra řgens. Marra ayt n Israil, tuya aten di sebea-ařaf *n yeryazen*.¹⁶ Ffyen nitni řar wazal. Binhadad tuya iscar deg iqıđan, netta d ijeġiden, tnayen u-třatin n ijeġiden i d as iwcın afus. ¹⁷ Iħudriyyen n řħukkam n leamalat ffyyen-dd d imezwura. Binhadad tuya issekk ca *n ibergagen* u nitni xebbaren as, nnan: “Aqa iryazen ffyyen-dd zi Samarya.” ¹⁸ Netta inna: “Mařa nitni ffyyen-dd i řehna, ttfem ten ddaren u mařa nitni ffyyen-dd i umenyi, ttfem ten *waxxa amenni am* ddaren!” ¹⁹ Ffyen-dd iħudriyyen-a n řħukkam n leamalat zi tendint ak-d řeaskar *i dd-yusin* awarni asen. ²⁰ *Kuř* aryaz iyřeb x weyrim nnes ařami arewřen Iramiyyen u Israil iđfar i-ten, *maca* Binhadad, ajeġid n Aram, injem x uyis ak-d ca n imnayen..

²¹ *Xenni* iffeyy uřa d ajeġid n Israil u netta iyřeb x yeysan d ikarruten *n umenyi* ařami igga as ict n tecti d tameqqrant i Aram. ²² *Xenni* yusa-dd unabi řar ujeġid n Israil, inna as: “Uyur, mħeđ ixef nnek, Ssen u xzar min řarek ad t tegged, mařar řar ubeddu n usegg^was n jdid ad xak iffeyy ujeġid n Aram *twařat nneynit*.”

20:20 ‘ayrim’ - s Teibranit ‘aryaz’. ‘amnay’ - wenni ineddhen ayis.

1 IJEĠIDEN

Amenyi ħar Afiq

²³ Imsexxaren n ujeġid n Aram nnan as: “AREBBI nsen d ijj n arebbi n idurar, s uyenni xaney jehden. Maħa neccin *maca* nemney akidsen di řwaħa, *xenni* ad xasen nejhed nican!” ²⁴ Egg min iqqar wawař-a: Kkes kuř ijj zeg ijeġiden zeg wemcan nnes u ggem lwulat deg wemcan nsen. ²⁵ Smun ammu ijj n řeskar am řeskar nni tweddared, s yeysan am yeysan nni u s ikarruten am ikarruten nni, uca ejj aney akidsen nemney di řwaħa. *Uct* maħa *xenni* neccin war xasen nejhid!” U netta isħa ħarsen uca amenni i igga. ²⁶ Ħar ubeddu n usegg^was n jdid, imsar, aqa Binhadad isedd Aram. Iffey ħar Afiq i umenyi ak-d Israil. ²⁷ Uřa d ayt n Israil ttwasedden. Wcin asen řeeweċ u nitni ffyen i umsagar akidsen. Ayt n Israil wtin iqidān nsen ajemmađ nsen amecnaw tñayen n tħimriwin timezyanin n tyađtin. *Inni n* Aram *maca* emmaren tammurt. ²⁸ Yusa-dd ħarsen weryaz n SIDI, issiweř ak-d ujeġid n Israil, inna: “Ammu i issiweř SIDI: ‘Minzi inni n Aram innan: SIDI d ijj n arebbi n idurar, war iġi d ijj n arebbi n tseġyin!’ x uya i ħa wcey řħaci aya ameqqran deg ufus nnek, ħima kenniw ad taeqřem, aqa Necc d SIDI.” ²⁹ Tuħa wtin iqidān nsen sebea n wussan arendad n wayawya. Deg wass wiss sebea, imsar, aqa ikkar umenyi. Deg ijj n wass nyin ayt n Israil myat-ařef *n yeryazen* x idāren zi Aram.

³⁰ Inni iqqimen arewřen ħar tendint n Afiq uca řħid iwđa x sebea u-eicrin-ařef n yeryazen, nni tuħa iqqimen. Uřa Binhadad tuħa yarweř uca yudef ħar tendint, *yuyur* zeg *ijj n* wexxam ħar ijj n wexxam *nneyni*. ³¹ *Xenni* nnan as imsexxaren nnes: “Xzar, neccin nesřa, aqa ijeġiden n taddart n Israil d ijeġiden daysen tamexsiwt icewwaren. Ejj aney ad nebyes s txuncay *n wecđan* ħar webyas u s iseywan ħar izeġifen nney uca ad neffey ħar ujeġid n Israil. Ad taħ ad cek yejj ad teddared.” ³² Nitni beysen s txuncay *n wecđan* u *ggin* iseywan ħar izeġifen nsen uca *ammu* dd-usin nitni ħar ujeġid n Israil, nnan: “Amsexxar nnek Binhadad inna: ‘Ejj ad iddar řeemar inu!’ ” U netta inna: “Ma netta ead aqa t iddar? Netta d uma!” ³³ Iryazen fehmen aya d ict n řeēřamet teřbeħ uca arzun deyya x ca ma aqa man aya nican, uca nnan: “Umac Binhadad ...” Uca netta inna: “Asem-dd, awyem t-i-dd *danita*.” *Xenni* iffey Binhadad ħares u netta issenya t deg ukarru. ³⁴ Inna as *Binhadad*: “Tineddam nni tuħa ittef baba zi babac, ad ten arrey. *Iwa* egg i yixef nnek tibridin di Dimacq am mammec igga baba tibridin di Samarya.” Uca *Axab inna*: “Necc ad ac arxuy x ijj n řeahd.” U netta iqen akides ijj n řeahd uca yarxu as.

Anabi iwebbex Axab

³⁵ Ijj n weryaz zeg ayt n inabiyyen inna i umqarreb nnes s wawař n SIDI: “Wwet ayi!” Aryaz yuġi *maca* ad t iwwet. ³⁶ Inna as netta: “Minzi cek war teřid ħar

20:25 ‘isħa ħarsen’ - s Teibranit ‘isħa ħar tmijja nsen’.

20:31 ‘ad cek yejj ad teddared’ - s Teibranit ‘ad yejj řeemar nnek ad iddar’.

1 IJEĠIDEN

tmijja n SIDI, xzar, ħar ad xafi teffyed, ad cek iney ijj n weyrad.” Umi xas yuyur, iṛqef i-t ijj n weyrad u wanita inya i-t. ³⁷ *Xenni* yufa ijj n weryaz nneyni, inna: “Wwet ayi!” Aryaz nni iwta i-t ammu aṛami t iyzem.

³⁸ Yuyur unabi, ibedd ħar webriid u *umerqi ak-d* ujeġid. Issnuffar ixef nnes s ict n tkettant x tiṭṭawin nnes. ³⁹ Umi dd-iedu ujeġid, imsar, aqa iṛaya i ujeġid, inna: “Amsexxar nnek tuya iffeḡ ħar ṛwest n umenḡi. Uca xzar, aqa din ijj weryaz yusa-dd ħar uyezdis, yiwi ayi-dd ijj n weryaz, inna: ‘Ḥḡa aryaz-a, maca maṛa iweddar ħar useddi *n ṛeeskar*, ad yiṛi ṛeemar nnek deg wemcan nnes niḡ ad txeġṣed ict n talint n nnuqart.’ ” ⁴⁰ Ṛami tuya ittceyeṛ umsexxar nnek da d diha, imsar, aqa war *din* iqqim *ead*.” Inna as ujeġid n Israil: “Wa d ṛḡukm nnek, tewtid *t* s yixef nnek!”

⁴¹ Netta ikkes deyya takettant x tiṭṭawin nnes uca ieqeṛ i-t ujeġid n Israil, aqa-t *d ijj* zeg inabiyyen. ⁴² Netta inna as: “Ammu i issiweṛ SIDI: ‘Minzi cek tejjid aryaz nni ḡarrmey necc *i utehḡi* ad injem zeg ufus nnek, ad yiṛi ṛeemar nnek deg wemcan n ṛeemar nnes u ṛgens nnek deg wemcan n ṛgens nnes.’”

⁴³ Ajeġid n Israil yuyur s ṛxaḡar ixsaren d ixeyyiqen ħar taddart uca yusa-dd ħar Samarya.

Ṛeḡwic n tzayart n Nabut

21 ¹ Awarni i tmesṛayin-a aqa din min imsaren ak-d Nabut, Ayazraeili, wenni ḡares ijj n umarjue n uḡiṛ di Yazraeil zzat i ṛeqṣar n Axab, ajeġid n Samarya. ² Axab issiweṛ ak-d Nabut, inna: “Ewc ayi amarjue nnek n uḡiṛ ḡima ad ḡari yiṛi d aftis n ṛxuḡart, maḡar aqa tudes i taddart inu. Necc ad ac wceḡ deg wemcan nnes ijj n umarjue *nneyni* n uḡiṛ iṣbeḡ xas, niḡ maṛa man aya d lemlih di tiṭṭawin nnek, ad cek xeġṣeḡ ttman nnes s *ttmenyat n* nnuqart.”

³ *Maca* Nabut inna i Axab: “SIDI ad ayi iḡḡa, necc ad ac wceḡ tasyart n ibabaten inu!” ⁴ Uca ieqeb Axab ħar taddart nnes s ṛxaḡar ixsaren d ixeyyiqen zi ssibbet n wawaṛ i kides issiweṛ Nabut, Ayazraeili, umi inna: “Nec war d ac tticeḡ tasyart n ibabaten inu.” U netta izzeṛ x qama nnes, yarra aḡembub nnes *yar ṛḡid* u war icci aḡrum.

⁵ Tamḡart nnes Izabal tusa-dd ḡares, tessiweṛ akides: “Min din aṛami ṛxaḡar nnek ixsar ammu u war t^ettered aḡrum?” ⁶ Netta issiweṛ akides: “Maḡar necc ssiweṛ ak-d Nabut, Ayazraeili, nniḡ as: ‘Ewc ayi amarjue nnek n uḡiṛ i *ttmenyat n* nnuqart, niḡ, maṛa tersed ad ac wceḡ ijj n umarjue n uḡiṛ *nneyni* deg wemcan nnes!’ , *maca* netta inna: ‘Nec war d ac tticeḡ amarjue inu n uḡiṛ!’ ” ⁷ Tenna as temḡart nnes Izabal: “Ma *xenni* cek tteġged ixef nnek d ajeġid x Israil? Kkar, ecc aḡrum u ejj uṛ nnek ad yiṛi mliḡ! Necc ad ac wceḡ amarjue n uḡiṛ n Nabut,

20:42 1 Ij. 22:37, 38

21:2 ‘ddirect’ - niḡ ‘aḡwic n tzayart’.

1 IJEĠIDEN

Ayazraeili.”⁸ Nettat tura tibratin x yisem n Axab uca tcemmē i-tent s *txađent nnes n* ucemmē u tessekk tibratin i imeqqranen u i tarwa n tašiřet nni tuya izeddyen ġar Nabut di tendint nnes.⁹ Di tebratin tura, tenna: “Barrħem s yijj n użummi u sşyimem Nabut ġar zzat n marra řgens¹⁰ uca ssbeddem tnayen n iryazen, ayt i war isekkwın, qibač nnes ħıma ad xas ceħden, ad inin: ‘Cek tceqqfed di AREBBI u deg ujeġid!’ Sufyem t xenni ġar barra u arejmem t ġares ař d immet.”

¹¹Iryazen n tendint, imeqqranen d tarwa n tašiřet nni tuya izeddyen di tendint nnes, ggin ełahşab *tabrat* i d asen-dd tumur Izabal, am mammec yurin di tebratin nni tuya d asen dd-tessekk.¹² Nitni barrħen s yijj n użummi u sşyimen Nabut ġar zzat n marra řgens.¹³ *Xenni* usin-dd tnayen n yeryazen, ayt i war isekkwın, uca qqimen qibač nnes. Iryazen i war isekkwın ceħden xas, x Nabut, zzat i řgens, nnan: “Nabut iceqqef di SIDI u deg ujeġid.” *Xenni* sşuffyem t barra i tendint uca arejmen t ařami immut.¹⁴ *Awarni as* jjin ad inin i Izabal: “Nabut ittwarjem u immut.”¹⁵ Umi tesřa Izabal aqa Nabut ittwarjem, immut, imsar, aqa Izabal tenna i Axab: “Kkar, ksi amarjue n uđıř n Nabut, Ayazraeili, d řwart, *aħwic* i yugin netta ad ac t iwc s *tmenyat n* nnuqqart, maġar Nabut war iddar ca *ead*, maca immut.”¹⁶ Umi isřa Axab, belli Nabut immut, imsar, aqa Axab ikkar maħend ad ihwa ġar umarjue n uđıř n Nabut, Ayazraeili ħıma ad t iksi d řwart.

¹⁷*Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ġar Iliya, Aticbi, inna: ¹⁸“Kkar, hwa ħıma ad temmeřqid ak-d Axab, ajeġid n Israil, wenni *iġan* di Samarya. Xzar, netta deg umarjue n uđıř n Nabut mani ġar dd-ihwa ħıma ad t iksi d řwart.¹⁹ Ittxeşsa ad kides tessiwřed, ad tinid: ‘Ammu i iqqar SIDI: Ma tenyid u *xenni* tekksed uřa d tasyart?’ *Eawed* ittxeşsa ad kides tessiwřed, ad tinid: ‘Ammu i iqqar SIDI: Deg wemcan mani řşen řtan idammen n Nabut, ad řşen řtan uřa d idammen nnek, *wah* d inni nnek!’ ”

²⁰Inna Axab i Iliya: “Ma tufid ayi cek, *a* řeşdu inu?” Netta inna: “Necç ufiy cek minzi cek tezzenzed ixef nnek maħend ad tegged min iġan d aeėffan di titřawın n SIDI.²¹ Xzar Necç ad xak ssiwđey řyar u ad mħiy min iqqimen nnek. Ad teħħiy marra wenni t itteġgen x řħid, *am* wenni ittwařfen, *am* wenni umi ijjin di Israil.²² Necç ad arrey taddart nnek am taddart n Yarubeam, mmis n Nabař, u am taddart n Baeca, mmis n Axiya, zi ssibbet n wesear i zi *d ayi* tesearad u umi tarrid Israil ad ixđa.”²³ Issiweř SIDI uřa x Izabal, inna: “řtan ad ccen Izabal ġar řħid n zzat n Yazraeil.²⁴ Man wen zi Axab i ġa immten di tendint, ad t ccen řtan u man wen i ġa immten deg iyyar ad t ccen iđđad n ujenna.”

21:21 2 lġ. 9:7, 8, 9

21:22 1 lġ. 15:29; 16:3, 11

21:23 2 lġ. 9:35, 36, 37

1 IJEĠIDEN

²⁵ Uřa d ijj war iġi *emmar* am Axab i izzenzen ixef nnes ħima ad yegg *min iġan d* aeffan di tiřtawin n SIDI, am t t earren temyart nnes Izabal..²⁶ Netta igga min iġan d jjeffect ar řtarf umi yaredded imeyđa *n lařnam nsen* u *umi igga* eľařsab marra min iggin Imuriyyen nni tuya issuffeř SIDI zi řwart ztat i wudem n ayt n Israil.

²⁷ Umi isřa Axab awařen-a, ibda ad icarreg arruđ nnes, yarđ ict txancet x arrimet nnes, izumm. Eawed iřtes deg ict n txancet u yuyur s arexwan. ²⁸ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Iliya, Aticbi, inna: ²⁹ “Ma teřrid mammec issehwa Axab ixef nnes ztat i wudem inu? Minzi issehwa ixef nnes ztat i wudem inu, necc war ssikk^{wi}đeř řyar deg wussan nnes, maca deg wussan n mmis ad ssiwđeř řyar x taddart nnes.”

Amenyi ak-d Aram x Ramut di Jilead

2 Im. 18:2-34

22¹ Třata n isegg^wusa ħđan nitni řhudnet, war din tuyi amenyi jar Aram d Israil. ² Deg usegg^was wiss třata, řami dd-ihwa Yahucafař, ajeġid n Yahuda, řar ujeġid n Israil, imsar, ³ aqa ajeġid n Israil inna i imsexxaren nnes: “Ma tessnem aqa Ramut di Jilead nney? Ma ittxeřřa aney ad neħđa řhudnet war ten nettekkes zeg ufus n ujeġid n Aram?” ⁴ *Xenni* inna i Yahucafař “Zeema ad kidi teffyed řar umenyi řar Ramut di Jilead?” Inna Yahucafař i ujeġid n Israil: “Necc *ad iřiy* am cek, řgens inu am řgens nnek, iysan inu am yeysan nnek.”

⁵ Inna Yahucafař *eawed* i ujeġid n Israil: “Seqsa eafak ass-a x wawař n SIDI.”

⁶ *Xenni* issmun ujeġid n Israil inabiyyen, eřaħař arebea-mya n yeryazen, uca inna asen: “Ma ad ffyeř řar umenyi řar Ramut di Jilead niy ad t jjeř?” Nitni nnan: “Gaeeđ, mařar SIDI ad ten iwc deg ufus n ujeġid.” ⁷ *Maca* Yahucafař inna: “Ma war da ca ijj n unabi n SIDI, *maħend ad nzemmar* ad t nesseqsa neccin?” ⁸ *Xenni* inna ujeġid n Israil i Yahucafař: “Aqa ead da ijj n weryaz i zzayes nzemmar ad nesseqsa SIDI. Maca necc carhey t, mařar netta war d ayi ittnebbba emmar s min iřebħen, maca myir s *min iġan d* aeffan. Aqa-t d Miya, mmis n Yimla.” Inna Yahucafař: “War iġi ammu i řa issiweř ajeġid!”

⁹ *Xenni* iřaya-dd ujeġid n Israil i yijj n umsexxar iceneen, inna: “Deřya awi-dd Miya, mmis n Yimla!” ¹⁰ Ajeġid n Israil d Yahucafař, ajeġid n Yahuda, qqimen *din*, kuř ijj x ře arc nnes, yarđen s warruđ n ijeġiden x wazzay řar uqemmum n tewwart *n tendint* n Samarya u marra inabiyyen tuya ttnebban ztat i wudem ns en..¹¹ řidqiya, mmis n Kaneana, tuya igga i ixef nnes accawen n wuzzař, inna:

21:25 1 lj. 16:33

22:10 ‘azzay’ - niy ‘anedrar’

22:10 2 Im. 18:9

1 IJEĠIDEN

“Ammu i inna SIDI: ‘S yina i ɣa tessnuqqbed Iramiyyen aɗ ten i ɣa teqdid.’ ”

¹² Marra inabiyyen tuɣa ttnebban kifkif, nnan: “Gaæed ɣar Ramut di Jilead, ad tiɗid tferħed, *minzi* SIDI ad ten iwc deg ufus n ujeġid.”

¹³ Areqqas wenni tuɣa ittfen *abrid* ħima ad iɗaya i Mixa, issiweɗ, inna :“Xzar xenni, awaɗen n inabiyyen *axmi dd-ffyen* zeg ijj n uqemmum s řxir ɣar ujeġid. Ttzawgeɣ ad iřin wawaɗen nnek amecnaw awaɗen nsen, siweɗ min iřebħen.”

¹⁴ *Maca* Mixa inna: “*S tidett am* iddar SIDI, min d ayi i ɣa yini SIDI, ad t iniy.”

¹⁵ *Umi* dd-yusa ɣar ujeġid, inna as ujeġid: “Mixa, ma ad neffey neccin ɣar Ramut di Jilead niɣ ad t nejj?” Inna as netta: “Gaæed, ad tiɗid tferħed, *minzi* SIDI ad ten iwc deg ufus n ujeġid.” ¹⁶ Inna as ujeġid: “Meħaɗ n twaɗawin ittweřsa ayi ad cek ssaġeɣ, war d ayi tennid myir tidett deg Yisem n SIDI?”¹⁷ Netta inna: “Nec zriɣ marra Israil ttwabezzeen x idurar am wuġi war ɣarsen bu umeksaw. Inna SIDI: ‘Ina war ɣarsen bu isiditen, ejj *kuř* aryaz ad dd-idweɗ ɣar taddart nnes di řehna.’ ” ¹⁸ *Xenni* inna ujeġid n Israil i Yahucafaɗ: “Ma war d ac nniɣ: ‘Netta ittnebbaxafi walu n min iřebħen, myir *min iġan* d aæeffan?’ ”

¹⁹ Mixa inna *æawed*: “S uyenni seɗ i wawaɗ n SIDI. Nec zriɣ SIDI iqqim x řearc d marra řeeskar n ujenna ibedd ɣares, ɣar yeffus nnes u ɣar uzeɗmađ nnes..

²⁰ SIDI inna: ‘Man wen i ɣa iywan Axab ɣares aɗ i ɣa iġaæed, ad iwđa di Ramut di Jilead?’ Wa inna ammu u win inna ammu. ²¹ *Xenni* iffey-dd ijj n buħbeɗ, ibedd zzat i wudem n SIDI, inna: ‘Nec ad t ɣwiɣ.’ SIDI isseqsa t: ‘S *minzi*?’ ²² Netta inna: ‘Nec ad ffey u ad dewɗey d ijj n buħbeɗ issxarriqen deg uqemmum n marra inabiyyen nnes.’ U netta inna: ‘Ad tferħed maħend ad t teɣwid. Ffey u egg amenni!’ ²³ *Xenni* řexxu, SIDI iwca ijj n buħbeɗ issxarriqen deg ufus n marra inabiyyen nwem uca SIDI ibarreħ xak s řɣar.” ²⁴ *Xenni* iqarreb-dd řidqiya, mmis n Kaneana, ɣar Mixa, iwti t ɣar uyesmir, inna: “Mani *xenni* tuɣa zzayi iædu arruħ n SIDI ħima ad kidek issiweɗ?” ²⁵ Inna Mixa: “Xzar, ad t tżared deg wass nni di i ɣa temhafed zeg *ijj n* wexxam deg wexxam *nneyni*, ħima ad tessnuffared ixef nnek.” ²⁶ Ajeġid n Israil inna: “Třfem Mixa, nedhem t ɣar Amun, azeġif ameqqran n tendint, u ɣar Yuwac, mmis n ujeġid. ²⁷ Ad tinid: ‘Ammu i iqqar ujeġid: Nđarem wa di řehbes u seccem t s weɣrum n řehřaret u s waman n řehřaret ɣares aɗ dd ɣa eeqbey di řehna.’ ” ²⁸ Mixa inna: “Mařa cek tæeqbed-dd *ca n wass* di řehna, aqa SIDI war zzayi issiweɗ!” Netta inna *æawed*: “Sřem, řegnus, marra *kenniw*!”

²⁹ *Xenni* iġaæed ujeġid n Israil ak-d Yahucafaɗ, ajeġid n Yahuda, ɣar Ramut di Jilead. ³⁰ Inna ujeġid n Israil i Yahucafaɗ: “Nec ad beddɗey arruđ, *xenni* ad dd-ffey ɣar umenyi. Cek *maca tzemmed* ad tyarđed arruđ nnek!” Ajeġid n Israil igga arruđ war iġi nnes, iffey-dd ɣar umenyi. ³¹ Ajeġid n Aram tuɣa yumur *maca* i imeqqranen n ikarruten *n umenyi*, inni zzaysen ɣares tñayen u-třatin,

22:19 2 Im. 18:18; Ayub 1:6-12; 2:1

22:28 Mixa 1:2

1 IJEĠIDEN

inna: “Ittxeŝa awem war ttmenyim ak-d umeqqran niy ak-d umezyan, myir ak-d ujeġid n Israil!”³² Umi imeqqranen n ikarruten *n umenyi* zrin Yahucafaṭ, imsar, aqa nitni nnan: “Aqa d wa, ajeġid n Israil!” Nitni meyyřen xas ħima akides mmenyen, maca Yahucafaṭ isyuyy.³³ Umi zrin imeqqranen n ikarruten *n umenyi*, aqa netta tuya war iġi d ajeġid n Israil, imsar, aqa dewřen-dd *war t areddfen ead*.

³⁴ *Xenni* ieyyen ijj n weryaz s řqews s řbař nnes d acemřař uca iřqef ajeġid n Israil jar wawađen *x uyezdīs nnes* d warruđ n wuzzař *nnes x idmaren*. *Řexdenni* inna wanita i wenni ineddhen akarru: “Qřeb afus nnek, suffey ayi zi řeeskar, mařar iyzmey aṭṭas.”³⁵ Deg wass nni idweř umenyi yewear aṭṭas. Iqqim ujeġid ibedd deg ukarru *deg umenyi* ak-d Iramiyyen, maca řar tmeddit immut. Idammen n uyezzim tuya uzzřen deg uceddis n ukarru.³⁶ řar uyeġay n tfuct jjin ad barrħen s jjeħd di marra řeeskar, nnan: “*Kuř* aryaz *ad dd-ięqeb* řar tendint nnes u *kuř* aryaz řar temmurt nnes!”³⁷ Immut ujeġid, iwyen t řar Samarya. Nitni nedřen ajeġid di Samarya.³⁸ Ssirden akarru deg uyeřmam n Samarya uca řeřřen iřan idammen nnes, mani timřarin n farq-ccyeř ssirdent dayes, elašab awař n SIDI i tuya inna.

³⁹ Imezruyen iqqimen n Axab, d marra min igga d taddart n řeaj i ibna d marra tineddam i ibna, ma man aya war ittwazemmem ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil?⁴⁰ Axab ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Mmis Axazyia idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Yahucafaṭ, ajeġid n Yahuda

2 Im. 20:30-21:1

⁴¹ Yahucafaṭ, mmis n Asa, idweř d ajeġid x Israil, deg usegg^was wiss arebea n Axab, ajeġid n Israil.⁴² Yahucafaṭ *tuya* řares xemsa u-třatin n isegg^wusa, umi idweř d ajeġid. Netta iħkem xemsa u-ęicrin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Azuba, yeġis n Calxi.⁴³ Netta yuyur di marra tibrudin n babas Asa, war xasent iħeyyed ca. Netta igga *min iřan* nican di tiřřawin n SIDI.⁴⁴ Řeġeudi *maca* war ttwakksent. Řgens yiwi ead tiřarša d tewhibin n řebxur x řeġeudi.

⁴⁵ Yahucafaṭ igga řehna ak-d ujeġid n Israil.

⁴⁶ Imezruyen iqqimen n Yahucafaṭ, d tmegga nnes imeħđen i igga d mammec imney, ma man aya war ittwazemmem ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda?⁴⁷ Netta imħa imetleyyen iqqimen zi temmurt, inni tuya iqqimen zeg wussan n babas Asa.⁴⁸ Di Idum war tuyi *din* ca n ujeġid, *maca* ijj n lwali n ujeġid.⁴⁹ Yahucafaṭ igga iřarruba n Tarcic ħima ad nedhen řar Ufir ad awyen urey. *Maca* war dd-ffiyen ca, mařar iřarruba arřin řar Eišyun-Jabar.⁵⁰ Xenni inna Axazyia, mmis n Axab, i Yahucafaṭ: “Ejj imsexxaren inu ad nedhen ak-d

1 IJEĠIDEN

imsexxaren nnek x iyarruba!” , *maca* Yahucafaṭ yugi. ⁵¹Yahucafaṭ ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Netta ittwandeř jar řejdud nnes di tendint n babas Dawud. Mmis Yahuram idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Axazyā, ajeġid n Israil

⁵² Axazyā, mmis n Axab, idweř d ajeġid x Israil di Samarya, deg usegg^was wiss sbeṭac n Yahucafaṭ, ajeġid n Yahuda. Netta iḥkem tnayen n isegg^wusa x Israil.

⁵³ Netta igga *min iġan d* aeffan di tiṭṭawin n SIDI. Netta yuyur x webrid n babas u x webrid n yemmas u x webrid n Yarubeam, mmis n Nabaṭ, wenni yarrin Israil ad ixḍa. ⁵⁴ Netta tuya ittsexxar i Bael, yuḍar as. Netta isear SIDI, AREBBI n Israil, s marra min tuya igga babas.

2 Ijeġiden

Iliya izwar ibarreġ s řmewt n Axazya

1¹ Awarni i řmewt n Axab iyewwey Mu'ab x Israil. ² Iwđa-dd Axazya s traccia n řkazi n tyurfet nnes di Samarya uca ihřec. Netta issekk ireqqasen inna asen: "Ruřem řar Baçal-Zabub, arebbi n řaqrun, mařend ad tesseqsam ma war d ayi ineqq řehřac-a."

³ Maca **Lmalak n SIDI** issiweř-dd řar Ilicaē, Aticbi: "Kkar, gaēēed, řqa ireqqasen n ujeġid n Samarya u siweř akidsen: 'Ma s tidett war din AREBBI di Israil, ařami kenniw tuyurem řima ad tesseqsam Baçal-Zabub, arebbi n řaqrun?' ⁴ S uyenni, ammu i iqqar SIDI: 'War dd-thekkwid ca zi tassut i x tgaēēded, maca ad temmted řmewt.'" Uca *xenni* iffeyy Iliya.

⁵ *Řami* dd-ēēqben ireqqasen řar Ařaziya, inna asen i nitni: "Min *ixs ad yini* man aya, *řami* dd-tēēqben ēawed *deyya*?" ⁶ Nitni arrin-dd xas: "Ijj n weryaz imsagar akidney, inna aney: 'ēēqben řar ujeġid wenni kenniw dd-issekken, ad as tinim: Ammu i issiweř SIDI, ma s tidett war řarwem zeēma AREBBI di Israil ařami tessekkeđ řima ad tesseqsid Baçal-Zabub, arebbi n řaqrun? S uyenni war dd-thekkwid ca zi tassut i x tgaēēded, maca ad temmted řmewt.'" ⁷ Netta issiweř akidsen: "Mammec igga waddu n weryaz nni kidwem imsagaren u issiweř akidwem awařen-a?" ⁸ Nitni arrin-dd xas: "Netta d ijj n weryaz, iceēēar, řares ijj n webyas n ccark x tejcinna nnes." *Xenni* inna netta: "Wa d Iliya, Aticbi."

⁹ Netta issekk řqebřan n xemsin s xemsin *n yeryazen* nnes řares. Wanita igāēēed řares, u xzar, Iliya tuřa ittyima x tqiccat n wedrar. U netta issiweř řares: "*Cek*, aryaz n AREBBI, ajeġid inna ac: 'Hwa-dd!'" ¹⁰ Iliya yarra-dd u inna i řqebřan x xemsin: "Mařa necc aqa d aryaz n AREBBI, ejj ad tewđa tmessi zeg uřenna, ad cek tecc, cek d xemsin *n yeryazen* nnek." *Řexdenni* tewđa-dd tmessi zeg uřenna, tecca i-t netta d xemsin *n yeryazen* nnes.

¹¹ Xas uca issekk řares ēawed ijj n řqebřan nneyni x xemsin ak-d xemsin *n yeryazen* nnes. Wanita itřef deg wawař, inna as: "Cek, *a* aryaz n AREBBI, ammu i iqqar ujeġid: 'Hwa-dd deyya!'" ¹² Iliya yarra-dd uca inna asen: "Mařa necc d aryaz n AREBBI, ammu i dd řa tewđa tmessi zeg uřenna, ad cek tecc d yeryazen nnek," *Řexdenni* tewđa-dd tmessi zeg uřenna, tecca i-t netta d xemsin *n yeryazen* nnes.

¹³ Issekk ēawed ijj n řqebřan x xemsin, i twařa wiss třata, ak-d xemsin *n yeryazen* nnes. *Umi* igāēēed řqebřan x xemsin wiss třata uca yiweđ *řares*, yuđar

1:1 2 Ij. 3:5

1:5 'Řami dd-ēēqben ireqqasen řar Ařaziya' - s Teibranit 'Řami řares dd-ēēqben ireqqasen'.

1:8 'Aticbi' - ijj n weryaz zi tendint n Ticbi.

2 IJEĠIDEN

netta x ifadden nnes zzat i Iliya uca iħeccem i-t, inna as: “A aryaz n AREBBI, ejj ad teswa tudart inu d tudart n xemsin n imsexxaren nnek, n xemsin-a, di tiṭṭawin nnek.”¹⁴ Xzar timessi tewḍa-dd zeg ujenna, tecca tnayen n řqebṭanat x xemsin ak-d xemsin *n yeryazen* nsen. Ejj ad teswa řexxu tudart inu di tiṭṭawin nnek!”

¹⁵ Uca inna **Lmalak n SIDI** i Iliya: “Hwa akides, war ttegg^wed ca zzat i wudem nnes!” Ikkar netta, ihwa akides řar ujeġid.¹⁶ Uca *xenni* issiweř akides: “Ammu i iqqar SIDI: ‘Mařar cek tessekked ireqqasen nnek, ħima ad sseqsan Baal-Zabul, arebbi n Eaqrun, axmi war din iġi s tidett AREBBI di Israil ħima ad *t* tesseqsid x wawař nnes, x uyenni war dd-thekk^wid ca zi tassut i x tgaæded, maca ad temmted řmewt.’ ”¹⁷ *Ammu* i immut ełahřab awař n SIDI i tuřa issiweř Iliya. Mařar netta tuřa war řares bu mmis, idweř Yuram d ajeġid deg wemcan nnes deg usegg^was wiss tnayen n Yahuram, mmis n Yahucafaṭ, ajeġid n Yahuda.

¹⁸ Imezruyen iqqimen n Axazya, d min igga, ma man aya war ittwazemmam ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil?

Iliya ittwammeksi řar ujenna

2¹ Imsar řar tmeksit n Iliya s *ufus n* n SIDI deg ict n tħaryaqṭ řar ujenna, aqa iffey Iliya ak-d Ilicaē zi Jiljal.² Inna Iliya i Ilicaē: “Qqim da, mařar SIDI issekk ayi řar Bayt-Il.” *Maca* Ilicaē inna “S tidett am iddar SIDI u iddar řeemar nnek, necc war cek ttejjij.” *Ammu i* hwan nitni s *tnayen* řar Bayt-Il.³ Ffye-dd imeħḍaren n inabiyyen, inni *tuya iġan* di Bayt-Il, řar Ilicaē, nnan as: “Ma tessned, aqa SIDI ass-a ad ikkes bab nnek tiwa i uzeġif nnek?” Netta yarra-dd: “Uřa d necc aqa ssney t. Sqarem!”

⁴ Iliya inna as: “Qqim da, Ilicaē, mařar SIDI issekk ayi řar Ariħa.” Maca netta inna: “S tidett am iddar SIDI u iddar řeemar nnek, necc war cek ttejjij ca!” *Ammu* dd-usin nitni řar Ariħa.⁵ *Xenni* usin-dd ayt n inabiyyen nni *iġan* di Ariħa řar Ilicaē, nnan as: “Ma tessned, aqa SIDI ass-a ad ikkes bab nnek tiwa i uzeġif nnek?” Netta yarra-dd: “Uřa d necc aqa ssney t. Sqarem!”

⁶ Iliya maca inna as: “Qqim da, mařar SIDI issekk ayi řar L'Urdun.” *Maca* netta inna: “S tidett am iddar SIDI u am iddar řeemar inu, necc war cek ttejjij ca!” Uca nitni uyuren s tnayen idsen.⁷ Uřa d xemsin n yeryazen zeg ayt n inabiyyen uyuren uca qqimen bedden arendad nsen řar řagg^waj, am bedden nitni s tnayen idsen řar L'Urdun.⁸ *Xenni* iksi Iliya aseřħam nnes, issuned i-t uca iwta zzayes x waman nni ttwabḍan x tnayen n iyezdisen u nitni řwan s tnayen idsen x řazař.⁹ Řami řwan nitni, imsar, aqa Iliya inna i Ilicaē: “Ttar ict n řħajjet i d ac i řa ggeř, qbeř mma xak i řa mmeksiř!” Ilicaē yarra-dd: “Ad xafi dd-hwant tnayen n tseqqar n buħbeř nnek!”¹⁰ Iliya inna: “Cek t^ettared

2 IJEĠIDEN

ict n tmesřact tewear. Mařa cek teźrid ayi řami xak i ęa mmeksiy, ad ac imsar ammu, maca mařa war ięi amenni, war ittemsar ca.”

¹¹ Uca imsar am nitni gguren u ssawařen ak-d wayawya, xzar, aqa din ict n tkarrut n tmesi ak-d iysan n tmesi tenni tebđa i-ten ijj x wenneyni. *Ammu* igaeed Iliya di tħaryadt ęar ujenna. ¹² Ilicae izra i-t uca iřaya xas: “Baba inu, baba inu! Akarru *n umenyi* n Israil d imnayan nnes!” *Xenni* netta war t itwiři ead uca iksi arruđ nnes, icarreg i-t x tnayen. ¹³ Xenni issmun-dd aseřham i zzayes dd-yewđan uca ieqeb, ibedd ęar tma n L'Urdun. ¹⁴ Netta iksi aseřham n Iliya i tuęa xas iwđan, iwta zzayes x waman, inna: “Mani ięa SIDI AREBBI n Iliya? Wah, Netta!” Uca netta iwta x waman uca mmsebđan nitni x tnayen n iyezdisen uca izwa Ilicae.

¹⁵ *Umi* ayt n inabiiyyen nni *din* ibedden arendad n Arięa, źrin t, nnan: “Buħbeř n Iliya yarsa x Ilicae.” Nitni usin-dd ęares uca uđaren zzates ęar temmurt.

¹⁶ Xenni nitni nnan as: “Xzar xenni, jar imsexxaren nnek *aqa din* xemsin n yeryazen, ayt n umenyi. Ejj i-ten ad uyuren, ad arzun x sidi nnek, ad taę SIDI iksi t uca inđar i-t x ijj n wedrar nię deg ict zi teęzurin.” *Maca* netta inna: “War ssekkim *uřa d ijj!*” ¹⁷ Umi xas eemmden nitni ařami d as iweddar min i ęa yegg uca inna: “*Iwa* sekkem *ten din!*” Nitni ssekken xemsin n yeryazen d ina arzun třata n wussan, maca nitni war t ufin. ¹⁸ Uca eeqben-dd nitni ęares, minzi tuęa iqqim di Arięa. Netta inna asen: “Ma war d awem nnię: ‘War ttriħem cal?’”

Ilicae issgenfa aman n Arięa

¹⁹ Iryazen n tendint nnan i Ilicae: “Xzar xenni, addud n tendint mliħ, am mammec ittwařa sidi inu simant nnes, maca aman war iħřin u tammurt tiwi-dd agray.” ²⁰ Netta inna: “Awyem ayi-dd ijj n třebsi d amaynu u ggem dayes tameęaħt!” Uca nitni iwyyen as t-i-dd. ²¹ *Xenni* iffeę *zi tendint* ęar tařa n waman uca inđar dayes tameęaħt nni, inna: “Ammu i iqqar SIDI: ‘Necć arrię aman-a řebħen. War dd-ttiwyyen řmewt nię d agray ead.’ ” ²² Aman dewřen řebħen eawed ęares ař ass-a eļařsab awař n Ilicae i issiweř.

Iħudriyyen sseħqaren Ilicae di Bayt-Il

²³ Ssenni igaeed ęar Bayt-Il. *Am* ittgaeed abrid, ffęen-dd iħudriyyen zi tendint inni t i ikk^waren, nnan as: “Aqeccar, gaeed! Aqeccar, gaeed!” ²⁴ Netta inneqřeb-dd awarni as, ixzar daysen uca ixza i-ten deg Yišem n SIDI. Řexdenni usin-dd tnayen n ddubat zeg wezęar u mezzęen tnayen-u-rebein n iħudriyy en. ²⁵ Ssenni yuyur netta ęar wedrar n Karmil uca ssenni ieqeb ęar Samarya.

2:12 2 lę. 13:14

2:24 ‘azyar’ - nię ‘řyabet’ nię ‘tazgant’.

Amenyi n Yuram, ajeġid n Israil, didd i Mu'ab

3¹ Deg usegg^was wiss tmentac n Yahucafaṭ, ajeġid n Yahuda, idweř Yuram, mmis n Axab, d ajeġid x Israil di Samarya. Netta iħkem tenεac n isegg^wusa.

² Netta igga min iġan d aεeffan di tiṭṭawin n SIDI, maca war *t iggi* ammu *d taεeffant* am babas d yemmas, maġar ikkes amayḍu *iqeddsen* n Baεal wenni igga babas. ³ Maca netta iqqim imenneε di ddnub n Yarubeam, mmis n Nabaṭ, wenni yarrin Israil ad ixḍa, netta war iħeyyed x ddnub n Yarubeam. ⁴ Micaε, ajeġid n Mu'ab, tuġa d ameksaw u tuġa ittici u jeġid n Israil myat-ařef n izmaren d taḍuft n myat-ařef n icarriyyen. ⁵ Ĥami immut Axab, imsar, aqa iħewwey u jeġid n Mu'ab x u jeġid n Israil.

⁶ Deg wass nni iffey-dd u jeġid Yuram zi Samarya uca isedd marra Israil. ⁷ Iṭṭef abrid uca issekk *ijj n ureqqas* ġar Yahucafaṭ, ajeġid n Yahuda, inna: "Ajeġid n Mu'ab iħewwey xafi. Mma cek ad kidi teffyed deg umenyi ak-d Mu'ab?" Uca netta inna: "Nec ad ffyeġ akidek. Nec ad iřiy am cek, řgens inu am řgens nnek d iysan inu am iysan nnek."⁸ Inna: "X man abrid i ġa ngeεeed?" Netta inna: "X webrid n řexřa n Idum."

⁹ *Řexdenni* yuyur u jeġid n Israil d u jeġid n Yahuda d u jeġid n Idum. Nitni nnḍen *ijj* n webrid n seba n wissan uca war tuġi din aman i řeeskar u i řebhayem nni ten idfaren. ¹⁰ *Xenni* inna u jeġid n Israil: "Axeyyeb i neccin umi dd-iřaġa SIDI třata n ijeġiden-a ħima ad ten iwc deg ufus n Mu'ab!" ¹¹ Uca Yahucafaṭ inna: "Ma war da iġi *ijj* n unabi n SIDI wenni i zi i ġa nesseqsa SIDI?" *Xenni* yarra-dd *ijjen* zeg imsexxaren n u jeġid n Israil, inna: "Ilicaε, mmis n Cafat, wenni ižeġeen aman x ifassen n Iliya, aqa-t danita!"

¹² Uca inna Yahucafaṭ: "Yares netta awař n SIDI." Uca ajeġid n Israil d Yahucafaṭ d u jeġid n Idum hwan-dd ġares. ¹³ Ilicaε inna i u jeġid n Israil: "Min dinni jar ayi-dd d cek? Uyur ġar inabiyyen n babac u ġar inabiyyen n yemma!" Maca ajeġid n Israil yarra-dd xas: "Lla, maġar SIDI iřaġa-dd i třata aya n ijeġiden *yar da*, ħima ad ten iwc deg ufus n Mu'ab."¹⁴ Ilicaε yarra-dd xas: "*S tidett am* iddar SIDI n řeeskarat nni umi beddey zzat i wudem nnes, mři necc war ġari bu uweqqar i Yahucafaṭ, ajeġid n Yahuda, ad yiři necc war cek ħessbey u war dayek xezzarey. ¹⁵ Řexxu *maca* awi ayi-dd *ijj* iccat x ifiřan. Ĥami tuġa ittiran wenni iccaten x ifiřan, imsar aqa afus n SIDI yarsa-dd xas.

¹⁶ Inna netta: "Ammu i iqqar SIDI: 'Ggem di teyzurt-a tařyiwin d teřyiwin *ktar*!'

¹⁷ Maġar ammu i iqqar SIDI: 'Kenniw war tzarrem asemmid uřa d anzar, *εad maca* tayzurt-a ad teccur s waman uca kenniw ad tesswem, kenniw uřa d řebhayem

3:2 1 lġ. 16:32

3:4 'ameksaw' - niġ 'aniči'.

3:5 2 lġ. 1:1

3:7 1 lġ. 22:4

3:11 1 lġ. 22:7

3:13 1 lġ. 18:19

3:14 1 lġ. 17:1

2 IJEĠIDEN

nwem d řmař nwem.’¹⁸ Man aya *ead* drus di tiřřawin n SIDI, Netta ad awem iwc uřa d Mu’ab deg ifassen nwem.¹⁹ Kenniw ad tewtem kuř tandint ifaryen s *iebrawen* u kuř tandint iceneen uca ad tqeđeem kuř tacejjart iřebħen u ad tbellæem marra řeunřarat n waman u ad tđeyyeem kuř iyyar iřebħen n temmurt s yezra.”

²⁰ Uca di tiwecca ġar *tsæeet i ġar* dd-ttawyen tawhibt n *řġiġet*, imsar, aqa usin-dd waman zi Idum uca tyeħba temmurt s waman.²¹ Mu’ab am ikmeř isřa belli ijeġiden ffyēn-dd i umenyi akidsen uca *xenni* řaġan-dd x marra yenni *izemmaren* ad sennħen s webyas n *řesnaħ* uřa d *kuř ijj* sennej i uya, uca nitni settfen ixef nsen ġar weymir.²² Nitni kkaren ġar tuffut n řřbeħ u umi dd-tenqar tfuct x waman, řrin Imu’abiyen inni x ujemmađin aqa aman d izegg^wayen, am idammen.²³ Nitni nnan: “Ina d idammen. Ijeġiden nġin ixef nsen am mmenyēn *jar asen* s ssif uca ijj iwta wenneyni. Iwa *ayt n* Mu’ab, řřfem takeccađt!”²⁴ *Maca umi* iwđen nitni ġar řmargeħ n řæskar n Israil, kkaren-dd *ayt n* Israil uca wtin *ayt n* Mu’ab. Arewřen *ayt n* Mu’ab zzat i wudem nsen uca xenni udfen nitni *ġar temmurt*, wtin Mu’ab.²⁵ Nitni hedmen tineddam u *kuř* aryaz inđar azru nnes x kuř iyyar iřebħen uca dřin t. *Ēawed* netyen nitni marra řeunřarat n waman uca qeđeēn kuř tacejjart iřebħen ařami çeřřen myir izra n Qir-Ĥarisat. Ayt bu-iġayen nnden as uca yeđřen tt.²⁶ *Umi* izra ujeġid n Mu’ab belli amenyi iwear xas ařřas, issmun-dd ġares sebea mya n yeryazen nni *izemmaren* ad jebden ssif ħima ad icuqq *iseddiyyen n řæskar* ġar ujeġid n Idum, *maca* nitni war zemmareen.²⁷ *Xenni* iksi netta mmis nnes amenzu wenni i ġa idewřen d ajeġid awarni as uca yiwyi t x řħiđ d tayarřt n wecmađ. Uca yusa-dd uduqgez d ameqqran n weyđab x Israil. Nitni ffyēn zzayes uca řeqben ġar temmurt nsen.

Zzect n tajač

4¹ Ict zi temyarin n ayt n inabiyen třaya i Ilicæ, tenna: “Amsexxar nnek, aryaz inu, immut, uca cek tessned belli amsexxar nnek tuġa ittegg^wed SIDI. *Řexxu maca* yusa-dd bab n wareřřar ħima ad iksi akides tnayen n iħenjiren inu d isemyan.”² Inna as Ilicæ: “Min zemmarey ad am ggey? Ini ayi min ġarem di taddart.” Nettet tarra-dd xas: “Tamsexxart nnek war ġares walu myir ict n tyarraft dayes zzect.”³ *Xenni* inna: “Ttar i yixef nnem tiqduħin barra i taddart, tiqduħin n ġjiran nnem xwant, ħđa war iřint drus.”⁴ Xenni adef ġar daxeř uca belleē tawwart awarni am u awarni i iħenjiren nnem. Farrey *xenni zzect* di marra tiqduħin nni u min iġan iccur, sars i-tt ġar uyezdis!”⁵ *Xenni* nettat tuyur xas uca tbelleē tawwart awarni as u awarni i iħenjiren nnes. Nitni iwyen ġares *tiqduħin* u nettat tfarrey *daysent zzect*.⁶ *Umi* ccuren marra iyarrafen, imsar,

3:23 ‘ijj’ - s Teibranit ‘aryaz’.

4:1 Lawi 25:39

2 IJEĠIDEN

tenna i mmis: “Awi ayi-dd ead ict n teqduħt!”, *maca* netta yarra-dd xas: “War da teqqim ca teqduħt *ead!*” U zzect tuya teqda. ⁷Nettat tuyur ad tt txeħbar i weryaz n AREBBI u wanita inna: “Uyur, zenz zzect u xeġeš bab n wareħħar nmem u zi min i ġa iqqimen ad zzayes teddared, cem ak-d iħenjiren nmem.”

Ilicaε d temyart zi Cunam d mmis

⁸Deg ijj n wass umi dd-ikka Ilicaε x Cunam, imsar, aqa ict n temyart iceneen issbedd i-t din ħima ad *yares* icc. Řebda umi tuya dd-ittekk *x tendint nni*, imsar, aqa iħeyyed x webrid nnes ġar din ħima ad icc ca n macca. ⁹Nettat maca tenna i weryaz nnes: “Xzar, necc uciy aqa aryaz-a i ġarney-dd yusin řebda, aqa-t d amqeddas. ¹⁰Ejj aney ad nebna sennej ijj n wexxam d tamezyant s řehyuħ uca ad negg din ijj n qama, ict n tħabřa, ijj n řkursi d ijj n řefnar i netta. Mařa netta xenni yusa-dd ġarney, izemmar ad dinni iezeř ixef nnes.” ¹¹Deg ijj n wass imsar aqa Ilicaε yusa-dd din uca iezeř ixef nnes deg wexxam n nnej uca iruħ izzeř dinni. ¹²*Xenni* inna netta i uħudri nnes Jiħazi: “Řaya-dd i Tcunamect tanita!” Netta iřaya as u nettat tbedd zzat i wudem nnes. ¹³Netta tuya i d as innan *i umsexxar nnes*: “Ini as: ‘Cem tħhillid dayney aħħas. Min izemmar ad am ittewg? Ma ad tay din ict n řħajjet min xef nzemmar ad nessiweř ak-d ujeġid niy ak-d ukumandar ameqqran n řeeskar di tħweε nmem?’” *Maca* nettat tenna: “Necc zeddyey di řwest n řgens inu.”

¹⁴*Xenni* tuya inna: “Min izemmaren ad as ittewg?” Uca inna Jiħazi: “Nettat war ġares aħenjir u aryaz nnes iwsar.” ¹⁵*Xenni* tuya inna netta “Řaya-dd xas!” U netta iřaya-dd xas uca teqqim nettat tbedd di tewwart ¹⁶uca netta inna: “Di řweqt-a ittewggen, ġar tsæeet n tudart, ad teksid aħenjir deg iyaġen nmem.” Uca nettat tenna: “Lla, a sidi inu, *a* aryaz n AREBBI, war sxarriq *zeema* x temsexxart nnek!” ¹⁷Tamyart tedweř teksi s ddeyset uca turuw-dd ijj n uħenjir di řweqt ittewggen, ġar řweqt n tudart nni x tuya issiweř Ilicaε akides. ¹⁸*Umi* imyār uħenjir, imsar deg ijj n wass, iffey-dd barra ġar babas, ġar icewwaren. ¹⁹Inna i babas: “*Ay* azeġif inu, *ay* azeġif inu!” Uca babas inna i yijj n uħudri: “Arbu t ġar yemmas!” ²⁰Netta yarbu t uca yiwyi t ġar yemmas. Netta tuya ittyima x ifadden nnes ġares ař azal, *xenni* immut. ²¹Nettat tgæeεed ġar sennej, tessars i-t x qama n weryaz n AREBBI. Tbellee tawwart xas uca teffey. ²²Třaya-dd x weryaz nnes, tenna as: “Sekk ayi-dd ijen zeg iħudriyyen d ijj zi teyyař ħima ad uyurey deyya ġar weryaz n AREBBI u *xenni* ad eeqbey *eawed*.” ²³Netta inna: “Mayemmi i ġa tuyured ġares ass-a? Aqa war iġi d abeddi n uyur u war iġi d ssebt.” Nettat tenna: “Kuřci ad yiři mliħ!” ²⁴Nettat tbardee i teyyuħ u tenna i uħudri nnes: “Ndeh i-tt, qqim ggur. Am tnedhed war tbeddi di tħweε inu myir xmi d ac t i ġa iniy.”

4:16 Amz. 18:10, 14

4:19 ‘Uca babas inna ...’ - s Teibranit ‘Uca netta inna ...’

2 IJEĠIDEN

²⁵ Nettet teffey uca tiweġ-dd ġar weryaz n AREBBI, ġar wedrar n Karmil. Umi tt izra netta zi řagg^waj, inna i Jiħazi, aħudri nnes: “Xzar, aqa din d Tacunamect.”

²⁶ Řexxu, uyur, řqa tt uca ini as: ‘Ma aqa cem mliħ? Ma aryaz nnem aqa-t mliħ? Ma aħenjir nnem aqa-t mliħ?’ ” Uca nettat tenna: “Aqa-ten mliħ!” ²⁷ *Umi maca* dd-tusa ġar weryaz n AREBBI x wedrar, tqebbeġ nettat x iġaren nnes. Jiħazi yudef-dd din, ħima ad tt iearn ġar uyezdis, maca aryaz n AREBBI inna: “Aħta as, maġar řeemar nnes icġen dayes u SIDI issnuffar xafi min xef u war d ayi issargeb ca.” ²⁸ Tenna nettat: “Ma necc ttareġ i sidi inu ijj n mmi? Ma war nniġ necc: ‘War d ayi cemmet!’” ²⁹ Inna netta i Jiħazi: “Byes tajeinna nnek, ksi tayġarct inu deg ufus nnek uca řtef abrid! Mařa cek temmeřqid ca n yijj, war xas ttseġam, u mařa iseġem xak ħed, war xas dd-ttarra ca! Sars tayġarct inu x uyembub n uħenjir!” ³⁰ *Maca* yemmas n uħenjir tenna: “*S tidett am* iddar SIDI u iddar řeemar inu, necc war xak ttħeyyideġ ca!” Netta ikkar, iġdar i-tt.

³¹ Tuġa Jiħazi izwar deġya zzatsen u issars tayġarct x uyembub n uħenjir, maca netta war iggi ca řħess uřa d twarrit. *Xenni* ieqeb ħima ad xas iřqa uca iħaja as t, inna: “Aħenjir war dd-ifiġ.” ³² *Umi* dd-yusa Ilicae ġar taddart, tuġa immut uħenjir u immars x qama nnes. ³³ Yudef netta ġar wexxam, ibellee tawwart awarni asen s tnayen idsen uca izzuġ i SIDI. ³⁴ Xenni ibedd zzat i qama uca iwġa tiwa n uħenjir uca issars netta aqemmum nnes x uqemmum nnes, tiřtawin nnes x tiřtawin nnes, ifassen nnes x ifassen nnes. Netta issbuzzeř tiwa nnes uca teħma arrimet n uħenjir. ³⁵ *Xenni* ieqeb-dd, yuyur di taddart da d diha, igaeed twařa nneynit uca issbuzzeř ixef nnes tiwa nnes. *Řexdenni* ieġes uħenjir sebae n twařawin uca *xenni* yarzem uħenjir tiřtawin nnes. ³⁶ Iřaya-dd netta i Jiħazi, inna: “Řaya-dd x Tcunamect!” Uca netta iřaya-dd xas uca tusa-dd nettat ġares, uca inna *Ilicae*: “Arbu mmim!” ³⁷ Tudef nettat din, tewġa ġar iġaren nnes uca tuġar *ġarř* ař tammurt uca *xenni* teksi mmis uca teffey ġar barra.

Ilicae d řmewt di marmita

³⁸ *Umi* dd-ieqeb Ilicae ġar Jiħal, tuġa din řaġ di temmurt u řaġ n inabiyyen qqimen zzates. Inna netta i uħudri nnes: “Egg marmita d tameqqrant u egg taħrirt i ayt n inabiyyen.” ³⁹ *Xenni* dd-iffey iġjen *zzaysen* yuyur ġar weħwic barra ħima ad dd-yawi tibbi. Netta yufa ijj n wezbir n řexřa uca iřqede-dd zzayes ařami iccur *ubeħrur n* warruġ nnes s textsact n řexřa. *Xenni* ieqeb-dd uca iqess i-ten di marmita. Aqa nitni war tt ssinen. ⁴⁰ *Xenni* faryen aya i iryazen ħima ad ccen. Umi qqasen nitni zi teħrirt-a, imsar, aqa nitni řuyyen

4:28 2 lġ. 4:16

4:29 Lk. 10:4

4:33 Mt. 6:6

4:35 1 lġ. 17:21; 2 lġ. 8:1; Řex. 20:10

4:38 ‘ayt n inabiyyen’ - ixs ad yini ‘inni ixsen ad řemden ad dewřen d inabiyyen. Aqa-ten d imeħdaren n Ilicae.

2 IJEĠIDEN

deg ujenna, řayan: “*Ay* aryaz n AREBBI, řmewt aqa-tt di marmita!” Uca nitni war zemmaren ad *zzayes* ccen. ⁴¹Netta inna: “Awi ayi-dd *drus n* waren!” Netta issuyes i-t di marmita, inna: “Faryem *aya* i řgens ħima ad ccen!” *Xenni* idweř war dinni ca war iħři di marmita.

Ilicaε issecc mya n yeryazen s ict n lmuejiza

⁴²Yusa-dd ijj n weryaz zi Bael-Calica, yiwi-dd i weryaz n AREBBI aŗrum zi *řřabet* tamenzut, eicrin n iyrumen n imendi d řħebb ibaryen *n imendi* deg ict n tecyart uca netta inna: “Ewc *man aya* i řgens.” ⁴³Maca wanita inna: “Mammec t i řa ssarsey i mya n yeryazen?” Netta *maca* inna: “Ewc i-t i řgens ad t yecc, maŗar ammu i iqqar SIDI: ‘Ad ccen u ead ad icetř’.” ⁴⁴Netta issars asen *t* uca ccin nitni u icetř xasen am mammec *tuya inna* wawař n SIDI.

Ilicaε d usgenfi n Nueman zi Aram

⁵¹Nueman, akumandar n řeeskar n ujeġid n Aram, tuya-t d ijj n weryaz řares i ssuemet ztat i wudem n sidis nnes u tuya řares ccen ařřas, maŗar zzayes i yiwi SIDI asenjem i Aram. Aryaz *nni* tuya d ijj n bu-teŗruđt imeħden, *maca* tuya dayes řbarř. ²Tuya din bandiyyat zi Aram, iwyent-dd ict n teŗramt zi temmurt n Israil d tameħbust. Tuya-tt *txeddem* i temŗart n Nueman. ³Tenna i lallas: “Mři, *tuya* sidi řar unabi di Samarya, *xenni* iři netta ad t issgenfa zi řbars nnes.”

⁴*Xenni* yuyur wanita ħima ad t iħaja i sidis nnes, inna: “Ammu d wammu i tessiweř teŗramt zi temmurt n Israil.” ⁵*Xenni* inna ujeġid n Aram: “Uyur din u necc ad ssekkey ict n tebrat i ujeġid n Israil.” Netta yuyur deg webriđ uca iksi eecra n talintat n nnuqart d setta-ařaf *n iciqlen* n wureŗ d eecra n warruđ icnan. ⁶Netta issiweđ tabrat i ujeġid n Israil, *ammu i* yura: “Řexxu *xenni* mařa tiweđ-dd tebrat-a řarek, xzar, aqa necc ssekkey-dd řarek *sawed* amsexxar inu Nueman maħend ad t tessgenfid zi řbarř nnes.” ⁷*Umi* iyra ujeġid n Israil tabrat, icarreg arruđ nnes, iřaya: “Nec maŗar ma d AREBBI ařami zemmarey ad sseddarey ijj n umettin ařami netta dd-issekk ijj n weryaz řari, maħend ad t ssgenfiy zi řbarř nnes? Iwa, ssnem uca xzarem, aqa netta yarezzu ayi řesbab waha!”

⁸Umi isřa Ilicaε, aryaz n AREBBI, belli ajeġid n Israil icarreg arruđ nnes, imsar aqa netta issekk *ijj* řar ujeġid ħima ad as yini: “Mayemmi tcarrged arruđ nnek? Ejj i-t ad řari-dd yas *ħima* xenni netta ad issen, aqa ijj n unabi di Israil i iġan.” ⁹Ammu dd-yusa Nueman ak-d iysan d ukarru nnes uca ibedd řar

4:41 Uf. 15:25

4:43 Yħ. 6:9, 11

5:4 ‘wanita’ - ixs ad yini ‘Nueman’.

5:7 Aewd. 32:39; 1 řm. 2:6

2 IJEĠIDEN

tewwart n taddart n Ilicaē. ¹⁰ *Xenni* issekk Ilicaē ijj n ureqqas ġares, iqqar: “Uyur u ssird ixef nnek sebēa n twařawin di L'Urdun, *xenni* ad tedweř arrimet nnek teggenfa uca cek ad tiřid d amezdag.” ¹¹ Idweř Nuēman iffugem, uca yuyur, iqqar: “Xzar, necc nniy deg ixef inu: ‘Netta ad iffeř ġar barra, ad ibedd *din* maħend ad iřaęa Isem n SIDI, AREBBI nnes, uca ad issekk s ufus nnes amcan *i dayes ięan řbars* u ammu i ġa iggenfa řbars.’” ¹² Ma war ięi d Abana d Farfar, iyezran n Dimacq, ħsen x marra iyezran n Israil? Ma war zemmarey ad dinni ssirdey ħima ad zedġey?” Netta inneqřeb uca yuyur, iseար ařtas.

¹³ Imsexxaren nnes usin-dd ġares uca ssiwřen akides, nnan: “Baba, *mři* anabi nni ittar zzayek ca min iwēaren, iři teggid t? I mařa inna xak ead: ‘Sird ixef nnek uca ad tdewřed cek tizdiged?’” ¹⁴ *Xenni* ihwa-dd ġar L'Urdun uca isseyđeř ixef nnes sebēa n twařawin di L'Urdun am mammec inna wawař n unabi n AREBBI uca *tedweř* arrimet nnes teggenfa amecnaw arrimet n ijj n uřenjir u netta idweř izdig.

¹⁵ *Xenni* ieqeb ġar weryaz n AREBBI ak-d marra řeeskar nnes uca yiweđ *din*, ibedd zzat i wudem nnes, inna: “Xzar, řexxu ssney, aęa war ięi AREBBI mani ma x marra tammurt myir di Israil waha. Xenni řexxu, eafek, ksi zeg umsexxar nnek ict tarzeft n uqadi!” ¹⁶ *Maca* netta inna: “*S tidett am* iddar SIDI wenni umi beddey zzat i wudem nnes, necc war kessiy walu!” U netta issħeccem i-t ħima ad iksi *ca*, maca netta yuęi. ¹⁷ Inna Nuēman: “Mařa lla, iři xenni ad immewc i umsexxar nnek ařtas n ucař anect *zemmaren* tnayen n iserdan ad arbun, maęar amsexxar nnek war ittiwi ead tayarřt n wecmađ niy tayarřt i irebbiten inneyni myir i SIDI waha. ¹⁸ *Maca* iři ad ięfar SIDI i umsexxar nnek ta *waha*, mařa sidi inu ad yadef ġar zzawect n Rimmun ħima ad yađar am itteemmed dinni x uyiř inu, aęa necc xenni ad ađarey *ammu* di zzawect n Rimmun. *Mařa* ad ađarey *ammu* di zzawect n Rimmun, iři ad ięfar SIDI tamesřact nni i umsexxar nnek.”

¹⁹ Inna as: “Uyur di řehna!” U netta isafar tammurt, igg^wej xas *ijj n webrid*.

²⁰ Inna Jiħazi, aħudri n Ilicaē, aryaz n AREBBI: “Xzar, sidi inu isseizz x Naēman, Aramiyu, maħend ad iksi *ca* zeg ufus nnes zi min tuęa i dd-yiwi netta. *S tidett am* iddar SIDI, necc ad t areddfeř uca ad zzayes ksiy ca!” ²¹ Jiħazi yuyur, yardef Nuēman. *Umi* Nuēman izra, aęa netta yusa-dd awarni as, iđra-dd zeg ukarru maħend akides imsagar, inna: “Mliħ?” ²² Netta yarra-dd xas: “Mliħ. Sidi inu issekk ayi-dd maħend ad yini: ‘Aęa, ġar řexxu ead usin-dd tnayen n iħudriyyen zeg ayt n inabiyyen zeg idurar n Ifrayim. Ewc asen *xenni* ict n talint n nnuqart d tyuya n warruđ icnan.’” ²³ Inna Nuēman: “Eafak, ksi zzayi tnayen n talintat n nnuqart.” Netta iħeccem i-t u igga tnayen n talintat n nnuqart di tnayen n tecyarin uca iwca tnayen n warruđ icnan i tnayen n iħudriyyen nnes inni ten yarbun ġar zzat nnes. ²⁴ *Umi* yiweđ ġar řęaēdet, iksi ten zeg ifassen nsen uca innuffar i-ten di taddart. Ijja iryazen ad uyuren uca ffyen nitni.

2 IJEĠIDEN

²⁵ *Awarni i man aya* yudef uca ibedd zzat i bab nnes. Ilicaē isseqsa t: “Manis dd-tusid, *a Jiħazi?*” Uca netta inna: “Amsexxar nnek war dd-iffiy ca mani.” ²⁶ *Maca* Ilicaē inna as: “Ma war tuḡi uř inu din iħđar umi dd-iđra weryaz zeg ukarru nnes i umsagar akidek? Maḡar ma d řħař ad tmenēed nnuqart d warruđ d tcejjura n zzitun d imarjaēen n uđiř d iħuřiyyen d ifunasen d tfunasin d imsexxaren d tiyya? ²⁷ *Řbarş* n Nuēman ad iřseq i řebda dayek u i zzariēet nnek!” *Xenni* iffeḡ zi zzat i wudem nnes s řbarş, d acemřař am wedfeř.

Taceqqurt ifettaħen

6¹ Ayt n inabiyyen nnan i Ilicaē: “Xzar, amcan mani nzeddey zzat i wudem nnek, iħşar i neccin.” ² Ejj aneḡ ad nuyur ġar L'Urdun u dinni qaē ijj zzayneḡ ad dd-yawi ijj n ukeccuđ, maħend ad negg ict n tzeddiyt i neccin.” Netta inna: “Uyurem!” ³ Ijjen *zzaysen* maca inna: “Ėafak, uyur-dd ak-d imsexxaren nnek.” Netta inna: “Nec akidwem uyureḡ.” ⁴ *Xenni* yuyur akidsen. *Umi* dd-usin ġar L'Urdun, zedmen izeyran. ⁵ *Řami* izdem ijj ict n tcejjart, imsar, aqa *řeqđēe n* wuzzař *n ccaqur* iwđa deg waman uca netta iřaya, inna: “Axeyyeb, sidi inu, *ccaqur* tuḡa ittwarđeř!” ⁶ Aryaz n AREBBI inna: “Mani iwđa?” *Umi* d as isscen amcan, iqess ijj n ukeccuđ, inđar i-t din u *ammu* yiwi-dd uzzař iggur sennej. ⁷ Inna netta: “Sgaēēed i-t-i-dd ġarek!” *Xenni* isswizzeđ s ufus nnes uca iřtef i-t.

Timegga n Ilicaē deg umenḡi ak-d Aram

⁸ Ajeġid n Aram imney ak-d Israil uca imcawar ak-d imsexxaren nnes, inna: “Deg wemcan-in d win ad wteḡ iqiđan i řeeskar inu.” ⁹ *Maca* aryaz n AREBBI issekk *ijj* ġar ujeġid n Israil, inna: “Ĥđa ixef nnek ad tekked x wemcan nni, maḡar din ihwan Iramiyyen.” ¹⁰ Ajeġid n Israil issekk *ireqqasen* ġar wemcan i x tuḡa akides issiweř weryaz n AREBBI u i zi tuḡa i d as ieřem uca igga ad ĥđan din. *U aya* war *imsar ca* ict n twařa niḡ tnayen n twařawin *waha*. ¹¹ Uř n ujeġid n Aram ihaj x man aya u netta iřaya i imsexxaren nnes, inna asen: “Ma war tzemmarem kenniw ad ayi tinim man wen jar aneḡ ittraħ ak-d ujeġid n Israil?” ¹² Ijjen zeg imsexxaren nnes inna: “Lla, sidi inu, ajeġid! Maca Ilicaē, anabi wenni *iġan* di Israil, issargeb ujeġid n Israil awařen i tessawařed deg wexxam nnek n yiđeş.” ¹³ Inna netta: “Uyurem uca xzarem mani ittiři netta. *Xenni* ad ssekkey *iryazen inu*, ad t řtefen.” Xebbaren t, nnan: “Netta aqa-t di Dutan.” ¹⁴ *Xenni* issekk netta iysan d ikarruten d ijj n řeeskar ameqqran. Nitni iwđen din di ġiřet uca nndēn-dd i tendint.

¹⁵ Amsexxar n AREBBI ikkar ġar tuffut uca iffeḡ ġar barra, u xzar, ijj n řeeskar tuḡa innēđ i tendint s yeysan d ikarruten. *Xenni* inna as aħudri: “Ayyaw, sidi

2 IJEĠIDEN

inu, min i ya negg?”¹⁶ Netta inna: “War ttegg^wed ca, maḡar inni ḡarney aṭṭas xasen.”¹⁷ Ilicaē izzuḡ, inna: “A SIDI, arzem as tiṭṭawin, *maḡend* ad izar!” U SIDI yarzem i uḡdri tiṭṭawin *aṛami* itwaṛa. U xzar, adrar iccur s yeysan d ikarruten n tmessi i dd-innden i Ilicaē.¹⁸ *Umi* ḡares dd-usin nitni, izzuḡ Ilicaē i SIDI, inna: “Wwet maca ṛgens-a s tuddaryeč!” Uca netta iwta ten s tuddaryeč eḡaṣab awaṛ n Ilicaē.

¹⁹ *Xas uca* inna asen Ilicaē: “Wa war iḡi d abrid nican u war teḡi d tandint nican. Dfarem ayi-dd! Necc ad kenniw nedheḡ ḡar weryaz nni x tarezzum!” U netta indeh i-ten ḡar Samarya.²⁰ Umi iwden nitni ḡar Samarya, imsar, aḡa Ilicaē inna: “A SIDI arzem tiṭṭawin n iryazen-a *maḡend* ad ḡaren!” Uca yarzem asen SIDI tiṭṭawin aṛami ḡrin. U xzar, aḡa nitni *tuya aten* di ṛwest n Samarya.²¹ *Umi* ten izra, inna ujeḡid n Israil i Ilicaē: “Ma ad ten nḡeḡ, a baba inu?”²² *Maca* wanita inna: “War ten neqq ca! Cek s yixef nnek ma ad tenḡed inni tḡebbsed s ssif nnek d ṛqews nnek? Sars asen-dd aḡrum d waman maḡend ad ccen ad swen uca xenni ad eeqben ḡar sidi nsen.”²³ Issewjed asen ijj n umensi d ameqqran uca nitni ccin, swin. *Awarni aya* yarxu asen uca ffyen ḡar sidi nsen. *Xenni* war dd-usint bandiyyat n Aram ead di temmurt n Israil.

Ṛeḡṣaret n Samarya s ufus n Binhadad, ajeḡid n Aram

²⁴ Awarni i uya imsar, aḡa Binhadad, ajeḡid n Aram, issmun marra ṛeeskar nnes, iffey ḡima ad inned i Samarya.²⁵ Imsar ijj n ṛaḡ d ameqqran di Samarya, maḡar xzar, nitni nnden as-dd aṛami idweṛ ijj n uzeḡif n ijj weyyuṛ isekkwa tmenyin n *uqiyyat n* nnuqart d yijj n arrbee n ijj n ṛeqyas s ṛeḡbar n wedbir *idweṛ isekkwa* xemsa n *uqiyyat n* nnuqart.²⁶ Umi iedu ujeḡid n Israil x ṛḡiḡ, imsar, belli tṛaya as-dd ict n temḡart, tenna: “Ewc ayi-dd afus, a sidi inu, ajeḡid!”²⁷ Netta inna: “*Maṛa* SIDI war d am iwci afus, mammec necc d am i ḡa wceḡ afus? Ma ad yiṛi *s ca* zeg unedrar niḡ zi tsirt n uḡiṛ?”²⁸ Inna as ujeḡid: “Min cek yuyin?” Nettat tenna: “Tamḡart-a tenna ayi: ‘Awi-dd mmim ḡima ass-a ad t necc u mmi ad t necc xenni tiwecca.’ ”²⁹ *Ammu* neccin nesseḡ^w mmi uca necci t. *Maca* ṛami d as nniḡ tiwecca nnes: ‘Ewc *ṛexxu* mmim ḡima ad t necc!’, ṛexdenni tessnuffar nettat mmis.”

³⁰ Umi isṛa ujeḡid awaṛen n temḡart-a, icarreg arruḡ nnes uca *ammu i* yuyur x ṛḡiḡ uca izra ṛgens illa aḡa yarḡ ict n txancet x arrimet nnes.³¹ Netta inna: “Ejj ad ayi igg AREBBI ammu d ead ktar, maṛa iqqim uzeḡif n Ilicaē, mmis n Cafat, xas aṛ ass-a!”

³² Ilicaē iqqim di taddart nnes d imeqqranen qqimen ḡares. Tuḡa *ujeḡid* issekk ijj n weryaz ḡar zzat nnes, maca qbeṛ ma yaweḡ ureqqas ḡares, inna *ilicaē* i imeqqranen: “Ma teḡrim aḡa wanita, mmis n ijj n uneqqay, issekk-dd wenni d

6:29 Aewd. 28:53
6:31 1 lj. 19:2

2 IJEĠIDEN

ayi i ɣa iqessen azeġif? Hđam řexxu, xmi dd i ɣa yas ureqqas, belleem tawwart u sbeddem t ɣar tewwart! Ma war *ittwaseř* řřess n iřuraf n sidis awarni as?”³³ Řami tuɣa akidsen issawař ead, xzar, ihwa-dd ureqqas ɣares. Uca ajeġid inna: “Xzar, tuęeffna aya zi SIDI. Min i ɣa rajij ęad *xenni* zi SIDI?”

Ilicaę izwar ibarreĥ s usenjem n Samarya

7¹ *Xenni* inna Ilicaę: “Sřem i wawař n SIDI! Ammu i iqqar SIDI: ‘Tiwecca ɣar řweqt-a ad teswa ijj n řeqyas n waren n ssmid ɣar tewwart n Samarya mɣir d ijj n uciql u ad mmenzen tnayen n řeqyas n imendi i yijj n uciql *waha!*’² Ijj n uneyraf n *řeeskar* nni x uɣiř nnes ięemmed ujeġid, yarra-dd x weryaz n AREBBI: “Xzar, waxxa mařa SIDI igga řekwaza deg ujenna, ma izemmar aya ad imsar?” *Maca* netta inna: “Xzar, ad t tzared s tiřřawin nnek, maca war zzayas t^ęttered.”

³ Tuɣa din arebea n yeryazen zzat i wadaf n tewwart. Nnan ijj i wenneyni: “Mayemmi i ɣa neqqim da, ɣares ař i ɣa nemmet?”⁴ Mařa ad nini: ‘Ejj aney ad nadeř ɣar tendint!’, *xenni* iġa řaž di tendint u neccin ad dayes nemmet. U mařa neqqim neccin da, ad nemmet *ęawed*. *Xenni* řexxu, ejj aney ad neffey ad newđa deg ifassen n řmargeĥ n řeeskar n Aram. Mařa nitni jjin aney neddar, ad neqqim neddar, u mařa nitni nɣin aney, *xenni* ad nemmet.”⁵ Nitni kkaren di tbambast ĥima ad uyuren ɣar řmargeĥ n řeeskar n Aram. *Maca umi* udfen nitni ɣar řřarf n řmargeĥ n řeeskar n Aram, war din tuɣi uřa d iijen. ⁶ Maɣar Sidi iija řeeskar n Aram ad iseř i yijj n ujarri n ikarruten d ijj n ddriz n iysan d ġyareɣ n ijj n řeeskar d ameqqran, *ařami* nitni nnan iijen i wenneyni: “Xzar, ajeġid n Israil iřarrec-dd xaney ijeġiden n Iĥittiyen d ijeġiden n Imiřriyyen.”⁷ Nitni *xenni* kkaren uca arewřen di tbambast uca jjin iqidān nsen d yeysan nsen d yeyyař nsen uřa d řmargeĥ n řeeskar am mammec ten tuɣa, uca arewřen maĥend ad ssnejmen řęemar nsen.

⁸ *Řami* dd-iwđen ayt n bu-řbarř ɣar řřarf n řmargeĥ n řeeskar, udfen ɣar ijj n uqidun, ccin, swin u iwyeen ssenni nnuqart d wureɣ d warruđen uca ffęen, ssnuffaren aya. *Awarni man aya* ęeqben-dd, udfen ɣar ijj n uqidun nneyni uca iwyeen uřa ssenni *ca* uca ffęen, ssnuffaren aya *ęawed*. ⁹ *Xenni* nnan i wayawya: “Neccin war nettegg min iġan nican. Ass-a d ijj n wass n řexbar ařebĥan u neccin nesseyd. *Mařa* nraja *da* ɣares ař ggur ad iffu řřař, ad aney teřqef řmueřsiyyet. *Xenni* řexxu, asem-dd, ejj aney ad nuyur, ad t neawed di taddart n ujeġid.”

¹⁰ Nitni iwđen *din*, řaɣan x uęessas n tewwart n tendint, ĥajan asen, nnan: “Neccin nudeř ɣar řmargeĥ n řeeskar n Aram, u xzar, war din uřa d ijj u war

7:1 ‘řeqyas’ - eřayen 7-8 litru.

7:3 Lawi 13:46

7:6 ‘Sidi’ - s Teibranit ‘Sidi inu’.

7:6 Ica. 13:4

2 IJEĠIDEN

nesri i ca n řhess n yewdan, myir iysan tuća qqnen d yeyyař tuća carfen d iqiđan am mammec *řan*.”¹¹ Iřaya x iessasen uca ssiwđen nitni *areqqas* řar daxeř n taddart n ujeđid.

¹²Ikkar ujeđid di ġiřet, inna i imsexxaren nnes: “Necc ad awem iniy min akidney i řa yegg Aram. Nitni ssnen, aqa neccin d ayt n bu-ġuż. *X uyenni* ffyen zi řmargeř n řeeskar řima ad nuffaren deg iyyar, qqaren: ‘Mařa nitni ad ffyen zi tendint, ad ten netřef ddaren uca ad nadeř řar tendint.’”¹³ Ijjen zeg imsexxaren yarra-dd, inna: “Ejj ad ksin maca xemsa n iysan nni ead din iđan, inni iqqimen di tendint *u xenni* ad nřar ma ad asen imsar am wařřas n ayt n Israil inni da iqqimen, *niy* am wařřas n ayt n Israil inni ittwahellken. Ejj aney ad ten nessekk uca xenni ad nřar *min i řa yiři*.”

¹⁴Ksin nitni tnayen n iysan n tazřa. Ajeđid issekk i-ten awarni i řeeskar n Aram, inna: “Uyurem u texzare!”¹⁵ Nitni đfaren ten ař L'Urdun, u xzar, abrid marra inti s warruđ d řehřwayej nni immenđaren Iramiyyen am tuća ttqeđiqen *di tarewřa* nsen. Ireqqasen eeqbem u ssiwđen řexbar i ujeđid.¹⁶ *Xenni* iffey řgens *zi tendint* uca keccđen řmargeř n řeeskar n Aram uca temmenz ijj n řeqyas n waren n ssmid s yijj n uciql d tnayen n řeqyas n imendi s yijj n uciql ełahřab awař n SIDI.¹⁷ Igga ujeđid aneyraf *n řeeskar* wenni x ittcař, řima ad yiři x tewwart uca iefes xas řgens di tewwart ařami immut am mammec tuća inna weryaz n AREBBI, wenni issiwřen umi tuća řares dd-ihwa ujeđid.¹⁸ Aqa imsar am mammec tuća issiweř weryaz n AREBBI i ujeđid, i innan: “Tiwecca řar řweqt-a *ad mmenzen* řar tewwart n Samarya tnayen n řeqyas n imendi s yijj n uciql d yijj n řeqyas n waren n yirden s yijj n uciql.”¹⁹ Tuća yarra-dd uneyraf *n řeeskar* x weryaz n AREBBI, inna: “Xzar, waxxa mařa SIDI igga řekwaza deg ujenna, ma izemmar ad imsar uya?” U netta tuća inna: “Xzar, ad t tžared s tiřřawin nnek, maca war zžaysen t'etteted.”²⁰ Ammu i d as temsar, *mayar* řgens iefes xas di tewwart *ařami* immut.

Cwar n Ilicaē i temyart zi Cunam

8¹Řami issiweř Ilicaē ak-d temyart tenni umi tuća issfaq mmis, inna: “Kkar, řffey, cek ak-d twacunt nnek u zdey am ubarrani mani ma tzemmed ad tzedyed, mayar SIDI yura ict n řehřaret n řaž tenni i řa yekken eawed sebea n isegg^wusa x temmurt.”² Uca tekkar temyart, tegga ełahřab awař n weryaz n AREBBI. Nettat teffey ak-d twacunt nnes uca tezdey sebea n isegg^wusa di temmurt n Ifiliřiniyyen.

³Awarni i sebea n isegg^wusa, imsar belli tamyart teeqeb-dd zi temmurt n Ifiliřiniyyen. Nettat teffey řima ad t'ettar twiza n ujeđid x taddart nnes d

7:16 'řeqyas' - eřayen 7-8 litru.

8:1 2 lř. 4:34

2 IJEĠIDEN

yeyyar nnes. ⁴ Ajeġid tuya ittħarred ak-d Jiħazi aħudri n weryaz n AREBBI, inna: “Ħaja ayi marra timesřayin timeqqranin i igga Ilicae.” ⁵ Imsar am tuya itteawad wanita i ujeġid x mammec dd-issfaq Ilicae ijj n umettin, xzar, tusa-dd temyart nni umi dd-issfaq mmis, ħima ad t^ettar twiza n ujeġid x taddart nnes d yeyyar nnes. *Xenni* inna Jiħazi: “A sidi ajeġid, ta d tamyart d wa d mmis i dd-issfaq Ilicae ħar tudart.” ⁶ Ajeġid isseqsa tamyart u nettat tħaja as tt-id. *Xas uca* iwca as ujeġid ijj n umsexxar iceneen, inna: “Ħdat ad ħares ittwarr marra min iġan nnes uřa d marra řřabet n iyyaren zeg wass nni di tejjja nettat tammurt ař ass-a.”

Ilicae di Dimacq

⁷ Ilicae yusa-dd ħar Dimacq *umi* Binhadad, ajeġid n Aram, ihřec. Ħajan as, nnan: “Aqa aryaz n AREBBI yusa-dd danita.” ⁸ *Xas uca* inna ujeġid i Ħazayil: “Awi-dd akidek ict n terzeft, ruħ ad teřqid aryaz n AREBBI uca seqsa zzayes SIDI, ad tinid: “Ma necc ad ggenfiy zi řehřac-a?” ⁹ Ħazayil yuyur ad t iřqa uca yiwi akides ict n terzeft, eřam kuř n min iġan d lemliħ zi Dimacq, ijj n ddqeř n arebein n iřeyman. Netta yiweđ u ibedd zzates, inna: “Mmic Binhadad, ajeġid n Aram, issekk ayi-dd ħarek maħend ad sseqsıy: ‘Ma ad ggenfiy zi řehřac-a?’” ¹⁰ Inna as Ilicae: “Uyur, ad tinid: ‘Cek war teggenfid ca kuřci!’ SIDI isscen ayi, aqa netta ad immet nican.”

¹¹ Udem nnes ibear u isseqseħ dayes tamuyři ařami war issin min i ħa yegg. *Xenni ibda* weryaz n AREBBI ittru. ¹² *Xenni* inna Ħazayil: “Mayemmi ittru sidi inu?” Netta inna: “Minzi necc ssney řehřiq i d ħa tawyed cek i ayt n Israil. Cek ad teqqded timessi i tneddam nsen ifaryen *s iyebrawen*, ad tenyed iħudriyyen nsen s ssif u ad třebezded iħenjiren nsen d timyarin nsen i iksin s ddeyset ad asent tcarrged aeeddis.” ¹³ Ħazayil inna: “Maħar min iena umsexxar nnek, aqzin nni, aqa netta izemmar ad tt igg d tameqqrant?” Ilicae inna: “SIDI isscen ayi-dd belli ad tiřid d ajeġid x Aram.” ¹⁴ *Xenni* iffey Ilicae. Uca yusa-dd netta ħar sidi nnes u wanita inna as: “Min d ac inna Ilicae?” U netta yarra-dd: “Netta inna ayi: ‘Aqa cek ad teggenfid!’” ¹⁵ Tiwecca nnes imsar aqa iksi netta ict n malta, isseydeř i-tt deg waman uca issars i-tt x uyembub nnes ařami immut. Uca idweř Ħazayil d ajeġid deg wemcan nnes.

Yuram, ajeġid n Yahuda

2 Im. 21:2-20

¹⁶ Deg usegg^was wiss xemsa n Yuram, mmis n Axab, ajeġid n Israil, umi tuya Yahucafad d ajeġid n Yahuda, idweř Yahuram, mmis n Yahucafad, d ajeġid n Yahuda. ¹⁷ Netta *tuya* ħares tnayen u-třatin n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. Netta

8:8 1 Ij. 14:2, 3; 2 Ij. 1:2

8:12 2 Ij. 10:32; 12:17; 13:7

8:16 2 Im. 21:4, 5

2 IJEĠIDEN

iħkem tmenya n isegg^wusa di Urcalim. ¹⁸Netta yuyur deg webrid n ijeġiden n Israil, am mammec tuya tegga taddart n Axab, maġar yeġis n Axab tedweř d tamyart nnes. Netta igga min iġan d aeffan di tiġtawin n SIDI. ¹⁹*Maca* SIDI war ix ad yareddeġ Yahuda di ttwew n umsexxar nnes Dawud, am mammec i d as tuya inna, ad as iwc řebda ijj n řefnar zzat i tiġtawin nnes s iħenjiren nnes. ²⁰Deg wussan nnes izemmar Idum ad ixtutteř zeg ifassen n Yahuda umi yewwyeu, u nitni ggin ijj n ujeġid x yixef nsen. ²¹Yahuram iedu *xenni* ak-d marra ikarruten *n umenyi* nnes ġar řaer. Uca imsar aqa ikkar s ġiřet uca ihjem x ayt n Idum inni tuya i d as dd-innden i netta u i imeqqranen n ikarruten *n umenyi*, *maca* řgens yarweř ġar iqiđan nnes. ²²*Xenni* xtuttřen ayt n Idum s uyewwey zi jar ifassen n Yahuda ař ass-a. Di řweqt nni beeda iyewwey uřa d Libna.

²³Imezruyen i iqqimen n Yahuram, d marra min igga, ma man aya *marra* war ittwazemm ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? ²⁴Yahuram ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Netta ittwandeř jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis, Axazya, idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Axazya, ajeġid n Yahuda

2 Im. 22:1-6

²⁵Deg usegg^was wiss tenaer n Yuram, mmis n Axab, ajeġid n Israil, ibda Axazya, mmis n Yahuram, ajeġid n Yahuda, ad iħkem. ²⁶Axazya *tuya* ġares tnayen u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. Netta iħkem ijj n usegg^was di Urcalim. Yemmas qqaren as Eatalya, yeġis n Eumri, ajeġid n Israil. ²⁷Netta yuyur deg webrid n taddart n Axab u igga min iġan d aeffan di tiġtawin n SIDI, am taddart n Axab, maġar tuya d adegg^wař n taddart n Axab.

²⁸Iffey ak-d Yuram, mmis n Axab, i umenyi ak-d Ĥazayil, ajeġid n Aram, ġar Ramut di Jilead u Iramiyyen yeřben x Yuram. ²⁹*Xenni* yaregg^weħ ujeġid Yuram, maħend ad yarzu di Yazraeil agenfu zeg iyezzimen nni i d as tuya ggin *ayt n* Aram umi imney netta di Ramut ak-d ujeġid nsen Ĥazayil, ajeġid n Aram. Axazya, mmis n Yahuram, ajeġid n Yahuda, ihwa-dd *din* ħima ad issijj x Yuram, mmis n Axab, di Yazraeil, umi tuya ihřec netta.

8:19 2 řm. 7:13; 1 Ij. 11:36; 15:4; Izhđ. 132:17

8:20 Amz. 27:40; 2 Im. 21:8

8:24 2 Im. 21:19

8:25 2 Im. 22:1

8:26 2 Im. 22:2

8:29 2 Ij. 9:15; 22:6, 7

Yahu idweř d ajeġid x Israil

9¹ *Xenni* anabi Ilicaē iřaya-dd i yijjen zeg imeħdaren n inabiyyen, inna as: “Byes u ksi ařarraf-a n zzect deg ufus nnek uca tuyured ęar Ramut *di* Jil ead.² *Xmi* dinni i ęa tawdeđ, arzu x Yahu, mmis n Yahucafať, mmis n Nimci. Adef *yares* uca ejj i-t ad dd-ikkar zi řwest n yaytmas, ndeh i-t ęar ijj n wexxam iťturfiy mliħ.³ *Xenni* ksi ařarraf n zzect, zeęee i-t x uzeęif nnes uca ini: ‘Ammu i iqqar SIDI: Necc dehney cek d ajeġid x Israil.’ *Xenni* arzem tawwart, arweř, war ttraja ead ktar!”.

⁴ Aħudri, amsexxar amezyan n unabi, yuyur deg webrid ęar Ramut *di* Jilead.

⁵ *Umi din* dd-yiwed, xzar, řqebťanat n řceskar tuęa qqimen din. Netta inna: “Necc ęari ijj n wawař i cek, *a* řqebťan. Yahu isseęsa: “I man wen zzayneę marra?” Netta inna: “I cek, *a* řqebťan!” ⁶ *Xenni* ikkar Yahu, yudef ęar taddart.

U netta ifarrey as zzect x uzeęif nnes, inna as: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Necc dehney cek d ajeġid x řgens n SIDI, x Israil.’ ⁷ Cek ad tewted taddart n Axab, sidi nnek, u necc ad ttareę zeg ufus n Izabil idammen n imsexxaren inu, inabiyyen, uřa d idammen n marra imsexxaren n SIDI.

⁸ Marra taddart n Axab ad t’ttwakkex u Necc ad qđię zi taddart n Axab marra wi t itteęęen x řħid, *am* wenni ittwaťťfen, *am* wenni umi ijjin di Israil.⁹ Necc ad arrey taddart n Axab amecnaw taddart n Yarubeam, mmis n Nabať, u amecnaw taddart n Baeca, mmis n Axiya.

¹⁰ Iťan ad ccen Izabil deg iyyar n Yazraeil uca war ittiři uřa d ijj wenni tt i ęa inedřen.” *Xenni* yarzem netta tawwart uca yarweř.’ ”.

¹¹ Umi dd-iffey Yahu ęar barra ęar imsexxaren n sidis, nnan as: “Aqa cek mliħ? Mayemmi i ęarek dd-yusa ubuhaři aya?” Netta yarra-dd xasen: “Kenniw tessnem *maca* aryaz d řhard nnes!” ¹² *Maca* nitni nnan “D ixarrięen, ini aney *t!*” *xenni* inna: “Ammu d wammu i kidi issiweř, inna: ‘Ammu i iqqar SIDI: Necc dehney cek d ajeġid x Israil.’ ”

¹³ *Řexdenni* qeęęen u kuř ijj iksi arruđ nnes uca issars i-t sadu nnes x taređđifin n ddruj uca suđen deg uyicc n icarri, nnan: “Yahu d ajeġid!”

¹⁴ Yahu, mmis n Yahucafať, mmis n Nimci, igga ijj n řeahd đidd Yuram. Yuram, netta *jmie* ak-d marra Israil, tuęa iħđa x Ramut *di* Jilead arendad n wudem n Ĥazayil, ajeġid n Aram.

¹⁵ *Maca* ajeġid Yuram yareęęweħ-dd maħend ad yarzu di Yazraeil agenfu zeg iyezzimen i d as tuęa ggin *ayt* n Aram, umi imney ak-d Ĥazayil, ajeġid n Aram. Yahu inna: “Mařa kenniw t’ttafęem, *xenni* war ttejjim ad yarweř uřa d ijj zi tendint, ad yuyur maħend ad issiweđ řexbar-a ęar Yazraeil.”.

9:1 1 lę. 19:16

9:3 2 lę. 22:7

9:8 1 lę. 21:21

9:9 1 lę. 14:10; 15:29; 16:3,11

9:10 1 lę. 21:23

9:15 2 lę. 8:29

Řmewt n ujeġid Yuram d ujeġid Ahazya

¹⁶ *Xenni* inya *deg ukarru nnes*, indeh ħar Yazraeil, maħar dinni i tuħa Yuram. Axazya, ajeġid n Yahuda, tuħa ihwa-dd ħima ad issijj x Yuram. ¹⁷ Aecessas ibedd x sşummet di Yazraeil uca izra Yahu yusa-dd, inna: “Necç twařiy ijj n uhumur.” *Xenni* inna Yuram: “Awi-dd ijj n bu-uyis uca ssekk i-t-i-dd i umsagar akidsen, ad yini: “Ma d řehna *min xef dd-tusid*?” ¹⁸ Bu-uyis inya ħima ad t iřqa, inna: “Ammu i iqqar ujeġid: ‘Ma d řehna *min xef dd-tusid*?’ ” *Maca* Yahu yarra-dd *xas*: “Mani cek icqa řehna? As-dd ħar deffar inu.” Aecessas ieřem *aya*, inna: “Amsexxar yiweđ ħarsen, *maca* war dd-ieqib ca.” ¹⁹ Issekk ujeġid ijj n bu-uyis wiss tnayen. *Umi* dd-yusa wanita ħarsen, inna: “Ammu i iqqar ujeġid: ‘Ma d řehna *min xef dd-tusid*?’ ” *Maca* Yahu yarra-dd *xas*: “Mani cek icqa řehna. As-dd ħar deffar inu.” ²⁰ Aecessas ieřem *s manaya* eawed: “Netta yiweđ i-ten, *maca* war dd-ieqib ca u mammec ineddeh ayis, igga am mammec ittegg Yahu, mmis n Nimci, maħar netta ineddeh am ineddeh ubuħaři.”

²¹ *Xenni* inna Yuram: “Hezzem akarru!” Hezzmen akarru nnes u Yuram, ajeġid n Israil, iffey ak-d Axazya, ajeġid n Yahuda, nedhen kuř ijj akarru nnes. Nitni ffyen i umsagar ak-d Yahu uca ufin t ħar yeyyar n Nabut, Ayazraeili. ²² Imsar umi izra Yuram Yahu mani inna: “Ma d řehna *i x dd-tusid, a* Yahu?” *Maca* wanita yarra-dd: “Mana řehna aya, min i ħa yekk farq-ccyeř n yemmac Izabil d tsehħarin nnes *ammu* s wařtas?” ²³ Inneqřeb Yuram ħima ad yarweř, uca inna i Axazya: “Tamenziwt, Axazya!” ²⁴ *Maca* Yahu imnee řqews nnes deg ufus uca iřqef Yuram *s řřitca* jar iyaġen nnes. *Řřitca* tesnuqqeb qae uř nnes uca iwđa deg ukarru nnes. ²⁵ *Xenni* inna Yahu i Bidkar, aneyraf nnes *n řeeskar*: “Ksi t uca nđar i-t di tesyart n yeyyar n Nabut, Ayazraeili, maħar eqeř, necç d cek, ijj ħar uyezdis n wenneġni, nedhen *x ikarruten nney* awarni i baba as Axab umi xas icetca SIDI ammu, *inna*: ²⁶ ‘S tidett amecnaw zřiy iđennađ idammen n Nabut d iħenjiren nnes, inna SIDI, ammu zzayek i ħa xeřfeġ x yeyyar-a, inna SIDI.’ *Xenni* řexxu, ksi t uca nđar i-t deg iyyar elaħsab awař n SIDI.”

2 Im. 22:7-9

²⁷ *Umi* Axazya, ajeġid n Yahuda, izra *aya*, iřtef abrid ħar Bayt-Hagan. Yahu iđfar i-t u *řami yiweđ* ħar teysart n Jur wenni iġan ħar Jiblieam, inna: “Wwet i-t uřa d netta x ukarru!” *Xenni* yarweř netta ħar Majiddu uca immut din. ²⁸ Imsexxaren nnes iwyeen t *x ukarru* ħar Urcalim uca neđřen t deg wenđeř nnes jar řejdud nnes di tendint n Dawud. ²⁹ Deg usegg^was wiss ħiřac n Yuram, mmis n Axab, idweř Axazya d ajeġid x Yahuda.

2 IJEĠIDEN

Řmewt n Izabil

³⁰ *Xenni* yusa-dd Yahu ġar Yazraeil. *Řami* tt tesřa Izabil, tkeħħeř tiřřawin nnes, tzewweq acewwaf nnes uca texzar zi řkazi ġar swadday. ³¹ *Umi* dd-yudef Yahu zi tawwart, tenna: “Ma d řehna *i x dd-tusid*, Zimri, *a cek* wenni inřin sidis?” ³² Netta ixzar ġar řkazi sennej uca inna: “Wi akidi iřan? Man Wen?” *Xenni* xzaren tnayen niř řřata n imsexxaren iceneen ġares *din* swadday. ³³ Netta inna *asen*: “Nđarem tt-dd swadday!” Nitni nđaren-tt-dd swadday ařami idammen nnes ttwaruccen x řħiđ u x yeysan, u netta iřbez i-tt. ³⁴ Netta yudef uca icca, iswa. *Awarni i uya* inna: “Xzarem ġar tmexziwt nni u neđřem tt, mařar nettat d yeęis n ujeęid.” ³⁵ Nitni uyuren ħima ad tt neđřen, *maca* nitni war tt ufin ca myir taceqquft n uzeęif nnes d iđaren d ifassen waha. ³⁶ *Umi* dd-eęqben, eawden as *t* u netta yarra-dd: “Wa d awař n SIDI nni issiwřen s uqemmum n umsexxar nnes, Ilicae Aticbi. Netta inna: ‘X yeyyar n Yazraeil iřan ad ccen aysum *n řxecbet* n Izabil.’” ³⁷ Řxecbet n Izabil ad tiři am řeřbar x yeyyar deg weħwic n Yazraeil, ař i ġa taf war din wi i ġa inin: Ta d Izabil.’”

Yahu inřa řwacun n Axab

10¹ Axab tuřa ġares sebein n iřenjiren di Samarya. Yahu yura tibratin, issekk *i-tent* ġar Samarya i imeqqranen n Yazraeil, i imřaren u i yenni yarebban *iřenjiren n Axab*. *Daysent* inna: ² “Mařa řexxu tabrat-a tusa-dd ġarwem, *am* ġarwem iřenjiren n siditwem řa d ikarruten d yeysan, d ict n tendint ifaryen *s ięebrawen* d řesnaħ, ³ arzum *xenni* x yenni iřebħen d inni imeħđen qaę ġar iřenjiren n siditwem u sřimem *t x řęarc* n babas u wtem di řřwee n taddart n siditwem.” ⁴ *Maca* nitni dewřen ttegg^weden ařřas, nnan: “Xzar, tnayen n ijeęiden war zemmaren ad qqimen bedden zzates, mammec *i ġa nzemmar neccin* ad neqqim nbedd?” ⁵ Inni iřan x taddart u x tendint uřa d imřaren d yenni yarebban *iřenjiren n Axab* ssekken *ijj n ureqqas* ġar Yahu, nnan: “Neccin d imsexxaren nnek u marra min d aneř i ġa tinid, ad *t* negg. Neccin war nettegg uřa d *ijj* d ajeęid. Egg min t^ettwařid nican di tiřřawin nnek.”

⁶ *Xenni* yura ġarsen ict n tebrat i twařa wiss tnayen, inna: “Mařa aqa kenniw ġar uyezdís inu uca ad tesřem ġar min i ġa iniř, ksim *xenni* izeęifen n iřenjiren n siditwem, u asem-dd tiwecca ammu ġar řweqt-a ġari di Yazraeil.” Iřenjiren n ujeęid, sebein n yeryazen, *tuřa aten* di tendint ġar imcennneen nni ten yarebban. ⁷ *Umi* ġarsen-dd tiweđ tebrat, imsar, belli nitni řřfen iřenjiren n ujeęid, nřin ten *marra*, sebein n yeryazen. Nitni ggin izeęifen nsen di řķurbat uca ssekken tent ġares ġar Yazraeil. ⁸ Yusa-dd umsexxar, issiweđ areqqas,

9:31 ‘aneqqam’ - aqa-t d aryaz wenni inřin *ijj* n bnađem.

9:31 1 lř. 16:18

9:34 1 lř. 16:31

9:36 1 lř. 21:23

2 IJEĠIDEN

inna: “Aqa iwyen-dd izeġifen n iħenjiren n ujeġid.” Netta inna: “Sarsem ten aħ tiwecca di tnayen n ieurrac ġar wadaf n tewwart.”⁹ Ġar tiwecca, umi iffey ġar barra, imsar, aqa ibedd *din*, inna i marra řgens: “Kenniw d imseggaden. Xzarem, d necc i iggin ict n tmeemuċ x sidi inu u nyiř t. *Maca* wi inyiñ marra ina?”¹⁰ Snem, aqa war iweřti ġar temmurt uřa d ijj n wawař n SIDI nni inna SIDI đidd i taddart n Axab, mařar SIDI igga min tuřa inna s uqemmum n umsexxar nnes Ilicae.”¹¹ Yahu inřa marra wi iqqimen zi taddart n Axab di Yazraeil uřa d marra imcenneen nnes d imeddukkar nnes d ikehhanen nnes, ařami war iqqim uřa d ijjen zzayes iddar ead.

¹² *Xenni* ikkar uca iřtef abrid ġar Samarya. Umi t tuřa netta deg webrid, *imsar di* Bayt-Ēaqd n imeksawen,¹³ aqa immerřa Yahu ak-d awmaten n Axazya, ajeġid n Yahuda, inna: “Min teenam kenniw?” Nitni arrin-dd: “Neccin d awmaten n Axazya u nehwa-dd ħima ad nseġem x iħenjiren n ujeġid d iħenjiren n tjeġid t.”¹⁴ *Xenni* inna: “Třfem ten ddaren!” Třfen ten ddaren u nyin ten ġar wanu n Bayt-Ēaqd. *Tuřa-ten* di tnayen u arebein n yeryazen. War iiji uřa d ijj zzaysen iddar.¹⁵ Netta iffey ssenni uca yufa Yunadab, mmis n Rikab, wenni dd-iffyen i umsagar akides, iseġem xas. Inna as netta: “Ma uř nnek iseggem *akidi* am mammec iseggem wuř inu akidek?” Yunadab yarra-dd xas: “Amenni, amenni! Ewc *ayi-dd* afus nnek.” Netta iwca as afus uca iija i-t ad dd-iniy řares deg ukarru.¹⁶ Netta inna: “As-dd akidi uca ad třared đdaret inu i SIDI.” *Ammu i* jjin t ad dd-iniy akides deg ukarru.¹⁷ *Umi* yiweđ ġar Samarya, inřa netta marra inni tuřa iqqimen n Axab di Samarya, ařami t iqđa qaē am mammec inna wawař n SIDI nni tuřa inna i Ilicae.

Yahu iqđa x webed n Baēal

¹⁸ Yahu issmun marra řgens uca inna asen: “Axab tuřa isexxar i Baēal cwayt, *maca* Yahu ad as isexxar ařtas ead.”¹⁹ *Xenni* řexxu, řayam-dd x marra inabiyyen n Baēal d marra imsexxaren nnes d marra ikehhanen nnes *maħend ad* řari *dd-asen*. Ĥđam aqa ad iqqim ħed, minzi řari ict n třarřt d tameqqrant i Baēal. Marra wi i řa iyaben, war ittyimi iddar.” Yahu *maca* igga ta s tħraymect maħend ad iqđa x imsexxaren n Baēal.²⁰ *Xas uca* inna Yahu: “Sqeddsem ijj n umuni ifarzen i Baēal!” Uca nitni barrħen i man aya.²¹ Issekk Yahu *ireqqasen* di marra Israil u marra imsexxaren n Baēal usin-dd, war iqqim uřa d ijj war dd-yusi. Nitni udfen ġar zzawect n Baēal ařami teccur zzawect n Baēal zi třarf ař třarf.²² *Xenni* inna i wenni iřan x wexxam n warruđ: “Awi-dd arruđen i marra imsexxaren n Baēal!” U wanita yiwi asen-dd arruđen.

10:10 ‘s uqemmum’ - s Teibranit ‘s ufus’.

10:10 1 Ij. 21:19, 21, 29

10:12 ‘imeksawen’ - niř iničan’.

10:13 2 Im. 22:8

10:17 2 Im. 22:8

2 IJEĠIDEN

²³ Yudef Yahu ak-d Yunadab, ɣar zzawect n Baɛal u netta inna i imsexxaren n Baɛal: “Xzarem mliħ, aqa war ɣarwem ittiři uřa d ijj zeg imsexxaren n SIDI, myir imsexxaren n Baɛal waha.” ²⁴ *Umi* iwɗen maħend ad *din* awyew tiɣarřa d tiɣarřa n wecmaɗ, tuɣa issbedd Yahu tmenyin n yeryazen di barra, inna: “Zeg weryaz nni ɣa yejj ad injem ijj zeg yeryazen nni ggiɣ deg ifassen nwem, ad *idweř* řeemar nnes deg wemcan n řeemar nni.”

²⁵ *Řami* iqfeř usewjed n tiɣarřt n wecmaɗ, imsar belli netta inna i řqebťanat: “Adfem, wwtem ten, war ttejjim uřa d ijj ad injem!” Nitni nyin ten s řeqdeɛ n ssif u ineyrafen *n řeɛskar* nđaren ten *barra*. Nitni udfen ɣares ař uř n zzawect n Baɛal. ²⁶ Nitni kksen imayɗuten *iqeddsen* zi zzawect n Baɛal uca ssaryen ten.

²⁷ Nitni aržin ameyɗa *iqeddsen* n Baɛal. Hedmen *ɛawed* zzawect n Baɛal uca ggin tt d ict n tzubact ɣares ar ass-a. ²⁸ *Ammu i* imħa Yahu Baɛal zi Israil. ²⁹ Maca Yahu war ibedd zeg weɗfar n ddnub n Yarubeam, mmis n Nabať, wenni yarrin Israil ad ixɗa: iɛejmiyyen n wureɣ nni *iřan* di Bayt-Il.

³⁰ SIDI inna i Yahu: “Minzi cek teggid nican umi teggid min iřan nican di tiťťawin inu uca teggid ak-d taddart n Axab marra min ɣari deg wuř, ad qqimen iħenjiren nwem x řearec n Israil ař jjiř wiss arebea.” ³¹ *Maca* Yahu war iħɗi ca ad yuyur ełahřab Ccariɛa n SIDI, AREBBI n Israil, s marra uř nnes. Netta war iħeyyed x ddnub n Yarubeam wenni yarrin Israil ad ixɗa.

³² Deg wussan nni ibda SIDI ad issemzi Israil. Ĥazayil iwta i-ten di marra tammurt n Israil, ³³ zi L'Urdun manis i dd-tneqqar tfuct, marra *tammurt n* Jilead, *tammurt n* Ijadiyyen d Irubiniyyen d Imanassiyyen, zi Aruɛir wenni *iřan* ɣar teyzart n Arnun, uřa d Jilead d Bacan. ³⁴ Imezruyen iqqimen n Yahu, d marra min igga d marra timegga nnes imeħɗen, ma nitni war ttwazemmemen ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil? ³⁵ Yahu ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Neđřen t di Samarya. Mmis Yahuyaħaz idweř d ajeġid deg wemcan nnes. ³⁶ Ussan i di tuɣa Yahu iħekkem di Samarya aqa aten di tmenya u-eicrin n isegg^wusa.

Akehhan Yahuyadaɛ yumur ĥima ad nyen Atalya

2 Im. 22:10-23:21

11 ¹ Umi ɛatalya, yemmas n Axazyia, tezra, aqa mmis immut, tegga ad teqda x marra tarrawt *n řağ* n ujeġid. ² Maca Yahuciba, yeġis n ujeġid Yahuram, ućmas n Axazyia, teksi Yuwac, mmis n Axazyia, s tnuffra zi jar iħenjiren n ujeġid nni ittwanyen uca *tiwyi* t ak-d temɣart i t issuťťuɗen deg wexxam n tassut uca tessnuffar i-t *dinni* zi ɛatalya *ħima* war ittwaneqq. ³ Netta iqqim inuffar akides

10:29 'amwa' - niy 'ayenduz' niy 'yuggu'.

10:29 1 Ij. 12:28

10:30 2 Ij. 15:12

11:1 2 Im. 22:10

2 IJEĠIDEN

setta n isegg^wusa di Taddart n SIDI, *umi* teħkem Eatalya x temmurt.

⁴ Deg usegg^was wiss sebea issekk Yahuyadae uca ijja ad dd-asen řqebťanat x mya n iessasen n arrimet u n ireqqasen n tazřa uca issmun i-ten řares di Taddart n SIDI. Netta igga akidsen ijj n řeahd uca ijja i-ten ad jjaġen di Taddart n SIDI. *Xas uca* isscen asen mmis n ujeġid.⁵ Netta yumur i-ten, inna: “D man aya i řa teggem: ict n ttuřut nwem, inni i řa yadfen deg *wass n* ssebt, ad eessen řar taddart n ujeġid. ⁶ Ict n ttuřut *ad tbedd* řar tewwart n řur u ict n ttuřut řar tewwart awarni i ireqqasen n tazřa. *Ammu* i řa tessesem x taddart di tnubbat.

⁷ Tnayen n izeynat nwem, zi marra inni i řa iffřen di ssebt, ad ħđan řar Taddart n SIDI, řar ujeġid. ⁸ Kenniw ad tenndem i ujeġid, *kuř* aryaz s řesnař nnes deg ufus nnes, u wenni i řa yarzun ad yadef řar řesřuf ad ittwaney. Ittxeřřa kenniw ad teqqimen ak-d ujeġid mařa netta iffey niř mařa yudef.

⁹ Řqebťanat x mya ggin am mammec iweřřa ukehhan Yahuyadae uca kuř ijj zzaysen iksi iryazen nnes inni yudfen deg wass n ssebt, *jmie* ak-d yenni iffřen deg wass n ssebt uca usin-dd řar ukehhan Yahuyadae.¹⁰ I řqebťanat n mya iwca ukehhan lansat d tseddariyin iqeřřen n ueskar i tuřa iġan n ujeġid Dawud, tinni *tuya iġan* di Taddart n SIDI. ¹¹ Ireqqasen n tazřa bedden s řesnař deg ufus zeg uřeżdiz afusi n wudem n Taddart ař ařeżdiz azeřmađ n wudem n Taddart, řar uealťar u řar Taddart, *ammu* quwwaren-dd i ujeġid. ¹² *Xenni* issuffey-dd mmis n ujeġid řar barra uca igga as temrist *n weezař x uzeġif* uca iwca as Cchadet. *Ammu* i t ggin d ajeġid, dehnen t. Nitni wtin deg ifassen, nnan: “Tudart i ujeġid!”

¹³ Eatalya tesřa řħess n ieeskariyyen n tazřa d wenni n řgens uca tusa-dd nettat řar řgens řar Taddart n SIDI. ¹⁴ Tezřa, u xzar, ajeġid ibedd řar upilar am mammec teġa di lqaeida uca řqebťanat d inni iřuden di řřayťat *bedden* řar ujeġid. Marra řgens n temmurt ifrař u iřuđ di řřayťat. *Xenni* tcarreg Eatalya arruđ nnes uca tesřuyy: “Tamenziwt, tamenziwt!” ¹⁵ *Maca* yumur ukehhan Yahuyadae i řqebťanat x mya, inni tuřa iġan x řeeskar, uca inna asen: “Suffřem tt-i-dd řar barra uca nřem wi tt i řa iđfaren s ssif.” Mařar akehhan tuřa inna: “War tt tteġji ad tettwaney di Taddart n SIDI.” ¹⁶ Nitni ssarsen xas ifassen uca řami truř x webrid n wadaf n iysan řar taddart n ujeġid, tettwaney nettat dinni.

¹⁷ Yahuyadae igga ijj n řeahd řar SIDI d ujeġid d řgens, ħima ad iřin d ijj n řgens i SIDI uca *uřa* řar ujeġid d řgens.¹⁸ *Xas uca* yudef marra řgens n temmurt řar zzawect n Baeal u hedmen tt. Iealťaren nnes d řexyařat nnes arzin ten qae. U nitni nyin Mattan, akehhan n Baeal, zzat i iealťaren. Akehhan yařeqqem iweqqafen x Taddart n SIDI. ¹⁹ Netta yiwi řqebťanat x mya d iessasen n

11:4 2 Im. 23:1

11:9 2 Im. 23:8

11:16 ‘ifassen’ - s Teibranit ‘s ifassen nsen’.

11:17 2 Im. 23:16

2 IJEĠIDEN

arrimet d ireqqasen n tazra d marra rġens n temmurt u nitni ssehwan ajeġid zi Taddart n SIDI uca kkin x webrid n Tewwart n Ireqqasen n Tazra tenni yar taddart n ujeġid u dinni iqqim x rġarc n ijeġiden. ²⁰Marra rġens n temmurt ifarġ uca tarsa tendint. Aqa nġin Eatalya s ssif yar taddart n ujeġid.

Yawac, ajeġid n Yahuda

2 Im. 24:1-27

12¹Tuġa yar Yuwac sebaa n isegg^wusa umi idweř d ajeġid.²Deg usegg^was wiss sebaa n Yahu idweř Yuwac d ajeġid. Netta iħkem arebein n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Ċibya zi Bi'r-Sebaa. ³Yuwac igga min iġan nican di tiġtawin n SIDI, marra ussan min ikka ukehhan Yahuyadae isseřmed i-t. ⁴Meelik war ttwakksent rġeġudi. Uca rġens tuġa ittqeddem ead tiyarša d tewhibin n řebxur x rġeġudi. ⁵Yuwac inna i ikehhanen: “Marra nnuqart n tewhibin ittwaqeddsen nni i ya ittwawyen di Taddart n SIDI, řa nnuqart n ueddu *umi ttwaħesben ieskariyyen, řa* nnuqart n řeemur elaħsab aqeddar nnes, uřa marra nnuqart i x dd-yusa deg wuř n ijj n weryaz ħima ad tt yawi yar Taddart n SIDI,

⁶ggur ad tt ksin ikehhanen i yixef nsen, *kuř* aryaz zeg inni issen uca nitni ad *zzayes* areqqeen *řehyuđ* ihruran n Taddart, marra min din ittwafen *n řehyuđ* icarrgen.” ⁷Deg usegg^was wiss třata u-eicrin n ujeġid Yuwac war eeddřen ikehhanen *ead* řehyuđ icarrgen n Taddart. ⁸*Xenni* iřaya ujeġid Yuwac i ukehhan Yahuyadae u i ikehhanen *inneyni*, inna asen: “Mayemmi war tēeddřem řehyuđ icarrgen n Taddart? *Xenni* řexxu, *zi ssa tsawent* war tkessim *ead* nnuqart i dd-ittasen zeg inni tessnem myir ħima ad tt tessiwđem i weedař n min icarrgen *di řehyuđ* di Taddart.”

⁹Qebřen ikehhanen maħend war kessin ead nnuqart zi rġens u *xenni* war *ħdijen ca ead* ad eadřen řehyuđ icarrgen n Taddart. ¹⁰Akehhan Yahuyadae iksi ict n tsenduqt, igga ijj n unuqqib di tqebbart nnes uca issars i-tt zzat i uealřar yar yeffus n kuř ijj n wenni ittadfen Taddart n SIDI uca ikehhanen, inni iħđan x wadaf *yar Taddart*, ggin dayes marra nnuqart i dd-ittwawyen di Taddart n SIDI. ¹¹Umi zřin belli din ařtas n nnuqart di tsenduqt, imsar aqa igaeed umarir n ujeġid ak-d arrays n ikehhanen. Nitni ssmunen tt di txunca uca weznen nnuqart nni ittwafen di Taddart n SIDI. ¹²Nitni wcin *řqedd* iweznen n nnuqart deg ufus n yenni iggin řxedmet, i imeħdayen n Taddart n SIDI. U nitni wcin tt *eawed* i ineqqacen n ukeccuđ u i ibennayen nni tuġa ixedmen di Taddart n SIDI ¹³u i imassuten d isuydayen u i tmesyiwt n ukeccuđ d tşuđar yuydan itteħwajan i wareqqee n min iqetřsen *zi řehyuđ* di Taddart n SIDI u i marra

2 IJEĠIDEN

min seyyaren i wareqqe n taddart. ¹⁴ Mġir war ttwaggen řa ttabři n nnuqart řa tjeqqadin řa tťawyat i urucci d řġayťat řa d řeqcue n wureġ uřa d nnuqart i Taddart n SIDI zi marra nnuqart i ittwayyen di Taddart n SIDI, ¹⁵ mayar nitni wcin tt marra i yenni iggin řxedmet uca areqqeen zzayes Taddart n SIDI. ¹⁶ War mmseřsiben ca ak-d yeryazen nni umi wcin nnuqart deg ufus nsen, řima ad tt wcen i yenni iggin řxedmet, minzi nitni tuġa ttegggen s utiqqi. ¹⁷ Nnuqart n ict n tġarřt n umarwas d nnuqart n tġarřa n ddenb war tt ssidfen ġar Taddart n SIDI. Tuġa-tt i ikehhanen.

¹⁸ Xenni igaeed řazayil, ajeġid n Aram, imneġ ak-d Jat, iťtef i-t. *Awarni man aya* iewweř řazayil tamuġři nnes ġar Urcalim řima ad igaeed řidd nnes. ¹⁹ *Maca* Yuwac iksi marra řeqcue iqeddsen nni tuġa issqeddes i-tent Yahucafať ak-d Yahuram d Axazya, řejdud nnes, ijeġiden n Yahuda, uřa d řeqcue iqeddsen nnes d marra wureġ nni tuġa iġan deg ixxamen n txubay n Taddart n SIDI u n taddart n ujeġid uca issekk *aya* ġar řazayil, ajeġid n Aram. *Xas uca* iggweġ netta x Urcalim. ²⁰ Imezruyen iqqimen n Yuwac d marra min igga, ma man aya *marra* war ittwarzemm ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? ²¹ Imsexxaren nnes ġewwġen xas uca ggim *xas* ict n tmeemuť uca nġin Yuwac di taddart n lqelea manis hekkwan ġar Silla. ²² Aġa Yuzakar, mmis n Cimeat, d Yahuzabad, mmis n Cumir, imsexxaren nnes, wtin t ařami immut. Nitni neđřen t ġar řejdud nnes di tendint n Dawud. Amařya, mmis, idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Yahuyařaz, ajeġid n Israil

13 ¹ Deg useggwas wiss třata u-eicrin n Yuwac, mmis n Axazya, ajeġid n Yahuda, idweř Yahuyařaz, mmis n Yahu, d ajeġid x Israil, di Samarya. *Netta iřkem* sbeťac n iseggwas. ² Netta igga min iġan d aeففan di tiťťawin n SIDI u netta idřar ddnub n Yarubeam, mmis n Nabať, wenni yarra Israil ad ixđa. Netta war iřeyyed x man aya. ³ *X uyenni* yarġa weġđab n SIDI x Israil. Marra ussan *nni* iwca i-ten deg ifassen n řazayil, ajeġid n Aram, u deg ifassen n Binhadad, mmis n řazayil.

⁴ *Maca* Yahuyařaz iřeccem zzat i wudem n SIDI u SIDI isřa as, mayar Netta izra řeřřaret n Israil, mammec i ten iřřař ujeġid n Aram. ⁵ SIDI iwca iġ n umsenjem i Israil, ařami zemmaren ad nfekken zeg ufus n Iramiyyen uca *xenni* tuġa ayt n Israil zeddyen *eawed* am qbeř deg iqidān nsen. ⁶ Maca nitni war řeyyden ca x ddnub n taddart n Yarubeam wenni yarrin Israil ad ixđa. Uřa d netta iqqim

12:18 2 lġ. 8:12; 13:25; 2 lm. 24:23

12:19 2 lġ. 18:15

12:21 2 lġ. 14:5

2 IJEĠIDEN

iggur ammu, u teqqim tarebbit n cwarti tbedd di Samarya.

⁷Maġar netta war iġġi zi řeeskar n Yahuyahaz miřir xemsin n imnayen d eecra n ikarruten d eecra ařef n *veryazen* x iřaren, maġar ajeġid n Aram tuřa iqđa i-ten, igga i-ten am teejjajt řar usarwet.

⁸Imezruyen iqqimen n Yahuyahaz, d marra min igga d marra timegga nnes imehđen, ma man aya *marra* war ittwazemmec ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil? ⁹Yahuyahaz ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Neđřen t di Samarya. Mmis Yuwac idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Yuwac, ajeġid n Israil

¹⁰Deg usegg^was wiss sebea u-třatin n Yuwac, ajeġid n Yahuda, idweř Yuwac, mmis n Yahuyahaz, d ajeġid x Israil. *Netta ihkem* seřřac n isegg^wusa di Samarya.

¹¹Netta igga min iřan d aeřeffan di tiřřawin n SIDI. Netta war iřeyyed x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabař, wenni yarrin Israil ad ixđa, *maca* netta yuyur *amenni*. ¹²Imezruyen iqqimen n Yuwac d marra min igga d marra timegga nnes imehđen i zi imney ak-d Amařya, ajeġid n Yahuda, ma man aya *marra* war ittwazemmec ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil?¹³Yuwac ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Yarubeam inya x řearec nnes. Yuwac ittwandeř di Samarya jar ijeġiden n Israil.

Řmewt n Ilicae d Imuejiza řar wendeř nnes

¹⁴Ilicae ittwarřef s řehřac i zi i řa immet u Yuwac, ajeġid n Israil, ihwa-dd řares uca iru zzates, inna: “Baba inu, baba inu! Akarru n Israil d imnayen nn es!”¹⁵Ilicae inna: “Ksi řqews d řřitcat!” Netta iřřef i yixef nnes iġġ n řqews d řřitcat. ¹⁶*Xenni* inna netta i ujeġid n Israil: “Sars afus nnek x řqews!” Uca issars netta afus nnes x řqews uca issars Ilicae ifassen nnes x ifassen n ujeġid, ¹⁷inna: “Arzem řkazi i *iřan* řar manis dd-tneqqar tfuct!”, uca netta yarzem i-t. *Xenni* inna Ilicae: “Wwet!”. U netta iwta s řqews nnes. Uca inna *Ilicae*: “Aqa-tt d ict n řřitca n usenjem s *ufus* n SIDI uřa d ict n řřitca n usenjem *zeg ifassen* n Aram, minzi ad tyeřbed Aram di řafik ař i řa ittwareddeġ.”¹⁸*Xas uca* inna netta: “Ksi řřitcat!” Uca netta iřřef i-tent. *Xenni* inna i ujeġid n Israil: “Wwet x temmurt!” Uca wanita iwta třata n twařawin x temmurt uca *řexdenni* ibedd. ¹⁹Aryaz n AREBBI iffugem xas ařřas, inna: “Tuřa ittxeřřa ad tewted xemsa niř setta n twařawin, iři ad tyeřbed x Aram ařami t i řa teqđid *qae*. Řexxu *maca* ad tyeřbed x Aram *miřir* třata n twařawin.

²⁰Ilicae immut uca neđřen t. Bandiyyat n Imu’abiyyen tuřa nnument ad adfent řar temmurt řar umezwaru n usegg^was. ²¹Xzar, *umi* tuřa neřřřen *ict n twařa*

13:14 ‘imnayen’ - inni inyin x iysan u nedhen xasen.

13:14 2 lř. 2:12

13:17 1 lř. 20:30

2 IJEĠIDEN

ijj n weryaz, imsar aqa zrin ict n bandiyya. Nitni ndaren aryaz deg wendeř n Ilicaε. *Umi dayes* iwđa weryaz, iħada iysan n Ilicaε, idweř iddar εawed uca ikkar ibedd x iđaren nnes.

Iyellaben n Yuwac x Aram

²² Ĥazayil, ajeġid n Aram, iħřar x Israil, marra ussan n Yahuyahaz. ²³ *Maca* SIDI iħinn x řgens nnes uca yarħem xasen uca inneqřeb řarsen di tťweε n Řεahd nnes ak-d Ibrahim, Isħaq d Yaεqub. Netta tuřa war ixš ad ten yaredeġ u war ixš ad ten issekk zi zzat n wudem nnes, ař řexxu. ²⁴ Ĥazayil, ajeġid n Aram, immut u mmis Binhadad idweř d ajeġid deg wemcan nnes. ²⁵ Yuwac, mmis n Yahuyahaz, ikkes-dd zeg ifassen n Binhadad, mmis n Ĥazayil, tineddam nni tuřa wanita iťtef zeg ifassen n babas Yahuyahaz. Yuwac iyřeb xas třata n twařawin uca yarra-dd tineddam εawed řar Israil.

Amařya, ajeġid n Yahuda

2 Im. 25:1-28

14¹ Deg usegg^was wiss tnayen n Yuwac, mmis n Yahuyahaz, ajeġid n Israil, idweř Amařya, mmis n Yuwac, d ajeġid. *Netta idweř* d ajeġid x Yahuda.

² Netta *tuřa* řares xemsa u-εicrin n isegg^wusa, umi idweř d ajeġid. Netta iħkem di Urcalim. Yemmas qqaren as Yahueadan, zi Urcalim. ³ Netta igga min iġan nican di tiťawin n SIDI, maca war iġi am babas Dawuđ. Igga nican am mammec igga babas Yuwac. ⁴ Myir war ttwakksen řεeudi. Řgens yiwi εad tiřarřa d tewhibin n řεbxur di řεeudi. ⁵ Umi tuřa tagelda temten deg ifassen nnes, imsar belli netta inřa imsexxaren nni inřin ajeġid, babas. ⁶ *Maca* iħenjiren n iqettařen war ten inři ca, am mammec *t* yura deg wedlis ittwannden n Ccariaε n Musa, i di iweřřa SIDI, inna: “Ibaben war ttwaneqqen di ssibbet n iħenjiren *n*sen uřa iħenjiren war ttwaneqqen di ssibbet n ibabaten *n*sen, mařar kuř ijj ad ittwaney x ddnub *n* yixef nnes.”

⁷ Netta iyřeb x ayt n Idum di Teřzurt n Tmeġaħt, εecra ařef *n* yeryazen, u iťtef Salac deg umenři u igga as Yaqtayil, ař ass-a.

⁸ Xenni issekk Amařya ireqqasen řar Yuwas, mmis n Yahuyahaz, mmis n Yahu, ajeġid n Israil, inna: “As-dd, ejj aney ad nemmeřqa *i* umenři.” ⁹ *Maca* Yuwac, ajeġid n Israil, issekk *ijj n ureqqas* řar Amařya, ajeġid n Yahuda, inna: “Cbarq ak-d isennanen *i* iřemmyen x idurar n Lubnan, issekk *ict n tebrat* řar *tcejart n* tengelt x *idurar n* Lubnan, inna: ‘Ewc yeġis d tamřart i mmi!’ *Maca* ijj n řewħuc i *din yuyuren x idurar n* Lubnan, ikka u iεfes x cbarq ak-d isennanen.

14:2 2 Im. 25:1

14:6 Aewd. 24:16; Ĥaz. 18:20

14:7 ‘Salah’ - isem n yiji n wemcan niř n ict n tendint.

2 IJEĠIDEN

¹⁰Iwa cek tyeřbed x Idum u řexxu tdewřed dayek nnfaxet deg wuř nnek. Iři t'ettweqqared u qqim di taddart nnek, *minzi* mayemmi i ya temmendared ixef nnek di řyar u ad tewđid, cek d Yahuda akidek?"

¹¹*Maca* Amařya war ixš ad iseř uca Yuwac, ajeġid n Israil, igaeęed ařami netta d Amařya, ajeġid n Yahuda, mqabařen yar Bayt-Cams *i iġan* di Yahuda. ¹²Yahuda ittwayřeb s ufus n Israil uca nitni arewřen, kuř ijj yar uqiđun nnes. ¹³Yuwac, ajeġid n Israil, iřtef Amařya, ajeġid n Yahuda, mmis n Yuwac, mmis n Axazyā, di Bayt-Cams uca yiweđ t-i-dd yar Urcalim. *Dinni* igga ict n tazzit di řħiđ n Urcalim, zi Tewwart n Ifrayim ġares ař Tewwart n Teymart, x ijj n webriđ n arebea mya n iyaġen. ¹⁴Yiwi marra urey d nnuqart d marra řeqcue i ittawfen di Taddart n SIDI u deg ixxamen n txubay n taddart n ujeġid, *uřa d* irehhanen uca ieqeb yar Samarya.

¹⁵Imezruyen iqqimen n Yuwac d min igga d tmegga nnes imeħden d mammec imney ak-d Amařya, ajeġid n Yahuda, ma man aya *marra* war ittwazemmem ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil? ¹⁶Yuwac ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Netta ittwandeř di Samarya jar ijeġiden n Israil. Mmis Yarubeam idweř d ajeġid deg wemcan nnes. ¹⁷Amařya, mmis n Yuwac, ajeġid n Yahuda, iddar *ead* xemmeřac n isegg^wusa awarni i řmewt n Yuwac, mmis n Yahuyaħaz, ajeġid n Israil.

¹⁸Imezruyen iqqimen n Amařya, ma nitni war ittwazemmemen ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? ¹⁹Nitni ggin ict n tmeemuč xas di Urcalim, ařami netta yarweř yar Laxic, *maca* nitni ssekken awarni as inni t iđfaren yar Laxic uca nřin t dinni. ²⁰Nitni iwyen t-i-dd x yeysan u netta ittwandeř di Urcalim, jar řejdud nnes, di tendint n Dawud. ²¹Marra řġens n Yahuda yiwi Eazarya, wenni umi yar iġa seřac n isegg^wusa, u ggin t d ajeġid deg wemcan n babas Amařya. ²²Netta ibna llat u yarra t *deg ufus* n Yahuda, awarni umi ittwassars ujeġid *deg wendeř* ak-d řejdud nnes.

Yarubeam, ajeġid n Israil

²³Deg usegg^was wiss xemmeřac n Amařya, mmis n Yuwac, ajeġid n Yahuda, idweř Yarubeam, mmis n Yuwac, ajeġid n Israil di Samarya. *Netta iħkem* waħit u-eicrin n isegg^wusa di Samarya. ²⁴Netta igga min iġan d aeęeffan di tiřawin n SIDI. Netta war iħeyyed x marra ddnub n Yarubeam, mmis n Nabař, wenni yarrin Israil ad ixđa. ²⁵Netta yarra-dd marra tammurt n Israil *sadu ufus nnes* zi mani i ya tiwđed yar Ĥamat ař Rebħar n Řewđa ełaħsab awař n SIDI, AREBBI n Israil, i tuya issiweř s uqemmmum n umsexxar nnes Yunus, mmis n Amittay zi Jat-Ĥafir. ²⁶Mařar SIDI iźra aqa řeyben n Israil d amerzag ařtas u war din

14:19 2 Im. 25:27

14:21 2 Im. 26:1

14:25 Yunus 1:1; Mt. 12:39, 40

2 IJEĠIDEN

iqqim *ead* wenni ittwatffen d wenni umi ijjin u war tuyi wenni isawnen i Israil.

²⁷SIDI tuyu war yini ad imħa isem n Israil zi sadu ijenwan u issenjem i-ten s ufus n Yarubeam, mmis n Yuwac.

²⁸Imezruyen iqqimen n Yarubeam d marra min igga d marra timegga nnes imeħden d mammec imney u mammec ikesseb twaħa nneynit Dimacq d Ħamat inni *tuya iħan* ħar Yahuda, ma man aya *marra* war ittwazemmec ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil? ²⁹Yarubeam ittwassars *deg wendeħ* jar řejdud nnes, jar ijeġiden n Israil. Mmis Zakariyya idweħ d ajeġid deg wemcan nnes.

Eazarya, ajeġid n Yahuda

2 Im. 26:1-23

15¹Deg usegg^was wiss sebaa u eicrin n Yarubeam, ajeġid n Israil, idweħ Eazarya d ajeġid. *Netta tuyu d* mmis n Amaħya, ajeġid n Yahuda. ²*Netta tuyu* ħares setħac n isegg^wusa umi idweħ d ajeġid. *Netta iħkem* tnayen u-xemsin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yakulya zi Urcalim. ³*Netta igga* min iħan nican di tiħħawin n SIDI, am mammec marra i tuyu igga babas Amaħya. ⁴Myir war ttwakksent řegħudi. Yiwi řgens ead tiħarħa d tewhibin n řebħur x řegħudi. ⁵*Maca* SIDI iwta ajeġid aħami iħřec s řbarħ aħ ass n řmewt nnes. *Netta iqqim* izeddey deg ict n taddart t^ettwaezeħ *mintħa* Yutam, mmis n ujeġid, tuyu d řemqeddem n tzeddiyt *n ujeġid* u iħekkem x řgens n temmurt. ⁶Imezruyen iqqimen n Eazarya d marra min igga, ma man aya *marra* war ittwazemmec ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? ⁷Eazarya ittwassars *deg wendeħ* jar řejdud nnes. Neħřen t jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis Yutam idweħ d ajeġid deg wemcan nnes.

Zakarya, ajeġid n Israil

⁸Deg usegg^was wiss tmenya u-třatin n Eazarya, ajeġid n Yahuda, iħkem Zakariyya, mmis n Yarubeam, x Israil di Samarya, *řqedd n* setta n iyuren.

⁹*Netta igga* min iħan d aeeffan di tiħħawin n SIDI, *nican* am mammec t ggin řejdud nnes. *Netta* war iħeyyed x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabaħ, wenni yarrin Israil ad ixħa. ¹⁰Callum, mmis n Yabic, igga xas ict n tmeemuħ uca iwta i-t ztat i řgens uca inya i-t. *Netta idweħ d ajeġid* deg wemcan nnes.

¹¹Imezruyen iqqimen n Zakariyya, xzar, aqa ttwazemmec deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil. ¹²Wa d awaħ i tuyu issiweħ SIDI ħar Yahu, inna: “Iħenjiren nnek ad qqimen x řħarc n Israil aħ jjiħ wiss arebaa!”, uca ammu i temsar..

15:1 2 lj. 14:21; 2 Im. 26:1

15:2 2 Im. 26:1, 3; 2 Im. 27:3

15:10 ‘Callum’ - awaħ-a ixs ad yini ‘nneqmet’ niy ‘axħaf’.

15:12 2 lj. 10:30

2 IJEĠIDEN

Callum, ajeġid n Israil

¹³ Deg usegg^was wiss tesa u-třatin n Euzziya, ajeġid n Yahuda, idweř Callum, mmis n Yabic, d ajeġid. Netta iħkem ijj n uyur ikmeř di Samarya.¹⁴ Manaħim, mmis n Jadi, iffey-dd ħares zi Tirša uca yusa-dd ħar Samarya, iwta Callum, mmis n Yabic, di Samarya, uca inya i-t. Netta idweř d ajeġid deg wemcan nnes.¹⁵ Imezruyen iqqimen n Callum d tmeemuč i igga, xzar, man aya ittwazemmeg deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil.¹⁶ Xenni iyřeb Manaħim x Tafsaħ, d marra imezday nni dayes, uca iwta uřa d tammurt nnes zi Tirša, minzi nitni tuya war d as arzimen *tiwwura*. Marra timyarin s ddeyset ifetteq asent aeeddis.

Manaħim, ajeġid n Israil

¹⁷ Deg usegg^was wiss tesa u-třatin n Eazarya, ajeġid n Yahuda, idweř Manaħim, mmis n Jadi, d ajeġid x Israil. *Netta iħkem* eecra n isegg^wusa di Samarya.¹⁸ Netta igga min iġan d aefferan di tiřřawin n SIDI. Marra ussan *n tudart nnes* war iħeyyed ca x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabař, wenni yarrin Israil ad ixđa.¹⁹ *Xenni* yusa-dd Ful, ajeġid n Accur, *iħjem* x temmurt. Iwca Manaħim ařef n talintat n nnuqart i Ful ħima ad iqqim ad iħkem uca ħima ad issemten tageldit deg ufus nnes.²⁰ Manaħim igga Israyil ad *yares* dd-yiwi nnuqart, marra ayt n buwagřa, ħima ad issiweđ nnuqart nni i ujeġid n Accur. Zi kuř aryaz *iksi* xemsin n iciqlen. *Xas uca* ieqeb ujeġid n Accur, war iqqim *ead* di temmurt.²¹ Imezruyen iqqimen n Manaħim d marra min igga, ma man aya *marra* war ittwazemmeg ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil?

²² Netta ittwassars *deg wenderř* jar řejdud nnes. Mmis Faqaħya idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Faqaħya, ajeġid n Israil

²³ Deg usegg^was wiss xemsin n Eazarya, ajeġid n Yahuda, idweř Faqaħya, mmis n Manaħim, d ajeġid x Israil. *Netta iħkem* tnayen n isegg^wusa di Samarya.²⁴ Netta igga min iġan d aefferan di tiřřawin n SIDI. Netta war iħeyyed x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabař, wenni yarrin Israil ad ixđa. ²⁵ Faqaħya, mmis n Ramalya, aneyraf *n řeeskar*, igga xas ict n tmeemuč, uca iwwet i-t di Samarya, di lburj n taddart n ujeġid, uřa d Arjub d Aryah, u akides xemsin n yeryazen zi Jilead. Netta inya i-t u idweř d ajeġid deg wemcan nnes.²⁶ Imezruyen iqqimen n Faqaħya d marra min igga, xzar, man aya ittwazemmeg deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil.

15:13 'Euzziya' - niy 'Euzi-Yahu'. Isem wanita ixs ad yini 'SIDI d jħhed inu'.
15:19 1 Im. 5:26

2 IJEĠIDEN

Faqah, ajeġid n Israil

²⁷ Deg usegg^was wiss tnayen u-xemsin n Eazarya, idweř Faqah, mmis n Ramalya, d ajeġid x Israil. *Netta iħkem* eicrin n isegg^wusa di Samarya. ²⁸ Netta igga min iġan d aeffan di tiġtawin n SIDI. Netta war iħeyyed ca x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabař, wenni yarrin Israil ad ixđa. ²⁹ Deg wussan n Faqah, ajeġid n Israil, yusa-dd Tiylat-Falasir, ajeġid n Accur. Netta iħewwes Eayun d Abil-Bayt-Maeka d Yanuħ d Qadac d Ħařur d Jilead d Ljalil d marra tammurt n Naftali. Netta indeh i-ten ħar lmenfa ħar Accur. ³⁰ Hucia, mmis n Ila, igga ict n tmeemuč x Faqah, mmis n Ramalya. Netta iwta i-t uca inya i-t. Netta idweř d ajeġid deg wemcan nnes deg usegg^was wiss eicrin n Yutam, mmis n Euzziya. ³¹ Imezruyen iqqimen n Faqah d marra min igga, xzar, man aya *marra* ittwazemmem deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Israil.

Yutam, ajeġid n Yahuda

2 Im. 27:1-9

³² Deg usegg^was wiss tnayen n Faqah, mmis n Ramalya, ajeġid n Israil, idweř Yutam d ajeġid. *Tuya netta* d mmis n Euzziya, ajeġid n Yahuda. ³³ Netta *tuya* ħares xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. *Netta iħkem* seřac n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yaruca, yeġis n řaduq. ³⁴ Netta igga min iġan nican di tiġtawin n SIDI, nican am mammec t igga babas Euzziya. ³⁵ Myir war ttwakksen řegeudi. řgens yiwyi-dd *ead* tiħarřa d tewhibin n řebxur x řegeudi. Netta ibna Tewwart Yueřan di Taddart n SIDI. ³⁶ Imezruyen iqqimen n Yutam, d marra min igga, ma nitni *marra* war ttwazemmemen ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? ³⁷ Deg wussan nni ibda SIDI ad issekk Rařin, ajeġid n Aram, d Faqah, mmis n Ramalya, ħar Yahuda. ³⁸ Yutam ittwassars *deg wender* jar řejdud nnes. Netta ittwander jar řejdud nnes di tendint n babas Dawud. Mmis Aħaz idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Aħaz, ajeġid n Yahuda

2 Im. 28:1-27

16 ¹ Deg usegg^was wiss sbeřac n Faqah, mmis n Ramalya, idweř Aħaz, mmis n Yutam, d ajeġid n Yahuda. ² Aħaz *tuya* ħares eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. Netta iħkem seřac n isegg^wusa di Urcalim. Netta war iggi min iġan nican di tiġtawin n SIDI, AREBBI nnes, am mammec *igga* babas Dawud. ³ Netta yuyur deg ibriden n ijeġiden n Israil. Netta ijja ead mmis ad yuyur

15:29 lca. 8:23

15:33 2 Im. 27:1-9

15:37 2 lġ. 16:5; lca. 7:1

15:38 'Aħaz' - isem wanita ixs ad yini 'netta iřtef'.

16:1 2 Im. 28:1

2 IJEĠIDEN

di tmessi am mammec marra jjeayef n řegnus inni tuya iĉarren SIDI zzat i wudem n ayt n Israil.⁴ Netta yiwyi-dd tiyarřa d tewhibin n řebxur x řegėudi u x tewririn u sadu marra azřar aziza.⁵ Xas uca iffeř Rařin, ajeġid n Aram, d Faqař, mmis n Ramalya, ajeġid n Israil, imney ak-d Urcalim. Nitni nnĉen i Ařaz, *maca* war zemmaren ad xas řerben.

⁶Di řweqt nni yarra-dd Rařin, ajeġid n Aram, Ilat i Aram. Issuffeř ayt n Yahuda zi Ilat uca usin-dd Iramiyyen řar Ilat, *qqimen* zeddyen din řares ar ass-a.⁷ Ařaz issekk ireqqasen i Tiřlat-Falasir, ajeġid n Accur, inna: “Necc d amsexxar nnek d mmic. Gaęeed d tfekked ayi zeg ufus n ujeġid n Aram d ujeġid n Israil, inni xafi innqręben.”⁸ Ařaz yiwi nnuqart d wureř i ittwafen di Taddart n SIDI u deg ixxamen n txubay n taddart n ujeġid uca issekk *aya am* ict n terzeft i ujeġid n Accur.⁹ Ajeġid n Accur isřa řares u ajeġid n Accur igaaęeed řar Dimacq uca iřtef i-tt. Netta indeh i-tt řar lmenfa řar Qir u inya Rařin.

¹⁰Ajeġid Ařaz iffeř řar Dimacq i umsagar ak-d Tiřlat-Falasir, ajeġid n Accur, uca iřra ijj n uealřar di Dimacq. Ajeġid Ařaz issekk ijj n umedy a n uealřar d tweřřaf nnes n řebni, qaę am mammec t ggin, řar ukehhan Uriya.¹¹ *Xas uca* ibna ukehhan Uriya aealřar. řar *řweqt i di* dd-ięqeb ujeġid Ařaz zi Dimacq, aqa ibna t ukehhan Uriya am mammec marra min dd-issekk ujeġid Ařaz zi Dimacq.¹² *Umi* dd-yusa ujeġid zi Dimacq, iřra ujeġid aealřar uca iqarreb-dd ujeġid řar uealřar uca issbexxar xas *tiyarřa*.¹³ Netta issbexxar tayarřt nnes d tewhibt nnes *n řyiġet* u iseyyeb xas tawhibt n useyyeb nnes. Issfarryeř uřa d idammen n řarřa nnes n řehna x uealřar.¹⁴ Aealřar n nnřas nni ibedden zzat i wudem n SIDI, issmuřřiy t zeg uyezdis n zzat n Taddart, zi jar uealřar *n jdid* d Taddart n SIDI, řar uyezdis n ccamal n uealřar *n jdid* uca issars i-t *dinni*.¹⁵ Řexdenni ajeġid Ařaz iweřřa akehhan Uriya, inna: “Sbexxar tayarřt n wecmađ n řřbeř d tewhibt *n řyiġet* n tmeddit řa tayarřt n wecmađ n ujeġid d tewhibt nnes *n řyiġet* d tayarřt n wecmađ di řteę n marra řgens n temmurt d tewhibin nsen *n řyiġet* d tewhibin nsen n useyyeb, u zeęeę xas marra idammen n marra tiyarřa n wecmađ u n řarřa *nneyni*. Aealřar n nnřas ad yiři i nneĉ řima ad *dayes* arzuř ead.¹⁶ Akehhan Uriya igga am mammec marra s minzi iweřřa ujeġid Ařaz.¹⁷ Ajeġid Ařaz iqess teřwiřin *i yeġan* x tkarrutin uca ikkes *zzaysent* tabanyut. Ikkes uřa d tarimant n waman zeg ifunasen n nnřas inni sadu nnes uca issars i-tt x ict n zzellij n weřru.¹⁸ Pasu n ssebt i tuya ibnan řar Taddart uřa d adaf n ujeġid řar uyezdis n barra zi Taddart n SIDI ikkes i-ten di ssibbet n ujeġid n Accur.¹⁹ Imezruyen iqqimen n Ařaz d min igga, ma

16:3 Lawi 18:21; 20:2, 3; 2 Ij. 17:31

16:5 Ica. 7:1

16:6 ‘Iramiyyen’ - ixs ad yini ‘ayt n temmurt n Aram’.

16:8 2 Im. 28:21

16:17 ‘tarimant’ - s Teibranit ‘řebřar’ niy ‘il’.

16:17 1 Ij. 7:23-51

2 IJEŽIDEN

man aya *marra* war ittwazemmem ca deg wedlis n imezruyen n iježiden n Yahuda? ²⁰ Aħaz ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes, di tendint n Dawud. Mmis Ĥizqiya idweř d aježid deg wemcan nnes.

Ĥucaε, aježid n Israil ař lmenfa ħar Accur

17¹ Deg usegg^wwas wiss teneac n Aħaz, aježid n Yahuda, idweř Huciea, mmis n İla, d aježid x Israil di Samarya. *Netta iħkem* tesa n isegg^wusa. ² Netta igga min iğan d aεeffan di tiřřawin n SIDI, maca war iği anect n iježiden n Israil, inni tuħa qbeř nnes. ³ Calmanassar, aježid n Accur, iħjem xas uca Huciea idweř d amsexxar nnes uca *s uyiř* iwca as İjizya. ⁴ Aježid n Accur yufa aqa Huciea igga ict n tmeemuč. Wanita tuħa issekk ireqqasen nnes ħar Su, aježid n Miřra, uca war dd-yiwi ead tirzifin *ittxeřřan* am qbeř i uježid n Accur, zeg usegg^was ař asegg^was. Aježid n Accur iřřef i-t uca icedd i-t s iceddiyyen di řeħbes. ⁵ Aježid n Accur iwđa x marra tammurt uca igaeed ħar Samarya u inneđ as-dd třata n isegg^wusa. ⁶ Deg usegg^wwas wiss tesa n Huciea, iħewwes aježid n Accur Samarya uca indeh *ayt n* Israil di lmenfa ħar Accur u issezdeħ i-ten di Ĥalaħ u di Xabur ħar iħzar n Juzan u di tneddam n Imadayen..

Řgens n Israil di lmenfa zi ssibbet n ddnub nnes

⁷ Aya imsar minzi ayt n Israil xđan x SIDI, AREBBI nsen, wenni ten dd-issgaeeden zi Miřra, zi sadu i ufus n Fireun, aježid n Miřra, umi gg^weden nitni irebbiten nneyni ⁸ u ggın ad ddaren eħařsab tiweřřa n řegnus nni iεarren i-ten SIDI zi zzat i wudem nsen, u *eħařsab tiweřřa* n iježiden n Israil inni *ten* iggin.. ⁹ Ayt n Israil tuħa dřin timesřayin i war ittřiqın zzat i SIDI. Nitni ssbedden i ixef nsen řegėudi di marra tineddam nsen, *wah* zi lburj n teessast ař tandint ifaryen *s řeħyud*. ¹⁰ Nitni ssbedden imayđuten *iqeddsen* d trebbin n cwarti x kuř tawrirt yueřan u sadu kuř azħar d aziza. ¹¹ Nitni qeddmn tiwhibin n řebħur x marra řegėudi, am mammec ggın řegnus nni tuħa issuffeħ SIDI zi zzat n wudem nsen. Nitni ggın timesřayin d tieeffanin ařami searen SIDI. ¹² Nitni sexxaren i imeyđa *n lařřnam* i x tuħa d asen inna SIDI: “War ieeddeř ad teggem aya!” ¹³ SIDI iεřem i Israil d Yahuda s uqemmum n marra inabiyyen, s kuř ijj n umwařaw, inna: “Tubem zi tebridin nwem tieeffanin u ĥđam x İfara yiđ inu d tweřřa inu eħařsab marra Ccariea i zi umureħ řejdud nwem u wenni d awem dd-ssekkey s ufus n imsexxaren inu, inabiyyen..” ¹⁴ Nitni *maca* war sřin ca u tuħa qeřřen ařřas amecnaw mammec tuħa qeřřen ařřas řejdud nsen, inni war iggin ttiqet

17:5 2 İj. 18:9

17:6 2 İj. 18:10; İca. 8:4

17:8 Lawi 18:3

17:12 Uf. 20:3, 4, 5; Aewd. 5:7, 8, 9

17:13 İrm. 18:11; 25:5; 35:15

2 IJEĠIDEN

di SIDI, AREBBI nsen..¹⁵ Nitni ndaren tiweŝša nnes d řeahd nnes, wenni igga Netta ak-d řejdud nsen, uřa d cchadat nnes nni tuřa xasen iched. Nitni dfaren min iřan ixwan u *ammu i* dewřen uřa d nitni xwan. *Nitni dfaren eawed* řegnus nni d asen dd-innden i x tuřa d asen inna SIDI aqa ad ttegggen am mammec *ggin* nitni. ¹⁶ Nitni gg^wejen x marra tiweŝša n SIDI, AREBBI nsen, u ggin i yixef nsen řexyařat ifesyen: tñayen n ieejmiyyen. Nitni ggin *eawed* ict n trebbit n cwarti uca uđaren i marra řeeskar n ujenña u sexxaren i Baēal..¹⁷ Nitni arrin iħenjiren nsen d tħenjirin nsen ad cuqqen di tmessi uca sxxedmen aeēzzem d tgezzant. Nitni zzenzen ixef nsen maħend ad ggen min iřan d aēeffan di tiřawin n SIDI, ħima ad t searen..¹⁸ *X uyenni* isēar SIDI ařas x Israil, *ařami* inđar i-ten x wudem nnes. War *zzaysen* iqqim walu myir taqbič n Yahuda..

¹⁹ *Maca* uřa d Yahuda war iħđa lfarayid n SIDI, AREBBI nnes. Nitni uyuren di tweŝša n Israil nni ggin s yixef nsen..

²⁰ SIDI inđar marra zzariēet n Israil. Netta issbehdeř i-ten uca iwca i-ten deg ufus n imkeccađen ařami inđar i-ten x wudem nnes. ²¹ Mařar Netta tuřa iqřēe Israil zi taddart n Dawud uca ggin Yarubeam, mmis n Nabař d ajeđid. Yarubeam *maca* ibđa Israil x SIDI uca yarra i-ten ad ggen ijj n ddenb d ame qqran..²² Ayt n Israil kkin di marra ddnub i igga Yarubeam. Nitni war xasen ħeyyden ca, ²³ ařami inđar SIDI Israil zi ztat i wudem nnes am mammec tuřa issiweř s uqemmum n marra imsexxaren nnes, inabiyyen. Ssuffyēn Israil zeg wudem n temmurt nnes řar Accur, ař ass-a.

Řegnus inneyni di Samarya

²⁴ Ajeđid n Accur yiwi-dd *iwđan* zi Babil d Kuta d Eawa d Ĥamat d Safarwayimu, uca issezdey i-ten di tneddam n Samarya, deg wemcan n ayt n Israil. Nitni řřfen Samarya d řwart *i yixef nsen* u ggin ad zedyen di tneddam nnes. ²⁵ Umi dinni zedyen ead cwayt, imsar aqa nitni war gg^widen ca SIDI. *Xenni* issekk SIDI iyraden jar asen inni inyın ca zzaysen. ²⁶ Nitni ssiwřen *x man aya* ak-d u ujeđid n Accur, nnan: “Řegnus nni tessufyed u tesszedyed di tneddam n Samarya, war ssinen mammec *teđa* tubbart n AREBBI n temmurt. *X uya* Netta issekk iyraden jar asen, u xzar, nitni nyın ten, mařar war ssinen ca tubbart n AREBBI n temmurt.

²⁷ Ajeđid n Accur yumur, inna: “Jjem ad din irah ijjēn zeg ikehhanen nni tnedhem ssenni. Nitni ad *din* raħen u ad *din* zedyen u netta ad asen isseřmed tubbart n AREBBI n temmurt.” ²⁸ Yusa-dd ijjēn zeg ikehhanen nni tuřa nedhen

17:14 Aēwd. 31:27; Mal. 3:7

17:16 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

17:16 Uf. 32:8; 1 Ij. 12:28

17:17 Lawi 20:3, 4; Aēwd. 18:10; 2 Ij. 16:3

17:18 Ĥuc. 1:6

17:19 Lawi 18:3

17:21 1 Ij. 12:16, 17, 26

2 IJEĠIDEN

zi Samarya uca netta izdey di Bayt-Il. Isseřmed i-ten mammec i ya weqqaren SIDI. ²⁹ *Maca* kuř řgens yarni ad igg irebbiten n yixef nnes uca ssbedden ten di tudrin x řgeudi nni tuća bnan imezday n Samarya, kuř řgens di tneddam nsen mani tuća zeddyen. ³⁰ Iryazen n Babil ggin *i yixef nsen* Sukkut-Bnut, u iryazen zi Kuta ggin Narjal, u iryazen zi Ĥamat ggin Acima, ³¹ u Icawiyyen ggin iwrafen n Nibĥaz d Tartaq, uca Isafarwayimiyyen sscemċden iĥenjiren nsen i Adrammilik d Eanammilix, irebbiten n Safarwayim. ³² Nitni gg^weden *ewawed* SIDI u zi *marra* řeřfuf nsen ggin nitni ikehhanen i yixef nsen, inni d asen isexxaren di tudrin x řgeudi. ³³ Nitni gg^weden SIDI uca sexxaren uća i irebbiten *n ixef nsen* am mammec *tuća teġa* tubbart n řegnus i zi tuća ttwanedhen nitni..

³⁴ Yares ař ass-a ttegggen nitni elařsab tťbayee nsen n zic. Nitni war ttegg^wden ca SIDI u war ttegggen ca elařsab tiweřša nsen d lfarida nsen, *ixs ad yini* Ccariea d řumur i igga SIDI x ayt n Yaequb wenni umi tuća iwca isem 'Israyil'..

³⁵ SIDI igga ijj n Řeahd akidsen uca Netta yumur i-ten, inna: "Kenniw war tzemmarem ad tweqqarem irebbiten nneyni, war d asen ttaċarem, war d asen ttsexxaram u war d asen ttawyem tayarřt. ³⁶ Maca ittweřša ad tegg^wdem SIDI, wenni kenniw dd-issuffyen zi Miřra s jĥhed ameqqran u s uyiř isswiżżċden, u ad taċarem zzates u ad as tawyem tayarřt. ³⁷ Ad teĥċam tiweřša d lfarayid d Ccariea d řumur nni d awem yura maĥend ad tent teggem kuř ass. War iĥeġeř ad tegg^wdem irebbiten nneyni. ³⁸ War t^et^et^ttum Řeahd i ggiy akidwem u war t^ettweqqarem i irebbiten nneyni, ³⁹ mayar ad tegg^wedem SIDI, AREBBI nwem. Netta ad kenniw issenjem zeg ufus n marra řeedyan nwem."

⁴⁰ *Maca* nitni war xsen ad řren, maca ggin elařsab tubbart nsen n zic. ⁴¹ Řegnus gg^weden SIDI u sexxaren uća i řexyařat nsen ineqcen deg umur d iĥjen. Uća d iĥenjiren nsen d iĥenjiren n iĥenjiren nsen ttegggen *ead* am mammec ggin řejdud nsen, yares ař ass-a.

Ĥizaqiya d ajeġid x Yahuda

2 Im. 29:1-2; 31:1

18¹ Deg usegg^was wiss třata n Huciea, mmis n Ila, ajeġid n Israil, imsar belli Ĥizqiya idweř d ajeġid. *Netta tuća* d mmis n Aĥaz, ajeġid n Yahuda..² Netta tuća yares xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. Netta iĥkem tesa u-eicrin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Abi, yeġis n Zakariyya. ³ Netta igga min iġan nican di tiĥtawin n SIDI, nican am mammec t igga babas Dawud. ⁴ Netta ikkes řgeudi, yarża imayċuten *iqeddsen*, ihdem tarebbit n

17:32 1 Ij. 12:31

17:33 řaf. 1:5

17:34 Amz. 32:27; 35:10; 1 Ij. 18:31

17:35 Řqd. 6:10

18:1 2 Im. 28:27; 29:1

2 IJEĠIDEN

cwarti uca iřbez afixar n nnhas i tuęa igga Musa minzi ayt n Israil tuęa i d as dd-yiwyen tiwhibin n řebxur řares ař ussan nni. Netta iřęa as Nahuctan..

⁵Netta ittceř x SIDI, AREBBI n Israil. Jar marra ijeęiden n Yahuda inni dd-yusin awarni as nię *ddaren* qbeř nnes, war tuęi ięi uřa d ijj am netta. ⁶Netta tuęa iđfar abrid n SIDI, war xas ięeyyed ca zi đeffar nnes. Netta tuęa ięeřęa řumurat nnes nni tuęa yumur SIDI i Musa. ⁷SIDI tuęa akides. Mani ma tuęa ittrař, tuęa iřreř. Netta iyewweę x ujeęid n Accur u war xas isexxar *ead*. ⁸Netta iyęeb x Ifiliřtiniyyen řares ař řazza ak-d jįwayeh nnes, zi lburj n ięessasen řares ař tandint ifaryen *s ięebrawen*..

⁹Deg usegg^was wiss arebea n ujeęid Ĥizqiya, d asegg^was wiss sebea n Huciea, mmis n Ila, ajeęid n Israil, imsar belli Calmanassar, ajeęid n Accur, igaeed đidd i Samarya uca iřęef i-tt.. ¹⁰Nitni řęfen tt awarni i řřata n isegg^wusa. Deg usegg^was wiss setta n Ĥizqiya, aqa-t d asegg^was wiss tesea n Huciea, ajeęid n Israil, řęfen nitni Samarya.. ¹¹Ajeęid n Accur indeh *ayt n* Israil di lmenfa řar Accur uca yiwyi ten řar Ĥalah, řar Xabur, zzat n yeęzar n Juzan d tneddam n Imadayen, ¹²maęar nitni tuęa war sřin řar min d asen inna SIDI, AREBBI nsen, uca aržin Řeahd nnes. Marra min yumur Musa, amsexxar n SIDI, war d as sřin u war t ggin..

Adaf n Sanęarib d řeeskar nnes di temmurt n Yahuda

2 Im. 32:1-9; Ica. 36:1-22

¹³Deg usegg^was wiss arbeęac n ujeęid Ĥizqiya iffey Sanęarib, ajeęid n Assur, řar marra tineddam ifaryen *s ięebrawen* n Yahuda uca ięewwes i-tent..

¹⁴Ĥizqiya, ajeęid n Yahuda, issekk *ireqqasen* řar ujeęid n Accur, řar Laxic, inna: “Necc xđiy! Beeed xafi! Marra min xafi i řa tegged, ad t xęęeę.” *Xenni* igga ujeęid n Accur ict n lįziya x Ĥizqiya, ajeęid n Yahuda: teřt mya n talintat n nnuqart d řřatin n talintat n wureę. ¹⁵Ĥizqiya iwca marra nnuqart nni ittwafen di Taddart n SIDI u deg ixxamen n txubay n taddart n ujeęid. ¹⁶Di řweqt nni iqess Ĥizqiya, ajeęid n Yahuda, *marra wureę n* tewwura n Zzawect Tameqqrant n SIDI u n řęđruf řar uęezdis n tewwart inni tuęa ięeęef Ĥizqiya, ajeęid n Yahuda, *s wureę* uca iwca i-t i ujeęid n Accur.

¹⁷*Xenni* issekk ajeęid n Accur lįniral ak-d uzeęif n imsexxaren iceneen d ukumandar n řeeskar ak-d ijj n řeeskar d ameqqran ařęas zi Laxic řar ujeęid Ĥizqiya di Urcalim. Nitni gaeeden, iwđen řar Urcalim. Uca *awarni řami* gaeeden uca iwđen nitni, bedden řar tseęęa n uyeřman n sennej, wenni *ięan* řar webrid

18:4 2 Im. 31:1

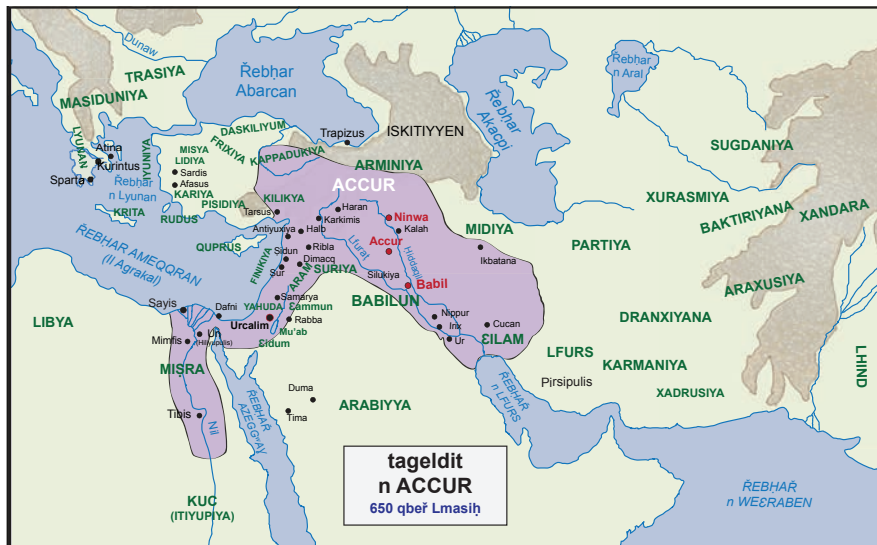
18:8 Ica. 14:30

18:9 2 Ij. 17:3

18:10 2 Ij. 17:6

18:12 řar min d sen inna' - s Teibranit řar tmijja n'.

18:13 2 Im. 32:1; Ica. 36:1

yuēraŋ ɣar Weħwic n Uṣebban.¹⁸ Nitni řayan *ħima ad dd-yas* ujeġid. *Xenni* uyuren ɣarsen Alyaqim, mmis n Ħilqiya, wenni d řemqeddem n tzeddiyt *n ujeġid*, ak-d umarir Cibna d Yuwax, mmis n Asaf, amarir n umezruy.¹⁹ Akumandar n řeskar inna asen: “Inim i Ħizqiya: ‘Ammu i iqqar ujeġid ameqqran, ajeġid n Accur: Man atecři aya i x t^ettecřed?’²⁰ Aqa-t d řhard n iyencicen *waha*, umi tennid: Aqa *yarney* timezra d jjeħd i umenyi! Man wen i x t^ettecřed, aqa cek tɣewwɣed xafi?’²¹ Xzar, řexxu t^ettecřed x Mişra, x uɣanim nni innđefsen wenni, umi ħed xas i ɣa iemmed, ittejjju deg ufuŋ nnes uca issnuqqeb i-t. Ammu *i yeġa* Firsun, ajeġid n Mişra, i marra inni xas ittecřen.²² Mařa kenniw ad d ayi tinim: Neccin nettceř x SIDI, AREBBI nney, *xenni necc ad iniy*, ma netta war iġi d wenni i zi iħeyyed Ħizqiya řeġeudi d ieałtaren u *xenni* inna i Yahuda d Urcalim: Ad tađarem zzat i ueałtar-a di Urcalim!?’²³ Xenni řexxu, egg *maca* ak-d sidi inu, ajeġid n Accur, ijj n umħarrem. Necc ad ac wcey ařfayen n iysan mařa cek zeg uyezdīs nnek ad asen dd-tawyed imnayen.²⁴ Mammec tersed ad tennqerbed x wudem n lwali, wenni qaē d amezyan n imsexxaren n sidi inu, uca ad t^ettecřed x Mişra di ssibbet n ikarruten d imnayen?’²⁵ Eawed, mayar ma necc gaēdey-dd didd n wemcan-a ħima ad t areddġey břa SIDI? SIDI ini ayi: Gaēed didd i temmurt-a, areddeġ i-tt.’”

²⁶ Uca nnan Alyaqim, mmis n Ħilqiya d Cibna d Yuwax i ukumandar n řeskar: “Siweř eafek s *iřes n* Tramit ak-d imsexxaren nnek, minzi nefhem as mliħ. War kidney ssiwiř s Tyahudect deg imezzuŋen n řgens *i iġan* x řħiđ.”²⁷ *Maca*

2 IJEĠIDEN

akumandar n řeskar inna asen: “Ma issekk ayi-dd sidi inu řar sidi nnek u řarek *waha* řima ad ssiwřey awařen-a, war iġi i yeryazen nni iqqimen x řhiđ, *maħend ad iniy* aqa aten *jmiē* akidwem ad ccen asuffey nsen u ad swen ibeccicen nsen?”²⁸ Xenni ikkar ukumandar, iřaya s jħhed s Tyahudect uca issiweř, inna: “Sřem i wawař n ujeġid ameqqran, ajeġid n Accur!”²⁹ Ammu i iqqar ujeġid: ‘Ĥđam war kenniw ittyecci Ĥizqiya minzi netta war izemmar ad kenniw ifekk zeg ufus nnes.’³⁰ War ttejjim Ĥizqiya ad kenniw yarr ad t^ttecřem x SIDI, ad tinim: SIDI ad aney issenjem nican u tandint-a war t^tttmewci ca deg ifassen n ujeġid n Accur.’³¹ War tesřim ca řar Ĥizqiya, mařar ammu i iqqar ujeġid n Accur: ‘Ggem ayi array uca ffyem-dd *zi tendint* řari, *xenni* izemmar kuř iġjen zzaywem ad icc zi tzayart nnes u zeg wartu n tazart nnes u ad isu aman zeg wanu nnes,³² řares ař d řa dd-aseř u ad kenniw awyey řar ict n temmurt amecnaw tammurt nwem: řar ict n temmurt teccur s imendi d binu n jđid, řar ict n temmurt teccur s weřrum d imarjaēen n uđiř, ict n temmurt n zzitun d zžect d tamment. Ammu i řa teqqimem teddarem, war tmettim ca. War ttesřim řar Ĥizqiya, mařar netta ittyarra kenniw xmi iqqar: SIDI ad aney issenjem!’³³ Ma zemmaren *xenni* irebbiten n řegnus, kuř iġj *zzaysen*, ad fekken tammurt nsen zeg ufus n ujeġid n Accur?’³⁴ Mani řan irebbiten n Ĥamat d Arfad? Mani řan irebbiten n Safarwayim d Hanie d Eıwa? Ma ssnejmen nitni Samarya zeg ufus inu?’³⁵ Man wen zi marra irebbiten n temmura *nneyni* i issnejmen tammurt nnes zeg ufus inu ařami i řa issenjem SIDI Urcalim zeg ufus inu?’ ”

³⁶ Řgens *maca* isseyđ, war xas dd-yarri s uřa d iġj n wawař, mařar řumur n ujeġid inna: “Kenniw war xas dd-tarri ca!”³⁷ *Xenni* yusa-dd Alyaqim, mmis n Ĥilqiya, řemqeddem n tzeddiyt *n ujeġid*, ak-d Cibna amarir, d Yuwax, mmis n Asaf, amarir n umezruy s warruđ icarřen řar Ĥizqiya. Nitni řajan as marra awařen n ukumandar n řeskar.

Awař amezwaru x ufekki n Urcalim

2 Im. 32:20-21; Ica. 37:1-38

19¹ Umi isřa ujeġid Ĥizqiya aya, icarreg arruđ nnes, idřa ixef nnes s ict n txancet *n wecđan* uca yudef řar Taddart n SIDI..² *Xenni* issekk netta Alyaqim, řemqeddem n tzeddiyt *n ujeġid*, d Cabna, amarir, d imřaren n ikeħhanen deg warruđ n *txuncay n wecđan* řar unabi Icaya, mmis n Amuř..³ Nitni nnan as: “Ammu i iqqar Ĥizqiya: ‘Ass-a d iġj n wass n řeħřaret u n weeqab u n ubehdeř, mařar iħenjiren iwđen-dd ař arzam n uēddis *n yemmatšen, maca* war din jħhed i twarut.’⁴ Ad tay SIDI, AREBBI nnek, isřa marra awařen n ukumandar n řeskar wenni ittwassekken zi sidis nnes, ajeġid n Accur, řima

19:1 ‘Umi isřa’ - s Teıbranit ‘İmsar umi isřa ...’

19:2 Ica. 1:1

2 IJEĞIDEN

ad istehza zi AREBBI iddaren, u *ad tay* SIDI, AREBBI nnek, ad iεaqeb awařen i isřa. Sgaεeed *xenni* ict n tzağit di ttwεe n řbaqi nni i ya ittwafen *εad*.' ”

⁵ *Ammu* iwđen imsexxaren n ujeğid Ĥizqiya ęar Icaęya. ⁶ Inna asen Icaęya: “Ammu i ittxeřša ad tinim i sidityem: ‘Ammu i iqqar SIDI: War teggwεd ca zeg wawařen i tesřid cek, i zi i d ayi ceqqfen imsexxaren n ujeğid n Accur. ⁷ Xzar, Necc ad dayes ggey ijj n buhbeř u netta ad iseř i ijj n řexbar u ad iεqeb ęar temmurt nnes u Necc ad t nęey *din* di temmurt nnes s ssif.’ ”

Sanęarib ięřar Urcalim εawed

⁸ *Xenni* iεqeb-dd ukumandar n řeskar uca yufa ajeğid n Accur ittmenya ak-d *tendint n* Libna, maęar isřa aqa iqřee iqıđan nnes *iffey* zi Laxic. ⁹ *Umi* isřa aqa nnan x Tirhaqa, ajeğid n Kuc: “Xzar, iffey-dd ĥima akidek imney!” , issekk *εawed* ireqqasen ęar Ĥizqiya, inna: ¹⁰ “Ammu i ęa tessiwřem ak-d Ĥizqiya, ajeğid n Yahuda, ad tinim: ‘War ttejji ad cek ięwa AREBBI nnek wenni x tttεcřed am iqqar: Urcalim war tttwεęti i ujeğid n Accur deg ifassen! ¹¹ Xzar, tesřid min ggin ijeğiden n Accur ak-d marra timmura nneynit, tinni tuęa ad ttwareddęent. Ma ittyiř ac ad tttwasnejmed? ¹² Ma ssnemen ten irebbiten n řegnus inni yareddęen řejđud inu, am Juzan d Ĥaran d Rřif d ayt n εadan inni *tuya izeddyen* di Talassar? ¹³ Mani ięa ujeğid n Ĥamat d ujeğid n Arfad d ujeğid n tendint n Safarwayim uřa d *ajeğid n* Hanae d Eiwwa?’ ”

Tazağit n Ĥizqiya

¹⁴ Ĥizqiya iksi tibratin zeg ufus n imsexxaren uca ięra i-tent. *Xenni* igaeεeed ęar Taddart n SIDI uca ibezzeε i-tent Ĥizqiya zzat i wudem n SIDI ¹⁵ u Ĥizqiya izzuğ zzat i wudem n SIDI, inna: “A SIDI, AREBBI n Israil, wenni ittyiman *sennej i* ikiruben! Cek, *wah* Cek wehęđdek d AREBBI n marra tigeldiwin n ddunect. Cek teggid ijenwan d temmurt. ¹⁶ A SIDI, ewc amezzuy nnek, seř! Arzem, a SIDI, tięęawin nnek, xzar! Seř i wawařen n Sanęarib nni dd-issekk ĥima ad istehza zi AREBBI iddaren. ¹⁷ D tidett, a SIDI, ijeğiden n Accur qđan řegnus nni, xarřben temmurt nsen ¹⁸ u nđaren irebbiten nsen di tmessi, maęar tuęa war ģin d irebbiten, maca d timegga n ufus n yewdan waha, zeg ukeccuđ d wezru uca nitni męan ten. ¹⁹ Řexxu *maca*, a SIDI, AREBBI nney, senjem aney zeg ufus nnes, maęend marra tigeldiwin n ddunect ad ssnen, a SIDI, aqa cek wehęđdek d AREBBI.”

Awař wiss tnayen x ufekki n Urcalim

²⁰ *Xenni* issekk Icaęya, mmis n Amuř, *ijj n ureqqas* ęar Ĥizqiya, inna: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Necc sřiy s minzi ęari d tezzuğęd x Sanęarib,

19:15 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

2 IJEĠIDEN

ajeġid n Accur. ²¹ Wa d awař i xas issiweř SIDI: Tæzarct, tayeġit Ŝihyun, tessèħqar i cek, testehza zzayek, tayeġit Urcalim thezza azeġif awarni acl ²² Wi i zi testehzid u wi i di tceqqfed u wi xef tessgaæded tmijja *nnek*, u mixef tessgaæded s nnfæxet tiřřawin nnek? *Cek t^ettiyennaned* x Umqeddas n Israil! ²³ S uqemmum n imsexxaren nnek testehzid Sidi inu, tennid: S ubarru n ikarruten inu gaædey idurar yueřan, iyezdisen n Lubnan. Necc ad zedmey ticejjura nnes n tengelt yueřan uřa d řemxeyyer n ssibri nnes u necc ad dd-adfey řar wemcan nnes n wareyyeh i igg^wejen ařřas, řar wezřar n umarjue nnes n uđiř iřebħen. ²⁴ Necc řziy *anuten* d swiř aman. S tařeqqa n iđaren inu ssizřey marra iyezran n Miřra. ²⁵ Ma war tesřid aqa *ařřas* zeg wami ggiř man aya uca wciř as udem deg wussan n meċař uya? Řexxu řjiř t ad dd-iffey, aqa cek d wenni i řa yarren tinnedam ifaryen d řxirbat. ²⁶ Imezday nsen tuřa aten arxun, arřin u sseđħan. Nitni tuřa aten am ufsu deg iyyar, *am* uęemmuy aziza, *am* uřum x tzeřwin, u *am imendi* icemđen *s usemmiđ* qbeř ma ad iffey. ²⁷ *Maca* necc ssney ařimi nnek d uffuy nnek d weeqab nnek d uęewwey nnek xafi. ²⁸ Minzi cek tyewwyed xafi u tuffet nnek tiweđ řar imezzuęen inu, ad ac ssekkey tasennart deg wenzaren nnek u *ad ggey* sřimet řar iyencicen nnek, u Necc ad cek arrey x webrid i di dd-tusid da.

²⁹ D ta ad ac tiři d řeřamet: Deg usegg^was-a ad teccem min i řa ięemmyen s yixef nnes u deg usegg^was wiss tnayen min zzayes i řa ięemmyen eawed, maca deg usegg^was wiss třata ad tzaræem u ad temjarem, ad teggen imarjaæn, ad daysen tezzum tzayarin uca ad teccem řyiġet nnes. ³⁰ Mařar min innejmen, min iqqimen zi taddart n Yahuda, ad iwwet eawed izewran řar swadday u sennej ad yawi řyiġet. ³¹ Mařar zi Urcalim ad dd-iffey min iqqimen u zeg wedrar n Ŝihyun ad iffey min innejmen, cđaret n SIDI *n řeeskarat ijeħden* ad igg aya. ³² S uyenni, ammu i iqqar SIDI x ujeġid n Accur: Netta war dd-ittidef ca di tendint-a u war dayes iccit ca uřa d ict n řřitca u war řares-dd iqarreb ca s ict n tseđdart *n ueeskari* u war xas ttbeqqiđen ijj n lbaraj i řeħřaret. ³³ X webrid i x dd řa yas, ad dd-ięqeb. War ittidef ca řar tendint-a, inna SIDI. ³⁴ Necc ad sseřqiř x tendint-a ħima ad tt ssnejmey di řřwee inu u di řřwee n umsexxar inu Dawud.' ”.

Afekki n Urcalim

³⁵ Di ġiřet nni, imsar, aqa iffey *Lmalak n SIDI* u inya mya u-xemsa u-tmenyin-ařef *n yeryazen* di řmargeħ n řeeskar n Accur. Umi i dd kkaren nitni tiwecca nnes, xzar, aqa aten marra idsen d řxecbat. ³⁶ Uca Sanħarib, ajeġid n Accur, yarřa iqiđan nnes, iruħ uca ięqeb *řar temmurt nnes*. Netta iqqim izeddey di

19:23 'S uqemmum' - s Teibranit 's ufus'. 'amerzi' - niy 'ameđzi'.
19:34 2 lř. 20:6
19:35 lca. 37:36

2 IJEĠIDEN

Ninwa. ³⁷ Umi yuđar ijj n wass di taddart n arebbi nnes Nisrux, insar, aqa *iħenjiren nnes* Adrammilik d Carařar nƣin t s ssif. Nitni arewřen ƣar temmurt n Ararat. Mmis Asarħaddun idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Řeħřac n Hazaqiya d usgenfi nnes

2 Im. 32:24; Ica. 38:1-22

20¹ Deg wussan nni iħřec Ĥizqiya s ijj n řeħřac ineqqen. Yusa-dd ƣares unabi Icaeya, mmis n Amuř, inna as: “Ammu i iqqar SIDI: ‘Ewc řumurat i taddart nnek, maƣar ad temmted, war t^ettymid teddared *ead ktar*.’”² *Xenni* inneqřeb s uyembub nnes ƣar řħiđ uca izuġ i SIDI, inna: ³ “A, SIDI, eqeř aqa necc uyureƣ ztat i wudem nnek s řaman u s yijj n wuř ikemmřen u ggiƣ min iġan nican di tiťtawin nnek.” Uca ibda Ĥizqiya ittru s jħhed. ⁴ Tuƣa ead war iffiƣ Icaeya zi řwest n tendint, řami ƣares dd-yusa wawař n SIDI, inna: ⁵ “Ċqeb uca ini i Ĥizqiya, amgewwed n řgens inu: ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n babac Dawud: Necc sřiy i tzaġit nnek u zřiy i imeťtawen nnek. Xzar, ad cek ssgenfiƣ. Deg wass wiss třata ad tgaeded *ewad* ƣar Taddart n SIDI. ⁶ Necc ad arniƣ xemmeřac n isegg^wusa i wussan *n tudart* nnek u ad cek ssnejmey zeg ufus n ujeġid n Accur, uřa d tandint. Necc ad sseřqiƣ x tendint-a di tťwee inu u di tťwee n umsexxar inu Dawud.’” ⁷ *Xas uca* inna Icaeya: “Ksi ijj n weƣrum n tazart!” Nitni iwyen t-i-dd, ssarsen x ubuerus uca idweř iggenfa. ⁸ Ĥizqiya *maca* inna i Icaeya: “Man řeřřamet aqa SIDI ad ayi issgenfa u necc ad gaedeƣ ƣar Taddart n SIDI deg wass wiss třata?” ⁹ Inna Icaeya: “Aya ad ac tiři d řeřřamet n SIDI, aqa SIDI ad isseqfeř awař nni issiweř: ‘Ma ad tuyur tiři eecra n treffidin ƣar ztat niƣ ad dd-teeqeb eecra n treffidin ƣar đeffar?’”¹⁰ Ĥizqiya inna: “Ihwen i tiři maħend ad tezzuggar eecra n treffidin, lla, ejj tiři ad teeqeb eecra n treffidin ƣar đeffa r.”¹¹ Uca iřaya unabi Icaeya ƣar SIDI u Wanita iija tiři ad teeqeb x treffidin i x tehwa x dduj n Aħaz: eecra n treffidin ƣar đeffar.

Ireqqasen zi Babil

2 Im. 32:31-33; Ica. 39:1-8

¹² Di řweqt nni issekk Baradux-Baladan, mmis n Baladan, ajeġid n Babil, tibratin d ict n tarzeft ƣar Ĥizqiya, maƣar netta tuƣa isřa aqa Ĥizqiya iħřec. ¹³ Ĥizqiya isřa asen uca isscen asen marra taddart n txubay nnes: nnuqart d wureƣ d řeēřur d zzeet d řehri n řesnaħ nnes d marra min ittwařen deg ixxamen nnes n txubay. War iqqim walu di taddart nnes u di marra řeħkamet nnes nni war tuƣi d asen t isscen.

19:37 2 Im. 32:21; Ica. 37:38

20:1 2 Im. 32:24; Ica. 38:1

20:10 ‘Hazaqiya’ - nican s Teibranit ‘Yeħazqi-Yahu’. Isem wanita ixs ad yini ‘SIDI iwca ayi jħhed’.

2 IJEĞIDEN

¹⁴ *Xenni* yusa-dd unabi Icaeya yar ujeğid Hızqiya, inna as: “Min nnan iryazen nni u manis dd-usin yarek?” Hızqiya inna: “Nitni usin-dd zeg ict n temmurt tigg^wej, zi Babil.” ¹⁵ Netta inna: “Min zrin nitni di taddart nnek?” Hızqiya inna: “Nitni zrin marra min iğan di taddart inu. War iqqim ca zi min iğan deg ixxamen n txubay inu, war d asen t ssecney.” ¹⁶ *Xenni* inna Icaeya i Hızqiya: “Seř i wawař n SIDI! ¹⁷ Ad dd-asen wussan meřmi marra min iğan di taddart nnek uřa d min yarwen řejdud nnek ař ass-a, ad t awyen yar Babil. War ittyimi walu, iqqar SIDI. ¹⁸ Ad awyen uřa zeg iřenjiren nnek inni dd i ya iffyen zzayek, inni dd i ya tejjed ĥima ad iřin d imsexxaren imcennēen di řeqsar n ujeğid n Babil.” ¹⁹ Hızqiya inna i Icaeya: “Awař n SIDI i d ayi tennid iřbeĥ.” Netta inna eawed: “Niy ulla, mařa *xenni* deg wussan inu ad *din* yiři řehna d řaman!” ²⁰ Imezruyen iqqimen n Hızqiya d marra timegga nnes imeĥden d mammec igga ayeřmam d tseğya i waman u *mammec* indeh aman di tendint, ma man aya *marra* war ittwarzemmem ca deg wedlis n imezruyen n ijeğiden n Yahuda? ²¹ Hızqiya ittwassars *deg wenderř* jar řejdud nnes. Mmis Manassa idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Manassi, ajeğid n Yahuda

2 Im. 33:1-9,20

21 ¹ Tuya yar Manassa tenēac n isegg^wusa umi idweř d ajeğid. Netta iĥkem xemsa u-xemsin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Hafři-Bah. ² Netta igga min iğan d aēeffan di tiřřawin n SIDI, am jjeayef n řegnus nni tuya issuffey SIDI zi zzat n wudem n ayt n Israil zi řwart nsen. ³ Netta ibda ad iēdeř řegeudi nni tuya ihdem babas Hızqiya. Netta issbedd iēalřaren i Baēal uca igga ict n trebbit n cwarti am mammec tuya *tt* igga Axab, ajeğid n Israil, uca yuđar zzat i marra řeeskar n ujenna uca isexxar asen. ⁴ Issbedd eawed iēalřaren di Taddart n SIDI i x inna SIDI: “Di Urcalim ad ssmetney Isem inu.” ⁵ Netta ibna *eawed* iēalřaren i marra řeeskar n ujenna di tnayen n řemraĥat n Taddart n SIDI. ⁶ Netta ijja mmis ad yekk di tmessi u issxeddam tabezgiwt u tuya ittgezzen. Netta yiwi-dd inni issawařen ak-d imettan d igezzanen. Netta igga ařřas min iğan d aēeffan di tiřřawin n SIDI maĥend ad t isear. ⁷ Netta issbedd eawed ijj n řexyař ineqcen n trebbit n cwarti nni tuya igga di Taddart nni x tuya inna SIDI i Dawud, mmis n Suliman: “Di Taddart-a u di Urcalim i farzey zi marra tiqebbař n Israil, ad ssmetney Isem inu i řebda. ⁸ Necc war ttejiy ead ađar n Israil ad iweddar barra i temmurt i wciy i řejdud nsen. Mřir

20:20 2 Im. 32:30

21:1 2 Im. 33:1

21:3 2 Ij. 18:4

21:4 Aewd. 12:5, 11; 2 řm. 7:13; 1 Ij. 8:29; 9:3; 2 Im. 7:12; Izhd. 132:13, 14; Irm. 32:34

21:7 2 řm. 7:10; 1 Ij. 8:16, 29; 9:3; 2 Ij. 23:27

2 IJEĠIDEN

ittxeŝša asen ad ɣdan ad ggen am mammec marra min d asen umurey u am mammec marra Ccaria i d asen yumur umsexxar inu Musa.”⁹ *Maca* nitni war sɣin ca maɣar Manassa yarra i-ten ad weddaren, aɣami arenyen di tuεεefna mahu řegnus nni imħa SIDI zzat i wudem n ayt n Israil.¹⁰ *Xenni* issiweř SIDI s uqemmum n imsexxaren nnes, inabiyyen, inna:¹¹ “Minzi Manassa, ajeġid n Yahuda, igga jjeayef-a, igga netta tuεεefna mahu x *ayt n* Amur inni *i din iġan* qbeř nnes. Netta yarra uřa d Yahuda ad ixđa s imeyđa nnes *n lařnam*..¹² S uyenni, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Xzar, Necc ad ggey tuεεeffna x Urcalim d Yahuda maħend marra wi xas i ġa isřen, aqa tnayen n imezzuyen nnes ad tneřnen.¹³ Necc ad qqney i Urcalim fiřu n řečbar n Samarya d řmizan n taddart n Axab. Necc ad meřey Urcalim am mammec meřey ijj n ttebři. Meřen t u *xenni* qeřben t x uzeġif nnes.¹⁴ Ad jjey min iqqimen zi tesyart n řwart inu uca ad ten ssiwdey ġar ifassen n řeedyan nsen u nitni ad dewřen d taħegg^wast d takeccad t i marra řeedyan nsen,¹⁵ maɣar nitni ggin min iġan d aεeffan di tiřtawin n SIDI u *maɣar* nitni searen ayi zeg wass i di ffyen řejdud nsen zi Miřra ař ass-a.

¹⁶ Eawed tuya Manassa issizzeř ařtas n idammen imezdagen aɣami zzaysen iccur marra Urcalim zeg ijj n ttarf ġar wenneyni, břa ma nidar *ead* ddenb nnes i zi yarra Yahuda ad ixđa, umi igga min iġan d aεeffan di tiřtawin n SIDI.

¹⁷ Imezruyen iqqimen n Manassa d marra min igga uřa d ddenb nnes i igga, ma man aya *marra* war ittwazemmam ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda?¹⁸ Manassa ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Netta ittwandeř di řemraħ n taddart nnes, di řemrah n Euřa. Mmis Amun idweř d ajeġid deg wemcan nnes..

Amun, ajeġid n Yahuda

2 Im. 33:21-25

¹⁹ Amun *tuya* ġares tnayen u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. Netta iħkem tnayen n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Mcullamit, yeġis n Ĥaruz zi Yutba.²⁰ Netta igga min iġan d aεeffan di tiřtawin n SIDI, *ammu nican* am mammec t igga babas Manassa.²¹ Netta yuyur kuř abrid i di yuyur babas. Netta isexxar i imeyđa *n lařnam* i tuya isexxar *uřa d* babas uca yuđar asen.²² Netta ismeħ di SIDI, AREBBI n řejdud nnes u netta war yuyur ca deg webrid n SIDI.²³ Imsexxaren n Amun ggin xas ict n tmeemuč uca nyn ajeġid di taddart nnes.²⁴ *Maca* řgens n temmurt nyn marra inni tuya iggin ict n tmeemuč i ujeġid Amun uca řgens n temmurt ggin mmis Yuciya d ajeġid deg wemcan nnes.²⁵ Imezruyen iqqimen n Amun d min igga, ma man aya *marra*

21:10 's uqemmum' - s Teibranit 's ufus'.

21:11 lrm. 15:4

21:18 2 Im. 33:20

2 IJEĠIDEN

war ittwazemmem ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? ²⁶Netta ittwandeř deg wendeř nnes di řemrah n Euzza. Mmis Yuciya idweř d ajeġid deg wemcan nnes..

Yuciya, ajeġid n Yahuda, d wedlis ittwannđen n Ccaria

2 Im. 34:1-28

22¹Yuciya *tuya* ħares tmenya n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. Netta iħkem waħit u-třatin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yadidya, yeġis n Eadaya zi Buřqat..²Netta igga min iġan nican di tiřřawin n SIDI. Netta yuyur di kuř abrid n babas Dawud, war iħeyyed *x webrid yar* yeffus uřa *yar* uzeřmađ.³Deg usegg^was wiss tmentac n ujeġid Yuciya, imsar belli ajeġid Yuciya issekk amarir Cafan, mmis n Ařalya, mmis n Macullam ħar Taddart n SIDI, inna:⁴“Gaeeed ħar Ĥilqiya, arrays n ikehhanen, ħima yegg ad sswejden tmenyat n nnuqart i dd yiwyen di Taddart n SIDI d tinni i dd-yarwen iessasen n tewwura zi řgens. ⁵Ejj i-ten ad tent ggen deg ifassen n yenni ittegggen řxedmet, i imeħđayen n Taddart n SIDI, *ħima* nitni ad tent wcen i yenni ittegggen řxedmet i *din* iġan di Taddart n SIDI, ħima ad areqqeen řeħyud ihruran n Taddart, ⁶i ineqqacen *n ukeccud d wezru*, i ibennayen, i imassuten u i tmesyiwt n ukeccud d třudar ittwasuydan, i weedař n Taddart.”⁷Maca war akidsen ggin řeħsab zi jjihet n *ttmenyat n* nnuqart i d asen immewcen, mařar nitni ttegggen s utiqqi.

⁸*Xenni* inna arrays n ikehhanen Ĥilqiya i umarir Cafan: “Necc ufiy adlis ittwannđen n Ccaria di Taddart n SIDI.” Uca iwca Ĥilqiya i Cafan adlis ittwannđen u wanita iřra i-t. ⁹*Awarni as* yuyur umarir Cafan ħar ujeġid uca issiwed řexbar i ujeġid, inna: “Imsexxaren nnek ssmunen *ttmenyat n* nnuqart nni ittwafen di Taddart uca wcin tent deg ifassen n yenni iggin řxedmet, i imeħđayen x Taddart n SIDI.”¹⁰*Eawed* iħaja umarir Cafan i ujeġid, inna: “Akehhan Ĥilqiya iwca ayi ijj n wedlis.” Cafan iřra i-t zzat i wudem n ujeġid.

¹¹Umi isřa ujeġid awařen n wedlis ittwannđen n Ccaria, icarreg arruđ nnes..

¹²Ajeġid yumur i ukehhan Ĥilqiya u i Axiqam, mmis n Cafan, u i Eakbur, mmis n Mixa, u i Cafan, amarir, u i Easaya, amsexxar n ujeġid, inna: ¹³“Uyurem, arzum SIDI di řřwee inu u di řřwee n řgens u di řřwee n marra Yahuda zi jjihet n wawařen-a n wedlis-a ittwannđen i ittwafen, mařar asear n SIDI i yaryin đidd nney d ameqqran, minzi řejdud nney war sřin ca ħar wawařen n wedlis-a ittwannđen ħima ad ggen am mammec marra *min dayes* yuran i neccin.”

¹⁴*Xenni* yuyur ukehhan Ĥilqiya ak-d Axiqam, Eakbur, Cafan d Easaya ħar tnaabit

21:26 Mt. 1:10

22:1 2 Im. 34:1

22:11 ‘Umi isřa’ - s Teibranit ‘imsar umi isřa ...’.

2 IJEĠIDEN

Xulda, tamyart n Callum, mmis n Tiqwa, mmis n ȦarȦas, wenni iȦeȦtan x warruȦen. Nettat tezdey di Urcalim, deg wezyen nneyni. Nitni ssiwȦen akides. ¹⁵ Nettat tenna asen: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Ini i weryaz nni kenniw i Ȧari dd-issekken: ¹⁶ Ammu i iqqar SIDI: Xzar, Necc ad awyey tuȦeffna x wemcan-a u x imezday nnes, aȦa marra awaȦen n wedlis-a ittwannȦen i iȦra ujeȦid n Yahuda, ¹⁷ maȦar nitni semȦen dayi, iwyen tiwhibin n řebxur i irebbiten nneyni aȦami dayi searen s marra řxedmet n ifassen nsen. Asear inu ad ittwasary Ȧidd i wemcan-a u war ixessi ca ead. ¹⁸ *Maca* inim i ujeȦid n Yahuda, wenni kenniw dd-issekken da ħima ad tȦttarem i SIDI: Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil, x wawaȦen i tesřid cek: ¹⁹ Minzi uř nnek idweř yarȦeb u tesswaȦeed ixef nnek zȦat i wudem n SIDI umi tesřid x min ssiwřey x wemcan-a u x imezday nnes, - aȦa nitni ad dewřen d řxarbet d nnesřet - , u umi tcarrged arruȦ nnek uca trud zȦat i wudem inu, x uya ad ac sřiy, inna SIDI. ²⁰ S uyenni, aȦa Necc ad cek ssmuney ak-d řejdud nnek uca ad ttwassarsed deg wendeř di řehna u tiȦtawin nnek war zȦarrent tuȦeffna i d Ȧa awyey x wemcan-a.’” Nitni ssiwȦen tamwarrit Ȧar ujeȦid.

Ařeqqeh s ufus n Yuciya

2 Im. 34:29-35:1-27

23 ¹ *Xenni* issekk ujeȦid *ireqqasen* uca marra imȦaren n Yahuda d Urcalim munen Ȧares. ² AjeȦid igaeȦed Ȧar Taddart n SIDI ak-d marra iryazen n Yahuda d marra imezday n Urcalim, uřa d ikehhanen d inabiyyen d marra řgens, zeg umeȦyan ař umeqqran, u netta iȦra xasen deg imezzuȦen nsen marra awaȦen n wedlis n řĕahd nni tuȦa ufin di Taddart n SIDI. ³ AjeȦid tuȦa ibedd Ȧar ijj n upilar uca netta iqqen řĕahd zȦat i SIDI ħima ad idfar SIDI, ad iȦȦa řumurat nnes d cȦadat nnes d tweřša nnes s marra uř *nnes* u s marra řĕamar *nnes* maȦend ad issemten awaȦen n řĕahd-a nni yurin deg wedlis-a. Uca yudef řgens marra di řĕahd.

⁴ AjeȦid yumur i Ħilqiya, arrays n ikehhanen, u i ikehhanen n usettef wiss tnayen u i iȦessasen n tewwart, aȦa nitni ad ssuffȦen marra řeqcue nni tuȦa ittwaggen i BaȦal u i trebbit n cwarti uřa i marra řĕeskar n ujenna zi Zzawect Tameqqrant n SIDI Ȧar barra, u issecmeȦ man aya *marra* barra i Urcalim deg iyyaren n Qidrun u iija ad arbun iȦyeȦ nnes Ȧar Bayt-Il. ⁵ Netta ikkes *ĕawed* ikehhanen n lařnam inni tuȦa řeqqmen ijeȦiden n Yahuda ħima ad qeddmen tiwhibin n řebxur di řegȦudi, di tneddam n Yahuda u di jjwayeh i dd innȦen i Urcalim uřa d yenni qeddmen tiwhibin n řebxur i BaȦal d tfuct d tziri d temmura n ujenna u i marra řĕeskar n ujenna. ⁶ Issuffey uřa d tarebbit n

23:1 2 Im. 34:29

23:5 ‘*timmura* n *ujenna*’ - ixs ad yini كواكب سيارون.

2 IJEĠIDEN

cwarti zi Taddart n SIDI, *igga i-tt* barra i Urcalim yar teyzart n Qidrun. Netta issecmeđ i-tt yar teyzart n Qidrun u iddez i-tt d taejjajt u yareyyec i-tt x imeđran n ayt n řgens. ⁷Netta ihdem ixxamen n imetleyyin nni tuća yar Taddart n SIDI, mani ttkeyyadent temyarin iqıđan nni ggint am tizzayiwin i trebbit n cwarti. ⁸Netta iija ad ssuffyen marra ikehhanen zi tneddam n Yahuda uca issexmej řgeudi mani qeddmn ikehhanen tiwhibin n řebxur, zi Jabea ař Bi'r-Sebea. Netta ihdem řgeudi yar tewwura *n tendint*, uřa d tinni *iđan* yar wadaf n Tewwart n Yacuwa, azeđif ameqqran n tendint, yar uzeřmađ n wenni *i tuća ittadef* Tawwart n Tendint. ⁹Maca ikehhanen n řgeudi war dd-iwyen tiyarša x uealřar n SIDI di Urcalim, maca nitni ccin ayrum břa antun di řwest n aytmatsen. ¹⁰Netta issexmej uřa d Tufat nni *iđan* di teyzurt n ayt n Hinnum, řima uřa d ijj war isseedu mmis nić yeđis x tmessi i Mulak. ¹¹Netta ikkes iysan i tuća ggin ijeđiden n Yahuda i řewqar n tfuct yar wadaf n Taddart n SIDI, yar texxamt n Natan-Malak, amsexxar icenēen, wenni *iđan* yar řebniyyat barra *i Zzawect Tameqqrant*. Netta iqedd i ikarruten n tfuct s tmessi. ¹²*Uřa d* iealřaren nni tuća ibedden x tzeqqa n tyurfet n Ařaz nni tuća ggin ijeđiden n Yahuda uřa d iealřaren i igga Manassa di tnayen n řemrařat n Taddart n SIDI, ihdem i-ten ujeđid u netta iřbez i-ten, *issigg^wej i-ten* ssenni uca inđar taejjajt nsen di teyzart n Qidrun. ¹³Uca issexmej ujeđid řgeudi nni *din iđan* ztat i Urcalim, yar yeffus n Wedrar n Uđeyyec, wenni ibnan Suliman, ajeđid n Israil, i Actarut, nnei n lařnam n ayt n řidun, u i Kamuc, nnei n lařnam n ayt n Mu'ab, u i Milkum, jjeifect n lařnam n ayt n Eammun. ¹⁴Netta yarća imayđuten *iqeddsen* di iwetwiten uca ihdem tirebbin n cwarti uca iccur amcan nsen s yexsan n yewdan.

¹⁵Uřa d aealřar nni *iđan* di Bayt-il d řgaēdet wenni iggin Yarubeam d wenni yarrin Israil ad ixđa, aqa aealřar nni d řgaēdet nni, ihdem i-ten s tnayen idsen. Netta issecmeđ řgaēdet, iddez i-t ařami tedweř d taejjajt uca issecmeđ tarebbit n cwarti. ¹⁶*Umi* dd-inneqřeb Yuciya, izra imeđran i *tuća* dinni x wedrar uca issekk *din ca n yeryazen* uca iksi-dd ixsan zeg imeđran uca issecmeđ i-ten x uealřar. Netta issexmej i-t elahřab awař n SIDI i zi ibarreř weryaz n AREBBI wenni ibarrřen awařen-a. ¹⁷*Yarni* inna: "Mana weřru war zřiy eemmars i din twařiy?" Nnan as yeryazen n tendint: "Wa d anđeř n weryaz n AREBBI wenni tuća dd-yusin zi Yahuda u wenni ibarrřen s tmesřayin-a nni teggid ak-d uealřar n Bayt-il." ¹⁸Netta inna: "Jjem t din! Uřa d ijjen war ittħidi ixsan nnes!" Ammu i jjin nitni ixsan nnes *jmie* ak-d yexsan n unabi wenni dd-yusin zi Samarya.

23:14 Uf. 23:24; 34:13; řxf. 33:52; Aewd. 7:5, 25; 12:3
23:15 1 Ij. 12:32, 33
23:16 1 Ij. 13:2

2 IJEĠIDEN

¹⁹Ikkes Yuciya marra tudrin n řegėudi nni *iġan* di tneddam n Samarya i tuya ssbedden ijeġiden n Israil maħend ad searen *SIDI*. Netta igga zzaaysen am mammec igga di Bayt-Il. ²⁰Marra ikehhanen n řegėudi inni *tuya iġan* din, iyař asen x ieałtaren uca issecmed ihsan n iwdan. Awarni as ieqeb ęar Urcalim.

Řeid ameqqran n Tyařst n Useėdu

2 Im. 35

²¹Ajeġid yumur i marra řgens: “Swejdem *Tyařst n Useėdu* i SIDI, AREBBI nwem, am mammec ittwari deg wedlis-a n Řeahd.” ²²Ict n *Tyařst n Useėdu* am ta tuya war t’ttwagg *emmarř* zeg wussan n řquđat nni tuya iħekkmen Israil uřa di marra ussan n ijeġiden n Israil d ijeġiden n Yahuda. ²³Maca deg usegg^was wiss tmentac n ujeġid Yuciya sswejden *Tyařst-a* n Useėdu i SIDI di Urcalim.

²⁴Yuciya ikkes uřa d yenni issawařen ak-d imettan d igezzanen d řexyařat imezyanen n lařnam d imeyđa n *lařnam* d marra nneawat n řřanam i tuya ttwařan di temmurt n Yahuda u di Urcalim, ħima ad igg awařen n Ccariea i tuya ittwarin deg wedlis ittwannđen i tuya yufa ukehhan Ĥilqiya di Taddart n SIDI. ²⁵Qbeř nnes tuya war din uřa d ijj n ujeġid am netta, idweř-dd ęar SIDI s marra uř nnes u s marra řeemar nnes d s marra tizemmar nnes, ełahřsab Ccariea n Musa, u awarni as tuya war iġi uřa d ijjen am netta.

²⁶Maca SIDI war iiji zi řħaduq n weyđab nnes d ameqqran i zi tuya yarya weyđab nnes x Yahuda zi ssibbet n marra asear i d as igga Manassa. ²⁷SIDI inna: “Ad ssigg^wjeę uřa d Yahuda x wudem inu, am mammec ssigg^wejeę Necc Israil u Necc ad nđareę tandint-a Urcalim i farzeę uřa d Taddart i xef nnię: ‘Ad yiři Isem inu diha!’ ”.

²⁸Imezruyen iqqimen n Yuciya d marra min igga, ma man aya *marra* war ittwazemmec ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda?

²⁹Deg wussan nnes igaeed Firėun Nixu, ajeġid n Miřra, đidd i ujeġid n Accur ęar yeęzar n Lfurař. Ajeġid Yuciya iffey maħend ad t iřqa, maca *Firėun Nixu* inya i-t ęar Majiddu řami t yeęza. ³⁰Imsexxaren nnes iwyen t d amettin x ijj n ukarru zi Majiddu ęar Urcalim, ssiwđen t ęar Urcalim uca neđřen t deg wenđer nnes. Řgens n temmurt iki Yahuyaħaz, mmis n Yuciya, uca dehnen t, gggin t d ajeġid deg wemcan n babas..

23:19 2 Im. 34:6

23:21 Uf. 12:3; Aewd. 16:2; 2 Im. 35:1

23:24 Lawi 19:31; 20:27; Aewd. 18:11; Ica. 8:19

23:27 2 Ij. 17:18, 20; 24:3

23:30 2 Im. 36:1

2 IJEĠIDEN

Yahu'aħaz, ajeġid n Yahuda

2 Im. 36:1-4

³¹Yahuyahaz *tuya* ħares tħata u-eicrin n isegġ^wusa, umi idweř d ajeġid. Netta iħkem tħata n iyuren di Urcalim. Yemmas qqaren as Ħamutal, yeġis n Irmiya zi Libna. ³²Netta igga min iġan d aeffan di tiħtawin n SIDI, nican am mammec t ggin řejdud nnes. ³³Fireun Nixu iija ad t ibellee di Ribla di temmurt n Ħamat ħima war iħekkem *ead* di Urcalim. Netta igga i temmurt ijj n multa n mya n talintat n nnuqart d ict n talint n wurey. ³⁴*Xenni* igga Fireun Alyaqim, mmis n Yuciya d ajeġid deg wemcan n babas uca ibeddeř isem nnes ħar Yahuyaqim. *Maca* Yahuyahaz yiwyi i-t uca yusa-dd ħar Miřra uca immut dinni.

Yuyakim, ajeġid n Yahuda

2 Im. 36:5-8

³⁵Yahuyaqim iwca nnuqart d wurey i Fireun, maca netta tuya iqeddar tammurt ħima *izenmar* ad isellem nnuqart nni elaħsab řumur n Fireun. *Iqeddar kuř ijj n* weryaz elaħsab řeqdar nnes, *ammu i* ittar nnuqart d wurey n řgens n temmurt ħima ad t iwc i Fireun Nixu. ³⁶Yahuyaqim *tuya* ħares xemsa u-eicrin n isegġ^wusa umi idweř d ajeġid. Netta iħkem ħiħac n isegġ^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Zabida, yeġis n Fidaya zi Rumat. ³⁷Netta igga min iġan d aeffan di tiħtawin n SIDI, nican am mammec t ggin řejdud nnes.

Idweř Yahuda sadu ufus n ujeġid n Babil řmijař n tħata n isegġ^wusa

24¹Deg wussan nnes igaeed Nabuxadnařsar, ajeġid n Babil, u Yahuyaqim idweř iħac as tħata n isegġ^wusa. *Xenni* inneqřeb uca iħewwey xas...²Issekk-dd ħares SIDI bandiyyat n Ikaldaniyyen d bandiyyat n Aram d bandiyyat n Mu'ab d bandiyyat n ayt n Eammun. Netta issekk i-ten ħar Yahuda ħima ad tt xarrben elaħsab awař n SIDI i tuya issiweř s uqemmum n imsexxaren nnes, inabiyyen...³Wah, man aya *immsar* ak-d Yahuda elaħsab řumur n SIDI ħima ad t issigġ^wej x wudem nnes di ssibbet n ddnub n Manassa, di ssibbet n marra min igga wanita...⁴Uřa di ssibbet n idammen imezdagen i issizzeř řami tuya zzaysen iccur Urcalim. *S uya* SIDI tuya war ixs ad as iħfar. ⁵Imezruyen iqqimen n Yahuyaqim d marra min igga, ma man aya *marra* war ittwazemmec ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? ⁶Yahuyaqim ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Mmis Yahuyakin idweř d ajeġid deg wemcan nnes.⁷Ajeġid n Miřra war iffiy

23:34 Mt. 1:11

24:1 2 Im. 36:6

24:2 's uqemmum' - s Teibranit 's ufus'.

24:2 2 Ij. 20:17; 23:27

24:3 'elaħsab řumur n SIDI' - s Teibranit 'x uqemmum n SIDI'.

2 IJEĞIDEN

ead *yar umenyi* zi temmurt nnes, mayar ajeğid n Babil tuya iksi marra min tuya *iğan* n ujeğid n Mişra zi Teyzart n Mişra çares ař iyzar n Lfuraç.

Yahuyakin, ajeğid n Yahuda - amezwar n lmenfa çar Babil

2 Im. 36:9-10

⁸Yahuyakin *tuya* çares tmençac n iseg^wusa umi idweř d ajeğid. Netta ihkem třata n iyuren di Urcalim. Yemmas qqaren as Neħuçta, yeğis n llnatan zi Urcalim. ⁹Netta igga min iğan d aeffan di tiřřawin n SIDI, nican am mammec t igga babas. ¹⁰Di řweqt nni ffyen imsexxaren n Nabuxadnařřar, ajeğid n Babil, çar Urcalim uca t^ettwařsar tendint. ¹¹Uřa Nabuxadnařřar, ajeğid n Babil, *netta simant nnes* yusa-dd çar tendint am tt řřaren imsexxaren nnes. ¹²*Xenni* iffey Yahuyakin, ajeğid n Yahuda, *zi tendint, yuyur* çar ujeğid n Babil, netta ak-d yemmas d imsexxaren nnes d imeqqranen nnes d imsexxaren nnes icenēen. Ajeğid n Babil ihēbbes i-t deg usegg^was wiss tmenya n tgelda nnes. ¹³Netta ihewwes ssenni marra tixubay zi Taddart n SIDI d txubay zi taddart n ujeğid uca ikkes *urey* x marra řeqcūe n wurey nni tuya igga Suliman, ajeğid n Israil, di Zzawect Tameqqrant n SIDI, am mammec tuya issiweř SIDI. ¹⁴Netta yiwi-dd marra Urcalim ak-d marra imeqqranen d marra ayt n bu-teyruđt imeħđen, ēecra-ařaf n imeħbas, uřa d kuř aneqqac *n ukeccuđ d wezru* d imziřen. War iji uřa d ijj myir imezřađ n řgens n temmurt. ¹⁵Indeh Yahuyakin çar Babil. *Uřa* d yemmas n ujeğid d temyarin n ujeğid d imsexxaren nnes icenēen d marra ayt n jjeħd di temmurt yiwyi ten çar lmenfa zi Urcalim çar Babil. ¹⁶Marra iryazen imeħđen, sebea ařef *n yeryazen*, uřa d ineqqacen *n ukeccuđ d wezru* d imziřen, ařef *n yeryazen*, d marra *abarru* n ayt n bu-teyruđt inni izemmaren i umenyi, aqa ajeğid n Babil indeh i-ten *marra* çar lmenfa çar Babil. ¹⁷Ajeğid n Babil igga Mattanya, ēemmis, d ajeğid deg wemcan nnes uca ibeddeř isem nnes çar řidqiya.

řidqiya, ajeğid n Yahuda

2 Im. 36:11-21, Irm. 52:1-30

¹⁸řidqiya *tuya* çares wařit u-eicrin n iseg^wusa umi idweř d ajeğid. Netta ihkem ĥiçac n iseg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Ĥamuřal, yeğis n Irmiya, zi Libna. ¹⁹Netta igga min iğan d aeffan di tiřřawin n SIDI, nican am mammec t igga Yahuyaqim. ²⁰Zi ssibbet n weyđab n SIDI, aqa imsar i Urcalim d Yahuda ařami ten i-dd issekk zi ztat i wudem nnes. *Awarni as* iyewwey řidqiya x ujeğid n Babil.

24:10 Dan. 1:1

24:13 2 Im. 20:17; Ica. 39:6

24:15 2 Im. 36:10; Istitir 2:6

24:16 Irm. 52:28

24:17 Irm. 37:1; 52:1

2 IJEĠIDEN

Yahuda di lmenfa ħar Babil

25¹ Deg usegg^was wiss tesa n řehkamet nnes, deg uyur wiss eecra, deg *wass* wiss eecra n uyur, imsar aqa yusa-dd Nabuxadnařar, ajeġid n Babil, ħar Urcalim, netta ak-d marra řeeskar nnes. Iřar i-tt uca nitni quwwaren as s ict n řgaædet i teæssast..² Ĥřaren tandint ař asegg^was wiss ħiřac n ujeġid řid qiya.³ Deg *wass* wiss tesa n uyur *wiss arebea* idweř řař imřar di tendint ařami war tuři *ead* macca ħar řgens n temmurt..⁴ *Xenni* t^ettwarz tendint u marra ieskariyyen arewřen di ġiřet x webrid n tewwart i *iġan* jar tnayen n řehyuđ nni *iġan* ħar řemraħ n ujeġid, waxxa Ikaldaniyyen tuřa quwwaren i tendint, uca ajeġid yuyur deg webrid n řewđa. ⁵ *Maca* řeeskar n Ikaldaniyyen đfaren ajeġid u nitni ħarten xas di řewđat n Ariħa u marra řeeskar nnes bezzeen t xas. ⁶ Třfen ajeġid uca iwyen t ħar ujeġid n Babil, ħar Ribla, uca ħekmen xas. ⁷ Nitni ħarřen i iħenjiren n řidqiya zzat i tiřřawin nnes uca ssdarřřen tiřřawin n řidqiya uca carfen t s tnayen n ssnaseř n nnħas uca iwyen t ħar Babil. ⁸ *Awarni as* deg uyur wiss xemsa, deg *wass* wiss xemsa n uyur - tuřa-t deg usegg^was wiss tseřac n Nabuxadnařar, ajeġid n Babil - yusa-dd Nabuzaradan, řqebřan n iessasen n arrimet, amsexxar n ujeġid n Babil, di Urcalim. ⁹ Issecmeđ Taddart n SIDI d taddart n ujeġid d marra tudrin n Urcalim uřa kuř taddart d tameqqrant issarř as timessi. ¹⁰ Řehyuđ i dd-innden i Urcalim yeđřen ten marra řeeskar n Ikaldaniyyen nni *dd-yusin ak-d* řqebřan n iessasen n arrimet. ¹¹ Min icetřen zi řgens nni itt wajjen di tendint, *ixs ad yini marra* inni tuřa iedun ħar ujeġid n Babil d min icetřen zi řřaci, indeh i-ten Nabuzaradan, řqebřan n iessasen n arrimet, ħar lmenfa. ¹² Řqebřan n iessasen n arrimet iija myir ca n imezřađ n temmurt am ayt n bu-tzayart d ifeġaħen. ¹³ Ipilaren n nnħas di Taddart n SIDI d tkarrutin d trimant n nnħas nni tuřa *din* ħar Taddart n SIDI, arřin ten Ikaldaniyyen uca arbun marra nnħas ħar Babil..¹⁴ Uřa d tiydurin d iřenjayen d tjeqqadın d tyenjajin uřa d marra řeqcue n nnħas i zi tuřa ttsexxaren, iwyen ten. ¹⁵ Řqebřan n iessasen n arrimet yiwi-dd timejmarin d třawyat i urucci, *marra* min *tura iġan* qae n wureř niř n nnuqart. ¹⁶ *Uřa d* tnayen n ipilaren d trimant d tkarrutin nni tuřa igga Suliman i Taddart n SIDI. Tuřa war izemmar ad weznen nnħas n marra řeqcue-a. ¹⁷ Řueřa n ijj n upilar tuřa dayes tmeřac n iřaġen u ttaj i xas, tuřa n nnħas i yeġa. Řueřa n ttaj tuřa-t třata n iřaġen d tracciwin d iremmamen i d as dd-innden i ttaj tuřa aten marra n nnħas. Ammu i tuřa uřa d apilar wiss tnayen d tracca i xas *iġan*..¹⁸ Yiwi-dd řqebřan n iessasen n arrimet *akides* řa Saraya, akeħhan ameqqran,

25:1 2 Im. 36:17 Irm. 32:2; 39:1; 52:4

25:3 Irm. 52:6

25:13 'tarimant' - s Teibranit 'řebħar' niř 'il'.

25:13 2 Ij. 20:17; Irm. 20:5; 27:19

25:17 1 Ij. 7:15; 2 Im. 3:15; Irm. 52:21

2 IJEĠIDEN

řa řafanya, akehhan wiss tnayen, uřa d třata n iessasen n tewwart..¹⁹ Netta yiwi-dd ijj n umsexxar icenēen wenni ittwařeqqmen x ieeskariyyen d xemsa n yeryazen imeřden zeg imtiqqan n ujeřid inni ittwafen di tendint, *jmie* ak-d umarir n umeqqran n řeeskar wenni izemmen řgens n temmurt i umenyi uřa d settin n yeryazen zi řgens n temmurt nni ittwafen di tendint.²⁰ Yiwi ten Nabuzaradan, řqebřan n iessasen n arrimet uca yuyur akidsen řar ujeřid n Babil, řar Ribla.²¹ Ajeřid n Babil iwwet i-ten, inya i-ten di Ribla di temmurt n řamat. *Ammu i* ittwandeh Yahuda zi temmurt nnes řar lmenfa.²² X řgens i tuřa iqqimen di temmurt Yahuda, i tuřa ijja *din* Nabuxadnařřar, ajeřid n Babil, aqa igga xasen Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan..²³ *Umi* sřin ikumandaren n řeeskar, nitni d yeryazen nsen, belli ajeřid n Babil igga Jadalya *d awkiř*, usin-dd nitni řar Jadalya di Miřfa: Ismaeil, mmis n Natanya, Yuřanan, mmis n Qariřa, Saraya, mmis n Tanřumat, Anuřaři, d Yazanya, mmis n Umaeki, nitni ak-d yeryazen nsen..²⁴ Jadalya ijuř asen u i yeryazen nsen, inna asen: “War tegg^wdem ca zeg imsexxaren n Ikaldaniyyen. Qqimem di temmurt uca sexxarem i ujeřid n Babil, xenni ad tiřim mliř.”

²⁵ *Maca* deg uyur wiss sebea yusa-dd Ismaeil, mmis n Natanya, mmis n Ilicamae, *wenni* dd-iqqarsen zeg ujeřid, ak-d eecra n yeryazen. Nitni wtin Jadalya *ařami* immut uřa d Iyahudiyyen d Ikaldaniyyen inni řares iřan di Miřfa.²⁶ *Xenni* ikkar marra řgens, am umezyan am umeqqran, uřa d imeqqranen n terbiein n řeeskar, ffyen řar Miřra, minzi gg^weden zi Ikaldaniyyen.

Yahuyakin iřřef nniemet di Babil

Irm. 52:31-34

²⁷ Deg usegg^was wiss sebea u-třatin n lmenfa n Yahuyakin, ajeřid n Yahuda, deg uyur wiss tenεac, deg *wass* wiss sebea u-eicrin n uyur, imsar, aqa Iwil-Marudax, ajeřid n Babil, deg usegg^was i di idweř d ajeřid, idřeq-dd i Yahuyakin, ajeřid n Yahuda, zi řeřbes.²⁸ Netta issiweř akides s ředrafet u igga řkursi nnes tiwa i řkarasi n ijeřiden nneyni i tuřa řares iřan di Babil.²⁹ Yahuyakin ibeddeř arruđ nnes n řeřbes uca idweř ittett řebda řares marra ussan n tudart nnes.³⁰ X řeuč nnes, aqa immewc as zeg ujeřid řebda ict n řeeweč, aqedda n wass x wass nnes, marra ussan n tudart nnes.

25:18 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni i tssnuffaren SIDI’.

25:22 Irm. 40:5, 9

25:23 Irm. 40:7

1 Imezruyen

Jjiřat zi Adam ař Ibrahim

Gen. 5:1-32, 10:1-32, 11:10-26, 25:1-6.

1 ¹ Adam, Cit, Anuc, ² Qinan, Mahalal-Il, Yarad, ³ Ĥanux, Matucalař, Lamak, ⁴ Nuř, Cam, Ĥam, Yafat.

⁵ Iřenjiren n Yafat *tuya aten d* Jumar, Majuj, Maday, Yawan, Tubal, Macik d Tiras.

⁶ Iřenjiren n Jumar *tuya aten d* Ackanaz, Difat d Tujarma.

⁷ Iřenjiren n Yawan *tuya aten d* Ilica, Tarcica, Ikittiyyen d Idudaniyyen.

⁸ Iřenjiren n Ĥam *tuya aten d* Kuc, Miřrayim, Fuř d Kenean.

⁹ Iřenjiren n Kuc *tuya aten d* Saba, Ĥawila, Sabta, Raεama d Sabtaka.

Iřenjiren n Raεama *tuya aten d* Caba d Dadan.

¹⁰ Kuc ijja-dd Nimrud. Wanita ibda ad yiři d ijj n jjiheř x temmurt.

¹¹ Miřrayim ijja-dd Iludiyyen, Ieanamiyyen, Ilahabiyyen, Inaftuĥiyyen,

¹² Ifatrusiyyen, Ikařluĥiyyen, inni zi i dd-iqqarsen Ifiliřiniyyen, uřa d Ikafturiyyen.

¹³ Kenean ijja-dd řidun, amenzu nnes, d Ĥitti, ¹⁴ Ayabusi, Amuri, Ajirjaci, ¹⁵ Aĥiwi, Aεarqi, Asiniy, ¹⁶ Arwadi, Ařamari d Uĥamati.

¹⁷ Iřenjiren n Cam *tuya aten d* Eilam Accur, Arfakcad, Lud, Aram, Euz, Ĥul, Jatar d Macik.

¹⁸ Arfakcad ijja-dd Calah u Calah ijja-dd Eabir.

¹⁹ Ttwarwen-dd i Eabir tnayen n iřenjiren. Ijjen qqaren as Falaj, minzi deg wussan nnes t'ttwabđa temmurt, uca qqaren as i umas Yuqřan.

²⁰ Yuqřan ijja-dd Almudad, Calaf, Hađarmawt, Yarař, ²¹ Haduram, Uzal, Diqla, ²² Eibal, Abimayil, Caba, ²³ Ufir, Ĥawila d Yubab. Marra ina *tuya aten d* iřenjiren n Yuqřan.

²⁴ Cam, Arfakcad, Calah, ²⁵ Eabir, Falař, Raεuw, ²⁶ Saruj, Nařur, Tarař, ²⁷ Abram, wa d Ibrahim.

²⁸ Iřenjiren n Ibrahim *tuya aten d* Iřařaq d Ismaeil.

1:5 'Majuj' - niř 'Maxux', niř 'Magug'.

1:6 'Difat' - deg wedlis Amz. 10:3 nufa 'Rifat'.

1:7 'Tarcica' - deg wedlis Amz. 10:4 nufa 'Tarcic'.

1:22 'Eibal' - deg wedlis Amz. 10:28 nufa 'Eubal'.

1 IMEZRUYEN

Tarwa n Ibrahim s Hajar, tayya n Sara

Gen. 25:12-18

²⁹Ina d inni zzaysen dd-ittwarwen:

amenzu n **Ismaeil** *tuya-t d* Nabayut, *xenni* Qidar, Adabil, Mibsam, ³⁰Micmae d Duma, Massa, H̄adad d Tayma, ³¹Yaṭur, Nafic d Qidma. Ina *tuya aten d* iḥenjiren n Ismaeil.

Tarwa n Ibrahim s Qaṭura, tamyart nnes n zziyada

Gen. 25:1-6

³²Iḥenjiren n **Qaṭura**, tayya n Ibrahim. Nettat turuw-dd Zimran, Yuqcan, Madan, Midyan, Yicbaq d Cuḥa. Iḥenjiren n Yuqcan *tuya aten d* Caba d Dadan.

³³Iḥenjiren n Midyan *tuya aten d* Eiyfa, Eifar, Ḥanux, Abidae d Aldaæa. Nitni marra *tuya aten d* iḥenjiren n Qaṭura.

Tarwa n Iṣḥaq

Gen. 25:24-27, 35:27-29

³⁴Ibrahim ijja-dd **Iṣḥaq**. Iḥenjiren n Iṣḥaq *tuya aten d* Eisu d Israil.

Tarwa n Eisu, mmis n Iṣḥaq

³⁵Iḥenjiren n **Eisu** *tuya aten d* Ilifaz, Raewil, Yaecuc, Yaelam d Qurah.

³⁶Iḥenjiren n Ilifaz *tuya aten d* Tayman, Umar, Şafi, Jaetam, Qinaz, Timnae d Eamaliq.

³⁷Iḥenjiren n Raeyuil *tuya aten d* Naḥat, Zarah, Camma d Mizza.

Tarwa n Saeir di temmurt n Idum

Gen. 36:20-30

³⁸Iḥenjiren n **Saeir** *tuya aten d* Luṭan, Cubal, Şibeun, Eana, Dicun, Işar d Dican.

³⁹Iḥenjiren n Luṭan *tuya aten d* Ḥuri d Humam uca *tuya* Timnae d uḥmas n Luṭan.

⁴⁰Iḥenjiren n Cubal *tuya aten d* Ealyan, Manaḥat, Eibal, Cafi d Unam. Iḥenjiren n Şibeun *tuya aten d* Aya d Eana.

⁴¹Iḥenjiren n Eana *myir*: Dicun.

Iḥenjiren n Dicun *tuya aten d* Ḥamran, Icban, Yitran d Karan.

⁴²Iḥenjiren n Işar *tuya aten d* Bilhan d Zaewan d Yaekan.

Iḥenjiren n Dicun *tuya aten d* Euş d Aran.

1:36 'Qinaz' - deg wedlis Amz. 36:11 nufa 'Zifu'. 'Timnae' - isem wanita war t nufa deg wedlis Amezwaru, udem 36. Ad tay iceyyar isem wanita yar ict n temyart tenni taru Eamaliq i Ilifaz.

1:39 'Humam' - deg wedlis Amz. 1:39 nufa 'Haymam'.

1:40 'Ealyan' - deg wedlis Amz. 36:23 nufa 'Ealwan'. 'Cafi' - deg wedlis Amz. 36:23 nufa 'Cafu'. 'Şibeun' - deg wedlis Amz. 36:24 nufa 'Şabeun'.

1:42 'Yaekan' - deg wedlis Amz. 36:27 nufa 'Eaqan'.

Ijeğiden n Idum d izeğifen n tqebbař nsen

Gen. 36:31-43

⁴³ Ina d ijeğiden i tuya iğan x Idum, qbeř ma tuya iħekkem iji n ujeğid x ayt n Israil:

Bilæ, mmis n Baeur. Tandint nnes qqaren as Dinhaba.

⁴⁴ Immut Bilæ uca Yuwab, mmis n Zarah, zi Buřra, idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

⁴⁵ Immut Yuwab uca Ĥucam zi temmurt n Itaymaniyyen idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

⁴⁶ Immut Ĥucam uca Hadad mmis n Badad wenni iyeřben Midyan deg iyyar n Mu'ab, idweř d ajeğid deg wemcan nnes. Isem n tendint nnes qqaren as Eawit.

⁴⁷ Immut Hada uca Samla zi Masriqa idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

⁴⁸ Immut Samla uca Cawul, zi Raħubut ħar yeyzar *n Lfurař*, idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

⁴⁹ Immut Cawul uca Bæl-Ĥanan, mmis n Eakbur, idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

⁵⁰ Immut Bæl-Ĥanan uca Hadad idweř d ajeğid deg wemcan nnes. Tandint nnes qqaren as Fæi u tamıart nnes qqaren as Mahiřab'il, yeğis n Mařrid, yeğis n Ma-Dahab.

⁵¹ Immut Hadad uca *xenni* dewřen *yina* d imyaren n Idum:

amyar Timnae d umıar Ealwa d umıar Yatit,

⁵² d umıar Ahulibama d umıar Iyla d umıar Finun

⁵³ d umıar Qanaz d umıar Tayman d umıar Mibřar

⁵⁴ d umıar Majdiyil d umıar Eiram.

Ina *tuya aten* d imyaren n tqebbař n Idum.

Teneac n iħenjiren n Israil

2 ¹Ina *tuya aten* d iħenjiren n Israil: Rubin, Cimeun, Lawi d Yahuda, Issakar d Zabulun, ²Dan, Yusuf d Binyamin, Naftali, Jad d Acir.

Tarwa n Yahuda

³ Iħenjiren n Yahuda *tuya aten* d Eir d Unan d Cayla. Třata ttwarwen as-dd zeg yeğis n Cuæa, Takanæanit. Eir, amenzu n Yahuda, tuıa d æeffan di tiřřawin n SIDI. S uyenni inıa i-t.

⁴ Tamar, tasřit nnes, turuw as-dd Fariř d Zarah. Yahuda *tuya yares* s marra xemsa n iħenjiren.

1:50 'Hadad' - deg wedlis Amz. 36:39 nufa 'Hadar'. 'Pahi' - deg wedlis Amz. 36:39 nufa 'Pahu'.

1 IMEZRUJEN

⁵ **Ihenjiren n Fariş** *tuya aten d* Haşrun d Hamul.

⁶ Ihenjiren n Zarah *tuya aten d* Zimri, Itan, Hayman, Kalkul d Darae. S marra xemsa.

⁷ Ihenjiren n Karmi *tuya aten d* Eaxar, wenni iyedřen Israil di řeyben, minzi igga s řeydar ak-d min tuya ittwaharrmen.

⁸ Ihenjiren n Itan: *myir* Eazarya.

⁹ **Ihenjiren n Haşrun** inni d as dd-ittwarwen *tuya aten d* Yarham'il d Ram d Kalubay.

¹⁰ **Ram** ijja-dd Eamminadab.

Eamminadab ijja-dd Naħcun, řhakem n ayt n Yahuda.

¹¹ Naħcun ijja-dd Salmu.

Salmu ijja-dd Bueaz.

¹² Bueaz ijja-dd Eubid.

Eubid ijja-dd Yassa.

¹³ **Yassa** ijja-dd Iliyab, amenzu nnes, wiss tnayen Abinadab, wiss třata Cimea,

¹⁴ wiss arebea Natanayil, wiss xemsa Radday, ¹⁵ wiss setta Uşam d wiss sebea **Dawud**.

¹⁶ Yessitmatsen *tuya aten d* řaruya d Abijayil.

Ihenjiren n řaruya *tuya aten d* Abicay d Yuwab d Easayil, třata *n ihenjiren*.

¹⁷ Abijayil turuw-dd Eamasa u babas n Eamasa *tuya-t* d Yatru, Asmaeili.

¹⁸ **Kalib**, mmis n Haşrun, ijja-dd ak-d Eazuba, tamyart *nnes, yeęis* Yariet.

D ina *tuya aten* d ihenjiren nnes: Yacar, Cubab d Ardun.

¹⁹ **Umi** immut Eazuba, yiwi Kalib Ifrata *d tamyart* i yixef nnes u nettat turuw as-dd Ĥur.

²⁰ Ĥur ijja-dd Uri u Uri ijja-dd Başalyil.

²¹ Awarni as yudeř Haşrun řar yeęis n Maxir, babas n Jilead, u netta yiwyi tt *d tamyart* umi řares tuęa settin n isegg^wusa u nettat turuw as-dd **Sajub**.

²² Sajub ijja-dd Ya'ir. Netta *tuya* řares třata u-eicrin n tneddam di temmurt n Jilead.

²³ Jacur ak-d Aram ikkes zżaysen dcurat n Ya'ir, uřa Qanat d tneddam i řares dd-iqqnen, s marra settin n tneddam.

Ina marra *tuya aten d* ihenjiren n Maxir, babas n Jilead.

²⁴ Awarni i řmewt n Haşrun di Kalib-Ifrata, turuw as-dd Abiya, tamyart n Haşrun, **Aĥur**, babas n Taquea.

1 IMEZRUYEN

²⁵ İhenjiren n Yarḥam'il, amenzu n Ḥaşrun, *tuya aten d* Ram, amenzu, *xenni* Buna, Awran, Uşama d Axiya.

²⁶ Yarḥam'il tuya ȳares ead ict n temȳart nneynit, qqaren as Aṭara. Nettet *tuya* d yemmas n Unam.

²⁷ İhenjiren n Ram, amenzu n Yarḥam'il *tuya aten d* Maeaş d Yamin d Eaqar.

²⁸ İhenjiren n Unam *tuya aten d* Cammay d Yadae.

İhenjiren n Cammay *tuya aten d* Nadab d Abicur.

²⁹ Tamȳart n Abicur qqaren as Abiḥayil. Nettet turuw as-dd Aḥban d Mulid.

³⁰ İhenjiren n Nadab *tuya aten d* Salad d Affayim.

Salad immut bṛa ihenjiren.

³¹ İhenjiren n Affayim: *myir* Yicei.

İhenjiren n Yicei: *myir* Cican.

İhenjiren n Cican: *myir ict n yeġis*, Aḥlay.

³² İhenjiren n Yadae, umas n Cammay, *tuya aten d* Yatru d Yunatan.

Yatru immut bṛa ihenjiren.

³³ İhenjiren n Yunatan *tuya aten d* Falat d Zaza.

Ina *tuya aten d* ihenjiren n Yarḥam'il.

³⁴ Cican tuya war ȳares bu ihenjiren, maca yessis *wah*. Cican tuya ȳares ijj n umsexxar d Amişri, qqaren as Yarḥae. ³⁵ Cican iwca yeġis d tamȳart i umsexxar nnes Yarḥae u nettat turuw as-dd Eattay.

³⁶ Attay ijja-dd Natan,

Natan ijja-dd Zabad,

³⁷ Zabad ijja-dd Iflal,

Iflal ijja-dd Eubid,

³⁸ Eubid ijja-dd Yahu,

Yahu ijja-dd Eazarya,

³⁹ Eazarya ijja-dd Ḥalaş,

Ḥalaş ijja-dd İleasa,

⁴⁰ İleasa ijja-dd Sismay,

Sismay ijja-dd Callum,

⁴¹ Callum ijja-dd Yaqamya,,

Yaqamya ijja-dd İlicamae.

⁴² İhenjiren n Kalib, umas n Yarḥam'il: *myir* Micae, amenzu nnes wenni d babas n Zif, uṛa d ihenjiren n Marica, babas n Ḥabrun.

⁴³ İhenjiren n Ḥabrun *tuya aten d* Quraḥ, Taqquea, Raqam d Camae.

1 IMEZRUJEN

⁴⁴ Camae ijja-dd Raḥam, babas n Jaraqeam,
u Raqam ijja-dd Cammay.

⁴⁵ Mmis n Cammai *tuya-t d* Maēun.
Maēun tuya d babas n Bayt-Şur.

⁴⁶ Eiyfa, tayya n Kalib, turuw-dd Ḥaran, Muşa d Jaziz.
Ḥaran ijja-dd Jaziz.

⁴⁷ Iḥenjiren n Jahday *tuya aten d* Rajam, Yutam, Jican, Falat, Eiyfa d Caēaf.

⁴⁸ *Ak-d* tayya n Kalib, Maēka, ijja-dd netta Cabar d Tarḥana.

⁴⁹ Nettat turuw-dd Caēaf, babas n Madmanna, Cawa, babas n Makbina d babas
n Jabaēa. Yeḡis n Kalib tuya Eaksa.

⁵⁰ Ina d iḥenjiren n Kalib: mmis n Ḥur, amenzu n Ifrata, *tuya* Cubal, babas n
Qaryat-Yaēarim, ⁵¹ Salma, babas n Bayt-Laḥm *d* Ḥarif, babas n Bayt-Jadir.

⁵² Iḥenjiren n Cubal, babas n Qaryat-Yaēarim, *tuya aten d* Haruwa d Ḥaşi-
Hammanuḥut.

⁵³ Tiwacunin n Qaryat-Yaēarim *tuya aten d* Iyitriyyen, Ifutiyyen, Icamatiyyen d
Imacraēiyyen. Zzaysen i dd-iqqarşen Işureiyyen d Ictawuliyyen.

⁵⁴ Iḥenjiren n Salma *tuya aten d* Bayt-Laḥm, Iniṭufatiyyen, Eaṭrut, Bayt-Yu'ab d
Ḥaşi-Hamanuḥi d Işureiyyen.

⁵⁵ Tiwacunin n imariren nni izeddyen di Yaebis, *tuya aten d* Itireatiyyen d
Icamaēyyen d Isukaniyyen. Nitni d Iqiniyyen inni dd iqqarsen zi Ḥammat,
babas n taddart n Rakab.

Tarwa n Dawud

3¹Ina *tuya* d iḥenjiren n Dawud inni d as dd-ittwarwen di Ḥabrun: amenzu
tuya d Amnun n Axinuēam, Tayazraēilit; wiss tḥayen Daniyal n Abijayil,
Takarmalit; ² wiss tṛata Abcalum, mmis n Maēka, yeḡis n Talmay, ajeḡid n
Jacur; wiss arebea Aduniya, mmis n Hajjit; ³ wiss xemsa Cafatya n Aḃital, wiss
setta Yitarēam, n temyart nnes Eajla. ⁴ Ttwarwen as-dd setta di Ḥabrun, minzi
iḥkem dinni sebea n iseggwusa d setta n iyuren u di Urcalim iḥkem tṛata
u-tṛatin n iseggwusa.

⁵ Ina ttwarwen as-dd di Urcalim: Cimeā, Cubab, Natan, Suliman. Arebea aya
tuya aten d iḥenjiren n Bat-Cue, yeḡis n Eammiyil.

⁶ *Xenni* Yibḥar, Illicameā, Ilifalāt, ⁷ Nujah, Nafaj, Yafie, ⁸ Illicamae, Iliyadae,
Ilifalāt, tesca *n iḥenjiren*.

⁹ Ina marra d iḥenjiren n Dawud, nhṛa iḥenjiren n tiyya, u Tamar *tuya* d
uḥmatsen.

3:1 'Tayazraēilit' - ict n temyart zi Yazraēil. 'Takarmalit' - ict n temyart zi Karmil.

3:5 'Bat-Cue' - isem-a wanita urin t 'Batcabae' mani nneyeni.

1 IMEZRUYEN

¹⁰ Mmis n Suliman *tuya-t d Raḥabeam*, mmis nnes Abiya, mmis nnes Asa, mmis nnes Yahucafaṭ, ¹¹ mmis nnes Yuram, mmis nnes Axazya, mmis nnes Yuwac, ¹² mmis nnes Amašya, mmis nnes Eazarya, mmis nnes Yutam, ¹³ mmis nnes Aḥaz, mmis nnes Ḥizqiya, mmis nnes Manassa, ¹⁴ mmis nnes Amun, mmis nnes Yuciya.

¹⁵ Iḥenjiren n Yuciya *tuya aten d* amenzu Yuḥanan, wiss tnayen Yahuyaqim, wiss tṛata Ṣidqiya, wiss arebea Callum.

¹⁶ Iḥenjiren n Yahuyaqim *tuya aten d* mmis Yakunya, mmis nnes Ṣidqiya.

¹⁷ Iḥenjiren n Yakunya, Assir, Caēaltiyil *tuya-t d* mmis, ¹⁸ u *xenni* Malkiram d Fadaya d Cinaššar d Yaqamyā d Hucamea d Nadabya.

¹⁹ Iḥenjiren n Fadaya *tuya aten d* Zarubbabil d Cimeī.

Iḥenjiren n Zarubbabil *tuya aten d* Macullam d Ḥananya d učmatsen *tuya-tt d* Calumit, ²⁰ u *xenni* Ḥacuba d Uwhil d Baraxya d Ḥasadya d Yucab-Ḥasad, xemsa *n iḥenjiren*.

²¹ Iḥenjiren n Ḥananya *tuya-ten* Falatya, d Yiceiya. Iḥenjiren n Rafaya, iḥenjiren n Arnan, iḥenjiren n Eubadya, iḥenjiren n Cakanya.

²² Iḥenjiren n Caxanya, *myir* Cmaeya.

Iḥenjiren n Cmaeya *tuya aten d* Ḥattuc, Yijēal, Bariḥ, Naerya d Cafat, setta *n iḥenjiren*.

²³ Iḥenjiren n Naerya *tuya aten d* Ilyaeini, Ḥizqiya d Eazriqam, tṛata *n iḥenjiren*.

²⁴ Iḥenjiren n Ilyaeini *tuya aten d* Hudayahu, Ilyacib, Falaya, Eaqquq, Yuḥanan, Dalaya d Eanani, sebea *n iḥenjiren*.

Tarwa n Yahuda

4 ¹ Iḥenjiren n Yahuda *tuya aten d* Fariš, Ḥašrun d Karmi d Ḥur d Cubal.

² Ra'aya, mmis n Cubal, ijja-dd Yaḥat u Yaḥat ijja-dd Axumay d Lahad. Tina *tuya atent* d řağat n Išareiyen.

³ Ina *tuya aten* n babas n Eitām: Yazraeīl, Yacma d Yadbac. Isem n učmatsen *tuya-t d* Haššalalfuni. ⁴ Fanuwil *tuya-t d* babas n Jadur, u Eazar *tuya-t d* babas n Ḥuca. Ina *tuya aten d* iḥenjiren n Ḥur, amenzu n Ifrata, babas n Bayt-Laḥm.

⁵ Ačur, babas n Taqūea, tuḡa ḡares tnayen n temyarin, Ḥala d Naera. ⁶ Naera turuw as-dd Axuzzam, Ḥafar, Ataymani d Aexactari. Ina *tuya aten d* iḥenjiren n Naera.

⁷ Iḥenjiren n Ḥala *tuya aten d* Šarat, Šuḥar d Itnan.

⁸ Quš ijja-dd Eanub d Hašubiba, d řağat n Axarḥil, mmis n Harum.

1 IMEZRUJEN

⁹Yaebiş tuya ɣares ccan x yaytmas. Yemmas tuya tegga as Yaebiş, mayar nettat tenna: “Necc urwey t-i-dd s řehriq.” ¹⁰Yaebiş iřaya x AREBBI n Israil, inna: “Mařa Cek tbarked ayi u ad twesseed aymir *n temmurt* inu uca ad kidi yiři ufus nnek, ad xafi tessigg^wejed řyar ħima war d ayi iřeqqef tamara ...!” Uca AREBBI issiwed *as* min ittar.

¹¹Kalub, umas n Cuřa, ijja-dd Mařir. Wanita d babas n Ictun. ¹²Ictun ijja-dd Bayt-Rafa d Fasiř d Tařinna, babas *n tendint* n Eir-Nařac. Ina d iryazen n Rayka.

¹³Iřenjiren n Qanaz *tuya aten d* Eutniyil, Saraya u iřenjiren n Eutniyil, *myir* Ĥatat.

¹⁴U Maēunatay ijja-dd Eafra, Eafra u Saraya ijja-dd Yuwab, babas n Teyzurt n Iřrayfiyyen, mayar nitni d iřrayfiyyen.

¹⁵Iřenjiren n Kalib, mmis n Yafunni, *tuya aten d* Eiru, Iyla d Naēam. Iřenjiren n Iyla, *myir* Qinaz.

¹⁶Iřenjiren n Yahlaliyil *tuya aten d* Zif d Zifa d Tiriya d Asarayil.

¹⁷Iřenjiren n Eizra *tuya aten d* Yatar d Marad d Eifar d Yalun. Nettat, *Bitya* turuw-dd Maryam d Cammay d Yicbař, baba as n Ictamue,

¹⁸*řami* dd-turuw temyart nnes Tayahudect Yarad, babas n Jadur, d Ĥabir, babas n Suku, d Yaqutiyyil, babas n Zanuř, *maca inneyni* nitni *tuya aten d* iřenjiren n Bitya, yeęis n Firēun, tenni yiwi Marad *d tamyart*.

¹⁹Iřenjiren n temyart n Hudiya, ućmas n Nařam, *tuya aten d* babas *n tendint* n Qaeila, Ařarmi, d Ictamue, Amaeki.

²⁰Iřenjiren n Cimun *tuya aten d* Amnun d Rinna, Bin-Ĥanan d Tilun. Iřenjiren n Yiēci *tuya aten d* Zuřayt d Ban-Zuřayt.

²¹Iřenjiren n Cayla, mmis n Yahuda, *tuya aten d* Eir, babas n Lika, Laēda, babas n Marica d řařat n taddart n yenni ixeddmen s tiffest di taddart n Acbiea.

²²U *xenni* Yuqim d yeryazen n Kuziba, d Yuwac d Saraf, inni iřeęden x Mu’ab, d Yacubi-Lařm. D man aya d řexbarat tiqdimin. ²³Nitni *tuya aten d* ayt n bu-třaxt u zedyen di Nataēim d Jadira. Nitni qqimen zeddyen din ħima ad sexxaren i ujeęid.

4:12 ‘Eir-Nařac’ - isem wanita ixs ad yini ‘tandint n ufiryar’

4:18 ‘Tayahudit’ - ict n temyart zi Yahuda.

1 IMEZRUJEN

Tarwa n Cimeun

²⁴ **Iħenjiren n Cimeun** *tuya aten d* Namuyil d Yamin, Yarib, Zarah, Cawul.

²⁵ Callum d mmis, d mmis nnes Mibsam, d mmis nnes Micmae.

²⁶ Iħenjiren n Micmae: mmis Ĥammuyil, mmis nnes Zakkur, mmis nnes Cimeı.

²⁷ Cimeı tuya ħares seřac n iħenjiren d setta n tħenjirin. *Maca* aytmas war ħarsen tui bu iħenjiren ařas u marra řaġat nsen war mmarnint ca am tinni n iħenjiren n Yahuda. ²⁸ Nitni zedyen di Bi'r-Sebea, di Mulada, di Ĥařar-Cueal, ²⁹ di Bilha di Eařim, di Tulad, ³⁰ di Bituwil, di Ĥurma, di řiqalay, ³¹ di Bayt-Markabut, di Ĥařar-Susim, di Bayt-Biri u di Caerayim. Ař idweř Dawud d ajeġid *tuya* ina d tineddam nsen ³² d dcurat nsen: Eiřam, Eayn, Rimmun, Tukan d Eacan, xemsa n tneddam ³³ ak-d marra dcurat i d asent-i-dd innċen i tneddam-a, ħares ař Bael. Tina d jwayeh mani zedyen u nitni ħdan s yixef nsen lista n jjadira.

³⁴ Macubab d Yamlik d Yuca, mmis n Amařya, ³⁵ d Yuwil d Yahu, mmis n Yuciba, mmis n Saraya, mmis n Easiyil, ³⁶ d Ilyueinay d Yaequba d Yacuħaya d Easaya d Eadiyil d Yasimiyil d Banaya ³⁷ d Ziza, mmis n Cifeı, mmis n Allun, mmis n Yadaya, mmis n Cimri, mmis n Cameıya. ³⁸ Ina, *inni i da* ittwařayan s yisem *nsen*, *tuya aten d* imeqqranen di řaġat nsen uca tudrin n ibabaten nsen tuya mmarnin ařas. ³⁹ Nitni uyuren ħares ař dd-usin ħar Jadur, ħar ccarq n teyzurt, ħima ad ufin mani i ħa ihedden wuġi nsen. ⁴⁰ Nitni ufin *din* dmani n tarewsa ccuren mliħ, cnan uřa d ict n temmurt tewsee ħar marra iyezdisen, tarsa u dayes řhudnet, mařar inni n Ĥam tuya zeddyen din zic. ⁴¹ Ina, inni ittwarzemmemen s ismawen *nsen*, usin-dd deg wussan n ujeġid Ĥizqiya, ajeġid n Yahuda, u nitni hedmen iqiđan nsen uřa d Imaeuniyyen inni din ufin. Nitni teħħan ten, ħares ař ass-a. Nitni uyuren ad zedyen deg wemcan nsen, mařar tuya dinni *tammurt n* tarewsa i wuġi nsen.

⁴² Zeg ina, zeg iħenjiren n Cimeun, ffıyen *eawed* xemsa mya n yeryazen ħar idurar n Saer. Falatya d Naeriya d Rafaya d Euzziyil, iħenjiren n Yicı, *bedden* ħar uzeġif nsen. ⁴³ Nitni nyın min iqqimen n Ieamaliqiyyen inni dd innejmen u nitni zeddyen dinni ař ass-a.

Tarwa n Rubin

5 ¹ *Řexxu* ayt n Rubin, amenzu n Israil, minzi netta tuya-t d amenzu, maca umi netta iearra x tassut n babas, temmewc tasyart n tmenzut nnes i iħenjiren n Yusuf, mmis n Israil, maca war iġi amenni ařami netta ittwarzemmemen di lista n jjadira elahřab tasyart n tmenzut nnes. ² Mařar Yahuda idweř d bu-teyruđt jar aytmas u zzayes iffey amgewwed, *waxxa* tasyart n tmenzut tuya-tt ħar Yusuf.

4:41 'Ĥazaqiya' - s Teibranit 'Yeħazqiyahu'.

5:1 'tamenzut' - niy 'axeřeqeđ amezwaru' niy 'tařařit tamezwarut' niy 'tawařit tamezwarut'.

1 IMEZRUJEN

³ **Ihenjiren n Rubin**, amenzu n Israil, *tuya aten d* Hanuk d Fallu, Haşrun d Karmi.

⁴ Tarwa n Yuwil: mmis Cameiya, mmis nnes Hajuj, mmis nnes Cimei, ⁵ mmis nnes Mixa, mmis nnes Ra'aya, mmis nnes Bael, ⁶ mmis nnes Ba'ira, wenni yiwyi Tiylat-Filnasar, ajeğid n Accur, di lmenfa. Netta tuya d ameqqran n Irubiniyyen.

⁷ Aytmas, *ttwasettfen* elaḥsab řağat nsen, umi nitni ttwazemmemen di lista n jjadira elaḥsab axraq nsen, *tuya aten d* azeğif Yaeyil d Zakariyya.

⁸ u Bilae, mmis n Asa, mmis n Camei, mmis n Yuwil. Netta tuya izeddey di Earueir ař Nabu d Bael-Maeun. ⁹ Izdey di ccarq yares ař wadaf yar řexřa, zeg iyzar n Lfurař, mayar řebhayem nsen dewřen s wařtas di temmurt n Jilead.

¹⁰ Deg wussan n Cawul ggin nitni amenyi ak-d Ihajriyyen, inni iwđan s ufus nsen. Nitni ggin ad zedyen deg iqıđan nsen x marra ayezdis yar ccarq n Jilead.

Tarwa n Jad

¹¹ **Tarwa n Jad** tuya zeddey ajemmađin nsen di temmurt n Bacan yares ař Salxa. ¹² Yuwil *tuya-t d* azeğif nsen u Cafam *tuya-t d* wiss tñayen, uca Yaenay d Cafat *zedyen* di Bacan.

¹³ Aytmatsen, elaḥsab n řağat nsen, *tuya aten d* Mixayil d Macullam d Cabea d Yuray d Yaekan d Ziea d Eabir, sebea *n wawmaten*.

¹⁴ Ina *tuya aten d* ihenjiren n Abihayil, mmis n Huri, mmis n Yaruḥ, mmis n Jilead, mmis n Mixayil, mmis n Yacicay, mmis n Yahdu, mmis n Buz.

¹⁵ Axi, mmis n Eabdiyil, mmis n Juni, *tuya-t d* azeğif n řağ nsen.

¹⁶ Nitni zedyen di Jilead, di Bacan u di tneddam i yares dd-iqqnen u di marra ddmani n tarewsa n Carun ař timawin nsen. ¹⁷ Marra ina ttwazemmemen di listat n jjadira deg wussan n Yutam, ajeğid n Yahuda, u deg wussan n Yarubeam, ajeğid n Israil.

¹⁸ Zeg ayt n Rubin d Ijadiyyen d wezyen n teqbič n Manassa, zeg ayt n umenyi, zeg yenni yarebbun taseddart *n ueeskari* d ssif d yenni imeḥden řqews u tuya darrben deg umenyi, aqa *din* arebea u-rebein-ařef u-sebea-mya u-settin inni dd-iffyen ak-d řeeskar. ¹⁹ Nitni mmenyen ak-d Ihajriyyen u *ak-d* Yařur d Nafic d Nudab. ²⁰ Nitni ttwaeawnen *deg umenyi* akidsen uca Ihajriyyen d marra inni akidsen *iđan*, mmewcen deg ufus nsen, mayar nitni syuyyen deg umenyi yar AREBBI u wanita iija ad issarda ixef nnes s tzağit yuğyen nsen, minzi nitni tecřen xas. ²¹ Nitni ħewwsen řmař nsen: xemsin-ařef n iřeyman nsen, mitayen u-xemsin-ařef n wuği u ařfayen n yeyyař u myat-ařef n iwđan. ²² Minzi tuya *din* ařtas n yenni ittwanyen, mayar tuya-t d ijj n umenyi n AREBBI. Nitni ggin ad *din* zedyen deg wemcan nsen ař lmenfa.

5:7 'tařařit' - niy 'axraq'.

5:21 'iwđan' - s Teibranit 'řeemuř'.

1 IMEZRUJEN

Tarwa n Manassi

²³ Tarwa n wezyen n teqbič n Manassa zedyen di temmurt *nni*. Nitni mmarnin zi Bacan ař Bael-Ħirmun d Sanir d wedrar n Ħarmun. ²⁴ Ina *tuya aten d* izeğifen n řağat nsen: Eifar d Yacei d Iliyi d Eazriyi d Irmiya d Hudaya d Yaħdiyil. *Nitni tuya aten d* ayt n bu-teyruđt, iryazen imeħden, iryazen n yisem, izeğifen n řağat nsen. ²⁵ Nitni ydaren AREBBI n ibabaten nsen u ssfesden ixef nsen s irebbiten n řegnus n temmurt, inni tuya iteħħa AREBBI ztat i wudem nsen. ²⁶ *Xenni* issekkar AREBBI n Israil buħbeř n Ful, ajeğid n Accur, d buħbeř n Tiylat-Filnasar, ajeğid n Accur, u wanita indeh i-ten yar lmenfa, Irubiniyyen d Ijadiyyen d wezyen n teqbič n Manassa. Netta yiwyi ten yar Ħalaħ d Xabur d Hara u yar iyzar n Juzan, u *nitni qqimen dinni* yares ař ass-a.

Tarwa n Lawi - Tarwa n ukehhan ameqqran yares ař Yuřadaq wenni ittwaħebbsen yar Babil

²⁷ *Iħenjiren n Lawi tuya aten d* Jarcun, Qahat d Marari.
²⁸ *Iħenjiren n Qahat tuya aten d* Eamram, Yiřar d Ħabrun d Euzziyi.
²⁹ *Iħenjiren n Eamram tuya aten d* Ħarun d Musa, u Maryam *učmatsen*. *Iħenjiren* n Harun *tuya aten d* Nadab d Abihu, Alieazar d Itamar.
³⁰ Alieazar ijja-dd Finaħas, Finaħas ijja-dd Abicuea,
³¹ Abicuea ijja-dd Buqqi, Buqqi ijja-dd Euzzi,
³² Euzzi ijja-dd Zarahya, Zarahya ijja-dd Marayut,
³³ Marayut ijja-dd Amarya, Amarya ijja-dd Axiťub,
³⁴ Axiťub ijja-dd řaduq, řaduq ijja-dd Aximaeař,
³⁵ Aximaeař ijja-dd Eazarya, Eazarya ijja-dd Yuħanan
³⁶ u Yuħanan ijja-dd Eazarya. Wanita tuya d wenni ittsexxaren am ukehhan di Taddart i ibna Suliman di Urcalim.
³⁷ Eazarya ijja-dd Amarya, Amarya ijja-dd Axiťub,
³⁸ Axiťub ijja-dd řaduq, řaduq ijja-dd Callum,
³⁹ Callum ijja-dd Ħilqiya, Ħilqiya ijja-dd Eazarya,
⁴⁰ Eazarya ijja-dd Saraya u Saraya ijja-dd Yahuřadaq.
⁴¹ Yahuřadaq yuyur *akidsen* umi SIDI indeh Yahuda d Urcalim yar lmenfa s ufus n Nabuxadnařar.

Tarwa n Lawi

¹ Tarwa n Lawi *tuya aten d* Jarcun, Qahat d Marari.
² Ina d ismawen n **tarwa n** Jarcun: Libni d Cimei.
³ **Tarwa n Qahat tuya aten d** Eamram d Yiřar d Ħabrun d Euzziyi.
⁴ **Tarwa n Marari tuya aten d** Maħli d Muci. Tina d řağat n Ilawiyyen, eļařsab ibabaten nsen.

1 IMEZRUYEN

⁵ **N Jarcun:** mmis Libni, mmis nnes Yaḥat, mmis nnes Zimma, ⁶ mmis nnes Yuwax, mmis nnes Eïddu, mmis nnes Zarah, mmis nnes Ya'itray.

⁷ **Tarwa n Qaḥat:** mmis Eamminadab, mmis nnes Qurah, mmis nnes Assir, ⁸ mmis nnes Ilqana, mmis nnes Abiyasaf, mmis nnes Assir, ⁹ mmis nnes Taḥat, mmis nnes Uriyil, mmis nnes Euzziya, mmis nnes Cawul.

¹⁰ **Tarwa n Ilqana** *tuya aten d* Eamasay d Aximut. ¹¹ Ilqana: mmis *tuya-t* Ilqana, mmis nnes Şufay, mmis nnes Naḥat, ¹² mmis nnes Iliyab, mmis nnes Yaruḥam, mmis nnes Ilqana.

¹³ Tarwa n Camwil *tuya aten d Yuwil*, amenzu nnes, u *wenni d* wiss tnayen u Abiya.

¹⁴ **Tarwa n Marari:** Maḥli, mmis nnes Libni, mmis nnes Cimeï, mmis nnes Euzza, ¹⁵ mmis nnes Cimeä, mmis nnes Ḥajiya u mmis nnes Easaya.

¹⁶ Ina d inni igga Dawud ḥima ad iṛin x *uḡennej n yizṛan di Taddart n SIDI*, awarni řami tuya tarsa Ttabut. ¹⁷ Nitni tuya ttsexxaren zzat i Tzeddiyt, Aqıḍun n Umsagar, s izṛan, ař ibna Suliman Taddart n SIDI di Urcalim. Nitni bedden di tsexxart nsen eļaḥsab lfariḍa nsen. ¹⁸ Ina d inni i *din* ibedden ak-d iḥenjiren nsen:

Zeg iḥenjiren n **Iqahatiyyen:** Hayman, amedyaz, mmis n Yuwil, mmis n Camwil, ¹⁹ mmis n Ilqana, mmis n Yaruḥam, mmis n Iliyil, mmis n Tuwaḥ, ²⁰ mmis n Şuf, mmis n Ilqana, mmis n Maḥat, mmis n Eamasay, ²¹ mmis n Ilqana, mmis n Yuwil, mmis n Eazarya, mmis n Şafanya, ²² mmis n Taḥat, mmis n Assir, mmis n Abiyasaf, mmis n Qurah, ²³ mmis n Yişhar, mmis n Qahat, mmis n Lawi, mmis n Israil.

²⁴ Umas **Asaf** tuya ittbedda **yar ufusi nnes**. Tuḡa Asaf d mmis n Baraxya, mmis n Cimeï, ²⁵ mmis n Mixayil, mmis n Baesiya, mmis n Malkiya, ²⁶ mmis n Itni, mmis n Zarah, mmis n Eadaya, ²⁷ mmis n Itan, mmis n Zimma, mmis n Cimeï, ²⁸ mmis n Yaḥat, mmis n Jarcum, mmis n Lawi.

²⁹ Aytmatšen, **tarwa n Marari**, bedden yar uzeřmaḍ: **Itan**, mmis n Qici, mmis n Eabdi, mmis n Mallux, ³⁰ mmis n Ḥacabya, mmis n Amaşya, mmis n Ḥilqiya, ³¹ mmis n Amşı, mmis n Bani, mmis n Camar, ³² mmis n Maḥli, mmis n Muci, mmis n Marari, mmis n Lawi.

³³ Aytmatšen, **llawiyyen**, *tuya* ttwaggen i qaē tsexxart di Tzeddiyt n Taddart n AREBBI.

6:21 'Şafanya' - isem-a wanita ixs ad yini 'wenni t issnuffaren SIDI'.

1 IMEZRUJEN

³⁴ *Maca* Harun d iħenjiren nnes, inni issbexxaren tiyarša x uealṭar n wecmaḍ u x uealṭar n řebxur, aqa aten ħima ad bedden ak-d qae řxedmet deg Weqdas n Uqeddas u ħima ad sseřeħen x Israil am mammec marra min tuya yumur Musa, amsexxar n AREBBI.

³⁵ Ina d tarwa n Harun:

mmis Alieazar, mmis nnes Finaħas, mmis nnes Abicuεa, ³⁶ mmis nnes Buqqi, mmis nnes Euzzi, mmis nnes Zarahya, ³⁷ mmis nnes Marayut, mmis nnes Amarya, mmis nnes Axiṭub, ³⁸ mmis nnes řaduq, mmis nnes Aximaεař.

³⁹ Ina d imucan mani zedyen nitni, elahřab lburjat nsen x temmurt nsen, i iħenjiren n Harun, i řağ n Iqahatiyyen, minzi tuya-tt teqduħt i nitni.

⁴⁰ Wcin asen Ĥabrun di temmurt n Yahuda ak-d dđmani n tarewsa nnes i d as dd-innden. ⁴¹ Iyyar n tendint d dcurat nnes wcin t i Kalib, mmis n Yafunni.

⁴² I iħenjiren n Harun wcin asen tineddam n tarewřa Ĥabrun d Libna ak-d dđmani n tarewsa nnes, Yattir d Ictamuε ak-d dđmani n tarewsa nnes, ⁴³ Ĥilayn ak-d dđmani n tarewsa nnes d Dabir ak-d dđmani n tarewsa nnes ⁴⁴ d Eacan ak-d dđmani n tarewsa nnes d Bayt-Cams ak-d dđmani n tarewsa nnes.

⁴⁵ Zi teqbič n Binyamin *ksin nitni* Jabεa ak-d dđmani n tarewsa nnes d Eallimat ak-d dđmani n tarewsa nnes d Eanatut ak-d dđmani n tarewsa nnes. Marra tineddam nsen *tuya aten d* řreṭṭac n tneddam ak-d řağat nsen.

⁴⁶ I iħenjiren n Qahat i iqqimen zi řağ n teqbič, *ttwaeeynent* s tqedduħt εecra n tneddam zeg wezyen n teqbič n wezyen n Manassa.

⁴⁷ I iħenjiren n Jarcun *ttwaeeynent* elahřab řağat nsen zi teqbič n Issakar u zi teqbič n Acir u zi teqbič n Naftali u zi teqbič n Manassa di Bacan řreṭṭac n tneddam.

⁴⁸ I iħenjiren n Marari elahřab řağat nsen *ttwaeeynent* s tqedduħt tenεac n tneddam zi teqbič n Rubin u zi teqbič n Jad u zi teqbič n Zabulun.

⁴⁹ Ayt n Israil wcin i Ilawiyyen tineddam-a ak-d dđmani nsent n tarewsa. ⁵⁰ S tqedduħt wcin nitni tineddam-a i ittwařayan s yisem nsent zi teqbič n iħenjiren n Yahuda u zi teqbič n iħenjiren n Cimeun u zi teqbič n iħenjiren Binyamin.

⁵¹ *Inni iqqimen* zi řağat n iħenjiren n Qahat ṭṭfen tineddam zi teqbič n Ifrayim di temmurt nsen. ⁵² Minzi wcin asen zi tneddam n tarewřa Cakim ak-d dđmani n tarewsa nnes x idurar n Ifrayim, d Jazar ak-d dđmani n tarewsa nnes ⁵³ d Yaqmaεam ak-d dđmani n tarewsa nnes d Bayt-Ĥurun ak-d dđmani n tarewsa nnes ⁵⁴ d Ayalun ak-d dđmani n tarewsa nnes d Jat-Rimmun ak-d dđmani n tarewsa nnes.

1 IMEZRUJEN

⁵⁵ Zeg wezyen n teqbič n Manassa *ksin nitni* Anir ak-d dđmani n tarewsa nnes d Bileam ak-d dđmani n tarewsa nnes i min iqqimen zi řağ n iħenjiren n Qahat.

⁵⁶ Ayt n Jarcum *ksin* zi řağ n wezyen n teqbič n Manassa: Julan di Bacan ak-d dđmani n tarewsa nnes d Actarut ak-d dđmani n tarewsa nnes.

⁵⁷ U zi teqbič n Issakar *ksin nitni* Qadac ak-d dđmani n tarewsa nnes, Dubra ak-d dđmani n tarewsa nnes, ⁵⁸ Ramut ak-d dđmani n tarewsa nnes u Eanim ak-d dđmani n tarewsa nnes.

⁵⁹ Zi teqbič n Acir *ksin nitni* Macal ak-d dđmani n tarewsa nnes d Eabdun ak-d dđmani n tarewsa nnes, ⁶⁰ d Ĥuquq ak-d dđmani n tarewsa nnes d Raħub ak-d dđmani n tarewsa nnes.

⁶¹ Zi teqbič n Naftali *ksin nitni* Qadac di Ljalil ak-d dđmani n tarewsa nnes d Ĥammun ak-d dđmani n tarewsa nnes d Qiryatayim ak-d dđmani n tarewsa nnes.

⁶² Inni iqqimen n iħenjiren n Marari *ksin* zi teqbič n Zabulun Rimmunu ak-d dđmani n tarewsa nnes, d Tabur ak-d dđmani n tarewsa nnes

⁶³ u x ujemmađ n L'Urdun ħar Ariħa, ccarq n L'Urdun, *ksin nitni* zi teqbič n Rubin Bařar di řexřa ak-d dđmani n tarewsa nnes d Yahřa ak-d dđmani n tarewsa nnes ⁶⁴ d Qadimut ak-d dđmani n tarewsa nnes d Mayfaea ak-d dđmani n tarewsa nnes

⁶⁵ u zi teqbič n Jad *ksin nitni* Ramut di Jilead ak-d dđmani n tarewsa nnes d Maħanayim ak-d dđmani n tarewsa nnes ⁶⁶ d Ĥacbun ak-d dđmani n tarewsa nnes d Yaezir ak-d dđmani n tarewsa nnes.

Tarwa n tqebbař inneyni

7¹ Iħenjiren n Issakar *tuya aten d* Tulae d Fuwwa d Yacub d Cimrun, arebea *n iħenjiren*.

² Iħenjiren n Tulae *tuya aten d* Euzzi d Rafaya d Yariyil d Yaħmay d Yibcam d Cimuwil, izeğifen n řağat n Tulae, ayt n bu-teyrudt imeħden, *nitni ttwazemmemen* elaħsab axřaq nsen. Deg wussan n Dawud tuya řqedd nsen tnayen u-eicrin-ařef u-setta-mya *n yeryazen*.

³ Iħenjiren n Euzzi, *mıyr* Yazraħya u iħenjiren n Yazraħya *tuya aten d* Mixayil d Eubadya d Yuwil d Yaciya, nitni marra *tuya aten* xemsa n izeğifen. ⁴ *Tuya* xasen *řumur x* terbiein n řeeskar, *u nitni tuya ttwasettfen* elaħsab axřaq nsen u elaħsab taddart n ibabaten nsen. *Aqa-ten* di setta u-třatin-ařef *n yeryazen*, mağar nitni tuya ħarsen ařtas n temğarin d iħenjiren. ⁵ Uca *xenni* aytmatsen zi

7:4 'terbiein' - s Teibranit 'bandiyyat'. Ufa di 12:19.

1 IMEZRUYEN

marra řağat n Issakar, sebæa u-tmanyin-ařef n ayt n bu-teyrudt imehden, *inni* ittwazemmemen marra di listat n jjadira.

⁶ *Ihenjiren* n Binyamin *tuya aten d* Bilæ d Bakar d Yadieayil, třata *n ihenjiren*.

⁷ *Ihenjiren* n Bilæ *tuya aten d* Iřbun d Euzzi d Euzziyil d Yarimut d Eayri, xemsa n izeğifen n řağat, ayt n bu-teyrudt imehden. Ttwazemmemen zzaysen tnayen u-eicrin-ařef u-arebea u-třatin *n yeryazen* di listat n jjadira.

⁸ *Ihenjiren* n Bakar *tuya aten d* Zamira d Yueac d Ilieazar d Ilyueini d Eumri d Yarimut d Abiya d Eanatut d Ealamat. Nitni marra *tuya aten d* *ihenjiren* n Bakar.

⁹ Ttwazemmemen zzaysen eicrin-ařef u-mitayn n ayt n bu-teyrudt imehden di listat n jjadira, elahsab axřaq nsen *u nitni twasettfen elahsab* izeğifen n řağat nsen.

¹⁰ *Ihenjiren* n Yadieil, *myir* Bilhan. U *ihenjiren* n Bilhan *tuya aten d* Yæic d Binyamin d Ihud d Kaneana d Zaytan d Tarcic d Axicařar. ¹¹ Nitni marra *tuya aten d* *ihenjiren* n Yadieil. Sbeřac-ařef u-mitayn n ayt n bu-teyrudt imehden, *twasettfen* elahsab izeğifen n řağat nsen, ffyen ak-d řeeskar řar umenyi.

¹² Cuffim d Huffim *tuya aten d* *ihenjiren* n Eir, Hucim, *ihenjiren* n Ařir.

¹³ *Ihenjiren* n Naftali *tuya aten d* Jařřiyil d Juni d Yařar d Callum, *ihenjiren* n Bilha.

¹⁴ *Ihenjiren* n Manassa: Acriyil, wenni dd-turuw nettat. Tayya nnes, *ict n temyart* Taramit, turuw-dd Maxir, babas n Jilead.

¹⁵ Maxir iksi *ict n temyart* i Ĥuffim d Cuffim. Isem n ućmas *tuya-tt d* Maeka. Isem n wenni wiss tnayen *tuya-t d* řalufħad. řalufħad řares yessis *waha*.

¹⁶ Maeka, tamyart n Maxir, turuw-dd ijj n mmis uca tegga as Farac u umas qqaren as Carac u *ihenjiren* nnes *tuya aten d* Ulam d Raqam.

¹⁷ *Ihenjiren* n Ulam: *myir* Badan. Ina d *ihenjiren* n Jilead, mmis n Maxir, mmis n Manassa.

¹⁸ X ućmas Hamulakat, nettat turuw-dd Ichud d Abieazar d Mařla.

¹⁹ *Ihenjiren* n Camidae *tuya aten d* Ixyan, Cakim d Lařhi d Anieam.

²⁰ *Ihenjiren* n Ifrayim, *myir* Cutalař d mmis nnes Barad d mmis Tařat d mmis Ilæada d mmis nnes Tařat ²¹ d mmis nnes Zabad d mmis nnes Cutalař u *xenni* Eazar d Ilead. Iryazen n Jat, *inni* dd-ittwaxeřqen di temmurt, nyin ten, minzi nitni *tuya* hwan, ĥima ad kksen řmař nsen.

²² Ifrayim, babatsen, icden ařřas n wussan uca aytmas usin-dd ĥima ad t ezzan. ²³ Xenni yudef netta x *temyart* nnes uca teksi ddeyset uca turuw-dd ijj

7:14 'Taramit' - *ict n temyart* zi temmurt n Aram.

1 IMEZRUJEN

n uhenjir. Netta igga as Bariea, minzi *deg wussan nni* tuya d arziyyet di taddart nnes.

²⁴ Yeğis *tuya* Cira. Nettat tessbedd Bayt-Ḥurun n wadday d *Bayt-Ḥurun* n nnej d Uzzin-Cira.

²⁵ Rafea *tuya* d mmis uṛa d Racaf uca mmis nnes Talaḥ d mmis nnes Taḥan, ²⁶ mmis nnes Laedan, mmis nnes Eammihud, mmis nnes Ilicamae, ²⁷ mmis nnes Nun *d* mmis nnes Yacuwa.

²⁸ Agṛa nsen d wemcan mani zeddyen *tuya* Bayt-Il ak-d tnedddam i ḡares dd-iqqnen d Naeran ḡar ccarq u Jazar ḡar ṛḡarb ak-d tneddam i ḡares dd-iqqnen uṛa d Cakim ak-d tneddam i ḡares dd-iqqnen aṛ Yazza ak-d tneddam i ḡares dd-iqqnen. ²⁹ Tuya Bayt-Can ak-d tneddam i ḡares dd-iqqnen, Taenak ak-d tneddam i ḡares dd-iqqnen, Majiddu ak-d tneddam i ḡares dd-iqqnen *u* Dur ak-d tneddam i ḡares dd-iqqnen deg ifassen n ayt n Manassa. Ayt n Yusuf, mmis n Israil, zedyen daysent.

³⁰ Ihenjiren n Acir *tuya aten d* Yimna d Yicwa d Yicwi d Bariea d Saraḥ *tenni d* uḡmatsen.

³¹ Ihenjiren n Bariea *tuya aten d* Ḥabir d Malkiyil. Netta d baba n Birzawat.

³² Ḥabir ijja-dd Yaflit d Cumir d Ḥutam d uḡmatsen Cuca. ³³ Ihenjiren n Yaflit *tuya aten d* Fasak d Bimhal d Eacwat. Ina *tuya aten d* ihenjiren n Yaflit.

³⁴ Ihenjiren n Camar *tuya aten d* Axi d Ruhja, Yahubba d Aram.

³⁵ Ihenjiren n umas Hilam *tuya aten d* Ṣufaḥ d Yimnaḥ d Calac d Eamal.

³⁶ Ihenjiren n Ṣufaḥ *tuya aten d* Suwaḥ d Ḥaranfar d Cucaal d Biri d Yamra,

³⁷ Baṣar d Hud d Camma d Cilca d Yitran d Ba'ira.

³⁸ Tarwa n Yitram *tuya aten d* Yafunni d Ficfa d Ara.

³⁹ Ihenjiren n Eulla *tuya aten d* Araḥ d Ḥaniyil d Riṣya.

⁴⁰ Marra ina *tuya aten d* ihenjiren n Acir, izeḡifen n ṛaḡat, ayt n bu-teyruḡt ifarzen imeḡden, izeḡifen n imeqqranen. Nitni ttwazemmemen di listat n jjadira n ṛeeskar i umenḡi. *Tuya* ṛqedd nsen setta u-eicrin-aṛef *n yeryazen*.

Tarwa n Binyamin

8¹ Binyamin ijja-dd Bilae, amenzu nnes, Acbil d wiss tnayen u Axrax d wiss tṛata, ² Naḡu d wiss arebea u Rafea d wiss xemsa.

³ Bilae tuya ḡares ihenjiren-a: Addar d Jira d Abihud ⁴ d Abicuea d Nueman d Axux ⁵ d Jira d Cafufan d Ḥuram.

⁶ Ina d ihenjiren n Aḡud. Nitni *tuya aten d* izeḡifen jar ibabaten n imezday n Jibea. Nedhen i-ten ḡar lmenfa ḡar Manaḡat,

7:27 'Yacuwa' - isem ikkemfen nnes 'Yahu-Cuwa'.

1 IMEZRUYEN

⁷ aqa d Naeman d Axiya d Jira. Netta indeh i-ten *yar lmenfa*. U netta ijja-dd Euzza d Axihud.

⁸ Caḥarayim ijja-dd *iḥenjiren* di temmurt n Mu'ab, awarni i umi tuḡa issuffey timḡarin nnes Ḥucim d Baera.

⁹ Ak-d temḡart nnes Xudac ijja-dd Yubab d Ḍibya d Mica d Malkam, ¹⁰ Yaεuṣ d Cabiya d Mirma. Ina *tuya aten d* iḥenjiren nnes, izeḡifen jar ibabaten.

¹¹ Ak-d Ḥucim ijja-dd netta Abiṭub d Ilfaeal.

¹² Iḥenjiren n Ilfaeal *tuya aten d* Eabir d Micεam d Camid nni ibnan Unu d Lud ak-d tneddam i ḡares dd-iqqnen, ¹³ d Bariea d Camaε. Ina *tuya aten d* izeḡifen jar ibabaten *n ṛaḡat* n imezday n Ayalun. Nitni uzḡren x imezday n Jat.

¹⁴ Axiyu d Cacaq d Yarimut ¹⁵ d Zabadya d Earad d Eadar ¹⁶ d Mixayil d Jicfa d Yuxa *tuya aten d* iḥenjiren n Bariεa.

¹⁷ Zabadya d Macullam Ḥazki d Ḥabir ¹⁸ d Yicmaray d Yazliya d Yubab *tuya aten d* iḥenjiren n Ilfaeal.

¹⁹ Yaqim d Zikri d Zabdi ²⁰ d Iliεinay d Ṣillatay d Iliyil ²¹ d Eadaya d Baraya d Cimra *tuya aten d* iḥenjiren n Cimi.

²² Yicfan d Eabir d Iliyil ²³ d Eabdun d Zixri d Ḥanan ²⁴ d Ḥananya d Eilam d Entutiya ²⁵ d Yafdiya d Fanuwil *tuya aten d* iḥenjiren n Cacaq.

²⁶ Camcaray d Caḡarya d Eatalya ²⁷ d Yaεracya d Iliya d Zikri *tuya aten d* iḥenjiren n Yaruḡam.

²⁸ Ina *tuya aten d* izeḡifen jar ibabaten, *twasettfen* εlaḡsab axṛaq nsen, izeḡifen *i iḡan*. Nitni tuḡa zeddyen di Urcalim.

Familya n Cawul

²⁹ Di Jibeun izdeḡ babas n Jibeun u tamḡart nnes qqaren as Maεka. ³⁰ Amenzu nnes *tuya* Eabdun, *xenni* Ṣur d Qis d Baεal d Nadab ³¹ d Jadur d Axxiyu d Zakir.

³² Miqlut ijja-dd Cama. Uṛa d nitni zeddyen di Urcalim ajemmaḡ n aytmatsen, *jmie* ak-d yaytmatsen.

³³ Nir ijja-dd Qis u Qis ijja-dd Cawul u Cawul ijja-dd Yunatan d Malkicuea d Abinadab d Icbaeal.

³⁴ Mmis n Yunatan *tuya* Marib-Baeal. Marib-Baeal ijja-dd Mixa.

³⁵ Iḥenjiren n Mixa *tuya aten d* Fitun d Malik d Tariε d Aḡaz.

³⁶ Aḡaz ijja-dd Yahueadda u Yahueadda ijja-dd Ealmat d Eazmut d Zimri. Zimri ijja-dd Muṣa

³⁷ u Muṣa ijja-dd Bineεa. Mmis nnes *tuya* Rafae d mmis nnes Iεeasa d mmis nnes Aṣiyal.

³⁸ Aṣiyal tuḡa ḡares setta n iḥenjiren u ina d ismawen nsen: Eazriqam d Bukra d Ismaεil d Caεarya d Eubadya d Ḥanan. Nitni marra *tuya aten d* iḥenjiren n Aṣiyal.

1 IMEZRUYEN

³⁹ Ihenjiren n umas Eaciq *tuya aten d* Ulam, amezwaru nnes, *u* wiss tnayen *tuya-t d* Yaεuc d wiss t̄rata Ilifalaṭ.

⁴⁰ Ihenjiren n Ulam *tuya aten d* iryazen, ayt n bu-teyruḍt imehḍen nni imehḍen řqews. Nitni tuya ḡarsen aṭtas n ihenjiren d wayyawen, *s marra* mya u-xemsin. Marra ina zeg ihenjiren n Binyamin.

Imezday n Urcalim

9¹ Marra Israil ittwarzemmem *di listat n jjadira* u xzar, nitni ttwarzemmemen deg wedlis n ijeḡiden n Israil d Yahuda. Ittwandeh Yahuda ḡar lmenfa ḡar Babil di ssibbet n řeydar nsen.

² Imezday imezwura *i tuya izeddyen* x wagřa nsen, di tneddam nsen, *tuya aten ayt n* Israil d ikehhanen d llawiyen d imsexxaren n Zzawect Tameqqrant.

³ Zeg ihenjiren n **Yahuda** u zeg ihenjiren n **Binyamin** u zeg ihenjiren n **Ifrayim** u zeg ihenjiren n **Manassa** zedyen *ina* di Urcalim:

⁴ Eutay, mmis n Eammihud, mmis n Eumri, mmis n Imri, mmis n Bani. *Netta tuya* zeg ihenjiren n Fariř, mmis n Yahuda.

⁵ Zeg Aciluniyyen: Easaya, amenzu ak-d ihenjiren nnes,

⁶ u zeg ihenjiren n Zarah: Yaεuyil *waha*.

Aytmatsen *tuya aten* di setta mya u-tesein.

⁷ Zeg ihenjiren n Binyamin Sallu, mmis n Macullam, mmis n Huduya, mmis n Hasnuwa, ⁸ d Yibniya, mmis n Yaruḡam, u Iyla, mmis n Euzzi, mmis n Mikri, u Macullam, mmis n Cafatya, mmis n Raεuyil, mmis n Yibniya.

⁹ Aytmatsen, *ttwasettfen* ełahsab axřaq nsen, *tuya aten di* tesaε-mya u-setta u-xemsin *n yeryazen*. Marra iryazen-a *tuya aten* d izeḡifen jar ibabaten n řaḡat nsen.

¹⁰ Zeg **ikehhanen**: Yadaεya d Yahuyarib d Yakin ¹¹ d Eazarya, mmis n H̄ilqiya, mmis n Macullam, mmis n řaduq, mmis n Marayut, mmis n Axiṭub, amehḍayi n Taddart n AREBBI, ¹² d Eadaya, mmis n Yaruḡam, mmis n Faḡhur, mmis n Malkiya, u Maεay, mmis n Eadiyil, mmis n Yaḡzira, mmis n Macullam, mmis n Macillimit, mmis n Immir.

¹³ Aytmatsen *inni tuya iqqnen ḡar* izeḡifen n řaḡat-a, *tuya aten deg* ařef u-setta-mya u-settin n ayt n bu-teyruḍt imehḍen, *inni iggin* řxedmet n tsexxart di Taddart n AREBBI.

¹⁴Zeg **Ilawiyyen**: Camaya, mmis n Ḥacub, mmis n Eazriqam, mmis n Ḥacabya, zeg iḥenjiren n Marari, ¹⁵d Baqbaqar d Ḥarac d Jalal d Matanya, mmis n Mixa, mmis n Zikri, mmis n Asaf, ¹⁶d Eubaya, mmis n Cmaeya, mmis n Jalal, mmis n Yadutun, d Baraxya, mmis n Asa, mmis n Ilqana, wenni izeddɣen di ředcur n Inufatiyyen.

¹⁷**Ieessasen n tewwart *tuya aten d*** Callum, Eaqquḅ, Talmun d Aximan d tawmat nsen. Callum *tuya-t d* azeğif. ¹⁸Ař řexxu *bedden nitni* ɣar tewwart n ujeğid di manis i dd-tneqqar tfuct. Nitni d iessasen n tewwart ɣar řemrageḥ n řeeskar n ayt n Lawi. ¹⁹Callum, mmis n Quri, mmis n Abiyasaf, mmis n Qurah, d aytmas *inni tuya iqqnen* ɣar řağ nnes, Iquraḥiyyen, *tuya aten* x řxedmet n tsexxart, nitni d iessasen n tewwura n Uqıđun, am mammeç tuya ibabaten nsen d iessasen n tewwura di řmargeḥ n řeeskar n SIDI. ²⁰Finahas, mmis n Alieazar, *tuya-t* zic d amgewwed nsen. SIDI *tuya* akides. ²¹Zakariyya, mmis n Macalmiya, *tuya-t d* aeessas ɣar wadaf n Uqıđun n Umsagar.

²²Marra inni ittwafarzen am iessasen n tewwart ɣar wadafen, *tuya aten di* mitayen u-teneaç *n yeryazen*. Nitni ttwazemmemen *di lista n jjadira* di ředcur nsen. Dawud d Camwil, amwařaw, ssmetnen ten di řfusina i d asen dd-ittwawekkřen. ²³Nitni tuya ttessan ak-d iḥenjiren nsen ɣar tewwura n Taddart n SIDI, di Taddart n Uqıđun. ²⁴Ieessasen n tewwura *tuya bedden* ɣar arebea n jwayeh n usemmıđ, ɣar ccarq, ɣar řɣarb, ɣar ccamal, ɣar ljanub.

²⁵Aytmatsen *inni tuya izeddɣen* di ředcur nsen, usin-dd di řwawqat ittwaggen ħima *ad sexxaren* akidsen sebea n wussan. ²⁶Maɣar di řxedmet i d asen-dd ittwawekkřen tuya nitni d arebea n iessasen imezwura x tewwura, nitni d Ilawiyyen. Nitni ttwařeqqmen x ixxamen u x txubay n Taddart n AREB BI. ²⁷Di ġiřet ssensen deg wenned n Taddart n AREBBI, maɣar tuya ttwakellfen s teessast d warzam *n tewwart* kuř řřbeḥ. ²⁸*Ca* zzaysen *ttwaggen* x dduzanat n tsexxart, maɣar nitni řesben *ten* umi ten ssidfen u umi ten ssuffyen. ²⁹*Ca nneyni* zzaysen ttwaggen x dduzanat u x marra řeqcue iqeddsen u x waren n ssmid d binu d zzeç d jjawi d řeçtur.

³⁰Imsewjaden n txeğedt ittfuḥen ak-d řeçtur *tuya aten* zeg iḥenjiren n ikehhanen.

³¹Mattitya, *ijjen* zeg ayt n Lawi, *tuya* d amenzu n Callum, Aquraḥi. Ittwawekkeř as ad issewjed tasnennit. ³²Zeg iḥenjiren n Iqahatiyyen, zeg aytmatsen, *tuya ca* ttwařeqqmen x weyrum n wescan ħima ad t ssarsen *di ttabřa* kuř ass n ssebt.

³³Nitni *tuya aten* uřa d imedyazen, izeğifen jar ibabaten *n řağat* jar Ilawiyyen, inni ittwanfeken *zi řexdayem nneyni* minzi tuya xasen ħima ad ceɣřen ak-d řxedmet-a ass d ġiřet.

³⁴Ina *tuya aten d* izeğifen jar ibabaten *n řağat* n Ilawiyyen, *ttwasettfen* elašab axraq nsen, izeğifen *i iğan*. Nitni tuya zedɣen di Urcalim.

1 IMEZRUYEN

Tarwa n Jibeun

- ³⁵ Di Jibeun zedyen Yaeyil, babas n Jibeun, u isem n temyart nnes tuya-t Maeka.
- ³⁶ Mmis nnes amenzu *tuya* Eabdun, *u xenni tuya zeddyen din* Şur d Qis d Nir d Nadab ³⁷ d Jadur d Axiyu d Zakariyya d Miqlut. ³⁸ Miqlut ijja-dd Cimæa. Uŗa d nitni tuya zeddyen ajemmađ n ayt matsen di Urcalim, *jmie* ak-d ayt matsen *innenyi*.
- ³⁹ Nir ijja-dd Qis u Qis ijja-dd Cawul u Cawul ijja-dd Yunatan d Malkicuea d Abinadab d Icbacal.
- ⁴⁰ Mmis n Yunatan *tuya* Marib-Bacal u Marib-Bacal ijja-dd Mixa.
- ⁴¹ Ihenjiren n Mixa *tuya aten d* Fitun d Malak d Taŗriaa.
- ⁴² Aŗaz ijja-dd Yaera u Yaera ijja-dd Ealmat d Eazmut d Zimri u Zimri ijja-dd Muŗa
- ⁴³ u Muŗa ijja-dd Binea. Mmis nnes *tuya* Rafaya, mmis nnes Ileasa *u* mmis nnes Aŗil.
- ⁴⁴ Aŗil tuya ȳares setta n ihenjiren u ina d ismawen nsen: Eazriqam d Bukra d Ismaeil d Caerya d Eubadya d ȳanan. Ina *tuya aten d* ihenjiren n Aŗil.

ŗmewt n Cawul

1 Őam. 31:1-13

- 10**¹ Mmenȳen Ifilistiniyyen ak-d Israil. Iryazen n Israil arewŗen zzat i wudem n Ifilistiniyyen uca wđan d imettan x temmurt n idurar n Jilbuæa.
- ² Ifilistiniyyen đfaren Cawul d ihenjiren nnes bŗa qeŗtu uca nyin Ifilistiniyyen Yunatan d Abinadab d Malkicuea, ihenjiren n Cawul. ³ Tuȳa amenȳi ak-d Cawul iwæar. Imjebbaden n řqews ufin t u netta tuȳa igg^wed aŗtas zeg imjebbaden n řqews. ⁴ Inna Cawul i uŗemmaŗ n řesnaŗ nnes: “Suffey-dd ssif nnek, snuqqeb ayi zzayes! Niȳ ad dd-asen inni war ittwaxetnen, ad zzayi stehzan.” *Maca* aŗemmaŗ nnes n řesnaŗ war ix *ad tt igg*, mayar tuȳa igg^wed aŗtas. *Xenni* iki Cawul ssif uca isseyđeŗ ixef nnes xas. ⁵ *Umi* iŗza uŗemmaŗ n řesnaŗ, aqa Cawul immut, iwđa řa d netta x ssif nnes uca immut. ⁶ Immut Cawul ak-d tŗata n ihenjiren nnes uca *ammu* temmut qæ taddart nnes. ⁷ *Umi* zŗin marra yeryazen n Israil, inni tuȳa di řewđa n teyzurt, belli iryazen n Israil arewŗen u Cawul d ihenjiren nnes ttwanyen, semŗen nitni di tneddam nsen uca arewŗen. *Řexdenni* usin-dd Ifilistiniyyen uca dewŗen zeddyen din.
- ⁸ Tiwecca nnes umi dd-usin Ifilistiniyyen ȳima ad keccđen inni ittwanyen, imsar, aqa ufin Cawul d ihenjiren nnes, inni tuȳa iwđan x wedrar n Jilbuæa.
- ⁹ Nitni keccđen t uca iwyen azeŗif nnes d řesnaŗ nnes uca ssekken ten di temmurt n Ifilistiniyyen, ȳima ad ssiwđen řexbar aŗebŗan ȳar řexyarat n Őşanam nsen u ȳar řgens. ¹⁰ Nitni ssarsen řesnaŗ n Cawul di taddart n arebbi nsen u aceqquf n uzeŗif nnes semmaren t ȳar řŗiđ n Bayt-Can.

1 IMEZRUJEN

¹¹Umi sřan marra *imezday n* Yabic min ggin Ifilistiñiyen ak-d Cawul, ¹²kkaren marra iryazen imehđen uca ksin řxecbet n Cawul d řxecbat n iřenjiren nnes uca iwyyen tent řar Yabic. Nitni neđřen ixsan nsen sadu i tcejart n yigg di Yabic uca řummen sebea n wussan.

¹³Cawul immut di ssibbet n řeydar nnes i zi tuřa iyeddar SIDI, di ssibbet n wawař n SIDI i war dayes iřřif netta, u umi yarzu ccwar řar wenni issawařen ak-d imettan ¹⁴uca war isseqsi SIDI. S uyenni inřa i-t *SIDI* uca issmutřiy tagelda i Dawud, mmis n Yassa.

Dawud idweř d ajeřid - ařřefu n Urcalim

2 řam. 5:1-10

11¹Marra Israil yusa-dd řar Dawud řar řabrun, nnan: “Xzar, neccin d iřsan d weysum nnek. ²Ead umi tuřa Cawul d ajeřid xaney, aqa d cek i dd-issuffyen Israil *řar umenyi* uca tjebbed t-i-dd ad dd-idweř. Eawed inna ac SIDI, AREBBI nnek: ‘Cek ad tarewsed řgens inu Israil u cek ad tiřid d amgewwed x Israil.’” ³*Xenni* usin-dd marra imřaren n Israil řar ujeřid di řabrun uca igga ujeřid Dawud ijj n řeahd akidsen di řabrun zzat i wudem n SIDI. Nitni dehnen Dawud d ajeřid x Israil elařsab awař n SIDI s uqemmum n Camwil.

⁴Dawud iffey ak-d marra Israil řar Urcalim, aqa-t d Yabus. Dinni *tuřa zeddyen* ayt n Yabus, imezday n temmurt. ⁵Imezday n Yabus nnan i Dawud: “Cek war da t’ttidfed ca.” *Maca* Dawud iřřef lburj n řihyun, aqa-t d tandint n Dawud.

⁶*Mařar* Dawud inna: “Kuř ijj wenni i řa iwten ayt n Yabus d amezwaru, ad idweř d azeřif n ikumandaren. Uca Yuwab, mmis n Saraya, igaeed d amezwaru, *s uyenni* idweř netta d azeřif. ⁷Tuřa Dawud izeddeř di lqelea. S uyenni qqaren as *i lqelea* tandint n Dawud. ⁸Netta ibna tandint i d as dd-innden, zi lqelea u ssenni iquwwar as-dd. Ieđeř Yuwab min iqqimen n tendint. ⁹Idweř Dawud yarenni di řemyaret, mařar SIDI n řeeskarat tuřa-t akides.

Ayt bu-teřruđt n Dawud

2 řam. 23:8-39

¹⁰Ina d izeřifen n ayt n bu-teřruđt n Dawud inni issjehden akides tgelda nnes di marra Israil, řima ad t ggen d ajeřid x Israil elařsab awař n SIDI. ¹¹Ta d lista n leadad n ayt n bu-teřruđt n Dawud: **Yacubeam, mmis n Hakmuni, azeřif n třatin.** Netta iřenneđ s lansa nnes x teřt-mya *n yeryazen* nni issnuqqeb deg ijj n umur. ¹²Awarni as *yusa-dd Alieazar, mmis n Dudu, Axuxi.* Netta tuřa d ijj zi **třata n ayt n bu-teřruđt.** ¹³Netta tuřa-t ak-d Dawud di Fas-Dammim. Ifilistiñiyen nnyarwen din i umenyi. Udem n yeyyar tuřa iccur s imendi umi

11:3 ‘s uqemmum’ - s Teibranit ‘s ufus’.

11:3 1 řm. 16

1 IMEZRUJEN

yarweř řgens zeg Ifilistiñiyyen. ¹⁴Nitni bedden di řwest n yeyyar uca fekken t. Nitni yeřben x Ifilistiñiyyen. *Ammu* i yarra SIDI d asenjem d ameqqran.

¹⁵Třata zi třatin n izeřifen hwan ař tařdart, *usin-dd* řar Dawud deg ifri n Abdullam. Řeeskar n Ifilistiñiyyen tuřa iwta iqıđan nnes di teyzurt n Irafawiyyen. ¹⁶Dawud *tuya-t* d lqelĕa u *tuya* din ijj n řeeskar n uřewwes n Ifilistiñiyyen di Bayt-Lařm. ¹⁷Dawud iřqef i-t ufadi, inna: “Wi i d ayi dd i řa yawyen aman zi tařa n Bayt-Lařm nni *iřan* řar tewwart *n tendint?*” ¹⁸*Xenni* cuqqen třata nni řmargeř n řeeskar n Ifilistiñiyyen, uymen-dd aman zi tařa n Bayt-Lařm, tenni *iřan* řar tewwart *n tendint*. Ksin ten akidsen uca iwđen řar Dawud. Netta yugi ad ten isu, maca izeřeĕe i-ten zzat i SIDI. ¹⁹Netta inna: “Aya igg^wej xafi, *a* AREBBI, aqa necc ad ggeř man aya. Ma ad sweř idammen n yeryazen s řĕemar nsen *daysen*, mařar nitni sebbřen tudart nsen simant nsen?” U netta war ixš ad ten isu. D man aya i ggin třata n ayt n bu-teyruđt *nni*. ²⁰*Abicay*, *mmis n Yuwab*, tuřa d azeřif n třata *nni*. Netta iřenneđ lansa nnes x teřt-mya *n yeryazen*, issnuqqeb *i-ten*. Netta řares ijj n yisem *ittwacennĕen* jar třata *nni*. ²¹Jar třata-*ya* tuřa *Abicay* d wenni *ittwacennĕen* tnayen n imuren u netta tuřa d řqebřan i nitni. *Maca* netta war yiwıđ uřa am třata n imezwura. ²²*Xenni Banaya*, *mmis n Yahuyadaĕ*, *mmis n ijj* n weryaz imeřden, timegga nnes mřarent, netta zi Qabđiyil. Iyřeb x tnayen n iyraden jehden zi Mu’ab. Ėawed tuřa ihwa *ict n twařa*, iyřeb x ijj n weyrad di řwest n ijj n wanu deg ijj n wass umi iwta wedfeř. ²³Netta iyřeb uřa x yijj n weryaz d Amiřri, s yijj tiddi n xemsa n iřařen. Amiřri tuřa řares lansa deg ufus *nnes tegga* am yijj n weemud n ukeccuđ n uxeyyeđ. Ihwa řares s weemud, ikkes as lansa zeg ufus n Umiřri uca inřa i-t s lansa nnes. ²⁴D man aya i igga Banaya, *mmis n Yahuyadaĕ*. S uya řares iřa isem *icneĕ* jar třata n ayt n bu-teyruđt. ²⁵Netta tuřa d wenni *ittwacennĕen* ařřas zi třatin , maca war yiwed ař třata *imezwura*. Dawud igga i-t jar imtiqqan nnes.

²⁶Ayt bu-teyruđt imeřden *i iqqimen tuřa aten*:

Ėasayil, umas n Yuwab,
Ilřanan, *mmis n Dudu*, zi Bayt-Lařm,

²⁷*Cammut*, Aharudi,

Řaliř, Alfaluni,

²⁸Ėira, *mmis n Ėiqqic*, Ataquĕi,

Abieazar, Aĕanatuti,

²⁹*Sibbikay*, Ařucati,

Ėilay, Axuxi,

³⁰*Maharay*, Anařufati,

Xalid, *mmis n Baĕna*, Anařufati,

- ³¹Ittay, mmis n Ribay, zi Jibeα zeg iħenjiren n Binyamin,
Banaya, zi Fireatun,
- ³²Huray zi teyzarin n Jaεac,
Abiyil, Aεarabati,
- ³³εazmut, Abaħrumi,
Ilyahba, Acaεalbuni,
- ³⁴Tarwa n Hacim, Ajazuni,
Yunatan, mmis n Cajay, Aharari,
- ³⁵Axiyam, mmis n Sakar, Aharari,
Ilifal, mmis n Ur,
- ³⁶ħafir, Amakirati,
Axiya, Afaluni,
- ³⁷ħaħru, Akarmali,
Naεray, mmis n Izbay,
- ³⁸Yuwil, umas n Natan,
Mibħar, mmis n Hajri,
- ³⁹ħaliq, Aεammuni,
Naħray, Aba'iruti, aħemmaħ n řesnaħ n Yuwab, mmis n řaruya,
- ⁴⁰εira, Ayitri,
Jarib, Ayitri,
- ⁴¹Uriya, Aħitti,
Zabad, mmis n Aħlay,
- ⁴²Adina, mmis n Ciza, Arubini, *wenni* d azeğif n ayt n Rubin u sennej nnes *εad*
třatin *n yeryazen*,
- ⁴³ħanan, mmis n Maεka,
d Yucafať, Amatni, ⁴⁴εuzziya Aεactaruti,
Camaε d Yaεiyil, iħenjiren n Ĥutam, Aεaruεiri,
- ⁴⁵Yadieil, mmis n Cimri,
d Yuħa, umas, Atiři,
- ⁴⁶Iliyil Amaħwim,
Yaribay d Yucuwya, iħenjiren n Ilnaεam,
d Yitma Amu'abi,
- ⁴⁷Iliyil d εubid d Yaεisyil zi Mařubaya.

Imedřaren n Dawud di řiqalay

12¹Ina i dd-yusin ħar Dawud ħar řiqalay, umi tuħa ittħeřša εad ad iqqim
Dawud ittegg^{wεj} x wudem n Cawul, mmis n Qic. Nitni *tuħa tteqqen i* ayt n
bu-teyrudť inni iwcin afus *i Dawud* deg umenyi. ²Nitni tuħa ħezmen s řeqwas

1 IMEZRUYEN

u zemmaren *ad hejjaren* s yezra u ad wten fřitcat s řqews s ufus afusi u s ufus azeřmađ. Nitni tuya aten **zeg aytmas n Cawul zi Binyamin**.

³ Axieazar *tuya* d azeđif nsen, *xenni* Yuwac, *nitni s tnayen idsen* d iřenjiren n Camaea, Ajibaei,

xenni Yazu'il d Falat, *nitni s tnayen idsen* d iřenjiren n Eazmut, u Baraxya d Yahu, zi Eanatut,

⁴ u Yacmaeya, Ajibeuni, *wenni tuya* d ijj n bu-teyruđt jar třatin u *tuya* x třatin,

⁵ uřa d Irmiya d Yařziyil d Yuřanan d Yuzabad, Ajadiri,

⁶ d Ileuzay d Yarimut d Baeliya d Camarya d Cafatya, Ařarufi,

⁷ d Ilqana d Yaciyahu d Eazriyil d Yuazar d Yacubeam, *nitni d* Iqurařiyen,

⁸ u *yar uneggar* Yucila d Zabadya, *nitni s tnayen idsen* d iřenjiren n Yaruřam zi Jadur.

⁹ Uřa **zeg ayt n Jad** aqa din inni issebđan ixef nsen *řima ad řwan* řar Dawud, di lqelea di řexřa. Ayt n bu-teyruđt imeřđen, ieeskariyyen *wejden* i umenyi, ttwařezmen s tseddariyin *n ueeskari* timeqqrani u s iřricen. Udmawen nsen am wudmawen n weyraden u nitni uyuren s tazřa am iyayden n wezyar x idurar.

¹⁰ Eazar tuya-t d azeđif,

Eubadya d wiss tnayen, Iliyab d wiss třata,

¹¹ Micmanna d wiss arebea, Irmiya d wiss xemsa,

¹² Eattay d wiss setta, Iliyil d wiss sebea,

¹³ Yuřanan d wiss tmenya, Ilzabad d wiss tesea,

¹⁴ Irmiya d wiss eecra, Maxbanay d wiss řiřac.

¹⁵ Ina tuya aten **zeg iřenjiren n Jad**, řqebřanat x řeeskar. Amezyan řesben t am mya *n yeryazen* u ameqqran am ařef. ¹⁶ Ina d inni iřwan L'Urdun deg uyur amezwaru, umi isfi *L'Urdun* barra marra timuwwa nnes u nitni uzzřen x marra imezđay n řewđat n teyzurt, *i iřan* řar ccarq d řyarb.

¹⁷ Uřa **zeg iřenjiren n Binyamin u zeg iřenjiren n Yahuda** usin-dd *yeryazen* řar Dawud řar lqelea n wedrar. ¹⁸ Dawud iffey-dd řarsen řima ad ten iřqa u iřřef deg wawař, inna asen: "Mařa kenniw tusim-dd řari řima ad ayi tewcem afus, xenni necc ad iřiy s wuř d ijj akidwem, *maca* mařa *kenniw tusim-dd* řima ad ayi tsellmen i řeedyan inu, waxxa war *din iři* řexcunct řar ifassen inu, *xenni* iři ad t iřar AREBBI n řejdud nney u ad kenniw ixeges!" ¹⁹ Iwđa-dd Arruř am warruđ x Eamasay, azeđif n třatin, uca netta inna: "Neccin akidek, Dawud, u neccin akidek, mmis n Yassa. Řehna, řehna *ad* kidek *yři* u řehna *ad yři* ak-d yenni d ac iwcin afus, mařar AREBBI nnek iwca ac afus." *Xenni* issidef i-ten Dawud u igga i-ten d izeđifen x terbiein n řeeskar.

²⁰ Uŕa zi **Manassa** *tuya din* inni iedun ɣar Dawud, umi dd-iffey ak-d Ifilistiñiyyen ɣar umenyi ak-d Cawul. *Ifilistiñiyyen maca* war d asen jjin ad wcen afus, minzi řbacat n Ifilistiñiyyen ssekken t, nnan: “*Zeema* netta izemmar ad iedus izeğifen nney *deg ufus nnes* ɣar Cawul, sides.” ²¹ Umi dd-ieqeb ɣar řiqlay, edun *ina* ɣares zeg *ayt n* Manassa: Eadnaḥ, Yuzabad, Yadieil, Mixayil, Yuzabad, Ilihu d řilltay, řqebțanat x řuruf n Manassa. ²² Nitni wcin afus i Dawud ħima ad igewwed bandiyya *n řeeskar*, maɣar nitni marra tuya aten d ayt n bu-teyrudț imeḥden u nitni tuya aten d řqebțanat di řeeskar. ²³ Maɣar di řweqt nni usin-dd *yeryazen* ɣar Dawud zeg wass ař ass ħima ad as wcen afus ařami *dewřen* d řeeskar d ameqqran, amecnaw řeeskar n AREBBI.

X řeeskar n Dawud di Ĥibrun

²⁴ Wa d řqedd *n ieeskariyyen* n řqebțanat i tuya isswejden i umenyi, inni dd-yusin ɣar Dawud di Ĥabrun maḥend ad sseedun tagelda n Cawul ɣares, am mammec t yumur SIDI:

²⁵ **Zeg ayt n Yahuda** *tuya řqedd* n yenni yarbun tiseddariyin *n ueeskari* timeqqranin d iħricen setta-ařaf u-temn-mya *n yeryazen*. Nitni tuya sswejden i umenyi.

²⁶ **Zi ayt n Cimeun** *tuya řqedd* n ayt n bu-teyrudț imeḥden i řeeskar sebca-ařaf u-mya *n yeryazen*.

²⁷ **Zeg iħenjiren n Lawi** arebca-ařaf u-setta-mya *n yeryazen*.

²⁸ Yahuyadae tuya d amgewwed n iħenjiiren n Harun. Netta yiwi akides teřt-ařaf u-sebca-mya *n yeryazen*.

²⁹ řaduq *tuya* d aħudri, bu-teyrudț imeḥden. *Zi* taddart nnes *tuya din* tnayen u-eicrin n řqebțanat.

³⁰ **Zeg iħenjiren n Binyamin**, aytmas n Cawul, *tuya din* teřt-ařaf *n yeryazen*, minzi azyen ameqqran zzaysen tuya ħețtan taddart n Cawul.

³¹ **Zeg iħenjiren n Ifrayim** *tuya din* eicrin-ařef u-tmenya-mya *n yeryazen*, ayt n bu-teyrudț imeḥden, iryazen s yisem di taddart n babatsen.

³² **Zeg wezyen n teqbič n Manassa** *tuya din* tmentac-ařef *n yeryazen*, inni tuya ttwařayan s yismawen nsen maḥend ad dd-asen ad ggen Dawud d ajeğid.

³³ **Zeg iħenjiren n Issakar** inni issnen u fehmen ikuden ħima ad ssnen min tuya x Israil ad igg, *tuya* řqebțanat nsen, mitayen *n yeryazen*, u marra aytmatsen *tuya aten* sadu afus nsen.

³⁴ **Zeg ayt n Zabulun**, *zeg yenni* dd-iffyen ak-d řeeskar s marra řesnaḥ nsen, *tuya din* xemsin-ařef *n yeryazen*. Nitni *tuya sswejden* ħima ad settfen ixef nsen deg useddi s wuř imun nican.

³⁵ **Zeg ayt n Naftali** *tuya din* ařef n řqebřanar. Tuya-ten di sebea u-třatin-ařef *n yeryazen* inni yarbun taseddar *n ueeskari* tameqqrant d lansa,

³⁶ **Zeg ayt n Dan** *tuya din* tmenya u-eicrin ařef u-setta-mya *n yeryazen*, wejden i umenyi.

³⁷ **Zeg ayt n Acir** ffyen-dd arebea-ařaf *n yeryazen* ak-d řeeskar řima ad ssbedden ixef nsen deg useddi.

³⁸ **Zeg ujemmad n L'Urdun**, **zeg ayt n Irubiniyyen d Ijadiyyen u zeg ayt n wezyen n teqbič n Manassa** *tuya din* mya u-eicrin-ařef *n yeryazen* ak-d marra řesnař i umenyi.

³⁹ Marra ieskariyyen-a usin-dd, ttwasettfen deg iseddiyyen u s wuř imun, řar řabrun řima ad ggen Dawud d ajeřid x marra Israil. Uřa min iqqimen n *ayt n* Israil tuya aten s wuř d ijj řima ad ggen Dawud d ajeřid.⁴⁰ Nitni qqimen třata n wussan dinni řar Dawud, ccin swin, mařar aytmatšen tuya bedden akidsen. ⁴¹ Uřa d yenni yudsen řares ař Issakar d Zabulun d Naftali usin-dd, iwyen-dd weřrum x iyyař, x iřeyman, x isarřan u x iyenduzen, s řeeweč *am* farina d iyrumen n tazart d iyrumen n zzbib d binu d zzect d iyenduzen d wuři s ufeyyed, mařar *tuya din* řefrařet di Israil.

Asmuřti n ttabut řar taddart n Eubid-Idum

2 řam. 6:1-11

13¹ Dawud imcawar ak-d řqebřanar x wařef d x mya u ak-d marra imgewwaden. ² Dawud inna i marra agraw *n řgens* n Israil: “Mařa yarřa i kenniw uřa i SIDI, AREBBI nney, ejj aney ad nessekk deyya *ireqqasen* řar yaytmatney nni iqqimen di marra timmura n Israil u řar ikehhanen d llawiiyyen nni izeddyen akidsen di tneddam ak-d ddmani nsen n tarewsa, řima nitni ad řarney nnyarwen ³ u ejj aney ad řarney dd-narr Ttabut n AREBBI, mařar deg wussan n Cawul war akides neřhi. ⁴ Marra agraw *n řgens* inna belli ad ggen ammu, mařar d man aya d ict n tmesřact d tařebřant di titřawin n marra řgens.

⁵ Dawud issmun marra Israil, zeg *yeyzar n* Cihur řar Miřra ař mani i řa tiwřed řar řamat, řima ad ssgaēden Ttabut n AREBBI zi Qaryat-Yaearim. ⁶ *Xenni* iffey Dawud ak-d marra Israil řar Baēla, řar Qaryat-Yaearim wenni *iřan* di Yahuda řima ad ssgaēden Ttabut n AREBBI ssenni. Ttabut n SIDI wenni ittyiman *sennej i* ikiruben mani ittwařaya x Yisem *nnes*.⁷ Nitni iwyen-dd Ttabut n AREBBI x ijj n ukarru n jdid zi taddart n Abinadab. Euzza d Axiyu nedhen akarru. ⁸ Dawud d marra Israil ttiraren lmuřiqa s marra jjeħd nsen zzat i wudem n AREBBI s yezřan d řgambriyat d lharpat d ibendiren d teęunin n wuzzař d řyayřat.

13:6 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

1 IMEZRUJEN

⁹ *Umi* dd-iwđen nitni yar unedrar n Kidon, isswizzeđ Euzza afus nnes, ħima ad iṭṭef Ttabut minzi nderfen iyenduzen. ¹⁰ *Xas uca* yarya weyđab n SIDI x Euzza uca iwta i-t mayar wanita isswizzeđ afus nnes yar Ttabut uca immut din zzat i wudem n AREBBI.

¹¹ Yiweđ ssem yar wuř n Dawud, aqa SIDI iseär ammu x Euzza u igga as i wemcan nni Fariř-Euzza ař ass-a. ¹² Deg wass nni teřqef Dawud tigg^wudi zi AREBBI, inna: “Mammec i ya ggey ad yari-dd awyey Ttabut n AREBBI?” ¹³ *X uya* Dawud war iji ad yares-dd awyen Ttabut di tendint n Dawud, *maca* iija i-tt ad tagg^wej yar taddart n Eubid-Idum, Ajitti. ¹⁴ Tekka Ttabut n AREBBI třata n iyuren di taddart nnes yar *aytbab n* taddart n Eubid-Idum, u ibarek SIDI taddart n Eubid-Idum d marra min yares iğan.

Ccan n Dawud imyar

1 řam. 5:11-25

14¹ Hiram, ajeđid n řur, issekk ireqqasen yar Dawud uřa d tcejjura n tengelt d ineqqacen n weřru n řħid d ineqqacen n ukeccuđ. Nitni ssbedden as ict n taddart. ² Dawud issen, aqa SIDI tuya igga i-t d ajeđid x Israil u tuya issgaēēed *SIDI* tageldit nnes aṭṭas di ṭṭwee n řgens nnes Israil.

³ Dawud iksi ead timyarin nneynit di Urcalim u Dawud yarni iija-dd ead iřenjiren d thenjirin nneyni. ⁴ Ina d ismawen n iřenjiren i yares-dd *ittwarwen* di Urcalim: Cammue, Cubab, Natan, Suliman, ⁵ Ibħar, Ilicue, Ilfalaṭ, ⁶ Nujah, Nafaj, Yafie⁷ Ilicamae, Baelyadae d Ilfalaṭ.

⁸ *Umi* řin Ifilistiniyyen, aqa dehnen Dawud d ajeđid x Israil, gaēēden marra Ifilistiniyyen ħima ad arzun x Dawud. Dawud isřa *i man aya* uca iffey maħend ad kidsen imsagar. ⁹ Usin-dd Ifilistiniyyen uca keccđen di teyzurt n Irafawiyyen. ¹⁰ *Xenni* isseqsa Dawud AREBBI, inna: “Ma ad gaēēdey đidd i Ifilistiniyyen? Ma ad ten tegged deg ufus inu?” Inna as SIDI: “Gaēēed, Necc ad ten ggey deg ufus nnek!” ¹¹ Nitni gaēēden yar Bael-Farařim. Dinni iwta Dawud Ifilistiniyyen, inna: “S ufus inu icuqq AREBBI di řēedyan inu am tarezzit n waman.” S uyenni igga as i wemcan nni Bael-Farařim. ¹² Ifilistiniyyen jjin irebbiten nsen dinni uca yumur Dawud u nitni sscemđen ten s tmesi.

¹³ Ifilistiniyyen gaēēden eawed uca bezzēen ixef nsen di řewđa n teyzurt.

¹⁴ Dawud isseqsa AREBBI u AREBBI inna as: “War ttgēēid ca awarni asen, maca nneđ asen-dd, ad yarsen dd-tased zeg urendad n tcejjura n umetti. ¹⁵ Xmi i ya tesřed i tecři n iřuraf di tqiccat n tcejjura n umetti, xenni ad teffyed yar umenyi, mayar *xenni* ad ac yizwar AREBBI ztat i wudem nnek ħima ad iwwet řeeskar n Ifilistiniyyen.” ¹⁶ Dawud igga am mammec d as yumur AREBBI u nitni wtin řeeskar n Ifilistiniyyen zi Jibeun ař Jazar. ¹⁷ Ammu i iffey isem n Dawud di marra timmura uca SIDI issiweđ tigg^wudi zzayes x marra řegnus.

Asmuṭṭi n ttabut zi taddart n Eubid-Idum yar Urcalim

15¹Dawud igga i yixef nnes tudrin di tendint n Dawud u netta igga *ɛawed* ijj n wemcan i Ttabut n AREBBI uca issbedd as ijj n uqiḍun. ²*Xenni* inna Dawud: “Uṛa d ijjen war izemmar ad yarbu Ttabut n AREBBI mḡir Ilawiyyen waha, maḡar SIDI ifarz i-ten ḡima ad arbun Ttabut n AREBBI u ḡima ad as sexxaren i ṛebda.” ³Dawud issmun-dd marra Israil yar Urcalim ḡima ad ssgaɛeden Ttabut n SIDI yar wemcan nnes nni tuya d as igga.

⁴Dawud issmun uṛa d iḡenjiren n Harun d Ilawiyyen.

⁵Zeg iḡenjiren n Qahat *tuya* Uriyil d ṛqebṭan *nse*n. Aytmas *tuya aten di* mya u-ɛicrin.

⁶Zeg iḡenjiren n Marari *tuya* ɛasaya d ṛqebṭan *nse*n. Aytmas *tuya aten di* mitayen u-ɛicrin.

⁷Zeg iḡenjiren n Jarcum *tuya* Yuwil d ṛqebṭan *nse*n. Aytmas *tuya aten di* mya u-tṛatin.

⁸Zeg iḡenjiren n Iliṣafan *tuya* Cmaɛya d ṛqebṭan *nse*n. Aytmas *tuya aten di* mitayen.

⁹Zeg iḡenjiren n Ḥabrun *tuya* Iliyil d ṛqebṭan *nse*n. Aytmas *tuya aten di* tmenyin.

¹⁰Zeg iḡenjiren n Euzziyil *tuya* ɛamminadab d ṛqebṭan *nse*n. Aytmas *tuya aten di* mya u-tenɛac *n yeryazen*.

¹¹Dawud iṛaya i ikehhanen Ṣaduq d Abyatar uṛa i Ilawiyyen Uriyil, ɛasaya, Yuwil, Cmaɛya, Iliyil d ɛamminab. ¹²Netta inna asen: “Kenniw d izeḡifen n ibabaten *n ṛaḡat* n Ilawiyyen. Sqeddsem ixef nwem, kenniw d aytmatwem, ḡima ad tessgaɛedem Ttabut n SIDI, AREBBI n Israil *yar wemcan* nni d as sswejdey.

¹³Minzi kenniw war teggim aya twaṛa tamezwarut, aqa SIDI, AREBBI nney, iseṛar xaney, minzi war xas narzu eḷaḡsab lfarida. ¹⁴Ikehhanen d Ilawiyyen ssqeddsen ixef nsen ḡima ad ssgaɛeden Ttabut n SIDI, AREBBI n Israil. ¹⁵Ayt n Lawi arbun Ttabut n AREBBI x tyaṛḍin nsen, am mammec *t* yumur Musa eḷaḡsab awaṛ n SIDI, u iɛumad n trebbut *tuya* xasen mmarsen.

¹⁶Dawud inna i ṛqebṭanat n Ilawiyyen, aqa ad ssbedden aytmatšen, imedyazen ak-d dduzan n ḡya, ak-d lharpat, ak-d ṛḡambriyat u ak-d taḡunin n wuzzaṛ, maḡend ad ittwaṛeṛ ṛḡess issefraḡen ijhed. ¹⁷Nitni ssbedden Hayman, mmis n Yuwil, u zeg aytmas: Asaf, mmis n Baraxya, u zeg ayt n Marari, umatsen, Itan, mmis n Qucaya, ¹⁸u akidsen aytmatšen di dduq *n teessast* wiss tnayen: Zakariyya, Bin, Yaɛziyil, Camiramut, Yaḡiyil, Eunni, Iliyab, Banaya, Maɛasya, Mattitya, Ilifalya, Maqniya, Eubid-Idum d Yaɛiyil, *nitni tuya aten* d ieessasen n tewwart.

¹⁹Imedyazen tuya aten d Hayman d Asaf d Itan ak-d teḡunin n nnḡas ḡima ad *tent* jjen ad ddendunen, ²⁰u Zakariyya d Euzziyil d Camiramut d Yaḡiyil d Eunni d Iliyab d Maɛasya d Banaya ak-d lharpat ittwarriḡlan yar sennej,

²¹d Mattitya d Ilifalya d Maqniya d Eubid-Idum d Yaɛiyil d ɛazazya ak-d

1 IMEZRUJEN

řgambriyat di řmeftař tmenya řima ad ssuyuren *izřan*.²² Kananya, řqebřan n Ilawiyyen, tuřa-t x llya. Netta isseřmed asen lmusiqa, mařar netta issen *as*.²³ Baraxya d Ilqana tuřa aten d iessasen n tewwart řar Ttabut.²⁴ Ikehhanen Cabanya d Yahucafař d Natanayil d Eamasay d Zakariyya d Banaja d Iliazar řuřen di řřayřat zřat i Ttabut n AREBBI u Eubid-Idum d Yařiya tuřa aten d iessasen n tewwart řar Ttabut.

Adaf n Ttabut di tendint n Dawud

1 řam. 6:16-23

²⁵ *Ammu* i imsar, aqa Dawud d imeqřranen n Israil d řqebřanat x wařef řřfen abrid řima ad ssgaeden Ttabut n řeahd n SIDI s řefrařet zi taddart n Eubid-Idum.²⁶ *Řami* arbun Ilawiyyen Ttabut n řeahd n SIDI am d asen iwca AREBBI *afus*, imsar aqa nitni qeddmen sebea n iejmiyyen d sebea n iřuřiyyen d tayarřt.²⁷ Dawud tuřa yarř ijj n useřham n řeqřen azdad, uřa marra Ilawiyyen, inni yarbun Ttabut d yenni tuřa ittyennajen, d Kananya, amehřdayi x yenni ittyennajen. Dawud yarř *uřa d netta* ijj n upalřu *n ukehhan* n řeqřen.²⁸ *Ammu* i issgaeed marra Israil Ttabut n řeahd n SIDI s iyuyyan n řefrařet u s uřuři deg uyicc n icarri, s wesruddeř n řřayřat u s řřess n tařunin n wuzzař, u nitni tuřa ttiraren s lharpat d řgambriyat.²⁹ Řami dd-tiwed Ttabut n řeahd n SIDI řar tendint n Dawud, imsar, aqa Mixal, yeřiš n Cawul, texzar zi řkazi uca teřra mammec ineggez u mammec iceřřeř ujeřiđ Dawud uca tesseřqar i-t deg wuř nnes.

Dawud idebbar aebed n SIDI s tyařsa d izřan d tzařiř

16¹ Nitni ssidfen Ttabut n AREBBI řar daxeř uca ssarsen tt di řwest n Uqıřun nni tuřa d as dd-icedd Dawud uca Dawud iqeddem tyařsa n wecmař d tyařsa n řehna zřat i wudem n AREBBI.² *Umi* Ikemmeř Dawud aqeddem n tyařřt n wecmař d tyařsa n řehna, ibarek řgens deg Yisem n SIDI.³ Netta ibřa i marra di Israil, i yeryazen d temřarin, i kuř ijj ijj n wengur n weřrum, ijj n uceřiř n weysum n ufunas d ijj n wareqqie n zzbib.⁴ Netta igga ca n Ilawiyyen d imseřaren i Ttabut n SIDI u řima ad sseeqřen u ad qadan u ad ssemyaren SIDI, AREBBI n Israil.⁵ Asaf *tuřa-t d* azeřiř d Zakariyya *tuřa-t d* wiss tnayen awarni as *u xenni* Yaeyil, Camiramut, Yařiyl, Mattitya, Iliyab, Banaya, Eubid-Idum d Yaeyil s dduzanat am lharpat d řgambriyat uca Asaf igga ad as sřen s teřiřunin n wuzzař.⁶ Ikehhanen Banaya d Yařiyl *uyuren* s řřayřat zřat i Ttabut n řeahd n AREBBI.

⁷ Deg wass nni igga Dawud i twařa tamezwarut x Asaf d aytmas mařend ad ssemyaren SIDI.

Azehhid n Dawud

Izhd. 105:1-15; 96:1-13; 106:1,47-48

- ⁸“Qadam SIDI, řayam x Yisem nnes,
barrhem s tmegga nnes jar řegnus.
- ⁹Yennjem as, zehhdem i Netta,
siwřem x marra lmuęjizat nnes.
- ¹⁰Cenneem s Yisem nnes amqeddes,
řima uř n yenni yarezzun SIDI, ad ifarh.
- ¹¹Seqsam x SIDI d jjehd nnes,
arzum udem nnes řebda.
- ¹²Ěeqřem x řeęjaye b nnes i igga,
x řeęřamet nnes u di řeřkamat n uęemmum nnes.
- ¹³Zzarięet n Israil, amsexxar nnes,
ayt n Yaęqub, inni zzayes ittwafarzen!
- ¹⁴Netta d SIDI, AREBBI nney.
Řeřkamat nnes *i dd-ittasen* x marra tammurt.
- ¹⁵Ěeqřem x Řeahd nnes i řebda,
awař nni i iweřřa i ařef n řecyur,
- ¹⁶*řeahd* i igga ak-d Ibrahim,
issemten i-t s tjařit nnes i Iřhaq.
- ¹⁷Netta igga i-t d ict n tewřeyyet i Yaęqub,
i Israil *igga i-t* d ijj n Řeahd i řebda
- ¹⁸umi inna: “Ad ac wceę tammurt n Kenean,
tasyart i d awem dd-ikkaren!”
- ¹⁹umi kenniw tuya d ijj n wuru n yeryazen, s drust *waha*,
d ibarraniyyen di *temmurt*.
- ²⁰Telęen zi řgens řar řgens *nneyni*,
zeg ict n tgeldit řar ijj n řgens nneyni.
- ²¹Netta war iiji uřa d ijj ad ten iřřar,
u Netta ięaqeb ijeřitiden di ttwęę nsen.
- ²²“War tthadam ca imedhan inu,
u war tteggem řřar deg inabiyyen inu!”
- ²³Yennjem i SIDI, marra tammurt,
barrhem i usenjem nnes ass x wass.
- ²⁴Ĥajam aęuęi nnes jar řegnus,
řeęjaye b nnes jar marra řegnus.
- ²⁵Maęar SIDI d ameqqran, issdařeę asemyar ařřas,
Netta d amagg^wed mahu marra irebbiten.

²⁶Minzi marra irebbiten n řegnus aqa aten d lařnam,
maca SIDI igga ijenwan.

²⁷Tissiqt d řeezz *aqa aten* zzat i wudem nnes,
jjehd d řefrařet deg wemcan nnes.

²⁸Wcem i SIDI, *a* tiqebbař n řegnus,
wcem i SIDI aeuđi d jjehd.

²⁹Wcem i SIDI aeuđi n Yisem nnes,
awyem tawhibt uca asem-dd zzat i wudem nnes,
sejdem i SIDI s ucewwar iqeddsen.

³⁰Arjijjem zzat i wudem nnes, *a* marra tammurt!
Nican, řexxu ddunect tbedd temten, war ttenhezzi *ead*.

³¹Ejj ajenna ad ifarř u tammurt ad tfarř,
ad inin jar řegnus:
SIDI iřekkem.

³²Ejj ad izhar řebřar d uemmar nnes,
ejj ad isřiwřew yeyyar s řefrařet,
s marra min dayes.

³³Xenni ad sřiwřiwent marra ticejjura n wezyar zzat i wudem n SIDI,
mařar Netta ad dd-yas, řima ad isegged tammurt..

³⁴Qadam SIDI, mařar Netta iřbeř,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren *tettyima* i řebda.

³⁵Inim: Senjem aney, *a* AREBBI n usenjem nney,
ndeh aney nmun, senjem aney zi řegnus,
řima ad nqada Isem amqeddas nnek
u ad Cek nřebbeř s izřan n uřebbeř.

³⁶Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Israil,
zi řebda ař řebda!”

U marra řgens inna: “Amin!” uca imdeř SIDI.

Ařeřtu n Dawud x Ttabut d Zzawect Tameqqrant

³⁷Netta igga din, zzat i wudem n Ttabut n SIDI, i Asaf d yaytmas řima ad
sexxaren řebda zzat i wudem n Ttabut, řima ad *ggen* kuř ass min yurin i wass
nni. ³⁸Eubid-Idum, ... ak-d aytmatsen, *tuya aten jmie* tmenya u-settin *n yeryazen*.
Eubid-Idum, mmis n Yaditun, d řusa *tuya aten d* ieessasen n tiwwura, ³⁹uca
akehhan řaduq d yaytmas, ikehhanen, *tuya ttsexxaren* zzat i Tzeddiyt n SIDI
x řgaedet nni *iřan* řar Jibeun, ⁴⁰řima ad awyen tiyařsa n wecmađ břa ařeřtu

16:33 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

i SIDI x ucałtar n wecmađ, ƣar tuffut u ƣar tmeddit, am mammec marra min yuran di Ccaria n SIDI, tenni igga d tewşeyyet i Israil. ⁴¹ Ʋarsen *tuya* Hayman d Yadutun ak-d inneƣni inni ittwarzarzen u ittwaggen s yismawen *nse*n ģima ad qadan SIDI: ‘Maƣar tamexsiwt nnes icewwaren *t’attyima* i řebda!’ ⁴² Tuya ƣar Hayman d Yadutun *d wenneƣni* řƣaytat d tağunin n wuzzař mağend ad ggen ad asen sřen *yewdan*, uřa d dduzanat n lmuşıqa *inneƣni i usemyar* n AREBBI. Arrawen n Yadutun *tuya bedden* ƣar tewwart *n wadaf*.

⁴³ *Xenni* yuyur marra řgens, kuř ijj ƣar taddart nnes. Uřa d Dawud ieqeb ƣar taddart nnes ģima ad ibarek taddart nnes.

Awař n Arebbi x Zzawect Tameqqrant d řkursi igellden

2 řam. 7:1-15

17¹ Umi izdeƣ Dawud di taddart nnes, inna Dawud i unabi Natan: “Xzar, necc zeddyey deg ict n taddart n ukeccuđ n *tcejart n* tengelt, *maca* Ttabut n řeahd n SIDI aqa-tt di řkettan *n Uqıđun*.” ² Natan yarra-dd x Dawud: “Egg marra min ƣarek deg wuř nnek, maƣar AREBBI akidek.”

³ Di ģiřet nni imsar aqa yusa-dd wawař n AREBBI ƣar Natan, inna: ⁴ “Uyur, ini i umsexxar inu Dawud: ‘Ammu i iqqar SIDI: War d ayi tbennid Taddart i Necc ģima ad dayes zeddyey, ⁵ maƣar zeg wass umi dd-ssgaædey Israil zi Miřra, Necc war zdiyey *emmarş* deg ict n taddart. Maca Necc tuya ggurey zeg uqıđun ƣar uqıđun, zi tzeddiyt ƣar tzeddiyt. ⁶ Mani ma uyurey ak-d marra Israil, ma Necc ssiwřey *emmarş uřa s* ijj n wawař ak-d ijjen zi řquđat n Israil, inni tuya ggiy ad arewsen řgens inu Israil, nniy: ‘Mayemmi kenniw war d ayi tbennim ca taddart s ukeccuđ n *tcejart n* tengelt?’ ”

⁷ Xenni řexxu, ammu i ƣa tinid i umsexxar inu, i Dawud: “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ijehden: ‘Necc iwyey-dd cek zi řkuri, zi đeffar n wuđi, mağend ad tdewřed d amgewwed x řgens inu Israil. ⁸ Mani ma tuyured, tuya ayi akidek u Necc teħhiy marra řeedyan zzat i tiřtawin nnek u Necc ggiy ac ijj n yisem am yisem n imeqqrannen x temmurt. ⁹ Necc neyycyey ijj n wemcan i řgens inu uca zzuƣ t *din* mağend ad izdeƣ deg wemcan *nnes* u war ittwassenhezzi ead u war t ģeşşaren ead ayt n řmuesiyyet, am deg umezwaru, ¹⁰ zeg wussan umi Necc ggiy řquđat x řgens inu Israil. Necc sswađeey marra řeedyan nnek u ssargbey cek belli SIDI ad ac ibna ict n taddart. ¹¹ X minni i ƣa qeřřen wussan nnek u ad t’ttwasarsed *deg wendeř* ak-d řejdud nnek, ad imsar, Necc ad ssekkarey mmic awarni ac, wenni i ƣa iřfyen zeg iřenjiren nnek, u Necc ad ssmetney Tageldit nnes. ¹² Netta ad ayi ibna ict n Taddart u Necc ad ssbeddey řearc nnes i řebda. ¹³ Necc ad iřiy d Babas i netta u netta ad ayi yiři d Mmi u Necc war xas

17:11 ‘mmic’ - s Teibranit ‘zzariet nnek’.

1 IMEZRUJEN

ssħeyyidey ca tamexsiwt inu icewwaren am mammec tt sħeyydey x wenni tuya d ac izwaren. ¹⁴Necc ad t ssmetney di Taddart inu u di Tgeldit inu i řebda u řearc nnes ad ibedd imten i řebda.’ ”

¹⁵Issiweř Natan ak-d Dawud nican am mammec marra awařen-a u am mammec marra tameżriwt-a.

Aqadi n Dawud i Arebbi

2 řam. 7:18-29

¹⁶Xenni yudef ujeğid Dawud uca iqqim zzat i wudem n SIDI, inna: “Min eniy necc, SIDI AREBBI, u min teena taddart inu aqa cek tnedhed ayi-dd ař danita?

¹⁷Di tiřtawin nnek tuya man aya drus *waha*, a AREBBI, u řexxu tessiwřed *ead* x taddart n umsexxar nnek deg ijj n yimar igg^wej u txezzared dayi am ijj n ufiřu *n iħenjiren* n bnađem i dd-ittawyen ħar sennej, a SIDI, AREBBI! ¹⁸Min d ac i ħa yini Dawud ead ktar x ccenœet i tessecned i umsexxar nnek? Aqa Cek tessned amsexxar nnek! ¹⁹A SIDI, aqa teggid marra řemyaret-a di řřwee n umsexxar nnek u ełahsab uř nnek, ħima ad tessargbed *ammu* marra timesřayin-a timeqqranin. ²⁰A SIDI, uřa d ijj war iği am Cek. War din AREBBI mƳir Cek, s marra min nesřa s imezzuyen nney. ²¹Man wen *i iğan* am řgens nnek Israil, ayenni n řgens i iğan x temmurt i ħar iřaħ AREBBI ħima ad t ifdi i yixef nnes d řgens ħima ad igg i yixef nnes Isem s tmegga timeqqranin d issigg^wden u ħima ad yazzeř x řegnus zzat i wudem n řgens nnek, wenni tefdid zi Miřa? ²²Cek teggid řgens nnek Israil d ijj n řgens i yixef nnek i řebda. Cek, a SIDI, aqa Cek tdewřed d AREBBI i nitni.

²³Xenni řexxu, a SIDI AREBBI, ejj awař nni tessiwřed x umsexxar nnek u x taddart nnes ad ibedd i řebda u egg am mammec tessiwřed. ²⁴Ejj Isem nnek ad ittwassemƳar i řebda umi i ħa inin: ‘SIDI n řeeskarat ijeħden, AREBBI n Israil, aqa-t d AREBBI x Israil’ uca iři ad t^ettwasemten taddart n umsexxar nnek Dawud zzat i wudem nnek. ²⁵MaƳar cek, AREBBI inu, tessargbed deg imezzuyen n umsexxar nnek aqa Cek ad as tebnid ict n taddart. S uyenni tusa-dd i umsexxar nnek deg wuř ħima ad iźzağ zzat i wudem nnek. ²⁶Xenni řexxu, a SIDI, Cek d AREBBI nni u Cek tessiwřed s *marra* tcuni aya x umsexxar nnek. ²⁷Xenni řexxu, aqa yarđa i Cek ad tbarked taddart n umsexxar nnek ħima ad tiři zzat i wudem nnek i řebda. Minzi Cek, a SIDI, tbarked tt uca ad t^ettwabarek i řebda.”

Iyellaben n Dawud

2 Şam. 8:1-15

18¹Awarni i aya imsar, aqa Dawud iyřeb x Ifilistiñiyyen uca yarra i-ten sadu nnes. Netta ikkes Jat d tneddam i yares dd-iqqnen zeg ufus n Ifilistiñiyyen. ²Iyřeb uřa x *ayt n* Mu'ab ařami *ayt n* Mu'ab dewřen d imsexxaren i Dawud, inni ittxeřřan ad wcen tirzifin.

³Dawud iyřeb *ewawed* x Hadad-Ǝazar, ajeğid n Şuba, yares ař Hamat, umi tuya dd-iffey wanita ħima ad issemtem řehkamet nnes yar yeyzar n Lfurař. ⁴Dawud ikkes zzayes ařef n ikarruten d sebĕa-ařaf n imnayen d eicrin-ařef n yeryazen x iđaren u Dawud iqess iđaren n marra *iysan n* ikarruten uca ijja zzayes mya n *iysan n* ikarruten *waha*.

⁵Yusa-dd Aram zi Dimacq ħima ad iwc afus i Hadar-Ǝazar, ajeğid n Şuba, *maca* Dawud iyřeb x tnayen u-eicrin-ařef n yeryazen n Aram. ⁶Dawud igga řeeskarat n uĥewwes jar Iramiyyen n Dimacq, u Iramiyyen dewřen d imsexxaren n Dawud inni ittxeřřan ad *as* wcen tirzifin. SIDI igga ttasie i Dawud mani ma iruĥ wanita. ⁷Dawud yiwi tiseddariyin n *uceskari* iqeřřen i ttwaggent s wurey nni tuya *iğan* n imsexxaren n Hadad-Ǝazar u yiwyi tent yar Urcalim. ⁸Dawud ikki ařtas n nnĥas zi řabĥat d Xun, tineddam n Hadad-Ǝazar. Zzayes igga Suliman tarimant tameqqrant n nnĥas d ipilaren d řeqcue n nnĥas.

⁹*Umi* Tuei, ajeğid n Hamat, isřa aqa Dawud iyřeb x marra řeeskar n Hadad-Ǝazar, ajeğid n Şuba, ¹⁰issekk netta mmis Haduram yar ujeğid Dawud ħima ad isseqsa x umeddur nnes u ħima ad as ibarek, minzi netta imney ak-d Hadad-Ǝazar uca iyřeb xas - mařar Hadad-Ǝazar tuya i Tuei d ijj n weryaz yarezzu amenyi *řebda* - u *netta yiwi akides* eřam kuř řeqcue n wurey u n nnuqart uřa n nnĥas. ¹¹Ajeğid Dawud issqeddes i-ten i SIDI, *jmie* ak-d nnuqart d wurey i d yiwi zi marra řegnus, zi Idum, zi Mu'ab, n *ayt n* Ǝammun, n Ifilistiñiyyen u n *ayt n* Ǝamaliq.

¹²Abicay, mmis n řarawya, iyřeb x Idum di teyzurt n Tameğat, tmentac-ařef n *yeryazen*. ¹³Netta igga řeeskarat n uĥewwes di Idum ařami marra Idumiyyen dewřen d imsexxaren i Dawud u SIDI igga ttasie i Dawud mani ma iffey netta.

Imdebbaren imeqqranen n Dawud

2 Şam. 8:16-18; 20:23-26

¹⁴Dawud iĥkem x marra Israil u igga s řĥeqq d tsegda i marra řgens nnes.

¹⁵Yuwab, mmis n řaruya, *tuya-t* x řeeskar u Yahucafař, mmis n Axilud, *tuya-t d* amarir n umezruy.

¹⁶řaduq, mmis n Axiřub, d Abimalik, mmis n Abyatar, tuya aten d ikehhanen, u Cawca tuya-t d amarir.

18:3 'řehkamet nnes' - s Teibranit 'afus nnes'.

18:8 'tarimant' - s Teibranit 'řebĥar' niy 'il'.

¹⁷Banaya, mmis n Yahuyadae, *tuya-t x* ieessasen n arrimet *n ujeğid* u x ireqqasen n tazra. Ihenjiren n Dawud *tuya aten* d imezwura yar ufus n ujeğid.

Amenyi ak-d Amun d Aram

2 Şam. 10:1-19

19¹Awarni aya imsar, aqa Naħac, ajeğid n ayt n Eammun, immut. Mmis idweř d ajeğid deg wemcan nnes. ²*Xenni* inna Dawud: “Necc xsey ad ssecney tamexsiwt icewwaren i Ĥanun, mmis n Naħac, am mammec d ayi isscen babas tamexsiwt icewwaren.” Dawud issekk ireqqasen ĥima ad t iezza x *řmewt n* babas uca iwđen imsexxaren n Dawud yar temmurt n ayt n Eammun. ³*Xenni* nnan řĥukkam n ayt n Eammun i sidi nsen Ĥanun: “Ma *ixs* Dawud ad iweqqar babac *s tidett* di tiřawin nnek, minzi issekk-dd inni cek i ya iezzan? Mayar war dd-issekk Dawud imsexxaren nnes ĥarek, ĥima ad arzun di temmurt maħend ad *tt* ssenqerben u ad *tt* bergagen?” ⁴*Xenni* iřtef Ĥanun imsexxaren n Dawud uca iħeff asen azyen zi tmart uca iqess asen azyen n warruđ ař deffar uca issekk i-ten. ⁵Nitni řtefen *abrid* uca ĥajan *ireqqasen* x yeryazen-a i Dawud. S uyenni d asen issekk, minzi nitni tuya ttedħan ařas. Inna ujeğid: “Qqimem di Ariħa ař d i ĥa temyar tmart nwem, xenni ad dd-tdewřem.”

⁶*Umi* řrin ayt n Eammun belli nitni tuya ssarżgen ixef nsen yar Dawud, issekk Ĥanun ak-d ayt n Eammun ařef n talintat n nnuqart ĥima ad cran i yixef nsen ikarruten d inmayer zi Misibutamya, zi Aram-Maeka u zi řuba. ⁷Nitni cran i yixef nsen tnayen u-řřatin-ařef n ikarruten *n umenyi* u *cran eawed* ajeğid n Maeka d řgens nnes. Nitni usin-dd uca wtin iqiđan nsen zzat i wudem n *tendint n* Maydaba. *Uřa d* ayt n Eammun nyarwen zi tneddam nsen uca ffyen yar umenyi. ⁸*Umi* isřa Dawud aya, issekk Yuwab s marra řeekar nnes, ayt n bu-teyruđ. ⁹Ffyen uřa d ayt n Eammun uca sedden ixef nsen i umenyi yar wadaf n tendint, u ijeğiden nni dd-usin, *tuya aten* s yixef nsen deg iyyar. ¹⁰*Umi* izra Yuwab, aqa amenyi řa zeg urendad uřa zi deffar n uyembub nnes, ixđar zi marra inni ittwarfen *di řeekar* n Israil uca issbedd i-ten *i umenyi* ajemmađ n Iramiyyen. ¹¹Min iqqimen n řgens igga i-ten sadu i ufus n umas Abicay u nitni ssbedden ixef nsen ajemmađ n ayt n Eammun. ¹²Inna netta: “Mařa Aram ijhed xafi, xenni as-dd, ewc ayi afus! Mařa ayt n Eammun jehden xak, xenni ad dd-asey ad cek fekkey. ¹³Iři d aryaz u ejj aney ad niři nemħeđ di řtewee n řgens nney u di řtewee n tneddam n AREBBI. Iři ad igg SIDI min iğan mliħ di tiřawin nnes.” ¹⁴*Xenni* iqarreb-dd Yuwab d řgens i ĥares iğan ař zzat i wudem n Aram i umenyi uca Iramiyyen řtefen di tarewřa zzat i wudem nnes. ¹⁵*Umi* řrin ayt n Eammun, aqa Iramiyyen arewřen, řtefen uřa d nitni di tarewřa zzat i wudem n umas Abicay uca eeqben yar tendint. *Xenni* yiweđ Yuwab yar Urcalim.

1 IMEZRUJEN

¹⁶ *Umi* iżra Aram aqa nitni yelben xas zżat i wudem n Israil, ssekken nitni ireqqasen uca ggin af ffyēn Iramiyyen inni *tuya izeddyen* x ujemmađ n yeyzar *n Lfurat*, u Cubak, akumandar n řeeskar n Hadad-Ėazar yuyur zżat i uęymbub nsen. ¹⁷ *Umi* nnan aya i Dawud, issmun netta marra Israil, iżwa L'Urdun, yusa-dd ęarsen uca isedd ixef nnes i umenyi. *Umi* isedd Dawud ixef nnes i umenyi ak-d Iramiyyen, mmenęen nitni akides. ¹⁸ Iramiyyen arewřen zżat i wudem n Israil uca iqđa Dawud x sebea-ařaf n *yenni ineddhen* ikarruten *n umenyi* d arebein-ařef n yerazen x iđaren zeg Iramiyyen. *Ėawed* inęa Cubak, akumandar n řeeskar nsen. ¹⁹ *Umi* zřin marra imsexxaren n Hadad-Ėazar, aqa yelben xasen zżat i wudem n ayt n Israil, ggin nitni řehna ak-d Israil uca sexxaren as. War dd-yusi di řeeqeř ęar Iramiyyen ead ad fekken ayt n Ėammun ict n twařa nneynit.

Ayelleb x tendint n Rabba n ayt n Ėammun

2 řam. 12:26-31

20 ¹ ęar uqeřtu n usegg^was *n jdid*, di řweqt i dd itteffyēn ijeęiden *ęar umenyi*, imsar aqa Yuwab igewwed řeeskar. Yareddeę tammurt n ayt n Ėammun uca inned i Rabba, ięřar i-tt, *mintřa* Dawud iqqim di Urcalim. Yuwab iyřeb x Rabba uca iteřęa i-tt. ² Dawud ikkes ttaj n ujeęid x uzeęif nnes, uca yufa řewzen nnes d ict n talint n wureę u tuya xas tayaqutin iyřan. Ittwassars ttaj x uzeęif n Dawud. Netta yiwi-dd *Ėawed* takeccađt d tameqqrant ařęas zi tendint. ³ Řgens nni dayes *ięan*, issuffey i-t uca issezzeř i-ten sadu řmencarat u sadu iyařzimen n wuzzař u sadu ccwaęar n wuzzař. Ammu i igga Dawud ak-d marra tineddam n ayt n Ėammun. *Xenni* ieęeb Dawud d marra řgens ęar Urcalim.

Amenyi ak-d Ifiliřtiniyyen

2 řam. 21:18-22

⁴ Awarni as imsar, aqa ikkar *Ėawed* umenyi ak-d Ifiliřtiniyyen di Jazar. Řexdenni iyřeb Sabkay, Aęucayi, x Saffay, wenni d ijj zeg ięenjiren n Rafa, uca ttwaswađeen nitni.

⁵ Tuęa din *Ėawed* amenyi ak-d Ifiliřtiniyyen. Ilęanan, mmis n Yaęir, iyřeb x Laęmi, umas n Juliyat, zi Jat. Akeccuđ n lansa nnes igga am ijj n weemuđ n ukeccuđ n uxeyyed. ⁶ Uca ikkar *Ėawed* umenyi di Jat. Tuęa din ijj n weryaz d azirar, s setta n iđewđan *deg ifassen nnes* u setta *n tfednin deg iđaren nnes, marra* řqedd nsen arebea u-ęicrin. Uřa d netta ittwaxřeq-dd i Rafa. ⁷ Netta issstehza zi Israil, maca Yunatan, mmis n Cimea, umas n Dawud, iyřeb xas. ⁸ Ina ttwaxęřen-dd i Rafa di Jat u nitni wđan s ufus n Dawud u s ufus n imsexxaren nnes.

Aħesseb n řgens d řeiqab

2 řam. 24:1-25

21¹*Xenni* ikkar-dd cciřan x Israil uca iřarren Dawud ĥima ad iřseb Israil. ²Dawud inna i Yuwab u i imgewwaden n řgens: “Uyurem, ĥesbem Israil zi Bi’r-Sebea ař Dan uca awyem ayi-dd *meĥař*, maĥend ad ssney meĥař idsen.” ³*Xenni* inna Yuwab: “Iři ad yarni SIDI di řgens nnes am ięa řexxu ead mya n tseqqar. Ma war ġin marra, *a* sidi inu ajeęid, d imsexxaren n sidi inu? Mayemmi i zzayi ittraja sidi inu man aya? Mayemmi i řa issarbu Israil s umarwas?” ⁴*Maca* awař n ujeęid ijhed x Yuwab u Yuwab iffey. Ikka marra Israil uca ieęeb-dd řar Urcalim. ⁵Yuwab iwca i Dawud řqedd n řeřsab n řgens am ikmeř. Marra Israil *dayes* milyun u-mya-ařef n yeryazen inni izemmaren x ssif u Yahuda *dayes* arebea-mya u-sebein-ařef n yeryazen nni izemmaren x ssif. ⁶*Maca ayt n* Lawi d Binyamin war ten iřsib ca, mařar awař n ujeęid tuřa d aeiffi i Yuwab.

⁷Tamesřact-a tuřa d taeffant di tiřřawin n AREBBI uca Netta iwta Israil. ⁸*Xenni* inna Dawud i AREBBI: “Necĥ xđiy *xak* ařřas, s minzi necĥ gęiy aya. Xenni řexxu, kkes řmueřiyet x umsexxar nnek, minzi necĥ gęiy s tubbuheřya ařřas.” ⁹Issiweř SIDI řar Jad, amwařaw n Dawud, inna: ¹⁰“Uyur, siweř řar Dawud, ini: ‘Ammu i iqqar SIDI: Ad ac dd-ssarseř řřata n tmesřayin. Ixđar ict *zzaysent* i cek. Ad ac tt gęey.’ ” ¹¹Jad yusa-dd řar Dawud, inna as: ‘Ammu i iqqar SIDI: ‘Ixđar cek: ¹²Řřata n isegę^wusa n řaz, niř řřata n iyuren i di i řa t^ettwahellked zzat i wudem n yenni cek iřřaren u ssif n řeedyan nnek ad cek iđfar, niř řřata n wussan n ssif n SIDI, aqa-t d řřaęun di temmurt u **Lmalak n SIDI** ad iđeyyeę marra tammurt n Israil? Xenni řexxu, xzar, mammec i řa yarrey x wenni d ayi dd-issekken.’ ” ¹³*Xenni* inna Dawud i Jad: “Necĥ ttwařřareř ařřas. Ejj ayi ad wđiy deg ufus n SIDI, mařar arreĥmet nnes d tameqqrant ařřas, war ttegg ad wđiy deg ufus n bnađem.”

¹⁴Uca issiweđ SIDI řřaęun x Israil uca wđan di Israil sebein-ařef n yeryazen. ¹⁵Issekk AREBBI **Lmalak** řar Urcalim ĥima ad t iđeyyeę u umi ibda netta ad t iđeyyeę, iřra i-t SIDI uca indem x tuęeffna uca netta inna i lmalak n uđeyyeę: “Cfa, sehwa řexxu afus nnek!” Tuřa **Lmalak n SIDI** ibedđ řar unedrar n Uyabusi Urnan.

¹⁶*Umi* issgaęeed Dawud tiřřawin nnes, iřra **Lmalak n SIDI** ibedđ řar temmurt d uęenna am iřřef ufus nnes ssif isswizzeđ i-t x Urcalim. *Xenni* iwđa Dawud d imeqqranen n řgens, am tuřa řeĥĥfen s txuncay *n wecđan*, s uęembub nsen *řar temmurt*. ¹⁷Uca inna Dawud i AREBBI: “Ma war ięi d necĥ i innan aqa ittξεřřa ad ĥesben řgens? Wah, d necĥ i tuřa ixđan u iggin řmueřiyet ařřas, maca uęi aya, min gęin? *A* SIDI, AREBBI inu, ejj ad yiři ufus nnek i tecti řari u řar taddart n baba, war ięi maca řar řgens nnek.”

Amcan n Taddart n SIDI Arebbi

¹⁸ *Xenni* inna **Lmalak n SIDI** i Jad, ad yini i Dawud belli ittxeṣṣa i Dawud ad igaeēed ḥima ad issbedd ijj n uealṭar i SIDI x unedrar n Uyabusi Arnan. ¹⁹ Uca Dawud igaeēed eļaḥsab awaṛ n Jad nni issiweṛ s Yisem n SIDI.

²⁰ Uca inneqṛeb-dd Arnan, iżra **Lmalak**. Areb̄a n iḥenjiren nnes i tuḡa ḡares *iḡan*, nnuffaren. Urnan tuḡa issarwat irden.

²¹ Yiweḡ Dawud ḡar Arnan uca issgaeēed Arnan tiṭṭawin, iżra Dawud. *Xenni* iffey-dd zeg unedrar uca yuḡar zzat i Dawud s uḡembub nnes ḡar temmurt.

²² Inna Dawud i Arnan: “Ewc ayi andrar ḥima ad xas bn̄iḡ ijj n uealṭar i SIDI. Ewc ayi *amcan* s ttaman nnes imun, ḥima ad ibedd ticti aya di ṛgens.” ²³ Arnan inna i Dawud: “Ksi t i cek uca ad yegg sisi inu ajeḡid min iḡan d aṣebḥan di tiṭṭawin nnes. Xzar, ad wceḡ iyenduzen-a am tḡarṣa n wecmaḡ d teṛwiḥin itteḥṛuḡuḡen i usarwet d ukeccuḡ *i tmessi* d irden i tewhibt *n ṛyiḡet*. Necc ad wceḡ aya marra.” ²⁴ *Maca* inna ujeḡid Dawud i Arnan: “Lla, necc xsey nican ad t syeḡ s ttaman nnes ikmeṛ, minzi min iḡan nnek war t kessiḡ i SIDI, *ḥima ammu i* ḡa wehhbey tayarṣt n wecmaḡ i SIDI i d ḡa inqamen baṭeṛ.” ²⁵ Ammu i iwca Dawud i Arnan i wemcan nni iciqlen n wureḡ s yijj n ṛewzen n setta-mya n iciqlen. ²⁶ Dawud issbedd dinni ijj n uealṭar i SIDI uca yiwi xas tḡarṣa n wecmaḡ d tewhibin *n ṛyiḡet*. Netta iṛḡa i SIDI u wanita yarra-dd xas s tmessi zeg ujenna x uealṭar n wecmaḡ. ²⁷ Inna SIDI i **Lmalak** ad yarr ssif deg ufurru n weyṛaf nnes.

²⁸ Di ṛweqt nni, umi iżra Dawud aḡa SIDI yarra-dd xas x unedrar n Uyabusi Arnan, yiwi *din* tḡarṣa. ²⁹ Di ṛweqt nni tuḡa Tazeddiḡt n SIDI, tenni tuḡa igga Musa di ṛexṛa, d uealṭar i tḡarṣa n wecmaḡ x ṛgaeēdet n Jibeun. ³⁰ Dawud *maca* war izemmar ad din yuyur ḥima ad yarzu x AREBBI, maḡar tuḡa teṛqef i-t tigg^wudi zi ssif n **Lmalak n SIDI**.

Asewjed i ṛebni n Zzawect Tameqqrant

22 ¹ Inna Dawud: “Da *i ya tbedd* Taddart n SIDI AREBBI, u da *i ya yiṛi* uealṭar n tḡarṣa n wecmaḡ i Israil.” ² Yumur Dawud ad ssmunen ibarraniyyen inni iḡan di temmurt n Israil u netta igga isuydayen ḥima ad ssuydan iżra i ṛebni n Taddart n AREBBI. ³ Dawud issewjed aṭṭas n wuzzaṛ i ṛewtadat i tewwura n wadaf u i ṭhenya n uearreḡ uṛa d waṭṭas n nnḥas, *aṛami* war izemmar ad ittawazen ṛqedd nnes, ⁴ uṛa d akeccuḡ n tengelt, ijj n ṛqedd war izemmar ad ittwaḥseb, minzi ayt n Ṣidun d ayt n Ṣur ssiwḡen aṭṭas n ukeccuḡ n *tcejjart n* tengelt ḡar Dawud. ⁵ Dawud inna: “Mmi Suliman d aḡudri *ead* u d arhef. Taddart maca i ḡa ittwasbedden i SIDI ad tiṛi d tameqqrant d isseuḡen ḥima Isem nnes d ṛeēz nnes ad idweṛ ḡar marra timmura. Necc ad as ssewjedey.”

22:2 ‘yumur’ - s Teibranit ‘inna’.

1 IMEZRUJEN

Ammu i issewjed Dawud aṭṭas qbeṛ i ṛmewt nnes.

⁶*Xenni* iṛaya netta i mmis Suliman uca yumur i-t ḥima ad ibna ict n Taddart i SIDI, AREBBI n Israil. ⁷Inna Dawud i Suliman: “Mmi, necc simant inu tuḡa-t deg wuṛ inu ḥima ad bniḡ ict n Taddart i Yisem n SIDI, AREBBI inu. ⁸*Maca* yusa-dd ḡari wawaṛ n SIDI, inna: ‘Cek tessizzṛed aṭṭas n idammen u teggid imenḡan iqeṣṣen. Cek war tbennid i Yisem inu Taddart, maḡar cek tessizzṛed zzat i wudem inu aṭṭas n idammen x temmurt. ⁹Xzar, mmic wenni d ac i ḡa dd-ittwarwen i ḡa yiṛin d ijj n weryaz n ṛḡudnet, maḡar Necc ad as wceḡ ṛhudnet zi marra ṛeedyan nnes i d as dd-innḡen, maḡar isem nnes ad yiṛi Suliman u deg wussan nnes ad wceḡ ṛehna d ṛhudnet i Israil. ¹⁰Netta ad ibna ict n Taddart i Yisem inu u netta ad yiṛi i Necc d mmis u Necc ad as iṛiḡ d Tbabat u Necc ad ssmetney ṛεarc n tgelda nnes x Israil i ṛebda.’

¹¹Xenni ṛexxu, mmi inu, SIDI ad yiṛi akidek u cek ad tfeṛḡhed u ad tebnid Taddart n SIDI, AREBBI nnek, am mammec tuḡa xak issiweṛ. ¹²Iṛi ad ac iwc SIDI ṛεεqeṛ d ṛefhamet uṛa d usuyar x Israil ḥima ad teḡḡid Ccariea n SIDI, AREBBI nnek.

¹³Xenni ad tiṛid tfeṛḡhed xmi i ḡa teḡḡid ḥima ad ggen tiweṣṣa d lfarayid, tinni yumur SIDI s Musa i Israil. Iṛi d aryaz u iṛi tmeḡḡed, war ttegg^wed ca u war tefciṛ!

¹⁴Xzar-dd, di ṛehṣaret inu sswejdeḡ ḡar ufus i Taddart n SIDI myat-aṛef n talintat n wureḡ d waṛef x waṛef n talintat n nnuqart uṛa d nnḡas d wuzzaṛ aṛami war zemmaren ad weznen. Uṛa d akeccuḡ d izra iwyey ten-dd. U cek ad xas tarenyed εad. ¹⁵Cek ḡarek *εawed* aṭṭas *n yeryazen* ḥima ad ggen ṛxedmet, isuydayen d ṛemeuḡam i *uneqqac n* weḡru d ukeccuḡ d εṛam kuṛ *iwdan* nni ḡar teḡa ṛefhamet di εṛam kuṛ ṛxedmet. ¹⁶Urey d nnuqart d nnḡas d wuzzaṛ anect war izemmar ad t ḡesben. Kkar, egg i-t uca SIDI ad kidek yiṛi.”

¹⁷Dawud yumur *εawed* i marra imgewwaden n Israil, maḡend ad wcen afus i mmis Suliman, inna: ¹⁸“Ma war iḡi SIDI, AREBBI nwem, akidwem u *ma war* d awem iwci ṛhudnet ḡar marra iyezdisen nwem? Maḡar Netta igga marra imezday n temmurt deg ufus inu uca t^ettwagg temmurt sadu ufus *inu* zzat i wudem n SIDI u zzat i wudem n marra ṛgens. ¹⁹Xenni ṛexxu, wcem uṛ d ṛεemar *nwem* ḥima ad tarzum x SIDI, AREBBI nwem, uca kkarem uca bnam Zzawect Iqeddsen n SIDI AREBBI ḥima Ttabut n Ṛεahd n SIDI d marra ṛεqcue iqeddsen n AREBBI zemmaren ad ttwassidfen di Taddart i ḡa ittwabnan i Yisem n SIDI.”

Dawud idebbar ṛxedmet n Ilawiyyen

23¹*Umi* tuḡa Dawud iwsar u ijiwen ussan, igga netta mmis Suliman d ajeḡid x Israil. ²Netta issmun-dd marra imgewwaden n Israil uṛa d ikehhanen d Ilawiyyen. ³Ttwaḡesben Ilawiyyen zi tṛatin n isegg^wusa d sennej. *Tuḡa* ṛqedd nsen azeḡif azeḡif tmenya u-tṛatin-aṛef n yeryazen. ⁴Zzaysen *tuḡa din* arebea

1 IMEZRUJEN

u-εicrin-ařef n yenni ittwaggen d imseyyaren x řxedmet di Taddart n SIDI uca *aqā din ead* setta-ařaf n iweqqafen d řquđat, ⁵arβεεa-ařaf n iεessasen n tewwart d areβεa-ařaf n imedyazen i ižran n uşebbah i SIDI, ak-d dduzanat *n lmuşiqa* nni ggıy, *inna Dawud*, ħıma ad ssemıyaren *SIDI* s yezřan n uşebbah.

⁶Dawud ibđa ten di terbiein, *ttwasettfen* εlařsab iħenjiren n Lawi: Jarcun, Qahat d Marari.

⁷Zeg Ijarcuniyyen *tuya aten d* Laedan d Cimei.

⁸Tarwa n Laedan *tuya aten d* azeđif Yaħiyil, Zitam d Yuwil, třata *n yeryazen*.

⁹Tarwa n Cimei *tuya aten d* Calumit, Ĥaziyil d Haran, třata *n yeryazen*. Ina *tuya aten d* izeđifen jar ibabaten *n řađat* n Laedan.

¹⁰Iħenjiren n Cimei *tuya aten d* Yaħat, Zayna, Yaεuc d Barıεa. Ina *tuya aten d* iħenjiren n Cimei.

¹¹Yaħat tuıa-t d azeđif u Ziza wiss tnayen, *maca* Yaεuc d Barıεa war tuıy ħarsen iħenjiren ařtas. Yar řeřsab ttwařesben nitni d ijj n řađ.

¹²Tarwa n Qahat *tuya aten d* εamram, Yiřhar, Ĥabrun d Euzziyil, areβεa *n yeryazen*.

¹³Iħenjiren n εamram *tuya aten d* Harun d Musa.

Harun ittwaezeř ħıma ad t ittwasqeddes d amqeddes qaε, netta d iħenjiren nnes, i řebda, ħıma ad issbexxar jıawı zzat i wudem n SIDI, ħıma ad as isexxar u ħıma ad ibarek s Yısem nnes i řebda.

¹⁴Tarwa n Musa, aryaz n AREBBI, ttwařayan jar teqbič n Lawi. ¹⁵Tarwa n Musa *tuya aten d* Jarcun d Iliεazar.

¹⁶Zeg iħenjiren n Jarcun *tuya* Cabuwil d azeđif.

¹⁷Mmis n Iliεazar *tuya* d azeđif Raħabya. War tuıy ħares yar Iliεazar iħenjiren nneıni. Iħenjiren n Raħabya *maca tuya aten* deg wařtas.

¹⁸Zeg iħenjiren n Yiřhar *tuya* Calumit d azeđif.

¹⁹Zeg iħenjiren n Ĥabrun *tuya* Yariya d azeđif, Amarya wiss tnayen, Yaħziyil wiss třata d Yaqmaεam wiss areβεa.

²⁰Zeg iħenjiren n Euzziyil *tuya* Mixa d azeđif, u Yaciya wiss tnayen.

²¹Tarwa n Marari *tuya aten d* Maħli d Muci.

Tarwa n Maħli *tuya aten d* Alicazar d Qis. ²²Alicazar immut u netta war ħares tuıy bu iħenjiren, *maca* yessis *wah*. Tarwa n Qis, aytmatsen, iwyen tent *d tamıyart*.

²³Tarwa n Muci *tuya aten d* Maħli d εadir d Yarimut, třata *n yeryazen*.

²⁴Ina *tuya aten* d ihenjiren n Lawi, *inni ittwasettfen* elaḥsab raġat nsen, elaḥsab izeġifen n raġat, inni *ittwazemmen* yar řehsab nsen s řqedd n ismawen nsen azeġif azeġif, inni iggin tasexxart i Taddart n SIDI, zi eicrin isegg^wusa sennej. ²⁵Maġar Dawud tuya inna: “SIDI, AREBBI n Israil, iwca řhudnet i řgens nnes u Netta ad izdey di Urcalim i řebda.” ²⁶*Netta inna* eawed x Ilawiyyen: “Nitni war ḥdijen ead ad arbun Tazeddiyt d marra řeqcue nni dd ittasen ak-d tsexxart.” ²⁷Minzi elaḥsab awařen ineggura n Dawud, *tuya* řqedd n ihenjiren n Lawi d inni *iġan* zi eicrin isegg^wusa sennej. ²⁸Nitni bedden ak-d ihenjiren n Harun di tsexxart di Taddart n SIDI, *yar uḥeṭṭu* x řemraḥat barra u x ixxamen n řexzen u x usizdeg n marra řeqcue iqeddsen d řxedmet n tsexxart di Taddart n AREBBI, ²⁹umi *sswejden nitni* ayrum n wescan d waren n ssmid i tewhibt *n řyiġet* d teřfaf břa antun, umi *ssxedmen* axdim u *gg^win* arecti u man aya i marra řqedd d marra řeqyas. ³⁰Tuya ittxeřša ad bedden *wejden* di kuř tuffut ḥima ad řebbḥen u ad ssemyaren SIDI, *ammu* uřa yar tmeddit, ³¹uřa řami dd-yiwyen marra tiyarřa n wecmađ i SIDI, deg wussan n ssebt, deg wussan n uyur n jdid u di řeeyudat ittwaggen, elaḥsab řqedd i yeġa di lfariđa i d as ittřiqan, břa *aqeṭṭu* zzat i wudem n SIDI. ³²Ittxeřša asen ad ḥđan taweqqaft nsen i Uqiđun n Umsagar d tweqqaft nsen i Zzawect Iqeddsen d tweqqaft *nusen* yar uyezdis n ihenjiren n Harun, aytmatsen, yar tsexxart n Taddart n SIDI.

Tirbisin n ikehhanen

24¹Tirbisin n ihenjiren n Harun. Tarwa n Harun *tuya aten d* Nadab, Abihu, Alicazar d Itamar. ²Nadab d Abihu mmuten zzat i wudem n babatsen. War ġarsen bu ihenjiren. Alicazar d Itamar tuya ttsexxaren am ikehhanen. ³*Jmie* ak-d řaduq zeg ihenjiren n Alicazar u ak-d Aximalik zeg ihenjiren n Itamar ibđa i-ten Dawud elaḥsab taweqqaft nsen i tsexxart nsen. ⁴Ufin aqa yar ihenjiren n Alicazar aṭtas n izeġifen x *izeġifen n* yeryazen *nni iġan* yar ihenjiren n Itamar. Bđan ten *amenni*: jar ihenjiren n Ilieazar *tuya din* setřac n izeġifen n raġat u jar ihenjiren n Itamar tmenya *n izeġifen* n raġat. ⁵Nitni bđan ten s tqedduḥt, am yina niy am yina, maġar imeqqranen n Zzawect Iqeddsen, imeqqranen n AREBBI, *tuya aten* zeg ihenjiren n Alicazar u zeg ihenjiren n Itamar. ⁶Camaya, mmis n Natanyil, *wenni tuya* d amarir zi *teqbič* n Lawi, izemmen i-ten zzat i wudem n ujeġid d imeqqranen d ukehhan řaduq d Aximalik, mmis n Abyatar, u zzat i wudem n izeġifen n raġat jar ikehhanen u jar Ilawiyyen. Ggin *taqedduḥt* i ijj n raġ n Alicazar, *xenni* i *ijj n raġ* n Itamar.

1 IMEZRUYEN

⁷ Taqedduht tamezwarut tekkar as-dd i Yahuyarib, wiss tnayen i Yadaçya,

⁸ wiss tṛata i Ḥarim, wiss arebea i Saëurim,

⁹ wiss xemsa i Malkiya, wiss setta i Miyamin,

¹⁰ wiss sebea i Haqquş, wiss tmenya i Abiya,

¹¹ wiss tesca i Yecuëa , wiss eëcra i Cakanya,

¹² wiss ḥittac i Ilyacib, wiss tenëac i Yaçim,

¹³ wiss tṛeṭṭac i Ḥuffa, wiss arbeṭṭac i Yacabad,

¹⁴ wiss xemmeṭac i Bilja, wiss seṭṭac i Immir,

¹⁵ wiss sbeṭṭac i Hizir, wiss tmentac i Ḥafşiş,

¹⁶ wiss tseṭṭac i Faqaḥya, wiss eicrin i Yaḥazqiyil,

¹⁷ wiss waḥit u-eicrin i Yaxin, wiss tnayen u-eicrin i Jamul,

¹⁸ wiss tṛata u-eicrin i Dalaya, wiss arebea u-eicrin i Maëazya.

¹⁹ Ina tuya xasen taweqqaft maḥend ad adfen çar Taddart n SIDI eļaḥsab *asettef* n tsexxart nsen am mammec lfarida *i dd-yusin* s ufus n babatsen Harun am mammec i d as yumur SIDI, AREBBI n Israil.

Tiwacunin n llawiyyen

²⁰ Zi jjihet *n usettef* n min iqqimen n iḥenjiren n Lawi:

Cubayil *tuya d azeğif* i iḥenjiren n Eamram,

Yaḥadya *tuya d azeğif* i iḥenjiren n Cubayil.

²¹ X Raḥabya: x iḥenjiren n Raḥabya *tuya* Yaciya d azeğif.

²² X *tarwa* n Yişhar *tuya* Calumit *d azeğif*.

X iḥenjiren n Calumit *tuya* Yahat *d azeğif*.

²³ U *x* iḥenjiren *n Ḥibrun tuya* Yariya *d azeğif*, Amarya *tuya-t* d wiss tnayen, Yaḥziyil d wiss tṛata, Yaqmaëam wiss arebea.

²⁴ X iḥenjiren n Euzziyil *tuya* Mixa *d azeğif*.

X iḥenjiren n Mixa *tuya* Camir *d azeğif*.

²⁵ Umas n Mixa *tuya* d Yacciya. X iḥenjiren n Yaciya *tuya* Zakariyya *d azeğif*.

²⁶ Iḥenjiren n Marari *tuya aten d* Maḥli d Muci. X iḥenjiren n Yaëazya *tuya* Banu *d azeğif*.

²⁷ Iḥenjiren n Marari n mmis Yaëazya *tuya aten d* Banu d Cuham d Zakkur d Eibri.

²⁸ N Maḥli *tuya* Aliëazar *d mmis*. Wanita tuya war çares bu iḥenjiren.

²⁹ X Qis: iḥenjiren n Qis: *myir* Yarḥamyil.

³⁰ Iḥenjiren n Muci *tuya aten d* Maḥli, Eadir d Yarimut.

Ina *tuya aten d* iḥenjiren n Lawi, *ttwasettfen* eļaḥsab rağat nsen.

³¹ Uṛa d nitni nḍaren tiqedduhin amecnaw aytmaten, iḥenjiren n Harun,

zzat i wudem n ujeğid Dawud d Şaduq d Aximalik d izeğifen jar ibabaten *n řağat* n ikehhanen u jar Ilawiyyen, am ibabaten *nmi iğan* d azeğif am umatsen d amezyan qae.

Imedyazen

25¹Zeg ihenjiren n Asaf d Hayman d Yadutun iezeř Dawud ak-d ikumandaren n řeskar *iryazen* i tsexxart inni ittnebban s řgambriyat d lharpat d tağunin n wuzzař. Řqedd n yeryazen i iggin řxedmet n tsexxart nsen *tuya-t d wa*:

²**X ihenjiren n Asaf:** Zakkur d Yusuf d Natanya d Acriyil, nitni d ihenjiren n Asaf. Tuya-ten sadu ufus n Asaf. Netta tuya ittnebban x iceyyaren n ujeğid.

³**X Yadutun: ihenjiren n Yadutun tuya aten d** Jadalya, Şari, Icaeya, Ğacabya d Mattitya, setta *n ihenjiren*, inni ittqadan d inni issemşaran SIDI sadu ufus n babatsen Yadutun, wenni tuya ittnebban s řgambri.

⁴**X Himan: ihenjiren n Hayman tuya atend** Buqqiya, Mattanya, Euzziyil, Cabuwil, Yarimut, Ğananya, Ğanani, Iliyata, Jiddalti, Rumamti-Ėazar, Yucbaqaca, Malluti, Hutir *d Mağziyut*. ⁵Nitni marra *tuya aten d* ihenjiren n Hayman, amwařaw n ujeğid s řefhamet n wawařen n AREBBI. Ğima ad issgaæeed icc *nnes* yarzef AREBBI i Hayman arbeęac n ihenjiren d thenjirin.

⁶Marra ina *tuya aten* sadu ufus n babatsen, *n* Asaf, Yadutun d Hayman, i uyenneş n izřan di Taddart n SIDI s tağunin n wuzzař d lharpat d řgambriyat, i tsexxart di Taddart n AREBBI sadu ufus n ujeğid. ⁷Řqedd nsen, *jmie* ak-d aytmatsen, inni tuya ittwasřemden deg izřan i SIDI, *řqedd n* marra inni şarsen tizemmar *di man aya*, tuya-t mitayen u-tmenya u-tmanyin.

⁸Nitni ndaren tiqedduřin i tæessast, am umezyan am umeqqrان, am umseřmad am umeğdar.

⁹Taqedduřt tamezwarut tekkar as-dd i Yusuf.

Wiss tnayen i Jadalya. Netta d aytmas d ihenjiren nnes, teneac *n yeryazen*.

¹⁰Wiss třata *tekkar as-dd* i Zakkur. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹¹Wiss arebea *tekkar as-dd* i Yařri. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹²Wiss xemsa *tekkar as-dd* i Natanya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹³Wiss setta *tekkar as-dd* i Buqqiya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁴Wiss sebea *tekkar as-dd* i Yacaryila. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁵Wiss tmenya *tekkar as-dd* i Yaceiya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁶Wiss tesa *tekkar as-dd* i Mattanya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁷Wiss eecra *tekkar as-dd* i Cimej. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

1 IMEZRUYN

- ¹⁸ Wiss hiṭac *tekkar as-dd* i ʿazaryil. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ¹⁹ Wiss tenεac *tekkar as-dd* i Hacabya. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²⁰ Wiss tṛeṭṭac *tekkar as-dd* i Cubayil. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²¹ Wiss arbeṭac *tekkar as-dd* i Mattitya. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²² Wiss xemmeṣac *tekkar as-dd* i Yarimut. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²³ Wiss seṭṭac *tekkar as-dd* i Ḥananya. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²⁴ Wiss sbeṭac *tekkar as-dd* i Yacbaqacya. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²⁵ Wis tmeṇac *tekkar as-dd* i Ḥanani. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²⁶ Wiss tseeṭac *tekkar as-dd* i Malluti. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²⁷ Wiss eicrin *tekkar as-dd* i Iliyata. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²⁸ Wiss waḥit u-eicrin *tekkar as-dd* i Hutir. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ²⁹ Wiss tnayen u-eicrin *tekkar as-dd* i Jiddalti. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ³⁰ Wiss tṛata u-eicrin *tekkar as-dd* i Maḥziyut. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.
- ³¹ Wiss arebea u-eicrin *tekkar as-dd* i Rumamti-ʿazar. Iḥenjiren nnes d aytmas, tenεac *n yeryazen*.

Iεessasen n tewwart, iweqqafen nṛeknuz, imeḥḍayen d řquḍat

26¹ Tirbiεin n iεessasen n tewwura:

N Iquraḥiyyen: Macalamya, mmis n Quri, zeg iḥenjiren n *Abiyasaf*.

² Macalamya tuya ɣares iḥenjiren:
Zakariyya *tuya-t d* amenzu,
Yadieil wiss tnayen, Zabadya wiss tṛata,
Yatniyil wiss arebea,

³ ʿilam wiss xemsa,
Yuhanan wiss setta,
Ilihu-ʿinay wiss sebea.

⁴ Uṛa ʿubid-Idum tuya ɣares iḥenjiren:
Cameiya *tuya-t d* amenzu,
Yahuzabad wiss tnayen,

1 IMEZRUJEN

Yuwx wiss třata,
Sakar wiss arebea,
Natanayil wiss xemsa,
⁵ Eamiyil wiss setta,
Issakar wiss sebēa,
Faealtay wiss tmenya, maɣar ibarek i-t AREBBI.

⁶ Uřa i mmis Cmaeɣya ttwaxeřqen as-dd iřenjiren, *inni tuya d řħukkam* di taddart n babatsen, minzi nitni *tuya aten d* ayt n bu-teɣruđt imeħden. ⁷ Iřenjiren n Cmaeɣya *tuya aten d*:

Euṭni,
Rafayil,
Euḃid,
Ilzabad *ak-d* aytmas, iřenjiren imeħden:
Ilihu
d Camakya.

⁸ Ina marra *tuya aten* zeg iřenjiren n Euḃid-Idum, nitni d iřenjiren nsen d wawmaten nsen, iryazen imeħden, *ccuren* s jjeħd i tsexxart nsen, tnayen u-settin *n yeryazen* n Euḃid-Idum.

⁹ Macalamya *tuya* ɣares iřenjiren d wawmaten, iřenjiren imeħden, tmentaç *n yeryazen*.

¹⁰ Ĥusa, zeg iřenjiren n Marari, *tuya* ɣares iřenjiren-a:

Cimri *tuya d* azeğif, waxxa netta war iği d amenzu, *maca* babas igga i-t d azeğif.

¹¹ Ĥilqiya *tuya-t d* wiss tnayen,

Tabalya wiss třata,
Zakariyya wiss arebea.
Marra iřenjiren d wawmaten n Ĥusa *tuya aten di* třeřtaç *n yeryazen*.

¹² X terbiein-a n iēssasen n tewwura, x izeğifen n ayt n bu-teɣruđt, tuya ccyeř n tsexxart di Taddart n SIDI, jmie ak-d aytmatsen.

¹³ Nitni ndaren taqedduħt, am umezɣyan am umeqqran, i řağat nsen, i tewwart u i tewwart *nneyni*.

¹⁴ Taqedduħt i *teessast n* ccarq tekkar as-dd i Calamya.

Uřa i mmis Zakariyya, wenni d amcawar s řeeqeř, tewđa *as-dd* taqedduħt u taqedduħt nnes tekkar *as-dd* i ccamal.

1 IMEZRUYEN

¹⁵I Eubid-Idum *tekkar as-dd tqedduht* i ljanub u i ihenjiren nnes i taddart n ixxamen n řexzen.

¹⁶I Cuffim d Ĥusa *tekkar asen-dd tqedduht* i lyarb, ak-d tewwart n Calkat yar webrid ameqqran igæeden *yar Zzawect Tameqqrant*. Ijj n uessas *tuya ibedd* yar *iji n* uessas *nneyni*.

¹⁷Yar manis i dd-tneqqar tfuct *bedden* setta n llawiyyen u yar ccamal *bedden din* kuř ass arebea. Yar ljanub *æawed* kuř ass arebea u yar ixxamen n řexzen tnayen u *æawed* tnayen. ¹⁸Yar řebni barra yar uyezdis n lyarb *n Zzawect Tameqqrant* arebea yar webrid ameqqran u tnayen yar řebni n barra.

¹⁹Tina *tuya* d tirbiein n iæssasen n tewwura zeg ihenjiren n Uquraħi u zeg ihenjiren n Marari.

²⁰Ayt matsen llawiyyen *tuya aten x ixxamen n txubay* n Taddart n AREBBI u x ixxamen n txubay n tewhibin ittwasqeddsen.

²¹Ihenjiren n Laedan, ihenjiren n Ujarcuni *nni tuya* yar Laedan, *ixs ad yini* izeğifen n ibabaten *n řağat* n Laedan, Ajarcuni: Jaħiyili *waha*.

²²Ihenjiren n Yaħyili *tuya aten d* Zitam d Yuwil, umas. Nitni *tuya aten* x ixxamen n txubay n Taddart n SIDI.

²³N Iramiyyen d Iyışhariyyen d Iħabruniyyen d Euzziyilen ²⁴*tuya* Cabuwil, mmis n Jarcum, mmis n Musa, d amehđayi x ixxamen n txubay.

²⁵Aytmas *zi jjadira* n Ilieazar *tuya aten d* mmis Raħabya, mmis nnes Yacaeya, mmis Yuram, mmis nnes Zikri d mmis Calumit. ²⁶Calumit wanita d aytmas *tuya aten* x ixxamen n txubay n tewhibin ittwaqeddsen, tinni issqeddes i-tent ujeğid Dawud ak-d izeğifen jar ibabaten *n řağat* u ak-d řqebťanat x wařef d x mya, u ak-d ikumandaren n řeeskar. ²⁷Nitni *tuya* ssqeddsen tent zi garrat u zi tkecađt ĥima ad zzaysent eedřen Taddart n SIDI. ²⁸Uřa marra min *tuya* issqeddes i-t umwařaw Camwil, d Cawul, mmis n Qis, d Abnir, mmis n Nir, d Yuwab, mmis n řaraya. Marra min *tuya* ittwasqeddsen *tuya* sadu afus n Calumit d aytmas.

²⁹Zeg Iyışhariyyen *tuya* Kananya d ihenjiren nnes xeddmen am iweqqafen d řquđat barra di *temmurt n* Israil.

³⁰Zeg Iħabruniyyen, *tuya* taweqqaft x Israil yar Ĥacabya d aytmas, iryazen imeħden, ařef u-sebea-mya *n yeryazen*, x ujemmađ n L'Urdun yar lyarb, *tuya aten* x marra řxedmet i SIDI u x tsexxart i ujeğid. ³¹Zeg Iħabruniyyen *tuya* Yariya d azeğif, n Iħabruniyyen, n řecyur nsen *inni dd-iqqarsen* zeg ibabaten. Deg usegğ^was wiss arebein n tgeldit n Dawud ttwarzun u ttwafen ayt n buteyruđt imeħden di Yaezir di Jilead. ³²Aytmas *tuya aten d* ihenjiren imeħden,

26:15 'fehrit' - niy 'ixxamen n uxemmeř'.

ařfayen u-sebea-mya n izeǵifen jar ibabaten *n řaǵat*. Ajeǵid Dawud igga ten x Irubiniyyen, Ijadiyyen d wezyen n teqbič n Manassa, x marra timesřayin n AREBBI u *x marra* timesřayin n ujeǵid.

Ikumandaren n řeeskar

27¹Ina d ayt n Israil ak-d řqedd nsen, izeǵifen jar ibabaten *n řaǵat*, u řqebťanat x wařef d imeqqranen x mya ak-d iweqqafen nsen, inni tuya ittsexxaren i ujeǵid di marra timesřayin n terbiein, *am* man wen i dd-ittasen, *am* man wen ittraħen, u *man aya* zeg uyur ař uyur *nneyni* di marra iyuren n usegğ^was. Ict n terbiet *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

²Yasubeam, mmis n Zabdiyil, *tuya* x terbiet tamezwarut i **uyur wiss amezwaru**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

³*Netta tuya* zeg iħenjiren n Fariř. *Netta* d azeǵif n marra ikumandaren n řeeskar deg uyur amezwaru.

⁴Duday, Axuxi, *tuya* x terbiet **n uyur wiss tnayen**. Miqlut d amehday n terbiet nnes. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

⁵Banaya, mmis n Yahuyadae, akehhan ameqqran tuya d akumandar wiss trřata n řeeskar i **uyur wiss trřata**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

⁶Banaya wa *tuya* d bu-teyruđt n trřatin u netta *tuya* x trřatin. Mmis Eammizabad *tuya* x terbiet nnes.

⁷Easayil, mmis n Yuwab, d wiss arebea i **uyur wiss arebea** u mmis Zabadya *tuya* awarni as. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

⁸Camħut, Ayazaraħi, akumandar, *tuya* x *terbiet* wiss xemsa i **uyur wiss xemsa**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

⁹Eira, mmis n Eiqqis, Atiquei, *tuya* d wiss setta i **uyur wiss setta**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

¹⁰ħaliř, Afalituni, zeg iħenjiren n Ifrayim, *tuya* d wiss sebea i **uyur wiss sebea**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

¹¹Sibkay, Aħucati, n Izaraħiyyen, d wiss tmenya i **uyur wiss tmenya**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

¹²Abieazar, Aeanatuti, n Ibinyaminiyyen, *tuya* d wiss tesea i **uyur wiss tesea**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

¹³Maharay, Anaťufati, i Izaraħiyyen, *tuya* d wiss eecra i **uyur wiss eecra**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

¹⁴Banaya, Afareatuni, zeg iħenjiren n Ifrayim, *tuya* d wiss ĥiťťac i **uyur wiss ĥiťťac**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

¹⁵Xalday, Anaťufati, *idd-iqqarsen* zi Eutniyil, *tuya* d wiss tenεac i **uyur tenεac**. Tarbiet nnes *dayes* arebea u-eicrin-ařef *n yeryazen*.

Imeqqranen n tqebbař

¹⁶ *Ina bedden* x tqebbař n Israil:

I Irubiniyyen *tuya* Iliëazar, mmis n Zikri, d amgewwed.

I Icameuniyyen: Cafatya, mmis n Maëka.

¹⁷ I Lawi: Ĥacabya, mmis n Qamuwil.

I Harun: řaduq.

¹⁸ I Yahuda: Ilihu, zeg aytmas n Dawud.

I Issakar: Eumri, mmis n Mixayil.

¹⁹ I Zabulun: Yicmaëya, mmis n Eubadya.

I Naftali: Yarimut, mmis n Eazaryil.

²⁰ I iħenjiren n Ifrayim: Ĥuciea, mmis n Eazarya.

I wezyen n teqbič n Manassa: Yuwil, mmis n Fadaaya.

²¹ I wezyen n teqbič n Manassa di Jilead: Jaddu, mmis n Zakariyya.

I Binyamin: Yaëisiyil, mmis n Abner;

²² I Dan: Eazaryil, mmis n Yaruħam.

Ina *tuya* d řħukkam n tqebbař n Israil.

²³ Dawud war ikxi ca řqedd n yenni ħar iġa eicrin n isegg^wusa d swadday, maħar SIDI *tuya* inna aqa Netta ad yarr Israil deg wařtas am itran n ujenna. ²⁴ Yuwab, mmis n řaruya, *tuya* ibda ad iħseb *řgens*, maca war t ikemmeř umi dd-yusa uduqgez d ameqqran n weyđab x Israil. S uyenni war ittwagg řqedd deg wedlis n imezrujen n ujeġid Dawud.

Iwkiřen n ujeġid

²⁵ Eazamut, mmis n Eadiyil, *tuya* x ixxamen n txubay n ujeġid.

Yunatan, mmis n Euzziya, *tuya* x ixxamen n txubay n temmurt, di tneddam, di dcurat u di lburjat.

²⁶ Eazri, mmis n Kalub, *tuya iřtef acbar* x mammeç ggin řxedmet deg iyyar ħima ad carzen acař.

²⁷ Cimej, Aramati, *tuya iřtef acbar* x imarjaëen n uđiř.

Zabdi, Acifmi, *tuya* x zzad n binu *nni iġan* deg imarjaëen n uđiř.

²⁸ Bael-ħanan, Ajadiři, *tuya iřtef acbar* x iħwicen n zžitun u x izemmuren nni *iġan* di Temmurt Iwařan.

Yuwac *tuya* x zzad n zzeçt.

²⁹ Ciřray, Acaruni, *tuya iřtef acbar* x ifunasen d tfunasin, inni ihedda di řewđa n Carun.

Cafat, mmis n Ealay, *tuya* x ifunasen d tfunasin di řewđat n teyzurt.

³⁰ Ubil, Asmaëili, *tuya iřtef acbar* x iřeyman.

Yaħadya, Amirunuti, *tuya* x tiyyař.

³¹ Yaziz, Ahajri, *tuya iṭṭef acbar* x wuḡi.

Nitni marra tuya aten d imehdayen x wagra nni *iḡan* n ujeḡid Dawud.

³² Yunatan, *εemmis* n Dawud, *tuya* d amcawar, *ijj* n bna dem d amiḡis. Netta tuya *εawed* d amarir.

Yahiyil, *mmis* n Ḥakmuni, *tuya* ḡar iḡenjiren n ujeḡid, *yarebba i-ten*.

³³ Axitufil *tuya* d amcawar n ujeḡid, u Ḥucay, Ayarki, *tuya* d ameddukkeḡ n ujeḡid.

³⁴ Yahuyadaε, *mmis* n Banaya, d Abyatar *tuya aten* awarni i Axitufil.

Yu'ab *tuya-t d* akumandar n řeeskar n ujeḡid.

Dawud igga x Suliman maḡend ad ibna Zzawect Tameqqrant

28¹ Dawud issmun di Urcalim marra imeqqranen n Israil: imeqqranen n tqebbaḡ d imeqqranen n terbiein d imsexxaren n ujeḡid d imeqqranen x wařef d imeqqranen x mya d imeqqranen *i iḡan* x marra agra d řkesbet n řmař n ujeḡid d iḡenjiren nnes, *jmie* ak-d imsexxaren icencen d ayt n bu-teyruḡt, *wah*, kuř bu-teyruḡt imeḡden.

² Ikkar ujeḡid Dawud, inna: “Sřem-dd ḡari, aytma d řgens inu! Necc simant inu tuya-t ḡari deg wuř inu ḡima ad bniḡ ict n taddart n řhudnet i Ttabut n řeahd n SIDI u i tnebdat n iḡaren n AREBBI nney. *X uyenni* ssewejdey i řebni.

³ Maca AREBBI inna ayi: ‘Cek war tbennid i Yisem inu Taddart, maḡar cek d *ijj* n weryaz n imenḡan u tessizřed aṭṭas n idammen.’ ⁴ SIDI, AREBBI n Israil, ifarz ayi zi marra taddart n baba ḡima ad dewřey d ajeḡid x Israil i řebda, minzi Netta ifarz Yahuda ḡima ad yiři d amgewwed uca *xenni* taddart n baba zi taddart n Yahuda uca jar iḡenjiren n baba yarḡa dayi ařami igga ayi d ajeḡid x marra Israil. ⁵ Zi jar marra iḡenjiren inu, maḡar SIDI iwca ayi aṭṭas n iḡenjiren, ifarz Netta mmi Suliman ḡima ad iqqim x řearc n tgelda n SIDI x Israil. ⁶ Netta inna ayi: ‘Mmic Suliman ad ibna Taddart inu d řemraḡat inu, maḡar netta i farzey d mmi u Necc ad as iřiḡ d babas. ⁷ Necc ad ssmetney tageldit nnes i řebda mařa netta ad iḡfar tiweřša d lfarayid inu s jjehd, am mammec teḡa ass-a.’ ⁸ Xenni řexxu, *ad awem εeřmey* zzat i tiṭṭawin n marra Israil, agraw *n řgens* n SIDI, u deg imezzuyen n AREBBI nney, ḡima ad teḡdam u ad tarzum marra tiweřša n SIDI, AREBBI nwem, maḡend ad tεṭṭfem tammurt tařebḡant tanita d řwart uca ad tt tejjem d řwart i řebda i warrawen nwem awarni awem.

⁹ U cek, mmi Suliman, ssen AREBBI n babac u sexxar as s wuř imun d s řεemar ixsen, minzi SIDI ittbeqqec marra uřawen uca ifehhem marra min dd-ittasen ḡar ixarriřen *n uzeḡif nney*. Mařa cek tarzud xas, Netta ad zzayek ittwaf, maca mařa tsemḡed dayes, ad cek inḡar i řebda. ¹⁰ Xzar řexxu, minzi SIDI ifarz i cek ḡima ad as tebnid ict n Taddart d Zzawect Iqeddsen. Iři d aryz uca egg i-t!”

¹¹Dawud iwca i mmis Suliman amedya n wesqif n wadaf, n řebniyat d ixnamen n txubay d tyurfatin d ixnamen n daxeř d wexxam n tqebbart n weřřah. ¹²uřa d ijj n umedya n marra min řares-dd yusa s Arruř x řemrařat n Taddart n SIDI u x marra ixnamen i d as dd-innden u x marra ixnamen n txubay n Taddart n AREBBI u x ixnamen n txubay n tewhibin ittwaqeddsen ¹³uca x terbiein n ikehhanen d ilawiyyen u x marra řxedmet i tsexxart di Taddart n SIDI u i marra řeqcue i tsexxart di Taddart n SIDI. ¹⁴X wureř, aqa iwca řewzen *nsen* n wureř i marra řeqcue n tsexxart, uřa i řeqcue n nnuqart *iwca* řewzen *nsen*, i marra řeqcue i marra tasexxart. ¹⁵*Xenni* řewzen i řeqnadeř n wureř d řefnarat nsen n wureř, s řewzen n kuř řqendiř d řefnarat nnes *wehřdes*, uřa i řeqnadeř n nnuqart řewzen n ijj n řqendiř d řefnarat nnes, am mammec dd-yusa ak-d tsexxart n kuř řqendiř. ¹⁶*Eawed* řewzen n wureř i řřabřat i x bezzeen ayrum, i kuř řřabřa *wehřdes*, uřa d *řewzen n* nnuqart i řřabřat n nnuqart ¹⁷uřa d ureř iřfan i furcayat u i řřawyat i urucci u i ifenjařen n wureř, aqa řewzen n kuř afenjař *wehřdes*, uřa i ifenjařen n nnuqart řewzen i kuř afenjař *wehřdes* ¹⁸u i uealtar n řebxur s řewzen *nnes* s wureř iřfan, uřa *ammu eawed* i umedya n ikarruten, i ikiruben n wureř inni ibezzeen *wafriwen nsen* uca dřin Ttabut n Řeahd n SIDI.

¹⁹Man aya marra, *inna Dawud*, ittwasefhem ayi s tira zeg ufus n SIDI, marra řexdayem *i dd ittasen ak-d* umedya n řebni.

²⁰Xenni inna Dawud i mmis Suliman: “Iři d aryaz u iři tmeřđed, u egg i-t! War ttegg^wed ca u war arexxu, mařar SIDI AREBBI, AREBBI inu, ad yiři akidek. Netta war dayek isemmeř niř cek ittejji řares ař akemmeř n marra řxedmet i tsexxart di Taddart n SIDI. ²¹Xzar, aqa din tarbiein n ikehhanen d ilawiyyen i marra tasexxart di Taddart n AREBBI u i marra řxedmet *aqa din* řarek marra inni i řar teđa di řxadar nsen *řima ad tt ggen* s řiyit i kuř řxedmet, uřa d řřukkam d marra řgens *bedden akidek* řima *ad ggen* marra awařen nnek.”

Šředqet i řebni n Zzawect Tameqqrant

29¹Uca inna ujeřid Dawud i marra agraw *n řgens*: “Mmi Suliman d ayennni wenni ifarz i-t AREBBI. Netta *ead* d ameřyan d arexfen uca řxedmet d tameqqrant, mařar war iři řeqřar i yiji n bnađem maca i SIDI AREBBI. ²S marra tizemmar inu ssejdeř i Taddart n AREBBI inu ureř i *řeqcue* n wureř, nnuqart i *řeqcue* n nnuqart, nnřas i *řeqcue* n nnřas, uzzař i *řeqcue* n wuzzař, akeccuđ i *řeqcue* n ukeccuđ, d izra n ‘biril’ d izřa i řa ttwaggen di tcuyar, d izra ibarcanen yareqqen uřa d izra ittwasqareqcen, uřa *ead* eřam kuř izra iyřan, uca *xenni ařřas* n izra n řmarmur d acemřař. ³Zi tayri inu i Taddart n AREBBI inu, ad

28:18 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

arzfey zeg wagra inu ead urey d nnuqart, tiwa i min sswejdey i Taddart n Zzawect Iqeddsen, ⁴ *ead* teřt-ařaf n talintat n wurey zeg wurey n Ufir d sebša-ařaf talintat n nnuqart iřfan maħend ad zzaysen ħennacen řeħyud n ixxamen. ⁵ Urey i *řeqcue n* wurey d nnuqart i *řeqcue n* nnuqart, i marra řxedmet *i ya t^ettwagg* s ufus n iħrayfiyyen. Man wen *xenni* ixsen ass-a ad iccur afus nnes s *tewhibin* i SIDI?”

⁶ *Xas uca* iwyyen imeqqranen n *tudrin n* ibabaten d imeqqranen n tqebbař n Israil d řqebřanat x wařef d řqebřanat x mya tiwhibin nsen s řxařar, *jmie* ak-d imeqqranen x řxedmet n ujeřid. ⁷ Nitni arzfen i tsexxart n Taddart n AREBBI xemsa-ařaf n talint n wurey d eecra-ařaf n draxmat d eecra-ařaf n talintat n nnuqart d tmenřac-ařef n talintat n nnħas d myat-ařef n talintat n wuzzař. ⁸ Wenni ħar ufin izra *iyřan*, iwca i-ten i wexxam n txubay n Taddart n SIDI wenni tuħa sadu ufus n Yaħiyil, Ajarcuni. ⁹ Ifarħ řgens s tewhibin nsen *i immewcen* s řxařar, maħar nitni wcin zeg wuř imun qaš s řxařar i SIDI uca ifarħ ujeřid Dawud řfraħet d tameqqrant ařtas.

Izři n usemyar n Dawud

¹⁰ Dawud ibarek SIDI ztat i titřawin n marra agraw *n řgens*, inna:

“Ad t^ettwabarked Cek, *a* SIDI, AREBBI n babatney Israil, zi řebda ař řebda!

¹¹ I Cek, *a* SIDI, řemyaret d řřulřa d řřezz d ccan d leařama, minzi marra min iřan deg ujenna u x temmurt aqa-t nnek. Zzayek, *a* SIDI, *i teħa* tageldit

Cek d Wenni issgašeden Ixef nnek d Azeřif tiwa marra.

¹² Agřa d ccan ztat i wudem nnek

u Cek třeğđed x marra *min iřan*.

Aqa-t jjeħd d řřulřa deg ufus nnek,

aqat deg ufus nnek *ħima ad tewced* řemyaret d jjeħd i marra.

¹³ Xenni řexxu, AREBBI nney, neccin nettqada cek

u nettřebbeħ deg Yisem n řřezz nnek.

¹⁴ Maħar min eniy necc d min iena řgens inu,

aqat neccin ħarney tizemmar ad newc ammu s řxařar?

Zzayek dd-ittas marra,

u min i d ac newca, *newca i-t* zeg ufus nnek.

¹⁵ Maħar neccin myir d ibarraniyyen d imezab ztat i wudem nnek, am řejdud nney.

Ussan nney x temmurt amecnaw tiři,

u řayas war din iři.

1 IMEZRUJEN

¹⁶ A SIDI, AREBBI nney, zeg ufus nnek *yusa-dd* marra afeyyeḍ-a i nessewjed, ḥima ad nebna ict n Taddart i Cek, i Yisem nnek d amqeddes. Marra aya d nnek.

¹⁷ Necc ssney, *a* AREBBI inu, aqa Cek tqeḡbed uř u aqa itteejib ac useggem. Necc, di řeřfayet n wuř inu, wciy marra aya s řxaḍar, u řexxu aqa uřa d řgens nnek i da iḡan, - iwa zriy t s řefrahet - , iwca ac *tiwhibin* s řxaḍar.

¹⁸ A SIDI, AREBBI n řejdud nney, *n* Ibrahim d Iřaḡad Israil, ḥḍa *xenni* i řebda aqa aya ad yejj ttabeε x ixariřšen deg wuř n řgens nnek u ndeh uř nsen yarek!

¹⁹ Ewc uřa i mmi Suliman ijj n wuř imun qaε, maḥend ad iḥḍa řumurat nnek d cchadet nnek d tiweřša nnek, u maḥend ad yegg marra u maḥend ad ibna řeqřar-a *n Zzawect Tameqqrant* i x ssewejdey necc.”

Suliman iḡaεeed řkursi iggellden

²⁰ *Xenni* inna Dawud i marra agraw *n řgens*: “Seuḡem SIDI, AREBBI nwem!” *Xenni* isseuḡa marra agraw *n řgens* SIDI, AREBBI n řejdud nsen. Nitni uḍaren azeḡif uca qqunjřen i SIDI u i ujeḡid. ²¹ Tiwecca nnes iwyyen nitni tiyarsa i SIDI. Nitni iwyyen ařef n imwan d ařef n icarriyyen d ařef n izmaren ak-d marra tiwhibin n useyyeb d tyarsa n wecmaḍ i SIDI u *xenni* aṭtas n tyarsa i marra Israil. ²² Deg wass nni ccin u swin nitni s řefrahet tameqqrant zzat i wudem n SIDI u ggin Suliman, mmis n Dawud, d ajeḡid i twařa wiss tnayen u dehnen *t* d amgewwed zzat i SIDI, u řaduq *dehnen t* d akehhan. ²³ Suliman iqqim x řεarc n SIDI am ujeḡid deg wemcan n babas Dawud. Netta iřfeh u marra Israil isřa as. ²⁴ Marra řḥukkam d ayt n bu-teyruḍt uřa d marra iḥenjiren n ujeḡid Dawud, wtin deg afus ad qqimen sadu *afus n* ujeḡid Suliman. ²⁵ Yarra SIDI Suliman ad idweř d ameqqran ař řtarf zzat i tiřtawin n Israil. Netta iwca as aweqqar igellden i tuya war iḡi uřa yar ijj n ujeḡid x Israil qbeř nnes.

Řmewt n ujeḡid Dawud

²⁶ *Ammu* i iḥkem Dawud, mmis n Yassa, x marra Israil. ²⁷ Ussan nni tuya iḥkem x Israil, aqa aten arebein n isegg^wusa. Netta iḥkem di Ḥabrun seba n isegg^wusa u di Urcalim třata u-třatin n isegg^wusa. ²⁸ Netta immut umi icab mliḥ, ijjiwen ussan, aḡra d ueuḡi. Mmis Suliman idweř d ajeḡid deg wemcan

1 IMEZRUZEN

nnes. ²⁹ imezruzen n ujeđid Dawud, imezwura d ineggura, aqa ttwazemmemen deg wedlis n imezruzen n umwařaw Camwil u deg wedlis n imezruzen n unabi Natan u deg wedlis n imezruzen n umwařaw Jad, ³⁰ s marra *min yuran* x tgeldit nnes u x řřulřa nnes u x ikuden i xas dd-ikkin uřa x Israil u x marra tigeldiwin n temmura.

2 Imezruyen

Suliman ittar tiyit zi SIDI

1 Ij. 3:1-15

1¹ Suliman, mmis n Dawud, ittwaḍmen di tgelda nnes, minzi SIDI, AREBBI nnes, tuya-t akides uca yarni di řemyaret nnes ař tțarf. ² Suliman issiweř ak-d marra Israil, ak-d imeqqranen x wařef u x mya u ak-d řquḍat u ak-d marra imeqqranen di marra Israil, izeğifen jar ibabaten *n řağat*. ³ Nitni tțfen abrid, Suliman d marra agraw *n řgens* akides, řar řgaædet nni *iğan* řar Jibeun, minzi dinni i tuya Aqıḍun n Umsagar n AREBBI i igga Musa, amsexxar n SIDI, di řexřa. ⁴ Maca Dawud yiwi Ttabut n AREBBI zi Qiryat-Yaearim *řar wemcan* i dd as issewjed Dawud, minzi netta iwta ijj n Uqıḍun i *Ttabut* di Urcalim. ⁵ Aeałtar n nnhas nni igga Bařaliyil, mmis n Uri, mmis n Hur, *tuya* din *di Jibeun* zzat i Uqıḍun n Umsagar n SIDI. Suliman yarzef din *jmie* ak-d marra agraw *n řgens* ⁶ uca issgaæed din Suliman, zzat i wudem n SIDI, ict n tñarřt x ueałtar n nnhas nni *iğan* řar Uqıḍun n Umsagar. Netta iqeddem xas ařef n tñarřa n wecmaḍ. ⁷ Di ġiřet nni, iban-dd AREBBI i Suliman, inna as: “Ttar, min *texsed* ad ac *t wcey!*” ⁸ Suliman inna i AREBBI: “Cek tessecned i baba Dawud tamexsiwt *nnek* icewwaren u teggid ayi d ajeğid deg wemcan nnes. ⁹ *Xenni* řexxu, *a* SIDI AREBBI, ejj ad iffey wawař i tessiwřed ak-d baba Dawud s tidett, minzi teggid ayi d ajeğid x ijj n řgens iwsee am teejjajt n temmurt. ¹⁰ Ewc ayi řexxu tiyit d tussna, ħima ad ffeyey u ad dd-adfey zzat i wudem n řgens-a, minzi wi izemmaren ad iħkem x řgens-a ameqqran s řħeqq?”

¹¹ *Xenni* inna AREBBI i Suliman: “Minzi aya řarek deg wuř u minzi cek war tēttared ağřa, řeksibet niy ccan niy tudart n yenni i cek icarrhen u war tēttared tudart tazirart, maca minzi tēttared tiyit d tussna ħima ad tgewwded řgens inu s řħeqq, i wenni umi i x cek ggiy d ajeğid, ¹² aqa temmewc ac *řexxu* tiyit d tussna, u ad ac wcey ağřa d řeksibet d ccan am mammec war *ten* ițțif uřa d ijj n ujeğid qibař nnec u war ttiřin *ead ammu* awarni ac.

Afeyyeḍ n wagřa n Suliman

1 Ij. 10:26-29

¹³ Zi řgaædet *i x wehhben tiyarsa*, tenni *iğan* di Jibeun arendad n Uqıḍun n Umsagar, yiweḍ-dd Suliman *řar* Urcalim uca iħkem x Israil. ¹⁴ Suliman issmun ikarruten d imnayen. Netta tuya řares ařef u-arebea-mya n ikarruten d tenæac-ařef n imnayen uca yiwyi ten řar tneddam n ikarruten u řar ujeğid

di Urcalim. ¹⁵ Ajeġid igga nnuqart di Urcalim anect n yezra *nni tuya din iġan* uca igga ticejjura n tengelt anect izemmuren nni *tuya din iġan* di Temmurt Iwaṭan s waṭtas. ¹⁶ Iwyen-dd iysan i Suliman zi Mišra, zi Qiwi. Isebbaben n ujeġid iwyen ten s yijj n ttaman *imetnen* zi Qiwi. ¹⁷ Iwyen-dd ijj n ukarru uca ssuffyen t-i-dd zi Mišra s *ijj n ttaman n* setta-mya n iciqlen n nnuqart u ijj n uyis s mya u-xemsin n iciqlen. Ammu i ssuffyen ten s ufus nsen i marra ijeġiden n Iḥittiyen u i ijeġiden n Aram. ¹⁸ Suliman yumur ḥima ad t^ettwabna ict n Taddart i Yisem n SIDI d ict n taddart i tgeldit nnes.

Asewjed i řebni n Zzawect Tameqqrant di Urcalim

1 Ij. 5:15-32

2¹ Suliman iḥseb sebeiin-ařef n yeryazen i tarebbut d tmenyin-ařef n yeryazen ḥima ad xeddmn am isuydayen x idurar uřa d třata-ařaf u setta-mya n yenni xasen *iġan* d iweqqafen. ² Xenni issekk Suliman *ijj n ureqqas* řar Ḥuram, ajeġid n řur, inna: “*Egg akidi* am mammec teggid ak-d baba Dawud, tessekked řares akeccuđ n *tcejjart n* tengelt maḥend ad ibna taddart i yixef nnes ḥima ad dayes izdey. ³ Xzar, necc xsey ad bniy ict n Taddart i Yisem n SIDI, AREBBI inu, ḥima ad as tt ssqeddsey, ḥima ad ssbexxarey *din* řebxur ittfuḥen zzat i wudem nnes u ḥima ad *din* ssarsey řebda *ayrum n wescan* u ḥima *ad din qeddmey* tiyarřa n wecmađ, řar tuffut u řar tmeddit, deg wussan n ssebt, deg wussan n uyur n jdid u di řeyyudat ittwaggen n SIDI, AREBBI nney. D man aya *ittwagg* x Israil i řebda. ⁴ Taddart i řa bniy, ad tiři d tameqqrant, mařar AREBBI nney d ameqqran x marra irebbiten. ⁵ Man wen i řar teġa tzemmar ad as ibna ict n Taddart? Aqa ajenna, *wah* ajenna n ijenwan, war izemmar ad t iksi! U min eņiy necc, aqa necc ad as bniy ict n Taddart myir ḥima ad as ssbexxarey zzat i wudem nnes? ⁶ Xenni řexxu, sekk ayi-dd ijj n weryaz i izemmar ad ixdem s wurey d nnuqart d nnḥas d wuzzař uřa s *ufiru* adeḥmi d uzegg^way yuzřen d udehmani, wenni issen ad igg inqacen, *jmie* ak-d imiřisen nni řari di Yahuda u di Urcalim, inni dd-yiwi baba Dawud. ⁷ Siweđ ayi-dd uřa d akeccuđ n *tcejjart n* n tengelt d umerzi d ukeccuđ n *tcejjart n* řandel azegg^way, minzi necc ssney, aqa imsexxaren nekk tṭṭakan deg unezdam n tcejjura n Lubnan, u xzar, imsexxaren inu *ad wcen afus* i imsexxaren nnek, ⁸ maḥend ad ayi sswejden marra akeccuđ *nni*, mařar Taddart nni i řa bniy, ad tiři d tameqqrant d ict n řeřeb. ⁹ Xzar, necc ad wcey i imsexxaren nnek, zeema i inezdamen nni izeddmn ticejjura, eicrin-ařef *n řqedd* n ukuru n yirden d eicrin-ařef *n řqedd n* ukuru n imendi d eicrin-ařef *n řqedd* n ubatu n binu d eicrin-ařef *n řqedd* n ubatu n zzept. ¹⁰ Ḥuram, ajeġid n řur, yarra-dd aseqsi aya s tira uca issekk *tabrat-a* řar Suliman: “Mařar SIDI

2:7 ‘amerzi’ - niy ‘amedži’.

2 IMEZRUJEN

ittexs řgens nnes, igga cek d ajeřid xasen.”

¹¹Uca *xenni* inna Ĥuram: “Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Israil, wenni iggin ajenna d temmurt, aqa Netta iwca i Dawud ijj n uĥenjir d amiřis *wenni* řar teęa řefhamet d řeqeř, wenni i řa ibnan ict n Taddart i SIDI uřa d ict n taddart i tgelda nnes! ¹²*Xenni* řexxu ad ssekkey řar Ĥuram Abi ijj n weryaz izemmar, wenni řar teęa řefhamet,

¹³mmis n ict n temřart zeg yessis n Dan. Babas d ijj n weryaz zi řur wenni řar ięa tussna ĥima ad ixdem s wureř, nnuřart, nnĥas, uzzař u s weřru d ukeccuđ, s *ufiřu* arjuwani d udehmani, s řeqten azdad u s *ufiřu* azegg^wař yuęřen u ĥima ad inqec eřam kuř ineqqacen u ĥima ad yarcem eřam kuř ireqqamen nni d as i řa ssecnen, *u man aya jmie* ak-d imiřisen nnek d imiřisen n babac Dawud.

¹⁴*Xenni* řexxu, ad issekk sidi inu irden d imendi d zzect d binu, min xef tuřa issawař, řar imsexxaren nnes. ¹⁵Neccin ad nezdem ticejjura n Lubnan anect i d ac ittxeřřan uca ad ac tent i-dd nawi x třarruba n tĥenya x řebĥar řar Yafa u cek ad tent tessgaæded *xenni* řar Urcalim. ¹⁶Suliman iĥseb marra iryazen ibarraniyyen nni *ięan* di temmurt n Israil, awarni i řeĥsab umi ten iĥseb babas Dawud. Ufin *aqa din* mya u-třata u-xemsin-ařef u-setta mya *n yeryazen*.

¹⁷Sebein-ařef zzaysen igga i-ten d imsexxaren i trebbut n řehmeř u tmenyin-ařef d isuydayen x idurar n Lubnan d setta u-třatin-mya *igga* i-ten d iweqqafen ĥima ad ggen řgens ad ixdem.

Řebni n Zzawect Tameqqrant

1 Ij. 6:1-38; 7:13-51

3¹Suliman ibda řebni n Taddart n SIDI di Urcalim x wedrar n Muriya, mani dd-iban *SIDI* i babas Dawud *u* mani issewjed Dawud ijj n wemcan x unedrar n Uyabusi Urnan. ²Netta ibda řebni deg uyur wiss tnayen, deg wass wiss tnayen deg usegg^was wiss arebea n tgelda nnes. ³Wanita d dsas *i issars* Suliman i řebni n Taddart n AREBBI: tuzzeggart *nnes* deg iyaęen eļaĥsab řeqyas amezwaru, *tuya-tt* settin n iyaęen, d tiru *nnes tuya-t* eicrin n iyaęen. ⁴Asqif n wadaf, nni *tuya ięan* řar zzat n tuzzeggart *n Taddart*, *tuya-t* dayes eicrin n iyaęen *umi t eebbaren* řar zzat n tiru n Taddart, u řueřa *nnes* tuya-t dayes mya u-eicrin n iyaęen. Tuřa idřa *wesqif n wadaf* řar daxeř s wureř iřfan. ⁵Taddart tameqqrant igga as tazeqqa s ukeccuđ n *tcejart n* umerzi uca yarni xas wureř iřfan u izewweq i-t s tcejjura n tini d ssnaseř *izewwqen*. ⁶Eawed izewweq netta Taddart s yizra iřřan. Ureř tuya d ureř zi Farawayim. ⁷Ammu i idřa netta Taddart d tĥenya d tnebdatin d řeĥyud nnes d tewwura nnes s wureř uca inqec ikiruben di řeĥyud.

3:5 ‘amerzi’ - niř ‘amedži’.

3:7 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

2 IMEZRUJEN

⁸Netta igga uřa d axxam n Weqdas n Uqeddas. Tuzzeggart nnes dayes eicrin n iyaęen *umi t ebbaren* ęar zzat n tiru n Taddart. Uřa d tiru nnes *tuya-t* eicrin n iyaęen. Netta idřa *řehyuđ ęar daxeř n* wexxam s setta-mya n talintat n wurey iřfan. ⁹Řewzen n imesmaren isekkwa xemsin n iciqlen n wurey. Idřa uřa d tiyurfatin n sennej s wurey. ¹⁰Deg wexxam n Weqdas n Uqeddas igga tnayen n ikiruben, *am* řxedmet n wenęac, u iřehęef i-ten s wurey. ¹¹Afriwen n ikiruben *jmie ebbaren* eicrin n iyaęen di tuzzeggart. Afriw amezwaru *ieebbar* xemsa n iyaęen n tuzzeggart u ittakk^wađ řhiđ n Taddart. Afriw nneyni n xemsa n iyaęen ittakkwađ afriw n ukirub nneyni. ¹²Afriw n ukirub nneyni *ieebbar uřa d* xemsa n iyaęen *uca* ittakkwađ řhiđ n Taddart. Afriw nneyni n xemsa n iyaęen iřeqqef afriw n ukirub nneyni. ¹³Afriwen n ikiruben-a ttwabezzeen eicrin n iyaęen u nitni bedden x idaren nsen d iyembab nsen *ssewčen* ęar daxeř. ¹⁴Netta igga uřa d ařehęaf s *řeqten* adeęmi d arjuwani d azegę^waę yuęęen u s řeqten azdad uca igga xas ikiruben.

Huram igga marra řeqęue n nnęas i Zzawect Tameqqrant

¹⁵Ęar zzat n Taddart igga netta tnayen n ipilaren s ict n tuzuggart n xemsa u-třatin n iyaęen. Ttajj x tqiccat nnes *tuya-t* xemsa n iyaęen. ¹⁶Netta igga uřa d ssnaseř *izewwęen* am tinni deg Wexxam n daxeř *n Zzawect* uca igga i-tent x tqiccatin n ipilaren. Igga uřa d mya n iremmamen uca icedd i-ten ęar ssnaseř *izewwęen*. ¹⁷Netta issbedd ipilaren ęar zzat n Zzawect Tameqqrant, ijjen x yeffus u ijjen x uzeřmađ. Wenni ęar yeffus igga as Yaxin u wenni x uzeřmađ igga as Bueaz.

4¹Netta igga uřa d aealtar n nnęas. Tuzzeggart nnes *tuya-tt* eicrin n iyaęen u řueřa nnes eicrin n iyaęen. ²Xenni igga netta tarimant ifesyen. *Tuya řeębar nnes* eecra n iyaęen zi tțarf ař tțarf *nneyni* u *tuya-tt d* taquract. Tiddi nnes *tuya-tt* xemsa n iyaęen u ict n ufiřu n řeębar n třatin n iyaęen inned as-dd. ³Sadu nnes beddent řexyařat n iyenduzen, aęa nnden as-dd. *Nnuwarat i war dd-ffiyent ead* tuya i d as dd-innden qaę, eecra di kuř ijj n uyiř, tuya qęnent ak-d wayawya am quwwarent i trimant *di* tnayen n iseddiyyen. Iyenduzen ttwafesyen d ijjen *ak-d trimant*. ⁴Tarimant tbedd x tenęac n iyenduzen. Třata zzaysen arrin udem nsen ęar ccamal, třata zzaysen arrin udem nsen ęar řęarb, třata zzaysen arrin udem nsen ęar ljanub u třata zzaysen arrin udem nsen ęar ccarę. Tarimant *tarsa* xasen u marra zzeenęuęat nsen dewřent ęar daxeř. ⁵Tuya *tarimant* tegdar tiru n uřu u tma nnes am řxedmet izewwęen n tma n ijj n ufenjař, *amecnaw* tanewwact n ict n tlillect. Teksi twawit nnes teřt-

4:2 'tarimant' - s Teibranit 'řebęar' niy 'il'.

2 IMEZRUJEN

ařaf n ibatuten.⁶ Eawed igga netta eecra n tbanyutin uca *zzaysen* igga xemsa x yeffus u xemsa x uzeřmađ ĥima ad daysent ssirden. Min ittwaswejden i tyařst n wecmađ ssirden *tt* daysent, maca tarimant tuřa-tt n ikehhanen maĥend ad dayes ssirden ixef nsen.⁷ Netta igga eecra n řeqnadeř n wureř elahřab lfariđa u netta issbedd i-ten di Zzawect Tameqqrant, xemsa x yeffus u xemsa x uzeřmađ.⁸ Netta igga eecra n tzewđiwin uca igga i-tent di Zzawect Tameqqrant, xemsa x yeffus u xemsa x uzeřmađ. Igga uřa d mya n řřawyat i urucci n wureř.⁹ Netta igga řemrah i ikehhanen d wazzay ameqqran ak-d tewwura i wazzay uca iřeĥĥef tiwwura nsen s nnĥas.¹⁰ Tarimant igga i-tt x uyezdis afusi řar ztat, řar uyezdis n ccarq, řjihet n ljanub.¹¹ Ĥuram igga uřa d tiydurin d iřenjajen d řřawyat i urucci. Ammu i ikemmeř Ĥuram cyeř n řxedmet i igga i ujeĥid Suliman i Taddart n AREBBI.

¹² *Igga* tnayen n ipilaren d iquraren d ttijan *i iřan* x uzeĥif n tnayen n ipilaren d tnayen n tracciwin ĥima ad *zzaysent* dřen tnayen n iquraren n ttijan *i iřan* x uzeĥif n ipilaren,¹³ uřa d arebea-mya n iremmamen i tnayen n tracciwin: tnayen n iseddiyyen i kuř tracca ĥima ad *zzaysen* dřen tnayen n iquraren n ttijan nni *iřan* tiwa sennej x wudem n ipilaren.¹⁴ Igga uřa d tikarrutin u x tkarrutin igga tibanyutin *i usird*.¹⁵ *Igga uřa d* tarimant d icten, uřa d teneac n iyenduzen sadu nnes.¹⁶ Igga Ĥuram Abi uřa d teydurin d iřenjajen d furcayat d marra řeqcue nnes, i ujeĥid Suliman, i Taddart n SIDI, zi nnĥas icellelen.¹⁷ Ajeĥid ikebb i-ten deg udewwar n L'Urdun di třaxt igdaren řar Sukkut d řarada.

Suliman itthilla di marra min iřan n wureř i Zzawect Tameqqrant

¹⁸ Suliman igga marra řeqcue-a x ubarru ameqqran, ařami war beqqcen ca *ead* di řewzen n nnĥas.¹⁹ Suliman igga marra řeqcue i Taddart n AREBBI: aalřar n wureř d tzewđiwin min xef *ittwammars* weyrum n wescan²⁰ d řeqnadeř ak-d řefnarat nsen zeg wureř izedgen, inni i řa ittwasaryen elahřab lfariđa ztat i *Wexxam n* daxeř *n Zzawect*,²¹ nnuwwar d řefnarat d tjeqqadın *n teftiĥ*, *marra* zeg wureř. Tuřa-t d wureř qaε.²² Uřa d tjeqqadın d řřawyat i urucci d tyenjajin d tqedduĥin n řjawı *tuya atent* zeg wureř izedgen. Adaf n Taddart, tiwwura n daxeř ztat i Weqdas n Uqeddas d tewwura n Taddart n Zzawect Tameqqrant, *tuya atent* zeg wureř.

Adeccen n Zzawect Tameqqrant

1 Ij. 8:1-66

5¹ Ammu i t^ettwakemmeř marra řxedmet i igga Suliman i Taddart n SIDI. Uca issidef Suliman marra řeqcue iqeddsen n babas Dawud: nnuqart d wureř d řeqcue, uca issars *man aya marra* deg ixxamen n txubay n Taddart n AREBBI.

² Xenni issmun Suliman imeqqranen n Israil d marra izeřifen n tqebbař, imeqqranen n ibabaten n ayt n Israil, di Urcalim ĥima ad ssgaeden Ttabut n řeahd n SIDI zi tendint n Dawud, tenni d řihyun. ³ Marra iryazen n Israil munen-dd řar ujeřid řar řeid. Tuřa-tt deg uyur wiss sebea.

⁴ Marra imeqqranen n Israil usin-dd uca ssgaeden ilawiyyen Ttabut. ⁵ Ssgaeden Ttabut n SIDI ak-d Uqiđun n Umsagar uřa d marra řeqcue iqeddsen i tuřa din iřan deg Uqiđun. Ssgaeden aya ikehhanen d ilawiyyen. ⁶ Marra tamesmunt n Israil, tenni i tuřa řares dd-imunen, tuřa-tt ak-d ujeřid Suliman zzat i Ttabut. Nitni wehhben uři d řebhayem nni břa řehřab di ssibbet n ubarru i di iřan.

⁷ Iwyen ikehhanen Ttabut n řeahd n SIDI řar wemcan nnes, řar *Wexxam n daxeř n Zzawect* n Taddart, deg Weqdaz n Uqeddas, ař sadu wafriwen n ikir uben, ⁸ mařar ikiruben bezzen tnayen n wafriwen nsen x wemcan n Ttabut uca *ammu i* dřin ikiruben Ttabut d iումmad nnes *i tarebbut* zi sennej. ⁹ Senni ssřehmen iումmad *n tarebbut* mařend ad banent texfawin n iումmad i dd-iffyen zi Ttabut řar zzat n *Wexxam n daxeř n Zzawect, maca* war dd-ttbinint zi barra. *Ttabut* aqa-tt din ař ass-a. ¹⁰ Tuřa war iři ca di Ttabut, mřir tnayen n teřwiřin i dayes issars Musa řar Hurib, řami igga SIDI ijj n řeahd ak-d ayt n Israil umi dd-ffyen zi Miřra.

¹¹ Uca imsar ařami dd-ffyen ikehhanen zeg Uqeddas, — mařar marra ikehhanen nni tuřa zemmaren ad afen, tuřa ssqeddsen ixef nsen břa ma ad wcen taynit i terbiein nsen —, ¹² uca uřa d ilawiyyen d imedyazen, marra inni ten tuřa řar Asaf, Hayman d Yadutun, iřenjiren nsen d aytmatsen, yardeń řeqten azdad, *u* bedden s tařunin n wuzzař d lħarpat d řgambriyat řar uyeřdis n ccarq n uealřar u tuřa akidsen eřařař mya u-eicrin n ikehhanen nni ittřuđen di řřayřat, ¹³ *iwa*, umi řuđen am ijj *n weryaz* di řřayřa, řennjen *u* ggin ad ittwareř řřess d ijen am ssemyaran u ttqadan SIDI, *ařami* ssgaeden s řřayřat d tařunin n wuzzař d dduzanat n lřya nneyni řřwaru *n sen yar ujenna* am ssemyaran SIDI aqa Netta iřbeř u tamexsiwt nnes icewwaren i řebda i teđa, *iwa xenni* imsar aqa Taddart, Taddart n SIDI, t^ettwaccur s useynu. ¹⁴ War zemmaren ikehhanen ad qqimen bedden ĥima ad sexxaren di ssibbet n useynu, minzi aeuři n SIDI tuřa iccur Taddart n AREBBI.

Tazağit n Suliman

6¹Xenni inna Suliman:

“SIDI inna aqa Netta ad izdey deg yijj n useynu ibbumbes.² *S tidett* necc bniy ict n Taddart, ict n Tzeddiyt i Cek, ijj n wemcan imten ħima ad *din* tzedyed i řebda.”³ Issneqřeb ujeğid aymbub nnes uca ibarek marra agraw *n řgens* n Israil umi marra agraw *n řgens* n Israil tuya ibedd.⁴ Netta inna: “Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Israil, wenni issiwřen s uqemmmum nnes ħar baba Dawud d *wenni t* ikemmřen s ufus nnes umi inna: ⁵“Zeg wass i di nedhey řgens inu Israil zi Miřra, war ixđarey uřa d ict n tendint zi marra tiqebbař n Israil ħima ad *dinni* bniy Taddart ħima ad *din* yiři Isem inu u war ixđarey aryaz ħima ad yiři d řĥakem x řgens inu Israil,⁶ maca ixđarey Urcalim ħima ad *din* yiři Isem inu, u Necc ixđarey Dawud ħima ad yiři x řgens inu Israil.”⁷ Tuya deg wuř n baba Dawud ad ibna Taddart i Yisem n SIDI, AREBBI n Israil.⁸ *Maca* SIDI inna i baba Dawud: ‘Umi teggid deg wuř nnek ħima ad tebnid Taddart i Yisem inu, aqa mliħ umi teggid man aya deg wuř nnek.⁹ Maca war iği d cek i ya ibnan Taddart nni, maca mmic i dd-iffyen zi tejeinna nnek d netta i ya ibnan Taddart i Yisem inu.’¹⁰ SIDI issemten awař nnes nni issiweř, maġar necc dewřey beddey deg wemcan n baba Dawud u qqimey x řearc n Israil, am mammec tuya issiweř SIDI, u necc bniy Taddart i Yisem n SIDI, AREBBI n Israil.¹¹ Necc ssarsey dinni Ttabut wenni di iğa řeahd n SIDI i igga Netta ak-d ayt n Israil.”

¹²Netta ibedd zzat i uelřar n SIDI arendad n marra agraw *n řgens* n Israil, uca netta iksi ifassen nnes ħar ujenna.¹³ Minzi Suliman tuya igga ict n tenhirt n nnħas u igga i-tt di řwest n řemraħ. Tuya dayes xemsa n iyağen n tuzzeğgart, xemsa n iyağen n tiru d trřata n iyağen n tiddi. Netta ibedd xas, ibbendeq x ifadden nnes arendad i marra agraw *n řgens* n Israil uca iksi ifassen nnes ħar ujenna, inna:

¹⁴“A SIDI, AREBBI n Israil, deg ujenna sennej u x temmurt swadday war iği uřa d ijj n AREBBI am Cek, wenni iħđan řeahd d tmexsiwt icewwaren i imsexxaren nnek nni igguren zzat i wudem nnek s marra uř nsen,¹⁵ wenni iħđan i umsexxar nnek, baba Dawud, x min xef akides tessiwřed, minzi s uqemmmum nnek i tessiwřed u s ufus nnek i t tkemmřed, am *teğa* ass-a.¹⁶ *Xenni* řexxu, SIDI, AREBBI n Israil, ħđa di ttwew n umsexxar nnek, baba Dawud, x min xef kides tessiwřed umi tennid: ‘War ittwaqess zzayek uřa d ijj n weryaz zi zzat i wudem inu wenni iqqimen x řearc n Israil, min i ya kken arrawen nnek ħeřřan ad uyuren abrid nsen elahřsab Ccariea am mammec tuyured cek zzat i wudem inu.’¹⁷ Xenni řexxu, a AREBBI n Israil, egg ad dewřen d tidett awařen nni tessiwřed ak-d umsexxar nnek, ak-d Dawud.”

2 IMEZRUJEN

¹⁸“Maɣar ma s tidett ad izdey AREBBI x temmurt? Xzar ajenna, *wah* ajenna n ijenwan war izemmar ad Cek iksi, meɧaɣ s drus Taddart-a i ssbeddey necc!

¹⁹Meɣyeɣ ɣar tzaɣit n umsexxar nnek u ɣar uheccem nnes, *a* SIDI, AREBBI inu, ɣima ad tesɣed ɣar uɣayi u ɣar tzaɣit nni izzuɣ umsexxar nnek zzat i wudem nnek. ²⁰Ejj titɥawin nnek ad ttwarzment ass d ɣiɣet tiwa i Taddart-a, tiwa i wemcan-a min xef tessiwɣed aqa Isem nnek ad ittwassemten din ɣima ad tesɣed ɣar tzaɣit i izzuɣ umsexxar nnek deg wemcan-a, ²¹u seɣ i uheccem n umsexxar nnek u n ɣgens nnek Israil xmi ttzaɣan deg wemcan-a u seɣ Cek *xenni* zi Tzeddiyt nnek, zeg ujenna, *wah* seɣ u ɣfar.”

²²“Maɣa ixɗa ijj ak-d umqarreb nnes u t^ettwagg xas ict n tjaɣit ɣima ad tt ijjjuɣ u wanita yusa-dd uca ijjjuɣ zzat i uealɥar nnek di Taddart-a, ²³seɣ-dd Cek *xenni* deg ujenna u kkar u ɣkem x imsexxaren nnek, *ɣima* ad ittwaeaqeb ueffan, ejj abrid nnes ad ihwa x uzeɣif nnes u egg s tsegda i umsegged u ewc i-t elaɣsab tasegda nnes.

²⁴Maɣa ɣgens nnek Israil ittwayɣreb zzat i wudem n ɣeɣdu minzi nitni xɗan akidek u nitni ad ɣarek-dd dewɣen uca ad neemen s Yisem nnek u ad zzaɣen ad heccmen zzat i wudem nnek di Taddart-a, ²⁵seɣ-dd Cek *xenni* zeg ujenna u ɣfar ddenb n ɣgens nnek Israil uca ndeh i-ten ad dd-dewɣen ɣar temmurt nni i d asen tewcid u i ibabaten nsen.

²⁶Maɣa ajenna ittwabelleɣ aɣami war din ittiɣi wenzar, minzi nitni xɗan akidek u nitni ad zzaɣen am arrin azeɣif ɣar wemcan-a u ad neemen s Yisem nnek u ad dd-dewɣen zi ddnub nsen umi ten teɣsared Cek, ²⁷seɣ-dd Cek *xenni* deg ujenna u ɣfar asen ddenb n imsexxaren nnek d n ɣgens nnek Israil, minzi Cek tessɣemded asen abrid asebɣan nni ittxeɣsa ad kken, u ewc Cek *xenni* anzar i temmurt nni tewcid d ɣwart i ɣgens nnek.”

²⁸“Maɣa din ɣaz di temmurt, *niy* ɥtaeun, *niy* ittwasecmed *imendi zeg usemmid*, *niy maɣa din* jjrihect n tcejjart *niy* tamuyri *tenni* iɣarrɗen, *niy* maɣa iɣsar i-t ɣeɣdu *ɣar* tewwura nnes, *niy* teɣqef i-t mammec ma tegga ca n jjrihect *niy* ca n ɣehɣac, ²⁹*xenni* man ma i ɣa izzuɣ ijj n bnadem zi marra ɣgens nnek Israil u min ma i ɣa ittar, *am* ssnen nitni, kuɣ ijj *zzaysen*, jjrihect nsen d ɣehɣriq nsen, u netta iksi *xenni* ifassen nnes ɣar Taddart-a, ³⁰seɣ-dd Cek *xenni* zeg ujenna, amcan imten mani tzeddyed, u ɣfar u ewc kuɣ ijj elaɣsab tibrudin nnes, am mammec Cek tessned uɣ nnes, maɣar Cek waha i issnen uɣ n bnadem, ³¹ɣima ad Cek gg^weden u ad uyuren di tebridin nnek marra ussan i ɣa kken ddaren x wudem n temmurt nni tewcid i ibabaten nney.”

³²“Uɣa maɣa netta d abarrani nni war *iɣan* zi ɣgens nnek, maca ad dd-yas di ɥtweɣ n Yisem nnek zeg ict n temmurt tigg^wej di ɥtweɣ n Yisem nnek ameqqran d ufus nnek ijehden d uɣiɣ nnek isswiɣzaɗen, *xenni maɣa* dd-yusin, uca ad zzaɣen am arrin azeɣif ɣar Taddart-a, ³³seɣ-dd Cek *xenni* zeg ujenna,

2 IMEZRUJEN

zeg wemcan imten mani tzeddyed, u egg elaḥsab marra min xef yarek i ya iṛaya ubarrani, ḥima marra řegnus n ddunect ad ssnen Isem nnek, ḥima nitni ad cek gg^weden, am řgens nnek Israil, u ad ssnen aqa Isem nnek ittwabarreḥ tiwa i Taddart-a i bniy.”

³⁴“Mařa řgens iffeý yar umenyi ak-d řeedyan nnes deg webrid i x i ten tessekked, u nitni ad zzaęen i Cek *am* arrin azeęif yar tendint-a i tixđared Cek u yar Taddart i bniy i Yisem nnek, ³⁵ seř-dd Cek *xenni* zeg ujenna i tzaęit nsen u i uęeccem nsen uca ay asen tasyart.”

³⁶“Mařa nitni xđan akidek, — mayar war ięi uřa d ijj n bnađem i war ixetřin — , u Cek tesęared xasen, ad ten tsellmed zzat i wudem n řeedu uca nitni ad ten nedhen d imeḥbas yar temmurt n řeedu, tigg^wej niy tudes *i teęa*, ³⁷ u *mařa xenni* ad tuben deg wuř nsen di temmurt mani ttwaḥebbsen u ad tuben u ad xak-dd řayan di temmurt n tḥebbast nsen, ad inin: neccin nexđa u negga min war iseggdan, aqa negga tuęeffna!, ³⁸ u nitni ad yarek-dd dewřen s marra uř nsen u s marra řęemar nsen di temmurt n řeedyan nsen mani ttwaḥebbsen uca ad yarek zzaęen *am* arrin azeęif yar temmurt nni tewcid i ibabaten nsen, yar tendint-a i tixđared Cek u yar Taddart-a i bniy i Yisem nnek, ³⁹ seř-dd Cek *xenni* zeg ujenna, amcan imten mani tzeddyed, i tzaęit nsen u i uęeccem nsen uca ay asen tasyart. Yfar *xenni* řgens nnek min zi xak xđan.”

⁴⁰“*Xenni* řexxu, AREBBI inu, ejj titřawin nnek ad iřint arzment d imezzuyen nnek ad iřin ḥđan i tzaęit deg wemcan-a. ⁴¹ *Xenni* řexxu, *a* SIDI AREBBI, *adeř* yar arraḥet nnek, Cek d Ttabut n jjeĥd nnek. Ejj ad iřin ikeḥhanen nnek, *a* SIDI AREBBI, arđen s usenjem, uca iři ad farḥen imtiqqan nnek s řxar. ⁴² *A* SIDI AREBBI, war tarri ayembub n umedhun nnek, idar di tmexsiwt icewwaren n umsexxar nnek Dawud.”

Aęuęi n SIDI iccur zzawect

7¹Umi ikemmeř Suliman taęaęit *nnes*, tehwa-dd tmessi zeg ujenna tecca tayarřt n wecmađ uřa d tyarřa *inneyni* uca iccur uęuęi n SIDI Taddart.

²Ikeḥhanen war zemwaren ad adfen yar Taddart n SIDI, minzi aęuęi n SIDI tuya iccur Taddart n SIDI. ³*Umi* zřin marra ayt n Israil belli tehwa-dd tmessi nni uřa d aęuęi n SIDI tiwa n Taddart, uđaren nitni s uyembub nsen yar temmurt x tisi n zzellij, sejden u qadan SIDI, mayar Netta iřbeḥ u tamexsiwt nnes icewwaren *t^ettiyima* i řebda.

⁴Ajeęid, u marra Israil akides, wehḥben tiyarřa zzat i wudem n SIDI. ⁵Ajeęid Suliman iwehheb tnayen u-eicrin-ařef n ifunasen d tfunasin d mya u-eicrin ařef n wuęi d tayarřt n řehna. Ammu i ideccen ujeęid d marra ayt n Israil Taddart n AREBBI. ⁶Ikeḥhanen *tuya bedden* yar tsexxart nsen uca ilawiiyyen

2 IMEZRUJEN

bedden ak-d dduzan n ġya n SIDI, inni igga ujeġid Dawud ħima ad qadan SIDI — ‘Maġar tamexsiwt nnes icewwaren *t’ettyima* i řebda!’ — s *izřan n* uřebbeħ n Dawud deg ufus nsen, u arendad nsen řuđen ikehhanen di řyayřa u marra Israil tuya ibedd. ⁷ Suliman issqeddes řwest n řemraħ n ztat, wenni *iġan* ztat i Taddart n SIDI, minzi yiwi din tayarřt n wecmađ d tadunt n tewhibin *n řyiġet*, maġar aealřar n nnħas nni igga Suliman tuya war izemmar ad iksi tayarřt n wecmađ d tewhibt *n řyiġet* d tadunt.

⁸ Di řweqt nni ieeyyed Suliman Řeid n Sebea n Wussan d marra Israil akides, ijj n wegraw *n řgens* d ameqqran, zi mani i řa tiwđed řar Ĥamat řares ař Tayzart n Miřra. ⁹ Deg wass wiss tmenya ggin ijj n umuni ifarzen minzi di sebea n wussan ggin nitni adeccen n uealřar uřa d Řeid n Sebea n Wussan. ¹⁰ Deg wass wiss třata u-eicrin n uyur wiss sebea yarxu netta i řgens ad raħen řar iqiđan nsen, s wuř ifarħen u s řxađar s marra řxar i igga SIDI i umsexxar nnes Dawud d Suliman u i řgens nnes Israil.

Ađhar wiss tnayen n SIDI i Dawud

1 Ij. 9:1-9

¹¹ *Ammu i* ikemmeř Suliman řebni n Taddart n SIDI d taddart n ujeġid. Marra min tuya deg wuř n Suliman ħima ad tt igg di Taddart n SIDI u di taddart nnes, aqa ifřeħ *ad igg* aya. ¹² SIDI iban-dd i Suliman di ġiřet, inna as:

“Necc sřiy i tzaġit nnek u farzey amcan-a i Yixef inu ħima ad yiři d taddart *i tewhibt n* tyarřt. ¹³ Xmi i řa bellsey ajenna maħend war iccit wenzar *ead*, niy mařa umurey tamuyri iřeħħfen maħend ad tecc temmurt niy axmi dd-ssekkey ttaeun jar řgens inu, ¹⁴ uca řgens inu, x min xef ittwařaya Isem inu, ad issehwa ixef nnes, ad iźzaġ, u nitni ad arzun udem inu u ad tuben zi tebridin nsen tieeffanin, *xenni* Necc ad řarsen dd-sřey zeg ujenna, ad asen yfarey u ad ssgenfiy tammurt nsen. ¹⁵ *Xenni* řexxu, tiřřawin inu ad iřint arzment d imezzuyen inu ad ħđan x tzaġit zeg wemcan-a, ¹⁶ maġar řexxu ixđarey Taddart-a u ssqeddsey tt ħima ad ssmetney din Isem inu i řebda u tiřřawin inu d wuř inu *ad* din *iřin* marra ussan.

¹⁷ Mařa cek tuyured ztat i wudem inu am mammec tuya iggur babac Dawud u ad tegged am mammec marra i d ac umurey uca ad teħđid tiweřsa inu d lfarayid inu, ¹⁸ *xenni* ad ssmetney řearc n tgeldit nnek, am mammec řeahd i ggiy ak-d babac Dawud, nniy: ‘War d ac ittweřsa uřa d ijj n weryaz nni iħekkmen di Israil!’

¹⁹ Maca mařa kenniw tħeyydem zi tweřsa inu d řmurat inu nni wciy ztat i wudem nwem uca ad tuyurem ad tsexxarem i irebbiten nneyni, ad asen tađarem, ²⁰ *xenni* ad qđiy x Israil zi temmurt nni d asen wciy, uca Taddart-a,

2 IMEZRUJEN

i ssqeddsey i Yisem inu, ad tt ndarey zeg wudem inu u Israil ad idweř d umedy a *uřa d řqecceet* n ubehdeř itteqqsen jar marra řegnus. ²¹ U x Taddart-a tenni yueřan qaε, marra wi xas i řa ikken, ad itebhet, ad yini: ‘Mayemmi igga SIDI ammu di temmurt-a u di Taddart-a?’ ²² Ad inin: ‘Minzi nitni semřen di SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, wenni ten dd-issuffyen zi temmurt n Miřra, u minzi nitni cebbaren di irebbiten nneyni u Israil yuyur ad asen yađar u ad ten isexxar, x uyenni isseyđeř marra řřar-a xasen.’ ”

Řebniyat n Suliman inneyni

1 Ij. 9:10-28

8 ¹ Awarni i eicrin n isegg^wusa i di ibna Suliman tnayen n tudrin, Taddart n SIDI u taddart n ujeđid, imsar, ² aqa Suliman ibna *εawed* tineddam i d as iwca Ĥuram uca issezdey din ayt n Israil. ³ Awarni as iffey Suliman řar Ĥamat-Šuba uca itřef i-tt. ⁴ Netta ibna Tadmur di řexřa. Ibna *εawed* marra tineddam n řexzen di Ĥamat. ⁵ Netta ibna uřa d Bayt-Ĥurun n nnej d Bayt-Ĥurun n wadday d tneddam ifaryen s řeřyud d tewwura d iεumad n wefray, ⁶ uřa d Baεla d marra tineddam n řexzen nni *iđan* řar Suliman d marra tineddam n ikarruten d marra tineddam n imnayen u *xenni* marra min issitem Suliman ad tt ibna di Urcalim u di Lubnan u di marra tammurt n řeřkam nnes.

⁷ Marra řgens i iqqimen n Iřittiyyen, Imuriyyen, Ifiriziyyen, Iřiwiyyen d Iyabusiyyen, inni war *iđin* ca zeg ayt n Israil, ⁸ arrawen nsen nni iqqimen awarni asen di temmurt, inni war ttwaqđan s ufus n ayt n Israil, igga xasen Suliman Ijizya ař ass-a. ⁹ *Maca* zeg ayt n Israil war iggi Suliman d isemyan i řexdayem nnes, minzi nitni tuya aten d iεeskariyyen d imeqqranen x ineyrafen nnes *zi řeεskar* d imeqqranen n ikarruten nnes d imnayen nnes.

¹⁰ Ina d imeřđayen imeqqranen nni tuya řar ujeđid n Suliman, mitayen u-xemsin *n yeryazen* nni tuya ittđebbaren x řgens.

¹¹ Suliman issgaεeed yeđis n Firεun zi tendint n Dawud řar taddart i tuya i d as ibna, minzi inna: “Tamyart inu war tzeddiy ca di taddart n Dawud, ajeđid n Israil, minzi imucan mani dd-tusa Ttabut n SIDI, aqa aten qeddsen.

Tiřarřa n Suliman d taynit nnes i tsexxart n Zzawect Tameqqrant

¹² Xenni issgaεeed Suliman tiřarřa n wecmađ i SIDI x uεalřar n SIDI nni tuya ibna zzat i wesqif n wadaf *n zzawect*, ¹³ εlařsab lřariđa i kuř ass i tewhibt n tiřarřa, am mammec *teqqar* tewřeyyet n Musa deg wussan n ssebt, deg wussan n uyur n jdid u třata n twařawin deg usegg^was di řeeyudat ittwaĝgen: di Řeid n Weyrum břa Antun, di řeid n Ssimanat u di Řeid n Iεuccuten. ¹⁴ Am mammec dd-tusa lřariđa n babas Dawud issbedd *εawed* tarbiεin n ikehhanen

2 IMEZRUJEN

i řxedmet nsen, d *terbiein* n llawiyyen i tsexxart nsen, ħima ad ssemyaren *di Zzawect Tameqqrant* u ad sexxaren i ikehhanen ełahsab awař *n lfarida* i kuř ass, uca *issbedd uřa* d iessasen n tewwart di terbiein nsen ħar kuř tawwart, minzi ammu i yeęa řumur n Dawud, aryaz n AREBBI. ¹⁵ War iĥeyyed ħed uřa deg ict n jjihet x řumur n ujeęid i ikehhanen d llawiyyen u i ixxamen n txubay. ¹⁶ *Ammu* i t^ettwaseqfeř marra řxedmet n Suliman zeg wass *n usarsi n* dsas n Taddart n SIDI ař ass n ukemmeř nnes, *wah ammu* i t^ettwakemmeř Taddart n SIDI.

Urey i dd-issmunen tyarruba n Suliman

¹⁷ *Xenni* iruĥ Suliman ħar Eiřyun-Jabir u ħar Aylat, ħar tma n řebĥar, di temmurt n Idum. ¹⁸ S ufus n imsexxaren nnes issekk Ĥuram ħares iyarruba d imsexxaren nni issnen řebĥar u nitni nedhen ak-d imsexxaren n Suliman ħar Ufir uca iwyen-dd ssenni *areba-myā n talintat n wurey* u usin-dd *zzayes* ħar ujeęid Suliman.

Tawasit n tjeęid n Saba ħar Suliman

1 Ij. 10:1-3

⁹ ¹ Tajeęid n Saba tesřa x ccennet n Suliman uca ħima ad tqeęeb Suliman s tĥuja n twafit, tusa-dd ħar Urcalim s ijj n ukarawan s ddqeř *n wagřa* ařtas, s iřeyman nni yarebbun řeętur d wařtas n wurey d izra iyřan u nettat tusa-dd ħar Suliman uca tessiweř akides x marra min ħares deg wuř. ² Suliman icarĥ marra awařen nnes. War din uřa d ijj n wawař *s řemeani* innuffaren i Suliman ařami war izemmar ad as t icarreĥ.

³ Tajeęid n Saba tezra marra tiyit n Suliman d taddart i ibna ⁴ d macca x ttabřa nnes d mammec qqimen imsexxaren nnes d mammec bedden ixeddamen nnes d warruđ nsen d iwarraden nnes d warruđ nsen d mammec igaeed am dd-igaeed ħar Taddart n SIDI uca war iqqim dayes *řaĥař* buĥbeř *ead*. ⁵ Nettat tenna i ujeęid:

“Awař nni sřiy di temmurt inu x wawařen nnek u x tiyit nnek, nican d tidett.

⁶ Necc war uminey ca s wawařen nni, ħares ařami dd-usiy danita u *xenni* tiřawin inu zřint aya. Xzar, azyen n tiyit nnek tameqqrant war d ayi ittwanna. Aqa cek sennej x řexbar i *xak* sřiy. ⁷ Sseed n yeryazen nnek, sseed n imsexxaren nnek, inni ibedden zzat i wudem nnek řebda u ittesřan ħar tiyit nnek! ⁸ Ad ittwabarek SIDI, AREBBI nnek, wenni umi dd-tusid x řxađar ħima ad cek yegg d ajeęid i SIDI, AREBBI nnek, x řearc nnes. Minzi AREBBI ittexs ařtas ad yejj Israil i řebda. S uya igga cek d ajeęid xasen i řebda maĥend ad tegged řĥeqq d tsegda.”

2 IMEZRUYEN

⁹Nettat tewca i ujeǵid mya u-eicrin n talintat n wurey d waṭṭas n řečtur d iżra iṭran. Řebzer am wanita i tewca tjeǵidt n Saba i ujeǵid Suliman, eemmarş war iǵi *ead*.

¹⁰Imsexxaren n Ḥuram i dd iwyen urey zeg Ufir ak-d imsexxaren n Suliman, iwyen eawed akeccuḍ n *tcejart n* şandal azegg^way d yezra iṭran. ¹¹Ajeǵid igga zeg ukeccuḍ nni n *tcejart n* şandel azegg^way ddrujat timeqqranin i Taddart n SIDI u i taddart n ujeǵid uřa d řgambriyat d lharpat i imedyazen. Am man aya war t zrin eemmarş qbeř di temmurt n Yahuda.

¹²Ajeǵid Suliman iwca i tjeǵidt n Saba marra min tuya dayes d mezri, min ma t^ettar, *ktar zi* min dd ttiwi yar ujeǵid. *Xenni* tenneqřeb u teeqeb yar temmurt nnes, nettat d imsexxaren nnes.

Aṭṭas n wagřa n Suliman

1 Ij. 10:14-29

¹³Řqedd n wurey i ittadfen yar Suliman deg ijj n usegg^was tuya setta-mya u-setta u-settin n talintat n wurey, ¹⁴nhřa arbeḥ zeg iryazen imsewwqen u zi tsebbabt n isebbaben d arbeḥ n wurey d nnuqart i Suliman zeg ijeǵiden n temmurt n Weeraben marra u zi lwulat n temmurt.

¹⁵Ajeǵid Suliman igga *eawed* mitayen n tseddariyin *n ueeskari* timeqqranin s wurey ittwaddzen. Ittwagg dayes deg ict n tseddart setta-mya *n uciql* n wurey.

¹⁶*Yarni igga netta* teřt-mya n tseddariyin *n ueeskari* s wurey ittwaddzen. Ittwagg deg ict n tseddart teřt-mya *n uciql* n wurey. Ajeǵid issars i-tent di Taddart n Wezyar n Lubnan.

¹⁷Ajeǵid igga eawed ijj n řearc ameqqran n řeaj uca iyeřf i-t s wurey iřfan.

¹⁸Řearc wanita řares setta n tareffidin u ict n tneddabt n wurey t^ettwacedd i řkursi. Yar tnayen n iyezdisen n řearc tuya řan iyařen u tnayen n wayraden tuya bedden zzat i iyařen *n řearc*. ¹⁹Teneac n wayraden bedden yar tnayen n iyezdisen x setta n tareffidin. Am netta war ittwagg *ead* uřa deg ict n tgeldit.

²⁰Marra iyarrafen n tissit n Suliman *tuya aten* n wurey u marra řeqcue n Taddart n Wezyar n Lubnan *tuya aten* s wurey izedgen, war din nnuqart *dayes*, *mayar* deg wussan n Suliman tuya řessben tt d walu. ²¹Mařar ajeǵid tuya řares iyarruba nni inedhen yar Tarcic ak-d imsexxaren n Ḥuram. Ict n twařa di třata n isegg^wusa usin-dd iyarruba zi Tarcic, iwyen-dd urey d nnuqart, řeaj d ibayusen d iřawsen. ²²Ajeǵid Suliman iedu marra ijeǵiden n ddunect deg wagřa d tiyit. ²³Marra ijeǵiden n ddunect arzun *ad zaren* udem n Suliman mařend ad sřen yar tiyit nnes i tuya issars AREBBI deg wuř nnes. ²⁴Nitni usin-dd asegg^was awarni i umas, kuř ijj s tarzeft nnes, *s* řeqcue n nnuqart, řeqcue n wurey, arruḍ, řesnaḥ, řečtur, iysan d isardan.

9:16 'azyar' - niy řyabet' niy 'tazgant'.

9:17 'řeaj' - ixs ad yini 'accawen n lfil'.

2 IMEZRUJEN

²⁵ Suliman tuya ɣares arebea-mya n řkurit i iysan d ikarruten u i teneac-ařef n imnayan. Igga i-ten di tneddam n ikarruten u ɣar ujeǵid di Urcalim. ²⁶ Netta iħkem x marra ijeǵiden zeg iɣzar *Lfuraɕ* ɣares ař tammurt n Ifiliřtiniyyen u ař aymir n Miřra. ²⁷ Ajeǵid igga nnuqart di Urcalim amecnaw iɣra u *tcejjura n* tengelt igga *i-ten* amecnaw izemmuren nni *iǵan* ařtas di Temmurt Iwařan. ²⁸ Iwyen-dd iysan i Suliman zi Miřra u zi marra timmura.

Řmewt n Suliman

1 Ij. 11:41-43

²⁹ Min iqqimen n imezrujen n Suliman, imezwura d ineggura, ma man aya *marra* war ittwazemmem ca deg wedlis n imezrujen n unabi Natan u di nnubuwa n Axiya Axiluni u di tmezriwin n umwařaw Yaedu x Yarubeam, mmis n Nabař? ³⁰ Suliman iħkem di Urcalim arebein n isegg^wusa x marra Israil. ³¹ Suliman ittwassars *deg wenderř* jar řejdud nnes uca neđřen t di tendint n babas Dawud. Mmis Raħabeam idweř d ajeǵid deg wemcan nnes.

Abeřtu n tgeldit

1 Ij. 12:1-24

10 ¹ Raħabeam yuyur ɣar Cakim, maɣar marra Israil tuya yusa-dd ɣar Cakim ħima ad t ggen d ajeǵid. ² Umi isřa Yarubeam, mmis n Nabař, x man aya, umi t tuya netta ead di Miřra, — zeema netta tuya yarweř zeg wudem n ujeǵid Suliman —, imsar *as* aqa ieqeb-dd. ³ Ssekken-dd *yares*, jjin ad xas řayan. Yarubeam d marra tamesmunt n Israil usin-dd, ssiwřen ak-d Raħabeam, nnan: ⁴ “Babac igga xaney ijj n uzayřu iqseħ. Xenni řexxu, sarxu řxedmet iqeshen n babac uřa d azayřu ideqřen i xaney igga, *xenni* ad cek nexdem.” ⁵ Netta inna asen: “Uyurem u eqbem awarni i řřata n wussan.” Uca yuyur řgens. ⁶ Imcawar ujeǵid Raħabeam ak-d imeqqranen, inni tuya ibedden zzat i wudem n babas Suliman umi tuya ead iddar, inna: “S minzi i d ayi tweřřam ad dd-arrey x řgens-a?” ⁷ Nitni ssiwřen akides, nnan: “Mařa cek teggid s tcuni ak-d řgens-a u ad kidsen tegged ɣar řxadar nsen uca ad kidsen tessiwřed s wawařen icnan, *xenni* ad dewřen d imsexxaren nnek marra min iqqimen n ussan.” ⁸ *Maca* inđar ccwar i d as tuya wcin imeqqranen uca imcawar ak-d iħudriyyen nni i tuya akides imɣaren u bedden řexxu zzat i wudem nnes. ⁹ Netta isseqsa i-ten: “S minzi i d ayi tweřřam ad narr x wawař n řgens, minzi ssiwřen akidi, nnan: ‘Sarxu azayřu i xaney igga babac.’” ¹⁰ Iħudriyyen nni akides tuya imɣaren ssiwřen akides, nnan: “Ammu i ɣa tarred x řgens i kidek issiwřen u nnan: ‘Babac issedqeř azayřu nney, maca *řexxu* cek sarxu t xaney!’, u ammu i kidsen i ɣa tessiwřed: ‘*Ađad* amezyan inu ad yiři d ameqqran x tejeinna n baba.’” ¹¹ Mařa

baba iqqen awem ijj n uzayru iqseḥ, *xenni* necc ad t ssedeqrey *ead*. Maṛa baba yarebbi kenniw s urekkud, necc ad kenniw arebbiy s iyaṛdmiwen.’”

¹²Deg wass wiss tṛata yusa-dd Yarubeam ak-d marra ṛgens yar Raḥabeam, am mammec tuya issiweṛ ujeḡid, tuya inna: “Eeqbem-dd yari awarni i tṛata n wussan!” ¹³Ajeḡid yarra-dd x ṛgens s ict n temwarrit iqeseḥen, maṛar ajeḡid Raḥabeam ismeḥ di ccwar n imeqqranen. ¹⁴Issiweṛ akidsen eḷaḥsab ccwar n iḥudriyyen, inna: “Necc ad ssedeqrey ead azayru nwem. Baba yarebbi kenniw s urekkud, necc ad kenniw arebbiy s iyaṛdmiwen.” ¹⁵Ajeḡid war isri ca yar ṛgens, maṛar aneqreb-a tuya yusa-dd zi AREBBI, ḥima ad issemten SIDI awaṛ i tuya issiweṛ s uqemmum n Axiya, Aciluni, ak-d Yarubeam, mmis n Nabaṭ.

¹⁶*Umi* izra marra Israil aqa ajeḡid war yarsen dd-isri ca, yarra-dd ṛgens x ujeḡid, inna: “Man tasyart i yarney di Dawud? Neccin war yarney bu tasyart yar mmis n Yassa. Marra *kenniw* yar iqiḍan nwem, *a* Israil! Ṛḥa ṛexxu ak-d taddart nnek, Dawud!” Uca marra Israil yuyur yar iqiḍan nsen. ¹⁷Tuya Raḥabeam d ajeḡid x ayt n Israil nni tuya izeddyen di tneddam n Yahuda. ¹⁸Ajeḡid Raḥabeam issekk *yarsen* Aduram, wenni *iḡan* x ljizya, u ayt n Israil arjmen t s yezra aṛami immut. Ajeḡid Raḥabeam inya deyya x ijj n ukarru ḥima ad yarweṛ yar Urcalim. ¹⁹*Ammu i* iyewwey Israil x taddart n Dawud aṛ ass-a.

Ajeḡid Raḥabeam iqqim iḥekkem x Yahuda

11 ¹Raḥabeam yusa-dd yar Urcalim uca issmun marra taddart n Yahuda d Binyamin, mya u-tmenyin-aṛef *n iryazen* ittwafarzen, ttwadarrben x umenyi, ḥima ad mmenyen ak-d taddart n Israil, ḥima ad dd-arren tageldit yar Raḥabeam. ²*Xenni* yusa-dd wawaṛ n AREBBI yar Cimaeya, aryaz n AREBBI, inna: ³“Siweṛ ak-d Raḥabeam, mmis n Suliman, ajeḡid n Yahuda, u ak-d marra Israil di *temmurt n* Yahuda d Binyamin, uca ini: ⁴“*Ammu i* iqqar SIDI: War ttgææadem ca u war ttmenyim ca ak-d aytmatwem, ayt n Israil. Ittxeṣṣa ad ieqeb *kuṛ ijj n* weryaz yar taddart nnes, maṛar d man aya i imsaren zi yari.’” Nitni sṛan yar wawaṛ n SIDI uca eeqben, war uyuren ca yar Yarubeam.

Timegga imezwura n ujeḡid Raḥabeam

⁵Raḥabeam izdey di Urcalim uca igga tineddam di Yahuda ad dewṛent faryent. ⁶Ibna Bayt-Laḥam, Eiṭam, Taquea, ⁷Bayt-Ṣur, Suku, Eadullam, ⁸Jat, Marica, Zif, ⁹Adurayim, Laxis, Eaziqa, ¹⁰Ṣurea, Ayyalun d Ḥabrun nni *iḡan* d tneddam ifaryen di Yahuda d Binyamin. ¹¹Issejhed lqelæat-a u igga xasen ṛḥukkam u ixzen *daysent* macca, zzect d binu ¹²uca *issars* tiseddariyin *n ueeskari* timeqqranin d iḥricen di kuṛ tendint. Ammu i ten

^{10:16} ‘Marra kenniw yar iqiḍan nwem’ - s Teibranit ‘Aryaz yar iqiḍan nnek!’.

issejhed ař tțarf. *Ammu i* tuya Yahuda d Binyamin *deg ufus* nnes.

¹³ Ikehhanen d Ilawiyyen nni *iġan* di marra Israil, qqnen ęares zi marra jįwayeh nsen. ¹⁴ Minzi Ilawiyyen jįin ddmani nsen d waęra nsen uca usin-dd ęar Yahuda d Urcalim, maęar Yarubeam d ięenjiren nnes mmenđaren ten zi tukehant n SIDI. ¹⁵ Netta yařeqqem ikehhanen i yixef nnes i řegęudi, i *șșanam-n*-imuyan u i ięejmiyyen nni tuya igga. ¹⁶ Awarni asen usin-dd *eawed* inni iwcin ixef nsen s wuř zi marra tiqebbař n Israil ęar Urcalim, ģima ad arzun SIDI, AREBBI n Israil, ģima ad wehhben tięarša i SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. ¹⁷ *Ammu* ssjehden tageldit n Yahuda u smetnen Raģabeam, mmis n Suliman, třata n iseggwusa, maęar nitni uyuren třata n iseggwusa deg webrid n Dawud d Suliman.

¹⁸ Sennej Maĥlat, yeęis n Yarimut, mmis n Dawud, yiwi Raģabeam uřa d Abiĥayil, yeęis n Iliyab, mmis n Yassa, d tamęart i yixef nnes. ¹⁹ Nettat turuw as-dd ięenjiren-*a*: Yaęuc, Camarya d Zaham. ²⁰ Awarni as yiwi Maęka, yeęis n Abcalum *d tamęart*. Nettat turuw as-dd Abiya, Eattay, Ziza d Calumit.

²¹ Raģabeam tuya ittexs Maęka, yeęis n Abcalum, ațtas x temęarin nnes nneynit d x tiyya nnes, maęar netta yiwi tmențac n temęarin d settin n tiyya. Netta yejj-dd tmenya u-ęicrin n ięenjiren d settin n yessis. ²² Raģabeam igga Abiya, mmis n Maęka, d azeęif, ģima ad yiři d řĥakem jar aytmas, ģima ad t yarr d ajeęid. ²³ Netta igga s řeęqer uca ibđa marra ięenjiren nnes x marra timmura n Yahuda d Binyamin u di marra tineddam ifaryen u iwca asen macca s wațtas u yarzu asen ațtas n temęarin *i nitni*.

Sisak, ajeęid n Mișra, ihjem x Yahuda

1 Ij, 14:21-31

12¹ Umi tuya Raģabeam issemten tageldit *deg ufus nnes* u tuya ijhed, iwđa netta zi Ccarięa n SIDI, netta uřa d marra Israil akides. ² Deg useggwas wiss xemsa n ujeęid Raģabeam, imsar aqa Cicak, ajeęid n Mișra, igaeęed didd Urcalim, minzi nitni tuya ęewwęen x SIDI, ³ s mitayen-ařef n ikarruten *n řeeskar* d setta-ařaf n imnayen d ijj n řgens war izemmar ad ittwaĥseb ca i dd-yusin akides zi Mișra: Ilibiyyen d Isukkiyyen d Ikuciyyen. ⁴ Netta ițțef tineddam ifaryen n Yahuda uca yusa-dd ęar Urcalim.

⁵ Xenni yusa-dd unabi Cameiya ęar Raģabeam u ęar imeqqrannen n Yahuda, inni tuya imunen di Urcalim di ssibbet n Cicak, inna asen: “Ammu i iqqar SIDI: ‘Minzi kenniw tĥeyydem xafi, x uya ĥeyydeę uřa d Necc xawem, jįię kenniw deg ufus n Cicak.’ ” ⁶ *Xenni* ssehwan imeqqrannen n Israil d ujeęid, ixef nsen, nnan: “SIDI d amsegged *i yeęa!*” ⁷ Umi iźra SIDI, aqa nitni ssehwan ixef nsen, iffeę wawař n SIDI ęar Cameiya, inna: “Nitni ssehwan ixef nsen. Necc war ten

^{11:15} ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

2 IMEZRUYEN

teħħiy ca, maca ad asen dd-awyey asenjem deyya, maħend asear inu s ufus n Cicak war ittwaziġie ca x Urcalim, ⁸ maca ad dewřen d imsexxaren nnes, ħima ad ssnen tasexxart i Necc d tsexxart i tgeldiwin n temmura.”

⁹Uca Cicak, ajeġid n Mišra, igaeed didd i Urcalim u yiwi marra tixubay n Taddart n SIDI d txubay n taddart n ujeġid. Netta yiwi *akis* marra, uřa d tiseddariyyin *n ueskari* n wurey i tuya igga Suliman.

¹⁰Deg wemcan nsent igga ujeġid Raħabeam tiseddariyyin *n ueskari* n nnħas. Igga i-tent deg ifasssen n imeqqranen x ireqqasen n tazřa nni tuya itteessan yar wadaf n taddart n ujeġid. ¹¹Meřmi ma i ya yadef ujeġid ħar Taddart n SIDI, imsar, aqa ireqqasen n tazřa usin-dd, arebbun tent u iwyen tent xenni eawed yar wexxam n ireqqasen n tazřa.

¹²Umi isswadec Raħabeam ixef nnes, iija weyđab n SIDI xas, ařami war t iđeyyee marra. Tuya din ead di Yahuda timesřayin řebħent. ¹³Ajeġid Raħabeam issejhed ixef nnes uca iqqim iħekkem. Raħabeam *tuya* ħares waħit u-rebein n isegg^wusa umi idweř netta d ajeġid. Netta iħkem sbečac n isegg^wusa di Urcalim, di tendint i ixđar SIDI zi jar marra tiqebbař n Israil ħima ad din issemten Isem nnes. Yemmas qqaren as Niema, *tenni d* Taemmunit. ¹⁴Igga min iġan d aeėffan mařar war issewjed uř nnes maħend ad yarzu x SIDI.

¹⁵Imezruyen n Raħabeam, imezwura d ineggura, uřa d imenyan jar Raħabeam d Yarubeam di marra ussan, ma nitni war ttwazemmemen ca deg wawařen n unabi Cameiya d umwařaw Eiddu di tťwee n listat n jjadira? ¹⁶Raħabeam ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Netta ittwandeř jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis Abiya idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Abiya, ajeġid n Yahuda, d uyelleb nnes x Yarubeam

1 Ij. 15:1-8

13¹Deg usegg^was wiss tmentac n ujeġid Yarubeam, mmis n Nabař, idweř Abiya d ajeġid x Yahuda. ²Netta iħkem třata n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Mixaya, yeġis n Uriyil zi Jibea. Tuya *maca* umenyi jar Abiya d Yarubeam. ³Abiya issekkar amenyi s ijj n řeeskar n ayt n bu-teyruđt imeħden, arebea-myat-ařef n yeryazen ittwafarzen, uca Yarubeam igga aseddi s temnmyat-ařef n yeryazen ittwafarzen, ayt n bu-teyruđt imeħden. ⁴Ibedd Abiya x tqiccat n wedrar n řamarayim nni *iġan* x idurar n Ifrayim, inna: “Sřem ħari, Yarubeam d marra Israil! ⁵Ma war tessinem ca aqa SIDI, AREBBI n Israil, iwca tagelda x Israil s yijj n řeahd n tmeġaħt i Dawud u i iħenjiren nnes i řebda? ⁶*Maca* Yarubeam, mmis n Nabař, amsexxar n Suliman, mmis n Dawud, ikkar uca ięewwey x sidis nnes. ⁷Iryazen ixwan, ayt i war isekkwın, usin-dd ħares

2 IMEZRUJEN

uca ssjehden ixef nsen ðidd i Raḥabeam, mmis n Suliman, umi Raḥabeam tuya ead d amezyan d aḥnin n wuḥ u war izemmar akidsen imqudda. ⁸ Uca řexxu, ittŷiř awem ad tiřim tjeħdem x tgeldit n SIDI tenni *iřan* deg ifassen n iħenjiren n Dawud. Waxxa, kenniw s yijj n řŷaci ameqqran, maca řarwem ieejmiyyen n wurey nni igga Yarubeam d irebbiten i kenniw. ⁹ Ma war tenđarem ikehhanen n SIDI, iħenjiren n Harun d iħenjiren n Lawi, u teggim i yixef nwem ikehhanen am mammec *tt tteġgen* řegnus di *marra* timmura? Marra wenni dd-yusin s yijj n umwa d sebea n icarriyyen i ixsen ad ittwagg d akehhan, aqa idweř d akehhan n yenni war iġin ca d irebbiten. ¹⁰ Maca xaneŷ, aqa SIDI d AREBBI nney u neccin war xas nħeyyed ca, u ikehhanen nni isexxaren i SIDI, aqa aten d iħenjiren n Harun, u llawiiyyen *ccarcen akidsen* di řxedmet. ¹¹ Kuř řřbeħ d tmeddit sbexxaran tiřarša n wecmađ i SIDI. Uca *ħđan* eawed x řebxur ittfuħen d usettef n weyrum n wescan x tzewđa tezdeg u x řqendiř n wurey u x řefnarat ħima ad tent ssarŷen kuř tameddit, mařar neccin nxezzar řar tsexxart n SIDI, AREBBI nney, maca kenniw tħeyydem xas. ¹² Xzarem, AREBBI aqa-t akidney řar zzatney, u řarney uřa d ikehhanen nnes s řřaytat i uřuđi s wesruddeħ *i umenyi*. A ayt n Israil, war ttmenřam ca ak-d SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, mařar kenniw war tfrıħim ca.”

¹³ *Maca* Yarubeam ijja *i-ten* ad ggen ict n ddura maħend ad ggen taxceft řar đeffar nsen. Nitni tuya aten zzat i wudem n Yahuda, u řar đeffar nsen tuya din taxceft. ¹⁴ *Umi* nqeřben *ayt n* Yahuda, řrin, aqa amenŷi tuya-t zi zzat d zi đeffar. Nitni sŷuyyen řar SIDI uca řuđen ikehhanen di řřaytat. ¹⁵ Iryazen n Yahuda ssgaeeden deg iřuyyan n umenyi u řami ssgaeeden iryazen n Yahuda deg iřuyyan, imsar, aqa AREBBI iwta Yarubeam d marra Israil zzat i tiřtawin n Abiya d Yahuda. ¹⁶ Ayt n Israil arewřen zzat i wudem n *ayt n* Yahuda uca AREBBI igga i-ten deg ufus nsen. ¹⁷ Abiya ak-d řgens nnes, wtin ten s ict n tecti d tameqqrant, minzi wđan *zaysen xemsa-myat-ařef n yeryazen ittwafarzen zi Israil*. ¹⁸ *Ammu* i dewřen ayt n Israil nneħtřen di řweqt nni, maca ayt n Yahuda dewřen jehden, minzi ttečřen x SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. ¹⁹ Abiya iđfar Yarubeam uca ittef zzayes tineddam Bayt-Il ak-d tneddam i řares dd-iqqnen d Yacana ak-d dcurat nnes d Ifrun ak-d tneddam i řares dd-iqqnen. ²⁰ War teqqim ead jjeħd řar Yarubeam deg wussan n Abiya. řar uneggar iwta i-t SIDI, ařami immut.

²¹ Abiya *maca* idweř yarenni di jjeħd. Netta yiwi arbeřtaç n temřarin i yixef nnes u ijja-dd tnayen u-eicrin n iħenjiren d seřtaç n yessis. ²² Min iqqimen n imezruyen n Abiya, am tebridin nnes am wawařen nnes, aqa man aya *marra* ittwazemmeg deg wedlis n tŷuri n unabi Eıddu. ²³ Abiya ittwassars *deg wenđeř*

13:8 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

2 IMEZRUYEN

jar řejdud nnes uca neđřen t di tendint n Dawud uca mmis Asa idweř d ajeđid deg wemcan nnes. Deg wussan nnes tuđa ŷares εcra n iseggwusa n řhudnet di temmurt.

Asa, ajeđid n Yahuda, d uyelleb nnes x Zarah

1 Ij. 15:9-12

14¹Asa igga *min iđan* nican di titřawin n SIDI, AREBBI nnes. ²Netta ikkes icaltaren n *irebbiten* iyriben d řegeudi uca yarđa imayđuten *iqeddsen* uca ihdem tirebbin n cwarti. ³Netta inna i Yahuda, ad arzun SIDI, AREBBI n ibabaten nsen uca ad đfaren Ccariea d tewşeyyet. ⁴Netta ikkes *εawed* řegeudi d ipilaren n arebbi n tfuct zi marra tineddam n Yahuda. Tageldit tuđa ŷares řhudnet sadu netta. ⁵Ibna tineddam ifaryen di Yahuda mađar tammurt tuđa dayes řhudnet. War tuđi din amenđi akides deg iseggwusa nni minzi SIDI iwca as řhudnet. ⁶Mađar netta inna i Yahuda: “Ejj aneđ ad nebna tineddam-a uca ad tent nessar s řeđyud d lburjat d tewwura d icumad n wefray, mađar tammurt εad zzatney s *řhudnet*, minzi neccin narzu x SIDI, AREBBI nney, narzu xas u Netta iwca aneđ řhudnet.” U nitni bnan uca feřřen.

⁷Asa tuđa ŷares ijj n řeskar n teř-myat-ařaf n *yeryazen* zi Yahuda, inni iksin taseddart n *ueskari* tameqqrant d lansa, mitayen u-tmenyin-ařef n *yeryazen* zi Binyamin, inni yarebbun taseddart n *ueskari* u zemmarem x řqews. Nitni marra tuđa aten d ayt n bu-teđruđt imeđden.

⁸Iffey Akucit Zarah i *umenyi* akidsen s yijj n řeskar n ijj n melyun n *yeryazen* d teř-mya n ikarruten. Netta yusa-dd ař Marica. ⁹Iffey Asa i umsagar akides uca sedden nitni ixef nsen i umenđi di teđzurt n řafata đar Marica. ¹⁰Asa iřađa đar SIDI, AREBBI nnes, inna: “A SIDI, aya isheř xak đima ad tadfed đar *yenni deg* wađtas d *yenni* war đar iđi jjeđ. εawen aneđ, a SIDI, AREBBI nney, mađar nettceř xak u nusa-dd qibač i řđaci aya s Yisem nnek. A SIDI, Cek d AREBBI nney, war tteđi uřa d ijj n weryaz ad akidek immeařa.” ¹¹Uca SIDI iwta ayt n Kuc ztat i wudem n Asa d Yahuda, uca arewřen *ayt n* Kuc. ¹²Asa d řgens i tuđa akides, đfaren ten ař Jarar. Wđan ađtas zeg *ayt n* Kuc ařami war zemmarem ad bedden εad, minzi nitni ttwayeřben ztat i wudem n SIDI d řeskar nnes. Nitni tđfen ict n tkeccađt d tameqqrant. ¹³Nitni wtin marra tineddam i dd-innđen i Jarar, mađar arrehbet n SIDI *tewđa-dd* xasen. Nitni keccđen marra tineddam, mađar tuđa tban-dd daysent ađtas n tkeccađt. ¹⁴Nitni hedmen uřa d iqidān n řmař uca tđfen uđi d iřeyman. *Xenni* εeqben đar Urcalim.

Amenyi n Asa ðidd i weēbed n lašnam

15¹ *Xenni* yusa-dd Arruḥ n AREBBI x Eazarya, mmis n Eudid. ² Netta yuyur ibedd zzat i Asa, inna as: “Seš-dd ɣari, Asa, d marra *ayt n* Yahuda d Binyamin! SIDI aqa-t akidwem u kenniw akides. Maša tarezzum xas, Netta ad kenniw yarr ad t tafem, maca maša kenniw tḥeyydem xas, ad xawem iḥeyyed uša d Netta. ³ Aṭṭas n wussan i iqqim Israil bša AREBBI n tidett u bša ijj n ukehhan issyaran u bša Ccaria. ⁴ Maša dewřen-dd nitni ɣar SIDI, AREBBI n Israil, di řehšaret u arzun xas, iija i-ten ad t afen. ⁵ Deg wussan nni war din tuyi řehna i wenni dd-iffyen u i wenni yaregg^wḥen, maɣar aqa din aṭṭas n řehweř jar marra imezday n temmura. ⁶ *Ijj n* řgens ittwæfes zeg ijj n řgens *nneyni* u ict n tendint zeg ict n tendint *nneynit*, maɣar AREBBI issigg^wed i-ten s kuř řehšařet. ⁷ Kenniw *maca* iřim d iryazen, war ttejjim ad arxun ifassen nwem, maɣar aqa din řmunet i řxedmet nwem.” ⁸ Umi Asa isša awařen-a d nnuwuwa n unabi Eudid, issejhed ixef nnes uca issbeēēed nneawat n ššanam zi marra tammurt n Yahuda d Binyamin u zi marra tineddam nni tuša iṭṭef x idurar n Ifrayim uca iedeř uelṭar n SIDI, wenni *išan* zzat i wesqif n wadař *i Zzawect* n SIDI. ⁹ Issmun marra Yahuda d Binyamin, uša d ibarraniyyen zeg Ifrayim, zi Manassa u zi Cimeun. Maɣar aṭṭas zi Israil edun ɣares, umi nitni zřin, aqa SIDI, AREBBI nnes, tuša-t akides. ¹⁰ Nitni munen di Urcalim deg uyur wiss třata, deg usegg^was wiss xemmesṭac n tgelda n Asa. ¹¹ Deg wass nni wehḥben nitni sebaemya n ifunasen d tfunasin d tyarřt i SIDI zi tkeccaḍt i kidsen iwyen. ¹² Nitni udfen ɣar ijj n řeahd *ak-d SIDI* maḥend ad arzun SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, s marra uř nsen u s marra řeemar nsen. ¹³ Marra wenni war yarezzun x SIDI, AREBBI n Israil, ittxeřša ad ittwaney, am umezyan am umeqqran, am weryaz am temɣart. ¹⁴ Nitni jjuřen i SIDI s tmijja tejhed, sadu uřuđi s řyayṭat d waccawen n icarri. ¹⁵ Marra Yahuda tfařḥ x tjařit maɣar nitni tuša ggin tt s marra uř nsen umi nitni arzun xas s marra arđa nsen u Netta iija i-ten ad t afen uca SIDI iwca asen řhudnet zi marra iyezdisen nsen. ¹⁶ Issḥeyyed Asa uša d ḥennas Maeka zi jjehd nnes, maɣar nettat tuša tegga ict n jjeifect n řexyař i trebbit n cwarti. Asa iceqqar jjeifect nnes, iřbez i-tt uca isscemđ i-tt ɣar teyzart n Qidrun. ¹⁷ Waxxa war ttwaḥeyyident řegeudi, maca uř n Asa tuša icđar *nican i SIDI*, marra ussan *n tudart* nnes. ¹⁸ Tiwhibin iqeddsen n babas d min tuša issqeddes netta *s yixef nnes* yiwyi-t di Taddart n AREBBI uša d tiwhibin nnes iqeddsen: nnuqart d wureɣ d řeqcuē *nneyni*. ¹⁹ War din iqqim *ead* umenyi ař asegg^was wiss xemsa u-třatin n tgelda n Asa.

15:16 1 lř. 15:13

15:17 1 lř. 15:14

15:18 1 lř. 15:15

Řeahd n Asa ak-d Aram đidd i Israil

1 Ij. 15:16-24

16¹ Deg usegg^was wiss setta u-třatin n tgelda n Asa, iffeý Baca, ajeđid n Israil, *i umenyi* ak-d Yahuda. Ibna Rama, ĥima war ittejjii uřa d ijj ad iffeý yar barra niý ad dd-ieqeb yar Asa, ajeđid n Yahuda. ² *Xenni* iksi Asa marra nnuqart d wureý zeg ixxamen n txubay zi Taddart n SIDI u zi taddart n ujeđid uca issekk *marra* aya yar Binhadad, ajeđid n Aram, wenni tuýa izeddyen di Dimacq, inna: ³ “*Aqa din* ijj n řeahd jar ayi d cek, jar baba d babac. Xzar, necc ad ac dd-ssekkey ict n terzeft n nnuqart d wureý. Ruĥ cek, fsiy řeahd nnek ak-d Baeca, ajeđid n Israil, maĥend netta ad igaeed ad xafi igg^wej.” ⁴ Binhadad isřa yar ujeđid Asa u issekk imeqqranen n řeeskar nni yares *iġan* yar tneddam n Israil. Nitni yeřben x Eiyun d Dan d Abal-Mayim uřa x marra tineddam n řexzen n Naftali. ⁵ Umi isřa Baeca man aya, imsar, aqa netta issbedd řebni n Rama uca ismeĥi d řxedmet nnes. ⁶ *Xenni* yiwi ujeđid Asa marra *ayt n* Yahuda u nitni ksen izra n Rama uřa d tiĥenya nnes i zi tuýa tt ibna Baeca, uca ibna zzayes Jabea d Miřfa.

⁷ Deg wussan nni yusa-dd umwařaw Ĥanani yar Asa, ajeđid n Yahuda, inna as: “Minzi t^ettecřed x ujeđid n Aram u war iġi x SIDI, AREBBI nnek, s uyenni yarweř řeeskar n ujeđid n Aram zeg ufos nnek. ⁸ Ma war tuýi uřa d *ayt n* Kuc d *ayt n* Libiya s yijj n řeeskar ameqqran, s wařtas n ikarruten d imnayan? Maca minzi t^ettecřed x SIDI, iwca i-ten Netta deg ufos nnek, ⁹ maýar tĥewwment tiřawin n SIDI x tammurt am tekmeř, ĥima ad ibedd s jjeĥd ak-d yenni iġan s wuř imun *akides*. Di man aya teggid tubbuheřya, maýar zi řexxu d tsawent ad *din* iřin imenyan akidek.” ¹⁰ Asa ihaj x umwařaw uca ijja ad t ggen deg ukeccuđ di řeĥbes, maýar *ammu i* d as tuýa isxeđ x uya. Di řweqt nni d ict iĥřar Asa *ca* zi řgens.

¹¹ Xzar, imezruyen n Asa, imezwura d ineggura, xzar, aqa ttwazemmemen deg wedlis n ijeđiden n Yahuda d Israil. ¹² Deg usegg^was wiss teřa u-třatin n tgelda nnes ihřec Asa zeg iđaren. *Maca* di tqiccet n řehřac nnes uřa řami tuýa ihřec, war yarzu ca x SIDI, maca x imesgenfan. ¹³ Ittwassars Asa *deg wendeř* jar řejdud nnes. Immut deg usegg^was wiss waĥit u-rebein zi řeĥkamet nnes. ¹⁴ Neđřen t deg wendeř i tuýa igga i yixef nnes di tendint n Dawud uca ssarsen t x qama i tuýa tēemmar s řečtur d marra min iġan d řečtur ittfulen ittwaxeđden s ufos n uĥrayfi. Nitni qqden as timessi d tameqqrant ařtas.

16:7 'Deg wussan nni' - s Teibranit 'di řweqt nni ...'

Řehkamet ijeħden n Yahucafať x Yahuda

17¹Mmis Yahucafať idweř d ajeĝid deg wemcan nnes u netta issejhed ixef nnes ċidd i Israil. ²Netta yiwi řeeskar ħar marra tineddam ifaryen n Yahuda u igga řeeskarat *n uħewwes* di temmurt n Yahuda u di tneddam n Ifrayim, tinni i tuya iťtef babas Asa. ³SIDI tuya-t ak-d Yahucafať, maħar netta iđfar ibriden imezwura n babas Dawud, war yarzu ca x Ibaelen, ⁴maca *yarzu* x AREBBI n babas uca yuyur di tweřša nnes, war iggi am *t igga* Israil. ⁵SIDI issemten tagelda *tenni* deg ufus nnes u marra Yahuda yiwi tirzifin i Yahucafať. Idweř ħares aťtas n wagřa d ccan. ⁶Uř nnes ittwasemħeđ deg ibriden n SIDI u netta ikkes uřa d řeĝeudi d trebbin n cwarti zi Yahuda.

⁷Deg usegg^was wiss řřata n řehkamet nnes issekk *ict n tebrat* i řħukkam, i Bin-Ĥayil, Eubadya, Zakariyya, Nataniyil d Mixaya, ħima ad sşaren di tneddam n Yahuda. ⁸*Ruħen* akidsen ilawiiyyen Cameiya, Natanya, Zabadya, Easayil, Camiramut, Yunatan, Tubiya d Ťub-Aduniya, *marra* ilawiiyyen, uca uřa d ikehhanen Alicamae d Yahuram *ruħen* akidsen. ⁹Nitni sşaren di Yahuda u tuya ħarsen adlis ittwannċen n Ccaria n SIDI. Kkin marra tineddam n Yahuda uca sşaren řgens. ¹⁰Tusa-dd arrehbet n SIDI x marra tigeldiwin n temmura i-dd-innċen i Yahuda, ařami war ssekkarent amenyi ak-d Yahucafať. ¹¹Zeg Ifilistiniyyen usin-dd *ca* iwyen tirzifin d nnuqart am lċizya i Yahucafať. Uřa d Aeraben ssekken as uĝi: sebea-ařaf u-sebea-mya n icarriyyen d sebea-ařaf u-sebea-mya n imuyan. ¹²Ammu i idweř Yahucafať yarni di řemyaret ař řtarf uca ibna lqełeat d tneddam n řexzen di Yahuda. ¹³Tuħa ħares aťtas n řxedmet di tneddam n Yahuda, uřa d ieeskariyyen, ayt n bu-teħruđt imeħden, di Urcalim. ¹⁴D wanita d řqedd nsen, ełahşab tudrin n ibabaten nsen. Di Yahuda *aqa ina* d imeqqranen x řuřuf: ameqqran Adna, u akides teřt-myat-ařef n ayt n bu-teħruđt imeħden. ¹⁵Ĥar uyezdis nnes ameqqran Yahunatan, u akides mitayen u-tmanyin-ařef *n yeryazen*. ¹⁶Ĥar uyezdis nnes *ameqqran* Eamasya, mmis n Zikri, wenni tuħa isebbřen ixef nnes s řħađar, u akides mitayen-ařef n ayt n bu-teħruđt imeħden. ¹⁷Zi Binyamin *tuya* Aliyadae, ijj n bu-teħruđt imeħden, *d ameqqran nsen*, u akides mitayen-ařef *n yeryazen* s řqews d tseddart *n ueeskari* i umenyi. ¹⁸Ĥar uyezdis nnes *ameqqran* Yahuzabad u akides mya u-tmanyin-ařef *n yeryazen* ħezzman i umenyi. ¹⁹Ina tuħa ttsexxaren i ujeĝid, břa inni i tuħa igga ujeĝid x tneddam ifaryen *s řehyuđ* di marra Yahuda.

17:3 'Ibaelen' - irebbiten iħriben, war ĝin ca d Arebbi, maca d ccawaťen.

Řeahd n Yahucafař ak-d Axab

1 Ij. 22:2-36

18¹ Yahucafař řares agra d ccan s ufeyyed, u igga ad dewřen d idegg^wařen ak-d Axab. ² Awarni ca n isegg^wusa ihwa-dd řar Axab, řar Samarya. Axab iřarš i wařtas n wuři d iyenduzen i řgens i tuřa akides iřan uca iřwa t ad iffey řar *umenyi* řar Ramut-Jilead. ³ Axab, ajeřiđ n Israil, inna i Yahucafař, ajeřiđ n Yahuda: “Zeema ad kidi teffyed řar Ramut di Jilead?” Inna Yahucafař i ujeřiđ n Israil: “Nec *ad iřiy* am cek, řgens inu am řgens nnek u neccin ad kidek *neffey* řar umenyi.”

⁴ Inna Yahucafař *ewwed* i ujeřiđ n Israil: “Seqsa eafak ass-a x wawař n SIDI.”

⁵ *Xenni* issmun ujeřiđ n Israil inabiyyen, arebea-mya n yeryazen, uca inna asen: “Ma ad ffey řar umenyi řar Ramut di Jilead niř ad ggeř bnaqes?” Nnan: “Gaeed, mayar AREBBI ad ten iwc deg ufus n ujeřiđ.” ⁶ *Maca* Yahucafař inna: “Ma war da ca ead anabi n SIDI mařend ad *nzemmar* ad t nesseqsa?” ⁷ *Xenni* inna ujeřiđ n Israil i Yahucafař: “Aqa da ead ijj n weryaz zzayes i nzemmar ad nesseqsa SIDI. Maca necc carhey t, mayar netta war d ayi ittnebb a emmarš s min iřebřen, maca myř s *min iřan* d aeuffan. Aqa d Mixa, mmis n Yimla.”

Inna Yahucafař “War ttejj i ajeřiđ ad issiweř amenni!” ⁸ *Xenni* iřaya-dd ujeřiđ n Israil i yijj n umsexar iceneen, inna: “Deřya awi-dd Mixa, mmis n Yimla.”

⁹ Ajeřiđ n Israil d Yahucafař, ajeřiđ n Yahuda, qqimen *din*, kuř ijj x řearc nnes, yardeñ arruđ n ijeřiđen, *qqimen* x unedr ar řar wadaf n tewwart *n tendint* n Samarya u marra inabiyyen tuřa ttnebban ztat i wudem nsen. ¹⁰ řidqiya, mmis n Kanana, tuřa igga i yixef nnes accawen n wuzzař, inna: “Ammu i iqqar SIDI: ‘S yina i řa tessnuqqbed Iramiyyen řares ař ten i řa teqdıđ marra.’” ¹¹ Marra inabiyyen tuřa ttnebban kifkif, nnan: “Gaeed řar Ramut di Jilead, ad tiřiđ tfeřhed, minzi SIDI ad ten iwc deg ufus n ujeřiđ.”

¹² Areqqas nni tuřa iřfen *abrid* řima ad iřaya i Mixa, issiweř akides, inna: “Xzar xenni, awařen n inabiyyen *axmi dd-ffyen* zeg ijj n uqemmum s řxir řar ujeřiđ. Ttzawgeř ad iřin wawařen nnek amecnaw awařen nsen, ini min iřebřen.”

¹³ *Maca* Mixa inna: “S tidett am iddar SIDI, min d ayi i řa yini AREBBI, ad t iniř.”

¹⁴ *Umi* dd-yusa netta řar ujeřiđ, inna as ujeřiđ: “Mixa, ma ad neffey neccin řar Ramut di Jilead niř ad negg bnaqes?” Inna as netta: “Gaedem, ad tiřim tfeřhem, minzi nitni ad ttwaggen deg ufus nwem.” ¹⁵ Inna as ujeřiđ: “Mečřař n twařawin i d ayi ittxeřsa ad ac ssařeř, war d ayi tennid myř tidett s Yisem n SIDI?” ¹⁶ *Xenni* inna: “Nec řriř marra Israil ttwabezzeen x idurar am wuři i war řar iři Umeksaw. Iqqar SIDI: ‘Ina war řarsen bu isiditen, eij *kuř* aryaz ad dd-idweř řar taddart nnes di řehna.’” ¹⁷ *Xenni* inna ujeřiđ n Israil i Yahucafař: “Ma war d ac nniř: ‘Netta war xafi ittnebb a ca di min iřebřen, *maca* myř s *min iřan* d aeuffan!’?”

2 IMEZRUJEN

¹⁸Inna *eawed*: “S uyenni seř i wawař n SIDI. Aqa zriř SIDI iqqim x řearc nnes u marra řeeskar n ujenna ibedd x yeffus nnes d uzeřmađ nnes.” ¹⁹SIDI inna: ‘Man wen i řa iřwan Axab, ajeřid n Israil, řima ad igææed, ad iwđa di Ramut di Jilead?’ Wa inna ammu u win inna ammu. ²⁰*Xenni* iffeř-dd ijj n arruř, ibedd-dd ztat i wudem n SIDI, inna: ‘Necc ad t řwiř.’ Isseřsa t SIDI: ‘S min zi?’ ²¹Netta inna: ‘Necc ad dd-ffřey u ad dewřey d ijj n buřbeř issxarriřen deg uqemmm n marra inabiyyen nnes.’ U Netta inna: ‘Ad tawđed mařend ad t teřwid. Fřey, egg amenni!’ ²²*Xenni* řexxu, SIDI iwca ijj n buřbeř issxarriřen deg ufus n inabiyyen nnek u SIDI ibarreř xak s min iřan d aceffan.”

²³*Xenni* iqarreb-dd řidqiya, mmis n Kanæana, řar Mixa, iwwet i-t řar uyesmir, inna: “Mani *xenni* tuřa zzayi iedu Arruř n SIDI řima ad kidek issiweř?” ²⁴Inna Mixa: “Xzar, ad t tzared deg wass nni di i řa temhafed zeg *iji n* wexxam řar wexxam nneyni řima ad tessnuffared ixef nnek.” ²⁵Ajeřid n Israil inna: “Třřem Mixa, nedhem eawed t řar Amun, azeřif ameqqran n tendint, u řar Yuwac, mmis n ujeřid, ²⁶ad tinim: ‘Ammu i iqqar ujeřid: Nđarem wa di řeřbes u seccem t s weřrum n řeřřaret u s waman n řeřřaret ař i řa dewřey di řehna.’” ²⁷*Xenni* Mixa inna: “Mařa teeqbed-dd *ca n wass* di řehna, xenni SIDI war xafi issiweř!” Uca inna *eawed*: “Sřem-dd a řegnus, marra *kenniw*!”

²⁸Awarni as iffeř-dd ujeřid n Israil ak-d Yahucafař, ajeřid n Yahuda, řar Ramut di Jilead. ²⁹Inna ujeřid n Israil i Yahucafař: “Necc ad beddřey arruđ, *xenni* ad dd-ffřey řar umenyi. *Maca* cek *tzemmed* ad tyarđed arruđ nnek!” Ajeřid n Israil igga arruđ war iři nnes uca ffřen-dd řar umenyi. ³⁰Ajeřid n Aram tuřa yumur imeqqranen n ikarruten *n umenyi* nni řares *iřan*, inna “Ittřeřša awem war ttmenřam ca ak-d umeqqran niř ak-d umeřyan, mřir ak-d ujeřid n Israil!” ³¹Umi imeqqranen n ikarruten *n umenyi* zřin Yahucafař, imsar, aqa nitni nnan: “Aqa d wa, ajeřid n Israil!” Nitni nnden as řima akides mmenřen, maca Yahucafař isřuyy uca SIDI iwca as afus u AREBBI issřeyyed i-ten xas. ³²Umi zřin imeqqranen n ikarruten *n umenyi*, aqa netta tuřa war iři d ajeřid n Israil, imsar, aqa dewřen-dd x webrid nsen, war t areddfen ead.

³³*Xenni* ieeyyen ijj n weryaz řqews s řbař nnes d acemřař uca iřqef *fřitca* ajeřid n Israil jar wawař n iřařen n warruđ nnes n wuzzař. *Řexdenni* inna wanita i wenni ineddhen akarru: “Qřeb afus nnek, suffey ayi-dd zi řeeskar, mařar aqa yezmey.” ³⁴Deg wass nni idweř umenyi iwear ařřas. Iqqim ujeřid n Israil ibedd deg ukarru ař tameddit *deg umenyi* ak-d Iramiyyen, immut řar řweqt n uyeřřay n tfuct.

Yahucafaṭ ittwawebbex zeg umwařaw

19¹Ieqeb-dd Yahucafaṭ, ajeǧid n Yahuda, ǧar taddart nnes di Urcalim di řehna. ²Yahu, mmis n Ḥanani, amwařaw, iffey-dd ǧares ḥima ad t iřqa, inna i ujeǧid Yahucafaṭ: “Ma cek teggid twiza i ueffan u ad tessed inni ieffen SIDI? Ammu i xak dd-yusa uduqgez n weyḍab zi zzat n wudem n SIDI. ³Waxxa amenni ittwaf dayek min iřebḥen, maǧar tekksed tirebbin n cwarti zi temmurt uca teswejded uř nnek i tarezzut x AREBBI.”

⁴Yahucafaṭ iqqim izeddey di Urcalim uca iffey eawed jar řgens, zi Bi'r-Sebea ǧar idurar n Ifrayim, uca yarra i-ten ad dd-dewřen ǧar SIDI, AREBBI n ibabaten nsen.

⁵Netta yařeqqem řquḍat di temmurt, di marra tineddam ifaryen n Yahuda, zi tendint ař tandint. ⁶Netta inna i řquḍat: “Xzarem min i ǧa teggem, maǧar war tḥekkmem i iwdan, maca i SIDI u Netta aqa iḥḍar akidwem deg weḥkam. ⁷Xenni řexxu, ad xawem tiři tigg^wudi n SIDI. Ḥḍam u ggem t, maǧar ǧar SIDI, AREBBI nney, war iǧi řyecce u Netta war ittegg s wudmawen u war ikessi tirzifin.”

⁸Umi dd-εeqben ǧar Urcalim, igga Yahucafaṭ di Urcalim eawed *ca* n Ilawiyyen d ikehhanen d izeǧifen n *tudrin* n ibabaten n Israil i udebbar n řehkam n SIDI u i ddeawi. ⁹Netta yumur i-ten, inna: “Ggem amenni s tigg^wudi n SIDI, s řaman u s yiji n wuř *nican* imun. ¹⁰ǧar kuř ddeewet i d awem i d ǧa yawyen aytmatwem nni izeddyen di tneddam nsen, jar idammen d idammen u jar Ccaria d řumur d tewřiyat d lfarayiḍ, ittxeřša ad asen tceřmem, maḥend war tteeddan x SIDI, ařami xawem dd i ǧa iwḍa uduqgez d ameqqran n weyḍab, u x aytmatwem. Ggem amenni, xenni war daywem tt ittegg ḥed. ¹¹Xzarem, Amarya d akehhan ameqqran i xawem iǧan di marra ddeewet n SIDI, u Zabadya, mmis n Ismaeil, řḥakem n taddart n Yahuda, aqa-t x kuř ddeewet n ujeǧid. Uřa d iweqqafen, Ilawiyyen, *aqā-ten din* zzat i wudem nwem. Iřim d iryazen u ggem *t* uca SIDI ad yiři ak-d wenni iřeřḥen.”

Ayelleb n Yahucafaṭ x Mu'ab d Eammun

20¹Awarni i uya imsar, aqa ayt n Mu'ab d ayt n Eammun d *inneyni* akidsen zeg Iammuniyyen usin-dd maḥend ad mmenyēn ak-d Yahucafaṭ. ²Usin-dd *ireqqasen* eawden i Yahucafaṭ, nnan: “Aqa aṭṭas n řyaci usin-dd ḥima ad kidek mmenyēn zeg ujemmaḍin n řebḥar, zi Aram. Xzar, nitni di Ḥařřun-Tamar, ix s ad yini Eayn-Jadi.”

³Yahucafaṭ igg^wed uca inḍar titṭawin nnes ǧar SIDI. Netta ijja ad barrḥen s uzummi di marra Yahuda. ⁴Ssmunen *ayt* n Yahuda maḥend ad arzun twiza n SIDI. Nitni usin-dd uřa zi marra tineddam n Yahuda ḥima ad arzun x SIDI.

⁵Ibedd Yahucafaṭ deg wegraw *n řgens* n Yahuda d Urcalim, di Taddart n SIDI, zzat i řemrah n jdid, inna:

2 IMEZRUJEN

⁶“A SIDI, AREBBI n ibabaten nney, ma Cek war teġid ca d AREBBI n ijenwan d *Řħakem* x marra tigeldiwin n řegnus? Deg ufus nnes i *immars* jjeħd d tzemmar, ařami war izemmar uřa d ijj ad iqqim ibedd zzatek. ⁷A, AREBBI nney, ma war tuzziřed ca x imezday n temmurt-a zżat i wudem n řgens nnek Israil uca tewcid *tammurt* i řebda i zzarięet n Ibrahim, *ameddukkeř* nnek ięizzen? ⁸Nitni qqimen zeddyen dayes uca bnan dayes ict n Zżawect Iqeddsen i Cek, i Yisem nnek, uca nnan:

⁹‘Mařa iřqef aney ca n řyar, *axmi* ssif n řęħkam niy ttaęun niy řaz, xenni ad nbedd zżat i Taddart-a u zżat i wudem nnek, mařar Isem nnek aqa-t di Taddart-a. Ad xak dd-nřaya zi řęřaret nney uca *xenni* Cek ad *yarney-dd* tesřed u ad *aney* tessnejmed. ¹⁰Uca řexxu, xzar, ayt n ęammun d *ayt n* Mu’ab d yenni zeg idurar n Saęir, inni i umi war tejjid ca ayt n Israil ad dd-adfen řar *temmurt nsen* umi dd-usin zi temmurt n Miřra, minzi kkin as-dd zeg webriđ nneyni u war ten areddęen, ¹¹xzarem, nitni xsen ad aney xęęřen uca usin-dd ħima ad aney suffyen zi tesřart nnek i d aney tewcid d řwart. ¹²A, AREBBI nney, ma Cek war xasen tĥekkmed ca? Mařar neccin war xasen nżemmar x řyaci aya ameqqran wanita i řarney dd-iffyen u war nessin min i řa negg, maca *aqā narr-dd* tiřawin nney řarek.”

¹³Marra *ayt n* Yahuda bedden zżat i wudem n SIDI, uřa d ięenjiren imezyanin nsen d temřarin nsen d ięenjiren nsen.

¹⁴Uca ihwa-dd Arruħ n SIDI *din* di řwest n wegraw *n řgens* x Yařazayil, mmis n Zakariyya, mmis n Banaya, mmis n Yaęiyil, mmis n Ulawi Mattanya, zi ięenjiren n Asaf. ¹⁵Netta inna: “Sřem-dd řari, marra *ayt n* Yahuda uřa d kenniw, imezday n Urcalim, u cek, ajeęid Yahucafař! Ammu i d awem iqqar SIDI: ‘War ttegg^wdem ca, war ttneřięem ca zi řyaci aya ameqqran wanita, minzi amenyi war ięi s ufus nney, maca s ufus n AREBBI. ¹⁶Hwam řarsen tiwecca. Xzar, nitni ad gaęeden zi tsawent n řiř u kenniw ad xasen txeccem řar uneggar n teřzurt zżat i řexřa n Yaruwil. ¹⁷Kenniw *maca* war ttmenřim ca. Kkarem, *qqimem* tbeddem u xzarem, asenjem n SIDI *ad yiři* akidwem, *a* Yahuda d Urcalim! War ttegg^wdem ca u war ttneřięem. Tiwecca ffyem i umsagar akidsen, minzi SIDI aqa-t akidwem.” ¹⁸*Xenni* yuđar Yahucafař x uyembub nnes řar temmurt u marra *ayt n* Yahuda d marra imezday n Urcalim wđan *x temmurt* zżat i wudem n SIDI ħima ad seđden i SIDI. ¹⁹Kkaren ilawiyen zeg ayt n Quhat u zeg ayt n Quraħ ħima ad sseuęan SIDI, AREBBI n Israil, s ict n tmijja teĥhed ařas.

²⁰Tiwecca zic kkaren uca ffyen řar řexřa n Taquea. řar wuffuy nsen ibedd-dd Yahucafař *din*, inna: “Sřem-dd řari, *a* Yahuda, d kenniw, imezday n Urcalim. Amnem di SIDI, AREBBI nwem, *xenni* ad tiřim di řaman, amnem zi inabiyyen,

2 IMEZRUYEN

xenni ad tfeřhem.”²¹ Netta imcawar ak-d řgens uca issbedd imedyazen ztat i SIDI d yenni d as i řa iřebbhēn s ucewwar iqeddsen am i řa uyuren ztat i wudem n *yeryazen* i ihezzmen s řesnař, ad inin: “Qadam SIDI, mařar tamexsiwt nnes icewwaren *tēttiyma* i řebdal!”²² Di řweqt řami bdan nitni s usřiwřew d uřebbeř, igga SIDI tixecfin x ayt n Eammun d Mu’ab u x *yenni* i tuřa dd-iffyen řidd i Yahuda zeg idurar n Saer uca ttwawten nitni.

²³ Ayt n Eammun d *ayt n* Mu’ab kkaren x imezday n idurar n Saer řima ad ten sshellken u ad ten areddřen. Umi qđan nitni x imezday n Saer, sshellken ijj wenneyni.²⁴ *Umi* dd-yiwid Yahuda řar řřumēet n uřeřtu di řexřa, ndaren tamuřři nsen x řřaci u xzar, myř řxecbat wđant x temmurt, uřa d ijj war injim.²⁵ Yahucafař d řgens nnes usin-dd řima ad řřfen takeccađt nsen uca ufin řarsen ařtas n sseřēet d řxecbat d řeqcue iřřan uca kksen *eřam kuř zzayes* i yixef nsen ařami war zemmaren ad t arbun. Ttkeccađen řřata n wussan, mařar *tuya* din ařtas.

²⁶ Deg wass wiss arebea munen nitni di řewđa n teřzurt n Baraka, minzi din barken SIDI. S uyenni qqaren as i wemcan nni: tayzurt n Baraka, řar i řexxu.

²⁷ Awarni uya dewřen-dd marra iryazen n Yahuda d Urcalim. Yuyur Yahucafař řar ztat řima ad eeqben řar Urcalim *ccuren* s řefrařet, mařar SIDI tuřa issfarř i-ten x řeedyan nsen.²⁸ Am *ttiraren s* lharpat d řgambriyat d řřayřat usin-dd řar Urcalim, řar Taddart n SIDI.²⁹ Tuřa tigg^wudi n AREBBI teřqef marra tigeldiwin n temmura umi sřint, aqa SIDI imney ak-d řeedyan n Israil.³⁰ Tufa tgeldit n Yahucafař řhudnet uca AREBBI nnes iwca as řehna zi marra iyezdisen.

Aneggar n řehkamet n Yahucafař

1 Ij. 22:41-51

³¹ Ammu i iřkem Yahucafař x Yahuda. *Tuya* řares xemsa u-řřatin n isegg^wusa, umi idweř d ajeřid. Netta iřkem xemsa u-eicrin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Eazuba, yeřis n Cilři.³² Netta idfar ibriden n babas Asa, war xasen iřeyyed ca u netta igga min iřan nican di tiřřawin n SIDI.³³ Myř řegēudi war ttwakksent, mařar řgens war tuři ead yarra uř nnes řar AREBBI n ibabaten nsen.³⁴ Min iqqimen n imezruyen n Yahucafař, imezwura d ineggura, xzar, aqa man aya *marra* ittwazemmem deg wedlis n imezruyen n Yahu, mmis n řanani, inni ittwazemmemen deg wedlis n ijeřiden n Israil.

³⁵ Awarni i uya igga Yahucafař ijj n řeahd ak-d Ařazya, ajeřid n Israil, wenni iggin tuseffna ařtas di *marra min* tuřa igga.³⁶ Netta iqqen akides ijj n řeahd, řima ad ggen iřarruba nni i řa ineddhen řar Tarcic. Nitni bnan iřarruba *nni* di Eiřyun-Jabar.³⁷ *Maca* Alieazar, mmis n Dodawahu zi Marica, ittnebba

x Yahucafaṭ, inna: “Minzi teqqned ijj n řeahd ak-d Aḥaziya, aqa SIDI yarza řexdayem nnek.” *Ammu* imsar aqa ttwarzen iḡarruba ařami war zemmarem ad nedhen ḡar Tarcic.

Řeḡkamet ieffnen n Yuram

2 Ij. 8:16-24

21¹Yahucafaṭ ittwassars *deg wender* jar řejdud nnes. Netta ittwander jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis Yahuram idweř d ajeḡid deg wemcan nnes.² Aytmas, iḡenjiren n Yahucafaṭ *tuya aten d* Eazarya, Yaḡiyil, Zakariyya, Eazaryahu, Mixayil d Cafatya. Ina marra *tuya aten d* iḡenjiren n Yahucafaṭ, ajeḡid n Israil.³ Babatsen iwca asen aṭtas n terzifin n nnuqart d wurey d řeqcue iḡřan uřa d tineddam ifaryen di Yahuda, maca tageldit iwca i-tt i Yahuram, maḡar wanita *tuya* d amenzu.

⁴*Umi* ikkar-dd Yahuram x tgeldit n babas uca imnee di tizemmar nnes, inya marra aytmas s ssif, uřa d ca n řḡukkam n Israil.⁵ Yahuram *tuya yares* tnayen u-třatin n isegḡ^wusa umi idweř d ajeḡid. Netta iḡkem tmenya n isegḡ^wusa di Urcalim.⁶ Netta yuyur deg webrid n ijeḡiden n Israil, am mammec tuḡa tegga taddart n Axab, maḡar yeḡis n Axab tedweř d tamḡart nnes. Netta igga min iḡan d aeffan di tiṭṭawin n SIDI.⁷ *Maca* SIDI war ixš ad yareddeḡ Dawud di ṭṭwee n Řeahd i igg ak-d Dawud uřa umi *d as* tuḡa inna, ad as iwc řebda ijj n řefnar zzat i tiṭṭawin nnes, i netta u i iḡenjiren nnes.

⁸Deg wussan nnes ixtutteř Idum s uḡewwey zi sadu ifassen n Yahuda, uca ggın ijj n ujeḡid x yixef nsen.⁹ Iedu Yahuram ak-d marra imeqqranen nnes d marra ikarruten nnes *n umenyi*. Aqa ikkar s ḡiřet u iḡřeb x ayt n Idum inni i tuḡa i d as dd-innden, i netta u i imeqqranen n ikarruten *n umenyi*.¹⁰ *Waxxa amenni* xtuttřen *ayt n* Idum s uḡewwey zi jar ifassen n Yahuda, ař ass-a. Di řweqt nni beeda iḡewwey uřa d Libna, maḡar tuḡa Yahuda iḡeyyed x SIDI, AREBBI n ibabaten nnes.

¹¹Netta issbedd uřa d řegeudi x idurar n Yahuda u yarra imezday n Urcalim ad ssfesden ixef nsen *s irebbiten nneyni*, *wah* tuḡa iearn Yahuda ḡar man aya.

¹²Tiweḡ-dd ḡares ict n tebrat n unabi Iliya, teqqar: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n babac Dawud: ‘Maḡar war tuyured x ibriden n babac Yahucafaṭ u x ibriden n Asa, ajeḡid n Yahuda,¹³ maca tuyured x ibriden n ijeḡiden n Israil uca tarrid Yahuda d imezday n Urcalim ad ssfesden ixef nsen *s irebbiten inneyni*, am mammec i t tegga taddart n Axab, u minzi cek tenyid uřa d aytmac zi taddart n babac, inni i tuḡa i xak icnan,¹⁴ zzar, *x uyenni* SIDI ad cek iřqef s ict n tecti d tameqqrant jar řgens nnek d iḡenjiren nnek d temḡarin nnek d marra aḡřa nnek.¹⁵ Cek simant nnek ad tewḡid deg ijj n řehřac n tekričt iqeřřen, ař dd i ḡa

2 IMEZRUYEN

teffey' *ead* tekričt nnek ɣar barra zi ssibbet n řehřac, ass idřar umas.”

¹⁶SIDI issehweř x Yahuram arruř n Ifilistiniyyen d Weeraben, inni izedyen x uyezdis n *ayt n* Kuc. ¹⁷Nitni gaæden ɣar Yahuda, udfen ɣar tammurt u ksin marra agra nni *iřan* di taddart n ujeřid uřa d iřenjiren d temɣarin, ařami war d as iqqim myř Yahuyahaz, amařuz n iřenjiren nnes. ¹⁸Awarni aya iwta i-t SIDI s yiji n řehřac war izemmar ad *zzayes* iggenfa. ¹⁹Umi *tuya netta ihřec ammu* ass idřar umas uca iedu řweqt ařami edun tnayen n isegg^wusa, imsar, aqa takričt nnes teffey-dd ɣar barra u netta immut s řehřiq d ameqqran. Řgens nnes war d as issary ca tnessi am *ggin* timessi i ibabaten nnes. ²⁰Netta *tuya* ɣares tnayen u-třatin n isegg^wusa umi idweř d ajeřid. Netta ihkem tmenya n isegg^wusa di Urcalim. Netta ifna, war xas indeb řed. Neđřen t di tendint n Dawud, *maca* war iři deg imedřan n ijeřiden.

Ajeřid Axazya ittwaney s ufus n Yahu

22 ¹Imezday n Urcalim ggin Ařazya, mmis amařuz, d ajeřid deg wemcan nnes, mařar marra aytmas imeqqranen tuřa ttwanyen zeg ict n bandiyya i tuřa dd-tudef ak-d Weeraben ɣar řmargeř n řeeskar. *Ammu i* idweř Ařazya, mmis n Yahuram, d ajeřid n Yahuda. ² *Ij. 8:25-29; 9:27-29*

²Axazya *tuya* ɣares tnayen u-rebein n isegg^wusa, umi idweř d ajeřid. Netta ihkem ijj n usegg^was di Urcalim. Yemmas qqaren as Eatalya, yeřis n Eumri.

³Netta yuyur deg ibriden n taddart n Axab, mařar yemmas d tamcawart nnes di *marra* tuæeffna i igga. ⁴Netta igga min iřan d aæeffan di tiřřawin n SIDI, amecnaw taddart n Axab, mařar awarni i řmewt n babas tuřa *inni n taddart n Axab* d imcawaren nnes ařami ikka x uzeřif.

⁵Netta idřar ccwar nsen uca iffeř ak-d Yuram, mmis n Axab, ajeřid n Israil, i umenyi ak-d řazayil, ajeřid n Aram, ɣar Ramut di Jilead uca Iramiyyen ɣeřben x Yuram. ⁶*Xenni* yaregg^weř mařend ad yarzu di Yazraeil agenfu zeg iyezzimen nni i d as tuřa ggin *ayt n* Aram umi imney di Ramut ak-d ujeřid nsen, řazayil, ajeřid n Aram. Ihwa-dd Eazarya, mmis n Yuram, ajeřid n Yahuda, *yar din*, řima ad issijj x Yuram, mmis n Axab, di Yazraeil, umi tuřa ihřec. ⁷Areddeř n Ařazya tuřa zi AREBBI umi dd-yusa ɣar Yuram. Umi dd-yiwed *din*, iffeř ak-d Yuram x Yahu, mmis n Nimci, wenni i tuřa idhen SIDI mařend ad iqđa x taddart n Axab. ⁸Umi iqđa Yahu x řřukm n taddart n Axab, imsar, aqa yufa řřukkam n Yahuda d iřenjiren n aytmas n Ařazya, *inni* i tuřa ittsexxaren i Ařazya, uca inřa i-ten. ⁹*Xenni* yarzu x Ařazya. Nitni řřfen t am tuřa innuffar di Samarya uca iwyen t ɣar Yahu. Nyin t u neđřen t, minzi nnan: “Netta d mmis n Yahucafař, wenni yarezzun x SIDI s marra uř nnes.” *Ammu* war iqqim i taddart n Ařazya uřa d ijj n wenni di iřa jjeřd řima ad ihkem am ujeřid.

Yuwac iqqim iddar umi tsizzeř Atalya idammen n aytmas

2 Ij. 11:1-3

¹⁰ *Umi* Eatalya, yemmas n Aħazya teźra, aqa mmis immut, tekkar, t^eteħħa marra tarwa n ujeğid n taddart n Yahuda. ¹¹ *Maca* Yahucabeat, yeğis n ujeğid, teksi Yuwac, mmis n Aħazya, uca texdeř i-t zi jar ihenjiren n ujeğid nni ittwanen uca tessideř i-t ak-d tenni t issuđuđen deg ijj n wexxam n yiđeř. *Ammu* i tegga Yahucabeat, yeğis n ujeğid Yahuram, tamęart n ukehhan Yahuyadae — maęar nettat d ućmas n Aħazya — tessnuffar i-t i Eatalya u tanita war t tenęi ca. ¹² Setta n iseg^wusa iqqim innuffar ęarsen di Taddart n AREBBI u tuęa Eatalya tħekkem x temmurt.

Yuwac ittwagg x tgeldit

2 Ij. 11:4-20

23 ¹ Deg usegg^was wiss sebea issejhed Yahuyadae ixef nnes uca igga ijj n řeahd *jmie* ak-d řqebťanat n mya, Eazarya, mmis n Yuram d Ismaeil, mmis n Yuħanan, d Eazarya, mmis n Eubid, d Maęasiya, mmis n Eadaya, d Ilicafať, mmis n Zikri. ² Nitni kkin x *temmurt* n Yahuda, ssmunen Ilawiyyen zi tneddam n Yahuda uřa d izeğifen *n tudrin* n ibabaten n Israil uca usin-dd ęar Urcalim. ³ Marra agraw *n řgens* igga ijj n řeahd ak-d ujeğid di Taddart n AREBBI u netta inna asen: “Xzar, mmis n ujeğid aqa ad idweř d ajeğid, am mammec i t inna SIDI x ihenjiren n Dawud!” ⁴ Yumur i-ten, inna: “D man aya i ęa teggem: ict n ttuřut nwem, inni n ikehhanen d Ilawiyyen i ęa yadfen deg *wass n* ssebt, ad eessen ęar tewwura. ⁵ Ict n ttuřut *ad tbedd* ęar taddart n ujeğid u ict n ttuřut ęar Tewwart n Dsas u marra řgens *ad ibedd* di řemraħat n Taddart n SIDI. ⁶ Uřa d ijj war ittideř ęar Taddart n SIDI, myir ikehhanen d *ayt n* Lawi, inni ittsexxaren, ad adfen, maęar nitni d imqeddasen u marra řgens ad iħđa min ittxeřřan ad ittwaħđa i SIDI. ⁷ Ayt n Lawi ad quwwaren i ujeğid, *kuř* aryaz s řesnaħ nnes deg ufus nnes, u wenni i ęa yarzun ad yadef ęar Taddart ad ittwanę. Kenniw ad teqqimen ak-d ujeğid mani ma ięa ęar twasit d wuffuę. ⁸ Ayt n Lawi d marra Yahuda ggin am mammec marra min *i d asen* yumur ukehhan Yahuyadae uca iwyen kuř ijj *zzaysen* iryazen nnes nni yudfen di ssebt uřa d yenni dd-iffęen di ssebt, maęar akehhan Yahuyadae war iwci řeewacar i terbiein. ⁹ Akehhan Yahuyadae iwca i imeqqranen n mya lansat d tseddariyin *n ueeskari* iqeřřen i tuęa ięan n ujeğid Dawud, *d* tinni i *tuęa ięan* di Taddart n AREBBI. ¹⁰ Issbedd řgens, kuř ijj *s* lansa nnes deg ufus, zeg uęezdis afusi n Taddart ař aęezdis azeřmađ n Taddart, ęar uealťar u ęar Taddart, *ammu i* dd-quwwaren i uheťtu n ujeğid. ¹¹ Nitni suffyen-dd mmis n ujeğid ęar barra

2 IMEZRUJEN

uca ggin as ttaj *x uzeğif* uca wcin as Cchadet. *Ammu* i t ggin uca Yahuyadae d ihenjiren nnes dehnen t, nnan: “Tudart i ujeğid!”

¹² *Umi* tesra Eatalya řhess n řgens i dd-yusin ttazzřen yar din uca ssemyaren ajeğid, tudef-dd yar řgens di Taddart n SIDI. ¹³ Tezra, u xzar, ajeğid ibedd yar upilar yar wadaf, u řqebţanat d *inni ittusuđen di* řebwaq *bedden* yar ujeğid. Marra řgens n temmurt ifraĥ u işuđ di řyayţat. *Uřa d* imedyazen ak-d dduzanat n lmusiqā inni issnen mammec i ya řebbĥen *bedden din*. *Xenni* tcarreg Eatalya arruđ nnes uca tesyuyy: “Tamenziwt, tamenziwt!”

¹⁴ Maca yumur ukehhan Yahuyadae i řqebţanat n mya, inni i tuya iġan x řeeskar, uca inna asen: “Suffyem tt-i-dd yar barra uca nyem s ssif wi tt i ya iđfaren. Mayar akehhan tuya inna: “War tt neqqem di Taddart n SIDI!” ¹⁵ Nitni ssarsen xas ifassen uca *umi* iwđen yar wadaf n Tewwart n Iysan *yar* taddart n ujeğid, nyin tt dinni.

¹⁶ Igga Yahuyadae ijj n řeahd jar as-dd d marra řgens d ujeğid ĥima ad iřin d ijj n řgens i SIDI. ¹⁷ *Xas uca* yudef marra řgens yar zzawect n Baēal u hedmen tt. Iēalţaren nnes d řexyařat nnes arzin ten qaē. U nitni nyin Mattan, akehhan n Baēal, zzat i iēalţaren. ¹⁸ Igga Yahuyadae tasexxart x Taddart n SIDI deg ufus n ikehhanen n *ayt n* Lawi nni tuya iĥđa Dawud *di terbiein* i Taddart n SIDI ĥima ad qeddmn tiyarřa n wecmađ n SIDI am mammec ittwari di Ccariēa n Musa, s řefraĥet d izřan, am t iweřřa Dawud. ¹⁹ Netta issbedd iēessasen x tewwura n Taddart n SIDI, maĥend uřa d ijj mammec ma igga mařa ixmej, war din ittidef ca. ²⁰ Netta yiwi imeqqranen n mya d ayt n jjeĥd d ayt n bu-şşulţa jar řgens d marra řgens n temmurt uca issehwa ajeğid zi Taddart n SIDI u nitni udfen yar taddart n ujeğid zi Tewwart Yuēřan uca ssyimen ajeğid x řearc n tgeldit. ²¹ Marra řgens n temmurt ifarĥ u tandint tedweř tarsa, awarni umi nyin Eatalya s ssif.

Řeĥkamet n Yuwac

2 Ij. 12:1-22

24 ¹ Yuwac *tuya* yares sebea n isegg^wusa umi idweř d ajeğid. Netta iĥkem arebein n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Đibya zi Bi'r-Sebea.

² Yuwac igga min iġan nican di tiĥţawin n SIDI, min ikka ukehhan Yahuyadae iddar. ³ Yahuyadae yiwi as tnayen n temyarin u netta iija-dd ihenjiren d tĥenjirin. ⁴ Awarni i uya tuya inwa Yuwac s wuř ĥima ad iēdeř Taddart n SIDI.

⁵ Issmun ikehhanen d ilawiyyen, inna asen: “Kkem x tneddam n Yahuda u yarwem ijj n řqedd n nnuqart di kuř asegg^was zi marra Israil ĥima ad teedřem Taddart n AREBBI. Bdam deyya s uya!” *Maca* ilawiyyen war qeğqen ca.

⁶ Ajeğid iřaya i uzeğif Yahuyadae, inna as: “Mayemmi war tesseqsid ilawiyyen

x mammec dd-iffey wesmuni zi Yahuda d Urcalim n tewhibt n usgææd n Musa, amsexxar n SIDI, u n wegraw n Israil i Uqıdun n Cchadet? ⁷ Aqa iħenjiren n Eatalya taæffant arzin Taddart n AREBBI uca ssmuṭṭiyen marra řeqcuc iqeddsen n Taddart n SIDI ħar Ibaelen.”

⁸ Ajeġid yumur ħima ad ggen ict n tşenduqt u nitni ssarsen tt barra ħar tewwart n Taddart n SIDI. ⁹ Xenni řayan di Yahuda d Urcalim ħima ad yarwen i SIDI tawhibt n usgææd nni igga Musa, amsexxar n AREBBI, x Israil di řexřa.

¹⁰ Marra imeqqranen d marra řgens tuħa farħen u nitni iwyen-dd *tiwħibin* uca ndaren tent di tşenduqt ařami teccur. ¹¹ Di řweqt umi dd-ssidfen taşenduqt x řumur n ujeġid s ufus n İlawiyyen uca zřin aqa *dayes* aṭas n nnuqart, imsar, aqa yusa-dd umarir n ujeġid d uweqqaf n ukehhan ameqqran uca ssexwan taşenduqt, ssgææden tt u iwyen tt *æawed* ħar wemcan nnes. Ammu i ggin nitni ass idfar umas uca ssmunen-dd aṭas n nnuqart.

¹² Ajeġid d Yahuyadae wcin aya *xenni* i imḍebbaren n řxedmet di ṭṭwee n Taddart n SIDI. Nitni cran isuydayen d ineqqacen n ukeccuḍ ħima ad eedřen Taddart n SIDI, uřa d imziřen n wuzzař d nnħas, ħima *uřa d nitni* ad eedřen Taddart n SIDI. ¹³ İxeddamen tuħa xeddmen řebda u sadu ufus nsen tuyur řxedmet nican ħar zzat. Nitni arrin Taddart n AREBBI amecnaw mammec tt tuħa amezwaru u arnin di řemten nnes. ¹⁴ Řami tt kemmřen, iwyen min iqqimen n nnuqart zzat i wudem n ujeġid u zzat i Yahuyadae uca igga zzayes řeqcuc i Taddart n SIDI, řeqcuc i tsexxart u i tewhibin n wecmaḍ, tiyenjayin d řeqcuc n wurey d nnuqart. Marra ussan nni *ikka* Yahuyadae *iddar*, ttawyen řebda tiħarřa n wecmaḍ i Taddart n SIDI.

¹⁵ Yahuyadae iwsar u uzan ħares wussan *n tudart* uca immut. Netta tuħa ħares mya u-třatin n isegg^wusa umi immut. ¹⁶ Neḍřen t jar ijeġiden di tendint n Dawud, maħar tuħa igga min iġan nican di Israil, am i AREBBI am i Taddart nnes.

¹⁷ Awarni i řmewt n Yahuyadae usin-dd řħukkam n Yahuda uca uḍaren zzat i ujeġid uca isřa ħarsen ujeġid. ¹⁸ Nitni semħen di Taddart n SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, uca sexxaren i trebbin n cwarti d řexyařat n řřanam. *Xenni* idweř uduqqez d ameqqran *n weyḍab* x Yahuda u x Urcalim di ssibbet n řmuేశiyyet nsen. ¹⁹ Netta issekk jar asen inabiyyen ħima ad ten yarra ad eeqben ħar SIDI. Nitni ceħden xasen, maca war d asen sřin ca. ²⁰ Arruħ n AREBBI ihwa-dd x Zakariyya, mmis n ukehhan Yahuyadae. Netta ibedd x ijj n ddruj zzat i řgens, inna asen: “Ammu i iqqar AREBBI: ‘Mayemmi t^tteeddamm x řumurat n SIDI? *Ammu* war t^ttefřiħem ca. Minzi tħeyydem x SIDI, ad xawem iħeyyed Netta.’” ²¹ Nitni ggin xas ict n tmeemuč u ħejjaren t x řumur n ujeġid di řemraħ n Taddart n SIDI. ²² Ajeġid Yuwac war ixarreř di tmexsiwt icewwaren, tenni i d

^{24:19} ‘Netta’ - wanita d SIDI.

2 IMEZRUYEN

as tuya isscen babas Yahuyadae. Netta inya mmis. Umi Yuwac immut, inna: “SIDI ad t izar u ad yarzu *ad t ixřef!*”

²³ Yar uneqřeb n usegg^was, imsar, aqa issgaeeed řeeskar n Aram x Yuwac. Nitni usin-dd yar Yahuda d Urcalim u sshellken zi řgens marra řřukkam n řgens uca ssekken marra takeccađt nsen yar ujeđid n Dimacq. ²⁴ Waxxa tuya řeeskar n Aram drus n yeryazen waha, aqa SIDI igga asen ijj n řeeskar d ameqqran deg ufus nsen, umi nitni řeyyden x SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. Nitni ggin řehkamat x Yuwac. ²⁵ Umi xas ffyen nitni - aqa jjin t ihřec ařas - ggin xas imsexxaren nnes ict n tmeemuč di ssibbet n *usizzerř* n idammen jar iřenjiren n ukehhan Yahuyadae. Nyin t am iđa di tassut nnes. Neđřen t di tendint n Dawud, maca war t nđiřen ca di tmeđřin n ijeđiden. ²⁶ Ina d inni i xas iggin ict n tmeemuč: Zabad, mmis n Cimea, Taemmunct, u Yahuzabad, mmis n Cimrit, Tamu’abect. ²⁷ X iřenjiren nnes u x řqedd n min i xas ggin *inabiyyen* u x dsas n Taddart n AREBBI, xzar, aqa *man aya marra* yura di tira n wedlis n ijeđiden. Mmis Amařya idweř d ajeđid deg wemcan nnes.

Ayelleb n Amařya, ajeđid n Yahuda, x Idum

2 Ij. 14:1-22

25¹ Amařya *tuya* řares xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeđid. Netta ihkem tesea u-eicrin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yahueaddan, *tuya-tt* zi Urcalim. ² Netta igga min iğan nican di tiřawin n SIDI, maca war iđi s wuř imun *qae*. ³ Umi issemten tagelda nnes, imsar, aqa inya imsexxaren nnes, inni i tuya inyin babas ajeđid. ⁴ Maca iřenjiren n ayt n bu-arrqabet war ten inyi ca, am mammec *t* yura deg wedlis ittwannden n Ccariea n Musa, i zi iweřša SIDI, inna: “Ibabaten war ttwaneqqen di ssibbet n iřenjiren *nsen* u iřenjiren war ttwaneqqen di ssibbet n ibabaten *nsen*, mařar kuř ijj ad ittwaney x ddnub *n yixef* nnes.”

⁵ Amařya issmun *ayt n* Yahuda uca issbedd i-ten ełahřab řağat, ak-d imeqqranen x wařef u ak-d imeqqranen x mya i Yahuda d Binyamin marra. Netta isedd i-ten, zi eicrin isegg^wusa sennej uca yufa jar asen teřt-myat-ařef *n yeryazen* ttwafarzen řima ad ffyen ak-d řeeskar, inni ittwadarrben x uřic d tseddart *n ueeskari* tameqqrant. ⁶ Netta icra-dd myat-ařef n ayt n bu-teyruđt imeđden zi Israil s mya n talintat n nnuqart.

⁷ *Xenni* yusa-dd řares ijj n weryaz n AREBBI, inna: “A, ajeđid, war tteji řeeskar n Israil akidek itteffey, mařar SIDI war iđi ak-d Israil, ak-d marra ayt n Ifrayim.

⁸ *Maca* mařa *waxxa amenni* txedsed ad traħed, ffey, egg i-t, *iwa* iři d aryaz deg umenyi. AREBBI ad cek issneqřeb zzat i wudem n řeedu, mařar AREBBI řares tizemmar maħend ad iawen u ad issneqřeb.” ⁹ Amařya inna i weryaz n AREBBI:

“Maca min i ya imsaren s mya n talintat i wciy i terbiein n *řeeskar n* Israil?” Aryaz n AREBBI inna: “SIDI ħares ktar zi man aya ħima ad ac t iwc.”¹⁰ Uca iezēř Amařya tarbiein n *řeeskar* i tuġa ħares dd-yusin zi Ifrayim, yejj i-tent ad aregg^weħent ħar wemcan nsen. *Xenni* iřqef i-ten uxeyyeq d ameqqran x Yahuda uca eeqben s tefqeħt ħar wemcan nsen.

¹¹ Amařya *maca* igga taryast, indeħ řgens nnes uca iffeġ ħar teyzurt n Tmeġaħt, inġa eecra-ařaf n *yeryazen* zeg ayt n Saeir. ¹² *Eawed* ħebbsen ayt n Yahuda eecra-ařaf n *yeryazen* am ddaren, uca iwyen ten ħar tqiccat n jjarf uca earken ten ssenni ħar swadday ařami ftuttyen marra. ¹³ *Maca* iryazen n terbiein n řeeskar nni tuġa iġa Amařya ad eeqben ařami war kidsen dd-tteffyen ħar umenġi, hejmen x tneddam n Yahuda, zi Samarya ař Bayt-Ĥurun, uca nġin zzaysen teřt-ařaf n *yeryazen* uca ħewwsen takeccaħt tameqqrant ařas.

¹⁴ Awarni řami dd-ieqeb Amařya s řeġřeb x ayt n Idum, imsar, yiwi irebbiten n ayt n Saeir uca issbedd i-ten zzates uca yuħar zzat i wudem nsen uca issbexxar asen. ¹⁵ Uca yarya weyħab n SIDI x Amařya, uca issekk iġ n unabi ħares. Wanita inna as: “Mayemmi tarzud irebbiten n řgens, inni i tuġa war izemmaren ad fekken řgens nsen zeg ufus nnek?” ¹⁶ Umi netta issiweř *ammu*, imsar, aqa inna as: “Ma gġin cek d amcawar n ujeġid? Bedd, mayemmi i cek i ħa wten?” *Xenni* ibedd unabi, inna: “*Řexxu* ssneġ, aqa SIDI iezem ħima ad cek yareddeġ, minzi teggid aya u war tesřid ħar ccwar inu.”

Taxessart n Yahuda deg umenġi ak-d Israil

¹⁷ Amařya, ajeġid n Yahuda, imcawar. Issekk *ireqqaşen* ħar Yuwac, mmis n Yahuyaħaz, mmis n Yahu, ajeġid n Israil, inna: “As-dd, eġj aneġ ad nemmeřqa *i umenġi*.” ¹⁸ *Maca* Yuwac, ajeġid n Israil, issekk *iġ n ureqqaş* ħar Amařya, ajeġid n Yahuda, inna: “Cbarq ak-d isennanen *i iyemmyen* x *idurar n* Lubnan, issekk *ict n tebrat* ħar tengelt x *idurar n* Lubnan, inna: ‘Ewc yeġic d tamġart i mmi!’ *Maca* iġ n řweħc i *din yuyuren* x *idurar n* Lubnan, ikka uca iefes x cbarq ak-d isennanen.”

¹⁹ “Teqqared *ak-d ixef nnek*: ‘Xzar, aqa ħeřbeġ x Idum!’, u *řexxu* tudef nnfaxet ħar wuř nnek. Weqqar ixef nnek u qqim di taddart nnek, *minzi* mayemmi i ħa tegged ixef nnek di řġar u ad tewħid, cek d Yahuda akidek?” ²⁰ *Maca* Amařya war ixs ad iseř, maġar man aya yusa-dd zi AREBBI maħend ad ten iwc deg ufus *nsen*, minzi nitni arzun irebbiten n Idum. ²¹ *Xenni* igaeed Yuwac, ajeġid n Israil. Netta d Amařya, ajeġid n Yahuda, mmeřqan *i umenġi* ħar Bayt-Cams, i iġan di Yahuda. ²² Yahuda ittwayřeb zzat i wudem n Israil uca nitni arewřen, kuř iġ ħar uqiħun nnes. ²³ Yahuyaħaz, ajeġid n Israil, iřtef Amařya, ajeġid n Yahuda, mmis n Yuwac, mmis n Yahuyaħaz di Bayt-Cams uca yiwyi i-t ħar Urcalim. *Dinni* igga ict n tazzit di řħiħ n Urcalim, zi Tewwart n Ifrayim ħares ař Tewwart n Teymart, x iġ n webrid n arebea mya n iġaġen. ²⁴ Yiwi marra ureġ

d nnuqart d marra řeqcúe i ittwafen di Taddart n AREBBI u deg ixxamen n txubay n taddart n ujeđid *uřa d* imerhanen uca ieqeb řar Samarya.

²⁵ Amařya, mmis n Yuwac, ajeđid n Yahuda, iddar awarni i řmewt n Yuwac, mmis n Yahuyahařaz, ajeđid n Israil, *ead* xemmeřac n isegg^wusa. ²⁶ Min iqqimen n imezrujen n Amařya, imezwura d ineggura, ma man aya *marra* war ittwazemmec ca deg wedlis n ijeđiden n Yahuda d Israil? ²⁷ Zeg wami iřeyyed Amařya x SIDI, ggin xas ict n tmeemuč di Urcalim, maca netta yarweř řar Laxic. *Xenni* ssekken *iryazen* awarni as uca nřin t dinni. ²⁸ Iwyen t-i-dd x yeysan uca neđřen t jar řejdud nnes di tendint n Yahuda.

Euzziya, ajeđid n Yahuda, d řeřkamet nnes ifeřřen

2 Ij. 15:1-7

26 ¹Řami yiwi marra řgens n Yahuda Euzziya, wenni tuya řar iđa seřřac n isegg^wusa, ggin t d ajeđid deg wemcan n babas Amařya. ²Netta ibna llat u yarra t *deg ufus* n Yahuda, awarni umi ittwassars ujeđid *deg wendeř* ak-d řejdud nnes. ³Euzziya *tuya* řares seřřac n isegg^wusa umi idweř d ajeđid. Netta iřkem tnayen u-xemsin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yakulya zi Urcalim. ⁴Netta igga min iđan nican di tiřřawin n SIDI, igga nican am mammec tuya igga babas Amařya. ⁵Umi tuya yarezzu x AREBBI deg wussan n Zakariyya, wenni tuya ifehhem tmezra n AREBBI, *iwa* deg wussan i di tuya yarezzu x SIDI, imsar aqa AREBBI issehwen abrid nnes.

⁶Netta iffey uca imney ak-d Ifiliřtiniyyen uca igga ict n tazzit di řhiđ n Jat d řhiđ n Yabna d řhiđ n Acdud. Netta ibna tineddam řar Acdud u di *temmurt n* Ifiliřtiniyyen. ⁷AREBBI ibedd akides đidd i Ifiliřtiniyyen u đidd i Weeraben, inni izeddřen di Jur-Bael, u đidd i Imaeuniyyen. ⁸Wcin ayt n Eammun tirzifin ittxeřřan i Euzziya uca idweř yisem nnes ittwassen ař wadaf n Miřra, mařar netta tuya idweř ijhed ařřas. ⁹Di Urcalim issbedd Euzziya řřumeat řar Tewwart n Teymart u řar Tewwart n Teyzurt u řar řyemmura uca issemten i-tent. ¹⁰Netta ibna *ewawed* řřumeat di řexřa uca iyza ařřas n wanuten, mařar řares řebhayem ařřas di Temmurt Iwařan u di řwařa *yueřan*. Tuya řares ifeđahen d ayt n tzayart deg idurar uřa deg iyyaren iearřen, mařar netta tuya ittens tafegahř.

¹¹Euzziya tuya řares *ewawed* ijj n řeřskar n ieeskariyyen imdarrben, tteffřen *yar umenři* di terbicin, elahřsab leadad i tuya ittwasedden zzaysen s ufus n umarir Yaeyil d uweqqaf Macasiya, s řumur n Hananya, ijj zi řřukkam n ujeđid.

¹²Řqedd imun n izeđifen jar ibabaten *n řađat*, n ayt n bu-teyruđt imeđden, *tuya* ařřayen u-setta-mya *n yeryazen*. ¹³Sadu afus nsen *tuya* din ijj n řeřskar n teřř-mya u-sebea-ařaf u-xemsa-mya *n yeryazen*, ieeskariyyen imdarrben s jjeđd

iccuren i umenyi ħima ad wcen afus i ujeġid d d d i řeđu. ¹⁴ Euzziya issewjed asen tiseddariyin *n ueeskari* d iħricen d lkaskat x uzeġif d warruđ n wuzzař d řeqwas d iżra n yiġiy, i marra řeeskar. ¹⁵ Di Urcalim igga dduzanat ittwassuffyen zeg imsuffyen imiյisen ħima ad tent ggen x řřumeat u x tyemmura ħima ad zżaysent qarřent s řřitcat d yezra. Ammu i idweř isem nnes icneđ yar řagg^waj, mařar i netta umi t^ettwag twiza s řeejeb, ařami idweř yarni di jjeħd.

Řehřac n lbarř iřqef Euzziya d mammec immut

¹⁶ Maca umi idweř ijhed, issgaeđed ixef nnes deg wuř nnes ařami issiwed *ixef nnes* yar wareyyeb u iřdar SIDI, AREBBI nnes, mařar yudef di Zżawect Tameqqrant n SIDI ħima ad issbexxar x uealřar n řebxur. ¹⁷ Akehhan Eazarya yuyur awarni as u akides ikehhanen n SIDI, tmenyin n yeryazen imeħden. ¹⁸ Nitni qařeen i ujeġid Euzziya, nnan as: “War cek icuwwar, Euzziya, maħend ad tawyed řebxur i SIDI, myř i ikehhanen, iħenjiren n Harun, inni ittwasqeddsen i tewhibt n řebxur. Ffey zi Zżawect Iqeddsen, mařar teřdared u man aya war d ac dd-ittiwi ccan zżat i SIDI, AREBBI nnek.” ¹⁹ *Xenni* isear Euzziya am iřřef řebxur i tewhibt n řebxur deg ufus nnes. Am isear *ammu* x ikehhanen, iffeř as dd-řbarř di tenyart nnes, zżat i tiřřawin n ikehhanen di Taddart n SIDI, yar uealřar n řebxur. ²⁰ *Umi* inneqřeb ukehhan ameqqran Eazarya d marra ikehhanen řares, aqa da, dayes řbarř di tenyart nnes. Nitni ħsaren t deyya ad ssenni yagg^wej uřa d netta simant nnes iqeġeq ad iffeř, minzi SIDI tuya iwta i-t. ²¹ Tuya ajeġid Euzziya iħřec s řbarř ař ass n řmewt nnes. Netta iqqim izeddeř deg ict n taddart t^ettwaezeř, mařar netta tuya ittwaqess zi SIDI. Mmis Yutam tuya *ittwařeqqem* x tzeddiyt *n ujeġid* u iħekkem x řgens n temmurt. ²² Imezruyen iqqimen n Euzziya, imezwura d ineggura, aqa izemm i-ten unabi Icaeya, mmis n Amuř. ²³ Euzziya ittwassars *deg wenđer* jar řejdud nnes. Neđřen t jar řejdud nnes deg iyyar n wenđer n ijeġiden, mařar nnan: “Aqa dayes řbarř!” Mmis Yutam idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Yutam idweř d ajeġid n Yahuda

2 Ij.15:32-38

27 ¹ Yutam *tuya* řares xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. Netta iħkem seřřac n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yaruca, yeġis n řaduq. ² Netta igga min iġan nican di tiřřawin n SIDI, nican am mammec t igga babas Euzziya, maca netta war yudif ca yar Zżawect Tameqqrant n SIDI. Řgens *maca* tuya *ead* ifsed ixef nnes ařřas. ³ Netta ibna Tawwart Yueřan n Taddart n SIDI. Uřa yar řħiđ n Euřil ibna ařřas. ⁴ Ibna tineddam di Temmurt n

26:17 ‘Eazarya’ - s Teibranit ‘Eazar-Yahu’. ‘iryazen’ - s Teibranit ‘iħenjiren’.

26:19 ‘Euzziya’ - s Teibranit ‘Euzzi-Yahu’. ‘zżat i tiřřawin n’ - s Teibranit ‘zżat i wudmawen n’.

2 IMEZRUYEN

Idurar n Yahuda u deg izeyran ibna lqeleat d ššumeat. ⁵Netta imney ak-d ayt n Eammun u iḡreb xasen, aḡami ayt n Eammun ssiwḡden ȳares deg usegg^was nni *ead* mya n talintat n nnuqart d eecra-aḡaf n ikuruten n irden d eecra-aḡaf ikuruten n imendi. Uḡa deg usegg^was wiss tnayen d wiss tḡata ssiwḡden ayt n Eammun ȳares man aya eawed. ⁶*Ammu i* idweḡ Yutam ijhed, maȳar issewjed ibriden nnes zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnes.

⁷Imezruyen iqqimen n Yutam, d marra imenȳan i imney d marra ibriden nnes, aqa ttwazemmemen deg wedlis n imezruyen n ijeȳiden n Yahuda. ⁸*Tuȳa* ȳares xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweḡ d ajeȳid. Netta iḡkem seḡḡac n isegg^wusa di Urcalim. ⁹Yutam ittwassars *deg wendeḡ* jar řejdud nnes. Netta ittwandeḡ jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis Aḡaz idweḡ d ajeȳid deg wemcan nnes.

Řeḡkamet ieffnen n Aḡaz

2 Ij. 16:1-20

28¹Aḡaz *tuya* ȳares eicrin n isegg^wusa, umi idweḡ d ajeȳid. Netta iḡkem seḡḡac n isegg^wusa di Urcalim. Netta war iggi min iȳan nican di tiḡḡawin n SIDI, AREBBI nnes, am mammec *igga* babas Dawud. ²Netta yuyur deg ibriden n ijeȳiden n Israil. Eawed igga řexyaḡat ifesyen i ibaelen. ³Netta tuȳa ittawi-dd řebxur di teyzurt n Bin-Hinnum u issecmeḡ iḡenjiren nnes di tmessi u igga eḡaḡsab jjeayef nni ggin marra řegnus i xef yuzzeḡ SIDI zzat i wudem n ayt n Israil. ⁴Netta yiwyi-dd tiȳarša d tewhibin n řebxur x řeȳeudi u x tewririn u sadu marra aȳar aziza. ⁵SIDI, AREBBI nnes, iwca i-t deg ifassen n ujeȳid n Aram. Nitni wtin t u ḡebbsen zzaysen ijj n ubarru imȳar u iwyen ten ȳar Dimacq. Immewc Aḡaz deg ifassen n ujeȳid n Israil, wenni d as iwtin ict n tecti d tameqqrant. ⁶Faqah, mmis n Ramalya, inȳa mya u-eicrin-aḡef *n yeryazen* deg ijj n wass di Yahuda, marra nitni d ayt n umenȳi, umi ḡeyyden x SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. ⁷Zikri, ijj n bu-teȳruḡt zi Ifrayim, inȳa Maesiya, mmis n ujeȳid, d Eazriqam, aweqqaf n Taddart, d Ilqana, wenni d wiss tnayen awarni n ujeȳid. ⁸Nedhen ayt n Israil zeg aytmatsen mitayen-aḡef n temȳarin d iḡenjiren d ḡenjirin di tmeḡbast u tḡfen zzaysen ict n tkeccaḡt d tameqqrant. Iwyen takeccaḡt *nni* ȳar Samarya.

⁹Dinni iȳa ijj n unabi n SIDI, qqaren as Eudid. Wanita iffeȳ ȳar řeeskar i dd-iseqben ȳar Samarya, inna asen: “Xzarem, minzi SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, tuȳa iseȳar x Yahuda, igga i-ten deg ufus nwem u kenniw tenȳim ten s ijj n wesxeḡ yiweḡ aḡ ajenna. ¹⁰U řexxu tȳiḡ awem kenniw ad teggem ayt n Yahuda d Urcalim d isemȳan d tsemȳin nwem. Ma war kenniw iḡfar xenni umarwas ȳar SIDI, AREBBI nwem? ¹¹Sḡem-dd řexxu ȳari u arrem imeḡbas nni

28:2 'ibaelen' - aqa-ten d lašnam.

28:5 'deg ifassen' - s Teibranit 'deg ufus'.

2 IMEZRUJEN

thëbbsem zeg aytmatwem, maɣar řhaduq n weyđab n SIDI xawem *i dd-yusa*.”

¹² *Xenni* ssbedden yeryazen-a zeg izeğifen n ihenjiren n Ifrayim *ixefnsen* zzat i yenni dd-yaregg^weħen zi řeeskar: Eazarya, mmis n Yuħanan, Baraxya, mmis n Macillimut, Ĥizqiya, mmis n Callum, d Eamasa, mmis n Hidlay. ¹³ Nitni nnan asen: “War tzemmarem ad tessidfem imeħbas danita, *maɣar* nitni ad xaney dd-arenyen amarwas zzat i SIDI. Ma ittyiř awem *nzemmar* ad narni *ead* di ddnuw nney d umarwas nney, waxxa *ead* ħarney aħtas n imerwusa u řhaduq n weyđab *n AREBBI* aqa-t x Israil?”

¹⁴ *Xenni* semħen yeryazen iħezzen s řesnaħ deg imeħbas d tkeccađt zzat i imeqqranen d marra agraw *n řgens*. ¹⁵ Iryazen, inni ittwasemman qbeř s ismawen nsen, kkaren uca thellan deg imeħbas, ssyarden marra inni i tuħa iħan d ičaryanen s *warruđ zi* tkeccađt. Ssyarđen ten s warruđ d tsiřa u wcin asen ad ccen, ad swen. *Eawed* dehnen ten uca ssyimen inni i tuħa gguren ttenqarđen x yeyħař u *ammu* iwyen ten ħar aytmatsen ħar Ariħa, Tandint n Tini. Awarni man aya eeqben nitni simant nsen ħar Samarya.

¹⁶ Di řweqt nni issekk Aħaz *ireqqasen* ħar ijeğiden n Accur, ħima ad as wcin afus. ¹⁷ Uřa d ayt n Idum usin-dd uca wtin Yahuda u nedhen *ten* di tmeħbast.

¹⁸ Ifilistiņiyyen hejmen x tneddam n Temmurt Iwaħan d ljanub n Yahuda uca tħfen Bayt-Cams, Ayyalun, Jadirut, Suku d tneddam i ħares dd-iqqnen, Timna d tneddam i ħares dd-iqqnen d Jimzu d tneddam i ħares dd-iqqnen uca zedyen dinni. ¹⁹ Maɣar SIDI issehħar Yahuda di ssibbet n Aħaz, ajeğid n Yahuda, minzi netta iffucceħ di Yahuda u iđdar SIDI. ²⁰ Tiħlat-Filnasir, ajeğid n Accur, yusa-dd ħares. Netta igga xas bezzez u war t issejhed. ²¹ Maɣar waxxa Aħaz ikxi *agřa* zi Taddart n SIDI u zi taddart n ujeğid u n řħukkam, iwca aya i ujeğid n Accur, waxxa amenni war infie di ca.

²² Di řweqt i di ittwaħřar, yarni ujeğid Aħaz ead di řyedran nnes zzat i SIDI.

²³ Netta iqeddem tiħarřa i irebbiten n Dimacq, inni xas iyeřben, inna: “Maɣar irebbiten n ijeğiden n Aram wcin asen afus, uřa d necc ad asen wehhbey ħima ad ayi wcin afus eawed.” *Maca* nitni dewřen i uweħtu nnes u i marra Israil. ²⁴ Aħaz issmun řeqcue zi Taddart n AREBBI uca yarřa řeqcue n Taddart n AREBBI di iwetwiten uca ibellee tiwwura n Taddart n SIDI uca igga i yixef nnes iealħaren di kuř taymart n Urcalim. ²⁵ Igga uřa d řegėudi di kuř tandint n Yahuda ħima ad awyen řebħur i irebbiten nneyni. *Ammu i* iseħar SIDI, AREBBI n ibabaten nnes.

²⁶ Imezruyen iqqimen d marra ibriden nnes, imezwura d ineggura, xzar, aqa ttwazemmemen deg wedlis n ijeğiden n Yahuda d Israil. ²⁷ Aħaz ittwassars *deg wendeř* ħar řejdud nnes. Neđřen t di tendint, di Urcalim, maca war t ssarsen ca deg imeđran n ijeğiden n Israil. Mmis Ĥizqiya idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Hizqiya, ajeġid n Yahuda, issizdeg Zzawect Tameqqrant

29¹ Hizqiya idweř d ajeġid umi *tuya* ġares xemsa u-eicrin n isegg^wusa. Netta iħkem tesēa u-eicrin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Abiya, yeġis n Zakariyya. ²Netta igga min iġan nican di tiġtawin n SIDI, nican am mammec t igga babas Dawud. ³Deg usegg^was amezwaru n řehkamet nnes, deg uyur amezwaru, yarzem tiwwura n Taddart n SIDI uca iedeř i-tent. ⁴Issidef ikehhanen d Ilawiyyen uca issmun i-ten x wazzay ġar uyezdis n ccarq. ⁵Inna asen: “Sřem-dd ġari, *a* Ilawiyyen. Sqeddsem ixef nwem uřa d Taddart n SIDI, AREBBI n ibabaten nwem u kksem marra min ixemjen zi Zzawect Iqeddsen. ⁶Maġar ibabaten nney tuya aten d iyddaren u ggin min iġan d aceffan di tiġtawin n SIDI, AREBBI nney. Nitni ħeyyden xas uca nnqeřben udmawen nsen zi Tzeddiyt n SIDI uca arrin s weerur ġar *SIDI*. ⁷Ead uřa d tiwwura n wesqif n wadaf *n Zzawect* belleen tent, ssxesyen řefnarat u war ssaryen řa d řebxur u war ssgaēeden *ead* tayarřt n wecmađ i AREBBI n Israil di Zzawect Iqeddsen. ⁸S uya yusa-dd uduqqez ameqqran n weyđab n SIDI x Yahuda d Urcalim uca isellem i-ten i unexře u i wareddeġ u i usemzi, am mammec t^ettwařam kenniw s tiġtawin nwem. ⁹Xzarem, x uya wđan ibabaten nney s ssif u iħenjiren nney d tħenjirin nney d temyarin nney aqa aten di řehbes x uya. ¹⁰Řexxu aqa-tt ġari deg wuř inu maħend ad ggey ijj n řeahd ak-d SIDI, AREBBI n Israil, ħima řħaduq n weyđab nnes ad xaney ibeēeed. ¹¹*A* iħenjiren inu, war arexxum, minzi SIDI ifarz i kenniw, aqa ad tbeddem zzat i wudem nnes ħima ad as tsexxarem u ħima kenniw ad as tiřim d imsexxaren nnes u ad *as* tqeddmem řebxur.”

¹²*Xenni* kkaren Ilawiyyen: Maħat, mmis n Eamasay, d Yuwil, mmis n Eazarya, zeg iħenjiren n Quħat. Zeg iħenjiren n Marari, Qis, mmis n Eabdi, d Eazarya, mmis n Yahlayil. Zeg iħenjiren n Jarcun, Yuwax, mmis n Zimma, d Eidan, mmis n Yuwax. ¹³Zeg iħenjiren n Iliřafan, Cimri d Yaēiyil, u zeg iħenjiren n Asaf, Zakariyya d Mattanya. ¹⁴Zeg iħenjiren n Hayman, Yaħiyil d Cimsi, u zeg iħenjiren n Yadutun, Cimeiya d Euzziyil. ¹⁵Nitni ssmunen aytmatšen uca ssqeddsen ixef nsen, eļařsab řumur n ujeġid wenni iemmden x wawařen n SIDI, ħima ad ssizedgen Taddart n SIDI. ¹⁶Udfen ikehhanen ġar Taddart n SIDI ħima ad tt ssizedgen uca suffyen marra řexmej i ufin di Zzawect Tameqqrant ġar řemraħ n Taddart n SIDI uca Ilawiyyen ksin t ħima ad t awyen ġar barra, ġar teyzart n Qidrun. ¹⁷Deg wass amezwaru n uyur amezwaru bdan ad qeddsen *Taddart* uca deg wass wiss tmenya n uyur iwđen nitni ġar wesqif n wadaf *n Zzawect* n SIDI uca *ammu i* ssqeddsen Taddart n SIDI di tmenya n wussan. Deg wass wiss seřtaç n uyur amezwaru tuya kemmřen *řxedmet*. ¹⁸Nitni udfen ġar ujeġid Hizqiya, nnan: “Neccin nessizdeg marra Taddart n SIDI, aealřar n wecmađ ak-d marra dduzanat nnes d ttabřa s weyrum n wescan ak-d marra

2 IMEZRUJEN

dduzanat nnes. ¹⁹Marra řeqcuc i inđar ujeđid Aħazyza zi řeydar nnes deg wussan n tgelda nnes, neeđeř i-ten u nessqeddes i-ten. Aqa-ten zzat i uealřar n SIDI.”

²⁰*Xenni* ikkar ujeđid Ĥizqiya zic uca issmun imeqqranen n tendint uca igaeed yar Taddart n SIDI. ²¹Nitni iwyyen-dd sebea n imwan d sebea n iħuřiyen d sebea n izmaren d sebea n imyanen *ad iřin* d tayarřt n ddenb i tgeldit, řa i Zzawect Iqeddsen uřa i Yahuda uca netta inna i iħenjiren n Harun, ikehhanen, ĥima ad ten qeddmen x uealřar n SIDI. ²²Yarřen i iyenduzen uca sseřqan ikehhanen i idammen uca ruccen ten x uealřar. Nitni yarřen uřa d icarriyyen uca zeđđen idammen x uealřar. Yarřen uřa i izmaren uca zeđđen idammen x uealřar. ²³Nitni iwyyen-dd imyanen i tayarřt n ddenb zzat i wudem n ujeđid d wegraw *n řgens* uca ssarsen xasen ifassen nsen. ²⁴Ikehhanen yarřen asen u s idammen nsen ssizedgen aealřar zi ddenb ĥima ad fdan i marra Israil, mařar ajeđid tuřa igga tayarřt n wecmađ d tayarřt n ddenb *nni* i marra Israil.

²⁵Netta issbedd Ilawiyyen di Taddart n SIDI s tađunin n wuzzađ d řgambriyat d lharpat, ełahsab řumur n Dawud d Jad, amwařaw n ujeđid, d unabi Natan, minzi řumur-a tuřa i dd-yusa zi SIDI s uqemmum n inabiyyen. ²⁶Ayt n Lawi bedden *din* ak-d dduzanat *n lmusiqa* n Dawud u ikehhanen ak-d řyayřat.

²⁷*Xenni* yumur Ĥizqiya ad awyen tayarřt n wecmađ x uealřar. Di tsaeeet i di tebda tayarřt n wecmađ, ibda uřa d azehhed i SIDI s řyayřat u s dduzanat *n lmusiqa* n Dawud, ajeđid n Israil. ²⁸Marra agraw *n řgens* yuđar yar temmurt, am tyyennajen u ttřuđan di řyayřat. Man aya marra ikka řares ařami t^ettwakemmeř tayarřt n wecmađ. ²⁹*Umi* ikemmeř usiwed n tayarřt n wecmađ, ibbendeq ujeđid d marra inni tuřa řares iđan uca uđaren. ³⁰Awarni i uya inna ujeđid Ĥizqiya d imeqqranen i Ilawiyyen, ad sseuđan SIDI s wawařen n Dawud u n umwařaw Asaf. Sseuđan ařami dd-tusa řrefrařet uca ssqewsen izeđifen nsen uca uđaren.

³¹Ĥizqiya yarra-dd, inna: “Řexxu kenniw t^ettwařeqqmem *d ikehhanen* i SIDI. Asettiw-dd uca awyem-dd tyařša d tewhibin n uqadi i Taddart n SIDI.” *Xas uca* yiwi-dd wegraw *n řgens* tyařša d tewhibin n uqadi u marra inni i yar tt tuřa di řxadar nsen iwyyen-dd tyařša n wecmađ. ³²Řqedd n tyařša n wecmađ i dd-yiwi wegraw *n řgens*, aqa-t di sebein n iyenduzen d mya n icarriyyen d mitayen n izmaren. Nitni marra ttwawyen-dd d tayarřt n wecmađ i SIDI. ³³Tiwhibin iqeddsen aqa atent di setta-mya n iyenduzen d teřt-ařaf n iħuřiyen. ³⁴Maca aqa din drus n ikehhanen u nitni war zemmaren ad ssarxun tiřmect n marra tyařša n wecmađ. S uya eawnen ten aytmatsen Ilawiyyen, ařami kemmřen řxedmet u ařami ikehhanen nneyni tuřa ssqeddsen ixef nsen, minzi Ilawiyyen tuřa seggden deg wuř ktar ĥima ad ssqeddsen ixef nsen zeg ikehhanen.

³⁵Tuřa din eawed ařtas n tyařša n wecmađ, ak-d tadunt n tewhibin n uqadi d tewhibin n useyyeb i tyařša n wecmađ. *Ammu* i t^ettwaedeř tsexxart n Taddart

n SIDI. ³⁶ Ĥizqiya d marra řgens farĥen x min tuya issewjed AREBBI i řgens, mayar tamesřact t^ettwagg břa ma ad as ggen řeřsab.

Řeid n Tayarřt n Useedu deg wussan n Ĥizqiya

30 ¹ *Awarni i uya* issekk Ĥizqiya *ireqqasen* řar marra Israil d Yahuda u yura řa d tibratin i Ifrayim d Manassa, ĥima ad dd-asen řar Taddart n SIDI di Urcalim ad eeyyden *Řeid n Tyarřt n Useedu* i SIDI, AREBBI n Israil. ² Mayar imcawar ujeřid ak-d imeqqranen nnes d marra agraw *n řgens* di Urcalim, ĥima ad ggen *Řeid n Tyarřt n Useedu* deg uyur wiss tnayen, ³ mayar nitni war zemmaren ad t ggen di řweqt *nnes ittwaggen*, minzi tuya war ttwasqeddsen ca ařřas n ikehhanen u řgens war tuyi imun *ead* di Urcalim. ⁴ Tamesřact-a tuya-tt nican di tiřřawin n ujeřid u di tiřřawin n marra agraw *n řgens*. ⁵ Nitni ggin, ad barrĥen di marra Israil zi Dan řares ař Bi'r-Sebea, ĥima ad dd-asen ad ggen *Řeid n Tyarřt n Useedu* i SIDI, AREBBI n Israil, di Urcalim, mayar tuya war tt ggin ařřas n wussan am mammec tuya tura.

⁶ Ireqqasen n tazřa kkin s tebratin n ujeřid deg ufus x marra Israil d Yahuda u *barrĥen* am mammec t yumur ujeřid, nnan: “Kenniw, ayt n Israil, dewřem-dd řar SIDI, AREBBI n Ibrahim, Iřhaq d Israil, *xenni* Netta ad dd-idweř řar yenni innejmen zeg ufus n ujeřid n Accur, řar yenni i řarwem iqqimen. ⁷ War ttiřim am ibabaten nwem d aytmatwem, inni idewřen řdaren SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, ařami ten isellem Netta řar wareddeř, am mammec t^ettwařam *s yixef nwem*. ⁸ War sseqsahem řexxu irawen nwem , iřim amecnaw ibabaten nwem. Wcem afus i SIDI u asem-dd řar Zzawect nnes Iqeddsen tenni issqeddes Netta i řebda. Sexxarem i SIDI, AREBBI nwem, *xenni* ad xawem iřeyyed řřaduq n weyřdab nnes. ⁹ Mařa kenniw tdewřem-dd řar SIDI, ad afen aytmatwem d iřenjiren nwem arreĥmet ztat i wudem n yenni i-ten iřebbsen ařami dd-dewřen řar temmurt-a. Mayar SIDI, AREBBI nwem, d bab n uřinni d arreĥmet u Netta war xawem issĥeyyid ca udem mařa kenniw tdewřem-dd řares.”

¹⁰ *Ammu* i uyuren ireqqasen n tazřa zi tendint řar tendint, *kkin* x temmurt n Ifrayim d Manassa řares ař Zabulun, maca ĥeccen xasen u kkwaren ten *iwdan*. ¹¹ Maca ca n yeryazen zi Acir, Manassa d Zabulun sswađeēn ixef nsen uca usin-dd řar Urcalim. ¹² Uřa di Yahuda indeh ufus n SIDI, aqa nitni s wuř d ijjen ad đfaren řumur n ujeřid u n řřukkam nni *ittwaggen* eľařsab awař n SIDI. ¹³ Munen wařřas *n yewdan zi* řgens di Urcalim ĥima ad eeyyden Řeid n Weyrum břa Antun deg uyur wiss tnayen. *Ammu i tuya din* ijj n wegraw *n řgens* d ameqqran ařřas.

¹⁴ Nitni kkaren u kksen iealřaren nni *iřan* di Urcalim. Kksen uřa d marra iealřaren n řebxur uca nřaren ten di teyřart n Qidrun. ¹⁵ Deg wass wiss arbeęřac

2 IMEZRUJEN

n uyur wiss tnayen Ƨarſen nitni i *Tyarſt n* Useedu. Ikehhanen d Ilawiyyen iwden ad sseđhan u tuƧa bđan ad ssqeddsen ixef nsen uca iwyaen tyarſa n wecmađ Ƨar Taddart n SIDI. ¹⁶Nitni bedden deg wemcan nsen am mammec i teggur Ƨarsen elahsab Ccariea n Musa, aryaz n AREBBI. Ikehhanen zeđeen idammen *nni ksin* zeg ifassen n Ilawiyyen. ¹⁷Minzi ađtas deg wegraw *n řgens* tuƧa war ssqeddsen ixef nsen. S uya ttwaggen Ilawiyyen x tyarſt n izmaren n *Tyarſt n* Useedu i marra inni war izdigen, ħima ad ten ssqeddsen i SIDI. ¹⁸MaƧar azyen ameqqran n řgens, *zzaysen* ađtas zi Ifrayim d Manassa d Issakar d Zabulun, tuƧa war ttwasizedgen ixef nsen. Nitni ccin *Tayarſt n* Useedu war iđi am mammec tura. Maca Ĥizqiya izzuđ i nitni, inna: “SIDI icna, iři Netta ad xasen ifdi, ¹⁹x kuř ijj wenni inwan ad yarzu s marra uř nnes x AREBBI, SIDI, AREBBI n ibabaten nnes, waxxa war iđi s usizdeg i *ittřiqen* i Zzawect Iqeddsen.” ²⁰Isra SIDI Ƨar Ĥizqiya uca issgenfa řgens. ²¹*Ammu* i eeyyden ayt n Israil, inni tuƧa innyarwen di Urcalim, sebea n wussan n Řeid n Weyrum břa Antun s řfraĥet tameqqrant. Ayt n Lawi d ikehhanen sseuđan SIDI ass x wass am ttiraren s jjeĥd s dduzanat *n lmuſiqa* i SIDI. ²²Issiweř Ĥizqiya Ƨar wuř n marra Ilawiyyen inni Ƨar teđa řefĥamet icnan n tussna n SIDI. Ccin sebea n wussan zi tyarſa di řweqt ittwaggen *n řeid*, *am* tuƧa iwyaen tiwhibin n uqadi u qadan SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. ²³*Umi* imcawar wegraw *n řgens* marra maĥend ad t ggen ict n twařa nneynit i sebea n wussan, arnin nitni *ead* sebea n wussan *ccuren* s řfraĥet, ²⁴maƧar Ĥizqiya, ajeđid n Yahuda, tuƧa iwca ařef n ieejmiyyen d sebea-ařaf n iĥuřiyyen uca řĥukkam tuƧa wcin ařef n imwan d eecra-ařaf n iĥuřiyyen. Ikehhanen tuƧa ssqeddsen *ixef nsen* s wađtas *zzaysen*. ²⁵Ifarĥ marra wegraw *n řgens* n Yahuda, uřa d ikehhanen d Ilawiyyen d marra agraw *n řgens* n yenni dd-yusin zi Israil, uřa d ibarraniyyen nni dd-yusin zi Israil d yenni izeddyen di *temmurt n* Yahuda. ²⁶TuƧa din řfraĥet d tameqqrant di Urcalim, maƧar zeg wussan n Suliman, mmis n Dawud, ajeđid n Israil, tuƧa war imsar am uya di Urcalim. ²⁷*Xenni* bedden ikehhanen n Ilawiyyen uca barken řgens. Tmijja nsen t'ettwaseř, maƧar tazađit nsen tudef Ƨar Tzeddiyt Tamqeddest nnes deg ujenna.

Aĥeyyed n lařnam d cđaret n jdid i řxedmet di Zzawect Tameqqrant

31 ¹Awarni řami kemmřen s man aya marra, ffyaen-dd marra ayt n Israil nni tuƧa din iđan Ƨar tneddam n Yahuda u aržin imayđuten *iqeddsen* uca hedmen tirebbin n cwarti uca kksen řegeudi d iealřaren zi marra Yahuda d Binyamin, u *ammu i ggjn* di Ifrayim d Manassa ařami tt kemmřen. *Awarni i*

30:18 'ifdi' - xzar Izhd. 78:35.

2 IMEZRUJEN

uya eeqben marra ayt n Israil, kuř ijj ęar wagřa nnes, *marra nitni* ęar tneddam nsen.

² Hızqıya issbedd tarbięin n ikehhanen d İlawıyyen, eļařsab tirbięin nsen, kuř ijj eļařsab tasexxart nnes, ikehhanen d İlawıyyen i tęarřt n wecmađ u i tęarřa n uqadi, ģima ad sexxaren u ad qadan u ad sseuęan di tewwura n řemrageĥ n řeeskar n SIDI.

³ *Netta iwca* uřa d tasyart n ujeęid zeg wagřa nnes i tęarřa n wecmađ, i tęarřa n wecmađ ęar tuffut u ęar tmeddit, uřa d tięarřa n wecmađ i wussan n ssebt u i uyuren imaynuten u i řęęyudat ittwaggen, am mammeç ittwari di Ccarięa n SIDI. ⁴ *Netta inna* i řgens, i imezday n Urcalim, ad wehhben tasyart n ikehhanen d İlawıyyen, ģima ina *zemmaren* ad iřin jehden di tęuri n Ccarięa n SIDI. ⁵ *Umi* dd-iffey wawař nni, iwyen-dd ayt n Israil s ufeyyeđ *zeg* usuffey amezwaru n imendi, n binu n jdid d zzeçt d tamment u zi marra řęięet n yeyyar. Iwyen uřa d řęęur zi marra s ufeyyeđ. ⁶ Tarwa n Israil d Yahuda, inni izedyęn di tneddam n Yahuda, iwyen uřa d řęęur zi řebhayem u zeg wuęi uřa d řęęur n tewhibin iqeddsen nni tuęa ssqeddsen i SIDI, AREBBI nsen, uca ggin *ten* d isbedditen s usettef. ⁷ Deg uyur wiss třata bđan nitni ad ssarsen isbedditen zi tisi s usettef u deg uyur wiss sebea kemmřen tt. ⁸ *Umi* Hızqıya d řęukkam usin-dd u zřin isbedditen nni, barken SIDI d řgens nnes Israil. ⁹ İsseqsa Hızqıya ikehhanen d İlawıyyen x isbedditen nni. ¹⁰ Eazarya, akehhan ameqqran zi taddart n řaduq yarra-dd xas, inna: “Zeg wami dd-nekkar ad nawi tawhibt n usęaęeed ęar Taddart n SIDI, aqa ęarney min i ęa necc ař tyawant uca ead iqqim ařas icetř, maęar SIDI ibarek řgens nnes, ařami iqqim řqedd-a n wařas icetř.”

¹¹ *Xenni* inna Hızqıya, ad sswejden ixxamen n Taddart n SIDI, u nitni sswejden ten. ¹² Nitni ssidfen tawhibt n usęaęeed d řęęur d tewhibin iqeddsen din s řmanet. Kunanya, Alawi, ameĥday, d umas Cimeı, wenni d wiss tnayen, tuęa aten x man aya *marra*. ¹³ Yaĥiyil, Eazazy, Naĥat, Easayil, Yarimut, Yuzabad, İliyil, Yismaxya, Maĥat, Banaya *tuęa aten d* iweqqafen sadu ufus n Kunanya d Cimeı, umas, x řumur n ujeęid Hızqıya u n Eazarya, ameqqran n Taddart n AREBBI. ¹⁴ Quri, mmis n Yimna, Alawi, aęessas n tewwart ęar uęezdis n ccarq, *tuęa ittwagg* x tewhibin n řxadar n AREBBI, ģima ad ibđa tawhibt n usęaęeed n SIDI d tewhibin iqeddsen qaę. ¹⁵ Eadan, Minyamin, Yecuęa, Cimeıya, Amarya d Cakunya bedden ęar uęezdis nnes eļařsab tarbięin nsen ģima ad wezzen di tneddam n ikehhanen i aytmatsen, am i imeqqranen am i imezyanen, ¹⁶ *maca war ięi* i yenni ittwazemmemen di lista n jjadira n yeryazen i ęar ięa třata n isegę^wusa sennej, aqa marra inni dd-yusin ęar Taddart n SIDI i řxedmet n kuř ass i wass nni, i řxedmet nsen di tsexxart, eļařsab tarbięin nsen. ¹⁷ Azemmen di lista n jjadira n ikehhanen *tuęa-t* eļařsab taddart n ibabaten nsen, *maca* n İlawıyyen zi eicrin n isegę^wusa sennej, eļařsab tasexxart nsen, eļařsab tirbięin

2 IMEZRUJEN

nšen. ¹⁸*Nitni wezseen* i yenni ittwazemmemen di lista n jjadira ak-d marra tarwa nšen d temyarin nšen d ihenjiren nšen d thenjirin nšen zi marra agraw *n řgens*, mařar nitni tuřa sseqeddsen ixef nšen s tidett i tewhibin iqeddsen. ¹⁹Jar ihenjiren n Harun, ikehhanen, deg iyyaren n ddmanni n tneddam nšen, di kuř tandint, *tuřa din* iryazen nni ittwazemmemen s ismawen *nšen* ĥima ad wcen tasyart i marra awtem jar ikehhanen u i marra inni ittwazemmemen di lista n jjadira jar Ilawiyyen.

²⁰*Ammu* i igga Ĥizqiya di marra Yahuda. Netta igga min iřan nican zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnes. ²¹Marra řxedmet i ibda di ttwew n tsexxart n Taddart n AREBBI u di ttwew n Ccariea d tewseyyet ĥima ad yarzu *ammu* AREBBI, igga i-tt s marra uř nnes uca ifreĥ.

Ahejjem n Sanĥarib d weqeb nnes

2 Ij. 18:13-37, 19:1-37, Ica. 36:1-22, 37:1-38

32¹Awarni i temsarin-a d wescan-a n řaman, yusa-dd Sanĥarib, ajeřid n Accur. Netta yudef řar Yahuda uca inneđ i tneddam ifaryen, ittyiř as ad tent iřtef i yixef nnes. ²Izra Ĥizqiya, aqa Sanĥarib yusa-dd uca inwa ad imney x Urcalim. ³Netta imcawar ak-d řĥukkam d ayt n bu-teyruđt nnes maĥend ad netyen tařawin n waman barra i tendint u nitni wcin as afus. ⁴Iwyen-dd ařtas zi řgens uca netyen marra tařawin uřa d teyřart i d ittazřren di řwest n temmurt, nnan: “Mayemmi i dd řa yasen ijeřiden n Accur uca ad afen ařtas n waman?” ⁵Netta issejhed *tandint* uca iedeř marra řĥid i tuřa ittwarřen d iwetwiten uca yarra i-t ad igaeed řares ař řsumeat u řar barra *iedeř ead* ijj n řĥid nneyni. Netta issejhed lqelea di tendint n Dawud uca igga ařtas n lansat d tseddariyin *n ueeskari*. ⁶Netta igga ikumandaren n řeeskar x řgens uca issmun i-ten řares deg wazzay n tewwart n tendint uca issiweř ařami daysen igga uř, inna: ⁷“Iřim d iryazen u iřim tmeĥdem, war ttneřieem zzat i wudem n ujeřid n Accur uřa zzat i wudem n marra řřaci nni řares iřan, mařar wenni řarney aqa-t deg wařtas x wenni řares. ⁸řares ijj n uyiř n weysum *n bnadem, maca* řarney SIDI, AREBBI nney, ĥima ad aney iwc afus u ĥima ad imney amenyi nney.” Uca řgens ittecceř x wawařen n Ĥizqiya, ajeřid n Yahuda..

⁹Awarni i man aya, am tuřa netta simant nnes zzat i Laxic d marra řĥukkam nnes akides, issekk Sanĥarib, ajeřid n Accur, imsexxaren nnes řar Urcalim řar Ĥizqiya, ajeřid n Yahuda, u řar marra *řgens n* Yahuda nni *iřan* di Urcalim, inna: ¹⁰“Ammu i inna Sanĥarib, ajeřid n Accur: ‘Min xef tettecřem kenniw, zeema kenniw *tzemmarem* ad teqqimem di Urcalim am tttwařarem?’ ¹¹Ma

2 IMEZRUJEN

war yarezzu Ħizqiya ad kenniw iġwa, ħima ad kenniw isellem i řmewt zi řaz d ufadi xmi iqqar: SIDI, AREBBI nney, ad aney issenjem zeg ufus n ujeġid n Accur!? ¹²Ma war ikkis Ħizqiya nni uřa d řegeudi nnes d ieałtaren nnes u *ma war* issiweř netta ak-d Yahuda d Urcalim, inna: Myir i yijj n ueałtar ad tađarem u ad xas tawyem řebxur!? ¹³Ma war tessinem kenniw min ggij necc d ibabaten inu s marra řegnus n temmura? Ma ssnejmen irebbiten n řegnus n temmura nni tammurt nsen zeg ufus inu? ¹⁴Man wen zi jar marra irebbiten n řegnus nni x qđan ibabaten inu, tuya izemmar ad issenjem řgens nnes zeg ufus inu, ařami AREBBI nwem izemmar ad kenniw issenjem zeg ufus inu? ¹⁵*Xenni* řexxu, war ttejjim Ħizqiya ad kenniw icmet u *war t ttejjim* ad kenniw issyekkwu ammu. War t'ttiqqam ca, mayar uřa d ijj n arebbi zi man ma n řgens niy tageldit tuya izemmar ad issenjem řgens nnes zeg ufus inu niy zeg ufus n ibabaten inu. Mečar qell ead AREBBI nwem ad kenniw issenjem zeg ufus inu!?"

¹⁶Uca imsexxaren nnes ssiwřen ead ktar đidd i SIDI AREBBI u đidd i umsexxar nnes Ħizqiya. ¹⁷Netta yura eawed tibratin ħima ad isseeqar SIDI, AREBBI n Israil, u ħima ad xas issiweř daysent, uca inna: "Am mammec irebbiten n řegnus n temmura, inni war izemmare ad ssnejmen řgens nsen zeg ufus inu, ammu war izemmar AREBBI n Ħizqiya ad issenjem řgens nnes zeg ufus inu!"

¹⁸Nitni syuyyen s jjeħd s yiřen n Tyahudect řar řgens n Urcalim nni *ibedden* x řħiđ ħima ad ten ssigg^widen u ad ten ssxarewđen, maħend zemmare ad tťfen tandint. ¹⁹Nitni ssiwřen x AREBBI n Urcalim amecnaw x irebbiten n řegnus n *marra* tammurt, inni *iđan* myir řxedmet n iwdan waha.

²⁰Ajeġid Ħizqiya d unabi Icaeya, mmis n Amuř, zzuġen x man aya, řayan řar ujenna. ²¹Uca issekk-dd SIDI *Lmalak*, wenni iqđan x marra ayt n bu-teyruđt imeħđen d řħukkam d imeqqranen n řeeskar n ujeġid n Accur. *Xenni* idweř-dd netta řar temmurt nnes s řeřya x uyembub u umi dd-yusa řar taddart n arebbi nnes, aqa inni dd-iffyen zi arrimet nnes, nyin t s ssif. ²²Ammu i issenjem SIDI Ħizqiya d imezday n Urcalim zeg ufus n Sanħarib, ajeġid n Accur, u zeg ufus n marra. Netta tuya issar i-ten. ²³Aťtas i dd yiwyen tiwhibin řar SIDI di Urcalim, uřa d řeqcue iyřan řar Ħizqiya, ajeġid n Yahuda. Senni tuya řares řewqar d ameqqran di tiťawin n marra řegnus.

Řehřac n Ħizqiya, usgenfi nnes d řmewt nnes

2 Ij. 20:1-21; Ica. 38:1-22; 39:1-8

²⁴Deg wussan nni idweř Ħizqiya ihřec s ijj n řeřřac ineqqen ařami tuya iggur ad immet. Izzuġ řar SIDI u wanita issiweř-dd řares uca iwca as-dd ict n řečřamet.

²⁵*Maca* Ħizqiya war iggi ełahřab tcuni i d as-dd ittwasecnen, mayar uř nnes

32:15 'Ħazaqiya' - s Teibranit 'Ħazaqi-Ya-hu'. Uřa di nnumrawat 24, 25, 26, 27 d 30.

2 IMEZRUJEN

idweř dayes nnfaxet. *X uya* yusa-dd xas uduqgez d ameqqran n weyđab, d x Yahuda d Urcalim. ²⁶ *Hiżqiya maca* isswađeε ixef nnes di ssibbet n nnfaxet n wuř nnes, am netta am imezday n Urcalim, ařami aduqgez d ameqqran n weyđab n SIDI war xasen dd-yusi deg wussan n *Hiżqiya*. ²⁷ *Hiżqiya* immewc as wagřa d ccan s wařtas. Netta igga i ixef nnes ixxamen n txubay i nnuqart, i wurey, i yezra iřřan, i řeεtur, i tseddariyin n *uεeskari* u i marra min iđan d řeqcεe iřřan. ²⁸ *Igga uřa d* tixubay i řyiđet n imendi, i binu n jdid d zzept, uřa d řkurit i marra řmař d řeεraři ifaryen i tħimriwin. ²⁹ Netta igga tineddam i yixef nnes s yijj n wagřa d ameqqran n wuđi d řebhayem, mařar SIDI tuya iwca as ijj n wagřa imyař ařtas. ³⁰ *Hiżqiya* wanita tuya εawed ibelleε uffuy n waman n *teyzart n* Jiħun *i iđan* sennej qaε, u yarra aman nican yař wadday yař řyarb n tendint n Dawud, mařar *Hiżqiya* tuya ifreħ di marra min igga. ³¹ *Maca* zi ssibbet n imsekkan n řħukkam n Babil inni yares dd-ittwassekken ħima ad sseqsan x řeεřamet imyařen tenni tuya di temmurt, aqa ijja i-t AREBBI ħima ad t iqeđeb, ħima ad issen marra *min iđan* deg wuř nnes.

³² Imezrujen iqqimen n *Hiżqiya* d tmexsiwt nnes icewwaren, xzar, aqa man aya *marra* ittwazemmem di tmezriwt n unabi Icaεya, mmis n Amuř, u deg wedlis n ijeđiden n Yahuda d Israil. ³³ *Hiżqiya* ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Neđřen t *deg wendeř* yuεřan qaε n imedřan n iħenjiren n Dawud. Marra Yahuda d imezday n Urcalim ssecnen as řewqar yař řmewt nnes. Mmis Manassa idweř d ajeđid deg wemcan nnes.

Řeħkamet iεeffnen n Manassi, ajeđid n Yahuda

2 Ij. 21:1-18

33 ¹ Manassa *tuya* yares teneac n isegg^wusa umi idweř d ajeđid. Netta iħkem xemsa u-xemsin n isegg^wusa di Urcalim. ² Netta igga min iđan d aεeffan di tiřřawin n SIDI, am jjeayef n řegnus nni tuya issuffey SIDI zi zzat n wudem n ayt n Israil zi řwart nsen. ³ Netta ibda ad iεeđe řegeudi nni tuya ihdem babas *Hiżqiya*. Netta issbedd iεalřaren i Baεal uca igga tirebbin n cwarti uca yuđar zzat i marra řeεskar n ujenna uca isexxar asen. ⁴ Issbedd εawed iεalřaren di Taddart n SIDI i x inna SIDI: “Di Urcalim ad ssmetney Isem inu.” ⁵ Netta ibna *εawed* iεalřaren i marra řeεskar n ujenna di tnayen n řemraħat n Taddart n SIDI. ⁶ Netta ijja ad kken iħenjiren nnes di tmessi di teyžurt n mmis n Hinnum, issexdem tabezgiwt d tgezzant d tseħħart, u yiwi-dd inni issawařen ak-d imettan d igezzanen. Igga ařtas min iđan d aεeffan di tiřřawin n SIDI maħend ad t iεař. ⁷ Issbedd ijj n řexyař ineqcen nni igga di Taddart n AREBBI, i x tuya inna AREBBI i Dawud u i mmis Suliman: “Di Taddart-a u di Urcalim, tenni

32:31 ‘imsekkan’ - niy ‘ssufara’.

32:32 ‘Ĥazaqiya’ - s Teibranit ‘Ĥazaqi-Yahu’. Uřa di nnumrawat 33 d 33:3.

2 IMEZRUYEN

farzey zi marra tiqebbař n Israil, ad ssmetney Isem inu i řebda ⁸ u Necc war ttejjiy ađar n Israil ad iffeý ead barra i temmurt nni uriy i ibabaten nwem, mařa nitni myir ad ĥđan marra min i d asen umurey ad t ggen eľařsab marra Ccariea d marra tiweřřa d marra lfarayid *nni d asen immewcen* s ufus n Musa.” ⁹ Manassa iija Yahuda d imezday n Urcalim ad weddaren, ařami ggin d aeefan x řegnus i x tuya SIDI iqđa ztat i wudem n ayt n Israil.

¹⁰ *Iwa* SIDI tuya issiweř i Manassa u i řgens nnes, maca nitni war d as wcin ca taynit. ¹¹ SIDI issekk řarsen ikumandaren n řeeskar n ujeđid n Accur. Nitni ĥebbsen Manassa s tsennarin uca carfen t s tnayen n ssnaseř n nnĥas uca nedhen t řar Babil. ¹² Umi t iĥřar Netta ammu, izaweg wanita ztat i wudem n SIDI, AREBBI nnes, u isswađeē ixef nnes ař řťarf ztat i wudem n AREBBI n ibabaten nnes, ¹³ izzuđ řares uca AREBBI iija ad issarđa ixef nnes zzayes s tzađit yuđyen nnes u yarra i-t-i-dd řar Urcalim. *Xenni* issen Manassa, aqa SIDI d AREBBI. ¹⁴ Awarni i uya ibna řĥid n barra i tendint n Dawud, řar uyezdís n ccarq n Jiĥun di teyzurt, u *ibna i-t* řares ař Tawwart n Isēřman, iquwwar *řĥid* uřa d Eufil uca issgaeēd *Manassi* řĥid aťtas. Igga uřa d ikumandaren n řeeskar di marra tineddam ifaryen n Yahuda. ¹⁵ Netta ikkes irebbiten iyriben d řexyař *n řřanam* zi Taddart n SIDI uřa d marra iealtaren nni tuya ibna x wedrar n Taddart n SIDI di Urcalim uca immenđar i-ten barra i tendint. ¹⁶ Netta issbedd aealtar n SIDI uca iqeddem xas tiwhibin n řehna d tewhibin n uqadi uca inna i *ayt n* Yahuda ad eebden SIDI, AREBBI n Israil. ¹⁷ Maca řgens yarni ead yiwi-dd tiyarsa x řeęudi, maca myir i SIDI, AREBBI nsen, waha.

¹⁸ Imezruyyen iqqimen n Manassa d tzađit nnes řar AREBBI nnes uřa d awařen n imwařawen, inni řares issiwřen deg Yisem n SIDI, AREBBI n Israil, xzar, man aya *marra ittwazemm* deg wedlis n imezruyen n ijeđiden n Israil. ¹⁹ Tazađit nnes d mammec iija *AREBBI* ad ittwaseřreĥ ixef nnes s tzađit yuđyen nnes, uřa d marra ddnub nnes d řeydar nnes d imucan mani ibna řeęudi u issbedd tirebbin n cwarti d řexyařat ineqcen qbeř ma ittwaswađeē, xzar, man aya *marra* ittwazemm deg wawařen n imwařawen. ²⁰ Manassa ittwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Neđřen t di taddart nnes. Mmis Amun idweř d ajeđid deg wemcan nnes.

Amun, ajeđid n Yahuda

2 Ij. 21:19-26

²¹ Amun *tuya* řares tnayen u-eicrin n iseg^wusa umi idweř d ajeđid. Netta iĥkem tnayen n iseg^wusa di Urcalim. ²² Netta igga min iđan d aeefan di titťawin n SIDI, *nican* am mammec t igga babas Manassa. Amun iqeddem tiyarsa i marra řexyařat ineqcen i tuya igga babas Manassa uca isexxar asen. ²³ Netta war isswađeē ixef nnes ztat i wudem n SIDI, am mammec isswađeē babas Manassa

ixef nnes, maca Amun wanita yarni *waha* deg umarwas. ²⁴ Imsexxaren nnes ggin xas ict n tmeemuč uca nyin t di taddart nnes. ²⁵ Řgens n temmurt *maca* nyin marra inni tuya iggin tameemuč x ujeğid Amun. Řgens n temmurt ggin mmis Yuciya d ajeğid deg wemcan nnes.

Yuciya, ajeğid n Yahuda, d řehkamet nnes icnan

2 Ij. 22:1-20

34¹ Yuciya *tuya* yares tmenya n isegg^wusa umi idweř d ajeğid. Netta iħkem waħit u-třatin n isegg^wusa di Urcalim. ² Netta igga min iğan nican di tiřřawin n SIDI. Netta yuyur deg ibriden n babas Dawud, war iffiy *x webrid řa yar* yeffus uřa *yar* uzeřmađ. ³ Deg usegg^was wiss tmenya n řehkamet nnes, umi t tuya ead d aħudri, ibda ad yarzu x AREBBI n babas Dawud. Deg usegg^was wiss teneac ibda ad issizdeg Yahuda d Urcalim zi řegeudi d trebbin n cwarti d řexyařat ineqcen ifesyen. ⁴ Zzati tiřřawin nnes hedmen iealřaren n Baçal, uca izdem netta ipilaren n arebbi n tfuct nni xasen dd-ibanen sennej. Tirebbin n cwarti d řexyařat ineqcen d řexyařat ifesyen yarza i-ten di iwetwiten uca iddez i-ten u taeejjajt nsen yareyyec i-tt x imedřan n yenni tuya d asen ddiwyen tayarřt. ⁵ Issary ixsan n ikehhanen x iealřaren nsen. *Ammu* i issizdeg Yahuda d Urcalim. ⁶ Uřa yar tneddam n Manassa d Ifrayim d Cimeun, *wah* yares ař Naftali, yar marra iyezdisen n imucan nsen ittwareddğen, ⁷ ihdem iealřaren uca iřbez tirebbin n cwarti d řexyařat ineqcen uca iddez i-ten, uca izdem *εawed* marra ipilaren n arebbi n tfuct di marra Israil. Awarni i uya ieqeb-dd yar Urcalim.

⁸ Deg usegg^was wiss tmenřac n řehkamet nnes, awarni řami issizdeg tammurt d Taddart, issekk netta Cafan, mmis n Ařalya, d Mačasiya, ameqqran n tendint, d Yuwax, mmis n Yahuyahaz, amarir n umezruy, ħima ad eedřen Taddart n SIDI, AREBBI nnes. ⁹ Nitni usin-dd yar Ĥilqiya, arrays n ikehhanen, u wcin as nnuqart i dd-ittwawyen di Taddart n AREBBI d tenni dd-yarwen Ilawiyyen nni tuya ieessen yar wadaf, zeg ufus n Manassa d Ifrayim u zi marra min iqqimen n Israil u zi marra Yahuda d Binyamin u zi marra imezday n Urcalim. ¹⁰ Nitni wcin tt deg ufus n yenni tuya iggin řxedmet, inni *iğan* x Taddart n SIDI, uca ina wcin tt i yenni iggin řxedmet di Taddart n SIDI maħend ad eedřen u ad ssjehden Taddart. ¹¹ Nitni wcin tt i iħrayfiyyen u i imassuten i tmesyiwt n třuđar ittwassuydan d ukeccuđ i tħenya n uearred maħend ad ggen tiyurfin i tudrin, tinni ijjin ijeğiden n Yahuda ad arxun. ¹² Iryazen xedmen s řaman. Yaħat d Eubadya, Ilawiyyen zeg iħenjiren n Marari, tuya aten d iweqqafen xasen, uřa d Zakariyya d Macullam zeg iħenjiren n Quħat, ħima ad seyyaren.

33:25 'Yuciya' - s Teibranit 'Yuci-Yahu'.

34:8 'Ařalya' - s Teibranit 'Ařal-Yahu'. 'Mačasiya' - s Teibranit 'Mačasi-Yahu'.

2 IMEZRUJEN

Ilawiyen marra tuya tthakan di dduzanat n lmusiqa. ¹³Nitni *tuya aten* x yenni yarebbun řehmeř u nitni d imseyyaren i marra inni tuya ixeddmen di řexdayem ifarzen. *Ttwařeqqmen* zeg ilawiyen uřa d imariren d iweqqafen d iessasen n tewwura.

¹⁴*Umi* ksin *tmenyat n* nnuqart nni tuya ssidfen řar Taddart n SIDI, yufa ukehhan řilqiya adlis ittwannřen n Ccaria n SIDI, *i tuya d asen immewcen* x ufus n Musa.

¹⁵řilqiya itřef deg wawař, inna i umarir Cafan: “Necc ufiy adlis ittwannřen n Ccaria di Taddart n SIDI.” Uca iwca řilkiya adlis i Cafan. ¹⁶Cafan yiwi adlis řar ujeřid. Netta ixebbar ajeřid, inna: “Marra min umuren i imsexxaren nnek, aqa tteggan t. ¹⁷Nitni ssfaryen *temnyat n* nnuqart i ufin di Taddart n SIDI uca wcin tent deg ufus n iweqqafen u n yenni itteggan řxedmet.” ¹⁸*Xenni* ihaja umarir Cafan i ujeřid *ammu*, inna: “Akehhan řilqiya iwca ayi ijj n wedlis!” Cafan iyra zzayes x ujeřid. ¹⁹Umi isřa ujeřid awařen n Ccaria, imsar, icarreg netta arruř nnes. ²⁰Yumur ujeřid i řilqiya u i Axiqam, mmis n Cafan, u i Eabdun, mmis n Mixa, u i umarir Cafan i Easaya, amsexxar n ujeřid, inna: ²¹“Uyurem, seqsam SIDI di řřwee inu u di řřwee n min iqqimen n Israil d Yahuda x wawařen n wedlis i ittwafen. Mařar asear nni xaney ittwazeřeen zi SIDI, aqa-t d ameqqran, minzi ibabaten nney war řřin ca awař n SIDI řima ad ggen am mammec min ittwarin marra deg wedlis.”

²²*Xenni* yuyur řilqiya ak-d yenni *ittwassekken* zeg ujeřid řar tnabit Xulda, tamřart n Callum, mmis n Tuřahat, mmis n řasra, wenni ibedden x řehri n warruř. Nettat tezdey deg wezyen nneyni n Urcalim uca ssiwřen akides x man aya. ²³Nettat tenna asen: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Inim i weryaz nni kenniw řari dd-issekken: ²⁴Ammu i iqqar SIDI: Xzar Necc ad ssiwřey tuereffa x wemcan-a u x imezday nnes, marra nneari nni ittwarin deg wedlis nni zzayes ittwayaren zzat i wudem n ujeřid n Yahuda, ²⁵mařar nitni řeyyden xafi i uwyen tiwhibin n řebxur i irebbiten nneyni ařami d ayi searen s marra řexdayem n ifassen nsen. Asear inu ad ittwazeřee x wemcan-a u war ixessi.

²⁶*Maca* i ujeřid n Yahuda, wenni kenniw dd-issekken da řima ad tessseqsam SIDI, ad as tinim: ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: X wawařen nni teřid:

²⁷Mařar idweř wuř nnek yarřeb u tesswařeed ixef nnek zzat i wudem n AREBBI umi teřid i wawařen nnes x wemcan-a u x imezday nnes, u umi tesswařeed ixef nnek uca tcarrged arruř nnek u trud zzat i wudem inu, s uya sřiy Necc eawed řarek, inna SIDI. ²⁸Xzar, Necc ad cek jjeř ad tttwasarsed *deg wendeř* řar řejdud nnek u ad tttwasarsed deg wendeř nnek s řehna u titřawin nnek war ttwiřint ca marra tuereffa nni i řa ssiwřey x wemcan-a u x imezday nnes.’” Nitni eawden awař-a i ujeřid.

²⁹*Xenni* issekk ujeřid *ireqqasen* uca issmun marra imeqqranen n Yahuda d Urcalim. ³⁰Uca igareed ujeřid řar Taddart n SIDI ak-d marra iryazen n Yahuda

2 IMEZRUJEN

d imezday n Urcalim u ak-d ikehhanen d Ilawiyyen u ak-d marra řgens, zeg umeqqran ař amezyan, u řrin xasen marra awařen n wedlis n Řeahd nni tuřa ittwařen di Taddart n SIDI. ³¹Ajeřid ibedd deg wemcan nnes uca iqqen řeahd zzat i wudem n SIDI řima ad idřar SIDI u řima ad iřđa řumurat nnes d cchadat nnes d tweřřa nnes s marra wuř nnes u s marra řeemar nnes u řima ad igg awařen nni ittwarin deg wedlis-a. ³²Netta iija marra inni iřan di Urcalim d Binyamin, ad kkaren řima ad t ssmetnen uca imezday n Urcalim ggjn elašsab Řeahd n AREBBI, AREBBI n ibabaten nsen. ³³Ikkes Yuciya marra jjeayef n řřanam zi temmura n ayt n Israil u yarra marra inni izedyen di Israil ttsexxaren i tsexxart n SIDI, AREBBI nsen. Marra ussan n tudart nnes war řeyyden ca zeg weđřar n SIDI, AREBBI n ibabaten nsen.

Ajeřid Yuciya iěyyed Řeid n Týarřt n Useedu

2 Ij. 23:21-23

35¹Xenni igga Yuciya Řeid n Týarřt n Useedu i SIDI di Urcalim. Yarřen i Týarřt n Useedu deg wass wiss arbeęćac n uyur amezwaru. ²Netta issbedd ikehhanen řar imucan n teessast nsen uca igga daysen uř řar řxedmet di Taddart n SIDI. ³Inna i Ilawiyyen, inni isseřmaden marra Israil, inni tuřa iqeddsen i SIDI: “Sarsem Ttabut iqeddsen di Taddart nni ibna Suliman, mmis n Dawud, ajeřid n Israil. War d awem ittweřřa ead ad tarbum ddqeř x tyarřin nwem. Sexxarem řexxu i SIDI, AREBBI nwem, u i řgens nnes Israil ⁴u swejdem ixef nwem, am tttwasettfem elašsab řařat nwem, elašsab tarbiein nwem, am mammec tt yura Dawud, ajeřid n Israil, u am mammec tt yura mmis Suliman. ⁵Sbeddem ixef nwem di Zzawect Iqeddsen, am tttwasettfem elašsab řefrue n řařat, i tawmat nwem, řgens, u am tttwasettfem elašsab asetef n řařat n Ilawiyyen. ⁶Yarřem i Týarřt n Useedu u sqeddsem ixef nwem. Swejdem tt i aytmatwem, mařend ad teggem elašsab awař n SIDI i d aney immewcen s ufus n Musa. ⁷Iwca Yuciya uęi, izmaren d imyanen imezyanen i tarwa n řgens, marra aya i Týarřt n Useedu i marra inni din iřan. Tuřa řqedd nsen třatin-ařef u xenni eawed teřt-ařaf n iyenduzen. Marra aya i dd-yusin zeg wagřa n ujeřid. ⁸Wcin řřukkam nnes ict n tewhibt n usgaęeed am tewhibt s řxařar i řgens, i ikehhanen u i Ilawiyyen. řilqiya, Zakariyya d Yařiyil, iweqqafen n Taddart n AREBBI, wcin i ikehhanen i Týarřa n Useedu ařfayen u-setta-mya zeg wuęi u sennej man aya ead teřt-mya n iyenduzen. ⁹Kunanya, Cimeiya d Nataniyil, aytmas, d řacabya, Yaęiyil d Yuzabad, imeqqranen n Ilawiyyen, wcin i Ilawiyyen i Týarřa n Useedu xemsa-ařaf zeg wuęi u xenni xemsa-mya n iyenduzen.

34:33 ‘Yuciya’ - s Teibranit ‘Yuci-Yahu’.

35:5 ‘řgens’ - s Teibranit ‘iřenjiren n řgens’ niy ‘arrawen n řgens’.

2 IMEZRUYEN

¹⁰ *Ammu i* sswajden i řxedmet. Ikehhanen tuya bedden deg wemcan nsen u Ilawiyyen di terbiċin nsen ełahsab řumur n ujeđid. ¹¹ Nitni řarřen i *Tyarřt n Useedu* uca ikehhanen zeđeen idammen zeg ifassen nsen, u kksen Ilawiyyen *zzaysent* iřmawen. ¹² Nitni řuzen zzayes tayarřt n wecmađ řima ad asen *tt* wcen, i řefruċ n řađat, i ihenjiren n řgens, řima ad *tt* wehhben d tayarřt i SIDI, am mammec tura deg wedlis n Musa uca ammu *i iggin* ak-d iyenduzen ¹³ Xenni cenfen *Tayarřt n Useedu* tiwa i tmeffi am mammec teđa di lqaeida. Iziynat iqeddsen nneyni cenfen ten di marmitat d iřenjiren d tiqsiřin uca iwyen *ten* deřya řar marra řgens. ¹⁴ Awarni aya sswajden uřa i yixef nsen u i ikehhanen, mařar ikehhanen, iřenjiren n Harun, tuya řhan ak-d uwehheb n tyařsa n wecmađ d tadunt ař ĝiřet. *Awarni aya* sswajden Ilawiyyen i yixef nsen u i ikehhanen, iřenjiren n Harun.

¹⁵ Imedyazen, iřenjiren n Asaf, *tuya bedden* deg wemcan nsen, ełahsab řumur n Dawud, Asaf, Hayman d Yadutun, amwařaw n ujeđid, uca iċessasen n tewwura *bedden* řar kuř tawwart. Tuya war ittxeřsi ad jjen řxedmet nsen, mařar aytmatšen, Ilawiyyen, sswajden *tt* asen.

¹⁶ Marra tasexxart n SIDI teedeř *mliħ* deg wass nni i uħeřtu *n řeid n Tyarřt n Useedu* u i uwehheb n tyařsa n wecmađ x uealřar n SIDI ełahsab řumur n ujeđid Yuciya. ¹⁷ Ayt n Israil, inni *din* iđan, ħđan *řeid n Tyarřt n Useedu* deg wass nni, u sebaa n wussan *ggin nitni* řeid n Weyrum břa Antun. ¹⁸ War din tui di Israil bu *řeid n Tyarřt n Useedu* am wa zeg wussan n unabi Camwil, u uřa d ijjen zeg ijeđiden n Israil war iggi *řeid n Tyarřt n Useedu* am mammec t igga Yuciya ak-d ikehhanen d Ilawiyyen u ak-d marra Yahuda d Israil, nni *din* iđan, u ak-d imezday n Urcalim. ¹⁹ Deg usegg^{was} wiss tmeņřac n tgeldit n Yuciya ittwagg *řeid n Tyarřt n Useedu* wanita.

Řmewt n Yuciya

²⁰ Awarni i marra aya, umi ikemmeř Yuciya Taddart, iffey-dd Naxu, ajeđid n Miřra, řar Lfurař řima ad imney ak-d Karkamic. Uca Yuciya iffey-dd i umsagar akides. ²¹ Naxu issekk-dd řares ireqqasen, inna: "Min din jar ayi-dd d cek, *a* ajeđid n Yahuda? War iđi řarek i dd ffey ass-a, maca řar ict n taddart *nneyni* tenni ittmenyan akidi. Inna ayi Arebbi ittxeřsa ayi ad qeđqey. S uya řeyyed x AREBBI, wenni akidi iđan, niy ad cek yareddeđ." ²² *Maca* Yuciya war issneqřeb aymbub nnes zzayes, maca igga ixef nnes war iđi d netta řima akides imney u netta war isři řar wawařen n Naxu *inni dd yusin* zeg uqemmum n AREBBI, maca yusa-dd řar umenyi di teyzurt n Majiddu. ²³ Maca imjebbaden n řqews řeqfen ajeđid Yuciya. *Xenni* inna ujeđid i imsexxaren nnes: "Nedhem ayi ssenni, mařar ttwayezmey ařas!" ²⁴ Imsexxaren nnes ksin t deg ukarru uca nedhen t deg ijj n ukarru nneyni wenni řares uca iwyen t řar Urcalim. Immut

2 IMEZRUJEN

dinni uca neđřen t deg imedřan n ibabaten nnes. Marra Yahuda d Urcalim ceđnen x Yuciya.²⁵ Igga Irmija ict n yezři n wecđan x Yuciya. Ař ass-a marra imedyazen d tmedyazin ssawařen x Yuciya deg izřan nsen n wecđan, minzi nitni ggin tt d ict n tewşeyyet di Israil. Xzar, nitni ttwazemmemen deg Izřan s Igejduren.

²⁶ Imezrujen i iqqimen n Yuciya d tmexsiwt nnes icewwaren, am mammec tura di Ccaria n SIDI,²⁷ imezrujen nnes, imezwura d ineggura, aqa ttwazemmemen deg wedlis n ijeđiden n Israil d Yahuda.

Yahuyařaz, ajeđid n Yahuda

2 Ij. 23:31-35

36¹ Ksin řgens n temmurt Yahuyařaz, mmis n Yuciya, uca ggin t d ajeđid di Urcalim deg wemcan n babas.² Yahuyařaz *tuya* řares řřata u-eicrin n isegg^wusa, umi idweř d ajeđid. Netta iřkem řřata n iyuren di Urcalim.³ Ajeđid n Miřra ikkes i-t *d ajeđid* zi Urcalim uca igga i temmurt ijj n multa n mya n talintat n nnuqart d ict n talint n wurey.⁴ Ajeđid n Miřra igga umas Alyaqim d ajeđid x Yahuda d Urcalim. Netta ibeddeř isem nnes řar Yahuyaqim. *Maca* umas Yahuyařaz iřřef i-t Naxu uca yiwyi i-t řar Miřra.

Yahuyaqim, ajeđid n Yahuda

2 Ij. 23:36-24:7

⁵ Yahuyaqim *tuya* řares xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeđid. Netta iřkem řřac n isegg^wusa di Urcalim. Netta igga min iřan d aeėffan di tiřřawin n SIDI, AREBBI nnes.⁶ Nabuxadnařřar, ajeđid n Babil, iffey *i umenyi* akides uca icarf i-t s tnayen n ssnaseř n nnuqart řima ad t yawi řar Babil.⁷ Yiwi Nabuxadnařřar uřa d *ijj n wezyen* n řeqcue zi Taddart n SIDI řar Babil uca issars i-ten di zzawect nnes di Babil.⁸ Imezrujen iqqimen n Yahuyaqim d jjeayef i igga u min řares ittwafen, xzar, *marra* aya ittwazemmemen deg wedlis n ijeđiden n Israil d Yahuda. Mmis Yahuyakin idweř d ajeđid deg wemcan nnes.

Yahuyakin, ajeđid n Yahuda

2 Ij. 24:8-17

⁹ Yahuyakin *tuya* řares tmentac n isegg^wusa umi idweř d ajeđid. Netta iřkem řřata n iyuren d eecra n wussan di Urcalim. Netta igga min iřan d aeėffan di tiřřawin n SIDI.¹⁰ řar ubeddeř n usegg^was ijja ujeđid Nabuxadnařřar ad t yawi řar Babil s řeqcue iyřan zi Taddart n SIDI. Netta igga umas řidqiya d ajeđid n Yahuda d Urcalim.

Šidqiya, ajeđid n Yahuda, di tmeħbast ęar Babil

2 Ij. 24:18-25:12, Irm. 52:1-30

¹¹ Šidqiya tuęa ęares waħit u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeđid. Netta iħkem ħiřac n isegg^wusa di Urcalim. ¹² Igga min ięan d aeėffan di tiřřawin n SIDI, AREBBI nnes, war isswađeę ixef nnes ztat i wudem n unabi Irmiya *wenni issiwřen* x řumur n SIDI. ¹³ Uřa d netta ięewweę x ujeđid Nabuxadnařřar, wenni t ijjin ad ijaę ęar AREBBI. Netta issemħeđ iri nnes uca isseęseħ uř nnes maħend war dd-iddikk^wiř ęar SIDI, AREBBI n Israil. ¹⁴ U marra imeqqranen n ikehhanen uřa d řgens ruħen agg^wejen ařřas di řeędar nsen, *ggin* am mammec marra jjeayef n řegnus. Nitni ssxemjen Taddart n SIDI tenni tuęa issqeddes di Urcalim.

¹⁵ SIDI, AREBBI n ibabaten nsen issekk-dd ęarsen *ineħharen* s ufus n ireqqasen nnes, řexxu nię řexmin, maęar Netta tuęa izzięiz as řgens nnes d Tzeddiyt nnes. ¹⁶ Maca nitni stehzan zeg ireqqasen n AREBBI u sseħęaren awařen nnes. Nitni ggin tađřa x inabiyyen nnes, ařami isęar SIDI x řgens nnes u war iqqim ead usgenfu. ¹⁷ Netta igga ajeđid n Ikaldaniyyen ad ęarsen dd-iffey, wenni inęin iħudriyyen nsen s ssif di Taddart n Zzawect nsen Iqeddsen. Netta war isseizz x iħudriyyen nię x teeziariyyin uřa x iwessura d imeccaybuten. AREBBI iwca i-ten marra deg ufus nnes. ¹⁸ Marra řeqcue n Taddart n AREBBI, *řeqcue* imeqqranen d imezyanen, uřa d txubay n Taddart n SIDI d txubay n ujeđid d řħukkam nnes, aęa marra aya yiwyi i-t ęar Babil. ¹⁹ Nitni sscemđen Taddart n AREBBI, hedmen řħiđ n Urcalim uca qqden marra řeqsur nnes s tmessi u areddęen marra řeqcue ięřan ařřas zzayes. ²⁰ Wi iqqimen zi ssif indeh i-ten ęar lmenfa ęar Babil uca dewřen nitni d imsexxaren i netta u i iħenjiren nnes ař řeħkamet n tgeldit n Lfurs, ²¹ - ħima ad ittwaseęfeř wawař n SIDI *i issiweř* s uqemmun n Irmiya - , ařami teksi tammurt *isegg^wusa nnes* n ssebt. Marra ussan n wareddeę tuęa tammurt tareyyeħ, ęares ařami tkemmeř sebein n isegg^wusa.

Aęqab n řgens s ufus n Kurac n Lfurs

Eazra 1:1-3, Irm. 25:12, 29:10, Dan. 9:2

²² *Maca* deg usegg^was amezwaru n ujeđid Kurac, ajeđid n Lfurs, - ħima ad ittwakemmeř wawař n SIDI s uqemmun n Irmiya - , issekkar-dd SIDI buħbeř n Kurac, ajeđid n Lfurs, uca ija wanita ad dd-iffey ijj n ubarreħ di marra tageldit nnes, uřa di tira, maħend ad yini: ²³ “Ammu i iqqar Kurac, ajeđid n Lfurs: ‘SIDI, AREBBI n ijenwan, iwca ayi marra tigeldiwin n temmurt uca Netta igga xafi ad bnię ict n Taddart i Netta di Urcalim di Yahuda. Qaę man wen zzaywem zi marra řgens nnes, ad yiři SIDI, AREBBI nnes, akides u ija i-t ad ięaęeed!’ ”

Eizra

Řumur n Kurac, ajeġid n Lfurs

2 Im. 36:22,23; Irm. 25:12; 29:10, Dan. 9:2

1¹ Deg usegg^was amezwaru n ujeġid Kurac n Lfurs, ħima ad ittwakemmeř wawař n SIDI zeg uqemmum n Irmiya, issekkar SIDI buħbeř n Kurac ajeġid n Lfurs maħend ad ittwabarreħ di marra tageldit nnes s uqemmum d tira:

²“Ammu i iqqar Kurac, ajeġid n Lfurs: ‘SIDI, AREBBI n ijenwan, iwca ayi marra tigeldiwin n temmurt uca netta igga xafi, ad as bniy ict n Taddart di Urcalim, tenni *iġan* di Yahuda. ³Man wen zzaywem zi řgens nnes, ad yiři AREBBI akides, ejj i-t ad igæeed ħar Urcalim, tenni *iġan* di Yahuda, ad ibna Taddart n SIDI, AREBBI n Israil. Aqa-t d AREBBI wenni *izeddyen* di Urcalim. ⁴Qæ wenni iqqimen *izeddyen* di *ca n* marra imucan mani izdey d abarrani, ad kkaren iryazen n wemcan nnes ad as wcen afus s nnuqart d wurey, s wagřa d řmař, *u man aya* sennej i tewhibt immewcen s řxađar i Taddart n AREBBI, *tenni iġan* di Urcalim.’ ”

⁵*Xenni* kkaren izeġifen jar ibabaten *n řaġat* n Yahuda d Binyamin uřa d ikehhanen d Ilawiiyyen u marra inni umi issfaq AREBBI buħbeř maħend ad gaæden ħima ad bnan Taddart n SIDI wenni *izeddyen* di Urcalim. ⁶Marra inni d asen dd-innđen wcin asen afus s řeqcæ n nnuqart, s wurey, s wagřa, s řmař u s řeqcæ iyřan, břa min immewcen s řxađar. ⁷Ajeġid Kurac issuffeř řeqcæ n Taddart n SIDI, tinni tuya iksi Nabuxadnařsar zi Urcalim, igga i-ten di taddart n arebbi nnes. ⁸Kurac, ajeġid n Lfurs, issuffeř i-tent ħar barra s ufus n Mitradat, bab n txubay, uca iwca i tent s řeħsab i Cicbařsar, ameqqran n Yahuda.

⁹Wa tuya d řqedd nsen: třatin n tğbařa n wurey, ařef n tğbařa n nnuqart, tesæa u-æicrin n řemwas, ¹⁰třatin n ifenjařen n wurey, arebea-mya u-æecra n ifenjařen inneyni n nnuqart d wařef n řeqcæ nneynit. ¹¹Marra řeqcæ n wurey d nnuqart tuya iwđen xemsa-ařaf u-arebea-mya. Marra aya yiwyi t Cicbařsar akides, *jmie* ak-d imenfiyyen inni ittwanedhen zi Babil ħar Urcalim.

Lista n ayt n tmeħbast nni izeqben ak-d Zarubbabil

2¹Ina d tarwa n temmurt inni dd-iksi Nabuxadnařsar, ajeġid n Babil, *di řweqt* *nni* am imenfiyyen akides di Babil, uca gaæden zi tmeħbast, eeqben ħar

1:7 2 lj. 24:13; 2 Im. 36:7

1:8 Eizra 5:14

ΕΙΖΡΑ

Urcalim d Yahuda, kuř ijǵ yar tendint nnes, ²uca usin-dd ak-d Zarubbabil, Yecuea, Nahamya, Saraya, Raelaya, Murdaxai, Bilcan, Misfar, Biǵway, Raḥum d Baena. Wa d řqedd n yeryazen n řgens n Israil.

³ Ayt n n Fareuc, ařfayen u-mya u-tnayen u-sebein *n yeryazen*.

⁴ Ayt n Cafatya, teřt-mya u-tnayen u-sebein *n yeryazen*.

⁵ Ayt n Araḥ, sebea-mya u-xemsa u-sebein *n yeryazen*.

⁶ Iḥenjiren n Fahat-Mu'ab, zeg iḥenjiren n Yecuea n Moab, ařfayen u temnem-mya u-teneac *n yeryazen*.

⁷ Ayt n Eilam, ařef u-mitayn u-arebea u-xemsin *n yeryazen*.

⁸ Ayt n Zattu, tesa-mya u-xemsa u-rebein *n yeryazen*.

⁹ Ayt n Zakkay, sebea-mya u-settin *n yeryazen*.

¹⁰ Ayt n Bani, setta-mya u-tnayen u-rebein *n yeryazen*.

¹¹ Ayt n Babay, setta-mya u-třata u-eicrin *n yeryazen*.

¹² Ayt n Earjad, ařef u-mitayn u-tnayen u-eicrin *n yeryazen*.

¹³ Ayt n Aduniqam, setta-mya u-setta u-settin *n yeryazen*.

¹⁴ Ayt n Biǵway, ařfayen u-setta u-xemsin *n yeryazen*.

¹⁵ Ayt n Eadin, arebea-mya u-arebea u-xemsin *n yeryazen*.

¹⁶ Ayt n Ařir, zi Ḥizqiya, tmenya u-tesein *n yeryazen*.

¹⁷ Ayt n Biřay, teřt-mya u-třata u-eicrin *n yeryazen*.

¹⁸ Ayt n Yura, mya u-teneac *n yeryazen*.

¹⁹ Ayt n Ḥacum, mitayen u-třata u-eicrin *n yeryazen*.

²⁰ Ayt n Jibbar, xemsa u-tesein *n yeryazen*.

²¹ Ayt n Bayt-Laḥm, mya u-třata u-eicrin *n yeryazen*.

²² Iryazen ni Nařufa, setta u-xemsin *n yeryazen*.

²³ Iryazen n Eanatut, mya u-tmenya u-eicrin *n yeryazen*.

²⁴ Ayt n Eazmut, tnayen u-rebein *n yeryazen*.

²⁵ Ayt n Qiryat-Earim, Kafira d Ba'irut, sebea-mya u-třata u-rebein *n yeryazen*.

²⁶ Ayt n Rama d Jabae, setta-mya u-waḥed u-eicrin *n yeryazen*.

²⁷ Iryazen n Mixmas, mya u-tnayen u-eicrin *n yeryazen*.

²⁸ Iryazen n Bayt-Il d Eay, mitayen u-třata u-eicrin *n yeryazen*.

²⁹ Ayt n Nabu, tnayen u-xemsin *n yeryazen*.

³⁰ Ayt n Mařbic, mya u-setta u-xemsin *n yeryazen*.

³¹ Ayt n *ijj* n Eilam nneyni, ařef u-mitayn u-arebea u-xemsin *n yeryazen*.

³² Ayt n Ḥarim, teřt-mya u-eicrin *n yeryazen*.

³³ Ayt n Lud, Ḥadid d Unu, sebea-mya u-xemsa u-eicrin *n yeryazen*.

³⁴ Ayt n Ariḥa, teřt-mya u-xemsa u-rebein *n yeryazen*.

³⁵ Ayt n Sana'a, teřt-ařaf u-setta-mya u-třatin *n yeryazen*.

³⁶ **Ikehhanen.**

Ayt n YadaeƷa, zi taddart n Yecuεa, tesa-mya u-třata u-sebein *n yeryazen*.

³⁷ Ayt n Immir, ařef u-tnayen u-xemsin *n yeryazen*.

³⁸ Ayt n Façur, ařef u-mitayn u-sebea u-rebein *n yeryazen*.

³⁹ Ayt n Ĥarim, ařef u-sbeεaç *n yeryazen*.

⁴⁰ **Ilawiyyen.**

Ayt n Yecuεa, ayt n Qadmiyil, zeg ayt n Hudawya, arebea u-sebein *n yeryazen*.

⁴¹ **Imedyazen.**

Ayt n Asaf, mya u-tmenya u-eicrin *n yeryazen*.

⁴² **Ayt n ieessasen n tewwura.**

Ayt n Callum, ayt n Ařir, ayt n řalmun, ayt n Eaqquub, ayt n Ĥařıřa, ayt n Cubay, aqa aten *jmiε* mya u-tesea u-třatin *n yeryazen*.

⁴³ **Imsexxaren n Zzawect Tameqqrant.**

Ayt n řiřa, ayt n Ĥasufa, ayt n řabaεut,

⁴⁴ ayt n Qiruc, ayt n Siεaha, ayt n Fadun,

⁴⁵ ayt n Labana, ayt n Ĥajaba, ayt n Eaqquub,

⁴⁶ ayt n Ĥajab, ayt n Camlay, ayt n Ĥanan,

⁴⁷ ayt n Jadil, ayt n Ĥajar, ayt n Ra'aya,

⁴⁸ ayt n Rařin, ayt n Naqquda, ayt n Jazzam,

⁴⁹ ayt n Uzza, ayt n Fasiř, ayt n Bisay,

⁵⁰ ayt n Asna, ayt n Maεunim, ayt n Nafusim,

⁵¹ ayt n Baqbuq, ayt n Haqufa, ayt n Ĥarřur,

⁵² ayt n Bařlut, ayt n Mařida, ayt n Ĥarca,

⁵³ ayt n Barqus, ayt n Sisara, ayt n Tamař,

⁵⁴ ayt n Nasiř, ayt n Ĥařifa.

⁵⁵ **Iřenjiren n imsexxaren n Suliman.**

Ayt n Suřay, ayt n Sufarat, ayt n Faruda,

⁵⁶ ayt n Yaεala, ayt n Darqun, ayt n Jiddil,

⁵⁷ ayt n Cafařya, ayt n Ĥařřil, ayt n Fuxarat-Đabayim d ayt n Ami.

⁵⁸ Marra imsexxaren n Zzawect Tameqqrant d iřenjiren n imsexxaren n Suliman, aqa aten *jmiε* teřt-mya u-tnayen u-tescin *n yeryazen*.

2:41 'Imedyazen' - niy 'imeynujen'.

⁵⁹Ina d inni dd-igaæden zi Tal-Milaḥ, Tal-Ḥarca, Karub, Addan d Immir, *maca* war zemmaran ad ssecnen zi jjiḥet n taddart n ibabaten nsen niy zi jjiḥet n zzariæet nsen, aqa nitni *qarsen-dd* zi Israil:

⁶⁰ayt n Dalaja, ayt n Ṭubiyya, ayt n Naquda, setta-mya u-tnayen u-xemsin *n yeryazen*.

⁶¹Uca zeg ayt n ikehhanen, ayt n Ḥabaya, ayt n Haqquṣ, ayt n Barzillay, *aqazzaysen inni* iwyen ict n temyart zi yessis n Ujileadi Barzillay u ttwaṛayan s yisem nnes.

⁶²Nitni arzun x tewriqt n uzemmem nsen *deg wedlis n taṣiṣet*, maca war tt ufin. S uyenni ttwasuffyen nitni zi tukehphant.⁶³Lwali ameqqran inna asen, war tt^etten zi tmesṣayin iqeddsen qaæ yares aṛ i ya ikkar ijj n ukehhan ak-d Urim d Tummin.

⁶⁴Marra agraw *n ṛgens tuya di* tnayen u-rebein-aṛef u-teṛt-mya u-settin *n yeryazen*,⁶⁵nhṛa imsexxaren d tsemyn nsen. Ina tuya aten marra sebæa-aṛaf u-teṛt-mya u-sebæa u-tṛatin uca ṛarsen mitayen n imedyazen d tmedyazin.

⁶⁶Iysan nsen *tuya aten di* sebæa-mya u-setta u-tṛatin u isardan nsen *tuya aten di* mitayen u-xemsa u-rebein.

⁶⁷Iṛeyman nsen *tuya aten di* arebæa-mya u-xemsa u-tṛatin *u iyyaṛ* nsen *tuya aten di* sebæa-mya u-eicrin.

⁶⁸Umi dd-yusin ṛar Taddart n SIDI di Urcalim, wcin ca n izeḡifen *n tudrin* n ibabaten s ṛxaḍar i Taddart n AREBBI ḥima ad tt sbedden deg wemcan nnes.

⁶⁹Nitni wcin i ssenduq n txubay i ṛxedmet anect n waḡra nsen waḥit u-settin-aṛef n draxmat n wurey d xemsa-aṛaf n minayat n nnuqart d mya n warruḍ *n teṛmect* i ikehhanen.

⁷⁰Ikehhanen d ilawiyyen d ca zi ṛgens d imedyazen d iæessasen n tewwart d imsexxaren n Zzawect Tameqqrant uyuren ad zedyen di tneddam nsen u uṛa d marra Israil *yuyur ad izdey* di tneddam nnes.

Beddu n ṛebni n Zzawect Tameqqrant wiss tnayen

3¹*Umi* dd-yiwed uyur wiss sebæa u ayt n Israil tuya aten di tneddam, issmun ṛgens am ijj n weryaz di Urcalim. ²Ikkar Yecuæa, mmis n Yuṣadaq, ak-d aytmas, ikehhanen, d Zarubbabil, mmis n Caæltiyil, ak-d aytmas, uca bnan aælṭar n AREBBI n Israil, ḥima ad xas qeddmn tiṛarṣa n wecmaḍ am mammec

2:65 'imedyazen d tmedyazin' - niy 'imeynujen d tmeynujin'.

2:69 'tixubay' - niy 'ṛeknuz'.

tura di Ccariea n Musa, aryaz n AREBBI.³ Nitni ssbedden aeałtar deg wemcan nnes *mani t tuya d amezwaru*, minzi tigg^wudi zi řegnus n temmura tewđa-dd xasen, uca qeddmn xas tiyarřa n wecmađ i SIDI, tiyarřa n wecmađ i tuffut u i tmeddit.⁴ Uca eeyyden Řeid n Ieuccuten, am mammec t yura, uca *qeddmn* tiyarřa n wecmađ, ass idfar umas. *Tuya* řqedd *nsent* i yijj n wass *elařsab min ittwaggen* i wass nni.⁵ Awarni as *qeddmn nitni* tayarřt n wecmađ n řebda d *tyarřa* i wussan n uyur n jdid u i marra řeeyudat ittwaggen n SIDI inni tuya ittwaqeddsen u *eawed tiyarřa n* kuř ijj wenni itřeween řima ad iqeddem ict n tewhibt s řxađar i SIDI.

⁶ Zeg wass amezwaru n uyur wiss sebea bđan nitni ad qeddmn tiyarřa n wecmađ i SIDI, maca dsas n Zzawect Tameqqrant n SIDI war ittwagg *ead*.

⁷ Wcin nnuqart i imassuten u i yenni ineqqcen akeccuđ, uca i *ayt n* Sidun u i *ayt n řur wcin nitni* macca d tissit d zzect mařend ad awyen akeccuđ n tneglin n Lubnan řar řebřar řar Yafa elařsab ttesriř i d asen iwca Kurac, ajeřid n Lfurs.⁸ Deg usegg^was wiss tnayen awarni wawađ nsen řar Taddart n AREBBI di Urcalim, deg uyur wiss tnayen, bđan Zarubbabil, mmis n Caeałtiyil, d Yecuea, mmis n Yuřadaq, d aytmas nsen i iqqimen, ikehhanen d llawiyyen d marra inni dd-yusin zi tmeřbast řar Urcalim, *di řxedmet*. Nitni ggim llawiyyen zi eicřin isegg^wusa sennej mařend ad třfen acbar x řxedmet n Taddart n SIDI.⁹ Uca ikkar Yecuea d iřenjiren nnes d aytmas, Qadmyil d iřenjiren nnes, ayt n Yahuda, am ijj n weryaz mařend ad třfen acbar x yenni iggin řxedmet di Taddart n AREBBI, *u eawed* iřenjiren n řinadad ak-d iřenjiren nsen d aytmatsen llawiyyen.

¹⁰ *Umi* tuya ibennayen ssrusan dsas i Zzawect Tameqqrant n SIDI, ssbedden nitni ikehhanen s warruđ nsen ak-d řřayřat, d llawiyyen, ayt n Asaf, s teřunin n wuzzař, řima ad ssemyaren SIDI am mammec tuya i d asen isscen ufus n Dawud, ajeřid n Israil.¹¹ Nitni yennjen s nubat i SIDI s usemyar d uqadi, aqa Netta iřbeř minzi tamexsiwt nnes icewwaren x Israil t^ett^yima i řebda. U marra řgens isyuyy s yijj n usřiwřew imyar i usemyar n SIDI mařar dsas i Taddart n SIDI tuya immars.¹² Ařřas n ikehhanen d llawiyyen d izeřifen n *tudrin n* ibabaten, imeqqranen inni izřin umi ittwagg dsas n Taddart tamezwarut, inni řar ięa *ead* Taddart nni zzat i tiřřawin nsen, run s tmijja ijeħden, *maca uřa d* ařřas arenyen di tmijja *nsen* s usřiwřew u s řefrařet,¹³ ařami war izemmar řgens ad meyyzen jar řřess n usřiwřew d řřess n iyuyyan s imetřawen n řgens, minzi řgens isyuyy s yijj n usřiwřew imyar ařami ittwaseř řřess zi řagg^waj.

3:2 Aewd. 12:5, 6

3:3 Řxř. 28:3

3:4 Lawi 23:34; Řxř. 29:12

3:5 Řxř. 28:11-15; Nař. 10:34

3:11 lzhd. 136:1

Řeekaset x řebni n Zzawect Tameqqrant

4¹ Umi sřen řeedyan n Yahuda d Binyamin, aqa ayt n lmenfa tuya bennan Zzawect Tameqqrant i SIDI, AREBBI n Israil, ² usin-dd nitni řar Zarubbabil d izeřifen jar ibabaten *n řařat* uca nnan asen: “Ejj aneř ad nebna *jmie* akidwem, minzi uřa d neccin narezzu AREBBI, am kenniw, aqa tuya nqeddem tiyarři zeg wussan n Asarřaddun, ajeřid n Accur, wenni d aneř dd da issgaeden.”.

³ Maca Zarubbabil d Yecuša d izeřifen iqqimen jar ibabaten n Israil, nnan asen: “War *iři* i kenniw d neccin mařend ad nebna *jmie* ict n Taddart i AREBBI nney. Neccin weřęedney ad tt nebna i SIDI, AREBBI n Israil, am mammec i d aneř yumur ujeřid Kurac, ajeřid n Lfurs.”.

⁴ Uca imsar, aqa řgens n temmurt ssarxun ifassen n řgens n Yahuda uca ssigg^widen ten x řebni. ⁵ Cran imcawaren řidd nsen mařend ad sbeřřren anyway nsen u *aya ikka* marra ussan n Kurac, ajeřid n Lfurs, ař tgelda n Dariyus, ajeřid n Lfurs. ⁶ Umi tuya Ařacwiruc d ajeřid, řar beddu n tgelda nnes, uran nitni ijj n ucetci řidd i imezday n Yahuda d Urcalim.

⁷ Deg wussan n Artařcasta yura Biclam *ak-d* Mitradat *d* řabayil d iciren nnes inneyni, i ujeřid Artařcasta, ajeřid n Lfurs. Tuya tabrat tura s tira n *iřes n* Tramit u tuya tarjmen tt *eawed* řar Tramit.

⁸ Rařum, amsuffey n řeřkamat, d umarir Cimcay urin ict n tebrat i ujeřid Artařcasta řidd i Urcalim, tenni *dayes yura* ammu:

⁹ “Rařum, amsuffey n řeřkamat, d umarir Cimcay d inni iqqimen zeg iqřinen nsen di řxedmet, Idiniyyen d Ifarstikiyyen d Iřarfiliyyen d Ifarsiyyen d Irkawiyyen d Ibabeluniyyen d Icucaniyyen, aqa-ten d Ieilamiyyen, ¹⁰ d řegnus nneyni, inni iwyi ten Asnaffar ameqqran amcennee řar lmenfa u issezdey i-ten di tendint n Samarya u di jjiřet iqqimen x ujemmař n yeyzar.” Uca řexxu *min yuran di tebrat*.”

¹¹ Ta d tiřemt n tebrat i d as dd-ssekken i ujeřid Artařcasta:

“Imsexxaren nnek, iryazen nni *iřan* x ujemmař n iřzar.”
Uca řexxu *min yuran di tebrat*.

¹² “Iři ad issen ujeřid aqa Udayen i dd-igaaeden zi řarek, aqa iwęden-dd řarney řar Urcalim uca nitni aqa bennan tandint nni iřewwyen taeffant, aqa ttkemmařen řeřyud u eedřren dsusa. ¹³ *Xenni* řexxu, ittxeřša ad issen ujeřid, mařa tandint nni ad t^ettwasbedd twařa nneyni u řeřyud ad ttwakemmřen,

4:2 2 Ij. 17:29-41

4:3 Eizra 1:1, 2, 3

aqa nettat war t^ettic ljizya řa d řećcur uřa d đđariba n webrid uca *ammu i* řa tessexsar tendint arbeř n ijeřiden. ¹⁴ *Xenni* řexxu, umi neccin nettmeřař macca nney s tmeřařt n řeqřer u war i d aneř-dd tusi mařa neccin nxezzar umi ittwasbehdeř ujeřid, x uyenni nessekk-dd tabrat-a uca nessargeb aya i ujeřid, ¹⁵ řima ad arzun deg wedlis n imezruyen n ibabaten nwem uca ad tafed deg wedlis n imezruyen uca ad *zzayes* tessned aqa tandint-a d ict n tendint iyewwřen, tiwi-dd arrřizyyet i ijeřiden u i ľeamalata u zeg weřař uya ssekkaran dayes ayewwřen. S uyenni t^ettwahdem tendint-a. ¹⁶ Neccin nessargeb ajeřid, aqa, mařa ad t^ettwabna tendint-a *ewwed* uca ad ttwakemmřen řehyud nnes, xenni war řarek tt^ettiři ca teřřart *ead* ayirin i iřzar.”

¹⁷ Issekk ujeřid tamwarrit i Rařum, amsuffeř n řehkamata, u i umarir Cimcay d inni iqqimen zeg iqřinen nsen di řxedmet inni izeddyen di Samarya, u uřa i yenni iqqimen *zeddyen* ayirin i iřzar:

“Řehna!” Uca řexxu *min yuran di tebrata*.

¹⁸ “Tabrat i d aneř dd-tessekkem, aqa t^ettwayar xafi *am mammec teřa* nican.

¹⁹ Uca *awarni řami* umureř *aya*, t^ettwagg ict n tarezzut uca ufin aqa tandint-a řyewwřen x ijeřiden zeg weřař uya uca ssekkaren dayes *řebda* ayewwřen d řehweř. ²⁰ Eawed tuřa *din* ijeřiden imeqqrannen x Urcalim, inni tuřa iřekkmenn di marra *jjwayeh* ayirin i iřzar uca t^ettwaxeřeř asen ljizya d řećcur d đđariba n webrid. ²¹ Iwa, řexxu umurem ad ssbeddem iryazen-a. Tandint war tbenni twařa nneynit ař i řa ittwassuffeř zzayi řumur *i uya*. ²² řarwem aqa ad tarřum zi tmesřact-a. Mayemmi i řa temřar druct *ead* i zi i řa ttwasexsaren ijeřiden?”

²³ řami t^ettwayar tebrata n ujeřid Artařcasta i Rařum d Cimcay, amarir, d iqřinen nsen di řxedmet, uyuren ina s tazřa řar Urcalim, řar Wudayen uca ssbedden ten *zi řxedmet nsen* s uyirř u s řřuncet. ²⁴ Xenni tbedd řxedmet i Taddart n AREBBI wenni izeddyen di Urcalim uca iqqim ibedd ař asegg^{was} wiss tnyen n tgelda n Dariyus, ajeřid n Lfurs.

Beddu n řebni n Zzawect Tameqqrant deg wussan n ujeđid Dariyus

5¹ *Xenni* nebban inabiyyen, anabiy Ĥaggay d Zakariyya, mmis n Eïdu, i Wudayen nni *iđan* di Yahuda d Urcalim. *Nabben* ħarsen s Yisem n AREBBI n Israil.² Xas uca ikkar Zarubbabil, mmis n Caalтийil, d Yacuea, mmis n Yuřadaq, uca nitni bdan ad bnan Taddart n AREBBI wenni izeddyen di Urcalim, uca inabiyyen n AREBBI, inni akidsen ibedden, *tuya aten din* akidsen.

³ Di řweqt nni yusa-dd Tatnay, lwali n *weqlim* ayirin i iřzar, ak-d Catar-Buznay u ħarsen iqrinen nnes di řxedmet, uca nnan asen ammu: “Man wen i kenniw yumuren, maĥend ad tebnam Taddart-a u *maĥend* ad tkemmřem řĥiđ-a?”

⁴ Xenni nenna asen ismawen n yeryazen i tuya ibennan řebni aya. ⁵ *Maca* tiřř n AREBBI nsen tuya-tt x imyaren n Wudayen uca war ggin ad ten ssbedden *zi řxedmet* ař i ħa taweđ tmesřact ħar Dariyus uca awarni aya ad řřfen tabrat x man aya.

⁶ Tiřemt n tebrat nni issekk Tatnay, lwali *n temmurt* ayirin i iřzar, ak-d Catar-Buznay d iqrinen nnes di řxedmet, iqrinen nni *iđan* ayirin i iřzar, ħar ujeđid Dariyus.

⁷ Nitni ssekken as-dd ict n tebrat tura dayes ammu:

“Ad yiři i ujeđid Dariyus řehna zi marra iyezdisen!”

⁸ “Iři ad issen ujeđid, aqa neccin nuyur ħar ľamala n Yahuda, ħar Taddart n AREBBI ameqqran. Aqa ggur ad t^tttwabna s izra imeqqranen u itt wagg ukeccuđ di řeĥyuđ. T^tttwagg řxedmet-a s cđaret uca teggur mliĥ jar ifassen nsen.

⁹ Neccin nesseqsa imyaren-a u nenna *asen* ammu: ‘Man wen i d awem iwcin řumur maĥend ad tessbeddem taddart-a u ad tkemmřem řĥiđ-a?’ ¹⁰ Nesseqsa ten uřa x ismawen nsen ĥima ad ac ten-dd nini, ařami niweđ ad nzemmem ismawen n yeryazen nni iđan ħar uzeđif nsen. ¹¹ Nitni arrin aney-dd, nnan ammu: ‘Neccin d imsexxaren n AREBBI n ijenwan d temmurt u nebna taddart tenni t^tttwabna danita ařřas n isegg^wusa zeg wami. Ijj n ujeđid d ameqqran n Israil ibna tt u ikemmeř i-tt. ¹² Maca awarni řami ssearen ibabaten nney AREBBI n ijenwan, aqa iwca i-ten deg ufus n Nabuxadnařřar, ajeđid n Babil, Axaldiwi, wenni ihedmen Taddart-a u indeh řgens ħar lmenfa ħar Babil.

¹³ Maca deg usegg^was amezwaru n Kurac, ajeđid n Babil, yumur Kurac ad ssbedden Taddart-a n AREBBI *twařat nneyni*. ¹⁴ Uřa d řeqcue n wurey d nnuqart zi Taddart n AREBBI, inni ikkes Nabuxadnařřar zi Zzawect Tameqqrant di

5:1 Ĥag. 1:1; Zak. 1:1

5:12 2 Im. 36:16-21

5:13 2 Im. 36:22,23; Eizra 1

Urcalim, issidef i-ten yar zzawect n Babil, aqa issuffey i-ten Kurac zi zzawect di Babil u iwca *i-ten* i *ijj n weryaz* qqaren as Cicbaššar, wenni tuya igga d lwali.

¹⁵ Netta inna as: Ksi řeqcœ-a ruĥ, ggem ten di Zzawect Tameqqrant di Urcalim. Ittxešša ad t^ettwabna Taddart n AREBBI deg wemcan nnes *n zic*.

¹⁶ Xas uca yusa-dd Cicbaššar nni uca issars dsusa i Taddart n AREBBI di Urcalim u ssenni ař řexxu aqa bennan *tt, maca* war t^ettwakemmeř *ead*.¹⁷ Xenni řexxu, mařa yarċa i ujeĝid, ejj ad arzun deg wexxam n txubay n ujeĝid di Babil, ma s tidett immewc řumur zi yar ujeĝid Kurac ĥima ad t^ettwabna Taddart-a n AREBBI di Urcalim twařa nneyni uca ad aney-dd ittwassekk *xenni* lqarar n ujeĝid.”

Řumur n ujeĝid Dariyus

6¹ Xenni issuffey ujeĝid Dariyus řumur uca arzun di taddart n idlisen ittwannden mani ttwaxemmřent txubay din di Babil. ² *Xenni* ittwarf di Aĥmata *ijj n wedlis* ittwannden di lqelea tenni *iĝan* di leamala n Midya u dayes tuya tira aya n řidaret:

³ “Deg usegg^was amezwaru n ujeĝid Kurac, issuffey Kurac řumur-a: ‘X Taddart n AREBBI di Urcalim. Aqa ittxešša ad t^ettwabna Taddart nni *twařa nneynit* deg wemcan mani qeddmen tiyarša u *ittxešša* ad ttwasgæeden dsusa nnes. Řueřa nnes *ad tiři* settin n iyaĝen, tiru nnes settin n iyaĝen,⁴ s třata n řesdud n tšudar timeqqranin d *ijj n ssedd* n tefřewt d jdidi, u min din ixexšen ad zzayes t^ettwakellef zi taddart n ujeĝid. ⁵ Uřa d řeqcœ n wurey d nnuqart n Taddart n AREBBI, inni ikkes Nabuxadnaššar zi Zzawect Tameqqrant nni *iĝan* di Urcalim u iwyi ten yar Babil, ad ttwarren u man aya ad dd-idweř yar Zzawect Tameqqrant nni *iĝan* di Urcalim, yar wemcan nnes uca cek ad temmarsed aya di Taddart n AREBBI.’

⁶ S man aya, Tatnay, lwali n *temmurt* ayirin i yeyzar, Catar-Buznay d iqqrinen nnes di řxedmet, iqqrinen nni *iĝan* ayirin i yeyzar, agg^wejem ssenni! ⁷ Jjem řxedmet di řtwee n Taddart-a n AREBBI, *ĥima* lwali n Wudayen ak-d imyaren n Wudayen ad bnan Taddart-a n AREBBI twařa nneynit deg wemcan nnes.

⁸ Eawed ittwassuffey-dd zzayi řumur x min ittxešša ad teggem i imyaren n Wudayen-a maĥend ad t^ettwabna Taddart-a n AREBBI *twařat nneyni*. Zeg wagřa n ujeĝid, zi ljiyza *n temmurt* ayirin i iyzar, ad ittwaxeĝeš s cċaret min ittxeššen iryazen-a maĥend war t^ettbeddi ca *řxedmet*. ⁹ U min ittxeššen zeg icejmiyyen d icarriyyen d izmaren d tyarři n wecmaċ i AREBBI n ijenwan, u zeg irden d

tmeġaħt d binu d zzect, eļaħsab awař n ikehhanen i iġan di Urcalim, ad asen immewc zeg wass ęar wass, ħima war ittxiřsa uřa d walu,¹⁰ ħima ad qeddmen ict n řefwaĥet ittfuĥen i AREBBI n ijenwan uca ad zzaġen di ttwew n tudart n ujeġid d iĥenjiren nnes.

¹¹ ittwassuffey-dd zzayi řumur ħima kuř ijjen wenni i ęa ibeddřen tawřeyyet-a, ad ittwakkes ij n weemud zi taddart nnes ad t ssbedden, ad xas ittwayeř netta uca di ssibbet-a ad tedweř taddart nnes d ict n tzubact n řeyęar.

¹² Ejj ad ihdem AREBBI, wenni din issezdyen Isem nnes, marra ijeġiden d řegnus nni i ęa isswizzden afus nsen maĥend ad beddřen nię ad areddęen Taddart n AREBBI nni *iġan* di Urcalim. Necc Dariyus, d wenni iwcin řumur. Ejj ad ittwagg man aya s cęaret.”

Adeccen n Zzawect Tameqqrant d Řeid amezwaru n Tęarřt n Useędu

¹³ Xenni Tatnay, lwali *n temmurt* aęirin i ięzar ak-d Catar-Buznay d iqrinen nnes di řxedmet ggin s cęaret eļaħsab řumur i tuęa dd-issekk ujeġid Dariyus.

¹⁴ Bnan imęaren n Wudayen, u nitni arnin mliĥ *di řebni* umi tuęa ittnebbba Ĥaęęay d Zakariyya, mmis n Eiddu. Nitni bnan u kemmřen tt eļaħsab řumur n AREBBI n Israil u eļaħsab řumur n Kurac d Dariyus d Artaĥcasta, ajeġid n Lfurs.

¹⁵ Tettwakemmeř Taddart deg wass wiss třata n uyur Adar, aqa-t d asegg^was wiss setta n tgelda n ujeġid Dariyus. ¹⁶ Ayt n Israil, ikehhanen d Ilawiyyen d ayt n lmenfa i iqqimen, decnen Taddart-a n AREBBI s řefraĥet. ¹⁷ I udeccen n Taddart n AREBBI iwęen nitni mya n ięejmiyyen, mitayen n icarriyyen d arebea-mya n izmaren *d tayarřt* uřa d teneac n imyan i tayarřt n ddenb i marra Israil eļaħsab řqedd n tęebbař n Israil. ¹⁸ Nitni ssbedden ikehhanen s terbiein nsen u Ilawiyyen di terbiein nsen i tsexxart i AREBBI wenni *iġan* di Urcalim, eļaħsab tawřeyyet n wedlis n Musa.

¹⁹ Deg wass wiss arbeęac n uyur amezwaru ssweęden ayt n lmenfa uřa d *Tayarřt n Useędu*. ²⁰ Minzi ikehhanen d Ilawiyyen ggin ad ssizdgen ixef nsen am ij n weryaz. Tuęa-ten marra d imezdagen u nitni ęarřen *Tayarřt n Useędu* i marra ayt n lmenfa u i aytmatsen ikehhanen u i yixef nsen. ²¹ Ayt n Israil, inni idewřen zi lmenfa, ccin zzayes uřa d kuř ijjen wenni tuęa issarxun ixef nnes zi řexmej n řegnus n temmurt *am* ęarsen *igęur* ħima ad yarzu SIDI, AREBBI n Israil. ²² Sebea n wussan eęyden nitni Řeid n Weęrum břa Antun, minzi SIDI tuęa issefraĥ i-ten uca issmeyyeř uř n ujeġid n Accur ęarsen maĥend ad isseġhed ifassen nsen ęar řxedmet n Taddart n AREBBI, AREBBI n Israil.

6:18 Řxř. 3:6, 32; 8:11; 1 Im. 24:1

6:19 Uf. 12:1-28; Lawi 23:5; Řxř. 28:16; Aewd. 16:2

Řumur n ujeĝid Artahčasta i Eizra

7¹ Awarni man aya, řami tuya d tagelda n Artahčasta, ajeĝid n Lfurs, aqa *din* Eizra, mmis n Saraya, mmis n Eazarya, mmis n Ĥilqiya, ² mmis n Callum, mmis n řaduq, mmis n Axiťub, ³ mmis n Amarya, mmis n Eazarya, mmis n Marayut, ⁴ mmis n Zarah-Yah, mmis n Euzi, mmis n Buqqi, ⁵ mmis n Abicuea, mmis n Finřas, mmis n Alieazar, mmis n Harun, arrays n ikehhanen.

⁶ Eizra wanita igaeed-dd zi Babil. Netta tuya d ijj n umseřmad d amiřis n Ccaria n Musa tenni tuya i d iwca SIDI, Arebbi n Israil, uca ajeĝid iwca as marra x tutra nnes minzi afus n SIDI, AREBBI nnes, tuya-t xas. ⁷ Deg usegg^was wiss sebea n ujeĝid Artahčasta gaeden akides řar Urcalim *ijj n řqedda* n ayt Israil d ikehhanen d Ilawiyyen d imedyazen d ieessasen n tewwura d imsexxaren n Zzawect Tameqqrant. ⁸ Deg uyur wiss xemsa n usegg^was wiss sebea n ujeĝid yiweđ Eizra řar Urcalim. ⁹ Deg *wass* amezwaru n uyur amezwaru *tuya-t d* beddu n wuffuy zi Babil uca deg umezwaru n uyur wiss xemsa yiweđ řar Urcalim, minzi tuya afus iřebřen n AREBBI xas, ¹⁰ mařar Eizra igga deg wuř nnes ad yarzu di Ccaria n SIDI u ad tt igg u ad isseřmed tiweřsa d lfarayiđ di Israil.

¹¹ Ta d tiřemt n tebrat i iwca ujeĝid Artahčasta ak-d Eizra, akehhan d umseřmad n tira *iqeddsen*, *wenni d* amseřmad deg wawařen n řumurat n SIDI d tweřsa nnes i Israil:

¹² “Artahčasta, ajeĝid n ijeĝiden, i Eizra, akehhan d umseřmad n Ccaria n AREBBI n ijenwan, řehna imun!” Uca řexxu *min yuran di tebrat*.

¹³ “Ittwassuffey-dd zzayi řumur ĥima kuř ijj di tgeldit inu, zi řgens n Israil u zeg ikehhanen d Ilawiyyen, wenni s yixef nnes ixš ad yuyur řar Urcalim, ad kidek yuyur. ¹⁴ Aqa cek t^ttwasekked s ufus n ujeĝid d sebea n imcawaren nnes ĥima ad tbeqqced di Yahuda u di Urcalim zi jjihet n Ccaria n AREBBI tenni *iřan* deg ifassen nnek ¹⁵ u ĥima ad din tawyed nnuqart d wureř nni tuya iwca ujeĝid d imcawaren nnes s řxađar i AREBBI n Israil, wenni řar teĝa tzeddiťt di Urcalim, ¹⁶ u *ewed* marra nnuqart d wureř i řa tafed di marra leamala n Babil, ak-d tewhibt n uťewwee n řgens d ikehhanen, *zeg* inni i řa iwcen s uťewwee i Taddart n AREBBI nsen tenni *iřan* di Urcalim, ¹⁷ ĥima xenni ad tesyed s nnuqart-a s cđaret ifunasen, icarriyyen, izmaren ak-d tewhibin nnes *n řyiřet* d tewhibin n useyyeb ĥima ad tent tqedmed x uealťar n Taddart n AREBBI nnek, tenni *iřan* di Urcalim. ¹⁸ S min i řa iqqimen n nnuqart d wureř ggem zzayes min t^ttwariđ cek d aytmac mliř, elašsab řxađar n AREBBI nwem. ¹⁹ Uca řeqcue i d ac immewcen i tsexxart di Taddart n AREBBI, seedu ten i AREBBI n Urcalim. ²⁰ Min i řa ixexřen ead ktar i Taddart n AREBBI nnek, min i

7:7 ‘imedyazen’ - niř ‘imeynujen’.

7:15 Eizra 8:25

ya yiři xak ad t txeğsed, ewc i-t zeg wexxam n txubay n ujeğid.²¹ Necc, ajeğid Artaħcasta, ssuffey-dd řumur i marra imeħdayen n txubay *di temmurt* ayirin i iřzar, maħend ad ittwagg s cđaret marra min zżaywem i řa ittar ukehhan Eizra, amseřmad n Ccariea n AREBBI n ijenwan,²² ař mya n talintat n nnuqart, ař mya ikuruten n irden, ař mya ibatuten n binu, ař mya ibatuten n zżect uca *i tmeğaħt war din* bu tewşeyyet.²³ Marra min *iğan* zi řumur n AREBBI n ijenwan, ad ittwagg s cđaret i Taddart n AREBBI n ijenwan, minzi mayemmi i dd řa yas weyđab x tgeldit n ujeğid u x iħenjiren nnes?²⁴ Zi jjiħet n marra ikehhanen d Ilawiyyen, d imeynujen d iessasen n tewwura d imsexxaren n Zżawect Tameqqrant d imsexxaren n Taddart n AREBBI wanita, aqa ad kenniw nxebbar, war izemmar ad xasen ittwagg řeeur, řa d ljiřya uřa d đđariba n webriđ.²⁵ Cek maca, Eizra, s tiřit i d ac immewcen zi AREBBI, řeqqem imđebbaren d řquđat nni i řa iħekmen x marra řgens nni iğan *di temmurt* ayirin i iřzar, i marra inni issnen izerfan n AREBBI. Uca i yenni war ten issinen, ittxeřřa ad ten dd-tessa rģbed.²⁶ Kuř ijjen wenni war iđfaren Ccariea n AREBBI nwem d uzerf n ujeğid, ittxeřřa ad ittwahkem s cđaret, ma s řmwet niř s lmenfa niř s multa n wagřa niř s řehbes.”

²⁷ Asemyar i SIDI, Arebbi n ibabaten nney, wenni iggin aya ammu deg wuř n ujeğid ħima ad yarni acennee di Taddart n SIDI nni *iğan* di Urcalim.²⁸ Aqa Netta isscen ayi tamexsiwt nnes icewwaren zżat i wudem n ujeğid d imcawaren nnes d marra řħukkam n ujeğid! Uca umi xafi tuřa afus n SIDI, AREBBI inu, ggiř uř u ssmuney izeğifen n Israil ħima ad kidi gaeeđen.

Lista n yinni dd-idewřen ak-d Eizra

8¹ Ina d izeğifen n *tudrin* n ibabaten, ak-d lista n jjadira nsen, inni akidi dd i gaeeđen zi Babil umi tuřa teđa tgelda n ujeğid Artaħcasta.

² Zeg ayt n Finħas: Jarcum, zeg ayt n Itamar: Daniyal, zeg ayt n Dawud: Ĥařřuc.

³ Zeg ayt n Cakanya, zeg ayt n Faruc: Zakariyya u akides ttwazemmemen mya u-xemsin n yeryazen ak-d jjadira nsen.

⁴ Zeg ayt n Faħat-Mu’ab: Aliħueinay, mmis n Zarah-Yah u akides mitayen n yeryazen.

⁵ Zeg ayt n Cakanya, mmis n Yaħzi’il, u akides teřt-mya n yeryazen.

⁶ Zeg ayt n Eadin: Eabid, mmis n Yunatan, u akides xemsin n yeryazen.

⁷ Zeg ayt n Eilam: Yacēiya, mmis n Eatalya, u akides sebein n yeryazen.

⁸ Zeg ayt n Cafatya: Zabadya, mmis n Miħa’il, u akides tmenyin n yeryazen.

7:25 ‘řeqqem’ - niř ‘semma’. ‘imzurfa’ - niř ‘řquđat’.

⁹ Zeg ayt n Yuwab: Eubadya, mmis n Yaḥiyil, u akides mitayen u-tmentac n yeryazen.

¹⁰ Zeg ayt n Bani: Calumit, mmis n Yucafyā, u akides mya u-settin n yeryazen.

¹¹ Zeg ayt n Babay: Zakariyya, mmis n Babay, u akides tmenya u-εicrin n yeryazen.

¹² Zeg ayt n Eajad: Yuḥanan, mmis n Haqqaṭan u akides mya u-εecra n yeryazen.

¹³ Zeg ayt n Aduniqam, ineggura, d ina d ismawen *n̄sen*: Ilifalaṭ, Yaεiyil d Cameiya u akidsen settin n yeryazen.

¹⁴ Zeg ayt n Biḡway: Eutay d Zabbud u akides sebēin n yeryazen.

Asafar d twasit yar Urcalim

¹⁵ Necc ssmuney ten yar iḡzar nni ittekken x Ahawa. Dinni newta iqīdan nney tṛata n wussan u necc ḥekkarey i ṛgens d ikehhanen u war ufiy uṛa d ijjen zi Ilawiyyen. ¹⁶ *Xenni* ssekkey *ṛexbar* yar Alieazar, yar Ariyil, yar Cameiya, yar Alnatan u yar Yarib u yar Alnatan u yar Natan u yar Zakariyya u yar Macullam, *inni* d izeḡifen, u yar Yuyarib u yar Alnatan, *iryazen* ḡarsen ṛefhamet. ¹⁷ Ssekkey ten yar Eiddu, azeḡif, deg wemcan *umi qqaren* Kasifya, uca ggiy asen awaṛen deg uqemmum nsen ḡima ad ten inin i Eiddu, i uḡmas u i imsexxaren n Zzawect Tameqqrant deg wemcan *umi qqaren* Kasifya, maḡend ad aney dd-awyen imsexxaren i Taddart n AREBBI nney. ¹⁸ Umi tuḡa xaney afus iṣebḡen n AREBBI, ssekken aney-dd ijj n weryaz s ṛeεqerṣ, ijjen zeg iḡenjiren n Maḡli, mmis n Lawi, mmis n Israil, u *wanita* d Carabya, ak-d iḡenjiren nnes d aytmas, *marra idsen* tmentac *n yeryazen*, ¹⁹ d Ḥacabya u akides Yacaεya, zeg ayt n Marari, ak-d aytmas d iḡenjiren nsen, εicrin *n yeryazen*. ²⁰ U zeg imsexxaren n Zzawect Tameqqrant nni iwcin Dawud d yimcenneen i Ilawiyyen maḡend ad asen sexxaren, aqa aten mitayen u-εicrin n imsexxaren n Zzawect Tameqqrant inni marra ttwaṛayan s ismawen nsen.

²¹ *Xenni* ṛayiy dinni yar iḡzar n Ahawa s yijj n uzummi, maḡend ad nessadar ixef nney zzat i wudem n AREBBI nney, maḡend ad zzayes nettar ticṛi d tamimunt i neccin u i tarwa nney imezḡyanen u i wagṛa nney, ²² maḡar ttedḡiy ad ttarey ict n terbieet n ṛeeskar zi yar ujeḡid maḡend ad aney teawen deg webrid ḡidd i ṛeεdu, minzi tuḡa nessawaṛ deg ujeḡid, nenna: “Afus n AREBBI aqa-t d aṣebḡan x marra inni t yarezzun, maca jjeḡd nnes d weḡḡab nnes *ad dd-asen* x marra inni i xas ittagg^wejen.” ²³ Iwa neccin nḡumm u nettar aya zi AREBBI nney u netta istajeb aney i tḡaḡit yuḡḡen nney.

²⁴ *Xenni* farzey tenεac *n yeryazen* zeg imeqqranen n ikehhanen: Carabya d Ḥacabya u akidsen εecra n aytmatsen. ²⁵ Wezney zzatsen nnuqart d wurey d ṛeqcεe, aqa aya d tawhibt n usḡaεeed i Taddart n AREBBI nney, tenni issḡaεeed

ujeġid ak-d imcawaren nnes d yimcennēen d marra inni *din* ittwafen zi Israil.

²⁶ Wezney u ggiy asen deg ifassen nsen setta-mya u-xemsin n talintat n nnuqart u mya n řeqcūe n nnuqart *iwezen* mya n talintat u mya n talintat n wurey ²⁷ u eicrin n ifenjařen n wurey sekk^wan ařef draxmat uřa d tnayen n řeqcūe n nnħas, icellel, icna, iyřa am wurey. ²⁸ Nniy asen: “Kenniw d imqeddasen zzat i SIDI u řeqcūe-a aqa qeddsen *i ġan*, uřa d nnuqart-a d wurey-a, aqa aya d tawhibt s řxađar i SIDI, AREBBI n ibabaten nwem. ²⁹ Eessem u ħđam aya ař t i ġa tweznm zzat i wudem n imeqqranen n ikehhanen d Ilawiyyen d imeqqranen n *tudrin* n ibabaten n Israil di Urcalim, deg ixxamen n Taddart n SIDI.” ³⁰ *Xenni* řřfen ikehhanen d Ilawiyyen řewzen n nnuqart d wurey d řeqcūe ħima ad awyen *aya marra* yar Urcalim yar Taddart n AREBBI nney.

³¹ Deg wass wiss tenēac n uyur amezwaru nekkes iqıđan nney maħend ad nuyur yar Urcalim. Tuġa afus n AREBBI xaney uca issenjem aney zeg ufus n řeēdu u *zeg ufus* n yenni *i d aney* iggin taxceft deg webriđ. ³² Uca niweđ yar Urcalim u neqqim dinni řřata n wussan. ³³ Deg wass wiss arebea ittwawzen nnuqart d wurey d řeqcūe di Taddart n AREBBI nney uca newca aya i ukehhan Marimut, mmis n Uriya, uca Alicazar, mmis n Finħas, *tuġa-t* akides uřa d Yuzabad, mmis n Yecuēa, d Nuēadya, mmis n Bannuy, tnayen n Ilawiyyen. ³⁴ *D man aya imsar* eħaħsab řqedd d řewzen n marra aya u marra řewzen ittwawzen di řweqt nni d ijjen. ³⁵ Ayt n lmenfa inni dd-ıēeqben zi lmenfa, ssgaēeden i AREBBI n Israil tiyarřa n wecmađ: tenēac n imwan i marra Israil, setta u-tesēin n icarriyyen u sebea u-sebein n izmaren, tenēac n imyan, marra aya d tayarřt n wecmađ i SIDI. ³⁶ Nitni wcin tiweřřa n ujeġid i ijeġiden *i iġan* sadu ujeġid u i lwulat *di temmurt* ayirin i iyzar *n Lfurať* u nitni wcin afus i řgens u *i* Taddart n AREBBI.

Tzaġit d ttubet n Eizra x temyarın iyriben

¹ Awarni řami ittwakemmeř man aya *marra*, usin-dd ġari řħukkam, nnan: ² “Řgens n Israil d ikehhanen d Ilawiyyen war qqimen ttwamsebđan x řegnus n temmura-ya, *maġar* jjeayef nsen am tinni n Ikenēaniyyen d Iħittiyyen d Ifiriziyyen d Iyabusiyyen d Iēammuniyyen d Imu’abiyyen d Imiřriyyen d Imuriyyen. ³ Nitni iwyan zeg yessitsen *timyarın* i yixef nsen u i iħenjiren nsen ařami řuren zzariēet d tamqeddast s řegnus n temmura-ya, wah, afus n řħukkam d imđebbaren tuġa-t d amezwaru di řeyđar-a.”

³ Umi sřiy aya, carrgey arruđ inu d useřham inu, qeřēey-dd acewwaf n uzeġif u n tmart uca qqimey jēēarey. ⁴ *Xenni* munen-dd xafi marra, inni ittarjijen zi AREBBI n Israil, di sšibbet n řeyđar n imenfiyyen, maca necc qqimey jēēarey ař *řweqt n* tyarřt n tmeddit. ⁵ Yar tyarřt n tmeddit faqey-dd zeg wejear inu s

warruđ inu d useřham inu *icarrgen* uca uđarey x ifadden u sswizzđey ifassen inu yar SIDI, AREBBI inu.

⁶Nniy: “AREBBI inu, necc sedhiy u ttwasbehđrey ař war zeimey ad ħarek dd-sgaædey udem inu, a AREBBI inu, minzi řmuesiyyet nney temyar aney x uzeđif u amarwas nney imyar ař ajenna.”⁷Zeg wussan n ibabaten nney ħares ař ass-a *aqā aney* deg umarwas d ameqqran u x řmuesiyyet nney nemmewc neccin d ijeđiden nney d ikehhanen nney deg ifassen n ijeđiden n temmura, *aqā nemmewc* i ssif, i tmeħbast, i ukecced u i řefđiħet x wudmawen nney, am mammec *i teđa* ass-a. ⁸Řexxu tuya din ict n tzeħziħt d tamezyant n arđa n SIDI, AREBBI nney, ħima ad aney yejj ca n yenni innejmen u ħima ad aney iwc ijj n řewted di Zzawect Tameqqrant nnes Iqeddsen u tfawt i tiťtawin nney, *a* AREBBI nney, u ħima ad aney dd-yarr nnefs cwayt di tesmuji nney. ⁹Aqa neccin d isemyan, maca di tesmuji nney war dayney ismiħ AREBBI nney, maca Netta idřa aney s tmeysiwt nnes icewwaren zzat i wudem n ijeđiden n Lfurs maħend ad aney dd-yarr nnefs i usbeddi n Taddart n AREBBI *twařat nneyni* u i weedař n řxirbat u ħima ad aney iwc ijj n wemcan ittwanđen s řeħyuđ di Yahuda u di Urcalim.

¹⁰Uca řexxu, min i ħa nini awarni uya ead, *a* AREBBI nney, minzi nesmeħ di řumurat nnek, ¹¹tinni tumured s tsexxart n imsexxaren nnek, inabiyyen, inni innan: “Tammurt tenni i ħa tadfem maħend ad tt tēťfem d řwart, d ict n temmurt tēttwasexmej s řexmej n řegnus n temmura, s jjeayef nsen i zi tt ccuren zi tťarf ař tťarf nneyni s texmuji nsen.

¹²Xenni řexxu, war tticem tiħenjirin nwem d timyarin i iħenjiren nsen, uřa d tiħenjirin nsen war tent ttiwyem i iħenjiren nwem uca war arezzum x řaman nsen niy řxar nsen i řebda, ħima ad tdewřem tjeħdem u ad teccem mummu *n řyiđet* n temmurt u ad tt tewcem d řwart i řebda i iħenjiren nwem.’

¹³Uca awarni marra min i d aney imsaren di ssibbet n tmeġga nney tieeffanin d umarwas nney ameqqran, *a* AREBBI nney, aqa Cek war d aney txeđsed ca myir drus waha ařami war nettwahellek ca s řmuesiyyet nney u tewcid aney ina inni innejmen. ¹⁴Ma nzemmar řexxu ad dd-nedweř ħima ad narz twařa nneynit tiweřša nnek u ad negg ad nedweř d iđegg^wařen ak-d řegnus nni *iggin* jjeayef-a? Ma *xenni* Cek war xaney tseared ařami xaney i ħa teqđid ař mani war ittyimi ijj n řbaqi uřa d wenni innejmen? ¹⁵*A* SIDI, AREBBI n Israil, Cek d amseġged, minzi neccin d inni iqqimen nnejmen am *teđa* ass-a. Aqa neccin s umarwas *i neđa* zzat i wudem nnek, minzi uřa d ijjen war izemmar ad ibedd zzat i wudem nnek di ssibbet-a.”

9:6 Izhđ. 38:5

9:11 Lawi 18:25, 27; Aewđ. 7:3

Řgens issekk timyarin iyriben

10¹Umi izzuǵ Eizra ammu, insem, iru uca iwǵa *x ifadden* ztat i Taddart n AREBBI, aqa issmun-dd xas řyaci d ameqqran aǵtas n yeryazen d temyarin d ayt n Israil, minzi řgens iru s imetǵawen imeqqranen. ²*Xenni* Cakanya, mmis n Yaħiyil, ijjen zeg ayt n Eilam, iǵtef deg wawař, inna i Eizra:

“Neccin aqa neydar AREBBI nney uca neccin niwi timyarin tibarraniyyin zi řegnus n temmurt nessezdey i-tent akidney. Xenni řexxu, aqa din řayas i Israil di man aya. ³Ejj aney ad negg ij n řeahd ak-d AREBBI ħima ad nazzeř x marra timyarin d min zzaysent dd-ixeřqen, elařsab acawar n Sidi inu u n yenni ittarjijjen i řumur n AREBBI, uca *xenni* ad ittwagg elařsab Ccariea. ⁴Kkar, minzi tamesřact-*a* aqa-tt x *weerur* nnek u neccin akidek nbedd. Iři d aryaz, egg *i-t!*”

⁵*Xenni* ikkar Eizra uca ija imeqqranen n ikehhanen d Ilawiyyen d marra Israil ad jjaǵen ad ggen elařsab awař-a uca nitni jjuǵen *t*. ⁶*Xenni* ikkar Eizra *iffey zi* ztat i wudem n Taddart n AREBBI, yudef yar wexxam n Yuħanan, mmis n Ilyasib. *Umi* yudef *dinni*, war icci ayrum war iswi aman, mařar icǵen x řeydar n imenfiyyen. ⁷Uca ggin ij n ubarreħ di Yahuda d Urcalim i marra ayt n lmenfa maħend ad munen di Urcalim. ⁸Qae wenni war dd yusin di *řmijar n* třata n wussan, am mammec *iġa* deg ucawar n řħukkam d imyaren, marra aġra nnes ad as ittwahařarrem u netta simant nnes ad ittwammsebǵa x wegraw *n řgens* n imenfiyyen.

⁹Di třata n wussan nnjarwen marra iryazen n Yahuda d Binyamin di Urcalim. Tuya deg wass wiss eicrin n uyur wiss tesa. Marra řgens iqim deg wazzay n Taddart n AREBBI, ttarjijjen zi tmesřact-*a* uřa zeg wenzar i dd-iwettan s wattas. ¹⁰Ikkar ukehhan Eizra, inna asen: “Kenniw teydarem u tiwyem timyarin tibarraniyyin *zi řegnus* tesszedyem tent akidwem *u ammu i* teggim tarnim deg umarwas n Israil. ¹¹Xenni řexxu, qdam SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, u ggem min ix Netta uca msebǵam x řegnus n temmurt uřa x temyarin tibarraniyyin.”

¹²Marra agraw *n řgens* yarra-dd xas s jjhed: “Aqa-t x *weerur* nney maħend ad negg elařsab awařen nnek! ¹³Maca aqa *din* aǵtas n iwdan u aqa d řweqt n wenzar u war řarsen bu jjeħd maħend ad *qqimen* bedden barra uřa d man aya war iġi d ict n řxedmet n ij niy tnayen n wussan, minzi aǵtas zzayney eeddan di tmesřact-*a*. ¹⁴Ejj ad bedden řħukkam deg wemcan n marra agraw *n řgens* uca *ejj* ad dd-asen deg wussan ittwaggen, inni di tneddam řarsen timyarin tibarraniyyin, *jmie* ak-d imyaren n kuř tandint d řquǵat nnes, ař xaney i ya ibeēēēd řħaduq n weyǵab n AREBBI nney.”

¹⁵Myr Yunatan, mmis Easa’il, d Aħazyza, mmis n Tiqwa, tuya tteekksen x man aya u Macullam d Cabatay, Alawi, wcin asen afus.

¹⁶ *Maca* iryazen nni idewřen zi lmenfa ggin *t* ammu. *Xenni* ittwafarz ukehhan Eizra *d* yeryazen *inni* d izeğifen jar ibabaten n řağat nsen. Nitni marra ttwařayan s yisem nsen uca qqimen deg wass amezwaru n uyur wiss eecra ħima ad arzun di tmesřact-*a* ¹⁷ u deg wass amezwaru n uyur amezwaru kemmřen nitni *tarezzut* di marra iryazen nni iggin ad sszedřen akidsen timřarin tibarraniyyin. ¹⁸ Ittwaf belli inni zeg ayt n ikehhanen inni isszedřen yar ixef nsen temřarin tibarraniyyin, aqa aten zeg ayt n Yecuea, mmis n Yuřadaq, u zeg aytmas, Maeciya d Alieazar d Yarib d Jadalya. ¹⁹ Nitni wtin x ufus ad ssekken timřarin nsen, u umi daysen amarwas, *ad awyew* ijj n uřuři zi řhimart i umarwas nsen.

²⁰ Zeg iřenjiren n Immir: Ĥanani d Zabadya.

²¹ Zeg iřenjiren n Ĥarim: Maeciya d Iliya d Cameiya d Yaĥiyil, d Euzziya.

²² Zeg iřenjiren n Façur: Alyaaina, Maeciya d Ismaeil d Natanayil d Yuzabad d Aleasa.

²³ Zeg Ilawiyen: Juzabad d Cimeı d Qalaya, wa d Qaliřa, d Fařya d Yahuda d Alieazar.

²⁴ Zeg imedyazen: Alyasib, u zeg ieessasen n tewwura: Callum d řalam d Uri.

²⁵ Zi Israil: zeg ayt n Fareuc: Ramya d Jiziya d Malkiya d Miyamin d Alieazar d Malkiya d Banaya.

²⁶ Zeg ayt n Eilam: Mattanya, Zakariyya d Yaĥiyil, d Eabdi d Yarimut d Iliya.

²⁷ Zeg ayt n Zattu: Alyaainay, Ilyacib, Mattanya d Yarimut d Zabad d Eaziza.

²⁸ Zeg ayt n Babay: Yuřanan, Ĥananya, Zabbay d Eatlay.

²⁹ Zeg ayt n Bani: Macullam, Mallux d Eadaya, Yacub d Ca'al, Yaramut.

³⁰ Zeg ayt n Fařat-Mu'ab: Eadna d Kalal, Banaya, Maeciya, Mattanya, Bařaliyil d Binnuy d Manassa.

³¹ Zeg ayt n Ĥarim: Alieazar, Jaciya, Malkiya, Cimeiya, Cimeun. ³² Binyamin, Mallux d Camarya.

³³ Zeg ayt n Ĥacum: Mattanay, Mattatta, Zabad, Ilifalař, Yarimay, Manassa, Cimeı.

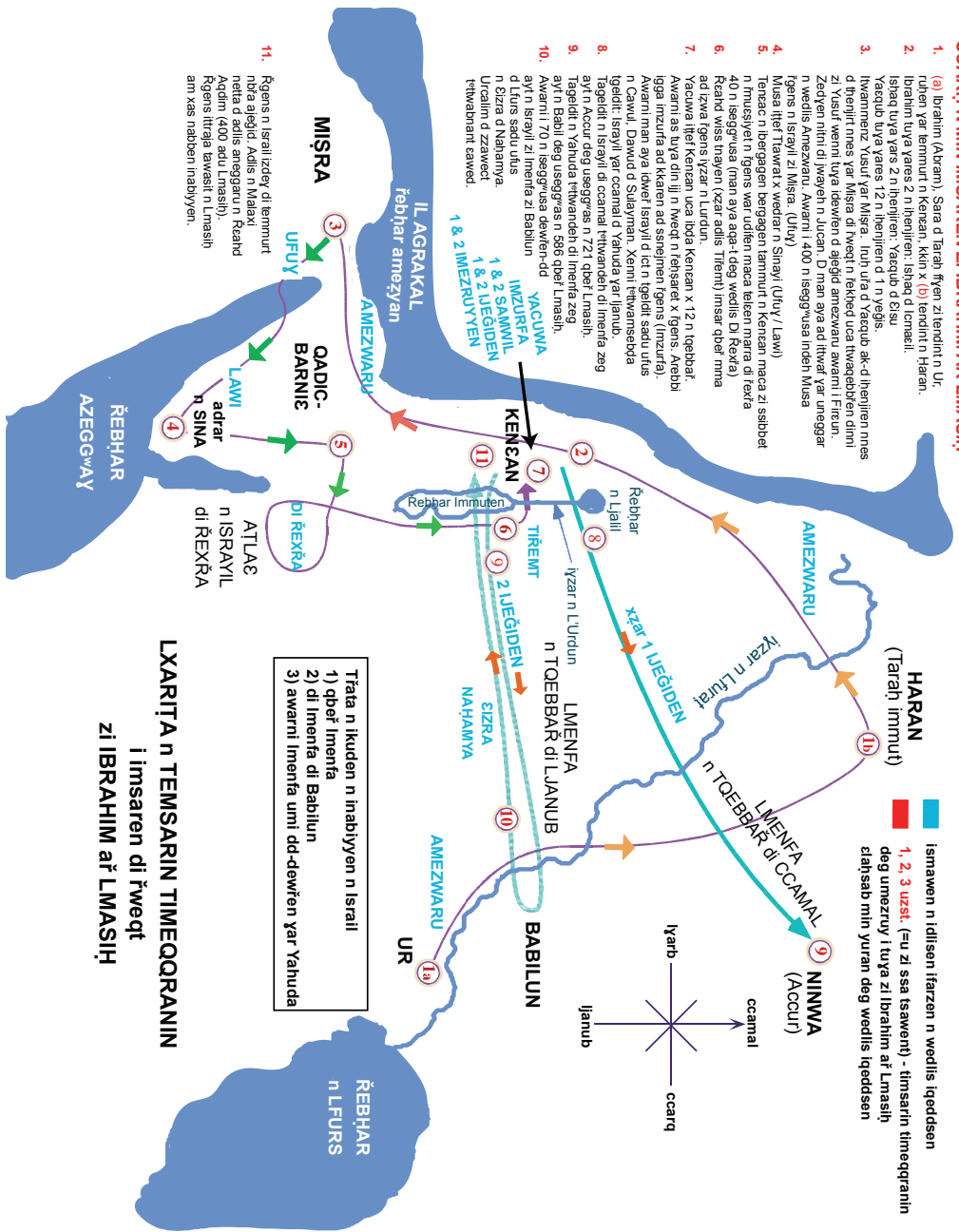
³⁴ Zeg ayt n Biyway: Maeday, Eamram d Uwyil, ³⁵ Banaya, Badya, Kaluhi,

³⁶ Wanya, Marimut, Ilyacib, ³⁷ Mattanya, Mattnay d Yaesu ³⁸ d Bani d Binnuy, Cimeı ³⁹ d Calmaya d Natan d Eadaya, ⁴⁰ Maknadbay, Cacay, Caray, ⁴¹ Eazaryil d Calamy, Camarya, ⁴² Callum, Amarya, Yusuf.

⁴³ Zeg ayt n Nabu: Yaciyil, Mattitya, Zabad, Zabina, Yaddu d Yuwil, Banaya.

⁴⁴ Marra ina tuya iwyen timřarin tibarraniyyin uca ca zzaaysen tuya řarsen timřarin urwent-i-dd iřenjiren.

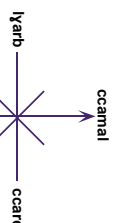
CCĀRĦ N MIN IMSAREN ZI IBRAHIM AĦ LMAŠIH

HARAN
(Tarah Immut)

■ ismawen n' idlisen tarzen n' wedis iqedd'sen
■ 1, 2, 3 uzst. (-u' zi ssa' tsawent) - timsarin timeqqrarin deg' umez'ruy' / tuva zi Ibrahim a'f' Lmas'h el'as'ab m'ih' yur'an deg' wedis iqedd'sen

NINWA
(Accur)

LMENFA
d' TOEBBAR d' LIJANUB

BABILUN

KENCAN

EZRA
NAHAWYA

AMEZWARU

UR

IL AGRAKAL
f'eb'har amezyan

AMEZWARU

QADIC-BARINE

DI REX'R9

ATLAE
n' ISRAYIL
di REX'RA

REBHAR
n' LFURS

REBHAR
AZEG'WAY

Trata n' lkuden n' inabiyen n' Isra'ijil
1) q'et' Iment'a
2) di Iment'a di Babilun
3) awarni Iment'a umi dd-dew'ren yar 'Yahuda

LXARITJA N TEMSARIN TIMEQQRANIN i' msaren di f'weqt zi IBRAHIM a'f' LMAŠIH

Naḥamyā

Tazağit n Naḥamyā i řgens n Israil

1¹Awařen n Naḥamyā, mmis n Ḥakalyā. Imsar deg uyur n Kisluw, deg usegg^was wiss eicrin, umi d ayi tuya di řeqsar di Cucan, ²aqa yusa-dd Ḥanani, ijjen zeg aytma, *jmie* ak-d ca n yeryazen zi Yahuda, uca sseqsıy ten x Wudayen nni innejmen, inni iqqimen zi tmeḥbast, u x Urcalim. ³Nitni nnan ayi: “Inni iqqimen, inni din iqqimen di leamala zi tmeḥbast, aqa aten di řeyben d ameqqran u di řefdihet u řhid n Urcalim ittwarż u tiwwura nnes ttwasceḡdent.”

⁴Umi sřıy awařen-a, imsar, aqa qqimey *yar temmurt*, ruḡ u ceḡney ca n wussan, zummey u zuğey zzat i wudem n AREBBI n ijenwan. ⁵Nniy: “A SIDI, AREBBI n ijenwan, Cek d Arebbi d ameqqran issagg^waden, wenni ittfen di řeahd d tmexsiwt icewwaren di ttwee n yenni Cek ittexsen u n yenni ittfen di tweşsa nnek, ⁶ejj ad yiři umezzuy nnek iften u titřawin nnek arzment ḥima ad tesřed i tzağit n umsexxar nnek nni zuğey ass-a zzat i wudem nnek, ass d ġiřet, di ttwee n ayt n Israil, imsexxaren nnek. Neemey *ewed* s ddnub n ayt n Israil i zi xak xđan. Necc d taddart n baba, aqa nexđa *akidek*. ⁷Negga akidek ařtas n řeib u war neřřif ca di řumurat d tweşsa d lfarayıđ i zi tumured i umsexxar nnek Musa. ⁸Idar awař i tumured i umsexxar nnek Musa umi tennid: “Mařa kenniw d iyeddaren, aqa ad kenniw sseğeeş jar řegnus, ⁹*maca mařa* tdewřem-dd řari, ad ttřem di řumurat inu u ad tent teggem, waxxa din zzaywem inni x yuzřren řar řtarf aneggar n ujenna, Necc ad ten dd-ssmuney ssenni, ad ten awyey řar wemcan i ixđareş Necc ḥima ad dinni ssezđyey Isem inu. ¹⁰Nitni *wah* d imsexxaren nnek d řgens nnek nni tfekked s jjehd nnek ameqqran u s ufus nnek ijehden. ¹¹A, Sidi inu, iři ad iften umezzuy nnek řar tzağit n umsexxar nnek u řar tzağit n imsexxaren nni ittexsen ad ttegg^weden zeg Yisem nnek. Ejj amsexxar nnek ad yaweđ ass-a u ewc as arreḥmet zzat i wudem n weryaz-a.” Necc tuya ayi d awarrad n ujeğid.

Ajeğid Artahcasta n Lfurs issekk Naḥamyā i Urcalim

2¹Deg uyur n Nisan, deg usegg^was wiss eicrin n ujeğid Artahcasta, *umi* tuya din binu zzat i wudem nnes, imsar, aqa ksiy binu uca wciy t i ujeğid. Eemmarş war nzemmey zzat i wudem nnes. ²*Xenni* inna ayi ujeğid: “Mayemmi inzemm wudem nnek, u cek war teḥřiced ca? Aqa man aya war iğı myır d ijj n

1:5 Uf. 20:6; 34:7; řıř. 14:18; Aewd. 5:10; Izhd. 86:15; 103:8; 145:8; Dan. 9:4
1:8 Aewd. 4:25, 26, 27; 30:2, 3, 4

řhař n wuř ibarrcnen.” *Xenni* dewřey nnxexey ařtas.³ Nniy i ujeđid: “Tudart i ujeđid i řebda. Mammec war ittiři wudem inu inzemm, aqa tandint, amcan n imeđřan n ibabaten inu, d řxarbet d tewwura nnes tecca i-tent tmesi?”⁴ Inna ayi ujeđid: “Man *xenni* min t^ettared cek?” *Xenni* řuđey i AREBBI n ijenwan⁵ uca nniy i ujeđid: “Mařa tusa as-dd i ujeđid x řxađar u yufa amsexxar nnek arđa ztat i wudem nnek, sekk ayi-dd xenni řar Yahuda, řar tendint n imeđřan n ibabaten, inu řima ad tt bniy eawed.”⁶ *Xas uca* inna ayi ujeđid, umi teqqim temyart n ujeđid x uyezdis nnes: “Mečar i řa tekk twařit nnek u meřmi i dd i řa t^eeqbed?” Umi d as nniy *řqedd n* ijj n řmijař, ittyiř as man aya mliř i ujeđid, uca issekk ayi *dinni*.

⁷ Arniy nniy as i ujeđid: “Mařa tusa as-dd i ujeđid x řxađar, *xenni* ad ayi mmewcent tebratin i lwulat *n temmurt* ařirin i iřzar *n Lfurat*, mařend ad ayi ssqebbden ař i řa yawđey řar Yahuda,⁸ uřa d ict n tebrat i Asaf, a^eessas n weftis n ujeđid nni iđan amecnaw jjennet, řima ad ayi yewc akeccuđ řima ad *zzayes* negg tiřenya i tzeqqa sennej i tewwura n řeqřar nni *iđan* ztat i Taddart, u i řhiđ n tendint, u i taddart mani i řa zedřey.” Uca iwca ayi tent ujeđid minzi afus ařebřan n AREBBI tuya t xafi.⁹ *Xenni* iwđey řar lwulat *di temmurt* ařirin i iřzar *n Lfurat* u wciy asen tibratin n ujeđid. Ajeđid issekk akidi uřa d ikumandaren d imnayen n iysan.

¹⁰ *Umi* Sanballat zi Ħurun, d Tubiya, amsexxar A^eammuni, sřin aya, tuya aya řarsen d ict n tmesřact d t^eeffant ařtas, aqa yusa-dd ijj bna^edem řima ad yazu řxar i ayt n Israil.

Nařamya ibda řxedmet nnes di Urcalim

¹¹ Ammu usiy-dd řar Urcalim uca dinni qqimey třata n wussan.¹² *Xenni* kkarey di řiřet, necc d ca n yeryazen akidi, uca necc tuya war ssargbey uřa d ijj n bna^edem x min tuya i d ayi igga SIDI deg wuř řima ad t ggey i Urcalim uca war kidi ksiy řmař myiř řmař min xef i niy.¹³ Ffyey s řiřet zi Tewwart n Teyřurt ař Tařa n Řhaycet u *ssenni* řar Tewwart n Řeyřar. Necc xemmey řeřyud n Urcalim, inni ittawahedmen u aqa tiwwura nnes tecca i-tent tmesi.¹⁴ Necc nedheř *xenni* řar Tewwart n Tařa d uyeřmam n ujeđid, *maca* war *tuyi* din ttasie i řmař sadu inu řima ad arniy řar ztat.¹⁵ *Xenni* ga^eedey s řiřet x tseğya uca xemmey řhiđ uca eeqbey-dd, uca udfey eawed řar Tewwart n Teyřurt. *Ammu* i-dd-e^eqbey.

¹⁶ War ssinen imđebbaren mani tuya ruřey d min tuya xsey ad ggey. Mařar ař din war ssargbey uřa d ict n řřajjet i Wudayen d ikehhanen d tarwa n tařiřet d imđebbaren d inneyni inni iggin řxedmet.¹⁷ *Xenni* nniy asen: “Kenniw t^ettwařam řeyben i di neğa, aqa Urcalim t^ettwaredeğ u tiwwura nnes tecca

2:9 ‘imnayen n iysan’ - niy ‘inni ineddhen iysan’.

i-tent tmessi. Asem-dd, ad nebna rħiđ n Urcalim, ħima war nettwaseħqar ead ktar.”¹⁸ Necc ħajjy asen mammec afus n SIDI inu tuya d ašebħan xafi uħa d awařen i d ayi inna ujeġid. *Xenni* nnan: “Neccin ad nekkar ad nebna.” Uca nitni ssjehden ifassen nsen i *řxedmet-a* tašebħant

¹⁹ *Umi* sħan t Sanballať, zi Ħurun, d Ŧubiya, amsexxar Aeammini, d Weerab Jacam, ssthezzan zzayney u sseħqaren aney. Nitni nnan: “Manawya min i da t^etteggem? Ma texsem ad tyeuwyem x ujeġid?”²⁰ Necc arriy xasen, nniy asen: “AREBBI n ijenwan ad aney iwc afus, u neccin, imsexxaren nnes, ad nekkar ad nebna. Kenniw *maca* war ħarwem bu tesyart uħa d rħeqq niy řidaret di Urcalim.”

Řebni n řeħyud n Urcalim

3¹ Arrays n ikehhanen ameqqran Ilyacib, ikkar, uħa d aytmas, ikehhanen, uca nitni bnan Tawwart n Wuġi, qeddsen tt uca ssbedden dayes tiwwura nnes. Nitni qeddsen tt ař Řburj n Mya, ař Řburj n Ħananiyil.

² Ħar uyezdís nnes bnan yeryazen n Ariħa uca ħar uyezdís nnes ibna Zakkur, mmis n Imri.

³ Tawwart n Wesřem bnan tt ayt n Sana. Nitni arekkben tiħenya n tzeqqa u ssbedden dayes tiwwura ak-d zzekrunat d ieumad n wefray.

⁴ X uyezdís nsen ibna Marimut, mmis n Uri-Yah, mmis n Haqquř, u ħar uyezdís nsen tuya ieđdeř Macullam, mmis n Baraxya, mmis n Macizabyil u ħar uyezdís nsen ieđdeř řaduq, mmis n Baena.

⁵ Ħar uyezdís nsen tuya eedřen imezday n Taquea, maca inni ħar teġa řřulťa jar asen war ssqewsen ca iri i řxedmet n SIDI nsen.

⁶ Ieđdeř Yuyadae, mmis n Fasiħ, ak-d Macullam, mmis n Basudya, Tawwart Taqdimt. Nitni arekkben tiħenya n tzeqqa u ssbedden dayes tiwwura ak-d zzekrunat d ieumad n wefray.

⁷ Ħar uyezdís nsen tuya ieđdeř Malaťa zi Jibeun, d Yadun, Amiyarunuti, d yeryazen zi Jibeun u zi Miřfa ař mani tuya řkursi n lwali *n temmurt* ayirin i iyzar *n Lfurať*.

⁸ Ħar uyezdís nnes tuya ieđdeř Euzziyil, mmis n Ħarħaya, ijen zeg iħeddaden n wurey, u ħar uyezdís nnes ieđdeř Ħananya, mmis n ijj zeg inni isswejden řeťtuř. Nitni jjin Urcalim ar rħiđ d miriw *am t tuya*.

⁹ Ħar uyezdís nsen tuya ieđdeř Rafaya, mmis n Ħur, ameqqran x wezyen n udewwar n Urcalim.¹⁰ Ħar uyezdís nsen tuya ieđdeř Yadaea, mmis n Ħarumaf, ajemmađ n taddart nnes. U ħar uyezdís nnes tuya ieđdeř Ħattuc, mmis n Ħacabniya.

¹¹ Malkiya, mmis n Ҳарим d Ҳaccub, mmis n Фаһат-Mu'ab eedřen tasyart wiss tnayen uҗa d Ҕburj n Tefqunt.

¹² Ҳar uyezdис nnes tuya ieeddeř Callum, mmis n Luҗic, ameqqran x wezyen nneyni n udewwar n Urcalim, netta d yessis.

¹³ Ҳanun d imezday n Zanuҗ eedřen Tawwart n Teyzurt. Nitni arekkben tiҗenya u ssbedden dayes tiwwura ak-d zzekrunat d icumad n wefray uca *eedřen eawed* ařef n iyağen n řhiđ ař Tewwart n Řeybar.

¹⁴ Malkiya, mmis n Rakab, ameqqran n udewwar n Bayt-Karim, tuya ieeddeř Tawwart n Řeybar. Netta yarekkeb tiҗenya u issbedd dayes tiwwura ak-d zzekrunat d icumad n wefray.

¹⁵ Callum, mmis n Kulhuz, ameqqran n udewwar Mişfa, tuya ieeddeř Tawwart n Tařa. Ibna i-tt u nitni arekkben tiҗenya n tzeqqa uca issbedd dayes tiwwura ak-d zzekrunat d icumad n wefray. *Netta iedeř eawed* řhiđ zeg uyeřmam n Cilah җar weҗwic n ujeğid ař ddruj nni ihekkwan zi tendint n Dawud җar swadday.

¹⁶ Awarni as tuya ieeddeř Naḥamya, mmis n Eazbuq, ameqqran n wezyen n udewwar n Bayt-Şur, ař ajemmađ i imeđřan n Dawud u ař jjubb ittwaggen u ař Taddart n Ayt bu-teyruđt.

¹⁷ Awarni as tuya eeddřen Ilawiyyen. Raḥum, mmis n Bani, **u** җar uyezdис nnes Ҳacabya, ameqqran n wezyen n udewwar n Qaeila, deg udewwar nnes.

¹⁸ Awarni as tuya eeddřen aytmatsen, Baway, mmis n Ҳinadad, ameqqran x wezyen nneyni n udewwar n Qaeila.

¹⁹ Ҳar uyezdис nnes tuya Eazir, mmis n Yecuca, ameqqran n Mişfa, ieeddeř ict n řřarf nneyni ajemmađ i tsawent җar taddart n řesnaḥ, җar mani idewwar *řhiđ*.

²⁰ Awarni as tuya Barux, mmis n Zabbay, ieeddeř s cđaret ijj n řřarf nneyni, zi mani i җa idewwar *řhiđ* җares ař tewwart n taddart n Ilyacib, arrays n ikehhanen.

²¹ Awarni as tuya Marimut, mmis n Uriya, mmis n Haqquş, ieeddeř ijj n řřarf nneyni, zi tewwart n taddart n Ilyacib ař aneggaru n taddart n Ilyacib.

²² Awarni as tuya eeddřen ikehhanen. Nitni d iryazen zeg udewwar *n L'Urdun*.

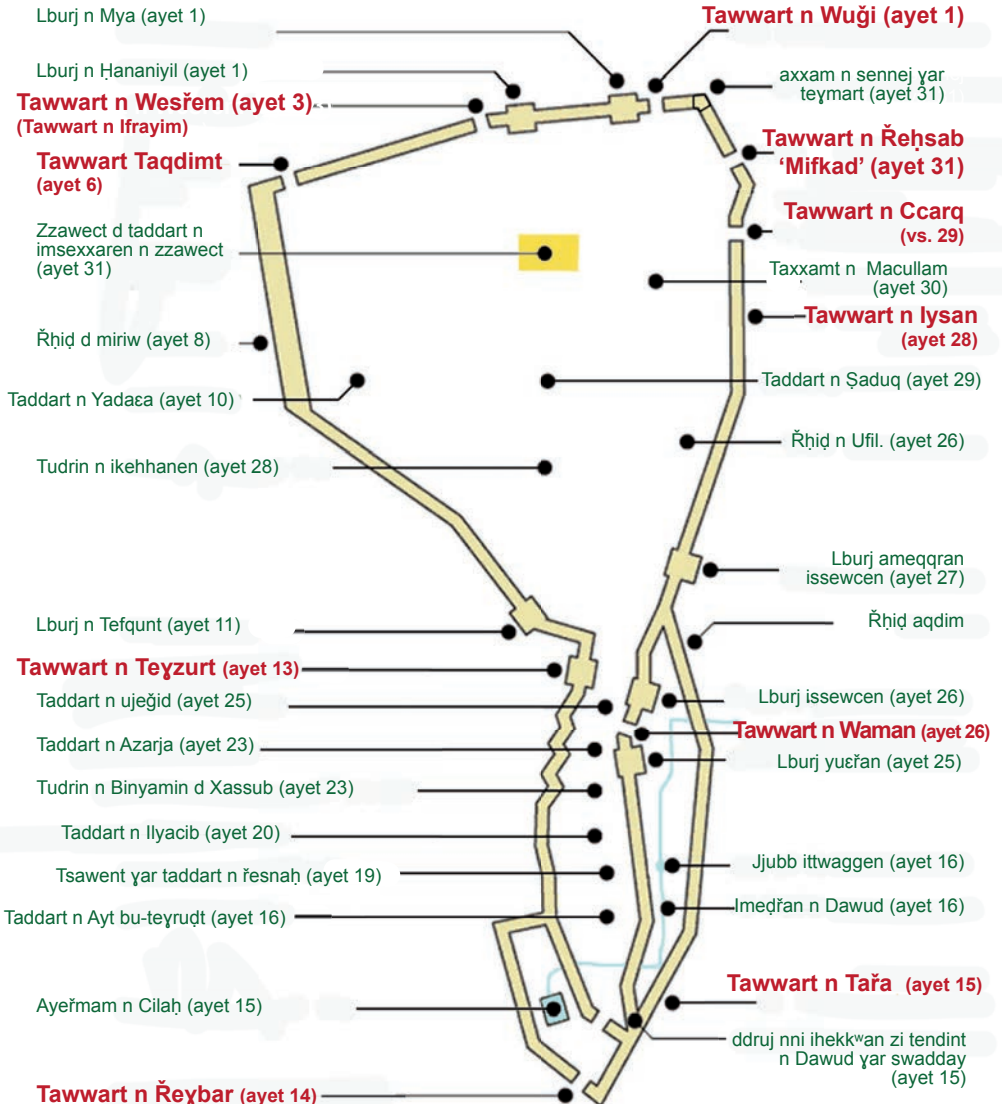
²³ Awarni asen tuya ieeddeř Binyamin d Ҳaccub, ajemmađ i taddart nsen. Awarni asen tuya ieeddeř Eazarya, mmis n Maesiya, mmis n Eananiya, zzat i taddart nnes.

²⁴ Awarni as tuya Binnuy, mmis n Ҳinadad, ieeddeř ijj n řřarf nneyni, zi taddart n Eazarya ař mani i җa idewwar *řhiđ* ař taymart.

²⁵ Falal, mmis n Uzay, *tuya ieeddeř* ajemmađ mani i җa idewwar *řhiđ* d *ujemmađ n* lburj yueřan wenni irefeen x tzeddiyt n sennej n ujeğid, tenni җar zzat n řemraḥ n řeḥbes. Awarni as *tuya ieeddeř* Fadaya, mmis n Fareuc.

3:15 'ayeřmam n Cilah' - ayeřmam-a ad tay d simant n uyeřmam am uyeřmam n Silwam wenni aman nnes ffyen zeg řeunşar n Jihun uca iwđen җar uyeřmam n Silwam s qanat n Ҳazaqiya tenni neqcen swadday i temmurt eřaḥař deg usegğwas 701 qbeř Lmasiḥ (*xzar eawed* lca. 8:6).

AĖEDDEŔ n ŔĦIĎ n URCALIM NAĦAMYA 3

²⁶ Imsexxaren n Zzawect Tameqqrant, inni zedyen di Eufil, *tuya eeddřen* ajemmađ i Tewwart n Waman ęar ccarq u *ęar* lburj issewcen ęar barra.

²⁷ Awarni as tuya imezday n Taqewa eeddřen ijj n ętarf nneyni ajemmađ i lburj ameqqran issewcen ęar barra ař řhiđ n Eufil.

²⁸ Tuya ikehhanen eeddřen Tawwart n Iysan, kuř ijj ajemmađ i taddart nnes.

²⁹ Awarni asen tuya ieeddeř řaduq, mmis n Immir, ajemmađ i taddart nnes. U awarni as tuya ieeddeř Camaya, mmis n Cakanya, aeessas n Tewwart n Ccarq.

³⁰ Awarni as tuya Ħananya, mmis n Calamya, d Ħanun, mmis n řalaf wiss setta, eeddřen ijj n ętarf nneyni. Awarni as tuya ieeddeř Macullam, mmis n Baraxya, ajemmađ i texxamt nnes.

³¹ Awarni as tuya ieeddeř Malkiya, mmis n ijjen n u amziř n wureę, ař taddart n imsexxaren n Zzawect Tameqqrant d isebbaben, ajemmađ i Tewwart n Řeřsab u ař axxam n sennej ęar teęmart.

³² Jar wexxam n sennej ęar teęmart d Tewwart n Wuęi, tuya eeddřen imziřen n wureę d isebbaben.

Řeedyan war zemmaren ad sbedden řxedmet

³³ Umi Sanballaę isřa, aqa nbenna řhiđ, imsar aqa ihaj, isear aęęas uca issbehdeř Udayen.

³⁴ Tuya issawař jar aytmas d řeeskar n Samarya, inna: “Min tteggem Wudayn-a iđeefen? Ma ad ten nejį? Ma ad qedmmen tięarřa? Ma ad *t* kemmřen deg ijj n wass? Ma ad ssekkaren *ewwed* izra zi arwinat inni ittwaremęen?” ³⁵ *Tuya* řubiya, Aeammini, akides, inna: “Ead mařa bnan t ewwed, xmi i ęa iffeę ijj n weceeb *waha*, xenni ad ihdem řhiđ nsen n weęru.”

³⁶ “Seř, a AREBBI nney, mammec i nedweř nettwareęęar uca arr aseęęar nsen x uzeęif nsen uca sellem i-ten d takeccađt ęar ict n temmurt n uęebbes.” ³⁷ War sduřiy řmuęřiyet nsen u war tteįį ad ittwaremęa ddnub nsen zzat i wudem nnek, minzi nitni searen Cek qibač i ibennayan.”

³⁸ Nebna řhiđ, ařami idweř řhiđ iqęen ař azen, minzi řęens igęa uř nsen ad t gęen.

4¹ Umi *maca* Sanballaę d řubiya d Wareben d Ieamminiyyen d Icdudiyyen sřan, aqa aeđař n řeęyuđ n Urcalim ittraę ęar zzat, tizzeęyin bdant ad qęęent, imsar, aqa xeyęęen aęęas. ² Nitni marra gęin tawemmuč maęend ad dd-asen ad mmenęen ak-d Urcalim, ad dinni ssekkaren řehweř. ³ Neccin *maca* nzuę ęar AREBBI nney u di ssibbet nsen nessbedd ict n teessast xasen ass d ğiřet.

NAĦAMYA

⁴ *Xenni* inna Yahuda: “Jjhed n yenni yarebbun yuħeř, maħar din aħtas n řxarbet. War nzemmar x řebni n řħiđ.” ⁵ Řeedyan aqa nnan: “Nitni war tticin u war ttwiřin walu ař i dd ġa nas di řwest nsen u ad ten neneġ. *Ammu* i ġa nessbedd řxedmet.

⁶ Uca imsar, aqa Udayen, inni ġarsen izeddyen, usin-dd nnan aneġ eecra n twařawin: “Ittxeřša kenniw ad ġarney dd-teeqbem!”

⁷ Awarni i řħiđ ġar imucan iwařan u ġar tseqqar ifruren, aqa ssbeddeġ řgens eħařsab řaġat nsen, ak-d řesyuf nsen d iħricen nsen d řeqwas nsen. ⁸ Xzareġ, *xenni* kkareġ, nniġ i tarwa n tařiret u i imđebbaren u i min iqqimen n řgens: “War zzaysen tegg^wedem ca! Sidi inu d ameqqran u issagg^wad. Fekkarem dayes, mmenyem i aytmatwem, iħenjiren nwem d tħenjirin nwem d temyarin nwem d tudrin nwem.”

⁹ Umi sřan řeedyan nney, aqa *neccin* nargeb xas u aqa AREBBI ibđeř anyway nsen, imsar xenni neccin marra idneġ neeqeb ġar řħiđ, kuř ijj ġar wemcan *nnes*. ¹⁰ Zeg wass nni imsar, aqa azyen n imsexxaren inu tuħa xeddmen u azyen nneyni zzaysen tťfen iħricen d tseddariyin *n ueeskari* d řeqwas d warruđ n wuzzař uca imeqqranen *bedden* awarni i kuř taddart n Yahuda. ¹¹ *Xyenni* ibnan řħiđ, aqa inni zzaysen tuħa yarebbun, xeddmen s yijj n ufus, am tuħa bardēen, u s ufus nneyni tťfen lansa ¹² u inni tuħa ibennan, kuř ijj *zzaysen* ġares ssif iqqen x tejeinna nnes am tuħa ibenna. Wenni ittřuđen deg uyicc n icarri, aqa-t akidi.

¹³ Nniġ i tarwa n tařiret u i imđebbaren u i min iqqimen n řgens: “Řxedmet temyarin u teyru. Neccin nettwabezze x řħiđ, ijj *igg^wej* x wenneyni. ¹⁴ Deg wemcan mani i ġa tesřem řħess n uřuđ[^]deg uyicc n icarri, munem-dd dinni xaneġ. AREBBI nney ad imney d tťwee nney.

¹⁵ Ammu i nexdem uca azyen zzaysen tťfen iħricen zi tuffut ař i dd ġa ffyen itran. ¹⁶ Di řweqt nni nniġ i řgens: “Kuř aryaz ad issens daxeř di Urcalim ak-d uħuđri nnes uca ammu i ġarney i ġa yiřin d aeessas di ġiret u deg wass *ad iřin* i řxedmet.” ¹⁷ Uřa d ijj zzyayneġ war ikkis arruđ, war iġi necc řa d aytma řa d iħudriyyen inu uřa d yeryazen n tēessast. Kuř ijj *tuyax ibedd* ak-d lansa nnes *yar waman*.

Naħamya iwca afus i imezřađ

5 ¹ Ikkar ijj n uyuyyi imyarin n řgens u n temyarin nsen *cetcant* x aytmatsent, Udayen. ² Aqa din inni innan: “Iħenjiren nney d tħenjirin nney d neccin d aħtas. Ittxeřša ad nsey imendi ħima ad necc ad neddar.” ³ Inneyni nnan: “Neccin narhen iyyaren nney d imarjaēen nney n uđiř d tudrin nney d

4:7 řesyuf - niġ ijenyan’.

4:14 Uf. 14:25; Aewd. 1:30; 28:7

ađman, ħima ad nawi imendi deg *wussan n řaz*.”⁴ *Inneyni* nnan: “Neccin narđeř nnuqart i lġizya i ujeġid x iyyaren nney u x imarjaeġen nney n uđiř.”⁵ “Xenni řexxu, aysum nney d weysum n aytmatney, iġenjiren nney am iġenjiren nsen, u xzar, iġenjiren nney d tġenjirin nney ittxeřsa aney ad ten narr d isemyan. Aqa din zi yessitney tinni idewřen am tseymin uca afus nney war izemmar *ad igg ca* u iyyaren nney d imarjaeġen nney n uđiř aqa deg ufus n inneyni.”

⁶Umi sřiy iyuyyan nsen d wawařen-a, dewřey xeyyqey ađtas. ⁷Necc xarrřey deg wuř inu u cetciy x tarwa n tařiret u x imđebbaren, nniy asen: “Kuř ijjen zzaywem dayes d řeib umi ittar arriba zeg umas.” Necc ggiy ijj n wegraw d ameqqran đidd nsen. ⁸Necc nniy asen: “Neccin nesya aytmatney, Udayen, inni tuya ittwazzenzen i řegnus, ełahřab tizemmar nney. Kenniw *maca*, ma texsem ad tezzem tawmat nwem niy teggim ten *řexxu* ad ttwammenzen i neccin?” Uca sseyden war ufin min i ya inin. ⁹*Xas uca* nniy: “Min teggem kenniw, war iġi nican. Ma war ittxeřsi ad tuyurem zzat i AREBBI nney s uweqqar zi ssibbet n useġqar n řegnus, ředyan nney? ¹⁰Uřa d necc, aytma d iġudriyyen inu, aqa narđer asen nnuqart d imendi. Jjem aney ad nesmeġ maca di arriba aya. ¹¹Arrem asen ass-a iyyaren nsen, imarjaeġen nsen n uđiř, řeerařit nsen n zзитun d tudrin nsen uřa d tasyart wiss mya n nnuqart d imendi d binu n jdid d zzezt nni i zzaysen t’ttarem.” ¹²*Xas uca* nnan: “Ad asen t narr marra u war zzaysen t nettettar *ead*. Neccin ad negg, am mammec tennid cek.” Uca řayiy i ikehhanen u jjiy ten ad jjaġen, aqa nitni ad ggen ełahřab awař-a. ¹³Xenni zzerzey weġsin n warruđ inu, nniy: “Ammu i ya izzerz AREBBI kuř aryaz, wenni war iđđifen deg wawař-a, zi taddart nnes u zeg wagřa nnes, netta ad immerz ad ixwa *ammu*.” Agraw *n řgens* marra inna: “Amin!” Nitni ssemyaren SIDI d řgens i iggin ełahřab awař-a.

Amedya n Naĥamya

¹⁴Uřa d necc d yaytma war necci ca zi macca n lwali zeg wass nni di i d ayi tuya igga *d ajeġid* d lwali nsen di temmurt n Yahuda, zeg usegg^was wiss eicrin ař asegg^was wiss tnayen u-třatin n ujeġid Artahřasta, *teqqar* teneac n isegg^wusa. ¹⁵Lwulat nni din iġan qbeř i necc, tuya ggin ddqer x řgens u tuya ksin zzayes ayrum d binu u eawed arebein n iciqlen n nnuqart. Uřa d iġudriyyen nsen seġđen x řgens. Necc maca war ggiy aya zi tigg^wudi n AREBBI. ¹⁶Aqa wciy jjeġd inu i řxedmet řar řħiđ u neccin war nesyi ca aġwic u marra iġudriyyen inu munen din x řxedmet. ¹⁷Řar ttabřa inu *qqimen* mya u-xemsin n yeryazen zeg Wudayen u zeg imđebbaren uřa d inni i řarney dd-yusin zi řegnus i d aney dd-innden. ¹⁸Min ittwaswejden i yijj n wass aqa d ijj n uyenduz, u zeg wuġi aqa ttwafarzen setta zzaysen, uca sswejden ayi uřa d iđađ u di kuř eecra n

5:7 Uf. 22:24

5:13 ‘aħsin’ - niy ‘abehřur’.

wussan eġram kuř binu s ufeyyed. S marra aya war ttarey macca n lwali, mayar tasexxart tessedqeř aġtas x řgens-a. ¹⁹ Idar ayi s řxar, *a* AREBBI inu, s marra min ggiy i řgens-a.

Akemmeř n řħid

6¹ Umi xebbaren Sanballař d Ťubiya d Waerab Jacam d řeedyan nneyni, aqa necc tuya ssbeddey řħid u war tuiy dayes teqqim tazzit *ead*, aqa zeema necc tuya ayi ead war arekkbey tiwwura, *xenni* imsar,² aqa Sanballař d Jacam ssekken-dd yari řexbar, nnan: “As-dd, ad nemmzar di dcurat di řewđa n Unu.” Nitni maca tuya nwan ad ggen taeffant akidi.³ Necc ssekkey ġarsen ireqqasen ad inin: “Necc xeddmey řexxu di řxedmet d tameqqrant, x uya war zemmarey ad dd-asey. Mayemmi i ġa tbedd řxedmet-a mařa jjiy tt, hwiy-dd ġarwem?”⁴ Nitni ssekken ayi-dd tabrat-a arebea n twařawin u necc tarryy xasen s twarrit d icten. ⁵ *Xenni* issekk-dd ġari Sanballař řexbar-a i twařa wiss xemsa. Aħudri nnes *tuya ġares* ict n tebrat tarzmen s ufus nnes, ⁶ yura dayes: “Aqa idweř ittwassen jar řegnus u Jacmu iqar: ‘Cek d Wudayen texsem ad tyewwyem. S uyenni tessbeddem řħid u cek tersed ad tdewřed d ajeġid nsen!’ Ammu *i innan* wawařen-a.”⁷ Cek eawed tařeqmed inabiyyen maħend ad xak dd-barrħen di Urcalim, ad inin: ‘Netta d ajeġid di Yahuda!’ Awařen-a ad awđen maca i ujeġid. S uya as-dd řexxu, ad nemcawar.”⁸ Necc *maca* ssekkey as *tabrat* maħend ad as iniy: “Timesřayin-a i tennid, war ġint ca d tidett, maca cek teggid tent deg wuř nnek.”⁹ Minzi nitni marra xsen ad aney ssigg^wden, nnan: “Nitni ad kksen ifassen nsen zi řxedmet, maħend war tt tteġgen.” Xenni řexxu, sejhed ifassen inu!

¹⁰ Necc udfey ġar taddart n Camaya, mmis n Dalaya, mmis n Maħiřabi. Netta tuya ibellee x ixef nnes dinni, inna: “Ejj aney ad nmun di Taddart n AREBBI, di řwest n Zzawect, ad nbellee tiwwura n Zzawect Tameqqrant, mayar ad dd-asen nitni, ħima ad cek nyen, *wah*, ad dd-asen di ġiřet ħima ad cek nyen.”

¹¹ *Maca* necc nniy: “Ma necc d ijj n weryaz i tarewřa? Ma ijjen am necc ad yadef ġar Zzawect Tameqqrant uca ad iqqim iddar? War ggur ad tt ttadfey.”¹² *Minzi* argbey u zriy, aqa war iġi d AREBBI i tuya t-i-dd-issekken, maca netta issiweř ak-d nnuwuwa aya xafi, minzi Ťubiya d Sanballař tuya cran t. ¹³ Tuya cran t, maħend ad gg^wdey ad ggey amenni uca ad xđiy, maħend ad ġarsen yiři ca i zi dayi i ġa ggen isem d aeffan, ħima ad ayi eeyyaren. ¹⁴ *A SIDI* inu, idar i Ťubiya d Sanballař, min ggin, uřa d tanabit Nueadya d inabiyyen nneyni inni tuya yarezzun ad ayi ssigg^wden. ¹⁵ Ittwakemmeř řħid awarni i tnayen u-xemsin n wussan, deg *wass* wiss xemsa u-eicrin n *uyur n* Ilul. ¹⁶ Umi sřan marra řeedyan

5:19 Naħ. 13:22

6:6 ‘Jacmu’ - niy Jacam (xzar nnumra 2).

nney man aya řa d marra řegnus i d aney dd-innċen żrin t, dewřen nitni d imuqřiren di titřawin n yixef nsen, ucin aqa d AREBBI i tuya iggin řxedmet-a.¹⁷ Deg wussan nni urin tarwa n tařiret n Yahuda ařtas n tebratin, sekken tent i řubiya uca aqa din uřa d tinni iffyen zi řubiya řarsen.¹⁸ Mařar ařtas di Yahuda tuya jjuřen asen, mařar netta tuya d ađegg^wař n Caxanya, mmis n Araĥ, u mmis *nnes* Yuřanan tuya yiwi yeęis n Macullam, mmis n Baraxya, d tamyart.¹⁹ Eawed ssiwřen zzat i wudem inu x tmeġga nnes tiřebħanin u ssiwċen awařen inu řares. U řubiya tuya i d ayi dd-issekkan tibratin ĥima ad ayi issigg^wed.

Taessast n tendint

7¹ Umi řħiċ tuya ittwasbedd eawed, imsar, aqa ggiy tiwwura ad ttwarekkbent u ieessasen n tewwura d imedyazen d llawiyyen ad ttwařeqmen.² Necc umurey i uma Ĥanani u i Ĥananya, ameqqran n lqelea di Urcalim, minzi netta d ijj n weryaz d amtiqqi, ittegg^wed AREBBI ktar x wařtas *inneyni*,³ nniy asen: “War tturziment tewwura n Urcalim řares ař i ya tezwey tfuct uca jjem ad belleen tiwwura, u ad arren izekrunen umi nitni bedden ead *ieessast*. Ittxeřša ad ggen ieessasen zeg imezday n Urcalim, kuř ijj deg wemcan n teessast nnes u kuř ijj qibač i taddart nnes.⁴ Tuya tandint tennejbed u temyār, tuya maca dayes řgens drus u tudrin tuya war bnint ead.

Lista n yenni ieqben zi tmeĥbast ak-d Zarubbabil

⁵ Igga AREBBI deg wuř inu ad řayiy i tarwa n tařiret d imċebbaren ĥima ad yiři ijj n uzemmem n *řgens* uca ufiy lista n jjadira n yenni dd-igaēden d amezwaru, ufiy yura dayes *man aya*:

⁶ “Zeg imenfiyyen inni iwyi akides Nabuxadnařsar, ajeęid n Babil, aqa d ina d ayt n leamala, inni dd-igaēden zi tmeĥbast, eqben řar Urcalim d Yahuda, kuř ijj řar tendint nnes,⁷ inni dd-yusin ak-d Zarubbabil, Yecuea, Naĥamya, Eazarya, Raēamya, Naĥamani, Murdaxay, Bilcan, Misfarat, Biyway, Naĥum d Baena.

Wa d řqedd n yeryazen n řgens n Israil.

⁸ Ayt n n Fareuc, ařfayen u-mya u-tnayen u-sebein *n yeryazen*.

⁹ Ayt n Cafatya, teřt-mya u-tnayen u-sebein *n yeryazen*.

¹⁰ Ayt n Araĥ, setta-mya u-tnayen u-xemsin *n yeryazen*.

¹¹ Ayt n Fahat-Mu’ab, zeg ayt n Yecuea d Yuwab, ařfayen u-tmenya-mya u-tmenya-eecra *n yeryazen*.

^{7:1} ‘imedyazen’ - niy ‘imeynujen’.

^{7:6} Eizra 2

^{7:7} ‘řqedd’ - niy ‘leadad’ niy ‘amdan’.

NAḤAMYA

- ¹² Ayt n ʕilam, aʕef u-mitayn u-arebea u-xemsin *n yeryazen*.
¹³ Ayt n Zattu, temn-myā u-xemsa u-rebein *n yeryazen*.
¹⁴ Ayt n Zakkay, sebea-myā u-settin *n yeryazen*.
¹⁵ Ayt n Binnay, setta-myā u-tmenya u-rebein *n yeryazen*.
¹⁶ Ayt n Babay, setta-myā u-tmenya u-ecrin *n yeryazen*.
¹⁷ Ayt n ʕarjad, aʕfayen u-ʕert-myā u-tnayen u-ecrin *n yeryazen*.
¹⁸ Ayt n Aduniqam, setta-myā u-sebea u-settin *n yeryazen*.
¹⁹ Ayt n Biyway, aʕfayen u-sebea u-settin *n yeryazen*.
²⁰ Ayt n ʕadin, setta-myā u-xemsa u-xemsin *n yeryazen*.
²¹ Ayt n Aʕir, zi ʕizqiya, tmenya u-tesein *n yeryazen*.
²² Ayt n ʕacum, teʕt-myā u-tmenya u-ecrin *n yeryazen*.
²³ Ayt n Biṣay, teʕt-myā u-arebea u-ecrin *n yeryazen*.
²⁴ Ayt n ʕarif, myā u-tenεac *n yeryazen*.
²⁵ Ayt n Jibeun, xemsa u-tesein *n yeryazen*.
²⁶ Iryazen n Bayt-Laḥm d Naʕufa, myā u-tmenya u-tmanyin *n yeryazen*.
²⁷ Iryazen n ʕanatut, myā u-tmenya u-ecrin *n yeryazen*.
²⁸ Iryazen n Bayt-ʕazmut, tnayen u-rebein *n yeryazen*.
²⁹ Iryazen n Qaryat-Yaʕarim, Kafira d Ba'irut, sebea-myā u-tʕata u-rebein *n yeryazen*.
³⁰ Iryazen n Rama d Jabae, setta-myā u-waḥed u-ecrin *n yeryazen*.
³¹ Iryazen n Mixmas, myā u-tnayen u-ecrin *n yeryazen*.
³² Iryazen n Bayt-Il d ʕay, myā u-tʕata u-ecrin *n yeryazen*.
³³ Iryazen n Nabu nneyni, tnayen u-xemsin *n yeryazen*.
³⁴ Ayt n ijj n ʕilam nneyni, aʕef u-mitayn u-arebea u-xemsin *n yeryazen*.
³⁵ Ayt n ʕarim, teʕt-myā u-ecrin *n yeryazen*.
³⁶ Ayt n Ariḥa, teʕt-myā u-xemsa u-rebein *n yeryazen*.
³⁷ Ayt n Lud, ʕadid d Unu, sebea-myā u-waḥed u-ecrin *n yeryazen*.
³⁸ Ayt n Sana'a, teʕt-aʕaf u-tesca-myā u-tʕatin *n yeryazen*.

³⁹ Ikehhanen.

Ayt n Yadaεya, zi taddart n Yecuea, tesca-myā u-tʕata u-sebein *n yeryazen*.

⁴⁰ Ayt n Immir, aʕef u-tnayen u-xemsin *n yeryazen*.

⁴¹ Ayt n Faḥur, aʕef u-mitayn u-sebea u-rebein *n yeryazen*.

⁴² Ayt n ʕarim, aʕef u-sbeεac *n yeryazen*.

⁴³ Ilawiyyen.

Ayt n Yecuea, ayt n Qadmiyil, zeg ayt n Huduwya, arebea u-sebein *n yeryazen*.

⁴⁴ **Imedyazen.**

Ayt n Asaf, mya u-tmenya u-rebċin *n yeryazen*.

⁴⁵ **Ayt n ieessasen n tewwura.**

Ayt n Callum, Ayt n Aġir, ayt n Țalmun, ayt n Eaqquq, ayt n Țaġiġa, ayt n Cubay, aqa aten *jmie* mya u-tmenya u-tġatin *n yeryazen*.

⁴⁶ **Imsexxaren n Zzawect Tameqqrant.**

Ayt n Țiġa, ayt n Țasufa, ayt n Țabaċut,

⁴⁷ ayt n Qiruc, ayt n Ciea, ayt n Fadun,

⁴⁸ ayt n Labana, ayt n Țajaba, ayt n Salmay,

⁴⁹ ayt n Țanan, ayt n Jadil, ayt n Țajar,

⁵⁰ ayt n Ra'aya, ayt n Rašin, ayt n Naqquda,

⁵¹ ayt n Jazzam, ayt n Eazza, ayt n Fasiġ,

⁵² ayt n Bisay, ayt n Maċunim, ayt n Naficasim,

⁵³ ayt n Baqbuq, ayt n Țaqufa, ayt n Țarġur,

⁵⁴ ayt n Bašlit, ayt n Maġida, ayt n Țarca,

⁵⁵ ayt n Barqus, ayt n Sisara, ayt n Tamaġ,

⁵⁶ ayt n Našilġ, ayt n Țaġifa,

⁵⁷ **Ayt n imsexxaren n Suliman.**

Ayt n Suġay, ayt n Sufarat, ayt n Farida,

⁵⁸ ayt n Yaċla, ayt n Darqun, ayt n Jiddil,

⁵⁹ ayt n Cafatya, ayt n Țattil, ayt n Fuxarat-Haċċabayim d ayt n Amun.

⁶⁰ Marra imsexxaren n Zzawect Tameqqrant d ayt n imsexxaren n Suliman, aqa aten *jmie* teġt-mya u-tnayen u-tesċin *n yeryazen*.

⁶¹ Ina d inni iġaċeden zi Tal-Milġ, Tal-Țarca, Karub, Addan d Immir, *maca* nitni war zemmaran ad ssecnen zi jjiġet n taddart n ibabaten nsen niy zi jjiġet n zzariċet nsen, aqa nitni *ffyen* zi Israil: ⁶² ayt n Dalaya, ayt n Țubiya, ayt n Naqquda, setta-mya u-tnayen u-rebċin *n yeryazen*.

⁶³ Uca zeg ikehhanen: ayt n Țabaya, ayt n Haqquš, ayt n Barzillay, *aqa zzaysen wenni* iwiyen ict n temyart zi yessis n Ujileadi Barzillay u ittwaġaya s yisem nsen.

⁶⁴ Nitni arzun x tewriqt n uzemmem nsen *di lista n jjadira*, maca war tt ufin. S uyenni ttwasuffyen nitni zi tukehhan. ⁶⁵ Lwali ameqqran inna asen, war tt-tten zi tmesġayin iqeddsen qaċ yares aġ i ya ikkar ijj n ukehhan ak-d Urim d Tummin.

⁶⁶Marra agraw *n řgens tuyā di* tnayen u-rebein-ařef u-teřt-mya u-settin *n yeryazen*,

⁶⁷nhřa imsexxaren d tsemyin nsen. Ina tuyā aten marra sebea-ařaf u-teřt-mya u-sebea u-třatin uca ġarsen mitayen u-xemsa u-rebein n imedyazen d tmedyazin.

⁶⁸Iřeyman nsen *tuyā aten di* arebea-mya u-xemsa u-třatin *u iyyař* nsen *tuyā aten di* setta-ařaf u-sebea-mya u-eicrin.

⁶⁹Ca zeg izeġifen jar ibabaten *n řaġat* wcin i řxedmet. Lwali ameqqran iwca i ssenduq n txubay *n řxedmet* ařef n draxmat n wureġ d xemsin n řřawyat i urucci d xemsa-mya u-třatin n tikkas i ikehhanen..

⁷⁰Ca nneyni zeg izeġifen n *tudrin n* ibabaten wcin i ssenduq n txubay i řxedmet eicrin-ařef n draxmat n wureġ d ařfayen n minayat n nnuqart.

⁷¹Uca min iqqimen zi řgens iwca eicrin-ařef n draxmat n wureġ d ařfayen n minayat n nnuqart d sebea u-settin n tikkas i ikehhanen.

⁷²Zedyen ikehhanen d llawiyen d ieessasen n tewwart d imedyazen d ca zi řgens d imsexxaren n Zzawect Tameqqrant uřa d marra Israil di tneddam nsen.

Tayuri i řgens zi Ccaria n Musa

8¹*Umi* ibda uyur wiss sebea uca tuyā ayt n Israil di tneddam nsen, imun marra řgens am ijj n weryaz deg wazzay n Tewwurt n Waman, nnan i Eizra, amseřmed n Ccaria, ad yawi adlis n Ccaria n Musa, tenni yumur SIDI i Israil.

²Deg wass amezwaru n uyur wiss sebea yiwi-dd ukehhan Eizra Ccaria ztat i wudem n wegraw *n řgens* wenni *iġan* zeg yeryazen d temġarin d marra inni izemmaren ad as fehmem xmi i d as i ġa sřen. ³Netta iġra zzayes ġar wudem n wazzay *i iġan* ztat i Tewwart n Waman, zi tuffut ař azyen n wass, i yeryazen d temġarin d inni izemmaren ad as fehmem. Tuyā imezzuġen n marra řgens ġar wedlis ittwannđen n Ccaria. ⁴Uca Eizra, amseřmad n idlisen ibedd x ijj n ddruj n ukeccuđ nni ggin nitni i uya, u x uyezdis nnes afusi bedden Mattitya d Camae d Eanaya d Uriya d Ĥilqiya d Maesiya u x uzeřmađ nnes *bedden* Fadaya d Micayil d Malkiya d Ĥacum d Ĥacbaddana, Zakariyya d Macullam. ⁵Yarzem Eizra adlis ztat i tiřřawin n marra řgens, maġar ibedd sennej i marra řgens uca umi t yarzem, ikkar-dd řgens marra.

⁶Eizra issemyar SIDI, AREBBI d ameqqran, uca řgens yarra-dd s ifassen nsen ġar ujenja: “Amin, amin!” uca nitni yuđaren, sejden i SIDI s wudem *nseu* ġar temmurt. ⁷Ssřemden Yecuēa d Bani d Carabya, Yamin, Eaqqub, Cabbatay, Hudiya, Maesiya, Qaliřa, Eazarya, Yuzabad, Ĥanan, Falaya d llawiyen řgens di Ccaria u řgens *iqqim* deg wemcan nsen. ⁸Yrin nitni zeg wedlis ittwannđen,

7:69 'tixubay' - niġ 'řeknuz'.

zi Ccaria n AREBBI, carrĥen u ssecnen řmeena i daysen uca ammu i ssfehmen min ittwayrin. ⁹Uca Naĥamya, wenni d lwali ameqqran, d ukehhan Eizra, amseřmad, d llawiyyen inni issřemden řgens, nnan i marra řgens: “Ass-a d amqeddes i SIDI, AREBBI nwem. War ccatem agejdur, war ttrum.” Minzi marra řgens tuęa iru umi sřan awařen n Ccaria. ¹⁰Inna asen *awed*: “Uyurem u teccem *macca isswejden* s wařtas n zzet u sswem binu amizid uca wcem macca i wenni war d as sswejden walu, maęar ass-a d ijj n wass d amqeddes i Siditney. War řhissifem, maęar řefraĥet n SIDI d jjeĥd nwem. ¹¹Ilawiyyen ssfewwjen marra řgens, nnan: “Sqařem, maęar ass-a d amqeddes *i ięa*. War řhissifem ca!” ¹²*Xenni* yuyur marra řgens ĥima ad ccen ad swen u ad ředęen u ĥima ad farĥen s wařtas, minzi nitni fehmen i wawařen i d asen ittwannan. ¹³Tiwecca nnes munen izeęifen jar ibabaten *n řaęat* n marra řgens d ikehhanen d llawiyyen ęar Eizra, amseřmad n idlisen, ĥima ad arzun řefĥamet deg wawařen n Ccaria.

Aęeyyed n řeid n İeuccuten

¹⁴Nitni ufin belli ittwari di Ccaria, aęa SIDI yumur s ufus n Musa, ittxeřsa i ayt n Israil ad zedęen deg İeuccuten di řeid deg uyur wiss sebea ¹⁵u ittxeřsa asen ad zzayes barrĥen uca ad sseedun ijj n uřaęi di marra tineddam nsen uřa di Urcalim ĥima ad inin “Fęem ęar wedrar u awyem-dd ifetwan n tcejjura n zzitun d ifetwan n izemmuren d ifetwan n tariĥant d ifetwan n tcejjart n tini d ifetwan n marra ticejjura ęarsent tifrayer maĥend ad zzaysen teggem İeuccuten, am mammec *t* tura.” ¹⁶*Xenni* iffeę-dd řgens ęar barra, iwyen-dd *ifetwan* uca gęin i yixef nsen İeuccuten, kuř ijj x tzeęęa nnes u di řemraĥat nsen u di řemraĥat n Taddart n AREBBI u deg wazzay n Tewwurt n Waman u deg wazzay n Tewwurt n Ifrayim.

¹⁷Marra agraw *n řgens* n yenni dd-İeęqben zi tmeĥbast, gęin İeuccuten u zedęen deg İeuccuten minzi ayt n Israil war gęin aya zeg wussan n Yacuwa, mmis n Nun, ař ass-a uca řefraĥet tuęa-tt d tameęqrant ařtas. ¹⁸Ass iđfar umas ittwayra *xasen* zeg wedlis ittwanęden n Ccaria n AREBBI, zeg wass amezwaru ęares ař ass anegęaru. Ammu i eeyyden řmijař n sebea n wussan u deg wass wiss tmenya *tuya din* ijj n umuni ifarzen am mammec i teęa di lřarięa.

Ass n ttubet d tzaęit

¹Deg wass wiss arebea u-eicrin n uyur-a munen ayt n Israil s uzummi u *řehĥfen* deg warruđ n wecđan u s tęejjajt *x uzeęif*. ²Bđan zzarięet n Israil ixef nsen zi marra ibarraniyyen, kkaren u neemen zi ddnub nsen d řmuęřiyyet n ibabaten nsen. ³Nitni kkaren, bedden deg wemcan nsen uca ęrin ict n terbaet n wass zeg wedlis ittwanęden n Ccaria n SIDI, AREBBI nsen, uca ict n

8:14 Uf. 23:16; Lawi 23:34; řxř. 29:12-39; Aewd. 16:13, 14, 15

9:1 ‘deg warruđ n wecđan’ - s Teibranit ‘s txancet’. ‘tajejjact’ - s Teibranit ‘ucař’.

terbaet nneyni neemen *s ddnub nsen* uca sejden i SIDI, AREBBI nsen. ⁴X ddruj n Ilawiyyen ibedd Yecuēa d Bani, Qadmiyil, Cabanya, Bunni, Carabya, Bani d Kanani, řařan s tmijja ijehden řar SIDI, AREBBI nsen.⁵Uca Ilawiyyen, Yecuēa d Qadmiyil, Bani, Ħacabniya, Carabya, Hudiya, Cabanya *d* Fatařya, nnan: “Kkarem, tbarkem SIDI, AREBBI nwem, zi řebda ař řebda! Iři ad ittwabarek Isem n uēuđi nnek, wenni yueřan x marra lbaraka d usemyar!”

⁶“Cek d SIDI, myir Cek. Cek teggid ajenna uřa d ajenna n ijenwan d marra tizemmar nsen, tammurt d marra min xas *iđan*, řebřur d marra min dayes *iđan* u Cek tewcid asen tudart uca tizemmar n ujenna ttadaren ac i Cek.

⁷Cek d SIDI, AREBBI, wenni ifarzen Abram. Cek tessuffyed t-i-dd zi Ur n Ikaldaniyyen uca teggid as Ibrahim.

⁸Cek tufid uř nnes dayes řaman ztat i wudem nnek u teggid akides Řeahd belli cek ad tewced i zzariēet nnes tammurt n lkenēaniyyen u n Iřittiyyen u n Imuriyyen u n Ifariziyyen u n Iyabusiyyen u n Ijirjasiyyen uca tegged eļařsab awařen nnek, minzi Cek d amsegged i teđid.

⁹Cek teźriđ tamara n ibabaten nney di Miřra u teřriđ iřuyyan nsen zi řar Řebřar n Telga.

¹⁰Cek teggid řeēřamat d lmuejizat řar Fireun u řar marra imsexxaren nnes u jar řgens n temmurt, minzi Cek tessned, aqa nitni ggin đidd nsen s uefffar u Cek teggid i ixef nnek ijj n Isem, am *teđa* ass-a..

¹¹Cek tebdid řebřar ztat i wudem nsen ařami nitni ēdun x *temmurt* yuzyen di řwest n řebřar uca inni xasen ittazzřen tenđared ten di řađay am ijj n weźru deg waman ijehden.

¹²Zeg ijj n uqellij n useynu tgewwded ten s wass u s yijj n uqellij n tmessi s ġiřet ĥima ad asen tewced tafawt x webriđ i x i řa uyuren.

¹³Cek tehwiđ-dd x wedrar n Sina u tessiwřed akidsen zeg ujenna uca tewcid asen lfarayid iseggdend i zerfan i di iđa řaman d tweřša d řumurat iřebřen.

¹⁴Tessecded asen ssebt nnek iqeddsen uca teggid xasen řumurat d tweřša d Ccariēa s ufus n Musa, amsexxar nnek.

¹⁵Cek tewcid asen ařrum zeg ujenna i řař nsen uca tessuffyed asen-dd aman zi teřđart i ufadi nsen uca tennid asen ad adfen řar temmurt, tenni x tessgaēded afus nnek *ħima ad tejjaged* ad ten tt-i-dd-tewced, ĥima ad tt tťfen d řwart.”

9:6 Amz. 1; Izhd. 146:6; Řex. 14:15; 17:24; Asa. 14:7

9:7 Amz. 11:31, 32; 12:1

9:8 Amz. 12:7; 13:15; 15:6,18; 17:8; 26:4

9:9 Uf. 3:7; 14:10

9:10 Uf. 7; 8; 9; 10; 11; 12; 14

9:11 Uf. 14:22-31

9:12 Uf. 13:21; 14:19; 40:38; Izhd. 105:39

9:13 Uf. 19:20; 20:1-21

9:15 Uf. 16:14; 17:6; Řxf. 20:9

¹⁶“Aqa nitni ak-d ibabaten nney ggin s uceffar d tyennant u war sřin ca ęar řumurat nnek.

¹⁷Nitni ugin ad ęares sřen, war fekkaren di lmuęizat nnek i ęarsen teggid u nitni ęennan u deg uęewweę nsen ggin ijj d uzeęif *x yixef nsen* ħima ad eęqben ęar tesmuyi nsen. *Maca* Cek d ijj n Arebbi ięeffaren, dayek řxaęar d arreĥmet, ęarek ttasie n řxaęar d tamexsiwt icewwaren s waęęas, u Cek war daysen tesmiĥed ca..

¹⁸Ēad, umi ggin nitni ijj n umwa ifesyen i yixef nsen, nnan: ‘Wa d arebbi nnek i cek i dd-issuffęen zi Miřra’, uca ceqqfen aęęas,¹⁹ aqa Cek di arreĥmet nnek tameqqrant war ten tejjid ca di řexřa. Aqellij n useynu *i ięan* ħima ad ten igewwed s wass war xasen igg^wij ca uřa d aqellij n tmessi *i ięan* ħima ad asen iwc tafawt deg webrid i x i ęa uyuren, war xasen igg^wij ca s ģiřet.

²⁰Cek tewcid Arruĥ nnek aęebĥan, ħima ad ten isseřmed u Cek war i d asen tekkised ca ‘manna’ zeg uęemmum nsen uca tewcid asen aman i ufadi nsen..

²¹Arebēin n isegg^wusa cek t^tthellid daysen di řexřa. War ęarsen ittxiřsa uřa d ca n řĥajjet, arruđ nsen war yarci ca uca iđaren nsen war uffen..

²²Cek tewcid asen marra tigeldiwin d řegnus uca tebdid asen jįwayeh. Nitni tĥfen tammurt n Siĥun d řwart, aqa-tt d tammurt n ujeęid n Ĥacbun, d temmurt n Ēuj, ajeęid n Bacan.

²³Cek tarrid iĥenjiren nsen aęęas amecnaw itran deg ujenna u tessidfed ten ęar temmurt i x tuęa tennid i ibabaten nsen, ad ęares dd-adfen ħima ad tt tĥfen d řwart..

²⁴Yudef warraw uca tĥfen tt d řwart u zzat i wudem nsen aqa teggid imezday n temmurt sadu afus nsen, uřa d ijeęiden nsen d řegnus n temmurt, ħima ad zzaysen ggen min i d asen ittęiř mliĥ.

²⁵Nitni ĥewwsen tineddam ifaryen d ict n temmurt isseęmayen u nitni tĥfen eawed tudrin d řwart ccurent s marra řxar, anuten ittwayęen, imarjaēen n uđiř d řeerařit n zzitun d tcejjura n fruta s ufeyyed, uca nitni ccin jįiwnen, dewřen seĥĥen uca arrin-dd mezri s tcuni nnek tameqqrant.

²⁶*Xenni maca* dewřen war tĥięen uca ęewwęen xak uca nđaren Ccariēa nnek u nęin inabiyyen nnek inni tuęa icehhden jar asen maĥend ad ten dd-arren ęarek. Aqa ceqqfen dayek s yijj n uceqqef imęar.

9:17 Uf. 34:7; Řxř. 14:4,18; Izhd. 86:5

9:18 ‘amwa’ - nię ‘ayenduz’ nię ‘yuggu’.

9:18 Uf. 32

9:19 Uf. 13:22; 40:38

9:20 Řxř. 11:17; Yac. 5:12

9:21 Aewd. 2:7; 8:4; 29:5

9:22 Řxř. 21:21, 33

9:23 Amz. 22:17

9:24 Yac. 1:1-13:7

9:26 1 lį. 18:4; 19:10; 2 Im. 24:20, 21

²⁷ S uya tarrid ten deg ufus n imeħşaren nsen inni i ten iħşaren, *maca* mařa řayan-dd xak di řweqt n řehşaret nsen, *xenni* tesřid ħarsen zeg ujenna uca di arrehmet nnek tameqqrant tewcid asen imsenjamen nni i ten ifekken zeg ufus n imeħşaren nsen..

²⁸ Mařa ufin řhudnet, ggin eawed řyar zzat i wudem nnek uca teggid ten deg ufus n ředyan nsen uca nitni seğđen xasen. Umi tuben, řayan-dd xak, aqa tesřid asen zeg ujenna u tfekked i-ten s arrehmet nnek ařtas n twařawin.

²⁹ Cek tcehded đidd nsen ħima ad dd-eeqben ħar Ccaria nnek, maca nitni ggin s ueffar u war sřin ca ħar tweřsa nnek. Aqa xđan zi jjihet n lfarayid nnek, umi bna dem wenni n zzaysen i ħa yegg ad zzaysent iddar, uca nitni arrin-dd ħarsen aerur, tuya ssqeshen iri nsen, war ħarek dd-sřin.

³⁰ Ařtas n isegg^wusa tħemmřed akidsen, tcehded đidd i nsen s Arruħ nnek, s tsexxart n inabiyyen, maca nitni war sřin ca uca tewcid ten deg ufus n řegnus n temmura..

³¹ Di arrehmet nnek tameqqrant war ten taredğed ca u war daysen tesmiħed ca, mařar cek d ijj n Arebbi d aħnin d arħim.

³² “Xenni řexxu, AREBBI nney, aqa Cek, Arebbi d ameqqran, izemmaren, issagg^waden, wenni iřtfen di Řeahd u di tmexsiwt icewwaren, war ħesseb ca drus zzat i wudem nnek marra řeyben i xaney dd-ikkin, x ijeğiden nney, x řħukkam nney u x ikehhanen nney u x inabiyyen nney u x ibabaten nney u x marra řgens nney zeg wussan n ijeğiden n Accur ař ass-a.

³³ *Tuya* Cek d amsegged di marra min xaney ikkin, mařar Cek teggid aney s řaman, neccin *maca* negga s řeqjaħet.

³⁴ Ijeğiden nney, řħukkam nney, ikehhanen nney d ibabaten nney war đeffaren Ccaria nnek uca war sřin ħar řumurat nnek uřa ħar cħadat nnek nni tcehded đidd i nsen.

³⁵ S tgeldit nsen u s řħar nsen ařtas i d asen tewcid u s temmurt tameqqrant isseymayen i d asen tewcid, war Cek sexxaren ca uca war tuben zi tmegga nsen tiseffanin.

³⁶ Xzar ass-a aqa neccin d imsexxaren u tammurt i tewcid i ibabaten nney maħend ad zzayes necc řyiğet d řħar, xzar aqa neccin d imsexxaren i dayes *neğa*.

³⁷ Řyiğet tameqqrant nnes *ad traħ* ħar ijeğiden, inni i xaney teggid di ssibbet n ddnub nney, uca nitni ttseğaðen x arrayem nney u x řmař nney am mammec i d asen ittyiř mliħ, u neccin aqa aney di řehşaret d tameqqrant.”

9:27 Řqd. 2:14-23

9:29 Lawi 18:5; Ħaz. 20:11; Rum. 10:5; Gal. 3:12

9:30 2 lj. 17:13; 2 lm. 36:15

9:33 Acwd. 32:4; Dan. 9:14

Řeahd d tmarsiwt n ucemmes

10¹“X qae man aya ad negg ijj n řeahd imten uca ad t nzemmem di tira uca imeqqranen nney, llawiyyen nney d ikehhanen nney ad xas ggen acemmiε.”² Inni xas iggin acemmiε d ina:

Naĥamya, wenni d lwali ameqqran, mmis n Ĥakalya d řidqiya, ³ Saraya, Eazarya, Irmiya, ⁴ Faĥur, Armarya, Malkiya, ⁵ Ĥattuc, Cabanya, Mallux, ⁶ Ĥarim, Marimut, Eubadya, ⁷ Daniyal, Jinnitun, Barux, ⁸ Macullam, Abiya, Miyamin, ⁹ Maεazy, Biljay d Cmaεya. Ina d ikehhanen.

¹⁰ Uca llawiyyen: Yecuεa, mmis n Azanya, Binnay. Zeg ayt n Ĥinadad, Qadmiyil.

¹¹ Uřa d aytmatšen: Cabanya, Hudiya, Qaliřa, Qalaya, Ĥanan, ¹² Mixa, Raĥub, Ĥa cabya, ¹³ Zakkur, Carabya, Cabanya, ¹⁴ Hudiya, Bani, Baninu.

¹⁵ Izeġifen n řgens: Farεuc, Faĥat-Mu’ab, Eilam, Zattu, Bani, ¹⁶ Bunni, Eazjad, Bibay, ¹⁷ Aduniya, Biġway, Eadin, ¹⁸ Ařir, Ĥizqiya, Eazzur, ¹⁹ Hudiya, Ĥacum, Biřay, ²⁰ Ĥarif, Eanatut, Nibay, ²¹ Majfiεac, Macullam, Ĥazir, ²² Macizabyil, řaduq, Yadduc, ²³ Falatya, Ĥanan, Eanaya, ²⁴ Huciea, Ĥananya, Ĥacub, ²⁵ Halluĥic, Filja, Cubiq, ²⁶ Raĥum, Ĥacabna, Maεsiya, ²⁷ d Axiya, Ĥanan, Eanan, ²⁸ Mallux, Ĥarim d Baεna.

²⁹ Inni iqqimen zi řgens, ikehhanen, llawiyyen, iεessasen n tewwura, imedyazen, imsexxaren n Zzawect Tameqqrant d marra inni d iεezźren ixef nsen x řgnus n temmura ġar Ccariea n AREBBI, timyarin nsen, iĥenjiren nsen d yessitsen, kuř ijj wenni ġares tussna d řefhamet, ³⁰ nitni *marra* řeřqen ġar aytmatšen, ayt n bu-řřulřa nsen, uca ccarcen di nneεřet d tjaġit maĥend ad ddaren εlaĥsab Ccariea n AREBBI, tenni immewcen x ufuš n Musa, amsexxar n AREBBI, uca *maĥend* ad ĥđan marra řumurat n SIDI, Siditney, uca ad tťfen di lfaryid nnes d tiweřřa nnes ³¹ uca war nettic yessitney i řgnus n temmurt uca war nettiwi yessitsen i iĥenjiren nney *d tamyart*.

³² Uca mařa řgnus n temmurt usin-dd deg wass n ssebt, iwyen řřeřcet d eřam kuř imendi ĥima ad zzenzen aya, aqa neccin di ssebt niy deg ijj n wass iqeddsen nneyni war xasen nettiwi walu uca aqa neccin ad nejj *tammurt* deg usegg^was wiss sebea u war nkessi arriba zeg uřa d yijjen.

³³ Negga xaney řumurat maĥend ad newc ict n ttuřut n uciql deg usegg^was i tsexxart n Taddart n AREBBI nney, ³⁴ i weyrum n wescan u i tewhibt n řyiġet n řebda u i tyarřt n wecmađ n řebda deg wussan n ssebt u deg wussan n uyur n jdid, i řeeyudat ittwaggen u i tmeřřayin iqeddsen u i tyarřa n ddenb maĥend ad fdin x Israil u x marra tasexxart n taddart n AREBBI nney.

10:29 ‘imedyazen’ - niy ‘imeynujen’.

10:31 Uf. 34:16; Aewd. 7:3

10:32 Uf. 20:10; 23:10; 34:21; Lawi 23:2; 25:2; Aewd. 5:1-15

10:34 Řxiř. 28:29

³⁵ Neccin, ikehhanen, ilawiiyyen d řgens, ggin taqedduḥt i tewhibt n ukeccuḍ tenni tuḡa ittxeṣṣan ad t^ttwassidef ḡar Taddart n AREBBI nney, eḷaḥsab tudrin n ibabaten nney, deg wussan ittwaggen, asegg^was awarni i usegg^was, maḥend ad t^ttwasecmed x uealṭar n SIDI, AREBBI nney, am mammec i tura di Ccariea..

³⁶ Uca *negga xaney eawed* maḥend ad nawi tamenzut n temmurt nney d tmenzut n řyigeṭ n marra ticejjura ḡar Taddart n SIDI, asegg^was x umas.³⁷ uṛa d imenza n iḥenjiren nney d řmař nney am mammec i tura di Ccariea uca ad nawi imenza n řebhayem nney d wuḡi nney di Taddart n AREBBI, ḡar ikehhanen nni ittsexxaren di Taddart n AREBBI..

³⁸ Uca *negga xaney eawed* ad nettawi tamezwarut *n min ittwaggen* zeg warecti nney u zi tewhibin n usgæeed nney u zi fruta n marra ticejjura u zi binu n jdid d zzeṭ ḡar ikehhanen deg ixxamen n Taddart n AREBBI nney, uṛa d řæcur n temmurt nney ḡar ilawiiyyen u ilawiiyyen *simant nsen* ad ṭṭfen řæcur di marra tineddam mani tuḡa nxeddem neccin x temmurt,³⁹ uca ad *din* yiři ijj n ukehhan, ijj n mmis n Harun, ḡar ilawiiyyen xmi i ḡa ṭṭfen ilawiiyyen řæcur uca ilawiiyyen *simant nsen* ad awyen ict n teecart n řæcur ḡar Taddart n AREBBI, ḡar ixxamen n taddart n txubay,⁴⁰ minzi ayt n Israil d ayt n Lawi ad awyen tawhibt n usgæeed n imendi, n binu n jdid d zzeṭ deg ixxamen maḡar řeqcue n Zzawect Iqeddsen aqa aten din uṛa d ikehhanen inni ittsexxaren d iessasen n tewwura d imedyazen uca ittxeṣṣa aney war nsemmeḥ ca di Taddart n AREBBI nney.

Imezday n jdid n Urcalim u n tneddam iqqimen

11¹ Imeqqranen n řgens qqimen zeddyen di Urcalim uca min iqqimen n řgens ggin taqedduḥt maḥend ijj zi æcra ad izdeḡ di Urcalim, tandint iqeddsen, u tesæa di tneddam nneyni.² Ibarek řgens marra iryazen nni iqeddmn ixef nsen s řxaḍar maḥend ad zeddyen di Urcalim.³ Ina d izeḡifen n leamala, inni tuḡa izeddyen di Urcalim. Di tneddam n Yahuda tuḡa zeddyen din *ayt n* Israil, ikehhanen d ilawiiyyen d imsexxaren n Zzawect Tameqqrant d ayt n isemyan n Suliman, kuř ijj deg wagřa nnes, di tneddam nsen.⁴ Di Urcalim tuḡa zeddyen ca zeg ayt n Yahuda u zeg ayt n Binyamin. Zeg ayt n Yahuda: Eataya, mmis n Euzziya, mmis n Zakariyya, mmis n Amarya, mmis n Cafatya, mmis n Mahalal-Il, zeg ayt n Fariř,⁵ d Maesiya, mmis n Barux, mmis n Kulḥuza, mmis n Ḥazaya, mmis n Eadaya, mmis n Yuyarib, mmis n Zakariyya, mmis

10:35 'ussan' - s Teibranit 'ikuden'.

10:36 Uf. 23:19; Lawi 19:23

10:37 Uf. 13:2; Řxř. 3:13; 8:17

10:38 Lawi 23:17; Řxř. 15:19; 18:12, 24, 25; Aewd. 18:4

10:39 'tixubay' - niy 'feknuz'.

10:39 Řxř. 18:26

n Uciluni.⁶ Marra ayt n Fariş inni izeddyen di Urcalim, *aq̄a aten* arebea-mya u-tmenya u-settin n ieeskariyyen.

⁷Ina d ayt n Binyamin: Sallu, mmis n Macullam, mmis n Yueid, mmis n Fadaya, mmis n Qulaya, mmis n Maesiya, mmis n Itiyil, mmis n Yacaeya, ⁸u awarni as Jabbay, Sallay: tesea-mya u-tmenya u-eicrin *n yeryazen*.

⁹Tuḡa Yuwil, mmis n Zikri, d amehḡday xasen u Yahuda, mmis n Hasnuwa tuḡa d *amehḡday* wiss tnayen x tendint.

¹⁰Zeg ikehhanen: Yadaeya, mmis n Yuyarib, Yakin, ¹¹Saraya, mmis n H̄ilqiya, mmis n Macullam, mmis n Şaduq, mmis n Marayut, mmis n Axiṭub, amehḡdayi n Taddart n AREBBI. ¹²U aytmatsen, inni ixeddmen di Taddart, *marra idsen* temn-mya u-tnayen u-eicrin *n yeryazen*. *Xenni* Eadaya, mmis n Yaruḡam, mmis n Falalya, mmis n Amṡi, mmis n Zakariyya, mmis n Faḡḡur, mmis n Malkiya, ¹³d aytmas, izeḡifen n řaḡat, marra idsen mitayen u-tnayen u-rebein *n yeryazen*. *Xenni* Amcisay, mmis n Eazaryil, mmis n Axzay, mmis n Maclimut, mmis n Immir ¹⁴d aytmatsen, ayt n bu-teḡruḡt imeḡḡen, marra idsen mya u-tmenya u-eicrin *n yeryazen*. Tuḡa Zabdiyil, mmis n Hajdulim, d amehḡdayi xasen.

¹⁵Zi ilawiyyen: Cmaeya, mmis n Ḥaccub, mmis n Eazriqam, mmis n Ḥacabya, mmis n Bunni, ¹⁶uca tuḡa Cabbatay d Yuzabad d izeḡifen n ilawiyyen, inni ibedden ak-d řxedmet di barra n Taddart n AREBBI. ¹⁷uca *xenni* Mattanya, mmis n Mixa, mmis n Zabdi, mmis n Asaf, azeḡif wenni iḡan x ubeddu n uqadi, d Baqbuqya wenni i tuḡa d wiss tnayen zeg aytmas, u Eabda, mmis n Cammuēa, mmis n Jalal, mmis n Yadattun. ¹⁸Marra ilawiyyen i iḡan di tendint iqeddsen, *marra idsen* mitayen u-arebea u-tmanin.

¹⁹Uca iēssasen n tewwura: Eaqqub, Ṭalmun ak-d aytmatsen, inni iṭṭfen aḡeṭṭu di tewwura *n tendint*, *marra idsen* mya u-tnayen u-sebein.

²⁰Inni iqqimen n ayt Israil, ikehhanen d ilawiyyen, zedyen di tneddam n Yahuda, kuř ijj di tesḡart nnes.

²¹Uca imsexxaren n Zzawect Tameqqrant zedyen di Eufil. Tuḡa Şiḡa d Jicfa x imsexxaren n Zzawect Tameqqrant.

²²Tuḡa Euzzi, mmis n Bani, mmis n Ḥacabya, mmis n Mattanya, mmis n Mixa d řemqeddem n ilawiyyen di Urcalim. Zeg ayt n Asaf tuḡa imedyazen x řxedmet di Taddart n AREBBI. ²³Maḡar tuḡa din xasen ict n tewṡeyyet n ujeḡid u x imedyazen *tuya din* ijj n weqqan, kuř ass ict n tewṡeyyet *i ittřiqen* i wass nni.

²⁴Tuḡa Faṭaḡya, mmis n Macizabyil, zeg ayt n Zarah, mmis n Yahuda, d afus afusi n ujeḡid di marra min iřeqqfen řgens.

11:5 'Aciluni' - ijj n weryaz zi tendint n Cilu.

11:22 'imedyazen' - niḡ 'imeḡnujen'.

11:23 'ict n tewṡeyyet' - s Tiebranit 'ijj n wawař'.

²⁵Di dcurat yar iyyaren nsen tuya din ayt n Yahuda inni tuya izeddyen di Qaryat-Arebea d tneddam i yares dd-iqqnen u di Dibbun d tneddam i yares dd-iqqnen u di Yaqabšiyil d tneddam i yares dd-iqqnen ²⁶u di Yecuea u di Mulada u di Bayt-Falaṭ ²⁷u di Hašar-Cueal u di Bi'r-Sebea d tneddam i yares dd-iqqnen, ²⁸u di Šiqlay u di Makuna d tneddam i yares dd-iqqnen ²⁹u di Eayn-Rimmun u di Šarea u di Yarmut, ³⁰Zanuḥa, Adullam d tneddam i yares dd-iqqnen, Laxic d iyyaren nnes, Eaziqqa d tneddam i yares dd-iqqnen. Nitni wtin iqiḍan nsen zi Bi'r-Sebea yares aṣ tayzurt n Hinnum.

³¹Tuya ayt n Binyamin zeddyen zi Jabae di Mixmas d Eaya d Bayt-Il d tneddam i yares dd-iqqnen, ³²Eanatud, Nub, Eananya, ³³Hašur, Rama, Jittayim, ³⁴Ḥadid, Šabu'eim, Naballaṭ, ³⁵Lud d Unu *d* Teyzurt n Teyzurt n Iḥrayfiyyen.

³⁶Zeg Ilawiyyen *zedyen din* terbiein zi Yahuda yar Binyamin.

Lista n ikehhanen d Ilawiyyen

12¹Ina d ikehhanen d Ilawiyyen inni dd-igaæden ak-d Zarubabbil, mmis n Caæltiyil, d Yecuea: Saraya, Irmiya, Eizra, ²Amarya, Mallux, Ḥaṭṭ uc, ³Cakanya, Raḥum, Marimut, ⁴Eiddu, Jinnituy, Abiya, ⁵Miyamin, Macadya, Bilja, ⁶Cmaeya, Yuyarib, Yadaeya, ⁷Sallu, Eamuq, Ḥilqiya d Yadeaya. Ina d izeḡifen imeqqranen n ikehhanen deg wussan n Yecuea.

⁸Uca Ilawiyyen *d ina*: Yecuea, Binnuy, Qadmiyil, Carabya, Yahuda d Mattanya, *wenni* iḡan x izṛan n uqadi, netta d aytmas. ⁹Baqbuqya d Eunni d aytmatsen bedden arendad nsen *ttrajan* i nnubet nsen. ¹⁰Yecuea ijja-dd Yuyaqim u Yuyaqim ijja-dd Ilyacib, u Ilyacib ijja-dd Yuyadae, ¹¹u Yuyadae ijja-dd Yunatan d Yunatan ijja-dd Yaddue.

¹²Deg wussan n Yuyaqim tuya ikehhanen-*a* d izeḡifen jar ibabaten *n řaḡat*: Maraya i Saraya, Ḥananya i Irmiya, ¹³Macullam i Eizra Yuḥanan i Amarya, ¹⁴Yunatan i Maliku, Yusuf i Cabinya, ¹⁵Eadna i Ḥarim, Ḥilqay i Marayut, ¹⁶Zakariyya i Eiddu, Macullam i Jinnitun, ¹⁷Zikri i Abiya, Filṭay i Minyamin d Mueadya, ¹⁸Cammuea i Bilja, Yahunatan i Cmaeya, ¹⁹d Mattanay i Yuyarib, Euzzi i Yadaeya, ²⁰Qallay i Sallay, Eabir i Eamuq, ²¹Ḥacabya i Ḥilqiya, Natanayil i Yadaeya.

²²Deg wussan n Ilyasib, Yuyadae d Yuḥanan d Yaddue, ttwazemmemen izeḡifen jar ibabaten n Ilawiyyen uṛa d ikehhanen aṣ tagelda n Dariyus, Afarsi.

²³Ttwazemmemen ayt n Lawi, izeḡifen jar ibabaten *n řaḡat*, deg wedlis n imezruyen aṣ ussan n Yuḥanan, mmis n Ilyacib.

²⁴Izeḡifen n Ilawiyyen tuya Ḥacabya, Carabya d Yecuea, mmis n Qadmiyil,

u aytmatsen *bedden* ajemmaḍin nsen ḥima ad ssemyaren u ad qadan, am mammec tuḡa teḡa tewṣeyyet n Dawud, aryaz n AREBBI, ijj tuḡa ittraja *nnubet nnes* arendad n wenneyni wenni ittrajan *nnubet nnes*.²⁵ Tuḡa Mattanya d Baqbuqya d Eubadya, Macullam d Ṭalmum d Eaqquḇ iæessasen n tewwart inni iæessen x ixxamen n řexzen n tewwura *n tendint*.²⁶ Ina tuḡa aten deg wussan n Yuyaqim, mmis n Yecuea, mmis n Yuṣadaq, uřa deg wussan n Naḥamya, lwali, u n ukehhan Eizra, amseřmed n idlisen.

Adeccen n řḥiḍ n Urcalim

²⁷ Yar udeccen n řḥiḍ n Urcalim arzun nitni x llawiyyen di marra imucan nsen maḥend ad ten awyen řar Urcalim ḥima nitni ad ssqefřen adeccen, ad ggen řefrahet s uqadi u s yezřan, s teḡunin n wuzzař, s lharpat d řgambriyat.²⁸ Nitni ssmunen x ayt n imedyazen zeg udewwar n Urcalim u zi dcurat n Unuřufati²⁹ u zi Bayt-Jiljal uřa zeg iyyaren n Jiba d Eazmawit, minzi imedyazen bnan i yixef nsen dcurat i dd-innḍen i Urcalim.³⁰ Ssizedgen ikehhanen d llawiyyen ixef nsen uca awarni i uya ssizedgen nitni uřa d řgens d tewwura d řḥiḍ.

³¹ *Xenni* ggiy izeḡifen n Yahuda ad nyen x řḥiḍ u ssbeddey tnayen n terbiein n uyennej i uqadi d kulat. Tuyur ict *n terbiet* řar yeffus sennej x řḥiḍ řar Tewwart n Řeyřar³² uca yaredded i-tt Hucaeya s yijj n wezyen n řḥukkam n Yahuda,³³ d Eazarya, Eizra d Macullam,³⁴ Yahuda d Binyamin d Cmaeya d Irmiya³⁵ u zeg ayt n ikehhanen inni řarsen řřayřat: Zakariyya, mmis n Yunatan, mmis n Cmaeya, mmis n Mattanya, mmis n Mixaya, mmis n Zakkur, mmis n Asaf,³⁶ d aytmas Cmaeya d Eazaryil, Milalay, Jilalay, Maey, Natanayil d Yahuda, Ḥanani ak-dduzan n řmusiqa n Dawud, aryaz n AREBBI, uca zzat i wudem nsen tuḡa iggur Eizra, amseřmed n idlisen.³⁷ Yar Tewwart n Tařa uca *xenni nican* qibač nsen nyen ddrujjat n tendint n Dawud mani dd-igaeed řḥiḍ sennej i taddart n Dawud ař Tawwart n Waman, řar ccarq.

³⁸ Tarbiet n uqadi wiss tnayen tuyur řar jjihet nneynit uca necc areddfey tt ak-d wezyen *nneyni* n řgens, *nekka* x řḥiḍ sennej i Lburj n Tefqunt ař řḥiḍ amiriw³⁹ uca xenni *nekka* x Tewwart n Ifrayim u x Tewwart Taqdimt u x Tewwart n Iseřman d Lburj n Ḥananiyil d Lburj n Mya řares ař Tawwart n Wuḡi uca nitni qqimen bedden řar Tewwart n Řeḥbes.

⁴⁰ *Xenni* beddent tnayen n terbiein n uqadi di Taddart n AREBBI, uřa d necc ak-d wezyen n imḍebbaren akidi.⁴¹ *Uřa* d ikehhanen Alyaqim, Maesiya, Minyamin, Mixaya, Ilyueinay, Zakariyya, Ḥananya, ak-d řřayřat⁴² uca *xenni* Maesiya d Cmaeya d Alieazar d Euzzi d Yuḥanan d Malkiya d Eilam d Eazar. D imedyazen ggin ad ttwasřen u tuḡa Yizraḥa d amehḍay.

⁴³ Deg wass nni wehhben tiyarřa d timeqqranin. Marra farřen, mařar AREBBI

12:25 'fehrit' - niy 'ixxamen n uxemmeř'.

igga asen ict n řefrařet d tameqqrant. Farřen uřa d timyarin d iřenjiren imezyanen ařami řefrařet n Urcalim tuya ttesřan as zi řagg^waj.

Taynit di řtwee n tewhibin eļařsab Ccarięa n Musa

⁴⁴ Deg wussan nni ggin iryazen ad iřin x ixxamen *i iřan* i txubay, i tewhibin n usgaęeed, i usuffuy tamezwarut *n řřabet* u i řęecur ĥima ad daysent yarwen tiseqqar i dd-ikkaren i ikehhanen d Ilawiyyen zeg iyyaren n tneddam eļařsab Ccarięa, mařar farřen *ayt n* Yahuda zeg ikehhanen d Ilawiyyen nni i din ib edden.⁴⁵ u ĥđan x tsexxart n AREBBI nsen u x tsexxart n usizdeg, *jmie* ak-d imedyazen d ięessasen n tewwura, eļařsab tawřeyyet n Dawud d mmis Su liman.⁴⁶ Mařar zic, deg wussan n Dawud, *tuya* Asaf d azeřif n imedyazen, i izřan n uřebbeř uřa i uqadi i AREBBI.⁴⁷ *S uya* iwca marra Israil di marra ussan n Zarubbabil u deg wussan n Naĥamya tiseqqar n imedyazen d ięessasen n tewwura, kuř tasřart n ijj n wass deg wass nnes, uca sseqddsen tt i Ilawiyyen uca Ilawiyyen sseqddsen tt i ayt n Harun.

Acđar n Naĥamya di řtwee n Ccarięa

13¹ Deg wass nni řrin deg imezzuyen n řgens zeg wedlis n Musa uca ittawaf aqa tura dayes belli ijj n Uęammuni d ijj n Umu'abiy eęmarř war zemwaren ad adfen řar weřraw *n řgens* n AREBBI i řebda,² mařar nitni war ffiyen řar ayt n Israil s weřrum d waman, *maca* cran Bileam đidd nsen maĥend ad ten inęeř uca *xenni* yarra AREBBI nney nneęřet d lbaraka.³ Umi sřin Ccarięa-ya, imsar, aqa farzen x Israil marra inni ixeřđen zi tařiřet.

⁴ Qbeř igga Ilyacib, akehhan, wenni tuya x ixxamen n Taddart n AREBBI nney, u aqa ittas as-dd i řubiya, ⁵ ijj n wexxam d ameqqran i *Tubiya*, mani tuya *xemmřen* qbeř tawhibt *n řyiřet*, jjaw i d řęcqe, řęecur n imendi, n binu n jdid uřa n zect nni ttwaggen i Ilawiyyen, i imedyazen u i ięessasen n tewwura, uřa d řarřt n usgaęeed n ikehhanen.

⁶ Di marra man aya war d ayi tuři ca di Urcalim, mařar deg usegg^was wiss tnayen u-třatin n Artahęasta, ajeřid n Babil, tuya eęqbey-dd řar ujeřid. Awarni *ijj n řmijař n* wussan ttarey zeg ujeřid ttesriř *maĥend ad dd-eęqbey*.⁷ *Umi* iwđey řar Urcalim, iban-dd ayi řřar nni igga Ilyacib di řtwee n řubiya umi i d as igga ijj n wexxam di řemrařat n Taddart n AREBBI.⁸ Tuya aya d ict n tmesřact d taęeffant ařřas di tiřřawin inu uca nđarey marra řęcqe n řubiya zeg wexxam řar barra.⁹ Nniy aqa ittxeřřa asen ad sšizedgen ixxamen uca arriy daysen řęcqe n Taddart n AREBBI, uřa d tawhibt *n řyiřet* d jjaw i.

12:44 'txubay' - niy 'ęeknuz'.

12:45 1 Im. 25

13:1 Aewd. 23:2, 4, 5

13:2 Řxř. 22:5; Jac. 24:9

¹⁰Ttwassargbey *eawed*, aqa tiseqqar *idd-ittasen* i llawiyyen war dasen mmewcen ařami llawiyyen d imedyazen nni iggin řxedmet, arewřen, kuř ijj řar yeyyar nnes. ¹¹Mmcubbcey ak-d imđebbaren, nniy: “Mayemmi t^ettwasmeh Taddart n AREBBI?” U necc ssmuney ten uca arrey ten-i-dd deg wemcan nsen. ¹²*Xenni* yiwi-dd marra Yahuda řecur n imendi uřa n binu n jdid uřa n zject deg ixxamen n txubay. ¹³Ggiy imeqqranen x ixxamen n txubay: akehhan Calamya d umarir řaduq d Fadaya zeg llawiyyen uca ggiy asen řar uyezdis řanan, mmis n Zakkur, mmis n Mattanya, mařar tuya ttwařesben d imtiqqan. Nitni xasen mařend ad bđan aya i aytmatšen.

¹⁴Idar ayi i man aya, *a* AREBBI inu, u war tmeřhid tamexsiwt inu icewwaren nni ssecney i Taddart n AREBBI inu u i tsexxart i dayes *iřan*.

¹⁵Deg wussan nni zriy aqa din di Yahuda inni ittcuqan di tsirt deg *wass n* ssebt uřa d inni dd-iwyen icewwafen n imendi, arbun tent x yeřyař, uřa d binu, ađiř, tazart d eřam kuř řeřmuř nni iwyen deg wass n ssebt di Urcalim u necc tuya ayi d acehhad *eawed* aqa nitni zzenzen macca deg wass n ssebt. ¹⁶Tuya ayt n řur zeddyen dinni, iwyen-dd iseřman d marra sseřcet, zznuzan aya di ssebt i ayt n Yahuda u di Urcalim. ¹⁷Eeyyarey tarwa n tařiřet n Yahuda, nniy asen: “Man tuęeffna i t^etteggem i zi tessęęem ass n ssebt! ¹⁸Ma war ggin ibabaten nwem amenni uca *xenni* ma war dd-issiweđ AREBBI nney marra řřar-a xaney u x tendint-a? U kenniw tarennim *ead* di řřaduq *n weyđab nnes* x Israil umi tessęęem ssebt.”

¹⁹Uca imsar xmi dd řa tewđa taęest di tewwura n Urcalim, qbeř ma ad dd-yaweđ ssebt, aqa nniy ad ttwabelleent tewwura uca arniy nniy ad tent arzmen awarni i ssebt waha. Uca ssbeddey iřudriyyen inu řar tewwura, mařend war ssidifen uřa d ijj n řeřmeř deg wass n ssebt. ²⁰Uca ammu issensen isebbaben d imzenzan n eřam kuř sseřcet ict niy tnayen n twařawin barra ztat i *řeřyud n* Urcalim. ²¹Uca ceħdey xasen, nniy asen: “Mayemmi t^ettnusam kenniw x uyezdis n řřid? Mařa kenniw teggim t twařa nneynit, ad xawem wtey afus.” Ssenni war dd-usin *ead* di ssebt.

²²Nniy *eawed* i llawiyyen ad ssizdegen ixef nsen, ad bedden d ięessasen řar tewwura *n tendint*, mařend ad qeddsen ass n ssebt.

Uřa i uya idar ayi, AREBBI inu,
u řinn xafi
ełařsab řemyaret n tmexsiwt nnek icewwaren.

13:12 ‘txubay’ - niy řeknuz’.
13:17 Uf. 20:8; Lawi 19:30

- ²³ Deg wussan nni zriy eawed Udayen nni issezdyeŋ yarsen timyarin n Acdud d Eammun d Mu'ab. ²⁴ Azyen n iħenjiren nsen ssawařen s iřes n Acdud, war zemmaren ad ssiwřen iřes n Tyahudect, maca kuř ijj *tuya issawař* elahsab iřes n kuř řgens. ²⁵ Eeyyarey ten u neřeey ten u wtiy *ca n* yeryazen zzaysen, qeřeey acewwaf nsen u jjiy ten ad jjağen yar AREBBI: “Yarwem ad tewcem tiħenjirin nwem i iħenjiren nsen u yarwem ad tawyem tiħenjirin nsen i iħenjiren nwem niy i ixef nwem *d tamyart!*”²⁶ Ma war ixđi Suliman, ajeğid n Israil, di tmesřact-a? D man aya tuya umi war din iği d ajeğid am netta jar wařtas n řegnus uca tuya ittexs i-t AREBBI u AREBBI igga i-t d ajeğid x marra Israil? *Waxxa amenni* yarrent t temyarin tibarraniyyin maħend ad ixđa uřa d netta..
- ²⁷ Ma xenni ad yarwem nseř *ead ktar* umi t'tteggem marra řyar-a ameqqran u tyeddarem AREBBI uca tessezdayem timyarin tibarraniyyin akidwem?
- ²⁸ Ijjen zeg iħenjiren n Yuyadae, mmis n Ilyacib, arrays n ikehhanen tuya d ađegg^wař n Sanballař zi Ħurun. S uya uzzřeey xas zi yari
- ²⁹ Idar asen, a AREBBI inu, minzi nitni ssxemjen tukehant, *řxedmet n ikehhanen*, d řeahd n tukehant u n Ilawiyyen.
- ³⁰ U necc ssizedgey ten zi marra min tuya d abarrani u arecčey aħeřtu n ikehhanen d Ilawiyyen, *iřtef* kuř ijj řxedmet nnes, ³¹ uřa i tewhibt n ukeccuđ, di řweqt nnes ittwaggen, u i tmenzut *n řřabet*.
Idar ayi, *a* AREBBI inu, i řxar.

13:24 'iřes' - niy 'tutlayt'.

13:26 1 lj. 11:4; 1 lj. 3:13; 2 Im. 1:12

Istir

Řeid ameqqran n ujeġid Aħacwiruc

1¹ Imsar deg wussan n Aħacwiruc - netta d Aħacwiruc wenni tuya iħekkmen zi temmurt n Řhend ař tammurt n Kuc x mya u-sebea u-eicrin n leamalal - ²*wah* deg wussan nni, umi iqqim ujeġid Aħacwiruc x řearc n tgeldit nnes di řeqřar n Cucan, ³ deg usegg^was wiss třata n řħkam nnes, *aq*a igga ict n zzardet i marra řħukkam d imsexxaren nnes. Tuya *ikumandaren n* řeskar di *temmurt n* Lfurs d Maday uřa d tarwa n tařiret d řħukkam n leamalal *tmunan* zzat i wudem nnes, ⁴ umi isscen agřa n ueuġi n tgeldit nnes d ccan d řemřařet n řemyaret nnes deg wařtas n wussan, aqa di mya u-tmanyin n wussan. ⁵ *Umi* edun wussan nni, *xenni* tuya issewjad ujeġid ict n zzardet i marra řgens nni tuya *din* di lqelea n Cucan, zeg umeqqran ař amezyan, sebea n wussan, deg wazzay n weħwic n řeqřar n ujeġid. ⁶ Aqa din *arwaqat* icemřařen d izizawen d idehmanen mmuden s ifiřan n řeqřen azdad d *ufiřu* arjuwani ggin tent di texřazin n nnuqart u yar ipilaren n řmarmur. Řemřarbat n wurey d nnuqart *mmarsent* x tisi n zzellij dayes *azru* aziza am smaraxt d *weřru* d acemřař d *weřru* am tyaqt d *weřru* d abarcan. ⁷ Sseswin di řeqcue n wurey u tuya řeqcue msebdan, ta war yarwis ta, uca tuya *din* binu igellden s wařtas, anect i tuya izemmar ufus n ujeġid *ad t iwc*. ⁸ Tuya swin ełahřsab řumur, war iġi s uyiř, minzi ammu i iweřřa ujeġid i marra imeqqranen n taddart nnes, maħend ad ggen řxađar i marra. ⁹ Tegga tjeġidt Wacti uřa d ict n zzardet i temyarin di taddart igellden nni tuya n ujeġid Aħacwiruc.

Tajeġidt Wacti tewđa

¹⁰ Deg wass wiss sebea, umi idweř wuř n ujeġid ifarř s binu, inna i Mahuman, Bizta, Ĥarbuna, Biřta d Abayta, Zitar d Karkas, aqa nitni d sebea n imsexxaren iceneen i tuya isexxaren zzat i wudem n ujeġid Aħacwiruc, ¹¹ ĥima ad awyen tajeġidt Wacti zzat i wudem n ujeġid s ttaj igellden maħend ad isscen azri nnes i řegnus u i řħukkam minzi nettat tuya dayes azri. ¹² *Maca* tajeġidt Wacti tugi ad dd-tas ełahřsab awař n ujeġid *nni d as dd-yusa* s ufus n imsexxaren iceneen. Iffugem ujeġid ařtas uca ikkar dayes wesear. ¹³ *Xenni* inna ujeġid i imiřisen inni ifehhmen ikuden, - minzi ammu i tuya t'ettwagg tmesřact n ujeġid zzat inni issnen azerf u řħkam - , ¹⁴ *i* Karcana, Citar, Admata, Tarcic, Maras, Marsana d Mamukan, sebea n řħukkam n Lfurs d Maday, *inni* tuya yudsen ařtas u zemmar ad řaren udem n ujeġid u ksin imucan imezwura di tgeldit: ¹⁵ "Min

1:7 'řeqcue' - ifenjařen d iyarrafen.

d aney ittxeṣṣa ad negg ak-d tjeġidt Wacti ełahsab řqanun, minzi nettat war teggi awař n ujeġid Aħacwiruc i dd-issekk s ufus n imsexxaren nnes icenēen?”¹⁶ *Xenni* inna Mamukan zzat i wudem n ujeġid d řħukkam: “Tajeġidt Wacti war teggi ca řeib deg ujeġid d řħukkam waha, maca uřa di marra řħukkam d marra řegnus di marra leamalāt n ujeġid Aħacwiruc.”¹⁷ Minzi min tegga tjeġidt ad iffey řar marra temřarin uca ad yarr iryazen nsent ad ttwaseħqaren jar tiřřawin nsent xmi qqarent: ‘Ajeġid Aħacwiruc inna ad ssekken řar tjeġidt Wacti maħend ad dd-tas zzat i wudem nnes, maca nettat war dd-tusi ca.’¹⁸ *Uřa* d timřarin n řħukkam n Lfurs d Maday, tinni isřan i twarrit n tjeġidt, ad inint ammu ass-a i marra řħukkam n ujeġid uca ammu i din řa yiři useħqar d uduqpez n weřđab ařřas.¹⁹ Mařa iejeb as řħař i ujeġid, ejj i-t *xenni* ad issuffey ijj n řumur, ad t izemm di řqawanin n ayt n Lfurs d Maday maħend war t ttēddan, u war itteġji ad dd-tas tajeġidt Wacti *ead* zzat i wudem n ujeġid Aħacwiruc uca ejj ajeġid ad iwc tagelda nnes i ħed nneyni zzates, ad tiři ħsen zzayes.²⁰ *Xmi* i řa ittwaseř řumur n ujeġid nni i řa yegg di marra tageldit nnes, *tenni* d tameqqrant, *xenni* ad dewřent marra timřarin ad weqqarent iryazen nsent, zeg umeřyan ař ameqqran.”²¹ Tuřa awař-a d lemlih di tiřřawin n ujeġid d řħukkam uca igga ujeġid ełahsab awař n Mamukan.²² Issekk tibratin řar marra leamalāt n ujeġid, i kuř leamala s tira nnes, u i kuř řgens s yiřes nnes, ħima kuř aryaz ad yiři d bab n taddart nnes uca ad issiweř s yiřes n řgens nnes.

Istir tedweř d tajeġidt n jdid

2¹ Awarni man aya, umi yarsa wesear n ujeġid, idweř ittxemmam deg Wacti d min tegga u di min xas ittwaggen n řeħkam.² *Xenni* nnan imsexxaren n ujeġid i tuřa i d as ittsexxaren: “Ejj ad arzun tibřiyin i ujeġid, tiezriyyin i di iġa weřri.³ Ejj ajeġid ad igg iweqqafen x marra leamalāt n tgeldit nnes, ad ssmunen marra tibřiyin, tiezřiyin nni di iġa weřri, řar lqelea n Cuan, řar taddart n temřarin, sadu i tēessast n Hijay, amsexxar icenēen n ujeġid wenni d aēssas x temřarin u ad asent wcen timesřayin i uthelli n weřri.⁴ Tabřiyt i řa iēejben i ujeġid ad tiři d tajeġidt deg wemcan n Wacti.” Tuřa awař-a d lemlih di tiřřawin n ujeġid uca netta igga ammu.

⁵ Tuřa *din* ijj n weryaz d Uday di lqelea n Cuan, qqaren as Murdayax, mmis n Ya’ir, mmis n Cimeı, mmis n Kis, ijj n weryaz zeg *ayt n* Binyamin.⁶ Netta ittwandeh zi Urcalim ak-d imenfiyyen nni dd-iwyen ak-d Yakunya, ajeġid n Yahuda, wenni umi indeh Nabuxadnařřar, ajeġid n Babil, *akides* řar lmenfa .⁷ D netta wenni i tuřa isseymen Hadassa, ixs ad yini Istir, yeġis n ēemmis, minzi war řares tuři *ead* babas niř yemmas u nettat tuřa d ict n tebřiyt s ijj

n waddud icuwwar u dayes azri. *Awarni umi* immut babas d yemmas, iksi tt Murdaxay, igga i-tt d yeğis nnes. ⁸ Ařami ittwassen wawař n ujeğid d řqanun nnes uca ttwasmument ařtas n tebřiyin di lqelea n Cucan sadu i tæssast n Hijay, imsar belli t^ettwasseedu Istir eawed řar taddart n ujeğid, *tedweř* sadu tæssast n Hijay, aæssas n temřarin. ⁹ Teejeb as tabřiyt u nettat tusa as-dd x řxađar di tiřřawin nnes. Netta iqeğeq řima ad ad as iwc timesřayin i uthelli n weřri d macca nnes, *u řima ad as iwc* uřa d sebea n temsexxarin tibřiyin ittwaxđaren zi taddart n ujeğid, uca issmuřřiy i-tent řar wemcan icnan qae di taddart n temřarin. ¹⁰ Istir war txebbar ca řgens nnes niř řjadira nnes, minzi Murdaxay iweřřa tt mařend war t teqqar ca.

¹¹ Tuřa Murdaxay iggur kuř ass ztat i řemřah i iğan ztat i taddart n temřarin mařend ad issen mammec teğa Istir d min i d as i řa imsaren. ¹² Tabřiyt awarni tenneyni tas as-dd nnuwet řima ad tadeř řar ujeğid Ařacwiruc, awarni teneac n uyuren *n uzeyyen* am mammec teğa tewşeyyet i temřarin, minzi ammu i ttwakemmřen wussan n uthelli n weřri: setta n uyuren s zzept n mirru d setta n iyuren s řeçřur ittfuřen d fumadat i temřarin. ¹³ *Ammu* dd-tusa tebřiyt řar ujeğid. Marra min t^ettar, immewc as mařend ad zzayes teffey zi taddart n temřarin řar taddart n ujeğid. ¹⁴ řar tmeddit tudeř řar daxeř u řar tuffut teeqeb-dd řar taddart wiss tnayen n temřarin sadu uřeřřu n Caeyaz, amsexxar iceneen n ujeğid, aæssas n tiyya. War dd-teeqeb řar ujeğid, myir mařa teejeb as i ujeğid uca t^ettwařaya s yisem nnes.

¹⁵ řami dd-tiwed nnuwet n Istir, yeğis n Abiřayil, eemmis n Murdaxay, wenni tt yarrin d yeğis, war t^ettar walu myir min inna Hijay, amsexxar iceneen n ujeğid, aæssas n temřarin. U Istir tusa-dd x řxađar i marra wi tt izrin. ¹⁶ Ammu i-g-iwyen Istir řar ujeğid Ařacwiruc, řar taddart nnes igellden, deg uyur wiss eecra, aqa-t d uyur n řibit, deg usegg^was wiss sebea n tgelda nnes. ¹⁷ Ajeğid tuřa ittexs Istir x marra timřarin *nneyni* uca nettat tufa arđa d řeřnunect ztat i wudem nnes ktar x marra tiezuray nneyni. Issars ttaj igellden x uzeğif nnes uca yarra i-tt d tajeğid deg wemcan n Wacti. ¹⁸ Igga ujeğid ict n zzardet i marra řřukkam nnes d imsexxaren nnes, zzardet n Istir. Igga řeřna di marra leamalata u iwca timewca eřařsab tizemmar n ujeğid.

Murdaxay ibđeř aneqqi n ujeğid

¹⁹ Xmi ttwasmument tiezuray eawed, iqqim Murdaxay řar tewwart n ujeğid.

²⁰ Istir war txebbar ca i řjadira nnes niř *man iğan d* řgens nnes, am mammec i d as yumur Murdaxay, minzi Istir tuřa teggur eřařsab řumur n Murdaxay amecnaw mammec tuřa t^ettegg umi tuřa řares t^ettwarebba. ²¹ Deg wussan nni, am iqqim Murdaxay di tewwart n ujeğid, tuřa Biřtan d Tarac, tnayen n imsexxaren iceneen n ujeğid zeg icessasen n tewwart, ttfuggmen ařtas u

tuya arezzun ad sswizzden afus yar ujeğid Aħacwiruc. ²² Tamesřact-a tedweř t'ettwassen yar Murdaxay uca netta ixebbar *i-tt* i tjeğidt Istir, uca Istir tenna man aya i ujeğid s yisem n Murdaxay. ²³ Arzun di tmesřact nni uca ufin man aya d tidett. Uyřen ten s tnayen x teħnact uca uran t deg wedlis n imezruyen zzat i wudem n ujeğid.

Tameemuč n Haman ðidd i Wudayen

3¹ Awarni man aya ikkar ujeğid Aħacwiruc, igga ccan d ameqqran di Haman, mmis n Hammadata, Ajaji, uca issgaæeed i-t uca yarra řkursi nnes sennej i marra řħukkam nni yares iğan. ² Marra imsexxaren n ujeğid nni tuya yar tewwart n ujeğid, uđaren, qewsen zzat i Haman, minzi ammu i *t* yumur ujeğid. Maca Murdaxay war iqwis u war yuđar. ³ Nnan imsexxaren n ujeğid i iğan di tewwart n ujeğid i Murdaxay: “Mayemmi tæddid x řumur n ujeğid?” ⁴ Umi xas nnan aya zeg wass yar wass u netta war d asen isři ca, imsar aqa nitni xebbaren *aya* i Haman ħima ad zaren ma ad qqimen awařen n Murdaxay bedden, minzi issargeb i-ten belli aqa netta d Uday.

⁵ *Řami* izra Haman belli Murdaxay war yuđar u war d as ibbendeq, isear Haman s wařtas. ⁶ *Maca* ittyiř as aya d aseħqar maħend ad isswizzeđ afus nnes yar Murdaxay waha, minzi ssiwřen akides x řgens n Murdaxay. S uya yarezzu Haman ad ihellek marra Udayen nni *iğan* di marra tageldit n Aħacwiruc, řgens n Murdaxay. ⁷ Deg uyur amezwaru, wenni d ayur n Nisan, deg usegg^was wiss tenεac n ujeğid Aħacwiruc, ggin taqedduħt n Pur, zzat i wudem n Haman, zeg wass yar wass *nneyni* u zeg uyur yar uyur *nneyni* ař ayur wiss tenεac, wenni d ayur n Adar. ⁸ *Minzi* inna Haman i ujeğid Aħacwiruc: “Aqa din ijj n řgens imtarrec u ittwabđa jar řgnus di marra leamalal n tgeldit nnek. Izerfan nsen farrqen x marra řgnus u nitni war řřifen ca deg izerfan n ujeğid. S uyenni war d as ieeddeř i ujeğid ad ten yejj *ammu*. ⁹ Mařa tusa as-dd i ujeğid s řxađar, *xenni* ad ittwari *ijj n řumur* ħima ad ten areddgen, *xenni* necc ad ggey ad sswezney ijj n řqedd n εecra-ařaf n talintat n nnuqart deg ifassen n yenni i ya iħđan řxedmet, maħend ad t ssidfen deg ixxamen n txubay n ujeğid.”

¹⁰ Ikkes ujeğid taxadent n ucemmiε i zi yareccem zeg *uđad* n ufuś nnes uca iwca i-tt i Haman, mmis n Hammadata, Ajaji, řεedu n Wudayen. ¹¹ Inna ujeğid i Haman: “Nnuqart jjiy ac tt, uřa d řgens, ħima ad zzayes tegged min twarid d lemliħ di tiřřawin nnek.”

¹² Deg uyur amezwaru, deg wass nnes wiss třeřřac, mřayan imariren n ujeğid, uran marra min yumur Haman i ijeğiden *i iğan* sadu ujeğid u i lwulat nni *iğan*

3:1 ‘Axaxi’ - ijjen zeg ayt n Axax.

3:7 ‘Nisan’ - ixs ad yini ‘Abril’. ‘Adar’ - min ixs ad yini ‘Mars’.

3:8 ‘izerfan’ - niy ‘řqawanin’.

x kuř leamala u i řhukkam n kuř řgens. Nitni uran i kuř leamala s tira nnes u i kuř řgens s iřes nnes. Tuřa *tabrat* tura s yisem n ujeřid u t^ettwacemmee s txadent n ucemmie n ujeřid.¹³ Ssekken tibratin ak-d ireqqasen ittazzřen řar marra leamalat n ujeřid, *řima* ad teřřan u ad nřen u ad hellken marra Udayen, am umeřyan am umeqqran, iřenjiren imeřyanen d temřarin, deg wass d iijen, deg wass wiss třeřřac n uyur wiss teneac, wenni d ayur n Adar, u *xenni* ad keccden marra min řarsen d takeccađt.¹⁴ Tuřa ittxeřša ad ssuffřen min iřan di tira am iij n uzerf, zeg ict n leamala ař tenneřni s břayřay i marra řegnus, řima ad iřin řezzen i uya deg wass d iijen.¹⁵ Fřřen ireqqasen ittazzřen, ttwacejreen s uzeyyar s wawař n ujeřid. Ittwasuffey uzerf di lqelea n Cucan. Tuřa ajeřid d Hamam qqimen sessen, maca tandint n Cucan tuřa-tt tehweř.

Lřarar n Istir

4¹ *Umi* yargeb Murdaxay x marra min ittwaggen, icarreg tcamir nnes, yard ict n txancet *issuyes* iřyed *x uzeřif nnes* uca iřwa di řwest n tendint uca tuřa issyuyyu ict n tyuyyt tejhed tarzeg.² Yiweđ-dd ař tawwart n ujeřid, minzi war izemmar řed ad yadef řar tewwart n ujeřid am yard txancet *n wecđan*.³ Di kuř leamala d kuř tandint mani yiweđ řumur n ujeřid, iřqef Udayen iij n wecđan d ameqqran d uzummi d imetřawen d iyuyyan, uca qqimen ařřas zzařsen zřřen di txancet d iřyed.

⁴ Timesexxarin tibřiyin n Istir d imsexxaren nnes iceneen usin-dd mařend ad tt xebbaren s uya uca teřzen tjeřidt ařřas. Tessekk tcamirat i Murdaxay mařend ad tent yard, ad ikkes taxancet nnes, maca netta war tent iqbiř.

⁵ *Xenni* třařa Istir i Hatax, iij zeg imsexxaren iceneen n ujeřid, wenni tuřa i d as igga ujeřid d amsexxar, uca tumur i-t x Murdaxay mařend ad ixzar min t yuyin d mayemmi igga ammu.⁶ Iffey Hattax řar Murdaxay, řar wazzay *i iřan* ztat i tewwart n ujeřid ⁷ uca Murdaxay ieawed as marra min d as imsaren d řař n nnuqart i iwaeed Haman ad t iwzen i ixxamen n txubay n ujeřid, i Wudayen, mařend ad ten yareddeř.⁸ Netta iwca as ict n tiřemt n tira n uzerf i ittwasuffřen di Cucan mařend ad ten areddřen řima ad tt isscen i Istir u ad as yini u ad as yumur mařend ad trař řar ujeřid ad as tzawg u mařend ad as t^ettar ztat i wudem nnes di třeec n řgens nnes.⁹ Yudeř Hatax uca ieawed awařen n Murdaxay i Istir.¹⁰ Tessiweř Istir i Hatax uca tumur i-t *ad yini* i Murdaxay: ¹¹ “Marra imsexxaren n ujeřid d marra řgens di leamalat n ujeřid ssnen mliř belli marra wi i řa yadfen řar ujeřid deg wazzay n ztat, am war dd-ittwařaya, d aryaz niř d tamřart *i iřa*, aqa *din* xas iij n řeřkam waha, d řmewt, myř mařa ajeřid isswižed as tayřarect *nnes* n wurey, řima ad iqqim

iddar. Třřatin n wussan-a i iedun war xafi dd-iřřaya řed mařend ad dd-asey řar ujeřid.”¹² Eawden nitni awařen n Istir i Murdaxay. ¹³*Xenni* inna Murdaxay, ad inin i Istir eawed: “War txemmam, aqa cem tzemmed ad tarewřed di taddart n ujeřid ktar x marra Wudayen nneřni. ¹⁴Minzi mařa cem tesseyded s tidett di řweqt-a, ad din tiři řefsaset d usellek i Wudayen zeg webrid nneřni, maca cem d taddart n babam ad areddřen. Wi issnen ma teksid aweqqar igellden řar ict n řweqt am tanita?”¹⁵ *Xenni* inna Istir, ittxeřša ad dd-arren x Murdaxay: ¹⁶“Uyur, smun marra Udayen i izeddyen di Cucan uca řummem ayi i necc, war t^ettem, war tsessem třřata n wussan, řiřet d wass. Uřa d necc d temsexxarin tibřiyin inu ad řumment ammu, uca xenni ad adfeř řar ujeřid min war icuwwar elahřab azerf. Mařa fniř, *xenni* fniř!”¹⁷ *Xenni* iffey Murdaxay uca igga am mammec marra min x i d as tumur Istir.

Istir t^ettar aeawen n ujeřid

5¹ Deg wass wiss třřata, imsar, aqa Istir tyarđ arruđ igellden uca truř tekkar deg wazzay n daxeř n taddart n ujeřid, nican qibař i ujemmađ n taddart n ujeřid. Tuřa ajeřid iqqim x řearc nnes di taddart igellden arendad n tewwart n taddart. ²*Xmi* izra ujeřid tajeřidt Istir tbedd deg wazzay, imsar, aqa tufa arđa di tiřřawin nnes, ařami ajeřid isseřqa tařřarct *nnes* n wureř i tuřa řares deg ufus nnes i Istir uca třarreb-dd Istir, třada tixeft n teřřarct. ³*Xenni* inna as ujeřid: “Min cem yuřin, a tajeřidt Istir, niř min teena tutra nnem? Ad am temmewc waxxa teđa d azyen n tgeldit!”⁴ Tenna Istir: “Mařa tusa as-dd i ujeřid s řřaxadar, aqa netta ad dd-yas ass-a ak-d Haman řar řzardet i d as ssejdej.”⁵ *Xenni* inna ujeřid: “Arrem Haman ad iqeřeř ad igg am mammec tenna Istir.” *Řami* dd-yusa ujeřid ak-d Haman řar řzardet nni i tessewjed Istir, ⁶inna ujeřid i Istir umi swin binu: “Min dayem *iřan* d meřri? Ad am immewc. Min *iřan* d tutra nnem? Ad řarem tiři waxxa d azyen n tgeldit.”⁷ *Xenni* tarra-dd xas Istir, tenna: “Meřri inu d tutra inu, ⁸mařa *xenni* necc ufiř arđa di tiřřawin n ujeřid u mařa tusa as-dd i ujeřid s řřaxadar řima ad issiweđ meřri inu d tutra inu, aqa ad dd-yas ujeřid ak-d Haman řar řzardet inu nni d as i řa ssejdej, *xenni* tiwecca ad ggeř elahřab awař n ujeřid.”

⁹Iffey Haman deg wass nni, ifarř u tuřa-t řar řřaxadar nnes ařřas, maca umi izra Haman Murdaxay iqqim di tewwart n ujeřid, war ikkar, war řares inhezz, *xenni* isear Haman s wařřas. ¹⁰Maca Haman itebbet ixef nnes u *umi* yiweđ řar taddart, ijja ad dd-asen imeddukař nnes d Zarac, tamřart nnes. ¹¹Issiweř Haman akidsen x ueuři n wagřa nnes u x iřramen nnes i řares iřan s wařřas u x marra min zi i d as icennee ujeřid u d mammec i-t issgaeeed sennej i

4:14 ‘abrid’ - s Teibranit ‘amcan’.

řhukkam d imsexxaren n ujeđid. ¹² Eawed inna Haman: “Uřa d tajeđidt Istir war teĵji ħed ad dd-yas ak-d ujeđid řar zzardet i tessewjed, mřir necc, uca aĥeqqa uřa d tiwecca ttwaeardeř ak-d ujeđid. ¹³ Maca man aya marra war d ayi icqi min řa kkey ttwařiy Murdaxay, Uday, iqqim di tewwart n ujeđid.” ¹⁴ *Xenni* tenna Zarc, tamřart nnes, jmiε ak-d imeddukař nnes: “Eĵĵ ad ssbedden ict n řthenact *mani t řa ayřen*, ad yiři řueřa nnes xemsin n iřiřen uca řar řřbeř ad tinid i ujeđid, řima ad řares ayřen Murdaxay u *xenni* ad tuyured s řefrařet řar zzardet ak-d ujeđid.” Ittřiř as i Haman aqa man aya d iĵĵ n ccwar icna uca ssbedden tařnact n wayař.

Ccenεet i Murdaxay

6 ¹Di ĵiřet nni simant nnes tuřa yugi ad ikk iđes x ujeđid uca inna ad as dd-awyen adlis n řidaret n imezruyen uca řaren zzaysen zzat i wudem n ujeđid. ² Ittwaf uran *dayes*, aqa Murdaxay ixebbar x Biřtana d Tarac, tnayen n imsexxaren icenεen n ujeđid, zeg iεessasen n tewwart, inni tuřa yarezzun ad wten afus n ujeđid Ařacwiruc. ³ *Xenni* inna ujeđid: “Man ccan d řemyaret i ittwaggen i Murdaxay x man aya?” Imsexxaren n ujeđid nni tuřa i d as ittsexxaren, nnan: “War d as ittwagg walu di řřweε nnes!” ⁴ *Xenni* inna ujeđid: “Wi *din* barra deg wazzay?” Haman tuřa εad mammec dd-ittadef řar wazzay n taddart n ujeđid *i iřan* řar barra qaε řima ad yini i ujeđid řima ad yayeř Murdaxay řar řthenact n wayař, tenni i d as issewjed. ⁵ Imsexxaren n ujeđid nnan as: “Aqa d Haman i da ibedden deg wazzay.” *Xenni* inna ujeđid: “Eĵĵ i-t ad yadef!”

⁶ *Xmi* yudef Haman, inna as ujeđid: “Min i řa ittwaggen ak-d weryaz i umi ixs ujeđid ad t icenneε?” Ixemmem Haman deg wuř nnes: “Man wen ixs ujeđid ad icenneε ktar zzayi?” ⁷ S uyenni yarra-dd Haman x ujeđid: “Aryaz i ixs ujeđid ad t icenneε, ⁸ ad as immewc tcamir igelliden i zi innum ujeđid ad yard uřa d ayis i xef innum ujeđid ad iniy uca ad ssarsen ttaj n ujeđid x uzeđif nnes. ⁹ Ad ggen tcamir d uyis deg ufus n iĵĵ zi řřhukkam n ujeđid, *ijjen* zi tarwa n tařiřet, uca ad zzayes ssyarden aryaz nni i ixs ujeđid ad icenneε uca ad t ssnedhen x uyis deg wazzay n tendint, uca ad barrřen: ‘Ammu i řa ittwagg ak-d weryaz, wenni ixs ujeđid ad t icenneε!’ ” ¹⁰ *Xenni* inna ujeđid i Haman: “Qeđeq, ksi tcamir d uyis am mammec tennid uca egg amenni ak-d Murdaxay wenni iqqimen di tewwart n ujeđid u war teĵĵi uřa d iĵĵ n wawař ad iwđa zi marra min tessiwřed.”

¹¹ Iksi Haman tcamir d uyis uca issyard Murdaxay s tcamir u issnedh i-t x wazzay n tendint uca issekkar abarřeř qibač nnes: “Ammu i řa ittwagg ak-d weryaz wenni umi ixs ujeđid ad as icenneε!” ¹² *Awarni aya* ieqeb Murdaxay eawed řar tewwart n ujeđid, maca Haman yuyur deřya řar taddart, iřzen u tuřa azeđif

nnes iřehħef. ¹³ Iɛawed Haman i Zarac, tamyart nnes, u i marra imeddukař nnes marra min i d as imsaren. *Xenni* nnan as imiyisen nnes d Zarac, tamyart nnes: “Mařa Murdaxay, wenni zzat i wudem nnes tebdid ad tewđid, zi zzariet n Wudayen i yeğan, war d as tzemmed, maca s tidett ad tewđid zzat i wudem nnes.” ¹⁴ Umi nitni ssiwřen ead akides, usin-dd imsexxaren icenēen d ujeğid uca qeğqen ad awyen Haman ġar zzardet nni tessewjed Istir.

Řħukm x Haman

7 ¹ Umi dd-yiweđ ujeğid ak-d Haman ħima ad swen ak-d Istir, ² inna ujeğid, eawed deg wass wiss tnayen, ak-d tissit n binu i Istir: “Min dayem iğan d mezri, a tajeğidt Istir! Ad am immewc. D min *iğan* d tutra nnem? Ad ġarem tiři waxxa d azyen n tgeldit.” ³ *Xenni* tarra-dd xas tjeğidt Istir, tenna: “Mařa *xenni* ufiy arđa di titťawin nnek, *a* ajeğid, u mařa tusa as-dd i ujeğid s řxađar, ejj ad ayi wcen tudart inu x mezri inu u řgens inu x tutra inu. ⁴ Maġar neccin nemmenz, necc d řgens inu, maħend ad nettwareddeğ u ad nettwareħħa. Mařa nemmenz am isemyan d tsemyin, necc ad ssusmey, minzi x uya řehřaret war t’ttiři anect ařami icuwwar ad ředdeey ajeğid.” ⁵ *Xenni* issiweř ujeğid Aħacwiruc, inna i tjeğidt Istir: “Min iena netta u mani iġa wenni ġar iġa wuř iccur maħend ad igg ammu?” ⁶ Tenna as Istir: “Aryaz *nni* i d aney iħřaren d řeđu *nney*, aqa d wa d Haman aeffan!” *Xenni* innexře Haman zzat i wudem n ujeğid d tjeğidt.

⁷ Ikkar ujeğid s wesear, iija zzardet n binu uca yuyur ġar weħwic n řeqsar. Haman iqqim ibedd maħend ad iħeccem Istir di tťwee n tudart nnes, maġar yuca ak-d ujeğid aqa iɛewweř ad dayes igg řġar. ⁸ *Ařami* dd-idweř zeg weħwic n řeqsar ġar taddart mani teġa tťabřa n binu, yufa Haman iwđa x řemťarbat i x tuġa tezeř tjeğidt Istir. *Xenni* inna ujeğid: “Řexxu aqa ihekkweř uřa d tajeğidt ġari di taddart!” Qaɛ war dd-iffiy wawař zeg uqemmun n ujeğid, ařami tuġa *imsexxaren* řehħfen as i Haman x uęymbub. ⁹ Ĥarbuna, ijj zeg imsexxaren icenēen, inni tuġa ibedden zzat i wudem n ujeğid, inna: “Aqa din taħnact *n wayař*, tenni i tuġa igga Haman i Murdaxay wenni tuġa issiweř mliħ deg ujeğid, tbedd ġar taddart n Haman u řueřa nnes xemsin n iyiren.” *Xenni* inna ujeğid: “Ayřem ġares Haman!” ¹⁰ Uyřen Haman ġar teħnact i tuġa igga netta simant nnes i Murdaxay uca yarsa wesear n ujeğid.

Min igga ujeğid di tťwee n Wudayen

8 ¹ Deg wass nni ajeğid iwca as i tjeğidt Istir taddart n Haman, řeđu n Wudayen, uca yusa-dd Murdaxay zzat i wudem n ujeğid, minzi Istir txeħbar

s minzi *d as dd-ittas* i nettat. ²Ikkes-dd ujeġid taxadent n ucemmie, tenni tuya dd-ikkes zi Haman uca iwca as-tt i Murdaxay, u Istir tegga Murdaxay x taddart n Haman.³Tessiweġ Istir twaġa nneyni zzat i wudem n ujeġid, tewġa as ġar iġaren, t^etru u tħeccem i-t maħend ad issigġ^wej taceffant n Haman, Ajaji, uġa d tameεmuċ i tuya ixarreġ dīdd i Wudayen. ⁴Isswiżzeġ ujeġid i Istir tayġarct *nnes* n wurey. *Xenni* Istir tekkar, tbedd zzat i wudem n ujeġid, ⁵tenna: “Maġa mliħ i ujeġid u necc ufiy řxaġar zzat i wudem nnes u maġa tseggem tmesřact-a zzat i wudem n ujeġid u necc udfey as di řxaġar di tiġtawin nnes, ejj ad arin *ca* ħima ad ttwabeġřrent tebratin nni di teġa tmeεmuċ n Haman, mmis n Hammadata, Ajaji, tinni i yura i uhellek n Wudayen di marra leamalal n ujeġid. ⁶Maġar mammec zemmarey ad xzarey řġar i ġa iřeqfen řgens inu? U mammec zemmarey ad xzarey ahellek n jjadira inu?” ⁷*Xenni* inna ujeġid Aħacwiruc i tjeġidt Istir u i Wuday Murdaxay: “Xzar, wciy taddart n Haman i Istir u netta s yixef nnes uyřey t ġar tħenact, minzi isswiżzeġ afus nnes ġar Wudayen. ⁸Ad tarim kenniw *simant nwem* s yisem n ujeġid min iġan icna di tiġtawin nwem di tħweε n Wudayen. Cemmεem t s txadent n ujeġid, minzi tira i yuran s yisem n ujeġid u ittwacemmεen s txadent n ucemmie n ujeġid, war izemmar ħed ad tent ibġeř.”

⁹*Xenni* ttwaġayan imariren n ujeġid, deg wass nni, deg uyur wiss třata, wenni umi *qqaren as* ayur n Siwan, deg *wass* wiss třata u-εicrin zzayes, uca uran am mammec marra min yumur Murdaxay, *aqā uran* t i Wudayen, ijeġiden *i iġan* sadu i ujeġid u i lwulat u i řħukkam n leamalal, zi Řhend ař Kuc, mya u-sebea u-εicrin n leamalal, *i* kuř leamala s tira nnes u *i* kuř řgens s yiřes nnes u *εawed* i Wudayen s tira nsen u s yiřes nsen. ¹⁰Ittwari s yisem n ujeġid Aħacwiruc u ttwacemmεe *tabrat* s txadent n ucemmie n ujeġid uca ssekken tibratin nni ak-d ireqqasen ittazřřen x yeysan, nyin x yeysan n tazřa igellden n jjadira icnan qaε. ¹¹Di tebratin nni iwca ujeġid *ttesriħ* i Wudayen maħend ad munen di kuř tandint i di ġan, ad kkaren di tħweε n tudart nsen, ħima ad areddġen, ad nyen u ad teħħan kuř řeeskar zi řgens d leamala nni ten i ġa iħřaren, uġa d iħenjiren imezyanen d temyarin, u ħima ad keccġden min tħfēn zzaysen ¹²*d man aya* deg wass d iġjen di marra leamalal n ujeġid Aħacwiruc, deg *wass* wiss třeġtac n uyur wiss teneac, aqa-t d ayur n Adar. ¹³Tuya ittxeřřa ad t^ettwasuffey ict n tiřemt n tira aya am uzerf di marra leamalal maħend ad ittwassargeb i marra řegnus, aqa Udayen ad iřin ħezzen deg wass nni ħima ad ntaqmen zi řēedyan nsen. ¹⁴Ireqqasen ittazřřen, inni yenyin x yeysan n tazřa igellden, ffyēn deyya, ttwacejjeēn s uzeyyar s wawař n ujeġid. Ittwassuffey uzerf *εawed* di lqelea n Cucan. ¹⁵Xas uca iffey-dd Murdaxay zzat i wudem n ujeġid deg useřham igellden *n ufiřu* adehmani d ucemřař u s iġj n ttaj d ameqqran n wurey d useřham n řeqten azdad d ufiřu arjuwani, uca tandint n Cucan negzen dayes

iwdan s řefrahet. ¹⁶ Udayen tuya řarsen tfawt d řefrahet, d warcuq d ccan. ¹⁷ Di kuř ľamala u di kuř tandint mani ma dd-yiweđ wawař n ujeđid d uzerf nnes, tuya din řefrahet d warcuq jar Wudayen d zrud d wussan iřebħen u wařtas zi řegnus n temmurt dewřen d Udayen, minzi tewđa-dd xasen tigg^wudi zeg Wudayen.

Anqam n Wudayen x řeedyan nsen

9 ¹ Deg uyur wiss teneac, wenni d ayur n Adar, deg wass wiss třeřtaac zzayes, umi dd-tiweđ *řweqt* i di tuya ad ggen awař n ujeđid d uzerf nnes, deg wass i di tuya ttrajan řeedyan n Wudayen ad xasen mmendařen, tuya řħař s řeeks, mayar Udayen mmendařen x yenni ten icarhen. ² Ssmunen Udayen di tneddam nsen di marra ľamalat n ujeđid Aħacwiruc, maħend ad wten inni tuya ittexsen ad daysen ggen řyar uca uřa d ijj ma izemmar ad iqqim ibedd zzatsen, minzi marra řegnus tuya fecřen s tigg^wudi zeg Wudayen. ³ Marra řħukkam n ľamalat d ijeđiden *i iđan* sadu ujeđid d lwulat d imsexxaren n ujeđid wcin afus i Wudayen, minzi tigg^wudi n Murdaxay tewđa xasen, ⁴ minzi Murdaxay tuya řares ccan di taddart n ujeđid uca řexbar nnes iffey řar marra ľamalat, minzi aryaz Murdaxay tuya ccan nnes iggur yarenni ead. ⁵ Yeřben Wudayen marra řeedyan nsen am ten ccaten s ssif, s wenřay d uhellek. Ggin ak-d řeedyan nsen mammeć xsen. ⁶ Di lqleća n Cucan nřin u hellken Udayen xemsa-mya n yeryazen. ⁷ *Uřa d* Farcandata d Dalfun d Acfat ⁸ d Furata d Adalya d Aridata ⁹ d Farmacta d Arisay d Ariday d Wayzata, ¹⁰ eecra n iħenjiren n Haman, mmis n Hamadat, řeedu n Wudayen, nřin ten, maca war sswizzđen ca ifassen nsen řar tkeccađt. ¹¹ Deg wass nni d ijj iwyen-dd qedda n imettan zzat i wudem n ujeđid d lqleća n Cucan. ¹² Inna ujeđid i tjeđidt Istir: “Di lqleća n Cucan Udayen nřin u hellken xemsa-mya n yeryazen uřa d eecra n iħenjiren n Haman. Min i řa yiři ggin *ead* d ľamalat nneyni n ujeđid? Min *ead* řarem d mezři? Ad am immewc! Min *iđan* d tutra nnem? Ad řarem tiři!” ¹³ *Xenni* tenna Istir: “Mařa mliħ i ujeđid, ejj ad immewc ttesriħ i Wudayen *i iđan* di Cucan uřa d tiwecca maħend ad ggen elahřab azerf n wass-a uca ejj ad ayřen eecra n iħenjiren n Haman řar teħnact.” ¹⁴ *Xenni* inna ujeđid, ad ggen ammu. *Řexdenni* ittwassuffey-dd ijj n uzerf di Cucan uca uyřen eecra n iħenjiren n Haman. ¹⁵ Udayen nni *iđan* di Cucan, munen eawed deg wass wiss arbeřtać n uyur n Adar uca nřin teřt-myat n yeryazen, maca war sswizzđen ca ifassen nsen řar tkeccađt. ¹⁶ Munen eawed Wudayen nneyni di ľamalat n ujeđid ħima ad kkaren di řřweć n tudart nsen u ħima ad řřfen řehna zi řar řeedyan nsen. Nřin xemsa u-sebein-ařef n yeryazen jar inni ten icarrhen, maca war sswizzđen ca ifassen nsen řar tkeccađt.

Ařeqqem n Řeid n ‘Purim’

¹⁷ Man aya imsar deg wass wiss třeřťac n uyur n Adar u deg *wass* wiss arbeęćac zzayes areyyħen uca ggin t d ijj n wass n zzardet d řefraħet. ¹⁸ Udayen nni *iġan* di Cucan, munen deg *wass* wiss třeřťac *n uyur* uřa deg *wass* wiss arbeęćac uca nitni areyyħen deg wass wiss xemmeřćac uca ggin t d ijj n wass n zzardet d řefraħet. ¹⁹ S uyenni Udayen, inni *iġan* di řkampu, inni izeddyen di tneddam di řkampu, ggin ass wiss arbeęćac n uyur n Adar d ict n temsart n řefraħet d zzardet u d ijj n wass d ařebħan, *ass* i di kuř ijj issekka ariyalut i wenneyni. ²⁰ Izemm Murdaxay imezruyen-a uca issekk tibratin i marra Udayen nni *iġan* di marra leamalal n ujeġid Aħacwiruc, i yenni *iġan* yudsen d inni *iġan* igg^wejen, ²¹ maħend ad ten arren ad ħđan ass wiss arbeęćac n uyur n Adar uřa d wass wiss xemmeřćac *zzayes* zeg usegg^was ař asegg^was *nneyni*, ²² - ełahřsab ussan i di řřfen Udayen arraħet zi ředyan nsen, u *ełahřsab* ayur nni tuřa *i d asen* ibedđřen zi řeħzen řar refraħet u zeg wecđan řar wass ařebħan - , ħima ad ten arren d ussan n zzardet d řefraħet u *ħima* kuř ijj ad issekk ařiralut i wenneyni u *ħima* ad wcen i imezřađ. ²³ Qebřen Wudayen min bdan ad đfaren *ead* u min d asen yuran *s ufus* n Murdaxay, ²⁴ minzi Haman, mmis n Hamadata, Ajaji, řeedu n marra Udayen, tuřa ittzarreř ict n texceft đidd i Wudayen maħend ad ten ihellek, u netta tuřa inđar Pur, aqa-t d taqedduħt, ħima ad ten yareddeġ u ad ten ihellek, ²⁵ *maca* umi dd-tusa *Istir* zzat i wudem n ujeġid, yumur netta s tira maħend ad yarr x uzeġif nnes taxceft-a taeeffant, tenni tuřa ixarreř đidd i Wudayen, uca uyřen t d iħenjiren nnes řar teħnact. ²⁶ X uya řayan ussan-a ‘Purim’, zeg isem n ‘Pur’. S uya, zi ssibbet n wawařen n tebrat-a u *zi ssibbet n* min řrin s yixef nsen zi man aya u *zi ssibbet n* min d as imsaren, ²⁷ kkaren ad ħđan ussan-a uca qebřen Wudayen i yixef nsen u i zzarięet nsen u i marra inni řarsen dd-iqqnen, maħend war sseeddun ca ad ħđan tnayen n wussan-a am mammec xasen ittwari u ełahřsab řweqt i řarsen ittwaggen i kuř asegg^was. ²⁸ uca ad idaren u ad ħđan ussan-a di kuř jjiř, di kuř řaġ, di kuř leamala u di kuř tandint u war sseeddun ca ussan-a n Purim jar Wudayen u war itt^ttwagg uneggar řar řidaret nsen s zzarięet nsen. ²⁹ Tura tjeġidt Istir, yeġis n Abiħayil, *jmie* ak-d Wuday Murdaxay, s marra tizemmar, ħima ad tesscen i twařa nneynit tabrat-a x *tmesřact n* Purim. ³⁰ Issekk tibratin i marra Udayen di mya u-sebea u-eicrin n leamalal n tgeldit n Aħacwiruc, *jmie* ak-d wawařen n řehna d řaman, ³¹ ħima ad neyycen ussan-a n Purim di řweqt nsen ittwaggen, am mammec i d asen yumur Wuday Murdaxay, *jmie* ak-d tjeġidt Istir, u am mammec ggin x yixef nsen u x zzarięet nsen timesřayin am uřummi d uweřtu nsen n ugejdur. ³² Min ittwannan zi Istir igga ad bedden wawařen-a x *Řeid n* Purim uca ttwarin deg ijj n wedlis.

9:25 Istir 8:8

9:27 ‘tarwa’ - s Teibranit ‘zzarięet’.

Řemyaret tameqqrant n Murdaxay

10¹ Igga ujeđid Aħacwiruc ljizya x *yinni sadu nnes* di temmurt u di tegzirin n řebħar. ²Marra min igga n jjeħd d tzemmar uřa d abarreħ x řemyaret n Murdaxay, wenni d as iwcin i ujeđid ijj n ccan imyar, ma war ten yurin deg wedlis n imezruyen n ijeđiden n Maday d Lfurs? ³Minzi tuya Murdaxay d wenni wiss tnayen awarni i ujeđid Aħacwiruc uca tuya-t d ameqqran jar Wudayen u ařas zeg aytmas arđan zzaysen u netta tuya yarezzu min iđan řsen i řgens nnes u tuya issawař s řxar x marra zzariċet nnes.

Ayub

Aryaz Ayub

1¹Tuɣa din ijj n weryaz di temmurt n Euṣ qqaren as Ayub. Aryaz-a tuɣa ikmeř d amsegged, ittegg^wed zi AREBBI u ittḥeyyad x min iğan d aeffan.
²Ttwarwen as-dd sebɛa n iḥenjiren d tṛata n tḥenjirin. ³Taḥimart n řmař nnes dayes sebɛa-ařaf n wuđi u teřt-ařaf n iřeyman d xemsa-mya n ifunasen n teynact d xemsa-mya n teyyař, *arni yares* abarru n isemyan. Aryaz-a tuɣa d ameqqran x marra arraw n ccarq.
⁴Iḥenjiren nnes nnumen tteggan ijj n umensi, kuř ijj *zzaysen s nnubet nnes* deg wass nnes di taddart nnes. Ssekkan, earđen uřa x tṛata n yessmatsen ad kidsen ccent u ad kidsen swent. ⁵Řami εdun wussan n umensi, issekk Ayub ḥima ad ten issqeddes. Zic ɣar tuffut ikkar uca yiwi din tiyarři n wecmađ anect leadad n marra *iḥenjiren nnes*. Maɣar Ayub inna: “Ad tay xđan iḥenjiren inu u ḥeyyden x AREBBI deg wuř nsen.” Ammu i ittegg Ayub řebda.

Cciřan ittcetca zi Ayub

⁶Deg ijj n wass usin-dd arraw n AREBBI ḥima ad bedden zzat i SIDI, uca yusa-dd uřa d cciřan di řwest nsen. ⁷Inna SIDI i cciřan: “Manis i dd-tusid cek?” Yarra-dd cciřan x SIDI, inna: “Usiy-dd zeg wetlaε x temmurt, kkiy tt marra.”
⁸Inna SIDI i cciřan: “Ma teḥđid amsexar inu Ayub? Amecnaw netta war iđi x temmurt: d aryaz ikmeř, iggur nican, ittegg^wed AREBBI u ittḥeyyad x min iğan d aeffan!”
⁹Yarra-dd cciřan x SIDI, inna: “Ma amenni waha ittegg^wed Ayub AREBBI? ¹⁰Ma war iđi d Cek wenni iggin ijj n wefray n cbarq ak-d isennanen i netta d taddart nnes d marra min yares? Aqa tbarked timegga n ifassen nnes uca řmař nnes imyar ařtas di temmurt. ¹¹Swizzeđ myir afus nnek *yares*, ḥada marra min iğan nnes, ma *xenni* s tidett ad ibeεεed x wudem nnek?”
¹²*Xenni* inna SIDI i cciřan: “Xzar, marra min yares aqa-t deg ufus nnek. Myir war d as swizzeđ afus nnek waha!” *Xas uca* yuyur cciřan zi zzat n wudem n SIDI.

Ayub ittemeāřa ak-d ujarreb n cciřan

¹³Deg wass min di tuɣa iḥenjiren nnes d yessis tt^etten u sessen binu di taddart n umatsen amenzu, imsar, ¹⁴aqa yusa-dd *ureqqas* ɣar Ayub, inna: “Ifunasen tuɣa carrzen u tiyyař heddant x uyezdis nsen. ¹⁵*Xenni* hejmen ayt n Saba, ksin ten uca nɣin iḥudriyyen s řeqđee n ssif. Myir necc waha inejmen, ḥima ad ac t εawdey.”

¹⁶ Umi tuya wa ead issawař, yusa-dd **ijj nneyni**, inna: “Timessi n AREBBI tewđa-dd zeg ujenna uca tarya deg wuđi d iħudriyyen uca tecca i-ten. Myir necc waha inejmen, ħima ad ac t eawdey.”

¹⁷ Umi tuya wa ead issawař, yusa-dd **ijj nneyni**, inna: “Ayt n Ikaldaniyyen ssbedden třata n bandiyyat, hejmen x iřeyman, ksin ten uca nyin iħudriyyen s řeqdeē n ssif. Myir necc waha inejmen, ħima ad ac t eawdey.”

¹⁸ Umi tuya wa ead issawař, yusa-dd **ijj nneyni**, inna: “Iħenjiren nnek d yessicccin u swin binu di taddart n umatsen, amenzu. ¹⁹ Uca xzar, yusa-dd **ijj n** uřemmiđ iwear x tiwa n řexřa, iřqef arebea n tyemmura n taddart uca tewđa **taddart** x iħudriyyen d tħudriyyin uca mmuten nitni. Myir necc waha inejmen, ħima ad ac t eawdey.”

²⁰ **Xenni** ikkar Ayub, icarreg aseřham nnes, iħeff azeđif nnes, iwđa x temmurt uca yuđar, ²¹ inna: “D aearyan i dd-usiy zeg uceddis n yemma u d aearyan i din i ya dewřey. SIDI iwca, SIDI ikkes, ad ittwabarek Isem n SIDI.” ²² Di man aya marra war ixđi Ayub ca u war inni min war ieeddřen x AREBBI.

Cciřan yarni acetci x Ayub

2 ¹ Deg **ijj n** wass usin-dd arraw n AREBBI ħima ad bedden ztat i SIDI, uca yusa-dd uřa d cciřan di řwest nsen maħend ad issbedd ixef nnes ztat i SIDI. ² Inna SIDI i cciřan: “Manis i dd-tusid cek? Cciřan yarra-dd x SIDI, inna: “Usiy-dd zeg wetlaē x temmurt, kkiy tt marra.” ³ Inna SIDI i cciřan: “Ma teħđid amsexxar inu Ayub? Amecnaw netta war iđi x temmurt: d aryaz ikmeř, iggur nican, ittegg^wed AREBBI u itthēyyad x min iđan d aeeffan! Ead yarni ittettēf di řeřfayet nnes, x minni cek d ayi tearnned ħima ad t řarđey x walu.”

⁴ Yarra-dd cciřan x SIDI, inna: “Tiřmect s teřmect d marra min řares řar bnađem, ad t iwc i tudart nnes. ⁵ Swiźeđ myir afus nnek **řares** uca ħada iysan nnes d weysum nnes, ma **xenni** netta s tidett war dayek ittceqqaf deg wudem nnek?”

⁶ **Xenni** inna SIDI i cciřan: “Xzar, netta deg ufus nnek, maca ejj i-t ad iddar!”

Cciřan iwta Ayub s tħebba yewearen

⁷ **Xas uca** yuyur cciřan zi ztat n wudem n SIDI uca iwta Ayub s tħebba tieeffanin, zi třeƣƣa n iđaren nnes řares ař tqiccet n uceqquf **n uzeđif** nnes. ⁸ Netta iksi aceđiq n tqedduħt, ħima ad zzayes iħekk ixef nnes, uca iqqim di řwest n yiyyeđ. ⁹ Tenna as temyart nnes: “Ma ead t^ttettēf di řeřfayet nnek? Ini as i AREBBI: ‘D wenni netta!’, uca mmet!” ¹⁰ Netta maca inna as: “Am mammec ssawařent temyarin tibuħařiyyin tessawařeđ uřa d cem am icten zzaysent. Ma

neccin nkessi řxar zi AREBBI, *maca* war nkessi xenni uřa d řyar?" S marra man aya Ayub war ixđi ca s iyencicen nnes.

Tarzeft n imedukkař n Ayub

¹¹ Sřin řřata n imeddukkař n Ayub marra min xas ikkin d řyar u nitni usin-dd kuř ijz zi temmurt nnes: Ilifaz zi Tayman, Bildad zi Cuřa u řufar zi Naemat. Ggin ad din uyuren řima ad kides sřhissfen u řima ad dayes ggen uř. ¹² Zi řagg^waj ssgceeden tamuřri nsen, maca war tt eqiřen ca. Nitni ssgceeden tmijja nsen uca run. Kuř ijz icarreg aseřham nnes uca ssuysen iyęęđ yar ujenna tiwa i izeęifen nsen. ¹³ Qqimen řares x temmurt, sebea n wussan d sebea n řiyaři. Uřa d ijjen war issiweř uřa d ijz n wawař řares, mařar řrin, aqa řeřriq nnes tuya d ameqqran ařřas.

Acetci n Ayub

3 ¹ Awarni man aya yarzem Ayub aqemmum nnes, inćeř ass *n wexřaq* nnes.
² Ayub itřef gđ wawař, inna:

³ Ad ifna ass i di dd-ttwaxeřqey,
uřa d řiřet i di nnan: 'Ijz n weryaz ittwaksi.'

⁴ Ejj ass nni ad idweř d taęest,
eemmarř war xas ittseqsi Arebbi zeg ujenna,
u war xas t'ttceecie tfawt n uziř *ead*.

⁵ Iři taęest d tiři n řmewt ad xas arzunt,
u ejj iseynuten ad zedyen tiwa nnes.
Iři ad xas dd-wđant tkebbasin s uziř!

⁶ Ad tekkes tkebbast yuęyen řiřet nni,
ejj *řiřet nni* war tfarreř jar wussan n usegg^{was},
ejj i-tt war dd-t'ttis di řeřsab n iyuren.

⁷ Xzar, ejj řiřet nni eemmarř war dd-t'ttiruw,
war dayes ittidef usřiwřew.

⁸ Ejj inni issfeřřhen, ass nni ad t neęřen,
inni ittřakan ad ssekkaren 'Livyatan'.

3:1 Irm. 15:10; 20:14

3:5 'tikebbasin' - xmi i ya dd-tedweř tfuct u tziri tebbumbes neqqar: 'aqa din tikebbasin'.

3:8 'inni issfeřřhen ass' - ixš ad yini inni iggin taseřřhart d tagezzant d eřřam kuř timesřayin tibarcanin war iřřřin, uřa d inni ittiraren ak-d řřaycet 'Livyatan'. 'Livyatan' - aqa-t d isem n ict n řřaycet d tameqqrant. Ad tay řřaycet-a d ijz n umedyā n tgeldit n Miřra, tammurt n Fireun. Di řweqt nni ař i řexxu aqa din iwđan di Sin u di Dzayer inni ittammen aqa řřaycet nni d řeedu n tfuct d tziri. Ttxarřšen aqa řřaycet tegga ad řard tafuct d tziri. S uyenni umi temsar ict n tbarcent n tfuct nię n tziri, řřen-dd nitni barra řima ad ggen ijz n ddriz d ameqqran s taęunin d eřřam kuř n řequce n nřas řima ad azzřen x řřaycet maęend ad tban tfuct d tziri eawed. Isem 'Livyatan' nufa i-t eawed di Ayub 40:25.

⁹ ejj ad ttwakebbsen itran n tuffut nnes,
ejj i-t ad iraja tafawt, řami war din teři.
Ejj abřiwen n tfawt n řefjar war tt řarren!

¹⁰ Mayar netta war ibellee tiwwura n ueddis *n yemma*,
u war iffar řeyben ztat i tiřawin inu.

¹¹ Mayemmi war mmutey řami d ayi tuęa deg ueddis *n yemma*,
mayemmi war ssuffyey buřbeř řami dd-ffęy zeg ueddis *n yemma*?

¹² Mayemmi d ayi rajan ifadden,
u mayemmi ibbac řima ad *daysen* řteęey?

¹³ Xenni iři ad zzřey řexxu, ad ssqarey.

Iři ad řřey. Xenni balak ad řari tiři řhudnet,

¹⁴ *jmie* ak-d ijeęiden d imcawaren n temmurt,
inni ibnan i yixef nsen ijj n uyenni n arrwinat,

¹⁵ nię *jmie* ak-d řřukkam nni řar ięa wurey,
inni iccuren tudrin nsen s nnuqart,

¹⁶ nię necc war ttiřię *ead*, am ijj n weęray *n temyart* ssuffaren t,
amecnaw iseyman nni eemmarř war izrin tafawt.

¹⁷ Dinni ssbedden ieffanen zi řřdeę,
u dinni ttareyyaęen inni umi ifna jjehd nsen.

¹⁸ Dinni ttareyyaęen imeřbas *munen*,
war qqimen ttesřan *ead* i tmijja n imzeyyaren *n isemyan*.

¹⁹ Aqa din ameęyan d umeqqran,
uca ismey innufseř zi bab nnes.

²⁰ Mayemmi temmewc tfawt i řmeskin,
u tudart umi yenni umi ittwassarzeg řeemar nsen,

²¹ *i yenni* ittmeęren di řmewt, maca war tt ufin,
inni iyezzen x *řmewt* ktar x řeknuz innufaren,

²² inni ifarręen ařtas ařami dewřen negęzen
u tteębban meęri xmi ttafen aņeř?

²³ *Mayemmi temmewc tfawt* i weryaz wenni umi ittwasnuffar webrid nnes,
u wenni xef ibellee Arebbi zi marra iyeędisen?

²⁴ Minzi deg wemcan n weęrum inu ittas-dd usqinef inu,
ięuyyan inu ttwazeęęen am waman.

3:9 'abriwen n uteffu' - di timmura n Ccarę-Ameřwasu řessben ayt n ccier tafuct am ict n tiřę řares abriwen d timmiwin.
Aqa Ayyub iqqar deg wawař-a aqa řsen tafawt n tfuct řar uteffu n wass eemmarř war dd-tareqq x wass n třařit nnes.

- ²⁵ Minzi tuya ttexřæey u amenni dd-iffey,
u min zi tuya ttegg^wedey, wđiy dayes.
- ²⁶ War ƣari řhudnet, war arsiƣ ca u war ttareyyiřey.
Aqa usin-dd imxumbar.

Řhard amezwaru n Ilifaz: Ksi awebbex n Arebbi!

- 4** ¹ *Xenni* yarra-dd *Ilifaz*, wenni dd-yusin zi Tayman, inna:
- ² Mařa *hed* yaru mařend ad kik issiweř, ma ad t^ettwaceđned *s man aya?*
Maca man wen izemmaren ad issbedd řhard *nnes?*
- ³ Xzar, tessƣared ařřas *n iwdan*,
u ifassen yarxun tessmeđded i-ten.
- ⁴ Wenni inqarđen, tessbedded t s wawař nnek,
u ifadden ifecřen tewcid asen jjeđd *æawed*.
- ⁵ Maca řexxu imsar aya i cek uca t^ettwaceđned,
řexxu iřqef i cek aya uca tarejfed.
- ⁶ Ma war teđi tigg^wudi *zi Arebbi* d řaman nnek,
u řeřfayet n ibriden nnek d řayas nnek?
- ⁷ Xemm maca! Man wen ittawahllken am iđa d amezdag,
u mani ttwateđđan inni igguren nican?
- ⁸ Žriƣ aqa inni icarrzen ddeđ d yenni izarreen řeyben
ad t mjaren *æawed*.
- ⁹ Ad hellken zeg uřuđi n nnefs n Arebbi,
u ad fnan s uřuđi zeg wenzaren nnes.
- ¹⁰ Zžhir n weyrad d tmijja n yizem amežyan
uřa d tiymas n wayraden imežyanen ad ttwaržan.
- ¹¹ Ad ihellek wayrad, minzi war din yufi zzardet,
u ad ttwabezzeen tarwa n tayradt.
- ¹² Di tnuffra yiweđ ayi-dd ijj n wawař,
u amezzuy inu iřtef zzayes řeđmis,
- ¹³ *am tuya yarrqey* deg ixarriřen issxarwiđen zi tmezra n ģiřet,
řami dd-iwđa yiđeř yuđƣen x iwdan.
- ¹⁴ Teřqef ayi tigg^wudi d tarjjit,
u marra ixsan inu nnxeřen.

4:8 Ayub 15:35; Izhd. 7:15; Awřn. 22:8; Ica. 59:4; Ĥuc. 10:13; Gal. 6:7,8
4:9 Ica. 11:4

¹⁵ Ijj n buħbeř iħara x uyembub inu,
issbedd acewwaf di arrimet inu.

¹⁶ Netta ibedd, *maca* war eqiřey x tefras nnes.
Ijj n waddud *ibedd* zzat i tiřřawin inu.
Xenni sřiy i tmijja t^ettemtim, teqqar:

¹⁷ ‘Ma *izemmar* ijj n bnađem ad yiři isegged x Arebbi?
Ma *izemmar* ijj n weryaz ad yiři iřfa x Wenni t iggin?’

¹⁸ Xzar, war ittciri Netta uřa x imsexxaren nnes,
uca igga řeib ak-d lmalakat nnes umi weddarent..

¹⁹ Xenni am umezwar nni izeddyen di tudrin n ucař,
inni ġar teġa tzejjajt d dsas.

Aqa ad ttwařebzen amezwar x tcinda.

²⁰ Zi tuffut n řřbeħ ġares ař tameddit ad ttwafartken.
Břa ma ad iwc *bnadem* taynit *i man aya*, ad fnan i řebda.

²¹ Ma war dd-t^ettwaqřee ġarsen tesyunt n uqıđun nsen?
Ad mnten, *maca* war iġi di tiyt.

5¹ Řaya maca! Ma din ca n yijjen i xak dd ġa yarren?
ġar man zeg imqeddasen i ġa tsewđed?

² Minzi axeyyeq ineqq abuhaři,
u tusmi tneqq aqubbani.

³ Žriy ijj n ubuhaři idřeq i weřwar,
maca x ict n řyefřet tuġa ittxeřša ad nečřey tazeddiyt nnes.

⁴ Igġ^wejen iħenjiren nnes x usenjem,
ttwaddzen ġar tewwart *n tendint*
uca war tuyi din wi ten i ġa issnejmen,

⁵ *umi* icca umehyuf řřabet nnes,
- issuffey i-t-i-dd ead zeg isennanen -,
u iřarđ uxewwan aġra nsen.

⁶ Maġar war iġi zi tzejjajt i zi dd-ittekk řyar,
u zi temmurt war dd-tyemmi tamara *war ineffeen*,

⁷ *maca* bnađem ittwaxřeq-dd i tamara *war ineffeen*,
am tceęęařin n tmessi řřawent ġar ujenna.

⁸ Necc maca iři arzuġ Arebbi,
ad ssiwđey tamesřact inu ġar AREBBI,

⁹ wenni itteggen timesřayin timeqgranin,
war din wi tent i ya ifehmen,
ittegg lmuεjizat i war izemmar ad ttwaħesbent.

¹⁰ Issakk^wad-dd anzar x wudem n temmurt,
uca issekka aman x wudem n iyyaren,

¹¹ ħima ad issgeεeed imwađeen,
uca inni iceđnen ad ten ssuεřan ęar řaman.

¹² Netta issbeđteř inwayen n iħraymiyyen,
ařami ifassen nsen war zemmaren ad ggen walu.

¹³ Imiyisen imenneε i-ten di teħraymect nsen,
uca ittwasbeđteř ccwar n iħraymiyyen.

¹⁴ Deg uziř mmsagaren ak-d tağest,
uca di tťħa n uziř ttfafan am ttfafan *di* ģiřet.

¹⁵ Netta issenjam zi ssif *i dd-itteffyen* zeg uqemmum nsen,
uřa d amezřuđ zeg ufus n wenni ijehden.

¹⁶ Ammu i yeęa řayas i umezřuđ,
uca ddeğ ad ibelleε aqemmum nnes.

¹⁷ Xzar, sseεd n weryaz wenni iseggem Arebbi.
S uya war tesseħqiri ca ttarbiyyet n Umzemmar x kuřci!

¹⁸ Maęar Netta issyezzem u ittcedda,
iccat, uca *xenni* ifassen nnes ssgenfan.

¹⁹ Di setta n řeħřarat ad cek ifekk,
di tenni wiss sebea war ggur ad cek iřqef řęar.

²⁰ Di řaz ad cek dd-issenjem zi řmewt,
deg umenęi zi tiyyita n ssif.

²¹ Ad tiřid di řaman zzat i urekkuđ n yiřes,
war t^ettegg^weded ca zeg wareddeğ mařa yusa-dd.

²² X wareddeğ d řaz tzemmed ad tdeħced,
zi řewħuc n řexřa n temmurt war t^ettegg^weded.

²³ Maęar tqeđeed řeahd ak-d izra n yeyyar,

5:9 Ayub 9:10; Izhđ. 72:18; Rum. 11:33

5:11 1 řm. 2:7; Izhđ. 113:7,8

5:12 Nah. 4:9; Izhđ. 33:10; Ica. 8:10

5:13 1 Kur. 3:19

5:14 Aewđ. 28:29

5:16 Izhđ. 107:42

5:17 Awřn. 3:11,12; Ebr. 12:5; Yae. 1:12; Asa. 3:19

5:18 Aewđ. 32:39; 1 řm. 2:6; Ĥuc. 6:1

5:19 Izhđ. 91

xenni řewħuc n řexřa ad kidek ddaren di řehna.

²⁴ Ad targbed aqa řehna d aqıđun nnek,
ad tbeqqced tazeddiyt nnek, ad tafed war cek ittxeřři walu.

²⁵ Cek ad tessned aqa arraw nnek ařřas,
u dđurryet nnek am wefsu *aziza* n temmurt.

²⁶ Ad tadfed řar wenđeř di tewsar,
am mammeċ ssegeeden iji n uerriċ n tqebbiđin n imendi
řar unedrar di řřař nnes.

²⁷ Xzar, man aya, aqa neccin narzu dayes, ammu i teęal!
Seř řares uca ssen i-t deg yixef nnek!

Tamwarrit n Ayub x Ilifaz - afeqqus nnes

6¹ Yarra-dd Ayub, inna:

² A, mři maca meelik ittwawzen řhemm inu,
mři jjin ad igeeed x řmizan uřa d řeyben inu akides imun!

³ Mařar řexxu aqa-t idqeř x yejdi n řebħur,
x uya *teffyen* wawařen inu nhřa axemmem.

⁴ Mařar *nnyent* dayi řřitcat n Umzemmar x kuřci,
ařami buħbeř inu isess arrhaj nsent.
Inexřieen zi Arebbi kkaren-dd akidi.

⁵ Ma issħundrut weyyuř n řexřa řar arrbie aziza?
Niř issmuhrut ufunas řar heddu nnes?

⁶ Macca břa aředdi ma ad t yecc *bnadem* břa tameęaħt?
Niř aqa din aředdi di řmeħħ acemřař n tmeęaċ?

⁷ Min yugi řeemar inu ad t iħada,
řexxu aya marra i necc am macca iyummen.

⁸ Mři dd řa yas min arezzuř,
iwa, iwca Arebbi min sittimey.

⁹ Mři tuya ixS SIDI maħend ad ayi iřbez,
maħend ad issarxu afus nnes u maħend ad ayi iqess.

¹⁰ Man aya ad ayi yiři ead d afewwej,
ad ayi ineeċ di řeħriq nni war *xafi* issseizzi ca,
mařar war nkarey ca awařen n Umqeddas.

5:23 Ĥuc. 2:20

6:3 Awřn. 27:3

6:4 Izhd. 38:2,3

¹¹ Min iena jjehd inu, aqa zemmarey ad rajiy *ead*?

Niy min iena uneggaru inu, ad sebbařey ixef inu *ead*?

¹² Ma jjehd inu am jjehd n izra?

Ma arrimet inu am nnħas?

¹³ Ma war ġiy qaε bħa twiza s yixef inu,
ma war xafi ittwakkes ufekki qaε?

¹⁴ Wenni umi iqdee řayas *ittxeřsa as* tamexsiwt icuwwaren zeg umeddukkeř nnes,
mařa lla *izemmar* ad yejj tigg^wudi zeg Umzemmar x kuřci.

¹⁵ Aytma banen-dd d iyeddaren am tyezrin *deg idurar*,
am tassut n tyezrin nni ieddun deyya,

¹⁶ inni ittbarrcinen s wejris,
u inni di issnuffar wedfeř *ixef nnes*.

¹⁷ Deg wussan nni di dewřent ħřarent, beddent,
xmi ħemmant, ttazřent, imħa wemcan nsent.

¹⁸ Ibriden n tecři nsen faryen,
geεeden di řeεwin uca weddaren.

¹⁹ Imsebriden zi Tayma qqimen ttceεeyen,
ikarawanen zi Caba ttrajan tent.

²⁰ Nitni ttwacemten deg utecři nni řarsen.
Usin-dd řar tyezrin *deg idurar* uca barrqen.

²¹ S tidett, řexxu tdewřent kennint d walu,
tezrint arziyyet inu uca t^egg^wedent.

²² Ma nniy: ‘Awyem ayi-dd *ca*!’

niy: ‘Wcem ayi tizifin zeg wagřa nwem!’

²³ niy: ‘Fekk ayi zeg ufus n wenni iħeřřaren!’

niy: ‘Fdi ayi zeg ufus n ayt n bu-řexcunet!’

²⁴ Syar ayi, *xenni* ad sseřdey,
scen ayi min di weddarey!

²⁵ Mammec jehhden wawařen yecnan,
maca min xef awebbex nwem?

²⁶ Ma t^ettxarrřem deg wawařen maħend ad *ayi* twebbxem?

Ma *xenni* awařen n wenni umi qeđeen řayas am řeεwin i kenniw?

²⁷ Ead x yijj n unibu ayujiř ad xas tenđarem taqedduħt,
u ead x yijj n umeddukkeř nwem ad xas teggem tameεmuč.

²⁸ Xenni řexxu, mařa texsem, řdam xafi mliř,
necc war xawem sşarriqey deg uyembub *nwem*.

²⁹ Qeřbem *ayi*, war ieeddeř ad yiři ddeř.
Qeřbem *ayi* eawed, tasegda inu tbedd ead *nican*.

³⁰ Ma aqa din řyecc x yiřes inu?
Ma war ittředdi waney inu x min war iřřin?

Ayub yarni di temwarrit nnes i Ilifaz: Ma war iddar bñadem tudart teqşeh?

7¹ Ma war *din* ięi umenyi ittxeşşan ad t imney bñadem x temmurt,
u ma war řin wussan nnes am wussan n ucewwař?

² Am ittmeřzi imsey řar tiři,
am ittrajan ucewwar řmunet,

³ ammu dewřen iyuren ccuren s ubarreq d tasyart inu,
u řyaři ccurent s tamara bđan ayi tent.

⁴ Xmi ttezzřey ttřřsey, qqareř
‘Meřmi zemmarey ad kkareř, *meřmi* i ya teedu řiřet?’
Jjiwney s řehweř ař d yeffu řřař.

⁵ Arrimet inu tyarđ deg ikeccawen u di teqcurin n ucař,
tiřmect inu tqeřta u třttgeyyeh.

⁶ Deyya x umekku n uxeyyađ eeddun wussan inu,
eeddun břa asitem.

⁷ Eqeř, aqa tudart inu d aşuđi n nnefs *waha*,
u tiřř inu war tżarr eemmarş ead min işebřen.

⁸ Tiřř n wenni d ayi ittwařan, war d ayi tżarr ead.
Tiřřawin nnek ad xafi iřint, *maca* nnec war da ttiřiř ead.

⁹ *Am mammec* ittdurruq useynu, ieeddu,
ammu i ya ihwa di řaxart, war *zzayes* dd-ittgeeđid ead.

¹⁰ Eemmarş war dd-itteiqqib řar taddart nnes,
eemmarş war xas itteqiř wemcan nnes.

¹¹ Ammu i war tteqqney aqemmum inu,
ad ssiwřey di řeřşaret n buřbeř inu,
ad ceciy di tarzugi n řeemar inu.

¹² Ma necc d řebħar niy d řhaycet,
aqa Cek tessbedded xafi aecessas?

¹³ Mařa nniy necc: ‘Tassut ad ayi tæezza,
qama inu ad xafi tesssehwen acetci inu!’,

¹⁴ ammu id ayi t^ettyezzid s tirjiwin,
u s tmezriwin tessagg^waded ayi,

¹⁵ ařami idweř řeemar inu ittixđar ajeyyef,
ittixđar řmewt x yeysan inu.

¹⁶ Necc tteiffiy *man aya*, war ddarey i řebda.
Arxu zzayi, mařar ussan inu *am* ařuđi n nnefs *waha*..

¹⁷ Min iena bnađem aqa Cek tħessbed t d ameqqran *ammu*,
u teřhid akides s wuř nnek?

¹⁸ Aqa Cek tarezzfed řares qaε ateffu,
tqeđbed i-t qaε tazeħziht?

¹⁹ Mečřař ead war zzayi t^ettekkсед *tiřřawin*,
war d ayi tarexxud ħima ad sseyřyey ikuffan inu?

²⁰ Ma xđiy? Min d ac i ya ggey i Cek,
i Cek a-y-aecessas n bnađem?

Mayemmi i d ayi tessbedded d taħjurt zzatek,
u dewřey d ddqeř i yixef inu?

²¹ Mayemmi war *d ayi* tyeffared axeřřu inu,
u war tæddud x řmuęsiyyet inu?

Mařar řexxu ad zzřey di tæejjajt u Cek ad xafi tarzud,
maca war ttiřiy *ead*.

Řħard amezwaru n Bildad ak-d Ayub

8 ¹ *Xas uca* yarra-dd **Bildad**, wenni dd-yusin zi Cuħa, inna:

² Mečřař i ya tekked tessawařed ammu,
ad iřin wawařen n uqemmmum nnek *amecnaw* ařemmiđ n tharyađt.

³ Ma ad issfary Arebbi tasyart,
niy ad issfary Umzemmar x kuřci tasegda?

⁴ Mařa akides xđan iħenjiren nnek,
aqa issekk i-ten deg ufus n uxeřřu nsen.

7:16 lzhđ. 62:10; 144:4

7:17 lzhđ. 8:5; 144:3; Ebr. 2:6

8:3 Aewđ. 32:4; 2 Im. 19:7; Dan. 9:14

⁵ Mařa cek tarezzud Arebbi s jjehd,
u t^ettzawged aħinni ƣar Umzemmar x kuřci,

⁶ mařa teğid d amezdag u tseggmed,
xenni ad ac iwca taynit nican,
ad iedeř tazeddiyt nnek i cek.

⁷ Tamezwarut nnek ad tiři d tuqřič,
maca taneggarut nnek ad tiři temƣar.

⁸ Wah, seqsa xenni ƣar jjiř iedun,
ttħekkared di řejdud nsen.

⁹ Maƣar neccin n iđennađ *waha*, war nessin walu,
maƣar ussan nney x temmurt am tiři.

¹⁰ Ma war cek sseřmiden nitni, ma war ƣarek ssiwiřen,
ma war dd-ssuffuyen awařen zeg wuř nsen?

¹¹ Ma iƣemmi uƣanim n papirus břa ssebxet,
ma ad imƣar uƣanim ƣar tma n yeyzar břa aman?

¹² Xmi ittnewwar, war imjar ead,
ittazey qbeř marra arrbie nneyni.

¹³ Ammu i ģan imesraq n marra inni ittun Arebbi,
řayas n umnafeq ad ifna..

¹⁴ Min xef iemmed, ad ittwaqđee,
min xef ittcař, ad dd-iban d axmař n qundea.

¹⁵ Ad isened x taddart nnes, *maca* war t^ettbeddi,
ad dayes icebbar, *maca* war t^ettƣimi tbedd.

¹⁶ Netta d aziza di tfawt n tfuct,
u řefruē nnes imezƣananen ttbezzaēen x weħwic nnes.

¹⁷ Iżewran nnes mmuden ixef nsen x ijj n ueurric n yezra,
ittarja ict n taddart n yezra *i yixef nnes*.

¹⁸ *Mařa* Netta iqeğee i-t zeg wemcan nnes,
ad t inkar *wemcan* nni, *ad yini*: ‘Emmarř war cek zřiy!’

¹⁹ Xzar, ta teğa d řefraħet n webrid *n tudart* nnes
u inneƣni ad ƣemyen zeg ucař.

8:5 Ayub 22:23

8:8 Aēwd. 4:32

8:9 Amz. 47:9; 1 Im. 29:15; Ayub 7:5,6,7; Izhd. 39:13; 102:12; 144:4

8:12 Izhd. 129:6; Irm. 17:6

8:13 ‘amnafeq’ - bnađem nni itteggem s tnayen n wudmawen.

8:13 Ayub 11:20; 18:14; Izhd. 112:10; Awřn. 10:28

²⁰ Xzar, Arebbi war inett̄ar wenni ikemřen
u war ittic *afus* i ieffanen.

²¹ Ead ad iccur aqemmm nnek s tdeħħact,
u iyencicen nnek s usřiwřew.

²² Imecrah nnek ad yardeñ řefđihet,
u aqıđun n ieffanen war ittiři ead.

Tamwarrit n Ayub x Bildad

9¹ Yarra-dd Ayub, inna:

² Ssney nican, aqa ammu i teđa,
mayar mammec i ya yiři bñadem d amsegged yar Arebbi?

³ Mařa Netta ixs akides imcarree,
iři netta war izemmar ad xas dd-yarr uřa d ict n twařa x wařef n twařawin.

⁴ Netta d amiyiş n wuř d bu-tzemmar ijehden,
man wen izemmaren ad isseqseħ ixef nnes đidd nnes,
uca ad iqqim iddar di řaman?

⁵ Netta d wenni issmuřtuyen idurar am war tt tticin *iwdan*,
d wenni ten issneqřaben deg weyđab nnes,

⁶ Netta d wenni issenhezzen tammurt zeg wemcan nnes,
d wenni iggin ipilaren nnes ad arjijen,

⁷ Netta d wenni ittamaren tafuct ařami war dd-tenqir,
d wenni ittcemmaeñ itran!

⁸ Netta s yixef nnes waha ittbezzae ijenwan,
u Netta řsurruf tiwa n teurur *n řemwaj* n waman,

⁹ Netta d wenni iggin *awraf n itran* n Ddub *Ameqqran* d Uryun,
agraw n Sebea n Itran d Ixammen n Ljanub,

¹⁰ Netta d wenni iggin timesřayin timeqqranin,
- war izemmar *bnadem* ad tent ifhem - ,
uřa d řeejayeb břa řeħsab.

¹¹ Xzar, Netta ieeddu xafi, war t řarrey,
iřekkwa, necc war kides ttaciř.

¹² Xzar, mařa ixđef Netta, man wen i t ya imeneñ?

9:2 Izhđ. 143:2

9:8 Amz. 1:6

9:10 Ayub 5:9; Izhđ. 72:18; 77:15; 86:10; Rum. 11:33

Man wen izemmaren ad as yini: 'Min din ttegged Cek?'

¹³ Arebbi war ittarri aɣɗab nnes ad dd-idweř,
sadu nnes uɗaren imeawanen n 'Rahab'.

¹⁴ Mammec i ɣa ggeɣ ad xas dd-arrey,
mammec i ɣa farzey awařen inu *mlih* zzates?

¹⁵ Waxxa necc d amsegged, war zemmaɣ ad xas dd-arrey,
maca ad zawgeɣ Ŕqadı inu maħend ad xafi iħinn,

¹⁶ Mařa xafi dd-yarr řami řayiy,
war ttiyireɣ aqa Netta ad iseř ɣar tmijja inu.

¹⁷ Aqa Netta iřebbez ayi s ict n tħaryaɗt,
u yarenni deg iyezzimen inu bařeř.

¹⁸ Netta war d ayi ittejji ad arrey nnefs,
maca issjawan ayi s tarzugi.

¹⁹ Mařa teqqim *mesřact* di jjeħd, aqa Netta ijhed qaε,
mařa di ccreε, *iqqar*: 'Wi d ayi ɣa iearden?'

²⁰ Waxxa necc d amsegged, *ead* aqemmum inu ad xafi iħkem,
waxxa necc břa řeib, Netta ad ayi iεeyyeb.

²¹ Waxxa necc břa řeib *i ģiy*, war ssineɣ *maca* řεemar inu,
tudart inu ħessbey tt d walu.

²² S uya i ɣa iniy: 'Qaε d ict!
Am wenni iġan břa řeib am wenni iġan d aεeffan,
Netta ad ten iqɗa s tnayen idsen!'

²³ Mařa arekkud ineqq deg ict n tecti,
xenni Netta istehezza zi řeqɗee n řayas i imezdagen.

²⁴ Tammurt ad temmewc deg ufus n uεeffan.
Iyembab n řquɗat nnes ittřeħħef asen.
Mařa war *t iggi* Netta, man wen xenni?

²⁵ Deyya x wenni ittazzřen aqa ttqeġiqen wussan inu,
arewřen ɣar din, war twiřin řxar.

²⁶ Kkin am tyarruba n uyanim,
am ugider iħewwmen x zzardet.

²⁷ Mařa nniɣ: 'Ad ttuɣ acetci inu,
ad beddřeɣ aɣembub *icednen* inu, ad ssfirnineɣ!'

9:13 'Rahab' - ixs ad yini: 'wenni issagg'aden'. 'Rahab' d isem n řhaycet. Řhaycet-a aqa-tt d tammurt n Miřra, tenni am řehwec di řebħar (ixs ad yini: 'iyzar n Nil') issagg'ad řegnus s jjeħd nnes ccitani.

9:22 Amb. 9:2,3; Mal. 3:14

9:25 Ayub 7:6,7

²⁸ *ammu* i ttegg^wedey zi marra řehriq inu.
Necc ssney Cek war zzayi t^ettbarrid.

²⁹ Necc d aeffan, mayemmi sshissifey i walu?

³⁰ Mařa ssirdey s waman n wedfeř,
ad ssizedgey ifassen inu s llixiya,

³¹ *ead* ad ayi tnetyed deg wehfur,
ař d ayi řa ieff warruđ inu.

³² Mařar Netta war iři d bnadem am necc,
wenni xef zemmarey ad dd-arrey,
xmi nettaweđ řar taddart n ccreē ak-d wayawya..

³³ War *din* iři řeadeř jar aney,
wenni izemmaren ad issars afus nnes xaney s tnayen idney.

³⁴ Ejj i-t ad xafi iki aemud nnes,
war d ayi issnexřiē *ead* uhuddi nnes,

³⁵ *xenni* ad ssiwřey nhřa ma ad zzayes gg^wedey,
mařar necc war řiy ammu i yixef inu.

Ayub issiweř ak-d Bildad x lyarađ n Arebbi s uweddeb

10¹ Itteiffi řeemar inu zi tudart inu,
ad barrřey acetci inu ammu waha břa amnaē,
ad ssiwřey řar tarzugi n řeemar inu.

² Necc ad iniy i Arebbi: ‘War d ayi ttegg d aeffan,
scen ayi, mayemmi akidi t^ettmenřid.

³ Ma řarek řefdeř aqa Cek řeřřared,
aqa tneřřaređ řxedmet n ifassen nnek,
am t^ettegged tafawt x ixarřišen n ieffanen?

⁴ Ma řarek tittawin n bnadem,
ma t^ettwařid Cek am mammec ttwařan iwdan?

⁵ Ma ussan nnek am wussan n bnadem?
Ma isegg^wusa nnek am isegg^wusa n weryaz,

⁶ aqa Cek tarezzud *ammu* x řmueřiyyet inu,
t^ettbeqqced di ddnuđ inu?

9:30 Irm. 2:22

9:32 Amb. 6:10; Irm. 49:19

9:34 Ayub 13:20; 33:7

10:4 ‘bnadem’ - s Teibranit ‘aysum’.

⁷ Waxxa Cek tessned aqa necc war ġiy d aεeffan,
waxxa amenni war din wenni i ya ifekken zeg ufus nnek.

⁸ Ifassen nnek xeřqen ayi-dd, ggin ayi,
aqa ttennden ayi, uca *řexxu* Cek tšarđed ayi.

⁹ Eqeř aqa Cek teggid ayi am tarrist,
u yar uactεejjact texsed ad ayi tarred.

¹⁰ Ma war d ayi tzeġeed am uyi,
am kisu tejjid ayi ad ccrey?

¹¹ S teřmect d weysum tessyarđed ayi,
s ixsan d ižewran temmuded ayi.

¹² Tudart d tmexsiwt icuwwaren tewcid ayi tt,
aheřtu nnek iħđa buħbeř inu.

¹³ Txemmřed ta *maca* deg wuř nnek,
necc ssney belli aya tuya-t yarek di řbař.

¹⁴ Mařa xđiy, Cek ad ayi teħđid,
war d ayi tttbarrid zi řmueřiyet inu.

¹⁵ Mařa ggiy řyar, uct xafi!
Mařa necc d amsegged *i ġiy*, war zemmarey ad ssgeεedey azeġif inu.
Jjiwney s řefđihet, ttaciy ak-d řemħayen inu.

¹⁶ Mařa ssgeεedey ixef inu, ad ayi tneymared am wayrad izehharen,
tesscaned xafi acuwwar n řeεjeb n jhed nnek *řebda*.

¹⁷ Maelik ufiy ad xafi tessbedded *řebda* icehhaden nneyni,
uca ad tarnid ead deg weyđab nnek xafi,
iεessasen i ixegfen *ijj i wenneyni* řebda, *wah* ad yari *ttnedhed* ijj n řeεskar.

¹⁸ Mayemmi i d ayi tejjid ad dd-ffyeę zeg ueeddis n yemma?
Mři ssuffyeę buħbeř, war d ayi tzar uřa d ict n titť!'

¹⁹ Maelik ufiy axmi war iřię εemmarř,
mmeksiy yar wendeř zeg ueeddis *n yemma*.

²⁰ Ma war ġin wussan *n tudart* inu udrusen?
Mři d ayi ijja, ad xafi inneqřeb maħend ad farhey cwayt *εawed*,

²¹ qbeř i ya uyureę, - war dikkwiřey *εad* - ,
yar temmurt n taġest d tiři n řmewt,

²² *yar* temmurt d tabarcant am tmeddit,
am tiři n řmewt, war *din* ittbinn walu, mani tegga tfawt am tmeddit.

10:9 Amz. 2:7; 3:19

10:10 Izhd. 139:15,16

10:16 Ica. 38:13; Iġid. 3:10

10:18 Ayub 3:11

Řhard amezwaru n Šufar

11 ¹*Xenni* yarra-dd **Šufar**, wenni dd-yusin zi Naema, inna:

²Ma ad qqimen waṭṭas n wawařen bŕa tamwarrit,
u ma ad ƣares yiři i yijj n bu-uqemmum, řheqq *řebda*?

³Ma izemmar řhard nnek ad issyed iwdan,
ařami tzemmed ad testehzid bŕa ma cek isseħcem uřa d ijj?

⁴Cek tennid: ‘Teřfa tyuri inu,
necc aqa ayi d amezdag di titṭawin nnek!’

⁵Uh, mři Arebbi *simant nes* issawař,
mři yarezzem iyencicen nnes qibač nnek.

⁶Mři Netta d ac i ƣa isscen timesřayin ixemmřen n tiyit,
mayar nitenti sekkwant ddubel i ufekki.
Ssen, aqa Arebbi ad ittu aṭṭas n řmuēsiyyet nnek di tizi nnek.

⁷Ma tzemmed ad tarzud di min yarzu Arebbi?
Ma tzemmed ad tessned min teena ṭṭbieet n Umzemmar x kuřci?

⁸Aqa-tt tuēřa x ujenna! Min tersed ad *din* tegged?
Tuğeğ x řaxart! Min tzemmed ad *zzayes* tessned?

⁹Řeēbar nnes d azirar x temmurt,
d miriw x řebħar.

¹⁰Mařa iedu, ibelleē uca iřaya i ddeewet,
man wen i t ƣa issbedden?

¹¹Mağar Netta issen iyeccacen,
ittwařa řyecc bŕa ma t iħda.

¹²*Maca mařa* abuhaři *izemmar* ad yaf řefhamet,
xenni ayyuř n řexřa *izemmar* ad idweř d bnamem.

¹³Mařa cek teedřed uř nnek,
xenni bezzeē ifassen nnek ƣares.

¹⁴Mařa irseq řyecc ƣar ufus nnek, sagg^wej i-t,
war ttejjj ddeğ ad izdey di tqidunin nnek,

¹⁵mayar xenni tzemmed ad tessgeēded udem nnek bŕa řeib,
ad tbedded nican, war ttegg^weded ca.

¹⁶Mağar ad t^ettud řeyben nnek,
u *emmarš war* dayes t^ettxemmimed *ead*,

11:11 lzhđ. 10:11,14; 35:22

11:12 Ayub 5:8; 22:21; Amb. 3:18

am *emmarş war t'ettxemmimed ead* Ƨar waman isddun.

¹⁷ Abrid n tudart nnek ad Ƨary

tiwa x ṭṭha n uziř,

waxxa din tağest, ad tiři am teffut.

¹⁸ Ad tacid ixef nnek di řaman, minzi aqa din řayas,

ad texzared *deg wenned*, ad t'etṭsed di řhudnet.

¹⁹ Ad tezzřed, nhřa ma *cek* issnexřee uřa d ijj,

uca ařtas i cek i Ƨa zawgen zzat i wudem nnek.

²⁰ *Maca* tiřtawin n ieffanen ad ddaryřent,

qaε tarewřa ad asen tweddar,

ad mezřen ad deřqen i buřbeř.

Tamwarrit n Ayub x řufar

12¹ Yarra-dd Ayub, inna:

² D tidett, kenniw d ijj n ddarb n řgens,

aqa tiyit ad temmet akidwem!

³ Necc Ƨari ijj n wuř am kenniw,

necc war wetřiy deg umquddi akidwem.

Wi war issinen *marra* man aya?

⁴ Necc am wenni iğan i tseđħac i umeddukkeř nnes,

necc d wenni tuƧa ittřayan Ƨar Arebbi, uca *xenni* Netta isřa,

necc d amsegged d wenni ikemřen, aqa dewřey d řqecceet n tseđħact.

⁵ 'Řęegra d tasyart n wenni ittwarzan!',

ammu i ittwarrařen yinni umi ittyiř aqa aten di řaman,

ittyiř asen aya ittraja inni ittneqrađen deg iđaren *nsen*.

⁶ Iqıđan n imteħħayyen arsan,

u inni iseεεaren Arebbi Ƨarsen ařtas n řaman.

Maca wi izemmaren ad yawi Arebbi s ufus nnes?

⁷ Seqsa xenni řmař, ad ac *t* ssřemden,

u ijdad n ujenna ad cek *t* ħajan.

⁸ NiƧ xezzareƧ mliħ Ƨar temmurt, u nettat ad cek tessƧar,

11:17 Izhd. 37:6; 112:4

11:18 Lawi 26:5

11:19 Lawi 26:6; Izhd. 3:6; 4:9; Awřn. 3:24

11:20 Ayub 8:13,14; 18:14

12:4 Ayub 16:10; 17:2; 21:3; 30:1; Awřn. 14:2

12:6 Ayub 21:7; Izhd. 73:11,12; Irm. 12:1; Ĥab. 1:3,4

uřa d iseřman n řebħar ad ac t εawden.

⁹Man wen war issinen marra aya,
aqa afus n SIDI i t iggin?

¹⁰Netta d wenni deg ufus nnes iġa řeemar n marra min iddaren,
uřa d buħbeř n kuř arrimet n bnađem.

¹¹Ma war ittqeġib umezzuy awařen,
am ittqasa waney macca?

¹²Yar iwessura *i teġa* tiyit,
u di tudart tazirart *teġa* řefhamet.

¹³Netta ġares *i teġa* tiyit d jjeħd,
Netta ġares ccwar d řefhamet.

¹⁴Xzar, *mařa* Netta iheddem, war ibenni uřa d ijj *εawed*,
mařa Netta ibellec x ca n yijjen, war d as yarezzem εad.

¹⁵Xzar, mařa Netta issbedd aman, ad azyen nitni,
mařa yarxu asen, ad ssenqeřben tammurt.

¹⁶Netta ġares jjeħd d ufekki,
nnes d wenni iweddaren uřa d wenni issweddaren.

¹⁷Netta ittejja iryazen n ccwar gguren s řeħfa,
řquđat ittarra i-ten d ibuhařiyen.

¹⁸Aziyyar n ijeġiden issbeřteř i-t,
u *xenni* Netta ittcedda i-ten s ijj n webyas zi tejeinna nsen.

¹⁹Netta ineddeħ ikeħhanen s řeħfa,
ayt n jjeħd iyeřteř i-ten.

²⁰Ittekkas awař i iryazen ittwaqeġben,
i iwessura ittekkas asen řefhamet.

²¹Aseħqar ittzeġaε i-t x tarwa n tařiret,
i ayt n bu-řexcunet issarexxu asen abyas.

²²Imucan yuġyen n taġest ittearra xasen,
d tiři n řmewt issuffuy i-tt yar tfawt.

²³Řegnus iseemyar i-ten uca iyeřteř i-ten,
Netta ittbezzaε řegnus uca ineddeħ i-ten.

12:11 Ayub 6:30; 34:3

12:14 Ayub 9:12; 11:10; Asa. 3:7

12:17 2 řm. 15:31; 17:14,23; Ica. 19:12; 29:14; 1 Kur. 1:19

12:20 Ayub 32:9; Ica. 3:2,3

12:21 Izhđ. 107:40

12:22 Mt. 10:26; 1 Kur. 4:5

12:23 Izhđ. 107:38

²⁴ Ittekkes uř i izeřifen n řgens x temmurt,
issweddar i-ten di tnezruft mani war ięi webriđ.

²⁵ Nitni temhafan da d diha di taęest, mani war teęi tfawt,
Netta ittejja i-ten ad mhafan am imescaren.

Ayub yarenni deg wawař nnes i řufar

13¹ Xzar, qaε man aya tezra i-t tiřt inu,
isřa i-t umezzuy inu, ifhem as mliř.

² Min tessnem kenniw, ssney t uřa d necc,
war weřtiy ca deg usemquddi akidwem.

³ Maca necc xsey ad ssiwřey řar Umzemmar x kuřci,
mezřey ad wtey *tamesřact inu* zzat i Arebbi.

⁴ Maca kenniw tessuffuyem ixarriqen,
marra kenniw d iđbiben ixwan.

⁵ Ax, mři tesseydem kenniw marra!
Aya ad tiři d tiyit i kenniw.

⁶ Sřem xenni mammec i řa wtey x yixef inu,
ęekkarem x umcarraε n iyencicen inu!

⁷ Ma texsem ad tinim řyεcc i řefđeř n Arebbi,
ma texsem ad tessiwřem ixarriqen di tizi nnes?

⁸ Ma tzemmarem ad tewtem tamesřact di řřweε nnes?
Ma *texsem* ad tcarrεem i Arebbi?

⁹ Ma mliř i kenniw mařa Netta ad kenniw iqeęeb?
Ma texsem ad zzayes testehzam
am mammec stehezzen *iwdan* zeg ijj n bnađem?

¹⁰ Netta ad kenniw iwebbex,
mařa kenniw tεtteggem s wudmawen di tnuffra.

¹¹ Ma war kenniw issnexřie uεuęi nnes,
ma war dd xawem tweřti tigg^wudi zzayes?

¹² Awařen nwem i řidaret aqa aten d řemtuř zi teejjact,
řεęudi nwem d řεęudi n ubeęaε.

¹³ Seydem zzati, maęend necc ad ssiwřey,
ejj ad xafi dd-yas min ma *dd i řa yas*.

12:24 Izhđ. 107:4,40

13:4 Ayub 16:2

13:5 Awřn. 17:28

13:7 Ayub 17:5; 32:21; 36:4

¹⁴ Mayemmi i ya ṭf̣f̣eɣ aysum *n arrimet* inu jar teymas inu,
mayemmi i ya ṭf̣f̣eɣ tudart inu deg ufus inu?

¹⁵ Xzar, Netta ix̣s ad ayi ineỵ, necc ad t rajiỵ,
maca ad wteɣ x ibriden inu zzates..

¹⁶ D wa i d ayi ya idewřen d asenjem,
maca amnafeq war dd-ittis zzat i uyembub nnes.

¹⁷ Sřem mliḥ ɣar řhard inu,
u s imezzuyen *yarezmen* ɣar ucarreḥ inu.

¹⁸ Xzar, necc iwyeỵ ddeewet s usettef̣,
ssneỵ ad ttwaseggdeɣ.

¹⁹ Man wen *izemmare*n ad kidi imcarreen?
Xenni ad seɣdeɣ deɣya, ad ssuffɣeɣ buḥbeř.

²⁰ Mɣir war d ayi ttegg tñayen n řeḥwayej,
xenni war zzayek tñuffariɣ:

²¹ Afus nnek sigg^wej i-t xafi,
war d ayi ttessnexřie s uhuddi nnek!

²² Řaya *Cek*, u necc ad *xak* dd-arreỵ,
niɣ necc ad ssiwřeɣ u Cek ad xafi dd-tarred!

²³ Mečaṛ xafi n řmuesřiyet d ddenb?
Scen ayi axeṭtu inu d ddenb inu.

²⁴ Mayemmi tessnuffared aɣembub nnek,
uca ṭḥessbed ayi d řeēdu nnek?.

²⁵ Ma ṭexsed ad tessexřeēd ict n ṭfarct i iearren ušemmiḍ ssa ɣar da,
ma ṭexsed ad teḍfared iyeğ̣ yuzɣen?

²⁶ Maɣar ṭttarid xafi timesřayin timarzagin,
u ṭbeṭṭid ayi ddnub n temzi inu..

²⁷ Tessrusid iḍaren inu deg ukeccuḍ,
uca ṭbeṭṭid marra imesraq inu.

Ṭbeṭṭid tiřeqqa n iḍaren inu.,

²⁸ n wenni iggin am ukeccuḍ, ccin t ikeccawen, *xenni* yarecca,
am warruḍ icca i-t tcinda.

13:15 Izhd. 23:4; Awřn. 14:32

13:16 'amnafeq' - bñadem nni itteggem s tñayen n wudmawen.

13:20 Ayub 9:34; 33:7

13:24 Ayub 16:9; 19:11; 33:10; Iğid. 2:5

13:26 Izhd. 25:7

13:27 Ayub 33:11

Ayub issiweř ak-d řufar x řmewt

14¹ Bnadem i dd-ittwaxeřqen zi temyart,
aqa ussan *n tudart* nnes udrusen, u netta iccur s řehweř.

² Netta iyemmi am tnewwact, xenni ittwaqđeε.
Ittrakkwař am tiři, war ittyimi.

³ Waxxa amenni tarezmed tiwa nnes tiřřawin nnek,
uca t^ettawyed ayi-dd di ddeεwet akidek.

⁴ Man wen izemmaren ad issuffey ijj n umezdag zeg umexmuj?
Uřa d ijj!

⁵ Mara ussan nnes urin,
řqedd n iyuren nnes *aqa ittwassen* yarek,
uca teggid as řehđud nnes nni war d as ieeddeř ad ten iεdu,

⁶ neqřeb *xenni* xas mařend ad yareyyeř,
xenni izemmar ad yarr meřri am ijj n ucewwař deg wass nnes.

⁷ Mařar i tcejart aqa din εad asitem!
Mařa t^ettwaqess, ad tessuffey εawed *řefruε*,
u řefruε nnes war ttbeddin zeg uyemmi.

⁸ Waxxa iwsar weřwar nnes di temmurt,
immut jjdeε nnes deg ucař,

⁹ ad teymi tcejart *εawed* xmi i ya taca ak-d waman,
ad tessuffey *εawed* řefruε amecnaw ict n tcejart řzun tt beřřa.

¹⁰ *Maca mařa* immut ijj n weryaz *ijhed*, ifenna,
mařa iffeř as buřbeř i bnadem, mani ięa xenni?

¹¹ Aman tteffyen-dd zi řebřar,
u iřzar ittazey u ixekkwa.

¹² Izzeř bnadem din, war ittekkar εad.
Ař war ttiřin εad ijenwan, war d ttfiqin,
war ttwasekkaren zeg iđes nsen.

¹³ Ax, mři d ayi ya tarred yar řaxart,
ad ayi tessnuffared ař ya ięeyyed weřđab nnek,
mři d ayi turid ijj n řmijař imten uca *xenni* idar ayi!

14:1 Izhd. 90:5,6,9; 102:12; 103:15; 144:4; Yae. 4:14

14:2 Ayub 8:9; Izhd. 90:6,10; 102:12; 103:15; 144:4; Ica. 40:6; 1 Bř. 1:24

14:3 Ayub 7:17,18; 10:20

14:4 Amz. 5:3; Izhd. 51:7; Yř. 3:6; Rum. 5:12; Afa. 2:3

14:5 Ayub 7:1

14:6 Ayub 7:1,2,16,19; 10:20

¹⁴ Maŕa ijj n weryaz immut, ma ad dd-idweř yar tudart?

Xenni ad qqimey ttrajiy marra ussan n umenyi inu,
yares aŕami dd-yusa ufekki inu.

¹⁵ Maŕa *xenni* Cek tŕayid, necc ad Cek dd-arrey,
uca Cek ad temmezŕed yar řxedmet n ifassen nnek.

¹⁶ Maca řexxu tħessbed iřuraf inu,
war tmennēed *lyadab nnek* x ddnub inu.

¹⁷ Axetħtu inu ittwacemmes di tceμμmust,
u yar řmuēřiyyet inu tarnid *dayes* ktar.

¹⁸ Wah, adrar iweħħan, ifessi,
uca iħruĝed jjarf zeg wemcan nnes,

¹⁹ aman tteddzen izra,
iyezran nnes ttekksen acař n temmurt,
ammu i tareddĝed asitem n bnadem.

²⁰ Cek tarennid dayes i řebda, *xenni* yuyur.
Ttbeddařed udem nnes uca tessekke d t.

²¹ *Maŕa* iħenjiren nnes tħfen ccan, netta war t issin,
maŕa ten deĝen, war kidsen ittici.

²² Maca arrimet nnes tttnezbar di tħwee n yixef nnes *waha*,
u řemar nnes ittecdin di tħwee nnes.

Řhard wiss tnayen n ilifaz x uēeffan

15 ¹ *Xenni* yarra-dd **ilifaz**, wenni dd-yusin zi Tayman, inna:

² Ma ittarra-dd ijj n umiyis s tussna ixwan?

Ma ad iccur aēddis nnes s useμμmid i-dd ittasen zi manis dd-tneqqar tfuct?

³ Ma ittcarrae s řhard war ineffēen,
s wawařen nni war ittakkwađen?

⁴ Cek *maca*, tarzid tigg^wudi *n Arebbi*,
u tekksed tazaĝit zzat i wudem n Arebbi.

⁵ Maŕar aqemmmum nnek issargeb řmuēřiyyet nnek,
aqa itteejib ac řhard s tħraymect s yiřes *nnek*.

⁶ Aqemmmum nnek ad cek iħkem, war iĝi necc,
iyencicen nnek ad xak cehden.

⁷Ma cek d bnađem d amezwaru nni dd-ittwaxeřqen?

Niř t^ettwarwed-dd qbeř tiwririn?

⁸Ma tessħessed i wegraw n imcawaren imtiqqan n Arebbi,
ma tjebbded tiřit řarek?

⁹Min tessned cek, neccin war t nessin?
Min tfehħmed cek inęes arney?

¹⁰Uřa jar aney d amcaybu d uwessar,
nitni d imřaren deg wussan x babac..

¹¹Ma asfewwej n Arebbi drus řarek,
niř ijj n wawař ssiwřen t akidek s teręey?

¹²Mayemmi cek issetlae wuř nnek,
mayemmi qeęęent tiřřawin nnek,

¹³aqā cek tessneqřabed buħbeř nnek x Arebbi,
ařami tessuffųyđ *marra* awařen nni zeg uqemmmum nnek?

¹⁴Min iena bnađem aqā netta ad yiři d amezdag,
u *min iena* wenni dd-ittwaxeřqen zi temřart,
aqā netta ad yiři d amsegged?

¹⁵Xzar, imqeddasen nnes war xasen ittcirř,
uřa d ijenwan war řin řfan di tiřřawin nnes..

¹⁶Ahtat ead ijj n nnei n bnađem d bu-ufessad,
wenni isessen min war iħřin am waman!

¹⁷Necc xsey ad ac *t* ssecney, seř-dd řari,
xenni ad eawdeř min řriř,

¹⁸min eawden imiřisen,
uca war t ssnuffaren n ibabaten nsen.

¹⁹I nitni waha umi temmewc temmurt,
uřa d ijj n řbarrani war xas iedu.

²⁰Marra ussan i iddar ueffan, imarret ixef nnes,
u ittwwag aymir i řqedd n isegg^wusa i ittwwaxemmřen i bu-řexcunet.

²¹*Yudeř-dd* řħess n iyuyyan issnexřaesen řar imezzųyen nnes.
Ead di řweqt n řehna ad xas iwđa umteħřay..

15:8 Rum. 11:34

15:10 Ayub 32:7

15:14 1 Ij. 8:46; 2 Im. 6:36; Ayub 14:4; Izhd. 14:3; Awřn. 20:9; Amb. 7:20; 1 Yħ. 1:8,10

15:15 Ayub 4:18; 25:5

15:21 1 Ts. 5:3

²² Netta war ittriji ad dd-iεqeb zi tağest,
maca aqa netta ittwagg i ssif.

²³ Netta ittemhafa da d diha x weyrum. ‘A, mani *i yeğā?*’
Netta issen aqa ittraja i-t wass d abarcān deyya..

²⁴ Dđiqet d řehşaret ssagg^wadent netta,
arnin nitni am ijj n ujeğid iwjed i umenyi.

²⁵ Mağar yar Arebbi isswizğađ netta afus nnes,
u ak-d Umzemmar x kuřci imenneε *tayennant* tameqqrant.

²⁶ S yiri imeğden ittazzeř ħares,
s ibuņunen igdaren x tseddart nnes *n ueeskari*.

²⁷ Mağar iřehħef i uyembub nnes s tadunt,
igga tadunt i tejeinna nnes.

²⁸ Izeddey di tneddam ittwahedmen,
u *di* tudrin war daysent izeddey *εad* uřa d ijjen,
tinni yuran mağend ad dewřent d řxirbat.

²⁹ Netta war iddikkwıř d bu-wağřa u ağřa nnes war ittyimi,
mařa min dd-ikseb war yarenni x temmurt.

³⁰ Netta war inejjem i tağest,
aceεεař *n tmessi* ad yecc řefruε nnes,
ad ifna s řεwin n uqemmmum nnes.

³¹ Ejj i-t war ittcıři x min ibeđřen,
mağar *xenni* uřa d řmunet nnes ad tebdeř.

³² Minřa war dd-yusi *εad* wass nnes, ad ittwakemmeř,
mağar tasetřa n tini nnes war tzeyziw..

³³ Ad isseydeř ađıř war issnediyen nnes am tzayart,
ad immenđar nnuwar nnes am tzitunt.

³⁴ Mağar abarru n imnafqen aqa-t břa řyiğet,
u timessi t^εtett iqiđan *i iccuren* s řyecc..

³⁵ Aqa aten s ddeyset zi tamara, tturwen řyecc,
u řexdeε aqa-t deg uεeddis nsen..

15:23 Ayub 18:12; Izhd. 109:10

15:32 Ayub 22:16; Izhd. 55:24

15:33 ‘Netta’ - ixs ad yini ‘Arebbi’.

15:34 ‘amnafeq’ - bñadem nni itteggēn s tñayen n wudmawen.

15:35 Izhd. 7:15; Ica. 59:4; Ĥuc. 10:13

Ayub iřaya x Arebbi am dd-ittarra x Ilifaz

16¹ *Xas uca* yarra-dd **Ayub**, inna:

² Manawya sřiy as ařtas,
kenniw marra idwem tessbeřřrem ayi afewwej.

³ Ma ad qđan wawařen ixwan?
Niř min cek iearnnen *ead* ad dd-tarred awař?

⁴ Uřa d necc *zemmařey* ad ssiwřey am kenniw,
mařa aqa kenniw deg wemcan inu.
Iři ad mudey awařen xawem,
u ad xawem hezzey azeřif inu.

⁵ Ad kenniw ssmehđey s uqemmm inu,
u afewwej n iyencicen inu ad awem yawi řefsaset.

⁶ Mařa ssiwřey war xafi ittejji řehřiq inu,
u mařa sseyđey, ma ad xafi iħeyyed?

⁷ Řexxu maca issiħeř ayi Netta.
Tessarřfed Cek marra tawacunt inu.

⁸ Cek tessdurryed ayi s teqcurt *n teřmect*, tenni d tacehhadt xafi,
uca ikkar xafi *arrimet* inu amusriw,
ittcetca zzayi deg uřembub inu.

⁹ Ařđab nnes imezzeq uca iđeffar ayi-dd.
Netta ittyezza-dd řari tiřmas.
Ařrim inu issqeřřaε-dd řari titřawin..

¹⁰ Nitni ttcarragen aqemmm nsen xafi,
ccaten ayi s řħegra řar uqabsi,
ttekkaren xafi ttmunen.

¹¹ Isellem ayi Arebbi i yijj n mmis n řmuεřiyet,
iearren ayi deg ufus n iεeffanen.

¹² Tuya ayi di řħudnet, maca Netta yarřa ayi,
icebbar ayi deg ijiman, uca iřbez ayi.
Issbedd ayi d taħjurt i Yixef nnes.

¹³ Imjebbaden *nnes n řqews* nđen ayi-dd,
Netta issnuqqub ayi tizřař břa ahaweř,
ittzeřaε řar temmurt iři inu,.

16:2 Ayub 13:4

16:9 Ayub 10:16,17; 13:24

16:12 Ayub 7:20; Iğjd. 3:12

16:13 'tizzař' - niř 'tizeřřin'.

¹⁴ yarezža ayi trezzit awarni i trezzit nneyni,
ieref-dd xafi am bu-teyrudt.

¹⁵ Xeyydey arrud n wecđan i teřmect inu,
icc inu sswessxey t s ucař.

¹⁶ Ayembub inu izwey zeg imeřřawen,
tiři n řmewt aqa-tt x wabřiwen inu,

¹⁷ waxxa war yarsi leunf x ifassen inu,
u tazađit inu teřfa.

¹⁸ *Uh* tammurt, war ddař idammen inu,
war tteji iyuyyan inu ad afen amcan *mani i ya arsan!*

¹⁹ Xzar, uřa d řexxu, Acehhad inu deg ujenna,
Amcafeε inu x řegεudi.

²⁰ Imeddukař inu sthezzan zzayi,
maca t^ettru tiřř inu yar Arebbi.

²¹ Ejj-i-t ad iwwet ddeεwet x weryaz yar Arebbi,
am ijj n mmis n bnadem x umeddukeř nnes.

²² Mařar drus n isegg^wusa i-dd řa yasen *εad*,
qbeř i řa uyurey abrid war zzayes tteiqqibey.

Ayub issiweř ak-d Ilifaz x řemřayem nnes

17¹ Buřbeř inu yarjef,
ussan inu *ineggura* xesyen,
myir imedřan d ayi iqqimen.

² S tidett, inni istehzan aqa aten yari,
u tiřř inu tessceddu ģiřet jar ixarriřen nsen imarzagen!

³ Egg ixef nnek d ađman i necc *din* yarek.
Man wen *xenni* i řa iwten *afus nnes* deg ufus inu *i man aya?*

⁴ Mařar Cek tekksed *marra* řefhamet x wuř nsen,
x uyenni Cek war ten tessεuđid ca.

⁵ Wi i řa iydaren imeddukař nnes di řřweε n tkeccađt,
tiřřawin n iřenjiren nnes ad nēdment.

16:15 Ayub 30:19

16:21 Ayub 31:35; Amb. 6:10; Ica. 45:9; Rum. 9:20

⁶Netta igga ayi d lmatal jar řegnus,
ařami dewřey am ijjen ssusufen as x uyembub.
⁷S uya i teemec tiřř inu zeg wecđan,
marra iyezdisen inu aqa aten am tiři.
⁸Inni igguren nican ttneřřaen zi man aya,
u amezdag ittneqřab x umnafeq.
⁹Amsegged imennee deg webrid nnes,
wenni řar ięa ifassen imezdagen, yarenni di jjhed.

¹⁰S uya marra kenniw, dewřem-dd, asettiw-dd da,
mařar war ufiy uřa d ijj n umiyis jar awem.

¹¹Edun wussan inu,
ttwaqedeen inwayen inu,
marra meřri n wuř inu..

¹²Ğiřet tteggan tt d ass,
qqaren: aqa tafawt t^ettades-dd xmi dd řa tewđa taęest.

¹³Mařa ssitmey *ead*, *ssitimey* aqa řaxart ad tiři d taddart inu,
ad bezzey tassut inu di taęest.

¹⁴Řar wendeř řayiy: ‘Cek d babal’,
řar ikecca: ‘Yemma!’ d: ‘Učma!’

¹⁵Mani ięa xenni řayas inu?
Řayas inu, man wen *izemmare*n ad t iřar?

¹⁶Ihwa řar řřrufa n řaxart,
mařar *mařa* nmum deg ucař, *aqa din* arrařet..

Řřard wiss tnayen n Bildad: aneggaru n bnađem d aeuffan

18¹*Kas uca* yarra-dd Bildad, wenni dd-yusin zi Cuřa, inna:

²Ař meřmi *ead tarezzum* ad teggem tixecfin i wawařen *n bnađem*?
Mařa tfehmem, *xenni* awarni i uya ad nessiweř.

³Mayemmi i d aney ittwagg am řmař,
u nettwařsar di buřbeř di tiřřawin nwem?

17:6 Ayub 30:9
17:10 Ayub 6:29
17:11 Ayub 7:6; 9:25
17:16 Ayub 3:17,18,19; 30:23,24

⁴ *Cek, a yaryaz* wenni ittmezzqen ixef nnes deg uxeyyeq nnes!

Ma ad jjen temmurt di ssibbet nnek,
u ad ittwasmuṭṭi jjarf zeg wemcan nnes?..

⁵ Wah, tafawt n ıeffanen ad texsi,
u aceeεař n tmesi nnes war ittegg tafawt *emmarş ead*.

⁶ Tafawt di tqıdunt nnes ad tebbarcen,
řefnar nnes tiwa nnes ad t ssxesyen.

⁷ Ttarjijen iřuraf nnes ijehden,
ccwar *n yixef* nnes ad t iřdeř.

⁸ Mařar s iđaren nnes ad innay deg uřennaj,
ad yuyur x tracca, mmuden tt i tneymart.

⁹ Řřef ad t imneε zeg unırz,
tasyunt n tjeyyaft t^eřtef dayes..

¹⁰ Tennuffar tesyunt *n texceft* nnes di temmurt,
taxceft nnes aqa-tt x webrid.

¹¹ Ssigg^weden t inexřııen zi marra iyezdisen,
deffaren t řar iđaren nnes..

¹² Izzuř dayes,
ađeyyeε ittraja i-t řar uyezdis nnes..

¹³ *Arřıyyet* ad tecc *marra* iyezdisen n arrimet nnes,
u iyezdisen n arrimet nnes ad ten yecc ijj n řehřac ineqqen ař řtarf.

¹⁴ Minxef tuya ittceř, ittwařreε-dd zi tqıdunt nnes.
Tneddeh i-t arřıyyet řar ujeřid n inexřııen..

¹⁵ Iwdan nni war řin d yenni nnes, zeddyen deg uqıdun nnes,
řecbarıyyet t^ettwazuzzar x tzeddiyt nnes.

¹⁶ Zi swadday ttazyen izewran nnes,
zi sennej ttwaqessen řefruε nnes.

¹⁷ Řıdaret nnes ad t^ettwakkes zi temmurt,
war d as ittyimi *ead* isem deg webrıden..

¹⁸ Ad t εarnen zi tfawt řar tařest,
ad sstewwjen zi ddunect..

18:4 'ixef nnes' - s Teıbranıt 'řeemar nnes'.

18:4 Ayub 13:14

18:9 Ayub 5:5

18:11 Ayub 15:21; İrm. 6:25; 46:5; 49:29

18:12 Ayub 15:23

18:14 Ayub 8:13,14; 11:20; Awřn. 10:28

18:17 İzhd. 109:13; Awřn. 10:7

18:18 'zi ddunect' - niy 'zeg umađal'.

¹⁹ War ħares ittiři warraw niy jjadira di řgens nnes,
war ittyimi uřa d ijj di tzeddiyin nnes..

²⁰ X wass nnes ad arjijen inni izeddyen ħar mani tyeęi tfuct,
inni izeddyen ħar manis i dd-tneqqar tfuct ad ten t'ęętef tigg^wudi.

²¹ Wah, ammu i t'ęętemsar i tzeddiyin n imeqjařen,
wa d amcan n yinni war issinen Arebbi.

Tamwarrit n Ayub x Bilad x usitem nnes di Arebbi

19¹ Yarra-dd Ayub, inna:

² Meċař ead i ħa tekkem tceđnem řeemar inu,
ad ayi třebyem s wawařen?

³ Řexxu ead wiss eecra n twařawin ttekkwarem ayi,
war t'ęęteđhim umi d ayi dd-tyeęęrem awař.

⁴ Mařa s tidett weddarey,
ggur ad iqqim uweddar inu i ixef inu.

⁵ Mařa s tidett texsem ad xafi tessgeeedem ixef nwem s cciki,
u ad ayi tessqencem s řefđiřet inu,.

⁶ ssnem xenni, aqa Arebbi inneqřeb xafi,
uca inneđ ayi-dd s tracca nnes.

⁷ Xzar, syuyyey: 'Řexcunet!', maca war xafi dd-yarri uřa d ijj,
ttřayiy i twiza, maca řęeqq war *din* ięi.

⁸ Abrid inu iqqen i-t, ařami war zemmarey ad eduy,
taęest issu tt x imesraq inu.

⁹ Řeezz inu ikecceđ i-t zzayi,
u ttaj i ięan x uzeęif inu ikkes i-t.

¹⁰ Netta yarza ayi zi marra iyezdisen, ad ttwahellkey!
Iqřee araji inu am ict n tcejjart..

¹¹ Aęđab nnes yarya dayi,
uca Netta ięesseb ayi am řeedyan nnes..

¹² Munent ffęent-dd terbiřin n řeeskar nnes,
sswejdent-i-dd abrid nsent ħari,
uca quwwarent i tqiđunt inu.

18:19 Ica. 14:22; Irm. 22:30

19:5 'ad xafi tessgeeedem ixef nwem s ccikil' - niy: 'ad xafi teggem ayaziđ'.

19:10 'tacejjart' - niy 'addag' ('iddagen').

19:11 Ayub 13:24; 16:9; 33:10; Iğid. 2:5

¹³ Aytma issigg^wej i-ten xafi,
inni d ayi issnen dewřen d midden xafi..

¹⁴ Inni d ayi itteenan jjin ayi,
inni d ayi issnen ttun ayi.

¹⁵ Imsexxaren n taddart inu d tiyyawin inu
ħessben ayi d řbarrani,
necc d ayrib jar tiřřawin nsen.

¹⁶ Řayiy i umsexxar inu, *maca* war xafi dd-yarri,
tuya ittxeřša ad t ħeccmey s uqemmum inu.

¹⁷ Řeewin n temwarrit n nnefs inu isseiff tamýart inu,
arşuđey i aytma.

¹⁸ Ead iħramen imezyanen sseħqaren ayi.
Mařa kkareý beddeý, ttemearran xafi s wawařen nsen..

¹⁹ Marra immeddukkar inu ieiżzen carrhen ayi,
inni ttexsey, nnqeřben xafi..

²⁰ Yar teřmect d weysum inu řessqen iýsan inu.
Necc nejmeý ak-d tiřmect n teýmas inu *waha*..

²¹ Ĥinnem xafi, ĥinnem xafi, *a* kenniw, imeddukkar inu!
Maýar afus n Arebbi iřqef ayi.

²² Mayemmi i d ayi tđaffarem amecnaw Arebbi,
u mayemmi war ttjiwinem aysum inu?

²³ Mři uran awařen inu,
mři ttwazemmemen *wawařen inu* deg ijj n wedlis!

²⁴ Mři ttwaneqcen s pluma n wuzzař u s řexfif,
di jjarf i řebda.

²⁵ Necc ssney: ‘Amefdi inu iddar,
u Netta ad dd-ikkar d Aneggar zeg ucař.’

²⁶ U awarni řami i ya t^ettwařbez teřmect inu ammu,
ad zareý Arebbi zi arrimet inu.

²⁷ Ad t zareý zzati,
tiřřawin inu ad t zarent,
war iği midden.
Yares i ttmezrent tizzař inu yar daxeř inu..

19:13 Izhd. 31:12; 38:12; 69:9; 88:9

19:18 Ayub 30:1

19:19 Izhd. 41:10; 55:14,15

19:20 Ayub 30:30; Izhd. 102:6; Igjd. 4:8

19:27 ‘tizzař’ - niý ‘tizezřin’.

²⁸ Waxxa amenni kenniw ad tinim: ‘Mammec i nzemmar ad t neđfar?’

mayar azwar n tmesřact ittwaff dayi.

²⁹ Gg^wedem zi ssif,

mayar lyadađ *ad dd-yas* x ddnub n ssif,

mađend ad tessnem aqa *ad yiři* řhukm.

Řharđ wiss tnayen n řufar x řefřeh d řhukm

20 ¹*Xenni* yarra-dd řufar, wenni dd-yusin zi Naema, inna:

² Ixarriřen inu ttyiman dekkwařen-dd yari,
zi ssibbet n uqeğeq *i war ittbeddin* di *řbař* inu.

³ Šřiř ijj n uwebbex i d ayi issbeđdařen,
maca buhbeř ad xafi dd-yarr s řefhamet inu.

⁴ *Iwa* tessned aya, aqa-t din zeg wečarř uya,
zeg wami ittwassars bnadem x temmurt,

⁵ aqa asřiwřew n ieffnanen ittekk drus *waha*,
řefrahet n umnafeq *myir* ict n tzeđziht.

⁶ Waxxa t^ettgeeead nxfaxet nnes ař ijenwan,
waxxa itthada azeğif nnes ař iseynuten,

⁷ am isufyan nnes ad qđan i řebda.

Inni t izrin, ad inin: ‘Mani iğa netta?’

⁸ Am ict n tirja ad iđuw, war ittwifi *ead*,
ad ittwassetlee am tmezriwt n ğiřet.

⁹ Titt i t izrin war *t* tžarr eawed,
u amcan nnes war t izarr *emmars*.

¹⁰ Iđenjiren nnes ad sşjiwnen imezřađ,
ammu i dd ya yarren ifassen nsen ağřa nnes.

¹¹ Ixsan nnes iccuren s temzi,
ggur ad zzřen akides deg ucař.

¹² Mařa řyar deg uqemmum nnes d *amizid*,
mařa issnuffar i-t sadu iřes nnes,

¹³ mařa iħđa i-t, war ixs ad xas iħeyyeđ,
maca imennee i-t deg waney nnes,

¹⁴ *xenni* ad tbeddeř macca nnes deg uceddis nnes,
di daxeř nnes ad tedweř d arrhaj n trefsiwin.

¹⁵ Işarđ agŗa, *maca* ad t-i-dd-ięuqq *eawed*.
Ad t-i-dd-inđar Arebbi ęar barra zeg uęeddis nnes.

¹⁶ Arrhaj n trefsiwin ad t iŗęęę,
iŗes n ufięar ad t iney.

¹⁷ War iźarr iyezran,
tiyezratin d taryawin *ittazzŗent* s tamment d uęi.

¹⁸ Ad dd-yarr řefęęŗ n umarret nnes, war t isseyŗay,
war ineggez s řefraŗet zi ssibbet n wagŗa i dd-ikseb,

¹⁹ maęar ideę imezŗađ, iĵa i-ten bŗa twiza,
yucar taddart nni war issbedd,

²⁰ maęar war issin řhudnet di daxeŗ nnes,
s uęa war inejjem s marra min di tuya immezŗi *ammu*.

²¹ War ittceŗęi walu i umereiq nnes,
s uyenni war ittyimi zzhar nnes ibedd.

²² Maŗa ęares *ęad* afeyyeđ imun, ad ittwahŗar,
ad xas yiŗi *ufus* n kuŗ řmeskin.

²³ Aęa ad yiŗi ģima ad iccur aęeddis nnes *i tyawant*:
Aęa Netta ad xas issekk řģaduę n weęđab nnes,
ad t yarr ad xas iwwet *am wenęar xmi i ęa icuęę* di arrimet nnes.

²⁴ Waxxa ad yarweŗ zi řesnaģ n wuzzaŗ,
ad t issnuęęeb řęęews n nnŗas.

²⁵ Ijebbed *ijjen zzayes fritca*, aęa teffey-dd zi arrimet nnes,
ŗmacam yareęęen *itteffey-dd* zeg iźi nnes,
wah inexŗięen ad xas kken.

²⁶ Taęest tekmeŗ tŗtŗhama ęar txubay nnes,
timessi war tt issiy uŗa d iĵę, ad t tecc,
ad tarr mezŗi ak-d yenni iceŗęęen di tqiđunt nnes.

²⁷ Ajenna ad ięarra řmueŗięęet nnes,
u tammurt ad xas tęewweę.

²⁸ Řęięęet n taddart nnes ad traģ,
ad tazzeŗ deg wass n weęđab nnes.

²⁹ Wa d min i dd-ikkaren i ięeffanen zi AREBBI,
tasyart i d as inna Arebbi.

Tamwarrit n Ayub x Şufar: řeffeř n weryaz aeffan

21¹ *Xenni* yarra-dd **Ayub**, inna:

² Šřem mliř i wawařen inu,
řima ad awem iřin i usfewwej.

³ Ksim ayi, *xenni* ad ssiwřey,
u awarni řami ssiwřey, *xenni* tzemmarem ad tčeffarem.

⁴ Xafi necc, ma acetci inu x ijj n bnađem?
Niř mayemmi war d ayi dd-ikkar ad yiři buřbeř inu břa ttasie n řxađar?

⁵ Qeřbem-dd řari uca jearem,
sarsem afus x uqemmmum.

⁶ *Mařa* xemmey *waha* deg uya, ttneřřieey,
u tmennee tarjijit arrimet inu.

⁷ Mayemmi tťyiman ieeffanen ddaren,
mayemmi ddakkwařen iwessura, tmarnin ead di jjeħd nsen?

⁸ Tarwa nsen tťyiman bedden ztat i uęembub nsen, aqa aten řarsen,
u *iřenjiren* ięedduten nsen ztat i tiřřawin nsen..

⁹ Tudrin nsen aqa atent di řehna nřřa aneřřie,
aemud n Arebbi war ten iccit.

¹⁰ Afunas nnes ittarra u war ixeřři,
tayenduzt nnes t^ettaru u eemmarř war tyeřřeř aeeddis.

¹¹ Ttejjan imezyanen nsen gguren am ict n třimart,
iřenjiren nsen *ttejjan ten* neggzen.

¹² Nitni ssgeeeaden *tmijja nsen* řar ubendir d řgambri,
uca farrřen řar tmijja n temja.

¹³ Sseeddun ussan nsen di zřhar,
maca hekkwan řar řaxart deg wermac n wabřiwen.

¹⁴ Qqaren i Arebbi: ‘Ĥeyyed xaney,
mařar war d aney ieřib ad nessen ibriden nnek..

¹⁵ Man wen ięan d Amzemmar x kuřci mařend neccin ad as nsexar?
Man lfayda i řarney mařa nziyyar xas *s tzaęit nney?*’.

¹⁶ Xzar, zřhar nsen war ięi deg ufus nsen.
Ccwar n ieeffanen igg^wej xafi..

21:7 Izhd. 17:10; 73:12; Irm. 12:1; Ĥab. 1:16

21:8 ‘Ara’ - s Teibranit ‘zariet’.

21:14 Ayub 22:17

21:15 Uf. 5:2; Mal. 3:14

21:16 Ayub 22:18

¹⁷ Mečar n twařawin txessi i ieffanen *s tidett* tfawt *n sen*,
uca iřeqqef i-ten uđeyye,
mečar n twařawin ibeřta Netta xasen řehřiq deg weyđab nnes,

¹⁸ *ařami* i řa dewřen am uřum zzat i ušemmid,
am iyeř texđef i-t řaryadř?

¹⁹ *Ma teqqarem*: ‘Arebbi ittxemmeř *lei qab i řmušiyyet* nnes i iřenjiren nnes!’ ?
Ejj i-t ad as tt ixegę řa řa yaca netta *simant nnes*!

²⁰ Ejj titřawin nnes ad zarent ahellek nnes,
ejj i-t ad isu *s yixef nnek* zeg wescar n Umzemmar x kuřci.

²¹ Mařar mammeć i řa ifarř ead di *ayt bab n* taddart nnes awarni *i řmewt* nnes,
mařa t*ttwagg *ead* qedda n iyuren nnes?

²² Ma zemmare n ad sřemden tussna i Arebbi,
wenni iřekkmen x yenni iřan deg ujenna yuěřan?

²³ Aqa din ijjen immut di zzhar imun,
am *iddar ead* qaě nřa amnus u di řhudnet.

²⁴ *am* emmare n řemdawed nnes s uyi,
u itt wabezzeg waduf n yexsan nnes.

²⁵ Wenney ni immut s řemar d amarzag,
war dd-yiwi řiqqi i walu n řxar.

²⁶ Munen zřen nitni deg ucař,
u ikeccawen dřin ten.

²⁷ Xzar, ssney ixarřšen nwem,
uřa d timeemać nni zi d ayi tdeřmem,

²⁸ xmi teqqarem: ‘Mani teęa taddart n bu-řřuřta,
u mani teęa tqiđunt n tzeddiyin n ueffan?’

²⁹ Ma emmarř war tesseqsim imsebriden?
Aqa iceyyaren nsen ittqarran war tzemmare n ad ten tenkarem:

³⁰ mařar aeřfan ad ittwařđa deg wass n arřiyet,
deg wass n uduqgez *n ufugem* ad ttwawyen nitni *di řaman*.

³¹ Man wen i t řa i ssecnen abrid nnes deg uyembub nnes?
Mařa igga *ca n tuěffna*, wi *t* i řa ixegęřen?

³² Netta maca ad itt waksi řar wenđeř nnes *d ameqqran*,
u řar tewrirt n wenđeř nnes ittess netta *s yixef nnes*.

21:17 Ayub 20:29; Izhd. 11:6,7

21:21 ‘awarni i řmewt nnes’ - s Teibranit ‘awarni as’.

21:22 lca. 40:13; Rum. 11:34; 1 Kur. 2:16

21:26 Ayub 17:14

21:30 Awřn. 16:4

³³ Ttējjiben as ibursa n teyzurt,
u deffaren t marra iwdan,
u inni d as ittizwaren, war ggur ad ttwaḥesben.

³⁴ Mammec texsem ad ayi tēzzam s *wawařen* ixwan?
Zi temwarrit nwem war ittyimi *walu* myir řeyḍar *waha*.

Řhard wiss tṛata n Ilifaz x ddenb d wedwař yar Arebbi

22¹ *Xenni* yarra-dd Ilifaz, wenni dd-yusin zi Tayman, inna:

² Ma izemmar bnadem ad infee Arebbi?
Wenni iggin s řeεeř ineffe *myir* i yixef nnes.

³ Ma aqa-t d lfayda i Umzemmar x kuřci aqa cek tseggded,
niř d řefdeř mařa cek teggured deg ibriden nnek s řeřfayet?

⁴ Ma iwti i cek zi ssibbet n tigg^wudi nnek *zzayes*,
niř ad yadef akidek yar taddart n ccreε?

⁵ Ma war teři tuεeffna nnek d tameqqrant,
u řmuεiyyat nnek *ma war řint* nhřa asbeddi?

⁶ Mařar tḥewwsed ddiyyet zeg aytmac bařeř,
u tekksed i yenni s drus n werruḍ waha arruḍ nsen..

⁷ Wenni yuḥřen war d as tewcid ad isu,
wenni iğuzen tqeḍeεed as ařrum.

⁸ *Maca* mařa din aryaz s uyiř ijhed, *xenni* tammurt aqa-tt i wanita,
uca ad dayes izdey ca n weryaz n ccan.

⁹ Tijjař tsekkeḍ tent s ifassen xwan,
iřağen n uyujिř ttwařebzen.

¹⁰ S uyenni nndent ac txečfin,
uca tewḍad-dd xak tigg^wudi.

¹¹ Niř war t^ettwiřid tağest,
d řḥemřet n waman nni cek yedřin?

¹² Ma war iği Arebbi yuεřa deg ujenna?
Xzar itran *nni iğan* sennej qae, mammec euğen!

¹³ *Maca* teqqared: ‘Min issen Arebbi?
Ma izemmar ad iḥkem *nican* zeg useynu ibbumbsen?’

¹⁴ Iseynuten d ařehħef i Netta ařami war ittwiři,
u x řqubbet n ujenna iggur Netta.’

¹⁵ Ma tixed ad tedfaređ amesruq n weħař uya,
amesruq nni kkin yeryazen *iccuren* s řmuęšiyet,
¹⁶ inni ittwakksen am war dd-yiwid *ead* řmijař nsen,
umi tfeyyed řhemřet dsas nsen,

¹⁷ inni innan i Arebbi: ‘Agg^wej xaney!’
Min izemmar Umzemmar x kuřci ad yegg *ead* i nitni?.

¹⁸ Iwa, waxxa Netta iccur tudrin nsen s řxar!
Ccwar n iceffanen igg^wej xafi..

¹⁹ Zřin t imseggaden uca farħen,
amezdag istehza zzaysen..

²⁰ ‘Ařrim nney ittwakeħħed,
u min zzaysen iqqimen tecca i-t tmessi.’

²¹ Qqen ģares, ad ģarek tiři řhudnet,
S uya ad ģarek dd-yas min iřebħen.

²² Ksi xenni tayuri zeg uqemmum nnes,
egg awařen nnes deg wuř nnek.

²³ Mařa tdewřed-dd ģar Umzemmar x kuřci, ad t^tttwasbedded.
Sig^wej min war iseggden x tqiđunin nnek.

²⁴ Sars urey iqquren deg ucař,
urey zi Ufir jar izra n tyezratin.

²⁵ *xenni* Amzemmar x kuřci ad yiři d wurey iqquren nnek,
uřa d idurar nnek n nnuqart!

²⁶ Mařar xenni ad tfarħed zeg Umzemmar x kuřci,
u řar Arebbi ad tessgeęded aymbub nnek.

²⁷ Ad as t^tttared s tzađit yuđyen
u Netta ad ac iseř u cek ad tkemmřed lwuęud nnek.

²⁸ Mařa tekksed awař, xenni ad ac dd-teffey *tmesřact*,
u tafawt ad tarey deg ibriden nnek.

22:17 Ayub 21:14

22:18 Ayub 21:16

22:19 Izhd. 107:42

22:23 Ayub 8:5,6

²⁹Maña *cek* ssehwan nitni, ad tinid: ‘Sgeeed *azeġif nnek!*’,
Netta ad issenjem wenni isshekkwan tiġtawin nnes..

³⁰Netta ad issenjem wenni war iġin b’ra řeib,
minzi netta ad injem s tezdugi n ifassen nnek!

Tamwarrit n Ayub x Ilifaz d wedfae nnes zzat i Arebbi

23¹Yarra-dd **Ayub**, inna:

²Uřa d ass-a acetci inu d ayennan,
issedqeř afus inu x uneffes inu.

³Mři ssney maca, mani zemmarey ad t afey,
maħend ad awdey ħar tzeddiyt nnes.

⁴*Xenni* ad bezzey zzates ddeewet,
ad ccurey aqemmun inu s wawařen i ucarree.

⁵Ad ssney awařen i xafi dd ħa yarr,
ad fehmeř min i d ayi ħa yini.

⁶Ma ittxeřša as ad imcarree akidi s jħhed ameqqran?
Lla, ejj i-t ad ayi iwc *taynit waha*.

⁷Dinni ad kides imcarree wenni icnan,
u necc ad nnufsrey i řebda zi řqađi inu.

⁸*Maca* xzar, mařa uyurey ħar ccarq, *ammu* war din iġi Netta,
u mařa *uyurey* ħar řħarb, *ammu* war d as tħhekkarey.

⁹Mařa ħares cħeř di ccamal, war t ttwiřiř,
mařa inneqřeb-dd ħar ljanub, war t řarey.

¹⁰Maca Netta issen abrid i ggurey,
ittqeġeb ayi, ad ffey am wurey.

¹¹Imnee uđar inu di jħurat nnes,
abrid nnes dfarey t, war zzayes ffiyey.

¹²Tawřiyyet zeg uqemmun nnes war zzayes arxuř.
Awařen n uqemmun nnes xemmřey ten mahu min xef ttwaweřřiy.

¹³*Maca* mařa Netta dıdd n ca n yijjen, man wen i t ħa imeneen zi man aya?
Min ixs řeemar nnes, ad t yegg.

22:29 Awřn. 29:23
23:11 Ayub 31:4-8
23:13 Izhd. 115:3

¹⁴Maɣar Netta isseqfař min i d ayi yura,
u aqa din ațtas n tmesřayin am tina ęares *di řbař*.

¹⁵S uya ttexřaęę ztat i uęembub nnes,
aqa fehmeę tt mliř, u ttegg^wedeę zżayes.

¹⁶*Maɣar* Arebbi issefcir uř inu,
Amzemmar x kuřci issnexřaę ayi.

¹⁷Maɣar war ttexřięę zi taęest,
uřa zeg wudem inu nni ittřeřęęef s tubbarcent.

Ayub isseqsa ilifaz x min t icęan i Arebbi inni ittwařsaren

24¹Mayemmi war ttwaxemmřent řmijařat *n uxeęę*
zeg wenni ięan d Amzemmar x kuřci,
u inni t issnen,

mayemmi xenni war ttwiřin ussan nnes *n nneqmet?*

²Nitni ssmuřtuyen řehdud,
ttacaren tařimart uca arekkwsen tt.

³Aęęuř n iyujiřen ssagg^wajen t,
ttęewwsen afunas n tajjač.

⁴Nitni ęarrnen imezřađ zeg webrid.
Inni ittwařsaren di temmurt ttnuffaren jmię.

⁵Xzar, aqa aten am ięyař n řexřa.
Tteffęęę ęar řxedmet nsen, arezzun taneymart.
Řexřa iwca as macca i ięenjiren nsen.

⁶Deg ięyar řettcen řeřtic nnes,
řeqqđen deg imarjaęen n uđiř n ięeffanen.

⁷Sseeddun ģiřet d ięaryanen, nhřa arruđ,
war ęarsen bu dduri di teřmeđ.

⁸Zeg wenzar iccaten zeg idurar ttuffen,
ttcebbaren di jjarf maɣar war ęarsen adurri.

⁹Zeg iffan n *yemmatsen* ttekksen ayujiř,
uca tt^eřfen ađman zeg umezřuđ.

¹⁰Gęuren d ięaryanen, nhřa arruđ,
am ģužen arebbun icewwafen *n imendi*.

24:2 Aęwd. 19:14; 27:17; Awřn. 22:28; 23:10

24:4 Awřn. 28:28

24:10 Lawi 19:13

¹¹ Jar řehyuđ ttæssaren zject,
eëffsen x tsirt n uđir, *waxxa amenni* maca ffuden.

¹² Zi tendint itteffey-dd řħess n useynef n yeryazen,
řeemar n yinni issuffyen buħbeř isyuyyu deg ujenna.
Waxxa amenni Arebbi war iħeđđi min war iħřin.

¹³ Inneyni d imyewwyen x tfawt,
war ssinen ibriden nnes,
war ttyimin di tibrudin nnes.

¹⁴ Qbeř *ma dd-tas* tfawt, ittekkar umenyi,
ineqq řmeskin d umezřuđ,
u di ġiřet igga am uxewwan.

¹⁵ Tiđđ n uzennay tħeđđta taġest.
Iqqar: ‘Uřa d ict n tiđđ war d ayi tħeđđi!’
Iřehħef i uyembub nnes.

¹⁶ Di taġest ttadfen yar tudrin.
S wass ttnuffaren,
war ssinen walu x tfawt.

¹⁷ Mařar tuffut *tban* asen-dd am tiři n řmewt,
mařar ssnen inexřieen n tiři n řmewt.

¹⁸ Am ukuffu x wudem n waman i yeġa.
Tettwaneeř tesyart nsen x temmurt.
War ittetđef *ead* abrid yar imarjaeen n uđiř.

¹⁹ Řazař d řehmu qeđđan x waman n wedfeř,
ammu i tettekes řaxart uřa d inni ixđan.

²⁰ Aeeddis n yemmas ad t ittu,
ikeccawen ad zzayes arren mezri.
Emmarř war t ttidaren *ead*.

Ittwarř řyecc am *ict n tfrewt n* ukeccuđ,

²¹ *ammu i* ittwarř wenni itteggan řyar di temřart břa tarwa,
di tenni war ittirwen,
uřa d wenni war itteggan min iřebħen ak-d tajač.

²² S jjeħd nnes issbedda inni yar teġa řřulđa.
Mařa ikkar *wanita*, war issin nican aqa tudart nnes di řaman,

24:11 Aewd. 25:4; Yae. 5:4

24:14 Izhd. 10:8,9

24:15 Izhd. 10:11; Awřn. 7:8,9

24:16 Ayub 38:15; Yħ. 3:20

²³ *maca* Netta iwca as řaman, *ařami* ħares dd-tudef ttiqqet, *ead* tiřřawin nnes aqa atent x webrid nsen.

²⁴ Ttwassuēřan i yijj n řřař d aquđaqđ, xenni war ġin *ead*.

Ad hwan, ad ttwakksen am marra *iwđan*,
am ixfawen n tidrin ad ttwaqessen.

²⁵ Ma war iġi amenni?!! Man wen i d ayi ħa iřřfen ixarriqen,
man wen i ħa issebđeř řřard inu?

Řřard wiss třřata n Bildad

25 ¹ *Xas uca* yarra-dd **Bildad**, i dd-yusin zi Cuħa, inna:

² Šřulřa d jjehd issagg^waden aqa-ten ħares,
Netta ittegg řehna di řueřa nnes.

³ Ma izemmar ad řesben meħař i ħares n řeskar?
Ma war tæddu tfawt nnes marra?

⁴ Mammec *xenni izemmar* bñadem ad yiři d amsegged ztat i Arebbi,
mammec izemmar wenni dd-ittwarwen zi temħart ad yiři d amezdag?.

⁵ Xzar, ead taziri simant nnes war t^tttwesseg s řeřfayet,
u itran war řfin di tiřřawin nnes..

⁶ Ahta ead bñadem, *wenni* d awekki,
u mmis n bñadem, *wenni* d akeccaw..

Ayub yarra-dd x Bildad: Řemyaret n Arebbi

26 ¹ *Xas uca* yarra-dd **Ayub**, inna:

² Mammec teggid twecid afus i wenni war ħar iġi jjehd,
mammec tbedded ħar uħiř n wenni war ħar teġi tzemmar!

³ Zeema aqa tewcid awessi isebħen i wenni war ħar teġi tiħit,
mammec i tessargbed ařřas *n twařawin* mummu *n tmesřact*!

⁴ I umi tæawded *řexxu* awařen nnek?
Man nnefs dd-iffyen zzayek?

⁵ Řexyařat *n imettan* fessyen
sadu waman d imezday nsen.

⁶ D acaryan tezeřř zzates řaxart,

25:4 Ayub 4:17,18,19; 15:14,15,16

25:5 Ayub 15:15

25:6 Ayub 4:19; Izhd. 22:7

war *din* teġi tqebbart i ʔaġay n uhellek.

⁷Ibezze *ajenna* di ccamal tiwa ʔxawi n *wudem n waman*, yuyeʔ tammurt ʔar walu.

⁸Netta ittcedda aman deg iseynuten nnes, *waxxa amenni* war ittarezzi aseynu swadday.

⁹Issdurruy udem n ʔearc nnes, ittbezze xas aseynu nnes.

¹⁰Yarcem taquract x wudem n waman, ʔares aʔ tma n tfawt ak-d taġest.

¹¹Ipilaren n ujenna ttarjjin, ttnexʔaen zeg uweddeb nnes.

¹²S jjehd nnes isshaj ʔebħar, u s ʔefhamet nnes iʔbez Rahab.

¹³S Arruħ nnes ittissiq ujenna *am wudem n tenni war ittʔehħifen*, afus nnes issnuqqeb aʔiyar itteħruġuđen s tazra.

¹⁴Xzar, man aya *waha* ixef n ibriden nnes, nesra *myir* taħessect n *ca n* wawaʔen zzayes. Wi izemmaren *xenni* ad issen ajjaj n jjhed nnes?

ʔħard n Ayub x ieffanen

27¹Yarni Ayub di ʔħard n lmatal nnes, inna:

²S tidett am iddar Arebbi nni i d ayi ikksen tasyart inu, Amzemmar x kuʔci nni issarzagen ʔeemar inu,

³min ʔa yekk nnefs ead dayi, u arruħ n Arebbi *ead* deg wenzaren inu,

⁴war qqaren iyencicen inu ʔyecc, u iʔes inu war iqqar ixarriqen!

⁵D ʔefdiħet i necc maʔa ggiy kenniw di tseyyarest n tidet. Aʔ ʔa ssuffyey buħbeʔ inu, war ttejjij ad xafi kksen aseged inu.

26:6 Izhd. 139:8,11; Awʔn. 15:11; Ebr. 4:13

26:7 Izhd. 104:2

26:9 Ayub 9:8; Izhd. 104:2,3

26:10 Amz. 1:9; Ayub 38:8; Izhd. 33:7; 104:9; Awʔn. 8:29; Irm. 5:22

26:12 lca. 51:15

26:13 Izhd. 33:6

⁶ Ad t̄fey di tsegda inu, war zzayes arexxuy ca.
Uř inu war d as yarexxu uřa x ijjen zeg wussan inu.
⁷ Mři dd-iban řeđu inu d aeffan,
wenni akidi ittmenyan d mmis n řmuşıyyet.

⁸ Mařar man asitem n umnafeq,
xmi i ya t̄ttwaqđee *tudart nnes*,
xmi zzayes i ya iqřee Arebbi řeemar nnes?.

⁹ Ma ad iseř Arebbi i iyuyyan nnes,
xmi xas dd ya iwđa řheřran?.

¹⁰ Ma ad ifarh řar Umzemmar x kuřci?
Ma ad iřaya x Arebbi meřmi ma?

¹¹ Necc ad awem sřemđey x ufus n Arebbi,
min iewweř Umzemmar x kuřci, war t ssuffarey.

¹² Xzar, kenniw marra idwem teřrim t.
Mayemmi tarenniyem tessuffuyem min ixwan, *teqqarem*:

¹³ “Ta d tasyart n bnađem aeffan řar SIDI,
tasyart n ayt n bu-řexcunet nni i ya t̄fey zeg Umzemmar x kuřci:

¹⁴ Xmi i ya mmarenjen iřenjiren nnes, i ssif umi urin.
Iyedduten nnes war ttyawanen ayrum,–

¹⁵ wi zzayes i ya iqqimen ad ttwaneđřen s t̄taeun,
u tijař nnes war ttrunt ca..

¹⁶ Waxxa ijarruw nnuqart anect n ucař,
u issewjad arruđ anect n ucař,

¹⁷ *iwa* ad t issewjed, *maca* amsegged ad zzayes yarıđ,
u amezdag ad ibđa nnuqart..

¹⁸ Ad ibna taddart nnes am tcinda,
amecnaw tanwalt i issbedda uessas *i yixef nnes*.

¹⁹ Ad *dayes* it̄tes d bu-wağřa, *maca* war yarenni deg wağřa nnes.
Mařa yarzem tiřawin nnes, war din ittyimi *ead* walu..

²⁰ Inexřieen ad t arenjen am *iyezran n* waman,

27:8 Mt. 16:26; Lk. 12:20

27:9 Ayub 35:12; Izhd. 18:42; 109:7; Awřn. 1:28; 28:9; Ica. 1:15; Irm. 14:12; Hız. 8:18; Mixa 3:4; Yř. 9:31; Yae. 4:3

27:13 Ayub 20:29

27:14 ‘Iyedduten’ - ixs ad yini ‘iřenjiren nnes’.

27:14 Aewd. 28:41; Huc. 9:13

27:15 Izhd. 78:64

27:17 Awřn. 28:8; Amb. 2:26

27:19 Izhd. 49:18

taħaryadt ad t i-dd teqdeε s ġiřet.

²¹ Ařemmiđ zi ccarq ad t iksi, iwa dinni ittraħ,
ad t i-dd iqřεε zeg wemcan nnes.

²² *Arebbe* ad issiwed marra aya x uzeġif nnes u war xas isseizzi ca.
Ad yarweř deyya zi *tecti n* ufus nnes.

²³ *Iwdan* ad xas wwten deg ifassen nsen *am zzayes sthezzen*
uca ad xas dd-řeffaren zeg wemcan *n tzeddiyt* nnes.”

Řħarđ n Ayub x tiyit

28¹ S tidett, aqa din amcan mani t^ettwaf nnuqart,
uřa din amcan i wurey mani t ssizdigen.

² Uzzař ttawyen t-i-dd zeg ucař,
u zeg wezru ssfessyen nnħas.

³ Igga *bnadem* qeřtu i taġest,
netta yarezzu di mkuř amcan mani mma,
x wezru *i dd-itteffyen* zi tubbarcent d tiři n řmewt.

⁴ Yarzem ijj n wexjiđ břa ma ad din yiři ħed *akides*.
Ttwattun zeg iđaren *n yinni sennej nsen*,
uyřen ttraħen tasen-dd břa ma yarra asen-dd ħed řbař.

⁵ Itteffey-dd weyrum zi temmurt,
am swadday nnes *marra* axmi s tmessi inneqřeb.

⁶ Izra nnes d amcan mani ttafen řaffir,
u dayes i teġa uřa d taεejjact n wurey.

⁷ Ajđiđ ittkeccađen war issin amesruq i yares iġan,
u tiřt n uđiđ amessyuy amuqđie n tiřtawin εemmarř war t teħđi.

⁸ Iyraden imezyanen ineffxen war dayes uyuren,
uřa d ayrad izehharen war t ittcuqi.

⁹ *Maca bnadem* isarreħ afus nnes yar sseġaħ iqeřšen,
issneqřab idurar kuřci.

¹⁰ Di řejruf iqqaz iyezran,
u tiřt nnes t^ettwařa marra min iyřan.

¹¹ Iħewweq-dd i iyezran ařami *aman* war qqimen tteffyen-dd,
u min *dayes* inuffaren ittawyi t-i-dd yar tfawt.

¹² Tiyit *maca*, mani t^ettwaf?
U mani teġa tzeddiyt n řefhamet?

¹³ Bnadem war issin řqimet nnes,
war t^ettwif *tiyit* di temmurt n yinni iddaren.

¹⁴ Aman yuřyen qqaren: ‘Dayney war teđi cal’,
řebřar iqqar: ‘Yari war da teđi cal’.

¹⁵ War izemmar ad immewc wurey iqquren deg wemcan nnes,
u ssum nnes war zemmaren ad t weznen s nnuqart..

¹⁶ War zemmaren ad weznen *ssum nnes* s wurey iřřan zi Ufir,
s wezru n biril iřřan d řaffir aziza.

¹⁷ War zemmaren ad mmquddan řqimet nnes ak-d wurey niy kristal,
niy ad tt beddřen s ict n řqecčet n wurey ittwařeffan.

¹⁸ War tteeqiřen *ead* x tyaqutin d wezru n ukristal,
mayar twafit n tiyit tuεεřa x *twafit* n řmarjan.

¹⁹ Řeεqiq azeggway zi Kuc war dayes yarwis,
u war izemmar ad t^ettwawzen *tiyit* s wurey iřřan iřřan.

²⁰ Manis dd-tusa *xenni* tiyit,
u mani teđa tzeddiyt n řefhamet?.

²¹ Aqa-tt tnuffar x titřawin n marra min iddaren,
t^ettwařeřeřef x ijđad n ujenna.

²² Ahellek d řmewt qqaren:
‘S imezzuyen nney nesřa xas řexbar!’.

²³ AREBBI ifehhem abrid nnes,
Netta issen tazeddiyt nnes,

²⁴ mayar ittwařa řares ař tineggura n temmurt,
iřarr marra min iřan sadu ijenwan.

²⁵ Umi igga i uřemmiđ jjehd nnes,
umi ieřar řeēřar n waman,.

²⁶ umi igga i wenřar qeřtu,
ijj n webrid i wassam n wajjajen,

²⁷ xenni iřra i-tt, issargeb i-tt,
uca issbedd i-tt deg wemcan nnes uca ibeqqec dayes,

²⁸ uca inna i bnadem:
‘Xzar, tigg^wudi zi Sidi d tiyit, u abeεεed x min iřan d aεeffan d řefhamet.’.

28:14 Ayub 28:22

28:15 Awřn. 3:14; 8:11,19; 16:16

28:20 Ayub 28:12

28:22 Ayub 28:14

28:25 Awřn. 8:29

28:28 ‘Sidi’ - s Teibranit ‘Sidi inu’.

28:28 Izhd. 111:10; Awřn. 1:7; 9:10

Ayub issiweř x mammec tuya tudart nnes qbeř

29¹ Uca yarni **Ayub** di řhard n lmatal nnes, inna:

² Mři ğiy am deg uyenni n iyuren iedun ařas zeg wami,
am deg wussan uyenni řami d ayi tuya iħeřa Arebbi,

³ řami igga řefnar nnes ad yarey x uzeğif inu,
u tuya ggurey di tağest s tfawt nnes.

⁴ Mři ğiy am deg wussan n temzi inu,
umi amuni di řaman ak-d Arebbi tuya ibedd x tqiđunt inu,

⁵ umi Amzemmar x kuřci tuya-t ead akidi,
u iħenjiren inu *ead* nnden ayi-dd,

⁶ umi iřuraf inu tuya eummen di trussi,
u tařdart tuya t^ettzeğae zzati tiyezratin n zzećt!

⁷ Umi dd-ffyeę yar tewwart n tendint,
jjiy ssbedden ayi řkursi inu deg wazzay,

⁸ nnufaren iħudriyyen řami d ayi řrin,
u imeccaybuten kkaren, qqimen bedden.

⁹ Imeqqranen menen awařen nsen,
uca ssarsen afus x uqemmum nsen,

¹⁰ tmijja n řħukkam tesqar,
iřseq iřes nsen yar waney nsen.

¹¹ Mařa isřa ayi umezzuy, issemyar ayi,
mařa tezra ayi tiřt, teched x řxađar inu.

¹² Mařar ssnejmeę řmeskin nni isyuyyen,
ayujiř nni war řares tui wenni t i ya iěawnen.

¹³ Řxađar n wenni ihellken, yusa-dd xafi,
uř n tajać ggij t isřiwřew s řefraħet.

¹⁴ Yarđeę tasegda u *tasegda* tessyard ayi.
Tuya ccreē inu am useřham u am arezzet..

¹⁵ Tuya ayi d tiřawin i idaryären,
uřa d iđaren i iqiđaren.

¹⁶ Tuya ayi d babatsen i imezřađ,
uca ddeewet n wenni war ssineę, beqqceę tt.

¹⁷ Arzię tiymas n teymart n wenni iggin min war isegğden,
uca kksey zardet i teymas nnes.

29:12 lzhđ. 72:12; Awřn. 21:13

29:14 lca. 59:17; Afa. 6:10-17; 1 Ts. 5:8

¹⁸ Nniy: ‘Ad ssuffyey buħbeř inu x řeucc inu, ad ddarey tudart tazirart am ujdıd n funiks.’

¹⁹ Izewran inu bezzeey ten řares ař aman, u di řiřet iqqim nnda x řefruē inu.

²⁰ Tuya řeezz inu ittneeniē dayi řebda, řqews inu isheř deg ufus inu řebda.

²¹ Sřin-dd řari, rajan, sqaren di řtweē n ccwar inu.

²² Awarni i wawař inu war ssiwřen twařa nneyni, awařen inu udumen xasen.

²³ Nitni rajan ayi am *rajan* anzar, arzmen aqemmum nsen am t arezmen řar wenzar n tefsut.

²⁴ *Mařa* sfarniney řarsen, war zemmarenen *ead* ad ttıqqen, *maca* tafawt n uęembub inu war zmiren ad kides mmeařan.

²⁵ Ixdarey asen abrid uca beddey asen řar uzeřif, zedęey am ujeřid jar řeeskar, am wenni ittęezzan inni iceđnen.

Ayub issiweř x řemřayem nnes n yiđa

30¹ Řexxu maca tuya đeħħcen xafi iħudriyyen nni ięan d imezyanen xafi deg wussan,

inni babatsen war řari sekkwin mařend ad ten ggey řar yiřan i ięan x wuři inu.

² Min řa yegg *xenni* s jjeħd n ifassen nsen? Aqa ifna *jjeħd nsen* zi ssıbbet n tewsar.

³ Zi řqiřet u zi řař dewřen isriwen, ttmeyzazen di řwařa yuzęen di tubbarcent *teccur* s ureddeę d urebbej.

⁴ Nitni řeqqđen řebzar ameęaħ jar cbarq, izewran n uzezzu d aýrum nsen.

⁵ Uzřřen xasen zi tmunet *n iwdan*, kkwaren ten am ixewwanen,

⁶ ħima ad zedęen di teyzurin issagğ^waden, deg ifran n ucař u di řejruf.

⁷ Syuyyun jar cbarq, sadu tizegğwarin ssmunan.

⁸ Tarwa n ibuhařiyen d tarwa břa isem,
inni uzzřen xasen zi temmurt s uzeğad.

⁹ Řexxu maca aqa ayi deg izři nsen n tżawart,
dewřey asen i texbarjit...

¹⁰ Carrhen ayi, ttagg^wajen xafi,
war ttseđřin ca ad ssusfen x uęembub inu..

¹¹ Mayar Netta issefsi asyun *n tqiđunt* inu uca issehwa ayi.
Nitni nđaren ssrimet *n sen* zzati..

¹² Yar uyezdis afusi *inu* kkaren-dd xafi iyeddiwen n tarrawt,
earnnen iđaren inu,
ssgeeaden xafi imesraq n arziyyet nsen.

¹³ Abrid inu aržin t,
arennyen tamara x tamara inu
inni simant nsen war ięi wi d asen ya iwcen afus.

¹⁴ Axmi dd-ttasen zeg ijj n unuqqib d miriw,
ttakkwađen am řemwaj yareddęen.

¹⁵ Ttwakebben-dd xafi inexřien,
am usemmiđ deffaren nitni ccan inu,
iđwa zzhar inu am ijj n useynu.

¹⁶ *S uya* ifessi řexxu řemar inu dayi,
ussan n řeyben mennēen ayi.

¹⁷ Di ģiřet issnuqqub ayi ixsan inu i dayi ięan,
řehriq i d ayi ittezzan war yaressi.

¹⁸ Ittwabeddeř warrud inu s jjehd ameqqran
ařami war xafi tteęqiřen *ead*,
u Netta icarf ayi am tma i innđen
i warzem n yiri deg warruđ.

¹⁹ Inđar ayi deg ubeğae,
dewřey am ucař d yiyyeđ.

²⁰ Syuyuy-đd yarek, *maca* Cek war xafi t^ettarrid,
necce beddey da, *maca* war d ayi tħetħid.

²¹ Cek tdewřed ayi am ijj n bu-řexcunet,
t^ettarraced xafi s ufus nnek ijehden.

30:9 'izři nsen tżawart' - s Teibranit 'azenzun nsen'.

30:9 Ayub 17:6; Ižhd. 69:13; Iġid. 3:14,63

30:10 Ayub 19:19

30:11 'zzati' - s Teibranit 'zzat i uęembub inu'.

²² Cek tessgeɛaded ayi u tnedhed ayi deg usemmiɗ,
tessefrayed *qae* addud inu.

²³ Maɣar necc ssney aqa Cek ad ayi tnedhed ɣar řmewt,
ɣar taddart mani ttmunen marra inni iddaren.

²⁴ Ma war inettař *bnadem* afus *nnes* mařa iwɗa,
ma war isyuyyu walu qae ɣar arziyyet *nnes*?

²⁵ Ma war ruɣ x wenni tuya ɣar iřa wussan n tamara,
ma war icɗin buħbeř inu x umezřud?.

²⁶ Umi ssitmey ɣar min iřebħen, aqa yusa-dd min iřan d aeeffan,
umi rajiy tafawt, tusa-dd tağest.

²⁷ Ttnennan adanen inu, war arsin,
iwɗen-dd wussan n tamara ɣari.

²⁸ Tuya uyureɣ deg wecɗan, břa řehmu *n tfuct*.
Kkareɣ-dd deg wegraw *n řgens* uca qqimeɣ syuyuyɣ deg ujenna.

²⁹ I wuccanen n řexřa dewřey d umatsen zzaysen,
i yessis n nneamet d ameacar.

³⁰ Tiřmect inu tedweř xafi d akarkuc abarcan,
zi tmessi cemmɗen ixsan inu.

³¹ Tedweř *tirart n řgambri* inu i wecɗan,
tamja inu i řħess n imettařen.

Ayub iceffeɛ belli war dayes bu řeib

31 ¹ Necc ggiy řeahd ak-d titřawin inu,
mammec *xenni* i ɣa xzareɣ di teezarect?

² Maɣar min *iřan* tasyart n Arebbi zi sennej,
niɣ tasyart di řwart n Umzemmar x kuřci zeg *ijenwan* yueřan?

³ Ma war iři aɗeyyee ikkar-dd i ueeffan,
arziyyet i yenni itteggan řmueřiyet?

⁴ Ma war ittwiři Netta ibriden inu,
ma war iħesseb Netta řqedd n marra iřuraf inu?.

⁵ Mařa tuya uyureɣ di řexdee,
niɣ iqeğeq uɗar inu ɣar řħecc,

30:23 Ebr. 9:27

30:25 Izhd. 35:13,14; Rum. 12:15

30:29 Izhd. 102:7

30:30 Izhd. 119:83; Iğjd. 4:8; 5:10

31:4 2 Im. 16:9; Ayub 34:21; Awřn. 5:21; 15:3; Irm. 32:19

⁶ ejj SIDI ad ayi iwzen *xenni* di řmizanat iseggden,
ařami i ya issen Arebbi řeřfayet inu.

⁷ Mařa iřuraf inu ffyen zeg webrid,
uř inu idfar tiřřawin inu,
uca *xenni* iřseq řeib deg ifassen inu,

⁸ *xenni* ad zaręey necc, *maca* ijjen nneyni ad icc,
u min řari dd-iyemmayen ad ittwaqře!

⁹ Mařa uř inu ittwaywa řar ict n temřart,
niř tuya třhamiř řar tewwart n wajjar inu,

¹⁰ ejj *xenni* tamyart inu ad teřri *imendi* i yijjen nneyni,
u *jjem* inneyni ad xas ađaren.

¹¹ Mařar aya d řefđiřet,
d ict n ljarima *i xas i ya wten* řquđat.

¹² Mařar aya d timessi t'ettett ař qeřtu,
tqeře marra řyiřet inu.

¹³ Mařa sřheqqareř řřeqq n umsexxar inu d tayya inu,
řami tuya ttemcubbucen akidi,

¹⁴ min i ya ggeř *xenni*, mařa SIDI ikkar,
mařa Netta iqeřeb ayi,
min xas dd ya yarrey *xenni*?

¹⁵ Wenni d ayi iggin deg ueđdis n yemma, ma war t iggi uřa d netta?
Ma war iři d Ijj wenni d aney dd-ixeřqen deg ueđdis n yemmatney?

¹⁶ Mařa qemmřey amezri n imezřađ,
niř ssruy tiřřawin n tajač,

¹⁷ mařa mřir necc waha cciř ařeqquz n weyrum inu,
ayujiř maca war zzayes yecci,

¹⁸ - mařar zi temři iyma netta řari am iyma řar babas,
zeg ueđdis n yemma nedhey tt -

¹⁹ mařa zriř ijjen ittwahellek minzi war řares iři warruđ,
niř minzi war din iři dduri i umezřuđ,

²⁰ mařa *emmarř* war d ayi barkent tejeinnatin nnes,
minzi igga ad issihma ixef nnes s tđuft n icarriyen inu,

²¹ mařa afus inu ihudd x uyujiř,

31:9 Ayub 24:15; Awřn. 7:25

31:14 Izhđ. 44:22

31:15 Ayub 34:19; Awřn. 14:31; 17:5

minzi zriy aqa din twiza i necc yar tewwart *n tendint*,

²² ejj *xenni* ad ayi tewda teyrudt inu zeg ijiman,
u ad ayi yarz uyiř inu zeg yięes!

²³ Maęar iwda-dd xafi unexrię ameqqran,
ict n řmuřibet zi yar Arebbi,
war zemmarey ad ggey walu zzat i Uęuęi nnes.

²⁴ Mařa ggiy necc urey d atecři inu,
niy nniy i wurey iyřan ařas: 'Cek d řaman inul',

²⁵ mařa faręey, umi imyar wagřa inu,
umi afus inu iřtef ařas *d agřa*,

²⁶ mařa zriy tafawt *n tfuct* xmi t'ttwesseg,
niy taziri xmi teggur di tissiqt *nnes*,

²⁷ uca ittwaywa wuř inu di tnuffra,
uca ssudmey *tent* s ufus deg uqemmmu inu,
²⁸ *xenni* iři uřa d man aya d řmuęsiyyet ad tt wcen i řquđat,
maęar *xenni* ggurey ad nkarey Arebbi nni ięan sennej.

²⁹ Mařa faręey i arziyyet n wenni d ayi icarrhen,
faręey umi t iřqef řyar!

³⁰ Necc *maca* war jjiy aney inu ad ixđa,
umi kkwarey řęemar nnes s nneęřet!

³¹ Mařa iryazen nni ięan deg uqiđun inu war qqaren:
'Man wen *xenni* zeg yenni iksin zeg weysum inu war ttwasjiwnen?!'

³² Uřa d ijj n řbarrani *maca* war issens *di barra* x webrid,
mayar i umsebrid arzmey tiwwura inu..

³³ Mařa necc, am Adam, dřię axetętu inu,
umi ssnuffarey řmuęsiyyet inu deg weęsin inu,

³⁴ minzi gg^wedeę zi řyaci ameqqran,
niy issnexřeę ayi useęqar n řwacun inu,
ařami qqimey sseydeę, war ffięey *ęad* zi tewwart *yar barra* ...

31:21 *afessar* - di tewwart n tendint aqa din amcan n řquđat. Mařa nitni war carreen nican, ixs ad yini ixđaren nitni řtarf n bu-wagřa nię n yenni yarsen řřulęa, aqa-ten dewřen řęęşaren i imezřad di tewwura n tendint.

31:24 Mk. 10:24; 1 Tim. 6:17

31:25 1zhd. 62:11

31:26 Aęwd. 4:19

31:29 Awřn. 17:5

31:30 Mt. 5:44; Rum. 12:14

31:32 Ebr. 13:2; 1 Bt. 4:9

31:33 *ařsin* - niy 'abeęrur'.

³⁵ Mři yari ijjen wenni d ayi ya isřen.

Xzar, acemmiε inu - Amzemmar x kuřci ad xafi dd-yarr -
uřa d adlis ittwannden nni t yura weryaz nni kidi ittemcubbucen.

³⁶ Maelik ufiy ma war t arebbuy x tyardt inu,
ad t qqney *i uzeğif inu* am ijj n ttaj.

³⁷ Iwa, ad as iniy řqedd n iřuraf inu,
ad yares dd-qarrbey am ijj n řhakem.

³⁸ Mařa řecraři inu isyuyy xafi,
iεeyyaden nnes ad run ak-d wayawya *marra*,

³⁹ mařa cciy řřabet nnes nhřa axeğeř,
u ggiy řεεmar n ixemmasen nnes idřeq i buħbeř,

⁴⁰ ejj *xenni* ad iymı cbarq ak-d isennanen deg wemcan n yirden,
uřa d řεεcub yarřuden deg wemcan n imendi.

Aqa da i qdan wawařen n Ayub.

Řharđ amezwaru n Ilihu

32¹ *Xenni* ssbedden třata n yeryazen nni maħend ad dd-arren x Ayub, minzi
tuya d amsegged jar tiřtawin *n yixef* nnes. ² *Xas uca* yarřa uxeyyeq n Ilihu,
mmis n Baraxyil, zi *temmurt n* Buz, zi řağ n Ram. Yarřa uxeyyeq nnes x Ayub
minzi igga wanita ixef nnes d amsegged x AREBBI. ³ Yarřa uxeyyeq nnes uřa
x třata n imeddukař nnes, mařar nitni, *waxxa* war ufin min zi *xas* i dd řa
yarren, *amenni* arrin řeib di Ayub.

⁴ Ilihu *maca* tuya iraja s wawařen qibač i Ayub, minzi nitni tuya myaren xas.

⁵ *Umi* izřa Ilihu, aqa třata n yeryazen nni war ufin min zi dd řa yarren *εad*,
yarřa uxeyyeq nnes. ⁶ Uca itřef *Ilihu*, mmis n Baraxil, zi Buz, deg wawař, inna:

Necc d amezyan deg isegg^wusa u kenniw d imeccaybuten.

S uyenni rajiy u bburney
maħend ad awem ssecney tussna inu.

⁷ Necc nniy: ‘Ejj *inni imyaren deg* wussan ad ssiwřen,
εjj řqedd ameqqran n isegg^wusa *n umeccaybu* ad issargeb tiytit.’

⁸ S tidett, buħbeř izdey di bnađem,
ařuđi n nnefs n Umzemmar x kuřci ittic asen řefhamet.

32:6 Ayub 32:4,7; 15:10

32:8 Ayub 12:13; 38:36; Awřn. 2:6; Amb. 2:26; Dan. 1:17; 2:21

⁹Inni imyaren deg isegg^wusa war daysen teği tiyit,
u iwessura war fehhamen i ccreε.

¹⁰S uyenni qqarey: ‘Sřem-dd ęari,
xenni uřa d necc ad ssecney tussna inu.’

¹¹Xzar, rajiy awařen nwem,
sshessey ęar řefhamet nwem,
am tuya tarezzum x wawařen *iseggmen*.

¹²Necc ħdiy kenniw mlih,
aęa da, uřa d ijjen ma tuya izemmar ad isseqnee Ayub,
uřa d ijjen zzaywem war izemmar ad dd-yarr x wawařen nnes.

¹³S uya war qqarem: ‘Neccin nufa tiyit!
Arebbi i izemmaren ad t inęar, war ięi bnađem.’

¹⁴War ģin wawařen nnes xafi,
u s wawařen nwem war xas dd-arriy.

¹⁵Ttwarnan nitni, war dd-ttarrin εad,
awařen ttwakksen zzaysen.

¹⁶Řajiy, *maca* war ssiwřen,
mayar ssbedden *awarř*, war dd-ttarrin εad.

¹⁷Uřa d necc xsey ad ssiwřey di nnubet inu,
uřa d necc ad ssecney tussna inu.

¹⁸Mayar ccurey s wawařen,
iřessar ayi buħbeř di daxeř inu.

¹⁹Xzar, aeeddis inu ittegg am *tziyyat n* binu war yarzimen *εad*,
am txuncay n yiřem n jdid aęa netta ittegg axmi gęur ad idduqęez.

²⁰Ad ssiwřey ħima ad fsusey,
ad arzmey iyencicen inu, ad dd-arrey.

²¹War tteggiy s wudmawen ak-d uřa d ijj,
war ssiwřey uřa ak-d ijj n bnađem s wawařen imiziđen.

²²Mayar war zemmařey ad gęey s wawařen imiziđen,
mayar *xenni* ad ayi ikkes Wenni i d ayi iggin.

Ilihu yarenni di řhard amezwaru nnes

33¹ Seř řexxu řar řhard inu, Ayub,
ewc amezzu y i wawařen inu marra.

² Xzar, arzmey aqemmum inu,
issawař yiřes inu sadu waney inu.

³ Tteffyen wawařen inu zi řeřfayet n wuř inu,
tussna teqqur ad xas harren iyencicen inu.

⁴ Arruř n Arebbi igga ayi,
ařuđi n nnefs n Umzemmar x kuřci iwca ayi tudart.

⁵ Mařa tzemmed, arr-dd xafi.
Sars ayi *tamesřact*, bedd *zzati*!

⁶ Xzar, necc am cek ztat i Arebbi,
uřa d necc ttwaggey zeg ubeřae..

⁷ Xzar, ahuddi inu war cek issigg^wid ca,
war xak ttzeyyarey ca ařřas.

⁸ S tidett, aqa tennid *t* deg imezzuřen inu,
sřiy i řřess n wawařen-*a*..

⁹ Necc d amezdag, břa ddenb,
d afurri *i řřiy* u war dayi ca n řmuęřiyet.

¹⁰ Xzar, yarezzu ssibbet řima ad zzayi icetca,
iřesseb ayi d řeędu nnes..

¹¹ Iđaren inu iqqen i-ten řar ukeccuđ,
iřeřřa marra imesraq inu.'

¹² Xzar, ad ac iniy, war teřid ca d amsegged deg uya,
mařar Arebbi d ameqqran x bnađem.

¹³ Min xef kides t^ttemęarrid?
Aqa Netta war ittegg řeřřab i marra timegga nnes!

¹⁴ Mařar Arebbi issawař ict n twařa niy tnayen n twařawin,
maca bnađem war iřeřři:

¹⁵ di tirja, s ict n tmezriwt di řiřet,
xmi dd-iweřřa yiđes yuřyen x iwdan,
deg unudem di rectu.

¹⁶ Yarezzem Netta amezzu y n iwdan,
ittcemmee *s ucemmie nnes* x uweddeb nsen,

33:6 Ayub 9:35; 23:10

33:8 Ayub 10:7; 16:17; 23:10,11; 27:5

33:10 Ayub 13:24; 16:9; 19:11

33:11 Ayub 13:27; 14:16

¹⁷ ħima ad issħeyyed bñadem x tmeggıt nnes *taseffant*,
ħima ad issbedd nñfaxet x weryaz.

¹⁸ Netta imennee řeemar n *bnadem* zeg *uwettu deg* wendeř,
tudart nnes zeg uhellek s lansa.

¹⁹ Ijeyyeħ i-t řehriq di qama nnes,
uřa d amenyi řebda deg ixsan nnes.

²⁰ Tudart nnes tarra i-t itteiffa ayrum,
u řeemar nnes *yarra i-t itteiffa* macca iřebħen ařas..

²¹ Iqeřta weysum nnes zeg wudem *nnes*,
ixsan nnes nni war ttwazaren *emmarş*, aqa ttbanen řexxu.

²² Ittqarrab řeemar nnes ħar wendeř,
tudart nnes ħar ijarrayen n řmewt.

²³ Mařa xenni din ijj n Lmalak ibedd as-dd ħar uyezdıs, ijj n Řeadeř,
ijjen zeg wařef,

ħima ad isscen i bñadem tasegda nnes,

²⁴ *xenni* ad xas ihinn, ad yini:

‘Fekk i-t, ařami netta war ihekkwi deg wendeř,
aqa Necc ufiy ařraħ *xas*!’

²⁵ Xenni ad tneenee arrimet nnes ktar zi řtri n temzi,
ad dd-idweř ħar wussan n temzi nnes.

²⁶ Netta ad ittar Arebbi s tutra yuğyen u Netta ad xas yarđa,
ařami wanita ad izar udem nnes deg usřiwřew *n řefraħet*,
u *ammu* i ħa yarr Netta i bñadem tasegda nnes..

²⁷ Ad iyennej i yewdan, ad yini:

‘Nec xđıy, ssfaryey min iseggden,
maca Netta war zzayi *tt* yexřif.

²⁸ Ifekk Arebbi řeemar inu zeg wendeř,
tudart inu txezzar *ammu d wammu* di tfawt.’

²⁹ Xzar, marra aya ittegg i-t Arebbi,

tnayen niy řrata n twařawin ak-d weryaz,

³⁰ ħima ad isseeqeb řeemar nnes zeg wendeř,
ħima ad t yarr yareqq s tfawt n tudart..

³¹ Ĥđa, Ayub! Seř-dd ħari!

33:20 Izhd. 107:18

33:26 Izhd. 50:15; Ica. 58:9

33:30 Izhd. 56:14

Sqar, xenni necc ad ssiwřey.

³² Mařa ġarek awařen *wejden*, arr-dd *xafi*, siweř, mařar ġari s řxađar ad xak barriř.

³³ Mařa lla, seř-dd ġari!

Sqar, u ad ac sşyareř tiřit.

Řřard wiss tnayen n Ilihu x mammec ittegg Arebbi řebda s řęęqq

34¹ Ittef Ilihu *ewed* deg wawař, inna:

² Sřem-dd ġar wawařen inu, *a* imiřisen, wcem ayi amezzuř, *a kenniw*, ayt n tussna.

³ Mařar amezzuř inebbec deg wawařen, *am mammec* ittqasa waneř macca..

⁴ Jjem aneř ad nixđar jar aneř min ięan nican, jjem aneř ad nessen jar aneř min ięan d ařebħan.

⁵ Mařar Ayub inna: ‘Nec d amsegged, Arebbi ikkes ayi tasyart inu!.

⁶ Waxxa ġari řęęqq, waxxa amenni ttbaney am ijj n bu-ixarriqen! *Ayezzi* n fritca i dayi ięa, war izemmar ad ittwasgenfa am war din ięi useddi.’

⁷ Man wen ięan d aryaz am Ayub, wenni isessen astehzi am waman?

⁸ Netta iggur deg webrid am itteacar inni ittegggen řmuęşiyyet, iggur ak-d iryazen ięeffanen.

⁹ Mařar inna: ‘War ineffeř walu i bnađem, mařa netta d amarđi ġar AREBBI.’

¹⁰ S uyenni sřem-dd ġari, *kenniw* iryazen i di teęa řefhamet: ‘Igg^wej x Arebbi maħend ad yegg tuęeffna uřa x Umzemmar x kuřci maħend ad yegg min ifaryen.’

¹¹ Mařar Netta ixřef zi bnađem ełahşab timegga nnes, u am mammec ięa webrid n weryaz, *ammu* t i ġa yaf..

34:3 Ayub 12:11

34:5 Ayub 27:2

34:6 Ayub 6:4

34:10 Aewd. 32:4; 2 Im. 19:7; Ayub 8:3; 36:23; Izhd. 92:16; Rum. 9:14

34:11 Izhd. 62:13; Awřn. 24:12; Irm. 17:10; 32:19; Ĥiz. 7:27; 33:20; Mt. 16:27; Rum. 2:6; 1 Kur. 3:8; 2 Kur. 5:10; Afa. 6:8; Kul.

¹² S tidett, emmarṣ war ittegg Arebbi tuṣeffna,
Amzemma x kuṛci war issfariy ccreε.

¹³ Man wen t iwekkṛen x temmurt,
man wen issarsen marra dduṛnet?

¹⁴ Maṛa Netta ad xas issneqṛeb uṛ nnes,
maṛa ad ṣares dd-yawi εawed buḥbeṛ nnes d nnefs nnes,

¹⁵ marra bnaḍem d ṛmaṛ ad ssuffṣen buḥbeṛ,
u bnaḍem ad iεqeb ṣar ucaṛ.

¹⁶ Maṛa dayek ṛefhamet, seṛ *xenni* i man aya,
ewc amezzuṣ nnek i ṛḥess n wawaṛen inu.

¹⁷ Ma izemma wenni icarrhen ṛḥeqq ad iḥkem,
niṣ tessed cek ad tedeid x wenni iḡan d Amsegged ameqqran?

¹⁸ Ma ad inin i ujeḡid: '*Cek* war tsekk^wid walu!'
u i tarwa n taṣiṛet: '*Kenniw* d iεeffanen!'

¹⁹ *Mammec xenni* i Wenni war issizwiṛin ṛḥukkam,
u war ittriḥ ak-d bu-waḡṛa x umezṛuḍ,
maṣar marra nitni d ṛxedmet n ifassen nnes.

²⁰ Mmuten deg wermac n wabrīwen, deg wezyen n ḡiṛet.
Ttwanhezzen nitni, ṛgens *nni*, uca hellken.

Inni ṣar teḡa ṣṣulṫa ttwaεarrnen ṣar uyezdīs, bṛa *ma iḡada ten* ufuṣ *n bnaḍem*.

²¹ Maṣar tiṫṫawin nnes xezarent ṣar ibriden n mkuṛ ijj,
Netta ittwaṛa mliḥ marra iṣuraf nsen.

²² War teḡi tubbarcent u war teḡi tiṛi n ṛmewt,
mani zemmaren ad nnuffaren inni itteggēn ṛṣar.

²³ War d as ittxeṣṣi ad ixzar di bnaḍem aṫṫas n ṛweqt,
qbeṛ ma i dd ṣa yadeḑ ṣar ddeεwet zzat i uṣembub n Arebbi.

²⁴ Iṛebbez jṣwaḥeṛ bṛa aseṣqi,
uca igga inneṣni deg wemcan nsen.

²⁵ Maṣar Netta issen timegga nsen,
issneqṛab i-ten di ḡiṛet uca ttwaṛebzen.

²⁶ Iccat i-ten jar iεeffanen,
deg ijj wemcan mani ttbeddan *iwdan* ttwaṛan,

3:25; 1 Bṫ. 1:17; Asa. 22:12

34:14 Izhd. 104:29; Amb. 12:7

34:15 Amz. 3:19; Amb. 12:7

34:17 Amz. 18:25; Ayub 5:18; 8:3; 21:22; Rum. 3:5

34:19 Aεwd. 10:17; 2 Im. 19:7; Ayub 37:24; Ṛex. 10:34; Rum. 2:11; Gal. 2:6; Afa. 6:9; Kul. 3:25; 1 Bṫ. 1:17

34:21 2 Im. 16:9; Ayub 31:4; Izhd. 34:16; Awṛn. 5:21; 15:3; Irm. 16:17; 32:19

34:22 Izhd. 139:12; Eam. 9:2,3; Ebr. 4:13

²⁷ minzi nitni heyyden xas,
war tthekkiren marra ibriden nnes,
²⁸ maḥend ad xas issiwed tyuyyit n imezḥad,
u maḥend ad istajeb i iyuyyan n ṛmusakin.

²⁹ Maṛa Netta yiwi-dd ṛhudnet, man wen dayes i ya iggen ṛeib?
Maṛa issnuffar ayembub nnes, wi t ya izaren?

Iḥekkem ṛa x ṛgens am x bna dem,

³⁰ ḥima war iḥekkem uṛa d ijj n bna dem i itteggen s tnayen n wudmawen,
u ḥima war ttiṛint *ead* txecfin i ṛgens.

³¹ Mṛi inna *bna dem nni* i Arebbi
'Ssgeedeḡ ixef inu, war tteiwideḡ ad ssfesdeḡ.

³² Min war ttwiṛiḡ, syar ayi t Cek!
Maṛa ggiḡ min war iseggden, war t tteggeḡ ead.'

³³ Ma ittxeṣṣa ad ixṛef Netta am mammec t tersed cek?
Aqa tesseḥqared *t!*

Maḡar tersed ad tixḡared s yixef nnek, necc *maca* lla!

Maṛa *ittyiṛ ac* aqa tessned tt, ini tt!

³⁴ Iryazen s ṛefhamet ad ayi inin,
am *qae* aryaz amiyis ittesṛa-dd ḡari,

³⁵ aqa Ayub war issiweṛ s tussna,
aqa awaṛen nnes bṛa ṛefhamet *i yeḡan*.

³⁶ Iwa, ejj Ayub ad ittwaqeḡeb aṛ aneggar,
minzi ittarra-dd am iryazen *ccuren s* ṛmuṣiyyet.

³⁷ Maḡar i ddenb nnes yarenni *ead* aeeddi,
jar aneḡ iccat camxa s ifassen,
u ttmarenen wawaṛen nnes ḡidd i Arebbi.

Ṛḥarḡ wiss tṛata n Ilihu: tasegda n bna dem war tneffee zzat i Arebbi

35¹ Yarra-ddf Ilihu *ewed* awaṛ uca inna:

² Ma ittyiṛ ac aya nican,
aqa teqqared: 'Tasegda inu ktar x tenni n Arebbi!'

³ Maḡar tennid: 'Man ṛefḡeṛ ḡarek?
Min d ayi dd ḡa ikkaren aqa necc war tteggeḡ ddnuḡ?'

⁴ Ad xak dd-arrey,
uṛa x imeddukkar nnek *akidek*.

34:27 lzhd. 28:5; lca. 5:12

35:3 Ayub 34:9

⁵ Xzar ajenna, u xzar,
ħekkar iseynuten tiwa nnek qae!
⁶ Mařa texđid, min i d as t^etteged s man aya?
Mařa ieeddiyen nnek d ařtas, min zzayes řa tawyed?
⁷ Mařa cek d amsegged, min i d as t^etticed s *uya*,
niř min ittetřef Netta zeg ufus nnek?
⁸ Aqa tuęeffna nnek *řreqqef* aryaz am cek *waha*,
u tasegda nnek *t^ettiři* di řřwee n iř n mmis n bnadem *waha*.

⁹ Syuyyun zeg wařtas n řehřarat,
ttřayan řar twiza zi ssibbet n uyiř n ayt n bu-řřulřa.
¹⁰ *Maca* uřa d iřjen ma iqqar: ‘Mani ięa Arebbi, wenni d ayi iggin,
wenni itticen izřan n uřebbeh di řiřet,
¹¹ wenni d aney isseřmaden s řmař n temmurt,
d wenni d aney ittegen d imiřisen s iřdađ n ujenna?’
¹² Dinni syuyyun nitni, *maca* Netta war dd-ittarri,
zi ssibbet n nnfaxet n iceffanen..
¹³ S tidett, Arebbi war ittesři řar *iyuyyan* ibetřřen,
Amzemmar x kuřci war *kides* iřehhi.

¹⁴ Cek teqqared, aqa cek war t^ettwiřid,
waxxa amenni tamesřact aqa-tt zzat i wudem nnes. Raja t xenni.
¹⁵ Mařa řexxu axeyyeq nnes war iccit ead,
ma *xenni* Netta war issin *walu* x zzeamet?
¹⁶ Ayub icarreg aqemmun nnes bařeř,
ittegg awařen imeqqranen nhřa tussna.

Řřarđ wiss arebea n Ilihu x ujarreb d weeqab řar Arebbi

36 ¹ Yarni **Ilihu** *deg wawař*, inna:

² řbar cwayt akidi, *xenni* necc ad ac ssecney,
aqa din ead řesbab *ktar* di řřwee n *tmesřact n* Arebbi.
³ Necc ad dd-awyey tussna inu zi řagg^waj,
ad neemey tasegda n wenni d ayi dd-ixeřqen.
⁴ Mařar s tidett, awařen inu war řin d ixarriqen,
aqa zzatek wenni d bu-tussna tameqqrant.

35:7 Ayub 22:2; Izhd. 16:2; Rum. 11:35

35:12 Ayub 27:9; Awřn. 1:28; 15:29; Ica. 1:15; Irm. 11:11; Yř. 9:31

35:15 Ayub 11:6

⁵ Xzar, Arebbi imyar aṭṭas, *maca* war isseḥqiri *hed*,
imyar jjhed n řefhamet *nnes*.

⁶ Aæeffan war t ittejji ad iddar,
maca i imezřađ ittay asen tasyart *nse*n.

⁷ Netta war issḥeyyid tiṭṭawin nnes x umsegged,
maca issyimi ten i řebda x řearc ak-d ijeđiden,
uca ammu i ya ttwasueřan.

⁸ Mařa ttwawten nitni di řegyud,
ttwaḥebbsen di ssnaseř n řeyben,

⁹ *xenni* isscen asen timegga nsen *tieeffanin* d iceddiyen nsen,
aqa myaren aṭṭas.

¹⁰ Yarezzem amezzu y nsen i uwebbex,
iqqar asen ad dd-dewřen zi řmuæřiyet *nse*n.

¹¹ Mařa sřin u sexxaren as,
xenni ad ssqefřen deg wefřaḥ ussan nsen,
u di zzhar isegg^wusa nsen.

¹² *Maca* mařa war sřin,
ad ttwahellken s lansa,
ad ssuffyen buḥbeř am war yarsen teđi bu tussna.

¹³ Nitni inni issniemiřen deg wuř *nse*n, ttsettafen ayđab,
war t^taren aæawen mařa Netta icarf i-ten.

¹⁴ Řeemar nsen ad immet umi nitni *ead* d iḥudriyyen,
mayar ddaren jar imitleyyen.

¹⁵ Ad ifekk amezřuđ di řeyben nnes,
u di ddeđ ad yarzem amezzu y nsen.

¹⁶ Ammu i cek icarren eawed zeg wuđuf n řeḥřaret,
yar ttasie mani war ittiři ead unedqef,
u min dd ya ssarsen x ṭṭabřa nnek d macca *teccur* s tdunt.

¹⁷ *Maca* cek tennuyed di ccree ak-d ueeffan,
maca ddeewet d tenfuč ttasent-i-dd ak-d wayawaya.

¹⁸ Hđa aqa asear war cek ittyarri i ustehzi,
u řqedd n ttaman n weřřaḥ war cek issuffuy zeg webrid.

36:5 Ayub 9:4; 12:13,16; 37:23; 38:23

36:7 Izhd. 33:18; 34:16; 113:8

36:14 Ayub 22:16

36:16 Izhd. 23:5

¹⁹ Ma iyuyyan nnek ad cek ššaren zi řehšaret,
niy marra min t^ettegged s marra tizemmar nnek?

²⁰ War ttmezri di ġiřet,
xmi i ya ttwakksen řegnus zeg wemcan nsen.

²¹ Hđa ixef nnek, war ggur x uyezdis mani ittwař řyecc,
aqa cek ad tixdared aya x wađar.

²² Xzar, Arebbi isseuđa s jjehd nnes,
man wen iđan d Amseřmad am Netta?

²³ Man wen i d as isscanen abrid?
Niy man wen i d as innan: ‘Cek teggid řyecc!’?

²⁴ Eqeř ad tessuđid řxedmet *n ifassen* nnes,
řxedmet nnes i zi ttynnajen iwdan.

²⁵ Kuř bnađem ittwařa tt,
zi řagg^waj ttwařan *tt* iwdan.

²⁶ Xzar, Arebbi d ameqqran, war nzemmar ad nefhem aya,
řqedd n isegg^wusa nnes war nzemmar ad *đayes* narzu.

²⁷ Mađar Netta ijebbed tuddimin n waman,
tinni dd-ittwakksen zi tayyut *xenni* dewřent d anzar,

²⁸ *anzar* nni zi ttnesnisin iseynuten,
anzar nni dd iweřtan s ufeyyeđ x iwdan.

²⁹ Man wen ittħakan *emmarš* deg ubezzee n iseynuten,
uřa deg wajjajen zi Texzant nnes?

³⁰ Xzar, ittbezzee tafawt nnes tiwa n yixef nnes,
ittřehħaf *zzayes* tťřufa yuđyen qae n řebħar.

³¹ Mađar s uya ittcarree řegnus.
Ittic macca s wařtas.

³² Ittcurra ifassen nnes s tfawt,
iweřsa tt ad teřqef tandayt.

³³ Ađarđeħ *n wassamen* ittbarreħ zzayes,
uřa d taħimart, aqa Netta ad dd-yas.

36:23 Aewd. 32:4; 2 Im. 19:7; Ayub 8:3; 34:10; Rum. 9:14

36:26 lzhđ. 90:2; 92:9; 93:2; 102:13; lca. 63:16; Igjd. 5:19; Dan. 6:27; Ebr. 1:12

36:31 Ayub 37:13

Akemmeš n řhard wiss arebea n Ilihu: řemyaret n Arebbi di řtabiea

37¹ Wah, s uya ittarjij wuř inu,
ineřtu zeg wemcan nnes.

² Šřem mliř i zzhir n tmijja nnes,
i wejđab *n wajjaj* i dd-ittekken zeg uqemmmu nnes..

³ Issekk i-t sadu marra ajenna,
u tafawt nnes ař ineggura n temmurt.

⁴ Awarni as izehhar s tmijja *ijehden*,
ihemhem s tmijja n leađama nnes,
u war imennee *assamen*, mařa t^ettwaseř tmijja nnes.

⁵ Arebbi iddardiř s tmijja nnes s tebridt n řeęjeb,
ittegg řeřwayej timeqgranin, neccin war asent nfehhem..

⁶ Mařar iqqar i wedfeř: ‘Wđa řar temmurt!’,
u *amenni i iqqar* uřa i wenzar.
Xenni iccat wenzar d iyezran..

⁷ Netta ittcemmeę afus n mkuř bñadem,
řima marra iwdan ad ssnen řxedmet nnes.

⁸ Řewřuc ttnuffaren di řemrageř
u tťyiman deg ifran nsen.

⁹ Tettas-dd řharyadř zeg wexxam nnes n daxeř,
u ak-d usemmiđ n ccamal *t^ettas-dd* uřa d tesmeđ.

¹⁰ S uřuđi n nnefs *nnes* ittawi-dd Arebbi ajris,
jemden wařtas n waman..

¹¹ Wah, ittęemmar iseynuten s tuffet,
ittbezee aseynu n tfawt nnes.

¹² Wanita ittrař ittas-dd,
mammec t ineddeh Netta,
řima ad ggen marra min i d asen yumur,
x wudem n temmurt, x temmurt.

¹³ Niř am weemud niř i řefđeř n temmurt,
niř am *wescan n* tmexsa icuwwaren,
ijja i-t ad ihwa..

37:2 Izhd. 29:3

37:5 Ayub 5:9; 9:10; 36:26

37:6 Izhd. 147:16

37:10 Ayub 38:29,30; Izhd. 147:17,18

37:13 Uf. 9:18,23; 1 řm. 12:18,19; Eizra 10:9; Ayub 36:31

¹⁴ Ewc amezzuy i man aya, *a* Ayub,
bedd, *sqar*, u *ħda* x řeejaye b n Arebbi.

¹⁵ Ma tessned mammec i xasen idebbar Arebbi,
mammec issruya tfawt n useynu nnes?

¹⁶ Ma tessned mammec tteħraran iseynuten,
ma tessned řeejaye b n wenni ħar teħa tussna tmun.

¹⁷ Cek, wenni umi iħemma warruđ,
maħa Netta issarsa tammurt s arriħ n ljanub,

¹⁸ ma tbezzeed akides řqubbet n ujenna,
tenni *din* ibedden am ict n tisit ifesyen?.

¹⁹ Sargeb aney cek min i d as ħa nini, *i Arebbi*,
mayar neccin war *nzemmar* ad nfessar walu mliħ zi ssibbet n taħest.

²⁰ Ma ad as ħajan, aħa ssiwřey *ammu*?
Maħa ca n yijjen ad *tt* yini, ad ittwařarđ nican..

²¹ Řexxu war ittwiři *bnadem* tafawt,
tenni yareqqen deg iseynuten,
maca maħa iedu usuđi n usemmiđ, aħa ifarređ i-ten.

²² Zi ccamal ittas-dd wureħ,
tissiqt issagg^waden *tarsa* x Arebbi.

²³ Amzemmar x kuřci i war nzemmar ad t naf,
wenni d ameqqran di jjeħd,
netta war ittdęi řħeqq d tsegda tameqqrant..

²⁴ S uya ttegg^weden zzayes iwdan,
Netta war ixezzar ħar yenni *iħessben ixefn sen* d imiħisen n wuř.

Arebbi issiweř ak-d Ayub x wexřaq n marra min iħan

38 ¹ Awarni as yarra-dd SIDI x Ayub zi tħaryadđ, inna:

² Man wen issbarrcnen acawar,
s wawařen břa tussna?.

³ Byes *xenni* tiħeinnatin nnek am weryaz.
Necc xsey ad cek sseqsiy u cek arr-dd xafi!

37:18 Amz. 1:6

37:20 'ad ittwařarđ nican' - ixs ad yini s lyađab n SIDI.

37:23 Ayub 9:4; 12:13,16; 36:5; Izhd. 99:4

38:2 Ayub 42:3

⁴Mani cek tuya umi ggiy Necc dsas n tammurt?

Ini t maña yarek řefhamet *s tidett*.

⁵Man wen iggin řeebar nnes, *wah* cek tessned tt, *ma war iđi amenni*?

Niy man wen xas imehđden afiřu n řeebar?

⁶Min xef hwan dsusa nnes,

niy man wen issarsen azru n teymart nnes,

⁷umi itran n řřbeh yennjen *jmie* s řefrahet,

umi sřiwřewen marra arrawen n AREBBI?

⁸Man wen ibellēen řebħar s tewwura,
umi dd-idduqgez uca iffey-dd zeg uēeddis n yemmas,

⁹umi d as ggiy iseynuten d arruđ nnes,

d useynu ibbumbes d amendiř maħend ad dayes t ssehnunndey,

¹⁰umi d as arziy afray inu *am weħfur yuđyen*,

u umi d as ggiy zzekrun d tewwura,

¹¹uca nniy: 'Ař da i dd ya tased, war eeddu.

Danita ad t^ettwasbedd nnfaxet n řemwaj nnek.'

¹²Ma tumured cek *ateffu n* řřbeh deg wussan nnek?

Ma tesscaned i tfawt n řefjar amcan nnes

¹³maħend ad t^eřřef afriwen n temmurt,

u ad zzayes tezzerz iēeffanen?

¹⁴Ad tedweř *temmurt* am tarrist *sadu* řřtabeē,

u ad t^eřřef addud n warruđ.

¹⁵Iēeffanen ad asen t^ettwakkes tfawt nsen,

u ayiř ittwasgeēeden ad ittwarż.

¹⁶Ma tiwđed yar řēunřarat n řebħar,

ma tuyured x wudem n *temmurt* n waman yuđyen?

¹⁷Ma ttwaēarrant tewwura n řmewt i cek,

ma tezrid tiwwura n tiři n řmewt?

¹⁸Ma t^ettawi-dd tmezra nnek ař uneggaru n temmurt?

Ini t maña tessned aya marra.

¹⁹Mani iđa webrid yar tzeddiyt n tfawt?

U tağest, mani teđa tzeddiyt nnes,

²⁰ħima ad tzemmed ad tt tnedhed yar wemcan nnes,

u *xenni* ad tessned mliħ imesraq yar taddart nnes?

38:4 Awřn. 8:29

38:8 Amz. 1:9; Ayub 26:10; Izhd. 33:7; 104:9; Awřn. 8:29; Irm. 5:22

²¹ Cek aqa tessned man aya *niy*, minzi cek tuya txeřqed, *niy lla?*
U *ma war ięi* řqedd n wussan nnek d ařas!?

²² Ma tudfed ęar ixxamen n řexzen n wedfeř,
ma teźrid řehrit n tebruri,

²³ nni x ceřtarey i řweqt n řehřaret,
i wass n garra d umenyi?

²⁴ Mani ięa webrid ittbetęan tifawt,
uřa d *abrid* ittbezzeen ašemmiđ n ccarq x temmurt?

²⁵ Man wen ifeęeq řmizab i řhemřet n wenęar,
uřa d abrid i wassam n wajjajen,

²⁶ ĥima ad issekk anęar x temmurt nni di war *izdiy* ĥed,
x řexřa i war di *izdiy* uřa d ijj,

²⁷ ĥima ad issarwa jjwayeh ixřan u ittwaxřan,
u ĥima ad isseymi arrbie d řři?.

²⁸ Ma anęar ęares ca n babas,
nię man wen i dd-ittejjan tuddimin n nnda?

²⁹ Zi man aęeddis i zi dd-iffey wejris,
u nnda ijersen n ujenna wi i-t-i-dd-yurwen?

³⁰ Ddakkwařen waman am weźru,
uca ijars wudem n waman yuęęen.

³¹ Ma tzemmed ad tcedded Agraw n Sebea n Yetran,
nię tfessyed snaseř *n yetran* n Uriyun?.

³² Ma tzemmed ad dd-tessuffyed itran n Zudyak ęar řĥař nsen,
uřa d Ddub *Ameqgran* ak-d tarwa nnes?

³³ Ma tessned izerfan n ujenna,
ma tzemmed ad tdebbared x uqarri nsen di temmurt?.

³⁴ Ma tzemmed ad tessgeęded ęar iseynuten tmijja nnek,
ařami cek i ęa tdeř ict n řhemřet n waman?

³⁵ Ma tzemmed ad tesssekded assamen maĥend ad qeęęen,
u ad ac inin: ‘Aqa-ney da!’?

³⁶ Man wen issarsen tięit di daxeř *n bnadem?*
Nię man wen iwcin řefhamet i řeęeř?.

³⁷ Man wen ifarrzen iseynuten s řeęeř,

38:27 Izh. 107:35

38:31 Ayub 9:9; Eam. 5:8

38:33 Irm. 31:35

38:36 Ayub 32:8; Amb. 2:26; Dan. 1:17

u iyarrafen *n waman* n ujenna wi ten ittzeḡaen,
³⁸ aṛami ittwafsiy ucaṛ, idweṛ d abeḡaε,
uca řesqen ibursa n temmurt?

³⁹ Ma tzemmed ad t^eṭṭfed zzardet i tayradt,
niy ad tesseṛhud řaž n wayraden imežyanen,

⁴⁰ řami nuffaren deg ifran nsen,
u ttḡaman zi řemrageḡ nsen?

⁴¹ Man wen issewjaden i ubayeṛ macca nnes,
xmi syuyyun imežyanen nnes ɣar Arebbi,
xmi ttemhafan nhṛa macca?

39¹ Ma tessned meṛmi ttarwent tɣaydin n tɣuḡar?
Ma tḡeṭṭid tirwa n tudadin?

² Ma tzemmed ad tḡesbed iyuren n tkessit nsent,
ma tessned řḡaṛ n tirwa nsent?

³ Nitenti tteqwisent, ttarwent imežyanen nsent,
řewjeε n tarut nsent ssuffuyen ten.

⁴ Meḡden imežyanen nsent , meqqaren di řexṛa,
tteffyen ɣar barra u war ɣarsent tteiqqiben.

⁵ Man wen yarxun i weɣyuṛ n řexṛa,
u tisarriřin n weyɣuṛ n řexṛa, man wen tent ifesyen?

⁶ Necc wciy as tanezruft d taddart,
řewḡa ameḡaḡ d tizeddiyın nnes.

⁷ Netta iḡeḡheç x řyaci inhewřen n tendint,
war ittesři iyuyyan n yinni izeyyaren *isemyan*.

⁸ Jjwayeh n idurar d dđmani nnes n tarewsa,
yarezzu *daysen* x qaε min iḡan d aziza.

⁹ Ma ad ix̄s iɣayḡ ak-d yijj-n-yicc ad xak isexxar?
Ma ad issens ɣar řmedwed nnek?

¹⁰ Ma tzemmed ad tmeneed iɣayḡ ak-d yijj-n-yicc
s wesyun nnes ɣar uεeyyed *n wecraz*?

Ma ad icarz tiysarin awarni ac?

¹¹ Ma t^ettcařed xas, minzi netta ijhed aṭṭas,

38:39 Izhd. 104:21

38:41 Izhd. 147:9; Mt. 6:26

39:1 Izhd. 29:9

39:6 Ayub 24:5; Irm. 2:24

ma ad as tejjid řxedmet nnek?

¹² Ma ad xas t^ettecřed ad *yarek* dd-yarr zzarięet nnek netta, ad tt yawi řar unedrar nnek?

¹³ Afriwen n nneamet ccaten s řxařar.

War din ahawař s wafriwen d warric nnes,

¹⁴ *maca* t^ettejja timeęařin nnes deg ucař n temmurt, t^ettejja i-tent tteřmant deg ijdi.

¹⁵ T^et^ettu aqa ijj n uřar izemmar ad tent iřbez, aqa řewřuc n řexřa zemmar ad xasent efsen.

¹⁶ Nettat tqesseř deg imezyanen nnes axmi war řin nnes.

Bařeř i t^ettegg tizemmar nnes, mařar nettat war tkessi s wemnus,

¹⁷ mařar Arebbi ija i-tt ad t^ettu tiřit, war d as iwci bu tesřart di řefhamet.

¹⁸ *Maca* mařa teksi deg uřar nnes, tessgeęead ixef nnes, tđeřęec x uyis d wenni xas inyin.

¹⁹ Ma tzemmar ad tewced jjeħd i uyis?

Ma tzemmar ad tessyařđed ijiman nnes s ssbib?

²⁰ Ma tzemmar ad t yarr inettu am uburxes?

Řeez n usneřneř nnes issagg^wad ařtas.

²¹ Xebbcen *ıysan* s iřaren nsen *am ttrajan* di řewřa n teyzurt, ifarř *uyis* s jjeħd nnes,

itteffey mařend ad immeřqa ak-d řeeskar yařđen arruđ n wuzzař.

²² Iđeřęec x marra min issagg^waden, war ittnexřie zi walu, u war iddikkwiř řar đeffar zi ssif.

²³ Ittqarqub weqrab n řritcat sennej nnes, lansa d řritca ttissiqen.

²⁴ S ddriz *n tcedyin* d zzeamet iřarred netta tammurt, war izemmar ad ittwasbedd řar uřuđi n uyicc n icarri.

²⁵ Yar tmijja n uřuđi deg uyicc n icarri issneřniř: 'Heheh!'

Ittaca ak-d umenyi zi řagg^waj,

zzga n izeęifen *n řeeskar* d iyuyyan n umenyi.

²⁶ Ma ittaw řřbaz zi řefhamet nnek, aqa ittbezzeafriwen nnes řar ljanub?

²⁷ Ma issgeęead ugidar ixef nnes ammu sennej qac s řumur nnek, u ittegg řeucc nnes di řueřa?

39:13 'nneamet' - niř 'tanhalt' (*tinhalin*)

39:27 lrm. 49:16; Eub. 4

²⁸ Izeddey u issnusa x jjarf,
x ucenqub n jjarf, aqa-t d lburj *nnes*.
²⁹ Ssenni iħeṭṭa zzardet,
tittawin nnes xezarent-i-dd zi řagg^waj.
³⁰ Imezyanen nnes sekkfen idammen,
u mani ġan inni ittwanyen, aqa-t din *i yeġa*..

SIDI issiweř ak-d Ayub

40¹ Yarni yarra-dd SIDI x Ayub, inna:

² Ma ixs wenni ittemcarraeen ak-d Umzemmar x kuřci ad t iwebbex *ead*?
Ejj wenni ixsen ad idea Arebbi, ad dd-yarr!

³ *Xenni* yarra-dd **Ayub** x SIDI, inna:

⁴ Xzar, necc drus, min zemmarey ad xak dd-arrey?
Necc ad ggey afus inu x uqemmum inu..

⁵ Aqa ssiwřey ict n twařa, *maca* war dd-ttarriy *ead*.
twařa wiss tnayen war *d as* arenniy!

Arebbi ikemmer awařen nnes i Ayub

⁶ *Xas uca* yarni yarra-dd SIDI x Ayub zi tħaryadħ, inna:

⁷ Byes *xenni* tiġinnatin nnek am weryaz.
Necc xsey ad cek sseqsiy u cek arr-dd xafi!

⁸ Ma tixed s tidett ad tarzed řħukm inu?
Ma tixed ad yari dd-tarred řeib, maħend ad tbaned cek d amsegged?.

⁹ Ma yarek ayiř am Arebbi?
Ma tzemmed ad teddardħed am wajjaj s tmijja *nnek*?

¹⁰ Qqen xenni ixef nnek s leađama d ueuđi,
arđ s tissiqħ d řeezz.

¹¹ Ejj aduqgez n ufugem nnek ad izeġeġ,
xzar yar kuř bu nnfaxet, uca sehwa i-t!

¹² Xzar mliħ yar mkuř bu-nnfaxet uca sehwa i-t,
řbez ieffanen deg wemcan nsen.

39:30 Mt. 24:28; Lk. 17:37

40:4 Izhd. 39:10

40:8 Izhd. 51:6; Rum. 3:4

¹³ Ffar i-ten marra am munen deg ucař,
belleε x iyembab nsen deg wenċeř.

¹⁴ Xenni uřa d Necc ad cek ssemyareę,
minzi afus nnek afusi issenjem i cek.

¹⁵ Xzar maca řweħc, ‘*Bhimut*’,
wenni ggię am mammec cek ggię.
Ittett arrbiε am ufunas.

¹⁶ Xzar maca jjeħd nnes di tejcinnatin nnes,
řeezz n ięewran nnes n uęeddis!

¹⁷ Mařa ixs, ad igg akennas nnes am tcejjart n tengelt,
ięewran n tmeřřaċin nnes meħċen mmuden.

¹⁸ Ixsan nnes tteggem am iqudas n nnħas,
am barrat n wuzzař iċaren d iyaęen nnes.

¹⁹ Netta d amezwaru n ibriden n Arebbi.
Wenni t yeggin, iwca as ssif nnes.

²⁰ Iwa, idurar ttawyen as-dd arrbiε,
marra řewħuc n yeýyar ttiraren dinni.

²¹ Ibbuzzeř sadu i tcejjura itteggem tiři,
deg udurri n uęanim, di ssebxeť.

²² Ad xas dduryent tcejjura i itticen tiři, kuř ict s tiři nnes,
tinemraċ n tyezratin ttennċent as-dd.

²³ Xzar, mařa ihaj yeęzar, war ittarjiji,
ittęima yarsa mařa řħemřet n L'Urdun tudef as-dd ęar uęemmum.

²⁴ Ma izemmar *bnadem* ad t iċtef *xenni* zzat i tiċęawin nnes,
ad as issnuqęeb tinzart s teęyunin?

²⁵ Ma tzemmed ad tjeħded ‘Livyatan’ s tsennart n weymar,
nię ad tesseħwid iřes nnes deg ufiřu *n weymar*?

²⁶ Ma tzemmed ad as tegged txadent n uęanim di tenzart nnes,
nię ad tessnuqębed aęesmir nnes s uęanċu?

²⁷ Ma ad zzayek ittar aħinni?
Ma ad issiweř akidek s wawařen imiziċen?

²⁸ Ma ad yegg akidek řcaħd?
Ma tzemmed ad t teksid d ismeę i řebda?

²⁹ Ma tzemmed akides t^ettirared am ak-d ijj n uċċid,
nię ad t teqęned i teħramin nnek?

³⁰ Ma zemmaren ineymaren ad dayes sebbeben?
Ma zemmaren ad t bđan jar Ikenεaniyyen?

³¹ Ma tzemmed ad tejjud tiřmect nnes s řritcat,
niř s lansa n iseřman azeřif nnes?

³² Sars xas *maca* afus nnek,
xemm řar umenři, war t tteggid εemmarř ead.

41 ¹Xzar, *qae* araji ad ifceř,
myir tamuyři nnes tesseεgaz *bnadem*.

² War ięi uřa d ijjen ammu d azeεεam ařami t i řa ihweř,
man wen *xenni* izemmaren ad iqqim ibedd ztat i uyembub inu?

³ Man wen i d ayi iwcin *ca* d amezwaru,
ařami d ayi ittxeřřa ad řares t-i-dd-arrey?
Marra min ięan sadu ijenwan inu!

⁴ Necc war ttesqariř x idaren nnes,
x řemyaret n jjehd *nnes* u x ucuwwar n waddud nnes.

⁵ Man wen izeεemen ad iqejjee taqcurt n warrud nnes,
man wen izeεemen ad dd-iqarreb řar tyuya n řesdud n teřmas n iyεsmar
nnes?

⁶ Man wen izemmaren ad yarzem tiwwura řar uyembub nnes?
Min innđen i teřmas nnes myir d anexřiε.

⁷ Řesdud n tseddariyin x weεur nnes cennεen,
kuř ij zzaysen ittabelleε s řtabee iqqnen nican.

⁸ Ijjen iqqnen *nican* řar ij n nneyni,
war izemmar ad din dd-yadef arriř jar asen.

⁹ Řessqen deg wayawya,
udfen deg ixef nsen mařend war temmsebđin.

¹⁰ Mařa ieđes, tεttceεcie tfawt,
u tiřřawin nnes ggint am wabřiwen n tfawt n řefjar.

¹¹ Zeg ujeqmim nnes tteffřen-dd iřefđawen,
tifeřřutin n tmessi dduquzen-dd *zzayes*.

¹² Ddexxan ittfewwar zeg ixubac n wenzaren nnes,
am zeg ij n uřenjir ittnennan s uřanim idduxxunen *sadu nnes*.

¹³ Twarrit n nnefs nnes t^essekkara timessi di řefhem itteħduduġen,
u zeg uħerqum nnes itteffey-dd uħaduq n tmessi.

¹⁴ Jjehd izdey deg ijiman nnes,
yar zzat nnes inetħtu unexřie.

¹⁵ Tħrufa n weysum *n ueddis* nnes mmřesqen,
am xasen fesyen, war zemmarjen ad ttwanhezzen.

¹⁶ Uř nnes iqseħ am wezru,
iqseħ am teřdart n swadday n tsirt.

¹⁷ Xmi issgeead ixef nnes, ttexřaen inni ijehden,
zeg uqezzeb xetħan di tendayt.

¹⁸ Mařa iřqef i-t ca n yijjen s ssif, war ittiři,
war iři s uħric, řa s lansa uřa s fřitca.

¹⁹ Uzzař ġares am uřum,
nnħas am ukeccuđ yarcan.

²⁰ Fřitca n řqews war t tesstewwej,
izra n iři ddakkwařen zzates d aqecqac.

²¹ Idebbuzen iħesseb i-ten am uqecqac,
ideħħec x uzebzeb n uħric.

²² Yar wadday n *ueddis nnes* aqa din iceqfan iqedeen,
ittjarra řemwas iqedeen nni *am teřwiħt itteħřuġuđen i usarwet* tiwa n ubeġaē.

²³ Igga řaġay ad isstextex am teydart,
ittegġ řebħar am umeqraj itthajan.

²⁴ Ittejjja awarni as jjurret tareqq d amesraq,
aman yuġyen ttbanen amecnaw acewwaf n umeccaybu.

²⁵ War din iři uřa d ijj x temmurt yarwes dayes,
ittwagg ħima emmarř war ittegg^wed.

²⁶ Inđar tiħħawin nnes x marra wi yueřan,
aqa-t d ajeġid x marra řmař n řeezz.

Ayub inæem i Arebbi

42¹ Ayub yarra-dd x SIDI, inna:

² “Necc ssney aqa Cek tzemmed i kuřci u war issbeřtiř uřa d ijj n wenway nnek.

³ *Cek teqqared:* ‘Man wen issbarrcnen břa tussna ccwar *n Arebbi?*’ S uyenni ssiwřey x min war fhimey, x tmesřayin nni di ttbehtey ařas, war tent ssiney.’”

⁴ “Seř maca uca ad ssiwřey, xsey ad Cek sseqsiy uca *xenni* Cek ad ayi *xas* tessargbed.

⁵ S umezzuy xak i sřiy *waha*, maca řexxu tiřt inu teřri Cek.

⁶ S uyenni tteiffiy ixef inu uca ndemmey, qqimey di ttejjajt d yiřyed.”

Arebbi idebbar-dd x weřřař d usgenfi

⁷ Awarni řami tuřa issiwiř SIDI awařen-a ak-d Ayub, inna SIDI i Ilifaz zi Tayman: “Lyadžab inu yarya xak u x tnayen n imeddukař nnek, mařar kenniw war xafi tessiwřem ca nican am mammec xafi issiweř umsexxar inu Ayub.

⁸ Xenni řexxu, ksim kenniw sebæa n iyenduzen d sebæa n icarriyyen, uca uyurem řar umsexxar inu Ayub uca qeddmem ten d tařarřt n wecmađ i yixef nwem. Jjem amsexxar inu Ayub ad xawem izzař. Mařar Necc ad ssegeede y ařembub nnes *i westajeb*, řima war tteggey akidwem am tubbuheřya nwem, minzi kenniw war xafi tessiwřem nican am mammec xafi issiwiř umsexxar inu Ayub.”

⁹ *Xenni* iffey Ilifaz zi Tayman, u Bildad zi Cuřa d řufar zi Naemat uca ggin nitni am mammec i d asen inna SIDI. SIDI issgeeed ařembub n Ayub *i ustajeb n tzařit nnes*.

¹⁰ SIDI ifsi iceddiyyen n Ayub, awarni řami tuřa ittzařa Ayub i imeddukař nnes, uca yarni SIDI di marra ařa n Ayub tnayen n tseqqar.

¹¹ Usin-dd řares marra aytmas d marra suyetmas d marra inni t issnen zic. Nitni ccin akides ařrum di taddart nnes uca ssecnen as aziřez nsen uca eezzan t x marra řřar xas dd-iyđeř SIDI. Iwca as kuř ijjen zžaysen ict n tepyast n nnuqart uřa d ict n txadent n wurey.

¹² Ibarek SIDI taneggarut n Ayub ktar zi tmezwarut nnes, mařar tuřa řares arebæa-ařaf n wuři d setta-ařaf n iřeyman d wařef n ifunasen n teynact d wařef n teyyař.

¹³ Tuya ɣares sebɛa n iħenjiren d tħata n yessis.

¹⁴ Tamezwarut igga as Yamima, wiss tnayen qqaren as Qaṣiɛa d wiss tħata qqaren as Qarn-Haffuk.

¹⁵ War ufin, di marra ddunect, tiħramin cnant amecnaw yessis n Ayub. Babatsent iwca asent tasyart jar ayt matsent.

¹⁶ Ayub iddar awarni i uya mya u-rebein n isegg^wusa. Netta izra iħenjiren nnes d iħenjiren n iħenjiren nnes *ɣares aħ* jjiħ wiss arebɛa.

¹⁷ Ayub immut awarni řami iwsar aħtas u tuya ijjiwen ussan *n tudart nnes*.

Izehhiden

ADLIS AMEZWARU - IZEHHIDEN 1-41

1¹ Sseəd n weryaz,
d wenni war igguren di ccwar n ieffanen,
d wenni war ibedden deg webrid n imednab,
d wenni war iqqimen x řkursi n imestehzayen,
² maca řfrařet nnes aqa-tt di Ccaria n SIDI,
u ittxarreř di Ccaria nnes ass d řiřet.
³ Ad yiři am ict n tcejart i ittwazżun řar iyezran n waman,
tenni itticen řyiřet nnes di řweqt nnes,
afar nnes war ittizey.
Marra min ittegg, ad yiři.

⁴ War *ttiřin* ieffanen ammu,
minzi *nitni* am icarfa ittawy-i-t usemmiđ.
⁵ S uya ieffanen war ttbeddin ca deg wass n řeřsab,
uřa d imednab di tmesmunt n imseggaden,
⁶ Minzi SIDI issen abrid n imseggaden,
maca abrid n ieffanen ad ifna.

1:1 Izh. 26:4; Awřn. 1:10, 15; 4:14, 15; 1 Kur. 15:33; Afa. 5:11
1:2 Aewd. 6:6-9; 17:19; Jac. 1:8; Izh. 119:1
1:3 'tacejart' - niy 'addag' ('iddagen').
1:3 Irm. 17:8
1:4 Ayub 21:18; Izh. 35:5; Ica. 17:13; 29:5; řuc. 13:3

2¹ Mayemmi ttahajen řegnus,
ttxarriřen ccuēub di řbařer?

² Kkaren ijeřiden n temmurt,
ayt n bu-řřulřa mcawaren řidd i SIDI,
u řidd i Lmasiř nnes:

³ ‘Ejj aney ad nřess iceddiyyen nsen,
ad xaney nessbeēēēēē tiseywin nsen!’

⁴ Wenni izeddyen deg ujenna, iđeħħec,
Sidi inu ad zžaysen isstehza.

⁵ Xenni ad kidsen issiweř s weyđab nnes,
s řřaduq n weyđab nnes ad ten issigg^wed.

⁶ ‘Necc aqa dehney Ajeřid inu,
x řihyun, adrar inu iqeddsen!’

⁷ Necc ad barrħey tikkest n wawař!
SIDI inna ayi

“Cek d Mmi, ass-a jjiy-dd Cek!”

⁸ Ttar zzayi u Necc ad ac wcey řegnus d řřwart,
tineggura n temmurt ad řarek iřint d agra i Cek.

⁹ Ad ten řřebzed s yijj n weqđib n wuzzař,
ad ten tarřid d tarežžit amecnaw iij n uyarraf n řřaxt.

¹⁰ Řexxu *xenni*, a ijeřiden, iřim d ifehhamen,
tebbtem ixef nwem, a řřquđat n temmurt!

¹¹ Sexxarem i SIDI s tegg^wudi,
farħem s tarjijet.

¹² Sudmem Mmis, ħima Netta war isēēēar,
u ad t^tttwahellkem deg webrid,
waxxa ittwasaryey weyđab nnes myir drus waha.

Sseēd n yenni řares dd-yarewřen.

2:1 Řex. 4:25

2:7 Řex. 13:33; Ebr. 1:5; 5:5

2:8 Izhd. 22:28; 72:8

2:9 Asa. 2:27; 19:15

2:10 ‘řřquđat’ - niy ‘imezurfa’.

2:12 Izhd. 34:9; Awřn. 16:20; Ica. 30:18; Irm. 17:7; Rum. 9:33; 10:11; 1 Bř. 2:6

3¹ Azehhed n Dawud,
umi yarweř zeg wudem n mmis Abcalum.

² A SIDI, inni d ayi iħeřřaren aqa kettaren,
aħtas aqa aten đidd inu.

³ Aħtas aqa qqaren x řecmar inu:
'I netta war din *iđi* usenjem řar AREBBI!' Silah.

⁴ *Aħeqqa* Cek, *a* SIDI, d taseddart n useřqi i necc, acuđi inu,
Cek d wenni issgaæeden azeđif inu.

⁵ S tmijja inu řayiy i SIDI,
uca Netta yarra-dd xafi zeg wedrar nnes iqeddsen. Silah.

⁶ Senndey uca ikka xafi yiđeř,
faqeý-dd, minzi SIDI ieawen ayi.

⁷ War tteggwıdeý zi ecra n řuřuf n řgens,
inni d ayi dd-innden, ssbeddan ixef nsen x iyezdisen inu..

⁸ Kkar, a SIDI, senjem ayi, *a* AREBBI inu,
minzi Cek tewtid marra řeedyan inu řar uyesmir,
aqa teddzed tiymas n ieeffanen.

⁹ Asenjem aqa-t n SIDI,
lbaraka nnek aqa-tt x řgens nnek. Silah..

4¹ I umeqgran n imeynajen.
Ak-d uzenzun. Azehhed n Dawud.

² Arr-dd xafi xmi dd ttřayiy, *a* AREBBI n tsegda inu!
Di řeħřaret aqa Cek teggid ayi ttasie.
Hinn xafi u seř-dd řar tzađit inu!

³ Tarwa n *yijj* n weryaz, ař meřmi i řa yiři ueuđi inu d řear?
Ař meřmi i řa texsem řbateř,
ad tarzum x ixarriqen? Silah.

3:1 2 řm. 15, 16, 17, 18

3:6 lžhd. 4:9

3:7 lžhd. 27:3

3:9 Awřn. 21:31; Ica. 43:11; Irm. 3:23; Ĥuc. 13:4; Asa. 7:10; 19:1

IZEHHIDEN

⁴ Snem *xenni*, aqa SIDI iħuzz ij n umeddukkeř amtiqqi i yixef nnes. SIDI ad ayi iseř xmi d as i ħa řaħiħ.

⁵ Arjijjem, u war xetřim.

Siwřem deg wuř nwem di rectu nwem uca susmem. Silah.

⁶ Qedmem tiyarřa n tsegda, ttečřem x SIDI.

⁷ Ařas qqaren: “Wi d aneħ i ħa issecnen řxar?”

Ejj ad xaneħ dd-tenqar tfawt n wudem nnek, *a* SIDI!

⁸ Cek tessidfed řefraħet ħar wuř inu,

ktar *x řefraħet* i *din* iħan di řweqt,

umi tuħa imendi nsen d binu nsen n jdid feyyđen.

⁹ Di řehna ad zzřey u ad řřseħ,

minzi myřir Cek, a SIDI, ad ayi tesszedħed di řaman.

5¹ I umeqqran n imeynajen, ak-d temja. Azehhed n Dawud.

² A SIDI, seř-dd i min i ħa inih, fehmet i unixses inu.

³ Ĥekkar i tmijja n uzaweg inu,

a Ajeħid inu d AREBBI inu,

aqa i Cek umi řtzaħiħ.

⁴ Ĥar tuffut, *a* SIDI, řeřid Cek i tmijja inu,

ħar tuffut nnqeřbey-dd ħarek,

uca qqimeħ řtrajih Cek.

⁵ Cek war teħid ca d AREBBI nni ittexsen tuęeffna,

bnadem aęeffan war ħarek ittiff aħimi.

⁶ Ibuħarħiyyen war řħyimin řtbeddan zzat i řtřawin nnek,

Cek řcarrhed marra inni itteĝgen řħar.

⁷ Ad řhellked ayt n bu-ixarriqen,

SIDI itteiffa ařyaz n idammen d řħeccc.

⁸ Maca s řemyaret n řmexsiwt nnek icewwaren ad adfeħ ħar Taddart nnek,

ad ađareħ ħar Zzawect nnek Tameqqrant s řigg^wudi zzayek.

4:5 Afa. 4:26

4:6 Aęwd. 33:19; Izhd. 51:21

4:9 Lawi 26:5; Aęwd. 12:10; 33:28; Izhd. 3:6

IZEHHIDEN

⁹A SIDI, suyur ayi x webrid n tsegda nnek,
di ṭtweε n yenni i d ayi iřebbtēn,
seggem abrid nnek zzat i wudem inu.

¹⁰Minzi deg uqemmum nsen war din bu řaman,
jjuf nsen d axeyyeb,
tmijja nsen d anđeř yarezmen,
arebbun txancet s yiřes nsen.

¹¹Dea ten, a AREBBI,
ejj i-ten ad wđan s řecwar nsen,
azzeř xasen di ssibbet n wařtas n ixetřtan nsen,
minzi nitni yewwyen xak.

¹²Jjem marra inni xak ittecřen ad farřen,
ejj i-ten ad sřiweřwen i řebda.
Cek tfaryed xasen,
aqa inni ittexsen Isem nnek ad negzen s řefrařet *i yarsen* dayek.

¹³Minzi Cek, a SIDI, ad tbarked amseggad,
ad as tquwward s uřinni am s tseddart n useřqi tameqqrant.

¹I umeqqran n imeynajen.
6Ak-d uzenzun x ufiřu wiss tmenya.
Azehhed n Dawud.

²A SIDI, war d ayi ttwedđab deg weyđab nnek,
war d ayi ttarebbi ca deg wesear nnek!

³Řinn xafi, a SIDI, mařar necc aqa arxuy.
Sgenfa ayi, a SIDI, mařar ixsan inu ttarjijin!

⁴Wah, řeεmar inu yarjef ařtas,
u Cek, a SIDI, ař meřmi?

⁵Dweř-dd, a SIDI, fekk řeεmar inu,
senjem ayi di ṭtweε n tmexsiwt nnek icewwaren.

⁶Minzi di řmewt war dinni bu řidaret nnek.
Wi Cek i řa iqadan di řaxart?

⁷Necc uřřey s inixsisen inu.
Ğiřet tekmeř ssuffey qama inu,
uřa d tassut inu ṭeřteřteř qae s imetřtawen.

5:10 Izhd. 34:17; 94:20; Rum. 3:13

6:2 Izhd. 38:2

IZEHHIDEN

⁸ Tiṭṭ inu teyři s wecḍan,
aqa-tt t^ettwacc zi marra iṭrimen inu.

⁹ Agg^wejem xafi, marra inni ittegggen řmuṣṣiyet,
minzi SIDI isřa i tmijja n imeṭṭawen inu.

¹⁰ SIDI isřa i uzaweg inu,
SIDI ad iqbeř tazağit inu.

¹¹ Marra řeedyan inu ad ten teřqef řefđihet d unexřiε,
ad dd-dewřen yar ḍeffar,
ak-d wermac n wabřiwen ad sseḍḥan.

7¹ Ijj n yezři n Dawud deg waṭtas n tmijjiwin,
izři nni iyennej i SIDI di sibbet n wawařen n Kuc, zeg ayt n Binyamin.

² *A* SIDI, AREBBI inu, aqa xak i ttečrey!

Senjem ayi zi marra inni xafi ittazžřen uca fekk ayi,

³ maḥend netta war d ayi izeεεef am weyrad, ad ayi imezzeq,
řami war din wi i ya ifekken!

⁴ *A* SIDI, AREBBI inu, mařa necc ggiy man aya,
mařa din ca n řyecc iřseq deg ifassen inu,

⁵ mařa necc xeřfey wenni akidi iddaren di řehna s řyar,
- *maca* wenni d ayi iḥeřşaren x walu, jjiy t ad uyuyur - ,

⁶ *ejj xenni* ad yazzeř řeedu x řeemar inu, ad ayi iedu,
ad iefes x tudart inu di temmurt,
ejj i-t ad issezdey aeuği inu di tzejjajt! Silah.

⁷ Kkar-dd, *a* SIDI, deg weyḍab nnek,
suεřa ixef nnek x wehjam n yenni d ayi iḥeřşaren,
faq di ṭṭweε inu,
aqa teggid tumured řḥeqq.

⁸ Ijj n ubarru n řegnus ad ac dd-nnḍen,
xenni dweř tiwa nsen yar sennej.

⁹ SIDI ad iḥakem řegnus.

Ay ayi tasyart, *a* SIDI, elaḥsab tasegda inu,
elaḥsab řekmaret i dayi.

IZEHHIDEN

¹⁰ Sbedd tuɛeffna n iɛeffanen, semten amsegged,
Cek, wenni iqeğben uřawen d tizzař, *a* AREBBI iseggden!.

¹¹ Taseddart inu i useřqi yar AREBBI,
amsenjem n imseggmen n wuřawen.

¹² AREBBI d ijj n řqađi iseggden,
ijj n Arebbi nni isexxđen kuř ass.

¹³ Mařa netta war dd-iɛqib, ad isseqđee Netta ssif nnes,
ad imħeđ řqews nnes uca ad *xas* ineyyec.

¹⁴ Igga xas řesnaħ ineqqen,
ad yarr řritcat nnes d iřefđawen yareqqen.

¹⁵ Xzar, aqa wđan-dd xas řewjee n tarut n řmuɛşiyyet,
iksi ddeyset n tamara,
uca ad yaru ixarriqen..

¹⁶ Iqqaz ijj n weħfur uca issuğey i-t,
maca d netta *s yixef nnes* i iwđan deg weħfur nni igga..

¹⁷ Arber nnes ad řares dd-idweř ař azeğif nnes,
řexcunet nnes ad dd-tehwa x uceqquf nnes.

¹⁸ Ad qadiy SIDI x tsegda nnes,
ad zehhdey i Yisem n SIDI, Ameuği x kuřci.

8¹ I umeqqran n imeynajen, s *teynint n* Ujitti. Azehhed n Dawud.

² A SIDI, Arebbi nney, mammec ijhed Yisem nnek x marra tammurt,
Cek d wenni iggin leađama nnek sennej i ijenwan.

³ Zeg uqemmum n iħenjiren d iseyman,
teggid lbaraj x yenni *Cek* iħeşşaren,
ħima ad tbellɛed abrid x řeɛdu u x wenni yarezzun ad ixřef..

⁴ Mařa twařiy ajenna, řxedmet n iđewđan nnek,
taziri d yetran, inni teggid,

⁵ min iɛna *xenni* bnađem, aqa *Cek* txarrşed dayes,
mmis n bnađem, aqa *Cek* txezzared řares?.

7:10 'tizzař' - niy 'tizeğřin'.

7:10 1 İm. 28:9; İrm. 11:20; 17:10; 20:12; Asa. 2:23

7:15 Ayub 15:35; İca. 59:4

7:16 Ayub 4:8; İzhd. 9:16; 10:2; Awřn. 5:22; 26:27; Amb. 10:8

8:3 Mt. 21:16

8:5 Ayub 7:17; İzhd. 144:3; Ebr. 2:6

IZEHHIDEN

⁶ Cek tarrid t myir cwayt waha qell i AREBBI,
tewcid as tamrist n ueuđi d řezze.

⁷ Cek tarrid t ad iħkem x tmegga n ifassen nnek,
tessarsed marra swadday i idaren nnes:

⁸ iħuřiyen d ifunasen, marra ina,
uřa d řmař n yeyyar,

⁹ ijdađ n ujenna d iseřman n řebħar,
marra min ittucuqan ibriden n řebħur.

¹⁰ A SIDI, Siditney,
mammec ijhed Yisem nnek di marra tammurt!

9¹ I umeqqran n imeynajen. S *teynint* n ‘Řmewt n memmi’.
Azehhed n Dawud.

² Ad qadiy SIDI s marra uř inu,
ad barrħey marra lmuęjizat nnek.

³ Ad zzayek farħey ad zzayek sřiwřiwey.
Necc ad zehhdey i Yisem nnek,
a Cek, Amęuđi x kuřci!

⁴ Umi řeedyan inu dewřen yar đeffar,
wđan u yeřyen zzat i wudem nnek.

⁵ Maęar Cek twennid ayi tasyart inu u tbellęed ddeęwet inu,
teqqimed x řearc, *a* *Cek*, d řqadı d amsegged.

⁶ Cek twebbxed řegnus, thellked aęeffan,
temħid isem nsen i řebda qaę.

⁷ Řęędu, aqa nitni ttwaqđan, aqa aten d řxirbat i řebda.
Tyeđřed tineddam nsen, řidaret nsen tefna.

⁸ SIDI ittyima i řebda.

Aqa issbedd řearc nnes i řehkam.

⁹ Netta ad icarree ddunect s tsegda,
ad iħkem ccuęub s řęęęq.

¹⁰ SIDI d lburj yueřan i wenni immenđaren,
ijj n lburj yueřan deg wakuden n řehřaret..

¹¹ Inni issnen Isem nnek, ad xak ttečřen,
maęar inni xak yarezzun, war daysen tsemmħed, *a* SIDI.

8:7 1 Kur. 15:27

9:9 Izhd. 96:13; 98:9

9:10 Izhd. 37:39; 46:2; 91:2

IZEHHIDEN

¹² Zehhdem i SIDI, wenni izeddyen *x wedrar n* Şihyun,
barrhem s tmeġġa nnes jar řegnus.

¹³ Minzi Netta yarezzu x usizzeř n idammen, ittxarrař daysen.
War ittu ca iřuyyan n yenni ittwařeřşaren.

¹⁴ Ĥinn xafi, *a SIDI*,
xzar řar řeyben inu i dd-yusin zeg inni d ayi icarrhen,
Cek d wenni d ayi řa issġaēeden zi tewwura n řmewt,

¹⁵ Ĥima ad barrĥey s marra ccan nnek,
di tewwura n yeġis n Şihyun.
Necc farrĥey x usenjem nnek.

¹⁶ Řegnus wdan deg weĥfur i iggin nitni,
ađar nsen ittwacedd di tracca, tenni ssnuffaren simant nsen.

¹⁷ SIDI idweř ittwassen.
Netta yuřa tasyart,
aēeffan innuy di tmeġġa n ifassen nnes.
Ejj ifiřan ad dendnen. Silah.

¹⁸ Iēeffanen ad dd-dewřen řar řaxart,
marra řegnus nni ittun AREBBI.

¹⁹ Maca amezřuđ war ittwattu i řebda,
war ittwaqeřteē řayas n yenni ittwařşaren i řebda.

²⁰ Kkar, *a SIDI*, Ĥima war iddikkwiř bnađem ijhed ktar.
Ejj řegnus ad ttwacarrēen zzat i wudem nnek.

²¹ Sigġwed i-ten, *a SIDI*,
ejj řegnus ad ssnen aqa aten d bnađem! Silah.

10¹ *A SIDI*, mayemmi teqqimed tiggwejed *ammu*?
Mayemmi tessnuffared ixef nnek deg wakuden n řeĥşaret?

² S nnfaxet iđeffar uēeffan řmeskin.
Ad ttwařtfen di tmeēmač i di ttxarrşen.

³ Mařar aēeffan isseuġa ixef nnes řar mezri n řēemar nnes,
ittbarek ađemmaē, ittceqqaf di SIDI.

⁴ Aēeffan amecnaw wenni issġaēaden tinzart nnes řar ujenna,
war ittbeqqec.

“War din AREBBI”, man aya d marra min di izemmar ad ittxarreř.

9:16 Izhđ. 7:16

10:2 Izhđ. 7:16; 9:16; Awřn. 5:22

10:4 Izhđ. 14:1; 53:2

IZEHHIDEN

- ⁵ Marra ibriden nnes tteffyen as mliḥ kuř twařa.
Řehkamat nnek ttueřant xas.
Ittzawar marra inni t iḥeřřaren.
- ⁶ Netta iqqar deg wuř nnes: “War ttenhezziy,
zi jjiř ař jjiř war d ayi iřeqqef uřa d ijj n řyar.”
- ⁷ Aqemmum nnes iccur s nneēřet d ixarriqen d ddeğ.
Sadu yiřes nnes *aqā din* tamara d řmucēšiyet.
- ⁸ Netta ittyima yar wecbar di dcurat,
deg imucan innuffaren ineqq inni war iggin s ca.
Tiřřawin nnes mmeḥdarent x řmeskin.
- ⁹ Iřbet deg wemcan innufaren,
am weyrad deg udurri n uēiccu nnes.
Netta ittḥekkar ḥima ad yacar řmeskin.
Ittaccar řmeskin umi t ijebbed di tracca nnes.
- ¹⁰ Netta ihekkwa-dd yar wadday, ittaḥar,
u řmeskin iwetřa jar *waccaren* nnes ijehden.
- ¹¹ Iqqar deg wuř nnes: “AREBBI ittu,
Netta issnuffar udem nnes,
eemmarř ad t izar.”

- ¹² Kkar, *a* SIDI, AREBBI, sgaēēed afus nnek,
war tt^ettu řmusakin.
- ¹³ Mayemmi ittceqqaf uēeffan di AREBBI,
mayemmi iqqar deg wuř nnes:
“Cek war t^ettbeqqaced!”?
- ¹⁴ Aqa Cek tezrid, minzi t^ettwařid tamara d wecḥan,
maḥend ad ten tessarsed deg ufus nnek.
Řmeskin ittarr-dd yarek s uzeğif.
Cek d amēawen n uyujijř.
- ¹⁵ Arz ayiř n uēeffan,
xřef řyar zeg wenni itteggan tuēeffna,
ař war t^ettifed walu *ead*.

- ¹⁶ SIDI d ajeğid i řebda qaē.
Ttwateḥḥan řegnus zi temmurt nnes.
- ¹⁷ *A* SIDI, Cek tesřid i meźri n imwaḥēen,
ad tessjehded uřawen nsen,

10:7 Rum. 3:14

10:11 Izh. 94:7

10:14 ‘ayujijř’ - niy ‘agugil’.

10:16 Izh. 29:10; 145:13,146:10; Irm. 10:10; Igd. 5:19; Dan. 3:33; 6:27; 1 Tim. 1:17

ad yarsen tmeyyřed amezzuy nnek,

¹⁸ ħima ad tayed tasyart i uyujř u i wenni ittwaħeřřaren,
maħend uřa d ijj n bnađem x temmurt
war ittyimi issagg^wad *ead uřa d ijj*.

11 ¹I umeqqrان n imeynajen. N Dawud.

Necc ttecrey x SIDI. Mammec teqqarem i řeemar inu:
“Arewřem yar idurar, *a* ijdad!”?

² Mařar xzar, iħeffanen aqa meħħden řqews,
ssrusan řřitcat nsen yar ufiřu,
ħima ad wten di tağest deg inni umi isegged wuř.

³ Wah, dsusa n ddunect ttwareddğen!
Min *izemmar xenni* ad yegg umsegged?

⁴ SIDI *izeddey* di Zzawect nnes Tameqqrant iqeddsen,
řearc n SIDI *ittbedda* deg ijenwan.
Tiřřawin nnes ttwařant,
řxezrat nnes arezzunt di tarwa n bnađem.

⁵ SIDI ittbeqqec amsegged,
maca řeemar nnes itteiffa aħeffan d wenni ittexsen lēunf.

⁶ Netta ad iwwet iħeffanen s ijj n wenřar n txećfin,
timessi d řećbariyyet d tħaryadř tameqqrant *ad iřint* d tasyart n řkas nsen.

⁷ Minzi SIDI d amsegged,
ittexs timegga iseggdēn.
Inni igguren nican ad řaren uđem nnes.

12 ¹I umeqqrان n imeynajen. Azehhed n Dawud. X ufiřu wiss tmenya.

² Senjem, *a* SIDI, minzi ameddukkeř amtiqqi war iqqim ead,
mařar war din *ead* imtiqqan jar tarwa n bnađem..

³ Nitni ssawařen jar asen s ixarriqēn,
s iyencicen ccuren s wawařen imizidēn,
aqa ssawařen s tnađen n iyembab..

11:1 *acarreh* - ad tay xsen ad inin awařen-a aqa ittxeřša i Dawud ad yarweř yar idurar am t igga deg wussan n Cawul (*xzar*
1 řm. 26:20, 23:14).

12:2 lca. 57:1

12:3 ‘s tnađen n iyembab’ - s Tiebranit ‘s wuř d wuř’.

IZEHHIDEN

⁴Ejj SIDI ad iqđeç marra iyencicen s wawařen imiziđen,
uřa d iřes s wawařen n ukebbbar,
⁵inni iqqaren: “S yiřes nney ad ęarney yiři uqarru imęar,
iyencicen aęa aten nney!
Man wen *ięan* xaney d sidi?”

⁶“Di ssibbet n wareddeę n řmusakin,
uřa di ssibbet n iyuyyan n imezřađ
ad kkareę řexxu Necc”, inna SIDI,
“Wenni x tuya idduqez, Necc ad t awyey di řaman.”

⁷Tiwařin n SIDI aęa atent d tiwařin řfant,
ttwasizdgen *am* nnuqart deg ijj n řkas i ufesyi di temmurt,
ttwařeffan sebęa n twařawin..

⁸Cek, *a* SIDI, ad ten teħđid,
ad aney tessared zi jjiř-a,
i řebda qaę.

⁹Ięeffanen gguren nndęn mani mma
xmi i ęa ikkar ddeę jar tarwa n bnađem.

13¹I umeqqrان n imeynajen. Azehhed n Dawud.

²Meęař ead, *a* SIDI, i d ayi i ęa tettud?
Ař meęař ead i xafi i ęa tessnuffared uđem nnek?

³Meęař i iqqimen ad ggeę ead řehmum di řęemar inu,
ađđan deg wuř inu mkuř ass?
Ař meřmi i ęa isseuęa řęeđu inu ixef nnes xafi?

⁴Xzar-dd, arr-dd, xafi *a* SIDI, AREBBI inu!
Arzem ayi titřawin inu, ħima war ttettsey iđes n řmewt,

⁵ħima řęeđu inu war iqqar:
“Necc yellbey xas!”,

ħima wenni d ayi iħeřşaren war ifarreĥ, mařa faryęy.

⁶Necc tteçřey x tmexsiwt nnek icewwaren.

Uř inu ad ifarĥ x usenjem nnek.

Necc ad ęennjeę i SIDI,
maęar Netta igga dayi řxir.

12:7 ‘sebęa n twařawin’ - ixs ad yini ařtas n twařawin, war izemmar bnađem ad tent iħseb.
12:7 2 řm. 22:31; lžhd. 18:31; 119:140; Awřn. 30:5

14¹I umeqqrان n imeynajen. Azehhed n Dawud.

Abuhaři inna deg wuř nnes: “War din bu AREBBI!”
Nitni ttareddęen, ttegggen timesřayin idexsen ,
war din uřa d ijj ittegg min icnan.

²SIDI ixezzar-dd zeg ujenna ęar tarwa n bnađem,
ħima ad izar, ma din ħed dayes řefhamet,
ijj wenni yarezzun AREBBI.

³Marra ffyen zeg webrid,
aqa-ten jmie dewřen d iceffanen,
war din uřa d ijj ittegg řxar,
uřa d ijj.

⁴Marra inni ittegggen řmueřiyet ma war ęarsen bu tussna,
inni itt^etten řgens inu amecnaw xmi tt^etten aęrum?
Nitni war ttřayan x SIDI.

⁵Aqa tewđa-dd xasen din tigg^wudi temęar,
maęar AREBBI aqa-t ak-d jjiř n imseggaden.

⁶Kenniw tnefđem array n řmusakin,
minzi SIDI d amcan nnes n tarewřa.

⁷Ih, aqa asenjem n Israil ad dd-yas zi řihyun!
Xmi dd i ęa yarr SIDI imeħbas n řgens nnek,
ad yarceę Yaęqub,
ad ifarħ Israil.

15¹Azehhed n Dawud.

A SIDI, man wen i ęa iqqimen deg uqiđun nnek?
Man wen i ęa izedęen x wedrar nnek iqeddsen?

²Wenni igguren di řekmařet n tudart nnes u ittegg tasegda,
wenni issawařen tidett deg wuř nnes..

³Wenni war ittceqqafen s yiřes nnes,
wenni war ittegggen řęar i imeacaren nnes,
u war ittzawar ajjar nnes.

14:1 Izhđ. 10:4; 53:2; Rum. 3:10

15:2 Izhđ. 24:4; Ica. 33:15

⁴Wenni immenḍaren *zi Arebbi* aqa ittwassehqar di tiṭṭawin nnes, *maca* inni ittegg^weden SIDI, ittweqqar i-ten.

Ijjuḡ di txessart nnes
war *t* ittbeddiř.

⁵Wenni war itticen *tmenyat n* nnuqart nnes s arriba,
u war itteṭṭef arrecwet ḍidd n yenni war iggin s ca.
Wenni ittegggen man aya,
war iggur ad ifary i řebda.

16¹Ict n tira ineqcen. N Dawud.

Ḥḍa xafi, *a* Arebbi, mayar ttecrey xak.

²*Řeemar inu* tenna i SIDI: “Cek d Sidi inu,
d řxar inu, war din min xak yueřan!”.

³u x imqeddasen i *izeddyen* x temmurt, ayt n jjehd,
aqa marra arḍa inu aqa-t akidsen.

⁴Tamara n yenni iḍeffaren *ammu* deyya ijj n *arebbi* nneyni, ad ttwaktarent.
Nec war ttfariyeḡ tawhibt nsen n useyyeb n idammen,
u war ttidareḡ ismawen nsen x iyencicen inu.

⁵SIDI d tasyart inu d řkas inu.

Cek t^eṭṭfed taqedduḡt inu deg ufuš nnek..

⁶Ifiřan *n řebar* kkaren ayi-dd deg imucan iřebḡen,
wah, tasyart inu *aqa* tusa-dd xafi mliḡ.

⁷Ad barkey SIDI, wenni d ayi ineřḡen.

Uřa s ḡiřet sřemdent ayi tiżzař inu..

⁸Řebda tteggex SIDI jar tiṭṭawin inu.

Umi Netta *iḡa* x ufuš afusi inu,
nec war faryey.

⁹S uyenni ifarreḡ uř inu,
ittarciḡ řeemar inu.

Wah, *uřa d* ddat inu ad iddar s řaman.

¹⁰Mayar Cek war tsemḡḡed ca di řeemar inu di řaxart,
war t^ettarrid amtiqqi nnek ad ikiccu..

16:2 Ayub 22:2; 35:7; Rum. 11:35

16:5 Ijd. 3:24

16:7 ‘tizzař’ - niḡ ‘tigezřin’.

16:8 Řex. 2:25

16:10 Řex. 2:31; 13:35

¹¹Cek ad ayi tessecned abrid n tudart,
tyawant zi řefrařet aqa-t zzat i wudem nnek,
nniemat aqa atent deg ufus nnek i řebda.

17¹Tazařit n Dawud.

A SIDI, seř yar min iřan nican, ggem řbař i uyuyyi inu,
ewc amezzuy xmi ttzařiy s iyencicen war zzaysen dd-ittekk ca řyecc.

²Ejj řřeqq inu ad iffeř zi zzat i wudem nnek,
ejj tiřawin nnek ad xezarent yar min iřan iseggden.

³Cek tqeřbed uř inu, tarzud *dayes* s řiřet.

Tjarrbed ayi, *maca* war tufid walu.

Mařa xarrřey di ca war iřři, war dd-teffiy ca zeg iyenciden inu.

⁴X min tteggden iwdan,
aqa řđiy ixef inu zi tebridin n ayt n bu-řexcunet,
elařsab awař zeg iyencicen nnek.

⁵Egg iřuraf inu di jjurrat n idaren nnek,
řima war farryen idaren inu.

⁶Necc řayiy xak, minzi Cek ad xafi dd-tarred, *a* Arebbi,
ewc ayi amezzuř, seř i min i řa iniy.

⁷Scen řeřeb n tmexsiwt nnek icewwaren,
Cek d wenni issenjamen inni yarezzun mani i řa yarewřen
zeg *ufus n* yenni ittjewwřen x ufus nnek afusi.

⁸Řđa ayi am mummu n tiř nnek,
snuffar ayi di tiři n wafriwen nnek.

⁹zeg ieffanen inni d ayi iřeřřaren,
inni d ředyan n řeemar inu, inni d ayi ittquwwaren.

¹⁰Nitni belleen ixef nsen s tdunt nsen,
s uqemmum nsen ssawařen s nnfaxet.

¹¹Řexxu quwwaren i iřuraf nney,
tiřawin nsen mmuqqřent mařend ad *aney* ndaren yar temmurt.

¹²Netta yarwes deg weyrad nni imezzren ad imezzeq *taymart nnes*,
x yijj n weyrad d ameřyan izeddyen deg imucan innuffaren.

17:8 'aryaz amezyan' - xmi txezzared di tisi, itteđhar řebda iji n weryaz amezyan di mummu n tiř nekk wenni d tařwirt n yixef nnek. 'mummu n tiř nnek' - s Teibranit 'yeęis n tiř'.

IZEHHIDEN

¹³ Kkar, *a* SIDI, ruḥ msagar akides, yḍeř-i-t ęar temmurt.
Fekk řeemar inu s ssif nnek zeg uęeffan,

¹⁴ s ufus nnek zeg iryazen, *a* SIDI,
zeg iryazen nni ęarsen ddunect d tasyart min ttekken ddaren,
inni zi t^ettemmared aęeddis nsen s řeknuz inuffaren,
uřa d ięenjiren *nsen* ttwayawanen,
ttejjan min icetęten i tarwa nsen.

¹⁵ Necc ad zareę udem nnek di tsegda,
ad dd-dewřęę jjiwneę s waddud nnek xmi dd i ęa faęę.

Xzar 2 řam. 22

18¹ I umeqqrان n imeęnajan. Azehhed n Dawud, amsexxar n SIDI,
wenni issiwřen awařen n yezři aya i SIDI,
deg wass umi t ifekk SIDI,
zeg ufus n marra řeędyan nnes, u zeg ufus n Cawul.

² Netta inna:

“Necc ttexsey Cek, *a* SIDI, jjehd inu *d Cek*.

³ SIDI d Jjarf inu d lburj inu d amfekki inu,
Arebbi inu, Tařđart inu, necc ęares i ęa arewřęę.
Cek d taseddart inu n useřqi d yicc n usenjem inu,
lburj inu yueřan.

⁴ Necc řayıę-dd x SIDI, wenni isdaęeęen aseęęar,
u necc aęa ttwasnejmeę zi řeędyan inu.

⁵ Iseywan n řmewt nnden ayi-dd,
ssigg^wedent ayi řhemřat n waman ihajen.

⁶ Iseywan n řaxart carfen ayi,
tixecfin n řmewt hřarent ayi.

⁷ Di řeřřaret inu řayıę-dd x SIDI,
x AREBBI inu i x dd-řayıę.

Zi Zzawect nnes Tameqqrant isřa Netta i tmijja inu,
ięuyyan inu *udfen* ęar imezzuęen nnes.

⁸ *Xenni* tenhezz u tarjij temmurt,
dsusa n idurar ttrařen-dd ttasen-dd u nhezzen,
maęar ittwasarıę weęđab nnes.

⁹ Ięaęeed-dd ddexxan zeg wenzaren nnes u timessi zeg uęemmum nnes třard,
řefhem ittehduduęen ittwasarıę zzayes.

IZEHHIDEN

- ¹⁰ Netta iija ajenna ad yaɗar uca *xenni* ihwa-dd Netta, *aqā din* ijj n useynu ibbumbes sadu iɗaren nnes.
- ¹¹ Indeh x ijj n ukirub, *wah* iɗwa, uca iħewwem x wafriwen n uṣemmiɗ.
- ¹² Netta igga tağest am ijj n udurri x yixef nnes, *am* uεiccu nnes, ijj n wegraw n waman, iseynuten iqelljen ibbarecnen.
- ¹³ S tissiqt qibač nnes ttwasaryen řefħem itteħduduqen.
- ¹⁴ SIDI igga ajaj ad idduqqez deg ijenwan, Amεuği x kuřci igga tmijja nnes ttnefrara.
- ¹⁵ Netta issekk řritcat *n řqews nnes* uca ibezzeε i-ten, *izzaryed* assamen uca issigg^wed i-ten.
- ¹⁶ Tisiwin n iyezran dewřent ttbanent, dsusa n ddunect dewřen εarran, zeg uweddeb n SIDI, zeg uṣuɗi n řεwin zeg wenzaren nnes.
- ¹⁷ Zi sennej isswizzeɗ-dd *afus nnes*, yiwi ayi, ijbed ayi-dd zeg waman myaren.
- ¹⁸ Netta ifekk ayi-dd zi řεdu inu ijehden, zeg inni d ayi icarrhen, minzi nitni tuya jehhden xafi.
- ¹⁹ Nitni ħşaren ayi deg wass n arziyyet inu, maca SIDI tuya d amεemmed inu.
- ²⁰ Netta indeh ayi yar ttasie uca issenjem ayi, mayar Netta tuya isseizza ayi.
- ²¹ SIDI ixřef ayi elaħsab tasegda inu, elaħsab tazdugi n ifassen inu ixegęş ayi.
- ²² Mayar necc tťfey ibriden n SIDI, war ħeyydey ca x AREBBI inu s uxeyyeb.
- ²³ Mayar marra řħeqq nnes *tuya* jar i *tittawin* inu, war ħeyydey ca x tweşsa nnes.
- ²⁴ Dewřey akides kemřey, ħɗiy ixef inu zi řmuεiyyet inu.
- ²⁵ SIDI ixřef ayi anect n tsegda inu, anect n tazdugi n ifassen inu zzat i tittawin nnes.
- ²⁶ I umeddukkeř amtiqqi i teğid Cek d ameddukkeř amtiqqi, i bu-teyruɗt ikemmřen i teğid Cek tkemmřed.
- ²⁷ I wenni ittwasizedgen *aqā* Cek d amezdag, ak-d wenni ifaryen, *aqā* tfaryed.

18:11 'axirub' - ict n marka n lmalakat.

²⁸ Cek tessnejmed řgens ittwahşaren,
maca tiřřawin eeffarent ad tent tessehwid.

²⁹ Minzi Cek d řefnar inu, *a* SIDI!
 AREBBI inu ittegg tafawt di tağest inu.

³⁰ Minzi akidek ad azzřey x ict n bandiyya,
 ak-d AREBBI inu ad negzey x ijj n řhiđ.

³¹ Abrid n Arebbi ikmeř, min iqqar SIDI ittwaweffa *di tmessi*.
 Netta d taseddart n useřqi i marra inni dayes ittiqqan.

³² Mařar man wen i iğan d Arebbi, myir SIDI,
 u man wen i iğan d Taşđart, myir AREBBI nney?

³³ Arebbi wenni d ayi ittbeysen s jjhed,
 wenni d ayi itticen abrid inu ikmeř.

³⁴ Netta igga idaren inu am yenni n tudadin,
 Netta yarra ayi ad beddey x řegęudi inu.

³⁵ Isseřmed ifassen inu i umenyi,
 iyağen inu mağend ad meğđen ijj n řqews n nnhas.

³⁶ Tewcid ayi taseddart n useřqi n usenjem nnek,
 afus nnek afusi d asenned inu,
 u s uwadeę nnek tessemęared ayi.

³⁷ Aqa teggid ttasie i işurifen inu sadu inu,
 uca ticeębin inu war meyyřent.

³⁸ Necc đfarey řeedyan inu u teğhiy ten,
 war dd-tteiqibey ař ten qđiy.

³⁹ Necc ssnuqqbey ten
 ařami war zemmaren ad kkaren eawed.
 Nitni wđan-dd sadu idaren inu.

⁴⁰ Tbeysed ayi s jjehd i umenyi,
 tarrid-dd inni ģari dd-ikkaren ad adaren sadu inu.

⁴¹ Cek tewcid ayi iri n řeedyan inu, n yenni d ayi icarrhen,
 u necc areddğey ten.

⁴² Nitni řayan, *maca* war din tuyi umsenjem,
 řayan x SIDI, maca Netta war xasen dd-yarri.

⁴³ Necc weddarey ten am teęjjajt zzat i usemmiđ,
 am ucař x ibriden farđey zzaysen.

⁴⁴ Cek tfekked ayi zeg imcubbcen n řgens,
 teggid ayi d azeğif n řegnus,
 ijj n weydud war t ssiney, ad ayi isexxar.

⁴⁵ Myir řami isřa umezzuy waha, sřin-dd ħari.
Ibarraniyyen ssnieřiēen ssubuđen ayi.

⁴⁶ Fecřen ibarraniyyen,
ffŷen-dd zi lbarajat nsen, arjijen.

⁴⁷ Tudart i SIDI! Ad t^ettwabarek Teřđart inu.
Ad ittwasgææed AREBBI n usenjem inu.

⁴⁸ Arebbi wenni xafi ittentaqamen
wenni d ayi itteggēn řegnus sadu ufus inu,

⁴⁹ wenni d ayi issuffuŷen zeg *ufus n* řeedyan inu,
wah, Cek tessgææaded ayi tiwa n yenni d ayi ittđaddan,
Cek tessenjamed ayi zeg weryaz n řexcunct.

⁵⁰ S uyenni, SIDI, xsey ad Cek qadiŷ,
ad zehhdeŷ Isem nnek.

⁵¹ Netta igga isenjimēn n ujeđid nnes mŷaren,
uca isscen tamexsiwt nnes icewwaren i umedhun nnes,
i Dawud u i zzariēet nnes i řebda.

19¹ I umeqqran n imeŷnajan.
Azehhed n Dawud.

² Ijenwan barrħen s ueuđi n Arebbi,
řqubbet tessiweř x řxedmet n ifassen nnes.

³ Ass issazzař awařen i wass,
điřet tesscan tussna ħar điřet.

⁴ War iđi d řhard u war đin ca d awařen,
tmijja nsen war d as ittesři ħed.

⁵ Řumur nsen iffey x temmurt marra,
awařen nsen *ffŷen* ħares ař tťarf n ddunct.
Netta igga diha ijj n uqiđun i tfuct,

⁶ amecnaw muřay nni dd-issijjen zeg wexxam n řemřac,
isřiwřew am ijj n bu-teryast ħima ad iksi di ticři nnes.

⁷ Iffey-dd zeg ijj n tťarf n ujenna,
uca yuyur ař tťarf nnes nneŷni,
war tennuffar uřa d ict n řħajet i řħaduq nnes.

⁸ Aqa tekmeř Ccariēa n SIDI,
tiwi-dd agenfu i buħbeř.

^{19:5} Rum. 10:18

^{19:6} Amb. 1:5

Cchadat n SIDI daysent řaman,
tticcent tiyit i uřafi.

⁹Řumurat n SIDI seggden,
ssfarrřen uř.

Tawřiyet n SIDI teřfa,
tesscan tafawt i tiřřawin.

¹⁰Tigg^wudi zi SIDI teřfa,
teqqim tbedd i řebda.

Řeřkamat n SIDI d tidett,
aqa-tent d řřeqq marra.

¹¹Nitenti jebbdent meřri ktar x wurey,
wah, ktar zeg wurey ittwařeffan,
aqa-tent d timizidin x tamment
niř x tamment n teyřařt.

¹²Uřa d amsexxar nnek ittawebbex zzaysent,
deg uřeřřu nsent *tennuffar* dayes řmunet tameqqrant.

¹³Aweddar, wi zzayes yucin?

Sizdeg ayi zi *min* war ittbinen.

¹⁴Ĥđa amsexxar nnek eawed zeg uęeffar,
řima war xafi ittřeęiđ,
řima ad iřiy d amezdag zeg uxeřřu imyaren.

¹⁵Ad dd-asen wawařen n uqemmmu inu d ixariřřen n wuř inu,
x řxađar nnek, *a* SIDI, *a* Tařđart inu d Amefdi inu!

20¹I umeqqran n imeynajen.
Azeħhed n Dawud.

²Ad xak dd-yarr SIDI deg wass n řeřřaret,
ad cek issizdey Isem n AREBBI n Yaęqub *deg wemcan* yueřan ifaryen.

³Ad ac iwc afus zi Zzawect Iqeddsen,
ad cek dd-ieawen zi řihyun.

⁴Ad cek yidar di tewhibin *n řyięet* nnek,
ad tiři tyarřt n wecmađ nnek amecnaw tadunt i Netta. Silah.

⁵Ad ac iwc elařsab *min immeřri* wuř nnek,
u ejj i-t ad ikemmeř marra inwayen nnek.

19:8 2 řm. 22:31; Izhđ. 18:31

19:11 Izhđ. 119:72,103,127; Awřn. 8:11

⁶Neccin ad nesřiwřew x usenjem nnek,
ad nessueřa ibanduten deg Yisem n AREBBI.
Ad issjiwen SIDI marra meźri nnek.

⁷Řexxu ssney, aqa SIDI ad yawi asenjem i umedhun nnes.
Netta ad t-i-dd-yarr zeg ijenwan n Zzawect nnes Iqeddsen,
s tmegga timeqqrantin n usenjem s ufus afusi nnes.

⁸Ina ttxarrařen deg ikarruten u ina deg iysan,
maca neccin ad nxarreř deg Isem n SIDI, AREBBI nney.

⁹Nitni uđaren uca wđan,
neccin nekkar u neqqim nbedd.

¹⁰A SIDI, awi-dd asenjem!
Ejj ad aney dd-yarr ujeđid deg wass i di nřaya.

21¹I umeqqrان n imeynajen.
Azehhed n Dawud.

²A SIDI, ajeđid ifarħ s jjehd nnek,
u mečar ifarħ s usenjem nnek!

³Tewcid as meźri n wuř nnes,
Cek war tugid ca azaweg n iyencicen nnes. Silah.

⁴Mařar Cek tusid-dd i umsagar akides s lbarakat *ccurent* s řxar,
teqqned as ttaj n wureř ittwařeffan x uzeđif nnes.

⁵Ittar ac tudart,
tewcid as tt,
tuzzeggart n wussan i řebda qae.

⁶Imřar ueuđi nnes s usenjem nnek,
temmarsed xas tissiqť d řeezz.

⁷Minzi Cek tarrid t d lbaraka tameqqrant i řebda,
Cek teccured t s řefrařet yar wudem nnek.

⁸Mařar ajeđid ittcař x SIDI,
s tmexsiwt icewwaren n Umeuđi x kuřci war ittefrij.

⁹Afus nnek ad yaf marra řeedyan nnek,
afus afusi nnek ad yaf marra inni Cek icarrhen.

IZEHHIDEN

¹⁰ Cek ad ten tarrid amecnaw tafqunt icemmċen di řweqt n weđřar nnek, SIDI ad ten iřard s weyđab nnes, timessi ad ten tecc.

¹¹ Ad temħid řyigřet nsen zi temmurt, zzarięet nsen jar tarwa n bnađem.

¹² Mařar nitni nedyeñ ac řřar, ggin ict n tmeęmuč, maca war zemmaren walu.

¹³ Mařar Cek ad ten tegged jar titřawin, s ifiřan *n řqews* nnek ad tneyyced x wudmawen nsen.

¹⁴ Sgaeęed ixef nnek, *a* SIDI, s jřhed nnek! Ejj aney ad nyennej u ad nzeħhed i tzemmar nnek.

22¹ I umeqqrان n imeynajen, s *teynint n* ‘Tudadt n tuffut’. Azeħhed n Dawud.

² Arebbi inu, Arebbi inu, mayemmi i d ayi tejjid?

Zi řagğ^waj *i teğid* zeg usenjem inu, zeg wawařen i řyuyyuy *am weyrad*.

³ *A AREBBI* inu, řayiy deg wass, *maca* Cek war xafi dd-tarrid ca, s ĝiřet, *maca* necc war *ufiy* arrařet.

⁴ Cek d amqeddes *i teğid*, tzeddyed *di řwest n* izřan n uřebbeħ n Israil.

⁵ Ttečřen xak řejdud nney, tuřa ttečřen u Cek tarrid ten ad nejmen.

⁶ Nitni řyuyyen-dd řarek uca ttwasnejmen, tuřa ttečřen xak u war nnħecmen ca.

⁷ Necc d ict n tkecca, war iği d aryaz, *necc d* řřegra n iwdan, ttwaseħqarey jar řgens.

⁸ Marra inni d ayi izřin, stehzan zzayi, arzmen iyencicen *nsen*, ssenhezzan azeğif.

⁹ *Qqaren*: “Seędu t x SIDI, ejj Wanita ad t ifekk, ad t issenjem, mařar Netta yarđa xas.”

22:2 Mt. 27:46; Mk. 15:34

22:6 Izhd. 25:3; 31:2; lca. 49:23; Rum. 9:33

22:7 ‘akecca’ - amarin n uzeħhed-a issarwas ixef nnes deg uzeħhed-a ak-d ict n tkecca nni ittxeřša ad temmet řami i dd-taru. Awarni i řmewt nnes třyman idammen nnes izegğ^wayen, war izemmaren ad ttwameřšen. Idammen nni aqa iyřan ařas, sxeddamen ten ģima ad zzayes ggen ict n sřbayet. Man aya d ijj n uceyyar řar idammen n Yeccu Lmasiħ, wenni d aney ittexsen u wenni d aney ittfekkan zi ddnub nney s idammen nnes (Asa. 1:5).

22:8 Mt. 27:39

22:9 Mt. 27:43

IZEHHIDEN

¹⁰ Minzi Cek tjebbded ayi-dd zeg uceddis n yemma,
Cek tarrid ayi di řaman x wabbucen n yemma.

¹¹ Zi řemrawet ttwammenđarey xak,
zeg uceddis n yemma aqa Cek d Arebbi inu.

¹² War ttyimi bu řar řagg^waj zzayi,
mayar řeřřaret tudes u war din ca amεawan.

¹³ Ařtas n imwan nnđen ayi-dd,
ifunasen n řexřa ijehden zi Bacan quwwaren ayi-dd,

¹⁴ arzmen-dd řari aqemmum nsen
amecnaw ijj n weyrad ittmezzaqen, izehharen.

¹⁵ Necc ttwafarryey am waman u marra ixsan inu ttwammsebđan.
Uř inu am ccmeε, aqa ifsi daxeř inu.

¹⁶ Jjehd inu yużey am ijj n uceęiq n ict n tqedduřt,
iřes inu iřşeq řar waney inu.

Cek tessarsed ayi di tēejjajt n řmewt.

¹⁷ Mayar iřan nnđen ayi-dd,
ict n bandiyya n tarwa n řeřram quwwaren ayi-dd,
aqa amecnaw ayrad ifassen d iđaren inu..

¹⁸ Zemmarey ad řesbey marra ixsan inu,
ttwařan ayi nitni, xezzaren-dd řari.

¹⁹ Nitni bđan arruđ inu jar asen,
uca nđaren taqedduřt x řeebayet inu.

²⁰ Cek, *a* SIDI, war *ttri* řar řagg^waj, *a* jjehd inu,
as-dd deyya řima ad ayi tεawned.

²¹ Fekk řεemar inu zi ssif,
ayenni zeg uqeřtes n weqzin.

²² Fekk ayi zeg uqemmum n weyrad,
fekk ayi zeg waccawen n ifunasen n řexřa! Aqa Cek tesřid ayi.

²³ Ad barrřey Isem nnek i wawmaten inu,
ad xak řebřey di řwest n wegraw n řgens.

22:13 'Bacan' - deg wussan-a Bacan d tammurt n řegeudi n Julian jar Suriya d Israil.

22:17 'aqa amecnaw ayrad ifassen d iđaren inu' - řima ad nefhem awařen-a ktar nzemmar ad nyar 'aqa amecnaw ayrad ix ad izef ifassen d iđaren inu'. Awařen-a daysen ijj n uceyyar řar řmewt n Yeccu Lmasih x řřalib řami ssnuqqben Irumaniyyen ifassen d iđaren nnes, waxxa řmewt nnes temsar ktar zeg wařef n isegg^wusa awarni ma ad ittware uzehhed-a. S uyenni ntaf ict n nnuwuwa d tameqqrant deg wawařen n uzehhed-a nni issawawařen x řmewt n Yeccu Lmasih s yijj n ccek issedhacen u s yijj n usfarz d ameqqran.

22:17 Mt. 27:35; Mk. 15:24; Lk. 23:33; Yř. 19:23,37; 20:25

22:19 Lk. 23:34; Yř. 19:24

22:23 Ebr. 2:12

²⁴ Kenniw, inni ittegg^wden SIDI, semyarem t,
a kenniw, marra zzariet n Yaεqub,
 seuġem t u weqqarem t,
a kenniw, marra zzariet n Israil,
²⁵ mayar Netta war isseħqir ca řeħşaret n wenni ittwahşaren,
 war tt iεiff ca,
 war xas issnuffar ca udem nnes,
maca Netta isřa as mařa iřaya as-dd.

²⁶ Zzayek ad dd-yas uqadi inu deg ijj n wegraw *n řgens* ameqqran,
 ad kemmřey lwueud inu zzat i yenni zzayes ittegg^weden.

²⁷ Imwađeen ad ccen u ad jjiwnen,
 inni arezzun x SIDI ad as řebbħen,
 uřawen nsen ad ddaren i řebda.

²⁸ Marra tineggura n temmurt ad t idarent,
 ad dd-dewřen yar SIDI,
 marra řaġat n ddunect ad ađarent zzat i wudem nnek,

²⁹ minzi tageldit i SIDI *i teġa*,
 Netta iħekkem jar řegnus.

³⁰ Marra inni iřeħħen di temmurt ad ccen ad sejden,
 marra inni dd-iħekkwan di teejjajt ad ađaren zzat i wudem nnes,
kuř iijen i war izemmaren ad iħđa řeemar nnes.

³¹ Zzariet ad as tsexxar,
 ad t^ttwazemm d arraw i Sidi inu.

³² Ad dd-asen, ad barrħen tasegda nnes i yijj n řgens,
 wenni i ya dd-ittwaxeřqen mayar Netta aqa igga i-tt..

23¹ Azehhed n Dawud.

SIDI d Ameksa inu, war xafi ittekk ca zzeaf.

² Netta issareyyaħ ayi di ddmani n tarewsa izizawen,
 ineddeh ayi yar waman yarsan.

³ Netta issfaqa řeemar inu,
 ineddeh ayi di řatar n tsegda di ttwee n Yisem nnes.

22:28 Izhd. 2:8; 72:11; 86:9

22:32 Izhd. 52:11

23:1 Ica. 40:11; Irm. 23:4; Ĥaz. 34:23; Yħ. 10:11; 1 Bt. 2:25; Asa. 7:17

- ⁴ Waxxa ggurey di teyzurt n tiři n řmewt,
war ttegg^wdey zi řyar, mayar Cek akidi.
Aækkaz nnek d tayyarct nnek ssfewwajen xafi.
- ⁵ Tesswejaded ttabřa inu zzat i wudem n yenni d ayi iħeřřaren.
Tdehned azeğif inu s zzect, řkas inu ifeyyed.
- ⁶ Iwa, řxir d tmexsiwt icewwaren ad ayi đfaren,
marra ussan n tudart inu,
necc ad qqimey di Taddart n SIDI,
ař aneggar n wussan.

24¹ Azehhed n Dawud.

- I SIDI teğa temmurt d uæmmar nnes,
ddunit d imezday nnes.
- ² Mayar Netta issars dsas nnes x řebřur,
iss^emten i-tt x sseřřat.
- ³ Wi izemmaren ad igææed adrar n SIDI,
wi izemmaren ad ibedd x wemcan nnes iqeddšen?
- ⁴ Wenni yar iğa ifassen imezdagen d wuř iřfa,
wenni war dd-ittarri řeemar nnes x min ifennan,
war ittjjağa zur,
- ⁵ d netta ad iksi lbaraka zi SIDI,
uřa d tasegda zi AREBBI n usenjem nnes.
- ⁶ D wa d jjiř n yenni xas yarezzun,
inni yarezzun x wudem nnek, aqa-t d Yæqub. Silah.

⁷ Sgaædent izeğifen nwem, *a* tiwwura,
sgaædent ixef nkent, *a* tiwwura n řebda,
ħima ad yadef ujeğid n uæuği!

⁸ Man wen i iğan d Ajeğid n uæuği?
D SIDI, ijhed ijebbar,
SIDI aqa-t d ajebbar deg umenyi.

⁹ Sgaædent izeğifen nkent, *a* tiwwura,
sgaædent ixef nkent, *a* tiwwura n řebda,
ħima ad yadef ujeğid n uæuği!

23:4 Izhd. 3:6; 118:6

24:1 Uf. 19:5; Aewd. 10:14; Ayub 41:3; Izhd. 50:12; 1 Kur. 10:26,28

24:3 Izhd. 15:1; Ica. 33:14,15

¹⁰ Min iena Netta, Ajeġid-a n ueuġi?
SIDI n řeeskarat d Netta d Ajeġid n ueuġi. Silah.

25¹ Aزههد n Dawud.

Alif. A SIDI, ġarek i dd-ssgaεεadey řeemar inu.

² **Bit.** A AREBBI inu, necc ttecrey xak.

Ejj ayi war ttsedħiy,
ejj řeedyan inu war xafi ttesřiwřiwen s řefraħet.

³ **Gimel.** Wah, marra inni Cek ittrajan
war ttsedħin.

Inni iggin s řeydar břa ssibbet,
ad seđħen.

⁴ **Dalit.** A SIDI, sscen ayi ibriden nnek,
syar ayi imesraq nnek.

⁵ **Hi.** Ndeh ayi di tidett nnek u syar ayi,
minzi Cek d AREBBI n usenjem inu,
necc ssitimey xak ass marra.

⁶ **Zayin.** Εqeř, a SIDI, x arreħmet nnek,
u x tmexsiwt nnek icewwaren,
mayar aqa atent ġant zi řebda.

⁷ **Xit.** War ttidar ca ddnub n temzi inu
uřa d ixetřan inu.

Xemm *maca* ġari di tmexsiwt nnek icewwaren,
di ttwεe n tcuni nnek, a SIDI.

⁸ **Tit.** SIDI iřbeħ, icna,
s uyenni ad issyār abrid i imednab.

⁹ **Yud.** Netta ad igewwed imhinen s řħeqq,
Netta ad isseřmed abrid nnes i imhinen.

¹⁰ **Kaf.** Marra imesraq n SIDI aqa aten d tamexsiwt icewwaren d řaman,
i yenni iħetřan řεaħd nnes d ccaħadat nnes.

¹¹ **Lamid.** Di ttwεe n Yisem nnek, a SIDI,
yřar řmuεřiyet inu, mayar aqa-tt d ařřas.

¹² **Mim.** Man wen d aryaz i ittegg^weden SIDI?
Netta ad as isseřmed abrid i ittxeřřa ad ixđar.

25:2 Izhd. 22:6; 31:2; 34:6

25:3 Ica. 28:16; Rum. 10:11

25:4 Izhd. 27:11; 86:11,119

25:6 Izhd. 103:17; 106:1; 107:1; 117:2,136; Irm. 33:11

- ¹³ **Nun.** Řečmar nnes ad issens di řxir,
zzaričet nnes ad warten tammurt.
- ¹⁴ **Samix.** Řaman i din n SIDI i yenni zzayes ittegg^wden,
u Řeahd nnes maħend ad asen t issargeb.
- ¹⁵ **Ĕayin.** Tiřřawin inu řebda di SIDI,
minzi Netta ad ifekk iřaren inu zi tracca.
- ¹⁶ **Pi.** Arr-dd ħari s wudem u ħinn xafi,
maħar necc aqa ayi weħħdi u di řeyben.
- ¹⁷ **Tsadi.** Řeħřarat n wuř inu aqa mmarnint.
Suffey ayi zi ddiqat i d ayi.
- ¹⁸ **Rix.** Xzar-dd ħar řeyben inu d warber inu,
ksi xafi marra ddnub inu.
- ¹⁹ **Rix.** Xzar ħar řeedyan inu, minzi ttwaktaren,
nitni carrhen ayi s yijj n wecrah iqeřen.
- ²⁰ **Cin.** Ĥđa x řečmar inu u fekk ayi!
War d ayi tejji ca ad seđħiy, minzi xak i ttečřey.
- ²¹ **Taw.** Ad teħda ayi řekmaret d řeřfayet,
maħar ssitimey dayek.
- ²² **A AREBBI,** fdi Israil zi marra řeħřarat nnes.

26¹ Azeħhed n Dawud.

Aħ ayi tasyart inu, **a** SIDI,
maħar ggurey di řeřfayet inu.
Necc ttečřey x SIDI,
war ttefriyey ca.

² Qeģeb ayi, **a** SIDI, jarreb ayi,
seřfa tizzař inu d wuř inu..

³ Minzi tamexsiwt nnek icewwaren aqa-tt ztat i tiřřawin inu,
necc ggurey di tidett nnek.

⁴ Necc war ttiymiy ak-d iryazen war isekkwin,
war ttmuney ak-d yenni icemnten..

⁵ Necc carrhey agraw n tarwa n řehram,
war ttiymiy ak-d ičeffanen.

26:1 Izhd. 7:9

26:2 'tizzař' - niy 'tigežřin'.

26:4 Ayub 31:5; Izhd. 1:1

⁶ Necc ssiridey ifassen inu am war dayi řeib,
ttenndey i uealtar nnek, *řmedbeř nnek n wecmađ*, a SIDI,

⁷ mařend ad ggey ad řren i tmijja teccur s uqadi,
mařend ad barrřey s marra lmuejizat nnek.

⁸ A SIDI, necc ttexsey Tzeddiyt n Taddart nnek,
uřa d amcan n Tzeddiyt n ueuři nnek.

⁹ War smuna řeemar inu ak-d imednab,
uřa d tudart inu řar iryazen *i issazzařen* idammen.

¹⁰ inni řar ięa ifassen *ccuren s* tuęeffna,
afus nsen afusi *iccur* s řyecc.

¹¹ Necc ggurey di řeřfayet inu,
fdi ayi u řinn xafi.

¹² Ađar inu ibedd x temmurt iwařan.
Necc ad barkey SIDI di tmesmunin.

27¹ Azehhed n Dawud.

SIDI d tafawt inu d usenjem inu,
wi zi i řa gg^wedey?

SIDI d lqelea ijehden i tudart inu,
wi zi i řa nnxeręey *ęad*?

² Umi řari dd-qarrben ięeffanen řima ad ccen ddat inu,
nnqarđen yenni d ayi ięeřřaren d řeedyan inu simant nsen
uca wđan *řar temmurt*.

³ Waxxa ad xafi iřjem ijj n řeeskar,
uř inu war ittegg^wad ca.

Waxxa ad xafi ikkar umenyi, *ęad* necc tťyimiř ttecrey.

⁴ Ict n řřajjet ttarey zi SIDI, ta ad xas arzuř:
min řa kkey ddarey ad qqimey ad zedyey di Taddart n SIDI,
řima ad řarey řęđrafet n SIDI,
u řima ad beqcey di Zzawect nnes Tameqqrant.

⁵ Mařar Netta issdurruy ayi deg udurri nnes deg wass n řřar.
Netta issřeqqa ayi deg useřqi n Uqıđun nnes,
Netta issgaęęad ayi x ict n teřđart.

⁶ Řexxu ad ittwasgaęęed uzeřif inu x řeedyan inu inni d ayi dd-innden,
u s uřuđi s wesruddeř *di řbuq* ad awyey tiřarřa řar Uqıđun nnes,
ad yennjey, *wah* ad zehhdey i SIDI.

⁷ Seř ƣar tmijja inu, *a* SIDI, xmi i ƣa řayiy,
ħinn xafi u arr-dd xafi.

⁸ Zzayek i issawař wuř inu: “Arzu x wudem inu!”
Necc arezzuy x wudem nnek, *a* SIDI.

⁹ War zzayi tteffar udem nnek,
war ttixiyab amsexxar nnek deg weyđab.
Tuƣa Cek d amēawen inu.

War d ayi ttsemħed u war d ayi ttejji, *a* AREBBI n usenjem inu.

¹⁰ Maƣar baba d yemma aqa semħen dayi,
maca SIDI ad ayi iksi ƣares.

¹¹ Scen ayi abrid nnek, *a* SIDI,
ndeh ayi ƣar webrid iseggmēn,
di ssibbet n yenni d ayi iħeřřaren..

¹² War d ayi ttsellem ƣar *mezri deg* řeemar n yenni d ayi iħeřřaren,
maƣar řechud n ƣur kkaren xafi,
inni *i xafi* ittšudēn s řexcunct.

¹³ *Uh*, mařa necc zeema war umineƣ ad ƣareƣ řxar n SIDI,
di temmurt n yenni iddaren ...!

¹⁴ Raja SIDI, iři d aryaz,
Netta ad dayek yegg uř,
wah raja SIDI..

28¹ Azeħhed n Dawud.

I Cek umi řayiy, *a* SIDI, aqa Cek d Tařđart inu.

War ttegg ca ixef nnek war ƣari ttesřid,
ařami, s wesƣar nnek, war ttarekkwiseƣ ak-d yenni dd-iħekkwān deg wēndeř..

² Seř i tmijja n uħeccem inu,
xmi xak ttřayiy,
xmi kessiy ifassen inu ƣar Wexxam *n Daxeř* n Zzawect nnek Iqeddsen.

³ War d ayi ttjarri ak-d iēeffanen,
ak-d yenni itteggēn řmuēsiyyet,
inni issawařen x řehna ak-d imƣarraben nsen,
am ƣarsen iġa řƣar deg wuř nsen..

27:11 lzh. 25:4; 86:11; 119

27:14 lca. 25:9; 33:2; Ĥab. 2:3

28:1 lzh. 30:4; 143:7

28:3 lzh. 12:3; lrm. 9:7

⁴ Xeġeş asen ełahsab min tteġgen nitni, ełahsab tuceffna n tmeġga nsen.
 Xeġeş asen ełahsab řxedmet n ifassen nsen,
 ewc asen řmunet nsen i isdaheġen,
⁵ minzi nitni war xezzaren ġar řefęayer n SIDI,
 uřa ġar řxedmet n ifassen nnes.
 Netta ad ten iędeř, war ten ibenni ca.

⁶ Ad ittwabarek SIDI,
 maġar Netta isřa i tmijja n uęeccem inu.
⁷ SIDI d řęezz inu d taseddart inu n useřqi,
 uř inu ittceř xas uca ttwaęawney.
 Uř inu ineggez s řefraęet, s yezři inu ad t qadię.
⁸ SIDI d jjehd nsen,
 Netta d lburj ijehden n isenjimien i umedhun nnes.
⁹ Senjem řgens nnek u barek tasyart nnek n řwart,
 arwes i-ten u arbu ten i řebda qaę.

29¹ Azeħhed n Dawud.

Wcem i SIDI, arraw n Arebbi,
 wcem i SIDI aęuęi d tzemmar.

² Wcem i SIDI aęuęi n Yisem nnes,
 sejdem i SIDI s ucewwar iqeddsen.

³ **Tmijja n SIDI** *teddaręeh* tiwa i waman,
 Arebbi n uęuęi isshemhem,
 SIDI, x waman aęęas.

⁴ **Tmijja n SIDI** *teccur s* jjehd,
tmijja n SIDI *teccur s* řęezz.

⁵ **Tmijja n SIDI** t^ettareęza *ticejjura n* tneglin,
 SIDI ittareęza tineglin n Lubnan.

⁶ Yarra i-ten ad negzen amecnaw ayenduz,
adrar n Lubnan d *wedrar n* Siryun amecnaw mmis n ufunas n řexřa.

⁷ **Tmijja n SIDI** tneqqec iceęęařen n tmesi.

⁸ **Tmijja n SIDI** tarra řexřa ittarjiji,
 SIDI yarra řexřa n Qadac ittarjiji.

29:1 Izhd. 96:7,8

29:3 Uf. 9:23

29:6 'afunas n řexřa' - nię 'ayenduz n řexřa'.

⁹ **Tmijja n SIDI** tarra tudadin ttarwent,
 Netta ittearra izejran,
maca di Zzawect nnes Tameqqrant marra tessawař x ueuđi nnes.

¹⁰ SIDI tuya ittyima *am řqadı* řar sseřřet n waman,
 SIDI ittyima *am* Ujeđid i řebda..

¹¹ SIDI ad iwc jjehd i řgens nnes,
 SIDI ad ibarek řgens nnes s řehna.

30 ¹ Aزههد, izři n udecen n taddart n Dawud.

² Necc ad Cek ssueřiy, *a* SIDI,
 mařar Cek tessgaeeded ayi,
 war tejjid ca řęedyan inu ad farřen x weerur inu.

³ *A* SIDI, AREBBI inu, necc řayiy ac,
 uca Cek tessgenfid ayi.

⁴ *A* SIDI, cek tessueřid řęemar inu zi řaxart,
 tarrid ayi-dd řar tudart jar yenni dd-ihekkwan deg weřfur.

⁵ Zehhdem i SIDI, *a kenniw*, imtiqqan nnes,
 qadam mařend ad teeqřem x tqeddast nnes..

⁶ Mařar ařđab nnes *ittekk* drus *waha*,
 maca arđa nnes ittyima *marra* tudart.
 Di tmeddit aqa din imetřawen ař řiřet,
maca řar tuffut aqa din asřiwřew.

⁷ Deg uřřař inu nniy:
 “War ttefariyey ca i řebda!”

⁸ *A* SIDI, di řxađar nnek tessmetned adrar inu s umetten ijehdn,
maca umi třeħħfed udem nnek, dewřey ttegg^wedey.

⁹ Necc řayiy ac-dd, *a* SIDI,
 ttarey arđa zi Sidi inu.

¹⁰ Man řefđeř n idammen inu, n uhekk^wu inu deg wenđeř?
 Ma ad Cek tqada teejjajt?
 Ma ad tbarreř s řaman nnek?

¹¹ Seř-dd řari, *a* SIDI, u řinn xafi,
a SIDI, iři d ameawen inu.

29:10 ‘řqadı’ - niy ‘amezruf’.

30:5 lzhd. 97:12

¹² Cek aqa tarrid tyuyyit inu *n wecđan* d ccđih s nnubtat,
tessarxud txancet inu n wecđan,
tessbeysed ayi s řefrahet,
¹³ ħima aeuđi *inu* ad ac izehhed u war ittsum.
A SIDI, AREBBI inu, necc ad Cek qadiy i řebda.

31 ¹ I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud.

² Necc ttečřey xak, *a SIDI*,
war ttejji ad sedħiy i řebda,
fekkk ayi s tsegda nnek.
³ Ewc ayi amezzuğ nnek, fekk ayi deyya.
Iři d Taşđart ijehden i necc,
ijj n lburj ħima ad ayi tessnejmed.
⁴ Mağar Cek d Taşđart inu d lburj inu.
Ndeh ayi, thilla dayi di ttwew n Yisem nnek.
⁵ Fekk ayi zi tracca nni xafi ggın s tnuffra,
mağar Cek d jjehd inu.
⁶ Deg ufus nnek i ggiy buħbeř inu.
Cek tefdid ayi, *a SIDI, Arebbi* d amtiqqi *Cek*.

⁷ Necc carrhey inni ittceğřen ixef nsen s *řexyařat* ibeřtiřen.
Necc ttečřey x *SIDI*.

⁸ Necc ad arecqeğ u ad farheğ zi tmexsiwt nnek icewwaren,
minzi Cek t^ettwařid řeğben inu u tareggbed x řehřarat inu,

⁹ *minzi* war d ayi tarrid ħar ufus n řeedu inu,
maca teggid ayi ttasie ħar idaren inu.

¹⁰ Ĥinn xafi, *a SIDI*, mağar ttwaħeřřareğ,
titř inu d řeemar inu d ueddis inu aqa fecřen.

¹¹ Mağar tudart inu tkemmeř s wecđan,
isegg^wusa inu s uzehhar.

Jjhed inu iheyef zi řmucřiyyet inu,
ixsan inu aqa arcan.

¹² I marra inni d ayi iħeřřaren dewřey d astehzi,
i jjiran inu *qae* ařtas,
i imqarraben inu *dewřey* d ijjen i issnexřien.

31:2 Izhd. 22:6; 25:2,3; 71:1,2; Ica. 49:23
31:6 Lk. 23:46

Inni d ayi ittwařin deg webrid, ttrakkwařen zzayi.

¹³ Ttun ayi s wuř am yiji n umettin,
dewřeř amecnaw iceqfan n weqdiř,
¹⁴ mayar sřiy aqa ařtas ceqqfen *dayek*,
assigg^wed tuya itenned ayi-dd umi xafi ggin tameemuć.
Tuya arezzun ad kksen tudart inu.

¹⁵ *Maca* necc ttecreř xak, *a* SIDI,
qqarey: ‘Cek d AREBBI inu!’

¹⁶ Ikuden inu aqa aten deg ufus nnek.
Senjem ayi zeg ufus n řeedyan inu u zeg inni d ayi iđeffaren,
¹⁷ Ejj udem nnek ad yegg tafawt x imsexxaren nnek,
senjem ayi s tmexsiwt nnek icewwaren.

¹⁸ *A* SIDI, war ttejji ad dewřeř ttseđhiy,
mayar xak i ttřayiy.

Arr ieffanen ad dewřen ttseđhan,
arr i-ten ad ssusmen di řaxart.

¹⁹ Ejj ad sqaren iyencicen issxarriqen,
inni issawařen s nnfaxet đidd i umsegged,
s useffar d useřqar.

²⁰ Mećař imeqqar řxar nnek i txemmřed i yenni Cek ittegg^weden,
wenni tesswejded i yenni yarek dd-yarekkwařen zi tarwa n bnamem!

²¹ Cek tessdduryed i-ten s uřeřħaf n wudem nnek,
zi nnfaxet n bnamem.

Cek tessnuffared i-ten di textzant,
zeg umcubbec n iyencicen.

²² Ad ittwabarek SIDI,
mayar Netta yarra ayi-dd tamexsiwt nnes icewwaren d řesjeb,
deg ict n tendint ifaryen.

²³ Necc deyya nniy: “Nec ttwaqessey zi ztat i tiřřawin nnek!”
Maca ead Cek tesřid i tmijja n uřecem inu umi dd xak řayiy.

²⁴ Seizzem SIDI, marra imtiqqan nnes,
mayar SIDI iřeřřa x yenni ittammen,
u wenni ittegggen s nnfaxet, ittxeřeř i-t s ufeyyed.

²⁵ Iřim d iryazen u Netta ad daywem yegg uř,
wah, marra inni ittrajan SIDI..

31:12 Ayub 19:13; Izh. 38:12

31:20 Ica. 64:3; 1 Kur. 2:9

31:25 Izh. 27:14

32¹N Dawud. Axemmi.

Sseed n wenni umi t'ettwayfar tæddit nnes,
wenni umi idřin x ddnub nnes.

²Sseed n weryaz wenni umi war iħeşşeb SIDI řmuęşiyet nnes,
wenni yar ięa buħbeř war dayes bu řyecc.

³Umi sqarey, arcan ixsan inu,
s uzehhar inu, ass marra.

⁴Mařar ass d ğiřet issedqeř ayi ufus nnek ,
idammen n tudart inu dewřen *am* řazař n unebdu. Silah.

⁵Ssaregbey ac ddenb inu,
war ssduryey řmuęşiyet inu.
Necc nniř: “Ad neemey zeg ixetřtan inu řar SIDI!”
xenni Cek teyfaređ ayi řmuęşiyet n ddenb inu. Silah.

⁶S uyenni marra amtiqqi ad ac isjed di řweqt umi řa tejjed *bnadem* ad Cek yufa.
Xmi din ict n sseħřet n waman ařas, war t třeqqef qaę.

⁷Cek d amcan n udurri i necc,
tessared ayi zi řeħřaret,
tquwwared ayi s iyuyyan n řefrahet n ufekki. Silah.

⁸Necc ad cek ssyarey uca ad ac ssřemdey abrid ittxeşsa ad dayes tuyured.
Necc ad cek weşşiy, ad xak tiři tiřti inu.

⁹War ttiři amecnaw ayis,
amecnaw asardun břa řeęeř,
inni ittxeşsa ad ten qemmęen s ssrimet d weryam,
niř war izemmar ad řarek dd-iqarreb..

¹⁰Ařas *ęant* tamara n ueeffan,
maca wenni ittcařen x SIDI,
ad as iquwwar Netta s tmexsiwt nnes icewwaren.

¹¹Farħem di SIDI, arecqem, *a* imseggaden,
sřiweřwem, *a* marra inni řar ięa wuř iseggmenn!

32:1 Rum. 4:6,7

32:5 Awřn. 28:13; 1 Yħ. 1:9

32:7 Izhd. 27:5; 31:21

32:9 Awřn. 26:3; Yae. 3:3

- 33**¹ Sřiweřwem i SIDI, *a* imseggaden,
ašebbaḥ d ict n telwizt i yenni iseggmen..
² Qadam SIDI s řgambri,
zehhdem as s lharpa u s leud n eecra n ifiřan.
³ Yennjem as s yijj n yezři amaynu,
irarem mliḥ s ušudı *di řbuq*..
⁴ Minzi awař n SIDI iseggem,
marra min ittegg, *ittegg i-t* s řaman.
⁵ Netta ittexs tasegda d řḥeqq.
Tammurt teccur s tmexsiwt icewwaren n SIDI..
⁶ Zeg wawař n SIDI ttwaggen ijenwan,
zi Arruḥ n uqemmum nnes *ttwaggent* marra řeekarat nsen..
⁷ Netta issmun aman n řebḥar amecnaw ijj n weybar.
Netta ixemmeř aman yuğyen deg ixxamen n řexzen.
⁸ Ad tegg^wed marra tammurt zi SIDI,
ad zzayes gg^weden marra imezday n ddunect.
⁹ Mařar Netta issawař uca aqa-t din,
Netta ittamar uca ad yiři ibedd din.

- ¹⁰ SIDI ittarezza ccwar n řegnus,
issebdeř ixarriřen n řegnus..
¹¹ Ccwar n SIDI ad iqqim ibedd i řebda,
ixarriřen n wuř nnes zi jjiř řar jjiř..
¹² Sseed n řgens i řar iğa AREBBI nnes d SIDI,
řgens nni ixđar i-t Netta d tasyart i yixef nnes..
¹³ SIDI ixezzar-dd zeg ujenna,
ittwařa marra tarwa n bnađem.
¹⁴ Zeg wemcan n tzeddiyt nnes ixezzar
řar marra imezday n temmurt.
¹⁵ Netta weḥḥdes d wenni ikewwnen uř nsen,
Netta iḥekkar i marra timegga nsen.
¹⁶ Ajeğid war ittwassenjam s yijj n řeekar d ameqqran,
bu-teyruđt war ittwafekki s jjehd ařtas.
¹⁷ Aqa d axarriq *belli* ayis ad dd-yawi asenjem,
ead s jjehd nnes ameqqran war dd-ittenfekki.

33:1 Izhđ. 147:1

33:3 Izhđ. 40:4; 96:1; 98:1; 144:9; Ica. 42:10; Asa. 5:9; 14:3

33:5 Izhđ. 45:8; 119:64; Ebr. 1:9

33:6 Amz. 1:6,7

33:10 Ica. 19:3

33:11 Awřn. 19:21; 21:30; Ica. 46:10

33:12 Izhđ. 65:5; 144:15

- ¹⁸ Xzar, tiṭṭ n SIDI x yenni zzayes ittegg^weden,
x yenni ittrajan tamexsiwt nnes icewwaren,
¹⁹ ḥima ad ifekk řεεmar nsen zi řmewt,
ḥima ad ten yejj qqimen ddaren di řaz.
²⁰ Řεεmar nney ittraja SIDI,
aqa Netta d aεawen nney d taseddart nney i useřqi.
²¹ Mařar zzayes ifarreḥ wuř nney,
minzi nettcař x Yisem nnes iqeddsen.
²² Ad xaney tarsa tmexsiwt nnek icewwaren, *a* SIDI,
εlařsab mammec i Cek nettraja.

34¹ N Dawud, umi issniεmiř,
igga ixef nnes d abuhaři ztat i wudem n Abimilik,
wenni i xas yuzřřen ařami yuyur netta..

- ² **Alif.** Necc xsey ad barkey i SIDI řebda,
ařebbiḥ nnes ad yiři deg uqemmum inu břa qeřtu.
³ **Bit.** Řεεmar inu ad iřebbeḥ i SIDI.
Imhinen ad as sřen u ad farḥen.
⁴ **Gimel.** Semyarem akidi SIDI,
ejj aney ad nessuεřa Isem nnes jmiε.
⁵ **Dalit.** Necc arzuř x SIDI u Netta yarra-dd xafi,
ifekk aři zi marra tigg^wudi inu.
⁶ **Hi.** Nitni xezzen yares uca ceεceεen,
iřembab nsen war ten ttřeḥḥafen εemmarř.
⁷ **Zayin.** Řmeskin-a *danita* iřaya u SIDI isřa *yares*,
ifekk i-t zi marra řeḥřarat nnes.
⁸ **Xit.** **Lmalak n SIDI** iquwwar s řmargeḥ nnes x yenni t ittegg^weden,
Netta ifekk i-ten.
⁹ **Tit.** Qasem d txezzarem, aqa SIDI icna.
Sseεd n weryaz ijehden wenni xas ittcařan.
¹⁰ **Yud.** Gg^wedem SIDI, *a kenniw*, imqeddasen nnes,
mařar inni t ittegg^weden war ten ittxeřři walu.
¹¹ **Kaf.** Iyraden imezyanen tteḥwajen u daysen řaz,
maca inni yarezzun x SIDI, war ten ittxeřři walu zi marra *min iřan* d řřar..

33:18 Ayub 36:7; Izhd. 34:16; 1 Bř. 3:12

34:1 1 řm. 21:13

34:11 Ayub 4:11

- ¹² **Lamid.** Asem-dd, kenniw ihenjiren, srem-dd yari!
 Necc ad awem ssremdey tigg^wudi n SIDI.
- ¹³ **Mim.** Man wen i iġan d aryaz wenni di iġa mezri di tudart,
 wenni ittessen ussan *n tudart nnes* ħima ad iżar řxar?.
- ¹⁴ **Nun.** Mneε iřes nnek zi řyar,
 uřa d iyencicen nnek zeg wawař n řyecc.
- ¹⁵ **Samix.** Ĥeyyed x tuεeffna u egg řxar.
 Arzu x řehna u đfar i-t.
- ¹⁶ **Ėayin.** Tiřawin n SIDI x imseggaden,
 imezzuyen nnes meyyřen yar iyuyyan nsen..
- ¹⁷ **Pi.** Udem n SIDI đidd i yenni itteggen řyar,
 ħima ad ikkes řidaret daysen zi temmurt.
- ¹⁸ **Tsadi.** Nitni řayan u SIDI isřa-dd *yarsen*,
 Netta ifekk i-ten zi marra řehřarat nsen.
- ¹⁹ **Quf.** SIDI yudes i marra inni umi ittwarż wuř nsen,
 issenjam inni umi ittwarřbez buħbeř nsen..
- ²⁰ **Rix.** Ařtas *iġan* ifeqqusen n imseggaden,
maca SIDI ifekk i-ten zzaysen marra..
- ²¹ **Cin.** Netta iħeřta ixsan nnes marra,
 uřa d ijj zzaysen war ittareżzi..
- ²² **Taw.** Aqa řyar ad iney aεeffan,
 inni icarrhen amsegged ad ttwaeaqben.
- ²³ SIDI ad ifdi řεemar n imsexxaren nnes,
 marra inni xas ittcařan, war ggur ad ttwaeaqben..

35¹ N Dawud.

Mcubbec, *a* SIDI, ak-d yenni akidi ittemcubbucen,
 mney ak-d yenni kidi ittmenyan.

² Třef taseddart n useřqi d tseddart tameqqrant
 uca kkar, ewc ayi afus.

³ Jbed-dd lansa uca qqen *abrid* qbeř i umsagar ak-d yenni dd ayi idaffaren,
 ini i řεemar inu: “Asenjem nnek aqa d Necc!”

34:13 1 Bř. 3:10

34:16 Ayub 36:7; Izhd. 33:18; 1 Bř. 3:12

34:19 2 Tim. 3:11

34:20 2 Tim. 3:12

34:21 Yř. 19:36

34:23 ‘ad ifdi’ - xzar ‘Amefdi’ - Izhd. 78:35.

IZEHHIDEN

⁴ Arr inni yarezzun x řeemar inu ad ttwaxarewđen u ad ttwafedđhen, ejj inni ittxarriřen di řyar xafi ad ttwaεarrnen yar đeffar, ejj i-ten ad dewřen ttseđđhan.

⁵ Ejj i-ten ad dewřen am icarfa deg uřemmiđ, ejj **Lmalak n SIDI** ad ten iεarn.

⁶ Ejj ad idweř webrid nsen d tađest u ad yiři itteđřuđuđ, ejj **Lmalak n SIDI** ad ten idfar.

⁷ Mařar břa ssibbet ssnuffaren xafi ađfur s traccia nsen, břa ssibbet řzin t i řeemar inu.

⁸ Ejj areddeđ ad xas dd-yas břa ma issen, ejj traccia nnes nni issnuffar ad t t'đtef simant nnes, ejj i-t ad *dayes* dd-iwđa simant nnes, *s ijj n uwettu* i t i ya yareddđgen.

⁹ Řeemar inu ad ifarđ zi SIDI, ad yarceř deg usenjem nnes.

¹⁰ Ad inin marra ixsan inu:

“A SIDI, man wen *iđan* am Cek!

Cek d wenni issenjamen řmeskin zeg wenni xas ijehhden, řmeskin d umezřuđ zeg inni d asen ikeccđen.

¹¹ Icehhaden iqtatıyyen kkaren.

Min war ssineř, ttseqsan ayi.

¹² Arrin ayi-dd řyar di řxar, řeemar inu ittmehđhen s řehweř.

¹³ Necc *maca* arđey taxancet řami tuđa heđcen, ggiř ad iřumm řeemar inu, uca tađađit inu t'ttyima teddekkwař-dd yari di daxeř inu.

¹⁴ Axmi t tuđa d ameddukkeř inu niř d uma, ammu i tuđa ggureř, amecnaw ca n ijj icetđ x yemmas, ammu tuđa ayi ggureř yennsey *deg warruđ* d abarcan.

¹⁵ Xmi ttqeđdiđey, farrđhen nitni u ttmunen ak-d wayawya. Ttmunen đidd inu inni n wadday, břa ma ad *t* ssneř. Ceqqfen dayi, war ssusmen.

¹⁶ Amecnaw inni iyeđđřen *bnadem* i yijj n uřeqquz n weřrum, *ammu* yezzan-dd yari tiymas.

35:4 Izhd. 40:15; 70:3

35:5 Ayub 21:18; Izhd. 1:4; Ica. 29:5; Ĥuc. 13:3

¹⁷ A Sidi inu, ař meĉař i ęa tekked txezzared *waha*?

Senjem ayi zeg wareddeę nsen i iggin,
ayenni inu zeg weyraden imezyanen.

¹⁸ Necc ad Cek qadię deg yijj n wegraw *n řgens* d ameqqran,
ad Cek řebbęę jar ijj n řgens imęar ařęas.

¹⁹ Inni ięan d řeedyan inu di řbaęer,
war ten ttejjj ad xafi faręen,
inni d ayi icarrhen,
war ten ttejjj ad xafi mmseymazen břa ssibbet.

²⁰ Maęar nitni war ssiwiřen ca x řehna,
maca ttxarrřen deg wawařen *ccuren* s řyecc
đidd inni yarezzun řhudnet di temmurt.

²¹ Nitni arezzmen aęemmum nsen qae,
qqaren: “Ha, ha, tiřę nney simant nnes teęra i-tt!”

²² A SIDI, Cek teęrid tt, war ttesqara, Sidi inu,
war xafi ttegg^wij ca.

²³ Faę, kkar di řęweę n řęęę inu,
a AREBBI inu d Sidi inu, di řęweę n ddeęwet inu.

²⁴ Ĥkem xafi s řęęę elahsab tasegda nnek, *a* SIDI, AREBBI inu,
war ten ttejjj ad xafi faręen.

²⁵ War ttejjj ad inin deg wuř nsen: “Ha, aęa aneę mliř!”
war ten ttejjj ad inin: “Aęa nsarđ i-t!”

²⁶ Ejj inni ifarręen x arziyyet inu,
ad ttwaxarewęden u ad ssuffaren ixef nsen jmie,
ejj inni iggin ixef nsen męaren zzati,
ad yaręden s useđęi d řefđiřet.

²⁷ Ejj inni yaręan di tsegda ad sřiweřwen u ad faręen,
ejj i-ten ad inin:
“D ameqqran i yeęa SIDI wenni yaręan di řehna n umsexxar nnes.”

²⁸ *Xenni* iřes inu ad ibarreř tasegda nnek d uřebbeę nnek ass marra.

36¹ I umeqqran n imeęnajan. Zeg umsexxar n SIDI. N Dawud.

² Aęeřęu n uęeffan issawař daxeř deg wuř inu:
“War ęares tigg^wudi n AREBBI zzat i tiřęawin nnes.”

³ Minzi *aęeřęu aya* issřinnab i-t di tiřęawin nnes,
ařami yufa aęa řmueřiyet nnes *tarra i-t-i-dd* ęar wecrah.

35:18 Izhđ. 40:10,11; 111:1

35:19 Yę. 15:25

IZEHHIDEN

⁴ Awařen n uqemmun nnes aqa aten d řyec d wecmat,
netta issbedd ad yarzu řefhamet ħima ad igg řxar.

⁵ Ittxemmem di řyec di qama nnes,
iggur ad ibedd deg ijj n webrid war iřebħen.
Řyar war t ittmendır.

⁶ A SIDI, tamexsiwt nnek icewwaren *tiwed* ař ijenwan,
řaman nnek ař iseynuten..

⁷ Tasegda nnek *tegga* am idurar n Arebbi,
řeħkamat nnek am waman yuğyen.
SIDI issenjam bnađem d řmař.

⁸ Meħař tiğřa tmexsiwt nnek icewwaren, *a* AREBBI,
ařami tarwa n bnađem tarekkwařen yar tiři n wafriwen nnek.

⁹ Ttwasjawnen s ufeyyeđ s tadunt n Taddart nnek,
ijj n yeğzar s nneami nnek tewced *asen* maħend ad *zzayes* swen.

¹⁰ Mağar ħarek i iğa řeunřar n tudart,
di tfawt nnek aqa nettwařa tafawt.

¹¹ Swizzeđ tamexsiwt nnek icewwaren x yenni i Cek issnen,
tasegda nnek x yenni i ħar iğa wuř isegmen.

¹² War ttejjı ad xafi dd-yas uđar n ayt n bu-nnfaxet,
war ttejjı afus n ieffanen ad ayı dd-yarr ad tellęey mani mma.

¹³ Aqa din i wđan innı itteğgen řmueřiyet,
ttwağeđřen ħar temmurt u war zemmaren ead ad kkaren eawed.

37¹ N Dawud.

Alif. War t^ettwareqq *tefęeħt nnek* x ieffanen,
war ttasem x yenni itteğgen řyec.

² Mağar ad wđan değya am arrbię,
u am arrbię aziza ad sřawen.

³ **Bit.** Ttceř x SIDI u egg řxar,
zdey di temmurt u iři d amtiqqi.

⁴ Arr mezri di SIDI,
u Netta ad cek iwc min di ittmezri wuř nnek.

⁵ **Gimel.** Arr ticři nnek yar SIDI,
ttcař xas u Netta ad *tt* igg.

⁶ Netta ad issedhar tasegda nnek am tfawt,
řheqq nnek am iceecien n tfuct di tth̄a n uziř.

⁷ **Dalit.** Susem zzat i SIDI u raja t.

War ttejji *tafqeht nnek* ad tasem x wenni ifeřhen deg webrid nnes,
x weryaz nni itteggen tařraymect.

⁸ **Hi.** Ejj ayđab nnek ad yars u ejj asęar nnek ad irah.

War ttejji *tafqeht nnek* ad tasmed.

Man aya ad yawi myir tuęeffna waha.

⁹ Mařar ięeffanen ad ttwatehhan,
maca inni issitimen x SIDI ad warten tammurt.

¹⁰ **Waw.** Myir cwayt waha uca aęeffan war ittyimi *ęad*.

Ad thekkared mlih wemcan nnes,
maca war din ittiři *ęad*.

¹¹ Imhinen ad warten tammurt,
ad arren mezri di řehna ameqqran.

¹² **Zayin.** Aęeffan ittxarreř di tmeęmač tihraymiyyin đidd i umsegged,
ittyezz xas tiřmas.

¹³ Sidi inu idehhec xas,
mayar ittwařa aqa ass nnes ad dd-yas.

¹⁴ **Xit.** Ięeffanen jebden-dd ssif u mehden řqews,
hima ad yedřen řmeskin d umezřuđ,
hima ad řarřen i yenni igguren deg webrid nsen nican.

¹⁵ Ssif nsen ad ten iřqef deg wuř nsen,
řeqwas nsen ad ttwaržen.

¹⁶ **Tit.** Drus i řares řar umsegged,
hšen zeg ufeyyed n wařtas n ięeffanen.

¹⁷ Mařař iyağen n ięeffanen ad ttwaržen,
maca SIDI ad isenned imseggaden.

¹⁸ **Yud.** SIDI issen ussan n yenni igguren nican,
tasyart nsen ad teqqim i řebda.

¹⁹ War ttwaqemmihen di řweqt taęeffant,
deg wussan n řaz ad ttwasjiwnen.

²⁰ **Kaf.** Mařar ięeffanen ad fnan,
řeedyan n SIDI ad weddaren, ad ttwaqđan
amecnaw wenni iğan iřan qaę zeg izmaren iqebbuzen, ad đwen di tayyut.

IZEHHIDEN

- ²¹ **Lamed.** Aeffan yareṭṭeṛ, war ittarri *amarwas*, maca amsegged ittḥinn, ittic.
- ²² Maɣar inni zzayes ittwabarken ad warten tammurt, *maca* inni zzayes ittwaneēren, ad ttwateḥḥan.
- ²³ **Mim.** Iṣuraf n weryaz ijehden ttwasmettnen zi SIDI, Netta yareṭṭa x webrid nnes.
- ²⁴ Maṛa iwḍa, war ittmendaṛ, mayar SIDI iwca as afus nnes.
- ²⁵ **Nun.** Necc tuɣa ayi d amezyan, *ṛexxu* wsarey, *maca* emmarṣ war zriy amsegged ittwajj, niy tarwa nnes arezzun x weyrum.
- ²⁶ Ass ikmeṛ ittḥinna u yaṛeṭṭeṛ *i imezṛaḍ*, zzariet nnes ad tiṛi i lbaraka.
- ²⁷ **Samix.** Heyyed x ṛɣar u egg ṛxar, uca ad yarek tiṛi tzeddiyt i ṛebda qaε.
- ²⁸ Maɣar SIDI ittens ṛḥeqq, war isemmeḥ deg imtiqqan nnes. Ad ttwaḥḍan i ṛebda qaε, *maca* zzariet n ieffanen ad t^ettwateḥḥa.
- ²⁹ Imseggaden ad warten tammurt, ad dayes zedyen i ṛebda.
- ³⁰ **Pi.** Aqemmum n umsegged ittbarreḥ s tiyt, iṛes nnes issawaṛ s ṛḥeqq.
- ³¹ Ccaria n AREBBI nnes deg wuṛ nnes, iṣuraf nnes war ttefriyen.
- ³² **Tsadi.** Aeffan iṛebbet i umsegged, yarezzu ad t iney,
- ³³ *maca* SIDI war zzayes yarexxu afus nnes, war xas iḥkem xmi t i ɣa iḥkem.
- ³⁴ **Quf.** Sitim x SIDI u ttef deg webrid nnes. Netta ad cek issgaεeed ḥima ad twarted tammurt. Ad tzared aqa ieffanen ad ttwateḥḥan.
- ³⁵ **Rix.** Necc zriy ijj n uεeffan d bu-ṛexcunet, imeqqar amecnaw tacejjart n tengelt tazizawt..

37:31 lzhd. 40:9; lca. 51:7

37:35 'tacejjart' - niy 'addag' ('iddagen').

³⁶ Aqa iċdu, uca xzar, war t tuij ca ead din.

Arzuy xas, maca idweř war iġi ead.

³⁷ Cin. Hda x wenni iġan ikmeř u xezzar ħar wenni igguren nican, maġar aneggar n weryaz nni ad yiři d řehna.

³⁸ Inni ittēddan ggur ad ttwareddġen jmiē, min iqqimen n iēffanen ad ittwateħħa.

³⁹ Taw. Asenjem n imseggaden ad dd-yas zi SIDI, aqa Netta d jjehd nsen di řweqt n řeħřaret.

⁴⁰ SIDI ad asen iwc afus u ad ten ifekk.

Netta ad ten ifekk zeg iēffanen u ad ten issenjem, maġar nitni ttiqqan dayes.

38¹ Aزههد n Dawud. I řidaret.

² A SIDI, war d ayi tteaqab deg uduqgez n weyđab nnek, war d ayi ttweddb s wesear nnek.

³ Maġar řritcat n řqews nnek udfent dayi, afus nnek ittzeyyar xafi.

⁴ War din iqqim min iġan ikemmřen di arrimet inu zeg wesxeđ nnek, war iqqim min iřeħħen deg ixsan inu zi ssibbet n ddenb inu.

⁵ Maġar řmuesiyyat inu gaēdent ayi ħar uzeġif inu, deqqřent xafi am ijj n ddqeř imġar aħħas.

⁶ Iyazzimen inu daysen arriħet u geyyħen s tubbuħeřya inu.

⁷ Dewřeħ qewseħ, dewřeħ ħenseħ ař ħħarf.

Ass marra ggureħ deg warruđ n wecđan d abarcan.

⁸ Maġar ttaciy tijeinnatin inu aryint s tmesi marra, war din iqqim min iġan ikemmřen di arrimet inu.

⁹ Necc jemmdey u ttwaħeđřeħ qaē, sħuyyuy s zzhir n wuř inu.

¹⁰ A Sidi inu, marra min di ħari meźri aqa-t zzatek, asqinfi inu war zzayek ittnuffar.

¹¹ Uř inu iddendun, marra jjehd iffey ayi, uřa d tafawt teffey zi tiħħawin inu,

wah uřa d nitenti war ħari beddent ead.

¹² Imeizzen inu d imeddukkar inu bedden arendad inu ħar jjiħeħet inu, uřa d inni i dd ayi yudsen ttaggwejen xafi.

38:2 Izhd. 6:2

38:4 'arrimet' - s Teibranit 'aysum', awař-a ix s ad yini 'arrimet'.

¹³ Inni yarezzun ad kksen tudart inu,
nedyen ayi tixecfin,
inni yarezzun ad ayi ggen řyar,
ssawařen am mmezren ad areddřen,
nitni ceřyen s řyecc ass marra.

¹⁴ Necc *maca* tteggey ixef inu axmi d adehcur,
am weynaw nni war yarezzmen aqemmum nnes.

¹⁵ Necc am weryaz war ittesřin,
wenni war řar iři twarrit zeg uqemmum nnes.

¹⁶ Mařar ttrajiy Cek, *a* SIDI,
Cek ad dd-tarrid, *a* Sidi inu, *a* AREBBI inu!

¹⁷ Mařar nniř: “Ejj i-ten war xafi farrřen,
xmi i řa farřen idaren inu,
ejj i-ten war ssemřaran ixef nsen xafi.

¹⁸ Mařar necc aqa ggur ad nřarđey,
řeřriř inu aqa-t řebda zzati.

¹⁹ Mařar ssargbey ac řmuřsiyyet inu,
aqa ttwařeřřarey zi ddenb inu..

²⁰ Řeedyan inu ddaren, aqa aten s tzemmar,
ařtas *iřan* inni d ayi icarrhen břa ssibbet.

²¹ Inni itarran řxar s řyar ssbedden ixef nsen řidd inu,
umi necc arezzuy x min iřebřen.

²² War dayi semmeř, *a* SIDI, AREBBI inu,
war xafi ttagg^wej.

²³ Deyyet řima ad ayi tewcid afus,
a Sidi inu, asenjem inu.

39¹ I umeqqran n imeynajen. I Yadutun. Azehhed n Dawud.

² Nniř: “Nec ad kkareř ad řđiy ibriden inu zi ddenb n yiřes inu,
ad řřfey ařeřřu řar uqemmum inu s ict n tecmant,
min řa yekk useffan zzati.”

³ Necc dewřey am weynaw *u řeřřfey ixef inu s* useyd,
bekmey uřa x řxar,
maca řeřriř inu tuřa yarenni.

⁴ Uř inu idweř iħemma di daxeř inu,
t^ettwasarey ict n tmessi ħar unixses inu.

Xenni ssiwřey s yiřes inu:

⁵ “A SIDI, scen ayi aneggar inu,
man iġa řqedd n wussan inu,
ħima ad ssney mammec arxfey.

⁶ Xzar, Cek tarrid ussan inu am icbaren n ufus,
tazzuggart n tudart inu zzat i Cek axmi d walu.
Kuř bnađem, mammec ma ibedd imten,
nican am ict n tayyut.” Silah..

⁷ Iwa, bnađem iggur am ijj n řexyař,
wah, *am* ict n tayyut *ammu i* ittraħ ittas-dd.
Netta issmun, war issin man wen t i ħa iksin *yares*.

⁸ U řexxu min i ħa sitmey, *a* Sidi inu?
Aqa necc ttrajiy Cek!

⁹ Fekk ayi zi marra ixetťan inu,
war d ayi ttegg ca d tiseđħac i ubuħaři.

¹⁰ Necc dewřey am weynaw, war arezzmey aqemmum inu,
maġar d Cek i iggin aya.

¹¹ Ksi zzayi jiriħect nnek,
aqa fenniř s uťeffu iħeřşaren n ufus nnek.

¹² *Mařa* tseggded ca n weryaz s tiyyita di ssibbet n řmueřsiyyet nnes,
xenni tessfesyed acewwar n waddud nnes am tcinda.
Iwa kuř bnađem *ad ifna am ict n* tayyut. Silah.

¹³ Seř i tzaġit inu, *a* SIDI, u řħess i uġuyyi inu.
War ttebkim ħar imeťťawen inu,
maġar aqa ayi d abarrani, d ameezzeb ħarek, am marra řejdud inu..

¹⁴ Šħeyyed xafi maħend ad cececey *ead s řefraħet*,
qbeř ad raħey u war *da* ttiřiř ead.

39:6 Izhd. 62:10; 144:4

39:13 Lawi 25:23; 1 Im. 29:15; Izhd. 119:19; Ĕbr. 11:13; 1 Bť. 2:11

40¹I umeqqran n imeynajen. N Dawud. Azehhed.

²Ssitimey qaε x SIDI.

Netta yarra-dd ɣari s uzeɣif,
issħess ɣar uɣuyyi inu.

³Netta issgææed ayi-dd zeg ijj n wanu ineqqen,
zeg ubeɣæ d ubaryuɗ,
Netta issars iɗaren inu x teɣɗart,
issemten iɣuraf inu.

⁴Netta igga ayi ijj n yezri d amaynu deg uqemmum inu,
ijj n izri n uɣebbeħ i AREBBI.
Aṭṭas ad t ɣaren, ad tecřen x SIDI.

⁵Sseed n weryaz ijeħden wenni ittecřen x SIDI,
wenni war ittmeyyřen ɣar ayt n bu-ɳɳfaxet,
uřa ɣar yenni iweddaren ɣar uxarriq.

⁶Aṭṭas, a SIDI, AREBBI inu, d lmuεjizat nni teggid,
uřa d min tenwid xaney.
Uřa d ijj izemmar ad iebar ixef nnes akidek.
Nec ad tent hajiɣ, ad zzaysent ssiwřey.
Aqa nitenti deg waṭṭas war zemmaren ad ttwaħesben.

⁷War tersed taɣaršt d tewhibt *n řyığēt*.

Cek tarzmed imezzuyen inu.

Taɣaršt n wecmaɗ d taɣaršt n ddenb war tent t^ettared.

⁸Xenni nniy: “Xzar, Necc ad dd-asey,
deg wedlis ittwannden yura xafi.

⁹Nec ɣari meɣri, a AREBBI, ħima ad ggey min tersed Cek.
Ccariea nnek aqa-tt di daxeř n inu.”

¹⁰Nec ttbarřey řexbar asebħan n tsegda *nnek* deg wegraw *n řgens* ameqqran.
Xzar, war tteqqney iyencicen inu, a SIDI, Cek tessned t.

¹¹War ttzemmiřey tasegda nnek daxeř deg wuř inu,
ssawařey x tidett nnek u x usenjem nnek.
Tamexsiwt nnek icewwaren d řaman i dayek
war ten ssuffarey deg wegraw *n řgens* ameqqran.

40:7 Ebr. 10:5

40:9 Izhd. 37:31; Ica. 51:7

40:10 Izhd. 35:18; 111:1

IZEHHIDEN

- ¹² Cek, *a* SIDI, war xafi tessbeddid arrehmet nnek.
Ejj tamexsiwt nnek icewwaren d řaman i dayek ad ayi ĥđant řebda.
- ¹³ Mařar war izemmar ad ittwařeřseb řřar i d ayi iquwwaren,
řmueřiyat inu ttmenęen ayi-dd,
dewřey war ttwiřiy ead *s man aya*.
Aqa-tent d ařtas x ucewwaf n uzeřif inu,
uř inu ittefcıř.
- ¹⁴ *A* SIDI, ad ac yarđa ĥima ad ayi tessnejmed,
a SIDI, deyyat ĥima ad ayi tewced afus.
- ¹⁵ Ejj inni yarezzun řęmar inu ĥima ad t teĥřan,
ad ttwaxarweđen, ad ssnufaren ixef nsen *jmię*,
ejj inni ifarrřen deg uęeddeb inu
ad dewřen yar đęffar u ad ttwasbehdřen..
- ¹⁶ Ejj i-ten ad ttwareddęen am uxeęę i řefđihet nsen *i iggin*,
inni din iqqaren: “Ha, ha!”
- ¹⁷ Ejj marra inni xak yarezzun ad arren meźri, ad zzayek farřen.
Ejj inni ittexsen asenjem nnek ad inin řebda: “SIDI d ameqqran!”
- ¹⁸ Necc di řeyben u zeřđey, *maca* Sidi inu ięqerř xafi.
Cek d wenni d ayi iwcın afus d wenni d ayi issnejmen.
A AREBBI inu, war ttęeřtař ca.

41¹ I umeqqran n imeynajen.
Azehhed n Dawud.

- ² Sseed n wenni ifehhmen i umarxu.
SIDI ad t ifekk deg wass n řřar.
- ³ SIDI ggur ad t iĥđa u ad t yejj ad iddar,
uca netta ad yarr meźri di temmurt.
War t ttsellam ca yar *min din iřan di* řęmar n řęedyan nnes.
- ⁴ SIDI ad kides ibedd di tassut n řehřac.
Cek t^ettbeddřed marra rectu nnes umi iheęec.
- ⁵ Necc nniy:
“*A* SIDI, ĥinn xafi, sgenfa řęmar inu,
mařar xđiy akic.”
- ⁶ Řęedyan inu ssawařen xafi s řřar:
“Meřmi i ya immet u ad ittwakkes isem nnes?”

IZEHHIDEN

⁷ Maña yusa-dd *hed* maḥend ad izar, issawař di řbaṭeř.
Uř nnes issmun ȳares řȳecc,
xenni itteffey ȳar barra, issawař.

⁸ Marra inni d ayi icarrhen temtamnen xafi jmiε,
aȳa-ten ttxarriřen dayi maḥend *ad* ayi *ggen* řȳar.

⁹ Iřqef i-t actab abarcen,
u wenni dd-iwȳan *ammu*, war dd-ittekkar εad.

¹⁰ Uřa d aryaz nni wi ak-d ddareȳ di řehna,
wenni di ttiqqiy, wenni iccen ayrum inu,
aȳa issemyar xafi anirz nnes..

¹¹ Cek *maca*, *a* SIDI, ḥinn xafi u snekkar ayi-dd,
xenni necc ad ten xeğsey.

¹² S man aya ad ssney aȳa usiy ac-dd i cek x řxaȳar,
maḥend řeedu inu war zzayi ifarreḥ s usřiwřew.

¹³ U xafi, aȳa Cek tticed ayi afus di *ssibbet* n řekmaret inu,
tessbedded ayi zzat i wudem nnek i řebda.

¹⁴ Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Israil,
zi řebda ař i řebda! Amin, *wah* amin!

42¹I umeqqran n imeynajen. Axemmi n ayt n Qurah.

²Am iyayd n wezɣar ittmezri ɣar tyezrin n waman, ammu uɾa d uɾ inu ittmezri yarek, *a* AREBBI.

³Řeemar inu ittfaɗa ɣar AREBBI, ɣar Arebbi iddaren. Meɾmi i ɣa adfeɣ u ad baney zɗat i wudem n AREBBI?.

⁴Imetɗawen inu tuɣa aten d aɣrum inu ass d ġiɾet, umi d ayi qqaren ass imun: “Mani iġa AREBBI nnek?”.

⁵Necc ttidareɣ di man aya u ssfaryey řeemar inu xafi, maɣar necc ttinumey ggaɛɛdeɣ deg ijj n uhimur iqqen, am ggureɣ akidsen ɣar Taddart n AREBBI, s řħess n usriwřew d uqadi, ijj n řɣaci ittɛeyden.

⁶A řeemar inu, mayemmi tqenɗed ammu, thekkweřed dayi? Raja AREBBI, maɣar ad qqimeɣ ad t qadiɣ ead *x* isenjamen *i dd-itteffyen* zi zɗat n wudem nnes.

⁷A AREBBI, řeemar inu iqneɗ ammu dayi. S uyenni ttidareɣ Cek zi temmurt n L'Urdun , zeg *idurar n* Hirmun, zeg wedrar n Miřɛara.

⁸Řħemřet n waman t^ettřaya i řħemřet nneyni ɣar zzhir n icercuren nnek, marra iyezran d řemwaj kkin xafi.

⁹Ejj SIDI ad iweřša tamexsiwt nnes icewwaren s wass, *u* ad ɣari yiři yijj n izři di ġiɾet, aqa-t d tzaġit i Arebbi n tudart inu.

¹⁰Necc ad iniɣ i Arebbi: “Tařɗart inu *d Cek*, mayemmi d ayi t^ettud? Mayemmi ggureɣ *deg werruɗ* d abarcan zi ssibbet n ddeġ n řeɛdu?”.

¹¹Inni d ayi iħeřšaren ssbehttřen ayi s ict n tajjut ineqqen deg ixsan inu, umi d ayi qqaren: “Mani iġa AREBBI nnek?”

¹²A řeemar inu, mayemmi tqenɗed ammu, u thewwřed dayi? Raja AREBBI, maɣar ad t qadiɣ ead *x* isenjamen zeg wudem nnes, aqa-t d AREBBI inu.

42:3 Izhd. 63:2

42:4 Izhd. 80:6

42:6 Izhd. 43:5

42:10 Izhd. 35:14; 38:7; 43:2

Min iqqimen n Uzehhed 42

43¹ Ay ayi tasyart, *a* AREBBI, u tnedhed ddeewet inu.
Fekk ayi zeg ijj n řgens war dayes bu tmexsiwt,
zeg weryaz n teħraymect d ddeğ.

² Aqa Cek d AREBBI n jjehd inu, mayemmi *xenni* d ayi tenđared?
Mayemmi ggurey *deg werruđ* d abarcan zi ssibbet n ddeğ n řeđu?"

³ Sekk-dd tafawt nnek d tidett nnek, maħend ad ayi gewwdent,
ad ayi nedhent ħar wedrar nnek iqeddsen u ħar tzeddiġin nnek

⁴ uca ad dd-asey ħar uealħar, *řmedbeħ n wecmađ* n AREBBI,
ħar Arebbi n řefraħet, *wenni d* arceq inu.

Necc ad Cek qadiy s řgambri, *a* AREBBI, AREBBI inu!

⁵ *A* řeemar inu, mayemmi tqenđed ammu, u tyewwyyed xafi?
Raja AREBBI, maħar ad t qadiy ead *x* isenjamen zeg wudem nnes,
aqa-t d AREBBI inu..

44¹ I umeqqran n imeynajen. Zi ayt n Qurah. Axemmi.

² *A* AREBBI, neccin nesřa tt s imezzuġen nney,
ibabaten nney ħajan aney tt:

Cek teggid ict n tmeggit d tameqqrant deg wussan nsen,
deg wussan n weħarř uya.

³ S ufus nnek aqa tessuffyed řegnus zi tesyart *n sen*,
xenni tezzud ten *dayes*.

Cek teggid řħar di ccuėub,
tbezzeed ten..

⁴ Nitni maca war warten tammurt s ssif,
aġiř nsen war d asen dd-yiwi asenjem,
maca afus nnek afusi, aġiř nnek d tfawt n wudem nnek,
minzi ufin arđa *di tiřřawin nnek*.

⁵ Aqa Cek d Ajeğid inu, *a* AREBBI!
Ewc *e ad řexxu* řumur i isenjamen n Yaėqub.

⁶ Akidek ad neyđeř inni d aney iħeřřaren,
s Yisem nnek ad neefes *x* yenni xaney ittemeəarən.

⁷ Maħar war ttēcřeġ *x* řqews inu,
ssif inu war d ayi issenjam.

43:2 Izhd. 35:14; 38:7; 42:10

43:5 Izhd. 42:6,12

44:3 Uf. 15:17; Izhd. 80:9

IZEHHIDEN

⁸ Maɣar Cek tessenjamed aneɣ zeg inni d aneɣ iḥeṣṣaren, tessbeħdiɣed inni d aneɣ icarrhen.

⁹ Nṣebbeḥ i AREBBI ass marra, ad nqada Isem nnek i řebda. Silah.

¹⁰ Maca řexxu tenqared aneɣ u tessbeħdaɣed aneɣ, Cek war t^etteffiyed ca ak-d řeeskarat nney *ɣar umenyi*.

¹¹ Cek tejjid aneɣ nettrakkwař zzat i wenni d aneɣ iḥeṣṣaren, u inni d aneɣ icarrhen ttkeccden *min texsen* i yixef nsen.

¹² Cek tewcid aneɣ am wuđi i macca, tezzuzzared aneɣ jar řegnus.

¹³ Cek tezznuzid řgens nnek s walu, u deg uzzenzi nsen war ɣarek bu řefdeř.

¹⁴ Cek t^etteggged aneɣ d řḥegra i wajjaren nney, d astehzi d ubehdeř ɣar yenni d aneɣ-dd ittennden.

¹⁵ Cek t^etteggged aneɣ d amedya jar řegnus, *tett^eggged* ad xaney hezzen azeđif jar ccuεub.

¹⁶ Ass marra řear inu aqa-t zzati *jar tiřřawin inu*, řeḥya idřa aɣembub inu,

¹⁷ zi ssibbet n řḥess n yenni isseḥqaran u ttceqqafen, zi ssibbet n řeεdu d wenni yarezzun antaqem.

¹⁸ Aya marra ikka xaney, *maca* war Cek nettu, war nyecc ca di řeahd nnek.

¹⁹ Uř nney war idwiř ɣar deffar, iřuraf nney war dd-ffiyen ca zeg umesruq nnek,

²⁰ waxxa Cek řrebzed aneɣ deg wemcan n wuccanen n řexřa, u tedřid aneɣ s tiři n řmewt.

²¹ Mři tuɣa nettu Isem n AREBBI nney, nesswiżzeđ ifassen nney ɣar yijj n arebbi d aɣrib,

²² ma iři AREBBI war yarezzu di man aya? Aqa Netta yareggeb x min innuffaren deg wuř.

²³ Maɣar di řřweε nnek neqqen aneɣ kuř ass, aqa ḥessben aneɣ am wuđi n tyarřt.

²⁴ Faq, mayemmi t^eřřsed, Sidi inu? Faq, war d aneɣ neřřar i řebda!

44:10 Izhd. 60:3; 74:1; 89:39; 108:12

44:14 Izhd. 79:4; 80:7; Irm. 24:9

44:23 Rum. 8:36

²⁵ Mayemmi i ya teffared udem nnek,
ad t^ettud řeyben d ddeğ nney?

²⁶ Mağar řeemar nney ittađar ġar t^eejjajt,
a^eeddis nney iřeřseq di temmurt.

²⁷ Kkar, ewc aney afus,
fdi xaney di t^twee n tmexsiwt nnek icewwaren..

45¹ I umeqqran n imeynajen. S *teynint n* ‘Tlillicin’.
Zeg ayt n Qurağ. Axemmi. Izři n tayri..

² Zeg wuř inu idduqqez-dd ijj n wawař d asebħan,
qqareğ i Ujeğid min dd-sswejdeğ,
iřes inu d řeqřem n ijj n umarir imeħden..

³ “Cek tecnid x marra tarwa n bna^edem,
řxađar ittwazeğee x iyencicen nnek,
s uyenni i cek ibarek AREBBI i řebda.

⁴ Byes ssif x tmessađt nnek, *a* bu-teğruđt,
tissiqt nnek d řeezz nnek.

⁵ Řeezz nnek, iři tfeřħed,
ndeh di t^twee n wawař n tidett,
zi ssibbet n řehřaret n umsegged.
Afus nnek afusi ad Cek isseřmed timesřayin ssagg^wadent.

⁶ Fřitcat nnek qeđeent,
- *wah* řegnus ad wđan sadu *ufus* nnek - ,
cuqqent uř n řeedyan n Ujeğid.

⁷ Řkursi nnek igellden, *a* AREBBI, aqa-t i řebda qa^e.
Tayğarect n tgeldit nnek d ict n teğğarct n tsegda..

⁸ Cek t^ettexsed tasegda u tcarrhed řğar.
S uyenni i Cek idhen, *a* AREBBI, AREBBI nnek,
s zze^et n řefraħet tiwa i ieciren nnek.

⁹ Marra řeabayat nnek amecnaw mirru d wecfiř d řqarfa,
zi řeqşur n řeaj ssfaraħent Cek.

¹⁰ yessis n ujeğid jar tinewjiwin nnek iweqqaren,
tasřit n Ujeğid tbedd ac x ufusi,
s *werruđ zeg* wureğ iğřan qa^e zi Ufir.

44:27 ‘fdi’ - xzar ‘Amefdi’ - lzhd. 78:35.

45:1 ‘tilillicin’ - ict n marka n innuwwaren daysen azri ařtas.

45:2 ‘řeqřem’ - niğ ‘stilu’ niğ ‘plumu’.

45:7 Ebr. 1:8

45:9 ‘acfir’ - ixs ad yini ‘aluwi’ (‘aloes’).

¹¹ Seř, *a* yeđi, xzar, ewc amezzuŷ nmem!
Ttu řgens nmem d taddart n babam!

¹² *Xenni* Ajeđid ad immezri deg wazri nmem,
mařar Netta d Sidi nmem!
Ađar zzates!

¹³ Yeđis n řur s ict n tarzeft,
ayt n bu-wađra n ijj n řgens ad arzun ad xam arđan..

¹⁴ Yeđis n Ujeđid aqa-tt d aeuđi marra řar daxeř,
arruđ nnes d ijj n umudi *zeg ufiřu* n wureŷ.

¹⁵ Ad t^ettwandeř řar Ujeđid deg warruđ s tintat ifarzen.
Tiezariyyin tinni tt iđeffaran,
aqa atent d timeddukkař nnes nni dd řarek ttwawyent.

¹⁶ Aqa ttwawyent s řefrařet d warceq,
ammu i řa adfent řar řeqřar n Ujeđid.

¹⁷ Tarwa nnek ad iřin deg wemcan n ibabaten nnek,
Cek ad ten tegged d řřukkam di marra tammurt.

¹⁸ Necc ad idareŷ Isem nnek di kuř jjiř d *kuř jjiř awarni as*.
S uyenni, ad Cek qadan marra řegnus i řebda qaε.”

46¹ I umeqqran n imeŷnajen. Zeg ayt n Qurah.
S lharpat ittwarriđlan řar sennej. Izři.

² AREBBI d amcan n tarewřa d jjeħd i neccin.
Aqa iban-dd ittic afus ařas di řeřřarat.

³ S uyenni war nettegg^wed ca,
waxxa ad tbeddeř tammurt,
ad nhezzen idurar deg wuř n řebřur,

⁴ ad hajant řřemřat nnes, ad ggent akuffu,
ad nhezzen idurar s unneqřeb nnes! Silah.

⁵ Tiŷazarin n yeŷzar ad ssfarrřent tandint n AREBBI,
Zzawect Iqeddsen n Tzeddiŷin n Umeuđi x kuřci.

⁶ AREBBI aqa-t di řwest nnes, war t^ettenhezza,
AREBBI ad as iwc afus xmi dd i řa tessij tuffut.

⁷ řegnus muzzaren, tigeldiwin nhezzen.
Netta igga tmijja nnes ad t^ettwaseř, tammurt aqa tefsi.

⁸ SIDI n řeeskarat aqa-t akidney,
AREBBI n Yaεqub d lburj nney yueřan. Silah.

- ⁹ Asem-dd, xzarem timegga n SIDI,
Netta i iggin timesřayin issagg^waden x temmurt.
- ¹⁰ Netta issbedda imenyan ħares ař aneggar n temmurt,
Netta ad yarž řqews u iccat lansa di iwetwiten,
ikarruten issecmađ i-ten s tmessi.
- ¹¹ Sbedd, snem illa aqa Necc d AREBBI.
Necc ad ttwasgæeđey jar řegnus,
Necc ad ttwasgæeđey x temmurt.
- ¹² SIDI n řeeskarat aqa-t akidney,
AREBBI n Yaęqub d lburj yueřan i neccin. Silah.

47¹ I umeqqran n imeynajen. Zeg ayt n Qurađ. Azehhed.

- ² A marra řegnus, wtem deg ifassen,
syuyyem i AREBBI s usřiwřew ijehden.
- ³ Mařar SIDI, Ameuđi x kuřci, aqa issagg^wad,
Netta d ijj n ujeđid d ameqqran x marra tammurt.
- ⁴ Netta issađara aneř-dd řegnus,
Netta *yarra* ccuęub sadu iđaren nney.
- ⁵ Netta ifarrez tasyart nney n temmurt i neccin,
tenni d afeyyec n Yaęqub wenni tuęa ittexs. Silah.
- ⁶ AREBBI yuři sennej s usřiwřew,
SIDI, řar tmijja n uřuđi deg uyicc n icarri.
- ⁷ Zehhdem i AREBBI, zehhdem!
Zehhdem i Ujeđid, zehhdem!
- ⁸ Mařar AREBBI d Ajeđid x marra tammurt.
Zehhdem *aya* i uxemmi dayes.
- ⁹ AREBBI iĥekkem x řegnus,
AREBBI ittyima x řearc nnes iqeddsen.
- ¹⁰ Tarwa n tařiret n řegnus ttwasmunen řar řgens n AREBBI n Ibrahim,
mařar tiseddariyyen i useřqi n temmurt i AREBBI.
Netta aqa ittwasseuđa qaę.

48¹ Izři, azehhed zeg ayt Qurah.

² SIDI d ameqqran, ittesdihaga ad ittwassemyar attas,
di tendint n AREBBI nney, x wedrar nnes iqeddsen.

³ Řueřa *nnes* d řemřahet, aqa adrar n řihyun d řefrahet i marra tammurt,
yar uęezdis n ccamal n tendint n Ujeřid d ameqqran..

⁴ AREBBI aqa-t di řeqřur nnes,
Netta ittwassen am ijj n lburj yueřan.

⁵ Mařar xzar, ijeřiden munen,
aqa ffyen jmie.

⁶ Řami *t* řrin, tbehten,
aqa nnjerfan uca arewřen deyya.

⁷ Dinni t^eřtef i-ten tarjjit,
am řehřiq n ict n temyart t^eřtaru.

⁸ S usemmiđ zi ccarq t^eřtarežžid iyarruba n Tarcic.

⁹ Am mammec tuya tt nesřa,
ammu i tt netwařa di tendint n SIDI n řeeskarat,
di tendint n AREBBI nney.

AREBBI ad tt issemten i řebda. Silah.

¹⁰ A AREBBI, nidar tamexsiwt nnek icewwaren,
di řwest n Zzawect nnek Tameqqrant.

¹¹ Amecnaw Isem nnek, *a* AREBBI,
ammu ittakkwađ uřa d ccan nnek řares ař tineggura n temmurt.
Afus nnek afusi iccur s tsegda.

¹² Ejj adrar n řihyun ad ifarř,
jjem yessis n Yahuda ad arecqent zi ssibbet n řehřkamat nnek.

¹³ Kkem x řihyun, nnđem as-dd,
řesbem řřumeat nnes!

¹⁴ Ggem uř nwem x lbaraj nnes,
xzarem mliř di řeqřur nnes,
řima ad tt tteawded i jjiř i dd řa yasen.

¹⁵ Mařar AREBBI wanita d AREBBI nney *i* řebda qaę.
Netta ad aney indeh ař řmewt.

49¹ I umeqqran n imeynajen. Zeg ayt n Quraḥ. Azehhed.

² Sřem *i* uya, marra řegnus,
 řhessem marra, *a* imezday n temmurt,
³ am tarwa n Adam, am tarwa n ijj n weryaz,
 aytbab n wagřa d imezřađ jmiε ak-d wayawya!

⁴ Aqemmmu inu issawař tiyt,
 ixarriřen n wuř inu *ccuren* s řefhamet.

⁵ Necc ad wcey amezzu y inu i wawař iweznen,
 ad ssargbey tḥajit inu n twafit yar *tirart n* řgambri..

⁶ Mayemmi i řa gg^wede y deg wussan iεeffanen,
 xmi dd ayi t^tttenneđ řmuεsiyyet n yenni d ayi dd-iđeffaren di tiri inu..

⁷ *Aqa din* inni ittcařen x řeksibet nsen,
 u ttfeyycen s wagřa nsen ameqqran,

⁸ *maca* uřa d ijj n tawmat war izemmar ad ifdi ijj n weryaz,
 war izemmar ad ixeęę ttaman n weřřaḥ n yixef nnes i AREBBI..

⁹ Řefdiyyet n řεmar nsen tiyřa ařtas,
 war dd-tettis i řebda,

¹⁰ ḥima netta ad iddar i řebda,
 εemmarř war izarr aņeř.

¹¹ Mayar ittwařa imiyisen mmuten,
maca abuhaři d uqeffuḥ ad ttwaqessen s tnayen,
 ad jjen řeksibet nsen i inneyni awarni asen.

¹² Axarreř n wuř nsen aqa tudrin nsen *ad qqiment* i řebda,
 tizeddiyin nsen zi jjiř ař jjiř.

Waxxa uřa d timmura ggın asent ismawen nsen.

¹³ Bnadem s *marra* ccan *nnes*, war ittyimi ca,
 netta yarwes di řmař nni yegguren řar qeřtu.

¹⁴ Wa d abrid i řarsen, min xef ttsennaden,
 uca inni ten iđeffaren ad jjiwnen s uqemmmu nsen. Silah..

¹⁵ Am iḥuřiyyen ssareyyḥen nitni ixef nsen di řaxart,
 řmewt ad ten tarwes.

Imseggaden ad xasen ḥekmen x řřbeḥ,

49:5 Izhd. 78:2; Mt. 13:35

49:6 'di tiri inu' - s Teibranit 'deg inarziwen inu'.

49:8 'ifdi' - xzar Izhd. 78:35.

49:14 'inni ten iđeffaren' - awařen i ntaf di ayat 13-15 sсарwasen abrid n iwdan imeeffaren ak-d webrid n ict n tḥimart n wuři nni igguren ak-d wayawya am ttetten arrbie (*ssyawanen ixef nsen s uqemmmu nsen*) uca đeffaren ijj wenmeyni u yar uneggaru ssareyyḥen ixef nsen di řaxart. Nitni gguren am ttetten arrbie, ammu d abrid n imeeffaren di tudart-a. Nitni arrin mezri nsen, war fekkaren ca di Arebbi, myir di min xsen nitni. Taneggarut n iwdan-a tban di ayet n 15.

uca addud nsen *ad idweř* i řyecc di řaxart,
ttwassuffyen nitni zi tzeddiyt nnes.

¹⁶ Maca AREBBI ad ifdi řeemar inu zeg ufus n řaxart,
mařar Netta ad ayi yawi *akis*. Silah.

¹⁷ War ttegg^wed ca mařa ca n weryaz idweř d bu-wağřa,
mařa acuwwar n taddart nnes yarni,

¹⁸ mařar di řmewt nnes war akides ikessi ca marra aya,
acuwwar nnes war ihekkwi akides awarni as.

¹⁹ Waxxa ittwabarek řeemar nnes di tudart nnes,
waxxa nitni ad cek ssemyaren mařar teggid min iřebħen i yixef nnek,

²⁰ aqa ad dd-yaweđ *řeemar* nnes ġar ġjiř n řejdud nnes,
nni war zarren tafawt i řebda.

²¹ Bnadem s tecrimt, *maca* war ifehhem,
netta am řebhimet ifennan.

50¹ Ijj n uzehhed n Asaf. Arebbi x *marra* irebbiten, SIDI issawař.
Netta ittřaya i temmurt zi mani dd-tenqar tfuct ġares ař mani teyři.

² Zi řihyun, azri ikemmřen,
ittban AREBBI ittissiq.

³ AREBBI nney ad dd-yas, war isseyđ ca.
Timessi zzates ad tecc,
taħaryadt i d as dd-ittennden ad tşuđ ařřas.

⁴ Netta ad iřaya i ijenwan sennej,
u i temmurt ħima ad iħkem x řgens nnes:

⁵ “Smunem-dd ġari imtiqqan inu,
inni kidi ittegggen řeahd s tyarřt.”

⁶ Ijenwan ttbarrħen tasegda nnes,
mařar AREBBI simant nnes aqa-t d řqađi. Silah.

⁷ “Seř, *a* řgens inu, u Necc ad ssiwřey, Israil,
Necc ad cehdey đidd nnek: Aqa Necc, AREBBI, d AREBBI nnek!

⁸ War iği x tyarřa nnek ad cek webbxeř,
mařar tyarřa nnek aqa atent řebda zzati.

49:15 ‘tazeddiyt’ - arrimet d tazeddiyt mani ixs Arebbi ad din izdey. S uyenni arrimet d tazeddiyt n Arebbi, maca bnadem i war ittexsen ad yarzem tazeddiyt nni i Arebbi, ad itwassuffey zi tzeddiyt n Arebbi awarni řmewt nnes, minzi tazeddiyt nni war teđi d řmuřk n bnadem, maca n Arebbi.

49:16 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

50:6 ‘řqađi’ - niy ‘amezruf.

- ⁹ War kessiy ca amwa zi taddart nnek,
uřa d imuyan zi teqwirin nnek.
- ¹⁰ Mařar marra imuddar n weřar aqa inu,
řmař x wařef idurar..
- ¹¹ Necc ssney marra iřdađ n idurar,
mummu n yeyyar, aqa-t Inu.
- ¹² Mři tuřa dayi řaz, ma war d ac t qqareř,
mayar inu ddunect d uemmar nnes..
- ¹³ Ma ad cceř *xenni* aysum n ifunasen,
niř idammen n imuyan?
- ¹⁴ Awi-dd i AREBBI tayarřt n uqadi,
u kemmeř lwueud nnek i Umeuđi x kuřci..
- ¹⁵ Řaya ayi-dd deg wass n řeřřaret,
xenni ad cek ssnejmey uca cek ad ayi tegged ccan.”

- ¹⁶ *Maca* i ueeffan iqqar AREBBI:
“Mayemmi tbarrhed tiweřsa inu,
u teggid Řeahd inu deg uqemmum nnek,
- ¹⁷ *umi* tcarrhed tarbiyyet inu,
u tenđared awařen inu awarni ac.
- ¹⁸ Mařa teřriđ ijj n uxewwan, ammu i teggured akides,
u t^ettřurid ak-d yenni izennan.
- ¹⁹ Aqemmum nnek t^ettarrid i-t i řřar,
iřes nnek ittarrreř deg wecmat.
- ²⁰ Tettyimid *dinni* tessawařed x umac,
tessefdaheđ zi mmis n yemmas.
- ²¹ Aya t^etteggid u Necc sseyđiř.
Ttyiř ac, aqa ayi am cek.
Necc ad cek webbxey u ad ssarseř *ddnub nnek* zzat i titřawin nnek.
- ²² Fhem aya *xenni*, *a cek* i ittun Arebbi,
řima war *cek* tmezzqey *am* war din ittiři ufekki.”

- ²³ Wenni dd-ittawyen tayarřt n uqadi, ittegg ayi ccan,
u issewjad abrid řima ad as ssecney asenjem n AREBBI.

50:10 ‘azyar’ - niř ‘řřabet’ niř ‘tazgant’.
50:12 Uf. 19:5; Aewd. 10:14; Ayub 41:3; Izhd. 24:1; 1 Kur. 10:26,28
50:14 Aewd. 23:22; Ayub 22:27; Izhd. 76:12; Amb. 5:3,4,5

51¹ I umeqgran n imeynajen. Azehhed n Dawud.
² Ařami i ęares dd-yusa unabi Natan,
 awarni řami yudef Dawud x Batcabaęa...

³ Ĥinn xafi, *a* AREBBI, eļařsab tamexsiwt nnek icewwaren.
 Mseĥ ixetęan inu eļařsab afeyyeę n arreĥmet nnek.

⁴ Ssird řmuęřiyet inu zzayi marra,
 sizdeg ayi zi ddenb inu,

⁵ maęar necc ssney ixetęan inu,
 ddenb inu řebda ibedd ayi-dd ęar tięęawin.

⁶ Akidek waha i xęiy,
 gęiy min ięan d aęeffan jar tięęawin nnek,
 ařami Cek tseggded deg wawařen nnek,
 teřfid di řeĥkamat nnek.

⁷ Xzar, ttwaxeřqey-dd di ddnub,
 di ddnub teksi ayi yemma.

⁸ Xzar, Cek t^ettexsed tidett di daxeř,
 di tnuffra tesscaned ayi tiyit.

⁹ Ksi xafi ddnub s taelęet, xenni ad dewřęy qquirey,
 sird ayi, *xenni* ad dewřęy d acemřař x wedfeř.

¹⁰ Arr ayi ad sřęy arcuę d řefraĥet,
 ĥima ixsan nni i řrebzed Cek,
 ad arjijen zi řefraĥet.

¹¹ Snuffar ddnub inu ztat i wudem nnek,
 mseĥ i marra řmuęřiyet inu.

¹² Xřeq-dd dayi uř izdig, *a* AREBBI,
 jedded di daxeř inu ijj n arruĥ imetnen.

¹³ War d ayi neęęar zeg wudem nnek,
 war zzayi ttekkes Arruĥ Iqeddsen nnek.

¹⁴ Ewc ayi eawed řefraĥet n usenjem nnek,
 uřa d ijj n buĥbeř iqedden i kidi ęa ibedden.

¹⁵ *Xenni* ad sęareę ibriden nnek i yenni *xak* ieeddan,
 u gęur ad ęarek dd-eęben imednab.

¹⁶ Senjem ayi zeg umarwas n idammen, *a* AREBBI, AREBBI n usenjem inu,
xenni ad isřewřiw iřes inu x tseęda nnek.

51:2 'Dawud' - s Teibranit 'netta'.

51:2 2 řm. 11:4; 12:1

51:5 'ibedd ayi-dd ęar tięęawin' - s Teibranit 'ibedd qibač i nnec'.

51:9 Lawi 14:4,6; Řxř. 19:6,18

IZEHHIDEN

- ¹⁷ Arzem ayi iyencicen inu, *a* Sidi inu,
xenni ad ibarreḥ uqemmum inu s ccan nnek,
¹⁸ maḡar war d ak tecqi tḡaršt, iři wciy ac tt,
taḡaršt n wecmaḍ war d ac dd-tettis x řxaḍar.
¹⁹ Tiḡarša n AREBBI aqa atent d ijj n buḡbeř yarez,
ijj n wuř iddez war t tesseḡqarid, *a* AREBBI!
²⁰ Egg řxar i řihyun ełahsab arḍa nnek,
bna řeḡyuḍ n Urcalim!
²¹ Xenni ad tarḍid di tḡarša n řmuēřiyet,
di tḡaršt n wecmaḍ ikemmřen.
Xenni ad qeddmen imwan x uełtar nnek, *x řmedbeḡ nnek n wecmaḍ*.

52¹ I umeqqran n imeynajen. Axemmi n Dawud.
² řami dd-yusa Duwaē, zi Idum,
ixebbar Cawul, inna as:
“Aqa Dawud yusa-dd ḡar taddart n Aximalik.”

- ³ Mammec tfeyyced zi tēeffant, a jjiheř?
Tamexsiwt icewwaren n AREBBI *tētekk* ass imun.
⁴ Iřes nnek ittxarreř di řḡar,
amecnaw ijj n řmus iqeḍēen i uḡeffi issuffuy acmat.
⁵ Cek ttexsed tēeffant aṡṡas x tṡebḡant,
řhard s ixarriqen ktar aṡṡas x řhard n tsegda. Silah.
⁶ Cek tēttexsed awařen ihellken,
uřa d iřes *iccur* s wecmat.
⁷ Maca Arebbi ad cek yareddeḡ i řebda,
Netta ad cek iṡṡef, ad cek ikkes zi tzeddiyt.
Netta ad cek iqřeē zeg iḡewran nnek zi temmurt n yenni iddaren. Silah.
⁸ Imseggaden ad t ḡaren ad gg^weden.
Ad xas ḍeḡcen, *ad inin*:
⁹ “Xzar aryaz ijehden wenni umi war iggi AREBBI jjeḡd nnes,
maca tuḡa ittceř x waḡra nnes ameqqran.
Tuḡa idweř ijhed s řḡar nnes.”

¹⁰ Necc ad iřiy amecnaw ict n tztunt tazeyzawt di Taddart n AREBBI.

Necc ttiqqeř di tmexsiwt icewwaren n AREBBI i řebda qaε.

¹¹ Necc ad Cek qadiř i řebda qaε,

mařar Cek teggid *t*.

Ad ssitimey deg Yisem nnek,

mařar Netta d ařebřan i imtiqqan nnek.

53 ¹I umeqqran n imeynajen. S *teynint n* ‘Izři n wecđan’.
Axemmi n Dawud.

² Abuhaři inna deg wuř nnes: “War din bu AREBBI!”

Nitni ttareddřen, ttegggen řyecc,
war din uřa d ijj ittegg min icnan..

³ AREBBI ixezzar-dd zeg ujenna řar tarwa n bnađem,

řima ad iřar ma din řed řares řefhamet,
ijjen i yarezzun AREBBI..

⁴ Marra ffřen zeg webrid,

aqa-ten jmiε dewřen d iεeffanen,

war din uřa d ijj ittegg řřar,

uřa d ijj.

⁵ Inni ittegggen řmuεřiyet ma war řarsen tussna,

inni itt^etten řřens inu axmi tt^etten ařrum?

Nitni war ttřařan x AREBBI.

⁶ Aqa din i xasen tewđa tigg^wudi imyaren,

umi war din *min zi* i řa gg^weden,

mařar AREBBI iřarrec ixsan n yenni xak ihejjmen.

Cek tessbehdřed i-ten, minzi AREBBI inđar i-ten.

⁷ Ah, aqa asenjem n Israil ad dd-yas zi řihyun!

Xmi dd i řa isseεqeb AREBBI imeřbas n řřens nnek,

ad yarceq Yaεqub,

ad ifarř Israil.

53:2 Izhd. 10:4; 14:1; Rum. 3:12

53:3 Rum. 3:11

54¹I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun. Axemmi n Dawud.
²Ĥami dd-usin Iziffiyyen, nnan as i Cawul:
 “Ma war issnuffar Dawud ixef nnes ħarney?”.

³ Senjem ayi, *a* AREBBI, s Yisem nnek,
 aħ ayi tasyart s tzemmar nnek ijehden.
⁴ *A* AREBBI, seř i tzaġit inu,
 sħess i wawařen n uqemmum inu.
⁵ Maħar ibarraniyyen kkaren akidi,
 ayt n bu-řexcunet arezzun ad ayi nřen.
 War tteġgen ca AREBBI zzat i tiřřawin nsen. Silah..

⁶ Xzar, AREBBI d amεawen inu.
 Sidi inu aqa-t jar yenni d ayi isennden.
⁷ Netta ad ixegęř řħar i yenni d ayi iħeřřaren.
 Qđa xasen di řaman nnek.
⁸ S řxađar ad ac dd-awyey tiħarša,
 ad qadiħ Isem nnek, *a* SIDI,
 maħar Netta d ařebħan.
⁹ Maħar Netta issenjem ayi zi marra řeħřaret,
 uca yarra ayi-dd ad xezzareħ x řeedyan inu swadday.

55¹I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun.
 Axemmi n Dawud.

² *A* AREBBI, seř i tzaġit inu,
 war ssnuffara ca ixef nnek zzat i uzaweg inu.
³ Ĥđa ayi u arr-dd xafi.
 Necc ttraħeħ ttaseħ-dd ħar zzat d đeffar am ttcetciħ u ssyunfiħ.
⁴ Zi ssibbet n řħess n řeedu, zeg uhuddi n iεeffanen,
 maħar nitni hejmen-dd xafi s řmuεřiyyet
 u đeffaren ayi s uxeyyeq.
⁵ Uř inu itteqques ayi daxeř,
 inexřıēen n řmewt wđan-dd xafi.
⁶ Tigġ^wudi d tarjijit třfent ayi,
 uřa d arjeř iħřar ayi.

54:2 1 řm. 23:19-28; 26:1

54:5 ‘arezzun ad d ayi nřen’ - s Teibranit ‘arezzun ad nřen řecmar inu’.

⁷ Necc nniy: “Mři d ayi wcin afriwen am tedbirt, *xenni* iři dwiḡ, ad zedyey di ca n wemcan.”

⁸ Xzar, ad arewřey ƣar řagg^waj qaε, ad ssensey di řexřa. Silah.

⁹ Ad deyyey ħima ad ttwafekkey zeg usemmid, zi tħaryadť.

¹⁰ řard i-ten, *a* Sidi inu, sebđa iřes nsen, minzi ttwařiy leunf d umenyi di tendint.

¹¹ Ass d ġiřet ġguren deg wened nnes x řeħyud, u ƣar daxeř nnes *aqa din* řeyben d tamara.

¹² Řyar aqa-t daxeř nnes, azzay nnes war zzayes ittħeyyid ca ddeğ d wecmat.

¹³ Maƣar war iği d řeedu wenni d ayi isseħqaran, *minzi* aya zemmarey ad t ksiy.

War iği uřa d wenni d ayi icarrhen d wenni issemyaren ixef nnes *s wawař* xafi, *minzi* zzayes zemmarey ad nnuffarey!

¹⁴ *Maca* aqa d cek, *a* bnadem, cek d aqrin inu, ameddukkeř inu d umqarreb inu!

¹⁵ Neccin, inni igguren ak-d wayawya di ttiquet, neggur ƣar Taddart n AREBBI deg uhimur.

¹⁶ Ad xasen tewđa řmewt ařami dd-hwan am ddaren di řaxart, maƣar aqa din řƣar di tudrin nsen, deg wuřawen nsen.

¹⁷ Necc, *wah* necc ad řaƣiy x AREBBI, SIDI ad ayi issenjem.

¹⁸ Ƣar tmeddit u ƣar tuffut u s uziř ad cetciy, ad ssyunfey, u Netta ad iseř i tmijja inu.

¹⁹ Netta ifdi řeemar inu di řehna zeg inni xafi ihejmen, minzi tuya aten deg wařtas đidd inu.

²⁰ Arebbi ad iseř, ad ten dd-issehwa. Netta ittyima zeg weħař uya. Silah. Aqa nitni war ttbeddiřen, war ttegg^weden ca AREBBI.

55:16 ‘deg wuřawen nsen’ - s Teibranit ‘di daxeř nsen’.

55:19 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

²¹ Netta ineṭṭar afus deg inni ak-d wi *igga* řehna,
netta issaruṣṣuḍ řeahd nnes.

²² Aqemmum nnes yarḍeb ḥsen zi trussi,
maca deg wuř nnes itturja amenyi.
Awařen nnes d iřeqqaŷen x zzect,
maca aqa aten *am* řesyuf ttwajebden.

²³ Nḍar amnus nnek x SIDI u Netta ad dayek itthilla.
Eemmarṣ war ittejji amsegged ad ifary.

²⁴ Cek *maca*, *a* AREBBI, ad ten tessehwid deg wanu n uhellek.
Iryazen n idammen d řyecce war ttkemmr̄en azyen n wussan nsen.
Maca necc ttečřey xak.

56¹ I umeqqran n imeynajen. S *teynint n* 'Ict n tedbirt ibekkmem *deg* imucan
igg^wejen'. N Dawud. Tira ineqcen. Řami t ṭṭfen Ifiliṣṭiniyyen di Jat.

² Ḥinn xafi, *a* AREBBI, maŷar ijj n bnađem yarezzu ad ayi iřarḍ,
iḥeṣṣar ayi ijj n umjahed ass marra.

³ Inni d ayi iḥeṣṣaren xsen ad ayi řarḍen ass marra,
maŷar inni kidi ittmenyan aqa aten deg waṭṭas, *a* Ameuđi x kuřci!

⁴ Deg wass i di i ŷa gg^wedeŷ,
ad xak ttečřey.

⁵ X AREBBI, wenni umi i ŷa řebḥey awař nnes,
x AREBBI i ttečřey, war ttegg^wideŷ ca,
mayar min zemmaren ad ayi ggen midden?

⁶ Nitni qeđben awařen inu ass ikmeř,
marra tnawi nsen aqa aten xafi d řŷar.

⁷ Nitni munen, nuffaren,
nitni ḥeṭṭan inarziwen inu,
xmi arezzun *ad nyen* řeemar inu.

⁸ Ma zemmaren ad arewřen waxxa ggin řyecce?
Sehwa řegnus deg weyḍab nnek, *a* AREBBI!

⁹ Cek ṭheṣṣbed *ussan n* weṭlae inu.
Egg imeṭṭawen inu di tzeyyat n waman nnek,
ma war ġint deg wedlis nnek?

56:1 1 řm. 21:12,13,14

56:5 'midden' - s Teibranit 'bacar' niŷ 'aysum', ixs ad yini 'bnađem' niŷ 'midden' (*xzar Izhd. 118:6*).

¹⁰ Xenni ad dewřen řeedyan inu yar đeffar,
deg wass umi i ya řayıy.

Necc ssney aya: AREBBI aqa-t akidi.

¹¹ X AREBBI, wenni umi ya ssemyarey awař nnes,
x SIDI, wenni umi i ya ssemyarey awař nnes,

¹² x AREBBI i xef ttecřey, war ttegg^widey ca,
mayar min izemmar bnađem ad ayi yegg?

¹³ Xafi, *a* AREBBI, arsin lwueud i Cek *ittwaggen*.

Ad *ten* kemmřey i Cek s uqadi.

¹⁴ Mařar Cek tessnejmed řeemar inu zi řmewt,

u ma *war teħđid uřa d* iđaren inu zeg uneqrađ,
ħima ad uyurey zzat i wudem n AREBBI di tfawt n yenni iddaren?

57¹ I umeqqran n imeynajen. ‘War *t* ttareddeğ!’ N Dawud.
Tira ineqcen. Umi yarweř zi Cawul deg ifri.

² Ĥinn xafi, *a* AREBBI, Ĥinn xafi, mařar řeemar inu yarweř-dd yarek.
Necc arewřey di tiři n wafriwen nnek, řares ař i ya edunt řmuřibat.

³ Necc ad řayıy yar AREBBI, Ameuđi x kuřci,
yar Arebbi wenni d ayi i ya inedhen yar uneggar *iřebħen*.

⁴ Netta ad dd-issekk asenjem inu zeg ujenna,
ad issbeħdeř wenni d ayi dd-iđeffaren. Silah.

AREBBI ad issekk tamexsiwt nnes icewwaren d řaman nnes.

⁵ Řeemar inu aqa-t jar iyraden,

zzřey jar tarwa n bnađem, *inni iđan am* iřeđdawen yareqqen.

Tiymas nsen *am* lansat d řřitcat *n řqews*,

iřes nsen am ijj n ssif iqđee.

⁶ A AREBBI, sgaeeđ ixef nnek tiwa i ijenwan,

arr aeuđi nnek sennej i marra tammurt,

⁷ Nitni ggin traccia i iřuraf inu,

řeemar inu tuya iynes.

Nitni yzin ayi aħfur,

maca wđan dayes simant nsen. Silah..

56:12 lzhđ. 118:6

57:1 1 řm. 22:1; 24:4

57:6 lzhđ. 108:6

57:7 lzhđ. 7:16; 9:16

⁸ A AREBBI, uř inu yarekken, uř inu yarekken.
Aqa necc ad Ʒennjey ad zehhdeƷ.

⁹ Faq, aeuđi inu! Faq, lharpa d řgambri!
Necc ttexsey ad ssfaqey tafawt n řefjar.

¹⁰ Necc ad Cek qadiƷ jar řegnus, a Sidi inu,
ad zehhdeƷ jar ccueub i Cek.

¹¹ MaƷar tamexsiwt nnek icewwaren *t^ettakkwad* ař ijenwan,
řaman nnek ař iseynuten.

¹² A AREBBI, sgaæed ixef nnek tiwa i ijenwan,
arr aeuđi nnek sennej i marra tammurt.

58¹ I umeqqran n imeynajen. ‘War *t* ttareddeđ!’ N Dawud.
Tira ineqcen.

² Ma tessawařem s tidett tasegda deg useƷdi?
Ma tħekkmem tarwa n bnađem s řħeqq?

³ Lla, *maca* deg wuř *nwem* t^etteggem řƷecc,
x temmurt twezzenem leunf n ifassen nwem.

⁴ Zeg *wami řan di* řemřawet ffƷen iæffanen zeg webrid,
zeg uæeddis n yemmatsen weddaren ayt n bu-ixarriqen.

⁵ Aqa daysen ssem am semm n ufiƷar.
Nitni amecnaw ict n třeřsa tadehcurt tenni iqqnen amezzuƷ nnes,

⁶ tenni war ittesřin Ʒar tmijja n iæzzamen,
uřa Ʒar tmijja n usehřar nni itthakan ařas di tsehřart.

⁷ A AREBBI, arƷ asen tiƷmas deg uqemmmum nsen,
arƷ tiƷmas n teƷmart n iyraden imeƷyanen, a SIDI!

⁸ Ejj i-ten ad fesyen, ařami ad ffƷen am waman.
Mařa imehřeđ *řqews* s řritcat nnes, ejj i-ten war qđiæen.

⁹ Ejj i-t ad ifna am ubucceř irizzen.
Ejj i-ten war Ʒarren tfuct, amecnaw weřtu n uæeddis n tmeřtu.

¹⁰ Qbeř i Ʒa acant marmitat nwem ak-d *řħmu* n cbarq ak-d isemnanen,
ad dayes iřuđ ařami ad yazzeř x *weysum* d aziza niƷ x *weysum* itteħduduqen.

¹¹ Amsegged ad ifarħ xmi i Ʒa iƷar antaqem.
Netta ad issird iđaren nnes deg idammen n iæffanen.

¹² Ad yini bnađem: “Xenni aqa din řƷiđet i umsegged,
aqa din ijj n AREBBI nni iħekkmem di temmurt.”

57:8 Izhđ. 108:2-6

57:10 Izhđ. 108:4

57:11 Izhđ. 36:6; 108:5

58:5 Izhđ. 140:4

58:9 ‘earyan’ - ixs ad yini ‘nbřa taddart x weerur nnes’.

59¹I umeqqran n imeynajen. ‘War *t* ttareddeğ!’
N Dawud. Tira ineqcen.

Umi Cawul iija ad ḥdan taddart *n Dawud* ḥima ad t nyen..

²Fekk ayi zi řeedyan inu, *a* AREBBI,
sgæeed ayi sennej yar uḥeṭṭu zeg inni xafi ittekkaren.

³Fekk ayi zeg inni ittegggen řyecc,
senjem ayi zeg iryazen n idammen.

⁴Aqa, xzar, nitni ggin ict n texceft i řeemar inu,
nitni munen xafi.

War din axeṭṭu uṛa d ddenb yari, *a* SIDI!

⁵*Waxxa* war ggiy ljarima,
aqa nitni *zeema* usin-dd ttazzřen-dd yari u sswejjaden ixef nsen.
Faq, as-dd yar umsagar akidi u xzar.

⁶Cek, *a* SIDI, AREBBI n řeeskarat, AREBBI n Israil,
faq ḥima ad třeḡfed marra řegnus.

War tḥinni x uṛa d ijj zi marra iyeddaren inni ittegggen řyecc. Silah.

⁷Aqa ttæeqben yar tmeddit,
ttzun amecnaw aqzin,
u ttennden i tendint.

⁸Xzar, s uqemmum nsen ssusufen *qae*,
řesyuf nsen aqa aten x iyencicen nsen,
minzi man wen i ya isřen?

⁹Cek *maca*, *a* SIDI, ad xasen tdeḡced,
Cek ad tḥeced x marra řegnus..

¹⁰*A* jjehd nnes, necc ad t rajiy,
mayar AREBBI d lburj inu yueřan.

¹¹Tamexsiwt icewwaren n AREBBI inu ad ayi tizwar,
AREBBI ad ayi yarr ad zareḡ inni d ayi iḥeřşaren.

¹²War ten neqq ca, maḥend řgens inu war t ittettu.
Ejj i-ten ad weddaren zi tzemmar nnek
menḡar i-ten swadday, *mayar Cek d* taseddart nney i useřqi, *a* Sidi inu.

¹³*X* ddnub n uqemmum nsen,
x wawařen i dd-itteffḡen zeg iyencicen nsen,
x uya ejj i-ten ad ttwaḥebbsen di nnfaxet nsen,
uṛa x nneeřet u x uxarriq nni xef tḥarden.

59:1 1 řm. 19:12

59:8 lzhd. 10:11; 55:22; 57:5; 94:7

59:9 lzhd. 2:4

IZEHHIDEN

¹⁴ Kehħeđ i-ten deg wesear *nnek*,
kehħeđ i-ten ařami war ġin *ead*,
u arr i-ten ad ssnen, aqa AREBBI d řħakem di Yaεqub,
ğares ař tineggura n temmurt. Silah.

¹⁵ Aqa ad εεqben ġar tmeddit,
ttzun amecnaw aqzin,
u ttennden i tendint.

¹⁶ Ejj i-ten ttemhafan da d diha x macca,
ejj i-ten *xenni* ad din ssensen *barra*, mařa war jjiwnen,

¹⁷ Necc ad ġennjeġ x jħhed nnek,
ğar teffut ad sřiweřweġ x tmexsiwt nnek icewwaren,
mağar tuġa Cek d ijj n lburj yueřan i necc,
d amcan n tarewřa deg wass n řeřaret inu.

¹⁸ Jħhed inu, necc ad xak zehhdeġ,
mağar Cek AREBBI d lburj yueřan inu,
AREBBI n tmexsiwt inu icewwaren.

60¹ I umeqqran n imeynajen. S *teynint* n ‘Talillect d aceħħad’.
Tira ineqcen n Dawud i useřmed..

² Awarni řami tuġa ittmmenġa ak-d Iramiyyen zi Misubutamya,
u ak-d Iramiyyen zi řuba, idweř-dd Yuwab
uca iwta *ayt* n Idum di teġzurt n Tmeġaħt, εecra ařaf *n yeryazen*..

³ A AREBBI, Cek tendared aneġ, tarzid aneġ.
Tuġa tessared *ařtas*! Sbedd aneġ εawed!

⁴ Cek tessenzezzed tammurt, tfeġqed tt.
Sgenfa tirezza nnes, mağar aqa ttenhezza.

⁵ Cek tessecned *ixef nnek* i řgens nnek s řeqsaħet.
Cek tewcid aneġ ad nsu ccrab issdewwaxen.

⁶ Inni Cek itteggweden, teggid asen taεeġant
i ġar ttrakkwařen zi *řritcat* n řqews. Silah.

⁷ Ĥima imeizzen nnek ad ttwafekken,
awi asenjem s ufus afusi nnek u arr-dd xaneġ..

60:1 ‘Talillect’ - ict n marka n innuwwaren daysen azri ařtas.

60:2 2 řm. 8:3,13; 1 Im. 18:3,12

60:3 lzhđ. 144:10

60:7 lzhđ. 108:7-14

⁸ AREBBI tuya issawař di Zzawect nnes Iqeddsen,
s uyenni ad negzey s řefrařet.
Necc ad bđiř Cakim u ad eebbareř tayzurt n Sukkut.

⁹ Jilead inu, Manassa inu,
Ifrayim d aseřqi ijehden n uzeřif inu,
Yahuda d amgewwed inu.

¹⁰ Mu'ab d ssarij inu i usird,
x Idum ad nđareř tisiřa inu,
necc ad dduqzey s usřiwřew x *temmurt n* Filicit.

¹¹ Wi d ayi i řa inedhen *di* tendint ifaryen?
Wi d ayi i řa igewwden řar Idum?

¹² Ma war d aney tenđared, *aya*, AREBBI,
u ak-d řeeskarat nney ma war akidsen dd-teffiyed *ead*, *a* AREBBI?

¹³ Ewc aney afus *řima ad aney tessnejmed* zi řeřřaret,
mayar asenjem *s ufus n* yijj n bnađem aqa-t bařeř.

¹⁴ Ak-d AREBBI ad negg s wemřad,
Netta ad iřfes x yenni d aney iřeřřaren.

61 ¹ I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun. N Dawud.

² A AREBBI, seř i uřayi inu,
ewc taynit i tzařit inu.

³ Zi řřarf aneggar n temmurt třrayiř xak,
xmi ittefcir wuř inu.
Ndeh ayi x ijj n jjarf yueřan xafi.

⁴ Mayar tuya Cek d amcan n tarewřa i necc,
d lburj ijehden đidd i řeđu.

⁵ Necc ad qqimeř deg Uqiđun nnek i řebda,
ad dduřryey sadu wafriwen nnek. Silah.

⁶ Mayar Cek, *a* AREBBI, tesřid řar lwueđu inu.
Cek tewcid ayi tasyart n yenni ittegg^weden Isem nnek.

⁷ Ad tarnid *ead* ussan x wussan n ujeřid,
ařami isegg^wusa nnes ad iřin zi jjiř ař jjiř.

⁸ Netta ad iqqim zzat i wudem n AREBBI i řebda.
Ad xas teřđa tamexsiwt icewwaren d řaman.

⁹ Ammu i řa zehhdeř i Yisem nnek i řebda,
řima ad kemmřey lwueđu inu, ass *awarni* umas.

62¹I umeqqran n imeynajen. Sadu ufos n Yadutun. N Dawud.

²Řeemar inu yaressa, ittraja AREBBI waha, aqa zzayes *dd-ittas* usenjem inu.

³Aqa-tt d Taşđart inu d usenjem inu, lburj inu yueřan, war ttefriyey aţtas.

⁴Meĉař *ead* i ęa tekkem thejjmem x weryaz, Ma aqa teřham tyeţţrem t, am ijj n řhiđ iwetţa, am ijj n weybar ittwayđeř.

⁵Nitni ttemcawaren waha ģima ad t-i-dd yeđřen zeg wemcan nnes yueřan. Nitni areţţan s ixarriqen. Ttbarken s uqemmum nsen, *maca* deg wuř nsen neeēřen. Silah..

⁶Raja i AREBBI waha, *a* řeemar inu, minzi zzayes řayas inu.

⁷Aqa-tt d Taşđart inu d usenjem inu, lburj inu yueřan, war ttefriyey ca.

⁸Asenjem inu d ueuęi inu aqa aten di AREBBI, *Netta d* Taşđart inu ijehden, amcan inu n tarewřa aqa-t di AREBBI.

⁹Tiqqem řebda dayes, *a* řgens! Zeęęem uř nwem zzat i wudem nnes. AREBBI d amcan nney n tarewřa. Silah.

¹⁰Tarwa n Adam aqa aten bařeř, tarwa n weryaz aqa daysen řęecc. Ad gaēden di řmizan s tnayen n ŧtawyat, aqa aten jmiē *ffyen-dd* zi řbařeř.

¹¹War tteĉrem x ddeę, war ttuffem ak-d tukkarđa. Mařa agřa imeqqar, war xas ssrusam uř nwem.

¹²AREBBI issiweř ict n twařa, necc sřiy tt tnayen n twařawin, aqa: "Jjehd zi AREBBI".

¹³Tamexsiwt icewwaren i Cek, *a* Sidi inu! Minzi Cek ad txeęşed kuř ijj ełahşab min igga..

62:5 'deg wuř' - di Teibranit 'di dwaxeř nsen'.

62:13 Ayub 34:11; Awřn. 24:12; Irm. 32:19; Ĥaz. 7:27; 33:20; Mt. 16:27; Rum. 2:6; 2 Kur. 5:10; Afa. 6:8; Kul. 3:25; 1 Bę. 1:17; Asa. 22:12

63¹ Aزههد n Dawud, ařami t tuđa di řexřa n Yahuda..

² A AREBBI, Cek d Arebbi inu! Yar tuffut arezzuđ xak, řeemar inu ittfada-dd ħarek, aysum inu ittmezri dayek, deg ict n temmurt yuzŷen ittfadan břa aman..

³ Ammu i dayek xezzaređ di Zzawect Iqeddsen, ħima ad ħaređ jjehd nnek d ueuđi nnek.

⁴ Mađar tamexsiwt nnek icewwaren teħřa x tudart, s uyenni ad Cek řebbħen iyencicen inu.

⁵ Ammu i d ac i ħa barkey di tudart inu, ad ssgaedeđy ifassen inu deg Yisem nnek.

⁶ Řeemar inu ad ijiwiwen amecnaw *tyawant* zi trussi d tadunt, s iyencicen iřiwřewen ad *Cek* iřebbeħ uqemmum inu,

⁷ mařa ttxarrřey dayek di tassut, ttxemmameđ dayek ħar uđufen n wecbar n ħiřet.

⁸ Minzi tuđa Cek d amawen inu, di tiři n wafriwiwen nnek ad sřiwřewey.

⁹ Řeemař inu iřeřseq dayek awarni ac, afus nnek afusi itt'eřtef dayi.

¹⁰ Inni ittexsen ad areddġen řeemar inu, ad iwđen ħar imucan yuđđen qae sadu temmurt.

¹¹ Nitni ad ttwasellmen i tzemmar n ssif, ad dewřen d takeccađt i iceebawen.

¹² Maca ajeđid ad ifarħ zi AREBBI.

Kuř ijj zeg inni i ħares i ħa ittjađan ad ifeyyec, minzi aqemmum n yenni issawařen s ixarriqen ad ittwabellee.

64¹ I umeqqran n imeynajen. Aزههد n Dawud.

² Seř, a AREBBI, i tmijja inu xmi ttcetciđ, ħđa tudart inu zeg usigg^wed n řeedu.

³ Sdurri ađi zi tmeemuč n ieffanen, zi řħaci n yenni itteġgen řmuęsiyyet,

⁴ inni isseqdaen iřes nsen amecnaw ssif, qarrřen awař yarezgen am řritca *n řqews* nsen,

⁵ ħima ad wten *s řqews*

63:1 1 řm. 22:5; 23:14,15

63:2 'aysum inu' - aya ixs ad yini 'arrimet inu'.

IZEHHIDEN

x wenni ikemmřen zeg imucan inuffaren.

Deyya ad xas neyycen, *iwa* war din minzi i ƣa gg^weden.

⁶Nitni ƣezzen maħend ad ggen min war iħřin,

ssawařen s tnuffra maħend ad nedyen řefxux,

Qqaren: “Wi ten i ƣa izaren!”

⁷Nitni ttxarřen di *marra min iġan d* aeffan: “Aqa newjed, ict n tmeemuč n teħraymect!”

Aqa min iġan daxeř deg weryaz u deg wuř nnes aqa yuġey.

⁸AREBBI ad ten iwwet s řřitca *n řqews*,

deƣya ad banen jrrayeħ nsen.

⁹Iřes nsen ad ten yarr ad nqarċen deg ixef nsen,

kuř ijj, zeg inni ten ittwařan, ad yarweř.

¹⁰*Xenni* ad gg^wedden marra iwdan uca ad barrħen timegga n AREBBI,

uca ad xzaren mliħ di min dd ittegg.

¹¹Amsegged ad ifarħ s SIDI u ad xas itceř,

marra inni umi isegged wuř ad farħen.

65¹I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud. Izři.

²*Zi* řhudnet issdaħeġ i Cek uřebbeħ, *aya*, AREBBI, di řihyun,

ittxeřša ad ittwakemmeř lwaed i Cek.

³Cek tesřid i tzaġit,

marra ddat ad ƣarek dd-yas.

⁴Řmueřiyet tuƣa teħhed xafi,

maca Cek t^ess^eřeřħed ixetřtan nney.

⁵Sseed n wenni i tfarrzed Cek u tessqarrbed t-i-dd *ƣarek*,

ħima ad izdeƣ di řemraħat nnek.

Neccin ad nejjiwen s řxar n Taddart nnek,

s tqeddast n Zzawect nnek Tameqqrant.

⁶Cek ad xaney dd-tarred di tsegda s tmegga issagg^waden,

a AREBBI n usenjem nney.

Aqa *Cek* d řaman n marra *inni iġan ƣar* tneggura n temmurt,

n yenni iġan x jjwayeh yigg^wegen x ujemmaċin n řebħar.

⁷*Cek* d wenni issrusan idurar s jħhed nnes,

Cek tbekksed s řemyaret.

⁸*Cek* d wenni i ittarran řehweř n řebħur yaressa,

řehweř n řemwaj d lħaraj n ccueub.

⁹Inni izeddyen yar tneggura *n temmurt*
ttegg^weden zi řeřamat nnek,
aqa Cek t^ettarrid řefjar n tuffut uřa d weřtu n tmeddit ad sřiweřwen.

¹⁰Cek tarezzfed tammurt u t^ettarrid *iyezran* ad tt cuqgen,
aqa Cek t^ettarrid tt-i-dd s řxir ařtas.

Iřzar n AREBBI *nni tt ittcuqq* aqa ittccur s waman.
Cek tessewjaded imendi nsen,
mařar i uya i tesswejded tammurt.

¹¹Cek t^ettesawed mseqqem řatarat n wecraz,
tesshekk^wid ibuda nnes.

Tessardabed tammurt s inecnacen,
t^ettbarked ařemmuy nnes.

¹²Cek t^ettegged ttaj i usegg^was n řxar nnek,
řatarat n iřaraf nnek ttudumen s tadunt.

¹³Aqa ttudumen x ddmanni n řexřa,
tiwririn bekksept s řefrařet.

¹⁴Ddmani n tarewsa ssun s wuři,
uřa d tiyzurin dřint s imendi.
Nitni dduqquzen s usřiřew, *wah*, ttyennajen.

66¹I umeqqran n imeynajen. Izři. Azehhed.

Sřiřewem i AREBBI, marra tammurt!

²Zehhden i ucuři n Yisem nnes,
isseuřa *t* i uřebbeř nnes.

³Inim i AREBBI: “Mammec ssagg^wadent tmeğga nnek!”
Zi řemyaret n jjhed nnek ad *xak* ssniemiřen řeđedyan nnek.

⁴Marra tammurt, *wah* ad ac ađaren u ad zehhden,
ad zehhden i Yisem nnek. Silah.

⁵Asem-dd, xzarem timeğga n AREBBI.
Min igga *Netta*, issagg^wad tarwa n bnadem.

⁶Netta yarra řebřar d řbar.

Nitni řwan iřzar x iđaren.

Dinni i zzayes nfarreř.

⁷S jjehd nnes iřekkem i řebda.

Tiřtawin nnes tteessent x řegnus.

Yarwem ad tejjem ad mmeařan inni ittyewwyen. Silah.

66:6 Uř. 14:21-31; Jac. 3:14

66:7 2 Im. 16:9; Ayub 28:24; Izhd. 33:13

⁸ Barkem AREBBI nney, *kenniw a* řegnus,
ggem ad ittwaseř řħess n ušebbeħ nnes.

⁹ *Netta* d wenni d aney itticen tudart,
u war ijji ađar nney ad ifary.

¹⁰ Minzi Cek, *a* AREBBI, tqeđbed aney,
Cek tessizedged aney amecnaw xmi ssizdagen nnuqart.

¹¹ Cek tnedhed aney di traccia *n řfex*.
Tessarsed xaney ij n ddqeř x teejinna nney.

¹² Cek tejjid iwdan ad nyen x izeđifen nney,
aqa nedweř yar tmessi d waman,
maca Cek tessuffyed aney s ij n řqedd ifeyyed.

¹³ Necc ad dd-adfey yar Taddart nnek s tyarša n wecmađ,
ad ac xeđsey lwuēud inu,

¹⁴ *lwuēud* nni zzaysen neťqen iyencicen inu,
nni *zzaysen* issiweř uqemmum inu, řami tuya ayi di řeħřaret.

¹⁵ Tyarša n wecmađ n řmar řeħħen ad ac tent-i-dd-awyey
ak-d řebxur n icarriyyen.

Necc ad *ac* sswejdey iyenduzen d iyayđen. Silah.

¹⁶ Marra kenniw i ittegg^wden AREBBI, assettiw-dd, sřem,
necc xsey ad awem eawdey min i d ayi igga di řeemar inu.

¹⁷ *Ead* iřaya xas uqemmum inu,
xenni aqa Netta ittwassemyar sadu yiřes inu.

¹⁸ Mři tuya nwiy řmušiyet deg wuř inu,
xenni aqa Sidi inu war d ayi ittesři ca.

¹⁹ AREBBI *maca* aqa isřa ayi,
aqa Netta iwca taynit i tmijja n tzađit inu.

²⁰ Ad ittwabarek AREBBI wenni war inđaren tazađit inu,
war d ayi ikkis tamexsiwt nnes icewwaren.

67¹ I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun. Azehhed. Izři.

² Ad xaney iħinn AREBBI.

Netta itteja udem nnes ad xaney iwc tafawt. Silah..

³ Maħend ad ssnen abrid nnek x temmurt,
ad ssnen asenjem nnek jar marra řegnus.

⁴ Řegnus ad Cek qadan, *a* AREBBI,
marra řegnus ad Cek qadan.

⁵Řegnus ad farħen, ad sřiweřwen,
mayar Cek ad tħekmed x řegnus nican,
Cek ad tessuyured ccuēub x temmurt. Silah.

⁶Řegnus ad Cek qadan, *a* AREBBI,
marra řegnus ad Cek qadan.

⁷Tammurt t^ettic řyiřet nnes.
AREBBI, AREBBI nney, ad aney ibarek.

⁸AREBBI ad aney ibarek,
u marra tineggura n temmurt ad zzayes gg^wedent.

68¹I umeqqran n imeynajen. N Dawud. Azehhed. Izři.

²AREBBI ad ikkar, ředyan nnes ad ttwareyycen,
inni t icarrhen ad arewřen zzat i wudem nnes..

³Cek ad ten tessigg^wejed am ddexxan *ittaw*,
am ccmeē ifessi di tmessi,
ammu i ƣa fnan iæeffanen zzat i wudem n AREBBI.

⁴Maca imseggaden ad farħen,
ad sřiwřiwen s řefraħet zzat i wudem n AREBBI,
u ad yebban řefraħet.

⁵Yennjem i AREBBI, zehhdem i Yisem nnes,
ggem ijj n webrid yuēřan i wenni ineddhen di řewđa.
SIDi d Isem nnes.

Negzem s řefraħet zzat i wudem nnes.

⁶Babatsen n iyujiřen d Řqadi n tijař,
ammu i yeřa AREBBI di Tzeddiyt nnes iqeddsen,

⁷*ammu i yeřa* AREBBI wenni issezdyen inni weħħedsen deg ict n twacunt,
wenni issuffuyen imeħbas s uřraħ,
maca imyewwayen ad zedyen deg ict n temmurt ittwascemđen *zi tfuct*.

⁸*A* AREBBI, ařami tizzared zzat i wudem n řgens nnek,
ařami tuƣa teggured di tnezruft, - silah - ,

⁹tenhezz temmurt uca ucruren ijenwan, zzat i wudem n AREBBI,
uřa d adrar n Sina *inhezz* zzat i wudem n AREBBI, AREBBI n Israil..

68:2 Řxř. 10:35

68:6 'řqadi' - niy 'amezruf.

68:9 'Sina' - danita idweř Arebbi d ajeřid n Israil (*Yacurun*). Xzar Aewd. 33:5. Deg wemcan-a tebda eawed tesyunt n řeahd n řgens ak-d Ccariea n Musa: Ttawrat.

68:9 Uf. 19

¹⁰ *Ak-d* wenzar ifsusen, trucced *tammurt*, *aya*, AREBBI, *xmi* i ya israw řwart nnek, tewcid as Cek *εawed* jjehd.

¹¹ Tahimart nnek tuya tzeddey dayes.

S tcuni nnek tesswejded tt i řmeskin, *aya*, AREBBI!

¹² Sidi inu iwca awař.

Timyarin nni dd-ittawyen řexbar ařebħan *tkewwnent* ijj n ubarru ameqqran n treqqasin.

¹³ Ijeġiden n řeeskarat ttrakkwařen, aqa ttrakkwařen, u tenni iqqimen di taddart, tbeřta takeccadt..

¹⁴ Xenni ad tbuzzřem jar tnayen n ifrayen, *am wedbir* s wafriwen ttwařehħfen s nnuqart, u arric nnes s wurey aziza ittissiqen.

¹⁵ Řami Amzemmar x kuřci issareyyec ijeġiden di temmurt, iccat wedfeř x řalmun..

¹⁶ Adrar n AREBBI, adrar n Bacan.

Adrar n Bacan d ijj n wedrar s tqiccitin *ařas*..

¹⁷ Mayemmi txezzarem ammu s wasam,

kenniw a idurar s marra tiqiccitin *nwem*,

řar wedrar i imezri i-t AREBBI d tazeddiyt i yixef nnes?

Wah, nican SIDI ad din izdey i řebda..

¹⁸ Ikarruten n AREBBI aqa aten d εecrayat n řuřuf d εecrayat n řuřuf, uřa d ařef u εawed *ařef*.

Sidi inu aqa-t jar asen, *adrar n* Sina *aqa ittwařehħef* s tqeddast..

¹⁹ Cek tuřyed řar sennej, tnedhed di tmeħbast,

Cek tmenεed tarzifin zeg iwdan, *iwa εad* zeg imyewwyyen,

ħima SIDI, AREBBI, ad izdey *dinni*..

²⁰ Ad ittwabarek Sidi inu. Ass x wass yarebbu i neccin ddquřat. Arebbi nni d asenjem nney. Silah..

68:11 'Tahimart nnek' - niy 'tudart nnek', aqa marra min iġan d agra iddaren řar ijj n bnamem. Awař-a d ijj n uceyyar řar řgens n Arebbi, řar Israil.

68:13 'tenni iqqimen di taddart' - ad tař awař-a d ijj n uceyyar řar Yasil (*xzar řqd. 5:24*). Xzar εawed 2 řm. 1:24.

68:15 'di temmurt' - s tieibranit 'dayes'. 'řalmun' - neccin war nessin ca nican mani iġa wedrar n řalmun. Aqa din inni iqqaren aqa-t d ijj wedrar di řwest n temmurt n Israil u inneyni qqaren aqa-t d ijj n wedrar jar idurar n Bacan (*ixs ad yini řeġudi n Julian deg wussan nney*). Aqa balak aqa-t di Bacan.

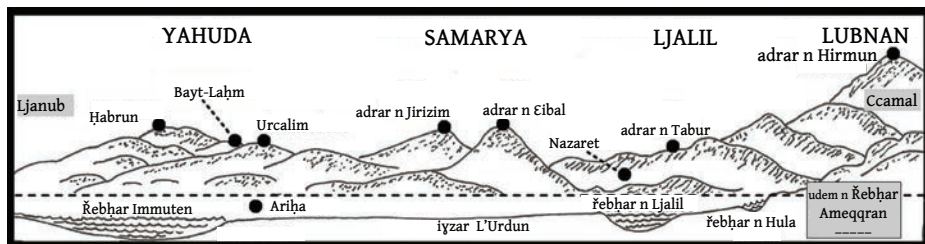
68:16 'adrar n Arebbi' - aqa-t d adrar n Muriya mani iqeddem Ibrahim mmis Iřħaq d tayarřt i Arebbi. Deg wussan n Suliman bnan din zzawcet tamqeddast di Urcalim uca adrar idweř itwassnen am wedrar n řihyun. 'Bacan' - idurar n Bacan n zic aqa-ten d řeġudi n Julian deg wussan nney, řar ccamal n temmurt n Israil, u jar asen adrar n Hirimun wenni řar iġa ijj n řuera n 2800 mitru. Adrar n řihyun řars mřir 800 mitru n řueřa.

68:17 Izhd. 87:1,2; 132:13

68:18 Aεwd. 33:2

68:19 Afa. 4:8; Řxř. 17:21; Yac. 9:23; Eizra 8:20

68:20 'amsenjem' - niy 'amsellek'.

- ²¹ Arebbi nni d ijj n Arebbi n isenjamen i neccin, aqa din ifekkiten zi řmewt yar SIDI, Sidi inu.
- ²² S tidett, AREBBI, ad irřbez azeřif n řeedyan nnes, aceqquf s ucewwaf n wenni iqqimen ittenneř s imerwusa *n ddnub* nnes.
- ²³ Sidi inu inna: “Necc ad *kenniw* dd-arrey zi Bacan, ad *kenniw* dd-arrey zi řaęaę n řebħar,
- ²⁴ ħima ad tħarrced s uđar nnek deg idammen, *uca uřa d* iřes n yiřan nnek *ad iřtef* tasyart nnes zi řeedyan.”
- ²⁵ Nitni zřin ibriden nnek mammec ten tuyured, *a* AREBBI, ibriden n Arebbi inu, ajeęid inu *iřehħfen* di tqeddest.
- ²⁶ Imeynajen tuya gguren yar zzat, inni iccaten x ifiřan yar đeffar, tiezariyyin tinni ittiraren x ibendiřen nsent di řwest.
- ²⁷ Barkem AREBBI di tmesmunin, *a* SIDI, zi řeunřar n Israil.
- ²⁸ Aqa din Binyamin amezyan, wenni xasen ittřeęađen, *xenni* řħukkam n Yahuda ak-d ubarru n ieciren nsen, *uřa d* řħukkam n Zabulun *d* řħukkam n Naftali.
- ²⁹ AREBBI nnek iweřřa maħend ad t^ettwasjehded, *a*, AREBBI, sejhed min teggid di řtewee nney,
- ³⁰ zi Zzawect nnek Tameqqrant, sennej i Urcalim. Ijeęiden ad ac iwyaen tarzifin.

³¹ Sigg^wed řweħc nni *jar* uęanim, abarru n ifunasen ijehden ak-d ieejmiyyen n řegnus, ařami ittwařbez, uca ad idweř nnuqart iddez. Netta izeęe řegnus nni tuya ttmezren deg umenyi.

³² Ad dd-asen imcenneen zi Miřra, Kuc ad isswižeđ ifassen nnes yar AREBBI s tezřa.

³³ *A* tigeldiwin n temmurt yennjent i AREBBI, zehhdent i Sidi inu. Silah.

68:23 Uf. 14:29; Řxř. 21:33

68:30 1 Ij. 10:10,24,25; 2 Im. 32:23; Izhd. 72:10; 76:12

68:31 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

IZEHHIDEN

³⁴Netta d wenni ineddhen deg ujenna x *marra* ijenwan zeg wečar uya. Xzar, aqa Netta igga ijj n řhess ijehden s tmijja nnes.

³⁵Wcem jjehd i AREBBI!

Leađama nnes aqa-tt tiwa i Israil u jjehd nnes aqa-t deg iseynuten.

³⁶A, AREBBI, mammecc tessiggweded zi Tizawiyyin nnek Iqeddsen, a AREBBI n Israil, *Cek* d wenni itticen jjehd d tzemmar i řgens. Ad ittwabarek AREBBI.

69¹I umeqqran n imeynajen. S *teynint* n ‘Tlillicin’. N Dawud..

²Senjem ayi, a AREBBI, mađar aman iwđen ayi ęar řeemar *inu*.

³Necc ęebbię deg ubaryuđ yuęeę, war *din* mani i ęa beddeę.

Aqa-yi deg waman yuęęen u řhemřet t^{tt}tazeř xafi.

⁴Necc uřęeę s ięuyyan, tmijja inu tebbuybeę, tiřřawin inu qđant zeg uraji x AREBBI inu.

⁵Inni d ayi icarrhen x walu ttweseen x ucewwaf *i ięan* x uzeęif inu.

Inni yarezzun ad ayi areddęen, řeedyan inu i *xafi* issxarriqen, dewřen jehhden.

Min war ucareę, ittxeřša ayi ad tt-i-dd arrey *ead*.

⁶A AREBBI, Cek tessned tubbuheřya inu, imerwusa *n ddnub* inu war xak ffaren.

⁷Ejj inni xak issitimen, war ttseđĥin,

a Sidi inu, SIDI n řeskarat,

ejj inni xak yarezzun, war zzayi ttwafetřřen,

a AREBBI n Israil.

⁸Mađar di řřwee nnek i kessię aseĥqar, aseđĥi iřeĥĥef i uęembub inu.

⁹Dewřeę d ayrib ęar aytma, i iĥenjiren n yemma *dewřeę* d abarrani.

¹⁰Mađar cđaret i Taddart nnek tecca ayi, aseĥqar n yenni Cek isseĥqaran iwđa-dd xafi..

¹¹Necc ruę ęar uęummi n řeemar inu, *maca* aya yiwi ayi-dd eřam kuř aseĥqar.

¹²Necc yarđeę ict n txancet *n wecđan*, *maca* dewřeę asen d ijj n lmatal.

¹³Inni iqqimen ęar tewwart *n tendint* ssawařen xafi, uřa d izřan n yenni issessen ccrab.

69:1 ‘tilillicin’ - ict n marka n innuwwaren daysen azri ařřas.

69:10 Yĥ. 2:17; Rum. 15:3

¹⁴ Necc maca ttettary ġarek, *a* SIDI!

Aqa din ijj n rweqt n uħinni, *a* AREBBI,
s řemyaret n tmexsiwt nnek icewwaren.

Arr-dd xafi s usenjem nnek i dd-iffyen zi řmanet nnek.

¹⁵ Ĵbed ayi-dd zeg ubaryuđ u ejj ayi war ttęebbiy,
ħima ad ttwafekkey zeg inni d ayi icarrhen u zeg waman yuġyen.

¹⁶ War ttejji ad ayi tawi řhemřet,
war ttejji řaġay ad ayi isarđ,
uca anu ad xafi ibelleċ aqemmum nnes.

¹⁷ Arr ayi-dd, *a* SIDI, mařar tamexsiwt nnek icewwaren teřbeħ.
Qřeb řari eħařřab arreħmet nnek ifeyyden.

¹⁸ War tteffar ca udem nnek x umsexxar nnek,
mařar ttwaħřareħ.
Arr ayi-dd dawehđa.

¹⁹ Ades ayi-dd řar řeemar inu, fekk i-t.
Fdi ayi di ssibbet n řeedyan inu.

²⁰ Cek tessned řear inu d usedħi inu d řefdihet inu,
aqa marra inni d ayi iħeřřaren *bedden* zzatek.

²¹ Aseħqar yarř ayi uř u necc qenđey ařřas.
Necc rajiy aziġeř, maca walu, u *rajiy* inni d ayi i řa ieezzan,
maca war ufiy *uřa d ijjen*.

²² Nitni ggin ssem di macca inu,
u i ufadi inu ggin ayi ad swey řxeġ.

²³ Ejj ttabřa nsen ad tedweř d řřef,
uřa d taxceft i yenni akidsen ibedden.

²⁴ Sdaryeř tiřřawin nsen ħima war ttwiřin *ead*,
arr tiċinnatin nsen ad ttenhezzant řebda.

²⁵ Zeġeċ xasen asxeđ nnek,
ejj řħaduq n weyđab nnek ad ten iřqef.

²⁶ Ejj řmargeħ n tzeddiyt nsen ad idweř d řřarbet,
maħend war *dayes* izeddey *ead* uřa d ijjen.

²⁷ Mařar nitni darracen x weryaz nni tuřa tewtid Cek,
u s řħard nsen arnin i řeħriq n yenni zzayek ittwařreqqfen.

²⁸ Arr ddenb x ddenb nsen,
war ten ttejji ad dd-adfen řar tsegda nnek.

69:22 Mt. 27:34,48; Mk. 15:23; Yħ. 19:28,29

69:23 Rum. 11:9

69:24 1ca. 6:9; 29:10; 44:18; Rum. 11:10

69:26 Řex. 1:20

²⁹ Ejj i-ten ad ttwamḥan zeg Wedlis n Tudart,
u war ttwazemmemen ca yar imseggaden.
³⁰ *Maca* necc aqa ayi di řeyben u qeḥḍey.
Iři asenjem nnek, *a* AREBBI, ad ayi issgaæeed sennej.

³¹ Necc ad řebbḥey Isem n AREBBI s yijj n yezři,
s uqadi ad *as* ssemyarey.
³² Aya ad yarḍa SIDI ktar zeg ijj n ufunas,
zeg ijj n umwa s waccawen d tecḍect immsebḍan.
³³ Imhinen inni tt izrin, ad farḥen,
u inni yarezzun x AREBBI,
aqa uř nwem ad iddar.
³⁴ Maḡar SIDI ittesřa yar imezřaḍ,
war isseḥqiri ca imeḥbas nnes.
³⁵ Ejj ijenwan d temmurt ad t ssemyaren,
řebḥur d marra min daysen ittenhezzen.
³⁶ Maḡar AREBBI ad issenjem řihyun,
ad ibna *æawed* tineddam n Yahuda,
u nitni ad din zedyen u ad tt tṭfen d řwart.
³⁷ Zzaricet n imsexxaren nnes ad tt t^etṭef d tasyart,
inni ittexsen Isem nnes ad dayes zedyen.

70¹ I umeqqran n imeynajen. N Dawud. I řidaret.

² *A* AREBBI, deyyat ḥima ad ayi tessnejmed,
a SIDI, ḥima ad ayi tæawned.
³ Ejj inni yarezzun řeεmar inu
ad ttwaxarewḍen u ad ssnuffaren ixef nsen,
ejj inni yareṭṭan x řḡar i dayi iřeqqfen,
ad dewřen yar ḍeffar u ad ttwasbehdřen.
⁴ Ejj i-ten ad tṭfen řmunet i issdaheḡen ařami i ḡa ttwasbehdřen,
inni din iqqaren: “Ha, ha!”

⁵ Ejj marra inni xak yarezzun, ad arcqen, ad farḥen dayek.
Ejj inni ittexsen asenjem nnek ad inin řebda:
“AREBBI d ameqqran!”

⁶ Necc di řeyben u zeřḍey, *a* AREBBI, deyyat ḡari.
Cek d twiza inu d amsenjem inu, *a* SIDI, war ttæeṭṭař ca!

70:2 Izhd. 40:14-19

70:3 Izhd. 35:4,26; 71:13

- 71**¹ Necc ttcařey xak, *a* SIDI,
 ejj ayi eemmarř war ttsedħiy i řebda.
² Fekk ayi s tsegda nnek u arxu ayi.
 Arr-dd řari amezzuř nnek u senjem ayi.
³ Iři d ict n teřđart i tzeddiyt i necc, ĥima ad řares dd-aseř řebda.
 Cek tweřřid ĥima ad ttwasnejmey,
 mayar Cek d jjarf inu d lburj inu.
⁴ AREBBI inu, senjem ayi zeg ufus n uęeffan,
 zeg ufus n mmis n řmuęřiyyet u zi bu-řezzu.
⁵ Mayar Cek d asitem inu, Sidi inu, SIDI,
Cek d atecři inu zi temři inu.
⁶ Zeg uęeddis *n yemma*, tuřa ayi eemmedey xak,
 zeg wami dd-řfyey zeg uęeddis n yemma,
 aqa Cek d amęawen inu, necc řebħey Cek řebda.
⁷ I wařřas necc am ict n řęęřamet,
maca Cek d amcan inu ijhed i tarewřa.
⁸ Ejj aqemmum inu ad iccur s uřebbeħ nnek,
 ass imun s ccan nnek.
⁹ War xafi ttmeđdar deg wussan n tewsar inu,
 war d ayi semmeħ mařa jjeħd inu iruħ..
¹⁰ Mayar řęedyan inu ssawařen xafi,
 inni yarezzun řęęmar inu, mcawaren jmię.
¹¹ Nitni qqaren: "AREBBI ismeħ dayes.
 Đfarem t u menęem t, mayar war din bu umsenjem."

¹² *A* AREBBI, war ttřimi tigg^węjed xafi,
a AREBBI inu, ewc ayi deřya afus.
¹³ Ejj iřrimen n tudart inu ad ttwasedħan u ad ttwaccen,
 ejj inni yarezzun ad ayi ggen řřar ad ttwadřen s useħqar d řęfđiħet..
¹⁴ Necc maca ad qqimey ttarjix řebda,
 u ad arniř *ęad* řar uřebbeħ nnek.
¹⁵ Aqemmum inu ad ibarreħ s tsegda nnek,
 asenjem nnek, ass imun,
 mayar war ssiney řęedd nnes.
¹⁶ Necc ad dd-aseř s tmegga timeqqranin n Sidi inu, SIDI,
 ad idarey taseřda nnek, mřir tenni nnek waha.

71:1 Izhd. 22:6; 25:2,3; 31:2,3; Ica. 49:23
 71:9 'deg wussan' - s Tiebranit 'di řweqt'.
 71:13 Izhd. 34:4,26; 40:15; 70:3

IZEHHIDEN

¹⁷ A AREBBI, Cek tuya tesseřmaded ayi zi temzi inu, u necc ġares ař ass-a ttbarrħey s lmuęjizat nnek.

¹⁸ A AREBBI, war d ayi semmeħ ca, waxxa wsarey cabey, ař i ġa ħajij i jjiř-a x *tmegga n* ufu s nnek uřa x tmegga nnek timeqqrarin, i marra min i dd ġa yasen.

¹⁹ A AREBBI, tasegda nnek tiweđ ġares ař sennej *qaę*, maġar Cek teggid timegga timeqqrarin!

A AREBBI, man wen iġan am Cek!

²⁰ Aqa Cek tejjid tekka xafi ařas n řehřarat d řyar, *waxxa amenni* Cek ad ayi tesseddared eawed, Cek ad ayi tessuffyed zeg waman yuġyen n temmurt.

²¹ Cek ad tarrid řemyaret inu ad temġar, ad ayi dd-tennded s ufewwej nnek.

²² Ad Cek qadiy *eawed* s lħarpa, x řaman nnek, a AREBBI. Ad Cek zehhdey s řgambri, a Amqeddas n Israil.

²³ Iyencicen inu ad sřiwřewen, aqa ad zehhdey i Cek, uřa d řemar inu nni tefdid Cek.

²⁴ Uřa d iřes inu ad iħaja x tsegda nnek ass marra, maġar inni yarezzun ad ayi ggen řyar, ssnufaren ixef nsen, iwa, ttwafedħen.

72¹I Suliman.

A AREBBI, ewc i ujeġid *maħend* ad iħkem eħařsab řħeqq nnek, u *ewc* tasegda nnek i mmis n ujeġid.

² *Xenni* netta ad iħkem řgens nnek s tsegda, řmusakin nnek s řħeqq.

³ Idurar ad iwyen řehna i řgens, *uřa d* tiwřirin s tsegda.

⁴ Netta ad yay i tesġart n řmusakin n řgens, ad issenjem tarwa n imezřađ, u ad iřbez wenni *ten* iħeřřaren.

⁵ Nitni ad zzayek gg^weden min ġa tekk tfuct *teġa*, u taziri *ad tesscen* udem *nnes*, zi jjiř ař jjiř..

⁶ Netta ad dd-ihwa x arrbie iwejden i weħtac, am tinecnacin issarđaben tammurt..

⁷ Deg wussan nnes ad innuwar umsegged, ad din yiři řehna ifeyyđen ař i ġa tafed taziri war teġi ead.

⁸ Netta ad iħkem zi řebħar ař řebħar, zeg iġzar *n Lfurař* ař tineggura n temmurt.

72:5 Izhd. 89:37,38

72:6 2 řm. 23:4

IZEHHIDEN

⁹ Imezday n řexřa ad qqunjeřen zzates,
maca řeedyan nnes ad řeshen taeejjajt.

¹⁰ Ijeğiden n Tarcic ad dd-iwyen ict n tewhibt,
ijeğiden n Caba d Saba ad dd-qarrben tarzefin.

¹¹ Marra ijeğiden ad as ađaren,
marra řegnus ad as sexxaren.

¹² Mařar Netta ad ifekk amezřuđ wenni *yares* ittřayan,
uřa d řmeskin d wenni war řares amεawen..

¹³ Netta ad iεteq amarxu d umezřuđ,
Netta ad issenjem řεmar n imezřađ..

¹⁴ Netta ad ifekk řεmur nsen zi ddeğ d lεunf,
idammen nsen ad sekkwan ařřas di tiřřawin nnes.

¹⁵ Netta ad iddar u ad as immewc wurey zi Caba.

U wanita ad izzağ řebda di řřweε nnes, ass marra ad t ibarek.

¹⁶ Ad yiři ijj n ufeyyeđ n imendi di temmurt x tqiccat n idurar,
řyiğet nnes ad tenhezz am *tcejjura n* Lubnan,
u inni zi tendint ad nnuwaren am ayeμμuy *aziza* di temmurt.

¹⁷ Isem nnes ad iqqim i řebda,
iři ad innuwar Isem nnes zzat i wudem n tfuct.
Ad dayes ttwabarken nitni,
marra řegnus ad t ssemyaren.

¹⁸ Ad ittwabarek SIDI AREBBI, AREBBI n Israil.

Netta ittegg lmuεjizat, Netta waha.

¹⁹ Ad ittwabarek Isem n uεuği nnes i řebda.

Ad t^ttwaccur marra tammurt s uεuği nnes. Amin, *wah*, amin.

²⁰ Tiziğatin n Dawud, mmis n Yassa, aqa kemmřent.

72:12 Ayub 29:12

72:13 řεemar' - ixs ad yini 'tudart'.

ADLIS WISS TRĀATA: IZEHHIDEN 73-89

73¹ Aزههد n Asaf.

Wah, AREBBI d ašebħan i Israil, i yenni s wuř iřfan.

² Necc maca, eřaħař tuya iđaren inu ffyen *zeg webrid*, war iqqim walu ad ħřuğđen iřuraf inu.

³ Mağar tuya usmey zeg ibuhařiyen, *řami* zřiy aqa ieffanen mliħ i ğan..

⁴ Mağar war din bu iceddiyen ğar řmewt nsen, u řřulťa nsen aqa ibedd nican.

⁵ Nitni war carrcen deg warber n iwdan, war ttwařeqqfen am *wezyen ameqqran n* bnađem.

⁶ S uyenni t^ettayerř asen-dd nnfaxet am tseddect ğar yiri nsen, uca iřeħħef asen lounf am ijj n warruđ.

⁷ Tiřřawin nsen ttwaffyent zi tadunt, eeddun řexyařat n wuř *nsen*.

⁸ Nitni stehzan u *s břayřay* ssawařen x řğar, x ddeğ, aqa ssawařen-dd zi sennej.

⁹ Nitni arezzmen uqemmum nsen x ujenna, řħard nsen iggur x temmurt.

¹⁰ S uya inneqřeb řgens nsen ğar da, aman ifeyyđen ttsekkafen ten nitni.

¹¹ Qqaren: “Mammec i ğa issen AREBBI *man aya?*”
“Ma aqa din tussna x man aya ğar Umeuđi x kuřci?”

¹² Xzar, aqa aten d ieffanen!

Ead ddaren řebda di řhudnet,
u ssweseen ağřa nsen.

¹³ S tidett, amenni waha ssiđedġey uř inu, u ssirdey ifassen inu di tazduġi.

¹⁴ Ass am imun necc tiyyita dayi, kuř řřbeħ t^ettwarebbiy.

¹⁵ Mařa nniy: “Ad ssiwřey ta d ta!”, xzar, iři yđarey jjiř n iħenjiren nnek.

¹⁶ Ittřiy ayi *zemmařey* ad fehmeğ aya, *maca* di tiřřawin inu ittawi-dd *myir* tamara ibeřřřen,

¹⁷ ɣares ařami udfey ɣar Tzawiiyyin Iqeddsen n AREBBI,
u fehmeɣ taneggarut nsen.

¹⁸ Wah, Cek tessrusid ten x imucan itteħruɣuđen,
Cek tyeṭṭred ten d řixirbat.

¹⁹ Mammec dewřen ttwareddġen deg ict n tecti,
ttwamħan u ttwaqđan s iceřwawen issagg^waden.

²⁰ Am tarjit ɣar ufaqi, *a* Sidi inu,
ammu i ɣa tesseħqared *abeyyen n* řexyař nsen xmi dd i ɣa tfaqed.

²¹ Mayar uř inu tuɣa ittwasarzeg *di řweqt nni*,
ittejju ayi *řehriq* di tizzař inu.

²² Necc tuɣa ayi d aqeffuħ,
tuɣa ayi am ijj n řweħc ameqqran ɣarek.

²³ *Ead maca* řebda aqa ayi ɣarek,
Cek t^eṭṭfed ayi zeg ufus afusi inu.

²⁴ Cek ad ayi tgewwded s ccwar nnek,
u awarni man aya ad ayi teksid ɣar u^euġi nnek.

²⁵ Man wen i ɣari deg ujenna ħaca Cek?
Akidek war tzemmar uřa d ict n tmesřact di temmurt ad ayi tarđa.

²⁶ Mařa arrimet d wuř inu semmħen dayi,
xenni AREBBI d taşđart n wuř inu d tasyart inu i řebda.

²⁷ Mayar xzar, inni zzayek ittegg^wejen, ad fnan.
Kuř ijj wenni xak itteħeyyaden am i ɣa issefsed ixef nnes,
ad t k^eħħeđed.

²⁸ Necc maca, řdaset i AREBBI d mliħ i necc.
Necc ggiɣ Sidi inu, SIDI, d amcan inu n tarewřa,
ħima ad barrħeɣ marra timegga nnek.

74 ¹ Axemmi n Asaf.

Mayemmi, *a* AREBBI, tenđared i řebda?

Mayemmi i ɣa yary weɣđab nnek x wuġi n dđmani n tarewsa nnek?

² Xemmem di tmesmunt nnek nni tuɣa tkesbed zeg weħař uya,
taqbič n tesyart n řwart nnek tenni tefdid,
adrar n řihyun wenni x tuɣa tzeddyed.

73:21 'tizzař' - niɣ 'tizezřin'.

IZEHHIDEN

³ Sgaæed iṣuraf nnek yar min yareddġen i řebda,
řædu yarra marra di Zzawect Iqeddsen d řxarbet.

⁴ Inni tuya Cek iḥeṣṣaren ssbuæruten di řwest n imucan nnek n umsagar,
ssbeddan řæřamat nsen d řæřamat.

⁵ Aqa netta idweř ittwassen am *weryaz* issgaæed ccwaqar di cbarq iqqnen,

⁶ u xenni aržin *marra* inqacen jmiæ s ccaqur d iŋdiŋsen.

⁷ Nitni qqeden timessi i Tzawiyyin nnek Iqeddsen,
aqa earran Tazeddiyt n Yisem nnek ař tammurt..

⁸ Nitni nnan deg wuř nsen: “Ejj aney ad tent nareddeg marra!”

Ammu i ssaryen marra imucan n umsagar n Arebbi di temmurt.

⁹ Řæřamat nney war tent nettwiři *æad*,

war din uřa d ijj n unabi *æad*,

uca uřa d ijj jar aney issen ař meřmi *æad*.

¹⁰ Ař meřmi, *a* AREBBI, ad *zzayek* istehza wenni iḥeṣṣaren?

Ma ad iceqqef řædu i řebda deg Yisem nnek?

¹¹ Mayemmi i t^etteggad ad dayney ismeḥ afus nnek, afus nnek afusi?

Suffuy i-t zeg weḥsin *n upartessu* nnek, qda *xasen*..

¹² Zeg weçarř uya aqa AREBBI d Ajeġid inu.

Netta d wenni i dd-ittawyen isenjamen di řwest n temmurt.

¹³ S tzemmar nnek tfetqed řebḥar,
izeġifen n řhaycat teddzed i-ten x waman..

¹⁴ Cek třebezded izeġifen n Liwiwatan,
tewcid i-t d macca i řewḥuc n řexřa..

¹⁵ Cek tarrid řæunřar d teyzart ad dduqqzen,
Cek tessizyed iyezran ittazzřen břa qeřtu..

¹⁶ Ass nnek, nnek uřa d ġiřet,
Cek teggid din tifawt d tfuct..

¹⁷ Cek tessmetned marra iymiren n temmurt,
anebdu d tgerst aqa teggid asen tifras *n sen*.

¹⁸ Eqeř x man aya: řædu isseḥqar SIDI,
ijj n řgens abuhaři iceqqef deg Yisem nnek.

¹⁹ War ttic řæmar n tejlilleḥt nnek i řewḥuc,
war t^ettu i řebda tudart n řmusakin nnek.

74:7 2 Ij. 25:9

74:11 ‘aḥsin’ - niy ‘abeḥrur’.

74:13 Uf. 14:21-31

74:14 ‘řewḥuc n řexřa’ - ittxeřša aney ad nfekkar deg iseřman imeqqranen n řebḥar inni iccin řxecbat n Imiřriyyen tinni
iwđent yar tma n Řebḥar n Uřanim (xzar Uf. 14:30).

74:15 Uf. 17:5,6; Řxř. 20:11; Yac. 3:13; Izhd. 105:41; Ica. 48:21

74:16 Amz. 1:14-19

- ²⁰ Xzar yar řeahd nnek,
 mayar *deg* imucan n tťřam di temmurt
 aqa daysen tudrin eemarent s lœunf.
²¹ War tteĵĵi wenni ittwaħeřřaren ad dd-ieqeb s usedħi,
 eĵĵ řmeskin d umezřađ ad řebbħen Isem nnek.
²² Kkar bedd, *a* AREBBI, bellee ddeewet nnek,
 xemm mammec Cek isseħqarran ibuħařiyen ass imun.
²³ War tt*ttu ca ayuyyi n iřrimen nnek,
 asbuear n yenni i xak iyewwyen
 ittgaeead yar ujenna břa *aqetťu*.

75¹ I umeqqran n imeynajen. ‘War ttareddeğ!’ Azehhed n Asaf. Izři.

- ² Neccin nettqada Cek, *a* AREBBI, nettqada!
 Aqa Isem nnek yudes, aqa lmuĵizat nnek ssawařen *x man aya*.
³ Mayar Necc ad tťfey řħař ittwaggen,
 ad ggey ccree s řħeqq.
⁴ Tammurt ak-d marra imezday nnes fesyen,
 maca Necc ssmettney ipilaren nnes. Silah.
⁵ Necc nniy i ibuħařiyen: “War ttegg^wedem ca!”
 i ieffanen: “War ssgaeeadem icc *nwem!*”
⁶ War ssgaeeadem icc *nwem ammu* sennej,
 war ssawařem s nnfaxet!”
⁷ Mayar asgaeed war dd-ittas zi ccarq,
 niy zi řyarb uřa zi řexřa..
⁸ Mayar AREBBI d řqađi.
 Netta issehekk^wa ijjen u issgaeed wenneyni.
⁹ Mayar aqa *din* iĵĵ n řkas deg ufuſ n SIDI,
 binu ittegg kuffu, ittwaxeğað marra.
 Netta ittkebbba zzayes.
 Marra ieffanen n temmurt ad řemmen uřa d řexmira nnes umi *zzayes* i ya
 swen.
¹⁰ Necc ad *t* barrħey i řebda qae,
 ad zehhdey i AREBBI n Yaequb.
¹¹ Necc ad zedmey marra accawen n ieffanen,
 accawen n imseggaden ad ttwasgaeeden.

75:7 ‘řexřa’ - aqa-t d řexřa n ljanub wenni umi qqaren řexxu ‘Naqab’ yar ccamal n Israil.

76¹I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun.
Azehhed n Asaf, izři.

²AREBBI ittwassen di Yahuda,
Isem nnes d ameqqran di Israil.

³Aeucci nnes aqa-t di Calim,
Tazeddiyt nnes di Şihyun.

⁴Dinni yarza fritcat yareqqen n řqews,
taseddart n useřqi d ssif uřa d amenyi. Silah.

⁵Tessagg^waded u tjeħded i teğid
x idurar nni immezren di tkeccadt.

⁶Inni ijeħden deg wuř ttwakeccden.
Nitni nnudmen, tťšen,
uřa d ijj zeg iryazen imeħden war izemmar ad immeařa.

⁷S uweddeb nnek, *a* AREBBI n Yaεqub,
iyarq ukarru d uysis deg yięes.

⁸Cek, *wah* Cek tessagg^waded,
wi izemmaren ad iqqim ibedd zzat i wudem nnek,
xmi dd řa ikkar weyđab nnek?

⁹Zeg ujenna teggid ad ittweiseř řħukm.
Teťtef tegg^wudi tammurt uca tesseyd,

¹⁰umi ikkar AREBBI maħend ad icarree,
ħima ad ifekk marra imhinen n temmurt. Silah.

¹¹Mařar afugem n iwdan ad Cek iqada,
min iqqimen n wesear ad t tmeneed.

¹²Wcem lwuēud u ggem zzaysen zzat i SIDI, AREBBI nwem.
Ejj marra inni d as dd-innđen
ad awyen řşdaqi i wenni ittxeřřa ad zzayes gg^weden,

¹³wenni ittekksen i řħukkam buħbeřat nsen,
wenni zzayes ttegg^wden ijeğiden n temmurt.

77¹ I umeqgran n imeynajen. Sadu ufos n Yadutun.
Azehhed n Asaf.

² *Necc ssgaēdey* tmijja inu yar AREBBI uca řayıy,
ssgaēdey tmijja inu yar AREBBI, Netta ad ayi iseř.

³ Deg wass n řehřaret inu arzuy Sidi inu.
S řiřet sswizzdey afus inu břa ma ad as arxuı,
řemar inu yugi ad ittwaēzza.

⁴ Umi tuya ttidarey AREBBI, *xenni* ttzehharey, ttexemmamey,
xenni yarxu buřbeř inu. Silah.

⁵ Cek tarred tiřřawin inu ad qqiment faqent,
nhewřey, war ssiwřey.

⁶ Necc ttexemmamey deg wussan n weřař uya,
deg isegg^wusa n ikuden *iedun ařřas zeg wami*.

⁷ Necc ttidarey deg uzenzun inu s řiřet,
xmi ttexemmamey deg wuř inu u buřbeř inu yarezzu:

⁸ Ma ad *aney* inđar Sidi inu i řebda,
u war *xafi* itřřinni ead?

⁹ Ma tbedd tmexsiwt nnes icewwaren i řebda?
Ma ittwabdeř lwaed zi jjiř ař jjiř?

¹⁰ Ma ittu Arebbi ařinni nnes?
Ma deg weyđab nnes ibelleē arreřmet nnes?" Silah.

¹¹ Nniy: "Wa d řeēdab inu,
aqa d isegg^wusa zeg ufos n Umēuđi x kuřci."

¹² Necc ad idarey timegga n SIDI,
ad ēeqřey x lmuējizat nnek n zic.

¹³ Necc ad xemmamey di marra řexdayem nnek,
ad ssiwřey x marra min teggid.

¹⁴ A AREBBI, abrid nnek aqa di tqeddast *i yeđa*!
Man wen *i yeđan* d Arebbi ameqgran am AREBBI?

¹⁵ Cek d Arebbi wenni itteggēn lmuējizat,
Cek tessecned tizemmar nnek jar řegnus..

¹⁶ Cek tefdid řgens nnek s uyiř nnek,
tarwa n Yaequb d Yusuf. Silah.

¹⁷ Aman zrin Cek, *a* AREBBI, aman zrin Cek uca arjijen,
wah aman yuzyen nnhewřen..

¹⁸ Iseynuten ideqqřen farryen-dd aman nsen,
iseynuten yueřan ssgaæden tmijja nsen,
u fřitcat n řqews nnek đwint da d diha..

¹⁹ Ittenneđ řhess n wajjaj nnek,
assamen ggin tafawt x ddunect,
tammurt tenhezz tarjij.

²⁰ Abrid nnek *icuqq* di řebřar,
amesraq nnek deg waman imeqqranen,
war binen *ead* iřuraf *n iđaren* nnek.

²¹ Cek tnedhed řgens nnek am ict n třimart,
s ufus n Musa d Harun..

78¹ Axemmi n Asaf.

A řgens inu, ewc amezzuř i Ccaria inu!
Meyyřem amezzuř nwem řar wawařen n uqemmmu inu.

² Necc ad arzmey aqemmmu inu s wawař iweznen,
ad barrřey řemeani innuffaren zeg weřař uya,.

³ inni nesřa u nessen,
inni d aney řajan ibabaten nney.

⁴ War ten netteffar zeg iřenjiren nsen,
zi jjiř i dd řa yasen.
Ad nbarreř s tmeřga iřebbřen n SIDI,
u s tmeřga ijehden d lmueřizat nni tuřa igga.

⁵ Mařar Netta igga ict n cchadet di Yaeřub,
uřa d ict n Ccaria di Israil,
nni tuřa yumur i ibabaten nney,
mařend ad tt sřyaren i iřenjiren nsen,.

⁶ mařend jjiř i dd řa yasen ad issen,
iřenjiren nni dd řa ittwareřen *awarni asen*,
u *xenni* uřa d nitni ad kkaren ad tt sseedun i iřenjiren nsen,

77:17 Uf. 14:21

77:18 'ssgaæden' - s Teibranit 'wcin'.

77:18 Uf. 14:24

77:21 Izhd. 78:52; 80:2

78:2 Izhd. 49:5; Mt. 13:35

78:5 Aewd. 4:9; 6:7

⁷ *mahend* nitni ad ssarsen řaman nsen x AREBBI,
 war tt^ettun ca timegga n AREBBI,
maca ad řđan tiweřřa nnes,
⁸ war ttiřin amecnaw ibabaten nsen,
 ijj n jjiř ayennan u iyewwyen,
 ijj n jjiř s wuř war imten u s arruř idyaren Arebbi..
⁹ Ayt n Ifrayim, imjebbaden n řqews,
 eeqben deg wass n umenyi.
¹⁰ War řđan řeahd ak-d AREBBI,
 ugin ad uyuren di Ccarięa nnes.
¹¹ Ttun timegga nnes d lmuęizat,
 tinni i d asen isscen.

¹² Zzat i *tiřřawin n* ibabaten nsen igga Netta ict n lmuęiza,
 di temmurt n Miřra, deg iyyar n řucan.
¹³ Netta ibđa řebřar uca isseřwa ten zzayes,
 ijja aman ad bedden am weyřar..
¹⁴ Netta issqebbeđ i-ten s wass s useynu,
 s řiřet marra s tfawt n tmessi..
¹⁵ Netta ibđa řejřuf di řexřa,
 uca iwca i řgens ad isu s ufeyyed,
 amecnaw zeg waman yuřyen..
¹⁶ Netta ijja řeunřarat ad feyyđent zi sseřař,
 Netta ijja aman ad hwan am iyezřan.

¹⁷ Maca nitni arnin di ddnub nsen xas,
arnin deg wesęar deg Umęuři x kuřci
umi tuya aten di tnezruft yuřyen.
¹⁸ Nitni jarrben Arebbi deg wuř nsen,
 umi ttaren macca řar *mezri n* řęęmar nsen.
¹⁹ Ssiwřen đidd i AREBBI, nnan:
 “Ma izemmar Arebbi ad issewjed řřabřa di řexřa?
²⁰ Xzar, Netta iwta di teřđart,
ařami dd-uzzřen *zzayes* waman d iyezřan.
 Ma izemmar Netta ad iwc ařrum, niř issewjed aysum i řgens nnes?”

78:8 Uf. 32:9; 33:3,5; 34:9; Aęwd. 9:6,13; 31:27

78:13 Uf. 14:21

78:14 Uf. 13:21; Izhd. 105:39

78:15 Uf. 17:6; Řxř. 20:11; Izhd. 105:41; 1 Kur. 10:4

78:19 Řxř. 11:1,4

78:20 Uf. 17:6; Řxř. 20:11

- ²¹ S uyenni isra SIDI uca iffugem.
 Timessi tarya didd i Yaεqub,
 ikkar-dd weyɗab nnes didd i Israil,.
- ²² mayar war ttciɣin ca x AREBBI,
 war uminen deg usenjem nnes.
- ²³ Netta yumur iseynuten sennej,
 u yarzem tiwwura n ujenna.
- ²⁴ Ifarrey-dd xasen ‘manna’,
 iwca asen imendi zeg ujenna..
- ²⁵ Marra ccin ayrum n yenni daysen řeezz.
 Issekk asen macca nsen yar webrid ařami jjiwnen..
- ²⁶ Netta igga asemmiɗ n manis dd-tneqqar tfuct ad ikkar deg ujenna,
 s tzemmar nnes issekk-dd asemmiɗ n ljanub..
- ²⁷ Ijja aysum ad xasen dd-iwɗa am *wenzar n* teejjajt,
 ijɗad s wafriwen am ijdi n řebhur.
- ²⁸ Netta ijja i-ten ad wɗan di řwest n řmargeh n řeeskar,
 yar marra iyezdisen n tzeddiyın nsen.
- ²⁹ Nitni ccin u jjiwnen qae,
 ksin min di tuya demεen.
- ³⁰ Nitni tuya ead war ttwafekken zeg weɗmaε nsen,
 macca tuya ead deg uqemmum nsen,
- ³¹ *umi* xasen ikkar weyɗab n AREBBI.
 Netta inya zeg inni iřan d imcennεen qae jar asen,
 yarra-dd inni ittwarfen zi Israil ad aɗaren *yar teejjajt n temmurt*..
- ³² *Maca* qae amenni arnin ggın ddnub,
 war uminen di lmuεjjizat nnes.
- ³³ Netta ijja ussan nsen ad εdun am ijj n řefwar,
 isegg^wusa nsen am ict n řcurret.
- ³⁴ Xmi ten i ya iney, arzun x Arebbi,
 dewřen-dd yares, arzun xas s cɗaret.
- ³⁵ Nitni εeqřen aqa AREBBI d Tařɗart nsen,
 u Arebbi, Ameuři x kuřci, Amefdi nsen..

78:21 Řxř. 11

78:24 Uf. 16:14

78:25 ‘ayrum n yenni daysen řeezz’ - tterjama Tayunanit n řeahd Aqdim zi εřayen mitayn u xemsin isegg^wusa qbeř Lmasih, qqaren as Siptuwaxinta (LXX), teqqar ‘ayrum n lmalakat’ minzi ‘manna’ tuya-t zeg ujenna mani zeddyen lmalakat.

78:25 Yh. 6:31; 1 Kur. 10:3

78:26 Řxř. 11:31

78:31 Řxř. 11:33; 1 Kur. 10:5

78:35 ‘Amefdi’ - d wenni ifdin (=ifekken) ijj n ismey niy ict n tesmeyt, niy ijj n bnadem dayes amarwas, niy ict n temmurt elahsab řqanun, aqa netta ad ixεęes ttaman i ya iřiqqen ismey nni, niy ad ixεęes amarwas i ittxeřsa niy ttaman n temmurt nni niy řsadaq i temyart am mammeε i d as icuwwar. S uyenni d Amefdi war ittfecki amenni waha maca netta d ijj wenni

³⁶ Maca nitni ssnemiřen zzates s uqemmum nsen,
s yiřes nsen ssxarriqen xas.

³⁷ War tuyi uř nsen imten akides,
war uyuren s řmanet ak-d řeahd nnes.

³⁸ Netta *maca* tuya yareřhem *daysen* u ifda řmuęšiyet,
war yareddeğ, maca ařtas n twařawin ijja zeg weyđab nnes,
u war issekkar marra asear nnes.

³⁹ Netta ieqeř aqa nitni myir d aysum waha,
d ijj n usemmid ieddu war dd-itteiqqib.

⁴⁰ Mečar n twařawin searen t di řexřa,
ggin as řehriq di tnezruft!

⁴¹ Twařa awarni tenneynit qeğben Arebbi,
ggin řehriq i Umqeddas n Israil.

⁴² War xarřen ca ead deg ufus nnes,
deg wass nni řami ten ifda *zeg ufus* n yijjen i-ten iřřaren,

⁴³ ařami igga řečřamat di Miřra ,
uřa d lmuęjizat nnes deg iyyar n řuęan,

⁴⁴ *ařami* igga iyezran nsen ad dewřen d idammen,
uřa d marra řeunřarat nsen,
řima nitni war zemmaren ad *zzaysen* swen ead..

⁴⁵ Issekk jar asen ijj n weyřaf n ibeęęac i ten iccen,
uřa d iqarqriwen nni ten iteřřan..

⁴⁶ Netta iwca řyiğet nsen i tmuysi iřarřden,
uřa d řřabet nsen i tmuysi..

⁴⁷ Inřa tazayart nsen s tebrurri,
uřa d izemmuren nsen s ibquqen imeqqranen n tebruri..

⁴⁸ Netta ijja řmař nsen i ubruri,
tiřimriwin nsen i wassamen.

ifekken x řehřab řřanun, war ifekk břa ma ad ixęęęę ttaman nię tamesřact i d as ittweřša ad tt iwc. D man aya i icuwwar ad t nessen x wawař 'amefdi' u x wawařen i yařes dd-iqqnen am: 'ifdi', 'ad ifdi', nię 'ad ifdi kur asege'was ijj n wezyen n yeyyar nnes', u mammec nneyni.

-S uyenni Yeccu Lmasiř d Amefdi i iğa i marra iwdan minzi Netta iwca Tudart nnes di řtweę nneę ammu i xaneę ifdi s idammen nnes izdigen iqeddsen u ammu i ya ifdi tamyart Israyil (=marra *Udayen inni i ya yammen deg Yisem nnes*) d temmurt akides xmi dd i ya yas i twařa wiss tnayen deg uneggar n wussan.

-Maca cciřan war iği amenni. Netta ittegg am uceřřar am uxcin u am uyeřřab. War d as ithhimmi řxar n bnađem maca myir ccan n yixef nnes, řima marra iwdan ad t ebden umi ten issiggeę x Arebbi Iddaren s ixarriqen nnes d tseřřart nnes (*xzar Yuh. 10*).

78:42 'ifda' - xzar 'Amefdi' - Izhd. 78:35.

78:44 Uf. 7:20

78:45 Uf. 8:2,20

78:46 Uf. 10:13

78:47 Uf. 9:23

IZEHHIDEN

⁴⁹ Netta issekk řhaduq n weyđab nnes jar asen,
amuzzar d tefqeħt d řheřran,
umi dd-issekk lmalakat s jrayeħ.

⁵⁰ Netta iseggem ijj n umesraq i weyđab nnes,
war isseizz x řeemar nsen zi řmewt,
isseedu řmař nsen i ttaeun..

⁵¹ Netta inya marra imenza di Miřra,
amezwaru n tzemmar n teryast deg iqiđan n Ĥam..

⁵² Igga řgens nnes ad issgaeed am wuđi,
issqebbeđ i-ten am ict n tħimart di řexřa.

⁵³ Indeh i-ten di řaman, war gg^widen walu,
mayar řebħar idřa řeedyan nsen..

⁵⁴ Iwyi ten ħar temmurt n Zzawect nnes Iqeddsen,
ħar wedrar-a nni d ikseb ufuś afuśi nnes.

⁵⁵ Issuffey řegnus zzat i wudem nsen,
u igga ad asen dd-tekkar tesħart nsen s ufiřu *n řeobar*,
u issezdey tiqebbař n Israil deg iqiđan nsen..

⁵⁶ *Maca* nitni qeđben t u searen AREBBI, Ameuđi x kuřci,
war ĥđin cchadat nnes.

⁵⁷ Nitni dewřen ħar đeffar, ggin s řeydar am ibabaten nsen.
Nitni weddaren am ict n řritca n řqews i iteffyen s řexdee.

⁵⁸ Searen t s řegeudi nsen *i x wehhben tiyarsa*,
arrin t ad yasem s řexyařat nsen ineqcen.

⁵⁹ AREBBI isřa man aya uca ittwasary weyđab nnes,
idweř ieiff ařtas zi Israil.

⁶⁰ Netta ijja Tazeddiyt nnes di Cilu,
Aqiđun mani tuya izeddey jar iwdan.

⁶¹ Netta yarra jjeħd nnes ħar tmeħbast,
uřa d talwizt nnes ħar ufuś n wenni t iħeřřaren..

⁶² Netta isellem řgens nnes i ssif,
yarya weyđab nnes x tesħart nnes.

⁶³ Timessi tecca iħudriyyen nsen,
tiezariyyin nsen war xasent dd-iwyen iyennijen.

⁶⁴ Ikehhanen nsen wđan s ssif, u tijař nsen war runt ca..

78:50 Uf. 9:6

78:51 Uf. 12:29; Izhd. 105:36

78:53 Uf. 14:27,28; 15:10

78:55 Yac. 13:7; Izhd. 136:21,22

78:58 Aewd. 32:16,21

78:61 1 řm. 4:10,11

78:64 1 řm. 4:11,18,19

⁶⁵ *Xenni* ifaq-dd Sidi inu amecnaw ca n ijj i tuya itṭšen,
amecnaw ijj n bu-teḡruḡt nni isyuyyu zi binu.

⁶⁶ Netta iwta wenni t iḥeṣṣaren ḡar ḡeffar,
igga daysen řefḡihet i řebda..

⁶⁷ Aqıḡun n Yusuf inḡar i-t,
taqbič n Ifrayim war tt ifarz.

⁶⁸ Ifarz taqbič n Yahuda,
adrar n řihyun wenni tuya ittexas.

⁶⁹ Ibna Zzawect nnes Iqeddsen am *ijenwan* yueřan,
am temmurt nni issemten i řebda.

⁷⁰ Ifarz amsexxar nnes Dawud,
iksi t zi řkurit n wuři.

⁷¹ Ijja i-t ad dd-yas zi ḡar ḡeffar n wuři,
maḡend ad yarwes Yaεqub, řgens nnes,
uřa d Israil, řwart nnes..

⁷² Netta yarwes i-ten ełahsab řeřfayet n wuř nnes,
igewwed i-ten s ufus izemmarenen.

79¹ Azehhed n Asaf.

A AREBBI, řegnus udfen ḡar řwart nnek.

Nitni ssexmjnen Zzawect nnek Tameqqrant iqeddsen,
arrin Urcalim d řxirbat.

² Řxecbat n imsexxaren nnek wcin tent d macca i ijḡaḡ n ujenna,
aysum n imtiqqan nnek i řewḡuc n temmurt.

³ Idammen nsen zeřeēen ten am waman ḡar marra iyezdisen n Urcalim,
uřa d ijj war *ten* inḡiř.

⁴ Nedweř d řefḡihet i jjiran nney,
d ustehzi d useḡqar i marra inni d aney dd-innden..

⁵ Ar meřmi, *a SIDI?* Ma *xenni* ad teqqimed tseεεared i řebda?
Ma ad arey wasam nnek am tmessi *i řebda?*

⁶ Farrey asear nnek x řegnus inni war Cek issinen,
x tigeldiwin nni war ittřiyin x Yisem nnek..

⁷ Maḡar nitni ccin Yaεqub, areddęen Tazeddiyt nnes.

78:66 1 řm. 5:6; 6:4

78:70 1 řm. 16:11; 2 řm. 7:8

78:71 2 řm. 5:2; 1 Im. 11:2

79:4 Izhđ. 44:14; 80:7

79:5 Izhđ. 89:47

79:6 Irm. 10:25

IZEHHIDEN

⁸ War xaney εeqqeř elahsab řmucřiyet nney n zic.
Qeęeq, ejj arrehmet nnek ad kidney temsagar,
mayar neđeef ařtas..

⁹ Ewc aney afus nnek, *a* AREBBI, di řtwec n ueuęi n Yisem nnek,
senjem aney u seřreh ddnub nney di řtwec n Yisem nnek.

¹⁰ Mayemmi i ya inin řegnus: “Mani ięa AREBBI nsen?” Ejj antaqem n idammen
ittwassizřen n řgens nnek
ad idweř ittwassen jar řegnus jar titřawin nney.

¹¹ Ejj azeħhar n umehbus ad dd-yas zzat i wudem nnek,
ħda iħenjiren n řmewt elahsab řemyaret n uyir nnek.

¹² Arr asen i jjiran nney abehdeř nsen sebca n tseqqar yar weħsin nsen,
abehdeř nsen i zi cek fedħen, *a* Sidi inu.

¹³ Neccin d řgens nnek d wuęi n ddmami n tarewsa nnek.
Nettqada Cek i řebda, zi jjiř ař jjiř.
Neccin ad nbarreh ccan nnek.

80¹ I umeqqran n imeynajen. S teynint n ‘Tillicin’.
Cchadet n Asaf. Azehhed..

² Seř, *a* Ameksaw n Israil,
Cek d wenni yarekkwesen Yusuf am wuęi,
Cek d wenni ittyiman x ikiruben, ban-dd di tissiqt!

³ Sekkar jjeħd nnek zzat i wudem n Ifrayim d Binyamin d Manassa,
as-dd ħima ad aney tfekked.

⁴ *A* AREBBI, arr aney-dd u ejj udem nnek ad yary,
xenni ad nettwafekk..

⁵ *A* SIDI, AREBBI n řeskarat,
meċař i ya tekked t’ttxeyyaqed zi tzaęit n řgens nnek?

⁶ Cek tessecced ten s weyrum n imetřawen,
tarrid ten ad swen imetřawen s ijj n řmijař ittwaggen.

⁷ Cek teggid aney d *ict n tcamma n* imcubbecen i jjiran nney,
řeedyan nney stehzazen jar asen..

⁸ Sbedd aney, *a* AREBBI n řeskarat,
ejj udem nnek ad yary,
xenni ad nettwafekk.

79:8 lca. 64:8

80:1 ‘tillicin’ - ict n marka n innuwaren daysen azri ařtas.

80:2 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

80:4 lzh. 4:7; 31:17; 67:2; Dan. 9:17

80:7 lzh. 44:14; 79:4

⁹ Cek tqeřeed ict n tzayart zi Miřra,
tuzzřed x řegnus, uca tezzud-i-tt *din*.

¹⁰ Cek tesswejeded as *amcan* u tarrid tt-i-dd ad tewwet izewran,
teemmar *tzayart* marra tammurt.

¹¹ Ttwassduryen idurar s tiři nnes,
ticejjura n tengelt n Arebbi s řefruε nnes.

¹² Tegga tiseđwin nnes ad awđent ař řebřar,
ifetwan nnes iziyzawen ař iyzar *n Lfurat*.

¹³ Mayemmi tyedřed iyebrawen nnes,
ařami marra inni dd-ittekken x webrid řeqqđen tt?

¹⁴ Iřef zeg wezyar iqřeb *tazayart*,
mummu n yeyyar aqa ihda i-tt..

¹⁵ A AREBBI n řeeskarat, dweř-dd *yarney*,
sijj-dd zeg ujenna, u xzar, arzef tazayart-a

¹⁶ u tthilla di tzayart tenni izžu ufus nnek afusi,
di tmemmit nni tessjehded i yixef nnek.

¹⁷ Aqa t'ettwassecmęd s tmessi, t'ettwaqđec.
Zeg usegg^wed n wudem nnek ad weddaren.

¹⁸ Ejj afus nnek ad yiři ak-d weryaz n ufus nnek afusi,
ak-d mmis n bnađem wenni tessjehded i yixef nnek.

¹⁹ *Xenni* war xak nřeyyed ca.

Ejj aney ad neddar, *xenni* ad nřaya x Yisem nnek.

²⁰ A SIDI, AREBBI n řeeskarat, sbedd aney-dd,
ejj uđem nnek ad yary,
xenni ad nettwafekk.

81 ¹I umeqqran n imeynajen. S *teynint n* Ujitti. N Asaf.

² Šriwřem i AREBBI, jjeđd nney,
đuqqzem s řefrařet i AREBBI n Yaεqub.

³ Sgaεεdem ict n yezři n uřebbeř, awi abendir,
řgambri mižid d lharpa.

⁴ Šuđem deg uyicc n icarri řar ubeddi n uyur,
řar tziri iqefřen, řar wass n řeid nney.

⁵ Mařar ta d tawřeyyet i Israil,

80:14 'azyar' - niy 'řyabet' niy 'tazgant'.

ict n lfariċa n AREBBI n Yaεqub.

⁶Igga i-tt d cchadet di Yusuf,
řami dd-iffey ċidd i temmurt n Miřra.
Aqa sřiy ijj n yiřes war d as fehmeġ.

⁷Tayruċt nnes fekkey tt zi ddqeř,
ifassen nnes arxun zi tsuġet *i tuya yarebbu*.

⁸Cek třayid di řeřřaret u Necc fekkey cek *zzayes*.
Necc arriy-dd xak zeg wexxam innuffaren n wajjaj,
řar waman n Mariba qeġbey cek. Silah.

⁹Seř, řgens inu, *xenni* Necc ad cehdey di řwest nnek, *a* Israil,
mařa *xenni* tuya tersed ad řari dd-tesřed.

¹⁰War řarek ittiři ijj n arebbi d ařrib,
war ttaċar uřa i yijj n arebbi i war tessined.

¹¹Necc d SIDI, AREBBI nnek,
wenni cek dd-issuffyen zi Miřra.
Arzem aqemmun nnek u Necc ad t ccurey.

¹²Maca řgens inu war isři ca řar tmijja inu,
Israyil war d ayi ixs.

¹³*S uyenni* jjiy ten i wuř nsen iqeřřen,
ařami i řa uyuren di řecwar *n uzeġif* nsen.

¹⁴Mři dd-isřa řari řgens inu,
mři Israil ixs ad yuyur deg ibriden inu!

¹⁵*Xenni* mammec deřya iři qċiy x řēedyan nsen,
arriy afus inu ċidd i yenni ten iřeřřaren.

¹⁶Inni icarrhen SIDI ad řares dd-dewřen ttmuruden deġen,
řweqt *n uxeġeř* nsen ad yiři i řebda.

¹⁷Iři aqa iwca as macca zi lemlih n yirden,
wah, iři s tamment zi jjarf ssjjiwney cek.

82¹ Azehhed n Asaf.

AREBBI ibedd deg wegraw n Arebbi.
Netta iħekkem s řħeqq di řwest n irebbiten.

²Meċař i řa tekkem tħekkmem s řyecc,
ad tessgaεdem udem n iεeffanen? Silah.

³ Ĥekmem s řheqq x umarxu u x uyujiř,
aŷem tasyart i wenni ittwaheřřaren u i umezřud.

⁴ Fekkem amarxu d umezřud,
fekki i-t zeg ufus n ieffanen..

⁵ Nitni war ttessnen u war fehmen,
gguren ttennden di tağest,
marra dsusa n temmurt ttenhezzen.

⁶ Necc nniy: “Kenniw d irebbiten,
kenniw marra d ihenjiren n Umeuđi x kuřci!”

⁷ Ead ad temtem am *kuř* bnadem,
ad tewdam am kuř ijjen zi řhukkam.

⁸ Kkar, *a* AREBBI, Ĥkem x temmurt,
minzi Cek ad t^ettfed tasyart nnek zi marra řegnus..

83 ¹ Izři. Azehhed n Asaf.

² *A* AREBBI, war sseyd,
war ttegg ixef nnek d adehcur,
war seqqar ca, *a* Arebbi.

³ Mařar xzar, ředyan nnek ttarruđuden,
inni Cek icarrhen ssgaeden azeđif.

⁴ Ttxarrřen deg ict n tmeemuč di tnuffar didd i řgens nnek,
ttemcawaren x yenni ittwaheřřan zzayek.

⁵ Qqaren: “Asem-dd, ejj aneř ad ten nteħħa am řgens,
ařami war ittidar ead deg yisem n Israil.”

⁶ Mařar ttemcawaren s wuř d ijj,
aqa tteggjen ijj n řeahd didd i Cek:

⁷ iqiđan n Idum d ayt n Ismaeil,
Mu’ab d ayt n Hajar,

⁸ Jabal d Eammun d Eamaliq,
Filicit d imezday n řur.

⁹ Uřa d Accur immarni řarsen.

Nitni tuřa aten d afus ijhed i ayt n Luř. Silah.

¹⁰ Egg asen am Midyan d Sisara,
am Yabin řar yeřzar n Qicun.

¹¹ Nitni ttwateħħan řar Eayn-Dur, dewřen d řeyřar x temmurt.

82:4 Awřn. 24:11

82:8 Izhd. 2:8; Ebr. 1:2

IZEHHIDEN

¹² Egg i-ten d tarwa n taširet nsen am Ƴurab d Di'b,
marra ayt n jjehd nsen am Zabaḥ d Šalmunae,

¹³ inni iqqaren:

“Ejj aney ad neṭṭef tizeddiyın n AREBBI i yixef nney d řwart.”

¹⁴ A AREBBI inu, egg i-ten am yijj n uqellij ittennden *di řewin*,
am uřum zzat i wudem n usemmiḍ.

¹⁵ Amecnaw timessi tessreqqa azyar,
amecnaw aceeεař ittett idurar,

¹⁶ azzeř ammu xasen s usemmiḍ nnek,
snexřeε i-ten s ṭharyadṭ nnek.

¹⁷ Řeḥḥef udem nsen s řeḥya,
maḥend nitni, *a* SIDI, ad arzun x Yisem nnek.

¹⁸ Ejj i-ten ad barrqen u ad arejfen i řebda,
ejj i-ten ad sseḍḥan uca ad ttwahellken,

¹⁹ ḥima ad ssnen, aqa Cek waha i yar iḡa Yisem ‘SIDI’,
Ameuḡi x marra tammurt.

84¹ I umeqqran n imeynajen, s *teynint* n Ujitti.
Zeg ayt n Qurah. Azehhed.

² Mammec tteizzent tzeddiyın nnek,
a SIDI n řeeskarat!

³ Řeεmar inu dayes mezri, *wah* ifenna *s uweḥḥec*
x řemraḥat n SIDI,
uř inu d ddat inu sřiwřiwen i Arebbi iddaren.

⁴ Uřa d zzawec ittaf ead ict n taddart,
u tafarḡest tufa ijj n řeucc i yixef nnes i di tessrusa issḍawen nnes,
yar iεalṭaren nnek, *a* SIDI n řeeskarat,
Ajeḡid inu d AREBBI inu!

⁵ Sseεd n yenni izeddyen di Taddart nnek,
aqa-ten ttšebbaḥen i Cek břa qeṭṭu. Silah.

⁶ Sseεd n iwdan inni *ittafen* jjehd nsen dayek,
inni iḥeṭṭan ibriden iḡaεeden *yar Zzawect nnek Tameqqrant* deg wuř nsen.

⁷ Xmi ttcuqqan deg ijj n řewḍa n teyzurt n tcejjura n umettin,
arrin t d řeunřar.

Uřa d anřar amezwaru ad *ten* issdurri s lbarakat.

83:15 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

84:3 lzh. 42:2; 63:2

⁸ Nitni gguren zi jjehd ař jjehd,
ad dd-banen ƣar AREBBI di řihyun.

⁹ A SIDI, AREBBI n řeekarat, seř i tzařit inu,
řhess, a AREBBI n Yaεqub! Silah.

¹⁰ A AREBBI, *Cek d* taseddart nney n useřqi,
aqa xzar ƣar wudem n umedhun nnek!

¹¹ Maƣar ijj n wass di řemraħat nnek ihřa x wařef *n wussan nneyni*.
Maelik ufiƣ ad beddeƣ x tnebdat n Taddart n AREBBI inu,
uřa d atlaε deg iqıdan n tuεeffna.

¹² Maƣar SIDI AREBBI d tafuct d tseddart i useřqi,
SIDI ad iwc aħinni d uεuđi.
Netta war isseizzi řxar deg inni igguren s řekmaret.

¹³ A SIDI n řeekarat,
sseed n bnađem nni dayek ittiqqan..

85 ¹ I umeqqran n imeynajen. Zeg ayt n Quraħ. Aزههد.

² Cek tarđid x temmurt, a SIDI,
tessenqeřbed tameħbast n Yaεqub.

³ Tekksed řmuεsiyyet x řgens nnek,
tedřid marra ddnub nnes. Silah.

⁴ Cek tmenεed marra aduqqez nnek *n ufugem*,
tesstewwjed řħaduq n weƣđab nnek.

⁵ Arr aney, a AREBBI n usenjem nney,
ttu ayđab nnek xaney.

⁶ Ma tersed ad xaney tescared i řebda?
Ma ad tegged ayđab nnek ad iqqim zi jjiř ař jjiř?

⁷ Ma war d aney tejjid ad neddar εawed,
ħima ad ac ifarħ řgens nnek?.

⁸ Scen aney-dd tamexsiwt nnek icewwaren, a SIDI,
ewc aney asenjem nnek.

⁹ Necc xsey ad sřey min i ƣa issiweř Arebbi, SIDI,
maƣar Netta ad issiweř ak-d řgens nnes u ak-d imtiqqan nnes x řehna.
Ƣarwem, mařa nitni ad dd-dewřen ttcařan *x yixef nsen*.

84:13 lzhđ. 2:12; 34:9

85:7 lzhđ. 71:20

¹⁰ Nican, aqa yudes-dd usenjem nnes i yenni zzayes ittegg^weden, ħima aeuġi *nnes* ad izdey di temmurt nney.

¹¹ Tamexsiwt icewwaren d řaman ad mmsagaren, tasegda d řehna ad msudumen..

¹² Tidett ad teymi zi temmurt, tasegda ad tessijj yar swadday zeg ujenna.

¹³ SIDI ad iwc uřa d min iřebħen, tammurt nney ad tewc řyiġet nnes..

¹⁴ Tasegda ad as tizwar zzat i wudem nnes, ad teħđa jjurret n iřuraf nnes.

86¹ Tazaġit n Dawud.

A SIDI, arr-dd amezzuġ nnek *yari*, seř ayi, mařar necc di řeyben u zeřđey.

² Ĥđa x řeemar inu, mařar necc d amtiqqi, *a* AREBBI inu, senjem amsexxar nnek, wenni xak ittcařan.

³ Ĥinn xafi, *a* Sidi inu, mařar ttřayiy-dd xak ass am ikmeř.

⁴ Sfarħ řeemar n umsexxar nnek, mařar i Cek, *a* Sidi inu, ssgaεεadey řeemar inu.

⁵ Mařar Cek, *a* Sidi inu, d ařebħan u d amsameħ, ġarek tamexsiwt icewwaren i marra inni ġarek dd-ittřayan.

⁶ A SIDI, seř i tzaġit inu, ħekkar i tmijja n uħeccem inu.

⁷ Deg wass n řeħřaret inu ttřayiy-dd ġarek, mařar Cek ad xafi dd-tarred..

⁸ Jar irebbiten war iġi uřa d ijjen amecnaw Cek, *a* Sidi inu, u war din min yarwesen di tmeġga nni teggid..

⁹ Marra řegnus i teggid, ad dd-asen, ad ađaren zzat i wudem nnek, *a* Sidi inu, ad sseuġen Isem nnek.

¹⁰ Mařar Cek d ameqqran u Cek d wenni itteġgen lmuġjizat, Cek weħħdek d AREBBI *i teġid*.

¹¹ Scen ayi abrid nnek, *a* SIDI, *ħima* ad uyurey di tidett nnek,

85:11 Ebr. 7:2

85:13 Izhd. 67:7

86:7 Izhd. 50:15

86:8 Aewd. 3:24; Izhd. 136:4

smun uř inu maħend ad gg^wedeγ Isem nnek.

¹² *A* Sidi inu, AREBBI inu, xsey ad Cek qadiγ s marra wuř inu, ad cennēy Isem nnek i řebda qaε.

¹³ Maγar tamexsiwt nnek icewwaren temγar xafi, Cek tessnejmed řεmar inu zi řaγay n řaxart.

¹⁴ *A* AREBBI, imεeffaren kkaren-dd akidi, u bandiyyat n ayt n bu-řexcunet arezzun ad *nyen* řεmar inu. Cek war γarsen teγid qibač i tiřřawin nsen..

¹⁵ *Maca* Cek, *a* Sidi inu, d AREBBI d arħim d uħnin, γarek ttasie n řxađar uřa d tamexsiwt icewwaren d řaman mγaren..

¹⁶ Xzar-dd γari u ħinn xafi, egg jjeħd nnek deg umsexxar nnek, uca senjem mmis n tayya nnek.

¹⁷ Egg ict n řεēřamet di řřweε inu, ħima inni d ayi icarrhen ad t zaren ad sseđħan, maγar Cek, *a* SIDI, tewcid ayi afus u tessfewwjed xafi.

87¹ Azehhed, izři n ayt n Qurah.

Dsas nnes *aqat* x idurar iqeddsen.

² SIDI ittexs tiwwura n řihyun ařřas, x marra tizeddyin n Yaεqub.

³ Timesřayin yuεřan qqaren xam, *a* tandint n AREBBI. Silah.

⁴ Necc ad barrħey Rahab d Babil γar yenni i d ayi issnen. Xzar, Afiliřini d Uřuri ak-d Ukuci ... ‘Wanita itt waxeřqed-dd din!’

⁵ Maca x řihyun ad inin: ‘*Ina* marra tt waxeřqen-dd dayes!’, Ameuđi x kuřci ad tt issemten.

⁶ SIDI ad izemmem di lista n řegnus: ‘Wanita ixřeq-dd din’. Silah.

⁷ Nitni ttyennajen am ceřřħen: ‘Tařawin inu marra dayem!’

86:11 Izhd. 25:4; 27:11; 119:33

86:14 Izhd. 54:5

86:15 Uf. 34:6; Řxř. 14:18; Naħ. 9:17; Izhd. 103:8; 145:8; Yuw. 2:13

88¹ Izři, azehhed n ayt n Qurah.
I umeqqran n imeynajen,
s *teynint n* ‘Izři n wecđan’ ęar řehřarat.
Axemmi n Hayman, Azrahi.

² A SIDI, AREBBI n usenjem inu,
deg wass i di dd i ęa syuyyey ęarek s ęiřet,
³ ejj *xenni* ad dd-tas tzaęit inu zzatek,
ewc amezzu y nnek i uřayi inu.

⁴ Maęar řeemar inu ijjiwen s řmuřibat,
tudart inu tudes-dd řaxart.

⁵ Necc ttwařessabey am yenni dd-ihekkwan deg weřfur *n wenđerř*,
am ij n weryaz umi war dayes jhed *ead*.

⁶ Aęa ttwařuzey jar imettan,
am yenni ittwanyen inni izzřen deg wenđerř,
inni war ten t^ettidared *ead*,
ttwaęeđeen zeg ufus nnek.

⁷ Cek teggid ayi deg wenđerř yuęęen qaę,
di taęest, di řaęęay.

⁸ Aęear nnek idqerř xafi ařtas,
s marra řemwaj *n lyadab* nnek tessdeęed ayi. Silah.

⁹ Imqarraben inu tessigg^wejed i-ten xafi,
tarrid ayi d nnei i nitni.
Ittwabelleę xafi, war zemmařey ad dd-ffyey.

¹⁰ Tiřtu inu teemec s řeyben.

A SIDI, ass marra ttřayiy ęarek,
necc sswizzdey ifassen inu ęarek.

¹¹ Ma ad tegged ict n lmuęjiza deg imettan?
Niy ad dd-kkaren řexyařat *n imettan*, ma ad cek qadan? Silah.

¹² Ma ad barrřen s tmexsiwt nnek icewwaren deg wenđerř,
s řaman nnek deg uhellek?

¹³ Ma ad ttwassnent lmuęjizat nnek di taęest,
taseęda nnek di temmurt n tattut?

¹⁴ A SIDI, necc ttřayiy Cek,
tazaęit inu t^ettas-dd zzatek ęar uteffu.

- ¹⁵ Mayemmi, *a* SIDI, tneṭṭared řeemar inu, *mayemmi* t^ettwasnuffared udem nnek zzayi?
- ¹⁶ Zi temži inu necc di řeýben u ggureý ýar unuri, tekksey isnexričen nnek *didd inu*, ttwaḥşareý *zzaysen*.
- ¹⁷ Tettekk xafi řḥaduq n weýdab nnek, itteḥḥa ayi usegg^wid nnek.
- ¹⁸ Ass marra ittenneḍ ayi-dd amecnaw aman, ittquwwar ayi-dd marra.
- ¹⁹ Ameizz inu d ameddukkeř inu tessigg^wejed i-ten xafi, ičciren inu *aq a ten ttwařeḥḥfen* s tağest.

89 ¹ Axemmi n Itan, Azraḥi.

- ² Ad ýennjeý x tmexsiwt icewwaren n SIDI i řebda, ad barrḥey řaman nnek s uqemmum inu zi jjiř ař jjiř.
- ³ Maýar nniý: “Tamexsiwt icewwaren t^ettwabna i řebda, aqa tḍemned řaman nnek deg ijenwan.”
- ⁴ “Nec ggiý ijj n řeahd ak-d wenni zzayi ittwafarzen, jjuğey i umsexxar inu Dawud:
- ⁵ “Nec ad ḍemney zzaričet nnek i řebda, u ad bniý řearc nnek zi jjiř ař jjiř.” Silah.
- ⁶ Ijenwan ttqadan *Cek* x lmuējiza nnek, *a* SIDI, uřa deg wegraw n imqeddasen *ttqadan Cek* x řaman nnek.
- ⁷ Maýar man wen deg iseynuten *izemmar* ad ittwaqedd ak-d SIDI, *man wen i iğan* jar warrawen n Arebbi *izemmar* ad imqudda ak-d SIDI?
- ⁸ Arebbi iwear aṭṭas deg wegraw n imqeddasen, marra inni d as dd-innden ttegg^weden zzayes.
- ⁹ *A* SIDI, AREBBI n řečskarat, man wen ýar iğa tizemmar am *Cek*, *a* SIDI! řaman nnek ittenneḍ i *Cek*.
- ¹⁰ *Cek* tḥekkmed x nnfaxet n řebḥar. Xmi dd-ttnekkaren řemwaj nnes, aqa *Cek* taressid i-ten.
- ¹¹ Aqa třebezded Rahab am yijjen wenni issnuqqben, tzeğeēd řeēdyan nnek s uyiř nnek ijehden.
- ¹² Nnek ijenwan, nnek uřa d tammurt. Ddunit d uemmar nnes teggid asen dsas.

89:6 Izhd. 19:2

89:12 Izhd. 24:1,2

- ¹³ Cek txeřqed-dd ccamal d ljanub,
Tabur d Hirmun sřiwřiwen s Yisem nnek.
- ¹⁴ Aqa ħarek ayiř i di *teggid* taryast,
afus nnek ijhed, afus afusi nnek ittwasgaεεad.
- ¹⁵ Tasegda d řheqq aqa aten d dsas n řearc nnek,
tamexsiwt icewwaren d řaman ittizwaren zzat i wudem nnek.
- ¹⁶ Sseεd n řgens i issnen *ad meyyzen* ařuđi s wesruddeř *n řbuq*, a SIDI,
nitni ad uyuren di tfawt n wudem nnek.
- ¹⁷ Nitni ad farřen ass marra s Yisem nnek,
uca ad dd-ttwasgaεεeden s tsegda nnek,
- ¹⁸ mayar Cek d řemřařet n jjehd nsen,
icc nney ad ittwasgaεεeed s řxađar nnek.
- ¹⁹ Taseddart nney n useřqi n SIDI,
ajeđid nney aqa-t n Umqeddas n Israil.
- ²⁰ Ict n twařa tuġa tessiwřed di tmezriwt x umtiqqi nnek, tennid:
“S *ufus n* ijj n bu-teyruđt ggiġ twiza,
ijj wenni ittwafarzen zi řgens ssgaεεdeġ-t.
- ²¹ Necc ufiġ Dawud, amsexxar inu,
dehney t s zzect iqeddsen.
- ²² mařend afus inu ggur ad yiři imten akides,
wah ayiř inu ad t issemřed.
- ²³ Řeedu war t issagg^wad,
u mmis n řmuεřiyet war t iřeřřar.
- ²⁴ Inni t iřeřřaren ad ten řebzey zzat i wudem nnes,
inni t icarrhen ad ten wteġ.
- ²⁵ Řaman inu d tmexsiwt inu icewwaren, aqa aten akides *i ġa yiřin*,
ad ittwasgaεεeed yicc nnes s Yisem inu.
- ²⁶ Ad ssarseġ afus nnes x řebřar,
afus nnes afusi x iyezran.
- ²⁷ Netta ad xafi dd-iřaġa:
‘Aqa Cek d Baba inu, Arebbi inu, d Tařđart n usenjem inu!’
- ²⁸ Necc ad t ggeġ d amenzu *inu*,
Ameuġi x ijeđiden n temmurt.
- ²⁹ I řebda ad ħđiġ tamexsiwt inu icewwaren zzates,
u ad qqimeġ tt^eřfey s řmanet di Řeaħd inu akides.

89:15 Izhđ. 85:14; 97:2

89:21 1 řm. 16:1,13

89:23 2 řm. 7:10

89:27 2 řm. 7:14; Ebr. 1:4,5

- ³⁰ Ad żżuy żżariċet nnes i řebda,
u řearc nnes min řa kken ussan n ujenna řan.
- ³¹ Mařa iřenjiren nnes řeyyden x Ccariċa inu,
war gguren ak-d lfarayid inu,
- ³² mařa sşfesden tiweřřa inu,
war řeřtin řumurat inu,
- ³³ *xenni* ad xeğřey aċeddu nsen s weemud,
řmueřiyet nsen s teyyita.
- ³⁴ Maca war xasen ttekksey tamexsiwt inu icewwaren,
war nekkarey řmanet inu.
- ³⁵ War tteřřabey řeahd inu,
min dd-iffyen zeg iyencicen inu, war t tbeddiřey.
- ³⁶ Necc jjuğey ict n twařa řar tqeddast inu:
'War ggur ad sşxarrqey eemmarř x Dawud!'
- ³⁷ Żżariċet nnes ad teqqim i řebda,
u řearc nnes *ad din ibedd* zzati am tfuct.
- ³⁸ Netta ad iqqim ibedd i řebda am tziri,
u aċehhad deg iseyn*uten* aqa-t d amtiqqi." Silah.
- ³⁹ *Maca* Cek tearnned t řar uyezdis, teđared t,
Cek tfuggmed x umedhun nnek.
- ⁴⁰ Cek teđared řeahd ak-d umsexxar nnek,
tşesded tamrist nnes *s ubeğae* n temmurt.
- ⁴¹ Tyeđřed marra řehyud nnes,
thedmed tineddam nsen ifaryen *s iyebrawen*.
- ⁴² Marra inni dd-ikkin abrid keccđen t,
netta idweř d asehřar i jjiran nnes..
- ⁴³ Cek tessgaċeded afus afusi n yenni t iheřřaren,
tessfarrħed marra řeedyan nnes.
- ⁴⁴ Cek tessenqeřbed řeqđee n sşif nnes,
Cek tejjid t war ittymimi ibedd deg umenyi.
- ⁴⁵ Cek tessbedded aźri nnes,
řkursi nnes igellden teđared t řar temmurt.
- ⁴⁶ Cek tessemźid as ussan n temźi nnes,
tedřid t s řefđiħet. Silah.
- ⁴⁷ Yares ař meřmi ead, *a SIDI*, ad tessnuffared ixef nnek břa qeřtu,
ad yary wesear nnek am tmessi?

89:31 2 řm. 7:14

89:36 Ebr. 6:13,17,18

89:42 Izhd. 80:13

IZEHHIDEN

⁴⁸ Εqeř x řmijař n tudart inu!

Mayemmi dd-txeřqed marra arraw n bnadem amenni bařeř?

⁴⁹ Man aryaz ijehden war ittwiři řmewt,

man aryaz i řa ifekken řeεmar nnes zeg ufus n řaxart? Silah..

⁵⁰ A Sidi inu, mani řant tmegga n tmexsiwt nnek icewwaren n zic, tinni x tuřa tejjuřed i Dawud s řmanet nnek?.

⁵¹ A Sidi inu, εqeř x useřqar n imsexxaren nnek,

nni arebbuy deg weřsin inu zeg ubarru n marra řegnus,.

⁵² i zi d ayi sseřqaran řeedyan nnek, *a SIDI*,

i zi sseřqaran iřuraf n umedhun nnek.

⁵³ Ad ittwabarek SIDI i řebda qac!

Amin, *wah*, amin!

89:49 Izhđ. 49:10,16

89:50 2 řm. 7:15

89:51 'ařsin' - niy 'abeřrur'.

ADLIS WISS AREBĀ: IZEHHIDEN 90-106

90¹ Tazaġit n Musa, aryaz n AREBBI.

A Sidi inu, Cek tuḡa d Tazeddiyt nney zi jjiř ař jjiř.

² Qbeř ma ad iřin idurar,
qbeř ma ad dd-tessuffyed tammurt, ddunect,
wah aqa Cek d Arebbi zi řebda ař řebda.

³ Cek tejjid bnađem ad ieqeb ḡar ttejjajt.
Teqqared: “Eeqbettiw-dd tarwa n bnađem!”

⁴ Maḡar ařef n isegg^wusa di titřawin nnek am wass n iđennad,
wenni iedun am ict n *nnubet n* teessast di ġiřet.

⁵ Cek tfarđed ten, aqa aten am yiđes.

Yar tuffut ggin am arrbie isřawen.

⁶ Yar tuffut ittzyziw *arrbie* uca *xenni* ittisřaw,
ḡar tmeddit ittwamjar, ittazey.

⁷ Maḡar neccin nefna s weyđab nnek,
nennexřee zeg wesear nnek.

⁸ Cek teggid řmueřiyet nney qibač nnek,
ddnub nney innuffaren di tfawt n wudem nnek.

⁹ Maḡar marra ussan nney ad edun deg ufugem nnek issegg^waden.
Nesseedu isegg^wusa nney am ijj n usqinfi.

¹⁰ Ussan n tudart nney ttekken sebain n isegg^wusa,
niḡ meřmi i ḡa niři nejhed, aqa tmanyin n isegg^wusa.
Min dayes d aeuġi, *ittaru-dd* tamara d řweřran,
deyya ttekk teeddu u neřřaw ḡar din.

¹¹ Man wen issnen řqeshan n weyđab nnek,
mečarř issagg^wad uduqgez nnek *n ufugem*?

¹² Seřmed aney ad nřesseb ussan nney,
řima ad dd-nawi uř *iccuren s* tiřit.

¹³ Dweř-dd, *a SIDI*, ař meřmi?

Řinn x imsexxaren nnek.

¹⁴ Sjiwen aney ḡar *uteffu* s tmexsiwt nnek icewwaren,
xenni ad nesřiwřew, ad nfarř marra ussan nney.

¹⁵ Sfarř aney anect n wussan i d aney teřřared,
anect n isegg^wusa i di nezra řḡar.

¹⁶ Scen řxedmet nnek i imsexxaren nnek,
řeezz nnek x iřenjiren nsen.

¹⁷ Ad xaney tehwa ředrafet n SIDI, AREBBI nney,
u đmen Cek řxedmet n ifassen nney,
wah, řxedmet n ifassen nney đmen i-tt.

91¹ Wenni izeddyen deg udurri n Umeuđi x kuřci,
aqa netta ad issens di tiři n Umzemmar x kuřci.

² Ad iniy i SIDI: *Cek* d amcan inu n tarewřa d lburj inu,
AREBBI inu, wenni x ttečřey!

³ Mařar Netta ad cek ifekk zi texceft n ineymaren n iđđad,
zi řřaęun yareddęen..

⁴ S arric nnes ad cek ideř,
sadu wafriwen nnes ad tafed adurri.
Řřmanet nnes d taseddart tameqqrant d arruđ n wuzzař..

⁵ War t^ettegg^weded ca zeg unexřie n ğřret,
zi řřitca n řřęews i *din* iřřawen s wass..

⁶ uřa zi řřaęun i dd-ittennęden di taęest,
zi lhalak i yareddęen s uziř.

⁷ Waxxa ad wđan ařef řar uyezdiz nnek,
u eęcra ařef řar afus afusi nnek,
waxxa amenni war cek dd-ittikk^wid.

⁸ Ad twařid aya s tiřřawin nnek waha,
ad tzared mammec i řa ittwaxřef zeg ięeffanen.

⁹ Mařar *xak*: ‘Cek *a* SIDI, aqa Cek d amcan inu n tarewřa!’
Aqa cek teggid Ameuđi x kuřci d tazeddiyt i yixef nnek,

¹⁰ war dayek tneřřeř tuęeffna,
uřa d ict n jřiřect war dd-tqarrab ca řar uqiđun nnek,

¹¹ mařar Netta ad xak yumur lmalakat nnes,
maęend ad cek řđant di marra ibriden nnek..

¹² Ad cek ksin x ifassen nsent,
řima ađar nnek war ineggeř azru..

¹³ Ad tęefsed x weyrad izehharen u x třeřsa,
ad tęejned x weyrad ameřyan d řřhaycet *n řębřar*..

91:3 Izhd. 124:7

91:4 Izhd. 57:2

91:5 Ayub 5:19,20; Awřn. 3:25; Izři 3:8

91:11 Izhd. 34:8; Mt. 4:6; Lk. 4:10

91:12 Lk. 4:11

91:13 Ayub 5:22,23

¹⁴ Umi dd-iqen netta yari,
 Necc ad t ssnejmey.
 Necc ad t ssgæedey,
 maɣar netta issen Isem inu.

¹⁵ Netta ad ayi iřaya u Necc ad xas dd-arrey.
 Di řeřaret aqa ayi řares.
 Necc ad t fekkey, ad as sseuġey.

¹⁶ Necc ad t ssjjiwney ak-d tuzzeggart n wussan,
 Necc ad as ssecney asenjem inu.

92¹ Azehhid. Ijj n izři i wass n ssebt.

² Mammec iřbeř maħend ad nqada SIDI,
 ad nzehhed i Yisem nnek,

a Ameuġi x kuřci,

³ maħend ad nbarreř ɣar tuffut s tmexsiwt nnek icewwaren,
 řaman nnek di ġyaři,

⁴ *di leud* s eecra n ifiřan u di lharpa,
 s *tirart* x ifiřan n řgambri.

⁵ Maɣar Cek tessfarħed ayi, *a* SIDI, s tmegga nnek,
 necc ad sřiweřwey x řefeayeř n ifassen nnek.

⁶ Mammec myarent tmegga nnek, *a* SIDI,
 mammec uġyen ixarriřen nnek!

⁷ Ijj n uqeffuħ war řares min i ɣa icawed,
 u ijj n ubuhaři war ifehhem man aya.

⁸ Mařa iħeffanen ɣemmyen am arrbie,
 u marra inni itteggan řmuħsiyyet newwaren,
aqa aya ad issiweđ atehři nsen i řebda qaε.

⁹ Cek d Ameuġi x kuřci i řebda, *a* SIDI!

¹⁰ Maɣar xzar, řeedyan nnek, SIDI,
 řeedyan nnek ad fnan,
 marra inni itteggan řħecc ad ttwazeġeen.

¹¹ Cek ad tessgaεeded accaw inu am wenni n ufunas n řexřa,
 ttwadehney s zzecc n řri.

¹² Tiřř inu ad tzar inni xafi ittcekkmen,
 imezzuyan inu ad sřen i iyrimen inu inni xafi dd-ikkaren.

¹³ Amsegged ad inewwar am tcejart n tini,
ad iymi am tcejart n tengelt x *idurar n* Lubnan,

¹⁴ inni ittwarzun di Taddart n SIDI,
ad nnuwaren di řemraħat n AREBBI nney.

¹⁵ Nitni ad wcen řyiget di tewsar,
ad qqimen řehħen u d řri.

¹⁶ maħend ad barrħen, belli SIDI aqa-t nican.
Netta d Tařdart inu u war dayes bu řyecc.

93¹ SIDI iħekkem, Netta yarđ s leađama,
SIDI yarđ s jjeħd am s yijj n uħezzam.
Wah, ddunect tbedd temten,
war t^tttenhezzi ca.

² Řkursi igellden nnek imten zi meħař uya,
Cek teġid zi řebda.

³ Iyezran ssgaεeden, *a* SIDI, iyezran ssgaεeden tmijja nsen.
Iyezran ad ssgaεeden zzhir nsen.

⁴ SIDI di řueřa ijhed x zzhir n wařtas n waman ijehden,
u x uhaji n řebħar.

⁵ Cchadat nnek aqa daysent řaman.
Taqeddast tekkar as-dd i Taddart nnek, *a* SIDI,
řares ař marra ussan.

94¹ *A* Arebbi n untaqem, *a* SIDI, Arebbi n untaqem,
ban-dd di tissiq!

² *A*, Řqadı n temmurt, sgaεeed ixef nnek,
arr tasyart i imεeffaren am min ssdaħeġen nitni.

³ Meħař i řa kken εad iεeffanen, *a* SIDI,
meħař i řa kken neggzen iεeffanen s řefraħet,

⁴ ad qqimen ssawařen awařen iqeřen,
meħař i řa qqimen marra inni itteggen řmueřiyet ad ssemyaren ixef nsen?

⁵ *A* SIDI, nitni řebbzen řgens nnek,
ħeřşaren tasyart n řwart nnek.

⁶ Nitni neqqen tajač d ubarrani,
řarrřen i iyujjřen.

⁷ Nitni qqaren: “SIDI war tt ittwiři,
AREBBI n Yaεqub war i d as ittħekkar.”

92:13 Řqd. 9:15; Ĥuc. 14:6

94:7 Izhd. 10:11,13; 59:8

⁸ Fetnem kenniw iqeffuħen di řgens *jmie* ak-d ibuhařiyen, meřmi i ya tdewřem tfehmmem?.

⁹ Ma war ittesři wenni izzun amezzuř?
Ma war ızarr wenni iggin titř?.

¹⁰ Ma war itteaqeb wenni ittwebbxen řegnus, wenni isseřmaden tussna i bnađem?

¹¹ SIDI yareggeđ x ixarřiřen n iwdan, aqa-ten am ijj n uřuđi waha..

¹² Sseđ n weryaz nni t^ettwebbxed, *a* SIDI, wenni tesseřmaded zi Ccarića nnek,

¹³ ħima ad t tessareyyehed zeg wussan ieffnen, ař ya ittwahřar weħfur i ieffanen.

¹⁴ Mařar SIDI war ineřřar řgens nnes, war isemmeh di tesřart nnes..

¹⁵ Mařar řħukm ad dd-idweř řar tsegda, marra inni řarsen uř isegmen ad tt-i-dd đeffanen.

¹⁶ Man wen kidi i ya ibedden đidd i ieffanen?
Man wen i xafi i ya iwten đidd i yenni itteggan řyecc?

¹⁷ Mři war iři SIDI d twiza inu, iři izdeř řeemar inu eřaħař deg wesyađ..

¹⁸ Mařa nniř: ‘Ađar inu itteřriř!’,
xenni t^eřřef ayi tmexsiwt nnek icewwaren, *a* SIDI!

¹⁹ Mařa mmarnin dayi ixarřiřen ař řřarf, tuřa řeemar inu ittarr mezři deg usfewwej nnek.

²⁰ Ma *texsed* ad kidek issmun řkursi n uhellek, wenni issiwđen řeyben x *dsas* n tewřeyyet?

²¹ Nitni heřřaren řeemar n umseggad, cehhden x idammen imezdagen s řřar.

²² SIDI tuřa ayi d ijj n lburj yueřan, AREBBI inu d Tařđart n tarewřa inu.

²³ Netta ad xasen isseeqeb řmuřsiyyet nsen, am tteggan řřar nsen ad ten iteħħa.
SIDI, AREBBI nneř, ad ten iteħħa.

94:8 Izhd. 92:7

94:9 Uf. 4:11

94:11 1 Kur. 3:20

94:14 1 řm. 12:22; Rum. 11:1,2

94:17 *asyađ* - d man aya ixs ad yini ‘deg unuri’.

95¹ Asem-dd, ejj aney ad nesřiwřew zzat i SIDI,
ejj aney ad nedduqgez s usřiwřew i Teřđart n usenjem nney.

² Ejj aney ad nades řar wudem nnes s uqadi,
ejj aney ad as nesřiwřew s izehhiden.

³ Mařar SIDI *d* ijj Arebbi d ameqqran,
ijj n Ujeřid d ameqqran sennej i marra irebbiten.

⁴ Deg ufus nnes *řan* imucan yuřřen qae n temmurt,
uřa d tiqiccatin n idurar *aqqa atent* nnes.

⁵ Nnes řebřar, mařar ixřeq i-t-i-dd,
u ifassen nnes ggin uřa d řbar.

⁶ Asem-dd, ejj aney ad nesjed, ad nařar,
ejj aney ad nesjed x ifadden zzat i SIDI, wenni d aney iggin,
⁷ mařar Netta d AREBBI nney u neccin d řgens n tarewsa nnes,
uřa d uř n ufus nnes.

Mařa ass-a tseřem řar tmijja nnes,

⁸ war sseqsihem ca uř nwem, am di Mariba,
am deg wass n Massa di řexřa,

⁹ mani tuřa d ayi ttjarrben řejdud nwem,
qeřben ayi,
waxxa tuřa řrin řxedmet inu.

¹⁰ Arebein n isegg^wusa tuřa tteiffey jjiř-a, nniy:
“Aqa-ten d ijj n řgens s wuř iweddaren,
war ssinen ibriden inu.”

¹¹ S uyenni Necc jjuřey deg weřđab inu:
“Nitni war dd-ttidfen eemmarř di arrařet inu!”

96¹ Yennjem i SIDI ijj n yezři amaynu,
yennjem i SIDI, marra tammurt!

² Yennjem i SIDI, barkem Isem nnes,
beccarem i usenjem nnes ass x wass.

³ Barrřem aeuři nnes jar řegnus,
řeřjaye b nnes jar marra řegnus.

⁴ Mařar SIDI d ameqqran u issdařeř asemyar ařřas,
Netta d amsagg^wed mahu marra irebbiten.

95:7 Izhd. 100:3; Ebr. 3:7

95:8 Uf. 17:7; Řxř. 20:1,3,13; Aewd. 6:16

95:9 Ebr. 3:9

95:10 Ebr. 3:17

96:1 1 Im. 16:23-33

⁵ Minzi marra irebbiten n řegnus aqa aten d lařnam,
maca SIDI igga ijenwan.

⁶ Tissiqt d řeezz *řan* zzat i wudem nnes,
jjehd d wazri aqa aten di Zzawect nnes Iqeddsen.

⁷ Wcem i SIDI, *a*, tiqebbař n řegnus,
wcem i SIDI aeuři d jjehd.

⁸ Wcem i SIDI aeuři n Yisem nnes,
awyem-dd tawhibt u asem-dd řar řemrařat nnes,

⁹ sejdem i SIDI s ucewwar iqeddsen,
arjijem zzat i wudem nnes, *a* marra tammurt!

¹⁰ Inim jar řegnus: “SIDI iřekkem!”
Nican, *řexxu* ddunect tbedd temten, war ttenhezzi *ead*.
Netta ad iřkem řegnus s řheqq.

¹¹ Ejj ajenna ad ifarř u tammurt ad tarceq,
ejj ad izhar řebřar d uemmar nnes,

¹² ejj ad isřiwiřiw yeyyar s řefrařet s marra min dayes,
xenni ad sřiwiřiwent marra tcejjura n weřyar.

¹³ zzat i wudem n SIDI, mařar Netta ad dd-yas,
mařar Netta ad dd-yas řima ad icarree tammurt.
Netta ad icarree ddunect s tsegda,
u řegnus s řheqq nnes..

97¹ SIDI iřekkem,
ejj tammurt ad tfarř,
ad arecqent marra tegzirin..

² Quwwaren as iseynuten d yijj n useynu ibbumbes,
tasegda d řheqq aqa aten d dsas n řearc nnes.

³ Timessi teggur as řar zzat n wudem nnes,
tqedd iyrimen nnes i d as dd-ittennden.

⁴ Assamen nnes ssřaqqan ddunect,
tammurt tžarr i-tt, tenhezza..

⁵ Idurar fessyen am ccmeē zzat i wudem n SIDI,
zzat i wudem n Sidi n marra tammurt.

96:9 Izhd. 29:2

96:12 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

96:13 Izhd. 98:9; Asa. 19:11

97:1 Izhd. 93:1; 96:10

97:4 Izhd. 77:17; Asa. 4:5

⁶ Ijenwan ttbarrhen tasegda nnes,
marra řegnus ttwařan aeuđi nnes..

⁷ Ejj ad sseđhan marra inni ittsexxaren i řexyařat ineqcen n ukeccuđ,
marra inni ittcentnen di lařnam.
Ađarem zzates kenniw, marra irebbiten!

⁸ řihyun isřa, ifarh,
yessis n Yahuda arecqent,
zi ssibbet n řehkamat nnek, a SIDI.

⁹ Mařar Cek, a SIDI, d Ameuđi x marra tammurt,
Cek d wenni yueřan qae x marra irebbiten.

¹⁰ Kenniw i ittexsen SIDI, carhem řyar.
Netta iřetřta x řeemur n imtiqqan nnes,
Netta issenjam i-ten zeg ufus n ieffanen..

¹¹ Tifawt t'ettwazare i umsegged,
d řefrařet i yenni řar iđa uř iseggmen.

¹² *Kenniw* imseggaden, farhem zi SIDI,
qadam xmi t'ettidarem taqeddast nnes.

98¹ Azehhid.

Yennjem i SIDI ijj n yezři n jdid, mařar Netta igga lmuejizat.
Afus nnes afusi d uyiř nnes iqeddsen ssnejmen t.

² SIDI isscen asenjem nnes,
issargeb tasegda nnes zzat i tiřřawin n řegnus.

³ Netta ieqeř x tmexsiwt nnes icewwaren,
x řaman nnes i taddart n Israil.

Marra tineggura n temmurt řrint asenjem s *ufus n* n AREBBI nney.

⁴ řřiweřwem zzat i SIDI, marra tammurt,
syuyyem, řřiweřwem, zehhdem.

⁵ Zehhdem i SIDI s řgambri,
s řgambri u s tmijja n yezři,

⁶ s řřayřat d řřess n uřuđi deg uyicc n icarri.
řřiweřwem zzat i wudem n ujeđid, SIDI.

97:6 Izhd. 19:2; 50:6

97:10 Ęam. 5:15; Rum. 12:9

⁷ Ejj ad izhar řebħar d marra aemmar nnes,
 ddunit d yenni dayes izeddyen.
⁸ Ejj iyezran ad wten camxa s ifassen,
 idurar ad ssřiwřewen *jmie*
⁹ zzat i wudem n SIDI,
 mayar Netta ad dd-yas ħima ad iħkem tammurt.
 Netta ad iħkem tammurt s tsegda,
 řegnus s řħeqq.

99¹ SIDI iħekkem, ejj ad arrijen řegnus.
 Netta iqqim *sennej i* ikiruben, tammurt tebda ad tenhezz..

² SIDI d ameqqran di řihyun,
 Netta yueřa ařtas x marra řegnus.
³ Ejj i-ten ad qadan Isem nnek ameqqran issagg^waden,
ad inin: “Aqa Netta d amqeddas!”
⁴ Jjehd n ujeřid aqa netta ittexs řħeqq.
 Cek teggid amcan imten i tsegda,
 teggid řħeqq d tsegda di Yaεqub.
⁵ Seuğem SIDI, AREBBI nney,
 ađarem zzat i tnebdat n iđaren nnes.
 Aqa Netta d amqeddes!

⁶ Musa d Harun *tuya aten* zeg ikehhanen nnes,
 Camwil *tuya* zeg inni iřayan Isem nnes.
 Nitni řayan yar SIDI uca Netta isřa asen.
⁷ Issiweř akidsen zeg uqellij n useynu.
 Nitni ħđan cchadat nnes,
 uřa d tiweřřa nnes nni d asen iwca.
⁸ A SIDI, AREBBI nney, Cek tesřid asen.
 Cek d ijj n AREBBI iyeffaren,
maca uřa d umtaqem x tmegga nsen.
⁹ Seuğem SIDI, AREBBI nney,
 ađarem zzat i wedrar nnes iqeddsen,
 mayar SIDI, AREBBI nney, d amqeddes *i iğa*.

99:1 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

100¹ Izři n uqadi.

Ejj ad tesquyy marra temmurt s řefrařet ztat i SIDI.

² Sexxarem i SIDI s řefrařet,
 asem-dd ztat i wudem nnes s usřiwřew.

³ Snem, aqa SIDI d AREBBI *i yeřa*.
 Netta ixřeq aney-dd u neccin nnes *i neřa*,
 řgens nnes d wuři n tarewsa nnes..

⁴ Adfem tiwwura nnes s uqadi,
 řemrařat nnes s izřan n uřebbeř,
 qadam t, barkem Isem nnes.

⁵ Mařar SIDI d ařebřan,
 tamexsiwt nnes icewwaren *t^etyima* i řebda,
 řaman nnes zi jjiř ař jjiř.

101¹ Azehhed n Dawud.

Necc ad yennjey x tmexsiwt icewwaren d řřeqq,
 ad zehhdey i Cek, *a* SIDI!

² Necc ad ggey s řeeqeř elahřab ijj n webrid ikemmřen.
 Meřmi řari i dd řa tased?

Necc ad uyurey di řwest n taddart inu s wuř nican,

³ Necc war neřtarey tiřřawin inu di min ifeđřen.
 Necc carrhey min ttegggen inni xak iřeyyden
man aya war d ayi iřeřseq.

⁴ Uř ittefriyen ittxeřša ad xafi yagg^wej,
 war xsey ad ssney min war iřřin.

⁵ Wenni iceqqfen deg umqarreb nnes s tnuffra, ad t teřřiy.
 Wenni ittkebbaren s tiřřawin nnes d wenni itteeffaren s wuř nnes,
 war t kessiy.

⁶ Tiřřawin inu *arezzunt* x imtiqqan di temmurt, řima nitni ad řari qqimen.
 Wenni igguren deg ijj n webrid ikemmřen, ad ayi isexxar.

⁷ Wenni ittegggen řyecc, war ittyimi di taddart inu,
 uřa d bu-ixarriřen war ittwadmen ztat i tiřřawin inu.

⁸ Kuř řřbeř ad teřřiy marra ičeffanen zi temmurt,
 řima *ammu i* řa mřiy marra inni ittegggen řmuęřiyet zi tendint n SIDI.

102¹ Tazağit n wenni iħeşşaren mařa manayenni d aţtas xas,
uca *xenni* ittfarrey imunas nnes zzat i SIDI.

² A SIDI, seř ħar tzağit inu,
ejj ayuyyi inu ad ħarek dd-yawed.

³ War tteffar udem nnek xafi deg wass i di ttwaħşarey.
Arr-dd ħari amezzuħ nnek deg wass i di řayix,
seř-dd *xenni* ħari deħya,

⁴ minzi ussan inu edun am ddexxan,
ixsan inu am tefqunt icemden.

⁵ Uř inu ittisřaw u yużey am arrbie,
ařami ttuy ad ccey aħrum inu.

⁶ Ixsan inu řeşqen ħar teřmect inu
zi ssibbet n uzeħhar yuğħen inu.

⁷ Necc am ijj bu-ueuqqi n ujdidi di řexřa,
dewřey am ijj n muka jar řxirbat.

⁸ Necc beddey faqeħ,
dewřey am yijj n wejdidi i iqqimen weħħdes x tzeqqa.

⁹ Řeedyan inu ttekkwaren ayi ass marra.
Inni xafi itteddan,
neeeřen am qqaren isem inu.

¹⁰ Maħar ttettey iyyed am weyrum,
u xeğdey tisessit inu s imetřawen *inu*

¹¹ zi ssibbet n wesxed nnek d uduqqez n weyřdab nnek,
maħar Cek tessgaeeded ayi u tendared ayi *ewed* ħar temmurt.

¹² Ussan inu am ict n tiři izzuggarten,
u necc tazyeħ am tuga.

¹³ *Maca* Cek, *a* SIDI, ad teqqimed i řebda,
zi jjiř ař jjiř ad dayek xarrşen.

¹⁴ Cek ad tekkared ad tarħmed x řihyun,
maħar aqa d řweqt maħend ad xas řhinned,
minzi řweqt ittwaggen aqa tiwed-dd.

¹⁵ Maħar izra nnes usin-dd x řxařar n imsexxaren nnek
u nitni ksin s weshissef di taejjajt nsen.

¹⁶ Řegnus ad gg^weden Isem n SIDI,
marra ijeğiden n temmurt *ad gg^weden* aeuği nnek,

IZEHHIDEN

¹⁷ xmi i ya ibna SIDI Şihyun *twařat nneynit*,
ad dd-iban deg ueuđi nnes,

¹⁸ ad iřha ak-d tzađit n umezřud,
u war isseřqara ca tazađit nsen.

¹⁹ Man aya ad ittwari i jjiř i dd ya yasen,
řgens nni dd i ya ittwaxeřqen,
ad iřebbeř i SIDI,

²⁰ mayar Netta aqa issijj-dd zi Zzawect nnes Iqeddsen yueřan,
zeg ujenna ixzar-dd SIDI řar temmurt swadday

²¹ řima ad iseř anixsis n umeřbus,
řima ad yarxu i yenni *iđan d* tarwa n řmewt,

²² mařend ad barrřen s Yisem n SIDI di Şihyun,
d ccenęet nnes di Urcalim,

²³ xmi dinni i řa ttwasmunen řegnus,
jmie ak-d tgeldiwin řima ad sexxarent i SIDI.

²⁴ Netta issarxu jjehd inu ak-d webrid,
Netta issemři deg wussan inu.

²⁵ Necc nniř:

‘War d ayi kessi deg wezyen n wussan *n tudart* inu, *a* Arebbi,
aqa isegg^wusa nnek *ttyliman* zi jjiř ař jjiř.

²⁶ Zeg weřař uya teggid dsas i temmurt,
ijenwan d řxedmet n ifassen nnek.

²⁷ Ina ad fnan, maca Cek ad tdumed.

Nitni marra ad arcan am warrud,
Cek ad ten tbeddřed am ict n řeębayet,
ammu i řa ttwabeddřen.

²⁸ Cek *maca* d Cek,
isegg^wusa nnek war qeřřin eemmarř.’

²⁹ Iřenjiren n imsexxaren nnek ad *din* zedyen,
u tarwa nsen ad ttwasmekten ztat i wudem nnek.

103¹N Dawud.

Barek SIDI, *a* řeεmar inu,
d marra min dayi Isem nnes iqeddsen.

²Barek SIDI, *a* řeεmar inu,
war tt^ettu εemmarş marra timegga nnes işebħen.

³*Netta* d wenni d ac iyeffaren marra ddnub nnek,
wenni issgenfan marra řehřacat nnek,

⁴wenni issenjamen tudart nnek zeg wendeř,
wenni xak iggin ijj n ttaj n tmexsiwt icewwaren d arrehmet,

⁵wenni issjjawanen aqemmum nnek s min işebħen,
wenni ittarran temzi nnek am ugider.

⁶SIDI ittegg tasegda d řħeqq
i marra inni ittwaħeşşaren.

⁷*Netta* isscen i Musa ibriden nnes,
i ayt n Israil timegga nnes.

⁸SIDI d arħim d aħnin,
yares ttasie n řxađar, iccur s tmexsiwt icewwaren..

⁹*Netta* war ittemcubbuc i řebda,
war ittyimi *ittxeyyiq* i řebda..

¹⁰*Netta* war d aney ittegg elaħsab ddnub nney,
u war zzayneħ ixeġef elaħsab řmuεşiyet nney,

¹¹mayar am ujenna yueřan x temmurt,
ammu i temyar tmexsiwt nnes icewwaren
sennej i marra inni t ittegg^weden.

¹²Am igg^wej ccarq x řyarb,
ammu i issigg^wej *Netta* ixetřan nney xaney.

¹³Am mammec iħinn ijj n tbatat x iħenjiren nnes,
ammu i iħinn SIDI x yenni t ittegg^weden.

¹⁴Mayar *Netta* issen mammec nettwagg,
ieqeř aqa neccin d acarř.

¹⁵Ussan n bnađem amecnaw tuga,
netta ittnuwar amecnaw tanuwwact n yeyyar..

¹⁶Mařa ikka-dd xas usemmiđ, war teqqim,
u amcan mani tuya tbedd, war xas issin ead.

103:8 Uř. 34:6; Řxř. 14:18; Aewd. 5:10; Naħ. 9:17; Izhd. 86:15; 145:8; Irm. 32:18

103:9 Ica. 57:16; Ica. 3:5

103:15 Ayub 14:1,2; Izhd. 90:5,6; Yae. 1:10,11; 1 Bř. 1:24

¹⁷ *Maca* tamexsiwt icewwaren n SIDI,
 t^ettyma zi řebda ař řebda sennej i yenni t ittegg^weden,
 u tasegda nnes t^ettyma i warraw n warraw,
¹⁸ i marra inni iħeřtan Řeahd nnes,
 u ıceqqřen x řumurat nnes maħend ad zזaysen tteġġen..

¹⁹ SIDI issbedd řearc nnes deg ujenna,
 Tagelda nnes tħekkem x marra *min iġan*.

²⁰ Barkent SIDI, *kennint*, lmalakat nnes,
 ayt n bu-teyruđt imeħden inni itteġġen awař nnes,
 inni ittesřan i tmijja n wawař nnes.

²¹ Barkent SIDI, marra řeeskarat nnes,
kenniw, imsexxaren nnes, inni itteġġen min d as yarecqen!

²² Barkem SIDI, *a* marra min ittwaggen *s ufus nnes*,
 di mani ma i teġa řehkamet nnes.
 Berek SIDI, *a* řeemar inu.

104¹ Berek SIDI, *a* řeemar inu!
 A SIDI, AREBBI inu, mammec d ameqqran Cek!
 Cek tyarđed s leađama d řeezz.

² Netta iřehħef ixef nnes s tfawt amecnaw s ijj n upartessu,
 Netta ittbezzeġ ajenna am tjartiřt n uqiđun..

³ *Aqa Netta* d wenni issarsen tħenya n wesqef sadu ixxamen nnes x waman,
 d wenni iggin iseynuten d akarru nnes,
 d wenni igguren x wafriwen n usemmiđ..

⁴ d wenni iggin lmalakat nnes am isemmiđen,
 u imsexxaren nnes d ıct n tmessi itteħduduqen..

⁵ Netta issbedd tammurt x dsusa nnes,
 war ggur ad tenhezz eemmarř i řebda..

⁶ Cek třeħħfed as s waman yuzyen am s yijj n warruđ,
 aman bedden tiwa i idurar.

⁷ Nitni arewřen zeg usigg^wed nnek,
 qeġqen ad ffyen zi tmijja n wajjaj nnek.

103:18 Aewd. 7:9

103:21 Amz. 32:1; 1 Ij. 22:19; Afa. 3:10; Kul. 1:16

104:2 Amz. 1:6; Ayub 26:7

104:3 Izhd. 18:11; Ica. 19:1; Asa. 14:14

104:4 Ebr. 1:7

104:5 Ayub 26:7; 38:4,5,6; Izhd. 24:2; 78:69

- ⁸ Ttwassgaæden idurar, hekkwant teysarin,
deg wemcan i d asen teggid.
- ⁹ Cek teggid aymir i waman u war ggur ad t εdun,
war dd-dekkwiřen maħend ad dřen tammurt.
- ¹⁰ *Cek* d wenni ineddhen tařawin di teyzurin,
aqa ttazzřent din jar idurar.
- ¹¹ Aqa warrdent marra řmař n yeyyar,
iyyař n řexřa ttekkxen afadi nsen zzaysent.
- ¹² Ijdađ n ujenna zeddyen řar temmawin nsen,
zi jar řefrue t^ettekk-dd tmijja nsen.
- ¹³ *Netta aqa* d wenni ittessun idurar zeg ixxamen nnes deg ujenna,
tammurt t^ettyawan zi řyiřet *i dd-iffyen* zi min teggid Cek..

- ¹⁴ Netta igga arrbie iyemmi i řmar,
uřa d ayemmuy di řřweε n bnađem,
maħend ad dd-yawi ařrum zi temmurt
- ¹⁵ u binu nni issfarraħen uř n bnađem.,
ařami iyembab ad *zzayes* wessgen mahu zi zzect,
uřa d ařrum nni issejhed uř n bnađem.
- ¹⁶ Ticejjura n SIDI ttyawanent,
ticejjura n tengelt n Lubnan nni iřzu Netta,
- ¹⁷ mani tteggan ijdađ řεucc nsen,
mani i teđa taddart n ubellarj di tcejjura n umerzi..
- ¹⁸ Idurar yueřan aqa aten i iyayden n třuđar,
řejrud d amcan n tarewřa i ikawkawen n teřđart.

- ¹⁹ Netta igga taziri d řεεbar i ikuden ittwaggen,
tafuct tessen meřmi i řa teyři.
- ²⁰ Cek tessekkid-dd tağest u tewđa-dd ğiřet,
i di ttextutyen marra řewħuc n wezřar..
- ²¹ Ayraden imezyanen zehharen x zardet,
maħend ad arzun x macca nsen zi Arebbi..
- ²² Mařa teffey-dd *xenni* tfuct, ttecruruden řar řmargeħ,
uca ttyemmaren deg ifran nsen.
- ²³ *Xenni* itteffey bnađem řar řxedmet nnes,
řar tewwuri nnes ař tameddit.

104:13 'ixammen nnes deg ujenna' - s Teibranit 'ixammen nnes n nnej'.

104:17 'amerzi' - niy 'amedzi'.

104:20 'azyar' - niy 'řyabet' niy 'tazgant'.

104:21 Ayub 38:39,40; Ica. 31:4

- ²⁴ Mammec aṭṭas i teggid, *a* SIDI,
s tiyit i teggid marra timesṣayin,
tammurt t^ettwaccur s wagṛa nnek.
- ²⁵ Aqa din řebḥar imḡar, yiriw ḡar marra iḡezdisen nnes,
mani issuffey marra s imuddaren imeqqranen d imeḡyanen, bṛa řeḥsab,
- ²⁶ mani gguren iḡarruba,
Liwiyatan nni teggid ḥima ad dayes ittirar.
- ²⁷ Nitni marra ttrajan Cek,
ad asen tewced macca nsen di řweqt nnes..
- ²⁸ *Maṛa* tewcid asen, yarrwen nitni,
maṛa tarzmed afus nnek,
ddakkwařen jjiwnen s řxar.
- ²⁹ *Maṛa* teffared udem nnek,
aqa ttnexṛaen,
maṛa tkessid asen nnefs,
ad ssuffyen buḥbeṛ u ad dd-dewřen ḡar ucaṛ nsen..
- ³⁰ *Maṛa* tessekked-dd Arruḥ nnek,
xenni ttwaxerḡen-dd nitni,
u ad tarrid aḡembub n temmurt d amaynu.
- ³¹ Aeuḡi n SIDI ad yiři i řebda,
SIDI ad ifarḥ i marra min igga.
- ³² *Maṛa* Netta ixezzar di temmurt, t^ettarjiji,
maṛa iḥada idurar, ad dduxxnen.
- ³³ Necc xsey ad ḡennjey i SIDI min i ḡa kkey ddarey,
ad zehhdey i AREBBI inu min *da* i ḡa kkey ḡiḡ..
- ³⁴ Axemmem inu ad dd-yas x řxaḡar nnes,
ad farḡey di SIDI.
- ³⁵ Imednab ad ttwateḥḥan qae zi temmurt,
iæffanen war ttirin ead.
Barek SIDI, *a* řeemar inu. Hallilu-Yah!

104:27 lzh. 145:15

104:29 lzh. 30:8

104:33 lzh. 63:5; 146:2

105¹ Qadam SIDI, řayam x Yisem nnes,
 barrhem s tmegga nnes jar řegnus..
² Yennjem as, zehhdem i Netta,
 siwřem x marra lmuejizat nnes.
³ Cennnem ixef nnek s Yisem nnes iqeddsen,
 ĥima uř n yenni yarezzun SIDI, ad ifarĥ..
⁴ Seqsam x SIDI d jjehd nnes,
 arzum udem nnes řebda.
⁵ Eeqřem x lmuejizat nnes i igga,
 x řečřamet nnes u x řehkamat n uqemmm nnes.
⁶ Zzaričet n Ibrahim, amsexxar nnes,
 ayt n Yaęqub, inni zzayes ittwafarzen!

⁷ Netta d SIDI, AREBBI nney.
 Řehkamat nnes *i dd-ittasen* x temmurt marra.

⁸ Eeqřem x Řeahd nnes i řebda,
 awař nni iwesřa i wařef n jjiřat,

⁹ i igga ak-d Ibrahim,
 u *issemten i-t s* tjařit nnes i Iřaę.

¹⁰ Netta igga i-t d tawřeyyet i Yaęqub,
 i Israil *igga i-t* d Řeahd i řebda,.

¹¹ umi inna: “Ad ac wceę tammurt n Kenęan,
 afiřu *n řeębar* n tesęart nwem!”.

¹² umi tuęa kenniw deg ijj n wuru n yeryazen, s drus *waha*,
 u am ibarraniyyen *i teęim* dayes..

¹³ Nitni telęen zi řgens řar řgens *nneyni*,
 zeg ict n tgeldit řar ijj n řgens nneyni.

¹⁴ War iiji uřa d ijj n bnađem ad ten isseřar,
 ięaqeb ijeęiden di řtweę nsen..

¹⁵ War tthadam ca imedhunen inu,
 war tteggem řřar deg inabiyyen inu.

105:1 1 Im. 16:8-22

105:3 Izhđ. 34:3

105:10 Amz. 28:13; 35:11; 1 Im. 16:17

105:11 Amz. 13:15; 15:18

105:12 1 Im. 16:19

105:14 Amz. 35:5

- ¹⁶ *Xenni* iřaya-dd i řaz yar temmurt.
Yarža asen marra řeεweč n weyrum..
- ¹⁷ Issekk-dd ijj n weryaz yar zzat i uyembub nsen,
Yusuf immenz d ismey..
- ¹⁸ Carfen iđaren nnes deg iceddiyyen,
řeεmar nnes ittwařsar deg wuzzař..
- ¹⁹ Yares ařami ittweiseqfeř wawař nnes,
iřeffa as řhard n SIDI.
- ²⁰ Issekk ujeđid *ijj* ĥima ad as issarxu,
řĥakem n řegnus iđřeq i-t.
- ²¹ Netta igga i-t d bab x taddart nnes,
uřa d řĥakem x marra min yares..
- ²² ĥima ad yares icedd řĥukkam,
u *ĥima* ad isseřmed tiyt i imyaren nnes.
- ²³ *Awarni aya* yusa-dd Israil yar Miřra,
iqqim Yaεqub am ubarrani di temmurt n Ĥam.
- ²⁴ Netta igga řyiđet di řgens nnes ařtas,
yarra i-t ijhed x yenni t iĥeřšaren..
- ²⁵ Netta yarra uř nsen inneqřeb,
ařami dewřen carrhen řgens nnes,
dewřen yeddaren imsexxaren nnes..
- ²⁶ *Xenni* issekk-dd Musa, amsexxar nnes,
d Harun wenni ifarz i-t Netta..
- ²⁷ Nitni ggin řeεřamat nsen ifarzen jar asen,
u *ggin* lmuεjizat di temmurt n Ĥam..
- ²⁸ Netta issekk-dd tađest uca tedweř marra d tađest.
Nitni war yewwŷen ca x wawařen nnes.
- ²⁹ Netta yarra aman nsen d idammen,
u inya iseřman nsen.
- ³⁰ Netta yarra tammurt nsen tseffay s iqarqriwen,
ař daxeř deg ixxamen n ijeđiden nsen.
- ³¹ Netta issiweř uca yusa-dd weyřaf n iβεεεac,
nnamus *wđan-dd* x temmurt nsen marra.

105:16 'řeεweč n weyrum' - letterlijk 'azeđað n weyrum'.

105:17 Amz. 37:28,36; 45:5

105:18 'ittwařsar deg wuzzař' - s Teibranit 'yusa-dd wuzzař'.

105:21 Amz. 41:40

105:24 Uf. 1:7,9

105:25 Uf. 1:9,10,12

105:26 Uf. 3:10; 4:12

105:27 Uf. 7:9

- ³² Netta yarra anzar nsen d aburri,
issekk-dd timessi d iceeεařen x temmurt nsen.
- ³³ Netta iwta tazayart nsen d wartu nsen,
yarža ticejjura di temmurt nsen.
- ³⁴ Netta issiweř, *xenni* tusa-dd tmuyri,
uřa d bu-weřsař, aqa aten břa řeřsab.
- ³⁵ Nitni ccin marra afsu di temmurt nsen,
ccin řyiřet n temmurt nsen.
- ³⁶ Netta inya marra imenza di temmurt nsen,
amenzu n marra taryast nsen..
- ³⁷ Netta issuffey i-ten-dd s nnuqart d wurey,
war din tuyi uřa d ijj di tqebbař nsen i inderfen.
- ³⁸ Miřra tfarř s wuffuy nsen,
mayar tewđa-dd xasen tigg^wudi temyar..
- ³⁹ Netta ibezzeε aseynu am ijj n arwaq,
u tmessi řima ad tewc tafawt s řiřet.
- ⁴⁰ Nitni zzuřen u Netta yarra ad dd-aset tisekkurin,
issjjiwen i-ten s weyrum n ujenna.
- ⁴¹ Netta yarzem tařđart, aman dduqqzen-dd zzayes,
uzzřen x řařay *u dewřen* am yeyzar.
- ⁴² Mayar Netta iεqeř x wawař nnes iqeddsen,
x umsexxar nnes Ibrahim..
- ⁴³ Netta issuffey-dd řgens nnes s řefrařet,
inni zzayes ittwarfen s usřiweřew..
- ⁴⁴ Netta iwca asen timmura n řegnus,
nitni warten tamara n ccueub,
- ⁴⁵ řima ad řřfen di tweřřa nnes,
ad řđan izerfan nnes. Hallilu-Yah..

105:36 Izhd.78:51

105:38 Uf. 12:33

105:42 Amz. 15:14

105:43 Uf. 14:8; Řxf. 33:3

105:45 Uf. 19:4,5,6; Acwd. 4:1,40; 6:21,22,23,24,25

106¹ Hallilu-Yah, qadam SIDI, maɣar Netta iṣbeḥ,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettiyima i řebda..

² Wi izemmaren ad iħaja timegga timeqqranin n SIDI,
ad ibarreħ marra ccan nnes?

³ Sseed n yenni iħdan řheqq,
sseed n wenni itteggan řebda tasegda.

⁴ Eqeř xafi, *a* SIDI, s arħa ɣar řgens nnek,
eahed ayi s usenjem nnek,

⁵ maħend ad zareɣ řxar i yenni zzayek ittawfarzen,
maħend ad farħey s řefraħet n řgens nnek,
maħend ad farħey s yixef inu *jmie* ak-d tesɣart nnek.

⁶ Neccin nexħa, *jmie* ak-d ibabaten nney,
negga řyecc,
negga tuεeffna..

⁷ Ibabaten nney di Miřra war fhimen i lmuεjizat nnek,
war xarrřen deg ufeyyed n tmexsiwt nnek icewwaren,
maca ɣewwɣen ɣar řebħar, ɣar řebħar n Telga..

⁸ *Maca* Netta issenjem i-ten di ttwεε n Yisem nnes,
ħima ad t^ettwassen řemyaret nnes..

⁹ Netta iwebbex řebħar n Telga ařami idweř yużey,
uca iija i-ten ad kken x *wudem n temmurt n* waman yuğɣen amecnaw *di* řexřa..

¹⁰ Netta ifekk i-ten zeg ufus n yenni *i-ten* icarrhen,
issenjem i-ten zeg ufus n řεedu.

¹¹ Aman dřin inni ten iħeřřaren,
war iqqim uřa d ijjen zzaysen..

¹² Nitni ttecřen x wawařen nnes,
sebbħen as s yijj n yezři n uřebbeħ..

¹³ *Maca* ttun deɣya timegga nnes,
war xsen ad rajan *ead* ccwar nnes.

¹⁴ Nitni dewřen tmeɣɣřen ařas di řexřa,
qeğben Arebbi di tnezruft..

106:1 1 Im. 16:34-36; Izhd. 107:1; 118:1; 136:1

106:6 Lawi 26:40; Irm. 3:25; Dan. 9:5

106:7 Uf. 14:11,12

106:8 Uf. 9:16

106:9 Uf. 14:21,22,29

106:11 Uf. 14:27; 15:5

106:12 Uf. 14:31; 15:1

106:14 Uf. 16:3; řxř. 11:4,6,33; Izhd. 78:18; 1 Kur. 10:6

- ¹⁵ *Xenni* iwca asen min ttaren,
maca issemzi *řqedd n* řeemur nsen..
- ¹⁶ Nitni dewřen usmen zi Musa di řmargeḥ n řeeskar,
 uřa zi Harun, amqeddes n SIDI..
- ¹⁷ Tammurt tennurzem, tşarđ Datán,
 uca tenti abarru n Abiram..
- ¹⁸ Timessi tebda tecmedđ jar ubarru nsen,
 ijj n uceεεař n tmessi iqqed iεeffanen *nmi*..
- ¹⁹ Nitni ggin ijj n ucejmi ęar Ḥurib,
 uca uđaren zzat i yijj n řexyař ifesyen..
- ²⁰ Nitni beddřen aεuęi n SIDI
 ak-d řexyař n ijj n ufunas i ittetten arrbie.
- ²¹ Ttun Arebbi, Amsenjem nsen,
 wenni tuęa iggin timegga timeqqránin di Mişra,
- ²² Imuejizat di temmurt n Ḥam,
 timegga ssagg^wadent ęar řebḥar n Telga.
- ²³ Inna aqa ad ten ikeḥḥeđ,
 mři war ięi d Musa, wenni zzayes ittwafarzen,
 ikkar-dd di txenduqt zzat i wudem nnes di tṭweε nsen,
 maḥend ad issbeεeεd asear nnes i zi ixs ad ten ihellek..
- ²⁴ Nitni kksen taqcurt x temmurt iεizzen,
 war ttečřen ca x wawař nnes..
- ²⁵ Nitni ndeqmen deg iqiđan nsen,
 war sřin ęar tmijja n SIDI.
- ²⁶ Netta issgaεeεd afus nnes xasen,
ijjuę ad ten isseyđeř di řexřa,.
- ²⁷ maḥend ad isseyđeř tarwa nsen jar řegnus,
 maḥend ad ten izeęeε di temmura..
- ²⁸ Nitni ssřeḥmen ixef nsen ęar Baεal-Faęur,
 ccin tięarřa i imettan..
- ²⁹ Searen t s tmegga nsen, ęares ařami dd xasen tewđa jjriḥect.

106:15 řxř. 11:20,33; Izhd. 78:30,31; Ica. 10:16

106:16 řxř. 16

106:17 řxř. 16:31,32,33; Aεwd. 11:6

106:18 řxř. 16:35,46

106:19 Uf. 32:4

106:23 Uf. 32:11,32; Aεwd. 9:13,14; 10:10

106:24 řxř. 14:1,2

106:26 řxř. 14:28

106:27 Izhd. 44:12; Ḥaz. 20:23

106:28 řxř. 25:3; 31:16; Asa. 2:14

³⁰ *Xenni* ikkar-dd Finaḥas, yusa-dd jar asen,
u ammu i t'ttwasbedd jjiḥect.

³¹ Aya ittwaḥseb as-dd d tasegda,
zi jjiḥ aḥ jjiḥ i ṛebda.

³² Nitni searen afugem nnes ḡar waman n Mariba,
aḥami igga Musa ṛḡar di ssibbet nsen,.

³³ mayar ssarezgen ṛeemar nnes,
ḡares aḥami iffeḡ wawaḥ war idbiēen zeg iyencicen nnes.

³⁴ Nitni war teḥḥan ṛegnus
i xef i d asen inna SIDI *ittxeṣṣa ad ten teḥḥan*.

³⁵ *Maca* ṣṣuren ixef nsen ak-d ṛegnus
ṛemden *ad ggen* min ggin nitni..

³⁶ Nitni tuḡa ttsexxaren i ṛexyaḥat n ṣṣanam nsen,
inni d asen idewṛen d taxceft.

³⁷ Nitni iwyen iḥenjiren nsen d tḥenjirin nsen d tayaṛṣt i ccwaṛen..

³⁸ Nitni ssizzṛen idammen imezdagen,
idammen n iḥenjiren nsen d tḥenjirin nsen,
nni iwyen d tayaṛṣt i ṛexyaḥat n ṣṣanam n Kenēan,
aḥami tedweḥ temmurt tefsed s idammen..

³⁹ Nitni dewṛen xemjen zi tmegga nsen,
ssfesden ixef nsen s ṛexdayem nsen.

⁴⁰ Yarya weḡḡab n SIDI x ṛgens nnes,
u Netta iēiff tasyart nnes.

⁴¹ Netta isellem i-ten ḡar ifasssen n ṛegnus,
u inni ten icarrhen dewṛen ttseḡaḡen xasen.

⁴² Ḥṣaren ten ṛeedyan nsen,
nitni ttwaswaḡaḡen sadu afus nsen.

⁴³ Aṭṭas n twaḥawin tuḡa issenjam i-ten,
maca nitni ssarezgen xas s tyennant nsen,
ttwasmezyen s ṛmūeṣiyet nsen.

⁴⁴ *Waxxa amenni* Netta ixzar-dd *ead* ḡarsen umi ten tuḡa di ṛeḥṣaret,
umi isṛa tyuyyit nsen.

⁴⁵ Yidar Ṛeāhd nnes di tṭwee nsen,
u indem zi ssibbet n tmexsiwt nnes icewwaren.

106:32 Ṛxḥ. 20:12; Izhd. 95:8

106:35 Ṛqd. 2:2; 3:5,6

106:37 Lawi 18:21; Aēwd. 12:31; 2 lj. 16:3; 17:17; 21:6; 2 lm. 28:3; 33:6

106:38 Ṛxḥ. 35:33

⁴⁶ Isscen asen arrehmet *nes*,
zzat i wudem n marra inni ten iħebbsen.

⁴⁷ Senjem aneħ, *a* SIDI, AREBBI,
ndeh aneħ nmun zi řegnus,
ħima ad nqada Isem amqeddas nnek,
ad Cek nřebbeħ s yezřan n usemyar..

⁴⁸ Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Israil,
zi řebda ař řebda!”

Ejj marra řgens ad yini: ‘Amin! Hallilu-Yah!’.

ADLIS WISS XEMSA: IZEHHIDEN 107-150

107¹ Qadam SIDI, maɣar Netta d asebhan,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren *t^ettiyima* i řebda.

² Ejj inni ittwařdin zi SIDI ad ssiwřen ammu,
inni ifdi zeg ufus n yenni *ten* iřeřşaren,

³ inni issmun zi temmura,
zi ccarq, zi řyarb, zi ccamal u zi řebhar.

⁴ *Tuɣa din* inni iweddaren di řexřa,
abrid *n^sen* ikka x tnezruft,
war ufin tandint maħend ad dayes zedyen.

⁵ Daysen řaž d ufadi,
řeemar nsen ifceř daysen.

⁶ *Xenni* syuyyen ɣar SIDI di řeřşaret nsen,
u Netta issenjem i-ten zi tigg^wudi nsen.

⁷ Netta indeh i-ten deg ijj n webrid isegged,
maħend ad uyuren ɣar ict n tendint ħima ad *dayes* zedyen.

⁸ Ejj i-ten ad qadan SIDI x tmexsiwt nnes icewwaren,
x lmuęjizat nnes i tarwa n bnađem.

⁹ Maɣar Netta issjjiwen řeemar iffuden,
řeemar iğuzen iccur i-t s řxar.

¹⁰ *Tuɣa din* inni iqqimen di tağest d tiři n řmewt,
s iceddiyen n ddeğ d wuzzař,

¹¹ maɣar ɣewwɣen ak-d wawařen n Arebbi,
war sřin ɣar ccwar n Umęuđi x kuřci.

¹² Netta isseqnee uř nsen s tamara,
nnderfen war ufin wi ɣa iwcen afus.

¹³ *Xenni* řayan i SIDI di řeřşaret nsen,
u Netta issenjem i-ten zi tigg^wudi nsen.

¹⁴ Netta issuffey i-ten zi tağest u zi tiři n řmewt,
u yarza iceddiyen nsen.

¹⁵ Ejj i-ten ad qadan SIDI x tmexsiwt nnes icewwaren,
x lmuęjizat nnes i tarwa n bnađem.

¹⁶ Maɣar Netta yarza tiwwura n nnħas,
icarreg zzekrunat n wuzzař.

IZEHHIDEN

- ¹⁷ *Tuɣa din* ibuhařiyen inni ittwayezzan,
zi ssibbet n uxeřtu nsen d n řmuęsiyyet nsen.
- ¹⁸ Ieiff řeemar nsen zi marra macca,
iwęden ař tewwura n řmewt.
- ¹⁹ *Xenni* řayan i SIDI di řeřšaret nsen,
u Netta issenjem i-ten zi tigg^wudi nsen.
- ²⁰ Netta issekk awař nnes,
u issgenfa i-ten u issenjem i-ten zeg imedřan.
- ²¹ Ejj i-ten ad qadan SIDI x tmexsiwt nnes icewwaren,
x lmuęjizat nnes i tarwa n bnađem.
- ²² Ejj i-ten ad awyen tiwhibin n uqadi,
ad barręen timegga nnes s usřiwřew.
- ²³ *Tuɣa din* inni ihekkwan ęar řebęar s ięarruba,
inni ixeddmen x waman iwesen.
- ²⁴ Žrin min igga SIDI,
uřa d lmuęjizat nnes di řaęaę *n řebęar*.
- ²⁵ Mařa Netta issiweř,
ikkar-dd ijj n usemmiđ,
nni issgaeden řemwaj nnes.
- ²⁶ Gaeden ęar ujenna,
uca hwan ęar tisi n waman n řaęaę.
Ifsi řeemar nsen zi tigg^wudi.
- ²⁷ Meyyřen, meyyřem zi ssa ęar da am umescar,
iweddar asen marra řeęeř nsen *x min i ęa ggen*.
- ²⁸ *Xenni* řayan i SIDI di řeřšaret nsen,
u Netta issuffey i-ten-dd zi tigg^wudi nsen.
- ²⁹ Netta yarra asemmiđ ad yars,
ařami dewřen řemwaj sseyęden.
- ³⁰ Nitni faręen umi arsin *řemwaj*,
u *umi* Netta indeh i-ten ęar řmuyyi i ęares tuęa meęren.
- ³¹ Ejj i-ten ad qadan SIDI x tmexsiwt nnes icewwaren,
x lmuęjizat nnes i tarwa n bnađem,
- ³² ejj i-ten ad t sseuęen deg wegraw n řgens,
ad t cennęen di řęeřqet n imyaren.

- ³³ Netta yarra iyezran d řexřa,
řeunřarat *yarra i-tent* d tammurt iffuden,
³⁴ tammurt i itticen řyiřet *yarra i-tt* d tameřařt,
zi ssibbet n tuęeffna n yenni dayes izeddyen.
³⁵ Netta yarra řexřa d ayeřmam n waman,
tammurt yuzyen d řeunřarat..
³⁶ Dinni i issezdey inni iřuzen,
uca *din* sbedden *nitni* ict n tendint mařend ad *dayes* zedyen.
³⁷ Nitni zarreen deg iyyaren u ttezzun tizayarin deg imarjaęen,
tinni dd-ittawyen igumma d řyiřet *nšen*.
³⁸ Netta ibarek i-ten, *ařami* dewřen deg wařtas,
agřa n řmař nsen war ittwasemzi.
³⁹ *Xenni* maca dakkwařen nitni di drus *eawed*,
hekkwan řar řařař zi ssibbet n řeřřaret d řřar d wecđan.
⁴⁰ Netta ittkebbba aseřqar x tarwa n tařiřet nsen,
ijja i-ten tt*tlieen di řexřa mani war *řin* ibriden.
⁴¹ Issgaęeed-dd amezřuđ zi řeyben,
uca yarra řařat am třimarın timezyanin n wuři..
⁴² Inni igguren nican ttwařan uca farrřen,
maca marra *ayt n řmuęřiyyet* tteqqnen aqemmum *nšen*..
⁴³ Wenni d amiřis, eji i-t ad iřđa,
eji i-ten ad ssnen nican *min ixs ad tini* tmexsiwt icewwaren n SIDI.

108¹ Izři. Azehhed n Dawud.

- ² A AREBBI, uř inu icewweř,
ad yennjey ad zehhdey, *wah* uřa d aęuři inu.
³ Faq, lharpa d řgambri!
Necx xsey ad ssfaęeř tafawt n řefjar.
⁴ Necx ad Cek qadiř jar řegnus, a SIDI,
ad ak zehhdey jar ccueub.
⁵ Mařar tamexsiwt nnek icewwaren t*ttakkwad tiwa i ijenwan,
řaman nnek řares ař iseynuten..

- ⁶ A AREBBI, sgaęeed ixef nnek tiwa i ijenwan,
arr aęuři nnek x marra tammurt,

107:35 Ica. 41:18
107:41 1 řm. 2:8; Izhd. 113:7,8
107:42 Ayub 5:16; 22:19
108:5 Izhd. 36:6; 57:11

⁷ ħima imezzen nnek ad ttwanejmen,
awi asenjem s ufus afusi nnek u arr-dd xaney *awař*.

⁸ AREBBI tuġa issawař di Zzawect nnes Iqeddsen,
s uyenni i ġa negzey s řefrařet.
Nec ad bđiy Cakim,
ad ebbarey taysart n Sukkut.

⁹ Jilead inu, Manassa inu,
Ifrayim d aseřqi ijeħden n uzeġif inu,
Yahuda d amgewwed inu.

¹⁰ Maca Mu'ab d ssarij inu n usird,
x Idum ad ndarey tisiřa inu,
x *temmurt n* Filicit ad dduqqzey s usřiwřew.

¹¹ Wi d ayi i ġa inedhen *di* tendint ifaryen *s iyebrawen?*
Wi d ayi i ġa igewwden ġar Idum?

¹² Ma war d aney tenđared, *a* AREBBI,
u ak-d řeskarat nney ma *zeema* war dd-teffiyed *ead* akidsen, *a* AREBBI?

¹³ Ewc aney afus *ħima ad aney tessnejmed* zi řehřaret,
mayar asenjem *s ufus n* yijj n bnađem aqa ibđeř.

¹⁴ Ak-d AREBBI ad negg s wemħađ,
u Netta ad iefes x yenni d aney iħeřřaren.

109 ¹I umeqqrان n imeynajen. Azehhed n Dawud.

A AREBBI n uřebbeħ inu, war sřidi!

² Maġar aqemmmum n ijj n ueffan,
aqa aqemmmum *iccur s* ixarriqen innurzem xafi.
Nitni ssawařen akidi s yijj n yiřes issxarriqen.

³ Nnđen ayi-dd s wawařen iccuren s wecrah,
ttmenyan akidi x walu..

⁴ I twarrit x tmexsiwt inu kkaren nitni đidd inu,
u nec kessiy s řmeeruf.

⁵ Nitni xeġřen ayi řxar s řřar,
tamexsiwt inu s wecrah.

⁶ Egg xas ijj n ueffan, ejj ccitan ad ibedd ġar uyezdís nnes.

⁷ Mařa xas carreen, ad iffey am ijj n uqřařei,

uca uřa d tazađit nnes ad tiři d ddenb..

⁸ Ad dewřen ussan nnes udrusen *waha*,
ejj wenneyni ad iřtef řfusina nnes.

⁹ Ad dewřen iřenjiren nnes d iyujiřen,
tamýart nnes d tajjač.

¹⁰ Ad telleen iřenjiren nnes da d diha, ad ttaren,
ad arzun x macca jar řxirbat nsen.

¹¹ Ad ittar bu-umarwas marra min ýares,
ad keccden ibarraniyyen *řyiđet n* warber nnes.

¹² War ýares ittiři uřa d ijjen wenni d as i ýa iggin s tmexsiwt icewwaren,
ejj uřa d ijj ad iřinn x iyujiřen nnes.

¹³ Ad ttwatehhan tarwa nnes awarni as,
ad ittwamha isem nsen di jjiř i dd ýa yasen.

¹⁴ Ad yidar SIDI řmuęsiyyet n ibabaten nnes,
ęemmarř war imehhi ddenb n yemmas.

¹⁵ Iři ad bedden řebda qibač i SIDI,
ejj i-t ad ikkes řidaret nsen x temmurt..

¹⁶ Maýar netta war isqiř hıma ad yegg s tmexsiwt icewwaren,
maca imarret řmeskin d umezřuđ,
uřa d wenni umi ittwarř wuř, hıma ad t iney.

¹⁷ Netta tuya ittexs nneęřet,
xenni ejj i-tt ad xas tewđa,
u umi war ifarh s lbaraka,
ejj i-tt ad xas tigg^wej.

¹⁸ Umi yarđ nneęřet am warruđ nnes,
ejj i-tt ad tadeř *xenni* am waman ýar daxeř nnes,
am zsect deg ixsan nnes.

¹⁹ Ejj ad tiři *nneęřet nni* am warruđ i di ittřehheř,
am webyas i ibekkes řebda.

²⁰ Ta d řmunet n SIDI i iyrimen inu,
i yenni issawařen řýar x řęemar inu.

²¹ *Maca* Cek, a SIDI, Sidi inu, egg dayi *am mammec txedsed* di řteew n Yisem nnek,
maýar tamexsiwt nnek icewwaren d tařebhant, senjem ayi.

²² Maýar necc di řęyben u zeřđey,
uř inu ittwasnuqqeb ýar daxeř *deg idmaren inu*.

²³ Amecnaw ict n tiři izzuggarten qeřtiy,

109:7 Awřn. 15:8; 28:9

109:15 Ayub 18:17; Izhd. 34:17

zřuzan ayi am yict n tmuryi.

²⁴ Ifadden inu ttarjijin s użummi,
arrimet inu ittxeřša i-t tadunt.

²⁵ Necc dewřey asen d *ict n řqecęet n* useřqar.
Mařa řrin ayi, ssenhezzan azeřif nsen.

²⁶ Ewc ayi afus, *a* SIDI, AREBBI inu,
senjem ayi elahřab tamexsiwt nnek icewwaren,

²⁷ ĥima ad ssnen aqa d man aya d afus nnek,
aqa Cek i iggin man aya, *a* SIDI.

²⁸ Nitni d yenni ineeęřen, maca Cek ad tbarked,
nitni ttewwřen, ad dewřen ttseđhan
maca amsexxar nnek ad ifarĥ.

²⁹ Ejj iyrimen inu ad yarđen s řefđihet,
ad řehĥfen deg useđĥi am deg iji n useřham.

³⁰ Zeg wuř inu ad qadiy SIDI s uqemmum inu,
ad t ssemyarey jar wařtas.

³¹ Mařar Netta ad ibedd ak-d umezřuđ ĥar uřus nnes afusi,
ĥima ad *t* issenjem zeg inni iĥekkmen x řeęmar nnes.

110¹ Azehhed n Dawud.

SIDI inna i Sidi inu: Qim ĥar uřus afusi inu,
ař dd-ssarsey řeedyan nnek d tanebdat sadu iđaren nnek.

² SIDI ad issekk tařęarct n řřulřta nnek zi řihyun,
Cek ad tşellřted di řwest n řeedyan nnek.

³ Řgens nnek ad yiři d amseeęaf deg wass n řřulřta nnek,
di tissiqť iqeddsen zi řemřawřet n tuffut,
ammu i ĥa yiři i Cek nnda n yenni ead mammeć d ac dd-ittwaxeřqen.

⁴ SIDI ijjuř, eęmarř ad xas indem:
“Cek d Akehhan i řebda di řřifet inu, Malkiřadiq..

⁵ SIDI aqa-t ĥar uřus afusi nnek.
Netta ad iřbez ijeřiden deg wass n weyđab nnes.

⁶ Netta ad iĥakem x řegnus, aqa da *tammurt* teccur s řxecbat,
ad iřbez azeřif x ict n temmurt tameqqrant..

⁷ Ak-d webrid ad isu zi teyzart,
s uyenni ad issgaęeed azeřif nnes.

110:4 Ebr. 5:6; 6:20; 7:17

110:6 Asa. 14:14-20.; 16:14-16; 20:8-10

111¹ Hallilu-Yah!

Alif. Ad qadey SIDI s marra uř inu,

Bit. di řaman n wegraw n yenni igguren nican, *di* tmesmunt.

²**Gimel.** Řefəayeř n SIDI d imeqqrannen,

Dalit. aqa twarezzun zi marra inni zzaysen ifarrřen.

³**Hi.** Netta igga s leađama d řeezz,

Waw. tasegda nnes t'ettyima i řebda.

⁴**Zayin.** Netta igga ijj n řeid i řidaret n lmuejizat nnes.

Xit. SIDI d ařnin d arřim.

⁵**Tit.** Netta iwca macca i yenni t ittegg^weden, **Yud.** ittidar Řeahd nnes i řebda.

⁶**Kaf.** Netta isscen i řgens nnes timegga nnes ijehden,

Lamid. ĥima ad asen iwc tasyart n řegnus.

⁷**Mim.** Řefəayeř n ifassen nnes d tidett d řheqq,

Nun. marra tiweřša nnes daysent řaman,

⁸**Samix.** aqa aten bedden i řebda,

Əayin. ttwaggen di tidett u s řeřfayet.

⁹**Pi.** Netta issewjed ttaman n weřraĥ i řgens nnes,

Tsadi. igga Řeahd nnes i řebda.

Quf. Isem nnes d amqeddas d issegg^waden.

¹⁰**Rix.** Tigggwudi n SIDI d beddu n tiyit.

Cin. Marra inni itteggen amenni, aqa řarsen řeeqeř d lemlih.

Taf. Ccan nnes ittyima i řebda.

112¹ Hallilu-Yah!

Alif. Sseəd n weryaz nni ittegg^weden SIDI,

Bit. wenni ifarrřen ařtas x tweřša nnes..

²**Gimel.** Tarwa nnes ad iřin jehhden di temmurt,

Dalit. jjiř n yenni igguren nican ad ittwabarek.

³**Hi.** Řxir d wagra ad ccuren taddart nnes,

Waw. tasegda nnes t'ettyima i řebda.

⁴**Zayin.** I yenni igguren nican *ad asen* teyři tfawt di tağest.

Xit. *Netta* d ařnin d arřim d umsegged.

⁵**Tit.** Aryaz nni itthinna u yareřteř, *ad yiři* mlih,

Yud. aqa iėeddeř timesřayin nnes nican.

⁶ **Kaf.** Mayar netta war ittyimi ittenhezza i řebda.

Lamid. Ad *din* tiři řidaret deg umsegged i řebda.

⁷ **Mim.** Netta war ittegg^wed zi nnab i war iřřin,

Nun. Uř nnes imten, ittcař x SIDI.

⁸ **Samix.** Uř nnes imten, war ittegg^wed,

Ėayin. ař i ya ixzar řar yenni t-i-dd iřeřşaren.

⁹ **Pi.** Izuzzar, ittic i imezřađ.

Tsadi. Tasegda nnes t^ettyma i řebda,

Quf. icc nnes ad ittwasueřa s ccan.

¹⁰ **Rix.** Ad t iřar ueeffan, ad iffugem.

Cin. Netta ad iyezz s teymas, *xenni* ad ifsi.

Taf. Mezri n ieffanen ad ibđeř.

113¹ Hallilu-Yah, řeuřem,
kenniw imsexxaren n SIDI,
řeuřem Isem n SIDI!

² Ad ittwabarek Isem n SIDI,

zi řexxu řares ař řebda.

³ Zi manis dd-tneqqar tfuct ař manis tyeři tfuct,
ad ittwasseuřa Isem n SIDI.

⁴ SIDI yueřa x marra řegnus,
tiwa i ijenwan d aeuři nnes.

⁵ Man wen iřan am SIDI, AREBBI nney,
wenni izeddyen di řueřa qaĖ,

⁶ wenni yuđaren,
mařend ad iřar deg ijenwan u x temmurt!

⁷ Wenni dd-issnekkaran amuqřiř zi tcejjajt,
ijebd-dd amezřuđ zeg wefrađ.

⁸ mařend ad *t* issyim ak-d tarwa n tařiřet,
ak-d tarwa n tařiřet n řgens nnes.

⁹ Wenni issezdayen tenni war ittirwen di taddart,
am ict n tyemmat n iřenjiren tfarř. Hallilu-Yah.

113:2 Dan. 2:20

113:3 Mal. 1:11

113:7 1 řm. 2:8; Izhd. 107:41

114¹ Ařami iffey Israil zi Miřra,
 taddart n Yaεqub zeg ijj n řgens s yiřes n midden,
² idweř Yahuda d Zzawect nnes Iqeddsen,
 Israyil d *tammurt n řehkamet* nnes.
³ Řebřar iřra i-t uca yarweř,
 L'Urdun inneqřeb yar đeffar.
⁴ Idurar negzen am icarriyyen,
 tiwririn am izmaren.

⁵ Min cek yuřin, *a řebřar*, ařami trekkwařed,
a cek L'Urdun, ařami tenqeřbed yar đeffar?
⁶ A idurar, *min kenniw yuřin* ařami tneggzem am icarriyyen,
 tiwririn am izmaren?
⁷ A tammurt arjiji zzat i wudem n Sidi,
 zzat i wudem n Arebbi n Yaεqub,
⁸ wenni yarrin tařđart d řřemřet n waman,
 sseřař d řeunřarat n waman..

115¹ War ięi i neccin, *a SIDI*, war ięi i neccin,
 mařar i Yisem nnek ad yiři ueuęi,
 di ssibbet n tmexsiwt nnek icewwaren d řaman nnek.
² Mayemmi i řa qqaren řegnus:
 'Mani ięa xenni AREBBI nsen?'
³ AREBBI nney aqa-t deg ujenna,
 igga marra min d as yardan.
⁴ Řexyařat nsen n řřanam aqa atent s nnuqart d wurey,
 řxedmet n ifassen n iwdan..
⁵ Yarsen aqemmum, *maca* war ssiwiřent,
 yarsent tiřřawin *maca* war ttwiřint,
⁶ Yarsent imezzuyen, *maca* war ttesřint,
 yarsent wanzaren, *maca* war ttcemmint.
⁷ Ifassen nsen war zemmaren ad cebbaren,
 iđaren nsen war zemmaren ad uyuren.
 Nitni war ssuffuyen řřess zi tmijja nsen.

114:1 'iřes' - niy 'tutlayt'.

114:1 Uf. 13:3

114:5 'řebřar' - niy 'il'.

114:8 Uf. 17:6; Řřř. 20:11

115:4 'ifassen n iwdan' - s Teibranit 'ifassen n Adam'.

115:5 Aewd. 4:28; Irm. 10:3,4,5,9-16

⁸ Ejj inni tent iggin ad daysent arewsen,
kuř ijj zeg inni xasent ittecřen.

⁹ Israil, ttceř x SIDI.

Netta d twiza nsen d taseddart nsen i useřqi.

¹⁰ Taddart n Harun, ttceř x SIDI.

Netta d twiza nsen d taseddart nsen i useřqi.

¹¹ *Marra kenniw* inni ittegg^weden SIDI, ttečřem x SIDI.

Netta d twiza nsen d taseddart nsen i useřqi.

¹² SIDI ieqeř xaney, Netta ad ibarek.

Ad ibarek taddart n Israil,

ad ibarek taddart n Harun.

¹³ Netta ad ibarek inni t ittegg^weden zi SIDI,

imežyanen *jmiε* ak-d imeqqranen.

¹⁴ SIDI ad awem issmarni *tarwa*,

i kenniw uřa i iřenjiren nwem.

¹⁵ Kenniw t^ettwabarkem zi SIDI,

wenni iggin ajenna d temmurt.

¹⁶ Ijenwan, *wah* ijenwan n SIDI,

maca tammurt iwca i-tt i tarwa n bnađem.

¹⁷ Imettan war zemmaran ad ssemyaren SIDI,

uřa d inni dd-ihwan deg ususem.

¹⁸ Neccin ad nbarek SIDI,

zi řexxu ař i řebda. Hallilu-Yah!

116 ¹ Necc ttexsey,
mayar SIDI isřa i tmijja inu, aħeccem inu,

² mayar Netta iwca ayi amezzuř nnes.

Ad as řayıř marra ussan *n tudart inu*.

³ Iseywan n řmewt nnđen ayi-dd, tewđa-dd xafi tigg^wuda n řaxart.

Necc ufiř aqa ayi ttwaħřareř u ceđney.

⁴ Řayıř x Yisem n SIDI, nniř:

“A SIDI, fekk řeεmar inu!”

⁵ SIDI d aħnin d amsegged,

AREBBI nney dayes řeħnunect.

⁶ SIDI iħeṭṭa uṛawen n iħafiyyen.

Necc tuṛa ayi *am* uneṣṣaqab, *maca* Netta issenjem ayi.

⁷ Hna εawed, *a* řεεmar inu,
maṛar SIDI igga ac min iřebħen..

⁸ Maṛar Cek, *a* SIDI, teħḍid řεεmar inu zi řmwewt,
tiṭṭawin inu zeg imetṭawen, aḍar inu zeg uneqraḍ.

⁹ Ad uyureṛ zẓat i wudem n SIDI,
di temmura n yenni iddaren.

¹⁰ Necc umneṛ, s uyenni nniṛ:
“Necc ttwaħřareṛ aṭṭas!”

¹¹ Di tigg^wudi inu nniṛ: “Marra iwdan d ayt n bu-ixarriqen!”

¹² Mammec i ṛa xeḡřeṛ SIDI,
x marra řxar i d ayi igga?

¹³ Ad ssgaεdeṛ řkas n usenjem ameqqran,
ad řayiy x Yisem n SIDI.

¹⁴ Necc ad kemmřeṛ lwueud inu i SIDI,
qibač i marra řgens nnes.

¹⁵ Aqa iyřa di tiṭṭawin n SIDI,
řmwewt n imtiqqan nnes.

¹⁶ A SIDI, aqa necc d amsexxar nnek,
nnec d amsexxar nnek, mmis n tayya nnek.
Cek tessarxud xafi iceddiyen inu.

¹⁷ Necc ad Cek dd-awyey tawhibt n uqadi,
ad řayiy x Yisem n SIDI.

¹⁸ Necc ad ssqefřeṛ lwueud inu i SIDI,
qibač i marra řgens nnes.

¹⁹ di řemraħat n Taddart n SIDI,
di řwest nnem, *a* Urcalim! Hallilu-Yah.

117¹ Seuġem SIDI, marra řegnus,
řebħem t, marra ccuεub!

² Maṛar tamexsiwt nnes icewwaren d tameqqrant tiwa nney,
řaman n SIDI ittyima i řebda, Hallilu-Yah!

116:7 Izhd. 13:6
116:10 2 Kur. 4:13
116:11 Rum. 3:4
117:1 Rum. 15:11

118¹ Qadam SIDI, mayar Netta d aṣebḥan,
mayar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda.

² Ejj Israil ad yini:

“Tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda.”

³ Ejj taddart n Harun ad tini

“Tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda.”

⁴ Ejj inni ittegg^weden SIDI ad inin:

“Tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda.”

⁵ Di řehṣaret řayiy ɣar SIDI.

SIDI yarra-dd xafi umi *iwca ayi* ttasie.

⁶ SIDI aqa-t akidi, war ttegg^wedey ca,

mayar min izemmar bna dem ad ayi igg?

⁷ SIDI aqa-t akidi jar yenni d ayi iwcin afus.

Necc ad xezzarey *yar swadday* x yenni d ayi icarrhen.

⁸ Iḥra ad arzuy dduri ɣar SIDI,

x utecři x bna dem..

⁹ Iḥra ad arzuy dduri ɣar SIDI,

x utecři x tarwa n tařiřet.

¹⁰ Marra řegnus nnden ayi-dd.

Necc yeḍřey ten s Yisem n SIDI.

¹¹ Nnden ayi-dd, *wah*, quwwaren ayi.

Necc yeḍřey ten s Yisem n SIDI.

¹² Nitni nnden ayi am tzizwa,

aqā amecnaw timessi n isennanen xesyen.

Necc yeḍřey ten s Yisem n SIDI.

¹³ Cek tearned ayi s řeqsařet ařami ggur ad wḍiy,

maca SIDI iwca ayi afus.

¹⁴ SIDI d jjehd inu d azehhed *inu*,

Netta idweř ayi d asenjem.

¹⁵ Deg iqḍan n imseggaden *ittwaseř* řḥess n usřiwřew d usenjem.

Afus afusi n SIDI igga s jjehd.

¹⁶ Afus afusi n SIDI ittwasgaeeed,

afus afusi n SIDI igga s wemḥaḍ..

¹⁷ Necc war tmettiy ca, ad ddarey,

ad barrḥey timegga n SIDI.

118:6 Rum. 8:31

118:8 Izhd. 62:9,10; 146:3; Irm. 17:5,7

118:16 Lk. 1:51

¹⁸ SIDI iwebbex ayi aṭṭas,
maca war d ayi iwci i řmewt.

¹⁹ Arzmem ayi tiwwura n tsegda,
ad zzaysent adfey, ad qadiy SIDI.

²⁰ Ta d tawwart n SIDI,
imseggaden ad zzayes adfen.

²¹ Necc ad ac qadiy umi d ayi tesřid,
tdewřed ayi d asenjem.

²² Azru i war xsen ibennayen,
idweř d ixef n teymart..

²³ Aya ittwagg zi SIDI,
u man aya d řecjeb di tiṭṭawin nney.

²⁴ Wa d ass i igga SIDI,
ejj aney ad narceq u ad dayes nfarḥ.

²⁵ A SIDI, awi-dd asenjem,
a SIDI, awi-dd afřaḥ.

²⁶ D amimun wenni dd i ya yasen s Yisem n SIDI!
Neccin ad kenniw nbarek zi Taddart n SIDI.

²⁷ Arebbi d SIDI nni d aney iggin tafawt.
Qnem *tayarst* n řeid s iseywan řar waccawen n ucalřar, *řmedbeḥ* n *wecmađ*.

²⁸ Cek d Arebbi inu, s uya ad Cek qadiy,
a AREBBI inu, ad Cek sseuḡeḡ.

²⁹ Qadam SIDI, mařar Netta d ařebḥan,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettiyima i řebda.

119¹ Alif. Sseed n yenni ikemmřen abrid *n tudart* nsen břa řeib,
inni igguren x webrid n Ccaria n SIDI..

² Sseed n yenni iḥeṭṭan cchadat nnes,
inni xas yarezzun s marra uř nsen.

³ Nitni war tteggan řyecc,
maca gguren deg ibriden nnes.

⁴ A SIDI, cek tumared
maḥend bnađem ad iḥḍa tiweřša nnek nican.

⁵ Mři qaē ibriden inu ttwaseggden,
maḥend ad ḥḍiy tiweřša nnek,

118:22 Ica. 8:14; 28:16; Mt. 21:42; Mk. 12:10; Lk. 20:17; Řex. 4:11; Rum. 9:33; Afa. 2:20; 1 Bř. 2:4,7
119:1 Izhđ. 1:1

⁶ *xenni* emmarş ad seḥiy
maṛa xezzarey ɣar marra tiweşsa nnek.

⁷ S wuř iqqur ad Cek qadiy,
maṛa necc řemdey řeḥkamat nnek iseggen.

⁸ Ad ḥḍiy tiweşsa nnek!
War dayi semmeḥ *marra*!

⁹ **Bit.** Mammec i ɣa issizdeg ijj n ubřiy abrid nnes?
S wemnae nnes deg wawař nnek.

¹⁰ Necc arezzuy xak s wuř inu marra,
war d ayi ttejji ad ffey x řumurat nnek.

¹¹ Min teqqared Cek, xemmřey t deg wuř inu,
maḥend war kidek xetřiy.

¹² Tettwabarked Cek, *a* SIDI,
seřmed ayi tiweşsa nnek.

¹³ S iyencicen inu barrḥey marra lfarayid n uqemmum nnek.

¹⁴ Aqa farḥey s webrid n cchadat nnek,
am x marra min iḡan iyřa.

¹⁵ Ad xarrřey di řumurat nnek,
ad xezzarey ɣar imesraq nnek.

¹⁶ Necc ḍaffarey tiweşsa nnek,
awař nnek war t t^ettuy.

¹⁷ **Gimel.** Egg tcuni i umsexxar nnek,
maḥend ad ddarey u ad ḥḍiy awař nnek.

¹⁸ Arzem ayi titřawin inu,
ḥima ad zarey lmuejizat n Ccaria nnek.

¹⁹ Necc aqa ayi d abarrani x temmurt,
war xafi teffar řumurat nnek.

²⁰ Řeemar inu ittwafna,
s uweḥḥec ɣar lfarayid nnek.

²¹ Cek teaqbed imēeffaren ittwaneēřen,
inni itteffyen x řumurat nnek.

²² Ksi xafi řefḍiḥet d useḥqar,
mayar ḥḍiy cchadat nnek.

²³ Uřa d řḥukkam qqimen,
ssawařen ak-d wayawya xafi,
maca amsexxar nnek ittxarres di tweşsa nnek.

119:17 Izhd. 103:2; 116:7

119:19 Amz. 47:9; 1 Im. 29:15; Izhd. 39:13; Ebr. 11:13

²⁴ Cchadat nnek d meżri inu,
aqa-tent d imcawaren inu..

²⁵ Dalit. Řeemar inu iřseq ħar tæjjajt,
arr-dd dayi tudart eļařsab awař nnek.

²⁶ Necc neemey i Cek x ibriden inu u Cek testajbed ayi.
Seřmed ayi tiweřřa nnek..

²⁷ Arr ayi ad fehmeġ abrid n řumurat nnek,
ad xarrřey di lmuejizat nnek.

²⁸ Řeemar inu ifsi s wecđan,
seggem ayi ħar *webrid n* wawař nnek.

²⁹ Sigġ^wej ayi x webrid n ixarriġen,
ħinn xafi s Ccarięa nnek.

³⁰ Necc ixđareġ abrid n tidett,
ssarseġ lfarayid nnek *zzati*.

³¹ Necc cebbareġ di cchadat nnek, *a SIDI*,
war d ayi tteġġi ad seđħiy.

³² Necc ad đfareġ abrid n řumurat nnek,
maġar Cek teggid ttasię i wuř inu.

³³ Hi. *A SIDI!* seřmed ayi abrid n tweřřa nnek,
xenni necc ad dayes tťfey ař aneggar.

³⁴ Ewc ayi řefħamet, *xenni* necc ad ħđiy Ccarięa nnek,
u ad dayes tťfey s wuř inu marra.

³⁵ Ndeh ayi x webrid n řumurat nnek,
minzi farrħey zzayes.

³⁶ Arr uř inu ħar cchadat nnek,
war iġi ħar tťmee n arbeħ.

³⁷ Sheyyed tiťťawin inu x řbaťeř,
arr-dd dayi tudart s ibriden nnek.

³⁸ Đmen min tennid i umsexxar nnek,
wenni Cek ittegg^wden.

³⁹ Šheyyed xafi řefđiħet i zi ttegg^wedeġ,
maġar lfarayid nnek cnant.

⁴⁰ Xzar, ttweħħceġ řumurat nnek,
arr ayi ddareġ s tsegda nnek.

119:24 lzhđ. 43:4

119:26 lzhđ. 25:4; 27:11; 86:11

- ⁴¹ **Waw.** Ejj ad ġari dd-tas tmexxiwt nnek icewwaren, *a* SIDI, asenjem nnek *aqa-t* am mammec i tennid Cek.
- ⁴² Ħima zemmareġ ad arrey x wenni zzayi issbeħdařen, maġar ttecreġ x wawař nnek.
- ⁴³ War ttekkes awař n tidett qaē zeg uqemmmu inu, maġar ttrajji lfarayid nnek.
- ⁴⁴ Necc ad ħdiġ Ccariēa nnek b'ra qeřtu, i řebda qaē.
- ⁴⁵ Necc ggureġ di ttasie, maġar arzuġ x řumurat nnek.
- ⁴⁶ Ad ssiwřeġ x cħadat nnek zzat i ijeġiden, war *zzatsen* ttesdħiġ ca.
- ⁴⁷ Ad arrey meżri di řumurat nnek, tinni i ttexsey.
- ⁴⁸ Necc ad ksiġ ifassen inu qibař i řumurat nnek, tinni i ttexsey, ad xarrsey di tweřsa nnek.
- ⁴⁹ **Zayin.** Eqeř x wawař *i tennid* i umsexxar nnek, min xef tuyřed asitem inu.
- ⁵⁰ D wa d afewweġ inu x řemħayen inu, maġar lwaed nnek yarra-dd dayi tudart.
- ⁵¹ Imēeffaren ħeccen ayi-dd awař ař řtarf, *maca* necc war ħeyyideġ ca x Ccariēa nnek.
- ⁵² Necc xarrsey di lfarayid nnek n řebda, *a* SIDI, *xenni* aqa ttwafewwjeġ.
- ⁵³ Tafqeħt t'řtef ayi di ssibbet n iēeffanen, inni isemmħen di Ccariēa nnek.
- ⁵⁴ Tiweřsa nnek tuya atent d izřan inu, di taddart n tbarranect inu.
- ⁵⁵ Di ġiřet tuya ttxarrsey deg Yisem nnek, *a* SIDI, u ħdiġ Ccariēa nnek.
- ⁵⁶ Ammu i d ayi imsar, maġar ħdiġ řumurat nnek.
- ⁵⁷ **Xit.** SIDI d tasyart inu, necc nniġ ad ħdiġ awařen nnek.
- ⁵⁸ Ĥeccmey *zzat* i wudem nnek s marra wuř inu, ħinn xafi am mammec i *d ayi* tennid.

- ⁵⁹ Necc xarrsey deg ibriden inu,
ad sseeqbey *işurafn* idaren inu yar cchadat nnek.
- ⁶⁰ Necc qeğqeğ, war eettařey ca,
ħima ad ħdiy řumurat nnek.
- ⁶¹ Iseywan n ieffanen carrfen ayi,
maca war tt^ettuy Ccariea nnek.
- ⁶² Yar wezyen n ġiret ttnekkareğ,
ħima ad Cek qadiğ x lfarayıd nnek iseggden.
- ⁶³ Necc d ameddukkeř n marra inni Cek ittegg^weden,
n yenni iħettañ řumurat nnek.
- ⁶⁴ Zi tmexsiwt nnek icewwaren teccur temmurt marra, *a* SIDI,
seřmed ayi tiweřsa nnek.
- ⁶⁵ **Tit.** Cek teggid s tcuni i umsexxar nnek, *a* SIDI,
elaħsab awař nnek.
- ⁶⁶ Seřmed ayi maħend ad meyyzey u ad ssney mliħ,
minzi ttecreğ x řumurat nnek.
- ⁶⁷ Qbeř ma ttwaħşareğ, weddareğ,
maca řexxu ħeřtiğ min teqqared Cek.
- ⁶⁸ Cek d asebħan u t^ettegged min işebħen,
seřmed ayi tiweřsa nnek.
- ⁶⁹ Imeffaren arexxun-dd xafi ixarriqen,
maca necc ħeřtiğ řumurat nnek s marra uř inu.
- ⁷⁰ Uř nsen war ittacan am tadunt,
maca necc, aqa Ccariea nnek ttafey dayes mezri.
- ⁷¹ Tuğ i necc mliħ umi ttwaħşareğ,
mağar ammu i řemdeğ tiweřsa nnek.
- ⁷² Ccariea zeg uqemmum nnek ġari iħřa ařaş
x wařaf n *uqiyyat* n wureğ niğ n nnuqart..
- ⁷³ **Yud.** Ifassen nnek ggin ayi, kewwnen ayi.
Ewc ayi řeeqeř, maħend ad řemdeğ řumurat nnek..
- ⁷⁴ Inni Cek ittegg^weden ad ayi ġaren uca ad farħen,
mağar ttrajiğ awař nnek.
- ⁷⁵ Necc ssneğ, *a* SIDI, aqa seggdent řeħkamat nnek,
u aqa Cek teħşared ayi s řaman.
- ⁷⁶ Ejj ad tiři tmexsiwt nnek icewwaren d afewwej i necc,
am mammec i tennid i umsexxar nnek.

119:72 Izhd. 19:11

119:73 Ayub 10:9; Izhd. 139:13

⁷⁷ Ad xafi dd-tas arreħmet nnek,
maħend ad ddarey, mayar Ccariea nnek dayes mezri inu.

⁷⁸ Ejj ad sseđħan imeeffaren,
mayar s ixarriqen ssfarryen ayi *şşifet inu*,
maca necc txemmamey di řumurat nnek.

⁷⁹ Ejj ad ħari dd-dewřen inni Cek ittegg^weden,
inni issnen cchadat nnek.

⁸⁰ Ejj ad yiři uř inu imun ħar tweşşa nnek,
ħima war ttseđħiy ca.

⁸¹ **Kaf.** Řeemar inu isxef *zi mezri* ħar usenjem nnek,
aqa tttrajiy awař nnek.

⁸² Tiřřawin inu deqqřent *zi mezri* ħar min teqqared Cek,
umi nniy: ‘Meřmi i xafi i ħa tessfewwjed?’

⁸³ Maħar dewřey am ict n txancet n yiřem *tuyeyř* di ddexxan,
maca tiweşşa nnek war tent ttuy.

⁸⁴ Meċħař n wussan *ead i iqqimen* i umsexxar nnek?
Meřmi i ħa tcarreed inni d ayi iđeffaren?

⁸⁵ Imeeffaren ħzan ayi iħufar,
min war dd-yusin ak-d Ccariea nnek.

⁸⁶ Marra řumurat nnek d tidett.
Nitni đeffaren ayi-dd s ixarriqen, ewc ayi afus!

⁸⁷ Eřaħař iři aqa teħħan ayi zi temmurt,
maca necc war ħeyydey x řumurat nnek.

⁸⁸ Arr-dd dayi tudart ełaħsab tamexsiwt nnek icewwaren,
xenni ad ħđiy cchadet *i dd-iffyen* zeg uqemmmum nnek.

⁸⁹ **Lamid.** A SIDI, awař nnek ittyima i řebda imten deg ujenna.

⁹⁰ Tamexsiwt nnek icewwaren *tiwed* zi jjiř ař jjiř.
Cek teggid tammurt ad tbedd temten u *ammu i* ħa teqqim tbedd..

⁹¹ Ełaħsab lfarayid nnek ad qqiment beddent,
mayar marra nitenti d imsexxaren nnek.

⁹² Mři war teđi Ccariea nnek d mezri inu,
iři ttwahellkey di řeħşaret inu.

⁹³ Eemmarş ad ttuy řumurat nnek i řebda,
mayar zzaysent tarrid-dd ayi tudart.

⁹⁴ Necc aqa ayi i Cek, senjem ayi,
minzi arzuy x řumurat nnek.

⁹⁵ Ieffanen rajan ayi ħima ad ayi teħħan,
maca necc xezzarey ħar cchadat nnek.

⁹⁶ Necc zriy aqa marra min teġa řekmaret ħares aneggar,
maca řumur nnek ħares ttasie ařtas.

⁹⁷ **Mim.** Mammec i xafi teizz Ccariea nnek,
ass ikmeř ttxarrsey dayes.

⁹⁸ S řumurat nnek tarrid ayi d amiysis x řeedyan inu,
mayar aqa aten ħari i řebda.

⁹⁹ Necc ħari řeeqeř ktar x marra imseřmaden inu,
mayar ttxarrsey deg ibriden nnek.

¹⁰⁰ Necc ħari řefhamet ktar x iwessura,
mayar ħđiy řumurat nnek.

¹⁰¹ Meneey idaren inu zi qaē ibriden ieffanen,
ħima ad ħđiy awař nnek.

¹⁰² Necc war ħeyydey ca x lfarayıđ nnek,
mayar Cek d wenni d ayi issyaren.

¹⁰³ Mammec i ħa yiři d miżid min teqqared Cek i waney inu,
x tamment i uqemmum inu!

¹⁰⁴ Zi řumurat nnek ttariy-dd řeeqeř,
s uyenni carrhey kuř amesruq n ixarriqen.

¹⁰⁵ **Nun.** Awař nnek d řefnar i uđar inu
d tifawt i umesruq inu.

¹⁰⁶ Necc jjuġey u xsey ad *tt* ssqefřey,
aqa ad ħđiy marra lfarayıđ nnek iseggden..

¹⁰⁷ Necc ttwaħşarey ařtas, *a* SIDI,
arr-dd dayi tudart eħařsab awař nnek.

¹⁰⁸ Ttzawgey, ksi tiwhibin n řxađar zeg uqemmum inu, *a* SIDI,
u seřmed ayi lfarayıđ nnek.

¹⁰⁹ Tudart inu aqa-t řebda di lxater,
maca emmarş ad ttuy Ccariea nnek.

¹¹⁰ Ieffanen ggin ayi ijj n řřex,
maca necc war ffeyey ca x řumurat nnek.

¹¹¹ Cchadat nnek d taşart inu i řebda,
mayar nitenti ssfarrħent uř inu.

¹¹² Ĥezzmey uř inu maħend ad ggey eħařsab tiweşsa nnek,
i řebda, ař aneggar.

119:103 Izhd. 19:11; Awřn. 8:11

119:106 Naħ. 10:30

- ¹¹³ **Samix.** Ayt n tnayen n iyembab carrhey ten,
maca ttexsey Ccariea nnek.
- ¹¹⁴ Cek d adurri inu d taseddart n useŕqi inu,
necc ttrajiy awaŕ nnek.
- ¹¹⁵ Beeed xafi, *a* ieffanen,
ħima ad ħđiy řumurat n AREBBI inu.
- ¹¹⁶ Senned ayi elahsab lwaed nnek,
maħend ad ddarey u war ttseđħiy di řayas inu.
- ¹¹⁷ Emmmed ayi, *xenni* ad ttwasnejmey,
u ad arrey meźri di tweŕŕa nnek řebda.
- ¹¹⁸ Marra inni ittagg^wejen x tweŕŕa nnek, sseħqarey ten,
mayar řyecc nsen *myir* d ixarriqen.
- ¹¹⁹ Am kuffu tmehħid marra ieffanen zi temmurt,
s uyenni ttexsey cchadat nnek.
- ¹²⁰ Zi tigg^wudi zzayek teccirruw arrimet inu,
ammu i gg^wedey zi řeħkamat nnek.
- ¹²¹ **Eayin.** Necc ggiy řheqq d tsegda,
war d ayi ttsellem i *řmargeħ n* yenni d ayi iħeŕŕaren.
- ¹²² Egg řearbun di ttwew n umsexxar nnek,
war ttejji imeeffaren ad ayi ħŕaren.
- ¹²³ Tiťtawin inu deqqřent *zi meźri* ħar usenjem nnek,
ħar lwaed n tsegda nnek.
- ¹²⁴ Egg s tmexsiwt nnek icewwaren ak-d umsexxar nnek,
seřmed ayi tiweŕŕa nnek.
- ¹²⁵ Necc d amsexxar nnek, ewc ayi řeeqeŕ,
maħend ad ssney cchadat nnek.
- ¹²⁶ Aqa yiweđ as-dd řħaŕ i SIDI ħima ad ibedd x iđaren nnes,
mayar nitni aržin Ccariea nnek.
- ¹²⁷ S uyenni ttexsey tiweŕŕa nnek x wurey,
wah aťtas x wurey ittwaŕeffan.
- ¹²⁸ S uyenni ħesbey marra řumurat *nnek* di kuř *tamesřact* nican,
maca carhey kuř amesruq n ixarriqen.
- ¹²⁹ **Pi.** Cchadat nnek d lmuējizat,
s uyenni iħeťta tent wuř inu.
- ¹³⁰ Anurzem n wawařen nnek isscan tifawt,
i iħaĕiyen ittic asen řeeqeŕ.

- ¹³¹ Arzmey aqemmum inu aṭṭas,
u ssaḥratey zi mezri yar řumurat nnek.
- ¹³² Arr udem *nnek* ħari u ħinn xafi,
am mammec dd-tekkar i yenni ittexsen Isem nnek.
- ¹³³ Semten iřuraf inu am mammec i d ayi tennid,
war ttejji ad xafi iħkem řyecc.
- ¹³⁴ Fekk ayi zi řeħřaret n iwdan,
maħend ad ħđiy řumurat nnek.
- ¹³⁵ Ejj udem nnek ad yary x umsexxar nnek,
seřmed ayi tiweřřa nnek.
- ¹³⁶ Tiyezratin n waman hwant-i-dd zi tiṭṭawin inu,
mařar nitni war ħeṭṭan Ccariea nnek.
- ¹³⁷ **Tsadi.** Aqa Cek d amsegged, *a* SIDI,
uřa d lfarayid nnek seggdent.
- ¹³⁸ Cek tumured tasegda n cchadat nnek,
řmanet *nSEN* d tameqqrant aṭṭas.
- ¹³⁹ Asem inu ihellek ayi,
mařar inni d ayi iħeřřaren ttun awařen nnek.
- ¹⁴⁰ Lwaed nnek iqquř aṭṭas,
amsexxar nnek ittexs i-t.
- ¹⁴¹ Necc d amuqřiř u ttwaseħqarey,
maca war tt^ettuy řumurat nnek.
- ¹⁴² Tasegda nnek d ict n tsegda i řebda,
Ccariea nnek d tidett.
- ¹⁴³ Ddiqet d tegg^wudi řeqqfent ayi,
maca řumurat nnek daysent mezri inu.
- ¹⁴⁴ Tasegda n cchadat nnek i řebda i teđa.
Sefhem ayi *tent*, *xenni* ad ddarey.

- ¹⁴⁵ **Quf.** Řayiy s marra uř inu, arr-dd xafi, *a* SIDI,
xenni ad ħđiy tiweřřa nnek.
- ¹⁴⁶ Necc řayiy-dd xak, fekk ayi,
xenni ad ħđiy marra cchadat nnek.
- ¹⁴⁷ Qbeř tuffut tuya ttřayiy
ħima ad ayi dd-tewced afus,
rajiy awař nnek.

119:135 Izhd. 4:7

119:140 2 řm. 22:31; Izhd. 12:7; 18:31; Awřn. 30:5

119:147 Izhd. 5:4; 88:14; 130:6

¹⁴⁸ Tiṭṭawin inu faqent qbeř řweqt n wuḍuf n wecbar,
ħima ad xarrsey di min teqqared..

¹⁴⁹ Seř-dd yar tmijja inu ełahsab tamexsiwt nnek icewwaren, *a* SIDI,
arr-dd dayi tudart ełahsab lfarayıḍ nnek.

¹⁵⁰ Inni yarezzun ad ggen řefḍayeħ udsen ayi,
aqa nitni gg^wejen aṭṭas x Ccarića nnek.

¹⁵¹ Cek tudsed, *a* SIDI,
marra řumurat nnek d tidett i ğan.

¹⁵² *Uřa* d aṭṭas zeg wami tuya sney cchadat nnek,
mayar Cek teggid tent i řebda.

¹⁵³ **Rix.** Xzar yar řeyben inu u tessnejmed ayi,
mayar war ttuy Ccarića nnek.

¹⁵⁴ Aġ ayi tasyart uca fekk ayi,
arr-dd dayi tudart am mammec i d ayi tennid.

¹⁵⁵ Igg^wej usenjem x ieffanen,
mayar war arezzun tiweřsa nnek.

¹⁵⁶ *A* SIDI, arreħmet nnek d aṭṭas,
arr-dd dayi tudart ełahsab lfarayıḍ n nnek.

¹⁵⁷ Inni d ayi ittdarracen d yenni d ayi iħeřřaren aqa aten *s* waṭṭas,
maca necc war ħeyydey ca x cchadat nnek.

¹⁵⁸ Zriy inni d ayi iyḍaren uca eiffey *ten*,
mayar nitni war ṭṭifen deg wawař nnek.

¹⁵⁹ Xzar, mammec ttexsey řumurat nnek, *a* SIDI,
arr-dd dayi tudart ełahsab tamexsiwt nnek icewwaren.

¹⁶⁰ Beddu n wawař nnek aqa-t d tidett,
kuř řeħkam iseggden zzayek aqa-t i řebda.

¹⁶¹ **Cin.** Řħukkam darrcen xafi x walu,
maca uř inu tuya ittegg^wed zeg wawař nnek.

¹⁶² Necc farħey x lwaed nnek,
amecnaw ijjen i ittaf ict n tkeccaḍt tameqqrant.

¹⁶³ Necc carrħey axarriq u eiffey *t*,
maca ttexsey Ccarića nnek.

¹⁶⁴ Sebea n twařawin deg wass řebħey Cek,
x řeħkamat n tsegda nnek.

¹⁶⁵ Inni ittexsen Ccarića nnek, aqa ħarsen řehna tameqqrant,
war din azru n uneqraḍ zzatsen.

¹⁶⁶ A SIDI, ttrajiy asenjem nnek,
u tteggey elahšab tiwešša nnek.

¹⁶⁷ Řeemar inu iħeṭṭa cchadat nnek,
ttexsey tent aṭṭas.

¹⁶⁸ Necc heṭṭiy řumurat nnek d cchadat nnek,
maɣar marra ibriden inu *arżmen* zzatek.

¹⁶⁹ **Taw.** A SIDI, ejj ad ɣarek dd-yawed uřayi inu zzat i wudem nnek,
ewc ayi řeeqeř elahšab awař nnek.

¹⁷⁰ Ejj ad dd-yas uħeccem inu ɣar wudem nnek,
senjem ayi am mammec i d ayi tennid.

¹⁷¹ Iyencicen inu ad ucruren ašebbeħ am ijj n řeunšar,
maɣar Cek tesseřmaded ayi tiwešša nnek.

¹⁷² Iřes inu ad yarr min tennid Cek,
maɣar marra řumurat nnek seggden.

¹⁷³ Ejj afus nnek ad ayi igg twiza,
maɣar ixḍarey řumurat nnek.

¹⁷⁴ A SIDI, ttmezrey ɣar usenjem nnek,
Ccariea nnek aqa dayes meźri inu.

¹⁷⁵ Ejj řeemar inu ad iddar, ad Cek išebbeħ,
ad ayi eawnent lfarayid nnek.

¹⁷⁶ Necc weddarey am ijj n uhuři iweddaren.
Arzu x umsexxar nnek, maɣar war ttuy řumurat nnek..

120¹ Izři n ugaæeed.

Necc řayiy ɣar SIDI di řeħšaret inu u Netta isřa ayi.

² A SIDI, fekk řeemar inu zeg iyencicen issxarriqen,
zeg iřes icemmten..

³ Min d ac i ɣa yewc, min d ac i ɣa yarni iřes nni icemmten?

⁴ Fřitcat n řqews qeḍeent *zeg ufus* n ijj n umjahed,
ak-d řefħem n tcejjart n tagga..

⁵ Uct inu, aqa necc d abarrani di Macik,
aqa zeddyey ɣar iqiḍan n Qadir!

⁶ Aṭṭas i izdey řeemar inu ɣar yenni icarrhen řehna.

⁷ Necc d aheddan, maca xmi i ɣa ssiwřey, xenni arezzun amenyi.

119:176 Ica. 53:6; Lk. 15:4-7

120:2 1 řm. 24:10; 26:19

120:4 Izhd. 11:2; 59:8

121¹ Izři n ugaεεed.

Necc ssgaεεdeγ tiṭṭawin inu γar idurar,
manis dd i γa tas twiza inu?

² Twiza inu zi SIDI,
wenni iggin ajenna d temmurt.

³ Netta war ittejji ađar nnek ad ifary,
wenni cek iḥeṭṭan war ittnudum.

⁴ Xzar, wenni iḥeṭṭan Israil war ittnudum u war itteṭeṣ.

⁵ SIDI d amehđay nnek,
SIDI d tiři nnek γar ufus afusi nnek.

⁶ Deg wass tafuct war cek teccit ca,
uřa d taziri s ġiřet.

⁷ SIDI ad cek iḥđa zi marra řγar,
Netta ad iḥđa řεmar nnek..

⁸ SIDI ad iḥđa uffuy nnek d wadaf nnek,
zi řexxu ař i řebda.

122¹ Izři n ugaεεed, n Dawud.

Necc farrḥey umi d ayi nnan:

“Neccin ad nadeγ γar Taddart n SIDI.

² Iđaren nney bedden-dd γar tewwura nnek, a Urcalim!”

³ Urcalim tεttwabna am ict n tendint nni ittwacebbaren mliḥ ak-d yixef nnes.

⁴ γar dinni ttgaεεadent tqebbař, tiqebbař n SIDI,
γar Cchadet n Israil, ḥima ad qadan Isem n SIDI.

⁵ Maγar dinni bedden řekrasi n řḥukm,
řekrasi n taddart n Dawud.

⁶ Ttarem i řehna n Urcalim:
“Aqa ad feřḥen inni cem ittexsen,

⁷ ḥima ad din yiři řehna γar řḥiđ n zzat nnek,
uřa d řhudnet di řeqsur nnek.”

⁸ Di ṭṭweε n aytma d imeddukkař inu ad iniγ:
“Ad dayem yiři řehna!”

⁹ Di ṭṭweε n Taddart n SIDI, AREBBI nney,
ad ac arzuγ x min icnan.

121:7 řεmar nnek' - ix s ad yini 'tudart nnek'.

123¹ Izři n ugææed.

Necc ssgæædey tiṭṭawin inu yarek,
Cek i iqqimen x řkursi deg ujenna..

² Xzar, am tiṭṭawin n isemyan yar ufus n bab nsen,
am tiṭṭawin n tesmeyt yar ufus n lallas,
ammu i *xezzarent* tiṭṭawin nney yar SIDI, AREBBI nney,
ař xaney i ya iħinn.

³ Ĥinn xaney, *a* SIDI, Ĥinn xaney,
mařar yuza yarneş useħqar.

⁴ Řeemar nney yuza yares aṭṭas zeg ustehzi n ayt bu-nnfaxet,
uřa zeg useħqar n iyeĤbanen.

124¹ Izři n ugææed. N Dawud.

Mři SIDI war kidney ibedd ... !

Ini *t xenni ammu*, *a* Israil,

² mři SIDI war kidney ibedd,
umi akidney dd-kkaren iwdan,

³ iři sarĊen aney am neddar,
umi yaręa uxeyyeq nsen xaney.

⁴ Iři aman feyyĊen-dd xaney,
iři ict n řħemřet tekka x řeemar nney,

⁵ iři aman iħajen kkin x řeemar nney.

⁶ Ad ittwabarek SIDI,
wenni war dd aney ittejjin d takecĊaṭ i teymas nsen.

⁷ Řeemar nney yarweř am wejĊiĊ zi řřex n unegmar.
Řřex yareş u neccin nenfekk..

⁸ Twiza nney tbedd deg Yisem n SIDI, wenni iggin ijenwan d temmurt..

123:1 Izh. 115:3

124:7 Awřn. 6:5

124:8 Izh. 121:2

125¹ Izři n ugææed.

Inni itteçren x SIDI, aqa aten am wedrar n Şihyun, wenni war ittenhezzin, *maca* ittyima i řebda.

² Amecnaw idurar quwwaren i Urcalim, ammu iquwwar SIDI i řgens nnes, zi řexxu ař řebda.

³ Mañar tayyarct n řyar war t^ettiyima t^ettareyyeh x temmurt n imseggaden, ħima imseggaden war sswizziden ifassen nsen yar řyar.

⁴ Iři ad yegg SIDI tacuni deg iřebħanen, deg inni iseggden s wuř,

⁵ *maca* inni i ya iħeyyden *zeg webriđ* yar ibriden ifaryen, ad ten issigg^wej SIDI *jmie* ak-d yenni ittegggen řyecc.

Ad din yiři řehna x Israil.

126¹ Izři n ugææed.

Umi isseæqeb SIDI inni dd-idewřen yar Şihyun, tuya-ney am yenni itturjan.

² Tuya aqemmun nney iccur s tđehħact d iřes nney iccur s usřiwřew.

Jar řegnus nnan:

‘SIDI igga daysen timesřayin timeqqranin!’

³ SIDI igga dayney timesřayin timeqqranin, aqa neccin nfarħ *zzayes*.

⁴ A SIDI, qeġeb tameħbast nney, am mammec *ttqeġbent* tiyezratin *Tammurt* n Ljanub.

⁵ Inni izarreen s imetřawen, ad mjaren s usřiwřew.

⁶ Wenni yarebbun zzarišet ħima ad tt izaræ, ittru xmi dd-iggur,

maca xmi dd i ya yas, ad dd-yas s usřiwřew, ad yarbu icewwafen *n imendi* nnes.

125:4 ‘s wuř’ - s Teibranit ‘s wuřawen’.

126:2 Ayub 8:21

127¹ Izři n ugaεεed. Zi Suliman.

Mři war ibenni SIDI taddart,
 ggur ibennayen ad ssiħřen ixef nsen bařeř.
 Mři war iħeřři SIDI x tendint, ggur uεessas ad iεess bařeř.
² Bařeř aqa kenniw ad tekkarem zic,
 ad tεtřsem tεeđřem, ad teccem ayrum n řemħayen,
 mayar Netta ittic i-t i imeizzen nnes deg yiđeř.

³ Xzar, arrawen d tasyart *i immewcen* zi SIDI,
 řyiğet n uεeddis aqa-tt d řmunet.

⁴ Am mammec *jehdent* fritcat n řqews deg ufus n weryaz,
 ammu i ğan arrawen *zeg isegg^wusa* n temzi.

⁵ Sseεd n weryaz ijehden nni i zzaysen iccuren aqrab n fritcat n řqews nnes.
 Nitni war ttsedħin ca umi ssawařen ak-d řeedyan ğar tewwart *n tendint*.

128¹ Izři n ugaεεed.

Sseεd n kuř ijj n wenni ittegg^weden SIDI,
 wenni igguren deg ibriden nnes.

² Aqa ad tecced zeg warber n ifassen nnek,
 ad tiřiđ d amimun d lemliħ.

³ Tamyart nnek ad tiři am ict n tzayart i dd-ittawyen řyiğet di taddart nnek,
 arrawen nnek ad iřin am iğemmuyen n zzitun quwwaren-dd i řtabřa nnek.

⁴ Ammu i ğa ittwabarek weryaz ijehden nni ittegg^weden SIDI.

⁵ SIDI ad cek ibarek zi řihyun,
 u ad tžared aqa Urcalim ad tiři mliħ,
 marra ussan n tudart nnek,

⁶ *wah*, ad tžared iħenjiren n iħenjiren nnek.
 Řehna *ad yiři* x Israil.

129¹ Izři n ugaεεed.

”Zi temži inu ħřaren ayi ařřas n twařawin!”
 Ini *t xenni ammu*, *a* Israil,

² zi temži inu ħřaren ayi ařřas n twařawin,
 maca war d ayi zemwaren.

- ³ Incarrzen carzen x weerur inu,
ggin řatarat n wecraz nsen d iziraren.
- ⁴ SIDI d amsegged.
Netta iqđee iseywan n iefffanen.
- ⁵ Ejj marra inni icarrhen řihyun,
ad sseđhan u ad ttwaearnen yar đeffar.
- ⁶ Iři ad iřin am arrbie x tzeywin,
ittisřaw qbeř ma ad ittwaqře.
- ⁷ war zzayes ittceemmar ucewwar afus nnes,
uřa d wenni ittceddan icewwafen *n imendi* ařsin nnes,
- ⁸ u imsebriden war qqaren:
“Lbaraka n SIDI aqa-tt akidwem!
Neccin nbarek kenniw s Yisem n SIDI.”

130 ¹ Izři n ugaeed.

- Zi řağay řayiy-dd xak, *a* SIDI!
- ² *A* Sidi inu, seř-dd i tmijja inu,
ejj imezzuyen nnek ad fetnen x tmijja n uheccem inu!
- ³ *A* SIDI, mařa teđđid řmuęsiyyat mliř,
a Sidi inu, man wen izemmaren ad iqqim ibedd..
- ⁴ Maca yarerek asameř, mařend ad zzayek gg^weden..
- ⁵ Necc sitimey di SIDI, řeemmar inu *iccur* s usitem,
tttrajiy awař nnes,.
- ⁶ Řeemmar inu *ittraja* Sidi inu,
ařtas zeg ięessasen *ttrajan* yar uteffu..
- ⁷ Ejj Israil ad iraja SIDI,
mayar tamexsiwt icewwaren aqa-tt yar SIDI,
yares ařrah icetř.
- ⁸ Netta ad issenjem Israil zi marra řmuęsiyyet nnes.

129:6 Ayub 8:12; 40:10

130:3 Izhd. 143:2

130:4 2 řm. 24:14

130:5 Izhd. 27:14; 40:2; řab. 2:3

130:6 Izhd. 5:4; 119:147; 123:1,2

131¹ Izři n ugaæeed.
N Dawud.

A SIDI, uř inu war dayes bu nnfaxet u titřawin inu war daysent bu unecfar, war teggeř ca timesřayin uřarent ayi niř d tinni d řeřeb i necc..

² S tidett, sseřhuy řeemar inu u ssesqareř t, am ijj n uniybu umi ittwasbedd wuřtuđ ak-d yemmas, am ijj n uniybu umi ittwasbedd wuttuđ ammu i ięa řeemar inu dayi.

³ Ejj Israil ad iraja SIDI, zi řexxu řares ař řebda.

132¹ Izři n ugaæeed.

A SIDI, idar Dawud, *idar* marra aweddeb nnes,

² mammec ijjuę i SIDI, iwaæd i Umzemmar n Yaæqub:

³ “*Uct*, mařa ad adfeř řar taqidunt n taddart inu, ad řebceř x qama n rectu inu,

⁴ ad semmřey yiđeř i titřawin inu, uřa d anudem i wabřriwen inu,

⁵ qbeř i řa afeř amcan i SIDI, ict n Tzeddiřt i SIDI, Amzemmar n Yaæqub!”

⁶ Xzar, nesřa x *Ttabut* di Ifrata, nufa i-tt deg iyyaren n Yaæar..

⁷ Ad nadeř řar tzeddiřin nnes, ad nađar zzat i tnebdar n iđaren nnes.

⁸ Kkar, SIDI, *uyur* řar arrařet nnek, Cek d Ttabut n jjehd nnek.

⁹ Ejj ikehhanen nnek ad yardeř s tsegda, imtiqqan nnek ad sřiweřwen.

131:1 2 Im. 32:25; Izhd. 101:5; Awřn. 6:17; 16:5

132:3 1 Im. 15:1

132:6 Yaæar - ixs ad yini 'Qaryat-Yaæarim' mani ięan Ttabut awarni dd-idweř zi temmurt n Ifiliřtiniyyen (1 řm. 6:21-7:2; 1 Im. 13:6)

¹⁰ War dd-tarri udem n umedhun nnek di t̄tweε n umsexxar nnek Dawud.

¹¹ SIDI ijuḡ i Dawud s řaman, εemmarş ad iḡeyyed Netta x tjaḡit nnes: “Zi řyiḡet n uceddis nnek ad sşyimey *ijj* x řearc nnek..

¹² Mařa iḡenjiren nnek ad ḡḡan Řeahd inu d cchadat inu, tinni d asen i ya sşřemdey, xenni uřa d iḡenjiren nsen ad qqimen x řearc nnek i řebda.”

¹³ Mařar SIDI ifarz řihyun, imezri tt d tazeddiyt i yixef nnes.

¹⁴ “Wa d *amcan n* arrahet inu i řebda, da i xsey ad zedḡey, Necc xsey t..

¹⁵ Ad barkey nniemet n řihyun, ad sşjiwney imezřaḡ nnes s weyrum.

¹⁶ Ad sşyarḡey ikehhanen nnes s usenjem *am s werruḡ*, imtiqqan nnes ad sřiweřwen s jjehd..

¹⁷ Dinni ad sşyemmyey *ijj* n uyicc i Dawud, *ijj* n řefnar i umedhun inu sşwejdey *t din*..

¹⁸ Ad sşyarḡey řeedyan nnes s usedḡi, maca ad xas tennuwar temrist nnes.”

133 ¹ Izři n ugaεεed. N Dawud.

Xzar, mammec iřbeḡ d mammec icna, mařa tawmat tzeddey tmun!

² Aya amecnaw zzect icnan x uzeḡif, tenni dd-ihekkwan x tmart, x tmart n Harun, thekkwa-dd x tma n ufurri n warruḡ nnes.

³ Aya amecnaw nnda n *wedrar n* Hirimun, wenni dd-ihekkwan x idurar n řihyun, mařar dinni yumur SIDI Ibaraka *nnes*, tudart i řebda.

132:11 2 řm. 7:12; 1 Ij. 8:25; 2 Im. 6:16; Lk. 1:69

132:14 1zhd. 68:17; 132:8

132:16 2 Im. 6:41

132:17 Lk. 1:69

134¹ Izři n ugaæeed.

Xzar, barkem SIDI, *a* kenniw imsexxaren n SIDI, inni ibedden di Taddart n SIDI di ġiret.

² Sgaædem ifassen nwem ġar Zzawect Iqeddsen, u barkem SIDI.

³ Ad cek ibarek SIDI zi Ŝihyun, Netta d wenni iggin ajenna d temmurt.

135¹ Hallilu-Yah, ŝebbhem Isem n SIDI, ŝebbhem *xas*, *a* imsexxaren n SIDI,

² inni ibedden di Taddart n SIDI, di řemraħat n Taddart n AREBBI nney.

³ Hallilu-Yah, maġar SIDI iŝbeh, zehhdem i Yisem nnes, maġar Netta d ředrafet.

⁴ Maġar SIDI ifarz Yaequb i yixef nnes, Israyil d aġra nnes..

⁵ Maġar necc ssney aqa SIDI d ameqqran, Siditney *d ameqqran* x marra irebbiten.

⁶ Marra min d as itteejiben i SIDI, igga i-t, deg ijenwan u x temmurt, di řebħur u deg waman yuġġen marra.

⁷ Netta issgaæeed iseynuten zi ttrufa n temmurt, Netta ittegg assamen ak-d wenzar, ittgewwad asemmiġ zi řehrit nnes ġar barra..

⁸ Netta iwta imenza n Miŝra, zeg iwdan ař řmar..

⁹ Netta issekk řeëřamat d lmuëjizat di řwest nnek, *a* Miŝra, ġar Fireun u ġar marra imsexxaren nnes..

¹⁰ Netta iwta ařtas n řegnus u inġa ijeġiden ijehden..

¹¹ Siħun, ajeġid n Imuriyyen, u Euj, ajeġid n Bacan, u marra tigeldiwin n Kenëan.

¹² Iwca asen tammurt d tasyart, d tasyart i Israil, řgens nnes..

135:4 Uf. 19:5; Aæwd. 7:6; Tit. 2:14; 1 Bt. 2:9

135:7 lrm. 10:13; 51:16

135:8 Uf. 12:12,29; lzhd. 78:51

135:9 Uf. 7,8,9,10,14

135:10 Yac. 12

135:12 lzhd. 78:55

¹³ A SIDI, Isem nnek ittyima i řebda,
axarreř dayek *ad yiři* zi jjiř ař jjiř..

¹⁴ Mařar SIDI ad yarr tasyart řar řgens nnes,
Netta ad iřinn x imsexxaren nnes..

¹⁵ Řexyařat n řřanam n řegnus aqa atent s nnuqart d wurey,
ttwaggent s ifassen n iwdan..

¹⁶ Nitenti řarsent ijj n uqemmum, *maca* war ssiwiřent,
řarsen tiřřawin, *maca* war ttwiřint,

¹⁷ Nitenti řarsen timezzuřen, *maca* war ttesřint,
walu asuři *n nnefs* deg uqemmun nsen.

¹⁸ Ad dewřen inni ten iggin am nitenti,
marra wi xasent ittcař.

¹⁹ A taddart n Israil, barkem SIDI,
a taddart n Harun, barkem SIDI.

²⁰ A taddart n Lawi, barkem SIDI!

Ejj marra inni ittegg^weden SIDI, ad barken SIDI.

²¹ Ad ittwabarek SIDI zi řihyun,
Netta d wenni izeddyen di Urcalim. Hallilu-Yah!

136¹ Qadam SIDI, minzi Netta iřbeř,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettyma i řebda.

² Qadam wenni d AREBBI x *marra* irebbiten,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettyma i řebda.

³ Qadam —

... wenni d Sidi x *marra* isiditen,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettyma i řebda.

⁴ ... wenni itteggen lmuęizat timeqqrarin, Netta waha,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettyma i řebda.

⁵ ... wenni iggin ijenwan s řeęeř,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettyma i řebda..

⁶ ... wenni iggin tammurt x waman,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettyma i řebda..

⁷ ... wenni iggin tifawin timeqqrarin,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettyma i řebda,.

135:13 Uf. 3:15, lzhd. 102:13

135:14 Aewd. 32:36, lzhd. 90:13

135:15 lzhd. 115:4

136:5 Amz. 1:1

136:6 lzhd. 24:2

136:7 Amz. 1:14

⁸ tafuct ħima ad teħkem x wass,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda,
⁹ taziri d itran ħima ad ħekmen x ġiřet,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda.
¹⁰ ... wenni iwtin Imiřriyyen deg imenza nsen,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda..
¹¹ ... wenni dd-issuffɣen Israil zi řwest nsen,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda,
¹² s ufus ijehden d uyiř ittwasgaεeden,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda..
¹³ ... wenni ibđan Řebħar n Telga x tnayen,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda,
¹⁴ uca issezwa Israil di řwest nnes,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda.
¹⁵ uca inđar Firεun di Řebħar n Telga ak-d řeeskar nnes,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda..
¹⁶ ... wenni inedhen řgens nnes *deg webrid* di řexřa,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda..
¹⁷ ... wenni iwtin ijeġiden imeqqranen,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda,
¹⁸ uca inya ijeġiden ijehden,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda.
¹⁹ *εqeř* x Siħun, ajeġid n Imuriyyen,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda,
²⁰ x εuj, ajeġid n Bacan,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda..
²¹ Tammurt nsen iwca i-tt d tasyart,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda,
²² d tasyart i umsexxar nnes Israil,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda.
²³ Idar aney di ddeġ nney,
 maɣar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettɣima i řebda.

136:8 Amz. 1:16

136:10 Uf. 12:29; Izhd. 78:43,51

136:11 Uf. 12:31,51; 13:3,17

136:12 Uf. 6:6

136:13 Uf. 14:21,22; Izhd. 78:13

136:15 Uf. 14:24

136:16 Uf. 15,16,17,19; Izhd. 78:53

136:17 Řxf. 21:24,25,34,35; Yac. 12:1; Izhd. 135:10,11

136:20 Aewd. 3:1-7

136:21 Yac. 12:6

²⁴Netta ikkes aneγ-dd zeg *ifassen n* yenni d aneγ iħšaren,
maγar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettiyima i řebda.

²⁵Netta d wenni itticen macca i marra imeddaren,
maγar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettiyima i řebda..

²⁶Qadam Arebbi n ijenwan,
maγar tamexsiwt nnes icewwaren t^ettiyima i řebda.

137¹Yar iyezran n Babil, dinni i tuγa nettyima,
nru εawed xmi tuγa nettidar řihyun.

²Nuyeř řgambriyat nney γar iřeřsafen *i iġan* di řwest nnes.

³Maγar inni d aneγ iħebbsen
ttaren zzayney dinni *ad nyennej* awařen n ijj n yezři,
inni d aneγ iħeřšaren ttaren ca n řħajjet issefraħen,
nnan: “Yennjem zeema *ijj zeg* izřan n řihyun i neccin!”.

⁴Mammec nzemmar ad nyennej ijj n yezři n SIDI,
di temmurt n midden?

⁵Mařa necc ttuy cem, *a* Urcalim,
xenni iři axmi mařa afus afusi ittu ixef nnes.

⁶Ejj ad ayi iřseq iřes inu x waney inu,
mařa war cem ttidareγ,
mařa war sseuġiy Urcalim x řefraħet inu tameqqrant qaε.

⁷A SIDI, εqeř x ayt n Idum, *deg* wass n Urcalim,
inni iqqaren: “εarram *tt*, εarram *tt*, ař dsas nnes!”.

⁸A yeġis n Babil, *cem* tenni ittwashuzen i wareddeġ,
sseed n yenni d am i γa ixegřen tameggit *ieeffnen* i dayney teggid..

⁹Sseed n wenni i γa iřffen iħenjiren nwen imezyanen,
ad ten teřbez x teřdart.

138¹N Dawud.

Ad Cek qadiγ s marra uř inu, ad Cek zehhdeγ zzat i irebbiten.

²Ad ađareγ γar Zzawect nnek Tameqqrant iqeddsen,
ad qadiγ Isem nnek x tmexsiwt nnek icewwaren u x řaman nnek,
maγar Cek tessemyared awař nnek x marra Isem nnek.

136:25 ‘marra inni iddaren’ - s Teibranit ‘i marra aysum’, ixs ad yini i marra iwdan u i marra imuddaren (=lħayawanat).

137:3 lzhd. 79:1

137:7 lrm. 49:7; Ĥaz. 25:12

137:8 lrm. 50:15,29; Asa. 18:6

³ Deg wass řami xak dd-řayiy, tarrid-dd xafi,
Cek tewcid jjehd i řεmar inu.

⁴ Marra ijeğiden n temmurt ad Cek qadan, *a* SIDI,
xmi ttesřan awařen zeg uqemmum nnek.

⁵ Ad yennjen x ibriden n SIDI,
mayar aeuği n SIDI d ameqqran.

⁶ Mayar waxxa ittwassueřa SIDI ařtas, *ead* ixezzar-dd yar umwađeε,
maca bu-nnfaxet issen i-t zi řagg^waj..

⁷ Mařa uyurey di řwest n řeřşaret, ad ayi dd-t^ettarred yar tudart.
Cek tesswizzđed afus nnek đidd i weyđab n ředyan inu,
afus nnek afusi issenjem ayi.

⁸ SIDI ad t ikemmeř i necc.

A SIDI, tamexsiwt nnek icewwaren aqa-tt i řebda,
řefeyeř n ifassen nnek war ten tarexxud.

139¹ I umeqqran n imeynajen. N Dawud. Azehhed.

A SIDI, Cek tbeqqced ayi u tessned ayi.

² Cek tessned ayimi inu d ubeddi inu,
zi řagg^waj tfehhmed ixarriřen inu.

³ Xmi ggurey u xmi řřsey tarezzud dayi,
aqa Cek tessned marra ibriden inu.

⁴ Minzi war din uřa d ijj n wawař x yiřes inu,
u xzar, Cek a SIDI, tessned t kuřci.

⁵ Cek řeřşared ayi zi đeffar u zi zzat,
tessarsed xafi tařeqqa n ufus nnek.

⁶ Tussna aya d atebhet i necc,
tueřa xafi, war zemmařey ad tt awđey.

⁷ Yar mani *zemmařey* ad rařey zi Arruř nnek,
yar mani i ya arewřey zeg wudem nnek?

⁸ Mařa gaεdey yar ujenna, aqa Cek dinni,
mařa ggiy řaxart d tassut inu,
xzar, aqa Cek uřa dinni.

⁹ *Mařa* ksiy afriwen *am tfawt n* řefjar,

138:6 Izhd. 113:6,7

139:8 Ayub 26:6; Eam. 9:2,3,4; Ebr. 4:13

ad zedyey ɣar uneggar qae n řebħar,
¹⁰ *xenni* uřa dinni ad ayi indeh ufuſ nnek,
afuſ nnek afuſi ad ayi iřtef.

¹¹ Mařa nniy: “Iwa tağest, wđa-dd xafi,
xenni ġiřet d tfawt i d ayi iquwwaren.

¹² I Cek tağest war teđi d tťřam,
i Cek ġiřet t’ttegg tfawt am uziř,
i Cek tağest *aqa-tt* am tfawt.

¹³ Minzi Cek txeřqed-dd tizzař inu,
 tmuded ayi deg uceddis n yemma.

¹⁴ Qadiy Cek umi dd-ttwaxeřqey zeg ict n tebridt n řesjeb d tameqqrant.
 Timegga nnek d lmuęjizat, řeemar inu tessent t *mliħ* qae.

¹⁵ Ixſan inu tuya war xafek nnuffaren,
 umi ttwagey di tnuffra,
 ttwamudey *am ijj n uburđa* di řağay n temmurt..

¹⁶ Tiřřawin nnek zřint abeddu inu iđeřřen.
 Deg wedlis nnek ittwannđen aqa marra yuran,
 aqa uſſan i tuya ttwarecmen *meřmi tuya ead* war iđi uřa d ijen zzaysen.

¹⁷ Mammec ɣari tteizzan ixarriřen nnek, *a* Arebbi,
 mammec imyar ubarru nsen!

¹⁸ Mařa xsey ad ten řesbey, aqa aten ktar ařřas zeg yejdi,
u xmi faqey, aqa ayi ead akidek.

¹⁹ *A* Arebbi, meelik i ɣa tenyed *xenni* aeęffan,
maelik i ɣa tejjed iryazen i issazzařen idammen ad xafi agg^wejjen,

²⁰ inni xak issawařen s tħraymect,
 řeedyan nnek inni ineřřqen *Isem nnek* di řbařeř.

²¹ *A* SIDI, ma war carrhey inni Cek icarrhen,
 u ma war tteiffey inni akidek ittemearařan?

²² Necc carrhey ten ijj n wecrah ikmeř,
 aqa nitni dewřen ayi d řeedyan.

²³ Arzu xafi, *a* Arebbi, sſen uř inu,
 qeğeb ayi u sſen ixarriřen inu..

²⁴ Xzar-dd, ma aqa ayi di ca n webrid n řeqjaħet
 u ndeh ayi ɣar webrid n řebda.

139:9 ‘řebħar’ - niy ‘il’.

139:15 Ayub 10:8,10; Amb. 11:5

139:23 Ayub 31:6; Izhd. 26:2

140¹ I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud.

² Fekk ayi zeg iæeffanen, *a* SIDI,
ħða ayi zeg iryazen n leunf,

³ inni ittxarrşen deg wuř *nşen* di řyar,
u ssekkaren imenyan di marra ussan.

⁴ Nitni ssqeđeen iřsawen nsen am yiji n ufiyar,
ssem iħma aqa-t sadu iyencicen nsen. Silah..

⁵ Ĥða xafi, *a* SIDI, zeg ifassen n iæeffanen,
ssar ayi zeg iryazen n leunf, inni yarezzun ad ayi yeđřen yar temmurt..

⁶ Ayt n bu-nnfaxet ssuffaren xafi ijj n řfex,
ttbezzaeen tiseywin am ict n traccia yar uyezdís n webrid,
aqa ttegggen ayi tixefcin. Silah..

⁷ Necc nniy i SIDI: “Cek d Arebbi inu!”
Seř, *a* SIDI, yar tmijja n uzaweg inu.

⁸ *A* SIDI, Sidi inu, jjeħd n usenjem inu,
deř azeğif inu deg wass n řħess n řesnaħ.

⁹ *A* SIDI, war ttejji aæeffan ad yarr mezri.
War ttegg ttasie i wenway nnes iæeffnen,
uca ad sseuğen ixef nsen. Silah.

¹⁰ *X* uzeğif n *marra* inni d ayi dd-innden,
iři ad ten ideř uceqqef n iyencicen nsen,

¹¹ ejj ad xasen kebben řefhem itteħduduqen,
iři Netta ad ten iyđer di tmesi, di řhemřat yuğyen,
ħima war ttekkaren ead.

¹² Ejj aryaz *i iceqqfen* s yiřes war ittyimi ibedd x temmurt,
iři aryaz bu-řexcunet, aqa ad ittwaearn s řyar *i igga*
ař i ya iwđa deyya di texceft.

¹³ Necc ssney, aqa SIDI ad isseqfeř ddecwet n řmusakin,
řħeqq n imezřađ.

¹⁴ S tidett, imseggaden ad qadan Isem nnek,
inni igguren nican *ad zemmaren* ad qqimen *bedden* zzat i wudem nnek.

140:4 Izhđ. 58:5; Rum. 3:13

140:5 ‘inni yarezzun ad ayi yeđřen yar temmurt’ - s Teibranit ‘inni yarezzun ad ssneqraden iđaren inu’.

140:6 Irm. 18:22

141¹ Aزههد n Dawud.

A SIDI, necc tträyiy ħarek, deħyat ħari,
seř ħar tmijja inu xmi dd xak i ħa tträyiy.

² İri ad tbedd tzağit inu am řebxur *ittfuħen* zzat i wudem nnek,
uřa d asgææed n ifassen inu am tewhibt n tmeddit..

³ A SIDI, egg ijj n uæssas ħar uqemmum inu,
ħða tawwart n iyencicen inu.

⁴ Egg aqa uř inu war ittnejbid ħar ict n tmesřact d taæeffant,
maħend ad ggey timegga s řyecc ak-d iryazen nni itteggen řmuşsiyyet,
egg aqa necc war tt^ettey zi tazyuđi nsen.

⁵ Ejj amsegged ad ayi iwwet, *mayar aya* d tamexsiwt icewwaren,
mařa netta ittsegged ayi, aya d zzect x uzeğif inu,
ad tt iqbeř uzeğif inu,

mayar ammu tazağit inu ead ðidd i tmeğga nsen iæeffnen..

⁶ Řquđat nsen mmendaren swadday x uyezdis n jjarf,
aqa sřin belli awařen inu iđarfen.

⁷ Axmi t^ettwacarrez u tennurzem temmurt,
ammu i ttwazeğeen ixsan nney ħar uqemmum n řaxart..

⁸ Maca titřawin inu xezarent-i-dd ħarek, *a SIDI*, Sidi inu,
necc tteçrey xak, war ttejji řeemar inu d æaryan.

⁹ Sigg^wej ayi i wemnae n řřex i d ayi nedyen,
zi txecfin n yenni itteggen řmuşsiyyet.

¹⁰ İri iæeffanen ad wđan marra di traccawin nsen,
min ħa kkey eedduy.

142¹ Axemmi n Dawud.
Tazağit umi t tuya deg yefri.

² S tmijja inu syuyyey ħar SIDI,
s tmijja inu ħeccmey SIDI.

³ Necc ttzeğæey ifeqqušen inu zzat i wudem nnes,
ssargbey *as* řeřşaret inu zzat i wudem nnes.

⁴ Mařa buħbeř inu idqeř xafi ařas, Cek tessned amesruq inu.
Nitni ssnuffaren ayi ijj n řřex deg webrid nni di ggur ad uyurey..

141:2 Uf. 29:30; Asa. 5:8; 8:3

141:5 'ðidd i tmeğga nsen' - ixş ad yini: ðidd i tmeğga iæeffnen n yeryazen nni itteggen řmuşsiyyet (*nnumra* 4).

141:7 Ĥaz. 37:1,11,12

142:4 İzhd. 77:4

⁵ Sweḍ ɣar ufusi, u xzar, war din tuɣi ḥed i d ayi ɣa iwcen taynit, itt wakkes ayi qae mani i ɣa arewřey, war din tuɣi uřa d ijj i ɣa isseqsan x řeemar inu.

⁶ Necc sɣuyuy-*dd* ɣarek, *a* SIDI. Qqareɣ:
“Cek d amcan inu n tarewřa, tasyart inu di temmurt n yenni iddaren..

⁷ Ḥḍa x uɣuyyi inu, maɣar fniɣ qae. Fekk ayi zeg inni d ayi iḍeffaren, maɣar nitni jehden xafi..

⁸ Suffey řeemar inu zi řehbes maḥend ad qadiɣ Isem nnek. Imseggaden ad ayi *dd-nn*ḍen, maɣar Cek t^ettegged dayi s tcuni.”

143¹ Azeħhed n Dawud.

A SIDI, seř i tzağit inu, sħess i uzaweg inu. Arr-*dd* xafi ełahsab tidett nnek, ełahsab tasegda nnek.

² War ttegg ccree ak-*d* umsexxar nnek, maɣar uřa d ijj zeg inni iddaren ad yiři d amsegged ztat i wudem nnek..

³ Minzi řeedu iḍeffar řeemar inu, ieffes x tudart inu ɣar temmurt, issrusa ayi deg imucan n tağest, am yenni immuten zi meḥař uya.

⁴ Buħbeř inu ittefciř xafi, uř inu yarewwee di daxeř inu.

⁵ Necc tteeqřey x wussan iedun, ttxemmamey di marra timegga nnek, ttxarrsey di řefeyeř n ifassen nnek..

⁶ Necc tbezzey ifassen inu ɣarek, řeemar inu aqa-*t* zzatek am ict n temmurt iffuden. Silah.

⁷ Arr-*dd* xafi deyya, *a* SIDI, buħbeř inu ittefciř, war ssnuffara udem nnek zzayi, maḥend war ddikkwiřey am yenni *dd-ihekkwan* deg weħfur *n wendeř*.

142:6 Izhd. 16:5

142:7 Izhd. 41:2; 79:8; 116:6

143:2 Rum. 3,4; Gal. 3,4

143:5 Izhd. 77:6,111

⁸ Ejj ayi ad sřey i tmexsiwt nnek icewwaren yar teffut,
mayar ttecrey xak.
Scen ayi abrid i ya uyurey,
mayar ssgaeedej řeemar inu yarek..

⁹ A SIDI, kkes ayi-dd i ředyan inu,
yarek i dd-arewřey.

¹⁰ Seřmed ayi ad ggey *min iřan* i arđa nnek, mayar Cek d AREBBI inu.
Ejj Arruř nnek iřebřen ad ayi indeh deg ict n temmurt iwařan.

¹¹ A SIDI, arr-dd dayi tudart di řtwee n Yisem nnek.
S tsegda nnek, suffey řeemar inu zi řeřaret,

¹² areddeř ředyan inu di tmexsiwt nnek icewwaren,
qđa x marra inni d ayi iřeřşaren,
mayar necc d umsexar nnek..

144¹ N Dawud.

Ad ittwabarek SIDI, Tařđart inu,
wenni isseřmeden ifassen inu i umenyi,
iđewđan inu i řřarb..

² *Cek d* tamexsiwt inu icewwaren d lburj inu,
lburj inu yueřan d amsenjem inu,
taseddart inu i useřqi d wenni xef ttecrey,
d wenni d ayi isswadđeen řgens inu..

³ A SIDI, min icna bnađem, aqa Cek tessned t,
mmis n bnađem, aqa Cek txarriřed dayes?.

⁴ Bnađem d řefwar d ijjen,
ussan nnes ad edun am tiři..

⁵ Meyyeř ijenwan nnek, *a* SIDI, hwa-dd.
Đada idurar, *xenni* ad ggen ddexxan..

⁶ Žaryeđ assamen u zeřeě i-ten,
sekk řřitcat nnek u sxarweđ i-ten..

143:8 Izhd. 25:1

143:12 Izhd. 86:16; 116:16

144:1 2 řm. 22:35; Izhd. 18:35

144:2 2 řm. 22:48; Izhd. 18:48

144:3 Ayub 7:17; Izhd. 8:5; 31:8; Ebr. 2:6

144:4 Ayub 8:9; 14:2,3; Izhd. 39:6; 62:10; 102:12; Yae. 4:14

144:5 Izhd. 18:8,10; 104:32

144:6 1 řm. 7:10; 2 řm. 22:8; Izhd. 18:15

⁷ Swiżżeđ ifassen nnek zi sennej,
suffeđ ayi-dd u fekk ayi zi *řhemřat* n waman timeqqranin,
zeg ufuš n ibarraniyyen,

⁸ mađar aqemmum nsen iqqar ixarriqen,
afuš nsen afuši d ijj n ufuš *iccur* s řyecc.

⁹ A AREBBI, ad ac ęennjeđ ijj n yezři d n jdid i Cek,
s lharpa u *s leud* s eecra n ifiřan ad ac zehhdeđ.

¹⁰ Cek d wenni issawađen asenjem i ijeđđiden,
d wenni ifekken amsexxar nnes Dawud zi ssiř aeėffan.

¹¹ Suffeđ ayi-dd u fekk ayi zeg ufuš n tarwa n ubarrani,
zeg wenni ęar ięa uqemmum iqqar męir ixarriqen,
u zeg wenni ęar ięa ufuš afuši *iccur* s řyecc,

¹² ĥima iĥenjiren nneđ ad iřin am ięeddiwen,
inni imęaren *ead* di temzi nsen,
yessitneđ am tęemmar i ggin s ukeccuđ *s eřam kuř arcamen*,
ggin ten i yict n zzawect iqeddsen.

¹³ Maelik řehrit nneđ ccuren,
ad wcn zzad awarni zzad,
ad yarni wuęi nneđ s řuřuf n tseqqar,
s eecra n řuřuf n tseqqar di ddmani n tarewsa nneđ.

¹⁴ Ad ĥemřen imwan nneđ mliĥ,
war iřiři ead uhjam niđ d uffuđ *i umenęi* uřa d ięuyyan deg imesraq nneđ.

¹⁵ Sseđ n řgens nni ięan amya.
Sseđ n řgens nni zi AREBBI nsen d SIDI.

145 ¹ Izři n uęebbeĥ n Dawud.

Alif. A, AREBBI inu, Ajeđid, necc ad Cek sseuęeđ,
ad barkeđ Isem nnek i řebda qaė.

² **Bit.** Kuř ass ad Cek barkeđ,
ad ssemeđaređ Isem nnek i řebda qaė.

³ **Gimel.** SIDI d ameqqran u Netta issdiheę asemeđar ařas.
Řemeđaret nnes war dayes bu tarezzut..

⁴ **Dalit.** Jjiř awarni jjiř ad issemeđar řexdayem nnek,
ad barrĥen s tmegga nnek timeqqranin..

145:3 Ayub 5:9; Izhd. 18:4; 150:2

145:4 Aėwd. 4:9; 6:7

⁵ **Hi.** Necc ad ssiwřey x tessiq̄t n uęuđi n leađama nnek,
x řexbar n lmuejizat nnek.

⁶ **Waw.** Nitni ad ssiwřen x jghed n tmeġga nnek issagg^waden,
u necc ad barrħey s řemyaret nnek.

⁷ **Zayin.** Řidaret n tcuni nnek ifeyyđen ggin tt *am ijj n řeunřar ittcurcur*,
ad sřiwřiwen i tsegda nnek.

⁸ **Xit.** SIDI d arħim d aħnin,
yares ttasie n řxađar d wađtas n tmexsiwt icewwaren.

⁹ **Tit.** SIDI d ařebħan i marra,
arreħmet nnes aqa-tt sennej i marra timeġga nnes.

¹⁰ **Yud.** Marra timeġga nnek, *a* SIDI, ad Cek qadin,
imtiqqan nnek ad Cek barken.

¹¹ **Kaf.** Nitni ad ssiwřen x uęuđi n Tġeldit nnek,
u ad idaren timeġga nnek timeqqranin,

¹² **Lamid.** ħima ad barrħen s tmeġga nnes timeqqranin i tarwa n bnađem,
uřa s uęuđi n leađama n Tġeldit nnes.

¹³ **Mim.** Tageldit nnek d ict n Tġeldit i marra ikuden,
řeħkamet nnek *ad tiři* x kuř jjiř.

¹⁴ **Samix.** SIDI ittyemmed marra inni iwđan,
ittseggem marra inni iqwisen.

¹⁵ **Ėayin.** Marra titřawin ttrajant Cek,
Cek t^tticed asen macca di řweqt nsen nican.

¹⁶ **Pi.** Cek tarezzmed afus nnek,
tessyawaned marra min iddaren *ak-d* min ixs řxađar *n*sen.

¹⁷ **Tsadi.** SIDI aqa-t nican di marra ibriden nnes,
itteġg s tmexsiwt icewwaren di marra timeġga nnes.

¹⁸ **Quf.** SIDI yudes i marra inni xas ittřayan,
marra inni xas ittřayan di tidett.

¹⁹ **Rix.** Netta igga s řxađar i marra inni t itteġg^wden,
ittesřa iyuyyan nsen u issenjam i-ten.

²⁰ **Cin.** SIDI iħeřta x marra inni t ittexsen,
maca marra ięeffanen itteħħa i-ten.

²¹ **Taw.** Aqemmum inu ad issiweř x uęebbeħ n SIDI,
marra ddat ad ibarek Isem nnes iqeddsen,
i řebda qaę.

145:5 'x řexbar' - s Teibranit 'n wawařen'.

145:7 Izhd. 119:171

145:8 Uf. 34:6,7; Řxf. 14:18; Izhd. 86:15; 103:8

145:15 Izhd. 104:27

- 146**¹ Hallilu-Yah. *A* řeεmar inu, řebbeḥ i SIDI.
² Necc ad řebbḥey i SIDI min i ȳa kkey ddarey, ad zehhdey i AREBBI inu min *da* ȳa kkey εad.
³ War ttcař x tarwa n tařiret, x mmis n bnamem, wenni umi war ȳar iḡi bu usenjem.
⁴ Iffey buḥbeř nnes, idweř ȳar temmurt. Deg wass nni simant nnes ad qđan inwayen nnes.
⁵ Sseed n wenni ȳar iḡa Arebbi n Yaequb d amεawen, wenni ittrajan SIDI, AREBBI nnes,
⁶ wenni iggin ijenwan d temmurt, řebḥar d marra min dayes, wenni dayes řaman i řebda,
⁷ wenni ittayen tasyart i yenni ittwaḥeřřaren, wenni itticen aȳrum i yenni iḡužen. SIDI yarexxu i imeḥbas.
⁸ SIDI yarezzem i idaryařen titṭawin, issbedda inni igguren itteqwisen, SIDI ittexs imseggaden.
⁹ SIDI iḥeṭṭa ibarraniyyen, ittic afus i uyujiř d tijař, *maca* abrid n iεeffanen ad t issfary.
¹⁰ SIDI ad iḥkem i řebda, AREBBI nnek, *a* řihyun, *iḥekkem* zi jjiř ař jjiř. Hallilu-Yah..

- 147**¹ Hallilu-Yah, maȳar azehhed i AREBBI nney d ařebḥan, minzi icna, ittas-dd akides ad as nřebbeḥ..
² SIDI ibenna Urcalim, issmun immeneεraq n Israil.
³ Netta issgenfa inni ȳarsen uř ȳaržen, ittcedda iyezzimen nsen itteqsen..
⁴ Iḥesseb qedda n itran, ittřaya-dd xasen marra s yisem..
⁵ Siditney d ameqqran u jjehd nnes imȳar. Řeεqeř nnes war ȳares bu řeεbar.

146:2 'min ȳa kkey ddarey' - s Teibranit 'di tudart inu'.

146:3 lzhđ. 118:8,9

146:6 'wenni dayes řaman' - s Teibranit 'wenni iḥeṭṭan řaman'.

146:8 lzhđ. 145:14; 147:3; Mt. 9:30; Lk. 13:13; Ȳh. 9:7,32

146:10 Uf. 15:18; lzhđ. 145:13

147:1 lzhđ. 33:1

147:3 Uf. 15:26; Ayub 5:18

147:4 lca. 40:26

⁶ SIDI ittšenned imwaḍeen,
iŝshekkwa ieffanen ař tammurt.

⁷ Qadam SIDI s uyennej,
zehhdem i AREBBI nney s řgambri.

⁸ *Netta* d wenni iddařen ajenna s iseynuten,
d wenni issewjaden anzar i temmurt,
d wenni issyemmayen arrbie x idurar..

⁹ d wenni itticen i řmař macca nnes,
i tarwa n ibayřiwen xmi i řa syuyyen.

¹⁰ Netta war d as itteejib jjehd n uyis,
war yareřři s iđaren n weryaz.

¹¹ Yareřřa as i SIDI inni t ittegg^weden,
inni issitmen di tmexsiwt nnes icewwaren.

¹² *A* Urcalim, řebbeř i SIDI,
a řihyun, řebbeř i AREBBI nnem.

¹³ Mařar Netta issemřed zzeekrunat n tewwura nnek,
ibarek iřenjiren nnek di řwest nnek,

¹⁴ Netta iwca řehna i iymiren nnek,
issyiwen i cek s min iřebřen qae n yirden.

¹⁵ Netta issekka tiwařin nnes řar temmurt,
awař nnes ittazeř ařřas..

¹⁶ Ittic adfeř am tđuft,
izzuzzara nnda igersen am iřřeđ.

¹⁷ Issekka adfeř nnes d ibquqen,
wi izemmaren ad iqqim ibedd zzat i tesmuđi nnes?

¹⁸ Issekka awař nnes uca ittarra ten ad fesyen,
Netta itteja asemmiđ nnes ittřuđ, xenni ttucuren waman.

¹⁹ Netta ibarreř i Yaequb awařen nnes,
i Israil tiweřřa nnes d lfarayıđ nnes.

²⁰ Uřa i yijj n řgens nneyni war d as iggi ammu,
u nitni war ssinen ca lfarayıđ nnes. Hallilu-Yah!

147:8 Ayub 38:26,27; Izhd. 104:14; řuc. 2:23,24

147:15 Izhd. 33:9

147:20 Řex. 14:16

- 148**¹ Hallilu-Yah! Šebbhem i SIDI zeg ijenwan,
šebbhem t di řueřa.
- ² Šebbhem t, marra lmalakat nnes!
Šebbhem t, marra řeskarat nnes!
- ³ Šebbhem t, tafuct d tziri!
Šebbhem t, marra itran yareqqen!
- ⁴ Šebbhem t, ajenna x ijenwan,
uřa d aman nni *iřan* tiwa i ujenna.
- ⁵ Ejj i-ten ad šebbhen Isem n SIDI,
mařar Netta yumur u *ammu* ttwaxeřqen-dd.
- ⁶ Netta idekken i-ten *din* i řebda,
iwca *asen* ict n tewřeyyet i war ggur ad tt needdu *emmarř*.
- ⁷ Šebbhem i SIDI, zi temmurt,
kenniw řhaycat n řebřar d marra aman yuřyen,
- ⁸ timessi d tebrurri d wedfeř d ddexxan,
asemmiđ n třaryadř nni itteggan awař nnes,
- ⁹ idurar d marra tiwriririn,
ticejjura n fruta d marra ticejjura n tengelt,
- ¹⁰ řewřuc n řexřa d marra řmar,
imuddaren ittbuęen d ijdađ s wafriwen *nsen*,
- ¹¹ *kenniw* ijeřiden n temmurt d marra ccuęub,
kenniw řřukkam d marra řquđat x temmurt,
- ¹² iřudriyyen uřa d tiřudriyyen,
iwessura *jmie* ak-d imezyanen!
- ¹³ Ejj i-ten ad šebbhen Isem n SIDI,
mařar Isem nnes waha yueřan qaę,
tissiqř nnes *tařeqq* x temmurt d ijenwan.
- ¹⁴ Netta issgaęęed icc n řřgens nnes,
ařebbeř n marra imtiqqan nnes, n ayt n Israil,
n řřgens i dd as yudsen. Hallilu-Yah!

148:1 Lk. 2:14; Asa. 5:13

148:5 Amz. 1:6-31; Izhd. 33:6,9

148:6 Ayub 14:5,13; 26:10; 38:33; Izhd. 104:5; 119:91; Irm. 31:35; 33:25

148:11 řquđat' - niy 'imezurfa'.

148:13 Awřn. 18:10; Ica. 12:4

148:14 Izhd. 132:17

149¹Hallilu-Yah! Yennjem ijj n yezři d amaynu i SIDI,
seuğem t deg wegraw n imtiqqan nnes.

²Ad ifarħ Israil zeg wenni t iggin,

ad arcqen iħenjiren n Şihyun s Ujeğid nsen..

³Ad şebbħen nitni Isem nnes s ccđih s nnuţtat,

ad as zehhden s ubendir d řgambri,

⁴mağar SIDI yarđa x řgens nnes,

ad yawi ccan i imwađeen s wenjam.

⁵Ad sřiweřwen imtiqqan s ccan *nmi*,

ejj i-ten ad syuyyen s řefraħet zeg imucan nsen n arraħet.

⁶Izřan n ueuği i AREBBI deg uqemmum nsen

ijj n ssif iqđee s tnayen n wudmawen deg ufus nsen,

⁷ħima ad ntaqmen zi řegnus,

ħima ad eaqben ccuεub,

⁸ħima ad carfen ijeğiden nsen s ssnaseř,

ayt n tařiret nsen s snaseř n wuzzař,

⁹ħima ad xasen ggen řħukm yuran.

D man aya ad tiři d leađama n marra imtiqqan nnes. Hallilu-Yah..

150¹Hallilu-Yah, şebbħem Arebbi di Zzawect nnes Iqeddsen,
şebbħem t di řkubbet n tzemmar nnes!.

²Şebbħem t x tmegga nnes timeqqranin,

şebbħem t x řemyaret nnes tameqqrant!

³Şebbħem s tmijja n uşuđi deg uyicc n icarri,

şebbħem s lharpa d řgambri!

⁴Şebbħem t s ubendir d ccđih s nnuţtat,

şebbħem t s *tirart* n ifiřan d temja!

⁵Şebbħem as s řħess ifsusen n teğunin n wuzzař,

şebbħem as s řħess yueřan n teğunin n wuzzař!

⁶Marra min ittarran nnefs,

şebbeħ i SIDI.

Hallilu-Yah!

149:2 Izhd. 100:3

149:3 Izhd. 81:3,4

149:6 2 Ts. 2:8; Ebr. 4:12; Asa. 1:16

149:8 Mt. 18:18

149:9 Aewd. 4:6

150:1 Ica. 6:3

Awařen Iweznen

1¹ Awařen iweznen n Suliman, mmis n Dawud, ajeğid n Israil,
2² ħima ad issen *bnadem* tiyit d tarbiyyet,
ħima ad ifhem awařen *ccuren s* řefhamet,
3³ ħima ad iqbeř tarbiyyet d řeeqeř,
tasegda d řħeqq d řeřfayet,
4⁴ ħima ad iwc asfarz i iħafiiyyen,
tussna d uħadur i uħudri.
5⁵ Ejj amiysis ad iseř u ad yarni di řefhamet nnes,
ejj wenni ifehhmen ad ikseb řeqnaeet,
6⁶ ħima ad ifhem awař iweznen d lmatal,
awařen n imiyisen d řemeani innufaren nsen.
7⁷ Tigg^wudi n SIDI d beddu n tussna,
maca ibuħařiiyyen sseħqaran tiyit d tarbiyyet.
8⁸ Seř, a mmi, ħar tarbiyyet n babac,
war ttagi ca tayuri n yemmac,
9⁹ maħar nitenti *ad iřint* d ttaj icna x uzeğif nnek,
d tseddyin *izewwqen* i yiri nnek.

10¹⁰ A mmi inu, mařa xsen imednab ad cek ħwan,
war d asen ttegg ca array.

11¹¹ Mařa nitni qqaren:

“Uyur akidney, ejj ad nħama i *usizzer n* idammen,
ejj aney ad negg ict n texceft i umezdag, břa ssibbet.

12¹² Ejj aney ad ten nřard am ddaren, am mammec *třared* řaxart,
am kemřem, amecnaw yenni ihekkwan deg weħfur *n wendeř*.

13¹³ Ad naf marra řeħwayej yiħřan ařtas,
tudrin nney ad tent neccur s tkeccađt.

14¹⁴ Cek ad tenđared taqedduħt nnek jar aney,
ad ħarney *tiri* marra ict n tecyart.”

15¹⁵ A mmi inu, war kidsen ggur deg webrid,
sigg^wej ađar nnek x umesruq nsen,

16¹⁶ maħar idaren nsen ttazzřen ħar řħar,
u nitni ttqeğiqen maħend ad ssizzřen idammen.

17¹⁷ Maħar s řbařeř ad t^ettwabezze tracca,
zzat i tiřawin n marra min ħar iğa wafriwen,

1:7 Ayub 28:28; Izhd. 111:10; Awřn. 9:10; Amb. 12:13
1:16 Ica. 59:7; Rum. 3:15

¹⁸ *mayar* nitni tthaman idammen *n yixef* nsen,
u tteggan taxceft i řeemur *n yixef* nsen.

¹⁹ Ammu i iřan ibriden n kuř ijj wenni ittazzřen řar arbeř,
aqa aya ittetřef řeemar n sidis.

²⁰ Tiyit tbarreř s jjhed *diha* barra,
tessgaæed tmijja nnes deg wazzayen.

²¹ Mani ibda řharaj, tttbarrař nettat,
řar wadafen n tewwura n tendint tessawař awařen nnes.

²² “Ař meřmi i řa qqimen iřafiyyen ttexsen taqubbanect,
ař meřmi i d asen i řa iřeb uřecci i imestehzayen,
u *ař meřmi i* řa carhen ibuhařiyen tussna?

²³ Dewřem řar uwebbex inu!
Xzarem, Necc ad xawem sfarryey Arruř inu,
awařen inu ad awem ten eřmeř.”

²⁴ “Aqa zeema řayiy u kenniw war texsem,
sswizzdeř Necc afus inu, *maca* uřa d ijj war d as iřekkar.

²⁵ Tendarem ccwar inu,
awebbex inu war t teqbiřem.

²⁶ *S uyenni* uřa d Necc ad deřceř x uđeyye nsem,
Necc ad *zzaywem* stehzey xmi dd i řa yas unexřie nwem,

²⁷ xmi dd i řa yas unexřie nwem am yijj n ureddeř,
ađeyye nsem am ict n třaryadt,
xmi xawem dd i řa tewđa řeřřaret d tegg^wudi.

²⁸ Xenni ad xafi dd-řayan, *maca* Necc war dd-ttarriř,
ad xafi arzun, *maca* war d ayi ttifen,

²⁹ minzi nitni carhen tussna,
u war ixđaren *ad ttfen di* tigg^wudi n SIDI.

³⁰ Nitni war xsen ca řecwar inu,
marra awebbex inu nđaren t.

³¹ Nitni ad ccen zi řyiřet n webrid nsen,
u ad jjiwnen s ixarriřen n yixef nsen,

³² minzi ufuy n iřafeyyen *x webrid* ad ten iney,
u afrař n ibuhařiyen ad ten issellek.

³³ Wi řari i řa isřen, ad izdeř di řaman,
ad yareyyeř zeg unexřie n tuæeffna.”

1:19 Ayub 8:13

1:24 Ica. 65:12; 66:4; Irm. 13:10

1:27 Ayub 27:9; 35:12; Ica. 1:15; Irm. 11:11; 14:12; Ĥaz. 8:18; Mixa 3:4

Tiyit ad iħða tamemmit

² Mmi inu, mařa tqebřed awařen inu
 u teħđid tiweřša inu ħarek,
² maħend amezzuħ nnek ad iwc taynit i tiyit,
 uř nnek ad imeyyeř ħar řefhamet,
³ *wah* mařa t'ettřayid-dd x řeεqeř,
 ad tessxedmed tmijja nnek maħend *ad tafed* řefhamet,
⁴ mařa tarezzud xas am *tarezzud* x nnuqart,
mařa xas tarezzud am x txubay innuffaren,
⁵ xenni ad tfehmed i tigg^wudi n SIDI,
 u ad tafed tussna n AREBBI.

⁶ Maħar SIDI ittic tiyit,
 zeg uqemmmum nnes t'etteffey-dd tussna d řefhamet.
⁷ I yenni igġuren nican issewjed asen twiza,
 i yenni igġuren di řekmaret *issewjed asen* adurri,
⁸ ħima ad qqimen tt'ettřen deg imesraq n řħeqq,
 u Netta ad issar abrid n imeddukkař nnes imtiqqan.

⁹ Xenni ad tfehmed tasegda d řħeqq,
 uřa d řeřfayet, kuř řatar iřebħen.
¹⁰ Maħar tiyit ad tadeř ħar wuř nnek,
 u tussna ad tarđa x řeεmar nnek.

¹¹ Aħadur ad xak iħða,
 řefhamet ad xak tessar,
¹² ... maħend ad cek tfekk zeg webrid n uεeffan,
 zeg weryaz nni iqeġben awař nnes.
¹³ zeg inni isemħen deg imesraq iseggmen,
 maħend ad uyuren ibriden n taġest,
¹⁴ inni ifarrħen maħend ad ggen řħar,
u sřiwiřiwen x řexdaεat n řħar,
¹⁵ n yenni iġan imesraq nsen faryen,
 d yenni imeyyřen ssa d ssa di řatarat *n yixef* nsen.
¹⁶ ... maħend ad cek tfekk zi temħart tbarranect,
 zi temħart zi barra i ittyarran s wawařen nnes,

2:4 'tixubay' - niy 'řeknuz'.

2:4 Mt. 13:44

2:6 1 Jj. 3:9,12; Yaε. 1:5

2:16 Awřn. 5:3; 6:24; 7:5

- ¹⁷ tenni isemħen deg umeddukkeř n temzi nnes,
u t^ettu řeahd n AREBBI nnes.
- ¹⁸ Minzi thekkwa ġar řmewt *jmie* ak-d taddart nnes,
u řatarat nnes *hekkwant* ġar řexyařat *n imettan*.
- ¹⁹ Marra inni ġares i ġa yadfen, war dd-itteiqqiben eemmarř,
war ttakkwađen eemmarř ġar imesraq n tudart.
- ²⁰ ... ħima ad tuyured abrid n iřebħanen,
u ad t^ettfed deg imesraq n imseggaden,
²¹ maġar inni igguren nican ad zedġen di temmurt,
u inni igguren s řekmaret ad dayes qqimen..
- ²² Iefferanen ad ttwaqedđen zi temmurt,
iġeddaren ad zzayes ttwaqeřen..

Tiġit di tudart n kuř ass

- 3**¹ Mmi inu, war t^ettu *tayuri* inu n Ccaria, *ejj* uř nnek ad iħđa tiweřřa inu.
- ² maġar nitenti ad ac dd-awyen ařtas n wussan,
uřa d iseggwusa n tudart d řehna..
- ³ Tamexsiwt icewwaren d řaman war ten tejjid ad zzayek ffyen.
Qqen i-ten ġar yiri nnek, ari ten x teřwiħt n wuř nnek.
- ⁴ u af ařđa u scen řefhamet iřebħen,
di tiřtawin n AREBBI u n bnađem.
- ⁵ Tiqq di SIDI s wuř nnek kuřci,
war ttcařa x řefhamet *n yixef* nnek.
- ⁶ Ssen i-t di marra ibriden nnek,
xenni Netta ad iseggem imesraq nnek..
- ⁷ War ttegg ixef nnek d amiġis.
Gg^wed SIDI u beeed x min iġan d aceffan.
- ⁸ Aya ad yiři d agenfu i iżewran *n tudart* nnek,
d tissi i ixsan nnek.
- ⁹ Weqqar SIDI s waġřa nnek,
s tmezwarut n marra řřabet nnek..

2:21 Izhd. 37:29

2:22 Ayub 18:17; Izhd. 104:35

3:2 Aewd. 8:1; 30:20

3:3 Uf. 13:9; Aewd. 6:8

3:6 1 Im. 28:9

3:7 Rum. 12:16

3:9 Uf. 23:19; 34:26; Aewd. 26:2-11; Mal. 3:10; Lk. 14:13

¹⁰ *Xenni* ad ttwaccuren řehrit nnek s ufeyyed,
tisirin *n udiř* ad ssefyent s binu n jdid.

¹¹ Mmi inu, war neřtar tarbiyyet n SIDI,
war ttarra aěrur x uwebbex nnes,

¹² mayar wenni issεizza SIDI ad t iεaqeb εawed,
am ittegg babas ak-d mmis wenni x yarđa.

¹³ Sseεd n bnađem nni ittafen timessna,
uřa d bnađem nni ittkessaben řefhamet,

¹⁴ mayar tasebbabt nnes teħřa x tsebbabt di nnuqart,
u řyiget nnes *teħřa* x wurey ittissiqen,

¹⁵ nettat tiyřa x řmarjan,
u marra min di *tzemmed* ad temmezred,
war izemmar akides immqudda.

¹⁶ Tuzzeggart n wussan *yares* deg ufus nnes,
ağřa d ccan aqa aten x uzeřmađ nnes,

¹⁷ Ibriden nnes d ibriden n řeđrafet,
u marra imesraq nnes aqa aten d řehna.

¹⁸ Nettat d tacejjart n tudart i yenni yares iřesqen,
kuř ijjen wenni dayes ittettřfen, ad yiři d amesεud.

¹⁹ SIDI igga dsas n temmurt s tiyit nnes,
s řefhamet nnes igga ijenwan.

²⁰ Zi tussna nnes dduqqzen-dd aman yuğyen,
ttnecnicen-dd iseynuten nnda.

²¹ Mmi inu, war tent tejjid ad ffyent zi titřawin nnek,
ħđa aftan d uħađur,

²² *mayar* ad iřin d tudart i řεemar nnek,
uřa d arđa i yiri nnek.

²³ Xenni ad tuyured abrid nnek di řaman,
u war tttneqrıđed deg uđar nnek.

²⁴ Mařa truħed ad tezzřed, war ggur ad tenxeřeed,
u *xmi* i ya tezzřed, ggur ad yiřid yiđes nnek.

3:10 Aεwd. 28:8

3:11 Ayub 5:17; Ebr. 12:5

3:12 Asa. 3:19

3:14 Ayub 28:15; Izhd. 19:11; Awřn. 8:11,19; 16:16

3:15 Awřn. 8:11

3:18 'tacejjart' - niy 'addag' ('iddagen').

3:20 Amz. 1:9,10

3:21 'tent' - awař-a iceyyar yar tiyit d řefhamet i x issawař umseřmad n tiyit di ayet 13 n wudem-a.

3:23 Izhd. 37:24; 91:11,12

3:24 Lawi 6:19; Ayub 11:19; Izhd. 3:6; 4:9; 91:5,6

- ²⁵ War ttegg^wed zeg unexřie n deyya,
uřa zeg wareyyeb s *ufus* n ieffanen xmi dd i ya yas..
- ²⁶ Mařar SIDI ad ac yiři d asenned nnek,
Netta ad iħda afus nnek zi tsarriřt.
- ²⁷ War qeřteř řxar x bab nnes,
mařa aqa-t deg uřus nnek maħend ad *t* tegged.
- ²⁸ War qqar i umqarreb nnek:
‘Ruħ uca eqeb-dd, tiwecca ad *ac-tt* wcey!’,
mařa *tamesřact* aqa-tt akidek.
- ²⁹ War nekkwi řyar ak-d umqarreb nnek,
umi akidek izeddey di řaman.
- ³⁰ War temcubbuc ak-d ijj n bnađem břa ssibbet,
mařa netta war d ac iggi řyar.
- ³¹ War ttasem zeg ijj n bu-řexcunet,
ħda maħend war t^ettixđared uřa *d ijj* zi marra ibriden nnes..
- ³² mařar wenni itteffyen zeg webrid, aqa-t d nnei i SIDI,
maca Netta ittegg řaman nnes deg inni igguren nican..
- ³³ Nneeřet n SIDI *aqa-tt* x taddart n ueeffan,
maca tazeddiyt n imseggaden ad tt ibarek..
- ³⁴ Mařa d imestehzayen, ad *zzaysen* isstehza Netta,
maca mařa d inni ittwaħřaren, ad *asen* iscen arđa nnes..
- ³⁵ Imiyisen ad warten ccan,
maca ibuħařiyyen ad ssarbun řefđiřet x yixef nsen.

Egg uř nnek x tiyit

- 4**¹ Šřem, kenniw iħenjiren, řar tarbiyyet n babat*wem*,
ħekkarem mliħ maħend ad teksim tussna s řefhamet,
- ² mařar necc ad awem wcey tařuri iřebħen,
war semmħem di tyuri inu.
- ³ Mařar necc tuřa ayi d mmis i baba,
areqqay d uyenni n *mmis* zzat i wudem n yemma,
- ⁴ uca netta isseřmed ayi, inna ayi:
“Ejj uř nnek ad iřteř deg wawařen inu,
ħda tiweřřa inu, *xenni* ad teddared!”.

3:25 Ayub 5:21

3:31 Izhd. 37:1; 73:3; Awřn. 23:17

3:32 Izhd. 25:14

3:33 Lawi 26:14-45; Aewd. 28:15-68; Mal. 2:2

3:34 Yae. 4:6; 1 Bt. 5:5

4:3 1 Im. 29:1

4:4 1 Im. 28:9

⁵ Jbed-dd yarek tiyit, jbed-dd yarek řeeqeř,
war t^ettu u war t^heyyid x wawařen n uqemmum inu.

⁶ War semmeř *di tiyit*, *xenni* nettat ad cek teřđa,
seizz i-tt u nettat ad cek tessar.

⁷ Beddu n tiyit d uřuf n tiyit,
aqa ad t^eřřfed řefhamet s marra min yarek.

⁸ Sgaæeed i-tt-i-dd, xenni nettat ad cek tessgaæeed,
nettat ad ac tegg ccan mařa tdarræed as.

⁹ Nettat ad ac tewc ict n temrist tecna x uzeřif nnek,
ad ac tewc ijj n ttaj izewwqen..

¹⁰ Seř, a mmi inu, u ksi awařen inu,
xenni ad mmarnin isegg^wusa n tudart nnek.

¹¹ Ssřemdey ac abrid n tiyit,
nedhey cek di řatarat iseggmen.

¹² Mařa tuyured, ařurif nnek war ittneřřar,
mařa tazžred, war ttneqriřed..

¹³ Cebbar di tarbiyyet, war *xas* temmsebđa,
řđa tt, mařar nettat d tudart nnek.

¹⁴ War ggur x umesruq n iæeffanen,
war ttidif abrid n yenni itteggen řyar,

¹⁵ řeyyed xas, war xas ggur,
ffey zzayes u gg^wej xas.

¹⁶ Mařar nitni war t^eřřsen am war *zemmaren* ad ggen tuæeffna,
ittrař asen iřes nsen mařa war ssneqriřen řed *ead*,

¹⁷ mařar nitni t^etten ayrum n řyecc,
u sessen binu zi tmegga n řexcunct.

¹⁸ Amesruq n imseggaden am tfawt ittissiqen n teffut,
tenni tarenni deg useqseq yares ař imyar wass qae.

¹⁹ Abrid n iæeffanen am tařest,
nitni war ssinen min di i ya nqarřen.

²⁰ Mmi inu, ewc taynit i wawařen inu,
ewc amezzuq nnek i wawařen inu,

²¹ war ten ttejja ad yefřen zi titřawin nnek,

4:6 'War semmeř *di tiyit*' - s Teibranit 'war semmeř dayes'.

4:7 Awřn. 23:23

4:9 Awřn. 1:19

4:12 lzhd. 91:11

4:14 lzhd. 1:1; Awřn. 1:10,15

xemmeř i-ten daxeř deg wuř nnek,
²² mayar nitni d tudart i wenni ten i ya yafen,
 uřa d agenfu i arrimet nnes marra..

²³ Hđa uř nnek x marra min izemmar ad ittwaħđa,
 mayar zzayes ffyen izewran n tudart.

²⁴ Kkes ixarriqen n uqemmum nnek,
 sbeeed xak afaryeđ n iyencicen nnek.

²⁵ Ejj tiřřawin nnek ad xzarent ęar zzat,
 ejj abriwen nnek ad xzaren ęar *min ięan* arendad nnek.

²⁶ Wařa řatar n uđar nnek,
 ejj ad iřin marra ibriden nnek sarrřen.

²⁷ War farrey ęar yeřfus uřa ęar uzeřmađ,
 sbeeed ađar nnek zi tuęeffna..

Aęam ęar řgens x uęekk^wi zi temyart tabarranit

5¹ Mmi inu, ewc taynit i tiyit inu,
 ewc amezzuę i řefhamet inu,

² mařend ad tewced řađur,
 u iyencicen nnek ad řđan x tussna.

³ Minzi iyencicen n temyart tabarranit ttudumen s tamment n teyrařř ,
 aneę nnes d ařeqqaę x zzect,

⁴ maca ęar uneggar *aqat* d tamerzagt am cciř,
 teqđeę am ijj n ssif s tnayen n wudmawen.

⁵ Iđaren nnes ttawyen ęar řmewt
 u iřuraf nnes neddhen ęar řaxart.

⁶ Ařami war t^eřřifed *ęemmarř* abrid n tudart,
 gguren iřuraf nnes ssa d ssa břa ma tessned cek.

⁷ Xenni řexxu, *a* iřenjiren, řřem-dd ęari,
 war řęeyyadem ca x wawařen n uqemmum inu.

⁸ Sig^gęej abrid nnek xas,
 war ttades tawwart n taddart nnes,

⁹ řima war t^eřřiced ccan nnek i inneęni,
 iseğg^wusa nnek i wenni itteqsihen ařřas,

4:22 Awřn. 4:13

4:27 Aewd. 5:32; 28:14

5:3 Awřn. 2:16; 6:24

5:5 Awřn. 7:27

5:9 Awřn. 6:34,35

¹⁰ ħima ibarraniyyen war ttjawanen deg wagřa nnek,
u marra řyġet *n* umarret nnek war dd-tettis di taddart n wenni war ittwissnen

¹¹ u ad tzeħħared ħar uneggar,

xmi i ħa t^ettwacc arrimet nnek d weysum nnek,

¹² ad tinid: “Mammec ggiy necc carhey tarbiyyet,
mammec inđar uř inu awebbex?

¹³ *Mammec* war sřiy ħar tmijja n wenni d ayi idarrben,
war wciy amezzuġ inu i imseřmaden inu?

¹⁴ Eřaħař tuya ufiy ixef inu di eřam kuř řħar,
di řwest n wegraw *n řgens* u n tmesmunt!”

¹⁵ Suw aman zeg wanu nnek,

uřa d aman issizzřen zi řağay n řeunřar nnek.

¹⁶ Iři ad ssefyen waman *n řeunřar* nnek barra,
am tařawin x wazzayen.

¹⁷ Ejj i-ten ad iřin i cek weħħdek,
war iği i ibarraniyyen i din zzatek.

¹⁸ Ad ittwabarek řeunřar nnek,
farħ i temyart *zeg wussan* n temzi nnek.

¹⁹ Tudadt icizzen uřa d tiyeydet n wezħar icewwaren *nettat!*
Ejj ibbac nnes ad cek ssiwyen di marra ussan,
sellem ixef nnek řebda ħar tayri nnes!

²⁰ Mayemmi, *a* mmi inu, ma gğur ad cek teywa temyart tabarranect,
ad tdarreed i weħsin n temyart war tessined?

²¹ Maħar ibriden n bnađem aqa aten *din* zzat i tiřřawin n SIDI,
Netta yarzu di marra imesraq nnes..

²² Řmuessiyyet *n yixef* nnes ad tħebbes aeffan,
s iseywan n ddnub nnes ad ittwacedd.

²³ Netta ad immet umi war din tui tarbiyyet,
ad iweddar s tubbuheřya nnes tameqqrant.

Aħeřtu đidd i tesyunin tieeffanin ak-d iwdan

6¹ Mmi inu, mařa tdewřed d amarhun i umqarreb nnek,
tewcid ticti nnek n ufuš i yijj n ubarrani,

² *mařa* tdewřed teqqned zeg wawařen n uqemmum nnek,
t^ettwaħebbsed zeg wawařen n uqemmum nnek,

³ *xenni* egg ta, mmi inu, u senjem ixef nnek zeg ufus n umqarreb nnek: uyur, bendeq *xas* u zeyyar x wenni cek yudsen.

⁴ War ttic ca iḍeṣ i tiṭṭawin nnek, uṛa d anudem i wabrīwen nnek.

⁵ Senjem ixef nnek zeg ufus *nnes* am tyeḍdet n weyḡar, am yijj n wejḍiḍ zeg ufus n unegmar.

⁶ Uyur ḡar tkedfet, *cek, a* ameḡguz, xzar mammec tuyur nettat u dweṣ d amiḡis.

⁷ Waxxa nettat war ḡares bu umgewwed, niḡ aweqqaf niḡ řḡakem,

⁸ *waxxa amenni* nettat tessewjed aḡrum nnes deg unebdu, teyru macca nnes di řweqt n tmeyra.

⁹ Ař meřmi i ḡa teqqimed tezzřed, *cek, a* ameḡguz? Meřmi i ḡa tekkared zeg iḍes nnek?

¹⁰ Arni cwayt n yiḍes, arni cwayt n uwarrec, arni cwayt n ubuzzeř s ifassen imunen,

¹¹ *aqā da* ad xak dd-iwḍa zzeřḍ am ijj n uxewwan, řeḡben nnek am yijj n weryaz ḡar iḡa řesnaḡ.

¹² Bnadem i war isekkwīn, aryaz n řḡecc, iggur s ijj n uqemmum iccuren s min iḡewjen.

¹³ Iyemmez s tiṭṭawin nnes, issawař s iḍaren nnes,

ittceyyar s iḍewḍan nnes.

¹⁴ Uř nnes *iccur* s řexdaeat, inekkwa řebda řḡar, ittsebbab imenḡiyyen.

¹⁵ S uyenni deḡya ad dd-yas uḍeyyee nnes, deg ict n tecti ad ittwarḡ am war din ittiři ugenfu.

¹⁶ Setta *n tmesřayin*-a icarreh i-tent SIDI, *wah* sebḡa aqa atent d nnei i řeḡmar nnes:

¹⁷ tiṭṭawin n nnfaxet, ijj n yiřes issxarriqen, uṛa d ifassen issazzařen idammen imezdagen,

¹⁸ uř inekkwān timeḡmač iyeccen,

iḍaren nni ittḡeḡiqen maḡhend ad azzřen ḡar min iḡan d aeḡffan,

¹⁹ acehhad bu-ixarriqen nni dd-ideḡqen i ixarriqen, uṛa wenni ittsebbaben imenḡiyyen jar tawmat.

6:4 Izhd. 132:4

6:9 Awřn. 13:4; 20:4; 24:33,34

6:17 Awřn. 30:13

6:18 Rum. 3:15

²⁰ A mmi, ħða tawşeyyet n babac,
u war menċar tayuri n yemmac.

²¹ Qqen i-tent řebda x wuř nnek,
cedd i-tent ħar yiri nnek.

²² Mařa teggured *deg webriđ*, aya ad cek igewwed,
mařa tezzred, aya ad cek iħða,
mařa tfaqed aqa man aya ad kidek issiweř.

²³ Minzi tawşeyyet d řefnar d tyuri d tfawt,
iwebbax n tarbiyyet aqa aten d abrid n tudart.

²⁴ nni cek i ħa iħċan zi temyart taęeffant,
zi řehrud izewwqen n yiřes n temyart zi barra.

²⁵ War eęceq ca azri nnes deg wuř nnek,
ħða war cek teħşir s wabřiwen nnes,

²⁶ minzi zi ssibbet n ict n temyart n farq-ccęeř,
bnadem izemmar ad iksi myir ict n txebbazt n weryum,
wah tamyart n ijj n weryaz nneyni aqa tarezzu řeęmar iyřan.

²⁷ Ma izemmar ħed ad yarbu timessi deg weħsin n warruċ nnes,
břa ma ad yary warruċ nnes?

²⁸ Ma izemmar ħed ad yuyur x řefřhem itteħduduqen,
břa ma ad cemċen iċaren nnes?

²⁹ Ammu *uřa d* wenni i ħa yadfen ħar temyart n umqarreb nnes,
wah kuř ijjen wenni tt i ħa iħadan, war ittwiħsib d amezdag.

³⁰ Aceffar war t ttejjin mařa yucar,
ħima ad issyiwen řeęmar nnes mařa dayes řaz.

³¹ *Maca* mařa ittwař, ammu xas i ħa ixeęeş sebęa n tseqqar.
Ittxeşša as ad iwc marra min ħares di taddart.

³² *Maca* wenni ittegggen zzina ak-d ict n temyart, war ħares bu wuř imten.
Wenni ittegggen aya, ittċarra řeęmar nnes.

³³ Druċt d řefċiħet ad ten yaf,
řeħya nnes war imeħři ca.

³⁴ Mařar tusmi *tęttawi-dd* ascar n weryaz,
netta war ittessen aħinni deg wass n wentaqem.

³⁵ War iħesseb ddeyyet i weşřeħ, war tt iqebbeř,
ad yuđi waxxa tessemyarid di terzeft ead s wařtas.

6:20 Awřn. 1:8

6:21 Awřn. 3:3

6:22 Awřn. 3:23,24

6:23 lzhđ. 19:9; 119:105

6:24 Awřn. 2:16; 5:3; 7:5

6:27 'aħsin' - niy 'abeħrur'.

6:31 Uf. 22:1,4

Arcam n weryaz wenni ijjin ad iyekk^{wi} ixef nnes

- 7**¹ Mmi inu, ħða awařen inu,
xemmeř tiweřša inu ħarek.
- ² ħða tiweřša inu u cek ad teqqimed teddared,
ħða tayuri inu am mummu n tiřt nnek.
- ³ Qqen i-tent ħar iđewđan nnek,
ari tent x teřwiřt n wuř nnek.
- ⁴ Ini i tiyit: ‘Cem d ućma!’,
u semma řefhamet: ‘Ameddukkeř *inu!*’,
- ⁵ maĥend *nitenti* ad cek ħđan zi temħart tabarranect,
zi temħart zi barra i cek ittyarran s wawařen nnes.
- ⁶ Maħar zi řkazi n taddart inu,
jar ccebbac *n řkazi* sewđeħ ħar wadday,
- ⁷ sewđeħ ħar iĥafiyyen *inni war itthikin*,
jar iĥramen ĥekkareħ ijj n uĥudri s wuř war imten.
- ⁸ Netta izwa abrid ħar teħmart nnes,
u iřtef abrid ħar taddart nnes.
- ⁹ ħar tbambast, ħar tmeddit n wass,
di řaġaħ n ġiřet d tubbarcent,
- ¹⁰ xzar, *aq*a ict n temħart tusa-dd i umsagar akides,
deg warruđ n temħart n farq-ccħeř u s teĥraymect n wuř.
- ¹¹ Nettat textix u tyewweħ,
iđaren nnes war qqimen ead di taddart.
- ¹² Ict n twařa di barra, *xenni* eawed deg izuray,
ħar marra tiħemmar *n ibriden* t^ethama.
- ¹³ Nettat t^eřtef i-t u tessudem i-t,
teħjar udem nnes, tenna as:
- ¹⁴ “Tuħa xafi *maĥend ad wcey* tiwhibin n řehna.
Ass-a ssqefřeħ lwuēud inu.
- ¹⁵ S uyenni i dd-ffħeħ maĥend ad cek mmsagareħ,
maĥend ad xak arzuy u *ammu i cek* ufiħ.
- ¹⁶ Necc ssuy maltat x qama inu,
s řizarat izewwqen imuden s řeqten azdad zi Miřra.

7:2 Lawi 18:5; Awřn. 4:4

7:3 Aēwd. 6:8; 11:18

7:5 Awřn. 5:3

7:11 Awřn. 9:13

¹⁷ Necc rucey tassut inu
s mirru d wecfiř d řqarfa..

¹⁸ As-dd, ejj aney ad nejjiwen timexsa ař tuffut,
ejj aney ad narr mezri i tayri.

¹⁹ Mařar aryaz war iři di taddart,
netta *isafar* igg^wej ařtas.

²⁰ Iksi ict n tkemmust *n tmenyat* n nnuqart akides,
ad yaregg^weř ęar wass n tziri iqefřen.”

²¹ *Ammu* i t t^eřtef s wařtas n řhard nnes,
teęwa i-t s řehrud nnes izewwqen n iyencicen nnes.

²² Deyya yetta yardef i-tt, am ijj n uyenduz igguren ęar řgurnet,
am ict n ssnesřet *x iđaren igguren* ęar umarret n ubuhaři,

²³ ařami dd as tcarreg řritca tsa,
am yijj n wejđiđ iđwin deg ijj n wenday,
u war issin aqa wanita ittwagg řidd i tudart nnes.

²⁴ *Xenni* řexxu, *a* iřenjiren, sřem-dd ęari,
u sřem ęar wawařen n uqemmum inu.

²⁵ Ejj uř nnek war ittweddir deg ibriden nnes,
war ttmeyyiř ęar imesraq nnes.

²⁶ Mařar deg wařtas ittwayezmen inni teęđer,
imęar wařtas *leadad n* marra inni tenęa.

²⁷ Taddart nnes *teccur s* ibriden ęar řaxart,
inni ihekkwan ęar ixxamen n daxeř n řmewt.

Ařayi n tięit

8¹ Ma war t^eřřięi Tięit u war tesęieid řefhamet tmijja nnes?.

² X tqiccat n řegęudi x webrid,
mani ttemseřqan imesraq tbedd Nettat d abeddi.

³ ęar uyezdís n tewwura, ęar wadaf n tendint,
mani i ęa tadfed x tewwura, t^eřřięa s jjeħd:

⁴ “I kenniw, *a* iryazen, třayię,
tmijja inu *t^eřteffey* ęar tarwa n bnađem.

⁵ *Kenniw* iħafiyyen, fehmem *xenni* min ięan d aftan,
kenniw ibuhařiyyen, fehmem *s* wuř *nwem*.

7:17 Izři 4:14.

7:23 Awřn. 1:17

7:27 Awřn. 2:18; 5:5

8:1 Awřn. 1:20,21

⁶ Šřem, minzi ad ssiwřey awařen i dd-ijebbden řeften,
anurzem n iyencicen inu *jebbed-dd* timesřayin iseggdem,

⁷ mařar aneř inu ad yini tidett s nneyyet,
řhard ieffnen aqa-t d nneı i iyencicen inu.

⁸ Marra awařen n uqemmm inu *tteffyen-dd* zi tsegda,
war daysen uřa d ict n řhajjet ixnunnesen niy ifaryen.

⁹ Aqa aten marra řfan i wenni di teđa řefhamet,
uřa s řeqyas i yenni *ixsen* ad afen tussna.

¹⁰ Ksim tarbiyyet inu, war iři nnuqart,
uřa tussna ktar x wurey iqquren,

¹¹ Mařar Tiyit řsen zi řmarjan,
marra min di izemmar *bnadem* ad imezri,
war *izemmar* ad dayes yarwes..

¹² Necc, Tiyit, zeddyey řar weftan,
ttafey tussna s uřadur.

¹³ Tigg^wudi n SIDI d acrah n řřar d nnfaxet
d tcennaet d umesruq aeffan,
Necc carrhey uřa d aqemmm *iccur* s řexdaeat.

¹⁴ Yari acawar d twiza,
Necc d řefhamet, řari jjehd.

¹⁵ Zzayi řekkmen ijeğiden,
zzayi ttareysen ayt n jjehd s tsegda.

¹⁶ Zzayi řekkmen řřukkam d tarwa n tařiret,
marra řquđat n temmurt.

¹⁷ Necc ttexsey marra inni d ayi ittexsen,
d yenni xafi yarezzun zic, ad ayi afen.

¹⁸ Agřa d ccan aqa aten řari,
agřa iqqimen d tsegda.

¹⁹ Fruta inu tecna x wurey ittissiqaen u x wurey azdad,
řřiğet inu teđu nnuqart iqquren..

²⁰ Necc ggurey x umesruq n tsegda,
di řwest n imesraq n řheqq,

²¹ řima ad arrey inni d ayi ittexsen ad tťfen ict n tesřart d řwart,
Necc ad ccurey ixxamen n txubay nsen.

²² SIDI igga ayi *am* umezwaru n webrid nnes,
ead řar umezwaru n tmegga nnes deg weřař uya.

8:11 Ayub 28:15; Izhd. 19:11; Awřn. 3:14,15; 16:16

8:18 Awřn. 3:16

8:19 Awřn. 3:14

- ²³ Zi řebda ittwazeğee xafi *jjehd*, zeg umezwaru,
zi řweqt nni di ittwagg dsas n temmurt,
- ²⁴ umi war din tuyi ead aman yuğyen, necc ttwaxeřqey-dd,
umi war din tuyi ead řeunřarat ccurent s waman.
- ²⁵ Qbeř ma ad ttwaggen idurar,
qbeř *ma ad iřint* tewririn, tuğa xeřqey-dd Necc.
- ²⁶ Netta tuğa ead war dd-ixřiq tammurt d iyyaren,
uřa d tamezwarut n tzejjajt n ddunect.
- ²⁷ Umi Netta igga ijenwan, tuğa ayi din,
umi Netta yarcem ict n tqurarect x wudem n waman yuğyen..
- ²⁸ Umi Netta igga iseynuten sennej,
umi ttwajehdent řeunřarat n waman yuğyen,
- ²⁹ umi Netta igga i řebħar aymir nnes,
maħend aman war dd-ecddun řumur nnes,
umi Netta ieřbar dsusa n temmurt,
- ³⁰ tuğa ayi d amudrus ieizzen ħar uyezdis nnes.
Necc tuğa ayi marra d tarrit n mezri ass x wass,
ttirarey zzat i wudem nnes řebda,
- ³¹ ttirarey di marra tammurt nnes,
am tuğa tarrit n mezri inu ak-d tarwa n bnađem.
- ³² *Xenni* řexxu, *a* iħenjiren *inu*, sřem-dd ħari!
Sseđ n yenni iħeřřan ibriden inu..
- ³³ Sřem ħar tarbiyyet u dewřem d imiyisen,
war neřřarem *tarbiyyet*.
- ³⁴ Sseđ n bnađem nni ħari isřan,
wenni iřřfen acbar ħar tewwura inu zeg wass ař wass,
iħetta x tħemmar n tewwura inu,
- ³⁵ maħar wenni d ayi yufin, yufa tudart,
u ad iřřef arđa n SIDI.
- ³⁶ Wenni i d ayi ixđan, iyezzem řeemar nnes,
marra inni d ayi icarrhen, ttexsen řmewt.

8:23 Yħ. 1:1

8:27 Ayub 26:10

8:28 Amz. 7:11

8:29 Amz. 1:9,10; Ayub 38:10,11; Izhd. 104:9

8:30 Yħ. 5:17

8:32 Izhd. 119:1,2; 128:1; Lk. 11:28

8:35 Awřn. 12:2

Řeeruđ n Tiyt u řeeruđ n Tubbuheřya

⁹¹Tiyit tebna taddart nnes,
teggā tessuyda ipilaren nnes, *aqā aten di* sebēa.

²Nettat tyarš i řmař nnes, txeğeđ binu nnes.
Eawed tessu řtabřa nnes.

³Nettat tessekk timsexxarin nnes.

X tsawin yuēřan qae n řegeudi n tendint t^ettřaya:

⁴“Wenni iğan d aħafi, ejj i-t ad dd-yas danita!”

Nettat teqqar i yenni war řar iği ca wuř imten:

⁵“Asem-dd, ccem zeg weyrum inu,
swem zi binu nni d awem dd-xeğdey.

⁶Jjem taqubbanect, uca ddarem,
u đfarem abrid n řefhamet.”

⁷“Wenni ittwebbxen amestehziy, issarebbu řefđiřet i yixef nnes,
wenni itteaqaben aeėffan, aqa *netta yarebbu* abeqqiđ n řefđiřet nnes.

⁸War ttēyyab amestehziy ĥima netta war cek icarreh,
eeyyeb *amiyis*, xenni netta ad cek ix.

⁹Ewc i umiyis, *xenni* ggur ad idweř d miyis ktar,
řyar tussna i umseged, *xenni* netta ad ifhem ktar.”

¹⁰Tigg^wudi n SIDI d beddu n tiyt,
tussna n Umqeddas d Ammeqran d beddu n řefhamet..

¹¹Mařar zzayi ad ktaren wussan nnek,
isegg^wusa n tudart ad ttwarnin i cek..

¹²Mařa cek d miyis, *xenni* ad tiřid d miyis i yixef nnek,
u mařa testehezzid, ad tarbud aya simant nnek.

¹³Tamyart Tabuhařect t^ettbuhřuy,
nettā d taqubbanit, war tessan walu..

¹⁴Nettat t^ettiyima řar tewwart n taddart nnes,
x ijj n kursi, x řegeudi n tendint

¹⁵ĥima ad třaya x inni ieddun,
inni igguren nican imesraq nsen, *tenna*:

¹⁶“Wenni iğan d aħafi, ejj i-t ad dd-yas danita!”
Nettat teqqar i yenni war řar iği ca wuř imten:

9:3 Awřn. 8:2

9:8 Mt. 7:6

9:10 Ayub 28:28; Izhd. 111:10; Awřn. 1:7

9:11 Awřn. 10:27

9:13 Awřn. 7:11

¹⁷“Aman ittwacaren d imiziden,
ayrum innuffaren aqa icna.”

¹⁸Netta war issin aqa din řexyařat,
aqa inewjiwen nnes deg wağay n řaxart *i iğan*..

10¹ Awařen iweznen n Suliman

Ijj n mmis d amiyis issfarrah baba as,
maca ijj n ubuhari n mmis d wenni d amnus *ameqqran* n yemmas..

²Tixubay n tueeffna war nneffcent,
maca tasegda t^ettfekka zi řmewt..

³SIDI war ittejji řemar n imseggaden ad iħeyyef,
maca mezri n ieffanen iearren i-t yar řagg^waj.

⁴Wi ixeddmen s ufus yarxun, ittawi-dd zzeřd,
maca afus n yenni ittceřaren ittawi-dd agra..

⁵Wenni iyarrwen deg unebdu, d ijj n mmis ifehhmen,
maca wenni itteřšen di tmeyra, d ijj n mmis n řefđihet.

⁶Lbarakat *aressant* x uzeğif n imseggaden,
maca leunf issdurruy aqemmum n ieffanen.

⁷Řidaret i umsegged *ad dd-yawi* lbaraka,
maca isem n ieffanen ggur ad yarşud.

⁸Wenni d amiyis deg wuř, ad iqbeř tiweřša,
maca wenni *issawařen* tubbuheřya s iyencicen nnes, ad iwđa..

⁹Wenni igguren di řeřfayet, iggur di řaman,
maca wenni *igguren* ibriden ifaryen, ad ittwassen.

¹⁰Wenni ittyemmazen s tiřtawin, itteggan řehriq,
wenni *issawařen* tubbuheřya s iyencicen nnes, ad iwđa.

¹¹Aqemmum n umsegged d tařa n tudart,
maca leunf issdurruy aqemmum n ieffanen..

¹²Acrah tessekkara-dd imcubbecen,
maca tayri tessdurruy marra ixetřan..

9:17 Awřn. 20:17

9:18 Awřn. 2:18

10:1 Awřn. 15:20

10:2 Awřn. 11:4

10:4 Awřn. 12:24

10:8 Awřn. 10:10

10:11 Awřn. 13:14

10:12 1 Kur. 13:7; 1 Bř. 4:8

- ¹³ X iyencicen n wenni ƣar iġa řefhamet t^ettwaf tiyit,
maca aemud i wenni war ƣar iġi bu wuř imten.
- ¹⁴ Imiƣisen ttexemmaren tussna,
maca aqemum n ubuhaři ittades ƣar uhellek.
- ¹⁵ I bu-waġra min iġan nnes d tandint ijehden nnes,
lebla n imezřad d ahellek nsen.
- ¹⁶ Řyiġet n umsegged aqa-tt i tudart,
řmunet n ueffan i ddenb.
- ¹⁷ Wenni iħeřtan tarbiyyet, *aqat x* webrid n tudart,
maca wenni isemmħen deg uwebbex, ggur ad iweddar.
- ¹⁸ Wi itteffaren acrahi ƣares iyencicen ssarriqen,
wi ittceqqafen aqa-t d abuhaři.
- ¹⁹ Ƣar wařtas n wawařen war iqqim uxeřtu ineqqes,
maca wenni imenneen iyencicen nnes, aqa *ittegg* s řeeqerř.
- ²⁰ Nnuqart iqquren d iřes n umsegged,
uř n ieffanen war isekkin.
- ²¹ Iyencicen n imseggaden sseccan ařtas,
maca ibuhařiyyen mmuten umi war ƣarsen bu wuř imten.
- ²² Lbaraka n SIDI t^ettawi-dd aġra,
arber *n bnadem* war dayes yarenni walu.
- ²³ I ubuhaři tameggit n řefđihet am ict n řuraret,
maca i weryaz n řefhamet *adebbar* s tiyit *am man aya*.
- ²⁴ Min zi ittegg^wed ueffan ad t iřqef,
maca asitem n imseggaden ad yiři.
- ²⁵ Mařa teedu-dd tħaryad, aeffan war ittyimi,
maca amsegged ad iqqim imten i řebda.
- ²⁶ Am binu asemmam i teymas d ddexxan i tiřawin,
ammu i igga umeeguz i yenni t isekken.
- ²⁷ Tigg^wudi n SIDI tarenni deg ussan *i tudart*,
maca isegg^wusa n ieffanen ttwasquđden.
- ²⁸ Tarajit n imseggaden d řefraħet,
maca asitem n ieffanen ggur ad ifna.
- ²⁹ Abrid n SIDI d lburj *ijehden* i wenni igguren nican,
maca d ahellek i yenni ittegggen řyecc.
- ³⁰ Amsegged emmarř ad inhezzi i řebda,
maca ieffanen war ggur ad *qqimen* zeddyen di temmurt.

10:13 Awřn. 20:30

10:23 Awřn. 14:9

10:27 Awřn. 9:11

10:28 Ayub 8:13,14; 11:20; Izhd. 112:10

10:29 Awřn. 13:6

³¹ Aqemmum n umsegged ittawi-dd tiyit s wařtas,
maca ijj n yiřes iemmar s řexdaeat ad ittwaqess.

³² Iyencicen n umsegged ssnen min yardan,
maca aqemmum n ueeffan *issen* řexdaeat waha.

11¹ Řmizan ayeccac d nnei i SIDI,
maca azru n řewzen nican ittaf arđa nnes.

² Mařa tusa-dd nxfaxet, tusa-dd uřa d řefđihet,
maca řar imwađeen *teđa* tiyit.

³ Řeřfayet n inni igguren nican tneddeh i-ten,
maca tařraymect n iyeddaren taředdeđ i-ten.

⁴ Ađřa war ineffe řar wass n uduqpez *n ufugem*,
maca tasegda tessenjam zi řmewt.

⁵ Tasegda n wenni igguren nican ittarra abrid nnes nican,
maca aeffan iweřta s tuěeffna nnes.

⁶ Tasegda n inni igguren nican ad ten tessenjem,
maca iyeddaren ad ttwacarfen deg umezri nsen.

⁷ Mařa immut bnadem aeffan, ifna usitem nnes,
uřa d min ttrajan *yeryazen* ittyeccan ad ifna.

⁸ Amsegged ad dd-ittwafekk zi řeřřaret,
uca *xenni* aeffan ad dd-yas deg wemcan nnes.

⁹ Amnafeq ittareddeđ amqarreb nnes s uqemmum nnes,
maca imseggaden ad ttwafekken s tussna.

¹⁰ Tandint t^etesřiwřiw mařa imseggaden aqa aten mliř,
u mařa ttwahellken iěeffanen, aqa din asřiwřew.

¹¹ T^ettwasgaēēed tendint s lbaraka n inni igguren nican,
maca s uqemmum n iěeffanen ad t^ettwahdem.

¹² Wenni war řar iđi ca wuř imten, isseřqara amqarreb nnes,
maca aryaz wenni řar iđa řefhamet ittesqar.

¹³ Wenni igguren da d diha s texbarjit, ittearra min innuffaren,
maca wenni *i di iđa* arruř dayes řaman, aqa issnuffara tamesřact.

¹⁴ Mařa war din adebbar, iweřta řgens,
maca ad yiři usenjem s řemyaret n umcawar.

11:1 Lawi 19:36; Aewd. 25:13; Awřn. 16:11; 20:10,23

11:2 Awřn. 15:33; 16:18; 18:12

11:3 Awřn. 13:6

11:4 Awřn. 10:2; Haz. 7:19; řaf. 1:18

11:8 Izhd. 34:20; Awřn. 21:18

11:9 'Bu tnayen n wudmawen' - niy 'lmunafiq'.

11:14 1 lj. 12:1-20

- ¹⁵ Wanni iđemmen řbarrani, war dd as t^etteffey ca mliħ,
maca wanni icarrhen inni ittegggen ticti x ufus *i man aya*, aqa-t di řaman.
- ¹⁶ Tamyart t^ettaf arđa, t^ett^ef di ř^eezz *nnes*,
maca ayt n bu-řexcunet tt^ett^efen deg wagřa.
- ¹⁷ Bnadem s tmexsiwt icewwaren ittegg řřar i ř^eemar nnes,
maca wanni ittyezzan arrimet *n yixef* nnes, aqa netta d aqessaħ.
- ¹⁸ A^eeffan imejjar řyğ^et n řy^ecc,
maca wanni izarre^en tasegda, *imejjar* ict n řmunet imetnen.
- ¹⁹ Tasegda nican t^ettawi yar tudart,
wanni yareddfen řyar, *yarezzu* řmewt nnes.
- ²⁰ Inni řarsen uř ifaryen aqa aten d nnei i SIDI,
maca inni igguren nican Netta yarett^a daysen.
- ²¹ S tidett, a^eeffan war ittyimi břa ř^exřař,
maca tarwa n imseggaden ad ttwasnejmen.
- ²² *Ame^ecⁿaw* ict n txadent n wureř di tinzar n yiřef,
ammu i teğ^a ict n temyart tecna war di iğ^a umeyyez.
- ²³ Mezri n imseggaden myir řar min iřebħen,
maca asitem n i^eeffanen aqa-t nħřa ř^eebar.
- ²⁴ Aqa din *ijjen* wanni ibeřtan s wecrim, *waxxa amenni* ittwarni as ead ktar,
u aqa din *ijjen* wanni imenne^en *ktar* x min icuwwaren,
waxxa amenni aya ineddeh řar zzeřđ.
- ²⁵ Ř^eemar nni itt^barken ad itt^wasjiwen,
u wanni ittⁱcen aman, ad as immewc waman i netta simant nnes..
- ²⁶ Wanni itt^xemmařen imendi, inee^eeř i-t cceeb,
maca lbaraka ad tiři x uzeğif n wanni iznuzan *imendi*.
- ²⁷ Wanni itt^ceřaren di řtwe^e n min iřebħen, yarezzu min yarđan,
maca wanni ittħaman řyar, ad t iřqef.
- ²⁸ Wanni itt^cařen x wagřa nnes, ad iwđa,
maca imseggaden ttne^en^een am ifetwan izizawen..
- ²⁹ Wanni ihekkwřen *aytbab n* taddart nnes, ad iwart asemmiđ,
u abuhaři *ad yiři* d amsexxar n wanni di iğ^a wuř amiğis.
- ³⁰ Řyğ^et n umseggad d ict n tcej^jart n tudart,
wanni yarebbħen ř^eemur aqa-t d amiğis..
- ³¹ Xzar, aqa ad itt^waxeğ^eř umseggad di temmurt,
xenni mahu a^eeffan d umednub..

11:21 Awřn. 16:5

11:25 Izhd. 112:9; 2 Kur. 9:9

11:27 Izhd. 7:17; 9:16; 10:2; 57:7

11:28 Izhd. 1:3,4; 92:13

11:30 'tacejjart' - niy 'addag' ('iddagen').

11:31 1 Bř. 4:17,18

- 12**¹ Wenni ittexsen tarbiyyet, ittexs tussna,
maca wenni icarrhen awebbex aqa netta d aqeffuħ.
- ² Bnadem d ašebħan ittaf arħa n SIDI,
maca aryaz inekkwān taħraymect ad t ibarreh d bu-umarwas.
- ³ Bnadem war izemmar ad iqqim ibedd umi ittegg řyar,
maca azwar n imseggaden war izemmar ad inhezz..
- ⁴ Tamyarť imeħden d ttaj n weryaz nnes,
maca tenni t yarrin ittseďħa, *d tenni* am wareššud deg ixsan nnes..
- ⁵ Ixemmimen n imseggaden d řħeqq,
maca ixarrišen n ieffanen d řyecc *marra*.
- ⁶ Awařen n ieffanen řebten deg idammen,
maca aqemmum n yenni igguren nican ggur ad ten issenjem..
- ⁷ Ieffanen ttneqřaben u war ġin ead,
maca taddart n imseggaden ggur ad teqqim tbedd..
- ⁸ Ittwassemyar bnađem ełahsab řqedd n řeeqer nnes,
maca wenni di iġa wuř ifaryen, ad ittwasseħqar.
- ⁹ Iħra wenni war iħessben x ixef nnes aħtas, *maca* řares ijj n umsexxar,
 x wenni ittcennēen s ixef nnes, *maca* ařrum war řares yeġi..
- ¹⁰ Amseggad issen řeemar n řebhimet nnes,
maca arreħmat n ueeffan qešent..
- ¹¹ Wenni icarrzen tammurt nnes, ad ijjawen s weyrum,
maca wenni yareddfen min iġan ixwan, war řares ca wuř imten..
- ¹² Aeffan ittexs *min iġan di* traccia n yenni itteggēn řyar,
maca azwar n imseggaden ittyima ittic řyiġet.
- ¹³ Deg uxettu n iyencicen *dayes* ijj n řfex d aeffan,
maca amseggad ad injem zi řħšaret..
- ¹⁴ Zi řyiġet n uqemmum *nnes* ittwasyiwen kuř ijj s řxir,
 u min dd-ttawyen ifassen n bnađem ad řares dd-idweř..
- ¹⁵ Abrid n ubuhaři nican di tiťtawin nnes,
maca wenni ittesřan i ccwar, aqa netta d amiysis..
- ¹⁶ Abuhaři isscana řhemm nnes deg wass d ijj,
maca wenni ifettnen, ittdařa řħya nnes.

12:3 Awřn. 10:25

12:4 1 Kur. 11:7

12:6 Awřn. 1:11,18; 11:9

12:7 Izhd. 37:36-40; Awřn. 11:21

12:9 Awřn. 13:7

12:10 Aewd. 25:4

12:11 Awřn. 28:19

12:13 Awřn. 10:14; 18:7

12:14 Awřn. 13:2

12:15 Awřn. 3:7

- ¹⁷Wenni dd-inetṭqen tidett, isscana tasegda,
maca acehhad bu-ixarriqen *isscana* acmat..
- ¹⁸Aqa din wenni ittharwađen am tejjut n ssif,
maca iřes n imiyisen ittawi-dd agenfu..
- ¹⁹Iyencicen *iccuren s* tidett ad ttwađmen i řebda,
maca iřes issxarriqen *myir* i yijj n umur waha.
- ²⁰Acmat aqa-t deg wuř n yenni inekkwaw tuęeffna,
maca i yenni inessřen řehna, *aqā din* řefrahet.
- ²¹Amsegged war t iřeqqef řyęcc,
maca ięeffanen ad ttwaccuren s řyar.
- ²²Iyencicen isxarriqen d nnei i SIDI,
maca inni ittemşurrufen s řaman yarđan as.
- ²³Bnadem ifetnen issdurri tussna nnes,
maca uř n ibuhařiyen isyuyyu s tubbuheřya di řexřa..
- ²⁴Afus n wenni imehđen ggur ad ihkem,
maca řeęgez ineddeh yar tesmuyi..
- ²⁵Amnus deg wuř n bnadem isshekkwa i-t,
maca awař iřebřen issfarraħ i-t..
- ²⁶Amseggad isscana abrid i umqarreb nnes,
maca abrid n uęeffan yarra i-ten ad weddaren.
- ²⁷Ameęguz war iđeffar ca aneymar nnes.
maca agra iyřan n iwdan aqa d amhađ.
- ²⁸Deg umesruq n tsegda *teęa* tudart,
abrid n řatar nnes war dayes bu řmewt.

- 13**¹Ijj n mmis d amięis *aqā t d şşifet n* uwebbex n babas,
maca amestehziy war ittesři yar utextix.
- ²Zi řyięet n wawařen nnes ad yecc bnadem řxar,
maca řeęmar n iyeddaren *ad yecc* leunf..
- ³Wenni yessaren aqemmum nnes, ihetņa řeęmar nnes,
maca wenni yarezzmen iyencicen nnes ařas, *ittraja* t uhellek.
- ⁴Řeęmar n umeęguz yarjef, *waxxa aya* war ineffeę di walu,
maca řeęmar n yenni ittceřaren ad ttwasyiwnen.

12:17 Awřn. 14:5
12:18 Izhđ. 57:5; 59:8; Awřn. 16:27
12:23 Awřn. 13:16; 15:2
12:24 Awřn. 10:4
12:25 Awřn. 15:13
13:2 Awřn. 12:14

- ⁵ Awařen n ixarriqen icarreh i-ten umsegged,
maca æeffan issarzag ixef nnes u issfettaħ *inneyni*.
- ⁶ Tasegda tħetħa wenni igguren abrid *nnes* nican,
maca tuæffna ad t isshellek amednub..
- ⁷ Aqa din inni ittarran ixef nsen d bu-wağra *waxxa* war Ƴarsen walu,
 u aqa din inni ittarran ixef nsen d imezrađ, *waxxa* Ƴarsen aħħas..
- ⁸ Ddeyyet i řeemar n ca n yijjen d agra nnes,
maca amezruđ war ittesři ca uřa d ijj n uhuddi.
- ⁹ Tafawt n imseggaden ggur ad tary s řefraħet,
maca řefnar n iæffanen ad ixsi..
- ¹⁰ Zi tnefsect ittas-dd myir umenyi,
maca inni ikessin acawar, Ƴarsen tiħit.
- ¹¹ Agra n deyya, ad yiři drus,
maca wenni iyarrwen s ufus, ad yarbeħ..
- ¹² Řayas yuyřen isseiğa uř,
maca twarrit n mezri iccuren, aqa tt d tacejjart n tudart..
- ¹³ Wenni isseħqaran awař, ad zzayes ittwaqqen,
maca wenni ittegg^weden tawşeyyet, ggur ad ittwaxeğeş.
- ¹⁴ Taħuri n umiħis d řeunşar n tudart,
 maħend ad yařweř *bnadem* i řefxux n řmewt..
- ¹⁵ Řeçqeř işebħen ittawi-dd arđa,
maca abrid n iyeddaren aqa iqseħ aħħas.
- ¹⁶ Kuř ijjen wenni ifettnen, ixeddem s tussna,
maca abuhaři ittbezzeæ tayyuři *nnes*..
- ¹⁷ Amsexxar æeffan iweħħa di řħar,
maca amsexxar d amtiqqi *ittawi-dd* agenfu.
- ¹⁸ Zzřeđ d řeđiħet aqa aten i wenni yugin ttarbiyyet,
maca wenni iksin awebbex *yar wuř nnes*, ggur ad ittwaweqqar.
- ¹⁹ Ijj n usitem iccuren d amizid i řeemar,
maca i ibuhařiyyen d nnei maħend ad ħeyyden x řħar.
- ²⁰ Wenni igguren ak-d imiħisen, ad idweř d amiħis,
maca wenni ittemşurrufen ak-d ibuhařiyyen ad t iřqef ddeğ.
- ²¹ Řħar ad idřar imednab,
maca amsegged ad t xeğden s řħar.

13:6 Awřn. 10:29; 11:3,5,6

13:7 Awřn. 12:9

13:9 Ayub 18:5,6; 21:17; Awřn. 4:18

13:11 Awřn. 10:2; 20:21

13:12 'tacejjart' - niy 'addag' ('iddagen').

13:12 Vers 19

13:14 Awřn. 10:11; 14:27

13:16 Awřn. 12:23; 15:2

- ²²Wenni iŝebħen ittejja i wayyawen nnes tasyart,
maca agħra n ayt-bu-ddnub itt waxemmeř i umsegged..
- ²³Arber n imezřađ ittawi-dd macca s wařtas,
maca aqa din inni itt wahellken řami *din* anqas n řħeqq..
- ²⁴Wenni imennēen aemud nnes, icarħ mmis,
maca wenni t itt exsen, ittekkar akides itt webbex i-t di řweqt..
- ²⁵Amsegged ad icc ař i ġa ijjawen řēmar nnes,
maca aēddis n iēffanen ad iqqim itteħwaja *řebda*.

- 14**¹Tiyit n temyarin tbenna taddart nnes,
maca tubbuħeřya theddem i-tt s ifassen nnes.
- ²Wenni igguren di řeřfayet nnes, ittegg^wed SIDI,
maca wenni itteffyen zeg ibriden nnes, isseħqara i-t..
- ³Deg uqemmmum n ubuħaři *din* řmēcēēđ i nnfaxet *nnes*,
maca iyencicen n imiyisen ħeřħan ten.
- ⁴Mani war ġin ifunasen, ittyima řmedwed iřfa,
maca s jjeħd n ufunas aqa din řřabet temyar.
- ⁵Aceħħad d tidett war issxarriq ca,
maca aceħħad bu-ixarriqen itt řuđ ixarriqen..
- ⁶I umestehziy war din tiyit xmi tt yarezzu,
maca i ufehham ihwen *xas*, *maħend ad yaf* tussna.
- ⁷Agg^wej x weryaz abuħaři,
mayar cek war *yares* t^ettifed ca iyencicen *i issawařen* tussna.
- ⁸Tiyit n wenni ifettnen aqa-tt d řefħamet n webrid *n yixef* nnes,
maca tubbuħeřya n ibuħařiyyen d acmat.
- ⁹Ibuħařiyyen stehzan s *wēdař* n umarwas,
maca jar inni igguren nican itt waf řxađar.
- ¹⁰Uř issen tarzugi nnes,
 řbarrani war izemmar ad yaca s řefraħet nnes.
- ¹¹Taddart n iēffanen ad t^ettwarddeġ,
maca taqiđunt n inni igguren nican ad tennewar.
- ¹²Ad tay ittyiř as i ca n yijjen aqa abrid nican,
maca aneggar nnes *mġir* ibriden *ittawyen* ġar řmewt..

13:22 Ayub 15:29; 27:17

13:23 Awřn. 12:11; 18:9

13:24 Awřn. 23:13

14:2 Ayub 12:4

14:5 Uř. 23:1; Awřn. 12:17

14:12 Awřn. 16:25

- ¹³ Waxxa ɣar weđħac uř ittegg řehriq,
u aneggaru n řefraħet t^ettakkwađ-dd acđan.
- ¹⁴ Wenni ɣar iġa wuř iffyen zeg webrid, ad ittwasyiwen s ibriden nnes,
u aryaz asebħan s yixef nnes.
- ¹⁵ Wenni iġan d aħafi, ittamen di kuř awař,
maca wenni ifettnen iħetħa ařurif nnes.
- ¹⁶ Amiyis ittegg^wed u ittħeyyad x řyar,
maca abuhaři iseeear, umi ittyiř as aqa-t di řaman.
- ¹⁷ Wenni ittxeyyaqen deɣya, ad igg tubbuheřya,
u aryaz inekkwan taħraymect, ad ittwacarħ.
- ¹⁸ Iħafiyen ad warten tubbuheřya,
maca inni ifettnen, ad ten tewwjen s tussna.
- ¹⁹ Ieeffanen ttađaren zzat i wudem n iřebħanen,
u ieeffanen zzat i tewwura n imseggaden.
- ²⁰ Amezřuđ icarreh i-t *ead* umeddukkeř nnes,
maca aħħas d inni ittexsen ayt n bu-waġra.
- ²¹ Wenni isseħqaran amqarreb nnes, ittegg ddnub,
maca sseed n wenni ittħinnan x inni ittwaħřaren.
- ²² Inni dd-ixeġqen řyar, ma war ttweddarin nitni?
Tamexsiwt icewwaren d řaman
aqa ɣar yenni ittxarrařen di min iřebħen.
- ²³ Di marra řweħřan n warber dayes řefdeř,
maca řħard n iyencicen ineddeħ ɣar weħwaj waha.
- ²⁴ Ttaj n imiyisen d aġra nsen,
tubbuheřya n ibuhařiyyen d tubbuheřya *waha*.
- ²⁵ Aceħhad amtiqqi issenjam řeemur,
maca wenni yarexxun i ixarriqen, icemmet.
- ²⁶ Di tigg^wudi n SIDI *dayes* ttiqet ijehden,
Netta ad yiři d amcan n tarewřa i iħenjiren nnes.
- ²⁷ Tigg^wudi n SIDI d řeunřar n tudart,
i usenjem zeg iceddiyen n řmewt.
- ²⁸ Deg waħħas n řgens *ixemmeř* ucewwar n ujeġid,
maca di drus n cceeb *ixemmeř* uhellek n řħakem.
- ²⁹ Wenni ɣar iġa ttasie n řxađar, ɣares řefħamet temɣar,
maca wenni di iġa buħbeř iħřaren issekkar tubbuheřya.

14:13 Awřn. 5:4

14:14 Awřn. 1:31

14:20 Awřn. 19:4,7

14:22 Lk. 6:38

14:23 'řħard' - s Teibranit 'awař'.

14:27 Awřn. 10:11; 13:14

- ³⁰ Arzam n wuř aqa d tudart i arrimet,
maca tusmi d areřsuđ n yexsan.
- ³¹ Wenni iheřřaren amehđaj, issehqara wenni t i-dd-ixeřqen,
maca wenni ittħinnan x umezřuđ, ittcennee i-t..
- ³² Aeeffan ittazzeř x yixef nnes s řyar nnes i ittegg,
maca amsegged ittyima ittceř *ead* di řmewt nnes.
- ³³ Tiřyt tarsa deg wuř n ifehhamen,
maca min iřan daxeř deg ibuħariyyen ggur ad ittwassnen..
- ³⁴ Tasegda tesseuęa řgens,
maca řefđihet n ccueub d ddnub.
- ³⁵ Řxađar n ujeęid yarsa x umsexxar ifehhmen
maca wenni ifetřħen iřeqqef i-t uduqgez nnes *n ufugem*.

- 15**¹ Twarrit ifsusen tessesmađ axeyyeq,
maca awař itteqqsen issekkara-dd axeyyeq..
- ² Iřes n imiyisen ijebbed tussna yar zzat,
maca aqemmum n ibuħariyyen ittazzeř s tubbuheřya..
- ³ Tiřřawin n SIDI di kuř amcan,
 tħekkarent i iřebħanen d ieeffanen..
- ⁴ Iřes nni issgenfan d tacejjart n tudart,
maca arrhaj nnes ittarezřa buħbeř..
- ⁵ Abuħaři inetřar tarbiyyet n babas,
maca wenni ittħekkaran i uwebbex, aqa iften.
- ⁶ Di taddart n umseggad din řkenz imřar,
maca di min dd-ittawi ueeffan dayes tamara.
- ⁷ Iyencicen n imiyisen tbezzaeen tussna,
maca war ięi amenni uř n ibuħariyyen.
- ⁸ Tayařst n ieeffanen d nnei i SIDI,
maca tařaęit n inni igguren nican aqa-tt i Netta d arđa..
- ⁹ Abrid n ueeffan d nnei i SIDI,
maca wenni iđeffaran tasegda, ittexs i-t Netta.
- ¹⁰ Tarbiyyet iqeřħen třeqqef wenni isemħen deg webrid,
 u wenni icarrhen awebbex, ad immet.

14:31 Awřn. 14:21; 17:5

14:33 Awřn. 10:14; 12:23; 13:16

15:1 Awřn. 25:15

15:2 Awřn. 12:23; 13:16; 15:28

15:3 Ayub 34:21; Awřn. 5:21; Irm. 16:17; 32:19

15:4 'tacejjart' - niy 'addag' ('iddagen').

15:4 Awřn. 12:18; 13:14

15:8 Awřn. 21:27; Ica. 1:11; Irm. 6:20; Eam. 5:21

- ¹¹ Řaxart d tesraft *aqā din arezmen* zžat i SIDI,
mečar' ead wuřawen n tarwa n bnadem?.
- ¹² Amestehziy war ittexs wenni t i ya iwebbxen,
war ittriħ ca ħar imiyisen.
- ¹³ Uř ifarħen ittegg udem icnan,
maca amnus deg wuř isekkef buħbeř..
- ¹⁴ Uř ifehhmen yarezzu tussna,
maca aqemmun n ibuhařiyen issecca ixef nnes s tubbuheřya.
- ¹⁵ I yenni ittwaħřaren marra ussan nsen aqa iceffnen,
maca uř ifarħen *am* macca war iqeřtin.
- ¹⁶ Iħřa drus ak-d tegg^wudi n SIDI,
x ijj n řkenz d ameqqran s řeħweř..
- ¹⁷ Iħřa ijj n řtebři n řxuđart mani *thekkem* tayri,
x ijj n uyenduz imesřen s wecrah..
- ¹⁸ Aryaz iseεearen deyya issekkara imenyiyen,
maca wenni ħar iġa ttasie n řxađar issexsay amenyi..
- ¹⁹ Abrid n umeεguz am cbarq ak-d isennanen,
maca amesruq n yenni igguren nican aqa ittwassgaεeed.
- ²⁰ Mmis amiyis issfarreħ babas,
maca bnadem abuhaři isseħqara yemmas..
- ²¹ Tubbuheřya aqa-tt d řefraħet i wenni war ħar iġi bu wuř imten,
maca ijj n weryaz n řefhamet iggur nican..
- ²² Inwayen feccřen mařa war din iġi ccwar,
maca s wařtas n imcawaren ad yiři *wenway*..
- ²³ Aryaz ħares řefraħet di twarrit iřebħen zeg uqemmun nnes,
u mečar' iřbeħ wawař di řweqt nnes.
- ²⁴ Abrid n tudart *ineddeh* ħar sennej i ufehham,
maħend netta ad iħeyyed x řaxart swadday.
- ²⁵ Taddart n bu-nnfaxet ad tt iqřeε SIDI,
maca aymir *n yeyyar* n tajač issemtan i-t Netta..
- ²⁶ Ixemmimen n useffan d nnei i SIDI,
maca awařen icewwaren d imezdagen..

15:11 2 Im. 6:30; Izhđ. 7:10; 44:22; Irm. 17:9,10; Yħ. 2:24,25; 21:17; Řex. 1:24

15:13 Awřn. 17:22; 18:14

15:16 Izhđ. 37:16; Awřn. 16:8

15:17 Awřn. 17:1

15:18 Awřn. 28:25; 29:22

15:20 Awřn. 10:1

15:21 Awřn. 10:23; 14:9

15:22 'Inwayen' - niy 'inekkwan' niy 'ixarřišen'.

15:22 Awřn. 11:14

15:25 Awřn. 2:21,22; 12:7; 14:11

15:26 Awřn. 6:18

²⁷Wenni yarezzun x arbeḥ iyeṭṭeř taddart nnes di arrziyyet,
maca wenni icarrhen tarzifin, ad iddar..

²⁸Uř n imseggaden ittxarrař maḥend ad dd-yarr,
maca aqemmun n ieffanen ittfeyyeḍ s *eřam kuř* řyar.

²⁹Igg^wej SIDI x ieffanen,
maca tažaḡit n imseggaden ittesřa as..

³⁰Tafawt *di* tiṭṭawin tessfarreḥ uř,
řexbar ařebḥan issyuma ixsan..

³¹Amezzuy ittesřan yar uwebbex i tudart,
ad issens di řwest n imiyisen.

³²Wenni ineṭṭaren tarbiyyet, isseḥqara ixef nnes,
maca wenni ittesřan yar uwebbex, issyawan uř *nnes*.

³³Tigg^wudi n SIDI d tarbiyyet yar tiḡit,
u awaḍe ittizwar i ccan..

16¹Bnadem yares ixarriřen deg wuř *nnes*,
maca tamwarrit n yiřes *tettas-dd* zi SIDI..

²Marra ibriden n weryaz řfan di tiṭṭawin nnes,
maca SIDI ittqeḡab buḥbeřat..

³Sars řexdayem nnek i SIDI,
uca *xenni* ad ttwasmettnen inwayen nnek..

⁴SIDI ixřeq-dd marra i lyaraḍ nnes,
ead uřa d aeffan *igga i-t* i wass n řyar..

⁵Kuř ameeffar d nnei i SIDI,
afus xas, netta war itt^ettwabarri *emmarř*..

⁶S tmexsiwt icewwaren d řaman ad ittwařreḥ řyecc,
u s tigg^wudi n SIDI ittḥeyyad weryaz x řyar.

⁷Mařa usin-dd ibriden n ijj n weryaz x řxadar n SIDI,
ad yarr Netta uřa d ředyan nnes ad kides ggen řehna.

⁸Iḥra drus ak-d tsegda
x waṭṭas n řyiḡet břa řḥeqq..

15:27 Awřn. 1:19

15:29 Izhd. 10:17; 34:19; 145:18,19

15:30 Awřn. 25:25

15:33 Awřn. 1:7; 9:10; 18:12

16:1 Awřn. 16:1; 19:21; 20:24; lrm. 10:23

16:2 Awřn. 21:2

16:3 Izhd. 37:5; 55:23; Mt. 6:25; Lk. 12:22; 1 Bř. 5:7

16:4 Ayub 21:30

16:5 Awřn. 6:17; 8:13; 11:21

16:8 Izhd. 37:16; Awřn. 15:16

- ⁹ Uř n bnađem ittxarreř abrid nnes,
maca SIDI ineddeh iřuraf nnes..
- ¹⁰ Řřukm břa adwař x iyencicen n ujeđid,
 aqemmun nnes war ixetři deg weřkam.
- ¹¹ Řmizan *nican* d řřawyat n řmizan nican aqa aten n SIDI,
 marra iřra n řewzen di teczyart d řxedmet nnes..
- ¹² D nnei i ijeđiden xmi i řa ggen řřar,
 mayar řearc ittwassemten zi tsegda.
- ¹³ Iyencicen *i iccuren* s tsegda tteejiben i ujeđid,
 u wenni issawařen nican, ittexs i-t netta.
- ¹⁴ Asear n ujeđid *am* lmalakat n řmewt,
maca aryaz amiyis izemmar ad řares tt i-dd yarr..
- ¹⁵ Di tfawt n wudem *ittissiqen* n ujeđid *teđa* tudart,
 arđa nnes am useynu n wenzar di tefsut..
- ¹⁶ Aqa tehřa tarezzut n tiyit x wureř ittissiqen,
 u *mečřař ktar* ad tiři twafit n řefhamet
 sennej x *twafit n* nnuqart..
- ¹⁷ Ittwassgaeed webrid n yenni igguren nican
 mařend ad iřeyyed x řřar.
 Wenni iřetřtan abrid nnes, iřetřta řeemar nnes.
- ¹⁸ Tanefsect t^ettizwar-dd i aržziyyet,
 u nnfaxet t^ettas-dd qbeř i uweřřu.
- ¹⁹ Iřřa aqnae n buřbeř ak-d inni ittwahřaren,
 x ubetřřu n tkeccađt ak-d ayt-nnfxaxet.
- ²⁰ Wenni ittxarrařen mliř di ca n tmesřact, ad yaf řřar,
 sseed n wenni ittcařan x SIDI..
- ²¹ Wenni řar iđa wuř d amiyis, ad t semman bu-weftan,
 u tazyudi n *řřard* n iyencicen tarenni di řefhamet.
- ²² Řeeqeř d řeunřar n tudart i bab nnes,
maca tarbiyyet i ibuhařiyyen d tubbuheřya *waha*..
- ²³ Uř n umiyis ittarra aqemmun nnes ifehhem,
 zeg iyencicen nnes ad fehmen ktar.
- ²⁴ Awařen icewwaren *ggin am* tamment n teyrast,
aqa-ten d imižiden i řeemar d ugenfu i yexsan.

16:9 'iřuraf' - s Teibranit 'ařurif'.

16:11 Lawi 19:36; Aewd. 25:13-16; Awřn. 11:1; 20:10,23

16:14 Awřn. 19:12; 20:2

16:15 Awřn. 19:12

16:16 Ayub 28:15; Izhd. 19:11; 119:72; Awřn. 3:14,15; 8:11,19

16:18 Awřn. 11:2; 17:19

16:20 Izhd. 2:12; 34:9; 125:1; lca. 30:18; Irm. 17:7

16:22 Awřn. 13:14

²⁵ Ad tay ittyiř as i ca n yijjen aqa abrid nnes nican,
maca aneggar nnes *myir* ibriden *ittawyen* ęar řmewt..

²⁶ Řaz n ucewwar ixeddem as i netta,
maęar aęemmum nnes ineddeh i-t.

²⁷ Aryaz i war isekkwın ięezza řęar,
x iyencicen nnes amecnaw ict n tmessi ittceęęařen..

²⁸ Aryaz *iccuren* s řexdaęat isekkara amenyi,
u axbarji ittawi-dd *ead* abeřtu ak-d umeddukkeř iřebřen ařtas..

²⁹ Aryaz bu-řexcunet ittyarra amqarreb nnes,
ineddeh i-t ęar ijj n webrid war ięin mliř.

³⁰ Netta itteqęen tiřawin nnes maęend ad ixarreř marra dđarbat n řexdaęet,
ittkemmec iyencicen nnes, *aqa da* igga řęar..

³¹ Acewwaf icaben d ict n temrist izewwqen,
tzemmed ad tt tafed x webrid n tsegda.

³² Iřra bu-ttasie n řxađar x ijj n weryaz iјheden
u wenni ittebbaten buębeř nnes *iřra* x wenni ięewwsen ict n tendint.

³³ Taęedduřt temmedar deg weřsin,
maca mkuř array ittas-dd zi SIDI.

17¹ Iřra ijj n uzeęeif n weyrum yuzęen ak-d řehna,
x ict n taddart teccur s tyarřa, dayes amenyi..

² Ijj n yismey ifetnen ad idebbar x ijj n mmis nni ittawyen ęar řefđięet,
di řwest n yaytmas ad ibđa netta řwart.

³ Aęenjir n usefsi i nnuqart u afarran i wurey,
maca SIDI ittjarrab uřawen..

⁴ Aęeffan ixezzar ęar iyencicen ięeffanen,
bu-ixarriqen ittic amezzuy i yiřes iccuren s řęecc.

⁵ Wenni ittheccen x umezřuđ, issfeřteę wenni t-i-dd-ixeřqen,
wenni ifarrřen x arziyyet, war ittwiřsib d amezdag..

⁶ Ttaj n iwessura d ayyawen,
u talwizt n ięenjiren d ibabaten nsen.

⁷ Ayencic n ccan war dd-ittis ak-d ubuhaři,
xenni eessak ead ayencic issxarriqen ak-d umcennee.

16:25 Awřn. 14:12

16:27 Awřn. 12:18

16:28 Awřn. 15:18; 26:21; 29:22

16:30 Awřn. 6:13,14

17:1 Awřn. 15:17

17:3 Awřn. 27:21; Irm. 17:10

17:5 Awřn. 14:31

⁸ Tarzeft n arrecwet d ijj n wezru izewwqen di tiṭṭawin n bab nnes, mani ma yarra s uzeḡif, ittfeřih.

⁹ Wenni issdurruyen axeṭṭu, yarezzu tayri, *maca* wenni ittawaden ict n řhajtet zi jdid, ibeṭṭa imeddukař icnan.

¹⁰ Ittqarra utextex x ufehham aṭṭas x mya n teyyita x yijj n ubuhaři.

¹¹ Amęewwey yarezzu myir x řyar, *x uya* ad yares dd-ittwassekk ijj n umsexxar iqeřen didd nnes.

¹² Ejj ad immeřqa ijjen ak-d ca n ddub i umi ttwacaren tarwa, *maca* war ięi abuhaři di tubbuheřya nnes.

¹³ Wenni ittxeęařen min iřebřen s řyar, war t^ettęeyid arziyyet x taddart nnes..

¹⁴ Beddu n umenyi *amecnaw* arzam n řhemřet n waman. Ejj amenyi ad yars qbeř i ya idduqgez..

¹⁵ Wenni ittbarran aęeffan u wenni ittbarrařen aqa amsegged d aęeffan, aqa nitni s tnayen idsen d nnei i SIDI..

¹⁶ Mayemmi din i ya iřint tmenyat deg ufus n ubuhaři mařend ad isey tiyit, am war yares uř *i man aya?*

¹⁷ Ameddukkeř *d tidett* ittexs řebda, u tawmat t^ettwaxřeq-dd i řeřaret.

¹⁸ Bnadem nni war yar ięi wuř imten, iccat afus, ittegg ixef nnes d ađman i umqarreb nnes.

¹⁹ Wenni ittxesen axeṭṭu, ittexs amcubbec, wenni ittegggen tawwart nnes tgaęeed, yarezzu tarezzit..

²⁰ Wenni yar ięa uř ifary, war ittif min iřebřen, wenni ifarryen s iyencicen nnes, ad iwđa di arziyyet.

²¹ Wenni dd-yurwen ijj n ubuhaři, *ittawi-dd* acđan i yixef nnes, babas n ubuhaři war izemmar ad ifarř.

²² Uř ifarřen ijebbed agenfu, *maca* buřbeř icednen issazay ixsan..

²³ Aęeffan ad dd-iksi tarzeft *n arrecwet* zeg weřsin, řima ad issfary imesraq n řęeqq.

²⁴ Afehham *ittegg* tiyit zzat i tmuyři nnes,

17:13 Aewd. 32:35; Awřn. 20:22; 24:29; Rum. 12:17; 1 Ts. 5:15; 1 Bř. 3:9

17:14 Awřn. 20:3

17:15 Uř. 23:7; Awřn. 24:24; Ica. 5:23

17:19 Awřn. 16:18

17:22 Awřn. 15:13

maca tiŕŕawin n ubuhaři *ttawyent* ař ŕŕarf n temmurt..

²⁵ Ijj n mmis abuhaři d řeɛdab i babas,
d ijj n řeřŕiq amerzag i wenni t-i-dd yurwen..

²⁶ Aweddeb n umsegged war iđi nican,
ammu uřa d tiyyita i ayt n ŕŕasiřet di ssibbet n řeřfayet *nSEN*.

²⁷ Wenni ęar teęa tussna, imenneɛ awařen nnes,
aryaz afehham *dayes* buħbeř nnes yarsa.

²⁸ Uřa abuhaři issyaden, ad ittwaħseb d amięis,
wenni ibelleen iyencicen nnes *ad ittwaħseb* d afettan.

18¹ Wenni iɛezžřen ixef nnes, yarezzu x mežri nnes,
netta idduqquz x marra min izemmaren ad yiři d adebbar.

² Abuhaři war d as t'ettejib řefhamet,
ittejib as męir aɛarri n wuř nnes.

³ Xmi dd-ittadef uɛeffan, ittas-dd uřa d aseħqar,
u ak-d řefđiħet ittas-dd řear.

⁴ Awařen zeg uqemmum n weryaz *am* waman yuęęen,
ict n tięzart ittazzřen, *ijj n* řeunřar n tięit.

⁵ War iđi ca mliħ ad tessɛizzed aɛeffan,
maħend ad tessęeyyded amsegged di ccreɛ..

⁶ Iyencicen n ubuhaři neddhen *t* ęar umcebbec,
aqemmum nnes ittřaęa-dd i weɛmud.

⁷ Aqemmum n ubuhaři d ahellek nnes,
iyencicen nnes d řřex i řeɛmar nnes..

⁸ Awařen n ixbarjiyyen am ħalawit,
hekkwant deg ixxamen n daxeř n uɛeddis..

⁹ Wenni ięan d amarxu di řxedmet nnes,
aęa t d ijj n tewmat n bab n uředdeę.

¹⁰ Isem n SIDI d ijj n lburj imten,
amsegged ittazzeř ęar dinni, uca ittwasakkwađ ař din di řaman..

¹¹ Aęřa n bu-waęřa d tandint nnes ijehden,
tanita am ijj n řħid yueřan qae di řbař nnes..

17:24 Amb. 2:14; 8:1

17:25 Awřn. 10:1; 15:20; 19:13

18:5 Lawi 19:15; Aɛwd. 1:17; 16:19; Awřn. 24:23

18:7 Awřn. 10:14; 12:13; 13:3

18:8 Awřn. 26:22

18:10 2 řm. 22:51; Izhd. 18:3; 61:4; Awřn. 29:25

18:11 Awřn. 10:15

- ¹² Qbeř ma i ya ittwarż, ittgææad wuř n bnaðem,
maca awaðeæ ittizwař as i ccan.
- ¹³ Wenni dd-ittarran awař qbeř i ya iseř,
d man aya d tubbuheřya d řefđihet i netta.
- ¹⁴ Buřbeř n weryaz ittšenned i-t yar řehřac nnes,
maca buřbeř ittwarżen, wi izemmaren ad t iksi?
- ¹⁵ Uř n ufehham yarezzu tussna,
amezzuř n umiyis yarezzu tussna.
- ¹⁶ Tarzeft n bnaðem tarezzem as tiwwura,
tneddeh i-t zzat i wudem n imeqqranen.
- ¹⁷ Wenni d amezwaru di ddeewet nnes ittbanen tsegged,
maca xenni ad dd-yas umqarreb nnes uca ittneccab di tmesřact..
- ¹⁸ Taqedduřt ittejjan imenyan ttbeddan,
u tbeřta jar inni yar teđa řřulťa.
- ¹⁹ Ijj n uma nni umi di ggin řeib, *ittwařteřktar* x ict n tendint ijeħden,
imenyan ggin amecnaw zzekrun n řeqřar.
- ²⁰ Zi řyiřet n uqemmum n ijj n weryaz ittyawan uæeddis nnes,
ad ijjawen zi řřabet n iyencicen nnes..
- ²¹ Řmewt d tudart deg ufus n yiřes,
kuř ijjen wenni ten ittexsen, ad yecc ryiřet nsen..
- ²² Wenni yufin tamyard, yufa min iřebħen,
u netta iřteř arđa n SIDI..
- ²³ S uħeccem issawař umezřuđ,
bu-wağřa *maca* ittarra-dd s řeqsařet.
- ²⁴ Aryaz nni yar ĝan imeddukař *ařtas*, ad iwđa di tamara,
maca ca n imuren ameddukeř ittexs *i cek* ktar zi tawmat..

19¹ Iħřa ijj n umezřuđ igguren di řeřřayet nnes,
x wenni yar iřan iyencicen farřen, u aqa t d abuhaři *i yeđa*..

² Břa tussna uřa d řeemar war iři ca mliħ,
wenni ittqeřqen s iđaren *nnes*, ad ixđa.

³ Tubbuheřya n bnaðem issfarray abrid nnes,
u *xenni* uř nnes ad isear x SIDI..

18:12 Awřn. 11:2; 15:33; 16:18

18:17 Awřn. 25:8

18:20 Awřn. 12:14; 13:2

18:21 Awřn. 21:23; Yae. 3:2

18:22 Awřn. 19:14

18:24 Awřn. 17:17

19:1 Awřn. 28:6

19:3 Yae. 1:13,14,15

- ⁴ Agřa ittawi-dd ařtas n imeddukař,
maca amezřuđ ittrař umeddukkeř nnes isemmeř dayes..
- ⁵ Acehhad bu-ixarriqen war ittwařesseb ca d amezdag,
wenni dd-yarexxun i ixarriqen, war ggur ad injem..
- ⁶ Ařtas ttzawgen ztat i wudem n umcennes,
kuř ijj ittexs ad yiři d ameddukkeř n weryaz i řar ięa terzifin.
- ⁷ Marra aytmas n umezřuđ carrhen t,
meřař ttigg^wejjen xas imeddukař nnes!
Netta iđeffar awařen, inni war isekkwın walu..
- ⁸ Wenni ittarebban uř *nnes*, ittexs řeemar nnes,
wenni iřeřtan řefhamet, ad yaf min icnan.
- ⁹ Ijj n ucehhad bu-ixarriqen war ittwařesseb ca d amezdag,
wenni yarexxun i ixarriqen, ad ittawahellek.
- ¹⁰ Afeyyec war dd-yusi x ubuhaři,
mammec ead x umsexxar mařend ad iselleř x řřukkam..
- ¹¹ Řeęeř n bnađem ittarra i-t ad igg s ttasie n řxađar
tusa-dd xas mařend ad imeyyek x *uxeřtu* nnes.
- ¹² Asxeđ n ujeęid am zzhir n weyrad di temři nnes,
maca arđa nnes am nnda x arrbie..
- ¹³ Mmis abuhaři d arřiyyet i babas,
amcubbec n temřart igga am tuddimt *n tzeqqa* war iqeřtin..
- ¹⁴ Taddart d wagřa aqa aten d řwart n ibabaten,
maca ict n temřart ifehhmen aqa-tt n SIDI..
- ¹⁵ Řeęgez yarra *bnadem* ad iwđa deg iđeř yuęyen,
u řeemar *iccur* s řyecc ad ięaz..
- ¹⁶ Wenni iřeřtan tawřeyyet, iřeřta řeemar nnes,
wenni war iřeřtin ibriden nnes, ad immet..
- ¹⁷ Wenni itřhinnan x umezřuđ, yareřteř i SIDI,
u Netta ad as ixeęeř řxedmet nnes.
- ¹⁸ Webbex mmic, mařa ead din ca n řayas,
maca war t neqq ca, war ttejjı ca ad iksi-dd aya řeemar nnek..
- ¹⁹ Wenni isearen ařtas, ad ittwařeęeř *i manayenni*,
mařa mařa tessed ad xas tessbeeeded, xenni ad daysent tarenyed.

19:4 Awřn. 14:20

19:5 Aewđ. 19:19; Awřn. 21:28

19:7 Awřn. 14:20

19:10 Awřn. 30:22

19:12 Awřn. 16:14,15; 20:2

19:13 Awřn. 10:1; 15:20; 17:25; 21:19; 27:15

19:14 Awřn. 18:22

19:15 Awřn. 6:9; 10:4; 20:13

19:16 Awřn. 3:21,22; Lk. 11:28

19:18 Awřn. 13:24; 23:13; Afa. 6:4

- ²⁰ Seř cek ƣar ucawar uca qbeř tarbiyyet,
maħend ad tdewřed d amiƣis ƣar uneggar.
- ²¹ Aqa din ařtas n ixemmimen deg wuř n weryaz,
maca ccwar n SIDI ittyima ibedd..
- ²² Tamexsiwt icewwaren n bnađem d ředrafet nnes,
ammu i iġa ijj n umezřuđ ħsen x ijj n bu-ixarriqen.
- ²³ Tigg^wudi n SIDI tneddeħ ƣar tudart,
maƣar itteřteř ijiwen, war ggur ad ƣares dd-ƣas ca min war iħřin..
- ²⁴ Ameeguz issnuffar afus nnes di řtebři,
war t-i-dd-ittarri *ewwed* ƣar uqemmum nnes..
- ²⁵ Wwet amestehziy, ammu i ƣa iften wenni war ƣares bu řefhamet,
u eaqeb afehham, *xenni* ad ikseb řefhamet..
- ²⁶ Wenni itteġgen ƣezzu di babas niƣ wenni issuffuƣen yemmas,
aqa d mmis n řefđiħet nni yarran *bnadem* ad issedħa.
- ²⁷ Sbedd-dd, a mmi, maħend ad tesřed ƣar uwebbex,
mařa tersed ad tħeyyded x wawařen iccuren s tussna.
- ²⁸ Ijj n uceħhad i war isekkwın iƣeřteř zi řħeqq,
uca aqemmum n ieffanen iřarred řƣecc.
- ²⁹ Imestehzayen t^ettraja aten řeħkamet,
u tiyitta deg weerur i ibuhařiyyen.

20¹ Binu d ijj n umestehziy, ccrab d bu-ssdeċ,
kuř ijjen wenni zzayes i ƣa iweddaren, *emmarř* war iddikkwıř d amiƣis.

- ² Ahuddi n ujeġid am zzhir n wayrad:
wenni t issearen, ixetřta ak-d řeemmar nnes..
- ³ Asmaħ deg umcubbec aqa d ccan i weryaz,
maca kuř abuhaři ggur ad idduqez..
- ⁴ Ameeguz war icarrez di řmecta,
xenni ad ittar di řweqt n tmeyra, *maca* war ittif walu.
- ⁵ Ixarriřen deg wuř n bnađem aman yuġƣen,
maca ijj n weryaz s řefhamet issen ad ten yayem..
- ⁶ Ařtas n iwdan třayan x ca n ijjen ‘ameddukkeř d amtiqqi’,
maca aƣyaz d amtiqqi, man wen t i ƣa yafen?

19:21 Ayub 23:13; Izhd. 33:11; 115:3; lca. 46:10

19:23 Izhd. 34:10

19:24 ‘aħsin’ - niy ‘abeħrur’.

19:24 Awřn. 26:15

19:25 Awřn. 21:11

20:2 Awřn. 16:14; 19:12

20:3 Awřn. 17:14

20:5 Awřn. 18:4

- ⁷ Amsegged iggur di řeřfayet nnes,
sseed n iħenjiren nnes *i itteĵja* awarni as.
- ⁸ Iĵ n ujeĵid nni ittyiman x řkursi n ccree,
ittseffa marra řyar s titřawin nnes..
- ⁹ Wi izemmaren ad yini: “Nec s sizedgey uř inu,
nec izdigey zi ddnub inu!”?.
- ¹⁰ Iĵ n řewzen d iĵ n řewzen nneyni, iĵ n ifa d iĵ n ifa nneyni,
aqa-ten s tnayen idsen d nnei i SIDI..
- ¹¹ Aħudri ittban di tmegga nnes,
ma řxedmet nnes teřfa niy aqa nican *i teĵa*.
- ¹² Amezzuy ittesřan d titř ittwařan,
SIDI igga i-ten s tnayen idsen..
- ¹³ War ttexs iđeř maħend war teddikwiřed d amezřuđ,
arzem titřawin nnek, ssiwen ixef nnek s weyrum..
- ¹⁴ ‘War iħři, war iħři!’, iqqar umsewweq,
maca mařa yuyur, *ammu i* ittcennee ixef nnes.
- ¹⁵ Urey iĵa, uřa d ařřas n řmarjan,
maca iyencicen *ccuren* s tussna d ict n řqecet iřřan ařřas..
- ¹⁶ Mařa iĵen iddakkwař d ađman i yijj n ubarrani,
xenni ksi arruđ nnes u ksi t d ddiyyet i yenni war ittwassnen..
- ¹⁷ D amiřid i bnađem ayrum *nni itřef s* ixarriqen,
awarni as *maca* ad iccur uqemmun nnes s iqayasen..
- ¹⁸ Ixemmimen ttekmiřen s ucawar,
x uyenni ndeh amenyi s udebbbar..
- ¹⁹ Wenni igguren da d diha s texbarjit, issearra min innuffaren,
war tsebbed ak-d wenni isřhinniben s iyencicen nnes iřebhen..
- ²⁰ Wenni i ya ineeřen x babas d yemmas,
řefnar nnes ad ittwasexsi di taĵest tabarcant..
- ²¹ Mařa tasyart t^ettwakseb deyya s tazřa deg umezwaru,
war dd-tiwed d lbaraka yar uneggar..

20:8 Awřn. 20:26

20:9 1 J. 8:46; Ayub 14:4; Izhd. 51:7; Amb. 7:20; 1 Yħ. 1:8

20:10 Aewd. 25:13; Awřn. 11:1; 20:23

20:12 Uf. 4:11; Izhd. 94:9

20:13 Awřn. 19:15

20:15 Awřn. 3:14,15

20:16 Awřn. 11:15; 27:13

20:17 Awřn. 9:17

20:18 ‘Ixemmimen’ - niy ‘inwayen’ niy ‘inekkwan’ niy ‘ixarriřen’.

20:19 Awřn. 11:13

20:20 Uf. 21:17; Lawi 20:9; Aewd. 27:16; Mt. 15:4

20:21 Awřn. 13:11; 28:20

²² War qqar: “Nec ad xeřfey řyar!”

maca tceř x SIDI u Netta ad cek issenjem..

²³ Ijj n řewzen d ijj n řewzen nneřni, aqa aten d nnei i SIDI, řmizanat iyeccen war řin ca mlih..

²⁴ Iřuraf n ijj n weryaz aqa aten n SIDI,

xenni mammec i ya yegg bnađem ad issen abrid nnes?.

²⁵ Aqa-tt d taxceft i bnađem i ya iřayan s uqeęeq ‘amqeddes’, u *ead* awarni lwueud nnes *i igga* ad ixarreř.

²⁶ Ijj n ujeęid amięis ittřeffa iceffanen,

u itteřja tjarrarin *n teřwiht itteřřuęuđen i usarwet* ad xasen ieqeb.

²⁷ Twarrit n nnefs n buřbeř n bnađem d řefnar n SIDI, inni yarezzun di daxeř n ixxamen n ueđdis.

²⁸ Tamexsiwt icewwaren d řaman heřřan ajeęid, u řearc nnes isseřhed i-t s tmexsiwt icewwaren.

²⁹ Talwizt n ięudrięyen d jjeđd nsen,

u leađama n iwessura d acewwaf icaben..

³⁰ Iyeggimen ittazzřen s idammen ssizdigen *bnađem* zi řyar, u tiyyita *řeffant* uřa d takrict..

21¹ Uř n ujeęid am tięezratin n waman deg ufus n SIDI. Netta ineddeh i-t, mani ma ixs Netta.

² Marra ibriden n bnađem nican di tiřřawin nnes,

maca SIDI ittqeęab uřawen..

³ Timegga n tsegda d řęeqq, d tina i SIDI řsen zi *tewhibt n* tyarřt..

⁴ Nnřaxet n tiřřawin d uř iceneen, ařbar n iceffanen d ddenb.

⁵ Ixemmimen n wenni imeęđden *ttawyen* myř řar ufeyyed, *maca* marra wenni ittqeęiqen *ittawi* řar řeřweř waha..

⁶ Asmuni n wagřa s yiřes issxarriqen, *ammu i teęa* twarrit n nnefs ieđđun deęya n yenni yarezzun řmewt..

20:22 Aewd. 32:35; Awřn. 17:13; 24:29; Rum. 12:17; 1 Ts. 5:15; 1 Bř. 3:9

20:23 Awřn. 20:10

20:24 Ayub 31:4; Izhd. 37:23; 139:2,3; Irm. 10:23

20:29 Awřn. 16:31

20:30 Awřn. 10:13

21:2 Awřn. 16:2

21:3 1 řm. 15:22; Izhd. 50:8,14; Ica. 1:11,16; řuc. 6:6

21:5 Awřn. 10:4; 13:4

21:6 Awřn. 10:2,4; 13:11

- ⁷ Leunf n ieffanen ittjarra i-ten,
mayar ttagin ad ggen min isegmen.
- ⁸ Abrid n bu-umarwas ittefriy,
maca amezdag ittegg min iġan nican.
- ⁹ Iħra ad tzedyed deg ict teymart n tzeqqa,
x *tzeddiyt* ak-d ict n temyart ittemcubbucen deg ict n taddart tcarc..
- ¹⁰ Řeemar n ieffanen ittmezri di řyar,
amqarreb nnes war řares ittif arđa di tiřawin nnes.
- ¹¹ Mařa ittwaxeġeř umestehziy,
iddakkwař wenni war řares bu řefhamet d amięis,
mařa sřremden amięis, ikessi netta tussna..
- ¹² Amsegged ittbeqqec mliř taddart n ueffan,
iyeřteř ieffanen di arziyyet.
- ¹³ Wenni ittbellaen amezzuę nnes řar iyuyyan n umezřud,
uřa d netta ad isyuyy *maca* war xas dd-ttarran.
- ¹⁴ ředqet di tnuffra teřřehřu weyđab,
tarzeft *immewcen* deg weřsin *n warrud teřřehřu* axeyyeq imyaren..
- ¹⁵ Aqa d řefrařet i umsegged mařend ad igg min *iġan* nican,
maca d aceřwaw i yenni ittegggen řyecc.
- ¹⁶ Bnadem nni itteffyen zeg webrid n řeeqeř,
ad yareyyeř deg wegraw n řexyařat *n imettan*.
- ¹⁷ Wenni ittexsen afarraj, ggur ad iřwaj,
wenni ittexsen binu d zzept, war iddikkwiř d bu wagřa.
- ¹⁸ Aeffan d ddeyyet i imseggaden,
aęeddar i yenni igguren nican..
- ¹⁹ Iħra ad tzedyed di temmurt ixřan,
x *tazeddiyt* ak-d ict n temyart ittemcubbucen u itteqqsen..
- ²⁰ Ijj n řkenz ittwařwajen d zzept aqa aten di tzeddiyt n imięisen,
maca bnadem abuhaři iřarred i-t.
- ²¹ Wenni yarezzun x tsegda d tmexsiwt icewwaren,
ittaf tudart d tsegda d ccan.
- ²² Amięis ittgaead tendint n ayt n bu-teyřudř,
iyeřteř jjeħd n ttiqet nsen di temmurt.
- ²³ Wenni iħeřřan aqemmum d yiřes nnes,
iħeřřa řeemar nnes zi řehřarat..

21:9 Awřn. 21:19; 25:24; 27:15

21:11 Awřn. 19:25

21:14 Awřn. 17:8; 18:16

21:18 Awřn. 11:8

21:19 Awřn. 21:9; 25:24

21:23 Awřn. 18:21

- ²⁴Wenni d bu-nnfaxet iffucĉhen ttřayan as ‘amestehziy’,
netta ittegg s nnfaxet břa řeqyas.
- ²⁵Ccehwet n umeεguz tneqq i-t,
mařar ifassen nnes ugin ad xedmen.
- ²⁶Ass imun ittcehha timesřayin n ucehhi,
maca amsegged ad iwc u war ittyimi itt^εřef *di ca i yixef nnes*..
- ²⁷Tayarřt n uεeffan d nnei,
mahu mařa nitni ad tt awyen s unekkwi iyeccen..
- ²⁸Acehhad issxarriqen ggur ad ittwahellek,
maca aryaz nni ittesřan, ggur ad issiweř *tidett* řebda..
- ²⁹Aryaz aεeffan issejhed ixef nnes ak-d wudem nnes,
maca wenni igguren nican issemten ibriden nnes.
- ³⁰War teři tiyit uřa d řefhamet,
u war din iři bu ucawar qibaĉ i SIDI.
- ³¹Ayis ad as ģezzen i wass n umenyi,
maca řeyřeb řar SIDI..

22¹Isem ařebħan iħřa x wařtas n wagřa,
aħinni iħřa x nnuqart d wurey..

- ²Bu-wagřa d umezřuđ ttemsagaren,
SIDI i-ten iggin marra..
- ³*Bnadem* ifettnen ittwawřa řřar uca ittnuffar,
maca iħafiyyen arennin gguren uca ggur ad ttwaεaqaben..
- ⁴Řmunet i uwađε *zi ssibet n* tigg^wudi n SIDI,
d ağřa d ccan d tudart.
- ⁵Isennanen d řefxux aqa aten x webrid n wenni ifaryen,
wenni iħeřtan řεmar nnes, ittyima řar řagg^waj nsen.
- ⁶Darreb aħudri eħařsab řeqyas n webrid nnes,
waxxa netta iwsar, war xas ittħeyyid ca.
- ⁷Bu-wagřa ittřeğad x imezřad,
bu-umarwas d ismey n wenni d as yareřřen.
- ⁸Wenni izarreen řyecc, ad imjar řeyben,
aεmud n uduqgez nnes *n ufugem* ad ifna..

21:26 Izhd. 37:26

21:27 Awřn. 15:8; Ica. 1:13; Irm. 6:20; Eam. 5:21

21:28 Awřn. 19:5,9

21:31 Izhd. 33:17

22:1 Amb. 7:1

22:2 Awřn. 29:13

22:3 Awřn. 27:12

22:8 Ayub 4:8; Ĥuc. 10:13

- ⁹Wenni ƣar iġa řhezrat řebħent, ad ittwabarek,
minzi netta ittic i imezřad zeg weyrum nnes..
- ¹⁰Azžeř x umestehziy, ad iffey řhemm,
aqa ibedd umħarwad d řefđihet.
- ¹¹Wenni ittexsen řeřfayet n wuř, wenni ƣar iġa iyencicen *iccuren* s arđa,
ajeġid ad yiři d ameddukkeř nnes..
- ¹²Tiřřawin n SIDI ħeřřant x tussna,
maca awařen n iyeddaren ad ten ibđeř.
- ¹³Ameeguz iqqar: “Aqa din ijj n wayrad di barra!
Ad tay balak ad ttwanęyę di zznaqi!”
- ¹⁴Aqemmun n temęarin tibarraniyyin d ict n tesraft yuġęen,
wenni x iffugem SIDI, ad dayes iwđa..
- ¹⁵Tubbuħeřya *tęttęima* řresseq deg wuř n uħudri,
aemud n uwebbex ad tt issuffey zzayes..
- ¹⁶Wenni iħeřřaren amarxu, ad yarni di min iġan nnes,
wenni itticen i bu-waġřa, ad iħwajj.

Awařen iweznen n ayt n tięit

- ¹⁷Ewc amezzuę nnek uca seř ƣar wawařen n imięisen,
arr uř nnek ƣar tussna inu.
- ¹⁸Maęar aqa mliħ mařa cek txemmřed ten di daxeř nnek,
mařa ad ten tessewjded jmię x iyencicen nnek.
- ¹⁹Maħend ad yiři utecři nnek x SIDI,
ad ac ten ssecney řexxu, wah i cek.
- ²⁰Ma zeema war d ac urię awařen ifarzen ařřas,
ccuren s ccwar d tussna,
- ²¹ħima ad ac ssecney řemten n wawařen n tidett,
maħend tzemmaređ ad dd-tarred s řaman x wenni cek dd-issekken.
- ²²War ttkeccađ amarxu maęar netta d amarxu,
war řebbez řmeskin ƣar tewwart,.
- ²³maęar SIDI ad asen yaę tasyart nsen,
Netta ad ikecced řęemar n yenni i-ten ittkeccađen..

22:9 2 Kur. 9:6

22:11 Izhd. 101:6

22:13 Awřn. 26:13

22:14 Awřn. 2:16; 5:3; 7:5; 23:27

22:15 Awřn. 13:24; 19:18; 23:14; 29:15,17

22:16 Awřn. 14:31; 17:5

22:22 Uf. 23:6; Ayub 31:13; Izhd. 82:3,4; Zak. 7:10

22:23 Uf. 22:22,23; Izhd. 10:18

²⁴ War ttemddukkuř ak-d aryaz ittarrujduden,
war ttidef ƣar bab n wesear,
²⁵ maħend cek war t^ettnimid ca ak-d imesraq nnes,
ad tegged řfex i řeemar nnek.

²⁶ War ttedef jar inni itticen awař s tmewciwt n ifassen,
jar inni iġan d ađman i imarwusa.

²⁷ Mařa war ƣarek min zi ƣa txeġsed,
mayemmi ijebbed qama nnek zi sadu nnek?

²⁸ War smuřtuy aymir n weċař uya,
wenni ggin ibabaten nnek.

²⁹ Ma tezdrid ijj n weryaz imeħden di řħirfa nnes?
Ad t sbedden zzat i wudem n ijeġiden,
war iġi ad ibedd zzat i wudem n midden war di iġi řaman.

23¹ Mařa teqqimed ƣar ttabra ƣar ijj n řħakem maħend ad tecced *akides*,
ħda mliħ min *iġan* zzatek.

² Egg ijj n řmus x yiři nnek,
mařa cek d ijj n bu-řemyaret n ueddis.

³ War ttegg mezdri di macca nnes icnan,
mayar aqa-t d macca n tuxxuna.

⁴ War ssiħiř ixef nnek ħima ad tdewřed d bu-waġra,
ejj řefhamet *n yixef* nnek ad tarsi.

⁵ Mařa ttabawent tittabawin ƣares, aqa war din *agřa* ead!
Mayar ad igg afriwen i yixef nnes,
ad idwa ƣar ujenna amecnaw ijj n ugider.

⁶ War tt^ett ayrum n wenni di teġa titt ta^eeffant,
war mezdri di macca nnes icnan.

⁷ Mayar am mammec *t* tuya ittxarrař,
ammu i *t* ittegg.

Iqqar: “Ecc, teswed!”
maca uř nnes war akidek iġi.

⁸ Aze^eeif i teccid, ad t-i-dd-t^euqqed,
awařen iřebħen nnek tdeyyeed ten.

^{22:26} Awřn. 6:1; 11:15

^{22:27} Awřn. 20:16

^{22:28} Aewd. 19:14; 27:17; Awřn. 23:10

- ⁹ War ssawař deg umezzuy n ijj n ubuhaři,
 mayar netta ad isseħqar awařen n weftan nnek..
- ¹⁰ War smuṭṭuy aymir n wečar uya,
 war ttadef deg iyyaren n iyujiren,.
- ¹¹ mayar amfekki nsen d ameqqran,
 netta ad dd-yay tasyart nsen zzayek.
- ¹² Arr uř nnek ħar uwebbex,
 uřa d imezzuyen nnek ħar wawařen n tussna.
- ¹³ War tettef tarbiyyet x uħudri,
 waxxa teccated t s weemud, war ittmetti..
- ¹⁴ Cek ggur ad t tewted s weemud,
 u ad tessnejmed řeemar nnes zi řaxart.
- ¹⁵ Mmi inu, mařa uř nnek d amiyis,
 ad ifarħ uřa d uř inu akides.
- ¹⁶ Tizřar inu ad negzent s řefraħet,
 mařa iyencicen nnek ssiwřen min iħan iseggden..
- ¹⁷ Ejj uř nnek war ittisim zeg imednab,
 maca *ejj i-t ad yarr azeħif* ħar tigg^wudi n SIDI ass imun!.
- ¹⁸ Mařar xenni aqa din tiwecca,
 u řayas nnek war ittarezzi..
- ¹⁹ Seř-dd cek, a mmi, iři d amiyis,
 uca ndeh uř nnek ħar webbrid.
- ²⁰ War ttyimi ħar iskarjiyyen,
 uřa ħar inni ilehhfen deg weysum,.
- ²¹ mayar askarjiy d amelħuf ad dewřen d imezřađ,
 u anudem issyiriđ deg iħrucen.
- ²² Seř-dd cek ħar babac wenni cek i dd-ijjin,
 u war sseħqiri yemmac mařa tewsar..
- ²³ Sey-dd tidett, war *tt* teznuza ca,
ammu uřa d tiyit d uwebbex d řefħamet..

23:9 Awřn. 9:8; Mt. 7:6

23:10 Awřn. 22:28

23:13 Awřn. 13:24; 19:18; 22:15; 29:15,17

23:16 'tizzař' - niy 'tizežřin'.

23:17 lzhđ. 37:1; 73:3; Awřn. 24:1

23:18 Awřn. 24:14

23:20 lca. 5:22; Lk. 21:34; Rum. 13:13; Afa. 5:18

23:22 Awřn. 1:8

23:23 Awřn. 4:7

²⁴ Babas n umsegged ad ifarħ s waṭṭas,
wenni dd-ijjin ijj *mmis* d amiyis, ad as ifarħ..

²⁵ Ejj ad ifarħ babac uřa d yemmac,
ejj tenni cek i dd-yurwen ad tfarħ.

²⁶ Ewc ayi uř nnek, a mmi,
ejj tiṭṭawin nnek ad afent arđa deg ibriden inu.

²⁷ Mařar tamyart farq-ccyeř d ict n tesraft yuğęen,
u tamyart zi barra d ijj n řeunřar iřsar *ař ṭtarf*..

²⁸ Wah, nettat t^etthama am ijj n uxewwan,
nettat tarenni deg iyeddaren jar iwdan.

²⁹ Wi i řar iğa wecđan? Wi i řar iğa zzeřd?
Wi i řar iğa umcubbec? Wi i řar iğa ucetci?
Wi i řar iğan iyezzimen břa ssibbet?
Wi i řar ğant tiṭṭawin bbarewyent?

³⁰ řar inni ittyiman řar binu ař tameddit,
řar yenni dd-yusin řima ad qqasen binu ixeğđen..

³¹ War xezzar řar binu, xmi ittezwię,
ittřiqřiq di řkas u netta ihwen *i tissit*.

³² řar yneggar ittyima izeeef am ijj n ufiřar,
ittruca ssem am třefsa.

³³ Tiṭṭawin nnek ad twařant timřarin tibarraniyyin,
u uř nnek ad issiweř s uřarweđ.

³⁴ Cek ad tiřid amecnaw ijjen i itteṭṭřen di řwest n řebřar,
am ijjen i itteṭṭřen di tqiccat n teřnact *n uřarrabu*

³⁵ *ad tinid*: “Wtin ayi, *maca* war yezmey,
dexmen ayi, *maca* war ucię ak-d walu.
Meřmi i dd řa faqeę? Necc ad arzuę eawed *řar binu!*”

24¹ War ttasem zeg iryazen ieffanen,
war arezzu ca tmunet akidsen..

² Mařar uř nsen itteqquer řar ureddeğ,
u iyencicen nsen ssawařen arziyyet..

³ Taddart t^ettwabna s tięit,
t^ettwasemten s řefhamet,

23:24 Awřn. 10:1; 15:20

23:27 Awřn. 22:14

23:30 lca. 5:11,22

24:1 lzhđ. 37:1; Awřn. 3:31; 23:17

24:2 lzhđ. 10:7

⁴ s tussna ttwaæmmaren ixxamen n daxeř,
s marra agra iyr̄an d wagra iřiqqen.

⁵ Aryaz amiyis ijhed,
aryaz n tussna yarenni di jjehd nnes,

⁶ mařar ittxeřša ad ittwandeh umenyi s udebbar,
u s řemyaret n umcawar ad yiři usenjem.

⁷ Tiřit tueřa x ubuhaři,
netta war ggur ad yarzem aqemmun nnes di tewwart *n tendint*.

⁸ Wenni ittxarriřen di řyar,
ad as řayan ‘arrays n bu-tehřaymect’.

⁹ Řemwayař n uxarreř n ubuhaři d ddenb,
u amestehziy d nnei i bna dem.

¹⁰ Mařa tarxud zeg ixef nnek deg wass n řeřšaret,
ammu uřa d jjehd nnek ad t^ettwařsar.

¹¹ Senjem inni ittwatřfen mařend ad ttwanyen,
inni ten ittawyen řar mani ten i řa nyen, sbedd i-ten!

¹² Mařa cek ad tinid; “Xzar, aqa war nessin walu x man aya!”
ma wenni iwezznen uřawen, war t issargib?
Wenni iřeřtan řemar nnek, issen i-t!
Netta ad ixeges bna dem e lařsab řxedmet nnes.

¹³ Ecc tamment, a mmi, mařar nettat teřbeř,
u tamment n teřrast aqa d tmizidit i waney nnek.

¹⁴ Ammu i teřa tussna n tiřit i řemar nnek.
Mařa tufid tt, *xenni* teřa tiwecca, u trajit nnek war t^ettwaqeřte e ca.

¹⁵ A aeřfan, war t^ettřama x tzeddiyt n umsegged,
war heddem amcan n wareyyeh nnes!

¹⁶ Mařar amsegged ad iwđa sebca n twařawin, ad dd-ikkar eawed,
maca i eřffanen ad nnqarđen s řyar.

24:5 Awřn. 21:22

24:6 Awřn. 11:14; 15:22; 20:18

24:7 Awřn. 14:6

24:11 Izhd. 82:4

24:12 Ayub 34:11; Izhd. 62:13; Irm. 32:19; Rum. 2:6; Asa. 22:12

24:14 Izhd. 19:11; 119:103; Awřn. 23:18

24:16 Ayub 5:19; Izhd. 34:20; Eam. 5:2; 8:14

- ¹⁷ War farreḥ i uweṭṭu n řeɛdu nnek,
mařa netta inqarḍ, ejj uř nnek war ifarreḥ,
- ¹⁸ maḥend SIDI war t ızarr u man aya ad yiři d řeib di tiṭṭawin nnes,
u Netta ad xas iššheyyed aḍḍab nnes.
- ¹⁹ War ttxeyyiq aṭṭas x wenni itteggen řyar,
war ttasem zeg ieffanen,
- ²⁰ mařar aqa wenni itteggen řyar war řares tiwecca,
řefnar n ieffanen ad ittwasexsi..
- ²¹ A mmi, gg^wed SIDI d ujeğid,
war ttxegeḍ ca ixef nnek ak-d yenni řar iğa řbař nneyni,
- ²² mařar ad dd-yas uḍeyyee nsen deg ijj n umur,
wi issnen aneggaru aeffan n isegg^wusa nsen?
- ²³ **Uřa d yina d awařen iweznen n imiyisen.**
Asfarz n wudmawen di ddeewet war iği ca mliḥ..
- ²⁴ Wenni iqqaren i ueffan: “Cek d amsegged!”,
wanita ad t neeřen řegnus, ad t carhen ccueub..
- ²⁵ *Maca* inni ten i řa iḥakmen, ad iřin mliḥ,
lbaraka s *marra* řxar ad řarsen dd-tas.
- ²⁶ *Am ijjen* wenni issudumen iyencicen,
ammu i yeğa wenni dd-ittarran s wawařen iseggmnen.
- ²⁷ Sewjed řxedmet nnek barra
uca kemmeř i-tt i yixef nnek deg iyyar,
uca bna taddart nnek awarni man aya!
- ²⁸ War ttiři d acehhad břa ssibbet x umqarreb nnek.
Ma *iedder* ad tyarred s iyencicen nnek?
- ²⁹ War qqar: “Am mammec i d ayi igga netta,
ammu i dd-as i řa ggey uřa d necc!”,
mařar Necc ad dd-xeřfey zi kuř ijjen ełahsab řxedmet nnes..
- ³⁰ Necc kkey x yeyyar n ijj n umeeguz,
u x umarjue n uḍiř n ijj n bnadem s wuř nnes war imtinen.
- ³¹ Xzar, tgaeeed-dd xas marra teyzit,
tedřa tzegg^wart udem n temmurt nnes,

24:17 Ayub 31:29; Awřn. 17:5

24:19 Izhd. 37:1; 73:3; Awřn. 3:31; 23:17; 24:1

24:20 Ayub 18:5,6; Awřn. 13:9; 20:20

24:23 Uf. 23:3,6; Lawi 19:15; Aewd. 1:17; 16:19; Awřn. 18:5; 28:21; Yḥ. 7:24; Yae. 2:1

24:24 Awřn. 17:15; Ica. 5:23

24:29 Rum. 12:17,19

aqa řhiđ nnes n wezru ittwahdem.

³² *Řami* tt zriř, ksiř tt řar wuř inu,
zriř tt uca ksiř tt am ijj n uwebbex.

³³ “Ejj ayi ad tťsey cwayt drust, cwayt drust n unudem,
cwayt drust n ubuzzeř s ifassen đefšen,

³⁴ *dinni* dd i řa yas zzeřđ nnek,
uřa d řeyben nnek am ijj n weryaz s řesnař.”

25¹ Uřa d ina d awařen iweznen n Suliman
nni ittewaden urin ten iryazen n Ĥizqiya, ajeđid n Yahuda.

² Aqa d ccan n AREBBI mađend ad issar ict n tmesřact,
maca ccan n ijeđiden anbac deg ict n tmesřact.

³ Řueřa n ujenna d řađay n temmurt,
d wuř n ijeđiden war ģin i ubeqqec.

⁴ Kkes kuffu zi nnuqart,
u ģgur ad dd-teffey ict n řqeccet i wemziř.

⁵ Sbeeed ieffanen zi ztat n wudem n ujeđid,
uca *xenni* ad ittwassemten řearc nnes s tsegda.

⁶ War tfeyyec ztat i wudem n ujeđid,
war ttbeddi mani ttbeddan imeqqranen.

⁷ Mařar iřřa, ad ac inin: “Gaeeed-dd da!”,
uřa ma ad cek ssehwan ztat i wudem n ijj n umcennee
nni zrin tiťřawin nnek.

⁸ War ttqeđiq ad tedeid,
mařar min tersed ad tegged řar uneggar nnes,
mařa amqarreb nnek ad cek issefđeř?

⁹ Carree ak-d umqarreb nnek,
maca war ssuffuy ssirr n wenneyni,

¹⁰ ĥima wenni d as ittesřan war cek issħeccem ca,
mařar řexdenni war izemmar ad t^ettwasbeeed řefđiřet nnek *ead*.

¹¹ *Am* tteffahin n wureř x tťbasa n nnuqart,
ammu ģan wawařen ssiwřen ten s řeqyas nnes.

¹² *Am* ict n txadent n wureř u *am* ict n tseddect n wureř iřřan qaε,
ammu i iġa uwebbex amiřis řar umezzuy ittesřan.

24:33 Awřn. 6:10,11

25:2 Rum. 11:33

25:5 Awřn. 20:8, 28

25:7 Lk. 14:7-11

25:8 Awřn. 18:17

- ¹³ Am wedfeř asemmađ deg ijj n wass n tmeyra,
ammu i iđa umsexxar ittammen deg wenni t issekkar,
mayar issfaqa řeemar n bab nnes..
- ¹⁴ *Am* iseynuten d usemmiđ břa anzar,
ammu aryaz nni ittceffar deg ict n terzeft war isekkwin.
- ¹⁵ S ttasie n řxađar ittwareqnee řřakem,
ijj n yiřes amizid ittarezza ixsan..
- ¹⁶ *Mařa* tufid tamment, ecc min teřwajed waha,
niř ad taff teccid ktar zi min teřwajed,
u balak ad tt-i-dd teuqqed.
- ¹⁷ War ssrusa ađar nnek ařřas di taddart n umqarreb nnek,
niř ad cek ijiwen u ad cek ieiřf.
- ¹⁸ *Am* weřđis d ssif d řřitca iqeđeen,
ammu i iđa weryaz nni icehhden s žur x umqarreb nnes..
- ¹⁹ *Am* tiymest yaržen u *am* uđar inqrađen,
ammu i iđa utečři x wenni war di iđi ttiqet deg wass n řeřřaret.
- ²⁰ *Am* wenni ittekksen apartessu nnes deg ijj n wass ismeđ
u *am* řxeğ i tteggan x niřrun,
ammu i iđa wenni ittyennajen izřan zzat i yijjen s wuř icđen..
- ²¹ Mařa iğuz wenni cek icarrhen, *xenni* ewc as ařrum,
mařa iffud, ewc as ad isu,.
- ²² *mayar* *ammu i* tyarwed cek řeřřhem itteđduduqen x uzeğif nnes,
u SIDI ad cek ixeges.
- ²³ Asemmiđ zi ccamal ittawi-dd anzar,
iřes aředdar *ittawi-dd* ijj n wudem ixeyyqen.
- ²⁴ Iřřa ad tzedyed deg ict teymart n tzeqqa,
uřa x *tazeddiyt* ak-d ict n temyart ittemcubbucen deg ict n taddart tcarc..
- ²⁵ *Am* waman iřemmađen i yijj n řeemar yuřeř,
ammu i iđa řexbar ařebřan zeg ict n temmurt tigg^wej.
- ²⁶ *Am* ijj n řeunřar ittwafesden u *am* ijj n wanu yeccen t,
ammu i iđa umsegged ittzezičen zzat i wudem n ieiřfanen.
- ²⁷ Macca n wařřas n tamment war iđi ca mliř,
maca tarezzut di tmesřayin yewearen d ccan.
- ²⁸ *Am* ict n tendint ihedmen břa řřiđ,
ammu i iđa ijj n weryaz war ittetiřef buřbeř nnes..

25:13 Awřn. 13:17

25:15 Awřn. 15:1; 16:14

25:18 Izhđ. 11:2; 57:5; 59:8; 120:4; Awřn. 12:18

25:20 Rum. 12:15

25:21 Uf. 23:4,5; Rum. 12:20

25:24 Awřn. 21:9,19

25:28 Awřn. 16:32

26¹ *Am* wedfeř deg unebdu u *am* wenzar di tmeyra,
ammu war dd-ittis ccan ak-d ubuhaři.

² *Am* zzawec ittfarfaren, am tfařgest itřawen *ssa d ssa*,
ammu i tegga ict n nnečret břa ssibbet, nettat war třeqqef..

³ Arekkuđ i uysis, sřimet i weyyuř,
u aemud i weerur n ibuhařiyyen..

⁴ War ttarri x ubuhaři anect tubbuheřya nnes,
mařend uřa d cek war dayes tarekkweseđ.

⁵ Arr x ubuhaři elašsab tubbuheřya nnes,
mařend war ittyiř netta d amięis di tiřřawin nnes.

⁶ *Am* wenni ittgessen iđaren n yixef nnes u *am* wenni issessen leunf,
ammu i yeđa wenni issekkkan tibratin s ufus n ijj n ubuhaři.

⁷ Timessađin n uneeđab arehfent,
ammu i yeđa uřa d awař iweznen deg uqemmum n ibuhařiyyen.

⁸ Amecnaw wenni ittceddan aźru iyřan deg ięiy,
ammu i iđa wenni ittegggen ccan i ubuhaři.

⁹ *Am* ict n tiwent n tzeggwart dd-iggaeden deg ufus n uskarji,
ammu i iđa lmatal deg uqemmum n ibuhařiyyen.

¹⁰ Ařas izemmar ad dd-issuffey marra *zeg yixef nnes*,
maca řmunet n ubuhaři d wenni t řa icran, ad xřaren.

¹¹ *Am* ijj n weqzin ieqben řar min ieuqq,
ammu i itteawad ijj n ubuhaři tubbuheřya nnes..

¹² Ma tezriđ *emmarř* ijj n weryaz i ittegggen ixef nnes d amięis?
Aqa din asitem ařas i yijj n ubuhaři uřa xas..

¹³ Ameęguz iqqar: “*Aqa din* ijj n wayrad izehharen deg webrid,
ijj n weyrad *yuyur* deg wazzayen!”.

¹⁴ *Am* tewwart t^ettunnuđ i teymart nnes,
ammu i ittunuđ uřa d ameęguz di qama nnes.

¹⁵ Ameęguz issnuffar afus nnes di řřebři,
aqa netta yarxu mařend ad t issiweđ řar uqemmum nnes..

¹⁶ Ameęguz ittwařa ixef nnes d amięis,
zi sebęa *iryazen* nni *izemmare*n ad dd-arren s řefhamet.

¹⁷ *Am* wenni ittcebbaren deg imezzuyen n weqzin,
ammu i yeđa wenni ittadfen deg umcubbec nni war ięi nnes.

26:2 ‘zzawec’ - niy ‘afruk’.

26:3 lzhd. 32:9,10; Awřn. 10:13

26:11 2 Bř. 2:22

26:12 Awřn. 29:20

26:13 Awřn. 22:13

26:15 ‘ahsin’ - niy ‘abeřhur’.

26:15 Awřn. 19:24

- ¹⁸ Am ijj n umejnun
 nni iccaten iřefđawen d fřitcat d *ssem* ineqqen,
¹⁹ ammu *i iđa* weryaz nni icemten amqarreb nnes,
 uca iqqar: “Aqa ttqessaređ waha, niđ lla!”
²⁰ Mařa war iđi ukeccuđ, ad texsi tmessi,
 u mařa war *din* iđi uxbarji, yaressa umcubbec..
²¹ *Am iđa* řefřhem i řefřhem itteđduduqen d ukeccuđ i tmessi,
ammu i yeđa ijj n weryaz ittemcubbučen mađend ad dd-isnekkar amenđi..
²² Awařen n uxbarjiy am řalawit,
 tinni hekkwant deg ixxamen n daxeř n ueddis..
²³ *Am* kuffu n nnuqart x uceđiq n třaxt,
ammu i řan iyencicen imiziđen n yijjen s wuř d ačeffan.
²⁴ Wenni di iđa wecrah, issnuffara *i-t* s yiřes nnes
maca deg wuř nnes ittzarreř di řyecc.
²⁵ Mařa netta ittęeccem s tmijja nnes, war t ttiqqi ca,
 mađar sebča n nneawat *aqā din* deg wuř nnes.
²⁶ Uřa mařa iřeđhef wecrah nnes deg wecmat,
 tučeffna nnes ad tettwacarra deg wegraw *n řgens*.
²⁷ Wenni iyzin tasraft, ad dayes iwđa simant nnes,
 u wenni isseqnunnuyen ict n teřđart, ad řares dd-tedweř..
²⁸ Iřes isszarriqen icarreh wenni ittareddęen,
 ijj n uqemmum ařeqqay *s teřraymect* ittawi-dd řxarbet.

- 27**¹ War ttfeyyec zeg wass n tiwecca,
 mađar war tessined ca min dd i řa yawi wass..
² Ejj ijj n ubarrani ad cek icenneč, war iđi aqemmum nnek,
 ijj n midden, war iđi iyencicen nnek.
³ Azru idqeř, ijdi iwezzen ,
maca afugem n ubuhaři idqeř xasen s tnayen idsen.
⁴ Asear d uduqpez n weyđab aqa aten qeřšen,
maca man wen izemmaren ad iqqim ibedd řar tusmi?
⁵ Teřra tarbiyyet s břayřay x tayri innuffaren.
⁶ Iyazzimen n wenni *cek* ittexsen aqa d řečřamat n teřđiqt,
maca isudimen n yenni *cek* icarrhen aqa d ařas.

26:20 Awřn. 22:10

26:21 Awřn. 15:18; 29:22

26:22 Awřn. 18:8

26:27 Izhd. 7:16; 9:16; 10:2; 57:7; Amb. 10:8

27:1

Yac. 4:13,14

- ⁷Wenni ijjiwnen ieejjen x tamment n teyrařt,
maca i wenni iğuzen marra min yarezgen d amizid..
- ⁸Am ijj n wejđid iřaw, *igg^wed* zi řeucc nnes,
ammu *i iğa* weryaz nni i ya iřellēen barra x wemcan nnes.
- ⁹Zzect d řebxur ssfarraħen uř,
ammu eawed tamseēaft icnan n ijj n umeddukkeř zi ccwar n wuř.
- ¹⁰War semmeħ deg umeddukkeř nnek, uřa deg umeddukkeř n babac,
war ttidef ca ħar taddart n umac deg wass n arziyyet nnek.
Iħřa ijj n wajjar yudes x ijj n tewmat yigg^wej..
- ¹¹Iři d amiysis, a mmi inu, u sfarħ uř inu,
maħend zemmarey ad arrey x wenni d ayi i ya isseħqaren.
- ¹²Wenni ifettnen ittwařa řyar uca issnuffara ixef nnes,
maca iħafiiyyen arenin gguren uca ittxeřsa ad ttwaēaqaben..
- ¹³Ksi arruđ nnes, maħar iddakkwař d ađman i yijj n ubarrani,
ksi t d ddiyyet i yict n temħart zi barra..
- ¹⁴Wenni ittbarken ameddukkeř nnes zic ħar tuffut s tmijja ijehden,
aqa man aya ad as ittwaħseb d nneēřet.
- ¹⁵*Amečnaw* tuddimt war ittbeddin deg wass n wenzar ijehden,
ammu i teğa temħart ittemcubbucen..
- ¹⁶Wenni ittexsen ad as ibellec,
aqa-t am wenni ittexsen ad iqala i usemmiđ,
u afus nnes afusi ad iřtef zzect *itteħruğuden*.
- ¹⁷*Am* wenni isseqđaeen uzzař s wuzzař,
ammu i isseqđae weryaz udem n wenni t yudsen.
- ¹⁸Wenni iħeřtan x ijj n wartu, ad icc řyiğet nnes,
wenni iħeřtan bab nnes, ad ittwacennec.
- ¹⁹Am dd-ittban uyembub deg uyembub deg waman,
ammu dd-ittban wuř n bnađem x bnađem eawed.
- ²⁰*Am* řaxart d ushellek war ttiwiwinen,
ammu uřa d tiřawin n iwdan war ttiwđent ad jjiwnent..
- ²¹Ařenjir n usefsi i nnuqart d ufarran i wurey,
ammu i iğa uřa d aryaz am mammec t ttmeddaħen.
- ²²Mařa teddzed abuhaři s wezduz di řmehraz jar řħebb n imendi,
tubbuheřya nnes war xas tħeyyid.

27:7 'wenni' - s Teibranit 'řeemar'.

27:10 Awřn. 17:17; 18:24

27:12 Awřn. 22:3

27:13 Awřn. 6:1,2; 11:15; 17:18; 20:16

27:15 Awřn. 19:13

27:20 Amb. 1:8

²³ Hða maħend ad tessned mammeç ittban wuġi nnek,
wejjeh uř nnek ȳar tħimriwin.

²⁴ Maȳar řeksibet war t^ettȳimi i řebda,
niȳ ma ad iqqim ttaj zi jjiř ař jjiř nneyni?

²⁵ Mařa iruħ arrbiç uca iban-dd uȳemmuy *aziza*,
uca ittwaħtec řebzar x idurar,

²⁶ *xenni ad iřin* izmaren i warruđ nnek,
u iȳayden d ttaman n tmesȳiwt i yijj n yeyyar..

²⁷ uca ad ȳarek yiři min teħwajed n uȳi n tȳayřin i macca nnek,
ad yiři d macca i taddart nnek uřa d řeçweç i tiȳyawin nnek.

28¹ Ieçffanen ttrakkwařen waxxa war *dinni* wi *i-ten* iđaffaren,
maca imseggaden daysen taryast am n ijj n wayrad..

² Zi ssibbet n uęeddi n temmurt *aqā din* ařtas n řħukkam,
maca s ijj n bñadem s řeçeř d tussna,
ad teqqim řřulťa *tbedd* i yijj n řweqt d azirar.

³ Aryaz amezřuđ wenni ittzeyyaren x imarxa,
am wenřar ittawyen marra *ař* war ittyimi ead weȳrum.

⁴ Inni ittejjan Ccarięa sseȳaran aęeffan,
maca inni iħeřřan Ccarięa ttmenȳan akidsen.

⁵ Iryazen ięeffanen war fehħmen řħeqq,
maca inni yarezzun SIDI, fehħmen i kuřci.

⁶ Iħřa umezřuđ nni igguren iřfa,
x wenni igguren ifary di tñayen n ibriden, *waxxa* netta ȳares aġřa..

⁷ Wenni iħeřřan Ccarięa, d ijj n mmis ifehħem,
maca wenni d ameddukkeř n imelħaf, yarra babas ad isseđħa..

⁸ Wenni isseȳaran aġřa nnes s arriba d warbeħ,
issmuna aya i wenni ittħinnan x imezřađ..

⁹ Wenni issħeyyaden amezzuȳ nnes zeg useġi n Ccarięa,
ęad tařaġit nnes d nnei.

¹⁰ Wenni ittarran inni igguren nican ad weddaren x ijj n webrid aęeffan,
netta simant nnes ad iwđa di tesraft nnes,
maca inni i di teġa řekmaret ad warten min iřebħen..

27:26 1 Tim. 6:8

28:1 Lawi 26:36; Aewd. 28:28; Ica. 57:21

28:6 Awřn. 19:1

28:7 Awřn. 29:3

28:8 Lawi 25:35-37

28:10 Awřn. 26:27

- ¹¹ Bu-wağra ittegg ixef nnes d amiŷis di tiŷawin nnes,
maca ijj n umezruđ nni di teđa řefhamet, yargeb xas.
- ¹² Mařa ad řriwriwen imseggaden s řefrařet, aqa din aeuđi ameqqran,
maca mařa kkaren-dd ieffanen, ad issnuffar bnađem *ixef nnes*..
- ¹³ Wenni iddařen ixetřan nnes, war ittefriř,
maca wenni zzaysen ineeemen u ittřeyyad xasen, ad yaf arreřmet..
- ¹⁴ Sseđ n bnađem nni ittweqqaren břa abeddi,
maca wenni isseqsařen uř nnes, ad iwđa di řyar.
- ¹⁵ *Am* ijj n weyrad ittarrujduden
u *am* ijj n ddub *ittřazan* ittazzřen zi ssa yar diha,
ammu i iđa ijj n řřakem aeففan x ijj n řgens amezruđ.
- ¹⁶ Řřakem nni iřwajen řefhamet ittawi-dd řeřşaret ařas,
maca wenni icarrhen arbeř ad izzuggart ussan nnes.
- ¹⁷ Ijj n bnađem ittwařşaren umi issizzeř idammen n ca n yijjen,
ad yarweř yar weřfur n wenđer *n yixef nnes*. War tteji řed ad t issbedd!
- ¹⁸ Wenni igguren *abrid nnes* di řeřfayet, ad injem,
maca wenni igguren ifary di tnayen n ibriden, war itteetřar ad iwđa.
- ¹⁹ Wenni icarrzen tammurt nnes, ad ijjawen s weyrum,
maca wenni iđeffaren aryaz ixwan ad ijjawen zzeřđ.
- ²⁰ Aryaz i di iđa řaman ařas *ad iksi* ařas n lbarakat,
maca wenni ittqeđiqen řima ad igg ağra, war ittwiřsib d amezdag..
- ²¹ Asfarz n wudmawen war icni ca,
mayar i yijj n uřeqquz n weyrum *izemmar* ca n weryaz ad ixđa.
- ²² Wenni ittqeđiqen yar wağra, aqa d aryaz s tiřt taeeffant,
mayar netta war issin aqa řexses ad řares dd-yas.
- ²³ Wenni itteaqaben ijj n bnađem, aqa yar uneggar ad yaf arđa ktar
x wenni isscanan tazyuđi s yiřes nnes.
- ²⁴ Wenni ittkecađen babas niř yemmas uca iqpar: “War iđi d ddenb!”,
aqa-t d acric n ijj n bu-řaxart.
- ²⁵ Wenni di iđa nnfaxet, issekkara-dd amcubbec,
maca wenni ittcařan x SIDI, ad idweř labas xas..
- ²⁶ Wenni ittcařan x wuř nnes, aqa d abuhaři,
maca wenni igguren *abrid nnes* di tiřit ad injem.
- ²⁷ Wenni itticen i imezřađ, war dayes ittiři bu řeyben,
maca wenni itteqqnen tiřawin nnes, ad ittwaneř ařas..

28:12 Awřn. 11:10,11

28:13 Izhđ. 32:3,5; 1 Yř. 1:9,10

28:20 Awřn. 13:11; 20:21; 23:4

28:21 Awřn. 18:5; 24:23

28:25 Awřn. 13:10; 15:18; 29:22

28:27 Aewđ. 15:7,8,10; Awřn. 19:17; 22:9

²⁸ Mařa kkaren-dd ieffanen, *xenni* ittnuffar bnađem, *maca* mařa ttwahellken nitni, ad dd-mmarenyen imseggaden..

29¹ Aryaz, wenni, awarni řami t eaqben ařtas n twařawin, isseqřhen yiri *nnes*,

ad yarř deg ijj n umur, *xmi* war din iři ugenfu.

² Mařa dewřen imseggaden s řřulřa, *xenni* ifarreř řgens, *maca* mařa ihekkem ueffan, ad izhar řgens..

³ Bnađem ittexsen tiyit, issfarrař baba as, *maca* wenni ittmunan ak-d temyarin n farq-ccyeř, ittzeřae agřa *nnes*..

⁴ Ajeřid issbedda tammurt s řřeqq, *maca* aryaz nni issgaeaden đdariba ařtas n twařawin, iheddem i-tt.

⁵ Aryaz nni isswařan amqarreb nnes, ittbezzeae ict n tracca i iđaren nnes.

⁶ Deg ueddi n ijj n weryaz aeffan *innuffar dayes* ijj n řřex, *maca* amsegged ittesřiwřew u ifarreř.

⁷ Amsegged issen ddeewet n imarxa, aeffan *maca* war ifehhem walu di tussna..

⁸ Imestehzayyen ssekkaran ayeuwey di tendint, *maca* imiyisen ssneqřaben ařđab.

⁹ *Mařa* amiyis iksi-dd tanfuč i yijj n ubuhaři, *xenni* netta ggur ad ixeyeq wanit u ad iđhec břa qeřtu.

¹⁰ Iryazen umi itteejib idammen carrhen amezdag, *maca* inni igguren nican xezzen yar řemar nnes.

¹¹ Abuhaři iđeřeq i marra buřbeř nnes, *maca* amiyis ittqemmee i-t..

¹² Řřakem nni itticen taynit i řřard n ixarriqqen, zzayes ad iřin marra imsexxaren nnes d ieffanen.

¹³ Amezřud d ijj n weryaz ittwařsaren řebda, msagaren, SIDI issnewwar tiřřawin nsen s tnayen idsen..

¹⁴ Ajeřid nni itticen tasyart i imarxa di ccree, řkursi nnes ad iqqim ibedd i řebda..

28:28 Awřn. 28:12

29:2 Awřn. 11:10; 28:12,28

29:3 Awřn. 10:1; 15:20; 28:7; Lk. 15:13

29:7 Ayub 29:16

29:11 Awřn. 14:33

29:13 Awřn. 22:2

29:14 Awřn. 20:28; 25:5

- ¹⁵ Aemud d uwebbex tticen tiyit,
maca aħenjir jjin t i yixef nnes,
 yarra yemmas ad tessedħa..
- ¹⁶ Mařa dewřen ieffanen jehden,
xenni yarenni uxeřtu,
maca imseggaden ad řaren weřtu nsen..
- ¹⁷ Arebba mmic u netta ggur ad cek issareyyeħ,
 netta ad iwc *lbarakat* timizidin..
- ¹⁸ Mařa war din tamezriwt, ittfucchu řgens,
maca sseed n wenni iħeřtan Ccaria.
- ¹⁹ Ijj n ismey war itteji ad t arribban s wawařen,
 mayar waxxa netta ifehhem xak, war xak ittarri ca.
- ²⁰ Ma cek *emmarş* war tezrid ijj n weryaz
 ittqeġiq s wawařen nnes?
 Aqa din asitem ktar i ubuhaři uřa xas..
- ²¹ *Mařa* ijen issubeđ ismey nnes zi temzi,
 ad idweř yar uneggar war t ittqidi.
- ²² Aryaz ittarrujduden issekkara-dd amcubbec,
 u bab n wesear *ittegg* ařtas n ixetřan..
- ²³ Nnfaxet n bnadem ggur ad t isswađeε,
maca amwađeε n buħbeř ad as ittwagg ccan..
- ²⁴ Wenni ibeřtan ak-d uxewwan, icarreh ixef nnes,
mayar netta ittesřa i tjaġit, *maca* war t iqqar ca..
- ²⁵ Tigg^wudi zeg iwdan tneddeħ řar řfex,
maca wenni ittcařan x SIDI, ad ittwasgaεeed di řaman.
- ²⁶ Ařtas arezzun udem n řħakem,
waxxa tasyart n kuř ijj t^ettas-dd zi SIDI..
- ²⁷ Aryaz ayeccac d nnei i imseggaden,
maca wenni igguren nican deg webrid nnes,
 aqa-t d nnei i uεeffan.

29:15 Awřn. 10:1; 13:24; 17:21,25; 22:15; 23:13

29:16 Izhd. 37:36; 58:11; 91:8

29:17 Awřn. 13:24; 22:15; 23:13,14

29:20 Awřn. 26:12

29:22 Awřn. 15:18; 26:21

29:23 Ayub 22:29; Awřn. 15:33; 18:12; Ica. 66:2; Mt. 23:12; Lk. 14:11; 18:14; Yac. 4:6,10; 1 Bř. 5:5

29:24 Lawi 5:1

29:26 Awřn. 19:6

Awařen iweznen n Ajur

30¹ Awařen n Ajur, mmis n Yaki. Tamesřact iqeshen.
Awař n weryaz ijehden i Itiyil, i Itiyil d Ukal.

² Nican, aqa necc d aqeffuħ n weryazen,
u řefhamet n bnađem war yari teđi,

³ u necc war řmidey tiyit,
maħend ad yari tiři tussna n Umqeddas Ameqqran.

⁴ Wi igaeeden yar ujenna uca ihwa-dd?
Man wen iyarrwen ašemmiđ deg ifassen nnes?

Wi issennden aman deg warruđ?

Wi yarekknen marra tineggura n temmurt?

Man Isem nnes u man Isem n Mmis,
mařa cek tessned t?

⁵ Marra awařen n Arebbi ttwařeffan,
aqa Netta d adurri i yenni xas ittcařan..

⁶ War arenni yar wawařen nnes,
ħima Netta war cek ittwebbex,
u ad tbaned-dd cek d bu-ixarriqen..

⁷ Necc ttarey ac tnayen n tmesřayin,
war xafi tent qeřteç qbeř i ya mmtey.

⁸ Sigg^wej xafi min ibeđřen d řhard ĩxarriqen,
war d ayi ttic zzeřđ uřa d wagřa,
seedu ayi-dd tasyart inu i d ayi dd-ittasen zeg weyrum,

⁹ mařa lla, xmi i ya jjiwney, ad tay ad Cek nkarey,
ad iniy ‘Wi iđan SIDI?’,

niy xenni, mařa zeřđey, ad acarey,
u ad ggey řeib deg Yisem n AREBBI inu.

¹⁰ War ceqqef deg ijj n umsexxar yar sidis nnes,
ħima netta war cek ineeēē u *xenni* cek ad dayek yiři řeib.

¹¹ *Aqa din* ijj n jjiř i ineeēēren babas,
u war ittbarek yemmas,

¹² ijj n jjiř *i yeđan* d amezdag di tiřtawin nnes,
maca war ittwasird zi řexmej nnes,

¹³ ijj n jjiř s řxezrat inefxen,
s wabřiwen nnes igaeeden.,

30:4 Ayub 38:4; Izhd. 104:3; Ica. 40:12

30:5 Izhd. 12:7; 18:31; 19:9; 119:140, 2 Tim. 2:16

30:6 Aewd. 4:2; 12:32; Asa. 22:18

30:13 Awřn. 6:17

¹⁴ ijj n jjiř s teymas am řesyuf d teymas n teymart am řemwas,
ħima ad řarĉen inni ittwařşaren zi temmurt d imezřaĉ zeg iwdan..

¹⁵ Tadda ģares tnayen n yessis ‘Ewc!’ ‘Ewc!’
Aqa din třata nni eemmarř ad jjiwnen.

Arebea eemmarř ad inin: “Cfa!”

¹⁶ Řaxart d řemřawet ibelleen,
tammurt i war ijjiwnen eemmarř zeg waman,
uřa d tmesi war qqarent eemmarř: “Cfa!”

¹⁷ Tiřt i isstehzan zi babas,
u tesseħqar řtaeet i yemmas,
ad tt qeřeen ibayřiwen ģar teyzart,
u imezyanen n ugider ad tt ccen.

¹⁸ Třata aya *n tmesřayin* edunt ayi s řeεjeb,
arebea war tent ssiney:

¹⁹ abrid n ugider deg ujenna,
abrid n ufiyar x teřĉart,
abrid n uyarřabu deg wuř n řebħar
u abrid n weryaz ak-d teezarect.

²⁰ Ammu i ittegg abrid n ict n temyart izennan:
nettatt t^ettett, tessirid aqemmum nnes,
teqqar: “Nec war ggiy walu d řyec!”

²¹ Sadu třata *n tmesřayin-a* tenhezz temmurt,
sadu arebea i war tzemmar ad tarbu:

²² sadu ijj n umsexxar mařa netta idweř d ajeĝid,
sadu ijj n ubuħaři mařa netta ijjiwen ayrum,

²³ sadu ict n temyart t^ettwacarħ mařa nettatt t^ettwassemřec,
u sadu ict n tesmeyt mařa t^eřtef řwart n lallas.

²⁴ Arebea aya d imezyanen qaε x temmurt,
ead nitni d imiģisen qaε.

²⁵ Tikedřfin war ĝint d řgens ijehden,
maca ead nitenti ssewjadent macca nsen deg unebdu..

30:14 Awřn. 12:18

30:25 Awřn. 6:8

²⁶ Ikawkawen n teŝdart d ijj n řgens nhřa jjhed,
maca nitni bennan tazeddiyt nsen x teŝdart.

²⁷ Tamuyri war řares bu ajeřid,
waxxa amenni iffey s usettef marra,

²⁸ Azermummi tzemmed ad t t'eřfed s tnayen n ifassen,
ead aqa-t netta di řeqřur n ijeřiden.

²⁹ Třata aya řřurufen s řeezz,
 arebea gguren s tecři tecnee.

³⁰ Ayrad, bu-teyruđt jar řmar,
 wenni war ittwexxiren zzat i řed,

³¹ ijj n *uyiřas* s tejeinnatin nnes beysent, niy ijj n wemyan,
 u ijj n ujeřid wenni řar iřa uřayı n umenyi..

³² Mařa cek teggid s tubbuheřya umi tessgaæded ixef nnek,
 niy txemmemed di teřraymect: sars *afus* x uqemmun!

³³ Mařar asendu n uyi ittawi-dd trussi,
 u asendu n wenzaren ittawi-dd idammen,
 u asendu n uxeyyeq, ittawi-dd amcubbec.

Awařen iweznen n yemmas n Lamuyil

31 ¹ Awařen n Lamuyil, ajeřid.
 Awařen iqeřen i zi t t'eřmed yemmas.

² Min *din*, *a* mmi inu, min *din*, *a* mmi n weřsin inu?
 Min *i ya tegged*, *a* mmi n lwueud inu?

³ War ttic tizemmar nnek i temřarin,
 uřa ibriden nnek i tinni itthellaken ijeřiden..

⁴ War dd-tusi i ijeřiden, *a* Lamuyil, war dd-tusi i ijeřiden mařend ad swen binu,
 uřa i ayt n jjehd mařend ad mezren di ccrab.

⁵ Niy ad isuw u ad ittu lřariđa
 u *xenni* ad issfary tanfuč n marra imxeyyben.

⁶ Ewc ccrab i yenni i řa ittwahellken,
 uřa d binu i yenni di iřa wecđan amerzag di řeemar nsen.

⁷ Ejj i-t ad isuw u ad ittu zzeřđ nnes,
 u *ejj i-t* war ttxarrař di tamara nnes ead.

30:31 Ayub 39:19-28

30:32 Ayub 21:5

31:3 Aewd. 17:17

⁸ Arzem aqemmmum nnek i iziynan,
i ddeewet n marra inni ittwajjen.

⁹ Arzem aqemmmum nnek, ħkem s řĥukm nican,
uca ay tasyart i umezřud..

¹⁰ **Alif.** Man wen i ya yafen ict n temyart imeħden?
Ttaman nnes iedu marra řmarjan..

¹¹ **Bit.** Xas i ittcařa wuř n sidi nnes,
war d as ittxeřši řefdeř.

¹² **Gimel.** Nettet t^ettegg as min iřebĥen u maci řyar,
marra ussan n tudart nnes.

¹³ **Dalit.** Nettet tarezzu tađuft d tiffest,
u txeddem s ifassen nnes imeħden.

¹⁴ **Hi.** Nettet tegga am tyarruba n usebbab,
zi řagg^waj t^ettawi-dd macca nnes.

¹⁵ **Waw.** Netta t^etnakkar umi ead teđa ġiřet,
t^ettic macca i taddart nnes,
u tasyart *nsent* i temsexxarin tibřiyin nnes.

¹⁶ **Zayin.** Nettet t^ettarrař deg iyyar u t^etteřef i-t,
zi řyiġet n ifassen nnes tezzu tizayarin deg umarjuē.

¹⁷ **Xit.** Nettet tbekkes tijeinnatin nnes s jjeħd,
u tessemħađ iyaġen nnes.

¹⁸ **Tit.** Nettet tĥekkar i řefdeř n tsebbabt nnes,
řefnar nnes war ixessi di ġiřet.

¹⁹ **Yud.** Nettet tesswizzeđ ifassen nnes yar trukka,
u ifassen nnes tťfen tazđa.

²⁰ **Kaf.** Nettet tarezzem afus nnes i umeħdaj,
u tesswazzađ ifassen nnes i umezřud.

²¹ **Lamid.** Nettet war t^ettegg^wed zi taddart nnes di ssibbet n wedfeř,
mayar marra taddart nnes yares arruđ arjuwani.

²² **Mim.** Nettet tegga tisuntawin n zwaq i yixef nnes,
arruđ nnes s řeqten azdad u *s ufiřu* arjuwani.

²³ **Nun.** Aryaz nnes ittwassen di tewwura,
xmi ittyima netta ak-d imyaren n temmurt.

²⁴ **Samix.** Nettet t^ettegg arruđ n řeqten uca tezznuza *i-t*,
nettat tezznuza ibuyas i usebbab zi Kenēan.

²⁵ **Ėayin.** Tizemmar d řēezz d arruđ nnes,
nettat tdeħhec *tesfarnin* x wass i dd ya yasen.

31:9 Lawi 19:15; Aewd. 1:16

31:10 Awřn. 12:4

- ²⁶ **Pi.** Nettat tarezzem aqemum nnes s tiyit,
aqā din taḡuri s tmexsiwt icewwaren x yiřes nnes.
- ²⁷ **Tsadi.** Nettat tḥeṭṭa x min ittemmsaran di taddart,
ayrum n řeegez war t^ettett .
- ²⁸ **Quf.** Iḥenjiren nnes ttekkaren, ssemyaran tt s řefraḥet,
uřa d aryaz nnes ittmeddeḥ i-tt.
- ²⁹ **Rix.** Aṭṭas n tyessit ggint timegga jehdent,
maca cem teedud-dd ten marra.
- ³⁰ **Cin.** Řebhut tcemmet u aźri ifenna,
maca tamyart nni ittegg^wden SIDI, ittxeřša ad tt ssemyaren.
- ³¹ **Taw.** Wcem as zi řyiřet n ifassen nnes,
jjem timegga nnes ad as řebbḥent ḡar tewwura.

Ambarreḥ

Marra ad ifna

1¹ Awařen n Umbarreḥ, mmis n Dawud, ajeḡid di Urcalim.

² D ibeṭṭařen qae, iqqar Umbarreḥ, d ibeṭṭařen qae, aqa kuřci di řbaṭeř. ³ Man řefdeř i iḡan ęar bnađem di marra arber i zi ittmarret sadu tfuct? ⁴ Jjiř iggur, ijj n jjiř *nmeyni* ittass-dd, *maca* tammurt ad teqqim tbedd i řebda. ⁵ Tneqqar-dd tfuct u tyeęi tfuct *ewawed*, u ad dd-tedweř deęya ęar manis i dd-tneqqar. ⁶ Netta iggur ęar ljanub u ittenneđ *ewawed* ęar ccamal. Am iggur ittenneđ *u* ittenneđ usemmiđ, u ittyima usemmiđ iddakkwař-dd ęar uduwwar nnes. ⁷ Marra iyezran ttkebban di řebęar, *waxxa amenni* war ittccuri řebęar. ęar manis dd-ttazzřen iyezran, dinni ttyimen ttazzřen *ewawed*. ⁸ Marra timesřayin ggurent břa qeṭtu, uřa d iijen war izemmar ad xas yini ca. ęemmarř tiṭṭ ad tejjawen zeg wezři uca amezzuę ęemmarř ad ijjawen zeg utesři. ⁹ Min tuęa ięan ad yiři, min ittwaggen ad ittwagg *ewawed*. War *din* ięi jdid sadu tfuct. ¹⁰ Ma aqa din ca n řęajjet qqaren xas: “Xzar, man aya n jdid!”? Aqa-tt din deg ikuden nni tuęa ięan qbeř i neccin. ¹¹ War ġin d ixarriřen x yenni tuęa din imezwura uřa x yenni i ęa yiřin d ineggura nni dd i ęa yasen *ewad*, uřa x yina war ttiřin ixarriřen ęar yenni dd i ęa yasen awarni asen *ewad*.

Tarezzut n Umbarreḥ

¹² Necc, Ambarreḥ, tuęa ayi d ajeęid x Israil, di Urcalim. ¹³ Necc tuęa kksey deg wuř inu ad arzuę u ad beqqceę s tięit di marra min imsaren sadu ujenna. Man aya d ijj n ccyeř iwęar, iwca i-t AREBBI i tarwa n bnađem ħima ad dayes řhan. ¹⁴ Necc zřię marra timeęga i ittwaggen sadu tfuct, u xzar, marra aya tuęa-t di řbaṭeř d weđfar n usemmiđ. ¹⁵ Min ifaryęen war izemmar ad ittwaseęgem, u min ittxeřřan war izemmar ad ittwawęseb. ¹⁶ Necc ssiwřę ak-d wuř inu, nnię: “Xzar, necc ssemyareę tięit inu uca arnię dayes, maĥu marra inni tuęa izeddyęen di Urcalim qbeř inu. Uř inu izra aṭas n tięit d tussna. ¹⁷ Necc ggiię uř inu maĥend ad dd-awyeę tięit, *maĥend* ad ssney tubbuĥeřya d ufucceĥ. Necc ufię uřa d man aya aqa d ađfar n usemmiđ. ¹⁸ Maęar deg waṭas n tięit din aṭas n řhemm u wenni yarennin di tussna, yarenni deg wemnus.

1:2 Izhđ. 62:10; 144:4

1:3 Amb. 2:22; 3:9

1:4 Izhđ. 104:5

1:7 Ayub 38:8, 9, 10; Izhđ. 104:9, 10

1:9 Amb. 3:15

Abarree n tmesřayin n tudart

2¹ Necc nniy deg wuř inu: “As-dd xenni, ad cek qeğbey s řefrahet. Xzar ħar min icnan!” Xzar, uřa d man aya aqa-t di řbařeř. ²I tadehřact nniy necc: “D tabuhařit *cem!*”, u i řefrahet: “Min dd i ħa tawi amenni?” ³ Necc arzuğ deg wuř inu umi ssarecqey arrimet inu s binu - di řweqt mani uř inu s tiyit iřteř *řřayem* - u umi řesqey di tubbuheřyaya, ařami ad zareğ min iğan ħsen qae i tarwa n bnađem mađend ad t ggen sadu ujenna am ħessben s řmeqřub řqedd n wussan n tudart nsen.

⁴ Necc arniy di řemyaret n min ggiğ. Necc sbeddey i yixef inu tudrin, zzuğ tizayarin deg imarjaeen i yixef inu. ⁵ Necc ggiğ iħwicen d iftisen am yenni n jjenet uca zzuğ daysen eřam kuř ticejjura n fruta. ⁶ Necc ggiğ iyeřmamen ccuren s waman ħima ad zzaýsen ssesweğ azħar mađend ad ssuffyent tcejj ura. ⁷ Necc syiğ isemyan d tsemyin uca dewřen ħari d imsexxaren ittwarwen di taddart *inu*. Tuħa ħari uřa d ict n tħimart d tameqqrant n ifunasen d wuği, ařtas x marra inni tuħa iğan di Urcalim qbeř xafi. ⁸ Necc ssmuney i yixef inu uřa d nnuqart d wureğ d řeknuz n ijeğiden u zi leamalata. Necc debbareğ-dd i yixef inu imeynujen d tmeynujin uřa d min di mezren tarwa n bnađem: tamħart d temħarin. ⁹ Necc arniy di řemyaret inu uca arniğ-dd ařtas, maħu marra inni iğan qbeř i necc di Urcalim, waxxa amenni teqqim tiyit tbedd akidi. ¹⁰ Marra min iğan d mezri di tiřtawin inu, war i d asent qđieey. War meneyey i wuř inu uřa d ict n řħajjet, maħar uř inu ifarħ zi ssibbet n marra arber inu: ta d tasyart n marra amarret inu. ¹¹ *Xas uca* ggiğ uđem inu ħar marra timegga inu, min ggin ifassen inu, u ħar arber nni ggiğ am d ayi tuħa ttmarratey. Xzar, *ufiy* man aya marra aqa-t di řbařeř d weđfar n usemmiđ uca war *din* iği bu řefdeř sadu tafuct.

Tiyit d tubbuheřya

¹² Necc ggiğ uđem inu mađend ad zareğ tiyit, uřa d tubbuheřya d tayyuři, maħar min isna bnađem nni dd i ħa iđfaren ajeğid nni yarecħen ařtas zeg wami? ¹³ Necc zriğ aqa tiyit teđu x tubbuheřya *s wařtas*, am teđu tfawt x tağest. ¹⁴ Amiğis ħares tiřtawin deg uzeğif nnes, *maca* abuhaři iggur di tağest. *Xenni* ufiğ aqa řreqqef i-ten marra tira d ict. ¹⁵ *Xenni* nniy deg wuř inu: “Mařa teřqef abuhaři, ad teřqef uřa d necc. Mayemmi i ħa meyyzey s tiyit?” *Xenni* nniy deg wuř inu: “Uřa d man aya aqa-t di řbařeř.” ¹⁶ Maħar war ittiři řeeqřan x umiğis uřa x ubuhaři eawed. Deg wussan i dd ħa yasen ad ittwattu marra. Ma war immut umiğis am ubuhaři?

2:1 Lk. 12:19

2:6 ‘azyar’ - niğ ‘řyabet’ niğ ‘tazgant’.

2:7 ‘imsexxaren ittwarwen di taddart inu’ - s Teibranit ‘ayt n taddart’, ixs ad yini ‘isemyan niğ imsexxaren’ nni ittwarwen di taddart n bab nsen, war dd-ttwasęen zi barra. Ijj n umsexxar am wanita ittwahseđ d amezwaru n marra isemyan di taddart n sides.

2:12 Amb. 1:17; 7:23

¹⁷ Uca bdiy ad carhej tudart, maɣar min ittwaggen sadu tafuct, tewða-dd xafi *myir* d tamara, maɣar man aya marra aqa-t di řbařeř d weđfar n usemmiđ.

¹⁸ Bdiy eawed ad carhej amarret inu i zi marrtey sadu tafuct, maħend ad t jjej i yijj n bnađem nni i ɣa yiřin awarni ayi. ¹⁹ Wi issnen ma netta ad yiři d amiɣis niy d abuhaři? Aqa ggur ad iřelleř x marra amarret inu i zi marrtey u i zi tuɣa ġiğ d amiɣis sadu tfuct. Aqa uřa d man aya aqa-t di řbařeř.

²⁰ *Řexdenni* nnqeřbey ħima ad ggej uř inu ad iqneđ x marra amarret inu i x tuɣa marrtey sadu tfuct. ²¹ Maɣar *waxxa* aqa din ijj n bnađem i umi dd-yusa arber nnes ak-d tiyt d tussna d tzemmar, *ead* ittxeřša ac ad t iwc i yijj n bnađem i war imarrten i man aya. Uřa d man aya aqa-t di řbařeř d ict n tuęeffna d tameqqrant. ²² Maɣar man řefđeř ɣar bnađem zi marra areber nnes u zi tarezzut n wuř nnes i zi ittmarrat sadu tfuct? ²³ Maɣar marra ussan nnes mɣir d amnus u ccɣeř nnes *myir* řhemm. Ead di ġiřet war yareyyeħ wuř nnes. Uřa d man aya aqa-t di řbařeř.

²⁴ War din iġi d lemlih i bnađem x macca d tseswit uřa x umi iyeġba řeemar nnes ɣar marra amarret nnes. Necc zriy aqa uřa d man aya *yusa-dd* zeg ufus n AREBBI. ²⁵ Maɣar man wen izemmaren ad yecc niy man wen izemmaren ad yawi ařiqqi, barra i Necc? ²⁶ Maɣar Netta ittic tiyt d tussna d řefraħet i bnađem nni icnan ztat i wuđem nnes. *Maca* i umednub ittic as ccɣeř maħend ad iyarw u ad issmun, ħima ad t iwc *xenni* i wenni iġan icnan ztat i wuđem n AREBBI. Uřa d man aya aqa-t di řbařeř d weđfar n usemmiđ.

Marra ɣares tsaeęet nnes

3 ¹ Marra ɣares řmijař nnes u aqa din tsaeęet *ittwaggen* i kuř tamesřact sadu ajenna.

² Aqa din ict n tsaeęet n tarwa d ict n tsaeęet n řmewt, ict n tsaeęet n tazzut u d ict n tsaeęet n weqřae n min itwazzun,

³ ict n tsaeęet n tmenyiwt d ict n tsaeęet n usgenfi, ict n tsaeęet n weħdam d ict n tsaeęet n řebni,

⁴ ict n tsaeęet n imeřřawen d ict n tsaeęet n tdeħħact, ict n tsaeęet n wecđan d ict n tsaeęet n ccđih,

⁵ ict n tsaeęet n uħejjar n wezru d ict n tsaeęet n wejraw n wezru, ict n tsaeęet n udarree d ict n tsaeęet n řagg^waj x udarree,

⁶ ict n tsaeęet n tarezzut d ict n tsaeęet n uweddar, ict n tsaeęet n uxemmer d ict n tsaeęet n useyyeb,

2:22 Amb. 1:3; 3:9

2:24 Amb. 3:12, 22; 5:18; 8:15

2:26 Ayub 27:16, 17; Awřn. 28:8; Amb. 3:13

3:5 1 Kur. 7:5

⁷ ict n tsææet n ucarreg d ict n tsææet n uxeyyed,
 ict n tsææet n useydi d ict n tsææet n řhard,
⁸ ict n tsææet n tayri d ict n tsææet n wecrah,
 ict n tsææet n garra d ict n tsææet n řehna.

⁹ Man tizi yar wenni ixeddmen x min xef yarebbeř? ¹⁰ Necc zriy ccyeř nni iwca AREBBI i tarwa n bnađem mađend ad zzayes ssiħřen ixef nsen. ¹¹ Netta igga marra d ařebħan di řweqt nnes. Igga uřa d akud i řebda deg wuř nsen, břa ma izemmar bnađem ad iħaka di tmegga nni igga AREBBI zeg umezwaru řares ař aneggaru. ¹² Necc ufiy war řarsen iđi min iħřan x minni farrħen *iwđan* niy ad arren meźri meřmi nitni *ead* di tudart nsen. ¹³ U eawed aqa kuř bnađem ad icc u ad isu uca ad yarr meźri di min iřebħen di marra amarret nnes. Aya d ict n tarzeft n AREBBI.

¹⁴ Necc ssney aqa marra min ittegg AREBBI, ad yiři i řebda. War řares ittmarni walu u war zzayes ittwasenqis walu. AREBBI igga *i-t* mađend ad gg^weden zzat i wudem nnes. ¹⁵ Min iđan, tuya iđa qbeř, uca min i řa yiřin, tuya iđa *ead*. AREBBI yarezzu x min iedun.

Actab n umsegged d inni war iseggeden

¹⁶ Aqa zriy sadu tfuct eawed amcan n řħeqq, aqa iselleř din řyecc, uřa d amcan n tsegda, aqa din řyar. ¹⁷ Necc nniy deg wuř inu: “AREBBI ad iħkem amsegged d uceffan, mařar dinni ict n tsææet i kuř tamesřact u i qae řxedmet.” ¹⁸ Necc nniy deg wuř inu: “Aqa di řřwee n tarwa n bnađem, aqa AREBBI ad ten issifef u nitni ggur ad twařan aqa nitni amecnaw řmař, nitni deg ixef nsen.” ¹⁹ Mařar x tira n tarwa n bnađem u x tira n řmař: nitni řarsen tira d ict. Am mammec immut wa, immut uřa d wenneyni, marra idsen řarsen d twarrit n nnefs d ijj. War din iđi řefđeř i bnađem x řmař, mařar marra aqa-t di řbařeř. ²⁰ Marra idsen gguren řar ijj n wemcan, marra nitni zeg ucař uca ad dd-dewřen řar uc ař. ²¹ Wi issnen ma buħbeř n tarwa n bnađem ad igaeed řar sennej u buħbeř n řmař ad dd-ihwa řar temmurt? ²² Ammu i twařiy war iđi min iħřan x minni ifarreħ bnađem di tmegga nnes, mařar man aya d tasyart nnes, minzi man wen izemmaren ad t yarr ař i řa iřar min i řa yiřin awarni as?

Wenni iħeřřaren d wenni ittwahřaren

4 ¹ Zriy eawed marra ddeđ i ittwaggen sadu tfuct. Xzar, aqa da imetřawen n yenni ittwadeđen, inni war řar *iđi* umfewwej. Iffey-dd leunf zeg ufus n yenni ten ittedđan, *maca* war řarsen bu umfewwej. ² Necc řebħey imettinen nni

3:9 Amb. 1:3
 3:20 Amz. 3:19

immuten ead *aṭṭas zeg wami*, zeg inni iddaren, inni ead iddaren. ³ Iḥran xasen s tnayen idsen d wenni war iḡin ead, d wenni war izrin timegga tieffanin nni ittwaggent sadu tfuct.

⁴ Necc zriy marra amarret d marra tizemmar di řxedmet, aqa-t myir d ameanad n ijj ak-d wenneyni. Uřa d man aya aqa-t di řbařeř d weđfar n usemmid.

⁵ Abuhaři idfes ifassen nnes uca ittett aysum n ixef nnes. ⁶ Iḥra ijj n wuru *n ufus* iccur s řhudnet uřa tnayen n ifassen ccuren s arber d weđfar n usemmid.

Amarret n wenni weḥḥdes

⁷ Eawed zriy *ca* min iḡan di řbařeř sadu tfuct. ⁸ Aqa *din* ijjen *aqa t ḥafi* u war din wenni d wiss tnayen i ibedden řares. Uřa war řares iḡi uḥenjir u war řares umas. War iḡi uneggar řar marra arber nnes, uřa war t^ettyiwin titṭ nnes zeg wagřa. “I umi tteggey tamara u ssekkiy tt di řemar inu zi tcuni?” Uřa d man aya di řbařeř d ijj n ccyeř iwear i yeġa. ⁹ Tnayen ḥsen zeg ijjen waha, mařar nitni řarsen řmunet d lemlih deg warber nsen. ¹⁰ Mařar mařa nitni wđan, ad issnekkar ijjen zeg umεacar nnes eawed. *Maca* axeyyeb i wenni i iḡan weḥḥdes mařa netta iwđa, minzi war din ittiři ḥed maḥend ad t issnekkar ad ibedd.

¹¹ Eawed mařa tnayen ṭṭsen munen, ad řarsen yiři řeḥmu, *maca* mammeç i řa igg ijjen weḥḥdes ad iḥma? ¹² Maca mařa netta, weḥḥdes, yarna ijjen, *zemmaren nitni* s tnayen idsen ad řarsen bedden. Ijj n wesyun imuden x třata war iqetṭu deyya.

Ajeġid aḥenjir d umiṡis

¹³ Iḥra ijj n uḥudri d amezřuđ d amiṡis zeg ijj n ujeġid iwsar d abuhaři i war ifeḥhmen ead i weeřam. ¹⁴ Mařar ad dd-iffey zi řeḥbes maḥend ad idweř d ajeġid waxxa netta ittwaxřeq-dd d amezřuđ di tgeldit nnes. ¹⁵ Necc zriy marra inni iddaren i igguren sadu tfuct, *jmie* ak-d uḥudri, wenni d wiss tnayen nni ggur ad ibedd deg wemcan nnes. ¹⁶ War din aneggar řar řgens nni am ikmeř nni zi izwar netta *am yixef*. *Waxxa amenni* uřa d inni dd i řa yasen awarni as, war zzayes farrḥen. *Ammu* uřa d man aya aqa-t di řbařeř d weđfar n usemmid.

X řwusud i Arebbi

¹⁷ Ḥđa ařurif nnek mařa cek teggured řar Taddart n AREBBI. Aqarreb ḥima ad teřessed, ḥsen zeg uwehheb n třarřt s *ufus n* ibuḥařiyyen, mařar nitni war ssinen walu u ammu i řa ggen min iḡan d aceffan.

5¹ War tqeġiq s uqemmum nnek u ħda aqa uř nnek war ittemħizwar ad inġeq awař ztat i AREBBI. Mařar AREBBI deg uġenna, *maca* cek di temmurt. Iwa, eġj ad iřin wawařen nnek udrusen.² Mařar am tirja t'ettas-dd s wařtas n řehhu, ammu uřa d řhard n ubuhaři s wařtas n wawařen.

³ Mařa cek teggid i AREBBI ict n tjaġit, war ttarja ca *xenni* maħend ad ttkemmręd, mařar war d as tteġiben ibuhařiyyen. Min twaęded, ittxeřsa ad ttkemmręd.⁴ Iħřa mařa war twaęded, x mařa cek twaęded *maca* war tkemmręd d.⁵ War tteġji aqa aqemmum nnek ad yarr arrimet nnek ad texđa u war teqqar ztat i wudem n lmalak, aqa man aya d aweddar waha. Mayemmi i řa iffugem AREBBI x min teqqared u ad yareddeġ řxedmet n ifassen nnek? ⁶ Mařar deg wařtas n tirja, aqa daysent min iġan di řbařeř, ammu uřa deg wařtas n wawařen. S uya: Gg^wed AREBBI!

Inni iħeřřaren d řehřaret

⁷ Mařa cek tħekkared řehřaret n imezřad uřa d amnaę n řħeqq d tsegda di ľamala, war ttarġif ca x tmesřact, mařar x yijj n umeqqran aqa din wenni d ameqqran *xas* uca xasen bedden inni d imeqqranen *ęad*.⁸ Ijj n ujeġid ittceřtaren i temmurt *n tfeġaħt*, aqa netta d řefđeř i temmurt di marra iyezdisen.

Ad ifna wagřa d bnađem

⁹ Wenni ittexsen ttmenyat, war ittiwin ęemmarř ttmenyat, u wenni ittexsen aġřa, ęemmarř war ittiwin řmunet *nnes*. Uřa d man aya aqa-t di řbařeř.

¹⁰ Mani ittmarni wagřa, ammu ttmarnin uřa d inni t i řa iccen. Man řefđeř i řa iqqimen i aytbab nnes mřir tiřtawin nsen zemment ad xzarent *aya*? ¹¹ D miřid iđes n uxeddam, ma netta řares drus niř ařtas n macca, *maca* i bab n wagřa afeyyeđ nsen war ten itteġji ad třsen.

¹² Aqa din ijj n řřar igga am řehřac i zřiř sadu tfuct: aġřa ittęess xas bab nnes i druct i ixef nnes. ¹³ Ifna *zeema* wagřa nnes s ict n temsart d taęeffant uca netta tuřa yeġj-dd mmis, *xenni* war řares iqqim walu *ęad* deg uřus nnes. ¹⁴ Am mammec dd-iffey netta zeg uęeddis n yemmas, *ammu i řa* ięqeb d aęaryan. Ad yuyur am mammec i dd-yusa, war izemmar ad iksi uřa d ict n řħajjet zeg umarret nnes *zi marra min izemmar* ad *kides* iksi deg uřus nnes.¹⁵ uřa d ta d ict n tmesřact d taęeffant: nican mammec i dd-yusa netta, ad yuyur. Man řefđeř nnes *xenni* i wenni imarřten i uřemmiđ *waha*? ¹⁶ ęawed ittyima ittett di taġest ussan nnes am kemřen. Ittwamarret *s* řehřac nnes d uduqqez nnes n weřđab.

5:3 Řxř. 30:3; Aewd. 23:20

5:4 Aewd. 23:20, 21

5:6 Awřn. 10:19

5:14 lzhđ. 49:18

¹⁷ Xzar, min ttwařiy, aqa d lemlih u icna aqa *ijj* ad icc ad isu u ad izar marra řxar i marra amarret nnes i wenni umi ittmarrat *bnadem* sadu tafuct di řqedd n wussan n tudart i d as dd-yarzew AREBBI, mařar ta d tasyart nnes.

¹⁸ Eawed kuř *bnadem* i umi iwca AREBBI agra d txubay u i umi iwca tizemmar mařend ad zzayes icc u ad zzayes yarbu tasyart u ad zzayes ifarř řar warber nnes, aqa-tt d tarzewt n AREBBI. ¹⁹ Mařar netta war ittidar *ead* ařtas deg wussan n tudart nnes, minzi AREBBI iwehha as-dd s min issfarrařen uř nnes.

Agřa nni zzaysen bab nsen war dd-yarr meřri

6¹ Aqa din *ijj* n řřar nni zřiy sadu tfuct nni imsaren ařtas jar yewdan.² *ijjen* yarzew as AREBBI agra d txubay d ccan. Aqa war ittxeři walu i řemar nnes zi marra min dayes d meřri, *maca* AREBBI war t *ijji* ad zzayes icc, *mařar* *ijj* n ubarrani ad t icc. Aqa uřa d man aya di řbařeř d *ijj* n řřar d aeeffan.

³ Mařa *ijj* n weryaz yejj-dd mya n iřenjiren u iddar ařtas n iseggwusa, ařami dewřen wussan n tudart nnes deg wařtas, *maca* řemar nnes war *ijji*wen ca s řxar u war ittwiff wenřeř i netta, necc ad iniy: *ijj* n weyřay tecna as x netta. ⁴ Mařar yusa-dd di řbařeř uca iffeř di tařest u s tařest ittwařeřheř isem nnes.⁵ Netta eawed war izri tafuct u war tt issin. *Ammu* řar wa řhudnet ktar x *weryaz* nni, ⁶ wah, waxxa mařa netta iddar ařfayen n iseggwusa, *maca* břa ma ad izar řxar! Ma war gguren marra řar wemcan d *ijj*?

⁷ Marra arber n *bnadem* i uqemmun nnes, waxxa amenni eemmarř war ittccuri řemar nnes. ⁸ Mařar man řefřeř i umiyis x ubuhaři? *Man řefřeř i* umezřuđ nni issnen ad yuyur zzat i yenni iddaren? ⁹ Iřřa min iřan zzat i tiřawin x wetlae n řemar. Uřa d man aya di řbařeř d weđfar n usemmiđ.

¹⁰ Min ma tuřa iřan, aqa isem nnes ittwařaya qbeř, u tuřa ittwassen min i řa yiři weryaz. Netta war izemmar ad imcubbec ak-d wenni xas ijeħden. ¹¹ Mařar aqa din ařtas n wawařen nni yarennyen di řbařeř. Man řefřeř *n uya* i *bnadem* em?¹² Mařar wi izemmaren ad issen min iřan i *bnadem* di tudart *nnes* di řweqt n řqedd n wussan n tudart *nnes* ifennan nni isseeddu am tiři? Mařar wi izemmaren ad issen i *bnadem* min i řa imsaren awarni as sadu tfuct?

5:17 Amb. 2:10, 24; 3:12, 22; 9:7; 11:9

6:5 Ayub 3:16; Izhđ. 58:9

6:12 Amb. 8:7; Izhđ. 144:4; Yac. 4:13, 14

Taddart n řefrahet d taddart n wecđan

7¹Isem iřbeħ iħra x z zect iřbeħen, ass n řmewt *iħra* x wass n tarwa.²Teħra twaħit ħar taddart n wecđan, x twaħit ħar taddart *mani ttqeddamen* macca., minzi dayes i iġa qeħtu n bnađem marra u wenni iddaren ittegg i-tt deg wuř nnes.³Iħra wecđan x tdeħħact, maħar s ijj n uyembub iceđnen ittdak^wař wuř ħsen.⁴Uř n imiħisen *aqa-t* di taddart n wecđan, *maca* uř n ibuhařiyen *aqa-t* di taddart n řefrahet.

⁵Iħra ad tesřed ħar uwebbex zeg imiħisen x weřessi i yezři n ibuhařiyen..

⁶Maħar am utartek n isennanen sadu umeqraj, ammu i tegga tđeħħact n ubuhaři. Uřa d man aya aqa-t di řbařeř.

Ieřamen

⁷Maħar řeħřaret ggur ad tessbuhři amiħis, u tarzeft *i arrecwet* tessexsara uř.

⁸Aneggaru n tmesřact teħra x umezwaru nnes. Wenni ħar iġa ttasie n řxađar aħtas iħra x umęeffar.

⁹War sexxed deħya di buħbeř nnek, maħar deg weħsin n ibuhařiyen izeddey uxeyyeq.

¹⁰War teqqar: “Min tuħa *din* iħran deg wussan n zic x mammec ġan wussan-a?” Maħar aseqsi aya war *izemmar ad iffey* zi tiħit.

¹¹Tiħit ak-d tesħart tecna u aqa-tt d řefđeř i yenni ittwařan tafuct.

¹²Maħar tiħit aqa-tt i tiři uřa d tmenyat aqa atent i tiři. Řefđeř n tussna aqa tiħit t'ttic tudart i aytbab nnes.

¹³Xzar min igga AREBBI, maħar wi izemmaren ad iseggem min issfary Netta?

¹⁴Arr mezři s řħar deg wass n řefrahet uca ħđa deg wass n arziyyet, maħar uřa d wa igga i-t AREBBI nican am wenneyni ħima bnađem war ittif uřa d walu awarni as.

Uyur x webrid n řwest

¹⁵Marra aya i zriy deg wussan *n tudart inu* ifennan. Aqa din amsegged nni ittawahllken di tsegda nnes uca aqa din ačeffan nni iszuggarten *ussan nnes* di marra tuęeffna nnes.¹⁶War tegg ixef nnek d amsegged aħtas, u war tegg ixef nnek d amiħis aħtas.

Mayemmi i ħa tđeyyęed ixef nnek?

¹⁷War ttiři d ačeffan aħtas u war ttiři ęawed d abuhaři aħtas.

Mayemmi i ħa temmted mařa war dd-yiwid ęad řmijař nnek?

7:1 Awřn. 22:1

7:5 Awřn. 13:18; 15:31, 32

7:6 Izhd. 58:10

7:9 'aħsin' - niħ 'abeħrur'.

7:14 'awarni as' - man aya ixs ad yini 'awarni i řmewt nnes'.

¹⁸ Mliĥ maṛa cek tcebbared di man aya uca war d as tarexxud ead, mayar wenni ittegg^weden AREBBI, ad ittwafekk zi marra aya.

¹⁹ Tiḡit tessejhed amiḡis x eecra n ayt n jjehd nni iḡan deg ict n tendint.

²⁰ Wah nican, war iḡi uṛa d ijj n bnađem d amsegged x temmurt, *uṛa d ijj* ittegg ṛxar u war ixetṭi ca.

²¹ War ttic taynit nnek i marra awaṛen nni qqaren iwdan, ḡima eemmarṣ war t^ettesriđ aqa amsexxar nnek ad cek ineeṛ. ²² Mayar uṛ nnek yuca aṭṭas n twaṛawin, aqa uṛa d cek tneēred inneḡni.

Tarezzut d tidett tiwi-dd bnađem ḡar Arebbi

²³ Marra aya beqqceḡ t s tiḡit. Necc nniḡ: “Xsey ad kesbey tiḡit!”, *maca* tiḡit teqqim ayi ḡar ṛagg^waj. ²⁴ *Mayar* min igg^wejen d min yuḡyen, *wah* yuḡyen, man wen izemmaren ad t yaf? ²⁵ Nnqeṛbey, uṛa d uṛ inu *akidi*, maḡend ad afey tussna, maḡend ad beqqceḡ, ad arzuḡ tiḡit d wenway *i dayes*, maḡend ad ssney *s tidett* aqa ṛḡar d taḡyuru i taḡyuru d tubbuheṛya.

²⁶ Ufiḡ min iḡan d amerzag x ṛmewt: tamḡart *tenni iḡan am* traccawin u uṛ nnes *amecnaw* tixecfin *ineqqen* u ifassen nnes *amecnaw* iceddiyyen. Wenni yarđan zzat i wudem n AREBBI, izemmar ad zzayes infekk, *maca* amednub ad daysen imxumber..

²⁷ Xzar, aya i ufiḡ, iqqar Umbarreḡ, *umi arenyey* ict n ṛḡajjet i yicten *nneyni* maḡend *ammu* i ḡa yafey ṛḡasur *nnes*: ²⁸ min tuḡa yarezzu ṛeemar inu ead, *maca* war t ufiḡ: *wah* ufiḡ ijj n weryaz deg waṛef, *maca* ict n temḡart war tt ufiḡ jar marra yina. ²⁹ Xzar, ict waha i ufiḡ: aqa AREBBI igga bnađem nican, *maca* nitni arzn deg waṭṭas n yebriden iḡraymeyyen.

Tiḡit teṭṭae

8 ¹ Wi iḡan am umiḡis, u wi issnen ad ifekk ict n tmesṛact? Tiḡit n bnađem t^ettarra aḡembub nnes ittnewwar uca tbeddeṛ *tifras* n ṛeqseḡ n uḡembub nnes. ² Necc *qqarey*: “Ḥḡa aḡebbar n ujeḡid!”, u *man aya* di ssibbet n tjaḡit n AR EBBI. ³ War ttigg^wij s tazṛa x wudem nnes, war ttegg azeḡif nnek di tmesṛact taēeffant, mayar netta igga marra min xef yarḡa. ⁴ Awaṛ n ujeḡid dayes ṣṣulṭa temḡar. Man wen izemmaren ad as yini: “Min t^etteged cek?”

⁵ Wenni iḡetṭan tawṣeyyet, war t iṛeqqef *walu* n min iḡan d aeēffan. Uṛ n umiḡis issen ṛḡaṛ d ṛḡukm. ⁶ Mayar i kuṛ anway ijj n ṛḡaṛ d ijj n ṛḡukm, mayar tuēeffna n bnađem tessedqaṛ i-t.

7:20 1 Ij. 8:46, 47; 2 Im. 6:36; Awṛn. 20:9; 1 Yḡ. 1:8

7:25 Amb. 1:17; 2:12

7:26 Awṛn. 5:3; 6:24-35; 7:6-27; 22:14

8:1 ‘ad ifekk’ - s Teibrant ‘ad issen’.

8:2 Awṛn. 24:21

8:5 Rum. 13:3

⁷Maɣar netta war issin min i ɣa imsaren, maɣar man wen i d as t i ɣa issecnen mammec i ɣa yiři aya? ⁸War *din* iġi uża d ijj n bna dem izemmar x uşuđi n uşemmiđ ař ami izemmar ad xas ibelleċ. War *din* iġi uża d ijj ɣares řşulţa x řmewt u war *din* iġi uża d ijj izemmar ad iksi ttesřiĥ deg umenyi: tuċeffna war tejj i ad nejmen aytabab nnes. ⁹Marra aya zřiy t, umi sşenqerbey uř inu ɣar marra min ittwaggen sadu tfuct, di řweqt řami işelleċ bna dem x bna dem nneyni, i druct nnes.

Tasegda n Arebbi aqa-tt tnuftar

¹⁰Ammu i zřiy iċeffnanen nni tuya ittwanedřen, udfen ɣar wendeř, *minřra* inni iggin min iġan nican ffyen zeg wemcan amqeddas, ttwattun di tendint. Uża d man aya di řbařeř. ¹¹Maɣar řřukm x tċeffant war ittwagg deɣya, s uyenni iccur wuř n tarwa n bna dem maĥend ad ggen min iġan d aċeffan. ¹²Waxxa amednub ittegg taċeffant mya n twařawin u iddar ařtas, waxxa amenni sşney aqa inni ittegg^weden AREBBI ad feřřen, inni zzayes ittegg^weden. ¹³Aċeffan *maca* war ittiři mliĥ u war ɣares t^ettiři tudart d tazirart. Netta ad yiři am tiři, maɣar war ittegg^wed AREBBI.

¹⁴Aqa din ca min ittwaggen x temmurt nni iġan di řbařeř: aqa din imseggaden ittemmsar asen axmi tteggan am iċeffnanen, u aqa din iċeffnanen ittemmsar asen axmi tteggan tasegda. Necc nniy: uża d man aya di řbařeř. ¹⁵S uyenni i ttşebbaĥey řefraĥet, maɣar war din iġi i bna dem min iġan ĥsen *di tudart nnes* sadu tfuct myir mařa netta ittett, isşess u ifarreĥ. Iři aya ad t iċacar deg warber nnes di marra ussan n tudart nnes i d as yarezef AREBBI sadu tfuct.

¹⁶Umi tuya necc ggiy uř inu maĥend ad sşney tiyit u maĥend ad xzarey man tasebbabt i igguren x temmurt, - maɣar am s wass uża s ġiřet netta war ittwiři ca n arraĥet s tiřawin nnes -, ¹⁷*xenni* zřiy marra min igga AREBBI, aqa bna dem war izemmar ad ibeqqec min ittwaggen sadu tfuct. Maɣar min ma i ɣa imarret bna dem am yarezzu, war ittif walu. Waxxa amiyis ad yini belli netta isşen, netta war izemmar maca ad t yaf.

Bna dem war izemmar ad iĥkem tasyart nnes

9¹Maɣar necc ggiy marra aya ɣar wuř inu maĥend ad arzuđ di marra man aya, *ufiy* aqa imseggaden d imiyyisen d tmeġga nsen deg ufus n AREBBI. Tayri d wecrah war ten issin bna dem, aqa marra iġa zzates. ²Marra *iġa* am mammec *iġa* ɣar marra: tira d ict třeqqef amseggad uċeffan, am uşebĥan d umezdaġ am umexmuġ, wenni iqeddmen tayarřt d wenni war iqeddmen tayarřt, aşebĥan d

8:7 Amb. 6:12

8:8 Ayub 14:5; Izhd. 39:6

8:12 Izhd. 37:9, 10, 11, 12, 18, 19, 20; Awřn. 1:33; Ica. 3:10

8:15 Amb. 2:24; 3:12, 22; 5:18; 9:7

umednub, wenni ittjağan d wenni itteg^weden maħend ad ijağ.³ Man aya d ijj n řyar di marra min imsaren sadu tfuct aqa marra *iwdan* iřqef iten tira d ict, uca uřa uř n tarwa n bnađem iccur s řyar, u aqa din aťemmes deg wuř nsen di řweqt n tudart nsen, u awarni i uya *ad uyuren nitni* ġar imettinen.⁴ Maġar i wenni iqqnen i marra inni iddaren aqa din asitem, minzi aqzin iddaren ħsen zeg wayrad immuten.⁵ Maġar inni iddaren ssnen, aqa nitni ad mnten, *maca* imettan war ssinen walu qaē. Nitni war tt^eťffen walu zi řmunet, maġar řidaret xafsen t^eťtwattu.⁶ Aqa tayri nsen d wecrah nsen d wasam nsen fñan. I řebda war ġarsen bu tesġart ead di marra min ittemsaren sadu tfuct.

⁷Uyur *xenni*, iwa ecc s řefrahet aġrum nnek uca su s wuř ifarħen binu nnek, maġar iejeb as i AREBBI timegga nnek aťtas zeg wami.⁸ Ejj ad yiři arruđ nnek d acemřař řebda u eemmarř war ittxeřsi zsect x uzeġif nnek.⁹ Barreē x tudart ak-d temġart nni ak-d t^eťtexsed marra ussan n tudart nnek ifennan nni d as iwca AREBBI sadu tfuct, mařa ussan nnek nni iēddun, maġar ta d tasġart nnek di tudart-a, u zeg umarret wenni i umi tmartted sadu tfuct.¹⁰ Marra min i ġa yaf ufus nnek maħend ad t yegg, egg i-t elahřab tizemmar nnek, maġar war iġi di řaxart mani i ġa tuyured min i ġa tegged niġ anway niġ tussna uřa d tiġit.

¹¹Eawed zriġ sadu tfuct aqa ayt n bu-tazřa war ġeġben *řebda* di ħamat, niġ ayt n bu-teġruđ *řebda* deg umenġi, niġ imiġisen *řebda* aġrum, niġ inni s řeēqeř *řebda* aġra, uřa d inni s řefhamet *řebda* arđa, maġar řħař d tira řeqqfen uřa d marra nitni.¹² Maġar bnađem war issin řmijař nnes, amecnaw iseřman inħeřren di tracca n arziyyet, u am iġđađ innħeřren di řfex. Ammu uřa d tarwa n bnađem ttwaťffen di řfex deg ict n řweqt d taēeffant, xmi xasen dd-tweťta *tracca* deġya.

Tiġit war ġares bu uweqqar

¹³Uřa d tiġit-a zriġ tt sadu tfuct, tusa ayi-dd d tameqqrant aťtas.¹⁴ Tuġa ict n tendint d tamezyant dayes drus n yewdan *waha*. Iffey xas ijj n ujeġid d ameqqran, iħewwes i-tt, u issbedd xas lbarajat timeqqranin.¹⁵ Ittwaff dayes ijj n weryaz d amezřuđ d amiġis wenni ifekken tandint s tiġit nnes, *maca* uřa d ijj n bnađem iēqeř *ead* x weryaz nni.¹⁶ *Xenni* nniġ necc: “Tiġit teħřa x jħhed!”, waxxa t^eťtwaseħqar tiġit n umezřuđ u awařen nnes war t^eťtwasřen..

¹⁷Awařen n imiġisen nni i ġar tesřan *iwdan* di řhudnet ħsen zeg uġuyyi n řħakem jar ibuhařiyyen.¹⁸ Tiġit teħřa x řesnaħ n umenġi, *maca* ijj n umednub *waha* iheddem aťtas.

9:2 Izhd. 73:12, 13

9:16 Awřn. 21:22; 24:5; Amb. 7:19

Aqarri n tubbuheřya

10¹Izan ineqqen ttarran zzeċt n wedhan n uweġtar ad tarġuġ u ad tesmem. Drus n tubbuheřya twezzen aġtas x tiyit d ccan. ²Uř n umiřis aqa-t *i netta* afus nnes afusi, *maca* uř n ubuhaři *i wanita* afus nnes azeřmaġ. ³Uřa deg webrid min xef iggur ubuhaři, ittxeřša as wuř nnes, iqqar i marra aqa netta d abuha ři. ⁴Mařa xak ixeyyeq buħbeř n bu-jjehd, war ttegg^wij x wemcan nnek, mařar man aya d ddwa, yaressa ddnub imeqqranen.

⁵Aqa din ijj n řřar nneřni nni zřiy sadu tfuct, aqa-t d ijj n uweddar i dd-iffyen zeg ayt n řřuġta. ⁶Tettwassgææad tubbuheřya aġtas, *am* ttřiman ayt n bu-wağřa swadday. ⁷Necc zřiy imsexxaren nyin x yeysan uřa d řħukkam nni igguren am imsexxaren *x iđaren nsen* x temmurt.

⁸Wenni itteqqazen aħfur, ad dayes iwđa *s yixef nnes*, wenni iheddmen řħiġ, izemmar ad as iqqes ufiřar.

⁹Wenni yarebbun ižra, ad *zzaysen* iyzem *ixef nnes*, wenni ittqeddaren akeccuġ, ad yiři di lxařar.

¹⁰Mařa uzzař *n ccaqur* idweř iħfa u *bab nnes* war t isseqđe, xenni ittxeřša as jħhed ktar, *maca* tiyit d tenni n yemmatsen ħima ad ifřeħ bnađem. ¹¹Mařa izef ufiřar qbeř æeżzem, war din řefđeř i uweżzam.

¹²Awařen zeg uqemmum n umiřis xsen ssar, *maca* iyencicen n ubuhaři řarđen t simant nnes. ¹³Beddu n wawařen zeg uqemmum nnes d tubbuheřya u aneggaru n min dd-iffyen zeg uqemmum nnes d ařemmes æeffan. ¹⁴Abuhaři ittkettar řħarġ aġtas, maca bnađem war issin min i řa imsaren. U min i řa imsaren awarni as, wi d as t i řa iæawden? ¹⁵Arber n ibuhařiyyen ittarra-ten uħřen, mařar nitni war ssinen mammec i řa yuyuren řar tendint.

¹⁶Uċt xam, *a* tammurt, ajeřid nnes d aħenjir *æad* u řħukkam nnes řar teffut tt eġten!. ¹⁷Sseġd nmem, *a* tammurt, ajeřid nnes d mmis n tarwa n tařiřet nnes u řħukkam nnes tteġten řar řweqt ittwaggen, maħend ad ttwameħden, war iği maħend ad skaren. ¹⁸S řeęez i dd-thekkwa řxedmet n tzeqqqa u s ifassen yareħfen ggur ad tudum taddart. ¹⁹*Bnađem* ittegg ařrum maħend ad iđhec, u binu issfarraħ inni iddaren u ttmenyat neffæent i marra min iğan.

²⁰War neęeęeř ajeřid waxxa řar di řbař n nec, deg wexxam n yiđes war neęeęeř bu-wağřa, mařar ijdaġ n ujenna zemmar ad ssuyuren řħess *n wawařen nnek* u *ammu marra* wi řar ġan wafriwen izemmar ad isseġdu awař.

10:8 Awřn. 26:27

10:16 lca. 3:3, 4; Ĥuc. 13:11; Ėam. 6:4

10:20 Uf. 22:28

Ixarrišen war zemmaren ad beđřen řxedmet

11¹ Sekk ayrum nnek tiwa i waman, mařar awarni i ađtas n wussan ad t tafed *ewwed*.² Bđa t di sebea, niř ead di tmenya, mařar cek war tessined man řřar i řa yiřin di temmurt.

³ Mařa ccuren iseynuten, ttzeřaen anřar x temmurt. Ma tacejjart tewđa řar ljanub niř řar ccamal, deg wemcan mani tewđa, t⁴ttýima din tezzeř.

⁴ Wenni ixezzaren řebda řar usemmiđ, war ggur ad izarε, wenni iřeđđan řebda iseynuten, war ggur ad imjar.

⁵ Am mammec cek war tessined abrid n uřemmiđ, ammu *i war tessined uřa* mammec ttwaggen iysan deg uceddis n temřart s ddeyset: ammu i war tessined tmegga n AREBBI wenni itteggen marra *min iřan*.⁶ Zare zزاریet nnek řar tuffut u war ttekkes afus nnek řar tmeddit, mařar cek war tessined min igguren ad iřreř, ta niř ta, niř ead s tnayen idsent ggurent ad iřint řebhent.

Sfarř di temři nnek, maca ssen aqa řřukm n Arebbi ad dd-yas

⁷ Tifawt d tmizidit u mliř i tiđđawin ad řarent tfuct.⁸ Wah, mařa aryaz iddar ađtas n isegg^wusa, ejj i-t ad ifarř di marra tina, u ejj i-t ad ixarreř deg ussan ibarcanen, uřa d nitni ggur ad iřin deg wađtas. Marra min i d i řa yasen, aqa-t di řbařeř.

⁹ Farř, *a cek* ařudri, di temři nnek, sfarř uř nnek deg wussan n temři nnek. Uyur deg ibriden n wuř nnek u di min ttwařant tiđđawin nnek, maca ssen aqa SIDI ad cek issekk x marra aya i ccree. ¹⁰ Sigg^wej řhemm x wuř nnek u řřeyyed řřar x arrimet nnek, mařar temři d řweqt s ucewwaf abarcan aqa aten di řbařeř.

Temři d tawessart

12¹ Idar Wenni cek dd-ixeřqen deg wussan n temři nnek, **qbeř ma** ad dd-awđen wussan n řřar i zi i řa tinid: “War daysen ufiř řefrařet!”² **qbeř ma** ad t⁴ttwabarcen tfuct d tfawt d tziri d itran uca ad dd-εeqben iseynuten awarni i wenzar,³ řar wass min di ieessasen n taddart ad arjijen, iryazen ijehden ad qewsen, tinni iřarryen tasirt ad ssbeddent *tawwuri nsent* minzi nitenti drus idsent, uca *timyarin* nni dd-issajjan zi řkwazi ad xasen dd-tewđa tařest⁴ u tiwwura řar zzenqqet ad ttwabelleent, xmi ddriz n tsirt ad isseyd uca řřess n uđiđ ad dd-igaeed u marra yessis n uyennij ad dewřent qewsent,⁵ u *bnadem* ad igg^wed zi marra min iřan yuεřan uca ad din iřint *eřam kuř řeřwayej* inexřisen deg webrid u tacejjart n řewz ad tnewwar u aburxes ad idweř d tamara u

11:2 2 Kur. 9:10

11:3 ‘tacejjart’ - niř ‘addag’ (‘iddagen’).

11:5 Yř. 3:8

tanewwact n 'ukebbas' war d as dd-yusi ead ħar řbař, - mayar bnađem iggur ħar taddart nnes n řebda u inni iceřřen ad rařen ad dd-tasen deg ibriden - ,
⁶ qbeř ma ad t'ettwarxu tesyunt n nnuqart, ad t'ettwarř řřawyyet n wurey, ad innefrar weqbuc ħar tařa uca ad teqđu tjarrat deg wanu, ⁷ taejjact ad dd-teeqeb ħar temmurt, am mammec tt-tuđa, u buřbeř ad dd-ieqeb ħar AREBBI wenni t iwcin.

Awař aneggaru

⁸ D ibeřřařen qae, iqqar Umbarreĥ, aqa kuřci di řbařeř.

⁹ Sennej i uđa, minzi Ambarreĥ tuđa-t d amiyis, isseřmed eawed tussna i řgens, tuđa ittbařu ittbeqqac mliř. Ieđeř ařřas n wawařen iweznen.¹⁰ Yarzu Umbarreĥ mařend ad yaf awařen ieđřen u min yura, aqa-t nican, awařen n tidett.¹¹ Awařen n imiyisen amecnaw isennanen u amecnaw imesmiren ittwasidfen, tiseqqar n ismuniten, immewcen zeg ijj n Umeksaw.

¹² Sennej i marra aya, a mmi, ĥđa ixef nnek: war din aqeřtu n tira n wařřas n idlisen u ařřas n tyuri tessaharř arrimet.

¹³ Awař aneggaru n marra min tesřid aqa t d wa: "Gg^wed AREBBI u ĥđa tiweřřa nnes!", mayar man aya *i yurin* i kuř ijj n bnađem.¹⁴ Mayar SIDI ad yawi kuř tameggit zzat i taddart n ccree x marra min innuffaren, ma tuđa iřbeř niy tuđa war iřři.

12:5 'tanewwact n ukebbas' - isem-a n tnewwact tanita s tutlayt n Tlatinit: 'capparis'. S Teerabt 'الكَبَر'.

12:7 Amz. 2:7; 3:19; Řř. 16:22

12:8 Izhd. 62:10; 144:4; Amb. 1:2

12:9 1 Jj. 5:26

12:11 'ameksaw' - niy 'aniči'.

12:13 Aewd. 6:2; 10:12; Awřn. 3:7

12:14 1 Kur. 4:5; 2 Kur. 5:10

Izři x izřan

Mmezri n tesřit i yesři

1¹ Izři x izřan nni *iřan* n Suliman.

2“Ejj i-t ad ayi issudem s isudimen n uqemmum nnes,
minzi tayri nnek řsen zi binu.

3 Řefwařet n zzect nnek tecna,
isem nnek am zzect izeřřen,
s uya ttexsent cek tezariyyin.

4 Jbed ayi awarni ac, neccin ad nazzeř awarni ac!
Ajeřid indeh ayi deg ixxamen nnes.
Ejj aneř ad narceq u ad zzayek nfarř,
ad neeřer x tayri nnek
ktar x min i řa neeřer x binu.
Nican ttexsent cek.”

5“D tabarcant necc, u řebřey,
a yessis n Urcalim,
am tqiřunin n Qidar,
am řizarat n Suliman.

6 War d ayi xezarent *ammu*,
minzi necc bbarcney,
minzi tessecmeř ayi tfuct,
iřenjiren n yemma tuřa xeyyqen xafi,
jřin ayi ad řřiy imarjařen n uřiř.
Amarječ n yixef inu war t řřiy ca.”

7“Cek, wenni ittexs buřbeř inu, ini ayi,
mani tarekkweseđ,
mani tessareyyařed *tařimart* řar řa n uziř,
minzi i umi i řa iřiy am tenni iřenben
řar řimriwin n imeacaren nnek?”

⁸“Mařa cem war t tessined,
cem tenni icnan qae jar temyarin,
xenni ffeŷ, đfar řatar n wuđi
u arwes tiyađtin nnem mani zeddyen imeksawen.”

Řeynuj n yesři d tesřit s nnubtat

⁹“Ssemquddiy cem ak-d uyis zzat ikarruten n Firėun,
a tameddukkeč inu.

¹⁰Mečar řebhen imeggizen nnem jar tseddyin,
iri nnem jar ifiřan s tyaqutin.

¹¹Ad am negg tiseddyin n wureŷ,
ak-d tneqqiđin n nnuqart.”

¹²“Min řa yekk ujeđid *iqqim* řar řřabřa nnes taqurarit,
itticc řřenbel inu řefwařet nnes.

¹³Llif inu ittegg ayi am tecyart n mirru,
tenni issensen jar idmaren inu.

¹⁴Llif inu i necc am tqebbiđt n newwac n řřenni,
deg imarjaesen n uđiř n řayn-Jadi.”

¹⁵“Xzar, tecnid cem, tameddukkeč inu!
Xzar, cem tecnid, tiřřawin nnem d idbiren.”

¹⁶“Aqa dayek azri, a llif inu, wah, řdarfed,
tuzzizewt d tassut nney,

¹⁷Tiřenya n tudrin nney d tineglin,
tiřenya n tzeqqa aqa atent d ticejjura n umerzi.”

Arcam n tesřit

2¹“Necc d tanewwact n Carun,
d talillect n teysarin.”

²“Am tlillect jar tzegg^wart,
ammu i teđa tameddukkeč inu jar tyeđitin.”

1:8 ‘imeksawen’ - niř ‘iničan’.

2:1 ‘talillect’ - ijj n marka n innuwwaren daysen azri ařřas.

Arcam n yesři

³“Am tcejart n tteffaht jar tcejura n wežyar, ammu i yeğa llif inu jar warrawen. Necc aqa ayi mmezrey ad qqimey di tiři nnes. řyiget nnes d mizid i waney inu.

⁴Netta indeh ayi di taddart n binu, u **tayri** d taeęant nnes xafi.

⁵Sjehdem ayi s ęaryita n zzbib, sbarrdem ayi s tteffaħin, maęar necc heřcey s **tayri**.

⁶*Afus* azeřmađ nnes sadu uzeęif inu, afusi nnes idarreę ayi-dd.

⁷Necc ad kennint arrey ttjaęant, *a* yessis n Urcalim, ęar tęayđin n wežyar u ęar tudadin deg iyyare*n*, aqa kennint war hekkwřent **tayri**, war tt-i-dd-ssekkarant ař t^ettexs simant nnes.”

Tawasit n yesři

⁸“Řħess n llif inu!
Aqa da, ittas-dd,
inettu x idurar,
ineggez x tewririn!

⁹Llif inu *yarwes* deg ięayđ n wežyar, niy deg ijj n umežyan n wudaden. Aqa-t da, ibedd awarni i řħid nney, ixezzar zi řekwazi, ittceyyeę zi ccebbac.”

Tasřit tessiweř x řeęruđ n yesři

¹⁰“Llif inu ittarra-dd uca inna ayi:
‘Kkar, bedd, *a* tameddukkeč inu, aži inu,
uca as-dd!

¹¹Maęar aqa da, tagerst teędu, iksi wenęar, aqa iruħ.

2:3 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

¹² Banen-dd inuwwaren di temmurt,
 řhař n wenziz aqa-t da,
 uca tmijja n tjililleřt nesřa i-tt *ewwed* di temmurt nney.

¹³ Artu n tazart ittxemmař řbacur nnes,
 uca tizayarin ittnewwaren arxun i řefwah.
 Kkar, bedd, tameddukkeč inu, azri inu,
 uca as-dd! ”

Isři yarenni di řecruđ

¹⁴ “Tadbirt inu deg imucan n udurri di řejruf,
 deg ijj n wemcan innuffaren di tsawent *n wedrar*,
 ejj ayi ad zarey ayembub nnem, ad sřey i tmijja nnem,
 mayar d tmizidti *teřa* tmijja nnem, iřbeř uyembub nnem.”

Tasřit teks ad tiři i yesři waha

¹⁵ “Třfem aney-dd iceebawen, iceebawen imezyanen,
 inni ittarytaren *aney* imarjaeen n uđiř,
 mayar tizayarin deg imarjaeen nney ttnewwarent *ead*.

¹⁶ Llif inu aqa-t inu u necc nnes,
 d wenni yarekkwsen jar tlillicin.

¹⁷ ař i řa ismeđ wass,
 u ad arewřent tiřiwin.
 Nneđ-dd, *a* llif inu,
 iři am ijj n iřayđ n wezyar
 niy am ijj n umezyan n wudaden
 x idurar n řejruf.”

Mmezři n tesřit i yesři di řiřet

3¹ “Arzuy xas di řyaři *am řiy* x tassut inu,
arzuy x wenni ittexs řeemar inu.

Necc arzuy xas,
maca necc war t ufiy.

² *Necc niy*: ‘Ad kkarey, ad suřey di tendint,
 deg ibriden u x izzariyen.

Necc ad xas arzuy, *ad arzuy x* wenni ittexs řeemar inu.’
 Necc arzuy xas, *maca* war t ufiy.

³Ufin ayi iċessasen am ttennden di tendint.
Necc nniy: ‘Ma tezrim kenniw wenni ittexs řeemar inu?’

⁴Řami tuġa ead war xasen eđuġ, ufiy t,
wenni ittexsen řeemar inu.

Necc ttfey t, war zzayes arexxuy
ařami t-i-dd iwyey řar taddart n yemma,
deg wexxam n daxeř n tenni i dd ayi yurwen.

⁵Necc ad kennint arrey ad ttjaġant, *a* yessis n Urcalim,
řar tġaydin n weřar u řar tudadin deg iyyaren,
aqa kennint war hekkwřent *tayri*,
war tt-i-dd-ssekkarant řares ař teks simant nnes.”

Tawasit n kula ak-d yesři i řemřac

⁶“Min teena tenni i dd-igaeden zi řexřa,
am iqellijen n ddexxan,
deg ijj n useynu n mirru d řebxur,
u s marra řebzar ittfulen n usebbab?

⁷Xzar, rectu *n trebbut* n Suliman,
ttennden as-dd settin n ayt n bu-teyruđt,
zeg ayt n bu-teyruđt n Israil,

⁸marra inni itteřfen ssif, inni iřemmden amenyi,
kuř ijj s ssif nnes řar tmeřřađt nnes
zi ssibbet n min issagg^waden di ġiřet.

⁹Ajeġid Suliman igga ijj n rectu i trebbut i yixef nnes
s ukeccuđ n Lubnan.

¹⁰Ieumad řar teymart igga i-ten s nnuqart,
aemmed n weerur n wurey uca ayimi n arjuwani.
Daxeř nnes yarden t
s *tayri* n yessis n Urcalim.”

¹¹“Ffyent u xzarent, *kennint* yessis n řihyun,
aqqa da ajeġid Suliman ak-d ttaj i zi t tgelled yemmas
deg wass n wurar nnes,
deg wass n řefrařet *yuzřen* deg wuř nnes.”

Izři n yesři x tesřit

⁴1 “Xzar, tecnid cem, tameddukkeč inu, cem tecnid.
 4 Awarni i lltam nnem tiřřawin nnem d tidbirin.
 Acewraf nnem amecnaf tařimart n iřayđen
 i ijnan x idurar n Jilead.

²2 Tiymas nnem ggint am řimart n wuři řsin ten,
 inni dd-ittgææaden zeg wemcan n uřebben,
 marra *tixeswin* urwent tacniwin,
 war teqqim ict nbřa iřenjiren.

³3 Iyencicen nnem am ufiřu azegg^way iředqen,
 iřbeř uqemmmum nnem.
 Lřenkat nnem am tremmant ibđan
 sadu lltam nnem.

⁴4 Iri nnem am řřumæet n Dawud,
 bnan tt am tesfifin *n tseddyin*.
 Ařef n tseddariyin *n ueeskari* uyřent yares,
 marra am tseddariyin *iqeřřen iquraren* n ayt n bu-teyruđt.

⁵5 Idmaren nnem ggin am tnayen n iřayđen imezyanen,
 am wacniwen n řyayđet n wezyar,
 heddan di tillicin.

⁶6 Ař i ya ismeđ wass u ad arewřent tiřiwin,
 ad uyurey řar wedrar n umirru,
 řar tewrirt n jjawi.

⁷7 Cem marra d aži, tameddukkeč inu,
 war dayem uřa d ijj n řeib.

⁸8 Hwa-dd akidi zeg *idurar n* Lubnan, *a* tasřit inu,
 hwa-dd akidi zeg *idurar n* Lubnan,
 řwed-dd zi tqiccet n Amana,
 zi tqiccet n Canir d Hirmun,
 zi řar řmargařat n wayraden,
 zeg idurar n iřiřasen.

⁹9 Tucared ayi uř, *a* ućma, *a* tasřit *inu*,
wah tucared ayi uř,
 s ict n *řxezrat n* tiřřawin nnem,
 s ict n tseddect n yiri nnem.

4:5 ‘tillicin’ - ijj n marka n inuwwaren daysen aži ařřas.

¹⁰ Mammec tecna tayri nnem, *a* učma, *a* tasřit *inu*,
mečar tešbeř tayri nnem x binu,
řefwařet n zzećt nnem x marra řećtur.

¹¹ Zeg iyencicen nnem, *a* tasřit *inu*,
t^ettudum tamment n teyrařt,
tamment d uyi sadu iřes nnem,
u řefwařet n warruđ nnem am řefwařet *n idurar n* Lubnan.

¹² *A* učma, *a* tasřit *inu*, cem d tařwict ibell^een,
d tařa iqqnen, d řeunřar icemmeen.

¹³ Řefru^e i zzayem issneřřiyen d jennet n tremmanin,
s řyiřet iřebřen ařtas, nnewwac n řřenni d řřenbel.

¹⁴ řřenbel d zzeefran,
ařanim uřemmum ittřuřen ak-d řqarfa,
eřam kuř ticejjura n jjawi, mirru d wećfiř,
ak-d marra řećtur iřebřen qa^e.

¹⁵ *A* tařa n iřwicen,
anu n waman iddaren
inni dd-ittazřen zeg *idurar n* Lubnan.”

Tasřit tessiweř, isři yarra-dd

¹⁶ “Kkar, *a* asemmiđ n nnej,
as-dd, *a* asemmiđ n swadday,
řuđ x weřwic *inu*, ejj řefwařet *n* řećtur nnes ad tuyur.
Ejj llif *inu* ad dd-yas řar weřwic nnes,
ad icc zi řyiřet nnes iřebřen!”

5¹ “Necć usiř-dd řar weřwic *inu*, *a* učma, *a* tasřit *inu*,
řećdey mirru *inu* ak-d řećtur,
cciy ařrum n tzizwa ak-d tamment,
swiř binu *inu* d uyi.
Imeddukař, ccem, swem, sscarem, *a* imeizzen!”

Tasřit tzeħza ad tarzem i yesři

² “Necć řřsey, maca uř *inu* ifaq.
Aqa da tmijja n llif *inu* wenni issqarqben
‘Arzem ayi, *a* učma, tameddukkeć *inu*,

4:17 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

tadbirt inu, *a* kuřci inu,
 mayar azeřif inu iccur s nnda,
 imuzaren inu *ccuren* s tuddimin n ĝiřet!

³ Aqa kksey arruđ inu,
 mammec i t ęa yarđey eawed?
 Iđaren ssirđey ten,
 ma ad ten ssexemjey eawed?

⁴ Llif inu issekk-dd afus nnes zeg unuqqib n tewwart,
 uca inhezz wuř inu zzayes.

⁵ Necc bedđey ħima ad arzmey i llif inu,
 ifassen inu udumen s mirru,
 u *zeg* iđewđan inu issizzeř mirru
 x ifassen n zzekrun.

⁶ Necc arzmey i llif inu,
maca llif inu tuya yuyur, iedu.
 Iffey řemar inu umi tuya issawař!
 Necc arzuę xas, *maca* war t ufię.
 Necc řayię as, netta war xafi dd-yarri.

⁷ Ufin ayi iessasen ęar wenneđ nsen di tendint,
 nitni wtin ayi, yezmen ayi,
 aqendur inu kksen ayi t iessasen n řehyud.”

Izři n tesřit ak-d yessis n Urcalim

⁸ “Necc ad kennint arrey ttjaęant, *a* yessis n Urcalim,
 mařa kennint tufint llif inu, min d as i ęa tinint?
 Aqa tesseřec ayi *tayri*.”

⁹ “Min ęares ęar llif nnem ktar x llif *nneyni*,
a cem i di ięa wazři qae zi temęarin?
 Min ęares ęar llif nnem ktar x inneęni,
 aqa cem ammu i d aneę tarrid nettjaęa?”

¹⁰ “Llif inu d acemřař *ittissiqen* d azeggway *am idammen*,
ittban am taeęant sennej x eecra n řuřuf.

¹¹ Azeęif nnes d ureę iqquř iřfan,
 imuzaren n ucewwaf nnes d tiwřirin i itteęgen am řemwaj,
 d ibarcanen am ibayřiwen.

¹² Tiřřawin nnes ggint am tedbirin ęar tseęyawin n waman,
 ttwasirđent s uęi, qqiment di tcuyar nsen *am izra iyřan*.

¹³ Imeggizen nnes ggin am iħwicen n řeçtur,
jar řeçcub ittfulen,
 iyencicen nnes am tillicin,
 ttudumen s mirru ifesyen.

¹⁴ Ifassen nnes am tebriqin n wurey,
 eemarent s izra zi Tarcic,
 aæddis nnes igga am řeaj ittissiqen,
 řeħħfen t s tyaqutin n řaffir.

¹⁵ Imesdan nnes d ipilaren n řmarmur,
 x dsusa n wurey ittwaşeffan.
 Iban-dd netta am Lubnan,
 ittwafarz am *tcejjart n* tengelt.

¹⁶ Aney nnes iccur s tazyudi,
 uca marra min řares icuwwar.
 Wa d llif inu,
 wa d ameddukkeř inu,
a kennint yessis n Urcalim!”

6¹ “Mani yuyur llif nnem,
 a cem icnan qæ x temyarin?
 Mani yarra s uzeğif llif nnem?
 Neccin nexs ad xas narzu akidem!”

² “Llif inu ihwa řar uħwic nnes,
 řar tbuda s řeçtur,
 ħima ad yarwes deg iħwicen,
 ħima ad issmun tillicin.

³ Necc zeg llif inu,
 u llif inu aqa-t inu,
 netta d wenni yarekkwsen jar tillicin.”

Asři iyennej x wezri n tesřit

⁴ “Cem tşebħed, *a* tameddukkeč inu,
 amecnaw Tirşa,
 tecnid am Urcalim,
 tessagg^waded am iseddiyyen n řeşkar s tæğanin *nşen*.

5:12 ‘tillicin’ - ijj n marka n innuwwaren daysen azri aţas.

6:2 ‘tillicin’ - ijj n marka n innuwwaren daysen azri aţas.

⁵ Kkes tiṭṭawin zzayi,
mayar nitenti yedřent ayi ifadden aṭṭas.
Acewwaf nnem amecnaw taḥimart n iḡayden
i iḡnan x *idurar n* Jilead.

⁶ Tiymas nnem ggint am tḥimart n wuḡi,
i dd-ittgaææaden zeg wemcan n uşebben,
marra *tixeswin* urwent tacniwt,
war teqqim ict nbřa iḡenjiren.

⁷ Lḡenkat nnem am tremmant ibdan
awarni i lltam nnem.

⁸ Aqa din settin n tjeḡidin d tmenyin n tiyya,
uřa d tiezariyyin břa řeřsab.

⁹ Weḡḡdes nettat, tadbirt inu, tenni ikemmřen inu,
ayenni n yessis n yemmas,
nettat d tenni ifarzen ḡar tenni i d as dd-yurwen.
Mařa zřint tt tyessit, ad tt sseuḡant,
tijeḡidin d tiyya ad tt cenneent *s izřan*.”

¹⁰ “Min teena tenni dd-issijjen am tfawt n řefjar,
teca am tziri iqeffřen, teřfa am tfuct yareqqen,
tessagg^wad am iseddiyyen n řeekar s teeḡanin?”

¹¹ “Necć ḡwiḡ ḡar teḡwict n tcejjura n teḡyact
ḡima ad xzareḡ aḡemmuy ibedden di teḡzurt,
ḡima ad xzareḡ ma tazayart tessuffeḡ-dd,
ma ticejjura n aremman ttnewwarent.

¹² Tuḡa war dd-arriḡ taynit aqa řeemar inu inḡar ayi
deg ikarruten n řgens inu, n iḡ n wecrim.”

Azri n tesřit ḡar ccđiḡ

7¹ “Eḡeb-dd, eḡeb-dd, *a* Culamit!
Eḡeb-dd, eḡeb-dd, maḡend ad dayem nexzar.”

“Min texsem ad tzarem di Culamit?”

“*Nettat* am ccđiḡ s nnuḡtat n tnayen n řeekarat.”

- ²“Mečarš cnan iřuraf nnem di řandaliyyat *nnem*,
a, cem yessis n ijj n wecrim!
 Aĥnunni n tmeřřađt nnem am tseddyin iyřan *ttraĥent ttasent-dd*,
 řřenet n ifassen n ufennan.
- ³Taebbudt nnem am tsarijt teĥnunni,
 mani war ittxeři binu ixegđen.
 Aeeddis nnem d akemmic n irden,
 nnđent as-dd tlillicin.
- ⁴Idmaren nnem *ggin* am tñayen n iyayđen imezyanen,
 am wacniwen n tyayđet n wezyar.
- ⁵Iri nnem igga am řřumet n řeaj,
 tiřtawin nnem am iyeřmamen n Ĥacbun,
 yar tewwart n Bat-Rabbim,
 tinzart nnem am řřumet n Lubnan
 i issajjan yar Dimacq.
- ⁶Tiwa nnem *igga* azeđif nnem am Karmil,
 acewwaf n uzeđif nnem am arjuwani.
 Ajeđid ittwaĥbes deg imuzaren nnem.”

⁷“Mečarš d azri i dayem,
 u mečarš řsebĥed, *a tayri*,
 di *kuřci* min izemmar bñadem ad yarr mezri!”

Awař n yeři

- ⁸“Tiddi nnem tarwes di tcejart n tini,
 idmaren nnem deg izekkunen n uđiř.
- ⁹Necc nniy: ‘Ad nyey x tcejart n tini,
 ad řřfey di řefruc nnes.’
 Idmaren nnem *ad iřin* am izenkak n uđiř yar tzayart,
 u řefwaĥet n wenzaren nnem am tteffaĥin,
- ¹⁰aney nnem am binu řsebĥen ařtas...”

“... wenni ittraĥen nican yar llif inu,
 wenni ittarran iyencicen n yenni iřřen ad nhezzen.”

Tasřit tessiweř x mmezri nnes i yesři.

¹¹“Nec n llif inu,

ğari dd-ittas mmezri nnes.

¹²As-dd, llif inu, ejj aney ad nuyur ğar yeıyyar,
ad nesses di ředcur.

¹³Ejj aney ad nekkar zic ħima ad nuyur ğar imarjaeen n uđiř,
ejj aney ad nzar, ma tazayart *aqa* tessuffuğ,
ma nnuwwar nnes nnurzmen,
ma ticejjura n aremman newwarent.

Dinni i ğa wceı tayri inu.

¹⁴Ttiffaħin n tayri arxunt i řefwaħ,
u tiwa n tewwura nney aqa din frutat icewwaren,
tinni n tıřri d tinni ittwaxemmřen.

A llif inu, xemmřey tent i cek!”

8¹“Ax, maelik qaε cek d uma,
wenni itıęeden di tbibbicin n yemma.
Mařa ufiı cek di barra, ad cek ssudmey,
břa ma d ayi sseħqaran.

²Iři ad cek nedhey, ad cek awyey ğar taddart n yemma,
cek ad ayi tessřemded *din*.

Ad ac wceı binu ittfuħen s řectuř ad teswed,
azemmi n *tcejjart* inu *n* waremman.

³Azeřmađ nnes aqa-t sadu uzeğif inu,
uca afusi nnes idarreε ayi-dd.

⁴Nec ad kennint arrey ttjağant, *a* yessis n Urcalim:
Mayemmi i ğa thewřent **tayri**
niı ad tt-i-dd-tessekkarent,
qbeř ma t^ettexs nettat.”

Tasřit teffey-dd zi řexřa ak-d yesři nnes

⁵“Min teena nni *din* ittgaeεaden zi řexřa,
tettεemmed x llif nnes?”

“Sadu *tcejjart* n tteffaħt arrey mmezri nnem,
mani cem dd-tejja yemmam s řeħriı n tarwa,
mani cem dd-tejja tenni cem dd-yurwen.”

⁶“Sars ayi am ttabeε x wuř nnek,
am ttabeε x uyiř nnek,
mařar **tayri** tejhed am řmewt,
tusmi teqseř am řaxart.
Tifeřřutin nnes d tifeřřutin n tmessi, *aqa atent* am uceεεař n SIDI.
⁷Ařřas n waman war zemmaren ad sxsesyen **tayri**,
uřa d iyezran war tt ttiwyen.
Waxxa iwca ijjen i **tayri** marra agřa n taddart nnes,
ad t sseřqaren d aseřqar.”

Tasřit d aytmas

⁸“Neccin řarney ict n ućmatney tamezyant,
ead war d as dd-ffiřen idmaren.
Min i řa negg i ućmatney,
deg wass i di xas i řa ssiwřen?”

⁹“Mařa nettat d řřidř,
ad xas nessbedd acbar *am ict n temrist* n nnuqart.
Mařa nettat d tawwart,
ad tt neqqen s tfeřwin n ukeccuđ n tengelt.”

¹⁰“Necc d řřidř u idmaren inu amecnaw lburjat.
Xenni dewřey necc di tiřřawin nnes am tenni yufin řeřna.”

Ařwic n tzayart n Suliman d weřwic n tzayart n tesřit

¹¹“Suliman tuřa řares ijj n umarjue n uđiř di Bael-Hamun.
Iwca amarjue nni i iεessasen.
I řřiřet nnes qaε ijj yiwi-dd ařef n řewzen n nnuqart.

¹²Ařwic n uđiř inu, aqa-t zzat i tiřřawin inu.
Ařef n řewzen n nnuqart aqa aten i cek, *a* Suliman,
u ařfayen i iεessasen n řřiřet zzayes.”

Ařayi n yesři d tesřit

¹³“*A cem* tenni izeddyen deg iħwicen,
iɛciren *nnem* ttesřan s imezzuyen i tmijja nnem,
qqaren: ‘Ejj ayi ad tt sřey!’”

¹⁴“Deyya, *a* llif inu,
iři am iyayđ n wezgar,
niy am umezyan n udaden,
x idurar *iccuren* s řeɛcub ittfulen.”

Icaeya

Tamezriwt n Yahuda d Urcalim

1¹Tamezriwt n Icaeya, mmis n Amuṣ, tenni izra x Yahuda d Urcalim, deg wussan n Euzziya, Yutam, Aḥaz d Hızıqiya, ijeğiden n Yahuda.

²Sřem, *a* ijenwan, uca sseyd, *a* tammurt, minzi SIDI issawař: “Nec̄c̄ sseymey iħenjiren u ssemyarey ten, *maca* nitni yewwyen xafi.³ Amwa issen bab nnes d usnus řmedwed n sisi nnes, Israil *maca* war issin, řgens inu war dayes teği řefhamet.”

⁴“Uct x řgens i ixđan, řgens *i x iğa* ddqeř n řmueřiyet, zzariet n ieffanen, tarwa n usnexřie. Nitni jjin SIDI, sseħqaren Amqeddas n Israil, arrin *as-dd* s weerur.⁵ Mayemmi t̄ttexsem ad t̄ttwawtem ead, *umi* kenniw teqqimem t̄tt̄yewwayem. Azeğif marra issħuss, uř marra yuħeř.⁶ Zi třeqqqa n uđar ař azeğif war dayes t̄ttifed min iřebħen! Mıyir iyezzen, t̄teebayar d uyezzen yarezmen, war ten hennden, war ten sşyarden, war ten ssaredben s zzept.⁷ Tammurt nwem texřa, tinneddam nwem sşcemden tent s tmessi, tammurt nwem şşarden tt ibarraniyyen ztat i titřawin nwem, aqa-tt d řxirbet amecnaw sşenqeřben tt ibarraniyyen.⁸ Yeğis n řihyun teqqim řar đeffar am ict n teiccut deg umarjue n uđiř, am texxant *n ueessas* deg iyyar n řexyar, am tendint ittwařşaren.⁹ Mři SIDI n řeeskarat war d aney ijji drus min iqqimen, iři nedweř amecnaw Sadum, iři negga am Eamurra.”

¹⁰“Sřem i wawař n SIDI, *a* řħukkam n Sadum! Wcem amezzu y i Ccaria n AREBBI, *a* řgens n Eamurra!¹¹ Min i řa ggey s tyarři nwem, iqqar SIDI. Nec̄c̄ jjiwney zi tyarřa n wecmađ n icarriyyen u zi tadunt n imwan. Idammen n iiejmiyyen d yezmaren d iyayden war d ayi tteejiben.¹² Xmi dd-t̄ttasem ĥima ad tbanem ztat i wudem inu, wi kenniw iearđen i uya, maħend ad t̄efsem x řemraħat inu?¹³ War d ayi dd-tawyem ead tawhibt ibeđřen. Řebxur řari d nnei. Ussan n iyuren n jdıd d wussan n ssebt d uřayı i tmesmunin iqeddsen war zemmarey ad ĥemřey *marra* aya, aqa-t d řmueřiyet, *ead uřa* d amuni ifarzen.¹⁴ Řeemar inu icarreh ussan n uyur n jdıd nwem d řeyud nwem ittwaggen.

1:2 Aewd. 32:1

1:4 Izhd. 78:8; Ica. 57:3

1:5 2 Im. 28:22; Irm. 2:30

1:7 Aewd. 28:51,52; Ica. 5:5

1:9 Amz. 19:24; Ica. 17:6; 24:6; 30:17; Rum. 9:29

1:11 Izhd. 50:8,9; Awřn. 15:8; 21:27; Ica. 66:3; Irm. 6:20; Eam. 5:22

Aqa-ten dewřen ɣari d řehmeř, Necc uřrey arbuy ten.

¹⁵ Xmi t^ettsarrahem ifassen nwem, ttřehřfey i tiřřawin inu zzaywem. Ead mařa kenniw tarnim di tzařit, Necc war tt ttesřiy, mařar ifassen nwem eemwaren s idammen. ¹⁶ Sirdem, sizdegem ixef nwem, ssigg^wejem tuęeffna n tmegga nwem zi zzat n tiřřawin inu. Sbeddem zi řřar i t^etteggem. ¹⁷ Řremdem ad teggem min iřebřen, arzum x řřeqq, wcem afus i wenni iřsaren, ggem tasyart i uyujiř, wtem x tajač.”

¹⁸ “Asettiw-dd u ejj aney ad nettemřakem ak-d wayawya!, iqqar SIDI. Waxxa ddnub nnek d izegg^wayen am uzegg^way iředqen, ad dewřen d icemřaren am wedfeř, waxxa d izegg^wayen am uzegg^way yuğřen, ad dewřen d icemřaren am tduft. ¹⁹ Mařa kenniw tęewwřem, u ad tesřem, *xenni* ad teccem min iřebřen n temmurt, ²⁰ maca mařa kenniw tugim uca ad tęewwřem, ad kenniw yecc ssif, mařar aqemmmum n SIDI aqa issiweř!”

²¹ “Mammec tedweř tendint nni dayes řaman d tamřart n farq-ccyeř!

Nettat tuřa teccur s řřeqq,
tasegda tuřa t^etnusa dayes,
maca řexxu iqettařen.

²² Nnuřart nnem tedweř d kuffu,
binu nnem řřuren t ak-d waman..

²³ Řřukkam nnem ttęewwřen,
aqa ggin ixewwanen d imeddukař *n*sen,
marra ttęsen tırzifin uca arezzun x arrecwet.
Nitni war ttiřen i uyujiř tasyart nnes,
ddeewet n tijař war ten t^etikkwiđ.”

²⁴ S uyenni iqqar Sidi, SIDI n řęeskarat, Amzemmar n Israil: “Uct! Necc ad ssfewwřey ixef inu s iyrimen inu, Necc ad xeřfey ixef inu zi řęedyan inu. ²⁵ Necc ggur ad wtey afus inu xawem u Necc ggur ad kenniw řęffiy ak-d llixiiya uca marra řęxfif nnem ad t weddarey. ²⁶ Necc ad am wcey eawed řquđat nnem am řar umezwaru, d ayt n ccwar nnem am řar umezwaru. Awarni aya ad am řayan: ‘Tandint n tsegda!’ d ‘Tendint dayes řaman!’.

²⁷ řihyun ad t^ettwasenjem s řřeqq d yenni řares ittdakkwařen s tsegda, ²⁸ *maca* imęewwřen d imednab ad ttwarřen jmie uca inni i řa iřęyyden x SIDI, ad tt

1:15 Awřn. 1:28

1:16 Izhd. 34:15; 37:27; Eam. 5:15; Rum. 12:9

1:18 Izhd. 51:9

1:22 řaz. 22:18,19; řuc. 4:18

1:23 Irm. 5:28; Zak. 7:10

1:25 Irm. 6:29; Mal. 3:3

waqđan.²⁹ Nitni ad sseđđan zi ssibbet n tcejjura n yigg nni di temmezrem uca kenniw ad tseđđam zi ssibbet n ihwicen nni tixđarem kenniw.³⁰ Mađar kenniw ad tiřim am tcejjart n yigg i zi afar nnes isřaw, u am weđwic i war ęar ęin waman.³¹ Ad idweř wenni ijehden d ijj n ufiru n tiffest u řxedmet nnes d ict n tfeřřut, ad aręen s tnayen idsen munen uca war din ięi uřa d ijj wi i ęa issxesyen.”

2¹ Awař nni izra Icaeya, mmis n Amuř, x Yahuda d Urcalim.

² “Deg uneggar n wussan ad yiři wedrar n Taddart n SIDI ibedd imten x *wedrar* ameqqran ęae n idurar. Netta ad iedu marra tiwririn uca ad ęares dd-azzřen marra řegnus.³ Ařřas n řegnus ad řřfen abrid *dinni*, ad inin: ‘Asem-dd, ejj aneę ad nęaeęed ęar wedrar n SIDI, ęar Taddart n AREBBI n Yaęqub, ĥima Netta ad aneę isseřmed ibriden nnes u neccin ad nuyur di tebridin nnes!’, mađar zi řihyun ad dd-teffey Ccariea u awař n SIDI zi Urcalim.⁴ Netta ad ihkem jar ccueub u ad ihakem x wařřas n řegnus. Nitni ad ggen řesyuf nsen d dduzan u řřitcat nsen d řemwas i wezbar. War issęaeęead *ijj n řgens ead* ssif x *ijj n řgens nneyni* u war darriben ead i umenyi.⁵ A taddart n Yaęqub, araĥ-dd ejj aneę ad nuyur di tfawt n SIDI.”

Ass n SIDI

⁶ “Mađar Cek tenđared řgens nnek, taddart n Yaęqub, minzi nitni ccuren s uęarri zi *temmura n* ccarę uca ceęřen ixef nsen s tbezgiwt am *řgens n* Ifilistiniyyen, uca wtin ifassen ak-d tarwa n ibarraniyyen.⁷ Tammurt nsen teccur s nnuqart d wureę u war din aneggar ęar txubay nsen. Tammurt nsen teccur s yeysan u war din aneggar ęar *ubarru n* ikarruten nsen.⁸ Tammurt nsen teccur s lařnam, nitni ttađaren i řxedmet n ifassen nsen, i min ggin iđewđan nsen.⁹ *Ammu* i ęa iynes bnađem uca ad issehwa *kuř* ijj n weryaz ixef nnes. War d asen ttsamaĥ!”

¹⁰ “Ađef ęar řejruf, nuffar di teejjact zi ssibbet n usnexřie n SIDI u zi ssibbet n řęezz n leađama nnes!¹¹ Tiřřawin inefxen n iwdan ad dd-ttwassehwant u acenneę n yeryazen ad ihwa. Ad ittwasseuęa SIDI waha deg wass nni.

¹² Mađar ass n SIDI ad dd-yas x kuř bu-nnfaxet d umęeffar u x kuř ijj wenni isseuęan ixef nnes, ĥima ad dd-ittwassehwa.¹³ X marra ticejjura n tengelt yueřan d ittwasęaeęeden *n wedrar* n Lubnan, x marra ticejjura n řbeęuđ n Bacan,¹⁴ x marra idurar ięeffaren, x marra tiwririn yueřan,¹⁵ x kuř lburj yueřan, x kuř řĥid n lęelea,¹⁶ x marra ięarruba n Tarcic u x marra řęeque ięřan.

1:28 Ayub 31:3; Izhđ. 1:6; 5:6; 73:27; 92:10; 104:35

2:2 Mıxa 4:1

2:3 Izhđ. 110:2

2:4 Yuw. 4:10

2:11 Ica. 5:15

¹⁷Nnfaxet n bnađem ad tehwa u iryazen ieffaren ad ttwasehwan. Ad ittwasseeuđa SIDI waha deg wass nni. ¹⁸Laşnam ad ttwabeđřen marra. ¹⁹*Xenni* ad dd-adfen deg ifran n řejruf d ihřrawen n temmurt zi ssibbet n usnexřie n SIDI u zi ssibbet n ueuđi n leađama nnes, xmi Netta ad dd-ikkar ĥima ad issnexřee tammurt. ²⁰Deg wass nni ad inđar bnađem laşnam nnes n nnuqart d laşnam nnes n wurey, inni ggin i yixef nsen ĥima ad asen ađaren, *ařami i ya yiřin* i ijarbučen d řweđwađat, ²¹maĥend ad dd-adfen di tezziyin n řejruf u deg ifran deg wezru zi tigg^wudi n SIDI u zi ssibbet n řeezz n leađama nnes, xmi dd i ya ikkar ĥima ad issnexřee tammurt.”

²²“Ĥeyydem x bnađem, wenni deg wenzaren nnes iđa myir nnefs, minzi min iena netta qač ad xas neĥseb?”

Imseyyaren n Urcalim

3¹“Mařar xzar, Sidi, SIDI n řeeskarat, ad ikkes x Urcalim d Yahuda qač aeekkaz d qač tayyarct, qač tamewciwt s ufus n weyrum d qač tamewciwt s ufus n waman, ²bu-teyruđt d ueeskari, řqađi d unabi, agezzan d umyar, ³azeđif x xemsin d bu-ccan, amcawar, ayt n bu-şşenšet d wenni řar iđa řefhamet n tĥessect n uezzem. ⁴Necc ad xasen ggey ihuđriyyen d řĥukkam u arraw ggur ad xasen sellřen. ⁵Xenni di řgens ad ĥsaren ijj i wenneyni, aryaz i weryaz *nneyni*, kuř ijj i umqarreb nnes. Nitni ad hekkweřen ijj i wenneyni, aĥudri i uwessar, wenni ittwassehqaren i wenni ittwasacennēen. ⁶Xmi i ya icebbar ca n yijjen umas di taddart n babas, *ad yini*: ‘Cek řarek *ead* ijj n upartessu, ittweşša ad tiřid d amgewwed xaney. Arr řxarbet-a sadu afus nnek!’, ⁷*xenni* ad yagi netta deg wass nni, ad yini: ‘Necc war zemmarey ad iřiy d amesgenfu. War din bu weyrum u war din bu warruđ di taddart inu. War d ayi teggem d amgewwed n řgens!’

⁸Mařar tennedref *tendint n* Urcalim u tewđa Yahuda minzi iřes nsen d tmeġga nsen aqa aten đidd i SIDI maĥend ad searen tiřřawin n ueuđi nnes. ⁹Tifras n iyembab nsen cehhdent xasen. Am Sadum ssawařen nitni s břayřay x ddnuw nsen, war ten snuffaren. Uct x řee mar nsen, mařar nitni tteġgen řřar deg yixef nsen.”

¹⁰“Inim i umsegged aqa ad yiři mliĥ, aqa ad ccen řyiġet n tmeġga nsen.

¹¹Uct x ueeffan. Uct xas, mařar ad t xeġšen ełaĥsab *min ggin* ifassen nnes. ¹²Inni ideġen řgens inu aqa aten d iĥenjiren, uca timyarin ttshellřen xas. *A* řgens inu, inni cek ineddhen, aqa tťyarran cek, uca řatar n tbridin nnek messřen t.”

¹³“SIDI iwjed ĥima ad icarree, Netta ibedd ĥima ad icarree řegnus. ¹⁴SIDI ad

3:6 ‘Arr řxarbet-a ...’ - s Teibranit ‘Ĥđa x řxarbet-a sadu ifassen nnek’

dd-yarfeε ddeewet ak-d imyaren n řgens u ak-d řřukkam nnes, mayar kenniw tesscemdem amarjue n uđiř u min tucarem i imezřad aqa-t di tudrin nwem.”

¹⁵“Min kenniw yuyin, aqa řřebbzem řgens inu u t^etteffzem iyembab n imezřad?, iqqar Sidi inu, SIDI n řeskarat.”

Timyarin timeeffarin n Urcalim

¹⁶ *Ammu* i iqqar SIDI: “Minzi yessis n řihyun daysent nnfaxet, ggurent s irawen gaεeden, s řexzrat ttýarrant, am ttrařent u ttqezqizent s iřuraf u sřtenřnent ixexřařen n idaren nsent, ¹⁷ *s uya* ad yarr Sidi jdam x taceqquft n uzeřif n yessis n řihyun uca ad iarra SIDI řear nsent.”

¹⁸“Deg wass nni ad asent ikkes Sidi inu *marra* řehzuř nsent: ixexřařen x idaren nsent d řizarat *ttwaceddent* x tenyart d tezriwin timezyanin ¹⁹ d texrazin di řřifet n tuddimin d timeqyasın d llamat²⁰ d temrisin d ixerxären d řhezamin d tziyyatin ittřuřen d řehruz ²¹ d txadin n ufus d texrazin n tenzarin ²² d warruđ n weydud d řizarat d tsebnaý d iqurab ²³ d tısitin d werruđ n řeqřen azdad d tcuccay d funarat n uzeřif. ²⁴ Deg wemcan n *řefwahet* n balsam ad tiři arriřet, deg wemcam n řhezamt *ad yiři* wesýun, deg wemcan n tcenkukin icuwwaren *ad yiři* uzeřif aqeccar, deg wemcan n werruđ iwsee *ad tiři* txancet n wecđan u deg wemcan n wezři d uceęem n wecmađ *x teřmect*. ²⁵ Iryazen nnem ad wđan s ssif u ayt n bu-teýruđt nnem deg umenyi. ²⁶ Tiwwura nnes ad cetcant u ad cednent uca nettat ad teqqim x temmurt s ifassen xwan ...”

4¹“... Deg wass nni ad cebbarent seba n temyarin deg ijj n weryaz, ad iqqarent: ‘Neccin ad necc aýrum nney u ad nessyard ixef nney, ejj aney ad neksi isem nnek waha, ksi řefđiřet xaney.’”

Urcalim ad tiři t^ettwasizdeg u teřřar

²“Deg wass nni ad idweř UYEDDU n SIDI d telwizt icewwaren, u řyięet n temmurt d řeez d ucewwar i min inneýmen n Israil. ³ Min iqqimen n řihyun d wenni iqqimen di Urcalim ead, ad asen inin: ‘D amqeddas!’, kuř ijj di Urcalim wenni ittwarzemmemen i tudart. ⁴ Xmi i ya issird Sidi řexmej n yessis n řihyun u ad isrir zi řwest n Urcalim idammen s Arruř n řehkam u s Arruř n wecmađ, ⁵ xenni ad igg SIDI deg uziř ijj n useymu x marra Tazeddiýt x wedrar n řihyun u x tmesmunin nnes u s řiřet ddexxan d tissiqt n tmesi ittceeciēen, mayar tiwa marra min ieuęen *ad tiři* tqidunt i udurri n tesřit. ⁶ Ad yiři ueiccu i tiři s uziř zi řehmu u i wemcan n tarewřa d udurri zi řhemřet d wenzar.”

3:26 ‘Tiwwura nnes’ - ixs ad yini ‘tiwwura n Urcalim’ niý ‘tiwwura n řihyun’.

Israil, amarjue n uđiř n SIDI

5¹“Ttexsey ad yennjey *izři* i llif inu, izři n llif inu x *umarjue* nnes n uđiř:

Llif inu yares ijj n umarjue n uđiř
x ijj n wedrar i dd-ittwassgaeden
am ijj n yicc *ittudumen s tadunt*

am mammec ittudum uzeđif n ijj n mmis *dehnen t s zlect*.²Netta inqec i-t u iřeffa
i-t zeg izra,

izzu t s tzayarin icenēen.

Netta issbedd ijj n lburj di řwest nnes.

Inqec dayes tasirt n uđiř.

Xenni tuya issitim, aħwic n tzayart ad dd-yawi ađiř,
maca netta yiwi-dd ađiř asemmam.”

³“*Xenni* řexxu, *a* imezday n Urcalim, d *kenniw* iryazen n Yahuda, ħekmem jar
ayi d umarjue inu n uđiř! ⁴Min zemmarey Necc ead ad ggey i umarjue inu n
uđiř nni war d as t ggiy ead? Mayemmi ssitimey aqa ad dd-yawi ađiř mliħ, *umi*
dd yiwi myir ađiř asemmam?”

⁵“*Xenni* řexxu, Necc xsey ad awem ssecney min i ya ggey ak-d umarjue inu
n uđiř: Necc ad kksey afray nnes i t iħđan, ħima ad t řeqden qae, ad hedmey
řħiđ nnes d ahdam ař xas i ya eefsen. ⁶Ad t ggey d řexřa, war t zebbaren niy
ad t carzen, *maca* tazegg^wart d isennanen ad dinni yemyen u Necc ad umurey
iseynuten maħend war d as tticen anzar. ⁷Mağar amarjue n uđiř n SIDI n
řeeskarat d taddart n Israil u iryazen n Yahuda d tağeddut min xef yarđa. Iraja
řħeqq, *maca* xzar, tuēeffna, *iraja* taseğda, *maca* xzar, tğuyyit.”

⁸“*Uct* x yenni ittseedan taddart ġar taddart u arennyen iyyar ġar yeyyar, ař
tafed war da iđi wemcan ead u kenniw waha i izeddyen di řwest n temmur
t! ⁹Inna ayi SIDI n řeeskarat deg imezzuyen inu: ‘S tidett, ařtas n tudrin ad
dewřent d řxirbet, *tudrin* timeqqrarin d tinni icnan, maħend war daysent
izeddey ead uřa d ijj.’ ¹⁰Minzi eecra n ifeddanen n umarjue n uđiř ad awyen
myir ijj n ubatu, u ijj n uħumir n zzarriet ad yawi myir ijj n ifa.”

¹¹“*Uct* x yenni ikkaren zic, arezzun x ccrab u tğyman *wsewsen* ař tbambast, ař
ten issiħma binu! ¹²Řgambri d lħarpa d ubendir d temja d binu aqa aten ġar

5:1 ‘s zlect’ - s Teiḃranit ‘n zlect’

5:4 Irm. 2:5; Mixa 6:3,8

5:5 Izhd. 80:13

5:7 Izhd. 80:9

5:8 Mixa 2:2

5:11 Awřn. 23:29,30

zradi nsen, *maca* min ittegg SIDI war ġares xezzaren, tameggit n ifassen nnes, war tt twiřin. ¹³ S uyenni ad ittwandeh řgens inu di lmenfa, minzi war ġares teđi tussna. Tarwa n tařıřet n řgens ad heyyfen uca ad yazęę ubarru nsen s ufa di. ¹⁴ S uyenni i ġa tarzem řaxart ařtas tmijja nnes, ad yarzem aqemmum nnes nhřa řęqyas, mařend ad dayes ihwa řęezz nnes d ubarru nnes d ddriz nnes d *marra* inni dayes ineggzen *ammu* s řefrařet. ¹⁵ *Xenni* ad ixnes bnađem uca *kuř* aryaz ad ittwassehwa, uca tiřřawin n ayt n bu-nnfaxet ad dewřent xezzerent ġar swadday. ¹⁶ *Maca* SIDI n řęeskarat ad ittwasseuđa s řheqq uca s tsegda ad ittwaqeddes Arebbi amqeddas. ¹⁷ Ad hedden dinni izmaren am *ttheddan* x tkessawt nsen, uca ibarraniyyen ad ccen řexrabi n ayt bu-wađra.”

¹⁸ “Uct x yenni *yarsen* dd-ijebben řmucřiyyet s tesęunin uřa d ddenb s iseywan iqebbuzen n ukarru, ¹⁹ inni iqqaren: ‘Ejj i-t ad yazeř, ejj i-t ad t igg deęya ħima ad t nřar, uca ccwar n Umqeddes n Israil ejj i-t ad ixecc, ad dd-yas, ħima ad t nessen!’ ”

²⁰ “Uct x yenni, min war ihřin qqaren as iřbeř u min iřbeřen war ihři, inni itteggem taęest d tfawt u tafawt d taęest, inni itteggem min yarzigen d mizid u min iziđen d amarzag.”

²¹ “Uct x yenni umi ittyiř asen aqa aten d imiyisen i yixef nsen, u *uct x yenni ihessben* ixef nsen d ifehhamen!”

²² “Uct x yenni iđan d ayt n bu-teęruđt ġar tsessit n binu u x yeryazen imeřden ġar weřray n ccrab, ²³ inni ittšarrařen i ueffan s terzeft *iyeccen* uca kksen tasyart i imseggaden.”

²⁴ “S uyenni, am mammec ittett iřes n tmessi ięeđ u am mammec ihekkwa wurum s uceęęař, ammu i ġa ixřar weřwar nsen u tanewwact nsen ad teđuw am teęjjařt, maęar nitni nđaren Ccarięa n SIDI n řęeskarat u sseřqaran zeg wawařen n Umqeddas n Israil.

²⁵ S uyenni yarıęa weęđab n SIDI x řgens nnes uca iksi xas afus nnes. Aqa iwta i-t ařami arjijen idurar u řxecbat nsen meddent x imesraq am wefrađ. S marra aya war yarexxu weęđab nnes, *maca* afus nnes iqqim isarreř.

²⁶ Maęar ad issęaęeed taęęant i řęgnus nni iđan di řaęę^waj, u zeg uneggaru n

5:13 Eam. 6:7

5:17 Ica. 14:30

5:21 Awřn. 3:7; Rum. 12:16

5:23 Awřn. 17:15; 24:24

5:24 Uf. 15:7; Ica. 9:18

5:25 Ica. 9:11,16,20; 10:4,6

temmurt ad t iṣeffar yares. Xzar, ittas-dd deyya s tezra.²⁷ War yares yuħiř uřa d ijj, uřa d ijjen ma inqarđ, uřa d ijjen ma innudem niy iřtes, uřa ęar ijjen war ifsi abyas x tejeinna nnes niy iqeřtes as ijj n ufiřu n tsiřa.²⁸ Fřitcat nnes qeđeent u marra řeqwas nnes ttwameħħđen. Ticedyin n yeysan nnes banent qeřhent am uqayas, tijarrarin nnes am tħaryadt.²⁹ Zzhir nnes am *zzhir n* teyradt, u *izemmar* ad izehhar am iyraden imezyanen. Ad yarruęed, ad iřtef taymart nnes uca ad *tt* ijarr u war ggur ad yiři wi t i ęa ifekken.³⁰ Deg wass nni ad izehhar đidd řgens amecnaw zzhir n řebħar. Ad xezzaren ęar temmurt, aqa-tt *myir d* taęest d řeħřaret, uca tafawt ad tebbarcen s iseynuten ibbarecnen.”.

Tařayit n Arebbi x Icaeya

6¹ Deg usegg^was n řmewt n ujeęid Euzziya zriy SIDI iqqim x řearc yueřan ittwasęaęeden uca afray n warruđ nnes ittcur Zzawect Tameqqrant.² Tiwa nnes bedden isarafiiyen, *lmalakat nni ittbanen am daysen timesi*, ęarsen setta n wafriwen. Qae ijj ęares setta n wafriwen. S tnayen *n wafriwen* iřeħħeř ayembub nnes, s tnayen iřeħħeř iđaren nnes u s tnayen tuya iřaw.³ Iřaya ijj x wenneyni, inna: “Amqeddas, Amqeddas, Amqeddas d SIDI n řeęskarat. Marra tammurt teccur s ueuęi nnes!”,⁴ ařami nhezzen dsusa n tnebdatin n tewwart s tmijja n wenni iřayan uca Taddart teccur s ddexxan.

⁵ *Xenni* nniy necc: “Axeyyeb i necc, ad hellkey, maęar necc d aryaz bu-iyencicen xemjen u zeddyeę jar řgens n ayt n bu-iyencicen xemjen, u *waxxa amenni* tiřawin inu zrint Ajeęid, SIDI n řeęskarat.”⁶ Iđwa-dd ijj zeg isarafiiyen ęari. Yarbu řefhem itteħduduęen deg uřus nnes nni tuya iksi s tjeqqadt zeg uealřar.⁷ Netta iħada zzayes aęemmum inu, inna: “Xzar, iħada *řefhem itteħduduęen* wanita iyencicen nnek. Temmeksi řmueřiyet nnek u ddenb nnek ittwasseřeħ.”

⁸ Awarni i uya sři y i tmijja n Sidi inu, teqqar: “Man wen i ęa ssekkey u wi i ęa yuyuren maħend ad izwar i Neccin?” *Xas uca* nniy: “Xzar, aqa ayi da, sekk ayi!”⁹ *Xenni* inna: “Uyur uca tinid i řgens-a: ‘Waxxa ad tesřem s teynit, war *t* tfehhmem!’, uca: ‘Waxxa tezim mliħ, war *t* tessinem!’.”¹⁰ Seqseħ uř n řgens-a, uca belleę as imezzuęen, seřseq as tiřawin maħend s tiřawin nnes war ittwiři u s imezzuęen nnes war ittesři u s wuř nnes war ittessen, ařami war iddikwiř uca ad ittwasęenfa.”.

5:30 Ica. 8:22

6:1 2 Ij. 15:7

6:2 ‘isarafiiyen’ - ijj n marka n lmalakat inni ittbanen amecnaw daysen timesi.

6:2 Asa. 4:8

6:3 Asa. 4:8

6:7 Irm. 1:9; Dan. 10:16

6:9 Mt. 13:14; Mk. 4:12; Lk. 8:10; Yħ. 12:40 Řex. 28:26; Rum. 11:8

6:10 Irm. 5:21

¹¹ *Xenni* nniy: “Ař meřmi, *a* Sidi inu?” Netta yarra-dd: “Ař i ya ttwaxarrbent tneddam, war *daysent* ittyimi ead umezduy, uřa d tudrin, war *daysent* ittyimi ead bnađem, uca ad tiři temmurt tareddeğ, ad tedweř d řxirbet. ¹² Mařar SIDI ad issbeeed iwdan řar řagg^waj, uca ad tiři temmurt texwa ařas. ¹³ *Maca* ad dayes teqqim ead ict n teccart, *maca* uřa d man aya ad t^ettwacc, *maca* am mammec řar tcejart n yigg u řar tcejart n řbeğud awarni řami tent i ya zedmen, ad iqqim ead jjdeę, *ammu* i řa yiři jjdeę nnes d zzarięet tamqeddest.”

Řeřamet n Ęimmanu-Il

7¹ Deg wussan n Ařaz, mmis n Yutam, mmis n Ęuzziya, ajeğid n Yahuda, i gaęeed Rařin, ajeğid n Aram, ak-d Faqař, mmis n Ramalya, ajeğid n Israil, řar Urcalim mařend ad immney akides. *Maca* netta war izemmar ad xas iye lleb..² *Umi* řajan i taddart n Dawud, nnan: “Aqa ihwa Aram x Ifrayim!”, yarjij wuř n ujeğid d wuř n řgens nnes, am mammec ttarjijint tcejjura n wezřar s usemmid..

³ Inna SIDI i Icaęya: “Ffeř i umsagar ak-d Ařaz, cek d mmic Ca’ar-Yacub, řar uneggar n uqadus n waman n uyeřman n sennej, wenni *iřan* řar webrid yuyřen řar Weřwic n Uřebban. ⁴ Ini as: ‘Ĥđa, ars, war ttegg^wed ca u war ttejji uř nnek ad yarxu x tnyen n isefđawen n ukeccud idduxxunen, x uxeyyeę yaryin n Rařin d Aram d mmis n Ramalya, ⁵ umi ixarreř Aram di řřar xak, *jmie* ak-d Ifrayim u ak-d mmis n Ramalya, inna: ⁶ ‘Ejj aney ad ngeęeed x *temmurt n* Yahuda uca ad as nessigg^wed uca ad tt nebđa jar aney u *xenni* ad negg dinni mmis n řabyil d ajeğid.’ ⁷ Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Aya war ittiři, aya war ittemmsar ca!’ ⁸ Mařar azeğif n Aram d Dimacq u azeğif n Dimacq d Rařin uca ead mřir xemsa u-settin n isegg^wusa xenni ad yarř Ifrayim ař war ittiři *ead* d řgens, ⁹ uca azeğif n Ifrayim d Samarya u azeğif n Samarya d mmis n Ramalya. Mařa war tuminem, war gğur ad teqqimem tmetnem.”

¹⁰ Yarni SIDI *ead* deg wawař ak-d Ařaz, inna: ¹¹ “Ttar ict n řeřamet i yixef nnek zi SIDI, AREBBI nnek. Ttar i-tt swadday di rağay niř ttar i-tt dinni sennej di řueřa.” ¹² *Maca* Ařaz inna: “Nec war tt t^ettareř ca u war ttqeğabey SIDI.”

¹³ *Xenni* inna netta: “Sřem, *kenniw a* taddart n Dawud, ma war kenniw iqedd ad tessiřřem iwdan, aqa kenniw tessiřřem *ęawed* uřa AREBBI inu? ¹⁴ S uyenni ad awem iwc Sidi inu simant nnes řeřamet. Xzar, taęzarec ad teysi ddeyset, ad taru Mmis, ad as tegg ‘Ęimmanu-Il’, *ixs ad yini* ‘SIDI aqa-t akidney’..¹⁵ Netta ad icc trussi d tamment řares ař i řa iften ad inđar min war iřřin u ad ixđar min iřebřen. ¹⁶ Mařar qbeř i řa issen uřenjir ad inđar min war iřřin u ad ixđar min

7:1 2 Ij. 16:5; 2 Im. 28:5

7:2 ‘azyar’ - niř ‘řyabet’ niř ‘tazgant’.

7:14 Mt. 1:23; Lk. 1:31

işebhen, ad texra temmurt nni n tnayen n ijeğiden i zi cek t'ettfed tiggwudi. ¹⁷ Ad issiwed SIDI xak u x řgens nnek u x taddart n babac s ufus n ujeğid n Accur ussan am mammec war dd-usin zeg wass nni di immsebda Ifrayim x Yahuda.”

¹⁸ “Deg wass nni ad imsar, aqa SIDI ad işeffar ižan *i iğan* řar ineggura n iyezran n Mişra uřa d tzizwa *i iğan* di temmurt n Accur. ¹⁹ Ad dd-asen uca ad arsen marra di teyzurin u di tezziyin n řejruf u x marra řřarrac u x marra iyeřmamen n řwarud.”

²⁰ “Deg wass nni ad awem iřs Sidi inu s řmuss i d icra ařirin n yeyzar *n Lfurař*, s *ufus n* ujeğid n Accur, azeğif d ucewwaf x idaren uřa d tmart.”

²¹ “Deg wass nni aryaz ad yarebba ict n teejmect d tnayen n wuđi. ²² S tyawant n uyi i řa wcent, ad yecc trussi. Trussi d tamment ad yecc marra wi i řa iqqimen di temmurt.”

²³ “Deg wass nni ad yiři kuř amcam i xef bedden ařef n tzayarin i isekkwan ařef n řewzan n nnuqart, i isennanen d tzeğgart. ²⁴ Ad uyuren řar din s řřitca d řqews, mařar marra tammurt ad tiři teccur s isennanen d tzeğgart. ²⁵ Uřa x marra tisawnin nni carrzen s uřizim, war din dd-ttasen *ead* zi ssibbet n tiggwudi zeg isennanen d tzeğgart. *Tammurt nni* ad tiři řima ad arren řar dinni iyenduzen u řima ad *xas* eefsen wuđi.”

Zzardet s tazra, takeccađt deyya

8¹Inna ayi SIDI: “Ksi tařwiřt tameqqrant, tarid xas s řeqřem n bnamem *Řařami zemmaren ad t yaren*: ‘Zzardet s tazra, takeccađt deyya!’ ” ² Řečud imtiqqan iwyey-ten d acehhad i yixef inu: akehhan Uriya d Zakariyya, mmis n Yabraxya. ³ Tuřa udfey x tnabit u teksi s ddeyset, turuw-dd ijj n uřenjir. Uca inna ayi SIDI: “Egg as: ‘Mahar-Calal, Xac-Baz!’, *ixs ad yini*: ‘Zzardet s tazra, takeccađt deyya!’ ” ⁴ Mařar qbeř ma ad iřmed uřenjir ad yini: ‘Baba!’, niř: ‘Yemmal!’, ad kksen agra n Dimacq d zzardet n Samarya zzat i wudem n ujeğid n Accur.”

⁵ Yarni SIDI deg wawař akidi, inna:

⁶ “Minzi řgens-a isseřqar aman yarsan ittazzřen n Ciluha, s uya ifarř Rařin d mmis n Ramalya. ⁷ S uyenni, xzar, Sidi inu ad yarr aman yewearen d imeqqranen n yeyzar *n Lfurař* ad xasen řemřen, *ixs ad yini* ajeğid n Accur d marra aeuđi nnes. Ad igaeed zi marra taryiwin nnes u ad dd-issfiy tiwa n marra timuwwa nnes. ⁸ Ad yadef řar Yahuda, ad tt issřarq uca ad yarni ad řares dd-yazzeř ař dd-as i řa yawed ař yiři. Xmi i řa isswižed afriwen nnes ad dřen tiru n temmurt nnek! Arebbi aqa-t akideney, *A Eimmanu-İl*.”

⁹“Hajam, *a kenniw* řegnus, *maca waxxa amenni* ad t^ettwařbzem! Ejj marra jįwayeh igg^wejen n ddunect ad wcn imezzuęen nsen: waxxa tųezmem ixef nwem, ad t^ettwařbzem, waxxa tųezmem ixef nwem, ad t^ettwařbzem!
¹⁰Mcaawarem, *maca* amcawar nwem ad ifceř! Inim iį n wawař, war ittiři, maęar Arebbi aqa-t akidney, ‘*Simmanu-Il*.’”

Řumur n SIDI i Icaęya

¹¹Maęar ammu i d ayi inna SIDI, umi xafi iįhed ufus nnes u isseřmed ayi ģima war ggureę x webrid n řgens-a, inna: ¹²“War qqarem ‘Tameęmuć!’ i marra umi iqpar řgens-a ‘Tameęmuć!’ War ttegg^wedem u war ttneřriem! ¹³SIDI n řeskarat ad t tessqeddsem, ad zzayes tegg^wedem u ad zzayes tenxeřem. ¹⁴Netta ad yiři d Zzawect Iqeddsen, d azru n unedraf uřa d tařđart n uneqrađ i tnayen n tudrin n Israil, d taxceft d tracca i imezday n Urcalim.. ¹⁵Ařtas jar asen ad nnqarđen, ad wđan, ad ttwaręen, ad dewřen ęar texceft uca ad nnayen.”

¹⁶“Cfen Cchadet, cemmee Ccariea jar imeĥđaren inu!”

¹⁷“Nec ad rajiy SIDI, wenni iřeĥĥfen i uęembub nnes zzat i taddart n Yaęqub, xas i ęa tecřeę. ¹⁸Xzar, nec d iĥenjiren nni d ayi iwca SIDI, aqa aneę neęa i řeęřamat d lmuęjizat di Israil zi ssibbet n SIDI n řeskarat nni izeddyen x wedrar n řihyun.

¹⁹“Mařa nnan awem: ‘Seqsam inni issawařan ak-d imettan d igezzanen, inni ittwešwisen u ittwešwicen!’, *xenni ini*: ‘Ma war dd-yusi i yijj n řgens ad isseęsa Arebbi nnes? Ma *ieeddeř ad sseęsan* imettan di tųweę n yenni iddaren?’

²⁰“Eęqbem ęar Ccariea d Cchadet!’ Mařa war uyuren ełařsab awař-a, war ęarsen t^ettiři tfawt n řefjar.”

²¹“Ad inned *řgens* da d diha, icden u ięuz, uca mařa ięuz uca ixeyyeę, ad ineeř *řgens* ajeęid nnes d AREBBI nnes. Ma ad xzaren ęar uęenna ²²nię ęar temmurt, *aqa da myir* řeĥřaret d tųřam, tųřam issagg^wad. Ittwasuffeę *řgens* ęar tubbarcent.

²³Maca war ittyimi tųřam issagg^wad mani teęa řeĥřaret *řexxu*. Zic yiwi-dd Netta aseĥqar ęar temmurt n Zabulun u ęar temmurt n Naftali, ammu i ęa yawi di řweqt i dd i ęa yasen ccan x webrid n řebĥar, x uęemmađ n L'Urdun, ęar Ljalil n řegnus.”

8:14 Ica. 28:16; Lk. 2:34; Rum. 9:33; 1 Bę. 2:7

8:15 Mt. 21:44; Lk. 20:18

8:18 Ebr. 2:13

8:19 Aewd. 18:11

8:22 Ica. 5:30

8:23 Mt. 4:15

Axraq n Lmasih

9¹“Řgens i iddaren di taġest, ad iżar tafawt tameqqrant. Tiwa nni izeddyen di temmurt n tiři n řmewt ad tarey-dd tfawt.² Cek temmarnid di řgens u tessemyared řefrahet. Nitni ad farħen zzat i wudem nnek am mammec farħen yar tmeyra, am mammec arecgen xmi beřtan takeccađt.

³**Mayar** azayru n ddqeř nnes d weemud x tyarđin nnes d uzeġađ n uweqqaf nnes, aqa tarżid t amecnaw deg wass n Midyan.

⁴**Mayar** kuř řbuřa nni yudfen deg uzeħħar n umenyi u kuř apartessu nni maryen deg idammen, ad ittwasary, ad yiři d macca i tmessi.

⁵**Mayar** ittwaru aney-dd Uħenjir, immewc aney Tmimit uca řħkamet t^ettwasars x teyrudt nnes u ttřayan as Isem nnes: Řejeħ, Amcawar, Arebbi Ijehden, Tbabat n Řebda, Řħakem n Řehna.⁶ I řemyaret n řħkamet *nnes* u i řehna *nnes* war ittiři qeřtu x řearc n Dawud u x tgeldit nnes, ħima ad t^ettwađmen u ad t^ettwaseljhed s řħeqq d tsegda, zi řexxu ař i řebda. Cđaret n SIDI n řeeskarat ad igg aya.”

Afus n SIDI đidd i Ifrayim

⁷“Sidi inu issekk awař x Yaequb uca iwđa di Israil.

⁸Marra řgens ad *t* issen, Ifrayim d imezday n Samarya nni iqqaren s nnfaxet u s wuř *iccuren* s ukebbar: ⁹*Reħyud n* llajur wđan, *maca* ad *ten* nebna *ewawed* s tşuđar ittwassuydan. Urtan n řexřa ttwazedmen, *maca* ad neżzu ticejjura n tengelt deg wemcan nsen!¹⁰ Ad xas issekkar SIDI iřrimen n Rařin u Netta ad issehweř řeedyan nnes *xas*.¹¹ Aram zi ccarq u Ifilistiniyyen zi đeffar, ařami nitni ad řarđen Israil qaē. **S marra aya war yarexxu weyđab nnes, maca afus nnes iqqim isarreh.**

¹²**Mayar** řgens war dd-idikkwiř yar wenni t iwtin u nitni war arezzun SIDI n řeeskarat.¹³ *X uya* ad iqess SIDI zi Israil azeġif d ukennas, taseřta n tini d uyanim, deg ijj n wass.¹⁴ Awessar d wenni umi i řa yiři ccan, aqa aten d azeġif, uca anabi nni isseřmaden ixarriqen, netta d akennas.¹⁵ **Mayar** imgewwaden n řgens-a d imyekk^wayen u inni zzaysen ittwanedhen ad ttwařarđen.¹⁶ S uyenni war ifarreh Sidi inu x iħudriyyen nsen, u war yareħħem x iyujjřen d tejjarř nsen, mayar marra nitni d imnafqen d iēeffanen u kuř aqemmun issawař tubbuheřya. **S marra aya war yarexxu weyđab nnes, maca afus nnes iqqim isarreh.**

9:1 Mt. 4:15,16; Afa. 5:14

9:3 Řqd. 7:22; Ica. 10:26

9:5 Ica. 11:2; 22:22; Lk. 2:10,11; Yħ. 4:10

9:6 2 Jj. 19:31; Ica. 37:32

9:11 ‘ad řarden ... qaē’ - s Teibranit ‘ad ccen ... s marra aqemmun’.

9:11 Ica. 5:25; 10:4

9:16 Ica. 10:6

¹⁷Maɣar tuæffna tareqq am tmessi, t'ttett isennanen d tzeɣg^wart, tessreqqa ixeccaben n weɣar, *ařami* ttgææaden di ddexxan..¹⁸S uduqqez *n ufugem* n SIDI n řeskarat ad issqusbar tammurt uca řgens ad yiři d macca n tmessi. Uřa d ijjen war ittħiwiř x wenneyni. ¹⁹*Waxxa* bnadem inehhec ɣar yeffus, ad iqqim iğuz. *Waxxa* ittet ɣar uzeřmađ, war ttiwinen nitni. Kuř ijj ad iřarđ aysum n uyiř nnes. ²⁰Manassa *ad iřarđ* Ifrayim u Ifrayim *ad iřarđ* Manassa uca tnayen idsen munen ad iřin đidd i Yahuda. **S marra aya war yarexxu weyđab nnes, maca afus nnes iqqim isarreh.**”

10¹“Uct x yenni issuffuyen řumurat iyeccen, inni ittarin tiweřša iħeřřaren, ²ħima ad sřheyden imezřađ x tesɣart *n sen* u ħima ad acaren tasyart n yenni ittwaħřaren n řgens inu, ařami i ɣa dewřent tijař d takecđađt nsen u iyujiřen d taymart.

³*Maca* min texsem ad teggem deg wass n uxeğeř u ɣar ureddeğ nni dd i ɣa yasen zi řagg^waj? Wi ɣar i ɣa tarewřem ħima ad tafem twiza u mani i ɣa tejjem æuği nwem? ⁴War *din* min i ɣa ggen myir ad uđaren *x ifadden* waha jar imeħbas u ad wđan jar inni ittwanyen. **S marra aya war yarexxu weyđab nnes, maca afus nnes iqqim isarreh.**”

Accur d æmud n weyđab n SIDI

⁵“Uct x Accur, azeğað n weyđab inu, aqa-t d æmud deg ifassen nsen, aqa-t asxeđ inu! ⁶Ad t ssekkey ɣar řgens *iccuren* s nnifaq u Necc ad t umureɣ x řgens i x idduqqez weyđab inu, maħend ad acaren tukkarđa u maħend ad t keccden qæ u ad t æarran i uneefas am tæejjajt x imesraq. ⁷Maca netta s yixef nnes war d as ittyiř ammu u uř nnes ittxarreř mammec nneyni, maɣar netta ɣares deg wuř myir řekħeđ u maħend ad iqđa x řegnus u war iği drus waha. ⁸Maɣar iqqar: ‘Ma war ģin řħukkam inu d ijeğiden marra? ⁹Ma war *imsar* i Kalnu amecnaw *min imsaren* i Karkamic? Ma war *imsar* i Ĥamat amecnaw *min imsaren* i Arfad? Ma war *imsar* i Samarya amecnaw *min imsaren* i Dimacq? ¹⁰Am mammec afus inu ittef tigeldawin n lařnam nni zi edunt řexyařat nsen ineqcen řexyařat n Urcalim d Samarya, ¹¹ma war tteggeɣ ammu *æawed*, am mammec i t ggiy ak-d Samarya d lařnam nnes, uřa ak-d Urcalim d řexyařat nnes n řřanam?’”

¹²“*Maca* xmi i ɣa ikemmeř Sidi marra řxedmet nnes x wedrar n řihyun u di Urcalim, *xenni* ad xeğřey Necc řyiğet n ukebbar deg wuř n ujeğid n Accur uřa d æeffar yuffen di tiřtawin nnes, ¹³maɣar netta inna: ‘Aya ggiy t s ufus inu ijehden u s tiyit inu, maɣar necc ɣari řeæqeř. Iymiren n řegnus kksey ten, u

9:17 ‘azɣar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘taɣgant’.

9:17 Ica. 5:24; 24:6

10:5 Ica. 36:1; Irm. 25:9; Ĥaz. 21:14

řeewayeđ nsen keccdey ten, u am jjiheř yedřey řhukkam *n*sen. ¹⁴ Amecnaw řeucc, *ammu* yufa ufus inu agřa n řegnus, jarwey marra tammurt am mammec jarwen timeğařin immendařen. Uřa d ijj war issenhezzi afriwen, war din wenni yarezmen ajeqmim niy ijaw.’ ”

¹⁵ “Ma ittfeyyec ccaqur qibač i wenni zzayes ittceqqaren? Niy ittneffex řmencar zzat i wenni zzayes ittqessen? *Aya iři* axmi aemud itthenneđ *aryaz* nni t issgaæden, niy axmi aemud issgaæed *bab nnes* nni war iğin d akeccuđ.

¹⁶ S uyenni ad issekk Sidi inu, SIDI n řeeskarat, bu-değis jar iryazen nsen iqebbuzen u Netta ad issirey timessi sadu aeuği n Accur am ijj n řhaduq n tmessi. ¹⁷ Tifawt n Israil ad tedweř d timessi u Amqeddes nnes d aceeæař nni i ya icemđen u ad tecc isennanen d tzeğ^wart nnes deg ijj n wass waha.

¹⁸ Netta ad yecc aeuği n wezřar nnes u n řeirst iřebħen nnes, s *marra* řeemar d weysum *i daysen*, uca ad yiři am umehřuc ittraħen iyeği. ¹⁹ Min iqqimen n tcejjura n wezřar nnes ad yiři drus waha, aħenjir izemmar ad ten iħseb.”

²⁰ “Deg wass nni ad yiři min iqqimen n Israil d inni inejmen zi taddart n Yaæqub war ttæemmiden ead x wenni ten iccaten, maca ad iæemmed *Israil* x SIDI, Amqeddas n Israil, s řaman iccur. ²¹ Min iqqimen ad dd-idweř, min iqqimen n Yaæqub *ad dd-idweř* řar Arebbi ijeħden. ²² *A* Israil, waxxa řgens nnek ammu iwsee am iği n řebħar, ad *zzaysen* dd-idweř mřir min iceřřen. Akeħħeđ bayen, tasegda tewsee. ²³ Mařar Sidi inu, SIDI n řeeskarat, ad iqđa *x man aya* uca ad igg min yuran, di marra tammurt.”

²⁴ “S uyenni, ammu i iqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat: ‘*A* řgens inu wenni izeddyen di řihyun, war ttegg^wed ca zi Accur xmi cek iccat s uzeğað uca ikessi-dd xak aemud, amecnaw mammec imsar di Miřra. ²⁵ Mařar ead mřir cwayt, *xenni* ad ikemmeř wesxeđ inu uca ad yiři weyđab inu x ureddeğ nsen. ²⁶ Mařar SIDI n řeeskarat ad iħenneđ tiwa nnes arekkuđ, amecnaw mammec iwta Midyan řar teřđart n řurab. Tayřarct nnes ad tiři *tesswiřzađ* tiwa i řebħar u Netta ad tt issgaæed am mammec t igga di Miřra. ²⁷ Deg wass nni ad iwđa řehmeř n Accur x teyruđt nnek u taynact nnes x yiri nnek. Azayřu ad ittwabetřeř s ijiman iseħħen.”

²⁸ “Ad dd-yas řar Eayyat, iedu x Mijrun, issars dduzan nnes di Mixmac. ²⁹ Nitni eeddun x tsunta, ad ssensen di Jabæ. Rama t^ettarjiji, tarweř Jibea n Cawul.

³⁰ řuyuy s tmijja ijeħden, *a* yeğis n Jallim! Arr řbař, Layca, *a cem* Eanatut, meskina! ³¹ *Tandint n* Madmina tarweř, imezday n Jibim ffyen maħend ad afen řaman. ³² Ass-a ead ad ibedd di Nub. Netta ad iksi *afus* nnes *issagg^wad* řar wedrar n tyeğit n řihyun, řar tewrirt n Urcalim.”

³³ “Xzar, Sidi, SIDI n řeeskarat, ad iqess řefrue s uyiř. Inni s tididi yueřan ad

10:16 Ica. 24:6

10:22 Rum. 9:27,28

10:23 Ica. 28:22

10:26 Uf. 14

ttwazedmen, uca inni issgaæden ixef nsen ad ttwassehwan.³⁴ Cbarq n wezyar ad ittwaqřee s wuzzař uca Lubnan ad iwđa s ufus n Umzemmar.”.

Řehkamet n řehna i d ya yasen

11¹“Ad dd-teffey Tsetřta zi jjdeε n Yassa u Tayeddut zeg iřewran nnes ad dd-tawi řyřget.² Ad xas yarsa Arruř n SIDI, Arruř n tiřit d řeeqeř, Arruř n ccwar d jjehd, Arruř n tussna d tigg^wudi zi SIDI.³ Arđa nnes ggur ad yiři di tigg^wudi n SIDI. War icarree εlařsab min ttwařant titřawin nnes, war iřekkem εlařsab min ttesřan imezzuyen nnes.⁴ Ad icarree imuřřiřen s tsegda u ad iřkem imwađeen n temmurt s řheqq, *maca* tammurt ad tt iwwet s uzeğað n uqemmmum nnes u s uřuđi n uqemmmum nnes ad iney aεeffan.⁵ Tasegda ad tiři d abyas n tejeinnatin nnes u tidett d abyas x tmeřřaðin nnes.

⁶Ad izdeř wuccen řar izmar, ařiras ad ijen řar iřayđ amezyan. Aεejmi d wayrad amezyan d uyenduz *ad iřin* munen uca ařenjir amezyan ad ten indeh..

⁷Tafunast d ddub ad hdan *jmie*, uca imezyanen nsen ad jnen řar wayawya uca ayrad ad yecc řum am ufunas.⁸ Ařđiđ ad irar zzat i wexbuc n třeřsa u anibu ad igg afus nnes deg weřfur n ufiřar.

⁹War tteggem řřar u war tteggem areddeğ x wedrar amqeddes inu marra, mařar tammurt teccur s tussna n SIDI am mammeç dřen waman tisi n řebřar.

¹⁰Deg wass nni ad ibedd Weřwar n Yassa am tēğant i weyduden. Yares ad sseqsan řegnus uca arrařet nnes ad tiři tcewwar.”.

¹¹“Deg wass nni ad issgaæeed Sidi inu afus nnes ict n twařa nneynit, řima ad isellek min iqqimen n řgens nnes zi Accur, Miřra, Fatrus, Kuc, Eilam, Cinear d Ĥamat u zi tegzirin n řebřar.¹² Netta ad issbedd taeğant i řegnus u ad ijarw εawed imenneeraq n Israil, řima ad issmun inni ittwazeğeen zi Yahuda zi arebea n tyemmura n temmurt.

¹³*Xenni* ad igg^wej wasam n Ifrayim u inni iřeřřaren Yahuda ad ttwaqeđeen. Ifrayim war ittisem εad zi Yahuda u Yahuda war iřeřřar εad Ifrayim.¹⁴ Ad ffyen řar řřarb axmi řřawen x tyarđin n Ifilistiņiyyen uca munen ad keccđen ayt n ccarq. Ad sswizđden ifassen nsen řar Idum d Mu’ab uca ayt n εammun ad asen řřaen.¹⁵ Ad iřarrem SIDI iřes n řebřar n Miřra uca Netta ad issgaæeed afus nnes x yeřzar *n Lfurař* s uřaduq n Arruř nnes u ad t iwet ař i řa idweř

10:34 ‘Lubnan’ - ixs ad yini řeeskar n Accur wenni dd-yusin zi jjiřet n idurar n Lubnan inni yuřan x wedrar n řihyun. Maca Lmalak n SIDI, Arebbi n Israil, iwta řeeskar n Accur (*xzar Ica. 37:36*).

11:1 Ica. 4:2; Řex. 13:22,23

11:2 Ica. 9:5

11:6 ‘amwa’ - niř ‘ayenduz’ niř ‘yuggu’.

11:6 Ica. 65:25; Ĥuc. 2:20

11:10 Rum. 15:12

11:11 ‘řebřar’ - niř ‘il’.

sebea n tyezratin uca ad yarr aqa zemmaren ad kken x webrid s sandaliyat. ¹⁶Ad *din* yiři webrid iseggmen i min iqqimen n řgens nnes nni i řa iceřřen zi Accur, am mammec tuřa ięa *webrid* i Israil umi dd-igaeed zi Miřra.”

Izři n uřebbeř zi řihyun

12¹“Deg wass nni ad tinid: ‘Necc ttqadiy Cek, *a* SIDI, aqa tuřa Cek txeyyqed xafi, *maca* ařđab nnek inneqřeb u Cek tessfewwajed xafi. ²Xzar, Arebbi d asenjem inu, necc ad *xas* ttecreřey, eemmarř ad gg^wedeřey, mařar SIDI, SIDI, aqa-t d jjeħd d uzeħhid inu, Netta idweř ayi d asenjem.’ ³Kenniw ad taymem aman s řefrařet zi tařawin n usenjem.”

⁴“Deg wass nni ad tinim: ‘Qadam i SIDI, řayam Isem nnes, secnem timegga nnes jar řegnus, barrřhem aqa Isem nnes ieuęa! ⁵Zehħdem i SIDI, mařar Netta igga timesřayin timeqqrarin. Ejj aya ad ittwassen di marra tammurt. ⁶řriwřew u yennej, *a cem* tenni izeddřen di řihyun, minzi d ameqqran Amqeddas n Israil di řwest nnem.’”

Awař n Arebbi x Babil

13¹Řřukm issagg^waden x Babil nni izra Icaeya, mmis n Amuř. ²“Sgaeedem taeęant x wedrar aqeccar, řuyyem řarsen, ceyyarem s ufus aqa ad adfen zi tewwura n tarwa n tařiret!”

³“Necc umureř imqeddasen inu, Necc řayıř x ayt n bu-teyruđt inu di ssibbet n weřđab inu, inni ineggzen s řefrařet x leađama inu.”

⁴“Aqa zzhir n ijj n ubarru *ameqqran* x idurar, am n ijj n řgens imřar, řřess n ddriz n tgeldawin, n řegnus usin-dd munen. SIDI n řeskarat isedd řeskar.

⁵Ad dd-asen zi temmurt tigg^wej, zi řtarf n ujenna, SIDI d řeqcue n wesxeđ nnes, řima ad xarrben marra tammurt.”

⁶“řuyyem, mařar ass n SIDI yudes-dd, ad dd-yas am ureddeę x kuři zeg Umzemmar. ⁷S uyenni dewřen marra ifassen fecřen u wuř n kuř bñadem ifessi. ⁸Nitni nnxereen, iřeqqef i-ten weřnas d řewjee n tarut, ttnezbaren am temřart ittarun. Kuř ijj ixezzar řar wenneřni, iyembab nsen *ggin* am iceeeraen *n tmessi*.”

⁹“Xzar, ass n SIDI ad dd-yas, *s* řeqsařet iwearen u *s* řřaduq n weřđab *nnes*, řima ad yarr tammurt d řxirbet u řima ad zzayes imřa imednab. ¹⁰Mařar itran n ujenna d iwrafen n itran war ttejjin ead tafawt nsen ad tary, tafuct ad tebbarcen xmi dd i řa tenřar uca taziri war ttejjı ead tafawt nnes ad tcecece.”

11:16 Uf. 14:29

12:3 Yř. 7:37,38

12:4 Yř. 17:1,4,6,26

13:10 řaz. 32:7; Yuw. 3:4; 3:15; Mt. 24:29; Mk. 13:24; Lk. 21:25

¹¹“*Mayar* ad xeğşey i ddunect tuceffna nnes u i ıeffanen řmuesıyyet nsen u Necc ad ssbeddey nnfaxet n imıeffaren u ad ssehwiı nnfaxet n ayt n buřexcunet. ¹²Ad arrey aryaz ad yiři iyřa x wurey azdad, uřa d bnadem x wurey iyřan zi Ufir. ¹³S uyenni ad ssarjıey ijenwan uca ad tenhezz temmurt zeg wemcan nnes zeg uduqgez *n ufugem* n SIDI n řeeskarat u zeg wass n řřaduq n weyđab nnes.” ¹⁴“Am tyayđet n wezyar injerfen, am wuđı war řares dd-ıksi uřa d ijj, *ammu* i řa nnqeřben nitni, kuř ijj řar řgens nnes u kuř ijj ad yarweř řar temmurt nnes. ¹⁵Qae wenni řa ittwafen, ad xas ccuqen, u qae wenni i řa řřfen, ad iwđa s ssif. ¹⁶Zzat i titřawin nsen ad ttwaddzen iřenjiren nsen, ad ttwakeccđet tudrin nsen u timyarin nsen ad ttwasnuqqbent.”

¹⁷“Xzar, Necc ad xasen ssřarrcey Imadiyyen, nitni war d asen tecqi nnuqart u řarsen nitni urey war isekkwı. ¹⁸Řeqwas nsen ad xarrgen ihudriyyen, war arehřmen ca x řyiđet n uęeddis, u titř nsen war tıttziđiz i iřenjiren. ¹⁹*Tandint n* Babil, talwızt jar tgeldatin, *tenni* d řeezz d usemyar n Ikaldaniyyen, ad tedweř am mammec řami tuřa AREBBI issneqřeb Sadum d řamurra. ²⁰I řebda war ittyimi din uřa d ijj, war *dayes* zeddyen ead zi jjiř ař jjiř. Aęrab war dinni iccit aqiđun nnes *ead* u imeksawen war ttejjin ad tareyyeđ din *řımart nsen* emmarř. ²¹Řewřuc n řexřa ad zzřen dinni u tizeddiıın nsen ad ccurent s mukat, yessis n nneamet ad zedyent dinni uca iyayđen ijennen ad dinni negzen. ²²Ad ssmıęiwen ifisen ijj řar wenneyni di lqeleat nnes ittwajjen uřa d uccanen n řexřa di řeqřur n řehzuř. Řweqt nnes ad dd-taweđ deyya u ussan nnes war ttzugarten ca.”

14¹“Mařar SIDI ad ihinn x Yaęqub uca ad ifarz Israil ead. Netta ad asen iwc řřhudnet di temmurt nsen. Abarrani ad kidsen imun u nitni ad dewřen řar taddart n Yaęqub. ²Řegnus ad ten awyen u ad *ten* ssidfen řar wemcan nsen. Taddart n Israil ad ten tıttıf d tasyart di temmurt n SIDI, am imesyan d tiyya. Ad řebbsen inni ten iřebbsen, uca ad řekmen x inni ten iřeřşaren. ³Deg wass nni ad ac issareyyeđ SIDI zi řehriř nnek u zeg unexřie nnek u zi tsexxart nnek iqeřřen i zi ggın ad *asen* tsexxared. ⁴Xenni ad tessgaęded amettiř-a x ujeđid n Babil, ad tinid: ‘Mammec issbedd wenni iřeřşaren zi *řehşaret* nnes, *mammec* tıttwaqđa temmurt mani nyęđi?’ ⁵Yarza SIDI aemud n ıeffanen, tayęarect n ayt n bu-řşulřa, ⁶wenni iwtin řegnus břa qeřřu di tefqeřt tameqqrant, wenni tuřa iřekkmn x řegnus s weyđab, idaffar *i-ten* břa aziđez. ⁷Marra tammurt tarsa, tesqar. *Xenni* duqqzen s řefrahet. ⁸Uřa d tıcejjura n umerzi farrřent zzayek u tıcejjura n tengelt n *ıdurar n* Lubnan *qqarent*: ‘Zeg wami cek tmedded řar temmurt, war da dd-ıttis uřa d ijjen ead řıma ad aney yarř!’ ”

13:19 Amz. 19:25; İca. 1:9; İrm. 49:18; 50:40

14:3 Aewd. 28:48

14:8 ‘amerzi’ - niy ‘amedzi’.

⁹“Řaxart swadday ad tenhezz di ttwæe nnek, maħend ad ffyen nitni yar umsagar akidek xmi dd i ya tased. Di ttwæe nnek ad dd-tessfaq řexyařat *n imettan*, marra řħukkam n temmurt, ad tegg marra ijeğiden n temmurt ad kkaren zi řekrasi nsen igellden. ¹⁰Nitni marra ad ttfen deg wawař, ad ac inin: ‘Uřa d cek tdewřed tarehfed, am neccin, *řexxu* cek tarewsed dayney!’ ¹¹Aqa tmenđar nnfaxet nnek di řaxart, řħess n lharpat nnek. Sadu nnek ttwabezzeen iwekkiwen *am řemtaħ*, u ikeccawen d malta nnek. ¹²Mammec *teggid* tewđidd zeg ujenna, *cek, a yitri n řefjar* ittseqsiquen, mmis n tuffut n řħař! Mammec t^ettwarzed yar temmurt, *cek* amarniw n řegnus! ¹³Tennid deg wuř nnek: ‘Nec ad gaædey yar ujenna, ad ssbeddey řearc inu tiwa i yetran n Arebbi, ad qqimey x wedrar n umuni yar ttrufa n ccamal qae. ¹⁴Nec ad gaædey tiwa n tqiccatin n iseynuten, ad arwsey deg Umæuği x kuřci!’ ¹⁵Lla, ad cek dd-ssehwan di řaxart, di řağay qae n wanu! ¹⁶Inni cek i ya izaren, ad dayek jearen, ad fehmen *uca ad inin*: ‘Ma wa d aryaz nni issarjijjen tammurt, wenni ijjin tigeldin ad nhezzen, ¹⁷wenni yarrin tammurt d řexřa uca yareddeğ tineddam nnes, wenni war yarxun i imeħbas nnes ad arekk^weħen?’ ¹⁸Marra ijeğiden n řegnus, marra nitni zzřen *din* di ccan, kuř iij di taddart nnes. ¹⁹*Maca* cek tmenđared, ssigg^wejen cek x wenđeř nnek, *am* ict n nnei n tyeddut *mmenđaren tt*, ssduřyen tt s imettan ittwassnuqqben s ssif, inni dd ya ihwan yar izra n tesraft *n wenđeř*, am řxecbet i x æfsen. ²⁰War kidsen temmarsed deg wenđeř, mayar txarred tammurt nnek uca tenyid řgens nnek. Zzaricet n iæffanen æemmarş war ten ittidaren i řebda. ²¹Swejdem ttabřa n tyarşt i iħenjiren nnes x řmueşiyet n ibabaten nsen, maħend nitni æemmarş war ggur *ead* ad bedden, ad warten tammurt uca ad ccuren udem n temmurt s tneddam. ²²Nec ad xasen kkarey, *ammu* i iqqar SIDI n řeeskarat, Nec ad tehħiy zi Babil *kuř* isem d *marra* min iqqimen, am mmis uřa d mmis n mmis, ammu i iqqar SID I. ²³Nec ad arrey *Babil* d tasyart n twuct n ġiřet uřa d iyeřmamen. Ad ten mħiy s tmedwast n ureddeğ, *ammu* i iqqar SIDI n řeeskarat.”.

Awař n Arebbi x Accur

²⁴SIDI n řeeskarat ijuğ, inna “S tidett, am mammec Nec i t xarřsey, ammu i ya imsar, am mammec Nec i t uriy, ammu i dd ya yas, ²⁵aqa Nec ad arzey Accur di temmurt inu u ad xas æfsey x idurar inu, ħima *azayřu* nnes ad zzaysen ittwaksi u řeħmeř nnes ad iwđa x tyardin nsen. ²⁶Wa d acawar nni ittwaggen x marra tammurt u wa d afus i isswizžaden i marra řegnus. ²⁷Mayar

14:13 Izhd. 48:3

14:20 Ayub 18:19; Izhd. 21:11; 37:28; 109:13

14:21 Uf. 20:5; Mt. 23:25

14:22 Ayub 18:19; Izhd. 21:11; 37:28

14:23 Ica. 34:11; Şaf. 2:14

SIDI n řeeskarat ixarreř aya, man wen izemmaren ad t ibdeř? Aqa afus nnes isswizžad i-t, man wen izemmaren ad t yarr *yar uyezdis?*”.

Awař n Arebbi x Filicit

²⁸ Deg usegg^was n řmewt n Ařaz, yusa-dd řřukm issagg^waden wanita:

²⁹ “War farreř, *a cem*, marra *tammurt n Filicit*, aqa akeccuđ nni cem iwtin, ittwarż, mařar zeg weřwar n ufiřar ad dd-iffey urefsiw amesmum u řřiřet nnes ad tiři d řřaycet icemđen itřawen. ³⁰ Imenza n imuqřiřen ad hđan *s řhudnet* uca imezřađ ad zzřen di řaman. *Maca* ad nyey ařwar nnem s řař uca *arefsiw* ad iney min zzayem iqqimen.”

³¹ “Ru, *a tawwart*, syuyy, *a tandint*, aqa fecřen marra *imezday n Filicit*! Mařar zi ccamal ad dd-yas ddexxan uca uřa d ijjen ad yagg^wej zeg iseddiyyen nnes n řeeskar.”

³² “Min i dd řa yarren x ireqqasen n řgens?”

“Aqa SIDI igga *dsas* n řihyun řima řmusakin n řgens nnes ad dinni afen adurri!”

Awař n Arebbi x Mu’ab

15 ¹ Řřukm issagg^waden x Mu’ab.

“Wah, di řiřet ittwahdem Ar-Mu’ab, idweř issusem, wah, di řiřet ittwahdem Qir-Mu’ab, idweř issusem! ² Gaeden řar Bayit d Dibun, řar řegeudi řima ad run. *Dinni* ad iru Mu’ab x Nabu d Maydaba. Qae azeřif nsen iřsa d aqecar, marra timira ttwařeffent. ³ Beysen s txuncay *n wecđan* deg izniqen nsen, aqa *din* mřir řyuyyit x tzeřwin nsen u deg izuray nsen, imetřawen wetřan-dd *x uyembub*. ⁴ Ĥacbun isyuyyu, uřa d Alicala. Ttesřan i tmijja nsen ař Yahař. S uyenni syuyyen *uřa d* iryazen n Mu’ab nni řar ięa řesnař, buřbeř *n mkuř aryaz* ifceř dayes.

⁵ Uř inu isyuyyu x Mu’ab. Tarwa nnes n tařiřet iwđen ař *tandint n řuřar*, *tenni ięan am* teejmit n třata n isegg^wusa. Mařar am ttrun ttgaεaden tasawent n Luřit, *wah* deg webrid řar řurunayim ssgaεaden nitni řayuyyit n txessart.

⁶ Mařar aman n Nimrim ad dewřen imucan xřan. Mařar arrbie isřaw, ařemmuy n arrbie iqđa, war ittiři ead uyemmuy aziza. ⁷ S uyenni ad arbun min icetřen d min kesben řar ujemmađ n yeřzar n Iřeřsafen. ⁸ Mařar řyuyyit n ucetci ad dd-teffey di temmurt n Mu’ab, aweεeđ nnes *ad dd-iffey* ař Ajlayim, ařuyy s imetřawen ař Bi’r-Ilim. ⁹ Mařar aman n Dimun ccuren s idammen, mařar Necc ad awyey x Dibun ead ktar: ařrad *ad dd-yas* x yenni yarewřen zi Mu’ab, x min iqqimen di temmurt.”

14:27 2 Im. 20:6; Ayub 9:12; Awařn. 21:30; Dan. 4:32

14:28 2 Ij. 16:20

15:1 Irm. 48:1; Ĥaz. 25:9; Eam. 2:1

15:2 Irm. 48:37; Ĥaz. 7:18

16¹“ ‘Sekkem *ddmani ccuren s* izmaren n řhakem n temmurt, zi Salæ yar řexřa, yar wedrar n yeęis n řihyun!’² Am ijdađ yarewřen, ittwassedwen zi řeucc, ammu i ya ggent yessis n Mu’ab yar imucan n użekkwu n *yeyzar* n Arnun. ³‘Awyem *xenni* ccwar, ksim awař, ggem tiři nnek am ğiřet deg uziř, snuffar imetlae, war znuzi inni yarewřen!’⁴ ‘Jjem inni zzayi x yuzźřen ad yarem qqimen, *a tammurt n* Mu’ab! Iři d adurri i nitni zzat i wudem n umteħħay!’ ”

“Řeħřaret *maca* ad tbedd, atehři ad iqđa, inni ieffsen x temmurt ad mweddaren zi temmurt. ⁵Řkursi igellden ad ittwacedd s tmexsiwt icuwwaren u Netta ad xas iqqim di tidett deg uqiđun n Dawud, Netta d wenni iħekkmn d wenni yarezzun řħeqq uca issefřeħ tasegda.”

⁶“Neccin nesřa x nnfaxet n *temmurt n* Mu’ab, aqa nettat d taeffart ař tťarf. Taeffart nnes d nnfaxet nnes d zzeamet nnes: aqa *marra* řemeani nnes xwan, war ğin ca nican. ⁷S uyenni i ya tru *temmurt n* Mu’ab x Mu’ab, marra ad run. Nitni ad syuyyen x zzbib n Qir-Ĥarisat, dewřen ttwayeřben qae. ⁸Mařar isřawent tzayarin deg imarjaeen n Ĥacbun. Řefrue n đđiřect n Sibma arennyen řħukkam n řegnus. Řefrue yiwđen řares ař Yaezir, nitni suřen di řexřa, bezzeen, aqa zwan řebħar. ⁹S uyenni ttruy x đđiřect n Sibma, am mammec ruř x Yaezir. Ssuy cem s imetťawen inu, *a, tineddam n* Ĥacbun d Alieala, minzi ruřen iyuyyan n usřiwřew zi tini nnem n unebdu u zeg weřqađ nnem. ¹⁰Theyyed řefraħet d zžu zeg iyyaren isseymayen n tfeęaħt, war tťyennijen u war sřiwřiwen *ead* deg imarjaeen n uđiř. Weni yareffsen war yareffes *ead* ađiř di tsiřt *n uđiř*. Ssbeddeř Necc řeeyudat n usřiwřew. ¹¹S uyenni syuyyent tekricin inu am ijj n řġambri x Mu’ab, u daxeř inu x Kir-Ĥaris. ¹²Řami i ya yaħeř Mu’ab x řġaeedet nnes *n tewhibt* uca ad yudeř řar zzawect nnes iqeddsen ĥima ad izzaĝ, *xenni* ad zaren aqa Mu’ab war ittiweđ ad igg walu.”

¹³Wa d awař i issiweř SIDI x Mu’ab.

¹⁴*Uca* řexxu issawař SIDI, iqqar: “Di třata n iseggwusa ełahřab iseggwusa n ucewwař, ad idweř ueuęi n Mu’ab ittwasseħřar ak-d marra abarru nni ameqqran. Min *zzayes* i ya iqqimen, ad yiři drus qae, war ięi aťtas.”

16:5 Ica. 9:6; Dan. 7:14,27; Mixa 4:7; Lk. 1:33

16:6 Irm. 48:29,30

16:8 Irm. 48:32,33

16:12 Aewd. 32:37,38,39

Awař n Arebbi x Dimacq d Ifrayim

17¹Řħukm issagg^waden x Dimacq.

“Aqa da, Dimacq war t^ettiři ead d tandint, ad tedweř d řxarbet ittwahedmen.

²Tineddam n Earueir ad dewřent xřant, ad iřint i tħimriwin. Tina ad dinni zzřent uca uřa d ijjen war tent issfeefie. ³Ad ittwaqđa x lburj zi Ifrayim uřa x tageldit zi Dimacq u x min iqqimen n Aram. Nitni ad iřin am ayt n Israil!, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat.”

⁴“Deg wass nni ad isřaw ueuđi n Yaequb uca ad tedweř tadunt n arrimet nnes teqqiđet. ⁵Ad yiři axmi ittqebbeđ ucewwař imendi ibedden uca imejjar uyiř nnes tidrin, ad yiři axmi ijj iřeqqeđ tidrin di teyzurt n Irafawiyyen. ⁶Ad iqqim *myir* ijj n uceřti i weřqađ, am řar wezwađ n izemmuren, tnayen niy třata *n tzitunin* řar tqiccet n taseřta sennej, uca arebea niy xemsa řar tiseđwin n uzemmur!, *ammu i* iqqar SIDI, AREBBI n Israil.”

⁷“Deg wass nni ad ixzar bnađem x wenni t iggin u titřawin nnes ad řaren Amqeddas n Israil. ⁸War ittwaři iealřaren, řxedmet n ifassen nnes, uřa d min iggin iđewđan nnes war t izzar, tirebbin n cwarti lla uřa d ipilaren n arebbi n tfuct lla.”

⁹“Deg wass nni ad iřint tneddam nnes ifaryen am umcan ixřa deg wezřar u x tqiccet n wedrar nni jjin ztat i titřawin n ayt n Israil: ad yiři d amcan ittwaxarrben. ¹⁰Mařar cek t^etud AREBBI n usenjem nnek, war teeqiřed x Teřđart nnek ijehden. S uyenni t^ettezzud aýemmuy iđarfen uca tzarreed tiyedduťin tibarraniyyin. ¹¹Deg wass nni di tent tezzuđ, ad tent tfaryed, u řar uteffu tejjid zzariet nnem ad tessuffi: *d man aya* d tamejra ieurrčen deg wass n řehřac nnek d řehriř war ittgenfin.”

¹²“Uct x ubarru n řegnus nni izehharen am zehharen řebħur, uřa *uct x* ddriz n ccueub nni *iggin* am řehweř n waman imeqqranen inhewřen! ¹³Ad hewřen ccueub am řehweř n waman imeqqranen, *maca* Netta ad ten yarebba u nitni ad arewřen řar řagg^waj. Ad ittwaearn *ubarru n řegnus* am uřum x idurar *ittwaearnen* zeg usemmiđ, am *useynu n taejjajt* tenneđ as-dd tħaryadť. ¹⁴Řar řweqt n tmeddit, xzar, anexřie! Qbeř ma ad iřbeħ řħař, war iđi netta ead. Ta d tasyart n yenni d aney ikeccđen, zzhar n yenni d aney yucaren.”

Ad isellem Itiyubiya ixef nnes i SIDI AREBBI

18¹“Uct x temmurt n řħess n wafriwen, tenni řar urendad iyezran n *temmurt n* Kuc, ²tenni issekken imsekkan *nnes* x řebħar, di tyarrabutn n uyanim tiwa i waman. Uyurem, *a kenniw* ireqqasen ifsusen, řar ijj n řgens

izzuggarten u ittewessgen *n teřmect*, ƣar ijj n řgens nni zi gg^weden zeg wami iřa u zi ssa tsawent, ƣar řgens nni ittamaran řebda u ieffes, wenni zi qeđeen iyezran tammurt nnes. ³*A kenniw* marra imezday n ddunect d yenni izeddyen di temmurt, xmi i ƣa ssgaeden taeđant x idurar, *xenni* ad *t* tžarem, u xmi i ƣa řuđen deg uyicc n icarri, ad *t* tesřem!”

⁴“Maƣar ammu i d ƣari inna SIDI: ‘Necc ad hđiƣ di řhudnet x řearc inu, am řehmu yareqqen ƣar řřa *n uziř*, am useynu *iccuren s* nnđa ƣar řehmu n řřabet.’

⁵Maƣar qbeř řřabet, xmi i ƣa ikemmeř nnuwwar, tedweř tnewwart d ađiř ittnenna, ad izbar Netta izbiren s ijeqqaden n wezbar, ad ikkes arbiben, ad ten iqđu. ⁶Nitni marra ad ttwajjen i ijdad ittkeccaden x idurar u i řewhuc n temmurt. Deg unebdu ad xasen arsen ijdad ittkeccaden u di řmecta ad xasen arsen řewhuc n řexra. ⁷Deg wussan nni ad t^ettwawi tarzeft i SIDI n řeeskarat: ijj n řgens izzuggarten d ittewessgen *n teřmect*, - u *man aya* zeg ijj n řgens imegg^wed zzayes zeg wami iřa d tsawent, zeg ijj n řgens nni ittamaren řebda u ieffes, nni zi qeđeen iyezran tammurt nnes - , ƣar wemcan n Yisem n SIDI n řeeskarat: ƣar wedrar n řihyun.”

Awař n Arebbi x Miřra

19¹*Řřukm x Miřra*. “Xzar, SIDI innya x ict n tseynut ittazzřen. Netta yudef ƣar Miřra uca lařnam ad arrijen zzat i wudem nnes u ayt n Miřra ad ad asen ifceř wuř deg idmaren nsen. ²Maƣar ad sřharrceƣ Imiřriyyen x Imiřriyyen, mařend kuř ijj ad imney ak-d umas, u kuř ijj ak-d wajjar nnes, tandint ak-d tendint, tagelda ak-d tgelda. ³Buhbeř n Imiřriyyen ad yarjef daysen u Necc ad fesxey ixarriřen nsen. *Xenni* ad sseqsan lařnam nsen d yenni ittēezzen uřa d yenni issawařen ak-d imettan d igezzanen. ⁴Ad ggeƣ Imiřriyyen deg ufus n aytbab iqeřřen uca ajeđid iwearen ad xasen iřkem, *ammu i* iqqar Sidi, SIDI n řeeskarat. ⁵Aman di řebřar ad aƣyen u iƣzar ad idweř d ijdi, ad yazeƣ. ⁶Iyezran ad arxun i arriřet yursuđen u iyezran n Miřra ad arsen uca ad aƣyen, ařanim d telga ad isřawen. ⁷Ddmani n tarewsa ƣar Nil, ƣar uqemmum n yeyzar *n Nil*, uřa d marra tammurt ƣar iyezran mani zarreen, ad aƣyen, ad ttwakksen, war ttiřin ead. ⁸Ibeřriyyen n iseřman ad ceđnen u marra inni inđaren tasennart nsen deg yeyzar *n Nil*, u inni ibezzeen tracca x waman, ad isřawen *zeg wecđan*. ⁹Inni ixeddmen tiffest azdad meccđen ad sseđhan, uřa d idarrazen n řketan d acemřař. ¹⁰Ad ttwaddzen ipilaren n temmurt, marra inni ixeddmen di řřewec n řmunet icđen as řeemar.”

¹¹“Wah, řřukkam n řucan d ibuhařriyyen, ccwar n imcawaren imiřisen n Fireun idweř ibbuhři. Mammec tzeemem ad teqqarem *ead* i Fireun: ‘Necc d mmis n imiřisen, mmis n ijeđiden n wečař uya?’ ¹²Mani řan xenni imiřisen

nek? Ejj i-ten ad ac ssargben u ad *cek* ssecnen min ixarreš SIDI n řeeskarat didd i Mišra! ¹³ Řhukkam n Šuean dewřen d ibuhařiyen, ttwacemten řhukkam n Nuf. Ad ssweddaren Mišra, *aq*a inni d azru n teymart n tqebbař nnes.”

¹⁴“SIDI ikebb di Mišra buħbeř issdewwaxen di řwest nnes. Nitni ssweddaren Mišra di marra min igga, amecnaw ameskar iweddar di teuqqit nnes. ¹⁵ War ittiři *ead* i Mišřa min i řa yegg, min izemmar ad *t* igg uzeřif niř akennas, tasetřa niř ařanim.”

¹⁶“Deg wass nni ad iřin Imiřriyyem am temřarin. Ad arjijen, ad nnxeřeen zi ssibbet n wenhezzi *issagg*^w*aden* n ufus n SIDI n řeeskarat, i zi řarsen i řa inhezzi ssa d ssa. ¹⁷ Tammurt n Yahuda ad tedweř d amedya n unexřie i Imiřriyyen. Marra wenni t ittidaren, ad innexřee zi ssibbet n uxarreř n SIDI n řeeskarat nni xasen ixarreř.”

¹⁸“Deg wass nni ad din iřint xemsa n tneddam di temmurt n Mišra, ad *din* ssiwřen *iwdan* iřes n Kenean uca ad jjařen řar SIDI n řeeskarat. Ict n zžaysent ad as qqaren ‘Ir-Heres!’, ixs ad yini: ‘Tandint n wareddeř’. ¹⁹ Deg wass nni ad *din* yiři ijj n ucalřar di řwest n temmurt n Mišra u ijj n umayđu *iqeddsen* řar weymir nnes.

²⁰ Aya ad yiři d řeeřamet d cchadet i SIDI n řeeskarat di temmurt n Mišra: xmi i řa řayan i SIDI zi ssibbet n yenni ten iħeřřaren, Netta ad řarsen issekk amsenjem d ameqqran, u wanita ad ten ifekk. ²¹ Ad idweř SIDI ittwassen řar Imiřriyyen uca Imiřriyyen ad ssnen SIDI deg wass nni. Nitni ad as sexxaren s řarřt d tewhibt *n řyiřet* uca ad wcen lwaed i SIDI u ad t kemmřen. ²² Ad iwwet SIDI Imiřriyyen s tiyyita, Netta ad *ten* iwwet u ad *ten* issgenfa. Nitni ad dd-dewřen řar SIDI u Netta ad yejj ixef nnes ad ittwasseřeř s tzařit yuřřen nsen u ad ten issgenfa.”

²³“Deg wass nni ad *din* yiři webriđ ameqqran zi Mišřa ař Accur. Ayt n Accur ad dd-asen di Mišřa uca Imiřriyyen di Accur. Ad *as* eebden Imiřriyyen *i Netta jmie* ak-d ayt n Accur.”

²⁴“Deg wass nni ad yiři Israil d wiss třata ak-d Mišřa d Accur, d lbaraka di řwest n temmurt. ²⁵ Mařar SIDI n řeeskarat ad ten ibarek, ad yini: ‘Iři ad ittwabarek řgens inu Mišřa, u řxedmet n ifassen inu Accur, uřa d tasyart inu Israil!’ ”

Awař n Arebbi x Mišřa d Itiyubiya

20¹ Deg usegg^was nni di dd-yusa ukumandar n řeeskar řar Acdud, - umi t issekk Sarjun, ajeřid n Accur -, u immney ak-d Acdud uca iřteř i-t, ² di řweqt nni tuřa issawař SIDI, s uqemmmum n Icaeya, mmis n Amuř, inna: “Uyur,

19:15 Ica. 9:13

19:18 Aewd. 10:20; lrm. 12:16

19:21 Mal. 1:11

sars arruḍ n txancet n wecḍan nni x tejinna nnek u kkes tisiṛa nnek x iḍaren nnek!” Igga i-t *Icaeya*, iggur d aɛaryan u s řehfa x iḍaren nnes.³ *Řexdenni* inna SIDI: “Am mammec iggur umsexxar inu Icaeya *řexxu ead* tṛata n isegg^wusa d aɛaryan u s řehfa da d diha, am řeeřamet u am ijj n řeejeb i Miřra u i Kuc,⁴ ammu i ya indeh ujeǵid n Accur imeḥbas n Miřra d imenfiiyyen n Kuc, amezyan d umeqqran, aɛaryan d uḥefyan n iḍaren, uřa s ddabub iɛarran, *aqqa* d řefḍiḥet i Miřra.⁵ *Xenni* ad gg^weden u ad sseḍḥan zi ssibbet n ayt n Kuc i yar tuya xezzen d ca, u zi ssibbet n Imiřriyyen, afeyyec nsen.⁶ Imezday n temmurt-a x tma n řebḥar ad inin deg wass nni: ‘Xzar, ammu i imsar i wenni yar nxezzar d ca, d wenni yar narweř ḥima ad narzu twiza, ḥima ad nettwafekk zi zzat n wudem n ujeǵid n Accur. Mammec *xenni* nzemmar ad nenjem *řexxu*?’ ”

Awař n Arebbi x řexřa n řebḥar

21¹ Řḥukm issagg^waden x řexřa n řebḥar.

“Am mammec ttazzřent tḥaryaḍin di *Temmurt n Ljanub*, *ammu i* ya iffeyy netta zi řexřa, zi temmurt issagg^waden.² Tusa-dd yari ict n tmezriwt teqseḥ: ‘Ayeddar ittegg s řeydaret u amteḥḥay ad iteḥḥa. Gaɛeed-dd, *a* Eilam, ḥřar, *a* Maday!’ Necc ad ssbeddey marra anexses nnes.³ S uyenni tteksent dayi tejeinnatin inu, u tt^eṭṭfen ayi řewjee n tarut am řewjee n ict n temyart ittarwen. Necc ttenezbarey xmi *d as* ttesřiy, nnxeřeey umi t ttwařiy.⁴ Uř inu innejřef, aqarqeb *nnes* issenhezza dayi tigg^wudi. Tbambast n tmeddit nni wehḥcey aṭṭas, igga ayi tt d řeurret.”

⁵ “Srusa-dd ṭṭabřa, sbedd aɛessas, ecc, su!”

“Kkarem, *a* ijeǵiden, dehnem taseddart *n useřqi!*”⁶ Mařar ammu i d ayi inna Sidi: “Uyur, egg ijj n uɛessas, eji i-t ad ixebbar min ittwařa!”⁷ Aqa ižra ikarruten *n umenyi* d tyuyat n yenni ineddhen iysan, ijj n ukaravan n yeyyař d ijj n ukaravan n iřeyman. Tuya iḥeṭṭa mliḥ, mliḥ aṭṭas.⁸ *Xenni* iřaya wenni ižrin: “*A* Sidi inu, deg wass tbeddiy břa qeṭṭu x wecbar n teessast u kuř ģiřet ttessey.⁹ Xzar, diha usin-dd iryazen nni innyin x yeysan, tyuya n imnayen ak-d tyuya nneyni!” *Eawed* iṭṭef netta deg wawař, inna: “Tewḍa *tendint n Babil*, tewḍa, d marra řexyařat ineqcen n irebbiten nnes iřbez i-ten x temmurt!”

20:2 ‘aqemmum’ - s Teibranit ‘afus’.

20:5 ‘ayt n Kuc’ - ixs ad yini řgens n Ssudan d Ityupya.

21:1 ‘řebḥar’ - niy ‘il’.

21:4 Ayub 7:3

21:8 Ḥab. 2:1

21:9 Irm. 25:12; 51:8; Asa. 14:8; 18:2

¹⁰ A asarwat inu, *a* mmis n unedrar inu! Min sřiy zi SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil, xebbarey kenniw xas.

Awař n Arebbi x Idum

¹¹ Řħukm issagg^waden x Duma.

“Zi Saeir řayan ayi-dd: ‘Aeessas, meĉař *ead* ġa tekk ġiřet? Aeessas, meĉař *ead* ġa tekk ġiřet?’ ¹² Inna ueessas: ‘Yusa-dd uteffu n řħař, uřa d ġiřet *tusa-dd*. Mařa kenniw texsem ad tesseqsam, seqsam! Dewřem-dd, asem-dd!’ ”

Awař n Arebbi x temmurt n Weeraben

¹³ Řħukm issagg^waden di tmeddit.

“Deg wezřar di *temmurt n* Weeraben ad tessensem, *a kenniw*, ikaravanen n ayt n Dadan! ¹⁴ Uyurem ġar wumsagar ak-d wenni iffuden ģima ad as tawyem aman! Imezday n temmurt n Tayma ffyēn-dd ġar umsagar ak-d umarwař s weyrum. ¹⁵ Mařar nitni arewřen zi řesyuf, zi ssif i dd-ittwajebden u zi řqews ittwameħden u zi řeyben n umenyi. ¹⁶ Mařar ammu i d ayi inna SIDI: ‘Ead deg ijj n usegg^was, elahřab isegg^wusa n ucewwař, *xenni* ad iqđa marra x ueuġi n Qidar! ¹⁷ Řqedd n ayt n bu-řqews iqqimen, ayt n bu-teyřudt n Iqidariyyen, ad yiři drus waha, mařar SIDI, AREBBI n Israil d wenni innan *aya*.’ ”

Awař n Arebbi x Teyzurt n Tmezriwt - Urcalim

22 ¹ Řħukm issagg^waden x Teyzurt n Tmezriwt.

“Min cem yuyin ařami tgaēded cem ak-d marra *iwdan* x tzeywin? ² A cem, tenni iccuren s ddriz, *a cem* tandint izruddħen, tandint ineggzen s řefraħet: inni dayem ittwanyēn, war ttwanyēn s ssif uřa war mmtēn deg umenyi. ³ Marra imgewwaden nnem munen arewřen, *maca* ttwaħebbsen nħřa uřa d ict n tecti n řqews, marra inni dayem ufin, ttwacarfen, waxxa arewřen ġar řagg^waj.

⁴ S uyenni qqarey: ‘Sagg^wejem xafi řxezrat, ejj ayi ad ruy s imeřřawen imerzagen. War d ayi ģeřřarem ģima ad ayi tēezam x wareddeġ n yeġis n řgens inu!’ ⁵ Mařar d ijj n wass n wezruddeħ d uefas d uxorweđ i dd-issekk Sidi inu, SIDI n řeeskarat, di Teyzurt n Tmezriwt, *ass* n weyđař n řħiđ u n iyuyyan i x dd-ttarran idurar.

⁶ Mařar Eilam ittef aqrab nnes s fřitcat, *jmiē* ak-d ukarru n umenyi u ak-d aryaz *nmi t ineddhen* d yenni inyin x yeysan, u Qir iearra taseddart *n ueeskari*.

21:13 ‘azyar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

22:4 Irm. 8:23

22:6 ‘inni inyin x iysan’ - niy ‘imnayen’.

⁷ Ad imsar aqa řemxeyyer n teysarin nnek ad ttwaccuren s ikarruten *n umenyi* u imnayen ad sedden ixef nsen *i umenyi arendad n* tewwart *n tendint*.⁸ Ad issearra arruđ n Yahuda. Deg wass nni ad texzared ħar řesnaħ *i iġan* di Taddart n Wez ħar..⁹ Ad tżarem tizzeyyin di tendint n Dawud, minzi aqa atent deg wařtas. Ad tessmunem aman n Uyeřmam n Wadday.¹⁰ Ad tħesbem tudrin n Urcalim uca ad thedmem tudrin ħima ad tessjeddem řħiđ. ¹¹ Ad teggem ijj n uyeřmam ħar řeħyuđ, ħima ad tessmunem aman n Uyeřman Aqdim, *maca* war txezzarem ħar wenni t iggin, u war tħeřtim wenni t iřennēen zeg weħar uya.”

¹² “Deg wass nni ad iřaya Sidi inu, SIDI n řeeskarat, maħend ad trum, ad tesyuyyem, ad tħeffem azeġif u maħend ad tyarđem taxencet n wecđan.

¹³ *Maca* xzar, arcađ d řefraħet, neqqen iyenduzen, ħarřen i wuġi, tt^etten aysum u sessen binu, *am qqaren*: ‘Ejj aneġ ad necc, ad nsu, maħar tiwecca ad nemmet!’.

¹⁴ *Maca* SIDI n řeeskarat issargeb ayi *xuya* deg imezzuyen inu, *inna*: ‘Řmušiyyet-a war t^ettwafid ca i kenniw ħares ař i ħa temmtem!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat.”

Awař n Arebbi x Cibna d Ilyaqim

¹⁵ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat: ‘Uyur, adef ħar wewkiř nni, ħar Cibna, řemqeddem n tzeddiyt *n ujeġid*, *uca ini*: ¹⁶ Min ħarek *iġan* danita, niġ man wen ħarek *iġan* danita, aqa cek tneqced da ijj n wenđeř i yixef nnek? *Iwa* ineqqec anđeř nnes sennej, ineqqec i yixef nnes tazeddiyt di jjarf! ¹⁷ Xzar, SIDI ad zżayek iħejjar s ijj n uħejjar imħar, Netta ggur ad cek iřtef s ijj n wuđuf iqseħ. ¹⁸ Netta ad cek isseħnunneđ qae ařami *tdewřed* d taqurart, ict n tcamma nni tt i ħa nđaren ħar ict n temmurt temħar. Dinni i ħa temmteđ u dinni i ħa iřin xenni ikarruten nnek icuwwaren, *a cek* řefdiħet n taddart n bab nnek! ¹⁹ Necc ad cek dd-ssuffyeġ zi řfusina nnek, uca *ammu* i cek dd i ħa iqřeē zeg wemcan nnek.’”

²⁰ “Deg wass nni ad řayix i umsexxar inu Alyaqim, mmis n Ĥilqiya..²¹ Necc ad as sşarđeġ arruđ nnek u Necc ad as beysey abyas nnek u ad wceġ tizemmar nnek deg ufus nnes. Netta ad yiři d babatsen i imezday n Urcalim d taddart n Yahuda. ²² Necc ad as sşarseġ řmeftaħ n taddart n Dawud x teyruđt nnes. *Mařa* netta ad yarzem, war izemmar uřa d ijj ad ibelleē, *mařa* netta ibelleē, war izemmar uřa d ijj ad yarzem. ²³ Necc ad t wteġ am řewteđ deg ijj n wemcan imten u netta ad yiři d řēarc n ueuġi i taddart n babas. ²⁴ Ad xas ayřen marra aēuġi n taddart n babas, iyedduyen imezyanin d tyedduyin, zi marra tiqcuēin timezyanin, zi tħbaři ař marra tiqnucin. ²⁵ Deg wass nni ad ittwakkes řewteđ i

22:7 ‘imnayen’ - niġ ‘inni inyin x yeysan’.

22:8 ‘azyar’ - niġ ‘řyabet’ niġ ‘tazgant’.

22:13 lca. 56:12; 1 Kur. 15:32

22:20 2 lġ. 18:18,26,37

ittwawten deg wemcan imetnen, iqqar SIDI n řeeskarat. Ad dd-ittwaqđee u *xenni* ad iwđa uca ddqeř i tuya řares yuyřen, ad ittwaqess, mařar *ammu i* inna SIDI.”

Awař n Arebbi x řur d Sidun

23¹ Řřukm issagg^waden x řur.

“Rum, *a* iyarruba n Tarcic, mařar tehdem *tendint n řur* umi war teqqim taddart uřa d řmuyyi.’ Wah, *ammu i* d asen ittwassargeb zi temmurt n ayt n Kittim..² ‘Susmem, *a kenniw* imezday n tegzirt! Isebbaben n řidun inni izekkwani řebřar *siyarruba nsen*, aqa ccuren cem *sseřet!*’³ Zzariet n Sixur, řřabet n yeyřar *n Nil*, tedweř d řmunet nnes. *Ammu i* tedweř *tendint n řur* d řmarsi n řegnus.”

⁴“ ‘Sedřa, *a cem řidun!*’ Mařar řebřar iqqar, lburj n řebřar iqqar: ‘War dayi řewjee n tarut u necc war uriweř. Necc war sşymiy i řudriyyen u war arebbiy tiezuray.’⁵ Xmi řa yaweđ řexbar řar Miřra, *xenni* ad nezbaren nitni s řeřriq xmi i řa řen i řexbar x řur.”

⁶“ ‘Zwam řar Tarcic, syuyyem, *kenniw* imezday n tegzirt!’⁷ Ma wa *d actab* nwem, *a tandint* ineggzen s řefrařet, tenni zi řařeř nnes *iřan* zeg wissan n wečař uya? Iřuraf nnes ad tt arbun řar řagg^waj řima ad din teqqim am tb arranect.⁸ Wi ixarrřen man aya di řbař nnes đidd i řur, *tandint* nni ibeřřan ttajat, aqa zeema isebbaben *nnes* d řřukkam, ittjariyyen *nnes* d imcenneen n temmurt?⁹ SIDI n řeeskarat aqa řares di řbař nnes řima ad isseięet nfaxet n marra *min iřan d* talwizt, řima ad yarř řeezz n marra imcenneen n temmurt.”

¹⁰“ ‘Sesfiy tammurt nnem am yeyřar *n Nil*, *a cem* yeęis n Tarcic! War cem tmennee uřa d ict n řřajjet ead!’¹¹ Netta isswiřzeđ afus nnes x řebřar, netta issenhezz tigeldiwin. SIDI yumur đidd i Kenean mařend ad areddęen lburjat nnes.¹² Netta inna: ‘Emmarř ead ad tiřid tfarřed, t^ettwaseięted, *a* taezarect, yeęis n řidun! *Ruř* řar Kittim, kkar, řwa. Uřa dinni war t^eřřifed řehna.’¹³ Xzar, tammurt n Ikaldaniyyen, řgens-a i tuya war ięin: aqa *řgens nni* ineyyec Accur *d tammurt* i řewřuc n řexřa. Nitni ssgaeeden lburjat nsen i weřjam, ssearran řeqřur nnes, aqa řgens-a yarra i-tt d řřirbet.¹⁴ Rum, *kenniw* iyarruba n Tarcic, mařar lburj nwem ittwahdem.”

¹⁵“Deg wass nni ad imsar, aqa řur ad t^ettwattu *řqedd n* sebein n isegg^wusa, am *řqedd n* wissan n ijj n ujeęid. Yar uneggar n sebein n isegg^wusa *nni* ad imsar i řur am mammecc i d as qqaren deg izři n temyart n farq-ccyeř: ¹⁶‘Ksi řgambri, uyur uca nneđ d tendint, *a cem*, tamyart n farq-ccyeř itt wattun! Irar ijj n řřa

23:1 Irm. 47:4; řaz. 26; 27; 28; Zak. 9:3,4

23:12 ‘Kittim’ - ixs ad yini ‘Qubrus’.

23:13 *afessar* - ayeť-a tessiweř x Ikaldaniyyen, x mammecc yeřben d amezwar x imperaturiya n Accur (ixs ad yini *tandint n Ninwa*) u xenni udfen řar temmurt n Ifinikiyyen (*qqaren as řexxu Lubnan*) uca hedmen lburj nni ięan x tegzirt n tendint n řur, di řwest n řebřar, yudes-dd řar tendint n řur x řbar. Tuya Accur war izemmar ad iřteť lburj-a n Ifinikiyyen, maca Ikaldaniyyen hejmen xas řmijař n 13 n isegg^wusa, xenni feřřen maca war yarsen ufin bu tkecađt minzi marra imezday n tegzirt fřyen x řebřar řar řegnus nni *ik-d ggin tasebbat nsen.

mliḥ uca yennej aṭṭas, maḥend ad xam seqřen!’¹⁷ Awarni i sebsein n isegg^wusa SIDI ad yarzel Şur uca nettat ad dd-tedweř ęar řmuret nnes n farq-ccyeř uca ad tessefsed ixef nnes s marra tigeldawin n ddunect nni ięan x wudem n temmurt.¹⁸ *Maca* tasebbabt nnes d řmuret nnes n farq-ccyeř ad iřint qeddsent i SIDI. War t^ettwaxemmeř *deg ixxamen n txubay* u war t^ettwaxezzen, maęar sseřeet nnes ad tiři i yenni izeddyen zzat i wudem n SIDI, ħima ad ccen ař i ęa jjiwnen uca ħima ad yaręen arruđ icuwwaren.”

Rĥukm x ddunect

24¹“Xzar, SIDI ad issexwa tammurt, ad tt issxarreb, ad iqeęeb udem nnes uca ad ibezzeę imezday nnes.² Am mammeç ięa řgens, ammu *i ęa yiři* uřa d akehhan, am umsexxar uřa d sisi nnes, am tayya uřa d llalas, am umsewweę uřa d amzenzi, am areṭṭař uřa d wenni *zzayes* iksin arđař, am bab n umarwas uřa d bu-umarwas nnes.³ Ad ssexwan tammurt marra, ad *tt* keccęden qaę, maęar SIDI inna awař-a!”

⁴“Tammurt tecęden, tisřaw, ddunect teftuttet, tisřaw. Imcenneen n řgens n temmurt teftuttusen.⁵ Tammurt t^ettwassięet zeg imezday nnes, maęar nitni ttęeddan x izerfan, ttbeddařen tiweřřa, ttarezzan řęahd n řebda.⁶ S uyenni t^ettett nneęret tammurt u yenni xas izeddyen aęa daysen řeib. S uyenni ad ttwasscemęden imezday n temmurt, ad ceṭęten drus n iwdan waha.”

⁷“Binu n jdid icęden, tazayart teftuttet, marra inni tuęa ifaręen deg wuř, zehharen.⁸ řafi ticti issfarraĥen n ibendiren, ddriz n yenni inegęzen s řefraĥet, řafi *tinext* issfarraĥen n řęambri.⁹ War sessen binu *ead* di řweęt n uęennej, ccrab ad yiři d amerzag i yenni *t* isessen.¹⁰ Tandint ittwareddęen d řxarbet, marra tudrin belleent i wadaf.¹¹ Deg imesraq ttweeęden iwdan x binu, marra řefraĥet tweddar, asřiwřew iffey zi tammurt.¹² Min iqqimen n tendint d řxirbet *waha* uřa d tawwart t^ettwařbez.¹³ Ammu i ęa tiři din di řwest n temmurt, jar řegnus. Ad tiři am ęar wezwađ n uzemmur, am ęar weřqađ *n uđiř* xmi i ęa teędu řřabet.”

¹⁴“Nitni ad ssgaeęden tmijja nsen, ad sřiwřewen. Umi SIDI ieuęen aṭṭas, ad *t* sseuęan zi mani tyeęi tfuct.¹⁵ Seuęem xenni SIDI di temmura n tfawt, di tegzirin n řebĥar *seuęem* Isem n SIDI, AREBBI n Israil!”

¹⁶“Zi tmuwwa qaę n temmurt nettesřa i izřan, i uęuęi n Umsegged!”

24:6 Ica. 9:18; 10:16

24:8 Irm. 7:34; 16:9; 25:10; Ĥaz. 26:13; Ĥuc. 2:13

24:9 Ica. 16:1

24:13 Ica. 17:6

24:15 ‘*timmura n tfawt*’ - ixs ad yini timmura ęar ccarq n Israil manis dd-t^ettneęqar tfuct. ‘*timmura x tma n řebĥar*’ - ixs ad yini timmura ęar řęarb n temmurt n Israil, tinni ięan x tma n řebĥar Acemřař (*niy řebĥar Ameęqran*).

Xenni nniy: Necc fenniḡ, fenniḡ necc, uct xafi! Imkeccaḡen tkeccaḡen, u imkeccaḡen tkeccaḡen min ma *xsen* ad keccḡen.

¹⁷Tigg^wudi d tesraft d řfex *ad* xak *iřin*, *aya* amezduy n temmurt!¹⁸ Wenni dd-yarewřen zi ddriz issagg^waden, ad iwḡa di tesraft, d wenni dd i ȳa ġaæeden zi tesraft, ad innay di texceft, maȳar tiburjatin di řueřa ad nnurzment, dsusa n temmurt ad nhezzen.¹⁹ Tammurt ad tcarreg qaæ, ad tfeġeq temmurt d ifeġaqen, ad tenhez z temmurt ařtas.²⁰ Ad tmeyyeř temmurt ssa ȳar da am ijjen isscar, ad temraywa am ict n tnewwact i tmensiwt. Iæddiyen nnes ad xas ziyyaren ařtas, uca nettat ad tewḡa, war tzemmar ad tekkar ead.”

²¹“Deg wass nni ad ixřef SIDI zi řeskar yueřan di řueřa, uřa d ijeġiden nni *iġan* x wudem n temmurt *ad zzaȳsen ixřef* x wudem n temmurt.²² Ad ttwasmunen am imeřbas deg ict n tesraft u ad ttwařbesen di řeřbes u awarni i wařtas n wussan ad ȳarsen arzfen.²³ Taziri ad tezweȳ s usedři u tafuct tessedřa xmi i ȳa yiři SIDI n řeskarat d ajeġid x wedrar n řihyun u di Urcalim, uca ztat i imȳaren nnes *ad dinni yiři* ueuġi.”

Izři n uqadi x usenjem

25¹“A SIDI, Cek d AREBBI inu,
necc ad Cek sseuġey, ad řebbřey Isem nnek,
maȳar Cek teggid řeġeb,
ařtas n ccwar nnek zeg wečar uya aqa-t d tidett u dayes řaman.

²Cek tarrid tandint d æurric n yezra,
tandint ittwasjehden d řxirbet,
řeqřar n ibarraniyyen d tandint
nni war ssbeddin eemmarř eawed..

³S uyenni ad Cek isseuġa ijj n řgens ijhed,
tandint n řegnus iqeřřen ařtas ad zzaȳek tegg^wed.

⁴Maȳar tuȳa Cek d lqelæa i umarxu,
d lqelæa i umezřuḡ
xmi ittneřřar,

Cek d adurri i wenřar iccaten,
uřa d tiři di řeřmu

minzi lřaraj n ayt n bu-řexcunct aqa-t am wenřar iccaten x řřid.

⁵Am řeřmu deg ijj n wemcan yuzey,
ammu i ȳa tesseȳded lřaraj n ibarraniyyen,

24:17 Irm. 48:43

24:18 Irm. 48:44; Eam. 5:19

24:20 Ayub 27:18; Ica. 1:8; 19:14

24:23 Ica. 13:10; řaz. 32:7; Yuw. 3:4; 3:20

25:2 Ica. 21:9; 23:13; Asa. 14:8; 18:2

am tiři n useynu tessesmiđ řehmu,
ammu i ęa ittwasseyd izři n ayt n bu-řexcunct.”

⁶“SIDI n řeskarat ad issewjed x wedrar-a
 ict n zzardet s macca teccur s tdunt x wedrar-a
 i marra regnus,
 ict n zzardet s binu iřebęen qaε,
 s macca teccur s tdunt d waduf,
 s binu iřebęen iřfan.

⁷Netta ad ibeřęeř x wedrar-a ařehęaf
 i zi ttřehęafen marra řegnus
 uřa d dduri i zi ttwasdurrayen marra řegnus.

⁸Netta ad iřarđ řmewt i řebda
 uca Sidi inu, SIDI, ad imseę imeřęawen zi marra iyembab
 uca ad ikkes řefđihet n řgens nnes zi marra tammurt,
 maęar *ammu i inna SIDI.*”

⁹“Deg wass nni ad inin:
 ‘Aqa da, Wa d AREBBI nney,
 xas i negga asitem nney
 u Netta ad aney issenjem.
 Wa d SIDI nni x negga asitem nney,
 ad nesřiwřew, ad nfarę x usenjem nnes!’

¹⁰Maęar afus n SIDI ad yars x wedrar-a,
maca Mu’ab ad ittwaddez di *temmurt* nnes,
 am mammec ittwaddez uřum, ad idweř d tazubact.

¹¹*Mu’ab* ad dayes ibezzeε s ifassen nnes,
 am ufettaę deg weftaę.
AREBBI ad issađar nxfaxet nnes
jmie ak-d marra min izemmar ad igg s ifassen nnes..

¹²Netta ad ihdem lburj ak-d řehęuđ nnek yueřan,
 ad *ten* issehwa, ad *ten* immenđar ęar *temmurt*, deg ucař.”

Izři n temmurt n Yahuda

26¹ Deg wass nni ad yennjen izři aya di temmurt n Yahuda:

Neccin yarney ict n tendint ijehden,
Netta issbedd 'Asenjem' d řehyuđ d řeqwarat..

² Arzmem tiwwura,
maħend řgens amsegged ad dd-yadef,
wenni iħeřtan řaman i SIDI řebda.

³ S řbař imten *am t ięa*,
Cek tħeřtid *t di řehna*,
wah di řehna, mařar řgens ittcařa xak.”

⁴ “Tecřem x SIDI i řebda,
mařar di SIDI, SIDI, i teęa Teřđart n řebda.

⁵ Mařar Netta ittarra inni izeddyen dinni di řueřa ad ađaren,
tandint yueřan ad tt issehwa,
ad tt issehwa ař tammurt,
ad tt iearn deg ucař.

⁶ Ad xas iefes uđar,
iđaren n wenni ittwařsaren,
řatarat n iđaren n imezřađ.”

⁷ “Abrid n umsegged iwařa,
nican i ięa řatar n umsegged,
Cek t^{tt}segamed t.

⁸ Uřa deg webrid n řehkammat nnek, a SIDI,
tuřa nessitim ac,
řeřmar *nney* immezri deg Yisem nnek u di řidaret nnek.

⁹ Tuřa řeřmar inu ittweħħac i Cek di ģiřet,
uřa d buħbeř inu dayi, tuřa yarezzu xak s jjeħd.
Mařar mařa řehkammat nnek usint-i-dd x temmurt,
ad řemden imezřay n temmurt tasegda.”

¹⁰ “Mařa isscen bnađem aħinni i ueeffan,
wanita war iřemmed tasegda,
maca ad yegg řřar di temmurt iccuren s tsegda,
u war iřarr aeuęi n SIDI.”

¹¹“A SIDI, afus nnek ittwasgaεεad,
maca nitni war t ttwiřin.

Waxxa amenni ad t zaren εad,
maca ad sseđhan zeg wasam nnek i řgens nnek,
wah, timesi ad tecc iyrimen nnek.

¹²A SIDI, řřukm nnek xaney ad yiři d řehna,
mayar Cek tkemmřed marra timegga nney di ttwεe nney.

¹³A SIDI, AREBBI nney, isiditen nneyni seđden xaney.
Zzayek Cek wehđdek aqa nettidar Isem nnek.

¹⁴Imettan war tteddaren εawed, řexyařat war tt^ettnekkaren.
I uya txeřfed asen s řyar uca teqđid ten.
Cek tekksed marra řeeqran xasen.

¹⁵A SIDI, Cek tarnid di řgens-a,
Cek tarnid di řgens-a,
t^ettwasεuđed dayes,
aqa tessweseed marra iymiren n temmurt.”

¹⁶“A SIDI, di řehřaret arzun xak,
zeđreen tizađitin nsen s tħessect
umi xasen dd-yusa uweddeb nnek.

¹⁷Am mammec t^ettnezbar ict n temyart s ddeyset,
tenni iggyuren ad taru aħenjir nnes
u tesyuyyu s řewjee n tarut nnes,
ammu i d aney tuya neccin, a SIDI, zzat i tiřřawin nnek..

¹⁸Tuya neccin axmi neksi s ddeyset, imnee aney řehřiq n tarwa,
tuya neccin axmi nuru asemmiđ.
War dd-niwi asenjem i temmurt,
u imezday n ddunect war dd-ttwaxeřqen.”

¹⁹“Imettan nnek ad ddaren!
Řxecbat inu ad beddent!
Faqem, uca sřiweřwem kenniw, inni izeddyen deg ucař!
Aqa nnda n tfawin am nnda nnek,
uca tammurt ad taru řexyařat n imettan.”

²⁰“Uyur, a řgens inu, adef yar ixxamen nnek n daxeř,
bellee tiwwura awarni ac.
Snuffar ixef nnek řqedd n ict n tzeħziħt

ař dd iedu wesxeđ.²¹ Mařar xzar, SIDI ad iffey zeg wemcan nnes mařend ad ixřef i imezday n temmurt řmueřiyet nsen, uca tammurt ad tearra idammen i xas ittwassizřen, war txemmiř ead inni xas ittwanyen.”

Asenjem n Israil zeg ufusc n řehkamats n ddunect

27¹“Deg wass nni ad ixřef SIDI zi Liviyatan, ařiyar itteřruřuđen s tazřa, s ssif nnes iqseř u imřar u ijhed, *wah ad ixřef* zi Liviyatan, ařiyar itteřruruden, uca ad iney řhaycet nni iřan di řebřar.”

²“Deg wass nni ...

ad din yiři ij n umarjue n uđiř s binu icnan.

Yennjem xas s *nnubtat*.

³Necc, SIDI, ad tt iřđa,

ad tt sbezzgey,

řima war tt ijarreř řed,

Necc ad xas eessey s wass d řiřet.

⁴Tafqeřt war dayi teři *qae*,

maca mařa ca n yijjen izem ad issars zzati tazegg^wart d isennanen,

Necc ad kidsen mmenyey, ad ten ssaryey munen!

⁵Yar mařa itteř bnađem di jjeđ inu,

uca ad yegg řehna akidi,

ad yegg řehna akidi!”

⁶“Deg *wussan* i dd řa yasen ad iwwet Yaequb ařwar, Israil ad innuwar, ad iyemmi, u nitni ad ccuren tammurt s řyiřet.”

⁷“Ma iwta i-t Netta, am mammec wenni iwtin, iwta i-t? Ma ittwaney netta, am mammec ttwanyen inni zzayes ittwanyen?⁸ Cek tarebbid tt s řeqyas řami tt tendared, Netta issuzzar *i-tt* s usemmiđ nnes iqeseřen, deg ij n wass n usemmiđ zi manis i dd-tneqqar tfuct.⁹ S uyenni ad t^ettwafdi řmueřiyet n Yaequb s man aya uca ad yiři aya d řyiřet tekmeř zeg uřeyyed x ddnuđ nnes: aqa netta ad yarr marra izra n ieařaren d izra n jjar ttwarebzen u war din ttbeddint *ead* trebbin n cwarti d ipilaren n arebbi n tfuct.”

¹⁰“Mařar tandint ittwasjehden *ad tedweř* řafi, am ict n tzeddiyt ittwajjen, ixřan am řexřa. Dinni ad hđan ieejmiyyen, ad din jnan, ad ccen qae tiseđwin

26:20 2 Kur. 4:17

27:6 Izhd. 72:16

27:7 'Zzayes' - ixs ad yini 'zi AREBBI'.

27:8 Irm. 30:11; 46:28

nnes.¹¹ Xmi i ya yazyen řefruë nnes, ad ttwaqedđen. Ad dd-asetn temyarin, ad ten ssaryent, *mayar* war iđi d ijj n řgens dayes řefhamet. S uya wenni t iggin, war d asen izziđiz, u wenni t ikewwnen, war d as yareřta.”

¹²“Deg wass nni ad izwed SIDI tidrin zi mani iđa yeyzar *n Lfurat* ař Teyzart n Miřra. *Maca kenniw* ad ttwařeqdem, ijjen awarni i wenneyni, *a* ayt n Israil..

¹³Deg wass nni ad řuđen deg uyicc ameqqran n icarri. *Xenni* ad dd-asetn inni isswejden ad hellken di Accur uřa d yenni ittwaearrnen řar temmurt n Miřra. Nitni ad sejden i SIDI deg wedrar iqeddsen di Urcalim.”

Awař n Arebbi x Samarya

28¹“Uct x ttaj uęeffar n imescaren n Ifrayim, aqa talwizt nnes icuwwaren *amecnaw* tanewwact isřawen x tqiccet n teyzurt iřebħen n yenni x yeyřeb binu. ²Xzar, Sidi inu řares *ijjen* ijhed u iwear am tecti n tebruri, am řharyadt i ittawyen řtaęun d uxarreb. Am řhemřat n waman imřaren issfayen ad inđar Netta *ttaj nni* s ufus *nnes* řar temmurt. ³Ttaj aęeffar n imescaren n Ifrayim ad t eęfsen s iđaren. ⁴Tanewwact isřawen n telwizt nnes icuwwaren x tqiccet n teyzurt isseyımayen, ad tiři am tbacurt tiwed qbeř anebdu, tenni wenni ixezzaren da d diha izra i-tt uca issyeyř i-tt *deyya* umi tuya *ęad* deg ufus nnes.”

⁵“Deg wass nni ad yiři SIDI n řeeskarat d tajj n ucuwwađ d temrist icewwaren i min iqqimen n řgens nnes, ⁶d arruħ n řħukm i wenni iqqimen *x řkursi* i řħukm, uřa d taryast n ayt n bu-teyruđt i yenni ittarran amenyi řar tewwart *n tendint*.”

⁷“Ęad ina ttemmraywan s binu, uca ttwarenyen zi ccrab. Ittemraywa ukeħhan d unabi s ccrab. Ttwařarđen s binu, ttwarenyen zi ccrab, ttemraywan řar tmezra nsen, ttenhezzen da d diha umi ħekkmen. ⁸Mařar marra řtabřat eemarent s trarit ixemjen, uřa d ijj n wemcan *war iqqim d ameżdag*. ⁹‘I umi ixs netta ad issyřar tussna, i umi ixs ad isscen areqqas? *I* yenni umi ittwakkes asen uyi, *i* yenni umi ikksen abbuć? ¹⁰Mařar aqa da, řumur x řumur, řumur x řumur, lřariđa x lřariđa, lřariđa x lřariđa, da drust, diha drust.’”

¹¹“S uya ad issiweř ak-d řgens-a s iyencicen iřtewtiwen u s ijj n yiřes nneyni, ¹²Netta d wenni tuya i d asen inna: ‘Wa d arrařet, wcem arrařet i wenni yuħřen!’, uca: ‘Wa d řmargeħ!’, *maca* nitni war xsen ca ad sřen. ¹³*S uyenni* ad asen yiři wawař n SIDI: ‘Řumur x řumur, řumur x řumur, lřariđa x lřariđa, lřariđa x lřariđa, da drust, diha drust!’, mařend

27:10 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

27:12 lca. 17:5

28:7 lca. 5:11

28:11 1 Kur. 14:21

nitni, am uyuren, ad wđan ƣar đeffar, ad ttwaržen, ad dewřen di řfex u ad ttwaħebbsen.”

Awař n Arebbi x řħukkam n řgens di Urcalim

¹⁴“S uyenni, sřem i wawař n SIDI, *a kenniw* imestehzayen, inni ƣar iġa jjeħd x řgens-a nni *iġan* di Urcalim! ¹⁵Minzi teqqarem: ‘Neccin negga řeahd ak-d řmewt u negga ict n đđmana ak-d řaxart. Xmi i ƣa iėdu urekkuđ ifarcen, war ƣarney dd-yiwid, maƣar negga axarriq axmi mani ƣar i ƣa narweř u ad nennuffar awarni i řyecc!’ ¹⁶S uyenni, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Xzar, Necc ad ssarsey ijj n weřru di řihyun, ařru iqeġben, ařru iřřan, dsas imten. Wenni yumnen war d as *ittxeřři* ad yarweř.’ ¹⁷Ad ssarsey řħeqq d ufiřu n řeebar uca tasegda d plumu. Tebrurri ad teħħa amcan n tarewřa iccuren s ixarriqen uca aman ad dd-ssefyen amcan mani nuffaren.

¹⁸Řeahd nwem ak-d řmewt ad ifsi, đđmana nwem ak-d řaxart war t^ettými tbedd. Xmi i ƣa iėdu urekkuđ ifarcen, ad zzayes t^ettwaėfsem kenniw. ¹⁹Meřmi ma iėdu, ad kenniw yawi *akides*, maƣar ad iėdu tufut awarni i tufut, s wass d ġiret. Uca afehham n ureqqas ad yawi myir asnexřie.

²⁰Maƣar qama ad iquđeđ ařami war izemmar *bnadem* ad ibbuzzer uca taėřawt ad tiři teħřar ařami *bnadem* war izemmar ad dayes yadef. ²¹Maƣar SIDI ad ikkar am x wedrar n Farařim, ad ihaj am di teyzurt n Jibeun, maħend ad yegg ccƣeř nnes: ‘Ccƣeř nnes ad yiři d aƣrib!’, uca maħend ad yegg řxedmet nnes: ‘Řxedmet nnes ad tiři taƣrib!’ ²²U řexxu, war ssehqara, ħima ssnaseř nwem war tent ttzeyyaren ead ktar, maƣar sřřiy zi Sidi inu, SIDI n řeeskarat aqa ikkes deg wawař ad yareddeġ imun marra tammurt.”

²³“Sħessem u sřem i tmijja inu, ħđam u sřem ƣar wawařen inu! ²⁴Ma icarrez umcarrez ass imun, ħima ad izare? Ma *řebda* ittfeġeħ u ineqqec iyyar nnes?

²⁵Ma war iġi ammu, mařa netta iwařa udem *n yeyyar*, issuyus ssanuġ uca *zzariėet n* řcemmun ibezzeė i-tt, igga irden di řeřfuf d imendi di ikwadrunen uca karřana igga i-t ƣar tmawwin nnes? ²⁶Idarreb i-t AREBBI nnes mammec ittxeřřa ad ixdem nican, isseřmed i-t. ²⁷Minzi war ssarwaten ssanuġ s teřwiħt itteħřuġuđen i usarwet u war ssekkin tajarrart n ukarru tiwa n řcemmun, maca zekkwđen ssanuġ s weemud d řcemmun s uqeřřab. ²⁸Ma ħarřen imendi *ƣar usarwet*? Lla, *bnadem* war t issarwit i řebda, war *xas* ineddeħ tijarrarin n ukarru d yeysan nnes i řebda: war t iħarri. ²⁹Uřa d wa iffey-dd zi SIDI n řeeskarat. Cwar nnes d řeejeb, aqa Netta imƣar deg usuyar.”

28:13 2 Kur. 2:16

28:16 1zhd. 118:22; Mt. 21:42; Řex. 4:11; Rum. 9:33; 10:11; Afa. 2:20; 1 Bř. 2:6,7,8

28:25 ‘karřana’ - niy ‘dduxn’ niy ‘jawars’.

28:29 Irm. 32:19

Urcalim t^ettwaḥṣar zi řegnus

29¹“Uct x Ariyil, Ariyil, tandint n řmargeḥ n řeeskar n Dawud. Arnim *ead* ijj n usegg^was ęar usegg^was-a, jjem řeęyudat *n usegg^was* ad ędun, ²*xenni* ad ḥşareę Ariyil, uca ad *din* yiři uweḥweḥ d wecđan u nettat ad tiři i Necc amecnaw ‘Ariyil, *am řkucčet n tmessi*. ³Ad am qewwareę u ad cem ḥşareę s ijj n řeeskar i uḥeṭṭu uca ad xam ssbeddeę lbarajat. ⁴Ad t^ettwasehwid, ad tessiwřed zi temmurt uca awařen nnem ad ten tremremem zi tęejjajt. Tmijja nnem ad teffęed zi temmurt am *tmijja* n wenni issawařen ak-d imettan uca awařen nnem *ad iřin* am ucewcew *waha* zeg ucař. ⁵Abarru n iyrimen nnem ad yiři am tęejjajt tazdadt, uca abarru n ayt n bu-řexcunet am uřum ięeddun, ittawę i-t usemmiđ. Ad imsar deg wermac n wabřiwen, deg ict n tecti!

⁶SIDI n řeeskarat ad ęarek innewju s wajjaj d wenhezzi n temmurt, *s řḥess* ijeḥden n tmijja *nnes*, *s* usemmiđ n tḥaryadṭ u *s* uceęeęař n tmessi ittett en. ⁷Am tarjit, ict n tmezriwt di ģiřet, ammu i ęa yiři ubarru n marra řegnus nni i ęa immenęen ak-d Ariyil, *wah* marra inni i ęa immenęen akides u ak-d lburj nnes d inni tt i ęa iḥşaren *ad iřin ammu*. ⁸Ad yiři amecnaw ijjen yurja umi dayes yeęa řaz. Xzar, netta ittett, *xenni maca* ad dd-ifaq, yufa aqa řeemar nnes war ijjiwen *ead*. Nię *ad yiři* amecnaw ijjen yurja am iffud, u xzar, netta issess, *xenni maca* ad dd-ifaq, yufa aqa netta ifna, uca řeemar nnes ittmezri *ead ad isu*. Ammu i ęa tiři *tmesřact* i marra řegnus nni i ęa immenęen ak-d wedrar n řihyun.”

Tuddaryeč arruḥani d txawet jar řgens

⁹“Jearem u tbehtem, smeřem titṭawin ař i ęa ttwabelleęent, iřim d idaryařen! Nitni skaren, *maca* war ięi zi binu, ttemraywan, *maca* war ięi zi ccrab. ¹⁰Maęar SIDI izeęeę xawem buḥbeř n yiđeş yuęęen. Ibelleę titṭawin nwem, inabiyyen, uca izeęifen nwem, imwařenawen *n tmezriwin*, iřeḥḥef i-ten. ¹¹Ammu i d awem tedweř tmezriwt n marra aya am wawařen n ijj n wedlis ittwanđen nni immewcen i wenni issnen tięri, qqaren: ‘ęar i-t-i-d xafi!’, uca *xenni* ad yarr: ‘Necc war zemmareę *ad t ęareę*, maęar icemmeę.’ ¹²Nię immewc wedlis i wenni war issnen ad iyar, *umi* qqaren: ‘ęar i-t-i-d xafi!’, uca *xenni* ad yarr netta: ‘Necc war ssineę ad ęareę.’”

¹³“Inna ayi Sidi inu: ‘Minzi řgens-a yudes ayi-dd myir s wawařen waha u *minzi nitni* tteggem ayi ccan myir s iyencicen nsen, *am* igg^wej xafi uř nsen, u minzi aweqqar i zi d ayi weqqaren *itteffey* zi tweşsa nni řemden zeg iwdan *waha*, ¹⁴s uya, xzar, Necc arennię ad ggeę di řgens-a s řeęejb,

29:3 Irm. 6:3; Ḥaz. 17:17

29:4 Ica. 8:19

29:5 Ayub 21:18; Izhd. 1:4; 35:5; Ica. 17:13; 30:13

29:10 Rum. 11:8

29:13 Mt. 15:8; Mk. 7:6

s řeejeb d ustabhet. Tiřit n imiyisen ad tefna u řefhamet n ifehhamen ad tweddar...

¹⁵ Uct x yenni issnuffaran zzat i SIDI, inni issdurryen axarriř nsen, uca ttegggen timegga nsen di tťřam, *umi* qqaren: ‘Wi d aney iřrin d wi d aney issnen?’.

¹⁶ Kenniw tessenqeřbem *tamesřact!* Axmi zeema izemmar ad ittwařseb bu-třaxt am třaxt, ařami min ittwaggen ad yini x wenni t iggin: ‘Netta war d ayi iggi!’, uca řqecet n třaxt ad tini x uqeddar nnes: ‘Netta war itthiki walu!’”.

Řefrařet i dd řa yasen x Umqeddas n Israil

¹⁷ “Ma war ięi drus i iqqimen ař i řa idweř Lubnan d řearset iřebřen u ad tettwařseb řearset iřebřen d azyar?¹⁸ Deg wass nni ad řren idehcuren awařen n wedlis-a ittwanřen, uca ad twařant tiťřawin n idaryařen zi taęest u zi tťřam.. ¹⁹ Ad arnin imwařen di řefrařet di SIDI, uca ad farřen imezřađ jar iwdan deg Umqeddas n Israil.

²⁰ Mařar bu-řexcunet ad iqđa, wenni isthezan ad ifna, u marra inni yarezzun řyecc ad nneđen, ²¹ inni ittegggen řeib di bnadem zi ssibbet n ijj n wawař *waha*, inni issrusan tixecfin i yenni ideffen řheqq di tewwart *n tendint* uca earren amsegged řar uyezdis x walu.”

²² “S uyenni, ammu i iqqar SIDI, wenni isseřřařen Ibrahim, i taddart n Yaequb: ‘Yaequb war ittseđři *ead* uca ayembub nnes war ittwewriř *ead*. ²³ Mařar xmi i řa iřar tarwa nnes, inni d řxedmet n ifassen inu, di řwest nnes, ad ssqeddsen nitni Isem inu, ad ssqeddsen Amqeddas n Yaequb u ad gg^weden AREBBI n Israil. ²⁴ Inni iweddaren di buřbeř ad řarsen tiři tussna n řefhamet uca inni ittnedqamen, ad arzmen tawwart ad řmeden.’ ”

Tarewřa ibeťřren řar Miřra

30 ¹ “*Ammu* i iqqar SIDI: ‘Uct x iřenjiren nni iyewwřen mařen ad ssuffřen ccwar, *maca* war ięi zzayi, mařen ad ggen ijj n řeahd, *maca* war ięi *zi* Arruř inu, řima ad sseurrcen ddenb x ddenb, ² inni igguren mařen ad hwan řar Miřra nřra ma ad ayi sseqsan, řima ad afen aseřqi řar jjehd n Fireun u mařen ad afen dduri řar tiři n Miřra. ³ *Maca* jjehd n Fireun ad kenniw yarr tettseđřam uca adurri di yiři n Miřra ad kenniw ifdeř. ⁴ Mařar řřukkam nnes řan di řuean uca imsekkam nnes iwřen řar řanis. ⁵ Nitni marra ad ttwasbarrqen zi řgens nni war d asen ineffeen

29:14 Irm. 49:7; Eub. 8; Mt. 11:25; 1 Kur. 1:19

29:15 řzhd. 94:7

29:16 řca. 45:9

29:17 ‘azyar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

29:18 Mt. 11:5

ca, war itticen afus uřa d walu n řefđeř, maca ad ten yawi řar řefđihet d řhegra.”

⁶Řħukm issagg^waden x řmař n Temmurt n Ljanub.

“Deg ict n temmurt n řeřřaret d ddeř, mani zzayes dd-usin tayradt d weyrad d ufiřar d řħaycet icemđen iřřawen, arebbun-dd nitni agra nsen x wecrur n isnusen d řeknuz nsen x teerurin n iřeyman řar ijj n řgens war ten ineffe d ca. ⁷Mayar Miřra ad iwc afus bařeř u i walu. S uya řayiy *Miřra* wanita: ‘Rahab ak-d uqemmum ameqqran nnes teqqim waha!’ ”

Tayennant n Israil

⁸“*Xenni* řexxu, ari t zzat i tiřřawin nsen x teřwiřt uca xebc i-t deg ict n tebrat ittwanđen, *mařend* ad tiři t^ettwařđa ař ass i dd řa yasen, i řebda, i řebda n řebda. ⁹Mařar nitni d řgens iyewwřen, ayt n bu-ixarriqen, iřenjiren nni war ixsen ad sřen i Ccariea n SIDI, ¹⁰inni iqqaren i imwařawen: ‘War ttwiřim ca waha!’, u i yenni ixezzaren timezra: ‘War ttwiřim timezra nni iřan d tidett. Siwřem akidney min dd isřinniben, *mři* d aney t^ettwařam timezra iyeccen! ¹¹Ĥeyydem zeg webrid, ffyem zeg webrid, jjem Amqeddas n Israil ad xaney yigg^wej!’ ”

¹²“S uyenni, ammu i iqqar Umqeddas n Israil: ‘Minzi kenniw tenđarem awař-a, t^ettecřem x ddeř u x min iffyen *zeg webrid*, *wah* t^etteggem řaman nwen di man aya, ¹³s uyenni ad tiři řmueřiyet-a i kenniw am tazzit *di řħid* i řa iwđan, nni iđehharen di řħid yueřan, aqa tarezzit nnes ad dd-tas deřya, deg ict n tecti..

¹⁴Ad t yarř am ittwarř ijj n uřarraf n bu-třaxt nhřa ařinni. Jar marra ifetwiten nnes war ittwař^wead uřa d ijj n uceqquf ead i zi dd řa yawyten timessi zi řmejmar niř ad ayemen aman zi jjub.’ ”

Ttubet t^ettawi-dd ařinni d usgenfi zi Arebbi

¹⁵“Mařar ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, Amqeddas n Israil: ‘S ttubet d řħudnet iři ad řarwem yiři usenjem, di trusi d řaman ad řarwem yiři jjeđd, maca kenniw war texsem.’ ¹⁶Kenniw teqqarem: ‘Lla, x yeysan nexs ad narweř!’ S uya *s uyiř* ad tarewřem. Uca *teqqarem eawed*: ‘X iysan n řamat nexs ad nniy *i tarewřat*!’ S uya ad qeřqen uřa d imseđfaren nwem! ¹⁷Ijj n řuřuf ad yarweř i uheddi n yiji. I uheddi n xemsa ad tarewřem marra ař i řa teqqimem amecnaw tasenyant n ucenyal x tqiccet n wedrar, amecnaw teeřant x tewrirt.”

¹⁸“S uyenni ad raja SIDI mařend ad awem isscen ařinni nnes, s uyenni ad ittwasgaeed mařend ad kenniw yarřem, mařar SIDI d AREBBI n řħeqq. Sseed

30:5 Irm. 2:36

30:13 Ica. 29:5

30:14 Irm. 19:11

30:17 Ica. 17:6; 24:6,13

n marra inni t ittrajan.¹⁹ Maɣar řgens ad izdey di řihyun, di Urcalim. Cek war t^ettrud eemmar ř ead, Netta ad xak ihinn, mařa isřa i tmijja nnek t^ettraya, ad xak dd-yarr.²⁰ Sidi inu ad awem iwc aɣrum di řeřřaret uřa d aman di řeyben, imesyaren nnek war ittnuffaren *ead*, *maca* tiřřawin nnek ad řarent imesyaren nnek.²¹ Imezzuyn nnek ad řren i wawař zi ɣar řeffar nnek i iqqaren: ‘Aqa abrid, uyurem dayes. War tteffym yeffus uřa d azeřmađ.’

²² Ad řtesbem icellelen n řexyařat ineqcen i ittwaggen s nnuqart nnek uřa d ařeřhef n řexyařat nnek dd-ifesyen n wurey nnek d řexmuji. Ad ten tendared am warruđ tessexmej i-t *temyart i x řan* idammen, ad tinid: ‘Yar barra!’ ”

²³ “*Xenni* ad iwc Netta anzar i zzaricet nnek i tzarced deg iyyar uřa d aɣrum nni d řřabet n temmurt nnek. X ddmani isarrřen ad tehda řimart nnek deg wass nni.²⁴ Iyenduzen d yeyyař imezyanen, inni icarrzen tammurt, ad ccen řeereř iredd i ssuzzaren s řuř d tezzart.²⁵ X kuř adrar u x kuř tawrirt igaeeden ad iřint tiyezratin d tmizabin ccuren s waman, deg wass n tyarřt tameqqrant, xmi i ɣa wđan řřumeat.²⁶ Tifawt n tziri ad tiři am tfawt n tfuct uca tifawt n tfuct ad tiři tejhed sebca n tseqqar x tfawt n sebca n wussan, deg wass i di i ɣa ijbar SIDI tarezzit n řgens nnes uca ad issgenfa ayezzim n tecti i iwta Netta.”

Řřukm i dd ɣa yasen x Accur

²⁷ “Xzar, ittass-dd Isem n SIDI zi řagg^waj, yareqq weyđab nnes u asigg^wed imyār, ccuren iyencicen nnes s wesxeđ u iřes nnes igga am tmessi itt^etten.²⁸ Ařuđi n nnefs nnes am yeyzar issefyen, ittakkwađen ař iri, mařend ad issuzzar řegnus s tazart n ureddeğ, u mařend ad yegg i řegnus řřimet n uyarri x iyesmaren nsen.”

²⁹ “Ad ɣarwen yiři ijj n izři, amecnaw di řiřet nni di issewjed bnađem ixef nnes i řeid, uřa d řefrařet deg wuř amecnaw ɣar ijjen igguren umi izemmar di temja mařend ad dd-yas ɣar wedrar n SIDI, ɣar Teřđart n Israil.³⁰ SIDI ad yejj ad řren i tmijja nnes yueřan uca ad isscen mammec i ɣa ihwa uyiř nnes ak-d wesxeđ n weyđab d tmessi itteđduduqen itt^etten, aduqqez n wenzar d řřař n wenzar d ibquqen n tebruri.³¹ Maɣar Accur ad yarjij s tmijja n SIDI xmi *t* ɣa iwwet Netta s weemud nnes.³² Qae twařa ieeddu xas weemud n usegged, *aemud* nni xas issars SIDI, *aqā* d man aya sadu *tinext n* ibendiren d *snitrat n* řgambriyyat, *mayar* Netta akidsen imney s iyağen ittenhezzen.³³ Maɣar zeg wečař uya iwjed *wemcan i* nnei nni, ilwjed uřa i ujeğid. Igga i-t yuğey d umiriw. Aqellij nnes n tmessi d ukeccuđ d ameqqran. Twarrit n nnefs n SIDI ad t iqedd am yeyzar n řecbariyyet.”

30:18 Izhd. 2:12; 34:9; Awřn. 16:20; Irm. 17:7
30:28 Ica. 8:8

Aeřam đidd i utecři x timmura tinni yar teęa tzemmar di ddunect-a

31¹“Uct x yenni dd-ihwan ęar Miřra ĥima ad afen twiza, inni ittecřen x yeysan u tteggan řaman deg ikarruten, minzi nitni deg wařtas, uřa x yenni inyin x yeysan, minzi nitni jjeĥden, *axmi* war xezzen ęar Umęeddas n Israil u war arezzun SIDI.”

²“*Maca* uřa d Netta d amięis, Netta ggur ad yejj řęar ad dd-yas. War ittdikkwiř deg wawař nnes, ad ikkar đidd i taddart n ięeffanen u đidd i twiza n yenni itteggan řmuęsiyyet. ³*Maęar* Imiřriyyen d iwdan, war ęin d Arebbi, uca iysan nsen d aysum, war ięi d arruĥ. Ad isarreĥ SIDI afus nnes *ař* i ęa inęarđ wenni iwcin afus u ammu uřa d wenni dayes iwcin afus ad iwđa. *Ammu* i ęa qđan nitni marra idsen.”

⁴“Maęar ammu i d ayi inna SIDI: ‘Am mammec ittarrujđud wayrad nię wayrad amezyan x zzardet nnes xmi xas dd-třayan ijj n ubarru n imeksawen, břa ma ad innexřeę zi tmijja nsen u war ixennes zeg ubarru nsen, ammu i ęa ihwa uřa d SIDI n řeęskarat ĥima ad imneę x wedrar n řihyun u x tewrirt nn es..⁵ Amecnaw ijđađ ittfarfiren *sennej i řeucc nsen*, ammu i ęa isseřqa SIDI n řeęskarat x Urcalim. Ad tt issar, ad tt issenjem, ad *xas* yekk uca ad tt issenjem..

⁶Dewřem-dd ęar wenni x ĥeyyden ayt n Israil s wařtas. ⁷Deg wass nni ad immędar kuř ijj lařnam nnes n nnuqart d lařnam nnes n wureę, inni yeggin ifassen nwem i yixef nwem, *i* ddenb..⁸ Accur ad iwđa s ssif, war ięi *ssif* n ijj n weryaz, uca ad t yecc ssif, war ięi n ijj n bnađem. Ad yarweř Accur zzat i ssif uca iĥudriyyen nnes ad dewřen ęar tesmuęi. ⁹Tařđart nnes ad tegg^wej s tigg^wudi, uca řĥukkam nnes ad arewřen zi tęęant!’, *ammu i* iqpar SIDI, wenni ęares i teęa tmessi di řihyun uřa d tafunt di Urcalim.”

Ajeęid amsegged i d ęa yasen

32¹“Xzar, ijj n ujeęid ad iĥkem di tseęda u řĥukkam ad ĥekmen s řĥeęq..² Aryaz nni ad yiři am ijj n udurri zeg wenzar, am tseđđart issřeęqan zi tĥaryađt, am řfusi n waman di temmurt yuzyen, am tiři n ijj n jjarf ideqřen di temmurt ittfadan.

³Tiřřawin n yenni ittwařan war ttbelleient *ead*, u imezzuęen n yenni ittesřan ad sřĥessen *eawed*,⁴ uř n imęeęqen ad yiři iĥeřta *eawed* maĥend ad yaf tussna, u iřes n yenni isstewtiwen izemmar ad issiweř *eawed* s řfarz.

⁵Abuhaři war d as ttřięin *ead* ‘Amcenneę!’, uca wenni icemmten war d as

31:1 Izhd. 20:8; Irm. 17:5

31:4 ‘imeksawen’ - nię ‘iničan’.

31:5 Aewd. 32:11

31:7 Ica. 2:20

31:9 2 Ij. 19:36,37

32:1 Izhd. 45:7; Zak. 9:9

32:3 Ica. 29:18; 30:21

qqaren *ead* ‘Mmis n řxir!’.⁶ Mařar abuhaři issawař tubbuheřya u uř nnes ittegg řmueřiyet umi netta ittegg afecceř u ittceqqef di SIDI, u umi ittejji řeemar n wenni iğuzen ad iqqim ixwa, d wenni iffuden war t ittejji ad isu.⁷ Tařraymect n ucemmat tæeffen. Netta ittxarreř di řefđihet řima ad iyđeř inni ittwahřaren s wawařen ixarriqen, *waxxa* amezřuđ iccat x řheqq *nnes*.⁸ *Maca* amcennee ad ixarreř deg inwayen iceneen u ad ikkar di řtwee n min iceneen.”

⁹“Kkarent, *kennint* timyarin war di iği wemnus, řrent i tmijja inu, *a kennint* tiřenjirin ittcařen x simant nkent, řrent řar wawař inu!¹⁰ Awarni i wussan niy asegg^was, *xenni* ad tarjjent, *a kennint* i ittcařen x yixef nkent, mařar ad teqđa řřabet n uđiř, war ittiři weřqađ ead.¹¹ Qefqfent, *a kennint* nbřa amnus, arjjent, *kennint* tinni ittcařent x yixef nkent, kksent arruđ, earynent, *xenni* beysent tijeinnatin nkent *s warruđ n wecđan*.”

¹²“Ad wtent deg idmaren s iğejduren x iřwicen ieizzen, x tzayarin isseymayan.

¹³Ad gaæden isennanen d tzeegg^wart x temmurt n řgens inu, *wah* x marra tudrin n řefrařet di tendint ineggzen s usřewřiw.¹⁴ Mařar řeqřar ad ittwajj, ddriz n tendint ad ibkem, *tawriř n* ‘Eufil’ d lburj n tæessast ad dewřen d ifran i řebda, d amcan n řefrařet mani ttemzuebuđen iyyař n řexřa, d ddmani i řhimriwin.¹⁵ ař i řa ittwafarrey xaney Arruh zi sennej.”

“*Xenni* ad idweř řexřa d řeirst iřebřen u řeirst iřebřen ad t^ettwahřeb d azyar...

¹⁶Řheqq ad izdey di řexřa uca tasegđa ad teqqim deg iyyar isseymayan.¹⁷ Min dd-ittawyen tasegđa ad yiři d řehna uca řyiğet n tseğđa ad tiři d řhudnet d řaman i řebda.¹⁸ Řgens inu ad izdey deg wemcan n řehna, di tzeddiyin daysent řaman u deg imucan daysen arrařet.”

¹⁹“Ad teccat tburri ař dd i řa tessehwa azyar uca tandint ad tehwa di řewđa.”

²⁰“Sseed n kenniwi inni izarreen tiwa n marra tiyezratin, inni *din* ineddhen iđaren n ufunas d weyyuř!”

Řehřaret n Urcalim d usenjem nnes

33¹“Uct xak, *a* amteřřay, wenni *simant nnes* war ittwateřři, u wenni ittkeccđen, waxxa nitni war cek keccđen. Mařa tkemmřed ateřři nnek, ad t^ettwateřřid *simant nnek*, mařa tkemmřed takeccađt, ad t^ettwakeccđed *simant nnek*.”

²“A SIDI, řinn xaney, aqa nessitim ac. Iři d ayiř nsen *ijehden* di kuř řřbeř, wah, di řweqt n řehřaret iři d asenjem nney.”

32:15 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

32:15 Ica. 29:17; Yuw. 3:1; Yř. 7:37,38; Řex. 2:17,18

32:18 Irm. 33:16

32:19 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

³“X řhess n zzhir ad arewřen řegnus. Mařa Cek tessgaæded ixef nnek ad ttwazeġeen řegnus ġar marra iyezdisa.

⁴*Xenni* ad t^{tt}wakkes zzardet nwem, amecnaw tamurġi iřarrden ttekkcent *řřabet*. Am mammec ttazzřent tmurġi ssa d ssa, ammu i ttazzřen uřa d nitni ġar zzardet.”

⁵“Ittwasueřa SIDI maġar Netta izeddeġ ġaæ sennej. Netta iccur řihyun s řheġq d tsegda. ⁶Ad yiři řaman deg ikuden nnek *i dd ya yasen*, ijj n ubarru n isenjamin, tiġit d tussna. Ad tiři tigg^wudi n SIDI d řkenz nnes.”

⁷“Xzar, ayt n bu-teyrudt nsen syuyyun barra, ireqqasen n řehna ttrun s imeřřawen imerzagen. ⁸Ibriden iseggmten ttawjjen, wenni innumen ad yekk x umesruq, ismeġ dayes. Aqa yarza řeahd, isseġqar tineddam, war iħesseb bnadem. ⁹Tecden u tisřaw temmurt. Lubnan issuedħa, yużeġ. *Řewđa isseymayan n* Carun tedweř d řexřa uca Bacan d Karmal seġden *afar nsen*.”

¹⁰“Řexxu ad kkareġ, řexxu ad ttwasgaædeġ, řexxu ad ttwascuġeġ, iqqar SIDI.”

¹¹“Kenniw teksim ddeyset s uřum, ad tarwem iyeġ. Buħbeř nwem d timessi i kenniw ġa yeccen. ¹²Řegnus ad dewřen am jjar ssarġen t, am řħarrac s isennanen ittwaqessen ad ten sscemden s tmessi. ¹³Kenniw *i iġan* di řagġ^waj, sřem min gġiġ, uca kenniw di řadas, snem řřulřa inu!

¹⁴Imednab di řihyun ttegg^weden, imnafqen ttqefqafen, qqaren: ‘Man wen zzayneġ izemmar ad izdeġ di tmessi itt^{tt}ten, man wen zzayneġ izemmar ad izdeġ di řħaduġ n řebda?’ ”

¹⁵“Wenni igguren di tsegda u iqqar řheġq, wenni inđaren arbeġ s ubeææej, wenni imenneen ifassen nnes zeg wuđuf n terzifin n arrecwet, wenni itbellaæen amezzuġ nnes maelik yufa ad iseř x usizzeř n idammen, wenni itteqqnen tiřřawin nnes maelik yufa ad itwařa min iġan d æeffan, ¹⁶d wanita i ġa izedyen x řegcudi. Ad yiři lburj nnes yueřa di lqelæat di řejruf, ad as immewc weyrum nnes, aman nnes ad ttwađemnen. ¹⁷Tiřřawin nnek ad twařant Ajeġid deg wezri nnes, nitenti ad zarent ict n temmurt dayes ttasie ařřas. ¹⁸Uř nnek ad iæqeř x usnexřie. Mani iġa umarir? Mani iġa wenni iweznen? Mani iġa wenni isseřřten lburjat? ¹⁹Cek war tzarred ead řgens iqeřřen *nni*, řgens s yiřes ideqřen ařami war izemmar ad as iseř *bnadem*, *řgens* nni isřřewřiwen s yiřes ařami war izemmar ad as ifhem *uřa d iji*.”

²⁰“Xzar ġar řihyun, tandint n umuniten nney. Tiřřawin nnek ad zarent Urcalim, tazeddiřt nni di iġa řaman, Aqıđun i war ssmuřřuyen, i zi řewtd nnes æemmarř ad ttwaqeřreen uřa d imurar nnes war gġur ad ttwaqeřřsen..

²¹Maġar dinni ad ġarney yiři SIDI s řæezz. Aya ad yiři d amcan n iyezran d

33:15 lzhd. 15:2; 24:3

33:20 lzhd. 46:6; 125:1,2

tseğyawin imiriwen. War xasen nedhen iyarruba imeqqranen n řemqadef, uřa d ijj n uyarrabu s řejwad ad *din* iedu. ²²Minzi SIDI d Řqađi nney, SIDI d Amgewwad nney, SIDI d Ajeđid nney. Netta ad aney issenjem.”

²³“*Řexxu maca* arxun iseywan nmem, war menneen *ead* tisenyanin deg uđar nnes, war tbezzaeēn *ead* řbacc. *Maca* xenni ad t^ettwabđa zzardet tameqqrant, *ead* ineqđab ad keccđden takeccađt. ²⁴Uřa d ijj n umezduy ad yini: ‘Necce heřcey!’, *mayar* řgens i din izeddyen, ad *as* ittwayfar řmusęiyyet *nсен*.”

Řhukm n Sidi Arebbi x Idum

34¹“Qarrem-dd, *a* řegnus, mađend ad tesřem, *kenniw a*, ccueub, arrem-dd řbař! Seř, *a* tammurt d marra min dayes, ddunct d marra min zzayes dd-issfuffuyen. ²Mařar aduqqez n weyđab n SIDI *ad dd-yas* x marra řegnus u x marra řeeskar nsen *ad dd-yas* wesear nsen. Netta iřarrem i-ten *i utehhi*, aqa igga i-ten i țyarřt. ³Inni zzaysen ittwanyen ad ten nđaren, uca arriřet n řxecbat nsen ad tgaeeed. Ad fesyen idurar s idammen nsen. ⁴Marra řeeskar n ujenna ad ifna uca ijenwan ad ttwannđen am wedlis ittwannđen u ad iwđa marra řeeskar nsen am wafar x țzayart u am mammec dd-tewđa tazart zeg wartu.”

⁵“Mařar ssif inu iban-dd deg ijenwan. Xzar, ad dd-ihwa x Idum u x řgens nni řarrmey qae i řhukm. ⁶Ssif n SIDI iccur s idammen, idweř itteřruğud s tadunt, s idammen n izmaren d icarriyyen, s tadunt n tizzař n iyayđen, mařar SIDI igga ijj n řeid n țyarřt di Buřra d ict n țyarřt tameqqrant di temmurt n Idum...⁷Ad kidsen wđan ifunasen n řexřa d imwan *jmie* ak-d ifunasen uca tammurt nsen ad tsu idammen u acař *n temmurt* ad ittwassjiwen s tadunt. ⁸Mařar ad yiři ijj n wass n nneqmet n SIDI, ijj n usegg^was n uxeğeř s ddeewet n řihyun. ⁹Tiřzarin n Idum ad dewřent d tizeft u acař nnes ad idweř d řecbariyyet, *wah*, tammurt nnes ad tedweř d tizeft yareqqen. ¹⁰War ttxessi *tmessi nnes* s ģiřet uřa s wass, ddexxan nnes ad igaeēed i řebda. Zi jjiř ař jjiř ad tiři *temmurt* t^ettwardedeğ, i řebda n řebdat eemmarř war tt izwi uřa d ijj. ¹¹Bu-ueuqqi d twuct n ģiřet ad tt řřen d tasyart, bu-uřuđi *n řmewt* d ubayerř ad dayes zedyen. Netta ad xas imħed ařiřu n řeebar n urebbej u ad issars plumu n řxawi. ¹²Tarwa nnes n tařiřet? War řin teđi bu tgeldit ařami zzayes i řa barrřen u marra řhukkam nnes qđan. ¹³Di řeqřur nnes ad igaeēed cbarq ak-d isennanen, irezzazen d tabya n usennan ad řemyen di lburjat nnes. Tammurt ad tedweř d tazeddiyt i wuccanen n řexřa, d řemrah i yessis n nneamet. ¹⁴Řewħuc n řexřa ad mmeřqan ak-d ifisen

34:4 Asa. 6:13,14

34:6 ‘tizzař’ - niy ‘tizeğřin’.

34:6 Ica. 63:1,2

34:10 Asa. 14:11; 19:3

34:11 Ica. 13:21,22; řaf. 2:14; Asa. 18:2

uca amyan ijennen ad iřaya i umeacar nnes, wah, řwehc n ğiřet ad yareyyeh dinni, ad taf ayimi i yixef nnes. ¹⁵ Dinni ad tessars tfiyart n řřitca řeucc nnes, ad tessars timeġařin u ad tent tessfruriy uca ad thilla *deg imezyanen nnes*, wah, dinni ad munen ijdad ittkeccaden.”

¹⁶“Arzum deg wedlis n SIDI u ġarem zzayes: ‘Uřa d ijj *zi řewħuc-a* izemmar ad zzayes inqes, uřa d ijj war yarezzu x weecir nnes!’, maġar aqemmum inu yura i-t, uca Arruħ nnes d wenni ten i ġa issmunen. ¹⁷ Netta simant nnes inđar taqedduħt di tťwee nsen, uca afus nnes ibđa asen tammurt s ufiřu n řeebar. Nitni ad tt warten i řebda, zi jjiř ař jjiř ad dayes zedyen.”

Nneqmet n Sidi Arebbi ad dd-tawi asenjem

35¹“Ad ifarħ řexřa d temmurt yuzyen, ad tesřiwřew řewđa, ad tnewwar am tlillect. ² Ad tnewwar ad tcuwwar, *wah* ad tesřewřiw *řewđa* s řefraħet d usřiwřew. Ad as immewc ueuġi n Lubnan, řeezz n Karmil u n *řewđa n* Carun. Nitni ad řaren aeuġi n SIDI, řeezz n AREBBI nney.”

³“Smehđem ifassen arxun u sjeħdem ifadden ittemraywan. ⁴ Inim i yenni ġar iġa uř igg^wed: ‘Iřim d iryazen, war ttegg^wedem! Xzarem, AREBBI nwem ad ixřef, ad dd-yas s wexřaf n AREBBI, ad dd-yas, ad kenniw issenjem.’ ⁵ Xenni ad nnurzment tiťtawin n idaryařen uca ad ttwarezmen imezzuyen n iduh car. ⁶ Xenni ad ingez uqiđar am udad uca iřes n uzinun ad isřiwřew, maġar ad dduqqzen waman di řexřa uřa d tiyzarin di řewđa. ⁷ Tammurt yuzyen ad tedweř d ssarij u tammurt iffuden d tařawin ittbeqbuqen. Di temmurt n wuccanen n řexřa, mani arreyħen, ad yiři arrbie ak-d uyanim d wezraf.”

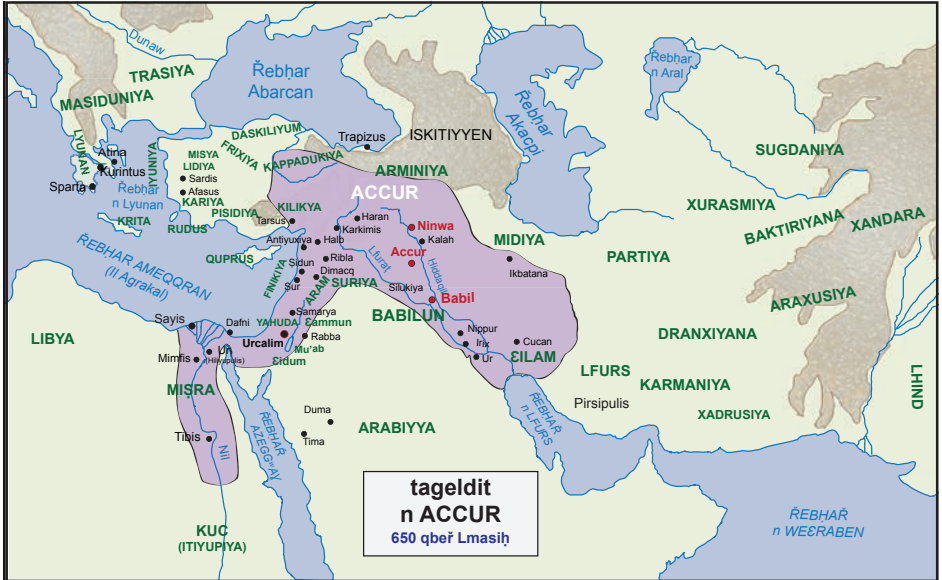
⁸“Ad din yiři ijj n webriđ iseggmen, abrid nni i ġa řaġan ‘Abrid amqeddas!’. Uřa d ijj n umexmuj war xas iggur, *maca* ad yiři i nitni: man wen ma igguren x webriđ-a, *ead* ibuhařiyen war ttweddirin. ⁹ War dinni ittiři wayrad u war xas ittġieid niy ad ittwař din uřa d ijj n řwehc ittcarreg, *maca* inni ittwařeřħen ad xas uyuren. ¹⁰ Inni ittwařeřħen zi SIDI ad eeqben, ad dd-asen sřiwřiwen ġar řihyun. Řefraħet n řebda *ad tarsa* x izeġifen nsen. Afarrej d řefraħet ad ġarsen awđen, acđan d weshissef ad *zaysen* arewřen.”

35:3 Ebr. 12:12

35:5 Mt. 9:27; 11:5; 12:22; 20:30; 21:14; Yħ. 9:6

35:6 Mt. 9:32; 11:5; 15:30; 21:14; Yħ. 5:8,9; 7:38,39; Řex. 3:2; 8:7; 14:8

35:10 Asa. 21:4

Ahuddi n Sanḥarib ḍidd i Urcalim

36¹Deg usegg^{was} wiss arbeɛtaç n ujeḡid Ḥizqiya igæced Sanḥarib, ajeḡid n Accur, x marra tinnedam ifaryen n Yahuda uca iḥewwes i-tent. ²Isekk ujeḡid n Accur akumandar n řeeskar zi Laxic yar Urcalim yar ujeḡid Ḥizqiya, ak-d ijj n řeeskar d ameqqran aṭṭas. Netta ibedd yar uqadus n waman n uyeřmam n sennej, wenni *iḡan* yar webrid ameqqran yar Weḥwic n Uşebban. ³Xenni iffeř yares Alyaqim, mmis n Ḥilqiya, řemqeddem n tzeddiyt *n ujeḡid* ak-d umarir Cibna d Yuwax, mmis n Asaf, amarir n umezruy. ⁴Inna asen ukumandar n řeeskar: “Inim xenni i Ḥizqiya: Ammu i iqqar ujeḡid ameqqran, ajeḡid n Accur: ‘Man atecři wa i x t’ettacred?’ ⁵Nniy ac, aqa-t d řhard n iyencicen waha. Deg umenyi ittxeşsa ccwar d tzemmar. Man wen x t’ettacred řexxu, aqa cek tyewwyed xafi? ⁶Xzar, t’ettecred x Mişra, x uyanim nni innḍfsen wenni ittejjun deg ufuş nnes umi ḥed xas i ya iemmed, uca *xenni* issnuqkeb i-t. Ammu *i iḡa* Fireun, ajeḡid n Mişra, i marra inni xas ittacřen. ⁷Mařa kenniw ad d ayi tinim: Neccin nettaceř x SIDI, AREBBI nney!, *xenni necc ad iniy*: Ma Netta war iḡi d wenni i zi iḥeyyed Ḥizqiya řegeudi d ieałtaren u *xenni* inna i Yahuda d Urcalim: Ad tađarem *waha* zzat i ueałtar-a di Urcalim!?’ ⁸Xenni řexxu, egg ijj n umḥarrem ak-d sidi inu, ajeḡid n Accur: ‘Necc ad ac wcey ařfayen n iysan mařa cek zeg uyezdiz nnek ad asen-dd tawyed imnayen.’ ⁹Mammec txedsed cek ad tenqeřbed x wudem n lwali, wenni qaç d amezyan n imsexxaren n sidi inu,

uca ad t^ttečred x Mišra di ssibbet n ikarruten d imnayan? ¹⁰ *Xenni* řexxu, ma necc gaædey-dd didd n wemcan-a ĥima ad t areddġey bġa SIDI? SIDI ini ayi: ‘Gaæed didd i temmurt-a, areddeġ i-tt.’ ”

¹¹ Uca nnan Alyaqim, mmis n Ĥilqiya d Cibna d Yuwax i ukumandar n řeskar: “Siweř eafek s Tramit ak-d imsexxaren nnek, minzi nefhem as mliĥ. War kidney ssiwiř s Tyahudect deg imezzuyen n řgens *i iġan* x řĥid.”

¹² *Maca* akumandar n řeskar inna: “Ma issekk ayi-dd sidi inu ġar sidi nnek u ġarek *waha* ĥima ad ssiwřey awařen-a, war iġi ġar yeryazen nni iqqimen x řĥid, *maĥend ad iniy* aqa aten *jmie* akidwem ad ccen asuffey nsen u ad swen ibeccicen nsen?” ¹³ Xenni ikkar ukumandar, iřaya s jġhed s Tyahudect uca issiweř, inna: “Sřem i wawařen n ujeġid ameqqran, ajeġid n Accur! ¹⁴ Ammu i iqqar ujeġid: ‘Ĥdam war kenniw ittȳecci Ĥizqiya minzi netta war izemmar ad kenniw ifekk. ¹⁵ War ttejjim Ĥizqiya ad kenniw yarr ad t^ttečrem x SIDI, ad tinim: SIDI ad aney issenjem nican u war t^ttmewci tendint deg ifassen n ujeġid n Accur. ¹⁶ War ttesřim ca ġar Ĥizqiya, maġar ammu i iqqar ujeġid n Accur: Ggem ayi array uca ffyem-dd *zi tendint* ġari, *xenni* izemmar kuř ijjen zzaywem ad icc zi tzayart nnes u kuř ijjen zeg wartu n tazart nnes u kuř ijjen ad isu aman zeg wanu nnes, ¹⁷ ġares ař dd ġa-y-aseġ u ad kenniw awyey ġar ict n temmurt amecnaw tammurt nwem: ġar ict n temmurt teccur s imendi d binu n jdid, ġar ict n temmurt teccur s weyrum u s imarjaen n uđiř. ¹⁸ War ttejjim Ĥizqiya ad kenniw iyarr xmi iqqar: SIDI ad aney ifekk. Ma zemmaren *xenni* irebbiten n řegnus, kuř ijj *zzaysen*, ad fekken tammurt nsen zeg ufus n ujeġid n Accur? ¹⁹ Mani ġan irebbiten n Ĥamat d Arfad? Mani ġan irebbiten n Safarwayim? Ma ssnejmen nitni xenni Samarya zeg ufus inu? ²⁰ Man wen zi marra irebbiten n temmura aya issenjem tammurt nnes zeg ufus inu ařami i ġa issenjem SIDI Urcalim zeg ufus inu?’ ”

²¹ *Maca* nitni sseyden, war xas dd-arrin s uřa d ijj n wawař, maġar řumur n ujeġid tuġa iqqar: “Kenniw war xas dd-tarrim ca!” ²² *Xenni* yusa-dd Alyaqim, mmis n Ĥilqiya, řemqeddem n tzeddiyt *n ujeġid*, ak-d Cibna, amarir, d Yuwax, mmis n Asaf, amarir n umezruy, s warruđ icarrgen ġar Ĥizqiya. Nitni ĥajan as *marra* awařen n ukumandar n řeskar.

Awař amezwaru x ufekki n Urcalim i dd ġa yasen

2 lġ. 29

37¹ Umi isřa ujeġid Ĥizqiya aya, icarreg arruđ nnes, idřa ixef nnes s ict n txancet *n wecđan* uca yudef ġar Taddart n SIDI. ² *Xenni* issekk netta Alyaqim, řemqeddem n tzeddiyt *n ujeġid*, d Cabna, amarir, d imġaren n ikehhanen deg warruđ n *txuncay n wecđan* ġar unabi Icaya, mmis n Amuř.

³Nitni nnan as: “Ammu i iqqar Һizqiya: ‘Ass-a d ijj n wass n řehşaret u n weeqab u n ubehdeř, mařar iřenjiren iwđen-dd řares ař arzam n uęeddis *n yemmatsen*, *maca* war din jjehd i twarut. ⁴Ad tay SIDI, AREBBI nnek, isřa marra awařen n ukumandar n řeeskar wenni dd-issekk sidis, ajeđid n Accur, řima ad istehza zi AREBBI iddaren, u *ad tay* SIDI, AREBBI nnek, ad ięaqeb awařen nni isřa. Sgaęeed *xenni* ict n tzađit di řtwęę n řbaqi nni i řa ittwařen *ęad*.’ ”

⁵*Ammu* iwđen imsexxaren n ujeđid Һizqiya řar Icaęya. ⁶Inna asen Icaęya: “Ammu ittxeřsa ad tinim i sidityem: ‘Ammu i iqqar SIDI: War tegg^wed ca zeg wawařen i tesřid, i zi i d ayi ceqqfen imsexxaren n ujeđid n Accur. ⁷Xzar, Necc ad dayes ggeř ijj n buřber u netta ad iseř ijj n řexbar uca *xenni* ad ięqeb řar temmurt nnes u Necc ad t nyęę *din* di temmurt nnes s ssif.’ ”

Sanřarib ięawed ahuddi nnes i Urcalim

⁸*Xenni* ięqeb-dd ukumandar n řeeskar uca yufa ajeđid n Accur ittmenya ak-d *tendint n* Libna, mařar isřa aqa iqřeę iqıđan nnes *iffey* zi Laxic. ⁹*Umi* isřa aqa nnan x Tirhaqa, ajeđid n Kuc, “Xzar, iffeý-dd řima akidek imney!”, *umi t* isřa, issekk *ęawed* ireqqasen řar Һizqiya, inna: ¹⁰“Ammu i ittxeřsa ad tessiwřem ak-d Һizqiya, ajeđid n Yahuda, ad tinim: ‘War tteji ad cek iywa AREBBI nnek wenni x t’ttcařed am iqqar: Urcalim war tweřti i ujeđid n Accur deg ifassen! ¹¹Xzar, tesřid min ggin ijeđiden n Accur ak-d marra timmura nneyni, tinni řarrmen nitni i uteřři. Ma ittyiř ac ad t’ttwasnejmed? ¹²Ma ssejmen ten irebbiten n řęgnus nni ittwaredđęen zi řejdud inu? Juzan d řaran d Rařaf d ayt n ęadan inni *tuya izeddyen* di Talassar? ¹³Mani ięa ujeđid n řamat d ujeđid n Arfad d ujeđid n tendint n Safarwayim uřa d *ajeđid n* Hanaę d ęiwwa?’ ”

Tazađit n řazaqiya

¹⁴Һizqiya iksi tibratin zeg ufus n ireqqasen uca iyri tent. *Xenni* ięaęeed netta řar Taddart n SIDI uca ibezzeę i-tent Һizqiya zzat i wudem n SIDI, ¹⁵u Һizqiya izzuđ i SIDI, inna: ¹⁶“A SIDI, AREBBI n Israil, wenni ittyiman *sennej i* ikiruben! Cek, *wah* Cek weřřdek d AREBBI n marra tigeldiwin n ddunect. Cek teggid ijenwan d temmurt. ¹⁷Ewc amezzuý nnek, *a* SIDI, arzem titřawin nnek uca texzared! Seř marra awařen n Sanřarib wenni dd-issekk netta řima ad ięeyyeb AREBBI iddaren. ¹⁸D tidett, *a* SIDI, ijeđiden n Accur qđan timmura nni, xarrben tammurt nsen ¹⁹u nđaren irebbiten nsen di tmessi, mařar tuya war řin d irebbiten, maca d timegga n ufus n yewdan waha, zeg ukeccuđ d weřru uca nitni qđan ten. ²⁰Řexxu *maca*, *a* SIDI, AREBBI nney, senjem aney zeg ufus nnes, mařend marra tigeldiwin n ddunect ad ssnen, *a* SIDI, aqa Cek weřřdek d AREBBI.”

37:16 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

Awař wiss tnayen x ufekki n Urcalim i dd ya yasen

²¹ *Xenni* issekk Icaeya, mmis n Amuř, *ijj n ureqqas* Ƨar Hizqiya, inna: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Necċ sriy s minzi tezzuġed-dd Ƨari x Sanħarib, ajeġid n Accur. ²² Wa d awař i xas inna SIDI: ‘Taęzarct, tayeġit řihyun, tesseħqar i cek, nettat testehza zzayek, tayeġit Urcalim thezz azeġif awarni ac. ²³ Man wen teeyybed u di man wen tceqqfed, man wen Ƨar tessgaęded tmijja u x man wen i xef tessgaęded s nnfaxet tiřawin nnek? *Cek tettyennaned* x Umqeddas n Israil! ²⁴ S uqemmum n imsexxaren nnek tedęid Sidi inu, tennid: S ubarru n ikarruten inu gaędey idurar yueřan, iyezdisen n Lubnan. Necċ ad zedmey ticejjura nnes n tengelt yueřan uřa d ticejjura nnes icnan qae n imerza u necċ ad dd-asey ař taqiccat nnes yueřan qae, Ƨar wezƧar n umarjue nnes n uđiř. ²⁵ Necċ Ƨziy *anuten* u swiy aman. S třeġqa n iđaren inu ssizyeƧ marra iyezran n Miřra!’”

²⁶ “Ma war tesřid aqa *ařtas* zeg wami ggiy man aya uca wciy as udem deg wussan n meħař uya? Řexxu jjiy t ad dd-iffey, aqa cek d wenni i Ƨa yarren tineddam ifaryen d řxirbat. ²⁷ Imezday nsen tuƧa arxun, arřin, sseđħan. Nitni tuƧa aten am ufsu deg iyyar, *am* uęemmuy aziza, *am* uřum x tzeƧwin, u *am imendi* icemđen *s usemmid* qbeř i Ƨa iffey. ²⁸ *Maca* Necċ ssney ayimi nnek d uffuy nnek d twasit nnek d uęewwey nnek xafi. ²⁹ Minzi cek tƧewwƧed xafi u tuffet nnek tiweđ-dd Ƨar imezzuyen inu, ad ac dd-ssekkey ict n tsennart deg wenzaren u *ad ggey* ict n sřimet jar iyencicen nnek u Necċ ad cek arrey x webrid i di dd-tusid da.”

³⁰ “Ta ad ac tiři d řeęřamet: deg usegg^was-a ad teccem min i Ƨa iyemyen s yixef nnes u deg usegg^was wiss tnayen min zzayes i Ƨa iyemyen eawed, maca deg usegg^was wiss třata ad tzaręem u ad temjarem, ad tezzum tizayarin deg imarjaęen uca ad teccem řyiġet nnes. ³¹ MaƧar min inejmen, min iqqimen zi taddart n Yahuda, ad iwwet eawed izewran Ƨar swadday u sennej ad yawi řyiġet. ³² MaƧar zi Urcalim ad dd-iffey min iqqimen u zeg wedrar n řihyun ad iffey min innejmen, cđaret n SIDI n řeęskarat ad tt igg.”

³³ “S uyenni, ammu i iqqar SIDI x ujeġid n Accur: ‘Netta war dd-ittidef ca Ƨar tendint-a u war dayes iccit ca uřa d ict n řritca u war Ƨares dd-iqarreb ca s uřa d ict n tseđdard *n ueęskari* u war xas ittbeqqid uřa d ijj n lbaraj i řeħřaret. ³⁴ X webrid i x dd-yusa, ad dd-ięqeb. War ittidif ca Ƨar tendint-a, inna SIDI. ³⁵ Necċ ad sseřqiƧ x tendint-a ħima ad tt ssnejmey di řtweę inu u di řtweę n umsexxar inu Dawud.’”

37:24 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’. ‘amedzi’ - niy ‘amerzi’, ixs ad yini tacejjart n umeđzi.
37:35 2 Ij. 20:6

Afekki n Urcalim

³⁶ Xenni iffey **Lmalak n SIDI** uca inya mya u-xemsa u-tmenyin-ařef *n yeryazen* di řmargeř n řeeskar n Accur. Umi dd-kkaren nitni tiwecca nnes, xzar, aqa aten marra idsen d řxecbat. ³⁷ Uca ifsi Sanřarib, ajeřid n Accur, iqıđan nnes, iruř, ieqeb *yar temmurt nnes*. Iqqim izeddey di Ninwa.

³⁸ Umi yuđar *ijj n wass* di taddart n arebbi nnes Nisrux, imsar, aqa iřenjiren nnes Adrammilik d Carařar nyin t s ssif. Nitni arewřen yar temmurt n Ararat. Mmis Asarřaddun idweř d ajeřid deg wemcan nnes.

Řehřac d usgenfi n Һazaqiya

38¹ Deg wussan nni iřec Һizqiya s ijj n řehřac ineqqen. Yusa-dd řares unabi Icaeya, mmis n Amuř, inna as: “Ammu i iqqar SIDI: ‘Ewc řumurat i taddart nnek, mayar ad temmted, war t^ettymid teddared *ead ktar*.’ ” ² *Xenni* inneqřeb Һizqiya s uyembub nnes yar řhiđ uca izzuř yar SIDI, ³ inna: “A, SIDI, eqeř aqa necc uyurey ztat i wudem nnek s řaman u s yijj n wuř ikemmřen u ggıy min ięan nican di tiřřawin nnek.” Uca ibda Һizqiya ittru s jjhed.

⁴ Yusa-dd wawař n SIDI yar Icaeya, inna:

⁵ “Uyur, ini i Һizqiya: ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n babac Dawud: Necc sřiy i tzařit nnek u zřiy imetřawen nnek. Xzar, Necc ad arniy xemmeřac n isegg^wusa i wussan n tudart nnek. ⁶ Necc ad cek ssnejmey zeg ufus n ujeřid n Accur, uřa d tandint. Necc ad sseřqıy x tendint-a. ⁷ Aya ad yiři d řeeřamet n SIDI i cek, aqa SIDI ad igg awař-a nni inna. ⁸ Xzar, ad sseeqbey tiři x treffidin n Ařaz nni dd-ihwan x treffidin n ddruj n tfuct, eera n treffidin.’ ” *Xenni* teeqeb-dd tfuct eera n treffidin x treffidin nni zi dd-tehwa.

Tazařit s uqadı n Һazaqiya

⁹ Tira n Һizqiya, ajeřid n Yahuda, řami tuya iřec uca iggenfa zi řehřac nnes.

¹⁰ “Necc nniy: ‘*Řexxu* deg wezyen n wussan *n tudart* inu ittxeřřa ad uyurey x tewwura n řaxart. Min iqqimen n isegg^wusa inu ttwakksen zzayi.’

¹¹ Necc nniy: ‘War zarray ead SIDI, SIDI, di temmurt n yenni iddaren, war ttwiřiř ead iwdan ak-d imezday n řaxart.’ ¹² Ticři *n tudart inu* ad tt *xafi* arzen, ad zzayi tt kksen am *kksen* aqıđun n umeksaw. Am bu-uzetřa đefsey tudart inu. Ad ayi iqess zi ddebuz n txeyyađt: ‘Ad teqđid *tudart inu* jar wass d řiřet!’ ¹³ Rařiy s řřbar ař ateffu. Netta ad yarz ixsan inu am wayrad: ‘Ad teqđid *tudart inu* jar uteffu d řiřet!’ ¹⁴ Ttjiwjiwey am tfařęest ittennden am t^eřřaw, ttgergurey am tedbirt. Ssgaeđey tiřřawin inu: ‘A Sidi inu, necc ttwařarey, iři d ađman i necc!’”

37:36 2 lj. 19:35

38:12 ‘ameksaw’ - niy ‘aniči’.

38:14 lca. 59:11

¹⁵ Min i ɣa iniɣ? Min d ayi inna, aqa igga i-t. Marra isegg^wusa *n tudart* inu ad kkey x tarzugi n řeemar inu. ¹⁶ ‘A Sidi inu, x man aya izemmar *bnadem* ad iddar uca sennej i marra aya dayes teġa tudart n buħbeř inu, *mayar* Cek ad ayi teggenfid uca ad ayi tarrid ad dewřey ɣar tudart!

¹⁷ Xzar, min tuɣa ayi d tarzugi yarezgen, *idweř* i řehna. Cek třesqed ɣar řeemar inu ațtas *ařami d ayi tehđid* zeg weħfur n uhellek, mayar tenđared marra ddnub inu awarni i weerur nnek. ¹⁸ Maɣar řaxart war Cek tqada ca, řmewt war Cek issemyar. Wi i ɣa ihwan deg weħfur, war ttrijin řaman nnek. ¹⁹ Wenni iddaren, *a* wenni iddaren, aqa netta ad Cek iqada. Babatsen ad isscen řaman nnek i iħenjiren *nnes*.’”

²⁰ “SIDI *yusa-dd* ħima ad ayi issenjem. *S uyenni* ad nurar s uzenzun inu marra ussan n tudart nney di Taddart n SIDI.”

²¹ Aqa inna Icaeya: “Ejj i-ten ad awyen ijj n weɣrum n tazart uca ad t řetfen x tħebbuct, *xenni* ad iggenfa.”

²² Ĥizqiya aqa inna: “Man i ɣa tiři řeeřamet aqa necc ad ssgaeđey *eawed* ɣar Taddart n SIDI?”

Tarzeft n ireqqasen zi Babil

39¹ Di řweqt nni issekk Baradux-Baladan, mmis n Baladan, ajeġid n Babil, tibratin d ict n tarzeft ɣar Ĥizqiya, mayar tuɣa isřa aqa Ĥizqiya ihřec uca iggenfa. ² Ifarħ zzaysen Ĥizqiya uca isscen asen marra taddart n txubay nnes: nnuqart d wureɣ d řeetur d zject d řehri n řesnaħ nnes d marra min ittwaften deg ixxamen nnes n txubay. War iqqim walu di taddart nnes u di marra řeħkamet nnes nni war tuɣi d asen t isscen.

³ *Xenni* yusa-dd unabi Icaeya ɣar ujeġid Ĥizqiya, inna asen: “Min nnan iryazen nni u manis ɣarek dd-usin?” Ĥizqiya inna: “Nitni usin-dd zeg ict n temmurt tigg^wej, zi Babil.” ⁴ Netta inna: “Min zrin nitni di taddart nnek?” Ĥizqiya inna: “Nitni zrin marra min iġan di taddart inu. War iqqim ca zi min iġan deg ixxamen n txubay inu, war d asen t ssecney.” ⁵ *Xenni* inna Icaeya i Ĥizqiya: “Seř i wawař n SIDI n řeskarat: ⁶ ‘Xzar, ad dd-asen wussan meřmi marra min iġan di taddart nnek uřa d min yarwen řejdud nnek ař ass-a, ad t awyen ɣar Babil. War ittyimi walu, iqqar SIDI. ⁷ Ad awyen uřa zeg iħenjiren nnek inni dd ɣa iffyen zzayek, inni dd ɣa tejjed, ħima ad iřin d imsexxaren imcenneen di řeqsar n ujeġid n Babil.’” ⁸ Ĥizqiya inna i Icaeya: “Awař n SIDI i d ayi tennid iřbeħ.” Netta inna eawed: “Mařa *xenni* deg wussan inu ad *din* yiři řehna d řaman!”

Afewwej i Şihyun

40¹“Sfewwej, sfewwej řgens inu, *ammu i* iqqar AREBBI nwem! ²Siwřem řar wuř n Urcalim uca barrřhem as aqa amenři nnes iqđa, aqa řmuęsiyyet nnes teřřeh, aqa teksi s uđeffus zeg ufus n SIDI i marra ddnub nnes. ³Tmijja n wenni isyuyyun di řexřa: ‘Swejdem abrid i SIDI, sarrřhem di řexřa abrid i AREBBI nney!’ ⁴Marra tiyzurin ad ttwasgæedent, marra idurar d tewririn ad ttwassehwan. Min ifaryen, ad idweř iseggem uca tişudar iwęaren ad dewřent d řewđa iwařan. ⁵Ad ittwassargeb ueuři n SIDI uca marra ddat ad třar aqa aqemmmum n SIDI issiweř.”

⁶“Tmijja tenna: ‘Barreh!’ U netta inna: ‘Min i řa barrřey?’ ‘Marra ddat am arrbie d marra tamexsiwt nnes icewwaren am tnewwact deg iyyar. ⁷Arrbie ittazey, tanewwact tesřaw xmi xas ittşud Arruř n SIDI. D tidett, řgens d arrbie. ⁸Arrbie ittazey, tanewwact tesřaw, maca awař n AREBBI nney ittyima i řebda.’”

⁹“Gaæed x ijj n wedrar d ameqqran, *a* Şihyun, *a* cem tambeccart n řexbar aşebřan, sgææed tmijja nnem s jjehd, *a* Urcalim, *a* cem tambeccart n řexbar aşebřan, sgææed tmijja nnem, war tegg^wed, ini i tneddam n Yahuda: ‘Xzar, AREBBI nkent!’ ¹⁰Xzar, ad dd-yas Sidi inu, SIDI, Netta ijhed uca ayiř nnes ad ihkem. Xzar, řmunet nnes řares uca axeęeş nnes izwar as. ¹¹Ad yarwes tařimart nnes am umeksaw, ad issmun izmaren řar uyiř nnes uca ad ten yarbu deg weřsin nnes. Ad indeh inni issuřřudęn s řeeqeř.”

Arebbi aqa d wenni iřetřan řwuęud nnes

¹²“Man wen iebaren aman *n řebřar* s wuru n ufus nnes u *man wen* iksin řeqyas n ijenwan s cobar? U *man wen* ittřen tæejjajt n temmurt s ijj n řmud? Man wen iwezznen idurar s ijj n řbasku u tiwririn s řmizan? ¹³Man wen ibeqqcen x Arruř n SIDI u *man wen* t issyaren am umcawar nnes? ¹⁴Wi t iseqsan Netta x ccwar d man wen i d as isscnen řefhamet u wi d as issřemden abrid n řřeqq uca yarni as tussna? Wi d as issargben abrid iccuren s řefhamet?

¹⁵Xzar, řęgnus ttwařesben am ict n tuddint zeg ubuqař u am *cwayt n* tneyda x řmizan. Aqa da, Netta issgææed tigzirin am tæejjajt ifsusen. ¹⁶Lubnan war ittqiddi i ukeccuđ n tmeşi uca řmař nnes war ttqiddin i tyarřt n wecmađ. ¹⁷Marra řęgnus aqa aten am walu i Netta uca iřesseb i-ten aqa sekkwan qell x walu u xwan.”

40:3 Mt. 3:3; Mk. 1:3; Lk. 3:4; Yř. 1:23

40:5 Yř. 1:14

40:6 Ayub 14:2; Izhd. 90:5,6; 102:12; 103:15; Yæ. 1:10; 1 Bř. 1:24

40:8 1 Bř. 1:25

40:10 Ica. 62:11

40:11 Ica. 49:10; řaz. 34:23,24; Mixa 7:14; Yř. 10:11

40:13 Rum. 11:34; 1 Kur. 2:16

40:17 Dan. 4:32

¹⁸ “Wi ak-d i ya tessemquddem Arebbi niy man arwas i zi t ya txeřfem?”

¹⁹ Aħrayfi ittkebbba řexyař ineqcen u amziř n wurey ittyeęef i-t s wurey u ifessi as tiseddyin n nnuqart. ²⁰ Wenni ięan d amezřud i tewhibt n usgæeed ad ixđar ijj n ukeccud war yarecci. Netta yarezzu ijj n bu-şşenæet maħend ad igg řexyař ineqcen nni war ittenhezzin.”

²¹ “Ma war *tt* tessinem? Ma war *tt* ttesřim? Ma war *tt* tuya yarwem ittwassen zeg umezwaru? Ma war tuya tħetřam dsusa n temmurt? ²² Netta d wenni iqqimen x tqurart n tayyut i dd-innđen i *marra* tammurt, *tammurt* mani imezday nnes *ttbanen-dd* am iburexsen, d wenni imeħħđen ijenwan am arwaq, ittbezzeç i-ten am uqiđun i wezday, ²³ Netta d wenni ittarran ayt n jjeħd d walu, u issbeřteř řquđat n temmurt. ²⁴ Ead cwayt waha ttwazzun, ead cwayt waha ttwazareen, ead cwayt waha iwta jjdeç *n tcejart* nsen azwar di temmurt, aqa iřud Netta xasen ařami uzyen uca taħaryađt teksi ten am uřum.”

²⁵ “Ak-d man wen texsem kenniw ad ayi tessemquddem, man wen i di arewsey?, iqqar Umqeddas. ²⁶ Sgaædem titřawin nwem u xzar, man wen iggin man aya? D Netta wenni issuffuyen řeskar nsen marra, wenni d asen ittřayan marra s isem nsen s řemyaret n tzemmar *nnes* u s řeezz *nnes* ijeħden, war ibeřteř uřa d ijj!”

²⁷ “Mayemmi teqqared *xenni*, *a* Yaæqub, u tessawařed *ammu*, *a* Israil: ‘Abrid inu innuffar x SIDI u tasyart inu tettekk x AREBBI inu?’ ²⁸ Ma war *tt* tessined? Ma war *tt* tesřid aqa AREBBI n řebda, SIDI, wenni dd-ixeřqen třrufa n temmurt, war ittiħeř u war yarexxu? War izemmar *bnadem* ad ifhem řeeqeř nnes..

²⁹ Netta ittic jjeħd i wenni yuħřen u wenni war řar teęi tzemmar *ead*, yarenni as jjeħd s wařtas. ³⁰ Iħenjiren ttaħřen u arexxun, iħudriyyen ttenqrađen uca weřtan, ³¹ *maca* inni ittrajan SIDI, ttaymen jjeħd n jdid. Nitni ttetřfen afriwen am ugider, ttazzřen, *maca* war ttiħřen, gguren *maca* war arexxun.”

Arebbi d wenni iħetřan x řwuud nnes

41 ¹ “Seydem-dd zzati, *a* timmura x tma n řebħar, uca jjem ccuëub ad třfen jjeħd n jdid, jjem ten ad dd-adsen, xenni ad ssiwřen, jjem aney ad nqarreb řar řeħkam marra nmun.

² Man wen i dd-issfaqen zi manis d tneqqar tfuct ijjen wenni akides temsagar tsegda řar iđaren nnes? *Man wen* isellmen řegnus deg ufus nnes uca igga i-t ad yareyyes x ijeęiden? *Man wen* yarrin řegnus i ssif nnes am tzejajt, i řqews nnes am uřum nni di ittřud usemmid? ³ Netta iđfar i-ten, ikemmeř řar zzat di řehna, x webrid war *t* iħidi eemmarř s iđaren nnes. ⁴ Man wen isseqqeř uca igga aya? Netta, wenni zeg umezwaru ibarřen i jjiřat: ‘Necc, SIDI, d Amezwaru u řar

40:18 Ica. 46:5; Řex. 17:29

40:22 Ayub 9:8; Ižhd. 104:2; Ica. 44:24

40:23 Ayub 12:21; Ižhd. 107:40

40:28 Ižhd. 147:5

ineggura Necc d Wenni.’

⁵Tigzirin zrint *t*, gg^wedent, ineggura n temmurt arjijen, nitni udsen-dd, iwden-dd. ⁶Ijjen iwca afus i umeddukkeř nnes, inna i umas: ‘Iři d aryaz!’ ⁷Ařnayei igga uř deg wemziř n wurey nni *t* isseryen s wefđis, wenni iwettin x zžebra, am iqqar *bu-řřenet* x mammec sřesqen iziynan: ‘D lemlih!’. *Xenni* issemten *wemziř* i řexyař s imesmar, ařami war ittenhezzi.”

Cek, amsexxar inu, akecca Yaęqub, war ttegg^wed ca

⁸“*Maca* cek, *a* Israil, amsexxar inu, *a* Yaęqub nni ixđarey, zzariet n Ibrahim, ameddukkeř inu ieizzen, ⁹řřfey cek zeg ineggura n temmurt uca řayiy-dd xak zi řřrufa nnes qaę, nniy ac: ‘Cek d amsexxar inu, ixđarey cek, war cek nđarey.’ ¹⁰War ttegg^wed ca, mařar Necc ĝiy akidek, war řhissif, mařar Necc d AREBBI nnek. Necc ad cek sřehdey, ad ac wcey afus, *wah* Necc ad dayek menęy s ufusi iccur s tsegda inu.”

¹¹“Xzar, nitni ad sseđhan, ad dewřen i řefđihet, marra inni xak issřemman. Iryazen nni akidek ittemcubbucen ad dewřen d walu, ad ttwahellken. ¹²Cek ad xasen tarzud, *maca* war ten t^ettifed. Iryazen nni kidek ittemcubbucen ad dewřen d walu d řbařeř, *wah* iryazen nni ittmenyan akidek. ¹³Mařar Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni iřřfen afus afusi nnek d wenni d ac iqqaren ‘War ttegg^wed ca, Necc ad ac wcey afus! ¹⁴War ttegg^wed ca, *a cek* akeccaw Yaęqub, *a* uru n yeryazen n Israil! Necc ad ac wcey afus, Amseřrah nnek d Amqeddas n Israil!’, *ammu* i iqqar SIDI.”

¹⁵“Xzar, Necc ggıy cem d tařwiřt itteřruđuden i usarwet d tamaynut, s teymas iqedeęen yar tnayen n iyezdisen. Idurar ad ten tssarwted u ad ten tedzed u tiwirin ad ten tegged d řum. ¹⁶Cek ad ten tessuzzared, ad ten yawi usemmid, ad ten tareyyec řharyadt. Cek maca ad tesřiwřewed x SIDI, ad tceneed ixef nnek deg Umqeddas n Israil.”

¹⁷“Inni ittwařşaren d imezřađ arezzun x waman, *maca* walu da. Iřes nsen yuzyę s ufadi. Necc, SIDI, ad asen sřey, Necc, AREBBI n Israil, war daysen semmęy.

¹⁸X tewririn tiqeccura ad jjeý iyezran ad dduqqzen uřa d řęunřarat di řwest n řewđat. Necc ad arrey řexřa d ayeřmam n waman uřa d tammurt yuzyen d ti nedwin. ¹⁹Di řexřa ad zžuy tacejjart n tengelt d tcejart n ukasiya d tcejart n tariřant d uzemmur, di tnezruft ad ggeý tacejjart n umerzi d tcejart n dulb d tayda ak-d wayawya, ²⁰řima ad zaren, ad neęmen, ad argben, ad fehmen deg ict n tecti aqa afus n SIDI igga aya, aqa Amqeddas n Israil ixřeq i-tt-i-dd.”

41:4 Ica. 43:10; 44:6; 48:12; Asa. 1:17; 22:13

41:8 Aewd. 7:6; 10:15; 14:2; 2 Im. 20:7; Izhd. 135:4; Ica. 43:1; 44:1; Yae. 2:23

41:11 Uf. 23:22; Ica. 60:12; Zak. 12:3

41:15 Ica. 17:13; 29:5

41:17 Mt. 5:6

41:18 Izhd. 107:35; Ica. 35:7; 44:3

41:19 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’). ‘amerzi’ - niy ‘amedzi’.

Řegnus di řmeĥkama zzat i Arebbi

²¹“Qedmem ddeewet nwem *zzati*, iqqar SIDI, awyem-dd burhanat nwem ijehden qaε, iqqar Ujeġid n Yaεqub. ²²Ejj i-ten ad awyem u ad aney barrĥen min i ya imsaren. Sargbem aney x tmesřayin timezwura qaε, mammec ġant, ĥima ad *tent* neksi yar wuř uca ad nessen aneggar nsent, niy ejj aney ad nseř x tmesřayin i dd ya yasen *ead*. ²³Barrĥem timesřayin i ya yiřin dawehda ead, *mahend* ad nessen aqa kenniw d irebbiten. Ggem ca d řxar niy d řyar, *ĥima* ad nxezzar deg wayawya s řxezrat ibeqqcen, ad *tt* nzar *jmiε*. ²⁴Xzar, kenniw qell x walu u min t^etteggem war dayes bu nnfaε, wenni kenniw ixđaren aqa-t d nnei.”

²⁵“Nec ad dd-ssekkarey *ijjen* zi ccamal u netta ad dd-iffey zi manis dd-tneqqar tfuct, ad iřaya x Isem inu. Netta ad dd-yas am bu-třaxt nni iεeffsen x ubeġaε, ad iefes x ayt n jjehd am x tarrist.”

²⁶“Man wen *i-tt* ibarrĥen zeg umezwaru qaε, *ĥima* ad *tt* nessen, niy *xenni* man wen *i-tt* ibarrĥen qbeř, ĥima nzemmar ad nini: ‘Aqa netta dayes řaman!’ Maca war din wi *tt* ibarrĥen, *war din* wi d aney ittarran ad nseř ca, uřa d ijj war isři awem tneřqem s ca. ²⁷*Am* Umezwaru *ad iniy* i řihyun: ‘Aqa-ten da!’ u i Urcalim: ‘Nec ad awyey ijj n ureqqas s řexbar ařebĥan.’ ²⁸Nec xzarey, *maca* war din tuyi uřa d ijj! War *din* tuyi uřa d ijj zzaysen wenni izemmarem ad iwc ccwar, *ařami* zemmarey ad sseqsiy u nitni ad xafi dd-arren.”

²⁹“Xzar, nitni marra di řbařeř, řexdayem nsen war daysen nnfaε, řexyařat ifesyen nsen d řeewin *waha* u xwant.”

Awař amezwaru x Umsexxar n SIDI

42¹“Xzar, Amsexxar inu Wenni tteawaney, d Wenni farzey, d Wenni dd-yusin x řxađar inu. Nec ssarsey xas Arruĥ inu. Netta ad issuffey řeĥkam yar řegnus. ²War isyuyyu u war issgiεeid tmijja nnes u war ittarrı tmijja nnes ad as sřen di barra. ³Ayanim inđefsen war t ittarezzi ca u taftiĥ n tiffest ittduxxunen war t issexsiy ca, *wah*, s tidett ad issuffey tasegda. ⁴Netta war ittiĥeř u war ittwarezzi ař dd-issbedd tasegda x temmurt u yar tyuri nnes ad rajant tizirin.”

⁵“Ammu i iqqar Arebbi, SIDI, wenni iggin u ibezzeen ijenwan, wenni iggin tammurt d min xas iyemmyen, wenni itticen twarrit n nnefs i řgens i dayes izeddyen, u buĥbeř i yenni xas igguren: ⁶‘Nec, SIDI, řayıy ac di tseġda uca ad Cek menεey zeg ufus, ad Cek ĥdiy uca ad Cek arrey d Řeahd i řgens d tfawt i řegnus, ⁷ĥima ad tarzmed tiřřawin idayařen, ad tessuffyed imeĥbas zi řeĥbes u yenni iqqimen di taġest zi taddart n teessast. ⁸Nec d SIDI, wa d Isem inu,

uca war tticey ccan inu i wenneyni u asemyar inu war *t tticey* i řexyařat ineqce n.⁹ Xzar, timesřayin timezwura iwđent uca timesřayin n jdid ad tent barrħey, qbeř mma ad ffyent, ad awem tent ssecney.’ ”

Asemyar i SIDI

¹⁰“Yennjem izři n jdid i SIDI, asemyar nnes zeg ineggura n temmurt, *kenniw* inni ineddhen řebħar d marra min dayes, *kennint a* tizgirin d imezday nsen t.¹¹ Ad issgaæed řexřa d tneddam nnes *tmijja nsen, jmie* ak-d ředcur nni di izeddey Qidar. Ejj inni izeddyen di řejruf ad sřiwřewen, *ejj i-ten* ad syuyyen s řefrahet x tqiccitin n idurar, ¹²ejj i-ten ad sseuĝen SIDI, ad barrħen ccan nnes x *marra* tizgirin.”

Cđaret n SIDI

¹³“SIDI ad dd-iffey am bu-teyrudř, ad issekkar mezři deg umenyi am weryaz imeħden, Netta ad isřiwřew, ad isyuyy i umenyi, ad iħřar qaæ ředyan nnes. ¹⁴Necc tuya sseydey zeg weħař uya, tuya sqarey d tebbatey ixef inu. Ad syuyyey am icten ittarun, ad *ten* areddĝey u ad *ten* řarđey *jmie*. ¹⁵Idurar d tewririn ad ten arrey d amessuci u ad jjeý ayemmuy aziza nsen marra ad yažey, iyezran ad ten ggeý d tizgirin, uca ad ssižyey iyeřmamen. ¹⁶Idaryařen ad ten nedhey x ijj n webrid war t ssinen, ad ten jjeý ad uyuren x tbridin war tent argben. řřram zzat i tiřřawin nsen ad t ggeý d tfawt, min ifaryen, ad t seggdey. Tina d timesřayin i ya ggeý di řřwee nsen u war daysen semħey. ¹⁷Inni ittcařan x řexyařat ineqcen, inni iqqaren i řexyařat ifesyen: ‘Kenniw d irebbiten nneyř’, aqa nitni ad dewřen yar đeffar, ad sseđħan ařřas.”

Amsexxar adaryař

¹⁸“Sřem, *kenniw* iduhcar! Idaryařen, xzarem u wařam. ¹⁹Man wen iĝan d adaryař am umsexxar inu, d adehcur am ureqqas inu? Man wen iĝan d adaryař am umtiqqi u d adaryař am umsexxar n SIDI? ²⁰Ařřas i t’ttwařid, *maca* war tucid walu, *iwa* netta yarzem imezzuyen, *maca* war ittesři ca.²¹ Tuya yarđa SIDI di řřwee n tsegda nnes *maħend* ad issemyar d isseuĝa Ccariea. ²²*Maca řexxu* nitni d ijj n řgens ittwacar, ittwakeced. Marra ttwacedden deg ifran, ttwaqnen di řeħbes. Nitni dewřen d taymart, *am* war din iĝi umsenjem, dewřen i tkeccađt, *maca* uřa d ijj ma iqqar: ‘Arr i-t-i-d!’ ”

²³“Man wen zzaywem ad iwc amezzuý i man aya? Man wen i ya iħekkaren, *man wen* i ya iseř di řřwee n min i ya yiřin tiwecca? ²⁴Man wen issiwđen

42:8 Ica. 48:11

42:10 řebħar’ - niy ‘il’.

42:10 Izhd. 33:3

42:17 Izhd. 97:7; Ica. 1:29; 44:11; 45:16

42:20 Rum. 2:2-11

Yaequb am teymart d Israil i ixewwanen? Ma war t iggi SIDI, wenni di nexða? *Mayar* nitni war xsen ad uyuren x ibriden nnes, war sřin ęar Ccarięa nnes. ²⁵ S uyenni xasen izeęęe řřaduq n weęđab nnes uřa d lęunf n garra. Iqewwar asen s iceęęařen, *maca* nitni war d as řękkaren, iqqed asen timessi, *maca* nitni war t ksin ęar wuř nsen.”

SIDI ad issenjem amsexxar adaryañ

43¹“*Maca* řexxu, ammu i iqqar SIDI, wenni cek dd-ixeřqen, *a* Yaequb, d wenni d Amkewwan nnek, *a* Israil, war ttegg^wed ca, maęar Necc fekkęy cek, řayiy ac s yisem nnek, cek inu. ²Mařa tcuqqed deg waman, ad iřiy akidek, mařa deg iyezran, war cek ttiwyen. Mařa tezwid x tmesi, war tcemmđed, uca aceęęař war cek issruęa. ³Maęar Necc d SIDI, AREBBI nnek, Amęeddas n Israil, Amsenjem nnek. Necc wcię Miřra d ttaman n weřřař i cek, Kuc d Saba deg wemcan nnek. ⁴Minzi tsekkwid ařtas di tiřtawin inu, aqa t^ttwaseuęed u Necc ttexsey cek. S uya wcię iwdan deg wemcan nnek d ccuęub deg wemcan n řęemar nnek. ⁵War ttegg^wed ca, maęar Necc akidek. Ad awyey ięenjiren nnek zi mani dd-tneqqar tfuct, ad cek ssmuney zi mani dd-tyeęi tfuct. ⁶Necc ad inię i ccamal: ‘Ewc!’ u i ljanub: ‘War tteřteř!’, arekk^weř ięenjiren inu zi řagg^waj, yessi zi tma n temmurt, ⁷kuř ijjen wenni umi třayan s Yisem inu, wenni dd-keřqey i ccan inu, wenni kewwney d wenni ggię eawed.”

War din amsenjem myir SIDI

⁸“Ejj ad iffeę řęens adaryañ, waxxa *yarsen* tiřtawin, uřa d iduhcaren, waxxa yarsen imezzuyen.

⁹Ejj ad ttwasmunen marra řęgnus uca ejj ccuęub ad nnjarwen! Man wen zzaysen izemmar ad ibarreř ta d man wen izemmar ad aney yini min tuya ięan zic? Ejj i-ten ad awyen řęchud nsen maęend ad ttwaseggden, uca *ejj řęchud* ad sřen, ad inin: ‘D tidett!’ ¹⁰Kenniw d řęchud inu uřa d amsexxar inu nni farzey, řima ad tessnem, ad dayi tamnem, ad tfehmem aqa Necc d Netta. Qbeř Necc war ittawag uřa d ijj n arebbi uca awarni ayi war ittiři uřa d ijjen!, iqqar SIDI. ¹¹Necc, Necc d SIDI, u war ięi umsenjem myir Necc. ¹²Necc barręey u ssnejmey u Necc iwyey awem *t-i-dd* ęar umejjun. Uřa d ijj n *arebbi* řbarrani war tuyi jar awem. Kenniw d řęchud aqa Necc d Arebbi, ammu i iqqar SIDI. ¹³Uřa zeg wass-a, aqa Necc d Netta uca uřa d ijj war izemmar ad issfekk zeg ufus inu! *Mařa* Necc xedmey, man wen izemmaren ad t yarr?”

43:2 Izhd. 66:12

43:5 Ica. 44:2; Irm. 30:10; 46:27

43:10 Ica. 41:4; 44:8; 45:21; řuc. 13:4

43:13 Ica. 14:27

Uffuy n jdid

¹⁴“Ammu i iqqar SIDI, Amefdi nwem, Amqeddas n Israil: ‘Di t̄twee nwem ssekkey *ijjen* ɣar Babil uca ad ten arrey ad arewřen, uca ad hwan marra Ikaldaniyyen deg iɣurraba nni zi tuɣa farrħen *ammu qbeř*. ¹⁵Necc d SIDI, Amqeddas nwem, wenni dd-ixeřqen Israil, Ajeğid nwem.’”

¹⁶“Ammu i iqqar SIDI nni iggin abrid di řebħar d tebridt deg waman ijehden, ¹⁷wenni ijjin ikarruten d yeysan, řeeskar d jjehd ad ffyen - aqa da, zzřen munen, war ttnekkaren eemmarř, xesyen, qdan am teftiç n tiffest! - ¹⁸*ammu i iqqar SIDI*: ‘War ttęeqřem *ead* x min tuɣa iğan zic, war ttidarem *ead* min iedun. ¹⁹Xzar, ad ggeɣ min iğan n jdid, řexxu ad dd-iffey. Ma war d as tħekkarem ca? Wah, Necc ad ssarseɣ abrid di řexřa, iyzaren di tnezruft. ²⁰Řmar n řexřa ad ayi sseuğan, uccanen n řexřa d yessis n nneamet, maɣar Necc ad ggeɣ aman ad azzřen di řexřa uřa d iyezran di tnezruft, ħima ad ssesweɣ řgens inu, inni farzey. ²¹Řgens-a ggiɣ t i Necc, nitni ad barrħen ccan inu.’”

Israil d wenni ixetħan d SIDI wenni issenjmen

²²“*Maca* cek war d ayi dd-třayid, *a* Yaęqub, war tessiħřed ixef nnek akidi, *a* Israil! ²³Cek war d ayi dd-tiwyed uği n tɣarřa nnek n wecmađ, uca s tɣarři nnek war d ayi tcenęed. Eemmarř war cek ħřareɣ ɣar tewhibin *n řyiğet* u war cek ssiħřey eemmarř s jjawi. ²⁴Cek war d ayi tesɣid ayanim n uħemmum ittfuħen s ttmenyat n nnuqart uca war d ayi tessjiwned s tadunt n tɣarřa nnek, maca s ddnuw nnek tarnid ayi-dd řxedmet, s řmuesiyyat nnek tessiħřed ayi.”

²⁵“Necc, d Necc, wenni i ɣa imesħen ieeddiyen nnek di t̄twee inu, Necc war ttidareɣ ead ddnuw nnek. ²⁶Arr *i-ten* ɣar řbař inu, ejj aney ad nemcarree, wwet x yixef nnek maħend ad dd-tawyed tasyart nnek. ²⁷Babac amezwaru ixđa u uřa d imseřřaħen nnek edun xafi. ²⁸S uya sseiğteɣ imeqqranen n Zzawect Iqeddsen, u arriɣ Yaęqub i uteħħi uca jjiɣ Israil maħend ad t eeyyben.”

Asfarrey n Arruħ n SIDI

44¹“Řexxu *maca*, seř, *a* amsexxar inu Yaęqub, u Israil nni farzey! ²Ammu i iqqar SIDI, Wenni cek iggin, Wenni cek iggin zeg uęeddis *n yemmac*, Wenni d ac iwcin afus: ‘War tteggwed ca, *a* Yaęqub, amsexxar inu, d Yacurun nni farzey! ³Maɣar Necc ad seyɣħey aman x min iffuden d tseğyawin x min yuzyen. Necc ad zeğey Arruħ inu x zzarięet nnek uřa d lbaraka inu x tarwa

43:19 Asa. 21:5

43:21 Lk. 1:74,75

43:25 Ĥaz. 36:22-38

43:26 Ica. 1:18

43:27 ‘imseřřaħen’ - ixs ad yini ‘ikeħhanen d inabiyyen nnek’ inni tuɣa ibedden jar AREBBI d řgens nnes.

44:1 Ica. 41:8; 43:5; İrm. 30:10; 46:27

nnek.⁴ Nitni ad yemyen jar arrbië, am iŝefŝafen yar tyezratin n waman.⁵ Ijjen ad yini: ‘Necc n SIDI!’ uca ijjen nneyni ad iřaya ixef nnes s yisem n Yaëqub, u *ëawed* ijjen nneyni ad yari s ufus nnes: ‘Necc n SIDI!’ uca ad ikenna ixef nnes s yisem *iceneën* ‘Israyil.’ ”

SIDI ayenni n Ujeğid d Umefdi n Israil

⁶“Ammu i iqqar SIDI, Ajeğid n Israil, d Amefdi nnes, SIDI n řeëskarar: ‘Necc d Amezwaru, Necc d Aneggaru, nhřa Necc war iği uřa d ijj n AREBBI nneyni ..⁷ Man wen izemmaren ad ibarreğ am Necc? Ejj i-t ad *t* yini u ad ayi t isscen! Aqa Necc žzuy řgens n wakud n zic. Ejj i-ten ad asen ëawden timesřayin n tiwecca, min i dd řa yasen ead.⁸ War tnexřieem u war ttegg^wdem. Ma war d awem t-i-dd-ssiwđey zeg *wakud n* zic řar imezzuyen nwem u ma war řajiy t? Kenniw d řechud inu: Ma aqa din ijj n Arebbi nhřa Necc? War *din* iği uřa d ict n Teřđart nneyni, Necc war ssiney uřa d ijjen.’ ”

Řyec n lařnam

⁹“Inni itteggën řexyařat ineqcen aqa war neffëen, u *řexyařat* nni ttexsen nitni war neffëent deg walu. Nitni *s yixef nsen* d řechud nsent aqa war ttwiřint u war ssinent walu, ařami i řa dewřen ttseđřan nitni.¹⁰ Man wen itteggën ijj n arebbi u *man wen* ittkebban řexyař n řřanam am war řares bu tizi zzayes?¹¹ Xzar, marra icricen nsen ad dewřen ttseđřan, mayar ayt n bu-řřenëet d iwdan waha. Ejj i-ten ad munen, ad kkaren, ad nnxeřëen, nitni ad dewřen ttseđřan jmie..

¹² Amziř n wuzzař řares imeydi n wemziř, ixeddem řar řefřhem itteđduduqen, ittqarres řexyař s ifđisen *nnes*. Ixeddem i-t s uyiř ijehden. Netta iğuz ařami war řares iqqim bu jřhed ead. War isess aman řares ař i řa yařeř ařtas..

¹³ Anejjar iëebbar tafrewt s ufiřu nnes n řeëbar, yareccem *řexyař ineqcen* s ukerraj, u inejjar i-t řmus uca yareccem i-t s ddewara u igga i-t di řřifet n bnađem mařend ad ittwassars deg ict n taddart.¹⁴ Izeddem ticejjura n tengelt i yixef nnes, ikessi ict n *tcejjart n* ssidri niy n řbeğud, yarezzu i yixef nnes jar tcejjura n wezřar. Ittezzu ict n tayda uca tmeqqar s wenzar..¹⁵ Tanita d řefřhem i bnađem. Ikessi zzayes uca izyařa ixef nnes řares. Eawed issraqqa timessi, issnenna zzayes ařrum. Eawed ittegg zzayes ijj n arebbi uca ittađar as, ittegg zzayes řexyař ineqcen uca isejjad as.¹⁶ Ijj n wezyen *n ukeccud* zzayes issecmađ i-t s tmessi, ak-d wezyen iqqimen itt^ett aysum. Icennef aysum uca ittyawan.

44:3 Ica. 35:7; Yuw. 3:1; Yř. 7:38; Řex. 2:18

44:6 Ica. 41:4; 48:12; Asa. 1:8,17; 22:13

44:8 Aewd. 4:35,39; 32:39; 1 řm. 2:2; Ica. 45:21

44:11 Iřhd. 97:7; Ica. 1:29; 42:17; 45:16

44:12 Irm. 10:3

44:14 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

Izjařa ixef nnes, iqqar: ‘Ah, mammec ħemmiy, necc ttaciy ak-d tmessi!’¹⁷ Zi min iqqimen *n ukeccuđ* ittegg ijj n arebbi, ijj n řexyař ineqcen. Isejjad as uca ittađar, ittzađa ħares, iqqar: ‘Senjem ayi, minzi cek d arebbi inu!’ ”

¹⁸“War ssinen, war tthikin, mařar tiđđawin nsen meshent umi war ttwiřin walu, uca uřawen nsen war tteftinen. ¹⁹Uřa d ijj ittegg i-tt ħar wuř nnes uca war din bu tussna uřa d řefhamet ħima ad inin: ‘Ijj n wezyen zzayes sscemđey t di tmessi. Ssenneney ařrum x řefħem nnes itteħduduqen u cenfey aysum u cciy t. Zi min iqqimen *n ukeccuđ* ma ad zzayes ggey jjeifect *n řřanam*, ma ad sejđey ztat i ukeccuđ n tcejjart?’ ²⁰Netta ihedda iygeđ, uř nnes ittwařarren iyekkwa i-t. War izemmar ad issenjem řeemar nnes, ad yini: ‘Ma *xenni* war *din* iđi řyecc deg ufus afusi inu?’ ”

SIDI ad imħa ddnub

²¹“Ēqeř x man aya, *a* Yaequb, *a cek* Israil! Mařar aqa cek d amsexxar inu, Necc kewwney cek, cek d amsexxar inu, *a* Israil, war cek ttettuy ca. ²²Necc messħey ieddiyen nnek am tayyut uřa d ddnub nnek am useynu. Dweř-dd ħari, mařar Necc fekkey cek.”

²³“Yennjem s řefraħet, *a* ijenwan, mařar SIDI igga i-t. Sřiwwewet, *a* řağay n temmurt, ksim deg iyuyyan s řefraħet, *a* idurar, sřiwwiwem, *a* izeyran d marra tcejjura i dayes *iđan!* Mařar SIDI ifekk i Yaequb u isseuđa ixef nnes di Israil.”

Kurac, amedhun n SIDI

²⁴“Ammu i iqqar SIDI, Amefdi nnek, Wenni cek iggin zeg ueddis *n yemmac*: ‘Necc d SIDI wenni iggin marra, wenni ittbezzaen ajenna, Necc waha, Necc d wenni issarsen tammurt. Man wen *tuya xenni* akidi?’ ²⁵Necc d wenni ibeđđřen řeēřamat n ayt n bu-ixarriqen uca ssbuhřiy igezzanen, d wenni isswexxaren imiyisen u yarra tussna nsen d tayyuři, ²⁶wenni issmetnen awař n umsexxar nnes u isseqfeř ccwar n ireqqasen nnes, wenni iqqaren i Urcalim: ‘Ad dayem iřin imezday ead!’ uca i *kuř ict zi* tneddam n Yahuda: ‘Cem ad tettwasbedded eawed!’ uca ‘Necc ad ssbeddey řxirbat nnes eawed!’ ²⁷wenni iqqaren i *waman* yuğyen: ‘Azyem, Necc ad ssizyeğ iyezran nwem!’ ²⁸wenni iqqaren i Kurac: ‘*Netta d* ameksaw inu, netta ad isseqfeř řxađar inu, umi i ħa inin i Urcalim: ‘Ad cem eedřen!’ , u i Zzawect Tameqqrant: ‘Ad am ggen dsas!’ ”

44:19 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

44:23 ‘azyar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

44:24 Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 42:5; 45:12

SIDI ad issekk Kurac, amedhun nnes

45¹“Ammu i iqqar SIDI i umedhun nnes, i Kurac, wenni zi ttfey afus nnes afusi maħend ad as ssaḍareḡ řegnus zzat i wudem nnes: ‘Ad sсарxuy tiħezzamin x tejeinnatin n ijeğiden ħima ad as arzmey tiwwura, u řebniyyat n tewwura war ttwabelliēent ca.² Necc ad ac izwareḡ, ad waṭiy min war ihewnen, ad arzey tiwwura n nnħas u ad wtiy zzekrunat n wuzzař d iwetwiten.³ Ad ac wcey řeknuz n tağest, ağra innuffaren, ħima ad tessned aqa Necc, SIDI, d wenni cek iřayan s yisem nnek, AREBBI n Israil.⁴ Di ttfwee n umsexxar inu Yaēqub, Israil wenni farzey, řayiy ac s yisem nnek, wciy ac isem *n ccan*, *waxxa* war d ayi tessined ca.⁵ Necc d SIDI, war din iği wenneyni, nhra Necc war iği AREBBI. Ad ac ħezzmey abyas, waxxa war d ayi tessined ca,⁶ maħend zi mani dd-tneqqar tfuct yares ař mani tyeği ad ssen, aqa nhra Necc war *din* iği uřa d ict n tmesřact, Necc d SIDI, war din iği nneyni.⁷ Necc tteggey tafawt u xeğqey-dd tağest, tteggey řehna u xeğqey-dd řyar, Necc, SIDI, d wenni itteggem marra aya.’ ”

⁸“Udumem, *a kenniw* ijenwan, zi sennej, jjem iseynuten ad dd-farřen tasegda, ad tennurzem temmurt, uca *jjem ten* ad awyen asenjem u ejj tasegda ad teymı jmiē akides. Necc, SIDI, xeřqey t.”

SIDI d wenni i dd-ixeřqen marra min iğan

⁹“Uct x wenni ittemcubbucen ak-d Wenni t iggin, ijj n uqedduħ jar iqedduħen nneyni? Ma tzemmar třaxt ad tini i wenni t iggin: ‘Min teggid?’ Niy tzemmar řqecēet nnek ad tini: ‘War yares bu ifassen!’¹⁰ Uct x wenni iqqaren i babas: ‘Min dd-tejjid?’ Niy i temyart: ‘Min dd-turud?’ ”

¹¹“Ammu i iqqar SIDI, Amqeddas n Israil, d Amkewwan nnes: ‘Seqsam ayi x tmesřayin i dd ittasen, ttecřem xafi ad ħḍiy iħenjiren inu uřa řxedmet n ifassen inu.¹² Necc ggiy tammurt u xeřqey-dd xas bnađem. *Wah* d Necc *i tt yeggin*, ifassen inu bezzēen ijenwan, u marra řeeskarat nsen ttumurey tent.¹³ Necc ssekkarey t di tseğda uca ad seggmey marra ibriden nnes. Netta ad ibna tandint inu eawed uca ad issnufseř imeħbas inu, war iği i ttaman u war iği i tarzeft!’ iqqar SIDI n řeeskarat.”

¹⁴“Ammu i iqqar SIDI: ‘Arber n Imiřriyyen d ššeřēet n ayt n Kuc d Saba, iryazen imyaren di tiddi, ad yarem dd-zwan uca ad iřin nnem. Nitni ad cem đfaren,

45:5 Aewd. 4:35,39; 32:39; Ica. 44:8

45:9 Irm. 18:6; Rum. 9:20

45:12 ‘řeeskarat nsen’ - ixs ad yini: tafuct d tziri d itran d temmura n ijenwan, maca uřa d lmalakat d imqeddasen n SIDI AREBBI.

45:13 ‘Necc ssekkarey t’ - ixs ad yini ‘Necc ssekkarey Kurac’ (*xzar ayet 1*).

45:13 2 Im. 36:22; Eizra 1:1; Ica. 44:28; Ebr. 11:10

ad yarem edun di ssnaseř, ad ađaren zzatem, ad am sellmen ixef nsen, ad neemen: ‘S tidett, yarem i iđa Arebbi, war din iđi wenneyni, uřa d ijj nneyni myir AREBBI!’¹⁵ D tidett, Cek d Arebbi inuffaren, AREBBI n Israil, Amsenjem.¹⁶ Nitni marra ad ssedđan, ad ttwafedđhen eawed. Imziřen n řexyařat ad ffyen jmię, nnfedđhen.¹⁷ Israil ad ittwassenjem s *ufus n* SIDI s ijj n usenjem ittduman. War t^ttsedđhim u war t^ttnfedđihem i řebda qae.’”

¹⁸“Mayar ammu i iqqar SIDI, wenni dd-ixeřqen ijenwan, Netta, AREBBI, d wenni ikewwnen tammurt uca ittegg i-tt, Netta, d wenni tt issmetnen. War tt-i-dd-ixřiq texwa, *maca* ikewwen i-tt i tzeddiyt: ‘Necc d SIDI, war iđi uřa d ijj nneyni.’¹⁹ War ssiwřey di tnuffra, di ca n wemcan ibarrecnen di temmurt. Necc war nniy i tarwa n Yaęqub: Arzum ayi bařeř! Necc d SIDI nni issawařen tasegda, d wenni ittbarřhen min iđan iseggmenn.

²⁰Munem, asem-dd, qarrbem-dd munen, *a kenniw* inni innejmen zi řegnus! Nitni war ssinen walu, inni yarebbun řexyařat ineqcen n ukeccuđ uca ttebbden i yijj n arebbi nni war izemmarenen ad issenjem.²¹ Barrřhem, qarrbem-dd. Mcawarem di win jar awem: ‘Man wen issřan aya zeg wečhař uya, man wen zzayes ibarřhen zi meřmi?’ Ma war iđi d Necc, SIDI? Nhřa Necc war iđi uřa d ijj n AREBBI nneyni, nhřa Necc war *din* iđi AREBBI amsegged d Umsenjem.

²²Qeřbem-dd yari u tejjem ixef nwem ad ttwasnejmem, *a kenniw* marra *iwdan n* řřrufa n temmurt, mayar Necc d Arebbi u war *din* iđi uřa d ijj n nneyni.²³ Necc jjuđey yar simant inu, iffey-dd ijj n wawař zeg uqemmum inu di tsegda uca *awař-a* war din iqqim wedwař: ‘Aqa marra afud ad yađar zzati, marra iřes ad yari ijađ!’²⁴ Ad xafi qqaren: ‘Di SIDI waha teđa tasegda ifeyyden d jjehd!’ Nitni ad yares dd-asen, *maca* marra inni xas ittfugmen, ad ssedđan.²⁵ *Maca* marra zzarięet n Israil ad ttwaseggden di SIDI uca ad *t* cenneen.”

Awetřtu n irebbiten n Babil

46¹“*Šřanam* Bil yuđar, Nabu iqwes *yar temmurt*, aqa řexyařat n řřanam nsen *deqqřent* i řmař u i řebhayem. Min tuya tarebbum kenniw, *aqa řexxu* d řehmuř, ddqeř i *řmař* ifnan s řweřřan.² Aqa qewsen am kemřen, uđaren, war zemmaren ad ssnejmen ddqeř, uca uřa d nitni simant nsen uyuren di tmehbast.”

45:16 Ica. 44:11

45:18 Ica. 42:5; 45:5,14

45:19 Aęwd. 30:11

45:20 Ica. 44:18,19

45:21 Ica. 41:22,26,27; 43:9,10; 45:5,14,18

45:23 Rum. 4:11; Fil. 2:10

45:24 Ica. 41:11

³“Sřem yari, *a* taddart n Yaεqub, d marra min iqqimen n taddart n Israil, *kenniw* inni ksiy zeg ueeddis n yemmatwem, inni arburey zeg wami tsemřem deg ueeddis n yemmatwem. ⁴Yares ař tawsart ad qqimey d Necc, řares ař řa cabey, ad *kenniw* arbuř. Necc ggiř *t* u Necc ad *kenniw* ksiy, ad *kenniw* arbuř u ad *kenniw* ssnejmey.

⁵Ak-d man wen texsem ad ayi tessemquddam, u man wen texsem akidi t^essekkwim u *n man wen* texsem ad iřiy di řřifet nnes, *mařend* ad nemrawa s?. ⁶Ttfarrayen nitni urey zi tecyart u wezzen nnuqart x řmizan. Ttxeğřen ijj n wemziř n wurey, *mařend* netta ad zzayes igg ijj n arebbi. Sejjaden, wah, ttađaren as. ⁷Arebbun t x teyruđt, kessin t da d diha, xenni ssbeddan t deg wemcan nnes. Dinni ittyima ibedd, war ittenhizzi ssenni. Wah, mařa řed iřaya as, war dd-ittarri, war t issenjam zi řeřşaret nnes.”

⁸“Eeqřem x uya, iřim d iryazen, ksım t řar wuř, *a kenniw* inni ittēddan! ⁹Eeqřem x tmesřayin timezwura zeg ikuden n zic, aqa Necc d Arebbi: war din ięi uřa d ijj n AREBBI nneyni, uca uřa d ijj war ięi am Necc, ¹⁰wenni ibarřen zeg umezwar min i řa yiři řar uneggar, uřa zeg wečarř uya min war imsaren *ead*, wenni iqqaren: ‘Axarřeř inu yarcem, ad ggey marra arđa inu!’, ¹¹wenni iřayan ađđid ittkeccađen zi ccarq, aryaz n uxarřeř nnes zi temmurt igg^wejen. *Wah*, am mammec ssiwřey, *ammu i* tt řa ggey ad dd-yas, Necc sswejdey tt, ad tt ggey.”

¹²“Sřem yari, *kenniw* imēeffaren n wuř, inni igg^wejen x tsegda! ¹³Ad dd-ssqarrbey tasegda inu, aqa war t^ettegg^wij, u war ittēetřiř usenjem inu. Ad awyey asenjem di řihyun, *ad wcey* aeuęi inu i Urcalim.”

Aweřtu n Babil

47¹“Hwa, qqim di tēejjajt, *a cem* tazarect, yeęis n Babil! Qqim x temmurt, war ięi ead ijj n řεarc, *a* yeęis n Ikaldaniyyen! Mařar war d am qqaren ead ‘Tamudrust’ niy ‘Llif’..²Ksi tasirt, uca řriy awren! Kkes ařeřřhaf nnem, sgaεeed abeřrur nnem, εarra ifadden uca tcuqqed deg iřezran! ³Řeřya nnem ad ittwaεarra, ad t^ettwazar ead řfđiřet nnem. Ad xeřfey u war sseizziř x uřa d ijj n bnađem..⁴Amefdi nney, SIDI n řεeskarat d Isem nnes, aqa-t d Amqeddas n Israil.”

⁵“Qqim din uca sseyđ, ffey *řar barra* di taęest, *a* yeęis n Ikaldaniyyen, mařar war d am qqaren ead ‘Llalas n tgeldiwin’. ⁶Necc ggiř ayđab inu ad idduqqez x

46:5 Ica. 40:18,25

46:7 Ica. 45:20

46:9 Ica. 45:5,14,18,21,22; 48:12

46:10 Izhđ. 33:11; Awřn. 19:21; 21:30; Ebr. 6:17

47:1 Ica. 26:5

47:3 Ica. 3:17; Nřm. 3:5

řgens inu, sseigřtey tasyart inu uca ggiy ten deg ifassen nnem, *maca* cem war d asen tessecned arrehmet. Ead i uwessar teqqned as taɣnact tedqeř. ⁷Tennid: ‘Necc ad iřiy d llalas *n tgeldiwin* i řebdal’, mintra war teksid aya marra deg wuř, eemmarř war tidared qeřtu n uya *marra*.”

⁸“*Xenni* řexxu, seř i uya, *a cem tamyart* n mezri, tenni *i din* iqqimen di řaman, tenni iqqaren deg wuř nnes: ‘D necc, war *din* teři uřa d ict nneynit! Eemmarř ad da qqimey d tajjač, nhřa iřenjiren war t ssiney!’ ⁹*Maca* tnayen-a ad xam wđan deg ict n tecti, deg ijj n wass: nhřa iřenjiren d tajjač ad tiřid! *Tnayen-a* ad xam wđan zi ssibbet n wařtas n tgezzant nnem d ubarru n tseřřart nne m. ¹⁰*Mayar* tettečred x tuęeffna nnem, *tennid*: ‘War d ayi ittwiři uřa d iijen!’ Tiyiť nnem d tussna nnem arrint cem ad tarred s weerur *yari*. Deg wuř nnem tennid: ‘D necc, war *din* iři uřa d ijj n nneyni!’ ¹¹*S uya* ad xam dd-yas řyar d ameqqran. Mammec ad dd-inqar, war tessined *qbeř*. Aweddar ad xam iwđa ařami war tzemmed ad as tessřeyded. Deyya ad xam dd-tas tecti, břa ma ad xas targbed *qbeř*.”

¹²“Iwa arzu ad teqqimed tbedded *din* ak-d tgezzant nnem u ak-d ubarru nnem n tseřřart nni zi tessiřred ixef nnem zi temzi nnem. Balak tzemmed ad yarem tiři tizi zi man aya, niy balak tzemmed ad tessiggweded s uya! ¹³Tessiřred ixef nnem ak-d wařtas n ixarřiřen nnem. Iwa ad kkaren inni ittfekkan ajenna u řeřtan itran, inni ittkacafen min i dd ya yasen řar ubeddi n uyur, ejj i-ten ad cem ssnejmen zi min xam i řa ikken řar zzat. ¹⁴Xzar, nitni ad dewřen am uřum: ad ten tessecmed tmesi, war zemmeden ad fekken řeemar nsen zeg ifassen n iceęeareň n tmesi. War ittiři řeřřem itteřduduqen nni řar zyařen, war iři uřaduq nni řar zemmeden ad qqimen. ¹⁵Ammu i řa iřin i cem inni umi tuya tessahared ixef nnem, isečbaben nnem zi temzi nnem. Kuř ijj ad yuyur deg webrid nnes, uřa d ijj war cem issenjim.”

Afekki zi Babilun

48¹“Sřem aya, *a kenniw* taddart n Yaęqub, inni umi třayan s yisem n Israil, *inni* iffeyen zeg waman n Yahuda, inni ittjaęan řar Yisem n SIDI u ttidaren AREBBI n Israil, *maca* war iři di tidett, u war iři di tsegda. ²Nitni třayan ixef nsen ‘*řgens* zi tendint tamqeddast!’ u ttcařen x AREBBI n Israil, aqa SIDI n řeęskarat d Isem nnes.”

³“Timesřayin timezwura ssargbey xasent ead ařtas zeg wami, aqa ffyent-i-dd zeg uqemmum inu uca barrřey zwaysent. Deyya ggiy *tent* uca *xenni* usint-i-dd. ⁴Minzi Necc ssney, aqa cek tessqšed ixef nnek, aqa ijiman nnek am tbarrat n wuzzař u tanyart nnek *axmi dd-tekka zi* nhřas, ⁵ssargbey *ac tent* ead

47:7 Asa. 18:7
47:9 Ica. 51:19

aṭṭas zeg wami. Qbeř ma imsar, barrḥeḡ zזaysent maḥend cek war teqqared: ‘Şşanam inu igga i-tent!’, *niy* ‘Řexyarat inu ineqcen!’ *niy*: ‘Řexyař inu ifesyen yumur i-tent!’ ⁶ Cek tesřid xasent, xzar mliḡ ęar marra aya. Ma war texsem ad zזaysent tbarrḥem? Zi řexxu ad ac barrḥeḡ timesřayin n jdid, timesřayin innuffaren nni war tessined.

⁷ Řexxu ttwaxeřqent-dd, war ięi aṭṭas zeg wami. Qbeř ass-a war xasent tesřid maḥend war teqqared: ‘Xzar, ssney tt meřmi!’ ⁸ Wah, war xasent tesřid u eawed war tent tessined u eawed amezzuḡ nnek tuęa war yarzim, maęar Necc ssney, aęa cek ad tegged s řeędaret aṭṭas uca ad ac inin ‘Wenni ittæeddan!’ *ead* zeg uceddis n yemmac.”

⁹ “Di ṭṭwee n Yisem inu ad sşeedřeḡ aędab inu, u *di ṭṭwee* n ccan inu ad tebbtey ixef inu i řxar nnek maḥend war cek meḥḥiḡ qaę. ¹⁰ Xzar, Necc sşeşfiḡ cek, *maca* war ięi am nnuqart, qeębey cek di tefqunt n usefşi n řeęben. ¹¹ Di ṭṭwee inu, di ṭṭwee inu ad t ggeę, maęar mammec i ęa ittwæarra *xenni* Isem inu? Aęuęi inu war t tticeḡ i uřa d ijjen nneyni.”

¹² “Seř-dd ęari, *a* Yaęqub, *cek a* Israil, wenni umi řayiḡ! Necc d Wenni, Necc d Amezwaru uřa d Aneggaru. ¹³ Afus inu issars eawed dsusa n temmurt, uca afusi inu ibezzeę ijenwan. Mařa řayiḡ asen, ttbeddan nitni *dinni* jmię. ¹⁴ Munem marra kenniw u sřem: ‘Man wen jar asen ibarreḡ zi *marra* man aya? SIDI ittexs i-t, u wanita ad yegg *min ięan* i řxađar nnes đidd i Babil, aęiř nnes ad yiři đidd i Ikaldaniyyen. ¹⁵ Aęa Necc nniḡ t, wah, řayiḡ as. Ad ggeę ad dd-yas uca Netta ad ifreḡ deg webrid nnes. ¹⁶ Qarrbem-dd ęari, sřem aya: ‘Zeg umezwaru Necc war sşiwřeḡ di tuuffra. Zeg wami aya marra imsar, aęa ayi Necc din!’ ‘U řexxu Sidi inu, SIDI, issekk ayi-dd, ak-d Arruḡ nnes.’ ”

¹⁷ “Ammu i iqqar SIDI, Amefdi nnek, Amqeddas n Israil: ‘Nec d SIDI, AREBBI nnek, wenni cek issřemden min ineffeę, d wenni cek ineddhen deg webrid nni x i ęa tuyured. ¹⁸ Ax, mři texzared *maca* ęar tweşsa inu, *xenni* ad yaf řehna nnek ad yiři am yeyzar u asenjem nnek am řemwaj n řebḥar, ¹⁹ zzarięet nnek tuęa-tt am ijdi, u *iḥenjiren nnek* nni dd-itteffęen zi teęinna nnek am řḥebb i dd-yusin zzayes. Isem nnes war ittneqđie u war ittwateḥḥi zzat i wudem inu.’ ”

²⁰ “Ffęem zi Babil, arewřem zeg Ikaldaniyyen, barrḥem *as* s ięuyyan n usřiwřew, maḥend ad sřen aya, suffęem řexbar ař aneggar n ddunct, inim: ‘SIDI ifekk amsexar nnes Yaęqub!’ ²¹ War xasen ikki ufadi umi ten dd-igewwed ęar

48:9 Ica. 43:21,25

48:11 Ica. 42:8

48:12 Ica. 41:4; 44:6; Asa. 1:17; 22:13

48:14 Ica. 41:22,23

48:18 Aewd. 32:29; Izhd. 81:14

48:20 ‘ddunnit’ - s Teibranit ‘tammurt’.

48:20 Ica. 52:11; Irm. 50:8; 51:6,45; Asa. 18:4

imucan ittwaxarrben. Netta issuffey asen-dd aman zi teşđart. Umi Netta ifeġeġ jjarf, dduqqzen-dd zzayes waman.”

²² “Iteffanen war ttifen řehnal, iqqar SIDI..

Awař wiss tnayen x Umsexxar n SIDI

49¹ Sřem-dd ġari, *a* tizgirin, sřessem, *a* ccuēub n řagg^{waj}! SIDI iřaya ayi-dd zeg *wami d ayi tuya deg* uēeddis n yemma, zeg *wami d ayi tuya ead di* řemřawet iřaya ayi-dd s Yisem inu. ² Netta igga aqemmum inu d ssif iqēđēen, Netta issdurri ayi di tiři n ufus nnes. Netta igga ayi d fřitca s tixeft iqēđēen, igga ayi deg weqrab nnes n fřitcat. ³ Inna ayi: ‘Cek d Amsexxar inu Israil nni di i ġa ttwaseuġey!’ ”

⁴ “*Maca* Necc nniy: ‘Nec arbrey x walu, đeyyēēy jjeħd inu di řbařeř di řxawi. S tidett, tasyart inu ġar SIDI u řmunet inu ġar AREBBI inu.’ ”

⁵ “Uca řexxu iqqar SIDI, wenni d ayi iggin d Amsexxar zeg wami d ayi tuya deg uēeddis n yemma maħend ad ġares dd-ssēēqbey Yaēqub u maħend ad ġares ssmuney Israil - *wah* Necc ttwaseuġey di tiřřawin n SIDI uca AREBBI inu d Jjeħd inu! — ⁶ *wah* Netta iqqar: ‘Drus, aqa cek ad tiřid d Amsexxar inu maħend ad tessnekkared tiqebbař n Yaēqub u maħend ad dd-tarred inni ittwahđan zi Israil. Necc gġiy Cek d Tafawt i řegnus, maħend ad tiřid d asenjem inu ař uneggar n temmurt!’ ⁷ Ammu i iqqar SIDI, Amefdi n Israil, Amqēddes nnes, i weryaz ittwasseħqaren, i wenni d nnei n řgens, i Umsexxar n ayt n sřulřa: ‘Ijeġiden ad *Cek* zaren u ad kkaren, řřukkam ad ađaren zzatek di řřweē n SIDI, wenni d Amtiqqi, Amqēddas n Israil, wenni Cek ifarzen!’ ”

⁸ “Ammu i iqqar SIDI: ‘Di řřař n arđa, sřiy ac, u deg wass n usenjem, wciy ac afus. Necc ad Cek ħđiy u ad Cek arecčey d Řēahd n řgens, maħend ad tessbedded tammurt, maħend ad tēřřfed tiseqqar yareddġen ēawed d tasyart,’ ⁹ maħend ad tinid i imeħbas: Ffyem-dd!, i yenni *iġan* di taġest: Đharemm-dd! Ad arewsen ġar ibriden, x marra tiwririn iquccaren ad iřin ddmani nsen n tarewsa.

¹⁰ War xasen ittekk řaž uřa d afadi, řēħmu d tfuct war ten teccit ca, maġar wenni xasen itthinnan ad ten igewwed, ad ten indeħ ġar tařawin n waman.. ¹¹ Marra idurar inu ad ten gġey d ibriden u ibriden inu iwařan ad ttwassueřan. ¹² Xzar, ad dd-asen zi řagg^{waj}. Xzar, ina *ad dd-asen* zi ccamal u zi řebħar u inneyni zi temmurt n Aswan.’ ”

48:22 Ica. 57:21

49:8 2 Kur. 6:2

49:10 Asa. 7:16

49:12 ‘Aswan’ - tandint di ljanub n Miřra, maca c n řmaxtiřřat nneyni qqarent: ‘Sinim’. ad taġ nitni d Icinwiyyen n ass n yiđa.

SIDI war ittejji Siħyun weħħdes

¹³ “Sřiwiřiwem, *a kenniw* ijenwan, farħet, *a cem* tammurt! Arrem idurar ad dduqqzen s usřiřew, mařar SIDI issfewwej x řgens nnes, Netta ad iħinn x řmusakin nnes!”

¹⁴ “*Maca* řiħyun tenna: ‘SIDI ismeħ dayi, SIDI ittu ayi.’ ¹⁵ Ma tzemmar temyart ad t^ettu aseymi nnes umi war t^etthinni x mmis n uæddis nnes? Waxxa t^ettu t, Necc war cem t^ettuy. ¹⁶ Xzar, Necc neqcey cem di tnayen n třecca n ifassen *inu*, řehyuđ nnem řebda řari zzat i titřawin.

¹⁷ Iħenjiren nnem ad eřfen, *maca* imteħřayen nnem u inni cem ixarřben ad xam uyuren.”

¹⁸ “Sgææed tamuřři nnem uca xzar da d diha. Xzar, marra munen, usin-dd řarem. S tidett am ddarey Necc, iqqar SIDI, ad tarđed ixef nnem s marra ina am s řehzuř, uca ad zzaysen tzewwqed ixef nnem am *t tegga* tesřit.’ ¹⁹ Mařar *s tidett* am din xřant řxirbat nnem d imucan nnem ittwareddģen d temmurt nnem ittwareħřan, ammu *s tidett* ad tiřid teħřared i imezday, uca inni ixsen ad cem řarđen, ad iřin řar řagģ^waj.

²⁰ Uřa d iħenjiren nni zzayem ittwacaren, ad inin deg imezzuyen nnem: ‘Amcan dayes řħeřran xafi, egg ayi amcan i necc, *maħend* zemmarey ad *dayes* zedyey!’

²¹ Ad tinid deg wuř nnem: ‘Man wen i d ayi dd-yurwen marra iħenjiren-a? Ucaren ayi iħenjiren u war dd-ttirwey, ssuffyen ayi-dd d amehbus uca nđaren ayi-dd. Man wen i ten isseymen? Xzar, necc waha d tenni tuya iceřřen, manis dd-usin nitni?’ ”

²² “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Xzar, ad ssgæædey afus inu řar řegnus u ad ssbeddey tæeģant inu i řegnus. *Xenni* ad awyen iħenjiren nnem deg weħsin nsen *řar danita* uca ad arbut yessim x řyarđin nsen. ²³ Ijeģiden ad cem řunen, tijeģidin ad cem ssuřđent. Ad ađaren zzatek s uyembub nsen řar temmurt, ad am řeřřen tæejjajt zeg iđaren nnem. *Xenni* ad tessned aqa Necc d SIDI: inni xas i řa isitimen, war ttseđħin ca.’ ”

²⁴ “Ma izemmar ijj ad ikkes x wenni ijeħden zzardet? Ma izemmar ad yarweř wenni iģan d amehbus n umseģed?. ²⁵ *Maca* ammu i iqqar SIDI: ‘Ad dd-ttwakksen imeħbas zeg ufus n umzemmar uřa d takeccađř n uqehhar ad textutteř zi řar ifassen nnes. *Mařar* wenni ixsen ad cem icarree, Necc ad t carreey, uca iħenjiren nnem ad ten ssnejmey. ²⁶ I yenni cem iħeřřaren ad asen wcey ad ccen aysum *n yixef* nsen u nitni ad ssaren s idammen nsen am s binu zemmen t jdid, u marra iwdan ad ssnen aqa Necc, SIDI, d Amsenjam nnem d Amefdi nnem, Amzemmar n Yaæqub.’ ”

49:18 Ica. 60:4

49:24 Mt. 12:29

49:26 Asa. 16:6

50¹“Ammu i iqqar SIDI: ‘Mani teġa tebrat n waġaf tenni zi ssqebbdey yemmatwem? Niġ i man wen zeg aytbab n warettar inu kenniw zzenzey? Xzar, zi ssibbet n r̄muësiyyet nwem temmenzem u zi ssibbet n iæddiyen nwem temmenz yemmatwem. ²Mayemmi dd-usiy, war din iġi uġa d ijj, mayemmi i řayiy, war dd-yarri uġa d ijj? Ma afus inu d aqudađ ařami war izemmar ad ifekk, ma war dayi iġi jhed ħima ad fekkay? Xzar, s usiggwed inu ad ssizrey řebħar, ad ggey iyezran d řexřa uca ad azyen *ařami* i řa-y-arşuđen iseřman nsen mayar war *din* iġi *ead* waman, uca ad mmten zeg ufadi. ³Ad ssyardey ajenna s tubbarcent, ad ten řehħfey s txencet n wecđan am warruđ *nсен.*’ ”

Awař wiss třata x Umsexxar n SIDI

⁴“Sidi inu, SIDI, iwca ayi iřes n umeħđar, maħend Necc ad ssney mammec i řa ssmehdey wenni yuħħřen s ijj n wawař. Qaë tuffut Netta issfaqa ayi-dd, issfaqa ayi amezzuġ, maħend Necc ad *yares* sřiy am umeħđar. ⁵Sidi inu, SIDI, yarzem ayi amezzuġ u Necc war řewwyey ca, war dd-ddwiřey řar đeffar. ⁶Necc wciy aerur inu i yenni d ayi iwtin, u iyemmizen inu i yenni d ayi issnecfen *tmart*. Ayembub inu war t ssuffarey zzat i useħqar d ususef. ⁷*Maca* Sidi inu, SIDI, ad ayi iwc afus, s uyenni war qeřtiġ di řefdiħet, s uyenni jjiy ayembub inu iqseħ am sseġaħ, *minzi* ssney, aqa Necc war ttseđħiy ca. ⁸Wenni d ayi ittseggden, aqa-t yudes. Man wen i řa izeemen ad kidi icarree? Jjem aney ad nbedd nmun! Man wen kidi ittemcarraeën? Ejj i-t ad řari dd-yas. ⁹Xzar, Sidi inu, SIDI, ad ayi iwc afus. Man wen izemmareen ad ayi igg řeib? Xzar, nitni marra am warruđ idduysaren, ad ten tecc tcinda.”

¹⁰“Man wen *i din* jar awem itteggwed zi SIDI, man wen *jar awem* ittesřan i tmijja n Umsexxar nnes? Wenni igguren di taġest d wenni umi war řar teġi tafawt, ejj i-t ad ittceř x Yisem n SIDI, *ejj i-t* ad iæmmed x AREBBI nnes. ¹¹Xzar, kenniw marra tessaryem timessi, tbeysen ixef nwem s řřitcat i usecmađ. *Iwa*, uyurem *xenni* di tfawt n tmessi nwem u řar *tfawt n* řřitcat yareqqen nni tessaryem. Aya ad xawem dd-yas zeg ufus inu, s řehriq ad tezzřem *dinni.*”

51¹“Sřem řari, *a kenniw* inni iđaffaren tasegda, *kenniw* inni yarezzun SIDI! Xzarem řar Teřđart manis t^ettwaneqcem u řar wexbuc n wanu manis dd-t^ettwayzem. ²Xzarem řar Ibrahim, babatwem, u řar Sara, tenni kenniw i dd-yurwen. Mařar tuya-t *ead* ħafi umi t řayiy, *maca* Necc barkey t u arzfey as ařtas n wara. ³Mařar SIDI ad issfewwej řihyun, ad issfewwej marra řxirbat nnes uca ad tt yarr am *jjennet n* Eadn u řexřa nnes am weħwic di jjennet n SIDI. Arcađ d řefraħet ad dayes ten afen, aqadi d řħess n uyennej.”

50:2 řxř. 11:23; Ica. 59:1

50:5 Yħ. 14:31; Fil. 2:8; Ebr. 10:5-10

50:8 Rum. 8:32,33

⁴“Sřem-dd Ƨari, *a* cceeb inu, u wcem ayi amezzuƧ, *a* řgens inu, maƧar ad zzayi teffey Ccariċa u Necc ad demney řheqq inu ař i Ƨa yiři *řheqq inu* d tafawt i řegnus. ⁵Tasegda inu tudes-dd, asenjem inu itteffey-dd u iƧaęen inu ad carreen řegnus, ad ayi rajant tegzirin uca ad ssitment x uƧiř inu.”

⁶“Sgaædem tiřawin nwem Ƨar uƧenna, xzarem tammurt da swadday, maƧar aƧenna ad iffarfar am ddexxan, tammurt ad tedduysar am warruđ, uca ammu i Ƨa mmten *uřa d* imezday nnes, *maca* asenjem inu ad iqqim i řebda, tasegda inu emmarř war tt qeřřin.”

⁷“Sřem-dd Ƨari, *a kenniw* inni issnen tasegda, *a cek* řgens nni *yarebbun* Ccariċa inu deg wuř. War ttegg^wdem zi řhegra n yewdan u war ten ttejjim ad cem arzen s ueyyeb nsen!” ⁸MaƧar tacinda ad ten tecc am t^ettett arruđ, uca akiccu ad ten yecc am tađuft, *maca* tasegda inu ad teqqim i řebda u asenjem inu zi jjiř ař jjiř.”

Ad t^ettwafekk u ad t^ettwassizdeg řihyun s ufus n SIDI

⁹“Faq, faq, arđ s jhhed, *a* Ayiř n SIDI! Faq am deg wussan n zic, am di jjiřat n weċar uya. Ma war ięi d Cek, wenni iqessen Rahab, d wenni issnuqqben řhaycet? ¹⁰Ma war ięi d Cek wenni issizyen řebħar, aman n řhemřet n waman imeqqranen yuęyen? *Ma war ięi d Cek* wenni yarrin aman yuęyen n řebħar d abrid ařami zemmaren ad zwan inni ittawafekken? ¹¹Inni ifda i-ten SIDI ad dd-dewřen, ad dd-asen Ƨar řihyun s usřiwřew. Řefraĥet n řebda ad tiři x izeęifen nsen, nitni ad sswizęęden *ifassen nsen* Ƨar warcaq d řefraĥet, *am* i Ƨa yarweř zzaaysen wecđan d weshissef.”

¹²“D Necc, *wah* d Necc wenni kenniw issfewwjen. Min *teenid* cek, aqa cek t^ettegg^weded zeg weryaz ifennan, zi mmis n bnađem nni *ięan am* arrbie,.

¹³t^ett^ettud SIDI wenni cek iggin, wenni ibezzeen aƧenna d wenni issarsen dsusa n temmurt, aqa cek t^ettegg^weded řebda, ass ikmeř, zi ssibbet n wesear n wenni iĥeřřaren umi issewjad ixef nnes maĥend ad yareddeę? Mani ięa *xenni* wesear n wenni iĥeřřaren? ¹⁴Wenni icarrfen s ssnaseř am ittefrij ad ittawafekk dawehda. War ittmetti di tesyaft *n imeħbas*, war zzayes ineqqes weƧrum.

¹⁵*MaƧar* Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni issehwařen řebħar ař i Ƨa ĥajan řemwaj nnes, SIDI n řeskarat d Isem nnes. ¹⁶Necc ggiƧ ac awařen inu deg uqemmm nnek u ssurryey cek di tiři n ufus inu, maĥend ad zƧuƧ aƧenna, ad ssarseƧ dsusa n temmurt u ad iniƧ i řihyun: ‘Cek d řgens inu!’ ”

51:7 Izhd. 37:31; 118:6; Ica. 51:12

51:8 Ica. 50:9

51:10 Ica. 43:16

51:12 Izhd. 118:6; Ica. 51:7

51:13 Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 42:5; 44:24

¹⁷“Faq, faq, kkar-dd a Urcalim! Zeg ufus n SIDI teswid zi řkas n wesear nnes ameqqran. Teccid řexmira zi řkas nni issdewwaxen, *wah* tzemmed *tt*.¹⁸ War tt ittgewwid uřa d ijjen zi marra iřenjiren nni dd-turuw, u zi marra iřenjiren nni tessyem, war tt yetřif uřa d ijj zeg ufus.¹⁹ Tnayan *n tmesřayin*-a řeqfent cem, *maca* wi xam i řa iřinnen? *Xzar*, axarreb d weřbez d řaz d ssif! Mammec cem i řa ssfewwjey?²⁰ Wđan iřenjiren nnem, řacan, zzřen řar marra tiřemmar n ibriden am třayđin n wezřar di traccia. Nitni jjiwnen s wesear n SIDI, s usigg^wed n AREBBI nnem.”

²¹“S uyenni seř aya, *a kenniw* řmusakin, d imescaren, *maca* war iři s binul
²²Ammu i iqqar Sidi nnem, SIDI, AREBBI nnem, wenni iccaten ddeewet x řgens nnes: ‘Xzar, Necc ad kksey řkas issdewwaxen zeg ufus nnem, war tressed ead ktar zi řexmira n řkas n wesear inu.²³ Necc ad t ggeř deg ufus n yenni dayem iřezzan, inni innan i řemmar nnem: Sađar ixef nnem *řar temmurt*, neccin ad xam neřwa! Ammu i teggid aerur nnem amecnaw mammec teřid d tammurt, *uca* tuřa cek d abrid di řřwee n yenni xam iřwan.’ ”

52¹Faq, faq, arđ s jjehd *a imezday n* řihyun, arđ s werruđ nnem iccuwwaren, *a* Urcalim, tandint tamqeddast! Zi ssa tsawent war řarem t-i-dd-ittidif ead wenni war ittwaxetnen d umexmuj.² Zerz xam taejjact, kkar, qqim cem, *a* Urcalim! Arxu ssnaseř zeg yiři nnem, *a* tameřbust, yeęis n řihyun!
³Mařar ammu i iqqar SIDI: ‘Temmenzem s bařeř, ad t^ettwasfekkem *eawed* břa ttmenyat!’⁴ Mařar ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Zic ihwa řgens inu řar Miřra mařend ad dinni iqqim *am řbarrani*, uca Accur iřřar i-t x walu!’ ”
⁵“Uca řexxu, min řari ead xafi ad tt ggeř danita, iqqar SIDI, mařar awyen řgens inu břa ssibbet uca inni xas ittřellřen ssřuyyen, iqqar SIDI, ass marra ttęeyben deg Yisem inu.⁶ S uya ad issen řgens inu lsem inu, s uya, aqa Necc d wenni iqqaren deg wass nni: Necc aqa ayi da!”
⁷“Mečarř cnan x idurar iřuraf n umbeccar nni ittbarrřen s řehna, n umbeccar n *řexbar* ařebřan nni ittbarrřen s usenjem, wenni iqqaren i řihyun: ‘AREBBI nnem d Ajeřid!’⁸ *řřem i* tmijja n ięessasen nnem! Nitni ssgaęeden tmijja *n sen*, sřiwiřiwen munen, mařar udem deg udem *ak-d SIDI* ttwařan mammec i dd-isseęeb SIDI řihyun.⁹ Sřuyyent s řefrařet, sřiwiřewent tmunent, *a* řxirbat n Urcalim, mařar SIDI issfewwej řgens nnes, issenjem Urcalim.¹⁰ Iearra SIDI ayiř nnes amqeddes zzat i tiřřawin n marra řegnus u marra timawwin n temmurt ad řarent asenjem n AREBBI nney.”

51:17 Ica. 52:1

51:19 Ica. 47:9

51:20 Iğid. 2:11,12

52:4 Amz. 46:6

52:5 Ĥaz. 36:20,23; Rum. 2:24

52:7 Nřm. 2:1; Rum. 10:15

52:10 Izhd. 98:2; Lk. 3:6

¹¹“**Ruħem, ruħem**, ffyem-dd ssenni, war tħadam walu n min ixemjen, ffyem ssenni zi řwest nnes, sizedgem ixef nwem, *a kenniw* inni yarebbun řeqcue n SI DI! ¹²Mařar kenniw war t’teffyem s tezřa, war tarekkwařem, mařar SIDI ad yuyur zzat nwem u AREBBI n Israil ad yiři d ayeždis nwem aneggar.”

Awař wiss arebea x Umsexxar n SIDI

¹³“Xzar, Amsexxar inu ad yegg s řeeqeř, ad ittwasseeuřa u ad ittwasseeřa, *wah* ad ittwasseeuřa ař tťarf. ¹⁴Am zzayek nnxeřeen aťtas — *mařar* ammu s waťtas ixřar udem nnes, *ktar* zeg uřa d ijjen, u addud nnes, *ktar* zeg uřa d ijj n mmis n bñadem — ¹⁵ammu i řa issengez Netta aťtas n řegnus, *wah, ead* ijeřiden ad sseyden, mařar min war d asen barrħen, ad t řaren, u min eemmarř war sřin, ad t fehmen.”

53¹“Man wen yumnen di řexbar nney u wi i umi d ittwasцен uyiř n SIDI? ²*Mařar* am tseťta imřar Netta zzat i wudem nnes, am weřwar zi temmurt yuzřen. Netta tuřa war řares addud niř acewwar *xmi* t nřar, war řares bu wařri n řxeřrat ařami dayes i řa nemmezri.

³Tuřa ittwasseeħqar, immenđar zeg iwdan, aryas n řehřiq, issen řehřac, am ijjen i umi řehřfen ařembub, *ammu i* t tuřa ittwasseeħqar u neccin war t nħessib walu..

⁴S tidett, iki xas řehřac nney uca yarbu řehřiq nney, *maca* neccin nħesb i-t am ijjen teřqef i-t lmuřiba, am ijjen iyđeř i-t u iħřar i-t AREBBI.

⁵Ittwasnuqqeb *maca* x ieeddiyen nney, x řmueřiyet nney řebzen t. Temmars xas tecti nni d aney dd-issakkwađen řehna, u s iyezzimen nnes idweř aney d agenfi..

⁶Marra neccin tuřa nweddar am wuři, nedweř kuř ijj řar webrid nnes, *maca* SIDI yarra ad xas tewđa řmueřiyet nney marra.

⁷Deřen t, uca iija *i-ten* ad t ssbehđřen. War yarzim aqemmmum nnes. Am izmar nedhen t řar tyařřt, amecnaw texsi tegnu qibač i wenni tt iğasen, ammu war yarzim Netta aqemmmum nnes..

⁸Immeksi-dd zi řehřaret u zi řehřkam. Man wen zi jjiř nnes tuřa ixemm dayes, zeema ittwaqess zi temmurt n yenni iddaren, aqa xas ticti zi ssibbet n ueeddi n řgens inu!

52:11 2 Kur. 6:17; Asa. 18:4

52:14 Ica. 53:3

52:15 Rum. 15:21

53:1 Yħ. 12:38; Rum. 10:16

53:3 Izhd. 22:7,8; Ica. 49:7; 52:14; Mk. 9:12

53:4 Mt. 8:17

53:5 Rum. 4:25; 1 Kur. 15:3; 1 Bť. 2:24

53:7 Mt. 26:63; 27:12,14; Mk. 14:61; 15:5; Řex. 8:32

⁹Immewc *as* wendeř nnes ęar ıeffanen, ęar ttujar tuęa-t di řmewt nnes iqeshen, maęar emmarř war iggi min war iseggdan u emmarř war tuęi řęecc deg uqemmum nnes..

¹⁰*Maca* tuęa ięa i aręa n SIDI maęend ad t iřbez, issehřec i-t. Řami řeemar nnes igga ixef nnes d taęarřt n umarwas *i ddnub nney*, ad ızar Netta zzarięet, ad isszuggar Netta ussan nnes uca aręa n SIDI ad iqfeř s ufus nnes. ¹¹Di ssibbet n warber n řeemar nnes ad t ızar uca ad ijjiwen. S tussna nnes ad isegged Umsexxar inu, Amsegged, aęęas n yewdan, maęar ad yarbu řmuęsiyyet nsen.

¹²S uyenni ad as wceę tasęart jar imeqqranen uca ak-d aytbab n řřulęa ad ibęa takeccaęt, minzi isebbeř tudart nnes i řmewt uca ittwaęseb zeg inni itteddan uca yarbu ddnub n waęęas uca ittar di tęęwee n yenni itteddan.”

Aęinni n SIDI x yeęis n řihyun

54¹“Sriwřew, *cem* tenni war ittirwen emmarř! Duqpez s usřiwřew uca syuyy s řefraęet, *cem* tenni war issinen řewjeę n tarut, maęar ięenjiren n tenni di semęen d aęęas x ięenjiren n tenni imeřcen, iqqar SIDI.²Egg ttasie i iqıđan nnem u ejj ad bezzeen arwaęat n tzeddięin nnem aęęas, war *ten* mennee. Szuggar timurar nnem uca ziyar řewtad!³Maęar cem ad tiriwed ęar yeffus u ęar uzeřmaę uca zzarięet nnem ad tęęęef řegnus d tasęart uca nitni ad sşzedyen tineddam yareddęen.”

⁴“War tteggwed ca, maęar war tessedęid u war ttwasbarrqed ca, maęar war tęttwafedęed. Ad tęttud řefđięet n temzi nnem u war ggur ead ad tęeqřed x řehćumiyyet n iseggwusa nnem am tajaę. ⁵Maęar aryaz nnem d wenni cem iggin, ‘SIDI n řeeskarat’ d Isem nnes, uca Amqeddas n Israil d Amefdi nnem. Ad as řaęan ‘AREBBI n marra tammurt’. ⁶Maęar SIDI iřaęa xam am i yict n temęart i di ismeę *weryaz nnes*, i dayes acęan deg buębeř nnes, u *am* temęart n iseggwusa n temzi, waxxa tuęa-tt temmenęar, iqqar AREBBI nnem. ⁷*Myir* tazeęzięt semęey dayem, *maca* s arreęmet tameqqrant ad cem ssmuney. ⁸Umi ggıę aduqpez n weęđab inu ad isfi, aęa ssnuffareę zzayem aęymbub inu i yict tzeęzięt *waha, maca* s tmexsiwt icuwwaren n řebda ad ayi tezzięzed, iqqar SIDI, Amefdi nnem.”

⁹“Maęar wa ad yiři i Necc am wussan n Nuę umi jjuęey aęa aman n Nuę emmarř war ssfiyen tammurt. Ammu i jjuęey řexxu, aęa emmarř war ttegeęey ad xam idduqpez weęđab inu u war cem tteiqibeę *ead*..¹⁰Maęar idurar ad dewřen ęar uyeędis u tiwririn ad nnhezzen, *maca* tamexsiwt inu icewwaren

53:9 1 Bę. 2:22; 1 Yę. 3:5

53:12 ‘tudart’ - s Teibranit ‘řeemar’.

53:12 Mk. 15:28; Lk. 22:37; 23:34

54:1 Gal. 4:27

54:9 Amz. 9:11

emmarš ad xam tħeyyed uca řeahd n řehna inu war ittenhezzi emmarš, iqqar SIDI, wenni umi tezziğzed.”

¹¹“A, cem tenni ittwaħšaren, tenni iqetħeb ušemmiđ, tenni nhřa afewwej! Xzar, Necc ad quwwareğ izra nnem s *ict n tma* tabarcant uca ad ggeğ dsas nnem x tyaqutin n šaffir. ¹²Necc ad ggeğ řekwaza nnem i tfuct zeg ukristal, uřa d tiwwura nnem n řeqaq izeggwayen d marra řehyuđ nnem i d am innđen zeg izra iyřan. ¹³Marra iħenjiren nnem ad iřin d imeħđaren n SIDI uca řehna n iħenjiren nnem ad yiři d ameqqran. ¹⁴Cem ad tiřid tarekkned s tsegda. Agg^wej x řehšaret, mağar war *din* min zi i ya tegg^weded, uřa x unexřie, minzi war dd yarem ittikkwiđ ca. ¹⁵Xzar, ad ssmunen, *maca aya* war iği zzayi. Wi xam i ya issmunen, ad zzayem iwđa. ¹⁶Xzar, Necc xeřqey-dd amziř wenni ittšuđen tirjin n tmessi u issuffuy-dd ict n řqecet i řxedmet nnes. *Ammu* i dd-xeřqey eawed amteħħay maħend ad yareddeğ. ¹⁷Kuř řesnaħ nni itt waggen đidd nnem, war ittiweđ, uca kuř iřes nni xam i dd ya igaeeden di ddeewet, ad t tħekmed cem. Ta d tasyart n imsexxaren n SIDI uca tasegda nsen teffey-dd zzayi, iqqar SIDI.”

Ařayi i ttubet d uqebbař n řeahd n Arebbi i řebda

55¹“A, marra inni iffuden, asem-dd ġar waman, wenni war ġar ġint teneacin, asem-dd, sşyem uca ccem, *wah* asem-dd uca syem binu d uyi, břa tineacin u břa ttaman. ²Mayemmi twezzen nnuqart i min war iğin d ağrum u *mayemmi* tjeħdem i min war ijjinwen? Sřem-dd ġari mliħ, ccem min icnan uca ejj řeemar nwem ad iyebba tadunt. ³Wcem amezzuğ uca asem-dd ġari, sřem, *xenni* ad iddar řeemar nwem, *mağar* Necc ad akidwem ggeğ ijj n řeahd i řebda, timegga n tmexsiwt u n řaman icewwaren i Dawud.

⁴Xzar, ggiğ t d aceħhad i ccuēub, d řħakem d bab n řumur i ccuēub. ⁵Xzar, ad třayid ijj n řgens i war tessined, u řgens i war cek issinen ad ġarek dd-yas di tħwee n SIDI, AREBBI nnek, u di tħwee n Umqeddas n Israil, minzi Netta isseuğa cek.”

⁶“Arzum x SIDI řami Netta ittejjja ixef nnes ad ittwař, řağam as řami dd-yudes Netta. ⁷Ejj aceffan ad ismeħ deg webrid nnes uca aryaz n řyecc deg ixarriřen nnes. Ejj i-t ad dd-idweř ġar SIDI, *xenni* Netta ad as izziğez, u ġar AREBBI nney, mağar Netta iyeffar aħtas n twařawin.

⁸Mağar ixariřšen inu war ġin am ixariřšen nwem u ibriden inu war ġin am ibriden nwem, inna SIDI. ⁹Mağar am mammec ueřan ijenwan x temmurt, ammu i yueřan ibriden inu x ibriden nwem u ixarriřen inu x ixarriřen nwem.

54:13 Yħ. 6:45

55:1 Yħ. 7:37,38

55:3 Řex. 13:34

¹⁰Maɣar am mammec i dd-ihekkwa wenzar d wedfeř zeg ujenna u war ɣares dd-iddikkwiř ca, maca issuff tammurt d amezwaru uca ittarra i-tt ad tewc řyiget, ad tawi aɣemmuy, uca *awarni as* ittic zzariet i wenni izarraen d weɣrum i wenni itt^etten, ¹¹ammu i ɣa yiři uřa d awař i dd-itteffyen zeg uqemmum inu. War dd ɣari iddikkwiř ixwa, maca ad yegg min xsey u ad yaweđ *marra* min ɣar t ssekkey.

¹²Maɣar ad teffym s řefrařet uca ad kenniw ssqebbđen di řehna. Idurar d tewririn ad dduqqzen s usřiwřew zzat i wudem nwem u marra ticejjura n yeyyar ad wtent camxa s ifassen. ¹³Deg wemcan n usennan ad teymi *tcejjart n* umerzi, deg wemcan n tzegg^wart ad teymi tcejjart n tariřant. Aya ad yiři i SIDI, i *ccan n* Yisem *nes*, i řeřamet n řebda i war imeřřin eemmarř.

Ařinni n SIDI x inni ittwandeqfen u x ibarraniyyen

56¹“Ammu i iqqar SIDI: ‘Hđam řheqq uca ggem tasegda, minzi asenjem inu yudes-dd, ad dd-yas deyya, uca tasegda inu *tiweđ-dd* řima ad t^ettwasargeb. ²Sseđ n weryaz nni itteggan ammu uřa d mmis n bnađem nni imenneen di man aya, wenni iřeřřan ass n ssebt řima war ittweiseřit, d wenni iřeřřan afus nes ařami war ittegg zi marra min war iřřin.

³War ttejji abarrani wenni iqqnen ɣar SIDI ad yini: ‘SIDI iezeř ayi ɣae x řgens nes!’, uca war ttejji *amsexxar* wenni umi ttwaddzen imeřařen ad yini: ‘Xzar, necc d tacejjart yuzyen!’

⁴Maɣar ammu i iqqar SIDI x *imsexxaren* inni umi ttwaddzen imeřařen, inni iřeřřan ussan inu n ssebt u ttixđaren min iřan i arđa inu u tteřřfen di řeahd inu: ⁵‘Nec ad asen ggeɣ amcan di Taddart inu u jar řeřyud inu uca ad asen wcey isem řsen x *yisem* n iřenjiren d řenjin. Kuř ijjen zzaysen ad as wcey isem n řebda nni eemmarř war imeřřin.

⁶Ibarraniyyen nni ɣa iqqnen ɣar SIDI řima ad as sexxaren u řima ad xsen Isem n SIDI, řima ad iřin d imsexxaren nes, marra inni iřeřřan ass n ssebt řima war ittweiseřit, uřa d inni imenneen di řeahd inu, ⁷ad ten awyey *ewawed* ɣar wedrar amqeddes inu u ad ten ssefrařey di Taddart inu n tzařit. Tiřarřa nsen n wecmađ d tyarřa nsen nneyni ad iřint i arđa inu x uealřar inu, maɣar Taddart inu ad as řayan Taddart n tzařit i marra řegnus.’ ”

⁸“Sidi inu, SIDI, wenni d issmunan inni x yuzřřen n Israil, issawař: ‘Nec ad ɣares dd-ssmuney ktar x yenni dd-ittwasmunen.’ ”

55:12 1 Im. 16:33

55:13 ‘amerzi’ - niy ‘amedzi’.

56:3 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

56:7 Mt. 21:13; Mk. 11:17; Lk. 19:46

Aëŋam ðidd řhukkam iëffanin d yenni itteggen min iğan d nnei i SIDI

⁹“Marra řewhuc n řexřa, asem-dd i macca, *wah*, marra řmař n wezyar!

¹⁰Iëssasen nnes ddaryřen marra, war ssinen walu. Marra nitni d iğan ibekmen, war zemmaren ad zun, řtsen, zzřen, ttexsen anudem. ¹¹Iğan-a arjfen ař řtarř, war ssinen tayawant. Nitni d imeksawen war ifehhmen, kuř ijjen *zzaysen* iðeffar abrid nnes, kuř ijy yarezzu tizi nnes, ead wenni d aneggar zzaysen.

¹²*Qqaren*: ‘Asettiw-dd, ad dd-awwey binu, ad nesscar s ccrab. Am wass-a ammu i ya yiři uřa d tiwecca, *ad yiři ead* d ameqqran d icnan *xas!*’ ”

57¹“Ittwahellek umsegged uca war din uřa d ijy wi t ittkessin yar wuř. Iryazen daysen tamexsiwt icewwaren mmeksin, břa ma iħetřa uřa d ijy aqa amsegged immeksi qbeř ma i dd ya yas *ass n* lmuřiba. ²Netta ad dd-yaded di řehna, ad arreyřen nitni di qamat nsen *deg imeđřan*, *kuř ijy* wenni yuyuren abrid nnes iseggmen.”

³“Qarrbem-dd da, *a kenniw* iħenjiren n tbezgiwt, tarwa n yenni izennan u n temyart n farq-ccyeř! ⁴Wi zi testehezzam ammu, wi x tcarragem aqemmmum u wi yar tjebbdem iřes yar barra? Ma war teğim d iħenjiren n uëddi, tarwa n řyecc? ⁵*Kenniw* inni itthajen yar tcejjura n yigg, sadu kuř tacejjart tazizawt, *kenniw* inni iyarrřen i iħenjiren imezyanen di teyzurin, swadday di tezziyin n řejruf. ⁶Tasyart nnem yar izra iyuydan n teyzurin. Din, *wah* manawya d ac dd-yekkaren. Uřa i nitni tzeğeed asen tawhibt n useyyeb, twehhbed tawhibt n řyiğet. Ma Necc ad qqimey sqarey x man aya?”

⁷“X wedrar yuëřan d ittwasgæeden tessud qama nnem. Uřa dinni tgææded ħima ad twehhbed tayarřt. ⁸Awarni i tewwura d ředruf nnes teggid řeëřamet nnem n řidaret, ‘*mzuza nnem*’, mayar cem tenëezřed xafi d taëaryant u tgææded dinni sennej. Tëedřed i yixef nnem qama d tmiriwt uca teahded ixef nnem ak-d ca zzaysen. Tëttexsed tassut nsen, tezrid taryast *nsen*.

⁹Ak-d zzect truħed yar ujeğid uca tarnid ařtas di řeçur ittfuřen nnem. Tessekked imsexxaren nnem yar řagg^waj uca tesswađeed ixef nnem ař řaxart.

¹⁰Zi ssibbet n wařtas n imsagaren nnem tuħřed, *maca* emmarř war tennid: ‘War din iqqim řayas!’ Tufid jjeħd n jdid i tudart. S uya war teħřiced. ¹¹Man wen zi tessħissfed u tegg^weded aqa cem tessxarrqed xafi u war d ayi tidared, war d ayi teggid yar wuř nnem? Ma war tuyi Necc sseydey zeg weçarř uya, *ařami* cem war zzayi tegg^wided ca *ead?*”

¹²“Necc ad eawdey x tsegda nnem d tmegga nnem: war cem neffeen ca. ¹³Xmi i ya řřayid, ejj xenni agraw nnem *i yarem tessmuned* ad cem ifekk. Nitni marra

56:9 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

57:1 lzhd. 12:2; Mixa 7:2

57:4 ‘tarwa’ - s Teiبرانit ‘zzariçet’.

57:5 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

maca ad ten yawi ušemmiđ, ijj n uşuđi ad ten iksi, *maca* wenni xafi ittcařen, ad iwart tammurt d wedrar inu amqeddas d tasyart.”

Asgenfi d usfewwej i imwađeen d yenni s wuř ittwarzin

¹⁴“Ad yini: ‘Sgaædem, sgaædem *abrid*, ksem min issenqrađen zeg webrid n řgens inu!’

¹⁵Mařar ammu i iqqar Wenni yuěran u Wenni ittwassgaæden, Wenni izeddyen di řebda, Wenni umi qqaren aqa Amqeddas *i iđa*: ‘Nec zeddyey di řueřa u deg weqdas u řar wenni umi ittwarř buřbeř u řar umwađee n buřbeř, mařend ad arrey buřbeř n imwađeen d wuř n inni ittwarřin řar Tudart!’ ¹⁶Mařar Nec war ttemcubucey i řebda u war tteggey ad idduqgez weyđab inu břa qeřtu, minzi *xenni* iři ad yarxu *kuř* buřbeř zi zzat n wudem inu, řeemur nni ggiř.”

¹⁷“Nec ffugmey x řmuşiyet n meřri nnes deg warbeř uca wtiř *řgens*. Nec nuffareř uca idduqgez weyđab inu. *Maca* řgens yuyur, idweř řar webrid n wuř nnes.”

¹⁸“Nec zriř ibriden nnes, ad t sgenfiř, ad t ssqebbđey, ad as ssfewwjeř uca ad as wceř ifewwajen, i netta u i yenni iceđnen nnes. ¹⁹Nec ad dd-xeřqey řřiřet n iyencicen nsen. ‘Řehna, řehna i yenni igg^wejen u i yenni yudsen’, iqqar SIDI.”

²⁰“Maca iæeffanen ggin am řebřar inhewřen, wenni war izemmaren ad yarsa, uca aman nnes iwyen-dd abaryuđ d ubeğæ.

²¹Iæeffanen war řar iři řehna!, iqqar AREBBI inu.”

Azummi d uřeřtu n ssebt břa ařeyyeđ x ddnub

58¹“Řařa s jjehd, war ttceřtar, ejj tmijja nnek ad tgaæed am uyicc n icarri uca barreř i řgens inu iæeddiyen nsen u i taddart n Yaęqub ddnub nsen! ²Nitni arezzun xafi ass x wass uca ieřeb asen tussna n ibriden inu, amecnaw mammeç *řan d* řgens nni itteggjen tasegda u war itteji řřeqq n AREBBI nnes. Nitni ttaren zzayi řehkammat iseggden, ieřeb asen ad dd-qarrben řar AREBBI, ³*qqaren maca*: ‘Mayemmi nřum, uc Cek war t teřrid? *Mayemmi* nessecđan buřbeř nney *am* Cek war d as řekkared?’ Xzar, deg wass n uřummi nwem, tarrim meřri uca tzeyyarem ařřas marra ixeddamen nwem.

⁴Xzar, azummi nwem yiwi kenniw řar umcubbec d umenři u řar tiyyita s řpuniyyet. War ttřummem amecnaw ass-a mařend ad tessřessem řar tmijja nwem di řueřa! ⁵Ma wa d azummi nni ixđareř Nec: ijj n wass nni di i řa iæeddeb bnađem řeemar nnes, wenni x i řa imeyyeř bnađem azeğif nnes am uřanim, u

57:13 lzhđ. 34:9

57:16 lzhđ. 103:9; Ebr. 12:9

57:21 lca. 48:22

ad issars taxancet d iyyeḍ am qama nnes? Ma teqqared i uya aẓummi, ma aya d ass nni yusa-dd x řxaḍar n SIDI?

⁶Ma war iġi wa d aẓummi nni ixḍarey: afekki n iceddiyyen n řyar, azeewaḍ n tesyūnin n zzayřet, anufseř i yenni ittwahřaren, aqa ad tekksem qaē zzayřet?

⁷Ma war iġi *wa d aẓummi nni ixḍarey*, aqa ad tebḍid aẓrum nnek ak-d wenni iġuzen uca ad tessidfed řmusakin nni ittwadarrcen řar taddart? Mařa cek teẓrid aēaryan, ad t tessyarḍed u war tessnufared ixef nnek zeg wenni iġan zeg weysum *d idammen* nnek?⁸ Xenni tifawt nnek ad dd-tenqar am tuffut n řħař uca asgenfi nnek ad dd-yaweḍ deyya, tasegda nnek ad ac tizwar uca aēuġi n SIDI ad yiři d ayezdis nnek aneggaru.

⁹Xenni ad třayid uca SIDI ad hak dd-yarr. Ad tesyuyyed řar twiza, *uca xenni* ad yini Netta: ‘Xzar, aqa ayi da!’ Mařa *nican* tekkсед zzayret zi řwest nnek, uřa d aceyyar s uḍaḍ d wawař aēeffan,¹⁰ uca ad tarzmed řēmar nnek i wenni iġuzen u ad tessjiwned řēmar iceḍnen! *Xenni* ad dd-tenqar tfawt nnek di taġest uca tubbarcent nnek ad tiři am řtya n uziř. ¹¹SIDI ad cek ittgewwad řebda u Netta ad issjiwen řēmar nnek di jwayeh yuẓyen uca ad issejhed ixsan nnek. Ad tdewřed am weħwic ittwassun u am řēunřar ittazzřen n waman i war ttýarran aman nnes ēemmarř. ¹²Inni zzayek *dd-iffyen* ad ēawden asbeddi i řxirbat n wechāř uya, ad ēedřen dsusa n jjiřat iēdun uca ad ac qqaren: ‘Wenni iēeddřen tarezzitin, d wenni ittarran izubaq ad daysen uyuren!’

¹³Mařa *xenni* tqeřbed aḍar nnek x *wass n* ssebt, x taggit min d ac itteejiben deg wass inu iqeddsen, uca ad třayid i *wass n* ssebt: ‘Třibet!’, i min iġan iqeddsen i SIDI: ‘Aēuġi!’, uca ad tweekqared *ass n ssebt* am war tdeffared ibriden nnek, war tēteggid min d ac itteejiben u war tessiwiřid *řar* tizi *nnek*,¹⁴ xenni ad tafed řefrařet nnek di SIDI u Necc ad cek jjey ad tnedhed tiwa i řgeudi n temmurt. Ad cek sseccey zi tesyart n babac Yaēqub, minzi aqemmun n SIDI issiweř.”

Ayř n SIDI yiwi-dd asenjem

59¹“Xzar, afus n SIDI war iġi d aquḍaḍ ħima ad issenjem, amezzuẓ nnes war idduhcar aqa Netta war ittesři,² maca řmuēřiyet nwem d min ittemsebḍan řar awem d AREBBI nwem, uca ddnub nwem řehħfen zzaywem ayembub nnes, aqa Netta war *i d awem* ittesři.³ Mařar ttwasxemmjen ifassen nwem s idammen, iḍewḍan nwem s řmuēřiyet, iyencicen nwem sřarriqen, iřes nwem inṭeq s min war iħrin. ⁴Uřa d ijj issmuna s tsegda uca uřa d ijj ittwacarrec s řħeqq. Marra nitni tteemmden x min iġan baṭeř uca qqaren ixarriqen. Aqa kessin s ddeyset n řyecc u ttarwen-dd řmuēřiyet..⁵ Ĥebḍen x

58:5 Zak. 7:5

58:7 Ĥaz. 18:7,16; Mt. 25:35f

59:1 Řxř. 11:23; Ica. 50:2

59:4 Ayub 15:35; Izhd. 7:15

tmeġařin n třeřsa u zetřen axmař n qundeā. Wenni iccin zi tmeġařin nsen, ad immet, u xmi ittarezza ijj icten, t^etteffey-dd ict n tfiyart. ⁶Ixmaren nsen war dd-usin i werruđ uca war zemmar n ad arden ixef nsen s min ggin *ifassen nsen*. Min ggin aqa d řexdayem n řmuęsiyyet uřa d řxedmet n řexcunct n ifassen nsen.⁷Idaren nsen ttazżren ġar řġar u nitni ttqeġiqen mařend ad ssizzren idammen imezdagen. Ixarriřen nsen d ixarriřen *ccuren* ak-d řmuęsiyyet, areddeġ d ukehheđ aqa aten x ibriden nsen iwařan.⁸Abrid n řehna war t ssinen u řatarat nsen war xasent walu n řřeqq. Nitni ssfarrayen izubaq nsen i yixef nsen, marra inni daysen igguren, war ssinen řehna.”

⁹“S uyenni ittyima řřeqq igg^wej xaney u tasegda war dd aney dd-t^ettikkwiđ. Neccin nettraja tafawt, *maca* xzar, aqa din třřam, nraja tissiqt n tfawt, *maca* nuyur di taġest. ¹⁰Nettfafa am idaryaren ak-d řřid u n^ettemhafa *ssa ġar da*, axmi war ġarney ġint tiřřawin. Nweřřa di třřa n uzir am di tbambast x yenni iddaren amecnaw x imettan. ¹¹Neccin nzeħhar marra am ddubat u nettgergur am ttgergurent tedbirin, nettraja řřeqq, *maca* war dd-yusi, *nettraja* asenjem, *maca* igg^wej xaney. ¹²Maġar ieddiyen nney ařřas qibač Nnek u ddnub nney cehhden xaney, minzi ieddiyen nney aqa aten ġarney u řmuęsiyyat nney aqa nessen i-tent: ¹³aeddi d uxarreq x SIDI, uca aħeyyed zi AREBBI nney, řhard x ddeġ d uyewwey, aħaweř d usuffey n ixarriqen zeg wuř. ¹⁴S *uya* ittwexxar řřeqq ġar đeffar, uca t^etyima tsegda ġar řaġġ^waj, maġar tidett tennedref deg webrid, uca min iseggm n war izemmar ad dd-yadef. ¹⁵Tbeřřeř tidett u wenni iħeyyden x tuęeffna idweř d takeccađt.”

“Aya izra i-t SIDI uca tuġa-t d aęffan di tiřřawin nnes aqa war din iġi řřeqq. ¹⁶Izra aqa war din uřa d ijj n u tuġa ittebhet řami uřa d ijj iksi s řmeęruf i uęeffaę. S uya yiwi uyir nnes d asenjem uca tasegda nnes tuġa d aęmm nnes.¹⁷Issyad ixef nnes tasegda am warruđ n wuzzař uca issars taqebbart n usenjem x uzeġif nnes. Netta yard arruđ n wexřaf uca iřeħħef s wasam am iřeħħef s useřham. ¹⁸Am mammec sdahġent tmeġga *nsen*, ammu i ġa ixřef i iřrimen nnes s wesęar, i řęedyan nnes min d asen dd-yusin. Tigzirin ad tent iwc řexřef nsent i isdahġen.”

¹⁹“*Xenni* ad gg^weden zeg Yisem n SIDI zi manis tyeġi tfuct, uca aęuġi nnes zi manis dd-tneqqar tfuct. Maġar ad dd-yas am yeyzar iħřaren, asemmiđ n SIDI ad t ięarn. ²⁰Ad dd-yas Umefdi zi řihyun, i yenni i ġa ituben zeg ieddiyen *nsen* zi Yaęqub, iqqar SIDI.”

²¹“Wa d řęahd inu akidsen, iqqar SIDI. Arruħ inu, wenni xak *iġan*, d wawařen inu nni gġiy deg uęemmum nnek, war xak třeħyyiden ca zeg uęemmum nnek,

59:6 Ayub 8:14,15

59:7 Awřn. 1:16; Rum. 3:15

59:16 Ica. 63:5

59:17 Afa. 6:17; 1 Ts. 5:8

59:20 Ica. 10:21,22; Rum. 11:26

war iği zeg uqemmum n tarwa nnek uřa zeg uqemmun n tarwa n tarwa nnek, zi řexxu ař i řebda, iqqar SIDI.”

Aeugi x řihyun deg wussan ineggura

60¹“Kkar, egg tfawt mařar tafawt nnem tusa-dd u aeugi n SIDI yareqq tiwa nnem. ²Mařar xzar, tağest ad tdeř tammurt u aseynu ibbumbes *ad ideř* ccueub, *maca* tiwa nnem ad igaeed SIDI u aeugi nnes ad dd-iđhar tiwa nnem.

³Řegnus ad řarem dd-asen u ijeğiden řar tissiqt n řefjar nnem.”

⁴“Sgaeed tiřawin nnem, xzar da d diha, xzar, marra nitni munen, ttasend-dd řarem. Iřenjiren nnem ad dd-asen zi řagg^waj, yessim ttwaksint i-dd x tmeřřadin. ⁵Xenni ad t țzared u ad tsiqsiqued uca uř nnem ad inhez s uweqqar u ad innurzem ařtas, mařar ağřa n řebřar ad idweř řarem, afeyyec n řegnus ad řarem dd-yas. ⁶Ijj n ubarru n iřeřman ad cem ideř, iřeřman imeřyanen zi Midyan d Eiyfa. Marra ad dd-asen zi Caba, ad awyen ureř d jjawi, u awařen n ccan i SIDI ad ten beccaren. ⁷Marra uęi n Qidar ad řarem nnjarwen. Icarriyyen n Nabayut ad iřin i tsexxart nnem. Ad ten ssgaeeden s arđa x uealřar inu u Necc ad sseuęey Taddart n ueuęi inu s tidett.”

⁸“Man ina inni dd-iřawen řar dinni am iseynuten u am tedbirin řar řekwaza nsent? ⁹Mařar tizgirin ad ayi řajant, uca iyarruba n Tarcic ad iřin d imezwura mağend ad awyen iřenjiren nnem zi řagg^waj, ak-d nnuqart nsen d wureř nsen, i Yisem n SIDI, AREBBI nnem, u i Umqeddas n Israil, minzi Netta isseuęa cem.

¹⁰Ibarraniyyen ad bnan řeřyuđ nnem uca ijeğiden ad am sexxaren, mařar deg uduqgez n weřdab inu wtiř cem, *maca* di arđa inu tezziğed ayi. ¹¹Tiwwura nnem ad qqiment řebda arzment. Ass d ģiřet war ttbellieent mağend ad řarem ssidfen ağřa n řegnus uca ad *din* ssqebden uřa d ijeğiden nsen *s řeezz*.

¹²Mařar řgens d tgeldit nni war ttexsen ad am sexxaren, ad hellken, uca řegnus *nni* ad ttwardęen qaç.”

¹³“Acuwwar n Lubnan ad řarem dd-yas, tacejjart n umerzi, tacejjart n ddulb d tcejjart n tengelt munent, ģima ad zewwqen amcan n Zzawect inu Iqeddsen, uca amcan n iđaren inu ad t sseuęey. ¹⁴Iřenjiren n yenni cem tuřa iřeřřaren ad řarem dd-asen s uwađeę, ad ađaren řar iđaren nnem marra inni zřayem istehzan, uca ad am řayan: “Tandint n SIDI, řihyun n Umqeddas n Israil’.”

¹⁵“I umi, aqa cem tuřa texřid d t^ettwacarhed am uřa d ijj war d xam issijj, ad cem ggeř d řeezz ittduman, d *řeunřar n* řefrahet zi jjiř ař jjiř. ¹⁶Ad t^eřđed ayi n řegnus u ad t^eřđed řar iffan n ijeğiden. Ad tessned aqa Necc d SIDI, Amsenjam

60:5 Izhd. 34:6; Asa. 21:26

60:10 Ica. 49:23

60:13 ‘tacejjart’ - niř ‘addag’ (‘iddagen’). ‘amerzi’ - niř ‘ameđzi’.

60:15 Ica. 49:19; 54:1,6,7

nnem d Amefdi nnem, Amzemmar n Yaæqub.”

¹⁷“Deg wemcan n nnhas ad awyeɣ ureɣ, deg wemcan n wuzzař nnuqart, deg wemcan n ukeccuđ nnhas, deg wemcan n yezra uzzař. Necc ad ggeɣ řehna d iweqqafen nnem uřa d tasegda d imzeyyaren nnem. ¹⁸War ssiwřen ead x læunf di temmurt nnem, uřa x wareddeğ d uxarreb di jwayeh nnem. Řehyuđ nnem ad asen inin: ‘Asenjem!’, u i tewwura nnem: ‘Taşebbiht!’.”

¹⁹“War t^ettiři ead tfuct d tafawt nnem deg uziri u taziri war d am t^ettic ead tissiqt nnes, *maca* SIDI ad am yiři d tafawt n řebda, uca AREBBI nnem ad yiři d řehzuť nnem icnan qae. ²⁰Tafuct nnem war tyeği ead u taziri nnem war tneqqes, maɣar SIDI ad yiři d tafawt nnem n řebda uca ussan n wecđan nnem ad qđan.

²¹Řgens nnem aqa aten marra d imseggaden, nitni ad tťfen tammurt d řwart i řebda: tayeddut i zzuɣ Necc, řxedmet n ifassen inu, aqa-tt d řehzuť icnan qae!

²²Amezyan qae ad idweř d ařef u amuqřiř qae ad idweř d řgens ijhed, Necc, SIDI, ad t-i-dd-nedhey deɣya xmi i dd ɣa yaweđ řhař.”

Amedhun n SIDI d min i ɣa yegg

61¹“Arruħ n Sidi, SIDI, xafi minzi idhen ayi SIDI inu maħend ad awyeɣ řexbar aşebħan i imwađeen. Netta issekk ayi-dd, maħend ad jbareɣ inni umi ittwarɣ uř nsen, maħend ad barrħey s třelli i imeħbas d unufseř zi řehbes i yenni icarfen, ²maħend ad barrħey asegg^was n arđa i SIDI d wass n wexřaf n AREBBI nney, maħend ad ssfewwjeɣ marra inni iceđnen, ³maħend ad ggeɣ i yenni iceđnen di řihyun aqa ad asen wcen řehzuť deg wemcan n yiɣyeđ, zzect n řefrahet deg wemcan n wecđan, arruđ n usemyar deg wemcan n buħbeř ittwarɣen, ħima ad asen řayan ‘Ticejjura n yigg n tsegda!’, tenni ittwazzun zi SIDI, i řeezz nnes!

⁴Ad sbedden řxirbat n wečarř uya, ad eadřen řebniyyat ihedmen n řejdud nsen, uca ad sbedden eawed tineddam ixarrben nni tuɣa ihedmen zi jjiř ař jjiř *nneyni*. ⁵Ibarraniyyen ad iřin wejden ħima ad arewsen tiħimriwin nwem uca ibarraniyyen ad iřin d ifeğaħen nwem d ayt n tzayart nwem. ⁶Ad awem řayan *maca* ‘Ikehhanen n SIDI!’ uca ad awem inin ‘Imsexxaren n AREBBI nney!’. Ad teccem agra n řegnus uca ad tfeyycem s ueuği nsen..

⁷Deg wemcan n usedħi nwem, *ad t^ettfem* tnayen n tseqqar, u *deg wemcan n* řefdihet, ad sřiwřewen nitni x tesyart nsen: ammu i ɣa tťfen tnayen n tseqqar di temmurt nsen. Řefrahet ittduman ad ɣarsen tiři. ⁸Maɣar Necc, SIDI, ttexseɣ řheqq, carrhey tukkarđa s læunf. Necc ad asen wceɣ řmunet di řaman, ad

60:16 Ica. 43:3

60:21 Ica. 29:23; 45:11; Mt. 15:13

61:1 Lk. 4:17,18,19,20

61:4 Ica. 58:12

61:6 1 Bř. 2:5,9; Asa. 1:6; 5:10

kidsen qqney ijj n řeahd ittduman. ⁹Zzarieet nsen ad tedweř t^ettwassen jar řegnus uca tarwa nsen di řwest n řegnus. Marra wi ten i řa izaren, ad qeneen aqa ina d zzarieet i ibarek SIDI.”

¹⁰“Farřey ařtas di SIDI, řeemar inu ifarř di AREBBI inu minzi Netta issyard ayi arruđ n usenjem, u s useřham n tsegda i d ayi iřeřřef, am muřay i iqqnen arezzet n ukehhan u am tesřit izewwqen ixef nnes s temrist nnes. ¹¹Mařar am temmurt t^ettejja ayemmuy nnes ad dd-iffey u am weřwic issyemmay min dayes izarrřen, ammu i dd isseymay Sidi inu, SIDI, tasegda d ccan zzat *i tiřawin* n marra řegnus.”

SIDI igga Urcalim d asemyar x temmurt

62¹“Di řtwee n řihyun war zemmareř ad sseydeř, di řtwee n Urcalim war ttesqiriř, řares ař dd řa tenqar tsegda nnes am tissiqť u asenjem nnes am wesfed yareqqen. ²Ad řaren řegnus tasegda nnem u marra ijeřiden *ad řaren* aeuři nnem. Ad am řayan s yijj n yisem n jdid nni d am i řa igga uqemmum n SIDI. ³Ad tiřid d tamrist icewwaren deg ufus n SIDI, uřa d arezzet igellden deg ufus n AREBBI nnem. ⁴War d am qqaren ead ‘Tenni di semřen!’, u war d as qqaren ead i temmurt nnem ‘Tammurt ixřan!’, maca ad am inin ‘Řřađar inu!’, u tammurt nnem ‘Tanemřact!’, mařar tusid-dd x řřađar n SIDI u tammurt nnem ggur ad t^ettwamřec. ⁵Mařar am ueezri imřec taezarect, ammu i kidem řa meřcen iřenjiren nnem, uca am muřay ifarřeř i tesřit, *ammu* i d am i řa ifarř AREBBI nnem.”

⁶“A Urcalim, ssbeddeř iessasen x řeřyuđ nnem nni war ssyidin řebda, deg wass d řiřet. A kenniw inni ieeqqřen x SIDI, war ttareyyřem! ⁷War ttareyyřem di řtwee nnes, řares ař dd issbedd Urcalim uca igga i-tt d ařebbeř x temmurt. ⁸SIDI ijjuř řar ufus nnes afusi u řar uyiř nnes ijehden: ‘Emmarř ead ad wcey imendi nnem d macca i řcedyan nnem, u emmarř ead ad ssesweř ibarraniyyen binu nnem n jdid i x teksid tamara! ⁹Mařar wi t i řa issmunen, ggur ad zzayes ccen u ad ssemřaren SIDI, u wi i řa iřeqđen ađiř, ad zzayes swen di řemrařat n Zzawect inu Iqeddsen.’”

¹⁰“Edum, edum zi tewwura uca sewjdem i řgens abrid. Sgaædem, sgaædem abrid iwařan, kksem izra, sgaædem taeeğant i řegnus! ¹¹Xzar, SIDI igga ad sřen, ař řřarf n temmurt. Inim i yeğis n řihyun: ‘Xzar, asenjem nnem yusa-dd, xzar, řmunet nnes řares uca řexřař nnes řar zzates.’ ¹²Ad asen qqaren: ‘Řgens amqeddas, imefdiyyen n SIDI’, uca ad am qqaren: ‘Tenni x tuřa arezzun!’ d ‘Tandint i war ittwajjen!’.”

62:2 Ica. 65:15

62:10 Ica. 40:3; 57:14

62:12 ‘imefdiyyen’ - xzar Izhd. 78:35.

Antaqem n SIDI

63¹“Min iena wenni dd-yusin zi Idum, deg warruđ s uzzeggway yuğřen, ieuğřen deg warruđ nnes, wenni igguren di jjehd nnes ameqqran?”
 “Necc d wenni issawařen di tsegda, d wenni izemmaren ad issenjem!”
²“Mayemmi arruđ nnek d azeggway u *mayemmi* arruđ nnek am werruđ n wenni ieffsen x tsirt n uđiř?”
³“Necc weħħdi d wenni iefsen tasirt n binu u war din tuyi uřa d ijj akidi zi řegnus. Eefsey xasen deg weyđab inu, řebzey ten deg wesear inu. Idammen nsen ruccen x warruđ inu, ssfesdey marra arruđ inu. ⁴Mařar ass n wexřaf aqa-t řari deg wuř, u yusa-dd usegg^was i yenni x fdiy.
⁵Necc xzarey *ammu d wammu*, maca war *din* tuyi uřa d ijj i d ayi iwcin afus. Necc tuyi ttbehtey, minzi uřa d iijen war kidi ibedd. *Ufiy* myir ayiř inu i d ayi issnejmen uca asear inu tuyi d aemmed inu.⁶ Necc eefsey x řegnus deg weyđab inu, Necc sscarey ten deg wesear inu uca ggiy idammen nsen ttazzřen yar temmurt.”

Tazağit i Tbatat yareħħmen, i SIDI AREBBI

⁷“Necc xsey ad idarey timegga n tmexsiwt icewwaren n SIDI, timegga iřebħen n SIDI, marra min i d aney igga SIDI, uřa d řxir ameqqran i isscen i taddart n Israil elahřab arreħmet nnes d řemrayet n tmexsiwt nnes icewwaren. ⁸Netta inna: ‘Nitni d řgens inu, iħenjiren nni war issxarriqen!’ Uca Netta idweř d Amsenjem i nitni. ⁹Di marra řehřaret nsen tuyi uřa d Netta ittwaħřar, uca **Lmalak n Uyembub nnes** issenjem i-ten. Di tayri nnes d arđa nnes ifekk i-ten. Netta issgaæed i-ten uca yarbu ten di marra ussan n wečřař uya.”
¹⁰“Nitni *maca* yewwyen uca sscednen Arruħ Iqeddsen nnes. S uya idweř asen d řædu i nitni, imney akidsen.¹¹ *Waxxa amenni* ieqeř x wussan n wečřař uya, x Musa d řgens nnes. Mani iğa wenni d asen dd-issgaæeden zi řebħar ak-d imeksawen n tħimart nnes? Mani iğa wenni issarsen Arruħ Iqeddsen di řwest nsen.
¹²wenni iggin afus nnes ittseqsiqen ařtas ad yuyur ak-d Musa, wenni ibđan aman zzat i tiřawin nsen ħima ad dd-yawi i yixef nnes Isem i řebda,¹³ wenni ten inedhen deg waman yuğřen? Am uyis di řexřa war nņarđen ca,¹⁴ am řmař nni dd-ihekkwan di teyzurt, *ammu* i issareyyeħ i-ten Arruħ n SIDI, ammu

63:2 Asa. 19:13

63:4 ‘imefdiyyen’ - xzar lzhđ. 78:35.

63:4 Ica. 61:2

63:5 Ica. 59:16

63:9 Aewd. 7:7,8,9

63:10 Řxř. 14:11; lzhđ. 78:57; 95:9-11

63:11 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

63:12 ‘zzat i tiřawin nsen’ - s Tejbranit ‘zzat i wudmawen nsen’.

63:13 lzhđ. 105:37

tnedhed řgens nnek mařend ad dd-tawyed i yixef nnek ijj n Isem ittseqsiqen ařas.”

¹⁵“Sijj zeg ujenna, u wařa zi Tzeddiyt nnek tamqeddast *teccur* s tessiqt! Mani ięa wasam nnek u *mani ğant* tmegga nnek ijehden? Tessigg^wejed xafi řehnunct nnek d arreřmet nnek..

¹⁶Aqa Cek d Babatney, mařar Ibrahim war d aney issin uca uřa d Israil war d aney issin. Cek, *a* SIDI, d Babatney, Amefdi nney, Isem nnek aqa-t zi řebda.

¹⁷A SIDI, mayemmi i d aney tejjid netteffey zeg ibriden nnek, mayemmi tesseqseřed uř nney ařami war Cek negg^wed? Dweř-dd di řtwee n imsexxaren nnek, *di řtwee n* tqebbař n tesřart nnek. ¹⁸Řgens nnek iřtef i-tt d řwart myir cwayt n řweqt. Iyrimen nney eefsen x Zzawect nnek Iqeddsen. ¹⁹Aqa nedweř am yenni i war x řtekmed zeg weęař uya u i x war ittwařaya Isem nnek. Mři tcarrged ijenwan řima ad dd-tehwid, ad arjijen idurar zzat i wudem nnek.”

64¹“Mři dd-tehwid, am timessi tessarey tizgi u amecnaw timessi tesstartar zzatek řegnus, ²umi teggid timesřayin issagg^waden i war tent nriji eemmarř. Mři dd-tehwid *ařami* arjijen idurar zzat i wudem nnek.”

³“Zeg weęař uya eemmarř war *t* sřin, uřa d amezzu y war *t* isři, uřa d titř war *t* teřri, aqa d ijj n arebbi nney ni nhřa Cek, wenni itteggem ca di řtwee n yenni xas ittrajan. ⁴Wenni ifarrřen zi tsegda uca ad zzayes yegg, ad t teřqid Cek, inni xak itteeqirřen deg ibriden nnek. Xzar, teffugmed, *minzi* neccin nexđa. Negga i-t *ead* řebda, ma *xenni* ad nettwanjem? ⁵Neccin marra am umexmuj, marra řmuęsiyyet nney am warruř ixegřen deg idammen, neccin marra am řfart nissřaw, uca řmuęsiyyet nney tkessi aney am ušemmid..

⁶Uřa d ijj war ittři yi Isem nnek, *uřa d ijj* ittekkar řima ad dayek iřtef, mařar Cek tessnuffared aymbub nnek xaney uca tejjid aney ad nyarq deg ufus n řmuęsiyyet nney. ⁷*Maca* řexxu, *a* SIDI, Cek d Babatney, neccin d řřaxt u Cek d bu-řřaxt nney, neccin marra d řxedmet n ifassen nnek.

⁸A SIDI, war teggid ad idduqgez weyđab nnek ammu ařas u war ttidar i řebda řmuęsiyyet. Aqa da, xzar, neccin marra d řgens nnek. ⁹Tineddam nnek timqeddasin dewřent d řexřa, řihyun tedweř d tanezruft, Urcalim d amcan ittwareddřen. ¹⁰Taddart nney tamqeddast *teccur* s tissiqt, mani ibabaten nney ssemyaren Cek, t^ettwacmed s tnessi u marra min xaney ieizzen, idweř d řxirbet. ¹¹Ma tzemmed ad tmeneed ixef nnek di qa e aya, *a* SIDI, ma tzemmed ad tesseyded u ad aney teřřared ammu ařas?”

63:15 Aewd. 26:15

63:18 Izhd. 74:7

64:3 Izhd. 31:19,20; 1 Kur. 2:9

64:5 Izhd. 90:5,6

64:8 Izhd. 79:8

Twarrit iseggden n SIDI d řwueud nnes

65¹“Tuya ttbaney asen-dd i yenni war xafi sseqsin, zemmaren ad ayi afen, inni war xafi yarezzun. Necc nniy i řgens i war iřiyin s Yisem inu: ‘Aqa ayi da, xzar, aqa ayi dal!’² Ass marra sswizzadey ifassen inu řar řgens iyewwřen, wenni yuyuren deg ijj n webrid war iřřin, x řehsab ixarriřen nnes,³ řgens nni d ayi iseēēaren řebda deg wudem inu, am qeddmn tiyarsa di řemrařat inu u bexxaren *tiwhibin* x llajur,⁴ am ttřiman deg imedřan u ttnusan deg ifran am ttētten aysum n iřřan u řarsen ijj n nnei n arrwa di tziwđiwin nsen.⁵ Nitni qqaren: ‘Qqim mani teđid, war i d ayi dd-tades, mařar necc d amqeddes zzayek!’ Aqa-ten *am* ddexxan deg wenzaren inu, *am* tmessi yareqen ass ikmeř.⁶ Xzar, aya yura zzat i wudem inu, war ssyidiy, maca ad xeřfey, *wah* ad xeřfey *aya* deg weřsin nsen:⁷ řmueřiyat nwem d řmueřiyat n ibabaten nwem, inni wehhben řebxur x idurar u inni d ayi isseřqaren x tewririn. Necc simant inu ad asen xeğseř řmunet nsen i sdahřen, *ammu i* iqqar SIDI.”

⁸“Ammu i iqqar SIDI: ‘Am mammec umi ufin ařemmi n uđiř deg uzekkun uca qqaren: War t jarreř, mařar dayes lbaraka!, ammu i řa ggeř di řřwee n imsexxaren inu, řima war ten qeřřiy marra.⁹ Necc ad dd-jjeř zzariēet zi Yaēqub u ad sssuffeyē awrit n idurar inu zi Yahuda. Inni zzayi ittwararzen ad tt řřfen d tasyart uca imsexxaren inu ad dinni zedyen.¹⁰ Řewđa n Carun ad yiři d takessawt n wuđi, u tařzurt n Axur d amcan n arrařet i ifunasen, i řgens inu wenni xafi yarezzun.”

¹¹“Kenniw maca inni isemřen di SIDI, inni ittun adrar amqeddes inu, inni isswejdēn řřabřa i Jad u inni iccuren *ayarrař s* binu ixēđēn i Mini,¹² Necc ad kenniw řesbeř i ssif. Kenniw ad tađarem marra mařend ad ttwararřem, umi Necc i d awem řayiy, *maca* kenniw war *xafi* dd-tarrim, *umi* Necc řarwem ssiwřey, *maca* kenniw war *yari* tesřim, maca teggim min iřan d aceffan di tiřřawin inu, u tixđarem min war d ayi dd-yusin x řxadar.”

¹³“S uyenni, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Xzar, imsexxaren inu ad ccen, *maca* kenniw ad tğazem. Xzar, imsexxaren inu ad swen, *maca* kenniw ad teffadem. Xzar, imsexxaren inu ad farřen, *maca* kenniw ad tesseđřam.¹⁴ Xzar, imsexxaren inu ad sřiwřewen s řefrařet n wuř, *maca* kenniw ad tesyuyyem zi řehriq n wuř, u zi arziyyet n buřbeř ad tweēēdem.¹⁵ Ad tejjem isem nwem am nneēřet i yenni zzayi ittwararzen, uca Sidi inu, SIDI, ad kenniw iney, *maca* imsexxaren nnes ad xasen iřaya s ijj n yisem nneyni,¹⁶ ařami wenni ixsen ad ibarek ixef nnes di temmurt, ad ibarek ixef nnes di AREBBI n tidett, u wenni ixsen ad ijuđ di temmurt, ad ijuđ řar AREBBI n tidett, mařar řeřřarat n zic ad ttwattunt u ad ttwasnuffarent zzat i tiřřawin inu.’ ”

65:6 ‘ařsin’ - niy ‘abeřrur’.

¹⁷“Maɣar xzar, Necc ad ggeɣ ijenwan n jdid d temmurt n jdid. War tteeqiɣen ead x tmesɣayin iɛdun, war dd-ttisent *ead* i uɣa d ijj ɣar řbař. ¹⁸Farħem xenni u farrjem i řebda x min i dd ɣa xeřqey, maɣar xzar, Necc ad dd-xeřqey Urcalim d řefraħet u řgens nnes d afarrej. ¹⁹Necc ad sřiwřewey x Urcalim u ad farħey zi řgens inu. Eemmarř ead ad dayes sřen i řħess n imeřřawen niɣ n uyuyyi. ²⁰Aħđid i ɣa iddaren ca n wussan *waha*, war ggur ad yiři ead, uɣa d awessar nni war ittkemmiřen ussan nnes. Maɣar aħudri ad immet xmi i ɣares ɣa yiři mya n isegg^wusa, u amednub ad ittwaneēř xmi ɣares ɣa yiři mya n isegg^wusa. ²¹Nitni ad bnan tudrin ad daysent zedɣen, u ad ẓẓun tizayarın deg imarjaēen, ad ccen řɣiğet nsen. ²²Nitni war bennin *maħend* wenneyni ad *dayes* izdeɣ, war ttezzun *maħend* wenneyni ad *zzayes* yecc, maɣar ussan n řgens inu ad iřin am wussan n tcejart, u inni zzayi ittwarfen ad awyen ariqqi zi řxedmet n ifassen nsen. ²³Nitni war xedmen ead bařeř, war ttirwen iħenjiren i uceřwaw s řyefřet, maɣar nitni d zzariēet n yenni ittwarbarken zi SIDI, uɣa d tarrawt nsen akidsen. ²⁴Qbeř ma ad řayan, ad *xasen* arrey, xwansu ead ssawařen, ad *asen* sřey. ²⁵Uccen d izmar ad arewsen munen, ayrađ ad icc řum am uyenduz, uca afar ad yiři d macca i ufiyar. War ttegggen tuēffna u war ssekkaren řeqjaret x marra adrar amqeddes inu, *ammu* i iqqar SIDI.”

66¹“Ammu i iqqar SIDI: ‘Ajenna d řearc inu u tammurt d tanebdat i idaren inu. Mani *i ɣa tiři* xenni taddart nni texsem ad ayi tebnam u mani *i ɣa yiři* wemcan n arraħet inu? ²Marra aya igga i-t ufus inu d marra aya tuɣa iğa ead, *ammu* i iqqar SIDI, *maca* Necc ad ndareɣ tiřřawin inu x umezřud, x wenni ittwarzan buħbeř nnes u x wenni ittarjijin zzat i wawař inu.’”

³“Wenni iɣarřen i uyenduz, inɣa *uřa d* arɣaz, wenni yiwyen izmar d ddbiħet, yarza *ēawed* iri i yiřan, u wenni iqeddmen tawhibt *n řyığet*, *iqeddem uřa d* idammen n yiřef, u wenni issbexxaren jjawı, ibarek *uřa d* aēbed n řexyařat. Nitni ixđaren ibriden *i yixef nsen* uca řēmar nsen ieħeb as nneawat nsen n řřanam. ⁴Ammu i ɣa arecħey tiyyita nsen i nitni uca ad xasen awyey min zi ttegg^weden, maɣar nitni war dd-arrin umi Necc d asen řayiy, *maɣar* nitni war sřin umi ɣarsen ssiwřey, *maca* nitni ggin min iğan d aēffan di tiřřawin inu uca ixđaren min war dd-yusin x řxađar inu.”

⁵“Sřem i wawař n SIDI, *a kenniw* inni ittarjijin zzat i wawař nnes: ‘Aytmatwem, inni kenniw icarrhen, inni kenniw inđaren di řřweē n Yisem inu uca qqaren: Iři ad ittwasseuğa SIDI, scen aney řefraħet nwem!, ad sseđħan. ⁶Ad dd-iffey

65:22 ‘tacejjart’ - niɣ ‘addag’ (‘iddagen’).

65:25 Ica. 11:6,7,8,9; Mt. 18:3

66:1 1 Ij. 8:27; 2 Im. 6:18; Řex. 7:48,49; 17:24

66:4 Awřn. 1:24; Ica. 65:12; Irm. 7:13

66:5 Ica. 5:19

ddriz imyar zi tendint, tmijja zi Zzawect Tameqqrant, tmijja n SIDI, wenni i ya ixegšen řeedyan nnes řmunet nsen i isdaheřen.’”

⁷“Qbeř ma ad iřteř řehriq n tarwa *i temyart řihyun*, aqa turuw-dd, qbeř ma tt-i-dd menēen řewjeē n tarut, tegga *ařenjir* d awtem ad injem. ⁸Wi isřan aya? Man wen i izrin aya? Ma ad dd-texřeę ict n temmurt deg ijj n wass *waha*? Ma ad dd-ixřeę ijj n řgens deg ict n tecti *waha*? Maca usin as-dd i řihyun řewjeē n tarut ead cwayt *waha*, aqa turuw-dd iřenjiren nnes.”

⁹“Ma iři as arzmey aēeddis nhřa ma jjiy *tt* ad taru?’, iqqar SIDI. ‘Ma Necc wenni issarawen *timyarin*, ad *asent* belleey *tæeddist*?, iqqar AREBBI nmem.”

¹⁰“Farhem ak-d Urcalim uca sřiwrřiwem as, *a* marra kenniw inni tt ittexsen. Farhem zzayes s usřiwrřew, marra *kenniw* inni tuya xas iceđnen, ¹¹ħima ad t’eřteřdem, ad tejjiwmem zeg ibbac nnes iccuren s ufewwej, ħima ad teswem s tyawant u ad tarrem mezri zi min ięan d asebħan qaē n ueuęi nnes!”

¹²“Maęar ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, Necc ad as ssizzřeę řehna am yeęzar u aēuęi n řegnus am teyzart ihemřen, ħima kenniw ad *zzayes* t’eřteřden. Ad kenniw arbun x tmeřřađin u ad xawem sřinnben x ifadden. ¹³Am ijj n weryaz nni tessřehha as yemmas, ammu kenniw i ya sseřhuę, di Urcalim ad kenniw ssfewwjen. ¹⁴Ad tżarem aya, ad ifarħ wuř nwem u ixsan nwem ad ttwanēēcen am arrbie aziza. Ammu i ya ittwassen ufus n SIDI ęar imsexxaren nnes, *maca* Netta ad isxed x řeedyan nnes.’”

¹⁵“Minzi, xzar, ad dd-yas SIDI di tmesi, ikarruten nnes *ad ggen* am tħaryadt, ħima ad yejj ayđab ad yarsa s ijj n uduqgez n tefqeħt u asear nnes s iħudaq n tmesi. ¹⁶Maęar SIDI ad iħkem marra ddat ak-d idammen s tmesi d ssif uca inni ya ittwanęen zi SIDI ad iřin deg wařtas. ¹⁷*Marra* inni issqeddsen u issizdigen ixef nsen di řemraħat awarni i yijjen, inni itt’eřtten aysum n iřfan uřa d nnei n řmař d ięardayen, aqa marra nitni ad ttwaqđan!, *ammu i* iqqar SIDI.”

¹⁸“Necc *ad xeęsey* timegga nsen d ixarřišen nsen, uca ad imsar ad ssmuney marra řegnus d iřsawen u nitni ad dd-asen ad zaren aēuęi inu. ¹⁹Necc ad ggeę ict n řeēřamet jar asen uca ad ssekkey inni zzaysen innejmen ęar řegnus, ęar Tarcic, Ful d Lud, imjebbaden n řqews, ęar Tubal d Yawan, ęar tegzirin igg^wejen, tinni war isřin řexbar xafi u war izrin aēuęi inu. Nitni ad barrħen aēuęi inu i řegnus, ²⁰ad awyen aytmatwem zi marra řegnus d tawhibt i SIDI: x yeysan d ikarruten, di řekrasi ittwarebbun, x isardan d iřeyman n ict n tgeerurt, ęar wedrar inu amqeddes, ęar Urcalim, *ammu i* iqqar SIDI inu, am mammec ttawyen ayt n Israil tawhibt *n řyięet* di tqedduħt tezdig ęar Taddart n SIDI. ²¹Uřa zzaysen ad farzey *ca maħend ad iřin* d ikehhanen d ilawiyyen, iqqar SIDI. ²²Maęar am ujenna n jdid d temmurt n jdid nni ya ggeę ad bedden zzat i wudem inu, iqqar SIDI, ammu i ya *teqqim* tbedd uřa d zzariēet nwem

d isem nwem *zzat i wudem inu*..²³ Ad imsar zi qae abeddi n uyur çares ař qae abeddi nneyni u zeg wass n ssebt çares ař ass n ssebt nneyni ad dd-asen marra iwdan maçend ad ađaren zzat i wudem inu, *ammu i* iqqar SIDI..²⁴ Nitni ad ffyen, ad zařen řxecbat n yeryazen nni xafi ieeddan, maçar akecca nsen eemmarş war ittmetti uřa d timessi nsen eemmarş war t^etxessi. Ad iřin d nnei i marra iwdan d řmař.”

66:22 Ica. 65:17; 2 Bř. 3:13; Asa. 21:1

66:23 ‘marra iwdan’ - s Teibranit ‘marra ddat’.

Irmija

Tařayit n Arebbi x Irmija

1¹ Awařen n Irmija, mmis n Ħilqiya, zeg ikehhanen nni *iġan* di Eanatur, di temmurt n Binyamin, ²wenni ęar dd-yusa wawař n SIDI deg wussan n ujeęid Yuciya, mmis n Amun, ajeęid n Yahuda, deg usegg^was wiss třeřtac n řehkamet nnes. ³Yusa-dd *wawař n SIDI* ęares uřa deg wussan n Yahuyaęim, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda, ař mani ikemmeř usegg^was wiss řiřac n řidqiya, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda, ařami dd-iwyen Urcalim ęar lmenfa deg uyur wiss xemsa.

⁴Yusa-dd ęari wawař n SIDI, inna:

⁵“Qbeř ma ggię cek d aseymi deg uęeddis *n yemmac*, tuęa ssney cek, u qbeř ma dd-teffyed zi řemřawet, aęa qeddsey cek. Necc arecčęey cek d anabi i řegnus.” ⁶*Xenni* nnię: “Ah, Sidi inu, SIDI! Necc war zemmareę ad ssiwřey, necc *ęad* d amezyan.” ⁷*Maca* SIDI yarra-dd xafi: “War qęar: ‘Nec *ęad* d amezyan!’ maęar mani ma cek i ęa ssekkeę ad din trařed, u marra min d ac i ęa umureę, ad *t* tinid. ⁸War zzaýsen ttagg^wed, maęar Necc akidek, řima ad cek fekkeę!” *ammu i* iqęar SIDI.

⁹Isswizzeđ SIDI afus nnes, iřada aęemmum inu uca inna aýi SIDI: “Xzar, Necc ggię ac awařen inu deg uęemmum nnek. ¹⁰Xzar, deg wass-a ad cek arecčęey x řegnus u x tgeldawin, řima ad tqeřeed u ad thedmed, řima ad tareddęed u řima ad tyeđřed, řima ad tebnid u ad tezzud.”

¹¹Yusa-dd ęari wawař n SIDI, inna: “Min t’eřtwařid, Irmija?” Necc arrię-dd: “Nec twařiy ict n tseřta n řewz.” ¹²Inna aýi SIDI: “Cek teřrid nican, maęar Necc tteessey x wawař inu řima ad t ggeę.”

¹³Yusa-dd ęari wawař n SIDI i twařa wiss tnayen, inna: “Min t’eřtwařid?” Necc arrię-dd: “Twařiy taydart t’eřtnenna, abuđ nnes imeyyeř *ęar da* zi ccamal.”

¹⁴*Xenni* inna aýi SIDI: “Zi ccamal i dd ęa ihwa řęar-a x marra imezday n tem murt. ¹⁵Maęar, xzar, Necc ad řaýiy x marra řaęat n tgeldiwin n camal, *ammu*

1:2 2 lj. 21:26; 22:1-23; 2 Im. 34:1-30

1:3 2 lj. 23:34; 24:17; 25:8; 2 Im. 36:4,10-23; Irm. 52:1-30

1:5 Gal. 1:15

1:6 Uf. 3; 4; 6:11,29

1:8 Aewd. 31:6,8; Yac. 1:5; Ħaz. 3:9

1:9 Ica. 6:6,7; Irm. 5:14

1:10 Irm. 18:7; 2 Kur. 10:4,5

1:14 Irm. 4:6

i iqqar SIDI, uca nitni ad dd-asen uca ad ssbedden řekrasi nsen řar wadaf n tewwura n Urcalim u đidd i marra řehyud nnes i d as dd-innden u đidd i marra tineddam n Yahuda. ¹⁶ Necc ad xasen neřqey marra řehkammat inu, x marra tuoeffna nsen: aqa semřen dayi uca bexxaren i irebbiten nneyni uca uđaren i min ggin ifassen nsen.

¹⁷ Cek *xenni*, řezzem tijeinnatin nnek uca kkar, barreř asen marra min d ac i řa umurey. War ttnexřie zwaysen niy ad cek ssnexřeey ztat i tiřřawin nsen.

¹⁸ Xzar, Necc ad cek ggey d tandint ifaryen *s iyebrawen* d upilar n wuzzař d řehyud n nnhas đidd i marra tammurt: đidd i ijeřiden n Yahuda, đidd i řhukkam nnes, đidd i ikehhanen nnes u đidd i řgens n temmurt. ¹⁹ Nitni ad kidek mmenyen, *maca* war cek arennyen ca, mařar Necc akidek, řima ad cek fekkey, *ammu i* iqqar SIDI.”

Tasřit iyđaren

2¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

² “Uyur, barreř deg umezzuy n Urcalim, ini: ‘Ammu i iqqar SIDI: Necc ttxarrařey dayem, di tmexsiwt icewwaren n temři nnem, x tayri n wussan n tnexđabt nnem, umi dd ayi dd-teđfared di řexřa, di temmurt tamessucit.

³ Israil tuya d amqeddes i SIDI, tamezwarut n řřabet nnes. Marra wi zzayes iccin, iddakkwař dayes řeib, iwđa-dd xasen řyar, *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

⁴ “Sřem i wawař n SIDI, kenniw zi taddart n Yaequb, d marra řařat n taddart n Israil. ⁵ Ammu i iqqar SIDI: ‘Man řyecc nni dayi ufin ibabaten nwem ařami xafi řeyyden uca đfaren řbařeř uca dewřen *simant nsen* di řbařeř. ⁶ u war sseqsin: Mani iřa SIDI, wenni d aney dd-issuffyen zi Miřra, wenni d aney issecnen abrid di řexřa, x ict n temmurt n řexřa d ixendraq, x ict n temmurt n řazay d tiři n řmewt, x ict n temmurt war xas ieđu uřa d ijj u war dayes izdiy uřa d ijj n bnađem? ⁷ Necc iwyey kenniw řar ict n temmurt isseymayen řima ad zzayes teccem řyiřet d řxar. *Maca* umi *din* tiwđem, tessxemjem tammurt inu u tarrim tasyart inu d jjeifect. ⁸ Ikehhanen war sseqsin: Mani iřa SIDI?, uca inni tuya iřeřřan Ccariea war d ayi ssinen u imeksawen eeddu-dd xafi u inabiyyen ttnabben s Baal uca đfaren iryazen war isekkwın...

⁹ S uyenni Necc ad arniy ad mcubbcey akidwem, uřa ak-d iřenjiren n iřenjiren nwem ad mcubbcey, *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

1:15 Irm. 5:15; 6:22; 10:22; 52:4,5

1:18 Irm. 6:27; 15:20

2:5 Mixa 6:3,4

2:8 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

2:8 Rum. 2:20

¹⁰“Zwam maca ɣar tegzirin n ayt n Kittim, aqa sekkem *ireqqasen* ɣar Qidar, beytem uca xzarem mliħ, ma imsar eemmarš amecnaw man aya? ¹¹Ma eemmarš ibeddeř ca n řgens irebbiten nnes, *waxxa* war ġin d irebbiten? Řgens inu maca iwca řeezz nnes deg wemcan n min war ineffeen. ¹²İřim d ignawen x man aya, *kenniw a* ijenwan, uca gg^wedem, nxeřeem ař řtarf, *ammu i* iqqar SIDI. ¹³Maɣar řgens inu igga tnayen n řeeyub: Necc, řeunřar n waman iddaren, aqa semħen dayes maħend ad ɣzan anuten i yixef nsen, anuten s tazzeçt i ixwan zeg waman. ¹⁴Ma Israil d ismey niy d ijj ittwaru *d ismey* di taddart? Mayemmi idweř i zzardet? ¹⁵Ssbueruten xas wayraden imezyanen, ggim ad sřen i tmijja nsen. Nitni arrin tammurt nnes d řxarbet, tinneddam nnes ttwascemdent ařami war iqqim izeddey daysent uřa d ijj. ¹⁶Eawed ħeffen ayt n Nuf d Taħfanis aceqquf n uzeġif nnek. ¹⁷Ma war teggid ca manawya i yixef nnem, *minzi* cem tsemħed di SIDI, AREBBI nnem am Netta indeħ i cem deg webrid?”

¹⁸“Řexxu, min din jar am d jar webrid n Miřra maħend ad teswed *din* aman zi Cixur, *zeg iɣzar d abarcan*? Min jar am d webrid n Accur ařami *din* i ɣa teswed aman n yeyzar *n Lfurat*? ¹⁹Tueffna nnem ad cek tarebba u ibriden n uweddar nnem ad cem eaqben. Ssen u xzar, mammec war iħři u meħař yarzeg aqa tsemħed di SIDI, AREBBI nnem, u war zzayi t^ettegg^weded, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat.”

²⁰“Zi řebda tarzid *azayřu* nnem u tcarrged iceddiyyen nnem. Cem tennid: ‘War xsey ad ac sexxarey!’ Minzi x kuř řgaeeđet yueřan u sadu kuř tacejjart tazizawt tuđared am temyart n farq-ccyeř. ²¹Necc maca tuya zzuuy cem d tazayart taħurrit, d zzarišet icnan ařas. Mammec tdewłed ɣar tseđwin n tzayart n řexřa tabarranect? ²²Waxxa tessirded ixef nnem s llixiiya uca tarnid asray s řřabun, *ead* ad teqqim řmuేశiyyet nnem zzat i wudem inu, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

²³“Mammec tzemmaređ ad tinid: ‘Necc war ttwasxemjey ca, necc war đfarey ca Ibaelen!’ Xzar ɣar webrid nnem di teyzurt, eqeř min teggid, cem d tařyemt tefsus t^ettazzeř, tenni ittemxarwađen deg ibriden nnes! ²⁴Aqa-tt d tařyuuč n řexra, innumen di řexřa, tenni ittceçman arriħ deg wenzar nnes umi tħaj. Wi tt i ɣa issbedden di nnecwet nnes? Qae wi tt yarezzun war iħđij ad issiħeř ixef nnes, ad tt yaf deg uyur *n nnecwet* nnes. ²⁵ħđa ađar nnem, war ittiři uđar

2:10 ‘Kittim’ - ixs ad yini ‘Qubrus’. ‘Qidar’ - ict n jjiħet n jjiwayeh n temmurt n Weeraben.

2:11 lzhđ. 106:20

2:12 Aewđ. 32:1; İca. 1:2

2:13 İzři 4:15; İrm. 17:13

2:15 İca. 5:29; İrm. 4:7

2:18 ‘Cixur’ - wanita d isem nneyni deg wemcan n ‘Nil’. Cixur ixs ad yini ‘abarcan’, minzi iɣzar n Nil idweř d abarcan zi ssibbet n ubeġae d ubaryuđ i dayes iġan.

2:18 İca. 31:1

2:19 İca. 3:9; Ĥuc. 5:5

2:20 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

2:21 Uf. 15:17; lzhđ. 44:3; 80:9

2:22 Ayub 9:30

nnem bŕa tisiŕa uŕa tmijja nnem war t^ettizęy s ufadi. Cem maca teqqared: ‘War xas nessiwir, eemmarš! Maŕar necc eecqęy di midden, xsey ad uyureŕ awarni asen!’ ”

²⁶ “Am uxewwan innehšeŕ issedħa, ammu i ęa ssedħan inni n taddart n Israil, nitni d ijeęiden nsen d řhukkam nsen d ikehhanen nsen d inabiyyen nsen.

²⁷ Nitni qqaren i ukeccuđ: ‘Cek d baba!’, u i wezru: Cek tejjid ayi-dd!, maŕar nitni wcin ayi s weerur u war ięi s uęembub, *maca* di řehšaret nsen qqaren: ‘Kkar, senjem aney!’ ²⁸ Mani ğan řexxu irebbiten nnek, inni teggid i yixef nnek? Ejj i-ten ad dd-kkaren, maŕa zemmaren ad cek fekken ęar řweqt n řehšaret nnek, maŕar irebbiten nwem am leadad n tneddam nnek, *a* Yahuda!”

²⁹ “Mayemmi akidi temcubucem kenniw? Kenniw marra t^etteddamm xafi, *ammu i* iqqar SIDI.” ³⁰ “X baŕeŕ i wtiy ięenjiren nwem, war jjin ixef nsen ad areyyden. Ssif nwem icca inabiyyen nwem am wayrad iyarršen. ³¹ *A* kenniw, *a* jjiŕ *n* *yida*, ħđam awaŕ n SIDI. Ma tuęa ayi d řexŕa i Israil, nię d tammurt n taęest d tabarcant? Mayemmi *xenni* iqqar řgens inu: ‘Aqa neccin nennufšeŕ zzayek, war i dd ęarek neddikkwir ead!’? ³² Ma ad t^ettu teezarect talwizt nnes nię *ad t^ettu* tesŕit tahezamt nnes *izewwęen n řemŕac*? Waxxa amenni i d ayi ittu řgens inu, aŕęas n wussan bŕa řehšab. ³³ Meĥaŕ tessned mliħ ad tarzud abrid n tayri? S uyenni i tessřemded i ibriden nnem timesęayin tieeffanin. ³⁴ Uŕa deg ubeħrur n warruđ nnem ufin idammen n řeemurat ideefen izdigen, inni war temnieed umi ucaren *tudrin*, *wah* zi ssibbet n marra man aya *aq* *imsar*. ³⁵ Uca *ead* teqqared: ‘S tidett, necc d tamezdađt, aqa ayđab nnes iheyyeđ xafi!’ Xzar, Necc ad kim carreęy, minzi teqqared: ‘Necc war gęiy ddnub!’ ³⁶ Mayemmi t^etteggwajed aŕęas uca tbedđred *řabda* abrid nnem? Uŕa *tammurt n* Mišra ad cem tecmet, am mammec i d am tecmet Accur. ³⁷ Uŕa ssenni ad teggwejed s ifassen nnem x uzeęif, maŕar SIDI inđar marra inni x t^ettecřed, aŕami war ittiŕi aya uŕa akidsen.”

Aŕayi i weeqab ęar SIDI AREBBI

3 ¹ “Qqaren: ‘Xzar, ijj n weryaz ięef i temęart nnes u nettat tuyur as, tedweŕ d tamęart n ijj nneęni, ma ieeddeŕ ad ęares dd-ieqeb *xenni*? Ma war texmij temmurt nni aŕęas?’ Cem maca tfseded ixef nnem ak-d ijj n ubarru n imeddukaŕ, ma *xenni* tzemmed ad ęari dd-tęeqbed, *ammu i* iqqar SIDI?”

2:28 Ica. 2:8; Irm. 11:13

2:30 Ica. 1:5; Irm. 5:3

2:31 Mt. 23:26-39

2:32 Irm. 3:21

2:34 ‘zi ssibbet n marra man aya’ - idammen war uzziŕen ca umi tŕfen iceffaren nię ixewwanen di Israil uca nęin ten, maca idammen uzziŕen umi nęin inabiyyen n SIDI (*xzar* 2 lę. 21:16 u 2 lę. 24:4). Tuęa ayt n Israil d ixewwanen d idaryaŕen umi zebden lašnam ifennan, war ięi AREBBI i ięan i řabda.

3:1 Aewd. 24:1-4

² Sgaæed tamuyři nmem di řegeudi *i xef wehhben tiyarša*, xzar, mani war cem xarĉen? Aqa tuyured ad teqqimed deg ibriden marra am ijj n Weerab di řexřa. *Ammu* i tessfesded tammurt s farq-ccyeř nmem d řyar nmem. ³ S uya ittwamnee wenzar uca war dd-iwti wenzar ajuri. *Maca* cem tuya řarem tanyart teqjar n temyart n farq-ccyeř, war tersed ad tessedhid. ⁴ Ma zi řexxu d tsawent war d ayi t^ettřiyid ‘Babal Cek d Ameddukkeř inu zi temzi inu!? ⁵ Ma ad iqqim weyĉab nnes ittbedda i řebda? Ma Netta ad t iħĉa i řebda?’ Xzar, *ammu i* teqqared, *am* t^ettegged mařa timesřayin nni tieceffanin u t^etxarrřed aqa aya ieeddeř ad ittwagg.”

⁶ SIDI inna ayi deg wussan n Yuciya: “Ma teřrid min tegga *temyart* Israil ikfaren? Nettet tgaæed kuř adrar yueřan uca tezzeř sadu kuř tacejjart tazizawt uca tegga din am temyart n farq-ccyeř! ⁷ Awarni řami tegga aya, nniř as: ‘**Dweř-dd řari!**’, *maca* nettat war dd-tedwiř ca. *Xenni* teřri aya ućmas ięeddaren Yahuda. ⁸ Zřiy, umi d as řfey zi ssibbet n marra man aya min zi tezna *temyart* Israil ikfaren, aqa aya war issnexřie ućmas tayeĉdart Yahuda, *maca* nettat tuyur, tessefsed ixef nnes uřa d nettat s farq-ccyeř nnes. ⁹ S farq-ccyeř nnes ihewnen, t^ettwasexmej temmurt, *mayar* nettat tezna s weřzu d ukeccuĉ. ¹⁰ Di marra aya war dd řari teęqib s marra uř nnes uřa d ućmas Yahuda tayeĉdart, *maca* tessniemiř waha, *ammu i* iqqar SIDI.”

¹¹ S uya inna ayi SIDI: “*Tawećmat* Israil ikfaren, aqa tarra ixef nnes tban-dd tsegged ktar x *ućmas* Yahuda tayeĉdart. ¹² Uyur, řaya awařen-a řar ccamal, ini: ‘**Dweř-dd, a cem Israil ikfaren!**’, *ammu i* iqqar SIDI. Aęembub inu war ittbarcin, mayar Necc ccureř s tmexsiwt icewwaren, *ammu i* iqqar SIDI. Necc war ttiřiy ttfugmey řebda. ¹³ Maca nęem s řmuęsiyyet nmem, aqa teeddid x SIDI, AREBBI nmem, uca teffyed zeg webrid řar marra iyezdisen řar ibarraniyyen, sadu kuř tacejjart tazizawt, *maca* kenniw war teřim ca řar tmijja inu, *ammu i* iqqar SIDI inu.”

¹⁴ “**Dewřem-dd, a tarrawt ikfaren!**, *ammu i* iqqar SIDI, mayar Necc dewřey d aryaz nwem, Necc ad kenniw qebřey *ęawed*, ijj zeg ict n tendint, u tnayen zeg ijj n řağ, u Necc ad kenniw awyey řar řihyun. ¹⁵ Necc ad awem wceř imeksawen i ixw wuř inu, inni kenniw i řa yarewsen s tussna d řeęeř. ¹⁶ Xmi i řa temmarenyem deg wussan nni uca ad dd-tawyem řyięet di temmurt, iqqar SIDI, ad tafed war qqaren *ęad* ‘Ttabut n řęahd n SIDI!’ War dd asen t^ettari řar řbař, war tt ttidaren, war tt feqqden *ęad* uca war ggur ad t sennęen *ęad*.”

¹⁷ “Di řweqt nni ad inin i Urcalim ‘Řkursi n SIDI!’, uca marra řęgnus ad řares dd-nnyarwen di ttwęe n Yisem n SIDI, řar Urcalim, uca war ttiřimin gguren ca elahřab řęqřařet n wuř nsen aceffan. ¹⁸ Deg wussan nni ad tuyur taddart n

3:6 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

3:6 Irm. 2:20

3:12 Izhd. 86:15; 103:8,9; 145:17

3:15 Irm. 23:4; Ĥaz. 34:23; Afa. 4:11

Yahuda yar taddart n Israil uca nitenti ad ffyent munent zi temmurt n ccamal yar temmurt nni wciy d tasyart i ibabaten nwem.”

¹⁹“Nec tuya nniy: ‘Mammec zemmarey ad kenniw arrey d ihenjiren inu uca ad awem wcey tammurt iezzen, tasyart *nmi iġan d* talwizt n řeskarat n řegnus?’ Nec nniy: ‘Kenniw ad yari řayan: Baba! uca war xafi t’thēyyidem *ead*’.” ²⁰S tidett, am temyart teydar ameddukkeř nnes, ammu uřa d kenniw tiydarem ayi, *a* taddart n Israil, *ammu i* iqqar SIDI.”

²¹Ittwaseř ijj n řħess x tewririn iqeccaren, anixses d tutra n ayt n Israil, minzi nitni uyuren ibriden faryen uca SIDI, AREBBI nsen, ttun t.

²²“Dewřem-dd, a tarrawt ikfaren!”, Nec xsey ad ssgenfiy akfar nwem.

“Xzar, aqa aney da, neccin nusa-dd yarek, mařar Cek d SIDI, AREBBI nney!”

²³“Nican, x walu i ittraja bnađem zi řegēudi n *tewhibin* d ġyarey x idurar. D tidett, di SIDI, AREBBI nney, aqa iġa usenjem n Israil.” ²⁴Řefđiħet tecca řxedmet n ibabaten nney, zi temzi nney: uġi nsen d ifunasen nsen, ihenjiren nsen d thenjirin nsen. ²⁵Neccin nezzeř di řefđiħet nney uca řeħya nney tedřa aney, mařar neccin nexđa ak-d SIDI, AREBBI nney, neccin d ibabaten nney, zi temzi nney yares ař iđa. Neccin war nesři ca yar tmijja n SIDI, AREBBI nney.”

Břa ttubet war ittiři weeqab

4¹“Mařa tēxsed ad dd-tēeqbed, *a* Israil, *ammu i* iqqar SIDI, eqeb-dd yari, u mařa tekksed marra nneawat n řřanam x wudem inu, war ttymi ca teddurid waha. ²Jaġ s tidett, s řħeqq u s tsegda, *ini*: ‘*S tidett* am iddar SIDI!’, *xenni* ad zzayes ttwabarken řegnus uca ad dayes sseuġen ixef nsen. ³Mařar ammu i iqqar SIDI i yeryazen n Yahuda u i Urcalim: ‘Carzem iyyar ixwan i yixef nwem, *maca* war zarrēem deg isennanen. ⁴Xetnem ixef nwem i SIDI u ssigg^wejem řeēdařeyyat n wuřawen nwem, kenniw iryazen n Yahuda d kenniw imezday n Urcalim, ħima asear inu war ittarezzi am tmessi, ad icmeđ břa ma izemmar uřa d ijj ad issexsi, zi ssibbet n tmegga nwem tieffanin.’ ”

Aħjam zi řgens i dd-yusin zi ccamal

⁵“Barrħem *tt* di Yahuda u jjem ad *as* sřen di Urcalim, inim: ‘Šuđem deg uyicc n icarri di temmurt!’, syuyyem s tmijja ijehden, inim: ‘Smunem, asem-dd

3:23 Izhd. 121:1

4:2 Amz. 22:18; Ica. 48:1

4:4 Aewd. 10:16; 30:6; Ica. 65:5

yar tneddam ifaryen!’ ⁶Sgaædem taeġant i Ŗihyun, war ttymim tbeddem, maġar Necc ad ssiwdeġ řyar zi ccamal, lmuřiba tameqqrant. ⁷Ayrad igææed-dd zi cbarq *n řmargeħ* nnes, amteħħay n řegnus iruħ deg webrid, iffeġ-dd zeg wemcan nnes maħend ad yarr tammurt nnem d řxarbet. Tineddam nnem ad ttwareddġent ařami war *daysent* ittyimi uřa d ijj n umezduġ. ⁸S uyenni, arđem txancat n wecđan, ceđnem u weæædem, maġar war xaney iħeyyed řħaduq n weyđab n SIDI.”

⁹*Ammu i* iqqar SIDI: “Deg wass nni ad imsar, aqa uř n ujeġid d uřawen n řħukkam ad asen traħ taryast u ikehhanen ad nnxeřæn uca inabiyyen ad tbehten.”

¹⁰*Xenni* nniy: “Ax, Sidi inu, SIDI, s tidett, aqa Cek tcemted řgens-a d Urcalim umi tennid: ‘Ad ġarwem yiři řehna!’ Xzar, ssif yudef-dd ead ġar řeemar *nney!*”

¹¹“Deg wass nni ad inin i řgens-a u i Urcalim: ‘Asemmiđ issecmađ zi tewririn tiqeccarin di řexřa aqa-t deg webrid ġar yeġis n řgens inu, war ittiři i usuzzar niġ i uřeffi.’ ¹²‘Ad iffeġ zi ġari ijj n usemmiđ ijhed x wanita. Řexxu Necc simant inu ad ten ħekmey.’”¹³‘Xzar, igææed am iseynuten uca ikarruten nnes ggin am tħaryađt, iysan nnes ttizwaren i igidaren. Uct nney, neccin nettwaredeġ!’ ”

¹⁴“Sird uř nnem zi tuæeffna, *a* Urcalim, maħend ad t^ettwasnejmed! Meħar ead i ġa kken zeddyen ixarriřen iæeffanen deg wuř nnem?.”¹⁵Minzi tmijja t^ettbarreħ zi Dan uca t^ettwaser tecti tameqqrant *i-dd-ittqarraben* zeg idurar n Ifrayim.

¹⁶Barħem *zzayes* di Yahuda u jjem ad as sřen di Urcalim, inim: ‘Inni i ġa iħřaren aqa usin-dd zi temmurt tigg^wej, nitni ssgææaden tmijja nsen đidd i tneddam n Yahuda.’ ¹⁷Nnđen as-dd am iæessasen deg iyyaren, maġar nettat tġewweġ xafi, *ammu i* iqqar SIDI.” ¹⁸“Tabrit nnem d tmegga nnem iwyen am-dd aya. Aqa-t d actab abarcan nnem, ġarzeg, iřeqqef *i cem deg* wuř nnem.”

¹⁹“*Ċawen ayi*, æeddis inu, æeddis inu, necc ttfarfirey s řewjee, *a* iyezdisen n wuř inu, uř inu ineggez, necc war zemmareġ ad seydeġ, maġar ařuđi n uyicc n icarri yudef ġar řeemar inu, *uct* ařuđi n umenyi.” ²⁰‘Ticti x tecti!’, *ammu i* řuyyun, minzi marra tammurt txarreb. Deyya ttwahedmen iqiđan inu, deg wermac n wabřiwen tġartiřin n uqiđun inu! ²¹Ař meřmi *ead* ad twařiġ taeġant *n umenyi* uca ad sřeġ i uyicc n icarri?”

²²“Řgens inu d abuhaři, nitni war d ayi ssinen. Nitni d iħenjiren břa řeęeř u war ġarsen teġi řefhamet. Nitni d imiġisen maħend ad ggen řyar, *maca* war ssinen ad ggen min iřebħen.”

4:7 lca. 5:29; lrm. 2:15; 5:6

4:8 lca. 32:12

4:14 ‘deg wuř nnem’ - s Teibranit ‘di daxeř nnem’.

4:14 lca. 1:16

4:19 lca. 21:4; lrm. 8:23

4:20 ‘Ticti x ticti’ - s Teibranit ‘Tarezzit x tarezzit’.

²³“Necc żriy tammurt, xzar, tuġa-tt d řexřa d řxawi u war *ufiy* tafawt deg ujnenna. ²⁴Necc żriy idurar, xzar, ttarjijin uca marra tiwrrin ttenhezant *ttraħent d ttaşent i-dd*. ²⁵Necc twařiy, xzar, war din *uřa d ijj n* bñadem, u marra ijdad n ujnenna tuġa dwin. ²⁶Necc żriy, xzar, tammurt isseymayen tuġa d řexřa uca marra tineddam nnes ttwahedment di ssibbet n řħaduq n weyđab n SIDI.”

²⁷“Maġar ammu i iqqar SIDI: ‘Marra tammurt-a ad tedweř d řxarbet, *maca* Necc war ggur ad *tt* qeřęey marra.. ²⁸S uya i ġa tecđen temmurt uca ad bbarcnen ijenwan sennej, maġar aqa Necc nniy t, Necc ggiy xas. Necc war ndimey ca u Necc war ddikkwiřey deg wawař. ²⁹Zi ddriz n imnayen *n yeysan* d imjebbaden n řqews tarweř tendint marra. Nitni arezzun ad dd-adfen deg izeyran uca ad gaeđden x řejruf, tandint marra t^ettwajj, war dayes iqqim uřa d ijj n umezduy.’”

³⁰“Min i ġa tegged *xenni, a cem* tandint t^ettwareddeġ? Waxxa ad tyarđed *arruđ d* azegg^way niy ad teqqned řehzuř n wurey niy ad tkeħħred tessemyarid tiřřawin nnem, aqa bařeř ad tzewwqed ixef nnem. Imeecaqen ad cem sřheqqaren, ad arzun ad cem nyen. ³¹Maġar necc ttesřiy tmijja, am zi temyart ittarwen, am zeg icten řęęsar di tarwa tamezwarut, tmijja n yeġis n řihyun, řreqqed-dd nnefs, tesswazzađ s ifassen nnes *uca tesyuyyu*: ‘Uct inu, maġar řeemar inu ifna s yenni ixsen ad ayi nyen!’”

5¹“Uyurem di dcurat n Urcalim, uca xzarem mliħ, iřim tfeftnem u arzum deg izuraj nnes, ma ad tafem ijjen, ma din ijj ittegg tasegda, ijjen wenni yarezzun tidett, *xenni* Necc ad as yfarey *i Urcalim*..²Nitni qqaren: ‘S tidett am iddar SIDI!’, waxxa amenni nitni ttjaġan żur.”

³“A SIDI, ma war *ħeřtant* tiřřawin nnek x tidett? Cek tewtid ten, maca war ucin ak-d řehriq, cek teqđid ten, *maca* war xsen ad ttwarebban. Nitni ggin tanyart nsen iqeřřen x weżru, nitni ugin ad dd-dewřen.

⁴Necc nniy: ‘Ah, nitni d řmusakin, tteġgen tubbuheřya, minzi nitni war ssinen abrid n SIDI, tasegda n AREBBI nsen. ⁵Necc maca ad uyurey ġar imeqqranen uca ad kidsen ssiwřey, minzi nitni war ssinen ca abrid n SIDI, tasegda n AREBBI nsen.’ Nitni jmię *maca* arżin zzayřet, qeřęsen iseywan. ⁶S uyenni iwwet i-ten wayrad n tagant, imezzeq i-ten wuccen zi řewđat, ittħama uyřas tineddam nsen. Kuř ijj wenni dd i ġa iffyen *zi tendint*, ad t carrgen, maġar ieeddiyen nsen d ařřas u aħeyyed nsen imyār.”

4:27 Irm. 5:10,18; 30:11; 46:28

4:30 ‘ad arzun ad cem nyen’ - s Teibranit ‘ad arzun řeemar nnem’.

5:1 ‘Necc ad as yfarey’ - man aya ixs ad yini, aqa Arebbi ad iřar i tendint n Urcalim.

5:3 Ica. 1:5; 9:12; Irm. 2:30

5:6 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tażgant’.

5:6 Irm. 4:7

⁷“Mammec *zemmarey* ad awem yfarey man aya? Ihenjiren nnek semhen dayi uca jjužen yar min war iği d AREBBI. *Řami* ten ssjiwney, zennan nitni, uca ssmunen s ddhas yar wexxam n temyart n farq-cçyř. ⁸Nitni d ikidaren ičeřfen itteleen. Kuř ijj issneħniħ yar temyart n wenneyni. ⁹Ma war t’etteiqibey x man aya, *ammu i* iqqar SIDI, niy war ittentiqim řeemar inu zi řgens am wanita?”

¹⁰“Gaædem x řehyuđ nnes uca hedmem ten, *maca* war ten messħem qæ zi temmurt. Qeřeem izbiren nsen, mayar nitni war *ġin* ca n SIDI. ¹¹Taddart n Israil d taddart n Yahuda *maca* ydaren ayi s wařtas, *ammu i* iqqar SIDI.

¹²Nitni nekkaren SIDI, qqaren: ‘Netta war *din* iği, war d aney iřeqqef řyar, war nettwiři ssif uřa d řaz.’ ¹³Inabiyyen ad dewřen am usemmiđ uca war din iği wenni zzaýsen issawařen. Ammu i d asen i ya imsar.”

¹⁴“S uya iqqar SIDI, AREBBI n řeskarat: ‘Minzi kenniw teqqarem awař-a, xzar, Necc ad ggey awařen inu deg uqemmum nnek d timessi uca řgens-a *ad t ggey* d akeccuđ, uca ad ten tecc *tmesi*.’

¹⁵Xzar, *a* taddart n Israil, Necc ad xawem ssiwđey ijj n řgens zi řagg^waj, *ammu i* iqqar SIDI. Aqa-t d řgens iwear, řgens zeg wečar uya, řgens i zi war tessined cek awař nnes, u war tfehħmed min qqaren nitni. ¹⁶Azebuř nnes *n fritcat igga* am ijj n wendeř yarezmen, nitni marra d ayt n bu-teyruđt. ¹⁷Ad icc *řgens nni* řřabet nnem d weyrum nnem, ad icc ihenjiren nnem d yessim, ad icc uği nnem d řebhayem nnem, ad icc tazayart nnem d wartu nnem, *uca* s ssif ad iwwet tineddam nnem ifaryen min xef t’ettecřed.”

¹⁸“*Maca* uřa deg wussan nni, *ammu i* iqqar SIDI, Necc war kenniw qeřtiy ma rra. ¹⁹Mařa xenni kenniw teqqarem: ‘Mayemmi i d aney igga SIDI, AREBBI nney, marra aya?’, *xenni* ad asen tinid: ‘Am mammec kenniw dayi tsemħem, t’ettsexxarem i irebbiten *iyriben* di temmurt nwem, ammu i ya tsexxarem i ibarraniyyen di temmurt war iği nwem.’”

²⁰“Barrħem aya i taddart n Yaequb uca jjem ad *t* sřen di Yahuda, ini: ²¹‘Sřem i waya, *a cek* řgens abuhaři u nehřa wuř! Kenniw yarwen tiřřawin, *maca* war ttwiřin, imezzuýen, *maca* war ttesřin. ²²Ma war d ayi ttegg^wedem, *ammu i* iqqar SIDI. Ma war t’ttexsem t’ettarjijim zzat i wudem inu, *i Necc* wenni iggin i řebħar ijdi d weymir, d ict n tewşeyyet i řebda tenni war zemmaren ad edun *řemwaj*. Aqa ttenhezzen, *maca waxxa amenni* war zemmaren, tthajan, *maca*

5:8 Ĥaz. 22:11

5:9 Irm. 5:29; 9:9

5:10 Irm. 4:27

5:11 Irm. 3:20

5:14 Irm. 1:9

5:15 Aewd. 28:49; Irm. 1:15; 6:22

5:17 Lawi 26:16; Aewd. 28:31,33

5:18 Irm. 4:27

5:19 Irm. 16:10

5:21 Ica. 6:9

waxxa amenni war tt eeddun.’²³ *Maca* řgens-a yares uř iħeyyden d iyewwyeŋ. Nitni ħeyyden *x webriđ* uca ffyeŋ. ²⁴ Nitni war qqaren deg yixef nsen: ‘Ejj aney ad negg^wed SIDI, AREBBI nney nni itticen anzar di řweqt nnes, ammu anzar n zic uřa d anzar n řexmim, wenni iħeřtan simanat ittwaggen n tmeyra i ne ccin.’²⁵ Řmuęšiyat nwem menęent man aya u ddnub nwem řřfen xawem min icnan.

²⁶ Wah, aqa ufin ięeffanen di řgens inu. Nitni tthaman am iyemmareŋ n yejđad. Sbeddan taxceft ineqqen, arzun ad řřfen iwdan. ²⁷ Am řeqfez iccur s ijđad, ammu tudrin nsen ccurent s řyecc. Zeg uya dewřen nitni d imeqqranen d ayt n bu-wagřa. ²⁸ Aqa nitni uffen s tadunt, aqa aten d iħraymiyyen, *s tmeġga nsen* sseeddun nitni timeġga ticeffanin ařas. War ħekkmęn s řħeqq di ddeewet, uřa di ddeewet n uyujř, waxxa amenni nitni feřħen. Eawed war cciten x tesyart n imezřad. ²⁹ Ma war tteiqibey x man aya, *ammu i* iqqar SIDI, niy ma war ixegęf řęemar inu zi řgens am wanita?”

³⁰ “Min ittenexřaęen u min iġan d nnei aqa imsar di temmurt. ³¹ Inabiyyen ttnebban s ixarrięen uca ikeħhanen ttseġđen sadu ufuŋ nsen, uca řgens inu ittęs i-t ammu. Min i ya teggem xmi dd i ya yaweđ qeřtu?”

6¹ “Siwđem ixef nwem di řaman, *a* ayt n Binyamin, zi řwest n Urcalim, uca řuđem deg uyicc n icarri di Taqęea. Sgaędem acenyal *s ddexxan* zi Bayt-Ha-Karim, minzi issig^wad řyar zi ccamal, lmuřiba tameqqrant. ² Tamyart icnan icewwaren, yeġis n řihyun ad tt sshellkey. ³ Imeksawen ad yares dd-asen ak-d thimriwin nsen, nitni ad as dd-qewwaren am i ya wten iqidan *nsen* xas, kuř ijđ ad yarwes di tesyart nnes. ⁴ Qeddsem amenyi đidd nnes, kkarem uca jjem aney ad *yares* ngaęeed s uziř. Uct xaney, mayar ass eřayen iędu, minzi tiřiwin n tmeddit ttsarřent-i-dd. ⁵ Kkarem, jjem aney ad ngaęeed s ġiřet uca ad nehdem řeqsur nnes!” ⁶ “Mayar ammu i iqqar SIDI n řęskarar: ‘Qessem ticejjura, sbeddem acbar i řħřaret đidd i Urcalim. Ta d tandint i ggur ad t^ettwaeaqeb, aqa-tt ddeġ di řwest nnes marra. ⁷ Am wanu ittejjja aman nnes ttbeqbuęen, ammu i t^etejjja *Urcalim* ad ibbeqbeq min war iħřin. Leunf d wareddeġ ttwasřen dayes, řħřac d teyyita řebda ztat i tiřawin inu. ⁸ Ejj i cem ad t^ettwawebbxed, *a* Urcalim, ħima řęemar inu war xam t^ettęmsebđi, ħima war cem ttarriđ d řxarbet, d tammurt ixřan zeg imezday.’”

5:22 Ayub 38:10,11; Izhd. 33:7; 104:9

5:24 Aewd. 11:14

5:28 Aewd. 32:15; Ica. 1:23; Zak. 7:10

5:29 Irm. 5:29; 9:9

5:31 Irm. 14:18; 23:25,26; Ĥaz. 13:6

6:1 Irm. 1:13,14

6:3 ‘Imeksawen’ - niy: ‘iničan’.

⁹“Ammu i iqqar SIDI n řeškarat: ‘Am tzayart ad řeqđen min iqqimen n Israil s çđaret. Arr afus nnek řar tseđwin, am wenni iřeqqđen ađiř.’¹⁰ Wi řar i řa ssiwřey niř umi i řa eřmey Necc, *řima* ad řřen? Xzar, amezzuř nsen war ittwaxten, *ařami* war zemmaren ad řřen i walu. Aqa da, awařen n SIDI ttafen *ten* d aħecci, war ten ĥdijen.’”

¹¹“S uyenni ccureř s wesear n SIDI, aqa uħřey ad t meney. Zeře *asear nnek xenni* x iħenjiren deg webrid uřa x umuni n iħudriyyen, mařar ead aryaz d temřart ad ten ĥebbsen, ammu uřa d amyar d uwessar. ¹²Tudrin nsen ad dewřent i inneyni, jmie ak-d iħwicen, uřa d timřarin, mařar Necc ad swizzđey s ufus inu đidd imezday n temmurt-*a*, *ammu i* iqqar SIDI. ¹³Mařar zeg umezřyan ař ameqqran arezzun marra nitni tizi nsen uca zeg unabi ař akehhan marra tc emmet. ¹⁴Tarezzit n řgens inu xsen ad tt sgenfan s řehwen, qqaren: ‘Řehna, řehna!’, maca war din iři řehna. ¹⁵Ma ad sseđħan minzi ttegggen jjeifect? Nitni war ttseđħin ca, řehya war t ssinen. S uyenni nitni ad wđan jar inni iweřtan. Řar řweqt nni ad zzaýsen xeřfey ad nnqarđen, *ammu i* iqqar SIDI.”

¹⁶“Ammu i iqqar SIDI: ‘Beddem řar ibriden, uca ĥdam, seqsam x ibriden n weĥař uya, mani iĥa webrid nican uca uyurem xas, *ammu i* řa tafem arraħet i řeemar nwem!’ Nitni *maca* qqaren: ‘Necin war *xas* neggur!’ ¹⁷Necc ggiř awem iešsasen, nniř: ‘Šřem i uřuđi deg uyicc n icarri!’, *maca* nitni qqaren: ‘Necin war *yares* nešessi ca!’”

¹⁸“S uyenni šřem, *akenniw* řegnus, uca ssen min din jar asen, *acem* a tamesmunt!

¹⁹Seř, *a* tammurt, xzar, Necc ad ssiwđey řřar *d ameqqran* x řgens-a, řyiĥet n inwayen nsen tieeffanin, mařar nitni war xezzaren ca řar wawařen inu u nđaren Ccariea inu. ²⁰Mayemmi i d ayi dd i řa yawywen jjawi zi Caba d uřanim uħemmum ittřuħen zi temmurt yigg^wejen? Tiřarša n wecmađ nwem war d ayi dd-usint i řxadar u tiřarša nwem war d ayi ejibent.”

²¹“S uya *ammu i* iqqar SIDI: ‘Xzar, Necc ad ggeř i řgens-a tieenkrifin uca nitni ad daysent nnqarđen jmie ak-d ibabaten d iħenjiren, ařar d umeacar nnes, *ammu i* řa hellken.’”

²²“Ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, ad dd-yas ijj n řgens zi ccamal, ijj n řgens ameqqran ad ittwařaya zeg ineggura n temmurt. ²³Nitni řřfen řqews d weħric, *aqat d ijj n řgens* iwear, war arrehmen. Ddriz nsen igga am zzhir n řebħar uca nitni nyin x yeýsan. Am weryaz n umenři ammu i issbedd netta ixef nnes đidd nnem, *a* yeęis n Šihyun!’”

6:9 Ica. 24:13

6:10 Irm. 7:26

6:12 Aewd. 28:30

6:13 Ica. 56:11; Irm. 8:10

6:14 qqaren ‘Řehna, řehna!’, maca war din iři řehna.’ - man aya ixš ad yini ‘qqaren ‘Mliħ, mliħ!’, maca war din min iĥan d lemliħ’.

6:14 Irm. 8:11; Ĥaz. 13:10

6:16 Mt. 11:29

6:20 Ica. 1:11; 66:3; Eam. 5:21; Mixa 6:6-8

6:22 Irm. 50:41,42,43

²⁴“Neccin nesra xas řexbar, arxun aney ifassen nney, iřqef aney unedqef, řehriq am n temyart ittarwen. ²⁵War tteffyem řar barra řar yeyyar, war ggurem deg webrid, mařar *aqa din* ssif n řeedu, tigg^wudi aqa-tt mani mmal ²⁶A yeęis n řgens inu, beyset ixef nnem s txancet *n wecdan* uca szuzzar xam taeejjajt, ceđnet am x uyenni n mmis nnem, syuyy s tyuyyit tamerzagt, mařar deęya ad xaney dd-yas umteħħay.”

²⁷“Nec ggiy cek d řřumeet n tæssast di řgens inu, amecnaw lqelca, ħima ad tessned abrid nsen uca ad dayes tarzud.”

²⁸“Nitni marra d inni iħeyyden x webrid zi markat iwæaren qaæ, gguren ttennden di temmurt ttceqqafen, nitni am nnħas d wuzzař, marra idsen d ayt n bu-imurđas. ²⁹Arrabuz icmeđ, řexfif tecca t tmessi, *maca* di řbařeř issefsi ufessay ammu s wecdar, ieffenan war zemmaren ad ttwafarzen. ³⁰Qqaren as: ‘Nnuqart immenđaren!’, mařar inđar i-ten SIDI.”

X mammec issawař Irmija di Zzawect Tameqqrant

7¹Awař nni dd-iffyen zi SIDI řar Irmija, inna: ²“Bedd di tewwart n Taddart n SIDI uca řaya dinni awař aya, ini: ‘Sřem awař n SIDI, *a* Yahuda marra, kenniw inni ittadfen zi tewwura aya ħima ad tsejdem i SIDI. ³Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: Eeđřem ibriden nnem d tmegga nwem, *xenni* Necc ad kenniw sszedyeę deg wemcan-a. ⁴War ttcařem x wawařen n ixarriqen am teqqarem: ‘Zzawect Tameqqrant n SIDI, Zzawect Tameqqrant n SIDI, Zzawect Tameqqrant n SIDI, aqa-tt d ta zeema!’ ⁵Maca mařa teeđřem ibriden nwem d tmegga nwem nican, mařa s tidett t^etteggem s řħeqq jar weryaz d umeddukkeř nnes, ⁶war ħeřřarem abarrani, ayujiř d tajač, u war ssizziřem idammen imezdagen deg wemcan-a u war đeffarem irebbiten nneyni i uđeyyeę nwem, ⁷*xenni* necc ad kenniw sszedyeę deg wemcan-a, di temmurt i wciy i ibabaten nwem, zi řebda ař řebda. ⁸Xzar, kenniw t^ettcařam x ixarriqen nni war ineffen di walu. ⁹T^ettacarem, tneqqem, tzennam, t^ettjaęam zur, t^ettqeddammem tiwhibin n řebxur i Bael u tđeffaram irebbiten nneyni nni war tessinem, ¹⁰uca *xenni* ad dd-tasem tbeddem zzat i wudem inu di Taddart-a min xef ittwarreħ s Yisem inu, teqqarem: ‘Neccin nettwasenjem!’, u *xenni* t^ettawadem t^etteggem marra jjeayef-a? ¹¹Ma tedweř Taddart-a min xef

6:24 Irm. 4:31; 49:24; 50:43

6:26 Irm. 4:8

6:28 Ĥaz. 22:18

6:30 Ica. 1:22

7:3 Irm. 7:3; 18:11; 26:13

7:5 Irm. 5:28

7:6 Ica. 10:1,2; 59:7

ittwabarreḥ Isem inu d ifri n ixewwanen di tiṭṭawin nwem? Xzar, Necc zriy t mliḥ!', *ammu i* iqqar SIDI.”

¹²“Minzi uyurem maca ḡar wemcan n Tzeddiyt inu di Cilu mani tuya szzedyeḡ Isem inu deg umezwaru. Xzarem min zzayes ggiy zi ssibbet n řyar n řgens inu Israil. ¹³*Xenni* řexxu, minzi kenniw teggim marra timegga-ya, *ammu i* iqqar SIDI, u Necc ssiwřey akidwem zeg umezwaru *maca* kenniw war tesřim ca, u Necc řayiy-dd xawem, *maca* kenniw war dd-tarrim, ¹⁴*s uyenni* Necc ad ggey ak-d Taddart-a min xef ittwabarreḥ Isem inu *u* min xef t^ettcařam, u ak-d wemcan-a nni wciy i kenniw d ibabaten nwem, am mammec ggiy ak-d Cilu. ¹⁵Necc ad kenniw nđarey zi zzat n wudem inu, am mammec nđarey marra aytmawem, marra zzarišet n Ifrayim.”

¹⁶“Cek maca, war ttzaḡa ca i řgens-a u war sgaεεad *tmijja nnek* ḡima ad trud niy ad tzaḡed u war ttiyimi t^etrud-dd ḡari, maḡar Necc war ḡarek dd-ttesři y. ¹⁷Ma war t^ettwiřid min tteggem nitni di tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim? ¹⁸Iḡenjiren ssmunam akeccuđ, ibabaten *nsem* ssaqqan timessi, u timḡarin tteggwent arecti ḡima ad sswejdent tifiđiřin i tjeḡidt n ujenna u ḡima ad farryent tiwhibin n useyyeb zzat i irebbiten nneyni maḡend ad ayi searen . ¹⁹Ma searen ayi, iqqar SIDI? Ma war tteggem i yixef nsen i řefđiřet n simant nsen?” ²⁰“S uyenni, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, xzar, ad ittwafarrey weyđab inu d wesear inu x wemcan-a: x iwdan, x imuddaren, x tcejjura deg iyyar u x řyiḡet n wudem n temmurt. Ad yareqq *wah*, u war *izemmar* ad ittwasexsi.”

²¹“Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil: ‘Smunem tiḡarřa n wecmađ nwem ak-d tyarřa nwem uca cem aysum. ²²Maḡar deg wass nni di ten ssuffyeḡ zi temmurt n Miřra, war ssiwřey ak-d ibabaten nwem maḡend ad asen weřřiy x tyarřa n wecmađ d tyarři. ²³Maca Necc umurey tamesřact-a umi nniy: ‘Sřem-dd ḡar *tmijja* inu, *xenni* Necc ad awem iřiy d AREBBI u kenniw ad ayi tiřim d řgens u ad tuyurem di abrid marra nni d awem i ḡa umurey maḡend ad tiřim mliḥ!’ ²⁴Nitni *maca* war sřin u war d ayi wcin umezzuy, *maca* nitni đfaren ixarriřen d řeqsařet n wuř aεeffan nsen, u nitni dewřen ḡar đeffar, war iḡi ḡar zzat. ²⁵Zeg wass nni di ffyen ibabaten nwem zi Miřra ař ass-a,

7:11 Mt. 21:13; Mk. 11:17; Lk. 19:46

7:12 1 řm. 4:11; Izhđ. 78:60

7:13 ‘zeg umezwaru’ - s Teibranit ‘ssiwřey akidwem umi tuya-yi ttfagey zic’.

7:13 2 řm. 36:15; Awřn. 1:24; Ica. 65:12; 66:4; řrm. 7:21-28

7:16 Uf. 32:10; řrm. 11:14; 14:11

7:18 Ica. 65:11; řrm. 8:2; 19:13; 44:19; řrm. 44:19

7:21 Ica. 1:11; řrm. 6:20; εam. 5:21

7:23 Uf. 19:5; Lawi 26:12; Aewđ. 6:3

7:24 řrm. 2:27; 3:17; 16:12; 32:33

ssekkey-dd yarwem marra imsexxaren inu, inabiyyen. ²⁶ Nitni war yari sřin u war d ayi wcin amezzu. Nitni arnin di řeqsařet mahu ibabaten nsen. ²⁷ Ad kidsen tessawařed marra awařen-a, *maca* nitni war d ak ttesřin ca. Cek ad asen třayid, *maca* war xak dd-ttarrin. ²⁸ S uya ini asen: 'Wa d řgens i war ittesřin yar tmijja n SIDI, AREBBI nnes, u war ittejjin ixef nnes ad ittwawebbx. Aqa tidett t'ettwareddeğ u t'ettwaqess zeg uqemmum nsen!' ”.

²⁹ “Heff acewwaf nnem uca nđar i-t, wwet s igejduren x řegeudi *mani ttwehhben ddbayeh*, mařar SIDI inđar jjiř min xef idduqgez *ufugem nnes*, uca ijja i-t. ³⁰ Mařar iřenjiren n Yahuda ggin min *iđan* d aeffan di tiřřawin inu, *ammu i* iqqar SIDI. Nitni ssbedden nneawat nsen n řřanam di Taddart min xef ittwarařa s Yisem inu mařend ad tt ssxemmjen. ³¹ Nitni ssbedden řegeudi n Tufat *mani ttwehhben ddbayeh*, *d tenni iđan* di Teřzurt n mmis n Hinnum, ĥima ad sscemđen iřenjiren d řřenjirin nsen di tmessi, min eemmarř war d asen umureř d min eemmarř war d ayi dd-iddaren yar řbař.”-

³² “S uya, xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI inu, war d as třayan ead Tufat niy Tayzurt n mmis n Hinnum, *maca* Tayzurt n Wenřay, uca di Tufat ad neđřen *imettan*, minzi mani nneyni war din amcan. ³³ Řxecbat n řgens-a ad dewřent d macca i ijđad n ujenna u i řmař n yeyyar uca uřa d ijj war ten iss igg^wid. ³⁴ Zi tneddam n Yahuda u zeg ibriden n Urcalim ad ssbeddeř tmijja n usřiwřew d tmijja n řefrařet, tmijja n muřay d tmijja n tesřit, mařar tammurt ad tedweř d řxarbet.”

8¹ “Di řweqt nni, *ammu i* iqqar SIDI, ad ssuffyen ixsan n ijeğiden n Yahuda, ixsan n řĥukkam nsen, ixsan n ikehhanen nsen, ixsan n inabiyyen nsen d yexsan n imezday n Urcalim zeg imeđřan nsen. ² Ad bezzeen *ixsan* i tfuct d tziri u i marra itran n ujenna, inni tuřa ttexsen, inni umi tuřa ttsexxaren, inni tuřa iđeffaran d yenni tuřa zzaysen arezzun ccwar d yenni umi tuřa ttađaren. War ten dd-yarrwen, war ten neřřřen, *maca* ad iřin d řeyřar x wudem n temmurt. ³ Nitni ad xsen řmewt x tudart jar marra inni iqqimen zeg yenni ittwasnejmen n teqbič n řgens-a taeffant, di marra imucan mani *đan* inni ittwasnejmen, mani xasen uzzřey Necc, *ammu i* iqqar SIDI n řeekarat.”

7:26 Nař. 9:17,29; Irm. 17:23; 19:15

7:28 Irm. 5:1,3

7:29 Ayub 1:20; Ica. 15:2; Irm. 16:6

7:31 'yar řbař' - s Teibranit 'yar wuř'.

7:31 2 Ij. 23:10; Irm. 2:23; 19:5,6

7:33 Aewd. 28:26; Irm. 34:20

7:34 Ica. 24:7; Irm. 16:9; 25:10; Ĥiz. 26:13; Ĥuc. 2:13

8:2 Irm. 7:18; 19:13

⁴“Ini asen: ‘Ammu i iqqar SIDI: Ma ad wđan ař i ƣa qqimen war ttekkaran *ead*? Ma ad *xafi* heyyden u war dd-tteiqqiben?’ ⁵Mayemmi iħeyyed řgens-a, Urcalim *tanita*, řebda *zzayi*? Nitni cebbaren deg wecmat, ugin ad ƣari dd-dewřen. ⁶Necc sřhessey, sřiy: min ssawařen war iđi amenni, uřa d ijjen war indim x řyar nnes, ad yini: Min ggij? Kuř ijj iqqim ittazzeř am uyis ittazžřen ƣar umenyi. ⁷Uřa d abellarj deg ujenna issen ikuden ittwaggen nnes. Tajlilleħt d tfařđest nni itřawen deg wened, ĥđant řmijař n wuffuy nsent, řgens inu *maca* war issin řħukm n SIDI..

⁸Mammec teqqarem: Neccin d imiyisen d Ccariaea n SIDI aqa-tt akidney! S tidett, xzar, řeqřem n ixarriqen n imariren igga *Ccariaea* d axarriq. ⁹Imiyisen ttseđħan, ttegg^weden uca ttwaħebbsen. Xzar, nđaren awař n SIDI, *xenni* mammec i teđa tiyt i ƣarsen?”

¹⁰“S uyenni ad wceƣ timƣarin nsen i inneƣni, iyyaren nsen i yenni i ƣa iħewwsen *tammurt*, mayar zeg umezyan ař ameqqran arezzun marra nitni tizi nsen, uca zeg unabi ař akehhan marra tcemmet..¹¹Tarežžit n řgens inu xsen ad tt ssgenfan s řehwen, qqaren: ‘Řehna, řehna!’, maca war din iđi řehna. ¹²Ma ad sseđħan nitni, minzi ttegggen jjeifect? Nitni war ttseđħin ca, řehya war t ssinen. S uyenni ad wđan jar inni iweřřan di řweqt meřmi zzaysen i ƣa xeřfey ad nnqarđen, *ammu i* iqqar SIDI.” ¹³“Necc ad ten řeqđey ƣaε, *ammu i* iqqar SIDI. War iqqim *ead* uđiř ƣar tzayart u war teqqim *ead* tazart ƣar tcejjart n wartu, *ead* tifrayer wđant. Necc ad ƣarsen awyey inni xasen i ƣa iεefsen.”

¹⁴“Mayemmi da neqqim? Smunem ixef nwem, ejj aney ad nadeř ƣar tneddam ifaryen uca ad din nesqar. Aqa SIDI, AREBBI nney, yarra aney ad nesqar uca iwca aney aman ismumen mayar nexđa x SIDI..¹⁵Nessittim di řehna, *maca* war din min iřebħen, di řweqt n usgenfi, *maca* xzar, *myir* asnexřie..¹⁶Zi Dan ittwaseř usahart n yeysan nnes, zeg wesneħneħ n yeysan nnes tenhezza marra tammurt. Nitni ad dd-asen ad ccen tammurt d řyiđet nnes, tandint s imezđay nnes..¹⁷Mayar xzar, Necc ad ssekkey jar awem ifiƣran, ifiƣran n arrhaj, akidsen war ineffeε uezzem. Ina ad kenniw zeefen, *ammu i* iqqar SIDI.”

Řehřiq deg wuř n Irmija

¹⁸“Amħad inu aqa idweř d acđan, uř inu yuħeř deg ixef inu. ¹⁹Xzar, řħess n iƣuyyan n yeđis n řgens inu zi temmurt tigg^wej: ‘Ma SIDI war iđi di řihyun, ma war dayes iđi ujeđid nnes?’ ”

“Mayemmi i d ayi searen s řexyařat nsen ineqcen, s lařnam nsen ifennan n ibarraniyyen?”

8:7 Irm. 5:4,5

8:10 Ica. 56:11; Irm. 6:12,13,14,15

8:13 Ica. 5:1-7; Mt. 21:19; Lk. 13:6-9

8:14 Irm. 4:5; 9:15; 23:15

8:15 Irm. 14:19

8:16 Irm. 4:15

8:17 Izhd. 58:5,6

²⁰“Teedu tmeyra, iffey unebdu, *u* neccin ead war nenjim.”

²¹“Necc ttwarzij zi ssibbet n tarezžit n yessis n řgens inu. Necc ardey arruđ d abarcán, icebbar dayi unexřie..²² Ma war din iđi balsam di Jilead? Ma war dinni iđi umesgenfu? Mayemmi war inniđ uyezzim n yeđis n řgens inu?..²³ Ax, mři azeđif inu maca d aman, tiřř inu d řeunřar n imeřřawen, *xenni* aziř d řiřet ři ruř x yenni ittwanyen n yeđis n řgens inu.”

Acetci n SIDI AREBBI

9¹“Ax, mři řari tazeddiyt di řexřa i imsebriden, *xenni* řiř semřey di řgens inu, uyurey, mařar nitni marra d izennayen, amuni n iyeddaren.”

²“Nitni ssqeđeen iřes nsen, řqews *iccur s* ixarriřen, nitni dewřen d ayt n buteyruđ di temmurt, *maca* war *daysen* bu řmanet. Nitni uyuren zi tæeffant řar ućmas, Necc maca war d ayi ssinen ca, *ammu i* iqqar SIDI.”³“Ejj kuř ij ad iđđa ixef nnes zeg umeddukkeř nnes, war ttcirřem uřa x tawmat, mařar kuř tawmat tætteg myir acmat uca kuř ameddukkeř ittenneđ am ittceqqaf s řhard nnes..

⁴Kuř ij ittyarra ameddukkeř nnes, war qqaren ca tidett. Nitni sseřmaden i yiřes nsen ad issxarreğ, nitni ssařařen ixef nsen s min war isegğden. ⁵Tazeddiyt nnek tbedd di řwest n wecmat.”

“S wecmat *nsen* eewwřen ad ayi ssnen, *ammu i* iqqar SIDI.”

⁶“S uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: ‘Xzar, Necc ad ten ssfesyeğ u ad ten jarrbey, mařar mammec i řa ggeğ ad kkareğ *xenni* ak-d yeđis n řgens inu?

⁷Iřes nsen amecnaw fritca n řqews ineqqen, aqa issawař s wecmat. S uqemmmum nnes kuř ij issawař x řehna ak-d umeddukkeř nnes, *maca* deg wuř nnes issewjad taxceft..⁸ Ma war zžaysen xeğfey zi man aya, *ammu i* iqqar SIDI. Ma war ixegřef řeemar inu zi řgens am wa?”

⁹“Necc ad ruř, ad ssgaædeğ řuyuyit n uweřweř x idurar d yezři n wecđan x ddmani n tarewsa, mařar ttwacemđen ařami uřa d ij war ssenni dd-ittekk u war ttesřin řřess n řřimriwin ead. Zeg ijđađ n ujenna řares ař řmař *marra* arewřen, kkaren uyuren.”

8:21 ‘tarezžit’ - ixs ad yini ‘ayezzim yarezmen’ wenni dd-yusin ak-d ddnuđ n řgens n Israil d Yahuda d imezday n Urcalim minzi war xsen ad dewřen řar Arebbi. Xzar eawed Ica. 1. S wawař ‘tarezžit’ iceyyar unabi Irmiya eawed řar uweřřu d dd-yusin řar Urcalim s ufus n ujeđid n Babil i x issawař Irmiya deg wudem-a n řectab n Irmiya.

8:22 Amz. 37:25; Irm. 46:11; 51:8

8:23 Ica. 22:4; Irm. 4:19

9:1 Irm. 5:7,8

9:2 Ica. 59:4,13,15; Irm. 6:7

9:3 Irm. 6:28

9:7 Izhd. 12:3; 28:3; 120:4; Awřn. 30:14

9:8 Irm. 5:9,29

¹⁰“Ad arrey Urcalim d izellijen n wezru, d amcan n udurri i wuccanen n řexřa, uca tineddam n Yahuda ad tent ggeř d řxirbet nni di war izeddeř uřa d ijj.”

¹¹“Wi iřan d aryaz amiřis, aqa ad iřaka deg uya, u wi řar issiweř uqemmum n SIDI, ejj i-t ad *zzayes* ibarreh! Mayemmi t^ettwaxarreb tammurt, t^ettwasecmeđ am řexřa ařami uřa d ijj war t ittcuqi?”

¹²“SIDI inna: ‘Řami arxun nitni zi Ccariea inu tenni d asen wciy zzat i uřembub nsen, u war sřin řar tmijja inu u war tt đfaren,

¹³maca đfaren řeqsařet n wuř *n yixef* nsen uřa d Ibaelen amecnaw min d asen sseřmaden ibabaten nsen.’ ¹⁴S uyenni, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: ‘Xzar, Necc ad wceř cciř i řgens-a řima ad t ccen uřa d aman n arrhaj řima ad ten swen..

¹⁵Necc ad ten ssuzzareř jar řegnus nni war ssinen, war iři nitni uřa d ibabaten nsen, u Necc ad xasen ssekkey ssif řares ař ten qđiy.’ ”

¹⁶“Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: ‘Hđam, řayam-dd i temřarin i wecđan mařend ad dd-asent, uca jjem uřa d timřarin timiřisin ad dd-asent!’ ”

¹⁷“*Necc nniř, wah*, jjem tent ad deřyant u ad ssgaeđdent tyuyyit n wecđan xaney ař dd-azzřent tiřřawin nney s imeřřawen u waman ad dd-hwan x wabřiwen.

¹⁸Mařar tyuyyit n wecđan sřin as-dd zi řihyun: ‘Ax, mammec nettwaređdeř, neccin nessedřa ařřas mařar tuřa xaney ad nekkar ad nesmeř di temmurt nney, mařar tizeddiřin nney hedmen tent.’

¹⁹Sřent xenni i wawař n SIDI, *a* timřarin, ejj amezzuř nkent ad iksi awař zeg uqemmum nnes. Sřendent yessitkent ad ceđnent uca kuř tamřart i tmeddukkečř nnes mammec i řa inint izřan n wecđan.

²⁰Minzi řmewt tgaeeđ-dd zi řekwazi nney, yudeđ-dd řar řeqsur nney mařend ad iqđeē iřenjiren imeřyanen zeg ibriden, d iřudriyyen zeg wazzayen.”

²¹“Siweř, *ammu i* iqqar SIDI:
‘Řxecbet n bnađem ad tewđa am řeyřar x yeyřar,
u amecnaw taqebbiđř *n imendi* awarni i ucewwar
nni war t i řa ijarwen uřa d ijj.”

9:10 Irm. 10:22

9:14 Irm. 8:14; 23:15

9:15 Lawi 26:33

9:21 Irm. 7:33

War din wi isekkwan am SIDI

²²“Ammu i iqqar SIDI: ‘İri amişis war ittfeyyic s tişit *n yixef nnes* uřa d bu-jjehd war ittfeyyic s jjhed nnes, bu-wağřa war ittfeyyic s wağřa nnes..²³ Maca wenni ittfeyyacen, ejj i-t ad issemyar belli netta řares řefhamet u issen ayi, belli Necc d SIDI nni itteggan s tmexsiwt icewwaren d řheqq d tsegda di temmurt, mařar timesřayin-a ttesjibent ayi, *ammu i* iqqar SIDI.’ ”²⁴“Xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, aqa Necc ad xeřfey zi marra inni ixetnen, *maca waxxa amenni* řarsen *ead* řeedařyet,²⁵ zi Miřra d Yahuda d Idum d ayt n Eammun d Mu’ab d marra inni ittheffan acewwaf řar řřrufa *n tmart d tenyart*, inni izeddyen di řexřa, mařar marra řegnus war ittwaxetnen, maca marra taddart n Israil aqa *war ittwaxten*, řarsen řeedařyet x wuř.”

10¹“Sřem awař i zi řarwem dd-issawař SIDI, *a* taddart n Israil! ²Ammu i iqqar SIDI; ‘War řemmdem abrid n řegnus i yixef nnek u war ttneřriem zi řeřamat n ujenna, waxxa řegnus ttneřraesen zzaysent.³ Mařar min zi ttweřřan řegnus ad ifna, minzi aqa aya d akeccuđ nni dd-qessen zeg weřar, d řxedmet n ifassen n bu-řřenet nni igga s imeydi n wemziř..⁴ Zewwqen tt s nnuqart d wurey, s imesmiren d ifđisen ssmetnen tt *ařami* war teqqim t’tten xuxuř..⁵ *Řexyařat-a aqa atent* amecnaw ameyđa i dd-iffyen zi řřabřa n usuyday, war zemwaren ad ssiwřen, *ittxeřša* ad tent arbun, minzi war zemarent ad uyurent. War zzaysent tegg^wedem ca, mařar nitenti war zemarent ad ggent min ieffnen, u *war zemarent* ad ggent min iřebřen.’ ”

⁶“Uřa d ijj ma am Cek, *a* SIDI! Cek d ameqqran u Isem nnek d ameqqran s jjeh d..⁷ Man wen war Cek ittegg^widen, *Cek, a* Ajeđid n řegnus? Minzi aya yusa-dd xak, mařar jar marra imiřisen n řegnus u di marra tageldit nsen uřa d ijj ma am Cek.”

⁸“Aqa-ten *jmi*e d ifřar d ibuhařiyyen, *minzi* tarbiyyet n *řexyařat* ibeřtiřen *teffey-dd* zeg ukeccuđ *waha*..⁹ Iwyen-dd nnuqart ittwabezzeen zi Tarcic d wurey zi Ufaz, řxedmet n uřrayfi uřa n ifassen n wemziř n wurey. Arruđ nsen *n ifiřan* idehmaniyyen d arjuwaniyyen, marra *řexyařat* ggin tent yeryazen imiřisen.”

9:22 1 Kur. 1:31; 2 Kur. 10:17

9:25 Lawi 26:41; Rum. 2:28,29

10:3 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

10:3 İca. 44:14-17

10:4 İca. 41:7

10:5 İzhd. 115:5; İca. 41:23; 46:1,7

10:6 İzhd. 86:8,10

10:7 Asa. 15:4

10:8 İca. 41:29; Ĥab. 2:18; Zak. 10:2

¹⁰“SIDI AREBBI d Tidett, Netta d AREBBI iddaren, d Ajeğid n řebda. Tammurt t^ettenhezza s uduqqez n weyđab nnes uca řegnus war zemmaren *ad ksen* asxeđ nnes.”

¹¹“D man aya d asen i ya tinim: ‘Irebbiten nni war iggin ajenna uřa d tammurt, nitni ad ttwaqđan zi temmurt d sadu ajenna.’”

¹²“Netta *maca* igga tammurt s jhed nnes, igga ddunect zi tiyit u s řefhamet nnes ibezze ajenna.¹³ Řami ittejja tmijja nnes ad tt sřen, *xenni tegga* am ucarcur n waman deg ujenna. Iseynuten issgaeđad i-ten zeg ineggura n ddunect, ittegg assam ak-d wenzar u issekka-dd asemmiđ zeg ixxamen n txubay nnes.”

¹⁴“Kuř bnadem d agarruđ, břa tussna, kuř amziř n wurey ittseđħa zi ssibbet n řexyař ineqcen *i igga*, mařar řexyař nnes ifesyen d ixarriqen, war dayes *iđi* bu hbeř.¹⁵ *Řexyařat n řřanam* aqa fennant, aqa atent d timesřayin n tseđħact. Di řweqt mani tent i ya eaqben, ad fnant.”

¹⁶“Tasyart n Yaequb war teđi amecnaw *tasyart* nsent, minzi Netta d Wenni iggin marra, uca Israil d taqbič n tesyart nnes, aqa SIDI n řeskarat d Isem nnes.”

Abarreħ s tmeħbast n Yahuda

¹⁷“Sarweř sseřset zi temmurt nnem, *a cem* tamyart nni izeddyen di lqelal

¹⁸Mařar ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, twařa aya ad nđarey imezday n temmurt řar řagg^waj uca ad asen dd-awyey di řeħřaret, ħima ad ttwařtffen!’”

¹⁹“Uct inu zi ssibbet n trezzit inu, ayezzim inu itteqqes ayi ařas. Waxxa necc nniř: ‘Aya d ijj n řehřac u necc ad t ksiř!’²⁰ Ittwaxarreb Uqiđun inu u marra imurar *n uqiđun* qeřtsen, iħenjiren inu uyuren xafi u war da ģin ead. War din wi i ya issbedden Aqidun inu uca ad xas yayeř tijartiřin nnes.”

²¹“Mařar imeksawen tuřa qeřħen, SIDI war xas arzun. S uyenni tuřa war gaeden u marra taħimart n ddmani nsen t^ettwaszuzzar.²² Řeħweř d ameqqran, aqa da, ddriz zi temmurt di ccamal, ħima ad areddġen tineddam n Yahuda, *maħend ad tt arren d tammurt n* tzeddiyt i wuccanen n řexřa.”

10:12 Amz. 1:1; Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 44:24; 51:13; Irm. 51:15

10:13 Izhd. 135:7

10:14 Irm. 51:17,18

10:16 Izhd. 74:2; Irm. 51:19

10:18 Irm. 6:24

10:21 ‘imeksawen’ - niř ‘iničan’.

10:22 Irm. 1:14; 4:6; 9:11

²³“Nec ssney, *a* SIDI, aqa war dd-teqqim ɣar bnaɗem ad ixɗar abrid nnes, uɗa i weryaz iggur maɗend ad indeh iɗuraf nnes.²⁴ Seggem ayi, SIDI, maca s řheqq, war iɗi deg weyɗab nnek, ɗima war d ayi tarrid d walu.²⁵ Zeɣee asear nnek x řegnus nni war Cek issinen, u x tqebbař nni war ittřiyin Isem nnek, minzi nitni řarɗen Yaεqub, řarɗen t uca qɗan xas uca hedmen amcan n tzeddiyt nnes.”

Řgens yarza Řeahd ak-d SIDI

11¹Awař nni dd-iffyen zi SIDI ɣar Irmija, inna: ²“Sřem i wawařen n Řeahd-a uca siweř ak-d yeryazen n Yahuda u ak-d imezday n Urcalim ³uca ini asen: ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: Ittwaneeř weryaz nni war isřin i wawařen n Řeahd-a,⁴ wenni weřřiy i ibabaten nwem deg wass umi ten ssuffyey zi temmurt n Miřra, zeg ufarran n wuzzař, řami nniy: Sřem i tmijja inu uca ggem am mammec i kenniw weřřiy marra, *xenni* ad ayi tiřim d řgens inu uca Necc ad awem iřiy d AREBBI nwem,⁵ ɗima ad menεey di tjaɗit nni jjuɣey di řtwee n ibabaten nwem, maɗend ad asen wcey ict n temmurt ifeyyɗen s uyi d tamment, am *teɣa* ass-a.’” *Xenni* necc arriy-dd, nniy: “Amin, SIDI!”

⁶Inna ayi SIDI: “Barreɗ s marra awařen-a di tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim, ini: ‘Sřem i wawařen n Řeahd-a u ggem zzaysen,⁷ maɣar Necc εeřmey s jjehd i ibabaten nwem deg wass umi ten ssuffyey zi temmurt n Miřra, zeg umezwaru ař ass-a, *wah* cehdey nniy: Sřem ɣar tmijja inu’.⁸ Nitni *maca* war sřin u war d ayi wcin amezzuɣ nsen, maca nitni đfaren marra idsen řeqsařet n wuř nsen aεeffan. S uyenni ssiwɗey xasen marra awařen n Řeahd-a, inni x ten weřřiy maɗend ad zzaysen ggen, *maca* war zzaysen ggin.’”

⁹Inna ayi SIDI: “Aqa tεttwaεarra ict n tmeεmuč jar iryazen n Yahuda u jar imezday n Urcalim. ¹⁰Nitni dewřen-dd ɣar řmueřiyet n ibabaten nsen nni yugin ad sřen ɣar wawařen inu. Nitni ruřen đeffaran irebbiten nneyni maɗend ad asen sexxaren. Taddart n Israil d taddart n Yahuda aržin Řeahd inu nni ggiy ak-d ibabaten nsen.”

¹¹“S uyenni, ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, Necc ad xasen nɗarey ijj n řɣar i zi war zemmareɗ ad nejmen. *Mařa* řayan ayi-dd *xenni*, Necc war dd ɣarsen ttesřiy ca..¹² *Xenni* ad ffyen tineddam n Yahuda d imezday n Urcalim uca ad řayan ɣar irebbiten i yenni umi qeddmen tiwhibin n řebxur, *maca* yina war zemmareɗ

10:23 Awřn. 16:1; 20:24

10:24 Izhd. 6:2; 38:2; Irm. 30:11; 46:28

10:25 Izhd. 79:6; Irm. 8:16; 9:16

11:3 Aewd. 27:26; Gal. 3:10

11:4 Lawi 26:3,12; Aewd. 4:20

11:5 Aewd. 7:12

11:7 Irm. 7:13,25

11:8 Irm. 3:17; 7:24,26; 9:14

11:11 Awřn. 1:28; Ica. 1:15; Irm. 14:12; Ĥaz. 8:18; Mixa 3:4

ad asen wcen afus di řweqt umi ten iřqef řyar. ¹³Mařar irebbiten nnek deg wařtas anect n tneddam nnek, *a* Yahuda, u iěaltaren i tessbeddem i nnei *n řřanam* nni deg wařtas anect n ibriden n Urcalim, iěaltaren mařend ad xasen wehhben tiwhibin n řebxur i Bael.’ ”.

¹⁴“Cek *maca* war t’ettar i řgens-a, war ttekkared ad asen trud niř ad asen tedeid, mařar Necc war ttesřiř di řweqt nni xafi dd i řa řayan zi ssibbet n řyar i ten iřeqfen.”.

Tacejjart n zžitun ieizzen tecmeđ

¹⁵“Min xef *tarezzu* temeizt inu di Taddart inu? Nnifaq *d wa*, aqa ařtas ttagg^wejen xak ak-d weysum iqeddsen. S *marra* tuěeffna i teggid, ma tzemmed *ead* ad tnegzed s řefrařet? ¹⁶“Tazitunt tazezawt, *a cem*, řemřařet, s řyiřet icnan di řewřifet!’, *ammu i* tuřa igga SIDI isem nnem, *maca řexxu* iqped as timessi am ittwaře řřes n iř n zžhir d ameqqran, uca ttwarřen řefruě nnes.

¹⁷SIDI n řeskarat, d wenni cem izžun, igga xam iř n řyar zi ssibbet n řyar i tegga taddart n Israil uřa d taddart n Yahuda i yixef nsen umi d ayi searen s tewhibin n řebxur i Bael.”.

Tudart n unabi Irmija di lxařař

¹⁸“SIDI iřja ayi ad ssneř uca *ammu i* ssneř, xenni tessecned ayi timegga nsen.

¹⁹Necc simant inu tuřa ayi am iř n yezmar n taddart, ittwanedhen i tyarst, mařar tuřa war ssineř aqa nitni nedyen ayi s min iřan d aeěffan *umi qqaren*: ‘Ejj aneř ad ndeyyeě tacejjart ak-d řyiřet nnes u ad tt nteřřa zi temmurt n yenni iddaren mařend isem nnes war t ttidaren ead.’ ”.

²⁰“SIDI n řeskarat, *a Cek* Řqađi iseggden nni ittjarraben tizřař d wuř, scen ayi nneqmet nnek, mařar necc sellmey ddeewet inu deg ifassen nnek.”.

²¹“S uyenni, ammu i iqpar SIDI x yeryazen n Eanatur, inni yarezzun řeemar nnek, qqaren: ‘War ttnab s Yisem n SIDI ařami war tmettid s ufus nneř.’ ²²S uyenni, *ammu i* iqpar SIDI n řeskarat: ‘Xzar, Necc ad ten xeğřeř: iřudriyyen ad mnten s ssif, iřenjiren d yessitsen ad mnten s řaz. ²³War ittřimi min iqqimen zžaysen, mařar Necc ad řarsen dd-ssiwđeř ict n *tecti* d taeěffant x yeryazen n Eanatur, deg usegğ^was nni di ten i řa xeğřeř.’ ”

11:13 Irm. 2:28

11:14 Irm. 7:16; 14:11

11:17 Irm. 2:21

11:19 ‘tacejjart’ - niř ‘addag’ (‘iddagen’).

11:20 ‘tizřař’ - niř ‘tizeřřin’.

11:20 1 řm. 16:7; 1 im. 28:9; lzhd. 7:10; 26:2; Asa. 2:23

Acetci n Irmiya

12¹“Maša necc ggur ad carræy akidek, *a* SIDI, Cek *ad tbaned* d amsegged. Qaæ amenni ttexsey necc ad siwreŷ akidek x řehkamat nnek: mayemmi abrid n iæffanen iseggem, *u* mayemmi iyeddaren řebda di arrařet?² Cek tezzud ten u nitni wtin ižewran, nitni yemyen-dd u iwyyen-dd řyigëet. Cek aqa tudsed aqemmun nsen, maca tigg^wejed x tizzař nsen...

³ Cek, *a* SIDI, tessned ayi, t^tttwarid ayi u tqeğbed uř inu, *ma* aqa-t akidek. Jbed i-ten am wuži i tyarřt u sqeddes i-ten i wass n řmewt...⁴ Mečarř ead i ya tekk temmurt tecden u afsu *aziza* ad yazey deg iyyar marra? S tuæffna n yenni din izeddyen, đeyyæen řmař d yejđad, mařar nitni qqaren: ‘Netta war ittwiři aneggar nney.’”

⁵ “Maša tuzzřed ak-d inni ittazzřen x idaren, nitni ssařaren cek, mammec tersed ad tegged *xenni* řamat ak-d iysan? Maša t^tttacid aqa cek di řaman myir di temmurt n řehna, mammec i ya tegged *xenni* di cbarq iqqnen n *yeyzar n* L'Urdun? ⁶ Mařar uřa d aytmac d taddart n babac, uřa d nitni yeddaren cek, uřa d nitni syuyyun s jhed awarni ac. War ten ttiqqim, waxxa ssawařen akidek mliř.”

X Yahuda u x řegnus i d as-dd innđen

⁷ “Nec semřey di taddart inu, Nec nđareŷ tasyart inu. Tenni isseizz řemar inu sellmey tt deg ufus n řeedyan nnes. ⁸ Tasyart inu tedweř-dd akidi am ijj n wayrad deg wezyar. Tessgaæed-dd akidi tmijja nnes, x uyenni Nec dewreŷ carrhey tt...⁹ Tasyart inu i Nec *am* ujđid ibeqqđen ittkeccaden, ttennden as ijđad ikeccden. Kkarem, munem-dd, marra řmař n yeyyar, ejj i-ten ad dd-asen řima ad ccen!

¹⁰ Imeksawen ařtas xarrben amarjue inu n uđiř, æfsen x yeyyar inu, aqa arrin iyyar icizzen inu d ijj n řexřa ixwa...¹¹ Arrin *iyar* d řxirbet, aqa ittwaxarreb, izzeř zzati icđen. Marra tammurt txarreb minzi uřa d ijj war d as yecqi. ¹² X marra tiwririn iqeccaren di řexřa usin-dd imtehřayyen, mařar ssif iřarđ zi řřarf n temmurt ař řřarf *nneyni* n temmurt. War din bu řehna i marra ddat.

¹³ Nitni zaræen irden, *maca* mjaren isennanen, nitni uřřen, maca břa inadan. Nitni ad sseđřan x řřabet nwem zi ssibbet n řřaduq n weđđab n SIDI.”

12:1 Ayub 21:7; Izhd. 73:11,12; řab. 1:3

12:2 ‘tizzař’ - s Teibranit ‘uř’.

12:2 Ica. 29:13

12:3 ‘Qeddes i-ten’ - ixs ad yini ‘řarrem i-ten’.

12:3 Izhd. 17:3; 139:1; Irm. 11:20

12:4 Irm. 4:25; 7:20; 9:10

12:6 Awřn. 26:25

12:8 ‘ažarř’ - niŷ řřabet’ niŷ ‘tažgant’.

12:9 Irm. 7:33

12:10 ‘imeksawen’ - niŷ: ‘iničan’.

12:10 Irm. 6:3

12:13 Lawi 26:16; Aewd. 28:38

¹⁴“Ammu i iqqar SIDI: ‘Marra ajjaren inu ieffanen nni i ya iħadan tasyart inu i wciy i řgens inu Israil d tasyart, xzar, Necc ad ten qeřeey zi temmurt, *maca* taddart n Yahuda ad tt qeřeey zi řwest nsen..

¹⁵Awarni řami ten qeřeey, ad dd-dewřey u ad xasen ħinney uca Necc ad ten arrey ad eqqben, kuř ijy řar tesyart nnes u kuř ijy řar temmurt nnes. ¹⁶Xmi i ya řemden s tidett ibriden n řgens inu maħend ad jjaġen řar Yisem inu: ‘S tidett am iddar SIDI!’, amecnaw mammec nitni ssřemden řgens inu maħend ad jjaġen řar Bael, *xenni* ad ttwasbedden nitni di řwest n řgens inu. ¹⁷*Maca* mařa nitni war ttexsen ad sřen, *xenni* Necc ad qeřeey řgens nni uca ad ten areddġey, *ammu i* iqqar SIDI.”.

Abyas n řeqten

13¹“Ammu i d ayi inna SIDI: ‘Uyur, sey i yixef nnek ijy n webyas n řeqten uca beys i-t x tejeinnatin nnek, *maca* war t teji ad yadef deg waman!’

²Necc syiy ijy n webyas elaħsab awař n SIDI uca beysey t x tejeinnatin inu.

³*Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI i twařa wiss tnayen, inna: ⁴“Ksi abyas i tesyid, wenni tbeysed x tejeinnatin nnek uca kkar, uyur řar *yeyzar n* Lfurař uca ffar i-t dinni di tazzeet n jjarf.” ⁵Necc uyurey uca ffarey t řar Lfurař, am mammec tuya d ayi yumur SIDI.

⁶Awarni i wařtas n wussan inna ayi SIDI: “Kkar, uyur řar Lfurař uca ksi ssenni abyas nni d ac umurey maħend ad t teffared dinni.” ⁷*Xenni* uyurey řar Lfurař uca řziy u kksey-dd abyas zeg wemcan mani t tuya ffarey. Xzar, abyas ideyyee, war iġi min umi ya infie ead.

⁸*Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI, inna: ⁹“Ammu i iqqar SIDI: ‘Ammu i ya ssdeyyeey nnfaxet n Yahuda uřa d nnfaxet tameqqrant n Urcalim. ¹⁰Řgens-a aeėffan wenni yugin ad iseř řar wawařen inu, wenni ideffaren řeqsaħet n wuř nnes uca yaredddef irebbiten nneyni maħend ad ten isexxar u ad asen yađar, *řgens-a* ad idweř amecnaw abyas-a i war ineffeen i walu ead.¹¹Mařar mammec iqqen webyas i tejeinnatin n weryaz, ammu i arriy marra taddart n Israil d marra taddart n Yahuda ad řari qqent, *ammu i* iqqar SIDI, maħend ad iřint d řgens inu d Yisem inu d ccan inu d ueuġi inu, *maca* nitni war sřin ca.”

Iqedduħen iccuren s binu

¹²“Cek ad asen tinid awař-a: ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: Qae ayarrař ad ittwaccur s binu. *Xenni* ad ac inin nitni ‘Ma *zeema* neccin war nessim simant nney nican, aqa qae ayarrař ad ittwaccur s binu?’ ¹³*Xenni* ad d asen tinid: ‘Ammu i iqqar SIDI: Xzar, Necc ad arrey ad scaren marra imezday n

12:14 Aewd. 30:3; Irm. 32:37

12:17 Ica. 60:12

temmurt-a, uša d ijeğiden nni iqqimen x řearc n Dawud, uša d ikehhanen d inabiyyen d marra imezday n Urcalim. ¹⁴Necc ad ten wtey di iwetwiten, ijj ak-d wenneyni, ibabaten munen ak-d ihenjiren, *ammu i* iqqar SIDI. Necc war tthinniy, war sseizziy u war arehħmey maħend war ten ttdeyyiey.’ ”

SIDI issawař s imedya nneyni

¹⁵“Sřem u wcem amezzuř, war ttnefxem, mařar SIDI issiweř. ¹⁶Wcem ccan i SIDI, AREBBI nwem, qbeř i dd řa tas tağest u qbeř i řa nqarden idaren nwem x idurar ibbubsen, *am* t’trajam tifawt, *waxxa* Netta ad tt yarr d tiři n unuri uša d aseynu ibbumbes..¹⁷*Maca* mařa kenniw war tesřim *ead*, *xenni* ad iru řemar inu di tnuffra x nnfaxet *nwem*, ad iksi deg imetřawen, uca ad dd-ssehwan imetřawen zi tiřawin inu, mařar taħimart n SIDI aqa t’ttwandeh di tmeħbast.”

¹⁸“Ini i ujeğid d yemmas n ujeğid: ‘Swađeem ixef nwem, qqimem deg wemcan ihwa, mařar tamrist nwem icuwwaren tewđa awem-dd x uzeğif.’

¹⁹Twabelleent tneddam n *Temmurt n* Ljanub, uca uša d ijj war tent yarezzem. Aqa ittwandeh marra Yahuda, ittwandeh imun. ²⁰Sgaeddem tiřawin nwem, u xzarem, man wen i dd-yusin zi ccamal! Mani teğa tħimart i d am immewcen, uğı nmem icewwaren? ²¹Min i řa tinid mařa Netta ittegg inni i tessřemded maħend ad iřin d imeddukař nmem ieizzen d azeğif xam? Ma war cem dd-menneen řewjee am ict n temřart ittarwen?’ ”

²²“Xmi i řa tinid deg wuř nmem: ‘Mayemmi i d ayi iřqef *marra* aya?’, *ssen aqa*: ‘X ubarru n řmuesiyyet nmem ttwasgaedent xam timmawin *n warruđ*, ttwadeğen inirzen nmem’.. ²³Ma izemmar ijj *n weryaz* zi *temmurt n* Kuc ad ibeddeř smex n teřmect nnes? Niř ayiřas areqqieen nnes? Ma tzemmarem uša d kenniw *xenni* ad teedřem, *kenniw* inni innumen tuęeffna. ²⁴S uyenni Necc ad ten sszuzarey am uřum nni iřawen s uřuđi n usemmiđ n řexřa.. ²⁵Wa ggur ad yiři d zžhar nmem i d am dd-ikkaren zzayi, ammu i iqqar SIDI, minzi cem t’ttud ayi u t’ttecřed x ixarriqen. ²⁶*Xenni* uša d Necc ad ssgaedeey ibeħruren *n warruđ* nmem řares ař tiwa ařembub nmem uca ad řaren řefđiħet nmem: ²⁷zzina nmem d usneħneħ inezren nmem, farq-ccyeř nmem infedħen. X tewririn u deg iyyar zriř nneawat nmem n řřanam. Uct xam, *a* Urcalim, war t’ttwasizdigeđ ca! Ař meřmi ead awarni man aya?”

13:16 lzhđ. 44:20

13:17 lğid. 1:2,16

13:20 ‘i d am immewcen’ - ixs ad yini ‘i immewcen i yeğis n řihyun’.

13:22 lca. 47:2,3; lrm. 5:19; 16:10

13:24 ‘asemmiđ zi řexřa’ - niř ‘asemmiđ zi tnariwin’.

Awař n SIDI x řazay ameqqran

14¹Awař n SIDI i dd-yusin ġar Irmiya x řazay ameqqran.
²“*Tammurt n* Yahuda tecđen uca tiwwura nnes heyyfent, qqimen nitni x temmurt *s werrud* d abarcen, uca tġuyyit n ucetci n Urcalim tgaæed ġar ujenna. ³Ayt n jjeħd sekken ixemmasen nsen imuqřiren ġar waman. Řami dd-usin nitni ġar wanuten n wenzar, war daysen ufin aman. Nitni eqben-dd s ibuqaren nsen xwan, sseđħan, ucin s ubarreġ uca řehħfen i uzeġif nsen, ⁴minzi t^ettwacarreg temmurt, maġar war din anzar di temmurt. Ifeġaħen ttseđħan, ttřehħafen i uzeġif nsen. ⁵Maġar řa d tudadt deg iyyar turuw-dd, *maca xenni* tesmeħ di mmis, minzi war din iqqim arrbie ead. ⁶Iġyař n řexřa bedden x tewririn iquccaren, sşatan ġar řeewin am wuccanen n řexřa. Tiřřawin nsen xesyent maġar war iqqim wefsu *aziza* ead.”

⁷“Waxxa cehħdent xaney řmuşiyyat nney, *a* SIDI, egg i-t di tġwee n Yisem nnek, maġar aweddar nney deg wařřas, aqa nexđa akidek. ⁸*Cek* d Řayas n Israil, *cek* d Amsenjem nnes di řweqt n řehşaret, mayemmi i ġa tiřid am ijj n ubarrani di temmurt, am ijj n umsebrid ittnusan ġiřet waha? ⁹Mayemmi teġid am ijj n weryaz iweddaren, am ijj n bu-teġruđt i war izemmaren ad ifekk? Aqa *Cek* di řwest nney, *a* SIDI, Isem nnek ittwabarreħ xaney, war dayney semmeħ!”

¹⁰“Ammu i iqqar SIDI x řgens-a: ‘Tuġa ieġeb asen ad teleen, war sseizzen x iđaren nsen. S uyenni SIDI war xasen yarđa. Řexxu ad yidar Netta řmuşiyet nsen uca ad ixexęş ddnub nsen.’”

¹¹Inna ayi SIDI: “War t^ettar i řgens-a maħend ad yiři mliħ! ¹²Waxxa žummen, Necc war ttesřiy ca ġar tġuyyit nsen, *waxxa* nitni iwyen ict n tġarřt n wecmađ d ict n tewhibt n řyiġet, Necc war xasen arđiy ca, maġar Necc ad ten qđiy s ssif d řaz d tġaen.”

¹³*Xenni* nniy necc: “Wayyaw, a Sidi inu, SIDI, xzar, inabiyyen qqaren asen: ‘Kenniw war tzarrem ssif, war ittiři řaz, maġar Necc ad awem wcey řehna d tidett deg wemcan-a’” ¹⁴Inna ayi SIDI: “Inabiyyen ttnebban s ixarriqen s Yisem inu. Necc war ten dd-ssekkey u war ten umurey u war kidsen ssiwřey. Nitni ttnabben tamezriwt war iġin, aæezzem, min ibeđřen uřa d acmat n wuř nsen.”

¹⁵“S uyenni, ammu i iqqar SIDI: ‘X inabiyyen nni ittnebban s Yisem inu, waxxa Necc war ten dd-ssekkey ca, uca qqaren: War ittiři ssif uřa d řaz di temmurt-a!, aqa inabiyyen nni ad ttwaqđan s ssif d řaz. ¹⁶Řgens umi nebban, ad immenđar deg ibriden n Urcalim zi ssibbet n řaz d ssif, uca war ittiři wi ten i ġa ineđřen: nitni, timġarin nsen, iħenjiren nsen d tħenjirin nsen. Ammu d xasen i ġa zeġeey řġar *n yixef* nsen.’”

14:6 Irm. 12:4

14:11 Uf. 32:10; Irm. 7:16; 11:14

14:12 Awřn. 1:28; Ica. 1:15; Irm. 6:20; 7:21,22; 11:11; Ĥaz. 8:18; Mixa 3:4

14:14 Irm. 23:21; 27:15; 29:8,9

Acđan n unabi

¹⁷“S uyenni ad asen tinid awař-a: ‘Imeřřawen ad dd-ssefyent zi tiřřawin inu ad dd-hwant, ġiřet d wass, břa qeřřu!’ Mařar t’ettwarř teezarect, iğis n řgens inu, s tarezzit d tameqqrant, s uyezzim itteqqes ařřas..¹⁸ Xmi i řa ffyeř, řar yeyyar, aqa da inni ittwasnuqqben s ssif, u xmi i řa adfey řar tendint, xzar, inni ihercen s řaz! Anect n inabiyyen, anect n ikehhanen t’ettličen deg ict n temmurt i war ssinen. ¹⁹Ma tendared Cek Yahuda marra? Ma icarreh řeemar nnek řihyun? Mayemmi i d aney tewtid ammu ařami war d aney iqqim bu ugenfu? Sittimen ad yiři řehna, maca war din amcan i řxar, u deg ijj n řweqt n ugenfi, *maca* xzar, *myir* asnexřic..²⁰ A SIDI, neccin war nessin řřar nney d řmuęřiyyet n ibabaten nney, mařar neccin nexđa akidek..²¹ War d aney sseřqara ca di řřwee n Yisem nnek, war sseřqara řearc n ueuđi nnek. Idar aney, war tarezza Řeahd i kidney teggid! ²²Ma aqa din jar lařnam ifennan n řegnus nni izemmaren ad wcen anřar, niy iccat ujenna s wenřar s simant nnes? Ma war iđi d Cek, a SIDI, AREBBI nney? S uyenni ad Cek nrja, mařar Cek i ittegggen marra aya.”

Twarrit n SIDI x unabi

15¹Inna ayi SIDI: “Waxxa mařa ibedd Musa d Camwil zcat i wudem inu, ead war ittiři řeemar inu ak-d řgens-a. Sigg^wej i-ten zi zcat n wudem inu, ejj i-ten ad uyuren..² Xmi d ac i řa inin: ‘Mani i řa nuyur?’, *xenni* ad asen tinid: ‘Ammu i iqqar SIDI: Wi *iđan* i řmewt, řar řmewt, u wi *iđan* i ssif, řar ssif, u wi *iđan* i řaz, řar řaz, u wi *iđan* i tmeřbast, řar tmeřbast!’³ Ad ten xeđřey s arebea n webriden, *ammu i* iqqar SIDI: s ssif ařami i řa ttwanyen, s yiřan ařami *ten* jarren zeg webrid, s iđad n ujenna d řewřuc n temmurt ař i řa ttwařarđen u ad ttwareddřen..⁴ Necc ad ten jjeř ad xasen azzřen di marra tigeldiwin n ddunect, zi ssibbet n Manassa, mmis n Hızqiya, ajeđid n Yahuda, d axřaf zi min igga di Urcalim..

⁵Mařar man wen umi i řa tezziğed, a Urcalim? Wi d am i řa isřřissfen niy wi dd i řa iffřen zeg webrid mařend ad xam isseqsa x umeddur nnem?.

⁶Kenniw tsemřem dayi, *ammu i* iqqar SIDI, kenniw tdewřem řar đeffar. S uyenni i řa sswizzđey afus inu đidd nwem uca ad kenniw areddğey. Necc dewřey neddmey s uřinni xawem..⁷ Necc ad ten ssuzzarey s řuđ di tewwura

14:17 Irm. 13:17; Igd. 1:16; 2:18

14:19 Irm. 8:15

14:20 Izhd. 106:6; Dan. 9:8

14:22 Izhd. 135:7; 147:8; Ica. 30:23; Irm. 5:24; 10:13

15:1 Uf. 32:14; 1 řm. 7:9; řaz. 14:14

15:2 Zak. 11:9

15:3 Lawi 26:16; Irm. 7:33

15:4 Aewd. 28:25

15:5 Ica. 51:19

15:6 Irm. 5:7

n temmurt. Necc keccdey ihenjiren zi řgens inu uca sshellkey t. Nitni war dd-wiřen ca zeg ibriden nsen *ieffanen*.⁸ Tijjař nsen ad iřint wesent x yejdi n řebhurat. Necc ggur ad xasen dd-yeđřey, x yemmas n uđudri, ijj n umtehhay di řtya n wass. Deyya ad xasen wđiy s tigg^wudi d unexřie.⁹ Tenni i dd-yurwen seba n ihenjiren, tewđa řar temmurt. Nettat tedřeq i buhbeř nnes, teyři tfuct nnes am ięa ead d wass. Nettat t^ettseđđa uca t^ettetřef i-tt i-dd řefđihet. Min iqqimen zwaysen ad t wcey i ssif zzat i wudem n řeedyan nsen.”

Amenyi n Irmija

¹⁰“Uct xafi, yemma, aqa cem turwed ayi-dd: ijj n weryaz n umcubbec, ijj n weryaz n umenyi i marra tammurt. Necc war d asent arđřey uca nitni war d ayi tt^etursen, waxxa amenni marra neeřen ayi.”¹¹ Inna SIDI: “*Ah*, mařa Necc war tteggey s tcuni ak-d min iqqimen *n řgens* nnek, mařa Necc war dd-usiy řarek i řeedu deg ict n řweqt d taeffant u deg ict n řweqt n řehřaret.”¹² Ma izemmar bnadem ad yarž uzzař, uzzař dd-yusin zi ccamal nię nnhas?

¹³ Agřa nnek d řeknuz nnek ad ten wcey d takecadt i řegnus, břa ttaman, zi ssibbet n marra ddnub nnek uca *aya* di marra tammurt nnek.¹⁴ Necc ad cek sseedy ak-d řeedu nwem řar ict n temmurt nni war tessined ca, mařar s weyđab inu tarya tmessi nni i řa iqqimen tcemmed đidd nwem.”

¹⁵“*A SIDI*, Cek tessned tt, idar ayi uca řha-dd akidi! Ntaqem ayi zeg yenni d ayi iđeffaren! War d ayi ttekkes am řarek ttasie n řxađar ařas. Ssen aqa necc ad xak ksiy řear di řtwee nnek.”¹⁶ řar ad ttwafen wawařen nnek, ad ten ccey deyya. Awař nnek tuya-t i necc d arcuq d řefrahet i wuř inu mařar ittwabarreh Isem nnek di tiwa inu, *a SIDI*, AREBBI n řeskarat.

¹⁷ Necc war ttymiy ca deg wegraw n yenni istehzan, war neggzeý s řefrahet. Zi ssibbet n ufus nnek ttymiy wehđdi, mařar tecured ayi s wesxed nnek..

¹⁸ Mayemmi řehriř inu iddar řebda u mayemmi war izemmar uyezzim inu emmarř ad iggenfa, ma netta yugi ad iggenfa? Ma s tidett aqa Cek am waman inhewřen inni war di ięi řaman?”

¹⁹“*S uyenni*, ammu i iqqar SIDI: ‘Mařa cek tdewřed-dd, Necc ad cek arrey ad dd-tdewřed u ad tbedded zzat i wudem inu. Mařa tessuffyed min iyřan zi jar min war isekkwaw walu, ad tiřid amecnaw uqemmum inu. Ejj i-ten ad řarek

15:7 Irm. 4:11

15:8 ‘x yemmas n uđudri’ - xzar eawed Irm. 15:9.

15:9 Eam. 8:9

15:10 *afessar* - anabi Irmija issawař.

15:10 Ayub 3; Irm. 20:14-18

15:12 Irm. 6:28

15:13 Irm. 17:3

15:14 Aewd. 32:22

15:15 Irm. 11:20

15:17 Izhd. 1:1

15:18 Ayub 6:15-30; Irm. 30:15

dd-dewřen, maca cek war tzemmed ad ɣarsen dd-tdewřed.²⁰ Maɣar Necc ad cek ggey i řgens-a d řhid imetnen n nnhas. Ad xsen akidek mmenyən, *maca* nitni war zemmeden ad cek arenyən, maɣar Necc akidek hima ad cek ssnejmey u hima ad cek fekkey, *ammu i* iqqar SIDI.²¹ Necc ad cek fekkey zeg ufus n ieffanen u Necc ad cek fdij zeg wemnae n ayt n bu-řexcunet.”

SIDI issawař ak-d Irmija

16¹Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, inna:
²“War ttawi tamɣart i yixef nnek u war ɣarek ttiřin iħenjiren d tħenjirin deg wemcan-a, ³maɣar ammu i iqqar SIDI x iħenjiren d tħenjirin i dd ɣa ittawurwen deg wemcan-a u x yemmatsen i ten dd-yurwen u x babatsen i ten dd-ijjin di temmurt-a: ⁴‘Nitni ad mmten s ibriden iwearen ařtas, war xasen ceřten u war ten neřřen, nitni ad dewřen d řeybar i wudem n temmurt uca ad ttawaęezen s ssif d řaę u řxecbat nsen ad dewřen d macca i ijdađ n ujenna d řewħuc n řexřa.’”

⁵“Maɣar ammu i iqqar SIDI: ‘War ttadef ɣar ict n taddart n wecđan u war ggur ad tewted agejdur u war areħhem, maɣar Necc kksey řehna inu x řgens-a, tamexsiwt inu icewwaren d arrehmet, *ammu i* iqqar SIDI.’ ⁶Imeqqranen d imezyanen ad mmten di temmurt-a. War ten neřřen u war xasen ccaten agejdur u war xebbcen ixef nsen niy ad ssuccaren ixef nsen di řtwee nsen..
⁷War d asen ittwarę weyrum zi ssibbet n wecđan hima ad eezzan ca n yijjen x ij n umetti, u war d asen tticen ad swen zeg uyarraf n uezzi x babas niy yemmas.

⁸War ttadef ɣar taddart mani tteggan zardet maħend ad teqqimed ɣarsen i macca d tsessit. ⁹Maɣar ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil: ‘Xzar, Necc ad sbeddey ztat i řtawin nwem deg wemcan-a tmijja n warcađ d tmijja n řefraħet, tmijja n muřay d tmijja n tesřit.’”

¹⁰“Xmi i ɣa tbarrħed marra awařen-a i řgens-a uca nitni ad sseqsan: ‘Mayemmi iqqar SIDI marra řar-a ameqqran xaney u min *iġan* d ljarima nney u min iġan d ddenb nney i negga neccin ak-d SIDI, AREBBI nney?’ ¹¹*Xenni* ad asen tinid: ‘Maɣar ibabaten nwem semħen dayi, *ammu i* iqqar SIDI, uca uyuren awarni i irebbiten nneyni uca sexxaren u uđaren asen, maca semħen dayi u war ħđin Ccarica inu. ¹²U kenniw simant nwem maca teggim mahu i ibabaten nwem, minzi xzar, kuř ij zwaywem iđaffar řeqsaħet n wuř aeħħan nnes ařami kenniw

15:20 Irm. 1:18

16:4 Irm. 7:33; 9:22; 14:16; 15:2,3; 25:33; 34:20

16:6 Lawi 19:28; Aewd. 14:1

16:9 Ica. 24:7,8; Irm. 7:34; 25:10; Ĥaz. 26:13

16:10 Irm. 5:19

war dd ɣari tesřim *qae*.¹³ S uyenni ad kenniw hejjarey ɣar barra zi temmurt-a ɣar ict n temmurt i war tessinem kenniw uřa d ibabaten nwem, uca dinni i ɣa tæebdem irebbiten nneyni, ass d ɣiřet, minzi Necc war ɣarwem-dd ttarzifey ead s ca n řxađar.’ ”.

¹⁴“S uyenni, xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI war d as qqaren ead: ‘S tidett am iddar SIDI nni i dd issuffyen ayt n Israil zi Miřra!’ ”.

¹⁵ maca: ‘S tidett am iddar SIDI wenni dd-issuffyen ayt n Israil zi temmurt n ccamal u zi marra timmura mani xasen yuzzeř!’ Minzi Necc ad ten arrey ɣar temmurt nni wciy i ibabaten nsen.

¹⁶ Xzar, Necc ad ssekkey ařtas n ineymaren n iseřman, *ammu i* iqqar SIDI, inni ten i ɣa ymaren, u xenni ad ssekkey ařtas n ineymaren nni xasen i ɣa yazzeřen zi mkuř adrar u zi mkuř tawrirt u zeg ifeđiqen jar řejruf. ¹⁷ Maɣar tiřawin inu ttwařant marra ibriden nsen, nitni war zemmaren ad zzayi nnuffaren uca řmueřiyet nsen war tzemmar ad tennuffar zzat i tiřawin inu. ¹⁸ Amezwar ad xeřfey s uđeffus *marra* řmueřiyet nsen d marra ddnub nsen, minzi nitni sseřğten tammurt inu. Nitni ccuren tasɣart inu s řxecbat n nneawat n řřanam nsen u s jjeayef nsen.”.

¹⁹ “A SIDI, Cek d Jjehd inu d Adurri inu d Arwař inu deg wass n řeřřaret. Ad ɣarek dd-asen řegnus zeg ineggura n ddunect, ad inin: ‘Tasɣart nni řřen ibabaten nney, *dayes myir* acmat d *aebed n řexyařat* ibetřiřen, timesřayin i war ineffen.

²⁰ Ma izemmar bnadem ad igg irebbiten i yixef nnes? Nitni *maca* war řin d irebbiten. ²¹ S uyenni, xzar, Necc ad ten arrey ad cehden, uřa d twařa aya ad ten arrey ad cehden aqa d afus inu d jjehd inu. Nitni ad ssnen belli Isem inu ‘SIDI’ ”.

SIDI issawař x ddnub n Yahuda

17¹ “Ittwaxbec ddenb n Yahuda s pluma n wuzzař, s txeft n dyamanti di teřwiřt n wuř nsen u deg waccawen n iealřaren nnek,² am mammec ttidaren tarwa nsen iealřaren nsen d trebbin nsen n cwarti ɣar tcejjura

16:12 ‘uř aeefan nwem’ - s Teibranit ‘uř aeefan nnes’.

16:12 Irm. 3:17; 7:26; 9:14; 11:10; 13:10; 17:23

16:13 Aewd. 4:27; 28:64,65

16:14 Irm. 23:7,8

16:17 Ayub 34:21; Awřn. 5:21; Irm. 32:19

16:18 Irm. 3:2; Ĥaz. 43:7

16:21 Irm. 33:2

17:1 Irm. 11:13

tizizawin x tewririn yueřan.³ Adrar inu deg iyyar d wagřa nnek d marra řeknuz nnek ad ten wcey d takeccađt, uřa d řegęudi nnek *mani t'ittwehhbed ddbayeř*, zi ssibbet n ddnub di marra tammurt nnek.⁴ *Xenni* ad tarxud zi tesęart nnek nni d ac wciy u man aya zi ssibbet n *ddnub n* yixef nnek. Necc ad cek ggeę d ismey n řeedyan nnek deg ict n temmurt i war tessined ca, minzi kenniw tessaryem timessi s weyđab inu, tenni i ęa iqqimen tcemmed i řebda.”

⁵“Ammu i iqqar SIDI: ‘Ad ittwaneř weryaz nni ittcařen x bnađem uca igga ddat d uyiř nnes *i xef ittēmmēd*, u wenni uř nnes ięeyyed x SIDI.⁶ S minzi ad yiři d řeerear di řexřa, wenni war ittacan x minni dd i ęa yas min icnan, d wenni i ęa iqqimen deg imucan ittwacemđen s řehmu di řexřa, di tmeęađt d temmurt war izdiyen.⁷ Ad ittwabarek weryaz nni ittcařen x SIDI d wenni iggin SIDI d řaman nnes.⁸ Ad yiři am tcejart i ittwazzun ęar tięezratin n waman, tenni iwtin ięewran nnes ęar teęzart. War tessin ca meřmi dd i ęa yas řehmu u tifray nnes ad qqiment d tiziyzawin. Deg ijj n useg^was n řaęay war t'ettisřiw ca uca war t'ttbeddi ad teksi řyięet nnes.”

⁹“Uř d aýeddar sennej x kuřci, war izemmar ad iggenfa, wi izemmarenen ad t issen? ¹⁰Necc, SIDI, arezzuę deg wuř u ttjarrabey tięzař, ģima ad xeęseę kuř ijj ełahsab tibrudin nnes, ełahsab řyięet n tmeęga nnes.¹¹ Am ict n tsekkurt i issęuđtyen x *tmeęařin* nni war dd-turuw, ammu i ięa wenni iggin aęřa, *maca* war ięi s řheqq. Di řwest n wussan nnes ittxeęša ad daysen ismeę u ęar uneggaru nnes ad idweř d abuhaři.”

¹²“Ijj n řearec igdaren s ueuęi i yueřan ađtas zeg umezwaru, *ammu i yeęa* amcan n Zzawect nney Iqeddsen. ¹³*Cek* d řayas n Israil, *a* SIDI, marra inni xak ięeyyden, ad nfeđęen. Inni xafi ięeyyden, ad twarin *ismawen nsen* di *teejjact* n ucař, maęar nitni semęen di SIDI, řeunřar n waman iddaren.¹⁴ Sgenfa ayi, SIDI, ammu i ęa ttwasgenfię, senjem ayi, ammu i ęa ttwasnejmę, maęar *Cek* d izři n uęebbeę inu. ¹⁵Xzar, nitni qqaren ayi: ‘Mani ięa wawař n SIDI? Ejj i-t ad dd-ixecc!’ ¹⁶Necc eęmarř war ģsareę ixef inu maęend ad iřię d ameksa awarni ac, war mmeęřię ęar wass n arziyyet. *Cek* tessned t. Min i d ayi dd-yusin x iyencicen inu, iffey-dd zzat i tiđtawin nnek. ¹⁷War d ayi snexřie ca, *Cek* d adurri inu deg wass n řęar.¹⁸ Ejj inni d ayi iđaffaren ad nfeđęen, *maca* war d

17:2 Irm. 2:20

17:3 Irm. 15:13

17:4 Aewd. 28:68; Irm. 15:14; 16:13

17:5 ‘ittēmmēd x weysum’ - ixs ad yini ‘ittēmmēd x bnađem niy x řmař’.

17:7 Izhđ. 2:12; 34:9; Awřn. 16:20; Ica. 30:18

17:8 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

17:8 Izhđ. 1:3

17:10 ‘tizzař’ - niy ‘tigežřin’.

17:10 1 řm. 16:7; Izhđ. 7:10

17:13 Izhđ. 73:27; Ica. 1:28; Irm. 2:13

17:15 Ica. 5:19; 2 Bę. 3:4

17:17 Irm. 16:19

ayi iji ad nfeđhej, ejj i-ten ad nxeřeen, maca war d ayi iji ad nxeřeey. Siweđ-dd xasen ass n řyar uca arzi ten s ict n tarezzit s weđfas.”

¹⁹“Ammu i řari dd-issiweř SIDI: ‘Uyur uca bedd di tewwart n ihenjiren n řgens, *tawwurt* i zi dd-ttadfen ijeđiden n Yahuda u i zi dd-tteffyen nitni u *egg ammu* di marra tiwwura n *tendint* Urcalim ²⁰uca ini asen: ‘Sřem i wawař n SIDI, kenniw ijeđiden n Yahuda d marra Yahuda d marra imezday n Urcalim inni dd-ittadfen zi tewwura aya. ²¹Ammu i iqqar SIDI: Hđam x ixef nwem ad tarbum řeđmeř deg wass n ssebt u ad t tessidfem zi tewwura n Urcalim! ²²Deg wass n ssebt war tessuffuyem ca kenniw uřa d ijj n řeđmeř zi tudrin nwem u war t^etteggem uřa d ict n řxedmet. Kenniw ad tessqeddsem ass n ssebt am mammec weřřiy babatwem.’”

²³“*Maca* nitni war sřin ca u war d ayi wcin amezzu y nsen, nitni *maca* yennan ayi, war sřin u war ksin aweddeb.”

²⁴“Mařa tesřim-dd řari mliř, *ammu i* iqqar SIDI, ad yiři řami war tessidfem řeđmeř zi tewwura n tendint-a u řami i řa tessqeddsem ass n ssebt u war dayes t^etteggem uřa d ict n řxedmet, ²⁵*aqaxenni* ad dd-adfen ijeđiden d řhukkam zi tewwura n tendint-a, inni iqqimen x řearc n Dawud, inni ineddhen ikarruten d iysan, nitni d řhukkam nsen, iryazen n Yahuda d imezday n Urcalim, u tandint-a ad dayes qqimen zeddyen imezday nnes i řebda. ²⁶Nitni ad dd-assen zi tneddam n Yahuda u zi jwayeh i dd-innden i Urcalim, u zi temmurt n Binyamin, u zi Temmurt Iwařan, zi Temmurt n Idurar u zi Ljanub, nitni ad awyen tayarřt n wecmeđ d řsedqet n tyarřt d tewhibt n *řyiget* d jjawi uca ad awyen tawhibt n uqadi di Taddart n SIDI.

²⁷*Maca* mařa kenniw war řari dd-t^etesřim řima ad tessqeddsem ass n ssebt u řima ad tadfem zi tewwura n Urcalim s ijj n řeđmeř deg wass n ssebt, *xenni* Necc ad ssaręey ict n tmesi di tewwura nnes nni i řa iccen řeqřur n Urcalim u war gğur emmarř ad tessi.”

Irmija di taddart n uqeddar

18¹Awař nni dd-yusin zi SIDI řar Irmija, inna:
²“Kkar, hwa řar taddart n bu-třaxt. Dinni i řa jje y awařen inu ad ttwasře n.”³ *Xenni* hwi y řar taddart n bu-třaxt, uca xzar, ufi y t ixeddem ict n řqecęet x

17:18 Izhđ. 35:4; 40:15; Irm. 15:15

17:21 Nař. 13:19

17:22 Uf. 20:8; 23:12; 31:13; řaz. 20:12

17:23 Irm. 11:10; 13:10; 16:12

17:25 Irm. 22:4

18:2 ‘aqeddar’ - ni y ‘bu-třaxt’.

izra *ittenden*.⁴ Ixsar uyarraf nni tuya ittegg n t̄raxt, deg ufus n bu-t̄raxt. Netta igga zzayes eawed ijj n uyarraf nneyni, am mammec i d as ittyiř d lemlih i bu-t̄raxt maħend ad t igg.

⁵ *Xenni* yusa-dd ħari wawař n SIDI, inna:

⁶ “Ma war zemmarey Necc ad ggey akidwem am bu-t̄raxt wanita, *a* taddart n Israil, *ammu i* iqqar SIDI. Xzar, am t̄raxt deg ufus n bu-t̄raxt, ammu i teġam deg ufus inu, *a* taddart n Israil!⁷ Ict n twařa ad ssiwřey x ijj n řgens u x ict n tgeldit aqa ad *t* qeřeey, ad *t* hedmey u ad *t* teħħiy.⁸ *Maca* mařa řgens nni x ssiwřey, ad dd-idweř zi tuseffna nnes, *xenni* ad nedmey zi řyar i tuya nwiy ad as t ggey.⁹ Ict n twařa nneyni ad ssiwřey x ijj n řgens u x ict n tgeldit belli ad *t* ssbeddey u ad *t* zzuř.¹⁰ *Maca* mařa ad yegg min iġan d aeffan di tiřawin inu umi war ttesřin řar tmijja inu, *xenni* ad nedmey x min icnan i nniy ad kidsen t ggey.¹¹ *Xenni* řexxu, siweř ak-d iryazen n Yahuda u ak-d imezday n Urcalim, ini: ‘*Ammu i* iqqar SIDI: Xzar, Necc sswejdey ijj n řyar řidd nwem u Necc ttxarrařey deg ijj n wenway xawem. Dewřem-dd *xenni*, kuř ijj zeg webrid nnes aeffan, u eedřem ibriden nwem d tmeġga nwem.¹² *Maca* nitni qqaren: řayas walu! Neccin ad neđfar inwayen *n yixef* nney uca ad negg kuř ijj ełahřsab řeqsařet n wuř nnes!’ ”.

¹³ “S uyenni, ammu i iqqar SIDI: ‘Seqsam řegnus, man wen isřin *emmarř* am wa? Tazarect n Israil tegga ijj n nnei d ameqqran.¹⁴ Ma ad iħeyyed *emmarř* wedfeř n Lubnan zeg ict n teřđart deg iyyar? Ma ad azyen *emmarř* waman isemmađen ittazřren i dd-yusin zi řagg^{waj}?¹⁵ *Maca* waxxa amenni ittu ayi řgens inu. Nitni ttawyen tiwhibin n řebxur i *řexyařat* ibeřřren inni ten ijjin ad nnqarđen deg ibriden nsen, di jjurat n wečar uya, maħend ad uyuren deg izubaq n ijj n webrid war iwitiř,¹⁶ maħend ad arren tammurt nsen d řxarbet, i tseđħact i řebda. Qač wenni ssenni i řa ikken, ad innexře, ad iħezz azeġif nn es.¹⁷ Am usemmiđ n manis i dd-tneqqar tfuct ad ten sszuzzarey zzat i řeđu. Necc ad asen ssecney aerur, war iġi udem, deg wass n uhellek nsen.”.

¹⁸ “Nitni *maca* nnan: ‘Asem-dd, jjem aney ad negg tameemuč x Irmiya, mařar Ccarica *emmarř* ad iqđa řar ukehhan, uca ccwar i umiřis, uca awař řar unabi. Asem-dd, ejj aney ad t newwet s *wawařen n* yiřes nney uca ejj aney war nettic taynit i uřa d ijj zeg wawařen i iqqar.’ ”.

18:6 Ica. 45:9; 64:8; Rum. 9:20

18:7 Irm. 1:10

18:11 2 Ij. 17:13; Irm. 7:3; 25:5; 26:13; 35:15

18:12 Irm. 2:25

18:13 Irm. 2:10

18:15 Irm. 2:32; 3:21; 6:16; 13:25

18:16 Irm. 12:11; 19:8; 49:13; 50:13

18:17 Ica. 27:8; 29:6; Irm. 4:11,12,13; 13:24

18:18 Irm. 9:7; Mal. 2:7

Irmija di řeřaret

¹⁹“Hđa ayi, *a* SIDI, u seř-dd ęar tmijja n yenni akidi ittmenyan. ²⁰Ma *xenni* ad ittwaxřef min iřebřen s min war iřřin? Maęar nitni ęzin ayi ict n tenđeč. Idar mammec beddeę zzatek ģima ad ssiwřeę di řxir nsen, ģima ad xasen ģeyydeę asear nnek. ²¹S uyenni, ewc iřenjiren nsen i řaz uca sellem i-ten i tzemmar n ssif uca ejj timęarin nsen ad asent acaren iřenjiren, ad dewřent d tijař, ejj iryazen nsent ad ttwanęen u iĥudriyyen nsent ad mmten s ssif deg umenęi .. ²²Ejj ad tettwaseř tyuyyit zi tudrin nsen, mařa Cek deęya tęędred-dd xasen ict n bandiyya umi ęzin nitni ict n tenđeč ģima ad ayi tťfen, u ssarsen řefxux innuffaren i iđaren inu. ²³A SIDI, Cek tessned marra anway nsen maĥend ad ayi nyen. War sdurri řmueřiyet nsen u war meĥĥi ddnub nsen zzat i wudem nnek, *maca* ejj i-ten ad wđan zzatek. Egg asen *ammu* di řweqt n weęđab nnek.”

Urcalim d řgens n Yahuda ģan am ict n tqedduĥt n třaxt

19¹Ammu i iqqar SIDI: “Uyur uca seę ijj n uęarraf n třaxt uca awi *ca zeg* imęaren n řgens u zeg imęaren n ikehhanen *akidek*. ²Ffeę ęar barra ęar Teęzurt n mmis n Hinnum, tenni ęar wadaf n Tewwart n Iceqfan, uca barreĥ dinni awařen nni d ac i ęa inię,

³ini: ‘Sřem i wawař n SIDI, *a* ijeęiden n Yahuda d imezdaę n Urcalim! Ammu i iqqar SIDI n řeęskarat, AREBBI n Israil: Xzar, Necc ad ssiwđeę ijj n řęar *d ameqqran* x wemcan-a, maĥend marra wenni i ęa isřen, imezzuyen ggur ad tne tnen,⁴ maęar nitni ģeyyden xafi uca arrin amcan-a *d ijj n wemcan* i ibarraniyyen uca qeddmen tiwhibin n řebxur i irebbiten nneęni inni war ssinen, war ięi nitni, uřa d ibabaten nsen d ijeęiden n Yahuda. Nitni eemmare n amcan-a s idammen n imezdagen.⁵Minzi nitni sbedden řgeęudi *mani ttwehhben ddbayeĥ nsen* i Bael, ģima ad sscemđen iřenjiren nsen s tmessi, am tęarřa n wecmađ i Bael, min war *d asen* umureę d min war *ęarsen* ssiwřeę d min eemmarř war t ggię deg wuř inu.’”

⁶“S uyenni, xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, war daysen qqaren ead i wemcan-a Tufat nię tayzurt n mmis n Hinnum, maca Tayzurt n Wenęa y..⁷Maęar ad ssbeřřeę inwayen n Yahuda d Urcalim deg wemcan-a u ad ten yeđřeę zzat i wudem n řeędyan nsen s ssif u s ufus n yenni yarezzun tudart nsen. Necc ad wceę řxecbat nsen d macca i iđdađ n uęenna u i řmař n temmur t..⁸Necc ad arrey tandint-a d ijj n umedya n usnexřie d tiseđĥac. Kuř ijj wenni

18:21 Izhđ. 109:10

19:3 1 řm. 3:11; 2 Ij. 21:12

19:4 Ica. 65:11; Irm. 2:13,17,19; 5:7,19; 7:6; 15:6; 17:13

19:6 Irm. 7:32

19:7 ‘tudart nsen’ - s Teibranit ‘ęeamar nsen’.

19:7 Irm. 15:3; 16:4

xas dd i ya ikken, ad innexřee u ad iřeffar *s asrubi* x marra jjeayef nnes.⁹ Necc ad asen ggey ad ccen aysum n iħenjiren nsen d weysum n yessitsen. Nitni ad ccen, kuř ijj aysum n umqarreb nnes, di *řweqt nni di* dd-quwwaren i tendint, di řeřaret i zi ten i ya ĥřaren řeedyan nsen d yenni yarezzun tudart nsen.”

¹⁰“*Xenni* ittxeřša ad tarzed aýarraf jar tiřřawin n yeryazen nni akidek yuyuren.
¹¹Ittxeřša ad asen tinid: ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: Ammu i ya arzey řgens-a d tendint-a, am mammec ttarezzan ijj n uýarraf n třaxt nni war izemmare ad t eedřen ead. Nitni ad ten neđřen di Tufat umi war din iqqim wemcan mani i ya neđřen.’¹² Ammu i ya ggey zeg wemcan-a u ak-d imezday nnes, iqqar SIDI, ĥima ad arrey tandint-a amecnaw Tufat.¹³ Tudrin n Urcalim d tudrin n ijeĥiden n Yahuda ad dewřent xemjent am wemcan n Tufat, zi ssibbet n marra tudrin nni zi x tzeywin nsent qeddmen nitni řebxur i marra řeeskar n ujenna d tewhibin n useyyeb i irebbiten nneyni.’”

¹⁴Umi dd-iĥeqb Irmija zi Tufat, mani tuya t issekk SIDI maĥend ad inebba, yuyur di řemraĥ n zzat n Taddart n SIDI uca inna i řgens marra: ¹⁵“Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: ‘Xzar, Necc ad ssiwđey x tendint-a u x marra tineddam nnes marra řyar nni x ssiwřey, minzi nitni menřen tayennant am ugin ad sřen yar wawařen inu.’”

Irmija d řeedyan nnes

20¹*Řami* Faĥur, mmis n Immir, akehhan nni ittwaggen d amehđay ameqqran x Taddart n SIDI, isřa i Irmija am ittnebbba awařen-a,² iwta Faĥur anabi Irmija uca iħebbes i-t deg ukeccuđ nni iĥan deg wexxam n sennej n Tewwart n Binyamin nni *iĥan* yar Taddart n SIDI.

³Tiwecca nnes ijja Faĥur ad arxun i Irmija zeg ukeccuđ. *Xenni* inna as Irmija: “War d ac iqqar SIDI Faĥur, maca Majur-Missabib.⁴ Maýar ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, Necc ad cek ggey d asnexřie i yixef nnek u i marra inni cek ittexsen. Nitni ad wđan s ssif n řeedyan nsen, am t ttwařant tiřřawin nnek, u Necc ad wcey marra Yahuda deg ifassen n ujeĥid n Babil nni ten i ya inedhen di tmeĥbast yar Babil u ad ten iney s ssif.⁵ Marra agra n tendint-a ad ten sellmey, u marra min dayes iyřan d marra tixuba n ijeĥiden n Yahuda ad ggey aya *marra* deg

19:9 ‘tudart nsen’ - s Teibranit řeemar nsen’.

19:9 Lawi 26:29; Aewd. 28:53; Iĥid. 4:10

19:11 ‘aqeddar’ - niy ‘bu-třaxt’.

19:11 Irm. 7:32

19:13 Irm. 7:18

19:15 Irm. 7:26; 17:23

20:3 ‘Faĥur’ - isem wanita ixs ad yini ‘sřam’ niy ‘tiřelli’. ‘Majur-Missabib’ - isem wanita ixs ad yini ‘anexřie zi marra iyezdisen’.

ufus n řeđyan nsen. Nitni ad ten acaren, ad ten ksin *akidsen* uca ad ten i-dd-awyen ġar Babil..⁶ Cek, Faġġur, d marra ayt n taddart nnek, kenniw ad teffym d imeħbas. Cek ad dd-tawdeđ ġar Babil uca ad temmted dinni uca ad ttwanedřed dinni, cek d marra imeddukař nnek inni umi tnebbid s ixarriġen.’ ”

⁷“Cek tjeđded ayi-dd, *a* SIDI, uca necc ttwassqenexy. Cek tjeđded xafi ađtas uca tyeřbed ayi. Ass marra ttymman deħġcen dayi, marra idsen stehzan zzayi.

⁸Maġar meřmi ma ssiwřey, syuyuy *Řexcunct!*, řayix *‘Anexřie!*’, maġar awař n SIDI ittawi ayi-dd ass imun myir aseħqar d ustehzi..⁹Nniy: ‘Nec war t ttidarey *ead* u war ssiwiřey *ead* s Yisem nnes!’, *xenni* idweř aya deg wuř inu am ict n tmesi yareqqen, t^ettwaħbes deg ixsan inu. Nec arezzuy ad řbarey, maca war d as zemmarey.

¹⁰Maġar sřix aceqqef s řhard n wađtas: ‘Majur-Missasib’, *‘Asigg^wed zi marra iyezdisen’*. Nitni qqaren: ‘Sargeb aney! Neccin ad *zzayes* nbarreħ!’ Kuř aryaz ak-d ddarey di řehna, ittraja ař i ġa nqarđey. *Qqaren*: ‘Ad tağ nzemmar ad t nesseqnee, xenni ad t neyřeb uca ad zzayes nexřef.’

¹¹SIDI ibedd akidi am ijj n bu-teyruđt d ameqqran, s uyenni i ġa nnqarđen inni d ayi iđaffaren, war zemmaren ad ggen walu. Nitni ad sseđħan s yixef nsen ađtas, minzi war ggin s řeeqerř. Ad tiři d ict n řefđihet i řebda i war ggur ad t^ettwattu i řebda..¹²*Cek, a* SIDI n řeeskarat, wenni ittqeğaben amsegged, wenni ittwařan tizzař d wuř, scen ayi nneqmet nnek xasen, maġar necc ggiğ ac tağawsa inu deg ufus.”

¹³“Zehhđem i SIDI, semyarem SIDI, maġar Netta ifekk amezřuđ zeg ufus n ieffanen.”

¹⁴“Aqa ittwaneerř ass i di dd-ttwarwey! Ass i d ayi dd-turu yemma war ittiři ittwabarek..¹⁵Ittwaneerř weryaz nni dd-yiwyen řexbar ařebħan i baba, inna: ‘Aqa ittwaruw ac dd uħenjir!’ uca issfarħ i-t *ammu* s wađtas..¹⁶Ejj aryaz nni ad yiři am tneddam nni issneqřeb SIDI břa ma indem zi man aya. Ejj i-t ad iseř i iğuyyan *n řehriq* ġar teffut u i uřuđi s wesruddeħ n umenği ġar tğya n wass,.

¹⁷minzi Netta war d ayi inği deg ueddis n yemma. Ammu tedweř yemma d anđeř inu uca iqqim ueddis nnes iksi s ddeyset i řebda!¹⁸Mayemmi i dd-ffyeğ zeg ueddis? Ma ħima ad zareğ tamara *ibetřren* d weđan *waha* u ħima ad qđiğ ussan inu di řefđihet?”

20:5 Irm. 15:13; 17:3

20:8 Ica. 57:4

20:11 Irm. 1:8,19; 15:20; 17:18; 23:40

20:12 Irm. 11:20; 12:3; 15:15; 18:19-23

20:14 Irm. 15:10

20:15 Ayub 3:3

20:16 Amz. 19

20:18 Ayub 3:20

Asekki amezwaru n ujeğid Şidqiya i Irmiya

21¹ Awař nni dd-iffyen zi SIDI ƣar Irmiya, umi ajeğid Şidqiya issekk ƣares Façur, mmis n ukehhan Malkiya, d Şafanya, mmis n ukehhan Maesiyya, inna: ²“Seqsa maca SIDI xaney, maƣar Nabuxadrařsar, ajeğid n Babil, ittmenya akidney. Ad tay SIDI ad dayney igg ict n lmuεjiza am mammec marra lmuεjizat nnes, maħend ad xaney iħeyyed *Nabuxadrařsar*.”

³ *Xenni* inna asen Irmiya: “Ammu i ƣa tinim i Şidqiya: ⁴‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: Xzar, Necc ad ssenqeřbey deg ifassen nwem řesnaħ i zi ttmenyam ak-d ujeğid n Babil d Ikaldaniyyen, inni d awem dd-innden barra i řħid, u Necc ad ten ssmuney di řwest n tendint-a. ⁵Necc simant inu ad kidwem menyeƣ s ufus isswizzađen d uƣiř ijehden, s weyđab d wesear u s uduqgez ameqqran n weyđab. ⁶Necc ad wteƣ imezday n tendint-a, am iwdan uřa d řmar: nitni ad mmten s ijj n řtaεun ameqqran.

⁷ Awarni as, *ammu i* iqqar SIDI, Necc ad sseedyƣ Şidqiya, ajeğid n Yahuda, d imsexxaren nnes d řgens nnes nni iqqimen di tendint-a zi řtaεun, zi ssif u zi řaz, deg ufus n Nabuxadrařsar, ajeğid n Babil, u deg ufus n řeedyan nsen u deg ufus n yenni yarezzun tudart nsen. Netta ad ten iney s řeqdeε n ssif u netta war itthinni, war isseizzi u war yareħhem.’”

⁸ “I řgens-a ad tinid: ‘Ammu i iqqar SIDI: Xzar, Necc ggiy awem abrid n tudart d webrid n řmewt. ⁹Wenni i ƣa iqqimen di tendint-a, ad ittwaney s ssif, niy s řaz, niy s řtaεun, *maca* wenni zzayes i ƣa iffyen uca ad iedu ƣar Ikaldaniyyen inni kenniw iħeřşaren, ad iqqim iddar uca řemar nnes ad as yiři am tkeccađt. ¹⁰Maƣar Necc arriy-dd s wudem inu đidd i wemcan-a, war iği i řxar, *ammu i* iqqar SIDI. Amcan-a ad ittweiseđu deg ufus n ujeğid n Babil u netta ad as iqqed timessi.’”

X taddart igellden n Yahuda

¹¹ Zi jjiħet n taddart n ujeğid n Yahuda, sřem-dd *kenniw* i wawař n SIDI:

¹² “*A* taddart n Dawud, ammu i iqqar SIDI: ‘Seggdem nican di teffut, fekkem wenni ittwakeccđen zeg ufus n wenni iħeřşaren, niy ad yarrez wesear inu am tmessi ařami war izemmar uřa d ijj ad tt issexsi εad zi ssibbet n tmegga nwem tiεeffanin.

¹³ Xzar, ad cem řeqfey, *cem* tenni izeddyen di teysart, *cem*, *a* tařđart n řwařa, ammu i iqqar SIDI. Kenniw teqqarem: ‘Man wen izemmaren ad ƣarney dd-ihwa, man wen izemmaren ad dd-yadef ƣar tzeddiyin nney?’ ¹⁴Necc ad kenniw εaqbey εlaħsab řyiğet n tmegga nwem, *ammu i* iqqar SIDI. Necc ad ggey timessi deg wezƣar nnes nni i ƣa iccen marra min d as dd-innden.’”

21:1 ‘Şafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’.

21:9 lrm. 38:2

21:12 lrm. 22:3

21:14 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

21:14 lrm. 17:27

22¹“Ammu i iqqar SIDI: ‘Hwa ɣar taddart n ujeǵid n Yahuda, ini din awař-a, ²ad tinid: *A* ajeǵid n Yahuda, wenni iqqimen x řearc n Dawud, seř i wawař n SIDI, cek d imsexxaren nnek d řgens nnek i ittadfen zi tewwura-ya! ³Ammu i iqqar SIDI: Ggem řheqq d tsegda u ssnejmem min ittwakeccden zeg ufus n wenni iheřşaren. War heřşarem, war ccatem řbarrani d uyujir d tajjač. War ssizziřem idammen imezdagen di temmurt-al. ⁴Mařa kenniw ad teggem awař-a s tidett, *xenni* ad dd-adfen ijeǵiden zi tewwura n tendint-a, inni i ɣa iqqimen x řearc n Dawud, inni i ɣa inedhen ikarruten d yeysan, netta d imsexxaren nnes d řgens nnes. ⁵Mařa war tesřim ca ɣar wawařen-a, *ammu i jjuǵey* i Yixef inu, iqqar SIDI, ad tedweř taddart-a d řxirbet.’ ”

⁶“Mařar ammu i iqqar SIDI x taddart n ujeǵid n Yahuda: ‘Cek tusid ayi x řxađar am Jilead u am tqiccet n Lubnan! *Uct*, mařa Necc war cek tteggey d řexřa, tinnedam war izdiyen. ⁷Necc ad řuzey didd nnek imteřřayyen, kuř ijj s řesnař nnes *i wenřay*. Nitni ad qessen ticejjura nnek n tengelt i icnan ařtas *s ccwaqar nsen* uca ad *tent* wcen i tmesi. ⁸*Xenni* ad dd-kken ařtas n řegnus x tendint-a, ad inin, kuř ijj i umqarrab nnes: Mayemmi SIDI igga ammu i tendint-a tameqq rant? ⁹Ad inin: Minzi nitni semřen di Řeahd n SIDI, AREBBI nsen, uca uđaren i irebbiten nneyni uca dewřen ttsexxaren asen.’ ”

X Callum

¹⁰“War ttrum x umettin u war xas ccatem agejđur. Rum x wenni yuyuren, mařar netta emmarş ad dd-ieqeb, emmarş ad izar ead tammurt nnes mani ixřeq. ¹¹Mařar ammu i iqqar SIDI x Callum, mmis n Yuciya, ajeǵid n Yahuda, wenni idewřen d ajeǵid deg wemcan n babas Yuciya wenni dd-iffyen zeg wemcan-a: ‘Netta emmarş ad dd-ieqeb dinni ead. ¹²Mařar deg wemcan mani t nedhen di tmeřbast, *dinni* i ɣa immet, emmarş ad izar tammurt-a eawed.’ ”

X Yahuyaqim

¹³“Axeyyeb i wenni i ɣa issbedden tazeddiyt nnes s řmuęsiyyet, u tiyurfın nnes s řyęecc, wenni issxeddamen wenni t yudsen nehřa axeęeş u war d as ittıc řmunet nnes, ¹⁴wenni iqqaren: ‘Necc ad ssbeddey i yixef inu ict n tzeddiyt yueřan ařtas s tyurfın iwescen.’ *Xenni* ad dayes igg tiburjatin uca ad tt iseqqef s ukeccuđ n tcejura n tengelt uca ad tt izewweq s tintat tizegg^wayın. ¹⁵Ma tdewřed d ajeǵid umi t^ttemřizward zi ssibbet n tneglin? Babac ma war icci, ma war iswi u ma war iggi řheqq d tsegda? Netta tuya mliř xas xenni! ¹⁶Netta iřkem tamesřact n wenni ittwařşaren d umezřuđ. Tuya mliř xas xenni. Ma

22:3 Irm. 7:6; 21:12

22:4 Irm. 17:25

22:7 Irm. 15:6

22:8 Aewd. 29:23; 1 Ij. 9:8

22:13 Lawi 19:13; Aewd. 24:14,15; řab. 2:9

aya war ixš ad yini aqa bñadem issen ayi?, *ammu i* iqqar SIDI. ¹⁷ Maca tiṭṭawin nnek d wuř nnek aqa tent myir x tizi nnek waha, u x idammen imezdagen maḥend ad ten tessizzred, u x ddeğ d ubeεεej, maḥend ad ten tegged.’ ”

¹⁸ “S uyenni, ammu i iqqar SIDI x Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda: ‘Nitni war xas ceṭṭnen: Ax, uma! niy: Ax, uĉma! Nitni war ceṭṭnen: Ax, sidi! niy: Ax, leađim! ¹⁹ Ad ittwanđeř ijj n wenđař n ijj n weyyuř. Ad t jarren u ad t nđaren ġar řagğ^waj, barra i tiwwura n Urcalim.’ ”

X Kun-Yahu

²⁰ “Gaεeed x *idurar n* Lubnan, sɣuyy uca sgaεeed tmijja nnem x Bacan. Sɣuyy-dd εawed zi Abarim, maɣar marra inni cem ittexsen ttwarzan. ²¹ Necc ssiwřey akidem řami cem tuɣa di řaman, cem maca tennid: ‘Nec war xsey ad sřey!’ Ammu i t teggid zi temzi nnem, maɣar cem tuɣa war t^ettexsed ad tesřed i tmijja inu. ²² Marra imeksawen ad ten yarwes usemmiđ uca inni cem ittexsen ad uyuren di tmeḥbast. Xenni ad t^essedḥid uca ad tenfedḥed zi ssibbet n marra tuεeffna nnem. ²³ Cem, *a* tenni izeddyen x *idurar n* Lubnan, tenni iḥebđen di tcejjura n tneglin, mammec i ġa tzehhared xmi d am dd i ġa yasen řewjeε, řeḥriq am icten t^ettaru!”

²⁴ “*S tidett am* ddareɣ Necc, *ammu i* iqqar SIDI: ‘Waxxa mařa Kun-Yahu, mmis n Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda, tuɣa d txadent n ucemmie deg ufus inu, aqa ad cek kksey ssenni. ²⁵ Necc ad cek wceɣ deg ufus n yenni yarezzun tudart nnek u deg ufus n wenni zi t^ettegg^weded, deg ufus n Nabuxadrařsar, ajeğid n Babil, u deg ufus n Ikalđaniyyen. ²⁶ Cek d yemmac, ad kenniw nđareɣ ġar ict n temmurt nneynit mani war texřiqem, uca dinni ad tmetnem. ²⁷ War tteiqqibem εemmarř ġar temmurt nni di temmezrem maḥend ad ġares dd-tεeqbem.’ ”

²⁸ “Ma Kun-Yahu aryaz-a d ijj n uɣarraf immenđar, yarrez? Niy netta d ijj n uɣarraf war t ittexs εad uřa d ijj? Mayemmi t ḥejjaren, netta d zzariεet nnes, nđaren *ten* ġar ict n temmurt war tt ssinen? ²⁹ *A* tammurt, tammurt, tammurt, seř i wawař n SIDI! ³⁰ Ammu i iqqar SIDI: ‘Zemm aryaz-a nḥřa iḥenjiren, ijj n weryaz nni war ġar iği zzhir deg wussan nnes. Maɣar uřa d ijj zeg warraw nnes ad ġares yiři zzhir *ařami* i ġa iqqim x řεarc n Dawud u ad iḥkem εawed di *temmurt n* Yahuda.’ ”

22:18 Irm. 16:4,5,6

22:19 Irm. 15:3; 36:30

22:21 Irm. 5:23; 7:23-28; 11:7,8; 13:10,11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15

22:22 ‘imeksawen’ - niy ‘iniĉan’.

22:25 ‘yenni yarezzun tudart nnek’ - s Teibranit ‘n yenni yarezzun řεemar nnek’.

Tasetta isegnden

23¹“Uct x imeksawen i ineqqen u ssuzzaran uđi n dđmani inu n tarewsa, *ammu i* iqqar SIDI.²S uyenni ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil, x imeksawen nni yarekkwsen řgens inu: Kenniw tessuzzarem uđi inu uca tuzžrem xasen. Kenniw war ten teđđim. Xzar, Necc ad xeřfey zi tuęeffna d tmegga nwem, *ammu i* iqqar SIDI. ³Necc ad ssmuney min iqqimen n wuđi inu zi marra timmura, mani xasen uzzřfey. Necc ad tent arrey řar řemdawed nsent, ad arwent, ad mmarnint. ⁴Necc ad asent ggeř imeksawen nni tent i řa yarewsen. Nitni war ttegg^wdent ead u war ttneřřicent u war ttweddirint, *ammu i* iqqar SIDI.”

⁵“Xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, aqa Necc ad ssekkarey i Dawud ijj n UYEDDU n tsegda. Netta ad ihkem am Ujeđid, ad iffeř uca ad igg řheqq d tsegda di temmurt.⁶Deg wussan nnes ad ittwassenjem Yahuda uca Israil ad izdey di řaman. Wa ad yiri d Isem i zi d as i řa řayan: SIDI, Tasegda nney.”

⁷“S uyenni, xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, war qqaren ead: ‘S tidett am iddar SIDI nni dd-issuffyen ayt n Israil zi Miřra!’,⁸ maca: ‘S tidett am iddar SIDI nni dd-isgaęeden zzarięet n taddart n Israil, wenni ten dd-yarrin zi temmurt n ccamal u zi marra timmura manis xasen uzzřfey. Nitni ad zedřen di temmurt nsen.’”

X inabiyyen

⁹**X inabiyyen.** “Uř inu ittwarž di daxeř inu, marra ixsan inu ttarjijin. Necc dewřey am ijj n umescur, am weryaz nni yarni binu, zi ssibbet n SIDI, u zi ssibbet n wawařen nnes iqeddsen. ¹⁰Mařar tammurt teccur s yenni izennan, mařar tammurt tecđen zi ssibbet n nneęřet, dđmani n heddu uřęent. Mani xsen ad awđen aqa-t d aęeffan, uřa d jjehd nsen war iđi ca nican. ¹¹Mařar am unabi am ukehhan ttwafesden, ead di Taddart inu ttafey tuęeffna nsen, *ammu i* iqqar SIDI. ¹²S uyenni ad dd-asen idweř webrid nsen am ijj n řewđa itteřruđud di taęest. Ad ttwaęarrnen u nitni ad zzayes dd-wđan, mařar ad xasen dd-ssehwiř ict n tecti taęeffant deg usegg^was i zzaysen i řa xeřfey, *ammu i* iqqar SIDI.”

¹³“Aqa Necc zřiř tubbuheřya řar inabiyyen n Samarya: nitni tuřa ttnabben s Bael uca ttęarran řgens inu. ¹⁴řar inabiyyen n Urcalim *maca* zřiř nnei: nitni

23:1 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

23:1 řaz. 34:2

23:4 řaz. 34:11,12

23:5 lca. 4:2; 40:11; řrm. 33:14,15; Dan. 9:24; Lk. 1:32,33

23:6 Aewd. 33:28

23:7 řrm. 16:14,15

23:10 řrm. 5:7,8; 9:2

23:11 řrm. 6:13; 8:10; 14:18

23:12 lzhđ. 35:6; 73:18; řrm. 13:16

zennan uca uyuren am sšxarriqen uca sšjehden ifassen n ieffanen ařami uřa d ijj war dd-ieqeb zeg webrid nnes aeffan. Mammec ttwařiy Necc marra idsen am Sadum, uca imezday n Urcalim *i Necc* am Eamurra.¹⁵ S uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: Xzar, Necc ad wcey cciř d macca i řgens-a uřa d aman n arrhaj mařend ad ten swen, minzi zeg inabiyyen di Urcalim iffeý-dd uyseseb *n Ccariaea* řar marra tammurt.¹⁶ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: War ttesřim ca i wawařen n inabiyyen nni d awem ittnebban. Nitni ssawařen bařeř. Nitni ssawařen ict n tmezriwt n wuř *n yixef* nsen i war iřin *d tamezriwt* zeg uqemmum n SIDI.¹⁷ Řebda qqaren i yenni d ayi isseřqaran: SIDI inna i-t, ad řarwen yiři řehna! U i kuř ijj wenni igguren di řeqsařet n wuř nnes, qqaren: War dd xawem ittemsar uřa d ijj n řřar!¹⁸ Mařar man wen *iqqimen* ibedd di řřeřqet n imcawaren n SIDI uca izra awař nnes u isřa as? Wi isšessen i wawař nnes uca isřa řares?¹⁹ Xzar, tařaryadt n SIDI, iffeý-dd *zzayes* wesear, *am* ict n třaryadt tezzebzb nni dd i řa ihwan x uzeřif n ieffan en.²⁰ Ařđab n SIDI war dd-iddikk^{wiř} ca ař i řa yiřin ixarriřen n wuř nnes. Deg uneggar n wussan ad as tfehmem s řefhamet tekmeř.²¹ Necc war dd-ssekkiy ca inabiyyen nni, *waxxa amenni* gguren nitni. Necc war řarsen ssiwřey ca, *waxxa amenni* bdan ad nebban *zeg yixef nsen*.²² Mři qqimen nitni bedden di řřeřqet n imcawaren inu, iři arrin řgens inu ad iseř i wawařen inu u iři arrin ten ad dd-dewřen zeg webrid nsen aeffan u zi řřar n tmegga nsen.”

²³ “Ma Necc d ijj n AREBBI zi řadas, *ammu i* iqqar SIDI, war iři ijj n AREBBI zi řagg^{waj}?²⁴ Ma izemmar ca n yijjen ad innuffar deg imucan innuffaren, ařami Necc war t řarrey, iqqar SIDI. Ma war iři d Necc wenni iccuren ajenna d temmurt?, iqqar SIDI.²⁵ Necc sřiř min qqaren inabiyyen nni ittnebban am sšxarriqen deg Yisem inu, qqaren: ‘Tuřa řari ict n tirja, ict n tirja!’²⁶ řares ař meřmi *ead* ad iřint tirja deg wuř n inabiyyen nni ittnebban am sšxarriqen? Nitni d inabiyyen n wecmař n wuř *n yixef* nsen,²⁷ inni yarezzun ad arren řgens inu ad ittu Isem inu s tirja nsen nni ttħajan ijj i wenneyni, amecnaw ibabaten nsen ttun Isem inu s Bael.²⁸ Anabi nni řares ict n tirja, ejj i-t ad tt iħaja, u *anabi* nni řar iğa wawař inu, ejj i-t ad issiweř awař inu s tidett. Mařar min dd-yiwyen řum řar imendi, iqqar SIDI.²⁹ Ma war iři wawař inu am tmessi, iqqar SIDI, uca am ijj n wefđis i iřebbzen tařđart?³⁰ S uyenni, xzar, Necc ad řeqfeý inabiyyen nni, *ammu i* iqqar SIDI, inni ittacaren awařen inu ijj n wenneyni.³¹ Xzar, Necc ad řeqfeý inabiyyen nni, iqqar SIDI, inni issxeddamen iřes nsen u

23:14 Ica. 1:9

23:15 Irm. 8:14; 9:15

23:17 Irm. 6:14; 8:11; Ĥaz. 13:10; Zak. 10:2

23:19 Irm. 30:23,24

23:21 Irm. 14:14

23:24 Iřhd. 139:7-12; Eam. 9:2,3

23:27 Řqd. 3:7; 8:33,34

23:30 Aewd. 18:20; Irm. 14:14,15

zzayes i ssawařen: ‘Netta iqqar ...!’³² Xzar, Necc ad řeqfey inni ittnebban s tirja ixarriqen, *ammu i* iqqar SIDI. Nitni tthajan tirja nni u *ammu i* ttyarran řgens inu zeg ixarriqen nsen d řhard nsen ibetřřen. Necc maca war ten dd-ssekkey u war d asen wciy awař. Nitni war řin d nnfee i řgens, *ammu i* iqqar SIDI.”

³³ “Xmi cek i ya isseqsa ijj n řgens niy ijj n unabi niy ijj n ukehhan, ad yini: ‘Min iena *xenni* řřukm issagg^waden n SIDI?’, xenni cek ad asen tinid: ‘Min iena *xenni* řřukm issagg^waden?’ ‘Ad kenniw ndarey jjeř!’, *ammu i* iqqar SIDI. ³⁴ Anabi d ukehhan d řgens nni iqqaren: ‘Řřukm issagg^waden n SIDI!’, aryaz nni d taddart nni ad zzayes xeřfey. ³⁵ Ammu ittxeřsa ad tinim, kuř ijj i umqarreb nnes u kuř ijj i umas: ‘Mammec xak dd-yarra SIDI?’, u: ‘Min inna SIDI?’ ³⁶ War tidarem ead řřukm issagg^waden n SIDI, mařar řřukm issagg^waden n SIDI ad yiři min i ya yini kuř ijj: aqa kenniw tessfaryem awařen n AREBBI iddaren, SIDI n řeeskarat, AREBBI nney.

³⁷ Ammu i ya tinid i unabi: ‘Mammec xak dd-yarra SIDI?, niy: ‘Min inna SIDI?’

³⁸ *Maca* umi teqqarem kenniw: ‘Řřukm issagg^waden n SIDI!’, ammu i iqqar SIDI, umi kenniw teqqarem awař-a ‘Řřukm issagg^waden n SIDI!’, waxxa Necc ssekkey-dd yarwem *ijjen* řima ad awem yini: ‘Kenniw war teqqarem ca: Řřukm issagg^waden n SIDI!’, ³⁹ s uyenni, xzar, Necc ad kenniw ttuř qae u Necc ad kenniw ndarey zi ztat i wudem inu ak-d tendint nwem nni d awem wciy i kenniw uřa i ibabaten nwem. ⁴⁰ Necc ad xawem dd-ssehwiř řřegra i řebda d řefdiřet i řebda nni war ittwattun eemmarř.”

Tnayen n tsuřatin n tazart

24¹ SIDI iija ayi ad zarey man aya. Xzar, ttwassarsent tnayen n tsuřatin n tazart qibač i Zzawect Tameqqrant n SIDI awarni i umi tuya Nabuxadrařsar, ajeřid n Babil, indeh Yakunya, mmis n Yahuyaqim, ajeřid n Yahuda, d řřukkam n Yahuda ak-d iřrayfiyyen d yemziřen zi Urcalim di lmenfa řar Babil.² Deg ict n tsuřet tuya *din* tazart iřebřen, amecnaw řbacur. Di tsuřet nneynit tuya din tazart war teřri ařtas, zeema war teřri ařami war izemmar ad t^ettwacc. ³ Inna ayi SIDI: “Min t^ettwařid cek, Irmiya?” Necc nniy: “Tazart. Tazart iřebřen teřbeř ařtas, uca tenni war iřřin ařtas, war teřri ařami war t^ettwicci.”

⁴ *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

⁵ “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Am tazart iřebřen ammu i ya řesbey řebřen inni ittwanedhen di tmeřbast zi Yahuda, inni x uzzřey zeg wemcan-a řar temmurt n Ikaldaniyyen. ⁶ Necc ad xasen ssarsey tiřřawin inu s arđa uca

23:32 řaf. 3:4

23:40 lrm. 20:11

24:1 2 lj. 24:15; 2 lm. 36:10

ad ten arrey ad eeqben yar temmurt-a. Necc ad ten ssbeddey, war iği ad ten hedmey, ad ten zzuuy, war iği ad ten qeřeey. ⁷Necc ad asen wcey ijj n wuř maħend ad ayi ssnen, belli aqa Necc d SIDI. Nitni ad iřin d řgens inu u Necc ad iřiy d AREBBI nsen, mařar nitni ad řari dd-dewřen s wuř nsen imun.’”

⁸“Am tazart war iħřin, tenni war teħři ařtas ařami war t’ttwicci, iqqar SIDI, ammu i řa arrey řidqiya, ajeğid n Yahuda, d řħukkam nnes d min iqqimen zi Urcalim d yenni izeddyen di temmurt n Miřra.. ⁹Necc ad ten arrey ad ttwaearnnen ssa d ssa jar marra tigeldiwin n temmurt, ad iřin d řħegra d ijj n umedy a d ict n řqecceet n ustehzi d ict n nneeřet di marra imucan mani xasen i řa yazzřey.. ¹⁰Necc ad ssekkey jar asen ssif d řaz d řtaeun řares ař dd-ttwakksen marra zi temmurt i wciy i nitni u i ibabaten nsen.”

Abarreħ s lmenfa di Babil

25¹Awař nni dd-yusin řar Irmija x marra řgens n Yahuda, deg useg^wass wiss areba n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda. Tuřa-t d asegg^was amezwaru n Nabuxadrařar, ajeğid n Babil. ²Inna unabi Irmija *awař-a* i marra řgens n Yahuda u i marra imezday n Urcalim, inna: ³“Zeg usegg^was wiss řreřřac n Yuciya, mmis n Amun, ajeğid n Yahuda, řares ař ass-a, wa d asegg^was wiss řřata u-eicrin, yusa-dd řari wawař n SIDI u necc tuřa ssawařey akidwem, *wah* zeg umezwaru tuřa necc ssawařey *akidwem*, *maca* kenniw war teřim ca. ⁴SIDI issekk-dd eawed marra imsexxaren nnes, inabiyyen, zeg umezwaru issekk i-ten-dd, *maca* kenniw war teřim u war tewcim ca amezzuuy nwem ħima ad teřem.. ⁵Nitni nnan: ‘Dewřem-dd, kuř ijj zeg webriid nnes aeeffan u zi tmeğga nwem tięeffanin uca zedyem di temmurt nni d awem iwca SIDI u i ibabaten nwem zi řebda i řebda qaę.. ⁶War ttraddafem irebbiten nneyni ħima ad asen tsexxarem u ad asen tađarem. War d ayi seęearem s tmeğga n ifassen nwem maħend war d awem tteğgey řyar.’ ⁷Maca kenniw war řari teřim ca, *ammu i* iqqar SIDI, ařami d ayi teęearem s tmeğga n ifassen nwem, i txessart nwem.” ⁸“S uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: ‘Minzi kenniw war dd-teřim ca řar wawařen inu, ⁹xzar, s uya i řa dd-ssekkey *ijj n ureqqas* uca ad awyey marra tiqebbař n řegnus zi ccamal, *ammu i* iqqar SIDI, uřa d Nabuxadrařar, ajeğid n Babil, amsexxar inu. Necc ad tent ssiwđey x temmurt-a u x imezday nnes u x marra řegnus i d as dd-innđen uca ad ten ħarmmey i uteħři. Necc ad ten ggey d ict n řqecceet n unexřię d tiseđħac uřa d uxarreb i řebda.. ¹⁰Necc ad zzaýsen

24:7 Aewd. 30:6; Irm. 30:22; 31:33; 32:38,39; Ĥaz. 11:19; 36:26,27

24:8 Irm. 29:17

24:9 Aewd. 28:25,37; 1 Jj. 9:7; 2 Im. 7:20; Irm. 15:4; 29:18; 34:17; 42:18

25:4 Irm. 7:13,25; 11:7,8,10; 13:10,11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15; 22:21

25:5 2 Jj. 17:13; Irm. 18:11; 35:15; Yunus 3:8

25:9 Irm. 19:8

kksey řħess n řefraħet d řħess n warcaq, tmijja n muřay d tmijja n tesřit, ddriz n yezra n tsirt uřa d tfawt n řefnar.¹¹ Tammurt-a marra ad tedweř d řxirbet uřa d ijj n umedy a n unexřie, u řegnus-a ad sexxaren ajeğid n Babil, **sebein n iseggwusa.**’ ”

¹²“Xmi i řa edun sebein n iseggwusa nni, xenni ad xeřfey zeg ujeğid n Babil d řgens nni x řmuşiyet nsen, *ammu i* iqqar SIDI, uřa x temmurt n Ikaldaniyyen. Necc ad tt arrey d řxirbat i řebda.¹³ Necc ad dd-ssehwiř x temmurt nni marra awařen inu nni xas nniř, marra min yurin deg wedlis ittwannđen, min inebba Irmiya x marra řegnus.¹⁴ Mařar ařas n řegnus d ijeğiden imeqqranen ad ten jjen ad dd-ebden. Necc ad zzaysen xeřfey elahřab timegga nsen u elahřab řxedmet n ifassen nsen.”

Řkas n weřđab n SIDI

¹⁵“Mařar ammu i d ayi inna SIDI, AREBBI n Israil: ‘Ksi řkas-a n binu n wesear zeg ufus inu u ewc i-t i marra řegnus mani cek i řa ssekkey, řima ad swen,¹⁶ mařend ad swen, ad sscaren, ad dewřen ttbuhřuyen zi ssibbet n ssif nni dd i řa ssekkey jar asen.’ ”

¹⁷*Awarni i uya* ksiř řkas zeg ufus n SIDI, wciř t i marra řegnus, mani i d ayi issekk SIDI:

¹⁸ i Urcalim d tneddam n Yahuda, i ijeğiden nnes d řħukkam nnes, řima ad ten arrey d řxirbet, d ijj n unexřie d tiseđħac uřa d nneeřet, am *teđa* ass-a,

¹⁹ i Fiřeun, ajeğid n Miřra, i umsexxaren nnes, řħukkam nnes u i marra řgens nnes,.

²⁰ i ubarru n eřam kuř ibarraniyyen u i ijeğiden n temmurt n Euř u i marra ijeğiden n temmurt n Ifilistiiniyyen, i Acqalun, Yazza, Eaqrun u i marra min iqqimen zi Acduđ,.

²¹ i Idum, Mu’ab d ayt n Eammun,.

²² i marra ijeğiden n řur, i marra ijeğiden n řidun u i ijeğiden n tegzirin x ujemmađ n řebřar,.

²³ i Dadan, Tayma, Buz d marra inni ittheffan acewwaf řar řřrufa *n tenyart d tmart,*.

²⁴ i marra ijeğiden n temmurt n Weeraben u i marra ijeğiden n eřam kuř ibarraniyyen nni izeddyen di řexřa,.

25:10 Ica. 24:7; Irm. 7:34; 16:9; řaz. 26:13

25:12 2 Im. 36:22; Eizra 1:1; Irm. 29:10; Dan. 9:2

25:14 Irm. 27:7

25:15 Irm. 13:12

25:19 Irm. 46

25:20 Irm. 47:4-7

25:21 Irm. 48; 49:1-22

25:22 Irm. 47:4

25:23 Irm. 9:25; 49:8

25:24 Irm. 49:31

²⁵ i marra ijeġiden n Zimri, u i marra ijeġiden n Eilam u i marra ijeġiden n Maday,

²⁶ uṛa i marra ijeġiden n ccamal, inni dd-yudsen d yenni igg^wejen, ijjen awarni i wenneyni, i marra tigeldiwin n ddunect i iġan x wudem n temmurt, uca awarni asen *marra* ad isu ujeġid n Cicak.

²⁷ “Ad asen tinid: ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: Swem, scarem u euqqem, wdam u war tekkarem ead zzat i ssif i dd ya ssekkey jar awem.’²⁸ Xmi i ya agin ad ksin řkas zeg ufuš nnek maħend ad t swen, *xenni* ini asen: ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: Ad teswem s uyiř! ²⁹ Mařar xzar, di tendint i x ittwarreħ s Yisem inu, ad bdiy s řyar. Ma ad daywem ggen am tteggan ak-d imezdagen? Kenniw war ttwaħesben d imezdagen, mařar ad dd-řayiy i ssif didd i marra imezday n temmurt, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat.’ ”

³⁰ “Ad xasen tnebbid marra awařen-a uca ad d asen tinid: ‘SIDI ad dd-izehhar zi sennej uca Netta ad dd-issgaæed tmijja nnes zi Tzeddiyt nnes Iqeddsen. Netta ad dd-izehhar x Tzeddiyt nnes, ad isřiwřew am t tteggan inni yareffsen ađiř, didd i marra imezday n ddunect..³¹ Ad dd-yas ijj n řħess issnexřieen ař tma n temmurt, minzi SIDI řares ict n ddeewet ak-d řegnus. Netta ad iħkem x bnađem am ikmeř, ad iearren marra iċeffanen řar ssif, *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

³² “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: ‘Xzar, ijj n řyar tessuruf zi řgens řar řgens nneyni, ict n tharyađt tewear tekkar-dd zi tmuwwa n temmurt.³³ Deg wass nni marra inni ittwasnuqqben *s ssif* ad iřin x ict n tma n temmurt řares ař tma nneyni. War xasen ttrun, war ten jarrwen u war ten neřřřen. Ad dewřen d řeyřar x wudem n temmurt..³⁴ Rum, *kenniw* imeksawen, řyuyem. Marřem deg iyęed, *kenniw* inni řar ięa jjeħd x řimriwin, mařar yiweđ-dd řħař n tyarřt nwem, u Necc ad kenniw ssuzzarey u kenniw ad tefruryem am ijj n uyarraf iyřa..³⁵ War tneffeæ tarewřa n imeksawen d wenjam n yenni řar ięa jjeħd x řimriwin.³⁶ řħessemmammec řyuyun imeksawen s jjeħd, *mammec* ttrun inni řar ięa jjeħd x řimriwin, minzi SIDI ittareddeġ ddmani nsen n tarewsa.³⁷ Mařar ddmani n tarewsa yarsin ad dewřen ugnun zi ssibbet n řħađuq n weyđab n SIDI.³⁸ Am weyrad ameřyan ijja Netta adurri nnes, mařar tammurt nsen tedweř d řxarbet s řħađuq *n ssif* n wenni iħeřřaren, s řħađuq n weyđab nnes.’ ”

25:25 Irm. 49:34

25:29 1 Bř. 4:17

25:30 Yuw. 4:16; Eam. 1:2

25:33 Irm. 16:4

25:34 Ica. 65:12; Irm. 4:8; 6:26; 9:16; 12:3; 13:14,24; 18:17

Iirmiya ittnabba di Zzawect Tameqqrant - Aneqqi n unabi Uriya

26¹ Deg umezwaru n tgelda n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda, yusa-dd wawař-a zi SIDI, inna:

²“Ammu i iqqar SIDI: ‘Bedd di řemraħ n zzat n Taddart n SIDI uca ini marra awařen-a nni zi cek weřřiy maħend ad zזaysen tessiwřed, i *imezday n* marra tineddam n Yahuda nni dd-yusin maħend ad zזağen di Taddart n SIDI. War tejji uřa d ijj n wawař war t teqqared. ³ Ad tağ ad sřen, ad dd-dewřen, kuř ijj zeg webriđ aeffan nnes, uca ad nedmey x řğar nni nwiğ ad daysen t ggeğ zi ssibbet n tuæeffna n tmeğga nsen.’”

⁴Ini asen: ‘Ammu i iqqar SIDI: Mařa kenniw war t’ttexsem ad ġari dd-tesřem maħend ad tuyurem am Ccarięa inu nni d awem ggiğ deg ufus, ⁵ *u maħend* ad tesřem ġar wawařen n imsexxaren inu, inabiyyen nni d awem dd-ssekkey zeg umezwaru, waxxa kenniw war *d asen* tesřim, ⁶ xenni ad ggeğ ak-d Taddart-a am ggiğ ak-d Cilu, uca ad arrey tandint d nneęřet i marra řegnus di temmurt.’”

⁷Ikehhanen d inabiyyen d marra řgens sřin mammec issiweř Iirmiya awařen-a di Taddart n SIDI.

⁸Umi ikemmeř Iirmiya awař i marra řgens x marra min tuğa iweřša SIDI, třfen t ikehhanen d inabiyyen d marra řgens uca nnan: “Ittxiřša ad temmteđ!

⁹Mayemmi tnebbid s Yisem n SIDI, tennid: ‘Taddart-a ad tedweř am Cilu u tandint-a ad t’ttwaređdeğ ařami war dayes izeddeğ uřa d ijjen?’” Marra řgens imun x Iirmiya di Taddart n SIDI.

¹⁰Umi sřin řħukkam n Yahuda awařen-a, ffęen-dd zi taddart n ujeğid gaęeden ġar Taddart n SIDI, qqimen ġar wadaf n Tewwart Tamaynut n Taddart n SID I. ¹¹ *Xenni* ssiwřen ikehhanen d inabiyyen ak-d řħukkam u ak-d marra řgens, nnan: “Aryaz-a isdaheğ řmewt, am mammec tt tesřam s imezzuğen nwem.”

¹² *Xenni* issiweř Iirmiya ak-d marra řħukkam u ak-d marra řgens, inna: “SIDI issekk ayi-dd ħima ad nebbiy marra awařen i tesřim đidd i Taddart-a u đidd i tendint-a. ¹³ *Xenni* řexxu, eđřem ibriden nwem d tmeğga nwem uca řřem i tmijja n SIDI, AREBBI nwem, *xenni* ad indem SIDI zi marra řğar i xawem in na. ¹⁴ Necc *maca*, xzar, aqa ayi deg ufus nwem, ggem zzayi mammec kenniw issuffuy d ařebħan u nican di tiřřawin nwem. ¹⁵ Snem *maca* nican, mařa kenniw tenyim ayi, ad dd-tawyem idammen imezdagen x yixef nwem u x tendint-a u x imezday nnes, minzi s tidett, SIDI issekk ayi-dd ġarwem maħend ad awem iniy marra awařen-a deg imezzuğen nwem.”

¹⁶Řħukkam d marra řgens nnan i ikehhanen u i inabiyyen: “Aryaz-a war issdiheğ řmewt, mağar netta issawař akidney s Yisem n SIDI, AREBBI nney.”

26:3 Irm. 18:8

26:5 Irm. 7:13,25; 11:7; 25:3

26:6 1 řm. 4:12; 1zhd. 78:60; Irm. 7:12,14

26:10 ‘tamaynut’ - niğ: ‘jdid’.

26:13 Irm. 7:3

¹⁷ Ca n iryazen zeg imyaren n temmurt kkaren, bedden. Nitni ssiwřen yar marra agraw n řgens, nnan: ¹⁸ “Mixa zi Muracit, tuya ittnabba deg wussan n Ĥizqiya, ajeğid n Yahuda, uca issiweř yar marra řgens n Yahuda, inna: ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: řihyun ad t^ettwacarz am ijj n yeyyar u *tandint n* Urcalim ad tedweř d řxarbet u adrar n Taddart-a *ad idweř* d řegėudi *mani i ya wehben tiwhibin* deg wezyar.’ ¹⁹ Ma inya i-t Ĥizqiya, ajeğid n Yahuda, d marra Yahuda? Ma war igg^wid netta SIDI u iksi s řmeeruf i SIDI ařami indem x řyar i xasen iqqar? Neccin ggur ad negg ijj n řėib d ameqqran i yixef nney.’”

²⁰ Tuya din ead ijj n weryaz *nneyni* wenni tuya ittnebban s Yisem n SIDI, Uriya, mmis n Cimeiya, zi Qaryat-Yaearim. Netta inebba đidd i tendint-a u đidd i temmurt-a ełahsab marra awařen nni inna Irmiya. ²¹ *Xmi* isřa ujeğid Yahuyaqim *jmie* ak-d marra řħukkam awařen nnes, ixs ujeğid ad t iney. Isřa Uriya aya, igg^wed, yarweř u yiweđ yar Miřra. ²² Ajeğid Yahuyaqim *maca* issekk iryazen yar Miřra: Ilnatan, mmis n Eakbur ak-d ca n iryazen. Issekk i-ten yar Miřra. ²³ Nitni iwyen-dd Uriya zi Miřra uca nedhen t yar ujeğid Yahuyaqim u wanita inya i-t s ssif. Netta inđar řxecbet nnes deg imeđřan n tarwa n řgens.

²⁴ *Maca* afus n Axiqam, mmis n Cafan, tuya-t ak-d Irmiya maħend war t tticen deg ifassen n řgens maħend ad t nyen.

Axđae i Babil

27¹ Deg umezwar n tgelda n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda, yusa-dd wawař-a yar Irmiya, inna:

² “Ammu i d ayi inna SIDI: ‘Egg i yixef nnek iseywan d izayřuten, u ssars i-ten x yiři nnek. ³ uca sekk i-ten i ujeğid n Idum, i ujeğid n Mu’ab, i ujeğid n ayt n Eammun, i ujeğid n řur u i ujeğid n řidun, s ufus n imsexxaren inni dd-yusin yar Urcalim yar řidqiya, ajeğid n Yahuda. ⁴ Umur asen ad inin i isiditen nsen: Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil, ammu i ittxeřša ad tinim i isiditen nwem: ⁵ S jjeħd inu ameqqran d ufus inu isswizžaden ggiy tammurt d bnadem d řebhayem nni iğan x wudem n temmurt uca Necc ad ten wcey i wenni isdaheğen di tiřřawin inu. ⁶ *Xenni* řexxu, Necc ggiy marra timmura aya deg ufus n Nabuxadnařsar, ajeğid n Babil, amsexxar inu. Wciy as uřa d řmař n yeyyar maħend ad xas sexxaren. ⁷ Marra řegnus ad as sexxaren uřa i mmis

26:18 ‘azyar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

26:18 Mixa 1:1; 3:12

26:19 ‘i yixef nney’ - s Teibranit ‘řeemur nney’.

27:2 Irm. 28:10

27:5 Dan. 4:14,22

27:6 Irm. 25:9

d mmis n mmis ařami i dd ya yas řħař i temmurt nnes. *Xenni* ařas n řegnus d ijeřiden imeqqranen ad ggen ad zzayes ttwasexxaren.

⁸Řgens d tgeldit i war ixš ad as isexxar i Nabuxadnařsar, ajeřid n Babil, uca war ixš ad issehwa ři nnes swadday i uzayřu n ujeřid n Babil, aqa Necc ad xeřfey zi řgens nni s ssif d řaž d řtaeun, *ammu i* iqqar SIDI, ař ten i ya qđiy s ufus nnes. ⁹Kenniw *xenni*, war tesřim i inabiyyen nwem d igezzanen nwem d ayt n bu-tirja nwem d ibergagen nwem d isehřaren nwem nni řarwem issawařen, qqaren: Kenniw war tsexxaram ca i ujeřid n Babil, ¹⁰mařar nitni ttnebban s ixarriqen mařend ad kenniw ssigg^wejen x temmurt nwem mařend Necc ad xawen azzřey uca kenniw ad t^ettwahellkem. ¹¹Řgens nni *maca* i ya issađaren ři nnes swadday i uzayřu n ujeřid n Babil uca ad as tsexxar, aqa řgens nni ad t jjeř ad iqqim di temmurt nnes, uca izemmar ad tt icarz u ad dayes izdeř, *ammu i* iqqar SIDI.’”

¹²*Xenni* ssiwřey řar řidqiya, ajeřid n Yahuda, elašsab marra awařen-a, nniř: “Ggem iřawen nwem swadday i uzayřu n ujeřid n Babil u sexxarem as u i řgens nnes, *xenni* ad teqqimem teddarem. ¹³Mayemmi i ya ttwanřem, cek d řgens nnek, s ssif d řaž d řtaeun, am mammec issiweř SIDI x řgens i war ixsen ad isexxar i ujeřid n Babil. ¹⁴War ttesřim i wawařen n inabiyyen, inni řarwem issawařen, qqaren: ‘Kenniw war tsexxarem ca i ujeřid n Babil!’, mařar nitni ttnebban awem s ixarriqen, ¹⁵minzi Necc war ten dd-ssekkey, *ammu i* iqqar SIDI, u nitni ttnebban s ixarriqen s Yisem inu mařend ad xasen azzřey u kenniw ad t^ettwahellkem, kenniw d inabiyyen nni d awem ittnabben,”

¹⁶Ssiwřey uřa ak-d ikehhanen u ak-d marra řgens, nniř: “Ammu i iqqar SIDI: ‘War tesřim řar wawařen n inabiyyen nwem i iqqaren: Xzar, řeqcue zi Taddart n SIDI ad ttwarren deřya zi Babil, mařar nitni ttnebban i kenniw s ixarriqen. ¹⁷War řarsen ttesřam ca, *maca* sexxarem i ujeřid n Babil, *xenni* ad teqqimem teddarem. Mayemmi i ya tedweř tendint-a d ict n řxirbet? ¹⁸Mři nitni d inabiyyen, u awař n SIDI ięa *s tidett* řarsen, ejj i-ten ad ttaren i SIDI n řeeskarat, aqa řeqcue i iqqimen ead di Taddart n SIDI u di taddart n ujeřid n Yahuda di Urcalim war ttriřen řar Babil. ¹⁹Mařar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat x ipilaren, x řebřar n nnřas, x tkarrutin u x marra řeqcue nneyni i iqqimen di tendint-a, ²⁰inni war kides iksi Nabuxadnařsar, ajeřid n Babil, umi indeh Yakunya, mmis n Yahuyařim, ajeřid n Yahuda, zi Urcalim řar Babil ak-d marra tarwa n tařiřet n Yahuda d Urcalim, ²¹*wah*, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil, x řeqcue i iqqimen di Taddart n SIDI u di taddart n ujeřid n Yahuda u di Urcalim: ²²Řar Babil ad mmeksin u ad qqimen dinni řares ař ass i řarsen dd i ya arzfey, *ammu i* iqqar SIDI. *Xenni* ad ten ssuffřey u ad ten dd-arrey řar wemcan-a.’”

27:14 Irm. 14:14; 23:21; 29:8

27:16 Irm. 28:3

27:20 2 Ij. 24:14,15

27:22 2 Ij. 25:13; 2 Im. 36:18,22; Irm. 29:10

Anabi Ҳананя

28¹ Deg usegg^was nni, deg umezwaru n tgelda n ujeğid Sidqiya, ajeğid n Yahuda, deg usegg^was wiss arebea, deg uyur wiss xemsa, issiweř akidi Ҳананя, mmis n Eazur, anabi zi Jibeun, di Taddart n SIDI zzat i tiřřawin n ikehhanen d řgens imun, inna: ²“Ammu i iqqar SIDI n řęeskarat, AREBBI n Israil, iqqar: ‘Nec ad arzey azayřu n ujeğid n Babil. ³Ead tnayen n isegg^wusa *xenni* Nec ad dd-arrey řar temmurt-a marra řeqcue n Taddart n SIDI, inni ikisi Nabuxadnařar, ajeğid n Babil, zeg wemcan-a uca yiwy-i-ten řar Babil. ⁴Nec ad sseqbey Yakunya, mmis n Yahuyaqim, d marra imenfiyyen zi Yahuda i dd-yiwđen řar Babil, řar wemcan-a, *ammu i* iqqar SIDI, minzi Nec ad arzey azayřu n ujeğid n Babil.’ ”

⁵ *Xenni* inna unabi Irmiya i unabi Ҳананя, zzat i tiřřawin n ikehhanen u zzat i tiřřawin n řgens imun, inni ibedden di Taddart n SIDI, ⁶ inna Irmiya: “Amin, ammu i řa yegg SIDI! Iři ad isseqfeř SIDI awařen nnek i tnebbid ařami i řa yarr řeqcue n Taddart n SIDI d marra inni ittwanedhen di tmeřbast, zi Babil řar wemcan-a! ⁷ Seř *maca* i wawař-a i zi ssawařey deg imezzuyen nwem u deg imezzuyen n řgens imun: ⁸ ‘Inabiyyen nni tuřa *din* iğan qbeř inu d kenniw zeg wečař uya, nebban nitni đidd i wařřas n temmura u đidd i wařřas n tgelditin, x garra, x iceřwawen u x řřaеun. ⁹ Anabi nni ittnabben x sřam, mařa awař n unabi nni ad dd-iffey, *xenni* ad yiři ittwassen aqa SIDI issekk-dd anabi nni *d tidett.*’ ”

¹⁰ *Xenni* ikisi unabi Ҳананя azayřu n yiři n unabi Irmiya uca yarž i-t. ¹¹ *Xas uca* issiweř Ҳананя zzat i tiřřawin n marra řgens, inna: “Ammu i iqqar SIDI: ‘Qbeř ma ad edun tnayen n isegg^wusa kemmřen ad arzey azayřu n Nabuxadnařar, ajeğid n Babil, *i iğan* x yiřawen n marra řegnus.” Uca Irmiya yuyur abrid nnes.

¹² *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Irmiya awarni i umi yarža unabi Ҳананя azayřu x yiřawen n unabi Irmiya uca inna: ¹³ “Uyur uca siweř ak-d Ҳананя, ini: ‘Ammu i iqqar SIDI: Izayřuten n ukeccuđ taržid ten uca teggid izayřuten n wuzzař deg wemcan nsen.’ ¹⁴ Mařar ammu i iqqar SIDI n řęeskarat, AREBBI n Israil: ‘Ijj n uzayřu n wuzzař ssarsey t x yiřawen n marra řegnus, mařend ad sexxaren i Nabuxadnařar, ajeğid n Babil. Nitni ad as sexxaren. Uřa d řmař wciř ten deg ufus nnes.’ ”

¹⁵ *Xas uca* inna unabi Irmiya i unabi Ҳананя: “Seř, Ҳананя, SIDI war cek dd issekk ca u cek řyarred řgens-a ad ittceř x ixarriqen. ¹⁶ S uyenni, ammu i iqqar SIDI, xzar, Nec ad cek ndareř. *Ead* deg usegg^was-a ad temmtd minzi tessiwřed x uřeyyed n SIDI.’ ” ¹⁷ Immut unabi Ҳананя deg usegg^was nni, deg uyur wiss sebea.

28:3 Irm. 27:16

28:14 Irm. 27:6

28:16 Aewd. 13:6; Irm. 29:32

Tabrat n Irmija i imeħbas di Babil

29¹Ina d awařen n tebrat i dd-issekk unabi Irmija zi Urcalim i min iqqimen n imyaren *n řgens* jar imenfiyyen, i ikehhanen d inabiyyen u i marra řgens nni tuya indeh Nabuxadnaššar zi Urcalim yar Babil,² awarni i umi iffeý ujeđid Yakunya d yemma as n ujeđid, řa imsexxaren iceneen, řa řħukkam n Yahuda d Urcalim, řa řemeuđam uřa d imziřen zi Urcalim.³ *Netta issekk tabrat-a* s ufus n Aleasa, mmis n Cafan, d Jamarya, mmis n Ĥilqiya, inni issekk Šidqiya, ajeđid n Yahuda, yar Babil yar Nabuxadnaššar, ajeđid n Babil, *tabrat* tenna:

⁴“Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil, i marra imenfiyyen nni dd-iwyey zi Urcalim yar Babil:

⁵Sgaædem tudrin uca zedyem daysent, zzum iħwicen uca ccem řyigët nsen,
⁶awyem timyarin uca jjem-dd iħenjiren d tħenjirin, awyem i iħenjiren nwem timyarin uca wcem tħenjirin nwem i yeryazen, maħend ad urwent iħenjiren d tħenjirin. Kenniw ad dinni temmarnim, war iđi ad tdewřem ad tneqsem,
⁷arzum řehna i tendint mani kenniw i ya nedhey u ttarem i man aya i SIDI, mayar di řehna nnes i iđa řehna nwem.

⁸Mayar ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil: War ttejjim ad kenniw cemten inabiyyen d igezzanen nni iđan di řwest nwem u war ttesřam ca yar ayt n bu-tirja i kenniw ittejjan ad tarjam,⁹ mayar nitni ttnebban ixarriqen s Yisem inu. Necc war ten dd-sekkey ca, *ammu i* iqqar SIDI.

¹⁰Minzi ammu i iqqar SIDI: Xmi i ya qeffen sebæin n isegg^wusa i Babil, xenni ad yarwem dd-arzfeý uca ad awem kemmřey awař inu ašebħan umi kenniw dd-arriý yar temmurt-a..¹¹ Mayar Necc ssney man ixarrišen i yari xawem, *ammu i* iqqar SIDI: ixarrišen n řehna, war iđi n řyar, ĥima ad awem wceý imar d usitem.¹² *Xenni* kenniw ad ayi dd-třayam uca ad dd-tuyurem ad yari dd-tezzađem u Necc ad yarwem sřey..¹³ Ad xafi tarzum uca ad ayi tafem mařa kenniw tarzum xafi s wuř nwem iccur.¹⁴ Ad zwaywem ttwafey, *ammu i* iqqar SIDI, uca ad ssenqerřbey tameħbast nwem uca ad kenniw ssmuney zi marra řegnus u zi marra imucan mani xawem uzžřey, *ammu i* iqqar SIDI, u Necc ad kenniw dd-arrey yar wemcan i zi kenniw nedhey di lmenfa..

¹⁵Minzi tennam: ‘SIDI issnekkar aney-dd inabiyyen di Babil!’,¹⁶ x uya, ammu i iqqar SIDI x ujeđid, wenni iqqimen x řearc n Dawud, u x marra řgens i izeddyen di tendint-a, aytmatwem inni war akidwem yuyuren di lmenfa,¹⁷ ammu i iqqar SIDI n řeskarat: Xzar, Necc ad ssekkey jar asen ssif d řaz d tħæeun uca ad ten

29:2 2 lj. 24:12

29:8 Irm. 14:14; 23:31; 27:15

29:10 2 Im. 36:22; Eizra 1:1; Irm. 25:12; Dan. 9:2

29:12 Dan. 9

29:14 Irm. 23:3

jjeɣ am tazart ixsaren, tenni war iħriñ maħend ad zzayes ccen.¹⁸ Necc ad ten dfarey s ssif d řaz d ttaeun u Necc ad ten arrey ad ttwaearnnen ssa d ssa *sufus* n marra tigeldiwin n ddunct, ad iħin i nneeret d řurret d tseđħac uřa i řħegra jar marra řegnus mani ten i řa suffyey.¹⁹ minzi nitni war sřin řar wawařen inu, *ammu i* iqqar SIDI, umi řarsen dd-ssekkey imsexxaren inu, inabiyyen. Ead zeg umezwaru ssekkey ten, maca kenniw war tesřim ca, *ammu i* iqqar SIDI.

²⁰ Kenniw *maca*, sřem i wawař n SIDI, marra kenniw inni ittwanedhen di tmeħbast, inni ssekkey zi Urcalim řar Babil.

²¹ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil, x Axab, mmis n Qulaya, u x řidqiya, mmis n Macasiya, inni d awem ittnebban deg Yisem inu s ixarriqen: Xzar, Necc ad ten ggeɣ deg ufus n Nabuxadrařar, ajeđid n Babil, u netta ad ten iney zzat i tiřtawin nwem.²² Marra ayt n lmenfa zi Yahuda nni *iřan* di Babil ad zzaysen kksen ict n nneeret, ad inin: ‘SIDI ad cek yegg amecnaw řidqiya d Aħab, inni issecmeđ ujeđid n Babil s tmessil’,²³ minzi nitni ggim ict n tubbuħeřya di Israil, znan ak-d temřarin n wi ten yudsen u barrħen s Yisem inu awařen n ixarriqen i tuya war d asen nni. Necc d wenni issnen u wenni icehden *x man aya*, ammu i iqqar SIDI.”

Tabrat i Cimeiya

²⁴ I Cimeiya zi Naħlam, ittxeřa ad kides tessiwřed ad as tinid *ammu*:

²⁵ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil, iqqar ‘Minzi s isem nnek i-dd-tessekked tibratin i marra řgens di Urcalim u i ukehhan řafanya, mmis n Macasiya, u i marra ikehhanen, yura daysen:

²⁶ SIDI igga cek d akehhan deg wemcan n ukehhan Yahuyadae maħend ad din iřin imeħdayen di Taddart n SIDI x kuř ijj ubuħari nni itteggem ixef nnes d anabi. Ad t teqqned x ukeccuđ d řgid x yiri *nnes*.²⁷ Xenni řexxu, mayemmi war teaqbed Irmija zi Eanatut, wenni xawem ittarran ixef nnes d anabi? ²⁸ Mařar s uyenni issekk-dd *ict n tebrat* i neccin řar Babil mani iqqar: Ařas i řa iqqimen! Sbeddem tudrin u zedřem daysent, zzum iħwicen u ad tawyem řiqqi i řyięet nsen!

²⁹ Tuya iqqar ukehhan řafanya tabrat-a deg imezzuyen n unabi Irmija.

³⁰ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Irmija, inna:

³¹ “Squad areqqas-a i marra imenfiyyen maħend ad tinid: ‘Ammu i iqqar SIDI x Cimeiya zi Naħlam: Minzi Cimeiya tuya ittnabb awem, waxxa Necc war t-i-

29:17 Irm. 24:8,10

29:18 Aewd. 28:25,37; Irm. 15:4; 24:9,10

29:25 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’.

29:26 Irm. 20:1,2,3

dd ssekkey, uca yarra kenniw ad t^ettiqqem deg ixarriqen,³² s uyenni ammu i iqqar SIDI: Xzar, Necc ad xeřfey i Cimeiya zi Nahlam, u zi tarwa nnes. Uřa d ijjen zeg inni nnes war ittyimi izdey di řwest n řgens-a u netta war ızarr řxir i ya ggey i řgens inu, *ammu i* iqqar SIDI, minzi s řhard nnes igga ad řeyyden x SIDI.’ ”.

Ařeqqeř n Israil

30¹Awař nni dd-yusin zi SIDI i Irmiya, inna: ²“Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil, iqqar: ‘Ari marra awařen nni d ac nniy deg ijj n wedlis. ³Mařar xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, ad qeřbey tameřbast n řgens inu, Israil d Yahuda, iqqar SIDI. Necc ad ten dd-arrey řar temmurt i wciy i ibabaten nsen u nitni ad tt řfen d tasyart.’ ”

⁴Ina d awařen i zi issiweř SIDI x Israil d Yahuda:

⁵“Mařar ammu i iqqar SIDI: ‘Nesřa řřess n iyuyyan n tigg^wudi s tarjijit, *n* unexřie, war iři *n* řehna. ⁶Seqsam u xzarem, ma izemmar weryaz ad yaruw? Mayemmi i ttwařiy marra iryazen s ifassen x tejeinna nsen am ict n temyart t^ettaru u qae aymbub yarjef iwary am řxecbet? ⁷Uct, mařar d ameqqran ass nni, war iři uřa d ijjen am netta. Ict n řweqt n řeřřaret i Yaequb, *maca* netta ad zzayes ittwassenjem. ⁸Deg wass nni ad imsar, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat, ad arzey azayřu x yiřawen nnek. Ibarraniyyen war t ttejjin ad xasen isexxar *ead am yismey*, ⁹maca nitni ad sexxaren i SIDI, AREBBI nsen, uřa i ujeřid nsen Dawud wenni dd ya ssekkarey di řtwee nsen.’ ”

¹⁰“War ttegg^wed ca cek, *a* amsexxar inu Yaequb, *ammu i* iqqar SIDI, war tefciř ca, *a* Israil, mařar xzar, Necc i cek i řa issnejmen zi temmura igg^wejen uřa d zzariet nnek zi temmurt n tmeřbast nsen. Yaequb ad idweř, ad ihna, ad iddar di řaman, uca uřa d ijj war t issnexřie. ¹¹Mařar Necc akidek, *ammu i* iqqar SIDI, řima ad cek ssnejmey, mařar Necc ad qđiy marra řegnus nni řar cek sszuzarey, maca emmarř war cek qeřtiy, *maca* ad cek arebbiy s řeřbar iseggden u war cek heřřbey d amezdag.

¹²Mařar ammu i iqqar SIDI: ‘Tarezzit nnem war tzemmar ad teggenfa, ayezzim nnem itteqqes. ¹³Uřa d ijj war ittegg min teřwajed, war řarem ca ddawat i řheřbuct nnem. ¹⁴Marra inni tuya i cem ittexsen ttun cem, war xam ttseqsin,

29:31 Irm. 28:15

29:32 Irm. 28:16

30:6 Irm. 4:31; 6:24

30:7 Yuw. 2:11; řaf. 1:15

30:9 řaz. 34:23,24; 37:24; řuc. 3:5

30:10 Ica. 41:13; 43:5; 44:1; Irm. 46:28

30:11 Ica. 27:8; Irm. 4:27; 5:10,18; 10:24; 46:28

30:12 Irm. 10:19; 15:18

maɣar am mammecc iccat řeɛdu ammu i cem wtiɣ, amecnaw ijjen i yarebban s řeqsařet, zi ssibbet n řmuɛřiyet nnem imɣaren, *maɣar* ddnub nnem wesɛen ařtas.¹⁵ Mayemmi tesɣuyyud *ammu* x trezzit nnem, x řehriq nnem i war izemmaren ad iggenfa? Zi ssibbet n řmuɛřiyet nnem imɣaren, *maɣar* ddnub nnem wesɛen ařtas, Necc ggiɣ dayem man aya.

¹⁶S uyenni, marra inni cem itteffzen, ad ttwaccen *simant nsen*, uca marra iyrimen nnem ad uyuren di tmeħbast, u inni cem ikeccɛen, ad ttwakeccɛen u marra inni cem yucaren, ad ten wceɣ d tukkarɛa.¹⁷ Maɣar Necc ad cem jbarey u ad cem ssgenfiɣ zeg iyezzimen nnem, *ammu i* iqqar SIDI, minzi nitni řayan am ‘Tamendart!’, qqaren: ‘Aqa-tt d řihyun, war xas ittseqsi uřa d ijj!’ ”

¹⁸“Ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, ad ssenqeřbey tameħbast n iqiɛan n Yaequb uca ad areħmey x tzeddiyin nsen. Ad bnan tandint ɛawed x řxirbat nnes uca řeqsar ad dd-idweř ɣar wemcan nnes iřeħħ.¹⁹ Ad zzaysen iffeɣ uqadi d tmijja n yewdan ifarrřen. Necc ad ten arrey deg wařtas, nitni war dd-dikkwiřen drus, u Necc ad asen ggeɣ řeezz u nitni war ttwaseħqirin *ɛad*.²⁰ Iħenjiren nnes ad iřin am meħař uya uca tamesmunt nnes ad tiři zzat i wudem inu u Necc ad xeřfeɣ zeg inni i-ten iħřaren.²¹ Amzemmar nnes ad zzayes yiři u řħakem nnes ad zzayes dd-iqqars u Necc ad t-i-dd-ssqarrbey u Netta ad ayi dd-yades, maɣar man Wen iğan d ađman s wuř nnes maħend ad ɣari dd-yades?’, *ammu i* iqqar SIDI.”

²²“Kenniw ad ayi tiřim d řgens inu d Necc ad iřiɣ d AREBBI nwem.”

²³“Xzar, taħaryađt n SIDI, iffeɣ-dd *zzayes* wesɛar, *am* taħaryađt tezzebzi b nni i ya ihwan x uzeğif n iɛeffanen.²⁴ Řħaduq n weɣɛab n SIDI war dd-iddikk^{wi}ř ca ař i ya yiřin ixarriřen n wuř nnes. Deg uneggar n wussan ad as tfehmem.”

31¹“Di řweqt nni, *ammu i* iqqar SIDI, ad iřiɣ d AREBBI i marra řağat n Israil u nitni ad iřin d řgens inu.”

²“Ammu i iqqar SIDI: ‘Řgens n yenni inejmen zi ssif, yufa arɛa di řexřa. Ejj *ayi xenni* ad uyureɣ maħend ad t ssareyyħey, Israil.’ ” ...³“Zi řagg^{waj} iban ayi-dd SIDI!” ... “Necc tuɣa ttexsey cem s tayri n řebda, s uya cem dd-jebdeɣ s tmexsiwt icewwaren.⁴ Necc ad cem bniɣ ɛawed, ad t^tttwabnid ɛawed, *a cem* Israil taɛzarect. Cem ad tzewwqed ixef nnem ɛawed s ibendiren uca ad teffyed

30:14 Irm. 22:20

30:15 Irm. 5:6; 13:17

30:16 Uf. 23:22; Ica. 41:11; Irm. 10:25

30:19 Irm. 31:4

30:22 Irm. 24:7; 31:1,33; 32:38

30:23 Irm. 23:19; 25:32

s ccđih s nnuvttat n yenni ifarrħen.⁵ Ad tegged imarjaæen n uđir x idurar n Samarya: inni ittezzun ad ten zzun u řyiget ad zzayes arren mezri.⁶ Mařar ad dd-yas wass nni di ad řařan iæessasen x idurar n Ifrayim: ‘Kkarem, eji aneř ad ngææed řar řihyun, řar SIDI, AREBBI nney!’⁷ “Mařar ammu i iqqar SIDI: ‘Yennjem s řefraħet i Yaæqub uca sřiwřiwem i uzeřif n řegnus, barrħem, semyarem t, inim: *A SIDI*, senjem řgens nnek, min iqqimen zi Israil.⁸ Xzar, Necc ad ten arrey ad dd-asen zi temmurt n ccamal u Necc ad ten dd-ssmuney zeg ineggura n temmurt. Aqa din jar asen idaryæen d ineqdaben, tinni iřan s ddeyset d tinni ittarwen. Ad æeqben řar da s ijj n wegraw *n řgens* ameqqran..

⁹ Ad dd-asen ttrun, ad ten gewwdey am kessin s řmeeruf, ad ten ssnedhey řar teyzarin n waman, x ijj n webrid iseggmen mani war ttneqriđen, mařar Necc d Babas i Israil u Ifrayim d mmi amenzu.’ ”

¹⁰ “Sřem i wawař n SIDI, *a* kenniw řegnus, barrħem t x tegzirin nni igg^wejen ařas, inim: ‘D wenni tuřa issuzzaren Israil, ad t issmun æawed u ad t yarwes am mammec yarekkwes umeksaw tařimart nnes.¹¹ Mařar SIDI aqa ifdi Yaæqub uca ifekk i-t zeg ufus n wenni xas ijeħden..¹² Nitni ad dd-asen u ad sřiwřewen x řgaædet n řihyun uca ad azzřen řar řřar n SIDI, řar imendi, řar binu n jdid, řar zzect, řar izmaren u řar tfunasin. Řæmar nsen ad yiři am řeeraři ittwassun uca æemmarř *æad* ad iřin ceđnen..

¹³ Xenni ad tfarħ tezarect řar ccđih s nnuvttat, uřa d iħudriyyen d iwessura, *nitni marra* munen, minzi Necc ad arrey acđan nsen d arcuq, ad ten æezziy, ad ten ssfarħey awarni wecđan nsen.¹⁴ Necc ad ssjiwney řæmar n ikehhanen s tadunt *n tyarřa* uca ad idweř řgens inu ijiwen s řřar inu, *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

¹⁵ “Ammu i iqqar SIDI: ‘T^ettwaseř ict n tmijja di Rama, aweææed d imetřawen imarżagen: Raħil t^ettru x tarwa nnes u war t^ettexs ad t^ettwææzza x iħenjiren nnes, mařar nitni war řin *æad*.’¹⁶ Ammu i iqqar SIDI: ‘Třef tmijja nnem i unisxes u tiřawin nnem i imetřawen, mařar aqa teřa řmunet i warber nnem, *ammu i* iqqar SIDI, mařar nitni ad dd-æeqben zi temmurt n řædu.¹⁷ Aqa din řayas i tarwa nnem, *ammu i* iqqar SIDI, mařar iħenjiren *nnem* ad dd-dewřen řar temmurt nsen.’ ”

¹⁸ “Necc sřiy mliħ mammec dd-ittcetca Ifrayim, inna: ‘Cek tarebbid ayi u necc ttwarebbiy am ijj n uejmi war ittđawæen. Arr ayi, *deyya* necc xsey ad dd-dewřey, mařar Cek d SIDI, AREBBI inu..¹⁹ Mařar awarni řami dd-dewřey,

31:4 Irm. 30:19

31:5 Ica. 65:21

31:6 Ica. 2:2,3; Mixa 4:2

31:8 Irm. 3:18

31:9 Uf. 4:22

31:11 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

31:11 Ica. 40:10; 49:24,25

31:12 Ica. 61:11

31:15 Mt. 2:17,18

31:18 Igid. 5:21

tubey, u awarni řami dewřey ssney, wtiy ixef inu x tmeřřadin. Necc sedħiy, nfedħey, mařar necc arbuř řefdiħet n temzi inu.²⁰ ‘Ma war iři Ifrayim d mmi iřřan řari d aħenjir inu iezzen? Mařar waxxa ařtas n twařawin ttzawarey t, ttidarey t maca. S uyenni iccat jjuf inu i netta. Nican Necc ad xas arreħmey!’, *ammu i iqqar SIDI.*”

²¹ “Sbedd iquřay *i wescan n webrid*, sars izra *n jjurrat n webrid*, egg uř nnem x webrid iseggmen, x webrid nni di teggured. Dweř, *a* tazarect Israil, dweř řar tneddam nnem. ²² Ař meřmi ead i řa tersed ad řares t-i-dd tarr, *a cem*, yeęis ikfaren? Mařar SIDI igga ict n řħajjet tamaynut di temmurt: ‘Tamyart ad t^etthilla *marra* i weryaz.’”

²³ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: ‘Ad ssiwřen awař-a eawed di temmurt n Yahuda u di tneddam nnes xmi i řa ssenqerřbey tameħbast nsen: Ad cem ibarek SIDI, *a* Tazeddiřt n tsegda, *aya* Adrar n tqeddast!²⁴ Yahuda d marra tineddam nnes ad dayes zeddyent jmię, ifeęaħen d yenni ittetlieen ak-d tħimart. ²⁵ Mařar Necc ssesuy řeemar nni yuħřen uca ssjiwney kuř řeemar nni iħeznen.’”

²⁶ Awarni aya faqeř-dd uca uciř meřar yiziđ yięes inu.

²⁷ “Xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i iqqar SIDI*, ad zaręey taddart n Israil d taddart n Yahuda s zzarriet n iwdan d řmař. ²⁸ Am mammeç xasen eessey ħima ad qeřeey u ad hedmey u ad arzey u ad areddęey u ad ggey řřar, ammu i xasen i řa eessey ħima ad sbeddey u ħima ad zzuř, *ammu i iqqar SIDI.* ²⁹ Deg wussan nni war ttiyimin ad inin ead: ‘Ibabatan ccin ađiř asemmam uca dewřent teymas n iħenjiren ħfant.’³⁰ Maca kuř ijj ad immet zi ssibbet n řmuęřiyet *n yixef* nnes. Zi mkuř bnađem nni i řa iccen ađir asemmam, ad as dewřent teymas ħfant.”

³¹ “Xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i iqqar SIDI*, nni di i řa ggey ijj n řeahd n Jdid ak-d taddart n Israil u ak-d taddart n Yahuda,³² war iři am mammeç tuřa řeahd i ggiř ak-d ibabatan nsen umi ten tťfey zeg ufus, ħima ad ten nedħey zi temmurt n Miřra, řeahd inu nni arzin, waxxa zeema Necc dewřey d Aryaz nsen, *ammu i iqqar SIDI.* ³³ Mařar wa ad yiři d řeahd nni řa ggey awarni i wussan nni ak-d taddart n Israil, *ammu i iqqar SIDI*: Necc ad ggey Ccariea inu deg wuř nsen uca ad tt ariř deg wuř nsen. Necc ad iřiř d SIDI i nitni u nitni ad iřiř d řgens i Necc.³⁴ Uřa d ijjen war isseřmid *ead* amqarreb nnes niy umas, am qqaren: Ssen SIDI!, mařar nitni marra ad ayi ssnen, am umezyan am

31:19 Aewd. 30:2

31:23 Irm. 50:7

31:29 Ĥaz. 18:2,3

31:31 Ebr. 8:8

31:33 Irm. 24:7; 30:22; 31:33

umeqqran jar asen, *ammu i* iqqar SIDI, maɣar Necc ad asen yfarey i řmuşşiyet nsen u war ttidarey *ead* ddnub nsen.’ ”

³⁵“Ammu i iqqar SIDI, wenni iggin tfuct i tfawt deg wass, *wenni yumuren* taziri d itran i tfawt di ġiřet, wenni issehwařen řebħar ařami dd-duqquzent řemwaj nnes, aqa SIDI n řeeskarat d Isem nnes: ³⁶‘Mařa lfarayıd-a ad dd-wđant zeg wudem inu, iqqar SIDI, *xenni* ad ibedd uřa d zzaričet n Israil ad tiři d ijj n řgens zzat i wudem inu, marra ussan.’ ³⁷“Ammu i iqqar SIDI: ‘Mařa ttwaebaren ijenwan sennej u *mařa* zemmaren ad arzun sadu dsusa n temmurt, *xenni* uřa d Necc ad nđarey zzaričet n Israil zi ssibbet n marra min ggin, *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

³⁸“Xzar, *ammu i* iqqar SIDI, ad dd-asen wussan nni di i ya bnan tandint *ewawed* i SIDI, zi Şşumčet n Ĥananiyil ař Tewwart n Teymart. ³⁹uca ad iffey ufiřu n řeqyas ead ktar, nican ġar zzat ġar tewrirt n Jarib uca *xenni* ad imeyyeř ġar Juca ⁴⁰u marra taysart s řxecbat immuten d yiyyeđ d marra iyyaren ař teyřart n Qidrun, ař teymart n Tewwart n Yeysan ġar ccarq, ad tiři d tamqeddast i SIDI. Eemmarş ad t^ettwaqře u ad t^ettwahdem uřa d ict n řħajjet ead i řebda.”

Tamesyiwt n yeyyar

32¹Awař nni dd-iffyen zi SIDI ġar Irmija deg usegg^was wiss eecra n Şidqiya, ajeġid n Yahuda. Asegg^was nni tuya d asegg^was wiss tmentac n Nabuxadraşşar. ²Deg wussan nni tuya řeeskar n ujeġid n Babil iħeşşar-dd Urcalim uca anabi Irmija tuya ittwaħebbes di řemraħ n řeħbes nni tuya di taddart n ujeġid n Yahuda. ³Maɣar tuya iħebbes i-t Şidqiya, ajeġid n Yahuda, am d as inna: “Mayemmi t^ettnabbed, teqqared: ‘Ammu i iqqar SIDI: Xzar, Necc ad ggey tandint-a deg ufus n ujeġid n Babil u netta ad tt t^eřtef.’ ⁴Şidqiya, ajeġid n Yahuda, war inejjem zeg ufus n Ikaldaniyyen, maca ad immewc deg ufus n ujeġid n Babil. Netta ad kides issiweř zeg uqemmum ġar uqemmum u netta ad t izar tiřt di tiřt. ⁵Netta ad yawi Şidqiya ġar Babil u netta ad dinni iqqim, ař ġares i ġa raħeġ, *ammu i* iqqar SIDI. Waxxa kenniw ad temmenyem ak-d Ikaldaniyyen, war ttikkwiđem ca.’ ”

⁶Irmija inna: “Yusa-dd ġari wawař n SIDI, inna:

⁷‘Xzar, Ĥanam’il, mmis n ezizic Callum, ad ġarek dd-yas uca ad yini: Sey i yixef nnek iyyar inu di Eanatut, maɣar cek ġarek řħeqq n řefdiyyet maħend ad t tesyid.’ ” ⁸*Xenni* yusa-dd ġari Ĥanam’il, mmis n ezizi, eħaħsab awař n SIDI, di řemraħ n řeħbes, inna ayi: “Sey xenni iyyar inu di Eanatut, di temmurt n Binyamin, maɣar cek ġarek řħeqq ad t twarted uca ġarek *uřa d řħeqq* n

31:34 Ica. 54:13; Irm. 33:8; Mixa 7:18; Yħ. 6:45; Řex. 10:43

31:35 Amz. 1:16; Ica. 51:15

32:4 Irm. 34:3

usufey maħend ad t tefdid, ad t tesyed.” Řexdenni i ssney illa awař-a yusa-dd zi SIDI. ⁹ *Ammu i* syiy iyyar nni *iġan* ęar ęanatut x ęanam’il, mmis n ęzizi, uca wezney as nnuqart: sbeęęac n iciqlen n nnuqart. ¹⁰ Necc weqqęęy x tabrat uca cemmęęy tt uca jjiy cchud ad tt ssmetnen uca wezney nnuqart di řmizan. ¹¹ Ksiy tabrat ittwanęden n tmesyiwt nni tuya ittwacemmęen, *ittwari dayes* mammec ittwagg řęaqd u *min ġant* lfarayıę, uřa d tabrat yarezmen ¹² uca wciy tabrat ittwanęden n tmesyiwt i Barux, mmis n Niri-Yah, mmis n Maħsiya, zzat i tięęawin n ęanam’il, mmis n ęemmi u zzat i tięęawin n řęchud nni tuya iweqqęen tabrat ittwanęden n tmesyiwt, aęa zzat i tięęawin n marra Wudayen nni iqqimen di řemrah n řęębes. ¹³ Necc umurey Barux zzat i tięęawin nsen, nniy: ¹⁴ “Ammu i iqqar SIDI n řęeskarat, AREBBI n Israil: ‘Ksi tibratin-a, tabrat ittwanęden n tmesyiwt, am tenni icemmęen am tabrat yarezmen, uca ssars i-tent deg ict n řęęecet n řęaxt, maħend ad qqiment aęęas n wussan ħęant!’ ¹⁵ Maęar ammu i iqqar SIDI n řęeskarat, AREBBI n Israil: ‘Ad ttwasyęen ęawed tudrin d iyyaren d imarjaęen n uęiř di temmurt-a.’ ”

¹⁶ Awarni umi tuya wciy tabrat n tmesyiwt i Barux, mmis n Niri-Yah, zzuęęy s řaęay ęar SIDI, nniy: ¹⁷ “Ax, Sidi inu, SIDI, xzar, Cek teggid ijenwan d tammurt s jįhed nnek ameqqran u s uyiř nnek isswizęęden. War xak iwęar walu. ¹⁸ *Cek* d wenni iggin tamexsiwt icewwaren i řuřuf uca txeęęed řmuęęiyyet n ibabaten deg weħsin n ięenjiren nsen awarni asen, *a* Cek Arebbi d ameqqran d ajebbar, wenni umi qqaren: SIDI n řęeskarat. ¹⁹ *Cek* d ameqqran n ccwar u tejhed di tmegga, maęar tięęawin nnek tteessent x marra ibriden n tarwa n bnadem, ħima ad txeęęed kuř ijj elahřab ibriden nnes u elahřab řyięet n tmegga nne s. ²⁰ *Cek* teggid řęęęamat d lmujizat di Miřra, ař ass-a, am deg Israil am deg iwdan nneyni. Teggid ijj n Yisem i yixef nnek, am mammec *i teęęa* ass-a. ²¹ *Cek* tessuffyed-dd řęgens nnek Israil zi temmurt n Miřra, s řęęęamat d lmuęjizat, s ijj n ufus ijehden d ijj n uyiř isswizęęden, *umi tessekkared* ict n tegg^wudi tameqqrant *jar řegnus*. ²² *Cek* tewcid asen tammurt-a, tenni tejuęęed i ibabaten nsen maħend ad asen tt tewced, ict n temmurt ifeyyęden s uyi d tamment. ²³ Nitni udfen-dd ęares uca tęęfen tt d tasyart, *maca* nitni war sřin i tmijja nnek u war uyuren deg *webrid n* Ccariea nnek u war ggın elahřab marra minzi ten tweęęid. *S uya* i ten iřqef marra řęar-a. ²⁴ Xzar, icbaren i řęęęaret! Nitni iwęden-dd ař tandint maħend ad tt tęęfen, uca tandint temmewc deg ufus n Ikaldaniyyen nni akides ittmenyan, zi ssibbet n ssif d řaz d tęęaęun. Min tessiwřed aęa yiweę-dd. Xzar, tęęttwarid *t* simant nnek. ²⁵ *Waxxa amenni* tennid ayi, *a* Sidi inu, SIDI: Sey i yixef nnek iyyar nni s nnuqart uca ejj řęchud ad tt ssmetnen. *Maca* tandint temmewc deg ufus n Ikaldaniyyen.”

32:18 Uf. 34:7

32:19 Ayub 34:21; Awřn. 5:21; Ica. 28:29; Irm. 16:17; 17:10

32:21 Uf. 6:7; 2 řm. 7:23; 1 Im. 17:21

²⁶ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI yar Irmija, inna:

²⁷ “Xzar, Necc d SIDI, AREBBI n marra nni ħarsen arrimet *n weysum*. Ma iwear xafi ca?” ²⁸ S uyenni, ammu i iqqar SIDI: ‘Necc ad ggeġ tandint-a deg ufus n Ikaldaniyyen u deg ufus n Nabuxadrařar, ajeġid n Babil, u netta ad tt iġtef. ²⁹ Ikaldaniyyen, inni ittmenġan ak-d tendint-a, ad ħares dd-aden, ad qedden tandint s tmeŝsi uca ad tt ssemġden ak-d tudrin nni x tzeġwin nsent i zi qedden tiwhibin n řebxur i Bael uca seyyben tiwhibin n useyyeb i irebbiten nneyni ħima ad ayi searen. ³⁰ Maġar ayt n Israil d ayt n Yahuda zi temġi nsen tteġġen myir min iġan d aeġfan di tiġawin inu. Ayt n Israil searen ayi s řxedmet n ifassen nsen!’, iqqar SIDI. ³¹ ‘Maġar tandint tuġa tt i Necc *d ssibbet* n weyġdab d wesear zeg wass nni di t^ettwabna ař ass-a, ařami tt ġa nġareġ x wudem inu ³² zi ssibbet n marra řġar n ayt n Israil d ayt n Yahuda umi d ayi searen, nitni d ijeġiden nsen d řħukkam nsen d ikehhanen nsen d inabiyyen nsen d iryazen n Yahuda d imezday n Urcalim. ³³ Nitni wcin ayi-dd s weerur, war iġi s uġembub, *waxxa* Necc sřemdeġ ten, *ead* zeg umezwaru sġareġ ten, nitni *maca* war xsen ad sřen maġend ad ġtefen tarbiyyet. ³⁴ Nitni sbedden nneawat nsen n řřanam di Taddart i xef ittwarreġ Isem inu maġend ad tt ssemġen. ³⁵ Nitni sbedden řeġeudi n Bael *mani i d as ttwehben ddbayeġ nsen* di teġzurt n mmis n Hinnum maġend ad sseadun iħenjiren nsen d tħenjirin nsent i Mulak di tmeŝsi, min war d asen umureġ eemmarř u min war d ayi dd-iddaren di řbař inu, aqa ad ggen nnei am wa ařami earen Yahuda ġar ddnub.’ ”

³⁶ “Xenni řexxu, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil, x tendint-a i x teqqarem: ‘Aqa temmewc deg ufus n ujeġid n Babil, s ssif, s řaġ u s řtaeun!’ ... ³⁷ Xzar, Necc ad ten ssmuneġ zi marra timmura mani xasen uġġeġ deg weyġdab inu u deg wesear inu u deg uduqgez n weyġdab inu, u Necc ad ten arreġ ġar wemcan-a u ad ten sszedyeġ di řaman. ³⁸ Nitni ad iřin d řġens inu u Necc ad iřiġ d AREBBI nsen. ³⁹ Necc ad asen wceġ uř d iġi uřa d webrid d iġi ħima ad ayi gg^weden marra ussan i tizi nsen u i tizi n iħenjiren nsen awarni asen. ⁴⁰ Necc akidsen ggeġ iġi n řeahd ittduman, aqa war tteġyyideġ zi awarni asen, ħima ad asen ggeġ min iřebħen, u Necc ad asen ssarseġ tigg^wudi zzayi deg wuř nsen maġend war xafi tteġyyiden *ead*. ⁴¹ Necc ad zzaysen farħeġ maġend ad daysen tthilliy u zi řmanet inu ad ten zzuġ di temmurt-a s marra uř inu u s marra řeemar inu.’ ”

⁴² “Maġar ammu i iqqar SIDI: ‘Am mammec i dd iwyeġ x řġens-a tuġeġfna aya tameqqrant, ammu i xasen i ġa ssiwdeġ marra tařebħant i xasen nniġ. ⁴³ Ad

32:27 řxř. 16:22

32:29 irm. 21:10

32:33 irm. 2:27; 7:13,24,25; 25:3; 26:5; 29:19

32:35 irm. 19:5

32:37 irm. 23:3; 29:14; 31:10

32:38 irm. 24:7; 30:22; 31:1,33

32:41 irm. 24:6; eam. 9:15

syen *ɛawed* iyyaren di temmurt-a i xef teqqarem kenniw: ‘Aqa-tt d řexřa, nhřa bnađem d řmar, temmewc deg ufus n Ikaldaniyyen.’⁴⁴ Ad syen *ɛawed* iyyaren s *ttmenyat n* nnuqart, ad weqqɛen u ad cemmɛen tibratin n tmesyiwť, ad awyɛn řechud řima nitni ad ssmetnen *tamesyiwť* di temmurt n Binyamin, di jįwayeh n Urcalim, di tneddam n Yahuda, di tneddam n Temmurt n Idurar, di tneddam n Temmurt Iwařan u di tneddam n *Temmurt n* Ljanub, mařar Necc ad ssenqerřbey tameřbast nsen, *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

Lwaed n uřeqqec

33¹Yusa-dd wawař n SIDI řar Irmiya i twařa wiss tnayen, umi tuya ead ittwebelleɛ xas di řemrař n řehřbes, inna:

²“Ammu i iqqar SIDI, wenni t iggin, SIDI, wenni d as iwcin addud nnes ařami man aya ad iqqim ibedd, SIDI d Isem nnes: ³“Řaya ayi-dd, uca ad xak dd-arreř u ad ac ssecney timesřayin timeqqranin d innufaren, war tent tessined.’⁴ Mařar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil, x tudrin n tendint-a u x tudrin n ijeřiden n Yahuda nni ittwahedmen di řtwɛɛ n webaren n řehřaret u řidd n ssif, ⁵-inni dd-yusin řima ad mmenřen ak-d Ikaldaniyyen, *maca aqa usin-dd* řima ad tent ɛemmaren s řxecbat n iwdan nni nřiy deg weřđab inu u deg wesɛar inu, minzi ssduřryey uđem inu x tendint-a zi ssibbet n marra tuɛeffna nsen ...⁶ Xzar, Necc ad as-t-i-dd-awyeř ařeqqem d ugenfu u Necc ad ten ssgenfiy uca ad xasen ɛarriř ijj *n řeunřar* ifeyyđen s řehna d tidett.⁷ Necc ad ssenqerřbey tameřbast n Yahuda d tmeřbast n Israil, u ad ten bniř am umezwaru..⁸ Necc ad ten ssizedgeř zi marra řmuɛřiyet nsen i zi kidi xđan. Ad řfareř marra řmuɛřiyat nsen i zi xđan akidi uca ɛeddan xafi..⁹ Ad tiři *tendint n Urcalim* i Necc d isem issefrařen d usemřar d ccan řar marra řegnus n dđunect nni i řa isřan řxar nni d asen i řa ggeř. Nitni ad gg^weden u ad arjijen x marra řxar u x marra řehna nni d as i řa ggeř.”

¹⁰“Ammu i iqqar SIDI: ‘Deg wemcan-a i x teqqarem kenniw: Aqa-t d řxirbet ařami war iqqim uřa d ijj n bnađem niř d řmař!, *wah* di tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim, tinni ittwaređđřen ařami war iqqim uřa d ijj n bnađem niř d ameřduř niř d řmař, ad ittweiseř *ead*¹¹ tmijja n warcař d tmijja n řefrařet, tmijja n muřay d tmijja n tesřit, tmijja n yenni iqqaren:

Qadam SIDI n řɛeskarat

mařar SIDI icna,

minzi ad tiři tamexsiwt nnes icewwaren

i řebda qaɛ!

33:7 Irm. 24:6; 31:4; 32:44

33:8 Irm. 31:34

tmijja n yenni i dd-ittawyen aqadi di Taddart n SIDI, mayar Necc ad ssenqeřbey tameřbast n temmurt, am deg umezwaru!', iqqar SIDI.”

¹²“Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: ‘Deg wemcan-a i ittwareddęen ařami war iqqim *ead* uřa d ijj n bnađem nię d řmař, *wah* di marra tineddam nnes ad iřint eawed ddmani n tarewsa i imeksawen nni i řa issareyyęhen tiřimriwin nsen..¹³Di Temmurt n Idurar, di tneddam n Temmurt Iwařan, di tneddam n Temmurt n Ljanub, di temmurt n Binyamin, deg imucan i d as dd-innęden i Urcalim u di tneddam n Yahuda ad iedu wuęi eawed sadu ifassen n yenni i ten iřessben!’, *ammu* i iqqar SIDI.”

¹⁴“Xzar, ad dd-asen wussan, *ammu* i iqqar SIDI, ad ssqefřey awař ařebęan nni ssiwřey i taddart n Israil d taddart n Yahuda..¹⁵Deg wussan nni u di řweqt nni ad ssyemyey i Dawud ijj n UYEDDU n tsegda. Netta ad yegg řęeqq d tsegda di temmurt..¹⁶Deg wussan nni Yahuda ad ittwassenjem uca Urcalim ad tezdey di řaman uca ad as ggen *i Urcalim* isem wanita: ‘SIDI d Tasegda nney.’ ”

¹⁷“Mayar ammu i iqqar SIDI: ‘Emmarř ad inqes i Dawud ijj n weryaz nni iqqimen x řearc n taddart n Israil, ¹⁸uca uřa d ikehhanen llawiyyen war ggur ad qqimen emmarř břa ijj n weryaz nni i řa iqeddmn zzat i wudem inu tayarřt n wecmađ nię ad issbexxar tawhibt *n řyigęt* nię ad issewjed ict n tyarřt, marra ussan.’ ”

¹⁹Yusa-dd wawař n SIDI yar Irmiya, inna:

²⁰“Ammu i iqqar SIDI: ‘Mařa izemmar ad tarřmem řeahd inu s wass d řeahd inu s řiřet ař ass d řiřet war ttiřin ead di řweqt nsen, ²¹*xenni* iři ad ittwarř uřa d řeahd inu ak-d umsexxar inu Dawud, ařami war řares ittiři ead mmis nni i řa iřekmen x řearc nnes, uca uřa ammu řeahd inu ak-d llawiyyen, ikehhanen, *inni ięan* d imsexxaren inu. ²²Řami war izemmar ad ittwařseb řeeskar n ujenna u uřa d ijdi n řebęar war izemmar ad ittwaebbar, ammu s wařęas i řa ggey tarwa n umsexxar inu Dawud u *n* llawiyyen nni d ayi ittsexxaren.’ ”

²³Yusa-dd wawař n SIDI yar Irmiya, inna:

²⁴“Ma war tezřid mammec issawař řgens-a, qqaren: ‘Tnayan n řaęat nni ifarz SIDI, aqa inđar i-tent řexxu?’ Aqa nitni stehzan zi řgens inu ařami war ięi ead d řgens i nitni.”

²⁵“Ammu i iqqar SIDI: ‘Mařa war ięi ead řeahd inu s wass d řiřet, mařa Necc war ttiyimiy řetęiy *ead* lfarayıđ n ijenwan d temmurt, ²⁶ad nđarey uřa d tarwa

33:11 Irm. 7:34

33:12 ‘imeksawen’ - nię ‘iničan’.

33:14 Irm. 29:10

33:15 Irm. 23:5

n Yaëqub d *tarwa* n Dawud ařami war ttegey *ëad* zi zzariëet nnes inni ya iřekmen x zzariëet n Ibrahim d Ishaq d Yaëqub. Mařar Necc ad ssenqerřbey tameřbast nsen u Necc ad xasen řinney.’ ”.

Aëřam i řidqiya

34¹ Awař i dd-iffyen zi SIDI řar Irmiya, umi Nabuxadrařřar, ajeřid n Babil, d marra řeeskar nnes d marra tigeldiwin n ddunect i iřan sadu fus nnes d marra řegnus tuřa ttmenřan ak-d Urcalim u ak-d marra tineddam nnes, i innan:

² “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Uyur uca siweř ak-d řidqiya, ajeřid n Yahuda, ini as: Ammu i iqqar SIDI, xzar, Necc ad wcey tandint-a deg ufus n ujeřid n Babil u netta ad as iqqed timessi..³ Uřa d cek s yixef nnek war tnejjmed i ufus nnes, maca ad t’ettwattřfed ad temmewced deg ufus nnes. Tittř di tittř ad třared ajeřid n Babil uca ad kides tessiwřed zeg uqemmmu řar uqemmmu uca ad dd-tawřed ař Babil.’ ”.

⁴ “Seř maca i wawař n SIDI, řidqiya, ajeřid n Yahuda, ammu i xak iqqar SIDI: ‘Cek war t’ettwanyed ca s ssif.⁵ Ad temmted di řehna uca am mammecc ssaryen timessiyat i ibabaten nnek, ijeřiden n zic nni tuřa iřan qber i cek, ad ssaryen ëawed d timessiyat i cek uca ad xak wten agejdur, ad inin: Ax, sidi!, mařar Necc ssiwřey awař-a, *ammu i iqqar SIDI.*’ ”

⁶ Issiweř unabi Irmiya marra awařen-a i řidqiya, ajeřid n Yahuda, di Urcalim, ⁷ *umi* tuřa řeeskar n ujeřid n Babil ittmenřa ak-d Urcalim u ak-d marra tineddam n Yahuda nni iqqimen, ak-d Laxic d Eaziqa, mařar ina tuřa ëad qqimen jar tneddam n Yahuda minzi tuřa atent d tineddam ifaryen.

Afekki n isemyan

⁸ Awař nni dd-iffyen zi SIDI řar Irmiya, awarni ma iqqen ujeřid řidqiya ijj n řeahd ak-d marra řgens nni iřan di Urcalim mařend ad ittwabarreř s ijj n usarreř jar asen,⁹ mařend kuř ijjen ad yarxu i ismey nnes u i tesmeyt nnes, i Ueibri u i Teibrecc, ařami war ittyimi jar asen uřa d ijjen *wenni iřan* d ismey řar ijj n weryaz zi Yahuda, řar umas.¹⁰ Marra řřukkam d marra řgens nni iqqnen řeahd, sřin aqa *kuř* aryaz ad yarxu i ismey nnes u *kuř* aryaz ad yarxu i tesmeyt nnes řima war ittyimi řarsen uřa d ijj n ismey. Nitni wcin amezzuř *i man aya* uca ssekken ten.¹¹ *Maca awarni as* beddřen, arrin isemyan d tesmeyin inni umi tuřa arxun, ggın ten s uřyř ëawed d imsemyan d tsemyin.

33:26 Irm. 31:20

34:1 2 Ij. 25; Irm. 52

34:2 Irm. 21:10; 32:29

34:3 Irm. 32:4

34:8 Uf. 21:2

¹² *Xenni* dd-yusa wawař n SIDI ęar Irmiya, inna: ¹³ “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Necc ggiy ijj n řeahd ak-d ibabaten nwem deg wass nni di ten dd-ssuffyęę zi Miřra, zi taddart n tesmuęi, nnię: ¹⁴ Awarni řami ędun sebęa n isegę^wusa ittęęęa kuř ijj ad isekk umas Aęibrani nni d ac izzenzen ixef nnes uca tuęa ixeddem i cek setta n isegę^wusa. Ittęęęa ad as tarxud *ad yuyur* di řrelli! *Maca* ibabaten nwem war ęari dd-sřin u war *d ayi* wcin ca amezzuę. ¹⁵ Waxxa kenniw tdewřem-dd, teggim min ięan nican di tiřřawin inu am ibarreę kuř ijj s usarxu i umęarreb nnes uca teggim ijj n řeahd zzat i wudem inu di Taddart min xef ittwabarreę Isem inu, ¹⁶ kenniw *maca* tennęęřbem ęawed uca tessęiętem Isem inu. Kuř ijj yarra-dd ismey nnes u kuř ijj yarra-dd tismeyt nnes nni umi tuęa tarxum maęend ad uyuren nitni mani xsen, uca kenniw teęřarem ten ęawed maęend ad awem iřin d imsemyan d tsemyin.’ ”

¹⁷ “S uyenni, ammu i iqqar SIDI: ‘Kenniw war ęari dd-tesřim maęend kuř ijj ad ibarreę s usarxu i umas u kuř ijj i umęarreb nnes. Xzar, ammu Necc ad awem barręę s usarxu, *ammu i* iqqar SIDI, *maęend ad kenniw sellmey* i ssif, i řřaęun u i řaz. Necc ad kenniw ggeę d ijj n umedya n usigg^wed i marra tigeldiwin n ddunect. ¹⁸ Necc ad arrey iryazen nni ęedun x řeahd inu, inni war iřřifen deg wawařen n řeahd nni ggin zzat i wudem inu, *am* uęejmi nni bđan x tnayen d wenni jar izeynat nnes cuqęen: ¹⁹ řřukkam n Yahuda d řřukkam n Urcalim, imsexxaren iceneęn, ikehhanen d marra řgens n temmurt, inni icuqęen *marra* jar iziynat n uęejmi. ²⁰ Necc ad ten wceę deg ufus n řęedyan nsen u deg ufus n yenni yarezzun ad ten nyen uca řxecbat nsen ad iřřint d macca i iįđad n uęenna u i řmař n temmurt. ²¹ Uřa d řidqiya, ajeęid n Yahuda, d řřukkam nnes ad ten ggeę deg ufus n řęedyan nsen, deg ufus n yenni yarezzun tudart nsen, deg ufus n řęeskar n ujeęid n Babil nni xawem iffyen řęexxu. ²² Xzar, Necc ad umureę, *ammu i* iqqar SIDI, u Necc ad ten dd-arrey ęar tendint-a u nitni ad kides mmenęen, ad tt řřfen uca ad as qęden timessi. Necc ad arrey tineddam n Yahuda d řxarbet war dayes ittyimi uřa d ijj n umezduę *ęad.*’ ”

Ayt n Rikab

35 ¹ Awař n SIDI i dd-yusin ęar Irmiya deg wussan n Yahuyaęim, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda, inna: ² “Uyur ęar taddart n ayt n Rikab uca siweř akidsen u awyi ten ęar Taddart n SIDI, deg ijj zeg ixxamen *nnes*, u ewc asen binu řima ad swen.”

34:14 Uf. 21:2; Aęwd. 15:12

34:17 Aęwd. 28:25; Irm. 15:4; 24:9,10

34:20 ‘inni yarezzun ad ten nyen’ - s Teibranit ‘inni yarezzun řęemar nsen’.

34:20 Irm. 7:33; 16:4; 19:7

34:21 Irm. 37:11

³ *Xenni* iwyey-dd Yazanya, mmis n Irmiya, mmis n Ħabsiniya, *jmie* ak-d marra aytmas d marra iħenjiren nnes d marra taddart n ayt n Rikab, ⁴ uca iwyey ten ħar Taddart n SIDI, deg wexxam n ayt n Ħanan, mmis n Yajdalya, aryaz n AREBBI, *axxam* nni *iħan* zzat i wexxam n řħukkam, tiwa i wexxam n Maesayya, mmis n Callum, aæssas n tewwart. ⁵ Necc ssarsey iyarrafen ccuren s binu d řkisan zzat i wudem n ayt n Rikab uca nniy asen: ‘Swem binu!’ ⁶ *Maca* nitni nnan: ‘Neccin war nses ca binu, maħar babatney Yunadab, mmis n Rikab, iweřsa aney, inna: Kenniw eemmarř war ttessesem binu, kenniw d iħenjiren nwem, ař i řebda. ⁷ War iceddeř ad tebnam taddart niy ad tzaræem zzariæet niy ad tezzum tazayart deg umarjue uřa ad ħarwem yiři umarjue n uđiř, *maca* min i ħa tekkem teddarem ad tzedyem deg iqıđan, maħend ad teddarem ussan ařas di temmurt mani i ħa tzedyem am ibarraniyyen. ⁸ Neccin nesřa ħar babatney Yunadab, mmis n Rikab, di marra min zi i d aney iweřsa, maħend war nses binu marra tudart nney, neccin d temħarin nney d iħenjiren nney d yessitney, ⁹ u maħend war nbenni tudrin d tazeddiyt i yixef nney. War ħarney bu umarjue n uđiř niy iyyar niy zzariæet, ¹⁰ uca neccin tuħa nzeddey deg iqıđan. *Ammu* i nesřa u negga eħařřab marra min zi i d aney iweřsa babatney Yunadab. ¹¹ Umi *maca* Nabuxadnařřar, ajeğid n Babil, igaeæed x temmurt-a, imsar, aqa nenna neccin: Asem-dd, ad nraħ ħar Urcalim zi ssibbet n řeeskar n Ikaldaniyyen u zi ssibbet n řeeskar n Aram! *S uyenni i* nzeddey di Urcalim.’ ”

¹² *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ħar Irmiya, inna

¹³ “*Ammu* i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: Uyur, ini i yeryazen n Yahuda u i imezdaħ n Urcalim: Ma war t’ttexsem ad teksim tarbiyyet s utesři i wawařen inu?, iqqar SIDI. ¹⁴ Awařen n Yunadab, mmis n Rikab, inni yumur i iħenjiren nsen ħima war sessen binu, aqa đfaren ten-dd, maħar ħares ař ass-a war swin ca, minzi nitni sřin ħar tewřeyyet n babatsen, *maca* Necc ssiwřey akidwem, *wah ead* zeg umezwaru ssiwřey akidwem, *maca* kenniw war ħari dd-tesřim ca. ¹⁵ Necc ssekkey-dd ħarwem marra imsexxaren inu, inabiyyen. Ead zic sekkey ten ħima ad inin: Dewřem-dd xenni, kuř ijj zeg webrid nnes aeæffan u ggem řexdayem tiřebħanin u war traddafem irebbiten nneyni maħend ad asen tsexxarem, xenni tzemmarem ad teqqimem di temmurt i d awem wciy u i ibabaten nwem. Kenniw *maca* war tewcim amezzu y u war ħari tesřim. ¹⁶ Iħenjiren n Yunadab, mmis n Rikab, ssqeffren tawřeyyet n babatsen nni ten yumur, *waxxa amenni* řgens-a *maca* war ħari isři.”

¹⁷ “S uya, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n řeeskarat, AREBBI n Israil: Xzar, Necc ad awyey x Yahuda u x marra imezdaħ n Urcalim marra řħar nni d asen nniy, minzi ssiwřey akidsen *maca* nitni war sřin ca, uca řayiy asen *maca* nitni war dd-arrin ca.”

35:3 ‘Irakabiyyen’ - ixs ad yini ‘ayt n Rakab’.

35:8 ‘marra tudart nney’ - s Tebranit ‘marra ussan nney’.

35:14 Irm. 11:7; 25:3; 26:5; 29:19; 32:33

35:15 Irm. 18:11; 25:5

¹⁸Inna Irmiya i taddart n ayt n Rikab: “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: ‘Umi tesřim řar tewseyyet n babatwem Yunadab uca teřdam marra tiweřřa nnes u teggim ełahřab marra min d awem yumur, ¹⁹x uya, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: Marra ussan war ittweřři eemmarř i Yunadab, mmis n Rikab, ijj n weryaz nni ittbeddan zzat i wudem inu!’ ”

Adlis ittwannęden

36¹Deg usegg^was wiss arebea n Yahuyařim, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda, imsar aqa yusa-dd wawař n SIDI wanita řar Irmiya, inna:

²“Ksi ijj n wedlis uca ari xas marra awařen i yarek ssiwřey x Israil u x Yahuda u x marra řegnus, zeg wass i dd yarek ssiwřey, zeg wussan n Yuciya řares ař ass-a..³Ad tay ad sřen inni n taddart n Yahuda x marra řar nni xsey ad asen ggeř mařend ad dd-dewřen ad tuben, kuř ijj zeg webrid nnes aeęffan, u Necc ad asen yfarey ddnub nsen.”

⁴*Xenni* iřaya-dd Irmiya x Barux, mmis n Niri-Yah, uca yura Barux zeg uqemmun n Irmiya marra awařen n SIDI nni d as inna deg ijj n wedlis ittwannęden. ⁵Yumur Irmiya i Barux, inna: “Necc ttwasbeddey, war zemmarey ad dd-adfey ead řar Taddart n SIDI. ⁶Adef-dd cek řar daxeř uca řar-dd awařen n SIDI zeg wedlis nni dd-turid zeg uqemmun inu deg imezzuřen n řgens di Taddart n SIDI deg wass n uřummi. Ittweřřa ad ten tyared deg imezzuřen n marra *ayt n* Yahuda, inni dd-yusin zi marra tineddam nsen. ⁷Ad tay ad yaf tutra nsen arđa zzat i wudem n SIDI u ad dd-dewřen ad tuben nitni, kuř ijj zeg webrid nnes aeęffan, mařar d ameqqran i yeęa weyđab d wesear i x tuya issiweř SIDI ak-d řgens-a.”

⁸Barux, mmis n Niri-Yah, igga marra am mammec t yumur unabi Irmiya, uca iyra-dd awařen n SIDI *i řgens* zeg wedlis ittwannęden di Taddart n SIDI. ⁹Deg usegg^was wiss xemsa n Yahuyařim, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda, deg uyur wiss tesca barrřen s ijj n uřummi zzat i wudem n SIDI i marra řgens di Urcalim u i marra řgens nni dd-yusin di Urcalim zi tneddam n Yahuda. ¹⁰Iyra-dd Barux awařen n Irmiya di Taddart n SIDI x imezzuřen n marra řgens zeg wedlis ittwannęden, deg wexxam n Jamarya, mmis n Cafan, amarir, di řemrař n sennej, řar wadaf n Tewwart n Jdid n Taddart n SIDI.

¹¹*Umi* Mixa, mmis n Jamarya, mmis n Cafan, isřa i marra awařen n SIDI zeg wedlis ittwannęden, ¹²ihwa-dd netta řar taddart n ujeęid, řar wexxam n umarir. Xzar, qqimen din marra řřukkam: Alicamae, amarir, Dalaya, mmis n Cameaya, Ilnatan, mmis n Eakbur, Jamarya, mmis n Cafan, řidqiya, mmis n řananya, u marra řřukkam. ¹³Mixaya icawed asen marra awařen nni tuya

isra umi dd-iyra Barux zeg wedlis deg imezzuyen n řgens. ¹⁴ *Xenni* ssekken-dd marra řhukkam Yahudi, mmis n Natanya, mmis n Calamyā, mmis n Kuci, řar Barux, nnan: “Adlis ittwanđen manis dd-teřrid x řgens, ksi t deg ufos nnek uca as-dd!” *Řexdenni* iki Barux, mmis n Niri-Yah, adlis ittwanđen nni uca yudef-dd řarsen. ¹⁵ Nitni nnan as: “Qqim, uca tyared adlis ittwanđen xaney!” *Xenni* iyra-dd Barux xasen.

¹⁶ Umi sřin nitni marra awařen *nni*, xzaren deg wayawya gg^weden uca nnan i Barux: “Nican ad neawed marra awařen-a i ujeřid.” ¹⁷ Nitni sseqsan Barux, nnan: “Ini aney maca, mammec turid marra awařen-a zeg uqemmum nnes?” ¹⁸ Yarra-dd xasen Barux: “S uqemmum nnes i xafi dd-iyra marra awařen-a u necc uriy ten s smex deg wedlis-*a ittwanđen*.” ¹⁹ *Xas uca* nnan řhukkam i Barux: “Uyur, ffar ixef nnek, cek uřa d Irmiya! Uřa d ijj war ittessen mani teřam.” ²⁰ Udfen nitni řar ujeřid di řemrah, *maca* nitni tuřa xemmřen adlis ittwanđen deg wexxam n Ilicamae, amarir, u nitni řajan marra awařen-a řar imezzuyen n ujeřid.

²¹ *Xenni* issekk ujeřid Yahudi mařend ad dd-yawi adlis ittwanđen. Wanita yiwi t i-dd zeg wexxam n Alicamae, amarir, uca iyra i-t-i-dd Yahudi deg imejjan n ujeřid u deg imejjan n marra řhukkam nni dd-ibedden řar ujeřid. ²² Tuřa iqqim ujeřid di taddart n tagarst, tuřa d ayur wiss tesa. Zzates tareqq *dinni* tmessi x tmejmart. ²³ řami dd-iyra Yahudi třata niy arebca n iđewđan, iqess i-ten ujeřid s řmuss n umarir uca inđar i-ten di tmessi x řmejmar, řares ařami tuřa timessi x řmejmar tecca marra adlis. ²⁴ Ajeřid d marra imsexxaren nnes inni isřin i wawařen-a marra, war nnxeřeen u war carrgen arruđ nsen. ²⁵ Ttaren Alnatan d Dalaya d Jamarya i ujeřid ařas řima war issecmiđ *adlis* ittwanđen, *waxxa amenni* netta war řarsen isři ca. ²⁶ *Ead* yumur ujeřid i Yarřamiyil, mmis n ujeřid, i Saraya, mmis n Eazrayil, u i Calamyā, mmis n Eabdiyil, řima ad řřfen amarir Barux d unabi Irmiya d imeřbas. *Maca* SIDI issnuffar i-ten.

²⁷ Yusa-dd wawař n SIDI řar Irmiya, awarni řami issecmeđ ujeřid adlis ittwanđen d wawařen nni yura Barux, *inni dd-iffyen* zeg uqemmum n Irmiya, uca inna:

²⁸ “Ksi eawed ijj n wedlis ittwanđen nneyni u ari xas marra awařen imezwura, inni tuřa deg wedlis amezwaru i issecmeđ Yahuyařim, ajeřid n Yahuda, ²⁹ uca ini i Yahuyařim, ajeřid n Yahuda: ‘Ammu i iqqar SIDI: Cek tesscemđed adlis-a ittwanđen, tennid: ‘Mayemmi dayes turid, tennid: Ajeřid n Babil ad dd-yas, ad ixarreb tammurt uca ad zzayes imřa bnađem d řmař?’ ³⁰ S uyenni, ammu i iqqar SIDI x Yahuyařim, ajeřid n Yahuda: ‘Netta war řares ittiři wenni i řa iqqimen x řearc n Dawud uca řxecbet nnes ad temmendar i řeřmu n uziř u i tesmeđ n řiřet.’ ³¹ Necc ad zzayes xeřfey řmuęšiyet nsen uřa zi tarwa nnes

uŕa zeg imsexxaren nnes. Necc ad ssyeđŕeŕ xasen u x imezday n Urcalim u x iryazen n Yahuda marra řŕar i d asen nniř, *waxxa* nitni war xsen ad sřen.’ ”.

³² Iksi Irmija ijj n wedlis nneyni ittwanđen uca iwca i-t i umarir Barux, mmis n Niri-Yah. Wanita yura xas, zeg uqemmmum n Irmija, marra awařen n wedlis ittwanđen nni tuřa Yahuyařim, ajeđid n Yahuda, issecmeđ s tmessi uca ttwarnin-dd ead řarsen wařtas n wawařen nneyni ten yudsen.

Ajeđid řidqiya issekk řar Irmija i twařa wiss tnaŕen

37¹ Idweř řidqiya, mmis n Yuciya, d ajeđid deg wemcan n Kun-Yahu, mmis n Yahuyařim, wenni tuřa igga Nabuxadrařar, ajeđid n Babil, d ajeđid x temmurt n Yahuda. ² Wanita war isři ca řar wawařen n SIDI nni issiweř Netta s ufus n unabi Irmija, war iđi wanita uřa d imsexxaren nnes uřa d řgens n temmurt.

³ *Waxxa amenni* issekk ujeđid řidqiya Yahuxal, mmis n Calamya, d řafanya, mmis n Maesiya, řar unabi Irmija mařend ad as inin: “Žađ xaney maca řar SIDI, AREBBI nney!”.

⁴ Irmija tuřa ead izemmar ad yadef u ad iffeŕ di řwest n řgens u nitni tuřa ead war t nđaren di řřebs. ⁵ Iffeŕ-dd řeeskar n Fireun zi Miřra uca umi sřin Ikaldaniyyen nni tuřa iřeřaren Urcalim x man aya, ruřen agg^wejen x Urcalim..

⁶ Xenni yusa-dd wawař n SIDI řar unabi Irmija, inna:

⁷ “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: Ammu i řa tinim i ujeđid n Yahuda, wenni kenniw řari dd-issekken řima ad aŕi tesseqsam: ‘Xzar, řeeskar n Fireun nni dd-iffŕen mařend ad awem iwc afus, ad dd-ieqeb řar temmurt nnes, řar Miřra! ⁸ Ad dd-dewřen Ikaldaniyyen, ad mmenŕen ak-d tendint-a uca ad tt řfen, ad as qqden timessi.’ ”

⁹ Ammu i iqqar SIDI: ‘War cemmtem ixef nwem xmi i řa tinim: Ikaldaniyyen ad xaney agg^wejen, ad uyuren!, minzi nitni aqa war gguren. ¹⁰ Waxxa mařa kenniw řeřbem marra řeeskar n Ikaldaniyyen inni akidwem ittmenŕan, uca ad zzaysen qqimen mŕir iryazen iyezmen ařtas, aqa nitni ad kkaren, kuř ijj deg uqiđun nnes, uca ad qqden s tmessi i tendint-a.’ ”

Irmija ittwaweřbes

¹¹ Imsar umi dd-issgaeeed řeeskar n Ikaldaniyyen zi Urcalim zi ssibbet n řeeskar n Fireun, ¹² iffeŕ Irmija zi Urcalim mařend ad irař řar temmurt n

36:31 ‘tarwa nnes’ - s Teibranit ‘zzariet nnes’.

37:3 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’.

37:5 Irm. 34:21

Binyamin ħima ad dinni iṭṭef ict n tesyart di řwest n řgens nnes. ¹³ *Řami t tuya* di tewwart n Binyamin, tuya din akumandar n teessast, qqaren as Yariyya, mmis n Calamyā, mmis n Ĥananya. Netta iṭṭef anabi Irmiya, inna: “Cek tersed ad tarewřed řar Ikaldaniyyen!” ¹⁴ Yarra-dd *xas* Irmiya: “Man aya mřir d axarriq! Necc war xsey ca ad arewřey řar Ikaldaniyyen!” *Maca* netta war řares isři ca uca iṭṭef Yariyya Irmiya uca yiwyi t řar řħukkam *n řgens*. ¹⁵ Ffugmen řħukkam aṭṭas x Irmiya, wtin t uca ggin t di řehbes, di taddart n umarir Yunatan, mařar tanita tuya arrin tt d taddart n teessast. ¹⁶ Ammu dd-iwřa Irmiya deg weřfur n imeħbas u deg ixxamen n řehbes. Dinni iqqim Irmiya aṭṭas n wussan.

Awař nni issiweř řidqiya ak-d Irmiya

¹⁷ Issekk ujeřid řidqiya ijjen maħend ad t-i-dd-awyen uca isseqsa t ujeřid s tnuffra di tzeddiyt nnes, inna: “Ma aqa din *zeema* ca n wawař n SIDI?” Inna *as* Irmiya: “Aqa-t din!” *Xenni* inna: “Cek ad tewřid deg ufus n ujeřid n Babil.” ¹⁸ *Řexdenni* inna Irmiya i ujeřid řidqiya: “Man řeib i dayek ggiy niy deg imsexxaren nnek niy di řgens-a ařami kenniw d ayi tenđarem di řehbes?” ¹⁹ Mani řan *řexxu* inabiyyen nwem nni tuya ittnabben i kenniw, qqaren: Ajeřid n Babil war dd-ittis řidd nwem u řidd i temmurt-a! ²⁰ *Xenni* řexxu, seř maca, *a* sidi inu ajeřid! Iři ad taf tutra inu d arđa zzat i wudem nnek! War ttejji ad ayi arren yar taddart n umarir Yunatan ħima war dinni ttmettiy.” ²¹ *Xenni* yumur ujeřid řidqiya ad ħđan x Irmiya di řemraħ n řehbes uca wcin as kuř ass ijj n wengur n weyřum zi Zzenqet n Ixbayziyyen ařami iqđa weyřum zi tendint. *Ammu i* iqqim Irmiya di řemraħ n řehbes..

Irmiya immenđar deg wanu

38 ¹ *Řami* Cafatya, mmis n Mattan, d Jadalya, mmis n Fačur, d Yuxal, mmis n Calamyā, d Fačur, mmis n Malkiya, sřin i wawařen nni issiweř Irmiya řar marra řgens, umi wanita inna: ² “Ammu i iqqar SIDI: ‘Wenni i řa iqqimen di tendint-a, ad ittwaney s ssif, řaz niy s řtaeun, *maca* wenni i řa iffyen řar Ikaldaniyyen, ad iqqim iddar. Netta ad yawi akides buħbeř nnes am tkeccadř, ad iqqim iddar.’” ³ Ammu i iqqar SIDI: “Tandint-a ad temmewc deg ufus n řeeskar n ujeřid n Babil u netta ad tt iṭṭef.”

⁴ *Xas uca* nnan řħukkam i ujeřid: “Ittxeřša ad ittwaney weryaz-a, minzi ammu i issefcař ifassen n ieeskariyyen nni *ead* iqqimen di tendint-a uřa d ifassen n marra řgens umi řarsen issawař awařen-a, mařar aryaz-a war yarezzu ca řehna i tendint-a, maca yarezzu řyar. ⁵ Inna ujeřid řidqiya: “Xzar, netta aqa-t deg ufus nnem, mařar ajeřid war izemmar ad awem igg walu.” ⁶ Uca řřfen

37:21 Irm. 32:2

38:2 Irm. 21:9

nitni Irmiya uca ndaren t deg wanu n mmis n ujeğid Malkiya, wenni *iğan* di řemraħ n řehbes. Seyyben Irmiya s iseywan swadday. Tuya war din bu waman deg wanu, maca mȳir abaryuđ uca iȳdes Irmiya deg ubaryuđ.

⁷ *Umi* isřa Eabd-Malik, Akuci, ijj n umsexxar icenēen di taddart n ujeğid, belli aqa ndaren Irmiya deg wanu, uca iqqim ujeğid ȳar tewwart n Binyamin,⁸ iffey Eabd-Malik zi taddart n ujeğid uca issiweř ak-d ujeğid, inna:⁹ “A sidi inu ajeğid, iryazen-a ggin min war iħřin di marra min ggin i unabi Irmiya, wenni ndaren nitni deg wanu. Tuya izemmar ad dinni immet s řaz, maȳar *ead* walu aȳrum di tendint.”¹⁰ *Xenni* yumur ujeğid Eabd-Malik Akuci *zi temmurt n Kuc*, inna: “Ksi ssenni řřatin n yeryazen sadu ufus nnek uca sgaēēed-dd anabi Irmiya zeg wanu qbeř i ȳa immet.”¹¹ Eabd-Malik iksi iryazen *nni* sadu ufus nnes uca yudef ȳar taddart n ujeğid ȳares ař wadday n wexxam n txubay. Ssenni iksi-dd ikettanen iqdimen d warruđ iqqarsen uca issehwa i-ten-dd s iseywan ȳar Irmiya deg wanu.¹² *Xenni* inna Eabd-Malik Akuci i Irmiya: “Egg ikettanen iqdimen d warruđ iqqarsen sadu tiddiyin n iȳağen nnek uca egg iseywan swadday!” Uca ammu i tt igga Irmiya.¹³ Jebden-dd nitni Irmiya s iseywan uca ssgaēēden t-i-dd zeg wanu. *Maca* Irmiya iqqim di řemraħ n řehbes.

Šidqiya iēawed issawař ak-d Irmiya

¹⁴ *Xenni* issekk ajeğid Šidqiya *ca n imsexxaren nnes*, iija ad as dd-awyen anabi Irmiya ȳar wadaf wiss řřata ȳar Taddart n SIDI. Inna ujeğid i Irmiya: “Necc xsey ad cek sseqsiȳ x ict n řħajjet, war xafi tt tteffar walu.”¹⁵ Yarra-dd Irmiya x Šidqiya: “Mařa necc ssargbey cek, ma war d ayi tneqqed zeēma? U mařa wciȳ ac ijj n array, cek war ȳari dd-t^ettesřed!”¹⁶ *Xas uca* iijuğ ujeğid Šidqiya i Irmiya s tnuffra inna: “S tidett am iddar SIDI wenni d aney iwcin tudart-a: *Uct xafi*, mařa necc nyiȳ cek niȳ mařa wciȳ cek deg ifassen n yeryazen nni yarezzun tudart nnek!”¹⁷ Inna Irmiya i Šidqiya: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n řeeskarat, AREBBI n Israil: Mařa cek ad teffyed s tidett ȳar řħukkam n ujeğid n Babil, ad teqqimed ad teddared, uca tandint-a war t^ettwasecmađ s tmessi u cek ad teqqimed ad teddared, cek d taddart nnek.¹⁸ *Maca* mařa war teffiyed ca ȳar řħukkam n ujeğid n Babil, *xenni* ad temmewc tendint-a deg ufus n Ikaldaniyyen. Nitni ad tt sscemđen s tmessi u cek war tnejjmed zeg ifassen nsen.”

¹⁹ Ajeğid Šidqiya inna i Irmiya: “Necc ttegg^wedeȳ zeg Wudayen nni yeēdun ȳar Ikaldaniyyen, ařami nitni war d ayi sseēddun ȳar ufus nsen u war zzayi teggen min xsen.”

²⁰ Inna *as* Irmiya: “Nitni war cek sellmen ca. Seř maca ȳar tmijja n SIDI, ȳar řħařđ inu, *xenni* ad tiřid mliħ u ad teqqimed ad teddared.”²¹ *Maca* mařa tugid

38:7 ‘Akuci’ - ijj n weryaz zi temmurt n Kuc nni iğan d Ssudan d Itiyubiyya n yiđa.

38:16 lca. 57:16

38:20 ‘ad teqqimed ad teddared’ - s Teibranit ‘ad iddar řēemar nnek’.

ad teffyed, *xenni* d wa d awař nni d ayi isscen SIDI: ²² Xzar, marra timyarin nni tuya iqqimen di taddart n ujeđid n Yahuda, ad ttwanedhent ęar řħukkam n ujeđid n Babil uca nitenti ad inint:

Iryazen nni ak-d tuya teddared di řehna,
aqa ędaren cek u ggin cek deg ufuſ.

Nnuyen iđaren nnek deg ubaryuđ,
dewřen ęar đeffar!.

²³ Marra timyarin nnek d iħenjiren nnek ad ttwanedhen ęar Ikaldaniyyen, uca uřa d cek simant nnek war tnejjmed zeg ufuſ nsen, minzi ad t^ettwađđfed zeg ujeđid n Babil u tandint-a ad t^ettwasecmeđ s tmesi.”

²⁴ *Xenni* řidqiya inna i Irmiya: “Ittxeřřa uřa d ijj war ittessen awařen-a, *ammu* war ggur ad temmteđ. ²⁵ Mařa řħukkam řřin aqa necc ssiwřey akidek u ad ęarek dd-asen, ad as inin: ‘Ini aney min tennid i ujeđid! War xaney teffar *walu*, niy aqa ad cek nenney: Min xas kidek issiweř ujeđid?’ ²⁶ *xenni* ittxeřřa ad asen tinid: ‘Necc wđiy s řqedd inu zzat i wudem n ujeđid ħima war itteji ad ayi arren ęar taddart n Yunatan maħend ad dinni mmtey.’”

²⁷ *Řami* dd-usin marra řħukkam ęar Irmiya, iħaja ten marra awařen-a inni tuya yumur ujeđid. *Xas uca* jjin t maęar uřa d ijj war isři tamesřact simant nnes.

²⁸ *Ammu i* iqqim Irmiya di řemraħ n řehbes ař ass nni di t^ettwađđtef Urcalim, u netta tuya-t ead din umi t^ettwađđtef Urcalim.

Uđuff n Urcalim

39 ¹ Deg usegg^was wiss teſea n řidqiya, ajeđid n Yahuda, deg uyur wiss eecra, yusa-dd Nabuxadrařřar, ajeđid n Babil, ak-d marra řeſekar nnes ęar Urcalim uca nnden as-dd. ² Deg usegg^was wiss ħiřac n řidqiya, deg uyur wiss arebea, deg wass wiss teſea n uyur, t^ettwađef tendint *s uyiř*. ³ *Xas uca* udfen marra řħukkam n ujeđid n Babil uca qqimen di tewwart n wammas: Narjal-Carařar, Camjar-Nabu, Sarsaxim, azeđif n imsexxaren n taddart n ujeđid, Narjal-Carřar, azeđif n ayt n bu-tseħħart, uřa d marra řħukkam n ujeđid n Babil. ⁴ *Řami* řidqiya, ajeđid n Yahuda, d marra ieſkariyyen nnes zrin ten, arewřen nitni, ffyen zi tendint s ğiřet x webriđ ęar weħwic n ujeđid. Nitni kkin zi tewwart jar tnayen n řehyuđ uca netta iřtef abriđ ęar řewđa.

⁵ Đfaren ten řeſekar n Ikaldaniyyen, ħarten x řidqiya di řewđat n Ariħa. Nitni řtefen t d ameħbus uca iwyyen t ęar Nabuxadrařřar, ajeđid n Babil, ęar Ribla di

38:22 ‘Iryazen nni ak-d tuya teddared di řehna’ - iryazen-a d iryazen icenſen d inabiyyen nni tuya issmuna ujeđid ęares.
39:1 2 Ij. 25:1; Irm. 52:4

temmurt n Ĥamat u wanita iħkem xas.⁶ Ijja ujeġid n Babil ad ƣaršen iħenjiren n Šidqija ztat i tiġtawin nnes di Ribla. Uġa d marra tarwa n taširēt n Yahuda iƣarš asen ujeġid n Babil.⁷ Issdaryeġ tiġtawin n Šidqija uca iqqen i-t s tñayen n ssnaseġ n nnħas maħend ad t yawi ƣar Babil.⁸ Sscemden Ikaldaniyyen taddart n ujeġid d tudrin n řgens s tmesi uca ařzin řeħyud n Urcalim.⁹ Min iceġten zi řgens nni ittwajjen di tendint, *ixs ad yini marra* inni tuƣa iedun ƣar ujeġid n Babil d min iceġten zi řgens, indeh i-ten Nabuzaradan, řqebtan n iessasen n arrimet, di lmenfa.¹⁰ Zeg imezřađ n řgens nni war ƣar iġi walu, ijja Nebuzaradan, řqebtan n iessasen n arrimet, ijj n wezyen di temmurt n Yahuda. Iwca asen deg wass nni imarjaen n uđiř d iyyaren.

¹¹Nabuxadrařsar, ajeġid n Babil, tuƣa yumur Nebuzaradan, řqebtan n iessasen n arrimet, x Irmiya, inna: ¹²“Awyi t-i-dd uca ħđa xas. War dayes ttegg uġa d ijj n řƣar, *maca* egg akides amecnaw min d ac i ƣa yini.” ¹³*Xenni* issekk Nebuzaradan, řqebtan n iessasen n arrimet, *ca n ireqqasen*, *netta jmie* ak-d Nebucazban, ameqqran n imsexxaren n ujeġid, d Narjal-Carařar, azeġif n ayt n tseħħart, uġa d marra ikumandaren n ujeġid n Babil.¹⁴ Jjin ten ad awyen Irmiya zi řemraħ n řeħbes, sellmen t deg ufus n Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, maħend ad t-i-dd-awyen ƣar taddart nnes. *Ammu i* iqqim izeddeƣ jar řgens.

Řwaed i Eabd-Malik

¹⁵Yusa-dd wawař n SIDI ƣar Irmiya umi tuƣa ittwahřar di řemraħ n řeħbes, inna:

¹⁶“Ruħ uca siweř ak-d Eabd-Malik, Akuci, ini: ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: Xzar, Necc ad ssiwdeƣ awařen inu ƣar tendint-a, i řƣar war iġi i řxar, ad dd-ffƣen *wawařen inu* deg wussan nni ztat i tiġtawin nnek.’ ¹⁷*Maca* ad cek ssnejmey deg wass nni, *ammu i* iqqar SIDI, u cek war t^ettmewcid ca deg ifassen n yeryazen i zi tegg^weded. ¹⁸Maƣar Necc ad cek ssnejmey. Cek war t^ettwettid s ssif. Ad tiři tudart nnek d takeccadť nnek maƣar cek t^ettecređ xafi, *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

Irmiya ak-d Jadalya

40¹Awař nni dd-yusin zi SIDI ƣar Irmiya awarni řami t-i-dd-yiwi Nebuzaradan, řqebtan n iessasen n arrimet, zi Rama. Umi t-i-dd-iwyen ittwacarf netta s ssnaseġ di řwest n imenfiyyen zi Urcalim d Yahuda, inni ittwanedhen d imenfiyyen ƣar Babil.² Řqebtan n iessasen n arrimet i dd-yiwi Irmiya, inna as: “SIDI, AREBBI nnek, tuƣa ittbareħ s řƣar-a x wemcan-a ³uca

39:14 ‘jar řgens’ - s Teibranit ‘di řwest n řgens’.

39:16 ‘Akuci’ - niƣ ‘aryaz zi Kuc’.

yarra *i-t* SIDI ad dd-yas uca Netta igga s min tuya inna, mayar kenniw texdam ak-d SIDI u war tesřim ca ęar tmijja nnes. S uyenni kenniw iřqef man aya.⁴ Řexxu *maca*, xzar, ad fesyeę ass-a ssnaseř nni deg ifassen nnek. Mařa i cek mliř di tiřřawin nnek ad kidi dd-tased ęar Babil, *xenni* as-dd, u necc ad cek ksiy. Maca mařa d aeffan di tiřřawin nnek maęend ad kidi tuyured ęar Babil, ejj i-t xenni. Xzar, marra tammurt zzatek. Cek tzemmed ad tuyured mani ięa mliř u nican di tiřřawin nnek ĥima ad tuyured!”⁵ Umi tuya war ixš ad ieęeb, *inna*: “Dweř-dd ęar Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, wenni igga ujeęid n Babil x tneddam n Yahuda uca qqim ęares jar řgens, nię uyur mani tettwarid mliř di tiřřawin nnek maęend ad traęed.” *Xas uca* iwca as řqebřan n ieessasen n arrimet řeewec *i umuddu* d ict n tarzeft uca iija i-t ad yuyur.⁶ Yuyur Irmija ęar Jadalya, mmis n Axiqam, ęar Miřfat. Iqqim itnusa ęares di řwest n řgens nni tuya iqqimen *ead* di temmurt.

Aneqqi n Jadalya

⁷ *Řami* marra imeqqrannen n řeskarat nni *ięan* deg iyyaren, nitni d iryazen nsen, sřin aqa ajeęid n Babil igga Jadalya, mmis n Axiqam, x temmurt u igga i-t x yeryazen d temęarin d ięenjiren uca uřa x imezřaę qae n temmurt, x *marra* inni tuya war ittwanedhen ęar Babil, ⁸ usin-dd nitni ęar Jadalya di Miřfat: Ismaeil, mmis n Natanya, Yuęanan d Yunatan, ięenjiren n Qarięa, Saraya, mmis n Tanęumat, *arni xas* ięenjiren n Eifa zi Neřufa d Yazanya, mmis n Umaeki, *marra* nitni ak-d yeryazen nsen.⁹ Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, ijuę asen u i yeryazen nsen, inna: “War ttegg^wdem maęend ad tsexxarem i Ikaldaniyyen. Qqimem di temmurt uca sexxarem i ujeęid n Babil, *xenni* ad tiřim mliř.”¹⁰ Xzar, necc zeddyeę di Miřfat maęend ad beddeę *d awkiř di řřwee nwem* zzat i wudem n Ikaldaniyyen nni ęarney i dd ęa yasen. Kenniw *maca*, smunem binu d tini n unebdu d zzeft uca ggem aya deg iqdięen nwem uca zedyem di tneddam nni tettřem.”

¹¹ Uřa d marra Udayen nni *ięan* di Mu’ab u jar ayt n Eammun u di Idum u di marra timmura, sřin aqa ajeęid n Babil *iija* min iqqimen *n imezday* di Yahuda u igga xasen Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan.¹² *S uyenni* dd-eęqben marra Wudayen zi marra imucan mani xasen uzřřen uca iwęden ęar temmurt n Yahuda ęar Jadalya ęar Miřfat. Nitni ssmunen ařřas n binu d tini n unebdu.

¹³ *Uřa d* Yuęanan, mmis n Qarięa, d marra ikumandaren n řeskar nni tuya deg iyyaren usin-dd ęar Jadalya ęar Miřfat.¹⁴ Nitni nnan as: “Ma tessned cek, aqa Baelis, ajeęid n ayt n Eammun, issekk-dd Ismaeil, mmis n Natanya, ĥima ad cek ineę?” Jadalya, mmis n Axiqam, *maca* war ten yumin.¹⁵ Yuęanan, mmis n Qarięa, *maca* issiweř ak-d Jadalya s tnuffra di Miřfat, inna: “Ejj ayi ad din

40:11 ‘iija ad izdeę di Yahuda’ - s Teibranit ‘iwca min iqqimen (n imezday) di Yahuda’.

řaħey u ad nyey Ismayil, mmis n Natanya. War t ittessen uřa d ijj. Mayemmi i ya iney netta ħed u marra ayt n Yahuda i dd-xak imunen ad ttwasszzuzaren d min iqqimen zi Yahuda ad iweddar?”¹⁶ *Maca* Jadalya, mmis n Axiqam, inna i Yuħanan, mmis n Qariħa: “War ttegg aya, mařar min teqqared cek x Ismaeil d ixarriqen *waha*.”

41¹ Imsar deg uyur wiss sebĕa aqa yusa-dd Ismaeil, mmis n Natanya, mmis n Ilicamae nni d ijj zi řwacun n ujeřid, *jmie* ak-d imeqqranen n ujeřid u akides *ead* ĕecra n yeryazen, řar Jadalya, mmis n Axiqam, řar Miřfat. Nitni munen tt’tten din di Miřfat.² *Xenni* ikkar Ismaeil, mmis n Natanya, *jmie ak-d* ĕecra n yeryazen nni tuřa řares iřan uca wtin Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, s ssif. Ammu i inřa *Ismaeil* wenni tuřa igga ujeřid n Babil x temmurt.³ Inřa Ismaeil uřa d marra Udayen i řares, ixš ad yini inni tuřa řar Jadalya di Miřfat, uřa d Ikaldaniyyen nni itt wafen din, iĕeskariyyen.

⁴ Deg wass wiss tnayen awarni řami inřa Jadalya u uřa d ijj war yargib *ead*,⁵ usin-dd iryazen zi Cakim, Cilu d Samarya, tmenyin n yeryazen, s timira ħeffent d werruđ icarreg d ixebbicen. Nitni *iwyen-dd* deg ifassen nsen ict n tewhibt n řyiřet d řebxur mařend ad tt awyen řar Taddart n SIDI.⁶ Uca iffey řarsen Ismaeil, mmis n Natanya, zi Miřfat u umsagar akidsen, iru am iggur. Umi ten immerřa, inna: “Asem-dd řar Jadalya, mmis n Axiqam!”⁷ Umi dd-iwĊen nitni řar řwest n tendint, iřarř asen Ismaeil, mmis n Natanya. Netta d yeryazen i kides *iřan*, nĊaren ten di řwest n wanu.⁸ *Maca* tt wafen ĕecra n yeryazen řar asen inni innan i Ismaeil: “War d aney neqq ca, mařar deg iyyar neccin řarney řĕewĕc ixemmřen n irden, imendi, zzect d tamment.” *Xenni* iħta xasen, war ten inři di řwest n aytmas.⁹ Anu nni di inĊar Ismaeil marra arrimat n yeryazen nni inřa řar uyezdis n Jadalya, tuřa d wenni igga ujeřid Asa zi ssibbet n Baĕca, ajeřid n Israil. Ismaeil, mmis n Natanya, iccur i-t s yenni ittwanyen.

¹⁰ Indeh Ismaeil marra min iqqimen *ead* zi řgens *i iřan* di Miřfat, d imeħbas, aqa yessis n ujeřid d marra řgens nni tuřa iqqimen *ead* di Miřfat, inni x tuřa igga Nebuzaradan, řqebřan n iĕessasen n arrimet, Jadalya, mmis n Axiqam. Ismaeil, mmis n Natanya indeh i-ten d imeħbas uca yuyur ħima ad iĕdu *x L'Urdun* řar *temmurt n* ayt n ĕammun.¹¹ *Umi* Yuħanan, mmis n Qariħa, d marra ikumandaren n řĕeskar nni tuřa řares iřan, sřin s marra řřar i tuřa igga Ismaeil, mmis n Natanya,¹² iwyen nitni marra iryazen uca uyuren *deg webriđ* ħima ad mmenyĕn ak-d Ismaeil, mmis n Natanya. Nitni ufin t řar waman imeqqranen řar Jiĕeun.¹³ Řami marra řgens i tuřa ak-d Ismaeil, inřeħ Yuħanan, mmis n

Qariha, d marra imeqqranen n řeeskar nni řares, farħen ařtas. ¹⁴ Marra řgens nni tuřa indeh Ismaeil d amehbus zi Miřfat, qeřben, dewřen-dd uca edun řar Yuħanan, mmis n Qariha. ¹⁵ Ismaeil *maca*, mmis n Natanya, yarweř-dd zi ztat n wudem n Yuħanan ak-d tmenya n yeryazen uca yuyur řar ayt n Eammun.

Tarewřa řar Miřra

¹⁶ *Xenni* iksi Yuħanan, mmis n Qariyaħ, *netta jmie* ak-d marra imeqqranen n řeeskar nni řares *iřan*, marra min iqqimen n řgens nni tuřa dd-isseeqeb zi Ismaeil, mmis n Natanya, zi Miřfat, awarni řami inya wanita Jadalya, mmis n Axiqam: *aq*a iryazen ijehden, ieskariyyen, timřarin, iħenjiren imeřyanen d imsexxaren iceneen nni dd-isseeqeb netta zi Jibeun. ¹⁷ Nitni uyuren *deg webrid* uca qqimen deg wemcan n arraħet n Kimhan nni řar Bayt-Laħm maħend ad ssenni dd-edun ařami dd-udfen řar Miřra. ¹⁸ *Nitni arewřen* zi ztat n wudem n Ikaldaniyyen, mařar gg^weden zzaysen, mařar Ismaeil, mmis n Natanya, inya Jadalya, mmis n Axiqam, wenni igga ujeřid n Babil *d řbaca* x temmurt.

42 ¹ *Xenni* qarrben-dd marra imeqqranen n řeeskar, Yuħanan, mmis n Qariyaħ, d Yazanya, mmis n Hucaya, d marra řgens, zeg umeřyan ař ameqqran. ² Nitni nnan i unabi Irmya: “Iři ad yaf tutra nney arđa ztat i wudem nnek uca ttar aney řar SIDI, AREBBI nnek, di řtwee n marra min iqqimen, minzi neccin neqqim *ead* s drus zeg wařtas am mammecc tzezzared ad aney tessecned s tiřtawin nnek. ³ Iři SIDI, AREBBI nnek, ad aney isscen man abrid i řa neřfar d min i řa negg.” ⁴ Inna asen unabi Irmiya: “Nec sřiř t. Xzar, nec ad ttareř di řtwee nwem řar SIDI, AREBBI nwem, eļařsab awařen nwem. Nec ad awem iniř marra awař nni zi dd xawem i řa yarr SIDI, war zwaywem ssuffareř uřa d ijj n wawař.” ⁵ Nitni nnan i Irmiya: “SIDI ad yři d Ccahed d amtiqqi d ařdiř jar aney mařa war nettegg eļařsab kuř awař nni kidek řarney dd i řa issekk SIDI, AREBBI nnek! ⁶ D ařebħan niř d aeeffan, ad nseř řar tmijja n SIDI, AREBBI nney, i umi cek i řa nesekk maħend ad niři mliř xmi i řa nseř řar tmijja n SIDI, AREBBI nney.”

⁷ Awarni řami edun eecra n wussan, imsar aqa iffey wawař n SIDI řar Irmiya.

⁸ *Xas uca* iřaya-dd netta x Yuħanan, mmis n Qariyaħ, u x marra ikumandaren n řeeskar nni tuřa řares *iřan* uřa x marra řgens, zeg umeřyan ař ameqqran. ⁹ Inna asen: “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil, řar wenni d ayi tessekkem, ĥima ad as ssiwdeř tutra nwem ztat i wudem nnes: ¹⁰ Mařa kenniw teqqimem tzeddyem di temmurt-a, ammu kenniw i řa ssbeddeř u war kenniw heddmey, ad kenniw zřuř u war kenniw qeřeey, mařar Nec ndemmey x řřar i daywem

ggij. ¹¹ War ttegg^wdem ca zeg ujeğid n Babil, wenni zi t^ettegg^wdem. War zzayes tegg^wdem, *ammu i* iqqar SIDI. Mağar Necc akidwem ħima ad kenniw ssnejmey u ad kenniw fekkej zeg ufus nnes. ¹² Necc ad kenniw areħmey maħend netta ad kenniw yarħem u ad kenniw yarr ad tdewřem ħar temmurt nwem.

¹³ *Mařa* kenniw maca teqqarem: ‘Neccin war nettyimi ca di temmurt-a!’, u war t^ettesřim ca ħar tmijja n SIDI, AREBBI nwem, ¹⁴ *maca* teqqarem: ‘Lla, nexs ad nuyur ħar Miřra mani neccin war nżarr amenyi u war nettesři řħess n uřuđi deg uyicc n icarri u war nettriži ayrum, aqa dinni i nexs ad neqqim!’, ¹⁵ xenni sřem řexxu ħar wawař n SIDI, kenniw min iqqimen n Yahuda! Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil: Mařa kenniw t^eemmdem ad tuyurem ħar Miřra uca ad dd-tawđem ħima ad din tzedym am ibarraniyyen, ¹⁶ *xenni* ssif i zi t^ettegg^wdem ad kenniw iřqef dinni di Miřra u řaž i zi tegg^wedem ad kenniw dd-iđfar dinni di Miřra u ad dinni temmtem. ¹⁷ Xenni marra iryazen nni ixsen ad uyuren ħar Miřra ħima ad din zedyen am ibarraniyyen ad mmten s ssif d řaž d řħaun. War zzaysen inejjem uřa d ijjen uca uřa d ijj *zzaysen* war yarekkweř zi řħar i xasen dd i ħa ředřey.’ ”

¹⁸ “Mağar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil: ‘Am mammec ayđab inu d wesear inu ttwazeğeen x imezday n Urcalim, ammu i ħa ittwazeğee uřa d asear inu xawem mařa tusim-dd ħar Miřra. Kenniw ad tdewřem d *řqecceet n* wexzi d wedħac, i nneeřet d řħegra. Tammurt-a eemmarř ad tt tżarem ead. ¹⁹ SIDI issiweř-dd ħarwem, *a* min iqqimen n Yahuda! War dd-tidfem ħar Miřra. Snem mliħ aqa necc eřmey awem ass-a. ²⁰ Mağar kenniw tyeccem x yixef nwem. Kenniw simant nwem tessekkem ayi-dd ħar SIDI, AREBBI nwem, tennam: ‘Zağ aney ħar SIDI, AREBBI nney. Ini aney marra min i ħa yiři ad yini SIDI, AREBBI nney, uca neccin ad t negg!’ ²¹ Ass-a nniy awem, *maca* kenniw war tesřim ca ħar tmijja n SIDI, AREBBI nwem, ħar marra s min zi i d ayi ħarwem dd-issekk. ²² *Xenni* řexxu, ssnem mliħ aqa ad temmtem s ssif d řaž d řħaun deg wemcan mani texsem ad tuyurem ħima ad dinni teqqimem am ibarraniyyen.’ ”

43 ¹ Imsar umi ikemmeř Irmiya řhard nnes i řgens marra s marra awařen n SIDI, AREBBI nsen, s minzi tuħa SIDI, AREBBI nsen, issekk i-t-i-dd ħarsen, ² aqa issiweř Eazarya, mmis n Hucaeya, u nnan *eawed* Yuħanan, mmis n Qariyaħ, d marra yeryazen imeeffaren i Irmiya: “Cek tessxarriqed. SIDI, AREBBI nney, war cek isekk maħend ad tinid: ‘War ieddeř ad traħem ħar Miřra maħend ad dinni teqqimem am ibarraniyyen!’ ³ Maca Barux, mmis n Niri-Yah, i cek i dd-iħarccen xaney ħima ad aney tsellem ħar ifassen n Ikaldaniyyen, maħend ad aney nyen u ad aney nedhen di lmenfa ħar Babil.”

42:10 Irm. 24:6; 31:4; 33:7

42:18 Ica. 65:15; Irm. 7:20; 18:16; 19:8; 24:9; 25:9,18; 26:6; 29:18

⁴ *Ammu* war isři Yuḥanan, mmis Qariyah, d marra imeqqranen n řeeskar uřa d marra řgens řar tmijja n SIDI maḥend ad qqimen di temmurt n Yah uda.⁵ Yuḥanan, mmis n Qariyah, d marra imeqqranen n řeeskar ksin marra min iqqimen n Yahuda nni tuya i dd-idewřen zi marra řegnus řar mani xasen uzzřen, ħima ad qqimen di temmurt n Yahuda: ⁶ uryazen ijehden d temyarin d iḥenjiren imezyanen d yessis n ujeğid d marra řeemar nni tuya ijja Nebuzaradan, řqebtan n ieessasen ifarzen n arrimet, řar Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, uřa d anabi Irmija d Barux, mmis n Niri-Yah. ⁷ Nitni usin-dd řar temmurt n Miřra, minzi nitni war sřin ca řar tmijja n SIDI uca usin-dd řares ař Taḥfanis.

Irmija ittnabba di Taḥfanḥis

⁸ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Irmija di Taḥfanḥis, inna: ⁹ “Ksi izra imeqqranen deg uřus nnek uca seřseq i-ten deg ubeğae n tisi n luřa řar wadař n taddart n Fireun di Taḥfanis. *Egg i-t* zzat i tiřtawin n yeryazen n Yahuda ¹⁰ uca ini asen: ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: Xzar, Necc ad awyey Nabuxadrařar, ajeğid n Babil, amsexar inu, uca ad ggey řearec nnes x yezra aya nni ssuffarey, uca netta ad iwwet aqıđun nnes igellden tiwa nsen.’ ¹¹ Netta ad dd-yas uca ad iwwet tammurt n Miřra: wenni *iđan* i řmewt, s řmewt, d wenni *iđan* i tmeḥbast, i uḥebbes, d wenni *iđan* i ssif, s ssif. ¹² Netta ad ssarey ıct n tmesi deg ixxamen n řřanam n Miřra uca ad tent sscemđey u ad ten awyey d imeḥbas. Netta ad yarđ tammurt n Miřra amecnaw ameksaw yarđ arruđ nnes uca netta ad zzayes dd-ıffey ři řehna. ¹³ Netta ad yarř imayđuten nsen *iqeddsen*, nni *iđan* di temmurt n Miřra, uca ad issecmeđ ixxamen n řřanam n Miřra s tmesi.’ ”

Řgens n Israil di Miřra ad iebed tajeğid n ujenna

44 ¹ Awař nni dd-ıffey řar Irmija i marra Udayen nni tuya izedđyen di temmurt n Miřra, inni tuya izedđyen di Majdal d Taḥfanḥis d Nuf u di temmurt n Fatrus, i innan: ² “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil: ‘Kenniw simant nwem teřrim řřar i ggıy x Urcalim u x marra tineddam n Yahuda, uca xzar, řexxu dewřent nitenti d řxirbet, war daysent izedđey ead uřa d ijj, ³ zi ssibbet n řřar i ggın umi d ayi searen ařami wehhben řebxur maḥend ad *zzayes* eebden i irebbiten nneyni inni war ssinen nitni, řa d kenniw uřa d ibabaten nwem. ⁴ Necc ssekkey-dd řarwem marra imsexxaren inu, inabıyyen, ead zeg umezwaru ssekkey ten ħima ad inin: War tteggem nnei aya nni carrhey Necc *ařtas*. ⁵ Nitni *maca* war sřin u war d ayi wcin amezzu y nsen

43:10 Irm. 25:9; 27:6

43:11 Irm. 15:2; Zak. 11:9

umi dd-dewřen nedmen zi řyar nsen, war wehhben *ead ktar* tiwhibin nsen n řebxur i irebbiten nneyni. ⁶ *S uya* i faryeγ asear inu d weγdab inu x tneddam n Yahuda u x ibriden n Urcalim, *ařami* dewřent d řxirbet, ttwardęgent am *teřa* ass-a.' ”

⁷“*Xenni* řexxu, ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil: Mayemmi t^etteggem řyar am wanita x tudart nwem ařami tqeřtam x weryaz d temyart, ařenjir d useymi zi řwest n Yahuda ařami war xawem iceřř min iqqimen, ⁸ umi d ayi tseęearem s řxedmet n ifassen nwem, umi tessbexxaram řebxur i irebbiten nneyni zi temmurt n Miřra mani γar dd-tiwdem řexxu ħima ad dinni tzedyem am ibarraniyyen, ařami i γa tqeřeem ixef nwem *ammu* u ħima ad tdewřem d *ict n řqecceet n* wexzi d řĥegra jar marra řegnus n temmurt? ⁹ Ma t^ettum kenniw qae řyar i ggin ibabaten nwem d řyar i ggin ijeğiden n Yahuda d řyar i ggint temyarin nsen uřa d řyar i teggim kenniw simant nwem d řyar i ggint temyarin nwem di temmurt n Yahuda u deg ibriden n Urcalim? ¹⁰ Ař ass-a i di neęa ead war ttwarřen *deg wurř*, war zzayi ttegg^wden u war gguren ad đfaren Ccarięa inu d tweřša inu nni kenniw wciγ ztat i wudem nwem u ztat i wudem n ibabaten nwem.”

¹¹“S uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil: ‘Xzar, Necc ad arrey udem inu i řyar xawem u ħima ad qđiy marra Yahuda. ¹² Necc ad kksey min iqqimen n Yahuda, inni ięemmden ad uyuren γar temmurt n Miřra ħima ad dinni zedyen am ibarraniyyen. Nitni ad ttwahellken marra, ad wđan di temmurt n Miřra. Nitni ad ttwahellken s ssif d řaz, am umezyan am umeqqrان. Nitni ad mmten s ssif d řaz uca ad dd-dewřen d *ict n řqecceet n* wexzi d unexřie d nneęřet d řĥegra. ¹³ Necc ad xeřfey zeg inni izeddyen di temmurt n Miřra am mammec tuya xeřfey zi Urcalim, s ssif, s řaz u s řtaęun. ¹⁴ Zi min iqqimen n Yahuda, zeg inni iwđen γar temmurt n Miřra ħima ad dinni zedyen am ibarraniyyen, war inejjem uřa d ijj niy ad yarweř ħima ad dd-ieqeb γar temmurt n Yahuda mani ttexsen ad dd-ęeqben maĥend ad din zedyen. War dd-tteęqiben ca, mγir inni *izemmare*n ad nejmen.”

¹⁵ *Xenni* arrin-dd x Irmija marra iryazen, inni issnen aqa timyarin nsen wehhbent řebxur i irebbiten inneyni, uřa d marra timyarin i din ibedden, ijj n ubarru d ameqqrان, marra řgens nni tuya izeddyen di temmurt n Miřra, di Fatrus, nnan: ¹⁶ “X wawař i kidney tessiwřed deg Yisem n SIDI, war γarek nettesři ca. ¹⁷ Maγar kuř awař i dd-iffyęen zeg uqemmum nney ad t negg umi i γa nessbexxar i tjeğidt n ujenna u umi d as i γa nseyyeb tiwhibin n useyyeb am mammec tuya negga, neccin d ibabaten nney uřa d ijeğiden nney d řĥukkam nney, di tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim, *umi* tuya nejjiwen neccin

44:6 Irm. 7:20; 42:18

44:11 Irm. 21:10; Eam. 9:4

44:12 Irm. 42:15,16,17,22

s weyrum u tuya aney mliḥ, tuya war din tarjijat zi ḥed.¹⁸ Zeg wami maca nessbedd nettwehheb řebxur i tjeḡidt n ujenna u zeg useyyeb n tewhibin i nettat, aqa neḥwaj u nefna neccin s ssif d řaz.¹⁹ U mařa neccin nessbexxar i tjeḡidt n ujenna u nseyyeb as tiwhibin n useyyeb, ma nhřa *argab d řxadar n* yeryazen nney negga as tifđirin i řşedqet nni dayes yarwesen u nseyyeb as tiwhibin n useyyeb?”

²⁰ *Xenni* issiweř Irmija řar marra řgens, řar iryazen d temřarin, řar marra řgens nni tuya i dd xas yarrin *ammu*, inna: ²¹ “Tiwhibin n řebxur nni tessbexxarem di tneddam n Yahuda u x ibriden n Urcalim, kenniw d ibabaten nwem, ijeḡiden nwem d řḥukkam nwem d řgens n temmurt, ma war tent idar SIDI niř war dd-usint řar řbař nnes? ²² SIDI war iqqim *ead* iřebbar awem x tmegga nwem tieffanin, x jjeayef i teggim. S uyenni tedweř temmurt nwem d řxarbet d ict n temmurt ixřan uřa d *ict n řqecet n* unexřie d wexzi, ařami war din izeddey *ead* uřa d ijj, am *teġa* ass-a. ²³ Minzi kenniw tiwyem-dd řebxur u texđam ak-d SIDI u war tesřim ca řar tmijja n SIDI u war tuyurem di Ccarića nnes u di tweřřa nnes u di cchadat nnes, x uya i kenniw iřqef řřar-a, am *teġa* ass-a.”

²⁴ *Xenni* inna Irmija i marra řgens u i marra timřarin: “Sřem i wawař n SIDI, marra Yahuda nni iġan di temmurt n Miřra. ²⁵ Ammu i iqqar SIDI n řeskarar, AREBBI n Israil, iqqar: ‘X kenniw u x temřarin nwem, aqa tennam *t* s uqemmum nwem u s ifassen nwem teggim *t*, tennam: Amewci n wawař i negga, ad *t* nkemmeř nican řima ad nqeddem tiwhibin n řebxur i tjeḡidt n ujenna u řima ad nseyyeb tiwhibin n useyyeb. *Xenni* kemmřem nican amewci n wawař nwem u ggem s tidett min tuya twaedem.’”

²⁶ “S uyenni sřem i wawař n SIDI, marra Yahuda inni izeddyen di Miřra: ‘Xzar, Necc jjuġey s Yisem inu ameqqran, iqqar SIDI, war ittwařaya s Yisem inu *ead* zi ca n weryaz mammec ma igga zi Yahuda di marra tammurt n Miřra, ad yini: S tidett am iddar Sidi inu, SIDI!²⁷ Xzar, Necc ad xasen eessey i řřar, war iġi i řxar. Marra iryazen n Yahuda nni iġan di temmurt n Miřra, ad hellken s ssif d řaz ař i řa ttwakksen.²⁸ *Maca* inni yarewřen zi ssif, ad dd-dewřen zi temmurt n Miřra řar temmurt n Yahuda, *myir* ijj n wuru n yeryazen. Marra min iqqimen n Yahuda inni yiwđen řar temmurt n Miřra řima ad din zedyen am ibarraniyyen, ad ssnen awař n man wen i řa iqqim ibedd, wenni inu niř wenni nsen. ²⁹ Man aya ad awem tiři d řeřamet, ammu i iqqar SIDI, aqa Necc ad kenniw eaqbey deg wemcan-a řima ad tessnem aqa awařen inu xawem ad xawem iřin i řřar. ³⁰ Ammu i iqqar SIDI: Xzar, Necc ad ssiwđey Firėun Ḥufrae, ajeḡid n Miřra, řar ufus n řeedyan nnes u řar ufus n yenni yarezzun tudart nnes, am mammec ssiwđey Necc řidqiya, ajeḡid n Yahuda, řar ufus n Nabuxadrařřar, ajeḡid n Babil, řeedu nnes wenni tuya yarezzun tudart nnes.’”

44:17 Irm. 7:18

44:27 Irm. 31:28

Awař n Irmija i Barux

45¹Awař nni issawař unabi Irmija i Barux, mmis n Niri-Yah, umi yura wanita awařen zeg uqemmmum n Irmija deg ijj n wedlis ittwannden, deg usegg^was wiss arebea n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeđid n Yahuda. Inna: ²“Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israil, xak, *a* Barux! ³Cek tennid: ‘Axeyyeb i necc, mařar SIDI yarenni ead ađan x řehriq inu. Necc uřey s wezhar, war ufiy arrařet!’ ⁴Ittxeřša ad as tinid: ‘Ammu i iqqar SIDI: Xzar, min ssbeddey, ad t yeđřey, u min zzuy, ad t qeřey, *wah* marra tammurt-a. ⁵Ma tersed cek ad tarzud x tmesřayin timeqqranin i yixef nnek? War tent tarezzud ca, mařar xzar, Necc ad ssiwđey ijj n řřar x marra ddat, *ammu i* iqqar SIDI, *maca* ad ac wcey řeemar nnek d takeccađt di marra imucan mani i řa trařed.’”

Awařen x řegnus s uqemmmum n Irmija

46¹Awař n SIDI nni dd-yusin řar unabi Irmija x řegnus.

²X Miřra

Didd n řeekar n Fireun Naxu, ajeđid n Miřra, wenni din řar yeyřar n Lfurař, řar Karkamic, wenni yarna Nabuxadrařar, ajeđid n Babil, deg usegg^was wiss arebea n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeđid n Yahuda.

³“Swejdem taseddart *n ueeskari* d tseddart *nnes* tameqqrant uca wadmeme i umenyi!

⁴Řezmen i iysan, nyem xasem, *a* imnayen n yeysan! Sbeddem ixef nwem s tqebbarin *x izeřifen nwem*. Sqeđeem fričat uca řezmem s warruđ n wuzzař ! ⁵Mayemmi ttwařiy Necc aqa nitni nnxexen ařami dewřen řar đeffar? Ead ayt n bu-teyruđt nsen ttwaržen, menseen di tarewřa uca war dd-nnqeřben řar đeffar. Aqa din asnexřie di marra iyezdisen, *ammu i* iqqar SIDI. ⁶Ejj wenni ifsusen war yarekkweř uřa d bu-teyruđt war inejjem: nnqarđen, wđan di ccamal, řar tma n yeyřar n Lfurař.”

⁷“Man wen i din dd-igaxeden am iyezran *n Miřra*, aman nnes zehharen am iyezran? ⁸Miřra tgaexed-dd amecnaw Nil u aman nnes zehharen am iyezran, teqqar: ‘Necc ad gaxede, ad dřey tammurt, ad qđiy x tendint d yenni dayes izeddyen. ⁹Gaxedem, *a* iysan, muzzarem, *kenniw*, *a* ikarruten n umenyi! Jjem ayt n bu-teyruđt ad ffyen: ayt n Kuc, ayt n Fuř inni yarebbun taseddart *n ueeskari* d ayt n Lud inni ittettfen řqews uca meřřđen t. ¹⁰Ass-a d ijj n wass n Sidi inu, SIDI n řeekarat, ijj n wass n wexřaf mařend ad ixřef i yixef nnes zeg

45:5 Irm. 21:9; 38:2; 39:18

46:4 Irm. 51:11

46:9 Ica. 66:19

iyrimen nnes. Ad yecc ssif, ad ijjawen uca ad isscar s idammen nsen, mayar aqa din ict n tyaršt i Sidi inu, SIDI n řeeskarat, di temmurt n ccamal řar yeyřar n Lfurat. ¹¹ Gaeddem řar Jilead, awyem-d balsam, *a cem* taezarect, iřis n Miřra!. Bařeř tarennid di ddwawat, war din bu ugenfu i cem. ¹² Sřin řegnus x řefđihet nnem uca teccur temmurt zeg iyuyyan *n řehřiq* nnem, mayar bu-teyruđt imqarqeb ak-d bu-teyruđt nneyni, munen wđan s tnayen.”

¹³ Awař nni issiweř SIDI řar unabi Irmiya x twasit n Nabuxadrařřar, ajeđid n Babil, řima ad iwwet tammurt n Miřra.

¹⁴ “Barrřem *t* di Miřra u jjem ad as sřen di Majdal, jjem ad as sřen di Nuf d Tařfanřis. Inim: ‘Bedd abeddi, wjed!’, mayar ssif icca *marra* iyezdisen i d ac dd-innđen. ¹⁵ Mayemmi ttwamřan ayt n bu-řřulřa nnek? War izemmar netta ad iqqim ibedd, minzi SIDI iearren i-ten. ¹⁶ Netta yarra ařřas ad nqarđen, *wah*, aryaz iwđa x wenneyni, uca nitni nnan: ‘Kkarem, jjem aney ad nedweř řar řgens nney u řar temmurt mani nexřeq zi ssibbet n ssif iwearen.’ ¹⁷ Din i řayan nitni: ‘Aqa Fireun, ajeđid n Miřra, ittwareddeđ, aqa iija akud ittwaggen ad iedu.’ ”

¹⁸ “S tidett am ddarey Necc, *ammu i* iqqar Ujeđid, SIDI n řeeskarat d Isem nnes: ‘Netta ad dd-yas, am *wedrar n* Tabur jar idurar u am *idurar n* Karmil řar řebřar!

¹⁹ Smun řehřwayej nnem i tmeřbast, *a cem* tamezduyt, iřis n Miřra, mayar *tammurt n* Nuf ad tedweř d řxirbet uca ad t^ettwareddeđ ařami war din iqqim uřa d ijj izeddey.

²⁰ *Tammurt n* Miřra d ict n tsejmect tecna, *maca* ad řares dd-yas ijj n yarezza d adaryarř, ad dd-yas zi ccamal. ²¹ Uřa d icewwařen nnes di řwest nnes ggin am iyenduzen iřeřřen, *maca* uřa d nitni eeqben-dd, nitni arewřen jmie, war qqimen bedden, mayar ass n uđeyye nsen ad xasen dd-yas, akud n wexřaf nsen. ²² Tmijja nnes tegga amecnaw řřess n ufiyar, mayar ad din uyuren ak-d ijj n řeeskar u ad řares dd-asen s ccwaqar am inezdamen n ukeccuđ. ²³ Nitni ad qessen ařar nnes, *ammu i* iqqar SIDI, mayar *řeeskar* war izemmar ad ittwahřeb, minzi nitni aqa aten deg wařřas x iburexsen, war zemmaren ad ttwařesben..

²⁴ Tseđřa yeđis n Miřra, aqa t^ettwagg deg ufus n ijj n řgens zi ccamal.’ ”

²⁵ “SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israil, inna: ‘Xzar, Necc ad eaqbey Amun zi *temmurt n* Nu, u Fireun d Miřra, irebbiten nnes d ijeđiden nnes, *wah*, Fireun d yenni xas ittcařen. ²⁶ Necc ad ten wcey deg ufus n yenni yarezzun tudart nsen řa deg ufus n Nabuxadrařřar, ajeđid n Babil, uřa deg ufus n imsexxaren nnes. *Awarni i uya* ad tedweř temmurt s imezday eawed am deg wussan n zic, *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

46:11 irm. 8:22

46:22 ‘Tmijja nnes’ - ixs ad yini ‘tmijja n Miřra’. Nabuxadrařřar, ajeđid n Babil, ad ihjem x temmurt n Miřra s řeeskar nnes amecnaw hejmen s ccwaqar x ijj n ufiyar deg iyyar.

46:23 ‘ařar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

²⁷“War tegg^wed, *a* cek amsexxar inu Yaεqub, war tefciř, Israil, mařar xzar, Necc ad cek ssnejmey zi timmura igg^wejen u zzariεet nnek zi tmeħbast nsen. Ad yaregg^weħ Yaεqub uca ad řares tiři řhudnet, ad iddar di řaman uca uřa d ijj war iqqim ad t issnexřεε *εad*..²⁸War ttegg^wed, *a* cek amsexxar inu Yaεqub, *ammu i* iqqar SIDI, mařar Necc akidek, minzi Necc ad qđiy x marra řegnus nni mani kenniw ssigg^wejeř, *maca* εemmarř war xak qeřřiy, *maca* ad cek webbxey s řεebar iseggdēn u war cek heřřbey d amezdag.’”

X Ifiliřtiniyyen

47¹Awař n SIDI nni dd-yusin řar unabi Irmija, *awař i iwejjhen* đidd i Ifiliřtiniyyen qbeř ma iwta Fireun řazza.

²“Ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, aman gaεεden zi ccamal, ad dewřen d ict n teřzart tessfay. Ad ħemřen x temmurt u x marra min dayes iřan, tandint d imezday nnes. Ad řuyyen iwdan u marra imezday n temmurt ad ceđnen ařřas ³zi ssibbet n wezbar n tecti n tceđyin n yeysan ijeħden, zi ssibbet n ddriř n ikarruten *n umenyi* d uqarqeb n tjarrarin. *εad* ibabaten war ħekkaren ca i iħenjiren mařar ifassen nsen dewřen areħfen.⁴zi ssibbet n wass i dd řa yasen ħima ad ttwateħħan marra ayt n Ifiliřtiniyyen, ħima ad ittwakkes kuř bu-twiza i iqqimen zi řur d řidun, mařar SIDI ad iteħħa Ifiliřtiniyyen, min iqqimen n tegzirt n Kaftur..⁵Tusa-dd tqeccart x řazza, tesseyđ *temmurt n* Acqalun *jmie* ak-d min iqqimen n řewđa n teřzurt nsen. Ař meřmi i řa teqqimed εad txebbcēd ixef nnem?⁶Uct, *a cek* ssif n SIDI, řares ař meřmi i řa teqqimed εad nbřa arraħet? Dweř-dd řar furru n weyřaf nnek, uca qqim war tenhezza! ⁷Mammec i řa teqqimed tarsid? Aqa SIDI yumur ssif đidd i Acqalun u đidd i tma n řebħar, i manayenni i ittwagg.’”

48¹X Mu’ab

“Ammu i iqqar SIDI n řεeskarat, AREBBI n Israil: ‘Uct x Nabu, mařar aqa *tandint* tεttwaxarreb, *tendint n* Qaryatayim tεřřef i-tt řeħya, aqa tεttwařřef. Tandint s lburj yueřan tεřřef i-tt řeħya u tεttenhezza..²Řεezz n *temmurt n* Mu’ab war iři *εad*. Di Ĥacbun xarrřen di řar đidd nnes, nnan: Ejj aney ad tt nekkes zi jar řegnus. Uřa d cek, Madmin, ad cek ssbekmen, ssif ggur ad cek idfar. ³*Teffey* ict

46:27 Ica. 41:13; 43:5; 44:1; Irm. 30:10

46:28 Irm. 10:24; 30:11

47:3 Ica. 5:28; Irm. 4:13; 6:23

47:4 Irm. 25:22

47:5 Aewd. 14:1; Irm. 16:6; 25:20

48:1 Irm. 25:21; 27:3

n tyuyyit *n řehriq* zi Ĥurunayim: Axarreb d lmuřiba d tameqqrant! ⁴ *Tammurt n* Mu'ab t^ettwarz, ihenjiren nnes imezyanen ggin ad t^ettwaseř tyuyyit tejhed.

⁵ Wah, am ittru ittgaæad tsawent n Luřit, mařar řar uhekk^{wu} n Ĥurunayim řřin aduqqez n iyuyyan n txessart. ⁶ Arewřem, snejmem tudart nwem uca dewřem am ijj n uxecab di tnezruft. ⁷ Minzi cem t^ettecred x tmeġġa nnem d řeknuz nnem, uřa d cem ad t^ettwatřfed. Kamuc ad iffey řar lmenfa, ikehhanen nnes *jmie* ak-d řřukkam nnes. ⁸ Amteřřay ad dd-yas řar kuř tandint uca uřa d ict n tendint war tzemmar ad tenjem. Ad t^ettwabdeř řewřa n teyzurt uca řwata ad t^ettwaxarreb, am mammec t inna SIDI.' ”

⁹ “Wcem afriwen i Mu'ab, mařar nitni ad ffyen s tazřa uca tineddam nnes ad dewřent d řxarbet mani war ittyimi izeddey *ead* uřa d ijj. ¹⁰ Ittwaneěř wenni yarxun di tsexxart n SIDI, ittwaneěř wenni issbedden ssif nnes x *usizzeř n* idammen. ¹¹ Tuřa Mu'ab di řaman zi temzi nnes, yarsa *am binu* x řexmira nnes u war ittwarrey zeg uqdiř řar uqdiř *nneyni* u emmarř war iffiy řar lmenfa. S uyenni iqqim as uředdi nnes d řefwař nnes war ibeddeř.”

¹² “S uyenni, xzar, ad dd-asen wussan, iqqar SIDI, ad dd-ssekkey ayt n butarebbut řares. Nitni ad t arbun, ad ssexwan iqdihen nnes u ad arřen iyarrafen nnes. ¹³ Mu'ab ad innefdeř zi ssibbet n Kamuc, am mammec tennefdeř taddart n Israil zi ssibbet n Bayt-İl, i xef tuřa tt^etcřen nitni. ¹⁴ Mammec tzemmarem ad tinim: ‘Neccin d ayt n bu-teyruđt, iryazen imeřđen, *iwejden* i umenyi?’ ¹⁵ Mu'ab ittwarreb uca iġaæeed *řædu* řar tneddam nnes. Acewwar n iřudriyyen nnes hwan-dd řar tyarřt, *ammu i* iqqar Ujeřid, Isem nnes SIDI n řæeskarat.”

¹⁶ “Ađeyyee n Muab yudes-dd ařas u řřar nnes yiweđ-dd deyya. ¹⁷ Cetcam xas, marra kenniw i d as dd-innđen u marra inni issnen isem nnes. Inim: ‘Mammec iġġa yarrez uzeřađ *n řřulta* ijeheden, tasetta nni iřebřen ařas?’ ¹⁸ Hwa-dd zeg wemcan nnem yueřan, qqim deg *ict n jjihet n* ufadi, cem tenni *din* izeddyen, yeřis n Dibun, mařar amteřřay n Mu'ab ihejjem-dd xam, aqa yareddeř lqeleat nnem. ¹⁹ Beddet řar webrid uca xzaret, cem tenni izeddyen di Earuěir! Seqsat aryaz nni yarewřen, tamyart nni inejmen, ini: ‘Min imsaren?’ ²⁰ Innefdeř Mu'ab, minzi ittwarřbez. Cetca, řuyy, ejj ad ssnen di Arnun aqa Mu'ab ittwarreb. ²¹ Yiweđ-dd řřukm x řwata, x Ĥulun, x Yařša, x Mayfaeat, ²² x Dibun, x Nabu, x Bayt-Dablatayim, ²³ x Qaryatayim, x Bayt-Jamul, x Bayt-Maěun, ²⁴ x Qaryut u x Buřa, u x marra tineddam n temmurt n Mu'ab, inni iġġwejen d yenni yudsen. ²⁵ Ittwaqdeě yicc n Mu'ab, yarz uyiř nnes, iqqar SIDI.”

²⁶ “Scarem t mařar netta tuřa ittæffar řidd i SIDI s wawařen n ukebbar. Ad

48:5 Ica. 15:5

48:6 Irm. 17:6

48:7 Irm. 49:3

48:11 řaf. 1:12

48:13 1 Ij. 12:29

48:20 Ica. 16:7

iwða Mu'ab deg ieuqqan n yixef nnes uca ad idweř simant nnes i tseđhact. ²⁷ Niŷ ma war tuyi iđi Israil i tseđhact i cek? Ma ittwaŧtef zeema jar iceffaren aqa cek t^{tt}teyyabed t am tessenhezid azeđif meřmi ma iwða ac-dd x yiřes? ²⁸ Ffyem zi tneddam, zedyem di řejruf, *kenniw* imezday n Mu'ab! Ggem am tedbirt i iggin řeucc x ujemmađ n uqemmum n yefri ittfan. ²⁹ Neccin nesřa x nnfaxet n Mu'ab, dayes nnfaxet aŧtas: nnfaxet nnes, aefferar nnes d wuř nnes ittueřan.”

³⁰ “Necc ssney zzeamet nnes, iqqar SIDI, uřa d řyecc n řhard nnes, timegga nsen war ğint ca nican. ³¹ S uyenni i řa wteŷ agejdur x Mu'ab, x marra Mu'ab ad syuyyey, ad zharen x iryazen n Qir-Ĥaris. ³² S imetŧawen aŧtas x imetŧawen n Yaezir ad xam ruŷ, *a* cem tzayart n Sibma. Řefrue nnem edun řebřar, iwđend-dd řares ař řebřar n Jaezir. Yusa-dd *maca* umteřřay ihjem x tini nnem n unebdu uřa x řyiřet nnem n uđiř. ³³ Truř řefrařet d wercaq zeg imarjaeen n uđiř, zi temmurt n Mu'ab, minzi ssbeddeŷ binu zi teysirin n uđiř. War ttŷimin ad ddzen ead ađiř s usřiweřew. Asřiweřew? Cfa usřiweřew. ³⁴ Zi ssibbet n tŷuyyit n Ĥacbun ař Alicala, řares ař Yahař, tteggan ad sřen tmijja nsen zi řuear ař Ĥurunayim, taejmit *nni* n třata n iseggwusa. Mařar ead aman n Nimrim ad dewřen d iyermmamen ittwařarben. ³⁵ Wenni iqeddmen tayarřt di řeggeudi d wenni ittawyen tiwhibin n řebřur i irebbiten nnes, ad t arrey ad ibedd *zi man aya* di Mu'ab, *ammu i* iqqar SIDI.”

³⁶ “S uyenni itteeffar wuř inu x Mu'ab am temja, uř inu itteeffar x yeryazen n Qir-Ĥaris am ict n temja, minzi afeyyed nni ikseb, aqa iweddar. ³⁷ Qae izeđifen d iqeccura u qae timira ttwaqedent, di marra ifassen nsen *aq*a iqessiten *n wecđan* u i tejeinna nsen *aq*a taxancet *n wecđan*. ³⁸ X marra tizeŷwin n Mu'ab u x marra ibriden nnes, mani ma *aq*a *din* tŷuyyit, mařar Necc arřiŷ Mu'ab am ict n řqecet war dayes bu arđa *ead*, *ammu i* iqqar SIDI. ³⁹ Mammec ittawwet Mu'ab. Nitni ccaten agejdur: Mammec *i d asen dd*-yarra Mu'ab s weerur s usedři! Mu'ab idweř d ict n řqecet n ustehzi d ijj n umedy a n usnexrie i marra inni d as dd-innden.”

⁴⁰ “Mařar ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, amecnaw ijj n ugider ad ihewwem uca ad ibezze e afriwen nnes tiwa n Mu'ab. ⁴¹ Qaryut ittwaŧtef uca řeřben x lqeleat *deg idurar*. Deg wass nni ad yiři wuř n ayt n bu-teŷruđt n Mu'ab am wuř n ict n temřart ittarun. ⁴² Mu'ab ad ittwareddeđ ařami war ittiři *ead* d řgens mařar issemyar ixef nnes x SIDI. ⁴³ Tigggwudi d wenday d řfex ad xak iřin, *a* cek wenni izeddyen di Mu'ab, *ammu i* iqqar SIDI. ⁴⁴ Wenni i řa yarewřen zi tiggwudi, ad iwða di tesraft, u wenni dd i řa igaeeden zi tesraft, ad innay di řfex, mařar

48:29 lca. 16:6t

48:33 lca. 16:10

48:34 lca. 15:5,6

48:37 lca. 15:2,3; lrm. 47:5

48:40 lrm. 4:13

Necc ad awyey x Muab asegg^was n wexřaf nnes, iqqar SIDI. ⁴⁵Di tiři n Ғacbun qqimen imarwař ttbeddan břa jjehd, mařar timessi teffey-dd zi Ғacbun, ijj n uhaduq zi Siřun, uca wanita icca iyezdisen n Mu'ab d aceqquf n marra ayt n bu-řexcunet..

⁴⁶Uct xak, Mu'ab, aqa ixřar řgens n Kamuc, mařar iřenjiren nnek ttwanedhen di tmeřbast uca uřa d yessic *aqa atent* di tmeřbast. ⁴⁷Deg uneggar n wussan *maca* ad sseņqerbey tameřbast n Mu'ab, *ammu i* iqqar SIDI." Ғares ař danita *iyfer* řřukm x Mu'ab.

49¹ X ayt n Ғammun

"Ammu i iqqar SIDI: 'Ma Israil war ęares bu iřenjiren? Ma war ęares bu awrit? Mayemmi *xenni* ięa ujeęid nwem d awrit n Jad u mayemmi izeddey řgens nnes di tneddam *n Jad?*'² S uyenni xzar, ussan ad dd-asen, ammu i iqqar SIDI, ad jjey ad ttwasřen x *tendint n* Rabba n ayt n Ғammun iyuyyan n umenyi. Ad tedweř *tendint* d ict n řęaęedet n řxarbet u tineddam i ęares dd-iqqnen ad tent qqden s tnessi. Israil ad iwart *ęawed* min zzayes kksen d řwart, *ammu i* iqqar SIDI..

³Ru, a Ғacbun, mařar *tandint n* Ғay t'ettwareddeę, syuyent, *a kennint* yessis n Rabba, ęezment s txuncay *n wecđan*, ceđnent uca uyurent ęar da d diha ęar uyezdise n icbaren, mařar ajeęid nwem, *Milkum*, ad ittwandeh ęar lmenfa, ikehhanen nnes ak-d řřukkam nnes.' "

⁴"Mečar t'ettfeyyed s řewđat n teyzurin nnem, s ufeyyed n řewđa nnem n teyzurt, *a cem* yeęis ikfaren, tenni ittcařan x wagřa nnes, *teqqar*: 'Wi dd ęari i ęa iqarřen?'⁵ Xzar, ad xam dd-ęedrey tigg^wudi zi marra iyezdisen nnem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI n řęeskarat. Kenniw ad t'ettwaearnnem, kuř ijj nican ęar zzat, uca war din uřa d ijjen wenni i ęa issmunen inni yarewřen. ⁶*Maca* awarni as ad sseņqerbey tameřbast n ayt n Ғammun, *ammu i* iqqar SIDI."

⁷ X Idum

"Ammu i iqqar SIDI n řęeskarat: 'Ma war teęi ead tiyit di Tiyman? Ma ibđer ccwar n imiyisen? Ma tđeyyeę tiyit nsen?'⁸ Arewřem, dewřem, ffarem deg imucan yuęyen, *kenniw* imezday n Dadan, mařar Necc ad xas awyey ađeyyeę n Ғisu, akud nni di ad t eaqbey..⁹ Mařa usin-dd ęarek imeřqađ n udiř, ma

48:45 řxř. 21:28

49:1 Ғam. 1:13

49:2 Ғam. 1:14

49:3 Ica. 32:12; Irm. 4:8; 6:26; 48:7

49:4 Irm. 21:13; 48:7

49:7 Ғub. 8

49:8 Irm. 25:23

xenni war ttejnin ca awarni asen? Maña *usin-dd* ixewwanen s ġiřet, ma xenni war ttdeyyiien ař i ęa jjiwnen?¹⁰ Necc maca qeccareę *tammurt n* Eisu, earię x imucan nnes innuffaren ařami war izemmar *ead* ad innuffar. Tarwa nnes ttwareddęen, uřa d aytmas d jjiran nnes, aqa netta war ięi ead.¹¹ Ejj iyujiřen nnek, Necc ad ten hđię ad qqimen ddaren, tijař nnek ejj i-tent ad xafi ttečřent.¹² Maęar ammu i iqqar SIDI: Xzar, inni war t issdiheęen ad swen zi řkas, ad zzayes swen. U cek *wenni t issdaheęen*, ma ad t'ettwabarrid? War t'ettwabarrid ca eemmarę, ad zzayes teswed s uęiř!¹³ Maęar Necc jjuęeę ęar ixef inu, *ammu i* iqqar SIDI, aqa Buřra ad idweř d ijj n umedya n usnexřie, d řear, d ict n jjihet itt waxarrben uřa d ict n nneęřet, uca marra tinneddam nnes ad dewřent d řxirbat i řebda.”

¹⁴“Necc sřię ijj n řexbar zi SIDI, aqa ittwassekk-dd ijj n ureqqas jar řegnus hįima ad yini: ‘Smunem, sęaeđem xas, kcarem ęar umenęi!’¹⁵ Minzi xzar, Necc ssemzięeę nnek jar řegnus, t'ettwasehęared jar iwdan.¹⁶ Řehkamet nnek issagę^waden tyarr i cek uřa d nnfaxet n wuř nnek, *a cek* wenni izeddęen deg ifran n řejruf, wenni ittcebbaren di tqiccet n tewririn! Waxxa teggid řeucc nnek sennej qaę am ugider, Necc ad cek dd-ęeđřeę ssenni, iqqar SIDI.¹⁷ Idum ad idweř d ijj n umedya n usnexřie. Kuř ijj wenni dd as i ęa ikken, ad innexřeę u ad iřeffar *s wesrubi* x marra jjeęyef nnes.¹⁸ Amečnaw ęar uneęřeb n Sadum d Eamurra d dcurat nnes yuđsen, iqqar SIDI, war dinni izeddeę *ead* uřa d ijj u war dayes ittyimi *ead* uřa d ijj n mmis n bnadem *d abarrani*.¹⁹ Xzar, am ijj n wayrad ad dd-ięaeęed zi cbarę iqqnen n L'Urdun đidd i tzeddięt ijeħden, xenni deg wermac n wabřiwen ad ten arreę ad azzřen ssenni, u wenni umi farzeę, ad xas t arečęeę. Maęar man wen ięan am Necc, man wen xafi i dd ęa iřaęan i ddeewet? Man wen d ameksaw wenni i ęa iqqimen zzati ibedd?²⁰ S uyenni sřem i ucawar n SIDI nni iqđeę x Idum, u *sřem* i inwayen nni ixarreę x imezđay n Tayman: ‘S tidett, inni imezęyanen ařtas zi tħimart ad ten jarren, s tidett, tazeddięt nsen ad t'ettwassnexřeę!’²¹ Tammurt t'ettenhezza s řħess n uweřtu nsen, s tyuyęit i zi i ęa ittwaseř řħess nnes ęares ař Řebħar n Telga.²² Xzar, ittęaeęad am ijj n ugider *ęar ujenna*, itteħrara, ittbezzaę afriwen nnes tiwa n Buřra. Deg wass nni ad yiři wuř n ayt n bu-teęruđt n Idum am wuř n ict n temęart s řehrię n tarwa.”

49:9 Eub. 5

49:14 Eub. 1

49:16 Irm. 48:29

49:17 Irm. 50:13

49:18 Amz. 19:25; Irm. 50:40; Eam. 4:11

49:19 Ayub 41:2; Irm. 12:5; 50:44,45

49:22 Irm. 48:40,41

23 X Dimacq

“Ħamat d Arfad sseđħan, maġar nitni sřin i wareqqas d aeffan, fecřen. Yar řebħar t’ttwaf řeħřaret, bnađem war izemmar ad yarsa *din*..²⁴ Tarxu *tendint* n Dimacq, tenneqřeb maħend ad t’eťťef di tarewřa. Imneē i-tt uqdidde. Řeħřaret d řewjeē tťfen tt amecnaw tenni ittarwen..²⁵ Tandint iceneēn, ma war teggi am tenni ittwajjen, tandint n řefraħet inul?’²⁶ S uyenni ad wđan iħudriyyen nnes deg wazzayen u marra iēeskariyyen ad ttwaseyden deg wass nni, *ammu i* iqqar SIDI n řeskarat.²⁷ Necc ad ssaręę timessi daxeř di řeħyud n Dimacq, ad tecc řeqřur n Binhadad.”

X Weeraben

28 X Qidar d tgelditin n Ħařur nni iyřeb Nabuxadrařřar, ajeġid n Babil.
 “Ammu i iqqar SIDI: ‘Kkarem uca hejmem x Qidar uca areddġem ayt n ccarq.
²⁹ Nitni ad asen kksen iqıđan nsen d tħimriwin nsen, tijartıřin n uqıđan nsen d marra řqecc nsen. Uca uřa d iřeyman nsen ad ten awyēn akidsen. Ad xasen syuyyen: ‘Asigg^wed manis mma!’³⁰ Arewřem, beēdem, ffarem deg imucan yuġęen, *kenniw* imezday n Ħařur, *ammu i* iqqar SIDI, maġar Nabuxadrařřar, ajeġid n Babil, iqđē xawem acawar uca ixarreř deg ijj n wenway xawem.³¹ Kkarem, gaēdem x ijj n řgens nni izeddyen di řħudnet u di řaman, *ammu i* iqqar SIDI, *ijj n řgens* war řares bu tewwura uřa d zzenkrun, wenni izeddyen weħħdes.³² Iřeyman nsen ad ttwaħewwsen uca abarru n tħimriwin nsen n řmař ad ttwacarent u Necc ad ten ssuzzarey řar marra isemmiđēn, marra inni ittħeffan acewwaf x tťřufa *n tenyart d tmart*. Necc ad xasen dd-awyeę ađeyyē zi marra iyezdisen, *ammu i* iqqar SIDI.³³ Ħařur ad idweř d tazeddiyt i wuccanen n řexřa, ict n řxarbet i řebda. War dayes izeddey *ead* uřa d ijjēn uca uřa d ijj n mmis n bnađem ad din iqqim *ead* am ubarrani.’”

X Eilam

34 Awař n SIDI i unabi Irmija i tuęa x **Eilam**, deg umezwaru n tgelda n řidqiya, ajeġid n Yahuda, inna:

35 “Ammu i iqqar SIDI n řeskarat: ‘Xzar, Necc ad aręę řqews n Eilam, amezwaru n tzemmar nsen n ayt n bu-teyruđt.³⁶ Necc ad dd-ssehwię x Eilam arebea n isemmiđēn zi arebea n tęemmura n ujenna u řar marra jįwayeh n isemmiđēn ad ten szuzzarey. War ittiři bu řgens mani war dd-ttisen inni x uzzřēn zi Eilam.
³⁷ Necc ad ssnexřēę *ayt n* Eilam zżat i řēedyan nsen u zżat i yenni yarezzun

49:23 lca. 17:1

49:24 lrm. 4:31; 6:24; 30:6

49:27 Ęam. 1:4,14

49:32 lrm. 9:25; 25:23

49:33 lrm. 9:10; 10:22

tudart nsen. Necc ad dd-yeđřey řyar xasen, řřhaduq n weyđab inu, *ammu i* iqqar SIDI. Necc ad asen sseđfarey ssif řares ař ten tehřhiy. ³⁸ Necc ad sseđbedey řřearc inu di Eilam uca ggur ad tehřhiy ajeđid d řřhukkam ssenni, *ammu i* iqqar SIDI. ³⁹ Deg uweggar n wussan ad sseñqerřbey tameřbast n Eilam *ammu i* iqqar SIDI.’ ”

X Babil

50¹ Awař nni issiweř SIDI x Babil, x temmurt n Ikaldaniyyen, s ufus n unabi Irmija.

² “Barrřem jar řregnus, jjem ad as sřen, sgaeddem taeđgant, jjem ad as sřem, war *tt* snuffaram. Inim: ‘*Tandint n* Babil t^ettwařtef, Bil isseđřa, Marudax aqa yarřa, řřexyařat nnes n řřanam ttwabarqen, imeyđa n *lašnam nnes* ttwařebzen!’ ³ Mařar ihjem-dd xas ijj n řřgens zi ccamal, ad yarr tammurt nnes d řřxirbet, war dayes izeddey ead uřa d ijj, zi bñadem ař řřmař arewřen, ffyen.’ ” ⁴ “Deg wussan nni u di řřweqt nni, *ammu i* iqqar SIDI, ad dd-asen ayt n Israil munen ak-d ayt n Yahuda. Ad uyuren am ttrun, ad arzun x SIDI, AREBBI nsen. ⁵ X řřihyun ad sseqsan, aqa dinni i nđaren tiřřawin nsen. Nitni ad dd-asen uca ad dd-mmarenyen řar SIDI s ijj n řřeahd ittduman nni war itt wattun.”

⁶ “Tuřa řřgens inu d uđi iweddaren, imeksawen nsen ssufyen ten x webrid x idurar ikfaren. Nitni uyuren zeg wedrar ař tewrirt, ttun amcan n arrařet nsen. ⁷ Marra wi ten yufin, ccin ten uca iyrimen nsen nnan: ‘Neccin war d aney ittars řed, mařar nitni xđan ak-d SIDI, ak-d tzeddiřt n tsegda, ak-d řřayas n ibabaten nsen, *đidd i* SIDI.’ ”

⁸ “Arwřem zi Babil, ffyem zi temmurt n Ikaldaniyyen, iřim am ihuřiyyen ittizwaren i třimart!”

⁹ “Mařar xzar, Necc simant inu ad dd-sřharrcey x Babil ijj n ubarru n řregnus imeqqranen zi Temmurt n Ccamal. Nitni ad sseđbedden ixef nsen đidd nnes. Senni ad t^ettwařtef. Fřitcat nsen am ayt n bu-teyřuđt imeřđen, uřa d ict zzaysent emmarř war dd-tēiqqib texwa. ¹⁰ *Tammurt n* Ikaldaniyyen ad tedweř d takeccađt, marra inni tt i řa ikeccđen, ad jjiwnen, *ammu i* iqqar SIDI. ¹¹ Minzi kenniw tfarřem, aqa tneggzem s řřefrařet, *a kenniw* inni ikeccđen tasyart inu. Kenniw tnedwem am tejmiiyyin di ddemnet u tessneřniřem am yeysan. ¹² Teseđřa yemmatwem, tenni kenniw i dd-yurwen, aqa iřřef i-tt useřcem. Xzar, nettat d taneggarut n řregnus: *myir* d řřexřa d řřekřeđ d tanezruft. ¹³ Zi ssibbet n uduqqez n weyđab n SIDI ad teqqim *tendint n Babil* war t^ettwazeddey *ead*, ad tedweř d ict n temmurt itt waxarrben. Marra wi dd řar iedun x Babil ad innexřeç, ad iřeffar *s ueeyyeb* x marra jjeayef nnes.”

49:39 Irm. 48:47

50:2 Ica. 46:1; Irm. 51:44

50:7 Irm. 31:23

50:8 Ica. 48:20; Irm. 51:6; Asa. 18:4

50:13 Irm. 49:17

¹⁴“Seddem ixef nwem i umenyi ak-d Babil ħar marra iyezdisen nnes, marra inni imeħden řqews, maħar nettat texđa ak-d SIDI. ¹⁵Sħuyyem xas zi marra iyezdisen. Aqa nettat tsellem ixef nnes. Wđan lbarajat nnes, hedmen řħyud nnes, maħar wa d nneqmet n SIDI. Xeřfem zzayes, ggem zzayes am mammec i tegga nettat. ¹⁶Kksem azarrae zi Babil d wenni ittffen amjar di řweqt n tmejra! Zi ssibbet n ssif iqeřen ad eeqben nitni, kuř ijj ħar řgens nnes, uca ad arewřen, kuř ijj ħar temmurt nnes.”

¹⁷“Israyil d ict n texsi i xef uzzřen, tenni x eerfen wayraden. Ħar umezwar iřard i-tt ujeĝid n Accur, ħar uneggar iddez as Nabuxadrařsar, ajeĝid n Babil, ixsan nnes. ¹⁸S uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil: ‘Xzar, Necc ad xeřfey zeg ujeĝid n Babil d temmurt nnes, am mammec xeřfey zeg ujeĝid n Accur. ¹⁹Israil *maca* ad t-i-dd arrey ħar tzeddiyt nnes u netta ad yarwes x Karmal d Bacan, ad tejjawen řemar nnes di temmurt n idurar n Ifrayim d Jilead.’”

²⁰“Deg wussan nni u di řweqt nni, iqqar SIDI, ad arzun x řeib n Israil, *maca* war ittiři, u x ddnub n Yahuda, *maca* war ten ttifen, minzi inni i ħa arrey ad qqimen, Necc ad asen ħfarey.

²¹Gaeed đidd i temmurt n Maratayim, ‘*tammurt n Uyewwey Tnayen n Tseqqar*’, u đidd i imezday n Faqud, ‘*tandint n Wexřef*’. Areddeĝ u ħarrem awarni asen marra i *uteħhi*, ammu i iqqar SIDI, u egg elařsab marra minzi cek umurey.”

²²“*Aqa da, ittweiseř* lharaj n umenyi di temmurt, ict n lmuřiba tameqqrant.

²³Mammec ittwaqess u ittwarř weřdis n marra amađal! Mammec idweř Babil d *ict n řqecceet n* usnexřie jar řegnus!”

²⁴“Necc ggiy am, a, *tandint n* Babil, ict n texceft uca tejjid ixef nnem ad cem ggen di řħbes, waxxa war tucid. Cem tttwafed u tttwatřfed eawed, maħar cem tuħa ttttemearrid ak-d SIDI. ²⁵SIDI yarzem axxam nnes n txubay uca issuffey-dd dduzan n wesxeđ nnes, maħar ta d ict n řxedmet i Sidi inu, SIDI n řeskarat, di temmurt n Ikaldaniyyen. ²⁶Azzřem ħares zi třarf *n temmurt*, arzmem řexzayen nnes n imendi, nđarem marra x iurricen yueřan uca ħarremem ten i *uteħhi*, ħđam mliħ maħend war zzayes ittħimi walu. ²⁷Nyem marra imwan nnes s ssif, sehwan ten-dd ħar tħarřt. Uct xasen, maħar ass nsen yiweđ-dd, akud n ueaqeb nsen! ²⁸*Aqa da* ijj n řħess n imarwařen u n yenni inejmen zi temmurt n Babil maħend ad barrħen axřaf n SIDI, AREBBI nney, di řihyun, axřaf di třwee n Zzawect nnes Tameqqrant.”

²⁹“Řayam i ayt n řqews ħar Babil, marra inni ijebbden řqews! Ĥřarem tandint zi marra iyezdisen, ħđam maħend uřa d ijjen ad injem. Xeřfem tt elařsab timegga nnes, ggem zzayes elařsab marra min tegga, maħar nettat tuħa teffucceħ ak-d SIDI, ak-d Umqeddes n Israil. ³⁰S uyenni ad wđan iħudriyyen

nnes deg wazzayen d marra ieeskariyyen nnes ad ttwasusmen deg wass nni, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat..³¹ Xzar, Necc ad řarem kkareř, *a cem* tenni iffucřen, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat, minzi ass nnem yiweđ-dd, akud nni meřmi cem i řa řeřsey.³² Xenni wenni iffucřen ad inqard, ad iwđa, uca uřa d ijj war t issbeddi. Necc ad qqdey timessi di tneddam nnes nni i řa iccen marra min d asent-i-dd innden.”

³³ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: ‘Ttwařşaren ayt n Israil *jmie* ak-d ayt n Yahuda. Marra inni ten iřebbsen, třfen ten, ugin ad jjen ad asen arxun.

³⁴ *Maca* Amefdi nsen ijhed, SIDI n řeeskarat d Isem nnes. Netta ggur ad iwwet x ddeewet nsen řima ad igg řhudnet i temmurt u řima ad issarjij imezday n Babil.’ ”

³⁵ “Ssif x Ikaldaniyyen, iqqar SIDI, u x imezday n Babil, x řřukkam nnes u x imiřisen nnes.³⁶ Ssif x ayt n bu-ixarriqen mařend ad dewřen d ibuhařiyen, ssif x ayt n bu-teřrudt nnes mařend ad ttwarřen.³⁷ Ssif x yeysan nnes u x ikarruten nnes u x ubarru n eřam kuř ibarraniyyen *nni iřan* di řwest nnes, mařend ad dewřen am temřarin. Ssif x řeknuz nnes mařend ad ttwacaren.

³⁸ Řekřeđ x waman nnes mařend ad azyen, mařar d ict n temmurt teccur s řexyařat ineqcen uca nitni dewřen d ibuhařiyen zi nneawat n řřanam.³⁹ S uyenni ad *din* zedyen řewřuc n řexřa ak-d yifisen uca uřa d yessis n nneamet ad zedyent din. I řebda war ittyimi din uřa d ijj u war *dayes* zeddyen ead zi jjiř ař jjiř.⁴⁰ Am mammeç tuřa issneqřeb AREBBI Sadum d Eamurra d dcurat nnes yudsen, *ammu* war dinni izeddey *ead* uřa d ijj u war dayes ittyimi *ead* uřa d ijj n mmis n bnadem *d abarrani*, *ammu i* iqqar SIDI.”

⁴¹ “Xzar, ijj n řgens ad dd-yas zi ccamal, ijj n řgens d ameqqran, uca ařtas n ijeřiden ad dewřen ttenhezzen zi tyemmura n temmurt..⁴² Nitni menneen di řqews d řritca. Nitni ttewæaren, war arreřemen. Tmijja nsen am zřhir n řebřar, nitni nnyen x yeysan. Aqa třezzamen řar umenyi akidem, *a* yeęis n Babil!⁴³ Isřa ujeęid n Babil řexbar xasen uca dewřen as ifassen třen. Teřteř i-t i-dd tiggwudi, *uřa d* řehriř am n ict n temřart ittarwen..⁴⁴ Xzar, am ijj n wayrad ad dd-igaeęed zi cbarq iqqnen n L'Urdun, *ammu i řa igaeęed* đidd i tzeddiyt ijehden, mařar deg wermac n wabřiwen ad ten arrey ad azzřen ssenni, u wenni umi farzey, ad xas t arecřey. Mařar man wen iřan am Necc, man wen xafi i dd řa iřayan i ddeewet? Man wen d ameksaw wenni i řa iqqimen zzati ibedd?⁴⁵ S uyenni sřem i ucawar n SIDI nni iqđe x Babil u *sřem* i inwayen nnes nni ixarřen x temmurt n Ikaldaniyyen: ‘S tidett, inni imezyanen ařtas zi

50:30 Irm. 49:26

50:40 Amz. 19:25; Irm. 49:18

50:41 Irm. 6:22,30

50:43 Irm. 49:24

50:44 Ayub 41:2; Irm. 49:19,22

tħimart ad ten jarren, s tidett, tazeddiyt nsen ad t^ettwassnex^{re}e!’⁴⁶ Tammurt t^ettenhezza zi řħess n u^{te}ffu n Babil uca a^yuyi nnes ittwase^r ħar řegnus.”

51¹“Ammu i iqqar SIDI: ‘Xzar, Necc ad dd-ssekkarey ijj n buħbe^r n waredde^g x Babil u x yenni din izeddyen deg wu^r n iyrimen inu..² Necc ad ssekkey ibarraniyyen ħar Babil, ad tt ssuzzaren uca ad farċen tammurt nnes, minzi deg wass n řyar ad dd-bedden arendad nnes ħar marra iyezdisen..³ Ejj amjebbad n řqews ad imħe^d řqews nnes ċidd n wenni imeħ^{den} řqews u ċidd n wenni issgae^{eden} ixef nnes deg werru^d nnes n wuzza^r. War tħiwi^{rem} x iħudriyyen nnes, ħarmem marra řeskar nnes *i uteħħi*.⁴ Inni ittwanyen wċan di temmurt n ikaldaniyyen u inni ittwasxarrqen aqa aten x ibriden nn es..⁵ Ma^{yar} u^{ra} d Israil d Yahuda řa *d nettat*, war ttwajjen d taja^č zi AREBBI nsen, zi SIDI n řeskarat, minzi tammurt n *ikaldaniyyen* teccur s umarwas ħar Umqeddas n Israil.⁶ Arw^{rem} zi Babil, ejj ad issenjem ku^r ijj tudart nnes, war tejjim ad ttwasbekmem s řmu^esiyyet nnes, ma^{yar} ta d řweqt n wex^{ra}f n SIDI, Netta ad zzayes ix^{re}f min tesdahe^g.’ ”

⁷“Babil tu^{ya}-tt d ijj n řkas n wure^y deg ufus n SIDI, isscar marra tammurt. Zi binu nnes swin marra řegnus, x uyenni iffe^y řee^{qe}r i řegnus.⁸ Deyya tew^{da} *tendint n* Babil u t^ettwahdem. Wtem xas agej^{dur}, awyem as-dd balsam i řeħri^q nnes, ad tay ad t^ettwasgenfa..⁹ Neccin nexs ad dd-nawi agenfu i Babil, maca war ħares agenfu. Jjem tt, *tandint nni*, u ejj ku^r ijj ad irah ħar temmurt nnes, ma^{yar} řħukm xas yiwe^d ħares a^r ajenna, igae^{eed} ħares a^r iseynuten..¹⁰ SIDI issiwe^d-dd řmu^esiyyet nney *ħar tfawt*. Asem-dd, ejj aney ad neawed di řihyun min igga SIDI, AREBBI nney.”

¹¹“Sqe^{de}em fr^{it}cat, t^{te}fem tiseddariyin *n ueeskari*. SIDI issekar-dd buħbe^r n ije^{gi}den n Maday, minzi Netta i^eewwe^r ad ihdem Babil, ma^{yar} wa d ax^{ra}f n SIDI, ax^{ra}f i Zzawect nnes Tameqqrant..¹² Sgae^{ed}em ta^ee^gant x řeħyu^d n Babil, zeyyarem ta^eessast, sbeddem i^eessasen, ggem tixecfin, ma^{yar} e^{la}ħsab aeewwe^r n SIDI, ammu i ħa yegg *marra* min inna x imezday n Babil.¹³ Cem, a tenni izeddyen ħar mani wes^{een} waman, tenni ħar iġa wa^{tt}as n wag^{ra}, qe^{tt}u nnem yiwe^d-dd, aqa iccur řqedd n t^{te}me^e nnem.¹⁴ Ijju^g SIDI n řeskarat ħar yixef nnes: ‘Waxxa Necc ccure^y cem s iwdan am tmur^yi, ead ad xam dd-řayan s ict n t^yuyit n us^{ri}w^{re}w!’ ”

50:45 Irm. 49:20

50:46 Irm. 49:21

51:1 Irm. 4:11

51:2 Irm. 4:11; 15:7

51:4 Irm. 49:26

51:6 Irm. 50:8,15,28; Asa. 18:4

51:8 Ica. 21:9; Irm. 8:22; Asa. 14:8; 18:2

51:9 Irm. 46:11

51:11 Irm. 46:4; 50:28

51:14 Cam. 6:8

¹⁵ “Netta *maca* igga tammurt s jhed nnes, igga ddunect zi tiyit, u ibezzeε ajenna s řefhamet nnes..¹⁶ Řami ittejjja tmijja nnes ad tt sřen, *xenni tegga* am ucarcur n waman deg ujenna. Iseynuten issgaeεad i-ten zeg ineggura n ddunect, ittegg assam ak-d wenzar uca issekka-dd asemmid zeg ixxamen nnes n txubay.¹⁷ Kuř bnađem d agarruđ, břa tussna, kuř amziř n wurey ittseđřa zi ssibbet n řexyař *i igga*, mařar řexyař nnes ifesyen d ixarriqen, war dayes *iđi* buřbeř.¹⁸ *Řexyařat n řřanam* ad fnant, aqa atent d řeqcue n tseđřact! Di řweqt n wexřaf nsent, ad fnant.”

¹⁹ “Tasyart n Yaεqub war teđi amecnaw *tasyart* nsent, minzi Netta d wenni iggin marra, uca Israil d taqbič n tesyart nnes, aqa SIDI n řeskarat d Isem nn es..²⁰ Cek teggid ayi am ijj n wefđis, řesnař inu i umenyi. Zzayek i řa řebzey řegnus, zzayek i řa řeđřey tigeldiwin..²¹ Zzayek i řa řebzey ayis d wenni xas inyin u zzayek i řa řebzey akarru n umenyi d wenni t ineddhen.²² Zzayek i řa řebzey aryaz d temyart, zzayek i řa řebzey awessar d uřuđri u zzayek i řa řebzey abyř d tebyirt.²³ Zzayek i řa řebzey ameksaw d třimart nnes, zzayek i řa řebzey afeđař d zzayřet nnes *s iyenduzen*, u zzayek i řa řebzey lwulat d imseyyaren *n temmurt*.²⁴ Zzat i tiřřawin nwem ad xeřfey Necc zi Babil u zi marra imezday n Kaldiya x marra řřar i ggın di řihyun, *ammu i* iqqar SIDI.”

²⁵ “Xzar, Necc ad kidek dd-řřiy, *cek* adrar n wareddeđ, iqqar SIDI, cek d wenni yareddřen marra tammurt. Necc ad xak dd-swizzdey afus inu u ad cek seqnunnyey zi jjarf u ad cek ggey d adrar icemmden.²⁶ Ćemmarř war zzayek ttawyen *εad* azru i weřru n teymart uřa d azru i dsusa, mařar ad tdewřed i řxirbat i řebda, iqqar SIDI.”

²⁷ “Sgaeεdem taeεgant di temmurt, řuđem deg uyicc n icarri jar řegnus, farzem řegnus đidd nnes, řayam đidd nnes i tgeldiwin n Ararař, Minni d Ackanaz, ggem ijj n řeskar đidd nnes, jjem iysan ad ffyen am *ijj n weyřaf n tmuyri* imsarđen iqeřen.²⁸ Farzem řegnus đidd nnes, ijeđiden n Maday ak-d lwulat nnes d marra imseyyaren nnes, marra tammurt *i x teđa* řřulta nnes.²⁹ *Xenni* ad tenhezz temmurt uca ad tfary s řeřriq, minzi inwayen n SIDI bedden nican mařend ad arren tammurt n Babil d ict n řxarbet war dayes izeddey *εad* uřa d ijj.³⁰ Ayt n bu-teyruđ n Babil semřen deg umenyi, qqimen di lqełeat nsen. Tefceř tzemmar nsen, nitni dewřen d timyarin. Nitni qqden i tzeddiyin nsen uca iεumad n wefray nsen ttwarřen.³¹ Amsazzař *nni* x umsazzař *nneyni* ittazzeř-dd, areqqas *nni* x ureqqas *nneyni*, řima ad řajan i ujeđid n Babil, aqa tandint nnes třttwařřef zi marra iyezdisen.³² aqa imucan n uzekkwu ttwamenřen uca iyyaren n uyanim ttwacemđen s tmessi uca iεeskariyyen ttwanhezzen.

51:15 Amz. 1:1; Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 44:24; 51:13; Irm. 10:12

51:19 Irm. 10:16

51:20 Irm. 50:23

51:24 'imezday n Kaldiya' - niy 'Ikaldaniyyen'.

51:30 Irm. 50:37

³³ Maġar ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil: ‘Yeġis n Babil tegga am unedrar, aqa tiweđ-dd řweqt ħima ad xas eefsen. Ead drus *i iqqimen*, *xenni* yiweđ-dd wakud n tmeġra i nettat.’”

³⁴ “Nabuxadrařar, ajeġid n Babil, icca ayi, iřbez ayi, igga ayi d ijj n weqdiġ ixwan, isarđ ayi am řhaycet, iemmar aeeddis nnes s řeġzut inu uca yuzzeř xafi. ³⁵ *Ejj ad dd-yas* x Babil leunf i d ayi iggin u deg yenni *i iġan d* ddat inu, *ammu i* teqqar tenni izeddyen di řihyun. ‘*Ejj ad dd-asen* idammen inu x imezday n *temmurt n* Kaldiya, *ammu i* teqqar Urcalim.’”

³⁶ “S uyenni, ammu i iqqar SIDI: ‘Necċ simant inu ttedeiġ ddeawi nnem u ad zzayem ttxeřfey. Necċ ad ssiżyey řebġar nnes u ad jjeġ tařa nnes ad tażey..

³⁷ Babil ad tedweř *myir* d řxirbat, ict n tzeddiyt n wuccanen n řexřa, *ict n řqecċet n* unexřie d usemzi maġend war *dayes ittyimi* izeddey *ead* uřa d iġjen.’”

³⁸ “Marra idsen ad zehharen am wayraden, ad ssmieeriwen am wayraden imeżyanen. ³⁹ Xmi i ġa yiřin ħman, ad ssarseġ zzatsen tasessit nsen. Necċ ad ten sscareġ ař ġa dewwxen uca ad tթsen iđeř n řebda, emmarř ad dd-faqen *ead*, *ammu i* iqqar SIDI. ⁴⁰ Necċ ad ten dd-ssehwiġ am iġuřiyen ġar tġarřt, am icarriyyen ak-d imyanen. ⁴¹ Mammec ittwařtef Cicak u *mammec* ittwařtef řeezz n marra tammurt! Mammec tedweř *tendint n* Babil d *ict n řqecċet n* unexřie ġar ře ġnus! ⁴² Igaeeed-dd řebġar x *tendint n* Babil, s ubarru n řemwaj nnes t’ttwadeř nettat. ⁴³ Tineddam nnes dewřent d řxarbet, *tammurt tedweř d* tammurt yużen d tnezruft d ict n temmurt mani war izeddey *ead* uřa d iġ u mani war ittcuqi uřa d iġ n mmis n bnađem. ⁴⁴ Necċ ad xeřfey zi Bil di Babil u ad kksey zi tmijja nnes min tuġa iřarđ. Řeġnus war ġares ttazzřen ead. Ead řġid n Babil ad iwđa.”

⁴⁵ “Ffey zzayes, *a* řġens inu, ejj kuř iġ ad issenjem tudart nnes zi řġaduġ n weyđab n SIDI. ⁴⁶ Mařa lla xenni ad đeefen wuřawen nwem uca ad ġġwden zi řexbar nni i ġa řřen di temmurt, maġar iġ n řexbar ad ittweiseġ deg iġ n useġġwas uca awarni i yijj n useġġwas ad dd-yas iġ n řexbar *nneyni*. Ad din yiři leunf di temmurt, *ijj n* řġakem ad dd-ikkar x iġ n řġakem *nneyni*.”

⁴⁷ “S uyenni xzar, ad dd-asen wussan nni di i ġa xeřfey zi Babil zi ssibbet n řexyařat ineqcen uca marra tammurt nnes ad tennefđeġ u marra inni ittwanyen ad wđan di řwest nnes. ⁴⁸ Ajenna d temmurt d marra min daysen ad sřiweřwen x Babil. Maġar ad ġares dd-asen imteġġhayyen zi ccamal, *ammu i* iqqar SIDI. ⁴⁹ Am mammec tuġa Babil d ssibbet n uweřtu n yenni ittwanyen n Israil, *ammu i* ġa wđan marra inni ittwanyen zi marra tammurt ġar *tendint n* Babil.”

⁵⁰“*Kenniw*, inni inejmen i ssif, ffyem, war sbeddam ixef nwem! Xemmem-dd zi řagg^waj di SIDI u jjem Urcalim ad dd-tas řar řbař nwem..⁵¹ Neccin nessedħa, mařar nesřa x useħřar, tezweř n řehya tedřa ařembub nneř mařar ibarraniyyen ggaeden x Tzawiiyyin Iqeddsen n Taddart n SIDI.”

⁵²“S uyenni xzar, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, Necc ad xeřfey zi řexyařat nnes ineqcen uca di marra tammurt nnes ggur ad ttwazbaren inni ittwanyen.⁵³ Waxxa mařa *tandint n* Babil tgæeed řares ař ajenna, waxxa tegga lbaraj nnes ijehden yueřan řares ař mani war yiwid uřa d ijj, waxxa amenni ad řares dd-asen imteħħayen zzayi, *ammu i* iqqar SIDI.”

⁵⁴“*Iffey-dd* řħess n tyuyyit tameqqrant zi Babil, *amecnaw* n ict n lmuřiba d tameqqrant zi temmurt n Ikaldaniyyen.⁵⁵ Mařar SIDI igga ad ixarreb Babil u ad iqđa x ddriz nnes ameqqran, minzi řemwaj nsen ad zharen am waman imeqqranen, ddriz n uzehhar nsen ad ittweiseř.⁵⁶ Minzi ad xas dd-asen imteħħayen, x Babil, uca ttwaħebbsen ayt n bu-teřrudt nnes, řeqwas nsen ad ttwarřen, mařar SIDI aqa-t d Arebbi n wexřaf, ad *zzayes* ixřef nican.”

⁵⁷“Ad sscarey řħukkam nnes d imiyisen nnes d lwulat nnes d imseyyaren nnes d ayt n bu-teřrudt nnes uca nitni ad ředsen deg yiđes n řebda u emmarř ad faqen, *ammu i* iqqar Ajeřid, wenni d Isem nnes ‘SIDI n řeeskarat’.⁵⁸ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: Ad arren řehyuđ imiriwen n Babil ad sseđħan ařas uca tiwwura nnes yueřan ad *tent* qedden s tmesi. Řegnus ad aħřen bařeř u ccueub i tmesi. Nitni ggur ad sřawen.”

⁵⁹ Awař nni yumur unabi Irmiya i Saraya, mmis n Niri-Yah, mmis n Maħsiyya, umi wanita yuyur zi řidqiya, ajeřid n Yahuda, řar Babil, deg usegg^was wiss arebea n řehkamet nnes. Tuřa Saraya d řħakem x řemrageħ n řeeskar.

⁶⁰ Irmiya yura marra řřar i dd řa yasen x Babil deg ijj n wedlis ittwannđen, marra awařen nni ittwarin x Babil.⁶¹ *Xenni* inna Irmiya i Saraya: “Xmi dd i řa tased řar Babil, xzar mammeç i řa tegged ad tbarrħed s marra awařen-a,⁶² ad tinid: ‘A SIDI, Cek simant nnek teqqared x wemcan-a belli ad *zzayes* tekksed imezday maħend war dayes izeddeř *ead* uřa d ijj, řa bnadem uřa d řmař, u belli *amcan-a* ad yiři d ict n řxarbet!’⁶³ Xmi i řa tkemmřed zeg uřari n wedlis ittwannđen, ad řares teqqned ijj n wezru, ad t tenđared di řwest n *yeyzar n* Lfurat.⁶⁴ ad tinid: ‘Ammu i řa tyebba *tendint n* Babil u war tgiæeid *ead* zi ssibbet n řřar i xas dd-ssehwiř. Nitni ad sřawen.’ ” Ař da i yiwđen wawařen n Irmiya.

51:50 ‘řar řbař nwem’ - s Teibranit ‘řar wuřawen nwem’.

Actab n Urcalim

52¹ Šidqiya *tuya* ɣares wahit u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeǧid. Netta iħkem ħiṭac n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Ĥamutal, yeǧis n Irmija zi Libna..²Netta igga min iǧan d æeffan di tiṭṭawin n SIDI, nican am mammec t igga Yahuyaqim.³Maɣar aya imsar minzi SIDI tuya ixeyyeq x Urcalim d Yahuda, ařami ten inđar zi zzat n wudem nnes. *Xenni* tuya Šidqiya iyewwey x ujeǧid n Babil.

⁴Deg usegg^was wiss teša n řehkamet nnes, deg wass wiss eecra n uyur wiss eecra, iffey-dd Nabuxadrařar, ajeǧid n Babil, s marra řeeskar nnes ɣar Urcalim, Nitni nnden as-dd uca qewwaren as-dd s jjehd ɣar marra iyezdisen nnes..⁵Ammu i t^ettwaħsar tendint ař asegg^was wiss ħiṭac n ujeǧid Šidqiya.

⁶Deg uyur wiss areba, deg wass wiss teša n uyur, řami idweř řaz imeqqar di tendint uca řgens n temmurt war ɣares iqqim bu weyrum *ead*,⁷ aqa t^ettwarz tendint u marra ieskariyyen arewřen uca ffyen s ħiřet x webrid n tewwart *i iǧan* jar tnayen n řehyuđ nni *iǧan* ɣar řemrah n ujeǧid, *waxxa* Ikaldaniyyen tuya quwwaren i tendint. Uca ajeǧid yuyur x webrid n řewđa.⁸Řeeskar n Ikaldaniyyen iđfar ajeǧid uca nitni ħarten x Šidqiya di řwařat n Ariħa. Marra řeeskar nnes ttwasebđan xas.⁹Nitni ttfen ajeǧid uca iwyen t ɣar Nabuxadrařar, ajeǧid n Babil, ɣar Ribla di temmurt n Ĥamat uca wanita iħkem xas.¹⁰Ajeǧid n Babil inya iħenjiren n Šidqiya zzat i ttiṭawin nnes. Uřa d marra řħukkam n Yahuda inya i-ten di Ribla.¹¹Issdaryeř tiṭṭawin n Šidqiya uca iqpen i-t s tnayen n ssnaseř n nnħas. *Ammu* i t yiwi ujeǧid n Babil ɣar Babil uca igga i-t di řehbes ař ass umi immut.

¹²Deg uyur wiss xemsa, deg wass wiss eecra n uyur, - tuya asegg^was d asegg^was wiss tseřac n ujeǧid Nabuxadrařar, ajeǧid n Babil - , xmi dd-yusa Nabuzaradan, řqebřan n iessasen ifarzen wenni tuya isexxar zzat i wudem n ujeǧid n Babil, ɣar Urcalim,¹³ issary netta Taddart n SIDI d taddart n ujeǧid d marra tudrin n Urcalim d marra tudrin n imcensen issary i-tent *eawed* s tmesi.¹⁴Marra řeeskar n Ikaldaniyyen, inni dd-yusin ak-d řqebřan n iessasen n arrimet, aqa aržin marra řehyuđ n Urcalim min d as dd-innden.¹⁵Imezřađ qaē n řgens d min iceřřen n řgens nni ittwajjen di tendint uřa d icekkamen nni iffyen ɣar ujeǧid n Babil, d min iceřřen n řyaci, indeh i-ten Nebuzaradan, řqebřan n iessasen n arrimet, di lmenfa.¹⁶*Maca* zeg imezřađ n temmurt iija Nebuzaradan, řqebřan n iessasen n arrimet, ijj n drus am imeřqađ n tzayart u am ifeǧaħen.

52:1 2 lj. 24:18

52:4 2 lj. 25:1; Irm. 39:1

52:12 'isexxar' - s Teibranit 'ibedd'.

¹⁷ *Uca* aržin ikaldaniyyen ipilaren n nnhas di Taddart n SIDI, ikarruten d trimant n nnhas *inni tuya iğan* di Taddart n SIDI uca ksin marra nnhas akidsen yar Babil...

¹⁸ Ura d tiydurin d iyenjayen d tjeqqaqdin d tṭawayat i urucci d tyenjajin d marra řeqcuc n nnhas i zi tsexxaren, ksin ten. ¹⁹ Ammu i iki řqebṭan n iessasen n arrimet tṭbaša d tṭawayat i urucci d teydurin d řeqnaḏer d tyenjajin d řkisan, *marra* min tuya iğan n wurey qae niy n nnuqart qae. ²⁰ *X* tnayen n ipilaren d trimant d teneac n iyenduzen n nnhas nni tuya *iğan* sadu nnes ura x tkarrutin nni igga ujeğid i Taddart n SIDI, aqa nnhas n marra řeqcuc-a tuya war izemmar ad ittwawzen. ²¹ *X* ipilaren, tuya řueṛa n ijj n upilar dayes tmentac n iyağen uca ijj n ufiṛu n *řebar* n teneac n iyağen izemmar ad as inned. Tuya řgedran nnes dayes arebea n iḏewḏan uca *yar daxer* tuya-t ixwa. ²² Ttaj sennej nnes *tuya-t* n nnhas. Řueṛa n ijj n ttaj tuya xemsa n iyağen u x ttaj *tuya xas* traccia d tiremmamin i d as dd-innden. Tuya marra n nnhas. Amecnaw wanita, ammu tuya ura d apilar nneyni d tremmamin nnes. ²³ Tiremmanin tuya atent di setta u-tesein yar marra iyezdisen n usemmid. Marra tiremmanin tuya atent di mya x traccia i d as dd-innden.

²⁴ Řqebṭan n iessasen n arrimet yiwi-dd akides ura d akehhan ameqqran Saraya, akehhan wiss tnayen Şafanya d tṛata n iessasen n tewwart. ²⁵ Zi tendint iki netta ijj n umsexxar icenēen wenni tuya x ieskariyyen, řa d sebea n yeryazen nni izemmare ad zaren udem n ujeğid d yenni ittwafen di tendint, řa d amarir n ukumandar n řeskar nni tuya izemmen řgens n temmurt i umenyi, ura d settin n yeryazen zi řgens n temmurt nni ittwafen di řwest n tendint. ²⁶ Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, iṭṭef i-ten uca yiwi ten yar ujeğid n Babil, yar Ribla. ²⁷ Ajeğid n Babil iwta i-ten uca inya i-ten di Ribla, di temmurt n Ḥamat. *Ammu i* ittwandeh Yahuda zi temmurt nnes yar lmenfa.

²⁸ Wa d řgens nni indeh Nabuxadraşar di lmenfa: deg usegg^{was} wiss sebea *indeh* teṛt-ařaf u-tṛata u-eicrin n ayt n Yahuda.

²⁹ deg usegg^{was} wiss tmentac n Nabuxadraşar, yiwi temnem-mya u-tnayen u-tṛatin n iwdan zi Urcalim.

³⁰ deg usegg^{was} wiss tṛata u-eicrin n Nabuxadraşar indeh Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, sebea-mya u-xemsa u-rebein n ayt n Yahuda yar lmenfa. Marra *jmie* tuya aten di arebea-ařaf u-setta-mya n iwdan.

52:17 'tarimant' - s Teibranit 'řebhar' niy 'il'.

52:17 lrm. 27:19

52:21 1 lj. 7:15; 2 lj. 25:17; 2 lm. 3:15

52:24 'şafanya' - isem-a wanita ixš ad yini 'wenni t issnuffaren SIDI'.

52:30 'iwdan' - s Teibranit 'řeemur'.

Ajeġid Yahuyakin ittaf řxađar di titťawin n ujeġid n Babil

³¹ Deg usegg^was wiss sebēa u-třatin n tmeħbast n Yahuyakin, ajeġid n Yahuda, deg uyur wiss tenēac, deg wass wiss xemsa u-eicrin n uyur, issgaēēed Awil-Marudax, ajeġid n Babil, deg usegg^was amezwaru n tgelda nnes, azeġif n Yahuyakin, ajeġid n Yahuda, uca issuffey i-t-i-dd zi řeħbes..³² Netta iēdeř akides, iwca as řkursi nnes tiwa i řekrasi n ijeġiden nneyni inni tuęa ęares di Babil. ³³ Issars Yahuyakin arruđ nnes n řeħbes uca idweř ittett ęares, min ikka iddar. ³⁴ X řmeeteę nnes, řebda immewc as řmeeteę nnes s ufus n ujeġid n Babil, kuř ass min dd-ikkaren n wass nni, ař ass n řmewt nnes, min ikka iddar..

52:31 2 Ij. 25:27-30

52:34 'min ikka iddar' - s Teibranit 'marra ussan n tudart nnes'.

Izřan s Igejduren

Izři amezwaru - Anabi iwta agejdur x Urcalim

- 1**¹ **Alif.** Mammec teqqim *diha* tendint wehđdes!
Tuya řebda teccur s řyaci,
tedweř am ict n tajjač,
tuya-tt d tameqqrant jar řegnus, iđis n ujeđid jar ľamalat,
tdewřed ęar tesmuęi.
- 2** **Bit.** T^ettru imeřřawen imerzagen s ğiřet,
imeřřawen nnes x imeggizen nnes.
War ęares wi tt i ęa ľeżzan zi marra inni tt ittexsen,
marra imeddukař nnes ędaren-tt,
dewřen as d řeđyan.
- 3** **Gimel.** Tettwaĥebbes *temmurt n* Yahuda zi ssibbet n řeyben,
u zi ssibbet n řqedd n txemmast nnes iqeřen.
Tettyima jar řegnus, war tufi arraĥet,
marra inni tt idařfaren ĥarřten xas di řwest n řeĥřarat nnes.
- 4** **Dalit.** Ibriden ęar řihyun ceđnen,
minzi uřa d ijj war iggur *ead* ęar řeid.
Marra tiwwura nnes xřant,
ikehhanen nnes zehharen,
tiezariyyin nnes ceđnent,
uca nettat simant nnes teccur s tarzugi.
- 5** **Hi.** Iyrimen nnes dewřen ĥekkmen *xas*,
řeđyan nnes farĥen,
maęar SIDI issecđen i-tt,
zi ssibbet n řqedd n řmuęsiyyet nnes.
Iĥenjiren nnes imezyanen uyuren di tmeĥbast
zzat i tiřřawin n iyrimen nsen.

⁶ **Waw.** Acewwar n yeġis n Šihyun ingez zzayes,
marra řhukkam nnes ggin am udaden
inni war ittifen heddu.
Gguren nitni břa jjehd,
zzat i tiřřawin n wenni ten iřaffaren.

⁷ **Zayin.** Deg wussan n řeyben nnes u deg wařřas n wetlae nnes
ad teeqeř Urcalim x marra min dayes iřřan,
min řares tuya zic.
Řami iwřa řgens nnes s ufus n weyřim,
tuya war din wi d as i ya iwcen afus.
Iyřimen nnes řřin tt,
stehzan zeg usbeddi *n weebad di Zzawect Tameqqrant.*

⁸ **Xit.** Urcalim tuya txetřa ařřas.
S uyenni tedweř am ict n temyart deg *wussan n weezař* nnes.
Marra inni tuya tt ittweqqaren,
sseřqarran tt,
minzi řřin řeřya nnes.
Uřa nettat simant nnes tzehhar,
tedweř řar řeffar.

⁹ **Tit.** Taxmuji nnes *teřseq* řar tmuwwa *n ubeřřur* nnes,
aneggaru nnes war dayes txemm.
Aqa tehwa-dd řar řařař s ijj n webrid isstebhten,
uřa d ijj war tt ieezzi.
Xzar maca řeyben inu, *a SIDI*,
mayar řeedu issmeqqar ixef nnes.

¹⁰ **Yud.** Ayrım isswizzeř afus nnes
řar marra min dayes iřřan.
Iwa teřra nettat mammec udfen řegnus řar Zzawect nnes Iqeddsen,
řegnus min xef tumured,
war ieeddeř ad dd-adfen řar wegraw *n řgens.*

¹¹ **Kaf.** Qaε imezday nnes zehharen,
arezzun ayrum.
Nitni wcin řeqcuε iyřan nsen di tťwεε n macca,
maħend ad dd-arren řεemar nsen.
Xzar, *a* SIDI, wařa, mammec dewřey ttwaseħqarey.

¹² **Lamid.** Ma war daywem icqi,
kenniw inni iεeddun x webriđ?
Wařam u xzarem,
ma *din* ca n řehriq am řehriq i d ayi ittwaggen,
i zi d ayi issxeyyeq SIDI,
deg wass n řħaduq n weyđab nnes.

¹³ **Mim.** Zi sennej i zi dd-issekk Netta timessi deg ixsan inu,
tcebbar daysen.
Netta inđar-dd tracca ġar iđaren inu,
yarra ayi ad dewřey ġar đeffar,
aqa yareddeğ ayi,
issehřec ayi ass am ikmeř.

¹⁴ **Nun.** Ittwacedd uzayřu n iεediyyen inu s ufus nnes,
aqa ttwamuden, gaεeden-dd x yiri inu.
Netta yarra jjeħd inu ad ifceř.
Iwca ayi SIDI deg ifassen nsen,
necc war zemmarey ad beddey *εad*.

¹⁵ **Samix.** Inđar Sidi inu marra ayt n bu-řřulťa inu di řwest inu,
ibarreħ s ijj n wurar đidd inu,
maħend ad yarž iħudriyyen inu,
Sidi inu aqa iεfes x tsirt n uđiř,
n teεzarect, n yeğis n Yahuda.

¹⁶ **εayin.** S man aya ttruy, *a* tiťt inu, *a* tiťt inu issazzařen imeťtawen,
minzi amesfewwej nni izemmaren ad dd-yarr řεemar inu,
igg^wej xafi.
Ttwateħħan iħenjiren inu,
minzi řεεdu ijhed *xasen*.

Aneam n yeĝis n Ŝihyun

¹⁷ **Pi.** Tesswizzeđ Ŝihyun ifassen nnes,
maca nettat war ħares wi tt i ħa issfewwjen.
 Yumur SIDI x Yaęqub,
 aqa iyrimen nnes ad as dd-nnden.
 Urcalim tedweř jar asen am ict n temyart *deg wussan n* weezař nnes.

¹⁸ **Tsadi.** SIDI d amsegged,
 mayar necc tuħa yewwyey x řumurat nnes.
 Sřem xenni, marra řegnus,
 xzarem ħar řehřiq inu.
 Tiezariyyin inu d iħudriyyen inu uyuren di tmeħbast.

¹⁹ **Quf.** Necc řayiq x yenni d ayi ittexsen,
 maca nitni cemten ayi.
 Ikehhanen inu d imyaren inu deřqen i buħbeř di tendint,
 umi tuħa arezzun macca i yixef nsen,
 ħima ad ssmehden řemar nsen.

²⁰ **Rix.** Xzar, *a* SIDI, mayar necc di řehřaret,
 takricť inu tenneħweř,
 uř inu inneqřeb-dd zi daxeř inu,
 mayar tuħa yewwyey ařtas.
 Di barra i d ayi yucar ssif iħenjiren inu,
 daxeř *aqa-tt* am řmewt.

²¹ **Cin.** Sřin mammec zehharey,
maca necc war ħari uřa d ijj n umesfewwej.
 Marra ředyan inu sřin x arziyyet inu.
 Farħen aqa Cek i tt iggin.
 Xmi dd i ħa tessiwđed ass i zi dd-tęeřmed,
xenni ad iřin amecnaw mammec ĝiy necc.

²² **Taw.** Ejj ad dd-yas marra řyar nsen zzatek,
 egg zzaysen am mammec zzayi teggid
 zi ssibbet n marra ięeddiyen inu,
 minzi izehharen inu d ařtas,
 uř inu yuħeř ařtas.

1:18 'x řumurat nnes' - s Teibranit 'x uęemmm nnes'.

1:19 lrm. 30:14

1:20 lca. 16:11; lrm. 48:36

Izři wiss tnayen - Awař n unabi x weyđab n Arebbi

2¹ Alif. Mammec idřa Sidi inu yeęis n řihyun s iseynuten *ibarcanen*?
 2 Aqa aeuęi n Israil inđar i-t
 ęar temmurt zeg uęenna,
 Netta war ixarreř di tnebdat n iđaren nnes,
 deg wass n weyđab nnes.

2² Bit. Iqđa Sidi inu x marra tizedday n Yaęqub,
 war tent tejji ad nejment.
 Deg uduqgez *n ufugem nnes*
 ihdem lqelcat n yeęis n Yahuda,
 ibeqqeđ i-tent x temmurt,
 issęarra tageldit d řhukkam nnes.

3³ Gimel. Di řhaduq n weyđab nnes iqess qaę icc n Israil.
 Yarra afusi nnes ęar đeffar qbeř ma ad dd-yas řeędu,
 u Netta yarya đidd i Yaęqub am tmessi itteđduduęen,
 t^ettett marra min i d as dd-innđen.

4⁴ Dalit. Netta imħeđ řqews nnes am řeędu,
 issęaęeęed afusi nnes am řeędu,
 wenni iwtin marra min temmežri tiřř.
 Deg Uqiđun n yeęis n řihyun ifarreę asear nnes am tmessi.

5⁵ Hi. Sidi inu idweř am řeędu,
 iřarđ Israil,
 iřarđ marra řeqsur nnes,
 ihdem lbarajat nnes,
 u yarni *ead* deg wecđan d ięuyyan ęar yeęis n Yahuda.

6⁶ Waw. Netta iqřeę s lęunf aęiccu nnes,
 am ijj n weħwic.
 Yareyyeb amcan n umsagar.
 Issettu SIDI di řihyun
 ass n řeid d ass n ssebt,
 u deg wesxeđ nnes inđar ajeęid d ukeħhan.

⁷ **Zayin.** Idweř Sidi inu icarreh aeałtar nnes,
inđar Zzawect Iqeddsen nnes,
iwca řehyuđ n yexxamen n řeqřar
deg ufus n řeedu.
Nitni ggin ad řřen i tmijja nsen di Taddart n SIDI,
am deg ijj n wass n řeid.

⁸ **Xit.** SIDI ixarreř ad ihdem řhiđ n yeęis n řihyun,
isarreh *xas* fiřu n řeabar,
war dd-ijbid řares afus nnes zeg uřarđ.
Ijja acbar n zzat d řhiđ ad ceđnen,
aqa ttwayeđřen řar temmurt.

⁹ **Tit.** Tiwwura nnes řarqent deg ucař,
ieumad nnes n ubellee yareddeę i-ten, yarza i-ten.
Ajeęid nnes d řhukkam nnes *aqa aten* jar řegnus,
war din *bu useřmed n* Ccariea,
inabiyyen nnes war ttifen ca tamezriwt n SIDI.

¹⁰ **Yud.** Imyaren n yeęis n řihyun
qqimen x temmurt, bekmen,
sszuzaran taejjajt x uzeęif nsen,
beyesen ixef nsen s txuncay *n wecđan*.
Tiezariyyin n Urcalim ssađarent azeęif nsent řar temmurt.

¹¹ **Kaf.** Tiřawin inu uhřent zeg imeřawen,
takricit inu t^ettenhezza,
t^ettwazeęee tsa inu x temmurt,
x trezzit n yeęis, n řgens inu,
minzi ařenjir d useymi tyačan x wazzayen n tendint.

¹² **Lamid.** Nitni qqaren i yemmatsen:
“Mani ięa *ead* imendi d binu?”, xmi weřtan x ibriden n tendint am yenni
ittwanyen,
xmi ttwakksen zi tudart nsen x ifadden n yemmatsen.

¹³ **Mim.** Min xam i ya iniy,
min yar cem i ya ssemquddiy,
a yeğis n Urcalim? Min yar cem i ya ssemquddiy,
ařami cem i ya ssfewwjey,
a cem tæzarect, iğis n Şihyun,
mayar tarezzit nnem d tameqqrant am řebřar,
wi izemmaren ad cem issgenfa?

¹⁴ **Nun.** Inabiyyen nnem řrin *timeřriwin* ixarriqen d ibuřařiyyen,
war ssearran ca x řmuęsiyyet nnem
ařami i ya ssenqeřben tameřbast nnem.
Di řřweę nnem řrin nitni *myir* řehkamat ixarriqen d řřuja n uyarri.

¹⁵ **Samix.** Marra inni *xam* dd-ittekken ccaten deg ifassen *s unexřie* zi ssibbet
nnem.
Nitni třeřffaren u ssenhezzan azeğif nsen x tyeğit Urcalim,
qqaren: ‘Ma d ta d tandint nni umi nnan:
“Ma war iği ařri nnes ikmeř,
d *řeunřar* n řefrařet i marra ddunect!”’

¹⁶ **Pi** Marra řeedyan nnem arezmen-dd yarwem iqemmumen nsen,
třeřffaren u tyezzan tiymas,
qqaren: “Neccin nřard i-tt.
Wa d ass i tuya nettraja,
řexxu nufa i-t, nettwařa i-t!”

¹⁷ **Ėayin.** Igga SIDI min ixarřeř,
ikemmeř awař nnes
wenni yumur zi meřař uya.
Ihdem i *cem*, war *xam* iřiweř.
Řeedu iija i-t ifarř zzayem,
issgæeed icc n iyrimen nnem.

¹⁸ **Tsadi.** Uř nsen isyuyy yar Sidi inu,
“A řřid n yeğis n Şihyun,
ejj ad azzřen imetřawen *nnem* am teřzart,
ass d ģiřet břa ma ad neqřen,
war ttejj i mummu n tiřřawin nnem ad ibedd!”

¹⁹ **Quf.** Kkar, syuyy di ġiřet,
yar umezwaru n tæssast n ġiřet,
zeġeε uř nnem am waman
zzat i wudem n Sidi inu.
Sgææed ġares ifassen nnem i tudart n iħenjiren nnem imezjanin,
inni iwđan ġar temmurt s řaz,
yar tyemmar n marra ibriden.

Tandint n Urcalim tessawař x řeħřaret nnes

²⁰ **Rix.** Xzar, *a* SIDI, wařa *mliħ* umi teggid man aya?
Ma ittxeřřa *xenni* ad ccent temyarin řyġeřet n uæeddis nsent,
iħenjiren nsent i di tthillant nitenti?
Ma ittxeřřa ad ittwaney unabi d ukehhan di Zzawect Iqeddsen n SIDI?

²¹ **Cin.** Iħudriyyen d iwessura buzzřen x temmurt deg ibriden.
Tiezariyyin inu d iħudriyyen inu wđan s ssif.
Tenyid *ten* deg wass n weyđab nnek,
tyarřeđ *asen*, war *xasen* thiwřed ca.

²² **Taw.** Tæarned-dd ġari min issagg^waden zi marra iyezdisen,
am deg ijj n wass n řeid.
War injim u war ittyimi uřa d ijj
deg wass n weyđab n SIDI.
Inni i di thilliy u arebbiy
iqđa i-ten řeđdu inu.

Izři wiss třata - Aweddeb d ufewwej n unabi

- 3**¹ **Alif.** Necc d aryaz nni izřin řeyben
s weemud n uduqgez *n weydab* nnes.
- ² **Alif.** Netta indeh ayi uca ijja ayi ad uyurey di tağest,
war iği di tfawt.
- ³ **Alif.** S tidett, Netta yarra řebda afus nnes ðidd inu,
ass ikmeř.
- ⁴ **Bit.** Netta ideyyee aysum inu d teřmect inu,
yarza ixsan inu.
- ⁵ **Bit.** Ibna u iquwwar ayi,
s arrhaj d tamara.
- ⁶ **Bit.** Di tťřam ijja ayi zeddyey,
am imettan n wařtas zeg wami.
- ⁷ **Gimel.** Netta ibellee ayi jar řehyuđ,
war zemmarey ad nejmey.
Issedqeř xafi ssnaseř inu n nnhas.
- ⁸ **Gimel.** Ead meřmi tťřayıř u syuyuyıř,
Netta iqqim ibkem yar tzağit inu.
- ⁹ **Gimel.** S tşuđar injaren ibellee xafi abrid,
issfary imesraq inu.
- ¹⁰ **Dalit.** Tuya Netta i necc *am* ddub ittħaman,
am wayrad deg imucan innufaren.
- ¹¹ **Dalit.** Netta yuzzeř xafi zeg webrid, imezzeq ayi,
war d ayi ijji ca.
- ¹² **Dalit.** Netta issemħeđ řqews nnes
uca ijja ayi ad iřıy d awađ i fřitca *nnes*.
- ¹³ **Hi.** Fřitcat zeg weqrab nnes
ijja i-tent ad adfent di tizzař inu.
- ¹⁴ **Hi.** Dewřey d tasedħact i marra řgens inu,
d izři nsen n uzawar ass imun.
- ¹⁵ **Hi.** Netta issjjiwen ayi s tarzugi,
issessu ayi s cciħ.

¹⁶ **Waw.** Tiymas inu ijja i-tent zeeefent deg uqayas ařami arřint, isseydes ayi deg yiřęed.

¹⁷ **Waw.** Cek tessigg^w ejed řeemar inu x řehna, necc ttuy tcuni.

¹⁸ **Waw.** Necc nniy: “Jjehd inu iqđa, uřa d asitem inu di SIDI.”

¹⁹ **Zayin.** Eqeř x řeyben inu d tmeřbast inu, x cciř d arrhaj.

²⁰ **Zayin.** Řeemar inu ittxarreř nican di man aya, aqa icđen dayi.

²¹ **Zayin.** Aya xsey ad t arrey řar wuř, s uyenni ssitimey ead.

²² **Xit.** S tmegga n tmexsiwt icewwaren n SIDI, aqa war nettwahellek ca, minzi arrehmet nnes *emmarř* war tbedd.

²³ **Xit.** Aqa-tt d jdid kuř řřbeř, řaman nnek d ameqqran.

²⁴ **Xit.** Tasyart inu d SIDI, *ammu i* iqqar řeemar inu, s uyenni ttymiy ssitimey dayes.

²⁵ **Tit.** Iřbeř SIDI i yenni dayes issitimen, i řeemar nni xas yarezzun.

²⁶ **Tit.** Aqa mliř araji s usitem řar zzat, di řhudnet řar usenjem zi SIDI.

²⁷ **Tit.** Mliř i weryaz ad yarbu azayřu di temzi nnes.

²⁸ **Yud.** Ejj i-t ad iqqim řafi, ad isseyd, mayar SIDI igga i-tt xas.

²⁹ **Yud.** Ejj i-t ad igg aqemmum nnes di taejjajt, *ad yini*: “Ad tay ięa řayas!”

³⁰ **Yud.** Ejj i-t ad iwc ameggiz i wenni t iccaten, ejj i-t ad ittwasjjiwen s useřqar.

3:22 Ica. 1:9; řab. 3:13

3:23 Izhd. 30:6

3:24 řab. 2:3

3:29 Řex. 8:22

- ³¹ **Kaf.** Minzi Sidi inu war inettar *hed* i řebda,
³² **Kaf.** maca mařa Netta issecđen *hed*,
 ad *xas* iřinn eawed,
 ełahsab řemyaret n tmexsiwt nnes icuwwaren,
³³ **Kaf.** mařar Netta war iřeřsar niř issecđin tarwa n bnađem s wuř.
- ³⁴ **Lamid.** Xmi i řa řebzen
 marra imeřbas n temmurt sadu idaren,
³⁵ **Lamid.** xmi i řa řarrfen tasyart n weryaz
 zzat i wudem n Umęuři x kuřci,
³⁶ **Lamid.** xmi i řa qeřben ddeewet n bnađem,
 ma zeema Sidi inu war ittwiři *man aya*?
- ³⁷ **Mim.** Man wen i iqqaren *ca n řhajjet* uca *xenni* temsar,
mařa war tt yumur Sidi inu?
³⁸ **Mim.** Ma war dd-ittis zeg uqemmmum n Umęuři x kuřci
marra min war iřřin uřa d *marra* min iřebřen?
³⁹ **Mim.** Mammec ittcetca *xenni* bnađem idđaren *ead*?
Ejj maca aryaz *ad icetca* zi ssibbet n dđnub nnes.
- ⁴⁰ **Nun.** Ejj aney ad nexzar ibriden nney, ad daysen narzu,
 u ejj aney ad dd-nedweř řar SIDI.
⁴¹ **Nun.** Ejj aney ad nessgaęęed ak-d ifassen nney uřa d wuřawen nney,
 řar Arebbi deg ujenna.
⁴² **Nun.** Neccin nęedda u nyewweř,
 cek war teřfared *ca* i *uya*.
- ⁴³ **Samix.** Cek třeřřfed aney deg weřđab u teđfared aney,
 tenřid, war *xaney* řřiwřed *ca*.
⁴⁴ **Samix.** Třeřřfed ixef nnek deg useynu,
 mařend ad taf tazařit war tzemmar ad teędu.
⁴⁵ **Samix.** Cek tarrid-dd aney d taxmuji d weřrađ
 di řwest n řęnus.

3:37 Izhd. 33:9

3:38 Ica. 45:7; Eam. 3:6

- ⁴⁶ **Pi.** Marra řeedyan nney
arzman-dd ħarney aqemmun nsen.
- ⁴⁷ **Pi.** Tigg^wuda d texceft dewřent *d azyen* zzayneġ, axarreb d arżiyyet.
- ⁴⁸ **Pi.** Zi tiřřawin inu ttazzřent imeřřawen,
x tareżżit n yeġis n řgens inu.
- ⁴⁹ **Eayin.** Tiřř inu teqqim t^ettazzeř *s imeřřawen*,
war t^ettareyyiħ, war tessbeddi,
- ⁵⁰ **Eayin.** ař d i ħa issiġ SIDI zeg ujenna, uca ad ittwařa *aya*.
- ⁵¹ **Eayin.** Tiřř inu t^ettegg ayi řeħriq di řeemar inu,
zi ssibbet n marra yessis n tendint inu.
- ⁵² **Tsadi.** Areddfen ayi-dd řeedyan inu s min ħarsen,
am iġ n wejđid, břa ssibbet.
- ⁵³ **Tsadi.** Nitni ssbekmen tudart inu deg wanu,
uca nđaren aźru xafi.
- ⁵⁴ **Tsadi.** Aman ħemřen-dd x uzeġif inu,
nniġ: “Aqa war qqimeġ ġiġ!”
- ⁵⁵ **Quf.** *A* SIDI, necc řayiy x Yisem nnek,
zi řaġay n wanu.
- ⁵⁶ **Quf.** Cek tesřid i tmijja inu,
war tteqqen amezzuġ nnek zzat i uzeħħar inu,
zzat i iyuyyan inu!
- ⁵⁷ **Quf.** Cek tusid-dd ħari deg wass i d ac dd-řayiy,
tennid: “War ttegg^wed ca!”
- ⁵⁸ **Rix.** Cek, *a* SIDI, tarefēed ddeawi x řeemar inu,
Cek tfekked tudart inu.
- ⁵⁹ **Rix.** *A* SIDI, teźrid ddeġ i dayi iggin,
aġ ayi tasyart inu.
- ⁶⁰ **Rix.** Cek teźrid marra axřaf nsen,
marra min nwan đidd inu.

⁶¹ **Cin.** Cek tesřid řęegra nsen, *a* SIDI,
marra min nwan đidd inu,

⁶² **Cin.** *awařen nni dd-itteffęen zi jar* iyencicen n yenni xafi iyewwęen,
uřa d řemwayař nsen n uxarreř xafi ass imun.

⁶³ **Cin.** Xzar ęar uyimi d ubeddi nsen,
necc d izři nsen n ustehzi.

⁶⁴ **Taw.** *A* SIDI, xeęeř i-ten,
elařsab timegga n ifassen nsen.

⁶⁵ **Taw.** Sdayreř uřawen nsen,
ejj nneeřet nnek ad dd-xasen *tewđa*.

⁶⁶ **Taw.** Đfar *i-ten* deg weyđab *nnek*,
qđa xasen zi sadu ujenna n SIDI.

Izři wiss arebea - Řmuęšiyet n yeęis n Urcalim

4¹ Alif. Mammec igga ibbarcen wureę ammu,
4mammec ibeddeř wureę ięřan qae *ammu!*

Mammec ttwabezzeen ięra n Zzawect Iqeddsen
 x tyemmura n ibriden!

2 Bit. Ięnjiren ięřan n řihyun ttwaęesben am wureę iqquren.
 Mammec d asen tteggem am ięarrafen n třaxt,
am řxedmet n bu-třaxt!

3 Gimel. Ead tuccanin n řexřa i dd-issuffyen tibbicin,
 ssuřtuęent imezyanen nsent,
maca yeęis n řgens inu tedweř tewear,
 am nneamat di řexřa.

4 Dalit. Iřes n weęđiđ iřseq ęar waney nnes s ufadi,
 ięnjiren imezyanen t^ettaren aęrum,
maca uřa d ijjen war d asen t yebđi.

5 Hi. Inni tuęa ittetten *zic* macca iředden,
 ęacan deg ibriden,
 inni ittwaseymen *zic* x uzeg^waę yuzyen,
 ęenņden řexxu di řeybar.

6 Waw. Řmuęšiyet n yeęis n řgens inu d tameqqrant
 x ddnub n *tendint n* Sadum,
 tenni inqerben deg ijj n umur,
 břa ttsaxur n ifassen.

7 Zayin. Ineęraf nnes ittwaęuzen tuęa řfan x wedfeř,
 d icemřařen x uęi,
 arrimat nsen zewęen x řmarjan,
 addud nsen *yareqq* am řaffir aziza.

8 Xit. *Řexxu* ibeddeř waddud nsen, idweř d abarcan x taęest,
 war ttwaęqiřen deg ibriden.
 Tірmect nsen teřseq x yeęsan nsen,
 tuzyę, tedweř am ukeccuđ.

⁹**Tit.** Iħra inni ittwanyen s ssif,
x yenni ittwanyen s řaz,
mařar nitni ad fesyen am yenni ittwasnuqqben,
s wenqas n řřabet n yeyyar.

¹⁰**Yud.** Ifassen n temřarin *nni tuya* itthinnan *qbeř*,
ssnennan i iħenjiren nsen.
Nitni dewřen asent d macca,
zi ssibbet n trezzit n yeęis n řgens inu.

¹¹**Kaf.** SIDI yarxu i wesear nnes,
issfarrey řħaduq n weyđab nnes.
Netta issary timessi di řihyun,
timessi tenni iccin dsusa nnes.

¹²**Lamid.** Eemmarř war t^ettıyř i ijeęiden n temmurt d imezday n ddunect,
aqa ařrim d řeedu ad dd-adfen řar tewwura n Urcalim.

¹³**Mim.** D man aya di ssibbet n ddnub n inabiyyen nnes,
u *di ssibbet* n řmueřiyet n ikehhanen nnes,
inni issizzřen idammen n imseggaden di řwest nnes.

¹⁴**Nun.** Tettlięen am idarřařen deg ibriden,
mesřen s idammen,
ařami war izemmar uřa d ijjen ad iħada arruđ nsen.

¹⁵**Samix.** “Agg^wejem, *aqat* ixmej!”
ttřayan xasen:
“Agg^wejem, agg^wejem, war t ttħadam!”
Uca xenni arewřen, qqimen weddaren.
Ittwanna jar řegnus:
“Nitni war zemmaren ad qqimen *din* ead ktar!”

¹⁶**Pi.** Aęembub n SIDI yareyyec i-ten,
War iqqim ad daysen ixzar ead.
Tuya war řarsen aweqqar i ikehhanen,
iwessura war d asen ssecnen aħinni.

¹⁷ **Eayin.** Řebda ttefcirent tiřřawin nney, umi xzarent yar twiza.
Tuřa-t bařeř!
Yar marra uraji nney nettraja ijj n řgens
i war izemmaren ad issenjem.

¹⁸ **Tsadi.** Nitni řřaren aney,
ařami war neqqim nzemmar ad nuyur x wazzayen nney.
Qeřřu nney tuřa yiweđ-dd,
ussan nney qđan,
wah, qeřřu nney yusa-dd.

¹⁹ **Quf.** Inni d aney iđeffaren
tuřa fsusen x igidaren deg ujenna.
Nitni uzřřen xaney x idurar,
ggin aney taxceft di řexřa.

²⁰ **Rix.** Nnefs n wenzaren nney, lmasiř n SIDI,
ittwařebbes di txecfin nsen,
wenni x nenna:
“Ad neddar jar řegnus di tiři nnes!”

²¹ **Cin.** Sřiwřew u farř, iřis n Idum,
tenni izeddyen di temmurt n Euř!
Maca uřa d cem ad řarem dd-yas řkas,
cem ad zzayes tesscared,
u ad t^ettwaεarrid.

²² **Taw.** Yar řmuεřiyet nnem ad yiři uneggar, *a* yeřis n řihyun!
Netta war i cem ittřewwis ead.
Maca Netta ad zzayem ixegęř řmuεřiyet nnem, *a* yeřis n Idum!
Netta ad iεarra x ddnub nnem.

Izři wiss xemsa - Tazažit i usenjem

- 5¹ Eqeř, *a* SIDI, x min i d aney imsaren,
 5^{xzar-dd} u wařa řhegra nney.
- 2^{Tewđa} tesyart n řwart nney i ibarraniyyen,
 uřa d tudrin nney ruřent tt yar midden.
- 3^{Neccin} nedweř d iyujiřen břa babatney,
 tiyemmatin nney dewřent am tijař.
- 4^{Aman} nney nsess i-ten s ttmenyat,
 akeccuđ nney nettxeřař xas.
- 5^{Đeffaren} aney x yiri nney,
 neccin nemmut s řweřřan,
maca war d aney jjin arrařet.
- 6^{Aqa} nsarreř afus řar Miřra, *uřa yar* Accur,
 mařend ad nejjiwen ařrum.
- 7^{Ibabatan} nney xđan,
 war řin ead.
 U neccin narebbu řmueřiyet nsen.
- 8^{Imsexxaren} ddebbaran xaney,
 uřa d ijj war d aney issenfekki zeg ifassen nsen.
- 9^{Neccin} nsebbeř tudart nney mařend ad dd-nawi ařrum nney,
 zi ssibbet n ssif di řexřa.
- 10^{Tiřmect} nney t^etteřduđ am tefqunt,
 zi řřaduđ n tmesi n řař.
- 11^{Ssxargen} timyarin di řihyun,
 uřa d tiezariyyin di tneddam n Yahuda.
- 12^{Řřukkam} ttwayuyřen s ifassen nsen,
 udmawen n iwessura ittwakkes *asen* řeezz.
- 13^{Iřudriyyen} arebbun *izra n* tsirt,
 u iřramen ttnegrađen sadu řeřmeř n ukeccuđ.
- 14^{Imyaren} ssbedden ařimi di tewwura n tendint,
 iřudriyyen *ssbedden* zeg uzenzun nsen *x ifiřan*.
- 15^{Tweddar} řefrařet n wuř nney,
 ccđiř nney s nnuđtat idweř d acđan.
- 16^{Tewđa} aney tajj x uzeřif nney.
 Uct xaney, mařar neccin nexđa.
- 17^{S uyenni} yuheř wuř nney,
 s uyenni bbarecnent tiřřawin nney,
 18^{zi} ssibbet n wedrar n řihyun nni ittwaxarrben,
 mani ttawyen ttarran iceebawen.

¹⁹ Cek, *a* SIDI, ad teqqimed i řebda,
řkursi igellden nnek aqa-t zi jjiř ař jjiř.

²⁰ Mayemmi texsed Cek ad aney t^ettud i řebda?
Mayemmi i dayney tsemhed qaε anect uya n wussan?

²¹ *A* SIDI, arr aney-dd yarek, *hima* ad yarek dd-nedweř.
Arr aney-dd ussan nney n jdid am zic.

²² Mayar ma s tidett tendared aney kuřci?
Ma teffugmed xaney ammu qaε?

Ĥizqiyal

Tamezra n uεuđi n SIDI

1¹ Deg usegg^was wiss t̄ratin, deg uyur wiss arebea, deg wass wiss xemsa n uyur, umi d ayi tuya di řwest n imenfiyyen ġar yeyzar n Xabur, imsar belli arezmen ijenwan uca zriy timezriwin n AREBBI.

² Deg wass wiss xemsa n uyur, - tuya d asegg^was wiss xemsa n lmenfa n ujeđid Yuyakin - , ³ yusa-dd wawař n SIDI nican ġar Ĥizqiyal, mmis n Buzi, akehhan, di temmurt n Ikaldaniyyen, ġar yeyzar n Xabur. Tuya din xas afus n SIDI.

⁴ Zriy, uca xzar, yusa-dd usemmid̄ n t̄haryadt̄ zi ccamal, ijj n useynu d ameqqran, u ict n tmessi t̄ttceεεεř. Inneđ as-dd i useynu ijj n uwesseg u zi řwest nnes iban-dd *ca* am wuzzař ittwešgen, zi řwest n tmessi. ⁵ Zi řwest nnes *tban-dd* ššifet n arebea n imuddaren. Ammu dd-đharen yina: tuya *marra* ġarsen ššifet n bnađem. ⁶ Kuř ijj ġares arebea n wudmawen u kuř ijj ġares arebea n wafriwen. ⁷ Iđaren nsen tuya aten nican u tiřeqqa n iđaren nsen amecnaw tiřeqqa n iđaren n umwa uca ttissiqent *třeqqat n iđaren nsen* amecnaw uđem n nnħas ittwassuydan. ⁸ Sadu afriwen nsen ġar arebea n iyezdisen nsen *ġarsen* ifassen n bnađem. Arebea *n imuddaren* ġarsen uđmawen d wafriwen. ⁹ Tuya afriwen nsen munen ijj ak-d wenneyni. Nitni war nnqerben ca xmi gguren. Gguren nitni, kuř ijj *zzaysen iggur* nican ġar ztat. ¹⁰ Arwas n wudmawen nsen *tuya amecnaw* uđem n bnađem, u ġar uyezdis afusi n arebea *n imuddaren nni amecnaw* uđem n weyrad u ġar uyezdis azeřmađ nsen *amecnaw* uđem n ufunas, uca arebea *n imuddaren nni* ġarsen εawed uđem n ugider. ¹¹ Uđmawen nsen d wafriwen nsen bezzeen x tiwa. Tnayan *n wafriwen* n kuř ijjen *zzaysen* ttmunen ġar *wafriwen n* wenneyni u tnayan *n wafriwen nneyni* dřin arrimat nsen. ¹² Nitni uyuren, kuř ijj nican ġar ztat, mani ma tuya iggur Arruħ, gguren nitni. Nitni war ttneqřiben ca xmi gguren. ¹³ X warwas n imuddaren *nni*: aqa banen-dd amecnaw řefħem itteħduduqen icemmden, amecnaw iřefđawen. Tuya *timessi* t̄ttraħ t̄ttas-dd ġar imuddaren uca timessi t̄ttissiq u zi tmessi tteffyen-dd wassamen. ¹⁴ Imuddaren tuya ttazzřen, dekkwařen-dd, amecnaw mammec dd-ttbanen wassamen.

¹⁵ *Řami* zriy imuddaren *nni*, xzar ict n tjarrart *tbedd* x temmurt ztat i imuddaren, ġar *kuř ijj zi* arebea n wudmawen. ¹⁶ Tajarrarin d twaggit nsen banent-i-dd am texrisulit u ġarsent ššifet d ict. Mammec dd-đharent u mammec twaggent

1:1 Izhđ. 137:1

1:6 Ĥaz. 10:14

1:7 'amwa' - niy 'ayenduz' niy 'yuggu'.

1:8 Ĥaz. 10:8

1:10 Ĥaz. 10:14; Asa. 4:7

tuya amecnaw ict n tjarrart *tuya nican* di tjarrart *nneyni*.¹⁷ Xmi gguren, gguren yar arebea n iyezdisen nsen. Nitni war ttneqřiben ca xmi gguren.¹⁸ Yantat nsen tuya aten ueřant u ssag^wadent u yantat nsen ccurent s titřawin i d asent-i-dd innden, yar arebea *n imuddaren nni*.¹⁹ Xmi gguren imuddaren, ggurent uřa d tjarrarin nni yar zzat nsen akidsen, u xmi ttwasgaæden imuddaren zi temmurt, ttwasgaædent uřa d tijarrarin.²⁰ Ař mani ixs Arruř ad yuyur, din gguren nitni, mani ixs Arruř ad irah, uca tijarrarin yar zzat nsen ttwasgaædent, mayar Arruř n imuddaren tuya di tjarrarin.²¹ Xmi gguren nitni, ggurent uřa d nitenti, u xmi ttbeddan nitni, beddent uřa d nitenti u xmi ttwasgaæden nitni, ttwasgaædent uřa d tijarrarin akidsen, mayar Arruř n imuddaren tuya di tjarrarin.²² Sennej i izeřifen n imuddaren tuya din min yarewsen deg ict n řqubbet, tban-dd amecnaw *ict n řqubbet* issagg^waden n wejris nni itwabezzen sennej i izeřifen nsen.²³ Sadu řqubbet tuya afriwen nsen seggmen, sswizzaden ijj yar wenneyni. Kuř ijj yares tnayen mařend ad zzaaysen issdurri ixef nnes uca kuř ijj yares *æawed* tnayen *nneyni* mařend ad zzaaysen issdurri ixef nnes, *tuya d man aya i* arrimat nsen.²⁴ Xmi gguren, sřiy i řřess n wafriwen nsen amecnaw zzhir n řebřar, am tmijja n Umzemmar x kuřci, aqa řřess d ameqqran am řřess n řæskar. Řami bedden, ssehwan afriwen nsen.²⁵ Tuya din ict n tmijja sennej i řqubbet nni tuya sennej i izeřifen nsen. Řami *xenni* bedden nitni, ssehwan afriwen nsen.²⁶ Sennej i řqubbet nni tuya x izeřifen nsen iban-dd amecnaw ict n řæarc s wudem n weřru n řaffir aziza, u sennej qæ, x min ittbanen amecnaw řæarc, *iqqim* xas min ittbanen amecnaw řřifet n bnaðem.²⁷ Uca zřiy *wenni* dd-ittbanen am wuzzař ittwessgen, iban-dd am tmesi yar daxeř nnes u deg wenneð nnes. Zi tejeinnatin nnes ař sennej u zi min yarwesen di tejeinnatin nnes ař wadday, zřiy *wenni* dd-ittbanen am tmesi uca inneð as-dd ijj n uwesseg.²⁸ Am mammec dd-tettban tesřit n wenřar deg iseynuten deg ijj n wass n wenřar ijeħden, ammu tuya ccuf n uwesseg nni i d *as* dd-innden. Wanita d udem n waddud n ueuęi n SIDI. *Řami t* zřiy, wđiy s uyembub inu *yar temmurt* uca sřiy tmijja nni *kidi* issawařen.

Tařayit n Arebbi x Ĥizqiyal

2¹Inna ayi: “A mmis n bnaðem, kkar x iðaren nnek, uca Necc ad kik ssiwřey.”
²Řami akidi issiweř, yudef-dd dayi Arruř uca issekkar-dd ayi x iðaren inu u necc sřiy i tmijja n Wenni kidi issawařen.³Netta inna ayi:

1:16 Ĥaz. 10:9,10
 1:18 Ĥaz. 10:12
 1:19 Ĥaz. 10:16
 1:28 Dan. 10:9
 2:2 Ĥaz. 3:24; Dan. 10:10

“A mmis n bnađem, Necc sekkey cek ęar ayt n Israil, ęar řegnus iyewwęen, inni xafi iyewwęen. Nitni d řejđud nsen eđđan xafi ař ass-a..⁴ Nitni d arraw n wuđem ifaryen d wuř iqeřen. Necc sekkey cek ęarsen, ittxeřša ac ad asen tinid: ‘Ammu i iqęar Sidi inu, SIDI!’⁵ Xenni ma ad *ac* sřen nię ad semęen di man aya, minzi nitni d ict n taddart iyewwęen, nitni ad ssnen belli tuęa anabi di řwest nsen..⁶ Uca cek, *a* mmis n bnađem, war zzaysen ttegg^wed u war ttegg^wed uřa zeg wawařen nsen. Waxxa aqa din ęarek tizegg^wura d isennanen u waxxa zedđęent ęarek tęardmiwin, war ttegg^wed ca zeg wawařen nsen u war zzaysen ttneřřie, minzi nitni d ict n taddart iyewwęen..⁷ Ad kidsen tessiwřed s wawařen inu, ma ad sřen nię ad semęen di man aya, minzi nitni aqa ttęewwęen.⁸ *Maca* cek, *a* mmis n bnađem, seř min d ac i ęa inię, war ttęewwię amecnaw taddart nni iyewwęen. Arzem aqemmmum nnek nican uca ecc min d ac i ęa wceę.”

⁹Uca *xenni* zřię, xzar, ijj n ufus isswizzed-dd ęari, u xzar, dayes ijj n wedlis ittwanđen.¹⁰ Netta ibezze e i-t zzati. Tuęa yura zi sennej d wadday uca ttwarin dayes izřan n wecđan d usqinnef d uweęweę n tamara.”

3¹Netta inna ayi: “A mmis n bnađem, min t^ettwařid *danita*, ecc i-t! Ecc adlis-a ittwanđen uca uyur, siweř ak-d taddart n Israil.”²Necc arzmey aqemmmum inu u Netta issecc ayi adlis nni ittwanđen.³Inna ayi: “A mmis n bnađem, eřef aeđđis nnek, ccur takrict nnek s wedlis ittwanđen nni d ac i ęa wceę.” *Xenni* ccię u tuęa-t d *amizid* deg uqemmmum inu am tamment.

⁴*Xenni* inna ayi: “A mmis n bnađem, uyur, adef ęar taddart n Israil uca siweř awařen inu akidsen.⁵Minzi war dd-tettwassekked ca ęar ijj n řgens s ijj n yiřes iwear u s ijj n wawař iqseę, maca ęar taddart n Israil.⁶War ięi ęar řegnus ařęas, s ijj n yiřes iwear nię s ijj n wawař iqseę, i zi war tzemmed ad tfehmed awařen nsen. Mařa sekkey cek ęarsen nitni, s tidett ad ac sřen.⁷*Maca* taddart n Israil war ixš ad ęarek iseř, minzi war xsen ad dd-sřen ęari, minzi marra taddart n Israil, aqa nitni *ęarsen* azeęif iqseę u *ęarsen* uř yezleg.⁸Xzar, Necc ggię uđem nnek iqseę amecnaw uđmawen nsen uca tanyart nnek ggię tt teęseę am tenyarin nsen..⁹Necc ggię tanyart nnek amecnaw ijj n diamanti, *ggię tt* teęseę

2:3 Irm. 3:25

2:5 Ĥaz. 33:33

2:6 Irm. 1:8,17; Ĥaz. 3:9; Lk. 12:4; 1 Bt. 3:1

2:8 Asa. 10:9

3:1 Irm. 15:16; 2:8; Asa. 10:9

3:3 Izhd. 19:11; 119:103; Asa. 10:10

3:4 Irm. 1:17

3:8 Irm. 1:18; Mixa 3:8

x wezru. War zzaaysen ttegg^wed ca u war ttnexriε ca zeg wudmawen nsen, minzi nitni d ict n taddart iyewwyyen.”.

¹⁰Netta inna ayi: “A mmis n bnađem, hđa marra awařen inu nni i ya ssiwřey akidek deg wuř nnek uca seř ęarsen s imezzuęen nnek. ¹¹Uyur, adef ęar imenfyyen, ęar tarwa n řgens nnek uca siweř akidsen, ini asen: ‘Ammu i iqqar SIDI inu, SIDI!’, ma ad sřen nię ad semřen di man aya.”.

¹²Xenni issgaεeed ayi Arruħ uca sřię awarni ayi ict n tmijja teddardiħ ařtas, teqqar: “Ad ittwabarek uεuęi n SIDI zeg wemcan n *tzeddiyt* nnes!”.¹³Sřię i řħess n wafriwen n imuddaren nni iřeqqfen ijj i wenneyni uřa i řħess n tjarrarin ztat nsen u i řħess n ijj n udardiħ imęar. ¹⁴Xenni issgaεeed ayi Arruħ uca ikisi ayi. Necc uyureę, d amarzag n *řεemar*, itteħduduq buħbeř inu *dayi* u afus n SIDI tuęa idqeř xafi. ¹⁵Ammu i dd-usię ęar imenfyyen di Tal-Abib, inni izeddyen ztat i yeyzar n Xabur. Necc qqimey din mani tuęa zeddyen, *wah* qqimey din seba n wussan ttbehtey řami d ayi tuęa jar asen.

Hizqiyal ittwareqqem d aεessas x Israil

¹⁶Imsar awarni řami εdun seba n wussan, aqa yusa-dd ęari wawař n SIDI. Inna:

¹⁷“A mmis n bnađem, Necc ggię cek d aεessas x taddart n Israil. Xmi i ya tesřed i yijj n wawař zeg uqemmm inu, ittxeřsa cek ad asen tεeřmed zzayi.”¹⁸Xmi i ya inię i uεeffan ‘S tidett ad temmted!’ uca cek war d as teεřimed ca u war tessiwřed ħima ad tεeřmed aεeffan di ssibbet n webriđ nnes aεeffan maħend ad t teħđid ħima ad iqqim ad iddar, *xenni* ad immet uεeffan nni di řyεcc nnes, maca idammen nnes ad ten ttareę zeg uřus nnek. ¹⁹Maca mařa tεeřmed i uεeffan u netta war ibeεeed ca zi tuεeffna nnes u zeg webriđ nnes iεeffnen, *xenni* netta ad immet di řmueřiyyet nnes, *maca* řεemar nnek ad injem.

²⁰Mařa amsegged ibeεeed x tsegda nnes uca igga řmueřiyyet xmi i ya ssarseę ict n texceft zzates ařami i ęa ixđa, *xenni* ad immet. Minzi cek war d as teεřimed, ad immet di ddenb nnes uca timegga iseggden i yegga war daysent idaren *εad*. *Maca* idammen nnes ad ten ttareę zeg ifassen nnek. ²¹*Maca* mařa tεeřmed i umsegged, ħima war ixetři umsegged u netta war ixđi, *xenni* ad iqqim iddar s tidett, minzi tuęa ittwaeřem u cek tfekked řεemar nnek.”

3:9 Irm. 1:8,17; 5:3; Ĥaz. 2:6; 1 Bř. 3:14

3:11 Ĥaz. 2:5,7

3:12 Ĥaz. 8:3

3:15 Ayub 2:13

3:17 Ica. 62:6; Ĥaz. 33:7; 1 Tim. 3:1

3:18 Ĥaz. 33:8

3:20 Ĥaz. 18:24; 33:12,13

Ađhar wiss tnayen n ueuđi n SIDI

²² Yusa-dd din ufus n SIDI xafi uca inna ayi: “Kkar, ffey ęar řewđa *n teyzurt*, ad kidek ssiwřey dinni.” ²³ Kkareę uca ffeyę ęar řewđa *n teyzurt*, xzar, aeuđi n SIDI tuya ittbedda dinni amecnaw aeuđi i zrię ęar yeyzar n Xabur uca wđię x uęembub inu *yar temmurt*..

²⁴ *Xenni* yudef dayi Arruđ uca issekkar ayi x iđaren inu uca issiweř akidi. Netta inna ayi: “Uyur, belleę ixef nnek daxeř di taddart nnek..” ²⁵ U cek, *a* mmis n bnađem, xzar, *nitni xsen* ad ac ggen iseywan u ad cek carfen zzaysen. War tteffey ca ģima ad tadfed jar asen. ²⁶ Ad ssřesqey iřes nnek ęar waney nnek. Ad tdewřed d azinun uca war t’ttiřid d aryaz jar asen wenni ten i ęa iwebb xen, minzi nitni d ict n taddart tęewweę.. ²⁷ *Maca* Necc, xmi kik i ęa ssiwřey, ad arzmeę aqemmum nnek uca ad asen tinid: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Wi ittesřan, ad iseř, uca wi isemmĥen di man aya, *waxxa* ad dayes ismeĥ!’, minzi nitni d ict n taddart tęewweę.”.

Arcam n uęewwar n řeeskar n Urcalim

4 ¹ “Cek, *a* mmis n bnađem, ksi ict n luřa n třaxt uca sars i-tt zzat i wudem nnek uca arcem xas tandint n Urcalim. ² Qewwar as uca bna xas ijj n lbaraj uca egg xas acbar, egg xas řemrageĥ n řeeskar uca wwet xas deg wenned nnes icarriyyen n wedham. ³ Uca cek, ksi ict n marmita n wuzzař uca egg i-tt am ijj n řĥid n wuzzař jar cek d tendint. Arr udem nnek xas maĥend ad t’ttwaĥřar u cek ad tt teĥřared. Aya ad tiři d řeeřamet i taddart n Israil. ⁴ Uca cek, ad tezzřed x uęezdis nnek azeřmađ uca ad xas tegged řmuęřiyyet n taddart n Israil. Anect n ussan nni di xasen i ęa tezzřed, ad tarbud řmuęřiyyet nsen. ⁵ Maęar Necc ad xak ggeę isegę^wusa n řmuęřiyyet nsen ełahřsab leadad n wussan: **teřt-mya u-tesein n wussan** ad tarbud řmuęřiyyet n taddart n Israil.”.

⁶ “*Xmi* i ęa tkemmřed *ussan nni*, ad tezzřed eawed x uęezdis nnek afusi uca ad tarbud řmuęřiyyet n taddart n Yahuda, **arebein n wussan**. Ijj n wass i yijj n usegę^was, am mammec i d ac umureę.. ⁷ Ad tarred udem nnek ęar řeĥřaret n Urcalim uca ad tčarrid ayiř nnek, ad tnebbid đidd nnes. ⁸ Xzar, Necc ad xak ggeę tisęunin ařami war tzemmed ad tennqerbed zeg ijj n uęezdis ęar uęezdis nneyni ař i ęa tkemmřed ussan n řeĥřaret nnek.”

⁹ “Ksi irden, imendi, ibawen, řeedes, tafsawt d karřana uca egg i-ten di tebqect,

3:23 Ĥaz. 1:3

3:24 ‘daxeř di taddart nnek’ - s Teibranit ‘di řwest n taddart nnek’.

3:24 Ĥaz. 2:2

3:26 Ĥaz. 2:5

3:27 Ĥaz. 2:5,7

4:2 2 lę. 25:1

4:5 Řxf. 14:34

4:6 ‘am mammec i d ac umureę’ - s Teibranit ‘am mammec d ac wcię’.

uca egg zzaysen ayrum i yixef nnek. Ad tecced aya am mečhař leadad n wussan nni i ya tezzřed x uyezdís nnek, teřt-mya u-tesein n wussan.¹⁰ Macca nni i ya tecced ad t'ettwawzen: eicrin n iciqlen i yijj n wass. Ad tt tecced deg ikuden itt waggen.¹¹ Ad teswed aman s řeabar: ict n tsittut zeg ijj n uhinu. Ad tt teswed zi řweqt ař řweqt *nneyni*.¹² Ad tecced ict n txebbazt n imendi uca ad tt tessnened ztat i tiřřawin nsen x izzan i dd-iffyem zi bnađem.”

¹³ Inna SIDI: “Ammu i ya ccen ayt n Israil ayrum nsen ixemjen jar řegnus mani ten yar i ya ssuffyey.”¹⁴ *Xenni* nniy: “A, Sidi inu, SIDI, xzar, řeamar inu war itt wasexmej eemmarř. Zi temzi inu ař řexxu necc war cciiy řxecbet niy min imezzqen, u eemmarř war yudif weysum n jjeifect yar uqemmum inu.”¹⁵ Uca Netta inna ayi: “Xzar, ad ac wciy řeybar n ifunasen deg wemcan n ubarruđ n bnađem. Sewjed zzayes ayrum nnek.”

¹⁶ *Xenni* inna ayi: “Cek, a mmis n bnađem, xzar, ad arzey řeeweč n weyrum di Urcalim, - s unexřie ad ccen ayrum s řewzen, uca s warjef ad swen aman s řeabar - ,¹⁷ ĥima ad asen itt xeřša weyrum d waman, ad xzaren ayawya s arjef uca ad dewřen arřuđen di řmueřiyet nsen.”

5¹ “Uca cek, a mmis n bnađem, ksi ijj n řmus iqdeę, ksi ijj řmus n uřeffaf uca sekk i-t x uzeřif nnek u x tmart nnek. *Xenni* ad teksid ijj n řmizan uca *acewwaf* ad ten tebdid.² Ict n ttuřut ad tt tesscemđed di řwest n tendint awarni řami i ya kemmřen wussan n řehřaret, uca ad teksid ict n ttuřut *nneyni*, ad tewted s ssif nnek deg wenneđ nnes, uca ict n ttuřut *nneyni* ad tt tzužared deg usemmiđ u Necc ad jebdey ssif awarni as.³ Ad zzayes teksid cwayt n *izetřan* uca ad ten tcedded deg ibeħruren n *upartessu* nnek.⁴ Ad zzayes teksid ead cwayt n *izetřan* uca ad ten tendared di řwest n tmessi uca ad ten tesscemđed s tmessi. Ssenni ad teffey ict n tmessi yar marra taddart n Israil.”

⁵ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ta d Urcalim i zzuý di řwest n řegnus, ak-d temmura i d as dd-innden.⁶ *Maca* nettat tyewwey x lfarayid inu mahu řegnus, uřa x tweřša inu mahu timmura i d as dd-innden, minzi nitni ndaren lfarayid inu u tiweřša inu war tent đfaren.

⁷ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Minzi kenniw teggim mahu řegnus i d awem dd-innden, war tuyurem di tweřša inu u war teggim lfarayid inu, ead

4:9 ‘karřana’ - niy ‘dduxn’ niy ‘jawars’.

4:11 ‘ict n tsittut zeg ijj n uhinu’ - eřahař azyen litru.

4:13 Ĥuc. 9:3

4:16 ‘řeeweč n weyrum’ - s Teibranit ‘aemud n weyrum’.

4:16 Lawi 26:26; Ica. 3:1; Ĥaz. 5:16; 14:13

war teggim elahsab lfarayid n řegnus i d awem dd-innden,⁸ s uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, uřa d Necc ad xam qeřbey u ad ggey řehkammat di řwest nnem ztat i tiřřawin n řegnus.⁹ Ad zzayem ggey am mammec emmarř war ggiy u war tteggey emmarř ead zi ssa d tsawent, zi ssibbet n marra jjeayef nnem.¹⁰ S uya ibabaten ad ccen arraw di řwest nnem uca arraw ad ccen ibabaten nsen. Necc ad am ggey řehkammat u marra min zzayem iqqimen ad t ssuzzarey řar marra tiyemmura n usemmidř.”

¹¹“S uya, s tidett am ddarey Necc, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: Uřa d Necc ad qeđeey, war zziřizey, war arehřhmej, umi tessxemjed Zzawect inu Iqeddsen s marra nneawat nnem n řřanam u s marra jjeayef nnem!¹² *Ict n ttuřut n imezday* nnem ad temmet s řřaεun u s řaz di řwest nnem, uca *ict n ttuřut nneyni* ad tewđa s ssif deg wened nnem, u *ead ict n ttuřut* ad tt ssuzzarey řar marra tiyemmura n usemmidř u awarni asen ad dd-jebdey ssif.¹³ Ařđab inu ad ijjiwen ař uneggar uca ad xasen ssarsey asear inu. *Ammu i* řa s sfewwjey ixef inu u nitni ad ssnen, aqa Necc, SIDI, ssiwřey di tusmi inu, xmi i řa kemmřey asear inu xasen.¹⁴ Ad cem arrey d řxarbet d ict n řqecet n ustehzi jar řegnus i d am dd-innden, ztat i tiřřawin n kuř ij nni i řa iεdun.¹⁵ Ad tedweř *Urcalim* i ustehzi d řhegra, i *umedya n* useqseř d usigg^wed i řegnus i d as dd-innden, xmi d as i řa qđey řehkammat s weyđab u s wesear u s tiyitta iřman. Necc, SIDI, aqa ssiwřey!¹⁶ Xmi ten i řa wtey s fritcat n řaz nni dd i řa yawyen areddeř, inni i řa wtey řima ad kenniw sshellkey, *xenni* ad xawem arniy řaz u ad arzey řeεweč n weyrum *nwem*.¹⁷ Ad xawem sekkey řaz d řewřuc iwearen nni i řa iymaren tarwa nnem. řřaεun d usizzer n idammen ad cem řeqfen u Necc ad xam ssekkey ssif. Necc, SIDI, aqa ssiwřey!”

Awař đidd i idurar n Israil

¹Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:
²“A mmis n bnadem, arr udem nnek řar idurar n Israil uca nabb xasen.³ uca ini: ‘A idurar n Israil, sřem i wawař n Sidi inu, SIDI! Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, i idurar u i tewwirin, i tyezratin u i teyžurtin: Xzar, Necc ad xawem ssekkey ssif uca řegendi nwem *mani tεttwehhabem ddbayeř nwen* ad tent areddgey.⁴ Ad ttwardgeř iεalřaren nwem u ipilaren n arebbi n tfuct nwem ad ttwarřen u

5:7 Lawi 18:24,28

5:10 Lawi 26:29; Aewd. 28:53; 2 Ij. 6:29; Igjd. 4:10

5:11 řaz. 7:4

5:12 Irm. 15:2

5:15 Aewd. 28:37

5:16 Lawi 26:26; 2 Ij. 6:25; Ica. 3:1; řaz. 4:16; 14:13

5:17 Lawi 26:22

6:2 řaz. 36:1

Necc ad ndarey inni ittwasnuqben zzat i wudem n imeyða n *lašnam nwem*.⁵ Ad ggey řxecbat n ayt n Israil zzat i imeyða n *lašnam nsen* uca ad ssuzzarey ixsan nwem ġar min dd-innden i iealtaren nwem.⁶ Di marra imucan mani tzeddyem ad ttwareddġent tneddam, uca řegeudi ad tent jjen, ařami iealtaren nwem ad iřin d řxarbet d ttwajjen, uca imeyða n *lašnam nwem* ad ttwaržen u ipilaren nwem n arebbi n tfuct ad ttwaqessen u timegga nwem ad ttwamřant.⁷ Inni ittwanyen ad *din* iřin di řwest nwem řima ad tessnem belli Necc d SIDI.’ ”

⁸“Ad jjeġ ict n tesġart ad teqqim teddar, minzi ad *din* iřin inni ittwasnejmen zi ssif xmi kenniw i ġa t^ettwazuzzarem x temmura.⁹ Inni ittwanejmen ad xafi eeqřen jar regnus mani ttwaneddhen d imeřbas, minzi Necc arziġ uř nsen nni xafi ittagg^weġen iccuren s farq-ccġeř, uca uřa d tiřřawin nsen nni idřaren awarni i imeyða n *lašnam nsen* ccurent s farq-ccġeř. Nitni ad eiffen ixef nsen zi ssibbet n tmeġga ieffnen nni ggin s marra jjaeayef nsen.¹⁰ Nitni ad ssnen belli Necc d SIDI. Necc war nniġ amenni waha aqa Necc ad daysen ggeġ řřar-a.”

¹¹“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Wwet s ufus nnek uca darrec s uđar nnek, uca ini: ‘Ay!’ x marra nneawat tieeffanin n taddart n Israil, maġar nitni ad wđan s ssif, s řaz u s řřaeun!¹² Wi iřan yigg^weġ ad immet s řřaeun, u wi iřan yudes ad iwđa s ssif, u wi iqqimen u aqa ittwamřar, ad immet s řřaz, *ammu* ad daysen kemmřey asear inu.¹³ Ittxeřša ad tessnem belli Necc d SIDI, xmi inni zzaġsen ittwanyen ad *din* iřin jar imeyða n *lašnam nsen* deg wenned n iealtaren nsen, x kuř tawrirt tueřa, x marra tiqqicatin n idurar, sadu kuř taceġġart tazizawt u sadu kuř taceġġart n yigg s wařřas n tefray, amcan mani nnumen ssewġaden ict n řefwařet ittfuřen i marra imeyða n *lašnam nsen*.¹⁴ Ad sswizzdeġ afus inu đidd nsen uca ad ggeġ tammurt d řxarbet, ict n řxarbet mahu řexřa n Dabla, di marra imucan mani zeddyen uca ad ssnen belli Necc d SIDI.”

Aneġgaru ad dd-yaś!

⁷Yusa-dd ġari wawař n SIDI, inna:

²“Cek, *a* mmis n bnađem, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, i temmurt n Israil:

Aneġgar,

yusa-dd uneggar

x arebea n iyezdisen n temmurt.

³Řexxu yusa-dd xam uneggar nnem,
minzi ad ġarem dd-sekkey aġđab inu
u ad xam řekmey am ibriden nnem
uca ad xam ggeġ marra jjeayef nnem.

6:11 řaz. 21:22

6:13 ‘taceġġart’ - niġ ‘addaġ’ (‘iddaġen’).

⁴War d am zziğizent tiṭṭawin inu u war arehḥmey,
minzi ad arrey ibriden nnem x uzeğif nnem,
u jjeayef nnem ad cem řeqfent di řwest nnem.
Ammu i ya tessnem belli Necc d SIDI.”

⁵“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

Ijj n řyar, ijj n řyar ifarzen,
aqa ad dd-yas.

⁶Yusa-dd uneggar,
aneggar yusa-dd,
ifaq-dd ḍidd nnem,
aqa ad dd-yas!

⁷Tusa-dd yarek tqedduḥt,
a amezduy n temmurt,
tasaeet tusa-dd,
ass n uxorweḍ iqarreb-dd
u war *din* asřiwřew zeg idurar..

⁸Řexxu deyya ad xam zeğeeḡ asear inu
uca ad dayem kemmřey ayḍab inu.
Ad xam ḥekmey anect n ibriden nnem
uca ad xam ssiwḍey marra jjeayef nnem.

⁹War zziğizey u war arehḥmey.
Ad yarem dd-arrey min tessdaheğed,
u jjeayef nnem ad iřint di řwest nnem
u kenniw ad tessnem belli aqa Necc d SIDI
wenni kenniw iccaten.”

¹⁰“Xzar, ass, xzar, aqa da yiweḍ-dd,
teqḍa tqedduḥt,
tenewwar tayyarct,
tessendi nnfaxet.

¹¹Igaeeed leunf am ict n teyyarct n řyar.
War zzaaysen iqqim uřa d ijj,
walu n řyaci nsen inhewřen, walu n ddriz nsen,
u walu n usemyar ad yarsen iqqim ead.

¹²Tusa-dd tsaeet, ixecced wass.
Ejj wenni isyin war ifarreh
u ejj wenni izznuzan war ittecḍin,

7:4 Ҳаз. 5:11; 8:18

7:7 ‘tasaccet’ - s Teibranit ‘řweqt’.

minzi řhaduq n weyđab *aqa-t* x marra řyaci nnes inhewřen.

¹³ Minzi wenni iznuzan war dd-iddikkwiř yar min immenzen,
waxxa nitni qqimen ddaren,
minzi tamezriwt x marra řyaci inhewřen n temmurt war tbeřtiř,
uca uřa d ijj war izemmar s řmuęsiyyet nnes ad isurar tudart nnes.

¹⁴ Nitni řuđen di řbuq uca sswejden marra řeřwayej,
maca uřa d ijj war itteffey yar umenęi,
minzi řhaduq n weyđab inu *aqa-t* x marra řyaci inhewřen n temmurt.”

¹⁵ “Zi barra ssif
u zi daxeř řtaeun d řaz.
Wi ięan deg iyyar, ad immet s ssif,
wi ięan di tendint ad t yecc řaz d řtaeun.

¹⁶ Wi zzaysen yarewřen, ad nejmen,
uca ad iřin x idurar amecnaw idbiren zi teyzurin,
ad nnezbaren marra,
kuř ijj x řmuęsiyyet nnes.

¹⁷ Marra ifassen ad heyyfen,
u marra ifadden ad dewřen d aman.”

¹⁸ “Ad beysen s txunca n wecđan,
arjef ad ten issdurri
u x marra udmawen *ad yiři* řeřya
u x marra izeęifen nsen tuqeccart.

¹⁹ Ad ndaren nnuqart nsen deg ibriden,
u urey nsen ad yiři am ca n řhajjet texmej.
Nnuqart nsen d wurey nsen war zemmare ad ten fekken
deg wass n uduqgez *n weyđab* n SIDI.
War zemmare ad zzaysen ssiwnen řeemar nsen
niy ad zzaysen ccuren takrict nsen,
minzi aya tuęa d ssibbet n uneqrađ i dd-yiwyen řmuęsiyyet nsen.

²⁰ Azri n telwizt igga i-t d leađama yueřan,
maca nitni ggin dayes řexyařat n nneawat nsen n řřanam
u řexyařat n jjeayef nsen.

S uya arriy *talwizt* d taxmuji i nitni.

²¹ Necc ad tt wcey am tucceffra deg ufus n ibarraniyyen
uca *ad tt wcey* d takeccađt i ieffanen n temmurt, uca nitni ad tt sseięten.

7:17 Ica. 13:7; Irm. 6:24

7:18 Ica. 15:2,3; Irm. 48:37

7:19 Awřn. 11:4; řaf. 1:18

²² Necc ad xas ssenqeřbey udem inu
u nitni ad sseiğten amcan inu innufaren,
mayar iceffaren ad dayes adfen
uca ad t sseiğten.”

²³ “Sewjed ssnesřet,
minzi tammurt teccur s usizzeř n idammen
u tandint teccur s leunf.

²⁴ Necc ad awyey řegnus ieffanen qae,
u nitni ad řřfen tudrin nsen,
u ad sbedden nfaxet n ayt n jjeħd,
uca ad ttwassiğtent Tzawiyin nsen Iqeddsen.

²⁵ Ad dd-yas unexřie d ameqqran,
u nitni ad arzun řehna,
maca war ittiři.

²⁶ Aqa ad dd-yas uceřwaw awarni i uceřwaw,
ad yiři řhard awarni i řhard.
Nitni ad arzun tamezriwt n unabi,
maca Ccariea n ukehhan d ccwar n imyaren
ad qđan.

²⁷ Ajeğid ad icđen
u řřhakem ad yard anexřie
u ifassen n řgens ad qarrmen s tigg^wudi.
Necc ad zzaysen ggey am webrid nsen,
u Necc ad xasen řekmey am lfarayid nsen,
u nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.”

Aebed n lařnam di Zzawect Tameqqrant di Urcalim

8¹ Deg usegg^was wiss setta, deg uyur wiss setta, deg *wass* wiss xemsa n uyur,
umi tuya qqimey di tudart inu uca imyaren n Yahuda tuya qqimen ztat i
wudem inu, *xenni* imsar aqa iwđa-dd xafi din ufus n Sidi inu, SIDI. ² Necc řriy,
uca xzar, tuya din min yarwesen deg wudem n tmessi: zi tejeinnatin nnes řar
wadday aqa iban-dd am tmessi u zi tejeinnatin nnes ař sennej *tuya* axmi teřrid
tissiqt, tban-dd am wuzzař ittwessgen. ³ Isswizzeđ-dd min yarwesen deg ijj n
ufus uca Netta itřef ayi-dd řar ict n tzarezt n uzeğif inu uca Arruħ issgaeed
ayi jar ujenna d temmurt, indeh ayi di tmezriwin n AREBBI řar Urcalim, řar
wadaf n tewwart *n řemraħ* n daxeř nni ixezzaren řar ccamal, mani iğa řkursi

n řexyař n řřanam n tusmi, inni issekkaren tusmi.⁴ U xzar, din i ięa ueęi n AREBBI n Israil, ittban-dd amecnaw mammec *t* zriy di řewđa n teyzurt.

⁵Netta inna ayi: “*A* mmis n bnadem, sgaęęed řexxu tamuęři nnek ęar ccamal!” Uca ssgaęędey tamuęři inu ęar ccamal, u xzar, ibedd *din* řexyař n řřanam n tusmi ęar ccamal n Tewwart n Uealęar, deg wadaf. ⁶*Xas uca* inna ayi: “*A* mmis n bnadem, ma t’ttwařid min ttegggen nitni, jjeayef timeqqranin nni t’ttegg taddart n Israil danita, ařami ittxeřša ad agg^wejey x Zzawect inu Iqeddsen. Ad tžared ead jjeayef timeqqranin *x tina*.”

⁷Netta yiwyi ayi ęar wadaf n řemraę. *Umi* zriy, xzar, aqa din ijj n weęfur di řhid. ⁸Netta inna ayi: “*A* mmis n bnadem, ęaz xenni řhid.” Necc ęziy řhid uca xzar, aqa din ijj n wadaf. ⁹*Xenni* inna ayi: “Adef, uca xzar jjeayef timeqqranin nni ttegggen danita.” ¹⁰Udfey uca zriy, xzar, aqa din eřam kuř ineqqacen n imuddar ittbuęen, n řmař amengus u n marra imeyđa *n lařnam* n taddart n Israil ttwaneqcen di řhid deg wenneđ. ¹¹Aqa sebein n yeryazen zeg imyaren n taddart n Israil, ak-d Yazanya, mmis n Cafan, di řwest nsen, bedden zzatsen u kuř ijj s řmejmar nnes n jjawi deg ufus nnes uca tuři tejnewt teccur s arrięet n řebxur. ¹²*Xenni* inna ayi: “*A* mmis n bnadem, ma tezřid min ttegggen imyaren n Israil di taęest, kuř ijj deg ixxamen n řexyařat nnes ineqcen, maęar qqaren: SIDI war d aneę ižri, SIDI yejja tammurt.” ¹³Netta inna ayi: “Ad tžared ead jjeayef timeqqranin *x tina* nni ttegggen nitni.”

¹⁴*Xenni* indeh ayi ęar wadaf n tewwart n Taddart n SIDI, wenni ięan ęar ccamal, u xzar, qqiment din temyarin ttrunt di Tammuz. ¹⁵Netta inna ayi: “*A* mmis n bnadem, ma tezřid aya! Ad tžared ead jjeayef myarent *x tina*.”

¹⁶Uca yiwyi ayi ęar řemraę n daxeř n Taddart n SIDI, uca xzar, ęar tewwart n Zzawect n SIDI, jar wesqif d uealęar, aqa din eřaęař xemsa u-eicrin n yeryazen. Ięurar nsen dewřen ęar Zzawect n SIDI u udmawen nsen ęar ccarq, uca nitni arrin azeęif ęar ccarq, i tfuct. ¹⁷*Xenni* inna ayi: “*A* mmis n bnadem, ma tezřid aya? Ma aqa drust i taddart n Yahuda maęend ad ggen jjeayef-a timeqqranin nni ttegggen danita? Maęar nitni ccuren tammurt s Ieunf uca qqimen dewřen-dd ęari ģima ad ayi searen. Xzar, ttegggen *ead* taseęęa *ittwaęęęen* ęar wenzaren nsen! ¹⁸Xenni uřa d Necc ad ggey s wesęar. War dayi izzięiz ģed u war areģģmey. Waxxa nitni syuyyun s tmijja ijeģden deg imezzuyen inu, Necc war dd ęarsen tteřiy.”

8:3 Dan. 5:5

8:4 Ĥaz. 3:23

8:12 Ĥaz. 9:9

8:18 Awřn. 1:28; Ica. 1:15; Irm. 11:11; Ĥaz. 5:11; 7:4

Ћҳукм x Urcalim

9¹*Xenni* iřaya deg imezzuyen inu s tmijja tejhed, inna: “Ejj imehđayen n tendint ad dd-qarrben, kuř ij s řesnař nnes n ureddeř deg ufus nnes.”² Uca xzar, setta n yeryazen usin-dd zeg webrid zi Tewwart Yuęřan nni ixezzaren řar ccamal u kuř ij řares řesnař nnes i utehři deg ufus nnes. Di řwest nsen tuya din ij n weryaz, tuya yarđ řeqten, yiwi tadwat n umarir řar webyas nnes. Udfen nitni uca ggin ad bedden řar uealtar n nnřas.³ Aeuři n AREBBI n Israil issgaeęed ixef nnes zi sennej n ukirub nni x iřan, yuyur řar tnebdar n Taddart uca Netta iřaya-dd i weryaz nni yarđen řeqten d wenni *yiwyen* tadwat n umarir řar webyas nnes.

⁴Inna as SIDI: “Cuqq di řwest n tendint, di řwest n Urcalim, uca egg ict n řeęřamet x tenyarin n yeryazen nni ittnixsisen x ssibbet n marra jjeayef nni ittwaggen di řwest nnes.”⁵ Umi sři, inna i inneři: “Cuqqem di tendint awarni as uca nyem, war zzięizem u war arehřmem!”⁶ Nyem iwessura, ihudriyyen, tiezriyin, ihenjiren d temyarin ař i ya ttwahellken qaę, maca war ttheadam uřa d ij xas řeęřamet. Bdam zi Zzawect inu Iqeddsen.” Uca nitni bđan zeg iwessura nni iřan zzat i Taddart.⁷ Uca Netta inna asen: “Sxemjem Taddart uca ccurem řemrařat s *řxecbat n* yenni ittwanyen. Ffyeř!” Ffyeř nitni, uca nyin *iwđan* di tendint.

⁸Řami ten nyin uca qqimey necc, imsar aqa necc wđiy x uyembub inu *řar temmurt* uca nniy: “Ax, Sidi inu, SIDI, ma ad tareddęed řexxu min iqqimen n Israil umi i ya tzeęęed asear nnek x Urcalim?”⁹ *Xenni* inna ayi: “Řmuęřiyyet n taddart n Israil d Yahuda temyari atřas uca tammurt teccur s idammen, u tendint teccur s tmegga i dd-iffyeř zeg webrid, minzi nitni qqaren: ‘SIDI ismeř di temmurt uca SIDI war izarr!’¹⁰ *Maca ammu i ya ggey* uřa d Necc: titř inu war tsemmeř u Necc war tthinniř. Necc ad ssenqerřbey abrid nsen x uzeęif nsen.”

¹¹Uca xzar, aryaz nni yarđen řeqten, wenni dd-yiwyen řar webyas nnes tadwat n umarir, aqa yarra-dd řexbar, inna: “Ggiř am mammeç i d ayi tumured.”

10¹*Awarni aya* zriy, xzar, sennej i řqubbet, sennej i uzeęif n ikiruben, *tuya din* min dd-itbanen amecnaw azru n řaffir, am wudem n min yarwesen deg ij n řearç, *u* sennej i nitni iđhar-dd Netta,² uca issiweř ak-d weryaz nni yarđen arrud n řeqten, inna: “Adef-dd řar daxeř řar tjarrarin ittennđen, ař sadu i ikiruben, uca ccur ifassen nnek s řefřem ittehduduqen zi řar ikiruben uca zeęęe i-t x tendint!” Uca yudeř-dd *řar asent* zzat i titřawin inu.

³Ikiruben tuya bedden řar uyezdiz afusi n Taddart umi dd-yadeř weryaz řar

9:3 ‘axirub’ - ict n marka n lmalakat.

9:10 Ĥaz. 5:11; 7:4; 8:18

10:2 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat inni yarsen řulta tameqqrant.

daxeř, uca ijj n useynu iccur řemraħ n daxeř. ⁴ Aeuđi n SIDI issgaæed ixef nnes zi sennej n uxirub, *iædu* x tnebdat n tewwart n Taddart uca t^ettwaccur Taddart s useynu u řemraħ n ztat tuđa iccur s tessiq̄t n ueuđi n SIDI. ⁵ Drizz n wafriwen ittwaseř-dd ař daxeř di řemraħ n barra, amecnaw tmijja n AREBBI, Amzemmar x kuřci, xmi issawař.

⁶ Imsar awarni řami yumur Netta i weryaz nni yardeñ řeqten, inna: “Ksi timessi zi jar tjarrarin ittendeñ, zi jar ikiruben!”, aqa wanita yudef-dd uca ibedd ztat i tjarrart ittendeñ. ⁷ *Xenni* isswizzeđ ijj n ukirub afus nnes zi jar ikiruben yar tmessi nni tuđa jar asen, iksi zzayes uca issars i-tt deg ifassen n wenni yardeñ řeqten. Wanita iksi tt uca iffeđ. ⁸ Sadu wafriwen n ikiruben ittwazar ca amecnaw řřifet n ufus n bnađem.

⁹ *Xenni* zriđ, xzar, aqa din arebea n tjarrarin yar uyezdis n ikiruben, ict n tjarrart yar uyezdis n ijj n ukirub. Udem n tjarrarin amecnaw udem n wezru n ‘texris ulit’. ¹⁰ X mammec dd-đharent, aqa arebea n *tjarrarin nni* yarsent řřifet d icten, axmi ict n tjarrart *t^ettřiq̄ nican* deg ict n tjarrart *nneyni*. ¹¹ Xmi gguren, gguren yar arebea n iyezdisen *nseñ*. Nitni war ttneqřiben ca xmi gguren, minzi amcan mani tarra *tjarrart* n ztat azeđif nnes, aqa đfaren tt-i-dd. Nitni war nnqeřben ca xmi gguren. ¹² Marra arrimet nsen, ięurar nsen, ifassen nsen d wafriwen nsen d tjarrarin nsen ccuren s tiřřawin deg wenneđ nsen yar *marra* arebea *imuddaren* nni, *wah ead* tjarrarin nsen. ¹³ Sřiđ aqa ittřaya asent i tjarrarin: ‘Tjarrart n ddewran!’ ¹⁴ Kuř ijj yares arebea n wudmawen: uđem amezwaru *tuya* d uđem n ukirub, u uđem wiss tnayen d uđem n bnađem, u uđem wiss třata d uđem n weyrad, u uđem wiss arebea d uđem n ugider.

¹⁵ Ssgaæeden ikiruben ixef nsen. Wa d simant n umuddar i zriđ yar yeyzar n Xabur. ¹⁶ Umi uyuren ikiruben, uyurent uřa d tjarrarin yar uyezdis nsen, umi ssgaæeden ikiruben afriwen nsen mađend ad ssgaæeden ixef nsen zi temmurt, war qnunnyent tjarrarin ařami agg^wejent x uyezdis nsen. ¹⁷ Umi bedden nitni, beddent uřa d nitenti, umi ssgaæeden nitni ixef nsen, ssgaæedent uřa d nitenti ixef nsent, minzi buħbeř n imuddaren *tuya-t* daysent.

¹⁸ *Xenni* iffeđ ueuđi n SIDI zi sennej n tnebdat n Taddart uca ibedd sennej i ikiruben. ¹⁹ Ikiruben ssgaæeden afriwen nsen uca, umi dd-ffyen, ssgaæeden ixef nsen zi temmurt ztat i tiřřawin inu, uřa d tjarrarin yar uyezdis nsen uca qqimen bedden yar wadaf n Tewwart n Ccarq n Taddart n SIDI uca aeuđi n AREBBI *tuya-t* xasen sennej nsen. ²⁰ Wa d amuddar i zriđ sadu AREBBI n Israil yar yeyzar n Xabur. *Xenni* ssney belli tuđa aten d ikiruben. ²¹ Kuř ijj yares arebea n wudmawen u kuř ijj yares arebea n wafriwen u sadu afriwen nsen aqa din

10:9 Ĥaz. 1:16
 10:16 Ĥaz. 1:19
 10:17 Ĥaz. 1:20
 10:20 Ĥaz. 1:3

min yarwesen deg ifassen n iwdan.²² Udmawen nsen amecnaw udmawen nni zriy ɣar yeɣzar n Xabur, am wudem nsen uŕa d nitni s yixef nsen. Nitni gguren kuŕ ijj nican ɣar zzat nnes.

Řĥukm x řĥukkam

11¹ *Xenni* issgææed ayi Arruĥ *æawed* uca indeh ayi ɣar Tewwart n Ccarq n Taddart n SIDI nni iĝan ɣar ccarq, u xzar, ɣar wadaf n tewwart *aqa din* xemsa u-eicrin n yeryazen u di řwest nsen zriy Yazanya, mmis n Eazur, u Falatya, mmis n Banaya, řĥukkam n řgens.² Netta inna ayi: “A mmis n bnaðem, ina d iryazen nni ittxarrišen di ddeĝ, tticen ccwar æeffan di tendint-a,³ qqaren: ‘War bennam ead tudrin deg wussan-a! Tanita d marmita uca neccin d aysum!’⁴ S uya nabb xasen, nabb, *cek, a* mmis n bnaðem!”

⁵ *Xenni* iwða-dd Arruĥ n SIDI xafi uca Netta inna ayi: “Ini: ‘Ammu i iqqar SIDI! Ammu i tessiwřem kenniw, *a* taddart n Israil, maɣar Necc ssney řeĥwayej nni ittgaææaden ɣar buĥbeř nwem.’⁶ Tarnim *řxecbat n* yenni ittwanyen nwem di tendint-a uca teccurem ibriden nnes s *řxecbat n* yenni ittwanyen!’⁷ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Inni zzaywem ittwanyen, inni tessarsem di řwest nnes, aqa aten d aysum u nettat d marmita, *maca* Necc ad kenniw ssuffyej zi řwest nnes.’⁸ Ssif tegg^wdem, d ssif ad xawem dd-ssekkej, iqqar Sidi inu, SIDI. ⁹ Necc ad kenniw nedhey zi řwest nnes u ad wcey kenniw deg ufus n ibarraniyyen uca ad ggey řeĥkamat jar awem.¹⁰ S ssif ad tewðam. Di temmurt n Israil ad xawem ĥekmey uca ad tessnem belli Necc d SIDI. ¹¹ Tandint-a war d awem t^ettiři d marmita u kenniw war dayes t^ettiřim d aysum. Necc ad xawem ĥekmey di temmurt n Israil, ¹² u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI, minzi war tuyurem di tewşiyat inu u war teggim ełahsab lfarayıð inu, *maca* teggim am mammeç lfarayıð n řegnus i d awem dd-ittennden.’ ”

¹³ Řami tuyå ttnabbij, imsar aqa Falatya, mmis n Banaya, immut. *Xenni* wđij ɣar temmurt s uyembub inu uca řayij s tmija ijehden, nniy: “A, Sidi inu, SIDI, ma ad teqđid min iqqimen zi Israil?”

¹⁴ *Xenni* yusa-dd ɣari wawař n SIDI, inna:

¹⁵ “A mmis n bnaðem, aqa d aytmac, aytmac, iryazen nni *iĝan* d imefdiyyen nwem d marra taddart n Israil i d asen marra nnan imezday n Urcalim: ‘Agg^wejem x SIDI, tammurt-a temmewc aney d tasyart!’¹⁶ S uya ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Waxxa Necc ssigg^wejej ten jar řegnus, waxxa Necc bezzej ten x temmura, s marra aya ad asen iřiğ *ead* cwayt d Zzawect Iqeddsen di temmura mani i ɣa yawðen.’¹⁷ S uya ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc

10:21 Ĥaz. 1:6,8; 10:8,14

11:3 ‘Tanita’ - ixs ad yini ‘tandint-a’.

11:7 ‘dayes’ - s Teibranit ‘di řwest nnes’.

ggur ad kenniw dd-ssmuney zi řegnus, ad kenniw ssmuney zi temmura mani i ya t^ettwabezzeem u Necc ad awem wcey tammurt n Israil.¹⁸ Nitni ad din awđen u ad zzayes kksen marra nneawat nnes n řřanam d marra jjeayef nnes¹⁹ u Necc ad awem wcey ijj n wuř d ijj n buřbeř n jdid di daxeř nwem uca ad kksey uř nwem n wezru zi arrimet nsen u ad asen wcey uř n weysum,²⁰ ħima ad uyuren di tewsiyyat inu u ad ħđan lfarayıđ inu u ad *zzaysent* ggen. Ad iřin d řgens inu u Necc ad iřiy d AREBBI nsen.²¹ *Maca inni* uř *nzen* ad idfar uř n nneawat nsen n řřanam d jjeayef nsen, Necc ad ggey ibriden nsen x uzeğif nsen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’ ”.

²² *Xenni* ssgaēeden ikiruben afriwen nsen u tijarrarin *tuya* zzatsen uca aeuği n AREBBI n Israil *tuya-t* xasen sennej nsen.²³ *Xas uca* igaeēed ueuği n SIDI zi řwest n tendint uca *iqqim* ittbedda x wedrar nni *iđan* řar ccarq n tendint.²⁴ *Xenni* issgaēeed ayi-dd Arruħ uca yiwi ayi di tmezriwt s Arruħ n AREBBI řar *temmurt* n Ikaldaniyyen řar imenfiyyen. *Awarni man aya* tgaēēed zzayi tmezriwt i zriy,²⁵ u ssiwřey řar imenfiyyen marra min tuya d ayi isscen SIDI.

Arcam n tmeħbast

12¹Yusa-dd yari wawař n SIDI, inna:
²“A mmis n bnađem, cek tzeddyed deg ict n taddart iyewwyyen, mařar nitni řarsen tiřřawin maħend ad ttwařan, *maca* war ttwiřin, uřa d imejjanen maħend ad sřen, *maca* war ttesřin, minzi nitni d ict n taddart iyewwyyen.³ Cek, a mmis n bnađem, sewjed zzad i lmenfa uca uyur di tmeħbast zzat i tiřřawin nsen. Ad tuyured di lmenfa zzat i tiřřawin nsen zeg wemcan nnek řar ijj n wemcan nneřni. Ad tař ad neemen aqa aten d ict n taddart iyewwyyen.⁴ Ad tessuffyed zzad nnek deg uziř zzat i tiřřawin nsen, amecnaw zzad i lmenfa, ad teffyed di tmeddit zzat i tiřřawin nsen, amecnaw *iwdan* inni igguren di lmenfa.⁵ Egg anuqqib di řħiđ zzat i tiřřawin nsen uca suffey *marra aya* zzayes.⁶ Zzat i tiřřawin nsen ad t tawyed x tyařđin nnek, di tbambast ad tessuffyed *aya*. Ad teffared uđem nnek, *ařami* war tzařred tammurt, minzi ggıy cek d řeēřamet n řeējeb i taddart n Israil.”⁷ Necc ggıy am mammeć i d ayi iweřřa. S uziř ssuffyey zzad inu am zzad i lmenfa. řar tmeddit řziy s ufus inu x řħiđ u di ġiřet ssuffyey *marra* řar barra uca iwyey t x tyařđin *inu* zzat i tiřřawin nsen.

⁸Yusa-dd yari wawař n SIDI x tuffut, inna:

⁹“A mmis n bnađem, ma war d ac tenna taddart n Israil, taddart iyewwyyen

11:19 Irm. 32:39; Ĥaz. 36:26

11:20 Irm. 24:7; 30:22; 31:1; 32:38

11:21 Ĥaz. 9:10

11:22 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

12:2 Ica. 6:9; Irm. 5:21; Ĥaz. 2:3-8; 3:26,27

*n*ni: ‘Min tegged?’¹⁰ Ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Ŗĥukm issagg^waden wanita *ad yiři x řĥakem* di Urcalim u x marra taddart n Israil umi zeddyen nitni jar asen.’¹¹ Ini: ‘Necc d řeĕřamet n řeĕjeb i kenniw. Am mammec ggiy necc, ammu i ya ggen daysen, ad ttwanedhen d imeĥbas ĥar lmenfa.’¹² Ŗĥakem nni *iĝan* di řwest nsen, ad yarbu zzad x teyrudt nnes di ĝiřet uca ad iffeĥ. Nitni ad ĥzan x řĥiđ maĥend ad zzayes t ssuffĥen. Netta ad ideř ayembub nnes ařami i ya iqqim war izemmar ad iřar ead tammurt s titřawin *nnes*..¹³ Necc ad xasen bezzeeĥ traccia inu ařami i ya idweř d ameĥbus di texceft inu uca ad t awyey ĥar Babil, *ĥar* temmurt n Ikaldaniyyen. Netta *maca* war tt iřarr, *maca waxxa amenni* ad din immet..¹⁴ Marra inni d as dd-innden maĥend ad t eawnen d marra bandiyyat n řeeskar nnes, ad ten bezzeeĥ i marra isemmađ uca ad jebdeĥ ssif awarni asen.¹⁵ *Ammu i* ya ssnen belli Necc d SIDI, xmi ten i ya bezzeeĥ jar řegnus uca ad ten ssuzzareĥ di temmura.¹⁶ Maca ad zzaysen jjeĥ ca n yeryazen *inni inejmen* zi ssif, zi řař u zi řtaeun, ĥima ad eawden i řegnus mani i ya yawđen x marra jjeayef nsen nni ggin. *Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI.’ ”

¹⁷ Yusa-dd ĥari wawař n SIDI, inna:

¹⁸ “*A* mmis n bnađem, ad tecced aĥrum nnek s tarjiji uca ad teswed aman nnek s warĥef d wecđan.¹⁹ Ad tinid i řgens n temmurt: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, x imezđay n Urcalim *i yeĝan* x wudem n temmurt n Israil: Nitni ad ccen aĥrum nsen s wecđan u ad swen aman nsen s weĥear, minzi marra aemmar nnes ad ittwakkes zi temmurt zi ssibbet n leunf n marra inni dayes izeddyen.

²⁰ Tineddam izeddyen ad dewřent d řřarbet uca tammurt ad tedweř d aređdeĝ. Ad tessnem belli Necc d SIDI.’ ”

Ŗĥukm aqa iqarreb-dd

²¹ Yusa-dd ĥari wawař n SIDI, inna:

²² “*A* mmis n bnađem, man amedya nni ĥarwem din di temmurt n Israil, umi teqqarem: ‘Eaddun wussan uca uřa d ict n tmezriwt teffey-dd!’²³ S uya ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad ssbeddeĥ amedya-ya, ařami i ya qqimen war qqaren ead man aya am umedya di Israil. S uyenni siweř akidsen *ammu*: Aqa iwđen-dd ussan *n*ni, uca uřa d aseqfeř n kuř tamezriwt!²⁴ Minzi war tettiři ead tmezriwt war iĝin uřa d tagezzant s wawařen imiziđen di taddart n Israil.²⁵ Minzi Necc, SIDI, ad ssiwřey. Awař i ĥa ssiwřey, ad yiři, war ittetiřař ead, minzi deg wussan nwem, *a* taddart iĥewwĥen, ad ssiwřey iĥ n wawař uca ad t kemmřey, iqqar Sidi inu, SIDI.’ ”

12:12 2 lĥ. 25:4

12:13 Ĥaz. 17:20

12:14 Ĥaz. 5:10,12

12:19 Ĥaz. 4:16

²⁶Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, inna:

²⁷“A mmis n bnađem, xzar, inni n taddart n Israil qqaren: ‘Tamezriwt nni ittwařa aqa-tt i *yijj n řweqt* awarni i wařtas n wussan. Ittnabb x ikuden igg^wejen ařtas.’ ²⁸S uya ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: War ittetttař ead uřa d ijj zeg wawařen inu. Awař i nniɣ, ad yiři, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’”

Awař n Hizqiyal đidd i inabiyyen issxarriqen

13¹Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, inna:

²“A mmis n bnađem, nabb đidd i inabiyyen n Israil inni ittnebban, uca ini i yenni ittnebban ɣar *mezri* n wuř nsen: ‘Srem i wawař n SIDI! ³Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Uct x inabiyyen ibuħařiyyen nni igguren awarni i buħbeř n yixef nsen u awarni min war zrin! ⁴A Israil, inabiyyen nwem dewřen amecnaw iceeban jar řxirbat. ⁵War tuřyem ɣar tizzeyyin *di řehyuđ n tendint* niɣ tebnam řhiđ i taddart n Israil ħima ad teqqimem t^tttbeddam deg umenɣi deg wass n SIDI. ⁶Nitni ttwařin timezriwin war iğin d uezzem issxarriqen, aqa inni iqqaren: SIDI issiweř!, waxxa SIDI war ten issekk ca, *ead* sittimen belli awař ad iffeɣ. ⁷Ma kenniw war tezrim *xenni* tamezriwt war iğin niɣ tessawařem tagezzant issxarriqen umi teqqarem: SIDI issiweř!, *waxxa* Necc war ssiwiřeɣ ca?’”

⁸“S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Minzi tessawařem řbařeř u t^tttwařam axarriq, s uya, xzar, Necc aqa ayi xawem, iqqar Sidi inu, SIDI. ⁹Ad yiři ufus inu đidd i inabiyyen nni ittwařan řbařeř u ttezzanen s ixarriqen. Nitni war ttiyimin ca deg wegraw n řgens inu, u war ttwazemmimen ca di lista n taddart n Israil u war dd-ttasen x wudem n temmurt n Israil. Kenniw ad tessnem belli Necc, Sidi, d SIDI.’”

¹⁰“S uya, minzi nitni ttɣarran řgens inu uca qqaren: ‘Řehna!’, am war iği řehna, uca *ammu* i ɣa ibna *wanita* ijj n řhiđ ittenhezzen, uca xzarem, ttřeħħafen as *ewed* s jjar.¹¹Ini i yenni ittřeħħafen s jjar, belli ad iwđa *řhiđ*. Ad dd-yas wenzar ijehden uca kenniw, *a* ibquqen imeqqranen n tebruri, ad tewđam, uca isemmiden n tħaryadř ad dd-ffyen s jjeħd. ¹²Uca xzar, xmi iwđa řhiđ, ma war d awem qqaren: ‘Mani iğa jjar i zi d as třeħħfem?’ ¹³S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Deg wesear inu ad t arzeɣ s isemmiden n tħaryadř, u s weɣđab inu ad yiři wenzar ijehden ařtas, u s wesear inu *ad wđan* ibquqen imeqqranen n tebruri ařami i ɣa iqđa. ¹⁴*Ammu* i ɣa weđřeɣ řhiđ nni třeħħfem s jjar ifesyen, u Necc ad t mmendařeɣ ɣar temmurt ařami i ɣa ittwaearra dsas nnes. Ad tewđa tendint u kenniw ad t^tttwahellkem di řwest nnes uca ad tessnem belli Necc d SIDI. ¹⁵Ad ndařeɣ asear inu x řhiđ u x yenni t idřin s jjar uca ad awem iniɣ: War din iği *ead* řhiđ uřa d yenni d as iřeħħfen, ¹⁶inabiyyen n Israil nni inebban

13:13 ‘xas’ - ixs ad yini ‘x řhiđ’.

x Urcalim uca twařin tameżriwt n řehna i nettat am war iđi řehna!', *ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.*"

Awař đidd i tnaġbiyin issxarriqen

¹⁷“Cek, *a* mmis n bnađem, arr uđem nnek řar yessis n řgens nnek, tinni ittnebban zeg wuř n yixef nsent, u nebba xasent, ¹⁸uca ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Uct *x temyarın* nni ittxejyađen řecfen x marra řemfařeř n ifassen inu uca tteggent iřeĥĥaf x uzeđif n umeqqrان d umezyan maĥend ad gmarent řeemur! Ma texpent ad tegmarent řeemur n řgens inu u ad teĥđant tudart n yixef nkent? ¹⁹Ma texpent ad ayi tessfesđent řar řgens inu di tťwee n ca n wuřawen n imendi d ca n iřeqqwas n weyrum, maĥend ad tenyent řeemur nni war ieeddeř ad mmten u maĥend ad teĥđant tudart n řeemur nni war ieeddeř ad qqimen ddaren, s ixarriqen nkent řar řgens inu nni issĥessan řar uxarriq?’”

²⁰“S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Xzar, ad arrey řecfen nkent i zi tyemmarent din, ad đwen ak-d řeemur. Ad ten qeřeey zeg iyađen nkent uca ad deřqey i řeemur i tyemmarent, *ad ggey* řeemur ad đwen. ²¹Ad carrgey iřeĥĥafen nkent uca ad ssnejmey řgens inu zeg ifassen nkent ařami nitni war ttiřin ead d takecđat deg ifassen nkent. *Xenni* kennint ad tessnent belli Necc d SIDI, ²²minzi kennint tessxejyqent uř n umsegged s ixarriqen, umi Necc simant inu war dayes ggij řeĥriq, u minzi kennint tessjehđent ifassen n ieffanan ařami aeefan war dd-idwiř zeg webrid nnes aeefan maĥend ad iqqim iddar. ²³S uya war tzarrem ead timeżriwin war iđin u war tteggem ead s uezzem. Necc ad ssnejmey řgens inu zeg ufus nwem u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI.’”

Awař n Ħizqiyal đidd i yenni iebbden lařnam

14¹Usin-dd řari yeryazen zeg imyaren n Israil uca qqimen zzati. ²*Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

³“*A* mmis n bnađem, iryazen-a ssgaeđen imeyđa *n lařnam nsen* deg wuř nsen uca ggin ssibbet n uneqrađ i dd-yiwyen řmuęřiyet nsen nican zzat i yixef nsen. Ma Necc mcawarey *ead* akidsen? ⁴S uya, cek siweř akidsen uca ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Kuř aryaz zi taddart n Israil nni issgaeđen imeyđa n lařnam deg wuř nnes uca igga ssibbet n uneqrađ i dd-yiwyen řmuęřiyet nnes nican zzat i wuđem nnes uca ad dd-yas řar unabi, Necc, SIDI, ad xas dd-yarr, mařa ittas-dd, anect *řqedd* n ubarru n imeyđa nnes n lařnam, ⁵ĥima ad tťfey taddart n Israil s wuř nsen, mařar agg^wejen xafi marra zi ssibbet n imeyđa nsen n lařnam.’”

13:19 Mixa 3:5

14:1 Ħaz. 20:1

⁶“S uya, ini i taddart n Israil: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Dewřem-dd uca qeřbem x imeyđa nwem n lařnam uca arrem iřembab nwem x marra jjeayef nwem.’ ⁷Minzi i kuř aryaz zi taddart n Israil u zi ibarraniyyen nni izeddyen di Israil, - wenni i řa yagg^wejen zi đeffar inu u ittejja ad dd-aden imeyđa n lařnam řar wuř nnes, uca igga ssibbet n neqrađ i dd-yiwyen řmuęsiyyet nnes nican ztat i wudem nnes uca *xenni* ad dd-yas řar unabi, mařend ad yarzu zzayi ccwar i yixef nnes - , aqa Necc d SIDI, *wah* ad xas dd-arrey. ⁸Necc ad arrey udem inu đidd i weryaz nni uca ad t ssjarey ařami *i řa idweř* d řeęřamet uřa d *ssibbet i* wawařen iweznen. Necc ad t qeđęey zi řwest n řgens inu u kenniw ad tessnem aqa Necc d SIDI.’ ”

⁹“Xmi ijj n unabi iija ixef nnes ad as řarren uca issiweř ijj n wawař, *xenni* Necc, SIDI, ad řarrey anabi nni uca ad sswizzđey afus inu đidd nnes uca ad t teħhiy zi řwest n řgens inu n Israil. ¹⁰Nitni ad arbun řmuęsiyyet nsen. Anect n řmuęsiyyet n yenni yarezzun ccwar, ammu i řa tiři řmuęsiyyet n unabi *nni*, ¹¹řima taddart n Israil war t^ettweddar *ead* zi đeffar inu u nitni war ssxemmajen *ead* ixef nsen s marra ixetřtan nsen. *Xenni* ad ayi iřin d řgens u Necc ad iřiř ad AREBBI nsen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Třata n imseggaden d arebea n řeħkamát

¹²Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

¹³“*A* mmis n bnađem, mařa texđa ict n temmurt akidi am t^ettegg s řyedran ameqqran, *xenni* Necc ad sswizzđey afus inu đidd nnes. Ad arzey řeęweč n weyrum nnes u ad ssekkey dayes řaz u ammu i řa teħhiy am bnađem uřa d řmař. ¹⁴Mařa tuřa aten di řwest nnes třata n yeryazen-a, Nuħ d Daniyil d Ayub, waxxa amenni ad fekken nitni mřir řeęmar *n yixef nsen* s tsegda nsen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

¹⁵“Mařa ggiř ad řwan imuddaren n řexřa x temmurt uca ad zzayes keccđen iřenjiren, ařami tedweř d dđemnet, ařami war yeři wi ssenni i řa yeđun zi ssibbet n imuddaren n řexřa, ¹⁶*waxxa tuřa* třata n yeryazen nni di řwest nnes, s tidett am ddarey Necc, issawař Sidi inu, SIDI, war zemmaran ad fekken iřenjiren niř tiřenjirin, ad fekken mřir ixef nsen, uca tammurt ad tedweř d dđemnet.”

¹⁷“Niř ad ssiwđey ssif x temmurt nni, ad iniř: ‘Ssif, ekk x temmurt!’, ařami zzayes i řa qeđęey bnađem d řmař, ¹⁸s tidett am ddarey Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, *ead* waxxa *tuřa* třata n yeryazen nni di řwest nnes, *waxxa amenni* war zemmaran ad fekken iřenjiren niř tiřenjirin, ad fekken mřir ixef nsen.”

¹⁹“Niř ad ssekkey řřaęun řar temmurt nni uca ad ssfaryey aęear inu *ixeğđen* s

14:8 Aewd. 28:37; řaz. 5:15

14:9 řaz. 13:1,2, 9

14:13 Lawi 26:26; řaz. 4:16; 5:16

idammen ařami zzayes i ęa qeđęey bnađem d řmař, ²⁰ *s tidett am* ddareę Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, *ead waxxa tuya* Nuř d Daniyal d Ayub di řwest nnes, war zemmaren ad fekken iřenjiren nię tiřenjirin, ad fekken myir ixef nsen s tsegda nsen.”

²¹ “Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Mahu xmi i ęa ssekkey đidd i Urcalim arebea n řeřkamat inu iqeřšen: ssif d řaz d řmař n řexřa d řtaeun mařend ad zzayes qeđęey bnađem d řmař! ²² Uca xzar, ad dayes qqimen *ead* inni innejmen u nitni ad ttwanedhen barra, *am* iřenjiren *am* řenjirin. Xzar, ad ęarwem dd-ffyen uca kenniw ad tżarem abrid nsen d řexdayem nsen uca kenniw ad ttwasfewwjem x řęar nni ssiwđęę x Urcalim, *wah* x marra min xas ssiwđęę. ²³ Nitni ad kenniw ssfewwjen xmi i ęa tżarem abrid nsen d řexdayem nsen uca kenniw ad tessnem belli marra min dayes ggię, war t ggię břa ssibbet, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Tazayart n Urcalim temmenđar di tmessi

15 ¹ Yusa-dd ęari wawař n SIDI, inna: ² “A mmis n bnađem, min iena ukeccuđ n tazayart ktar zeg ukeccuđ *nneyni*, *ktar zeg* ukeccuđ nni din *ięan* jar tcejjura n wezęar? ³ Ma izemmar *bnađem* ad zzayes iki akeccuđ mařend ad zzayes igg ict n řqecęet ineffęen i řxedmet? Ma ittwakksi zzayes ict n řewted řima ad dayes tayřed ca n řqecęet? ⁴ Xzar, ad immewc d macca i tmessi. Timessi ad tecc tnayen n řřrufa nnes u ayezdis n řwest ittwacemđ. Ma ad iřřeř *ukeccuđ nni ead* i yict n řqecęet i řxedmet? ⁵ Xzar, umi tuęa *ead* imun, war zzayes t’ttwagg ict n řqecęet i řxedmet. Mečař qell ead umi t tecca timessi, icmeđ *ukeccuđ*. Ma ad zzayes ggen ead ca n řqecęet i řxedmet?”

⁶ “S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Mammec i wcię akeccuđ n tazayart jar ukeccuđ n wezęar i timessi řima ad ittwattecc, ammu i ęa sellmeę uřa d imezday n Urcalim! ⁷ Maęar Necc ad arreę uđem inu đidd nsen. *Xmi* i ęa xsen ad dd-ffyen zi tmessi, ad ten tessecmeđ tmessi, u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI, umi ggię uđem inu đidd nsen. ⁸ Ad arreę tammurt d dđemnet, minzi nitni yđaren ayi s ict řeyđaret iqeřšen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’ ”

Řeyđar n Urcalim i SIDI AREBBI

16 ¹ Yusa-dd ęari wawař n SIDI, inna: ² “A mmis n bnađem, scen i Urcalim jjeayef nnes, ³ uca ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, i Urcalim: X řařeř nnem d wexřaq nnem aqa cem zi temmurt

15:2 ‘azyar’ - nię ‘řęabet’ nię ‘tazgant’.

n Ikeneaniyyen. Tuɣa babam d Amuri u yemmam d Taḥittit. ⁴Uca x tṛaḥit nnem: deg wass nni di dd-tettwaxeṛqed, war d am qessen taεebbut niy ssirden cem s waman ḥima ad cem ssizdegen. War cem meḡḥen s tmeḡaḥt niy cem ssennḍen s teḥṛucin. ⁵Tuɣa war txezzar i cem uṛa d ict n tiṭṭ ḥima ad am yegg ca zi degga, ḥima ad am tezziḡez, *maca* temmendared x wudem n yeyyar, s ṛḡegra n ṛεemar nnem deg wass nni di dd-tettwaxeṛqed.

⁶*Umi* zwiɣ zzatek, zriɣ cem t^ettneqṛabed deg idammen nnem. Necc nniɣ am umi cem tuɣa deg idammen nnem: ‘Ddar!’, *wah* Necc nniɣ am umi tuɣa cem deg idammen nnem: ‘Ddar!’ ⁷Arniɣ dayek aṛami tfeyyḍed amecnaw aɣemmuy n yeyyar. Cem teymid, temɣared uca tiwḍed ad tiṛid tecnid aṭṭas. Idmaren nnem jemden u ucewwaf nnem imɣar, *maca* tuɣa cem d taεaryant d taqeddidt. ⁸*Umi* zwiɣ zzatem, zriɣ cem, uca xzar, ussan nnem tuɣa d ussan n tayri. Necc sswizzḍey afriwen inu xam uca dṛiɣ tuεaryent nnem. Jjuḡey ict n tjaḡit di ṭṭweε nnem uca udfey ḡar Ṛεahd akidem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, uca *ammu i* tdewṛed inu. ⁹Ssirdeɣ cem s waman uca sṛiṛey idammen nnem zzayem uca dehney cem s zzect. ¹⁰Necc ssyarḍey cem s warruḍ n uburḍa s tintat ifarzen uca ssyuneɣ cem s tsiṛa n teṛmect n ddenfiṛ uca ssbeysey cem s ṛeqten azdad uca dṛiɣ cem s ṛehrir. ¹¹Qqney cem s ṛehzuṭ uca ggiɣ am tmeqyasin ḡar ifassen nnem d ict n tseddect deg yiri nnem. ¹²Ggiɣ taxadent di tinzart nnem d texrazin deg imejjan nnem d ttaj icnan x uzeḡif nnem. ¹³*Ammu i* t^ettwazehjed s wureɣ d nnuqart uca arruḍ nnem tuɣa-t s ṛeqten azdad d ṛehrir d uburḍar s tintat ifarzen. Cem tuɣa teccid aren *n yirden* d tamment d zzect. Tuɣa cem tecnid aṭṭas uca tfeṛḥed aṛami tdewṛed tessdahejed tagelda. ¹⁴Iffey zzayek ijj n yisem jar ṛegnus zi ssibbet n waḡri nnem, minzi tuɣa-t nican zeg ucewwar inu i xam ssarseɣ, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’

¹⁵*Maca* t^ettiqqed deg weḡri *n yixef* nnem uca tessesfed ixef nem *am t^ettiqqed* deg yisem nnem uca tfarryed farq-ccyeṛ nnem x marra wi yeedun: i wanita tuɣa azri nnem. ¹⁶Teksid ca zeg warruḍ nnem, teggid ṛεgeudi s tintat aṭṭas i yixef nnem uca tḥesded din. Amecnaw man aya εemmarṣ war imsar u εemmarṣ war ittiṛi εad. ¹⁷Teksid ṛehzuṭ n wureɣ inu d nnuqart inu nni d ac wciɣ, uca teggid zi man aya ṛexyāṛat n yeryazen i yixef nnem uca tessesfsded ixef nnem zzaysen. ¹⁸Teksid arruḍ n uburḍar s tintat ifarzen uca tṛehḥfed asen *zzayes* uca tessarsed zzect inu d ṛebxur inu zzatsen. ¹⁹Ayrum inu nni d am wciɣ, awren d zzect d tamment i zi cem ssecceɣ, aqa tessarsed aya d arriḥet ittḥuḥen zzatsen, *ammu i* imsar, iqqar Sidi inu, SIDI.’

²⁰‘Iḥenjiren nnem d yessim nni dd-turwed i Necc, aqa tekسيد ten uca tqeddmed ten d macca i nitni. Ma *xenni* farq-ccyeṛ nnem d drust waha, ²¹aṛami tɣarṣed i iḥenjiren inu uca tezzened ten umi ten tesselked x tmessi? ²²ɣar marra

jjeayef nnem d farq-ccyeř nnem war tidared deg wussan n temzi nnem umi tuya cem d taearyant, t^ettwaearrid, u t^ettneqřabed deg idammen nnem.'

²³ 'Awarni marra řyar i teggid, - ay, ayehhat xam, iqqar Sidi inu, SIDI - , imsar

²⁴ aqa cek tebnid i yixef nnem ict n řgaædet uca teggid i yixef nnem di marra azzay ict n řgaædet *hima ad din wehhben tiyarša*. ²⁵ Di marra azeřif n webrid tebnid řgeudi i yixef nnem. Tjeyyhed azri nnem s ijj n nnei n webrid uca tesswizđded idaren nnem i kuř ijj wi yeedun uca tarnid ařtas di farq-ccyeř nnem. ²⁶ Tessfesded ixef nnem uřa s ayt n Miřra, jjiran nnem nni iqqbubbuzen s weysum *nšen*. Tarnid ammu ařtas di farq-ccyeř nnem mařend ad ayi tesseared.

²⁷ S uya, xzar, Necc sswizđđey afus inu đidd nnem uca ssneqsey tasřart nnem i d am dd-ittasen uca sellmey cem řar meźri n yenni cem icarrhen, *řar* yessis n Ifilistiniyyen, tinni ttsedřant zeg webrid nnem ifedřen.

²⁸ 'Tessfesded ixef nnem ak-d ayt n Accur, umi war tejjiwmed. Tessfesded ixef nnem akidsen, *maca* war tufid ajiwen. ²⁹ Tarnid ařtas di ffarq-ccyeř nnem ař di temmurt n isebbaben, *tammurt n* Ikaldaniyyen, uca uřa s uya war tejjiwmed.

³⁰ Mečřař ihřec wuř nnem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, mařa teggid marra aya, řxedmet n ict n temřart n farq-ccyeř iyewwřen, ³¹ umi tebnid ict n řgaædet řar uzeřif n kuř abrid, teggid ict n řgaædet *i tewhibt n tyarša* di kuř azzay, břa ma teřid *d tidett* d tamřart n farq-ccyeř umi tessehřared řexřař *nnem n farq-ccyeř*. ³² *A cem*, tamřart izennan, tenni ittetřfen ibarraniyyen deg wemcan n weryaz nnes. ³³ I marra timřarin n farq-ccyeř wcin asent řmunet, *maca* cem tewcid timewca i marra inni cem ittexsen uca *ammu i* ten tesseywid s farq-ccyeř nnem mařend ad řarem dd-asen zi marra iyezdisen. ³⁴ Ammu, s farq-ccyeř nnem, ad kidem imsar řeeks n min imsaren i temřarin *nneyni*, minzi war cem đeffaren ca mařend ad zzayem ggen s farq-ccyeř *nšen*. Mařa cem tewcid asen řexřař n temřart n ffarq-ccyeř, war t^eřřfed ca řexřař n temřart n ffarq-ccyeř, *xenni* aqa cem tdewřed d řeeks zzaysen.'

³⁵ 'S uya, *a* tamřart n farq-ccyeř, seř i wawař n SIDI. ³⁶ Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Minzi tessfarryed nnřas nnem *ittwařehřfen s đdra* u tessearrid řehya nnem s farq-ccyeř nnem ak-d yenni i cem ittexsen u ak-d marra imeyđa nnem n lařnam n jjeayef nnem, u umi d asen tewcid idammen n iřenjiren nnem,

³⁷ xzar, s uya ad ssmuney marra inni tuya cem ittexsen nni tuya i d am itteřjben u marra inni tessed cem *jmie* ak-d marra inni cem icarhen. Necc ad ten dd-smuney xam zi marra iyezdisen uca ad ssearriř řehya nnem, *ař* i řa řaren marra řehya nnem. ³⁸ Necc ad xam carřey elahřsab lřarayid i tinni izennan d tinni issizzřen idammen uca ad cem sellmey řar *ijj n usizzeř n* idammen i dd-iffyen zeg wesear d tusmi. ³⁹ Necc ad wceř cem deg ufus nsen uca nitni ad arřen řgaædet nnem uca ad areddřen řgeudi nnem uca ad am kksen

arruđ nnem, ad awyēn řehzuť nnem uca ad cem jjen d tačaryant d taqeddidt. ⁴⁰ Awarni aya ad xam ssiwđēn ijj n wegraw *d ameqqran* uca ad cem arejmen uca ad cem qessen s řesyuf nsen. ⁴¹ Nitni ad sscemđēn tudrin nnem s tmessi uca ad xam dd-ssehwan řehkamat ztat i titťawin n waťtas n temyarin. Necc ad ggey ad tessbedded zi farq-ccyeř nnem, war tbeťťid ead řexřař n farq-ccye ř. ⁴² *Ammu* i ya ssarsey asear inu xam uca tusmi inu ad xam tbeēēed u Necc ad dewřey areyyheyy, war ttēessibey ead. ⁴³ Minzi war tidared deg wussan n temzi nnem, umi d ayi tēseared s marra aya, aqa da Necc eawed ad awyey abrid nnem x yixef nnem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. Eemmarř war ggur ad ggey řefđihet-a sennej i marra jjeayef nnem.'

⁴⁴ 'Xzar, marra wenni issawařēn s wawařēn iweznen, ad xam issawař awař-a, ad yini: 'Am yemmas, am yeęis!' ⁴⁵ Aqa cem d yeęis n yemmam nni ičiffen aryaz nnes d iřenjiren nnes, u cem d ućmas n ućmam nni ičiffen zeg yeryazen nsent d iřenjiren nsent. Tuya yemmam d Tahittit u babam d Amuri. ⁴⁶ Ućmam tameqqrant aqa-tt Samarya, nettat d yessis nnes zeddyēn yar uźermađ nnem, u ućmam tenni d tamezyant zzayem, tzeddey yar yeffus nnem, aqa-tt d Sadum d yessis. ⁴⁷ Cem war teggured deg ibriden nsent u war teggid amecnaw jjeayef nsent. *Maca* amecnaw mammec degga tuya drust *waha*, tfseded marra ibriden nnem ktar zzaysent. ⁴⁸ S tidett am ddarey Necc, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, aqa Sadum, ućmam ak-d yessis, eemmarř war teggi amecnaw teggid cem d yessim. ⁴⁹ Xzar, ta d řmēšiyet n ućmam Sadum: nnfaxet, tyawant n weyrum d ict n tudart di řhudnet břa amnus, *ammu i* ięa umeddur nnes u n yessis, *maca* afus n wenni ittwařšaren u n umezřuđ war d as tessejhed. ⁵⁰ Nitenti nnefxent uca ggint jjeifect ztat i wudem inu. Umi zriy aya, ndarey tent. ⁵¹ Samarya war txeťti uřa deg wezyen n ddnub nnem uca cem teggid jjeayef ktar zzayes. S marra jjeayef i teggid, tarred yessmam banent seggdent. ⁵² *Xenni* cem eawed, ksi řefđihet nnem, minzi tewtid x yessmam. Umi teggid ddnub d jjeifect ktar zzaysent, banent nitenti seggdent xam. Sedřa u ksi řefđihet nnem, minzi tarrid yessmam banent seggdent. ⁵³ Xmi i ya beťťrey tameřbast nsent, tameřbast n Sadum d yessis, uřa d tameřbast n Samarya d yessis, *xenni* ad beťťrey *eawed* tameřbast nnem, di řwest nsent, ⁵⁴ řima ad teksid řefđihet nnem uca ad t'ssedřhid zi marra min teggid, řami cem ad tent tessfewwjed. ⁵⁵ Mařa yessitmam, Sadum d yessis, ad dd-dewřent yar umeddur nsent amezwaru, uca uřa d Samarya d yessis ad dd-dewřent yar umeddur nsent amezwaru, *xenni* ad dd-dewřed uřa d cem d yessitmam yar umeddur nkent amezwaru. ⁵⁶ Deg wass n nnfaxet nnem war ittweiseř ca zeg uqemmmum nnem x *min imsaren i* ućmam Sadum, ⁵⁷ qbeř ma ičarra tuēeffna nnem, am mammec *i imsar aya* di řweqt n

16:41 2 lj. 25:9; Irm. 52:13

16:43 afessar - xzar Lawi 19:29.

16:43 řaz. 9:10; 11:21

16:50 Amz. 19:24

Řhegra s ufus n yessis n Aram d marra inni d as dd-innden, *u* s ufus n yessis n Ifilistiniyyen nni cem isseĥqaren ĥar marra iĥezdisen nnem. ⁵⁸ Řefđayeĥ nnem d jĥeayef nnem ad tent teksid, *ammu i* iqqar SIDI.’

⁵⁹ ‘Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad zzayem ggeĥ am mammec teggid cem umi tesseĥqared tajaĥit s trezzit n Řeahd. ⁶⁰ *Ĥad* ad eeqřeĥ x Řeahd inu akidem deg wussan n temzi nnem uca ad akidem ggeĥ ijj n Řeahd i řebda. ⁶¹ Xenni ad tidared deg ibriden nnem uca ad tesseđĥid xmi i ĥa tawyed yessmam nni myarent zzayem, *jmie* ak-d tinni timaĥuzin xam. Necc ad am tent wciĥ d yessim, *maca* war iĥi s webrid n řeahd nnem. ⁶² Ad ggeĥ Řeahd inu akidem uca ad tessned, aĥa Necc d SIDI, ⁶³ ĥima ad tidared dayes uca ad tesseđĥid uca war tarezzmed eemmarř ead aqemmmum nnem zi ssibbet n řefđiĥet nnem, xmi i ĥa ssesřaĥeĥ di tťwee nnem x marra min teggid!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Arcam n Řyedran n řidqiya

17¹ Yusa-dd ĥari wawař n SIDI, inna:
² “A mmis n bnađem, eawed ict n tĥajit n twafit u ewc ijj n umedy a i taddart n Israil,³ uca ini: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

Agider d ameqqran s wafriwen arezmen,
 daysen řewtad izararen ccuren s warric d tintat ifarzen,
 yusa-dd ĥar idurar n Lubnan

uca ikkes tuccent n tcejjart n tengelt,
⁴ aĥa azeĥif n řefruē nnes issendayen ikkes i-t,
 uca yiwi t ĥar ict n temmurt n ttijara
 uca issars i-t deg ict n tendint n isebbaben.

⁵ Iksi zi zzariēet n temmurt
 uca igga i-tt deg ijj n yeyyar *icna* i wezraē.
 Iksi tt, iĥzu tt
 am tcejjart n uřeřsaf ĥar waman aťtas.

⁶ Teĥmi-dd *zzariēet* uca tedweř d tazayart s řefruē wesseen
 ak-d trunku d aquđað
 nni zi dewřent tseđwin ĥar *ugider*,
 am tuĥa iĥewran nnes qqimen sadu nnes.
 Ammu i tedweř d tzayart nni issuffĥen tiseđwin
 uca tegga ad ssendyen ifetwan.

⁷ Tuĥa eawed ijj n ugider ameqqran nneyni,
 s wafriwen imĥaren d waťtas n arric,

uca xzar, tazayart tarra iżewran nnes ħares
uca tesswizzeđ tiseđwin nnes ħares
zeg iyyar mani t^ettwazzu
ħima agider ad as issessu.

⁸ Tuħa t^ettwazzu deg ijj n yeyyar isbeħ ztat i waman aħtas
ħima ad tessuffey tiseđwin uca ad tewc řyiġet
ħima ad tedweř d tazayart ccuren.

⁹ Ini: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI!

Ma ad iffey man aya mliħ?

Ma war ittekkes *ugider ameqqran* iżewran nnes

uca ad iqdeε řyiġet nnes

ařami i ħa tazey?

Wah ad tazey s marra tifray nni ħares ijemmyen,

war ittwaħdij *ead* uyiř ijehden niħ řħaci aħtas

ħima ad tt ssgaεeden zeg iżewran nnes.

¹⁰ Xzar, waxxa zżun tt, ma *xenni* ad teffeh?

Ma war t^ettizeħ xmi tt ħa iřqef usemmiđ n řħarb?

Wah, ad tazey x ieurar n řecraři mani dd-tyemmi.”

¹¹ Yusa-dd ħari wawař n SIDI, inna:

¹² “Ini řexxu i taddart iyewwıyen: ‘Ma war tessinem min enant tmesřayin-a?’

Ini: ‘Xzar, ajeġid n Babil yusa-dd ħar Urcalim uca iħtef ajeġid nnes d řħukkam
nnes uca yiwyi ten ħares di Babil. ¹³ Iħtef *εawed iijen* zi zzariεet igellden uca igga
akides ijj n řeahd uca yarra i-t ad iwc tajaġit u ayt n jjeħd di temmurt, aqa ikkes
i-ten, ¹⁴ ħima ad tiři tgeldit twađeε u war tessgiεeid ixef nnes, u ħima ad teħđa
řeahd nnes, ad teqqim t^ettbedda. ¹⁵ *Maca* netta iyewweħ xas, issekk ireqqasen
nnes ħar Miřra maħend ad as wcen iysan d *ijj n ubarru n* řgens. Ma ad iffey aya
mliħ? Ma izemmar ad yarweř wenni iggin aya? Ma izemmar wenni yarzin
řeahd ad yarweř?’ ”

¹⁶ “S tidett am ddareħ Necc, iqqar Sidi inu, SIDI: Deg wemcan *mani izeddey*
ujeġid nni t iggin d ajeġid, wenni zi isseħqar netta tajaġit *i d as ijuġ*, d wenni zi
yarz řeahd *i kides igga, aqa din* ħares, di řwest n Babil, ad immet! ¹⁷ War izemmar
Firεun s ijj n řeeskar ameqqran d ijj n wegraw imħar ad yegg uřa d ict n řħajjet
di tħweε nnes deg umenyi, xmi i ħa ssgaεeden ijj n řħiđ uca xmi i ħa bnan ijj n
wecbar maħend ad nıyen aħtas n iwdan. ¹⁸ Aqa isseħqar tajaġit umi yarza řeahd
i x iwca afus nnes. *Minzi* netta igga marra man aya, war ittrakkwař.”

17:15 lrm. 37:5

17:17 ‘iwdan’ - s Teibranit ‘řeemur’.

17:17 2 l.j. 25:1; lca. 29:3; ħaz. 4:2

¹⁹“S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: S tidett am ddarey Necc, tajağit i d ayi *ijjuğ* uca *xenni* isseħqar i-tt, uřa d řeahd i kidi igga uca *xenni* yarza i-t, ad teni-dd arrey x uzeğif nnes! ²⁰ Ad xas bezzeey tracca inu maħend ad yiři icarf di texceft inu. Ad t awyey řar Babil uca ad xas carrrey din zi ssibbet n řeydaret nnes i zi d ayi iydar. ²¹ Marra inni zzayes yarewřen *jmiε* ak-d marra řeeskar nnes, ad wđan s ssif, uca inni iqqimen ad ttwazeğeen řar marra isemmađ. *Xenni* kenniw ad tessnem belli Necc, SIDI, ssiwřey.”

²²“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad kksey *iji n ufetwi n* tuccent n tcejart n tengelt yueřan uca ad t zzuıy. Zeg uzeğif ak-d tseđwin nnes ad qeřeey ict n tseřta tarhef uca ad tt zzuıy x ijj n wedrar yueřan. ²³ Ad tt zzuıy x wedrar yueřan qaε di Israil. Tanita ad tawi tiseđwin uca ad tarr řyiğet, ad tedweř d tacejart n tengelt ijehden. Eřam kuř ijđad s eřam kuř afriwen ad zedyen sadu nnes, *wah* di tiři nnes ad zedyen nitni, ²⁴ uca ad ssnen marra ticejjura n yeyyar, aqa Necc, SIDI, ssehwiıy tacejjart yueřan uca ssgaeεdeıy tacejjart taquđadt, u ssiızeıy tacejjart tazeıyat uca arriıy tacejjart yuzıyen ad tnewwar. Necc, SIDI, ssiwřey uca ad t ggeıy.”

Kuř bnađem mes’ul x yixef nnes zzat i SIDI

18¹Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

²“Min kenniw yuıın ařami ad dd-tiwyem awař-a řar wuđem n temmurt n Israil uca teqqarem:

‘Ibabaten ccin ađiř asemmay uca tiıymas n warraw dewřent ĥarecwent’?

³S tidett am ddarey Necc, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: ‘*Uct xawem* mařa εemmarş ead ad tawyem awař-a di Israil! ⁴ Xzar, marra řeemur inu. Am řeemar n tbatat, uřa d řeemar n tmemmit inu. Řeemar nni ixđan, ad immet.

⁵Mařa ca n yijjen d amsegged *i yeğa*, ittegg řħeqq d min iseggdan, ⁶- war ittett *ddbayeħ* x idurar, war issgieeid tiřawin nnes řar imeıyđa *n lařnam* n taddart n Israil, war issefsid tamyart n umqarreb nnes u war dd-ittqarrib řar temıart nni iεezřen *umi xas idammen*, ⁷ war iħeřşar uřa d ijj, ittarra-dd ddiyyet i bu-amarwas, war ittkeccad, wenni iğuzen ittic as weırum nnes u wenni d aearyan issdduri i-t s warruđ, ⁸ netta war yareřteř s arriba niıy ad iksi arbeħ, afus nnes ittegg^wej x min war iseggdan, netta iħekkem nican jar weryaz d ijj n weryaz *nn eyni*, ⁹ iggur di tweřsa inu uca iħeřta lřarayıđ inu umi i řa yegg s řaman - , *xenni* aqa netta d amsegged, ad iddar s tidett, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

17:20 Irm. 4:12; 25:31; Ĥaz. 12:13; 32:3

17:21 Ĥaz. 5:10,12; 12:14; 16:40

17:24 ‘tacejjart’ - niıy ‘addag’ (‘iddagen’).

18:2 Irm. 31:29

18:6 Lawi 18:19,20 ; Ica. 57:7; 65:7

18:7 Uf. 22:21,26; Lawi 19:13; 25:14; Aewd. 15:7; 24:12; Ica. 58:7; Mt. 25:3

18:8 Uf. 22:25; Lawi 25:35,36

¹⁰“Mařa yejj-dd mmis d aceffar, wenni issizzařen idammen d wenni ittegg timesřayin-a, icten zi tmesřayin-a, ¹¹*waxxa* netta *s yixef nnes am tbabat* war ittegg timesřayin-a, - *maca* wanita ittett *tiwhibin* x idurar, issefsad tamyart n umqarreb nnes, ¹²iheřřar řmeskin d umezřuđ, ittkeccađ, war dd-yarri ddiyyet, issgaeead tiřřawin nnes ęar imeyđa n lařnam, ittegg ict n jjeifect, ¹³yareřteř s arriba, itteřteř arbeř -, ma *xenni* ad iqqim *mmis* wanita iddar? War ittyimi iddar, umi igga marra jjeayef nni. Ad ittwaney nican, idammen nnes ad xas iřin!”

¹⁴“Xzar, *mařa* ijj-dd ijj n mmis nni ittwařa marra ddnub nni ittegg babas, uca ixezzar *waha am* netta *s yixef nnes* war ittegg timesřayin nni, ¹⁵- *ixs ad yini* war ittett x idurar, war issgięeid tiřřawin nnes ęar imeyđa *n lařnam* n taddart n Israil, war issefsad tamyart n umqarreb nnes, ¹⁶war iheřřar uřa d ijj, war imennee ddiyyet, war ittkeccađ, ittic ayrum nnes i wenni ięužen, issdurri i uearyan s warruđ, ¹⁷ittagg^wej s ufus nnes x umezřuđ, war ikessi arriba d warbeř, ittegg s tsegda uca iheřřa tiweřřa inu -, aęa mmis wanita war ittmetti zi ssibbet n řmueřiyet n babas. Ad iddar s tidett. ¹⁸Babas ad immet di řmueřiyet nnes, x umi igga bezzez *x iwdan* s řexcunct, ikeccę agřa uca igga min war iřřin di řwest n řgens nnes.”

¹⁹“*Maca* kenniw teqqarem: ‘Mayemmi mmis war ikessi řmueřiyet n babas?’ *Minzi* mmis tuęa ittegg řheqq d tsegda uca iħđa marra tiweřřa inu uca igga i-tent, *s uya* ad iqqim iddar s tidett. ²⁰Řecmar nni ixđan, ad immet. Mmis war ikessi ca řmueřiyet n babas uca babas war ikessi ca řmueřiyet n mmis. Tasegda n umsegged ad tiři x yixef nnes u tuęeffna n ueeffan ad tiři x yixef nnes.

²¹*Maca* mařa aęeffan idweř-dd zi ddnub nni igga, ad iħđa marra tiweřřa inu uca ad yegg řheqq d tsegda, *xenni* ad iqqim iddar s tidett, war ittmetti ca.

²²Marra ięeddiyen nnes nni igga, war d as ttwařessben ca. S tsegda nnes nni igga, ad iddar. ²³Ma ad arđiy s tidett řmewt n ięeffanen, iqqar Sidi inu, SIDI? Ma netta war *ittyimi* iddar xmi dd i ęa idweř?”

²⁴“*Maca* mařa amsegged iheyyed x tsegda nnes uca ad igg ddeę elahřsab marra jjeayef nni ittegg ueeffan, ad igg *amenni* uřa d netta, ma *xenni* ad iqqim iddar? War tettwaęqarř *ead* marra tasegda nni igga. S řeydaret nnes i zi iydar u s ddnub nnes i zi iddenb, s yina ad immet.”

²⁵“Teqqarem *eawed*: ‘Abrid n SIDI war ięi ca nican!’. Sřem , *a* taddart n Israil, ma abrid inu war ięi nican? Ma war ģin *s tidett* aęa ibriden nwem war seggm en? ²⁶Mařa iheyyed umsegged x tsegda nnes uca ittegg ddeę u s man aya ad immet, *xenni* ad immet di ddeę nnes nni igga. ²⁷*Maca* mařa ueeffan idweř-dd

18:19 Aęwd. 24:16; 2 Ij. 14:6; 2 Im. 25:4

18:23 Ĥaz. 33:11

18:25 Ĥaz. 33:17,20

zi tmeġġa nnes tieffanin nni igga, uca ad igg řħeqq d tsegda, *xenni* ad yarr řεmar nnes ad iqqim iddar. ²⁸ Idweř ittwařa uca idweř-dd zi marra iεeddiyen nnes nni igga. Ad iddar s tidett, war ittmetti ca. ²⁹ Inni zi taddart n Israil qqaren: ‘Abrid n SIDI war iseggem!’ Ma ibriden inu war seggmen, *a* taddart n Israil? *D tidett* ma war ġin ibriden nwem war seggmen? ³⁰ S uya Necc ad xawem carreeġ, *a* taddart n Israil, kuř ijj anect ibriden nnes, iqqar Sidi inu, SIDI. Eeqbem, dewřem-dd zi marra iεeddiyen nwem, *xenni* war t’ttiři řmuεřiyet nwem d ssibbet *εad* i dd-yiwyen řmuεřiyet i kenniw. ³¹ Nđarem řmuεřiyet nwem i zi tεeddam uca ggem uř nwem d amaynu u buħbeř nwem d amaynu. Mařar i ya temmtem, *a* taddart n Israil? ³² Minzi Necc war arđiy di řmewt n wi i ya yemnten, *ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI, dewřem-dd uca ddarem.”.

Izři n wecđan x řħukkam n Israil

19¹“Cek, sgaεeed ijj n yeźri n wecđan x řħukkam n Israil,² uca ini:

‘Mammec tuya tezeř yemmatwem,
am teyradt tezeř jar teyradin.

Tessyem imezyanen nnes jar wayraden imezyanen!

³ Nettat tesyem ijj zeg imezyanen nnes.

Wanita idweř d ayrad amezyan,
iřmed ad icarreg taymart nnes,
εad iwdan icca i-ten.

⁴ Řami sřin řegnus man aya,
ħebbsen t di tesraft n texceft nsen,
uca iwyen t s sennarin *deg wenzar nnes* řar temmurt n Miřra..

⁵ Umi teźra aqa asitem nnes iruħ, ibđeř,
xenni teksi ijjen zeg imezyanen nnes,
uca igga i-t d ayrad amezyan.

⁶ Wanita tuya iggur jar wayraden,
uca idweř d ayrad d amezyan,
iřmed ad icarreg taymart nnes,
εad iwdan icca i-ten.

⁷ Netta iřseb tijař nsen,
yareddeğ tineddam nsen,
ařami tsusem temmurt d marra min dayes zi ssibbet n řħess n uzehhar nnes.

18:30 Mt. 3:2

18:31 Irm. 32:39; Ĥaz. 11:19; 36:26

18:32 Ĥaz. 33:11

19:4 2 Ij. 23:33; Irm. 22:11

⁸ Xenni ssbedden xas řegnus zi temmura i d as dd-innđen,
uca bezzeen xas tracca nsen.
Třfen t di tesraft n texceft nsen.

⁹ Nitni bellēen xas deg ijj n řeqfez s tsennarin *deg wenzaren nnes*,
ħima ad t awyen ħar ujeğid n Babil.
Nitni iwyen t di lqeleat,
ařami war ittweiseř *ead tmijja nnes x idurar n Israil.*”

¹⁰ “Tuħa yemmac am tzayart di řweqt n arraħet nnek,
tettwazzu ħar waman ařas.
Tuħa s řyiğet u s wařas n tseđwin,
zi ssibbet n wařas n waman.

¹¹ Tuħa ħares tiseđwin ijehden amecnaw izeğad n řħukkam.
Trunku *n yijjen* zzayes igaeēed jar iseynuten,
uca s řueřa nnes ittwařar nican,
s wařas n řefruē nnes.

¹² *Maca tazayart t’ttwařee s uduqgez n wesear*,
temmendar ħar temmurt,
uca asemmiđ zi ccarq yuřey řyiğet nnes.
Arřen uca uřyen řefruē nnes ijehden.
Timessi tecca i-ten.

¹³ Řexxu zřun t di řexřa,
deg ict n temmurt yuřyen u iffuden.

¹⁴ Teffey-dd tmessi zeg ict n tseřta ijehden zi jar tzermin nnes,
tecca řyiğet nnes,
ařami war ħares teqqim ead tseřta ijehden,
uřa d azeğad maħend ad iħkem.

Wa d ijj n yezri n wecđan uca ad idweř d ijj n yezri n wecđan *s tidett.*”

Ayewwey n Israil

20¹ Deg usegg^was wiss sebaē, deg uyur wiss xemsa, deg wass wiss ēcra n uyur, imsar aqa usin-dd **iryazen zeg imyaren n Israil**, maħend ad sseqsan SIDI, uca qqimen zzati. ² Yusa-dd ħari wawař n SIDI, inna:

³ “A mmis n bnađem, siweř ak-d imyaren n Israil, uca ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ma tusim-dd maħend ad ayi tesseqsam? S tidett am ddarey Necc, war kenniw ttejjij ad kidi temcawaren, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’ ⁴ Ma tersed ad xasen tħekmed, ma tersed ad xasen tħekmed, *a* mmis n bnađem?”

Scen asen jjeayef n řejdud nsen.⁵ uca ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Deg wass nni di ixđarey Israil, ssgaedeŷ Necc afus inu, *juĵey* i zzariet n taddart n Yaęqub uca ssecney ixef nnes ęarsen di temmurt n Miřra. Necc ssgaedeŷ afus inu di ttwew nsen, nnię: Necc d SIDI, AREBBI nwem..⁶ Deg wass nni ssgaedeŷ asen afus inu *juĵey*, maĥend ad ten ssuffęey zi temmurt n Miřra ęar temmurt nni ixđarey Necc i nitni, *tammurt* ifeŷyđen s uyi d tamment, aqa-tt d talwizt jar marra timmura.⁷ Nnię asen: Ejj kuř ijj ad immenđar nneawat nnes n řřanam zzat i tiťtawin nnes, ittxeřša war ssxemmijem nitni ixef nwem s imeyđa n lařnam n Miřra, Necc d SIDI, AREBBI nwem.’ ”

⁸ “*Maca* nitni ęewwęen xafi uca war xisen ad ęari dd-sřen. War nđaren nneawat nsen n řřanam zzat i tiťtawin nsen *u* war jjin imeyđa nsen n řřanam *nni dd-iwęen* zi Miřra. *Xenni* nnię ad xasen zeęeęy asear inu maĥend ad xasen kemmřey ľyađab inu di řwest n temmurt n Miřra.⁹ Necc ggię t di ttwew n Yišem inu ařami wanita war ittwasfed zzat i tiťtawin n řęgnus nni tuęa zedđęen jar asen, i umi secney ixef inu zzat i tiťtawin nsen xmi ten ssuffęey zi temmurt n Miřra.

¹⁰ Ssuffęey ten-dd zi temmurt n Miřra uca nedheę ten ęar řexřa..¹¹ Wcię asen tiweřša inu uca ssargbeę ten x lfarayıđ inu, i zi i ęa iddar bnadem nni zžaysent i ęa yeggen..¹² Wcię asen eawed ussan inu n ssebt maĥend ad iřin d řeęřamet jar ayi d nitni, ĥima ad ssnen, aqa Necc d SIDI wenni ten issqeddsen..

¹³ *Maca* taddart n Israil tęewweę xafi di řexřa. Nitni war uyuren ca elahřab tiweřša inu uca mmenđaren lfarayıđ inu i zi i ęa iddar bnaden nni tent iggin, uca nitni sseięten ussan n ssebt inu ařami tuęa xsey ad xasen farręey asear inu di řexřa ĥima ad xasen qđię..¹⁴ *Maca* Necc ggię t di ttwew n Yišem inu, ĥima wanita war ittweiseięit ca zzat i tiťtawin n řęgnus nni tuęa ittwawin umi ssuffęey *taddart n Israil* zi *Miřra*.¹⁵ Necc ssgaedeŷ afus inu đidd nsen di řexřa *uca juĵey* aqa war ten ttawyey ęar temmurt nni d asen wcię, tammurt ifeŷyđen s uyi d tamment, tenni yeęan d talwizt n marra timmura,¹⁶ minzi nitni nđaren lfarayıđ inu, war uyuren di tweřša inu u sseięten ussan inu n ssebt, maęar uř nsen idfar imeyđa nsen n řřanam.¹⁷ *Maca* semĥey asen di tiťtawin inu ařami Necc war ten areddęey u war xasen qđię di řexřa.”

¹⁸ “Necc nnię i iĥenjiren nsen di řexřa: War tteggurem di tweřša n ibabaten nwem uca war ttetťfem di lfarayıđ nsen uca war tessxemmajem ixef nwem s imeyđa nsen n řřanam.¹⁹ Necc d SIDI, AREBBI nwem! Uyurem di tweřša inu u ĥđam lfarayıđ inu uca ggem zžaysent.²⁰ Sqeddsem ussan inu n ssebt, *maĥend*

20:4 Ĥaz. 22:2; 23:36

20:5 Uf. 3:8; 4:31; 6:7

20:10 Uf. 13:18

20:11 Lawi 18:5; Rum. 10:5; Gal. 3:12

20:12 Uf. 20:8; 31:13-17; 35:2

20:13 Uf. 16:28

ad iřin d řeřamet jar ayi d kenniw řima ad tessnem belli Necc d SIDI, AREBBI nwem. ²¹ *Maca* ead arraw řewwřen xafi, war gguren di tweřša inu u war řdin lfarayıř inu mařend ad daysent uyuren, min zi bnađem nni tent itteggen ad zwaysent iddar. Nitni sseıřten ussan inu n ssebt *ařami* nniř, ad xasen farryey asear inu mařend ad asen kemmřey *ammu* ařđab inu di řexřa. ²² Necc arriř-dd afus inu *i tuya isswiřzađen řidd nsen*. Ggiř t di řtwee n Yisem inu, řima war ittwasexmij *Isem inu* zzat i řitřawin n řegnus, *mayar* zzat i řitřawin nsen sşuffřey ten-dd zi Miřra.”

²³ “*Eawed* ssgaedeř afus inu di řexřa, *jjuřey* ad ten bezzey řar řegnus u ad ten sşuzzareř di temmura, ²⁴ minzi war gguren di lfarayıř inu, *maca* nđaren tiweřša inu uca sseıřten ussan inu n ssebt, u *minzi* řitřawin nsen đeffarent awarni i imeyđa n řřanam n ibabaten nsen. ²⁵ *Xenni* Necc wciř asen tiweřša war iřřin d lfarayıř i zi war zemmaren nitni ad đdaren. ²⁶ Necc sşxemjey ten s tewhibin nsen umi nitni arrin marra min yarezmen řemřawet *d amezwaru* ad yekk timessi, řima Necc ad ten teřřiř ařami i řa sşnen aqa Necc d SIDI.”

²⁷ “S uya, *a* mmis n bnađem, siweř ak-d taddart n Israil, uca ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Uřa s man aya tuya řejđud nnek řtceqqafen dayi umi tuya dayi ředdaren ařřas. ²⁸ *Řami* ten ssidřey di temmurt tenni x ssgaedeř afus inu mařend ad ten řt weř, xezzen nitni řar kuř tawriřt yuřan u řar weřřar imcubbcen uca iwyen řin řiřarřa nsen u qedđmen řin tiwhibin nsen *i d ayi* searen, u qedđmen řin arriřet nsen itřfuřen u seyřben řin tiwhibin nsen u seyyeb.’ ²⁹ *Xenni* nniř asen: ‘Man řgaedeř nni řar i řa trařem?’ Isem nnes ‘Bamah’, *ixs ad yini ‘Řgaedeř’*, ař ass-a.”

³⁰ “S uya, ini i taddart n Israil: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ma tessxemjen kenniw ixef nwem x simant n webrid n řejđud nwem uca tessřessadem ixef nwem uřa d kenniw am řđeffaram nneawat nsen n řřanam, ³¹ am *yarsen* tessgaedem tiwhibin nwem, *u* am tessekkem iřenjiren nwem x řmessi, tessxemmajem ixef nwem s imeyđa nwem n řřanam ař ass-a? Ma Necc *xenni* ad kenniw jjeř ad ayi tesseřsam, *a* taddart n Israil? S řidett am đdareř Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, Necc war řtjijř kenniw ad ayi tesseřsam! ³² Min đđ-igaeden di buřbeř nwem, war itřiři, min teqqarem kenniw: Neccin ad niři am řegnus u am řqebbař n temmura umi i řa nebeđ *řřanam* n ukeccuđ d weřru.’ ”

³³ “S řidett am đdareř Necc, iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad xawem řellřey s ufus ijeřden u s uyiř isswiřzađen u s ufarřey n wesear *inu*! ³⁴ Mařar Necc ad kenniw sşuffřey zi řegnus uca ad kenniw đđ-ssmuney zi temmura mani di řttwabezzem kenniw, s ufus ijeřden d uyiř isswiřzađen u s ufarřey n wesear *inu*. ³⁵ Ad kenniw awyey řar řexřa n řegnus, uca řin ad xawem řekmey, uđem d uđem. ³⁶ Amecnaw mammec řekmey x řejđud nwem di řexřa n temmurt n

Mišra, ammu i xawem ya ħekmey, iqqar Sidi inu, SIDI.³⁷ Ad kenniw ssekkey sadu uzeğad *n umeksaw* uca ad kenniw ssidfey di tarbiyyet n Řeahd.³⁸ Necc ad zwaywem ssuzzarey imyewwayen d yenni xafi ittæddan. Necc ad ten ssuffyeş zi temmurt n řyubbiyet nsen mani zeddyen am ibarraniyyen, *maca* war ddtikkwiđen ca yar temmurt n Israil. *Ammu* i ya tessnem belli Necc d SIDI.”

³⁹“Uca kenniw, *a* taddart n Israil, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, ejj kuř ij ad yuyur yar imeyda nnes n řşanam. *Maca* awarni as, ad yari tesřem s tidett. War tesseigitem ead Isem inu s tewhibin nwem d imeyda nwem n řşanam.⁴⁰ Minzi x wedrar inu iqeddsen, x wedrar yueřan n Israil, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, din ad ayi tsexar qaę taddart n Israil, marra nitni. Din ad xasen arđiy uca din ad ttarey tiwhibin nwem n usgaęeed uřa d tmenzut n min i ya tessgaęedem zi marra tiwhibin nwem iqeddsen.⁴¹ Necc ad xawem arđiy zi ssibbet n arrihet ittfuřen xmi kenniw i ya suffyeş zi řegnus u ad kenniw ssmuney zi temmura mani kenniw bezzey uca ad ttwasqeddsey zwaywem ztat i-t tiřawin n řegnus⁴² uca ad tessnem belli Necc d SIDI, řami kenniw dd-iwyey eawed yar temmurt n Israil, yar temmurt x tenni umi sswizzdey afus inu, *juęey* ad tt wcey i řejdud nwem.⁴³ Din ad tidarem ibriden nwem d marra timegga nwem nni zi tessxemjen ixef nwem uca kenniw ad tcarhem ixef nwem zi ssibbet n marra timegga nwem ięeffnen i teggim.⁴⁴ Kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI, řami ggiy akidwem di řřwee n Yisem inu, *uca* war ięi ełahşab ibriden nwem ięeffnen, *u war ięi* ełahşab timegga nwem iyeccen, *a* taddart n Israil, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Řřukm x temmurt n ljanub

21¹Yusa-dd yari wawař n SIDI, inna:

²“A mmis n bnadem, egg udem nnek yar ljanub. Ejj *awařen nnek* ad udumen jjihet n ljanub. Nabb đidd i wezřar n yeyyar di *Temmurt n* Ljanub.³ Ini i wezřar n *Temmurt n* Ljanub:

‘Seř i wawař n SIDI: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad ssaręey dayem ict n tmessi, tenni i ya iccen kuř tacejjart tazizawt u kuř tacejjart yuzřen. Aceęeęař n řeabuw war ittwaxessi u s uya ad ttwacemđen marra iyembab zi ljanub ař ccamal,⁴ uca marra iwdan d řmař ad řaren aqa Necc, SIDI, d wenni issarřen *timessi*. War t’ttwaxessi ca.’ ”

⁵Nniy necc: “A, Sidi inu, SIDI, ead nitni qqaren xafi: ‘Ma war issiweř netta s řřuja n twafit *waha?*’ ”

21:2 ‘azřar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

21:3 Lk. 23:31

21:4 ‘marra iwdan d řmař’ - s Teibranit ‘marra aysum’.

Šsif n SIDI x Urcalim

⁶Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, inna:

⁷“A mmis n bnađem, egg uđem nnek ɣar Urcalim uca ejj *awařen nnek* ad udumen ðidd i Tzawiyyin Iqeddsen uca nabb ðidd i temmurt n Israil ⁸uca ini i temmurt n Israil ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

Xzar, aqa ɣarek, uca Necc ad dd-jebdeɣ šsif inu zeg ufurru n weyřaf nnes uca ad qeđeey am umsegged am uęeffan. ⁹Minzi ad qeđeey am umsegged am uęeffan, s uya ad dd-iffey šsif inu zeg ufurru n weyřaf nnes, ðidd i marra *inni ɣarsen arrimet n* weysum, zi ljanub ař ccamal, ¹⁰uca marra *inni ɣarsen arrimet n* weysum ad ssnen, belli Necc, SIDI, jebdeɣ šsif inu zeg ufurru n weyřaf. Eemmarř war *ɣares* dd-iddikkwiř.’ ”

¹¹“*Maca* cek, *a* mmis n bnađem, syunfa, syunfa zzat i tiřřawin nsen s tejsinnatin ttwarzent d tarzugi. ¹²Ad imsar xmi d ac i ɣa inin: ‘Maɣar tessyunfid *ammu?*’, aqa cek ad tinid: ‘Zi ssibbet n min sřiy, maɣar ad dd-ɣas uca kuř uř ad ifsi u marra ifassen ad heyyfen u marra buřbeř ad yarxu u marra ifadden ad ardben am waman. Xzar, ad dd-ɣas uca ad yiři, *ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.*’ ”

¹³Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, inna:

¹⁴“A mmis n bnađem, nabb uca ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI!’ Ini:

‘Šsif, šsif, aqa ittweiseqđeę u ittwasuyda.

¹⁵Ittwaseqđeę mařend ad iɣarř tiɣarřa, ittwasuyda mařend ad illelec.

Niɣ ittxeřřa i neccin ad nfarreř, *ad nini*: azeğad n mmi isseřqar kuř akeccuđ *nneyni*..

¹⁶Immewc mařend ad ittwasuyda, mařend ad t řřfen deg ufus.

Šsif ittwaqđeę u ittwasuyda mařend ad ittwagg deg ufus n umenyiw.

¹⁷Syuyy uca trud, *a* mmis n bnađem, maɣar ad yiři x řgens inu, ad yiři x marra řřukkam n Israil.

21:12 Irm. 6:24; 49:23; Ĥaz. 4:17; 7:17

21:15 ‘mmi’ - aqa-t d Yahuda (*xzar Amz. 49:9*) ‘azeğad’ - aqa-t d azeğad (*n řřulta*) n Yahuda (*xzar Amz. 49:10*). Deg Amz. 49:10 nettaf aqa azeğad-a war dd-ittwakkes zi Yahuda. Řexxu Ĥizqiyal, umi řgens issen aqa ixš ad iřřef di lwaed-a, isseqsa ‘Ma ad teqqim řřulta n Yahuda am mamecc d as ittyiř i řgens x dsas n lwaed niɣ lla? Minzi nitni qqaren s yixef nsen ‘azeğad n mmi isseřqar kuř akeccuđ (*nneyni*)’, ixš ad yini lwaed ad iqqim uca ajeğid n Babil (=ssif) war d aney izemmar. Xenni yarra-dd SIDI belli řgens n Yahuda ad ittwařqef s šsif n ujeğid n Babil u Netta ad ten issuffey di tmeřbast ɣar Babil, maca lwaed i Yahuda di Amz. 49:10 ad iqqim uca ad ittwakemeř di Lmasiř wenni dd i ɣa ittwaxeřqen awarni eřayen 500 n isegg^usa di Bayt-Lařm, tandint n Yahuda, zi Arruř Iqeddsen, zeg ueeddis n Maryam, tenni tuɣa ittwaqxben i Yusuf. Yusuf d Maryam tuɣa-ten s tnayen idsen zi twacunt n Dawud, zeg ict n twacunt igellden, waxxa Udayen war ɣarsen ajeğid zeg yixef nsen di řweqt nni maɣar Hirudus zi Idum tuɣa d ajeğid x řumur n Irumaniyyen.

Aqa mmewcen i ssif *munen* ak-d řgens.

Xenni wwet x tmeřsađt nnek.

¹⁸ *Minzi* ssif ittwaqeđeb.

Uca mana, mařa ssif nni issehqaren *marra akeccud*,
war dd-ittis ca?’,

ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.”

¹⁹ “Cek, *a* mmis n bnađem, nabb, uca wwet ifassen ijj deg wenneyni, mařar ssif ad iwet tnaen, *wah*, třata n imuren. Aqa-t d ssif n yenni ittwanen, ssif n umeqqran nni ittwaney, wenni řarsen ittadfen, ²⁰ ĥima *xenni* uř ad ifsi uca ad mmarenyent teenkrifin. Řeqđee n ssif ggıy t x marra tiwwura nsen. Ay, aqa iwjed maĥend ad illelc, aqa ittwaĥebb-dd zeg ufurru n weřřaf maĥend ad iř arř. ²¹ Smun jjeĥd nnek, qess řar yeffusi, bedd, qess řar uzeřmađ, arr řeqđee nnek mani ma tessed. ²² Uřa d Necc ad wtey ifassen inu ijj deg wenneyni, uca ad ssareyyĥey ařear inu. Necc, SIDI, aqa ssiwřey.”

²³ Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

²⁴ “Cek, *a* mmis n bnađem, egg tnaen n ibriden zi mani dd i řa yas ssif n ujeđid n Babil. Zeg ict n temmurt ad ffyen nitni s tnaen idsen. Nqec ijj n uciyyar řar *ubetřtu* n webrid, nqec *i-t* řar *ubetřtu* n webrid řar tendint. ²⁵ Ad tneyced abrid s manis dd i řa yas ssif řar Rabba n ayt n řammun, u řar Yahuda ař daxeř di tendint ittwasjehden: Urcalim. ²⁶ *Minzi* ajeđid n Babil ad ibedd řar mani farqen ibriden, řar *ubeddu* n tnaen n ibriden nni maĥend ad iezzem. Ad izzerz řřitcat n řqewř, ad isseqsa řexyařat n řřanam, ad ixzar tsa. ²⁷ Deg ufus nnes yeffusi yusa-dd ugezzen ‘Urcalim!’, maĥend ad *din* yegg icarriyyen n wedham, maĥend ad yarzem aqemmmum *nnes* s iyuyyan n wenyi, maĥend ad issgaeed tmijja *nnes* s iyuyyan n umenyi, maĥend ad igg icarriyyen n wedham đidd i tewwura, maĥend ad yegg acbar, maĥend ad igg lbarajat. ²⁸ Man aya ad řarsen yiři am ugezzen iyeccen, *mařar nitni* aqa řarsen tijařatin imetnen, *maca* Netta ad ieqeř x řmueřıyyet nsen maĥend ad ttwařřfen *nitni*.”

²⁹ “S uya, ammu i iqqar Sidi inu SIDI: *Minzi* tesseeqıřem x řmueřıyyet nwem umi ieeddiyen nwem ttbanen nican, xmi ttwařarren ddnub nwem s marra min t’tteggem, *wah* *minzi* tsseeqıřem *x řmueřıyyet nwem*, *s uya* ad kenniw řřfen s ufus. ³⁰ U cek, aeffan iyezzmen i řmewt, *cek*, *a* ajeđid n Israil, wenni ass nnes ad dd-yas di řweqt n řřsab aneggaru n řmueřıyyet, ³¹ ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Kkes arezzet nni, kkes ttaj nni. *Ammu* war ittiři ead. Min isseĥwan, ad

21:17 Ĥaz. 6:11; 7:27

21:18 İca. 1:5; İrm. 6:28-30

21:20 Ĥaz. 21:32

21:27 Ĥaz. 4:2; 17:17

ittwasueřa, u min issuēřan, ad dd-ittwasehwa. ³²Ad arrey aya d řxarbet, d řxarbet, *wah* ad t arrey d řxarbet. Uca uřa d wa *marra*, war ittiři ead ař dd i ya yas wenni yar ięan řřeqq uca Necc ad as t wcey.”

Šsif n SIDI x Iεammuniyyen

³³“U cek, *a* mmis n bnađem, nabb uca ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, x ayt n εammun u x useřqar nsen, ini: Šsif, šsif ittwaĵebd-dd, ittwasuyda maĵend ad yecc, maĵend ad ilellec, ³⁴- waxxa nitni ttwařan ict n tmezriwt war ięin, waxxa nitni ttgezzen ijĵ n ugezzen issxarriqen - , *aqā šsif ittwaĵebd-dd* maĵend ad cek yarr yar irawen n iεeffanen ittwasnuqqben nni zi dd-yusa wass nsen di řweqt n řřhsab aneggaru n řmuēřiyet. ³⁵Arr *šsif* yar ufurru n weyřaf nnes. Deg wemcan mani dd-tettwaxeřqed, di temmurt n řařeř nnek ad cem ĵekmey. ³⁶Ad xam zeęeę wesxeđ inu, s tmessi n uduqqez *n ufugem* inu ad xam řuđeę uca ad cem ggeę deg ufus n ayt n bu-ęezzu nni issnen ad deęen. ³⁷Ad tiřid d macca i tmessi, idammen nnek ad ten šsizzřen di řwest n temmurt. War t’ttiři qaē řidaret dayek, maęar Necc, SIDI, aqa šsiwřeę.’”

Ddnub n Urcalim

22¹Yusa-dd ĵari wawař n SIDI, inna:
²“Cek, *a* mmis n bnađem, ma tixed ad tĵekmed, ma tixed ad tĵekmed x Tendint n idammen? Scen as *xenni* ĵĵeayef nnes, ³ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

Cem, a tandint, tenni issizzřen idammen di řwest nnes, ařami dd-tiweđ řweqt nnes, nni iggin imeyđa n řřanam x yixef nnes maĵend ad zžaysen tessexmej ixef nnes! ⁴S idammen nni tessizzřed, tdewřed s umarwas, u s imeyđa n řřanam nnem nni teggid, aqa tessxemjed ixef nnem, tessiwđed ussan nnem uca trehhged ař iseggwusa nnem. S uya wcię cem i řegnus i useřqar, u i temmura i ustehzi. ⁵Inni yudsen d yenni iggwejen ad zžayem stehzan, *cem, a* tamexmujt n yisem d *tenni* iccuren s uxarweđ!

⁶Xzar, řřukkam n Israil tuęa aten dayem, kuř ijĵ ak-d ĵĵehd nnes, **maĵend ad šsizzřen idammen**. ⁷Sseřqaren babatsen d yemratsen dayem, ggin s uęiř ak-d ubarrani di řwest nnem, ĵřsaren ayuĵiř d tajač i dayem. ⁸Min ięan iqeddsen i Necc, aqa tesseřqared t, uca ussan n ssebt inu tesseigted i-ten.

⁹Imceqqafen tuęa aten dayem **maĵend ad šsizzřen idammen**, uca qqimen ccin x idurar nni *dinni* ĵarem. Aqa ggin řefđiĵet di řwest nnem. ¹⁰Nitni šsearran řear n babam nni din ĵarem, u tenni tuęa texmej umi xas idammen, aqa

22:2 Ĵaz. 20:4; 23:36

22:4 2 ĵj. 21:16; Ĵaz. 5:14; 20:30,31

22:9 Ĵaz. 18:6,11

yeŝben tt dayem.¹¹ Ijjen igga nnei ak-d tmeṭṭut n wajjar nnes, uca ijjen nneyni issexmej tamɣart n mmis, *ittegg* řefdiḥet *akides*, uca *ewawed* ijjen nneyni iṣṣeb ućmas, yeġis n babas, *din* ɣarem..

¹² Aqa ṭṭfen zzayem arrecwet, **maḥend ad ssizzřen idammen**, teksid arriba d arbeḥ, uca tbeejed ajjar nnek s uyiř, maca t'ettud ayi, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.

¹³ Xzar, wtiɣ ifassen inu ijj deg wenneyni zi ssibbet n ubeesej i teggid u zi ssibbet n idammen nni issizzřen di řwest nnem..¹⁴ Ma ad iqqim uř nnem imten? Ma ad iřin ifassen nnem jehden deg wussan nni di i ɣa ggeɣ *min iġan* diidd nnem. Necc, SIDI, aqa ssiwřeɣ uca ad t ggeɣ..¹⁵ Ad cem ssuzzzareɣ jar řegnus uca ad cem bezzeeɣ x temmura, u ad ssbeddeɣ taxmuji nni zzayem *dd-iffyen*..¹⁶ *Ammu i* ɣa t'ettwasieġted zeg yixef nnem zzat i tiṭṭawin n řegnus u cem ad tessned belli Necc d SIDI.' ”

¹⁷ Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, inna:

¹⁸ “A mmis n bnađem, inni n taddart n Israil dewřen ayi am kuffu. Marra nitni dewřen d nnḥas d istanyu d wuzzař d řexfif di řwest n tefqunt, aqa aten dewřen kuffu n nnuqart..¹⁹ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Minzi marra kenniw tdewřem am kuffu, s uya, xzar, Necc ad kenniw ssmuney di Urcalim. ²⁰ Axmi yarwen nnḥas d istanyu d wuzzař d řexfif di tefqunt ḥima ad xasen ceeseřen timesi maḥend ad ssfesyen man aya *marra*, ammu i *kenniw* ɣa ssmuney deg weyḍab inu u deg wesear inu. Ad kenniw ssarseɣ dinni uca ad kenniw ssfesyeɣ.

²¹ Necc ad kenniw ssmuney uca ad xawem řuḍeɣ s tmessi n uduqqez inu *n ufugem* ařami kenniw ad t'ettwasesyem di řwest nnes. ²² Axmi ssfesyen nnuqart di tefqunt, ammu i ɣa t'ettwasesyem kenniw dayes uca ad tessnem aqa Necc, SIDI, ssfaryeɣ xawem asear inu.’ ”

²³ Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, inna:

²⁴ “A mmis n bnađem, ini as: ‘Cem d tammurt nni war ittwasizdigen, *tammurt* břa anzar ijehden deg wass n wesxeḍ. ²⁵ Aqa din ict n tmeemuć n nabiiyyen *nnes* di řwest nnes. Amecnaw ayrad izehharen iřarḍ taymart nnes, *ammu i* ccin nitni řeemur. Kksen *min iġan d* taxabect d min iɣřan. Nitni arnin tijjař nnes di řwest nnes..²⁶ Ikehhanen nsen sseieġiten Ccariea inu uca ssxemmajen timesřayin inu iqeddsen. Nitni war farrzen ca jar min iqeddsen d min

22:10 Lawi 18:8,19; Ĥaz. 18:6

22:11 Lawi 18:15,20; Irm. 5:8

22:13 ‘ubeesej ... idammen’ - s Teibranit ‘ubeesej nnem ... idammen nnem’.

22:13 Ĥaz. 21:22

22:14 Ĥaz. 17:24

22:15 Ĥaz. 12:14,15

22:18 Ica. 1:22

22:25 Mt. 23:14

ittwaseiġten, war sscanan ca lfarq jar min ixemjen d min izdigen uca belleen uġra d titġawin nsen i wussan inu n ssebt, uca *ammu* ttwaseiġeġ di řwest nsen..²⁷ Řĥukkam di řwest nnes aqa amecnaw uccanen nni icarrgen taymart maĥend ad ssizzřen idammen u maĥend ad areddġen řeemur ĥima ad beeejen ař mezr i..²⁸ Inabiyyen nnes dřen ten s jjiř yuzyen. Nitni ttwařin řyecc uca ggın xasen s uezzem issxarriqen, qqaren: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI!, *am* SIDI tuya war ini walu..²⁹ Řgens n temmurt igga bezzez *x iwdan* s řexcunct, keccden takeccađt, ĥeřşaren řmeskin d umezřuđ, uca deġen abarrani břa ma *yarsen yiři* řĥeqq..³⁰ Arzuq jar asen ijj n weryaz nni i ya issbedden ijj n řĥiđ uca ad ibedd di tazzit di řtwee n temmurt ařami war tt taredġeġ, maca war t ufıy..³¹ S uya ssfaryeġ xasen asxeđ inu. S tmessi n uduqqez inu *n weyđab inu* qđiġ xasen, abrid nsen arriġ t x uzeġif nsen!', *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Uhula d Uhuliba

23¹ Yusa-dd ġari wawař n SIDI, inna:
² “A mmis n bnadem, tuya *din* tnayen n temyarın, yessis n ict n temyarıt.
³ Nitenti ssfesdent ixef nsen di Miřra, di temzi nsent ssfesdent ixef nsent. Din tuya eebzent deg idmaren nsent uca din ĥadan ibbac nsent ieuzyren..
⁴ Ismawen nsent tuya Uhula, tameqqrant nsent, d ućmas Uhuliba. Nitenti dewřent inu uca urwent iĥenjiren d řenjirin. Ina d ismawen nsent: Samarya d Uhula, u Urcalim d Uhuliba.
⁵ Uhula tessesfed ixef nnes ġari u teeceq inni tt ittexasen, ayt n Accur, jjiran *nnes*.
⁶ Nitni arđen arruđ adeĥmi, řĥukkam d imdebbaren, marra iĥudriyyen iceneen, imnayen nni yenyin s uyis.
⁷ S farq-ccyeř nnes tewca ixef nnes i nitni, ġar řemxeyyar n ayt n Accur, ġar marra nitni uca nettat t^ettwasexmej s marra wi t^ettexs, s marra imeyđa nsen n řřanam.
⁸ Nettat war teji farq-ccyeř nnes ak-d Imiřriyyen, minzi di temzi nnes řtšen akides uca ĥadan ibbac nnes ieuzyren uca ssfaryen xas farq-ccyeř nsen.
⁹ S uya wciġ tt deg ufus n yenni tuya tt ittexasen, deg ufus n ayt n Accur i tuya teeceq..
¹⁰ Nitni ssearran řear nnes uca kksen iĥenjiren nnes d řenjirin nnes uca nřin tt s ssif. Tedweř as ijj n yisem war icniē jar temyarın uca nitni ssiwđen xas řeĥkamat.”
¹¹ “*Umi* tezra man aya ućmas, Uhuliba, aqa tarni ead deg weceq nnes uca tarni uġra di farq-ccyeř nnes ktar x farq-ccyeř n ućmas.
¹² Nettat teeceq ayt n Accur, řĥukkam d imdebbaren, jjiran nni yarđen arruđ d lemlıĥ qae, imnayen

22:26 Lawi 10:10; Ĥaz. 44:23

22:27 Mıxa 3:11; řaf. 3:3

22:28 Ĥaz. 13:10; 21:29

22:30 Izhd. 106:23

22:31 Ĥaz. 9:10; 11:21; 16:43

23:3 Ĥaz. 20:8

23:9 2 lj. 17; 18

nni yenyin x yeysan, marra iḥudriyyen iceneen.¹³ Zriy aqa nettat tessexmej ixef nnes. Nitenti s tnayen idsent uyurent abrid d ijjen.¹⁴ Nettat tarni *ead* di farq-ccyeř nnes. *Umi* tezra iryazen, ḥenncen ten x řhid, tšawar n yeryazen, arcamen di tintat tizegg^wayin,¹⁵ beysen s webyas řar tejeinnatin nsen, s irezzat s tintat ifarqen x izeřifen nsen, marra řarsen ccuf am ineyrafen *n řeskar*. Nitni arewsen di ayt n Babil, zi temmurt n Ikaldaniyyen, tammurt mani xeřqen.¹⁶ Ammu i tedweř nettat t^ettexs i-ten umi tiřřawin nnes zrint *ten* uca nettat tessekk řarsen ireqqasen, řar *temmurt n* Ikaldaniyyen.¹⁷ Usin-dd řares ayt n Babil mařend ad řřsen akides uca ssexmjen tt s farq-ccyeř nsen uca nettat tessexmej ixef nnes zzaysen. *Xenni* igg^wej xasen řeemar nnes.¹⁸ Tessefsed nettat ixef nnes s břayřay uca tessearra řear nnes. *Xenni* igg^wej xas řeemar inu am mammec tuřa igg^wej řeemar inu uřa x uřmas.¹⁹ Tessefsed ixef nnes ařřas umi teeqeř x wussan n temzi nnes řami tuřa tessefsed ixef nnes di temmurt n Miřra.²⁰ Nettat teeeceq inni tt ittexsen, inni aysum nsen am weysum n iřyay u inni adeaq nsen am wedeaaq n iysan.²¹ Aqa teeqeb-dd řar řefđihet n temzi nnem, ařami Imiřriyyen řadan idmaren nnem n temzi.”²² “S uya, Uhuliba, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad xam ssekkareř inni cem ittexsen uca ad ggeř ad xam dd-asen zeg wenneđ nnem.²³ Tarwa n Babil d marra Ikaldaniyyen, imeřđayen d imceneen d tarwa n tařiřet, u marra ayt n Accur akidsen, iḥudriyyen iceneen, lwulat, marra imdebbaren, ineyrafen *n řeskar* d yeryazen s yisem, marra imnayen inni yenyin x yeysan.²⁴ Nitni ad xam dd-usin s ikarruten i umenyi ak-d tjarrarin iqarqben, u s ijj n wegraw n řegnus, s tseddariyin *n ueeskari* timeqqranin d tseddariyin timezyanin, uřa s tqebbarin x uzeřif. Nitni ad sbedden ixef nsen deg wenneđ nnem u Necc ad asen wcey ddeewet u nitni ad cem řekmen ełahřab ccarięa nsen.²⁵ Necc ad ggeř tusmi inu řidd i cem uca nitni ad zzayem ggen s wesęar. Nitni ad qqsen tinzarin nnem d tiřřawin nnem uca min iqqimen ad iwđa s ssif. Nitni ad kksen iřenjiren nnem d yessim nnem, uca min iqqimen ad ittucc s tmesi.²⁶ Ad kksen arruđ nnem uca ad kksen řehzuř nnem.”²⁷ *Ammu* i řa sbeddeř řefđihet nnem uřa d farq-ccyeř nnem zi temmurt n Miřra, uca war řarsen tessgięded ead tiřřawin nnem u war tidared ead Miřra.”

²⁸ “Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad cem ggeř deg ufus n yenni cem icarrhen, deg ufus n yenni i x igg^wej řeemar nnem.²⁹ Ad zzayem ggen am wecrah nsen u ad kksen marra i umi tarbred uca ad cem jjen awarni asen t^ettwaearrid d tuęaryant ařami ittwaęarra řear n farq-ccyeř nnem uřa d řefđihet nnem d farq-ccyeř nnem.”³⁰ Ad zzayem ggen aya minzi tedřared řegnus am iggur bnadem awarni i temyart n farq-ccyeř, u minzi tessxemjed

23:12 2 lj. 16:7
23:26 řaz. 16:39
23:29 řaz. 16:39

ixef nnem s imeyða n şşanam nsen. ³¹Tuyured deg webrid n uċmam, x uya ad am wcey řkas nnes deg ufus nnem.”

³²“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ad teswed řkas n uċmam wenni yuğyen u iweseen, ařami řqedd nnes ad yarr řeedyan ad *zzayem* dehcen s řhegra u ad *zzayem* stehzan. ³³Ad teccured s wescar d wecđan. Řkas n uċmam Samarya d ijj n řkas n ureddeğ d twaħdanect. ³⁴Ad t teswed uca ad t tżemmed, ad tyezzed cquf nnes uca ad tqebed *zzayes* idmaren nnem, minzi Necc nniy *t*, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

³⁵“S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Umi dayi t^ttud uca temmenđared ayi awarni i weerur nnem, s uya tarebbud cem s yixef nnem uřa d řefđiħet nnem d farq-ccyeř nnem.”

³⁶Inna ayi SIDI: “*A* mmis n bnađem, ma tersed ad tcarrsed Uhula d Uhuliba? Ini asent *xenni* jjeayef nsent. ³⁷Minzi zennant uca idammen řeşqen ħar ifassen nsent u zennant ak-d imeyða n şşanam nsent. Sennej i uya arrint iħenjiren nsent, inni urwent i Necc, ad žwan timessi d macca i nitni. ³⁸Marra aya ggint dayi: nitenti sşxemjent Zzawect inu Iqeddsen uca sseığtent ussan inu n sseb t. ³⁹Minzi umi ħarşen i tarwa nsent i imeyða nsent n şşanam, usint-i-dd deg wass nni simant nnes di Zzawect inu Iqeddsen maħend ad tt sseığtent. Xzar, ammu i ggint di řwest n Taddart inu. ⁴⁰Ɛad ssekkent x yeryazen i dd-yusin zi řagg^waj. Ssekken areqqas ħarşen, u xzar, usin-dd nitni, inni i x tessirded ixef nnem, i x tkulared tiħawin nnem uca thezted s telwizt. ⁴¹Teqqimed x ijj n rectu yecna, tuħa zzates ttabřa isswejden i x tessarsed řebxur inu d zsect inu..

⁴²*Řami* issusem řħess n řħaci inhewřen *nni din* ħares, ttwanedhen iskarjiyyen zi řexřa ħar yeryazen nni *iğan* zi řħaci n iwdan. Ina ggintimeqyasın ħar ifassen nsent uřa d ijj n tajj izewwqen x izeğifen nsent. ⁴³*Xenni* nniy Necc: Aqa-ten zennan ak-d ict n temħart n ffarq-ccyeř dduysaren. Řexxu farq-ccyeř nnes simant nnes ad issefsed ixef nnes uca *ammu* uřa d nettat. ⁴⁴Nitni udfen ħares am udfen ħar ict n temħart d farq-ccyeř. Ammu udfen ħar Uhula u ħar Uhuliba, timħarin nni ittwafeđħen. ⁴⁵Iryazen iseggden ad tent ħekmen eħaħsab řħeqq n tinni izennan u eħaħsab řħeqq n tinni issizzařen idammen, minzi nitenti d timħarin izennan uca idammen řeşqen ħar ifassen nsent.”

⁴⁶“Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad xasen ssekkarey ijj n wegraw uca ad ten arrey d taymart d takeccađt. ⁴⁷Agraw n řgens ad tent yarjem uca ad tent qeđeen s řesyuf. Iħenjiren nsen d tħenjirin nsen ad ten nyen uca ad sşcemđen

23:35 Irm. 2:32; 3:21; 13:25; 18:15; Ĥaz. 22:12

23:36 Ĥaz. 20:4; 22:2

23:37 Ĥaz. 16:21; 20:26,31

23:38 Ĥaz. 22:8

23:39 2 Ij. 21:4-7.; Ĥaz. 16:21

23:41 Awřn. 7:17

23:45 Ĥaz. 16:38

tudrin nsent s tmessi.⁴⁸ *Ammu* i ya sbeddey řefđayeĥ nsent di temmurt ařami i ya ttwaeřment marra timyarin uca war tteggent ead amecnaw řefđayeĥ nsent.⁴⁹ *Ammu* i xakent ya ggen řefđiĥet nkent uca ad tarbunt ddnub n imeyđa nkent n řřanam uca ad tessnent, aqa Necc Sidi d SIDI!”

Urcalim d ict n marmita dayes ddra

24¹Yusa-dd yari wawař n SIDI deg usegg^was wiss tesea, deg uyur wiss eecra, ^xwass wiss eecra n uyur, inna:

²“A mmis n bnađem, ari i yixef nnek isem n ass-a, *isem n* ass n yiđa. Deg wass-a nnit ad iřřar ujeġid n Babil Urcalim. ³Siweř ijj n umedy a i taddart iyewwyyen nni, uca ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

Egg ijj n teydurt, egg i-tt uca kebb dayes aman.⁴ Egg dayes tifettutin *n weysum*, marra tifettutin icnan, tameřřađt d teyrudt, eemmar *i-tt* s yexsan d lemlih qae. ⁵Ksi lemlih n wuġi uca arr uřa d akeccuđ sadu nsen. Ejj ad sehden *marra* mlih ařami ead ixsan nnes ad dayes ttwanennan.’ ”

⁶“S uya, *ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI:

‘Uct x tandint n idammen, taydurt tenni zi řexmej nnes *ead* dayes, tenni zi war yekkis řexmej nnes! Kkes zzayes tafettut awarni i tfettut *nneyni* břa ad xas teggid taqedduĥ.⁷ Minzi idammen nnes aqa di řwest nnes, tessizeř i-ten x ict n teřđart taqeccart. War ten tessizziř x temmurt maĥend ad ten teddiř s ucař. ⁸Ħima ad ittwassekkar wesear, ĥima ad yiři wenqam, ggiy idammen nnes x teřđart taqeccart ĥima war ttwasduřyen *idammen nnes*.’ ”

⁹“S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Uct x tendint n idammen! Uřa d Necc ad ggey aqellij n ukeccuđ i uceeař n tmessi imyar!¹⁰ Arni akeccuđ, ejj timesi ad tarey ařtas, cennef aysum mlih uca ejj kuffu isstextixen ad iĥaj uca ejj ixsan ad cemđen. ¹¹Arr xenni taydurt ixwan *eawed* x řefĥem nnes ĥima ad isehed u ad icmeđ ddra nnes n nnĥas uca ad tefsi zzayes texmuji i dayes iġan, *u xenni* ad ittwaqđi řexmej. ¹²*Marra* amarret aqa-t di bařeř. Řexmej nnes ifeyyđen war dd-iffiy zzayes. Arr řexmej nni di tmessi!¹³ Di texmuji nnem *teġi* řefđiĥet nnem minzi Necc tuya xsey ad cem ssizedgey uca *xenni* war t^ettwasizdigid. S uya war t^ettwasizdigid ař xam i ya ssiwđey ayđab inu itteĥduduqen. ¹⁴Necc, SIDI, ssiwřeę. Ad iffeę u Necc ad t ggeę. War semĥey deg imerwusa u war zziġzeę u war ndimeę. Ad xam ĥekmen ibriden nnem d tmegga nnem, *ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI.”

23:47 Ħaz. 16:41

24:3 lrm. 1:13

24:6 Ħaz. 22:2

24:9 Nĥm. 3:1; Ħab. 2:12

24:14 Ħaz. 5:11; 23:24

War ttegg s wecđan x uweřtu n Urcalim

¹⁵Yusa-dd ęari wawař n SIDI, inna:

¹⁶“A mmis n bnadem, xzar, s ict n tecti Necc ad kessey meźri nnek zzat i tiřawin nnek. Cek *maca* war t^etrud u war tteĵji ad uzřřen imeřřawen nnek.

¹⁷Syuyy deg uhedden, war ceřřen x umettin. Qqen arezzet nnek xak uca egg tisiřa nnek deg idaren nnek, u war ttřeřřhaf acřayem nnek d tmart nnek nię ad tecced aęrum nni dd ęa yawyen iwdan *i wecđan*.”

¹⁸Yar tuffut ssiwřey i řgens u ęar tmeddit temmut tmeřřut inu u di twecca ggię am mammec i d ayi ittwaweřřa.

¹⁹Inna ayi řgens: “Ma war tersed ad aney tessecned min enant tmesřayin-a, mayemmi i tegged ammu?” ²⁰Necc nnię asen: “Yusa-dd ęari wawař n SIDI, inna:

²¹Ini i taddart n Israil: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Xzar, Necc ad sseięteę Zzawect inu Iqeddsen *tenni d* acuęi n jjehd nwem d umeźri n tiřawin nwem d řehzuř i řemar nwem, uřa d iřenjiren nwem d yessitwem nni teĵjim din ad wđan s ssif. ²²*Xenni* ad teggem am mammec ggię Necc. War t^etrřeřřhafem acřayem d tmart, uca aęrum *i dd-yiwyen* iryazen, war *t* t^ettettem. ²³Arezzat nwem ad iřint x izeęifen nwem u tisiřa nwem deg idaren nwem. War tceřřenem u war t^etrum. Ad teřřam di řmuęsiyyet nwem uca ad teqdidsem iĵen ak-d wenneyni. ²⁴Ammu i ęa yiři Hizqiyal d řeęřamet n řeęeb i kenniw. Ad teggem nican am mammec igga netta. Xmi dd i ęa yas degga, ad tessnem, belli Necc Sidi, d SIDI.’ ”

²⁵“Uca cek, *a* mmis n bnadem, deg wass i zzaýsen i ęa kessey lburj nsen, řefrařet x telwitz nsen, uřa d meźri n tiřawin nsen d iřenjiren d řenjirin nsen nni yarebbun nitni deg wuř, ²⁶aęa deg wass nni simant nnes ad ęarek dd-yas iĵen wenni yarewřen mařend ad yegg tnayen n imezzuęen nnek ad sřen *uya*. ²⁷Deg wass nni ad yarzem uqemmum nnek ak-d *uqemmum* n wenni yarewřen uca ad tessiwřed, war t^etiřid ead d aynaw. Cek ad asen tiřid d řeęřamet n řeęeb uca nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.”

Awař đidd i ayt n Eammun

25¹Yusa-dd ęari wawař n SIDI, inna:

²“A mmis n bnadem, arr udem nnek ęar **ayt n Eammun** uca nabb xasen..

³Ini i ayt n Eammun: ‘Sřem i wawař n Sidi inu, SIDI! Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Umi tennid ‘Ya, ayuz!’ x Zzawect inu Iqeddsen umi tt sseięřten, u x temmurt n

24:23 Ĥaz. 4:17

24:24 Ĥaz. 12:6

25:2 Irm. 49:1

Israil umi tt areddġen, uġra x taddart n Yahuda řami ten iwyen ġar lmenfa, ⁴s uya, xzar, Necc ad wcey cem *a*, *tammurt n Eammun* d tasyart i yenni dd-yusin zi ccarq uca nitni ad ggen řemrageġ nsen dayem uca ad arren tizeddiyin nsen dayem. Nitni ad ccen řyġeġ nnem uca ad swen aceffay nnem. ⁵Necc ad ggey Rabba d amcan n arraġet i iřeyman uca *tammurt n* ayt n Eammun d ddmanni n ureyyeġ i wuġi uca kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI.’ ”

⁶“Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Umi tewtid ifassen nnek ijj deg wenneyni *s řefraġet*, tedzed s uġar u tfarġed s marra nnnfaxet nnek di řeemar x temmurt n Israil, ⁷s uya, xzar, Necc ad sswizzġeġ afus inu dđid nnek uca ad cek arrey d takeccaġt i řegnus u ad cek qeġeġ zi jar řegnus uca ad kenniw teġġiy zi temmura. Ad cek areddġeġ uca ad tessned aġa Necc d SIDI.”

Awař đidd i Mu’ab

⁸“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Umi **Mu’ab** d Saer qqaren: Xzar, taddart n Yahuda *teġa* amecnaw marra řegnus!, ⁹s uya, xzar, Necc ad arzmey ayezdis n zzat n Mu’ab, zi tneddam, zi tneddam nnes nni *iġan* ġar řtarf qae, talwizt n temmurt: Bayt-Yacimut, Bael-Maeun d Qiryatayim. ¹⁰Necc ad tent wcey d tasyart i ayt n ccarq *jmie* ak-d *temmurt n* ayt n Eammun, ġima war t’ttiři *ead* řidaret deg ayt n Eammun jar řegnus. ¹¹Ad ssiwġeġ řeġkamat x Mu’ab u nitni ad ssnen, belli Necc d SIDI.”

Awař đidd i Idum

¹²“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Umi **Idum** igga s nneqmet waha đidd i taddart n Yahuda uca umi idweř daysen řeib aġtas umi zzaysen neqmen, ¹³s uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, ad sswizzġeġ afus inu đidd i Idum uca ad zzayes qeġeġ bna dem d řmař uca ad t ggey d řxirbet zi Tayman, uca ad wđan s ssif ař Dadan. ¹⁴Necc ad ssiwġeġ nneqmet inu x Idum s ufus n řġens inu Israil u nitni ad ggen ak-d Idum ełahsab ayġab inu u ełahsab asear inu. Ammu i ġa ssnen nneqmet inu!, iqqar Sidi inu, SIDI.”

Awař đidd i Ifiliřiniyyen

¹⁵“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Umi **Ifiliřiniyyen** ggini s nneqmet u neqmen s nnnfaxet n wuř umi areddġen nitni zi řeedawet ittduman, ¹⁶s uya, ammu i iqqar SIDI inu, SIDI: Xzar, Necc ad sswizzġeġ afus inu đidd i Ifiliřiniyyen uca ad qeġeġ Ikritiyyen uca ad areddġeġ min iqqimen x tma n řebġar. ¹⁷Nneqmat timeqqranin s leeqayeb iqeřen ad daysen ggey u nitni ad ssnen belli Necc d SIDI, xmi i ġa kemmřeġ nneqmet inu daysen.”

25:4 ‘dayem’ - ixs ad yini ‘di temmurt. ‘řyġeġ nnem’ - ixs ad yini ‘řyġeġ n temmurt’.

25:8 lrm. 48:1-49:7-22

25:10 ġaz. 21:37

25:16 ‘řebġar’ - niy ‘il’.

Awař ðidd i řur

26¹ Imsar deg usegg^was wiss ħiṭeac, deg *wass* amezwaru n uyur, aqa yusa-dd ħari wawař n SIDI, inna:

²“A mmis n bnađem, umi tenna *tendint n řur* x Urcalim: ‘Iya ayuz, aqa t^ettwarezza, tawwart n řegnus t^ettwarzem ayi. Necc ad ħari yiři *wagřa* aṭas, umi nettat t^ettwarddeğ *řexxu!*’ ³S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ħiy ðidd nnek, *a řur!* Ad xam ssekkareğ aṭas n řegnus, amecnaw řmedd n řebħar ak-d řemwaj nnes. ⁴Nitni ad areddğen řehyuđ n *tendint n řur* uca ad aržen řsumeat nnes u Necc ad xas kksey acař nnes uca ad tt arrey d tařđart taqeccart. ⁵Ad *din* tiři di řwest n řebħar maħend ad xas bezzeen tiracciwin, minzi Necc nniğ *t*, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, u nettat ad tiři d takeccađt i řegnus. ⁶Yessis nni *iğan* deg iyyar, ad ttwanğent s ssif u nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.”

⁷“Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, zi ccamal ad ssiwđey Nabuxadrařar, ajeğid n Babil, x řur, ajeğid n ijeğiden, ak-d iysan d ikarruten, ak-d imnayen, u ak-d ijj n wegraw d ijj n řgens ameqqran. ⁸Ad iney s ssif yessim nni yeğan deg iyyar, ad issbedd řqammat ðidd nnem, ad ibna ijj n weubar ðidd nnem u ad issbedd ðidd nnem ict n tesqift *ttwaggen tt s* tseđdariyin timeqqranin. ⁹Netta ad igg icarriyyen n wedham ðidd i řehyuđ nnem uca ad issħeyyed ssumeat nnem s řesyuf nnes. ¹⁰Ad ac ideř řeejaj n ubarru n yeysan nnes, s zzhir n imnayen d uqarqeb n tjarrarin d *ddriz n* ikarruten ad arjijen řehyuđ nnem xmi i ħa yadef x tewwura nnem am dd-udfen x ict n tendint t^ettwahdem. ¹¹S icucca n yeysan nnes ad iefes x ibriden nnem marra, ad iney řgens nnem s ssif uca ipilaren nnem ijeħden *iqeđdsen* ad wđan ħar temmurt. ¹²Nitni ad acaren ağřa nnem ad keccđen tasebbabt nnem, ad areddğen řehyuđ nnem, ad yeđřen tudrin nnem iezzen. Ižra nnem d thenya n ukeccud nnem d řeejaj nnem ad ten mmeđaren deg waman. ¹³*Ammu* i ħa ssesqareğ ddriz n izřan nnem, uca řħess n řgambriyat nnem war ittweiseř ead. ¹⁴Ad cem arrey d tařđart taqeccart i wefsar n tracciwin i tneymart n iseřman. Eemmarş ad t^ettwabnid *eawed*, minzi Necc, SIDI, nniğ t!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

¹⁵“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI i *teğzirt n řur*: Ma war ttarjijint temmura x tma n řebħar s řħess n uweṭtu nnem, xmi ssbueruren inni ittwayezzen i řmewt, xmi i ħa temsar ict n tecti ineqqen di řwest nnem? ¹⁶Marra řħukkam n řebħar ad dd-hwan zi řekrasi nsen igellden uca ad yeđřen iħacen nsen, ad

26:7 ‘ak-d iysan d ikarruten’ - s Teibranit ‘ak-d uyis d ukarru’.

26:11 ‘ipilaren nnek ijeħden’ - aqa-ten d ipilaren n weebed n Baedal di zzwact n Hirkulis di řur. War ħin d řexyařat n řřanam maca d ipilaren.

26:11 lca. 5:28; lrm. 47:3

26:13 lca. 24:7,8; lrm. 7:34; 16:9

kksen arruđ nsen iburđaren s tintat ifarzen. Ad řehħfen s arjef, ad qqimen x temmurt uca ad arjijen di kuř řweqt uca ad xam nxeřen. ¹⁷ Ad xam ssiřen ijj n wezři n wecđan, ad am inin:

Mammec t^ettwateħhid,
a cem, tenni i di zedyen inni *dd-iffyen* zi řebħar,
a cem tandint icenēen,
 tenni ijehden aħtas di řebħar,
cem a řur d imezday nnes,
 tenni ittegggen arjef jar asen,
 di marra inni dayes izedyen...

¹⁸ Řexxu ad arjijent temmura x tma n řebħar
 deg wass n uweřtu nnem,
wah timmura x tma n řebħar
 ad nnxeřenent s uneggar nnek.”

¹⁹ “Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xmi Necc cem i řa yarrey d tandint ittwardęgen amecnaw tineddam nni war izdiyēn, xmi xam i řa ssiwđey aman yuğyen uca *xmi* aħtas n waman ad cem dřen, ²⁰ *xenni* ad cem dd-ssehwiř ak-d yenni dd-ihwan deg weħfur *n wendeř*, řar řgens n řweqt n zic. Ad cek ssarsey di řağay n temmurt, di řxirbat n řweqt n zic, řar inni dd-ihwan deg *weħfur n wendeř*, ħima war dayem ttiřin imezday ead. *Maca* di temmurt n yenni iddaren ad wcey řeezz. ²¹ Ad cem arrey d ijj n umedya n warjef uca war t^ettiřid ead. Ad xam arzun uca war t^ettwifid eemmarř i řebda, *ammu i* iqqar SIDI inu SIDI.”

Izři n wecđan x řur

27 ¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:
² “Cek, *a* mmis n bnađem, sgaēēd ijj n wezři n wecđan, x řur. ³ Ini i řur, *tandint* i din izeddyen řar tewwura n řebħar, *tandint* nni ittsebbaben ak-d řegnus *nni izeddyen* di temmura aħtas řar tma n řebħar: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

A řur, cem teqqared: ‘Necc aqa ayi nican deg wažri!’

⁴ Iymiren nnem aqa aten deg wuř n řebħur,
 inni cem ibnan aqa ggin azri nnem nican.

26:17 ‘inni *dd-iffyen* zi řebħar’ - imezday n řur tuya arwesen deg imezday n řebħar minzi tuya tagzirt tgaēēd-dd zi řebħar ak-d imezday nnes umi řares dd-tezzared zi řagg^waj, zi temmurt. ‘*tenni ittegggen arjef ...*’ - man aya war ixs ad yini aqa imezday n řur tuya ssiğg^widen ijj zeg wenneyni, maca, umi řarsen ijj n isem icenēen zi ssibbet n tsebbabt nsen di marra dđunct, aqa arjfen umi řrin nitni ccan n tendint nsen, uca uřawen nsen dewřen ccuren s uweqqar ařami tandint tħewwes i-ten s yišem nnes icenēen.

26:17 Asa. 18:9-19

27:3 Ĥaz. 28:12

⁵ Marra tiřwiħin n tfeřwin n tyarruba nnem ggin tent i cem di tnayen zi tcejjura n umerzi, iwyen ticejjura n tengelt zi Lubnan, maħend ad am ggen tiħenya i řbaccat..

⁶ Zi tcejjura n řbeğud n Bacan ggin řemqadef nnem, řbankuwat nnem i *iqeddafen* aqa atent zi řeaj ittwağg deg ukeccud n tengelt, *iwyen t* zi temmura x tma n řebħar n ayt n Kittim...

⁷ Řbacc nnem tuya-t s řeqten azdad zi Miřra, xeyyden t s wařtas n tintat. Řbacc tuya i cem d taeėğant.

Tasqift n uqiđun nnem tuya-tt zeg udehmani d arjuwani, zi temmura x tma n řebħar n ilica.

⁸ Imezday n řidun u n Arwad tuya aten d iqeddafen nnem, imiyisen nnem, a řur, nni dayem iğan, tuya aten d ineddahen nnem.

⁹ Iwessura n Jubayl d imiyisen nnes tuya aten dayem, tuya eeddřen *marra* tizza nnem.

Marra tiyarruba n řebħar d ibeħriyyen nsen usin-dd yarem ħima ad kidem sebbeben. ¹⁰ Ayt n Lfurř, n Lud u n Fuř tuya aten di řeeskar nnem, iryazen ieeskariyyen. Uyřen dayem taseddart *nsen* d tqebbart *nsen n uzeğif* uca wcin am řeezz. ¹¹ Ayt n Arwad d řeeskar nnem tuya aten x řeħyuđ nnem, uca Iğammadiyyen, *ayt n bu-teryast nnem*, *bedden* x ssumeat nnem. Tiseddariyyen nsen iqeřen n useřqi tuya uyřent deg wenned x řeħyuđ uca arnint deg wařri nnem ařtas.

¹² Tarcis tuya ittsebbab akidem i ssibbet n ufeyyed n eřam kuř igeřwan. Nitni wcin am nnuqart, uzzař, astanyu d řexfif di řtwee *n sseřeet* nni *d asen* tezzened.

¹³ Yawan d Tubal d Macix tuya aten d isebbaben nnem. Nitni wcin am řeemur n iwdan d řeqcuē n nnħas di řtwee n sseřeet nnem. ¹⁴ Zi taddart *n ijeğiden* n Tujarma wcin am iysan d imnayen d iserdan di řtwee *n sseřeet* nni *d asen* tezzened.

¹⁵ Arraw n Dadan tuya aten d isebbaben di řtwee nnem. Ařtas n temmura x tma n řebħar tuya xsent ad řřfent sseřeet zeg ufus nnem. Tiymas timeqqrarin n řfiř d ukeccud n webnus arrint am tent-i-dd..

27:5 'amerzi' - niy 'amedzi'.

27:6 'Kittim' - ixs ad yini 'Qubrus'.

27:6 Ica. 2:13

27:15 'akeccud n webnus' - ict n marka n ukeccud d tabarcant nni iweznen ktar zeg waman ařami ad dd-iħwa ukeccud n 'ibnus' umi ittwařenđar deg waman.

¹⁶ Aram tuya ittsebbab akidem x waṭṭas n řeqcuε i tşennēed. Nitni wcin am karbunkel d ajurwani d lburḍa s tintat ifarzen d řeqṭen azdad d řmarjan d řēeqaq izeggwayen di ṭṭweε n sseřēet nni *d asen tqeddmed*.

¹⁷ Yahuda d temmurt n Israil tuya ttsebbaben akidem. Nitni wcin am imendi zi Minnit uřa d ḥalawit, tamment, zzect d balsam di ṭṭweε n sseřēet nnem.

¹⁸ Dimacq tuya ittsebbab akidem deg waṭṭas n řeqcuε i tşennēed, x marra igeřwan nnem, s binu n Xilbun d ṭḍuft tacemřařt.

¹⁹ Di ṭṭweε n *sseřēet* nni *d asen* tezzened, wcin am Vadan d Yawan uzzař n wemziř d qassiya d uřanim uḥemmum ittfulen zi Uzal.

²⁰ Dadan tuya ittsebbab akidem s werruḍ n tbardiwin i uneddah.

²¹ Ieraben *di řwařat* d marra řḥukkam n Qidar tuya ttsebbaben akidem. Deg izemrawen d icarriyyen d imyanen tuya ttsebbaben akidem.

²² Isebbaben n Caba d yenni n Raema tuya aten d isebbaben nnem. Nitni wcin řemxeyyer n řēṭur d eřam kuř izra iṭřan d wurey di ṭṭweε n sseřēat nni d asen tqeddmed.

²³ Ḥaran d Kinna d Eadan, isebbaben n Caba, Accur *d Kilmad*, tuya ttsebbaben akidem. ²⁴ Nitni tuya ttsebbaben akidem deg řēebayat icenēen d iseřhamen ideḥmiyyen d lburḍat tiqarqacin u di řkettan iṭřan s *ifiřan n* tintat ifarzen, inni *iġan* jar sseřēet nnem s tesyunin ijehden ittawuden.

²⁵ Iyarruba n Tarcic tuya aten d ikaravanen nnem.

“Tuya cem dinni, teccured u tdeqřed aṭṭas,
deg wuř n řebḥur,

²⁶ Iqeddafen *nnem* iwyen cem řar waman yueřan,
asemmıḍ zi ccarq yarza cem deg wuř n řebḥur.

²⁷ Igeřwan nnem d sseřēet nni tezzened d tsebbabt nnem,
ibeḥriyyen nnem d ineddahen nnem d yenni iēeddřen tirezza nnem,
d isebbaben nni ittsebbaben akidem,
d marra iēeskariyyen, *inni* akidem
u ak-d marra agraw di řwest nnem,
ad wḍan *marra* deg wuř n řebḥur,
deg wass n uweṭṭu nnem.

²⁸ Zi řḥess n tyuyyit n ineddahen nnem,
ad arjijen dcurat nnem.

²⁹ Ad hwan zi tyarruba,
marra inni ittřen timeqdafin,
marra ibeḥriyyen d marra ineddahen nnem,

27:26 Ḥaz. 17:1

27:27 Asa. 18:9-19

27:28 Ḥaz. 26:10,15

ad bedden x temmurt,

³⁰uca ad ssgæeden tmijja nsen,
ad syuyyen s *imettawen imarzagen*,
ad ndaren taæjjact x izeğifen nsen,
ad maryen deg iyğeđ,

³¹uca ad ðeffen ixef nsen zi ssibbet nnem
uca ad beysen s txuncay n wecđan,
uca ad xam run,
s řeemar *iccur* s tarzugi u s tyuyyit tamerzagt..

³²Am ttweħwiħen ad xam ssgæeden ijj n izri n wecđan,
uca ad xam wten agejdur,
ad inin: ‘Man wen *iğan* amecnaw řur,
amecnaw *tandint* ittawahedmen di řwest n řebħar?

³³Řami dd-iwyen sseřeet nnem zeg ujemmađ n řebħur,
tuħa tessjiwned ađtas n řegnus.
S wađtas n igeřwan nnem d tsebbabt nnem,
tarrid ijeğiden n temmurt d ttwajar.

³⁴Di tsæeet nni di t’ttwarzed s řebħur, di řmehmud n waman,
tuħa tewđa tsebbabt nnem marra u marra agraw i ħarem.

³⁵Marra imezday n temmura
x tma n řebħar ttbehten,
u ijeğiden nsen ttarjifen,
ttnexřæen udmawen nsen.

³⁶Isebbaben jar řegnus ad xam řeffaren,
aqa tdewřed d ijj n umedy a i warjef,
uca war t’ttiřid ead i řebda.”

Awař x řħakem n řur

28¹Yusa-dd ħari wawař n SIDI, inna:
²“A mmis n bnađem, ini i řħakem n řur: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:
Minzi tessgaæded uř nnek, tennid: Necc d arebbi, necc ttymiy x řkursi n
arebbi di řwest n řebħur!, waxxa cek d bnađem, war teğid d arebbi, aqa teggid
uř nnek *xenni* amecnaw uř n ijj n arebbi..³Xzar, cek d amiħis x Daniyil, war
din *iği* ca uřa d ijj n ssir xak innuffaren. ⁴S tiyit nnek d řefhamet nnek aqa
tessmuned i yixef nnek igeřwan *mħaren* u teggid urey d nnuqart deg ixxamen
nnek n txubay. ⁵S tiyit nnek imħaren ħar tsebbabt nnek, tarnid deg igeřwan

27:31 Irm. 48:37

27:36 ħaz. 26:21

28:2 Ica. 31:3

nnek uca di ssibbet n igeřwan nnek *myaren*, issgaæeed wuř nnek ixef nnes. ⁶S uya, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: Umi teggid uř nnek amecnaw uř n ijj n arebbi, ⁷x uya, xzar, Necc ad xak dd-awyey ibarraniyyen, řegnus iqeshen ařtas. Nitni ad dd-jebden řesyuf nsen řiddi i wezri n tiyit nnek uca ad sfseden tissiqt nne k.. ⁸Nitni ad cek ssehwan deg weřfur *n wendeř* uca ad temmted řmewt n yenni ittwasnuqqben deg wuř n řebřur. ⁹Ma tzeæmed s tidett ad tinid ztat i wudem n yenni cek i řa inyen: ‘Nec d ijj n arebbi!’. Aqa cek d bnaðem, war ięi d arebbi deg ufus n yenni i cek i řa ideęen. ¹⁰Ad temmted s ufus n ibarraniyyen am yenni war ittwaxetnen, mařar Necc nniy *tl, ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’ ”

Izři n wecđan x řřakem n řur

¹¹Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

¹²“A mmis n bnaðem, sgaæeed ijj n yezři n wecđan, x ujeęid n řur uca ini as: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

A cek, d wenni d řxatem n řebni ifarzen,
teccured s tiyit u tkemmřed deg wezri!

¹³Tuřa cek di Eaðn, di jjennet n AREBBI.

Tuřa dřin cek s eřam kuř izra iřřan,

s řeæaq, tyaqut d dyamanti,

s tkrisulit, biril d yaspis,

s řaffir aziza, karbunkel, smaraxt d wurey.

Řxedmet n ibendiren nnek d ubarru n temřarin nnek *tuřa-tt* dayek,

deg wass nni di dd-tettwaxeřqed tuřa wejdent.

¹⁴Tuřa cek d ijj n ukirub d amedhun issdurryen,

ammu i ggiy cek *din*.

Tuřa cek x wedrar iqeddsen n arebbi,

teggured di řwest n izra itteřduduęen..

¹⁵Tuřa cek tkemmřed deg ibriden nnek,

zeg wass nni di dd-t^ettwaxeřqed,

ař dayek t^ettwaf řmueřiyet.

¹⁶S řemyaret n tsebbabt nnek,

iccur daxeř nnek s řexcunct uca *xenni* texđid.

S uya ad cek ssigg^wejey x wedrar n arebbi,

ad cek mřiy zi řwest n izra itteřduduęen,

a cek akirub issdurryen!

28:7 Irm. 6:23

28:12 Ĥaz. 27:3

28:14 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

¹⁷ Uř nnek issgaæeed ixef nnes s ważri nnek,
 aqa tessiğted tiyit nnek s tissiqt nnek *iæeffaren*.

Necc ndarey cek x temmurt,
 uca arriy cek zzat i wudem n ijeğiden,
 ařami zemwaren ad ħarek dd-xzaren s řhegra.

¹⁸ Zi ssibbet n wařtas n řmueřiyet nnek
 d řyecc n tsebbabt nnek,
 aqa tyesbed tizawiyyin nnek iqeddsen.
S uyenni arriy timessi teffey-dd zi řwest nnek,
 tenni cek iccin,
 uca arriy cek d iyyeđ x temmurt
 zzat i tiřtawin n marra inni cek ittwařan.

¹⁹ Marra inni cek issnen jar řegnus,
 arejfen zzayek.
 Tdewřed d ijj n umedya n warjef
 u war t^ettiřid *ead* i řebda.’ ”

Awař đidd i řur

²⁰ Yusa-dd ħari wawař n SIDI, inna:

²¹ “A mmis n bnađem, arr uđem nnek ħar řidun uca nabb đidd nnes, ²² uca ini:
 ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc aqa ayi đidd nnem, *a* tandint n řidun!
 Necc ad ttwaseuğey di řwest nnek uca nitni ad ssnen belli Necc d SIDI xmi
 dayes i ħa ggey řeřkamat uca ad zzayes ttwasqeddsey. ²³ Ad ssekkey řtaeun
 di řwest nnes uřa d idammen deg ibriden nnes u wenni ittwanęen ad iwđa
 di řwest nnes s ssif nni xas *i ħa yiřin* zeg wenned nnes. *Xenni* ad ssnen, belli
 Necc d SIDI, ²⁴ uca eemmarř ead ad yiři i taddart n Israil asennan iqebcen niy
 tazegg^wart itteqqsen zeg inni d asen dd-inndęen, inni ten isseřqarran. Nitni ad
 ssnen belli Necc d Sidi, d SIDI *i řiy*.’ ”

²⁵ “Ammu i iqqar SIDI inu, SIDI: Xmi i ħa ssmuney taddart n Israil zi řegnus
 nni mani ttwabezzęen nitni, uca Necc ssecney-dd ixef inu d Amqeddes daysen
 zzat i tiřtawin n řegnus, *xenni* ad zedyen di temmurt nni wciy i umsexar inu
 Yaęqub. ²⁶ Nitni ad zedyen di řaman uca ad bnan tudrin, ad ggen imarjaęen n
 uđiř u ad daysen řzun tizayarin, *wah* nitni ad *din* zedyen di řaman awarni řami
 ggiy řeřkamat x marra inni ten ikeccđen zi *temmura* i d asen dd-inndęen. *Xenni*
 ad ssnen belli Necc d SIDI, AREBBI nsen.”

Awař ðidd i Miřra

29¹Yusa-dd ƣari wawař n SIDI deg usegg^was wiss eεcra, deg uyur wiss eεcra,
x wass wiss teneac n uyur, inna:

²“A mmis n bnađem, arr uđem nnek ƣar Firεun, ajeđid n Miřra uca nabb xas u
x marra *tammurt n Miřra*. ³Siweř, ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

Xzar, Necc ðidd nnek, a Firεun, ajeđid n Miřra,
cek d řhaycet nni izzřen di řwest n iyezran nnes,
tenni iqqaren: Iƣzar inu,
necc ggiy t i yixef inu!

⁴Necc ad ggey tisennarin deg uyesmar nnek,
ad ssřesqey iseřman n iyezran nnek ƣar teqcurin nnek.
Ad cek dd-jebdey zi řwest n iyezran nnek,
uca marra iseřman n iyezran nnek ad řesqen ƣar teqcurin nnek.

⁵Necc ad cek nđarey *barra* di řexřa,
cek d marra iseřman n iyezran nnek.
X wuđem n yeyyar ad tewđid.
War *din* wenni cek i ƣa yawyen niy cek i ƣa ittřen.
Necc ad cek wcey amecnaw macca i řewřuc n temmurt
u i ijđad n ujenna.

⁶Marra imezday n Miřra ad ssnen
belli Necc d SIDI,
maƣar nitni tuƣa aten d azeđad n uƣanim
i x tuƣa *tsenned* taddart n Israil.

⁷Mařa nitni ksın cek s ufus nnek,
tfeđqed uca tessnuqqbed ƣarsen tiƣarđin nsen marra,
u mařa xak ssenden,
tarzid uca tessarjijed *tijeinnatin nsen marra.*’ ”

⁸“S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad xak sseεduy ssif uca ad
qessey zzayek bnađem d řmař. ⁹Tammurt n Miřra ad tedweř i ureddeđ u i
řxarbet uca nitni ad ssnen belli Necc d SIDI, minzi netta inna: ‘Iƣzar inu u necc
ggiy t!’ ”

¹⁰“S uya, xzar, Necc xak u x iyezran nnek u Necc ad ggey tammurt n Miřra d
řexrabi, *wah* ict n řxirbet n wareddeđ, zi Majdal ař Aswan, ař aymir n *temmurt n*
Kuc. ¹¹Uřa d ijj n bnađem war zzayes ižekkwi x uđar, u uřa d ijj n uđar n řmař ad
xas ižwa. War dayek ttiřin imezđay i yijj n řmijar n *arebein n isegg^wusa*. ¹²*Minzi*
Necc ad ggey tammurt n Miřra d areddeđ di řwest n temmura ttwardęnt

29:3 Izhđ. 74:13,14; Ica. 27:1; 51:9
29:6 2 Ij. 18:21; Ica. 36:6

uca tineddam ad iřin d areddeđ di řwest n tneddam *nneyni* nni idewřen d řxirbat, *řmijar n arebein n isegg^wusa*, u Necc ad ssuysel İmiřriyyen jar řegnus uca ad ten bezzey x temmura.”

¹³“Maca ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Awarni řami i ya edun *arebein n isegg^wusa* Necc ad ssmuney İmiřriyyen zi řegnus nni mani tuya ttwabezzeen. ¹⁴Necc ad beddřey tameřbast n İmiřriyyen uca ad ten sseeqbey di temmurt n Fatrus, di temmurt i zzayes dd-iffyen, uca dinni ad iřin d ict n tgeldit tameenanuct.

¹⁵Ad tiři d tameenanuct zi tgeldatin nneyni u war tessgaeed ixef nnes ead x řegnus, minzi Necc ad ten ssmeyzey ařami war ttřellřen ead x řegnus. ¹⁶War t^ettiři ead i taddart n İsrail d atecři nni ten i ya issidar řmuęřiyyet, řami dewřen yarsen, řeffaren ten. Nitni ad ssnen belli Necc d Sidi, d SIDI *i řiy*.”

¹⁷Imsar deg usegg^was wiss sebea u-eicrin, deg uyur wiss amezwaru, deg *wass* amezwaru n uyur, aqa yusa-dd yari wawař n SIDI, inna:

¹⁸“A mmis n bnađem, Nabuxadrařřar, ajeđid n Babil, yarra řeeskar nnes ad yegg ict n řxedmet tameqqrant řidd i řur. Marra azeđif iqqim d aqeccar u marra tayřuđt tarkec, waxxa amenni war yares tuyi řexřař zi *tendint n řur*, i netta u i řeeskar nnes x řxedmet i yegga řidd nnes. ¹⁹S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad wcey tammurt n Miřra i Nabuxadrařřar, ajeđid n Babil. Netta ad *zzayes* dd-yawi afeyyed n wagřa nnes uca ad ikecced takeccadř nnes uca ad ikkes tukkarđa. Aya ad yiři d řexřař nnes i řeeskar nnes. ²⁰X řxedmet nni yegga řidd nnes, wciy as tammurt n Miřra d řexřař, minzi nitni ggin tt di řřwee inu, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ²¹Deg wass nni ad arrey icc n İsrail ad dd-iffey uca ad arzmey aqemmmum nnek di řwest nsen. *Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI.”

Řřukm x Miřra

30¹Yusa-dd yari wawař n SIDI, inna:
²“A mmis n bnađem, nabb uca ini: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

Rum! Ayyehhat x wass nni!

³Minzi yudes i yeđa wass *nmi*, yudes i yeđa wass n SIDI, ass n iseynuten.

Ad yiři d řweqt n řegnus.

⁴Ad dd-yas ssif di Miřra

uca ad yiři warjef ameqqran di *temmurt n* Kuc xmi i ya wđan inni ittwasnuqqben di Miřra,

minzi ad awyen afeyyeḏ n wagra nnes,
ad areddḡen dsusa nnes.

⁵Kuc d Fuṭ d Lud d eṣam kuṣ ibarraniyyen,
d Kub, d ayt n temmurt n Reahd
ad kisen wḡan s ssif.”

⁶“Ammu i iqqar SIDI:

Inni ittcaṣen x Miṣra ad wḡan,
u nnfaxet n ṣṣulṭa nnes ad tyarq.
Zi Majdal aṣ Aswan ad wḡan nitni s ssif di temmurt!,
ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.

⁷Ad *din* tiṣi d řxirbet di řwest n temmura ittwaredḡent,
u tineddam nnes ad iřinti di řwest n tneddam *nneyni* ittwaxarrben.

⁸*Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI,
xmi i ya ssaryey timessi di Miṣra
uca marra inni tt itteawanen ad ttwarḡen.

⁹Deg wass nni ad ffyen ireqqasen s tyarruba zi zzat n wudem inu
maḡend ad ssigg^weden Kuc wenni umi ittyiř aqa netta di řaman.
Ad daysen yiři warjef ameqqran,
amecnaw deg wass nni n Miṣra,
mayar xzar, ad dd-yas!”

¹⁰“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:
Necc ad ssbeddey řyaci inhewřen n Miṣra
s ufus n Nabuxadraṣṣar, ajeḡid n Babil.

¹¹Netta d řgens nnes akides,
imsagg^waden qaε n řegnus
ad dd-asen ḡima ad teḡḡan tammurt.
Nitni ad ssuffyen řesyuf nsen ḡidd i Miṣra
uca ad ccuren tammurt s yenni ittwasnuqqben..

¹²Necc ad ssizyey iyezran uca ad zzenzey tammurt i iεeffanen
u Necc ad areddḡey tammurt d marra min dayes
s ufus n ibarraniyyen.
Necc, SIDI, wenni innan *aya*.”

30:6 ‘di temmurt’ - s Teibranit ‘dayes’.

30:11 ḡaz. 28:7

30:12 ‘marra min dayes’ - s Teibranit ‘tacurret nnes’.

¹³“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:
 Necc ad areddğey imeyda n şşanam
 uca ad qđıy x laşnam zi Nuf.
 War ittyimi ead uřa d ijj n řhakem zi Mişra.
 Necc ad ssidfey řeurret di temmurt n Mişra.

¹⁴Necc ad areddğey Fatrus
 u ad ssaryey Şuean
 u ad awyey řekamat inu di Nu.

¹⁵Necc ad ssfaryey asear inu x Sin,
 lburj n Mişra,
 ad qeđeey řyaci inhewřen n Nu.

¹⁶Necc ad ssidfey timesi yar Mişra,
 Sin ad tefsi s řehriq,
tammurt n Nu ad t^ettwafeğeq
 u Nuf ad tiři di řehşaret kuř ass.

¹⁷Iřudriyyen zi Awan d Fibista ad wđan s ssid,
 u *timyarın* ad uyurent di tmeħbast.

¹⁸Ass ad ittbarcen di Taħfaħis
 xmi i ya yarzey Necc azayřu n Mişra,
 u ad as ssbeddey nnfaxet n jjeħd nnes dinni.
 Ijj n useynu ad tt isdurri
 uca yessis ad uyurent di tmeħbast.

¹⁹Necc ad ssiwđey řekamat x Mişra
 u nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.”

²⁰Deg usegg^was wiss ĥiřac, deg uyur amezwaru, deg *wass* wiss sebea n uyur,
 imsar belli yusa-dd yari wawař n SIDI, inna:

²¹“A mmis n bnadem, Necc arziy ayiř n Firėun, ajeğid n Mişra.
 Xzar, war t ijeħbar uřa d ijjen maħend ad ittwasgenfa,
 umi t ya nnden s bindat ařami zzaysent t ya ssjeħden
 ĥima ad iřtef ssid!”

²²“S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:
 Xzar, Necc x Firėun, ajeğid n Mişra,
 u Necc ad arzey iyağen nnes,
am uyiř ijeħden ead uřa d wenni ittwaržin.
 Necc ad arrey ssidfey nnes ad iwđa zeg ufus nnes.

²³ Necc ad sszuzzarey Imiřriyyen jar řegnus
u ad ten bezzey x temmura.

²⁴ Necc ad ssjehdey iyařen n ujeřid n Babil
uca ad wcey ssif inu deg ufus nnes,
maca iyařen n Fireun ad ten arzey,
ařami i ya isyuyy
am isyuyy wenni issnuqben.

²⁵ *Wah* Necc ad ssjehdey iyařen n ujeřid n Babil,
maca iyařen n Fireun ad wdan.
Xenni ad ssnen belli Necc d SIDI,
xmi i ya ggey ssif inu deg ufus n ujeřid n Babil
u netta ad t isswiżzeđ x temmurt n Miřra.

²⁶ Necc ad sszuzzarey Imiřriyyen jar řegnus,
ad ten bezzey x temmura.
Ammu i ya ssnen belli Necc d SIDI.”

Accur aqa-t d ijj n weeřem i Miřra

31 ¹ Deg usegg^was wiss řiřac, deg uyur wiss řřata, deg wass amezwaru n
uyur imsar belli yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

² “A mmis n bnađem, ini i Fireun, ajeřid n Miřra, u i marra řřaci nnes inhewřen:

Wi akidek imquddan s *marra* řemyaret nnek?

³ Xzar, tuřa Accur d tacejjart n tengelt x *idurar* n Lubnan
ak-d tseđwin icnan d tifrayer i itticen tiři mliř
u ak-d tiddi d azirar yueřan,
ařami tuccent nnes tiweđ-dd ař iseynuten..

⁴ Aman arrin tt ad iyma,
aman yuřyen ssgaeeden tt ařas.
Iyezran n waman nnes ssizzřen
deg wenneđ n tassut n řmehmud nsen,
uca řmehmud yarra iyezran nnes ad rařen řar marra ticejjura n yeyyar.

⁵ S uya ittwassueřa tiddi nnes x marra ticejjura n yeyyar,
u tiseđwin nnes dewřen s wařas
u ifetwan nnes zzuggarten s waman ifeyyđen, xmi tuřa tessyemmi.

⁶ Marra iřđad n ujenna ggin řeucc nsen di tseđwin nnes,
marra řmař n yeyyar ferxen sadu ifetwan nnes,
u marra řegnus myaren tuřa ttyiman di tiři nnes..

31:3 Dan. 4:7

31:6 Dan. 4:9

⁷Tuɣa-tt tecna s řemyaret nnes
u s tuzzeggart n tseḍwin nnes,
maɣar aẓwar nnes tuɣa-t ak-d waṭtas n waman.
⁸Ticejjura n tengelt di jjennet n AREBBI war xas εdunt,
ticejjura n umerzi war sekkwint tseḍwin nnes
uca ticejjura n dulb war sekkwint ifetwan nnes.
Uřa d ict n tcejart di jjennet n AREBBI
tarwes dayes deg waẓri nnes...
⁹Ggiɣ tt tecna ak-d waṭtas n tseḍwin nnes,
ařami zzayes usment marra ticejjura n εadn,
tinni tuɣa di jjennet n AREBBI.”

¹⁰“S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:
Umi tessgaεεded ixef nnem s tiddi nnem,
wah nettat tegga tuccent nnes jar iseynuten
u uř nnes issgaεeed ixef nnes zi ssibbet n řuεřa nnes,
¹¹s uyenni wciɣ tt deg ufus n wenni d amzemmar qaε jar řegnus,
řima wanita ad kis yegg s tidett.
Necc uzzřey xas di ssibbet n tuεeffna nnes.
¹²Zedmen tt ibarraniyyen, řegnus iqeřen aṭtas,
zedmen t uca jjin tt.
Tiseḍwin nnes wḍant x idurar u di marra tiyzurtin,
ifetwan nnes ttwarřen di marra tiyezratin n temmurt,
u marra řegnus n temmurt
hwan-dd zi *sadu* tiři nnes uca jjin tt..
¹³Marra ijḍaḍ n ujenna zedyen x *ukeccuḍ* nnes nni iwḍan,
uca marra řmař n yeyyar tuɣa aten x ifetwan nnes.
¹⁴Necc ggiɣ tt,
řima marra ticejjura war dikkiwřent εad ttneffxent s tiddi nsent
uca ad ggent tuccent nsen deg iseynuten,
u marra *ticejjura* nni iswin aman s ufeyyed
war ttbeddint εad s yixef nsent di nnfaxet nsent,
maɣar nitenti marra ttwamewcent i řmewt,
řar řağay n temmurt, di řwest n tarwa n bnadem,
ak-d inni ihekkwan deg weřfur *n wenderř*.”

31:8 ‘ticejjura’ - niy ‘iddagen’. ‘amerzi’ - niy ‘amedzi’.

31:8 Amz. 2:8

31:12 Ĥaz. 28:7; 30:11

¹⁵“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

Deg wass nni di tehwa ɣar řaxart, ggiy ijj wecđan.

Di ṭtweε nnes ḍriy aman yuğyen

uca ssbeddey iyezran nnes

uca fecřen waman imyaren.

Di ṭtweε nnes ssbarrecney *idurar n* Lubnan

uca marra ticejjura n yeyyar cednent xas.

¹⁶S ddriz n uweṭtu nnes ssarjijey řegnus,

umi tt ssehwiw ɣar řaxart ak-d inni ihekkwan deg weḥfur *n wenderř*.

Marra ticejjura n Eadn,

tinni iεizzen aṭtas d tinni icnan qae zi Lubnan,

tinni iswin *aṭtas n* waman marra,

aqa ttwasfewwjent *s man aya* di řağay n temmurt..

¹⁷Uřa d nitenti hwant akides ɣar řaxart,

ɣar inni ittwanyen s ssif,

inni tuya uyir nnes *ijehden*,

inni tuya iqqimen di tiri nnes di řwest n řegnus.

18 Ak wi tsawid ammu di řeezz d řemyaret jar tcejjura n Eadn?

Waxxa amenni ad ṭttwassehwid ak-d tcejjura n Eadn

ař rağay n temmurt.

Ad tebbuzzřed di řwest n yenni war ittwaxetnen,

ak-d inni ittwanyen s ssif.

Wa d Firεun d marra řyaci nnes inhewřen!,

ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.”

Izři n wecđan x Firεun

32¹Imsar deg usegg^was wiss teneac, deg uyur wiss teneac, deg wass ameẓwaru n uyur, aqa yusa-dd ɣari wawař n SIDI, inna: ²“A mmis n bnadem, sgaεeed ijj n yezři n wecđan x Firεun, ajeğid n Miřra, uca ini as:

Tuya cek amecnaw ayrad d amezyan jar řegnus,

u tuya cek am řhaycet di řebḥur.

Tyeđřed ixef nnek deg iyezran,

tessenhezzed aman s idaren nnek,

uca tessesfad iyezran nsen..

31:16 Ica. 14:9

31:18 Ḥaz. 28:10

32:2 Ḥaz. 29:3

³ Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

Necc ad xak sswizzḏey tracca inu,
s yijj n wegraw n řegnus aṭṭas.
Nitni ad cek ssiřyen ak-d tracca inu..

⁴ Necc ad cek jjey di temmurt,
ad cek nḏarey x wudem n yeyyar.
Ad xak sszedey marra ijḏaḏ n ujenna,
uca ad zzayek ssjiwney imuddaren zi marra tammurt.

⁵ Ad ggey weysum nnek x idurar,
uca ad ccurey tiyzurin s řegēudi n warrayem nnek.

⁶ Necc ad sseswey tammurt,
ad tedweř d řebḥar n idammen nnek yares ař tiqiccatin n idurar,
uca tiyezratin ad ccurent zzayek

⁷ Necc ad ssduřey ajenna xmi cek i ya sxsesyey,
uca ad ssbarrecney itran.

Necc ad ssduřey tafuct s iseynuten,
uca taziri war ttejji *ead* tafawt nnes ad tarya..

⁸ Marra tifawin yareqqen deg ujenna
ad tent ssbarrecney di ṭṭwee nnek,
uca ad ssekkey tağest x temmurt nnek!,
ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.

⁹ Necc ad yezziy uř n waṭṭas n řegnus,
umi i ya yawyey řexbar n trezzit nnek yar řegnus,
yar temmura i war tent tessined ca.

¹⁰ Necc ad ssnexřey aṭṭas n řegnus di ssibbet nnek,
u acewwaf n ijeğiden nsen ad gaēden *zeg warjef* di ṭṭwee nnek,
xmi i ya ssenhezzeey ssif inu *ssa d ssa* zzat i wudmawen nsen.
Nitni ad arjijen řebda,
kuř ijj di ssibbet n tudart nnes,
deg wass n uweṭṭu nnek..

¹¹ Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:
Ssif n ujeğid n Babil ad xak yemmars.

¹² S řesyuf n ayt n bu-teyrudṭ ad yeḏřey řyaci nnek inhewřen,
řegnus iqešen aṭṭas marra.

32:3 Ḥaz. 12:13; 17:20

32:7 Ica. 13:10; Yuw. 3:4.

32:10 'tudart' - s Teibranit 'feemar'.

Nitni ad qđan x nnfaxet n Mišra,
uca marra řyaci nnes inhewřen ad t teħħan.

¹³ Necc ad qđiy x imuddaren nnes inni *iđan* ħar wađtas n waman,
uřa d ijj n uđar n bnadem izemmar ad ten issarwi eawed,
uca uřa d ict n tecđect n řmař tzemmar ad ten tessarwi ead.

¹⁴ Xenni ad ssehwiġ aman nsen *ařami i ya řfan*
u Necc ad ggey iyezran nsen ad ssizzřen am zzect!’,
ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.

¹⁵ Ařami ggiġ tammurt n Mišra d areddeġ,
uca ad tiři temmurt t^ettwareddeġ, teħfa zi marra min dayes,
ařami wtey marra inni dayes izeddyen,
xenni ad ssnen belli Necc d SIDI.

¹⁶ Wa d izři n wecđan uca ad t yennjen am yezři n wecđan, yessitsent n temmura
ad t yennjent am yezři n wecđan, ad t yennjent am **yezři n wecđan x Mišra u
x marra řyaci nnes inhewřen!**, *ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.*”

¹⁷ Deg usegg^was wiss tenεac, deg wass wiss xemmeřac n uyur, imsar belli
yusa-dd ħari wawař n SIDI, inna:

¹⁸ “A mmis n bnadem, wwet agejdur x řyaci inhewřen n **Mišra**. Ejj i-t ad ihwa,
Mišra d yessis n řegnus ijehden, di řaġay n temmurt, ak-d yenni ihwan deg
weħfur *n wendeř*.”

¹⁹ Ma cek ieizzen x man mma?
Hwa, ejj ad cek ssarsen ak-d yenni war ittwaxetnen.

²⁰ Ad wđan di řwest n yenni ittwanyen s ssif.
Aqa immewc ssif.
Jarr *Mišra zeg webrid* ak-d marra řyaci nnes inhewřen.

²¹ Inni ħar teġa řřulťa ađtas zeg ayt n bu-teyruđt ad kis ssiwřen
zi řwest n řaxart.
Hwan nitni, aqa zzřen *dinni*,
inni war ittwaxetnen,
inni ittwanyen s ssif.

²² Diha *iđa Accur* ak-d marra agraw nnes,
nnđen as-dd imeđřan nnes.
Marra nitni ttwanyen, wđan s ssif.

²³ Imeđran nnes aqa aten di tyemmar n weħfur *n wendeř*
u agraw nnes aqa-t deg wenneđ n wendeř nnes.
Marra nitni ttwasnuqqben, wđan s ssif,
inni tuya issagg^waden di temmurt n yenni iddaren.

²⁴ Diha **Eilam** d marra řyaci nnes inhewřen deg wenneđ n wendeř nnes.
Marra nitni ttwasnuqqben, wđan s ssif,
hwan břa axtan di řağay n temmurt,
inni tuya issagg^waden di temmurt n yenni iddaren.
Nitni iwyen řefđihet nsen akidsen,
ak-d yenni ihekkwan deg weħfur *n wendeř*.

²⁵ Ggin as ijj n arruf di řwest n yenni ittwanyen,
yar marra řyaci nnes inhewřen.
Imeđran nnes nnđen as-dd.
Marra nitni war ittwaxetnen, wđan s ssif,
minzi tuya ssagg^waden *iwdan* zeg yixef nsen
di temmurt n yenni iddaren.
Nitni iwyen řefđihet nsen akidsen,
jmie ak-d yenni ihekkwan deg weħfur *n wendeř*.
Aqa netta ittwassars di řwest n yenni ittwanyen.

²⁶ Diha **Macix-Tubal** d marra řyaci nnes innhewřen.
Nnđen as-dd imeđran nnes.
Marra nitni war ttwaxetnen,
ttwasnuqqben s ssif,
mařar nitni tuya ssagg^waden *iwdan* zeg yixef nsen
di temmurt n yenni iddaren.

²⁷ War zziřen ak-d ayt n bu-teyruđt,
inni iwđan zeg yenni war ittwaxetnen,
inni ihwan řar řaxart ak-d řesnař nsen n umenyi.
Mmarsen řesyuf nsen sadu izeğifen nsen
uca řmueřyyet nsen aqa-tt x yeysan nsen,
waxxa tuya nitni d tigg^wudi i ayt n bu-teyruđt di temmurt n yenni iddaren.

²⁸ Uřa d cek ad tiřid tarzed di řwest n yenni war ittwaxetnen
uca ad tezzřed ak-d yenni ittwasnuqqben s ssif.

²⁹ Diha **Idum**, ijeğiden nnes d marra řħukkam nnes,
inni *i din izzřen s marra řřulta* nsen
ak-d yenni ittwasnuqqben s ssif.

Zzřen *dinni* ak-d yenni war ittwaxetnen
u ak-d yenni ihwan deg weḥfur *n wendeř*.

³⁰Diha *ayt n bu-řřulța zi Ccmal*, marra nitni,
u marra *ayt n řidun*, inni ihwan ak-d yenni ittwanyęn.
Aqa ttseḏḥan *dinni*, waxxa tuya ssagg^waden *iwdan*
s teryast nsen n *ayt n bu-teyrudt*.
Aqa zzřen *dinni* ak-d yenni ittwanyęn s ssif
uca arebbun řefđiḥet nsen
ak-d yenni ihwan deg weḥfur *n wendeř*.

³¹Fireun ad ten izar uca ad ittwasfewwej
zi marra řyaci nnes inhewřen, inni ittwasnuqqben s ssif,
Fireun d marra řeeskar nnes!',
ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.

³²Minzi Necc jjiy t ad issigg^wed inni di temmurt n yenni iddaren.
Netta ad immars di řwest n yenni war ittwaxetnen,
yar yenni ittwasnuqqben s ssif,
Fireun d marra řyaci nnes inhewřen!,
ammu i iqqar Sidi inu, SIDI."

Ařeqqem n Ḥizqiyal am uęssas x Israil i twařa wiss tnayen

33¹Yusa-dd yari wawař n SIDI, inna:

²"A mmis n bnađem, siweř ak-d tarwa n řgens nnek, ini asen: Xmi i ya
yawyey ssif x temmurt uca řgens n temmurt ad iksi ijj n weryaz zi ttrufa nnes
uca ad t ggen d aęssas i yixef nsen, ³uca wanita itwařa yusa-dd ssif x temmurt,
xenni ittřud deg uyicc n icarri uca ięęem i řgens ⁴uca aqa din ijjen isřa i řhess
n uřuđi deg uyicc n icarri, *maca* war iji ixef nnes ad zzayes ittwaeřem uca
yusa-dd ssif, ikkes i-t, *xenni* idammen nnes ad iřin x uzeęif nnes. ⁵Netta isřa i
řhess n uřuđi deg uyicc n icarri, *maca* war iji ixef nnes ad ittwaeřem, idammen
nnes aqa aten xas, *maca* řęmar n wenni ijin ixef nnes ad ittwaeřem, ad injem.
⁶Maca mařa aęssas itwařa ssif yusa-dd uca war iřud deg uyicc n icarri, *ařami*
war ittwaeřem řgens uca ssif yusa-dd, ikkes ijj n řęmar jar asen, *xenni* aqa
netta immeksi zi ssibbet n řmueřiyet *n yixef* nnes, *maca* Necc ad ttarey
idammen nnes zeg ufus n uęssas."

⁷"Cek, *a* mmis n bnađem, Necc ggiy cek d aęssas x taddart n Israil. Ad tesřed
ijj n wawař zeg uqemmmu inu uca ad asen tęřmed zzayi. ⁸Umi Necc nniy i
uęffan: '*A aęffan*, cek ad temmtd řmewt!', u cek war tessiwřed maḥend

ad teeřmed i ueeffan x webrid nnes *iweddaren*, *xenni* ad immet ueeffan *nni* s řmueřiyet nnes, *maca* Necc ad ttarey idammen nnes zeg ufus nnek. ⁹ *Maca* mařa cek teeřmed i ueeffan x webrid nnes, mařend ad as iħeyyed uca netta war iħeyyed x webrid nnes, *xenni* netta ad immet s řmueřiyet nnes, *maca* cek tessnejmed řemar nnek.”

¹⁰ “Cek, *a* mmis n bnađem, ini i taddart n Israil: *Ammu i* tessawařem, teqqarem: ‘Ieđdiyyen nney d dđnub nney *aqa aten* xaney uca nhellek daysen, *xenni* mammec i řa *neqqim* neddar?’.” ¹¹ Ini asen: *S tidett am* ddarey Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, emmarř war areřřiy x řmewt n ueeffan, maca ad arđey aeđđan xmi i řa itub zeg webrid nnes uca ad iddar. Tubem, tubem zeg webriden nwem ieeđnen, mařar mayemmi i řa temmteđ, *a* taddart n Israil?”.

¹² “Cek, *a* mmis n bnađem, ini i tarwa n řgens nnek: Tasegda n umsegged war t issnejjim deg wass nni di i řa ixđa, uca tuueđđna n ueeffan war zzayes i řa inqaređ deg wass nni di i řa itub zi tuueđđna nnes. Amsegged war izemmar ad iqqim iddar s tsegda nnes deg wass nni di i řa ixđa. ¹³ Umi nniy Necc i umsegged, aqa netta ad iddar s tidett, *maca* netta ittiqq di tsegda nnes uca igga řmueřiyet, *xenni* war t’ettiři ead řidaret di tsegda nnes, maca di řyeecc nnes nni igga, aqa ad dayes immet. ¹⁴ Mařa Necc nniy i ueeffan: Řmewt i řa temmteđ, uca netta itub x dđenb nnes uca ad igg řħeqq d tsegda, ¹⁵ - aqa aeđđan ad isseeqeb ddiyyet nnes, ad ixeeř min ittwaren, ad yuyur di tweřřa n tudart břa ma ad igg řyeecc -, *xenni* ad iddar s tidett, war ittmetti ca. ¹⁶ Marra dđnub nni igga, war dd as ttwaħesseb ca. Igga řħeqq d tsegda, ad iddar s tidett.”

¹⁷ “Tarwa n řgens nnek qqaren: ‘Abrid n SIDI war iři ca nican!’, umi abrid n simant nsen war iři ca nican. ¹⁸ Mařa amsegged iħeyyed x tsegda nnes uca ittegg řyeecc, *xenni* ad dayes immet, ¹⁹ uca xmi i řa itub ueeffan x tuueđđna nnes uca ad igg řħeqq d tsegda, *xenni* ad zzayes iddar. ²⁰ *Ead* teqqarem: ‘Abrid n Sidi war iři ca nican!’ Necc ad xawem ħekmey, *a* taddart n Israil, kuř ijj amecnaw ibriden nnes.”

Řexbar x uweřřu n Urcalim

²¹ Deg usegg^was wiss tenεac n lmenfa nney, deg uyur wiss εecra, deg wass wiss xemsa n uyur, imsar aqa yusa-dd řari ijj n umarwař zi Urcalim, inna: “Tandint t’ettwayelleb!” ²² Yar řiřet tuřa ufus n SIDI xafi, qbeř dd i řa yas umarwař,

33:10 Ĥaz. 24:23

33:11 Ĥaz. 18:23,32

33:12 Ĥaz. 18:24

33:17 Ĥaz. 18:25,29; 33:20

33:21 2 Ij. 25; Ĥaz. 24:26

u Netta yarzem ayi aqemmum umi dd-yusa umarwař ħari di řřbeĥ. Tuħa aqemmum inu ittwarzem uca war ttiřiy ead d aynaw. ²³ Yusa-dd ħari wawař n SIDI, inna:

²⁴ “A mmis n bnađem, imezday n řxirbat-a di temmurt n Israil ssawařen, qqaren: ‘Ibrahim tuħa-t d ijj uca iwart tammurt-a. Neccin řexxu deg wařtas, temmewc aney temmurt d tasyart!’ ²⁵ S uya, ini asen: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Kenniw t^{tt}etem *aysum* ak-d idammen uca tessgææđem tiřawin nwem ħar imeyđa n *lařnam nwem* uca tessazzařem idammen. Ma ieddeř ad t^{tt}fem kenniw tammurt d řwart? ²⁶ Tettbeddam x ssif nwem. Tetteggem jjeffect u kuř aryaz issxemmaj tamħart n umqarreb nnes. Ma ieddeř ad t^{tt}fem kenniw tammurt d řwart?”

²⁷ Ammu i d asen i ħa tinid: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘S *tidett am* ddareħ Necc, aqa inni iġan x řxirbat ad wđan s ssif, u wenni iġan x wudem n yeyyar ad t wceħ i řewĥuc n řexřa maĥend ad t řarđen, uca inni iġan di lqelcat u deg ifran ad mnten s řtaeun! ²⁸ *Mayar* Necc ad arrey tammurt d aređdeġ d ijj n umedy a n warjef, uca nnfaxet n řřulřa nnes ad t^{tt}wasbedd. Idurar n Israil ad ttwaređđġen ařami war din wi xasen i ħa iřwan. ²⁹ *Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI, xmi i ħa arrey tammurt d aređdeġ d ijj n umedy a n warjef zi ssibbet n jjeayef nsen nni ggin.’ ”

³⁰ “Cek, a mmis n bnađem, ayt n řgens nnek ssawařen xak ħar řeĥyud u ħar wadař n tudrin. Ijj issawař ak-d wenneyni, kuř ijj ak-d umas, uca iqqar: ‘Asem-dd xenni uca řřem man awař i dd iffeħ *zeg uqemmum* n SIDI!’ ³¹ Nitni ad ħarek dd-asen am mammeć i dd-yusa *ijj n ubarru n* řgens, uca nitni ad qqimen zzatek am řgens inu uca ad řřen i wawařen nnek, maca war zzaysen tteggem, maħar s uqemmum nsen ssnieřiřen tayri, maca uř nsen iggur awarni i řefdeř n *yixef* nsen. ³² Uca xzar, aqa cek ħarsen amecnaw wenni ittyennajen izřan s tmijja teřbeĥ, *amecnaw* wenni izemmaren ad igga *lmusiqa* mliĥ. Nitni ad řřen ħar wawařen nnek, *maca* war zzaysen tteggem. ³³ *Maca* řami aya ad dd-yas - xzar, ad dd-yas! - *xenni* ad ssnen belli tuħa ijj n unabi di řwest nsen.”

SIDI d Ameksaw Ařebĥan x řgens nnes

34 ¹ Yusa-dd ħari wawař n SIDI, inna:

² “A mmis n bnađem, nabb đidd i imeksawen n Israil uca ini asen: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Uct x imeksawen n Israil nni yarekkwesen ixef nsen! Ma war ittxeřři i imeksawen ad arewsen uġi? ³ Kenniw t^{tt}etem tadunt uca tarrđem tađuft, tyarrřem i min imessřen mliĥ, *maca* war tarwisem ca uġi. ⁴ War

33:25 Amz. 9:4; Lawi 3:17

33:31 Ĥaz. 14:1-3; 20:1-3

34:2 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

34:2 Irm. 23:1

tessmeezem min iheyfen, war tessgenfim min iheřcen, min ittwarzin war t tcefnem, min iweddaren war t tarrim u min ixsaren war xas tarezzum, *maca* s uqabu d ufus iqeshen thekmem xasen.⁵ *Ammu i* ttwazzaren, minzi war din tuęi bu umeksaw, dewřen d teymart amecnaw imuddar nni ięan di řexřa uca *ammu i* ttwabezzeen. ⁶Weddaren uęi inu x marra idurar u x kuř tawrirt yueřan, uęi inu ttwabezzeen x marra tammurt. War din wi *xasen* i ya isseqsan uca war din wi *xasen* yarezzun.”

⁷“S uya, *a* imeksawen, sřem i wawař n SIDI! ⁸*S tidett am* ddarey Necc, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI! Ma war *ttriřy* Necc *xasen*, minzi uęi inu dewřen d teymart u uęi inu dewřen d macca i řewřuc n řexřa, umi war din ięi umeksaw u minzi imeksawen inu war ttseqsan ca x wuęi inu u umi imeksawen inu arewsen ixef nsen, war ięi uęi!”

⁹“S uya, *a* imeksawen, sřem i wawař n SIDI:¹⁰ *Ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc aqa ayi řidd i imeksawen *nni*! Necc ad ttarey uęi inu zeg ufus nsen uca ad ten ssbeddey zeg warwas n wuęi, ařami imeksawen war yarekkwesen ead ixef nsen. Necc ad ssnejmey uęi inu zeg uqemmm nsen, ařami war d asen ttiřin ead d macca.”

¹¹“Minzi *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad sseqsıy x wuęi inu u ad *xasen* arzuę. ¹²Amecnaw ameksi ad issmun tařimart nnes deg wass nni di yeęa di řwest n wuęi nnes ibezzeen, amenni i ya *yarzuę* Necc x wuęi inu. Necc ad ten ssnejmey zi marra imucan mani ttwabezzeen deg wass n iseynuten d yijj n useynu ibbumbes, ¹³uca Necc ad ten ssuffyeę zi řegnus, ad ten ssmuney zi temmura uca ad ten awyeę řar temmurt nsen. Necc ad ten arewsey x idurar n Israil, řar tyezratin u di marra imucan i ittrięen i tzeddięt di temmurt. ¹⁴Necc ad ten arewsey x ict n ddemnet n tarewsa d tařebřant. X idurar yueřan n Israil ad yiři řmedweř n tarewsa nsen. Dinni ad areyyřen deg ict n ddemnet n ddemnet n tarewsa u ad arewsen deg ict n ddemnet n tarewsa d lemliř ařas x idurar n Israil. ¹⁵Necc ad arewsey uęi inu uca ad ten ssareyyřeę, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ¹⁶Necc ad arzuę min ixsaren uca min iweddaren ad t arrey u min ittwarzin ad t cefney u min iheřcen ad t ssjehdeę, *maca* min imessřen d min ijehden ad t areddęeę. Necc ad ten arewsey s řęeęq.”

¹⁷“U kenniw, *a* uęi inu, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad řekmey jar *ijjen zeg* wuęi u *ijjen nneyni zeg* wuęi, jar icarriyyen d imyanen. ¹⁸Ma drust awem umi teccim ddemnet n tarewsa inu d tařebřant? Ma texsem *xenni eawed* ad tefsem x min iqqimen i tarewsa s iřaren nwem? Ma texsem ad teswem aman iřfan uca *xenni* ad tessarwyen min iqqimen s iřaren nwem? ¹⁹Ma ittxeřsa *xenni* i wuęi inu ad ccen min xef efsen iřaren nwem u ad swen min ssarwyen iřaren nwem?”

34:4 1 Bř. 5:3

34:13 řaz. 28:25

²⁰“S uya ammu i d asen iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad carreey jar wuġi imessřen d wuġi ikkucden, ²¹minzi marra uġi ideefen tearnem i-ten s uyezdis u s teyrudt u tessqarbem ten s waccawen nwem, ařami ten tbezzem di barra. ²²Necc ad ssnejmey uġi inu ařami war ttiřin ead i teymart, u Necc ad carreey jar wuġi d wuġi. ²³Necc ad xasen ssekkarey ijj n Umeksaw nni ten i ya yarewsen: Amsexxar inu Dawud. Netta ad ten yarwes u Netta ad asen yiři d Ameksaw. ²⁴Necc, SIDI, ad asen iřiř d AREBBI u Amsexxar inu Dawud ad yiři d Řhakem di řwest nsen, Necc, SIDI, aqa nniy t. ²⁵Necc ad ggey ijj n Řeahd n řehna akidsen uca ad kksey řewħuc iwearen zi temmurt. Nitni ad zedyen di řexřa s řaman uca ad řtsen deg izeyran. ²⁶Ad ggey min innden i wedrar inu d lbaraka u Necc ad dd-ssehwiř anzar di řweqt nnes. Ad din yiři wenzar ařtas s lbaraka. ²⁷Ticejjura n yeyyar ad wcent řyiġet nsent uca tammurt ad tewc řřabet nnes uca nitni ad zedyen di řaman di temmurt nsen. *Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI, xmi i řa arzey imqeġaden n zzayřet nsen uca ad ten qeřeey zeg ufus n yenni ten ijjin ad asen sexxaren. ²⁸War ttiřin ead d tkeccadt i řegnus uca řewħuc n temmurt war ten řarrden ead, *maca* nitni ad zedyen di řaman u war ten issnexřie uřa d ijj. ²⁹Necc ad asen dd-sduqqzey ijj n uřemmuy s ijj n Yisem *icenneen*. *Xenni* war ttmeksin ead s řaz di temmurt uca war arebbun ead řħegra n řegnus. ³⁰*Xenni* ad ssnen belli Necc, SIDI AREBBI nsen, aqa ayi kidsen, uca nitni d řgens inu, taddart n Israil!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ³¹Kenniwi, *a* uġi inu, uġi n řmedweř inu n tarewsa, kenniwi d bnađem, *maca* Necc d AREBBI nwem!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Aneqqam n SIDI x Idum

35¹Yusa-dd yari wawař n SIDI, inna:
²“A mmis n bnađem, arr uđem nnek řar wedrar n Saeir u nabb xas. ³Ini as: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Xzar, Necc *ad* řarek *dd-asey*, *a*, adrar n Saeir uca ad sswizzdey afus inu didd nnek uca ad cek arrey d tareddeġt d řxarbet. ⁴Necc ad arrey tineddam nnek d řxarbet u cek ad tdewřed d tareddeġt u cek ad tessned belli Necc d SIDI, ⁵minzi řarek řeđawat ittduman u *minzi* tsellmed ayt n Israil i tzemmar n ssif, di řweqt n uđeyyee nsen, di řweqt n řmuęřiyyet iqeřřen ař řtarf.”
⁶“S uya, *s tidett am* ddarey Necc, iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad cek arrey d idammen *qae* u idammen ad cek dřaren. *Wah* umi war tcarhed ca asizzeř n idammen, ad cek dřaren idammen. ⁷Necc ad arrey adrar n Saeir d tareddeġt

34:23 lca. 40:11; 42:1; 50:10; 52:13; 53:11; lrm. 30:9; řħ. 10:11

34:24 lca. 55:4

34:25 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

34:29 řaz. 36:6-38

34:31 řħ. 10:11

35:5 řaz. 25:15

d řxarbet u Necc ad zzayes qessey wi iæddun d wi dd-idekkwařen. ⁸ Necc ad ccurey idurar nnes s yenni ittwanyen, tiwrrin nnek d teyzurtin nnek, u inni ittwanyen s ssif ad wđan di marra tiyezratin nnek. ⁹ Necc ad cek ggey d tireddeğin i řebda u tineddam nnek æmmarş war daysent ttwifen *ead* imezday, u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI, ¹⁰ minzi tennid: ‘Tnayen n řegnus nni d tnayen n temmura nni ad iřint inu u neccin ad tent tťfen d řwart!’, *am* SIDI aqa-t din.”

¹¹ “S uya, *s tidett am* ddarey Necc, iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad ac ggey anect n weyđab nnek u anect n tusmi nnek nni tuya ħarek deg wecrah nnek zzaysen, *maca* nitni ad ayi ssnen xmi xak i ya ħekmey. ¹² Ad tessned, belli Necc, SIDI, sřiy i marra aceqqaf nnek nni tessiwřed đidd i idurar n Israil, tennid: Aqa areddğen, mmewcen aney d macca. ¹³ *Ammu i* xafi tqeřbem s uqemmum nwem iccur s ukebbar uca tarnim tfarryem awařen nwem xafi aťtas. Necc sřiy t. ¹⁴ *Ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: Am tfarreħ marra tammurt, Necc ad cek arrey d ict n řeyrubiiyyet. ¹⁵ Am mammec tfarħed s tesyart n taddart n Israil, minzi aqa t’ttwareddeg, Necc ad kik ggey ammu, *a cek*, adrar n Saeir, *cem* marra *tammurt* n Idum, ad tiřid d tareddeğt! Uca *xenni* nitni ad ssnen, belli Necc d SIDI.”

Asizdeg d ureqqe n Israil

36 ¹ “Cek, *a* mmis n bnađem, nabb i idurar n Israil, ini: Idurar n Israil, sřem i wawař n SIDI! ² *Ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: Minzi řeedu inna xawem: ‘Iya, aqa řegeudi n řebda dewřent aney d tasyart!’

³ ... **s uya** nabb, ini: *Ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: Minzi areddğen u řarđen kenniw zi marra iyezdisen, ħima ad tdewřem d tasyart n min iqqimen n řegnus, u *minzi* ssekkaren awařen xawem uca ceqqfen daywem jar řgens,

⁴ ... **s uya**, idurar n Israil, sřem i wawař n Sidi inu, SIDI! *Ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, i idurar d tewrarin, i tyezratin d řwaťat, i řxirbat ttwareddğent u i tneddam i ijjin, tinni idewřen i tkeccađt d řħegra i min iqqimen n řegnus nni dd awem dd-innden,

⁵ ... **s uya**, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: S tidett, aqa di tmessi n tusmi inu ssiwřey đidd i min iqqimen n řegnus u đidd i marra *tammurt* n Idum, inni iwcin tammurt inu d tasyart i yixef nsen, s řefraħet yuğyen, s řeemar *iccuren* s useħqar, maħend dđmani n tarewsa ad asen iřint d takeccađt,

⁶ ... **s uya**, nabb đidd i temmurt n Israil uca ini i idurar d tewrarin u i tyezratin d řwaťat: *Ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, xzar, Necc siwřey di tusmi inu u deg wesear inu, minzi kenniw aqa tarbum řħegra n řegnus..

35:10 Izhd. 83:13

36:1 Ĥaz. 6:2

36:2 Ĥaz. 35:10

36:6 Ĥaz. 34:29

⁷ ... s uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ssgaeɛdey afus inu, *zuğey*: S tidett, řegnus i d awem dd-innden ad arbun řhegra s yixef nsen! ⁸ *Maca* kenniw idurar n Israil, ad tewcem *ɛawed* řefruɛ nwem uca ad dd-tawyem řyiğet nwem i řgens inu Israil, minzi ɛřařař ad dd-asen. ⁹ Mağar xzar, Necc *ad* ġarwem *dd-asey* uca Necc ad ġarwem nqeřbey u kenniw, *a idurar*, ad xawem carzen u ad xawem zarreen. ¹⁰ Necc ad arniğ iwdan xawem, marra taddart n Israil, *wah* marra nettat, uca ad sszedyen tineddam u ad bnan řxirbat *ɛawed*. ¹¹ Ad xawem arniğ iwdan d řmař u nitni ad arnin deg yixef nsen u ad dd-jjen řyiğet u Necc ad kenniw sszedey *din* ɛawed, am deg wussan n weçarř uya, *wah* Necc ad arrey řřař řsen x umezwar nwem u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI. ¹² Ad jjeğ iwdan ad xawem uyuren: řgens inu Israil. Nitni ad cem řřen d řwart u cem, *a temmurt*, ad asen tiřid d řwart u cem war t'ettkeccɛd ɛad arraw *nsen*."

¹³ "Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Minzi qğaren awem: Cem d *ict n temmurt* i iccin iwdan u cem d *ict n temmurt* i ittkeccaɛden arraw n řgens nnem!,

¹⁴ ... s uya, war tecced ɛad iwdan u war tessneqraɛd ɛad řgens nnem!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ¹⁵ Necc ad ggeğ ɛemmarř ad t'ettwaseř ɛad řhegra n řegnus xam, u war tkessid ɛad astehzi n řegnus u war tessneqraɛd ɛad řgens nnem!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI."

¹⁶ Yusa-dd ġari wawař n SIDI, inna:

¹⁷ "A mmis n bnaɛem, *umi* tuya taddart n Israil tzeddey di temmurt nnes, aqa sxxemmjen tt s webrid nsen d tmegga nsen. Abrid nsen tuya-t am řexmej n temğart i x yeğa idammen *deg wussan n* wezař *nnes*. ¹⁸ Necc ssfaryey xasen aɛar inu zi ssibbet n idammen nni ssizřen x temmurt u zi ssibbet n imeyða n *lařnam nsem* i zi tt sxxemjen. ¹⁹ Nexx ssbezzey ten jar řegnus u nitni ttwasuysen di temmura. Necc řekmey xasen ɛlařsab tuyurt nsen u ɛlařsab řexdayem nsen. ²⁰ *Umi* iwɛden ġar řegnus mani tuya uyuren, ssfeɛħen Isem iqeddsen inu, minzi ittwanna xasen: 'Ina d řgens n SIDI, *maca waxxa amenni* tuya ittxeřsa ad ffyen zi temmurt nnes.' ²¹ Maca Necc sseizzey ten di řtweɛ n Yisem inu iqeddsen nni tessfeɛħ taddart n Israil jar řegnus mani tuya uyuren."

²² "S uya, ini i taddart n Israil: 'Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: War tt tteğey di řtweɛ nwem, *a* taddart n Israil, maca di řtweɛ n Yisem inu iqeddsen nni tessfeɛħem kenniw jar řegnus mani tuya tuyurem. ²³ Mağar ad ssqeddsey Isem inu imğaren nni tessfeɛħem di řwest nsen, uca řegnus ad ssnen aqa Necc d SIDI, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, xmi i ġa ttwasqeddsey daywem ztat i tiřawin nsen. ²⁴ Minzi ad kenniw ksiğ zi řegnus, ad kenniw ssmuney zi marra timmura uca ad kenniw awyey ġar temmurt nwem. ²⁵ Ad xawem zeğey aman izdigen uca ad ttwasizdegem. Necc ad kenniw ssizdeğey zi marra řexmujat nwem u zi

marra imeyda nwem *n lašnam*.²⁶ Ad awem wcey uř amaynu u ad ggey buħbeř amaynu di daxeř nwem, uca ad kksey zi arrimet nwem uř n wezru uca ad awem wcey uř n weysum..²⁷ Ad ggey Arruħ inu di daxeř nwem u ad arrey kenniw ad teggem tiweřša inu u ad teħdam lfarayid inu u ad zzaysent teggem.²⁸ Ad tzedym di temmurt nni wciy i řejdud nwem uca kenniw ad tiřim d řgens inu uca Necc ad iřiy d AREBBI nwem.²⁹ Necc ad kenniw ssnejmey zi marra řexmujat nwem, ad řayiy i imendi uca ad dayes arniy ařtas, u war d awem tticey řaz..³⁰ Ad arniy *amenni* řyięet n tcejjura u n yeyyar ħima war xawem tekk ead řhegra n řaz jar řegnus.³¹ *xenni* ad tidarem deg ibriden nwem iaeffnen d tmeęga nwem war iřebħen, u kenniw ad teiffem zeg yixef nwem u zi jjeayef nwem..³² *Maca* war tt tteęęey di řtwee nwem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, snem tt mliħ! Sedħam u ssnem řefdiħet n ibriden nwem, *a* taddart n Israil.”

³³“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Deg wass nni ad ssizedęey marra řmuęsiyyat nwem, ad sszedęey tineddam *eawed* uca ad bniy *eawed* řxirbat.³⁴ Tammurt ittwareddęen ad t^ettwacarz deg wemcan i ya tiři t^ettwareddeę ztat i tiřtawin n marra inni tt ięekkwaw.³⁵ Ad inin: Tammurt nni tuya t^ettwareddeę, tedweř amecnaw jjenet n Eadn u tineddam ttwaxarrabent d ttwareddęent d ttwahedment, aqa ttwasjehdent u zeddyen daysent imezday *eawed*..³⁶ *Xenni* ad ssnen řegnus nni iqqimen deg wenneđ nwem, aqa Necc, SIDI, ad bniy min ittwahedmen *eawed* u ad zzuý x min ittwareddęen. Necc, SIDI, ssiwřey u Necc ad t ggey.”

³⁷“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ad ayi t^ettar taddart n Israil uřa d man aya ħima ad asen t ggey. Necc ad daysen arniy *iwdan*, *ařami ad din iřin* anect n iwdan am wuęi.³⁸ Am tteemmaren wuęi iqeddsen *ddmani n tarewsa*, am tteemmaren wuęi n Urcalim *tandint* di řeeyudat nnes ittwaęęen, ammu i ya iřint tneddam ittwareddęen ccurent s wuęi d iwdan, u nitni ad ssnen aqa Necc d SIDI.”

Tanukra n Israil

37¹Tuýa ufus n SIDI xafi uca SIDI issuffey ayi-dd di Arruħ u issars ayi di řwest n ict n řewđa nni tuýa yeccuren s ixsan.² Netta indeh ayi deg wenneđ nnes, u xzar, aqa din ařtas s wařtas *n ixsan* x wudem n řewđa, u xzar, aqa aten uzyen ařtas.³ Netta inna ayi: “*A* mmis n bnadem, ma ad ddaren ixsan-a?” Nniy necc: “*A* Sidi inu, SIDI, Cek tessned *t!*”⁴ *Xenni* inna ayi: “Nabb x yexsan-a, ini asen: *A* ixsan uzyen, sřem i wawař n SIDI.⁵ Ammu i iqqar Sidi

36:26 ‘amaynu’ - niy ‘jdid’.

36:26 Irm. 32:39; Ĥaz. 11:19

36:29 Ĥaz. 34:29

36:31 Ĥaz. 6:9; 20:43; 16:61,63

36:35 Ica. 51:3; Ĥaz. 28:13

36:36 Ĥaz. 17:24; 22:14; 37:14

inu, SIDI i ixsan-a: Xzar, Necc ad daywem ssidfey buĥbeř uca ad teddarem *ewed*.⁶ A xawem ggey izewran u ad xawem ssgæedeŷ aysum uca ad kenniw dřeŷ s iřem uca ad daywem ggey buĥbeř, ad teddarem. *Xenni* ad tessnem belli Necc d SIDI.”

⁷*Xenni* nabbey am mammec d ayi ittwaweřřa u řami tuŷa ttnabbey, tuŷa *din* ijj n řřess, u xzar, *aqad* ict n tarjijit uca ixsan munen, *kuř* iřes ak-d iřes nnes.

⁸Žřiŷ, u xzar, aqa dewřen xasen-dd izewran u yuři xasen weysum u Netta idřa i-ten s yiřem sennej nsen, *maca* war daysen tuŷi *ead* buĥbeř. ⁹Netta inna ayi: “Nabb i Arruĥ, nabb, *a* mmis n bnađem, uca ini i Arruĥ: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: *A* Arruĥ, as-dd zi arebea n jjihat n usemmiđ u řuđ deg ina inni ittwanyen, *ĥima* ad ddaren.’” ¹⁰*Xenni* nabbey am mammec i d ayi ittwaweřřa. Uca yudef Arruĥ daysen uca ddaren *ewed* uca *kkaren* bedden x iđaren nsen, *aqad* d ijj n řřeskar d ameqqran ařtas s wařtas.

¹¹*Xenni* inna ayi: “*A* mmis n bnađem, ixsan-a *aqad* *aten* marra taddart n Israil. Xzar, nitni qqaren: ‘Ixsan nney uŷen uca asitem nney iweddar u neccin nettwayarř!’” ¹²S uya, nabb, ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad arzmey imedřan nwem, ad kenniw ssgæedeŷ zeg imedřan nwem, *a* řgens inu, u Necc ad kenniw awyey x wudem n temmurt n Israil. ¹³Kenniw ad tessnem, belli Necc d SIDI, umi arzmey imedřan nwem uca ssuffyey-dd kenniw zeg imedřan nwem, *a* řgens inu. ¹⁴Necc ad ggey Arruĥ inu daywem u kenniw ad teddarem *ewed* u Necc ad kenniw ssarseŷ x wudem n temmurt nwem u kenniw ad tessnem belli Necc, SIDI, ssiwřeŷ uca ggiŷ *tl*, iqqar SIDI.’”

Asmuni n Israil d Yahuda

¹⁵Yusa-dd ŷari wawař n SIDI, inna:

¹⁶“Cek, *a* mmis n bnađem, ksi ijj n uzeġađ *n ukeccuđ* uca ari dayes: ‘I Yahuda u i arraw n Israil, imeacaren nnes!’ Ksi awarni as azeġađ nneŷni uca ari dayes: ‘I Yusuf, azeġađ n Ifrayim, u *i* marra taddart n Israil, imeddukař nnes!’” ¹⁷Smun ten xenni ijj ak-d wenneŷni, *egg zŷaysen* ijj n uzeġađ i cek. Ad dewřen d ijj deg ufus nnek.

¹⁸Xmi kik i ŷa issiwřen tarwa n řgens nnek, ad inin: ‘Ma war tessed ad aney tessecned min ix ad inint tmesřayin-a i cek?’, ¹⁹ina asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad ksiŷ azeġađ n Yusuf, wenni iġan deg ufus n Ifrayim, *azeġađ* n tqebbař n Israil, imeacaren nnes, uca ad ten ssmuney ak-d uzeġađ n Yahuda uca ad ten ggey d ijj n uzeġađ uca ad dewřen d ijj deg ufus inu.’” ²⁰Izeġađen zeg ukeccuđ i x turid, *ad iřin* deg ufus nnek zzat i tiřawin nsen. ²¹*Xenni* ini asen: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad řřfey ayt n Israil zi řwest n řregnus mani řar uyuren, uca ad ten ssmuney zeg wenneđ uca ad ten awyey řar wudem n temmurt nsen. ²²Necc ad ten ggey d ijj n řgens di temmurt, x

idurar n Israil, d ijj n Ujeğid ad yiři i marra idsen d Ajeğid uca eemmarş ead ad iřin i tnayen n řegnus u eemmarş ead ad ttwabđan di tnayen n tgeldiwin..²³ War ssxemmajen ead ixef nsen s imeyđa nsen n řřanam, s nneawat nsen n řřanam u s řmueřiyat nsen. Necc ad ten ssnejmey zi marra tineddam nsen i di xđin nitni u Necc ad ten ssizedgey. *Xenni* nitni ad ayi iřin d řgens u Necc ad asen iřiy d AREBBI. ²⁴ Amsexxar inu Dawud ad xasen yiři d ajeğid uca ad din yiři ijj n Umeksa i marra nitni. Nitni ad đfaren lfarayıđ inu uca ad hđan tiweřša inu, ad zzaysent ggen..²⁵ Ad zedyen di temmurt nni wciy i umsexxar inu Yaęqub, i di tuya zeddyen řejdud nsen, *wah* nitni ad dayes zedyen i řebda, nitni d iřenjiren nsen d iřenjiren n iřenjiren nsen, uca Amsexxar inu Dawud ad yiři d Řřhakem nsen i řebda. ²⁶ Necc ad kidsen qeđeey ijj n Řeahd n řehna, ad yiři d Řeahd i řebda. Necc ad ten wcey *amcan mani i ya zedyen* u ad daysen arniy ađtas u Necc ad ggey Zzawect inu Iqeddsen di řwest nsen i řebda. ²⁷ Ad řarsen tiři Tzeddiyt inu u Necc ad iřiy d AREBBI nsen u nitni ad iřin d řgens inu, ²⁸ uca ad ssnen řegnus, belli Necc d SIDI nni issqeddsen Israil xmi i řa tiři Zzawect inu Iqeddsen di řwest nsen i řebda.’ ”

Ayelleb x Xux

38¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:
²“A mmis n bnađem, arr uđem nnek řar Hajuj zi temmurt n Majuj, řřhakem n Ruc d Macik d Tubal, uca nabb đidd nnes, ³ ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc aqa ayi đidd nnek, *a* Hajuj, řřhakem n Ruc d Macik d Tubal. ⁴ Necc ad cek arrey ad taeqbed u ad ggey tisennarin deg iqabsiwen nnek uca ad cek ssuffyey, cek d marra řeeskar nnek, iysan d imnayen, marra arđen arruđ mliħ ađtas, ijj n wegraw d ameqqran ađtas, s tseddart tameqqrant d tseddart tamezyant *n ueeskari*, marra nitni řarsen tizemmar deg umenyi s ssif. ⁵ Ayt n Lfurs, n Kuc u *zi temmurt n* Fuť akidsen, marra idsen s tseddart *n ueeskari* d uqebbar *n wuzzař n ueeskari*, ⁶ Jumar d marra řeeskar nnes, d taddart n Tujarma zi tťrufa n ccamal qae ak-d marra řeeskar nnes, ađtas n řegnus *aqa aten* akidek. ⁷ Iři twejded u sewjed ixef nnek, cek d marra agraw nnek nni tessmuned yarek, u iři d amehday nsen. ⁸ Awarni i wađtas n wussan ad t’ttwařayıđ, awarni řami edun ađtas n isegg^wusa ad dd-tased řar temmurt nni

37:22 Yħ. 10:16

37:24 ‘Ameksa’ - niy ‘Aniči’.

37:24 lca. 40:11; lrm. 30:9; řaz. 34:23

37:26 lzhđ. 89:4; řaz. 34:25; 2 Kur. 6:16

37:27 řaz. 11:20; 14:11

38:2 ‘Hajuj’ - niy ‘Juj’, niy ‘Xux’, niy ‘Gug’. ‘Majuj’ - niy ‘Maxux’, niy ‘Magug’.

38:2 Asa. 20:8

38:3 ‘Hajuj’ - niy ‘Juj’, niy ‘Xux’, niy ‘Gug’.

38:4 řaz. 29:4; 39:2

ittwacედრენ zi ssif, *yar ijj n řgens* i ittwasmunen zi řegnus x idurar n Israil nni tuᄃa d řxirbet i yijj n řweqt d azirar, *yar ijj n řgens* nni ittwassuffyen zi řegnus, u marra nitni zeddyen *dinni* di řaman. ⁹ *Xenni* ad tgaeđed amecnaw tařaryadt, amecnaw aseynu mařend ad tedřed tammurt, cek d marra řeeskar nnek uřa d ařřas n řegnus nni kik *iřan*.’ ”

¹⁰ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Deg wass nni ad imsar, aqa ad adfen ixarriřen deg wuř nnek u cek ad txarřed di tmeemuč taeeffant. ¹¹ Ad tinid: Ad gaeđey ᄃar ict n temmurt tennurzem, ad dd-asey ᄃar *yenni din* iddaren di řehna u *yar yenni din* izeddyen di řaman, inni din izeddyen marra břa řřid u břa zzekrunat niy tiwwura, ¹² mařend ad keccđey u ad acarey agra! *Wah*, mařend ad tarred afus nnek x řxirbat nni di zeddyen řexxu *iwdan*, x yijj n řgens nni ittwasmunen zi řegnus, wenni ikesben řmař d wagřa, wenni izeddyen x tēebbuđt n temmurt.

¹³ Caba d Dadan d ttujar n Tarcic d marra ayraden imezyanin nsen ad ac inin: Ma tusid mařend ad tēřřfed takeccađt? Ma tessmuned agraw nnek mařend ad tkeccđed, řima ad teksid nnuqart d wurey, řima ad tēřřfed řmař d wagřa, řima ad tacared takeccađt tameqqrant?’ ”

¹⁴ “S uya, nabb, *a* mmis n bnadem, uca ini i Xux: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Deg wass nni, xmi i ᄃa izdey řgens inu Israil di řaman, ma cek war tessined *min ittxeřša ad t tegged?* ¹⁵ Ad dd-tased zeg wemcan nnek, zi řřrufa n ccamal qaē, cek d wařřas n řegnus akidek. Marra nitni d imnayen s iysan, ijj n wegraw d ameqqran d yijj n řeeskar ijehden. ¹⁶ Ad tgaeđed đidd i řgens inu Israil, am ijj n useynu, mařend ad tedřed tammurt. Ad yiři deg uneggar n wussan. Necc ad cek ssiwđey x temmurt inu, řima řegnus ad ayi ssnen, xmi zzayek i ᄃa ttwasqeddsey ztat i tiřřawin nsen, *a* Hajuj!’ ”

¹⁷ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Ma aqa cek d wenni x ssiwřey deg wussan n zic, s ufus n imsexxaren inu, inabiyyen n Israil nni tuᄃa ittnabben deg wussan nni, *řmijař n* wařřas n isegg^wusa, belli Necc ad cek ssiwđey đidd nsen?’ ”

¹⁸ “Deg wass nni, deg wass i di dd ᄃa yas Hajuj đidd i temmurt n Israil, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, aqa ad yaři wesear inu deg wenzaren inu. ¹⁹ Di tusmi inu, di tmessi n uduqgez inu *n ufugem* nniy: *S tidett, am ddarey Necc*, mařa deg wass nni war ittiři ijj n wenhezzi n temmurt ameqqran di temmurt n Israil, ²⁰ *ařami* iseřman n řebřar d iđad n ujenna d řmař n yeyyar d marra řmař nni ittbusen x temmurt d marra iwdan nni *iřan* x wudem n temmurt ad arjijen, u idurar ad ttwamendaren u řejruf iēuřen ad hruran d marra řeřyuđ ad wđan. ²¹ Necc ad dd-řayiy x ssif đidd nnes x marra idurar inu, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.

38:9 Ĥaz. 30:18

38:14 ‘Hajuj’ - niy ‘Juj’, niy ‘Xux’, niy ‘Gug’.

38:16 ‘Hajuj’ - niy ‘Juj’, niy ‘Xux’, niy ‘Gug’.

38:18 ‘Hajuj’ - niy ‘Juj’, niy ‘Xux’, niy ‘Gug’.

38:19 Ĥaz. 36:5,6

38:20 ‘řebřar’ - niy ‘il’.

Ssif n kuř ijj ad yiři x umas. ²² Necc ad xas ħekmey s ttaæun u s idammen uca ad xas ggey u x řeeskar nnes u x wařtas n řegnus nni kides i ya yiřiin, anzar ijehden d ibquqen n tebruri, timessi d řecbariyyet. ²³ Necc ad ssecney ixef inu d ameqqran d amqeddas u ad ttwassney zzat i tittawin n řegnus. Nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.”

39¹ “*Xenni* řexxu, *a* mmis n bnaðem, nabb ðidd i Xux uca ini: ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, aqa ayi xak, *a, cek* Hajuj, řĥakem n Ruc, Macik d Tuba l..² Necc ad cek sseeqbey u ad cek nedhey u ad cek ssgaædey zi ttrufa n ccamal uca ad cek gewwdey x idurar n Israil..³ Ad wtey řqews zeg ufus nnek azeřmað uca ad yedřey řřitcat nnek zeg ufus nnek afusi. ⁴ Ad tewðid x idurar n Israil, cek d marra řeeskar nnek, d řegnus nni *iġan* akidek. Necc wciy cek d macca i eřam kuř ijðað ittkeccaðen u i řmař n řexřa..⁵ X wudem n yeyyar ad tewðid, minzi Necc nniy t!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ⁶ Necc ad ssekkey timessi x Majuj u x inni izeddyen s řeĥna di temmura yar tma n řebĥar u nitni ad ssnen belli Necc d SIDI..⁷ Necc ad ssbaney Isem inu iqeddsen di řwest n řgens Israil u Necc war ttejjiy ead ad ssexmjen Isem inu iqeddsen. Řegnus ad ssnen belli Necc d SIDI, Amqeddas di Israil. ⁸ Xzar, ad dd-yas u ad imsar!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. Wa d ass nni x ssiwřey.’ ”

⁹ “Imezday n tneddam n Israil ad ffyen uca ad ssaryen timessi ad sscemðen *marra* řesnaĥ: am tseddariyin timezyanin am tseddariyin timeqqranin uřa d řqews d řřitcat d iæumad d iĥricen. Sebea n isegg^wusa ad zzaysen ssaryen timessi. ¹⁰ War d ttiwyen akeccuð zeg iyyar u war ttqessan tafrawt zeg izeyran, *minzi* ssaryen timessi s řesnaĥ uca ad keccðen inni ten ikeccðen uca ad acaren i yenni d asen yucaren!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ¹¹ Deg wass nni ad imsar, aqa Necc ad sswejdey din amcan i Hajuj, ijj n wenðeř di Israil, Řewða n yenni izekkwan, yar ccarq n řebĥar, u tanita ad tqemmee anzaren n yenni izekkwan. Din i ya nedřen Hajuj d marra řyaci nnes inhewřen u ad xas řayan: Řewða n Řyaci Inhewřen n Hajuj..¹² Taddart n Israil ad ten tenðeř, maĥend ad ssizdegen temmurt, *řmijař n* sebea n iyuren. ¹³ Marra řgens n temmurt ad *ten* nedřen uca aya ad asen yiři i ccan, deg wass i di i ya ttwaseuġey, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI..¹⁴ Ad farzen eawed iryazen maĥend ad zwan nitni tammurt břa qeřtu maĥend ad nedřen inni xas ikkin, inni tuya iqqimen buzzřen x wudem n temmurt, ĥima ad ssizedgen *tammurt*. Awarni i sebea n iyuren ad qeġben nitni. ¹⁵ Inni i

39:1 ‘Hajuj’ - niy ‘Juj’, niy ‘Xux’, niy ‘Gug’.

39:2 Ĥaz. 38:4

39:4 Ĥaz. 33:27

39:6 ‘Majuj’ - niy ‘Maxux’, niy ‘Magug’.

39:10 ‘azyar’ - niy ‘řĥabet’ niy ‘tazgant’.

39:11 ‘Hajuj’ - niy ‘Juj’, niy ‘Xux’, niy ‘Gug’.

39:13 ‘aya ad asen yiři i ccan’ - s Teibranit ‘uca (aya) ad asen yiři i yisem’.

d asen ittxeṣṣa ad zwan tammurt ad tt zwan, u xmi ittwara ḥed ijj n yiyes n bnađem, ad yegg yares ict n řmarka, ař t ya neđřen inni inettařen di Řewđa n Řyaci Ihewřen n Hajuj. ¹⁶ Eawed *ad yiři* isem n tendint ‘Řyaci Ihewřen’. Nitni ad sizedgen tammurt.”

¹⁷ “Cek, *a* mmis n bnađem, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ini i marra řmarkat n ijdad u i marra řmař n yeyyar: Munem-dd *da*, asem-dd, seddem ixef nwem deg wenneđ n tyarřt inu nni yařsey i kenniw, tayarřt tameqqrant x idurar n Israil, uca ad teccem aysum, ad teswem idammen. ¹⁸ Ad teccem aysum n ayt n bu-řexcunet, u ad teswem idammen n řhukkam n ddunect, n wacraren d izmaren d imyanen d imwan, aqa aten marra dewsen di Basan. ¹⁹ Ad teccem tadunt ař i ya tejjwnem uca ad teswem idammen ař i ya tescarem, n tyarřt inu i yařsey i kenniw. ²⁰ Kenniw ad tejjwnem yař ttabra inu s iysan d imnayan, s ayt n bu-teyruđt u s marra ieeskariyyen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ²¹ Ad ggey aeuđi inu jar řegnus uca marra řegnus ad zaren řhukm inu nni ggiy, uřa d afus nni jar asen ssarsey. ²² Taddart n Israil ad tessen, aqa Necc, SIDI, d AREBBI nsen, zeg wass nni u zi ssa tsawent. ²³ Ad ssnen řegnus aqa inni n taddart n Israil ttwanedhen di lmenfa zi ssibbet n řmueřiyet nsen, minzi yeddaren ayi, uca Necc ffarey xasen uđem inu uca wciy ten deg ufus n iyrimen nsen u *xenni* wđan marra s ssif. ²⁴ Necc ggiy asen am mammec taxmuji nsen u am mammec řmueřiyet nsen u Necc ffarey zzaysen uđem inu.”

²⁵ “S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Řexxu ad sseqbey imeḥbas n Yaequb u ad řinneq x marra taddart n Israil u ad cđarey di ttwee n Yisem inu iqeddsen.

²⁶ Nitni ad arbun řefđiřet nsen d marra řmueřiyet nsen i zi d ayi yđaren xmi nitni ead zedřen di řaman di temmurt nsen u war iđi wi ten i ya issiggweden.

²⁷ Xmi ten i ya sseqbey zi řegnus u ad ten ssmuney zi temmura n řeedyan nsen u Necc ad ttwaqeddsey zzaysen zzat i tiřawin n wařtas n řegnus, ²⁸ ad ssnen belli Necc d SIDI, AREBBI nsen, minzi Necc nedhey ten d imeḥbas jar řegnus u Necc ssmuney ten *eawed* di temmurt nsen, war *din* jjiy uřa d iijen zzaysen. ²⁹ Necc war xasen tteffarey ead uđem inu, xmi aqa ssfaryey Arruř inu x taddart n Israil!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Tiwwura d řemrařat n Zzawect Tameqqrant n jdid

40¹ Deg usegg^was wiss xemsa u-eicrin n lmenfa nney, yař umezwar n usegg^was, deg *wass* wiss eecra n uyur, deg usegg^was wiss arbeetac awarni ma wtin tandint, deg wass nni *nnit*, tuya afus n SIDI xafi uca indeh ayi din..

² Di timezriwin n AREBBI indeh ayi yař temmurt n Israil uca issars ayi x **ijj** n

39:29 Yuw. 3:1; Řex. 2:17

40:1 řaz. 33:21

wedrar yuečan mixef tuya ca n řebni am ict n tendint yar uyezdis n ljanub nnes.³ Yiwyi ayi din, u xzar, ijj n Weryaz. řřifet nnes am řřifet n nnħas u deg ufus nnes ijj n ufiřu n řeqten d ijj n uęamin n weębar. Netta tuya ibedd yar tewwart.⁴ Issiweř akidi Weryaz *nni*: “A mmis n bnađem, xzar s titřawin nnek, seř s imezzuyen nnek, uca sars uř nnek i marra nni d ac i ya ssecney, maęar t^ettwasqebded yar da ĥima ad ac t ssecney. Marra min twařid, ini t i taddart n Israil!”

⁵ Xzar, yar barra n Taddart tuya din ijj n weybar nni tuya i d as dd-innĉen kuřci. Deg ufus n Weryaz tuya d ijj n uęanim n weębar n setta n iyaęen *kuř ijen zzaysen d* ijj n uyiř d ijj n weębar n tiru n ufus. Netta iebar tiru n řħid nni, aqa-t d ijj n uęanim, u řueřa *nnes* uřa d ijj n uęanim.

⁶ *Xenni* yusa-dd ař řebni n tewwart nni ixezzaren yar ccarq uca igaeęed x ddruj nnes, uca iebar tanebdat n tewwart, tiru nnes anect n ijj n uęanim, u tiru n tnebdat nneyni uřa d ijj n uęamin.⁷ Tuzeggart n ict n texxamt *n tewwart* d ijj n uęanim u tiru nnes uřa d ijj n uęanim. Jar texxamin *n tewwart tuya din* xemsa n iyaęen, u tanebdat *n řebni* n tewwart yar uyezdis n wesqif *n řebni n* tewwart yar uyezdis n Taddart, *aqat-t* d ijj n uęanim.⁸ Netta iebar asqif *n řebni* n tewwart yar uyezdis n Taddart, aqa-t d ijj n uęanim.⁹ Iebar asqif n řebni n tewwart, aqa-t di tmenya n iyaęen, uca ředřuf n řħid nnes *tuya aten* di tnayen n iyaęen. Asqif n *n řebni* n tewwart tuya yar uyezdis n Taddart.¹⁰ Zi jjihet n texxamin n tewwart yar uyezdis n ccarq *n řebni n tewwart*, aqa din řřata *zzaysent* yar uyezdis-a u řřata *zzaysent* yar uyezdis nneyni. Aqa-tent yarsent d ijj n řeębar. Ředřuf n řħid *yarsen* d řeębar d ijjen yar uyezdis-a u yar uyezdis nneyni.¹¹ Iebar tiru n wadaf *n řebni* n tewwart, aqa-t di eęcra n iyaęen, uřa d tuzeggart *n řebni* n tewwart, aqa-tt di třeřřac n iyaęen.¹² Ttasie ztat i texxamin n tewwart *tuya* ijj n uyiř *yar uyezdis-a* uca yar uyezdis nneyni *tuya* ttasie uřa d ijj n uyiř. Ict n texxamt yares setta n iyaęen yar ijj n uyezdis d setta iyaęen yar ijj n uyezdis nneyni.¹³ Iebar *eawed řebni n* tewwart zi tzeqqa n ict n texxamt ař tazeqqa n wenneyni. Tiru *nnes tuya-t* di xemsa u-eicrin n iyaęen, adaf arendad n wadaf *nneyni*.¹⁴ Igga i-t *uřa* yar ředřuf n řħid: settin n iyaęen, uca řemrah ikka x řřarf n řħid, inned as-dd *řemrah i řebni n* tewwart marra.¹⁵ Zi ztat n tewwart n wadaf ař ztat n wesqif n tewwart n daxeř, *aqadın* xemsin n iyaęen.¹⁶ *Tuya* řekwazi ĥřaren yar texxamin n tewwart u yar ředřuf n řħid yar uyezdis n daxeř *n řebni* n tewwart deg wened, uřa di řeĥyud n barra, u tuya řekwazi deg wened xezzen yar daxeř u x *kuř ijj zi* ředřuf n řħid t^ettafed din ticejjura n tini.

40:5 ‘Taddart’ - awař-a ixs ad yini ‘Taddart n Arebbi’ niy ‘Zzawect Iqeddsen’. ‘tiru n řħid’ - s Teibranit ‘tiru n řebni’.

¹⁷Indeh ayi-dd ġar řemraĥ n barra, uca xzar, *aqā din* ixxamen d ict n tisi n zzellij itt waggen deg wenneġ n řemraĥ. *Tuġa din* řřatin n ixxamen ġar tisi n zzellij *nni*. ¹⁸Tisi n zzellij *tuġa-t* ġar uġezdis n řebniyyat n tewwart, teqqen nican i tuzzeggart n řebniyyat n tewwart. Tanita tuġa-tt d tisi n zzellij i iġan wadday. ¹⁹Netta iebar tiru zi zzat n řebni n tewwart i iġan ġar wadday n řemraĥ ař řemraĥ n daxeř ġar uġezdis nnes n barra, mya n iġaġen. *Ammu i iebār* ccarq d ccamal n řemraĥ.

²⁰Zi řebni n tewwart nni ixezzaren ġar ccamal, ġar řemraĥ n barra, iebar tuzzeggart d tiru. ²¹Tixxamin nnes, řřata ġar uġezdis-a d řřata ġar uġezdis nneyni, d řeġruf nnes n řĥiġ uřa d řeĥuġ nnes n barra ġarsen d řeēbar d iġjen amecnaw řebni n tewwart tamezwarut. Tuzzuggart tuġa-tt xemsin n iġaġen d tiru nnes tuġa-tt xemsa u-eicrin n iġaġen. ²²Řekwazi nnes d řeĥuġ nnes n barra uřa d ticejjura nnes n tini tuġa ġarsen řeēbar d iġjen amecnaw řebni n tewwart nni ixezzaren ġar ccarq. Ttġaēēaden ġares x *ijj n ddruj ak-d* seēa n treffidin uca řeĥuġ nnes n barra tuġa aten ġar uġezdis n zzat. ²³Řebni n tewwart n řemraĥ n daxeř tuġa-tt zzat n řebni n tewwart n ccamal d tenni n ccarq. Zeg ict n řebni n tewwart ař ict n řebni n tewwart *nneyni* iebar mya n iġaġen.

²⁴*Xenni* indeh ayi ġar uġezdis n ljanub, u xzar, tuġa din *ijj n řebni n* tewwart nni ixezzaren ġar ljanub. Iebar řeġruf n řĥiġ d řeĥuġ nnes n barra *uca* řeēburat nsen tuġa aten d *ijj*. ²⁵Řebni n tewwart ġares řekwazi uca uřa d řeĥuġ n barra daysen řekwazi am wenneyni. Tuzzuggart *nnes* tuġa-tt di xemsin n iġaġen u tiru *nnes* di xemsa u-eicrin n iġaġen. ²⁶Drujj dayes seēa n treffidin u řeĥuġ nnes n barra *tuġa aten* ġar zzat. Tuġa ġares ticejjura n tini x řeġruf n řĥiġ, icten ġar *ijj* n uġezdis u icten ġar uġezdis *nneyni*. ²⁷*Tuġa din eawed* ict n řebni n tewwart ġar řemraĥ n daxeř nni ixezzaren ġar ljanub. Iebar zeg ict n řebni n tewwart ař řebni n tewwart *nneyni* ġar uġezdis n ljanub: mya n iġaġen. ²⁸*Xenni* yiwi ayi ġar řebni n tewwart n ljanub ġar řemraĥ n daxeř. Iebar řebni n tewwart n ljanub, *tuġa* řeēburat nnes d iġjen. ²⁹Ixxamen nnes d řeġruf nnes n řĥiġ uřa d řeĥuġ nnes n barra *ġarsen* d řeēburat d iġjen. *Řebni n tewwart* tuġa ġares řekwazi uca uřa d řeĥuġ nnes n barra ġarsen řekwazi d *ijjen am tinni*. Tuzzuggart *nnes tuġa-tt* di xemsin n iġaġen u tiru *nnes* di xemsa u-eicrin n iġaġen. ³⁰Nnġen as-dd řeĥuġ n barra. Tuzzuggart *nnes* tuġa-t di xemsa u-eicrin n iġaġen u tiru *nnes* di xemsa n iġaġen. ³¹Tuġa řeĥuġ nnes n barra ġar řemraĥ n barra. *Tuġa din* ticejjura n tini x řeġruf n řĥiġ u ddruj nnes dayes tmenya n treffidin.

³²*Xenni* yiwi ayi ġar řemraĥ n daxeř, ġar uġezdis n ccarq. Iebar řebni n tewwart n ljanub, *tuġa* řeēburat nnes d iġjen. ³³Tixxamin nnes d řeġruf nnes n řĥiġ uřa d řeĥuġ nnes n barra *ġarsen* d řeēburat d iġjen. *Řebni n tewwart* tuġa ġares řekwazi uca uřa ġar řeĥuġ nnes n barra i dd asen innġen marra. Tuzzuggart *nnes tuġa-tt* di xemsin n iġaġen u tiru *nnes* di xemsa u-eicrin n iġaġen. ³⁴Řeĥuġ

nnes n barra *tuya aten* yar řemraħ n barra. *Tuya din* ticejjura n tini x ředřuf n řħid nnes, *am* yar uyezdis-*a uřa* yar uyezdis *nneyni*, u dđruj nnes dayes tmenya n treffidin.

³⁵ *Xenni* yiwi ayi yar *řebni n* tewwart n ccamal uca iebar *xenni* řeeburat d iijen.

³⁶ Tixxamin nnes n tewwart d ředřuf nnes n řħid d řehyuđ nnes n barra ğarsen řekwazi deg wenneđ nsen. Tuzzuggart *nnes tuya* di xemsin n iyağen uca tiru *nnes* di xemsa u-eicrin n iyağen. ³⁷ Ředřuf nnes n řħid *tuya aten* yar řemraħ n barra. *Tuya din* ticejjura n tini yar uyezdis-*a* u yar uyezdis *nneyni* x ředřuf nnes. Dđruj nnes *dayes* tmenya n treffidin.

³⁸ *Tuya din* iij n wexxam s ict n tewwart yar ředřuf n řħid n *řebniyyat* n tewwart, ad din ssirden tayarřt n wecmađ. ³⁹ Di daxeř n wesqif *n řebni* n tewwart tuya din tnayen n řtabřat yar uyezdis-*a* u tnayen n řtabřat yar uyezdis *nneyni* ħima ad xasent ğarsen tayarřt n wecmađ d tyarřt n ddenb d tyarřt n umarwas.

⁴⁰ Barra yar iij n uyezdis n ztat yar mani gaeden yar wadaf *n řebni* n tewwart n ccamal *tuya din* tnayen n řtabřat, u yar uyezdis n ztat *nneyni* yar wesqif *n řebni* n tewwart *tuya din* eawed tnayen n řtabřat. ⁴¹ *Ammu tuya din* arebea n řtabřat yar *iij n* uyezdis u arebea n řtabřat yar uyezdis *nneyni* yar iyezdisen *n řebni* n tewwart, aqa din tmenya n řtabřat i min xef zemmaren ad ğarsen. ⁴² *Tuya din* arebea n řtabřat zi řřuđar ittwaneqcen yar dđruj *n řebni n tewwart*. Tuzzuggart *n řtabřa tuya-tt* d iij n uyiř d wezyen u tiru *nnes* d iij n uyiř d wezyen u řueřa *nnes* d iij n uyiř. Mmarsen xas řeqcuē i zi ğarřsen tayarřt n wecmađ d tewhibt n tyarřt. ⁴³ Tisennarin s dubel n iij n řeebar n ufus ttwametnent deg wenneđ n taddart *n tewwart*, u aysum i tewhibt n tyarřt *tuya temmars* x řtabřat.

⁴⁴ Yar barra *n řebni* n tewwart n daxeř *tuya din* tixxamin n imeynajen di řemraħ n daxeř nni *iğan* yar uyezdis n ztat *n řebni* n tewwart n ccamal. Udem nnes ğar ztat tuya ixezzar ğar ljanub. Yar uyezdis *n řebni* n tewwart n ccarq *tuya din* ict *n texxamt* nni ixezwaren ğar ccamal. ⁴⁵ Netta issiweř akidi “Taxxamt-a nni zi ixezzar wudem nnes ğar ljanub, aqa-tt i ikehhanen nni iħeřtan x tsexxart n Taddart. ⁴⁶ Taxxamt nni txezzar wudem nnes ğar ccamal, aqa-tt i ikehhanen nni iħeřtan x tsexxart n uealřar, nitni d ayt n řaduq nni i ğa dd-iqarřben ğar SIDI zeg ayt n Lawi maħend ad as sexxaren.” ⁴⁷ Iebar řemraħ: tuzzeggart *nnes* mya n iyağen u tiru nnes mya n iyağen, iij n ukwadrun. Aealřar tuya-t ztat n Taddart.

Asqif n Zzawect Tameqqrant

⁴⁸ *Xenni* yiwi ayi yar wesqif n Taddart uca iebar ředřuf n řħid n wesqif, xemsa n iyağen yar *iij n* uyezdis u xemsa n iyağen ğar uyezdis *nneyni*, uřa d tiru n tewwart, řřata n iyağen ğar *iij n* uyezdis u řřata n iyağen ğar uyezdis *nneyni*.

⁴⁹ Tuzzuggart n wesqif tuya-tt eicrin n iyağen u tiru nnes ħiřac n iyağen, d man

aya ɣar *uɣezdis n treffidin n ddruj* i zi zemwaren ad ɣaæden. *Tuya din* eawed ipilaren ɣar ředruf n řhid, ijj ɣar uɣezdis-*a* u ijj ɣar uɣezdis *nneyni*.

Taddart n Zzawect Tameqqrant n jdid

41 ¹Netta yiwi ayi ɣar *Wexxam* n Zzawect Tameqqrant uca iɛbar ředruf n řhid: setta n iyaɣen ɣar uɣezdis-*a* u setta n iyaɣen ɣar uɣezdis *nneyni*, x tiru n Uqidun. ²Tiru n wadaf tuya-tt eecra n iyaɣen uca udmawen n řehyuɔ ɣar uɣezdis n wadaf *tuya aten* xemsa n iyaɣen ɣar uɣezdis-*a* u xemsa n iyaɣen ɣar uɣezdis *nneyni*. Iɛbar tuzzeggart *nnes*: arebein n iyaɣen, uca tiru nnes: eicrin n iyaɣen. ³Yudef-dd ɣar daxeř uca iɛbar řhid nni ɣar țțarf n wadaf *n Wexxam n Daxeř*: tnayen n iyaɣen, uca tewwart *tuya-tt* setta n iyaɣen uca tiru n wadaf sebea n iyaɣen. ⁴Iɛbar tuzzeggart *n Wexxam n Daxeř*: eicrin n iyaɣen, uca tiru *nnes*: eicrin n iyaɣen ɣar ztat *n Wexxam* n Zzawect Tameqqrant uca inna ayi: “Wa d Aqdas n Uqeddes!”

⁵Iɛbar řhid n Taddart: setta n iyaɣen, uca tiru n kuř axxam n uɣezdis *tuya-t* di arebea n iyaɣen deg wenneɔ n Taddart marra. ⁶tixxamin n uɣezdis *tuya atent* taxxamt ztat i texxamt *nneyni*, třata *di řueřa* uca *amenni* třatin n twařawin, uca *tixxamin nni* iwɔdent ař řhid n Taddart nni *din iġan* i texxamin i d as dd-innden, maħend ad iqeddem asenned *i thenya n texxamin*. War ieddeř ad awɔdent *thenya* ař daxeř di řhid n Taddart. ⁷Yar sennej deg wenneɔ immarni di ttasie nni *iġan* ɣar ixxamen n uɣezdis x kuř řfuqi. Maɣar x kuř řfuqi n taddart inned-dd ijj n ukulwar i Taddart marra. S uyenni tedweř Taddart dayes ttasie ktar sennej u ammu i izemmar *bnadem* ad dd-igæeed zeg wadday ɣar řfuqi sennej s řfuqi n řwest.

⁸Zriy ict n řgaædet i d as dd-innden i Taddart marra, aqa-tt d dsusa n ixxamen n uɣezdis: ijj n uyanim *n řeebar* ikemmřen, setta n iyaɣen ař mani munen *dsusa*.

⁹Tiru n řhid nni *igga* aɣezdis n barra n řebni ak-d ixxamen n uɣezdis, *tuya-tt* xemsa n iyaɣen, uca ttasie yarezmen i iqqimen ɣar Taddart *ak-d* ixxamen n uɣezdis, aqa yusa-dd ak-d Taddart. ¹⁰Tuya din ijj n ttasie n eicrin n iyaɣen deg wenneɔ n Taddart marra. ¹¹*Teffey* tewwart n řebni n ixxamen n uɣezdis ɣar ttasie yarezmen i iqqimen, ict n tewwart *teffey* ɣar ccamal uca tawwart nneyni *teffey* ɣar ljanub. Tiru n ttasie iqqimen *tuya-tt* di xemsa n iyaɣen deg wenneɔ nnes marra.

¹²Řebni ɣar wudem n řemraħ ittwaæezřen ɣar řyarb tuya ɣares ict n tiru n sebein n iyaɣen uca řhid n řebni tuya-t xemsa n iyaɣen deg wenneɔ nnes marra uca tuzzeggart nnes *tuya-tt* di tsein n iyaɣen. ¹³Netta iɛbar tuzzeggart n Taddart: mya n iyaɣen. Řemraħ ittwaæezřen u řebni *i dayes iġan* ak-d řehyuɔ aqa *ɣarsen* tuzzeggart d ict: mya n iyaɣen. ¹⁴Tiru n wudem n Taddart d řemraħ

ittwaezřen yar uyezdīs n ccarq *tuya-tt* mya n iyağen.¹⁵ Iebar *uřa d* tuzzeggart n řebni nni tuya zi ztat n řemrah ittwaeezřen qae ař đeffar. Ikulwaren nnes yar uyezdīs-*a* u yar uyezdīs *nneyni* tuya aten di mya n uyiř. Daxeř n Zzawect Tameqqrant, d isqifen yar řemrah n ztat,¹⁶ d tnebdatin, d řekwazi iřsaren, d řebniyyat s ikulwaren i d as dd-innden, i třata n *řefwaqi nsent*, tuya aten *marra* tttwasduřen s ukeccud ztat i tnebdatin n *tewwura*, zi temmurt ař řekwazi, uca řekwazi *simant nsen* tuya ttwasduřen.¹⁷ Ař sennej i tewwart, *am* yar wudem n daxeř uřa yar udem n barra n Taddart, u x marra řhiđ yar daxeř u yar barra *tuya din* tiřwiřin n *ukeccud*.¹⁸ Tuya tteggēn xasen i kiruben d tcejjura n tini. Aqa din ict n tcejjart n tini jar ijj n ukirub d ijj n ukirub *nneyni*, uca kuř akirub řares tnayen n wudmawen,¹⁹ udem n bnadem nni ixezzaren yar tcejjart n tini yar ijj n uyezdīs d wudem n wayrad amezyan ixezzaren yar tcejjart n tini yar uyezdīs *nneyni*. *Ammu i* ten ggin deg wenned n marra Taddart.²⁰ Zi temmurt ař sennej n tewwart ttwaggen i kiruben d tcejjura n tini uca eawed x řehyuđ n Zzawect Tameqqrant.²¹ Ředruf yar uyezdīs n tewwart n Zzawect Tameqqrant ggin ijj n ukwadrun uca ccuf n Weqdas n Uqeddas iđhar-dd amecnaw ccuf n *Zzawect*.²² *Aealřar* tuya-t n ukeccuđ, u řueřa nnes tuya-t třata n iyağen, u řebni sadu nnes tnayen n iyağen. řares tiyemmura, uca řebni sadu nnes d iyezdīsēn nnes *tuya-t* zeg ukeccuđ. Netta issiweř akidi: “Ta d třabřa nni *iğān* ztat i wudem n SIDI.”²³ Zzawect Tameqqrant d Weqdas n Uqeddas i dayes iğān řarsen tnayen n tewwura.²⁴ Tuya yar tiwwura *yar kuř icten zzaysent* tnayen n teřwiřin am wafriwen, tnayen n teřwiřin nni zemmare ad nuqqaren, tnayen i yict n tewwart u tnayen i *tewwart* nneyni.²⁵ Di tewwura n Zzawect Tameqqrant ttwaggen i kiruben d tcejjura n tini nni ittwaggen amecnaw inni x řehyuđ. Tuya din tasqift n ukeccuđ yar barra yar wudem n wesqif.²⁶ *Tuya din* řekwazi řsaren d tcejjura n tini yar uyezdīs-*a* u yar uyezdīs *nneyni*, yar tnayen n iyezdīsēn n wesqif, *yar* ixxamen yar uyezdīs n Taddart u yar tesqifin.

Ixxamen n ikehhanen di Zzawect Tameqqrant n jdid

42¹Netta issuffey ayi-dd barra yar řemrah n barra nni *iğān* yar ccamal. Netta indeh ayi yar *řebni n* ixxamen nni iğān yar ccamal, ztat i řemrah ittwaeezřen u yar uyezdīs n řebni,² yar uyezdīs *nnes* d azirar n mya n iyağen, *yar* wadaf n ccamal. Tiru *nnes tuya-tt* xemsin n iyağen.³ Tuya řebni ztat i *ttasie n* eicrin n *iyağen* n řemrah n daxeř u qibač i zzellij n řemrah n barra. Ijj n řfuqi *ak-d* ixxamen tuya *isenned* x řfuqi nneyni, uca aqa din třata n řfuqit.

⁴Ztat n ixxamen *tuya din* ijj n ukulwar ad ayes tuyured, s ict n tiru n eecra n iyağen, yar uyezdīs n *řebni n ixammen* yar daxeř, ict n tebridt n *mya* n iyağen.

41:18 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

Tiwwura n wadaf nsen *tuya atent* yar ccamal. ⁵Ixxamen n sennej *tuya aten* ҳшарен, маъар řefwaqi kksen *ktar ttasie* zzaysen x *yexxamen n* wadday u x *yexxamen* yar řwest n *řueřa* n řebni. ⁶Minzi *tuya aten* di trřata n *řfuqit*, maca war yarsen ipilaren am ipilaren n řemrařat. S uya tuya aten ҳшарен ktar x yenni n wadday d yenni di řwest *am yarsen txezzed* zi temmurt.

⁷Řhid nni iedu barra qibač i yexxamen, yar uyezdis nni *iřan* yar řemrař n barra ztat i yexxamen, *tuya yares* tuzzeggart n xemsin n iyařen. ⁸Minzi tuzzeggart n *marra* ixxamen nni *iřan* yar řemrař n barra, tuya-tt di xemsin n iyařen. *Maca* xzar, yar uyezdis n Zzawect Tameqqrant tuya-tt di mya n iyařen. ⁹Swadday n ixxamen-a teggur tebridt manis dd-gguren zi ccarq řima ad yarsen tuyured zi řemrař n barra.

¹⁰Yar řhid d azirar n řemrař *nni iřan* yar ljanub, ztat i řemrař ittwaeezřen u yar uyezdis n řebni, *tuya din eawed* ixxamen, ¹¹uca tabridt dd-ittekken zzatsen *tuya* amecnaw tenni n ixxamen nni *iřan* yar uyezdis n ccamal, anect n tuzzeggart anect n tiru, u marra uffuyen nnes tuya aten amecnaw řšeneat d wadafen nnes *yar uyezdis n řebni yar ccamal*. ¹²Am mammec *tuya din* adafen yar texxamin yar uyezdis n ljanub, *amenni i din* iřa uřa d iji n wadaf yar beddu n tebridt, tabridt nni itteffyen yar jjihet n ccarq zi ztat i řhid issaren, mani i ya tadfed.

¹³*Xenni* inna ayi: “Ixxamen nni iřan yar ccamal u ixxamen nni iřan yar ljanub, inni iřan yar ztat n řemrař ittwaeezřen, aqa aten d ixxamen iqeddsen mani ikehhanen, inni i ya dd-iqarrben yar SIDI, ad ccen tiwhibin iqeddsen ařřas. Din ittxeřša ad sarsen tiwhibin iqeddsen ařřas: tawhibt n *řyiřet* d tewhibt n ddenb d tewhibt n umarwas, minzi amcan iqeddes qač. ¹⁴Xmi i ya udfen ikehhanen, war ieedeř ad uyuren zi Zzawect Iqeddsen yar řemrař n barra. Ad ssarsen arruđ nsen n tsexxart, maъar wanita d amqeddes. Ad arđen arruđ nneyni uca *xenni* ad dd-qarrben yar *řemrař* nni iřan i řgens.”

Zzawect Tameqqrant n jdid - Tammurt Iqeddsen

¹⁵Umi ikemmeř Netta řeebar n min iřan daxeř n Taddart, issuffuy ayi-dd zeg webrid n tewwart nni ixezzen yar ccarq uca iki řeebar zzayes deg wenneđ *n řebni n Zzawect Tameqqrant* marra. ¹⁶Iebar ayezdis n ccarq s uyanim n řeebar: xemsa-mya n iyunam s uyanim n řeebar deg wenneđ. ¹⁷Iebar ayezdis n ccamal, xemsa-mya n iyunam s uyanim n řeebar deg wenneđ. ¹⁸Iebar ayezdis n ljanub, xemsa-mya n iyunam s uyanim n řeebar. ¹⁹Inuqqar yar uyezdis n lřarb uca iebar xemsa-mya n iyunam s uyanim n řeebar. ²⁰Netta iebar *řebni n Zzawect Tameqqrant* yar arebea n tyemmura *nnes. Tuya* yares deg wenneđ nnes iji n řhid s ict n tuzzeggart n xemsa-mya n iyařen d ict n tiru n xemsa-mya n iyařen mařend ad ifarz jar min *iřan* iqeddsen d min war *iřin* iqeddsen.

Æuği n SIDI idweř-dd ƣar Zzawect Tameqqrant

43¹ *Xenni* indeh ayi ƣar tewwart, ƣar tewwart nni ixezzaren ƣar ccarq.² Xzar, yusa-dd ueuği n AREBBI n Israil zi jjihet n ccarq uca tmijja nnes tuƣa-tt am řhess n waman aƣtas, uca tammurt tceecce s ueuği nnes.³ Udem n tmezriwt nni zriƣ tuƣa amecnaw tamezriwt i zriƣ umi dd-usiy ģima ad areddġey tandint. Aqa d timezriwin am tmezriwt i zriƣ ƣar yeƣzar n Xabur, uca wđiƣ s wudem inu ƣar *temmurt*..⁴ Æeuği n SIDI yudef ƣar Taddart s tewwart nni ixezzaren ƣar ccarq.⁵ *Xenni* issġaeed ayi-dd Arruġ uca issidef ayi ƣar řemraġ n daxeř, uca xzar, æeuği n SIDI iccur Taddart⁶ uca sřiy *ict n tmijja* tessawař akidi zi daxeř n Taddart uca Aryaz ibedd ƣar uƣezdis inu.⁷ Netta inna ayi: “A mmis n bnadem, wa d amcan n řearc inu u amcan n třeƣqa n iđaren inu, mani i ƣa zedyey di řwest n ayt n Israil i řebda. Uca nitni, taddart n Israil, nitni uřa d ijeġiden nsen, war sxxemmajen ead Isem inu iqeddsen s farq-ccƣeř nsen u s řxecbat n ijeġiden nsen x řeġudi nsen *mani ttqeddamen tiwġibin nsen*,⁸ am ġġin tanebdat nsen zzat i tnebdat inu, d řtarf n tewwart nsen ƣar řtarf *n tewwart* inu, *iqim* myir ijj n weƣbar jar ayi-dd d nitni. *Ammu i* ssexmejen Isem inu iqeddsen s jjeayef nsen nni ġġin, ařami cciƣ ten deg weƣđab inu.⁹ Nitni ad xafi ssigġejen farq-ccƣeř nsen d řxecbat n ijeġiden nsen, uca Necc ad zedyey di řwest nsen i řebda.¹⁰ Cek, *a* mmis n bnadem, barreġ s Taddart-a i taddart n Israil ģima ad sseđġan zi ssibbet n řmuẽřiyyat nsen uca ejj i-ten ad ebaren ccakl nnes.¹¹ Mařa sseđġan zi marra min ġġin, sscen asen *xenni* ccekl n Taddart d tisars nnes, uffuƣen nnes d adafen nnes d marra ccekl nnes d marra lfarayiđ nnes, *wah* marra ickalen nnes d marra tiweřřa nnes, uca ari *marra* man aya zzat i titřawin nsen, ģima xenni ad ġđan marra ccekl nnes d marra lfarayiđ nnes uca ad zzaysen ġġen.”

Æealřar d udeccen nnes

¹² “Ta d ccariea n Taddart: x tqiccat n wedrar ad yiři wemcan nnes deg wenneđ nnes iqeddsen ƣae. Ta d ccariea n Taddart.

¹³ Ina d řeburat n *uealřar* s iƣaġen: *ijj n uyiř* d *ijj n cbar n ufus*. Tarya nnes d *ijj n uyiř* u tiru nnes d *ijj n uyiř*. Tma nnes ƣar řtarf nnes i d as dd-innden aqa d *ijj n cbar*. Wa d dsas n *uealřar*..¹⁴ Zi tarya x temmurt ař tareffidet n wadday *n uealřar*: tnayen n iƣaġen, u tiru *nnes*: *ijj n uyiř*, u zi treffidet n wadday *n uealřar* ař tareffidet n sennej *n uealřar*: arebea n iƣaġen u tiru *nnes* *ijj n uyiř*.¹⁵ Afurnu n *uealřar*, ‘*adrar n Arebbi*’, *igga* arebea n iƣaġen u zeg ufurnu n *uealřar*, ‘*adrar n weyrad n Arebbi*’, *ġaeeden-dd zzayes* arebea n waccawen sennej nnes.¹⁶ Afurnu n *uealřar* ƣares *ict n tuzzeggart n teneaç n iƣaġen* d *ict n tiru n teneaç n iƣaġen*,

43:3 Ĥaz. 1:4; 8:4

43:7 lrm. 16:18

43:13 ‘ahsin’ - niƣ ‘abehurur’.

ijj n ukwadrun s arebea n iyezdisen *nnes*.¹⁷ Tareffidet nnes *sennej* ȳares ict n tuzzeġgart n arbeętaċ *n iyaġen* d ict n tiru n arbeętaċ *n iyaġen* ȳar arebea n iyezdisen nnes, u tma nnes i d as dd-innden aqa d azyen n uȳiř, uca tarya nnes ijj n uȳiř deg wenned nnes u tareffidin n ddruj nnes xezzaren ȳar ccarq.”

¹⁸Netta inna ayi: “A mmis n bnađem, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: “Tina d lfarayıđ inu i uealțar deg wass i di t ȳa ggen maĥend ad xas ssgaęeden taȳarřt n tnessi u maĥend ad xas zeġęen idammen.’¹⁹ *Ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Ad tewced ijj n ufunas amezyan, mmis n ufunas, d tawhibt n taȳarřt n ddenb i ikehhanen zeg llawiyyen, i yenni dd-iqqarřen zi řaduq, inni ȳari dd-iqarrben maĥend ad ayi sexxaren.²⁰ Ad teksid zeg idammen nnes uca ad ten tegged ȳar arebea n waccawen u ȳar arebea n tȳemmura n treffidet u x tma nnes i d as dd-innden ȳar řțarf nnes. Ittxeřša ad zzayes tekksed ddenb nnes u ad t tefdid.²¹ *Awarni as* ad teksid afunas amezyan n taȳarřt n ddenb uca nitni ad t sscemđen x wemcan ittwaggen n Taddart barra i Zzawect Iqeddsen.²² Deg wass wiss tnayen ad dd-tessqarrbed ijj n wemyan d taȳarřt n ddenb. Ad zzayes kksen ddenb zeg uealțar am mammec zzayes kksen ddenb s ufunas amezyan.²³ Xmi i ȳa tkemmřed takessit n ddenb, ad dd-tessqarrbed ijj n ufunas amezyan, mmis n ufunas icnan qaę, uřa d ijj n icarri icnan qaę zi řțimart.²⁴ Ad ten dd-tessqarbed zzat i wudem n SIDI uca ikehhanen ad xas ssuyusen tameġaĥt u ad ten ssgaęeden am taȳarřt n wecmađ i SIDI.²⁵ Sebea n wussan ad taȳarřed di kuř ass ijj n wemyan d taȳarřt n ddenb. Ad sswejden *ęawed* ijj n ufunas d amezyan, mmis n ufunas, uřa d ijj n icarri n řțimart, ittxeřša ad iřin cnan ařțas.²⁶ Sebea n wussan ad fdin x uealțar uca ad t ssizedgen u ad t ssqeddsen.²⁷ Mařa kemmřen nitni ussan-a, *xenni* ad yiři deg wass wiss tmenya, belli ikehhanen ad sswejden taȳarřa nwem n wecmađ d tewhibin nwem n uqadi x uealțar u Necc ad xawem arđiy!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Řĥakem d ikehhanen

44¹*Xenni* yarra ayi ęawed ȳar tewwart n barra n Zzawect Iqeddsen nni ixezzaren ȳar ccarq. Tuȳa tbelleę.² *Inna ayi* SIDI: “Tawwart-a ad teqqim tbelleę, war tarzem ca uca uřa d ijj ad zzayes yadef, minzi SIDI, AREBBI n Israil, yudef zzayes, x uya ad teqqim tbelleę.³ Řĥakem *waha*, wenni d řĥakem, ad din iqqim ĥima ad yecc aȳrum zzat i wudem n SIDI. Ad yadef s ukulwar n wesqif *n řebni* n tewwart uca ad iffeȳ s ukulwar nnes.”

⁴*Awarni as* indeh ayi jjiĥet n tewwart n ccamal, ȳar zzat n Taddart. Xezzarey, uca xzar, aęuġi n SIDI iccur Taddart n SIDI. *Xenni* wđiy s uȳembub inu *ȳar temmurt*.⁵ *Inna ayi* SIDI: “A mmis n bnađem, egg uř nnek, xzar s tiřřawin nnek uca seř s imezzuȳen nnek marra min d ac i ȳa ssiwřę x marra tiweřša n

Taddart n SIDI u x marra izerfan nnes. Egg uř nnek x yenni ittadfen Taddart u x marra inni itteffyen zi Zzawect Iqeddsen, ⁶ uca ini i yenni ittyewwyyen, i taddart n Israil: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Cfa marra jjeayef nwem, *a* taddart n Israil, ⁷ mařar kenniw tessidfem ibarraniyyen, inni war ittwaxetnen n wuř u inni war ittwaxetnen n arrimet, mařend ad iřin di Zzawect inu Iqeddsen u ad sseigten *ammu* Taddart inu, řami kenniw tiwyem ařrum inu, *ixs ad yini* tadunt d idammen, u arzin nitni řeahd inu sennej i marra jjeayef *n yixef* nwem.

⁸ Kenniw war teřđim ařettu x min *iřan* iqeddsen i Necc uca teggim imeřdayen i yixef nwem mařend ad řđan x Zzawect inu Iqeddsen.”

⁹ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Uřa d ijj n řbarrani nni war ittwaxetnen uř nnes u war ittwaxetnen aysum nnes, ad yadef řar Zzawect inu Iqeddsen. Ammu i řa yiři i kuř řbarrani nni iřan di řwest n ayt n Israil. ¹⁰ Ilawiiyyen nni yagg^wejen xafi ařtas, umi zzayi iweddar Israil, ffyen zeg webrid awarni imeyđa nsen n lařnam. Aqa nitni ad arbun řmuęsiyyet nsen. ¹¹ Ad řđan di Zzawect inu Iqeddsen řar *řebniyyat n* tewwart n Taddart uca ad sexxaren *ęawed* di Taddart. Nitni ad řarřen tayarřt n wecmař d tyarřt i řgens uca ad bedden zzat i wudem n řgens mařend ad asen sexxaren. ¹² Umi tuřa ttsexxaren zzat i wudem n imeyđa nsen n lařnam u umi ten tuřa d ict n ssibbet i dd-yiwyyen řmuęsiyyet i taddart n Israil, ssgaęędey Necc afus inu xasen u nitni ad arbun řmuęsiyyet nsen!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ¹³ War ięeddeř ad řari dd-qarrben mařend ad ayi iřin d ikehhanen u mařend ad dd-qarrben řar marra timesřayin iqeddsen inu, řar tmesřayin iqeddsen qaę. Nitni ad arbun řefdiřet nsen d jjeayef i ggin. ¹⁴ Ad ten ggey mařend ad řđan x tsexxart di Taddart, x marra řxedmet nnes u x marra min ittxeřsa ad dayes ittwagg.

¹⁵ *Maca* ikehhanen ilawiiyyen, ayt n řaduq, inni iřđan ařettu n Zzawect inu Iqeddsen, xmi xafi i řa yagg^wejen ayt n Israil, ad řari dd-qarrben mařend ad ayi sexxaren. Nitni ad bedden zzat i wudem inu mařend ad řari dd-awyyen tadunt d idammen, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI. ¹⁶ Nitni ad adfen řar Zzawect inu Iqeddsen uca ad dd-qarrben řar řtabřa inu mařend ad ayi sexxaren u ad řđan tasexxart inu.

¹⁷ Ad yiři xmi i řa yadfen řar *řebniyyat n* tewwart n řemrař n daxeř, ad arđen arruđ n řeqten. War ięeddeř ad arđen ca n tađuft xmi i řa sexxaren di *řebniyyat n* tewwart n řemrař n daxeř u řar daxeř nnes. ¹⁸ Arezzat n řeqten ad iřin x ižeřifen nsen u ssraweř n řeqten ad iřin x tejeinnatin nsen, war beysen ca min zi i řa ssuffyen tidi. ¹⁹ Xmi i řa ffyen řar řemrař n barra, řar řemrař n barra řar řgens, *xenni* ad kksen arruđ nsen i di sexxaren, uca ad t ssarsen deg ixxamen iqeddsen. *Awarni as* ad arđen arruđ nneyni řima war ssqeddasen řgens s warrud nsen. ²⁰ War ssquccaren azeřif nsen u war ttejjin tijeřayin *nsen* ad ayřent amenni *waha*. Nitni ad qessen *acewwaf n* uzeřif nsen mliř. ²¹ War

iateddeř uřa i yijj n ukehhan ad isu binu, xmi i řa yadef řar řemrah n daxeř. ²² War d asen iadeddeř *i ikehhanen* mařend ad awyen ict n tajař niy ict n tnuřuft d tamyart i yixef nsen. Iadeddeř mařend ad awyen myř tiezuray zi zzariet n taddart n Israil, niy ict n tajař tenni d tajař n iij n ukehhan. ²³ Ad ssřemden řgens inu řfarq jar min *iřan* iqeddsen d min war *iřin* iqeddsen uca ad ten ssaregben řfarz jar min ixemjen d min izdigen. ²⁴ Deg umcubbec ad kkaren řima ad carrēen. Ad ten řakmen eļařsab lřarayid inu. Nitni ad řdan tiweřřa inu d lřarayid inu di marra řeřyudat inu ittwaggen, uca ad ssqeddsen ussan inu n ssebt. ²⁵ War iadeddeř ad reřřgen řar iij n bnadem immuten ařami i řa ssxemjen ixef nsen. Iadeddeř *waha* ad ssxemjen ixef nsen myř i babatsen niy i yemmatsen niy i mmitsen niy i yeřitsen niy i umatsen niy i uřmatsen nni war imřicen eemmarř. ²⁶ Awarni i usizdeg nnes ittweřřa asen ad řessben sebea n wussan i netta. ²⁷ Deg wass nni i řa yadef řar Uqeddas, řar řemrař n daxeř, mařend ad isexxar deg Uqeddas, ittweřřa as ad dd-issqarreb tyařřt n ddenb!, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.

²⁸ Wa ad yiři d řwart nsen: Necc d Řwart nsen. War d asen tētticim uřa d iij n wagřa *n temmurt* di Israil: Necc d Ağřa nsen. ²⁹ Iadeddeř ad ccen tawhibt *n řyiřet* d tyařřt n ddenb d tyařřt n umarwas. Marra min ittwaharřmen di Israil ad asen yiři. ³⁰ Mummu n tmenzut n marra, u marra tawhibt n usgaēēed, zi marra tiwhibin nwem n usgaēēed, ad yiři i ikehhanen. Tamezwarut n warecti nwem ad tt tewced i ukehhan řima ad tarsi lbaraka x taddart nnek. ³¹ Uřa d ict n řxecbet niy min ittwacarrgen n ijdad niy n řebřayem, war iadeddeř ad t ccen ikehhanen.”

Tammurt i iřan i SIDI

45 ¹“Xmi i řa tebdam tammurt d řwart *s tqedduřt*, ad twehhbem ict n tawhibt n usgaēēed i SIDI, ict n tesyart iqeddsen zi temmurt: tuzzeggart nnes *ad tiři* xemsa u-eicrin-ařef *n iyunam* d tiru nnes eecra-ařaf *n iyunam*. Marra tammurt i d as dd-innřen ad tiři tqeddes. ² Xemsa-mya di xemsa-mya *n iyunam* řar arebea iyezdisen nnes ad zzayes iřin i Zzawect Iqeddsen. Uca deg wened nnes xemsin n iyařgen ad iřin d ddmani n tarewsa. ³ řečbar-a ad tečbared di tuzzeggart xemsa u-eicrin-ařef u di tiru eecra-ařaf *n iyunam* u Zzawect Iqeddsen ad dayes tiři, Aqdas n Uqeddas. ⁴ Ad tiři d ict n temmurt iqeddsen. Ad tiři i ikehhanen nni ittsexxaren di Zzawect Iqeddsen, inni dd-iqarřben mařend ad sexxaren i SIDI. Ad tiři i nitni d amcan n tzeddiyin *nsen* d iij n wemcan iqeddsen i Zzawect Iqeddsen. ⁵ *Ict n temmurt* s ict n tuzzeggart n

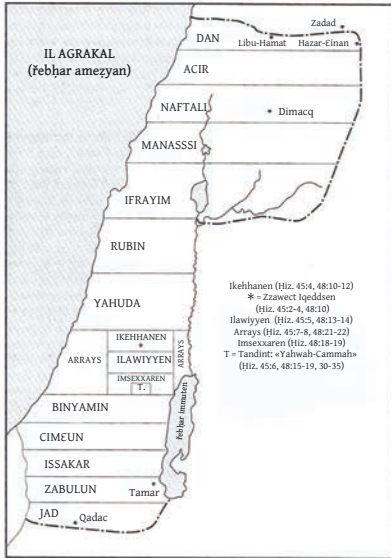
44:22 Lawi 21:13,14

44:28 Řxř. 18:20; Aewd. 18:1

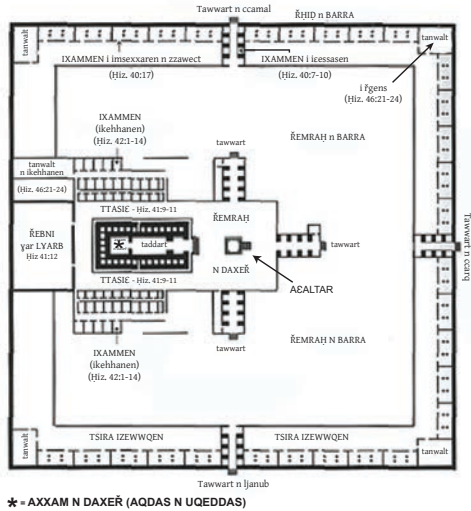
44:30 Uf. 13:2; 22:29,30; Řxř. 18:11

44:31 Lawi 22:8

TISEQQAR n TQEBBAŔ n ISRAYIL
di řweqt n ŘĤUKM n AŘEF n ISEGG^oUSA

ZZAWECT di URCALIM
am tt iebar u yura xas HIZQIYAL

xemsa u-εicrin-ařef u s ict n tiru n εecra-ařaf *n iyunam n řebar* ad tiři i Ilawiyyen nni ittsexxaren di Taddart, *ad tiři* d řmulk i nitni, *s* εicrin n ixxamen. ⁶ Ad tewcem *ict n temmurt* s ict n tiru n xemsa-ařaf u s ict n tuzzeggart n xemsa u-εicrin-ařef *n iyunam* d tammurt i tendint, ztat i *temmurt n* tewhibt iqeddsen n usgæeed. Ad tiři i marra taddart n Israil. ⁷ Tasyart *n temmurt n* řřakem ad tiři yar ijj n uyezdis uřa yar uyezdis nneyni n *temmurt n* tewhibt iqeddsen n usgæeed u n tesyart *n temmurt n* tendint, ztat i tewhibt iqeddsen n usgæeed u ztat i tesyart *n temmurt n* tendint, zeg uyezdis n řyarb yar řyarb u zeg uyezdis n ccarq yar ccarq. Tuzzuggart ad tiři nican ztat i uyezdis n icten zi tseqqař n řwart, zeg weymir i iğan yar řyarb ař weymir i iğan yar ccarq. ⁸ Tammurt ad tiři nnes, tasyart nnes di Israil, u řřukkam inu war řessaren ead řgens inu, *maca* ad wcen tammurt i taddart n Israil, i tqebbař nsen.”

Řřeqq n řřakem d min xas iğan

⁹ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Cfa awem, *a* řřukkam! Sbeεeed xawem lεunf u ggem řřeqq d tsegda uca kksem ibeεeaj nwem x řgens inu, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ¹⁰ Ittxeřřa ad řarwem yiři ijj n řmizan nican, d ijj n ifa nican d ijj n ubatu nican. ¹¹ Ittxeřřa ad yiři *řebar n* ifa d *řebar n* ubatu d řebar d ijj, řima ad yiři ubatu d ict zi tεeccart n uřumir, uca ict n tεeccart n uřumir *ad*

teswa ifa. Řeqyas n řeεbar nsen ad yiři zeg uħumir. ¹² Aciql *ad yiři* eicrin n ijjrat. Eicrin n iciqlen, xemsa u-eicrin n iciqlen, xemmesřac n iciqlen, ad awem yiři ijj n mina.

¹³ Ta d tewhibt n usgaeed nni i ya tessgaeedem: ict n tsittut n ijj n ifa zeg ijj n uħumir n yirden, uca ad tewcem uřa d ict n tsittut n ijj n uħumir n imendi.

¹⁴ X tewşeyyet n zcect, *tawşiyet n řqedd n* ubatu n zcect: aqa ict n teεcart n ubatu n ijj n ukuru, - *aqa ijj n ukuru* d ijj n uħumir n εcra ibatuten, minzi εcra ibatuten d ijj n uħumir. ¹⁵ *Xenni* ijj x mitayen n wuđi, zi *ddmani n tarewsa n* temmurt n Israil i ifeyyden s waman, am tewhibt *n řyiđet* u am tyařřt n wecmađ u am tewhibt n řehna maħend ad xasen tefdid, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ¹⁶ Marra řgens n temmurt, *marra* nitni ad carcen di tewhibt n usgaeed i řħakem di Israil. ¹⁷ X řħakem maħend *ad yegg* tiyařřa n wecmađ d tewhibt *n řyiđet* d tyařřt *n useyyeb* di řeeyudat u deg wussan n uyur n jdid u x wussan n ssebt, x marra ussan n řeeyudat n taddart n Israil. Netta ad issewjed tyařřt n ddenb d tewhibt *n řyiđet* d tewhibt n wecmađ d tewhibin n řehna maħend ad ifdi x taddart n Israil.”

Řeeyudat d tewhibin

¹⁸ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Deg uyur amezwaru, deg wass amezwar n uyur, ad teksid ijj n ufunas d amezyan icnan ařřas, mmis n ufunas, uca ad zzayes tekksed ddenb zi Zzawect Iqeddsen. ¹⁹ Akehhan ad iksi zeg idammen n tyařřa n ddenb uca ad ten yegg x řeđruf n tewwura n Taddart, řar arebea n tyemmura n treffidet n uealřar u x řeđruf n tewwura n řemraħ n daxeř. ²⁰ Ammu i řa tegged deg wass wiss sebea n uyur, di řřweε n wenni iweddaren *deg webrid* u di řřweε n uqubbani, ammu i řa tefdim x Taddart.

²¹ Deg uyur amezwaru, deg wass wiss arbeřac n uyur, ad yiři *řeid n Tyařřt n* Useedu i kenniw, ad yiři řeid řmijař n sebea n wussan, ad ccen ařrum břa an tun. ²² Deg wass nni ad issewjed řħakem ijj n ufunas d amezyan *am* tyařřt n ddenb i yixef nnes u i marra řgens n temmurt. ²³ *Di* sebea n wussan n řeid ad issewjed ict n tyařřt n wecmađ i SIDI: sebea n ifunasen imezyanen d sebea n icariyyen icnan, *marra* sebea n wussan nni, uřa ict n tyařřt n ddenb n ijj n iyayđ kuř ass. ²⁴ Ad issewjed *εawed* tawhibt *n řyiđet*, ijj n ifa i yijj n ufunas amezyan u ijj n ifa i yijj n icarri u ijj n uhinu n zcect i yijj n ifa. ²⁵ Deg yuyur wiss sebea, deg wass wiss xemmesřac n uyur, ittxeřřa as ad yegg *ammu marra* man aya di řeid, sebea n wussan: am tyařřt n ddenb uřa d tyařřt n wecmađ, am tewhibt *n řyiđet* uřa d zcect.”

45:12 Uf. 30:13; Lawi 27:25; Řxř. 3:47

45:17 ‘ifdi’ - xzar Izhd. 78:35.

45:21 Uf. 12:3; 23:15; Lawi 23:5; Řxř. 9:3; 28:16,17; Aewd. 16:1

45:25 Lawi 23:33; Řxř. 29:12; Aewd. 16:13

46¹“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Tawwart n řemrah n daxeř nni ixezzaren ħar ccarq, ad tiři tbellee di setta n wussan n řxedmet. Deg wass n ssebt ad tennurzem uřa x wass n uyur n jdid ad tennurzem. ²Ad dd-yadef řřakem s ukulwar n wesqif *n řebni* n tewwart uca ad ibedd ħar řřarf *n řebni* n tewwart. Ikehhanen ad sswejden tiřarřa nnes n wecmađ d tiřarřa nnes n tmessi u netta ad isjed x tnebdat n tewwart uca ad *zzayes* iffeř *ewawed*. War ttbellieen tawwart ař tameddit. ³Řgens n temmurt ad isjed zzat i wadaf *n řebni* n tewwart, x wussan n ssebt u x wussan n uyur n jdid, zzat i wudem n SIDI. ⁴Tayarřt n wecmađ nni i řa dd-issqarreb řřakem n SIDI deg wass n ssebt, ad tiři setta n izmaren icnan d ijj n icarri icna. ⁵Tawhibt *n řyiřet ad tiři* ijj n ifa i yijj n icarri, u i izmaren *ad tiři* tewhibt *n ryiřet* min izemmar ufus nnes ad t yawi, uca *xenni arni* ijj n uhinu n zzect i kuř ifa. ⁶Deg wass n uyur n jdid: ijj n ufunas n jdid, mmis n ufunas, icnan ařřas, u setta n izmaren d ijj n icarri. Ittxeřřa ad iřin cnan ařřas. ⁷*Am* tewhibt *n řyiřet* ad issewjed ijj n ifa i kuř afunas ameřyan u ijj n ifa i kuř icarri u i izmaren anect izemmar ufus nnes ad t yawi, u *zi* zzect ittxeřřa ad issewjed ijj n uhinu i kuř ifa.

⁸Xmi i řa yadef řřakem, ad yadef zeg ukulwar n wesqif *n řebni* n tewwart uca ad iffeř zeg ukulwar nnes *ewawed*. ⁹Xmi dd i řa yas řgens n temmurt zzat i wudem n SIDI deg wussan ittwaggen n řeeyudat, ittxeřřa wi i řa yadfen zeg ukulwar *n řebni* n tewwart n ccamal ad isjed, ad iffeř s ukulwar *n řebni* n tewwart n ljanub, u wi i řa yudfen s ukulwar *n řebni* n tewwart n ljanub, ad iffeř s ukulwar *n řebni* n tewwart n ccamal. War iddikwiř zi řebni n tewwart mani dd-yudeř, maca ad dd-iffey zi tenni yeřan arendad nnes. ¹⁰Řřakem ad yadef di řwest nsen xmi i řa yadfen u xmi dd i řa ffyen, ad dd-ffyen *jmiε*.

¹¹Di řeeyudat u deg wussan ittwaggen n řeid ad tiři tewhibt *n řyiřet* d ijj n ifa i kuř afunas ameřyan u ijj n ifa i kuř icarri u i izmaren anect izemmar ufus nnes ad t yawi, uca *xenni arni* ijj n uhinu n zzect i kuř ifa.

¹²Xmi i řa issewjed řřakem ict n tewhibt n řxađar, ict n tiřarřt n wecmađ niř tiwhibin n řehna am tewhibt n řxađar i SIDI, *xenni* ad as arźmen tawwart nni ixezzaren ħar ccarq. Netta ad issewjed tiřarřt nnes n wecmađ d tewhibin nnes n řehna, am mammeć tent issewjed deg wass n ssebt, u xmi i řa iffeř ad bellieen tawwart awarni řami iffeř netta.

¹³Kuř řřbeř ad tesswejded ijj n izmar n ijj n usegg^was, icnan qaε, am tewhibt n wecmađ i SIDI. ¹⁴Ittxeřřa ad kides tesswejded di kuř řřbeř ict n tsittut n ijj n ifa d ict n ttuřut n ijj n uhinu n zzect mařend ad zzayes tessuffed aren, am tewhibt n řyiřet i SIDI. *Aqa* d tiweřřa ittduman i řebda, i marra ikuden. ¹⁵Nitni ad sswejden izmar d tewhibt *n řyiřet* d zzect di kuř tiwecca am tiřarřt n tmessi n řebda.”

¹⁶“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xmi i řa iwc řřakem ict n tarzeft i yijj zeg iřenjiren nnes, *xenni* man aya ad tiři d řwart nnes. Ad tiři i iřenjiren nnes,

s *webrid* n řwart. ¹⁷ *Maca* mařa iwca zi řwart nnes ict n tarzeft i yijjen zeg imsexxaren nnes, *xenni* ad tiři nnes ař asegg^was n třelli. *Xenni* ad dd-tedweř *tesyart* řar řřakem, minzi aqa-tt d řwart nnes, ad tiři i iřenjiren nnes. ¹⁸ War iæddeř i řřakem ad ikkes ca zi tesyart n řgens ařami i řa ikecced agřa nsen. Netta ad isswart tasyart i iřenjiren nnes zeg wagřa nnes, řima war ittwaszuzzar řgens inu, *umi* i řa ittwaqře kuř ijj zeg wagřa nnes.”

¹⁹ *Xenni* indeh ayi am dd-ikka x tebridt nni řar uyezdis *n řebni* n tewwart ař ixexamen iqeddsen n ikehhanen nni tuřa iwařan ccamal. U xzar, aqa din ijj n wemcan řar đeffar n tnayen n iyezdisen *nnes*, řar řřarb. ²⁰ Netta inna ayi: “Wa d amcan mani i řa ssennan ikehhanen tayarřt n *tikkest n* umarwas d tyarřt n ddenb u mani i řa ggwen tawhibt *n řyiğet*, řima war tt ssuffyen ca barra řar řemrař n barra mařend ad ssqeddsen řgens *ammu*.” ²¹ *Xenni* Netta issuffey ayi barra řar řemrař n barra uca indeh ayi řar arebea n tyemmura n řemrař. U xzar, di kuř taymart n řemrař aqa din ijj n řemrař *nneyni*, ijj n *wemcan ifarzen di* řemrař di *kuř* taymart n řemrař. ²² Di arebea n tyemmura n řemrař n ztat *tuya din ixexamen am* řemrahat iseqqfen, s tuzzeğgart n arebein *n iyağen* d tiru n třatin *n iyağen*. *Ixxamen deg* arebea n tyemmura řarsen řeabar d ijj. ²³ Deg wenned n arebea *n ixammen* nni tuřa din ict n tseddiyt i d asen-dd innđen. Aqa ggın řmejmarat sadu i tseddyin i d as dd-innđen. ²⁴ Netta inna ayi: “Tina d kuzinat mani i řa ttsenwen imsexxaren n Taddart tayarřt n řgens.”

Iyzar i dd-iffyen zi Zzawect Tameqqrant

47 ¹ *Awarni aya* yiwi ayi eawed řar wadaf n Taddart, u xzar, zi sadu tanebdat n Taddart tteffyen waman řar ccarq, minzi ayezdís n ztat n Taddart tuřa-t řar ccarq, u tuřa ttazzřen hekkwan aman zi swadday n uyezdis azeřmađ n Taddart, řar *uyezdis n* ljanub n uealřar. ² Issuffey ayi-dd zeg ukulwar *n řebni* n tewwart n ccamal uca indeh ayi řar tebridt nni řar barra, jjihet n tewwart n barra, *řar* ukulwar nni ixezzaren řar ccarq, u xzar, aman ttazzřen zi teymart n ztat afusi.

³ *Umi* dd-iffey Weryaz řar ccarq, tuřa řares afiřu n řeabar deg uřus nnes uca iabar ařef n iyağen. Isseřwa ayi x waman uca aman *iwđen* ař ticeebin. ⁴ Iabar *eawed* ařef *n iyağen* uca isseřwa ayi x waman uca aman iwđen ař ifadden. *Eawed* iabar ařef *n iyağen* uca isseřwa ayi ead ktar uca aman iwđen ař tijeinnatin. ⁵ Iabar *twařat nneyni* ařef *n iyağen* uca *aman* dewřen d ijj n yeřzar war zmireř ad t zwiř *x iđaren*, mařar aman gaeden ařami tuřa ittxeřřa ad iumm bnadem, aqa-t d ijj n yeřzar i war izemmar řed ad t iřwa *x iđaren*.

⁶ Netta inna ayi: “Ma teřrid tt, *a* mmis n bnadem?” *Xenni* indeh ayi uca yarra

46:17 'ad tiři nnes' - ixs ad yini aqa tasyart ad tiři i umsexxar nnes.

ayi ħar tma n yeyzar. ⁷ *Umi* dd-dewřey necc, xzar, *beddent din* aţtas n tcejjura x tma n yeyzar, am ħar tma aya am ħar tma nni. ⁸ *Xenni* inna ayi: “Aman-a ttazzřen ħar ħjihet n ccarq uca hekkwan ħar řewđa uca ttakkwađen ħar řebħar *Immuten*. *Xenni* ttazřen di řebħar uca ttwasggenfan aman *εawed*. ⁹ Ad imsar belli kuř řεmar i din ittenhezzen ad iddar, mani ma i dd ħa yaweđ yeyzar ijehden *nni*. Ad *din* iřin iseřman aţtas, minzi aman-a ttazzřen dinni, uca ad ttwassgenfan *waman n řebħar*. Mani ma i dd ħa yas yeyzar-a, ad din tiři tudart. ¹⁰ Ad imsar belli ad iřin iyemmaren n iseřman zi εayn-Jadyi ař εayn-εiglayim. Ad din iřin imucan i ujeffaf n traccawin. Asřem nsen ad yiři elahsab marka nnes amecnaw asřem n řebħar Ameqqran, aţtas s waţtas, ¹¹ *maca* tindat nnes d iyeřmamen nnes war ttwaggenfan, ad qqimen meğħen. ¹² Ħar yeyzar, x tma nnes, x tma aya u x tma nni, ad iřin εřam kuř tcejjura, maħend ad zveysent ccen, tinni umi tafart nsent war t'ettisřaw u řıġeđ nsent war t qeţti ca. Kuř ayur ad wcent řıġeđ d ttri, mařar aman n *yeyzar* ffyen-dd zi Zzawect Iqeddsen. řıġeđ nsent ad tiři i macca d tafart nsent i ugenfu.”

Iymiren n temmurt

¹³ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Wa *ad yiři* d aymir i x i ħa tewcim tammurt d řwart i teneac n tqebbař n Israil. Yusuf ad iki tnaen n tseqqar. ¹⁴ Kenniw ad tt twardem, ij amecnaw wenneyni, i uya ssgaεdey afus inu *uca jjuğey* ad tt wcey i řejdud nwem. Tammurt-a ad tiři d tasřart nwem. ¹⁵ Wa *ad yiři* d aymir n temmurt: ħar uyezdis n ccamal, zi řebħar Ameqqran x webrid ħar Hitlun ař dd-tusid ħar řadad, ¹⁶ *xenni* Ħamat, Bayruta, Sibrayim nni yeđa jar weymir *n temmurt n* Dimacq d weymir *n temmurt n* Ħamat, *xenni ħar* Ħařř-Hatixun nni yeđa ħar weymir n Ħawran. ¹⁷ Zi řebħar ad dd-iffey weymir ħar Ħařř-εaynun, *x uyezdis n* weymir n Dimacq uca *xenni* ħar ccamal, ħar ccamal u *x uyezdis n* weymir n Ħamat. Wa ad yiři d ayezdis n ccamal.

¹⁸ Ayezdis n ccarq *ittekk* zi jar Ħawran d Dimacq u zi jar Jilead d temmurt n Israil x L'Urdun. Kenniw ad t tεebbarem zeg weymir ař řebħar n ccarq. Wa *ad yiři* d ayezdis n ccarq.

¹⁹ Ayezdis n ljanub, aqa-t ħar ljanub zi Tamar ař aman n Maribut-Qadac, *uca ittekk x* Teřzurt n Teřzart *n Miřra* ař řebħar Ameqqran. Wa ad yiři d ayezdis n ljanub ħar ljanub.

²⁰ Ayezdis n řřarb d řebħar Ameqqran, zeg weymir *nni iğan ħar ljanub* ħares ař arendad n webrid ħar Ħamat, wa ad yiři d ayezdis n lřarb.

47:7 Asa. 22:2

47:12 Asa. 22:2

47:14 Amz. 12:7; 17:8; 26:3; 28:13

Abeṭṭu n temmurt

²¹ Ad tebdam tammurt-a jar awem eḷaḥsab tiqebbař n Israil. ²² Kenniw ad tt jjen d řwart i kenniw u i ibarraniyyen di řwest nwem, inni urwen iḥenjiren di řwest nwem. Nitni ad awem iřin am yenni dd-ittwaxeřqen di temmurt jar ayt n Israil. Ad asen tiři tasyart akidwem di řwest n tqebbař n Israil. ²³ Yar teqbič i ya i ya izdey am ubarrani, din ad as tewcem tasyart nnes! *Ammu i ya tiři, iqqar Sidi inu, SIDI.*”

48¹ “Ina d ismawen n tqebbař. Zi tṭarf n ccamal qae, x webrid n Ḥitlun ařami i ya tawdem yar Ḥamat, Ḥařar-Ėinan, tammurt n weymir n Dimacq, *xenni* ad tekked yar ccamal n Ḥamat.

Jjawyeh-a, am uyezdis n ccarq am uyezdis n řebḥar, ad iřint d ict *n tesyart i Dan*.

² X weymir n Dan, zeg uyezdis n ccarq ař řebḥar, *ad tiři* ict *n tesyart i Acir*.

³ X weymir n Acir, zeg uyezdis n ccarq ař řebḥar, *ad tiři* ict *n tesyart i Naftali*.

⁴ X weymir n Naftali, zeg uyezdis n ccarq ař řebḥar, *ad tiři* ict *n tesyart i Manassa*.

⁵ X weymir n Manassa, zeg uyezdis n ccarq ař řebḥar, *ad tiři* ict *n tesyart i Ifrayim*.

⁶ X weymir n Ifrayim, zeg uyezdis n ccarq ař řebḥar, *ad tiři* ict *n tesyart i Rubin*.

⁷ X weymir n Rubin, zeg uyezdis n ccarq ař řebḥar, *ad tiři* ict *n tesyart i Yahuda*.

⁸ X weymir n Yahuda, zeg uyezdis n ccarq ař tma n řebḥar, *ad tiři tewhibt n usgaæed*, tenni i ya twehhbem, s ict n tiru n xemsa u-εicrin-ařef *n iyunam n řebar* u s ict n tuzzeggart amecnaw *tuzzeggart n* icten zi tseqqar *inneyni* zeg uyezdis n ccarq ař tma n řebḥar. **Zzawect Iqeddsen** ad tiři di řwest nnes.

⁹ **Tawhibt n usgaæed** nmi i ya tessgaædem i **SIDI**, *ad tiři* s ict n tuzzeggart n xemsa u-εicrin-ařef *n iyunam n řebar* u s ict n tiru n εecra-ařaf *n iyunam n řebar*.

¹⁰ Tawhibt iqeddsen n usgææed ad tiři i ina:

i ikehhanen,

yar ccamal xemsa u-eicrin-ařef *n iyunam n řebar*,

u yar řyarb tiru *nnes* eecra-ařaf,

u yar ccarq tiru *nnes* eecra-ařaf *n iyunam n řebar*,

u yar ljanub tuzzeggart *nnes* xemsa u-eicrin-ařef.

Zzawect Iqeddsen n SIDI ad tiři di řwest nnes.

¹¹ *Ad tiři* temmurt-a iqeddsen i ikehhanen zeg ayt n řaduq, inni iħdan aħeřtu inu, inni war dd-iffyen ca zeg webrid zi ssibbet n uweddar n ayt n Israil, amecnaw ffyen uřa d ayt n Lawi. ¹² Ad tiři d ict n tewhibt n usgææed i nitni zi tewhibt n temmurt, ad tiři tqeddes qaæ, *ad tiři* x weymir n Ilawiyyen.

¹³ Yar weymir ak-d ikehhanen *ad yarsen tiři* i Ilawiyyen:

ict n temmurt s ict n tuzzeggart n xemsa u-eicrin ařef

u s ict n tiru n eecra-ařaf *n iyunam n řebar*.

Marra tuzzeggart *ad tiři* xemsa u-eicrin-ařef

u tiru nnes *ad tiři eawed* eecra-ařaf *n iyunam n řebar*.

¹⁴ War iæddeř ad zzenzen uřa d ca zzayes, war iæddeř ad *tt* beddřen niy ad *tt* sseædun, *aqat-tt* d řemxeyyer n temmurt, minzi aqa-tt d tamqeddast qaæ.

¹⁵ Xemsa-ařaf *n iyunam n řebar* nni i ya iqqimen yar tiru, yar zzat n xemsa u-eicrin-ařef *n iyunam n řebar*, ad iřin i tudart n kuř ass, i tendint, i tzeddiyt u i ddmari n tarewsa. Ad tiři tendint di řwest nnes.

¹⁶ Ina ad iřin d řeburat nnes:

yar uyezdis n ccamal xemsa u-rebein-mya *n iyunam n řebar*,

yar uyezdis n ljanub xemsa u-rebein-mya,

yar uyezdis n ccarq xemsa u-rebein-mya *n iyunam n řebar*,

yar uyezdis n řebħar xemsa u-rebein-mya..

¹⁷ Ddmari n tarewsa n tendint:

yar ccamal ad iřint mitayen u-xemsin *n iyunam n řebar*,

yar ljanub mitayen u-xemsin,

yar ccarq mitayen u-xemsin,

yar řyarb mitayen u-xemsin.

48:16 'yar uyezdis n řebħar' - niy 'yar uyezdis n řyarb'.

¹⁸ Min iqqimen zi tuzzeggart, ɣar zzat n tewhibt iqeddsen n usgææed, εecra-ařaf *n iyunam n řεεbar* ɣar ccarq d εecra-ařaf ɣar uyezdis n řɣarb, ad yiři zzat *n temmurt* n tewhibt iqeddsen n usgææed. řřabet nnes ad tiři i yenni ittsexxaren i tendint. ¹⁹ Inni ittsexxaren i tendint, aqa ad tt sexxaren zi marra tiqebbař n Israil.

²⁰ Marra tawhibt n usgææed *ad tiři* xemsa u-eicrin-ařef x xemsa u-eicrin-ařef *n iyunam n řεεbar*. Ad ssgææeden tawhibt n usgææed d ijj n ukwadrun ak-d tesyart n tendint *i dayes*.

²¹ Min iqqimen ad yiři i řřakem, ɣar ijj n uyezdis u ɣar uyezdis nneyni n tewhibt iqeddsen n usgææed u n tesyart n tendint. *Min iřan* ɣar uyezdis n zzat n xemsa u-eicrin-ařef *n iyunam n řεεbar* n tewhibt n usgææed ař aymir n ccarq, u ɣar uyezdis n řɣarb ɣar zzat n xemsa u-eicrin-ařef *n iyunam n řεεbar* ař aymir n řɣarb, zzat i tseqqar nneyni *n temmurt, d man aya ad yiři* i řřakem.

Ad tiři d ict n tewhibt iqeddsen *n temmurt* nni i ɣa ssgææeden u Zzawect Iqeddsen n Taddart ad tiři di řwest nnes. ²² Zi *min iřan d* tasyart n Ilawiyyen u *zi min iřan d* tasyart n tendint nni *iřan* di řwest n min i ɣa yiři i řřakem, ad yiři *marra* min iřan jar temmurt n Yahuda d temmurt n Binyamin i řřakem.

²³ Min iqqimen n tqebbař zeg uyezdis n ccarq ař řebřar: *Ad tiři* ict *n tesyart* i Binyamin.

²⁴ X weymir n Binyamin, zeg uyezdis n ccarq ař řebřar, *ad tiři* ict *n tesyart i* Cimeun.

²⁵ X weymir n Cimeun, zeg uyezdis n ccarq ař řebřar, *ad tiři* ict *n tesyart i* Issakar.

²⁶ X weymir n Issakar, zeg uyezdis n ccarq ař řebřar, *ad tiři* ict *n tesyart i* Zabulun.

²⁷ X weymir n Zabulun, zeg uyezdis n ccarq ař řebřar, *ad tiři* ict *n tesyart i* Jad.

²⁸ X weymir n Jad, ɣar uyezdis n ljanub di jjihet n ljanub, ad yiři weymir zi Tamar ař aman n Mariba-Qadac, *xenni ad yekk* x Teɣzart *n Miřra* ař řebřar Ameqqran.

²⁹ Ta d temmurt nni ittxeřša kenniw ad tt tebdam d tasyart n řwart i tqebbař n Israil u tina d tiseqqar nsen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Tandint iqeddsen

³⁰ “D yina i ya yiřin d uffuyen n tendint:

Yar ccamal xemsa u-rebein-mya n řeeburat. ³¹ Tiwwura n tendint *ad ttwařayant* ełahsab ismawen n tqebbař n Israil: řřata n tewwura *ad iřint* yar ccamal: icten n Rubin, icten n Yahuda, icten n Lawi.

³² Yar uyezdis n ccarq xemsa u-rebein-mya n řeeburat, u *aqā din* řřata n tewwura: icten n Yusuf, icten n Binyamin, icten n Dan.

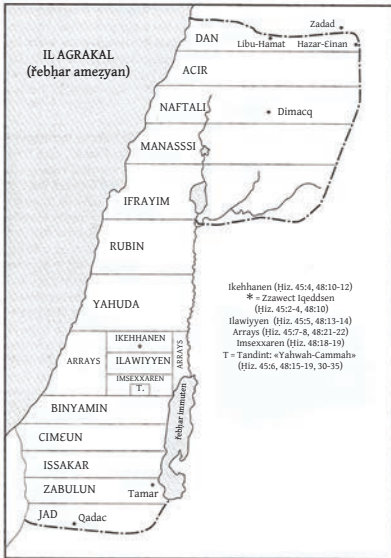
³³ Yar uyezdis n ljanub xemsa u-rebein-mya n řeeburat, u *aqā din* řřata n tewwura: icten n Cimeun, icten n Issakar, icten n Zabulun.

³⁴ Yar uyezdis n řyarb xemsa u-rebein-mya n řeeburat, *ak-d* řřata n tewwura nsen: icten n Jad, icten n Acir, icten n Naftali.

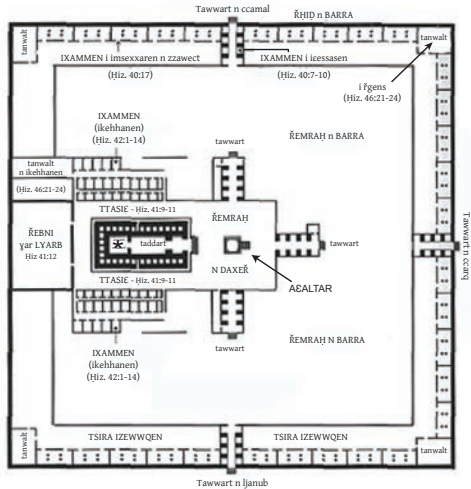
³⁵ *Řeebar* deg wenned nnes *aqā-t* di tmeñaç-ařef u zeg wass *nni* ad yiři yisem n tendint d wa:

‘SIDI AQA-T DIN’.

TISEQQAR n TQEBBAŘ n ISRAYIL di řweqt n ŘĤUKM n AŘEF n ISEGG*USA

ZZAWECT di URCALIM am tt iebar u yura xas ĤIZQIYAL

* - AXAM N DAXEŘ (AQDAS N UQEDDAS)

Daniyal

Daniyal jar imsexxaren n ujeğid n Babil

1¹ Deg usegg^was wiss tṛata n tgelda n ujeğid Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda, yusa-dd Nabuxadnaşşar, ajeğid n Babil, ɣar Urcalim uca inned as-dd.² Sidi igga Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda, deg ufus nnes, uṛa d ict n tesɣart n řeqcue n Taddart n AREBBI. Netta yiwyi ten ɣar temmurt n Cinear, di taddart n arebbi nnes uca yiwyi ten ɣar wexxam n txubay n arebbi nnes.

³ Inna ujeğid i Acfanaz, azeğif n imsexxaren nnes iceneen, aqa wanita ad yawi iħudriyyen zeg ayt n Israil, zi zzariet n ujeğid u zi tarwa n taşifet,⁴ *iħudriyyen* inni war di iği uṛa d ijj n řeib, *inni* d işebħanen, ittwaşřemden di marra tiɣit, ssnen tussna, ɣarsen řeeqer s řefhamet u ɣarsen tizemmar i tsexxart di řeqşar n ujeğid, ħima ad asen sşřemden idlisen d yiřes n Ikaldaniyyen.⁵ Ajeğid igga asen ijj n lmaeica di kuř ass zi macca n ujeğid u zi binu n tṭabṛa n tsessit nnes, u ħima ad ten sşřemden tṛata n isegg^wusa. Ɏar uneggar n isegg^wusa nni ad sexxaren zzat i wudem n ujeğid.

⁶ Zeg ayt n Yahuda tuɣa din jar asen Daniyal, Ĥananya, Micayil d Eazarya.

⁷ Arrays n imsexxaren iceneen iwca asen ismawen nneyni. Daniyal igga as Bałtaçaşşar, Ĥananya Cadrax, Micayil Micax u Eazarya *igga as* Eabd-Nayu.

⁸ Daniyal tuɣa igga uř nnes maħend war issxemmij ixef nnes s macca d binu n tṭabṛa n ujeğid u ittar i arrays n imsexxaren iceneen, ħima war issxemmij ixef nnes *zzaysen*.⁹ AREBBI isscen i Daniyal tamexsiwt *nnes* icewwaren d arreħmet *nnes* zzat i wudem n arrays n imsexxaren iceneen.¹⁰ Arrays n imsexxaren iceneen inna i Daniyal: “Nec ttegg^wedey zi bab inu, ajeğid, wenni i kenniw iweşşan x macca d tsessit, maɣar mayemmi ad iẓar iyembab nwem zerryen x iħudriyyen *nneyni*, iqrinen nwem? Kenniw ad tewcem azeğif inu i ujeğid!”

¹¹ *Xenni* inna Daniyal i uweqqaf nni tuɣa igga arrays n imsexxaren iceneen x Daniyal, Ĥananya, Micayil d Eazarya: ¹² “Qeğeb imsexxaren nnek eecra n wussan. Ejj ad aney wcen zi min ittwazareen i macca uṛa d waman ħima ad nsu.¹³ *Xenni* ejj ad aney qeddmen zzat i wudem nnek mammec iğa waddud nney uṛa d iħudriyyen nni itt^etten zi macca n ujeğid mammec iğa waddud nsen u egg am mammec t^ettwařid cek!”¹⁴ Netta isṛa asen uca iqeğeb i-ten eecra n wussan.¹⁵ Ɏar uneggar n eecra n wussan dewřen nitni ttbanen cnan u şebħen x marra iħudriyyen i iccin zi macca n ujeğid.¹⁶ *Xenni* imsar aqa aweqqaf ikkes asen macca nsen *igellden* d binu i ittxeşsa asen ad swen uca iwca asen zi min ittwazareen.¹⁷ I arebea n iħudriyyen-a iwca asen AREBBI tussna d řeeqer

1:1 2 lɣ. 24:2, 3; 2 Im. 36:6

1:4 'i tsexxart' - s Teibranit 'i ubeddi', ixs ad yini 'ħima ad bedden ad sexxaren i ujeğid'.

zi marra idlisen d tiyit u i Daniyal iwca as uřa d aħekkar di marra timezra d tirja. ¹⁸ Ħar uneggar n wussan i x tuřa inna ujeġid aqa awarni asen ittxeřsa ad ten qeddmen *zzates*, yiwyi i-ten arrayes n *imsexxaren*, inni umi ttwaddzen imeġařen, zzat i wudem n Nabuxadnařsar. ¹⁹ Issiweř ujeġid akidsen u war ittweif uřa d iijen jar asen am Daniyal, Ħananya, Micayil d Eazarya u nitni dewřen ttsexxaren i ujeġid. ²⁰ Di kuř tamesřact i di tuřa ittxeřsa tiyit d řefhamet i x tuřa ten ittseřsa ujeġid, yufa aqa edun marra tarwa n tseħħart d imesnawen n itran di tgeldit nnes s eecra n tseqqar. ²¹ Daniyal iqqim dinni řares ař asegg^was amezwaru n ujeġid Kurac.

Tarjit n ujeġid Nabuxadnařsar

2 ¹ Deg usegg^was wiss tnayen n tgelda n Nabuxadnařsar yurja Nabuxadnařsar tirja. Buħbeř nnes inneħweř uca iruħ as yideş. ² *Xenni* inna ujeġid ad řayan i tarwa n tseħħart d imesnawen n itran d iseħħaren d Ikaldaniyyen ħima nitni ad as fessaren tirja nnes. Nitni usin-dd uca bedden zzat i wudem n ujeġid. ³ Inna asen ujeġid: “Necć řari ict n tarjit u buħbeř inu inneħweř maħend ad ssney min teks ad tini tarjit.” ⁴ *Xenni* nnan Ikaldaniyyen i ujeġid:

Min yuran swadday aqa- t s yiřes n Tramit.

A ajeġid, ddar i řebda! Ini asen i imsexxaren nnek tarjit, *xenni* ad ak tt nfessar!” ⁵ Yarra-dd ujeġid, inna i Ikaldaniyyen: “Aqa iffey-dd řumur. Mařa kenniw war d ayi tessargbem x tarjit, ad t^ettwaqessem d iwetwiten u tudrin nwem ad tent arren d tizubayyin. ⁶ Maca mařa tfessarem ayi kenniw tarjit d min teks ad tini, ad t^ettfem zzayi tarzefin d ariyaluten d ccan ameqqran. S uyenni, seccnem ayi tarjit inu d řmeena nnes.” ⁷ Arrin-dd nitni xas twařa wiss tnayen, nnan: “Ejj ajeġid ad iħaja tarjit i imsexxaren nnes, *xenni* ad as newc afessar.” ⁸ Yarra-dd ujeġid, inna: “Řexxu ssney nican, aqa kenniw texsem ad tarebħem řweqt, umi t^ettwařam aqa iffey-dd řumur zzayi. ⁹ Mařa war d ayi tessargbem x tarjit, ad kenniw irqef řħukm d ijj. Kenniw tekksem awař maħend ad xafi tessxarrqem u ad ayi tyeccem ař i ya tbeddeř řweqt. S uyenni, ini ayi tarjit, xenni ad ssney aqa tzemmarem ad ayi tewcem uřa d řmeena nnes.” ¹⁰ Arrin-dd Ikaldaniyyen qibać i ujeġid, nnan: “War din uřa d ijj n bnađem di temmurt wenni izemmaren ad ifessar tamesřact-a i ujeġid. S uyenni war din uřa d ijj n ujeġid, mammec iġa d ameqqran niř meċař ma řares d tizemmar, wenni ittaren tamesřact am tanita zi ca n useħħar niř amesnaw n itran niř Akaldaniy. ¹¹ Minzi tamesřact i ittar ujeġid tewear ařas u war din uřa d ijj izemmar ad t issargeb, myir irebbiten nni war izeddyen jar iwdan.”

1:19 'i ujeġid' - letterlijk 'voor de aangezichten van'.
2:5 Dan. 3:29

¹² S uyenni idweř ujeǵid itthaja u ittxeyyaq ktar, yumur ad nyen marra imiyisen di Babil. ¹³ Iffey-dd řumur maǵend ad nyen imiyisen. Arzun uřa x Daniyal d imeddukkar nnes ĥima ad *ten* nyen.

¹⁴ *Xenni* yarra-dd Daniyal s tiyit d řeeqeř ĥar Ariyux, ameqqran n iessasen n arrimet n ujeǵid, wenni tuća iffyen ĥima ad iney imiyisen n Babil. ¹⁵ Daniel ittef deg wawař, inna i Ariyux, akumandar n ujeǵid: “Mayemmi igga ujeǵid řumuř ammu s tazřa?” Řexdenni issargeb Ariyux x tamesřact i Daniyal.

¹⁶ *Xas uca* yudef Daniyal uca ittar zeg ujeǵid maǵend netta ad as iwc ijj n řmijař n řweqt maǵend ad as iwc afessar. ¹⁷ Xenni yuyur Daniyal ĥar taddart nnes, iħaja tamesřact i ieciren nnes Ĥananya, Micayil d Eazarya ¹⁸ ĥima ad ttaren arreħmet zi AREBBI n ijenwan x ssirr-a ĥima Daniyal d ieciren nnes war t'ettwahelliken ca ak-d imiyisen nneyni n Babil.

¹⁹ Xas uca ittwassargeb-dd i Daniyal min tuća innuffaren deg ict n tmezriwt s ġiřet. Xenni ibarek Daniyal AREBBI n ijenwan. ²⁰ Yarra-dd Daniyal, inna:

“Ad ittwabarek Isem n AREBBI zi řebda ař řebda qae,
maĥar tiyit d jjeħd aqa aten nnes.

²¹ Maĥar netta ittbeddař řweqt d ikuden.
Netta ikkes ijeǵiden u yařeqqem ijeǵiden,
Netta iwca tiyit i imiyisen,
u tussna i yenni ĥar iġa řeeqeř.

²² Netta issargeb timesřayin yuġĥen innufaren,
Netta issen min iġan di taġest,
maĥar tafawt tzeddey ĥares.

²³ Cek, *a* AREBBI n řejdud inu, aqa ttqadiĥ u ttšebbħeĥ,
minzi tewcid ayi tiyit d jjeħd,
u umi tessargbed ayi řexxu
min zzayek nettar,
maĥar Cek tessargbed aneĥ x tamesřact n ujeǵid.”

²⁴ S uyenni yuyur Daniyal ĥar Ariyux, wenni igga ujeǵid maǵend ad issellek imiyisen n Babil. Yuyur ĥares, issiweř akides ammu: “War neqq imiyisen n Babil, maca ndeh ayi ĥar wudem n ujeǵid u necc ad as ssecney afessar i ujeǵid.”

²⁵ Řexdenni indeh Ariyux Daniyal s tazřa ĥar ujeǵid uca issiweř akides ammu: “Necc ufiĥ ijj n weryaz s uqarru jar imenfiiyyen n Yahuda wenni d i ĥa issecnen afessar i cek, *a* ajeǵid!”

²⁶Yarra-dd ujeġid, inna i Daniyal, wenni umi qqaren Bałtaçaşsar: “Ma tzemmed ad ayi tessargbed x tarjit nni zriy d řmeena nnes?”

²⁷Yarra-dd Daniyal zzat i ujeġid, inna: “Min innuffaren i ittar ujeġid war zemmarem imiյisen d imesnawen n itran d tarwa n tsehħart d igezzanen ad t ssaregben i ujeġid. ²⁸Maca aqa din ijj n AREBBI deg ujenna wenni issargaben min innuffaren. Netta issargeb i ujeġid Nabuxadnaşsar min i ya imsaren deg uneggar n wussan. Aqa ta d tarjit nnek d tmezra nni d ak-dd-yusin deg uzeġif nnek di tassut.

²⁹Cek, a ajeġid, umi cek tuya di tassut usin ac-dd ixarrişen x min i ya imsaren awarni aya u Wenni issargben min inuffaren, aqa isscen ac min i ya imsaren.

³⁰Aqa ittwascen ayi-dd min tuya innuffaren, war iġi zi tiyt nni dayi sennej i marra min iddaren, maca ħima ad ittwassargeb ufessar i ujeġid u ħima ad tessned ixarrişen n wuř nnek.”

³¹“Cek, a ajeġid, tuya txezzared u tezirid ijj n řexyař d ameqqran. Řexyař-a tuya issigg^wed u tissiqt nnes teġa ař řtarf. Aqa ibedd zzatek u issigg^wed am t tezirid.

³²Azeġif n řexyař-a tuya d urey işfan, idmaren nnes d iyaġen nnes d nnuqart, aeddiss nnes d tijeinna nnes d nnħas, ³³timessađin nnes d uzzař, iđaren nnes cwayt d uzzař u cwayt zwaysen d tarrist. ³⁴Aya i tezirid, ařami ittwaceġeq ijj n wezru břa ifassen. Wanita iřqef řexyař nni řar iđaren nnes n wuzzař ak-d tarrist uca iřbez i-ten. ³⁵Xenni ittwarřbez wuzzař d tarrist d nnħas d nnuqart d wurey deg ict n tecti uca dewřen am uřum n inedraren deg unebdu, uca işud daysen usemmiđ, war zwaysen teqqim uřa d ict n jjuret. Maca ařru nni iřeqfen řexyař, idweř d ijj n wedrar ameqqran, iemmar marra tammurt.

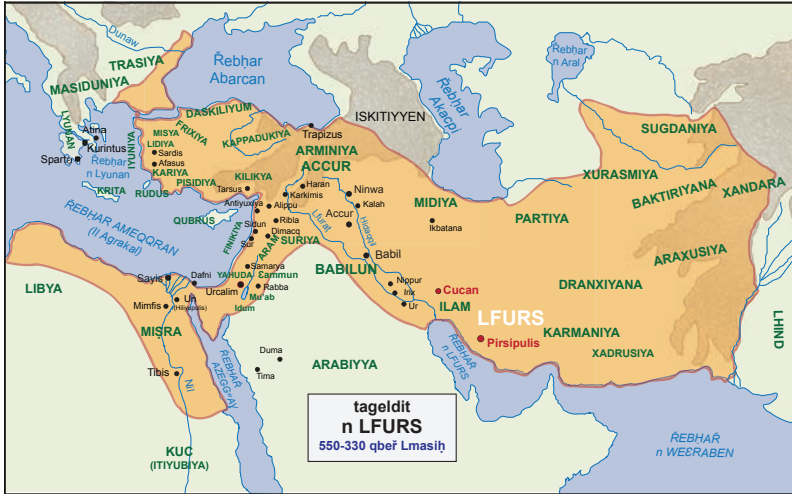

DANIYAL

³⁶ D ta d tarjit. Ad neawed min teks ad tini řexxu zzat i ujeđid.

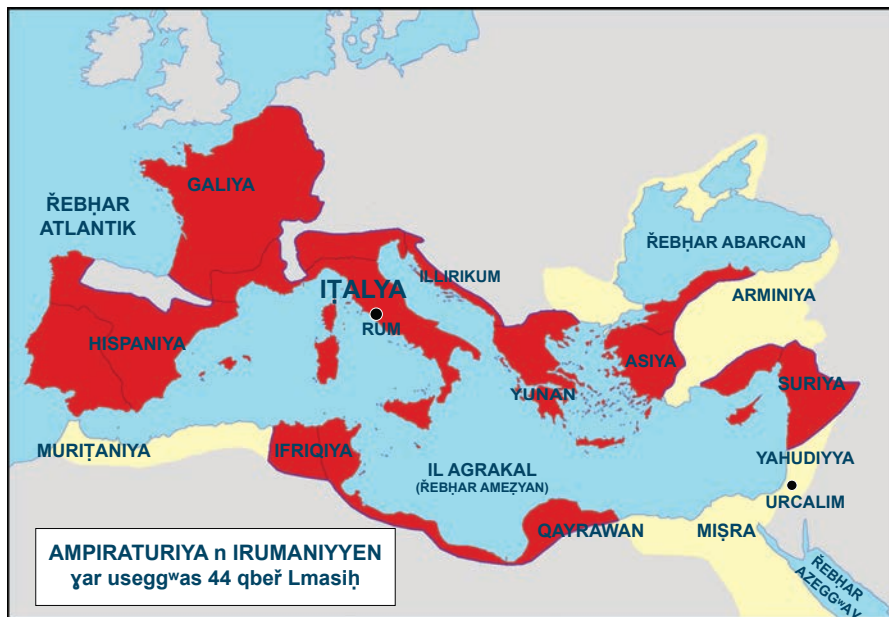
³⁷ Cek, *a* ajeđid, *teđid* d ajeđid n ijeđiden, mařar AREBBI n ujenna iwca ac tagelda d tzemmar d jjeđd d ccan. ³⁸ Mani ma zeddyen tarwa n bnađem, igga imuddaren n řexřa d iđđad n ujenna deg ufus nnek u Netta igga cek d řřakem x marra man aya. Aqa cek d azeđif nni n wurey.

³⁹ Awarni ac ad dd-tas ict n tgeldit nneynit, tudrus x tenni nnek.

Awarni as ad tiři ict n nneynit, tageldit wiss řřata n nnřas, tenni ad teřkem x marra tammurt.

⁴⁰ Uca tagelda wiss arebca ad tiři tejhed am wuzzař, mařar uzzař iřebbez u ibarri marra, u am mammec ittarezza wuzzař marra, ammu i ya teřbez u tbarri marra. ⁴¹ Umi teźrid belli iđaren d tfednin aqa cwayt zzaysen s tarrist u cwayt zzaysen s wuzzař, *ixs ad yini* aqa ad tiři d ict n tgeldit temsebđa. Cwayt zzayes ad dayes tiři řeqsařet am wuzzař, mařar teźrid uzzař iřřur s tarrist n třaxt. ⁴² U *umi teźrid* tifednin n iđaren, aqa cwayt zzaysent s wuzzař u cwayt zzaysent s tarrist, *ixs ad yini* aqa tagelda nni cwayt zzayes ad dayes tiři řeqsařet u cwayt ad tiři tarxef. ⁴³ U umi teźrid aqa uzzař iřřur s tarrist n třaxt, *ixs ad yini* nitni ad řřuren s zzarięet n weryaz, maca war řessqen ca ijj řar wenneyni am wuzzař war iřessqen ak-d třaxt. ⁴⁴ Maca deg wussan n ijeđiden nni ad issbedd AREBBI n ijenwan ict n tgeldit nni war t^ettwađeyyie i řebda u tagelda nnes war t^ettriř emmarř řar ijj n řgens nneyni. Ad teřbez u ad tebđeř marra tigeldiwin nni, maca nettat s yixef nnes at tiři i řebda qaę. ⁴⁵ S uyenni teźrid, ittwaceęeq-dd ijj n weźru zeg wedrar břa ifassen, wenni iřebzen uzzař d tarrist d nnuqart d nnřas. AREBBI ameqqran aqa isscen i ujeđid min i řa imsaren awarni aya. Tarjit aqa tbedd u řmeęna nnes d tidett.”

2:41 'aqeddar' - niř 'bu-třaxt'.

2:44 Dan. 3:33; 4:31; 6:27; 7:14, 27; Mixa 4:7; Lk. 1:33

⁴⁶Xenni iwða ujeğid Nabuxadnaşşar x uyembub nnes *yar temmurt* uca isjed i Daniyal, iweşsa ad awyen ict n tewhibt d řebxur ittfuřen am ict n tewhibt n useyyeb. ⁴⁷Yarra-dd ujeğid x Daniyal, inna: “D tidett, aqa AREBBI nwem d AREBBI x *marra* irebbiten u Netta d Sidi x *marra* ijeğiden uřa d wenni issargaben min innufaren, mağar tiwðed ad tkecfed aya i tuğa innuffaren.”

⁴⁸Xas uca iwca ujeğid i Daniyal asemyar ameqqran u iwca as tirzifin timeqqranin. Igga i-t x marra leamala n Babil u igga i-t d arrays x imeğdayen nni tuğa x marra imiğisen n Babil. ⁴⁹U Daniyal iqeddem ict n tutra i ujeğid u wanita igga Sadrax, Micax d Eabd-Nağ u imdebbaren x leamala n Babil, *maca* Daniyal *iqqim* di tewwart *n řeqşar* u ujeğid.

Imeddukk^wař n Daniyal di tefqunt icemden

3¹Ajeğid Nabuxadnaşşar igga ijj n řexyař n wureğ s yijj n řueřa n settin iyağen d yijj n tiru n setta n iyağen. Issbedd i-t di řwařa n Dura di leamala n Babil. ²*Xenni* issekk ujeğid Nabuxadnaşşar *ireqqasen* ħima ad ssmunen ijeğiden i iğan sadu ujeğid d imdebbaren imeqqranen d lwulat, řquđat imezwura *n tgeldit* d yenni x txubay d imesnawen n izerfan d imweđdfen n tudrin n ccree d marra inni ħar teğa řşulřa di leamalat mağend ad dd-asen ħar udeccen n řexyař nni issbedd ujeğid. ³Xenni munen ijeğiden nni iğan sadu i ujeğid d imdebbaren imeqqranen d lwulat d řquđat imezwura *n tgeldit* d yenni x txubay d imesnawen n izerfan d imweđdfen n tudrin n ccree d marra inni ħar teğa řşulřa di leamalat i udeccen n řexyař nni issbedd ujeğid Nabuxadnaşşar u nitni bedden zzat i řexyař nni issbedd Nabuxadnaşşar. ⁴Uca iřaya ijj n umbarreğ s jjehd

“A řegnus d timmura d iřsawen, i kenniw ittwaqqar *ammu*:

⁵Di tsæeet i di i ħa tesřem řħess n řbuq d tzammart d leud d lgambri d lharpa d temja d marra markat n llya, ittxeşsa ad tewđam ad tsejdem i řexyař n wureğ i issbedd ujeğid Nabuxadnaşşar. ⁶Wenni war iwđin u war isjed ad ittwammendar di řwest n tefqunt n tmessi itteğduduqen di tsæeet nni.”

⁷S uyenni, di tsæeet i di sřen marra řegnus i řħess n řbuq d tzamart d leud d lgambri d lharpa d marra markat n dduzan n llya, wđan marra řegnus d temmura d iřsawen *yar temmurt* u sejden i řexyař n wureğ nni issbedd ujeğid Nabuxadnaşşar.

⁸Di řweqt nni, qarrben-dd *ca n* Ikdaniyyen di ssibbet-a, uca cetcan zeg Wudayen s btayřay. ⁹Nitni řřfen deg wawař, nnan i ujeğid Nabuxadnaşşar: “A ajeğid, ddar i řebda! ¹⁰Cek, *a* ajeğid, tumured belli marra iwdan nni iřin

i řhess n řbuq d tzamart d leud d lgambri d lharpa d temja d marra markat n dduzan n llya, ad wđan ad sejden i řexyař n wurey. ¹¹ Wenni war iwđin u isjed, ad immenđar di řwest n tefqunt n tmessi itteđduduqen. ¹² Aqa din iryazen Udayen, inni teggid x uđebbar n leamala n Babil, aqa aten d Cadrax, Micax d Eabd-Nayu. Iryazen-a war wcin taynit i řumur nnek, a ajeđid. Arebbiten nnek war ten ttweqqaren u řexyař nnek war d as sejden.”

¹³ Xenni inna Nabuxadnařsar deg uxeyyeq d tefqeřt nnes aqa ad nedhen Cadrax, Micax d Eabd-Nayu zzates. Xenni nedhen iryazen nni ztat i ujeđid.

¹⁴ Nabuxadnařsar itteř deg wawař, inna asen: “Cadrax, Micax d Eabd-Nayu ma s neemada zeema war tettweqqarem irebbiten inu u war tsejjadem i řexyař i ssbeddey? ¹⁵ Xenni řexxu, mařa kenniw, di tsæeet i di i ya tesřem i řhess n řbuq d tzamart d leud d lgambri d lharpa d temja d marra markat n dduzan n llya, twejdem mařend ad tewđam u ad tsejdem i řexyař i ssbeddey necc, aqa mliř. Maca mařa war tsejdem, ad tettwammendarem di tefqunt n tmessi itteđduduqen di tsæeet nni. U man Arebbi i kenniw i ya ifekken zeg ifassen inu? ¹⁶ Arrin-dd Cadrax d Micax d Eabd-Nayu, nnan i ujeđid Nabuxadnařsar: “War neđdaj ad xak dd-narr di tmesřact-a. ¹⁷ Mařa xenni AREBBI nney nni nsexxar, řares tizemmar řima ad aney ifekk zi tefqunt n tmessi itteđduduqen, xenni ad aney ifekk zeg ufus nnek, a ajeđid! ¹⁸ Mařa lla, ad tessned, a ajeđid, aqa neccin war nettweqqar irebbiten nnek d řexyař i tessbedded cek, war d as nsejjed ca.”

¹⁹ Xenni isear ujeđid u tbeddeř řřifet n wudem nnes ztat i Cadrax, Micax d Eabd-Nayu. Netta itteř deg wawař, inna ad arnin di tefqunt sebea n tseqqar am mammec numen tt ssareqqen, ²⁰ u netta yumur iryazen inni d iryazen ijehden qaę zi řeeskar nnes, ad carfen Cadrax d Micax d Eabd-Nayu řima ad ten ndaren ammu di tefqunt n tmessi itteđduduqen. ²¹ Xenni ttwacarfen iryazen nni ak-d iseřhamen nsen d ssraweř nsen d tcuccay nsen d warruđ nsen nneyni uca ndaren ten di řwest n tefqunt n tmessi itteđduduqen. ²² Minzi řumur n ujeđid tuya iqseř ařas u tafqunt teřma ař řtarf, nyin iřudaq n tmessi iryazen nni ssgæeden Cadrax d Micax d Eabd-Nayu ²³ uca řřata n yeryazen nni, Cadrax, Micax d Eabd-Nayu, wđan ttwacarfen di řwest n tefqunt n tmessi itteđduduqen.

²⁴ Xenni innexře ujeđid Nabuxadnařsar, ikkar deyya, itteř deg wawař, inna i imcawaren nnes: “Ma war nenđar řřata n yeryazen ittwacarfen di řwest n tmessi?” Nitni arrin-dd, nnan i ujeđid: “Nican, a ajeđid” ²⁵ Netta yarra-dd, inna: “Xzar, ttwařiy arebea n yeryazen gguren di řwest n tmessi u timessi war d asen teggi ca u řřifet n wiss arebea amecnaw ijj n mmis n irebbiten!”

²⁶ Xenni iqarreb-dd Nabuxadnašsar ɣar tewwart n tefqunt n tmessi itteħduduqen, ittef deg wawař, inna: “Kenniw, Cadrax, Micax, Eabd-Nayu, kenniw imsexxaren n AREBBI Ameuđi x kuřci, ffɣem-dd u asem-dd da!” Xenni ffɣen-dd, Cadrax d Micax d Eabd-Nayu zi řwest n tmessi itteħduduqen. ²⁷ Xenni smunen ijeđiden nni iđan sadu i ujeđid d imdebbaren d imcawaren n ujeđid uca zrin aqa iryazen nni war d asen imsar ca s tmessi u acewwaf n uzeđif nsen war icmiđ ca u iseřhamen nsen war ttwařeqfen u war daysen uřa d ict *jjurret* n arriřet n tmessi.

²⁸ Xenni ittef Nabuxadnašsar deg wawař, inna: “Ad ittwabarek AREBBI n Cadrax, Micax d Eabd-Nayu, wenni dd-issekken **Lmalak nnes** u ifekk inni tuɣa xas ittecren. Nitni beđren řumur n ujeđid u sellmen arrimat nsen, maɣar war xsen ad weqqaren niɣ ad sejden uřa i yijj n arebbi mɣir AREBBI nsen.

²⁹ *X uyenni* iffey-dd zzayi řumur maħend kuř řgens d temmurt d yiřes nni i ɣa iceqqfen deg AREBBI n Cadrax, Micax d Eabd-Nayu, ad ittwaqess d iwetwiten u taddart nnes ad tedweř d ijj n uzubay, maɣar war din uřa d ijj n arebbi wenni izemmaren ad ifekk ammu.”

³⁰ Xenni yarni asen ujeđid di ccan i Cadrax, Micax d Eabd-Nayu di leamala n Babil.

Tamezwarut n tabrat n ujeđid Nibuxadnašar i marra řegnus

³¹ Ajeđid Nabuxadnašsar, i marra řegnus d temmura d irřawen nni izeddyen di marra ddunect: Ad yiři řehna nwem d ameqqran!

³² Tejeb ayi řħař ħima ad awem ssecney řečřamat d lmučizat nni d ayi igga AREBBI Ameuđi x kuřci. ³³ Mammec mɣarent řečřamat nnes d mammec jehdent lmučizat nnes! Tageldit nnes d ict n tgeldit i řebda d lmulk nnes zi jjiř ař jjiř.”

Tarjit n Nabuxadnašsar, tubbuheřya nnes d usgenfi nnes

4¹ “Necc, Nabuxadnašsar, tuɣa ayi di řaman di taddart inu u s ttisir di řeqřar inu. ² *Xenni* zriɣ ict n terjit, tessigg^wed ayi. Sřheyaren ayi ixarriřen nni ɣari di tassut d třawar deg uzeđif inu. ³ S uyenni dd-iffey zzayi řumur ħima ad awyen zzati marra imiyisen n Babil, maħend nitni ad ayi ssargben afessar n terjit.

⁴ Řexdenni usin-dd tarwa n tseħřart d imesnawen n itran d Ikaldaniyyen d igezzenen u necc eawdeɣ asen tarjit, maca nitni war zemmaren ad ayi ssargben x ufessar nnes. ⁵ ɣar uneggar yusa-dd ɣari Daniyal wenni umi qqaren Bałćacašsar ɣar yisem n arebbi inu, di min di izeddeɣ buħbeř n irebbiten imqeddasen u i netta umi ħajiy tarjit uca nniɣ:

3:29 Dan. 2:5

3:33 lzhđ. 93:1, 2; Dan. 6:27

⁶‘Baltaçaşşar, cek d arrays n tarwa n tsehḥart, aqa ssney belli buḥbeḥ n irebbiten imqeddasen i dayek izeddyen, u war xak iwear uḥa d ijj n ssir. Ini ayi timezra nni zriy d ufessar nnes.

⁷Timezra nni yari deg uzeḡif inu ṛami d ayi tuḡa di tassut aqa d tina: Necc zriy, u xzar, aqa din ict n tcejart di ṛwest n temmurt, tuḡa tueṛa aṭṭas.⁸Tacejjart temyar tedweḥ tejhed u taqiccat nnes tiweḍ yar ujenna u t^ettwazarr *tcejart* deg uneggaru n temmurt marra.⁹Tifray nnes šebḥent u ṛyiḡet nnes tuḡa-tt d aṭṭas u tuḡa dayes macca i marra. Imuddaren n ṛexṛa ufin tiṛi sadu nnes u ijḍaḍ n ujenna zedyen jar ṛefrue nnes u ittweisecc zzayes marra inni ḡarsen *ict n arrimet n* weysum.

¹⁰Necc zriy di tmezra deg uzeḡif inu di tassut u xzar, ijj n uessas, ijj n umqeddas ihwa-dd zeg ujenna¹¹uca iṛaya-dd s jjehd, inna ammu: Zdem tacejjart uca qess ṛefrue nnes. Kkes zzayes tifray nnes u zeḡeḥ ṛyiḡet nnes *maḥend* imuddaren ad arewṛen zi sadu nnes uḥa d ijḍaḍ zi jar ṛefrue nnes,¹²maca ejj jidee *n tcejart* s iḡewran nnes ad iqqim di temmurt u *ejj i-t ad iqqim* s ict n tsarrift n wuzzaḥ d nnḥas jar arrbie aziza di ṛexṛa, u ejj i-t ad issuff s nnda n ujenna u ad tiṛi tesyart nnes ak-d ṛewḥuc jar cbarq n temmurt.¹³Ejj uḥ nnes ad ibeddeḥ maḥend war ittiṛi ead d uḥ n bnadem u ewc as uḥ n imuddaren u ejj ad xas edun sebaa n ikuden.¹⁴Tamesṛact-a *tbedd* x ṛxaḍar n iessasen u tutra aya aqa tusa-dd zeg imqeddasen, ḥima inni iddaren ad neemen aqa Ameuḡi x kuṛci ḡares tizemmar x tgelda n yewdan u ad tt iwc i wi ixs Netta, aqa igga xas uḥa d wenni d amuḡiṛ qae jar iwdan.

¹⁵Tarjit-a zriy tt necc, ajeḡid Nabuxadnaşşar. Cek, Baltaçaşşar, ini ayi afessar nnes, maḡar marra imiyisen di tgeldit inu war zemmaren ad ayi wcn afessar nnes, maca cek wah *tzemmed*, minzi buḥbeḥ n irebbiten imqeddasen izeddey dayek.’”

¹⁶Xenni tuḡa Daniyal, wenni umi qqaren Baltaçaşşar, yarjef ict n ṛweqt uca ixarişşen nnes ssḥeyyaren t. Iṭṭef ujeḡid deg wawaḥ uca inna: “Baltaçaşşar, ejj tarjit d ufessar nnes war cek ssḥeyyaren!” Yarra-dd Baltaçaşşar, inna: “Sidi inu, ejj tarjit ad tiṛi x yenni cek icarrhen u afessar nnes x ṛeedyan nnek!

¹⁷Tacejjart nni tezrid, tenni idewṛen temyar u tejhed, tenni umi tiweḍ taqiccat nnes aḥ ajenna u tenni dd-ittbanen zi marra ddunct,¹⁸- s tefray nnes iḡebḥen d ṛyiḡet nnes i tuḡa deg waṭṭas, i dayes ittwaŋen macca i marra, u swadday nnes zeddyen marra imuddaren n ṛexṛa, uḥa d ijḍaḍ n ujenna zeddyen jar ṛefrue nnes - ,¹⁹aqa d cek, *a* ajeḡid, cek wenni idewṛen d ameqqran u tjeḥded, maḡar ṛemyaret nnek temmarni aḡami tiweḍ aḥ ajenna u lmulk nnek aḥ ṭṭarf n ddunct.²⁰U ṛami iḡra ujeḡid, aqa ijj n uessas, ijj n umqeddas, ihwa-dd zeg

4:7 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

4:13 ‘uḥ n imuddaren’ - ixs ad yini ‘uḥ n lḡayawanat’.

ujenna, i innan: “Zdem tacejjart u ɣdeř i-tt, maca ejj jjdeē s izewran nnes deg ucař ak-d ict n tsarrift n wuzzař d nnhas jar arrbie n řexřa u ejj i-t ad issuff s nnda n ujenna u ad tiři tesɣart nnes jar řewhuc n řexřa ařami xas edun seba n ikuden,²¹ aqa ammu i yeđa řmeena n *marra* man aya, *a* ajeđid, u man aya d lqarar *i dd-iffyen* zeg Umeuđi x kuřci, *ijj n lqarar* nni dd ɣa yas x sidi inu, ajeđid:²² Ad xak azzřen zi řwest n iwdan u tazeddiyt nnek ad tiři ak-d řmař n řexřa. Am řebhayem ad ak sseccen arrbie u nnda n ujenna ad cek issuff, u *ammu* ad xak edun seba n ikuden ař i ɣa tneemed aqa Ameuđi x kuřci iħekkem x tgelda n iwdan u ittic i-tt i wi ixš Netta.²³ Aqa nnan, aqa ittxeřša ad ittawjj jjdeē *n tcejart* ak-d izewran nnes, *ixš ad yini*, aqa tagelda nnek ad teqqim xmi i ɣa tneemed aqa řšulta ɣar ujenna i teđa.²⁴ S uyenni, *a* ajeđid, iři ad yiři cwar inu i řxađar nnek u arz ddnub nnek s tsegda u řmuēsiyyet nnek umi teggid s uħinni i řmusakin. Ad tay ad t^ettwazzuggar ttisir nnek.”

²⁵ Qae man aya iwđa-dd xenni x ujeđid Nabuxadnařsar.

²⁶ Awarni řami edun tenēac n iyuren, řami tuɣa iggur x *tzeqqa* n řeqřar n Babil,

²⁷ issiweř ujeđid, inna: “Ma man aya war iđi d Babil ameqqran nni bnij s jjeħd n tzemmar inu d taddart i tgelda u i ueuđi n leađama inu!”

²⁸ Ead tuɣa wawař-a deg uqemmum n ujeđid uca teffey-dd ict n tmijja zeg ujenna tenna: “*Ammu* i qqaren, *a* ajeđid Nabuxadnařsar: Tagelda t^ettwakkes zzayek!²⁹ Ad xak azzřen zi řwest n iwdan u tazeddiyt nnek ad tiři ak-d řmař n řexřa. Am řebhayem ad cek sseccen arrbie u ad xak edun seba n ikuden ař i ɣa tneemed aqa řšulta x tgelda n iwdan ɣar Umeuđi x kuřci u Netta iwca i-tt i wi ixš Netta.”

³⁰ Di tsaeet nni iqfeř wawař-a x Nabuxadnařsar, minzi uzzřen xas zi řwest n iwdan. Tuɣa ittett arrbie am řebhayem u arrimet nnes issuff i-tt nnda n ujenna, ařami idweř ucewwaf nnes d azirar am wafriwen n igidaren u accaren nnes am yenni n ijđad.

³¹ Awarni edun wussan-a, ssgaeedeɣ nneç, Nabuxadnařsar tiřtawin inu ɣar ujenna uca idweř-dd ɣari řeeqeř inu. Necc řebħey Ameuđi x kuřci u ssemyareɣ u sseuđey wenni iddaren i řebda, maɣar řšulta nnes d ict n řšulta n řebda u Tageldit nnes *teqqim* zi jjiř ař jjiř.

³² Marra imezday n temmurt ttwaħesben d walu u Netta igga am mammec ixš s řeeskar n ujenna u s imezday n ddnuct. War din iđi uřa d ijj nni izemmaren ad imneç afus nnes niɣ ad as yini: Min t^ettegged?!

³³ Di tsaeet nni idweř ayi-dd řeeqeř. Uřa d aeuđi n tgelda inu d leađama inu d ucewwar inu dewřen-dd xafi. Imcawaren inu d ayt n jjeħd inu arzun eawed xafi u ttwasmetney di tgelda inu u ead immarni ayi deg ueuđi inu.

³⁴Řexxu necc, Nabuxadnaššar, sseuğey u ssemyarey Ajeğid n ujenna, minzi marra řefeyeyř nnes d tidett u imesraq nnes d tasegda. Netta yares řšulťa maħend ad isswađeε inni iddaren di nnfaxet.

Amensi ameqqran n ujeğid Bilcařar d tirra x řħiđ

5¹Ajeğid Balcařšar igga ijj n umensi d ameqqran i wařef n ayt n jjehd nnes u netta iswa binu zzat i wařef nni. ²Řami iqqas Balcařšar binu, yumar ad dd-awyen řeqcue n wurey d nnuqart nni ikxi babas Nabuxadnaššar zi Zzawect Tameqqrant di Urcalim ħima ad zzaysen isu ujeğid d ayt n jjehd nnes d temyarin nnes d tiyya nnes.

³Xenni iwyyen-dd řeqcue n wurey nni dd-kksen zi Zzawect Tameqqrant di Urcalim, *zi* Taddart n AREBBI i tuya *qbeř* di Urcalim, uca iswa zzaysen ujeğid d ayt n jjehd nnes d temyarin nnes d tiyya nnes. ⁴Nitni swin binu u řebbħen i irebbiten n wurey d nnuqart d nnħas d wuzzař d wezru.

⁵Di řweqt d ict đharen-dd iđewđan n ijj n ufus n bnadem nni tuya ittarin arendad i řqendiř x jjar n řħiđ n řeqřar igellden, uca izra ujeğid tasyart n ufus nni tuya ittarin.

⁶Xenni tbeddeř tessiqť *x wudem* n ujeğid uca ixarriřen nnes ssigg^wden t u tisyunin n tmeřřađin nnes dewřent fesyent u ifadden nnes dduqzen ijj *arendad* i wenneyni. ⁷Ajeğid iřaya s jjehd maħend ad awyen zzates imesnawen n itran d Ikaldaniyyen d igezzanen u ajeğid iťtef deg wawař, inna i imiřisen n Babil: “Kuř aryaz i izemmaren ad iyar tira aya u ad ayi iwc řmeena nnes, ad as sşyarden *ijj n warruđ* d adeħmani, ak-d ict n tseddect n wurey x yiri nnes, u netta ad yiři d řħakem wiss řřata di tgeldit.”

⁸Xenni udfen marra imiřisen n ujeğid, maca nitni war zemmaren ad yaren tira nni u řmeena nnes war zemmaren ad t ssargben. ⁹Řexdenni innexřeε ujeğid Balcařšar u tissiqť n wudem nnes tbeddeř u ayt n jjehd nnes qqimen ħeyyaren.

¹⁰Di ssibbet n řħarđ n ujeğid d ayt n jjehd nnes, tudef tjeğidť yar taddart n umensi. Tessiweř tjeğidť, tenna: “A ajeğid, ddar i řebda!. Ejj ixarriřen nnek war cek ssnexřiεen u ejj tissiqť *n wudem nnek* war tbeddiř. ¹¹Aqa din ijj n weryaz di tgeldit nnek i di iđa buħbeř n irebbiten imqeddasen. Minzi deg wussan n babac ufin dayes tafawť, řefħamet d tiyit am tiyit n irebbiten. S uyenni igga i-t ujeğid Nabuxadnaššar, babac, d arrays x tarwa n tseħħart d imesnawen n itran d Ikaldaniyyen d igezzanen. *Wah* babac, *a* ajeğid, ¹²minzi di Daniyal, i umi igga ujeğid isem n Balťacařšar, aqa ittwať dayes ijj n buħbeř icna aťtas d tussna d řefħamet *maħend* ad ifessar tirja u ad issen min innuffaren u ad ifekk ifeqqusen iwεaren. Ejj ad řayan x Daniyal u netta ad issargeb řmeena nnes.”

¹³ Xenni iwyyen-dd Daniyal zzat i ujeġid. Ajeġid iṭṭef deg wawař, inna i Daniyal: “Ma cek d Daniyal, ijj zeg ayt n imenfiyyen zi Yahuda nni yiwi ujeġid, baba, *akides* zi Yahuda? ¹⁴ Necc sřiy xak, aqa buħbeř n irebbiten izeddey dayek u t^ettwaf dayek tafawt d řefhamet d tiyit ař ṭṭarf. ¹⁵ Aqa nedhen zzati imiyyisen d imesnawen n itran ħima ad yaren tira aya u ad ssargben řmeena nnes, maca nitni war zemmaran ad ayi ssargben x řmeena n wawař aya. ¹⁶ Necc *maca* sřiy xak aqa cek tzemmaran ad tfessared u ad tfekked řemeani iwcaren. Xenni řexxu, mařa tzemmaran ad tyared tira aya u ad ayi tessaregbed x řmeena nnes, ad cek ssyarden arruđ adehmani, ak-d ict n tseddect n wurey x yiri nnek, u ad tiřid d řħakem wiss řřata di tgeldit inu.”

¹⁷ Řexdenni yarra-dd Daniyal, inna zzat i ujeġid: “Tirzifin nnek ad yarek qqiment u ccan nnek ewc i-t i wenneyni. Maca tira i ujeġid ad tent yarey u ad t ssargbey x řmeena.

¹⁸ Xak, *a* ajeġid, aqa AREBBI, Ameuġi x kuřci, iwca i babac Nabuxadnařar tagelda uřa d řemyaret d ccan d leađama. ¹⁹ Zi ssibbet n řemyaret i d as iwca, dewřen marra řegnus, timmura d iřsawen ttarjijen ttqefqifen zzates. Netta tuya ineqq wenni yexs u ittejja iddar wenni yexs u issgaæed wenni yexs u issfettaħ wenni yexs netta. ²⁰ Maca umi ibda uř nnes ittnurfue u buħbeř nnes itteqsaħ ařami tedweř *dayes* nnfaxet, ittwayđeř zi řearc nnes u ittwakkes zzayes ccan nnes. ²¹ Uzżřen xas jar tarwa n bnađem u uř nnes idweř amecnaw *uř* n imuddaren u netta tuya izeddey ak-d yeyyař n řexřa. Wcin as arrbie d macca am řebħayem u nnda n ujenna issuffa zzayes arrimet nnes yares ařami inem aqa AREBBI, Ameuġi x kuřci, d řħakem x tgelda n iwdan u iwca i-tt i wenni yexs Netta.

²² U cek, mmis, Balcařar, waxxa tessned marra man aya, cek war tesswađeed uř nnek, ²³ u tessgaæeded ixef nnek đidd i Sidi n ujenna u řeqcue zi taddart nnes iwyyen ten zzatek u cek d ayt n řřulta nnek d temyarin nnek d tiyya nnek swin zzaysen u cek tuya t^ettšebbaħed i irebbiten n nnuqart d wurey d wuzzař d ukeccuđ d wezru, inni war ittwiřin, war ittesřin, war ssinen walu uca AREBBI wenni yar iġa twarrit n nnefs nnek deg ufus nnes u wenni yar iġa marra ibriden nnek, war t tessuġid ca. ²⁴ Xenni issekk Netta iđewđan n ufus nni yurin tira aya x *řħid*.

²⁵ Man aya d tira i yurin: ‘Mini, mini, tikił, u farsin’.

²⁶ Wa d řmeena n wawař-a. ‘Mini’, *ixs ad yini*, AREBBI aqa iħseb tagelda nnek u iqđa i-tt.

²⁷ ‘Tikił’, aqa cek t^ettwaweżned x řmizan u ufin cek tefsused.

²⁸ ‘Faris’, tageldit nnek temmsebđa u temmewc i ayt n Maday d ayt n Lfurs.”

5:21 Dan. 4:22

5:28 ‘Faris’ - aqa-t d ijj n wawař d aquađ deg wemcan n ‘ufarsin’, maca yarsen řmeena d ijj.

²⁹Řexdenni yumar Balcaşşar ħima ad ssyarden Daniyal arruđ adehmani, ak-d ict n tsendect n wurey x yiri nnes, u ad xas barrĥen belli netta ad yiři d řĥakem wiss třata di tgeldit.

³⁰Di ġiřet nni ittwaney Balcaşşar, ajeġid n lkaldaniyyen.

Daniyal deg weĥfur n iyraden

6¹Dariyus, Amaday, iksi tagelda umi tuya ęares eraĥař tnayen u-settin n isegg^wusa. ²Yarđa Dariyus ħima ad yařeqqem mya u-ęicrin n ijeġiden sadu *ufus* nnes inni i ęa yiřin mani ma di tgeldit. ³*Netta igga* xasen třata n řĥukkam imeqqrannen. Tuya Daniyal ijjen zzaysen. Tuya ittxeşsa i ijeġiden nni ięan sadu ufus n ujeġid ad asen ggen řeĥsab ħima ajeġid war t třeqqef txessart.

⁴Xenni tuya Daniyal ięeddu třata n řĥukkam imeqqrannen d ijeġiden nni minzi tuya dayes ijj n buĥbeř icna ařtas u ajeġid tuya ittxarreş ħima ad t yegg x marra tageldit. ⁵Xenni arzun řĥukkam imeqqrannen d ijeġiden nni ict n ssibbet maĥend ad ttahmen Daniyal di tmesřact n tgeldit, maca nitni war ufin uřa d ict n ssibbet niy řyecc, maęar netta tuya d amtiqqi u war dayes ittwifi řeęgez niy *uřa d ict n jjuret* n tmesřayin tięeffanin. ⁶Xenni nnan iryazen nni: “War nettif uřa d ict n ssibbet i ttuhmet x Daniyal-a, myir mařa nufa i-tt d tmesřact n Ccariea n AREBBI nnes.”

⁷Řexdenni munen řĥukkam imeqqrannen d ijeġiden nni ięan sadu i ujeġid, usin-dd hajan i ujeġid, nnan as: “A ajeġid Dariyus, ddar i řebda! ⁸Marra řĥukkam imeqqrannen n tgeldit d imęebbaren d ijeġiden *nni ięan* sadu i ujeġid d imcawaren d lwulat mcawaren ħima ajeġid ad dd-issuffeę ijj n řumur d ijj n řeĥkam inehhan marra wenni i ęa iqeddmen ict n tutra i yijj n arebbi niy i yijj n bnađem myir i cek, *a* ajeġid, di řmijař n třatin n wussan, ad ittwammęar di tesraft n wayraden. ⁹Xenni řexxu, *a* ajeġid, sekkar řumur u weqqeę tira ħima war ittwabeřteř *řumur* u war ifenni am kuř řqanun n ayt n Maday d ayt n Lfurs.”

¹⁰S uyenni yura ujeġid Dariyus tira d řumur nni *s yisem nnes*.

¹¹Umi issen Daniyal aqa tira aya t^ettwaweqqeę, yudef netta ęar taddart nnes. Tuya tiburjatin n tyurfet nnes arezment ęar Urcalim. Netta isjed *din* x ifadden třata n twařawin deg wass, izzuę u iqada AREBBI nnes amecnaw mammec tuya ittegg qbeř.

¹²Řexdenni munen-dd yeryazen nni s uhaji uca ufin Daniyal ittzaęa u ittzawag i AREBBI nnes. ¹³Xenni udfen-dd *yares* u ssiwřen zzat *i wudem* n ujeġid x řumur n ujeġid: “Ma war tweqqeęd ca ijj n řumur belli kur ijjen wenni, di řmijař n třatin n wussan, i di i ęa qeddmen ict n tutra i yijj n arebbi niy i yijj n bnađem myir i cek, *a* ajeġid, ad ittwammęar di tesraft n wayraden?” Yarra-dd

6:9 Istir 1:9; 8:8

6:11 1 lj. 8:44; Izhd. 55:18

ujeġid, inna: “Tamesřact tbedd am ijj n řqanun n ayt n Maday d ayt n Lfurs nni war ifennin.” ¹⁴ Xenni arrin-dd, nnan zzat *i wudem n* ujeġid: “Daniyal, ijjen zeg imenfiyyen zi Yahuda, aqa war cek ittweqqar, *a* ajeġid, uřa d řumur nni tweekqeed. Netta ittzaġa řřata n twařawin deg wass.” ¹⁵ Umi isřa ujeġid awař-a, ixeyyeq ařtas x yixef nnes uca igga x wuř nnes mařend ad ifekk Daniyal. Yares ař ayeġay n tfuct igga tizemmar nnes mařend ad t issenjem. ¹⁶ Xenni usin-dd yeryazen nni s uhaji řar ujeġid, nnan i ujeġid: “*A* ajeġid, tessned aqa-t d ijj n řqanun n ayt n Maday d ayt n Lfurs *u* war izemmar ad ittwebeddeř uřa d ijj řumur niy d řeřkam nni dd-iffyen zeg ujeġid.” ¹⁷ Xenni yumur ujeġid ad nedhen Daniyal zzates u nřaren t di tesraft n wayraden. Ajeġid iřtef deg wawař, inna i Daniyal: “AREBBI nnek, wenni i tweekqared řebda, ad cek ifekk!” ¹⁸ Iwyen-dd ijj n weřru uca ssarsen t x uqemmum n tesraft uca icemmeē i-t ujeġid s txadent nnes uřa s txadent n ayt n jjehd nnes řima war ittbeddiř array x Daniyal.

¹⁹ Xenni yuyur ujeġid řar řeqřar nnes. Isseedu ġiřet nni deg uřummi u war yejji ad as dd-awyen afarrej uca iřwa zzayes yiřeř. ²⁰ Zic řar řřbeř řar *wenqar* n tfawt, ikkar-dd ujeġid, ittazzeř řar tesraft n wayraden. ²¹ Umi dd-iqarreb řar tesraft, iřaya s tmijja tecđen x Daniyal. Ajeġid issiweř, inna i Daniyal: “*A* Daniyal, cek d amsexxar n AREBBI iddaren! Ma AREBBI nnek, wenni i tweekqared řebda, ma tuřa war izemmar ad cek ifekk zeg iyraden?” ²² Xenni issiweř Daniyal ak-d ujeġid “*A* ajeġid, ddar i řebda! ²³ AREBBI inu issekk *Lmalak* nnes u ibelleē aqemmum n wayraden. Tuřa war zemmaren ad ayi iyzmen mařar yufa ayi d amezdag zzates. Uřa akidek, *a* ajeġid, war ggiy uřa d ict n ljarima!”

²⁴ Xenni ifarř ujeġid ařtas, yumur ad dd-awyen Daniyal zi tesraft. Awarni řami t iwyen zi tesraft war dayes ufin uřa d ict n jjiřiect, mařar netta tuřa ittceř x AREBBI nnes. ²⁵ Řexdenni yumur ujeġid ad awyen iryazen nni tuřa ittahmen Daniyal s břayřay. Nřaren ten di tesraft n wayraden, nitni d iřenjiren nsen d temyarin nsen. Nitni tuřa ead war iwiđen ca řar tisi n tesraft umi ten řtefen wayraden uca mezzqen marra ixsan nsen.

²⁶ Xenni yura ujeġid Dariyus i marra iyduden d řegnus d iřsawen: “Ad yiři řehna nwem d ameqqran. ²⁷ Aqa ssuffyeř-dd ijj n řumur řima *imezday* di marra tageldit inu, tenni x řelltey, ad arjijen u ad qefqfen zzat i wudem n AREBBI n Daniyal mařar Netta d AREBBI iddaren u Netta ad iqqim i řebda qaē u Tagelda nnes war zemmaren ad tt đarren u řsulřa nnes ad teqqim ař aneggaru. ²⁸ Netta ifekk u issenjem u ittegg řeēřamat d lmuējizat deg ujenna u x temmurt. D Netta i ifekken u issenjmen Daniyal zeg waccaren n wayraden.” ²⁹ Daniyal wanita tuřa iřreř umi tuřa tagelda deg ufus n Dariyus u deg ufus n Kurac, Afarsi.

Tarjit n arebea n imuddaren

7¹ Deg usegg^was amezwaru n Balcašsar, ajeğid n Babil, izra Daniyal ict n tarjit d tmezra deg uzeğif nnes umi t tuğa di tassut. Xenni yura tarjit nni uca ihaja zzayes timesřayin timezwura.

² Issiweř Daniyal, inna: “Twařiy s ğiřet ict n tmezriwt, u xzar, aqa din arebea n isemmiđen n ujenna sshewřen řebřar ameqqran, ³ uca arebea n imuddaren imeqqranen, inni war yarewsen ca deg wayawya, gaeden-dd zi řebřar.

⁴ *Tuğa* amezwaru am weyrad, řares afriwen am ugider. Necc qqimey xezzarey ařami ttwaqeřen wafriwen nnes. Ittwasgaeed-dd zi temmurt uca ittwassars x idaren nnes am yijj n bnađem uca immewc as ijj n wuř n bnađem.

⁵ U xzar, ijjen nneyni, wiss tnayen, yarwes di ddub u issgaeed ixef nnes řar ijj n uyezdis u deg uqemmum nnes jar teymas nnes aqa din třata n yexsan n tyezdist *zeg idmaren* uca nnan as: ‘Kkar, ecc ařas n weysum!’

⁶ Awarni as zřiy, u xzar, ijj nneyni am uyiřas. řares x weerur nnes arebea n wafriwen n ijj n wejdiđ u amuddar *nni* tuğa řares arebea n izeğifen uca temmewc as řřulřa.

⁷ Awarni as xzarey di tmezra di ğiřet, u xzar, amuddar wiss arebea issagg^wad u issnexřae u řares ařas n jjeđd. řares tiymas n wuzzař, icca, iřbez u min iqqimen iefes xas s idaren nnes. Tuğa immsebđa x imuddaren nneyni nni tuğa qbeř nnes u řares eecra n waccawen. ⁸ Necc řđiy x waccawen, u xzar, ijj n waccaw d amezyan igaeed jar asen u ttwaqeřen-dd třata n waccawen imezwura uca ttwakksen-dd zeg wemcan nsen. U xzar, deg waccaw nni tuğa axmi dayes tiřřawin n bnađem d yijj n uqemmum iccur s řefđayeř timeqqranin.

⁹ Necc qqimey ttwařiy ařami mmarsen řekrasi igellden uca iqqim Uwessar n wussan. Arruđ nnes d acemřař am wedfeř u acewwaf nnes am tađuft teřfa. Řkursi igellden nnes d ihudaq n tmessi d tjarrarin nnes d tmessi itteđduduqen. ¹⁰ Iffey-dd zzayes ijj n yeyzar n tmessi. Ařef x řuřuf tuğa ttsexxaran as u eecra n řuřuf x eecra n řuřuf bedden zzates. Agraw n ccree iřřef deg uyimi uca nnurzmen idlisen.

¹¹ Necc qqimey xezzarey zi ssibbet n řřess n wawařen imeqqranen nni issiweř yicc *nni*. Necc qqimey xezzarey ařami ittwaney umuddar u t^ettwahellek arrimet nnes u ittwasellem i tmessi itteđduduqen. ¹² Uřa d imuddaren inneyni t^ettwakkes asen řřulřa nsen u immewc asen tazzuggart n tudart ař ict n tsaeet u ař ijj n řmijař *ittwaggen*.

¹³ Necc qqimey ttwařiy di tmezra n ğiřet, u xzar, ijjen igga am yijj n Mmis n bnađem yusa-dd u Netta yuyur řar Uwessar n wussan uca ssqarrben t zzates.

¹⁴ Temmewc as řřulřa d ccan d tgelda, u marra ccueub d řegnus d iřsawen tuğa ttsexxaren as. řřulřa nnes d ict n řřulřa i řebđa i war ifennin u tagelda nnes war izemmar ad tt đarren.

7:10 Asa. 5:11; 20:12

7:14 Dan. 2:44; Lk. 1:33

¹⁵ Necc, Daniyal, aqa ittwashissef buhbeř inu daxeř di arrimet inu u timezra deg uzeřif inu ssenxeřeent ayi. ¹⁶ Necc uyureř ęar yijjen zeg yenni din ibedden u sseqsıy t x min ixş ad yini man aya marra u netta issiweř-dd akidi, icarreę ayi timesřayin-a.

¹⁷ Imuddaren-a imeqqranen, arebea nni, *aqa aten* arebea n ijeęiden nni dd i ęa igaeeden zi temmurt. ¹⁸ *Awarni aya* imqeddasen n Umeuęi x kuřci ad tťfen tagelda u tagelda ad ęarsen tiři i řebda, *wah* i řebda n řebdayat.

¹⁹ Xenni xsey ad ssney řmeena d tidett n umuddar wiss arebea, wenni tuęa immsebęa aťas x marra inneęni, issagg^wad břa řhed, ęares tięmas n wuzzař d waccaren n nnęas, uca icca, iřbez u min iqqimen iefes xas s idaren nnes.

²⁰ U x eecra nni n waccawen x uzeřif nnes, u x wenneęni i dd-igaeeden u i umi dd-węan třata zzates, icc nni ęares tiťawin d ijj n uqemmum *iccur s* wawařen imęaren, d wenni iban-dd d ameqqran x *waccawen* nneęni, ²¹ necc zrię aqa icc nni ittmeņa ak-d imqeddasen u ięelleb xasen, ²² ęares ařami dd-yusa Umyar n wussan u yuęa tasyart i imqeddasen n Umeuęi x kuřci uca tusa-dd tsaeeet ittwaggen uca tťfen imqeddasen tagelda.

²³ Netta inna ammu: “Amuddar wiss arebea ad yiři d tageldit wiss arebea x temmurt nni i ęa tiři temsebęa x marra tigeldiwin nni. Ad yecc tammurt marra, ad xas iefes u ad tt iřbez. ²⁴ U x eecra n waccawen, aqa zi tgeldit nni ad kkaren eecra n ijeęiden u awarni asen ad ikkar wenneęni u wanita ad yiři immsebęa x imezwura u netta ad ideę třata n ijeęiden. ²⁵ Netta ad itteeffar s wawařen nnes x Umeuęi n kuřci u ad yareddeę imqeddasen n Umeuęi x kuřci u ad yazu maęend ad ibeddeř ikuden ittwaggen d Ccariea u nitni ad mmewcen deg ufus nnes ęares ař ijj n ukud d ikuden d wezyen n ukud. ²⁶ Xenni ad iťtef wegraw n ccree deg uęimi, uca ad zzayes ttwakksen řşulťa nnes maęend ad ittwareddeę u ad ittwateęęa ař aneggaru. ²⁷ Maca tagelda d řşulťa d řemęaret n marra tigeldiwin sadu uęenna ad mmewcent i řęens n imqeddasen n Umeuęi x kuřci. Tageldit nnes d ict n Tgeldit i řebda u marra tigeldiwin ad t weqqaren u ad as řaen i Netta.”

²⁸ Wanita d awař aneggaru. *Xafi* necc, Daniyal, aqa ixarriřen inu ssenxeřeent ayi u tissiqt truę zeg wudem inu, maca necc hđiy awař nni deg wuř inu.

Ař danita i tiweđ tira s yiřes n Tramit.

Tamezriwt n icarri d umyan

8¹Deg usegg^was wiss t̄rata n tgelda n ujeḡid Balcaṣsar, tban-ayi-dd ict n tmezriwt, i necc Daniyal, awarni i tmezriwt tamezwarut nni tuḡa i d ayi dd-ibanen.²Necc tuḡa ttwaṛiḡ deg ict n tmezriwt u zriḡ tuḡa ayi di lburj n Cucan *nni iḡan* di leamala n Eilam. Necc ttwaṛiḡ di tmezriwt tuḡa ayi ḡar yeḡzar n Ulay.

³Necc ssgaeɛdeḡ tiṭṭawin inu, u xzar, ijj n uḡuṛi ibedd zzat i yeḡzar. Tuḡa ḡares tnayen n waccawen u tnayen nni n waccawen tuḡa aten d iziraren. Tuḡa ijj n yicc *zzaysen* yueṛa x wenneyni u wenni yueṛan igaeɛed d aneggar.⁴Necc zriḡ aḡa aḡuṛi iccat s waccawen nnes ḡar ṛḡarb u ḡar ccamal d ljanub. Uṛa d ijj n umuddar izemmar ad ibedd zzates u war iḡi wi ḡa inejmen zeg uful nnes. Netta igga min ix s u issemyar ixef nnes.

⁵Necc qqimeḡ ḡekkareḡ, u xzar, yusa-dd ijj n wemyan zi lyarb x marra udem n temmurt, war iḡidi tammurt. Amyan-a ḡares ijj n ddeg n yicc jar tiṭṭawin nnes ḡares ṛqimet.⁶Netta yiweḡ-dd ḡar uḡuṛi nni i ḡar iḡa tnayen n waccawen, wenni zriḡ ibedd ḡar yeḡzar. Iqarreb-dd ḡares s ṛeqsaḡet n jjeḡd nnes,⁷ u zriḡ aḡa yiweḡ ḡar uyezdis n uḡuṛi u iccat dayes s teyyita qeṣḡent. Netta imqarqeb ak-d uḡuṛi u yarza as tnayen n waccawen nnes uca aḡuṛi tuḡa war ḡares jjeḡd ead maḡend ad iqqim ibedd. Inḡar i-t ḡar temmurt u yarfes i-t u tuḡa war din wi t ḡa ifekken zeg uful nnes.

⁸Amyan issemyar ixef nnes aṛ ṭṭarf, *maca* aṛami idweṛ ijhed, yarza yicc nni ameqqran uca xeṛfen-dd deg wemcan nnes arebea n waccawen ittbanen ḡar jwayeh n arebea n iyezdisen n usemmiḡ n ujenna.

⁹Zeg yijj zzaysen iffeḡ-dd ijj n yicc d ameeṇan uca idweṛ d ameqqran aṛ ṭṭarf, ḡar ljanub u ḡar ccarq u ḡar *Temmurt n* Telwitz.¹⁰Idweṛ imḡar *igaeɛed* aṛ ṛeeskar n ujenna uca inḡar-dd *ca* zi ṛeeskar d yetran ḡar temmurt uca yarfes i-ten.¹¹*Wah*, issemyar ixef nnes ḡares aṛami dd-yiweḡ ḡar Ṛḡakem n ṛeeskar. Wanita t^ettwakkes zzayes tewhibt n ṛebda u ittwaḡdem wemcan n Zzawect nnes Iqeddsen.¹²S ṛmueṣiyyet ittwaḡg ijj n ṛeeskar x tewhibt n ṛebda uca temmendar-dd tidett x temmurt u *marra min* igga, iffeḡ *as-dd*.

¹³*Awarni uya* sṛiḡ i yijj n umqeddas issawaṛ u inna ijj n umqeddas i wenni tuḡa issawaṛen: “Aṛ meṛmi i ḡa tiṛi tmezriwt n tewhibt n ṛebda d nnei n ṛmueṣiyyet, aḡa ad t^ettwasellem Zzawect Iqeddsen d ṛeeskar maḡend ad ttwarefsen?”

¹⁴U netta inna ayi: “ḡares aṛ aṛfayen d teṛt-mya n tmedditin d tuffutin, *xenni* Zzawect Iqeddsen ad t^ettwasegged.”

¹⁵Uca imsar, ṛami necc, Daniyal, zriḡ tamezriwt nni u arzuḡ ad ssney ṛmeena nnes, xzar, aḡa da ibedd zzati am waddud n ijj n weryaz.¹⁶Uca sṛiḡ tmijja n ijj n Bnadem jar *temmawin n yeḡzar n* Ulay, iṛḡa, inna: “*Jibṛayil*, fessar as

tamezriwt!”¹⁷ Uca yusa-dd ɣar uyezdīs inu mani tuɣa ttbeddiɣ u řami dd-yusa, nnxeřeey u wđiɣ x uyembub inu. *Xenni* inna ayi: “A mmis n bnadem, ssen aqa tamezriwt *třeqqef* řweqt n uneggar.”¹⁸ Řami tuɣa akidi issawař, hwiɣ s uyembub inu ɣar temmurt deg yijj n yiđeş uɣeɣ. *Xenni* iħada ayi, issbedd ayi *x iđaren*,¹⁹ inna: “Xzar, ad ac ssecney min i ɣa imsaren ɣar uneggar n *řweqt-a* n nnei n wesxeđ, maɣar aneggar ad yiři di řweqt ittwaggen.

²⁰ Aħuři nni tezrid s tnayen n waccawen, aqa d ijeğiden n ayt n Maday d ayt n Lfurs.²¹ Amyan nni s ucewwaf, netta d ajeğid n Lyunan u icc ameqqran *i iğan* jar tiṭṭawin nnes d ajeğid amezwaru.²² Icc nni ittwarɣ, xeřfen t arebea *nneyni* deg wemcan nnes, *man aya ixs ad yini* zi řgens nnes ad kkarent arebea n tgeldiwin, *maca* war iği s jħhed nnes.²³ Deg uneggar n tgelda nsen, umi kemmřen inni itteeddān ař *řqedd* nsen, ad dd-ikkar ijj n ujeğid s wudem iqseħ u s řeeqeř n teħraymect.²⁴ Jjehd nnes ad imɣar, maca war iği zi jħhed *n yixef* nnes. Netta ad yareddeğ s utebhet u marra min i ɣa yegg ad dayes ifřeħ. Netta ad yareddeğ inni ɣar teğa řsulṭa uřa d řgens n imqeddāsen.²⁵ S teħraymect nnes ad as injeħ řyecc nni deg ufus nnes u netta ad issemyar ixef nnes deg wuř nnes u deg ict n tecti ad yareddeğ aṭṭas u ad iyewwey x Řħakem n řħukkam, *maca* břa ma ikka xas ufus ggur ad ittwarɣ.

²⁶ Tamezriwt n tmeddit d tuffut i xef ssawařen, aqa-tt d tidett. U cek, snuffar tamezriwt-a, maɣar aqa nettat ad dd-tas *awarni i* waṭṭas n wussan.”

²⁷ Necc, Daniyal, tuɣa đeefey u heřcey ca n wussan. *Xenni* kkarey-dd u ggiy *ewawed* řxedmet n ujeğid. Nnxeřeey aṭṭas zi tmezriwt-a maca uřa d ijj war yuci.

Sebein n simanat

9¹ Deg usegg^was amezwaru n Dariyus, mmis n Aħacwirus, wenni zeg ayt n Maday, wenni idewřen d ajeğid x tgeldit n Ikaldaniyyen,² deg usegg^was amezwaru n tgelda nnes iban-ayi-dd, i necc Daniyal, zeg idlisen, belli řqedd n isegg^wusa i x tuɣa issiweř wawař n SIDI i unabi Irmiya, i ukemmeř n *řweqt n* řxirbat n Urcalim, tuɣa-t sebein n isegg^wusa.³ Necc arriy aɣembub inu ɣar Sidi AREBBI, ħima ad xas arzu y s tzağit d uzaweg, s użummi deg weqrab d yiyyeđ.

⁴ Necc źzuğey i SIDI, AREBBI inu, u neemey *ddnub nney*, nniy

“A Sidi inu, Cek d Arebbi ameqqran d issigg^widen, wenni iħeṭṭan Řeahd nnes d tmexsiwt nnes icewwaren i yinni t ittixsen u i yinni iħeṭṭan tiweřša nnes.”⁵ Neccin nexđa u negga řmuęsiyyet d řɣar u nɣewwey am neffey zi tiweřša d lfarayid nnek.⁶ War nesři i imsexxaren nnek, inabiyyen, inni tuɣa

8:16 Dan. 9:21; Lk. 1:26

9:1 ‘simanat’ - niy ‘imalāsen’.

9:4 Aewd. 7:9

9:5 Izhd. 106:6; Ica. 64:4, 5, , 6

issawařen deg Yisem nnek i ijeğiden nney d řhukkam nney d řejdud nney uřa i marra řgens n temmurt.

⁷ Cek, *a* Sidi inu, ħarek tasegda, maca neccin ħarney řehya deg uęembub, am *mammec teęa* ass-a, ħar iryazen n Yahuda d imezday n Urcalim d marra Israil, *ęar* yenni yudsen d yenni igg^węjen di marra timmura mani xasen tuzęred Cek di ssibbet n řęydar nsen i zi Cek ęđaren. ⁸ *A* SIDI, dayney řehya *deg* uęembub *nney*, aqa-t deg ijeğiden nney di řhukkam nney deg ibabaten nney maęar neccin nexđa akidek.

⁹ ħar Sidi inu, AREBBI nney, arreħmet d weęfar waxxa neccin nyewweę xas..

¹⁰ War nesři i tmijja n SIDI, AREBBI nney, maħend ad nuyur di lqawanin nnes nni i d aney iwca s ufus n imsexxaren nnes, inabiyyen. ¹¹ Marra Israil tuya itteedda x Ccariea nnek u itteffę *zeg webrid* maħend war ittesři i tmijja nnek. U *ammu i* xaney t^ettwazeęę nneęret i ittwademnen s tjaęit i ittwarin di Ccariea n Musa, amsexxar n AREBBI, minzi neccin nexđa akides. ¹² Netta igga awařen nnes ttbeddan, *awařen* nni issiweř akidney u ak-d řęuđat nney nni tuya i xaney iħekkmen, am dayney igga ijj n řęar d ameqqran i war imsaren eemmarę sadu ujenna, amecnaw min igga i Urcalim. ¹³ Am mammec tura di Ccariea n Musa, ammu yusa-dd xaney marra řęar nni, u neccin *xenni* war nzaweg ca zzat i wudem n SIDI, AREBBI nney, maħend ad nęeyyed x řmuęsiyyet nney u maħend ad narzu ad nefhem tidett nnek. ¹⁴ SIDI iħđa řęar uca issars i-t-i-dd xaney, maęar SIDI, AREBBI nney d amsegged di marra řefęayeř nnes nni igga umi war nesři ħar tmijja nnes.

¹⁵ U řexxu, *a* SIDI, AREBBI nney, wenni issuffęen řgens nnek zi temmurt n Miřra s yijj n ufus ijehden u wenni iggin i yixef nnes ijj n Yisem, am mammec ięa ař ass-a. Neccin nexđa u negga řęar. ¹⁶ *A* Sidi inu, zi ssibbet n tsegda nnek, řęeyyed aęđab nnek d wesęar nnek x tendint nnek Urcalim, *x* wedrar nnek iqeddsen. Maęar zi ssibbet n ddnub nney d řmuęsiyyet n ibabaten nney tedweř Urcalim d řgens nnek d řęar i marra inni d aney dd-inndęn. ¹⁷ U řexxu, *a* AREBBI nney, seř ħar tzaęit n umsexxar nnek u ħar uzaweg nnes, ejj udem nnek ad yegg tafawt x Zzawect nnek Iqeddsen, tenni idewřen d řęarbet, di tųweę n Sidi inu. ¹⁸ Ewc amezzuę nnek, *a* AREBBI, seř. Arzem tiųawin nnek u zzar řęirbat d tendint nni ittwaręayan s Yisem nnek, minzi neccin war newđi zzat i wudem nnek maħend ad nzaweg x usdaheęi n tsegda nney, maca x usdaheęi n arraħmet nnek tameqqrant. ¹⁹ *A* Sidi inu, seř! *A* Sidi inu, ħfar! *A* Sidi inu, ħđa uca egg, war tęeųar ca, di tųweę n yixef nnek, *a* AREBBI inu, maęar tandint nnek d řgens nnek ttwaręayan s Yisem nnek.”

9:9 Izhd. 130:3, 7; Igjd. 3:22

9:11 Lawi 26:14-45; Aewd. 27:15-26; 28:15-68; 29:20; 30:17-20; 31:17,18; 32:19-25; Igjd. 2:17

9:15 Uf. 32:11; Izhd. 105:7; 106:47

²⁰ Am tuḡa ssawařey ead u ttzaḡiḡ u neeemey s ddnub inu d ddnub n řgens inu Israil u ttzeḡeey azaweg inu zzat i wudem n SIDI, AREBBI inu, di ttwee n wedrar iqeddsen n AREBBI inu, ²¹ am tuḡa ssawařey ead *ammu*, ttzaḡiḡ, yusa-dd *weryaz Jibrayil* nni zriḡ deg umezwaru di tmezriwt, idwa-dd zeg ujenna yari uca iħada ayi řar řweqt n tyarřt n tmeddit. ²² Netta issefhem u issiweř akidi, inna: “Danial, necc ffyeḡ-dd řar řweqt-a maħend ad cek ssargbey x řmeena. ²³ řar umezwaru n uzaweg nnek iffeḡ-dd yijj n wawař u necc usiy-dd ħima ad ac t nniy, mařar cek d ijj *n weryaz* ieizzen aħtas. Fhem awař-a u arzu řefhamet di tmezriwt-a.

²⁴ Ttwaggent sebein n simanat x řgens nnek u x tendint nnek iqeddsen, ħima ad t^ettwasbedd ttaeaddu u ad ittwacemmee ddenb u ad t^ettwařreħ řmuęsiyyet u ħima ad t^ettwawi tsegda u ħima ad t^ettwacemmee tmezriwt d unabi u ħima ad ittwadhen aqdas n uqeddes. ²⁵ Ssen u fhem, aqa zeg wami dd-iffey wawař ħima ad eadřen u ad bnan Urcalim *ewawed* řares ař Amedhun, *min ix* ad *yini Lmasiħ*, Řħakem, aqa sebea n simanat u *ead* tnayen u-settin n simanat. Ad t^ettwabna *Urcalim* ewawed ak-d wazzay d řħiḡ *deg* ikuden yewearen.

²⁶ Awarni i tnayen u-settin n simanat nni ad ittwakkes Umedhun u war řares ittiři walu. U tandint d Zzawect Iqeddsen ad ttwareddġent s yijj n řgens n ijj n řħakem wenni i dd řa yasen u taneggarut nnes ad tiři di sseħřet uca ad din yiři umenři řares ař aneggar, areddeġ nni aqa yura ad yiři. ²⁷ Netta ad igg ijj n řeahd ak-d waħtas s uyiř u deg wezyen n simana ad issbedd tayarřt d tewhibt *n řyiġet* u x wafriw n nneawat ad dd-yas ijj n umteħħay řares ař i řa ittwafarrey řeħkam i yurin x wenni ittwateħħan..

Řqimeř n řgens n Danial

10¹ Deg usegg^was wiss třata n Kurac, ajeġid n Lfurs, ittwassargeb ijj n wawař i Danial, wenni umi qqaren Bałtaćařar, u awař nni tuḡa d tidett, *issiweř* x yijj n umenři ameqqran. Netta ifhem awař nni u tuḡa dayes řefhamet n tmezriwt.

² Deg wissan nni tuḡa ayi, Danial, ceḡney třata n simanat ass awarni umas..

³ Macca i d ayi ittřiřan, war t cciḡ, aysum d binu war dd-usin deg uqemmum inu. War dhiney ixef inu řares ařami eadunt třata n simanat kemmřent. ⁴ Deg wass wiss arebea u-cicrin n uyur amezwaru, tuḡa beddey řar tma n yeřzar ameqqran wenni *umi qqaren* Dajla. ⁵ Necc ssggaedeḡ tamuyři inu uca zriḡ,

9:21 'Jibrayil' - isem wanita ix s yini 'aryaz ijhed n Arebbi'.

9:27 'ssimana' - niy 'imalass'.

9:27 Mt. 24:15; Mk. 13:14; Lk. 21:20

10:2 'ssimanat' - niy 'imalassen'.

10:4 Amz. 2:14

u xzar, tuya din ijj n Weryaz yard řeqten azdad u yar tejeinna nnes ibyes s wurey iřran qae zi Ufaz.⁶ Arrimet nnes *tuya* amecnaw *azru n* taxrisulit u udem nnes *yareqq* am wassamen u tiřtawin nnes *tuya* amecnaw iřefdawen yareqqen u iyaęen d idaren nnes ttwessgen am nnhas icellelen u tmijja n wawařen nnes tuya-tt am zzhir n ijj n uhimur *ameqqran*.

⁷ Myir necc, Daniyal, zřiy tamezriwt nni, maca iryazen nni yari ięan, war zřin ca tamezriwt, maca tewda-dd xasen ict n arrehbet d tameqqrant uca arewřen nitni maęend ad nnuffaren.⁸ Necc qqimey wehđdi u zřiy tamezriwt aya u war dayi iqqim jjehd *ead*. Tissiqt n wudem inu tedweř d řyecc u war mnięy jjehd *ead*.⁹ Necc sřiy zzhir n wawařen nnes u řami sřiy zzhir n wawařen nnes, wdıy x uyembub inu s yijj n yiđeř yuęey u ayembub inu tuya yarra yar temmurt.

¹⁰ U xzar, ijj n ufus ihada ayi u yarra ayi ttenhezzeý x ifadden d třeýqqa n ifassen inu.¹¹ Netta inna ayi: “Daniyal, cek d aryaz ieizzen ařtas, hđa awařen nni i d ac ya iniy u kkar, bedd din, minzi řexxu ttwasekkeý-dd Necc yarek.” Řami akidi issiweř s wawařen-a, kcareý-dd necc am ttarjijjeý.¹² *Xenni* inna ayi: “War ttegg^wed ca, *a* Daniyal, minzi zeg wass amezwaru i di tarrid uř nnek yar tiytit u maęend ad tesswađeed ixef nnek zzat i wudem n AREBBI, aqa ttwasřen wawařen nnek uca usiy-dd di řtwee n wawařen nnek.¹³ Maca řhakem n tgeldit n Lfurs tuya ikkar đidd inu wađd u-eicrin n wussan. U xzar, Mixayil, ijjen zeg imezwura n řhukkam, yusa-dd hıma ad ad ayi iwc afus u Necc qqimey dinni yar ijeęiden n Lfurs.¹⁴ Řexxu usiy-dd hıma ad cek ssfehmeý min i ya imsaren i řgens nnek deg uneggar n wussan, minzi tamezriwt *aqa-t* i wussan *nni* .”

¹⁵ Řami tuya akidi issawař s wawařen-a, uđareý s uyembub inu yar temmurt, sseydeý.¹⁶ U xzar, ijjen am yijj n mmis n bnađem ihada iyencicen inu. *Xenni* arzmeý aqemmmum uca ssiwřeý, nniy i wenni ibedden zzati: “*A* Sidi inu, umi zřiy tamezriwt iřtef ayi am řewjee n tarut, am war mnięey jjehd *ead*.¹⁷ Mammec i ya izemmar umsexxar n Sidi inu ad akidek issiweř, *a* Sidi? Aqa necc, war dayi iqqim jjehd niy twarrit n nnefs *ead*.”

¹⁸ *Xenni* ihada ayi eawed. Netta yarwes deg yijj n bnađem u igga dayi jjehd.

¹⁹ Netta inna: “War ttegg^wed ca, cek, *a* aryaz ieizzen! Ad yarek yiři řehna, egg taryast, *wah* egg taryast!” Umi Netta akidi issiweř *ammu*, idweř-dd yari jjehd eawed u nniy: “Siweř, *a* Sidi inu, Cek teggid dayi jjehd.”

²⁰ *Xenni* inna: “Tessned cek, mayemmi i yarek dd-usiy? Řexxu ad eeqbey hıma ad menyeý ak-d řhakem n Lfurs u xmi ya ffyeý *i umenyi*, xenni ad dd-yas řhakem n Lyunan.²¹ Maca ad cek ssecney min yurin deg wedlis n tidett, waxxa war din uřa d ijjen i d ayi ittegggen twiza, myir řhakem nwem, Mixayil.”

10:5 Asa. 1:13, 14, 15

10:8 Dan. 7:28

11¹“Deg usegg^was amezwaru n Dariyus, Amaday, beddey Necc akides maħend ad t ssejehdey u ad as ssendej.

²Řexxu ad ac iniy ijj n wawař d tidett! Xzar, ad kkaren ead třata n ijeğiden di Lfurs uca wenni wiss arebea ad igg agřa ameqqran i yixef nnes, ktar x marra *inneyni*. U awarni xmi i ya iřtef tizemmar s wagřa nnes, ad issnekkar marra *midden nnes* đidd i tgeldit n Lyunan.

³*Xenni* ad ikkar ijj n ujeğid ijhed wenni i ya iřellten s řsulřa tameqqrant u netta ad igg min ix s netta. ⁴Xmi i ya ikkar, řexdenni ad tarež tgeldit nnes, ad t^tttwamřebđa x arebea n iyezdisen n usemmiđ n ujenna, maca war t^ttiři *tgeldit* i tarwa nnes u war *yares* t^ttiři řsulřa am tenni i zi tuya ittřelleđ netta, mayar tageldit ad t^tttwaqřee u *ad tiři* i inneyni war iği i yina.

⁵*Xenni* ajeğid n ljanub ad idweř ijhed, *maca* ijj zi řřhukkam nnes ad idweř ijhed xas u wanita ad iřelleř s řsulřa tameqqrant x řsulřa nnes. ⁶Awarni řami edun ca n isegg^wusa, nitni ad ggen ijj n řeahd u yeğis n ujeğid n ljanub ad dd-tas yar ujeğid n ccamal maħend ad tt tseggem, *maca* nettat war tzemmar ad teħđa jjeħd n uyiř nnes u netta war izemmar ad iqqim ibedd, u ayiř nnes am nneyni. Nettat ad t^tttwasellem uřa d yinni tt iwyen d wenni i-tt-i-dd yurwen d wenni tt issjeħden deg wussan nni.

⁷Maca zeg ict n tyeddut n iřewran nnes ad ikkar *ijjen* deg wemcan nnes. Netta ad iffeř đidd i řeeskar uca ad yadef lburj ijehden n ujeğid n ccamal u ad daysen igg *min ix* u ad dd-iban ijhed qaε. ⁸Arebbiten nsen ak-d řexyařat nsen ifesyen d řeqcue nsen iyřan i ittwaggen s nnuqart d wureř ad ten yawi d tkeccađt yar Miřra u *xenni* ad ibeεed ca n isegg^wusa x ujeğid n ccamal. ⁹U netta ad yadef tageldit n ljanub u ad iεqeb yar temmurt nnes.

¹⁰Iħenjiren nnes ad ĥezzen i umenyi u ad ssmunen ijj n ubarru n řeeskar ameqqran u netta ad dd-yas u ad iεemmar *tammurt* u ad xas iεdu. U *awarni řami* dd-iεqeb, ad ĥezzen eawed i umenyi *ad yadef* yares ař lburj nnes ijehden.

¹¹Uca ad immuzzar ujeğid n ljanub uca iggur ad iffeř akides imney ak-d ujeğid n ccamal, wenni i ya issmunen ijj n ubarru ameqqran *n řeeskar*, *maca* abarru nni ad ittwasellem deg ufus nnes.

¹²Mařa immeksi ubarru nni, *xenni* uř nnes ad issgaεed ixef nnes u netta ad isseydeř eεcra n řuřuf, *maca* netta war ittmarni di jjeħd. ¹³Ajeğid n ccamal ad dd-idweř u ad issmun ijj n ubarru ameqqran ktar zeg umezwaru. Awarni i ikuden d isegg^wusa ad dd-yas s yijj n řeeskar ameqqran u s wařtas n řesnaħ.

¹⁴Deg wussan nni ad yewwyen ařtas x ujeğid n ljanub u ayt n bu-řexcunet n řgens nnek ad ssgaεeden ixef nsen ĥima ad ssqefřen ict n tmezriwt, maca nitni ad wđan. ¹⁵*Xenni* ad dd-yas ujeğid n ccamal, ad issbedd ijj n řħiđ i řeħřaret u ad iřtef ict n tendint ifaryen. Iyağen n ljanub *ijehden* war zemmaren ad qqimen

11:2 ‘đidd’ - niy ‘mgal’.

ttqawamen uṛa d ṛgens n yenni zzayes ittwafarzen lla. War din ittiṛi jjehd ḥima ad qqimen ttbeddan. ¹⁶ *Maca* wenni dd-yusin didd nnes, ad igg min ix. Uṛa d ijj war izemmar ad ibedd zzat i wudem nnes u netta ad ibedd di Temmurt n Telwizt u areddeḡ ad yiṛi s ufus nnes. ¹⁷ Netta ad yazu ad issemten tizemmar nnes di marra tageldit nnes u yares imtawiiyyen iseggden u ad *zzaysen* igg. Netta ad as iwc yeḡis n temyarin ḥima ad yareddeḡ *tageldit nni*, maca nettat war t^ettbedda u war d as teffiy.

¹⁸ *Xenni* ad yarr ayembub nnes ḡar tegzirin uca ad ittef aṭṭas *zzaysent*. *Maca* ijj n ukumandar n ṛeskar ad issbedd ṛḡegra nnes xas, bṛa ma izemmar netta ad as ixegḡes ṛḡegra nnes. ¹⁹ Netta ad yarr ayembub nnes ḡar lburjat n temmurt nnes u *xenni* ad inqarḡ, ad iwḡa u war ittwifi *ead*. ²⁰ Ad ikkar *ijjen* deg wemcan nnes wenni i ḡa isseḡdun ijjen x temmurt nni i ḡa issehwan aḡuḡi n tgeldit, *maca* wanita ad ittwarḡ di ca n wussan, war iḡi s imcubbuken uṛa s umenyi.

²¹ *Xenni* ad dd-ikkar ijj n *bnadem* aḡeggar deg wemcan nnes wenni war d as tticen leaḡama igellden. Netta ad dd-yas s ṛyefret u ad ittef tageldit s teḡraymect *nnes*. ²² Iyaḡen *ijhden* nni ifeyyden *tammurt*, ad ttwamḡan zzat i wudem inu u ad ttwarrzen uṛa d ṛḡakem n Ṛeahd. ²³ U zeg wami i ḡa ggen ijj n ṛeḡd akides, ad igg s ṛyec. Ad issḡaḡeed u ad idweṛ izemmar *xasen* s drus n ṛgens *waha*. ²⁴ Ad yadef s ṛyefret di jjwayeh issyemmayen n leamala uca ad igg min war ggin ibabaten nnes niy ibabaten n ibabaten nnes: ad yacar u ad ikecced u *marra* aḡṛawen ad ten izeḡe jar asen. Netta ggur ad ixarreḡ deg inwayen ḡidd i tneddam ifaryen, aṛ ict n ṛweqt *ittwaggen*.

²⁵ S yijj n ṛeskar ameqqran ad yarr jjehd nnes d wuṛ nnes ḡidd i yijj n ujeḡid n ljanub uca ajeḡid n ljanub ad iffey ḡar umenyi s yijj n ṛeskar ameqqran ijhed, maca war izemmar ad ibedd, minzi ad xas ggen timeḡmaḡ, ²⁶ d yenni ittetten zi macca n ujeḡid, ad t arzen u ṛeskar nnes ad ittwamḡa u aṭṭas ad ttwanyen. ²⁷ Uṛ n tnayen n ijeḡiden-a ad yiṛi isseggur ḡar ṛḡar u x ṭṭabṛa d ict ad inin ixarriqen, *maca* man aya war ineffe, maḡar aneggar *ittraja* ead aṛ ṛweqt ittwaggen. ²⁸ S ubarru n wagṛa ad yaregg^weḡ ḡar temmurt nnes u uṛ nnes ad yiṛi ḡidd i Ṛeahd iqeddsen u netta ad igg *amenni* u *xenni* ad iḡeb ḡar temmurt nnes.

²⁹ Deg ict n ṛweqt ittwaggen ad dd-iḡeb, ad irah ḡar ljanub, maca twaṛa aya taneggarut war t^ettiṛi am twaṛa tamezwarut. ³⁰ Maḡar iyarruba n Kittim ad yares dd-asen u netta ad ittwasigg^wed, ad iḡeb u *xenni* ad isxed x Ṛeahd iqeddsen u ad igg *amenni*. Xmi dd ḡa iḡeb ad immsefhem ak-d yenni dd-iffyen zi Ṛeahd iqeddsen. ³¹ Ad zzayes kkaren iyaḡen *n ṛeskar* nni i ḡa iyeḡben Zzawect Iqeddsen, lburj, uca ad kksen taḡarṣt n ṛebda u ad *din* ssbedden nnei n uxarreb. ³² Ieffanen ad ssfedḡhen Ṛeahd s teḡraymect, *maca* ṛgens, aqa inni

issnen AREBBI nsen, ggur ad iřin jehden u ad ggen. ³³ Ifehhamen n řgens ad ssfetnen ařtas, *maca* ařtas ad nnqarđen s ssif d iřudaq *n tmesi* d tmeħbast d ukeceđ, *ařtas n* wussan. ³⁴ Xmi i řa nqarđen, ad afen ict n twiza tamezyant u ařtas ad řarsen dd-munen s teħraymect. ³⁵ Ca zeg ifehhamen ad nqarđen maħend ad ttwařeffan u ad ttwassizedgen u ad ttwařeffan ař řweqt n uneggar, mayar *ad yiři* ař řweqt ittwaggen.

³⁶ Ajeđid ad igg min ixs netta u ad issgaeeed ixef nnes u ad issemyar ixef nnes sennej x kuř arebbi u netta ad yini řeejeb n tmesřayin đidd i Arebbi x *marra* irebbiten. Netta ad ifřeħ ař i řa ittwasbedd wesxeđ, mayar aqa yura uca ad yiři..

³⁷ Netta war ggur ad t cřan irebbiten n řejdud nnes uřa d řeyrizet n temyarin. Netta war d as icqi uřa d ijj n arebbi, maca ad issemyar ixef nnes sennej x marra. ³⁸ Deg wemcan nnes ad iweqqar arebbi n lburjat. Ad iweqqar arebbi nni war ssinen ca ibabaten nnes, s wurey d nnuqart d yezra iřřan d řeqcue iřřan.

³⁹ Netta ad igg đidd i lburjat ifaryen s arebbi ařrib. Wenni *t* řa iqebřen, ad iksi ařtas n ccan u ad iřelleř x wařtas u netta ad xasen ibđa tammurt d řmunet.

⁴⁰ Di řweqt n uneggaru ad as izdem ujeđid n ljanub *s waccawen nnes* u ajeđid n ccamal ad xas idduqgez s ikarruten d imnayen d wařtas n iřarruba u netta ad yadef timmura am řhemřet uca *xenni* ad *xasen* iedu. ⁴¹ Netta ad yadef Tammurt n Telwizt u ařtas ad nnqarđen, maca ina ad arewřen zeg ufus nnes: Idum d Mu'ab d umezwar n ayt n Eammun. ⁴² Netta ad isswizzeđ s ufus nnes řar temmura. Uřa d tammurt n Miřra war tnejjem. ⁴³ Netta ad iřelleř x txubay n wurey d nnuqart d marra řeqcue iřřan n Miřra. Ayt n Libya d ayt n Kuc ad t đfaren deg iřuraf nnes.

⁴⁴ *maca* řexburat zi ccarq u zi ccamal ad t ssnexřeeen. *Xenni* ad iffeř s wesear ameqqran ĥima ad yareddeđ ařtas u ĥima ad *ten* iteħħa. ⁴⁵ Ad iwwet tixuzan nnes igellden jar řebħur d wedrar n Telwizt Iqeddsen u netta ad yaweđ řar uneggar nnes u war din ittif ĥed ad t iawen.”

12¹ “Di řweqt nni ad ikkar Mixayil, řħakem ameqqran. wenni ibedden ak-d řgens nnek. Ad tiři d ict n řweqt n řeřsaret am war teđi zeg wami iđa ijj n řgens ař řweqt nni. U di řweqt nni ad ittwassenjem řgens nnek, kuř ijjen i řa ittwafen aqa urin t deg wedlis. ² Ařtas zeg yenni itřsen di tteejjajt n temmurt ad faqen, ina i Tudart ittduman u inneyni *ad faqen* i ubehdeř u i yijj n ueiffi i řebda. ³ Inni řar teđa řefhamet ad ařyen am mammec yareqq ujenna u inni tuřa ineddhen ařtas řar tsegda, amecnaw itran, i řebda qaee.

⁴ U cek, Daniyal, snuffar awařen-a u tcommeed adlis ař řweqt n uneggar. Ařtas ad arzun u tussna ad temyār.”

11:36 Dan. 7:25

12:3 Mt. 13:43

⁵U necc, Daniyal, zriy, u xzar, aqa din bedden tnayen nneyni, ijj yar tma aya n yezzar u wenneyni yar tma nneyni n yezzar. ⁶U netta inna i Weryaz i tuya yarđen řeqten azdad, wenni *ibedden* sennej i waman n yezzar: “Mechar ead iqqimen yares ar aneggaru n řejjayeb-a?”

⁷U sriy Aryaz nni tuya yarđen řeqten azdad, wenni *ibedden* sennej i waman n yezzar, u Netta issgaeed afus nnes afusi d ufus nnes azeřmađ u ijjug yar wenni iddaren i řebda, belli awarni i yijj n ukud d ikuden d wezyen *n ukud* u awarni i uneggar n ufartek n ufus n řgens iqeddsen, *xenni* ad yiři uqettu n marra timesřayin-a.

⁸Necc sriy *t*, maca war *d as* fhimey u nniy: “A Sidi inu, min i ya yiřin d aneggaru n *marra* aya?”

⁹U Netta inna: “Uyur, Daniyal, mayar awařen-a ad qqimen belleen, cemmeen ar řweqt n uneggar. ¹⁰Ařtas i ya ittwasizedgen, ad dewřen d icemřařen u ad ttwařeffan, maca ieffanen ad ggen tuęeffna u marra ieffanen war *d as* fehmen, maca imiyisen ad fehmen. ¹¹Zi řweqt i di t^ettwakkes țyarřt n řebda u immars nnei n uxorreb, *aqa-t* ařef u-mitayn u-tesein n wussan. ¹²Sseed n wenni ittrajan u ad yaweđ ařef u-teřt-mya u-xemsa u-třatin n wussan.

¹³U cek, uyur ar aneggar. Ad tareyyhed u ad tekkared mařend *ad teksid* taqedduht i d ac *dd-ikkaren* deg uneggar n wussan.”

12:6 Dan. 10:5

12:7 Asa. 10:5, 6

Ḥucīa

Tamezwarut

1¹ Awař n SIDI i dd-yusin ƣar Ḥucīa, mmis n Bi'ri, deg wussan n Euzziya, Yutam, Aḥaz d Ḥizqiya, ijeǵiden n Yahuda, u deg wussan n Yarubeam, mmis n Yuwac, ajeǵid n Israil.

Ḥucīa yejj-dd tǵata n iḥenjiren ƣar Xumar

² Abeddu n wawař n SIDI s Hucīa.

SIDI inna i Hucīa: “Ruḥ, awi ict n temƣart n farq-ccƣeř uřa d tarwa n farq-ccƣeř, maƣar s farq-ccƣeř *nnes* tezna temmurt *teffey* zeg awarni i SIDI.”

³ Uca yuyur netta, yiwi Jumar, yeǵis n Diblayim u nettat teksi s ddeyset, turuw as-dd ijj n mmis. ⁴ *Xenni* inna as SIDI: “Řaya as s yisem n ‘Yazraeil’, maƣar cwayt n řweqt *waha* u *xenni* Necc ad xeǵsey idammen n Yazraeil x taddart n Yahu u Necc ad qdiƣ x tgelda n taddart n Israil. ⁵ Deg wass nni ad yiři, aqa Necc ad arzey řqews n Israil di řewđa n teyzurt n Yazraeil.”

⁶ Uca teksi nettat eawed s ddeyset uca turuw-dd yeǵis uca Netta inna as: “Řaya as s yisem n Lu-Ruḥama, maƣar war arreḥḥmey ead x taddart n Israil, war ttymiy semmḥey asen. ⁷ *Maca* ad arreḥmey x taddart n Yahuda u Necc ad ten ssnejmey s *ufus* n SIDI, AREBBI nsen! Necc war ten ssnejmey s řqews niƣ s ssif niƣ s iysan uřa s imnayan.”

⁸ *Ařami* tekkes utṭud i Lu-Ruḥama, teksi *eawed* s ddeyset u turuw-dd ijj n mmis.

⁹ U Netta inna: “Řaya as s yisem n Lu-Ǝammi, maƣar kenniw war teǵim ead d řgens inu u Necc war ǵiy *ead da* i kenniw.”

Amendař n Israil d uřeqqeh nnes

2¹ “Ad yiři řqedd n ayt n Israil am yejdi n řebḥar i war izemmaren ad ittwaebbar u war izemmar ad ittwaḥseb uca ad tafed mani i d asen nnan: ‘Kenniw war teǵim d řgens inu!’, ad asen ittwanna: ‘Kenniw d iḥenjiren n AREBBI iddare n!’. ² Ayt n Yahuda d ayt n Israil ad munen u ad ggen ijj n umƣar i yixef nsen

1:1 ‘Ḥucīa’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘asenjem’ niƣ ‘ařaḥ’. ‘Bi’ri’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘anu inu’. ‘Ḥazaqiya’ - isem nnes ikemmřen ‘Yaḥazaqiya’.

1:3 ‘Diblayim’ - ‘tnayen n tyayiřat n tazart’.

1:4 ‘Yazraeil’ - ad taƣ isem-a wanita ixs ad yini ‘Arebbi ad izeǵee’ niƣ ‘Arebbi ad izare’ niƣ ‘aƣiř n Arebbi’.

1:5 ‘řqews n Israil’ - tuya Israil ittwassnen belli ƣares ařas n imejjaben n řqews.

1:6 ‘Lu-Ruḥama’ - isem wanita-a ixs ad yini ‘war arreḥmey’.

1:9 ‘Lu-Ǝammi’ - isem wanita-a ixs ad yini ‘war iǵi řgens inu’.

2:1 Amz. 32:11; Rum. 9:25, 26

u ad ffyen zi temmurt *n řehşaret*, maşar ass n Yazraeil ad yiři d ijj n wass d ameqqran. ³ Inim i wawmaten nwem: ‘Emmi!’ u i yessmatwem: ‘Ruhamal’

⁴ Deam ak-d yemmatwem, deam, maşar nettat war teđi d tamşart inu u Necc war ğiy d aryaz nnes. Ejj i-tt ad tekkes farq-ccyeř nnes zeg uşembub nnes uřa d zzina zi jar ibbac nnes. ⁵ Niş aqa ad as kksey arruđ ad tt tejjeş d taşaryant, ad tt ssarseş *diha* am wass amezwaru i di dd-texřeq, *wah* ad tt arrey d ict n řexřa, ad tt arrey am ict n temmurt yuşyen uca ad tt jjeş ad temmet s ufadi. ⁶ Necc war arreřmey x iřenjiren nnes, maşar nitni d iřenjiren *i dd-ixeřgen* zi farq-ccyeř. ⁷ Maşar yemmatsen aqa tşesded ixef nnes, *wah* tenni tuşa s ddeşset zşaysen, tegga řefđiřet, maşar teqqar: ‘Ad đfareş inni d ayi ieccqen, inni d ayi itticen aşrum inu d waman inu d tađuft inu d tiffest inu d zşect inu d tşessit inu.’ ⁸ S uyenni, aqa ad belleşey abrid nnem s cbarq ak-d isennanen u ad ssbeddeş ayşar nnes řima war t’ettif *ead* imesraq nnes. ⁹ Nettat ad teđfar inni tt ieccqen, war xasen řarret maca. Nettat ad xasen tarzu, *maca* war ten t’ettif ca. Xenni ad tini: ‘Necc ad eşqbeş, ad dewřey řar weryaz inu amezwaru, maşar deg wussan nni tuşa ayi mliř x řexxu.’

¹⁰ Nettat war teeqiř, aqa d Necc i tuşa d wenni d as iwcin imendi d binu n jdid d zşect u aqa d Necc i tuşa d wenni d as iwcin ařaş n nnuqart d wureş i zi ggin nitni *řexyař nsen n* Bael. ¹¹ S uyenni i řa eşqbeş, ad kksey imendi inu di řweqt nnes uřa d binu inu n jdid di řweqt nnes ittwaggen u tađuft inu d tiffest inu i zi teddař tuşaryent nnes ad *tent* qeřceş *zşayes*. ¹² Xenni řexxu ad eşariş x řeřya nnes zşat i tiřawin n yenni tt ittexsen uca uřa d ijen war izemmar ad tt ifekk zeg ifassen inu. ¹³ Necc ad ssbeddeş marra řefrařet nnes, uraren nnes, ussan nnes n ubeddi n uyur uřa d ussan nnes n sşebt, *wah* marra ussan nnes ittwaggen. ¹⁴ Ad areddęey tazayart nnes d *tcejart n* wartu nnes i zi tenna: ‘Tina d řmunet i d ayi wcin yenni d ayi ittexsen.’ Ad tent arrey d ijj n weşar u řmař n yeşyar ad zşaysent ccen. ¹⁵ Necc ad tt wteş x marra ussan n İbaelen, *ussan* i di tiwi-dd asen tiwhibin n řebşur *i řexyařat n Bael* u tegga tixrazin nnes d tşeddect nnes u teđfar inni tt ittexsen, *maca* nettat t’ettu ayi, *ammu i* iqqar SIDI. ¹⁶ S uyenni Necc ad tt řarrey, ad tt nedheş řar řexřa, u *din* ad sşiwřey ak-d wuř nnes. ¹⁷ Sşenni ad as wceş imarşeen nnes n uđiř u ad arrey tayşurt n Axur d tawwart n usitem. Nettat ad dinni řyenneş am *tyenneş* deg wussan n temzi nnes, am x wass umi dd-teffey zi temmurt n Mişra.

¹⁸ Deg wass nni, inna SIDI, ad ayi řrayid: ‘Aryaz inul’, u war d ayi teqqared ead: ‘Bael inul!’

¹⁹ Ad as kksey ismawen n *řexyařat n* Bael zeg uqemmmu nnes. War ttfekkaren ead deg ismawen nsen. ²⁰ Deg wass nni ad ggeş ijj n řeahdi d řtwee nsen ak-d

2:2 İca. 11:13; İrm. 3:18; Ğaz. 37:16, 22; Afa. 2:14, 15, 16
2:14 ‘aşar’ - niş řyabet’ niş ‘tazgant’.
2:14 İzhd. 80:13; İca. 5:5

Ҷеҳӯс н Ҷеҳра у ак-д иҷдад н ујенна у ак-д имуддарен нни иттуенен х вудем н теммурт. Ад кксей Ҷеҳс д ссиф д умеҳи зи теммурт у ад тен ссарреҳеҳ ди Ҷуднет.

²¹ Necc ad cem awyeҶ *d tasřit* i Necc i Ҷебада, *wah* ad cem awyeҶ *d tasřit* i Necc s tsegda d Ҷеҳққ, s tmaxsiwt icewwaren d arreҳмет. ²² Necc ad cem awyeҶ *d tasřit* i Necc s Ҷаман, u cem ad tessned SIDI.

²³ Deg wass nni, inna SIDI, ad imсар ақа Necc ad сҶеҳ Ҷар ујенна у ајенна ад исеҶ Ҷар теммурт ²⁴ u tammurt ad tсеҶ Ҷар именди ура Ҷар binu n jdid d zзect, u ina ad сҶен Ҷар Yazraeil. ²⁵ Necc ad tt zarеҶеҶ i Necc di теммурт u Necc ad arreҳмеҶ x Lu-Ruҳама, u ad иниҶ i Lu-Еамми: ‘Сем д Ҷгенса ину i теғид!’, u netta ad yini: ‘AREBBI ину!’ ”.

Ҳуциа ад исеҶ икт н темҶарт изеннан uca ad tt yarr Ҷар уҶеҶдис веҳҳдес

3¹ SIDI inna аҶи: “Ruҳ икт н twaҶа nneyни, exs тамҶарт нни иттвасеиззен зег умеддукеҶ *nnes* н wuҶ, *maca waxxa amenni* tezna, amecnaw SIDI ittexs аҶт н Israil *am* nitni xezзaren Ҷар irebbiten nneyни u ttexsen *сҶедқет* н weҶрум s zзbib.”.

² *S uyenni* сҶиҶ tt i necc s xemmesҶac n *uҶиyyat n* nnuқart u s ijj n ‘uҳумир’ н именди u с Ҷқедд н ijj n ‘latax’ н именди. ³ Necc nniҶ as: “Сем ад Ҷари теққимед аҶтас н wussan. War ttegg ca farq-ccҶеҶ u war ttiҶи н ijj н weryaz nneyни u ура d necc ад иҶиҶ i cem amenni.”. ⁴ МаҶар аҶт н Israil ад ққимен аҶтас н wussan бҶа аҶеғид, бҶа Ҷҳакем, бҶа таҶарст, бҶа амаҶду *iqeddsen*, бҶа апалту *n ukehhan* д ҶеҶаҶат н лашнам. ⁵ Аварни as ад dd-dewҶен аҶт н Israil, ад арзун x SIDI, AREBBI nsen u x Dawud, аҶеғид nsen. Deg unеггар н wussan ад dd-асен ttarjiҶин Ҷар SIDI d tcuni nnes.

2:20 ‘ad ggeҶ’ - s Teibranit ‘ad qessey’. ‘ad kкsey’ - s Teibranit ‘ad arzеҶ’.

2:20 Ayub 5:23; Ica. 11:6; Ҳаз. 14:21; 34:25

2:22 Irm. 31:33, 34

2:25 Ҳуc. 2:1; Rum. 9:26; 1 БҶ. 2:10

3:1 ‘*tenni ittвasseиззен зег умеддукеҶ*’ - инни иттвасеиззен Adlis Iqeddsen Ҷарсен array ifarzen, maca neccin ндеғғар array i inna Arebbi i Ҳуциа belli ад yawi Jumir eawed d тамҶарт nnes. Di аҶа dd-ittasen awarni tanita iban-dd ақа итхеҶса i Ҳуциа ад ихеҶеҶ сҶадақ eawed, maca qell x min туҶа nnumen yeryazen ад xeҶсен (*Ҷқимет н сҶадақ туҶа tt 50 n Ҷвезнат н nnuқart - xzar Aewd. 22:29*), maca amura ихеҶеҶ Ҳуциа Ҷқимет н 30 н Ҷвезнат н nnuқart waha. Ақа balak туҶа ман аҶа минзи Jumir туҶа tfessed arrimet nnes.

3:3 Aewd. 21:11

3:4 Ҳуc. 10:3

3:5 Ica. 2:2; Irm. 30:9; Ҳаз. 34:23; 37:22; Mixa 4:1

Awař n SIDI җидд i ikehhanen d řgens

4¹“Sřem i wawař n SIDI, ayt n Israil, mařar SIDI iksi tanfuč didd i imezday n temmurt, minzi war din yeęi řaman niř tamexsiwt icewwaren uřa d tussna n AREBBI di temmurt.²Tikk^wura d ixarriqen d umenři d tucceffra d zzina! Aqa-ten dduqqzen, asizzeř n idammen awarni i usizzeř n idammen.³S uyenni tammurt ad tecden u kuř ijjen i dayes izeddřen ad yazey ak-d řewřuc n yeyyar u ak-d yijdađ n ujenna, *wah* uřa d iseřman di řebřar ad ttwakksen.

⁴Uct x weryaz nni i d řa iksin tanfuč u uct x weryaz nni i řa icetcan. řgens nnek axmi yenni ittemcubbcen ak-d ukehhan.⁵S uzirř ad tenqarđed u s řirret ad inqarđ ead anabi akidek u yemmac ad ttsshellkey.⁶řgens inu idweř d aynaw minzi aqa-t břa tussna. Umi cek tenđared tussna, Necc nđareř cek mařend ad ayi tsexxared am ukehhan. *Umi* cek t^ettud Ccariaa n AREBBI, uřa d Necc ad ttuř iřenjiren nnek.

⁷Mammec ma wesreen, arnin di ddnuw akidi. Ad arrey ccan nsen d řefđihet.

⁸Nitni tt^etten zi ddnuw n řgens inu u s řeemar nsen ttarran mezri i řmuesřiyet nsen.⁹Am mammec *i ięa* řgens, ammu i řa yiři uřa d akehhan. *S uyenni* Necc ad dayes xeřfey ibriden nnes u timegga nnes ad tent řares ssdewřey.¹⁰Nitni ad ccen, maca war t^ettjiwinen ca, nitni ad ssfesden ixef nsen, maca war ttarwen, minzi nitni semřen deg uřettu n *tsexxart* i SIDI.

¹¹Farq-ccyeř d binu u binu n jdid aqa kksen uř *i bnađem*.¹²řgens inu ittseqsa řřanam nnes n ukeccuđ u tayřarct nnes ad as tewc řexbar, minzi buřbeř n farq-ccyeř iyarra i-ten ařami ffřen s farq-ccyeř nsen zi sadu AREBBI nsen..

¹³X tqiccat n idurar ttqeddamen tiřarřa u x tewriririn ttawyen tiwhibin n řebřur, sadu řbeęuđ d řřefřaf d tcejart n yigg, minzi tiři nsen teřbeř. S uya ssesadent yessitwem ixef nsent u tisřatin nwem ttarezzant řemřac s zzina..

¹⁴Maca Necc war ssiwıdeř řřukm x yessitwem umi ssesdent ixef nsent uřa x tesřatin nwem umi ttarezzant řemřac s zzina. Aqa nitenti řuzent ixef nsent ak-d temřarin n farq-ccyeř u ttqeddamen tiřarřa *jmię* ak-d temřarin n farq-ccyeř n zzawect. Ad iwđa řgens i war řar ięi řeęeř.

¹⁵Waxxa cek, Israil, tessefseded ixef nnek, war ttarri uřa d Yahuda d bu-umarwas. War dd-ttisim řar Jiljal, war ttgaađadem řar Bayt-Awan u war ttjaęam: ‘*S tidett am* iddar SIDI!’¹⁶Minzi Israil dayes tayennant am ict n tfunast tamezyant tearren. *Xenni* řexxu, ad ten indeh SIDI am yijj n yezmar deg iyyar iwesreen.¹⁷Iřayim iqqen ixef nnes ak-d řřanam, ejj i-t ad yareyyeř.¹⁸Tasessit nsen dayes ssem, tteggan farq-ccyeř awarni i farq-ccyeř, u imeřdayen nsen ttexsen myir řefđihet waha.¹⁹Ict n třaryađt tessjebd i-tt s wafriwen nnes, aqa nitni ad dewřen ttseđřan zi třarři nsen.”

4:1 Mixa 6:2

4:9 İca. 24:2

4:10 Mixa 6:14

4:12 řuc. 5:4

4:13 İca. 1:29; 57:7; řaz. 20:28

Ќҳукм x Исраил d икеһһанен nnes

5¹“Sřem aya, *kenniw* икеһһанен, һdam *kenniw ayt n* taddart n Исраил u wcem amezzuу kenniw *aytbab n* taddart n ujeғid, maуar tdewřem d iйj n řřefx di Miřfat d ict n traccia yarezmen x *wedrar n* Tabur. ²Inni i dd-itteffyen zeg webrid ssiғyen tasraft n wenуay, maca Necc ad ten eaqbey marra. ³Necc ssney Ifrayim u Исраил war izemmar ad zzayi innuffar. Maуar řexxu issefsed Ifrayim ixef nnes, Исраил issexmej ixef nnes.

⁴Timegga nsen tmennee i-ten ad dd-dewřen уar AREBBI, maуar iйj n buћbeř n farq-ccyeř aqa-t di řwest nsen uca war ssinen SIDI. ⁵Tunfaxy n Исраил ad t idea s bтайay. Исраил d Ifrayim ad nqarđen zi řmuеšiyet nsen uřa d Yahuda ad kidsen inqarđ. ⁶Nitni ad aggwejen ak-d wuғi nsen d ifunasen nsen һima ad arzun x SIDI, maca nitni war t ttifen. Netta aqa issnuffar ixef nnes xasen. ⁷Nitni ydaren SIDI maуar nitni јjin-dd tarwa n ffarq-ccyeř. Řexxu ad ten yecc uyur amaynu ak-d tseqqař nsen n řwart.

⁸Şudem deg uyicc n icarri di Jibeа, di řуayта di Rama, ad sуuyyen *imezday n* Bayt-Awan: ‘Awarni ac, a Binyamin!’ ⁹Ifrayim ad idweř d ict n řxarbet deg wass n leiқab. Necc barrhey jar tqebbař n Исраил min ittwagg ad imsar. ¹⁰Ќҳukkam n Yahuda tteгgen am yenni issmuţuyen izra n weymir. Necc ad xasen zeғeуy aduqqez inu *n ufugem* amecnaw aman.

¹¹Ifrayim ittwaћsar, řheqq ittwarћbez, maуar ideffar ict n tewşeyyet n řbateř.

¹²*X uyenni* Necc am tcinda i Ifrayim u am ureşşud i taddart n Yahuda. ¹³*Umi* izra Ifrayim řehřac nnes u Yahuda tareћsit nnes, yuyur Ifrayim уar Accur, issekk *ijj n ureqqas* уar ujeғid Yarib. *Maca* wanita war izemmar ad kenniw issgenfa u war xawem ikessi tareћsit nwem. ¹⁴Maуar Necc ad iřiy i Ifrayim am weyrad izehharen u am weyrad amezyan i taddart n Yahuda. Necc, *wah* Necc, ad mezzqey x *xenni* ad uyureу, ad t awyey uca war din wi i уa ifekken. ¹⁵Necc ad ffyeу x *xenni* ad eaqbey уar wemcan inu, уares ař уa neemen u ad arzun udem inu. Di řehřaret nsen ad xafi arzun zic уar şşbeh.”

Ařayi n Ҳуциа i ttubet

6¹“Asem-dd, ad dd-nedweř уar SIDI, maуar Netta iqezzar u řexxu ad aney issgenfa, Netta iwta u řexxu ad aney ijbar. ²Awarni i tnayen n wussan ad aney isseddar, deg wass wiss třata ad aney issnekkar u neccin ad neddar zzat i wudem nnes. ³*Xenni* ad nessen, ad neđfar maћend ad nessen SIDI. Ufuу nnes imten am tuffut n řefjar. Ad уarney dd-yas am wenzar, am wenzar n arrbie nni issarđaben tammurt.”

5:4 Ҳuc. 4:12

5:5 Ҳuc. 7:10

5:13 ‘Yarib’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘amcubbec’.

⁴Min akidek ya ggey, *a* Ifrayim, min akidek ya ggey, *a* Yahuda. Tamexsiwt nwem icewwaren t^ettegg amecnaw aseynu yar teffut u amecnaw nnda igaeeden uca *xenni* iqeṭṭa. ⁵S uyenni Necc qessey *ten* s *tmijja n* inabiyyen *am* s ijj n uyeṛzim. Necc nḡiy ten s wawařen n uqemmum inu. Rḡukem xak *amecnaw* tfawt innufsřen. ⁶Minzi ttexsey tamexsiwt icewwaren, war iḡi tayaršt, u tussna n SIDI *ttexsey tt* x tyaṛša n wecmaḡ.”

⁷“Nitni eeddan x Rēahd am Adam, dinni i d ayi ḡdaren. ⁸Jilēad d ict n tendint n yenni itteggan ṛmuṣṣiyyet, teccur s idammen. ⁹Am yijj n bandiyya n ixewwanen nni ittrajan ca n yijjen, ammu *i teḡa* terfiqt n ikehhanen. Nitni neqqen deg webrid i dd ittawyen yar Cakim, maḡar nitni tteggan řefḡdayeḡ *waha*. ¹⁰Necc ttwaṛiy min issnexraēen di taddart n Israil, xzar, farq-ccyeṛ n Ifrayim, Israil tessexmej ixef nnes. ¹¹Uṛa i cek, Yahuda, aqa temmars ict n sšabet xmi i dd ḡa sseeqbey imeḡbas n řgens inu.”

Ifrayim war ix s ad itub

⁷¹“Am ssgenfiḡ Israil, t^ettwaearr ṛmuṣṣiyyet n Ifrayim d tuēeffna n Samarya, maḡar nitni tteggan s řyecc uca aceffar ittadeḡ u ict n bandiyya t^ettkeccaḡ di barra. ²War qqaren *emmarš* deg wuṛ nsen aqa Necc ad xarrsey di marra řyar nsen. Xenni řexxu, tenned asen tmegga nsen, aqa atent zzat i wudem inu.

³Nitni ssfraḡen ajeḡid s řyar nsen u řḡukkam *ssfraḡen ten* s ixarriqen nsen.

⁴Nitni marra d imzennayen, aqa aten am yijj n ufarran nni ittweiseḡman zeg uxebbaz. Wanita ad issbedd zeg ucemmuḡ xmi arecti nni igg^wa aqa ismem *qae*. ⁵Deg wass n ujeḡid nney sšeṛcen t řḡukkam s řḡaduq n binu. Netta isswiḡzed afus nnes i yimestehzayen.

⁶Xmi dd-ttqarraben, *yareqq* uṛ nsen am yijj n ufarran zi tḡraymect nsen. Itteṭṭes uxebbaz nsen ḡiret tekmeṛ. Yar sšbeḡ yareqq *ufarran* am tmessi itteḡduduqen. ⁷Nitni marra ḡemman am yijj n ufarran u nitni tteṭten řquḡat nsen. Marra ijeḡiden nsen ad wḡan, war din uṛa d ijj jar asen i dd xafi ḡa iṛḡan.

⁸Ifrayim iija ixef nnes issur jar řegnus, Ifrayim d ict n tefḡiṛt war t^ettwasneqṛeb ca. ⁹Ibarraniyyen sarḡen jjeḡd nnes, war akides ittici. Uṛa d acewwaf nnes ittcab, war akides ittici. ¹⁰Aēeffar n Israil ad xas idea, *maḡar* nitni war ddikkwiřen ca yar SIDI, AREBBI nsen, u war t arzun ca di marra man aya.

¹¹Ifrayim igga am ict n tedbirt war dayes řefḡamet. Nitni ttṛḡan x Mišra, gguren yar Accur. ¹²Xmi gguren nitni, ttbezzaeḡ Necc tracca inu xasen, ad ten dd-ssehwiḡ am iḡdaḡ n ujenna, ad ten webbxey x useṛ di tmesmunt nsen.

¹³Uct xasen maḡar nitni arewřen zzayi. Akeḡḡed xasen, maḡar nitni eeddan

6:6 Mt. 9:13; 12:7

6:7 ḡuc. 8:1

7:8 Izhd. 106:35

7:10 ḡuc. 5:5

xafi. Necc ggiy ad ten fdiy, maca nitni nnan xafi ixarriqen. ¹⁴Nitni war dd-syuyyen ca yari s wuř nsen, xmi tťšen nitni x rectu nsen ttcetcan. Nitni ttmunan di tťwee n imendi d binu n jdid, aqa tťyennan xafi. ¹⁵Necc darrbey u ssjehdey iyaęen nsen, *maca* nitni ttxarrařen dayi di řyar. ¹⁶Nitni tteaqqaben, maca war ięi yar Umeuęi x kuřci. Aqa-ten am yijj n řqews ixetťan, řhukkam nsen wetťan zi ssif, zi semm ineqqen n yiřes nsen. S uyenni ad xasen ggen tiđehħac di temmurt n Miřra.”

Iqarreb-dd řhukm x weebed n Ifrayim i lařnam

8¹“Ggem icc n icarri yar uqemmum nnek. Amecnaw ijj n ugider *iťťaw* sennej i Taddart n SIDI, maęar nitni eeddan x Řeahd inu u yewwyen x Ccariaa inu..

²Nitni ad xafi dd-řayan: ‘AREBBI inu, neccin, Israil, aqa nessen Cek!’ ³Israil inđar min iřebħen, řeedu ad t iđfar.

⁴Nitni ggin *xasen* ijeęiden, *maca* nitni war ğin ca zzayi, nitni arecħen řhukkam, maca Necc war *t* ssiney. Nitni ggin řřanam i yixef nsen, s uyenni ad ittwaqess řgens. ⁵Aeejmi nnek, *a* Samarya, d taenkrift. Aųđab inu yareqq qibač nsen. Ař meřmi ya qqimen nitni war zemmaren ad ksin tazdugi?. ⁶Maęar *iffey-dd řexyař n řřanam* zi Israil, aqa ijj n bu-řřeneet igga i-t u wanita war ięi d AREBBI. Wah, *ad iwđa* d iwetwiten, aeejmi n Samarya.

⁷Maęar nitni zarřen asemmiđ u mejjaren taħaryađt. War ttifen *tidrin* yar iyedduyen, u zeg imendi ibedden war zzaysen ttegggen ssmid, niy ad ittwwag, *maca* ad t řarđen ibarraniyyen.

⁸Aqa Israil ittwařarđ. Řexxu dewřen am ict n řqecceet jar řegnus, war dd-tusi x řxađar i ħed. ⁹Maęar nitni gaeden yar Accur. Ijj n weyyuř n řexřa ittyima i yixef nnes waha, *maca inni n* Ifrayim carran i imħibban. ¹⁰Waxxa nitni zzenzen ixef nsen i řegnus, maca ggur řexxu ad ten yarwey. Nitni zemmaren ad ggen myir drus waha zi ssibbet n zzeyyar n ujeęid d řhukkam.

¹¹Maęar Ifrayim igga iealtaren nnes d aťtas ħima ad *zzaysen* iddenb. Aqa dewřen d iealtaren n ddenb i netta. ¹²Necc uriy asen aťtas n tmesřayin zi Ccariaa inu, *maca* řesben xasent am ca n řħajjet d taýribt. ¹³X řřadaqi n tyarřt inu, aqa nitni wehhben aysum nsent uca tťetten zzayes, *maca* SIDI war zzaysen yareťti. Řexxu ad ixarreř di řmuęşiyet nsen u Netta ad ixęeęş ddnub nsen. Ad dd-dewřen yar Miřra.

¹⁴Maęar Israil ittu wenni t iggin uca ibna tizawiyyin uca ikettar Yahuda tineddam ifaryen, *maca* Necc ad ssekkey ict n tmesi di tneddam nnes, ad tecc řeqşur nnes.”

7:16 Izhd. 78:57

8:1 Aewd. 28:49; Ĥuc. 6:7

8:5 ‘Aeejmi nnek’ - aeejmi-ya war tuyi ibedd di Samarya, maca di Bitil (*xzar Ĥuciea* 10:5, 15).

9¹“Israyil, war farreh ca niy ad tesřiwřiwed am řegnus. Mařar tigg^wejed x AREBBI nnek am tessesded ixef nnek. Tettexsed řmunet n ict n temřart n farq-cçyeř di marra inedar n usarwet n imendi. ²Andrar d tsirt n uđiř war d asen ssecen ca u binu n jdid ad tt ixeyyeb.

³Nitni war ttymian ca di temmurt n SIDI. Ifrayim ad dd-idweř řar Miřra u nitni ad ccen min ixemjen di Accur.

⁴Nitni war seyyben ca binu i SIDI u tiřarřa nsen war xas areřřant. Ad asen iřint am weyrum n yenni icetřnen. Marra inni t iccen, ad dewřen xemjen, mařar ařrum nsen *ad yři* i řeemar nsen, war dd-ittis *walu* di Taddart n SIDI. ⁵Min i řa teggem *xenni* deg ijj n wass *n řeid* ittwaggen, deg ijj n wass n řeid i SIDI? ⁶Xzar, aqa nitni ttagg^wejen zi ssibbet n ureddeř. Miřra ad ten issmun, Muf ad ten tendeř. Irezzazen ad mezzren di nnuqart nsen, cbarq ak-d isennanen ad itřef amcan n iqiđan nsen.

⁷Aqa ussan n ujarreb usin-dd, aqa ussan n leiřab usin-dd. Nitni ad *t* ssnen, *inni* n Israil. Anabi d abuhaři, aryaz arruřani d ijj n bu-jnun zeg wařřas n řmuęsiyyet nnek d wařřas n řeđdawet nnek. ⁸Ifrayim iřweđ ak-d AREBBI inu. Anabi *ittaf* ijj n řfex n unegmar di marra ibriden nnes, řeđdawet di Taddart n AREBBI nnes. ⁹Aqa-ten řarqen ař iři amecnaw deg wussan nni n Jiβεa. Netta ad ieqeř x řmuęsiyyet nsen u ad ixřef ddnuw nsen. ¹⁰Necc ufiy Israil am uđiř di řexřa, řriy ibabaten nwem am imenza n wartu di temři nsen. Nitni *maca* udfen řar Bael-Fayur uca wcin ixef nsen s řefđiřet *i netta* uca nitni dewřen d nneawat am wenni tuřa ttexsen. ¹¹*X yenni n* Ifrayim, aqa aeuři nsen ad iđu am wejdiđ, *ad yagg^wej* x wexřaq u x ueđdis *n yemmas* u x tkessit n tarwa. ¹²Waxxa nitni sşyamen iřenjiren nsen ař řa mřaren, Necc ad ten arrey nřa iřenjiren ařami war din iqqim bnađem. Mařar uřa i nitni *s tidett*, uct, xmi xasen i řa řeyydey.

¹³Am mammec řriy řur, ammu ittwazzu Ifrayim deg ict n jjiřet arđan. U řexxu *ittxessa i* Ifrayim ad isellem tarwa nnes i uneqqam. ¹⁴Ewc asen, *a* SIDI! Min d asen i řa tewced? Ewc asen ijj n ueđdis s weřřuw n iseyman d yebbac yuřyen..

¹⁵Marra tačeffant nsen *tearra* di Jiljal, mařar dinni carhey ten x tačeffant n tmegga nsen. Necc ad xasen azzřey zi taddart inu. Eemmarř ead ad ten xsey, marra řřukkam nsen d imyewwyen. ¹⁶Ifrayim ittwawwet, iřewran nsen uzřen, war ttirwen ead. Waxxa nitni ttarwen, Necc ggur ad nyey imeizzan n ueđdis nsen. ¹⁷AREBBI inu ad ten inđar, mařar nitni war řares ttesřin u nitni ad dewřen t^tličen jar řegnus.”

9:6 ‘Muf’ - isem wanita ixs ad yini ‘Mimfis’, tandint taqdimt ařřas n Miřra. Ad tafed isem wanita uřa di Ica. 19:13, Irm. 2:16, 44:1 d řiz. 30:13, 16.

9:10 řxř. 25:3; Iřhd. 106:28

9:14 Lk. 23:29

9:15 Ica. 1:23; řuc. 4:15; 12:12

10¹“Israyil d ict n tzayart tewsee, tenni i dd ittawyen řyiget i yixef nnes. Mammec tuya řyiget nnes temmarni, ammu i dd-mmarenynen uřa d iealtaren nnes, meřař tecna temmurt nnes, ammu i ggin nitni uřa d imayđuten *iqeddsen* cnan.² Uř nsen aqa ittwabđa, řexxu aqa daysen řeib. Netta ad yarž iealtaren nsen, Netta ad ihdem imayđuten nsen *iqeddsen*³ Mařar řexxu qqaren: ‘Neccin war řarney bu ujeřid, mařar neccin war negg^wid ca SIDI u *ead mařa tuya din* ajeřid: ‘Min izemmar ad aney igg?’.

⁴Ssawařen awařen *ixwan*, ttjařan řur, tteggan ijj n řeahd uca řheqq *idweř* ittgaæed am yijj n řeeceb amesmum di řexđud n iyyaren. ⁵Imezday n Samarya ad dewřen ttegg^weden zi ssibbet n *řsanam n* ueejmi n Bayt-Awan, mařar řgens nnes ad xas icđen uca ikehhanen nnes ad xas ceđnen *ewed*, x ueuři nnes, mařar wanita ittwakkes zzayes. ⁶Ad t awyen řar Accur, d tarzeft i ujeřid Yarib. Ifrayim ad igg řefđihet i uzeřif nnes u Israil ad issedřa zi lqarar nnes. ⁷Ittwassesqar ujeřid n Samarya am ukuffu x wudem n waman. ⁸Ad ttwahedment řegeudi n Awan, ddenb n Israil. Isennanen d tzegg^wart ad ueřan x iealtaren nsen u nitni ad inin i idurar: ‘Dřem aney!’ u i tewririn: ‘Wđant-i-dd xaney!’.

⁹Zeg wussan n Jibea cek teggid ddnub, *a* Israil. Dinni qqimen nitni bedden, *iwa* war ten iřeqqif řatar n umenyi ak-d tarwa n tuæeffna di Jibea. ¹⁰Aqa dayi mezri řima ad ten carfeř u ad xasen ssmuney řegnus xmi ten i řa carfeř s tnayen n ixetřan nsen.

¹¹Ifrayim d ijj n ueejmi ittwadarrben, ittexs ad issarwet. Necc eđuy x tcuni n yiri nnes. Necc ad nedheř Ifrayim, Yahuda ad icarž, Yaequb ad inqec *temmurt* i yixef nnes.¹² Ma tzarřeem tasegda i yixef nwem, ma t^emmejjarem tamexsiwt icewwaren mařend ad *zzayes* tæemmarem aqemmmum nwem, ma tcarrzem ijj n yeyyar ixwa i yixef nwem mařend ead řřař x tarezzut x SIDI, ař dd řa yas Netta u ad ittarra tasegda ad xawem teccat am wenřar.¹³ Aqa kenniw tcarzem min war ihřin, třeyyfem řmuæřiyet, teccim řyiget n uxarriq, mařar cek t^ettecřed x webriđ *i tixđared simant* nnek, x ubarru n ayt n bu-teřruđt nnek. ¹⁴Ad ikkar ijj n ddriž n umenyi đidd i řgens nnek u marra řeqşur nnek ad ttwahedmen am mammec ihdem Calman Bayt-Arbil deg wass n umenyi. Aqa ict n yemmas řebzen tt ak-d iřenjiren *nnes*. ¹⁵Ammu i igga Bayt-Il akidwem zi ssibbet n tuæeffna nwem yuřřen. řar řefjar ad ittwaseřđ ujeřid n Israil s ijj n useřđ qaæ.”

10:1 Ҳуc. 8:11

10:3 Ҳуc. 3:4

10:8 Ica. 2:19; Lk. 23:30; Asa. 6:16; 9:6

10:9 Ҳуc. 9:9

10:11 ‘Necc eđuy x tcuni n yiri nnes’ - ixş ad yini belli ittwagg ijj n zzayru x yiri nnes.

10:12 Irm. 4:3

11¹“Ařami tuęa Israil *ead* d ařenjir d amezyan, tuęa ttexsey t u Necc řayıy-dd i mmi zi Miřra.²Nitni řayan xasen, *maca* waxa amenni gg^wejen nitni x iyembab nsen. Nitni iwyen tięarřa i Ibaelen u iwyen tiwhibin n řebxur i řexyařat nsen ineqcen.³D Necc i tuęa isseřmaden ticři i Ifrayim. Netta iksi ten x ięaęen nnes, *maca* nitni war ssinen ca aęa necc d wenni i ten issgenfan.⁴S tesyunin n bnađem jebđey ten-dd *yari*, s tmurar n tmexsiwt, u Necc tuęa i nitni am wenni dd-issęaęęaden zzayřet zeg ięesmiren nsen, u Necc sswizzđey as *ifassen inu* maęend ad as wceę ad icc.⁵Netta war dd-ittarri s uzeęif ýar Miřra. Accur, netta *ad yiři* d ajeęid nnes, maęar nitni uęin ad dd-dewřen.⁶Ssif ad inneđ di tneđdam nsen uca ad yaređeę ieumad nnes *n ubellee n tewwura* u ad ten yecc, zi ssibbet n ixarřiřen *n yixef* nsen.

Arreęmet n SIDI x Ifrayim

⁷*Maęar* řęens inu iqqim itteteęef deg wecrah zi jjihet inu. Am yijj *n weryaz* ttřayan nitni ýar Umeuęi x kuřci, *maca* Netta war *ten* issęieid ca.

⁸Mammec zemmareę Necc ad cek sellmeę, Ifrayim? *Mammec zemmareę Necc* ad cek sellmeę, Israil? *Mammec zemmareę Necc* ad cek sellmeę am Adama, ad cek ggeę *d amedya* am řabuyim? Uř inu inneęweř zzayi, azięez inu itttextux jmie..

⁹Necc war tejjij ad arxuy řęaduę n weęđab inu, Necc war dd-ddikkwiřey ca maęend ad aređđęey Ifrayim, maęar Necc d Arebbi u Necc war řiy d bnađem, Amęeddas di řwest nnek, war dd-ttiseę ca s isnexřiřen.¹⁰Nitni ad gguren awarni i SIDI. Netta ad issmuhrut am yijj n weýrad, maęar ad issmuhrut Netta uca iřenjiren ad dd-asen ttarjijjin zi tma n řebęar.¹¹Am ijđađ ad dd-asen ttarjijjin zi temmurt n Miřra u am tedbirt zi temmurt n Accur u necc ad ten sszedey di tudrin nsen, inna SIDI.”

Ifrayim d usřif nnes Yaęub

12¹“Ifrayim ittenneđ ayi s uxarrię u taddart n Israil s řyecc, *maca* Yahuda ittetlie ead ak-d Arebbi u ak-d Umęeddas Ameqqran d amtiqqi.²Ifrayim d ijji n umeksa yuyur awarni i usemmiđ. Ass marra yarenni ixarřiřen d ureddeę. Nitni tteęgen ijji n řeahd ak-d Accur uca ttawyen zzeęt ýar Miřra.

³SIDI ýares ijji n umcubbec ak-d Yahuda u Netta ad igę s Yaęub elařsab ibriden nnes, ad t ixeęes am mammec timeęęa nnes.⁴Deg uęeddis n yemmas itteęef umas ýar unirz u řami tuęa *d aryaz* ijhed immeařa ak-d AREBBI.⁵Netta

11:1 Mt. 2:15

11:8 Amz. 19:24

12:4 Amz. 25:26; 35:9,10

tuya imney ak-d **Lmalak** uca iyēb. Iru, iḥeccem i-t. Yufa i-t di Bayt-Il u dinni issiweř Netta akidney. ⁶SIDI, AREBBI n řeskarat, SIDI d Isem nnes i řidaret. ⁷Dweř ęar AREBBI nnek, ḥḏa tamexsiwt icewwaren d řḥeqq, u sitim řebda i AREBBI nnek.

⁸Kenēan ęares ijj n řmizan iyecce deg ufus nnes, itteęjib as ad ibeēęej. ⁹*Maca* Ifrayim iqqar: ‘Necce dewřey d bu-waęra, yarweę ict n řeksibet d tameqqrant i yixef inu. *Di* marra řxedmet inu war dayi ttifen ca řmuęsiyyet nni *ięan* d ddenb.’

¹⁰Necce d SIDI, AREBBI nnek, zeg *wami teffyem kenniw zi* temmurt n Miřra. Necce ad cek jjeę ad tzedyed deg iqiḏan am deg wussan n tmesmunt *di řexřa*. ¹¹Necce ssiwřey ęar inabiyyen u Necce ad arnię timezriwin aęęas u s ufus n inabiyyen ad wceę řemtuř.

¹²Mařa *tuya* Jilead d řmuęsiyyet, *xenni* dewřen nitni xwan ęaę di Jilead. Aęa ęeddmēn *din* d ięejmiyyen. Uřa d ięalęaren nsen dewřen d ięurricen n ięza di řexḏuḏ n iyyaren.

¹³Yaęqub yarweř ęar jįwayeh n Aram u Israil tuya ittsexxar x yict n temęart u yarwes *tahimart* di tęweę n yict n temęart. ¹⁴S yijj n unabi issgaęeed SIDI Israil zi Miřra u s yijj n unabi yarwes i-t.

¹⁵Ifrayim tuya ięear i-t aęęas. S uyenni ad yejj *SIDI* idammen nnes ad xas dd-asen u Sidi nnes ad as ixeęęę řḥegra nnes.”

Ma war ięi SIDI d Arebbi n Israil?

13 ¹“Umi issiweř Ifrayim, *aęa din* tarjijet *s uweqqar*. Netta issgaęeed ixef nnes di Israil uca idweř d amednub zi ssibbet n Bael u *xenni* immut. ²Řexxu arnin tteęgen ddnub u gęin s nnuęart nsen ijj n řexyař ifesyen, řexyařat n řřanam ełaḥsab řeęęeř nsen. Aęa-ten marra męir řxedmet n umziř. Nitni qqaren xasen: ‘Ejj iwdan inni i ęa iwēhhben tięarřa ad ssudumen ięejmiyyen!’

³S uyenni ad dewřen am yijj n useynu n řřbeḥ u am nnda ęar tuffut nni deęya ięeddun, am uřum ięęawen zeg unedrar u am ddexxan *itteffyem* zi tburjet.

⁴Necce d SIDI, AREBBI nnek, zeg *wami dd-teffyem kenniw zi* temmurt n Miřra. Cekk war t’ttesned bu arebbi nneęni męir Necce u war din amsenjem męir Necce.

⁵Necce ssney cek di řexřa, deg ict n temmurt n řḥemu yareęęen. ⁶Ařami *iwden*

12:5 Amz. 28:12, 19; 35:7, 14, 15

12:10 Ica. 43:11

12:12 Ҳuc. 4:15; 6:8; 9:15

12:13 Amz. 28:5; 29:20, 28

13:2 Ҳuc. 8:6

13:4 2 řm. 22:32; Izhd. 18:32; Ica. 43:11; Ҳuc. 12:10

yar ddemnet n heddu nsen, dewřen jjiwnen. Ařami jjiwnen, innurfee wuř nsen. S uyenni ttun ayi.⁷ S uyenni Necc dewřey i nitni am weyrad izehharen, am uyiřas řebtey deg webrid.⁸ Necc usiy-dd ħarsen am yijj n dduw wenni umi ucaren tarwa nnes u ařzey idmaren nsen u řardey ten din am tizemt. Řewħuc n řexřa mezzqen ten.

⁹Man aya idweř d akeħħeđ nnek, *a* Israil, aqa *teekksed* ayi, đidd i wenni iġan d amēawen nnek.¹⁰ Mani *iġa xenni* ujeġid nnek? D wenni izemmaren ad cek issenjem di marra tineddam nnek! U *mani ġan* řquđat nnek umi tennid: ‘Ewc ayi iij n ujeġid uřa d řħukkam?’¹¹ S weyđab inu wciy ac iij n ujeġid u s uduqgez inu *n weyđab* kксеy ac t.

¹²Řmuēšiyet n Ifrayim t^ettwaqebbeđ, ddnub nnes nuffaren.¹³ Řeħriq n tarwa ad ħares dd-yas. Netta d iij n mmis *iqqim* břa tiyit, maħar xmi arezzmen iħenjiren *řemřawřet ħima* ad ffyen, aqa netta war din ibedd di řweqt nnes.

¹⁴Zeg ufus n řaxart ad ten fdiy, ad ten fekkey zi řmewt. *A* řmewt, mani ġan *řeħřacat* n tħæun nnem, *a* řaxart, mani *teġa* tarřuđi nnem? *Ma* ad nedmey *ead*? *Lla*, aya inuffar zzat i tiřřawin inu.

¹⁵Waxxa ggur Ifrayim ad iwc řyiġet jar aytmas, *ead* ad dd-yas iij n usemmiđ zi ccarq, iij n usemmiđ n SIDI nni i-dd i ħa ikkaren, - tařa nnes ggur ad tazey, anu nnes ggur ad iwđa - , ggur ad ikecceđ ict n txabect zi mkuř řeqcue iyřan.”

14¹“Samarya ad t^eřřef axeġeř, minzi tħewwey x AREBBI nnes. Ad wđan s ssif. Iħenjiren imezyanen nsen ad ttwařebzen u timħarin nsen s ddeyset ad ttwacarrgent.”

Ařayi i ttubet

²*A* Israil, dweř-dd ħar SIDI, AREBBI nnek, maħar tenderfed s řmuēšiyet nnek..

³Ksim awařen-*a* akidwem u dewřem-dd ħar SIDI. Inim as: Ksi *xaney* řmuēšiyet marra u qbeř *zzayney* min icnan, *xenni* ad nawi *s tidett* ifunasen imezyanen *n řwuēud* n iyencicen nney.⁴ Accur war d aney issenjam, war neggur x yeysan u war neqqar i tmeġga n ifassen nney: ‘Arebbi nney’, maħar zzayek i ħa ittwarħem uyuiř.

13:6 Aewd. 32:15; Ĥuc. 8:14

13:8 ‘idmaren’ - s Teibranit ‘ařeħħef n wuř nsen’.

13:11 1 řm. 8:5; 15:23; 16:1

13:14 Ica. 25:8; 1 Kur. 15:55

14:1 Ĥuc. 10:14

14:2 Ĥuc. 12:7

⁵Necc ad ten ssgenfiy zi tyennant nsen, ad ten ttexsey s řxađar, mayar ayđab inu iħeyyed xas. ⁶Necc ad iřiy i Israil am nnda. Netta ad inuwwar am tnewwact n tellilict, ad iwwet *Israil* izewran nnes am *idurar n* Lubnan. ⁷Řefruē nnes ad zzuggarten u aweqqar nnes ad yiři am uzemmur u řefwaħ nnes am *řefwaħ n tcejjura x idurar n* Lubnan. ⁸Nitni ad dd-dewřen, ad qqimen di tiři nnes, ad sseddaren imendi, ad newwaren am tzayart. Řidaret nnes ad tiři am binu n Lubnan. ⁹A Ifrayim, min ħari εad ak-d řexyařat n řřanam? Necc sřiy *as* u ad xas ssijjeħ. Ad iřiy am ict n tcejjart n umerzi aziza, zzayi i t'ettwaf řyiġet nnek..

¹⁰Man wen iġan d amiyis u d afehham di tmesřayin-a, man wen i ħar teġa řefhamet u man wen i tent issnen? Wah, ibriden n SIDI nican i yeġan u imseggaden ad daysen uyuren, maca inni ieeddan ad daysen nnderfen.

14:6 'tillilicin' - ijj n marka n tnuwwacin daysen azri ařtas.

14:9 'amerzi' - niy 'amedži'.

Yuwil

Tamezwarut

1¹ Awař n SIDI i dd-yusin ęar Yuwil, mmis n Fatwiyil.

Ass n SIDI iqarreb-dd

2 “Sřem aya, *a* iwessura, řšessem, marra *kenniw* imezday n temmurt! Ma imsar uya *emmarř* deg wussan nwem nię deg wussan n ibabaten nwem? 3 Ĥajam iřenjiren nwem x uya u *jjem* iřenjiren nwem *ad t ĥajan* i iřenjiren nsen u iřenjiren nsen i jjiř i dd ęa yasen. 4 Min ijja bu-weędeę, tecca i-t tmuręi, min tejja tmuręi, icca i-t bu-weřsaĥ, min ijja bu-weřsaĥ, icca i-t bu-uřard.

5 Faęem, *kenniw* iskarjiyyen, řyuyyem u trum, marra inni issessen binu, zi ssibbet n binu řemmen t jdid, maęar ittwaędeę zeg uęemmum nwem. 6 Maęar ijj n řgens igaeęed řidd i temmurt inu. ęares tizemmar u *řqedd nnes* břa řęřsab. Tięmas nnes *am* teęmas n wayraden u tięmas n teęmart nnes *am* tinni n teyr adt. 7 Aęa yareddeę tazayart inu u yarza wartu inu, yarra i-t qaę d aęeccar uca inęar i-t, tiseęwin nnes dewřent d ticemřařin. 8 Cetcat am ict n teezarect tenni ibekksen s ict n txancet n weędan x weryaz n temzi nnes. 9 Tettwaędeę tewhibt *n řęięet* d tewhibt n useyyeb zi Taddart n SIDI. Ikehhanen, imsexxaren n SIDI, ceęęen. 10 Aęa ittwareddeę yiyyar, tecęden temmurt, minzi imendi ięeyyee, yuzęę binu n jdid, tejmed zzept. 11 Ifeęaęen ttseęęan, ayt n tzayart řyuyyun x yirden d imendi, maęar řřabet n yiyyar tweddar. 12 Tazayart tuęęę, artu n tazart isřaw, tacejjart n aremman, uřa d tini d tcejjart n tteffaĥt, *wah* marra ticejjura n yiyyar sřawent, ead řefraĥet n tarwa n bnađem truĥ.

13 Beysem ixef nwem u wtem agejđur, *kenniw* ikehhanen! Syuyyem *kenniw* imsexxaren n uealęar, asem-dd u tessensem di txuncay, *kenniw* imsexxaren n AREBBI, maęar *tawhibt n řęięet* d tewhibt n useyyeb ttwakksent i Taddart n AREBBI nwem. 14 Eeřmem i yijj n uęummi iqeddes, barrĥem s yijj n umuni ifarzen, smunem imęaren d marra imezday n temmurt di Taddart n SIDI, AREBBI nwem, u řaęam ęar SIDI.

15 Wih, ass nni! Minzi yudes-dd wass n SIDI u ad dd-yas *ass nni* amecnaw ijj n ureddeę n Uzemmar x kuřci. 16 Ma war d aney t'ttwakkes macca jar tięęawin nney? Uřa d řefraĥet d arcuę zi Taddart n AREBBI nney. 17 Ieeqqayen n zzarięet uęęen sadu ibursa, ixxamen n řexzen ttwareddęen, řehrit hedmen, minzi

1:1 'Yuwil' - isem-a wanita ixš ad yini 'wenni Arebbi nnes SIDI'. 'Fatwiyil' - isem-a wanita ixš ad yini 'nneyyett yarezmen n Arebbi'.

1:2 'iwessura' - xzar eawed Aewd. 32:7. 'imezday n temmurt' - nitni d imezday n Yahuda (xzar Yuwil 3:1,20).

1:14 Yuw. 2:15

1:15 Ica. 13:6

imendi inzey. ¹⁸ Mammec issmuhrut řmar! Tiřimriwin n řebhayem qqiment řayar, mařar war řarsent bu heddu! Uřa d tiřimriwin n wuři fnan.

¹⁹ Ľarek i ttřayıř necc, a SIDI, minzi timessi tecca ddmani n řexřa u yijj n uceεεař aqa issecmeđ marra ticejjura n yiyyar. ²⁰ Ura d řmar deg iyyar sekk^wden-dd yarek, minzi tyezratin uzęent u timessi tecca ddmani n řexřa.”

2¹“Šuđem deg uyicc n icarri di řihyun u řuyyem s jjehd x wedrar n Zzawect inu Iqeddsen, jjem marra imezday n temmurt ad arjijen, mařar yudes wass n SIDI, *wah* aqa-t yudes.² Ijj n wass n taęest d tubbarcent, ijj n wass n iseynuten u n yijj n useynu ibbumbes. Am tuffut n řřař igguren x idurar ad dd-yas ijj n řgens d ameqqran u ijhed! Am wanita εemmarř war iři zi mečřař uya u awarni as war ittiři εawed, deg isegg^wusa *awarni as* zi jjiř ař jjiř nneyuni. ³ Ztat i wudem nnes t^etett tmesi u awarni as icemmed uceεεař. Zzates tammurt tegga am weřwic n εadn, *maca* awarni as aqa *din* ict n řexřa n řbarr. War izemmar ad zzayes injem. ⁴ Ccuf nsen amecnaw ccuf n yiysan u nitni ttazzřen am yiysan n tazřa. ⁵ Am uqarqeb n ikarruten n umenyi x tqiccitin n idurar, *ammu* neggzen nitni, am řřess n uceεεař n tmesi ittetten iyeę, am yijj n řgens ijehden isedden i umenyi. ⁶ Ztat i wudem nnes ttarjijen řegnus, marra iyembab dewřen d icemřařen.

⁷ Nitni ttazzřen am ayt n bu-teyruđt, am iεeskariyyen ttgaεεaden nitni řřid, kuř ijj iggur abrid nnes u nitni war dd-tteffęen ca zeg umesruq nsen. ⁸ Uřa d ijjen war iεarren wenneyuni, kuř bu-řeyřuđt *iggur* deg webrid nnes, ammu i gguren nitni, u waxxa nitni wđan s lansa, war ttemsbeεeiden

⁹ Nitni weřřan x tendint, ttazzřen x řřid, ttgaεεaden řar tudrin, ttadfen zi řekwaza am uxewwan.¹⁰ T^ettarjiji temmurt ztat i wudem nnes, ijenwan ttenhezzen, tafuct d taziri bbarcent u itran arrin tafawt nsen.¹¹ SIDI yarra tmijja nnes ad teffey ztat i řceskar nnes, mařar řceskar nnes d ameqqran ařřas, mařar s řřulřa ittkemmař Netta awař nnes, mařar ass n SIDI d ameqqran u issagg^wad ařřas. Wi izemmaren ad t iksi?”

Ařayı i ttubet d uzummi d wecđan

¹² “Uřa řexxu *cad* issawař SIDI, εeqbem-dd řari s marra uř nwem, s uzummi u s imeřřawen u s tyuyit n wecđan.¹³ Carrgem uř nwem, war iři arruđ nwem, u dewřem-dd řar SIDI, AREBBI nwem, mařar Netta d ařnin d arřim u řares ttasie n řřađar d tmexsiwt tameqqrant icewwaren u Netta ineddem x řřar..

2:1 Yuw. 1:15; řaf. 1:14, 15

2:10 Ica. 13:10; řaz. 32:7

2:11 Irm. 30:7; εam. 5:18; řaf. 1:15

2:12 Irm. 4:1

2:13 Uf. 34:6; Izhd. 86:15; Yunus 4:2

¹⁴ Wi issnen aqa Netta ad dd-idweř ad indem u ad yejj ict n lbaraka awarni, ict n tewhibt *n řyiget* u ict n tewbibt n useyyeb i SIDI, AREBBI nwem.”

¹⁵ “Suđem deg uyicc n icarri di řihyun, qeddsem ijj n uzummi, barrhem s yijj n umuni ifarz. ¹⁶ Smunem řgens, qeddsem agraw *n řgens*, jarwem imyaren, smunem ihenjiren imezyanen uřa d iseyman nni ead ittettđden. Ejj muřay ad iffeř zeg wexxam nnes n daxeř d tesřit zeg uqiđun nnes. ¹⁷ Jjem ikehhanen, imsexxaren n SIDI, ad run jar wesqif d uealtar u jjem i-ten ad inin: ‘Seizz x řgens nnek, *a* SIDI, u war tejjj tasyart nnek ad zzayes stehezzan u ad tt ggen d ijj řmatal jar asen, *jar* řegnus. Mayemmi i ya qqaren jar řegnus: Mani iđa AREBBI nsen?’ ”

Mammec i dd-yarra SIDI

¹⁸ *Xenni* yusem SIDI x temmurt nnes u iħinn x řgens nnes. ¹⁹ SIDI yarra-dd u inna i řgens nnes: “Xzar, Necc ssekkey awem-dd imendi d binu n jdid d zzept, ħima kenniw ad zzaýsen tejjawnem, u Necc war kenniw tticeř ead i useħqar jar řegnus. ²⁰ Wenni *dd-yusin* zi ccamal ad t ssigg^wejeř xawem u ad t ssuffyeř řar ict n temmurt yuzyen t^tttwakeħħeđ. Aęembub nnes *ad t ssuffyeř* řar řebħar n ccarq u đeffar nnes řar řebħar di ccarq. Ad tgaeđed arriħet nnes u ad tgaeđed arriħet n terřuđi nnes, minzi Netta aqa igga timesřayin timeqqranin.”

²¹ “War ttegg^wed, *a* tammurt, sřiwřew d tfarħed, mařar SIDI igga timesřayin timeqqranin. ²² War ttegg^wedem ca, *a* řmař n yiyyar, mařar dđmani n řexřa ad zzeýzun, ticejjura ad wcent řyiget nsent, tazayart d wartu n tazart ad wcent řyiget nsen. ²³ Ihenjiren n řihyun, sřiwřewem u farħem di SIDI, AREBBI nwem, mařar Netta ad awem iwc Amseřřar n tsegda u Netta ad dd-issehwa anřar i kenniw, anřar n řexrif d wenřar n arbie řar umezwaru *n yimir*. ²⁴ Inedrar ad ccuren s imendi u tisarfin *n uđiř* ad ssefyent s binu n jdid d zzept. ²⁵ Necc ad awem xeřfeř isegg^wusa i ccint tmuryi, bu-weřsaħ d bu-uřarđ d bu-weqđeę, řeęskar inu ameqqran nni ssekkey řar awem. ²⁶ Kenniw ad teccem ař řa tfeyyđem, ař řa tejjawnem u kenniw ad tšebbħem Isem n SIDI, AREBBI nwem, wenni akidwem iggin řeęjeb uca řgens inu eęmmarř ad isedħa ead. ²⁷ Kenniw ad tessnem aqa Necc di řwest n Israil i ĝiy u d Necc d SIDI, AREBBI nwem, war *din* iđi ħeđ nneyni u řgens inu war ittseđħa eęmmarř i řebda.”

2:14 Yunus 3:9

2:15 Yuw. 1:14

2:17 Izħd. 42:11; 79:10; 115:2

2:23 ‘řexrif’ - niř ‘amwan’. ‘arbie’ - niř ‘tafsut’. ‘imir’ - ixs ad yini s Teibranit ‘lfařl’ amecnaw ‘anebuđ’ d ‘arbie’.

2:25 Yuw. 1:4

Asfarrey n Arruḥ n Arebbi d řečřamat n wass n SIDI

3¹“Awarni uya ad imsar, aqa Necc ad zeğęey Arruḥ inu x marra bnadem u iḥenjiren nwem d yessitwem ad nebban, iwessura nwem ad urjan tirja u iḥudriyyen nwem ad ẓaren timeẓriwin.² Deg wussan nni Necc ad farryey Arruḥ inu uřa x isemyan u x tiyya.³ Necc ad ggey Imuejizat deg ijenwan u x temmurt: idammen d tmesi d iqellijen n ddexxan.⁴ Tafuct ad tedweř d tağest, u taziri *ad tedweř* d idammen qbeř ma i dd ya yas wass ameqqran d issigg^widen n SIDI.⁵ Ad imsar aqa kuř ijj wenni i řa iřayan Isem n SIDI ad innjem, mařar x wedrar n řihyun u di Urcalim ad *din* yiři min innejmen, am mammeç inna SIDI, inni iqqimen i xef řa iřaya SIDI.”

SIDI ad iḥkem x řegnus di teyzurt n Yahucafař

4¹“Mařar, xzar, deg wussan nni u di řweqt nni, xmi i řa ssenqeřbey tameḥbast n Yahuda d Urcalim,² ad smuney marra řegnus, ad ten nedhey řar teyzurt n Yahucafař. Dinni ad akidsen mcarræey minzi nitni ssuzzaren řgens inu d tesyart inu jar řegnus u *minzi* nitni bđan tammurt inu.³ Nitni ggin taqedduḥt x řgens inu u wcin ijj n weḥram *d ttexřiset* i temyart n farq-ccyeř u ict n teḥramt temmenz i binu, ḥima nitni zemmaran ad swen.

⁴ U eawed, min řarwem akidi, řur d řidun d marra jjwayeh n Filicit. Ma texsem ad ayi txeğšem min ggiy? *Maca* mařa texsem ad ayi txeğšem, Necc ad sseeqbey deyya u s tazřa min teggim x izeğifen nwem,⁵ minzi kenniw tekksim nnuqart d wurey inu u *minzi* kenniw tiwyem řeqcue inu yiřřan řar tzawiyyin nwem.

⁶ Kenniw tēzzenzem iḥenjiren n Yahuda d iḥenjiren n Urcalim i iḥenjiren n Yunan ḥima ad ten tessigg^wejem x temmurt nsen.⁷ Xzar, Necc ad ten ssekkarey zeg wemcan mani ten tezzenzem u ad sseeqbey min teggim x izeğifen nwem.

⁸ Ad zzenzey iḥenjiren nwem d yessitwem deg ufus n iḥenjiren n Yahuda u yina ad ten zzenzen i Saba'iyyen, ijj n řgens igg^wej ařřas, mařar SIDI aqa issiweř.”

⁹“Řayam aya jar řegnus, qeddsem amenyi, sekkarem ayt n bu-teyruđt, jjem marra ięskariyyen ad dd-qarrben, ad gaęeden *i umenyi*.¹⁰ Ḥeddem dduzan nwem d řesyuf uřa d řemwas nwem n wezbar *ař řa dewřen* d řřitcat, ejj wenni iđeefen ad yini: ‘Necc d aryaz *ijhed!*’¹¹ Azzřem u tasem-dd, *a* marra řegnus i dd-innđen. Sneddeh řar dinni, *a* SIDI, ayt nnek n bu-teyruđt!¹² Jjem řegnus ad kkaren ad gaęeden řar teyzurt n Yahucafař. Mařar dinni ad qqimey Necc ḥima ad carręey marra řegnus i-dd-innđen.¹³ Ggem amjar dayes, mařar řřabet tenng^wa, asem-dd, hwam, minzi tasirt n uđiř teccur u řřwarej n tsirt feyyđen, mařar taęeffant nsen d tameqqrant.”

3:1 Ica. 44:3; řaz. 39:29; řex. 2:17

3:4 Yuw. 4:15

3:5 Eub.17; Rum. 10:13

4:13 Asa. 14:15

¹⁴“Ibarruten, ibarruten di Teyzurt n Teŕwiht Itteħruġuđen n Usarwet, mayar ass n SIDI yudes, di Teyzurt n Teŕwiht Itteħruġuđen i Usarwet. ¹⁵Tafuct d tziri bbarcnent, itran arrin tafawt nsen. ¹⁶SIDI ad izehhar zi Şihyun u ad yarr tmijja nnes ad ittwasē zi Urcalim *ařami* ijenwan d temmurt ad arjien, *maca* SIDI d adurri i řgens nnes d lburj i ayt n Israil.”

¹⁷“Ad tessnem, aqa Necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni izeddyen x Şihyun, adrar inu iqeddsen u *tandint n* Urcalim ad tiři d Zzawect Iqeddsen. Eemmarş ad tt ccuqen ibarraniyyen.”

¹⁸“Deg wass nni ad imsar aqa idurar ad udmen s binu źemmen t jdid u tiwririn ad ssefyent s uyi d marra tiyezratin n Yahuda ad daysen ttazzřen waman u yict n tařa ad tedduqgez di Taddart n SIDI, ad tfeyyed teyzurt n Ciřtim. ¹⁹Mişra ad tedweř d ict n řxarbet u Idum d ijj n řexřa yarebbej zi ssibbet n leunf *i ggin diddi* ayt n Yahuda nni zi ssizzřen nitni idammen imezdagen di temmurt nsen. ²⁰*Tammurt n* Yahuda *maca* ad teqqim i řebda u Urcalim zi jjiř ař jjiř. ²¹Necc ad řesbey idammen nsen, inni tyęa řessabey war izdigen, d imezdagen u SIDI ad izdey di Şihyun.”

4:15 Yuw. 2:10; 3:4.

4:17 Asa. 21:27

4:18 Eam. 9:13

Ɛamus

Tamezwarut

1¹ Awařen n Ɛamus, wenni tuƵa iğan jar imeksawen n Taqusa, *awařen* i izra x Israil, deg wussan n Ɛuzziya, ajeğid n Yahuda, d Yarubeam, mmis n Yuwac, ajeğid n Israil, tnayen n isegg^wusa qbeř i wenhezzi n temmurt..

Řeħkamat n SIDI x timmura i d as-dd innđen u x Yahuda d Israil

²Netta inna: “SIDI ad izehhar zi řihyun u ad issgaæeed tmijja nnes zi Urcalim. Ddmani n tarewsa ad ceđnent u taqiccet n Karmil ad tisřaw.”.

³“Ammu i iqqar SIDI: X třata niƵ arebea n ixetřan *i igga Dimacq*, war t sbeřřařey, minzi nitni ssarwaten Jilead s teřwihin itteħřuğudēn n wuzzař i usarwet. ⁴Ad ssekkey timessi di taddart n Ĥazayil, ad tecc řeqřur n Binhadad. ⁵Ad arzey zzekrun n Dimacq u ad mħiy wenni izeddyen zi řewđa n wareddeğ, d wenni zi taddart n meřri i yarebbun azeğað, u řgens n Aram ad ittwandeh di tmeħbast yar Qir!, inna SIDI.”.

⁶“Ammu i inna SIDI: X třata niƵ arebea n ixetřan *i igga Yazza*, war t sbeřřařey, minzi nitni iwyen *řgens inu* qae di lmenfa ĥima ad *t* sellmen i Idum. ⁷Ad ssekkey timessi daxeř di řeħyuđ n Yazza, ad tecc řeqřur nnes. ⁸Necc ad teħħiy amezduƵ zi Acdud u zi Acqalun wenni yarebbun azeğað u Necc ad ksiƵ afus inu diđd i Eaqrun u min iqqimen n ayt n Ifiliřtiniyyen ad ittwahellek, iqqar Sidi inu, SIDI.”

⁹“Ammu i inna SIDI: X třata niƵ arebea n ixetřan *i igga řur*, war t sbeřřařey, minzi nitni sellmen *řgens inu* qae di lmenfa i Idum, u war idaren řeahd ak-d wawmaten nsen. ¹⁰S uyenni ad ssekkey timessi daxeř di řeħyuđ n řur, ad tecc řeqřur nnes.”

¹¹“Ammu i inna SIDI: X třata niƵ arebea n ixetřan *i igga Idum*, war t sbeřřařey, minzi netta iđfar awmaten nnes s ssif u isseĩgi arreħmet nnes, u *minzi* ayđab nnes iqqim icarreg břa qeřřu, u *minzi* netta iqqim itřef řebda deg ufugem nnes.

¹²Necc ad ssekkey timessi di Tayman, ad tecc řeqřur n Buřa.”

1:1 Zak. 14:5

1:2 Irm. 25:30; Yuw. 4:16

1:5 2 Ij. 16:9; Ica. 17:1-11; Irm. 49:23-27

1:6 2 Im. 21:16, 17; 28:18

¹³“Ammu i inna SIDI: X tṛata niy arebea n ixetṭan *i iggin ayt n Εαμμον*, war t sbeṭṭaṛeḡ, minzi nitni carrgen timyarin s ddeyset zi Jilead, ḡima ad sswesseen tammurt nsen. ¹⁴Necc ad ssarḡeḡ ict n tnessi daxeṛ i ṛeḡyud n Rabba, ad tecc ṛeqṣur nnes, ḡar wesruddeḡ *di ṛbuq* deg wass n umenḡi, am iṣud usemmid deg wass n tḡaryadt. ¹⁵Ajeḡid nsen ad yuyur di lmenfa, netta ak-d ṛḡukkam nnes, inna SIDI.”

2¹“Ammu i inna SIDI: X tṛata niy arebea n ixetṭan *i igga Mu’ab*, war t sbeṭṭaṛeḡ, minzi nitni sscemden iysan n ujeḡid n Idum aṛami dewṛen d jgir. ²Necc ad ssekkey timessi di Mu’ab, ad tecc ṛeqṣur n Qaryut. Mu’ab ad immet s ddriz ameqqran, s wesruddeḡ *n ṛḡayṭat*, u s ṛḡess n uṣuḡi deg uyicc n icarri. ³Necc ad teḡḡiy ṛḡaḡi zi ṛwest nnes u ad nḡeḡ marra ṛḡukkam nnes akides, iqqar SIDI.”

⁴“Ammu i inna SIDI: X tṛata niy arebea n ixetṭan *i igga Yahuda*, war t sbeṭṭaṛeḡ, minzi nitni war qbiṛen Ccaria n SIDI u war ṭṭifen di tweṣṣa inu u *minzi irebbiten nsen* n ixarriqen, inni ḡfaren ibabaten nsen, arrin ten weddaren. ⁵Necc ad ssekkey timessi di Yahuda, ad tecc ṛeqṣur n Urcalim.”

⁶“Ammu i inna SIDI: X tṛata niy arebea n ixetṭan *i igga Israyil*, war t sbeṭṭaṛeḡ, minzi nitni zzenzen amsegged s *tmenyat n* nnuqart u amezṛud i tuuya n sandaliyat. ⁷Nitni tecḡiḡiḡen ḡar tcejjajt x uzeḡif n imuḡṛiṛen u nitni ttbellaeen abrid n imwaḡeen *bṛa ssibbet*. Aryaz d baba as ruḡen ḡar teḡramt d ict ḡima ad feḡḡen Isem inu iqeddsen. ⁸Nitni sswazḡaden ixef nsen ztat mkuṛ aealtar x warrud i dd-ittwarehnen u di taddart n AREBBI nsen sessen binu *ssayen t s tmenyat* n yenni x ittwaḡḡ multa. ⁹D Necc i tuḡa *din* teḡḡiy Imuriyyen ztat i uyembub nsen, inni tuḡa yueṛan am tneḡlin yueṛan u jehhden am tcejjura n ṛbeḡud. Necc teḡḡiy ṛḡiḡet nnes sennej u iḡewran nnes swadday. ¹⁰D Necc i tuḡa kenniw i dd-issgaeden zi Miṣra u arriḡ kenniw tuyurem arebein n isegḡ^wusa di ṛexṛa, maḡend ad t^eṭṭfem tammurt n Imuriyyen d ṛwart. ¹¹Zeg iḡenjiiren nwem arriḡ zḡaysen inabiyyen u zeg iḡudriyyen nwem *arriḡ zḡaysen* inni iḡuzen ixef nsen s ict n temrist *n ucewwaf*. Ma war iḡi amenni, *a* ayt n Israil?!, *ammu i* iqqar SIDI. ¹²Kenniw *maca* tarrim inni ieezṛan ixef nsen s ict n temrist *n ucewwaf* ad swen binu u kenniw tweṣṣam inabiyyen, tennam: ‘Kenniw war ḡarwem bu ttesriḡ ḡima ad tnebbam!’ ¹³Xzar, Necc ad awem eebbzeḡ swadday am ict n tkarrut teccur s tqebbiḡin *n imendi* tēebbez *tijarrarin nnes di temmurt swadday*. ¹⁴Aḡa ṣafi tarewṛa i wenni ifsusen, u wenni ijeḡden war izemmar ad iḡḡa jjeḡd nnes u bu-teḡṛudṭ war izemmar ad issenjem tudart nnes. ¹⁵Wenni

2:9 Ṛxf. 21:24; Aewd. 2:31; Yac. 24:8
2:10 Uf. 12:51
2:12 Eam. 7:12, 13

ittfen di řqews, war *ittyimi* ibedd, u wenni ittazzřen, war inejjem, u wenni ineddhen ayis, war izemmar ad issenjem řeemar nnes. ¹⁶Wenni izeemen qač jar ayt n bu-teyrudt ad yarweř d aearyan deg wass nni, *ammu i* iqqar SIDI.”

Řħukm n SIDI x Israil d Samarya

3¹“Sřem awař-a i kidwem issawař SIDI, *a* ayt n Israil, ak-d kuř řağ nni ssgaeđey Necc zi temmurt n Miřra am qqareř: ²Zi marra tiqebbař n ddunect ssney myir kenniw. S uya ad kenniw eaqbey x marra řmueřiyat nwem!

³Ma ad uyuren tnayen ak-d wayawya, břa ma ttafqen?

⁴Ma ad izehhar wayrad deg wezyar řami war yares bu zzardet?

Ma ayrad d amezyan ad yejj tmijja nnes ad t^ettwaseř zeg yefri, am war imnie walu?.

⁵Ma ad inđar wejđid di řfex x *wudem n* temmurt, mařa war din řfex i netta?

Ma ad innurfee řfex zi temmurt mařa texwa?

⁶Mařa *hed* iřuđ deg uyicc n icarri di tendint, ma war ittarjiji řgens?

Mařa temsar tučeffna di tendint, ma war tt iggi SIDI?.

⁷Mařar Sidi inu, SIDI, war ittegg uřa d ict n řřahjet břa ma ad issargeb ccwar nnes *innuffaren* i imsexxaren nnes, inabiyyen.

⁸Ayrad izehhar, man wen war ittegg^wden?

Sidi inu, SIDI, aqa issiweř, man wen war ittnebbba?”

⁹“Jjem ad ittwaseř aya di řeqřur di Acđud u di řeqřur n temmurt n Miřra, ini: ‘Munem x idurar n Samarya u xzarem anehweř ameqqran di řwest nnes u inni dayes ittwahřaren!’ ¹⁰Nitni war ssinen mammec i ya ggen min iseggdan, iqqar SIDI, nitni inni iyarrwen leunf d tkecađt di řeqřur nsen. ¹¹S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ijj n řeđu! Netta ittenneđ i temmurt *marra* ! Ad issehwa jjeđd nnem u řeqřur nnem ad ttwakeccđan. ¹²Ammu i iqqar SIDI: Am ifekk ijj n umeksaw tnayen n iđaren niř ijj n yixef n umezzuř zeg uqemmum n wayrad, ammu i ya ttwasnejmen ayt n Israil, inni *i din* ittyiman di Samarya x teřmart n qama u x yict n tzerbiyyet zi Dimacq ggin tt x yict n řemtarbet.”

¹³“Sřem u cehdem di taddart n Yaęqub, *ammu i* iqqar Sidi inu SIDI, AREBBI n řeeskarat. ¹⁴Minzi deg wass nni di řa xeřfey ixetřan n Israil, ad ssiwđey *ewed* axeğeř x iealtaren n Bayt-Il u ad ttwaqeđeen waccawen n uealtar, ad wđan řar temmurt. ¹⁵Necc ad hedmey tazeddiřt n tgarst d tzeddiřt n unebdu u tudrin n řeaj ad ttwaqđant, u ařas n tudrin ad ttwaređgent, *ammu i* iqqar SIDI.”

3:4 ‘azyar’ - niř ‘řyabet’ niř ‘tazgant’.

3:6 Ica. 45:7; Iğjd. 3:37, 38

3:15 ‘řeaj’ - niř ‘leaj’.

4¹“Sřent, awař-a, *a* tifunasin n Bacan nni *iřan* x wedrar n Samarya, tinni iħeřřaren imuřriřen, tinni ieffsen x imezřađ, tinni iqqaren i aytbab nsen: ‘Awyem-dd *ca ařami* i řa nessu!’² Sidi inu, SIDI, ijuř s tqeddast nnes, aqa ad xakent dd-kken wussan, ad kennint kksen s iřantcuten u min zzaykent iqqimen s řennarin n iseřman.³ Kennint ad teffyent zi tizzeyyin n řeřyud, kuř ict n temřart nican řar zzat. Kennint ad ttwasekkent řar Harmun, *ammu i* iqqar SIDI.

⁴*Iwa*, asem-dd řar Bayt-Il u eeddam, *asem-dd řar* Jiljal u arnim deg ieeddiyen nwem. *Iwa*, awyem-dd tiřarřa nwem kuř řřbeř d řeecur nwem ict n twařa di řřata n wussan!⁵ *Iwa*, sbexxar ict n tewhibt n uqadı s *weyrum ak-d* wentun u řayam *mařend ad qeddmn* tiwhibin s řxadar, barrřem zzayes, mařar ammu i d awem itteejib, *a* ayt n Israil, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Israil war iwc taynit i řeřřamat i izwaren i řřukm

⁶“Eawed Necc jjiř awem tazdugi n teymas di marra tineddam nwem u tuřrič n weyrum di marra imucan nwem *mani tzeddyem*. *Qae amenni maca* kenniw war dd-tedwiřem řari, iqqar SIDI.

⁷Necc sbeddeř xawem anřar umi din *ead* řřata n iyuren ař tmeyra u Necc ggiř ad iwwet wenzar x ict n tendint, *maca* di tendint nneyni war ggiř ad iwwet wenzar. Ijj n yeyyar immewc as wenzar, u iyyar nneyni i x war iwti wenzar, inřey.⁸ Tnayen, řřata n tneddam uyurent ttenhezant řar ict n tendint nneyni mařend ad swent aman, *maca* nitenti war jjiwnent ca. *Qae amenni maca* kenniw war dd-tedwiřem řari, iqqar SIDI.

⁹Necc wtiř kenniw s *imendi* ittwascemđen *zeg usemmiđ*, s jjiřect n tcejart. Ařřas n iřwicen nwem d imarjaeen nwem d wurtan nwem d tzitunin nwem aqa icca i-ten bu-weqđeē. *Qae amenni maca* kenniw war dd-tedwiřem řari, iqqar SIDI.

¹⁰Necc ssekkey-dd jar awem řřaēun, amecnaw di Miřra. Necc nyiř iħudriyen nwem s ssif, iysan nwem nedhey ten d takeccađř u arriř arriřet n řeřskarat nwem ad tgaēēed ař wenzaren nwem. *Qae amenni maca* kenniw war dd-tedwiřem řari, iqqar SIDI.

¹¹Necc sseqeřbey kenniw am mammec tuřa issneqřab AREBBI Sadum d Eamurra. Tuřa kenniw amecnaw ijj n ukeccuđ di tmessi nni dd-ittwaqeřēen zeg *uřaduq n* tmessi. *Qae amenni maca* kenniw war dd-tedwiřem řari, iqqar SIDI.

¹²S uyenni Necc ad ac ggeř aya, *a* Israil! Minzi Necc ad ac ggeř man aya, řezzem *ixef nnek*, *a* Israil, mařend ad temmeřqid ak-d AREBBI nnek.¹³ Mařar xzar, d Netta i ikewwnen idurar u ittejjja-dd ařemmiđ u isscan min di ittwarreř,

4:4 Ĥuc. 12:12

4:5 Lawi 2:1, 15; 7:13

4:9 Aēwd. 28:22; Yuw. 1:4

4:11 19:24

d wenni ittarran tuffut n řħař d tağest u iggur tiwa i řegcudi n temmurt, aqa: SIDI, AREBBI n řeeskarat d Isem nnes.”

Acetci n SIDI x Israil

5¹“Sřem awař-a nni i xawem ssekkarey, ijj n yezři n ugejdur, *a* taddart n Israil.

²“Aqa tewđa teezarect Israil, war t^ettekkar ead.
Nettat temmendar yar temmurt nnes,
war din uřa d ijj i tt ya issbedden.”

³“Mağar ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Tandint nni i ya iffyen s wařef *n yeryazen*, ad as tceřt mya, u tenni i ya iffyen s mya, ad as tceřt eecra i taddart n Israil.

⁴Mağar ammu i iqqar SIDI yar taddart n Israil: Arzum xafi, xenni ad teddarem!”

⁵War tarezzfem Bayt-Il, war dd-t^ettisem yar Jiljal u war eeddum x Bi’r-Sebea, minzi s tidett Jiljal ad ittwandeh yar lmenfa u Bayt-Il ad t^ettwabeřteř. ⁶Arzum x SIDI, xenni ad teddarem, ħima Netta war ittidif yar taddart n Yusuf am ict n tmesi ittetten u war din ittiři uřa d ijj mağend ad *tt* issexsi di řtwee n Bayt-Il.”

⁷“*Axeyyeb i* yenni ittarran řħeqq yar cciħ u inni isshekk^wan tasegda yar temmurt. ⁸Netta d wenni iggin Ipliyaden d Uriyun d wenni ittarran tiři n řmewt d tuffut n řħař uřa d ass *ittarran t* d ġiret, wenni ittřayan i waman n řebħar u ifarrey i-ten tiwa i temmurt, aqa SIDI d Isem nnes. ⁹Igga ad dd-yas wareddeğ *am wassam* x wenni ijehden u *yarra* areddeğ *ad dd-yas* x lqelēa. ¹⁰Nitni carřen wenni iddafaēen x řħeqq di tewwart *n tendint* u nitni tteiffan wenni issawařen nican. ¹¹S uya, minzi kenniw tēeffsem x umuqřir u t^ettkessem zzayes řecur n imendi: *waxxa* tebnam tudrin nwem s wezru yuydan, war daysent tzeddyem, *waxxa* tezzum tizayarin cnant deg imarjaēen, war zzaysent tsessem binu..

¹²Mağar Necc ssney ařtas n ieddiyen nwem u aqa ddnub nwem ssegg^waden. Nitni ħeřřaren amsegged, t^eřtřen tmenyat n řyecc u earrnen imezřad yar barra di tewwart *n tendint*. ¹³S uyenni ad isseyd umiyis di řweqt nni, mağar ad tiři d ict n řweqt d taēeffant.”

¹⁴“Arzum min iřebħen, war iği min iēeffnen, xenni ad kidwem yiři SIDI, AREBBI n řeeskarat, am mammec *t* teqqarem kenniw. ¹⁵Carhem min iēeffnen, texsem min iřebħen u smetnem řħeqq di tewwart *n tendint*. Ad tay ad iħinn

4:13 Nħm. 1:3

5:5 Eam. 4:4

5:8 Ayub 9:9; 38:31; Eam. 9:6

5:11 řaf. 1:13

SIDI, AREBBI n řeeskarat x min iqqimen n Yusuf.¹⁶ S uyenni, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n řeeskarat, Sidi inu: Di marra izuray ad tiři tyuyyit n wecđan u di marra zznaqi ad inin: ‘Ayyaw! Ayyaw!’, u nitni ad řayan x ufeğah mağend ad icđen u x yenni issnen izřan n wecđan mağend ad syuyyen s wecđan.¹⁷ Di marra imarjaen n uđř *ad din tiři* tyuyyit n wecđan, mağar Necc ad cuqey di řwest nnek, iqqar SIDI.”

¹⁸ “Ayyaw i yenni ittmezren deg wass n SIDI! Min ġarwem i ġa yiři wass n SIDI? *Ad yiři* d tağest, war ittiři d tafawt.¹⁹ *Ad yiři* amecnaw ca n ijj i yarewřen zeg wayrad, xenni yusa-dd ġares ddub, niğ amecnaw ca n ijj i yudfen ġar taddart, iemmed s ufus nnes x řhiđ, xenni izcef i-t ijj n ufiğar.²⁰ *Ma* war ittiři ass n SIDI d tağest u war iği d tfawt? Třram u war *din* uřa d ict n jjurret n tfawt?!”

²¹ “Necc carrhey, eiffeğ uraren nwem u war ttexsey ad cemmey imuniten nwem ifarzen.²² Mağar waxxa kenniw tiwyem ayi-d tiğarřa n wecmađ d tewhibin *n řyiğet*, Necc war xasent aretřiy ca u Necc war xezzareğ *walu* ġar tewhibt n řehna n řmař iřehřen.²³ Sigg^wej xafi ddriz n izřan nnek, war xsey ad sřey řħess n lharpat nnek.²⁴ Ejj řħukm ad yazzeř am waman *ittazzřen* u tasegda am yijj n yeğzar ittazzřen řebda.”

²⁵ “Ma tiwyem ayi-dd tiğarřa d tewhibt *n řyiğet* di řexřa arebein n isegg^wusa, *a* taddart n Israil?²⁶ Kenniw tarbum iqiđan n ujeğid nwem d uđar *i xef tuya* ttbeddan řexyařat nwem, *i* yetri n irebbiten nwem, inni teggim i yixef nwem.²⁷ Necc ad kenniw nedhey ġar lmenfa, ayirin i Dimacq, *ammu i* iqqar SIDI, AREBBI n řeeskarat, aqa d wa d Isem nnes.”

6¹ “Uct x yenni war di yeği bu wemnus di řihyun u x yenni umi ittyiř aqa aten di řaman x wedrar n Samarya, imcenneen n wenni d amezwaru jar řegnus. Nitni ttasen-dd ġarsen, *marra* taddart n Israil..

² Edum ġar Kalna u txezzarem *mammec teğal* Uyurem ssenni ġar Ĥamat u hwam-dd ġar Jat n Ifiliřiniyyen. Ma nitni Ĥsen zi tgeldawin-a niğ tammurt nsen d tameqqrant x temmurt nwem?.

³ Kenniw inni issbeeeden ass aeefan ġar zzat nwem, *maca* tessqarrabem řkuři n lēunf.⁴ inni i *din* ittezzřen x qamat n řeaj uca tteřtiřen x řemřarbat, u tt^etten

5:15 Izhd. 34:15; 97:10; Rum. 12:9

5:18 Irm. 30:7; Yuw. 2:2; řaf. 1:15

5:21 řca. 1:11; Irm. 6:20

5:25 Řex. 7:42

6:1 Uf. 19:5; Irm. 2:3

6:2 ‘tigelawin-a’ - ixs ad yini Israil d Yahuda.

6:3 Ĥaz. 12:27; Eam. 5:18

izmaren n tħimart uřa d iŕejmiyyen zi řwest n řkuri,⁵ inni i *din* iyennjen amenni waha řar řęya n lħarpa, am dd-ssuffyĕn *ęřam kuř n* izřan s dduzan n lmuŕiqa, amecnaw *t igga* Dawud,⁶ inni issessen binu zi tťawyat n urucci uca dehħnen ixef nsen s řemxeyyar n zžect u war ttarran taynit i trezzit n Yusuf.⁷ S uya, řexxu nitni ad uyuren řar lmenfa řar uzeęif n imenfiyyen. Aqa ittwaqđa ddriz n uęuyyi n yenni i *din* ittezzřen.

⁸ Sidi inu, SIDI ijuęř s yixef nnes, *ammu i* iqqar SIDI, AREBBI n řęeskarat: Necc eiffey nfaxet n Yaequb u carrħey řeqřur nnes. S uyenni ad sellmey tandint d marra min dayes.”

⁹ “Ad imsar řami qqimen eecra n iryazen di taddart d ict, *aq*a ad mmten nitni.

¹⁰ *Mařa* ad t iksi emmis nię wenni i t řa isscemđen ħima ad issuffey řxecbet zi taddart u *xenni* ad yini i wenni *ead* řar daxeř di taddart: ‘Ma aqa din řarek ead ktar?’, u xenni ad yini wenneyni: ‘Uřa d ijj!’, *u xenni ad yarni* ad yini: ‘řqar, minzi ittxeřřa war nettidar Isem n SIDI.’ ”

¹¹ “Mařar xzar, SIDI ittamar, uca Netta ad iwwet taddart tameqqrant ař řa tedweř d řxarbet u taddart tamezyant *ad tedweř* d iceęiqen.

¹² Ma ad tazřen iysan x řejruf? Ma ad t carzen s ifunasen? Kenniw maca tarrim řħeqq d izi, u řyięet n tsegda tarrim tt d cciħ.¹³ *Kenniw* inni ifarrħen zi min war ięin, inni iqqaren: ‘Ma war neťtif accawen s jjeħd nney?’¹⁴ Mařar xzar, *a* taddart n Israil, Necc ad dd-ssekkarey ijj n řęens đidd nwem, *ammu i* iqqar SIDI, AREBBI n řęeskarat. Nitni ad kenniw ħřaren zi manis dd-iwđen *iwdan* řar Ĥamat ař tayřart n řewđa.”

Tamezriwt tamezwarut: iburexsen

¹ “Man aya isscen ayi *tt* Sidi inu, SIDI!

² Xzar, Netta igga iburexsen umi tuęa arrbie aneggar ibedda ad issuffey. Xzar, tuęa-t d arrbie aneggar awarni ma ħetcen arrbie i ujeęid. ² Imsar, umi kemmřen nitni zi macca n uyemmuy aziza n temmurt, necc nnię: ‘A Sidi inu, SIDI, sameħ maca! Mammec i řa izemmar Yaequb ad iqqim ad ibedd, aqa netta d amezyan!’³ *Xenni* indem SIDI x man aya. War ittiři!, inna SIDI.”

6:4 ‘amwa’ - nię ‘ayenduz’ nię ‘yuggu’.

6:5 lca. 5:12

6:6 lca. 5:11,12

6:7 lca. 5:13

6:12 Eam. 5:7

Tamezriwt wiss tnayen: timessi ihellken

⁴“Man aya isscen ayi *tt* Sidi inu, SIDI:

Xzar, Sidi inu, SIDI, iřaya-dd i umenęi s tmesi uca *timessi* tecca aman imeqqranen yuęęen u ggur ad tecc *uřa d* tasyart *n řwart*.⁵ Necc nniy; ‘A Sidi inu, SIDI, sbedd maca! Mammec i ya yegg Yaęqub ad iqqim ibedd, aqa netta d amezyan!’⁶ *Xenni* indem SIDI x man aya. ‘War ittiři!’, inna Sidi inu, SIDI!”

Tamezriwt wiss třata: plumu n řhid

⁷“Man aya isscen ayi *tt* Netta:

Xzar, Sidi inu ibedd x yijj n řhid i ittwagg s plumu u yijj n plumu tuęa deg ufus nnes.⁸ Inna ayi SIDI: ‘Min t^ettwarid cek, Εamus?’ Necc nniy: ‘Ijj n plumu!’ *Řexdenni* inna SIDI: ‘Xzar, Necc ad arrey plumu inu di řwest n řgens n Israil. Necc war xas eedduę ead!’⁹ Řegęudi n Iřhaq ad ttwareddęent u tizawiyyin iqeddsen n Israil ad dewřent d řxarbet u Necc ad kkaręy x taddart n Yarubeam s ssif.’ ”

Ajeęid Amaęya ixs ad yazęeř x Εamus zi temmurt

¹⁰ *Řexdenni* issekk Amaęya, akehhan di Bayt-Il, *ijjen* řar Yarubeam, ajeęid n Israil, inna: “Εamus igga ijj n řeahd đidd i cek, di řwest n taddart n Israil. Tammurt war tzemmar ad teksi awařen nnes.¹¹ Maęar ammu i iqqar Εamus: ‘Yarubeam ad ittwaney s ssif u Israil ad ittwandeh řar lmenfa, ad t ssigg^węjen x wudem n temmurt nnes.’ ”¹² *Xenni* inna Amaęya i Εamus: “A cek, amwařaw, ruę, arweř řar temmurt n Yahuda! Ecc dinni aęrum u nabb dinni!¹³ Di Bayt-Il *maca* war tzemmed ad tnebbid ead, minzi nettat d zzawect iqeddsen n ujeęid u nettat d taddart n tageldit.”

¹⁴ Yarra-dd Εamus, inna i Amaęya: “Necc war řię d anabi u necc war řię d mmis n unabi, maca necc tuęa ayi d bu-řebhayem uřa d ijj n weryaz nni irřeqđden tazart taburect.¹⁵ SIDI ikkes ayi zi đeffar n tđimart u SIDI inna ayi: ‘Uyur, nabb i řgens inu Israil!’¹⁶ *Xenni* řexxu, seř i wawař n SIDI, cek d wenni iqqaren: ‘War ieddeř ad tnebbid đidd i Israil u ad tessudmed *awař n SIDI* x taddart n Iřhaq!’¹⁷ S uyenni iqqar SIDI: Tamęart nnek ad tessesfed ixef nnes di tendint u ięenjiren nnek d yessic nnek ad wđan s ssif u tammurt nnek ad tt bđan s ufiřu n řeębar u cek ad temmtded deg ict n temmurt texmej u s tidett Israil ad t^ettwaęteř di lmenfa barra i temmurt nnes.”

^{7:4} řwart’ - man aya ixs ad yini ‘tammurt n Israil’ i iwca SIDI i ayt n Israil.
^{7:16} Ĥaz. 21:7

Tamezriwt wiss arebea: tasuḡet s řyḡet

⁸“Man aya isscen ayi *tt* Sidi inu, SIDI:

Xzar, ict n tsuḡet dayes tini n unebdu! ²Netta inna: ‘Min t^tttwařid cek a Eamus?’ Necc nniḡ: ‘Ict n tsuḡet dayes tini n unebdu!’ *Xenni* inna ayi SIDI: ‘Aqa yusa-dd qeřtu x řgens inu Israil. Necc war xas eedduḡ ead! ³Deg wass nni ad dewřen izřan n řeqřar d imetřawen, iqqar Sidi inu, SIDI. Ad iřint ařas n řxecbat di kuř amcan, tinni inđar Netta. Seyd!’ ”

Ieřamen imeqqrannen n SIDI

⁴“Sřem aya, kenniw inni iřarrđen amezřuđ u teqđam x řmusakin n temmurt, ⁵am teqqarem: ‘Meřmi ya iedu uyur n jdid ařami *nzemmar* ad nezzenz imendi? U *meřmi ya iedu wass n* ssebt ařami *nzemmar* ad narzem tisrafin *n imendi*, ħima ad nessemzi *řeēbar n* ifa u ad nessemyar aciql u ad necmet s řmizanat n řye cc, ⁶ařami *nzemmar* ad nsey imuqřireen s *teneacin n* nnuqart uřa d amezřuđ i tyuya n tsiřal’, u *am teqqarem*: ‘Ad nezzenz icarfa deg wemcan n imendi!’ ”.

⁷“SIDI iijuḡ yar nnnfaxet n Yaequb: ‘Emmarř ad ttuḡ timegga nsen!

⁸Ma war ttenhezzi temmurt s man aya u ma war ttiřin marra imezday nnes ceđnen? Ma war t^tttgeēeid *temmurt* tmun am yeyzar, ad taři u ad dd-tehwa am yeyzar n Miřra?”

⁹“Deg wass nni ad imsar, iqqar Sidi inu, SIDI, ad arrey tfuct ad teyři deg wezyen n wass u ad sšbarecney tammurt yar řřa n wass. ¹⁰Necc ad arrey fictat nwem d acđan d marra izřan nwem d izřan n wecđan u Necc ad ggeḡ ijj n warruđ n wecđan x tbeysa nnek. X kuř azeḡif ad ggeḡ tuqeccart u ad awyey acđan *x tammurt* am x uyenni n mmis, u *aqeřtu* nnes ad t ggeḡ am ijj n wass *n imetřawen* imerzagen.”

¹¹“Xzar, ad dd-asen wissan, iqqar Sidi inu, SIDI, aqa Necc ad ssekkey řař x temmurt, war iḡi řař n weyrum, war iḡi fad n waman, maca *ijj n ufadi* maĥend ad sřen i wawařen n SIDI. ¹²*Xenni* ad tteleen zi řebřar yar řebřar u zi ccamal yar ccarq, ad uyuren zi ssa yar da maĥend ad arzun x wawař n SIDI, *maca* war t ttifen. ¹³Deg wass nni ad řacant teezariyyin nni icnan qae uřa d iĥudriyyen s ufadi, ¹⁴inni ittijaḡan yar umarwas n Samarya, qqaren: ‘S tidett am iddar arebbi nnek, *a* Dan, u am iddar webriđ yar Bi’r-Sebea, nitni ad wđan, war ttekkaren ead!’ ”.

8:5 Ĥuc. 12:8

8:6 Eam. 2:6

8:14 Eam. 5:5

Tamezriwt wiss xemsa: řħukm aneggaru

⁹“Necc zriy Sidi inu ibedd řar uealtar, inna: ‘Wwet azeřif *n upilar, ařami* i řa arjijent tnebdatin u arř aya d iwetwiten x uzeřif nsen marra. Min zzaaysen iqqimen, ad t nyey s ssif. War zzaaysen ittrikk^wiř uřa d ijj n umarwař u uřa d ijj wenni inejjmen, ad ittwarekk. ²Waxxa nitni neqqcen ařami *iwđen řar* tmesi n řaxart, afus inu ad ten ssenni yawi, u waxxa nitni gaeeaden řar ujenna, Necc ad ten dd ssenni ssehwiř, ³waxxa nitni ssuffaren ixef nsen x tqiccat n *wedrar n* Karmil, Necc ad arzuř u ad ten dd-awyeř ssenni. Waxxa nitni ssuffaren ixef nsen zzat i tiřawin inu x tisi n řebřar, xenni Necc ad weřřiř ijj n ufiřar mařend ad ten izeeř, ⁴u waxxa nitni uyuren di tmeřbast zzat i wudem n řeedyan nsen, Necc ad weřřiř dinni ssif mařend ad ten iney. Necc ad xasen nđareř tiř inu i řřar, war iři i řřar. ⁵Sidi inu, SIDI n řeeskarat, Netta d wenni ittřadan tammurt, *ařami* tenhezz u marra imezdař nnes eeđnen. T^ettgaeeed tmun am yeřzar n Nil uca t^etaři thekkwi am yeřzar n Miřra.

⁶Netta d wenni ibennan ixxamen nnes sennej deg ujenna u ittegg řqubbet nnes x temmurt, Netta d wenni ittřayan i waman n řebřar uca ittřareř i-ten x wudem n temmurt, SIDI d Isem nnes.

⁷Ma kenniw war teřim inu amecnaw ayt n Kuc, *a* ayt n Israil?, iqqar SIDI. Ma Necc war dd-ssuffeř Israil zi Miřra u Ifiliřtiniyyen zi Kaftur u Aram zi Qir?

⁸Xzarem, tiřawin n Sidi inu, SIDI, aqa atent đidd i tgeldit tamednubt. Necc ad tt teřhiř zeg wudem n temmurt. Necc maca war tteřhiř marra taddart n Yaequb, iqqar SIDI. ⁹Mařar xzarem, Necc ad umureř u ad zzeřzey taddart n Israil řar marra řegnus, am mammec zzeřzen zzariet deg ijj n bu-siyyar u war tweřti uřa d ict n třebbuct řar temmurt. ¹⁰Marra imednab n řgens inu ad ttwanyen s ssif, inni iqqaren: ‘Řřar war d aney iřeqqef ca u war řarneř dd-ittqarrib ca zi marra iyezdisen!’”

¹¹“Deg wass nni ad ssgaeeđey eawed taxzant iwetřan n Dawud i iwđan u Necc ad qqney tizza nnes u min zzayes ittwahedmen, ad t arrey řar wemcan nnes u Necc ad t bniř *eawed* am deg wussan n weřař uya, ¹²mařend nitni ad warten min iqqimen zi Idum d marra řegnus i x ittwabarreř s Yisem inu, issawař SIDI wenni itteggan marra aya. ¹³Xzarem, ad dd-asen wussan, iqqar SIDI, aqa wenni icarřen ad xas dd-iřart wenni imejřaren, u wenni iřebbzen ađiř s iđaren *ad xas dd-iřart* wenni isswiřđden *afus ak-d* zzariet, u idurar ad ttucuren s binu zemmen t đdid, u marra tiwririn ad ssefyent. ¹⁴Necc ad ssenqeřbey tameřbast x řgens inu Israil u nitni ad bnan eawed tineddam i tuřa ittwahedmen u ad

9:2 Izhđ. 139:8-10

9:4 Irm. 44:11

9:6 Izhđ. 104:3, 13; Eam. 5:8

9:11 Řex. 15:16

9:13 Yuw. 4:18

daysent zeddyen, u nitni ad ggen imarjaen ad daysen zzun tzayarin u ad zzaysent swen binu, ad ggen tibhirin ad ccen řyřet nnes.

¹⁵ Necc ad ten zzuy di temmurt nsen u emmarř ead ad ttwaqeřeen zi temmurt nsen nni i d asen wciy, iqqar SIDI, AREBBI nnek.”.

Ǝubadya

Nnubuwa x Idum

1¹Tamezra n Ǝubadya.

“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, x Idum:

‘Neccin nesra ijj n řexbar zi SIDI,

u ijj n umsekki ittwassekk yar řegnus:

Kkar, jjem aney ad xas nyewwey, ad nemney akides!’

²Xzar, Necc ggiy cek d amezyan jar řegnus,

cek t^ettwasehqared ařtas.

³Nnfxaxet n wuř nnek tecmet i cek,

cek d wenni din izeddyen deg imucan n udurri jar řuřar,

di tzeddiyt nnek yueřan,

cek d wenni iqqaren deg wuř nnek:

‘Man wen d ayi ya iyedřen yar temmurt?’

⁴Mařa tessgaæded ixef nnek am ugider,

niy teggid řeucc nnek jar itran,

Necc ad cek dd ssenni ssehwiş,

ammu i iqqar SIDI.”

⁵“Mařa udfen-dd yarek iceffaren,

niy ixewwanen s řiřet,

min imsaren ařami cek ssbekkamen!

Ma war ttacaren ař yarsen i ya yiři min ikfan?

Mařa usin-dd yarek inni i ya iřeqđen ađiř,

ma ad jjen ca min ittwařeqđen *awarni asen?*

⁶Mammec i ya arzun di Eisu,

mammec i ya beqqcen řeknuz nnes innufaren!

⁷Marra iryazen nni *iggın* ijj n řeahd akidek,

earnen cek yar weymir,

iryazen nni tuya akidek iddaren di řehna, cemten cek,

nitni zemmaren xak,

iryazen nni iccin ayrum akidek,

aqa nitni ggin ijj n uyezzim swadday nnek.

1:4 Irm. 49:16

1:5 Irm. 49:9

‘Aqa netta war dayes bu řefhamet.’

⁸Ma war ittiři deg wass nni, inna SIDI,
aqa Necc ad areddğey imiyisen zi Idum,
u řefhamet zeg idurar n Eisu?.

⁹Uřa d ayt n bu-teyruđt nnek ad ttwařşaren zi tigg^wudi, a Tayman,
řima kuř ijjen zeg idurar n Eisu
ad ittwaqđee s wenyay.”.

¹⁰“Zi ssibbet n lεunf x umac Yaεqub,
ad cek tdeř řefđihet,
u ad t^ettwakksed i řebda..

¹¹Deg wass i di tuya xas tbedded,
deg wass i di ibarraniyyen iwyen-dd řeeskar nnes řar tmeřbast
u udfen řbarrani řar tewwura nnes,
u ndaren taqedduřt x Urcalim,
tuya cek am yijjen zzaaysen..

¹²War d ac iεeddeř ad teqqimed txezzared deg wass n umac,
deg wass n wectab nnes abarcan,
war tezmired aqa tfarřed x iřenjiren n Yahuda,
deg wass n wareddeğ nsen
u war tezmired ad tarezmed aqemmum nnek ařřas
deg wass n řeřşaret,

¹³war tezmired ad tadfed řar tewwart n řgens inu
deg wass n uhellek nsen
war d ac iεeddeř ad teqqimed txezzared εawed
deg wass n uđeyyee nsen
u war tezmired ad tesswiżđđed *ifassen nnek řar wagřa nnes*
deg wass n uđeyyee nnes,

¹⁴war tezmired ad tbedded řar mani ttmeřqan ibriden,
mařend ad t^etteřřid inni yarewřen
u war tezmired ad tsellmed inni tuya iqqimen ddaren
deg wass n řeřşaret.”

1:7 ‘Aqa netta war řares bu řefhamet’ - awař-a issawař x Idum. Waxxa ařřas hejmen x Idum mařend ad zzaYES keccđen am t cemen, waxxa amenni Idum war řares bu řefhamet.

1:8 Ica. 29:14; Irm. 49:7

1:9 Eam. 2:14, 16

1:10 Amz. 27:41; řaz. 35:5; Eam. 1:11

1:11 Izhd. 137:7

¹⁵“Maɣar yudes-dd ass n SIDI x marra řegnus!

Am teggid cek, ad zzayek ittwagg,
axeğeş nnek ad dd-idweř x uzeğif nnek..

¹⁶Maɣar am mammec teswim kenniw x wedrar inu iqeddsen,

ammu ad swen marra řegnus řebda,

wah, ad swen ad sekkfen,

ad dewřen axmi eemmarş war tuɣa ğan.

¹⁷Maca x wedrar n Şihyun ad yiři min innejmen,

u wanita ad yiři d amqeddes,

u *inni n* taddart n Yaequb ad tťfen tiseqqař *n řwart* nsen.

¹⁸Taddart n Yaequb ad tiři d timessi,

u taddart n Yusuf d aceεeař,

uca taddart n Eisu ad tiři am iyeğ

u nitni ad asen sscemđen u ad ten ccen,

ařami war iqqim uřa d ijj iddar di taddart n Eisu,

maɣar SIDI aqa issiweř.”

¹⁹“Inni n *Temmmurt n* Ljanub ad tťfen idurar n Eisu d tasyart,

u yenni n *Temmmurt Iwařan* ad tťfen *tammurt n* Ifiliřtiniyyen d řwart

wah, nitni ad tťfen iyyar n Ifrayim d yeyyar n Samarya d řwart,

u Binyamin ad *iťtef* Jilead d řwart,

²⁰u imenfiyyen zi řeεskar-a n ayt n Israil

ad tťfen *tammurt n* Ikeneaniyyen d řwart ař Şarfat,

u imenfiyyen zi Urcalim nni *iğan* di Şafarad,

ad tťfen tineddam n *Temmmurt n* Ljanub d řwart..

²¹Imsenjamen ad gaεeden adrar n Şihyun,

ħima ad ħakmen adrar n Eisu,

uca tagelda ad tiři n SIDI.”

1:15 Ĥaz. 35:15

1:20 ‘Şafarad’ - ad tay Şafarad d ijj n yisem nneyni i temmmurt n Sspanya.

Yunus

Tarewřa n Yunus

1¹ Awař n SIDI yusa-dd ęar Yunus, mmis n Amittay, inna:
1² “Kkar, ruę ęar tendint n Ninwa tameqqrant uca barreę ęidd nnes minzi tuęeffna nsen tęaęęed ař udem inu.”
3 *Maca* Yunus ikkar ģima ad yarweř zeg wudem n SIDI. Netta ihwa ęar *tendint n* Yafa uca yufa *din* ict n tyarrabut ad traę ęar *tendint n* Tarcic. Netta ixęęę ttaman *n usafar* uca inya dayes maęend ad irah ęar Tarcic, ixs ad igg^wej x wudem n SIDI. **4** *Maca* SIDI issekk-dd aęemmiđ ijhed x řebęar uca yarni idweř d taęaryađt tameqqrant x řebęar ařami eřaęař tiweđ ad tarę tyarrabut. **5** Gg^weden ibeęriyyen uca kuř aryaz issęuy, ittar ęar arebbi nnes uca ndaren řeqcue nni di tyarrabut ęar řebęar ģima ad xas ssneęšen ddqęř. Tuęa ihwa-dd Yunus maca ęar uęzdis ađeffar n tyarrabut, izzeř din uca ięęę ij n yiđę yuęęę. **6** Yusa-dd ęares bab n tyarrabut, inna as: “Min t^etteęged, mayemmi dinni t^eęęsed? Kkar, řaęa x AREBBI nnek, ad taę AREBBI nnek ad aney ifekkar ģima war nęarreę ca.” **7** Nnan yeryazen i wayawya: “As-dd, ejj aney ad ndar taqedduęt, ģima ad nessen wi d aney iggin di nnei aya.” Nitni ndaren taqedduęt uca tusa-dd tqedduęt deg Yunus.
8 *Xenni* nnan as: “Ini aney, mayemmi d aney teękem nnei aya? Min teena řxedmet nnek? Manis dd-tusid? Min teena tammurt nnek u zi man řęens i ęar teqqned?” **9** Inna asen: “Nec d Aęibrani uca gg^wedey zi SIDI, AREBBI n ijenwan, wenni dd-ixeřqen řebęar d řbar.” **10** Iryazen *nni* gg^weden aęęas, nnan as: “Min teggid?” Minzi tuęa ssnen, netta yarweř-dd zeg wudem n SIDI, aęa tuęa zeęma issęebbar i-ten. **11** Uca nnan as: “Min zzayek i ęa negę, ģima ad xaney ihedden řebęar?” Minzi řebęar tuęa ead yarenni deg uhaji. **12** Inna asen: “Ksim ayi u ndarem ayi di řebęar ģima ad xawem ihedden řebęar, minzi ssney aęa taęaryađt aya tameqqrant i xawem dd-iwđan di ssibbet inu.” **13** *Maca* iryazen tuęa qeddfen ęar řbar, maca war d as zemmarenen ca, minzi řebęar tuęa ead yarenni xasen aęęas s waęęas deg uhaji. **14** *Xenni* řayan i SIDI, nnan: “A SIDI, war d aney tteęji ca ad nettwahellek di ssibbet n řeęmar n weryaz-a uca war d aney tęessibed x idammen imezdagen, minzi Cek, a SIDI, teggid min d ac yarıđan.” **15** *Xas uca* tęfen Yunus, ndaren t di řebęar. *Řexdenni* ibedd uhaji n řebęar. **16** Gg^wden iryazen *nni* aęęas zi SIDI uca ęaręšen ict n tyaręt i SIDI uca waęden lwueud.

Yunus deg umseřman

2¹ Issewjed SIDI ijj n wesřem ameqqran ĥima ad isseyri Yunus uca Yunus ikka třata n wussan d třata n ĝiyaři deg ueeddis n wesřem.² Uca izzuđ Yunus i SIDI, AREBBI nnes, zeg ueeddis n wesřem.³ inna:

”Zi řehřaret inu řayiy i SIDI
u Netta yarra-dd xafi.

Zeg weřwic n řaxart řayiy uca Cek tesřid i tmijja inu..

⁴ Tuřa tendared ayi di řađay,
deg wuř n řebřur,
tennden ayi-dd řemwaj.

Marra zzhir nnek d řemwaj nnek kkin-dd xafi sennej..

⁵ Nniy: ‘Nec ttwasuffyey zi ztat i wudem nnek,
iři ad twařiř eawed Zzawect nnek Tameqqrant Iqeddsen.’

⁶ Třfen ayi waman ař mani iwđen řar řecmar inu,
aman n řađay nnden ayi-dd, iřseq-dd arrbie n řebřar deg uzeđif inu.

⁷ Hwiř řar izuran n idurar,
ttwabelleen zzekrunat n temmurt xafi sennej i řebda,
maca Cek tessgaeeded tudart inu zeg weřfur,
a SIDI, AREBBI inu!

⁸ Umi idewwex řecmar inu dayi, fekkarey di SIDI,
u tazađit inu tgaeed yarek, di Zzawect nnek Tameqqrant Iqeddsen..

⁹ Inni iřfen deg ixarriřen ixwan,
semřen di tmexsiwt nsen icewwaren.

¹⁰ Maca nec ad Cek ĥemdeř s yict n tmijja *teccur* s uqadi.
Min Cek waedey, ad t qefřey.
Asenjem zi SIDI.”

¹¹ Issiweř SIDI ak-d wesřem uca ieuqq-dd Yunus di řbar.

Ttubet n ayt n Ninwa

3¹ Yusa-dd wawař n SIDI řar Yunus i twařa wiss tnayen, inna:

2² “Kkar, ruř řar tendint n Ninwa tameqqrant uca barreĥ asen tabarreĥt nni d ac i řa iniy.”

2:1 Mt. 12:40; 16:4; Lk. 11:30

2:3 Izhd. 120:1

2:4 Izhd. 42:8

2:8 ‘dayi’ - s Teibranit ‘xafi’.

2:10 Izhd. 3:9; 50:14,23; 116:17; Ĥuc. 14:3; Ebr. 13:15

³Uca ikkar Yunus, iruḥ ɣar Ninwa eḷaḥsab awař n SIDI. Tuɣa Ninwa d ict n tendint tameqqrant s waṭtas i AREBBI, aqa *ittxessa* ticři n třata n wussan *i ucuqi*.

⁴Yudef Yunus tandint ticři n ijj n wass uca ibarreḥ, inna: “Awarni i arebein n wussan ad t^ettwaneqřeb *tendint n* Ninwa.” ⁵Iryazen n Ninwa umnen di AREBBI uca barrḥen s yijj n użummi uca arḍen txuncay n wecđan, zeg umeqqran ař amezyan jar asen..⁶Yiweđ wawař uřa ɣar ujeğid n Ninwa uca ikkar zi řkursi n řearc nnes, ikkes xas arruđ nnes igellden, issdurri ixef nnes s yict n txancet *n wecđan* uca iqqim x yiyyed.

⁷X řumur n ujeğid *jmie ak-d* ayt n ccurfa ggin ad barrḥen di Ninwa, nnan: “War ttejjim bnadem d řmař uřa d řebhimet d uḷuři ad iqqas ca, war ten ttejjim ad hđan uřa ad swen..⁸Jjem ad yarđ bnadem d řmař tixuncay *n wecđan* uca jjem ten ad syuyyen s sjehd ɣar AREBBI uca ad itub kuř ijj zeg webrid nnes aeeffan u zi leunf *i yumsen* ɣar ifassen nnes. ⁹Ad tay ad indem AREBBI uca ad itub uca ad ibeēēēd x řřaduq n weyđab nnes ḥima war nettwathellik ca.”

¹⁰Uca izra AREBBI min ggin, aqa tuben x webrid nsen aeeffan uca indem AREBBI x řɣar nni tuɣa inna ad kisen igg uca war t iggi ca.

Iwebbex SIDI i Yuna

4¹Man aya tuɣa d *ict n tmesřact* taeffant ař řtarf i Yunus uca thaj tefqeḥt nnes. ²Izžuğ i SIDI, inna: “A SIDI, ma war nniy ammu umi d ayi tuɣa di temmurt inu? X man aya nwiy ad arewřey ɣar Tarcic minzi necc ssney belli Cek d ijj n AREBBI d aḥnin d arḥim, ɣarek ttasie n řxađar d tmexsiwt icewwaren tameqqrant uca tnedmed ad tegged řar..³*Xenni* řexxu, *a* SIDI, kkes zzayi řeemar inu, minzi ittban ayi belli řmwet inu ḥsen zi tudart inu.”

⁴Inna SIDI: “Ma tecna umi txeyyqed ammu?”

⁵Iffey Yunus zi tendint uca iruḥ iqqim di jjihet n ccarq n tendint mani igga i yixef nnes taseqqaft n ifetwan uca iqqim swadday nnes di tiři maḥend ad izar min i ɣa imsaren i tendint. ⁶Tuɣa SIDI AREBBI issewjed ict n tcejart n utebhet uca ijja-i-tt ad teyma tuēra x Yunus ḥima ad tiři d tiři x uzeğif nnes u ḥima ad ikkes uxeyyeq nnes. Ifarḥ Yunus aṭtas x tcejart-a n řeējeb.⁷Maca ɣar řefjar n twecca issewjed AREBBI ict n tkecca nni tesseḥřec tcejart n utebhet nni uca tuzey. ⁸Ařami dd-tenqar tfuct, imsar belli AREBBI issekk ijj n usemmiđ n ccarq iḷarren uca tewta tfuct azeğif n Yunus ařami idewwex uca netta yarzu ad immet, inna: “Ittban ayi belli řmwet inu ḥsen zi tudart inu.” ⁹*Xenni* inna as AREBBI i Yunus: “Ma tecna umi txeyyqed ammu x tcejart-a n utebhet?” Inna: “Aqa d řřeḥ aqa xeyyqey, ařami zemmarey ad mmtey!” ¹⁰Inna *as* SIDI:

3:5 Mt. 12:41; Lk. 11:32

3:7 ‘ayt n ccurfa’ - niy ‘ayt n tařiřet’.

3:9 Yuw. 2:14

4:2 Uf. 34:6; Izhd. 86:5; Yuw. 2:13

YUNUS

“Cek tezziġez ac tcejart n utebhet i umi war txedmed u i umi war tesseymed, d tenni dd-yusin deg ict n ġiřet uca t^ettwahellek deg ict n ġiřet. ¹¹ Ma Necc war d ayi tezziġez tendint n Ninwa tameqqrant tenni i di iġa ktar zi mya u-εicrin-ařef n iwdan inni war issinen řfarq jar ufus nsen afusi d ufus nsen azeřmađ u sennej i uya *aqā din* ařtas n řebhayem?”

Mixa

Řħukm x Samarya d Urcalim

1¹ Awař n SIDI i dd-yusin ęar Mixa, Amuracti, deg wussan n Yutam d Aęaz d Ĥizqiya, ijeęiden n Yahuda, *awař* i izra x Samarya d Urcalim.

² “Sřem-dd, marra kenniw, a řegnus, iřim tfetnem, a *cem*, tammurt d uemmar nnes! Sidi inu, SIDI, ad yiři d acehhad xawem, Sidi inu zi Zzawect nnes iqeddsen..

³ Maęar xzarem, SIDI iffeę-dd zeg wemcan nnes *n tzeddiyt*, u Netta ad dd-ihwa u ad iřurf x řegeudi n temmurt..

⁴ Idurar ad fesyen sadu nnes, u tięzurin ad ttwabęant, am ccmeę ztat i wudem n tmessi, am waman nni dd-ittwafaręyen zi teysart..

⁵ Aya marra *ittemsar* zi ssibbet n uxeęęu n Yaęqub, u zi ssibbet n ddnub n taddart n Israil.

Min ięan d xeęęu n Yaęqub?

Ma war *ięi* d Samarya?

U min ęan d řegeudi n Yahuda?

Ma war *teęi* d Urcalim?

⁶ Necc ad arrey Samarya d řxarbet deg iyyar, d amarjue mani i ęa zęun tazayart, u Necc ad nęareę izra nnes di teęzurt, u ad eariy x dsusa nnes.

⁷ Marra řexyařat nnes ineqcen ad ttwaředęent u marra řmunet nnes n farq-ccęeř ad tt sscemęden s tmessi, u marra řexyařat nnes ineqcen ad tent areddęeę Necc, maęar nettat tyarew i-tent zi řmunet n farq-ccęeř, u nitenti ad dd-dewřent eawed d řmunet n farq-ccęeř.”

1:2 Aewd. 32:1; Ica. 1:2

1:3 Aewd. 32:13; 33:29; Izhd. 115:3; Ica. 26:21, Eam. 4:13

1:4 Řqd. 5:4; Izhd. 18:8,10; Izhd. 68:3,9; Izhd. 97:5; Eam. 9:5

Acđan ameqqran n Mixa

⁸“X uya ad cedney u ad wtey agejdur,
ad uyurey s řehfa d aeryan,
ad ssmiewey am wuccanen n řexřa,
u ad syuyyey am yessis n nneamet..

⁹Mařar iyezzimen nnes neqen,
mařar aya yusa-dd ař Yahuda,
iwessee řřukm ař tiwwura n řgens inu,
ař Urcalim.

¹⁰War ttbarrřem ca man aya di Jat,
imeřřawen, *lla*, war t'ettrum.
Di Bayt-Li'afra sszuzzarey taeejjajt x yixef inu..

¹¹Edu, cem tenni izeddyen di Cafir,
d aeryan u s řehya.
Tenni izeddyen di řanan war teffey ca.
Tařuyyit n wecđan n Bayt-Ha-Iřřil
tekkes zzaywem abeddi nnes akidwem..

¹²Mařar tenni izeddyen di Marut,
t'etteqnunnuy řar marra tiřemmura di řřwee n řřar,
minzi aqa ihwa-dd řřar n SIDI,
ař tawwart n Urcalim..

¹³Řezmem iysan n tazřa zzat i ukarru,
a cem, tenni izeddyen di Laxic!
Nettat d beřřtu n ddenb n yeęis n řihyun,
mařar dayek ttwafen ixetřan n Israil.

¹⁴S uyenni ewc ariřaluten n umsebđi i Muracat-Jat!
Tudrin n Akzib ad dewřent d řyecc
i ijeęiden n Israil.

¹⁵Eawed Necc ad am dd-awyey awrit,
a cem tenni izeddyen di Marica!
Aeuęi n Israil ad dd-yas ař řar Eadullam.

¹⁶Egg ixef nnem d taqeccart u řeff i ixef nnem
di ssibbet n iřenjiren nnem ieiizen.
Arr taqeccart nnem d tameqqrant
amecnaw agider,
minzi ttwawyen zzayem řar tmeřbast.”

1:8 Ayub 30:29

1:10 2 řm. 1:20; Irm. 6:26

1:11 lca. 47:3

1:12 'Marut' - isem wanita ixs ad yini 'tarzugi'.

1:12 Eam. 3:6

Ieřamen i Israil u i řhukkam nnes

2¹“Uct x yenni ittxemmamen di řmušiyet
u x yenni ittxemmamen di řyar di qamat nsen.

Yar teffut ad t ggen,
mařar afus nsen *dayes ařtas* n tzemmar.

²Nitni mmezřen deg iyyaren
uca ttkeccđen ten εawed,
uřa d tudrin, uca tt^eřfen tent.

Ammu i ggin nitni s řexcunect i weryaz u i taddart nnes,
wah, i kuř aryaz u i tesřart nnes.”

³“S uyenni, inna SIDI:

Xzar, Necc twenniř ijj n řyar x řağ-a,
i zi war tzemmarem ad tjebdem irawen nwem,
u i zi war tzemmarem ad tuyurem *εad* s useffar,
mařar *ad tiři* d ict n řweqt taεeffant.

⁴Deg wass nni ad xawem ssgaεeden ijj n lmatal
u ad řennjen ijj n yezri n wecđan am ttcetcan,
u ad inin: Neccin nettwaredeğ qaε!

Netta yarra tasyart n řgens inu *řar wenneyni*.
Mammec tt iksi zzayi.

Netta iwca iyyaren nney i wenni dd-iffyen zeg webrid!

⁵S uyenni war řarek ittiři uřa d ijjen
wenni i řa inđaren ařiřu n *řeqyas* εlařsab taqedduřt
deg wegraw n řgens n SIDI.”

⁶“War ssuffuyem awař *ammu* s ukuffu!,
ammu i ssawařen nitni am ssuffuyen kuffu.
‘X man aya war zemmarem nitni ad ssuffyen awař s ukuffu!’
Ammu i řa tiři řefđiřet war t^ettwakkess!.

⁷A *kenniw*, taddart n Yaεqub, ma izemmar ad ittwanna aya?
‘Ma ijja ca Arruh n SIDI war t iggi?’
niř: ‘Ma tina d timegga nnes?’

Ma war tteggem wawařen inu řxar
i yenni igguren s tsegda?

⁸*Maca εad* idennađ ikkar řgens inu am yijj n řεedu.

Teksim arruđ d upartessu

2:2 Ica. 5:8

2:3 εam. 5:13

2:5 Aεwd. 32:8, 9

2:6 Ica. 30:10; εam. 7:16

zeg imsebriden iqefřen,
inni itteiffen umenyi.

⁹ Kenniw tessuffuyem timyarin n řgens inu
zi taddart nsent iezzen.

Iñenjiren nnes tekksem asen kenniw talwizt inu i řabda.

¹⁰ Kkarem u agg^wejem,
minzi wa war iđi d amcan n arrařet!
Mayar aqa *tammurt* t^ettwasexmej, ad tawi areddeđ,
wah ijj n umeddur war icnin.

¹¹ Mařa ca n ijj iđeffar asemmiđ u iqqar ixarriqen, *uca iqqar*:
‘Necc ad ac ssuffyey awařen s ukuffu di řtwee n binu d ccrab!’
aqa netta *xenni* d *unabi* n řgens nni issuffuyen awařen s ukuffu.”

¹² “S tidett, *a* Yaequb, Necc ad cek ksiy řari qae,
nican Necc ad ssmuney min iqqimen zi Israil.
Ad ten ssmuney am wuđi n Bucra,
am ict n řtimart di řwest n trekkwast.
Ad din yiři ijj n ueurric n iwdan.

¹³ Amfeđeđ ad izwar zzat i wudem nsen,
nitni ad feđeđen u ad edun x tewwart,
u ad zzayes dd-ffyen.
Ajeđid nsen ad izwar zzat i uyembub nsen,
u SIDI řar uzeđeđif nsen.”

Řhukkam d inabiyyen n Israil ttfečřen

3¹ “*Xenni* nniy necc:

‘Sřem, *a kenniw*, izeđeđifen n Yaequb,
u *kenniw*, řhukkam n taddart n Israil!
Ma war ittxeři i kenniw ad tessnem tasyart?

² Nitni carrhen min icnan
u ttexsen min iđan d aeuffan!
Nitni kksen asen tiřmect
uřa d aysum x ixsan nsen.

³ *Wah*, aqa aten d yenni ittetten aysum n řgens inu
uca kksen asen tiřmect uca ttarezžan ixsan nsen.
Nitni ttbezzaeen ten am di marmita,
am weysum deg uřenjir.”

⁴“Řexdenni ad syuyyen ħar SIDI,
maca war xasen dd-ittarri.
 Ad xasen iffarr udem nnes di řweqt nni,
 zi ssibbet n řħar i iggin.”

⁵“Ammu i iqqar SIDI i inabiyyen
 inni ittyarran řgens inu,
 inni umi ħarsen ead min di i ħa izeefen s teħmas nsen,
 ad řaħan ‘Řehnal’,
maca đidd n wenni war d asen ittegg walu deg uqemmmum nsen,
 ad xas qeddsen ijj n umenyi..

⁶X uyenni ad xawem dd-tewđa ħiřet břa tamezriwt,
 u *ad* xawem *dd-iwđa* tağest břa tagezzant
 uca ad teħři tfuct x inabiyyen
 u ad ibbarcen wass tiwa nsen..

⁷Imwařawen ad sseđħan,
 u iğezzanen ad dewřen zewywen s řehya,
 u nitni marra ad dřen ccnabar nsen,
 minzi twarrit n AREBBI war dd-tettis ca.

⁸Maca necc ccurey s jjeħd
 n Arruħ n SIDI,
 u s řħeqq d teryast,
 ħima ad barrħey i Yaequb x uxeřtu nnes
 u i Israil x ddenb nnes.”

⁹“Sřem xenni ħar man aya, a izeğifen n taddart n Yaequb
 u kenniw imeqqranen n taddart n Israil,
 inni icarrhen řħeqq,
 u ssfarrayen marra min iğan iseggem,-

¹⁰inni ibennan řihyun s idammen,
 u Urcalim s řyecc..

¹¹Izeğifen nnes ttđebbaran ddeawi i arrecwet,
 ikeħhanen nnes sseřmaden s řmunet,
 u ikeħhanen nnes ttgezzanen s ttmenyat.
 Aqa nitni ttcařen x SIDI xmi qqaren:
 ‘Ma war iği SIDI di řwest nney?’
 War d aney iřeqqef řħar.’

3:5 Mixa 2:11

3:6 Irm. 15:9; Yuw. 2:10; Eam. 8:9

3:9 Eam. 5:7; 6:12

3:10 Ĥaz. 22:27; řaf. 3:3

¹² X uya, aqa-tt zzaywem,
 aqa ad carzen Şihyun am ijj n yeyyar,
 ad tedweř tendint n Urcalim d ict n řxarbet,
 u adrar n Taddart d řegεudi n wezřar.”.

Tageldit i d řa yasen n SIDI zi Şihyun

4¹ “Deg uneggar n wussan ad imsar,
 aqa adrar n Taddart n SIDI ad ibedd imten
 x tqiccet n idurar.

Ad yiři yuεřa x tewririn,
 uca řegnus ad řares dd-azzřen..

² Ařřas n řegnus ad gaεeden, ad inin:
 “Jjem aney ad ngaεeed řar wedrar n SIDI
 u řar Taddart n AREBBI n Yaεqub,
 řima ad aney isseřmed zeg ibriden nnes,
 ad nuyur neccin deg imesraq nnes,
 minzi zi Şihyun ad dd-teffey Ccariea
 u awař n SIDI zi Urcalim.

³ Netta ad icarree jar řegnus imyaren
 u ad iseggem řegnus nni řar iřa tizemmar timeqqranin,
 ead uřa d řegnus igg^wεjen.

Nitni ad ggen řesyuf nsen d dduzan
 u řritcat nsen d řemwas n wezbar.
 War issgiεeid uřa d ijj n řgens ead ssif x wenneyņi,
 u nitni war řemmden ead amenyi.

⁴ Nitni ad qqimen,
 kuř ijj sadu tzayart nnes u sadu wartu n tazart nnes,
 uca uřa d ijjen ad *ten* issnexřεε,
 mařar aqemmum n SIDI n řeeskarat aqa inna t.”.

⁵ “Minzi marra řegnus ad uyuren,
 kuř ijj zzaysen deg yisem n arebbi nnes,
 maca neccin ad nuyur deg Yisem n SIDI, AREBBI nney,
 i řebda qaε.”

3:12 ‘azřar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

4:1 lca. 2:2-5

4:4 1 lj. 5:5

SIDI ad issenjem Şihyun

⁶“Deg wass nni, iqqar SIDI,
Necc ad yarwey min iqeddhen,
u ad *ğari* ssmuney min x uzzřen,
u wi di ggiy Necc řyar..

⁷Min iqeddhen ad t ggey d řbaqi,
uřa min ittwaεarrnen ğar řagg^waj,
ad t ggey d ijj n řgens s tzemmar d tameqqrant,
uca SIDI ad xasen yiři d ajeğid x wedrar n Şihyun,
zi řexxu ař řebda..

⁸*I cem, Migdal-Ɛidr,*
a cem, tawrirt n yeğis n Şihyun!
ad ğarem dd-tas,
wah, ad ğarem dd-tas řehkamet
tenni *i tuya iğan* deg umezwaru,
tageldit n yeğis n Urcalim.”

⁹*Řexxu maca,* mayemmi tesyuyyud *ammu* s jjehd?
Ma war ğarem iği ujeğid?
Ma ittawahellek umcawar nnem,
aqa iţtef i cem řehriq am n yict n temyart ittarwen?.

¹⁰Ynes u teebbzed, *a cem* yeğis n Şihyun,
am ict n temyart ittarwen.
Mayar *waxxa* řexxu ad teffyed zi tendint,
ad tzedyed deg iyyar,
uca ad dd-tased ař Babil.
Maca din ad tnejmed,
dinni ad cem ifekk SIDI zeg ufus n řsedyan nnem.”

¹¹*Řexxu maca* munen xak aţtas n řegnus.
Nitni qqaren: ‘Nettat ad t^ettwaεarra!’
Tiţţawin nney ad zarent Şihyun.

¹²Nitni war ssinen inwayen n SIDI,
u war fehmen ca ccwar nnes!
Mayar Netta iksi ten *ğares*
am tqebbiđin n imendi deg unedrar.”.

4:6 Aewd. 30:3, 4, 5

4:7 Dan. 7:14; řaf. 3:19; Lk. 1:33

4:9 Irm. 8:19

4:12 Irm. 51:33

¹³ “Kkar, tessarewted,
a cem, yeğis n Şihyun,
 maɣar Necc ad am arrey yicc nnem d uzzař,
 u ad am ggeɣ ticedɣin nnem zi nnhas,
 u cem ad třebezad ațtas n řegnus
 u Necc ad řarmey takeccađt nsen marra i SIDI,
 uřa d agřa nsen i Sidi n marra tammurt..

¹⁴ **Xenni řexxu**, řehmem ijjen ɣar wenneyni,
a cem yeğis n ijj n bandiyya *n ixewwanen!*
 Netta iheřsar aney.
 Nitni ad ccaten řqađi n Israil
 x uqabsi s ijj n weemud.”

Řřakem wenni i ɣa dd-ixeřqen di Bayt-Lahm

5¹ “*U cek, Bayt-Lahm Ifrata*,
 Waxxa cek d amezyan ařami *war tzemmed* ad tiřid jar řuřuf n Yahuda,
 aqa zzayek i dd ɣa iffey Netta i Necc,
 mařend ad yiři d Řřakem x Israil.
 Abani nnes aqa-t zi mečař uya,
 zeg wussan n řebda..

² X uyenni Netta ad ten isellem ař řweqt nni,
 aqa tenni i ɣa yarwen, aqa turuw-dd.
 Xenni ad dd-idweř řbaqi n yaytmas,
jmie ak-d ayt n Israil.

³ Netta ad ibedd *dinni*
 uca ad yarwes di jjeħd n SIDI,
 di řueřa n Yisem n SIDI, AREBBI nnes.
 Nitni ad zedyen *dinni*,
 maɣar Netta ad yiři d ameqqran
 ař ineggura n temmurt..

⁴ Wanita ad yiři d Řehna.”

“Xmi dd i ɣa yas Accur ɣar temmurt nney,
 u xmi dd ɣa yadef ɣar řeqsur nney,
 xenni ad as nesseřqa sebca n imeksawen
 d tmenya n ayt n jjeħd zi midden..

4:13 Zak. 4:14; 6:5

5:1 Mt. 2:6; Yř. 7:42

5:3 ‘ař ineggura n temmurt’ - ixs ad yini ‘ař ineggura n ddunect’.

5:4 Ica. 9:5

⁵Nitni ad ḥḍan x temmurt n Accur s ssif
u tammurt n Nimrud di tewwura nnes.
Ammu Netta ad aneḡ issenjem zeg *ufus* n Accur,
xmi dd ḡa yas wanita ḡar temmurt nney
u xmi dd ḡa yadef ḡar wudem n temmurt nney.”

Řbaqi nni i ḡa innejmen

⁶Řbaqi n Yaεqub ad yiři di řwest n řegnus
amecnaw nnda n SIDI,
amecnaw tiddumin x wefsu *aziza*,
wenni war ixezzaren ḡar uřa d ijj n weryaz
u war ittrijin tarwa n bnađem.

⁷Řbaqi n Yaεqub ad yiři jar řegnus,
di řwest n řegnus,
amecnaw ayrad jar řmař n yezḡar,
amecnaw ayrad d ameḡyan jar ḡimriwin n wuđi,
wenni, xmi i ḡa iεdu,
iεeffes u ittcarrag
uca war din uřa d ijj i ḡa ifekken..

⁸Afus nnek ad yiři ittwasḡaeεed sennej i yenni i cek iḡeřřaren,
uca marra řeđyan nnek ad ttwamḡan.”

⁹“Ad imsar deg wass nni, *ammu i* iqqar SIDI,
aqa Necc ad teḡḡiy iysan nnek zi řwest nnek
u ad sshellkey ikarruten nnek..

¹⁰Ad mḡiy tineddam zi temmurt nnek,
u ad hedmey marra lburjat nnek.

¹¹Necc ad qeđeey taseḡḡart nnek zeg *ufus* nnem,
u war ḡarek ttiřin ead ibezḡawen.

¹²Řexyařat nnem ineqcen d imayḡuten nnek *iqeđdsen*,
ad *ten* mḡiy zi řwest nnek,
ḡima war t^ettidared ead,
i řxedmet n ifassen nnek.

¹³Tirebbin nnek n cwarti ad tent teḡḡiy zi řwest nnek,
u ad hedmey tineddam nnek.

¹⁴Necc ad ntaqmey s weḡḡab u s wesεar
x řegnus nni war *ittexsen* ad sřen.”

5:7 ‘azyar’ - niḡ ‘řyabet’ niḡ ‘tazgant’.
5:9 ḡuc. 14:4

Acetci n SIDI x řgens nnes u x Urcalim

6¹“Sřem xenni min iqqar SIDI:

Kkar, carree zvat i wudem n idurar,
u ejj tiwririn ad sřent i tmijja nnek!

²Sřem, a idurar, i ddeewet n SIDI,
uřa d kenniw, dsusa imetnen n temmurt,
minzi SIDI řares ict n ddeewet ak-d řgens nnes
Netta iggur řar taddart n ccreε ak-d Israil.”

³“A řgens inu, min d ac ggiy,
u s manten i zi cek ssiřřey? Cehhed řidd inu!

⁴Necc nedhey cek zi temmurt n Miřra,
zi taddart n tesmuři.

Necc ssekkey-dd Musa d Harun d Maryam zvat i uyembub nnek..

⁵A řgens inu, fekkar mliř di řřar i tuya inekkw^a ad yegg Balak, ajeřid n Mu’ab,
u di min xas dd-yarra Bileam, mmis n Baεur
u di min imsaren zi Sittim ař Jiljal,
řima ad tessned timegga iseggden n SIDI..

Min yarezzu SIDI zi jar řgens nnes?

⁶S min zi i ya rařey ad mmeřřiqy ak-d SIDI,
ad ařarey zvat i Arebbi yueřan?
Ma ad rařey ad t mmeřřiqy s tyařsa n wecmađ,
niy s iεejmiyyen n ijj n usegg^{was}?

⁷Ma ad yarıđa SIDI s řuřuf n icarriyyen,
s εecra n řuřuf n tyezratin n zzept?

Ma ad wcey amenzu inu i uxeřtu inu,
řyiřet n uεeddis inu i ddnuv n řεεmar inu?

⁸Netta issargeb i cek, a bnađem, min icnan,
u min zzayek ittettar SIDI, aqa ad tegged řxar,
ad tersed tamexsiwt icewwaren,
u ad tuyured ak-d AREBBI nnek s uwađeε!”

6:2 řuc. 4:1

6:4 řf. 12:51; 14:30; 20:2

6:5 řxř. 22:5; 23:7; 25; řac. 5

6:6 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

6:8 Aεwd. 10:12

Areddeġ n ieffanen

⁹“Tmijja n SIDI t^ett^raya i tendint.

Isem nnek ittawi-dd ufekki.

S^rem i we^emud u ɣar wenni t-i-dd issekken!

¹⁰Ma din ead řexzin ccuren s řyar di taddart n ueffan u^ra d ijj n nnei n řmud n ifa inqes?

¹¹Ma izemmar ad iřiy d amezdag s řmizanat n řyar, u s yict n tecyart *teccur* s řewznat iyeccen?.

¹²Ayt bu-wag^ra nnes aqa ccuren s l^eunf, u^ra d imezday nnes qqaren ixarriqen u iřes nsen aqa ittyecca deg uqemmm nsen.”.

¹³Xenni Necc aqa jarħey cem s teyyita, aqa t^ettwareddġed zi ssibbet n ddnub nnem.

¹⁴Ad tecced, *maca* war t^ettjiwined, u ad dayem yiři řaz di daxeř nnem.

Ad teffyed,

maca war tnejjmed,

u min inejmen,

ad t sse^eduy i ssif..

¹⁵Ggur ad tzareed, *maca* war tmej Jared, ad teddzed a^emmur, *maca* war tdehned ixef nnem s z^ect ad t^ezmed u^ra d binu n jdid *zeg uđiř*, *maca* war ggur ad tesswed binu..

¹⁶*Mayar* nitni ħe^ttan tiweřsa n Eumri u marra timegga *tieffanin* n taddart n Axab, u kenniw t^effarem řecwar nsen, ařami cem i ɣa yarrey i ureddeġ u^ra d imezday nnes i usemzi. *Ammu* i ɣa yarbun nitni řħegra n řgens inu.”.

Mixa ižra tu^eeffna i iġan di řgens

7¹Uct inu, *mayar* necc aqa ayi amecnaw ɣar tmeyra n tini n unebdu, amecnaw ɣar twařa wiss tnayen n weřqađ n uđiř . War din u^ra d ijj n uzekkun n uđiř i macca. ř^eemar inu dayes mezri n řbacur qbeř řweqt.

6:11 Ĥuc. 12:8

6:12 Irm. 9:7

6:14 Ĥuc. 4:10

6:15 Aewd. 28:38; Ĥag. 1:6

6:16 1 Ij. 16:25,26,30-34

²Tamexsiwt icewwaren war teqqim di temmurt,
uca war din uřa d ijj n uřebħan jar iwdan.
Nitni marra tħaman x idammen,
ijjen iyemmar wenneyni s tracca..

³Ifassen nsen wejden s tnayen maħend ad ggen řyar.
Řħakem ittar u řqađi ittegg i-tt di tħwee n uxeġeř,
u wenni ameqqran issawař *elaħsab* mezri *aeeffan* n řeemar nnes
u *ammu* i ssfaryen nitni tamesřact..

⁴Wenni zzaysen d ařebħan aħtas *aqa-t* am ijj n cbarq n isennanen,
wenni d ařđiq n wuř qae *zzaysen*
aqa-t mahu x ijj n wefray n cbarq ak-d isennanen.
Ass n iessasen nnek, *ass* n uxeġeř, yusa-dd.
Řexxu ad nxeřeen.

Mixa ad iraja asenjem n SIDI

⁵War tumined deg ijj n umeddukkeř,
war t^ettecređ x umeddukkeř *nnek* icizzen.
Hđa tiwwura n uqemmum nnek
zi tenni iġan řar weħsin nnek.

⁶Mařar mmis isseħqara babas,
yeġis t^etdadda yemmas, tasřit x lallas,
řeedyan n ijj n weryaz aqa d aytbab n taddart nnes.”

⁷“*Maca* necc ad xzareř řar SIDI,
ad rajiy AREBBI n usenjem inu.
AREBBI inu ad řari dd-iseř.”

⁸“War d ayi sfarreħ, *a* tamyart nni d řeedu inu!
Mařar mařa wđiy, ad kkareř eawed,
mařa qqimey di taġest,
ad yiři SIDI d tafawt i necc.

⁹Necc ad ksiy asxeđ n SIDI,
minzi necc xđiy akides,
řares ař xafi i řa iwwet Netta x ddeewet inu
u ad ayi yay tasyart inu.
Netta ad ayi issuffey řar tfawt,
necc ad zareř tasegda nnes..

7:2 Izhd. 12:2; Ĥuc. 4:1

7:3 Mixa 2:1; 3:11

7:6 Ĥaz. 22:7; Mt. 10:21, 35, 36; Lk. 12:53

7:9 Izhd. 9:5-6; Izhd. 43:1; Irm. 50:34

¹⁰Tamyart tenni d řeđdu inu ad tzar aya.
 Mři d as i ya tdeř řeħya i tenni d ayi iqqaren:
 ‘Mani iħa SIDI, AREBBI nnek?’
 Tiřřawin inu ad yares xzarent!
 Řexxu ad t^ettwaddez nettat,
 am ubeħaε di zznaqi.”

¹¹“Deg wass i di i ya ibna Netta řeħyuđ nnek eawed,
 deg wass nni ad ttraħ tewşeyyet yar řagg^waj ařřas.

¹²Deg wass nni ad dd-asen,
 zi Accur d tneddam n Miřra,
 u zi Miřra ař iyzar *n Lfurat*,
 u zi řebħar ař řebħar u zeg wedrar ař wedrar *nneyni*.

¹³*Maca* ddunect ad tedweř d řxarbet,
 zi ssibbet n imezday nnes,
 zi ssibbet n řyiřet n tmegga nsen.”

¹⁴“Arwes řgens nnek s teyyarct nnek,
 taħimart n tesyart nnek,
 tenni iħan weħħdes deg wezyar,
 di řwest n Karmil.

Ejj i-ten ad arewsen di Bacan d Jilead,
 am deg wussan n weħař uya..

¹⁵Necc ad as sseccney lmuεjjizat,
 am deg wussan řami dd-teffyed zi temmurt n Miřra..

¹⁶Řegnus ggur ad t twařin,
 u ad sseđħan zi ssibbet n marra tizemmar nsen,
 nitni ad ssarsen afus x uqemmum,
 imezzuyen nsen ggur ad dduhcaren.

¹⁷Nitni ad řeřřen taεejjajt am ufiyar,
 ad dd-ffyyen zi lburjat nsen am imuddar n temmurt ittbusen.
 ad dd asen ttarjijen yar SIDI, AREBBI nney,
 u ad zzayek gg^weden.”

7:10 lzh. 79:10; 115:2; Yuw. 2:17

7:13 lrm. 21:14

7:14 Mixa 5:3

7:15 Yuw. 2:26; 3:3.

7:17 lzh. 72:9; lca. 49:32

Tayri n Arebbi d arreḥmet nnes

¹⁸“Man wen iḡan d Arebbi am Cek, wenni iyeffaren řmuḡḡiyet,
wenni iḡeddun x uxeṭṭu n min iqqimen zi tesyart nnes?

Netta war imenneḡ i řebda deg weyḡab nnes,
maḡar yarḡa as tamexsiwt icewwaren..

¹⁹Netta ad xaney yarḡem ḡawed,
Netta ad iḡfes x řmuḡḡiyet nney,
wah, Cek ad tenḡared marra ddnub nsen
di řaḡḡay n řebḡar.

²⁰Iři Cek ad tessecned řaman i Yaḡqub
u tamexsiwt icewwaren i Ibrahim,
am mammec tejjuḡed i ibabaten nney
zeg wussan n meḡar uya.”

Naḥum

Awař n Naḥum x Ninwa

1¹ Rḥukm issagg^waden x Ninwa. Adlis n tmezriwt n Naḥum, Alquci..

SIDI d wenni ineqqmen

2 Alif. - Arebbi ittasmen u SIDI intaqam,
SIDI d aneqqam u Netta d bab n wesear.
SIDI d aneqqam i řeedyan nnes,
Netta igga řeedyan jar tiřřawin nnes..

3 SIDI ġares ttasie n řxađar u jjehd nnes imyar
u Netta war ittbarri eemmarř *wenni itteggen ddenb.*
Bit. Abrid n SIDI di tġaryadř u deg usemmiđ,
iseynuten aqa aten d taeejjajt n iđaren nnes..

4 Gimel. - Netta iwebbex řebġar, ittarra i-t yużey,
marra iyezran itteġja i-ten ttazġen.

Dalit. Bacan d Karmal sřawen,
uřa d nnuwar n Lubnan isřaw..

5 Hi. - Idurar ttarġjin zzayes,
u tiwririn fessyent,
Waw. u tammurt t^ettwassġaeed-dd ztat i wudem nnes,
uřa d marra wi xas izeddyen!

6 Zayin. - Wi izemmaren ad iqqim ibedd ztat i wesxeđ nnes,
u wi izemmaren ad ikkar ztat i řġaduġ n weġđab nnes?
Xit. Ascar nnes ittwakebb-dd am tmessi
u tişuđar ttwaqeġent-i-dd zzayes.

7 Tit. - Icna SIDI
i dduři deg wass n řeġřaret.
Yud. Netta issen marra inni ġares yarezun adurri..

1:1 'Naḥum' - isem wanita ixs ad yini 'Afewweġ' niġ 'Amfewweġ'.

1:2 'afessar' - adlis n Naḥum dayes iġ u ũettef 'AlifBat'. Man aya ixs ad yini aqa eřayen marra isekkilen (=lġuruf) n Teibranit ttwassxeddmen di tira-ya, iġ awarni i wenneyni, kuř iġ di nnubet nnes. Ntaf ġar umezwaru n kuř tasyart iġ u usekkil (iġ n lġarf) n lġuruf n AlifBat n Tmazıřt ġar uzeġif n wawař amezwaru n twinst. Ittwaf usettef-a waha deg Wedlis lqeddsen n SIDI AREBBI, war iġi deg uřa d iġ n wedlis nneyni d Ccarġ Amerwasu.

1:2 Uf. 20:5

1:3 'iseynuten ...' - am mammec igġur bnadem d tteejjact, ammu igġur SIDI AREBBI x iseynuten n iġenwan.

1:4 'Bacan d Karmal ... Lubnan' - aqa-ten d jġwayeh s řġiġet ařřas deg wussan n zic.

1:5 Uf. 19:18; lzhd. 18:8; 29:5, 6; 97:4, 5; 114:4

1:7 Yuw. 4:16

⁸ **Kaf.** - S yict n řhemřet ifeyyđen
ad yuqa amcan nnes
u řeedyan nnes ad ten idfar,
yares ař i ya yadfen yar tağest.

⁹ **Mim.** - Min txarrřem *xenni* x SIDI?
Netta ad *t* yuqa qae.
Ayufi war dd-ittis martayen.

¹⁰ Aqa nitni ttwamuden ead amecnaw cbarq ak-d isennanen,
u yellan am imescaren,
ammu i ya ttwaccen nitni qae amecnaw ařum yuzyen.

¹¹ Zzayek i dd-iffey
wenni ittxarrřen di min war iřřin x SIDI,
amcawar i war isekkwın walu.

¹² Ammu issiweř SIDI:
Waxxa nitni ttfeřřen u řan deg wařřas,
waxxa amenni nitni ad ttwaqessen u netta ad iedu.
Waxxa necc ggiy xak ayiř,
maca necc war xak tteggey ayiř ead.

¹³ Řexxu ad arzey azayřu nnes *i* xak *immarsen*
u Necc ad carrgey tisyunin nnek.

¹⁴ SIDI iweřřa xak,
aqa war zzayek ittiři ead řed s yisem nnek.
Nec ad qeđey řexyařat ineqcen d *řexyařat* ifesyen zi taddart nnek.
Nec ad ggey andeř nnek,
mayar ufiy cek tefsused.

Aweřtu n Ninwa

¹ Xzar, x idurar *ttazzřen* idaren n wenni dd-yiwyen řexbar ařebřan,
2 wenni ixebbaren s řehna.
Eeyyed řeyudat nnek, *a* Yahuda,
seqfeř lwuud nnek,
mayar wenni war isekkwın walu war ittyimi ižekkwı xak ead,
netta inneqdeē marra..

² Ijjen wenni yuzżřen *x iwdan* s leunf i dd-igaeed xak!
 Eess x lburj,
 ħđa abrid,
 semħeđ tijeinna nnek,
 arni di jħhed nnek!

³ S minzi SIDI ad dd-yarr řeezz n Yaequb,
aqa-t d řeezz n Israil.
 Mařar ikeccađen keccđen ten,
 u nitni yeđřen tizermin nsen..

⁴ Tcappat *n useřqi* n ayt n bu-teyruđt zewyent,
 iryazen imeħđen *bedden* sswejden i umenyi
s warruđ azegg^way yuzyen,
 řar *tessiqt* n tmessi n wuzzař n ikarruten *n umenyi*,
 deg wass i di i řa issewjed ixef nnes
 u *ticejjura* n umerzi ad nnhezzen..

⁵ Ikarruten n umenyi ħajen deg ibriden,
 aqa zzeewađen zi ssa řar da deg wazzayen,
 ttwađħaren am iřefđawen,
 nitni gemmaren da d diħa am wassamen.

⁶ Netta ittxarreř deg ayt n jjeħd,
 nitni *maca* ttneqrađen am gguren
 nitni ttazzřen řar řħiđ nsen,
mani ibedd ssqef *n uhjam* iwjed.

⁷ Tiwwura n iyezran nnurezment,
 u řeqsar ad ifsi.

⁸ Aqa tamesřact tbedd nican!
 Nettat ad t^ettwaearra,
 ad t^ettwasgaeed,
 u tisemyin nnes syuyyunt
 amecnaw abarri n tedbirin,
am ccatent deg idmaren nsent..

⁹ Ninwa am yijj n uyeřmam n waman zeg wass i di iġa.
 řexxu *maca* arekkweřen nitni.
 Beddem! Beddem!, *ttřayan* nitni,
maca uřa d ijj war dd-ittneqřib.

2:3 lřhd. 80:13; lca. 10:12

2:4 'amerzi' - niy 'amedzi'.

2:8 'deg idmaren nsent' - s Teibranit 'deg wuřawen nsent'.

¹⁰ Keccdem nnuqart, keccdem urey!

War din qeṭṭu i řeknuz,
 ɣar ucewwar n eřam kuř řeqcue.

¹¹ Texwa, t^ettwakecceḍ u t^ettwareddeğ nettat,
 uř ifsi uca ifadden fecřen,
 u ttekksept as tijeinna marra
 u iyembab nsen waryen marra..

¹² Mani iğa řexxu řmargeḥ n wayraden,
 d řmedweř n wayraden imezyanen,
 mani yuyur weyrad, aqa-tt d tayradt, ak-d weyrad amezyan
am uřa d ijj ma issnexřee i-ten?

¹³ *Mani iğa řexxu* wayrad nni imezzqen min ḥdajen tarwa nnes
 u ijeyyef i tayradin nnes,
 d wenni iccuren ifran nnes s ukecceḍ,
 d imucan nnes n udurri zi min ittwacarrgen?

¹⁴ *Xzar, Necc ad iřiy xak, ammu i iqqar SIDI* n řeeskar,
 Necc ad arrey ikarruten nnek d ddexxan,
 u ad ccey ssif n weyraden nnek imezyanen,
 u Necc ad qeḍeey takeccaḍt nnek zi temmurt
 u eemmarş ead ad t^ettwaseř tmijja n ireqqasen nnek..

3¹ Uct x tendint n idammen!
 Aqa-tt d axarriq d leunf marra,
 tukkarḍa war t^ettbeddi ca..

² Řḥess n urekkuḍ,
 řḥess n uqarqeb n tjarrarin,
 aseqřee n iysan
 d ikarruten inettwen.

³ Amennay inya,
 ssif ittwesseg,
 fritca *aqa-tt* am wassam.
 Aṭṭas d inni ittwanyen
 u *aqa din* aeurric n imettan,
 tirrimin war ɣarsent řḥed,
wah, ttenqraḍen di řxecbat nsen.

2:11 Aewd. 1:28; 20:8; Jac. 2:11; 5:1; 7:5; Ica. 13:8,7; 21:3; Ḥaz. 21:12

2:14 'tmijja n ireqqasen nnek' - xzar Ica. 36:13, 37:9.

3:1 'tandint n idammen' - ixs ad yini aqa tandint-a teccur s usizzeř n idammen.

⁴Zi ssibbet n waṭṭas n farq-ccyeṛ n temyart řmuḥesna,
n lalla n tseḥḥart,

tenni izznuzan řegnus s farq-ccyeṛ nnes
uřa d marra tiqebbař s useḥḥar nnes,

⁵xzar, s uya ad xam iřiy,

ammu iqqar SIDI n řeeskar,

u Necc ad ssgaeedeý timuwwa n warruđ nnem tiwwa i uyembub nnem,

u Necc ad ssecney i řegnus tuεεaryent nnem,

u řefđiḥet nnem i tgeldiwin.

⁶Necc ad cem řeqfeý s nneawat,

u ad cem ssfeđḥey

u ad cem arrey i usfurrej.

⁷Xenni ad imsar aqa man wen ma cem i ya ižaren,

ad zzayem yarweř, ad yini “Tandint n Ninwa txarreb!

Wi zzayes i ya icednen?”

Mani d am i ya yarzuy inni cem i ya issfewwjen?

⁸Ma cem ḥsen zi Nu-Amun

nni ittyiman yar iyezran,

am d as qewwaren waman,

ařami řebḥar d acbar nnes n zzat,

aqa řḥiđ nnes igaeēed zi řebḥar.

⁹Kuc tuya d řřulṭa nnes

uřa εawed Misřa, u war tuýi yares aneggar.

Fuđ d ayt n Libiya tuya aten zeg imeawnen nnek.

¹⁰Uřa d nettat tuyur di lmenfa,

di tmeḥbast.

Uřa d iḥenjiren nnes ttwařebzen di tyemmura n marra n tebridin,

u x imcennēen nnes nđaren xasen taqedduḥt

u marra imyaren nnes ttwacarfen s ssnaseř.

¹¹Uřa d cem ad tescared

ad tessnuffared ixef nnem.

εawed cem ad tarzud ijj n lburj i uđurri zi řēdu nnem.

¹²Marra lbarajat nnem am wurtan

ak-d řbacur.

Mařa ttwanhezzen, ad wđan

deg uqemmum n wenni ixsen ad ten yecc.

¹³ Xzar, aqa d wa d řgens nnem, *aqa-t d* timyarin.
Ttnurzment tewwura n temmurt nnem qaε i řεεdu,
timessi ad tecc iεumad nnem n wefray.

¹⁴ Ayem aman i yixef nnem i řehřaret,
semten lburjat nnem,
bedd di třaxt,
εefs di tarrist,
seqseř iřra ittwassuydan!

¹⁵ Timessi ad cem tecc din,
ssif ad cem iney,
ad cem tecc am uburxes!
Arni deg ixef nnem am bu-weřsař,
arni deg yixef nnem am tmuryi.

¹⁶ Cek tessmarnid deg isebbaben nnem
ktar zeg itran n ujenna.
Bu-weřsař ad issars tiřmect nnes uca ad iřwa.

¹⁷ Iεessasen nnem n arrimet am yijj n weyřaf n tmuryi
u řqebřanat nnem am ixenfusen imeqqranen,
inni yarsan di řehyud deg yijj n wass d ařemmađ.
Řami dd-tenqar tfuct, řřawen ssenni deyya.
War issin řed amcan nsen. Mani ruřen nitni?

¹⁸ Iničan nnek ttnudumen, *aya*, ajeřid n Accur,
ayt n jjehd nnek tt^εřtsen,
řgens nnek ad t zeřεen x idurar,
uca uřa d ijjen war *ten* issmun ca.

¹⁹ War din asgenfi i tareřřit nnek,
ittekkes ac uyezzim!
Marra inni i xak isřin řexbar,
ad ccaten deg ifassen zi ssibbet nnek,
mařar x man wen war iεeddu ca řebda řřar nnek?

Ḥabaqquq

Acetci n Ḥabaqquq

1¹ Ṛḥukm issagg^waden nni iżra unabi Ḥabaqquq.

²“A SIDI, aṛ meṛmi i ya qqimey ttṛayiy
u Cek war d ayi t^ettesṛid,
aṛ meṛmi i ya qqimey ttṛayiy ‘Lεunf!’,
u Cek war d ayi tessenjamed!

³Mayemmi i d ayi tessecned ṛmuṣṣiyet
u t^ettiyimid txezzared γar ṛeγben?
Maγar areddeğ d lεunf aqa aten arendad inu,
u imsar umcubbec, ikkar-dd uruddez.

⁴S uyenni i tedweṛ Ccarica bṛa jjehd,
u war dd-itteffey εemmarṣ ṛḥeqq,
maγar aεeffan ittenneḍ i umsegged.
S uyenni i dd-itteffey ṛḥeqq ifarγ.

Twarrit n SIDI x tzağit

⁵Xzarem jar ṛegnus, xzarem,
innurzem uqemmum s utebhet,
maγar Necc ad ggeγ ict n ṛxedmet deg wussan nwem
i war t^ettinnem maṛa tesṛim xas..

⁶Maγar xzarem, Necc ssekkareγ lkaldaniyyen,
ṛgens iqeṣḥen u imqeğqen,
wenni igguren di ṛewsee n temmurt,
ḥima ad iṛṛef tizeddiyın nni war iğın nnes.

⁷Issagg^waden u issnexṛaεen iğan!
Ṛḥeqq nnes d ueuği nnes tteffyen-dd zzayes.

⁸Iysan nnes fsusen x uγiṛas,
nitni mmuzzaren mahu uccanen n ġiṛet,
imnayan nnes ttrabaεen.
Imnayan nnes tṛasen-dd zi ṛagg^waj,
nitni ṫṫawen am ugider nni ittqeğqen maḥend ad yecc.

⁹ Aqa netta ittās-dd, amen ikmeṣ, i lēunf,
iyembab nsen *xezzaren* ṡar zzat,
u netta ad issmun imeḥbas am yejdi.

¹⁰ Netta ad iqeṣṣar x ijeḡiden
u inni i ṡar teḡa ṣṣulṡa ad ten yegg d taḡeḥḥact.
Wah, netta ad iḡḡec x marra lburjat,
minzi netta ad isseurrec taeejjajt u ad tent iṡṡef.

¹¹ Xenni ad inneetar *am* uṣemmiḡ, u netta ad iēdu
u ad idweṣ d amednub, *maṡar* jjeḥd nnes wanita *ad yiṣi* d arebbi nnes.

Acetci wiss tnayen n Ḥabaqquq

¹² Zi meḡarṣ uya ma Cek war teḡid d SIDI,
AREBBI inu, Amqeddas inu?
Neccin war nettmetti ca!
A SIDI, Cek tarrid i-t i ṣṣḥukm,
a Taṣṡart, Cek tfarzed t maḥend ad yiṣi i leiṡab.

¹³ Cek d amezdag aṡṡas n tiṡṡawin ḥima ad twaṣant ṣṡar.
Cek war tzemmareḡ ad tṣewḡed di tuēeffna tebḡeṣ.
Mayemmi i ṡa tṣewḡed deg yenni itteḡgen s ṣṡeḡdaret?
Mayemmi i ṡa tesseyḡed xmi iṣarreḡ ueeffan i wenni i xas isegḡden?

¹⁴ *Mayemmi* i tegḡid iwdan am iserṣman n ṣṡebḥar,
am *immudar* nni ittḡueen x *temmurt* i war ṡar iḡi ṣṡḥakem?.

¹⁵ S tsennart issḡaeēad i-ten-dd marra, iyarru i-ten s traccia nnes,
uca issmun i-ten di traccia nnes n udellae.
S uyenni ifarreḡ u ittḡaja.

¹⁶ S uyenni iwehḥeb tiṡarṣa i traccia nnes,
uca ibexxar tiwhibin n ṣṡebxur i traccia n udellae nnes.
minzi zzaysent i tedweṣ tesṡart nnes temṡar,
uṣa d macca nnes aḡa tṣredd.

¹⁷ Ma x manaya i ṡa iqqim issekkwa traccia nnes,
uca ad iqqim ṣṡebda ineqq ṣṡregnus bṣa ma ad yejj *ḥed*?

SIDI yarra-dd x Ḥabaqquq i twaṣa wiss tnayen

2¹ Necc ḡḡiy ad beddey deg wemcan n tēessast inu
u ssbeddey ixef inu x ṣṣumēet n tēessast,
ṣewḡeṡ maḥend ad ṡarey min i d ayi ṡa yini Netta,
u min i ṡa yarrey x ucetci inu..

²Yarra-dd xafi SIDI uca inna:

Ari tamezriwt, ari tt tfarz x teṛwiḥin,
maḥend wenni iæddun izemmar ad tt iyar..

³Maɣar tamezriwt t^ettraja ead aṛ ṛweqt nni yuran.

Tettemḥizwar yar uqeṭṭu u war tessxarriq ca.
Maṛa teqqim war dd-tettis, qqim raja tt,
maɣar ad dd-tas s tidett, war ggur ad tæṭṭaṛ.

⁴Xzar, aqa ittuff, wah, ṛεmar nnes war iseggem dayes,
maca amsegged s liman nnes ad iddar..

⁵S tidett, binu aqa icemmet!

Binu aqa-t am yijj n bu-nnfaxet wenni war ittareyyiḥen,
wenni issemyaran ṛεmar nnes am ṛaxart.

Netta war ittjiwin am ṛmewt
u iyru yares marra ṛegnus
u issmun yares marra iyduden..

⁶Ma war dd xas ttiwyen nitni ijj n wawaṛ iweznen
uṛa d ijj n yezri iccur s ṛemeani innufaren, ad inin:

Uct x wenni ijarwren min war iḡin nnes! Aṛ meṛmi ead?

Uct x wenni issdeqqaṛen ixef nnes s werhan!

⁷Ma war dd-ttekkaren s ṛyefret inni i cek ya izeefen,
u ma war dd-ttfaqan ca inni cek ya yarren t^ettarjijed,
u ma war d asen t^ettiṛid d takeccaḍt nsen?

⁸Maɣar cek tkeccded aṭṭas n ṛegnus,
ad cek keccden marra ṛegnus iqqimen
di ssibbet n idammen n iwdan d leunf x temmurt,
u x tendint u x marra inni dayes izeddyen.

⁹**Uct** x wenni ikessben s ṛyεcc takeccaḍt i taddart nnes,
maḥend ad ibna ṛεucc nnes di ṛuεṛa,
ḥima ad injem *ammu* zeg ufus n ṛyar.

¹⁰Cek tcawared ṛefḍiḥet i taddart nnek,
ḥima ad teqḍid x ṛegnus,
uca *ammu* i teggid ddenb di ṛεmar nnek.

2:2 Ica. 30:8

2:4 's ṛmanet nnes' - man aya ixs ad yini 's ṛmanet n Sidi Arebbi (*Rum. 1:17*)

2:5 *afessar* - nessen aqa Ikdaniyyen d ṛḥukkam n Babil swin aṭṭas n binu (*xzar Daniyal 5*). S uyenni i yarwesen nitni s yixef nsen di binu, minzi am mammecc arzmen nitni aqemmun nsen ḥima ad swen binu, ammu i yarzmen nitni aqemmun nsen am ijj n bu-nnfaxet wenni war ittareyyiḥen ...'

¹¹ Minzi aḏru isyuyyu-dd zi řḥiḏ,
u taḥnact t^ettarra-dd xas zi jar tefrawt.

¹² **Uct** x wenni ibennan *ict n* tendint s idammen
uřa x wenni issrusan dsas *n yict n* tendint s řyeccl

¹³ Xzar, ma war iḡi zi SIDI n řeeskarat,
aqa řegnus arebbren ixef nsen i tmesi,

u ccueub ttaḥřen i walu?

¹⁴ Maḡar tammurt ad t^ettwaccur
s tussna n ueuḡi n SIDI,
am mammec ttdařen waman řebḥar.

¹⁵ **Uct** x wenni issessen amqarreb nnes,
wenni ixegḏen *binu s ssem nnek u xenni* isscar i-t,
maḥend ad izar tuεεaryant nsen.

¹⁶ Ad tessyiwned ixef nnek s řefḏiḥet deg wemcan n ccan.
Su cek řexxu εawed, uca ejj axtan nnek war iḡin ittban.
Řkas zeg ufus afusi n SIDI ad ḡarek dd-yas,
uřa d řefdiḥet x ueuḡi nnek.

¹⁷ Maḡar řeunf i teggid ḏidd i Lubnan ad cek ideř
uřa d areddeḡ n řmař i zi *ten* tessigg^wded,
di ssibbet n idammen n iwdan d leunf x temmurt,
u x tendint u x marra inni dayes izeddyen.

Gg^wedem SIDI, war iḡi lařnam imettan

¹⁸ Ma tizi n ijj n řexyař ineqcen,
umi t inqec uneqqac *s yixef nnes*,
man tizi n yijj n řexyař ifesyen u n ijj n umseřmed n ixarriqen,
řami wenni t iggin ittceř x min igga,
umi ittegg lařnam igenwen?

¹⁹ **Uct** x wenni iqqaren i ukeccuḏ ‘Faql’
u i weḡru igenwen ‘Kkar!’
Ma *izemmar* ad isseřmed?

Xzar, aqa ittwařeḥḥef s wureḡ d nnuqart
u war dayes qae bu buḥbeř.

²⁰ SIDI aqa-t di Zzawect nnes iqeddsen.
Susem zzat i wudem nnes, marra tammurt!

Tazaḡit n Ḥabaqquq

3¹ Tazaḡit n Ḥabaqquq, anabi, deg waṭṭas n tmijjiwin.

² A SIDI, *umi* sṛiy řexbar nnek, tuya ttegg^wedey.

A SIDI, sneddar řxedmet nnek εawed di řwest n isegg^wusa, seccen i-tt di řwest n isegg^wusa, deg weyḡab εqeř x řehnunct nnek.

³ AREBBI yusa-dd zi Tayman u Amqeddas zeg wedrar n Faran. Silah. Leaðama nnes tedřa ijenwan u ařebbeḡ nnes iccur tammurt.

⁴ Tuya din amecnaw tissiqṭ n tfawt, tuya řares řřitcat n wassam deg ufus nnes, u dayes tnuffar tzemmar nnes.

⁵ Ṭṭæun ittizwar i wudem nnes, řḡaduq n tmessi iffey-dd zeg idaren nnes.

⁶ Netta ikkar uca yarra tammurt t^ettenhezza, Netta izra u igga ad arjijen řegnus, idurar n zic ttwařebzen ařami dewřen d taεejjajt, tiwririn zi mečřař uya řensent! Ibriden ittduman i řebda aqa aten nnes.

⁷ Necc zřiy iqiḡan n Kucan ttwařşaren, tijartiřin n iqiḡan n temmurt n Midyan ittawi tent usemmiḡ s jjeħd.

⁸ Ma yarya *weyḡab* n SIDI x iyezran? Ma tuya ayḡab nnek ḡidd i iyezran? Ma tuya tedduqqzed s ufugem ḡidd i řebřar, řami tnedhed x yeysan nnek, x ikarruten nnek n usenjem?

⁹ Řqews nnek ittwaεarra marra, tijaḡitini i tessiwřed *aqa-ten d iεumad i useqsah*. Silah. Tfeḡqed tammurt s iyezran.

¹⁰ Řami Cek zřin idurar, iřqef i-ten řewjee, řḡemřet n waman tuya tæeddu, aman yuḡyen arrin tmijja nsen t^ettwaseř, gaεeden ifassen nsen *řar ujenna*.

¹¹ Tafuct, *uřa* d uyur, qqimen bedden di tzeddiyt nsen. Aqa ruřen zi ssibbet n tfawt n řřitcat n řqews nnek, zi ssibbet n tissiqṭ n lansa nnek itteḡduduqen.

¹² S wesxeḡ teřşurufed tiwa i temmurt, s weyḡab nnek teefsed x řegnus.

¹³ Cek teffyed i usenjem n řgens nnek,
i usenjem n Umedhun nnek.
Aqa cek tqeğeed tazeqqa n taddart n uoeffan,
tearrid dsas ař iri. Silah.

¹⁴ Cek tessnuqqbed azeğif n arrays nnes s iεumad nnes.
Nitni usin-dd eefen-dd mağend ad ayi zeğeen.

Aqa d mezri nsen
mařa *zemmaren* ad ccen řmeskin s tnuffra.

¹⁵ Ak-d iysan nnek t^ettfed abrid di řebřar,
akuffu n waman imeqqranen.

¹⁶ *Řami sřiy*, yarjij ueeddis inu.
Umi *sřiy řħess nni*, arjijen iyencicen inu,
axessar yudef řar ixsan inu,
u necc arjijey deg wemcan inu.
Iři ad rajij di řxađar x wass n řehřaret,
xmi i řa issgaeed x řgens,
u ad aney iřřar.

Řefrařet n Ḥabaqquq di SIDI

¹⁷ Waxxa war ittnuwwar wartu,
u war din t^ettiři *ead* řyiğet řar tzayart,
waxxa řyiğet n z Zitun ad tefceř
uřa d iyyaren war ttiimin tticen řmacuř,
u ad ittwaqđee wuři zi řkuři
u war t^ettiři *ead* řebhimet di řkurit,

¹⁸ *ead amenni* necc ad sřiweřwey i SIDI,
ad farřey zi AREBBI n usenjem inu.

¹⁹ SIDI, Sidi inu, *Netta* d jħhed inu.
Netta ittegg iđaren inu *fsusen* am iđaren n tudadin,
u Netta ittejjja ayi řřurufey x řegeudi.

I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun.

Şafanya

1¹ Awař n SIDI i dd-yusin i Şafanya, mmis n Kuci, mmis n Jadalya, mmis n Amarya, mmis n Hızqıya, deg wussan n Yuciya, mmis n Amun, ajeğid n Yahuda..

Řhukm nni dd ya yasen x Yahuda

² Necc ad kksey qaε marra *min iğan* zeg wudem n temmurt, *ammu i iqqar SIDI.*

³ Ad kksey bnađem d řmař, ad kksey ijđad n ujenna d iseřman n řebħar d teenkrifin ak-d iεeffanen, *wah* Necc ad qđiy bnađem x wudem n temmurt, *ammu i iqqar SIDI..*

⁴ Necc ad sswizzđey s ufus inu đidd i Yahuda u đidd i marra imezday n Urcalim, Necc ad teħħiy min iqqimen zi Bael zeg wemcan-a ak-d yisem n ikehhanen n şşanam.

⁵ d yenni yuđaren x tzeywin zżat i řeeskar n ijenwan, u yenni, am uđaren, jjuğen yar SIDI, u *aq* jjuğen yar Malkam,

⁶ uřa d yenni dd-itteaqqaben zi đeffar n SIDI, u yenni war arezzun x SIDI u war xas ttsseqşın..

Ass ameqqran n SIDI

⁷ Seyđ zżat i wudem n Sidi inu, SIDI, mayar ass n SIDI yudes. SIDI aqa issewjed ict n tğarşt, Netta issqeddes imegrađen nnes.

⁸ Ad imsar deg wass n tğarşt n SIDI, aqa Necc ad εaqbey řhukkam d iħenjiren n ujeğid d marra inni yarrđen arruđ ayrib.

⁹ Deg wass nni ad εaqbey marra inni ineggzen tanebdat, inni itteemmaren taddart n siditsen s lεunf d řğecc.

1:1 'Şafanya' - isem-a wanita ixs ad yini 'wenni t issnuffaren SIDI'.

1:3 Amz. 6:7

1:4 'ad teħħiy' - s Teibranit 'ad qeđđey'.

1:6 Ica. 1:4; 59:13; Irm. 15:6

¹⁰ Deg wass nni, iqqar SIDI,
ad *din* yiři ijj n řhess n iyuyyan zi Tewwart n Iseřman,
uřa d řhess n yenni ittrun zi tendint n jdid
d ict n tarezzit temyar zi tewririn.

¹¹ Rum, imezday n *jjihet* n Umehraz,
minzi marra isebbabben ttwaseyđen,
marra inni iwezznen tmenyat ttwageđen.

¹² Di řweqt nni ad beqqcey di Urcalim s řeqnadeř,
u Necc ad eaqbey iryazen
inni ittwagdaren zi řatar nni iqqimen n binu,
inni iqqaren deg wuř nsen
'SIDI war ittegg řxar u war ittegg řyar!'

¹³ Agřa nsen ad yiři i tkeccađt
d tudrin nsen ad dewřent d řxarbet.
Nitni ad bnan tudrin i yixef nsen,
maca war daysent zeddyen ca,
nitni ad zzun tizayarin,
maca war sessen zi binu nnes.

¹⁴ Ass ameqqran n SIDI yudes,
aqa-t yudes, deyya yusa-dd.
Řhess n wass n SIDI!
Ad isyuyy bu-teyruđt din s yict n tyuyyit tarzeg.

¹⁵ Ass nni *ad yiři* d ass n uduqqez n ufugem,
d ass n řehřaret d dđiqa,
d ass n uxorreb d wareddeğ,
d ass n řřam d tağest,
d ass n iseynuten d useynu ibbumbes,
¹⁶ ijj n wass n uşuđi deg uyicc n icarri u n uşuđi s *wesruddeř*
đidd i tneddam ifaryen
u đidd i řşumeat nni *iğan* yar tyemmura.

¹⁷ Necc ad hřarey iwdan
u nitni ad uyuren am idaryařen,
minzi nitni ggin ddenb x SIDI.
Idammen nsen ad ttwazeğeen am teejjajt,
d weysum nsen am ixnan.

¹⁸ Uřa d nnuqart nsen d wurey nsen
 war zemmar n ad ten ssnejmen
 deg wass n uduqgez n *ufugem* n SIDI.
 Timessi n wassam nnes ad tecc marra tammurt,
 mayar deyya Netta ad iqđa marra imezday n temmurt..

Řhukm x řeedyan n Yahuda

² ¹ Sdewřem-dd ixef nwem řar řeeqeř,
 dewřem-dd řar řeeqeř, a řgens břa useđhi,
² qbeř i řa iffey řhukm,
 - ass am uřum i seddu - ,
 qbeř i xawem dd řa yas řhaduq n weyđab n SIDI,
 qbeř i xawem dd řa yas wass n weyđab n SIDI.
³ Arzum x SIDI, marra imwađeen n temmurt,
 inni ittegen řheqq nnes!
 Arzum tasegda, arzum awađee,
 ad tay ad tennuffarem kenniw
 deg wass n weyđab n SIDI..

⁴ Mayar Yazza ad t^ettwajj,
 Acqalun ad *tedweř* d řxarbet,
 Acđud ad xas azzřen řar wezyen n wass,
 uca Eaqrn ad t^ettwařee.

⁵ Uct x imezday n tma n řebřar,
 řgens n Ikritiyyen.

Awař n SIDI ad xawem yiři,
 a Kenean, tammurt n Ifiliřtiniyyen!
 Necc ad kenniw hellkey, war ittiři umezduy ead.

⁶ *Tammurt nni* x tma n řebřar ad tiři d dđmani n tarewsa,
 uřa d wanuten i imeksawen d řkurit *i wuři*.

⁷ Ad tiři temmurt i min iqqimen n taddart n Yahuda,
 řima ad dayes arewsen *tihimriwin nsen*.

Di tudrin n Acqalun ad din arsen řar tmeddit,
 mayar SIDI, AREBBI nsen, ad řarsen yarzef,
 u Netta issneqřeb tameřbast nsen.

⁸ Necc sřiy i useḥqar n Mu'ab
d uceqqef n ayt n Ɛammun,
i zi ssḥeqaren nitni řgens inu,
u ssgaæden ixef nsen aṭṭas ḍidd i temmurt nsen.

⁹ X uya, s tidett am ddarey Necc,
iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israil:
Mu'ab ad tedweř am Sadum,
u ayt n Mu'ab am Ɛamura,
zi ssibbet n tzeḡ^wart d wanuten n tmeḡaḥt,
ict n řxarbet i řebda.

Min iqqimen n řgens inu ggur ad ten ikecced
u min iqqimen n řgens inu ggur ad iṭṭef tasyart nsen d řwart.

¹⁰ Aya *ad* ten iřqef zi ssibbet n nnfaxet nsen,
mayar nitni tuya sseḥqaren u arzmen aqemmum nsen
x řgens n SIDI n řeskarat.

¹¹ Issagḡ^wad ad ɣarsen iffey SIDI,
mayar Netta ad iqḍa x marra irebbiten zi temmurt,
u nitni ad as sejden,
kuř ijj zeg wemcan nnes,
marra tizgirin n řegnus.

¹² Kenniw Ɛawed, a ayt n Kuc,
ttwasnuqqben nitni zi ssif inu.

¹³ Netta ad isswiẓzeḍ s ufus nnes ɣar ccamal,
Netta ad yareddeḡ Accur,
u ad yarr Ninwa d ict n řxarbet,
tuẓey am řexřa.

¹⁴ Di řwest nnes ad geyyrent ṭhimriwin,
marra řmař nnes, aqa tteḡgen deg ijj *ubarru n* n řgens.
Uřa d bu-ieuqqan, *wah* uřa d twuct n ḡiřet
ad ssensen x ižeḡifen n ipilaren nnes.
Tmijja *nsen* ad tt tyennej zi řkazi,
areddeḡ ad yiři x tnebdat nnes,
mayar tafrewt n tengelt t^ettwacarra.

¹⁵ D ta d tandint isřiwřiwen,
tenni iqqimen di řaman,
tenni innan deg wuř nnes:
'Necc *d tenni*, war teḡi d tenneyni!'

Mammec tedweř d řxarbet,
ict n wemcan n arrařet i řmař n řexřa!
Marra inni xas řa ikken,
ad *xasen* iřeffaru s useřqar ad issenhezz afus nnes.

Řřukm x Urcalim d řegnus

3¹Uct xam, tenni iyewwyyen u t^ettwafsed,
tandint n ddeğ!

²Nettat war t^ettesři řar tmijja,
War tqebbeř aweddeb,
nettat war t^ettciř x SIDI,
nettat war t^ettqarrab ca řar AREBBI nnes.

³Řřukkam nnes di řwest nnes
d ayraden ittarrujduden,
řquđat nnes d uccanen n ğiřet,
inni war ittejjin walu ař tuffut..

⁴Inabiyyen nnes daysen řefcuc,
nitni d iryazen ixeddaeen!
Ikehhanen nnes ssfesden Zzawect Iqeddsen,
nitni xalfen Ccariea..

⁵SIDI amsegged *aqat*-t di řwest nnes.
Netta war ittegg ca min war iseggden.
Kuř tuffut ittarra řřeqq nnes řar tfawt,
emmarř war tneqqes!
Wenni itteggem min war iseggden, war issin ca aseđři..

⁶Necc qđiy řegnus,
areddğey řřumeat nsen n tyemmura.
Necc xři y i tbridin nnes,
ařami uřa d ijjen war iqqim ead ittara dinni.
Tineddam nsen ttwareddğent,
war iqqim řed,
uřa d ijj n umezduy.

3:3 Awřn. 28:15; řaz. 22:27

3:4 Irm. 23:11, 32; řuc. 9:7

3:5 Aewd. 32:4

⁷ Necc nniy: Ittxeşa cem ad ayi tegg^weded, ad teksid aweddebl,
 ħima war t^ettwakkes tzeddiyt nnes,
 s marra min d as i ya ggey.
 S tidett, nitni yewwŷen zic maħend ad ssfeđħen timegga nsen.

⁸ S uya, rajam ayi, issawař SIDI,
 ass i di dd ya kkarey i tkeccađt.
 Minzi aya d řħukm inu *iseggden* aqa ad jarwey řegnus,
 ad ssmuney tigeldin,
 ħima ad xasen ssfesyeŷ asxeđ inu,
 marra řħaduq n weŷđab inu,
 mayar s tmessi n wassam inu
 ad t^ettwacc marra tammurt.

Ttubet n řegnus

⁹ Minzi xenni Necc ad beddřey řħard n řegnus
 iyencicen imezdagen *ad ten wcey*,
 ařami i ya řayan x Yisem n SIDI,
 ħima ad t eebbden *am s yict n teŷruđt*.

¹⁰ Zeg ujemmađ n iyezran n Kuc,
 inni xafi ittzađan s wuř,
 yeđis n immřarrcen inu,
 ad awyen tawhibt inu.

¹¹ Deg wass nni war tessedħid ca *ead*,
 x marra timegga i zi xafi tŷewwŷed,
 minzi ad kksey zi řwest nnem
 inni ittfeyycen di nnfaxet,
 u kenniw war tessgaεεadem εad ixef nwem
 x wedrar n Zzawect inu Iqeddsen.

¹² Necc ad jjeŷ di řwest nnem ijj n řgens ittwaħřar, izeřđ.
 Nitni ad ttečřen x Yisem n SIDI.

¹³ Min iqqimen n Israil war ittegg min war iseggden,
 nitni war ssxarriqen ca,
 u deg uqemmum nsen war ittetwaf yiřes issxarriqen,
 maca nitni ad heddan ad zzřen,
 u uřa d ijjen ad ten issnexřie.

Řefraĥet n Israil d uceddeř nnes

¹⁴ Yennej, a tayeġit Şihyun,
sřiwřew, a Israil.

Farĥ u tfaġid s marra uř nnem,
a, tayeġit Urcalim!

¹⁵ SIDI ikkes řeĥkamat nnem,
Netta aqa imĥa řeedu nnem.
Ajeġid n Israil, SIDI, aqa-t di řwest nnem!
War tzarred ead řyar.

¹⁶ Deg wass nni ad inin i Urcalim:
War ttegg^wed ca, Şihyun!
War ttejji ifassen nnem ad arxun emmarş ead!

¹⁷ SIDI, AREBBI nnem, aqa-t di řwest nnem,
ijj n bu-teyrudt nni i dd ya yawyen asenjem
Netta ad zzayem ifarĥ s wařtas,
Netta ad iseyd di tayri nnes,
Netta ad xam isřiwřew s uyennej.'

¹⁸ Necc ad ssmuney inni icetřnen
umi war zemmaren ad carcen di tmesmunt ittwaggen i řeid.
Aqa nitni zzayem!

Ddqeř n řĥegra aqa-t xas.

¹⁹ Xzar, necc ad ceřyeř ixef inu ak-d yenni cem iĥşaren.
Necc ad ssnejmey iqejdaĥen
u yinni ittwassuffyen ad ten ssmuney.
Necc ad asen wcey řeezz d yijj n isem icenēen,
di marra tammurt nni ten tuya issfetřĥen.

²⁰ Di řweqt nni ad kenniw dd-arrrey,
u di řweqt nni ad kenniw ssmuney,
Necc ad awem wcey ijj n yisem icennēen d řeezz
jar marra řegnus n ddunect,
xmi i zzaywem ya ssenqeřbey tameĥbast nwem
zzat i tiřtawin nwem,
inna SIDI.

Ḥaggay

Acejjes i řebni n Zzawect Tameqqrant

1¹ Deg usegg^was wiss tnayen n ujeǧid Dariyus, deg uyur wiss setta, deg wass amezwaru n uyur, yusa-dd wawař n SIDI, s ufus n Ḥaggay, anabi, ƣar Zarubbabil, mmis n Ca'altiyal, lwali n Yahuda, u ƣar Yahucæ, mmis n Yahuřadaq, arrays n ikehhanen, inna: ²“Ammu i issawař SIDI n řeeskar, iqqar: Řgens-a iqqar: ‘Ėad war dd-yiwid řħař, řħař maħend ad t^ettwabna Taddart n SIDI εawed.’”

³ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI s ufus n unabi Ḥaggay, inna:

⁴“Ma yiwed-dd řħař ħima kenniw ad tzedƣem di tudrin nwem ittwaseqqfen, *am* Taddart-a d řxarbet? ⁵Řexxu *maca* inna SIDI n řeeskarat: Ḥđam mliħ ibriden nwem *deg* wuřawen nwem ... ⁶Kenniw tzarřem ařtas, tmejarem drus. Kenniw t^ettem, war t^etjiwinem, kenniw tsessem, *maca* war iǧi ařami kenniw ad tescarem, kenniw tyarđem arruđ, *maca* war issħemmi u wenni d ƣa itřfen řmunet, ad itřef řmunet deg ict n tkemmust tennuqqeb..⁷ Ammu i iqqar SIDI n řeeskar: Ḥđam mliħ ibriden nwem *deg* wuřawen nwem. ⁸ĞæĖdem adrar, awyem-dd akeccuđ u bnam Taddart-a u Necc ad xas arđiy u ad zzayes ttwaseuǧey, inna SIDI. ⁹Kenniw tarrim taynit i wařtas, *maca* xzarem, *aqat* myir drus u xmi t-i-dd-t^ettawyem ƣar taddart, Necc ttuđey xas. Mayemmi?, iqqar SIDI n řeeskarat. Zi ssibbet n Taddart inu tenni *idewřen* d řxarbet, *am* kuř ijjen *zzaywem* ittazzeř x taddart *n yixef* nnes. ¹⁰S uyenni mennæn xawem ijenwan nnda u tammurt tmennee *xawem* řyǧet nnes..

¹¹Necc řayiy-dd x řekħed i temmurt, x idurar, x imendi, x binu, x zzect, u x marra min i dd-tettawi temmurt, uřa x iwdan u x řmař u x warber n ifassen.”

¹² *Xenni* isřa Zarubbabil, mmis n Ca'altiyal, u *akides* Yahucæa, mmis n Yahuřadaq, arrays n ikehhanen, u marra min iqqimen n řgens, ƣar tmijja n SIDI, AREBBI nsen, u ƣar wawařen n unabi Ḥaggay, am mammec i t issekk SIDI, AREBBI nsen. U nitni, řgens, gg^weden zzat i wudem n SIDI. ¹³S uya ibarreħ Ḥaggay, amsexxar n SIDI, i řgens, inna: “Necc aqa ayi akidwem!” iqqar SIDI.¹⁴ Uca issekkar SIDI buħbeř n Zarubbabil, mmis n Ca'altiyal, lwali n Yahuda, uřa d buħbeř n Yahucæ, mmis n Yahuřadaq, arrays n ikehhanen, uřa d buħbeř n marra min iqqimen zi řgens u nitni usin-dd u ggim řxedmet di Taddart n SIDI n řeeskarat, AREBBI nsen. ¹⁵deg wass wiss arebea u-eicrin n uyur, deg uyur wiss setta, deg usegg^was wiss tnayen n ujeǧid Dariyus.

Æuḡi n zzawect n jdid, řefrařet d wecđan

2¹ Deg uyur wiss sebea, deg wass wiss wařit u-eicrin n uyur, yusa-dd wawař n SIDI s ufus n Ḥaggay, inna: ²“Siweř xenni řar Zarubbabil, mmis n Caæaltiyil, lwali n Yahuda, u řar Yahucaæ, mmis n Yahuşadaq, arrays n ikehhanen, u řar min iqqimen zi řgens, ini: ³Wi zzaywem iqqimen zeg inni izrin *ead* Taddart-a s ueuḡi nnes amezwaru? D mammec i tt t^twařam řexxu? Ma war teḡi jar tiřřawin nwem am walu? ⁴Maca řexxu, mħeđ, *a* Zarubbabil, iqqar SIDI, mħeđ, *a* Yahucaæ, mmis n Yahuşadaq, arrays n ikehhanen, meħđem *kenniw* marra imezday n temmurt, iqqar SIDI. Kkarem řar řxedmet, mařar Necc aqa ayi akidwem, iqqar SIDI n řeskarat. ⁵Awař i zi ggij ij n řeahd akidwem, řami dd-teffyem zi Miřra, u Arruř inu, aqa aten *snayen idsen* bedden di řwest nwem. War ttegg^wedem ca! ⁶Mařar ammu i iqqar SIDI n řeskarat: Ead ict n twařa, *myir* drus n řřař, Necc ad ssenhezzeř ijenwan d temmurt, řebřar d řbarr. ⁷Necc ad jjeř marra řegnus ad arjijen u ad dd-asen *s* min iyřan ařřas zi marra řegnus u Necc ad ccureř taddart-a *s* ueuḡi’, *ammu i* iqqar SIDI n řeskarat. ⁸Inu nnuqart u inu wureř, iqqar SIDI n řeskarat. ⁹Æuḡi n Taddart-a taneggarut ad yiři d ameqqran x wenni n *Taddart* tamezwarut, iqqar SIDI n řeskarat, u Necc ad wceř řehna deg wemcan-a, *ammu i* iqqar SIDI n řeskarat.”

Tebda řxedmet uca xenni ad dd-tas lbaraka

¹⁰ Deg wass wiss arebea u-eicrin n uyur wiss tesea, deg usegg^was wiss tnayen n Dariyus, yusa-dd wawař n SIDI s ufus n Ḥaggay, inna: ¹¹“Ammu i iqqar SIDI n řeskarat: Seqsam xenni ikehhanen *x* Ccariæa, ini: ¹²Xzar, ijjen iksi aysum iqeddsen deg ubeřrur n warruđ nnes u s ubeřrur nnes iħada ařrum niř min iwennan niř binu niř zzect niř min ma ittemwaccan, ma man aya ad idweř iqeddes?” Uca arrin-dd ikehhanen, nnan “Lla!” ¹³Uca inna Ḥaggay: “Mařa ij nni idweř ixmej zeg ict n řxecbet, iħada ca zi marra man aya, ma man aya ad idweř *xenni* ixmej?” Arrin-dd *xas* ikehhanen, nnan: “Ad idweř ixmej!” ¹⁴*Řexdenni* yarra-dd Ḥaggay, inna: “Ammu i yeḡa řgens-a u ammu i yeḡa řgens-a zzat i wudem inu, iqqar SIDI, u ammu i teḡa marra řxedmet n ifassen nsen u min qeddmen d ddbiřet, aqa-tt ixmej. ¹⁵Řexxu *maca*, zeg wass-a d tsawent ggem uřawen nwem x man aya: Qbeř ma ittwassars weřřu x weřřu di Zzawect Tameqqrant n SIDI, ¹⁶qbeř ma ad imsar uya, yusa-dd yijjen řar yijj n ueurric n imendi n eicrin n řeqyas, ammu i tuřa *din* myir eecra, *u* yusa-dd yijj řar yict n tsirt *n uđiř*, ĥima ad yayem xemsin n ibarmiřen, ammu tuřa *din* myir eicrin. ¹⁷Necc wtiř kenniw *s imendi* ittwascemđen *zeg usemmid*, s jriřect n tcejart u s tebrurri, *wtiř* marra řxedmet n ifassen nwem, u kenniw war dd řari tedwiřem ca, *ammu i* iqqar SIDI.”

2:6 Ebr. 12:26,27
2:17 Ḥag. 1:11

ḤAGGAY

¹⁸Zeg wass-a d tsawent ggem uřawen nwem x man aya, zeg wass wiss arebea u-εicrin n uyur wiss tesεa, zeg wass nni di ittwassars dsas n Zzawect Tameqqrant n SIDI, ggem uřawen nwem *x man aya*: ¹⁹Ma aqa din zzarriet di tesraft? Tazayart d wartu n tazart d tcejart n aremman d tcejart n zzitun war dd-iwyen řyiřet! Zeg wass-a Necc ad barkey!”

Lwaεd i Zarubbabil

²⁰Deg wass wiss arebea u-εicrin yusa-dd wawař n SIDI i Ḥaggay i twařa wiss tnayen, inna:

²¹“Siweř yar Zarubbabil, lwali n Yahuda, ini: Necc ad sennhezzeř ijenwan d temmurt, ²²u Necc ad sseqeřbey řεarc n tgeldin d tzemmar n tgeldin n řegnus, Necc ad sseqeřbey ikarruten *n umenyi* s yenni i ten ineddhen uřa d yiysan ak-d imnayen nsen ad ttwaęęřen, kuř ijj di ssif n wenneyni.. ²³Deg wass nni, iqqar SIDI n řεeskar, Necc ad księ, Zarubbabil, mmis n Ca’altiyal, amsexxar inu, iqqar SIDI, u Necc ad cek arrey d txadent n ucemmee, mařar Necc ixđareę cek, iqqar SIDI n řεeskarat.

^{2:22} ‘n wenneyni’ - s Teibranit ‘s umas’.

Zakariyya

Añayi i ttubet

1¹Deg uyur wiss tmenya, deg usegg^was wiss tmenya n Dariyus, yusa-dd wawař n SIDI ƣar Zakariyya, mmis n Baraxya, mmis n Eïddu, anabi, inna:

²“SIDI tuƣa iffugem aƧƧas x řejdud nwem. ³Ini asen: Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:

Dweř-dd ƣari, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat, xenni Necc ad ƣarwem-dd dewřeƣ, iqqar SIDI n řeeskarat. ⁴War ttiřim amecnaw řejdud nwem i yenni umi barrħen inabiyyen n zic, nnan: Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, dewřem-dd xenni zeg ibriden nwem ieffnen u zi tmeƣƣa nwem ieffnen. Maca nitni war sřin ca u war d ayi wcin amezzuƣ, *ammu i* iqqar SIDI. ⁵Řejdud nwem, mani ģan? U inabiyyen, ma ad ddaren i řebda? ⁶Maca awařen inu d tweřša inu nni umureƣ i imsexxaren inu, inabiyyen, ma war řqifen řejdud nwem? Nitni dewřen-dd, nnan: Am mammec tuƣa SIDI n řeeskarat inekk^wa ad yegg akidney, ełahsab ibriden nney d tmeƣƣa nney, ammu i igga Netta akidney.”

Tamezriwt tamezwarut n arebea n iysan

⁷Deg wass wiss arebea u-eicrin, deg uyur wiss ģiƧac, wa d ayur n CabaƧ, deg usegg^was wiss tnayen n Dariyus yusa-dd wawař n SIDI ƣar Zakariyya, mmis n Baraxya, mmis n Eïddu, anabi, inna:

⁸“Necc zřiƣ di ģiřet, xzar, aqa ijj n weryaz x ijj n uyis d azegg^way. Netta tuƣa ibedd jar tcejjura n triħant di řaģay u awarni as din iysan izegg^wayen d *yeysan* iqehwiyyen d *yeysan* icemřařen. ⁹Necc nniƣ: “Sidi inu, min enan ina?” *Řexdenni* inna ayi lmalak nni kidi issawařen: “Necc ad ac ssecneƣ min enan ina!” ¹⁰Aryaz nni ibedden jar tcejjura n triħant, yarra-dd, inna: “Ina d inni dd-issekk SIDI ģima ad suħen x temmurt.” ¹¹Nitni arrin-dd x **Lmalak n SIDI**, wenni ibedden jar tcejjura n triħant, nnan: “Neccin nsuħ di temmurt, u xzar, marra tammurt teƣƣim, tarsa.”

¹²*Xenni* yarra-dd **Lmalak n SIDI**, inna: “A SIDI n řeeskarat, ař meřmi *ead* war t^ettħinnid x Urcalim u x tneddam n Yahuda nni x tuƣa tsexđed sebein n isegg^wusa aya?” ¹³SIDI yarra-dd x lmalak nni kidi issawařen s wawařen cnan, s wawařen n ufewweƣ. ¹⁴Lmalak nni kidi issawařen, inna ayi:

1:4 lca. 31:6; lrm. 3:12; 18:11; Ĥaz. 18:30; Ĥuc. 14:2
1:6 lġd. 1:18

“Barreḥ, ini:

Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:

Necc usmey di t̄twee n Urcalim d řihyun s wasam d ameqqran.

¹⁵ S ijj n uduqqez ameqqran n weyḍab inu ffugmey x řegnus innefxen.

Necc tuya cwayt ffugmey s uduqqez n weyḍab inu, *maca* nitni ruḥen arnin dayes.”

¹⁶ “X uya ammu i iqqar SIDI:

Necc dewřey-dd yar Urcalim s teḥnunect,

Taddart inu ad t̄ttwabna dayes,

ammu i iqqar SIDI n řeeskarat,

uca afiřu n řeēbar ad ittwagg x Urcalim.”

¹⁷ “Arni barreḥ, ini:

Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:

Tineddam inu ad feyyḍent eawed s řxar,

mayar SIDI ad issfewwej řihyun eawed

u Netta ad ixḍar Urcalim eawed.”

Tamezriwt wiss tnayen n arebea n iccawen d arebea n imziřen

¹ Necc ssgaeēdey tiřtawin inu uca zriy, u xzar *aqā din* arebea n waccawen.

² Necc nniy i lmalak nni kidi issawařen: “Min enan ina?” Netta yarra-dd xafi: “Ina d arebea n waccawen nni isszuzaren Yahuda, Israil d Urcalim.”

³ *Xenni* isscen ayi SIDI arebea n imziřen. ⁴ *Řexdenni* necc nniy: “Min umi dd-usin nitni, min i ya ggen?” Netta issiweř, inna: “Ina d accawen nni isszuzaren Yahuda, ařami war dd-issgaeēed *eād* uřa d ijj azeğif nnes, maca ina usin-dd ḥima ad ten ssnexřeen, ḥima ad nḍaren accawen n řegnus nni dd-issgaeēden icc ḍidd i temmurt n Yahuda ḥima ad tt sszuzaren.”

Tamezriwt wiss třata n weryaz s ufiřu n řeqyas

⁵ Necc ssgaeēdey tiřtawin inu, zriy, u xzar, aqa *din* ijj n weryaz s ufiřu n řeēbar deg ufus nnes. ⁶ Necc nniy: “Mani i ya traḥed cek?” Netta yarra-dd “*Necc ad raḥey* ḥima ad ebarey Urcalim maḥend ad zarey meḥař *teğā* tiru nnes u meḥař *teğā* tuzzeggart nnes.” ⁷ U xzar, iffey-dd lmalak nni kidi issawařen uca ijj n lmalak nneyni iffey-dd ḥima ad kides immerřa, ⁸ inna as: “Değyēt, siweř ak-d uḥudri nni, ini:

‘Urcalim ad tiři d ict n ddemnet tennurzem temyar
zi ssibbet n waṭṭas n iwdan d řmař i iġan di řwest nnes.

⁹Necc ad as iřiř d ijj n řhiđ n tmessi i d as-dd ittennden, iqqar SIDI,
u di řwest nnes ad as iřiř i ueuđi.

¹⁰Deyyam, deyyam, arewřem zi temmurt n ccamal, ammu i iqqar SIDI,
mayar Necc ad kenniw bđiy x arebea n isemmiđen n ujenna,
ammu i iqqar SIDI.

¹¹Deyyat, řihyun, fekket,
cem d tenni izeddyen řar yeđis n Babil!’ ”

¹²“**Mayar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:**

Di tṭwee n ueuđi,
issekk ayi-dd Netta řar řegnus nni kenniw ikeccđen,
mayar wenni kenniw i řa iḥadan, iḥada mummu n titṭ inu.

¹³Mayar xzar, Necc ssenhezzeř afus inu xasen,
u nitni ad dewřen d takeccađt n imsexxaren nsen.
Kenniw ad tessnem

aqa issekk ayi-dd SIDI n řeeskarat.

¹⁴Sřiwřew u farḥ, a yeđis n řihyun,
mayar xzar, Necc ad dd-aseř u ad zedyey di řwest nnem,
ammu i iqqar SIDI..

¹⁵Deg wass nni ad qqnen waṭṭas n řegnus řar SIDI,
u nitni ad iřiř d řgens inu,
u Necc ad zedyey di řwest nnem u ad tessned,
aqa SIDI n řeeskarat issekk ayi-dd řarem.

¹⁶SIDI ad itṭef Yahuda d tayarst x temmurt iqeddsen.
Netta ad ifarz Urcalim ead.

¹⁷Ejj marra ddat ad isseyđ ztat i wudem n SIDI,
mayar Netta ifaq-dd zi Tzeddiyt nnes Iqeddsen.”

Tameřriwt wiss arebea n ukehhan Yahucuea

3¹*Awarni as* isscen ayi Yahucuea, arrays n ikehhanen. Netta tuya ibedd ztat i
wudem n **Lmalak n SIDI**. Cciřan ibedd-dd řar uřus afusi n Yacuea řima ad
zzayes isscetca. ²SIDI inna i cciřan: “Ad yiři ad cek ieaqeb SIDI, *a* cciřan! Ad cek
ieaqeb SIDI, wenni ifarzen Urcalim! Ma war iđi *Yahucuea wanita* d ijj n ukeccuđ
qeřeen t-dd zi tmessi?”³Yahucuea tuya yard arruđ iwessxen am ibedd ztat i
wudem n **Lmalak**.

^{2:14} Lawi 26:12; řaz. 37:27; 2 Kur. 6:16
^{3:2} Yah. 9

⁴ *Xenni* iṭṭef Netta deg wawař uca issiweř ak-d yenni ibedden zzat i wudem nnes, inna: “Kksem as arruđ iwessxen i wanita!” U Netta inna as: “Xzar, Necc kksey zzayek řmuęsiyyet nnek u ad cek ssyarđey s ijj n warruđ icuwwaren.”

⁵ Necc nniy: “Ad as qqnen ijj n arezżet tamezđagt x uzeđif nnes!” U nitni qqnen as arezżet tamezđagt x uzeđif nnes uca ssyarđen as arruđ *icuwwaren* u **Lmalak n SIDI** ibedd din. ⁶ *Xas uca* iched **Lmalak n SIDI** i Yahucae, inna:

⁷ “**Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:**

Mařa cek tuyured x ibriden inu,
u mařa cek ad teđđid tasexxart inu,
xenni ad tessuyured uřa d Taddart inu s řheqq
u ad tiřid d amehđay n řemrařat inu,
u Necc ad ac wcey ad tzemmed ad trařed ad tadfed
jar inni da ibedden.

⁸ Xenni seř, Yahucae, *cek*, arrays n ikehhanen,
cek d imeddukkarř nnek, inni iqqimen zzatek,
mařar nitni d ict n řeęřamet n utebhet,
mařar xzar, Necc ad dd-awyey Amsexxar inu, ‘AYEDDU’..

⁹ Mařar xzar, azru,
wenni din ssarsey zzat i Yahucae,
x wezřu nni *xezżarent* sebea n tiřřawin.
Xzar, Necc ad neqcey taneqqact nnes,
ammu i iqqar SIDI n řeeskarat,
u Necc ad kksey řmuęsiyyet n temmurt-a deg ijj n wass.

¹⁰ Deg wass nni, iqqar SIDI n řeeskarat,
ad teardem ijj i wenneyni sadu tzayart u sadu wartu.”

Tamezřiw t wiss xemsa n řqendiř d tnayen n tzitunin

4¹ Lmalak nni kidi issawařen, ieqeb-dd uca issfaq ayi-dd amecnaw mammec dd-ssfaqan ijj n weryaz zeg yiđes nnes. ² Netta inna ayi: “Min tezřid?” Necc nniy: “Necc zřiy, u xzar, ijj n řqendiř n wurey marra, u *aqā din* ijj n řtebři n zżect x uzeđif nnes u xas sebea n řefnarat, sebea *sennej i* sebea n ibuđen i řefnarat *i iđan* x uzeđif nnes ³ u zzates *aqā din* tnayen n izemmuren, ijj řar uyezdis afusi n řtebři *n zżect* u ijj řar uzeřmađ nnes.”

⁴ Necc arriy-dd u ssiwřey ak-d lmalak nni kidi issawařen, nniy: “Sidi inu, min enant tmesřayin-a?” ⁵ Lmalak nni kidi issawařen, yarra-dd, inna ayi: “Ma war tessined cek, min enant tmesřayin-a?” Necc nniy: “Lla, *a* sidi inu!”

3:4 Mixa 7:18

3:8 Ica. 4:2; 11:1; Irm. 23:5; 33:15; Zak. 6:12

⁶ *Xenni* yarra-dd uca issiweř-dd akidi, inna: “Wa d awař n SIDI i Zarubbabil, *awař* nni iqqar: War iđi s jjehd uřa s leunf, maca ad yiři s Arruđ inu, *ammu i* iqqar SIDI n řeskarat. ⁷ Min teenid cek, *a* adrar ameqqran? Ad tdewřed d ict n řwařa zzat i wudem n Zarubbabil, mařar netta ad dd-issuffey ařru n nnej s iyuyyan: ‘Arđa, arđa ad řares yiři!’ ”

⁸ Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

⁹ “Ifassen n Zarubbabil ssarsen dsas i taddart-a, ifassen nnes ad tt kemmřen, mařend ad tessnem aqa SIDI n řeskarat issekk ayi-dd řarwem. ¹⁰ Mařar man wen isseřqaran ass n tmesřayin timezyanin? Nitni ggur ad farřen, xmi i řa řaren ařru n teymart deg ufus n Zarubbabil, sebēa aya, tiřřawin n SIDI nni ittekken marra tammurt.”

¹¹ Necc arrey-dd, nniy as: “Mana tnayen n izemmuren nni *din* řar uyezdis afusi d uřermađ n řqendiř?” ¹² Arniy řřfey deg wawař, nniy as: “Min enan tnayen n řefruē n uzemmur *nni iřan* řar tnayen n iqudas n wurey i dd-ittfarrayen *zzect s tinta nnes n* wurey?” ¹³ Netta issawař-dd řari, inna: “Ma war tessined cek min enan ina?” Necc nniy: “Lla, *a* sidi inu!” ¹⁴ *Xenni* inna: “Ina d tnayen n iřenjiren n zzept nni ibedden zzat i Sidi n marra tammurt.”

Tameřriwt wiss setta n wedlis ittwanđen d temyart di ifa

5 ¹ Ssgaēdey tiřřawin inu twařa nneyni uca řriy, u xzar, aqa *din* ijj n wedlis ittwanđen iřřaw. ² Netta inna ayi: “Min tēttwařid cek?” Necc nniy: “Nec ttwařiy ijj n wedlis ittwanđen iřřaw s yijj n tuzzeggart n eicrin n iyağen d ict n tiru n eēcra n iyağen.” ³ *Xenni* inna ayi: “Ta d nneēřet nni i řa iffeyen x marra tammurt, mařar marra wenni i řa yacaren, ad ittwaqđeē zi ssibbet n min yuran x uyezdis-a u kuř ijj wenni i řa iijağen řur ad ittwaqđeē zi ssibbet n min yuran x uyezdis nneyni. ⁴ Necc ad arrey nneēřet ad dd-teffey, *ammu i* iqqar SIDI n řeskarat, řima ad dd-tas di taddart n uceffar u di taddart n yenni ittjağan řur s Yisem inu, u nettat ad tessens di řwest n taddart nnes u nettat ad tt yecc s ukeccuđ nnes d izra nnes.”

⁵ Iffey-dd lmalak nni kidi issawařen, inna ayi: “Sgaēed tiřřawin nnek u xzar min *din* dd-ittbanen!” ⁶ Necc nniy: “Manawya?” Netta inna: “Wa d ijj n řmud n ifa nni dd-ittbanen.” *Xenni* inna: “Ta d furma nsen x marra tammurt.” ⁷ U xzar, aqa tēttwasgaēed tqebbart n řexfif *d taqurarirt* u teqqim ict n temyart di řwest n ifa. ⁸ Netta inna: “Ta d taēeffant!” uca inđar i-tt *ēawed* deg ifa nni uca inđar ařru n řexfif x uqemmum nnes. ⁹ Necc ssgaēdey tiřřawin inu uca řriy, u xzar tnayen n temyarin usint-i-dd řar zzat u ařemmiđ iccur afriwen nsent. Nitenti tuya řarsent afriwen am wafriwen n ubellarj u nitenti ssgaēdent ifa

nni jar temmurt d ujenna. ¹⁰*Xenni* nniy i lmalak nni kidi issawařen: “Mani i ya yawyent ifa aya?” ¹¹Netta inna ayi: “Maħend ad as bnan ict n taddart di temmurt n Cinar. Mařa t^ettwakemmeř, ad t^ettwasbedd din deg wemcan nnes.”

Tamezriwt wiss sebca n arebca n ikarruten

6¹Necc ssgaædey tiřřawin inu twařa nneyni, u xzar, aqa arebca n ikarruten ffyen-dd zi jar tnayen n idurar u idurar *nni* tuya d idurar n nnħas. ²Ƴar ukarru amezwaru *tuya din* iysan d izegg^wayen, Ƴar ukarru wiss tnayen iysan d ibarcanen, ³Ƴar ukarru wiss třata iysan d icemřařen u Ƴar ukarru wiss arebca iysan d iqarqacen jehden. ⁴Necc arriy-dd, nniy i lmalak nni kidi issawařen: “Min enan ina, *a* sidi inu?”

⁵Yarra-dd lmalak, inna ayi: “Ina d arebca n isemmiđen n ujenna nni dd-itteffyen zi mani bedden zzat i SIDI n marra tammurt. ⁶Inni s iysan ibarcanen ad ffyen Ƴar temmurt n Ccamal u *iysan* icemřařen ad ffyen đeffaren ten uca *iysan* iqarqacen ad ffyen Ƴar temmurt n Ljanub.” ⁷*Iysan* ijehden ffyen, arzun ad řwan tammurt, maƳar Netta inna: “Ffey, řwam tammurt!” U nitni řwan temmurt. ⁸Netta iřaya ayi-dd, inna: “Xzar, *iysan* nni iffyen Ƴar temmurt n Ccamal, aqa ssareyyħen Arruħ inu di temmurt n Ccamal.”

Tamrist i ukehhan ameqqran

⁹Yusa-dd Ƴari wawař n SIDI, inna:

¹⁰“Ksi tiwhibin zeg imeħbas, zi Ĥalim, řubiya d Yadaeya u ruħ dinni *uřa d* cek deg wass nni u adef Ƴar taddart n Yuciya, mmis n řafanya, *Ƴar taddart* i Ƴares dd-yusin zi Babil.” ¹¹Ksi nnuqart d wurey, egg *zzaysen* ttajat u sars *i-ten* x uzeğif n Yahucaæ, mmis n Yahuřadaq, arrays n ikehhanen, ¹²u siweř akides, ini as:

Ammu i iqar SIDI n řeeskarat! Inna: Xzar, ijj n weryaz, ‘AYEDDU’ d Isem nnes. Netta ad dd-iffey zeg wemcan nnes u Netta ad ibna Zzawect Tameqqrant n SIDI. ¹³Netta ad ibna Zzawect Tameqqrant n SIDI u ad Ƴard leađama. Netta ad iqqim u ad iħkem x řearc nnes u Netta ad yiři d akehhan x řearc nnes u ad yiři jar asen ccwar s řehna.”

¹⁴“Ttijan ad iřin i Ĥalim, řubiya, Yadaeya d Ĥayn, mmis n řafanya, d řidaret di Zzawect Tameqqrant n SIDI.” ¹⁵Zi řagg^waj ad dd-asen *iwdan* u nitni ad bnan Zzawect Tameqqrant n SIDI u kenniw ad tessnem aqa SIDI n řeeskarat issekk ayi-dd Ƴarwem. *Aya ad imsar, mařa kenniw t^ettesřam s tidett Ƴar tmijja n SIDI, AREBBI nwem.*”

6:8 ‘ssareyyħen Arruħ inu’ - man aya ixs ad yini belli řħukm nni ssiwđen iysan ibarcanen x Temmurt n Ccamal issjiwien Arruħ n Arebbi. Aqa řħakamat nnes isegğden umi Netta d Amsegged.

6:10 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’.

6:14 ‘Ĥayn’ - ixs ad yini ‘řxađar’.

SIDI ixs ad as neēbed s tsegda d arrehmet

7¹ Imsar deg usegg^was wiss arebea n ujeǧid Dariyus, *řami* dd-yusa wawař n SIDI ǧar Zakariyya, deg *wass* wiss arebea n uyur wiss tesea, deg *uyur* n Kislu, ²*aqa* issekk *řgens n* Bayt-il Carařir d Rajam-Malik d yeryazen nnes maǧend ad ttaren arđa ztat i wudem n SIDI, ³umi ssawařen ak-d ikehhanen, inni *iǧan* di Taddart n SIDI n řeeskarat, u ak-d inabiyyen, qqaren: “Ma ad arniy deg uyur wiss xemsa ad ruǧ u ad eazřey ixef inu am mammec t tteggey řexxu ead ațtas n isegg^wusa?”

⁴Yusa-dd ǧari wawař n SIDI n řeeskarat, inna:

⁵“Siweř ak-d marra řgens u ak-d ikehhanen, ini: řami kenniw tžummem u tewtim x idmaren nwem *zeg wecđan*, deg uyur wiss xemsa u deg uyur wiss sebea, u man aya řexxu ead ațtas n isegg^wusa, ma tžummem kenniw *xenni* i Necc, *s tidett* i Necc? ⁶řami teccim u řami teswim, ma war *tuyi* kenniw d inni iccin u *ma war tuyi* kenniw d inni iswin? ⁷Ma war iǧi d awařen i ija SIDI ad ttwabarrřen s ufus n inabiyyen n zic umi tuǧa teqqim Urcalim *ead* s imezday di řhudnet ak-d tneddam i d as dd-innden, u řami tuǧa *ead* imezday di *Tammurt n* Ljanub u di Temmurt Iwařan?”

⁸Yusa-dd wawař n SIDI ǧar Zakariyya, inna:

⁹“Ammu i issawař SIDI n řeeskarat, iqqar: Ĥekmem s ijj n řħukm iseggden u ggem s tmexsiwt icewwaren d arrehmet ijj ak-d wenneyni.

¹⁰War Ĥeřšarem tajjač uřa d ayujiř niy řbarrani uřa d amežruđ, u war ttejjim uřa d ijj ad ixarreř di řǧar đidd i umas deg wuř nnes.”

¹¹*Maca* nitni ugin ad wcen taynit u nitni ggin marra s řmeqřub u belleen imezzuyen nsen, ĥima war ttesřin.

¹²Nitni ssqesřen uř nsen am ict n telwizt maǧend war ttesřin Ccariea d wawařen nni dd-issekk SIDI n řeeskarat s Arruħ nnes s ufus n inabiyyen n zic, ařami dd-yusa ijj n uduqgez d ameqqran n weyđab n SIDI n řeeskarat.”

¹³“Aqa imsar am mammec iřaya Netta *zic*, *maca* nitni war sřin ca. S uyenni řayan *řexxu* nitni u Necc war ttesřiy ca, iqqar SIDI n řeeskarat.. ¹⁴Necc ad ten sszuzzarey x marra řegnus nni tuǧa war ssinen u awarni asen ad t^tttwaxarreb temmurt, uřa d ijj *ead* war *xas* ižekkwi u uřa d ijj *ead* war dd-iddikkwiř. Nitni arrin tammurt ieizzen d řxarbet.

7:10 Uf. 22:22

7:13 Awřn. 1:28; Ica. 1:15; Irm. 11:11; 14:12

Iwaed SIDI maḥend ad ibarek Urcalim

- 8**¹Yusa-dd *yari* wawař n SIDI n řeeskarat, inna:
2“**Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:** S wasam d ameqqran usmey zi řihyun, s wesear tameqqrant usmey di řtwee nnes.”
3“**Ammu i iqqar SIDI:** Necc eqbey-dd řar řihyun u ad zedyey di řwest n Urcalim uca Urcalim ad as řayan ‘Tandint n tidett!’, u adrar n SIDI n řeeskarat ad as inin ‘Adrar n Zzawect Iqeddsen!’ ”
4“**Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:** Ad iřin eawed iwessura d twessura deg wazzayen n Urcalim. *Kuř* aryaz ad řares tiři teřřarct nnes deg ufus nnes zi ssibbet n wařtas n wussan *i ya iddar*.⁵ Azzayen n tendint ad dewřen ccuren s iřenjiren d řthenjirin i ittiraren deg wazzayen nnes.”
6“**Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:** Mařar d řeejeb qae di řtřawin n min iqqimen n řgens-a deg wussan nni, ma ad yiři aya uřa i Necc d řeejeb qae?, iqqar SIDI n řeeskarat.”
7“**Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:** Xzarem, Necc ad ssnejmey řgens inu zi temmurt n wenqar *n tfuct* u zi temmurt n uyeři n tfuct,⁸ u Necc ad ten awyey řin řima ad zedyen di Urcalim. Nitni ad iřin d řgens i Necc u Necc ad iřiř d AREBBI i nitni, di tidett u di tsegda.”
9“**Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:** Meřdem ifassen nwem, kenniw inni isřin deg wussan-a awařen-a zeg uqemmum n inabiyyen nni *din iřan* deg wass nni di ittwassars dsas n Taddart n SIDI n řeeskarat, maḥend ad *xas* t^ettwabna Zzawect Tameqqrant zi řdid.¹⁰ Mařar qbeř i wussan nni war iqqim walu zi řmunet n bnađem u ict n řebhimet war dd-tettawi walu u wenni dd-iffyen d wenni dd-idewřen, war yiwi řaman zi ssibbet n řeeđu, *mařar* Necc ssekkarey *kuř* ijj x umqarreb nnes.¹¹ *Řexxu* maca Necc war řtiřiř i min iqqimen n řgens-a am wussan imezwura, iqqar SIDI n řeeskarat.¹² Mařar zzaričet n řehna, Tazayart, ad tewc řyiřet nnes u tammurt ad tewc řřabet nnes u ajenna ad iwc nnda nnes u Necc ad wceř marra aya d tasyart i min iqqimen n řgens-a.¹³ Ad imsar, aqa am mammeć tuřa kenniw d nneeřet řar regnus, *kenniw, a* taddart n Yahuda d taddart n Israil, aqa Necc ad kenniw ssnejmey u ad iřiř d lbaraka i kenniw. War řtegg^wedem, meřdem ifassen nwem!”

- 14**“**Mařar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:** Am mammeć Necc xarřey ad awem ggeř řřar, řami d ayi řsfugmen ibabaten nwem, iqqar SIDI n řeeskarat, u Necc war ndimeř *zi man aya*,¹⁵ ammu i dd-dewřeř Necc *řexxu* ad xarřey deg wussan-a maḥend ad ggeř řřar di Urcalim u di taddart n Yahuda. War řtegg^wedem cal
16Tina d řimesřayin i kenniw ittxeřřan ad řent řeggem: Siwřem řidett *kuř* ijj ak-d umqarreb nnes, carřem di tewwura nwem s řidett u s yiř n řřukm

8:2 Zak. 1:14

8:10 ‘*kuř* ijj x umqarreb nnes’ - s Teibranit ‘aryaz x umqarreb nnes’.

iřiqqen..¹⁷ War ttejjam ad ixarreř ijj n weryaz di řyar x umqarreb nnes u war ttexsem tajađit n zur, mařar Necc carrhey marra aya, iqqar SIDI.”.

¹⁸ Yusa-dd řari wawař n SIDI n řeeskarat, inna:

¹⁹ “**Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:** Ažummi n uyur wiss arebea u ažummi *n uyur* wiss xemsa u ažummi *n uyur* wiss sebea u ažummi *n uyur* wiss eecra ad dewřen d řefrahet u d warceq i taddart n Yahuda. Ad iřin d řeejudat cnan. Xsem tidett d řehna!”

²⁰ “**Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:** Aqa řegnus uřa d imezday n wařtas n tneddam ad dd-asen ead *danita!*²¹ Imezday n ict *n tendint* ad rařen řar imezday n ict *n tendint nneynit*, ad inin: ‘Jjem aney ad neřtef abrid ĥima ad nettar *zzat i* wudem n SIDI u ĥima ad narzu SIDI n řeeskarat. Uřa d necc ad rahey.’²² Ařtas n iyduden d wařtas n řegnus ijehden ad dd-asen ĥima ad arzun x wudem n SIDI n řeeskarat di Urcalim u ĥima ad ttaren arđa *zzat i* wudem n SIDI.”

²³ “**Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:** “Deg wussan nni ad imsar, aqa eecra n yeryazen, zi marra tutlayin n řegnus ad řtefen, *wah* ad řtefen abeĥruř n ijj n weryaz d Uday, ad inin: ‘Neccin ad nraĥ akidwem, mařar nesřa aqa AREBBI akidwem!’ ”

Řĥukm x řeedyan n Israil

9¹ Řĥukm issagg^waden n wawař n SIDI x temmurt n Ĥadrax, *řĥukm* nni yarsan
x Dimacq,

- mařar SIDI iĥeřta x bnađem u x marra tiqebbař n Israil - ,

² uřa x Ĥamat i-tt-dd-iřesqen,

x řur d řidun, waxxa nitenti d timiyisin ařtas.

³ Tebna řur ijj n lburj i yixef nnes

u teyru nnuqart am teejjajt

d wurey iqquren am ubeęae n imesraq.

⁴ Xzar, SIDI ad tt iřtef

u ad iwwet lbaraj nnes řar řebĥar,

uca ad tt tecc tmesi.

⁵ Ackelon ad tt tzar, ad tedweř tegg^wed,

ammu uřa d Yazza, ad tarjij ařtas,

uřa d Eaqrn, mařar ad ifceř uraji nnes.

Ad ittwateĥĥa ujeđid zi Yazza

u *tandint n* Acqalun war t^ettwazeddey.

8:16 Afa. 4:25

8:17 Zak. 5:3, 4; 7:10

8:20 Ica. 2:2; Irm. 16:19, Mixa 4:1, Zak. 8:2

⁶Mmis n řehram ad izdey di Acdud,
u Necc ad tehhiy nnfaxet n Ifilistiniyyen..

⁷Necc ad ksiy idammen zeg uqemmum nnes
uřa d nneawat zi jar tiymas nnes
u ammu i řa iqqim uřa d netta i AREBBI nney.
Netta ad yiři am ijj n wemyar di Yahuda
u Eaqrun am ijj n Uyabusi.

⁸Necc ad ggey řmargeř inu deg wenneđ n Taddart inu,
đidd n wenni i řa izwan u đidd n wenni dd i řa idewřen,
řima wenni iheřřaren war xas ieddu ca ead,
mayar řexxu zřiy t s titřawin inu.

Ajeđid i dd řa yasen

⁹Farř, a tayeđit řihyun, řriwřew, a tayeđit Urcalim!
Xzar, Ajeđid nnem yusa-dd řarem,
Netta d amsegged u aqa iwjed řima ad issenjem,
Netta d amwađee u inya x ijj n weyyuř,
x ijj n wezeuq, asnus n ict n teyyuř.

¹⁰Necc ad qđiy ikarruten n *umenyi* zi Ifrayim
uřa d iysan zi Urcalim.

Ad ittwaqřee uřa d řqews.
Netta ad ibarreř s řehna i regnus
u řřulřa nnes ad tiři zi řebřar ař řebřar
u zeg iřzar n *Lfurař* ař ineggura n temmurt.

¹¹Uřa d cem, a yeđis n řihyun, zi ssibbet n idammen n Řeahd nnem
fekkey-dd imeřbas nnem zeg wanu yuzřyen i war di řin waman..

¹²Eeqbem řar lburj nwem, *kenniw* imeřbas inni řar iřa usitem.

Uřa d ass-a Necc ttbarrřey: Aqa Necc ad řarem dd-arrey tñayen n tseqqar,

¹³mayar Necc ad meřđey Yahuda *am ijj n řqews*

u ad ggey Ifrayim x řqews.

Necc ad ssekkarey iřenjiren nnem, a řihyun,
đidd i iřenjiren nnek, a Lyunan,
u Necc ad cek arrey amecnaw ssif n ijj n bu-teyruđt..

9:6 'ad tehhiy' - s Teibranit 'ad qeđeeř'.

9:11 Mt. 26:28; Lk. 22:20; Rum. 9:3, 4; Rum. 11:25, 26, 27; 1 Kur. 11:25; Ebr. 9:19, 20, 21

9:13 'Yawan' - ixs ad yini Lyunan n zic.

SIDI ad issenjem řgens nnes

¹⁴ SIDI ad iban sennej nsen

u fritcat nnes ad iřint ttwessgent am wassam
u Sidi inu, SIDI, ad iřuđ deg uyicc n icarri,
ad yuyur ak-d tħaryađin n uřemmiđ n ljanub..

¹⁵ SIDI n řeeskarat ad ten issdurri u nitni ad ccen.

Ad ddzen izra n iğiy uca ad swen,
ad ggen ddriz am ġar binu
u ad dewřen ccuren *s idammen* am tħawya n urucci,
am tjemmar n uealħar.

¹⁶ SIDI, AREBBI nwem ad ten issenjem deg wass nni

am tħimart n řgens nnes,
maġar nitni *amecnaw* izra iġřan
ittissiqen x temmurt nnes.

¹⁷ Maġar meħar ma imġar ad yiři řxar *nnes*

u meħar ma imġar ad yiři ważři *nnes!*
Imendi ad isseyimi iħudriyyen
uřa binu n jdid tiezariyyin.

Aeđar n Yahuda d Israil

10¹ Ttarem anħar zi SIDI,
di řweqt n wenħar n tefsut.

SIDI ittegg assamen.

Netta ad iwc ibuda n wenħar,
i kuř ijj n wefsu deg iyyar..

² Maġar řexyařat n lařnam ssawařen řyecc,

u igezzanen ttwařan ixarriqen
u nitni ttawaden tirja icemmten,
nitni ssfewwajen s řeewin.

S uyenni i ttwasigg^wejen am iħuřiyyen,
ttwařaren, minzi ameksaw war din iği..

³ X imeksawen yarıya weyđab inu

u Necc ad xeğřeġ imyanen,
maġar SIDI n řeeskarat ad issijj x tħimart nnes,
x taddart n Yahuda,
u Netta ad ten isedd am uyis nnes ittissiqen ġar umenyi.

9:14 Nħm. 2:6

10:1 'anħar n tafsut' - anħar n tefsut di Ccarq Ameřwasu iccat qbeř řweqt n tmeyra deg uyur n mars d wawril.

10:2 'ameksaw' - niy 'aniči'.

10:2 Amb. 5:6

- ⁴Zzayes azru n teymart,
 zzayes řewted,
 zzayes řqews *n umenyi*,
 ad zzayes dd-ffyen marra imzeyyaren jmie.
- ⁵Nitni marra ad dewřen am ayt n bu-teyrudt
 inni deg umenyi ad eefsen x ubeğæ di zznaqi.
Wah, nitni ad mmenyen,
 mayar SIDI ad yiři akidsen,
 u nitni ad sseđhan inni inyin x yeysan.
- ⁶Necc ad ssjehdey taddart n Yahuda
 u ad ssnejmey taddart n Yusuf
 u Necc ad asen wcey tazeddiyt,
 mayar Necc arrehmey daysen
 u nitni ad iřin axmi Necc war ten ndarey,
 mayar Necc d SIDI, AREBBI nsen,
 u Necc ad ħarsen sřey.
- ⁷*Inni n Ifrayim* ad iřin am ijj n bu-teyrudt
 u uř nsen ad ifarħ am ħar binu,
 u iħenjiren nsen ad t zaren u ad farħen,
 uř nsen ad ifarħ di SIDI.
- ⁸Necc ad xasen řeffarey u ad ten ssmuney,
 mayar Necc fdiy ten u nitni ad dd-dewřen deg wařtas,
 am mammec ten tuya deg wařtas.
- ⁹Necc ad ten zaræy jar řegnus
 u nitni ad ayi idaren di jįwayeh igg^wejjen.
 Ad ddaren *din* ak-d iħenjiren nsen uca ad dd-dewřen.
- ¹⁰Necc ad ten jįey ad dd-æeqben zi Misřa
 u ad ten dd-ssmuney zi Accur
 u ad ten dd-awyey ħar temmurt n Jilead u ħar Lubnan,
 maca aya war ten ittqeddi.
- ¹¹Netta ad iřwa řebħar n řeħřaret nsen
 u ad iwwet řemwaj n řebħar
 u marra imucan yuğyen n yeřzar *n Nil* ad azyen.
 Nnfaxet n Accur ad t^ettwaswađee,
 u azeğad n Misřa ad ittwaweddar.
- ¹²Necc ad ten ssjehdey di SIDI
 u nitni ad uyuren deg Yisem nnes,
ammu i iqar SIDI.

Areddeğ n Lubnan d Bacan

11¹Arzem tiwwura nnek, a Lubnan,
maħend timessi ad tecc tineglin nnek.

²Ru, a *tacejjart* n umerzi, mağar tangelt tewđa,
 mağar ticejjura *nni* ijehden ttwareddğent!

Rut, a ticejjura n řbeğud n Bacan,
 mağar azğar immcubbccen iwđa..

³*Sřem* i řħess n tyuyyit n imeksawen,
 mağar acuği nsen ittwareddeğ,
sřem i řħess n uzehhar n weyraden imezyanen,
 mağar řcezz n L'Urdun ittwareddeğ.

Tnayen n imeksawen

⁴“Ammu i iqqar SIDI, AREBBI inu: Arwes iħuřiyen nni umi i ġa ġarřen, ⁵inni ten imellken neqqen ten břa ma ad ttwaeaqben, inni *ten imellken* zzenzen ten, qqaren: Ad ittwabarek SIDI, aqa necc dewřey ġari ağřa! Imeksawen nsen war d asen zziğizen. ⁶Mağar Necc war d ayi zziğizen ead imezday n temmurt, iqqar SIDI. Xzar, Necc ad wceğ i iwdan kuř ijj deg ufus n umqarreb nnes u deg ufus n ujeğid nnes, u nitni ad eefsen x temmurt u Necc war *ten* ssenjimeğ ca zeg ufus nsen.”

⁷“Necc arewsey iħuřiyen tinni umi i ġa ġarřen, mağar nitni d iħuřiyen ttwaħsaren. Necc ksiğ i Necc tnayen n teğğaryin. Ict ggiğ as ‘Řxađar!’ u tenneyni ggiğ as ‘Tağruđt!’, u Necc arwsey iħuřiyen.

⁸Deg ijj n uyur tteħħiy třata zeg imeksawen. Řeemar inu war izemmar ad ten tarbu *ead* uca uřa d řeemar nsen icarh ayi eawed. ⁹Necc nniğ: Necc war kenniw arekkwsey *ead!* Min immuten, ejj *i-t* ad immet u min ihellken, ejj *i-t* ad ittwahellek, u jjem inni iqqimen ad ccen aysum ijj n wenneyni. ¹⁰Necc ksiğ tağğarct inu ‘Řxađar’, uca arziğ tt maħend ad arzey ammu řeahd inu nni ggiğ ak-d marra řegnus. ¹¹Deg wass nni idweř *řeahd* yarrez u ammu issnen *iħuřiyen* ittwaħsaren nni d ayi iħeđan, aqa aya tuğa d ijj n wawař n SIDI.”

¹²“Necc nniğ asen: Mařa aya mliħ di tiđawin nwem, wcem ayi řmunet inu, u mařa lla, jjem t! *Xenni* weznen řmunet inu: třatin n *řweznat n* nnuqart..¹³ *Xenni* inna ayi SIDI: Nđar i tent ġar bu-třaxt, ttaman *nni* ‘iřebħen’ inni d ayi ggin ttaman! U necc ksiğ třatin n řweznat uca nđareğ tent ġar bu-třaxt di Taddart n SIDI..¹⁴ *Řexdenni* arziğ Necc tağğarct inu nneyni *tenni ggiğ as* ‘Tağruđt’ maħend ad arzey *ammu* tawmat ġar Yahuda d Israil.”

11:2 ‘azğar’ - niğ ‘řyabet’ niğ ‘tazgant’. ‘amerzi’ - niğ ‘amedzi’.

11:12 Mt. 26:15; 27:9

11:13 ‘aqeddar’ - niğ ‘bu-třaxt’.

¹⁵“SIDI inna ayi: Ksi twařa nneynit dduzan n ijj n umeksaw abuhaři, ¹⁶mayar Necc ad jjeý ad dd-ikkar ijj n umeksaw di temmurt: min iruřen war yarezzu, min imřarrcen war t yarezzu, min yaržen war t issgenfi u min iqqimen ibedd, war t iħeřti netta. *Maca* netta ad yecc aysum n *řebhayem* iřeřřen u ad asent ikkes ticedýin.”

¹⁷“Uct x umeksaw i war isekkwın, wenni isemmřen di řimart!
Ssif *ad dd-iedu* x uyiř nnes
u x tiřř nnes tafusect.
Ayiř nnes ad yazey marra,
u tiřř nnes tafusect ad teemec marra!”

Řeřřaret d ufekki n Urcalim

12¹Řřukm issagg^waden n SIDI x Israil.
SIDI issawař, Netta d wenni ittbezzaen ajenna u issrusa dsas n temmurt u issbedda arruř n bnađem di daxeř nnes:

²“Xzarem, Necc ad ggeý Urcalim d řřeřři n udewwex i marra řegnus i d as dd-innden uca ad dd-yas řřeřři nni uřa x Yahuda yar řeřřaret n Urcalim.

³**Deg wass nni** ad imsar aqa Necc ad arrey Urcalim d ijj n wezru ideqřen i marra řegnus. Marra inni yarezzun ad t ssgaeden, ad ssyezmen ixef nsen ařřas u marra řegnus n ddunect ad ttwasmunen řidd nnes.

⁴**Deg wass nni**, iqqar SIDI, ad wteý marra iysan s arjeř d imnayen nnes s tubbuheřya, *maca* ad qqimeý arezzmeý tiřřawin inu x taddart n Yahuda, *xmi* i ya wteý marra iysan n řegnus s tuddaryeč. ⁵Imgewwaden n Yahuda ad inin deg wuř nsen: ‘Imezday n Urcalim ad iřin d jjeħd inu s *ufus n* SIDI n řeeskarat, AREBBI nsen!’

⁶**Deg wass nni** ad ggeý imgewwaden n Yahuda am ijj n řmejmar n tmessi di taffa n ukeccuđ u am ijj n weřfeđ jar tiqełbiđin n imendi u nitni ad ffzen marra řegnus i d asen dd-innden, yar yeřfus u yar uzeřmađ, uca Urcalim ad teqqim ead deg wemcan nnes, di Urcalim. ⁷SIDI ad issenjem amezwar iqiđan n Yahuda ĥima ccan n taddart n Dawud d ccan n imezday n Urcalim war iddikkwıř d ameqqran ařřas qibač i Yahuda.

⁸**Deg wass nni** ad issdurri SIDI imezday n Urcalim u wenni i ya innqarđen jar asen *ad yiři* deg wass nni am Dawud, uca taddart n Dawud ad tiři am AREBBI, am **Lmalak n SIDI** zzat i wuđem nsen.

⁹Deg wass nni ad imsar, aqa Necc ad rekkzey ad mħiy marra řegnus i dd ya yasen *i řehřaret* řar Urcalim.

Ticti n uyejdur n Israil

¹⁰*Maca* ad farryey Arruħ n arċa d tzařitin x taddart n Dawud u x imezday n Urcalim u nitni ad řari dd-xřaren wenni di ssnuqqben, u nitni ad xas wten ayejdur am wtin agejdur x uyenni n mmis u ad xas ceċnen s terzugi am wenni ittecċinen x mmis amenzu..¹¹Deg wass nni ad tiři tyuyyit n wecċan temyar di Urcalim, am tyuyyit n wecċan x Hadad-Rimmun di teyzurt n Majiddun..

¹²Tammurt ad tesyuyy zeg wecċan, kuř řağ weħħdes.

Řağ n taddart n Dawud weħħdes d temyarin nsen weħħedsent u řağ n taddart n Natan weħħdes d temyarin nsen weħħedsent.

¹³Řağ n taddart n Lawi weħħdes d temyarin nsen weħħedsent, řağ n Cimei weħħdes d temyarin nsen weħħedsent.

¹⁴Marra řağat nneyni, kuř řağ weħħdes uřa d timyarin weħħedsent.”

Aseři d usizdeg n Urcalim

13¹“Deg wass nni ggur ad tedduqgez ict n tařa i taddart n Dawud uřa i imezday n Urcalim, ċidd i ddenb u ċidd i řexmeř.

²Deg wass nni ad imsar, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat, Necc ad teħħiy ismawen n řexyařat n řřanam zi temmurt, *ħima* war xasen eeqqřen ead. Uřa d inabiyyen d buħbeř amengus ad ten jjeř ad ffyen zi temmurt..³Ad imsar, mařa ca n ijjen ad inebba, belli babas d yemmas inni t-i-dd ijjin, ad as inin: ‘Cek war ttyimid teddared, mařar cek tessiwřed ixarriqen deg isem n SIDI!’ Babas d yemmas inni t-i-dd ijjin, ad t ssnuqqben, xmi i řa inebba..

⁴Deg wass nni ad imsar aqa inabiyyen ad sseċħan, kuř ijj x tmeřriwt nnes, xmi i řa ittnebbba. Nitni war ttiriċen ca apartessu n cċear maħend ad ssxarrqen.

⁵Netta ad yini ‘Necċ war ġiř d anabi, necċ d ijj n weryaz wenni ittfeğħen iyyar, minzi ikseb ayi ijjen zi temři inu.’ ⁶*Mařa* ad as inin: ‘Min enan *xenni* iyezzen nni deg ifassen nnek?’, ad yini netta: ‘Ammu ittawwteř di taddart n imeizzen inu.’”

⁷“Ssiř, kkar x umeksaw inu u x weryaz nni iğan d ameacar inu!, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat. Wwet ameksaw inu uca *xenni* ad ttwabezzeen iħuřiyyen u Necc ad arrey afus inu tiwwa imuřiřen.”.

12:10 Ĥaz. 39:29; Yuw. 3:1; Yħ. 19:37; Asa. 1:7

12:11 2 Ij. 23:29; 2 Im. 35:22, 24

13:2 ‘ad teħħiy’ - s Teibranit ‘ad qeċeey’.

13:3 Aewd. 13:6-11, 18:20

13:7 Mt. 26:31; Mk. 14:27

⁸“Ad imsar di tammurt marra, iqqar SIDI, aqa tnayen n izeynat ad ttwaqedeen u nitni ad ssuffyen buħbeř, *maca* azyen wiss třata ad dayes iqqim. ⁹Azyen wiss třata ad t ndareř di tmessi, ħima ad ittwařeffa am mammec sseřfan nnuqart u Necc ad ten jarrbey am mammec ttjarraben ureř. Netta ad iřaya s Yisem inu u Necc ad *as* sřey. Ad iniř: ‘Řgens inu!’ u netta ad yini: ‘SIDI d AREBBI inu!’ ”.

SIDI ad ihwa x wedrar n Zzitun

14¹“Xzaret, ad dd-yas ijj n wass i SIDI i di i řa t^ettwabđa tkeccadř nmem di řwest nmem! ²Necc ad ssmuney marra řegnus i umenyi ak-d Urcalim. Tandint ad t^ettwařřef u tudrin ad ttwakeccđent u timřarin ad ttwafedřent u azyen n tendint ad ittwandeh řar lmenfa, *maca* min iqqimen n řgens war ggur ca ad ittwaqđee. ³SIDI ad iffey u Netta ad imney ak-d řegnus am mammec tuřa ittmenya řebda deg wass n umenyi.

⁴Deg wass nni ad bedden idaren nnes x wedrar n Zzitun wenni qibač i Urcalim, řar ccarř. Adrar n Zzitun ad ittwafeřeq di tnayen n iziynat, řar ccarř u řar řřarb, *maħend ad din tiři* ict n teřzurt d tameqqrant. Azyen n wedrar ad imeyyey řar ccamal u azyen nneřni n wedrar ad imeyyey řar ljanub. ⁵Kenniw ad tarewřem zi hekkwu n idurar inu, mařar tayzurt n idurar ad dd-tawed ař Ařal u kenniw ad tarewřem am mammec tarewřem kenniw zeg wenhezzi n temmurt deg wusan n Euzziya, ajeřid n Yahuda, uca SIDI, AREBBI inu, ad dd-yas u marra imqeddasen akidek.

⁶Deg wass nni ggur ad imsar aqa war t^ettiři tfawř, itran ittissiqen ad t^ettwakemmcen. ⁷Ad yiři d ijj n wass ittwafarř, ad yiři ittwassen řar SIDI. War iři d ass uřa d řiřet. Ad imsar řar řweřt n ueeci ad tiři tfawř.”

⁸Deg wass nni ad imsar aqa aman iddaren ad dd-ffyen zi Urcalim, azyen zzaysen řar řebřar acarři u azyen nneřni řar řebřar n řřarbi. *Ammu* i řa yiři deg unebdu u di tgarřt. ⁹SIDI ad yiři d ajeřid x marra tammurt.

Deg wass nni ad yiři Netta d ayenni n SIDI u Isem nnes d ayenni n Yisem.

¹⁰Marra tammurt ad tedweř am Řewđa, zi Jabea ař Rimmun, řar *jjihet n* ljanub n Urcalim. *Tandint* ad t^ettwasgaaeed u ad dayes zedyen *iwđan* deg wemcan nnes, zi Tewwart n Binyamin ař amcan n Tewwart i din tuřa zic, ař tawwart n Teřmart, u zi lburj n Ĥananiyil ař tisarın n weřray n ddiřect n ujeřid. ¹¹Nitni ad dayes zedyen u war t^ettiři ead nneēřet, minzi Urcalim ad izdeř di řaman.”

13:9 Izhd. 50:15; 91:15; 144:15; Yř. 20:28; 1 Bř. 1:6

14:2 Ica. 13:16

14:3 Ica. 42:13

14:5 Eam. 1:1

14:7 Asa. 21:25

14:8 řebřar' - niř 'il'. 'tagerřt' - niř 'řmecta'.

14:8 Ĥaz. 47:1-12; Yuw. 4:18; Asa. 22:1

¹²“Ta ad tiři d ticti i zi i ƣa iwwet SIDI marra řegnus nni immenƣen ak-d Urcalim: Netta ad yarr arrimet n kuř *bnadem* ad ikkiccu am netta ead ibedd x iđaren nnes u tiřřawin nnes ad kkičcwent deg ixubac nsen u iřes nnes ad ikkiccu deg uqemmun nnes..

¹³**Deg wass nni** ggur ad imsar aqa ijj n umxarweđ d ameqqran zi SIDI ad idweř jar asen ařami i ƣa iřřef kuř ijj afus n umqarreb nnes u *xenni* afus n kuř ijjen ad inneqřeb đidd i ufus n umqarreb nnes. ¹⁴Ead ad imney Yahuda di Urcalim uca ad ttwasmunen wagřa n marra řegnus i d as dd-innden: ureƣ d nnuqart d warruđ ařřas s wařřas. ¹⁵Ammu i ƣa tiři *eawed* tecti n uyis d usardun d weřƣem d yeyƣař d marra řmař nni *iđan* di řeskarat, aqa ticti aya *ad ten teřqef*.”

¹⁶“Ad imsar aqa marra inni iqqimen zi marra řegnus nni dd-yusin ƣar Urcalim, ad gaēden zeg usegg^was ař asegg^was ģima ad sejden i Ujeđid, i SIDI n řeskarat, u ģima ad eeyyden řeid n Ieucuten..¹⁷ Ad imsar belli man wen zi řađat n temmurt war dd-ittgēeid ca ƣar Urcalim ģima ad isjed i ujeđid, i SIDI n řeskarat, aqa war xas iweřři ca wenzar. ¹⁸Mařa řađ n Miřra war dd-igaeēed u war dd-tusi ca, *xenni* war xasen *iccit* wenzar. Ta ad tiři d ticti i zi i ƣa iřqef SIDI řegnus nni war din ittgeēiden ca ģima ad eeyyden ficta n řeid n Ieucuten. ¹⁹Ta ggur ad tiři d ticti i ddub n Miřra uřa d ticti i marra řegnus, inni war din ittgeēeden, ģima ad eeyyden řeid n Ieucuten.”

²⁰“**Deg wass nni** ggur ad yiři x tnaqusin n yeysan ‘D AMQEDDAS i SIDI!’ Ttnajar di Taddart n SIDI ad iřin am řřawyat i urucci zzat i uealřar. ²¹Marra ttnajar di Urcalim u di Yahuda ad iřin qeddsen i SIDI n řeskarat u marra inni i dd ƣa yasen ģima ad qeddmen tiwhibin, ad zwaysent ksin u ad daysent ssnennen. **Deg wass nni** war *din* ittiři uřa d ijj n Ukenēani di Taddart n SIDI n řeskarat.”

14:12 ‘aqemmun nnes’ - s Teibranit ‘aqemmun nsen’.

14:16 Ica. 66:23

14:21 Ica. 35:8; Yuw. 4:17; Asa. 21:27; 22:15

Malaxi

Tayri n SIDI i Israil

1¹ Rħukm issagg^waden. Awař n SIDI i Israil s ufus n Malaxi.

²“Necċ tuya ttexsey cek, inna SIDI, maca kenniw teqqarem: ‘Mani d aney tersed?’ Ma war iġi Eisu d umas n Yaęqub, iqqar SIDI, u Necċ ttexsey Yaęqub,³ *maca* carhey Eisu. Necċ arriy idurar nnes d řxarbet uřa d tasyart nnes i wuccanen n řexřa. ⁴Waxxa Idum iqqar: ‘Necċin nettwareddeġ, *maca* ad nebna řxirbat eawed!’, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: Nitni ad bnan *eawed*, *maca* Necċ ad hedmey u ad asen řayan ‘Tammurt n ueeffan’, u *eawed*: ‘Řgens wenni x isexxęd SIDI i řebda!’ ⁵Tiřřawin nwem ad t řaren u kenniw ad tinim: ‘D ameqqran SIDI tiwa i temmurt n Israil!’ ”

Drus n uweqqar i tqeddast n SIDI jar řgens

⁶“Mmis ittweqqar babas d umsexxar bab nnes. Mařa Necċ aqa d Baba, mani iqqim *xenni* řewqar i Necċ? Mařa Necċ aqa d SIDI, mani teqqim tigg^wudi nni zzayi?, iqqar SIDI n řeeskarat, i kenniw, *a* ikehhanen, inni isseřqaren Isem inu. Maca kenniw teqqarem: ‘Min zi nesseřqar necċin Isem nnek?’

⁷Kenniw t^ettawyem-dd ayrum ixemjen x uealřar inu, teqqarem: ‘Min zi i cek nessxemmej?’ Min zi aqa kenniw teqqarem: ‘řřabřa n SIDI d tameřqurt.’ ⁸Xmi kenniw t^ettawyem min iġan d ađaryarř i tayarřt, ma war iġi aya d řyar? U xmi i řa tawyem kenniw min iġan d aqıđar, ma war iġi aya d řyar! Siwed aya ict n twařa řar lwali. Ma cek ad as dd-tased x řxađar niy netta ad yiři mliř akidek?, iqqar SIDI n řeeskarat.

⁹*Xenni* řexxu, arzum udem n Arebbi, *řima* Netta ad xaney iřinn. Aya imsar s ufus nwem: Ma ad yiři s nneyyet tecna i yijj zzaywem?, iqqar SIDI n řeeskarat.

¹⁰Man wen zzaywem i řa ibelleen *xenni* tiwwura, *ařami* nitni war ttesriqqin *ead* aealřar inu bařeř. Necċ war daywem ttifeř arđa, iqqar SIDI n řeeskarat, u *uřa d* tawhibt *n řyięet* zeg ufus nwem war dd-tettis x řxađar inu. ¹¹Mařar zi mani dd-tneqqar tfuct ař mani tyeęi, ad yiři Yisem inu d ameqqran jar řegnus u di kuř amcan ad awyen tawhibt n řebxur i Yisem inu uřa d ict n tewhibt *n řyięet*, mařar Isem inu ad yiři d ameqqran jar řegnus, iqqar SIDI n řeeskarat, ¹²maca kenniw tessęięitem *Isem nni* am teqqarem: ‘řřabřa n SIDI texmej u řyięet nnes, *ixs ad yini* macca nnes, d tameřqurt!’ ¹³Kenniw teqqarem *eawed*: ‘Xzar, mana amnus-a!’, maca kenniw *simant nwem* řřuđmem xas, iqqar SIDI n řeeskarat. Kenniw

1:2 Rum. 9:13

1:10 Ica. 1:11; Irm. 6:20; Eam. 5:21, 22

t^ettawyem-dd min ittwacaren, u min ittqejdhen d min ihercen t^ettwayem-dd am tewhibt *n řyğet*. Ma ad ayi iejeb man aya zeg ufus nwem?, iqqar SIDI. ¹⁴Ittwanex^e uyecac, wenni yares ijj n řmař d awtem di thimart nnes uca iwaed *i-t* u *xenni* iyarš i yijj n řmař d aneędub i Sidi! Mařar Necc d ijj n Ujeğid d ameqqran, iqqar SIDI n řeeskarat, u Isem inu d ameqqran jar řegnus.”

Aeřam i ikehhanen

2 ¹“Řexxu, i kenniw *teřa* tewřiyet-a, *a* ikehhanen. ²Mařa kenniw war tesřim u war tt tkessim řar wuř, mařend ad tcennem Isem inu, iqqar SIDI n řeeskarat, *xenni* necc ad ssekkey nneřet jar awem u ad neeřey lbarakat nwem, *wah* aqa neeřey ten řexxu, minzi kenniw war tt tkessim řar wuř.. ³Xzar, Necc ad kenniw eaqbey di zzariet u ad ssuzzarey amessař x iyembab nwem, amessař n řeeyudat nwem, u s man aya ad kenniw awyen ssenni. ⁴*Xenni* ad tessnem kenniw, aqa d Necc i řarwem dd-issekken tawřeyyet-a, řima ad tiři d řeahd inu ak-d Lawi, iqqar SIDI n řeeskarat. ⁵Řeahd inu akides tuya d tudart *u* d řehna. Necc wciy as ten ařami i řa igg^wed netta u netta tuya ittegg^wed zzayi u ittenexřae zeg Yisem inu. ⁶Ccarięa n tidett tuya-tt deg uqemmum nnes u war ittwaf min war iseggden x iyencicen nnes. Netta yuyur akidi di řehna u di řeřfayet u yarra ařtas tuben zi řmuęřiyet nsen. ⁷Mařar aqa ittxeřša iyencicen n ukehhan ad řđan tussna u zeg uqemmum nnes t^ettwarezzu Ccarięa, mařar netta d amsekki n SIDI n řeeskarat.

⁸Kenniw *maca* theyydem x webrid, tessenqarđem ařtas zi tyuri n Ccarięa, tareddgem řeahd n Lawi, iqqar SIDI n řeeskarat. ⁹Uřa d Necc arriy kenniw t^ettwaeiffem u war teğim ztat i marra řgens, minzi kenniw war teđđim ibriden inu u t^ettweggem s wudmawen di tmesřact n useřmed n Ccarięa.”

SIDI icarreh ařaf

¹⁰“Ma neccin war řarney marra myř ijj n Baba? Ma war i d aney dd-ixřeq myř ijj n Arebbi? Mayemmi xenni neccin nyeddar ijj wenneyni, ařami nessefsad řeahd n řejdud nney? ¹¹Yahuda aqa iydar, t^ettwagg ict n jjeifect di Israil u di Urcalim, mařar Yahuda isseğet min iqeddsen n SIDI i ittexs Netta, mařar Yahuda imřec yeğis n ijj n arebbi d ayrrib. ¹²SIDI ad iteřřa marra wi itteggem man aya zeg iqđan n Yaęqub, wi ittřayan d wenni dd ittarran, *ead* uřa d wenni ittwehben tawhibt *n řyğet* i SIDI n řeeskarat.”

2:2 Lawi 26:14; Aewd. 28:15

2:11 ‘i ittexs Netta’ - ixs ad yini ‘Israil’ am temřart n Arebbi nni zzayes ittwaxđaren. Di řweqt n Malaxi tuya Yahuda d Israil d ijjn, minzi 10 n tqebbař n Israil war dd-dwiřent ca řar temmurt n Israil. Myř ca zzaaysent dewřent-i-dd ak-d Yahuda uca zeddyen jar ayt n Yahuda d Binyamin. Di řweqt nni tuya war řarsen teği tesřart nsen n zic umi ibđa Yacuwa tammurt n Kenan jar 12 ihenjiren n Yaęqub.

2:12 ‘ad iteřřa’ - s Teibranit ‘ad iqđec’.

¹³Tamesřact wiss tnayen i t^tteggem, aqa kenniw teddařem acałtar n SIDI s imeřřawen, s tyuyyit u s sqinfet, minzi war din *teđi* ead teynit *zzayes* i tewhibt *n řyřiget* u war t^tttwaqebbeř ead *zzayes* s arđa zeg ufus nwem. ¹⁴Kenniw teqqarem: ‘Mayemmi?’ Minzi SIDI tuya d ccahed jar cek d temyart n temzi nnek tenni teydared cek, *waxxa* nettat d taecirt nnek uřa d tamyart n řeahd nnek. ¹⁵Uřa d ijjen zeg wenni yar iđa *ead* buhbeř, war iggi man aya! U min tuya *igga* wanita? Netta tuya yarezzu zzariet n AREBBI! S uya, hđam *x* buhbeř nwem u eji i-t war iyeddar tamyart n řemzi nnek. ¹⁶Mařar: ‘*Netta* icarh, issekk’, iqqar SIDI, AREBBI n Israil, ‘Netta iddař řyec s warruđ nnes’, inna SIDI n řeeskarat. S uya hđam *x* buhbeř nwem, war tyeddarem ca!

¹⁷Kenniw tessahařem SIDI s wawařen nwem. Kenniw teqqarem: ‘Min zi t nessahař neccin?’ Mařar kenniw teqqarem: ‘Qae wenni itteggem řyar, iřbeđ di titřawin n SIDI u nitni usin as-dd x řxađar!’, niy: ‘Mani iđa AREBBI n řřukm?’ ”

Tawasit n ureqqas n SIDI, Lmalak n SIDI

3¹Xzar, Necc ad ssekkey *areqqas inu inu*, wenni i ya isswejden abrid zcat i wudem inu. Deyya ad dd-yas yar Zzawect Tameqqrant nnes, Sidi, wenni tarezzum kenniw, *Lmalak n řeahd*, wenni *d awem* dd-ittasen x řxađar nwem. Xzar, netta ad dd-yas, inna SIDI n řeeskarat. ²*Maca* man wen i ya yarbun ass n twasit nnes u man wen i ya iqqimen ibedd, xmi i dd ya iban Netta? Mařar Netta am tmesi n usefsay u am llixiiya n iyessařen. ³Netta ad iqqim, *am* wenni issefsiyyen u ittřeffan nnuqart. Nettta ad issizdig iřenjiren n Lawi u ad ten iřeffa am wurey u am nnuqart u nitni ad wehhben ict n tewhibt n řyřiget di tsegda.

⁴*Xenni* ad dd-tas tewhibt *n řyřiget* n Yahuda d Urcalim x řxađar n SIDI am deg wussan n zic, am deg isegg^wusa iedun. ⁵Necc ad kenniw adsey, ĥima ad xawem ĥekmey u ad cehdey s tazřa x isehřaren d imzennayen u x yenni ittjađan řur u x yenni iħeřřaren řmunet n ucewwař, *u x yenni* iħeřřaren tajač d uyujiř u war zzayi ttegg^weden ca, iqqar SIDI n řeeskarat.

Ařayi i ttubet

⁶Mařar necc, SIDI, war beddřey ca u kenniw, ayt n Yaequb, war tefnam..

⁷Zeg wussan n babatwem, kenniw tħeyydem x tweřša inu u kenniw war tent teħđim ca. Dewřem-dd yari, xenni ad dd yarwem dewřey Necc , iqqar SIDI n řeeskarat. Maca kenniw teqqarem: ‘S min zi i dd ya nedweř?’

⁸Ma izemmar bnađem ad yacar AREBBI? Aqa kenniw t^tttacarem ayi u teqqarem: ‘S min zi cek nettacar?’ *Zi* řeeur d tewhibt n usgaeed! ⁹Kenniw

3:1 Mt. 11:10; Mk. 1:2; Lk. 1:76; 7:27; Ica. 40:3

3:5 Uf. 20:7; 22:22; Aewd. 24:17; Ęam. 2:7

3:6 Izhđ. 33:11; Awřn. 19:21; Ica. 14:26, 27; 25:9; 46:10

3:7 Zak. 1:3

t^ettwaneṣrem s yict n nneṣret, minzi kenniw t^ettacarem ayi, *wah* řgens marra. ¹⁰Awyem-dd marra řecur deg wexxam n řexzen, maḥend ad tiři macca di Taddart inu u qeḡbem ayi zzayes, iqqar SIDI n řeeskarat, ma Necc *xenni* war d awem arezzmey tiburjatin n ujenna u ad xawem zeḡeey lbaraka, ař din ya yiři ktar zi min ittwaḥdajen. ¹¹Aburxes ad t ssiḡw^edey di tṭwee nwem, maḥend netta war ittjeyyeh řšabet n wudem n temmurt nwem u maḥend tazayart deg weḥwic war t^ettawi řyiḡet i war yiwiden, inna SIDI n řeeskarat. ¹²Marra řegnus ad inin: ‘D amimun i kenniw!’, maḡar kenniw ad tiřim d ict n temmurt yarḡan, iqqar SIDI n řeeskarat.

Imseggaden d lkuffar

¹³Awařen nwem dewřen qeřen xafi aṭṭas, iqqar SIDI n řeeskarat. Kenniw teqqarem: ‘Min i xak neqqar neccin?’ ¹⁴Kenniw teqqarem: ‘Aqa baṭeř i nettsexxar i AREBBI, maḡar man řefdeř i zi neḥḡa tasexxart nnes u aqa nuyur *deg werrud* abarcan zzat i wudem n SIDI n řeeskarat?’ ¹⁵Xenni řexxu, nḥesseb ayt nnfaxet d amimun. Ead inni itteḡgen ta^eeffant, ttwabennan. Nitni ttjarraben *ead* AREBBI, *waxxa amenni* nejjmen.’ ¹⁶Xenni inni itteḡg^weden SIDI mmsawařan *ammu*: ‘SIDI ittarra taynit u ittesřa u ad ittwari wedlis n řidaret zzat i wudem nnes, di tṭwee n yenni itteḡg^weden SIDI u ttidaren Isem nnes.’ ¹⁷Nitni ad iřin d řmuřk i Necc, iqqar SIDI n řeeskarat, deg wass i ya ggey u Necc ad ten sseizzey, am isseizz ijn n weryaz mmis nni i d as ittsexxaren. ¹⁸Xenni kenniw ad tzarew eawed řfarq jar umseḡed d wenni itteḡgen tu^eeffna, jar wenni ittsexxaren i AREBBI d wenni i war d as ittsexxaren. ¹⁹Maḡar xzar, ass nni ad dd-yas, yareqq am tefqunt. *Xenni* marra ayt n nnfaxet d i^eeffanen ad iřin am uřum uca ass i dd ya yasen ad ten issarey, iqqar SIDI n řeeskarat. *Ass nni* war ittejji wezwar uřa d tasetṭa. ²⁰I kenniw *maca*, inni itteḡg^weden Isem inu, ad dd-tenqar tfuct n tseḡda u ad yiři ugenfu sadu wafriwen nnes u kenniw ad teffyem u ad teggem ineggizen n řefraḡet am i^eejmiyyen *i dd-yusin* zi řkuri. ²¹Kenniw ad t^eefsem x i^eeffanen, minzi nitni ad dewřen d iyyeḡ sadu tisi n idaren nwem, deg wass nni i ya ggey Necc, iqqar SIDI n řeeskarat.

²²Xemmem řar Ccari^ea n Musa, amsexxar inu, tenni i d as umurey deg *wedrar n* Hurib x marra Israil, tiweřša d lfarayid..

²³Xzar, Necc ad awem dd-ssekkey anabi Iliya, qbeř ma dd i ya yas ass ameqqran d issiḡg^widen n SIDI.. ²⁴Netta ad yarr uř n ibabaten řar iḡenjiren *n^{sen}* d wuř n iḡenjiren řar babatsen, maḥend necc war dd- tti^esey u ad wtey tammurt ad tt harrmey *i řḡukm.*”

3:13 Ayub 21:14, 15

3:20 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

3:22 Aewd. 6:3

3:23 Mt. 11:14; 17:11, 12, 13; Mk. 9:11, 12, 13; Lk. 1:7

L’Injil s ufus n Matta

Adlis n umezruy n wexřaq n Yeccu Lmasih

Lk. 3:23b-38

1¹ Adlis n umezruy n wexřaq n Yeccu Lmasih, mmis n Dawud, mmis n Ibrahim.
² Ibrahim ijja-dd Ishaq, Ishaq ijja-dd Yaequb, Yaequb ijja-dd Yahuda d aytmas.
³ Yahuda ijja-dd Fariř d Zarah ak-d Tamar, Fariř ijja-dd Hařrun, Hařrun ijja-dd Aram,
⁴ Aram ijja-dd Eamminadab, Eamminadab ijja-dd Nařcun, Nařcun ijja-dd Salmun,
⁵ Salmun ijja-dd Bueaz ak-d Rařab, Bueaz ijja-dd Eubid ak-d Raet, Eubid ijja-dd Yassa,
⁶ Yassa ijja-dd Dawud, ajeřid, uca Dawud, ajeřid, ijja-dd Suliman ak-d *temyart* n Uriya.

⁷ Suliman ijja-dd Rařabeam, Rařabeam ijja-dd Abiya, Abiya ijja-dd Asa,
⁸ Asa ijja-dd Yahucafař, Yahucafař ijja-dd Yuram, Yuram ijja-dd Euzziya,
⁹ Euzziya ijja-dd Yutam, Yutam ijja-dd Ařaz, Ařaz ijja-dd Hızqiya,
¹⁰ Hızqiya ijja-dd Manassa, Manassa ijja-dd Amun, Amun ijja-dd Yuciya,
¹¹ Yuciya ijja-dd Yakunya d aytmas di řweqt n tmeřbast di Babil.

¹² Awarni řami xasen uzřren řar Babil, Yakunya ijja-dd Caecaliyil, Caecaliyil ijja-dd Zarubbabil.
¹³ Zarubbabil ijja-dd Abihud, Abihud ijja-dd Alyaqim, Alyaqim ijja-dd Eazur,
¹⁴ Eazur ijja-dd řaduq, řaduq ijja-dd Axim, Axim ijja-dd Aliyud,
¹⁵ Aliyud ijja-dd Alieazar, Alieazar ijja-dd Mattan, Mattan ijja-dd Yaequb,
¹⁶ Yaequb ijja-dd Yusuf, aryaz n Maryam, tenni i dd-ijjin Yeccu umi qqaren Lmasih.

¹⁷ S uyenni marra arrawen zi Ibrahim ař Dawud iwđen arbeřac n warrawen. Zi Dawud ař tameřbast di Babil arbeřac n warrawen uca zi tmeřbast di Babil ař Lmasih arbeřac n warrawen.

Axřaq n Yeccu Lmasih

Lk. 2:1-7

¹⁸ Ammu i yemsar wexřaq n Yeccu Lmasih. Umi yemmas Maryam tuya-tt d tanexđebt n Yusuf, iđhar-dd belli nettat teksi aeeddis zi Arruř Iqeddsen qbeř i řa meřcen.
¹⁹ Umi aryaz nnes Yusuf tuya iggur nican, war ix s ca ad tt issbeheř,

1:1 Lk. 1:31,32.

1:2 Amz. 21:2; 25:26,35.

1:3 Amz. 38:27,29; Raet 4:18,19; 1 Im. 2:5,9.

1:6 Raet 4:22; 1 řm. 16:1; 17:12; 1 Im. 2:15; 12:18.

1:7 1 Ij. 11:43; 1 Im. 3:10.

1:11 1 Im. 3:16.

1:12 1 Im. 3:17; Eizra 3:2.

1:18 Lk. 1:27, 34.

MATTA

tuya yarezzu ad as iġef s tnuffra. ²⁰ Am tuya ittxarraş di man aya, iđhar as-dd **Lmalak n SIDI** di tarjit, inna:

“A Yusuf, a mmis n Dawud,
war ttegg^wed ad dd-tawyed Maryam d tamyart nnek,
minzi wenni i dayes dd-ixeřqen, aqa Netta zi Arruđ Iqeddsen.”

²¹ Nettat ad dd-taruw Ađenjir, nettat ad t tsemma Yeccu,
minzi Netta ad issenjem řgens nnes zi ddnub nsen.”

²² Marra aya imsar ħima ad ittwakemmeř min inna SIDI s *uqemmum n* unabi,
umi inna:

²³ “Xzar, taezarect ad teksi ddeyset
uca ad dd-taruw Ađenjir,
ad as ggen ‘Eimmanu-Il’
min ixs ad yini: ‘AREBBI aqa-t akidney’.”

²⁴ Řami dd-ifaq Yusuf zeg iđeş, igga am mammec tt yumur **Lmalak n SIDI** uca
yiwyi-dd tamyart nnes řares, ²⁵ uca netta war řares dd-iqarrebb ca ařami dd-
turuw Mmis amenzu uca tsemma t ‘Yeccu’.

Imusnawen n itran zi ccarq

2¹ Řami dd-ixřeq Yeccu di Bayt-Laĥm di Yahudiyya deg wussan n ujeđid Hirudus,
usin-dd ca n imusnawen *n itran* zi manis d tneqqar tfuct řar Urcalim. ² Nnan:
“Mani iġa wenni dd-ixeřqen d Ajeđid n Wudayen? Aqa neřra itri nnes di ccarq,
nusa-dd ad as nesjed.” ³ Řami isřa ujeđid Hirudus *man aya*, inneĥweř netta d qae
Urcalim akides. ⁴ Hirudus issmun-dd zi řgens marra imeqqranen n ikehhanen d
imseřmaden n idlisen uca isseqsa ten x mani i řa ixřeq Lmasiř. ⁵ Nnan as: “Di Bayt-
Laĥm di Yahudiyya, minzi d man aya i yuran s ufus n unabi:

⁶ “I cem, Bayt-Laĥm, tammurt n Yahuda,
cem war teđid ca d tamezyant jar řĥukkam n Yahuda,
minzi zzayem dd i řa iffey Ujeđid
wenni i řa yarewsen řgens inu, Israil.”

1:21 Lk. 1:31; Řex. 4:12.

1:23 lca. 7:14

1:25 Lk. 2:21.

2:1 Lk. 2:4.

2:6 Mixa 5:1,2; 1 řm. 16:1; Yĥ. 7:42.

MATTA

⁷Řexdenni iřaya Hirudus x imusnawen *n itran* s tnuflra uca yiweđ ad zzaýsen issen řweqt i di tuřa d asen dd-iffey itri. ⁸*Xenni* issekk i-ten řar Bayt-Lařm, inna: “Ruřem dinni, tarzum mliř x Uřenjir. Mařa tufim t, asem-dd, xebbarem ayi, řima uřa d necc ad dd-aseř, ad as sejdeř.” ⁹Awarni řami sřin *i wawař* n ujeđid, ruřen uca xzar, itri i řrin di ccarq iggur zzatsen ařami dd-yiweđ uca ibedd sennej i wemcan mani ięa Uřenjir. ¹⁰Řami řrin itri, farřen s řefrařet tameqqrant ařas. ¹¹Řami udfen řar taddart, řrin Ařenjir ak-d Maryam, yemmas, wđan řar temmurt uca sejden as. *Xenni* arezmen řeknuz nsen uca qeddmn as tizrifin: ureř, řebxur d řefwariet n mirru. ¹²Umi d asen-dd iweřřa di tarjit řima war tteiqqiben řar Hirudus, eeqben řar temmurt nsen zeg ijj n webrid nneyni.

Tarewřa řar Miřra

¹³Umi ruřen, iđhar-dd **Lmalak n SIDI** řar Yusuf di tarjit, iqpar: “Kkar, awi-dd Ařenjir d yemmas, arweř řar Miřra u qqim din ař cek i řa xebbareř, minzi Hirudus yarezzu x Uřenjir řima ad t issellek.” ¹⁴Uca ikkar-dd Yusuf, yiwi Ařenjir d yemmas s ģiřet uca yarweř řar Miřra. ¹⁵Iqqim dinni ařami immut Hirudus, řima ad ittwakemmeř min ittwannan zi SIDI zeg inabiyyen i innan: “Řařiy-dd x Mmi *řima ad iffey* zi Miřra.”

Anřay n iřenjiren di Baytlařm

¹⁶Řami izra Hirudus belli imusnawen cemten t, ixeyyeq ařas uca issekk inřa marra iřenjiren n Bayt-Lařm u zi qae jįwayeh i d as dd-yudsen, marra iřenjiren zi tnayen isegg^wusa swadday ełarsab řweqt i yiweđ ad issen zeg imusnawen. ¹⁷Řexdenni ittwakemmeř min ittwannan zeg unabi Irmija umi inna:

¹⁸“Tmija t^ettwaseř di Rama,
imeřřawen d tyuyyit n wecđan ařas.
Rahil t^ettru x iřenjiren nnes,
war t^ettexs ad t^ettwaezza minzi nitni war qqimen ead!”

Adwař zi Miřra řar Nnařira

¹⁹Řami immut Hirudus, iđhar-dd **Lmalak n SIDI** di tarjit i Yusuf di Miřra, ²⁰inna: “Kkar, awi-dd Ařenjir d yemmas, uca ruř řar temmurt n Israil, minzi inni tuřa yarezzun ad nřen Ařenjir, aqa mmuten.” ²¹*Řexdenni* ikkar, yiwi-dd Ařenjir d yemmas uca yusa-dd řar temmurt n Israil. ²²Maca ařami isřa belli Arxilawus idweř d ajeđid di Yahudiyya deg wemcan n babas Hirudus, igg^wed ad irař dinni. *Xenni* iweřřa as-dd *Arebbi* di tarjit mařend ad irař řar

2:11 ‘tizrifin’ - niř ‘iriyaluten’.

2:15 řuc. 11:1.

2:18 Irm. 31:15

MATTA

jjwayeh n Ljalil. ²³ *Řami* dd-yiwed, izdey di tendint qqaren as Nnašira, ħima ad ittwakemmeř min ittwannan zeg unabi, belli ad t semman ‘Nnaširi’.

Abarreĥ n Yuĥanna Amseyċař

Mk. 1:1-8; Lk. 3:1-9, 15-17; Yĥ. 1:19-28

3¹ Deg wussan nni yusa-dd Yuĥanna Amseyċař, tuya ittbareĥ di řexřa n Yahudiyya, ² inna:

“Tubem, minzi Tageldit n ijenwan aqa tudes-dd.”

³ Minzi d wa i xef ittwannan zeg unabi Icaċya am inna:

“Tmijja i ittřayan di řexřa:
‘Swejdem abrid n SIDI,
seggem imesraq nnes.’ ”

⁴ Yuĥanna tuya yarred arruĥ n tađuft n iřeyman, ibekkes ijj n webyas n yiřem. Uca macca nnes tuya d iburexsen d tamment taĥurrect. ⁵ Řexdenni teffey-dd yares Urcalim d qaċ Yahudiyya d marra jjwayeh i d as dd-innċen i L'Urdun, ⁶ uca ttwasyeċřen zzayes deg iyzar n L'Urdun, neemen s ddnub nsen..

⁷ Řami izra ařas n Ifarisiyyen d Iřaduqiyyen tśasen-dd maĥend ad ttwasyeċřen, inna asen: “A tarwa n ifiyrān, wi d awem imřen maĥend ad tarewřem zeg weyċad i dd ya yasen?”. ⁸ Ggem řyiġet i ya iřiqqen i ttubet. ⁹ War ttiyřem ca ad tinim deg ixef nwem: ‘Ibrahim d jedditney!’, minzi Necc ad awem iniy belli AREBBI izemmar ad issnekkar zeg izra aya tarwa i Ibrahim. ¹⁰ Xzar, tacaqurt t^ettwasars yar izewran n tcejjura. Kuř tacejjart i war itticen řyiġet tecna, ad t^ettwaqess uca ad tewċa di tmesi. ¹¹ Necc ad kenniw ssyeċřen deg waman i ttubet, maca wenni i dd ya yasen awarni ayi, Netta ijhed xafi, necc war sdihiġey ad ksiy sandaliyat nnes. Aqa Netta ad kenniw isseyċeř di Arruĥ Iqeddsen d tmesi. ¹² Tazzart nnes deg ufus nnes, ad isszuzzar andrar nnes qaċ, ad iyru irden yar řemrasi nnes, *maca* icarfa ad ten issecmeċ s tmesi i war ixessyen.”

2:23 Ica. 11:1; 60:21; Zak. 6:12.

3:1 Mk. 1:4; Lk. 3:3.

3:3 Ica. 40:3; Mk. 1:3; Lk. 3:4; Yĥ. 1:23.

3:4 Mk. 1:6.

3:6 Mk. 1:5.

3:7 Mt. 12:34; 23:33; Lk. 3:7.

3:8 Lk. 3:8.

3:9 Yĥ. 8:39.

3:10 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

3:10 Mt. 7:19; Yĥ. 15:6.

3:11 Mk. 1:7; Lk. 3:16; Yĥ. 1:15,26; Řex. 1:5; 11:16; 19:4.

TAMMURT N ISRAIL sadu ŘĤUKM n IRUMANIYYEN deg wussan n YECCU LMASIĤ

MATTA

Aseydeş n Yeccu s ufus n Yuḥanna Amseydaş

Mk. 1:9-11; Lk. 3:21-22

¹³Řexdenni yusa-dd Yeccu zi Ljalil ɣar L'Urdun, ɣar Yuḥanna, ḥima ad ittwasseydeş zzayes.. ¹⁴Maca Yuḥanna yugi as, inna: “Necc ḥdajey ad ttwasyedeşey zzayek. Aqa d Cek i ɣari i dd ɣa yasen?”

¹⁵Maca Yeccu yarra-dd, inna as: “Samḥ ayi řexxu, minzi ammu i d aney ittřiq ḥima ad nkemmeř marra tasegda.” Řexdenni isamḥ as. ¹⁶*Awarni řami* ittwasseydeş Yeccu, yuři-dd zeg waman deɣya, u xzar, aqa ttwarzmen as ijenwan uca iżra Arruḥ n AREBBI ihwa-dd amecnaw tadbirt uca tarsa xas..

¹⁷Xzar, tusa-dd ict n tmijja zeg ijenwan, tenna: “D Wa d Mmi iezzen, dayes ufiy arḥa inu.”

Ibřis ittjarreb Yeccu di řexřa

Mk. 1:12-13; Lk. 4:1-13

⁴¹Řexdenni ittwankeh Yeccu ɣar řexřa zi Arruḥ ḥima ad ittwarreb zeg ibřis... ²*Awarni řami* tuya iżumm arebein n wussan d arebein n ɣyaři, yusa as-dd jjuē. ³Yusa-dd ɣares umjarrab, inna as: “Mařa Cek d Mmis n AREBBI, ini i iżra aya ad dewřen d ayrum!” ⁴Yarra-dd xas inna: “Aqa tura:

‘Bnadem war iddar s weyrum waha,
maca zi kuř awař i dd-ittekken zeg uqemmum n AREBBI.’ ”

⁵Řexdenni yiwyi t ibřis ɣar tendint iqeddsen uca issgæeed i-t ɣar tțarf n tzeqqa n Zzawect Tameqqrant, ⁶inna as: “Mařa Cek d Mmis n AREBBI, iwa nḥar ixef nnek ɣar wadday, minzi aqa tura:

‘Ad yumur lmalakat nnes xak,
ad Cek ksin x ifassen nsent,
ḥima aḥar nnek war ineggeḥ ca azru.’ ”

3:13 ‘ittwasseydeş’ - nzemmar ad nessemqudda aseydeş ak-d wenḥer n bnadem di řebḥar, deg waman, xenni awarni as ittwasnekkar-dd zzaysen. D man aya d ijj n umedyā n wenḥer n bnadem aqdim d tnukkra n bnadem n jdid. Aseydeş n Yeccu war iḡi d ict n řečramet n tḥaret waha, maca ɣar umezwar aqa aseydeş řečramet n umenḥar n bnadem aqdim deg waman u n tnukkra nnes zeg waman am bnadem d jdid s liman di Yeccu Lmasiḥ. Xzar Rum. 6:1-14.

3:13 Mk. 1:9; Lk. 3:21.

3:16 Ica. 11:2; 42:1; Yḥ. 1:32.

3:17 Ica. 42:1; Mt. 12:18; 17:5; Lk. 9:35; Kul. 1:13; 2 Bt. 1:17.

4:1 ‘ibřis’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni ieeyyben’. Ibřis netta d ccičan ameqqran.

4:1 Mk. 1:12; Lk. 4:1.

4:4 Aēwd. 8:3

4:6 Izhd. 91:11,12.

MATTA

⁷Yeccu inna as: “Tura εawed:

‘War ttjarrab SIDI, AREBBI nnek!’ ”.

⁸Yiwyi t εawed ibriš ɣar wedrar yueʃan aʃtas, isscen as marra tigeldiwin n ddunct d ueuɣi nsent, ⁹uca inna as: “Ad ac wceɣ marra man aya, maʃa tewɣid ayi ɣar iɣaren, ad ayi tsejded!” ¹⁰Inna as Yeccu: “Ruḥ, *a* cciʃan, minzi tura:

‘SIDI, AREBBI nnek, umi i ɣa tsejded
u i Netta weḥḥdes umi i ɣa tsexxared.’ ”.

¹¹Řexdenni ijja i-t ibriš uca xzar, lmalakat usint-i-dd, tuya sexxarent as.

Amezwaru n tsexxart n Yeccu di Ljalil

Mk. 1:14-15; Lk. 4:14-15

¹²Řami isʃa Yeccu belli Yuḥanna tuya ittwasellem, iruḥ ɣar Ljalil. ¹³Ijja Nnašira uca yusa-dd ɣar Kafarnaḥum tenni ɣar ʃtarf n řebḥar di temmurt n Zibulun d Naftali uca izdeɣ din, ¹⁴ḥima ad ittwakemmeř min ittwannan zeg unabi Icaeya umi inna:

¹⁵“Tammurt n Zibulun d temmurt n Naftali deg Webrid n řebḥar,
ɣar ujemmaɣ n L'Urdun, Ljalil n řegnus,

¹⁶řgens i iqqimen di tağest iʃra tafawt tameqqrant,
u x yenni izedyen di temmurt d tiři n řmewt,
aqa tenqar-dd xasen tfawt.”.

¹⁷Zi ssin ibda Yeccu ittbareḥ, inna: “Tubem minzi Tageldit n ijenwan aqa tudes-dd.”.

Ařayi i imeḥɣaren imezwura

Mk. 1:16-20; Lk. 5:1-11

¹⁸Řami tuya Yeccu iggur x tma n řebḥar n Ljalil, iʃra tnaen n wawmaten, Cimeun umi qqaren Buʃrus, *isem wanita ixs ad yini ‘D Azru’*, d Andrawus umas, tuya neʃaren tracca di řebḥar minzi nitni d ineymaren n iseřman. ¹⁹Inna

4:7 Aewd. 6:16.

4:10 ‘ccičan’ - aqa-t d ccičan ameqqran wenni iğan x marra ccwařen.

4:10 Aewd. 6:13; 10:20.

4:12 Mk. 1:14; Lk. 4:14; 16,31; Yḥ. 4:43.

4:15 Ica. 8:23; 9:1.

4:16 Ica. 9:1,2

4:17 Mk. 1:15.

4:18 Mk. 1:16.

MATTA

asen Yeccu: “Dfarem ayi-d, ad kenniw arrey d ineymaren n iwdan.”²⁰ Ssarsen deyya tiracciwin nsen, dfaren t.

²¹Řami yeedu zi ssin tsawent, izra tnayen n wawmaten nneyni, Yaεqub mmis n Zabdi d umas Yuħanna, tuya aten ak-d babatsen Zabdi di tyarrabut, εeddřen tiracciwin nsen uca Netta iřaya xasen. ²²Deyya semħen di tyarrabut u di babatsen, dfaren t.

Yeccu isseřmad u issgenfa iwdan

Lk. 6:17-19

²³Tuya ittenneđ di temmurt n Ljalil marra, isseřmad di temzidawin *n*sen, ittbarreħ s Řexbar Ařebħan n Tgeldit uca issgenfa kuř řehřac d kuř řeeyubat i iħan di řgens. ²⁴Iffey řexbar xas di Suriya marra, uca iwyen-dd yares marra imehřac inni yar iħa εřam kuř řehřac d řehřiq, imaryaħen d yenni ittbarikkiden d ineεdaben, uca issgenfa i-ten. ²⁵Dfaren t-i-dd ařas n řyaci zi Ljalil, zi Dikapulis, zi Urcalim, zi Yahudiyya u zeg ujemmađ n L'Urdun.

Abarreħ deg wedrar - Awařen n lbaraka

Lk. 6:20-23

5¹Řami izra Yeccu řyaci, yuři yar wedrar uca awarni řami din iqqim, usin-dd yares imeħđaren nnes. ²Uca yarzem aqemmm nnes, isseřmed i-ten, inna:

³“*Sseed* n yenni arruħ nsen izřeđ,
minzi Tageldit n ijenwan aqa-tt i nitni.

⁴*Sseed* n yenni ittecđinen,
minzi nitni ad ttwaεezzan.

⁵*Sseed* n imwađεen,
minzi nitni ad warten tammurt.

⁶*Sseed* n yenni ittřazan d yenni ittfaden yar tsegda,
minzi nitni ad jjiwnen.

⁷*Sseed* n yenni yareħħmen,
minzi ad yarsen tiři arreħmet.

⁸*Sseed* n yenni i yar iħa uř izdig,
minzi nitni ad zaren AREBBI.

⁹*Sseed* n yenni ittegggen řehna,
minzi nitni ad ttwasemman arraw n AREBBI.

5:3 Ica. 57:15; 66:2; Lk. 6:20.

5:4 Ica. 61:2; 66:10,13; Lk. 6:21.

5:5 Izhd. 37:11.

5:6 Ica. 55:1.

5:8 Izhd. 15:2; 24:4; Ebr. 12:14.

MATTA

¹⁰ *Sseed* n yenni inneḥṣaren x ssibbet n tsegda, minzi Tageldit n ijenwan ad ɣarsen tiři.

¹¹ *Sseed* i kenniw maṛa tteayaren u ttdarracen xawem uca ad xawem inin eṛam kuṛ awaṛen ieffanen x ssibbet inu, waxxa ssxarriqen.

¹² Farḥem, sṛiweṛwem, minzi ṛmunet nwem d tameqqrant deg ijenwan, minzi ammu i tuya ittdarracen inabiyyen, inni qbeṛ nwem.”

Tameḡaḥt d tfawt n ddunect

Mk. 9:50; Lk. 14:34-35

¹³ “Kenniw d tameḡaḥt n temmurt. Maca maṛa tameḡaḥt ixsar uṛeddi nnes, mammec i ɣa negg ad tt narr d tameḡaḥt? War tneffeɛ ead i walu ḥaca ad temmendar ɣar barra, ad xas eefsen iwdan.”

¹⁴ “Kenniw d tafawt n ddunect. Tandint i ittwabnan x wedrar, war tzemmar ad teqqim tennuffar. ¹⁵ War ssreqqin řefnar uca ad t ssarsen sadu řmud, maca ad t ssarsen x řmerfee, *maḥend* ad yary i marra inni iḡan di taddart. ¹⁶ Jjem tafawt nwem ad tary i iwdan, ḥima ad ɣaren řexdayem nwem icnan, ad ssueṛan Babatwem i iḡan deg ijenwan.”

Yeccu d akemmeṛ n Ccariea

¹⁷ “Aqa ad awem ittyiṛ aqa usiy-dd ḥima ad ssbeṭṭrey Ccariea *n Musa* niy inabiyyen. Necc war dd-usiy ca ḥima ad ssbeṭṭrey, maca ḥima ad kemmrey. ¹⁸ S tidett, Necc ad awem iniy: Aṛ i ɣa ifna ujenna d temmurt, war ifenni uṛa d ijj n řḥarf niy d taneqqiṭ zi Ccariea aṛ i ɣa iɛdu kuṛci. ¹⁹ Wenni i ɣa issbeṭṭren zi tweṣṣa aya icten, waxxa d tamezyant, uca isseṛmad iwdan ammu, ad ittwasemma d amezyan di Tgeldit n ijenwan, maca wenni zzaysent iggin u isseṛmad i-tent, netta ad ittwasemma d ameqqran di Tgeldit n ijenwan. ²⁰ *Minzi* Necc ad awem iniy: Maṛa tasegda nwem war tmeqqar ca x tenni n imseṛmaden n idlisen u tenni n Ifarisiyyen, s tidett war t^ettidfem ca yar Tgeldit n ijenwan!”

5:10 2 Kur. 4:10; 2 Tim. 2:12; 1 Bṭ. 3:14.

5:11 1 Bṭ. 4:14.

5:12 Lk. 6:23.

5:13 Mk. 9:50; Lk. 14:34.

5:15 Mk. 4:21; Lk. 8:16; 11:33.

5:16 1 Bṭ. 2:12.

5:17 ‘Ccariea n Musa’ - ixs ad yini Ttawrat am mammec d as qqaren Wudayen.

5:18 Lk. 16:17.

5:19 Yac. 2:10.

MATTA

Axeyyeq d wenyaq

²¹ Aqa tesřim belli ittwanna i řejdud: ‘War neqq!’, u: ‘Wenni ineqqen, ad ittwahaseb!’.²² Maca Necc ad awem iniy: ‘Marra wenni ittxeyyaqen x umas břa ssibbet, nhřa ma ad xas ittwahakem!’, u wenni iqqaren i umas: ‘Ad xak ssusfey!’, ad xas teħkem Lmeħkama *Tameqqrant n Wudayen*, u wenni iqqaren: ‘A abuhařil!’ ad ittwahakem, ad yadef yar tmessi n jahennema.²³ Mařa tqeddmed tawhibt nnek x uealřar *min xefssarsen tiyarřa d tewhibin*, uca dinni teeqřed belli umac aqa-t ca xak,²⁴ ejj tawhibt nnek *din* zzat i uealřar, ruħ amezwaru, třeřħed ak-d umac, xenni dweř-dd, uca ewc tawhibt nnek.²⁵ Egg deyya taddukkřit ak-d weyrim nnek umi cek ead akides deg webrid, ĥima ayrim nnek war cek ittiwi yar řqađi, *xenni* řqađi ad cek yawi yar umxazni uca ad temmendared di ře ĥbes.²⁶ S tidett Necc ad ac iniy: War dd-teffyed ssenni, ař ya txeğřed ařuldi aneggaru.”

Tiřř d zzina

²⁷ Aqa tesřim belli ittwanna: ‘War zenni ca!’,²⁸ *maca* Necc ad awem iniy, marra wenni i ya ixzaren yar temyart s nnecwet, aqa izna akides deg wuř nnes.²⁹ Mařa tesseywa cek tiřř nnek tafusect, qess i-tt, nđar i-tt xak. Iħřa ac mařa iweddard ijj n řřarf *n arrimet nnek* x uweřřu n arrimet nnek marra di jahennama.³⁰ Mařa isseywa cek afus nnek afusi, qess i-t, nđar i-t xak, minzi iħřa ac mařa iweddard ijj n řřarf *n arrimet nnek waha* x uweřřu n arrimet nnek marra di jahennama.”

Ağaf

Mt. 19:9; Mk. 10:11-12; Lk. 16:18

³¹ “Aqa ittwanna eawed: ‘Wenni i ya iğfen i temyart nnes, ad as iwc tabrat n wa ġaf’.³² Maca Necc ad awem iniy: ‘Marra wenni i ya iğfen i temyart nnes, war iği zi ssibbet n farq-ccyeř, ittarra tt ad tezna uca wenni i ya imeřcen tenni umi iğfen, aqa netta izna.’”

Tijağin d řwueud

³³ “Aqa tesřim eawed belli ittwanna i řejdud: ‘War tejjagid s řur, *maca* egg min tejjuged i SIDI!’.³⁴ *Maca* Necc ad awem iniy: ‘War tejjagam eemmarř, uřa yar uřenna minzi netta d řearc n AREBBI’,³⁵ uřa yar temmurt minzi nettat d

5:21 Uf. 20:13; Aewd. 5:17.

5:25 Lk. 12:58; Afa. 4:26.

5:27 Uf. 20:14; Aewd. 5:18.

5:28 Ayub 31:1; Izhd. 119:37.

5:29 Mt. 18:8; Mk. 9:43.

5:31 Řxř. 30:2; Aewd. 23:20-22; 24:1.

5:32 Mt. 19:7; Mk. 10:4,11; Lk. 16:18; 1 Kur. 7:10.

5:33 Uf. 20:7; Lawi 19:12; Aewd. 5:11.

5:34 Ica. 66:1; Yac. 5:12.

MATTA

tanebdat sadu idaren nnes, uřa ęar *tendint n* Urcalim minzi nettat d tandint n Ujeęid d ameqqran,³⁶ war tejjagęam uřa ęar uzeęif nnek minzi war tzemmed ad tarred uřa d ijj n uzeętu *n ucuwwf* d acemřař nię d abarcen.³⁷ Ad iqqim wawař nnek ‘Wahl’ d ‘Wah!’, ‘Lla!’ d ‘Lla!’. Mana ktar zi man aya, aęa netta zeg umęeffan.”

Axřaf d uxeęę n řęar

Lk. 6:29-30

³⁸“Aęa tesřim belli ittwanna: ‘Titt s titt d tiymest s teymest!’,³⁹ *Maca* Necc ad awem inię, war t^ettemęařam ca ak-d ijj n uęeffan, maca wenni i ęa isseqqřen ameggiz nnek afusi, seřęa-y-as uřa d wenneyni.⁴⁰ Mařa din ęed ixs ad kik igg ccreę uca netta ad xak ikkes tcamir nnek, eji i-t ad iksi uřa d ajeęab.⁴¹ Wenni xak iggin bezzez ęima ad kides tuyured ijj n kilumitr, uyur akides tnayen.⁴² Man wen d ac i ęa ittaren ca n řęajjet, ewc as tt, u wenni yarezzun ad xak yaręeř, war d t ttarra amenni.”

Xsem řęedyan nwem!

Lk. 6:27-28, 32-36

⁴³“Aęa tesřim belli ittwanna: ‘Ad tersed amęarreb nnek, ad tcarhed řęedu nnek!’⁴⁴ *Maca* Necc ad awem inię: ‘Xsem řęedyan nwem u barkem inni kenniw ineeřen, ggem tcuni i yenni kenniw icarrhen, zęaęem i yenni xawem iggin bezzez d yenni xawem ittdarracen,⁴⁵ ęima ad tiřim d tarwa n Babatwem i ięan deg ijenwan, minzi Netta issneqqar tafuct nnes x ięeffanen d ięebęanen, yarexxu-dd i wenzar ęima ad iwwet x imseggaden u x yenni war iseggden.⁴⁶ Minzi mařa texsem inni kenniw ittexsen, man arbeę i yarwem? Ma war tteęgen ayt n đđariba uřa ammu?⁴⁷ Mařa tseęmem x wawmaten nwem waha, min i t^etteęgem ktar *x wenneyni*? Ma war tteęgen ayt n đđariba uřa ammu?⁴⁸ Iřim tkemmřem am mammec ikmeř uřa d Babatwem i ięan deg ijenwan.”

5:35 Izhd. 48:3; Ica. 66:1.

5:38 Uf. 21:24; Lawi 24:20; Aęwd. 19:21.

5:39 Awřn. 24:29; Lk. 6:29; Rum. 12:17; 1 Kur. 6:7; 1 Ts. 5:15; 1 Bę. 3:9.

5:42 Aęwd. 15:8; Lk. 6:35.

5:43 Lawi 19:18.

5:44 Lk. 6:27; 23:34; Řex. 7:60; Rum. 12:20; 1 Kur. 4:13; 1 Bę. 2:23.

5:46 ‘*ayt n đđariba*’ - nię ‘ieeccaren’. Ayt n đđariba nitni d Udayen xedmen ak-d řmexzen n Irumaniyyen, jemmeen đđariba. Ca zזaysen ksin zi đđariba i yixef nsen.

5:46 Lk. 6:32.

5:48 Amz. 17:1

MATTA

Şşdaqı

6¹“Hıdam, war tşeddaqem zzat i iwdan ħima ad kenniw zaren. Mařa amya, war yarwem ittiři bu řajar zi Babatwem i iğan deg ijenwan. ²Mařa tşedddqed, war tt ttegg di řbuq am mammec t ttegggen imnafqen di temzidawin u di zznaqi, ħima ad ten cencen iwdan. S tidett Necc ad awem iniy, nitni aqa ufin řajar nsen zi beeda. ³Maca cek, xmi i ya tşedddqed, ittxeřsa afus nnek azeřmađ war issin min ittegg ufusi nnek, ⁴ħima şşedqet nnek ad tiři s tnuffra uca Babac wenni ittwařan di tnuffra, ad cek ixegęs s btaytay.”

Tazağit

Lk. 11:2-4

⁵“Mařa tezzuğed, war ttiřid ca am imnafqen inni umi iejeb asen řħař ad zzağen am bedden di temzidawin d tyemmura n zznaqi ħima ad ten zaren iwdan. S tidett Necc ad awem iniy, aqa nitni ufin řajar nsen zi beeda. ⁶Maca cek, mařa tezzuğed, adef yar wexxam nnek, belleε tawwart, zzağ i Babac wenni iğan di tnuffra uca Babac i ittwařan di tnuffra d Netta i cek i ya ixegęsen s btaytay. ⁷Mařa tezzuğem war tteawadem i wawař ixwan amecnaw mammec ttzağan inni zi řegnus, minzi ittyiř asen s wawařen *nsen* ařtas ad asen iseř. ⁸War ttiřim am nitni, minzi Babatwem issen min teħdajem qbeř d as i ya tettarem ca. ⁹Ammu i ya tezzağem kenniw:

‘A Babatney i iğan deg ijenwan,
Isem nnek ad yiři ittwaqeddes,

¹⁰eij ad dd-tas Tgeldit nnek, ad yiři řxađar nnek,
am mammec yeğa deg ujenna, ad yiři εawed di temmurt.

¹¹Ewc aney ass-a ayrum n kuř ass.

¹²Yfar aney imarwusa nney,
am mammec nsameħ εawed i yenni dd aney ittursen,

¹³u war d aney sidif ca deg uyekkwi,
maca senjem aney zeg umεeffan.

Minzi Tageldit d jjeħd d ueuği ad iřin i Cek
i řebda qaε! Amin!’

6:2 Rum. 12:8.

6:4 Lk. 14:14.

6:6 2 lř. 4:33; Řex. 10:4.

6:7 1 lř. 18:28; lca. 1:15.

6:9 Lk. 11:2.

6:13 Mt. 13:19.

MATTA

¹⁴Mayar maṛa kenniw tsamḥem i iwdan i uxetṭu nsen, uṛa d Babatwem i iḡan deg ujenna ad awem iyfar. ¹⁵Maca maṛa kenniw war t'ettsimihem i iwdan i uxetṭu nsen, aqa uṛa d Babatwem war iyeffar ca iæddiyen nwem.”

Azummi

¹⁶“Řami tẓummem, war tteggem ayembub abarcen am innafqen, inni issneqṛaben ayembub nsen ḥima ad ten ẓaren iwdan belli aqa ẓummen. S tidett Necc ad awem iniṽ, aqa nitni ufin řajar nsen zi beeda. ¹⁷Maca cek, maṛa tẓummed, dhen azeḡif nnek uca sired ayembub nnek, ¹⁸ḥima war tbinid ca i iwdan belli tẓummed, maca i Babac wenni iḡan di tnuffra, uca Babac i ittwařan di tnuffra, aqa Netta i cek i ya ixegřen.”

Řeknuz deg ujenna

Lk. 12:33-34; 11:34-36; 16:13

¹⁹“War smunam ca řeknuz da di ddunect mani i ten ẓa tecc tcinda d ddra, u mani i ẓa ssnuqqben ixewwanen, ad *ten* acaren, ²⁰maca smunem i yixef nwem řeknuz deg ujenna mani war ten t'ettett ca tcinda d ddra u mani war ssnuqquben ixewwanen, war *ten* ttacaren. ²¹Minzi mani i ẓa yiři řkenz nnek, aqa ad din yiři uṛa d uř nnek.”

Řefnar n arrimet

²²“Řefnar n arrimet netta d tiṭṭ. Maṛa tiṭṭ nnek aqa teřfa, ad tiři arrimet nnek marra d tafawt. ²³Mara tiṭṭ nnek d taæffant, xenni ad tiři arrimet nnek marra d taḡest. Maṛa tafawt tenni dayek d taḡest, meḥař temyar taḡest! ²⁴Uṛa d ijj war izemmar ad ixdem i tnayen n isiditen, minzi *xenni* netta ad icarh ijjen, ad ixs wenneyṽni, niṽ ad iweqqar ijjen, ad isseḥqar wenneyṽni. Kenniw war tzemmarem ad tsexxarem i AREBBI d teneacin.”

Imunas

Lk. 12:22-34

²⁵“S uyenni Necc ad awem iniṽ: ‘War kessim amnus di tudart nwem min i ẓa teccem niṽ min i ẓa teswem uṛa i arrimet nwem mammec tt i ẓa tessyardem. Ma war teḥři tudart x macca niṽ arrimet x warruḡ? ²⁶Xzarem ẓar ijdad n ujenna, aqa nitni war zarreen, war mejjaren uca war ttxemmiřen di řemrasi,

6:14 Mk. 11:25; Kul. 3:13.

6:15 Mt. 18:35; Yaæ. 2:13.

6:16 Ica. 58:3; Mt. 9:14; Mk. 2:18; Lk. 5:33.

6:19 Awřn. 23:4; Ebr. 13:5; Yaæ. 5:1.

6:20 Lk. 12:33; 1 Tim. 6:19.

6:22 Lk. 11:34.

6:24 Lk. 16:13.

6:25 Izhd. 37:5; 55:23; Lk. 12:22; Fil. 4:6; 1 Tim. 6:8; 1 Bř. 5:7.

MATTA

waxxa amenni Babatwem i iġan deg ijenwan i ten isseccan. Ma kenniw war tessekkwim ca ktar aṭṭas xasen?²⁷ Man wen zzaywem izemmar s wemnus nnes ad yarni uṛa d ijj n uyiṛ di tuzzeġgart nnes?²⁸ U mayemmi tkessim amnus i warrud? Xzarem mammec ɣemmyent tllilicin deg iyyar, waxxa nitenti war xeddment, war ttqardcent,²⁹ *maca* Necc ad awem iniy, uṛa d Suliman di marra aeuġi nnes war yard ca am ijen zwaysen.³⁰ Maṛa AREBBI issyard řeḥtic n iyyar i iġan ass-a uca tiwecca ad immenḍar di tefqunt, ma xenni war kenniw issyirred aṭṭas ḥsen zzayes, *a* kenniw i di iġa drus n liman?³¹ S uyenni war kessim ca amnus, war qqarem: ‘Min i ɣa necc?’ u: ‘Min i ɣa nsu?’ niy: ‘Min i ɣa nyard?’³² Aqa řegnus arezzun man aya marra, *maca* Babatwem deg ujenna issen belli teḥdajem man aya marra.³³ Arzum amezwaru x Tgeldit n AREBBI d tsegda nnes, uca man aya marra ad ɣarwem immarni eawed..³⁴ *Xenni* war kessim amnus i *min i ɣa yiři* tiwecca, minzi tiwecca ad teksi amnus i yixef nnes. Ica i kuṛ ass tuεeffna nnes.”

Axecciw d tḥanact

Lk. 6:37-38, 41-42

7¹“War ḥekkmem ḥima war t^ettwaḥakamem,² minzi eḥḥsab řḥukm i zi i ɣa tḥekmem, ad t^ettwaḥakmem, u eḥḥsab řeεbar i zi i ɣa teεbarem, ad t^ettwaεbarem eawed..³ Mayemmi txezzared ɣar uxecciw di tiṭṭ n umac, *maca* war tḥekared ca i teḥnact tenni di tiṭṭ nnek?⁴ Xenni mammec i ɣa tegged ad tinid i umac: ‘Ejj ayi ad ac dd-ssuffyey axecciw zi tiṭṭ nnek’ uca xzar, aqa cek ɣarek taḥnact di tiṭṭ nnek?⁵ Cek, *a* amnafeq, suffey-dd amezwaru taḥnact zi tiṭṭ nnek, xenni tzemmed ad texzared mlih ḥima ad tessuffuyed axecciw zi tiṭṭ n umac..⁶ War tticem min iqeddsen i yiṭan, war neṭṭarem ca tiyaqutin nwem i irfan, ḥima war xasent εeffsen s iḍaren nsen uca ad ɣarwem-dd nqeṛben, ad kenniw mezzqen.”

Acejje i tzaġit

Lk. 11:9-13

⁷“Ttarem, ad awem immewc, arzum, ad tafem, sqarqɣbem, ad awem ittwarzem..
⁸Maɣar marra wenni i ɣa ittaren, ad iṭṭef u wenni i ɣa yarzun ad yaf, u wenni

6:26 Ayub 38:41; Izhd. 147:9.

6:28 ‘tilillicin’ - ijj n marka n innuwwaren daysen azri aṭṭas.

6:33 1 Ij. 3:13; Izhd. 37:25; 55:23.

7:1 Lk. 6:37; Rum. 2:1; 1 Kur. 4:3,5.

7:2 Mk. 4:24; Lk. 6:38.

7:3 Lk. 6:41,42.

7:5 Awřn. 18:17.

7:6 Awřn. 9:8; 23:9.

7:7 Mt. 21:22; Mk. 11:24; Lk. 11:9; Yḥ. 14:13; 16:24; Yac. 1:5,6; 1 Yḥ. 3:22; 5:14.

MATTA

i ya issqarqben ad **as** ittwarzem.⁹ Niḡ man bna dem jar awem, maḡa mmis ittar as aḡrum, ad as iwc aḡru? ¹⁰ Niḡ maḡa ittar as tasḡemt, ad as iwc aḡiḡar? ¹¹ Maḡa kenniw, waxxa kenniw d iḡeffanen, aqa tessnem mammec i ḡa tewcem min iḡebḡen i tarwa nwem, meḡaḡ ead Babatwem i iḡan deg ijenwan ad yewc min iḡebḡen i yenni d as i ḡa ittaren! ¹² Qae am mammec texsem ad awem ggen iwdan, ggem amya kenniw i nitni, minzi man aya d Ccaria d inabiyyen.”

Tnayen n ibriden

Lk. 13:24

¹³ “Adfem zi tewwart iḡḡaren, minzi tawwart temḡar uḡa d abrid i ittawyen ḡar uhellek d miriw, uca aḡḡas i zzayes ittadfen. ¹⁴ Mammec teḡḡar tewwart u mammec imḡi webrid i ittawyen ḡar tudart! Myir drus n yenni t ittadfen.”

Tacejjart d ḡiḡet nnes

Lk. 6:43-44; 13:25-27

¹⁵ “Ḥḡam ixef nwem zeg inabiyyen issxarriḡen i dd-ittasen ḡarwem s thidurt n izmaren, maca deg iḡeddisen nsen aqa nitni d uccanen itteḡḡfen. ¹⁶ Zi ḡiḡet nsen ad ten tessnem. Ma ad ḡeqden aḡiḡ zeg isennanen niḡ tazart zi tzegḡwart? ¹⁷ Ammu kuḡ tacejjart taḡebḡant tḡḡawi-dd ḡiḡet teḡebḡ, uca tacejjart taḡeffant tḡḡawi-dd ḡiḡet taḡeffant. ¹⁸ Tacejjart taḡebḡant war tzemmar ad tewc ḡiḡet taḡeffant, uca tacejjart taḡeffant war tzemmar ad tewc ḡiḡet taḡebḡant. ¹⁹ Kuḡ tacejjart tenni war ittacen ḡiḡet teḡebḡ, ad tḡḡwaqess uca ad temmendar di tnessi. ²⁰ S uyenni ad ten tessnem zi ḡiḡet nsen.”

Adaf ḡar tgeldit n ijenwan

²¹ “War iḡi ca kuḡ ijjen wenni d ayi i ḡa inin: ‘A Sidi, a Sidi!’, ad yadef ḡar Tgeldit n ujenna, maca *myir* d wenni itteḡḡen min ixS Baba i iḡan deg ijenwan. ²² Aḡḡas i d ayi i ḡa inin deg wass nni: ‘A Sidi, a Sidi, ma war nettnabb ca s Yisem nnek, ma war nuzziḡ x ccwaḡen s Yisem nnek u s Yisem nnek ma war neggi aḡḡas n lmuḡjizat?’ ²³ Xenni Necc ad asen iniḡ: ‘Ḥemmarḡ war kenniw ssineḡ, beḡedem xafi, a kenniw inni itteḡḡen min iḡan d aeḡffan!’ ”

7:8 Awḡn. 8:17; Irm. 29:12.

7:11 Amz. 6:5; 8:21.

7:12 Lk. 6:31.

7:13 Lk. 13:24.

7:14 ḡex. 14:22.

7:15 Aḡwd. 13:4; Irm. 23:16; Mt. 24:4; Rum. 16:17; Afa. 5:6; Kul. 2:8; 1 Yḡ. 4:1.

7:17 ‘tacejjart’ - niḡ ‘addag’ (‘iddagen’).

7:17 Mt. 3:10; 12:33; Mk. 11:13; Lk. 8:8.

7:21 Mt. 25:11; Lk. 6:46; 13:25; ḡex. 19:13; Rum. 2:13; Yae. 1:22.

7:22 Irm. 14:14; 27:15; Lk. 13:26.

7:23 Izhd. 6:9; Mt. 25:12,41; Lk. 13:25,27.

Taddart x sseġaħ - Aneggar n ubarreħ deg wedrar

²⁴“Marra wenni ittesrañ i wawařen inu, ittegg zzaysen, ad ittwamqudda ak-d ijj n bnađem d amiyis wenni ibnan taddart nnes x sseġaħ. ²⁵Xenni iwta wenzar, Һemřen-dd iyezran, řuđen-dd isemmiđen uca řeqfen taddart nni, waxxa amenni war dd-tewđi ca, minzi dsas nnes immars x sseġaħ. ²⁶*Maca* marra wenni ittesrañ i wawařen inu, war zzaysen ittegg, ad yiři amecnaw ijj n bnađem d afyur, ibna taddart nnes x ijdi. ²⁷Xenni iwta wenzar, Һemřen-dd iyezran, řuđen-dd isemmiđen, řeqfen taddart nni uca tewđa, tuya aweřtu nnes d ameqqran.”

²⁸Awarni řami ikemmeř Yeccu awařen-a, aqa imsar belli řyaci iqqim ittebhet s tyuri nnes, ²⁹minzi tuya isseřmad i-ten amecnaw wenni yar teġa řřulđa, war iġi ca amecnaw imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen..

Asgenfi n ijj n bu-řbarş

Mk. 1:40-45; Lk. 5:12-16

8¹Řami dd-ihwa zeg wedrar, đfaren t-i-dd ařtas n řyaci. ²Xzar, yusa-dd yares ijjjen i di iġa řbarş, iwđa as yar iđaren, inna: “A Sidi, mařa tersed, tzemmed ad ayi tessizd^oged!” ³Yeccu isswiżzeđ afus nnes uca iħada t, inna: “Necx xsey, zdeg!” Uca ittwassizdeg zi řbarş nnes řexdenni. ⁴*Xenni* inna as Yeccu: “Xzar, war tteqqar i ħed, maca ruħ, scen ixef nnek i ukehhan uca ewc tayarřt i Arebbi elahşab min zzayes iweřša Musa, aqa-tt d cĥadet i nitni.”

Amsexxar n řqebťan arumani

Lk. 7:1-10; Yħ. 4:43-54

⁵Řami yudef Yeccu yar Kafarnaħum, yusa-dd yares ijj n řqebťan x mya, ittar zzayes *ammu*, ⁶inna: “A Sidi, aħenjir inu izzeř di taddart d aneđđab, aqa dayes řehriř ařtas!” ⁷Inna as Yeccu: “Necx ad dd-aseř, ad t ssgenfiy!” ⁸Uca řqebťan x mya yarra-dd, inna: “A Sidi, necx war sdiheġey ad tadfed swadday i tzeqqa inu, maca ini ijj n wawař waha, xenni ad iggenfa uħenjir inu. ⁹Minzi uřa d necx eawed d bnađem sadu ifassen uca yari ieeskariyyen sadu ufus inu, qqarey i wa: ‘Ruħ!’, xenni ad iraħ, u i wenneyni: ‘As-dd!’, xenni ad dd-yas, u i umsexxar inu *qqarey* as: ‘Egg man aya!’, uca ad t igg.” ¹⁰Řami isřa Yeccu man aya, ittebhet, inna i yenni i-t-i-dd iđfaren: “S tidett Necx ad awem iniy, war ufiy uřa di

7:24 Irm. 17:8; Lk. 6:47; Rum. 2:13; Yae. 1:25.

7:26 Ĥaz. 13:11; Rum. 2:13; Yae. 1:23.

7:29 Mk. 1:22; 6:2; Lk. 4:32.

8:2 Mk. 1:40; Lk. 5:12.

8:4 Lawi 13:2; 14:2; Lk. 5:14.

8:5 Lk. 7:1.

8:8 Izhd. 107:20.

MATTA

Israil liman imyar amecnaw wanita. ¹¹Necc ad awem iniy, belli aṭṭas i dd ya yasen zi ccarq u zi řyarb, ad qqimen *yar umensi* ak-d Ibrahim d Iřhaq d Yaεqub di Tgeldit n ijenwan, ¹²*maca* tarwa n Tgeldit ad mmenḍaren barra yar ṭṭarf aneggaru n tağest. Dinni ad iřin imetṭawen d uyezzi n teymas.” ¹³Yeccu inna i řqebṭan x mya: “Ruḥ, ad imsar am mammec tumned.” Uca iggenfa uḥenjir nnes di tsæeet nni.

Asgenfi n tḍekkwač n Buṭrus

Mk. 1:29-34; Lk. 4:38-41

¹⁴Řexdenni yusa-dd Yeccu yar taddart n Cimeun, izra taḍekkwač nnes tezzeř, dayes timessi. ¹⁵Iḥada afus nnes uca truḥ as tmessi, řexdenni tekkar, tsexxar xas. ¹⁶Yar uecci iwyen-dd yares aṭṭas n imaryaḥen. Issuffey řaryaḥ nsen iεeffanen s yijj n wawař *waha*, uca issgenfa marra imehřac, ¹⁷ḥima ad ittwakemmeř min ittwannan zeg unabi Icaεya: “Aqa iksi řehřiq nney u yarbu řehřac nney.”

Aḍfar n Yeccu

Lk. 9:57-62

¹⁸Řami izra Yeccu řyaci ameqqran i d as dd-innḍen, yumur *i-ten* ad zwan yar ujemmaḍ. ¹⁹Uca yusa-dd yares ijj n umseřmad n idlisen, inna as: “A Amseřmad inu, ad Cek ḍfarey mani ma i ya traḥed!” ²⁰Inna as Yeccu: “Iceεban yarsen ifran u ijḍaḍ n ujenna yarsen řeεwacc, maca Mmis n bnadem war yufi ca mani i ya isenned azeğif nnes.” ²¹Inna as ijjen nneyni zeg imeḥḍaren nnes: “A Sidi, ejj ayi d amezwar ad uyurey ad neḍřey baba!” ²²Inna as Yeccu: “Ḍfar ayi-dd, ejj imettinen ad neḍřen imettinen nsen!”

Yeccu d ṭḥaryaḍt

Mk. 4:35-41; Lk. 8:22-25

²³Řami inya Yeccu di tyarrabut, ḍfaren t imeḥḍaren nnes. ²⁴Uca xzar, tekkar-dd ict n ṭḥaryaḍt di řebḥar ař mani dřint řemwaj taṭarrabut, maca Yeccu tuya iṭtes. ²⁵Usin-dd yares imeḥḍaren nnes uca ssfaqen t-i-d, nnan as: “A Siditney, senjem aney, aqa ad nettwahellek!” ²⁶Inna asen: “Mayemmi tεtteggwεdem, a kenniw i di iğa drus n liman?” Xenni ikkar, iwebbex asemmiḍ d řebḥar uca tusa-dd řhudnet tameqqrant. ²⁷Tbehten iwdan, nnan: “Min iena Wa umi isemmiḍen d řebḥar tteggan as array?”

8:11 Lk. 13:29.

8:12 Mt. 13:42; 21:43; 22:13; 24:51; Lk. 13:28.

8:14 Mk. 1:29; Lk. 4:38.

8:17 Ica. 53:4; 1 Bṭ. 2:24.

8:19 Lk. 9:57.

8:22 1 Tim. 5:6.

8:23 Mk. 4:35; Lk. 8:22.

8:26 Ayub 26:12; Izhd. 107:29; Ica. 51:10.

MATTA

Asgenfi n tnayen n imeryaħen

Mk. 5:1-20; Lk. 8:26-39

²⁸Řami yiweđ ƣar ujemmad ƣar jwayeh n Gadarinis, řqan t-i-dd tnayen n imeryaħen, ffyen-dd zeg imedřan, tuƣa mmuzzaren ařtas ař mani uřa d ijj war izemmar ad yekk abrid nni. ²⁹Xzar, syuyyen, nnan: “Min din jar aney d Cek, a Yeccu, Mmis n AREBBI? Ma tusid-dd danita ģima ad aney tæddbed qbeř řweqt?” ³⁰Tuƣa din ict n tħimart n iřfan tameqqrant tigg^wej xasen, thedda din. ³¹Uca ccwařen ttaren zzayes, nnan: “Mařa tessuffyed aney, ejj aney ad nadeř di tħimart n yeřfan!” ³²Inna asen: “Ruħem!” Řexdenni ffyen-dd, udfen deg iřfan. Uca xzar, taħimart n iřfan amen tmun teħduddar zi teysart ƣar řebħar, temmut deg waman. ³³*Imeksawen* inni ten yarekkwsen, arewřen, uca řami iwđen ƣar tendint, xebbaren x kuřci min imsaren, uřa x imeryaħen. ³⁴Uca xzar, ffyen-dd ayťbab n tendint marra i umsagar ak-d Yeccu. Umi t řrin, ttaren zzayes ad iffeř zi temmurt nsen.

Asgenfi n ijj n uneeđab

Mk. 2:1-12; Lk. 5:17-26

¹*Awarni řami* inya di tyarrabut, izwa řebħar, yiweđ ƣar tendint nnes. ²Uca iwyen as-dd ijj n uneeđab i tuƣa izzřen di tassut. *Řami* izra Yeccu liman nsen, inna i uneeđab: “Egg uř, a mmi, ddnub nnek ttwayřaren!” ³Uca xzar, ca n imseřmaden n idlisen nnan jar asen: “Wanita ittceqqaf *di AREBBI*.” ⁴Yeccu, umi issen min di tuƣa ttfekkaren, inna asen: “Mayemmi t^ttxemmamem di min war iħřin deg wuřawen nwem? ⁵Min ihewnen ad iniř i wanita: ‘Ddnub nnek ttwayřaren!’, niř ad iniř: ‘Kkar, uyur!’? ⁶Maca ģima ad tessnem belli Mmis n bnadem ƣares řřulťa di temmurt ģima ad iřfar ddnub, ad iniř i uneeđab-a: ‘Kkar, ksi tassut nnek, tarekkweħed ƣar taddart nnek!’ ⁷Xenni ikkar, iruħ ƣar taddart nnes. ⁸Řami izra řřaci man aya, tbehten, sseuřen AREBBI wenni iwcin řřulťa amecnaw tanita i iwdan.

Ařayi n Matta

Mk. 2:13-17; Lk. 5:27-32

⁹Řami ssenni ikka Yeccu, izra aryaz wenni umi qqaren Matta, iqqim ƣar taddart n đdariba. Inna as: “Đřar ayi-dd!” Uca ikkar, idřar i-t. ¹⁰Řami iqqim *ƣar umensi* di taddart, usin-dd wařtas n ayt n đdariba d imednab, qqimen ak-d Yeccu d imeħđaren nnes. ¹¹*Řami* řrin Ifarisiiyyen man aya, nnan i imeħđaren nnes: “Mayemmi ittett Umseřmad nwem ak-d ayt n đdariba d imednab?”

8:28 Mk. 5:1; Lk. 8:26.

9:1 Mk. 2:3; Lk. 5:18; Řex. 9:33.

9:3 Izhđ. 32:5; Ica. 43:25.

9:9 Mk. 2:14; Lk. 5:27.

MATTA

¹² Umi isřa Yeccu *man aya*, inna asen: “Inni iřehřen, war ĥdijen ca ađbib, maca imehřac. ¹³ Ruřem, ad třemdem min ixš ad yini *wawař-a*: ‘Xseř arrehmet, maci d tařarřt!’, minzi Necc war dd-usiy ĥima ad řayiy x imseggaden, maca x imednab.”.

Aseqsi x uzummi

Mk. 2:18-22; Lk. 5:33-39

¹⁴ Xenni usin-dd ĥares imehřdaren n Yuřanna, nnan as: “Mayemmi nettzumma neccin d Ifarisiyyen ařtas, maca imehřdaren nnek war ttzummin ca?” ¹⁵ Yeccu inna asen: “Ma izemmar ad ceđnen řehřbab n umuřay umi amuřay ead akidsen? Ad dd-asen wussan min di xasen i řa immeksi Umuřay, xenni ad zummen..

¹⁶ Uřa d ijj war ittegg taneqqiđi zi tcuqquet n jdid x warruđ aqdim, minzi nettat ad teqřee zeg warruđ uca *arruđ* ad iqqarř ktar. ¹⁷ Uřa d binu n jdid war ittwagg ca di txuncay tibuřay, ĥima war dduqquzent txuncay, ad izeře binu uca tixuncay ad deyyeent. Ittxeřša ad ttegggen binu n jdid di txuncay n jdid, ĥima ad ttwaxemmřen nitni s tñayen.”.

Yeři n ijj n umeqqran d temyart s usizzer ř n idammen

Mk. 5:21-43; Lk. 8:40-56

¹⁸ Am tuřa issawař akidsen x tmesřayin-a, yusa-dd ijj n umeqqran isjed as, inna: “Řexxu yeři bħřa temmut, as-dd, sars xas afus nnek uca ad teddar eawed.”..

¹⁹ Yeccu ikkar, iđfar i-t ak-d imehřdaren nnes.

²⁰ Uca xzar, ict n temyart, tuřa ttazzřen zzayes idammen řmijař n teneac n isegg^wusa, tekka as-dd řar đeffar uca tħada abehřuř n ujeřab nnes,.

²¹ minzi nettat tuřa tenna deg ixef nnes: “Icfa myir ad ĥadiř ajeřab nnes, ad ggenfiř!” ²² Maca inneqřeb-dd Yeccu, izra i-tt, inna: “Egg uř, a yeři, aqa liman nnem i cem issnejmen!” Uca t^ettwassggenfa temyart nni di tsaeet nni.

²³ *Xenni* yusa-dd Yeccu řar taddart n umeqqran, izra iyeyyađen d řyaci syuy-yun, ²⁴ inna asen: “Ffyem ssa! Tařenjirt war temmut ca, aqa t^eřeř!”. *Maca* nitni đehcen dayes. ²⁵ Ařami issuffeř řyaci, yudef řar daxeř uca iřtef i-tt zeg ufus nnes, xenni tekka třenjirt. ²⁶ Uca iffeř řexbar řar temmurt nni marra.

9:13 Ĥuc. 6:6; Mıxa 6:8; Mt. 12:7; Mk. 2:17; Lk. 5:32; 19:10; 1 Tim. 1:15.

9:14 Mk. 2:18; Lk. 5:33.

9:15 2 Kur. 11:2.

9:17 Mk. 2:22.

9:18 Mk. 5:22; Lk. 8:41.

9:20 Lawi 15:25; Mk. 5:25; Lk. 8:43.

9:22 Mk. 5:38; Lk. 8:51.

9:23 Mk. 5:38; Lk. 8:51.

9:24 Yħ. 11:11.

MATTA

Asgenfi n tnayen n idaryařen d ijj n umeryaḥ aynaw

²⁷Řami ssenni ikka Yeccu, dfaren t tnayen n idaryařen, ttrāyan, qqaren: “Arḥem aneḡ, a mmis n Dawud!” ²⁸Ařami yudef di taddart, usin-dd ȳares idaryařen nni. Yeccu inna asen: “Ma tumnem belli zemmareḡ ad ggeȳ man aya?” Nnan as: “Wah, a Siditney!” ²⁹Řexdenni iḥada tiṭṭawin nsen, inna: “Ad ȳarwem yiři elahsab liman nwem!” ³⁰Ttwarezment tiṭṭawin nsen. *Xenni iḥarrem i-ten Yeccu, inna: “ȳarwem, war ssargabem ḥed!”* ³¹Maca nitni, ařami ruḥen, ssuffȳen xas řexbar di marra tammurt!

³²Řami dd-ffȳen nitni, iwyen as-dd ijj n umeryaḥ d aynaw. ³³Řami issuffey Netta řaryaḥ aeffan, issiweř weynaw. Tuȳa ittebhet řȳaci, nnan: “Ėemmarř war neȳri amecnaw wanita di Israil!” ³⁴Maca Ifarisiȳen nnan: “S umeqqrān n řaryaḥ ieffanen issuffuȳ řaryaḥ ieffanen!”

Aḥinni n Yeccu

³⁵Yeccu tuȳa ittenneḍ x marra tinneddam d dcurat, isseřmad i-ten di temzidawin nsen, tuȳa ittarreḥ s Řexbar Ařebḥan n Tgeldit uca issgenfa marra řehřacat d řeȳyub n řgens. ³⁶Řami izra Yeccu řȳaci, iḥinn xasen, minzi uḥřen nnhewřen am wuḡi inni war ȳar iḡi umeksa. ³⁷Xenni inna i imeḥḍaren nnes: “Tameȳra temȳar aṭṭas, maca aȳa din drus n icewwaren. ³⁸S uyenni ttarem i Bab n tmeȳra, ad dd-issekk icewwaren i tmeȳra nnes.”

Ařȳi d usekki n teneac n rrusul

Mk. 3:13-19; 6:7-13; Lk. 6:12-16; 9:1-6

10¹Iřȳa Yeccu x teneac n imeḥḍaren nnes, iwca asen řřulṭa ḥima ad ssuffȳen řaryaḥ imengas u ḥima ad ssgenfan marra řehřacat d řeȳyubat. ²Ismawen n teneac n rrusul d yina: amezwaru nsen Cimeun umi qqaren Buṭrus, *ixs ad yini ‘D Azru’*, d umas Andrawus, d Yaecqub, mmis n Zabdi, d umas Yuḥanna, ³d Filippus d Bar-Tulumawus, Tuma d Matta, ijj n bu-ḍdariba, d Yaecqub, mmis n Ḥalfa, d Labbawus, umi qqaren Taddawus, ⁴d Cimeun Amæssab, d Yahuda Isxariyuṭi wenni t isellmen. ⁵Yeccu issekk teneac-a, yumur i-ten, inna: “War ttruḥem ca x webrid n řegnus, war ttadfem ca ȳar tendint n Isamariȳen,

9:30 Mt. 12:16; Lk. 5:14.

9:31 Mk. 7:36.

9:32 Mt. 12:22; Lk. 11:14.

9:34 Mt. 12:24; Mk. 3:22; Lk. 11:15.

9:35 Mk. 6:6; Lk. 13:22.

9:36 Irm. 23:1; Ḥaz. 34:2; Mk. 6:34.

9:37 Lk. 10:2; Yḥ. 4:35.

9:38 2 Ts. 3:1.

10:1 Mk. 3:13; Lk. 6:13; 9:1.

10:2 ‘rrusul’ - niȳ ‘imazanen’.

⁶maca ḥsen ad traḥem ɣar wuḡi iweddaren n taddart n Israil. ⁷Xmi i ya traḥem, barrḥem am teqqarem: ‘Tageldit n ijenwan aqa tiweḍ-dd!’ ⁸Sgenfam imehṛac, sizdgem inni di iḡa řbars, suffyem ccwaṭen. Kenniw teksim bṛa ca, xenni wcem tt bṛa ca. ⁹War kessim ca wurey uṛa d nnuqart uṛa d nnḥas deg ibuyas nwem, ¹⁰war kessim ca tacyart i webrid uṛa d tnayen n tcamirat uṛa d sandaliyat uṛa d tayɣarct, minzi axeddam isdaheḡ macca nnes. ¹¹Man tandint niy dcar i ɣa tadfem, arzum wi dayes isdaheḡ, uca qqimem din aṛ d traḥem. ¹²Maṛa tudfem ɣar taddart, seḡmem x aytbab nnes di řehna. ¹³Maṛa taddart tesdaheḡ, jjem xas řehna nwem, maṛa war t tesdiheḡ, xenni řehna nwem ad ɣarwem dd-ieqeb. ¹⁴Maṛa tufim ca n yijjen war kenniw iqebber u war ittesři i wawařen nwem, ffyem zi taddart niy zi tendint nni, zzerzem taejjajt zeg iḍaren nwem. ¹⁵S tidett, Necc ad awem iniy: Ad yiři řḥař i temmurt n Sadum d Ęamurra ihwen zi tendint nni deg wass n lḥisab.”

Yeccu issawař x řeḡşaret d udarrec

Mk. 9:41, 13:9–13; Lk. 12:2-9, 12:51-53; 14:26,27; 21:12–17

¹⁶“Xzarem, řexxu ad kenniw ssekkey am uḡi di řwest n wuccanen. Iřim tfettnem amecnaw ifiyran u ɣeffrem am idbiren..

¹⁷Maca ḥḍam ixef nwem zeg iwdan, minzi nitni ad kenniw sellmen i taddart n ccree, ad kenniw hettken s urekkuḍ di temzidawin nsen, ¹⁸ad kenniw nedhen zzat i řḥukkam d zzat i ijeḡiden di ssibbet inu, ḥima ad tiřim d cchadet i nitni uṛa i řegnus. ¹⁹Maṛa sellmen kenniw, war kessim ca s wemnus mammec d min i ɣa tessiwřem, minzi ad awem immewc di tsæeet nni min ittxeřsa ad tinim..

²⁰Mayar war iḡi d kenniw inni issawařen, maca d Arruḥ n Babatwem d Netta i daywem issawařen. ²¹Umas ad isellem umas ɣar řmewt u babas mmis, uca ad kkaren tarwa d ayezdiz i lwalidin nsen, ad ten nyen. ²²Ad kenniw carhen marra idsen x ssibbet n Yisem inu, maca wenni i ɣa iřbaren aṛ aneggaru ad it twassenjem. ²³Maṛa darrcen xawem di tendint-a, arewřem ɣar tenneynit. S tidett, Necc ad awem iniy: kenniw war tettekkem ca x marra tineddam n Israil aṛ dd ɣa yas Mmis n bnaDEM.”

10:6 Řex. 3:26; 13:26,46.

10:7 Lk. 9:2.

10:8 Lk. 10:9; Řex. 8:18,20.

10:9 Mk. 6:8; Lk. 9:3; 22:35.

10:10 Lawi 19:13; Aewd. 24:14; 25:4; Lk. 10:7; 1 Kur. 9:4,14; 1 Tim. 5:18.

10:11 Mk. 6:10; Lk. 9:4; 10:8.

10:14 Mk. 6:11; Lk. 9:5; Řex. 13:51; 18:6.

10:15 Mk. 6:11; Lk. 10:12.

10:16 Lk. 10:3.

10:17 Mt. 24:9; Lk. 21:12; Yḥ. 15:20; 16:2; Asa. 2:1.

10:18 Řex. 24:1; 25:4.

10:19 Mk. 13:11; Lk. 12:11; 21:14.

10:21 Mixa 7:2,5; Lk. 21:16.

10:22 Mt. 24:13; Mk. 13:13; Lk. 21:19; Asa. 2:10; 3:10.

10:23 Mt. 2:13; 4:12; 12:15; Řex. 8:1; 9:25; 14:6.

²⁴ “War iġi umehđar yueřa x umseřmad nnes, uřa d umsexxar x bab nnes.”²⁵ Ikfa i umehđar ad yiři am umseřmad nnes u amsexxar am bab nnes. Mařa řayan as i bab n taddart ‘B’ealzabul’, *ixs ad yini ‘ibřiis’*, meċař dd i řa immarennyen zeg aytbab n taddart nnes!²⁶ War tteggwedem ca zzaysen. Minzi war din min idřin ad iqqim war ittwaearri, uřa *war din* min inuffaren ad iqqim war ittwissen.”

²⁷ “Min d awem qqarey di taęest, inim t di tfawt, min tesřim, *qqaren t* deg imezzuyen nwem, barrřem zzayes x tzeywin. ²⁸ War tteggwedem ca zeg inni ineqqen arrimet, *maca* war zemmaren ad nřen řeemar. Ggwedem d amezwaru zeg wenni izemmaren ad issellek řeemar d arrimet di jahennama.”²⁹ Ma war ttmenzin tnayen n zzawec s yijj n uřuldi n nnřas? Uřa d ijj zzaysen war dd-iweřři ca x temmurt břa Babatwem, ³⁰ uca uřa d izuřřan *n ucuwwaf* n uzeęif nwem ttwařessben marra.”³¹ S uyenni war tteggwedem ca, aqa kenniw teedum zzawec ařřas. ³² Kuř ijjen wenni zzayi i řa icehden zzat i iwdan, uřa d Necc ad zzayes cehdey zzat i Baba i ięan deg ijenwan.”³³ Maca wenni d ayi i řa inkaren zzat i iwdan, uřa d Necc ad t nkarey zzat i Baba i ięan deg ijenwan.”

³⁴ “War ttiřem ca belli usiř-dd řima ad awyey řehna i ddunct. Necc war dd-usiř ca řima ad awyey řehna maca ssif.”³⁵ Usiř-dd řima ad bdiř aryaz x babas, d yeęis x yemmas, d tesřit x řallas.”³⁶ Uca aytbab n taddart n bnadem ad dewřen d řeedyan *nnes*.”³⁷ Wenni ittexsen babas niř d yemmas xafi, war d ayi isdiheę ca, uca wenni ittexsen mmis niř d yeęis xafi, war d ayi isdiheę ca.”³⁸ Wenni war ikessin řřalib nnes uca ad ayi dd-iđfar, aqa netta war d ayi isdiheę ca.”³⁹ Wenni i řa yafen tudart nnes ad tt ixsar, d wenni i řa ixsaren tudart nnes di řřwee inu ad tt yaf.”

⁴⁰ Wenni kenniw i řa iqebřen, iqebbeř ayi, u wenni d ayi i řa iqebřen, iqbeř wenni d ayi dd-issekken.”

⁴¹ Wenni i řa iqebřen anabi s yisem n unabi, ad iřřef řmunet *zeg ufus* n Unabi, d wenni i řa iqebřen amseggad s Yisem n Umseggad, ad iřřef řmunet *zeg ufus* n Umseggad.”⁴² Wenni i řa iwcen i yijjen zeg ina imezyanen, waxxa myř ijj n

10:24 Lk. 6:40; Yř. 13:16; 15:20.

10:25 Mt. 9:34; 12:24; Mk. 3:22; Lk. 11:15; Yř. 8:48.

10:26 Ayub 12:22; Ica. 8:12; Irm. 1:8; Mk. 4:22; Lk. 8:17; 12:2.

10:28 Irm. 1:8; Lk. 12:4.

10:30 1 řm. 14:45.

10:32 Mk. 8:38; Lk. 9:26; 12:8; 2 Tim. 2:12.

10:34 Lk. 12:51.

10:35 Mıxa 7:6.

10:36 Izhđ. 41:10; 55:13; Yř. 13:18.

10:37 Lk. 14:26.

10:38 ‘řřalib’ - di řweqt n řřukm arumani, tuřa Irumaniyyen neqqen iwdan inni war řřin d Irumaniyyen di řřalib. D man aya tuřa d ijj n řeiřqab iqseř ařřas.

10:38 Mt. 16:24; Mk. 8:34; Lk. 9:23; 14:27.

10:39 Mt. 16:25; Mk. 8:35; Lk. 9:24; 17:33; Yř. 12:25.

10:40 Lk. 10:16; Yř. 13:20.

10:41 1 Ij. 17:10; 18:4; 2 Ij. 4:8.

řkas n waman d asemmađ *waha*, minzi wanita d amehđar, s tidett, Necc ad awem iniy, war d as t^ettriħ řmunet nnes *emmarř*.”

Yeccu d Yuħanna Amseyđas

Lk. 7:18-35

11¹ Awarni řami ikemmeř Yeccu řumur nnes i tenεac n imeħđaren nnes, yuyur ssenni ħima ad isseřmed u ad ibarreħ di tneddam nsen.

² Řami tuya Yuħanna ittesřa di řehbes x řexdayem n Lmasiħ, issekk ca zeg imeħđaren nnes.³ Inna as: “Ma d Cek d wenni dd i ya yasen niy ad nraja ijjen nneyni?”

⁴ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Ruħem, tεawdem i Yuħanna min tesřam d min tezmim!⁵ Aqa idaryaren ttwařan, ineeđaben gguren d yenni di iġa řbarř ttwasizdigen, idehcar dewřen ttesřan, imettinen ttwasnekkaren-dd u Řexbar Ařebħan ittwarraħ i imezřađ.⁶ Sseεd n wenni war d ayi ittendrafen.”

⁷ Řami uyuren ina, ibda Yeccu issawař ak-d řyaci x Yuħanna, inna: “Min yar dd-teffyem yar řexřa maħend ad t tżarem? Ma yar ijj n uyanim issenhezza t usemmid?⁸ Maca min yar dd-teffyem yar řexřa maħend ad t tżarem? Ma yar ijj n bnadem s warruđ yarđeb? Xzar, inni yarrđen arruđ iyřan yarđeb, aqa aten di tudrin n ujeġid.⁹ Min yar dd-teffyem *xenni* maħend ad t tżarem? Ijj n unabi? Wah, Necc ad awem iniy, aqa d ameqqran *εad* x unabi.¹⁰ Aqa d wa d wenni i xef ittwari *wawař-a*: ‘Xzar, ad dd-ssekkey areqqas inu zzat i wudem nnek, wenni i ya isswejden abrid nnek zzatek.’¹¹ S tidett, Necc ad awem iniy, jar inni dd-ittwaxeřqen zi temyarin, war dd-iffiy uřa d ijj d ameqqran x Yuħanna Amseyđas, maca amezyan di Tgeldit n ijenwan d ameqqran xas.¹² Zeg wussan n Yuħanna Amseyđas ař ida t^ettwandeh Tgeldit n ijenwan am dayes ttegggen lεunf, uca ayt n bu-řexcunct t^etřfen tt.¹³ Minzi marra inabiyyen d *wedlis ittwanđen* n Ccariea tuya ttnabban ař dd-yas Yuħanna.¹⁴ Mařa texsem ad *tt* tqebřem, aqa wanita d Iliya wenni dd ya yasen.¹⁵ Wenni yar iġa imezzuyen i useġi ad iseř.”

¹⁶ “Wi ak-d i ya ssemquddey jjiř-a? Aqa-t amecnaw iħenjiren iqqimen di řeswaq ttřayan x imeddukkarř nsen,¹⁷ qqaren: ‘Aqa nżemmar awem, kenniw

10:42 Mt. 25:40; Mk. 9:41; Ebr. 6:10.

11:2 Lk. 7:18.

11:5 Ica. 29:18; 35:5; 61:1; Lk. 4:18.

11:7 Lk. 7:24.

11:10 Uf. 23:20; Mal. 3:1; Mk. 1:2; Lk. 7:27.

11:12 Lk. 16:16.

11:13 ‘Ccariea’ - aqa-t d xemsa n idlisen imezwura n Wedlis Iqeddsen di Řeahd Aqdim nni yuran s ufus n Musa: Amezwaru, Uffuy, ilwiiyyen (niy ‘Ayt n Lawi’), Di Řexřa (niy ‘Leadad’) d Aeawed n Ccariea (niy ‘Awařen n Musa’). Di tutlayt n Teibranit qqaren as ‘Ttawrat’, ixs ad yini ‘Aseřmed’ niy ‘Tayuri’.

11:14 Mal. 3:23; Lk. 1:17.

11:16 Lk. 7:31.

MATTA

war tecđihem. Aqa nyennej ijj n wezri n wecđan i kenniw, *maca* war tecđinem.’
¹⁸ Maýar yusa-dd Yuhanna, war ittett, war isess, uca qqaren nitni: ‘Dayes ijj n řaryah aæffan!’¹⁹ Aqa Mmis n bnađem yusa-dd, itt^ett, isess, uca nitni qqaren: ‘Aqa din bnađem iřhef x macca d binu, netta d ameddukeř n ayt n đđariba d imednab!’ *Maca* tiyit t^ettwasegged s řexdayem nnes.”

Řhukm x tneddam i war yuminen

Lk. 10:13-15

²⁰ Řexdenni ibda ittwebbex tineddam i di igga azyen ameqqran n řeějyayeb nnes, minzi nitenti war tubent ca..²¹ “Uct xam, a Xurazin, uct xam, a Baytřaydal! Mři tuya ttwaggent di řur d řaydun řeějyayeb ijehden tinni ittwaggen daykent, iři aqa tubent ařtas zeg wami s txancet n wecđan d iyyeđ *x izeđifen nsent*..²² Maca Necc ad awem iniy: Ad yiři řhař *i tendint* n řur d řaydun ihwen zi řhař nwem deg wass n lřisab..²³ I cem, a *tandint n* Kafarnařum, tenni ittwasgaæden ař ajenna? Yar řaxart i yar d ya tehwid. Minzi mařa ttwaggent di Sadum řeějyayeb ijehden i dayem ittwaggen, iři aqa teqqim ař ass n yiđa..²⁴ Maca Necc ad awem iniy, ad yiři řhař i temmurt n Sadum ihwen zi *řhař* nnem deg wass n lřisab.”

Tazađit n Yeccu

Lk. 10:21-22

²⁵ Di tsææet nni ibda Yeccu ad yini: “Hemdey Cek a Baba, Sidi n ujenna d temmurt, minzi tessnuffared aya x imiřisen d imusnawen, *maca* tessaregbed aya i iřenjiren..²⁶ Wah, a Baba, minzi d wa d arđa i Cek.
²⁷ Marra min iđan immewc ayi-dd zi Baba, uca uřa d ijj war issin Tamemmit mřir Tababat, uca uřa d ijj war issin Tababat mřir Tamemmit u wi umi ixs Tmemmit ad t issargeb..²⁸ Asem-dd řari marra kenniw, inni yuřřen d yenni yarbun ddqeř, ad awem wcey arrařet,
²⁹ ksim-dd azayřu inu xawem, řemdem zzayi, *minzi* Necc d amhin d amwađeæ n wuř uca ad tafem arrařet i řeemur nwem..³⁰ Minzi azayřu d řeřmeř inu fsusen.”

11:18 Mt. 3:4; Mk. 1:6.

11:20 Lk. 10:13.

11:21 2 řm. 13:19; 2 lj. 6:30; 19:1.

11:22 Mt. 10:15.

11:24 Mt. 10:15.

11:25 Ayub 5:12; Ica. 29:14; Lk. 10:21; 1 Kur. 1:19; 2:7,8.

11:27 Mt. 28:18; Lk. 10:22; Yř. 1:18; 3:35; 6:46.

11:29 lzhd. 45:5; lrm. 6:16.

11:30 1 Yř. 5:3.

MATTA

Yeccu d Bab n wass n ssebt

Mk. 2:23-28; Lk. 6:1-5

12¹Di řweqt nni icuqq Yeccu deg iyyaren n imendi di ssebt. Tuřa imeřđaren nnes řužen uca bđan ad řeqđen tidrin, ccin *zzaysent*..²*Ařami* ten řrin Ifarisiyyen, nnan as: “Xzar imeřđaren nnek tteggem min war ieddren deg wass n ssebt!”³ Yarra-dd xasen: “Ma war teřřim ca min igga Dawud umi iřuř netta d yenni akides? ⁴Mammec yudef di Taddart n AREBBI, icca ařrum *n wescan* zi Třabřa n SIDI i war iřeřřren macca nnes i netta uřa i yenni akides, maca mřir i ikehhanen waha..⁵Niř war teřřim ca deg *wedlis ittwanđen n* Ccariea belli ikehhanen inni iřan di Zzawect Tameqqrant di ssebt, xeřřtan di *tewřiyyet n* ssebt, waxxa amenni war xasen ibin řeib?..⁶Necc ad awem iniř, wenni iřan d ameqqran x Zzawect Tameqqrant, aqa-t danita!..⁷Mařa tuřa tfehmen min ixs ad yini: ‘Necc xseř arreřmet, war iři d tayarřt!’, xenni ad tiři war t’ttřasabem ca x imezdagen, ⁸minzi Mmis n bñadem d Bab n ssebt.”

Asgenfi n ijj n weryaz deg wass n ssebt

Mk. 3:1-6; Lk. 6:6-11

⁹Yeccu yuyur ssenni, yudef di temzida nsen..¹⁰Xzar, tuřa din ijj n weryaz, afus nnes icucceř. Sseřsan t mařend ad as ggen taxceft, nnan: “Ma ieddereř asgenfi deg wass n ssebt?”..¹¹Inna asen: “Man bñadem i dinni jar awem wenni řar iřa izmar i iwđan di tesraft di ssebt, war t itteřřef řima ad t-i-dd issuffey?..¹²Meřař iedu bñadem x izmar! S uyenni iřiq ad ittwagg min iřebřen di ssebt.”..¹³Řexdenni inna as i bñadem nni: “Swiřzeđ afus nnek!” Isswiřzeđ i-t, idweř iggenfa am wenneřni. ¹⁴Ifarisiyyen ffřen-dd řar barra, mcawaren xas mammec i řa ggen ad t nřen.

Yeccu d Amsexxar i ixđar Arebbi

¹⁵Maca Yeccu issen aya uca yuyur ssenni. Iđfar i-t-i-dd ijj n řřaci d ameqqran, issgenfa i-ten marra..¹⁶Yumur i-ten s jjeđ mařend war xas ssuffuřen řexbar, ¹⁷řima ad ittwakemmeř wawař i innan unabi Icaeya:

12:1 Aewd. 23:24; Mk. 2:23; Lk. 6:1.

12:2 Uf. 20:10.

12:4 Uf. 29:33; Lawi 24:9; 1 řm. 21:6.

12:5 Řxř. 28:9.

12:6 2 Im. 6:18.

12:7 řuc. 6:6; Miza 6:8; Mt. 9:13; 23:23.

12:8 Mk. 2:28; Lk. 6:5.

12:9 Mk. 3:1; Lk. 6:6.

12:10 Lk. 14:3.

12:11 Uf. 23:4; Aewd. 22:4.

12:12 Amz. 1:27.

12:14 Mk. 3:6; Yř. 5:18; 10:39; 11:53.

12:15 Mt. 10:23.

12:16 Mt. 9:30; Lk. 5:14.

¹⁸“Xzar, Amsexxar inu, wenni zi farrħey,
Ameizz inu, wenni di ufiy arċa inu.
Ad xas ssarsey Arruħ inu,
u Netta ad ibarreħ s rħukm i řegnus..

¹⁹War ittemcubbuc, war isyuyyu,
uħa d ijj war ittesři tmijja nnes deg ibriden.

²⁰Ayanim yaržen war ggur ad t yarż ead,
uħa d taftiħ idduxxunen, war tt issxessi
ař dd ħa issuffey řeħkam ař arbeħ.

²¹uca ad sstitmen řegnus deg Yisem nnes.”

Awař n Yeccu x Arruħ Iqeddsen

Mk. 3:20-30; Lk. 11:14-23; 12:10; Lk. 6:43-45

²²Řexdenni iwyen as-dd ijj n umeryaħ, tuħa-t d adaryař d aynaw. Uca Netta issgenfa i-t, ařami wenni tuħa iġan d adaryař d aynaw idweř issawař u ittwařa...²³ Ittebhet řġaci marra, nnan: “Ma Wanita war iġi d mmis n Da wud?”...²⁴ Maca sřin Ifarisiyyen man aya, nnan: “Wanita issuffuħ ccwařen myir s webrid n B^ealزابub, *s ibřiis*, ameqqran n ccwařen.”...²⁵ Maca Yeccu issen ixarriřen nsen, inna asen: “Kuř tageldit ittemsebđan x yixef nnes ad t^ettwahellek u kuř tandint niy taddart ittemsebđan x yixef nnes war t^ettymi ca.”²⁶ Mařa aqa-t d ccıtan issuffuħ ccıtan, aqa netta ittemsebđa x yixef nnes, *xenni* mammec i ħa teqqim tgeldit nnes?²⁷ Mařa Necc ssuffuħey ccwařen s webrid n B^ealزابub, *ixs ad yini ibřiis*, s min zi ten i ħa ssuffuħen tarwa nwem? S uyenni nitni ad iřin d řquđat xawem.²⁸ Maca mařa Necc ssuffuħey řaryaħ iħeffanen s Arruħ n AREBBI, aqa tudes awem-dd Tgeldit n AREBBI.²⁹ Niħ mammec izemmar ħed ad yadef ħar taddart n wenni ijehden maħend ad ikecced řeqcue nnes, mařa war icarf wenni ijehden amezwaru? Awarni as izemmar ad ikecced taddart nnes.³⁰ Wenni war iġin akidi, aqa-t dıdd inu, wenni war kidi issmunan, aqa ittzeġaē.³¹ S uyenni ad awem iniy: marra ddnub d uceqqef ad ittwařfar i iwdan, maca aceqqef di Arruħ war ittwařfar ca i iwdan...³² Wenni i ħa inin awař d aħeffan x Mmis n bnadem ad as ittwařfar, maca wenni i ħa inin awař d aħeffan x Arruħ Iqeddsen war d as ittwařfar ca, uħa di řweqt-a uħa di tenni i dd ħa yasen...

12:18 Ica. 42:1; Mt. 3:17; 17:5; Mk. 1:11; Kul. 1:13; 2 Bt. 1:17.

12:21 Ica. 42:1-4.

12:22 Mt. 9:32; Lk. 11:14.

12:23 Yħ. 4:29.

12:24 B^ealزابub' - wanita d isem n ibřiis s tutlayt n Tramit.

12:24 Mt. 9:34; Mk. 3:22; Lk. 11:15.

12:31 Mk. 3:28; Lk. 12:10; 1 Yħ. 5:16.

12:32 Řxř. 15:30; 1 řm. 2:25; 1 Yħ. 5:16.

MATTA

³³ Hēsbem tacejjart d tašebħant uħa d řyġet nnes d tašebħant, niy ħesbem tacejjart tewsar uħa d řyġet nnes tewsar, minzi tacejjart t^ettwassen zi řyġet *nnes*.”

Uř d uqemmum

³⁴ “A tarwa n ifiyran, mammec i ġa teggem ad tessiwřem x min iřebħen, waxxa kenniw d ieffanen, minzi zeg uemmar n wuř ad issiweř uqemmu m.” ³⁵ Bnadem ašebħan issuffuġ-dd min iřebħen zi řkenz ašebħan *n wuř nnes* uca bnadem aeffan *issuffuġ-dd* zi řkenz aeffan nnes min ieffanen. ³⁶ Maca Necc ad awem iniy, belli kuř awař ixwan ad zzayes ssiwřen iwdan, ad zzayes ttwaħasben deg wass n lħisab. ³⁷ Minzi s wawařen nnek ad t^ettwaseggded uca s wawařen nnek ad t^ettwaħasbed.”

Řeřamet n Yunus

Mk. 8:11-12; Lk. 11:29-32

³⁸ Ca n imseřmaden n idlisen d ifarisiyyen, arrin-dd xas: “A Amseřġar, neccin nexs ad nzar ict n řeřamet zzayek.” ³⁹ Maca Netta yarra-dd xasen: “Jjiř aeffan izennan ittettar ict n řeřamet, war d as ittmewci uħa d ict n řeřamet *myir* tenni n Yunus. ⁴⁰ Minzi am mammec tuġa Yunus třata n wussan jar ġyaři d wussan deg ueddis n řhaycet tameqqrant n řebħar, ammu i ġa yiři uħa d Mmis n bnadem deg wuř n temmurt třata n wussan jar ġyaři d wussan. ⁴¹ Iryazen n Ninwa ad dd-kkaren deg *wass n* lħisab ak-d jjiř-a, ad t ħasben, minzi nitni tuben s tbarreħt n Yunus, uca xzarem, aqa da wenni iġan d ameqqran x Yun us! ⁴² Tajeġidt n ljanub ad tekkar deg *wass n* lħisab ak-d jjiř-a, ad xas teħkem minzi nettat tusa-dd zeg uneggaru n ddunect ħima ad tseř i tiyit n Suliman, uca xzarem, aqa da wenni iġan d ameqqran x Suliman!”

Awař n Yeccu x řxedmet n řaryaħ amengus

Lk. 11:24-26

⁴³ “Ařami iffeř řaryaħ amengus zi bnadem, ibda ittšara deg imucan war daysen bu waman, yarezzu arraħet, war tt ittif. ⁴⁴ Řxeddenni ad yini: ‘Ad dewřeř ġar taddart inu manis dd-ffyeř!’ Uca iruħ, yufa i-tt texwa, tfařd, tsettef. ⁴⁵ Řxeddenni yuyur uca yiwi akides sebħa n řaryaħ nneyni, d ieffanen ktar zzayes, ad dd-

12:33 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (*‘iddagen*).

12:33 Mt. 7:18.

12:34 Izhd. 40:11; Mt. 3:7; Lk. 6:45.

12:36 Amb. 12:14; Afa. 5:4.

12:37 2 řm. 1:16; Lk. 19:22.

12:38 Mt. 16:1; Mk. 8:11; Lk. 11:29; 1 Kur. 1:22.

12:40 Yunus 2:1,11

12:41 Yunus 3:5; Lk. 11:32.

12:42 1 J. 10:1; 2 Im. 9:1; Lk. 11:31.

12:43 Lk. 11:24.

MATTA

adfen, ad raħen ad zedyen diha, uca aneggaru n bnađem nni ad idweř mahu x umezwaru. Ammu i ƣa ittwagg *eaƣed* ak-d jjiř-a aeffan.”.

Yemmas d aytmas n Yeccu

Mk. 3:31-35; Lk. 8:19-21

⁴⁶Řami tuƣa eađ issawař ak-d řƣaci, xzar, yemmas d aytmas bedden barra, arezzun ad kides ssiwřen. ⁴⁷Inna as ijen: “Xzar, yemmac d aytmac bedden di barra, arezzun ad kidek ssiwřen.” ⁴⁸*Maca* Netta yarra-dd x wenni tuƣa d as t innan, inna: “Min tečna yemma d min enan aytma?” ⁴⁹*Xas uca* isswiżzed s ufus nnes ƣar imeħđaren nnes, inna: “Xzar, yemma d yaytma! ⁵⁰Minzi man wen itteggem min ixs Baba i iħan deg ijenwan, aqa netta d uma d uċma d yemma.”.

Amedya n ufeğah izarreen

Mk. 4:1-9; Lk. 8:4-8

13¹Ƣeg wass nni iffeƣ Yeccu zi taddart, iruħ iqqim x tma n řebħar. ²Imun-dd xas ijj n uhimur n řƣaci, ařami yenya di tƣarrabut, iqqim dayes uca řƣaci marra bedden x tma. ³Issiweř akidsen x wařtas n tmesřayin s imedya, inna: “Xzar, afeğah iffeƣ ģima ad izare. ⁴Am tuƣa izarree, tewđa ca n zzariet x tma n webrid, xecce-dd iđđad, neqben tt. ⁵Tewđa ca nneyni x temmurt n wezru mani tuƣa war iği ucař ařtas. Deƣya teƣmi-dd s minzi tammurt war tuğiy. ⁶Umi dd-tenqar tfuct, icmeđ *uyemmu*, uca isřaw minzi war ƣares tuƣi bu wezwar. ⁷Ca nneyni tewđa x isennanen. Mƣaren isennanen, jiiyfen tt. ⁸Ca nneyni tewđa x temmurt tařebħant, tiwi-dd řyiğet, ca mya, ca nneyni settin, ca nneyni třatin n tseqqar. ⁹Wenni ƣar iğa imezzuƣen i useği, ejj i-t ad iseř.”

Mayemmi issawař Yeccu s imedya?

Mk. 4:10-12; Lk. 8:9-10

¹⁰*Xas uca* usin-dd ƣares imeħđaren nnes, nnan as: “Mayemmi akidsen tessawařed s imedya?” ¹¹Netta yarra-dd, inna asen: “Minzi immewc awem ad tessnem ssirr n Tgeldit n ijenwan, nitni maca war d asen t immewc ca. ¹²Minzi wenni ƣar iğa ad as immewc uca ad ƣares yiři s wařtas, maca wenni war ƣar iği ca ad zzayes ittwakkes uřa d min ƣares. ¹³S uyenni ssawařey akidsen s imedya, minzi nitni ttwařan am war ttwiřin, u ttesřan am war ttesřin war

12:45 Ebr. 6:4,5; 10:26; 2 Bř. 2:20.

12:46 Mk. 3:31; Lk. 8:20.

12:50 Ƣħ. 15:14; 2 Kur. 5:16; Gal. 5:6; 6:15; Kul. 3:11.

13:1 Mk. 4:1; Lk. 8:4,5.

13:2 Lk. 5:3.

13:10 Mk. 4:10; Lk. 8:9.

13:11 Mt. 11:25; 2 Kur. 3:14.

13:12 Mt. 25:29; Mk. 4:24,25; Lk. 8:18; 19:26.

fehmen. ¹⁴ Daysen i ya ikemmeř wawař n Icaęya, iqqar: ‘S useęi ad sřen, *maca* war fehmen, s tmuyři ad tzarem, war tfettnem ca.’ ¹⁵ mayar uř n řgens-a aqa iqbubblez, imezzuyen nsen deęřen deg useęi u nitni aqa qqnen tiřřawin nsen, *mahend* war ttwiřin s tiřřawin nsen, ad sřen s imezzuyen nsen, ad fehmen s wuř nsen ģima ad tuben uca Necc ad ten ssgenfiy.’ ¹⁶ Maca sseed n tiřřawin nwem umi ttwařant, sseed n imezzuyen nwem umi ttesřan! ¹⁷ S tidett Necc ad awem inię, ařřas n inabiyyen d imseggaden tuęa xsen ad řaren min teřrim, *maca* war t řrin, xsen ad sřen min tesřim, war t sřin.”

Afessar n umedya n ufeęaę izarreen

Mk. 4:13-20; Lk. 8:11-15

¹⁸ “*Xenni* kenniw, sřem i umedya n wenni izarreen. ¹⁹ Kuř ijjen wenni ittesřan i Wawař n Tgeldit uca war t ifhim, ad řares dd-yas umæffan, ad ixdef min ittwazareen deg wuř nnes. Aqa d man aya min ittwazareen x tma n webrid. ²⁰ Min ittwazareen di temmurt n weřru, aqa wa d wenni i ya iseęen awař, ad t iqbeř deęya s řefrahet, ²¹ *maca* war d as iwti ca weřwar deg ixef nnes, ad iqqim drus waha. Xmi dd ya tas řeřşaret nię amarret di řřweę n wawař ad innedref deęya. ²² Min ittwazareen jar isennanan aqa wa d wenni ittesřan awař, *maca* amnus n řweqt-a d uęekkwi n wagřa ad jiiyyfen Awař uca netta war dd-ittiwi ca řřięet. ²³ Min ittwazareen di temmurt taşebĥant aqa wa d wenni ittesřan awař uca ad t ifhem, ad dd-yawi xenni řřięet: ijjen ad yařu mya n tseqqar, wenneyni settin uca wenneyni řřatin.”

Amedya n řĥayyar di řwest n yirden

²⁴ Iwca asen ijj n umedya nneyni, inna: “Tageldit n ijenwan amecnaw ijj n bnađem tuęa izarree zزاریet taşebĥant deg iyyar nnes. ²⁵ Ařami tuęa iwdan řřşen, yusa-dd řeđu nnes, izarę řĥayyar di řwest n yirden uca yuyur. ²⁶ Ařami dd-imyar uęemmuy uca yiwi-dd řřięet, řęxdenni idĥar-dd řĥayyar tanya. ²⁷ Xenni usin-dd imsexxaren n bab n taddart, nnan as: ‘A Siditney, ma war tzaređ ca zزاریet taşebĥant deg iyyar nnek? Manis i dd-yusa řĥayyar-a?’ ²⁸ Inna asen: ‘Aqa řeđu igga man aya’. Nnan as imsexxaren: ‘Ma tersed ad nraĥ, ad t neyru?’ ²⁹ Maca netta inna: ‘Lla, ģima xmi i ya tyarrwem řĥayyar war kis tęęęem uřa d irden. ³⁰ Ejj i-ten ad myaren s nyayen ař tameyra. Di řweqt n tmeyra ad inię i icuwwaren: ‘Yarwem amezwar řĥayyar, ceddem t di tęebbiřin ģima ad ittwasecmeđ, *maca* irden, yarwem t di řmarsu inu.’ ”

13:14 Ica. 6:9-10; Mk. 4:12; Lk. 8:10; Yĥ. 12:40; Řex. 28:26; Rum. 11:8.

13:15 Ica. 6:9-10

13:16 Lk. 10:23; Yĥ. 20:29; 1 Bř. 1:8.

13:17 1 Bř. 1:10.

13:18 Mk. 4:13; Lk. 8:11.

13:19 Mt. 4:23.

13:22 Mt. 19:23; Mk. 10:23; Lk. 18:24; 1 Tim. 6:9.

13:30 Mt. 3:12.

Amedya n tħebbuct n zzariet n uxerdel d umedya n wentun

Mk. 4:30-34; Lk. 13:18-21

³¹ Iwca asen *ɛawed* ijj n umedya nneyni, inna: “Tageldit n ijenwan amecnaw ict n tħebbuct n zzariet n uxerdel, yiwyi tt-i-dd ijj n weryaz, izare i-tt deg iyyar nnes. ³² Waxxa nettat d tamezyant qae zi marra zzariet nneyni, xmi tmeqqar, t^ɛddekkwař d tameqqrant zi *marra* tibbi uca tdekkwař d tacejjart maħend ad ħares dd-asen yijdađ n ujenna uca ad ggen řewacc nsen x řefrue nnes.”

³³ Iwca asen *ɛawed* ijj n umedya nneyni, inna: “Tageldit n ijenwan amecnaw antun, tiwyi t-i-dd ict n temyart uca tessnuffar i-t di trata n řemdud n waren, ařami issmemm *warecti* qae.”

³⁴ Man aya issiweř zzayes Yeccu i řyaci s imettiřen uca břa amedya war kisen issiweř ca, ³⁵ ħima ad ittwakemmeř min xef issiweř unabi i innan: “Ad arezmey aqemmun inu s imedya, ad barrħey s min innufaren zeg wami ittwagg dsas n ddunect.”

Afessar n umedya n řħayyar di řwest n irden

³⁶ Řami ismeħ Yeccu i řyaci ad uyuren, iruħ ħar taddart. Usin-dd ħares imeħđaren nnes, qqaren: “Ini aney min ixs ad yini umedya n řħayyar deg iyyar!” ³⁷ Yarra-dd xasen: “Wenni izarręen zzariet tařebħant netta d Mmis n bnađem. ³⁸ Iyyar d ddunect uca zzariet tařebħant nettat d tarwa n Tgeldit uca řħayyar netta d tarwa n umęeffan. ³⁹ Řeđu wenni t izaręen, aqa netta d cciřan, uca řřabet, aqa nettat d qeřtu n ddunect u icewwařen nitni d lmalakat. ⁴⁰ Amecnaw mammec ssmunen řħayyar uca sscemđen t s tmessi, ammu i ħa yiři ħar qeřtu n ddunect-a. ⁴¹ Mmis n bnađem ad dd-issekk lmalakat nnes, ad řřeyyđent zi Tgeldit nnes qae tięnkřifin d marra ięeffanen. ⁴² Ad ten nđaren di řkucčet n tmessi mani i ħa yiřin imeřtađen d uyezzi n teymas. ⁴³ Řęxdenni imseggaden ad ařen am tfuct di Tgeldit n Babatsen. Wenni ħar ięa imezzuřen i useęi ad iseř.”

Imedya n řkenz deg iyyar u amedya n tyaqut

⁴⁴ “Tageldit n ijenwan ɛawed amecnaw ijj n řkenz ittwasnuffaren deg iyyar, yufa i-t *ijj n* weryaz, issnuffar i-t uca di řefraħet nnes yuyur, izzenz qae min ięan ħares uca isya iyyar nni.”

13:31 Mk. 4:30; Lk. 13:18.

13:32 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

13:33 Lk. 13:20,21.

13:34 Mk. 4:33.

13:35 lzhd. 78:2.

13:39 Yuw. 4:13; Asa. 14:15.

13:42 Mt. 8:12; 22:13; 24:51; 25:30; Lk. 13:28.

13:43 Dan. 12:3; 1 Kur. 15:42.

13:44 Fil. 3:7.

MATTA

⁴⁵“Tageldit n ijenwan εawed amecnaw ijj n usebbab i yarezzun tiyaqutin tişebħanin. ⁴⁶Řami yufa ict n tyaqut tiyřa ařtas, yuyur, izzenz marra min tuya yares, xenni isya i-tt.”

Amedya n traccia n iseřman

⁴⁷“Tageldit n ijenwan εawed amecnaw traccia immendaren di řebħar ad teyru εřam kuř asřem. ⁴⁸Xmi i řa teccur, ad tt-i-dd-ssuffyen ibeħriyyen řar tma *n řebħar*, uca ad qqimen, ad *zzayes* farzen min işebħen di tsuřatin nsen, maca ad ndaren min war iħřin. ⁴⁹Ammu i řa tiři di qeřtu n ddunect. Ad dd-ffyent lmalakat, ad farnent ieffnanen zi řwest n imseggaden. ⁵⁰Ad ten ndaren di řkucet n tmessi mani i řa yiřin imeřřawen d uyezzi n teymas.” ⁵¹Inna asen Yeccu: “Ma tfehmem i marra man aya?” Nnan as: “Wah, a Siditney!” ⁵²*Xenni* inna asen: “S uyenni kuř amseřmad n idlisen wenni idweř d amehđar n Tgeldit n ijenwan, aqa igga amecnaw ijj n bab n taddart issuffuy zi řkenz nnes min iřan d jdid u min iřan d aqdim.”

Anabi war yares bu ccan di taddart d tendint nnes

Mk. 6:1-6; Lk. 4:16-30

⁵³Awarni řami ikemmeř Yeccu imedya aya, yuyur ssenni. ⁵⁴Řami dd-yusa řar temmurt nnes, ikkar isseřmad i-ten di temzida nsen ařami qqimen tbehten, nnan: “Manis d as dd-tekka tiyit-a d řeėjayeb-a? ⁵⁵Ma war iři wa d mmis n unejjar? Ma war qqaren i yemmas Maryam, d aytmas ma war d asen qqaren Yaεqub d Yusis d Cimeun d Yahuda? ⁵⁶Ma war řint yessmas qae řarney? Manis d as dd-ikka man aya marra?” ⁵⁷Uca nderfen zzayes. Maca Yeccu inna asen: “Anabi εemmarř war iři břa ccan, mřir di tendint nnes u di taddart nnes.” ⁵⁸Uca war iggi diha lmuejizat ařtas minzi nitni war uminen.

Řmewt n Yuħanna Amseřdař

Mk. 6:14-29; Lk. 9:7-9

14¹Di řweqt nni isřa Hirudus, řħakem x ijj n arbaε n temmurt, řexbar n Yeccu. ²Inna i yimsexxaren nnes: “Wanita d Yuħanna Amseřdař. Aqa ittwasnekkar-dd zi taddart n imettinen, s uyenni xeddmnt dayes řeėjayeb nni.” ³Minzi Hirudus tuya iřřef Yuħanna, icarř i-t, igga i-t di řehbes zi ssibbet n Hirudiyya, tenni d tamřart n Filippus, wenni d umas *n Hirudus*, ⁴minzi

13:50 Mt. 13:42.

13:53 Mk. 6:1; Lk. 4:16.

13:54 Mk. 6:2.

13:55 Yħ. 6:42.

13:57 Mk. 6:4; Lk. 4:24; Yħ. 4:44.

14:1 Mk. 6:14; Lk. 9:7.

14:3 Mk. 6:17; Lk. 3:19.

Yuḥanna tuya iqqar as: “War yarek bu ttesriḥ aqa tiwyed tt d tamyart nnek.”⁵ *Suya* tuya ixs ad t iney, maca tuya igg^wed zi řyaci minzi nitni ḥesben t d anabi..⁶ Maca řami dd-yiwed wass n wexřaq n Hirudus, tecdeḥ yeğis n Hirudiyya ztat i inewjiwen uca teejeb as i Hirudus..⁷ S uyenni iwaed i-tt s ict n tjağit ad as iwc marra min i ya t^ettar..⁸ Uca nettat, am tt tuya t^ettwaearren zeg yemmas, tenna: “Ewc ayi da x ttebši azeğif n Yuḥanna Amseyđas!”⁹ Içden ujeğid, maca umi tuya ijjuğ u x ssibbet n yenni akides iqqimen, yumur ad as immewc *uzeğif*.¹⁰ Issekk ḥed *yares*, uca *wanita* iqess as azeğif i Yuḥanna di řeḥbes. ¹¹Iwyen-dd azeğif nnes di ttebši, immewc as i tḥenjirt uca nettat tiwyi-t i yemmas. ¹²Usin-dd imeḥḍaren nnes, ksin řxecbet, neđřen tt. Řexdenni ruḥen, xebbaren Yeccu.

Lmuējiza n usecci amezwaru n ktar n xemsa-ařaf n yeryazen

Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Yḥ. 6:1-14

¹³Řami isřa Yeccu man aya, iffeğ ssenni di tyarrabut yar ijj n wemcan ixřan, *tuya-t din* weḥḥdes. Isřa řyaci x man aya, uca đfaren t x temmurt zi tneddam..¹⁴ Umi dd-iffey Yeccu zi tyarrabut, izra ařtas n řyaci uca iḥinn xasen, issgenfa imeḥřac nsen..¹⁵ Řami dd-tiwed tmeddit, usin-dd yares imeḥḍaren nnes, nnan: “Aqa amcan-a ixřa u řweqt teedu, zeema sqebbed řyaci ḥima ad uyuren yar ředcur ad syen min i ya ccen i yixef nsen.”¹⁶ Maca Yeccu inna asen: “Nhřa ma ruḥen, wcem asen kenniw min i ya ccen.”¹⁷ Nnan as: “War yarney da myir xemsa n tecnifin d tnayen n iseřman.”¹⁸ Inna: “Awyem ten-dd da yari.”¹⁹ Xenni yumur řyaci ad qqimen x řeḥtic. *Xenni* iřtef xemsa n tecnifin d tnayen nni n iseřman, ixzar yar ujenna, ibarek, yarza *i-tent* uca iwca ticnifin i imeḥḍaren u imeḥḍaren wcin *tent* i řyaci..²⁰ Marra ccin, jjiwnen. Řexdenni ksin iřeqqwaz icetřen: tuya din teneac n tsuğatin eemarent.²¹ Inni ccin tuya aten di xemsa ařef n yeryazen, břa timyarin d iḥenjiren.

Yeccu iggur x waman n řebḥar

Mk. 6:45-52; Yḥ. 6:16-21

²²Deyya iziyyar Yeccu imeḥḍaren nnes ad nyen di tyarrabut uca ad as izwaren yar ujemmad, am issqebed Netta řyaci..²³ *Awarni* řami issqebed řyaci, igaeed yar wedrar weḥḥdes ḥima ad izzağ. Řami dd-tiwed tmeddit, tuya iqqim din we ḥḥdes..²⁴ Tayarrabut tuya-tt tigg^wej x temmurt ca n kilimutir, uca t^ettwaearren

14:4 Lawi 18:16.

14:5 Mt. 21:26.

14:6 Amz. 40:20; Mk. 6:21.

14:7 Řqd. 11:30.

14:13 Mt. 12:15; Mk. 6:31; Lk. 9:10.

14:14 Mt. 9:36; Yḥ. 6:5.

14:15 Mk. 6:35; Lk. 9:12.

14:19 1 řm. 9:13.

14:22 Mk. 6:45; Yḥ. 6:17.

14:23 Mk. 6:46; Yḥ. 6:15.

MATTA

zi ssa yar diha minzi asemmiđ yusa asen-dd deg wudem. ²⁵ Uca deg heřtu wiss arebea n ġiret, yusa-dd ġarsen Yeccu am iggur x waman *n řebħar*. ²⁶ Umi t řzin imeħđaren iggur x waman *n řebħar*, nnxeřen, nnan: “Wa d řexyař aęeddar!”, uca řyuyyen zi tigg^wudi. ²⁷ Deęya issiweř-dd ġarsen Yeccu, inna: “Ggem uř, aqa d NECC, war ttegg^wedem ca!” ²⁸ Buřrus yarra-dd xas, inna: “A Sidi, mařa d Cek, weřša ayi ad ġarek dd-aseę x waman.” ²⁹ Inna as: “As-dd!” Ihwa-dd Buřrus zi tyarrabut, yuyur x waman ħima ad dd-yaweđ ġar Yeccu. ³⁰ Maca umi iżra asemmiđ ijhed, teřqef i-t tigg^wudi uca, am ibda ięarreq, ittřaya, inna: “A Sidi, senjem ayi!” ³¹ Yeccu isswizzeđ deęya afus nnes, iřtef dayes, inna as: “A cek wenni di ięa drus n liman, mayemmi dayek yudef ccek?” ³² Awarni řami nyin di tyarrabut, yarsa usemmiđ. ³³ Inni ięan di tyarrabut, usin-dd ġares, sejden as, nnan: “S tidett, Cek d Mmis n AREBBI!”

Yeccu issgenfa ařtas n imeħřac

Mk. 6:53-56

³⁴ Awarni řami řwan *řebħar*, iwđen ġar temmurt n Jinnisaret. ³⁵ Řami t eęqřen yeryazen n temmurt nni, ssuffęen řexbar di marra jįwayeh nni d as dd-innđen, iwyen-dd ġares marra inni tuęa iheřen ařtas, ³⁶ uca ttaren zzayes ad ten yejį ad ħadan męir abeħřuř n ujeęab nnes, u *marra* inni t iħadan, dewřen ggenfan.

Ccariea n Arebbi war t^ettis ak-d tyuri d tweřša n iwdan

Mk. 7:1-23

15 ¹ Řexdenni usin-dd ca n imseřmaden n idlisen d ca n Ifarisiyyen zi Urcalim ġar Yeccu, nnan: ² “Mayemmi tteeddan imeħđaren nnek x tubbart n řejdud? Minzi nitni war ssiriden ca ifassen nsen qbeř i ġa ccen aęrum.” ³ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Mayemmi kenniw eawed t^ettteddam x tewşeyyet n AREBBI zi ssibbet n tubbart nwem?” ⁴ Minzi AREBBI tuęa inna: ‘Weqqar babac d yemmac!’ u: ‘Wenni i ġa ineřen x babas nię x yemmas, ittxeřša as ad immet!’ ⁵ Maca kenniw teqqarem: ‘Marra wi i ġa yinin i babas nię i yemmas: Marra min tzemmarem ad zzayi tnefeem, aqa ggię t d tawhibt *i Arebbi!*, ⁶ aqa netta war iħdię ead ad iweqqar babas nię yemmas *s marra man aya!*’ Ammu tbeřřrem awař n AREBBI di řtweę n tubbart nwem. ⁷ *Kenniw, a* imnafqen! Icaęya tuęa ittnabba xawem s řşeħ, inna: ⁸ ‘Řgens-a ittcenneę ayi s iyencicen nsen, maca uř nsen igg^wej xafi...

14:34 Mk. 6:53.

15:1 Mk. 7:1.

15:4 Uf. 20:12; 21:17; Lawi 20:9; Aęwd. 5:16; Awřn. 20:20; Afa. 6:2.

15:6 Mk. 7:13; 1 Tim. 4:3; 2 Tim. 3:2.

15:8 Ica. 29:13; Ĥaz. 33:31; Mk. 7:6.

⁹ Aqa nitni cennæen ayi baṭeř, *minzi* nitni sseřmaden tiyuriwin nni iġan d tiweřša n iwdan.’”

¹⁰ Řami d iřaya-dd x řřaci řares, inna asen: “Sřem *mliħ*, fehmem! ¹¹ War iġi min ittadfen deg uqemmum issexmej bnamem, maca min i dd-itteffyen zeg uqemmum d man aya i issexmajen bnamem.”

¹² Řexdenni usin-dd řares imeħđaren nnes, nnan as: “Ma tessned belli Ifarisiyyen yewwřen, řami sřin man aya?” ¹³ Maca Netta yarra-dd, inna asen: “Kuř ayeđdu, war t izzu Baba wenni iġan deg ujenna, ad ittwaqřee.. ¹⁴ Ejj i-ten! Nitni d idaryaren neddhen idaryaren. Mařa adaryarř ineddeh adaryarř, ad wđan s tnayen idsen deg weħfur.”

¹⁵ Yarra-dd Cimæun Buřrus, inna as: “A Sidi, fessar aney amedy aya!” ¹⁶ Maca Yeccu inna asen: “Ma kenniw ead břa řefhamet ař řexxu? ¹⁷ Ma war tefhimem ca belli marra min i řa yadfen deg uqemmum, ad irah řar ueeddis uca ad iffeř deg wemcan nnes? ¹⁸ Maca min i dd-itteffřen zeg uqemmum ittad-dd zeg wuř, aqa d man aya i issxemmajen bnamem. ¹⁹ Minzi zeg wuř n iwdan i zi dd-tteffřen ixarriřen ieffnanen, zzina, anyay, farq-ccyeř, tuceffra, cchadat s řur d uceř qef.. ²⁰ Aqa d man aya min issxemmajen bnamem, maca macca s ifassen war issirden war tessxemmij ca bnamem.”

Liman n temyart zeg ayt n Kenæan

Mk. 7:24-30

²¹ Řexdenni iffeř-dd Yeccu ssenni, iruħ řar jįwayeh n řur d řaydun.. ²² U xzar, ict n temyart zeg ayt n Kenæan zi temmurt nni tesyuyy, tenna: “A Sidi, *a* mmis n Dawud, arħem ayi! Yeġi aqa dayes ccıtan.” ²³ Maca Netta war xas dd-yarri ca, uřa s yijj n wawař. Xenni usin-dd řares imeħđaren nnes, ttaren zzayes, nnan: “Azzeř xas, minzi nettat teđfar aney-dd s iyuyyan.” ²⁴ Netta yarra-dd, inna asen: “Necč ttwassekkeř-dd řar wuři iweddaren n taddart n Israil wah a.” ²⁵ Maca nettat tusa-dd, teřjed as, tenna: “A Sidi, eawen ayi!” ²⁶ Maca Netta yarra-dd, inna: “War ieeddeř ad immeksi weřrum n iħenjiren, maħend ad immendar i yiřan.” ²⁷ Maca nettat tenna: “Wah, a Sidi, mayar uřa d iřan ttetten iřeqqwaz i dd-iwetřan zi třabřa n siditsen uca *ttyiman* ddaren.” ²⁸ Řexdenni inna as Yeccu: “A tamyart, liman nnem imyar! War ittiři myir řxađar nnem.” Uca yeġis teggenfa di tsææet nni.

15:9 Ica. 29:13; Mk. 7:6,7; Kul. 2:18,20,22.

15:10 Mk. 7:14.

15:11 Řex. 10:15; Rum. 14:17,20; Tit. 1:15.

15:13 Yħ. 15:2.

15:14 Ica. 42:19; Lk. 6:39.

15:15 Mk. 7:17.

15:19 Amz. 6:5; 8:21; Awřn. 6:14; Irm. 17:9.

15:21 Mk. 7:24.

15:24 Mt. 10:6; Řex. 13:46.

MATTA

Yeccu issgenfa aţtas n iwdan

²⁹ Uca yuyur Yeccu ssenni, yiweđ-dd ƣar tma n řebħar n Ljalil, igaeed ƣar wedrar, iqqim dinni..³⁰ Yusa-dd ƣares ijj n ubarru ameqqran n řƣaci, iwyen-dd akidsen ineeđaben d idarƣařen d ignawen d iqejdahen d inneƣni aţtas, ssarsen ten ƣar iđaren n Yeccu uca issgenfa ten,³¹ ařami itebhet řƣaci, aqa zřin ignawen ssawařen, iqejdahen ggenfan, ineeđaben gguren, idarƣařen ttwařan, uca sseuĝen AREBBI n Israil.

Lmiejiza n usecci i twařa wiss tnayen n ktar n arebea-ařaf n yeryazen

Mk. 8:1-10

³² Yeccu iřaƣa-dd x imeħđaren nnes, inna asen: “Ĥinneƣ x řƣaci minzi qqimen akidi třata n wussan, war ƣarsen min i ƣa ccen. War xsey ca ad ten ssqebđeƣ *amenni* s řaz ĥima war tteđeifen ca deg webriđ.”³³ Nnan as imeħđaren nnes: “Manis d ƣa nawi aƣrum di řexřa-*ƣa* i zi i ƣa nessec ca ijj n řƣaci d ameqqran am wanita?”³⁴ Inna asen Yeccu: “Meĥař ƣarwem d aƣrum?” Nnan as: “Sebea *n tecnifin* d ca n iseřman imezyanen.”³⁵ *Xenni* yumur řƣaci ĥima ad qqimen di temmurt.³⁶ Xenni iksi sebea n tecnifin d iseřman *nni*, iqada Arebbi, yarza i-tent uca iwca i-tent i imeħđaren nnes uca nitni wcin tent i iwdan..³⁷ Marra ccin, jjiwnen. Xenni yarwen-dd iřeqqwaz icetřen: tuƣa din sebea n tsuĝatin emmarent.³⁸ Inni tuƣa iccin aqa aten di arebea ařaf n yeryazen břa timƣarin d iħenjiren.³⁹ Awarni řami issqebđ řƣaci, inya di tƣarrabut uca yiweđ ƣar weymir *n jįwayeh* n Magdu.

Ifarisiyyen ttaren ict n řeeřamet

Mk. 8:11-13; Lk. 12:54-56

16¹ Usin-dd ƣares Ifarisiyyen d iřaduqiyyen, sseqsan t ĥima ad t jarrben, ma ad asen isscen ca n řeeřamet zeg ujenna..² Maca Netta yarra-dd xasen: “ƣar tmeddit ad tinim: ‘Aqa řħař iffeƣ!’, minzi ajenna d azegg^waƣ..³ U ƣar řefjar *ad tinim*: ‘Aqa ass-a ad dd-iřuđ usemmiđ!’, minzi ajenna d azegg^waƣ. *Kenniw*, *a* imnafqen, tessnem ad tfarzem udem n ujenna, maca řeeřamat n ikuden n řweqt war tzemmarem ad tent tfarzem.⁴ Jjiř aeëffan izennan yarezzu ict n řeeřamet, *maca* war d as ittmewci uřa d ict n řeeřamet mƣir řeeřamet n Yunus, anabi!” *Xenni* ijja i-ten, iruħ..

15:29 Mk. 7:31.

15:30 Ica. 29:18; 35:5; Mt. 11:5; Lk. 7:22.

15:32 Mk. 8:1.

15:36 1 řm. 9:13.

16:1 Mt. 12:38; Mk. 8:11; Lk. 11:29; 12:54; Yħ. 6:30.

16:2 Lk. 12:54.

16:4 Yunus 2:1; Mt. 12:39; Lk. 11:29.

Antun n Ifarisiyyen d Işaduqiyyen

Mk. 8:14-21

⁵ Ğami dd-iwɗen imeħɗaren nnes ɣar ujemmaɗ *n řebħar*, ttun ad kisen dd-awyen aɣrum. ⁶ Inna asen Yeccu: “Ĥɗam ixef nwem zeg wentun n Ifarisiyyen d Işaduqiyyen.” ⁷ Nitni ssiwřen jar asen *x man aya*, nnan: “Aqa *inna* man aya minzi war d niwi ca aɣrum!” ⁸ Yeccu, am tuɣa issen man aya, inna asen: “A kenniw i di iġa drus n liman, mayemmi txemmamem jar awem aqa man aya iġa umi war dd-tiwyem aɣrum? ⁹ Ma ead war tefhimem ca? Ma war teeqiřem ca x xemsa n iřeqqwaz n weɣrum i xemsa-ařaf u meħař n tsuġatin i tyarw em? ¹⁰ Niɣ x sebɛa n iřeqqwaz n weɣrum i arebɛa ařaf, u meħař n tsuġatin i tyarwem? ¹¹ Ma ead war tefhimen ca belli Necc war kiwem ssiwřey ca x weɣrum umi d awem nniɣ: ‘Ĥɗam ixef nwem zeg wentun n Ifarisiyyen d Işaduqiyyen!’ ” ¹² Ssenni fehmen aqa Netta war tt inni maħend ad ĥɗan ixef nsen zeg wentun n weɣrum maca zi tyuri n Ifarisiyyen d Işaduqiyyen.

Lmasiħ d Mmis n Arebbi iddaren

Mk. 8:27-30; Lk. 9:18-21

¹³ Ğami dd-yiwed Yeccu ɣar temmurt n Qayşariya-Filippus, isseqsa imeħɗaren nnes: “Min eniɣ Necc, Mmis n bnadem, elahşab min qqaren iwɗan?” ¹⁴ Nnan as: “Ca qqaren ‘D Yuħanna Amseyɗaş’, u wenneyni: ‘D Iliya’, u wenneyni eawed: ‘D Irmiya’ niɣ ‘D iijen zeg inabiyyen!’ .” ¹⁵ Inna asen: “Maca kenniw, min xafi teqqarem?” ¹⁶ Yarra-dd xas Cimeun Buřrus, inna: “Cek d Lmasiħ, Mmis n AREBBI iddaren.” ¹⁷ Yarra-dd xas Yeccu, inna as: “Sseed nnek, a Cimeun, mmis n Yuna, minzi war iġi d aysum niɣ d idammen i d ac imřen man aya, maca d Baba i iġan deg ijenwan. ¹⁸ Necc ad ac iniɣ, aqa cek d Buřrus, ‘*d aźru*’, u x ‘weźru aya’ ad bniɣ Tamesmunt inu *n yenni dayi ittiqqan*, uca tiwwura n řaxart war d as zemmarent. ¹⁹ D Necc ad ac wceɣ tisarutin n Tgeldit n ijenwan u marra min i ɣa tceddem di temmurt, ad yiři icedd deg ijenwan, u marra min i ɣa tfesyed di temmurt, ad yiři ifsi deg ijenwan.” ²⁰ Řexdenni yumur imeħɗaren nnes, ĥima war xebbaren ĥed belli Netta d Lmasiħ.

16:6 Mk. 8:15; Lk. 12:1.

16:9 Mt. 14:17; Mk. 6:38; Lk. 9:13; Yħ. 6:9.

16:10 Mt. 15:34.

16:13 Mk. 8:27; Lk. 9:18.

16:14 Mt. 14:2.

16:16 Yħ. 6:69.

16:17 Mt. 11:25.

16:18 Izhd. 118:22; Ica. 28:16; 33:20; Yħ. 1:43; 1 Kur. 3:11.

16:19 Mt. 18:18; Yħ. 20:22.

MATTA

Yeccu izwar issiweř x řmewt d tnukra nnes i twařa tamezwarut

Mk. 8:31-9:1; Lk. 9:22-27

²¹ Ssenni ibda Yeccu ad isscen i imeřđaren nnes belli ittxeřša as ad irah ęar Urcalim, ad iweddeb aęas zeg imęaren *n řgens* u zeg imeqqrannen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen, ad ittwaney uca ad dd-ittwassnekkar *ęawed* deg wass wiss třata.²² *Maca* Buęrus yiwi t weřđdes, ibda ittwebbex i-t, inna: “War ittiři, *a* Sidi! Man aya war d ac ittemsar ęemmarř.”²³ *Maca* Netta inneqřeb, inna i Buęrus: “Ffey xafi, *a* ccięan, cek d ict n teenkrift i Necc, minzi war cek icqi min ięan n AREBBI, maca min ięan n iwdan.”²⁴ Řexdenni inna Yeccu i imeřđaren nnes: “Mařa ca n ijjen ixš ad ayi idřar, ad inkar ixef nnes, ad ikši řřalib nnes uca ad ayi idřar.”²⁵ Minzi wenni ixsen ad issenjem tudart nnes, ad tt iweddar, *maca* wenni i ęa iweddaren tudart nnes di tųweę inu ad tt yaf.²⁶ Minzi man řefđeř i ęares ęar bnađem mařa yarbeę ddunect marra, *maca* iřqef i-t druct di řęęmar nnes? Nię min i ęa iwc bnađem di tųweę n řęęmar nnes?²⁷ Minzi Mmis n bnađem ad dd-yas s uęuęi n Babas ak-d lmalakat nnes, uca xenni ad ixęęę kuř ijjen ełařsab min igęa.²⁸ S tidett Necc ad awem inię, aęa ca zeg ina i da ibedden, war ttęisn ca řmewt ař ęa ęaren Mmis n bnađem ittad-dd di Tęedit nnes.”

Yeccu x wedrar ak-d Musa d Iliya

Mk. 9:2-13; Lk. 9:28-36

17¹ Awarni setta n wussan Yeccu yiwi-dd Buęrus d Yaęqub d umas Yuęanna akides, yiwi i-ten weřđdesen ęar ijn n wedrar yueřa.² Uca ittwabeddeř waddud n Yeccu qibač nsen: tuęa aęembub nnes ittceęęię am tfuct, idweř warruđ nnes d acemřař am tfawt.³ Uřa d Musa d Iliya đharen asen-dd, ssawařen akides.⁴ Buęrus yarra-dd, inna i Yeccu: “*A* Sidi, aęa mlię umi i da neęa! Mařa tersed ad newwet danita třata n ięuccuten, ijjen i Cek, ijjen i Musa u ijjen i Iliya.”⁵ Am tuęa issawař ead, ikka-dd xasen ijn n useynu ittseqsiq, issduri ten s tiři nnes uca xzar, aęa ict n tmijja zeg uęenna tenna: “D wa d Mmi ieizzen, dayes ufię arđa inu, sřem ęares!”⁶ Řami sřin imeřđaren man aya, wđan x uęembub nsen uca gg^weden aęas.⁷ Yusa-dd ęarsen Yeccu, iđada ten, inna: “Kkarem, war ttegg^wedem ca!”⁸ Řami ssgaęeden tiųęawin nsen, war ęrin řed myř Yeccu, Netta waha.

16:21 Mt. 17:22; 20:18; Mk. 8:31; 9:31; 10:33; Lk. 9:22; 18:31; 24:7.

16:23 2 řm. 19:22.

16:24 Mt. 10:38; Mk. 8:34; Lk. 9:23; 14:27.

16:25 Mt. 10:39; Mk. 8:35; Lk. 9:24; 17:33; Yę. 12:25.

16:26 lzhđ. 49:9; Mk. 8:37; Lk. 9:25.

16:27 Ayub 34:11; lzhđ. 62:13; Mt. 24:30; 25:31; 26:64; Rum. 2:6.

16:28 Mk. 9:1; Lk. 9:27.

17:1 Mk. 9:2; Lk. 9:28; 2 Bę. 1:17.

17:5 Aewđ. 18:19; Ica. 42:1; Mt. 3:17; Mk. 1:11; 9:7; Lk. 3:22; 9:35; Řex. 3:22; Kul. 1:13; 2 Bę. 1:17.

MATTA

⁹Am dd-hwan zeg wedrar, yumur i-ten Yeccu, inna: “War ssiwiřem x tmezriwt-a am řarwem iřa ijj nneyni qbeř i dd řa ikkar Mmis n bnađem jar n imettinen.”¹⁰ Imeřđaren sseqsan t, nnan: “Mayemmi qqaren imseřmaden n idlisen aqa Iliya ad dd-yas d amezwaru?”¹¹ Yarra-dd Yeccu, inna: “Iliya ad dd-yas d amezwaru, řima ad ittwakemmeř marra.”¹² Maca Necc ad awem iniy belli Iliya aqa yusa-dd, war zzayes steetarifen, ggin zzayes min xsen. Ammu uřa d Mmis n bnađem ad zzaysen iweddeb.”¹³ Řexđenni fehmen imeřđaren, belli tuřa issawař akidsen x Yuřanna Amseřđas.

Yeccu issgenfa ařenjir amaryah

Mk. 9:14-29; Lk. 9:37-43

¹⁴Řami dd-usin řar řřaci, yusa-dd řares ijj n bnađem, iwđa *as* řar iđaren, inna as: ¹⁵“A Sidi, zziřez i mmi, minzi aqa netta ittbarikkikid, immarni xas řřar, mařar ařtas n twařawin iwđa di tmessi u deg waman.”¹⁶ Iwyey t řar imeřđaren nnek, *maca* nitni war zemmaren ad t ssgenfan.”¹⁷ Yeccu yarra-dd, inna: “A jjiř i war yuminen d imufriyen, mečar ř i řa qqimey ead akidwem, mečar ead i řa qqimey řbarey awem? Awyem t-i-dd řari!”¹⁸ Xenni iwebbex i-t Yeccu uca iffey zzayes ccitan uca idweř uřenjir iggenfa zi tsaeeet nni.

¹⁹Řexđenni usin-dd imeřđaren weřhedsen řar Yeccu, nnan as: “Mayemmi neccin war nzemmar ad t nessuffey?”²⁰ Inna asen Yeccu: “S minzi war tuminem ca. S tidett ad awem iniy, mařa daywem liman anect n ict n tařebbut n zzariet n uxerdel, ad as tinim i wedrar-a: ‘Muřti ssa řar dihal’, xenni ad immuřti, uca war din ittiři *ead* uřa d ict n řřajjet war d as tzemmarem *ead*.”

²¹Maca đdarb-a war dd-itteffey myř s tzařit d uřummi.”

Yeccu izwar issiweř x řmewt d tnukra nnes i twařa wiss tnayen

Mk. 9:30-32; Lk. 9:43b-45

²²Řami tuřa ttsaran di Ljalil, inna asen Yeccu *i imeřđaren nnes*: “Mmis n bnađem ad immewc deg ifassen n iwdan.”²³ Ad t nyen uca ad dd-ittwassnekkar deg wass wiss řřata.” *Xenni* ceđnen ařtas.

Awař n Yeccu x đđariba i Zzawect Tameqqrant

²⁴Řami dd-usin řar Kafarnařum, qarrben-dd ayt n đđariba řar Buřrus, nnan: “Amseřmad nwem, ma war ittxeřiř tapyist n tnayen draxma *i Zzawect Tameqqrant*?”²⁵ Inna: “Wah!” Ařami dd-yuđef Buřrus řar taddart, izwar as-dd

17:9 Mk. 9:9; Lk. 9:36.

17:10 Mal. 3:23; Mt. 11:14; Mk. 9:11.

17:14 Mk. 9:16; Lk. 9:37.

17:19 Mk. 9:28.

17:20 Mt. 21:21; Lk. 17:6.

17:22 Mt. 16:21; 20:18; Mk. 8:31; 9:31; 10:33; Lk. 9:22,44; 18:31.

MATTA

Yeccu, inna: “Cimeun, mammec twařid cek, wi zi tťfen ijeđiden n ddunect řeecur d tensacin i izemmen i kuř azeđif? Ma zi tarwa nsen niy zeg ibarran iyyen?”²⁶ Inna as Cimeun: “Zeg ibarraniyyen!” Inna as Yeccu: “S uyenni řan tarwa d iřurriyyen!”²⁷ Maca řima war ten nessendrif, ruř yar řebřar, nđar tařennart uca arzem aqemmmum i tesřemt tamezwarut i dd ya iffyen uca ad tafed ijj n tepyist n uřulđi n ‘ustatir’. Ksi tt uca ewc i-tt xafi u x yixef nnek.”

Man wen iđan d ameqqran di Tgeldit n ijenwan?

Mk. 9:33-37; Lk. 9:46-48

18¹Di tsaeet nni usin-dd imeđdaren yar Yeccu, nnan: “S tidett, man wen iđan d ameqqran di Tgeldit n ijenwan?”² Yeccu iřaya-dd x ijj n uřenjir yares, issbedd i-t di řwest nsen,³ inna: “S tidett Necc ad awem iniy: Mařa war ttubem u tdewřem am iřenjiren, eemmarř ad tadfem yar Tgeldit n ijenwan..⁴ Wenni i ya issmezyen ixef nnes amecnaw ařenjir-a, aqa d wenni d ameqqran di Tgeldit n ijenwan,⁵ u wenni i ya iqebřen ijjen i iđan am uřenjir-a s Yisem inu, iqebbeř ayi..

Aeřam n Yeccu x min i ya iyarren i ddenb

Mk. 9:42-48; Lk. 17:1-2

⁶ *Maca* kuř ijjen wenni i ya issenqarđen ijjen zeg imezyanen-a i zzayi ittammen, iřra as ad as t’ttwagg ict n teřđart n tsirt tedqeř yar yiri nnes, ad ittwasyareq di řağay n řebřar..⁷ Uct x ddunect x ssibbet n teenkrifin. Iwa ittxeřša ad ddasent teenkrifin, maca amcum n bnadem nni itteggem taenkrift..⁸ Mařa isseřwa cek ufus nnek niy ađar nnek, xenni qess i-ten, nđar i-ten xak. Iřra ac ad tadfed yar Tudart d aqejađ niy d ameđuř x umenđar s tnayen n ifassen niy s tnayen n iđaren di tmessi *i war ixessyen* i řebda..⁹ Mařa tesseřwa cek tiťt nnek, xenni qeře i-tt, nđar i-tt xak, iřra ac ad tadfed yar Tudart s ict n tiťt x uwettu di jeřennama iccuren s tmessi s tnayen n tiťtawin.

Amedya n wuđi iweddaren

¹⁰ Yarwem ad tesserqarem ijjen zeg imezyanen-a. Minzi Necc ad awem iniy, aqa lmalakat nsen deg ijenwan aqa řebda ttwarant tifrass n Baba i iđan deg ijenwan..

17:25 Mt. 22:21; Rum. 13:7.

18:1 Mk. 9:34; Lk. 9:46; 22:24.

18:3 Mt. 19:14; 1 Kur. 14:20; 1 Bř. 2:2.

18:4 1 Bř. 5:6.

18:5 Mk. 9:37; Lk. 9:48; Yř. 13:20.

18:6 Mk. 9:42; Lk. 17:2.

18:7 Mt. 26:24; Řex. 2:23; 4:27,28; 1 Kur. 11:19.

18:8 Aewd. 13:7; Mt. 5:29,30; Mk. 9:43.

18:10 Izhd. 34:8.

MATTA

¹¹Minzi Mmis n bnađem yusa-dd ħima ad issenjem min iweddaren..¹²Mammec i d awem ittyiř? Mařa din ca n bnađem ħares mya n wuđi uca ijjen zzaýsen iweddar, ma xenni war ittejji tesea u-tesein deg idurar, ad irah ad yarzu x wenni iweddaren?¹³U mařa yufa i-t, s tidett Necc ad awem iniy, ad zzaýes ifarĥ ktar zi min i ħa ifarĥ zi tesea u-tesein inni war iweddaren.¹⁴Ammu uřa d Babatwem i iđan deg ijenwan war ixs ad iweddar uřa d ijj zeg imezyanen-a.”

Ddenb n ijj n uma

Lk. 17:3

¹⁵“Mařa ixđa umac akidek, ruĥ ħares, webbex i-t *myir* jar ac d jar as *waha*. Mařa isřa ħarek, aqa tarbeĥed umac..¹⁶Maca mařa war ħarek isři ca, awi akidek ca n ijjen nneyni niy tnayen ħima x uqemmum n tnayen niy n třata n řeĥud ad ittwađmen wawař marra..¹⁷Mařa netta war ħarsen isři, xenni ini tt i tmesmunt *n řmuminin* uca mařa war isři uřa ħar tmesmunt, xenni ejj i-t ad yarwem yiři am ijj n bu-đdariba niy am ijj n lkuffar..¹⁸S tidett Necc ad awem iniy: Marra min i ħa tceddem di temmurt, ad yiři icedd deg ujenna, uca marra min i ħa tfsyem di temmurt, ad yiři ifsi deg ujenna..¹⁹Ad awem iniy eawed, mařa tnayen n iwdan ad mmsetfaqen x temmurt x ca n řĥajjet i ħa ttaren, aqa d man aya d asen i ħa ittwagg zi Baba i iđan deg ijenwan.²⁰Minzi mani i ħa munen tnayen niy třata s Yisem inu, Necc ad din iřiy di řwest nsen.”

Amedya n umsexxar aeffan

²¹Řexdenni yusa-dd ħares Buřrus, inna: “A Sidi, meĥař n twařawin i ħa ixđa akidi uma u necc ad as samĥey? Ma ař sebea n twařawin?”..²²Inna as Yeccu: “War d ac qqarey ca ař sebea, maca ař sebein di sebea n imuren!..²³S uyenni Tageldit n ijenwan tettawi-dd deg ijj n ujeđid i ixsen ad yegg řeĥsab ak-d imsexxaren nnes.²⁴Umi ibda ad imseĥsab, iwyen-dd ħares ijj n *bnadem* itturs as eecra-ařaf n talintat, *eřaĥař settin milyun dinar*.²⁵Am war tuyi ħares min zi i ħa yarr *amarwas*, yumur bab nnes ħima ad ittwammenz, netta d temyart nnes d tarwa nnes d marra min ħares, ħima ad ittwaxeđeř *umarwas*..²⁶Iwđa as umsexxar *nni* ħar iđaren, ittar, inna: ‘A sidi, řbar xafi, ad ac arrey marra.’²⁷Aqa izziđez as bab n umsexxar nni, iđřeq as uca isamĥ as deg umarwas.

18:11 Lk. 19:10.

18:12 Lk. 15:3.

18:15 Lawi 19:17; Awřn. 17:10; Lk. 17:3; Yae. 5:19.

18:16 Řxř. 35:30; Aewd. 17:6; 19:15; Yĥ. 8:17; 2 Kur. 13:1; Ebr. 10:28.

18:17 1 Kur. 5:9; 2 Ts. 3:14.

18:18 Mt. 16:19; Yĥ. 20:23.

18:20 Lk. 24:15,36.

18:21 Lk. 17:4.

18:22 Mt. 6:14; Mk. 11:25; Kul. 3:13.

18:25 Mt. 5:25.

²⁸ Ārami dd-iffey umsexxar nni, yufa ijjen zeg inni tuḡa d imsexxaren akides u wanita itturs as mya n dinar. Iṭṭef i-t, icebbar as deg yiri, inna: ‘Xeḡeḡ min d ac ttursey!’ ²⁹ Iwḡa-y-as umsexxar amēacar *nni* ḡar iḡaren, ittḡeccem i-t, iqqar: ‘Ṣbar xafi, ad ac arrey marra’. ³⁰ Maca netta war ixs, iruḡ inḡar i-t di řḡḡbes aṛ dd ḡa yarr amarwas.

³¹ Ārami zṛin imsexxaren imeacaren nnes min tuḡa imsaren, ceḡnen aṭṭas uca ruḡen, nnan tt i bab nsen. ³² Uca iṛḡa-*dd* xas sidis, inna as: ‘A amsexxar aēeffan, marra min d ac ttursey, samḡey ac minzi tēttared ayi. ³³ Ma war iḡi zeema uṛa d cek xak ad ac izzigēz wenni d amsexxar nnek amēacar amecnaw mammec i d ayi tezziḡed cek?’ ³⁴ Xenni ixeyyeq sidis, isseēdu t deg ifassen n imeaddaben aṛ i ḡa ixēḡeḡ marra min dayes d amarwas. ³⁵ Ammu i ḡa yegg Baba wenni iḡan deg ujenna i kenniw, maṛa kenniw war tsimiḡem kuṛ ijjen zḡaywem i umas ixetṭan nnes s wuṛawen.”

Awaṛen n Yeccu x řemṛac d waḡaf

Mk. 10:1-12

19¹ Aṛami ikemmeṛ Yeccu awaṛen-a, iffey zi Ljalil, yiweḡ ḡar jḡwayeh n *temmurt n* Yahudiyya tinni iḡan x ujemmaḡ n *yeyzar n* L'Urdun.² Aḡa iḡfar i-t ijj n řḡaci d ameqqran, issgenfa ten dinni. ³ Usin-dd ḡares uṛa d Ifarisiyyen, tuḡa arezzun ad t jarrben, nnan *as*: “Ma iḡeḡeṛ i weryaz ad iḡef i temḡart nnes amenni waha?” ⁴ Yarra-dd xasen, inna: “Ma war teḡrim ca belli wenni ten dd-ixeṛqen, ixṛeq i-ten-dd zeg umezwaru d awtem d tewtemt,⁵ uca aḡa inna: ‘S uyenni ad ismeḡ weryaz di babas d yemmas, ad iqqen ḡar temḡart nnes, uca tnayen idsen nni ad iṛin d ict n arrimet?’⁶ Ammu war ttiṛin ead d tnayen, maca ad iṛin d ict n arrimet. Min issmun AREBBI, war t ibetṭi bna^{dem}.”⁷ Nnan as: “Mayemmi yumur Musa xenni maḡend ad iwc tabrat n waḡaf, ḡima ad as iḡef?”⁸ Inna asen: “Musa ijja kenniw ad teḡfem i temḡarin nwem zi ssibbet n řeqsaḡet n wuṛawen nwem, maca war iḡi ammu zeg umezwaru. ⁹ Maca Necc ad awem iniḡ: Wenni i ḡa iḡfen i temḡart nnes, war iḡi di ssibbet n farq-ccyeṛ, uca ad imṛec icten nneyni, aḡa netta izenna, u wenni i ḡa imeṛcen tamḡart tenni iḡfen, aḡa uṛa d netta izenna.”

¹⁰ Imeḡḡaren nnes nnan as: “Maṛa ammu i teḡa tmesṛact jar bna^{dem} d temḡart nnes, xenni nḡra ma ad imṛec.”¹¹ Maca Netta inna asen: “Maci marra

18:35 Mt. 6:14; Mk. 11:26; Yaē. 2:13.

19:1 Mk. 10:1.

19:3 Mk. 10:2.

19:4 Amz. 1:17, 2:24, 5:2

19:5 Amz. 2:24; 1 Kur. 6:16; Afa. 5:31.

19:6 1 Kur. 7:10.

19:7 Aewd. 24:1; Irm. 3:1.

19:9 Mt. 5:32; Mk. 10:11; Lk. 16:18; 1 Kur. 7:10.

MATTA

zemmaren ad qebřen awař-a myir inni umi temmewc..¹² Minzi aqa din inni ittwaqessen inni dd-ittwaxeřqen ammu zeg uæddis n yemmatsen, uca aqa din inni ittwaqessen zeg *ifassen n* iwdan uca aqa din inni iqessen ixef nsen di ttwæe n Tgeldit n ijenwan. Wenni izemmaren ad t iqbeř, eij i-t ad t iqbeř.”

Yeccu ibarek iħenjiren imezyanen

Mk. 10:13-16; Lk. 18:15-17

¹³ Ĥexdenni iwye n as-dd iħenjiren imezyanen maħend ad xasen issars afus nnes uca ad *asen* ikxi s řmeeruf, maca imeħđaren nnes webbxen ten..¹⁴ Maca Yeccu inna: “Jjem iħenjiren ad ħari dd-*asen*, war ten mennæem ca, minzi Tageldit n ijenwan n yenni amecnaw nitni.”¹⁵ Issars xasen afus nnes uca iruħ ssenni.

Yeccu ak-d webřiy wenni d bab n wagřa

Mk. 10:17-31; Lk. 18:18-30

¹⁶ Uca xzar, iqarreb-dd ijjen, inna as: “*A* Amseyřar Ařebħan, min i ħa ggeř d ařebħan ħima ad ħari tiři Tudart ittduman?”¹⁷ Inna as Yeccu: “Mayemmi i d ayi třayid ‘Ařebħan’? War iři ħed d ařebħan mřir Ijjen, aqa-t d AREBBI. Maca mařa tersed ad tadfed řar Tudart, tťef di tweřřa.”¹⁸ Inna as: “Man tina?” Inna as Yeccu: “War neqq, war zenni, war tticar, war cehhed s řur,”¹⁹ weqqar babac d yemmac uca ad tersed amřarreb nnek am ixef nnek.”²⁰ Abřiy inna as: “Aqa đfarey timesřayin-a marra zi temži inu. Min d ayi ittxiřřen ead?”²¹ Yeccu inna as: “Mařa tersed ad tiřid tkemmřed, ruħ, zenz marra min řarek, ewc i-t i imezřad uca ad řarek yiři ijj n řkenz deg ujenna, *xenni* as-dd, đfar ayi-dd.”²² Řami isřa webřiy awař-a, iruħ icden, minzi tuřa řares aťtas n wagřa.

²³ *Xas uca* inna Yeccu i imeħđaren nnes: “S tidett, Necc ad awem iniy, aqa yewear x bab n wagřa ad yadef řar Tgeldit n ijenwan.”²⁴ Uca Necc ad awem iniy eawed, aqa ihwen i weřyem ad yekk zi titt n tsineft x bu wagřa ad yadef řar Tgeldit n AREBBI.”²⁵ Umi tt sřin imeħđaren nnes, nnxeřeen, nnan: “Wi izemmaren xenni ad ittwassenjem ead?”²⁶ Am tuřa daysen ixezzar Yeccu, inna *asen*: “Řar iwdan war izemmar, maca řar AREBBI kuřci di tzemmar nnes!”

²⁷ *Xenni* yarra-dd Buřrus, inna as: “Xzar, aqa neccin nejja kuřci, neđfar i Cek-dd. Min řarney i ħa yiřin?”²⁸ Yeccu inna *asen*: “S tidett, Necc ad awem iniy, aqa

19:11 1 Kur. 7:7,17.

19:13 Mk. 10:13; Lk. 18:15.

19:14 Mt. 18:3; 1 Kur. 14:20; 1 Bř. 2:2.

19:16 Mk. 10:17; Lk. 18:18.

19:18 Uf. 20:12; Lawi 19:18; Aewd. 5:16-10; Rum. 13:9.

19:19 Lawi 19:17; Mt. 22:39; Mk. 12:31; Gal. 5:14; Yae. 2:8.

19:21 Mt. 6:19; Lk. 12:33; 16:9; 1 Tim. 6:19.

19:23 Awřn. 11:28; Mk. 10:23; Lk. 18:24.

19:26 Ayub 42:2; Irm. 32:17; Zak. 8:6; Lk. 1:37; 18:27.

19:27 Mt. 4:20; Mk. 10:28; Lk. 5:11; 18:28.

xmi ya tedweř marra ddunect d jdid, xmi i ya iqqim Mmis n bnađem x řearc n uęuři nnes, aqa uřa d kenniw inni d ayi dd-idfaren ad teqqimem x tenęac n řekrasi igelliden ģima ad tĥekmem x tenęac n tqebbař n *ayt n* Israil.²⁹ Kuř ijjen wenni isemĥen di tudrin nię deg aytmas nię di yessmas nię di babas nię deg yemmas nię di temęart nnes d tarwa nnes uřa di tneddam di tĥwee n Yisem inu, ad iksi mya n tseqqar uca ad iwart Tudart ittduman.³⁰ Maca aĥas n yenni ięan d imezwura, ad iřin d ineggura uca aĥas n ineggura ad iřin d imezwura.”

Amedya n ixemmasen imezwura d ineggura

20¹“Minzi Tageldit n ijenwan amecnaw bab n taddart, iffeę yar řřbeĥ zic ģima ad icra ixemmasen i umarjue nnes n uđiř. ²Řami ikkes awař ak-d icewwařen s yijjen dinar i yijjen wass, issekk i-ten ĥar umarjue nnes n uđiř.. ³Řami dd-iffey netta *ęawed* di jjwayeh n tsaeęet wiss třata, *ixs ad yini yar tesa di řřbeĥ*, izra inneyni bedden di řmewqef břa řxedmet. ⁴Netta inna asen: ‘Ruĥem uřa d kenniw ĥar umarjue *inu* n uđiř, ad awem wceę min d awem dd-ikkaren.’ Uca ruĥen. ⁵Iffey-dd *ęawed* di jjwayeh n tsaeęet wiss setta d wiss tesa, uca igga amenni *ęawed*. ⁶Řami dd-iffey di jjwayeh n tsaeęet wiss ĥiĥęac, *ixs ad yini yar xemsa n tmeddit*, yufa din *ęawed* inneyni bedden din břa řxedmet, inna asen: ‘Mayemmi tbeddem da ass ikmeř břa řxedmet?’ ⁷Nnan as: ‘Minzi war d aney icri ĥed.’ Inna asen: ‘Ruĥem uřa d kenniw ĥar umarjue *inu* n uđiř, ad tęĥfem min d awem dd-ikkaren.’ ⁸Řami dd-tiweđ tmeddit, inna bab n umarjue n uđiř i uweqqaf nnes: ‘Řaya-dd x ixemmasen, xeęeř asen řmunet, sizwar zeg *inni dd-yusin d* ineggura uca ammu ař imezwura.’ ⁹Uca usin-dd inni d icra di jjwayeh n tsaeęet wiss ĥiĥęac, uca kuř ijjen zzaysen ittęf ijjen dinar. ¹⁰Řami dd-usin inni tuęa d imezwura, ittęiř asen ad tĥfen ktar, *maca* uřa d nitni tĥfen i kuř ijjen zzaysen ijj n dinar. ¹¹Řami t tĥfen, aqa xeyyqen x bab n taddart, ¹²nnan: ‘Aqa ina d inni d ineggura xedmen ict n tsaeęet u cek tessemquded i-ten akidney, neccin inni yarebbun ddqeř n wass d řeĥmu.’ ¹³Maca netta yarra-dd x ijjen zzaysen, inna: ‘A ameddukkeř inu, necc war cek đřimeę, ma war kidi tekkised awař x ijj n dinar?’ ¹⁴Tĥef min ięan nnek uca uyur. Necc xsey ad wceę i ina d inni d ineggura anect min d ac wcię. ¹⁵Nię ma war ĥari bu řĥeqq maĥend ad ggeę min xsey ak-d min ięan inu? Nię titĥ nnek d taęeffant, minzi necc d ařebĥan?’

¹⁶Ammu i ĥa dewřen ineggura d imezwura, uca imezwura ad dewřen d ineggura, minzi aĥas inni ittwaraęan, maca drus inni ittwafarzen.”

19:28 Lk. 22:30.

19:29 Aęwd. 33:9; Ayub 42:12.

19:30 Mk. 10:31; Lk. 13:30.

20:2 ‘dinar’ - di řweęt nni tuęa řmunet i yijj n wass d ijj n dinar.

20:16 Mt. 19:30; 22:14; Mk. 10:31; Lk. 13:30.

Yeccu issawař ɛawed x řmewt d tnukra nnes i twařa wiss třata

Mk. 10:32-34; Lk. 18:31-34

¹⁷Řami tuřa Yeccu issewjed mařend ad igaeed řar Urcalim, yiwi teneac n imeřđaren nnes řar uyezdis deg webriđ, inna asen: ¹⁸“Xzar, ad ngeeed řar Urcalim, uca ad immewc Mmis n bnađem deg ifassen n imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen, u nitni ad xas řekmen s řmewt. ¹⁹Ad t sellmen i řegnus mařend ad zzayes stehzan, ad t hettken s urekkuđ uca ad t šellben, xenni deg wass wiss třata ad dd-ikkar.”

Tutra n yemmas n Yaequb d Yuřanna

Mk. 10:35-45

²⁰Řexdenni tusa-dd řares yemmas n tarwa n Zabdi ak-d iřenjiren nnes, tesjed as řima ad zzayes t'ettar ca n řřajjet. ²¹Inna as Netta: “Min tersed?” Tenna as nettat: “Ini mařend ad qqimen tnayen n iřenjiren-a inu, ijjen řar ufusi nnek u wenneyni řar uzeřmađ nnek, di Tgeldit nnek.” ²²Yeccu yarra-dd xasen, inna: “Kenniw war tessinem ca min t'ettarem. Ma tzemmarem ad teswem řkas i řa sweř Necc niř ad t'ettwasyeđšem s useydeř i zi i řa ttwasyeđsey Necc?” Nnan as: “Nzemmar!” ²³Netta inna asen: “Řkas inu ad t teswem u aseýdeř i zi řa ttwasyeđsey, ad zzayes t'ettwasyeđšem, maca ařimi řar ufusi inu d uzeřmađ inu war iři i Necc mařend ad t wceř, maca *ad yiři* i yenni umi t issewjed Baba.”

²⁴Řami sřin ɛecra *n imeřđaren* nneyni man aya, xeyyqen ařas x tnayen n wawmaten. ²⁵Maca Yeccu iřařa-dd xasen řares, inna: “Kenniw aqa tessnem belli řřukkam n řegnus řekmen xasen uca uřa d imeqqranen ttšellařen xasen. ²⁶War ittiři ammu řar awem, maca s řmeqřub: wenni ixsen ad yiři d ameqqran řar awem, ad yiři d amsexxar nwem, ²⁷u wenni ixsen ad yiři d amezwaru řar awem, ejj i-t ad yiři d amsexxar nwem, ²⁸am mammec Mmis n bnađem war dd-yusi řima ad xas sexxaren, maca řima ad xasen isexxar uca ad iwc tudart nnes d ařřař i wařas *n yewdan*.”

20:17 Mk. 10:32; Lk. 18:31; 24:7.

20:19 Mt. 27:2; Lk. 23:1; Yř. 18:28,31; Řex. 3:23.

20:20 Mk. 10:35.

20:22 Lk. 12:50; Rum. 8:26.

20:23 Mt. 25:34.

20:25 Mk. 10:42; Lk. 22:25.

20:26 1 Bř. 5:3.

20:27 Mt. 23:11; Mk. 9:35; 10:43.

20:28 Lk. 22:27; Yř. 13:14; Afa. 1:7; Fil. 2:7; 1 Tim. 2:6; 1 Bř. 1:19

MATTA

Yeccu issgenfa tnayen n idaryařen

Mk. 10:46-52; Lk. 18:35-43

²⁹Řami dd-ffyyen zi Ariħa, idfar i-t-i-dd aħtas n řyaci.³⁰Xzar, aqa din tnayen n idaryařen qqimen x tħarf n webrid, řami řin belli Yeccu ad iedu, řayan, nnan: “A Sidi, mmis n Dawud, arħem aney!”³¹Maca řyaci iziyyar xasen ħima ad sqaren. Maca nitni řuyyen s jjeħd ktar, nnan: “Arħem aney, a Siditney, Mmis n Dawud!”³²Xenni ibedd Yeccu, iřaya-dd xasen, inna: “Min texsem ad awem ggey?”³³Nnan as nitni: “A Siditney, mařa texsed ad ttwarezment tiħtawin nney.”³⁴Yeccu iħinn xasen, xenni iħada tiħtawin nsen, řexdenni dewřent tiħtawin nsen ttwařant.

Adaf n Yeccu yar Urcalim am ujeħid

Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-38; Yħ. 12:12-19

21¹Řami dd-qarrben yar Urcalim, iwđen yar Bayt-Faji, yar uyezdis n wedrar n Zzitun, issekk Yeccu tnayen n imeħđaren nnes, inna asen:²“Ruħem yar dcar nni qibač nwem. Değya ad tafem ict n teyyuč teqqen d ijj n wesnus akides. Fesyem asen, tawyem ten-dd yari.³Mařa inna awem ħed ca, arrem xas ammu: ‘Aqa Siditney iħđaj i-ten. Netta ad ten dd-yarr değya.’”⁴Man aya qac imsar ħima ad ittwakemmeř marra min ittwannan zeg unabi am inna:

⁵“Inim i yeğis n řihyun:

‘Xzar, Ajeħid nnem ad yarem dd-yas s uwađeç,
yeny a x weyyuř d wesnus,
aqa d mmis n teyyuč.’”

⁶Ruħen imeħđaren uca ggın am mammec ten yumur Yeccu,⁷iwyen-dd ayyuř d wesnus, sarsen arruđ nsen x wesnus uca ssenyen Yeccu xas.⁸Ijj n řyaci d ameqqran aħtas ssun arruđ nsen deg webrid u inneyni qessen řefruc zi tcejjura, ssun ten deg webrid.⁹Uca abarru n řyaci nni d as izwaren d yenni i-t-i-dd idfaren, tuřa řuyyun, nnan:

“Uřanna i Mmis n Dawud!

D amimun wenni i dd-yusin s Yisem n SIDI.

Uřanna, di řueřa x řueřa n ujenna.”

20:29 Mk. 10:46; Lk. 18:35.

21:1 Mk. 11:1; Lk. 19:29.

21:5 Ica. 62:11; Zak. 9:9; Yħ. 12:15.

21:7 2 Ij. 9:13; Yħ. 12:14.

21:9 Izhd. 118:26

MATTA

¹⁰ Ğami yudef Ƨar Urcalim, thaj tendint qaε, *iwdan* nnan: “Min iεna Wa?”
¹¹ Ğyaci inna: “D Wa d Anabi Yeccu zi Nnařira di Ljalil.”

Adaf n Yeccu Ƨar Zzawect Tameqqrant

Mk. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Yħ. 2:13-22

¹² Yudef Yeccu Ƨar Zzawect *Iqeddsen* n AREBBI, issuffey marra inni izznuzan d yenni issayen di Zzawect Tameqqrant uca iqřeb tťwabeř n iřarrafen *n teneacin* d řekrasi n yenni izznuzan idbiren..¹³ Inna asen: “Aqa tura: ‘Taddart inu ad t’ettwasemma ‘Taddart n tzařit’, maca kenniw tarrim tt d ifri n iceffaren.’”
¹⁴ Iwyen-dd Ƨares di Zzawect Tameqqrant idaryařen d ineđdaben uca issgenfa ten.¹⁵ Umi řrin imeqqrannen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen lmuεjizat i yegga u aqa iřenjiren tťřayan di Zzawect Tameqqrant, qqaren: “Uřanna i mmis n Dawud”, xeyyqen aťtas,¹⁶ nnan as: “Ma tesřid min qqaren yina?” Inna asen Yeccu: “Wah, ma war teyřim εemmarř: ‘Zeg iqemmumen n iřenjiren d iseyman tesswejded Cek ttesbiħ!’?”¹⁷ Ğexdenni ismeħ daysen, iffey Ƨar barra i tendint Ƨar Bayt-εanya, insa din.

Artu yuzyen

Mk. 11:12-14, 20-24

¹⁸ Ƨar řřbeħ zic řami dd-idweř Ƨar tendint, tuƧa dayes řaz..¹⁹ Iřra ijj n wartu x webrid, iruħ Ƨares, war dayes yufi mƧyř tıfřay waha. *Xenni* inna *i wartu*: “War zzayek tteffey řyięet εemmarř.” Ğexdenni yuzyey wartu deƧya.²⁰ Umi řrin imeħdaren man aya, tbehten, nnan: “Mammec igga wartu yuzyey deƧya?”
²¹ Yeccu yarra-dd, inna asen: “S tidett Necc ad awem iniy: Mařa daywem liman u war tcekkim ca, aqa war t’teggem min imsaren i wartu waha, maca εawed mařa tennam i wedrar-a: ‘Meksi, menđar di řebħar!’, ad yiři..²² D qaε min i Ƨa t’ettarem di tzařit s liman, ad t tafem.”

Aseqsi x ttesriħ n Yeccu

Mk. 11:27-33; Lk. 20:1-8

²³ Ğami yudef Ƨar Zzawect Tameqqrant, usin-dd Ƨares imeqqrannen n ikehhanen d imyaren n řgens am tuƧa isseřmad, nnan: “S man řřulťa i teggid timesřayin-a? Wi d ac iwcin řřulťa-ya?”²⁴ Yeccu yarra-dd, inna asen “Uřa d Necc ad kenniw sseqsıy ijj n useqsi u mařa tarrim-dd xafi uřa d Necc ad awem dd-iniy s man

21:12 Aewd. 14:26; Mk. 11:15; Lk. 19:45; Yħ. 2:14.

21:13 1 Ij. 8:29; Ica. 56:7; Irm. 7:11; Lk. 19:46.

21:15 Mk. 11:27.

21:16 Izhd. 8:3.

21:18 Mk. 11:12,20.

21:21 Mt. 17:20; Lk. 17:6.

21:22 Mt. 7:7; Mk. 11:24; Lk. 11:9; Yħ. 14:13; 16:24; Yae. 1:5; 1 Yħ. 3:22.

21:23 Uf. 2:14; Mk. 11:27; Lk. 20:1; Řex. 4:7; 7:2.

MATTA

şşulṭa i tteggeḡ timesřayin-a. ²⁵ Aseyḡaş n Yuḡanna, manis netta? Zeg ujenna niḡ zeg iwdan?” Mcawaren nitni jar asen, nnan: “Mařa nenna: ‘Zeg ujenna!’, ad aney ini: ‘Mayemmi war zzayes tuminem?’, ²⁶ u mařa nenna: ‘Zeg iwdan?’, xenni dayney tigg^wudi zi řřaci, minzi marra ḡessben Yuḡanna d anabi.” ²⁷ Uca nitni arrin-dd x Yeccu, nnan: “War nessin.” Inna asen Netta: “Xenni uřa d Necc war d awem qqareḡ s man şşulṭa i tteggeḡ man aya.”

Amedya n tnayen n wawmaten

²⁸ “Min d awem ittyiř kenniw? Ijj n weryaz tuḡa ḡares tnayen n iḡenjiren. Iřaya x umezwaru, inna: ‘A mmi, uyur, ass-a ad txedmed deg umarjue inu n uḡiř!’

²⁹ Maca netta yarra-dd, inna: ‘Necc war xsey ca!’, maca awarni man aya indem uca iruḡ din. ³⁰ Uca yusa-dd ḡar wenni wiss tnayen, inna as amenni beeda. Wanita yarra-dd xas: ‘Ad raḡeḡ, a sidi!’, *maca* war iruḡ ca! ³¹ Man wen zzaysen i iggin řxaḡar i babas?” Nitni arrin-dd xas: “Wenni amezwaru.” Yeccu inna asen: “S tidett, Necc ad awem iniḡ, ayt n ḡḡariba d temḡarin n farq-cḡeḡ ad awem izwaren ḡar Tgeldit n AREBBI. ³² Minzi Yuḡanna yusa-dd ḡarwem deg webriḡ n tsegda, kenniw war zzayes tuminem, maca ayt n ḡḡariba d temḡarin n farq-cḡeḡ aḡa nitni umnen zzayes. Maca řami tezrim man aya, war t^ttubem ca ḡar uneggaru maḡend ad zzayes tamnem.”

Amedya n ixemmasen d umarjue n tzayart

Mk. 12:1-12; Lk. 20:9-19

³³ “Sřem *ewawed* i yijj n umedya nneyḡni. Tuḡa din ijj n weryaz, bab n taddart, igga ijj n umarjue n uḡiř, izzu dayes tizayarin. Netta iquwwar as-dd s yijj n wefray, iḡza dayes tasirt n uḡiř, uca ibna dayes ict n şşumæet. Xenni yarhen *amarjee nni n uḡiř* i ca n ixemmasen uca isafar. ³⁴ Umi dd-tiweḡ řweqt *n şşabet* n řřiḡet, issekk imsexxaren nnes ḡar ixemmasen *nni* ḡima ad dd-awyen řřiḡet nnes. ³⁵ Ixemmasen ṭṭfen imsexxaren nnes, wtin iijen, nḡin nneyḡni uca arejmen *ewawed* iijen i nneyḡni. ³⁶ Eawed issekk imsexxaren nneyḡni, ktar zeg umezwaru, uca ggin daysen ewawed amenni. ³⁷ Yar uneggar issekk asen-dd mmis, inna: ‘Ad weqqaren mmi’. ³⁸ Maca řami řrin ixemmasen mmis, nnan jar asen: ‘Aḡa d awrit, zidem, ad t neneḡ, ad as nekkes řwart i neccin.’ ³⁹ ṭṭfen t, nḡaren t barra i umarjue n uḡiř uca nḡin t. ⁴⁰ Mařa yusa-dd bab n umarjue nni, min i ḡa yegg deg ixemmasen nni?” ⁴¹ Nnan as: “Ad yareddeḡ ieffanen nni qae, uca ad iwc amarjue n uḡiř i ixemmasen nneyḡni inni d as i ḡa iwcen řřiḡet di řweqt nnes.” ⁴² Yeccu inna asen: “Ma war teḡrim emmař deg idlisen:

21:26 Mt. 14:5; Mk. 6:20.

21:32 Mt. 3:1.

21:33 Izhd. 80:9; Ica. 5:1; Irm. 2:21; 12:10; Mk. 12:1; Lk. 20:9.

21:35 2 Im. 24:21.

21:38 Amz. 37:18; Izhd. 2:1,8; Mt. 26:3; 27:1; Yḡ. 11:53; Ebr. 1:2.

‘Azru i iciffen ibennayen,
 aqa idweř d azru azeđif n teymart.
 Man aya ittwagg zi SIDI,
 aqa-tt d ict n řhajjet tesstebhet tiřawin nney.’

⁴³ S uyenni ad awem iniy, belli Tageldit n AREBBI ad awem t^ettwakkes uca ad temmewc i yijj n řgens i řa iwcen řyiđet nnes. ⁴⁴ Wi i řa iwđan x weřru aya, ad ittwarřbez u wi xef i řa iwđa, ad t iřbez.”

⁴⁵ řRami sřin imeqqranen n ikehhanen d Ifarisiyyen imedya nnes, fehmen belli issawarř xasen. ⁴⁶ Arezzun ad t řřfen, *maca* gg^weden zi řřaci minzi řřaci tuřa iřsesseb i-t d ijj n unabi..

Amedya x inni ittwaeardęn řar wurar

Lk. 14:15-24

22¹ Iřřef Yeccu eawed deg wawarř uca issiweř akidsen eawed s imedya, inna: ² “Tageldit n ijenwan amecnaw ijj n ujeđid igga urar i mmis. ³ Issekk-dd imsexxaren nnes řima ad řayan x yenni ittwaeardęn řar wurar, *maca* ugin ad dd-asen.

⁴ Eawed issekk-dd imsexxaren nneyni, inna: ‘Inim i yenni ittwaeardęn: Aqa ssewjdeř awem amecři, řarřey iyenduzen inu u řmarř inu iřeřřen, aqa marra iwjed, asem-dd řar wurar!’ ” ⁵ Nitni maca war wcin ca taynit i man aya, ruřen, ijjen řar řeeraři nnes u wenneyni řar ttijara nnes. ⁶ Inni iqqimen řřfen imsexxaren nnes, řezzan daysen uca nřin ten.

⁷ řRami isřa ujeđid man aya, ixeyyeq ařřas, issekk-dd řeeskar nnes uca yareyyeb imenyayen nni uca issecmedę tandint nsen. ⁸ Xenni inna i imsexxaren nnes: ‘Aqa urar iwjed maca inni tuřa ittwaeardęn war t sdihiđen ca. ⁹ S uyenni uyurem řar mani ttemsebđan ibriden, řayam-dd x marra inni i řa tafem din řar wurar.’

¹⁰ Xenni ffyen-dd imsexxaren nni řar ibriden uca ssmunen marra inni ufin, am iřebřanen am ieffanen, uca amcan n wurar idweř iccur s inewjiwen i iqqimen dinni. ¹¹ řRami dd-yudef ujeđid mařend ad iřar *inewjiwen* nni iqqimen dinni, iřekkar i yijj n bnađem war yarđ ca arruđ n wurar. ¹² Inna as: ‘A ameddukkeř inu, mammec dd-tudfed danita břa arruđ n wurar?’ Uca netta idweř ignu. ¹³ Xenni inna ujeđid i imsexxaren nnes: ‘Carfem t s ifassen d iđaren

21:42 Izhđ. 118:22-23; Ica. 8:14; 28:16; Mk. 12:10; Lk. 20:17; řŘex. 4:11; Rum. 9:33; 1 Bř. 2:6.

21:43 Uf. 32:10; Ica. 55:5; Mt. 8:12.

21:44 Ica. 8:15; Dan. 2:34; Zak. 12:3; Lk. 20:18.

21:45 Lk. 20:19.

21:46 Lk. 7:16; řřh. 7:40.

22:2 Lk. 14:6; Asa. 19:7.

MATTA

uca ndarem t barra yar uneggar n tağest mani i ya iřin imeřtawen d uyezzi n teymas.’¹⁴ Minzi aqa din ařtas inni ittwařayan maca drus inni ittwafarzen.”

Aseqsi x đđariba i qayřar

Mk. 12:13-17; Lk. 20:20-26

¹⁵ Xenni ruřen Ifarisiyyen, mcawaren maħend ad as ggen taxceft di ssibbet n wawařen nnes..¹⁶ Uca ssekken ħares imeħđaren nsen ak-d inni zi taddart n Hirudus. Nitni nnan: “A Amseyřar, aqa nessen belli Cek d tidett, tesseřmaded abrid n AREBBI s tidett, nhřa ma tesseřqid uřa x yijj, minzi Cek war tqebbřed ca řrezrat ħar iyembab n yewdan. ¹⁷ Iwa ini aney mammeç i twařid Cek: ‘Ma iħeqq *elaħsab Ccariea* ad t^ettwaxeğeř đđariba i qayřar niy lla?’ ” ¹⁸ Maca Yecu issen taħraymect nsen uca inna: “Mayemmi d ayi t^ettjarrabem, *kenniw, a imnafqen?* ¹⁹ Seccnem ayi *uqiyya n* dinar n đđariba x kuř azeğif!” Iwyen as-dd ijj n dinar. ²⁰ Xenni inna asen: “Wi yiřan tařwirt-a d tira aya?” ²¹ Nnan as: “N qayřar!” Xenni inna asen: “Wcem i qayřar min iğan i qayřar, u i AREBBI min iğan i AREBBI.” ²² Řami sřin man aya, tbehten, semħen dayes uca ruřen.

Aseqsi n Iřaduqiyyen x tnukra

Mk. 12:18-27; Lk. 20:27-40

²³ Deg wass nni usin-dd ħares Iřaduqiyyen inni iqqaren aqa war din bu tnukra uca sseqsan t,²⁴ nnan as: “A Amseyřar, Musa aqa inna: ‘Mařa immut ħed war dd-yejji bu tarwa, ittxeřša i umas ad imřec ak-d temřart nnes ad kides dd-yejj aħenjir i umas.’ ²⁵ Tuya ħarney sebea n wawmaten. Amezwaru imřec, immut. Umi war dd-yejji ca tarwa, aqa iija tamřart nnes i umas. ²⁶ Ammu *i immut* uřa d wenni wiss tnayen d wiss třata ař wenni wiss sebea. ²⁷ Yar uneggaru nsen marra temmut temřart. ²⁸ I man wen zzaysen i ħa tiři temřart di tnukra, minzi tuya-tt d tamřart nsen marra?”

²⁹ Yecu maca yarra-dd, inna asen: “Aqa kenniw tweddarem minzi war tessinem ca Tira Iqeddsen uřa d jjeħd n AREBBI. ³⁰ Minzi di tnukra war ttiwyen nitni timřarin, u timřarin war ttiřint i yeryazen, maca ad iřin am lmalakat n AREBBI deg ujenna. ³¹ *Maca* zi jjiħet n tnukra ħar n imettinen, ma war teyrim ca min d awem inna AREBBI i iqqaren: ³² ‘Aqa d NECC, AREBBI n Ibrahim, AREBBI n Iřħaq, AREBBI n Yaεqub!’ AREBBI war iği d AREBBI n imettinen maca n yenni iddaren.” ³³ Řami sřin řřaci man aya, tbehten deg useřmed nnes..

22:13 Mt. 8:12; 13:42; 24:51; 25:30; Lk. 13:28.

22:14 Mt. 20:16.

22:15 Mk. 12:13; Lk. 20:20.

22:21 Mt. 17:25; Rum. 13:7.

22:23 Mk. 12:18; Lk. 20:27; Řex. 23:8.

22:24 Aewd. 25:5-6.

22:32 Uf. 3:6,15.

22:33 Mt. 7:28.

Ttawşeyyet tameqqrant

Mk. 12:28-34; Lk. 10:25-28

³⁴Řami sřin Ifarisiyyen belli Netta ibelleε aqemmmu n Iřaduqiyyen, munen jar asen.³⁵ Ijjen zwaysen, ijjen wenni issnen Ccariεa *mliħ*, isseqsa t ħima ad t ijarreb: ³⁶“A Amseyyar, man tawşeyyet i iġan d tameqqrant di Ccariεa?”
³⁷Inna as Yeccu: “Ad tessed SIDI, AREBBI nnek, s marra wuř nnek, s marra řeemar nnek, s marra jjeħd nnek u s marra řeeqeř nnek..³⁸ D ta d tawşeyyet tameqqrant d tamezwarut. ³⁹Tenni wiss tnayen tarwes dayes, aqa nettat: ‘Ad tessed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek’..⁴⁰ X tnayen n tweşša aya ittwabna marra *adlis ittwannċen* n Ccariεa d inabiyyen.”

Yeccu isseqsa Ifarisiyyen x mmis n Dawud

Mk. 12:35-37; Lk. 20:41-44

⁴¹Am tuġa munen Ifarisiyyen, isseqsa ten Yeccu,⁴² inna: “Min dd awem iđharen di Lmasiħ? Umi igga mmis?” Nnan as: “N Dawud.”⁴³ Inna asen: “Mammec i ġa yegg Dawud ad as isemma zi Arruħ ‘SIDI’, am iqqar: ⁴⁴‘SIDI inna i Sidi inu: Qqim-dd x ufusi inu ař ġa ggeġ řeedyan nnek d tanebdat sadu iđaren nnek.’..⁴⁵ Mařa Dawud iřaġa as ‘SIDI’, mammec i ġa yiři d Mmis?”⁴⁶ Uřa d ijjen war izemmar ad xas dd-yarr u uřa d ijj war iqqim izeeεem ittseqsa t *ca* ead zeg wass nni.

Awařen iqeşħen x imseřmaden n Ccariεa d Ifarisiyyen

Mk. 12:38-40; Lk. 11:37-52; 20:45-47

23¹Řexdenni issiweř Yeccu ak-d řġaci d imeħđaren nnes,² inna: “Imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen sşyimen simant nsen x řkursi n Musa..³ S uyenni marra min d awem qqaren maħend ad dayes tcebbarem, ggem t, maca war tteggem elahsab řexdayem nsen, minzi nitni waxxa qqaren *t*, war *t* tteggem *maca*..⁴ Ttceddan řeħmeř ideqřen, ssrusan ten x tyardin n iwdan, maca nitni s yixef nsen war xsen ad ten ssenhezzen uřa s yijj n uđa đ..⁵ Marra řexdayem nsen i itteggem, tteggem tent ħima ad ten řaren iwdan minzi nitni tteggem tiħezzanin nsen n tzaġit d imiriwen uca ticrurin *i iġan ġar ubeħřuř* n řkacni n tzaġit nsen, ggim tent d timeqqrantin..⁶ Nitni ttexsen imucan

22:34 Mk. 12:28.

22:35 Lk. 10:25.

22:37 Aewd. 6:5; 10:12; 30:6; Lk. 10:27.

22:39 Lawi 19:18; Mk. 12:31; Rum. 13:9; Gal. 5:14; Afa. 5:2; 1 Ts. 4:9; Yae. 2:8.

22:41 Mk. 12:35; Lk. 20:41.

22:44 Izhd. 110:1; Řex. 2:34; 1 Kur. 15:25; Ebr. 1:13; 10:13.

23:2 Naħ. 8:4

23:3 Aewd. 17:19; Mal. 2:6; Rum. 2:19.

23:4 Ica. 10:1; Lk. 11:46; Řex. 15:10.

23:5 Aewd. 6:8; 22:12; Mt. 6:5.

MATTA

imezwura ɣar řeftuḥ u řekrasi ɣar zzat di temzidawin,⁷ uřa d sřram di řeswaq, uca iejeb asen ad asen řayan iwdan ‘A amseřmad inul’.⁸ Maca kenniw war tejjim ad awem řayan ‘Amseřmad!’, minzi Amseřmad nwem d Ijjen, u kenniw marra d awmaten.⁹ War ieeddeř ad třayam ixef nwem ‘Tababat!’ di temmurt, minzi Babatwem i iġan deg ijenwan d Ijjen..¹⁰ War tejjim ad awem řayan ‘Imgewwaden’ minzi Ijjen d wenni d Amgewwad nwem, aqa-t d Lmasiḥ.¹¹ Maca ameqqran nwem ad yiři d amsexxar nwem..¹² Wenni i ɣa issueřan ixef nnes, ad ittwassemzi u wenni i ɣa issmezyen ixef nnes, ad ittwassueřa.”

¹³ “Uct xawem, *a kenniw* imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, *kenniw, a* imnafqen, kenniw t^ettettem tudrin n tijař s řřdaqi *i di tmezzřem* di řřwee n tzaġatin nwem tizirarin. S uyenni ad teksim řřukm d ameqqran..

¹⁴ Uct xawem, *a kenniw* imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, *kenniw, a* imnafqen, kenniw t^ettbellæem Tageldit n ujenna i iwdan, minzi kenniw simant nwem war tt^ettidfem, uca inni yarezzun ad dd-adfen, war ten t^ettejjim ad dd-adfen..

¹⁵ Uct xawem, *a kenniw* imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, *kenniw, a* imnafqen, kenniw tekkem x řbarr u x řebřar, řima ad dd-tarrem ijen ɣar webriđ nwem u xmi i kidwem ɣa yiři, kenniw t^ettarram t d mmis n j^ehennama d aeeffan mahu kenniw tnayen n tseqqar.

¹⁶ Uct xawem, *a kenniw* imgewwaden idaryařen, inni iqqaren: ‘Wenni ijuġen ɣar Zzawect Tameqqrant, aqa tajaġit nnes war tessekkwi walu, maca wenni i ɣa ijuġen s wurey n Zzawect Tameqqrant, aqa netta iqqen ɣar iřes nnes.’¹⁷ A ifyař, *a* idaryařen, min isekkwantar, urey niy Zzawect Tameqqrant tenni tqeddes urey.¹⁸ Uca *teqqarem eawed*: ‘Wenni ijuġen ɣar uealřar, aqa tajaġit nnes war tsekkwi walu, maca wenni i ɣa ijuġen s tmewci i xas immarsen, aqa netta iqqen ɣar iřes nnes.’¹⁹ A ifyař, *a* idaryařen, min isekkwantar, tamewci niy aealřar wenni iqeddes tamewci?²⁰ Wi i ɣa ijaġen *xenni* ɣar uealřar, aqa ijuġ ɣar uealřar u ɣar marra min xas iġan.²¹ u wi i ɣa ijaġen ɣar Zzawect Tameqqrant, ijuġ ɣares u ɣar Wenni dayes izeddyen..²² u wi i ɣa ijaġen ɣar ujenna, aqa ijuġ ɣar řearc n AREBBI d Wenni xas iqqimen..

²³ Uct xawem, *a kenniw* imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, *kenniw, a* imnafqen, minzi kenniw t^etticem taecart n nneenae d ssanuġ d řcemmum, maca war d awem icqi min iġan d ameqqran di Ccariea, aqa řřukm d arreřmet d liman.

23:6 Mk. 12:38,39; Lk. 11:43; 20:46.

23:7 Yae. 3:1.

23:9 Mal. 1:6.

23:11 Mt. 20:26.

23:12 Ayub 22:29; Awřn. 29:23; Lk. 14:11; 18:14; Yae. 4:6,10; 1 Bř. 5:5.

23:13 Lk. 11:52.

23:14 Mk. 12:40; Lk. 20:47; 2 Tim. 3:6; Tit. 1:11.

23:21 1 Ij. 8:13; 2 Im. 6:1,2.

23:22 2 Im. 6:33; Ica. 66:1; Mt. 5:34; Řex. 7:49.

MATTA

Tina i ittxeṣṣa ad teggem nh̄ra ma ad tejjem tinneyni.²⁴ A imgewwaden idaryañ inni ifarnen tizit, *maca* tessyeğayem aṛyem.

²⁵ **Uct xawem, a kenniw** imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, *kenniw, a* imnafqen, minzi tessizdagem barra n uyarraf d ttebši maca ɣar daxeř teccurem s tucceffra d min war iseggdem.²⁶ A Afarisi adaryañ, sizdeg amezwar daxeř n uyarraf d ttebši, maḥend ad yiři izdig uřa min iğan ɣar barra nsen.

²⁷ **Uct xawem, a kenniw** imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, *kenniw, a* imnafqen, minzi teggim am imedřan inni ittwajiyaren, tbanen d iṣebħanen ɣar barra, maca ɣar daxeř aqa ccuren s ixsan n řxecbat u s marra řexmej.²⁸ Amenni kenniw eawed, aqa teđhareme d imseggaden qibač i iwdan, maca ɣar daxeř aqa teccurem s řmueṣiyyet u s nnifaq.

²⁹ **Uct xawem, a kenniw** imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, *kenniw, a* imnafqen, minzi tbennam imedřan n inabiyyen u tzewwqem řqubbat n imedřan n imseggaden,³⁰ teqqarem: ‘Mři tuya neğa deg wussan n řejdud nney, ad yiři war ncarrec deg *usizzeř n* idammen n inabiyyen.’³¹ S uya tcehhdem x yixef nwem belli kenniw d ayt n yenni inyin inabiyyen.³² *Iwa* kemmřem kenniw *xenni* uřa řeqyas n *min ggin* řejdud nwem!³³ A iřefsawen, tarwa n ifiyan, mammec i ɣa teggem ad ttwasnejmem zi řħukm *n tmessi* n jeħenna?³⁴ S uyenni xzarem, Necc ad ɣarwem-dd ssekkey inabiyyen d imiɣisen d imseřmaden n idlisen. Ca zzaysen ad ten tenyem, ca zzaysen ad ten tšellbem u ca zzaysen ad ten thettkem s urekkud di temzidawin nwem uca ad xasen tazžřem zi tendint ɣar tendint *nneyni*,³⁵ ħima ad xawem iřin marra idammen iseggdem i issizzřen x temmurt, zeg idammen n Habil amseggad ař idammen n Zakariyya, mmis n Birixya i tenyim jar Zzawect Tameqqrant d uealřar.³⁶ S tidett, Necc ad awem iniy: Marra timesřayin-a ad dd-aset x jjiř-a.”

23:23 1 řm. 15:22; Ĥuc. 6:6; Mixa 6:8; Mt. 9:13; 12:7; Lk. 11:42.

23:25 Lk. 11:39.

23:26 Tit. 1:15.

23:27 Řex. 23:3.

23:29 Lk. 11:47.

23:31 Řex. 7:51; 1 Ts. 2:15.

23:33 Mt. 3:7.

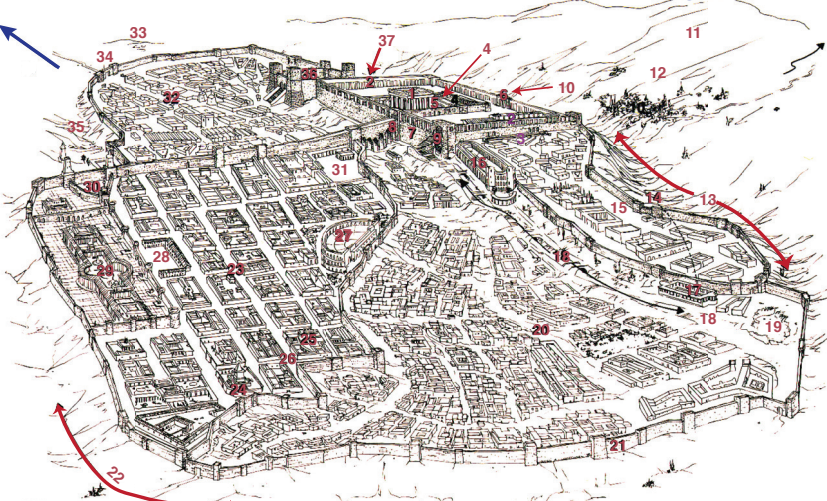
23:34 Mt. 10:16,17; Lk. 10:3; 11:49; Yħ. 16:2; Řex. 7:52.

23:35 Amz. 4:8; 2 Im. 24:21; Ĕbr. 11:4.

MATTA

URCALIM di řweqt n YECCU LMESIĦ

ccamal

1. Zzawect Iqedssen	11. adrar n Zzitun	21. iji n řhid ibna t Agrippa I	30. Litustrutun niy Jabbata
2. řhid yar ljanub d ukulwar igellden ak-d iplilaren	12. artu n Xitsimaniy	22. tayzurt n Hinnum	(Yb. 19:13) yar Tewwart n Yaffa
3. adrar n Ufilil i dd-ihwan yar tendint n Dawud	13. tayzurt n Qidrun	23. Tandint n Sennej	31. azzay yar uyezdiz arfusi n řeqsar
4. adrar n Muniya ak-d Zzawect (= adrar n Sihyun)	14. Tawwart n Waman	(amcan n bu-wařfa)	n lřasmuniiyenn (famiya n Hirudus)
5. řhid n Zzawect i lřan di řweqt n Ćizra d Nahamya	15. tandint n Dawud	24. lřwařaya i wemcan-a Andef n Dawud (1 lř. 29)	tandint n jlid ('Micniř'). Xzar řaf. 1:10.
6. ayezdiz n Zzawect yar ccarař	16. furbu (řmeřeb) n yeysan	25. adewwar n taddart n ukehhan Qayafa	32. balak d amcan n Juljuta
7. řhid yar uyezdiz n lyarb n Zzawect	17. ayeřmam n Cilah	26. adewwar n Tyurřet (Mk. 14:12-16)	34. Tawwart n Iseřman - abrid yar
8. taymart jar ljanub d lyarb n wedrar n Zzawect	18. tayzurt n Tirufuyan	27. tiyatir	tendint n Sisariya
9. taymart jar ljanub d lyarb n wedrar n Zzawect	19. Birkat Il-Hamra	28. ssuq	35. amcan nni nnumen ad t hesab d Juljuta
10. Tawwart n Wurey n wadaf igellden n Yeccu	20. Tandint n Swadday	29. řeqsar n ujeřid Hirudis	36. lřeleia n Antuniyu
(Mt 21:1-11; Mk. 11:1-11; Lk. 19:29-44; Yh. 12:12-19)	(amcan n imescan)		37. Ayeřmam n Bayt-Xisda yar uyezdiz
			n ccamal n Zzawect

Awařen ineggura n Yeccu x Urcalim

Lk. 13:34-35

³⁷“A Urcalim, a Urcalim, cem i inyin inabiyyen u i iyarjmen inni d awem dd-ittwassekken, meřař tuya xsey ad ssmuney tarwa nnem amecnaw ict n tyaziřt tegga ifiřusen nnes sadu afriwen nnes, *maca* kenniw tuya war t'ettexs em..³⁸ Xzar, taddart nwem ad t'ettwajj i cem d řxarbet,³⁹ minzi Necc ad awem iniy: Kenniw war d ayi tzarrem ař i ya tinim: ‘D amimun Wenni i dd-yusin s Yisem n SIDI.’”

23:37 Izhd. 17:8; 91:4; Mt. 21:35,36; Lk. 13:34.

23:38 Izhd. 69:26; Ica. 1:7; Irm. 7:34; Mixa 3:12; Řex. 1:20.

23:39 Izhd. 118:26.

ZZAWECT TAMEQQRANT DI ŘWEQT N HIRUDUS

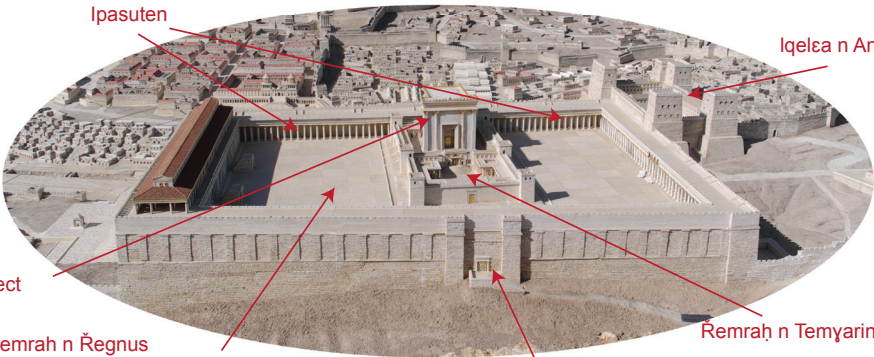

TADDART N ZZAWECT
Lmathaf n Israyil - Urcalim

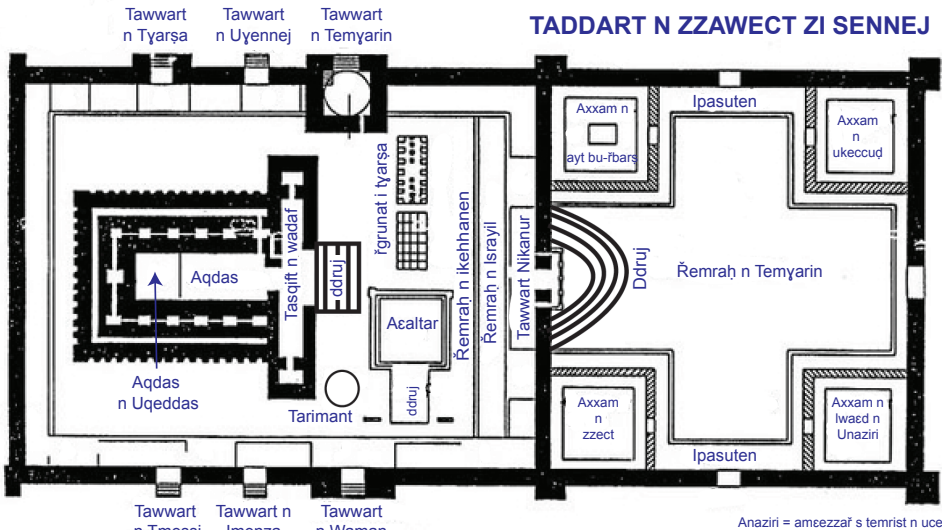

Amedya n Mixayil Usnis

ZZAWECT AK-D ŘEMRAĦAT

TADDART N ZZAWECT ZI SENNEJ

Anaziri = amezzař s terrist n ucewwaf

Yeccu issawař x tuqqat n ddunect-a

Mk. 13:1-31; Lk. 21:5-33

24¹Xenni yuyur Yeccu, iffeŷ zi Zzawect Tameqqrant. Usin-dd Ʒares imeħđaren nnes ħima ad as ssecnen řebniyyat n Zzawect Tameqqrant ..²Inna asen Yeccu: “Ma war teŷrim marra man aya? S tidett, Necc ad awem iniy: War da ittyimi uřa d ijj n weŷru x weŷru nneŷni i war ittneħdimen.”³Umi tuŷa iqqim x wedrar n Zzitun, usin-dd Ʒares imeħđaren nnes, am tuŷa ttemsawařan, nnan: “Ini aneŷ, meřmi i Ʒa imsar man aya u man řeēřamet n twasit nnek u n qeřtu n ddunect?”⁴Yeccu yarra-dd, inna asen: “Ĥđam ixef nwem, war kenniw iŷekkwi ħed..⁵Minzi ařtas ad dd-asen s Yisem inu, ad inin: ‘Aqa d NECC, Lmasih!’, uca ad Ʒwan ařtas..⁶Uca ad tesřem x řbaruđ u x řexburat n garrat. Yarwem aqa ad tegg^wedem, minzi s uyiř ad yiři man aya, maca war ittiři ead d aneggar.⁷Minzi řgens ad imneŷ ak-d řgens *nneŷni* u tageldit ak-d tgeldit *nneŷni*, ad yiři řaŷ d řehřacat yewearen d inhezzen n temmurt da d dih a..⁸Maca marra man aya d beddu n řewjeē *n tarut waha*.⁹Xenni ad kenniw dd-awyen Ʒar řehřaret uca ad kenniw nŷen, u marra řegnus ad kenniw carhen zi ssibbet n Yisem inu..¹⁰Řexdenni ad wđan ařtas, ad sellmen ijjen wenneŷni uca ad carhen ijjen wenneŷni.¹¹Ad kkaren wařtas n inabiyyen issxarriqen uca ad sseŷwan ařtas..¹²S wařtas n řmuēřiyyet ad tudrus tayri n wařtas *n iwdan*, ..¹³maca wi i Ʒa iřbaren Ʒar uneggar, aqa netta ad iddar..¹⁴Řexbar-a Ařebħan n Tgeldit ad zŷayes barrħen di ddunect marra d cħadet i marra řegnus uca řexdenni ad dd-yas uneggar.”

¹⁵“Xmi i Ʒa tŷarem nnei n wareyyeb, min xef issiweř unabi Daniyal, deg wemcan iqeddsen - ejj wenni t i Ʒa iŷaren ad iften - ,..¹⁶Řexdenni jjem inni iĝan di Yahudiyya ad arewřen Ʒar idurar.¹⁷Wenni iĝan x tzeqqa war dd-ihekkwi ca ħima ad iksi ca zi taddart nnes,¹⁸u wenni iĝan deg iyyar, war dd-iddikk^{wi}ř ca ħima ad dd-yawi arruđ nnes.¹⁹Uct x tinni iĝan s ddeyset d tinni issuřtuđen deg wussan nni!²⁰Žaĝem ħima war t^ttiři tarewřa nwem di řmecta niŷ di ssebt,²¹minzi řexdenni ad tiři řmeħnet tameqqrant i war imsaren eemmarř zeg wami teĝa ddunect ař i řexxu u eemmarř war t^ttiři

24:1 Mk. 13:1; Lk. 21:5.

24:2 1 Ij. 9:7,8; Mıxa 3:12; Lk. 19:44.

24:3 Mk. 13:1,3; Lk. 21:7; Řex. 1:6.

24:4 Irm. 29:8; Afa. 5:6; Kul. 2:18; 2 Ts. 2:3; 1 Yħ. 4:1.

24:5 Irm. 14:14; 23:25; Yħ. 5:43.

24:7 Ica. 19:2.

24:9 Mt. 10:17; Lk. 21:11,12; Yħ. 15:20; 16:2; Asa. 2:10.

24:11 2 Bř. 2:1.

24:12 ‘tayri’ - niŷ ‘řemħibbet’.

24:12 2 Tim. 3:1.

24:13 Mt. 10:22; Mk. 13:13; Lk. 21:19; Asa. 2:7,10; 3:10.

24:15 Dan. 9:27; Mk. 13:14; Lk. 21:20.

24:20 Řex. 1:12.

ead...²² Mři ussan nni war ttwasmezyen, xenni war ittwassenjem uřa d ijj n bnađem, maca *ussan nni* ad ttwasmezyen di ttwew n yenni ittwafarzen.²³ Mařa inna awem řed: ‘Xzarem, aqa da Lmasih!’ niy: ‘Aqa-t diha!’ war t ttimnem...²⁴ Minzi ad iřin imasihen issxarriqen d inabiyyen issxarriqen, ad ggen řeřamat d lmujeizat řima, mři zemmaren, ad ywan eawed inni ittwafarzen...²⁵ Xzarem, aqa nniy awem t qbeř. ²⁶ Mařa nnan awem: ‘Xzarem-dd, Netta aqa-t di řexřa!’, war ttriřem ca din, *niy*: ‘Xzarem-dd, Netta aqa-t daxeř i wexxam!’, war t ttimnem...²⁷ Minzi amecnaw ajjaj i dd-itteffyen zi ccarq uca ittegg tafawt ař řyarb, ammu i ya tiři twasit n Mmis n bnađem. ²⁸ Mani i ya tiři řxecbet, diha ad munen ineqđiwen.”

²⁹ “Řexdenni awarni řmeřnet n wussan nni, ad tbarcen tfuct u taziri war t’ttic ead tťya nnes u itran ad dd-wđan zeg ujenna u řřulařat n ijenwan ad ttwanhe zzent...³⁰ Xenni ad dd-teđhar řeřamet n Mmis n bnađem deg ujenna u marra tiqebbař n temmurt ad wtent agejdur uca ad řaren Mmis n bnađem yusa-dd x useynu s jjeđ u s izřan n uřebbeř...³¹ Netta ad issekk lmalakat nnes s ijj n uyicc n icarri imyar, uca ad dd-ssmunent inni ittwafarzen zi arebea n iyezdisen n usemmiđ, zi tťarf aneggaru n ijenwan ař wenneyni.”

³² “Řemdem zeg wartu amedya aya: xmi i ya dewřen řefruē nnes d iřeqqayen, ad dd-ssuffyen tifrāy, ad tessnem aqa anebdu yudes-dd...³³ Ammu eawed kenniw, xmi i ya tzareme marra man aya, ad tessnem aqa yudes-dd, yar tewwart.”

³⁴ “S tidett, Necc ad awem iniy: Jjiř-a war ieddu ař i ya imsar man aya marra.

³⁵ Ajenna d temmurt ad edun maca awařen inu war eeddu eemmarř.

Arebbi weřřdes i issnen ass d tsæeet

Mk. 13:32-37; Lk. 17:26-30, 34-36

³⁶ Maca x wass nni niy x tasæeet nni war xas issin uřa d ijj, uřa d lmalakat n ijenwan, mřir Tbabat weřřdes...³⁷ Am mammec tuya ięa deg wussan n Nuř ammu i ya tiři yar twasit n Mmis n bnađem...³⁸ Minzi am mammec ten tuya *deg wussan* qbeř tťufan, tt’etten, sessen, meęcen u ssmeęacen ař ass i di yudef Nuř

24:21 Dan. 12:1.

24:23 Mk. 13:21; Lk. 21:8.

24:24 Aewd. 13:2; 2 Ts. 2:11.

24:26 Lk. 17:23.

24:28 Ayub 39:30; Lk. 17:37.

24:29 Ica. 13:10; 34:4; řaz. 32:7; Yuw. 3:4; 3:15; Mk. 13:24; Lk. 21:25.

24:30 Dan. 7:10; Mt. 16:27; 25:31; 26:64; Mk. 13:26; 14:62; Lk. 21:27; Řex. 1:11; 2 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

24:31 1 Kur. 15:52; 1 Ts. 4:16.

24:32 Mk. 13:28; Lk. 21:29.

24:35 Izhđ. 102:27; Ica. 51:6; Mk. 13:31; Ebr. 1:11.

24:36 Mk. 13:32; Řex. 1:7.

24:37 Amz. 6:2; Lk. 17:26; 1 Bř. 3:20; 2 Bř. 2:5.

MATTA

deg uyarrabu,³⁹ uca war ucin walu ařami dd-yusa tťufan, imħa i-ten marra, ammu i ħa tiři ħar twasit n Mmis n bnamdem.⁴⁰ Di řweqt nni ad iřin tnayen deg iyyar, ijjen ad t ksin u wenneyni ad t jjen.⁴¹ Tnayen n temřarin ad ħaryent s tsirt, icten ad tt ksin u tenneyni ad tt jjen.⁴² Xenni ħđam, minzi war tessinem ca di man tasæeet i dd ħa yas Siditwem.

⁴³ Maca ssnem aya: mařa bab n taddart issen tasæeet n ħeťtu n ħiřet nni di i dd ħa yas uceffar, iři iqqim iħeťta, war t ittejji ad yadef ħar taddart nnes..⁴⁴ S uyenni, iřim twejdem uřa d kenniw, minzi Mmis n bnamdem ad dd-yas deg ict n tsæeet war tt t'eťtrijim.”

X wi iġan d amsexxar amtiqqi d amiyis

Lk. 12:41-48

⁴⁵ “Wi iġan xenni d amsexxar amtiqqi d amiyis i igga bab nnes ħima ad ibđa x imsexxaren min i ħa ccen di řweqt nnes?⁴⁶ Sseed n umsexxar wenni i ħa yafen sidis iřha ammu xmi dd ħa yas.⁴⁷ S tidett, Necc ad awem iniy, ad t igg x marra aġra nnes.⁴⁸ Maca mařa amsexxar æeffan nni ad yini deg wuř nnes: ‘Sidi inu iæeťtař!’,⁴⁹ uca ibda iccat imsexxaren inni akides iġan, ad icc ad isu ak-d imeskaren,⁵⁰ xenni ad dd-yas sidis n umsexxar nni deg wass i di war t ittriji u di tsæeet war tt issin,⁵¹ ad t iqess d iwetwiten uca ad tiři tesřart nnes ak-d imnafqen. Din i ħa yiřin imetťawen d uyezzi n teřmas.”

Amedya n æcra n teezariyyin

25¹ “Xenni ad tiři Tgeldit n ijenwan amecnaw æcra n teezariyyin iwyent řefnarat nsent, ffęent ħima ad mmeřqent ak-d wesři d tesřit.² Xemsa zzaysent d timiyisin u xemsa d tifyař.³ Tinni iġan d tifyař ksinť řefnarat nsent, maca war iwyint ca zzect.⁴ Timiyisin iwyent-i-dd zzect di tziyyatin nsent ak-d řefnarat nsent.⁵ Řami iædeř umuřay, bdant ttnudument marra uca tťsent.⁶ Di řwest n ħiřet tuřa din tyuyyit: ‘Xzarem, aqa amuřay yusa-dd, ffęem-dd, ad t teřqam!’⁷ Xenni kkarent teezariyyin nni, ssewjdent-i-dd řefnarat nsent.⁸ Tifyař nnant i tmiyisin: ‘Wcent aney zi zzect nkent minzi řefnarat nney xesyent.’⁹ Arrint-i-dd xasent tmiyisin, nnant: ‘Æemmarř, war d aney ittqeddi i neccin d kennint. Ruħent ħar isebbaben maħend ad tesęent i yixef nkent.’¹⁰ Řami ruħent nitenti ħima ad sęent, yusa-dd umuřay u tinni tuřa

24:38 ‘tťufan’ - ixs ad yini řħemřet tameqqrant x marra ddunect deg wussan n Nuħ, eřaħař arřayn u-xemsa-mya n isegg^wusa qbeř ma ad ixřeq Lmasiħ. Xzar Amz. 6.

24:38 Amz. 7:7.

24:40 Lk. 17:34; 1 Ts. 4:17.

24:42 Mt. 25:13; Mk. 13:33; Lk. 12:40; 21:36.

24:43 Lk. 12:39; 1 Ts. 5:2; 2 Bť. 3:10; Asa. 3:3; 16:15.

24:45 Mt. 25:21; Lk. 12:42.

24:51 Mt. 8:12; 13:42; 22:13; 25:30; Lk. 13:28.

MATTA

iwejjden udfent akides yar wurar uca tbellee tewwart.¹¹ Awarni man aya usint teezariyyin nneyni, qqarent: ‘A siditney, a siditney, arzem aney!’¹² Netta maca yarra-dd, inna: ‘S tidett, necc ad akent iniy, war kennint ssiney.’¹³ S uyenni hdam, minzi kenniw war tessinem ca ass uŕa d tasaeet *i di dd ya yas Mmis n bna dem.*”

Amedya n imsexxaren d talintat nsen

Lk. 19:11-27

¹⁴ “Minzi tamesŕact am ijj n bna dem isafar barra i temmurt nnes, iŕaya-dd x imsexxaren nnes uca ikellef i-ten x wagŕa nnes.¹⁵ Twca i yijjen xemsa n talintat, i wenneyni tnayen, i wenni wiss tŕata icten *n talint*, kuŕ ijjen e lahsab tizemmar nnes, řexdenni ikkar, isafar.¹⁶ Wenni iŕffen xemsa n talintat, iruħ, isebeeb daysen uca yarbeħ xemsa.¹⁷ Amenni eawed wenni iŕffen tnayen *n talintat*, yarbeħ tnayen nneyni.¹⁸ Maca wenni iŕffen ict *n talint*, iruħ, iyza di temmurt uca issnuffar tmenyat n bab nnes.

¹⁹ Řami teedu aŕŕas n řweqt yusa-dd bab n imsexxaren nni uca igga akidsen řeħsab.²⁰ *Xenni* yusa-dd wenni iŕffen xemsa n talintat, yiwi-dd xemsa n talintat nneyni, inna: ‘A sidi, tewcid ayi xemsa n talintat, aqa da, arebħey xemsa nneyni ktar.’²¹ Yarra-dd xas bab nnes, inna: ‘Mliħ i teggid, *a* amsexxar asebħan d umtiqqi. Tuya cek d amtiqqi x drus, ad ac ggey x waŕŕas, adef-dd yar řefraħet n sidi nnek.’²² Xenni yusa-dd eawed wenni iŕffen tnayen n talintat, inna: ‘A sidi, tewcid ayi tnayen n talintat, aqa arebħey tnayen nneyni ktar.’

²³ Inna as sidi nnes: ‘Mliħ i teggid, *a* amsexxar asebħan d umtiqqi. Tuya cek d amtiqqi x drus, ad ac ggey x waŕŕas, adef-dd yar řefraħet n sidi nekk.’

²⁴ Maca wenni iŕffen ict n talint, yusa-dd eawed, inna: ‘A sidi, ssney aqa cek d bna dem tqeħed, tmej Jared mani war tzarreed, tyarrwed mani war tesarwated.²⁵ *S uyenni* ggwede y uca ruħey, ssuffarey talint nnek di temmurt. Ayac tenni nnek.’²⁶ Yarra-dd sidi nnes, inna as: ‘A amsexxar aeħħan ameeguz, aqa tessned belli aqa mjarey mani war zarrey u yarwey mani war ssarwetey.

²⁷ Xenni mři tiwyed tmenyat inu yar řbanku, xenni necc, xmi dd ya yasey, ad ttarey min iħan inu s arriba.²⁸ Kksem as talint nni, ewc i-tt i wenni yar iħa eecra n talintat!’²⁹ Minzi i kuŕ ijjen wenni i yar iħa ad as immewc uca ad yares yiři s waŕŕas, maca wenni war yar iħi uŕa d min yares ad as ittwakkes.³⁰ Nđarem amsexxar ibeŕŕen yar barra deg uneggar n tağest mani i ya iřin imetħawen d uyezzi n teymas.”

25:13 Mt. 24:42; Mk. 13:33,35.

25:14 Lk. 19:12.

25:15 ‘talintat’ - ijj n talint issekkwi eřaħař 58-80 ardeŕ n wurey niħ n nnuqart.

25:29 Mt. 13:12; Mk. 4:25; Lk. 8:18; 19:26.

25:30 Mt. 8:12; 13:42; 22:13; 24:51; Lk. 13:28.

Řħukm n Lmasih x ihuřiyen u x iyayden

³¹ “Xmi dd ya yas Mmis n bnadem deg ueuđi nnes u marra lmalakat nnes iqeddsen akides, xenni ad iqqim x řearc n ueuđi nnes..³² Ad ssmunen marra řegnus qibač nnes uca Netta ad ten issebđa amecnaw ameksa issbetđa ihuřiyen x iyayden..

³³ Netta ad igg ihuřiyen x ufusi nnes, maca iyayden x uzeřmađ nnes.

³⁴ Řexdenni ad ini Ujeđid i yenni x ufusi nnes: ‘Asem-dd, a kenniw inni ittwabarken zi Baba, wartem Tageldit i d awem dd-iwejden zeg wami t’ttwagg ddunect..³⁵ Minzi tuđa dayi řaz uca kenniw tessecem ayi. Tuđa ffudey, tewcim ayi ad sweđ. Tuđa-yi d abarrani, kenniw tesszedem ayi,...

³⁶ tuđa ayi d ačaryan, kenniw tessyardem ayi, tuđa heřcey, kenniw tessijem-dd xafi, tuđa ayi di řehbes, kenniw tusim-dd yari.’

³⁷ Xenni ad xas dd-arren imseggaden, qqaren: ‘A Siditney, meřmi Cek nezra tğuzed uca nessecc i Cek, niy *meřmi Cek nezra* t’ffudded uca newc ac ad teswed?’

³⁸ Meřmi Cek nezra d abarrani uca nessezdey i Cek, niy d ačaryan uca nessyard i Cek? ³⁹ Meřmi Cek nezra theřced niy di řehbes uca nusa-dd yarek?’

⁴⁰ Ad dd-yarr ujeđid, ad asen yini: ‘S tidett, Necc ad awem iniy, min i teggim i yijjen zeg wawmaten imezyanen inu, i Necc umi t teggim.’

⁴¹ Řexdenni ad yini i yenni iđan x uzeřmađ nnes: ‘Beeddem xafi, a kenniw inni ittwaneerēn, yar tmessi n řebda i iwejden i ibřis d lmalakat nnes..⁴² Minzi tuđa dayi řaz war d ayi tessecem, ffudey war d ayi tewcim ad sweđ. ⁴³ tuđa ayi d abarrani, kenniw war d ayi tesszedem, tuđa ayi d ačaryan, war d ayi tessyardem, heřcey u ttwahebsey war xafi dd-tessijem ca.’

⁴⁴ Řexdenni uřa d nitni ad *xas* dd-arren, ad inin: ‘A Siditney, meřmi Cek nezra teğuzed niy t’ffudded niy d abarrani niy d ačaryan niy theřced niy di řehbes, xenni neccin war xak nsexar ca?’ ⁴⁵ Xenni ad xasen dd-yarr, ad yini: ‘S tidett, Necc ad awem iniy: Min war teggim i yijjen zeg wawmaten imezyanen inu, i Necc umi war t teggim eawed.’ ⁴⁶ Ad rařen nitni yar řeedab ittduman, maca imseggaden yar Tudart ittduman.”

25:31 Mt. 16:27; 26:64; Mk. 14:62; Lk. 21:27; Řex. 1:11; 1 Ts. 4:16; 2 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

25:32 Ĥaz. 34:17,20; Mt. 13:49.

25:34 Mt. 20:23; Mk. 10:40.

25:35 Ica. 58:7; Ĥaz. 18:7; Ebr. 13:2.

25:36 Ica. 58:7; 2 Tim. 1:16; Yae. 2:15,16.

25:40 Awřn. 19:17; Mt. 10:42; Mk. 9:41; Yh. 13:20; 2 Kur. 9:6.

25:41 Izhd. 6:9; Ica. 30:33; Mt. 7:23; Lk. 13:25,27; Asa. 19:20.

25:45 Awřn. 14:31; 17:5; Zak. 2:12.

25:46 Dan. 12:2; Yh. 5:29.

Tameµmuč n Wudayen maħend ad nyen Yeccu

Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Yħ. 11:45-53

26¹Awarni řami ikemmeř Yeccu awařen-a, inna i imeħđaren nnes:² “Tessnem belli awarni tnayen n wussan ad yiři *Řeid n Tyarřt n Useedu*. Řexdenni ad immewc Mmis n bnađem ħima ad ittwařelleb.”³ Řexdenni munen imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen d imyaren n řgens di řemrah n arrays n ikehhanen, wenni umi qqaren Qayafa,⁴ uca mcawaren mammec i ya tťfen Yeccu s teħraymect uca ad t nyen.⁵ *Maca* nnan: “War ittiři di řeid ħima war ittekkar uyewwey di řgens.”

Adhan n Yeccu di Bayt-Ėanya

Mk. 14:3-9; Yħ. 12:1-8

⁶Řami tuřa Yeccu di Bayt-Ėanya, di taddart n Cimeun, wenni di iřa řbars,⁷ tusa-dd řares ict n temyart s ict n tqedduħt n ulabaster teccur s ict n zzept i wedhan iřan uca tfarrey i-tt x uzeřif nnes amen iqqim Yeccu *řar tťtabřa*.⁸ Umi řrin imeħđaren man aya, iqqes asen řħař aťtas, nnan: “Min umi teđa txessart-a?⁹ Tuřa izemmar ad temmenz *zzect-a n wedhan* s ttaman d ameqqran, uca *xenni* ad temmewc i imezřađ.”¹⁰ Maca Yeccu tuřa issen man aya, inna: “Mayemmi tziyyarem x temyart-a, minzi nettat tegga ayi ict n řxedmet teřbeħ.¹¹ Minzi imezřađ aqa aten řebda akidwem, maca Necc war kiwem ttiřiř i řebda.¹² Minzi nettat, mařa tfarrey-dd zzept-a i wedhan x arrimet inu, aqa tegga man aya i usewjed n wenđer inu.¹³ S tidett, Necc ad awem iniř: Mani ma i ya ittwabarreħ Řexbar-a Ařebħan zřayi di marra dđunect, ad ssiwřen eawed x min *đayi* tegga, d řiđaret i nettat.”

Yahuda izzenz ixef nnes maħend ad isellem Yeccu

¹⁴Řexdenni iřuħ ijjen zi tenĖac, qqaren as Yahuda Isxariyuři, řar imeqqranen n ikehhanen,¹⁵ inna: “Min d ayi i ya tewcem maħend ad awem sellmey Yeccu?” Uca wađen *t* s třatin *n řewzen* n nnuqart.¹⁶ Ssenni tuřa yarezzu ict n tewwart ħima ad t isellem.

Amensi n Tyarřt n Useedu

Mk. 14:21-22; Lk. 22:7-14, 21-23; Yħ. 13:21-30

¹⁷Deg wass amezwaru *n Řeid n Weyrum* břa Antun, usin-dd imeħđaren řar Yeccu, nnan: “Mani tersed ad nessewjed maħend ad tecced *Tyarřt n Useedu*?”¹⁸ Inna asen: “Uyurem řar tendint řar ijj n fřan, inim as: ‘Amseřmad

26:2 Mk. 14:1; Lk. 22:1; Yħ. 13:1

26:3 Izhd. 2:2; Yħ. 11:47; Řex. 4:27.

26:7 Mk. 14:3; Lk. 7:37; Yħ. 11:2; 12:3.

26:11 AĖwd. 15:11; Mk. 14:7; Yħ. 12:8.

26:14 Mk. 14:10; Lk. 22:4.

26:15 Zak. 11:12.

26:17 Uf. 12:17; Mk. 14:12; Lk. 22:7.

MATTA

nney iqqar: Aqa řweqt inu tiweđ-dd, ad yarek ggey *Řeid n Tayarřt n Useedu* ak-d imeđdaren inu.’”¹⁹ Imeđdaren ggin am mammec ten iweřřa Yeccu uca ssewjden *Tayarřt n Useedu*.²⁰ Řami dd-tiweđ tmeddit, iqqim *yar řtabřa* ak-d tenęac *n imeđdaren nnes*.²¹ Am tt^etten nitni, inna: “S tidett, Necc ad awem iniy, ijjen zzaywem ad ayi iydar.”²² Nitni dewřen ceđnen ařřas uca kuř ijjen zzaysen ibda ad as yini: “Ma war iđi d necc, a Sidi?”²³ Yarra-dd xasen, inna: “Wenni issisnen afus akidi di řřebři d netta i d ayi i ya iydaren.”²⁴ Mmis n bnađem ad irah am mammec xas tura, maca uct x bnađem nni i ya iydaren Mmis n bnađem. Iřřa as i bnađem nni war dd-ixřiq ęemmarř.”²⁵ Yahuda wenni i t ya iydaren yarra-dd, inna: “Ma war iđi d necc, a Amseřmad inu?” Netta inna as: “Aqa cek tennid t.”

Řidaret n Sidi s weyrum d binu

Mk. 14:22-26; Lk. 22:15-20; 1 Ku. 11:23-25

²⁶ Am tuya tt^etten, iksi Yeccu ayrum u awarni řami ibarek, yarřa *i-t*, iwca *i-t* i imeđdaren, inna: “Ksim, ccem, ta d arrimet inu.”²⁷ Iksi řkas, iqada uca iwca asen t, inna: “Swem zzayes marra idwem,²⁸ minzi tina d idammen inu, idammen n Řęahd n Jdid inni i ya ittwassizřen i weyřar n ddnub.”²⁹ Necc ad awem iniy, zi řęxxu tsawent war sessey ęad zi řęiřęet n tzayart ař ass i di tt ya swey zi jdid akidwem di Tgeldit n Baba.”³⁰ U *awarni řami* ęennjen zzhid n ttesbiř, ffyen řar wedrar n Zziton..

Yeccu izwar issiweř x wenkar n Buřrus

Mk. 14:27-31; Lk. 22:31-34; Yř. 13:36-38

³¹ Xenni inna asen Yeccu: “Ĝiřet-a marra kenniw ad dayi tenderfem, minzi aqa tura: ‘Ad wtey ameksa uca iřuřiyen n řřimart ad mmsebđan.’”³² Maca awarni řami i dd ya ttwasnekkarey, ad awem izwarey řar Ljalil.”³³ *Maca* Buřrus yarra-dd, inna as: “Mařa dayek i ya nderfen marra, necc war dayek ttendrifey ca ęemmarř.”³⁴ Inna as Yeccu: “S tidett, Necc ad ac iniy, di Ĝiřet-a, qbe ř i ya issquęęe uyaziđ, ad ayi tenkared řřata n twařawin.”³⁵ Buřrus inna as: “Waxxa tuya ittxeřřa ayi ad mmtey akidek, necc war cek nekkarey ęemmarř.” Ammu i nnan marra imeđdaren ęawed.

26:20 Mk. 14:17; Lk. 22:14; Yř. 13:21.

26:21 Řex. 1:17.

26:23 Izhd. 41:10; Lk. 22:21; Yř. 13:18.

26:26 Mk. 14:22; Lk. 22:19; 1 Kur. 11:23.

26:28 Uf. 24:8.

26:30 Mk. 14:26; Lk. 22:39; Yř. 18:1.

26:31 Zak. 13:7; Yř. 16:32.

26:32 Mk. 14:28; 16:7.

26:33 Lk. 22:33.

26:34 Yř. 13:38.

Tazaġit n Yeccu deg weħwic n Xitsimaniy

Mk. 14:32-42; Lk. 22:39-46

³⁶ Ĥexdenni iruħ Yeccu akidsen ġar ijj n wemcan qqaren as ‘Xitsimaniy’, inna i imeħdaren: “Qqimem danita u Necc ad raħeġ ħima ad zzaġeġ din.” ³⁷ Am kis yiwi Buṭrus d tnayen iħenjiren n Zabdi, ibda isšħissif uca tudef dayes tigg^wudi. ³⁸ Xenni inna asen: “Reemar inu isšħissif aṭtas aħ řmewt. Qqimem da, ħdam akidi.” ³⁹ Am yuyur cwayt ġar zzat, iwda x uyeħbub nnes, ittzaġa, inna: “A Baba, maħa ieseddeħ, ejj ad xafi iedu řkas-a! Maca war ittiři am mammec xseġ Necc, maca am mammec *texsed* Cek.” ⁴⁰ Ĥexdenni idweħ-dd ġar imeħdaren nnes uca yufa i-ten tħšen. Inna i Buṭrus: “Ma war tzemmarem ad kidi teħdam uħa d ict n tsaeet? ⁴¹ Ĥdam, zzaġem ħima war dd-tidfem deg uyeħkwi. Arruħ aqa ixs, maca ddat teħeef.”

⁴² Yuyur eawed i umur wiss tnayen uca izzuġ, inna: “A Baba, maħa řkas-a war izemmar ad xafi yekk mġir maħa Necc swiħ t, aqa ad yiři min *texsed* Cek!”

⁴³ Řami dd-idweħ, yufa i-ten eawed tħšen minzi titħawin nsen tuħa deqqřent.

⁴⁴ Ijja i-ten, yuyur eawed uca izzuġ i twaħa wiss tħata, iqqar awaħen-a eawed.

⁴⁵ Ĥexdenni idweħ-dd ġar imeħdaren nnes, inna asen: “Kemmřem x yiħeš nwem řexxu, areyyħem. Xzarem, aqa tsaeet tiweħ-dd aqa Mmis n bñadem ad immewc deg ifassen n imednab. ⁴⁶ Kkarem, ad nraħ. Xzarem, wenni d ayi i ġa iydaren, yudes-dd.”

Uđuf n Yeccu

Mk. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Yħ. 18:3-12

⁴⁷ Am tuħa issawaħ ead, yusa-dd Yahuda, wenni t i ġa iydaren, ijjen zi teneac, ak-d ijj n řġaci ameqqran s řesyuf d iemad, usin-dd zeg imeqqranen n ikeħhanen d imġaren n řgens. ⁴⁸ Yahuda, wenni t i ġa iydaren, aqa iwca asen ict n řečřamet, inna: “Wenni i ġa ssudmeġ d wenni Netta, tħfem t.” ⁴⁹ Ĥexdenni dd-iqarreb ġar Yeccu, inna: “Sřam xak, *a* Amseřmad inu!”, uca issudem i-t.

⁵⁰ *Xas uca* Yeccu inna as: “A ameddukkeř inu, min xef dd-tusid da?” Ĥexdenni qarrben-dd *ġares*, ħarten x Yeccu uca tħfen t. ⁵¹ U xzar, ijjen zeg inni iġan ak-d Yeccu, isswizzeđ afus nnes, ijbed ssif uca iwta amsexxar n arrays n ikeħhanen, iqess as amezzuġ. ⁵² Xenni inna as Yeccu: “Arr ssif ġar wemcan nnes, minzi marra inni ikessin ssif ad mmten s ssif. ⁵³ Niġ ittyiř ac belli Necc war zemmareġ ad zzaġeġ i Baba, aqa Netta ad d ayi dd-issekk ktar zi teneac n ilixiyunen n lm alakat? ⁵⁴ Mammec xenni i ġa ttwakemmřen idlisen i iqqaren belli ittħeřsa ad imsar ammu?”

26:36 Mk. 14:32; Lk. 22:39; Yħ. 18:1.

26:38 Yħ. 12:27.

26:39 Mt. 20:22,23; Lk. 22:41; Yħ. 6:38.

26:41 Gal. 5:17.

26:47 Mk. 14:43; Lk. 22:47; Yħ. 18:3.

26:53 ‘teneac n ilixiyunen’ - man aya ixs ad yini eħaħař setta aħef n lmalakat.

26:54 lzhđ. 22:7; 69:2,10; Lk. 24:25.

⁵⁵Di tsææet nni əawed issiweř Yeccu ak-d řyaci: “Axmi x uceffar i dd-teffyem s řesyuf d iεumad maħend ad ayi t^ettfem. Kuř ass tuęa qqimeę ęarwem, sseřmadeę di Zzawect Tameqqrant, war dayi t^ettfem.” ⁵⁶Maca man aya marra imsar ħima ad ttwakemmřen Idlisen n inabiyyen.” Řexdenni semħen dayes marra imeħđaren uca arewřen.

Yeccu qibač i Lmeħkama Tameqqrant n Wudayen

Mk. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Yħ. 18:13-14, 19-24

⁵⁷Inni iттfen Yeccu, iwyen t ęar Qayafa, arrays n ikehhanen, wenni ęar tuęa munen imseřmaden n idlisen d imęaren *n řgens*. ⁵⁸Cimeun Buřrus idřar i-t-i-dd zi řagg^waj ařami d wiweđ ęar řemraħ n arrays n ikehhanen u řami yudef, iqqim jar imxazniyyen ħima ad izar mammec i ęa teffey. ⁵⁹Imeqqranen n ikehhanen d imęaren *n řgens* u marra Lmeħkama *Tameqqrant n Wudayen, qqaren as ‘Sunhidrin’*, tuęa arezzun ict n cchadet n ęur x Yeccu maħend ad t nye n. ⁶⁰Maca war zemmaren ad tt afen, waxxa usin-dd aттas n řechud issxarrięen. ęar uneggar usin-dd tnayen n řechud issxarrięen. ⁶¹Nitni nnan: “Wa aęa inna: ‘Necc zemmařeę ad hedmeę Zzawect Tameqqrant n AREBBI u s třata n wussan ad tt bnię *əawed*.’” ⁶²Arrays n ikehhanen ikkar-dd, inna as: “Ma war dd-tarrid s walu? Min xak cehhden ina?”

⁶³Maca Yeccu isęar. Inna as arrays n ikehhanen: “Necc ad Cek jjeę ad tejjageđ s AREBBI iddaren belli Cek ad aneę tinid, ma xenni Cek d Lmasiħ, Mmis n AREBBI?” ⁶⁴Inna as Yeccu: “Cek tennid *t*. Maca Necc ad awem inię: ‘Zi ssa tsawent ad tęarem Mmis n bnađem iqqim x ufusi n Tzemmar xmi dd ęa yas x iseynuten n ujenna.’”

⁶⁵Řexdenni icarreg arrays n ikehhanen arruđ nnes, inna: “Netta aęa iceqqef *di AREBBI*, mayemmi neħđaj ead řechud? Xzarem, řexxu aęa tesřim i uceqqef nnes. ⁶⁶Min d awem ittyiř kenniw?” Nitni arrin-dd xas, nnan: “Netta isdaheę řmewt.” ⁶⁷Xenni bđan ssusufen *as* x uęembub, ccaten t s řpuniyyat *x uzeęif* u inneęni wtin t *əawed*, ⁶⁸nnan: “Nabb aneę, *a Cek*, Lmasiħ, wi Cek iwtin?”

26:56 ‘idlisen’ - nię ‘řectub’ nię ‘lkutub’.

26:56 Ayub 19:13; Izhd. 88:9.

26:57 Mk. 14:53; Lk. 22:54; Yħ. 18:12.

26:59 Mk. 14:55; Řex. 6:13.

26:61 Yħ. 2:19.

26:62 Mk. 14:60.

26:63 lca. 53:7; Mt. 27:12,14.

26:64 Izhd. 110:1; Dan. 7:13; Mt. 16:27; 24:30; Mk. 14:62; Lk. 22:69; Řex. 1:11; Rum. 14:10; 1 Ts. 4:16; Asa. 1:7.

26:66 Lawi 24:16.

26:67 lca. 50:6.

26:68 Ayub 16:10; Lk. 22:64; Yħ. 19:3.

Ankar n Yeccu zi Buṭrus

Mk. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Yḥ. 18:15-18, 25-27

⁶⁹Buṭrus iqqim ɣar barra di řemraḥ. Tqarreb-dd ɣares ict n tayya, tenna: “Uřa d cek tuya cek ak-d Yeccu, zi Nnařira.” ⁷⁰Maca netta inkar zzat i marra, inna: “War ssiney min xef tessawařed.” ⁷¹Am iggur ɣar usqif n tewwart, tezra i-t ict n tayya nneyni, tenna asen i yenni din iqqimen: “Wa tuya ak-d Yeccu zi Nnařira.” ⁷²Netta inkar ɛawed s ict n tjađit, inna: “War ssiney Bnadem nni.” ⁷³Cwayt ɣar zzat usin-dd inni din ibedden ɣar Buṭrus, nnan: “Nican, uřa d cek d ijjen zzaysen, minzi řhard nnek issbeyyen i cek.” ⁷⁴Xenni ibda ineeřeř, ittjađa: “Necck war ssiney Bnadem nni.” Řexdenni issquqee uyaziđ ⁷⁵uca ieqeř Buṭrus awař i d as inna Yeccu: “Qbeř i ɣa issquqee uyaziđ, ad ayi tenkared třata n twařawin.” Uca iffey, iru s imetřawen imerzagen.

Andam d řmewt n Yahuda

Mk. 15:1; Lk. 23:1-2; Yḥ. 18:28-32

27¹Var řřbeḥ zic, aqa marra imeqqranen n ikehhanen d imyaren n řgens kksen awař jar asen x Yeccu, mammec i t ɣa nyen.²Nitni carfen t, iwyen t uca sellmen t i leamil *arumani* Pilařus.³Umi izra Yahuda wenni t iydaren belli Yeccu ittwahkem, indem uca yarra-dd třatin *n řewzan* n nnuqart ɣar imeqqranen n ikehhanen d imyaren *n řgens*,⁴ inna: “Necck xđiy, aqa ɣdarey idammen imezdagen.” Maca nitni nnan: “Min d aney iruřen? Xzar-dd cek.”⁵Awarni řami inđar řewzan n nnuqart di Zzawect Tameqqrant, iffey uca iruḥ, yuyeř ixef nnes.⁶Imeqqranen n ikehhanen ksin řewzan n nnuqart, nnan: “War icuwwar ad ten nessars deg wexxam n řředqet minzi *řewzan nni* d ttaman n usizzeř n idammen.”⁷Kksen awař jar asen maḥend ad zzayes syen iyyar n bu-třaxt maḥend ad yiři i imedřan n ibarraniyyen.⁸S uyenni ittwasemma iyyar nni ‘Iyyar n idammen’ ař ass n řexxu.
⁹Řexdenni ittwakemmeř min ittwannan zeg unabi i iqqaren: “Ksiy třatin *n řewzan n* nnuqart, řqedd n Wenni iyřan, mixef inni zi tarwa n Israil kksen aw ař,¹⁰ uca necck wciy tent i iyyar n bu-třaxt, am mammec i d ayi yumur SIDI.”

26:69 ‘zi Nnařira’ - ixs ad yini ‘zi tendint n Nnařira di temmurt n Ljalil’.

26:69 Mk. 14:66; Lk. 22:55; Yḥ. 18:16,25.

26:75 Mt. 26:34; Mk. 14:30; Lk. 22:61; Yḥ. 13:38

27:1 Izhđ. 2:2; Mk. 15:1; Lk. 22:66; 23:2; Yḥ. 18:28.

27:2 Řex. 3:13.

27:5 2 řm. 17:23; Řex. 1:18.

27:7 ‘bu-třaxt’ - ixs ad yini ‘wenni ittšennaen řeqcue n třaxt’.

27:7 Řex. 1:19.

27:9 Zak. 11:12.

27:10 Irm. 32:6-9; Zak. 11:12,13

MATTA

Yeccu qibač leamil Pilaṭus

Mk. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Yħ. 18:33-38

¹¹ Yeccu tuṡa ibedd qibač i leamil. Leamil isseqsa as, inna: “Ma Cek d Ajeḡid n Wudayen?” Yeccu inna as: “Cek aqa tennid t!”¹² Uca řami t tehmen imeqqranen n ikehhanen d imṡaren *n řgens*, yarra-dd s walu. ¹³ Xenni inna as Pilaṭus: “Ma war tesřid mečař xak cehhden?”¹⁴ Netta war xas dd-yarri uřa s ijj n wawař, ařami iqqim *leamil* ittebhet ařas.

Pilaṭus yarzu ad idřeq i Yeccu

Mk. 15:6-15; Lk. 23:13-25; Yħ. 18:39-19:16

¹⁵ Tuṡa leamil innum yarexxu di kuř řeid i yijj n umehbus i řyaci, wenni ixsen nitni.¹⁶ Tuṡa řarsen deg wussan nni ijj n umehbus ittwassen, qqaren as Bar-Abbas.¹⁷ Řami munen, inna asen Pilaṭus: “Wi texsem ad awem dd-arxuṡ, Bar-Abbas niṡ Yeccu wenni umi qqaren Lmasiř?”¹⁸ Minzi netta issen aqa nitni sellmen t zi řehsed.¹⁹ Am tuṡa leamil iqqim x řkursi n řřukm, tessekk-dd řares temyart nnes, tenna: “Barra ixef nnek zeg Umseggad nni, minzi aqa ass-a ttwaeddbej ařas di tarjit di ssibbet nnes.”²⁰ Maca imeqqranen n ikehhanen d imṡaren *n řgens* ssqenēen řyaci řima ad ttaren Bar-Abbas u řima ad areddḡen Yeccu.²¹ Leamil yarra-dd, inna asen: “Man wen zi tnayen-a i texsem ad arxuṡ i kenniw?” Nnan: “Bar-Abbas!”²² Pilaṭus inna asen: “Min i řa ggey *xenni* ak-d Yeccu umi qqaren Lmasiř?” Nnan as marra: “řellb i-t!”²³ Inna asen leamil: “Man tuēeffna i igga?” řuyyen s jjehd ktar, nnan: “řellb i-t.”²⁴ Řami izra Pilaṭus belli war yiweđ řar walu, mahu ad ikkar uṡuwweṡ, iksi aman, issird ifassen nnes qibač i řyaci, inna: “Nec war tturseṡ ca deg idammen n Umseggad-a, xzarem kenniw!”²⁵ Řgens marra yarra-dd, inna: “*Ejj* idammen nnes *ad* xaney *iřin* u x tarwa nney.”²⁶ Xenni yarxu asen-dd i Bar-Abbas, maca awarni řami ihettek Yeccu s urekkud, isellem i-t řima ad ittwařelleb.

Aseřqar n Yeccu zi řeeskar n Pilaṭus

Mk. 15:16-20; Yħ. 19:2-3

²⁷ Řexdenni iwyen ieskariyyen n leamil Yeccu řar Taddart n Ccrae, *umi qqaren ‘Prituriyum’*, uca ssmunen xas marra řeeskar.²⁸ Kksen as-dd arrud, uca arđen as ijj n ujeḡab d azegḡ^way.²⁹ Nitni muden as ict n temrist n isennanen, ssarsen tt x uzeḡif nnes uca ggin as ařanim deg ufus nnes afusi, xenni wdan řar

27:11 Mk. 15:2; Lk. 23:3; Yħ. 18:33.

27:13 Mt. 26:62.

27:14 Ica. 53:7; Řex. 8:32.

27:15 Mk. 15:6; Lk. 23:17; Yħ. 18:39.

27:16 Mk. 15:7; Lk. 23:19; Yħ. 18:40.

27:20 Mk. 15:11; Lk. 23:18; Yħ. 18:40; Řex. 3:14.

27:25 Řex. 5:28.

27:27 Mk. 15:16; Yħ. 19:2.

MATTA

iđaren nnes zzates, qqimen ttbuşaren xas, nnan: “Azul xak, a Cek, a Ajeğid n Wudayen!”³⁰ Ssusfen as x uyembub nnes, ksin ayanim uca wtin t *zzayes* yar uzeğif.³¹ *Awarni řami* t değen, ksin xas aseřham, arđen as arruđ nnes uca nedhen t mağend ad t şellben.

Abrid yar şşalib

Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-39; Yğ. 19:17-19

³² Am ffyen yar barra *n tendint*, ufin ijj n weryaz zi Qayrawan, qqaren as Cimeun, uca ziyaren xas ħima ad yarbu şşalib nnes.³³ Ařami iwđen yar wemcan umi qqaren ‘Juljuta’, min ixs ad yini ‘Amcan n Tceqquft’,³⁴ wcin as řxeğ ixegđen s tarzugi uca ařami t iqqas, yugi ad isu.³⁵ Awarni řami t şellben, bđan arruđ nnes jar asen umi xas ggin akeccuđ.³⁶ am din qqimen, eessen xas.³⁷ Ggin as sennej i uzeğif nnes ict n tira mayemmi xas ħekmen s řmwet: ‘Wa d Yeccu, Ajeğid n Wudayen.’³⁸ Xenni şellben akides tnayen n ixewwanen, ijjen yar ufusi nnes u ijjen yar uzeřmađ nnes.³⁹ Inni tuya ittekkkan, ttceqqafen dayes, tthezzan azeğif nsen,⁴⁰ nnan: “A Cek wenni ihedmen Zzawect Tameqqrant u di třata n wussan ad tt tebnid *eawed*, senjem ixef nnek. Mařa Cek d Mmis n AREBBI, hwa-dd xenni zi şşalib.”⁴¹ Uřa d imeqqranen n ikehhanen ak-d imseřmaden n idlisen d imğaren *n řgens* d Ifarisiyyen stehzan zzayes amenni, nnan: ⁴² “Issenjem inneyni maca war izemmar ad issenjem ixef nnes. Mařa Netta d Ajeğid n Israil, ejj i-t ad dd-ihwa zi şşalib, uca ad zzayes namen. ⁴³ Ittceř x AREBBI, ejj i-t Netta ad t issenjem mařa yarđa xas Netta, minzi inna: ‘Necc d Mmis n AREBBI’.”⁴⁴ Uřa d ixewwanen, inni tuya ittwaşellben akides, tuya sseřtaħen zzayes amenni.

Řmwet n Yeccu

Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Yğ. 19:28-30

⁴⁵ Zi tsaeet wiss setta tewđa-dd tağest x marra tammurt ař tasaeet wiss te sea.⁴⁶ Jwayeh n tsaeet wiss tesea isyuyy Yeccu s tmijja ijehden, inna: “İl, İl, İmana cabaqtani?”, *min ixs ad yini*: “Ay AREBBI inu, ay AREBBI inu, mayemmi dayi tsemhed?”⁴⁷ Řami d as sřan inni din ibedden, nnan ca zzaysen: “İttřaya x İliya.”⁴⁸ Değya yuzzeř-dd ħares ijjen zzaysen, iksi spunxa, issuff i-tt s řxeğ, igga i-tt x ijj n uyanim uca iwca as ad isu.⁴⁹ Inneyni nnan: “Ejj i-t, ad nzar, ma

27:32 Mk. 15:21; Lk. 23:26.

27:33 İzhd. 69:22; Mk. 15:22; Lk. 23:33; Yğ. 19:17.

27:35 İzhd. 22:19; Mk. 15:24; Yğ. 19:23.

27:37 Mk. 15:26; Lk. 23:38; Yğ. 19:19.

27:38 İca. 53:12.

27:39 İzhd. 22:8; 69:21; Mk. 15:29; Lk. 23:35.

27:40 Mt. 26:61; Yğ. 2:19.

27:45 Mk. 15:33; Lk. 23:44.

27:46 ‘İl, İl, İmana cabaqtani’ - tuya Yeccu issawař iřes n Třamit am t ssawařen marra Wudayen di Urcalim d temmurt n Ljalil.

27:46 İzhd. 22:2; Ebr. 5:7.

27:48 İzhd. 69:22; Yğ. 19:29.

MATTA

ad dd-yas Iliya ħima ad t issenjem.”⁵⁰ Isyuyy Yeccu εawed s tmijja ijehden uca iwca Arruħ nnes..

⁵¹ Xzar, ařehħaf n wadaf ħar Zzawect Tameqqrant icarreg x tnayen zi sennej ař swadday, tammurt tenhezz, tişuđar feğqent,..⁵² imedřan ttwarezmen uca ařtas n řxecbat n imqeddasen inni tuħa iřtesen, ttwasnekkarent-dd. ⁵³ Uca awarni tnukra nnes ffyen zeg imedřan, udfen ħar tendint iqeddsen uca banen-dd i wařtas. ⁵⁴ Řami řqebťan x mya d yenni tuħa akides iħeťtan Yeccu, źrin anhezzi n temmurt d min imsaren, gg^weden ařtas, nnan: “S tidett tuħa Wa d Mmis n AREBBI.” ⁵⁵ Tuħa din ařtas n temħarin tinni tuħa dd-ixezwaren zi řagg^waj, đfarent Yeccu zi Ljalil ħima ad xas sexxarent..⁵⁶ Jarasent Maryam n Majdala d Maryam, yemmas n Yaequb d Yysis, d yemmas n ayt n Zabdi.

Andeř n Yeccu

Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Yħ. 19:38-42

⁵⁷ Řami dd-tiwed tmeddit, yusa-dd ijj n weryaz zi Arimatiya, qqaren as Yusuf. Netta tuħa εawed d amehđar n Yeccu..⁵⁸ Iruħ ħar Pilaťus, ittar *as* řxecbet n Yeccu. Řexdenni iweşša Pilaťus maħend ad as wcen řxecbet. ⁵⁹ Yusuf iksi řxecbet, inneđ i-tt di řecfen n řeqten azdad iřfan, ⁶⁰ issars i-tt deg ijj n wenđeř n jdid i tuħa iyza, uca awarni řami isseqnunni ict n teşđart ħima ad iqfeř tawwart n wenđeř, iruħ..⁶¹ Tuħa din Maryam n Majdala d Maryam nneynit qqiment qibač i wenđeř.

Taεessast n wenđeř n Yeccu

⁶² Tiwecca nnes awarni *ass n* Usewjed, munen imeqqranen n ikehhanen d Ifarisiiyyen ħar Pilaťus. ⁶³ nnan: “A siditney, neeqeř belli ayeccac-a, am tuħa *εad* iddar, inna: ‘Awarni třata n wussan ad kkareyl!’” ⁶⁴ Xenni umur ħima ad đemnen andeř ař ass wiss třata ħima ad tay imeħđaren nnes war dd-ttisen s ġiřet ad tt acaren, *xenni* ad inin i řgens: ‘Aqa ikkar-dd zi taddart n imettinen!’ uca *ammu i* ħa yiři uweddar aneggaru ktar x umezwar.” ⁶⁵ Inna asen Pilaťus: “Aqa ħarwem iεessasen, ruħem, đemnen t am mammeč t^ettwařam.” ⁶⁶ Ruħen ħima ad εessen x wenđeř uca đemnen andeř *s ict n teşđart*, nitni jmie ak-d iεessasen.

27:50 Lk. 23:46.

27:51 ‘ařehħaf’ - niy ‘arwaq’.

27:51 2 Im. 3:14; Mk. 15:38; Lk. 23:45.

27:54 Mk. 15:39; Lk. 23:47.

27:55 Izhd. 38:12; Mk. 15:40; Lk. 8:2; 23:49.

27:57 Mk. 15:42; Lk. 23:50; Yħ. 19:38.

27:60 Mk. 15:46; Lk. 23:53.

27:63 Mt. 16:21; 17:23; 20:19; Mk. 8:31; 10:34; Lk. 9:22; 18:33; 24:6.

Tanukra n Yeccu

Mk. 16:1-8; Lk. 24:1-12; Yh. 20:1-10

28¹Di ġiřet awarni řami teėdu ssebt, řar řefjar n wass amezwaru n simana, tusa-dd Maryam n Majdala d Maryam nneynit řima ad ssiřent x wenđ eř..²Xzar, imsar iř n wenhezzi *n temmurt* imřar minzi **Lmalak n SIDI** ihwa-dd zeg ujenna, iqarreb-dd uca isseqnunni tařđart zeg wadaf uca iqqim xas.³Tuřa řřifet nnes am wajřaj u warruđ nnes d acemřař am wedfeř..⁴Iėessasen bdan ttarřijen zi tegg^wudi zzayes uca dewřen am imettinen.⁵**Lmalak** ittef deg wawař, inna i temyarin: “War ttegg^wedent ca, minzi ssney aqa kennint tarezzunt x Yeccu wenni ittwařellben..⁶War da iři, minzi Netta ikkar-dd, am mammec inna. Asent-i-dd da, xzarent amcan mani tuřa immars Siditney..⁷Ruřent deřya, inint i imeřđaren nnes, aqa ittwasnekkar-dd zi taddart n imettinen, u xzar Netta d awem i řa izwaren řar Ljalil. Din ad t tżarem. Xzar, aqa nniř awem t.”⁸Fřyent nitenti deřya zeg wenđeř s tigg^wudi d řefrařet imřaren, ttazřent řima ad tt xebbarent imeřđaren..⁹Uca xzar, Yeccu iřqa tent *deg webřid*, inna asen: “Sřam xakent!” Nitenti usint-i-dd řares, ttefent deg iđaren nnes uca seřdent as..¹⁰Řexdenni inna asent Yeccu: “War ttegg^wedent ca, ssiwđent řexbar-*a* i aytma, řima ad rařen řar Ljalil, diha ad ayi řaren.”

Ixarriřen n Wudayen x tnukra

¹¹Am ruřent, xzar, aqa ca zeg iėessasen usin-dd řar tendint řima ad xebbaren imeqqranen n ikehhanen x marra min imsaren.¹²Řexdenni munen nitni ak-d imřaren *n řgens* uca mcawaren akidsen, *uca* wcin asen i iėeskariyyen *ttmenyat n* nnuqart, war iři drus,¹³uca nnan: “Inim: ‘Imeřđaren nnes usin-dd s ġiřet uca ucaren t am tuřa netteř!’¹⁴Uca mařa isřa i-t leamil, neccin ad t nesseqneė uca war kenniw netteřji ad tiřim deg imunas.”¹⁵Ttef *ttmenyat n* nnuqart uca ggin am mammec d asen eřmen. *Ammu* i dd-itteffey řexbar-*a* jar Wudayen ař ass n yiđa.

Řumur ameqqran i ubarreř n Řexbar Ařebřan

Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Yh. 20:19-23; Uf. 1:6-8

¹⁶Hiřac n imeřđaren nni ruřen řar Ljalil, řar wedrar mani ten yumur Yeccu..¹⁷Ařami t řrin, seřden as, maca ca cekken.¹⁸Iqarreb-dd řarsen Yeccu, issiweř akidsen, inna: “Temmewc ayi marra řřulřa deg ujenna u x temmurt. Am

28:1 Mk. 16:1; Lk. 24:1; Yh. 20:1.

28:3 Dan. 7:9; Řex. 1:10.

28:5 Mk. 16:6; Lk. 24:4.

28:6 Mt. 16:21; 17:23; 20:19; Mk. 8:31; 9:31; 10:34; Lk. 9:22; 18:33; 24:6.

28:7 Mt. 26:32; Mk. 16:7.

28:8 Mk. 16:8; Yh. 20:18.

28:9 Mk. 16:9; Yh. 20:14.

28:10 Řex. 1:3; 13:31; 1 Kur. 15:5.

28:16 Mt. 26:32; Mk. 14:28.

MATTA

mammec i d ayi dd-issekk Baba, ammu kenniw i ya ssekkey Necc.¹⁹ Ruḥem, arrem marra řegnus d imeḥḍaren inu, ssyeḍsem ten s Yisem n Tbabat d Tmemmit d Arruḥ Iqeddsen,²⁰ u sřemdem asen ad tťfen di marra min xef kenniw umurey zzayes, u xzar, Necc aqa ayi akidwem marra ussan ař qeťtu n ddunect.”

Aneggar n Řexbar Ařebḥan Iqeddsen am mammec t ibarreḥ Matta..

28:18 Izh. 8:7; Mt. 11:27; Lk. 10:22; Yḥ. 3:35; 17:2; 1 Kur. 15:27; Afa. 1:22; Ebr. 2:8.

28:19 ‘Tbbat’ - niy ‘Baba’.

28:19 Mk. 16:15; Yḥ. 15:16.

28:20 Yḥ. 14:18.

L'Injil s ufos n Markus

Tawasit n Yeccu Lmasih

Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Yh. 1:19-28

1¹ Beddu n Řexbar Aşebħan n Yeccu Lmasih, Mmis n AREBBI. ² Am mammec tura deg wedlis n unabi Icaeya:

“Aqa Necc ad ssekkey zzat i wudem nnek areqqas inu, wenni i ya isswejden abrid nnek.”

³ “Tmijja n wenni isyuyyun di řexřa: ‘Swejdem abrid n SIDI, seggmem imesraq nnes.’ ”

⁴ Tuya Yuħanna isseyđaş di řexřa, ittbarreħ s useyđeş n ttubet i weyfar n ddn ub. ⁵ Ffyen-dd ęares marra jįwayeh n Yahudiyya d ayt n Urcalim, ttwasyeđşen zzayes deg yeyzar n L'Urdun am neemen s ddnub nsen.

⁶ Tuya Yuħanna yard tađuft n iřeyman, ibekkes s yijj n webyas n yiřem x tejeinna nnes, u tuya ittett ibureksen d tamment taħurrect. ⁷ Tuya ittbarreħ, iqqar: “Ad dd-yas awarni ayi wenni ięan ktar zzayi, wenni umi war sdihięey ad ađarey maĥend ad fesyey ifiřan n sandaliyat nnes. ⁸ Necc smyeđşey kenniw s waman, maca Netta ad kenniw isseyđeş s Arruħ Iqeddsen.”

Aseyđeş n Yeccu

Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22

⁹ Deg wussan nni yusa-dd Yeccu zi Nnařira n Ljalil, ittwaseyđeş zi Yuħanna deg yeyzar n L'Urdun. ¹⁰ Deyya, am dd-igaeed zeg waman, izra ujenna yarzem uca Arruħ amecnaw tadbirt tehwa-dd xas. ¹¹ Tusa-dd ict n tmijja zeg ijenwan: “Cek d Mmi ieizzen, dayek ufiy arđa inu.”

1:2 Uf. 23:20; Mal. 3:1; Mt. 11:10; Lk. 7:27.

1:3 Ica. 40:3; Mt. 3:3; Lk. 3:4; Yh. 1:23.

1:4 Mt. 3:1; Lk. 3:3; Yh. 3:23.

1:5 Mt. 3:5; Lk. 3:7.

1:6 2 lj. 1:8; Lawi 11:22; Mt. 3:4.

1:7 Mt. 3:11; Lk. 3:16; Yh. 1:27.

1:8 Ica. 44:3; Yuw. 3:1; Mt. 3:11; Řex. 1:5; 2:4; 11:15,16; 19:4.

1:10 Mt. 3:16; Lk. 3:21; Yh. 1:32.

1:11 Izhd. 2:7; Ica. 42:1; Mt. 3:17; 17:5; Mk. 9:7; Lk. 3:22; 9:35; Kul. 1:13; 2 Bř. 1:17.

MARKUS

Ajarreb n Yeccu di řexřa

Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13

¹² Deyya igewwed i-t Arruř ġar řexřa. ¹³ Iqqim din di řexřa arebein n wussan, ijarreb i-t cċiġan. Tuġa-t ak-d řewġuc uca sexxarent xas lmalakat.

Ařayi n imeġđaren imezwura

Mt. 4:12-22; Lk. 4:14-15; 5:1-11

¹⁴ Awarni řami tġfen Yuġanna, yudef-dd Yeccu ġar Ljalil, ittbarreġ s řexbar Ařebġan n Tgeldit, ¹⁵ inna: “Aġa řweqt tiwed-dd uca tqarreb-dd Tgeldit n AREBBI. Tubem, amnem di řexbar Ařebġan.” ¹⁶ Am tuġa igġur ġar řebġar n Ljalil, iżra Cimeun d Andrawus umas neġġaren tracca di řebġar, aġa nitni d ineymaren n iseřman. ¹⁷ Inna asen Yeccu: “Asem-dd awarni ayi uca ad kenniw arrey d ineymaren n yewdan.” ¹⁸ Řexdenni ġjin tiracciwin nsen uca đfaren t.. ¹⁹ Xenni awarni řami iedu cwayt ssenni, iżra Yaequb mmis n Zabdi d umas Yuġanna di tġarrabut, eedřen tiracciwin nsen. ²⁰ Iřaya xasen řexdenni uca ġjin babatsen Zabdi ak-d ixemmasen di tġarrabut, uca đfaren t.

Asgenfi n iġj n umeryaġ deg usinagug n Kafarnaġum

Lk. 4:31-37

²¹ Xeccen ġar Kafarnaġum uca deyya ibda isseřmad deg wass n ssebt di tem zida. ²² Tbehten zeg useřmed nnes, minzi isseřmed i-ten am wenni ġar teġa řřulġa, war iġi amecnaw imseřmaden n idlisen. ²³ Tuġa di temzida nsen iġj n bna dem dayes iġj n řaryaġ d amengus, isyuyyu, ²⁴ iqqar: “Min din ġar aney neccin d Cek a Yeccu Nnařiri. Ma tusid-dd ġima ad aney tesshellked? Aġa necc ssney Cek min teenid: Aġa Cek d Amqeddas n AREBBI.” ²⁵ Uca ieřem as Yeccu, inna as: “Sġar! Ffeġ zzayes!” ²⁶ Iġbed i-t řaryaġ amengus ammu d wammu, uca xenni iffeġ-dd zzayes s ict n tġuyyit tejhed. ²⁷ Tbehten marra, mmseġsan ak-d wayawya, nnan: “Man aya? Mana taġuri aya n ġdid? Minzi s řřulġa yumur uřa d řaryaġ imengas uca ad t tġaen.” ²⁸ Řexdenni iffeġ řexbar nnes ġar marra ġjwayeh i d as dd-innden i Ljalil.

1:12 Mt. 4:1; Lk. 4:1.

1:14 Mt. 4:12; Lk. 4:14; Yġ. 4:43.

1:16 Mt. 4:18.

1:17 Irm. 16:16; Ĥaz. 47:10.

1:18 Mt. 19:27; Mk. 10:28; Lk. 5:11; 18:28.

1:19 Mt. 4:21.

1:21 Mt. 4:13; Lk. 4:31.

1:22 Mt. 7:28; Lk. 4:32.

1:23 Lk. 4:33.

MARKUS

Asgenfi n tđekkwač n Buřrus

Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41

²⁹ Awarni řami dd-ffyen zi temzida, ruřen yar taddart n Cimeun d Andrawus ak-d Yaęqub d Yuřanna. ³⁰ Tuřa tađekkwač n Cimeun tezzer s tmessi, uca nitni ssiwřen as xas. ³¹ Iqarreb-dd řares, icebbar deg ufus nnes, issgaęęed i-tt-i-dd, uca deřya teřja xas tmessi uca nettat tebda t'ttsexar xasen. ³² Řami dd-tiweđ tmeddit, tafuct truř ad teřři, iwyen řares marra imeřřac d imaryař. ³³ Tuřa tandint marra tmun yar tewwart. ³⁴ Issgenfa ařtas n imeřřac s eřam kuř řeřřacat uca issuffey ařtas n řaryař ięeffanen, war iji řaryař ięeffanen ad ssiwřen, minzi ssen t.

Izzuř Yeccu yar řřbeř zic

Lk. 4:42-44

³⁵ Tiwecca zic, tuřa ead d ģiřet, ikkar uca iffey yar ijj n wemcan ixřan, tuřa ittzaęa din. ³⁶ Cimeun d yenni tuřa akides, arzun xas. ³⁷ Řami t ufin, nnan as: "Marra iwdan arezzun xak!" ³⁸ Inna asen: "Ittxeřša ad nrař yar dcurat d tneddam yudsen, řima ad din barrřey eawed minzi aqa i uya umi dd-usiř." ³⁹ Tuřa isseřmad di temzidawin nsen di marra Ljalil u issuffuř ccwařen.

Asgenfi n ijj n bnađem dayes řbars

Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16

⁴⁰ Yusa-dd řares ijjen dayes řbars, iwđa yar iđaren nnes, ittar as inna: "Mařa tersed, izemmar ad ayi tessizedged." ⁴¹ Izziřez i Yeccu, isswizzeđ afus nnes, iřada i-t, inna as: "Xsey! Iwa, dweř d ameřdag!" ⁴² Di tsaęęet nni, am tt inna, řexdenni iruř xas řbars uca idweř izdig. ⁴³ Awarni řami d as ieřem, issekk i-t řexdenni. ⁴⁴ Inna as: "Xzar, war tteiwid uřa i yijjen, maca ruř, scen ixef nnek i ukehhan uca ewc x usizdeg nnek min yumur Musa mařend ad tcheded i nitni." ⁴⁵ Maca řami iruř, ibda ittbarreř ařtas, issuffey řexbar ařami war izemmar Yeccu ad yadeř tandint s břayřay, maca tuřa-t barra deg imucan ixřan, tuřa ttasen-dd řares zi kuř jjwayeh.

1:29 Mt. 8:14; Lk. 4:38.

1:32 Mt. 8:16; Lk. 4:40.

1:35 Mt. 14:23; Lk. 4:42.

1:38 Ica. 61:1; Lk. 4:18;43.

1:40 Mt. 8:2; Lk. 5:12.

1:44 Lawi 13:2; 14:1.

MARKUS

Asgenfi n ijj n uneɛḍab

Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26

2¹Yudef Yeccu ɛawed ɣar Kafarnaḥum i ca n wussan. Řami sřin belli aqa-t di taddart.²munen xas waṭṭas n iwdan, ařami war zemmaren ad dd-awḍen uřa ɣar tewwart, u Netta tuya issawař akidsen s wawař. ³Usin-dd ca ɣares, iwyyen-dd ijj n uneɛḍab ɣares, arbun t-i-dd jar asen arebca n yeryazen.⁴Minzi war zemmaren ad dd ɣares dd-qarrben zi ssibbet n řɣaci, ksin cwayt zi tzeqqa sennej amcan mani tuya Yeccu, uca ssehwan-dd tassut min xef i izzeř uneɛḍab.⁵Umi izra Yeccu liman nsen, inna i uneɛḍab: “A mmi, aqa ddnub nnek ttwayfaren.”⁶Tuya qqimen din ca n imseřmaden n idlisen, ttxarrařen deg wuř nsen: ⁷“Min iena wa i ittceqqafen ammu? Wi izemmaren ad iyfar ddnub myir AREBBI wehḥdes?”⁸Řexdenni yuca Yeccu s Arruḥ nnes belli aqa ttxarrařen ammu deg ixef nsen. Inna asen: “Mayemmi t'ettxemmamem di man aya deg wuřawen nwem? ⁹Min ihewnen ad iniy i uneɛḍab: ‘Ttwayfaren ddnub nnek!’ niy ad iniy: ‘Kkar, ksi tassut nnek uca uyur!’”¹⁰Maca ĥima ad tessnem belli Mmis n bna dem ɣares řsulṭa x temmurt maḥend ad iyfar ddnub - inna xenni i uneɛḍab - ¹¹“Nec ad ac iniy: Kkar, ksi tassut nnek u ruḥ ɣar taddart nnek!”¹²Deyya ikkar, řexdenni ikxi tassut nnes uca iffey qibač i marra iwdan, ařami tbehten marra, ssemyaren di AREBBI, nnan: “Emmarř war nezri man aya!”

Ařayi n Matta Lawi

Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32

¹³Xenni iffey ɛawed ɣar řebḥar, uca yusa-dd ɣares řɣaci marra uca isseřmed i-t en.¹⁴Am yeedu, ibarq Lawi mmis n Ĥalfa, iqqim ɣar taddart n đđariba, uca inna as: “Đfar ayi-dd!” Ikkar uca idfar i-t.¹⁵Am iqqim Netta ɣar umensi di taddart nnes, tuya aṭṭas n ayt n đđariba d imednab qqimen ak-d Yeccu d imeḥḍaren nnes, minzi tuya aten deg waṭṭas uca đfaren t.¹⁶Umi řrin imseřmaden n idlisen d Ifarisiiyyen aqa ittett ak-d ayt n đđariba d imednab, nnan i imeḥḍaren nnes: “Mayemmi ittett, isess ak-d ayt n đđariba d imednab?”¹⁷Řami isřa Yeccu man aya, inna asen: “Inni iřeḥḥen war ĥdijen ca ađbib, maca imehřac wah. Aqa war dd-usiy ĥima ad řayiy i yenni iseggden maca i imednab.”

2:1 Mt. 9:1; Lk. 5:17.

2:3 Mt. 9:1; Lk. 5:18.

2:7 Izhd. 32:5; 51:3; Ica. 43:25.

2:13 Mt. 9:9; Lk. 5:27.

2:17 Mt. 9:13; 21:31; Lk. 5:32; 19:10; 1 Tim. 1:15.

MARKUS

Aseqsi x uzummi

Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39

¹⁸ Tuḡa imeḡḡaren n Yuḡanna Amseḡḡaḡ d Ifarisiyyen ttzumman. Xenni usin-dd ḡares, nnan as: “Mayemmi ttzumman imeḡḡaren n Yuḡanna d Ifarisiyyen, maca imeḡḡaren nnek war ttzummin ca?” ¹⁹ Inna asen Yeccu: “Ma zemmaren tarwa n umuḡay ad zummen d umuḡay ead akidsen? Lla, min ḡa yekk umuḡay ead akidsen, war zemmaren ad zummen.” ²⁰ Maca ad dd-asen wussan xmi d ḡa immeksi umuḡay xasen, uca xenni ad zummen, deg wussan nni. ²¹ War iḡi ḡed ittḡeyyed taneqqiḡ zi tcuqqet n jdid x warruḡ aqdim, niḡ xenni taneqqiḡ n jdid ad teḡḡe zeg warruḡ abuḡay, uca ad idweḡ ucarreg imḡar. ²² Uḡa d ijj war ittfarreg binu n jdid di txuncay tiqdimin, ḡima binu n jdid war ittcarrig tixuncay u tixuncay ad ḡeyyent uca binu ad izeḡe. Maca ittxeḡḡa ad ittwaffareḡ binu n jdid di txuncay n jdid.”

Lmasiḡ d Bab n ssebt

Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5

²³ Xenni imsar aḡa icuqq deg iyyaren n imendi di ssebt uca imeḡḡaren nnes bḡan ttekksen tidrin am ḡḡuren. ²⁴ Nnan as Ifarisiyyen: “Xzar, mayemmi tteḡḡen di ssebt min war iḡeḡḡen?” ²⁵ Inna asen Yeccu: “Ma war teḡrim qae min igga Dawud, ḡami tuḡa ittwahḡar, itteḡ i-t ḡaz, netta d yenni akides?” ²⁶ Mammec dd-yudeḡ ḡar Taddart n AREBBI deg wussan n Abyatar, arrays n ikehhanen, uca icca aḡrum n wescan n SIDI i war iḡeḡḡen ad t cen mḡir ikehhanen waha, uca iwca eawed i yenni tuḡa akides?” ²⁷ Xenni inna asen: “Aḡa ass n ssebt ittwagg i bḡadem, maci bḡadem i ssebt.” ²⁸ Ammu i iḡa Mmis n bḡadem uḡa d Bab n ssebt.”

Asgenfi deg wass n ssebt

Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11

3¹ Uca yudeḡ-dd eawed ḡar temzida. Tuḡa din ijj n weryaz, afus nnes iqucḡeḡ.. ² Bḡan ḡetḡan t, ma ad taḡ ad t issgenfa di ssebt, ḡima zemmaren ad zzayes cetcan. ³ Inna as i weryaz wenni ḡar iḡa afus iqucḡeḡ: “Bedd di ḡwest.” ⁴ Xenni inna asen: “Ma iḡeḡer di ssebt ad ittwagg min icnan niḡ min iḡan d aeḡffan, ad nessenjem ijj n ḡeemar niḡ ad t neneḡ?” Maca nitni sqaren. ⁵ Ixzar ḡar yenni

2:18 Mt. 9:14; Lk. 5:33.

2:19 Ica. 62:5; 2 Kur. 11:2.

2:22 Mt. 9:17.

2:23 Aewd. 23:24; Mt. 12:1; Lk. 6:1.

2:24 Uf. 20:10.

2:25 1 ḡm. 21:6.

2:26 Lawi 24:9.

2:28 Mt. 12:8; Lk. 6:5.

3:1 Mt. 12:9; Lk. 6:6.

MARKUS

d as dd-innċen s tefqeĥt zi ssibbet n řeqsaĥet n wuřawen nsen uca inna i weryaz: “Swiżzeġ afus nnek!” Isswiżzeġ i-t-i-dd, idweř ufos nnes iřeĥĥ eawed..
⁶Řexdenni ffyen Ifarisiyyen ak-d ca zi taddart n Hirudus, uca mmcawaren xas, mammec i řa ggen ad t areddġen.

Yeccu isscen řřulřa nnes x řaryaĥ imengas

⁷Iffey Yeccu ak-d imeĥġaren nnes řar řebĥar, idfar i-t-dd řřaci ařas zi Ljalil, zi Yahudiyya,⁸ zi Urcalim, zi Idumiya u zeg ujemmaġ n L'Urdun u zi řur d řaydun, aqa ijj n řřaci d ameqqran. Minzi řřin marra min igga, s uyenni řares dd-usin. ⁹Inna i imeĥġaren nnes maĥend ad awyen ict n tyarrabut řares s ssibbet n řřaci, ĥima war t ddeĥhsen. ¹⁰Minzi tuya issgenfa ařas, ařami xas wġan ĥima ad t awġen ad t ĥadan. ¹¹Uca řaryaĥ imengas, řami t řrin, bendġen xas, syuyyen, qqaren: “Aqa Cek d Mmis n AREBBI.” ¹²Maca iweřša ten ařas ĥima war xas ssuffuyen řexbar.

Yeccu ixġar tenec n rrusul nnes

Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16

¹³Xas uca yuři řar wedrar, iřaya-dd řares inni ixs, uca usin-dd řares.¹⁴Igga tenec ĥima ad kides iřin u ĥima ad ten issekk maĥend ad barrĥen s řexbar ařebĥan ¹⁵uca maĥend ad řarsen tiři řřulřa x usgenfi n řehřac u x usuffey n řaryaĥ ieffanen. ¹⁶Cimeun igga as Buřrus d isem, ¹⁷u Yaequb mmis n Zabdi d Yuĥanna umas n Yaequb, isemma aten ‘Buwanirjis’, min ixs ad yini ‘ayt n wajjaj’, ¹⁸u inneyni isemma aten Andrawus d Filippus d Bar-Tulumawus d Matta d Tuma d Yaequb, mmis n Ĥalfa, d Taddawus d Cimeun Ameessab ¹⁹d Yahuda Isxariyuři wenni t i řa iġdaren.

Yeccu d B'ealzabub

Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10

²⁰Usin-dd řar taddart uca inneyru din eawed řřaci, ařami war ufin tawwart x macca n weřrum. ²¹Umi řřin řwacun nnes man aya, ffyen-dd, ĥima ad t řřfen, minzi nnan: “Aqa ibbuhři.” ²²Maca imseřmaden n idlisen inni dd-ihwan zi Urcalim nnan: “Aqa dayes ‘B'ealzabub’!” uca nnan eawed “S umeqqran n řaryaĥ ieffanen issuffuy řaryaĥ ieffanen.” ²³Iřaya asen-dd uca issiweř akidsen s imedya: “Mammec izemmar cġitan ad issuffey cġitan?” ²⁴Mařa temsebġa ict n tgeldit x yixef nnes, war tzemmar tgeldit nni ad tbedd. ²⁵Mařa temsebġa

3:5 1 Jj. 13:6.

3:6 Mt. 12:14; Yĥ. 10:39; 11:53.

3:7 Mt. 4:25; Lk. 6:17.

3:13 Mt. 10:1; Mk. 6:7; Lk. 6:13; 9:1.

3:20 Mk. 6:31.

3:22 Mt. 9:34; 12:24; Lk. 11:15; Yĥ. 8:48.

3:23 Mt. 12:25.

MARKUS

ict n taddart x yixef nnes, war tzemmar taddart nni ad tbedd. ²⁶ Maña ikkar cciṭan ḍidd i yixef nnes, xenni war ittiři d ijjen, uca war izemmar ad ibedd, maca ad yiři man aya d aneggar nnes. ²⁷ War izemmar ḥed ad yadef taddart n wenni ijehden maḥend ad as yacar řeqcœ nnes, maña war icarf wenni ijehden amezwar, xenni ad ikecced taddart nnes. ²⁸ S tidett, Necc ad awem iniy belli ad asen ttwayfaren i tarwa n bna dem marra ddnub nsen uřa d aceqqef i zi i ya ceqqfen di Arebbi, ²⁹ maca wenni i ya iceqqfen di Arruḥ Iqeddsen war řares bu weyfar qaε, maca aqa xas řḥukm ittduman.” ³⁰ Minzi nitni nnan: “Aqa dayes řaryah amengus.”

Yemmas d aytmas n Yeccu

Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21

³¹ Řexdenni usin-dd aytmas d yemmas, bedden barra i taddart, uca ssekken-dd řares, řayan as-dd. ³² Maca řřaci qqimen nnden as-dd, nnan as: “Xzar, yemmac d aytmac aqa aten di barra, arezzun xak.” ³³ Yarra-dd xasen, inna: “Man ten i iḡan d yemma u man yen i iḡan d aytma?” ³⁴ Uca ixzar řar yenni iqqimen i d as dd-innden, inna: “Xzar, aqa yemma d aytma, ³⁵ minzi wenni itteggen min ix AREBBI d netta d uma d ućma d yemma.”

Amedya n umzarraε

Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8

4¹ Iba isseřmad εawed řar řebḥar u imun-dd xas řřaci aṭṭas ařami yenya di tyarrabut uca iqqim dayes x řebḥar am řřaci marra tuya-t x tma n řebḥar x řbarr. ² Tuya isseřmad i-ten s imedya aṭṭas. Ammu i d asen inna di tyuri nnes: ³ “Sřem! Xzar, ijj n ufeḡah iffey ḥima ad izare. ⁴ Am tuya izarreε, tewḍa ca n zzariεet x tma n webrid, ixecc-dd ijj n ujdıd, ineqb i-tt. ⁵ Tewḍa ca n zzariεet x wezru mani war dayes tuyi bu ucař aṭṭas. Deyya teymi s minzi tammurt war tuḡiy. ⁶ Maca umi dd-tenqar tfuct, tecmed, minzi war řares tuyi bu wezwar, xenni tisřaw. ⁷ Tewḍa ca n zzariεet jar isennanen, uca myaren xas isennanen uca jeyyḥen tt, war tewci ca řyiḡet. ⁸ Tewḍa ca n zzariεet x temmurt teşbeḥ uca teymi, tegma, tewca řyiḡet. Ca n zzariεet tusa-dd s řřatin, tenneyni s settin u tenneyni s mya n tseqqar.” ⁹ Xenni inna: “Wenni řar iḡa imezzuyen i useḡi, ejj i-t ad iseř.”

3:27 Mt. 12:29; Kul. 2:15.

3:28 1 řm. 2:25; Mt. 12:31; Lk. 12:10; 1 Yḥ. 5:16.

3:29 1 Yḥ. 5:16.

3:31 Mt. 12:46; Lk. 8:19.

3:35 Yḥ. 15:14; 2 Kur. 5:16,17.

4:1 Mt. 13:1; Lk. 8:4.

MARKUS

Mayemmi issiweř Yeccu s imedya

Mt. 13:10-17; Lk. 8:9-10

¹⁰ Umi tuya aten weħhedsen, sseqsan t inni d as dd-innnden jmiε ak-d tenεac x umedya nni. ¹¹ Inna asen: “Aqa immewc awem maħend ad tessnem ssirr n Tgeldit n AREBBI, maca inni di barra ad asen yiři kuřci s imedya, ¹² ħima am ttwařan ad twařan uca war ttwiřin, am ttesřan ad sřen uca war fehħmen, ħima war tt^etuben uca ad asen ittwayfar ddnub nsen.’”

Afessar n umedya n zzariεet

Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15

¹³ Inna asen: “Ma war tefħhimem ca i umedya aya? Mammec i ya tessnem marra imettiřen-a? ¹⁴ Afeřaħ izarree awař. ¹⁵ Ina aqa d inni x webrid, aqa yina d yenni daysen ittwazare wawař, maca awarni řami d as sřin, řexdeni yusa-dd ccitān uca ikkes awař i ittwazareen deg wuřawen nsen. ¹⁶ Uca yina d inni ittwazareen x temmurt uħejri, aqa yina d inni xmi i ya sřen awař, ad t qebřen deyya s řefrahet. ¹⁷ Maca war řarsen bu jjadira deg ixef nsen, maca ad qqimen řar ijj n řmijař. Mařa temsar řeħřaret niy umarret di ssibbet n wawař, ad nderfen deyya. ¹⁸ Uca yina d inni ittwazareen jar isennanen, aqa yina d inni xmi i ya sřen awař, ¹⁹ ad řarsen dd-adjent tħissaf n ddunct-a d uyekk^{wi} n wagřa d marra nnecwat i inneyni ad dd-adjent, ad jeyyfent awař, xenni idakk^{wař} wawař břa řyiřet. ²⁰ Uca yina d inni ittwazareen x temmurt iřebħen, aqa yina d inni, xmi i ya sřen awař, ad t qebřen, ad wcen řyiřet, ca zwaysen třatin, inneyni settin u inneyni mya n tseqqar.”

Amedya n řqendiř

Lk. 8:16-18

²¹ Inna asen: “Ma ad dd-asen s řqendiř ħima ad immars sadu řkurbet niy sadu qama? Ma war ittmarsi ca x řmerfee? ²² Minzi war din min inuffaren war dd-ittwasargeb, uca war din min ittwasnuffaren war dd-itt^etwassedħar. ²³ Wenni řar iřa imezzuyen i useři, eji i-t ad iseř.”

²⁴ Inna asen: “Ĥdam min i ya tesřem. S řeqyas nni zzayes i ya teebarem, zzayes i d awem i ya εbaren εawed, uca i kenniw inni ittesřan ad asen immarni εad. ²⁵ Minzi wenni řar iřa ad as immarni, u wenni war řar iři ca, uřa min yares ad as ittwakkes.”

4:10 Mt. 13:10; Lk. 8:9.

4:11 Mt. 11:25; 2 Kur. 2:14; 3:14.

4:12 Ica. 6:9-10; Mt. 13:14; Lk. 8:10; Yħ. 12:40; Řex. 28:26; Rum. 11:8.

4:14 Mt. 13:19; Lk. 8:11.

4:19 Mt. 19:23; Mk. 10:23; Lk. 18:24; 1 Tim. 6:9.

4:21 Mt. 5:15; Lk. 8:16; 11:33.

4:22 Ayub 12:22; Mt. 10:26; Lk. 8:17; 12:2.

4:24 Mt. 7:2; Lk. 6:38.

4:25 Mt. 13:12; 25:29; Lk. 8:18; 19:26.

MARKUS

Amedya n zzariet d Tgeldit n Arebbi

²⁶Inna: “S uyenni ad tiři Tageldit n AREBBI amecnaw ijj n weryaz inettar zzariet di temmurt, ²⁷xenni ad iŧteř ad dd-ikkar, ġiřet d wass, uca zzariet ad tgæeed, ad tegma, maca netta war issin mammec. ²⁸Minzi tammurt t^ettawidd řyiġet zeg ixef nnes, amezwar aymemuy, xenni tidart, awarni as irden ikemmřen di tidart. ²⁹Řami dd-tiwed řyiġet, řexdenni issekk amjar, minzi tameyra tiwed-dd.”

Amedya n tħebbuct n zzariet n uxerdel

Mt. 13:31-32, 34-35; Lk. 13:18-19

³⁰Inna: “Min di i ya narwes Tageldit n AREBBI niy s man amedya i zi tt i ya narcem? ³¹Aqa-tt amecnaw taħebbuct n zzariet n uxerdel, tenni, řami t^ettwazare di temmurt, aqa nettat d tamezyant x marra tiħebba n zzariet i iġan di temmurt. ³²Awarni řami t^ettwazare, teymi-dd, temyar x marra řxuđar n tebhirt, ad tegg řefruē imyaren maħend ijdad n ujenna zemmaren ad ggen řeewacc di tiři nnes.”

³³Tuya issawař awař akidsen s imedya aŧtas amecnaw yina, min umi zemmaren ad řnen, ³⁴maca břa imedya war kisen issiweř ca, maca tuya issefham kuřci i imeħđaren nnes weħħedsen.

Yeccu d tħaryađt

Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25

³⁵Deg wass nni, řami d tewđa tmeddit, inna asen: “Ejj aney ad neżwa yar uj emmađin.” ³⁶Semħen di řyaci, iwyen t umi t tuya di tyarrabut, uca tuya din akidsen eawed tiyarruba nneyni. ³⁷Tekkar-dd ict n tħaryađt temyar, řemwaj ccaten di tyarrabut ařami tebda t^ettcura. ³⁸Maca Yeccu tuya iŧteř x ict n tsunta yar đeffar n tyarrabut. Nitni ssfaqen t, nnan as: “A Amseřmad nney, ma war d ac necqi ca neccin mařa nettwahellek?” ³⁹Xenni ikkar, iwebbex asemmiđ, inna i řebħar: “Ars! Sqar!” Yarsa usemmiđ uca idweř kuřci yarsa. ⁴⁰Xenni inna asen: “Mayemmi tegg^wedem ammu? Min kenniw yuřin war daywem bu liman?” ⁴¹Tudef i-ten tigg^wudi temyar, nnan i wayawya: “Min iena Wa, aqa uřa d asemmiđ d řebħar ttegggen as array?”

4:30 Mt. 13:31; Lk. 13:18.

4:33 Mt. 13:34.

4:35 Mt. 8:23; Lk. 8:22.

4:39 Ayub 26:12; Izhd. 107:29; Ica. 51:10.

MARKUS

Asgenfi n ijj n umeryaḥ

Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39

5¹Iwḍen ɣar ujemmaḍin n řebḥar di jjihet n Gadarinis..²Umi dd-iffey zi tyarrabut, řexdenni iřqa i-t ijj n bnađem zeg imeḍřan dayes ijj n řaryaḥ d amengus. ³Tuɣa izeddey deg imeḍřan uca war izemmar ḥeđ ad t icarf uřa s snaseř, ⁴minzi waxxa tuɣa carfen t ařtas n twařawin s iceddiyyen d snaseř, aqa netta iqḍu snaseř nni, yarza iceddiyyen u war izemmar ḥeđ ad t iqemmeė.

⁵Tuɣa-t řebda, ass d ġiřet, deg idurar u deg imeḍřan, isyuyyu, iyezzem ixef nnes s izra.

⁶Umi izra Yeccu zi řagg^waj, yuzzeř ɣares uca iwḍa as ɣar iḍaren. ⁷Issuy s jjehd uca inna as: “Min din jar ayi akidek, a Yeccu, mmis n AREBBI, Αμευḡi x kuřci. Ttzawgey Cek s AREBBI, war d ayi ttmarrat!” ⁸Minzi aqa inna as: “Ffey zi bnađem-a, a řaryaḥ amengus!” ⁹Isseqsa t: “Mammec d ac qqaren?” Yarra-dd, inna: “Isem inu ‘Lixyun’, man aya ixs ad yini ‘Abarru’, minzi neccin deg wařtas.” ¹⁰Izawg i-t ařtas ḥima war t issig^wej barra i udewwar nni. ¹¹Tuɣa din ɣar wedrar ict n tḥimart temɣar n iřfan thedda. ¹²Zawgen t ccwařen nni, nnan: “Sekk aney deg iřfan ḥima ad daysen nadeř.” ¹³Isamḥ asen Yeccu. Řexdenni ffyen řaryaḥ imengas zeg weryaz nni, udfen deg iřfan, uca tuzzeř tḥimart nni ɣar ijj n jjarf yuřan uca wḍan di řebḥar. Tuɣa-ten eřaḥař deg wařfayen uca yarqen di řebḥar.

¹⁴Maca imeksawen n iřfan arewřen, xebbaren man aya di tendint u x iyyaren. Iwdan ffyen-dd ḥima ad zaren min imsaren. ¹⁵Usin-dd ɣar Yeccu, ttwařan amaryaḥ i dayes tuɣa ccwařen, wenni di tuɣa izdey ‘Lixyun’, iqqim, yarḍ, s řbař nnes, uca gg^weden. ¹⁶Inni izřin man aya, xebbaren ten min imsaren i umaryaḥ i di tuɣa ccwařen, u eawed i yiřfan nni. ¹⁷Uca bđan ttzawgen t maḥend ad igg^wej x temmurt nsen.

¹⁸Řami dd-yudeř ɣar tyarrabut, izawg i-t umaryaḥ i dayes tuɣa ccwařen ḥima ad yiři akides..¹⁹War t ijji, maca inna as: “Ruh ɣar taddart nnek d řağ nnek, xebbar i-ten marra min zzayek igga SIDI, mammec xak yarḥem.” ²⁰Uca iruḥ, ibda ittbarreḥ di Dikapulis marra min d as igga Yeccu, uca marra tbehten.

Yeğis n Yayrus - Tamɣart tehřec řqedd n teneac isegg^wusa

Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56

²¹Awarni řami izwa Yeccu s tyarrabut ɣar ujemmaḍ, imun-dd xas eawed ařtas n řɣaci am tuɣa-t x tma n řebḥar..²²Yusa-dd ijjen zeg imeqqranen n temzida, isem nnes Yayrus. Umi t izra, iwḍa as ɣar iḍaren.²³Izawg i-t ařtas, inna: “Iđi tmazuřt tḥeřc ařtas. Ttzawgey Cek ad dd-tased, ad xas tessarsed ifassen ḥima

5:1 Mt. 8:28; Lk. 8:26.

5:18 Lk. 8:38.

5:21 Lk. 8:40.

5:22 Mt. 9:18; Lk. 8:41.

MARKUS

ad teggenfa, ad teddar.”²⁴ Iruḥ akides uca idfar i-t-i-dd waṭṭas n řyaci, deḥḥsen t Netta.

²⁵ Ict n temyart tuḡa ttazzřen zzayes idammen teneac n isegg^wusa,²⁶ uca tekka xas tamara aṭṭas zeg idbiben umi tessuffey marra min ġares, maca war testenfie s walu, maca yarni ead xas řḥař, ²⁷ aqa tesřa x Yeccu uca tusa-dd ġares am tekka x ddḥas n řyaci zi đeffar nnes, uca tḥada arruđ nnes,²⁸ minzi tenna: “Mařa ḥadiḡ myir arruđ nnes, ad ddareḡ.”²⁹ Řexdenni yużey usizzer n idammen, tuca ak-d arrimet nnes belli teggenfa zi řehřac nni.

³⁰ Řexdenni yuca Yeccu ak-d yixef nnes belli iffey zzayes jjehd uca inneqřeb ġar řyaci, inna: “Wi iḥadan arruđ inu?”³¹ Nnan as imeḥđaren nnes: “Cek twařid řyaci ideḥḥes i Cek u Cek tesseqsid: ‘Wi d ayi iḥadan?’ ”³² Maca iqqim ixezzar ḥima ad iżar wi yeggin man aya.³³ Tuḡa tameṭṭut tegg^wed, t^ettarjiji, am tessan min d as imsaren, uca tusa-dd, tewđa as ġar idaren uca tawed as tidett marra.³⁴ Xenni inna as: “A yeġi, liman nnem aqa issenjem i cem, ruḥ s řehna ad tiřid teggenfid zi řehřac nnem!”

³⁵ Am tuḡa ead issawař, usin-dd ca zi taddart n umeqqran n temzida, nnan as: “Iġic temmut, mayemmi tseddaeđ ead Amseyar?”³⁶ Maca Yeccu isřa awařen i innan uca inna i umeqqran n temzida: “War ttegg^wed ca! Amen waha!”³⁷ War ismiḥ uřa i yijjen ad t idfar, myir Cimeun Buṭrus d Yaequb d Yuḥanna umas n Yaequb.³⁸ Usin-dd ġar taddart n umeqqran n temzida uca izra iten ccaten agejdur, ttrun uca syuyyun.³⁹ Umi dd-yudef, inna asen: “Mayemmi teccatem agejdur, t^ettrum? Taḥenjirt war temmut ca, maca aqa t^eṭteř.”⁴⁰ Nitni đeḥcen zzayes. Maca Netta issuffey i-ten kuřci barra uca yiwi akides babas d yemmas n tḥenjirt d yenni tuḡa akides, xenni yudef-dd mani tuḡa tezzer tḥenjirt.⁴¹ Iṭtef deg ufus n tḥenjirt, inna as: “Kkar, a taḥenjirt!”⁴² Řexdenni tekkar tḥenjirt uca tuyur, minzi tuḡa taḥenjirt ġares teneac n isegg^wusa. Ttbehten nitni s yijj n utebhet imyar,⁴³ uca Netta yumur i-ten s jjehd, ḥima uřa d ijjen ad ibarreh s man aya. Xenni iweřša ad as wcen ḥima ad tecc.

Anabi war ġares bu ccan di temmurt nnes

Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30

6¹ Iffey ssenni, yusa-dd ġar tendint nnes uca đfaren t-i-dd imeḥđaren nnes.
² Řami dd-tiweđ ssebt, ibda isseřmad di temzida. Aṭṭas n yenni d as isřin, ttbehten, nnan: “Zi manis dd-usint tmesřayin-a ġar wanita? Mana tiḡit-a i d

5:25 Lawi 15:25; Mt. 9:20; Lk. 8:43.

5:30 Lk. 6:19.

5:34 Mt. 9:22; Mk. 10:52.

5:35 Lk. 8:49.

5:39 Yḥ. 11:11.

6:1 Mt. 13:53; Lk. 4:16.

MARKUS

as immewcen ařami msarent x ifassen nnes řeejaye b am tina? ³ Ma war iđi wa d anejjar, mmis n Maryam d umas n Yaęqub d Yusis d Yahuda d Cimeun? Ma war ġint suyetmas da akidneyġ?” U nderfen dayes. ⁴ Inna asen Yeccu: “War iđi unabi břa ccan nnes myir di temmurt nnes, jar řaġ nnes u di taddart nnes.” ⁵ Uca Netta war izemmar ad din igg uřa d ijj n řeejeb, illa issars afus nnes x drus n imehřac waha uca issgenfa i-ten. ⁶ Tuřa ittebhet umi war uminen ca. Xenni iruđ, ittšara dcurat yudsen, isseřmad.

Yeccu issekk tenęac n rrusul

Mt. 10:1, 5-15; Lk. 9:1-6

⁷ Iřaya-dd i tenęac řares, ibda issekk i-ten tyuřa tyuřa uca iwca asen řřulřa x řaryah imengas. ⁸ Yumur i-ten řima war kessin walu deg webrid myir tayřarct waha, lla tacyart, lla ařrum lla tipyisin n nnřas deg webyas, ⁹ uca ad qqnen sandaliyat, war yarrđen tyuřa n tcamirat. ¹⁰ Inna asen: “Meřmi ma tudfem ca n taddart, qqimem dayes, ař ssenni i řa teffyem. ¹¹ Yar marra inni war kenniw iqbıřen u war řarwem ttesřin, zzerzem taęejjajt zeg iđaren nwem d cchadet i nitni. S tidett, Necc ad awem iniř, ad yiři řřař ihwen i temmurt n Sadum d řamurra deg wass n lřisab zi tendint nni.” ¹² Uca ruřen, barrřen řima ad tuben. ¹³ Ssuffyęn ařřas n ccwařen, dehnen imehřac ařřas s zžect uca ssgenfan ten.

Řmewt n Yuřanna Amseyđas

Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9

¹⁴ Isřa xas ujeđid Hirudus, minzi Isem nnes idweř icneę, inna: “Aqa Yuřanna Amseyđas ittwasnekkar-dd zi taddart n imettinen, s uyenni xeddment dayes řeejaye b nni.” ¹⁵ Inneřni nnan: “Aqa-t d lliya!” u inneřni nnan eawed: “Aqa-t d nnabi amecnaw ijjen zeg inabiyyen!” ¹⁶ Řami isřa Hirudus man aya, inna: “Wa d Yuřanna wenni umi qessey azeđif, aqa netta ittwasnekkar-dd zi taddart n imettinen.” ¹⁷ Minzi Hirudus simant nnes, tuřa issekk-dd řares uca iřebbes Yuřanna, icarf i-t di řeřbes x ssibbet n Hirudiyya, tamřart n umas Filippus tenni i-k-d imřec Hirudus. ¹⁸ Minzi Yuřanna tuřa iqqar i Hirudus: “War d ac iřeđer ad řarek tiři temřart n umac.” ¹⁹ S uyenni tuřa Hirudiyya tenđar

6:3 Yř. 6:42.

6:4 Mt. 13:57; Lk. 4:24; Yř. 4:44.

6:5 Mt. 13:58.

6:6 Mt. 9:35; Lk. 13:22.

6:7 Mt. 10:1; Lk. 6:13; 9:1.

6:9 Řex. 12:8.

6:11 Mt. 10:14,15; Lk. 9:5; 10:12; Řex. 13:51; 18:6

6:13 Yaę. 5:14.

6:14 Mt. 14:1; Lk. 9:7.

6:17 afessar - Hirudus tuřa d ařwes n Hirudiyya, tamřart n umas Filippus.

6:17 Mt. 14:3; Lk. 3:19; 9:9.

6:18 Lawi 18:16; 20:21.

MARKUS

dayes tiṭṭawin uca tarezzu ad t tney, maca war tzemmar, ²⁰ minzi Hirudus tuḡa ittegg^wed zi Yuḡanna, issen belli netta d aryaz d amseggad d amqeddas u iḡeṭṭa xas. Isṛa zzayes aṭṭas n tmesṛayin uca isexxar xas, ifarḡ ad as iseṛ.

²¹ Deg ijj n wass n řeid itwassnen igga Hirudus ijj n umensi i imeqqranen n temmurt, i arruyas x ařef n řeeskar u i imcenneen n Ljalil deg wass n tṛařit nnes. ²² Uca tudef-dd yeğis n Hirudiyya, tecdeḡ, teṣejeb as i Hirudus d yenni iqqimen akides. Xenni inna as ujeğid i ṭḡenjirt: “Ttar zzayi marra min tessed, ad am t wcey!” ²³ Ijjuğ as: “Meḡař ma zzayi i ḡa tṭtared, ad am t wcey, waxxa ař azyen n tgeldit inu!” ²⁴ Teffeḡ-dd nettat, tenna i yemmas: “Min d as i ḡa ttarey?” Tenna as tanita: “Azeğif n Yuḡanna Amseḡdaṣ.” ²⁵ Tudef deḡya s tazṛa ḡar ujeğid, tenna as: “Xsey ad ayi-dd tessarsed di tsaeet-a azeğif n Yuḡanna x ijj n ṭṭeḡsi.” ²⁶ Icdeḡ ujeğid aṭṭas, maca x ssibbet n tjağit u x ssibbet n yenni iqqimen ḡar ṭṭabṛa, war ix̄s ad tt iqemmee, ²⁷ u řexdenni issekk ujeğid ijj n uessas ḡar řeḡbes s ssif, yumur ḡima ad dd-yawi azeğif n Yuḡanna. Wanita iruḡ, iqess as azeğif i Yuḡanna di řeḡbes, ²⁸ uca yiwi-dd azeğif nnes x ṭṭeḡsi, iwca as t i ṭḡenjirt u taḡenjirt tewc as t i yemmas. ²⁹ Řami sṛin imeḡḡaren nnes man aya, usin-dd, ksin řxecbet nnes, ssarsen tt deg wendeř.

Lmuejiza n usecci n ktar n xemsa-ařaf n yeryazen

Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Yḡ. 6:1-14

³⁰ Munen rrusul eawed ḡar Yeccu, xebbaren t x kuřci, x min gḡin d x min tuḡa sseřmaden. ³¹ Inna asen: “Asem-dd, ejj aneḡ ad nraḡ ḡar ijj n wemcan ixṛa, ḡima ad tareyyḡem cwayt!” Minzi tuḡa din aṭṭas n yenni dd-yusin u n yenni iruḡen, ařami war iwideḡ ad ccen. ³² Xenni ruḡen weḡḡedsen di ṭḡarrabut ḡar ijj n wemcan ixṛan. ³³ Maca řḡaci izra i-ten ffȳen-dd zi ṭḡarrabut uca aṭṭas i-t ieeqřen. Uca izwaren as am ttazzřen x idaren ḡar dinni zi marra tinneddam.

³⁴ Umi dd-idra Yeccu, izra aṭṭas n řḡaci, zziğzen as, minzi tuḡa aten amecnaw iḡuřiyen bṛa ameksaw. Xenni ibda ad ten isseřmed aṭṭas.

³⁵ Rami iruḡ wass ad iqda, qarrben-dd ḡares imeḡḡaren nnes, nnan as: “Amcan-a ixṛa u řweqt teedu. ³⁶ Sekk i-ten ḡima ad raḡen ḡar řeerařiyat u ḡar dcurat yudsen, ḡima ad syen aḡrum i yixef nsen, minzi war ḡarsen min i ḡa ccen.” ³⁷ Maca Netta inna asen: “Wcem asen kenniw min i ḡa ccen!” Nnan as: “Ma ad nraḡ maḡend ad asen nsey aḡrum s mitayen n dinar uca ad asen newc

6:20 Mt. 14:5; 21:26.

6:21 Amz. 40:20; Mt. 14:6.

6:23 Řqd. 11:30.

6:27 Mt. 14:10.

6:30 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

6:30 Lk. 9:10.

6:31 Mk. 3:20.

6:32 Mt. 14:13; Lk. 9:10; Yḡ. 6:1.

6:34 Irm. 23:1; ḡaz. 34:2; Mt. 9:36; 14:4; Lk. 9:11.

6:35 Mt. 14:15; Lk. 9:12; Yḡ. 6:5.

MARKUS

min i ɣa ccen?”³⁸ Inna asen: “Ruḥem, xzarem mečar n tecnifin i ɣarwem!” Umi argben, nnan: “Xemsa n tecnifin n weɣrum d tnayen n iseřman.”

³⁹ Yumur i-ten ad ten ssyimen marra di teurricin x řehćic aziza. ⁴⁰ Uca qqimen di teurricin n mya u di teurricin n xemsin. ⁴¹ Umi iksi Yeccu xemsa n tecnifin d tnayen n iseřman nni, issgaæed tamuɣři nnes ɣar ujenna, ibarek uca yarza ticnifin, iwca i-tent i imeḥḍaren nnes ḥima ad tent ssarsen zzatsen uca nitni farqen εawed tnayen n iseřman i marra..⁴² Ccin marra, jjiwnen. ⁴³ Xenni řeqden iřeqq^waz iceććen, ccuren teneac n tsuğatin, uřa d iseřman iceććen. ⁴⁴ Inni iccin zi tecnifin tuɣa aten di xemsa-ařaf n yeryazen.

Yeccu iggur x waman n řebḥar

Mt. 14:22-33; Yḥ. 6:16-21

⁴⁵ Řexdenni iziyyar x imeḥḍaren nnes maḥend ad adfen di tyarrabut, ad izwaren ɣar ujemmaḍ, ɣar Baytřayda, am isqad Netta řyaci..⁴⁶ Awarni řami ten issqebbed, iruḥ ɣar wedrar ḥima ad izzağ. ⁴⁷ Řami dd-tewḍa tmeddit tuɣa taɣarrabut di řbuyaz uca Netta tuɣa weḥḥdes x řbarr..⁴⁸ Izra belli nitni ttemqetmaren s uqeddef n tyarrabut, minzi asemmiḍ yusa asen-dd deg uyembub. ɤar uḥećću wiss arebea n ġiřet yusa-dd ɣarsen Yeccu, iggur x wawan n řebḥar, uca tuɣa ixs ad ten iedu. ⁴⁹ Umi t zřin iggur di řebḥar, ittɣiř asen d řexyař aýeddar uca syuyyen, ⁵⁰ minzi marra zřin t uca nnxeřeen. Řexdenni issiweř akidsen, inna asen: “Ggem uř! Aqa d NECC, war tegg^wedem ca!”⁵¹ Inya-i-dd ɣarsen di tyarrabut uca yarsa usemmiḍ. Tuɣa nitni arewween aćtas deg ixef nsen uca tbehten, ⁵² minzi war fhimen walu i lmuεjiza n tecnifin, minzi uř nsen tuɣa iqseḥ.

Asgenfi n waćtas n iwdan di Jinisaret

Mt. 14:34-36

⁵³ Umi zwan, usin-dd ɣar temmurt n Jinnisaret..⁵⁴ Umi dd-ffyen zi tyarrabut, εeqřen t deɣya. ⁵⁵ Uzzřen ɣar marra jįwayeh nni uca bdan ad dd-awyen inni tuɣa iheřcen aćtas di tassut ɣar wemcan mani sřin aqa-t Netta. ⁵⁶ Mani ma dd-yusa, di tendint niy di ředcur niy di řeerařiyat, ssrusan as-dd imeḥřac deg ibriden uca ttzawagen t ad asen ismeḥ ad ḥadan mɣir abeḥřuř n ujeğab nnes, u marra inni t iḥadan, ggenfan.

6:38 Mt. 14:17; Lk. 9:13; Yḥ. 6:9.

6:41 1 řm. 9:13; Yḥ. 17:1.

6:45 Mt. 14:22; Yḥ. 6:17.

6:46 Mt. 14:23; Lk. 6:12.

6:47 Mt. 14:23; Yḥ. 6:16.

6:53 Mt. 14:3.

MARKUS

Amħarweđ ak-d Ifarisiyyen x Ccarięa d tubbart n iwdan

Mt. 15:1-20

7¹ Munen ġares Ifarisiyyen d imseřmaden n idlisen i dd-yusin zi Urcalim..
² Umi žrin belli ca n imeħđaren nnes ccin ađrum břa ma ad ssirden ifassen nsen, eeyyben xasen. ³ Minzi Ifarisiyyen d Wudayen war tt^etten myir awarni řami ssiriden ifassen s yiji n řuđu mliħ, minzi ttetřfen di tubbart n řejdud. ⁴ U řami dd-usin zi ssuq, war tt^etten mařa war ssirden d amezwaru, u aqa din ařřas n tmesřayin nneyni qebřen tent maħend ad zzaysent řřfen ełahřab tubbart nsen am usird n řkisan d iđarrafen d tebriqin n nnħas d dduri n řectawat. ⁵ Xenni sseqsan t Ifarisiyyen d imseřmaden n idlisen: “Mayemmi war đfaren imeħđaren nnek tubbart n řejdud, maca tt^etten ađrum am war ssiriden ifassen?” ⁶ Yarra-dd, inna asen: “Nican inebba Icaęya xawem, a imnafqen, am mammec tura:

‘Řgens-a icenneę ayi s iyencicen nnes,
maca uř nsen igg^wej xafil.

⁷ Maca nitni cenneen ayi bařeř,
minzi sseřmaden tiđuriwin tinni d tiweřřa n iwdan.’

⁸ Tejjim tawřeyyet n AREBBI , xenni t^eřřfem di tubbart n iwdan amecnaw asird n iđarrafen d řkisan u ařřas n tmesřayin nneyni amecnaw tina.” ⁹ Inna asen: “Nican aqa tbeřřřem tawřeyyet n AREBBI ħima ad teqqim tbedd tubbart nwem. ¹⁰ Minzi Musa inna: ‘Weqqar babac d yemmac!’, u: ‘Wenni i ġa ineęřen babas niđ yemmas, ittweřřa ad immet.’ ¹¹ Maca kenniw teqqarem: ‘Mařa iđ n weryaz inna i babas niđ i yemmas: Min ma tzemmarem ad zzayi testenfeem, aqa-t d řředqet i Arebbi!, ¹² xenni war t t^etejjim qaę ad igg ca i babas d yemmas. ¹³ Ammu tbeřřřem awař n AREBBI s tubbart nwem i t^ettsellamem, u t^etteggem ařřas n tmesřayin am tina.”

Tazdugi n wuř

¹⁴ Umi xas dd-iřaya marra řđaci eawed, inna asen: “Sřem-dd ġari marra uca feh mem! ¹⁵ War din uřa d ict n řħajjet i dd-ittadfen ġar bnađem zi barra tzemmar ad t tessexmej. Maca min i dd-itteffęyen zi bnađem, aqa man aya issexmaj bna đem. ¹⁶ Wenni ġar ġan imezzuęen i useđi, eđi i-t ad iseř.”

7:1 Mt. 15:1.

7:6 Ica. 29:13; Ĥaz. 33:31.

7:7 Mt. 15:9; Kul. 2:18,20; Tit. 1:14.

7:10 Uf. 20:12; 21:17; Lawi 20:9; Aewd. 5:16; 27:16; Awřn. 20:20; Afa. 6:2.

7:13 Mt. 15:6; 1 Tim. 4:3; 2 Tim. 3:2.

7:14 Mt. 15:10.

7:15 Řex. 10:15; Rum. 14:17,20; Tit. 1:15.

MARKUS

¹⁷ Umi dd-yudef ɣar taddart zi řyaci, sseqsan t imeħđaren nnes x umedyā nni..

¹⁸ Inna asen: “Ma kenniw ead bŗa řefhamet? Ma war tefhimem ca belli marra min i ɣa yadfen bnađem zi barra, war izemmar ad t issexmej, ¹⁹ minzi man aya war dd-ittidef ca ɣar wuř nnes, maca ɣar uęeddis, xenni ad iffeɣ ɣar wemcan nnes, am issizdeg marra macca.” ²⁰ Xenni inna: “Min i dd-itteffyen zi bnađem d man aya issxemmaj bnađem. ²¹ Minzi zi daxeř, zeg wuřawen n iwdan i dd-itteffyen ixarriřen ięeffanen: zzina, farq-ccyeř, tukkarđa, anyay, ²² tŗmeę, řɣar, taħraymect, afucceħ, titŗ taęeffant, aceqqef, tuffet d tubbuheřya. ²³ Marra timesřayin-a tięeffanin tteffiyent-i-dd zi daxeř uca ssxemmajent bnađem.”

Liman n temyart di temmurt n Tirus d řidun

Mt. 15:21-28

²⁴ Ikkar ssenni uca iruħ ɣar temmurt n řur d řaydun. řami dd-yudef ɣar ict n taddart, war ixš ad t issen ħed, waxxa amenni war izemmar ad innufar... ²⁵ Minzi ict n tmeŗŗut, ɣares yeęis dayes ijj n řaryah d amengus, tesŗa xas deɣya, uca tusa-dd ɣares, tewđa as ɣar iđaren nnes. ²⁶ Tuɣa tamyart-a d ict n tbarranit zi temmurt n Suriya d Finiqiya. Uca tzawg i-t maħend ad issuffey cciŗan zeg yeęis. ²⁷ Maca Yeccu inna as: “Ejj iħenjiren amezwar ad jjiwnen, minzi war iřiq ad ittwakkes weɣrum n iħenjiren ad immenđar i yiŗan.” ²⁸ Maca nettat tarra-dd, tenna as: “Wah, a Sidi, uŗa d iŗan ttętten iřeqq^waz n iħenjiren sadu tŗabŗa.” ²⁹ Inna as Yeccu: “X ssibbet n wawař-a i tennid, uyur! Aqa cciŗan iffeɣ zeg yeęim.” ³⁰ řami dd-tusa ɣar taddart nnes, tufa yeęis tezeř di qama u cciŗan ittwassuffey zzayes.

Asgenfi n ijj n bnađem azinun

³¹ Awarni řami dd-iffey eawed zi temmurt n řur d řaydun, icuqq di řwest n temmurt n Dikapulis uca yiweđ ɣar řebħar n Ljalil. ³² Iwyen-dd ɣares ijj n udeħcur, iwęar xas ad issiweř, uca ttaren zzayes ad xas issars afus nnes.. ³³ Issigg^wej i-t zi řyaci ɣar ijj n uęezdis uca igga as iđewđan deg imezzuyen nnes, issusef uca iħada iřes nnes. ³⁴ Xenni ixzar ɣar ujenna, issqinfed, inna as: “Nurzem!” ³⁵ řexdenni nnurzmen imezzuyen nnes uca tefsi tesɣunt n yiřes nnes, ibda issawař nican. ³⁶ Ięřem asen war t qqaren i ħed, maca meċar ma ten yumur ammu, waxxa amenni tuɣa ssuffuyen xas řexbar mahu. ³⁷ Uca tbehten s unexřie ařami nnan: “Marra igga i-t mliħ! Yarra ideħcar ttesŗan d ignawen ssawařen.”

7:17 Mt. 15:15.

7:21 Amz. 6:5; 8:21; Awřn. 6:14; Irm. 17:9.

7:24 Mt. 15:21.

7:31 Mt. 15:29.

7:32 Mt. 9:32; Lk. 11:14.

7:37 Amz. 1:31.

MARKUS

Lmuejiza n usecci n ktar n arebea-ařaf n yeryazen

Mt. 15:32-39

8¹ Deg wussan nni, am tuya din eawed ařtas n řyaci uca war tuyi řarsen min i řa ccen, iřaya Yeccu x imeřđaren nnes, inna asen: ²“Aqa zziřzen ayi řyaci, minzi qqimen akidi ead třata n wussan, war řarsen min i řa ccen.” ³Mařa ssekkey ten řar tudrin nsen am ead řužen, ad ttwaheyyfen deg webrid, minzi ca zzaysen usin-dd zi řaggwaj.” ⁴Arrin-dd xas imeřđaren nnes: “Zi manis izemmar řed ad issjjiwen ina s weřrum da di řexřa aya?” ⁵Isseqsa ten: “Mečarř n tecnifin i řarwem?” Nnan: “Sebea.” ⁶Xenni yumur řyaci ad iqqim di temmurt, uca iksi sebea nni n tecnifin, u awarni řami iqada, yarza i-tent, iwca i-tent i imeřđaren nnes řima ad tent qeddmn, uca xenni qeddmn tent i řyaci. ⁷Tuya řarsen eawed cwayt n iseřman d imezyanen. Uca awarni řami ibarek, inna ad qeddmn ina eawed. ⁸Ccin, jjiwnen, uca yarwen min icetřen, aqa sebea n tsuřatin. ⁹Inni iccin tuya aten erařarř di arebea-ařaf. ¹⁰Xenni issek i-ten, uca řexdenni inya di tyarrabut ak-d imeřđaren nnes, uca yiweđ yar jjwayeh n Dalmanuta..

Ifarisiyyen ttaren ict n řečřamet

Mt. 16:1-4

¹¹Fřyen Ifarisiyyen, bđan ttqacařen dayes, ttaren zzayes ict n řečřamet zeg ujenna řima ad t jarrben.. ¹²Issqinfed di Arruř nnes uca inna: “Mayemmi ittettar jjiř-a ict n řečřamet? S tidett, Necc ad awem iniy, eemmarř war d as temmewc i jjiř-a ict n řečřamet!” ¹³Xenni ismeř daysen uca inya di tyarrabut, uca iruř yar ujemmađ.

Antun n Ifarisiyyen

Mt. 16:5-12

¹⁴Maca imeřđaren nnes ttun ad kisen ksin ařrum, uca war tuyi řarsen walu di tyarrabut myir ict n tecnift n weřrum waha. ¹⁵Uca Netta ieřem asen, inna: “Xzarem, řđam zeg wentun n Ifarisiyyen d wentun n Hirudus.” ¹⁶Mmcawaren jar asen, nnan: “D man aya minzi war řarney bu tecnifin n weřrum.” ¹⁷Maca yargeb Yeccu, inna asen: “Mayemmi temmcawarem belli war řarwem bu tecnifin n weřrum? Ma war tucim, ma war tefhimem? Ma ead uřawen nwem qeřřen?” ¹⁸Ma řarwem tiřřawin maca war t'etwiřim? Ma řarwem imezzuřen maca war t'ttesřim? Ma war tefhimem ead? ¹⁹Umi arziy xemsa n tecnifin

8:1 Mt. 15:32.

8:10 Mt. 15:39.

8:11 Mt. 12:38; 16:1; Lk. 11:29; Yř. 6:30.

8:12 Mt. 16:4.

8:15 Mt. 16:6; Lk. 12:1.

8:17 Mk. 6:52.

MARKUS

n weyrum i xemsa-ařaf n iwdan, meĉař n tsuġatin i iccuren s iřeqq^waz i tyarwem?” Nnan as: “Teneac.”²⁰ “U umi arziy sebĉa n tecnifin n weyrum i arebĉa-ařaf, meĉař n tsuġatin iccuren s iřeqq^waz i tyarwem?” Nnan: “Sebĉa!”²¹ Xenni inna asen: “Mammec ĉad war tefhimem ař řexxu?”

Asgenfi n ijj n udaryař di Baytřayda

²² Usin-dd řar Baytřayda uca iwyen as-dd ijj n udaryař, zawgen t ad iřada wanita. ²³ Netta imneĉ adaryař zeg ufu, indeh i-t barra i dcar uca issusef di titřawin nnes, issars xas ifassen, isseqsa min ittwara. ²⁴ Issgaĉĉed tamuyři nnes, inna: “Ttwariy iwdan gguren am ticejjura.” ²⁵ Xenni issars ĉawed ifassen x titřawin nnes. Xenni iggenfa, idweř ittwara marra mliř. ²⁶ Issekk i-t řar taddart nnes, inna: “War d ttidef dcar, war t qqar i řed di dcar!”

Cchadet n Buřrus x Yeccu

Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21

²⁷ Xenni yuyur Yeccu ak-d imeřđaren nnes řar ředcur n Qaysariya-Filippus. Deg webrid isseqsa imeřđaren nnes, inna asen: “Min qqaren iwdan min eniy Necc?”²⁸ Arrin-dd: “Yuhanna Amseyđas!”, ĉa nneyni qqaren: “Iliya!”, inneyni qqaren: “Ijjen zeg inabiyyen!”²⁹ Inna asen: “I kenniw min teqqarem xafi?” Yarra-dd Cimeun, inna as: “ĉek d lmasiř, Mmis n AREBBI iddaren!”³⁰ Yumur i-ten mliř mařend war xas ssiwiřen uřa i yiji.

Yeccu izwar issiweř x řmewt d tnukra nnes i twařa tamezwarut

Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27

³¹ Ibda isseřmad aqa Mmis n bnađem ittxeřřa as ad iweddeb ařas uca ad ittwasĉqar zeg imyaren n řgens d imeqqrannen n ikeħhanen d imseřmaden n idlisen, ad t nyen uca awarni třata n wussan ad dd-ikkar ĉawed.³² Inna awař-a s břayřay. Maca iksi t Buřrus řares řar uyezdis uca ibda ittwebbex i-t. ³³ Xas uca inneqřeb, ixzar deg imeřđaren nnes uca iwebbex i Cimeun, iqqar: “Agg^wej xafi awarni ayi, a cĉiřan minzi ĉek war d ac icqi min iřan n AREBBI, maca min iřan n iwdan.”³⁴ Iřaya-dd i řyaci ak-d imeřđaren nnes řares, inna asen: “Wenni ixsen ad ayi iđfar, ad inkar ixef nnes, ad iksi řřalib nnes uca ad ayi dd-iđfar.”³⁵ Minzi wenni

8:19 Mt. 14:17,20; Mk. 6:38; Lk. 9:13; Yř. 6:9.

8:20 Mt. 15:36,37.

8:23 Mk. 7:32.

8:27 Mt. 16:13; Lk. 9:18.

8:28 Mt. 14:2.

8:29 Mt. 16:16; Yř. 6:69.

8:31 Mt. 16:21; 17:22; 20:18; Mk. 9:31; 10:33; Lk. 9:22; 18:31; 24:7.

8:33 2 řm. 19:22.

8:34 Mt. 10:38; 16:24; Lk. 9:23; 14:27.

MARKUS

ixsen ad issenjem tudart nnes, ad tt ixsar, maca wenni i ya ixsaresh tudart nnes di ttwee inu u di ttwee n Řexbar Aşebħan, ad tt issenjem.³⁶ Minzi man řefdeř n bnađem mařa yarbeħ ddunect marra, maca iřqef i-t druct di řeemar nnes? ³⁷ Minzi min i ya iwc bnađem deg wemcan n řeemar nnes? ³⁸ Minzi wenni zzayi i ya isseđħan u zeg wawařen inu di jjiř-a izennan ixđan, aqa uřa d Mmis n bnađem ad zzayes isseđħa xmi dd ya yas s ucuđi n Babas ak-d lmalakat iqeddsen.”.

Aseuđi n Yeccu x wedrar ak-d Musa d Iliya

Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36

9¹ Uca inna asen: “S tidett, Necc ad awem iniy, aqa ca zeg inni da ibedden war ttqasin ca řmewt ař ya zaren Tageldit n AREBBI, tenni i dd ya yasen s jjeħd.” ² Awarni setta n wussan Yeccu yiwi-dd akides Buřrus d Yaequb d Yuħanna weħħedsen yar ijj n wedrar yueřan uca ibeddeř addud nnes qibač ns en. ³ Arruđ nnes idweř yařeqq, d acemřař ařtas amecnaw adfeř, war izemmar uřa d ijj n bnađem x temmurt ad issemřeř amenni. ⁴ Iđhar asen-dd Iliya ak-d Musa am tuya ssawařen ak-d Yeccu. ⁵ Iřtef Buřrus deg wawař, inna i Yeccu: “A Amseřmad inu, aqa mliħ umi da neđa, ejj aney ad newwet řřata n iqiđan, ijjen i Cek, ijjen i Musa u ijjen i Iliya.” ⁶ Minzi tuya iweddar as min i ya yini, minzi nitni ggweden ařtas. ⁷ Ikka-dd useynu issduři i-ten s tiři nnes uca řřaya-dd ict n tmijja zeg useynu, teqqar: “Wa d Mmi ieizzen, sřem yares!” ⁸ Umi ssgaeden nitni titřawin nsen, deg ict n tecti war qqimen ttwařan ead ħed akidsen myř Yeccu weħħdes.

⁹ Ařami dd-hwan zeg wedrar, yumur i-ten ħima war tteiwiden i ħed walu zi min zřin ař dd ya ikkar Mmis n bnađem jar n imettinen. ¹⁰ Xemmřen awař-a i yixef nsen am tuya ttseqsan ixef nsen min ixsaresh yini wawař-a: ‘Ař dd i ya ikkar jar n imettinen?’ ¹¹ Sseqsan t, nnan as: “Mayemmi qqaren imseřmaden n idlisen belli ittqeřša ad dd-yas Iliya d amezwaru?” ¹² Yarra-dd, inna asen: “Aqa Iliya ad dd-yas d amezwaru uca ad yarr kuřci, uca am mammec tura x Mmis n bnađem, ad iweddeb ařtas uca ad t sseħqaren.” ¹³ Maca Necc ad awem iniy, Iliya aqa yusa-dd uca ggın zzayes min tuya xsen am mammec xas tura.”.

8:35 Mt. 10:39; 16:25; Lk. 9:24; 17:33; Yħ. 12:25.

8:37 Izhd. 49:9.

8:38 Mt. 10:32; Lk. 9:26; 12:8; 2 Tim. 2:12; 1 Yħ. 2:23.

9:1 Mt. 16:28; Lk. 9:27.

9:2 Mt. 17:1; Lk. 9:28.

9:7 Aewd. 18:19; Ica. 42:1; Mt. 3:17; 17:5; Mk. 1:11; Lk. 3:22; 9:35; Kul. 1:13; 2 Bř. 1:17.

9:9 Mt. 17:9; Lk. 9:36.

9:11 Mal. 3:23; Mt. 11:14; Lk. 1:17.

9:12 Izhd. 22:7; Ica. 53:4; Dan. 9:26.

9:13 Mal. 3:23,24.

Asgenfi n ijj n webřiy dayes řaryah amengus

Mt. 17:14-20; Lk. 9:37-43

¹⁴Řami dd-yusa ġar imeħđaren, iżra ijj n řřaci d ameqqran ittenneđ asen-dd, u imseřmaden n idlisen ttqacaħen ten. ¹⁵Řami t iżra marra řřaci, tbehten ařtas, uca uzzřen-dd ġares, seğmen xas. ¹⁶Xenni isseqsa imseřmaden n idlisen: “Min xef kidsen t’ttqacaħem?” ¹⁷Yarra-dd ijjen zi řřaci, inna: “A Amseyğar, iwyey-dd mmi ġarek, aqa dayes řaryah wenni t yarrin d agnaw..” ¹⁸Xmi t ittettef, inetteřar i-t ġar temmurt, itteffey as-dd ukuffu zeg uqemmum, ittęyezza tiymas nnes uca ittazey. Nniy i imeħđaren nnek ad t suffyen, maca war d as zemmaren.” ¹⁹Yarra-dd, inna asen: “A jjiř war yuminen, meġař kidwem i ġa qqimey, meġař i kenniw i ġa yarbuy ead? Awyem t-i-dd ġari!”

²⁰Uca iwyyen t-i-dd ġares. Umi t iżra, řexdenni ijbed i-t řaryah ammu d wammu, ařami iwđa ġar temmurt, ibda ittbarkikkiđ, ittekk as-dd ukuffu zeg uqemmum. ²¹Yeccu isseqsa babas: “Meġař zeg wami t-i-dd-iħkem uya?” Inna as: “Zi temzi nnes. ²²Ařtas n imuren inetteřar i-t di tmessi u deg waman ħima ad t issellek. Maca mařa tzemmed x ca, eawen ayi u ħinn xafi!” ²³Inna as Yeccu: “Mařa tzemmed ad tamned, aqa kuřci izemmar i wenni yumnen.”

²⁴Řexdenni isyuyy babas n uħenjir s imeřtawen, inna: “Umney, a Sidi, eawen liman ineqsen inu.” ²⁵Umi iżra Yeccu řřaci idduqgez-dd ġares, iwebbex řaryah amengus, inna as: “A řaryah agnaw adehcur, Necc umurey cek: Ffey zzayes! War ġares dakk^wař ead emmars!” ²⁶Isyuyy cciřan nni ařtas, ijebbed i-t ařtas ammu d wammu uca iffey zzayes. Xenni idweř uħenjir am ijj n umettin, ařami tuya nnan ařtas, aqa immut. ²⁷Iřtef i-t Yeccu zeg ufus nnes, issbedd i-t.

²⁸Umi dd-yudef ġar taddart, sseqsan t imeħđaren nnes weħħedsen: “Mayemmi war nzemmar neccin ad t nessuffey?” ²⁹Inna asen: “Ddegg-a war izemmar ad ittwassuffey uřa s ict n řħajjet myir s uzummi d tzağit waha.”

Yeccu izwar issiweř x řmewt d tnukra nnes i twařa wiss tnayen

Mt. 17:22-23; Lk. 9:43b-45

³⁰Ffęyen-dd ssenni uca cuqqen di Ljalil. Netta tuya war ixs ad t ieqeř uřa d ij jen.. ³¹Tuya isseřmad imeħđaren nnes, iqqar asen: “Aqa Mmis n bnadem ad immewc deg ifassen n iwdan, ad t nyen uca awarni řami t ġa nyen, ad dd-ikkar deg wass wiss třata.” ³²Maca nitni war fħimen i wawař-a uca gg^weden ad t sseqsan x uya.

9:17 Mt. 17:14; Lk. 9:37,38.

9:20 Mk. 1:26.

9:23 Lk. 17:6.

9:28 Mt. 17:19.

9:30 Mt. 16:21; 17:22; 20:18; Mk. 8:31; 10:33; Lk. 9:22; 18:31; 24:7.

MARKUS

Man wen iğan d ameqqran?

Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48

³³ Xenni usin-dd ɣar Kafarnaħum u awarni řami udfen di taddart isseqsa ten: “Di min di tuya tħarrdem ak-d wayawya deg webrid?” ³⁴ Maca sqaren, minzi tuya ttemqacaħen deg webrid di win iğan d ameqqran zzaysen. ³⁵ Iqqim, iřaya-dd i tenεac, inna asen: “Mařa ħed ix̄s ad yiři d amezwar, ad yiři d aneggar kuřci u d amsexxar qaε i marra.” ³⁶ Iksi aħenjir amezyan, issbedd i-t di řwest nsen, idarree as, uca inna asen: ³⁷ “Wi i ɣa iqebřen myir ijj n bnađem am uħenjir-a s Yisem inu, aqa iqbeř ayi u wi d ayi i ɣa iqebřen, war d ayi iqebbeř, maca iqebbeř wi d ayi-dd issekken.”

Wi war iğin đidd nney, aqa-t akidney

Lk. 9:49-50

³⁸ Yarra-dd xas Yuħanna, inna as: “A Amseřmad inu, nezra ijjen issuffuy ccwařen s Yisem nnek u nemnee i-t minzi netta war dd aney iđeffar.” ³⁹ Inna Yeccu: “War t mennεem ca, minzi war din uřa d ijj i ɣa yeggen timegga ijeħden s Yisem inu, uca řexdenni deyya ggur ad xafi issiweř s řyar.” ⁴⁰ Minzi wi war iğin đidd nney, aqa-t akidney. ⁴¹ Wi kenniw i ɣa isseswen s yijj n řkas n waman minzi aqa kenniw n Lmasih, aqa s tidett, Necc ad awem iniy, netta war ixessar ca řmunet nnes..

Yeccu ieřem iwdan x min iyekkwan i ddnub

Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2

⁴² U wi i ɣa isseywan ijjen zeg imezyanen-a i dayi yumnen, iħřa as ad as t^ettwagg ict n teřđart n tsirt tedqeř deg iri nnes, ad immenđar di řebħar. ⁴³ Mařa isseywa cek ufus nnek, qess i-t. Iħřa ac ad tadfed ɣar Tudart d ameeđuř x wadaf s tnayen n ifassen di j^ehennama, ⁴⁴ mani tikecca nsen war t^ettmetti u timessi war txessi. ⁴⁵ Mařa isseywa i cek uđar nnek, qess i-t. Iħřa ac ad tadfed ɣar Tudart d ameeđuř x uweřtu s tnayen n iđaren di j^ehennama, ⁴⁶ mani tikecca nsen war t^ettmetti u timessi war txessi. ⁴⁷ Mařa tesseywa i cek tiřt nnek, qeře i-tt. Iħřa ac ad tadfed ɣar Tgeldit n AREBBI s ict n tiřt x uweřtu s tnayen n tiřtawin di tmessi n j^ehennama, ⁴⁸ mani tikecca nsent war t^ettmetti u timessi war txessi.

9:33 Mt. 18:1; Lk. 9:46; 22:24.

9:35 Mt. 20:27; Mk. 10:43.

9:36 Mk. 10:16.

9:37 Mt. 18:5; Lk. 9:48; Yħ. 13:20.

9:38 Lk. 9:49.

9:39 1 Kur. 12:3.

9:41 Mt. 10:42.

9:42 Mt. 18:6; Lk. 17:2.

9:43 Aewd. 13:7; Mt. 5:30; 18:8.

9:44 Ica. 66:24.

MARKUS

⁴⁹Minzi kuř ijjen ad ittwameġeġ s tnessi u kuř tayarřt ad t'ettwameġeġ s tme ġaħt..⁵⁰Tameġaħt teřbeħ, maca mařa tameġaħt ixsar uředdi nnes, s min zi tt i ya tædřem. Ad tiři tmeġaħt daywem uca ħđam řehna jar awem.”

Yeccu issiweř x řemřac d waġaf

Mt. 19:1-12

10¹Ikkar, yuyur ssenni uca yiweđ ġar temmurt n Yahudiyya, ġar wemcan n uzekkwi n L'Urdun. Munen-dd xas řġaci ařtas u eawed tuġa isseřmad i-ten am mammec tuġa innum..²Usin-dd ġares Ifarisiyyen, sseġsan t ħima ad t jarrben: “Ma iħeġeř i weryaz ad iġef i temġart nnes?”³Yarra-dd, inna asen: “Min xef tuġa kenniw yumur Musa?”⁴Nnan: “Musa iwca ttesriħ ad t'ettwari tebrat n waġaf maħend aryaz ad as iġef.”⁵Yarra-dd Yeccu, inna asen: “X ssibbet n řeqsaħet n wuřawen nwem aġa yura awem tawřeyyet-a,⁶ maca zi beddu zi mani t'ettwagg dduñect, AREBBI ixřeq i-ten-dd d awtem d tewtemt..⁷S uyenni ad ismeħ weryaz di babas d yemmas, ad iqqen ġar temġart nnes,⁸ uca tnayen idsen xenni ad iřin d ict n arrimet, uca ammu war ttiřin ead d tnayen, maca ad iřin d ict n arrimet..⁹Min issmun AREBBI, war t ibeřti bñadem.”
¹⁰Di taddart sseġsan t imeħđaren nnes eawed x man aya.¹¹Inna asen: “Wi i ya iġfen i temġart nnes uca ad imřec tenneyñit, aġa netta izna xas,¹² u mařa tamġart teġef i weryaz nnes, uca xenni ad temřec wenneyñi, aġa nettat tezna.”

Yeccu ibarek iħenjiren

Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17

¹³Iwyen as-dd iħenjiren ħima ad ten iħada, maca imeħđaren webbxen inni ten dd-yiwyen ġares..¹⁴Umi izra Yeccu man aya, ixeyyeq, inna asen: “Jjem iħenjiren ad ġari dd-asen, war ten mennæem, minzi Tageldit n AREBBI n yenni amecñaw nitni..¹⁵S tidett, Necc ad awem iniġ: “Wi war iqebbřen Tageldit n AREBBI amecñaw aħenjir, aġa eemmarř war ġares ittidef.”¹⁶Idarree asen, uca am xasen issars ifassen nnes, ibark i-ten..

9:49 Lawi 2:13.

9:50 Mt. 5:13; Lk. 14:34; Rum. 12:18; Ebr. 12:14.

10:1 Mt. 19:1.

10:4 Aewd. 24:1; Irm. 3:1; Mt. 5:31.

10:6 Amz. 1:27, 2:24, 5:2; Mt. 19:4.

10:7 Amz. 2:24; 1 Kur. 6:16; Afa. 5:31.

10:8 Amz. 2:24

10:9 1 Kur. 7:10.

10:11 Mt. 5:32; 19:9; Lk. 16:18; 1 Kur. 7:10.

10:13 Mt. 19:13; Lk. 18:15.

10:14 Mt. 18:3; 19:14; 1 Kur. 14:20; 1 Bř. 2:2.

10:16 Mt. 19:15; Mk. 9:36.

MARKUS

Yeccu d weryaz bu-wagħa

Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30

¹⁷ Umi iffeyy maħend ad yuyur deg webrid, yuzzeř-dd ħares ijjen, iwđa as ħar ifadden uca isseqsa t: “A Amseyħar Aşebħan, min i ħa ggey ħima ad wartey Tudart ittduman?” ¹⁸ Inna as Yeccu: “Mayemmi i d ayi t’trayid: ‘Aşebħan!’? Uħa d ijj war iħi d aşebħan, myir Ijjen waha: AREBBI. ¹⁹ Cek tessned tiweşša: ‘War zenni, war neqq, war tticar, war cehhed s ħur, war ttıycca, weqqar babac d yemmac.’” ²⁰ Yarra-dd, inna as: “Wah, a Amseyħar, aqa marra tina tuħa đeffarey tent zi temzi inu.” ²¹ Ixzar dayes Yeccu uca isseizz i-t, inna as: “Teqqim icten ead: Uyur, zenz marra min ħarek, ewc i-t i imezřad uca ad ħarek yiři ijj n řkenz deg ujenna, xenni as-dd da, ksi şşalib nnek, đfar ayi-dd!” ²² Maca netta tuħa iħzen s wawař nni, uca iruħ icden minzi tuħa ħares aħtas n wagħa. ²³ Ixzar Yeccu ħar yenni d as dd-innden, inna i imeħđaren nnes: “Meħař iwear x wenni i ħar iħa aħtas n wagħa ħima ad adfen ħar Tgeldit n AREBBI!” ²⁴ Tbehten imeħđaren zeg wawařen nnes. Maca Yeccu iawed ittef deg wawař, inna asen: “A tarwa inu, meħař iwear x yenni ittcařan x wagħa nsen maħend ad dd-adfen ħar Tgeldit n AREBBI! ²⁵ Ihwen ad yadef weřyem zi titte n tsineft uħa ma yudef-dd bu-wagħa ħar Tgeldit n AREBBI.” ²⁶ Immarni daysen ead unexřie, nnan i wayawya: “Wi izemmaren xenni ad ittwassenjem ead?” ²⁷ Ixzar daysen Yeccu, inna: “ħar iwdan war izemmaren, maca maci ħar AREBBI, minzi aqa ħar AREBBI kuřci di tzemmar nnes.”

Řmunet n weđfar n Yeccu

²⁸ Ibda Buřrus ad as yini: “ħzar, aqa neccin nejja kuřci, neđfar i Cek-dd.” ²⁹ Yarra-dd xas Yeccu, inna: “S tidett, Necc ad awem iniy: War din iħi uħa d ijjjen wenni isemħen di taddart niy deg aytmas niy di yessmas niy di babas niy di yemmas niy di temħart niy di tarrawt uħa di tendint di ttewee inu u di ttewee n Řexbar Aşebħan, ³⁰ i war ikessin mya n tseqqar, řexxu di zman-a ad iksi tudrin niy aytmas niy yessmas niy tiyemmatin niy tarrawt d yeywaren, ak-d umarret, uca di zman i dd ħa yasen ad iksi Tudart ittduman. ³¹ Maca aħtas n yenni iħan d imezwura ad iřin d ineggura, uca aħtas n yenni iħan d ineggura ad iřin d imezwura.”

10:17 Mt. 19:16; Lk. 18:18.

10:19 Uf. 20:12-16; 21:12; Aewd. 5:16-20; Aewd. 24:14; Rum. 13:9.

10:21 Mt. 6:19; Lk. 12:33; 1 Tim. 6:17.

10:23 Awřn. 11:28; Mt. 19:23; Lk. 18:24.

10:27 Ayub 42:2; İrm. 32:17; Zak. 8:6; Lk. 1:37.

10:28 Mt. 4:20; 19:27; Lk. 5:11; 18:28.

10:31 Mt. 19:30; 20:16; Lk. 13:30.

MARKUS

Yeccu izwar issiweř x řmewt d tnukra nnes i twařa wiss řřata

Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34

³² Tuřa-ten deg webriđ mařend ad gaæden řar Urcalim u Yeccu tuřa izwar asen. Nitni tuřa ttbehten uca gg^weden umi t-i-dd-řfaren. Iksi eawed tenæac řar uyezdis uca ibda iqqar asen x min d as i řa imsaren, inna: ³³ “Aqa neccin ad ngeæed řar Urcalim u Mmis n bnađem ad immewc i imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen u nitni ad xas řekmen s řmewt, ad t sellmen i řegnus. ³⁴ Ad t sseřqaren, ad t hettken s urekkuđ, ad xas ssusfen, ad t nyen, maca deg wass wiss řřata ad ikkar.”

Tutra n Yaequb d Yuřanna

Mt. 20:20-28

³⁵ Yusa-dd řares Yaequb d Yuřanna, tarwa n Zabdi, nnan as: “A Amseyřar, nexs ad aney tegged marra min zzayek i řa nettar.” ³⁶ Inna asen: “Min texsem ad awem ggeř?” ³⁷ Nnan as: “Ewc aney ad neqqim ijjen řar ufusi nnek u wenneyni řar uzeřmađ nnek deg ueuři nnek.” ³⁸ Maca Yeccu inna asen: “Aqa war tessinem ca min t^ettarem. Ma tzemmarem ad teswem řkas i zi i řa sweř Necc niř ad t^ettwasyeđřem s useřdeř i zi i řa ttwasyeđřey Necc?” ³⁹ Nnan as: “Nzemmar!” Inna asen Yeccu: “Řkas i řa sweř Necc, ad t teswem, u aseřdeř i zi ttwasyeđřey Necc, ad zzayes ttwasyeđřem, ⁴⁰ maca ayimi x yeffus inu niř x uzeřmađ inu, war řari iři deg ufus inu ad t wceř, maca ad immewc i yenni umi ittwassewjed.”

⁴¹ Řami sřin eçra n imeřđaren man aya, xeyyqen x Yaequb d Yuřanna. ⁴² Xenni iřařa asen-dd Yeccu řares, inna asen: “Kenniw tessnem belli inni ittwařesben d řřukkam n řegnus, aqa řekmen xasen, u imeqqranen nsen, aqa ttseřađen ten. ⁴³ War ittiři ammu řar awem, maca wenni ixsen ad idweř d ameqqran řar awem, aqa netta ad yiři d amsexxar nwem, ⁴⁴ u wenni ixsen ad yiři d amezwaru řar awem, aqa netta ad yiři d amsexxar i marra. ⁴⁵ Minzi eawed Mmis n bnađem war dd-yusi řima ad xas sexxaren, maca řima ad ixdem, ad iwc tudart nnes d ařřař i wařas n iwdan.”

10:32 Mt. 16:21; 17:22; 20:18; Mk. 8:31; 9:31; Lk. 9:22; 18:31; 24:7.

10:35 Mt. 20:20.

10:38 Mt. 20:22; Lk. 12:50.

10:39 **afessar** - řkas i tuřa iswa Lmasiř aqa-t d řeedab i iksi x řřalib umi ařđab n SIDI ihwa xas di ttwee n imednab (*xzar* lca. 53:4-7).

10:40 Mt. 25:34.

10:41 Mt. 20:24.

10:42 Mt. 20:25; Lk. 22:25.

10:43 1 Bř. 5:3.

10:45 Yř. 13:14; Afa. 1:7; Fil. 2:7; Kul. 1:14; 1 Tim. 2:6; Tit. 2:14.

MARKUS

Asgenfi n mmis n Timawus adaryax

Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43

⁴⁶Iwqden-dd yar Ariha. Rami dd-iffex Yeccu zi Ariha ak-d imehdaren nnes d wattas n rycaci, tuya Timawus, mmis n Timawus, wenni tuya d adaryax, iqqim deg webrid, ittettar..⁴⁷ Umi isra belli Yeccu Nnaxiri aqa-t din, ibda isyuyyu, iqqar: “A Yeccu, mmis n Dawud, arhem ayi!”⁴⁸ Webbexen t attas hima ad isqar, maca netta iqqim isyuyyu ktar: “A Mmis n Dawud, arhem ayi!”⁴⁹ Ibedd Yeccu uca inna asen ad xas dd-rayan. Rayan-dd i udaryax, nnan as: “Egg uř! Kkar, aqa ittřaya-dd xak!”⁵⁰ Rxdenni indar ajeřab nnes, ikkar uca yusa-dd yar Yeccu.⁵¹ Yarra-dd Yeccu, inna as: “Min tixed ad ac t ggeř?” Inna as udaryax: “A Amseřmad inu, hima ad twarix.”⁵² Inna as Yeccu: “Xzar, liman nnek issgenfa cek !” Rxdenni idweř ittwařa uca idfar Yeccu deg webrid..

Adaf n Yeccu yar Urcalim am ujeřid

Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Yh. 12:12-19

11¹ Umi dd-qarrben yar Urcalim yar Bayt-Faji d Bayt-Enya zzat i wedrar n Zzitun, issekk tnayen n imehdaren nnes,² inna asen: “Ruhem yar dcar nni qibač nwem. Xmi yares i ya tadfem, rxdenni ad tafem ijj n wesnus iqqen, war xas inyi ura d ijj n bnamem. Fesyem as-dd uca awyem t-i-dd yari.³ Mařa inna awem hed: ‘Mayemmi i tetteggem aya?’, xenni inim: ‘Aqa Sidi ihđaj i-t!’, uca rxdenni ad t-i-dd issekk da.”⁴ Nitni ruřen, ufin asnus nni iqqen yar tewwart barra x webrid. Rami d as dd-arxun,⁵ nnan asen ca n yenni tuya din ibedden: “Min tetteggem, tfesyem i wesnus?”⁶ Nnan asen am mammec ten iweřša Yeccu uca jjin ten.⁷ Iwyen-dd asnus yar Yeccu, ssarsen xas arruđ nsen uca inya xas Netta..⁸ Attas ssun arruđ nsen x webrid, ca nneyni qessen-dd řefruē s wafriwen zi tcejjura uca ssun ten x webrid.⁹ Inni izwaren d yenni t-i-dd-idfaren, tuya syuyyun s jjehd, qqaren: “Uřanna! D amimun Wenni dd-yusin s Yisem n SIDI!”¹⁰ Ad tettewabarek Tgeldit tenni i dd ya yasen s Yisem n babatney Dawud. Uřanna di řueřa x řueřa n ujenna!”¹¹ Yudef Yeccu di Zzawect Tameqqrant di Urcalim uca izra marra min din imsaren. Rami tuya issutem řhař, iffex yar Bayt-Enya ak-d teneac..

10:46 Mt. 20:29; Lk. 18:35.

10:52 Mt. 9:22; Mk. 5:34.

11:1 Mt. 21:1; Lk. 19:29.

11:7 2 lj. 9:13; Yh. 12:14.

11:9 Izhd. 118:26.

11:11 Mt. 21:12,14; Lk. 19:45; Yh. 2:14.

MARKUS

Aneař n wartu

Mt. 21:18-19

¹²Tiwecca nnes řami dd-ffyen zi Bayt-Ěanya, iřtef i-t-i-dd řaz..¹³ Umi iżra zi řagg^waj ijj n wartu n tazart řares tifray, yuyur din ĥima ad yarzu ma ad tař ad dayes yaf ca. Umi řares dd-yiwed, war yufi walu myir tifray, minzi war tuři bu řweqt n tazart. ¹⁴Iřtef deg wawař, inna as i wartu: “Zi řexxu d tsawent war zzayem ittett uřa d ijj ěad řyiřet.” Tuřa imeĥdaren nnes ttesřan min iqqar.

Yeccu d isebbaben di Taddart Iqeddsen

Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48; Yĥ. 2:13-22

¹⁵Usin-dd řar Urcalim u umi yudef Yeccu řar Zzawect Tameqqrant, ibda issuffuy isebbaben d imsewwaqen nni iřan di Zzawect Tameqqrant, uca ibda issneqřab řtwabeř n iřarrafen n tmenyat d řekrasi n yenni tuřa iznuzan idbir en.,¹⁶ uca war ijj i ĥed ad iědu Zzawect Tameqqrant uřa s ict n řqecěet. ¹⁷Tuřa isseřmad, inna asen: “Ma war turi:

‘Taddart inu ad as řayan

‘Taddart n tzařit i marra řegnus.’

Maca kenniw tarrim tt d ifri n iceffaren.”

¹⁸Imseřmaden n idlisen d imeqqranen n ikehhanen sřin man aya, kkaren uca arezzun mammec i řa ggen ad t nyen, minzi gg^weden zzayes, minzi řyaci marra tuřa ittebhet s useřmed nnes..¹⁹ Řami dd-tewĥa tmeddit, iffeř řar barra n tendint.

Artu isřaw

²⁰Di řřbeĥ zic, řami senni ědun, řrin belli wartu nni isřaw zeg iżewran. ²¹Ciměun iften, xenni inna as: “A Amseřmad inu, xzar, artu i texzid, aqa isřaw.” ²²Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Maelik ad daywem yiři liman n AREBBI, ²³mařar s tidett, Necc ad awem iniy belli wenni i řa inin i wedrar-a: ‘Meksi, menĥar di řebĥar!’, war ittcekki deg wuř nnes maca ad yamen belli min inna ad iffeř, iwa aqa ad iffeř min d as inna..²⁴ S uyenni Necc ad awem iniy, marra min i řa t^ettarem am t^ettzařam, amnen belli ad t tkesbem uca ad řarwem yiři..²⁵ U xmi i řa tbeddem ad tezzařem, řfarem mařa řarwem ca x ijj n bnadem, ĥima uřa Babatwem i

11:12 Mt. 21:18.

11:15 Mt. 21:12; Lk. 19:45; Yĥ. 2:14.

11:17 1 Ij. 8:29; Ica. 56:7; Irm. 7:11; Mt. 21:13; Lk. 19:46.

11:18 7:19.

11:23 Mt. 17:20; 21:21; Lk. 17:6.

11:24 Irm. 29:12; Mt. 7:7; Lk. 11:9; Yĥ. 14:13; 15:7; 16:24; Yac. 1:5,6; 1 Yĥ. 3:22; 5:14.

MARKUS

iġan deg ijenwan ad awem iɣfar ddnub nwem.²⁶ Maʕa war tyeffarem kenniw, war d awem iyeffar uʕa d Babatwem i iġan deg ijenwan i ddnub nwem.”

Aseqsi x ttesriħ n Yeccu

Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8

²⁷ Usin-dd εawed ɣar Urcalim. Am tuɣa iggur di Zzawect Tameqqrant, qarrben-dd ɣares imeqqranen n ikehhanen d imseɣmaden n idlisen d imɣaren n řgens...
²⁸ Nnan as: “S man ttesriħ i zi tettegged timesɣayin-a? Wi d ac iwcin sşulta aya ħima ad tegged timesɣayin-a?”²⁹ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Uʕa d Necc ad kenniw sseqsiɣ ijj n useqsi. Arrem-dd xafi uca xenni uʕa d Necc ad awem iniy s man ttesriħ i zi ttegeɣ aya.”³⁰ Aseyɣaş n Yuħanna ma ikka-dd zeg ujenna niɣ zeg iwdan? Arrem-dd xafi!”³¹ Mcawaren jar asen, nnan: “Maʕa nenna: ‘Zeg ujenna!’, ad yini: ‘Mayemmi war zzayes tuminem?’”³² Maca maʕa nenna: ‘Zeg iwdan!’, xenni ittxeşsa ad negg^wed zi řgens!”, minzi marra ħesben Yuħanna d anabi s tidett.³³ Arrin-dd, nnan i Yeccu: “War nessin!” Yarra-dd xasen Yeccu, inna: “Xenni uʕa d Necc war d awem qqareɣ zi man ttesriħ i zi ttegeɣ timesɣayin-a.”

Amedya n umarjue n tzayart d ixemmasen iεeffanen

Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19

12¹ Ibda issawaʕ akidsen s imedya: “Ijj n bna dem igga ijj n umarjue n uɣiř, izzu dayes tizayarin, iqewwar as-dd s ijj n wefray, iɣza tasirt n uɣiř, ibna dayes sşumεet uca yarhen i-t i ixemmasen uca isafar.”² Řami dd-yiweɣ řħař, issekk ijj n umsexxar ɣar ixemmasen ħima ad iki tasyart nnes zeg weřqad n umarjue n uɣiř.³ Maca nitni ttfen t, wtin t uca ssekken t ixwa.
⁴ εawed issekk ɣarsen ijj n umsexxar nneyni, arejmen t, maržen as uca řami t sseħtřen, uzzřen xas.
⁵ εawed issekk-dd ɣarsen wenneyni uca nyin t uʕa d netta. Ammu i issekk εad aţtas n inneyni, hettken ca zzaysen s urekkud d ca nneyni zzaysen nyin ten.
⁶ ɣar uneggar issekk ɣarsen ayenni n mmis i ɣares i xas iεizzen, inna: ‘Nican ad weqqaren mmi!’
⁷ Maca ifeġaħen nni nnan jar asen: ‘Aqa d wa d awrit. Zidem, ad t neneɣ uca ad ɣarney yiři řwart.’
⁸ Ksin t, nyin t uca nɗaren t barra i umarjue n uɣiř.
⁹ Min i ɣa yegg bab n umarjue n uɣiř? Ad dd-yas ad iney ixemmasen uca ad iwc amarjue n uɣiř i inneyni.
¹⁰ Ma war teyrim tira aya? ...

11:25 Mt. 6:14; Kul. 3:13.

11:26 Mt. 18:35.

11:27 Mt. 21:23; Lk. 20:1.

11:28 Uf. 2:14; Řex. 4:7; 7:27.

11:32 Mt. 14:5; Mk. 6:20.

12:1 Izhd. 80:9; Ica. 5:1; Irm. 2:21; 12:10; Mt. 21:33; Lk. 20:9.

12:7 Amz. 37:18; Izhd. 2:8; Mt. 26:3; Ȳh. 11:53

MARKUS

‘Ażru i tuya ieiiffen ibennayen,
aqa idweř d azeǧif n teymart..

¹¹Man aya ittwagg zi SIDI,
u man aya tesstebhat tiṭṭawin nney.’”

¹²Xsen ad t ṭṭfen maca nitni gg^weden zi řyaci, minzi fehmen belli tuya issawař xasen s umedy a nni. Nitni jjin t uca uyuren.

Axeǧeř n đdariba i qayřar

Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26

¹³Xenni ssekken řares ca n Ifarisiyyen u ca zi taddart n Hirudus, řima ad as ggen taxceft s wawařen nnes..¹⁴Umi dd-usin, nnan as: “A Amseřyar, neccin nessen aqa Cek d tidett, war tegg^wided zeg iwdan, u war txezzared ca řar wudem n iwdan, maca tesserřmaded abrid n AREBBI s tidett. Ma iřeǧerř ad newc ddariba i kuř ijjen zżayney i qayřar niř lla? Ma ittxeřřa aney ad nxeǧeř đdariba niř lla?”¹⁵Řami Netta yargeb x nnifaq nsen, inna asen: “Mayemmi i d ayi t^ttjarrabem? Awyem ayi-dd ijj n dinar řima ad t zareř!”¹⁶Iwyen as-dd ijj n dinar. Xenni inna asen: “Wi yiřan tařwirt-a d tira aya?” Nnan as: “N qayřar!”¹⁷Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Wcem xenni i qayřar min iřan i qayřar u i AREBBI min iřan i AREBBI.” Uca tteejben dayes..

Aseqsi n Iřaduqiyyen x tnukra

Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40

¹⁸Usin-dd řares eawed Iřaduqiyyen inni iqqaren belli war din bu tnukra. Sseqsan t, nnan: ¹⁹“A Amseřyar, aqa yura aney Musa, mařa immut i řed umas uca iija tamřart, maca war dd-ijji bu tarrawt, ad yawi umas tamřart nni uca ad as issgaeeed dduriyet i umas..²⁰Tuřa din sebea n wawmaten. Amezwaru yiwi ict n temřart uca awarni řami immut, war dd-ijji bu dduriyet.²¹Xenni yiwyi i-tt wenni wiss tnayen uca immut, war dd-ijji bu dduriyet uřa d netta, uca ammu uřa d wenni wiss třata.²²Marra sebea nni iwyen tt, war dd-jjin bu dduriyet. Aneggar nsen marra temmut temřart nni eawed.²³Iwa di tnukra, xmi dd řa kkaren, umi i řa tiři temřart nni? Minzi nettat tuřa d tamřart i sebea nni marra.”²⁴Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Ma war txeřřim ca minzi war tessinem ca Idlisen d jjehd n AREBBI?”²⁵Mařar xmi dd i řa kkaren řar n imettinen, war tent ttiwyen d tamřart, u war ssmiřicen timřarin i yeryazen,

12:10 Izhd. 118:22-23; Ica. 28:16; Mt. 21:42; Lk. 20:17; Řex. 4:11; Rum. 9:33; 1 Bř. 2:6.

12:11 Izhd. 118:22,23

12:13 Mt. 22:15; Lk. 20:20.

12:17 Mt. 17:25; 22:21; Rum. 13:7.

12:18 Mt. 22:23; Lk. 20:27; Řex. 23:8.

12:19 Aewd. 25:5,6.

MARKUS

maca ad iřin amecnaw lmalakat i iđan deg ijenwan.²⁶ Maca zi jjihet n imettinen aqa ttwasnekkaren-dd: Ma war teyrim deg wedlis n Musa, mammec akides issiweř AREBBI zi cbarq ak-d isennanen, inna: ‘D NECC, AREBBI n Ibrahim d AREBBI n Iřhaq d AREBBI n Yaęqub!’²⁷ Netta maci d AREBBI n imettinen maca d AREBBI n yenni iddaren. S uyenni aqa kenniw txeřtam ařtas.”

Ttawřeyyet tameqqrant

Mt. 22:34-40; Lk. 10:25-28

²⁸ Umi isřa ijjen zeg imseřmaden n idlisen belli tuya ttemharwađen jar asen uca issen belli Netta aqa yarra-dd xasen mliř, xenni yusa-dd yares, isseqsa t: “Man tent iđan d tawřeyyet tamezwarut x kuřci?”²⁹ Yarra-dd xas Yeccu: “Aqa tamezwarut x marra tiweřsa: ‘Seř a Israil! SIDI, AREBBI nney, SIDI d Iji.’³⁰ Ad texsed SIDI, AREBBI nnek s marra wuř nnek s marra řęmar nnek s marra řęęęř nnek s marra jjehd nnek.’ Ta d tawřeyyet tamezwarut.³¹ U tawřeyyet wiss tnayen, amecnaw tanita, aqa d ta: ‘Ad texsed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek.’ War din bu tewřeyyet nneynit d tameqqrant x tina s tnayen.”³² Inna as umseřmad n idlisen: “Nican, a Amseřmad inu, s tidett tennid belli Netta d Ijjen, war din uřa d ijj nneyni myir Netta,³³ u belli mařa ijj n bnađem ad t ixš s wuř marra, s řęęęř marra, s řęęmar marra u s jjehd marra uca ad ixš amqarreb nnes amecnaw ixef nnes, aqa d man aya řsen zi marra tiyarřin n wecmađ d marra tiyarřin nneynit.”³⁴ Umi iřra Yeccu belli yarra-dd s řęęęř, inna as: “Aqa cek war tigg^wijed ca x Tgeldit n AREBBI.” Xenni war ięewweř řed ad t isseqsa uřa deg ict n tmesřact..

Man wen iđan d mmis n Dawud?

Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44

³⁵ Řami tuya isseřmad di Zzawect Tameqqrant iřtef Yeccu deg wawař, inna: “Mammec qqaren imseřmaden n idlisen belli Lmasiř d mmis n Dawud?”
³⁶ Minzi Dawud s yixef nnes inna s Arruř Iqeddsen:

‘Inna SIDI i Sidi inu:

Qqim-dd x ufusi inu ař dd řa yarrey řęedyan nnek d tanebdat sadu iđaren nnek.’

12:25 Mt. 22:30; 1 Yř. 3:2.

12:26 Uf. 3:6,15; Mt. 22:31,32; Řex. 7:32; Ebr. 11:16.

12:28 Mt. 22:34; Lk. 10:25.

12:29 Aęwd. 6:4-5, 4:35; 10:12; Lk. 10:27.

12:31 Lawi 19:18; Mt. 22:39; Rum. 13:9; Gal. 5:14; Yae. 2:8.

12:34 Aęwd. 6:4-5, 4:35; Ica. 45:21

12:35 Mt. 22:41; Lk. 20:41.

12:36 Iřhd. 110:1; Řex. 2:34; 1 Kur. 15:25; Ebr. 1:13; 10:13.

MARKUS

³⁷ S uya ittřaya as-dd Dawud: ‘Sidi inul! Manis dd-ikka d mmis?’ Marra řyaci tuya isřa as s řefrahet.

Ařram n Yeccu i imseřmeden n idlisen

Mt. 23:1-36; Lk. 20:45-47

³⁸ Inna asen deg useřmad nnes: “Hđam ixef nwem zeg imseřmeden n idlisen inni umi itteejib řřař xmi i řa uyuren s řeebayat tizirarin u xmi i xasen i řa seřmen iwdan di řeswaq,³⁹ inni umi itteejib řekrasi n ztat di temzidawin, uřa d imucan imezwura řar imensiwen n wuraren,⁴⁰ inni ittetten tudrin n tijjař umi ttzařan ařtas di řtwee n ict n tewhibt. Aqa ina ad ksin řřukm d ameqqran.”

řředqet n tajač

Lk. 21:1-4

⁴¹ Am iqqim Yeccu qibač i ssenduq n řředqet, izřa mammec inettar řyaci tineacin di ssenduq. Ařtas n aytbab n wagřa tuya netřaren dayes ařtas.⁴² Tusa-dd ict n tajač d řmeskina tenđar dayes tnayen n uqiyyat n nnřas, qqaren asent ‘camunat’.⁴³ Xenni iřaya Yeccu i imeřđaren nnes, inna asen: “S tidett, Necc ad awem iniř, tajač-a řmeskina aqa tenđar dayes ktar x marra inni inđaren di ssenduq n řředqet.⁴⁴ Minzi marra nđaren dayes zi min řarsen ařtas, maca ta zi drus nnes tenđar dayes kuřci min řares, marra řeeweč nnes.”

Abarreř n Yeccu x qeřtu n ddunect

Mt. 24:1-44; Lk. 21:5-33

13¹ Ařami dd-iffey zi Zzawect Tameqqrant, inna as ijjen zeg imeřđaren nnes: “A Amseřřar, xzar, mammec řan izřa aya d řebni aya!”² Yarra-dd Yeccu, inna as: “Ma teřrid řebni aya imřaren? War da ittřimi uřa d ijj n weřru x weřru nneyni i war ittnehdim.”

³ Řami tuya iqqim x wedrar n Zzitun qibač i Zzawect Tameqqrant, sseqsan t Buřrus d Yaequb d Yuřanna d Andrawus řami ten tuya weřředsen:⁴ “Ini aney meřmi i řa yiři man aya, u man řeeřamet aqa ggur ad ikemmeř marra aya?”

⁵ Ibda Yeccu iqqar asen: “Xzarem, řima war kenniw ittřarri řed..

12:38 Mt. 23:5,6; Lk. 11:43; 20:46.

12:40 Mt. 23:14; Lk. 20:47; 2 Tim. 3:6; Tit. 1:11.

12:41 2 Ij. 12:10; Lk. 21:1.

12:42 ‘uqiyyat n nnřas’ - niř ‘mina’ (s *Tramit*) niř ‘lipta’ (s *Tyunanit*). Uqiyya nni d amezyan x marra uqiyyat n nnřas. ‘Camuna’ - nettat d ict n werbae n ařuldi Arumani qqaren as ‘As’. Man aya ixs ad yini, aqa tamřart tenđar dayes tnayen n camunat.

12:43 2 Kur. 8:12.

13:1 Mt. 24:1; Lk. 21:5.

13:2 1 Ij. 9:7,8; Mıxa 3:12; Lk. 19:44.

13:3 Mt. 24:3; Lk. 21:7.

13:4 Řex. 1:6.

13:5 Irm. 29:8; Afa. 5:6; 2 Ts. 2:2,3; 1 Yř. 4:1.

MARKUS

⁶Aqa aţţas ad dd-asen s Yisem inu qqaren: ‘Aqa d NECC!’, uca ad  arren aţ as..

⁷Ma a tes im x  rbaru  d  exbar n  rbaru , war ttne  iem ca, minzi s u i  ad yi i man aya, maca war itti i ead d aneggar. ⁸Minzi  gens ad ikkar  idd i  gens nne ni u tageldit  idd i tgeldit nne ni. Ad i in inhezzen n temmurt zeg wemcan  ar wemcan nne ni uca ad yi i  az d uyewwuy. Times ayin-a d beddu n  ewje  n tarwa..

⁹Xzarem  ar yixef nwem, minzi ad kenniw sellmen i tudrin n ccre , ad kenniw hettken s urekku  di temzidawin nsen, uca ad kenniw ssiw en  ar ije iden d  hukkam x ssibbet inu, d cchadet i nitni.. ¹⁰ ar umezwar ittxe sa ad ittwabarre  s  exbar A eb an di marra  egnus. ¹¹Xmi kenniw i  a ggewwden  ima ad kenniw sellmen, war kessi s wemnus qbe  zi min i  a tinim, war dayes txarri em ca, maca min ma d awem i  a immewcen di tsa eet nni, siw em zzayes, minzi war te im d kenniw i issawa en maca d Arru  Iqeddsen.. ¹²Umas ad isellem umas ma end ad t nyen, u babas ad isellem mmis, uca ad tekkar tarrawt x lwalidin nnes uca ad ten nyen.. ¹³Ad kenniw carhen marra di ssibbet n Yisem inu, maca wenni i  a i baren a  aneggar, ad ittwassenjem..

¹⁴Xmi i  a t arem nne i n wareyyeb, min xef tu a issawa  unabi Daniyal, ittbedda mani war ittxe sa ad ibedd - wenni i rin ad ifhem! -  exdenni ittxe sa i yenni i an di Yahudiyya ad arew en  ar idurar, ¹⁵u wenni i an x tzeqq a war dd-ihekkwi ca  ar taddart u war ittidef ca  ima ad iksi ca zi taddart nnes, ¹⁶u wenni i an deg iyyar war dd-itteiqqib ca  ima ad iksi ase ham nnes. ¹⁷Uct x tinni i an s ddeyset d tinni issu u en deg wussan nni! ¹⁸Za em  ima war t tti i tarew a nwem di  mecta, ¹⁹Minzi deg wussan nni ad din ti i ict n  me net i war tu i amecnaw nettat zeg wami dd-ix eq AREBBI ddunect a   exxu uca war t tti i  emmar  eawed.. ²⁰Ma a SIDI war issemzi ussan nni, war tnejjem u a d ict n ddat, maca di   wee n yenni ittwafarzen inni i ix ar Netta, aqa issemzi ussan nni.

²¹Xenni ma a inna awem ijjen: ‘Aqa Lmasi  da!’, ni : ‘Aqa-t diha!’, war t ttamnem.. ²²Minzi ad dd-kkaren imasi en issxarriqen d inabiyyen issxarriqen, ad ggen  e ramat d  eejayeb  ima, ma a izemmar, ad  arren ead inni ittwafarzen.. ²³Kenniw maca,   dam, aqa marra nni  awem t qbe .

²⁴Maca deg wussan nni awarni  me net nni ad tebbarcen tfuct uca taziri

13:6 Irm. 14:14; 23:21.

13:8 Ica. 19:2.

13:9 Mt. 10:17; 24:9; Lk. 21:12; Y . 15:19; 16:2; Asa. 2:10.

13:11 Mt. 10:19; Lk. 12:11; 21:4.

13:12  az. 38:21; Mix a 7:6.

13:13 Mt. 10:22; 24:13; Lk. 21:19; Asa. 2:7,10.

13:14 Dan. 9:27; Mt. 24:15; Lk. 21:20,21.

13:19 Mt. 24:21

13:21 Mt. 24:23; Lk. 21:8.

13:22 Aewd. 13:2; 2 Ts. 2:11.

MARKUS

war t'ttic ead t'ya nnes,²⁵ itran ad dd-wđan zeg ujenna uca ššulaťat i iđan deg ijenwan ad ttwanhezzenť.²⁶ Xenni ad ẓaren Mmis n bnađem ittas-dd deg iseynuten s jjeħd d ucuđi ameqqran.²⁷ Řexđenni ad issekk lmalakat nnes uca ad iyru inni zzayes ittwarzan zi arebea isemmiđen zi tťarf aneggaru n temmurt ař tťarf aneggaru n ujenna.

²⁸ Řemđem zeg wartu n tazart amettiř-a: xmi i ẓa dewřen řefruē nnes ad dd-ařđben uca tifrāy ad dd-ffyent, xenni ad tessnem aqa anebdu yiweđ-dd.

²⁹ Ammu eawed uřa d kenniw, xmi i ẓa tẓarem timesřayin-a ttemsarant, xenni ssnem, aqa man aya yudes-dd x tewwart.³⁰ S tidett ad awem iniẓ, jjiř-a war iēđdu ca ař d ẓa yiři man aya marra.³¹ Ajenna d temmurt ad fnan, maca awařen inu war fennan eemmarš.³² Maca ass nni d tsaeet nni uřa d ijj war t issin, uřa d lmalakat inni iđan deg ujenna, uřa d Tamemmit, myir Tababat.

³³ Hđam, eessem, ẓađem, minzi war tessinem ca meřmi dd ẓa tawed řweqt nni.

³⁴ Aqa-t amecnaw ijj n bnađem ittxeřša as ad isafar, iija taddart nnes, iwekkeř imsexxaren nnes s ššulťa, iwca i kuř ijj zẓaysen řxedmet nnes, uca iēřem as i ueessas n tewwart mađend ad iqqim ad iħđa.³⁵ Iwa hđam xenni, minzi war tessinem ca meřmi i dd ẓa yas bab n taddart, ẓar uecci niẓ ẓar wezyen n ğiřet niẓ ẓar usquqee n uyaziđ niẓ ẓar ššbeħ zic,³⁶ ħima war dd-ittis deẓya, ad kenniw yaf t'ettetťsem.³⁷ Min d awem qqareẓ řexxu, qqareẓ t i marra: Qqimem tfaqem!"

Udayen arezzun ad nyen Yeccu

Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Ẓħ. 11:45-53

14¹ Iqqim as tnayen n wussan i Řeid n Tẓaršt n Useđdu d Řeid n Weẓrum břa Antun u tuẓa imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen arezzun ict n tewwart mađend ad t tťfen s teħraymect uca ad t nyen.² Maca nitni nnan: "War ittiři di řeid ħima war ittiři uyewwuy di řgens."

Adhan n Yeccu di Bayt-Ėanya

Mt. 26:6-13; Ẓħ. 12:1-8

³ Řami tuẓa iqqim ẓar tťabřa di Bayt-Ėanya di taddart n Cimeun, wenni di iđa řbars, tusa-dd ict n temẓart, aqa-tt ẓares ict n tziyyat n alabaster dayes řeetuř n ššenbel teřfa, tiẓřa. Tarza taziyyat n alabaster uca tfarrey i-tt x

13:24 Ica. 13:10; Ĥaz. 32:7; Yuw. 3:4; 3:15; Mt. 24:29; Lk. 21:25; Asa. 6:12.

13:25 Ica. 13:10; 34:4.

13:26 Dan. 7:10; Mt. 16:27; 24:30; Mk. 14:62; Lk. 21:27; Řex. 1:11; 1 Ts. 4:16; 2 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

13:28 Mt. 24:32; Lk. 21:29.

13:31 Izhđ. 102:27; Ica. 40:8; 51:6; Ebr. 1:11.

13:32 Mt. 24:36; Řex. 1:7.

13:33 Mt. 24:42; 25:13; Lk. 12:40; 21:36; 1 Ts. 5:6.

14:1 Mt. 26:2; Lk. 22:1; Ẓħ. 11:55; 13:1.

MARKUS

uzeġif n Yeccu.⁴ Tuġa din ca n imeħdaren, xeyyqen aġtas deg ixef nsen x man aya, nnan: “Mayemmi aġeyyee n řectuř-a n řšenbel?”⁵ Minzi iři ad ittwammenz řeętur-a s ktar zi teřt-mya n dinar uca xenni ad immewc i imezřađ.” Uca xeyyqen xas aġtas.⁶ Maca Yeccu inna: “Jjem tt! Mayemmi xas t’tteeddám? Aqa tegga dayi ijj n cyeř icna.⁷ Minzi imezřađ aqa aten řebda akidwem, tzemmarem ad kisen teggem řxar meřmi ma texsem, maca Necc war kidwem ttiymiy řebda.⁸ Nettat tegga min umi tzemmar. Aqa tizzar temseř arrimet inu s řeętur i wendeř.⁹ S tidett, Necc ad awem iniy: Mani ma i řa ittwabarreř s Řexbar-a Ařebřan zzayi di marra ddunect, ad xebbaren eawed x min dayi tegga d řidaret i nettat.”

Yahuda izzenz ixef nnes maħend ad isellem Lmasiř

Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6

¹⁰ Xenni iruř Yahuda Isxariyuři, ijjen zi teneac, řar imeqqranen n ikehhanen řima ad asen isellem Yeccu.¹¹ Umi sřin man aya, farřen uca waeden ad as wcen tmenyat. U netta tuġa yarezzu ict n tewwart řima ad asen t isellem.

Asewjed n umensi n Řeid n Třarřt n Useedu

Mt. 26:17-25; Lk. 22:7-14, 21-23; Yř. 13:21-30

¹² Deg wass amezwar n Řeid n Weyrum břa Antun, řami tuġa Wudayen yarrřen i Třarřt n Useedu, nnan as imeħdaren nnes: “Mani tessed ad nrař řima ad nessewjed maħend ad tecced Třarřt n Useedu?”¹³ Issekk tnayen zeg imeħdaren nnes, inna asen: “Ruřem řar tendint, u xzar, ad temsagarem ak-d ijj n weryaz, yarbu ict n teqbuct n waman. Đfarem t!¹⁴ U mani i řa yadef xenni, inim i bab n taddart: ‘Amseřmad nney iqqar: Mani teġa třurfet řima ad ccey Třarřt n Useedu ak-d imeħdaren inu?’¹⁵ Xenni netta ad awem immeř ijj n arwa imřar sennej, issu, icdeř. Dinni i d aney i řa tesswejdem.”¹⁶ Fřyen imeħdaren, usin-dd řar tendint uca ufin marra am mammecc tuġa d asen inna, xenni sswejden Třarřt n Useedu.

Yeccu izwar issiweř x wenni i t řa isellmen

¹⁷ Yar ueccci yusa-dd ak-d teneac.¹⁸ Řami tuġa qqimen řar řřabřa, tt’etten, inna Yeccu: “S tidett, Necc ad awem iniy, aqa ijjen zzaywem wenni kidi itt’etten, ad ayi iydar!”¹⁹ Bdan ttecđinen, nnan as ijjen awarni wenneyni: “Ma d necc?”²⁰ Yarra-dd, inna asen: “Aqa-t d ijjen zi teneac i issisnen akidi ařrum di řřebři.

14:3 Mt. 26:6; Lk. 7:37; Yř. 11:2; 12:3.

14:7 Aewd. 15:11.

14:10 Mt. 26:14; Lk. 22:4.

14:12 Uf. 12:17; Mt. 26:17; Lk. 22:7.

14:17 Mt. 26:20; Lk. 22:14.

14:18 Iřhd. 41:10; Řex. 1:17.

MARKUS

²¹ Aqa Mmis n bnađem ad irah mammec d as tura. Maca uct x bnađem nni zi i ya ittwaydar Mmis n bnađem. Hsen as i bnađem nni meelik war dd-ixriq.”

Amensi n Řeid n Tyarřt n Useđu

Mt. 26:26-30; Lk. 22:15-20; 1 Ku. 11:23-25

²² Řami tuya ttetten, iksi Yeccu ađrum, ibarek i-t, yarża i-t uca iwca asen t, inna: “Ksim, ccem, aqa ta d Arrimet inu.”²³ Xenni iksi ađarrađ, iqada, ibarek, uca iwca asen t, u marra idsen swin zzayes. ²⁴ Inna asen: “Aqa ina d Idammen inu n Řeahd n Jdid i ya ittwassizřen i wađtas n iwdan. ²⁵ S tidett, Necc ad awem iniđ, Necc war sessey eemmarř ead zi řđiđet n tzayart ař ass i di i ya sweđ jdid di Tgeldit n AREBBI.” ²⁶ Xenni awarni řami yennjen izři n ttesbiđ, ffyen řar wedrar n Zzitun.

Yeccu izwar issiweř x wenkar n Buřrus

Mt. 26:31-35; Lk. 22:31-34; Yđ. 13:36-38

²⁷ Inna asen Yeccu: “Aqa marra kenniw ad dayi tessrubam di řiřet-a, minzi tura s ufus n unabi Zakariyya:

‘Aqa ad wteđ Ameksaw,
uca ad ittwazeđeđe wuđi.’

²⁸ Maca awarni řami dd-kkaređ eawed, ad awem izwaređ řar Ljalil.”

²⁹ Inna as Buřrus: “Waxxa ad sseđđan marra, necc war zzayek sseđđiđ ca.”

³⁰ Inna as Yeccu: “S tidett, Necc ad ac iniđ, aqa ass-a di řiřet-a, qbeř i ya issquđee uyazid tnayen n twařawin, ad ayi tenkared třata n twařawin.”³¹ Maca netta tuđa iqqar s tmijja ijehden ead ađtas: “Mařa ittxeřša ad mmteđ akidek, war Cek nekkaređ, a Sidi inu!” Uca amecnaw netta, ammu i nnan uřa d nitni marra..

Tazađit n Yeccu di Xitsimaniđ

Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46

³² Usin-dd řar wemcan umi qqaren ‘Xitsimaniđ’. Inna i imeđđaren nnes: “Qqimem da ař i ya kemmřeđ tazađit!”³³ Xenni iksi Buřrus d Yaequb d Yuđanna uca ibda ittnexřae, iggwed ađtas. ³⁴ Inna asen: “Aqa řeemar inu icđen ař řmewt. Qqimem da, teđdam!”³⁵ Yuyur cwayt řar zzat uca iwđa řar temmurt, izzuđ

14:22 Mt. 26:26; Lk. 22:19; 1 Kur. 11:23.

14:27 Zak. 13:7; Mt. 26:31; Yđ. 16:32.

14:28 Mt. 26:32; 28:10; Mk. 16:7.

14:30 Mt. 26:34; Lk. 22:34; Yđ. 13:38.

14:31 Yđ. 13:37.

14:32 Mt. 26:36; Lk. 22:39; Yđ. 18:1.

14:34 Yđ. 12:27.

MARKUS

hima, maŕa ieeddeř, ad xas teedu tsaæet nni.³⁶ Inna: “Baba, Baba inu, kuřci tzemmed xas! Ksi xafi řkas-a, maca war ittiři min xsey Necc, maca min txeds Cek.”

³⁷ Uca idweř-dd, yufa i-ten tťšen. Inna as i Buřrus: “A Cimeun, ma aqa cek t’et’et’ed? Ma war tzemmed ad teđdid uřa d ict n tsaæet?”³⁸ Hđam, zađem, hima war t’et’idfem deg uyekkwi. Arruđ aqa iwjed, maca ddat aqa teđæef.”

³⁹ Uca yuyur eawed, izzuđ, ieawed i wawařen nni d ijjen.

⁴⁰ Idweř-dd uca yufa i-ten eawed tťšen, mađar tuđa tittawin nsen deđřent u nitni war ssinen mammec xas dd i řa yarren.⁴¹ Uca idweř-dd Netta řarsen twařa wiss třata, inna asen: “Tťšem řexxu, tareyyhem! Icfal! Aqa tiwed-dd tsaæet. Xzarem, aqa Mmis n bnadem ad immewc deg ifassen n imednab.

⁴² Kkarem, ad nrađ, xzarem, aqa da wenni d ayi i řa isellmen, aqa yudes-dd.”

Ahebbes n Yeccu

Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Yđ. 18:3-12

⁴³ Am tuđa ead issawař, yusa-dd Yahuda, ijjen zi tenæac, ak-d ijj n řřaci ameqqran s řesyuf d ieumad, sekken ten-dd imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen d imđaren n řgens.⁴⁴ Uca wenni t i řa iydaren tuđa ittegg asen ict n řeřamet, iqqar: “Wenni i řa ssudmey d wenni Netta. Tťfem t uca awyem t-i-dd.”⁴⁵ Deyya yuyur řares, inna: “A Amseřmad inu, a Amseřmad inu!”, uca issudem i-t.⁴⁶ Ssarsen xas ifassen uca tťfen t.⁴⁷ Ijjen zeg inni din ibedden ijbed ssif nnes uca iwta amsexar n arrays n ikehhanen, iqess as amezzuđ.⁴⁸ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Ma axmi x yijj n uceffar i teffyem s řesyuf d ieumad hima ad ayi t’et’fem?”⁴⁹ Kuř ass tuđa ayi akidwem di Zzawect Tameqqrant sseřmadeđ, war d ayi t’et’fifem. Maca man aya imsar hima ad ttwakemmřen Id lisen.”⁵⁰ Xenni jjin t imeđdaren nnes uca arewřen.⁵¹ Idřar i-t ijj n uezri, tuđa yarıđ tcamir n řeqten azdad waha x tqeddit nnes, uca tťfen t-i-dd.⁵² Maca netta ijja tcamir uca yarweř zzaýsen d aearyan.

Lmasiđ zzat i Lmeđkama Tameqqrant n Wudayan

Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Yđ. 18:13-14, 19-24

⁵³ Iwyen Yeccu řar Qayafa, arrays n ikehhanen, uca munen-dd řares marra imeqqranen n ikehhanen d imđaren n řgens d imseřmaden n idlisen.⁵⁴ Tuđa

14:35 Lk. 22:41.

14:36 Yđ. 6:38.

14:37 Mt. 26:40; Lk. 22:45.

14:38 Gal. 5:17.

14:43 Mt. 26:47; Lk. 22:47; Yđ. 18:3.

14:45 2 řm. 20:9.

14:49 Izhd. 22:7; 69:10; Lk. 24:25.

14:50 Ayub 19:13; Izhd. 88:9.

14:53 Mt. 26:57; Lk. 22:54; Yđ. 18:13,24.

MARKUS

Cimeun idfar i-t-i-dd zi řagg^waj, řar daxeř n řemrař n arrays n ikehhanen, uca tuřa iqqim řar imxazniyyen, ittweqqah ixef nnes řar tmesi. ⁵⁵Tuřa imeqqranen n ikehhanen d marra Lmeřkama Tameqqrant n Wudayen, qqaren as ‘Sunhidrin’, arezzun cchadet řidd i Yeccu řima ad t nyen, maca war tt ufin, ⁵⁶minzi ařas tuřa xas cehhden s řur, maca cchadat nsen war ttmeřqint.

⁵⁷Xenni kkaren-dd ca uca cehden xas s řur, nnan: ⁵⁸“Neccin nesřa as umi inna: ‘Ad hedmey Zzawect Tameqqrant i ittwařgen s ifassen uca di řřata n wussan ad bniř icten nneynit i war ittwařgen s ifassen.’ ”. ⁵⁹Maca uřa ammu war ttmeřqint ca cchadat nsen.

⁶⁰Xenni ikkar arrays n ikehhanen di řwest nsen uca isseqsa Yeccu, inna as: “Ma war dd-tarrid s ca? Min xak cehhden yina?” ⁶¹Maca Netta isřar, war dd-yarri ca. Isseqsa t arrays n ikehhanen eawed, inna as: “Ma Cek d Lmasiř, Mmis n Lmubarek?” ⁶²Inna as Yeccu: “Aqa d NECC! U kenniw ad třarem Mmis n bnadem ittyima x ufusi n jjeħd, ad dd-yas s iseynuten n uřenna.” ⁶³Icarreg arrays n ikehhanen tcamir nnes uca inna: “Mayemmi neřdaj ead řechud!

⁶⁴Aqa tesřim aceqqef nni! Min dd awem idharen?” Uca marra řekmen xas belli isdaheř řmewt. ⁶⁵Ca zzaysen bdan ssusufen xas, ttřehřafen i uřembub nnes, ccaten t s řpuniyyat, qqaren as: “Nabb!” Uca wtin t imxazniyyen řar uřembub s imeddarřan..

Ankar n Buřrus

Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Yř. 18:15-18, 25-27

⁶⁶Řami tuřa Cimeun di řemrař swadday, tusa-dd din icten zi tiyya n arrays n ikehhanen. ⁶⁷Umi teřra Buřrus ittweqqah, texzar dayes, tenna: “Aqa tuřa cek ak-d Yeccu Nnařiri.” ⁶⁸Maca netta inkar, inna: “War t ssineř, war řhimeř min teqqared.” Iffey barra řar tesqift n tewwart, uca řexdenni issquqee uyaziř.

⁶⁹Umi t teřra tayya ijj n umur nneyni, tebda teqqar i yenni din ibedden: “Aqa wa d ijjen zzaysen!” ⁷⁰Maca netta inkar i umur nneyni. Cwayt xenni nnan inni tuřa din ibedden i Buřrus: “S tidett, cek zzaysen nican minzi cek eawed d Ařalili. Řřard nnek amecnaw wenni nsen.” ⁷¹Ibda ineeř ixef nnes, ittjjařa: “War ssineř Bnadem mixef tessawařem.” ⁷²Řexdenni issquqee uyaziř wiss martayen. Iffekar Cimeun deg wawař i inna Yeccu: “Qbeř i řa issquqee uyaziř wiss martayen, ad aři tenkared řřata n twařawin.” Xenni ibda ittru ařas..

14:55 Mt. 26:59; Řex. 6:13.

14:58 Mk. 15:29; Yř. 2:19.

14:60 Mt. 26:62.

14:61 Ica. 53:7; Řex. 8:32.

14:62 Dan. 7:13; Mt. 16:27; 24:30; 25:31; Lk. 21:27; Řex. 1:11; 1 Ts. 4:16; 2 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

14:65 Ayub 16:10; Ica. 50:6; Yř. 19:3.

14:66 Mt. 26:58,69; Lk. 22:55; Yř. 18:16,17.

14:69 Mt. 26:71; Lk. 22:58; Yř. 18:25.

14:72 Mt. 26:34,75; Lk. 22:61; Yř. 13:38; 18:27.

MARKUS

Yeccu zzat i Pilaṭus

Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Yh. 18:28-38

15¹Dejya ɣar ššbeḥ zic mcawaren imeqqranen n ikehhanen d imyaren n řgens d imseřmaden n idlisen d marra Lmeḥkama Tameqqrant n Wudayen, qqaren as ‘Sunhidrin’. Nitni carfen Yeccu, iwyen t uca sellmen t i Pilaṭus. ²Isseqsa i-t Pilaṭus: “Ma Cek d Ajeḡid n Wudayen?” Yarra-dd xas, inna as: “Cek tennid t simant nnek.” ³Tuɣa imeqqranen n ikehhanen ttetcan zzayes zeg waṭtas n tmesřayin. ⁴Isseqsa t Pilaṭus εawed, inna as: “Ma war dd-tettarid s ca? Xzar, aṭtas n yenni xak ittetcan!” ⁵War dd-yarri Yeccu s walu, ařami ittebhet Pilaṭus.

Yeccu d Barabbas

Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25; Yh. 18:39-19.16

⁶Innum iḡeḡeq i ijj n umehbus di kuř řeid, wenni ixsen nitni. ⁷Tuɣa din ijjen umi qqaren Bar-Abbas, ḥebbsen t ak-d imyewwɣen inni inyin ijjen deg uɣew wey. ⁸Isyuyy řyaci uca nitni bdan ttettarren zzayes ḥima ad igg am mammec tuɣa innum ittegg řebda i nitni. ⁹Yarra-dd Pilaṭus, inna: “Ma texsem ad awem dd-arxuy i Ujeḡid n Wudayen?” ¹⁰Minzi tuɣa issen belli imeqqranen n ikehhanen aqa sellmen t zi řeḥsed. ¹¹Maca imeqqranen n ikehhanen εarnen řyaci maḥend ad ttaren ad asen dd-iḡreq i Bar-Abbas. ¹²Pilaṭus inna asen: “Min texsem ad ggeɣ s wenni umi tttřayam Ajeḡid n Wudayen?” ¹³Syuyyen εawed: “řellb i-t!” ¹⁴Inna asen Pilaṭus: “Man tuεeffna i igga?” Xenni arnin di tyuyyit ead ktar: “řelleb i-t!” ¹⁵Am tuɣa ixs Pilaṭus ad issarḡa řyaci, iḡreq i Bar-Abbas, maca isellem Yeccu, awarni řami ijja ad t hettken s urekkuḡ, ḥima ad t řellben.

Iεeskariyyen sseḡqaran Yeccu

¹⁶Gewwden t iεeskariyyen ɣar daxeř n řemraḥ n Taddart n Ccraε , umi qqaren ‘Prituriyum’, uca ssmunen marra řεeskar. ¹⁷Ssyarden as ijj n werruḡ d azeggwaw, muden as ict n temrist s isennanen uca qqnen as-tt, ¹⁸bdan ttseḡamen xas, qqaren as: “Azul xak, a Ajeḡid n Wudayen!” ¹⁹Tuɣa ccaten t ɣar uzeḡif s yijj n weemud n uyanim, ssusufen xas uca uḡaren x ifadden nsen, εebden t. ²⁰Awarni řami t sseḡqaren, kksen as aseřham azeggwaw uca ssyarden as arruḡ nnes, xenni ssuffyen t ḥima ad t řellben.

15:1 Izhd. 2:2; Mt. 27:1; Lk. 22:66; 23:1; Yh. 18:28; řex. 3:13.

15:2 Mt. 27:11; Lk. 23:3; Yh. 18:33.

15:4 Mt. 27:13; Yh. 19:10.

15:6 Mt. 27:15; Lk. 23:17; Yh. 18:39.

15:7 ‘ayewwey’ - niy řfawḡa’.

15:7 Matt: 27:16; Lk. 23:19; Yh. 18:40.

15:11 Mt. 27:20; Lk. 23:18; Yh. 18:40; řex. 3:14.

15:15 Mt. 27:26; Yh. 19:1.

15:16 Mt. 27:27; Yh. 19:2.

MARKUS

Abrid yar şşalib

Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-39; Yħ. 19:17-19

²¹ Hşaren ijjen wenni dd-ikkin ssenni am dd-yusa zeg iyyar, Cimeun zi Qayrawan, babas n Aliksandir d Rufus, ħima ad as yarbu şşalib...²² Iwyen Yeccu yar wemcan umi qqaren ‘Juljuta’ min ixš ad yini ‘Taceqquft’...²³ Wcin as binu ixegđen s mirru ħima ad t isuw, maca Netta war ixš ad t isuw. ²⁴ Umi t şellben, bđan arruđ nnes, ggin xas akeccuđ x min i ħa iksi kuř ijz zaysen...²⁵ Tuġa tasaeet d třata, aqa-tt d tesea n şşbeħ, umi t şellben. ²⁶ Şsibbet n řmewt nnes aqa-tt di tira aya sennej nnes: ‘Wa d Ajeğid n Wudayen’. ²⁷ Şellben akides tnayen n ixewwanen, ijjen x ufusi nnes, wenneyni x uzeřmađ nnes. ²⁸ Ammu i ttwakemmřent Tira i iqqaren: “Ittwahşeb ak-d inni ittęeddan.”

²⁹ Inni ssenni dd-ittekken, tuġa ttceqqafen dayes, tthezzan izeğifen nsen, nnan: “A Cek wenni i ħa ihedmen Zzawect Tameqqrant uca ad tt tebnid eawed di třata n wussan, ³⁰ senjem ixef nnek, hwa-dd zi şşalib!” ³¹ Ammu i t sşeqqaren eawed imeqqranen n ikehhanen ak-d imseřmaden n idlisen, nnan: “Tuġa issenjem inneyni, maca war izemmar ad issenjem ixef nnes. ³² Ejj Lmasiħ, Ajeğid n Israil, ad dd-ihwa řexxu zi şşalib, ħima ad nzar uca ad namen.” Uřa d yenni ittwasellben akides, kkwaren t.

Řmewt n Yeccu

Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Yħ. 19:28-30

³³ Umi dd-tiweđ tsaeet setta, aqa-tt d đđhur, tewđa-dd tağest x temmurt marra ař tesea, aqa-tt d třata n ueccu...³⁴ Yar tsaeet n tesea isyuyy Yeccu s tmijja tejhed, inna s yiřes n Tramit, : “Il, Il, lmana cabaqtani?”, min ixš ad yini: “Il, Il, lmana cabaqtani?”, min ixš ad yini: “Ay AREBBI inu, ay AREBBI inu, mayemmi dayi tsemħed?”

³⁵ Ca zeg inni din ibedden, umi sřin aya, nnan: “Aqa Netta ittřaya i Iliya!”

³⁶ Yuzzeř-dd ħares ijjen, issuff ict n spunxa s řxeğ, igga i-tt x uřanim, iwca as ħima ad isuw. Maca nitni nnan: “Raja! Ejj aneř ad nzar ma ad dd-yas Iliya ħima ad t-i-dd-issehwa.”...³⁷ Xenni isyuyy Yeccu s ict n tmijja tejhed ařtas uca ibedd asuffeř n nnefs. ³⁸ Ařeħħaf n wadaf ħar Zzawect Tameqqrant icarreg x tnayen zi sennej ħar swadday...³⁹ Umi izra řqebđan n mya i din ibedden

15:21 ‘zeg iyyar’ - niř ‘zi řkampu’.

15:21 Mt. 27:32; Lk. 23:26.

15:22 Mt. 27:33; Lk. 23:33; Yħ. 19:17.

15:24 Izhđ. 22:19; Mt. 27:35; Lk. 23:34; Yħ. 19:23.

15:26 Mt. 27:37; Lk. 23:38; Yħ. 19:19.

15:28 Ica. 53:12; Lk. 22:37.

15:29 Izhđ. 22:8; 69:21; 109:25; Mt. 27:39; Lk. 23:35; Yħ. 2:19.

15:33 Mt. 27:45; Lk. 23:44.

15:34 Izhđ. 22:2; Mt. 27:46.

15:36 Izhđ. 69:22; Yħ. 19:29.

15:38 2 Im. 3:14; Mt. 27:51; Lk. 23:45.

MARKUS

zzates, isyuyyu ammu s jjehd uca xenni ibedd usuffey n nnefs, inna: “S tidett tuya Bnadem-a d Mmis n AREBBI!”⁴⁰ Tuya din eawed timyarin xezarent i-dd zi řagg^waj, jar asent eawed Maryam n Majdala d Maryam yemmas n Yaęqub, amażuż, uřa d yemmas n Yusis, d Salumi,⁴¹ tinni t-i-dd-idfaren, sexxarent xas umi t tuya di Ljalil, uřa d timyarin nneynit tinni tuya akides i dd-igaęeden yar Urcalim...

Andeř n Yeccu

Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Yř. 19:38-42

⁴² Řami dd-tiwed tmeddit n Usewjed, tameddit nni ięan qbeř i wass n ssebt,⁴³ yusa-dd Yusuf zi Arimatiya, ijj n umcawar iceneen n Lmeřkama Tameqqrant n Wudayen, wenni tuya ittrajan Tageldit n AREBBI, uca netta izem ad yadef yar Pilařus mařend ad as ittar řxecbet n Yeccu.⁴⁴ Ittebhet Pilařus umi immut ammu deyya uca iřaya-dd i řqebřan n mya, isseqsa t, ma immut ma ead.⁴⁵ Umi ifhem man aya zi řqebřan n mya, iwca řxecbet i Yusuf.⁴⁶ Isya řcfen n řeqřen azdad iksi t zi řsalib, icfen i-t di řeqřen azdad, issars i-t deg wendeř i tuya ittwaxebcen di sseęař uca isseqnunni ict n teřđart x tewwart n wendeř.⁴⁷ Tuya Maryam n Majdala d Maryam, yemmas n Yusi, zrint mani t ssarsen.

Tanukra

Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Yř. 20:1-10

16¹ Umi ieđu ssebt, tesya Maryam n Majdala d Maryam, yemmas n Yaęqub, d Salumi řeęřur řima ad t dehnent.² Yar řřbeř zic deg wass amezwar n simana iwđent-i-dd yar wendeř ařami dd-tenqar tfuct.³ Nnant jar asent: “Wi d aney i ya isseqnunnyen tařđart nni ięan x wadaf n wendeř?”⁴ Řami xzarent, zrint aqa tařđart t^ettwasseqnunni zeg wendeř, waxxa tuya temyar ařřas.⁵ Řami udfent yar wendeř, zrint ijj n ubřiy iqqim yar uyezdis afusi, yarđ arruđ d acemřař d azirar uca nitenti nnxeřent.⁶ Maca netta inna asent: “War ttnexřieent ca! Kennint tarezzunt x Yeccu Nnařiri wenni ittwařellben. Aqa Netta ikkar, war da ięi, xzarent, aqa amcan mani t ssarsen.⁷ Maca ruřent, inint i imeřđaren nnes uřa i Buřrus, aqa ad awem izwar yar Ljalil. Dinni ad t tżarem am mammec tuya i d awem inna.”⁸ Ffyent deyya uca arewřent zeg

15:39 Mt. 27:54; Lk. 23:47.

15:40 Mt. 27:55; Lk. 23:49.

15:41 Lk. 8:2,3.

15:42 Mt. 27:57; Lk. 23:50; Yř. 19:38.

15:43 ‘Lmeřkama Tameqqrant n Wudayen’ - niy: ‘Jmaęet n lřuukkam n Wudayen’.

15:46 Mt. 12:40; 26:12; 27:60; Lk. 23:53.

16:1 Mt. 28:1; Lk. 24:1; Yř. 20:1.

16:5 Mt. 28:2; Yř. 20:12.

16:6 Mt. 28:5; Lk. 24:5.

16:7 Mt. 26:32; 28:10; Mk. 14:28; Řex. 1:3; 13:31; 1 Kur. 15:5.

MARKUS

wendeř, minzi tqebs i-tent tarjijit d ddehcan uca war t nnint i ħed, minzi tuya gg^wedent..

Ađĥar n Yeccu awarni i tnukra nnes

Mt. 28:9-10; Yĥ. 20:11-18; Lk. 24:13-35

⁹Řami dd-ikkar Netta zic deg wass amezwar n simana, iđĥar-dd d amezwaru i Maryam n Majdala tenni zi tuya issuffey sebēa n ccwaṭen..¹⁰Tanita truĥ uca txebbar aya i yenni tuya akides iġan, inni tuya iceđnen u ttrun. ¹¹Řami ina sřin belli Netta aqa iddar uca iban asent, war zzaysent uminen. ¹²Awarni aya iban-dd s yijj n waddud nneyni i tnayen zzaysen umi tuya gguren nitni ħar ijj n dcar..¹³Uřa d ina ruĥen eawed uca xebbaren inneyni, maca war ten uminen.

Abarreĥ s L'Inġil

Mt.. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Yĥ. 20:19-23; Uf. 1:6-8

¹⁴Řexdenni iban-dd i ĥiṭac ařami tuya qqimen ħar ttabřa uca iēayar i-ten minzi war uminen u minzi ssqeshen uřawen nsen, minzi war uminen zeg inni t ižrin awarni řami dd-ittwassnekkar Netta..¹⁵Inna asen: “Ruĥem ħar ddunect marra, barrĥem s Řexbar Ařebĥan di marra min dd-yejja AREBBI..¹⁶Wenni i ħa yamnen uca ad ittwasseydeř, aqa ad iddar, maca wenni war yuminen, ad ittwaĥaseb..¹⁷Tina d řečřamat i ħa iđfaren inni i ħa yamnen: aqa nitni ad ssuffyen ccwaṭen s Yisem inu uca ad ssiwřen s iřsawen n jdid..¹⁸ad ksin ifiřran s ifassen nsen u mařa swin min ineqqen, war ten iđđarri ca man aya uca ad ssarsen ifassen nsen x imeĥřac, xenni ad ggenfan.”

Tameksit n Yeccu ħar ujenna

Lk. 24:50-53; Uf. 1:9-11

¹⁹Awarni řami kidsen issiweř, immeksi Siditney Yeccu ħar ujenna uca issyim ixef nnes x ufusi n AREBBI..²⁰Maca nitni ffyēn uca barrĥen di kuř amcan u Siditney tuya ixeddem akidsen uca issars řxeř nnes x wawařen nsen s řečřamat i t-i-dd iđeffaren. Amin.

Aneggar n Řexbar Ařebĥan Iqeddsen am mammec t ibarreĥ Markus..

16:8 Mt. 28:8; Lk. 24:9; Yĥ. 20:18.

16:9 Lk. 8:2; Yĥ. 20:14,16.

16:12 Lk. 24:13.

16:14 Lk. 24:36; Yĥ. 20:19; 1 Kur. 15:5.

16:15 Mt. 28:19; Yĥ. 15:16.

16:16 Yĥ. 3:18; 12:48.

16:17 Lk. 10:17; Řex. 2:4; 5:16; 8:7; 10:46; 16:18; 19:6,12.

16:18 Lk. 10:19; Řex. 28:5,8.

16:19 Lk. 24:50,51; Řex. 1:9.

16:20 Řex. 1:2; 14:3; 1 Tim. 3:16; Ebr. 2:4.

L’Injil s ufus n Luka

Tamezwarut

1¹ Umi aṭṭas idsen tuya nwan ad arin ijj n umezruy x tmesṛayin i zi nettwasseqneε, ²- am mammec d aneγ xebbaren inni izrin Awař zeg umezwaru u tuya aten d imsexxaren nnes -, ³iban ayi-dd Netta uřa i necc, minzi đfareγ marra timesṛayin mliḥ zeg umezwaru, ḥima ad ac dd-ariy s usettef, *a* Tiyufilis iεizzen, ⁴ḥima ad tessned *mliḥ* tidett n wawařen nni zi t^εttwasřemded.

Zakariya d Iliřabit

⁵Tuγa din deg wussan n Hirudus, ajeđid n Yahudiyya, ijj n ukehhan, qqaren as Zakariyya. Netta zi terbiet *n ikehhanen* n taddart n Abiya, uca tamγart nnes tuγa-tt zi tarrawt n Harun, qqaren as Iliřabit. ⁶Tuγa s tnayen idsen d imseggaden γar AREBBI, đfaren marra tiweřša d řumur iseggden n SIDI břa řeib. ⁷War tuγi γarsen bu uḥenjir minzi Iliřabit tuγa war dd-t^εttiruw ca u tuγa s tnayen idsen mγaren deg wussan.

⁸Aqa imsar řami tuγa Zakariyya ittegg řxedmet n ukehhan qibač i AREBBI x nnubet n terbiet nnes, ⁹aqa yusa-dd dayes ukeccuđ, εlaḥsab lqaeida n ikehhanen, ḥima ad yadef γar Zzawect Tameqqrant n SIDI maḥend ad iqeddem tawhibt n řebxur. ¹⁰Tuγa qae abarru n řgens ittzađa barra di tsaeεet n tewhibt n řebxur. ¹¹*Řexdenni* iđḥar as-dd **Lmalak** n SIDI i Zakariyya, ibedd-dd x ufusi n uealřar n řebxur. ¹²Umi t izra Zakariyya, innexřeε uca igg^wed. ¹³Inna as **Lmalak**: “War ttegg^wed ca, *a* Zakariyya, minzi t^εttwaqbeř tazađit nnek. Aqa Iliřabit, tameřřut nnek, ad ac dd-taruw aḥenjir, ad t tsemmid Yuḥanna. ¹⁴Ad ac tiři řefraḥet d třiwřiwt uca aṭṭas n iwdan ad farḥen i wexřaq nnes, ¹⁵minzi ad yiři d ameqqran γar SIDI, war isess binu uřa d ccrab. Ad ittuccur s Arruḥ Iqeddsen deg ueeddis n yemmas, ¹⁶uca ad dd-yarr aṭṭas n iḥenjiren n Israil γar SIDI, AREBBI nsen. ¹⁷Netta ad yuyur zzates s arruḥ d jjeħd n unabi Iliya, ḥima ad dd-yarr uřawen n lwalidin γar tarrawt nsen u inni war yuminen γar tussna n Umsegged, ḥima ad issewjed ijj n řgens ikmeři i SIDI.” ¹⁸Yarra-dd Zakariyya

1:5 1 Im. 24:10.

1:8 1 Im. 24

1:9 Uf. 30:7; Lawi 16:17.

1:13 Lk. 1:60.

1:14 Lk. 1:58.

1:15 Řqd. 13:4.

1:16 Mal. 3:24; Mt. 11:14.

1:17 Mal. 3:23-24; Mt. 3:2; Mk. 9:12.

x **Lmalak**: “Mammec i ɣa ggeɣ ad fehmeɣ aya, minzi necc d awessar uɣa d tamɣart inu temɣar aɣtas!”¹⁹ Yarra-dd **Lmalak**, inna as: “Necc d **Jibril** wenni ibedden zzat i AREBBI, ttwasekkeɣ-dd ɣima ad kik ssiwɣeɣ, ad cek xebbareɣ ɣexbar-a wanita aɣebɣan.”²⁰ Zi ɣexxu ad tegnud u war tzemmed ad tessiwɣed aɣ ass min di i ɣa imsar uya, minzi war tumined ca s wawaɣen inu inni i ɣa ittwakemmɣen di ɣweqt nsen.”²¹ Tuɣa ɣgens *di barra* ittraja Zakariyya uca *iwdan* ttbehten umi iεettaɣ daxeɣ di Zzawect Tameqqrant.²² Umi dd-iffey Zakariyya, tuɣa war izemmar ad kisen issiweɣ. Xenni fehmen belli iban as-dd ca n tmezriwt di Zzawect Tameqqrant. Tuɣa ittceyyar asen, *maca* iqqim ignu.²³ Umi kemmɣen wussan n ɣxedmet *n tukehphant* nnes, iεeqeb-dd ɣar taddart nnes.

²⁴ Awarni ussan nni teksi tamɣart nnes Iliɣabit s ddeyset. Teffar ixef nnes xemsa n iyuren uca tebda teqqar: ²⁵ “Ammu i zzayi igga SIDI deg wussan nni umi ɣari dd-ixzar, ɣima ad xafi ikkes aseɣqar n iwdan.”

Aɣɣar n **Lmalak** i Maryam

²⁶ Deg uyur wiss setta issekk-dd AREBBI **Lmalak Jibril** ɣar ict n tendint di Ljalil, qqaren as Nnaɣira,²⁷ ɣar ict n teezarect d tanexɣabt ɣar weryaz zi taddart n *uɣejid* Dawud, qqaren as Yusuf. Tuɣa isem n teezarect nni Maryam.²⁸ Yudef-dd ɣares **Lmalak**, inna as: “Sɣam xam, a tamimunt! Siditney akidem! Cem aqa tεttwabarked jar temɣarin!”²⁹ Umi t teɣra, tennexɣee zeg wawaɣ nnes uca txarreɣ min ixz ad yini sɣam-a.³⁰ Inna as **Lmalak**: “War tteggwεd ca, *a* Maryam, minzi tufid arɣa ɣar AREBBI.”³¹ Ad teksid ddeyset uca ad tarwed Aɣenjir, ad tsemmid ‘Yeccu’.³² Wanita ad yiɣi d ameqqran, ad xas ttɣayan Mmis n Umeuɣi x kuɣci, u ad as iwc SIDI AREBBI ɣearec n jeddis Dawud.³³ Netta ad ihkem x taddart n Yaεqub i ɣebda, war ittiɣi uneggar i Tgeldit nnes.”³⁴ Tenna Maryam i **Lmalak**: “Mammec i ɣa yiɣi uya am war mɣiceɣ ca ak-d weryaz?”³⁵ Yarra-dd **Lmalak**, inna as: “Arruɣ Iqeddsen ad am iɣeɣhef uca jjeɣd n Umeuɣi x kuɣci ad xam yarsa. S uyenni ad yiɣi wenni i dd ɣa ixexqen zzayem d amqeddaz u ad t semman Mmis n AREBBI.”³⁶ Xzar, Iliɣabit, ɣaɣ nnem, nettat εawed aqa-tt s ddeyset di tewsar nnes. Aqa d ayur n setta i nettat umi qqaren ‘War dd-ttiruw!’³⁷ Minzi war din min yewearen i AREBBI.”³⁸ Tenna Maryam: “Xzar, necc d tayya n SIDI, ad ayi imsar εlaɣsab awaɣ nnek.” *Xas uca* yuyur xas **Lmalak**.

1:18 Amz. 17:17.

1:25 Amz. 30:23; Ica. 4:1.

1:27 Mt. 1:18.

1:31 Ica. 7:14.

1:32 2 Šm. 7:12; Izhd. 132:11; Ica. 9:6; 54:5.

1:33 1 Im. 22:10; Izhd. 45:7; 89:37; Irm. 23:5; Dan. 7:14,27; Mixa 4:7; Ebr. 1:8.

1:37 Ayub 42:2; Irm. 32:17; Zak. 8:6; Mt. 19:26; Lk. 18:27.

Maryam truḥ ad tarzef Ilišabit

³⁹ Deg wussan nni tekkar Maryam, truḥ deyya ɣar idurar, ɣar ict n tendint n Yahudiyya. ⁴⁰ Tudef ɣar taddart n Zakariyya, tseǧem x Ilišabit. ⁴¹ Umi tesɣa Ilišabit i sɣam n Maryam, imsar aqa inhezz useymi deg uɛeddis nnes. Uca tedweř Ilišabit teccur s Arruḥ Iqeddsen, ⁴² tesɣuyy s jjehd, tenna i Maryam: “Cem aqa t^ettwabarked jar temyarin, t^ettwabarek řyiǧet n uɛeddis nnem! ⁴³ Zi manis ɣari aya, ḥima ad ɣari dd-tas yemmas n Sidi inu? ⁴⁴ Řami dd-tiweđ tmijja n sɣam nnem ɣar umezzuy inu, inhezz useymi deg uɛeddis inu s řefraḥet. ⁴⁵ Sseed n tenni yumnen aqa ad ittwakemmeř min d as ittwanna zi SIDI.”

Izři n Maryam i usemyar n Arebbi

⁴⁶ Tenna Maryam:

“Řeemar inu issemyara di SIDI,

⁴⁷ ifarḥ buḥbeř inu s AREBBI, Řeunřar inu n Tudart,

⁴⁸ s minzi ixzar ɣar umeddur awađee n tayya nnes.

Xzar, zi řexxu marra arrawen ad ayi semman ‘D tamimunt!’

⁴⁹ Minzi wenni ɣar iǧa tizemmar igga dayi timesřayin myarent, aqa Isem nnes iqeddes.

⁵⁰ Arreḥmet nnes x tarwa d jjiřat,

x yenni t ittweqqaren..

⁵¹ S uyiř nnes aqa yiwi-dd řeyřeb.

Ifartek inni iɛeffaren deg ixarriřen n wuřawen nsen.

⁵² Inni ɣar teǧa řsulťa iydeř i-ten zi řekrasi nsen, imwađeen issgæeed i-ten..

⁵³ Issjiwen s řxar inni iǧuzen, isqad aytbab n wagřa s ifassen xwan..

⁵⁴ Amsexxar nnes Israil, iɛawen i-t, aqa iɛqeř x arreḥmet nnes,

⁵⁵ am mammec issiweř ak-d řejdud nney, ak-d Ibrahim d zzariɛet nnes, i řebda.”

⁵⁶ Tekka Maryam eřaḥař třata n iyuren ɣar Ilišabit, *xenni* teeqeb ɣar taddart nnes.

1:45 Lk. 11:28.

1:50 Uf. 20:6.

1:51 Izhd. 33:10; Ica. 51:9; 52:10; 1 Bř. 5:5.

1:52 1 řm. 2:8; Izhd. 113:6.

1:53 Izhd. 34:11.

1:54 Ica. 30:18; 41:9; 54:5; Irm. 31:2,20.

1:55 Amz. 17:19; 22:18; Izhd. 132:11.

Axřaq n Yuřanna Amseyđas

⁵⁷ Řami dd-tiwed řweqt n Iliřabit ĥima ad dd-taruw, tejj-dd ahenjir. ⁵⁸ Sřin jjiran d řağ nnes belli AREBBI isscen as arrehmet nnes ařtas, farřen nitni akides..

⁵⁹ Deg wass wiss tmenya usin-dd ĥima ad xetnen i useymi uca semman t s yisem n babas Zakariyya, ⁶⁰ *maca* tarra-dd yemmas, tenna: “Lla, ad ittwasemma Yuřanna.” ⁶¹ Nnan as: “War iđi ĥed zi řağ nnem, ttřayan as-dd s yisem-a.” ⁶² *Xenni* ciyyaren řar babas mammec ixš ad t isemma. ⁶³ Ittar tařwiřt uca yura xas, inna: “Isem nnes Yuřanna.” Uca tbehten iwdan marra. ⁶⁴ Řexdenni yarzem aqemmum nnes d yiřes nnes uca issiweř *ewed*, ibarek AREBBI.

⁶⁵ Tehwa-dd tigg^wudi x marra jjiran nsen, ssiwřen ařtas x marra man aya di kuř idurar n Yahudiyya. ⁶⁶ Marra inni iřřin i man aya, xemmřen t deg wuřawen nsen, nnan: “Aqa min i řa yiři uřenjir-a?” Tuřa afus n SIDI akides.

Izři n Zakariya i usemyar n Arebbi

⁶⁷ Ittwaccur Babas Zakariyya s Arruř Iqeddsen, inebba, inna:

⁶⁸ “Ad ittwabarek SIDI, AREBBI n Israil, minzi ifekkar di řgens nnes uca yiwi asen-dd ařřař.

⁶⁹ Issbedd aney-dd ijj n yicc n weřřař, di taddart n Dawud, amsexxar nnes,

⁷⁰ am mammec tuřa d aney inna s uqemmum n inabiyyen iqeddsen nnes, inni din tuřa zeg weĥař uya,

⁷¹ mařenad ad aney ifekk zi řęedyan nney, u zeg ifassen n yenni i d aney icarrhen,

⁷² mařenad ad igg arrehmet nnes i řęjdud nney u ad ieqeř x řęuhud nnes iqeddsen,

⁷³ x tajağit tenni ijuğ i Ibrahim, jedditney, ĥima ad d aney iwc.

⁷⁴ mařenad ad nfekk zeg ifassen n řęedyan nney, u ad as nsexxar břa tigg^wudi,

⁷⁵ s tqeddast d tsegda, marra ussan *n tudart* nney..

1:58 Lk. 1:14.

1:59 Amz. 17:12; Lawi 12:3.

1:60 Lk. 1:13.

1:69 Izhd. 132:17.

1:70 Izhd. 72:12; Ica. 40:10; Irm. 23:6; 30:10; Dan. 9:27.

1:73 Amz. 22:16; Izhd. 105:9; Irm. 31:33; Ebr. 6:13,17.

1:74 Ebr. 9:14

1:75 1 Bř. 1:15.

LUKA

⁷⁶I cek, a aħenjir, ad ac ttřayan anabi n Umeuđi x kuřci,
minzi ad traħed zzat i uyembub n SIDI,
ħima ad tessewjded ibriden nnes,
⁷⁷ħima ad iwc i řgens nnes tussna n Tudart,
i iđan s weyfar n ddnub nsen,
⁷⁸s řađay n arreħmet n AREBBI nney,
i zi xaney i ya iħinn řefjar zi řueřa,
⁷⁹ħima ad issiry tfawt i yenni iqqimen
di tađest d tiři n řmewt,
ħima ad igewwed iđaren nney deg webrid n řehna.”

⁸⁰Am iggam uħenjir, yarenni dayes Arruħ u tuđa-t di řexřa ař ass i di dd-
iđhar i Israil.

Axřaq n Yeccu Lmasiħ

Mt. 1:18-25

2¹Deg wussan nni iffey-dd ijj n řumur zi qayřar Uyustus ħima ad
ittwazemmemen marra imezday n řehkamet nnes. ²Azemmema
tuđa-t d amezwaru umi tuđa Qiriniyus iħekkem di Suriya. ³Kuř ijjen iřuħ
yar tendint nnes ħima ad ittwazemmem dinni. ⁴Igaæed eawed Yusuf zi
Nnařira, ict n tendint di Ljalil, yar Yahudiyya yar tendint n Dawud tenni
umi qqaren Bayt-Laħm umi t tuđa zi taddart u zeg warraw n Dawud, ⁵ħima
ad ittwazemmema ak-d Maryam, tanexđabt nnes, tenni tuđa s ddeyset.
⁶Uca imsar, ařami ten tuđa dinni, qeřfen wussan nnes ħima ad taru. ⁷Turuw-
dd Mmis amenzu, tessenneđ i-t di teħřucin uca tessars i-t di řmedwed, minzi
war ħarsen bu wemcan mani *zemmaren* ad qqimen.

Imeksawen d lmalakat

⁸Di jjwayeh nni tuđa din ca n imeksawen, heřtan tiħimriwin nsen di ħiřet.
⁹U xzar, **Lmalak n AREBBI** ibedd-dd ħarsen uca aeuđi n SIDI issary xasen,
inned asen uca třeħhef asen ict n tigg^wudi temyar. ¹⁰Inna asen **Lmalak**
nni: “War ttegg^wedem ca, ad awem-dd ssiwđey ict n řefraħet temyar i ya
yiřin i ddunect marra. ¹¹Aqa ittwaxřeq awem-dd ass-a Umsenjem, SIDI,
Lmasiħ, di tendint n Dawud. ¹²D wa d awem i ya yiřin d řeēřamet: Ad
tafem aseymi ittwanned di teħřucin, immars di řmedwed.” ¹³Řexdenni

1:76 Lk. 1:17; Mal. 3:23.

1:77 Lk. 3:3.

1:79 Ica. 9:1; 42:7; 43:8; 49:9; 60:1.

1:80 Lk. 2:40.

2:4 1 řm. 16; Mixa 5:1; Mt. 1:1; Yħ. 7:42.

2:7 Mt. 1:25.

iban-dd ak-d **Lmalak** ijj n řyaci n řceskar n ujenna ttşebbaħen AREBBI, qqaren:

¹⁴“Aeuđi i AREBBI di řueřa,
řehna x temmurt,
u asitem d ařebħan i yewdan.”

Imeksawen di Baytlaħm

¹⁵Umi xasen uyuren lmalakat ħar ujenna, ssiwřen imeksawen ak-d wayawya, nnan: “Ejj aney ad nraħ ħar Bayt-Laħm ħima ad nżar min imsaren min xef d aney issargeb SIDI.” ¹⁶Usin-dd s tazřa, ufin Maryam d Yusuf d Useymi immars di řmedwed. ¹⁷Umi t żrin, řawden awař i d asen ittwanna x Useymi. ¹⁸Marra inni isřin, ttbehten s min d asen nnan imeksawen. ¹⁹Maca Maryam tuća txemmeř marra awařen-a, t’ttxarrař daysen deg wuř nnes. ²⁰Xenni řeqben-dd imeksawen, ttşebbaħen u ssemġaran di AREBBI x marra min sřin d marra min żrin, *nican* am mammec i d asen tuća ittwanna.

Axtan n Yeccu Lmasiħ

²¹Umi kemmřen tmenya n wussan ħima ad ittwaxten Useymi, semman t ‘Yeccu’, am mammec tuća t isemma **Lmalak** qbeř ma ad ittwaksi deg uęeddis. ²²Umi kemmřen wussan n usizdeg nnes ełařsab Ccariea n Musa, iwyen t ħar Urcalim ħima ad t qeddmn zzat i SIDI, ²³- am mammec tura di Ccariea n SIDI: ‘Aqa kuř *mmis* amenzu i dd-ittwaxeřqen zeg uęeddis n yemmas ad ittwasemma d amqeddas i SIDI!’ - , ²⁴u ħima ad ħđaren taġarřt am mammec t’ttwanna di Ccariea n SIDI: tnaŷen n idbiren niġ tyuya n iwarruđen n idbiren.

Řefraħet n Cimeun d Anna

²⁵Tuća di Urcalim ijj n weryaz qqaren as Cimeun. Tuća aryaz-a nican d amsegged, ittraġa afewwej n Israil uca tuća Arruħ Iqeddsen xas.

²⁶Tuća Arruħ Iqeddsen iweħħa as-dd aqa war ittmetti ca ař dd-iżar Lmasiħ n SIDI. ²⁷Yusa-dd ħar Zzawect Tameqqrant *am t iearren* Arruħ Iqeddsen, umi dd-udfen lwalidin s Uřenjir Yeccu ħima ad as ggen ełařsab lqaeida n Ccariea. ²⁸Iksi t deg iġaġen nnes uca ibarek AREBBI, inna:

2:13 Dan. 7:10; Asa. 5:11.

2:14 Ica. 57:19; Afa. 2:17.

2:21 Amz. 17:12; Lawi 12:3; Mt. 1:21; Lk. 1:31; Yħ. 7:22.

2:22 Lawi 12:6.

2:23 Uf. 13:2,12; Řxř. 3:13; 8:16,17.

2:24 Lawi 12:8.

²⁹“Ejj amsexxar nnek ad irah di řehna řexxu, a Sidi inu, ełahsab awař nnek,

³⁰minzi tiřřawin inu řrint arrehmet nnek,

³¹i tessweġded zzat i wudem n marra řegnus:

³²tafawt yareqqen i řegnus,

d ucuęi i řgens nnek Israil!”.

³³Ittebhet Yusuf d yemmas s min xas itwannan. ³⁴*Xenni* ibark i-ten Cimeun, inna i Maryam yemmas:

“Aqa wa immars i uweřřu d tnukra n wařřas di Israil, u eawed i řeřamet i ya ittwaeekksen.

³⁵Ad icuqq eawed ssif di řeemar nnem, ħima ad dd-ttwasseđharen ixarriřen zeg wařřas n wuřawen.”

³⁶Ict n tnabit, *qqaren as* Ĥanna, yeęis n Fanwil, zi teqbič n Acir, tuya-tt uřa d nettat tewsar ařřas. Teddar ak-d weryaz nnes sebea n iseggw^wusa zeg wami tt tuya ead d taezarect. ³⁷Tuya-tt d tajjač i yiji n řmijař n arebea u-tmanyin n iseggw^wusa, war t^ettbeęeid ca x Zzawect Tameqqrant, tuya teebbed *AREBBI* s użummi d tzaęit ģiřet d wass..³⁸Yar tsaeęet nni tbedd nettat eawed, t^ettşebbah i SIDI, tessawař xas ak-d marra inni ittrajan ařřah n Urcalim..³⁹Umi kemmřen nitni kuřci ełahsab Ccariea n SIDI, eeqben yar tendint nsen Nnařira di Ljalil.

⁴⁰Tuya Aĥenjir iggam, yarenni dayes Arruĥ, idweř iccur s tiyit, u arđa n AREBBI aqa-tt xas..

Yeccu di Zzawect Tameqqrant řami igga tenęac n iseggw^wusa

⁴¹Tuya řaę nnes ttraĥen kuř asegg^was yar Urcalim di Řeid n *Tyarřt n* Useędu..

⁴²Umi yares yiweđ tenęac n iseggw^wusa, gaęeden yar Řeid am mammec nnumen nitni. ⁴³Awarni řami eđun wussan *n Řeid*, řami dd-eeqben, iqqim Uĥenjir

Yeccu awarni asen di Urcalim, umi Yusuf d yemma as war argiben ca x man aya. ⁴⁴Ittyiř asen aqa-t jar imsebriden. Awarni řami uyuren ict n ticři n wass,

arezzun xas jar řaę d imeddukař nsen. ⁴⁵Umi war t ufin, eeqben yar Urcalim, arezzun xas. ⁴⁶Awarni třata n wussan ufin t di Zzawect Tameqqrant, tuya

2:29 Amz. 46:30.

2:30 Izhd. 98:2; Ica. 52:10.

2:31 Řex. 28:28.

2:32 Ica. 42:6; 49:6; Řex. 13:47.

2:34 Ica. 8:14; Rum. 9:32; 1 Bř. 2:8.

2:37 1 řm. 1:22.

2:38 ‘asenjem’ - niy ‘asellak’.

2:40 Lk. 1:80.

2:41 Uf. 23:15,17; Lawi 23:5; Aewd. 16:1.

LUKA

iqqim di řwest n imesyaren *n Ccaria*, ittesřa yarsen, ittseqsa ten.⁴⁷ Marra inni d as isřin, ttbehten di řefhamet d wawař i dd-ittarra.⁴⁸ Řami t řzin, tbehten. Tenna as yemmas: “A mmi, mayemmi d aney teggid ammu? Aqa, babac d necc nedeeq s tarezzut xak.”⁴⁹ Inna asen: “Mayemmi xafi tarzum? Ma war targibem ca belli *ittxeřsa ayi* ad iřiy di Taddart n Baba?”⁵⁰ Maca war fhimen awař i d asen inna.⁵¹ Uca ihwa-dd akidsen řar Nnařira, tuřa ittegg asen array. Maca yemmas txemmeř marra awařen-a deg wuř nnes.

⁵² Uca tuřa Yeccu yarenni di tididi d tiřit d arđa řar AREBBI d yewdan.

Yuřanna Amseřdař

Mt. 3:1-12; Mk. 1:1-8; Yř. 1:19-28

3¹ Deg usegg^was wiss xemmetřac zi řehkamet n qayřar Tibaryus, řami tuřa Puntřiyus Pilařus d řřakem x Yahudiyya, u Hirudus d řřakem x Ljalil, ijj n arbee n temmurt, u Filippus, umas, d řřakem x Ituriya d řjijet n Traxunitis, ijj n arbee nneyni n temmurt, u Lisanyus d řřakem x řjijet n Abilini, ijj n arbee nneyni n temmurt *ewad*,² umi tuřa řannan d Qayafa d arruyas n ikehnhannen, aqa yusa-dd wawař n AREBBI řar Yuřanna, mmis n Zakariyya, di řexřa.³ Yiweř-dd řar marra řjwayeh i d as dd-innden i L'Urdun, ittbarreř s useřdeř n ttubet i weřfar n ddnub,⁴ amecnaw mammec tura deg wedlis n wawařen n unabi Icaeya i innan:

“Tmijja n wenni isyuyyun di řexřa:

Swejdem abrid n SIDI,

seggmem ijj n umesraq i AREBBI nney di řewđa.

⁵ Marra tiddayin ad ttwaccurent

u marra idurar d tewririn ad dd-ttwassehwan,

ddmani ad ttwaseggment

u imucan iwěaren ad dewřen d řewđa.

⁶ Kuř ddat *s idammen d weysum* ad tźar asenjem n AREBBI.”

⁷ Tuřa iqqar i řyaci i dd-itteffyen řima ad ttwasędeřen: “A tarwa n iřefsawen! Wi d awem imřen mařend *ad tarzum* ad tarewřem zeg weřđab i dd řa yasen?.

⁸ Ggem řyiřet i řa iřiqen i ttubet. War ttbeddam ad tinim deg ixef nwem: ‘Aqa řarney Ibrahim d jedditney!’, minzi Necc ad awem iniř, belli AREBBI izemmar

2:47 Mt. 7:28; Mk. 1:22; Lk. 4:22,32; Yř. 7:15.

2:50 Lk. 9:45; 18:34.

2:52 1 řm. 2:26; Lk. 1:80.

3:2 Řex. 4:6.

3:3 Mt. 3:1; Mk. 1:4.

3:4 Ica. 40:3-5; Mt. 3:3; Mk. 1:3; Yř. 1:23.

3:6 Izhd. 98:2; Ica. 40:3-5; 52:10.

3:7 Mt. 3:7; 23:33.

ad issnekkar zeg iżra aya tarwa i Ibrahim. ⁹Xzar, aqa t^ettwasars tcaqurt yar iżewran n tcejjura. S uyenni kuř tacejjart i war itticen řyiget tecna ad t^ettwaqess uca ad temmenđar di tmessi.”

¹⁰Isseqsa t řyaci, inna: “Min i ya negg?” ¹¹Yarra-d, inna asen: “Ejj wenni yar iđa tyuya n tcamirat, ad iwc i wenni war yar iđi ca, u ejj wenni yar iđa macca, ad igg amenni.” ¹²Usin-dd eawed ayt n đđariba ħima ad ttwasyeđšen, nnan as: “A Amseyyar, min i ya negg?” ¹³Inna asen: “War t^ettfem ktar zi min d awem dd-yuřyen.” ¹⁴Sseqsan t eawed ieeskariyyen, nnan as: “Min i ya negg neccin?” Inna asen: “War tteggem řyar uřa deg ijj, war deđmem ħed, qennnem s řmunet nwem.”

¹⁵Am ibda řgens ad ittceř x Yuĥanna, u xarrřen deg wuřawen nsen ma Yuĥanna netta d Lmasiĥ, ¹⁶xenni yarra-dd Yuĥanna x řyaci, inna: “Necc sseyđayeĥ kenniw deg waman, maca awarni ayi ad dd-yas wi ijeĥden xafi, wenni umi necc war sdiĥiĥeĥ uřa ad as fesyeĥ ifiřan n sandaliyat nnes. Aqa Netta ad kenniw isseyđeř di Arruĥ Iqeddsen u di tmessi.” ¹⁷Netta yares tazzart deg ufus nnes uca ad issizdeg andrar nnes. Ad issmun irden yar řmarsari nnes, maca icarfa ad ten issecmeđ s tmessi war ixessyen.”

¹⁸S tmesřayin nneyni ead ařtas tuya isseřmad *iwđan* uca ittbarreĥ s Řexbar Ařebĥan i řgens. ¹⁹Umi ieayar Yuĥanna Hirudus, řĥakem x ijj n arbee n temmurt, zi ssibbet n Hirudiyya tamyart n Filippus umas, u zi ssibbet n marra tueffna i igga, ²⁰aqa yarni *Hirudus* eawed di man aya marra, řami tuya iĥebbes Yuĥanna *Amseyđas*.

Aseyđeř n Yeccu s ufus n Yuĥanna Amseyđas

Mt. 3:13-17; Mk. 1:9-11

²¹Awarni řami isseyđeř marra řgens, isseyđeř eawed Yeccu, uca am tuya ittzađa, innurzem ujenna, ²²uca ihwa-dd xas Arruĥ Iqeddsen s řřifet n ict n ddat amecnaw ict n tedbirt, u ict n tmijja zeg ujenna tuya teqqar: “Cek d Mmi ieizzen, dayek ufıy arđa inu.”

3:8 Mt. 3:9; Yĥ. 8:39; Řex. 13:26.

3:9 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

3:9 Mt. 3:10; 7:19.

3:10 Řex. 2:37.

3:11 Yae. 2:13,15; 1 Yĥ. 3:17.

3:16 Ica. 44:3; Yuw. 3:1; Mt. 3:11; Mk. 1:8; Yĥ. 1:26; Řex. 1:5; 11:16; 2:4; 11:15; 19:4.

3:17 Mt. 3:12.

3:19 Mt. 14:3; Mk. 6:18.

3:21 Mt. 3:13; Mk. 1:9; Yĥ. 1:32.

3:22 Ica. 42:1; Mt. 17:5; Mk. 9:7; Lk. 9:35; Kul. 1:13; 2 Bř. 1:17.

Taširet n Yeccu Lmasih

Mt. 1:1-17

²³ Tuḡa Yeccu ḡares eřařar třatin n isegg^wusa u ittyiř asen aqa Netta d mmis n Yusuf, mmis n Hayli, ²⁴ mmis n Mattat, mmis n Lawi, mmis n Malki, mmis n Yanna, mmis n Yusuf, ²⁵ mmis n Mattata, mmis n Eamus, mmis n Nařum, mmis n řasli, mmis n Najjay, ²⁶ mmis n Maeat, mmis n Mattat, mmis n Cimeı, mmis n Yusuf, mmis n Yahuda, ²⁷ mmis n Yuřanna, mmis n Risa, mmis n Zarubbabil, mmis n Caaltiyil, mmis n Niri, ²⁸ mmis n Malki, mmis n Addi, mmis n Quřam, mmis n Almudam, mmis n Eir, ²⁹ mmis n Yusi, mmis n Alieazar, mmis n Yuram, mmis n Matita, mmis n Lawi, ³⁰ mmis n Cimeun, mmis n Yahuda, mmis n Yusuf, mmis n Yunam, mmis n Alyaqim, ³¹ mmis n Maliya, mmis n Miynan, mmis n Mattata, mmis n Natan, mmis n Dawud, ³² mmis n Yassa, mmis n Eubid, mmis n Bueaz, mmis n Salmun, mmis n Nařcun, ³³ mmis n Eamminadab, mmis n Aram, mmis n řařrun, mmis n Fariř, mmis n Yahuda, ³⁴ mmis n Yaequb, mmis n Iřařaq, mmis n Ibrahim, mmis n Tarař, mmis n Nařur, ³⁵ mmis n Saruj, mmis n Raew, mmis n Falaj, mmis n Eabir, mmis n Calah, ³⁶ mmis n Qinan, mmis n Arfakcad, mmis n Cam, mmis n Nuř, mmis n Lamak, ³⁷ mmis n Matucalah, mmis n řanux, mmis n Yarad, mmis n Mahalal-il, mmis n Qinan, ³⁸ mmis n Anuc, mmis n Cit, mmis n Adam, mmis n AREBBI.

Ajarreb n Yeccu di řexřa

Mt. 4:1-11; Mk. 1:12-13

4¹ Yeccu ieqeb-dd zi L'Urdun am tuḡa iccur s Arruř Iqeddsen uca Arruř indeh i-t ḡar řexřa. ² řima ad ittwarreb zeg ibři arebein n wussan. War icci walu deg wussan nni uca awarni řami edun *wussan nni*, itřef i-t i-dd řaz ḡar uneggar.

³ Inna as ibři: “Mařa Cek d mmis n AREBBI, ini i weřru aya ad idweř d ayrum.”

⁴ Yarra-dd xas Yeccu, inna: “Aqa tura: ‘Bnadem war itteddar s weřrum waha, maca s kuř awař n AREBBI.’”

⁵ *Xenni* issgaeed i-t ccitan ḡar ijj n wedrar yueřan, isscen as marra tigeldiwin n ddunect deg ijen wermac. ⁶ Inna as ibři: “Ad ac wcey řuřta aya marra d ueuři nnes, minzi i necc umi temmewc u tticey tt i wenni xsey. ⁷ Mařa ttebeded ayi, ad ḡarek yiři marra aya.” ⁸ Yarra-dd xas Yeccu, inna as: “Aqa tura: ‘SIDI, AREBBI nnek, umi i ḡa tsejded u i Netta weřřdes umi i ḡa tsexxared.’”

3:23 Mt. 13:55; Yř. 6:42.

3:34 Amz. 11:10.

3:38 Amz. 5:3.

4:1 Mt. 4:1; Mk. 1:12.

4:2 Uf. 34:28; 1 Ij. 19:8.

4:4 Aewd. 8:3; Mt. 4:4.

4:8 Aewd. 6:13; 10:20; 1 řm. 7:3.

LUKA

⁹Yiwi t yar Urcalim uca issbedd i-t x tqiccet n tzeqqa n Zzawect Tameqqrant, inna as: “Mařa Cek d Mmis n AREBBI, nđar ixef nnek ssa yar wadday, ¹⁰minzi tura: ‘Ad yumur lmalakat nnes xak mařend ad Cek ĥđan, ¹¹aqa x ifassen nsent ad Cek ksint ĥima ađar nnek war ineggeĥ ca azru.’”¹²Yarra-dd xas Yeccu inna as: “Aqa ittwanna: ‘War ttjarrab SIDI, AREBBI nnek.’”

¹³Umi ikemmeř ibřis marra ayekk^wi nnes, yuyur xas ca n řweqt.

Yeccu isseřmad iwdan

Mt. 4:12-17; Mk. 1:14-15

¹⁴Teqeb-dd Yeccu s jjeħd n Arruĥ yar Ljalil uca iffeř řexbar xas di marra jwayeħ i d as dd-innden.¹⁵Tuřa isseřmad di temzidawin nsen, sseuġan t *iwdan* marra.

Anabi war iġi d ameqbuř di tendint nnes

Mt. 13:53-58; Mk. 6:1-6

¹⁶Yusa-dd yar Nnařira mani yarebba, uca yudeř yar temzida n *Wudayen* deg wass n ssebt elašab tanamit nnes, uca ikkar ĥima ad issyar.¹⁷Immewc as adlis ittwannđen n unabi Icaeya uca yarzem Yeccu adlis ittwanđen, yufa amcan mani tura:

¹⁸“Arruĥ n SIDI xafi,
minzi Netta idhen ayi
ĥima ad barrĥey s Řexbar Ařebĥan i imezřađ,
issekk ayi-dd ĥima ad ssgenfiř inni umi yarř wuř,
ĥima ad barrĥey i imeĥbas s usarreĥ,
i idaryařen s řxezrat,
u ĥima ad ssfewwjeř inni ittwarřen
řami din abarreĥ n weřfar n *ddnub nsen*,

¹⁹ĥima ad barrĥey s useg^was ařebĥan n SIDI.”

²⁰Xenni yenneđ adlis, iwca i-t i umsexxar, iqqim, am dayes nđaren marra inni tuřa di temzida titřawin nsen. ²¹Xenni ibda iqqar asen: “Aqa ass-a ttwakemmřent tira aya deg imezzuyen nwem.”

²²Tuřa marra cehhden xas, ttbehten s wawařen n arđa i dd-iffyen zeg uqemmun nnes uca nnan: “Ma war iġi wa d mmis n Yusuf?”²³Inna asen Yeccu: “Nican ad ayi tinim lmatal-a: ‘A Ađbib, sgenfa yixef nnek! Meĥař nesřa

4:11 Izhd. 91:11,12.

4:12 Aewd. 6:16.

4:14 Mt. 4:12; Mk. 1:14; Yĥ. 4:43; Řex. 10:37.

4:16 Naĥ. 8:4,5; Mt. 13:54; Mk. 6:1; Yĥ. 4:43.

4:19 Ica. 42:7; 61:1,2; Mt. 11:5.

4:22 Ica. 50:4; Mt. 13:54; Mk. 6:2; Lk. 2:47; Yĥ. 6:42.

belli ijra di Kafarnaħum, egg man aya εawed di tendint nnek’.”²⁴ *Xenni* inna: “S tidett, ad awem iniy, war iħi unabi d ameqbuř di temmurt nnes.”²⁵ S tidett ad awem iniy: Tuħa din tijař aħtas di taddart n Israil deg wussan n Iliya umi ittabelleε ujenna trata n isegg^wusa d setta n iyuren, ařami tuħa řaz imyar di temmurt marra.²⁶ War dd-ittwassekk Iliya uřa ħar icten zwaysent, myir ħar řarf aħfat *i iħan di jħwayeh* n řaydun, ħar ict n tajač.²⁷ Tuħa din di Israil di řweqt n unabi Ilicae aħtas n iwdan i di iħa řbars, uca uřa d iħ zwaysen war ittwasizdig myir Naeman zi Aram waha.”

²⁸ Umi řin aya, ttwaccuren marra *inni iħan* di temzida s tefqeħt.²⁹ Kkaren, ssuffyen t barra i tendint, iwyen t ħar tqicet n wedrar i xef tuħa tebna tendint nsen ħima ad t nđaren zeg iħ n jjarf yueřan.³⁰ Maca Netta icuqq di řwest nsen uca iruħ.

Asuffuy n iħ n řaryah amengus

Mk. 1:21-28

³¹ Ihwa ħar Kafarnaħum, ict n tendint di Ljalil, tuħa isseřmad i-ten deg wussan n ssebt.³² Tbehten s useřmed nnes, minzi awař nnes tuħa t s řřulřa.³³ Tuħa di temzida iħ n weryaz dayes buħbeř n iħ n cciřan amengus uca isħuyyu s jjeħd aħtas,³⁴ inna: “Tewwej *xafi*! Min din jar aney akidek, a Yeccu Nnařiri? Ma tusid-dd *da* ħima ad aney tetteħhid? Necc ssney min teenid, aħa Cek d Amqeddas n AREBBI.”³⁵ Iwebbex i-t Yeccu, inna as: “Sħar, ffey-dd zwayes!” Inđar i-t cciřan di řwest, iffey zwayes, břa ma ad as isseřsar ca.³⁶ Yarsa utebhet x marra uca bđan ssawařen jar asen, nnan: “Mana awař-a? Aħa s řřulřa d jjeħd ittamar řaryah imengas, uca ffyen!”³⁷ Iffey-dd xas řexbar ħar marra jħwayeh i d as dd-innden.

Asgenfi n tđekkwac n Buřrus d waħtas n imeħřac

Mt. 8:14-17; Mk. 1:29-34

³⁸ Řami dd-iffey Yeccu zi temzida, yudef ħar taddart n Cimeun. Tuħa tađekkwac n Cimeun dayes timessi aħtas u ttaren zwayes di ttweε nnes.³⁹ Iynes xas uca iwebbex timessi uca tejja xas *tmessi*. Řexdenni tekkar, tedweř tetteřsar xasen.⁴⁰ Řami teyři tfuct, iwyen-dd ħares marra inni i tuħa ħar iħa imeħřac i di iħa eřam kuř řehřacat, uca Netta issars afus nnes x kuř iħen zwaysen, issgenfa ten.⁴¹ Tuħa ccwařen tteffyen-dd εawed zeg waħtas idsen, tuħa řuyyun, qqaren:

4:23 Mt. 4:13.

4:24 Mt. 13:57; Mk. 6:4; Yħ. 4:44.

4:27 2 Ij. 5:14.

4:31 Mt. 4:13; Mk. 1:21.

4:32 Mt. 7:29; Mk. 1:22.

4:33 Mk. 1:23.

4:38 Mt. 8:14; Mk. 1:29.

4:40 Mt. 8:16; Mk. 1:32; 7:32; 8:23,25.

“Cek d Lmasih Mmis n AREBBI!” *Maca* iwebbex i-ten, war ten iji ad ssiwřen, minzi ssnen belli Netta d Lmasih.

Yeccu ad irah yar tneddam nneyni

Mk. 1:35-39

⁴² Āami tuya d aziř, iffey-dd, iruħ yar ijj n wemcan ixřan, tuya řyaci yarezzu xas, usin-dd yares uca tťfen t ĥima war xasen ittbeεid. ⁴³ Inna asen Yeccu: “Aqa ittxeřša ayi ad barrħey εawed i tneddam nneyni s Tgeldit n AREBBI, minzi i man aya umi dd-ttwasekkey.” ⁴⁴ *Xenni* tuya ittbarreħ di temzidawin n Ljalil.

Ařayi n imeħdaren imezwura

Mt. 4:18-22; Mk. 1:16-20

5¹ Ařami xas imun řyaci ĥima ad sřen i Wawař n AREBBI, *am* tuya Netta ibedd x tma n řebħar n Jinnisaret, ² izra tnayen n tyarruba beddent x tma n řebħar u ineymaren n iseřman ffyen-dd zzayes, tuya ssizdigen tiracciwin. ³ Ict zi tyarruba nni tuya n Cimeun Buřrus. Inya Yeccu di tyarrabut, isseqsa ten ad agg^wejen cwayt x tma yar řebħar. Xenni iqqim uca tuya isseřmad řyaci zi tyarrabut.

⁴ Umi ikemmeř awař, inna i Cimeun: “Ruħem yar řağay, ndarem tiracciwin nwem i tneymart.” ⁵ Yarra-dd Cimeun, inna as: “A Amseřmad inu, aqa nuħeř ġiřet tekmeř, war neymar walu, maca x wawař nnek ad ndarey traccia.”

⁶ Umi ggin man aya, tťfen aťtas n iseřman ařami dewřent tracciwin nsen ttcarragent. ⁷ Aqa ciyyaren yar imeddukař nsen inni tuya di tyarrabut nneyni, ĥima ad dd-asen ad ten εawnen. Nitni usin-dd uca ttwaccurent tnayen n tyarruba ařami εřayen ad yarqen.

⁸ Ařami izra Cimeun Buřrus man aya, iwđa yar idaren n Yeccu, inna as: “Agg^wej xafi, a Sidi, aqa necc d bnađem d amednub.” ⁹ Ittebhet netta d marra inni iğan akides x tneymart n iseřman i tťfen, ¹⁰ uřa d Yaequb d Yuħanna, tarwa n Zabdi, inni tuya d icricen n Cimeun. Inna Yeccu i Cimeun: “War ttegg^wed ca, zi řexxu ssa tsawent ad tafed tyemmaređ iwdan i usenjem.” ¹¹ Nitni iwyen-dd tiyarruba yar řbarr, jjin kuřci uca đfaren t.

4:41 Mk. 1:34; 3:11.

4:42 Mk. 1:35.

5:1 Mt. 13:2; Mk. 4:1.

5:10 Irm. 16:16; Ĥaz. 47:9; Mt. 4:19; Mk. 1:17.

5:11 Mt. 4:20; 19:27; Mk. 10:28; Lk. 18:28.

Asgenfi n ijj n weryaz i di iġa ʔbars

Mt. 8:1-4; Mk. 1:40-45

¹² Umi tuġa Yeccu deg icten zi tneddam *nni*, yusa-dd *yares* ijj n weryaz iʔqef i-t marra ʔbars. Umi iżra netta Yeccu, iwda x uyembub nnes uca izaweg i-t, inna: “A Sidi inu, maʔa tersed, tzemared ad ayi tessizdeged!” ¹³ Isswiżzeđ s ufus yares, iħada t, inna: “Necc xsey, iʔi tizdiged!” ʔxendenni iruħ xas ʔbars. ¹⁴ Yumur i-t: “War teqqar i ħed, maca ruħ, scen ixef nnek i ukehhan, ewc tawhibt x usizdeg nnek, am mammec *t* yumur Musa, d cchadet i nitni.” ¹⁵ Ccenæet nnes tuyur mani mma ktar ead uca inneyru ʔyaci aħas ħima ad as sřen u ħima ad zzayes ttwasgenfan zi řehřacat nsen. ¹⁶ Maca Netta iffey-dd ʔar řexřa, ittzaġa din.

Asgenfi n ijj n bnađem d aneęđab

Mt. 9:1-8; Mk. 2:1-12

¹⁷ Deg ijj n wass zeg wussan nni am tuġa isseřmad uca Ifarisiyyen d imseřmaden n Ccarięa qqimen *din*, usin-dd *iwdan* zi marra dcurat n Ljalil d Yahudiyya, u zi Urcalim. Tuġa din jjeħd zi SIDI maħend ad ttwasgenfan. ¹⁸ Xenni iwyen-dd ca n yeryazen ijj n weryaz d aneęđab x qama, tuġa arezzun ad t ssidfen ʔar daxeř maħend ad t ssarsen zzates. ¹⁹ Umi war ufin manis t i ʔa ssidfen zi ssibbet n ʔyaci, gaęden x tzeqqa uca seyyben t zeg uqarmud ʔar wadday ak-d qama, *nican* ʔar řwest, zzat i Yeccu. ²⁰ Umi iżra Yeccu liman nsen, inna i uneęđab: “A bnađem, ddnub nnek ttwayfaren ac.”

²¹ Bdan imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen ttxarrařen, nnan: “Min iena Wa, řami Netta ittceqqaf *ammu*. Wi izemmaren ad iřfar ddnub myir AREBBI weħħ des?” ²² Yargeb Yeccu x ixarriřen nsen, yarra-dd, inna asen: “Min t’ttxarrařen deg wuřawen nwem? ²³ Min ihewnen ad iniř, ma: ‘Ttwayfaren ddnub nnek!’, niř ad iniř: ‘Kkar, uyur!’? ²⁴ Maca ħima ad tessnem belli Mmis n bnađem yares řsulťa x temmurt ħima ad iřfar ddnub - inna i uneęđab - I cek umi i ʔa iniř, kkar, ksi qama nnek uca ruħ ʔar taddart nnek!” ²⁵ ʔxendenni ikkar zzat i tiřřawin nsen, iksi qama nnes uca iruħ ʔar taddart nnes, issemyara di AREBBI. ²⁶ Atebhet ihwa-dd x marra iwdan, ssemyaran di AREBBI uca tudef i-ten tiggwudi, nnan: “Aqa ass-a neřra řeęjayeb!”

5:12 Mt. 8:2; Mk. 1:40.

5:14 Lawi 13:2; 14:2; Mt. 8:4.

5:18 Mt. 9:1; Mk. 2:3; Řex. 9:33.

5:21 Izhđ. 32:5; Ica. 43:25.

LUKA

Ařayi n Matta Lawi

Mt. 9:9-13; Mk. 2:13-17

²⁷ Awarni man aya iffey Yeccu, izra ijj n bu-đđariba, qqaren as Lawi, iqqim deg wemcan n đđariba, inna as: “Đfar ayi-dd!” ²⁸ Ijja kuřci, ikkar uca idfar i-t-i-dd. ²⁹ Igga as Lawi ijj n umensi imyar di taddart nnes. Inni akides iqqimen *yar ttabřa* tuya aten deg wařtas n řyaci zeg ayt n đđariba d inneyni. ³⁰ *Maca* imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen cetcan, nnan i imeřđaren nnes: “Mayemmi t’ttettem, tessessem ak-d ayt n đđariba d imednab?” ³¹ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Inni iřeřřen war ĥdijen ca ađbib, maca imehřac wah. ³² War dd-usiy ad řayiy x imseggaden, maca x imednab yar ttubet.”

Aseqsi x uzummi

Mt. 9:14-17; Mk. 2:18-22

³³ Nnan as: “Mayemmi tzumman u ttzařan imeřđaren n Yuřanna ařtas uřa d yenni n Ifarisiyyen, maca inni nnek tt’tten, sessen?” ³⁴ Inna asen: “Ma texsem ad tejjem ayt n umuřay ad zummen mařa amuřay aqa-t *ead* akidsen!” ³⁵ Maca ad dd-awđen wussan xmi xasen i řa ittwammeksi Umuřay, řexdenni ad zummen deg wussan nni.”

³⁶ Inna asen eawed ijj n umedy: “War din ĥed ittegg taneqqiř n warruđ n jdid x warruđ abuřay, mařa lla, ad iyarř jdid uřa taneqqiř n jdid war t’ttřiqi abuřay. ³⁷ War iři ĥed ittegg binu n jdid di txuncay tiqdimin, ĥima binu n jdid war isscarrig ca tixuncay uca binu ad izeře u txuncay ad deyyeent. ³⁸ Maca ttegggen binu n jdid di txuncay n jdid uca ad xemmřen s tyuya. ³⁹ Uřa d ijj, mařa iswa aqdim, war ittex ead řexdenni jdid, minzi netta ad yini: ‘Aqdim ittful!’ ”

Lmasiř d Bab n ssebt

Mt. 12:1-8; Mk. 2:23-28

6¹ Imsar di ssebt aqa Yeccu icuqq deg iyyaren n imendi. Tuya imeřđaren nnes ttekkxen tidrin, tteřkan tent s ifassen nsen, tt’tten tent. ² Ca n Ifarisiyyen nnan asen: “Mayemmi t’tteggem min war iřeğřen ad ittwagg di ssebt?” ³ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Ma war teyrim uřa d min igga Dawud umi iğuz netta d yenni tuya iğan akides? ⁴ Mammec yudef řar taddart n AREBBI, iksi ayrum n wescan i iğan x ttabřa n SIDI i war iřeğřen macca nnes myir i ikeřhanen

5:27 Mt. 9:9; Mk. 2:14,15.

5:29 Mt. 9:10; Mk. 2:15; Lk. 15:1.

5:32 Mt. 9:13; Lk. 19:10; 1 Tim. 1:15.

5:33 Mt. 9:14.

5:34 Ica. 62:5; 2 Kur. 11:2.

5:37 Mt. 9:17; Mk. 2:22.

6:1 Aewd. 23:24; Mt. 12:1; Mk. 2:23.

6:2 Uf. 20:10.

LUKA

waha, uca icca *zzayes* u iwca εawed i yenni tuɣa iɣan akides?” ⁵*Xenni* inna asen: “Aqa Mmis n bnaɗem d Bab n ssebt.”.

Yeccu issgenfa ijj n weryaz deg wass n ssebt

Mt. 12:9-14; Mk. 3:1-6

⁶Imsar εawed di ssebt nneyni, yudef ɣar temzida, ibda issɣara. Tuɣa din ijj n bnaɗem wenni umi afus nnes icucceḥ..⁷Ḥḍan t imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, ma ad issgenfa di ssebt, ḥima ad xas afen ca n ttuhmet. ⁸Maca Netta yargeb x ixarriřen nsen uca inna i bnaɗem wenni umi icucceḥ ufos nnes: “Kkar, bedd di řwest n temzida.” Umi ikkar u tuɣa ibedd *din*,⁹ inna asen Yeccu: “Ad kenniw sseqsiy x min iḥeḡeř ad ittwagg deg *wass n* ssebt: *Ma ieeddeř i bnaɗem maḥend* ad igg řxar niy řɣar, ad issenjem tudart niy ad *tt* yareddeḡ?”¹⁰Tuɣa ixezzar ɣar marra inni d as dd-innden, inna as *i bnaɗem nni*: “Swizzeḍ afus nnek!” Isswizzeḍ netta afus nnes uca idweř ufos nnes iřeḥḥ am wenney ni..¹¹*Maca* nitni dewřen ccuren s zzeaf uca ssiwřen jar asen x min i ɣa ggen i Yeccu.

Řixḍaret n tenεac n rrusul

Mt. 10:1-4; Mk. 3:13-19

¹²Imsar deg wussan nni, aqa iffeɣ Yeccu ɣar ijj n wedrar ḥima ad izzaḡ uca isseɗdu din ġiřet ittzaḡa i AREBBI. ¹³Umi tuɣa d aziř, iřaya-dd i imeḥḍaren nnes, uca ixḍar zzaysen tenεac, isemma ten rrusul..¹⁴Cimeun, wenni ittkennan Buřrus, d Andrawus umas d Yaεqub d Yuḥanna, d Filippus d Bar-Tulumawus ¹⁵d Matta d Tuma d Yaεqub mmis n Ḥalfa d Cimeun wenni umi ttkennan ‘Amεessab’, ¹⁶Yahuda umas n Yaεqub, d Yahuda Isxariyuři wenni iɣan d ayeḍdar.

Yeccu isseřmad u issgenfa

Mt. 4:23-25; 5:1-12

¹⁷Ihwa-dd Yeccu akidsen uca ibedd deg wemcan n řewḍa. Tuɣa akides ijj n ubarru n imeḥḍaren nnes d ijj n ubarru n iwdan zi marra Yahudiyya d Urcalim u zi tma n řebḥar ɣar řur d řayduɗ..¹⁸Nitni usin-dd ḥima ad as sřen u ad ttwasgenfan zi řehřac nsen, *akidsen* uřa d inni ittwayezzan zi řaryah imengas, uca ttwasgenfan. ¹⁹Marra řɣaci tuɣa ittews ad t iḥada minzi tuɣa itteffey-dd zzayes jjeḥd nni issgenfan kuři..

6:5 Mt. 12:8; Mk. 2:28.

6:6 Mt. 12:9; Mk. 3:1.

6:10 1 Ij. 13:6.

6:13 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

6:13 Mt. 10:1; Mk. 3:13; 6:7; Lk. 9:1.

6:17 Mt. 4:25; Mk. 3:7.

6:19 Mk. 5:30.

LUKA

Lbaraka d nnečřet

²⁰ Issgææed tiřřawin nnes ęar imeęđaren nnes, inna:

“Sseęd nwem, *kenniw*, a imezřađ minzi Tageldit n AREBBI i kenniw..

²¹ Sseęd nwem, *kenniw*, a yenni ięužen řexxu, minzi kenniw ad t^ettwasjiwnem. Sseęd nwem, *kenniw*, yenni ittrun řexxu, minzi kenniw ad tdehcem..

²² Sseęd nwem, umi kenniw carrhen iwdan, ttazzřen xawem, ttekkwaren kenniw, uca ssfeřřařen zeg yisem nwem x ssibbet n Mmis n bnađem..

²³ Faręem deg wass nni, negzem s řefraęet, minzi, aęa řajar nwem imęar deg ujenna, minzi ammu tuęa tteggem řejdud nsen deg inabiyyen..

²⁴ Maca uct xawem, *kenniw*, aytbab n wagřa, minzi aęa t^eřřfem afewwej nwem..

²⁵ Uct xawem, *kenniw*, inni ijiwnen, minzi ad teęazem.

Uct xawem, *kenniw* inni iđeęęcen řexxu, minzi ad tceđnem, ad trum..

²⁶ Uct xawem umi iwdan ad xawem ssiwřen mlię, minzi ammu tuęa tteggem babatsen ak-d inabiyyen issxarrięen.”

Tayri i řęedyan

Mt. 5:38-48; 7:12

²⁷ “Maca Necc ad awem inię, inni i ęa isřen i waya: Xsem řęedyan nwem, thillam deg inni kenniw icarrhen, ²⁸ barkem i yenni kenniw ineeęřen, ęaęem x yenni xawem ittęeddan... ²⁹ I wenni i cek iwtin ęar umeggiz, arr as-dd s wenneyni, u wenni d ac i ęa ikksen ajeęab, war t t^eřřef ad iksi uřa d tcamir nnek... ³⁰ Marra wenni d ac i ęa ittaren ewc as t, u wenni i ęa iksin min ięan nnek war d as t t^eřřar... ³¹ Am mammec tersed ad awem ggen iwdan, ggem uřa d kenniw daysen amenni... ³² Mařa texsem ęar yenni kenniw ittexsen, man řajar i ęarwem. Aęa uřa d imednab ttexsen inni i ten ittexsen... ³³ Mařa teggem řxar i yenni d awem itteggem řxar, man řajar i ęarwem. Aęa uřa d imednab tteggem amenni. ³⁴ U mařa tarđřem i iwdan i zi t^etrajam ad awem dd-arren, man řajar ęarwem? Aęa uřa d imednab arđřen i imednab, ģima ad asen dd-idweř amenni eawed... ³⁵ Maca xsem řęedyan nwem, ggem tcuni, arđřem, war tteęęem řayas i ca n yijen, uca ad yiři řajar nwem imęar, ad tiřim d

6:20 Mt. 5:2.

6:21 Ica. 61:3; 65:13; 66:10.

6:22 Mt. 5:11; 1 Bř. 2:19; 3:14; 4:14.

6:23 Řex. 5:41; 7:51.

6:24 Eam. 6:1,8.

6:25 Ica. 65:13; Yæ. 4:9; 5:1.

6:27 Uf. 23:4; Awřn. 25:21; Mt. 5:44; Rum. 12:20; 1 Kur. 4:12.

6:28 Lk. 23:34; Řex. 7:60.

6:29 1 Kur. 6:7.

6:30 Aewd. 15:7; Mt. 5:42.

6:31 Mt. 7:12.

6:32 Mt. 5:46.

6:34 Aewd. 15:8; Mt. 5:42.

tarwa n Uməuği x kuřci, minzi aqa ittegg s ttasie n řxađar ak-d ıeffanen d yenni war t icekkaren..

³⁶ Ařhemmem am mammec iğa Babatwem d arħim.”

Amedya n uxeciw d teħnact

Mt. 7:1-5

³⁷ “War ħekkem, ħima war t’ttwaħakamem. War ttħasabem, ħima war kenniw ttħisiben. Yfarem, ad awem ittwayfar..

³⁸ Wcem, ad awem immewc. Ad ndaren ijj n řmud icna, ideqqes, ittwassenhezz, ifeyyed deg weħsin nwem, minzi s řmud i zi i ya twezneknenniw, ad zzayes t’ttwaweznem uřa d kenniw.”

³⁹ Netta inna asen ijj n umedyā: “Ma izemmar udaryāř ad indeh adaryāř? Ma war weřtin s tnayen idsen deg weħfur? ⁴⁰ Ameħđar war iği ca ħsen zeg umseřmad nnes, maca kuř ameħđar nican ad yiři amecnaw amseřmad nnes..

⁴¹ Mayemmi txezzared ħar uxeciw, tenni di tiřt n umac, maca taħnact, tenni di tiřt nnek, war kis teřhid? ⁴² Mammec t’ttegged teqqared i umac: ‘Uma, ejj ayi ad ac dd-ssuffyey axeciw i dayek di tiřt nnek!’, u cek simant nnek war t’ttwiřid ca taħnact i ħarek di tiřt nnek. *Cek, a* amnafeq, suffey-dd amezwaru taħnact tenni ħarek di tiřt nnek, xenni ad t’ttwařid *mliħ* maħend ad tessuffyed axeciw zi tiřt n umac.”

Tacejjart d řyiğet nnes

Mt. 7:17-20; 12:34-35

⁴³ “War din bu tcejart tařebħant i dd-issyemmayen řyiğet teksar, niy tacejjart ixsaren i dd-issyemmayen řyiğet tařebħant.. ⁴⁴ Minzi kuř tacejjart t’ttwassen s řyiğet nnes, minzi war řeqqden zeg isennanen řbacur uřa zi cbarq ak-d isennanen ađiř.. ⁴⁵ Bnadem ařebħan zi řkenz n wuř nnes d ařebħan ad issuffey min iřebħen uca bnadem aeffan zi řkenz n wuř nnes d aeffan ad dd-issuffey tuēffna. S min zi iccur wuř, zzayes issawař uqemmum nnes.”

6:35 Mt. 5:45.

6:37 Mt. 7:1; Rum. 2:1; 1 Kur. 4:5.

6:38 Awřn. 10:22; 19:17; Mt. 7:2; Mk. 4:24.

6:39 Ica. 42:19; Mt. 15:14.

6:40 Mt. 10:24; Yħ. 13:16; 15:20.

6:41 Mt. 7:3.

6:43 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

6:43 Mt. 7:17; 12:33.

6:44 Mt. 7:16.

6:45 Mt. 12:35.

LUKA

Taddart x sseġaḡ

Mt. 7:24-27

⁴⁶“Mayemmi d ayi t^ettrayam: ‘A Sidi, a Sidi’ uca war t^etteggem ca min qqarey?..
⁴⁷Marra wenni ħari i dd ħa yasen, ad iseḥ i wawařen inu uca ad zzaysen igg, Necc ad awem ssecney min di yarwes netta..⁴⁸Netta yarwes deg ijj n bna dem i ibnan ict n taddart: iyza, iḥfar uca issars dsas x sseġaḡ. Umi dd-tusa sseḥret, tqebbeḍ řhemret taddart nni uca war tzemmar ad tt tessenzezz, minzi tuya tebna x sseġaḡ. ⁴⁹Maca wenni ittesran war ittegg, yarwes di bna dem i ibnan taddart nnes x temmurt bña dsas. Umi t i-dd tqebbeḍ řhemret, řexdenni tewða. Tuya afartek n taddart nni d ameqqran.”

Liman n řqebtan arumani x meyya

Mt. 8:5-13; Yḡ. 4:43-54

7¹Awarni řami ikemmeř marra awařen nnes am d as sran iwdan, yudef ħar Kafarnaḡum. ²Maca ijj n umsexxar n ijj n řqebtan x mya, wenni tuya isseizz aṭṭas, tuya iḥrec, tuya iggur ad immet. ³Umi isra x Yeccu, issekk ħares ca n imyaren n Wudayen, ittar *as* maḡend ad dd-yas uca ad issenjem amsexxar nnes. ⁴Řami dd-iwqden ħar Yeccu, ḥecmen t aṭṭas, nnan: “Aqa isdaheġ ad as tegged aya, ⁵minzi netta ittens řgens nney u ibna aney tamzida.”

⁶*Xas uca* iruḡ Yeccu akidsen. Ařami tuya war igg^wij ead x taddart, issekk řqebtan x mya ca n imeddukkar *yares*, nnan as: “A Sidi, war ssiḥiř ixef nnek, minzi necc war sdiheġey ad tadfed sadu tazeqqa inu. ⁷S uyenni necc war řesbey ixef inu sdaheġey řima ad ħarek dd-asey, maca ini awar *waha* uca ad iggenfa umsexxar inu. ⁸Minzi uřa d necc eawed d ijj n bna dem sadu ifassen i ġiy u ħari ieeskariyyen swadday i ufu inu. Qqarey i wa: ‘Ruḡ!’, xenni ittraḡ, i wenneyni: ‘As-dd!’, xenni ittass-dd uca i umsexxar inu: ‘Egg aya!’, xenni ittegg i-t.”

⁹Umi isra Yeccu aya, ittebhet dayes. Inneqřeb uca inna i řyaci wenni tuya i-t-i-dd-iqeffaren: “Nec ad awem iniḡ, war ufiy uřa di marra Israil liman ameqqran amecnaw řqedd n wa.” ¹⁰Ařami eeqben inni ittwassekken ħar taddart, ufin amsexxar amehřuc iggenfa.

Asnekkar n mmis n tajač zi řmewt

¹¹Tiwecca nnes iruḡ ħar ict n tendint qqaren as Nayin. Tuya din akides imeḡdaren nnes d ijj n řyaci d ameqqran. ¹²Ařami dd-iqarreb ħar tewwart n tendint, xzar, ksin-dd ijj n umettin *x řmeḡmeř* ħar barra. Netta d ayenni n wenni i tuya ħar yemmas. Yemmas tuya-tt d tajač u tuya akides aṭṭas n řyaci zi tendint. ¹³Umi tt izra Yeccu tezziġez as uca inna as: “War ttru!” ¹⁴Xenni

6:46 Mal. 1:6; Mt. 7:21; 25:11; Lk. 13:25; Rum. 2:13; Yas. 1:22.

6:47 Mt. 7:24.

iqarreb-dd, iħada řmeħmeř uca bedden yenni t yarbun, inna: “A abřiy, i cek umi i ya iniř, kkar-dd!”¹⁵ Iqqim umettin, ibda issawař, xenni yarra as t-i-dd i yemmas.¹⁶ Tudef tigg^wudi di marra uca ssemyaren AREBBI, nnan: “Aqa ikkar-dd dayney unabi imyar!” uca: “Aqa issijj-dd AREBBI x řgens nnes.”¹⁷ Iffey řexbar-a xas yar marra Yahudiyya d ředcur i d as dd-innden.

Aseqsi n Yuħanna Amseyđas i Yeccu

Mt. 11:2-19

¹⁸ Imeħđaren n Yuħanna eawden as man aya marra.¹⁹ Iřaya Yuħanna i tnayen zeg imeħđaren nnes uca issekk i-ten yar Yeccu, iqqar *s uqemmum nsen*: “Ma d Cek d wenni dd ya yasen niř ad nraja wenneyni?”²⁰ Umi řares ruħen yeryazen, nnan as: “Yuħanna Amseyđas aqa issekk aney-dd yarek, inna: ‘Ma d Cek d wenni i dd ya yasen niř ad nraja wenneyni?’”

²¹ Di tsaeeet nni tuya issgenfa ařtas *n iwdan* zi řehřacat d uweddeb *n sen* u zi řaryah imengas, uca yarra ařtas n idaryařen ttwařan.²² Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Ruħem, eawdem i Yuħanna min teřrim d min tesřim. Aqa idaryařen ttwařan u ineeđaben gguren u yenni di iġa řbarř ttwasizdegen u idehcar ttesřan u imettinen ttekkaren uca itt^ettwabarreħ s Řexbar Ařebħan i imezřađ.”²³ Sseed n wenni war d ayi inderfen.”

²⁴ Umi ffyen imeħđaren n Yuħanna, ibda iqqar i řyaci x Yuħanna: “Min yar i ya dd-teffyem yar řexřa ad tżarem? Ma ijj n uyanim issenhezza t usemmiđ?”

²⁵ Mařa lla, min yar tuya dd-teffyem ad tżarem? Ma ijj n bnađem yarđ arruđ yarđeb? Xzar inni yarđen arruđ iyřan u ddaren deg ufuhart, aqa aten di řeqřur n ijeġiden.²⁶ Xenni min yar tuya dd-teffyem ad tżarem? Ma ijj n unabi? Wah, ad awem iniř d ameqqran ktar zeg unabi.²⁷ Aqa d wa i xef ittware: “Aqa Necc ad ssekkey areqqas inu zzat i uyembub nnek, wenni i ya isswejden abrid nnek yar zzat nnek.”²⁸ Necc ad awem iniř, jar inni dd-ittwaxeřqen zi temyarin uřa d ijj war iġi d anabi ameqqran x Yuħanna *Amseyđas*, maca *waxxa amenni* d amezyan qaē di Tgeldit n AREBBI imyar xas.”²⁹ Marra iwdan nni d as isřin, uřa d ayt n đdariba cehden i tsegda n AREBBI, minzi nitni ttwasyeđřen s useyđřen n Yuħanna.³⁰ Maca Ifarisiyyen d imseřmaden n idlisen ugin x ccwar n AREBBI di daxeř nsen, minzi ugin ad zzayes ttwasyeđřen.

³¹ *Inna Netta*: “Min zi i ya cebbhey iwdan n jjiř-a? Wi di yarwesen?”

³² Nitni amecnaw iħenjiren i iqqimen di ssuq, ttřayan ijjen wenneyni, qqaren:

7:14 Řex. 9:40.

7:16 Lk. 1:68; 24:19; Yħ. 4:19; 6:14; 9:17.

7:18 Mt. 11:2.

7:22 lca. 29:18; 35:5; 61:1.

7:24 Mt. 11:7.

7:27 Uf. 23:20; Mal. 3:1; Mk. 1:2.

7:31 Mt. 11:16.

‘Neccin newta awem di temja, kenniw war tecđiḥem, u neccin nyennej ijj n wezri n wecđan i kenniw, *maca* kenniw war trum ca.’³³ Minzi yusa-dd Yuḥanna Amseydaş, war ittett ayrum, war isess binu uca tennam: ‘Aqa dayes cciṭan!’³⁴ Yusa-dd Mmis n bnađem ittett, isess, teqqarem: ‘Xzar, bnađem-a iṛhef x macca d binu, aqa-t d ameddukkeṛ n ayt n đđariba d imednab.’³⁵ Aqa tiyit t’ettwasegged zi marra řexdayem nnes.”

Adhan n iđaren n Yeccu

³⁶ Ieard i-t ijj n Ufarisi ḥima ad kis icc. Yudef yar taddart n Ufarisi uca iqqim *yar ṭṭabṛa*.³⁷ Tuya tzeddey ict n temyart tamednubt di tendint nni. Umi tessan aqa iqqim *yar ṭṭabṛa* di taddart n Ufarisi, tusa-dd s ict n tziyyat n alabaster dayes zzect i wedhan,³⁸ uca umi dd-tbedd yar iđaren nnes yar đeffar nnes, tru uca tebda tessuffa iđaren nnes s imetṭawen uca tebda tessazay i-ten s ucuwwaf *n uzeđif* nnes, tessudem as iđaren uca temseḥ i-ten s ict n zzect n wedhan.³⁹ Umi izra Ufarisi wenni i-t-i-dd-iearden man aya, ixarreş deg yixef nnek, inna: “Maṛa wa d anabi *s tidett*, iṛi aqa issen min teena tanita u mammec t’ettwassen nettat, minzi tenni t iḥadan, aqa-tt d tamednubt.”

⁴⁰ Yarra-dd Yeccu, inna as: “*A* Cimeun, yari ict n řḥajjet ad ac tt iniy.” Inna as: “Ini tt, *a* Amseřmad inul!”⁴¹ Inna as Yeccu: “Ijj n bab n umarwas tuya yares tnayen ttursen as. Ijjen tuya itturs as xemsa-mya n dinar u wenneyni xemsin.

⁴² Am war tuyi yarsen min zi i ya arren amarwas, isamḥ asen *amarwas* s tnayen idsen. *Ini ayi*, wi zzaysen t i ya ixsen ktar?”⁴³ Yarra-dd Cimeun, inna as: “Ittyiř ayi wenni umi isamḥ ktar.” Inna as: “Cek ṭḥekmed s şsaḥ.”⁴⁴ *Xas uca* inneqřeb Yeccu yar tmetṭut nni, inna i Cimeun: “Ma t’ettwařid tamyart-a? Aqa udfey yar taddart nnek. Aman i iđaren inu war d ayi ten tewcid. Maca nettat tessird iđaren inu s imetṭawen *nnes* uca tessizey i-ten s ucuwwaf *n uzeđif* nnes.⁴⁵ Cek war d ayi tessudmed, maca nettat, zeg wami dd-udfey, war tbedd zeg usudem n iđaren inu.⁴⁶ S zzect war tedhined ca azeđif inu, maca nettat temseḥ iđaren inu s zzect n wedhan.⁴⁷ S uyenni ad ac iniy: Aqa ittwayfar as aṭṭas n ddnub nnes, minzi teks aṭṭas. Wenni umi ittwayfar drus, ad yares yiři drus n tayri.”

⁴⁸ *Xenni* inna as: “*A* tmetṭut, aqa ttwayfaren ddnub nnem.”

⁴⁹ Inni akides iqqimen *yar ṭṭabṛa* bđan qqaren deg ixef nsen: “Min iena Wanita maḥend ad iyfar uṛa i ddnub.”⁵⁰ Inna as Yeccu i tmetṭut nni: “Liman nnem aqa iwca am Tudart. Ruḥ di řehna.”

7:33 Mt. 3:4; Mk. 1:6.

7:36 Mt. 26:6; Mk. 14:3; Yḥ. 11:2; 12:3.

7:48 Mt. 9:2.

7:49 Mt. 9:3.

Timyarin i isexxaren i Yeccu

Mt. 13:1-17; Mk. 4:1-12

8¹Awarni uya tuḡa iggur zi tendint d dcar ɣar nneyɲi, ittbarreḡ s Tgeldit n AREBBI. Tuḡa akides tenεac *n rrusul* nnes, ²d *ca n* temyarin nni tuḡa ittwasngenfan zi řeḡracat u zi řaryah ieffanen, *aqat* Maryam, qqaren as: ‘tenni n Majdala’, i zi ttwasuffyen sebea n ccwaṭen, ³d Yuḡanna, tamɣart n Xuzi, awkiř n Hirudus, d Susanna, d tinneyɲi aṭas i tuḡa ttsexxarent xasen s wagřa nsent.

Amedya n umzarree

⁴Řami din issmun ijj n řyaci d ameqqran, usin-dd ɣares zi marra tinneddam, inna asen s yijj n umedya: ⁵“Iffey-dd ijj n umzarraε ḡima ad izareε zzariεet nnes. Am izarreε, tewḡa *cwayt n zzariεet* deg webrid, iefes xas uca ineqḡ i-tt ijj n ujdıd. ⁶Tewḡa *cwayt n zzariεet* nneyɲi x wezru, umi dd-iḡmi deɣya, yuzey, minzi war ɣares tuḡi tuffet. ⁷Tewḡa *cwayt n zzariεet* nneyɲi di řwest n isennanen uca isennanen yemyen-dd akides uca jeyyfen tt. ⁸Tewḡa *cwayt n zzariεet* nneyɲi di temmurt yareḡben d issyemmayen, uca umi dd-iḡmi, igga řyigεet n mya imuren.” Awarni řami tuḡa iqqar man aya, iřaya: “Wenni ɣar iḡa imezzuyen i useḡi, ejj i-t ad iseř.”

⁹Sseqsan t imeḡḡaren nnes: “Min ixs ad yini umedya-a?” ¹⁰Inna asen: “I kenniw umi immewc ad tessnem ssirr n Tgeldit n AREBBI, maca i inneyɲi s imedya, ařami nitni ttwařan maca war ttwiřin uca ttesřan war fehmen.”

Afessar n umedya n umzarree

Mt. 13:18-23; Mk. 4:13-20

¹¹D wa d řmeena n umedya: zzariεet nettat d Awař n AREBBI. ¹²Ina x ṭtarf n webrid, nitni d inni ittesřan Awař, maca *xenni* ittas-dd ibriis, ittekkes Awař zeg wuř nsen ḡima war ttimmen, ad nejmen u ad ddaren. ¹³Ina x wezru, nitni d inni xmi i ɣa sřen i Wawař, ad t qebřen s řefraḡet, *maca* war ɣarsen bu wezwar, ttammen ɣar xennit, di řweqt n ujarreb ttneqřaben. ¹⁴Ina i iwḡan deg isennanen, nitni d inni ittesřan Awař, xenni ttraḡen, ttbuxsuyen deg immusen d wagřa d ṭtamue n ddunct, war ssendayen ca řyigεet. ¹⁵Ina di temmurt yareḡben, nitni d inni ittesřan i Wawař, xemmřen t deg wuř nican, iřbeḡ, uca ssendayen řyigεet s řřbar.”

8:2 Mt. 27:55,56.

8:4 Mt. 13:3; Mk. 4:2.

8:9 Mt. 13:10; Mk. 4:10.

8:10 Ica. 6:9-10; Ĥaz. 12:2; Mt. 11:25; 13:14; Mk. 4:12; Yḡ. 12:40; Řex. 28:26; Rum. 11:8; 2 Kur. 3:5,14.

8:11 Mt. 13:18; Mk. 4:13.

8:13 Mt. 13:20; Mk. 4:16.

8:14 Mt. 19:23; Mk. 10:23; Lk. 18:24; 1 Tim. 6:9.

LUKA

Amedya n řefnar d řmerfec

Mk. 4:21-25

¹⁶“Uřa d ijj war issruyi řefnar uca iqebbar xas s yijj n uqedduh niy issrusa t sadu qama, maca *s řemqřub* issrusa t x řmerfec ĥima inni dd-ittadfen ad řaren tafawt..¹⁷ Minzi war din min idřin, war ggur ad dd-iffey *i marra* řar barra, u *war din* min innuffaren war ittwissin uca ggur ad dd-iffey *i marra* řar barra..¹⁸ Ĥdam mammec t^ęttesřam, minzi wenni řar ięa ad as immarni, u wenni war řar ięi, min d as ittyiř řares, ad zzayes ittwakkes.”

Man wen ięan d yemmas d aytmas n Yeccu

Mt. 12:46-50; Mk. 3:31-35

¹⁹Yemmas d aytmas usin-dd řares, war zemmaren ad akides ssiwřen s ssibbet n řyaci..²⁰ Xebbaren t, nnan as: “Yemmac d aytmac bedden barra, xsen ad Cek řaren.”²¹ Yarra-dd, inna asen: “Yemma d aytma, aqa d inni ittesřan Awař n AREBBI u ttegggen zzayes.”

Yeccu d řaryadř

Mt. 8:23-27; Mk. 4:35-41

²²Deg ijjen zeg wussan nni inya deg ict n řyarrabut, Netta d imeĥđaren nnes. Inna asen: “Ejj aney ad neřwa řar ujammađin n řebřar!”²³ Am ten tuya ruřen di řebřar, ikka xas yiđeř. Xenni tehwa-dd ict n řaryadř n usemmiđ di řebřar, tebda *řyarrabut* eřayen ad tehwa.²⁴ Qarrben řares uca ssfaęen t, nnan as: “A Amseřmad nney, a Amseřmad nney, aqa řyarreq.” Netta ikkar-dd, iwebbex asemmiđ d řemwaj n waman uca ssqaren, yarsa řřař.²⁵ Xenni inna asen: “Mani ięa liman nwem?” Gg^weden, tbehten, nnan řar asen: “Min iena Wa, aqa ittamar uřa d asemmiđ d waman uca řaęan as.”

Asgenfi n ijj n umeryah

Mt. 8:28-34; Mk. 5:1-20

²⁶Uyuren, usin-dd řar řjihet n Gadarinus tenni qibač i Ljalil..²⁷ Umi dd-iffey řar temmurt, iřqa t-i-dd ijj n weryaz zi tendint, ařřas zeg wami tuya dayes ccwařen u tuya war ittird arruđ, war izeddey di taddart maca deg imeđřan.²⁸ Umi izra Yeccu, isyuy, iwđa řar iđaren nnes, inna s jjeĥd “Min din řar aney necc d Cek a Yeccu, Mmis n AREBBI, Ameuęi x kuřci? Třzawagey Cek, war d ayi tteęddab?”

8:16 Mt. 5:15; Mk. 4:21; Lk. 11:33.

8:17 Ayub 12:22; Mt. 10:26; Mk. 4:22; Lk. 12:2.

8:18 Mt. 13:12; 25:29; Mk. 4:25; Lk. 19:26.

8:19 Mt. 12:46; 13:55; Mk. 3:31.

8:21 Yĥ. 15:14; 2 Kur. 5:16.

8:22 Mt. 8:23; Mk. 4:35,36.

8:25 Ayub 26:12; Izhd. 107:25.

8:26 Mt. 8:28; Mk. 5:1.

²⁹ Maɣar Netta yumur i řaryah amengus ħima ad dd-iffey zi bnađem nni, minzi tuɣa-t dayes *ead* ijj n řmijar d ameqqran. *Tuɣa arezzun* ad t carfen s snaseř d iceddiyyen, maca netta tuɣa ittarezzā iceddiyyen uca *xenni* yuzzeř xas ccıtan ɣar řexřa. ³⁰ Isseqsa t Yeccu: “Mammec d ac qqaren?” Inna as: “Lixyun”, minzi ccwađen ařtas tuɣa udfen dayes. ³¹ Nitni ttaren zzayes ħima war ten ittamar ad rađen ɣar weħfur.

³² Tuɣa din ict n tħimart d tameqqrant n iřfan, tuɣa thedda deg wedrar. Ttaren zzayes ħima ad ten ijj ad dayes adfen. Uca Netta isamħ asen. ³³ Ffyen ccwađen zi bnađem *nni*, udfen deg iřfan, xenni teqnunni tħimart zi jjarf di řebħar uca tɣarq.

³⁴ Umi zrin imeksawen min imsaren, arewřen uca eawden t di tendint u di dcurat. ³⁵ Ffyen-dd iwdan ħima ad zaren min imsaren, usin-dd ɣar Yeccu, ufin bnađem nni i zi tuɣa ffyen ccwađen, yarđ, s řeeqeř, iqqim ɣar iđaren n Yeccu, uca gg^weden nitni. ³⁶ Inni izrin man aya, eawden asen mammec ittwasgenfa umaryah. ³⁷ Řyaci n Ijadariyyen zawgen t ħima ad xasen igg^wej, minzi tudef i-ten tigg^wudi temɣar. *Xas uca* yenya Yeccu di tɣarrabut, igg^wej xasen.

³⁸ Aryaz i zi ffyen ccwađen, ittar zzayes, ma ad tay izemmar ad ɣares iqqim, maca Yeccu issekk i-t, inna as: ³⁹ “Eqeb ɣar taddart nnek, eawed *i ayt bab n taddart* min dayek igga AREBBI.” *Xas uca* iruħ, ibarreħ di qaē tandint s marra min dayes igga Yeccu.

Yeğis n Yayrus d ict n temɣart teħřec zeg usizzer n idammen

Mt. 9:18-26; Mk. 5:21-43

⁴⁰ Ařami dd-iēqeb Yeccu, yareħħeb zzayes řyaci, minzi tuɣa marra arezzun xas. ⁴¹ U xzar, yusa-dd ijj n weryaz qqaren as Yayrus, tuɣa-t d ameqqran n temzida. Iwđa ɣar iđaren n Yeccu uca izawg i-t ad yadef ɣar taddart nnes, ⁴² minzi ayenni n yeğis i ɣares tenni ɣar iğā tenēac n isegg^wusa, tuɣa eřayen ad temmet. Am kides iggur Yeccu, issdeħħes i-t řyaci.

⁴³ Ict n temɣart, tuɣa ttazzřen zzayes idammen řqedd n tenēac n isegg^wusa, tseyyar marra řeeweč nnes x iđbiben uca teqqim war iği wi izemmaren ad tt issgenfa, ⁴⁴ tusa-dd ɣares zi deřfar, tħada abeħřuř n warruđ nnes, uca řexdenni ibedd usizzer n idammen nnes. ⁴⁵ Inna Yeccu: “Wi d ayi iħadan?” Umi nkaren marra, inna Cimeun Buřrus d yenni akides: “*A Amseřmad nney, řyaci issdeħħes i-c u Cek teqqared: ‘Wi d ayi iħadan?’*” ⁴⁶ *Maca* Yeccu inna: “Aqa ijjen iħada ayi, minzi Necc uciy jjeħd iffey zzayi.” ⁴⁷ Umi tessen temɣart belli war teqqim war temzar, tusa-dd s uqefqef uca tewđa ɣar iđaren n Yeccu. Txeħbar qibač i marra iwdan x man ssibbet i zi t tħada d mammec t^ettwasgenfa deyya. ⁴⁸ Inna

8:37 Řex. 16:39.

8:38 Mk. 5:18.

8:41 Mt. 9:18; Mk. 5:22.

8:43 Lawi 15:25; Mt. 9:20; Mk. 5:25.

as Netta: “Egg uř, a yeđi, aqa liman nnem iwca am Tudart. Ruđ di řehna.”

⁴⁹ Am issawař ead, yusa-dd ijjen zi taddart n umeqqran n temzida, inna as: “Aqa yeđic temmut, war ssařař ead Amseřęar.”⁵⁰ Maca Yeccu isřa man aya, inna i babas n řenjirt: “War tegg^wed ca! Amen waha, nettat ad teddar!”⁵¹ Umi dd-yusa Yeccu řar taddart, war iji uřa d ijjen ad yadef myř Cimęun d Yaęqub d Yuřanna d babas n řenjirt d yemas.⁵² Tuęa marra ittru, wtin xas agejdur. Netta inna: “War ttrum, nettat war temmut ca, maca nettat tęęęę.”⁵³ Nitni đęęcen dayes, ssnen belli nettat tuęa temmut.

⁵⁴ Maca awarni řami issuffey marra, itęef i-tt zeg ufus nnes, iřaya, inna as: “A tařenjirt, kkar!”⁵⁵ Idweř-dd dayes buřbeř uca tekkar řexdenni. Xenni yumur ad as wcen min i ya tecc.⁵⁶ Tbehten lwalidin nnes, maca Netta iweřša i-ten, war qqaren i řed min imsaren.

Yeccu issekk tenęac rrusul nnes

Mt. 10:5-15; Mk. 6:7-13

9¹ Yeccu iřaya-dd *yares* tenęac *n rrusul* nnes, iwca asen jjehd d řsulřa x marra ccwařen u *x marra* řehřacat řima ad ssgenfan *iwdan*..² Issekk i-ten řima ad barrřen s Tgeldit n AREBBI u řima ad ssgenfan imehřac.³ Inna asen: “War kessim walu deg webrid nię tayęarct nię tacyart nię aęrum uřa d nnuqart, war ittiři řar řed tnayen n tcamirat..⁴ Man taddart i ya tadfem, qqimem dinni uca ffyem ssenni.⁵ Mařa teffyem zi tendint, zertzem *xenni* taęejjajt zeg iđaren nwem qibač i yenni war kenniw iqebbřen, d cchadet xasen.”⁶ *Xas uca* ffyen rrusul, tuęa ttcuqqan di dcurat, ttbarrřen s Řexbar Ařebřan dinni, ssgenfan *imehřac* di kuř amcan.

Hirudus war issin Yeccu Lmasiř

Mt. 14:1-12; Mk. 6:14-29

⁷ Hirudus, řřakem x ijj n arbee n temmurt isřa x marra min ittwaggen zzayes uca yarjef. Minzi ca *n iwdan* tuęa qqaren aqa Yuřanna ikkar-dd zi taddart n imettinen..⁸ Ca nneyni nnan aqa Iliya iđhar-dd u ca nneyni *ęawed* aqa ijjen zeg inabiyyen n wečar uya ikkar-dd.⁹ Inna Hirudus: “Aqa d necc i iqessen azeđif n Yuřanna, maca manis Wa i xef sřiy *marra* man aya?” Uca tuęa yarezzu ad t iřar.

8:49 Mk. 5:35.

8:52 Yř. 11:11.

9:1 Mt. 10:1; Mk. 3:13; 6:7; Lk. 6:13.

9:2 Mt. 10:7.

9:3 Mt. 10:9; Mk. 6:8; Lk. 22:35.

9:5 Mt. 10:14; Mk. 6:11; Lk. 10:11; Řex. 13:51; 18:6.

9:7 Mt. 14:1; Mk. 6:14.

Lmuejiza n usecci n xemsa-ařaf n yeryazen

Mt. 14:13-21; Mk. 6:30-44; Yř. 6:1-14

¹⁰ Umi dd-εeqben rrusul, εawden i Yeccu marra min ggin. Xenni yiwyi ten akides řar ijj n wemcan ixřa n Baytřayda *řima ad iřin* weřředsen akides..

¹¹ Umi yargeb řřaci x man aya, iřfar i-t. Netta tuřa yareřřeb zzaysen, issiweř akidsen x Tgeldit n AREBBI u inni iřđajen ad ttwasgenfan, issgenfa ten.

¹² Ibda řřař issutum, qarrben-dd řares imeřđaren nnes, nnan as: “Sekk řřaci řima ad rařen řar ředcur d iyyaren i d asen-dd innđen, ad dinni afen mani i řa ssensen d min i řa ccen, minzi aqa aney da deg ijj n wemcan ixřan.” ¹³ Maca Netta inna asen: “Wcem asen kenniw řima ad ccen.” Nnan as: “War řarney myir xemsa n tecnifin d tnayen n iseřman myir mařa nrař u ad nsey macca i marra iwdan-a!” ¹⁴ Minzi tuřa aten di ca n xemsařaf n yeryazen. *Maca* Yeccu inna asen: “Sřymem ten di teurricin n xemsin.” ¹⁵ Uca ggin imeřđaren amenni uca ssřymen ten marra. ¹⁶ Iksi ticnifin s xemsa uřa d tnayen n iseřman *nni*, issgæeed tamuyři nnes řar ujenna, uca ibark, yarřa uca iwca i-ten i imeřđaren nnes řima ad *ten* wcen i řřaci. ¹⁷ Ccin, jjiwnen marra. Ařami d jarwen min iqqimen zeg iřeqqwaz, tuřa dinni teneac n tsuřatin.

Cchadet n Cimeun Buřrus x Lmasiř

Mt. 16:13-19; Mk. 8:27-29

¹⁸ Am tuřa Yeccu ittzařa weřřdes, tuřa imeřđaren din akides. Isseqsa ten, inna: “Min iqqar řřaci min eniy?” ¹⁹ Arrin-dd, nnan as: “Yuřanna Amseyđasř!”, u inneřni: ‘Iliya!’, u ca inneřni: ‘Aqa ikkar-dd ijj n unabi, ijjen zeg inabiyyen n wečřař uya’.” ²⁰ Inna asen: “I kenniw, min teqqarem min eniy?” Yarra-dd Cimeun, inna: “Lmasiř n AREBBI.” ²¹ *Xenni* ieřem asen s jjeħd uca iweřřa ten, war t qqaren i ĥed.

Yeccu izwar issiweř x řmewt d tnukra nnes i twařa tamezwarut

Mt. 16:21-28; Mk. 8:30-9:1

²² Inna asen: “Ittxeřřa i Mmis n bnađem ad iweddeb ařřas uca ad immenđar zeg imyaren *n řgens* d imeqqranen n ikeħhanen d imseřmaden n idlisen, ad ittwaney uca deg wass wiss řřata ad dd-ikkar.” ²³ *Xas uca* inna i marra: “Mařa ixs ĥed ad dd-yas awarni ayi, ittxeřřa as ad inkar ixef nnes, ad iksi řřalib nnes

9:10 ‘rrusul’ - niř ‘imazanen’.

9:10 Mt. 14:13; Mk. 6:30,31,32.

9:12 Mt. 14:15; Mk. 6:35; Yř. 6:5.

9:13 Mt. 14:16; Mk. 6:37; Yř. 6:9.

9:16 1 řm. 9:13.

9:18 Mt. 16:13; Mk. 8:27.

9:19 Mt. 14:2.

9:22 Mt. 16:21; 17:22; Mk. 8:31; 9:31; 10:33; Lk. 18:31; 24:7.

kuř ass uca ad ayi dd-iđfar.²⁴ Minzi wi ixsen ad issenjem tudart nnes, ad tt iweddar. Maca wi ixsen ad iweddar tudart nnes di ttwew inu, wa ad tt ittwassenjem.²⁵ Minzi man řefdeř i bnamem mařa yarbeh ddunect, maca ad yareddeğ nnefs nnes niy ad tt iweddar?²⁶ Minzi wenni i ya issedħan zzayi u zeg wawařen inu, ad zzayes issedħa *ewwed* Mmis n bnamem xmi dd ya yas deg ucuđi nnes u deg ucuđi n babas d lmalakat iqeddsen.²⁷ S tidett, Necc ad awem iniy, aqa ca zeg inni da iħđaren, war ttqisin ca řmewt ař i ya žaren Tageldit n AREBBI.”

Aseuđi n Yeccu x wedrar

Mt. 17:1-8; Mk. 9:2-8

²⁸ Eřaħař tmenya n wussan awarni řami *inna* awařen-a, iwyi-dd Yeccu akides Cimeun d Yaęqub d Yuħanna uca igaeed yar wedrar ħima ad izzağ.²⁹ Am tuya ittzağa, ibeddeř wudem n uyembub nnes u arruđ nnes idweř d acemřař ittissiqen.³⁰ Xzar, tnayen n yeryazen ssiwřen akides, tuya aten d Musa d Iliya,³¹ inni dd-iđharen s ucuđi, tuya ssawařen x wuffuy nnes i tuya i ya ikemmeř di Urcalim.³² Cimeun d yenni akides, tuya ikka xasen yiđeř, ařami eřayen war zemmaren ad qqimen faqen. Nitni žrin aeuđi nnes d tnayen n yeryazen bedden akides.³³ Ařami xas farqen ina, inna Cimeun i Yeccu: “A Amseřmad inu, aqa mliħ umi i da neğa. Ejj aney ad newwet třata n ieuccuten, ijjen i Cek, ijjen i Musa u ijjen i Iliya.” Netta *maca* war issin min inna.³⁴ Awarni řami inna man aya, ikka-dd xasen ijj n useynu, issduři ten s tiři nnes uca nitni dewřen gg^weden umi žrin Musa d Iliya udfen yar useynu.³⁵ Tusa-dd ict n tmijja zeg ujenna, teqqar: “D wa d Mmi Ieizzen, sřem řares!”³⁶ Ařami dd-tusa tmijja, ufin Yeccu weħħdes. Nitni ssqaren uca war xebbaren ħed deg wussan nni s min žrin.

Asgenfi n ijj n uħenjir dayes řaryah d amengus

Mt. 17:14-18; Mk. 9:14-27

³⁷ Tiwecca nnes ařami tuya dd-hekkwan zeg wedrar, iřqa t-i-dd ijj n řyaci d ameqqran.³⁸ U xzar, ijj n weryaz i řyaci isyuy, inna: “A Amseyřar, ttettarey zzayek, ħinn xafi, aqa-t d ayenni n mmi i řari.³⁹ Xzar, ittetteř i-t ijj n řaryah, xenni isyuyyu deřya, ittyezza tiymas u ittekk as-dd kuffu zeg uqemmmu, u s tamara ařas *waha* i d as yarexxu am t iyezzem *ammu*.⁴⁰ Ttarey zeg imeħđaren nnek ad t suffyen, maca war zemmaren.”⁴¹ Yarra-dd Yeccu, inna: “A jjiř i war yuminen imewwjen, meħař řarwem i ya kkeř ad kenniw ksiř? Awi-dd mmic

9:23 Mt. 10:38; 16:24; Mk. 8:34; Lk. 14:27.

9:24 Mt. 10:39; 16:25; Mk. 8:35; Lk. 17:33; Yħ. 12:25.

9:26 Mt. 10:33; Mk. 8:38; Lk. 12:9; 2 Tim. 2:12; 1 Yħ. 2:23.

9:27 Mt. 16:28; Mk. 9:1.

9:28 Mt. 17:1; Mk. 9:2.

9:35 Aewd. 18:19; Ica. 42:1; Mt. 3:17; 17:5; Mk. 1:11; 9:7; Lk. 3:22; Řex. 3:22; Kul. 1:13; 2 Bř. 1:17.

9:37 Mt. 17:14; Mk. 9:17.

da!”⁴² Ařami yares t-i-dd-issqarreb, iñdar i-t cciřan *di temmurt*, imezzeq i-t. Maca Yeccu iwebbex řaryah amengus, issgenfa ařenjir uca yarra i-t i baba as.

Yeccu izwar issiweř x řmewt d tnukra nnes i twařa wiss tnayen

Mt. 17:22-23; Mk. 9:30-32

⁴³Marra tuya ttæjjben di řemyaret n AREBBI. Umi tbehten marra nitni di marra min igga Yeccu, inna Yeccu i imeřđaren nnes: ⁴⁴“Ggem uřa d kenniw awařen-a deg imezzuyen nwem, minzi Mmis n bnađem ad immewc deg ifassen n iwdan.”⁴⁵ Maca nitni war fhimen i wawař-a, tuya ittwasnuffar xasen mařend war t fehmen. Uca nitni gg^weden ad t sseqsan x wawař-a..

Man wen iřan d ameqqran?

Mt. 18:1-5; Mk. 9:33-37

⁴⁶Yudef i-ten ijj n umcubbec x man wen zzaysen i řa yiřin d ameqqran qae..
⁴⁷Issen Yeccu axarreř n wuřawen nsen uca iksi ijj n uřenjir issbedd i-t yares,
⁴⁸inna asen: “Wi i řa iqebřen ařenjir-a s Yisem inu, iqbeř ayi Necc u wi d ayi i řa iqebřen, iqbeř wenni d ayi dd-issekken. Minzi wenni d amezyan qae řar awem, netta ad yiři d ameqqran.”.

Wi war iřin đidd nwem, netta aqa-t akidwem

Mk. 9:38-40

⁴⁹Iřtef Yuřanna deg wawař, inna: “A Amseřmad nney, nezra iijen issuffuy ccwařen s Yisem nnek uca nessbedd i-t, minzi Netta war Cek iđeffar *jmie* akidney.”⁵⁰ Inna as Yeccu: “War t ssbeddam, minzi wi war iřin đidd nwem, aqa-t akidwem.”.

Yeccu d ijj n dcar n Isamiriyyen

⁵¹Umi dd-iwđen ad kemmřen wussan n tkessit nnes *řar ujenna*, yarra ayembub nnes řar Urcalim..⁵² Issekk zzates ireqqasen. Ruřen ina uca iwđen řar ijj n dcar n Isamariyyen řima ad as wejden *din*.⁵³ Nitni *maca* war t qbiřen, minzi yarra ayembub nnes řima ad irah řar Urcalim..⁵⁴ Umi zrin Yaequb d Yuřanna, imeřđaren nnes, man aya, nnan: “A Siditney, ma tersed ad numur řima timessi ad dd-tehwa zeg ujenna, mařend ad ten tecc amecnaw mammec igga eawed Iliya?”⁵⁵ *Maca* am dd-inneqřeb, iwebbex i-ten, inna: “War tessinem ca man arruř i zi teřam kenniw?”⁵⁶ Minzi Mmis n bnađem war dd-yusi ca řima ad isshellek

9:44 Mt. 17:22; Mk. 9:31.

9:45 Lk. 2:50; 18:34.

9:46 Mt. 18:1; Mk. 9:33; Lk. 22:24.

9:48 Mt. 18:5; 23:11; Mk. 9:37; Lk. 10:16; 14:11; 18:14; Yř. 13:20.

9:49 Mk. 9:38.

9:50 Mt. 12:30; Lk. 11:23.

9:51 Mk. 16:19; Řex. 1:2; 1 Tim. 3:16.

9:53 Yř. 4:9.

ʔeemur n iwdan, maca ʔima ad iwc Tudart!” Xenni ruʔen ʔar dcurat nneyni..

Aɔfar n Yeccu

Mt. 8:19-22

⁵⁷ Am gguren nitni deg webrid, inna as ijj n weryaz: “Ad Cek ɔfarey mani ma i ʔa traʔed.” ⁵⁸ Inna as Yeccu: “Iceebawen ʔarsen ifran d ijdad n ujenna ʔarsen ʔeeuwacc, maca Mmis n bnadem war ʔares uʔa mani i ʔa isenned azeʔif nnes.”

⁵⁹ Inna i wenneyni: “Dfar ayi-dd!” Maca wanita inna: “A Sidi inu, ejj ayi amezwar ad areggweʔey ad neɔrey babal!”

⁶⁰ Maca inna as Yeccu: “Ejj imettinen ad neɔren imettinen nsen, maca cek ruʔ, tbarrʔed s Tgeldit n AREBBI.”

⁶¹ Inna as wenneyni: “Ad Cek ɔfarey, a Sidi, maca ejj ayi amezwar ad ggey allah ihennik x yenni ʔari di taddart inu, xenni ad dd-asey.” ⁶² Inna as Yeccu: “Uʔa d ijj, maʔa issrusa afus nnes x usyar, xenni ad ixzar ʔar ɔffar, ad iʔreʔ i Tgeldit n AREBBI.”

Yeccu issekka sebein n imeɔɔaren nnes

10¹ Awarni man aya iʔeqqem Yeccu eawed sebein nneyni zeg imeɔɔaren nnes uca issekk i-ten tyuya tyuya qibaɔ i uyembub nnes ʔar kuʔ tandint d wemcan mani tuya Netta igga ad irah. ² Inna asen: “Tameyra aʔtas, maca ixeddamen drus, s uyenni ttarem i Bab n tmeyra ʔima ad issekk ixeddamen ʔar tmeyra nnes.” ³ Ruʔem! Aqa ad kenniw ssekkey amecnaw izmaren jar wuccanen.. ⁴ War kiwem kessim tteʔtim n tmenyat niy tacyart uʔa d sandaliyat, war ttseɔgamem x ʔed deg webrid.. ⁵ Man ma taddart i ʔa tadfem, inim d amezwaru: “ʔehna x taddart-a.” ⁶ Maʔa din mmis n ʔehna, ʔehna nwem ad xas yarsa, maʔa war iʔi amenni, ʔehna nwem ad ʔarwem dd-ieqeb. ⁷ Qqimem di taddart nni, ccem, swem zi min ʔarsen, minzi amsexxar isdaheʔ ʔmunet nnes. *S uya* war ggurem ca zi taddart ʔar taddart nneyni.. ⁸ Man ma tandint i ʔa tadfem uca ad kenniw qebr̄en, ccem min d awem i ʔa wcen. ⁹ Sgenfam imehʔac i din iʔan, inim asen: “Aqa tqarreb-dd ʔarwem Tgeldit n AREBBI.” ¹⁰ Man ma tandint i ʔa tadfem, war kenniw qbr̄en, ffyem ʔar zznaqi nnes, inim: ¹¹ “Ead uʔa d taeejjajt i dayney iʔeʔqen x *iɔaren* nney n tendint nwem, ad tt nezzertz xawem. Maca

9:56 Yʔ. 3:17; 12:47.

9:57 Mt. 8:19.

9:59 Mt. 8:21.

9:60 Mt. 8:22.

9:62 Awʔn. 26:11; Fil. 3:14; Ebr. 6:5; 2 Bʔ. 2:20.

10:2 Mt. 9:37; Yʔ. 4:35; 2 Ts. 3:1.

10:3 Mt. 10:16.

10:4 2 J. 4:29; Mt. 10:9; Mk. 6:8; Lk. 9:3; 22:35.

10:5 Mt. 10:12; Mk. 6:10.

10:7 Lawi 19:13; Aewd. 24:14; 25:4; Mt. 10:10; 1 Kur. 9:4,14; 10:27; 1 Tim. 5:18.

10:10 Mt. 10:14; Mk. 6:11; Lk. 9:5.

LUKA

snem aya, aqa tqarreb-dd yarwem Tgeldit n AREBBI.¹² Ad awem iniy belli deg wass nni ad yiři řhař n Sadum ihwen zi tendint nni.”

Yeccu iwebbex ca n tneddam

Mt. 11:20-24

¹³ Uct xam, *a* Xurazin, uct xam, *a* Baytřayda! Mři msarent di řur d řaydun řeĵayeb i ittwaggen daykent, ad tiři tubent zi zman am qqiment di txancet n wecđan d iyyed *x izeĵifen nsent*.¹⁴ Maca ad yiři řhař n řur d řaydun ihwen zi řhař nkent di lřisab. ¹⁵ U cem, *a* Kafarnařum, tenni tuya ittwasgaæden yar ujenna, aqa ad t^ettwassehwid yar řaxart!

¹⁶ Wi daywem i ya isřen, ad zzayi iseř, wi kenniw i ya yagin, ad ayi yagi u wi d ayi i ya yagin, ad yagi wenni d ayi dd-issekken.”

¹⁷ *Xenni* æqben sebein nni s řefrařet ařtas, nnan as: “A Siditney, uřa d ccwařen řtaæen aney s Yisem nnek.” ¹⁸ *Xas uca* inna asen: “Zriy ccıtan iwđa-dd amecnaw assam zeg ujenna.”¹⁹ Xzar, Necc ad awem wcey řřultu ģima ad tæfsem x ifiyran d iyarđmiwen u x marra jjeħd n řeĵdu. Uřa d ict n řřajjet war kenniw teđarri..

²⁰ Maca war farrĥem ca s uya belli aqa ccwařen ad awem řtaæen, maca farĥem belli aqa ismawen nwem ttwazemmemen deg ijenwan.”

Tazaĵit n Yeccu i Babas

Mt. 11:25-27; 13:16-17

²¹ Di tsææet nni æawed ifarĥ Yeccu di Arruĥ Iqeddsen, inna: “Necĵ ttqadiy Cek, a Baba, Bab n ujenna d temmurt, minzi tessnuffared timesřayin-a x imiřisen u x aytbab n řeĵeř uca tessaregbed tent i iřenjiren imeřyanen. Wah, a Baba, ammu i tuya ixs řxadar nnek!”²² *Xas uca* inneqřeb yar imeĥđaren nnes, inna: “Kuřci immewc ayi zi Baba uca uřa d ijj war issin man wen d Tamemmit myir Tababat u man wen d Tababat myir Tamemmit, d wenni umi ixs Tmemmit ad *t* issargeb.”

²³ *Xenni* inneqřeb-dd yar imeĥđaren weĥĥedsen, inna: “Sseed n titřawin i ittwarān min t^ettwarān kenniw..²⁴ Minzi Necc ad awem iniř, aqa ařtas n inabiyyen d ijeĵiden xsen ad zaren min t^ettwarān kenniw uca war tt t^ettwiřin, uřa ad sřen min t^ettesřam uca war tt ttesřin.”

10:11 řex. 13:51; 18:6.

10:16 Mt. 10:40; Mk. 9:37; řĥ. 13:20.

10:18 Asa. 12:8,9.

10:19 Mk. 16:18; řex. 28:5.

10:20 Uf. 32:32; Ica. 4:3; Dan. 12:1; Fil. 4:3.

10:21 Ayub 5:12; Ica. 29:14; Mt. 11:25; 1 Kur. 1:19; 2:7,8; 2 Kur. 3:14.

10:22 Izhđ. 8:7; řĥ. 1:18; 3:35; 6:44,45; 17:2; 1 Kur. 15:27; Fil. 2:10; Ebr. 2:8.

10:23 Mt. 13:16.

10:24 1 Bř. 1:10.

Amedya n weryaz d arħim zi Samarya

²⁵ Xzar, ijj n umseřmad n idlisen ikkar-dd ħima ad t iqeġeb, inna: “A Amseyyar, min i ya ggey ħima ad wartey Tudart ittduman?” ²⁶ Inna as: “Mammec t yurin di Ccaria? Mammec teqqared?” ²⁷ Yarra-dd, inna as: “Ad texsed SIDI, AREBBI nnek s marra wuř nnek, s marra řeemar nnek, s marra jjehd nnek, s marra řeęeř nnek uca *ad texsed* amqarreb nnek amecnaw ixef nnek.” ²⁸ Inna as: “Aqa tarrid nican. Egg man aya uca ad teddared.” ²⁹ Maca netta ixs ad issegged ixef nnes, inna as: “Man wen iġan d amqarreb inu?”

³⁰ Yarra-dd xas Yeccu, inna as: “Ijj n weryaz ihwa-dd zi Urcalim yar Ariħa uca iwđa deg ifassen n iceffaren, kksen as arruđ, wtin t s weemud, xenni ruħen, jjin t jar řmewt d tudart. ³¹ Xenni ihwa-dd ijj n ukehhan yar webrid nni. Netta iżra i-t, maca ikka yar ujemmađ n webrid. ³² Ammu eawed uřa d ijj n Ulawi iedudd x wemcan nni, maca ikka *xas*. ³³ Maca ijj n weryaz zi Samarya, tuħa-t deg usafar, yiweđ-dd ħares, iżra i-t uca iħinn xas aħtas. ³⁴ Iqarreb-dd ħares, icedd as iyezzimen nnes, iseyyeħ xasen binu d zzept, issenya i-t x zzayřet nnes, yiwyi i-t yar wenwař, ithella dayes. ³⁵ Tiwecca nnes řami iruħ, iwca tnayen n dinar i bab n wenwař, inna as: ‘Thilla dayes u mařa txeġsed ktar zi man aya, ad cek xeġsey xmi dd ya eębeħ.’ ³⁶ Man wen zi třata nni t’ttwařid d amqarreb n wenni iwđan deg *ifassen n* iceffaren?” ³⁷ Inna as: “Wenni xas iħinnen!” Inna as Yeccu: “Iwa uyur, uřa d cek tegged amenni!”

Yeccu di taddart n Maryam d Marta

³⁸ Am tuħa gguren nitni, yudef yar ijj n dcar. Ict n temyart, qqaren as Marta, tareħħeb zzayes di taddart nnes. ³⁹ Tuħa yar ta ict n ućmas, qqaren as Maryam, tenni tuħa teqqim yar iđaren n Siditney uca tuħa tessħessa i wawař nnes. ⁴⁰ Maca Marta tuħa tceyř aħtas s tsexxart. Nettet tusa-dd *yares*, tenna as: “A Sidi, ma war d ac icqi belli ućma teġja ayi tsexxarey weħħdi? Ini as ħima ad ayi tawen.” ⁴¹ Maca Yeccu yarra-dd, inna as: “Marta, Marta, cem tceyřed u tqeġiqed x waħtas n tmesřayin, ⁴² maca ittxeřsa ict n řħajjet *waha!* Aqa Maryam tixđar tasyart tařebħant tenni war zzayes ittwattekksen.”

Yeccu isseřmad mammec icuwwar ad zaġen

Mt. 6:9-15

11 ¹ Am tuħa ittzaġa deg ijj n wemcan, imsar, umi ikemmeř Netta tazaġit nnes, aqa iġjen zeg imeħđaren nnes inna as: “A Siditney, seřmed aney ad nezzaġ amecnaw mammec tuħa Yuħanna isseřmad eawed imeħđaren nnes.” ² Inna asen: “Meřmi ma tezzuġem, inim:

LUKA

‘Babatney i iġan deg ijenwan,
ad ittwaqeddes Isem nnek,
ad dd-tas Tgeldit nnek,
ad t^ettwagg am mammec txedsed Cek,
am deg ujenna, *ammu* εawed di temmurt.
³ Ewc aney kuř ass aϑrum nney i kuř ass,
⁴ uca yfar aney ddnub nney,
minzi neccin εawed nsameħ i marra inni dayney ittursen.
War d aney ssidif ca deg uyekkwi,
maca senjem aney zeg umεeffan.’”

Şşabr di tzaġit

Mt. 7:7-11

⁵ Xenni inna asen: “Man wen zzaywem i yar iġa ijj n umeddukkeř, ad yares irah deg wezyen n ġiřet uca ad as ini: ‘A ameddukkeř, ardeř ayi řtara n tecnifin,
⁶ minzi ijj n umeddukkeř inu, ixecc-dd yari zeg usafar, war yari min d as i ya qeddmey!’,
⁷ uca *xenni* ad xas dd-yarr umeddukkeř nnes zi daxeř, ad as yini: ‘War dd ayi ttşeddae, tawwart tbelleε u tarwa aqa-tt akidi di tassut, war zemmarey ad dd-kkarey maħend ad ac wcey *ayrum*.’
⁸ Ad awem iniy, mařa war dd-ikkar ħima ad as iwc umi netta d ameddukkeř nnes, iwa ad dd-ikkar ad as iwc meċař ma iħdaj x ssibbet n řewεaret nnes.

⁹ Ad awem iniy: Tttarem, xenni ad awem immewc, arzum, xenni ad tafem, ssqarqbem, xenni ad awem arezmen.
¹⁰ Minzi marra wi i ya ittaren ad iksi u wi i ya yarzun ad yaf u wi i ya issqarqben ad as ittwarzem.
¹¹ Niy din jar awem ijj n tbatat, wenni umi d as i ya ittar mmis aϑrum, ad as iwc azru? Niy umi i ya ittar asřem, ad as iwc afiyar?
¹² Niy mařa ittar zzayes tameġaċ, ad as iwc tayarđent?
¹³ Mařa kenniw, inni iġan d iεeffanen, tessnem ad tewcem timewca tişebħanin i tarwa nwem, meċař s wařtas ad iwc Tbatat i iġan deg ujenna Arruħ Iqeddsen i yenni d as t ittaren!”

Yeccu d B^eεalzabub

Mt. 12:22-30; Mk. 3:20-27

¹⁴ Umi issuffey Netta ijj n cciřan nni ittarrin bnamem d agnaw, imsar, awarni řami issuffey cciřan nni, aqa agnaw ibda issawař. *Uca xenni* ittebhet řyaci *marra*.
¹⁵ Maca ca zzaysen nnan: “Issuffuy cwawen s webrid n B^eεalzabub, *ibřis*, ameqqran n cwawen.”
¹⁶ Inneyni jarrben t, ttaren zzayes ict n řεεřamet zeg ujenna.

11:9 Mt. 7:7; 21:22; Mk. 11:24; Yħ. 14:13; 15:7; 16:24; Yae. 1:5,6; 1 Yħ. 3:22; 5:14.

11:11 Mt. 7:9.

11:14 Mt. 9:32; 12:22.

11:15 Mt. 9:34; 12:24; Mk. 3:22.

LUKA

¹⁷ Maca Netta yargeb x ixarrišen nsen, inna asen: “Kuř tageldit i ibđan x yixef nnes ad t^ettwareddeğ u taddart i ibđan x yixef nnes, ad tewđa..¹⁸ Mařa ibđa cciđan x yixef nnes, mammec i ęa teqqim tgeldit nnes? Minzi kenniw teqqarem belli Necc ssuffuęę ccwađen s B^eealzabub. ¹⁹ Mařa Necc ssuffuęę ccwađen s B^eealzabub, s minzi i ten ssuffuęę tarwa nwem? S uyenni ad iřin nitni d lquđat xawem. ²⁰ Maca mařa tuęa s uđad n AREBBI i zi ssuffuęę ccwađen, xenni aęa tqarreb-dd ęarwem Tgeldit n AREBBI. ²¹ Min ęa yekk weryaz ijehden ihezzmen s řesnađ itteessa x řemrađ nnes, ad yiři wagřa nnes di řaman. ²² Maca meřmi i dd ęa yas wenni ięan d jjiheř xas uca ad t iyřeb, aęa netta ad as ikkes řesnađ min xef tuęa ittcař uca ad ibđa min tuęa zzayes iksi.

²³ Wenni war ięin akidi, aęa-t đidd inu u wenni war kidi issmunin, aęa netta isszuzara.”

Řaryah amengus nni yarezzun ad dd-ięeb

Mt. 12:43-45

²⁴ “Xmi i ęa iffęę řaryah amengus zi bnađem, ad icuqq deg imucan war daysen bu waman, ad yarzu arrařet uca xmi war tt ittif, ad yini: ‘Ad eęqbeę ęar taddart inu tenni zi dd-ffęę.’²⁵ Xmi dd ęa yas, ad tt yaf, tfarđ, teędeř. ²⁶ Xenni ad irah, ad iksi sebea n řaryah nneęni ięeffanen xas, ad dd-adfen uca ad zedyen dinni. Xenni ad idweř uneggar n bnađem nni war iđři ktar x mammec t tuęa ęar umezwar.”

²⁷ Am issawař s uya, tessgaęeed ict n temęart zi řęaci tmijja nnes, tenna as: “Sseęd n ueęddis i Cek iksin u tabbuct i zi t^ettđed!”²⁸ Netta inna: “Sseęd n yenni ittesřan awař n AREBBI uca heřđden t.”

Řeęřamet n Yunus

Mt. 12:38-42; Mk. 8:12

²⁹ Am tuęa imun řęaci, ibda iqqar: “Jjiř-a d aęeffan itt^ettar řeęřamet, war d as t^ettmewci řeęřamet myir řeęřamet n Yunus anabi..³⁰ Minzi amecnaw mammec tuęa Yunus d řeęřamet i aytbab n Ninwa, ammu i ęa yiři Mmis n bnađem eawed *d řeęřamet* i jjiř-a. ³¹ Tajeęidit n ljanub ad tekkar deg *wass n* lđisab ak-d yeryazen n jjiř-a, ad ten tđaseb. Minzi tusa-dd zi tneggura n temmurt ģima ad tseř i tięit n Suliman. Xzar, aęa da wenni imęaren x Suliman..³² Iryazen n Ninwa ad dd-kkaren deg *wass n* lđisab ak-d jjiř-a uca ad ten řasben, minzi nitni tuben awarni i ubarređ n Yunus. Xzar, aęa da wenni imęaren x Yunus!”

11:17 Mt. 12:25; Mk. 3:24.

11:24 Mt. 12:43.

11:26 ęę. 5:14; Ebr. 6:4,5; 10:26; 2 Bę. 2:20.

11:28 Mt. 7:21; ęę. 6:29; Rum. 2:13.

11:29 Yunus 2:1,11.

11:31 1 Ię. 10:1; 2 Im. 9:1; Mt. 12:42.

11:32 Yunus 3:5.

Řqendiř n arrimet

Mt. 5:15; 6:22-23

³³ Uřa d ijj war issreqqi řqendiř uca issrusa t deg wemcan inuffaren niy sadu řmud n imendi, maca *issrusa t* x řmerfeř ħima inni dd řa yadfen ad zaren tfawt ... ³⁴ Řqendiř n arrimet nnek d tiřt. Mařa tiřt nnek teřfa, ad tiři tfawt uřa di marra arrimet nnek. Mařa *tiřt nnek* d tačeffant, uřa d arrimet nnek ad tiři d tağest. ³⁵ Ĥđa xenni, ħima tafawt i dayek *iğan* war t^ettiři d tağest. ³⁶ Mařa marra arrimet nnek teccur s tfawt, war dayes uřa d ijj n uyezdis ibarrcen, xenni ad dayes tiři tfawt kuřci, amecnaw mammec xmi yareqq řqendiř s řtaya nnes.”

Uct x Ifarisiyyen d imseřmaden n idlisen

Mt. 23:1-36; Mk. 12:38-40; Lk. 20:45-47

³⁷ Am tuřa issawař s man aya, ieard i-t ijj n Ufarisi řar umečři akides. Xenni yudef, iqqim řar řtabřa. ³⁸ Umi t izra Ufarisi, ittebhet minzi Netta war issird ca d amezwar qbeř i umečři.

³⁹ Maca Yeccu inna as: “Kenniw, *a* Ifarisiyyen, tessizdagem barra n řkas d řtebři, maca daxeř nwem iccur s řexcunct d řyar. ⁴⁰ Kenniw, *a* ifyař, ma war iği Wenni iggin min iğan řar barra, igga uřa d min iğan daxeř? ⁴¹ Wcem maca min iğan daxeř d řsedqet, u xzar, marra min daywem ad yiři d amezdag.”

⁴² Maca uct *xawem*, *a* Ifarisiyyen minzi ttčccaram nnečnae d wazar d marra tibbi, xenni tejjim řħeqq d tayri n AREBBI řar uyezdis. Iwa ittxeřša awem ad teggem *marra* timesřayin-a, nħra ma ad t^ettum inneyni.

⁴³ Uct *xawem*, *a* Ifarisiyyen, minzi iejeb awem ad teqqimem x řekrasi n zzat di temzidawin u iejeb awem ad *xawem* seğmen *iwdan* di řeswaq.

⁴⁴ Uct *xawem*, *a* imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, *kenniw*, *a* imnafqen, minzi kenniw t^etteggem am imeđřan idduřyen min xef gguren iwdan am war ssinen.”

⁴⁵ Ijjen zeg imseřmaden n idlisen iřtef deg wawař, inna as: “*A* Amseřřar, aqa xmi d aneř teqqared aya, tessfeřtaħed aneř uřa d neccin.”

⁴⁶ Maca Netta inna: “Uct *xawem*, *a* imseřmaden n idlisen, minzi tessarebbum řħmuř iđeqřen i tkessit x iwdan, maca kenniw s yixef nwem war t^etthidim řħmuř nni uřa s ijjen zeg iđewđan nwem!”

11:33 Mt. 5:15; Mk. 4:24; Lk. 8:16.

11:34 Mt. 6:22.

11:39 Mt. 23:25; Tit. 1:15.

11:41 Ica. 58:7; Dan. 4:24; Lk. 12:33.

11:42 1 řm. 15:22; Ĥuc. 6:6; Mıxa 6:8; Mt. 9:13; 12:7; 23:23.

11:43 Mt. 23:6; Mk. 12:38; Lk. 20:46.

11:44 Mt. 23:27.

11:46 Ica. 10:1; Mt. 23:4; Řex. 15:10.

⁴⁷Uct **xawem**, minzi tbennam imeḍḍan n inabiyyen, am řejdud nwem nyin ten..⁴⁸S man aya tneεemem, aqa kenniw tareṭṭam s min ggin řejdud nwem, minzi nitni nyin ten uca kenniw tbennam imeḍḍan nsen. ⁴⁹S uyenni tiyit n AREBBI tenna: “Aqa ad asen dd-ssekkey inabiyyen d rrusul. Ad azzřen nitni x ca zזaysen uca ad ten nŷen, ⁵⁰ħima ad ttwattaren zi jjiř-a idammen n marra inabiyyen i ittwassizřen zeg wami t^ettwagg ddunct: ⁵¹zeg idammen n Habil ař idammen n Zakariyya wenni nyin jar uεalṭar d Taddart Iqeddsen! Wah, ad awem iniy belli ggur ad ttwattaren *idammen nsen* zi jjiř-a..”

⁵²Uct **xawem**, *a* imseřmaden n idlisen, minzi tkessim tasarut n tussna. Kenniw s yixef nwem war t^ettidfen u inni tuya ittadfen, t^eṭṭfen ten.”

⁵³Am tuya akidsen issawař s uya, bđan imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen ttđaddan t aṭṭas. Fflugmen, ħeccen x wawařen nnes, ⁵⁴uca arzun ad as ggen taxceft s ṭhraymect ħima ad t ṭṭfen s ca zeg uqemmum nnes, ħima ad t đeřmen.

Yeccu issawař yar imeḍḍaren nnes d řyaci

Mt. 10:28-33; 12:32; 10:19-20

12¹Umi munen ibarruten n řyaci, ařami bđan *εřayen* εeffsen ijj x wenneyni, *ibda* iqqar i imeḍḍaren nnes: “Yar umezwar ħđam ixef nwem zeg wentun n Ifarisiyyen, aqa-t d nnifaq!²Minzi war din min idřin uca war ggur ad ittwasseđhar, u *war din* min inuffaren uca war ggur ad ittwassen..³Minzi marra min tennam di tağest, ad ittweiseř di tfawt, u min xef tessiwřem deg umezзу deg wexxam n daxeř, ad ittwarreħ zזayes x tzeywin.”

⁴“Nec ad awem iniy, *a* imeddukař inu: War tegg^wdem ca zeg inni ineqqen arrimet maca awarni man aya war zemmaren ad ggen ktar *εad*..⁵Maca Nec ad awem ssecney wenni zi i ya tegg^wedem: Gg^wedem zeg Wenni yar iğa řřulṭa maħend ad inđar di j^ehennama awarni řami inya. Wah, ad awem iniy, zeg wanita i ya tegg^wedem! ⁶Ma war ttmenzin xemsa n zזawec s tnayen n uqiyyat n nnħas? Uca uřa d ijj zזaysen war itt^ettwattu zזat i AREBBI..⁷Maca zזaywem, εad izuṭṭan n ucewwaf n uzeğif nwem ttwaħesben marra. War tegg^wdem ca, kenniw ħsen zi zזawec aṭṭas!”

11:47 Mt. 23:29.

11:49 'rrusul' - niy 'imazanen'.

11:49 Mt. 10:16; Lk. 10:3; Yħ. 16:2; Řex. 7:51; Ebr. 11:35.

11:51 Amz. 4:8; 2 Im. 24:21; Ebr. 11:4.

11:52 Mt. 23:13.

12:1 Mt. 16:16; Mk. 8:15.

12:2 Ayub 12:22; Mt. 10:26; Mk. 4:22; Lk. 8:17.

12:4 Ica. 51:7; Irm. 1:8; Mt. 10:28.

12:6 Mt. 10:29.

12:7 'zזawec' - niy: 'izzawjiwen'.

12:7 1 řm. 14:45; 2 řm. 14:11; 1 Ij. 1:52; Lk. 21:18.

⁸“Nec ad awem iniy, marra wi zzayi i ya icehden qibač i iwdan, ad zzayes iched eawed Mmis n bna dem zzat i lmalakat n AREBBI...⁹ Wi d ayi i ya inkaren qibač i iwdan, uřa d netta s yixef nnes ad ittwankar qibač i lmalakat n AREBBI...¹⁰ Kuř ijj wenni i ya inin awař đidd n Mmis n bna dem, aqa ad as ittwayfar man aya. Maca wenni i ya iceqqfen di Arruř Iqeddsen war d as ittettwayfar ca man aya!”

¹¹“Xmi kenniw i ya nedhen řar temzidawin u zzat i řřukkam d řřulařat, war kessim ca s wemnus min zi i dd ya tarrem niy min i ya tinim,¹² minzi Arruř Iqeddsen ad awem isseřmed di tsaecet nni min ittxeřša ad tinim.”

Amedya n bab n wagřa

¹³Inna as ijjen zi řřaci: “A Amseyřar, ini as i uma řima ad kidi ibđa řwart.”

¹⁴Yeccu inna as: “A bna dem, wi d ayi yarrin xawem d řřađi niy d řeaderř?”

¹⁵Inna i imeřđaren nnes: “Yarwem, řđam ixef nwem zi řřmee, mařar tudart war teđi deg ufeyyed n wagřa.”

¹⁶Xas uca iřaja asen ijj n umedya: “Iyyar n ijj n weryaz d bab n wagřa yiwyi as-dd řřabet ařas. ¹⁷Ixarreř deg ixef nnes: ‘Min i ya ggey? Minzi war řari bu řmars i di i ya yarwey *marra* řřiřet inu.’¹⁸ Inna: ‘Ammu i ya ggey: Ad hedmey řemrasi inu, xenni ad bniy řemrasi d imeqqranen xasen uca ad daysen xezney marra řřiřet d wagřa inu.¹⁹ Ad iniy i yixef inu: ‘A řeemar *inu*, řarek ařas n wagřa i ittwaxzen din i wařas n isegg^uusa. Areyyeř, tecced, teswed u tfarřed!’²⁰ Maca inna as AREBBI: ‘A ařyur, aqa řiřet-a ad zzayek ittwattar řeemar nnek. Xenni i umi i ya yiři min tessewjded?’²¹ Ammu i ya imsar i wenni iyarrwen řeknuz i yixef nnes, *maca* war iđi d bab n wagřa di AREBBI.”

Tageldit n Arebbi d amezwaru

Mt. 6:25-34; 19-21

²²Inna i imeřđaren nnes: “S uyenni Nec ad awem iniy: War kessim s wemnus i yixef nwem min i ya teccem, uřa i arrimet nwem min i ya tyarđem.²³ Řeemar ktar zi macca u arrimet ktar zeg werruđ. ²⁴Xzarem řar ibayřiwen! Aqa war zarreen, war mejjaren, war řarsen tisarfin niy d řemrasi u AREBBI issecca i-ten. Mečar tuera m kenniw x ijđad!²⁵ Man wen zzaywem izemmar s wemnus nnes ad yarni di tuzzeřgart nnes ijj n uyiř *waha*?²⁶ Mařa kenniw war

12:8 Mt. 10:32.

12:9 Mt. 10:33; Mk. 8:38; Lk. 9:26; 2 Tim. 2:12; 1 Yř. 2:23.

12:10 1 Yř. 5:16.

12:11 Mt. 10:19; Mk. 13:11; Lk. 21:14.

12:15 1 Tim. 6:7.

12:19 Amb. 11:9; 1 Kur. 15:32; Yae. 5:5.

12:20 Izhđ. 39:7; Izhđ. 52:7; Irm. 17:11.

12:22 Izhđ. 55:23; Mt. 6:25; Fil. 4:6; 1 Tim. 6:8; 1 Bř. 5:7.

12:24 Ayub 38:41; Izhđ. 147:9.

12:25 Mt. 6:27.

LUKA

tzemmarem uŕa x min iġan d'amezjan qae, mayemmi i ya teksim s wemnus x min iqqimen?”

²⁷“Xzarem mammec ġemmyent tllilicin! War xeddment, war ttqaredcent, waxxa amenni ad awem iniy, aqa uŕa d Suliman di qae acuġi nnes war yard ca amecnaw uŕa d ijj zzaysen..²⁸ Maŕa AREBBI issyard ammu řeħtic i iġan ass-a deg iyyar uca tiwecca ad immenđar di tefqunt, meċħař iħŕa aħtas ad yiři Netta i kenniw i di iġa drus n liman!”

²⁹“S uyenni war arezzum ca x min i ya teccem uŕa x min i ya teswem, war tettejjim ixarriřen nwem ad yefřem x man aya. ³⁰Minzi marra timesřayin-a arezzum daysent řegnus n ddunect, maca Babatwem issen belli teħdajem tent. ³¹Maca arzum Tageldit n AREBBI uca timesřayin-a marra ad awem ttwammarnint.”

³²“War tteggwed, *cem, a* taħimart tamezjant, minzi yarda Babatwem ad awem iwc Tageldit. ³³Zenzem min ġarwem, wcem řsedqet! Ggem i yixef nwem ticyarin n tmenyat i war yareccin, ijj n řkenz i war iqeħħin deg ijenwan, mani war ittidef uceffar uŕa d tcinda war tettegg ssuss..³⁴ Minzi mani i ya yiři řkenz nwem, dinni i ya yiři eawed wuř nwem.”

Aeqab n Sidi

Mt. 24:45-51

³⁵“Ad iřint tejsinnatin nwem ħezzmement s ibuyas u řefnarat nwem areqqent..³⁶ Iřim amecnaw iwdan i ittrajan sidi nsen xmi dd ya yeeqeb zeg wurar, ħima, xmi dd ya yas, ad issqarqeb, zemmarem nitni ad as arzmen deyya. ³⁷Sseed n imsexxaren nni, xmi dd ya yas siditsen, ad ten yaf faqen. S tidett, Necc ad awem iniy, aqa ad iħezzem ixef nnes uca ad ten issyım *yar ttabřa*, xenni ad dd-yas ad xasen isexxar. ³⁸Maŕa yusa-dd ġar ħeħtu wiss tnayen n ġiřet niy ġar ħeħtu wiss třata uca yufa i-ten ammu, sseed i imsexxaren nni..³⁹ Maca ssnem aya: maŕa bab n taddart issen di man tsaeet i di dd i ya ixecc uceffar, xenni ad yiři ifaq uca war ittejji taddart nnes ad tt acaren..⁴⁰ Iřim kenniw eawed twejdem, minzi Mmis n bnadem ad dd-yas deg ict n tsaeet i war ttrijim.”

12:27 'tililicin' - ijj n marka n innuwwaren daysen azri aħtas.

12:31 1 Im. 3:13; lzhđ. 37:25.

12:33 Mt. 6:20; 19:21; Lk. 16:9; 1 Tim. 6:19.

12:35 Afa. 6:14; 1 Bř. 1:13.

12:38 Mt. 24:42.

12:39 Mt. 24:43; 1 Ts. 5:2; 2 Bř. 3:10; Asa. 3:3; 16:15.

12:40 Mt. 24:44; 25:13; Mk. 13:33; Lk. 21:34; 1 Ts. 5:6.

Awkiř amtiqqi

⁴¹Inna as Cimeun Buřrus: “A Siditney, ma i neccin i tɛawded amedy aya niy i marra?” ⁴²Inna as Yeccu: “Man wen iġan xenni d awkiř i di iġa řaman d amiysis wenni i řa yegg sidi nnes x imsexxaren nnes řima ad asen iwc řeeweč nsen di řweqt nnes?” ⁴³Sseed n umsexxar nni i řa yaf sidi nnes xmi dd i řa yas, ittegg ammu. ⁴⁴S tidett, Necc ad awem iniy, belli ad t yegg x marra aġra nnes. ⁴⁵Maca mařa amsexxar nni innan deg wuř nnes: ‘Aqa sidi inu ietřař x weeqab!’, uca ibda iccat imsexxaren d tiyya, ittett, isess, isscar, ⁴⁶xenni ad dd-yas sidi n umsexxar nni deg ijj n wass war ittriġi u deg ict n tsaeet i war issin. Wanita ad t iqeřtes d iceġiqen, ad igg tasyart nnes ak-d iyeddaren. ⁴⁷Amsexxar nni wenni issnen řxađar n sidi nnes uca war issewjed ixef nnes uřa war iggi elahřab řxađar nnes, ad ittwawwet s tiyyita ařas, ⁴⁸maca wenni war issinen řxađar n sides uca igga min isdaheġen tiyyita, ad ittwawwet s drus n tiyyita. Zi kuř iġen umi immewc ařas, ad zzayes ittwattar ařas u wi umi x ittwakellef ařas, ad zzayes ittwattar ktar.”

Twasiť n Lmasiř ad tawi abeřtu

Mt. 10:34-36

⁴⁹“Usiy-dd řima ad nđarey timessi x temmurt u meelik ufiy ad tiři taręa. ⁵⁰Maca ittxeřša ad ttwasyeđseř s yijj n useydeř u ttwahřarey ařas ař d řa itt wakemmeř. ⁵¹Ma ittyiř awem belli usiy-dd řima ad wcey řehna x temmurt? Lla, ad awem iniy, ad din yiři ubeřtu. ⁵²Minzi zi řexxu d tsawent ad mmsebđan xemsa deg ict n taddart, třata đidd tnayen u tnayen đidd třata. ⁵³Babas ad imsebđa x mmis, u mmis x babas, u yemmas x yeġis, u yeġis x yemmas, u řallas x tesřit, u tasřit x řallas.”

Ittxeřša ad nmeyyez ikuden

Mt. 16:2-3

⁵⁴Inna i řyaci: “Xmi i řa tżarem ijj n useynu igaeed-dd zi řyarb, deyya ad tinim: ‘Ad yiři wenżar!’ uca ammu i řa imsar! ⁵⁵Xmi i řa tżarem asemmiđ n ljanub ittřud, xenni ad tinim: ‘Ad yiři řehmu!’, uca *ammu* i řa imsar. ⁵⁶A imnafqen, aqa tessnem ad tmeyyzem udem n temmurt d ujenna. Ma zman-a mammec war tzemmare ad t tmeyyzem?”

12:42 Mt. 24:45; 25:21; 1 Kur. 4:2.

12:47 Yae. 4:17.

12:50 Mt. 20:22; Mk. 10:38.

12:51 Mt. 10:34.

12:53 Mixa 7:6

Ggem wašraḥ ak-d weyrim nnek

Mt. 5:25-26

⁵⁷“Mayemmi war tḥekkmem s yixef nwem min iḡan d ššah? ⁵⁸Minzi, xmi i ɣa traḥed ɣar řmexzen ak-d weyrim nnek, egg tizemmar aṭtas am teḡid ead *akis* deg webrid maḥend ad zzayes t^ettwafekked, ḥima war cek ittjarri ɣar řqaḍi uca řqaḍi ad cek isellem i wemxazni, xenni ad cek inḍar umxazni di řehbes. ⁵⁹Ad ac iniɣ, cek war dd ssenni t^etteffyed ař i ɣa txeḡsed ašuldi aneggaru!”

Amedya n wartu i war itticcen řyiḡet

13¹Di řweqt nni usin-dd *yares* ca n iwdan, xebbaren t x Ijaliliyyen inni ixegęđ Pilatus idammen nsen ak-d tyaršin nsen. ²Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Ma ittyiř awem belli Ijaliliyyen-a d imednab ktar zeg Ijaliliyyen nneyni umi d asen imsar uweddeb-a? ³Lla! Maca Necc ad awem iniɣ, aqa uřa d kenniw, mɣir mařa t^etubem, ad t^ettwahellkem marra ammu. ⁴Niy ittyiř awem belli tmentac *n iwdan* i xef dd-tewḍa šsumcet di Siluwam uca mmuten zzayes, ma aqa aten d imednab ktar zeg iwdan *nneyni* i izeddyen di Urcalim? ⁵Lla! Maca Necc ad awem iniɣ, aqa uřa d kenniw, mɣir mařa t^etubem, ad t^ettwahellkem marra am nitni!”

⁶Inna asen amedya aya: “Tuɣa ɣar ijj n weryaz ijj n wartu i ittwarzun deg umarjuε nnes n uđiř, uca netta yusa-dd, yarezzu dayes tazart, *maca* war tt yufi.

⁷Inna i bab n umarjuε n uđiř: ‘Aqa třata n iseggw^wusa ttaseɣ-dd, arezzuɣ tazart deg wartu aya, war tt ufiɣ. Qess i-tt *xenni*, mayemmi tessaḥař ead tammurt?’

⁸Yarra-dd xas ufeḡaḥ: ‘A sidi, ejj i-tt *ad tbedd* ead asegg^was-a. Ad tt ɣziɣ, u ad as ggeɣ řeybar. ⁹Ad taɣ ad yarr řyiḡet, mařa lla, xenni qess i-tt deg usegg^was i dd ɣasen.’ ”

Asgenfi n temyart deg wass n ssebt

¹⁰Řami tuɣa isseřmad Yeccu deg icten zi temzidawin di ssebt, ¹¹tuɣa din ict n temyart tiwed řmijař n tmentac n iseggw^wusa buḥberř nnes iwear. Tuɣa teqwes, war tzemmar ad tseggem aεrur. ¹²Umi tt izra Yeccu, iřaya-dd xas yares, inna as: “A tamyart, aqa cem tenfekked zi řehřac nnem!” ¹³Issars xas afus nnes uca nettat tedweř tseggem řexdenni, tebda tessemyara di AREBBI! ¹⁴Maca ameqqran n temzida, umi ixeyyeq minzi Yeccu issgenfa *ijjen* di ssebt, iṭṭef deg wawař, inna i řɣaci: “Aqa di setta n wussan ittxeřša řxedmet, asem-dd deg wussan nni maḥend ad t^ettwasgenfam, maci deg wass n ssebt!” ¹⁵Yarra-dd Yeccu, inna as: “A *cek*, amnafeq! Ma war ifessi kuř ijjen zzaywem deg wass

n ssebt i ufnas nnes niy i weyyuř nnes zi řkuri, xenni ad t indeh mařend ad t iward?¹⁶ Maca tamyart-a aqa-tt d yeęis n Ibrahim, tenni icedd ccitan, xzar, *ead* řmijař n tmentac n isegg^wusa, ma war d as dd-yusi ad t^ettwafekk zeg uceddi aya deg wass n ssebt?”¹⁷ Am inna man aya, sseđřan marra inni tuya akides ittemeāřan, *maca* marra řřaci ifarř zi lmuęizat nni tuya ittwaggen s ufnas nnes.

Imedya n tħebbut n zzarięet n uxerdel d wentun

Mt. 13:31-33; Mk. 4:30-32

¹⁸Yeccu inna: “Min di tarwes Tgeldit n AREBBI uca min zi tt ya ssemquddey?¹⁹ Aqa-tt amecnaw ict n tħebbut n zzarięet n uxerdel iksi tt ijj n bnamem, inđar i-tt di teħwict nnes, uca teymi-dd, tedweř d tacejjart temyār uca ggin ijđad n ujenna řeewacc nsen di řefruę nnes.”²⁰ Yeccu inna eawed: “S min zi i ya ssemquddey Tageldit n AREBBI?²¹ Aqa-tt amecnaw antun, teysi t temyart, teffar i-t di třata n řemdud n waren, ařami issmemm marra!”

Tawwart iřsaren

Mt. 7:13-14, 21-23

²²Iřwa tineddam d dcurat, am tuya isseřmad deg webrid yār Urcalim..²³ Ijjen isseqsa i-t, ma aqa din drus n yenni i ya ittwasnejmen. Yarra-dd Yeccu, inna asen: ²⁴“Ggem jjeħd nwem řima ad tadfem zi tewwart iřsaren, aqa Necc ad awem iniy, ařřas arezzun ad dd-adfen, *maca* war zemmaren..²⁵ Zeg wami i ya ikkar bab n taddart mařend ad ibelleę tawwart, xenni ad tbeddem di barra, ad tessqareqbem, ad tebdam ad tinim: ‘A Siditney a Siditney, arzem aney!’ Maca Netta ad dd-yarr, ad yini: ‘Necc war kenniw ssiney, manis kenniw?’²⁶ Ad tebdam ad tinim: ‘Necin aħeqqa tuya necca neswa qibač nnek uca Cek tuya tesseřmaded deg imesraq nney!’²⁷ *Maca* Netta ad yini: ‘War kenniw ssiney, manis kenniw war ssiney! Agg^wejem xafi marra kenniw inni itteggem min war isegğden!’²⁸ Ad din tiři tyuyyit d uęezzi n teymas, xmi i ya třarem Ibrahim d Iřřaq d Yaęqub d marra inabiyyen di Tgeldit n AREBBI, *maca* kenniw ad temmendarem barra..²⁹ Ad dd-assen zi manis d tneqqar tfuct u zi mani tyeęi tfuct uřa zi ccamal uřa zi ljanub, ad qqimen *yār tħabřa* di Tgeldit n AREBBI..

13:15 Uf. 23:5; Aęwd. 22:4; Lk. 14:5.

13:18 Mt. 13:31; Mk. 4:30.

13:19 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’). ‘axerdel’ - s Tafransist: ‘moutarde’.

13:20 Mt. 13:33.

13:22 ‘dcurat’ - niy ‘ředcur’ niy ‘ibilajen’.

13:22 Mt. 9:35; Mk. 6:6.

13:24 Mt. 7:13.

13:25 Mt. 25:11,12; Lk. 6:46.

13:27 Iřhd. 6:9; Mt. 7:23; 25:12,41.

13:28 Mt. 8:11, 12; 13:42; 24:51.

13:29 Ica. 2:2; Mal. 1:11; Mt. 8:11.

LUKA

³⁰ Xzar, aqa din ineggura inni i ya yiřin d imezwura u d imezwura inni i ya yiřin d ineggura.”.

Awařen ineggura n Yeccu x Urcalim

Mt. 23:37-39

³¹ Deg wass nni qarrben-dd ca n Ifarisiyyen, nnan as: “Ffey, ruħ ssa, minzi Hirudus ix̄s ad Cek iney!” ³² Yeccu inna asen: “Ruħem, inim as i weceeb-a: ‘Xzar, aqa Necc ssuffuyey ccwařen, ssgenfiy ass-a d tiwecca, uca deg wass wiss třata ggur ad kemmřey.” ³³ Maca ittxeřša ayi ad xedmey ass-a d tiwecca, uca deg wass awarni as ad raħey, minzi war izemmar ad ittwaney ijj n unabi barra i Urcalim. ³⁴ A Urcalim, a Urcalim, tenni ineqqen inabiyyen d tenni yarejmen inni i yarem dd-ittwassekken, mečar n twařawin tuya xsey ad ssmuney tarwa nnem amecnaw mammec tessmuna tyaziđt ifiğusen nnes sadu wafriwen nnes, *maca* kenniw war texsem. ³⁵ Xzar, tadart nwem ad awem iqqim d řxarbet. S tidett, Necc ad awem iniy, aqa war d ayi tzarrem ař dd ya tas řweqt i di i ya tinim: ‘Sseed n wenni dd ya yasen s Yisem n SIDI’.”.

Asgenfi n ijj n weryaz ihřec s tuffet n waman

14 ¹ Řami yudef yar taddart n ijj zeg imeqqrannen n Ifarisiyyen deg wass n ssebt ħima ad icc ayrum, tuya ħeřtan t. ² U xzar, ibedd din qibač nnes ijj n bnadem ihřec s tuffet n waman *n arrimet nnes*. ³ Iřtef Yeccu deg wawař, inna i imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, inna: “Ma iħeğeř usgenfi di ssebt?” ⁴ Nitni sqaren waha. *Xenni* iřtef i-t, issgenfa i-t, uca ijja i-t ad irah. ⁵ Xenni yarra-dd xasen inna: “Man wen zwaywem, mařa mmis niy ayenduz nnes iwđa as deg wanu, war t-i-dd-issuffuy zwayes deyya deg wass n ssebt?” ⁶ War ufin s min zi xas dd i ya arren.

Amedya x txessayt

⁷ Ieawed ijj n umedy a i newjiwen am d asen iħekkar ixđaren řekrasi n zzat. *Inna asen*: ⁸ “Mařa ħed ieard i cek yar ijj n zzardet, xenni war ttými di řekrasi n zzat, ħima war ittwaearđ wenneyni yueřan *xak* maħend ad iqqim din, ⁹ uca *xenni* ad dd-yas wenni xak ieardēn, ad ac yini: ‘Egg amcan i weryaz-a!’, uca *xenni* ad tseđhid, ad tekkared ħima ad teksid amcan aneggaru. ¹⁰ Mařa cek t^ettwaearđed, ruħ, qqim deg wemcan aneggaru, ħima, xmi dd ya yadef wenni xak ieardēn, ad tay ad ac ini: ‘A ameddukkēř, gaeeed, qqim!’ Xenni ad ac yiři

13:30 Mt. 19:30; 20:16; Mk. 10:31.

13:32 ‘ad ttwakemmřey’ - ix̄s ad yini ‘ad qdiy řxedmet inu’. Xzar Mat. 5:17.

13:34 Izhd. 17:8; 91:4; Mt. 23:37.

13:35 Izhd. 69:26; 118:26; Ica. 1:7; Irm. 7:34; Mixa 3:12; Mt. 23:38; Řex. 1:20.

14:5 Uf. 23:5; Aewd. 22:4; Lk. 13:15.

ccan zzat i yenni akidek iqqimen..¹¹ Minzi marra wi i ya issuēñan ixef nnes ad ittwasswaḍeē u wi i ya isswaḍeēn ixef nnes ad ittwassuēña.”

Amedya n inni ittwaeården i umensi imyar

Mt. 22:1-10

¹²Inna εawed i wenni t iearḍen: “Maña cek teggid ijj n umecři niy amensi, war εarreḍ imeddukkar nnek niy aytmac, uña d řağ nnek niy jjiran nnek i yar iğa wagña, niy aqa ad cek earḍen uña d nitni uca ad yarek yiři řexřaş..

¹³Maña teggid ict n zzardet, xenni earḍ x imezřaḍ d iqiydaren d ineēḍaben d idaryařen. ¹⁴Xenni ad tiřid d amesud umi war yarsen s minzi cek i ya xeğşen, minzi ad ac ittwaxeğeş di tnukra n imseggaden.”

¹⁵Umi isña man aya *marra* ijjen zeg inni din iqqimen *yar ttabřa*, inna as wanita: “Sseēd n wenni i ya iccen ayrum di Tgeldit n AREBBI!” ¹⁶Yeccu inna as: “Ijj n weryaz igga ict n zzardet temyar uca iearḍ aṭtas *n iwdan*..¹⁷Issekk amsexxar nnes di tsaēet n zzardet ħima ad ini i inewjiwen: ‘Xzar, kuči aqa iwjed i kenniw. Araħem-dd!’ ¹⁸Xenni ibda kuř ijjen zzaysen ad igg ssibbet. Inna as umezwar: ‘Syiğ ijj n iyyar, aqa ittxeşsa ayi ad raħeş ad t zareş. Ttareş ac ad ayi tsamħed!’ ¹⁹Wenneşni inna: ‘Syiğ xemsa n tyuya n iyenduzen, aqa ad raħeş ad ten jarrbey, ttareş ac ad ayi tsamħed!’ ²⁰U wenneşni inna: ‘Aqa mammec meřceş tamyard, x uyenni war zemmareş ad dd-aseş!’

²¹Yusa-dd umsexxar nni uca ixebbar sidi nnes s man aya. Xenni ixeyyeq bab n taddart, inna i umsexxar nnes: ‘Ruħ deşya yar imesraq d zznaqi n tendint uca ndeh-dd imezřaḍ d iqiydaren d ineēḍaben d idaryařen!’ ²²Inna umsexxar: ‘A sidi, aqa imsar am mammec i tumured uca aqa din ead amcan.’ ²³Inna bab i umsexxar nnes: ‘Ffeş yar ibriden d zznaqi uca ħşar i-ten ad adfen ař i ya teccur taddart inu, ²⁴minzi Necc ad awem iniş, belli uña d ijj zeg yeryazen inni tuya ittwaeården ad yiři yar zzardet inu’ ”

Aḍfar n Yeccu

Mt. 10:37-38

²⁵Am tuya ijj n ubarru d ameqqran n řyaci iggur akides, inneqřeb-dd, inna asen: ²⁶“Maña ħed yusa-dd yari uca war icarreh babas niy yemmas, aytmas niy yessmas, tamyard nnes niy tarwa nnes, u ead uña d ixef nnes, war izemmar ad yiři d amehḍar inu..²⁷Wenni war iksin şşalib nnes, ad ayi dd-iḍfar, war izemmar ad yiři d amehḍar inu..²⁸U man wen zzaywem i ixsen ad ibna ict n

14:10 Awřn. 25:6,7.

14:11 Ayub 22:29; Awřn. 29:23; Mt. 23:12; Lk. 1:51; 18:14; Yac. 4:6,10; 1 Bř. 5:5.

14:12 Naħ. 8:10; Awřn. 3:28.

14:16 Ica. 25:6; Mt. 22:2; Asa. 19:7,9.

14:26 Aewd. 13:7; 33:9; Mt. 10:37.

14:27 Mt. 10:38; 16:24; Mk. 8:34; Lk. 9:23.

LUKA

šsumæet, war ittyimi amezwar ħima ad igg řehšab, ma ħares min ixexšen i ukemmeř, ²⁹ ħima, mařa issars dsas, *xenni* war izemmar ad as ikemmeř, war xas deħħcen marra inni t izrin, ³⁰ ad inin: ‘Bnadem-a ibda řebni uca war izemmar ad t ikemmeř.’

³¹ Niy man ajeğid, mařa iffeý ħar umenyi ðidd n ijj n ujeğid nneyni, war ittemcawar amezwar ma izemmar ad imqudda s eecra-ařaf ak-d wenni ħares i dd ħa yasen s eicrin-ařef? ³² Mařa war iği amenni, xenni ad dd-issekk ireqqasen am iğa *ujeğid* nni ead ħar řagg^waj, ħima ad *zzayes* ittar ašřah.

³³ S uyenni uřa d ijj zzaywem wenni war ittejji marra ağřa nnes, war izemmar ad yiři d amehđar inu.”

Amedya n tmeğahť

Mt. 5:13; Mk. 9:50

³⁴ “Tameğahť tehřa, maca mařa teksar tmeğahť aředdi nnes, s min zi tt i ħa tee dřem? ³⁵ War tšegeħ ca i temmurt uřa i tzubač, xenni ad tt nđaren. Wenni ħar iğa imezzuyen i useği, ejj i-t ad iseř.”

Amedya n uħuři iweddaren

Mt. 18:12-14

15¹ Xenni tuħa ayt n đdariba d imednab ttqarraben ħares ħima ad as sře n.² Ttmeemien imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, qqaren: “Aqa Wa yareħħeb s imednab uca ittett akidsen.” ³ *Xenni* ihaja asen Yeccu amedya aya: ⁴ “Man bnadem zzaywem i ħar iğa mya n iħuřiyyen uca iweddaren as ijjen zzaysen, ma war ittejji tesa u tesein di řexřa uca ad yarzu x wenni iweddaren ař t i ħa yaf? ⁵ U xmi t i ħa yaf, ad ifraħ, ad t issars x tğardin nnes. ⁶ Xmi dd ħa yaweđ ħar taddart, ad iřaya x imeddukař nnes d jjiran nnes, ad asen yini: ‘Farħem akidi, minzi ufiy aħuři inu iweddaren!’ ⁷ Necc ad awem iniy, ammu i ħa tiři řefraħet deg ujenna x ijj n umednub i ħa ituben ktar x tesa u-tesein n imseggaden i war ixsen ad tuben!”

Amedya n uşuldi iweddaren

⁸ “Niy man tamğart i ħar iğa eecra n tepyisin n ijj n dirham, mařa iweddaren icten zzaysen, ma war tessruyi řqendiř, ad tfarđ taddart uca ad tarzu mliħ ař tt i ħa taf? ⁹ Mařa tufi t, ad třaya x tmeddukař d tijjarin, ad *asent* tini: ‘Farħent akidi, minzi ufiy dirham nni tuħa d ayi iweddaren.’ ¹⁰ Necc ad awem iniy, ammu i ħa tiři řefraħet qibač i lmalakat n AREBBI s yijj n umednub i ħa ituben.”

14:34 Mt. 5:13; Mk. 9:50.

15:1 Mt. 9:10; Mk. 2:15; Lk. 5:29.

15:7 Lk. 5:32.

15:8 ‘dirham’ - s Tyunanit: ‘draxma’, ijj n uşuldi di řweqt n Irumaniiyyen. S iřes n Tramit: ‘zuza’.

Amedya n mmis iweddaren

¹¹Yeccu inna asen εawed: “Ijj n bna dem tuya ɣares tna yen n ihenjiren. ¹²Inna umazuz nsen i babas: ‘A baba, ewc ayi tasyart tenni d ayi dd-yusin zeg wagra nnek!’ *Xas uca* ibda asen *babas* agra nnes. ¹³Awarni ca n wussan issmun mmis amazuz kuɕi min d as immewcen, xenni isafar ɣar ict n temmurt tigg^wej. Iqarɔ marra agra nnes am isseedu dinni ict n tudart n ufeccɛɣ.

¹⁴Awarni řami iqarɔ kuɕi, iwɔda-dd ijj n řaz iwɛar di temmurt nni uca ibda ad ihwaj. ¹⁵Iruh uca irřeq deg ijjen zeg imezday n temmurt nni uca wanita issekk i-t ɣar iyyar nnes řima ad yarwes irřan. ¹⁶Tuɣa immezri ad iccur aeedis nnes s tesriɣwa tenni ittetten irřan, *maca* ura d ijj war d as iwci ca. ¹⁷Idweř ɣar řeeqer nnes, inna: ‘Meɕař n ixemmasen n baba i ɣar iġa ayrum ařtas u necc da ttmettiɣ s řaz!’ ¹⁸Ad kkareɣ, ad raheɣ ɣar baba uca ad as iniɣ: ‘A baba, aqa xdiɣ ak-d ujenna u akidek!’ ¹⁹War sdihegeɣ ad ayi trayıd d mmic. Egg ayi amecnaw ijjen zeg icuwwaren nnek.’

²⁰Ikkar uca ieqeb ɣar babas. Am t tuya εad ɣar řagg^waj, ibarq i-t babas, ihinn xas, uca yuzzeř ɣares, ingez as x yiri, issudem i-t. ²¹Inna as mmis: ‘A baba, xdiɣ ak-d ujenna u akidek. War sdihegeɣ ad ayi řayan mmic.’ ²²Maca babas inna i imsexxaren nnes: ‘Suffyem-dd arruɔ ihřan ařtas, syarɔem as t, ggem txadent deg ufus nnes uca qqnem as sandaliyat i idaren nnes. ²³Awyem-dd ayenduz iřehřen, tyarřem as, xenni ad necc, ad nfarħ, ²⁴minzi mmi wanita tuya immut, iddar. Tuɣa iweddar, *maca* ittawaf.’ Xenni bɔan ad farřen!

²⁵Maca mmis ameqqran tuɣa deg iyyar. Ařami dd-yaregg^weh, idweř iqarreb-dd ɣar taddart, xenni isra i ġya d uyennej s wařtas. ²⁶Iřaya i yijjen zeg imsexxaren nnes, isseqsa t: ‘Man aya?’ ²⁷Wanita inna as: ‘Umac yusa-dd, babac iɣarř i uyenduz iřehřen, minzi ieqeb-dd ɣares mliħ!’ ²⁸Maca *mmis ameqqran* ixeyyeq, war ix ad yadef. Xenni iffeɣ babas ɣar barra, ihɛccem i-t. ²⁹Maca netta yarra-dd, inna as i babas: ‘Aqa necc xedmey ɣarek řexxu ařtas n isegg^wusa, εemmarř war jjiɣ zi tewřeyyet nnek. *Maca* cek war d ayi tewcid ura d ijj n uħuři qaε, řima ad farheɣ ak-d imeddukař inu. ³⁰Maca umi dd-yusa mmic wanita wenni iccin agra nnek ak-d temɣarin n farq-ccɣeř, tyarřed as i uyenduz iřehřen!’

³¹Inna as babas: ‘A mmi, tuɣa cek akidi řebda, aqa marra min iġan inu aqa nnek. ³²Maca tuɣa ittxeřsa ad nfarħ ad nezhu, minzi umac wanita tuɣa immut, *maca* iddar *εawed*, tuɣa iweddar uca ittawaf!’ ”

Amedya n wewkiř d aeffan

16¹Inna εawed i imeħdaren nnes: “Tuya din ijj n bnadem, aqa-t d bab n wagřa, ġares ijj n wewkiř nni zi cetcan *iwdan*, aqa zeema tuya ittuzzar agřa n sides. ²Iřaya as, inna as: ‘Man aya i xak ttesřiy? Ewc řeřsab i uwekkeř nnek, minzi war t’ettiřid εad d awkiř!’ ³Inna wewkiř ak-d ixef nnes: ‘Min i ġa ggey umi sidi inu ad xafi ikkes awekkeř-a? War zemmarey i uqqaz n temmurt u ttseđhiy tutra! ⁴Aqa ssney min i ġa ggey ħima, xmi i ġa ttwahuzey x uwekkeř, ad ayi qebřen di tudrin nsen.’ ⁵Uca iřaya-dd i kuř ijjen zeg aytbab n umarwas n sides. Inna as i umezwar: ‘Meċař d ac itturs sidi?’ ⁶Yarra-dd xas netta: ‘Mya n ibidawen n zzect!’ Inna as: ‘Ksi řciyed n umarwas nnek, qqim deyya, tarid: Xemsin n ibidawen.’ ⁷*Xenni* inna i wenneyni: ‘I cek, meċař d ac itturs sidi?’ Yarra-dd xas: ‘Mya n txuncay timeqqranin n yirden.’ Inna as: ‘Ksi řciyed n umarwas nnek, tarid: Tmanyin.’ ⁸Siditney igga řfağ deg wewkiř aeffan, aqa tuya ittegg s tiyit, minzi tarwa n ddunect-a d imiřisen di jjiř nsen wanita x tarwa n tfawt. ⁹εawed Necc ad awem iniy: ‘Ggem imeddukař i yixef nwem s tenεacin n řyecc, ħima, xmi i ġa teqđam, ad kenniw qebřen deg iqıđan nsen n řebda.’”

Awkiř d amtiqqi

¹⁰“Wenni iğan d amtiqqi di drus, aqa-t d amtiqqi uřa deg wařtas, u wenni war ittseggaden di drus, aqa war ittseggid uřa deg wařtas. ¹¹Mařa war teğim d imtiqqan di teneacin n řyecc, wi kenniw i ġa iwekkřen x min iğan nican? ¹²Mařa war teğim d imtiqqan di min iğan n wenneyni, wi d awem i ġa iwcen *ca* min iğan nwem? ¹³Uřa d ijj n umsexxar war izemmar ad ixdem tnayen n isiditen, minzi ma ad icarh ijjen uca ad isseizz wenneyni, niy ma ad icebbar deg ijjen uca ad isseħqar wenneyni. War tzemmarem ad txedmem AREBBI d teneacin.”

Ccariea n Sidi Arebbi war ttbeřtiř ca

Mt. 11:12-13

¹⁴Řami sřin Ifarisiyyen marra man aya, sseħqaren t, minzi nitni tuya ttexsen ttmenyat. ¹⁵Yeccu inna asen: “Kenniw d inni isseggden ixef nwem zzat i iwdan, maca AREBBI yargeb x wuřawen nwem, minzi min yueřan ġar iwdan, aqa-t d nnei zzat i AREBBI. ¹⁶Ccariea d inabiyyen aqa aten ař Yuħanna. Zi řweqt nni ittwabarreħ s Tgeldit n AREBBI uca marra idsen ttemsedħasen ġares ħima ad din adfen. ¹⁷Maca tikkest n ujenna d temmurt tehwen x uweřtu n ict n tneqqiř zi Ccariea.”

16:9 Mt. 6:19; 19:21; 1 Tim. 6:19.

16:13 Mt. 6:24.

16:14 Mt. 23:14.

16:15 1 řm. 16:7; Izhd. 7:10.

16:16 Mt. 11:12,13.

16:17 Izhd. 102:27; Ica. 40:8; 51:6; Mt. 5:18.

X řemřac i twařa wiss tnayen awarni i wařaf

¹⁸“Marra wi i ya iřfen i temyart nnes uca ad imřec ak-d tenneynit, aqa izna, u marra wi i ya imeřcen tenni umi x yuzzeř weryaz nnes, aqa izna.”

Amedya n bab n wagřa u n umezřuđ Alicazar

¹⁹“Tuća din ijj n bnađem, aqa-t d bab n wagřa, yard řeqřen acemřař azdad d řehřir d azegg^way. Ittyebba zzhu kuř ass. ²⁰Tuća din eawed ijj n umezřuđ qqaren as Alicazar. Tuća ssbuzzřen t yar tewwart n bab n wagřa, iccur s řhebb. ²¹Tuća dayes mmezri ad ijjiwen s iřeqqwaz i dd-iwetřan zi třabřa n bab n wagřa. Maca tuća ttasen-dd yiřan eawed, řessřen ibuerusen nnes. ²²Immut umezřuđ, ksint t lmalakat yar weřsin n Ibrahim. Uřa d bab n wagřa immut, neđřen t.

²³Am tuća ittēeddab di řaxart, issgaeēed tamuyři nnes, izra Ibrahim zi řagg^waj u Alicazar tuća-t deg weřsin nnes. ²⁴Iřaya s jjehd: ‘A baba Ibrahim, arhem ayi. Sekk-dd Alicazar ĥima ad issuff ixef n uđađ nnes s waman uca ad issesmeđ iřes inu, minzi aqa ttēeddabey di tmesi aya.’

²⁵Inna as Ibrahim: ‘A mmi, eqeř aqa tkemmřed marra řxar nnek di tudart nnek, ammu i Alicazar řyar. Řexxu netta itt^ttwafewwej u cek t^tttēeddabed.

²⁶Sennej i man aya marra, aqa jar aney neccin d kenniw ijj n ttasie imyar, ařami inni ixsen ad yarwem dd-řwan war zemmaren, uca uřa d inni din iřan war zemmaren ad dd-řwan ssenni yarney.’ ²⁷Inna as: ‘Ttzawgey cek xenni, a baba, ad t tesekked yar taddart n baba, ²⁸minzi yari xemsa n aytma. Ejj i-t ad asen ieřem, ĥima war dd-ttisen uřa d nitni yar wemcan-a n uēeddeb.’ ²⁹Inna as Ibrahim: ‘Aqa řarsen Musa d inabiyyen. Ejj i-ten ad řarsen sřen!’ ³⁰Maca netta inna as: ‘Lla, a baba Ibrahim, mařa iruĥ řarsen ijjen zeg imettinen, xenni ad tuben!’ ³¹Inna as Ibrahim: ‘Mařa nitni war sřin yar Musa d inabiyyen, xenni war zzayes ttwassqeneen eawed, ead xmi dd ya ikkar ijjen jar n imettinen!’ ”

16:18 Mt. 5:32; 19:9; Mk. 10:11; 1 Kur. 7:10.

16:25 Ayub 21:13.

16:29 Ica. 8:20; 34:16; Yĥ. 5:39; Řex. 17:11.

X uyekkwi yar ddenb u x smaḡet

Mt. 18:6-7, 21-22; Mk. 9:42

17¹Inna Yeccu i imehḡaren nnes: “War tæddeř ila ad iřint teenkrifin, maca uct x wenni zi i dd ya yasent!² Mliḡ as ad xas t^ettwagg ict n teřđart n tsirt tedqer yar yiri nnes uca ad immenđar di řebḡar uřa xmi i ya ittwasseywa ijjen zeg imezyanen-a.³ Hđam ixef nwem. Mařa ixđa umac, webbex i-t, u mařa itub, samḡ as..⁴ Mařa ixđa akidek sebea n twařawin deg ijj n wass uca idweř-dd yarek sebea n twařawin, iqqar: ‘Aqa tubey!’, ittxeřsa ad as tsamḡed.”

Amedya n tḡebbuct n zzariet n uxerdel

⁵Nnan rrusul: “A Siditney, arni aney liman nney!”⁶Netta inna asen: “Mři tuya daywem liman amecnaw ict n tḡebbuct n zzariet n uxerdel uca ad tinim i tcejart-a n tut: ‘Twaqře zeg iřewran nnem, twazzu di řebḡar!’, xenni ad awem tegg array.”

Amedya n bab d umsexxar nnes

⁷Man wen zzaywem i yar iḡa umsexxar icarrez niy yarekkwes uḡi, ad as yini deyya mařa iřeqb-dd zeg iyyar uca yudef *yar taddart*: ‘Qarreb-dd, teqqimed yar tḡabřal?’⁸ Ma war d as iqqar: ‘Sewjed min i ya mmuneswey, tbeysed, tsexxared xafi ař i ya ccey, ař i ya swey. Awarni man aya ad tecced, ad teswed uřa d cek!’⁹ Ma ad iksi umsexxar nni aqadi, minzi netta igga min d as ittwannan ad t yegg? Ittyiř ayi, lla!¹⁰ Ammu uřa d kenniw, xmi t^etteggem marra min d awem yumuren, *ittxeřsa* ad tinim: ‘Aqa neccin d imsexxaren war ineffeēn, minzi negga min tuya xaney’.”

Asgenfi n eecra i di iḡa řbars

¹¹Rami iruḡ Yeccu yar Urcalim icuqq di řwest *n temmurt* n Samarya nni iḡan zzat n Ljalil.¹² Ařami tuya ittadef yar ijj n dcar, řqan t eecra n yeryazen daysen řbars, qqimen bedden yar řagg^waj.¹³ Řayan s jjehd, nnan: “A Amseřmad nney, Yeccu, arḡem aney!”¹⁴ Umi daysen ixzar, inna asen: “Ruḡem, secnem ixef nwem i ikehhanen!” Xenni imsar, am gguren nitni, ttwassizedgen..¹⁵ Ijjen zzaysen, umi iřra belli iggenfa, iřeqb, issemyara di AREBBI s tmijja tejhed.¹⁶ Iwđa x uyembub yar iđaren n Yeccu, iqada t. Wa tuya d ijj n weryaz zi Samarya.¹⁷ Iḡtef Yeccu deg wawař, inna: “Ma war ttwassizedgen marra s eecra? Mani qqimen tesea?”¹⁸ Ma war din wi i dd-issarxun i yixef nnes zzaysen

17:1 Mt. 18:7; Mk. 9:42.

17:3 Lawi 19:17; Awřn. 17:10; Mt. 18:15; Yac. 5:19.

17:4 Mt. 18:21.

17:5 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

17:6 Mt. 17:20; 21:21; Mk. 11:23.

17:14 Lawi 13:2; 14:2; Mt. 8:4; Lk. 5:14.

ħima ad issuġ AREBBI mġir wanita waha wenni iġan zeg ijj n řgens nneyni?"
¹⁹ Xenni inna as: "Kkar, truħed, aqa liman nnek issenjem i cek!"

Tawasit n Tgeldit n Arebbi

Mt. 24:23-28, 37-41

²⁰ Umi sseqsan Ifarisiyyen x meřmi i dd řa tas Tgeldit n AREBBI, yarra-dd xasen, inna: "War dd-t^ettis Tgeldit n AREBBI s yijj n wudem ittwascanen.

²¹ War qqaren: 'Aqa-tt da!', niy: 'Aqa-tt dihal', minzi Tageldit n AREBBI aqa-tt di řwest nwem."²² Inna i imeħđaren nnes: "Ad dd-awđen wussan i di i řa texsem ad tżarem ijj n wass waha zeg wussan n Mmis n bnađem, *maca* kenniw war *t* tżarrem."²³ Mařa nnan awem: 'Aqa-t da!' niy: 'Aqa-t dihal', war din ttri ħem."²⁴ Minzi amecnaw mammec iccat wassam zi tťarf sadu ujenna řar tťarf nneyni sadu ujenna, ammu eawed ad yiři Mmis n bnađem deg wass nnes.

²⁵ Maca ittxeřša as amezwaru ad iweddeb aťtas uca ad ittwammenđar zi jjiř-al.

²⁶ Amecnaw mammec tuřa deg wussan n Nuħ, ammu i řa yiři *eawed* deg wussan n Mmis n bnađem."²⁷ Tuřa tt^etten, sessen, meġċen u ttwasmegħacen ař ass i di yudef Nuħ řar uřarrabu uca yusa-dd tťufan, issshelllek i-ten marra."²⁸ Ammu tuřa imsar eawed deg wussan n Lut. Tuřa tt^etten, sessen, ssayen, zznuzan, ttezzun, bennan."²⁹ Maca deg wass i di dd-iffey Lut zi Sadum, iija SIDI ad dd-tewđa tmessi d řecbareyyet zeg ujenna, iteħħa ten marra."

³⁰ Ammu i řa yiři deg wass i di i řa ittwassargeb Mmis n bnađem."³¹ Wenni iġan x tzeqqa deg wass nni uca řqecc nnes di taddart, war dd-ihekkwi ca maħend ad t iksi. Ammu uřa d wenni iġan deg iyyar, war dd-itteiqib ca."³² Eeqřem x temyart n Lut!"³³ Wenni yarezzun ad issenjem tudart nnes, ad tt ixsar u wenni tt i řa ixsaren, ad tt issenjem."³⁴ Ad awem iniy, aqa di ġiřet nni ad din iřin tnayen x ict n tassut: ijjen ad ittwaksi, wenneyni ad ittwajj."³⁵ Ad din iřin tnayen n temyarin ħarryent jmiē, ict ad t^ettwaksi, tenneyni ad t^ettwajj."³⁶ Ad din iřin tnayen deg iyyar: ijjen ad ittwaksi, wenneyni ad ittwajj."

³⁷ Arrin-d, nnan as: "Mani, a Sidityeř?" Netta inna asen: "Mani teġa řxecbet, din ittmunan eawed igidaren."

17:21 Mt. 24:23; Mk. 13:21; Lk. 21:7,8.

17:23 Mt. 24:23; Mk. 13:21.

17:25 Mt. 16:21; 17:22; 20:18; Mk. 8:31; 9:31; 10:33; Lk. 9:22; 18:31; 24:6,7.

17:26 Amz. 6:2; 7:7; Mt. 24:37,38; 1 Bř. 3:20.

17:29 Amz. 19:24; Aewd. 29:22; Ica. 13:19; Irm. 50:40; Ĥuc. 11:8; Eam. 4:11; Yah. 7.

17:32 Amz. 19:15-17,26.

17:33 Mt. 10:39; 16:25; Mk. 8:35; Lk. 9:24; Yħ. 12:25.

17:34 Mt. 24:40,41; 1 Ts. 4:17.

17:37 Ayub 39:30; Mt. 24:28.

Amedya n tajjač d řqadı

18¹Inna asen əawed ijj n umedya belli aqa ittxeşša asen ad zzağen di kuř řweqt břa amelli.

²“Tuya deg ict n tendint ijj n řqadı war ittegg^wed ca AREBBI, war ittweqqar bnađem. ³Tuya di tendint nni ict n tajjač, tuya t^ettas-dd ęares, teqqar as: ‘Ewc ayi tasyart inu x weyrim inu!’ ⁴Ařtas i ikka tuya yugi. Xenni inna deg ixef nnes: ‘Nec zema war ttegg^wedeđ ca AREBBI u war ttweqqiređ bnađem, ⁵qac ammu, minzi tajjač-a thekkweř ayi, ad as wceđ tasyart nnes, ĥima war dd-t^ettaiqqib řebda uca ad ayi tarz azeğif.’”

⁶Siditney inna: “Sřem min iqqar řqadı ayecca! ⁷Ma war ittic AREBBI tasyart i yenni zzayes ittwafarzen, inni ęares dd-isıyuyun ass d ģiřet, *am* igga Arruĥ nnes ittraja s ttasie n řxađar xasen? ⁸Ad awem iniy, aqa ad asen iwc tasyart deđya. Maca xmi dd ęa iqeb Mmis n bnađem, ma ad yaf liman di temmurt?”

Amedya n Ufarisi d ijj n bu-đđariba

⁹Inna amedya aya i iwdan nni ęar teđa ttıqet deg yixef nsen aqa aten d imseggaden u sseĥqaran inneyini. ¹⁰“Gaeden tnayen n iwdan ęar Zzawect Tameqqrant ĥima ad zzağen, ijjen d Afarisi u wenneyini d ijj n bu-đđariba.

¹¹Ibedd Ufarisi, ittzađa ak-d yixef nnes: ‘A AREBBI, ttqadiđ Cek umi war ģiđ ca amecnaw iwdan nneyini: iyeccacen d yenni iĥeşşaren d yenni izennan, uřa amecnaw bu-đđariba wanita. ¹²Nec ttzummiđ tnayen n imuren di simana, tticeđ řeecur zi marra min ęari iğan d ağřa.’ ¹³Maca bu-đđariba wenni ibedden ęar řagg^waj, war izeim uřa ad issiři tiřřawin nnes ęar ujenna, maca iwta ixef nnes ęar idmaren, inna: ‘A AREBBI, arĥem ayi, aqa nec d amednub!’ ¹⁴Nec ad awem iniy, aqa wanita ad yiři ittwasegged s wařtas x Ufarisi nni umi dd-ihwa ęar taddart nnes. Minzi marra wenni i ęa issueřan ixef nnes ad ittwasswađe, u wenni i ęa isswađeen ixef nnes ad ittwassueřa.”

Yeccu d iĥenjiren

Mt. 19:13-15; Mk. 10:13-16

¹⁵Iwyen as-dd iĥenjiren imezyanen ĥima ad ten isřuf. Umi ten zřin imeĥđaren, webbxen ten. ¹⁶Maca Yeccu iřaya xasen, inna asen: “Jjem iĥenjiren imezyanen ad ęari dd-asen, war ten tt^eřfem minzi Tageldit n ijenwan i yenni amecnaw ina. ¹⁷S tidett, Nec ad awem iniy: Wenni war iqbiřen Tageldit n AREBBI amecnaw aseymi, war tt ittidef emmarş!”

18:1 Rum. 12:12; Afa. 6:18; Kul. 4:2; 1 Ts. 5:17.

18:7 Asa. 6:10.

18:11 İca. 1:15; 58:2; Asa. 3:17,18.

18:14 Ayub 22:29; Awřn. 29:23; Mt. 23:12; Lk. 14:11; Yae. 4:6,10; 1 Bř. 5:5.

18:15 Mt. 19:13; Mk. 10:13.

18:16 Mt. 18:3; 19:14; 1 Kur. 14:20; 1 Bř. 2:2.

Aseqsi n ijj n bab n wagra i Yeccu

Mt. 19:16-30; Mk. 10:17-31

¹⁸ Isseqsa t ijj n umeqqran, inna as: “A Amseyyar Aşebhan, min i ya ggey hıma ad wartey Tudart ittduman?” ¹⁹ Inna as Yeccu: “Mayemmi d ayi tñayid s ‘Aşebhan’? Ura d ijj war iği d aşebhan myir ijjen, aqa-t d AREBBI. ²⁰ Cek tessned tiweşsa: War zenni, war neqq, war tticar, war cehhed s zur, weqqar babac d yemmac!” ²¹ Inna as: “Aqa marra tina hđiy tent zi temzi inu.” ²² Umi isra Yeccu aya, inna as: “İct teqqim ac. Zenz marra min yarek, farq i-t x imezřad uca ad yarek yiři řkenz deg ujenna, xenni as-dd, đfar ayi-dd.”

²³ Umi isra man aya, icđen minzi tuya-t d bab n wagra ameqqran. ²⁴ Umi izra Yeccu belli netta icđen, inna: “Mammec yewear x aytbab n wagra mařend ad dd-adfen yar Tgeldit n AREBBI. ²⁵ Minzi adaf n weřyem zi tiřt n tsineft ihwen x wadaf n bab n wagra yar Tgeldit n AREBBI.” ²⁶ Inni tuya ittesřan aya, nnan: “Wi yar *xenni* i yar tiři Tudart *ead*?” ²⁷ Yeccu inna: “Min war izemmaren ad yiři yar iwdan, yar AREBBI izemmar ad yiři.”

Řmunet n weđfar n Yeccu

²⁸ Inna asen Buřrus: “Aqa neccin nejja kuřci uca neđfar i Cek.” ²⁹ Yeccu inna as: “S tidett ad awem iniř, war din ura d ijj i ittejjin taddart niy lwalidin niy tawmat, niy tamřart niy tarrawt di řtwee n Tgeldit n AREBBI, ³⁰ wenni war iksin ađeffus x uđeffus n tseqqar di řweqt-a, uca di řweqt i dd ya yasen *ad iksi* Tudart ittduman.”

Yeccu izwar issiweř x řmewt d tnukra nnes i twařa wiss řřata

Mt. 20:17-19; Mk. 10:32-34

³¹ Yecci iksi teneac nnes yares, inna asen: “Ad ngeaeed yar Urcalim. Marra min yuran s ufus n inabiyyen x Mmis n bnađem ad ittwaqfeř. ³² Minzi Netta ad ittwasellem i řegnus, uca ad zzayes stehzan, ad xas ssusfen x uęymbub nnes, ³³ ad t hettken s urekkud, ad t sseřqaren, ad t nyen, uca deg wass wiss řřata ad dd-ikkar.” ³⁴ Nitni war fhimen walu zi man aya. Tuya awař-a iwear xasen, u nitni war fhimen min d asen ittwannan.

18:18 Mt. 19:16; Mk. 10:17.

18:20 Uf. 20:12-16; Aewd. 5:17-20; Rum. 13:9; Afa. 6:2; Kul. 3:20.

18:22 Mt. 6:19; 19:21; 1 Tim. 6:19.

18:24 Awřn. 11:28; Mt. 19:23; Mk. 10:23.

18:27 Ayub 42:2; İrm. 32:17; Zak. 8:6; Lk. 1:37.

18:28 Mt. 4:20; 19:27; Mk. 10:28; Lk. 5:11.

18:29 Aewd. 33:9.

18:30 Ayub 42:12.

18:31 İzhd. 22:7; İca. 53:7; Mt. 16:21; 17:22; 20:17; Mk. 8:31; 9:31; 10:32; Lk. 9:22; 24:7.

18:32 Mt. 27:2; Lk. 23:1; Yř. 18:28; Řex. 3:13.

Asgenfi n ijj n udaryař

Mt. 20:29-34; Mk. 10:46-52

³⁵ Ařami dd-qarrben ęar Arięa tuęa ijj n udaryař iqqim deg webrid, itt^ettar.
³⁶ Řami isřa i řęess n řęaci iedu, isseqsa: “Man aya?” ³⁷ Nnan as: “Yeccu Nnařiri iedu.” ³⁸ Iřaya, inna: “A Yeccu, a mmis n Dawud, aręem ayi!” ³⁹ Inni tuęa igguren ęar zzat n Yeccu, webbxen t maęhend ad isęar, maca netta ibda ittřaya s jjehd ktar: “A mmis n Dawud, aręem ayi!” ⁴⁰ Ibedd Yeccu uca yumur ad t-i-dd-awyen ęares. Umi dd ęares iqarreb, isseqsa t, ⁴¹ inna as: “Min tersed ad ac t ggeęy?” Inna: “A Sidi, xseę ad dewřęy ttwařiy!” ⁴² Inna as Yeccu: “Dweř ad twařid, aęa liman nnek issgenfa cek.” ⁴³ Řexdenni idweř ittwařa uca idfar i-t, issemyara di AREBBI. Marra iwdan i ięzin man aya, ęemden AREBBI.

Yeccu d Zakkayu

19 ¹ Umi yudef Yeccu ęar Arięa, icuqq *tendint nni*, ² tuęa din ijj n weryaz qqaren as Zakkayu. Wanita tuęa d bab n waęra uřa d ameqqran n ayt n dędariba.
³ Netta tuęa yarezzu ad ięar Yeccu d min iena, *maca* war izemmar s ssibbet n řęaci, minzi tuęa Zakkayu d aęuđad n tididi. ⁴ *S uyenni* izwar i Yeccu uca igaeęed x ijj n wartu n řexřa, ęima ad t ięar, minzi tuęa Netta igga ad dd-yekk ssenni. ⁵ Umi dd-yusa Yeccu ęar wemcan nni, ixzar ęar ujenna, ibarę i-t. Inna as: “A Zakkayu, qeęeq-dd, hwa-dd deęya, minzi ass-a ittęeřsa ayi ad qqimeę di taddart nnek!”
⁶ Iqeęeq-dd, ihwa-dd deęya uca yareęęeb zzayes s řefraęet. ⁷ Marra inni ięzin man aya, bđan ttmeęmięen xas, nnan: “Aęa yudef ęima ad iqqim ęar ijj n weryaz d amednub!” ⁸ Ikkar Zakkayu, inna i Yeccu: “Xzar, Sidi, ad wceę azen n waęra inu i imezřad u marra wenni zi kkseę ca n řęaęjet s řęecc, ad *as t* arreę arebea n tseqqar!” ⁹ Inna as Yeccu: “Ass-a tiweđ-dd Tudart i taddart-a, minzi uřa d wa d ijj n mmis n Ibrahim.” ¹⁰ Minzi Mmis n bđadem yusa-dd ęima ad yarzu u ad issenjem min iweddaren.”

Amedya n eęcra n řwuznat

Mt. 25:14-30

¹¹ Umi tuęa ttesřan aya, yarni-dd eawed ijj n umedya, minzi ittyiř asen, umi tuęa dd-iqarreb ęar Urcalim, aęa Tageldit n AREBBI ad dd-teđhar deęya.
¹² Inna: “Ijj n bđadem zi řęjwad iruę ęar ict n temmurt tigg^wej, ęima ad itęef tagelda i yixef nnes uca *xenni* ad dd-idweř awarni man aya.” ¹³ Iřaya-dd i eęcra n imsexxaren nnes uca iwca asen eęcra n řewzan n nnuqart uca inna asen: ‘Ggem ttjara ař dd ęa eęqbey’.
¹⁴ Maca imezdaę n tendint tuęa carrhen t uca

18:35 Mt. 20:29; Mk. 10:46.

19:9 Lk. 13:16.

19:10 Mt. 10:6; 15:24; 18:11; Řex. 13:46.

19:12 Mt. 25:14; Mk. 13:34.

ssekken awarni as ireqqasen, nnan: ‘War nexs wanita ad yiři d ajeğid xaney!’
¹⁵ Umi dd-iεqeb awarni řami d iksi tagelda, yumur maħend ad řayan i imsexxaren nni umi iwca řwuzenat n nnuqart ħima ad issen arbeħ i dd-yiwi kuř ijjen di tsebbabt nnes.¹⁶ Yusa-dd umezwar, inna: ‘A sidi, řewzen nnek yiwi-dd εecra n řewzan’.¹⁷ Inna as: ‘Mliħ cek, a amsexxar ařebħan, minzi tuya cek d amtiqqi x drus, ad tiřid d azeğif x εecra n tneddam.’¹⁸ Yusa-dd wenni wiss tnayen, inna: ‘A sidi, řewzen nnek yiwi-dd xemsa n řewzan.’¹⁹ Inna i wanita εawed: ‘Uřa d cek ad tiřid d azeğif x xemsa n tneddam!’

²⁰ Xenni yusa-dd wenneyni, inna: ‘A sidi, xzar řewzen nnek i tuya xemmřey deg ijj n zzif n řeqten azdad.’²¹ Minzi gg^wedey zzayek, minzi cek d ijj n bnađem tqeřhed. Cek tkessid min war tessrusid u tmej Jared min war tzareed!’²² Inna as: ‘S uqemmmum nnek ad xak carrεey, a amsexxar aεeffan! Tessned belli necc d bnađem iqseħ, kessiy min war srsusiy, mejjarey min war zarεey.’²³ Mayemmi war tessarsed řewzen n nnuqart inu di řbanku? Xenni xmi dd ya yasey, ad tent ksiy s lfayda.’²⁴ Inna i yenni din ibedden akides: ‘Ksim xas řewzen nnes, wcem t i wenni yar iğa εecra.’ ”

²⁵ Nnan as: ‘A Siditney, aqa řares εecra n řewzan ead?’²⁶ “Netta inna asen: ‘Ad awem iniy, belli marra wenni yar iğa, ad as immewc, maca wenni war yar iği, ad as ittwakkes ead uřa d min řares.’²⁷ Maca řeedyan inu inni war ixsen ad xasen dewřey d ajeğid, awyem ten-dd danita uca řarřem asen zzati.’ ”

Adaf n Yeccu yar Urcalim

Mt. 21:1-11; Mk. 11:1-11; Yħ. 12:12-19

²⁸ Awarni řami inna Yeccu man aya, izwar asen uca iğaεeed yar Urcalim.
²⁹ Ařami dd-iqarreb yar Bayt-Faji d Bayt-εanya yar uyezdīs n wedrar umi qqaren ‘Taddart n Zziton’, issekk tnayen n imeħđaren nnes,³⁰ inna asen: “Ruħem yar dcar i iğan yar zzat nwem. Xzar, xmi din i ya tadfem, ad tafem ijj n wesnus iqqen, war xas inyi uřa d ijj n bnađem ead. Fesyem as uca awyem t-i-dd da.”³¹ Mařa isseqsa kenniw ca n ijjen: ‘Mayemmi i d as tfesyem?’, ad as tinim ammu: ‘Aqa Siditney iħwaj i-t!’ ”

³² Inni dd-ittwassekken ruħen uca ufin t am mammec i d asen inna.³³ Ařami d fesyen i wesnus, sseqsan ten aytbab nnes: “Mayemmi tfesyem i wesnus?”

³⁴ Nnan asen: “Aqa Siditney iħwaj i-t!”³⁵ Usin-dd zzayes yar Yeccu, nđaren arruđ nsen x wesnus, ssenyen Yeccu xas.³⁶ Am tuya iggur, ssun nitni abrid s warruđ nsen.³⁷ Umi dd-iqarreb yar teysart n wedrar n ‘Taddart n Zziton’, ibda řyaci n imeħđaren marra ad farħen, ttsebbħen AREBBI s ict n tmijja tejhed ařtas x ssibbet n lmuεjizat timeqqaranin nni i tuya zřin.³⁸ Nitni nnan:

19:22 2 řm. 1:16; Mt. 12:37.

19:26 Mt. 13:12; 25:29; Mk. 4:25; Lk. 8:18.

19:29 Mt. 21:1; Mk. 11:1.

19:35 Yħ. 12:14.

“Sseəd n Ujeġid i dd-yusin s Yišem n SIDI!
 Řehna deg ujenna d ueuġi di řueřa x řueřa qa€!”

³⁹ Maca ca n Ifarisiyyen jar řyaci nnan as: “A Amseřmad inu, webbex imeħđaren nnek!” ⁴⁰ Inna asen: “Ad awem iniy, mařa sqaren ina, xenni ad řayan yeřra.”
⁴¹ Ařami dd-iqarreb uca iżra tandint, iru xas, ⁴² inna: “Mři tfehmed deg wass-a min d am dd i řa yawyen řehna nnem! Maca řexxu aqa man aya inuffar x tiřřawin nnem. ⁴³ Aqa ad řarem dd-asen wussan i d am dd i řa quwwaren řeedyan nnem u ad cem ħřaren zi marra iyezdisen, ⁴⁴ ad cem nđaren x temmurt, cem d tarwa nnem akidem, war dayem ttejjin ařru ibedd x weřru nneyni, minzi war teftined i řweqt n warzef *n Arebbi* řarem.”

Asizdeg n Zzawect Tameqqrant

Mt. 21:12-17; Mk. 11:15-19; Yħ. 2:13-22

⁴⁵ Umi yudef řar Zzawect Tameqqrant, ibda issuffuy inni i tuřa issayen u izznuzan dayes. ⁴⁶ Inna asen: “Aqa tura: ‘Taddart inu d Taddart n tzaġit!’, maca kenniw tarrim tt d ijj n ifri n iceffaren!” ⁴⁷ Tuřa isseřmad marra ussan di Zzawect Tameqqrant, maca imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen d imřaren n řgens tuřa arezzun ħima ad t nyen. ⁴⁸ *Maca* war ufin ca min dayes i řa sřesqen, minzi marra iwdan tuřa řeřqen dayes, ttesřan řares.

Aseqsi x man ttesriħ i zi ittegg Yeccu řeejayeb nnes

Mt. 21:23-27; Mk. 11:27-33

20¹ Deg ijj zeg wussan nni, am tuřa isseřmad řgens di Zzawect Tameqqrant, ittbarreħ s Řexbar Ařebħan, *xenni* yewwyen xas imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen ak-d imřaren *n řgens*.² Ssiwřen akides, nnan: “Ini aney, s man ttesriħ i ttegged aya niř man wen i d ac iwcin ttesriħ-a?”³ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Uřa d Necc ad kenniw sseqsiř ijj n useqsi. Inim ayi: ⁴ Ma aseřđeř n Yuħanna zeg ujenna niř zeg iwdan?”⁵ Mcawaren jar asen, nnan: “Mařa nenna: ‘Zeg ujenna!’, ad yini: ‘Mayemmi xenni war zzayes tuminem?’⁶ Mařa nenna: ‘Zeg iwdan!’, ad aney yarjem marra řgens, minzi nitni ttwassqeneen belli Yuħanna d anabi.”⁷ Nnan as: “Neccin war nessin zi manis!”⁸ *Xenni* inna asen Yeccu: “Xenni uřa d Necc war d awem qqareř s man ttesriħ i tteggeř aya!”

19:38 Izhđ. 118:26; Lk. 2:14; Afa. 2:14.

19:40 Ĥab. 2:11.

19:44 1 Ij. 9:7,8; Mixa 3:12; Mt. 24:1,2; Mk. 13:2; Lk. 21:6.

19:46 1 Ij. 8:29; Ica. 56:7; Irm. 7:11; Mt. 21:13; Mk. 11:17.

19:47 Mk. 11:18; Yħ. 7:19; 8:37.

20:1 Mt. 21:23; Mk. 11:27; Řex. 4:7; 7:27.

Amedya n umarjue n uđiř d ixemmasen iceffanen

Mt. 21:33-46; Mk. 12:1-12

⁹ Ibda itteawad i řgens amedya aya: “Ijj n bnađem igga ijj n umarjue n uđiř, iźzu dayes tizayarin, icra amarjue i iearrařen uca isafar ijj n řmijař n řweqt d azirar.”¹⁰ Ařami dd-yiwed řřař, issekk ijj n umsexxar řar ixemmasen řima ad as wcen zeg uđiř n umarjue. Wtin t ixemmasen *nni* uca ssekken t-i-dd ixwa.

¹¹ Xenni issekk eawed ijj n umsexxar nneyni, wtin t eawed, deřen t, xenni sekken t-i-dd ixwa. ¹² Issekk eawed *amsexxar* wiss řřata, maca nitni ssyizmen t eawed uca nđaren t řar barra.

¹³ Inna bab n umarjue n uđiř: ‘Min i řa ggeř? Ad ssekkeř mmi ieizzen. Xmi t řa řaren, ad sseđřan nican.’ ¹⁴ Umi t řrin ixemmasen, mcawaren řar asen, nnan: ‘Aqa d wa d awrit. Zid ad t nney, řima ad řarney dd-idweř řwart.’ ¹⁵ Ssuffřen t barra i umarjue n uđiř uca nřin t. Min zzaysen i řa yegg xenni bab n umarjue n uđiř? ¹⁶ Ad dd-yas, ad iney ixemmasen nni, uca ad iwc amarjue n uđiř i inneřni.” Umi sřin aya, nnan as: “Eemmarř!”

¹⁷ Maca Netta ixzar řarsen, inna: “Min ixš ad yini xenni *wawař-a* i yuran:

‘Ařru i tuřa ieiffen ibennayen,
aqa idweř d ařru azeřif n teřmart!.

¹⁸ Marra wi i řa iwđan x weřru aya,
ad ifartek, u wenni xef i řa iwđa, ad t iřbez!?’”

¹⁹ Arezzun imseřmaden n idlisen d imeqqrannen n ikehhanen ad xas ssarsen ifassen di tsaeet nni, maca nitni gg^weden zeg iwdan, minzi ssnen belli Netta inna amedya aya xasen.

Axeřeř n đdariba i qayřar

Mt. 22:15-22; Mk. 12:13-17

²⁰ Hđan t uca ssekken ibergagen inni iggin ixef nsen amecnaw imseggaden, řima ad as ggen taxceft di ssibbet n ijj n wawař mařend ad t sellmen i řqađi d jjeđ n leamil. ²¹ Sseqsan t, nnan: “A Amseřřar, nessen belli Cek tessawařed u tesseřmaded nican, war t^ettegged ca s tefras n bnađem, u tesseřmaded abrid n AREBBI s tidett. ²² Ma iřeřeř aney ad newc řeecur i kuř ijjen uzeřeřif i qayřar niř lla?” ²³ Yuca s teřraymect nsen uca inna asen: “Mayemmi d ayi t^ettjarrabem? ²⁴ Secnem ayi-dd dinar. Wi yiřan tařwirt-a d tira aya?” Nnan as: “N qayřar!” ²⁵ Xas uca inna asen Yeccu: “Wcem xenni i qayřar min ięan i qayřar

20:9 Izhđ. 80:9; Ica. 5:1; Irm. 2:21; 12:10; Mt. 21:33; Mk. 12:1.

20:14 Amz. 37:18; Izhđ. 2:1,8; Mt. 26:3; 27:1; Yř. 11:53; Ebr. 1:2.

20:17 Izhđ. 118:22; Ica. 8:14; 28:16; Mt. 21:42; Mk. 12:10; Řex. 4:11; Rum. 9:33; 1 Bř. 2:4,7.

20:18 Ica. 8:15; Dan. 2:34; Zak. 12:3.

20:20 Mt. 22:16; Mk. 12:13.

u i AREBBI min iġan i AREBBI!”²⁶ War zemmaren ad t tffien s wawař nnes qibaċ i iwdan, *maca* qqimen ttbehten s temwarrit nnes uca sseyden.

Aseqsi n Iřaduqiyyen x tnukra

Mt. 22:23-33; Mk. 12:18-27

²⁷ Usin-dd ca zeg Iřaduqiyyen inni ittēkkasen tamesřact n tnukra. Sseqsan t,
²⁸ nnan as: “A Amseyřar, yura aney Musa, mařa immut i řed umas i řar iġa tamyart uca immut břa iřenjiren, xenni ad yawi umas tamyart nni mařend ad issgaēeed dduriyet i umas.”²⁹ Tuřa din sebea n wawmaten. Amezwar yiwi ict n temyart, *maca* immut břa iřenjiren.³⁰ Yiwi wenni d wiss tnayen tamyart nni uca uřa d netta immut břa iřenjiren.³¹ Xenni wenni d wiss třata yiwi tamyart nni uca ammu inneyni ař wiss sebea. Mmuten nitni *marra idsen*, war dd-jjin ca iřenjiren.³² Ʋar uneggar temmut temyart eawed.³³ Di tnukra i man wen zzaysen i řa tiři d tamyart? Minzi tuřa-tt d tamyart n sebea!”

³⁴ Inna asen Yeccu: “Ayt n ddunect-a iwyen timyarin, u timyarin ttwasmeřacent i yeryazen.³⁵ Maca inni ittwařesben sdaheřen ad awřen řar ddunect nni u řar tnukra zi taddart n imettinen, war ttiwyen timyarin, u timyarin war ttiřin i yeryazen.³⁶ Mařar war zemmaren ead ad mmten, minzi nitni amecnaw lmalakat u nitni d arrawen n AREBBI, minzi nitni dewřen d arrawen n tnukra.”³⁷ Maca zi jjihet n imettinen ad ttwassnekkaren, tuřa issbeyyan Musa eawed, umi ihaja x cbarq ak-d isennanen i zi inna SIDI: ‘*NECC* d AREBBI n Ibrahim d AREBBI n Iřařaq d AREBBI n Yaēqub.’³⁸ Mařar Netta war iři ca d AREBBI n imettinen, maca n yenni iddaren, minzi řares Netta nitni marra ddaren.”³⁹ Arrin-dd ca zeg imseřmaden n idlisen, nnan: “A Amseyřar, tessiwřed mliř ařas!”⁴⁰ *Xenni* war zeimen ead ad t sseqsan x ca.

Man wen iġan d mmis n Dawud?

Mt. 22:41-46; Mk. 12:35-37

⁴¹ Inna asen: “Mammec zemmaren imseřmaden n idlisen *xenni* ad inin belli Lmasiř d Mmis n Dawud?”.⁴² Dawud *simant nnes* iqqar deg wedlis n Izehhiden:

‘SIDI inna i Sidi inu: Qqim x ufusi inu.

⁴³ ař d řa sřarsey řeedyan nnek sadu iřaren nnek.’

⁴⁴ Mařa Dawud isemma t ‘Sidi’, mammec i řa yiři Netta d mmis?”

20:25 Mt. 17:25; 22:21; Rum. 13:7.

20:27 Mt. 22:23; Mk. 12:18; Řex. 23:8.

20:28 Aēwd. 25:5-6.

20:36 1 Yř. 3:2.

20:37 Uf. 3:6; Řex. 7:32; Ebr. 11:16.

20:41 Mt. 22:42; Mk. 12:35.

20:42 Izhd. 110:1; Řex. 2:34; 1 Kur. 15:25; Ebr. 1:13; 10:13.

20:43 Izhd. 110:1.

Yeccu d imseřmaden n idlisen

Mt. 23:1-36; Mk. 12:38-40; Lk. 11:37-54

⁴⁵ Am tuya marra iwdan *zemmaren* ad sřen, inna i imeřđaren nnes:

⁴⁶ “Hđam ixef nwem zeg imseřmaden n idlisen inni ittexsen ad uyuren s ijeřaben iziraren, inni umi teějib asen ad xasen seřmen iwdan di řeswaq u ad qqimen x řekrasi iřebřen di temzidawin u x řekrasi imezwura řar umens i..⁴⁷ Nitni ttettten tudrin n tijař am ttzařan ařas umi d asen tticent tiwhibin. Nitni ad ksin ijj n řřukm iqseř.”

ředqet n tajač

Mk. 12:41-44

21¹ Xenni isweđ Yeccu řar aytbab n wagřa ssrusan řřdaqi nsen di ssend uq..² Izra eawed ict n tajač tamezřuđt tessars dayes tnayen n uqiyyat n nřas. ³ Inna asen: “S tidett, Necc ad awem iniy, aqa tajač-a řmeskina tenđar *dayes* ktar zzaysen marra..⁴ Minzi marra nitni nđaren zi zziyada nsen řar wexxam n řřdaqi n AREBBI, maca nettat zi řexseř nnes aqa tenđar dayes marra min řares.”

Awař n Yeccu x min imsaren d řweqt aneggaru

Mt. 24:1-14, Mk. 13:1-13

⁵ Ařami tuya ca *n iwdan* ssawřen x Zzawect Tameqqrant, tenni tzewweq s izra iřebřen d řřdaqi, inna asen Yeccu..⁶ “Ma ttettwařam timesřayin-a? Ad dd-asen wussan war ittyimi uřa d ijj n wezru x wezru nneyini i war ittaredđřen.”⁷ Sseqsan t, nnan: “A Amseyyar, meřmi i řa yiři uya d man řeěřamet aqa timesřayin-a udsent-i-dd?”⁸ Inna asen: “Eessem, war ttettwayarrem, minzi ařas ad dd-asen s Yisem inu, ad inin: ‘Aqa NECC d Lmasih!’ u: ‘Řweqt aqa tiweđ-dd!’, maca war ggurem awarni asen..⁹ Mařa tesřim x řbaruđ d iyewwřen, war ttnexřieem ca, minzi s uyir ad yiři uya d amezwar, maca war ittiři ead deyya uneggar.

¹⁰ Mařar ijj n řgens ad dd-igaeed đidd n ijj n řgens *nneyini* u ict n tgeldit đidd n ict n tgeldit *nneyini*.¹¹ Ad iřin inhezziyyen n temmurt mřaren di eřam kuř imucan d řař d jrayeř d tiggwudi d usnexřie, uca ad dd-banent řeěřamat mřarent deg ujenna u ad din iřint řřaryadın ijehden. ¹² Maca qbeř man aya marra ad xawem ssarsen ifassen, ad kenniw sellmen řar temzidawin d řeřbusat, uca ad

20:46 Mt. 23:5,6; Mk. 12:38,39; Lk. 11:43.

20:47 Mt. 23:14; Mk. 12:40; 2 Tim. 3:6; Tit. 1:11.

21:1 2 Ij. 12:10; Mk. 12:41.

21:3 2 Kur. 8:12.

21:5 Mt. 24:1; Mk. 13:1.

21:6 1 Ij. 9:7; Mixa 3:12; Lk. 19:44.

21:8 Irm. 29:8; Mt. 24:4; Afa. 5:6; Kul. 2:18; 2 Ts. 2:2; 1 Yř. 4:1.

21:10 Ica. 19:2.

LUKA

kenniw nedhen zzat i ijeğiden d řhukkam x ssibbet n Yisem inu.¹³ Maca man aya ad idweř d cchadet i kenniw.¹⁴ Ggem deg wuřawen nwem mağend war tesseřmidem ixef nwem mammec i dd ęa tarrem.¹⁵ Minzi Necc ad awem wceę aqemmmum d tięit i war zemmaren ad ten ssbedden marra ředyan nwem..¹⁶ Kenniw ad ttwasellmen zi lwalidin u zi tawmat u zi řağ uřa zeg imeddukař uca ad nyen ca zżaywem,¹⁷ u kenniw ad tttwacarhem zi marra s ssibbet n Yisem inu..¹⁸ *Waxxa amenni* uřa d ijj n uzeřtu n *ucuwwaf* n uzeğif nwem war ittweđdari ca,¹⁹ maca s řřbar nwem ad tarebğem řeemur nwem.

Areddeğ n Urcalim

Mt. 24:15-21; Mk. 13:14-19

²⁰ Xmi i ya tżarem Urcalim aqa inneđ as-dd řeeskar, xenni snem belli aqa iqarreb-dd wareddeğ nnes..²¹ Xenni ittweřsa ad arweřen inni iğan di Yahudiyya ęar idurar, d yenni iğan di řwest nnes ad zżayes dd-ffęen ad arewřen d yenni iğan di dcurat war tt tidfen,²² minzi ina d ussan n nneqmet ģima ad ittwakemmeř marra min yurin..²³ Uct x temęarin nni s ddeyset d tinni issuřtuđen deg wussan nni, minzi ad din tiři řmeğnet d tameqqrant x temmurt d weęđab x řęens-a.²⁴ Nitni ad wđan s řeqđe n ssif, ad ttwağebbsen am ttwanedhen jar marra řegnus, uca Urcalim ad xas efsen řegnus ař i ęa kemmřen ikuden n řweqt n řegnus..

Tawasit n Lmasiğ

Mt. 24: 29-31; Mk. 13:24-27

²⁵ Ad din iřint řeęřamat di tfuct, di tziri u deg itran uca x temmurt *ad din tiři* řmeğnet di řegnus, ař d asen iweddar min i ęa ggen zeg unexřie n zżhir ameqqran n řebğar,²⁶ u ijj n wenhezzi n temmurt d ameqqran ad issnexřie řeemur n iwdan zi tiggwudi zi min i dd ęa yasen x temmurt, u řřulařat n ijenwan ad ttwanhezzen.²⁷ Řexdenni ad zżaren Mmis n bnadem, xmi dd ęa yas deg iseynuten, s jjeđd d useęi ařas..²⁸ Xmi i ęa bdant tmesřayin-a, ggem taryast, sgaeddem izeğifen nwem minzi ařrağ nwem aqa yiweđ-dd.”

21:12 Mt. 10:17; 24:9; Mk. 13:9; Yğ. 16:2; Řex. 4:3; 5:18; 12:4; 16:24; Asa. 2:10.

21:14 Mt. 10:19; Mk. 13:11.

21:15 Uf. 4:12; Ica. 54:17; Mt. 10:19; Řex. 6:10.

21:16 Mıxa 7:6; Řex. 7:59; 12:2.

21:17 Mt. 10:22; Mk. 13:13.

21:18 1 řm. 14:45; 2 řm. 14:11; 1 Ij. 1:52; Mt. 10:30.

21:20 Dan. 9:27; Mt. 24:15; Mk. 13:14.

21:22 'ussan n nneqmet' - nię 'ussan n weemud'.

21:22 Dan. 9:26,27; Mt. 24:15; Mk. 13:14.

21:24 Rum. 11:25.

21:25 Ica. 13:10; Ħaz. 32:7; Yuw. 3:4; 3:15; Mt. 24:29; Mk. 13:24; Asa. 6:12.

21:27 Dan. 7:10; Mt. 16:27; 24:30; 25:31; 26:64; Mk. 13:26; 14:62; Řex. 1:11; 2 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

21:28 Rum. 8:23.

Awařen n Yeccu war fennin ca

Mt. 24:32-35; Mk. 13:28-31

²⁹ Iɛawed asen ijj n umedyā: “Xzarem ɣar wartu n tazart u ɣar marra ticejjura..
³⁰ Xmi i ɣa ssneɗyent, ad tessnem s man aya aqa anebdu yiweɗ-dd. ³¹ Ammu eawed, xmi i ɣa t^ettwařam timesřayin-a ttemsarant, snem *xenni* belli Tageldit n AREBBI tudes-dd. ³² S tidett ad awem iniɣ, aqa war iɛeddu jjiř-a ař i ɣa yiři uya kuřci. ³³ Ajenna d temmurt ad fnan, maca awařen inu war fennin ca..
³⁴ Hɗam ixef nwem ħima war tteɗqiřen wuřawen nwem zi řheff d uscar d imunas n ddunect-a, u war xawem dd-iwɗi wass nni deyya..³⁵ Minzi ad dd-yas am texceft x marra inni iqqimen x uyembub n temmurt..³⁶ Hɗam xenni řebda, ɗağem ħima ad tiřim tesdaheğem mağend ad tnejmem zi marra min i ɣa imsaren uca ad tbeddem zzat i Mmis n bnaɗem.”
³⁷ S uziř tuya isseřmad di Zzawect Tameqqrant, maca s ġiřet tuya itteffey, ittyima ittnusa x wedrar umi qqaren: ‘Taddart n Zziton’..³⁸ Di řřbeħ zic tuya marra iwdan ttasen-dd ɣares ɣar Zzawect Tameqqrant ħima ad sřen Awař nnes..

Řyedran n Yahuda Isxariyuři

Mt. 26:1-5, 14-16; Mk. 14:1-2, 10-11; Yř. 11:45-53

22¹ Iqarreb-dd Řeid n *Weyrum* břa Antun umi qqaren *Tayarřt n Useɛdu* ..² Tuya imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen arezzun ict n tewwart ħima ad t nyen, maca nitni gg^weden zeg iwdan..³ Yudef cciřan di Yahuda wenni umi qqaren Isxariyuři. Netta tuya d ijjen zi teneac n *rrusul*..⁴ Iruħ, issiweř ak-d imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen d imgewwaden n iɛessasen n Zzawect mammec t i ɣa isellem i nitni. ⁵ Farħen uca ttafgen ad as wcen tineacin n nnuqart. ⁶ Netta iwca asen awař uca yarzu ict n tewwart ħima ad asen t isellem barra i řyaci.

Asewjed n tyarřt n Řeid n Tyarřt n Useɛdu

Mt. 26:17-25; Mk. 14:12-21; Yř. 13:21-30

⁷ Yiweɗ-dd wass n *Weyrum* břa Antun i di tuya ittxeřša ad t^ettwayarř *Tayarřt n Useɛdu*..⁸ Yeccu issekk-dd Buřrus d Yuħanna, inna *asen*: “Ruħem, tesswejdem

21:29 Mt. 24:32; Mk. 13:28.

21:33 Izhd. 102:27; Ica. 51:6; Mt. 24:35; Ebr. 1:11.

21:34 ‘řheft’ - niy ‘ğheft’.

21:34 Rum. 13:13; 1 Ts. 5:6; 1 Bř. 4:7.

21:35 1 Ts. 5:2; 2 Bř. 3:10; Asa. 3:3; 16:15.

21:36 Mt. 24:42; 25:13; Mk. 13:33; Lk. 12:40; 1 Ts. 5:6.

21:37 Yř. 8:2.

21:38 ‘Zzawect Tameqqrant’ - niy ‘Tamzida Tameqqrant’.

22:1 Uf. 12:15; Mt. 26:2; Mk. 14:1.

22:2 Izhd. 2:2; Yř. 11:47; Řex. 4:27.

22:3 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

22:3 Mt. 26:14; Mk. 14:10; Yř. 13:27.

22:7 Mt. 26:17; Mk. 14:12,13.

aney *Tayaršt n* Useedu ħima ad *tt* necc.”⁹ Nnan as: “Mani tessed ad *tt* nessewjed?”¹⁰ Inna asen: “Xzar, xmi i ya tadfem yar tendint ad kenniw iřqa ijj n weryaz, yarbu ict n teqbuct n waman. Đfarem t! ”¹¹ Inim i bab n taddart: ‘Amseřmad nney isseqsa: Mani ięa wexxam n inewjiwen i di i ya ccey *Tayaršt n* Useedu ak-d imeħđaren inu?’¹² Netta ad awem isscen ict n tyurfet tmiriwt sennej, yessu *s ipayasen*. Swejdem *tt* din!”¹³ Nitni ruřen, ufin *marra* am mammec tuya d asen inna uca ssewjen i *Tayaršt n* Useedu.

Amensi aneggaru

Mt. 26:26-30; Mk. 14:22-26; 1 Ku. 11:23-25

¹⁴ Umi dd-tiwed tsaęet, yusa-dd Yeccu, u qqimen tenęac n rrusul akides *yar ttabřa*.¹⁵ Inna asen: “Necc tuya weħħcey ařtas ad ccey *Tayaršt-a n* Useedu akidwem qbeř i ya weddbey. ¹⁶ Minzi ad awem iniy, aqa war zzayes tt’ttey ead ař i ya t’ttwakemmeř di Tgeldit n AREBBI.” ¹⁷ *Xenni* iřtef ijj n řkas uca iqada, inna: “Ksim wa, bđam t jar awem! ¹⁸ Minzi Necc ad awem iniy, war sessey ca zi řyięet n tzayart ař dd ya tas Tgeldit n AREBBI.” ¹⁹ Iksi ayrum, iqada, yarza *i-t* uca iwca asen t, inna: “Ta d Arrimet inu tenni xawem immewcen. Ggem aya i řidaret inu.”²⁰ Ammu i inna eawed x řkas awarni i umensi: “Řkas-a d Řęahd n Jdid s Idammen inu inni i xawem i ya ittwassizřen.

²¹ Maca aqa da, afus n wenni d ayi i ya isellmen aqa-t akidi yar ttabřa. ²² Mmis n bnađem ad irah am mammec xas ittwakkes, maca uct x bnađem nni zi i ya ittwasellem!”

²³ Bdan ttemsseqsan jar asen, man wen zzaysen i ya iggen man aya.

²⁴ Tuya jar asen eawed amcubbec x man wen zzaysen ięan d ameqqran qaę.

²⁵ Xenni inna asen Yeccu: “Ijeęiden n řęgnus řellřen xasen u inni xasen iřellřen tt’ttwařayan ‘Tarwa n rejwad!’... ²⁶ Kenniw maca war ttiřim ammu, maca ameqqran daywem ad yiři am umażuż u amezwar *ad yiři* am umsexxar... ²⁷ Minzi man wen ięan d ameqqran? Ma d wenni iqqimen yar ttabřa niy d wenni ittsexxaren? Maca Necc di řwest nwem am wenni ittsexxaren..

²⁸ Aqa kenniw d inni akidi iqqimen deg ijarriben inu. ²⁹ Necc ad awem ggey Tageldit am mammec i d ayi tt igga Baba, ³⁰ ħima ad teccem ad teswem x ttabřa inu di Tgeldit inu uca ad teqqimem x řekrasi n tgeldit ad tħekmem x tenęac n tqebbař n ayt n Israil.”

22:14 Mt. 26:20; Mk. 14:17.

22:19 Mt. 26:26; Mk. 14:22; 1 Kur. 11:23,24.

22:21 Mt. 26:23; Mk. 14:18; Yħ. 13:21.

22:22 Izhđ. 41:10; Yħ. 13:18; Řex. 1:6.

22:25 ‘tarwa n řejwad’ - niy ‘řmuřsinin’.

22:25 Mt. 20:25; Mk. 10:42.

22:26 Lk. 9:48; 1 Bř. 5:3.

22:27 Mt. 20:28; Yħ. 13:14; Fil. 2:7.

22:29 Lk. 12:32.

22:30 Mt. 19:28; Asa. 3:21.

Qqimem tcebbarem di liman

Mt. 26:31-35; Mk. 14:27-31; Yh. 13:36-38

³¹ Inna Yeccu i Cimeun: “Cimeun, Cimeun, aqa cciṭan tuḡa yarezzu ad kenniw issuzzar amecnaw irden.” ³² *Maca* Necc zuḡeḡ xak ḡima war ifenni liman nnek. U cek, xmi i ḡa t^etubed, xenni stebbet aytmac.” ³³ Inna as Cimeun: “A Sidi, necc aqa wejdeḡ ḡima ad kik raḡeḡ uṛa ḡar řeḡbes d řmewt.” ³⁴ *Maca* Yeccu inna as: “Necc ad ac iniḡ, *a* Cimeun, war issquque uyaziḡ ass-a qbeř ma ad ayi tenkared tṛata n twařawin belli aqa tessned ayi.”

³⁵ Inna asen: “Řami kenniw ssekkeḡ bṛa tacyart niḡ řeeweč niḡ sandaliyat, ma tuḡa ittxeřřa awem ca?” Nnan as: “Walu!” ³⁶ *Xas uca* inna asen: “Maca řexxu wenni ḡar iḡa tacyart, ad tt iksi, ammu uṛa d řeeweč. Wenni war ḡar iḡi, ad izzenz arruḡ nnes uca ad *zzayes* iseḡ ssif.

³⁷ Minzi Necc ad awem iniḡ, aqa ittxeřřa ad ttwakemmřent tira aya dayi: ‘Aqa ittwaḡseb ak-d iqtaṭeiyyen!’ minzi min xafi yuran, ad ittwakemmeř.” ³⁸ Nnan asen: “A Siditneḡ, aqa da tnayen n řesyuf!” Inna asen: “Ikfa!”

Tazaḡit n Yeccu x wedrar n taddart n Zzitun

Mt. 26:36-46; Mk. 14:32-42

³⁹ Iffex, iruḡ, ḡar wedrar ‘Taddart n Zzitun’ am mammec tuḡa innum, uca ḡfaren t eawed imeḡḡaren nnes. ⁴⁰ Umi ixecc ḡar wemcan nni, inna asen: “Zaḡem ḡima war dd-tidfem deg uyekkwi.” ⁴¹ Ifekk ixef nnes zzaysen eřaḡař ticti n ijj n uḡeḡjar n wezru uca iwḡa x ifadden nnes, izzuḡ, ⁴² inna: “A Baba, mařa tersed, ejj řkas-a ad xafi iedu. Maca war ittiři min xseḡ Necc maca min tersed Cek.” ⁴³ *Xenni* iḡhar as-dd ijj n lmalak zeg ujenna, iwca as jjeḡd. ⁴⁴ Tuḡa dayes tigg^wudi temḡar, ittzaḡa aṭṭas uca tidi nnes tuḡa t^ettegg amecnaw tineqqiḡin n idammen weṭṭant ḡar temmurt. ⁴⁵ *Xenni* ikkar zi tzaḡit, yusa-dd ḡar imeḡḡaren nnes uca yufa i-ten ṭṭšen s wecḡan. ⁴⁶ Inna asen: “Mayemmi t^eṭṭsem? Kkarem, tezzaḡem ḡima war t^ettidfem deg uyekkwi.”

Uḡuf n Yeccu

Mt. 26:47-56; Mk. 14:43-50; Yh. 18:3-11

⁴⁷ Am tuḡa ead issawař, xzar, aqa yusa-dd ijj n řḡaci ak-d Yahuda, wenni d iijen zi teneac, uca netta tuḡa izwar asen, iqarreb-dd ḡar Yeccu, issudem i-t, maḡar

22:31 1 Bṭ. 5:8.

22:34 Mt. 26:34; Mk. 14:30; Yh. 13:38.

22:35 Mt. 10:9; Mk. 6:8; Lk. 9:3.

22:37 ‘iqtaṭeiyyen’ -- niḡ ‘lmujrimin’.

22:37 lca. 53:12; Mk. 15:28.

22:39 Mt. 26:36; Mk. 14:32; Yh. 8:1; 18:1.

22:41 Mt. 26:39; Mk. 14:35.

22:44 Yh. 12:27; Ebr. 5:7.

LUKA

aqa iwca asen ict n řeřamet: “Wenni i řa ssudmey, d wenni Netta!”⁴⁸ Inna as Yeccu: “A Yahuda, ma s usudem ad tsellmed Mmis n bna dem?”⁴⁹ Umi řzin inni d as dd-innden min imsaren, nnan as: “A Siditney, ma ad t newwet s ssif?”⁵⁰ Ijjen zza ysen tuřa iwta amsexxar n arrays n ikehhanen, iqess as amezzuř afusi.⁵¹ Iřteř Yeccu deg wawař, *inna*: “řafi baraka!” Xenni iřada as amezzuř uca issgenfa i-t.

⁵² Inna Yeccu i imeqqranen n ikehhanen d imgewwaden n ięessasen n Zzawect Tameqqrant d imyaren *n řgens*, inni tuřa řares dd-yusin: “Ma teffřem-dd řari axmi dd-teffřem řar ijj n uxewwan, s řesyuf d ięumad?”⁵³ Ass x wass tuřa ayi akidwem di Zzawect Tameqqrant, kenniw war řari tesswiřřdem s ifassen, maca ta d tasaeęet nwem d řřulřa n taęest.”

Ankar n Buřrus

Mt. 26:57-58, 69-75; Mk. 14:53-54, 66-72; řř. 18:12-18, 25-27

⁵⁴ řřfen t, nedhen t uca ssidfen t di taddart n arrays n ikehhanen. Uca idřar i-t Cimeun zi řaggwaj.⁵⁵ Nitni ssaryen timessi di řwest n řemrař, xenni qqimen deg wenneř nnes, uca iqqim Cimeun jar asen.⁵⁶ Teřza i-t ict n tayya am iqqim řar tmessi uca texzar dayes mliř, tenna: “Uřa d wa tuřa-t akides.”⁵⁷ Maca netta inkar t, *inna*: “A tamyart, necc war t ssineř!”⁵⁸ War din min iędun iřra i-t wenneyni, *inna*: “Uřa d cek d ijjen zza ysen.” Maca Buřrus *inna*: “War ięi bu d necc!”⁵⁹ Umi teędu eřařař ict n tsaęet, ibda wenneyni ad iqaceř, *inna*: “S tidett, uřa d wa tuřa-t akides, minzi uřa d netta d Ajalili.”⁶⁰ Inna Buřrus: “A bna dem-a, necc war ssineř min xef tessawařed!” Řexdenni, am tuřa ead issawař, issquęe uyaziř.⁶¹ Inneřřeb Yeccu uca ixzar řar Buřrus. Uca ięeř Cimeun x wawař i d as *inna* Siditney: “Qbeř i řa issquęe uyaziř, ad ayi tenkared řřata n twařawin!”⁶² Uca iffey-dd Cimeun barra, iru imeřřawen imerzagen.

Aseřřar n Yeccu

Mt. 26:67-68; Mk. 14:65

⁶³ Iryazen nni iřřfen Yeccu, tuřa sthezzen zza yse, ⁶⁴ dřin *tiřřawin nnes*, *xenni* wtin t řar uyembub, nnan: “Nabb, man wen i Cek iwtin?”⁶⁵ S wařřas n tmesřayin nneyni tuřa tceqqafen dayes u ssawařen řidd nnes.

22:47 Mt. 26:47; Mk. 14:43; řř. 18:3.

22:50 Mt. 26:51; Mk. 14:47.

22:52 Mt. 26:55; Mk. 14:48.

22:54 Mt. 26:57; Mk. 14:53; řř. 18:12,24.

22:55 Mt. 26:69; Mk. 14:54,66; řř. 18:16,25.

22:61 Mt. 26:34,75; Mk. 14:72; řř. 13:38; 18:27.

22:63 Ayub 16:10; Ica. 50:6; Mt. 26:67; Mk. 14:6; řř. 19:3.

Yeccu zzat i Pilaṭus d Hirudus

Mt. 26:59-66; Mk. 14:55-64; Yḥ. 18:19-24

⁶⁶ Umi dd-yiweḍ uziř, munen imyaren *n řgens* d imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen uca nedhen t ęar Wexxam n Lmeḥkama Tameqqrant nsen. ⁶⁷ Nnan as: “Mařa Cek d Lmasiḥ, *xenni* ini aney t.” Inna asen: “Mařa nniy awem t, war dayi t^ettimnem, ⁶⁸ u mařa sseqsiy kenniw, war xafi tarrim niy war d ayi tarexxum. ⁶⁹ Zi řexxu d tsawent ad iqqim Mmis n bnađem x ufuş afuşi n jjeđd n AREBBI.” ⁷⁰ Nnan marra: “Ma Cek d Mmis n AREBBI?” Inna asen: “Kenniw teqqarem, aqa d NECC!” ⁷¹ Nnan: “Umi neḥđaj ead řečhud? Minzi aqa neccin *s yixef nney* nesřa t zeg uqemmum nnes.”

Pilaṭus isseqsa Yeccu

Mt. 27:1-2, 11-14; Mk. 15:1-5; Yḥ. 18:28-38

23¹ Marra řyaci nsen ikkar uca nedhen t ęar Pilaṭus. ² Bđan ad t đeřmen, nnan: “Neccin nufa aqa Wa issefsed řgens nney am imennee ad wcen đđarıba i kuř azeęif i qayřar, iqqar belli Netta d Ajeęid, Lmasiḥ!” ³ Isseqsa t Pilaṭus, inna: “Ma Cek d Ajeęid n Wudayen?” Yarra-dd, inna: “Cek i t iqqaren!” ⁴ Inna Pilaṭus i řyaci u i imeqqranen n ikehhanen: “Aqa war ufiy bu uřa d ijj n řeiđ di Bnađem-a!” ⁵ *Maca* syuyyen nitni, nnan: “Netta issyewway řgens, isseřmad di marra Yahudiyya, ibda zi Ljalil ař da.” ⁶ Umi isřa Pilaṭus ‘Ljalil’, isseqsa: “Ma aryaz-a d Ajalili?” ⁷ Umi ifhem belli Netta tuya sadu ufuş n Hirudus, issekk i-t ęar Hirudus, minzi wanita tuya-t di Urcalim deg wussan nni.

Yeccu zzat i Hirudus

⁸ Ařami iřra Hirudus Yeccu, ifarḥ ařas, minzi ařas zeg wami tuya ixs ad t iřar, minzi isřa xas ařas n tmesřayin, u tuya issitim ad zzayes iřar ict n ře eřamet. ⁹ Isseqsa t x wařas n tmesřayin, maca Yeccu war xas dd-yarri s ca. ¹⁰ Imeqqranen n ikehhanen d imseřmaden n idlisen kkaren, đeřmen t s řḥarret. ¹¹ Hirudus ak-d řeeskar nnes sseḥqaren t, u awarni řami istehza zzayes, yard as ijj n useřham adehmani, uca issekk i-t ęar Pilaṭus. ¹² Dewřen Pilaṭus d Hirudus d imeddukař deg wass nni, minzi qbeř tuya đin řeđdawet jar asen.

22:66 Izhđ. 2:2; Mt. 27:1; Mk. 15:1; Yḥ. 18:28.

22:69 Dan. 7:9; Mt. 16:27; 24:30; 25:31; 26:64; Mk. 14:62; Řex. 1:11; 1 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

23:1 Mt. 27:2; Mk. 15:1; Yḥ. 18:28.

23:2 Mt. 17:25; 22:21; Mk. 12:17; Lk. 20:25; Řex. 17:7; Rum. 13:7.

23:3 Mt. 27:11; Mk. 15:2; Yḥ. 18:33.

23:7 Lk. 3:1.

23:8 Lk. 9:7.

23:12 Řex. 4:27.

LUKA

Řhukm x Yeccu s řmewt

Mt. 27:15-26; Mk. 15:6-15; Yř. 18:39-19:16

¹³ Iřaya Pilařus x imeqqranen n ikehhanen d imeqqranen n řgens, ¹⁴ inna asen: “Kenniw tiwyem ayi-dd bnađem-a am ijjen wenni isseigęn iwđan. Xzar, necc sseqsiř t zzatwem, war dayes ufiř bu uxeřřu i zzayes t^ettcetcam kenniw. ¹⁵ Uřa d Hirudus *war dayes yufi ca*, minzi necc ssekkey t řares. U xzar, war din uřa d ict n řřajjet tesdaheř řmewt. ¹⁶ Necc ad t hettkey s urekkuđ uca ad as arxuy.” ¹⁷ Mayar tuřa din ict n tnamit mařend ad asen yarxu i yijjen di Řeid. ¹⁸ Maca řřaci isřuyy deg ijj n umur, inna: “Kksem Wa, arxu aney-dd i Bar-Abbas!” ¹⁹ Wa tuřa ittwammenđar di řeřbes x ssibbet n ijj n uřuwweř i imsaren di tendint u *x ssibbet n* wenřay. ²⁰ Iřaya asen eawed Pilařus, minzi tuřa ixš ad yarxu i Yeccu. ²¹ Maca sřuyyen nitni, nnan: “řelleb i-t! řelleb i-t!” ²² Inna asen i twařa wiss řřata: “Man tuęeffna igga Wa xenni? Necc war dayes ufiř bu uxeřřu i *isdaheřen* řmewt? S uyenni awarni řami t hettkey s urekkuđ, ad as arxuy!” ²³ Maca nitni ziywaren xas, sřuyyun s tmijjawin jjeđdent, ttaren ad ittwařelleb Netta. Timijjawin nsen d tenni n imeqqranen n ikehhanen tuřa arennyent di jjeđd. ²⁴ *Xenni* iřkem Pilařus ad asen iqđa cřeř nsen. ²⁵ Iđřeq asen i wenni immendaren di řeřbes zi ssibbet n uřuwweř d wenřay, d wenni ttaren nitni uca isellem Yeccu *i nitni* am mammeć tuřa xsen.

Abrid řar řřalib

Mt. 27:32-44; Mk. 15:21-32; Yř. 19:17-19

²⁶ Umi t gewwden ssenni, řřfen Cimęun zi Qayrawan, tuřa yusa-dd zi řkampu, uca ssarsen xas řřalib řima ad t yarbu awarni Yeccu. ²⁷ Iđřar i-t-i-dd ijj n řřaci imřar n iwđan d temřarin tinni tuřa iwtn agejđur u ttrunt xas. ²⁸ Inneřřeb-dd řarsent Yeccu, inna: “*A* yessis n Urcalim, war ttrunt ca xafi, maca runt x ixef nkent d tarwa nkent. ²⁹ Minzi ad dd-asen wussan i di i řa inin: ‘Sęeed n temřarin i war izemmaređ ad urwent u *sęeed n* isęeddisen inni war yurwen d tibbac tinni war issuřřuđen!’ ³⁰ Xenni ad inin i idurar: ‘Wđam-dd xaney!’, u i tiwririn: ‘Dřent aney!’ ³¹ Minzi mařa ggin aya s ukeccuđ aziza, min i řa imsaren xenni i *ukeccuđ* yuřřen?” ³² Nedhen akides eawed tnayen nneřni inni tuřa iqeřřęen abrid, řima ad ten nyen *akides*. ³³ řami iwđen řar wemćan umi qqaren ‘Taceqquft n uzeřřif’, řellben t din ak-d yenni tuřa iqeřřęen abrid, ijjen x yeffus nnes u wenneřni x uzeřřmađ nnes..

23:13 Mt. 27:23; Mk. 15:14; Yř. 18:38; 19:4.

23:17 Mt. 27:15; Mk. 15:6; Yř. 18:39.

23:18 Řex. 3:14.

23:24 Mt. 27:26; Mk. 15:15; Yř. 19:16.

23:30 Ica. 2:19; řuc. 10:8; Asa. 6:16; 9:6.

23:31 Irm. 25:29; 1 Bř. 4:17.

23:32 Yř. 19:18.

23:33 Mt. 27:33,38; Mk. 15:22; Yř. 19:18.

³⁴ Maca Yeccu inna: “A Baba, yfar asen, minzi nitni war ssinen min tteggem!” Uca bđan arruđ nnes, nđaren xas akeccuđ. ³⁵ Tuđa iwdan bedden din, xezzen. Uđa d imeqqranen *n řgens* sthezzen zzayes, nnan: “Tuđa issenjem inneyni, řexxu ejj i-t ad issenjem Ixef nnes mađa Netta d Lmasih, d Wenni ittwafarzen zi AREBBI?” ³⁶ Uđa d ieskariyyen qarrben-dd ġares maħend ad zzayes stehzan, wcin as řxeġ. ³⁷ Nnan as: “Mađa Cek d Ajeġid n Wudayen, *xenni* senjem Ixef nnek!” ³⁸ Tuđa din eawed ict n tira sennej nnes urin tt *s lhuruf* n Tyunanit d Tlatinit d Teibranit: ‘Wa d Ajeġid n Wudayen.’

³⁹ Ijjen zeg iqtaťeyyen i tuđa ittwayuyřen, tuđa ittceqqaf dayes, iqqar: “Mađa Cek d Lmasih, senjem ixef nnek u uđa d neccin akidek!” ⁴⁰ Maca wenneyni iwebbex i-t, inna: “Ma cek war tegg^wided ca ead zi AREBBI umi cek iřqef ccree d ijjen? ⁴¹ Neccin s řheqq minzi neťtef axeġeš n min negga. Maca Wa war iggi min war ihřin!” ⁴² *Xas uca* inna i Yeccu: “Ċqer xafi, *a* Sidi inu, xmi dd i ġa tased di Tgeldit nnek.” ⁴³ Inna as Yeccu: “S tidett, Necc ad ac iniy, aqa ass-a ad tiřid akidi di jjenet.”

Řmewt n Yeccu

Mt. 27:45-56; Mk. 15:33-41; Yħ. 19:28-30

⁴⁴ Tuđa tasaeet eřaħař d setta, xenni tewđa-dd taġest x temmurt marra ařami d tesca. ⁴⁵ Tebbarcen tfuct uca ařehħaf n wadaf ġar Zzawect Tameqqrant icarreg deg wezyen. ⁴⁶ Yeccu iřađa s jjeħd, inna: “A Baba, deg ifassen nnek ad ssarsey Arruħ inu.” Umi inna aya, isellem ixef nnes *yares*. ⁴⁷ Umi izra řqebťan x mya min tuđa imsaren, ibda issemġara di AREBBI, inna: “S tidett tuđa Bnadem-a d amseggad.”

⁴⁸ Marra řġaci i d imunen ħima ad ġaren afurrej-a, eeqben awarni řami ġrin min imsaren, wtin deg idmaren nsen. ⁴⁹ Marra imqarraben d temġarin i-t-i-dd-idfaren ġmie z Ljalil, bedden ġar řag^waj, ġrin man aya.

Andeř n Yeccu

Mt. 27:57-61; Mk. 15:42-47; Yħ. 19:38-42

⁵⁰ Ij n weryaz, qqaren as Yusuf, tuđa-t d amcawar *zi Lmeħkama Tameqqrant*. Netta zi Ramta, ict n tendint di Yahuda, - aqa-t d ij n weryaz d ašebħan d amseggad - , ⁵¹ war yarđi ca x ccwar nsen u x min ggin, u netta tuđa ittraja Tageldit n AREBBI. ⁵² Wanita yuyur ġar Pilaťus uca ittar *as* řxecbet n Yeccu.

23:34 Izh. 22:19; Mt. 27:35; Mk. 15:24; Yħ. 19:23; Řex. 7:60; 1 Kur. 4:12.

23:38 Mt. 27:37; Mk. 15:26; Yħ. 19:19.

23:44 ‘setta’ - ixs ad yini ‘tuđa d azyen n wass’. ‘tesca’ - ixs ad yini ‘tasaeet tuđa-tt d třata n wezyen n wass’.

23:44 Mt. 27:45; Mk. 15:33.

23:45 Mt. 27:51; Mk. 15:38.

23:46 Izh. 31:6; Mt. 27:50; Mk. 15:37; Yħ. 19:30; Řex. 7:59.

23:47 Mt. 27:54; Mk. 15:39.

23:50 Mt. 27:57; Mk. 15:43; Yħ. 19:38.

LUKA

⁵³Issehwa t-i-dd *zi sşalib*, inneđ i-t di řecfen n řeqten azdad uca issars i-t deg wenđer i iyza di sseđah mani war inđiř hed ead..⁵⁴Tuđa d ass n Usewjed, aqa ssebt tqarreb-dd.

⁵⁵Uřa d timđarin i dd-yusin zi Ljalil đfarent t-i-dd, qarrbent-i-dd, řrint anđer d mammec ssarsen řxecbet nnes..⁵⁶*Xas uca* eqqebent, ssewjdent řeqtur d zžect ittfuřen, *maca* di ssebt areyyęent am mammec teđa di tewşeyyet.

Tanukra

Mt. 28:1-10; Mk. 16:1-8; Yđ. 20:1-10

24¹Deg *wass* amezwar *n simana* đar sşbeđ, řami tuđa ead d tađest, ruđent đar wenđer, ksint řeqtur i tuđa ssewjdent, u tuđa din *ead* timđarin nneyni akidsent..²Aqa ufint, taşđart i tuđa x wenđer, t'ettwasseqnuni zžayes.

³Udfent, *maca* war ufint ca řxecbet n Yeccu.

⁴Am tbehtent di man aya, xzar, aqa din tnayen n yeryazen deg warruđ ittissiqen, bedden sennej nsent. ⁵Nitenti gg^wedent ađas uca qbařent azeđif nsent đar temmurt. Nitni *maca* nnan asent: “Mayemmi tarezzunt jar imettinen x Wenni iddaren? ⁶Aqa war da iđi, minzi aqa ikkar! Eeqřent x min d akent inna umi t tuđa ead di Ljalil, ⁷inna: ‘Aqa tura belli Mmis n bnadem ad immewc deg ifassen n imednab, ad ittwaşelleb uca deg wass wiss třata ad dd-ikkar.’ ”

⁸*Xenni* eeqřent x wawařen nnes..⁹Eeqqebent-i-dd zeg wenđer uca xebbarent marra man aya i řiđac u i inneyni..¹⁰Ina tuđa d Maryam n Majdala d Yuđanna d Maryam yemmas n Yaequb d min tuđa iqqimen *n temđarin* i iđan akidsent, řajant nitenti man aya i rrusul. ¹¹*Maca* nitni řesben awařen-a d tubbuheřya uca war tent ttiiqen.

¹²Maca Cimęun ikkar-dd, yuzzeř deyya đar wenđer, ixezzar daxeř, iřra řecfun ttwamarsen đar uyeždis. *Xenni* iruđ, ittebhet deg yixef nnes s min imsaren..

Deg webrid đar Eimwas

Mk. 16:12-13

¹³U xzar, deg wass nni tuđa tnayen zžaysen deg webrid đar ijj n dcar qqaren as Eimwas, igg^wej settin ‘istadiyyen’ x Urcalim, *erřař řiđac kilumitr*..¹⁴Tuđa ssawařen ak-d wayawya x marra min tuđa imsaren.

23:53 Mt. 12:40; 26:12; 27:59; Mk. 15:46.

23:55 Lk. 8:2.

24:1 Mt. 28:1; Mk. 16:1; Yđ. 20:1.

24:6 Mt. 16:21; 17:22; 20:18; Mk. 8:31; 9:31; 10:33; Lk. 9:22; 18:31.

24:8 Yđ. 2:22.

24:9 Mt. 28:8; Mk. 16:10.

24:12 Yđ. 20:3,6.

24:13 Mk. 16:12.

¹⁵ Am ssawařen nitni, ttemsawađen, iqarreb-dd ȝarsen Yeccu, yuyur akidsen..

¹⁶ Ttwacebbarent tiṭṭawin nsen ařami war t eqiřen. ¹⁷ Inna asen: “Man awařen-a i xef tessawařem ak-d wayawya deg webrid, am teggurem u ttbanent řxezrat nwem ceđnent?” ¹⁸ Ijjen zzaysen umi qqaren Kliyupas, inna as: “Ma Cek d ayenni n ubarrani di Urcalim i war issinen min din imsaren deg wussan-a?”

¹⁹ Inna asen: “Min imsaren?” Nnan as: “Min imsaren i Yeccu Nnařiri, tuȝa-t d Anabi, tuȝa ȝares jjehd di min ittegg u di min issawař qibač i AREBBI d marra iwdan..” ²⁰ Sellmen t imeqqranen n ikehhanen d imeqqranen i řħukm s řmewt uca řellben t. ²¹ Neccin maca tuȝa nessitim, aqa d Netta i ȝa isellken Israil, maca xzar, ass-a *edun ead* třata n wussan zeg wami imsar man aya marra.. ²² Maca ca n temȝarin zzayney sřeȝyarent aneȝ eawed, maȝar nitenti tuȝa tent d amezwaru ȝar wenđerř.. ²³ Řami war din ufint řxecbet nnes, usint-i-dd, nnant: “Aqa nezra din lmalakat, u *lmalakat* nnant xas: ‘Aqa iddar!’ ” ²⁴ Ca zeg inni akidney iȝan, ruřen ȝar wenđerř, ufin timesřayin am mammec xas nnant eawed temȝarin, maca Netta war t zřin ca.”

²⁵ Inna asen: “Mečřař ifȝař d ineđqař n wuř i teȝam maħend ad tamnen marra min ssiwřen inabiyyen! ²⁶ Ma war ittxeřři ad iweddeb Lmasiħ ħima ad yadef ȝar ucuȝi nnes?” ²⁷ Xenni ibda-dd zi Musa u zi marra inabiyyen, ittfessar asen x Yixef nnes zi marra Adlis *Iqeddsen*..

²⁸ *Umi* dd-qarben ȝar dcar i ȝar tuȝa gguren, igga Netta axmi tuȝa ixs ad yarni deg webrid ȝar ijjen n wemcan igg^wejen. ²⁹ *Maca* nitni ggin xas bezzez, nnan: “Qqim akidney, minzi tameddit teggur ad tewđa, aqa imeyyeř uziř.” Uca yudef, iqqim akidsen.. ³⁰ Imsar ařami tuȝa akidsen iqqim *ȝar ṭṭabřa*, iksi aȝrum, ibarek *i-t*, ȝarza *i-t*, xenni iwca asen t. ³¹ Deȝya nnurzment tiṭṭawin nsen, eqřen t. *Xas uca* ittwammeksi zzaysen.

³² Nitni nnan ijjen i wenneyni: “Ma war tuȝi icemmed wuř nney ařami tuȝa akidney issawař deg webrid, issefham aneȝ idlisen?” ³³ Di tsaeet nni kkaren nitni, eqqben ȝar Urcalim, uca ufin ħiřac *n rrusul* munen, nitni d yenni akidsen. ³⁴ Ina nnan: “D tidett, aqa ikkar-dd Siditney uca iban-dd i Cimeun.” ³⁵ *Xas uca* xebbaren nitni s min imsaren deg webrid u mammec t eqřen ařami ȝarza aȝrum.

24:15 Mt. 18:20; Lk. 24:36.

24:19 Lk. 7:16; Yř. 4:19; 6:14.

24:21 Řex. 1:6.

24:22 Mt. 28:8; Mk. 16:10; Yř. 20:18.

24:26 Ica. 50:6; 53:5; Fil. 2:7; Ebr. 12:2; 1 Bř. 1:11.

24:27 Amz. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Aewd. 18:15; Izhd. 132:11; Ica. 7:14; 9:5; 40:10; Irm. 23:5; 33:14; Ĥaz. 34:23; 37:25; Dan. 9:24; Mixa 7:20.

24:29 Amz. 19:3; Řex. 16:15; Ebr. 13:2.

LUKA

Ađhar n Yeccu i imeđdaren nnes

Mt. 28:16-20; Mk. 16:14-18; Yh. 20:19-23; Uf. 1:6-8

³⁶ Am tuđa ssawařen nitni x man aya, ibedd Yeccu simant nnes di řwest nsen, inna asen: “Sřam xawem, aqa d NECC, war tteggw^wedem cal!” ³⁷ *Maca* nitni nnxexřen uca gg^weden ařas, ittyiř asen belli ttwařan ijj n řexyař. ³⁸ Inna asen Yeccu: “Mayemmi t^ttnexřiem, mayemmi t^tteggem ixarřisen deg wuřawen nwem? ³⁹ Xzarem ifassen d iđaren inu, aqa d NECC. Ĥadam ayi, u snem belli ijj n řexyař war řares bu weysum uřa d iřsan am mammec d ayi t^tttwařam.” ⁴⁰ Umi inna aya, isscen asen ifassen nnes d iđaren nnes. ⁴¹ War uminen ead zi ssibbet n řefrařet, qqimen ttbehten. Inna asen: “Ma řarwem da ca n macca?” ⁴² Wcin as ict n tecwiřt n wesřem icenfen d ca n tezřeft n tamment. ⁴³ Iksi t uca icca i-t qibač nsen. ⁴⁴ Inna asen: “Ina d awařen i zi kidwem ssiwřex umi d ayi tuđa ead akidwem, aqa ittxeřša ad ittwakemmeř marra min xafi yuran di Ccaria n Musa, deg Inabiyyen u deg Izehhiden.” ⁴⁵ Xenni yarzem asen řecqer nsen ĥima ad fehmen i Idlisen *Iqeddsen*. ⁴⁶ Inna asen: “Ammu i tura u ammu i tuđa ittxeřša ad imarret Lmasiř u ad dd-ikkar zi taddart n imettinen deg wass wiss třata, ⁴⁷ *ĥima* ad ittwabarreř s ttubet i weřfar n ddnub i marra řegnus s Yisem nnes, d amezwaru di Urcalim.. ⁴⁸ Kenniw d řechud x man aya. ⁴⁹ Aqa Necc ad awem dd-ssekkey lwaed n Baba. Qqimem *maca* di tendint n Urcalim ař i řa t^tttwassyarđem s jjehd zi řueřa!”

Tameksit n Yeccu yar ujenna

Mk. 16:19-20; Uf. 1:9-11

⁵⁰ Xenni indeh i-ten řar *tendint n* Bayt-Ėanya, issgaeed ifassen nnes uca ibark i-ten. ⁵¹ Awarni řami ten tuđa ittbarak, imsar, aqa imsebđa xasen uca iggaeed řar ujenna. ⁵² Sejden as uca eqben řar Urcalim s řefrařet temřar. ⁵³ Tuđa-ten řebda di Zzawect Tameqqrant, ssemyaran u ttbaraken AREBBI. Amin.

Aneggar n Řexbar Ařebřan Iqeddsen am mammec t ibarreř Luka.

24:36 Mk. 16:14; Yh. 20:19; 1 Kur. 15:5.

24:41 Yh. 21:10.

24:44 Mt. 16:21; 17:22; 20:18; Mk. 8:31; 9:31; 10:33; Lk. 9:22; 18:31; 24:6.

24:46 Izhd. 22:7; Řex. 17:3.

24:47 Řex. 13:38; 1 Yh. 2:12.

24:49 Yh. 14:26; 15:26; 16:7; Řex. 1:4.

24:50 Řex. 1:12.

24:51 Mk. 16:19 Řex. 1:9.

L'Injil s ufus n Yuḥanna

Awař n Arebbi d Tifawt d Tudart

1¹ Deg umezwaru tuya iḡa Wawař, Awař tuya-t ɣar AREBBI, Awař tuya-t d AREBBI.² Wa iḡa ak-d AREBBI deg umezwaru.

³ Zzayes Netta iḡa kuřci u břa Netta war teḡa uřa d ict n tmesřact zi min iḡan.

⁴ Dayes i teḡa Tudart u Tudart tuya-tt d Tafawt n iwdan..⁵ Tifawt tareqq di taḡest, taḡest war tt t^eřtif.

⁶ Tuya *din* ijj n bnađem issekk i-t-i-dd AREBBI, qqaren as Yuḥanna.⁷ Netta yusa-dd am ccahed ḥima ad iched i Tfawt, ḥima ad zzayes amnen marra.⁸ Netta war iḡi ca d Tafawt, maca *tuya-t* ḥima ad iched i Tfawt.

⁹ Maɣar Wanita tuya d Tafawt n tidett i itticen tafawt i kuř bnađem i dd-ittasen ɣar ddunect.¹⁰ Netta tuya-t di ddunect u zzayes t^eřtwagg ddunect u ddunect war t tessin ca..¹¹ Yusa-dd ɣar wi iḡan nnes, maca wi iḡan nnes war t qbiřen.¹² Maca marra inni t iqebřen, iwca asen řřulřa ḥima ad dewřen d tarwa n AREBBI, i yenni ittammen deg Yisem nnes,¹³ inni war dd-ixřiqen uřa zeg idammen uřa zi min ixs ddat *n bnađem* uřa zi min ixs weryaz, maca zi AREBBI i zi dd-ittwaxeřqen.

Awař n Arebbi Netta d Yeccu Lmasiḥ

¹⁴ Awař idweř d ddat, izdeɣ jar aney, neccin nezra aeuḡi nnes, aeuḡi n uyenni n Mmis zi ɣar Babas i iccuren s arđa d tidett..¹⁵ Iched xas Yuḥanna, iřaya, inna: “D Wa min xef nniy, aqa Netta ad dd-yas awarni ayi, waxxa amenni Netta idweř zzati, minzi Netta tuya-t qbeř inu.”

¹⁶ Zi řekmařet nnes niwi-dd marra, arđa x arđa..¹⁷ Ccariřa temmewc x ufus n Musa, maca arđa d tidett usin-dd zi Yeccu Lmasiḥ..¹⁸ Uřa d ijj war

1:1 Awřn. 8:22; Yḥ. 1:1,2.

1:2 Yḥ. 17:5.

1:3 Amz. 1:3; Izhd. 33:6; Afa. 3:9; Kul. 1:16; Ebr. 1:2.

1:4 Yḥ. 5:26; 1 Yḥ. 5:11; 8:12; 9:5; 12:46.

1:5 Yḥ. 3:19.

1:6 Mál. 3:1; Mt. 3:1; Mk. 1:2,4; Lk. 3:3; 7:27; Yḥ. 1:33.

1:9 Yḥ. 8:12; 9:5; 12:46.

1:10 Ebr. 1:2; 11:3.

1:12 Ica. 56:5; Rum. 8:15; Gal. 3:26; 2 Bř. 1:4; 1 Yḥ. 3:1.

1:14 Ica. 7:14; Mt. 1:16; 17:2; Lk. 1:31; 2:7; Kul. 1:19; 2:9; 2 Bř. 1:17.

1:15 Mt. 3:11; Mk. 1:7; Lk. 3:16; Yḥ. 1:26,30.

1:16 Kul. 2:10.

1:17 Uf. 20:1.

YUḤANNA

izri AREBBI. Ayenni n Mmis i iḡan deg weḡsin n Babas d Netta i zzayes issxebbaren..

Cchadet n Yuḡanna Amseyḡaṣ

Mt. 3:1-12; Mk. 1:2-8; Lk. 3:15-17

¹⁹Ta d cchadet n Yuḡanna řami dd-ssekken Wudayen ca n ikehhanen d Ilawiyyen zi Urcalim řima ad t sseqsan: “Min teenid cek?”²⁰Tuḡa iched, war issnuffar ca, iched: “Necce war ḡiy ca d Lmasiḡ.”²¹Sseqsan t: “I min teenid cek xenni? Ma d cek d *anabi* Iliya?” Inna: “Lla, war ḡiy d necc!” “Ma d cek d *anabi*?” Yarra-dd: “Lla!”²²*Xas uca* nnan as: “Min teenid cek? Ittxeṣṣa aney ad narr i yenni d aney dd-issekken. Min teqqared x yixef nnek?”²³Inna: “Necce d tmijja i ittřayan di řexřa: ‘Seggmam abrid n SIDI nican!’, am mammec inna unabi Icaeya.”

²⁴Inni dd-ittwassekken, tuḡa aten zeg Ifarisiyyen,²⁵uca sseqsan t, nnan as: “Mařa war teḡid ca d Lmasiḡ uřa d Iliya uřa d *anabi*, i xenni mayemmi tseyḡa řed?”²⁶Yuḡanna yarra-dd, inna asen: “Necce sseyḡaṣey deg waman, maca aqa din jar awem wenni war tessinem ca.”²⁷Netta d wenni i dd ya yasen awarni ayi, Netta iḡa qbeř inu, necce war sdiheḡey ad as fesyeḡ ifiřan n sandaliyat nnes.”

²⁸Man aya imsar di Bayteanya x ujemmaḡ n L'Urdun, mani tuḡa Yuḡanna isseyḡaṣ.

Yeccu Lmasiḡ d Izmar n Arebbi

²⁹Tiwecca nnes izra Yuḡanna Yeccu iggur-dd yares, inna: “Xzarem, aqa-t d Izmar n AREBBI i ittekksen ddnuw x dduncti!”³⁰D Wa min xef nniy: ‘Ad dd-yas awarni ayi ijj n Weryaz nni iḡan zzati, minzi Netta tuḡa-t qbeř inu.’³¹Necce war t ssiney ca, maca řima ad ittwassargeb řar Israil, x uyenni usiḡ-dd řima ad sseyḡeṣey deg waman.”

³²Yuḡanna iched, inna: “Zřiy Arruḡ ihwa-dd am ict n tedbirt zeg ujenna, tarsa xas.”³³Necce war t ssiney ca, maca Wenni d ayi dd-issekken řima ad sseyḡeṣey deg waman, Netta inna ayi: ‘Wenni tezřid ihwa-dd xas Arruḡ uca yarsa xas, d Wa d wenni isseyḡaṣen s Arruḡ Iqeddsen.’³⁴U Necce zřiy, cehdey belli Wanita d Mmis n AREBBI.”

1:18 Uf. 33:20; Aewd. 4:12; Mt. 11:27; Yř. 6:46; 1 Tim. 6:16; 1 Yř. 4:12.

1:19 Yř. 5:33.

1:20 Yř. 3:28; řex. 13:25.

1:23 Ica. 40:3; Mt. 3:3; Mk. 1:3; Lk. 3:4.

1:25 Aewd. 18:18.

1:26 Mt. 3:11; Mk. 1:7; Lk. 3:16; řex. 1:5; 11:16; 19:4.

1:29 Ica. 53:5,7; Yř. 1:36.

1:32 Mt. 3:16; Mk. 1:10; Lk. 3:22.

Imeḥḍaren imezwura n Lmasiḥ

³⁵ Tiwecca nnes tuḡa Yuḥanna ibedd ak-d tḡayen n imeḥḍaren nnes. ³⁶ Am tuḡa ixezzar ḡar Yeccu i din igḡuren, inna: “Xzarem, d Wa d Izmar n AREBBI!” ³⁷ Tḡayen n imeḥḍaren sṛin as am tt iqqar uca ḍfaren Yeccu. ³⁸ Inneḡṛeb-dd Yeccu, izra i-ten ḍeffaren t-i-dd, isseḡsa ten: “Min xef tarezzum?” Nitni nḡan as: “A Amseṛmad nneḡ, mani tzeddyed?” ³⁹ Inna asen: “Araḡem-dd, ad tḡarem!” Ruḡen akides, ḡrin mani izdeḡ, qqimen akides ass nni. Tasaεεet tuḡa-tt εṛaḡaṛ d εcra.

⁴⁰ Andrawus, umas n Cimeun, tuḡa-t d iḡjen zeg yenni isṛin aya zi Yuḥanna uca ḍeffaren Yeccu. ⁴¹ D wa i yufin amezwaru umas Cimeun, inna as: “Aḡa nufa Lmasiḥ!” ⁴² Issiweḍ i-t-i-dd ḡar Yeccu. Ixzar dayes Yeccu, inna: “Cek d Cimeun, mmis n Yuna, ad ac ṛayan: ‘Kifa!’”, *isem wanita ixs ad yini ‘Buṛus’, aḡa-t d ‘azru’...*

⁴³ Tiwecca nnes tuḡa ixs Yeccu ad irah ḡar Ljalil. Immeṛḡa ak-d Filippus, inna as: “ḍfar ayi-dd!” ⁴⁴ Filippus tuḡa zi Bayṛṣayda, tandint n Andrawus d Cimeun...

⁴⁵ Filippus yufa Natanayil, inna as: “Nufa wenni xef yura Musa di Ccaria uṛa d inabiyyen, aḡa-t d Yeccu, mmis n Yusuf zi Nnaṣira.” ⁴⁶ Natanayil inna as: “Ma ad taḡ izemmar ad dd-teffey zi Nnaṣira ca n tcuni?” Filippus inna as: “Araḡ-dd, texzared!” ⁴⁷ Yeccu izra Natanayil igḡur-dd ḡares, inna xas: “Xzar, wa d iḡj n mmis d tidett n Israil nni war dayes bu ṛyeccl!” ⁴⁸ Natanayil inna as: “Manis d ayi tessned?” Yeccu inna as: “Zṛiḡ cek swadday i wartu qbeṛ ma ad ac dd-iṛaya Filippus.” ⁴⁹ Natanayil yarra-dd xas: “A Amseṛmad inu, Cek d Mmis n AREBBI, Cek d Ajeḡid n Israil.” ⁵⁰ Yeccu inna as: “Ma tumned s min d ac nniḡ: ‘Aḡa ḡriḡ cek swadday i wartu!’? Ad tḡared min iḡan ktar zi man aya.” ⁵¹ Inna as: “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniḡ, zi ssa d tsawent ad tḡarem ajenna innurzem u lmalakat n AREBBI tṛaḡyent hekkwant ḡar Mmis n bḡadem!”

Lmuejiza tamezwarut n Yeccu

2 ¹ Deg wass wiss tṛata temsar din ict n tmeḡra di Qana, ict n tendint di Ljalil. Tuḡa din yemmas n Yeccu. ² Uṛa d Yeccu d imeḥḍaren nnes ttwaeḡden-dd ḡar tmeḡra. ³ Ṛami iqḍa binu, tenna as yemmas i Yeccu: “War ḡarsen bu binu!” ⁴ Yeccu inna as: “Min jar ayi akidem, a tamḡart? Tasaεεet inu war dd-tiwiḍ ead!” ⁵ Yemmas tenna i imsexxaren: “Min d awem i ḡa yini, gḡem t.”

1:36 Ica. 53:7; ḡḡ. 1:29; Ṛex. 8:32

1:42 ‘Kifa’ - isem wanita d isem nnes s Tramit, u ‘Buṛus’ d isem nnes s Tyunanit, minzi iwdan di Falastin di ṛweḡt nni tuḡa ssiwṛen s Tramit, maca Tyunanit d iṛes n lḡunaniyyen inni tuḡa sṣelṛen di temmurt ḡar iḡj n ṛweḡt qbeṛ dd-yusin lḡunaniyyen.

1:42 Mt. 16:18.

1:44 ḡḡ. 12:21.

1:45 Amz. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Aewd. 18:18; 2 Ṣm. 7:12; Ica. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10,11; 53:1-12; lrm. 23:5; 33:14; Ḥaz. 34:23; Dan. 9:24; Zak. 6:12; 9:9.

1:51 Amz. 28:12.

⁶Tuɣa din setta n iqeddwaḥ n wezru daysen aman, mmarsen dinni am mammec nnumen ttegggen Wudayen řuđu, kuř ijjen *zzaysen* ɣares řqedd n tnayen ař třata n ‘imitriten’..⁷Yeccu inna asen: “Ccuren iqeddwaḥ s waman!” Uca ccuren ten s waman ař aqemmum. ⁸*Xas uca* inna asen: “Řexxu aymem-dd zveysen, wcem t i bab n wurar.” Uca ssiwđen t. ⁹Umi bab n wurar iqeğeb aman i idewřen d binu, - *maca* netta war issin manis dd-ikka, maca imsexxaren nni d as dd-yuymen aman, ssnen - , iřaɣa-dd bab n tmeyra x wesři. ¹⁰Inna as: “Kuř bnađem ittqeddam binu ařebḥan d amezwaru. Mařa inewjiwen swin ařtas, ad asen iwc binu war iḥřin, maca cek txemmřed binu iřebḥen ař i řexxu.”

¹¹D ta d řečřamet tamezwarut i igga Yeccu, di Qana di Ljalil. Issedḥar-dd ačuđi nnes uca umnen zveys imeḥđaren nnes. ¹²Awarni man aya ihwa-dd ɣar Kafarnaḥum, Netta d yemmas, d aytmas, d imeḥđaren nnes, uca qqimen din ca n wussan.

Yeccu di Zzawect Tameqqrant

Mt. 21:12-13; Mk. 11:15-17; Lk. 19:45-46

¹³Řami dd-tiwed *Tyarřt n* Useedu, Řeid n Wudayen, igæeed Yeccu ɣar Urcalim.

¹⁴Yufa di Zzawect Tameqqrant inni din izznuzan iyenduzen d wuđi d idbiren, uřa d iřarrafen n teneacin inni din iqqimen. ¹⁵Igga ijj n urekkuđ zeg iseɣwan i Yixef nnes, uca yuzzeř xasen marra zi Zzawect Tameqqrant, uřa d uđi d ifunasen d iřarrafen, uca izeğeç iřuldiyyen nsen di temmurt, inneqřeb řtwabeř nsen. ¹⁶Inna i yenni izznuzan idbiren: “Kksem man aya ssa. War ttarrim ca Taddart n Baba d taddart n ssuq!” ¹⁷*Xenni* eeqřen imeḥđaren nnes belli tura: “Cđaret i Taddart nnek icca ayi.”

¹⁸*Maca* Udayen arrin-dd, nnan as: “Man řečřamet i d aneɣ i ɣa temřed, belli *aqā yarek řheqq ḥima* ad tegged man aya?” ¹⁹Yeccu yarra-dd, inna asen: “Hedmem Zzawect Tameqqrant tanita uca di třata n wussan ad tt sbeddeɣ.” ²⁰Nnan as Wudayen: “Zzawect Tameqqrant tebna di setta u-arebein n isegg^wusa, ma Cek tessed ad tt-i-dd-tessedded di třata n wussan?” ²¹Maca Netta tuɣa issawař x Zzawect Tameqqrant n arrimet nnes.

²²Awarni řami dd-ikkar Yeccu zi taddart n imettinen, eeqřen imeḥđaren nnes min d asen inna uca umnen di Tira *Iqeddsen* u deg wawař i inna Yeccu..

²³Umi Yeccu tuɣa di Urcalim, di Řeid n *Tyarřt n* Useedu, umnen wařtas dayes řami zřin řečřamat i igga. ²⁴Maca Yeccu war isscen ca ixef nnes ɣarsen, minzi Netta issen marra iwdan, ²⁵war iḥđij ca ad as iched ḥed x bnađem, minzi issen min iđan di bnađem..

2:6 ‘imitriten’ - 1 n umitrit eřaḥař tmanyin ař mya u-eicrin litru.

2:14 Mt. 21:12; Mk. 11:15; Lk. 19:45.

2:17 Izhd. 69:10.

2:18 Mt. 12:38; 16:1; Mk. 8:11; Lk. 11:29; Yḥ. 6:30.

2:19 Mt. 26:61; 27:40; Mk. 14:58; 15:29.

2:22 Lk. 24:8.

2:25 1 řm. 16:7; 1 Im. 28:9; Izhd. 7:10; 103:14; Irm. 11:20; 17:10; 20:12; Yḥ. 6:64.

YUḤANNA

Yeccu d Nikudimus

3¹Tuya din ijj n bna dem zeg Ifarisiyyen qqaren as Nikudimus, netta d ijj n umeqqran n Wudayen. ²Yusa-dd ɣar Yeccu s ɣiřet, inna as: “A Amseřmad inu, neccin nessen belli Cek d Amseřɣar i dd-yusin zi ɣar AREBBI, minzi war izemmar uřa d ijj ad igg řeřamat-a i teggid Cek, myir mařa akides AREBBI.” ³Yeccu yarra-dd xas, inna: “S tidett, s tidett, Necc ad ac iniy, uřa d ijj war izemmar ad iřar Tageldit n AREBBI myir mařa ittwaxřeq-dd zi jdid.” ⁴Nikudimus inna as: “Mammec izemmar ijj n uwessar ad dd-ittwaxřeq? War izemmar ad yadef εawed deg uεeddis n yemmas mařend ad dd-ittwaxřeq i twařa wiss tnayen!?” ⁵Yeccu yarra-dd xas: “S tidett, s tidett, Necc ad ac iniy: Mařa ca n yijjen war dd-ixřiq ca zeg waman u zeg Arruḥ, war izemmar ad yadef ɣar Tgeldit n AREBBI. ⁶Min dd-ittwaxeřqen zi ddat, netta d ddat, u min dd-ittwaxeřqen zi Arruḥ, netta d Arruḥ. ⁷War tbehtem ca mařa nniř ac, ittxeřsa kenniw ad dd-ttwaxeřqem zi jdid. ⁸Asemmid ittşuđ manis ixs, tettesřid i uşuđi nnes, war tessined ca manis dd-ittas uřa mani ittraḥ. Ammu i ięa εawed marra wenni dd-ittwaxeřqen zi Arruḥ.”

⁹Nikudimus yarra-dd, inna as: “Mammec i ęa yegg ad yiři man aya?” ¹⁰Yeccu yarra-dd, inna as: “Ma Cek d amseřɣar n Israil u war tessined ca man aya? ¹¹S tidett, s tidett, Necc ad ac iniy: Neccin nessawař x min nessen, neched x min neřra, waxxa amenni kenniw war teqbiřem ca cchadet Nney. ¹²Mařa ssiwřey awem x tmesřayin n temmurt, kenniw war timnem, mammec i ęa teggem ad tamnem mařa ssiwřey awem x tmesřayin n ujenna? ¹³Uřa d ijj war yuři ɣar ujenna myir wenni dd-ihwan zeg ujenna, aqa-t d Mmis n bna dem, d Wenni ięan deg ujenna.

¹⁴Amecnaw mammec issgæeed Musa afiřar di řefyafi, ammu ittxeřsa ad ittwassgæeed Mmis n bna dem *εawed*, ¹⁵ęima marra wenni zzayes i ęa yamnen war itthellik ca, maca ad ęares tiři Tudart ittduman. ¹⁶Ammu i yexs AREBBI ddunect ař mani iwca ayenni n Mmis ęima kuř ijjen wenni zzayes i ęa yamnen, war ihellik ca, maca ad ęares tiři Tudart ittduman. ¹⁷Minzi AREBBI war dd-issekk ca Mmis ɣar ddunect ęima ad iřaseb ddunect, maca issekk i-t-i-dd ęima ad zzayes tenjem ddunect. ¹⁸Wenni zzayes i ęa yamnen war ittwahaseb ca. Wenni war ittimnen ca aqa ittwahasab zi řexxu minzi netta war yumin ca deg Yišem n uyenni n Mmis n AREBBI. ¹⁹D wa d řeřkam, aqa Tafawt tusa-dd ɣar

3:2 Yḥ. 7:50; 9:16,33; 19:39; Řex. 10:38.

3:5 Tit. 3:5.

3:6 Rum. 8:5.

3:11 Yḥ. 3:32; 7:16; 8:28; 12:49; 14:24.

3:13 Yḥ. 6:62; Afa. 4:9.

3:14 Řexř. 21:9; 2 Ij. 18:4; Yḥ. 8:28; 12:32.

3:15 Yḥ. 3:15.

3:16 Yḥ. 3:36; Lk. 19:10; Rum. 5:8; 8:31; 1 Yḥ. 4:9; 5:10.

3:17 Lk. 9:56; Yḥ. 9:39; 12:47; 1 Yḥ. 4:14.

3:18 Yḥ. 5:24; 6:40,47; 20:31.

ddunect, *maca* iwdan xsen tağest x Tfawt, minzi timegga nsen tuya atent d ti eeffanin.²⁰ Marra wenni ittegggen tuεeffna, icarreh Tafawt, war dd-ittis ca ħar Tfawt, ħima war ttwawebbxent ca timegga nnes.²¹ Maca wenni ittegggen tidett ad dd-yas ħar Tfawt, ħima ad banent timegga nnes, aqa ttwaggent di AREBBI.”

Cchadet n Yuḥanna Amseydaš x Yeccu

²² Awarni man aya yusa-dd Yeccu d imeḥḍaren nnes ħar temmurt n Yahudiyya, isseεdu din ca řweqt akidsen uca tuya isseyḍaš.²³ Uřa d Yuḥanna tuya isseyḍaš di Eaynun i dd-yusin tťarf i Salim, minzi dinni aman aťtas. Usin-dd waťtas dinni uca ttwasyeḍšen.²⁴ Minzi Yuḥanna tuya εad war immenḍar ca di řeḥbes..²⁵ Imsar ijj n umḥarweḍ jar ijjen zeg imeḥḍaren n Yuḥanna d ijj n Wuday x mammec i ħa yiři řuḍu.²⁶ Nitni usin-dd ħar Yuḥanna, nnan as: “A Amseřmad nney, xzar, wenni akidek iğan x ujemmad n L'Urdun, wenni min xef tcehded, aqa uřa d Netta isseyḍaš u marra ttasen-dd ħares.”²⁷ Yarra-dd Yuḥanna, inna asen: “Bnadem war izemmar ad iqbeř uřa d ict n tmesřact mařa war d as temmewc zeg ujenna.²⁸ Kenniw simant nwem tcehhdem belli necc nniy: ‘Necc war ġiy ca d Lmasih!’ , maca aqa necc ttwasekkey-dd zzates.”²⁹ Wenni ħar teğa tesřit, netta d asři. Ameddukeř n wesři wenni ittbeddan *zzates*, ittesřa ħares, ifarreḥ s řefraḥet tameqqrant s tmijja n wesři. S uyenni, xzar, aqa tεttwakemmeř řefraḥet inu tanita.³⁰ Ittxeřša ad igma Netta u necc ad neqsey.³¹ Mařar wenni dd-yusin zi sennej, Netta sennej i marra. Wenni iğan zi temmurt, zi temmurt issawař. Wenni dd-yusin zeg ujenna, Netta sennej i marra,³² u Netta icehhed zi min izra d zi min isřa, *maca* cchadet nnes war tt iqebbiř uřa d ijjen.³³ Wenni iqebbřen cchadet nnes d wenni issarsen řxeť n ufus nnes belli aqa AREBBI d tidett.³⁴ Minzi wenni dd-issekk AREBBI, issawař s wawařen n AREBBI, minzi AREBBI war ittic ca Arruḥ s řmizan.³⁵ Tababat ttex Tamemmit uca igga as deg ufus nnes kuřci.³⁶ Wenni ittammen di Tmemmit, ħares Tudart ittduman, maca wenni war iťtie ca Tamemmit, war iźarr Tudart, *mayar* aḥḍab n AREBBI ad xas iqqim.”

3:19 Yḥ. 1:5.

3:21 Afa. 5:8,13.

3:22 Yḥ. 4:1.

3:23 Mt. 3:6; Mk. 1:5; Lk. 3:7.

3:24 Mt. 14:3.

3:26 Mt. 3:11; Mk. 1:7; Lk. 3:16; Yḥ. 1:15,26,34.

3:28 Mal. 3:1; Mt. 11:10; Mk. 1:2; Lk. 1:17; 7:27; Yḥ. 1:20, 21,23.

3:31 Yḥ. 8:23.

3:32 Yḥ. 5:30; 8:26; 12:49; 14:10; 1 Yḥ. 5:10.

3:33 Rum. 3:4.

3:34 Afa. 4:7.

3:35 Mt. 11:27; 28:18; Lk. 10:22; Yḥ. 5:22; 17:2; Ebr. 2:8.

3:36 Yḥ. 3:36; 6:47; 1 Yḥ. 5:10.

Řḥard n Yeccu ak-d temyart zi Samariya

4¹Umi issen Yeccu, aqa Ifarisiyyen sřin belli Netta ittegg u issyeřas imeḥḍaren ktar zi Yuḥanna,² - waxxa Yeccu simant nnes war isseyḍiř ca, maca imeḥḍaren nnes - ³iffey-dd zi Yahudiyya, iruḥ eawed ęar Ljalil. ⁴Maca tuya ittxeřsa ad icuqq di Samarya. ⁵Netta yusa-dd ęar ict n tendint n Isamariyyen, qqaren as Suxar, tenni ęar řtarf n iyyar i iwca Yaęqub i mmis Yu suf. ⁶Tuęa din anu n Yaęqub. Yuḥeř Yeccu zeg ibriden uca iruḥ iqqim amenni ęar wanu, tuya tasaęeet d setta.

⁷Tusa-dd ict n temyart zi Samarya ḥima ad tagem aman. Yeccu inna as: “Ewc ayi aman, ad swey!”⁸, ⁸minzi imeḥḍaren nnes tuya ruḥen ęar tendint maḥend ad syen macca i yixef nsen. ⁹Tamyart n Samarya tenna as: “Mammec teggid t^ettared zzayi ad teswed, aqa Cek d Uday u necc d tamyart zi Samarya?” Minzi Udayen war nnumen ttemřurufen ak-d imezdaę n Samarya.¹⁰ Yeccu yarra-dd, inna as: “Maelik tessned timewca n AREBBI d wenni d am iqqaren: ‘Ewc ayi ad swey!’, iři cem t^ettar tt zzayes uca Netta ad yiři iwc am aman iddaren.”¹¹ Tenna as temyart: “*A* Sidi, war ęarek i zi i ęa tagmed uca anu yuęey, manis i d ęa tawyed aman iddaren?”¹² Ma Cek d ameqqran zi jedditney Yaęqub wenni d aney iwcin anu, iswa zzayes, netta d tarwa nnes d řebhayem nnes?”¹³ Yeccu yarra-dd, inna as: “Marra wenni i ęa iswen zeg waman-a, ad ifud eawed,¹⁴ maca wenni i ęa iswen zeg waman i d as i ęa wcey Necc, netta war ittfadi eemmarř. Minzi aman i d as i ęa wcey Necc ad dayes dewřen d timizabin n waman ad ffęent ęar Tudart ittduman.”¹⁵ Tamyart tenna as: “*A* Sidi, ewc ayi aman-a ḥima war ttfidey, war dd-ttisey ead da, ḥima ad agmey.”

¹⁶Inna as Yeccu: “Ruḥ, řaęa-dd i weryaz nnem uca dweř-dd danita.”¹⁷ Nettat tenna as: “War ęari bu weryaz!” Yeccu inna as: “Tessiwřed nican umi tennid: ‘War ęari bu weryaz’,¹⁸ minzi tuęa ęarem xemsa n yeryazen d wenni ęarem řexxu, war ięi bu d aryaz nnem. Man aya i tennid d tidett.”

¹⁹Tamyart tenna as: “*A* Sidi, ttwařiy belli Cek d anabi.²⁰ Řejdud nney sejden deg wedrar-a, maca kenniw teqqarem belli di Urcalim mani ięa wemcan i di icuwwar ad nesjed.”²¹ Yeccu inna as: “Ttiqq ayi, *a* tametřut, aqa tasaęeet ad dd-tas i di war tæbbdem Tababat uřa deg wedrar-a uřa di Urcalim.²² Kenniw tæbbdem min war tessinem, *maca* neccin næbbed min nessen, minzi Tudart zeg Wudayen.²³ Tasaęeet ad dd-taweḍ, nettat aqa-tt řexxu, belli inni iæbbden

4:1 Yḥ. 3:26.

4:5 Amz. 33:19; 48:22; Yac. 24:32.

4:6 ‘tuęa tasaęeet d setta’ - man aya ixs ad yini: tuęa azyen n wass (*đduhr*).

4:9 Lk. 9:52,53; Yḥ. 8:48.

4:11 Irm. 2:13.

4:14 Yḥ. 3:16; 6:27,35,54; 7:38.

4:19 Lk. 7:16; 24:19; Yḥ. 6:14.

4:20 Aewd. 12:5,11; 1 lj. 9:3; 2 lm. 7:12.

4:22 Amz. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; 2 lj. 17:29; Ebr. 7:14.

YUḤANNA

nican, ad ɛbden Tababat s Arruḥ d Tidett, minzi Tababat yarezzu inni t i ya iɛbden ammu. ²⁴ AREBBI d Arruḥ u inni t i ɛebdden, ittxeṣṣa asen ad ɛbden s Arruḥ d Tidett.”

²⁵ Tamyart tenna as: “Nec ssney belli ad dd-yas Lmasiḥ. Xmi dd ya yas Netta, ad aney isseḥmed kuḥci.” ²⁶ Yeccu inna as: “Aqa d NECC, wenni kim issawaḥen.”

²⁷ Am tuya issawaḥ ead, usin-dd imeḥḍaren nnes, tteejben řami t ufin issawaḥ ak-d ict n temyart. Waxxa amenni uřa d ijj war ini: “Min tarezzud?” niy: “Mayemmi akides tessawaḥed?” ²⁸ *Xas uca* tejja temyart aqedduḥ nnes s waman, tuyur yar tendint, tenna i iwdan: ²⁹ “Araḥem-dd, aqa ijj n Weryaz inna ayi marra min ggiy. Ma *ad tay* Netta d Lmasiḥ?” ³⁰ Iwdan ffyen-dd zi tendint, usin-dd yares.

³¹ Jar u jar ttaren *zzayes* imeḥḍaren nnes, nnan: “A Amseḥmad nney, ecc!”

³² Maca Netta inna asen: “Nec aqa yari ijj n macca ḥima ad zzayes ittwacc, war t tessinem ca kenniw.” ³³ Imeḥḍaren mmseqsan jar asen: “Ma yiwyi as-dd ḥed ca n macca?” ³⁴ Yeccu inna asen: “Macca inu aqa ad ggey min ixw wenni d ayi dd-issekken, u ad kemmḥey řxedmet nnes. ³⁵ Ma war teqqarem: ‘Iqqim ɛad arebɛa n iyuren uca ad dd-tas řřabet?’ Xzar, Nec ad awem iniy, sgaɛdem tiṭṭawin nwem, xzarem deg iyyaren, aqa waryen wejden i řřabet..

³⁶ Wenni imjaren ad iksi řmunet nnes, iyru řyiḡet i Tudart ittduman, ḥima ad farḥen jmie inni izarreɛn d yenni imejjaren. ³⁷ Minzi di man aya aqa awaḥ-a d tidett: ‘Ijjen ad izare u wenneyni ad imjar.’ ³⁸ Nec ssekkey-dd kenniw ḥima ad temjarem min umi war texdimem kenniw. Inneyni tuya xedmen, kenniw tudfem akidsen di řxedmet nsen.”

³⁹ Aṭtas n Isamariyyen zi tendint nni umnen zzayes x wawaḥ n temyart i tuya icehḥden: “Netta inna ayi marra min ggiy.” ⁴⁰ řami yares dd-usin Isamariyyen, sseqsan t ḥima akidsen iqqim uca iqqim akidsen tnayen n wussan dinni. ⁴¹ Uca aṭtas umnen zzayes zi ssibbet n wawaḥ nnes, ⁴² nnan i temyart nni: “Nec in war nettimen ca ɛad zi min d aney tennid, minzi nec in nesřa i-t s yixef nney, nessen belli Wa s tidett d Lmasiḥ, řɛunřar n Tudart n ddunct.”

Asgenfi n mmis n umsexxar n ujeḡid

Mt. 8:5-13; Lk. 7:1-10

⁴³ Awarni tnayen n wussan iffey-dd Yeccu ssenni, iruḥ yar Ljalil. ⁴⁴ Minzi Yeccu simant nnes aqa iched belli anabi war yares bu ccan di temmurt nnes. ⁴⁵ Umi dd-yusa yar Ljalil, areḥḥben t-i-dd Ijaliliyyen, minzi nitni řrin marra min igga di řeid di Urcalim, minzi uřa d nitni usin-dd yar řeid.

4:24 2 Kur. 3:17.

4:26 Yḥ. 9:37.

4:35 Mt. 9:37; Lk. 10:2.

4:44 Mt. 13:57; Mk. 6:4; Lk. 4:24.

⁴⁶Yusa-dd Yeccu εawed ƣar *tendint* n Qana di Ljalil mani yarra aman d binu. Tuƣa din ijj n umsexxar n ujeƣid di Kafarnaħum ƣares mmis ihřec. ⁴⁷Řami isřa belli Yeccu yusa-dd zi Yahudiyya ƣar Ljalil, iruħ ƣares, isseqsa t ħima ad dd-ihwa maħend ad issgenfa mmis, wenni tuƣa igguren ad immet. ⁴⁸Yeccu inna as: “Kenniw war ttimmem ca mařa war teƣrim řeeřamat d lmuεjizat.” ⁴⁹Inna as uxeddam n ujeƣid: “A Sidi, hwa-dd qbeř ma i ƣa immet uħenjir inu.” ⁵⁰Yeccu inna as: “Ruħ aqa mmic iddar!” Aryaz nni ittiqq deg wawař i d as inna Yeccu uca iruħ.

⁵¹Řami dd-ihwa, mmeřqan akides imsexxaren nnes, xebbaren t, nnan as: “Aqa mmic iddar”. ⁵²Isseqsa ten x tsaεet min di iggenfa. Nnan as: “Iđennađ ƣar tsaεet wiss sebea tejja xas tmessi.” ⁵³Xenni issen babas belli aqa imsar ƣar tsaεet i di inna as Yeccu: “Aqa mmic iddar!” Yumen netta d marra aytbab n taddart nnes.

⁵⁴Ta tuƣa εawed d řeeřamet wiss tnayen i igga Yeccu zeg wami dd-iffey zi Yahudiyya ƣar Ljalil.

Asgenfi n ijj n umehřuc ƣar Bayt-Xisda

5¹Awarni man aya yiweđ-dd ijj n Řeid n Wudayen uca igaeεed Yeccu ƣar Urc alim. ²Ƴar Tewwart n wuƣi di Urcalim tuƣa din ijj n ugeřmam i useƣdeř umi qqaren s Teibranit ‘Bayt-Xisda’, tuƣa ƣares xemsa n iseqqifen ak-d ikulwaren d ipilaren. ³Daysen tuƣa iqqim ijj n řƣaci d ameqqran n imehřac d idaryařen d iqejdaħen d ineeđaben, ttrajan anhezzi n waman. ⁴Minzi zi řweqt ƣar řweqt ihekkwa-dd ijj n lmalak ƣar tyeřmamt-a i useƣdeř, issenhezza aman, u wenni i dd ƣa ihwan d amezwaru awarni anhezzi n waman ad ittwasgenfa, mammec ma iģa řehřac nnes.

⁵Tuƣa din ijj n bnađem dayes řehřac řmijař n tmenya u-třatin n isegg^wusa.

⁶Izra Yeccu aryaz-a isenned dinni, issen belli tuƣa *ihřec ammu* ařtas zeg wami. Inna as: “Ma tersed ad teggenfid?” ⁷Yarra-dd xas umehřuc, inna: “Wah, a Sidi, maca war ƣari ijjen wenni d ayi i ƣa issehwan ƣar tuyeřmamt n useƣdeř xmi i ƣa ttwassenhezzen waman. Xmi ttraħey necc, ihekkwa-dd wenneyni zzati.”

⁸Yeccu inna as: “Kkar, teksid tassut nnek, tuyured!” ⁹Deƣya iggenfa bnađem nni uca iksi tassut nnes, yuyur. Man aya tuƣa deg wass n ssebt.

¹⁰Nnan Wudayen i wenni tuƣa ittwasgenfan: “Wa d ass n ssebt, war ƣarek bu ttesriħ maħend ad teksid tassut nnek!” ¹¹Yarra-dd, inna asen: “Wenni

4:46 Ƴħ. 2:1,11.

4:48 1 Kur. 1:22.

5:1 Lawi 23:2; Aewd. 16:1.

5:8 Mt. 9:6; Mk. 2:11; Lk. 5:24.

5:9 Ƴħ. 9:14.

5:10 Uf. 20:10; Aewd. 5:13; Irm. 17:21; Mt. 12:2; Mk. 2:24; Lk. 6:2.

d ayi issgenfan, inna: ‘Ksi tassut nnek, traħed!’ ” ¹² *Xenni* sseqsan t: “Min iena Bnadem-a i d ac innan: ‘Ksi tassut nnek, traħed!’?” ¹³ Wenni ittwasgenfan war issin min iena Yeccu, minzi innejra minzi aqa din aṭṭas n řyaci deg wemcan nni. ¹⁴ Awarni man aya yufa i-t Yeccu di Zzawect Tameqqrant, inna as: “Xzar, aqa teggenfid, war ttegg bu ddnub ead, ħima war d ac ittemsar min iġan d aeeffan zi min iġan qbeř.”

¹⁵ Aryaz iruħ, ixebbar Udayen belli d Yeccu i-t issgenfan.

¹⁶ S uyenni darrcen Wudayen x Yeccu, arezzun ad t nyen, minzi igga man aya deg wass n ssebt. ¹⁷ Maca Yeccu yarra-dd, inna asen: “Aqa Baba ixeddem ař yiða u *xenni* Necc eawed aqa xeddmey.” ¹⁸ Di ssibbet-a arezzun Wudayen ead ktar ħima ad t nyen, war iġi waha minzi ixařef ssebt, maca uřa minzi Netta inna aqa AREBBI d Babas, issqudda ixef nnes ak-d AREBBI. ¹⁹ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy, Tamemmit war izemmar ad igg uřa d ict n tmesřact s yixef nnes, mřir mařa izra Tababat ittegg i-tt. Min ma ittegg Netta uřa d Tamemmit ittegg amenni. ²⁰ Tababat ittexs Mmis, isscen as marra min ittegg, uca ad as isscen řexdayem timeqqranin x tina ħima ad td ehcem. ²¹ Am mammec d issnekkar Tbatat imettinen uca ittic tudart, amenni uřa d Tamemmit ittic tudart i wenni ixs. ²² Tababat war ittħaseb uřa d ijj, maca iwca lħisab marra i Tmemmit, ²³ ħima ad weqqaren marra Tamemmit am ttweqqaren Tababat. Wenni war ittweqqaren Tamemmit, war ittweqqar ca uřa d Tababat wenni i-t-i-dd issekken..

²⁴ S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Wenni ittesřan i wawař inu uca yumen deg wenni d ayi dd-issekken, řares Tudart ittduman, war dd-ittis ca řar lħisab, maca netta aqa immuři zi řmewt řar tudart. ²⁵ S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Ad dd-tas tsaeet, aqa-tt řexxu, i di imettinen ad sřen tmijja n Mmis n AREBBI u inni i *tt* řa isřen, ad ddaren. ²⁶ Mařar am mammec řar Tbatat řares Tudart deg ixef nnes, ammu i iwca uřa i Tmemmit ħima ad řares tiři Tudart deg ixef nnes, ²⁷ uca iwca as řřulřa ħima ad iħaseb, minzi Netta d Mmis n bnadem. ²⁸ War ttęjibem ca s man aya, aqa ad dd-tas tsaeet i di marra inni iġan deg imeđřan ad sřen tmijja nnes, ²⁹ uca ad dd-ffyęn *zeg imeđřan*: inni iggin tařebħant ad kkaren ad rařen řar tnukra i tudart u inni iggin tuęeffna ad kkaren, ad rařen řar tnukra i lħisab.

5:14 Mt. 12:45; Yħ. 8:11.

5:17 Yħ. 14:10.

5:18 Yħ. 7:19.

5:19 Ica. 54:5; Yħ. 3:30; 8:38; 9:4; 10:30; 14:9; 17:5.

5:20 Yħ. 1:2; 3:35; 7:16; 8:28; 14:24.

5:22 Mt. 11:27; Yħ. 3:35.

5:23 Yħ. 2:23.

5:24 Lk. 23:43; Yħ. 3:18; 6:40,47; 8:51.

5:25 Afa. 2:1,5; 1 Tim. 5:6.

5:28 1 Ts. 4:16.

5:29 Dan. 12:2; Mt. 25:34,46.

YUḤANNA

³⁰ Necc war zemmarey ad ggey ca zeg ixef inu, maca am mammec ttesřiy, ad ḥasbey u lḥisab inu d řḥeqq, minzi Necc war arezzuy min xsey, maca min ixs wenni d ayi dd-issekken. ³¹ Maelik cehhdey i ixef inu, iři aqa cchadet inu war teđi ca nican. ³² Aqa din Ijjen nneyni wi xafi icehhden, u Necc ssney belli cchadet i xafi icehhed, aqa d tidett i teđa. ³³ Kenniw tessekkem-dd *ca* yar Yuḥanna uca netta iched i tidett. ³⁴ Maca Necc war qebbřey ca cchadet n bnađem, maca Necc qqarey *marra* man aya ḥima ad teddarem. ³⁵ Netta d řefnar yareqqen, ittlillicen, kenniw texsem ad tfařḥem s tfawt nnes yar ict n tsaæet. ³⁶ Maca Necc yari ict n cchadet d tameqqrant x tenni n Yuḥanna, minzi řexdayem i d ayi iwca Tbabat ḥima ad tent kemmřey, řexdayem nni i tteggey cehhdent simant nsent aqa d Tababat d Netta i d ayi dd-issekken. ³⁷ U Tababat wenni d ayi-dd issekken, d Netta i xafi icehhden. Kenniw emmarř war tesřim tmijja nnes uca war teźrim ca addud nnes. ³⁸ uca awař nnes war daywem ittyimi ca řebda, minzi kenniw war t'ettimnen ca deg wenni i-t-i-dd-issekken. ³⁹ Arzum deg Idlisen, minzi ittyiř awem aqa daysen Tudart ittduman, u aqa aten d inni i xafi icehhden. ⁴⁰ *Waxxa amenni* kenniw war t'ettexsem ad yari dd-tasem ḥima ad yarwem tiři Tudart ittduman.

⁴¹ War qebbřey ca aeuđi n iwdan, ⁴² maca ssney kenniw, aqa kenniw war yarwem bu tayri n AREBBI deg ixef nwem. ⁴³ Necc usiy-dd s Yisem n Baba, kenniw war d ayi tqebbřem ca. Mařa yusa-dd ca n yijjen s yisem nnes, ad t tqebřem. ⁴⁴ Mammec tzemmarem ad tamnem, mařa kenniw t'ettexsem aeuđi n wayawya, maca war tarezzum ca x ueuđi n uyenni n AREBBI d Ijjen?. ⁴⁵ War d awem ittyiř ad zzaywem cetciy yar Tbabat. Wenni zzaywem i ya icetcan d Musa x wenni tessrusam asitem nwem. ⁴⁶ Minzi maelik tumnem zi Musa, iři tumnem dayi eawed, minzi netta yura xafi. ⁴⁷ Mařa kenniw war tuminem ca deg idlisen nnes, mammec i ya teggem ad tamnem deg wawařen inu?"

Lmuejiza n usecci n xemsa-ařaf n yeryazen

Mt. 14:13-21; Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17

6¹ Awarni man aya iruḥ Yeccu yar ujemmad n řebḥar n Ljalil, wenni umi qqaren eawed řebḥar n) Tibiriyas. ² Iđfar i-t-i-dd ijj n řyaci d ameqqran, minzi źrin řeēřamat i igga i imehřac. ³ Řexdenni igæeed Yeccu yar wedrar uca

5:30 Yḥ. 6:38.

5:31 Yḥ. 8:14.

5:32 Ica. 42:1; Mt. 3:17; 17:5.

5:33 Yḥ. 1:15,19,27.

5:36 Yḥ. 10:25; 1 Yḥ. 5:9.

5:37 Uf. 33:20; Aewd. 4:12; Mt. 3:17; 17:5; Mk. 1:11; 9:7; Lk. 3:22; 9:35; Yḥ. 1:33; 6:27; 8:18; 1 Tim. 6:16; 2 Bḥ. 1:17; 1 Yḥ. 4:12.

5:39 Aewd. 18:18; Ica. 34:16; Lk. 16:29; 24:27; Yḥ. 1:46; Řex. 17:11.

5:44 Yḥ. 12:43.

5:46 Amz. 3:15; 22:18; 26:4; 28:14; Aewd. 18:18.

iqqim dinni ak-d imeħḍaren nnes. ⁴ *Tayaršt n* Useedu, Řeid n Wudayen, war d as iqqim ca.

⁵ Řexdenni issgaæeed Yeccu tiṭṭawin nnes uca, umi izra ijj n řyaci d ameqqran yusa-dd ħares, inna i Filippus: “Manis i ħa nsey aħrum, ħima ad ccen ina?” ⁶ Inna ammu ħima ad t ijarreb, minzi Netta issen min i ħa yegg. ⁷ Yarra-dd xas Filippus: “Aħrum s mitayen n dinar war ten ittqeddi ħima ad iksi kuř ijjen zזaysen *myir* drus *waha*.” ⁸ Ijjen zeg imeħḍaren nnes, netta d Andrawus, umas n Cimæun Buṭrus, inna as: ⁹ “Aqa da ijj n uħenjir ħares xemsa n tecnifin n imendi d tnayen n iseřman, maca manawya i marra ina?”

¹⁰ Yeccu inna asen: “Syimem iwdan.” Tuħa din aṭṭas n řeħtic deg wemcan nni. S uyenni qqimen yeryazen, aqa aten di xemsa-ařaf idsen. ¹¹ Yeccu iksi ticnifin, u awarni iqada, ibḍa i-tent x yenni *din* iqqimen. *Ibḍa netta* amenni eawed iseřman elahsab anect ixsen *ad ccen*. ¹² Řami jjiwnen, inna i imeħḍaren nnes: “Yrum iřeqqwaz icetṭen, ħima uřa d ict n řħajjet war t'eṭṭdeyyie!” ¹³ Yrun ten xenni uca æemmaren teneac n tsuġatin s iřeqqwaz nni icetṭen ħar yenni iccin zi xemsa n tecnifin n imendi.

¹⁴ Řami žrin iwdan řeřamet i igga Yeccu, nnan: “Wa d tidett d Anabi i igguren ad dd-yas ħar ddunect.” ¹⁵ Umi issen Yeccu, belli ad dd-asen nitni, ad t ṭṭfen ħima ad t ggen d ajeġid, xenni innejra ħar wedrar, ħaca Netta weħħdes.

Yeccu iggur x waman n řebħar

Mt. 14:22-27; Mk. 6:45-52

¹⁶ Řami dd-tewḍa tmeddit, hwan-dd imeħḍaren nnes ħar řebħar, ¹⁷ u *awarni řami* nyin di tyarrabut, qeḍæen *řebħar* ħar Kafarnaħum. Tqarreb-dd taġest u Yeccu tuħa ead war ħarsen dd-yusi. ¹⁸ Řebħar innehweř xasen minzi asemmiḍ tuħa ittšud aṭṭas.

¹⁹ Ařami tuħa qeḍḍfen řqedd n eřaħař xemsa u-eicrin ař řtatn 'istadiyyen', *eřaħař xemsa kilumitr*, žrin Yeccu iggur x řebħar, ittqarreb-dd ħar tyarrabut, uca gg^wed en. ²⁰ Inna asen: “Aqa d NECC, war ttegg^wedem ca.” ²¹ Nitni xsen ad t ssqebřen di tyarrabut uca xenni tiweḍ-dd tyarrabut deyya ħar řbarr i ħar iġa ttraħen.

²² Tiwecca nnes izra řyaci nni ibedd x ujemmaḍ n řebħar, belli war din tuħi uřa d ict n tyarrabut nneynit myir icten, tenni mani dayes udfen imeħḍaren nnes, u Yeccu war yudif ca di tyarrabut ak-d imeħḍaren nnes. ²³ *Maca* usint-i-dd tyarruba nneyni zi Tibiriyas zzat i wemcan mani ccin aħrum nni ibarek Yeccu.

²⁴ Řami izra řyaci belli Yeccu war din iġi *ead* uřa d imeħḍaren nnes, udfen uřa d nitni di tyarruba aya uca usin-dd ħar Kafarnaħum arezzun x Yeccu.

6:4 Uf. 12:18; Lawi 23:5,7; Řixř. 28:16; Aewd. 16:1.

6:5 Mt. 14:14; Mk. 6:34; Lk. 9:13.

6:11 1 řm. 9:13.

6:14 Lk. 7:16; 24:19; Yħ. 4:19.

6:16 Mt. 14:23; Mk. 6:47.

6:19 'istadiyyen' – ijj n řmeřeëb di řweqt n Iyunaniiyyen tuħa ħares ict tuzzugart n 185 mitr, ix ad yini 'ijj n ustadi'.

Yeccu Netta d Ayrum Iddaren

²⁵ Ĥami t ufin x ujemmad n řebřar, nnan as: “A Amseřmad nney, meřmi dd-tusid da?” ²⁶ Yeccu yarra-dd xasen, inna: “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniř: Kenniw tarezzum xafi, war iři umi teřrim řeēřamat, maca umi teccim ayrum uca tejjiwmem. ²⁷ War ttxedmem i macca ixessaren, maca i macca ittřiman i Tudart ittduman, tenni d awem i řa iwc Mmis n bnađem, minzi AREBBI, Tababat, issars řřabee nnes xas.” ²⁸ Nnan as: “Min i řa negg, řima ad nzemmar ad negg řexdayem n AREBBI?” ²⁹ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Ta d řxedmet n AREBBI, mařend ad tamnem deg Wenni dd-issekk Netta.” ³⁰ Xas uca nnan as: “Man řeēřamet i řa tegged xenni řima ad t nřar uca ad zzayek namen? Man řxedmet i řa tegged?” ³¹ Reřdud nney ccin ‘manna’ di řexřa am mammec tura: ‘Netta iwca asen-dd ayrum zeg ujenna řima ad t ccen’.”

³² Inna asen Yeccu: “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniř: War iři d Musa i d awem iwcin ayrum zeg ujenna, maca Baba ittic awem Ayrum n tidett zeg ujenna. ³³ Minzi Ayrum n AREBBI d Netta wenni dd-ihykkwan zeg ujenna uca ittic Tudart i ddunect.” ³⁴ Nnan as: “A Siditney, ewc aney-dd řebda ayrum-a.”

³⁵ Yeccu inna asen: “NECC d Ayrum Iddaren. Wenni řari dd i řa yasen, war ittřiz eemmarř u wenni dayi i řa yammen war ittfidi eemmarř.” ³⁶ Maca Necc nniř awem, waxxa kenniw teřrim ayi, war tuminem ca. ³⁷ Kuř ijj i d ayi řa iwc Baba, ad řari dd-yas u wenni řari dd i řa yasen, war t suffuyey ca řar barra.

³⁸ Minzi Necc hwiř-dd zeg ujenna, war iři ca řima ad ggeř min xsey Necc, maca řima ad ggeř min ixš wenni d ayi dd-issekken. ³⁹ D man aya min ixš wenni d ayi dd-issekken, aqa Necc war ssweddareř uřa d ijjen zeg yenni d ayi iwca, maca ad t-i-dd-ssnekkareř deg wass aneggaru. ⁴⁰ D man aya min ixš Baba wenni d ayi dd-issekken, aqa kuř ijj wenni i řa izaren Tamemmit uca ad dayes yamen, ad řares tiři Tudart ittduman uca ad t-i-dd-ssnekkareř deg wass aneggaru.”

⁴¹ Udayen cetcan zzayes, minzi inna: “NECC d Ayrum i dd-ihwan zeg ujenna.”

⁴² Nnan: “Ma d wanita war iři bu d Yeccu, mmis n Yusuf, neccin nessen babas d yemmas? Mammec i řa yini: ‘Necc hwiř-dd zeg ujenna?’ ” ⁴³ Yeccu yarra-dd xasen, inna: “War ttcetcam ca řar awem. ⁴⁴ War izemmar uřa d ijj ad řari dd-yas, mřir mařa ijeđd i-t-i-dd Tbatat wenni d ayi dd-issekken uca Necc ad t-i-dd-ssnekkareř deg wass aneggaru. ⁴⁵ Aqa tura deg *idlisen n* inabiyyen: ‘Nitni marra ad ttwasřemden zi AREBBI!’ S uyenni kuř ijj wenni d as iřřin zi Tbatat

6:27 Mt. 3:17; 17:5; Mk. 1:11; 9:7; Lk. 3:22; 9:35; řh. 1:33; 3:16; 4:14; 5:37; 6:40,54; 8:18; 2 Bř. 1:17.

6:29 1 řh. 3:23.

6:30 Mt. 12:38; 16:1; Mk. 8:11; Lk. 11:29; 1 Kur. 1:22.

6:31 Uf. 16:4,14; řxř. 11:7; Nah. 9:15; Izhd. 78:24-25; 1 Kur. 10:3.

6:35 Ica. 55:1; řh. 4:14; 7:37.

6:38 Mt. 26:39; Mk. 14:36; Lk. 22:42; řh. 5:30.

6:39 řh. 10:28; 17:12; 18:9.

6:40 řh. 3:16; 4:14; 6:27,54.

6:42 Mt. 13:55; Mk. 6:3.

6:44 Izři 1:4; řh. 6:65.

u iřmed i-t zzayes, ad ħari dd-yas.⁴⁶ Uřa d ijj war iżri Tababat, myir wenni iřan zi AREBBI d Netta i izrin Tababat.⁴⁷ S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Wenni dayi ittammen, ad ħares tiři Tudart ittduman.⁴⁸ NECC d Ayrum Iddaren.⁴⁹ Řejdud nwem ccin ‘manna’ di řexřa uca mmuten.⁵⁰ Maca man aya d Ayrum i dd-ihwan zeg ujenna, ħima bnađem ad zzayes yecc, war ittmetti ca.⁵¹ NECC d Ayrum Iddaren i dd-ihwan zeg ujenna. Mařa iijen icca zeg Weyrum-a, ad iddar i řebda. Ayrum nni i ħa wceř Necc, netta d ddat inu i ħa wceř i Tudart n ddunect.”

⁵² Udayen mmenřen jar asen, nnan: “Mammec i ħa yegg wanita ad aneř iwc ddat nnes ħima ad t necc?”⁵³ Inna asen Yeccu: “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Mařa war teccim ca ddat n Mmis n bnađem u war teswim idammen nnes, war ħarwem bu Tudart deg ixef nwem.⁵⁴ Wenni i ħa iccen ddat inu uca ad isu idammen inu, ad ħares tiři Tudart ittduman u Necc ad t-i-dd-ssnekkareř deg wass aneggaru.⁵⁵ Minzi ddat inu d macca d tidett uca idammen inu d tissit d tidett.⁵⁶ Wenni i ħa iccen ddat inu uca ad isu idammen inu, ad dayi iqqim u Necc dayes.⁵⁷ Am mammec d ayi dd-issekk Tbatat iddaren uca Necc ddareř zi Tbatat, ammu eawed wenni zzayi i ħa iccen ad zzayi iddar.⁵⁸ Wa d Ayrum i dd-ihwan zeg ujenna. War iři ca amecnaw mammec ccin řejdud ‘manna’ uca mmuten. Wenni i ħa iccen Ayrum-a, ad iddar i řebda.”⁵⁹ Inna man aya di temzida am tuřa isseřmad di Kafarnařum.

Ařtas n imeřdaren bđan ttegg^wejjen x Yeccu

⁶⁰ Ařtas n imeřdaren nnes, umi sřin man aya, nnan: “Awař-a iqseř. Wi izemmaren ad as iseř?”⁶¹ Maca Yeccu issen deg ixef nnes, aqa imeřdaren nnes cetcan x man aya, uca inna asen: “Ma man aya d řefđihet i kenniw?⁶² I mammec mařa teřrim Mmis n bnađem ittgaeead ħar mani iřa ięa qbeř?⁶³ Arruř d Netta isseđdaren. Ddat war ineffe i walu. Awařen i d awem nniř aqa aten d Arruř d Tudart.⁶⁴ Maca aqa din ca jar awem inni war yuminen.” Minzi Yeccu issen zeg umezwaru man yen iřan inni war yuminen u man wen t i ħa iřdaren.⁶⁵ Inna asen: “S uyenni nniř awem: War izemmar uřa d ijj ad ħari dd-yas myir mařa temmewc as zi Baba.”

6:45 Ica. 54:13; Irm. 31:33; Ebr. 8:10; 10:16.

6:46 Mt. 11:27; Lk. 10:22; Yř. 1:18; 7:29; 8:19.

6:47 Yř. 3:16,36.

6:49 Uf. 16:4; Řxř. 11:7; Izhd. 78:24.

6:51 Yř. 11:26; Ebr. 10:5, 10.

6:52 Yř. 3:9.

6:54 Yř. 3:16; 4:14; 6:27,40.

6:58 Yř. 3:13.

6:62 Mk. 16:19; Lk. 24:50; Yř. 3:13; Řex. 1:9; Afa. 4:8.

6:63 2 Kur. 3:6.

6:64 Yř. 2:25; 13:11.

6:65 Yř. 6:44.

⁶⁶Zi řweqt nni dewřen aṭṭas zeg imeḥḍaren nnes yar ḍeffar, war qqimen ca gguren akides. ⁶⁷Inna Yeccu i tenεac: “Ma uřa d kenniw texsem ad tuyurem?”

⁶⁸Cimeun Buṭrus yarra-dd xas, inna: “A Sidi, wi yar i ya nraḥ? Cek yarek awařen n Tudart ittduman, ⁶⁹u neccin numen u nessen aqa Cek d Lmasiḥ, Mmis n AREBBI Iddaren.”

⁷⁰Yeccu yarra-dd xasen: “Ma war iḡi d Necc i kenniw dd-ixḍaren d tenεac? Uca ijjen zzaywem d cciṭan.” ⁷¹Inna man aya x Yahuda, *mmis* n Cimeun Isxariyuṭi, minzi wanita tuya ixš ad t isellem. Netta d ijjen zi tenεac.

Aytmas n Yeccu war dayes uminen

7¹Awarni man aya tuya Yeccu iggur di Ljalil, war ixš ad yuyur di Yahudiyya, minzi Udayen tuya arezzun ad t nyen. ²Iqarreb-dd Řeid n Wudayen *umi qqaren* Řeid n Iεuccuten. ³Nnan as aytmas: “Ffey ssanita, ruḥ yar *temmurt n* Yahudiyya ḥima uřa d imeḥḍaren nnek zemmaren ad zaren řexdayem nni tεtṭegged. ⁴Uřa d ijj war ittegg ca n tmesřact s tnuḥfra, mařa ixš ad t igg s bṭayṭay. Mařa teggid timesřayin-a, scen Ixef nnek i ddunect.” ⁵Minzi uřa d aytmas war dayes uminen ca. ⁶Inna asen Yeccu: “Řweqt inu εad war dd-tiwid, maca řweqt nwem aqa-tt řebda akidwem. ⁷Ddunnit war tzemmar ad kenniw tcarh, maca nettat tcarh ayi, minzi Necc cehhdey xas belli řexdayem nnes d tieeffanin. ⁸Ruḥem kenniw yar Řeid-a. Necc war ttriḥey ca yar Řeid-a, minzi řweqt inu εad war tkemmeř.” ⁹Awarni řami i d asen inna ammu, iqqim di Ljalil.

Yeccu iggur yar Řeid n Iεuccuten

¹⁰Maca umi gaεeden aytmas yar Řeid, iruḥ uřa d Netta yar Řeid, war dd-idḥar yar barra, maca igga axmi innufar. ¹¹Udayen arezzun xas di Řeid, nnan: “Mani iḡa Wanita?” ¹²Aṭṭas zi řyaci temtumen xas. Ca *zzaysen* nnan: “Netta d ařebḥan” Maca inneyni nnan: “Lla, mayar issxarriq x řyaci!” ¹³Maca uřa d ijj war xas issiweř s bṭayṭay zi ssibbet n tigg^wudi zeg Wudayen.

¹⁴Maca ařami iεdu wezyen zi Řeid, igaeεed Yeccu yar Zzawect Tameqqrant, isseřmad *din*. ¹⁵Udayen dehcen, nnan: “Mammec igga Netta issen Idlisen am war *ten* iyri ca?” ¹⁶Yeccu yarra-dd xasen, inna: “Taṭuri inu war teḡi ca inu,

6:68 Řex. 5:20.

6:69 Mt. 16:16; Mk. 8:29; Lk. 9:20; Yḥ. 11:27.

6:70 Lk. 6:13.

7:2 Lawi 23:34.

7:5 Mk. 3:21.

7:7 Yḥ. 3:19; 14:17; 15:18.

7:8 Yḥ. 8:20.

7:11 Yḥ. 11:56.

7:12 Mt. 21:46; Lk. 7:16; Yḥ. 6:14; 9:16; 10:19.

7:13 Yḥ. 9:22; 12:42; 19:38.

maca n wenni d ayi dd-issekken.¹⁷ Mařa ijjen ixs ad igg min ixs Netta, ad issen ma aqa tayuri aya zi AREBBI niy aqa ssawařey Necc zeg uxarreř n yixef inu.¹⁸ Wenni issawařen zeg uxarreř řar ixef nnes yarezzu aeuři nnes, maca Wenni yarezzun aeuři n Wenni t-i-dd issekken, aqa Netta d tidett, war dayes bu řyecc.¹⁹ Ma war iři d Musa i d awem iwcin Ccaria? Maca uřa d ijj zzaywem war ittegg Ccaria? I mayemmi *xenni* tarezzum ad ayi tenyem?”
²⁰ Řyaci yarra-dd, inna: “Dayek ccıtan, wi yarezzun ad Cek iney?”²¹ Yeccu yarra-dd, inna asen: “Ggiy ict n řxedmet uca kenniw t’ttbehtem marra.²² I uya Musa iwca awem-dd axtan, *waxxa axtan* war iři ca zi Musa, maca zi řejdud nwem, u *xenni* txettnem i bnađem di ssebt.²³ Mařa iqbeř bnađem ad ittwaxten di ssebt řima war t’ttwarezři Ccaria n Musa, mammec i xafi i řa tcetcam řami sgenfiy bnađem ikmeř di ssebt?²⁴ War řekmem x teqcurt *n bnađem*, maca řekmem s yijj n řřukm iseggden.”

Ma Yeccu Netta d Lmasiř?

²⁵ Nnan iryazen zi Urcalim: “Ma war iři d Wa i yarezzun ad t nyen?²⁶ Maca xzar, issawař s řtayřay, war d as qqaren walu. Ad tay aqa ssnen imyaren *n řgens* nican belli s tidett Wanita d Lmasiř?²⁷ Maca nessen Wa, manis Netta, maca xmi dd řa yas Lmasiř, uřa d ijj war issin manis Netta.”²⁸ Řami tuya isseřmad di Zzawect Tameqqrant, iřaya Yeccu s jjeđd, inna: “Kenniw tessnem ayi u tessnem manis Necc. Necc war dd-usiy s řxađar inu, maca wenni d ayi dd-issekken aqa-t d tidett, kenniw war t tessinem ca.²⁹ Maca Necc ssney t, minzi Necc zzayes u Netta d wenni d ayi-dd issekken.”
³⁰ Xenni arezzun ad t řřfen, maca uřa d ijj war xas issars afus, minzi tasaeet nnes war dd-tiwed ead.
³¹ Ařas zi řyaci umnen zzayes, nnan: “Xmi dd řa yas Lmasiř, ma ad igg řeřamat ktar zi tina i igga Wa?”

Udayen arezzun ad řřfen Yeccu

³² Ifarisiyyen sřin min xas itemten řyaci, uca nitni d imeqqranen n ikehhanen ssekken-dd icessasen řima ad t řřfen.³³ Yeccu inna: “Necc ad kidwem qqimey drus ead, *xenni* ad rařey řar wenni d ayi dd-issekken.³⁴ Ad xafi tarzum, war

7:16 Yř. 3:11; 8:28; 12:49; 14:10,24.

7:19 Uf. 20:1; 24:3; Mt. 12:14; Mk. 3:6; Yř. 5:18; 10:39; 11:53; Řex. 7:53.

7:20 Yř. 8:48,52; 10:20.

7:22 Lawi 12:3; Amz. 17:10.

7:24 Aewd. 1:16,17; Awřn. 24:23; Yae. 2:1.

7:27 Mt. 13:55; Mk. 6:3; Lk. 4:22.

7:28 Yř. 5:43; 8:26, 42; Rum. 3:4.

7:29 Yř. 10:15.

7:30 Mk. 11:18; Lk. 19:47; 20:19; Yř. 7:19; 8:20, 37.

7:31 Yř. 8:30.

7:33 Yř. 16:16.

dayi t^et^etⁱfem u mani i ya iṛiy Necc, war tzemmarem ad dd-tadfem.”³⁵ Nnan Wudayen jar asen: “Mani i ya irah Netta aṛami war nzemmar ad t naf. Ma xenni ixs ad irah yar temmura n řegnus? Ma ixs ad isseřmed řegnus i war ittimnen?”³⁶ Min inena wawař-a i inna: ‘Ad xafi tarzum, war dayi t^et^etⁱfem, u mani i ya iṛiy Necc, war tzemmarem ad dd-tadfem!’?”

Yeccu d řeunřar n Waman Iddaren

³⁷ Deg wass ameqqran, ass aneggaru n Řeid, *ikkar* ibedd-dd Yeccu, iřaya, inna: “Mařa ifud řed, eji i-t ad řari dd-yas uca ad isu.”³⁸ Wenni dayi i ya yammen, am mammec nnant tirra: Ad zzayes azzřen iyezran n Waman Iddaren!”³⁹ Inna man aya x Arruḥ i ya qebřen inni dayes ittammen. Minzi Arruḥ *Iqeddsen* war d asen immewc *ead*, minzi Yeccu war ittwasseuři ead.

⁴⁰ Aṭṭas zi řyaci, umi sřin awař-a, nnan: “D Wa d Anabi s tidet!”⁴¹ Inneyni nnan: “Wa d Lmasih!” , maca ca nneyni *zzaysen* nnan: “Ma ggur ad dd-yas Lmasih zi Ljalil?”⁴² Ma war ini wedlis, aqa Lmasih ad dd-yas zi zzariet n Dawud, zi Bayt-Laḥm, zi dcar n Dawud?”⁴³ Uca imsar umsebđi n řyaci di ssibbet nnes. ⁴⁴ Ca zzaysen xsen ad t ṭṭfen, maca uřa d ijj war xas issars ifassen.

⁴⁵ Xenni dewřen-dd iessasen yar imeqqranen n ikehhanen d Ifarisiyyen. Ikehhanen nnan asen: “Mayemmi war t-i-dd-tiwjem?”⁴⁶ Arrin-dd xasen iessasen: “Emmarř war issiweř uřa d ijj n bna dem am mammec *issawař* Weryaz-a!”⁴⁷ Nnan asen Ifarisiyyen: “Ma uřa d kenniw eawed tweddarem?”

⁴⁸ Ma xenni din ca n ijjen zeg imeqqranen *n řgens* niy zeg Ifarisiyyen yumen zz ayes?”⁴⁹ Maca řyaci aya i war issinen ca Ccariea, aqa ittwaneř.”⁵⁰ Nikudimus wenni dd-yusin yar Yeccu s řiřet u tuya d ijjen zzaysen, inna asen:⁵¹ “Ma ad teḥkem Ccariea nney x ijj n bna dem, břa ma ad zzayes sřen, ad ssnen min ig ga?”⁵² Arrin-dd, nnan as: “Ma uřa d cek *ad tay* zi Ljalil? Arzu, xzar, uřa d ijj n unabi war dd-ittekk ca zi Ljalil.”⁵³ *Xas uca* iruḥ kuř ijjen yar taddart nnes.

Tamyart t^ettwaṭṭef t^ettegg zzina

8¹ Maca Yeccu iruḥ yar wedrar n Zzitun. ² Di řřbeḥ yusa-dd eawed yar Zzawect Tameqqrant, usin-dd yares iwdan marra. *Xenni* am iqqim, ibda isseřmad i-ten. ³ Imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen iwyaen as-dd ict n

7:34 Yř. 8:21; 13:33.

7:37 Lawi 23:36; Ica. 55:1; Yř. 6:35; Asa. 22:17.

7:38 Ica. 12:3.

7:39 Ica. 44:3; Yuw. 3:1; Řex. 2:17.

7:40 Mt. 21:46; Lk. 7:16; Yř. 6:14.

7:41 Yř. 1:47; 4:42.

7:42 Izhd. 132:11; Mixa 5:1; Mt. 2:6.

7:48 Ica. 33:18; Yř. 12:42; 1 Kur. 1:20; 2:8.

7:50 Yř. 3:2; 19:39.

7:51 Uf. 23:1; Lawi 19:15; Aewd. 1:17; 17:8; 19:15.

temyart, t^ettwaṭṭef t^ettegg zzina. Ssbedden tt di řwest, ⁴ nnan as: “A Amseyyar, tamyart-a t^ettwaṭṭef t^ettegg zzina. ⁵ Iweṣṣa Musa di Ccaria ad narjem *timyarin* amecnaw tanita. *Xenni* min i ya tinid Cek?” ⁶ Nnan as aya ħima ad t jarrben, ħima ad ħarsen tiři minzi xas i ya cetcan. Maca Yeccu yuḍar swadday, yura s *uḍad nnes* di temmurt.

⁷ Řami qqimen ammu t tteseqsan, ibedd, inna asen: “Wi zwaywem iġan břa ddnub, ad xas inḍar azru amezwaru.” ⁸ Xenni yuḍar eawed swadday uca yura di temmurt. ⁹ Řami sřin man aya, ffyen ijjen awarni wenneyni, imeqqranen d amezwaru. Tamyart nni ibedden di řwest jjin tt weħħdes. ¹⁰ Řexdenni Yeccu ikkar, inna i temyart: “Mani ġan nitni? Ma war cem iħakem uřa d ijjen?” ¹¹ Nettat tenna: “Uřa d ijj, a SIDI!” Yeccu inna as: “Uřa d Necc war cem tħakamey ca. Ruħ, war tteawad ad tegged ddnub zi ssa tsawent!”

Yeccu d Tifawt n ddunect

¹² Issiweř Yeccu eawed akidsen, inna: “NECC d Tafawt n ddunect. Wenni d ayi i ya iḍfaren, war iggur eemmarř di taġest, maca ad yaf Tfawt n Tudart.”

¹³ Nnan as Ifarisiiyyen: “Cek tceħħded x yixef nnek, cchadet nnek war teġi ca d tidett.” ¹⁴ Yeccu yarra-dd, inna asen: “Ead mařa Necc cehdey x yixef inu, waxxa amenni cchadet inu aqa d tidett, minzi Necc ssney manis dd-usiy u mani i ya raħey, maca kenniw war tessinem ca manis dd-usiy uřa mani i ya raħey.” ¹⁵ Kenniw t^etħakamem ełahřab ddat, Necc war tħakamey uřa x ijjen. ¹⁶ U Necc, mařa ħakmey, ad yiři řeħkam inu d tidett, minzi Necc war ġiy bu weħħdi, maca Necc d Baba wenni d ayi dd-issekken. ¹⁷ Tura eawed di Ccaria nwem belli cchadet n tnayen n iwdan d tidett. ¹⁸ NECC d wenni iceħħden x yixef inu uca uřa d Baba wenni d ayi-dd issekken, iched xafi.” ¹⁹ Nitni nnan as: “Mani iġa Babac?” Yeccu yarra-dd, inna asen: “Kenniw war d ayi tessinem ca u war tessinem Baba. Maelik kenniw d ayi tessnem ad tiři tessnem uřa d Baba.”

²⁰ Inna awařen-a di mani tuya řexzen n řředqet, am tuya isseřmad di Zzawect Tameqqrant. War t iṭṭif uřa d ijj, minzi taseeet nnes tuya ead war dd-tiwid.

²¹ Yeccu inna asen eawed: “Necc ad raħey, kenniw ad xafi tarzum, ad temmtem di ddnub nwem. Mani i ya raħey Necc, war tzemmarem kenniw ad dd-tasem.”

²² Udayen nnan: “Ma ad iney ixef nnes řexxu, minzi Netta inna: ‘Mani i ya raħey Necc, war tzemmarem kenniw ad dd-tasem!’?” ²³ Netta inna asen: “Kenniw

8:5 Lawi 20:10; Aewd. 22:22.

8:7 Aewd. 17:7.

8:11 Yħ. 5:14.

8:12 Ica. 42:16; Yħ. 1:9; 9:5; 12:35,36.

8:14 Yħ. 5:31.

8:17 Řxř. 35:30; Aewd. 17:6; 19:15; Mt. 18:16; 2 Kur. 13:1; Ebr. 10:28.

8:18 Mt. 3:17; 17:5; Mk. 1:11; 9:7; Lk. 3:22; 9:35; Yħ. 1:33; 5:37; 6:27.

8:19 Yħ. 14:9; 16:3.

8:20 Yħ. 7:30.

8:21 Yħ. 7:34; 13:33.

YUḤANNA

zi swadday, Necc zi sennej, kenniw zi ddunect-a, maca Necc war ġiḡ ca zi ddunect-a.²⁴ Necc nniḡ awem, ad temmtem di ddnuw nwem, maḡar maḡa war tuminem ca aqa d NECC, ad temmtem di ddnuw nwem.”²⁵ Nnan as Wudayen: “Min teenid Cek?” Yeccu inna asen: “Min bdiḡ ead ad awem t iniy.²⁶ Necc ḡari aṭṭas n tmesḡayin i xef zemmareḡ ad xawem ssiwḡeḡ uca ad xawem ḡekmeḡ, maca wenni d ayi-dd issekken aqa-t d tidett. Uca min zzayes sḡiḡ, ad t iniy i ddu nect.”²⁷ Nitni war fhimen ca, belli tuḡa issawaḡ akidsen x Tbatat.²⁸ Yeccu inna asen eawed: “Xmi i ḡa tessgaēdem Mmis n bna-dem, ad tfehmem belli aqa-t d NECC, u belli war tteḡgeḡ uḡa d ict n ḡḡajjet zeg ixef inu, maca ssawaḡeḡ am mammec d ayi isseḡmed Baba.”²⁹ Wenni d ayi dd-issekken aqa-t akidi. Baba war d ayi iḡi ca weḡḡdi, minzi tteḡgeḡ ḡebda min t yarḡan.”³⁰ Umi tuḡa issawaḡ x tmesḡayin-a, umnen dayes aṭṭas.

Ayt n Ibrahim

³¹ Xenni inna Yeccu i Wudayen inni dayes yumnen: “Maḡa teqqimem tēṭṭfem deg wawaḡ inu, ad tiḡim s tidett d imeḡḡaren inu ³² uca ad tessnem tidett uca tidett ad kenniw ṭḡarr.”³³ Nnan as: “Neccin d zzariet n Ibrahim, eemmarḡ war neebid ḡed. Mammec tzemmare-d ad tinid: ‘Kenniw ad tēṭṭwaḡarrem!’?”³⁴ Yeccu yarra-dd xasen: “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Marra wenni itteḡgen ddnuw netta d amsexxar n ddnuw.³⁵ Amsexxar war itṡimi ca di taddart ḡebda, maca mmis ad din iqqim i ḡebda.³⁶ Xmi kenniw i ḡa iḡarr Tmemmit, ad tiḡim s tidett d iḡurriyyen.”

³⁷ Necc ssneḡ, aqa kenniw d tarwa n Ibrahim, maca kenniw tarezzum ad ayi tenḡem, minzi awaḡ inu war tzemmare-d ad t tfehmem.³⁸ Necc ssawaḡeḡ s min zḡiḡ zi Baba. Uḡa d kenniw tēṭṭeggem zi min tezzim zi babatwem.”³⁹ Arrin-dd, nnan as: “Babatneḡ d Ibrahim.” Inna asen Yeccu: “Maelik kenniw teḡim zeg ayt n Ibrahim ad yiḡi aqa tēṭṭeggem ḡexdayem n Ibrahim.”⁴⁰ Maca ḡexxu tarezzum ad ayi tenḡem, Necc d iḡi n Bna-dem i tuḡa akidwem issawaḡen s tidett i sḡiḡ zi AREBBI. Man aya war t iggi ca Ibrahim.”⁴¹ Kenniw tēṭṭeggem ḡexdayem n babatwem.” Nitni nnan as: “Neccin war dd-nexḡiḡ ca zi farḡ-ccḡeḡ, aqa ḡarney iḡen wenni d Babatneḡ, aqa-t d AREBBI.”

8:23 Yḡ. 3:31.

8:24 Yḡ. 8:21.

8:26 Yḡ. 7:28; 15:15; Rum. 3:4.

8:28 Ḳxḡ. 21:9; 2 Ij. 18:4; Yḡ. 3:11,14; 7:16; 12:32,49; 14:10.

8:29 Yḡ. 14:10; 16:32.

8:30 Yḡ. 7:31.

8:32 Rum. 6:18; Gal. 5:1; 1 Bṡ. 2:16.

8:33 Mt. 3:9.

8:34 Rum. 6:20; 2 Bṡ. 2:1.

8:36 Rum. 8:2.

8:38 Yḡ. 3:11; 7:16; 12:49; 14:10,24.

8:39 Rum. 2:28; 9:7.

8:40 Yḡ. 17:17.

Ayt n ibriš

⁴² Inna asen Yeccu: “Maelik AREBBI d Babatwem, iři aqa texsem ayi, minzi Necc ffyey-dd zi AREBBI uca war dd-usiy ca zeg ixef inu, maca Netta issekk ayi-dd..
⁴³ Mayemmi war tefhimem i wawařen inu? Minzi kenniw war tzemmarem ad tesřem i wawař inu! ⁴⁴ Aqa kenniw *teffyem* zi babatwem, ibriš, uca texsem ad teggem imezran n babatwem. Netta tuya ineqq iwdan zeg umezwaru u war ibedd di tidett, minzi war dayes bu tidett. Meřmi ma issawař s uxarriq, issawař s min dayes, minzi netta d bu-ixarriqen uřa d tababat n uxarriq.. ⁴⁵ Maca umi Necc qqarey awem tidett, kenniw war dayi t’ettimnem ca. ⁴⁶ Wi zzaywem ad ayi isseqneε x ddnub? Umi qqarey tidett, mayemmi war dayi t’ettimnem ca? ⁴⁷ Wenni iğan zi AREBBI, ittesřa i wawařen n AREBBI. Minzi kenniw war teğim ca zi AREBBI, s uyenni kenniw war t’ettesřim ca.”

Yeccu tuya-t din qbeř Ibrahim

⁴⁸ Udayen arrin-dd, nnan as: “Ma war iği nican umi nenna, aqa Cek zi Samarya u dayek ccıtan?” ⁴⁹ Yeccu yarra-dd, inna: “Necc war dayi bu ccıtan, maca Necc ttweqqarey Baba uca kenniw tesseħqaram ayi.. ⁵⁰ Necc war arezzuy ca aeuği inu. Aqa din Ijjen i xas yarezzun u *Ijjen* i řa iħkem. ⁵¹ S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Mařa ca n yijjen iħtef deg wawař inu, eemmarř war ittwiři řmewt i řabda.” ⁵² Nnan as Wudayen: “Řexxu nessen belli dayek ccıtan. Aqa Ibrahim d inabiyyen mmuten. Cek teqqared: ‘Mařa ca n yijjen iħtef deg wawař inu, eemmarř ad iqqas řmewt i řabda!’ ⁵³ Ma Cek temyared x jedditney Ibrahim wenni immuten? Uřa x inabiyyen nni immuten. Min řhesbed ixef nnek?”
⁵⁴ Inna asen Yeccu: “Mařa Necc sseuğiř ixef inu, aeuği inu war iği d walu. Baba, aqa isseuğa ayi, wenni min xef teqqarem: ‘Netta d AREBBI nney!’ ⁵⁵ Kenniw war t tessinem, maca Necc aqa ssney t. Mařa nniy: ‘War t ssiney!’, ad iři Necc d bu-ixarriqen am kenniw. Maca Necc ssney t uca tteħtefey deg wawař nnes. ⁵⁶ Jedditwem Ibrahim tuya ittraja s řefrařet řima ad izar ass inu uca izra i-t, ifarħ.” ⁵⁷ Nnan as Wudayen: “Ead war řarek bu xemsin n iseggwusa, mammec teggid teźrid Ibrahim?” ⁵⁸ Inna asen Yeccu: “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy, qbeř ma tuya Ibrahim, tuya NECC ğiř.” ⁵⁹ *Xenni* ksin izra řima ad t arejmen. Maca Yeccu issnuffar ixef nnes uca iffey zi Zzawect Tameqqrant am icuqq di řwest nsen, uca *ammu i iruħ*..

8:42 Yħ. 5:43; 7:29.

8:44 Amz. 3:1; 2 Kur. 11:3; 1 Yħ. 3:8.

8:47 Yħ. 6:37; 10:26,27; 1 Yħ. 4:6.

8:48 Yħ. 7:20; 10:20.

8:49 Yħ. 7:18.

8:51 Yħ. 5:24; 11:25.

8:53 Ebr. 11:13.

8:56 Amz. 17:17; Lk. 10:24; Ebr. 11:13.

8:59 Lk. 4:29; Yħ. 10:31,39; 11:8.

Asgenfi n ijjen wenni d adaryař zi temži nnes

⁹ Umi xasen dd-ikka, iżra ijj n weryaz tuya d adaryař zeg wami dd-ixreq. ² Imeħdaren nnes sseqsan t, nnan: “A Amseřmad, wi ixdan, ma d wa niy lwalidin nnes ařami dd-ixreq d adaryař?” ³ Yeccu yarra-dd: “Uřa d netta war ixđi uřa d lwalidin nnes, maca *man aya aqa imsar*, ħima ad dayes ħharent řexdayem n AREBBI. ⁴ Icuwwar ad xedmey řexdayem n wenni d ayi dd-issekken maħend ead d aziř. Ad dd-tas tağest mani war izemmar uřa d ijj ad ixdem. ⁵ Mintra Necc aqa ayi di ddunect, Necc d Tafawt n ddunect.” ⁶ Awarni řami inna ammu, issusef di temmurt, igga abeğae zeg ikuffan nni uca iħennec tiřřawin n udaryař s ubeğae. ⁷ *Xas uca* inna as: “Ruħ, tessirded di tuyeřmamnt n useydeř n Siluwam!”. Iruħ, issird, idweř ittwařa.

⁸ Jjiran d yenni tuya t iżrin qbeř ittettar, nnan: “Ma war iği d wa d wenni tuya ittııman ittettar?” ⁹ Ca zzaysen nnan: “Aqa d netta!” Nnan inneyni: “Lla, maca ittawi-dd dayes!” Maca netta *s yixef nnes* inna: “Aqa d necc!” ¹⁰ Nnan as: “Mammec *temsar* ttwarezment tiřřawin nnek?” ¹¹ Yarra-dd, inna asen: “Bnadem umi qqaren Yeccu, igga abeğae, iħennec tiřřawin inu uca inna ayi: ‘Ruħ ęar tuyeřmamnt n Siluwam, tessirded!’ Xenni ruħey, ssirdey uca dewřey ttwařıı.” ¹² Nnan as: “Mani iğa Netta?” Inna: “War ssiney.”

¹³ Awyen-dd wenni tuya iğa qbeř d adaryař ęar Ifarisiyyen. ¹⁴ Tuya d ssebt řami igga Yeccu abeğae u yarzem as tiřřawin nnes. ¹⁵ Sseqsan t Ifarisiyyen eawed: “Mammec tdewřed t’ttwařid?” Yarra-dd xasen: “Iğga abeğae x tiřřawin inu, xenni ssirdey uca dewřey ttwařıı.” ¹⁶ Ca zeg Ifarisiyyen nnan: “Bnadem-a war iği ca zi AREBBI, minzi Netta war ittweqqar ca ssebt.” Ca nneyni nnan: “Mammec izemmar ijj n bnadem d aeėffan ad igg řeėřamat am tina?” Uca imsar ubeřtu jar asen. ¹⁷ Nnan eawed i udaryař: “Min xas teqqared cek, ařami yarzem tiřřawin nnek?” Netta inna: “Aqa-t d anabi!”

¹⁸ Maca Udayen war zzayes uminen ca belli netta tuya d adaryař uca idweř ittwařa, ařami d řayan x lwalidin n wenni idewřen ittwařa. ¹⁹ Sseqsan ten: “Ma wa d mmitwem min xef teqqarem aqa ittwaxřeq-dd d adaryař? I mammec igga ittwařa řexxu?” ²⁰ Arrin-dd lwalidin nnes, nnan: “Necin nessen belli wa d mmitney, aqa ittwaxřeq-dd d adaryař. ²¹ Maca mammec igga ittwařa řexxu, war nessin, u wi d as yarezmen tiřřawin nnes war t nessin ca *eawed*. Seqsam t simant nnes, netta aqa d abřıı, ad issiweř x yixef nnes.” ²² Nnan lwalidin nnes ammu minzi gg^weden zeg Wudayen, minzi Udayen meahaden belli wenni i

9:5 Ica. 42:6; Lk. 2:32; Yħ. 1:9; 8:12; 12:35,46; Řex. 13:47.

9:6 Mk. 8:23.

9:7 ‘Siluwam’ - isem wanita ixs ad yini ‘Ittwassekken’.

9:8 Řex. 3:2.

9:14 Mt. 12:1; Mk. 2:23; Lk. 6:1; Yħ. 5:9.

9:16 Yħ. 3:2; 7:12; 9:33; 10:19.

9:17 Lk. 7:16; 24:19; Yħ. 4:19; 6:14.

ya icehden aqa Netta d Lmasiḥ ad ittwamenḍar zi temzida.²³ S uyenni nnan lwalidin nnes: “Netta aqa-t d abriy, seqsam t simant nnes.”

²⁴ *Xas uca* řayan-dd wiss martayen x weryaz wenni tuḡa d adaryař, nnan as: “Seuḡa AREBBI! Aqa nessen belli Aryaz-a d ijj n umednub.”²⁵ Netta yarra-dd, inna asen: “Ma Netta d amednub war ssiney. Necc ssiney ict n tmesřact, aqa tuḡa ayi d adaryař, řexxu ttwařiy!”²⁶ Nnan as eawed: “Min zzayek igga? Mammec d ac igga yarzem tiřřawin nnek?”²⁷ Inna asen: “Aqa nniy awem t, *maca* kenniw war tesřim. Mayemmi texsem ad t tesřem i twařa nneyni? Ma texsem uřa d kenniw ad tdewřem d imeḥḍaren nnes?”²⁸ Kkwaren t, nnan: “Cek d amehḍar nnes! Maca neccin aqa d imeḥḍaren n Musa.²⁹ Neccin nessen aqa AREBBI issiweř ak-d Musa, maca Aryaz-a wanita war nessin ca manis Netta.”

³⁰ Yarra-dd weryaz, inna asen: “Aqa di man aya řeējeb, kenniw war tessinem ca manis Netta, waxxa amenni Netta yarzem ayi tiřřawin inu.³¹ Neccin nessen, aqa AREBBI war ittesři ca řar imednab, maca mařa ca n ijjen ittweqqar i-t uca ittegg min ixs Netta, aqa Netta ad řares iseř.³² Eemmarř war ittwasři qae, aqa ca n ijjen yarzem tiřřawin n ijjen ixřeq-dd d adaryař.³³ Maelik wa war iři ca zi AREBBI, war izemmar ad igg walu!”³⁴ Arrin-dd, nnan as: “Cek txeřqed-dd tkemmřed di ddnub, ma xenni tesseřmaded aneyř?” *Xenni* ndaren t řar barra.

³⁵ Isřa Yeccu belli ndaren t řar barra, uca umi t yufa, inna as: “Ma tumned di Mmis n AREBBI?”³⁶ Yarra-dd, inna: “Min iena Netta, *a* Sidi, řima ad dayes amneyř?”³⁷ Inna as Yeccu: “Aqa cek tezřid t uřa d wenni akik issawařen aqa-t d Netta.”³⁸ Netta inna: “Umney, a Sidi!”. Uca yuḍar, iēbd as.³⁹ Yeccu inna: “I řřukm i dd-usiy řar ddunect-a, řima ad řaren inni war ittwiřin u *řima* inni ittwarřan ad daryřen.”

⁴⁰ Umi sřin ca n lfarisiyyen i kides iřan man aya, nnan as: “Ma aqa d neccin eawed d idaryařen?”⁴¹ Inna asen Yeccu: “Maelik teřam d idaryařen war řarwem ittiři bu ddnub, maca řexxu teqqarem: ‘Aqa nettwařal!’ S uyenni ad iqqim ddnub nwem ibedd.”

Yeccu d Ameksa d Ařebřan

10¹ “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Wenni war ittidfen zi tewwart řar řkuři n wuři, maca ad igaeēd manis nneyni, aqa-t d aceffar d axewwan.² Maca wenni i řa yadfen zi tewwart, netta d ameksa n řimart.³ Aecessas n tewwart ad as yarzem i wanita uca ad tseř řimart i tmijja nnes. Netta ad iřaya i wuři nnes s ismawen nsent uca ad tent issuffey řar barra.⁴ Awarni řami issuffey marra tařimart nnes, ad yuyur zzates, uca ad t-i-dd-ḍřarent wuři

9:22 Yř. 7:13; 12:42.

9:24 Yac. 7:19.

9:31 Izhđ. 66:18; Awřn. 15:29; 28:9; Ica. 1:15; Mixa 3:4.

9:39 Yř. 3:17; 12:47.

nnes minzi ssnent tmijja nnes.⁵ Maca abarrani war t tđeffar tđimart  emmar , maca ad zzayes tarwe , minzi war tessin tmijja n ubarrani.”

⁶Inna asen Yeccu ametti -a, maca nitni war fhimen ca i tmes ayin min xef tuya akidsen issawa .

⁷Yeccu inna asen  awed: “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: NECC d Tawwart n tđimart. ⁸Marra inni dd-yusin *qbe  inu* aqa aten d iceffaren d ixewwanen. Maca tađimart war d asen tes i ca. ⁹NECC d Tawwart. Wenni zzayi i  a yadfen, ad iddar. Netta ad yadef, ad iffe  uca ad yaf mani i  a yarwes..¹⁰ Aceffar war dd-ittis myir  ima ad yacar, ad iyar  u a * ima* ad issellek. Necc *maca* usiy-dd  ima ad  arsen ti i Tudart d ufeyyed.

¹¹NECC d Ameksa A eb an. Ameksa A eb an issrusa tudart nnes i wu i nn es..¹² Maca amcaray, wenni war i i ca d ameksa, war i i ca d bab n wu i, x minni i  a i ar uccen yusa-dd, ad yejj tađimart uca ad yarwe . Xenni ad dd-yas wuccen, ad ixđef tađimart uca ad tt isszuzzar..¹³ Amcaray yarwe  minzi netta d amcaray, war t icqi wu i. ¹⁴NECC d Ameksa A eb an. Ssney u i inu uca u i inu ssnent ayi.,¹⁵ am mammec i d ayi issen Baba, ammu i ssney Necc Baba u Necc wci  tudart inu i tđimart..¹⁶  ari  ad u i nneyni, inni war i in ca zi  ku i aya. Icuwwar ayi ad ten dd-ssmune  tanya uca ad s ent i tmijja inu uca ad dew ent marra d ict n tđimart d ijj n Umeksa..¹⁷ S man aya ittens ayi Baba, minzi Necc wci  tudart inu  ima ad tt-i-dd-ksiy  awed..¹⁸ U a d ijj war zzayi tt iksi, maca Necc wci  tt s  xađar inu.  ari   ul a  ima ad tt wce  u  ari   ul a  ima ad tt-i-dd-ksiy  awed. Taw eyyet-a t fey tt zi Baba.”

¹⁹Xenni imsar  awed ube tu jar Wudayen s ssibbet n wawa en-a..²⁰ A tas zzaysen nnan: “Aqa dayes cc an, Netta d a emmes ameqqran. Mayemmi  ares t ttes am?”²¹ Inneyni nnan: “Awa en-a war  in ca n ijj n umarya . Ma izemmar cc an ad yarzem tit awin n idarya en?”

 eid n Udeccen n Zzawect Tameqqrant

²²Yiweđ-dd  eid n Udeccen *n Zzawect Tameqqrant* di Urcalim. Tuya d  mecta.

²³Yeccu iggur di Zzawect Tameqqrant deg useqqif ak-d ukulwar d ipilaren n Suliman..²⁴ Nnden as-dd Wudayen, nnan as: “A  me mi d ane  i  a tejjed nuye ? Ma a Cek d Lmasi , ini ane  t s b ay ay.”²⁵ Yarra-dd Yeccu, inna asen:

10:9 Y . 14:6.

10:11 Ica. 40:11;  az. 34:11-12, 15,22,23;  br. 13:20; 1 B . 5:4.

10:12 Zak. 11:16.

10:14 2 Tim. 2:19.

10:15 Mt. 11:27; Lk. 10:22; Y . 6:46; 7:29.

10:16  az. 37:22.

10:17 Ica. 53:12.

10:18 Y . 2:19.

10:19 Y . 7:12; 9:16.

10:20 Y . 7:20; 8:48,52.

10:21 Uf. 4:11; Izhd. 94:9; 146:8.

10:23 1 Ij. 6:3;  ex. 3:11; 5:12.

“Nniy awem t uca kenniw war tuminem. Řexdayem i ggiy s Yisem n Baba cehhdent xafi.²⁶ Maca kenniw war tuminem minzi kenniw war teğim ca d uği inu, am mammec tuya d awem nniy.²⁷ Uği inu isra ħar tmijja inu u Necc ssney asen uca nitni ad ayi-dd ġfaren.²⁸ Ad asen wcey Tudart ittduman uca war ggur ad ttwahellken eemmarş qæ uca uřa d ijj war ten ixetęef zeg ufus inu.²⁹ Baba wenni d ayi ten iwcin, aqa-t d ameqqran x kuřci. Uřa d ijj war izemmar ad ten ixęef zeg ufus n Baba.³⁰ Necc d Baba d Ijjen.”

Udayen arezzun ad arejmen Yeccu

³¹ Xenni ksin Wudayen eawed izra ħima ad t arejmen.³² Yeccu inna asen: “Aqa ssecney awem ařas n řexdayem tişebħanin zi Baba. I man řxedmet zzaysent *i texsem* ad ayi tarejmem?” ³³ Nnan as Wudayen: “War Cek narejmem x ict n řxedmet taşebħant, maca umi tekfared u tarrid ixef nnek d AREBBI, waxxa Cek d bna dem i teğid.” ³⁴ Inna asen Yeccu: “Ma war turi di Ccariea nwem: ‘Necc nniy, aqa kenniw d irebbiten!’”. ³⁵ Mařa Netta isemma ten ‘irebbiten’, i yenni umi dd-yusa wawař n AREBBI, uca war izemmar ad ittwarż Wedlis *Iqeddsen*, ³⁶ mammec teqqarem kenniw x wenni ittwaqeddsen zi Tbabat u *x wenni* issekk i-t-i-dd ħar ddunct: ‘Aqa Cek tekfared!’, minzi Necc nniy: ‘Aqa Necc d Mmis n AR EBBI!’”. ³⁷ Mařa Necc war xedmey ca řexdayem n Baba, *xenni* war dayi ttimnem ca.³⁸ Maca mařa xedmey tent, amnem xenni di řexdayem, waxxa kenniw ead war dayi tuminem, ħima ad tessnem aqa Baba dayi u Necc aqa ayi di Baba.”

³⁹ Arezzun ad t řęfen eawed, *maca* ixtutteř asen jar ifassen nsen.⁴⁰ Iruħ ħar ujemmađ *n yeyzar* n L'Urdun ħar wemcan mani tuya issyętaş Yuħanna deg umezwaru uca iqqim dinni.⁴¹ Usin-dd ħares wařtas *n iwdan*, nnan: “Waxxa war iggi Yuħanna uřa d ict n řeęamet, maca marra min inna x Weryaz-a d tidett!”

⁴² Uca umnen dayes ařas *dih*a.

Asnekkar n Alieazar zi řmewt

11¹ Tuya din ijj n bna dem ihřec, *qqaren as* Alieazar, zi dcar n Bayt-Ėanya. ² Maryam tanita nettat d tenni i tuya idehnen Yeccu s řefwaħet n mirru u temseħ iđaren nnes s ucuwwaf

10:25 Yħ. 5:36.

10:27 Yħ. 8:47.

10:28 Yħ. 6:39; 17:12; 18:9.

10:30 Ica. 54:5; Yħ. 5:19; 14:9; 17:5.

10:31 Yħ. 8:59; 11:8.

10:33 Yħ. 5:18.

10:34 Izhđ. 82:6.

10:36 Yħ. 5:1; 6:27.

10:37 Yħ. 15:24.

10:38 Yħ. 14:11; 17:21.

10:39 Lk. 4:29; Yħ. 8:59.

10:40 Yħ. 1:28; 3:23.

YUḤANNA

nnes, u umas Aliēazar tuḡa ih̄rec.³ Ssekkent-i-dd yessmas *ijjen* ḡares, nnant: “A Siditney, xzar, wenni tēxsed, aqa ih̄rec.”

⁴Maca Yeccu inna: “Řeh̄řac-a war iḡi ca i řmewt, maca i ueuḡi n AREBBI, ḡima ad zzayes ittwasseuḡ Mmis n AREBBI.”⁵ Tuḡa Yeccu ittēxs Marta d Maryam d Aliēazar.

⁶Ařami isřa aqa *Aliēazar* ih̄rec, řēxdenni iqqim ead tḡayen n wussan deg wemcan mani t tuḡa. ⁷Awarni man aya inna i imeḡḡaren nnes: “Ejj aney ad nraḡ eawed ḡar *temmurt n* Yahudiyya!” ⁸Imeḡḡaren nnan as: “A Amseřmad nney, drus zeg wami tuḡa Udayen arezzun ad Cek arejmen, waxxa amenni, ma Cek ad traḡed dinni eawed?” ⁹Yarra-dd Yeccu: “Ma war din tenēac n tsāēetin deg uziř? Mařa ca n yijjen yuyur s uziř, war itneqriḡ ca, minzi ittwařa tafawt n ddunct-a.” ¹⁰Maca mařa ca n yijjen ad yuyur s ḡiřet, ad inqareḡ, minzi war dayes bu tfawt.” ¹¹Awarni řami inna man aya, inna asen: “Aliēazar, ameddukkeř nney aqa iṡṡeř, maca ad raḡey ḡima ad t-i-dd ssnekkareḡ.” ¹²Nnan as imeḡḡaren: “A Siditney, mařa netta iṡṡeř, xenni ad iggenfal!” ¹³Yeccu *maca* tuḡa issawař x řmewt nnes, maca ittyiř asen belli Netta issawař x arraḡet n yiḡeř. ¹⁴Xenni inna asen Yeccu s bṡayṡay: “Aqa Aliēazar immut. ¹⁵U Necc farḡey awem umi Necc war din ḡiř, ḡima ad tamnem. Maca ittxeřša kenniw ad traḡem dinni.” ¹⁶Xenni inna Tuma, wenni umi qqaren ‘Acniw’, i imeḡḡaren imeacaren nnes: “Ejj aney ad nraḡ uřa d neccin ḡima ad nemmet akides.”

¹⁷Řami dd-yiweḡ Yeccu ḡar Bayt-Ėanya, yufa aqa eḡun arebea n wussan zeg wami tuḡa-t deg wendeř. ¹⁸Bayt-Ėanya tuḡa tudes Urcalim eřaḡař xemmesṡac ‘istadiyyen’, *eřaḡař třata kilumitr*.¹⁹ Aṡṡas n Wudayen usin-dd ḡar Marta d Maryam ḡima ad tent eezzan x umatsent. ²⁰Řami tesřa Marta, aqa Yeccu yiweḡ-dd, tefḡey ḡima ad t teřqa, maca Maryam teqqim di taddart. ²¹Tenna Marta i Yeccu: “A Sidi, maelik Cek tuḡa da, iři war ittmetti ca uma. ²²Maca řexxu ead ssney eawed belli marra min i ḡa tēttared zi AREBBI, Netta ad ac t iwc.” ²³Yeccu inna as: “Ad dd-ikkar umam.” ²⁴Tenna as Marta: “Ssney belli ad dd-ikkar di tnukra deg wass aneggaru.” ²⁵Yeccu inna as: “NECC d Tanukra d Tudart. Wenni zzayi i ḡa yamnen, ad iddar, waxxa immut. ²⁶Marra wenni iddaren uca yumen zzayi, war ittmetti i řebda. Ma tumned di man aya?” ²⁷Tenna as: “Wah, a Sidi inu, umney aqa Cek d Lmasiḡ, Mmis n AREBBI wenni tuḡa i d tṡasen ḡar ddunct.”

11:2 Mt. 26:6; Mk. 14:3; Lk. 7:37; Yḡ. 12:3.

11:4 Yḡ. 9:3; 11:40.

11:8 Yḡ. 8:59; 10:31.

11:11 Mt. 9:24; Mk. 5:39; Lk. 8:52.

11:18 ‘istadiyyen’ – ijj n řmeřeb d řweqt n Iyunaniyyen tuḡa ḡares ict tuzzugart n 185 mitr, ixš ad yini ‘ijj n ustadi’.

11:24 Dan. 12:2; Lk. 14:14; Yḡ. 5:29.

11:25 Yḡ. 1:4; 3:16,36; 5:24; 6:47; 14:6; 1 Yḡ. 5:10.

11:26 Yḡ. 6:51.

11:27 Mt. 16:16; Mk. 8:29; Lk. 9:20; Yḡ. 6:69.

²⁸ Awarni řami tenna aya, truř třaya i ućmas Maryam s řřess, tenna: “Amseřmad nney aqa-t danita, ittřaya-dd xam.” ²⁹ Řami tesřa Maryam aya, tekkar s tazřa, tusa-dd řares. ³⁰ Tuřa Yeccu war dd-yusi ca ead řar dcar, maca tuřa-t ead deg wemcan mani t teřqa Marta. ³¹ Řami řrin Udayen inni iřan akides di taddart u tuřa ttęezzan tt, aqa Maryam tekkar s tazřa, teffey, đfaren tt xenni, minzi ittřiř asen aqa truř řar wenđer řima ad tru dinni. ³² Řami dd-tusa Maryam řar mani tuřa Yeccu uca tezra i-t, tewđa řar idaren nnes, tenna as: “A Sidi, maelik Cek tuřa danita, iři uma war ittmetti ca!”

³³ Řami tt izra Yeccu tęttru, uřa d Wudayen inni dd-yusin akides ttrun, innehweř Arruř nnes, inhez z di řęmar nnes, ³⁴ inna: “Mani t tessarsem?” Nnan as: “Arař-d, a Siditney, ad texzared!” ³⁵ Xenni ffyent as-dd i Yeccu imeřřa wen. ³⁶ Udayen nnan: “Xzarem mečař t ittexs.” ³⁷ Maca ca zřaysen nnan: “Ma war izemmar Wa, wenni yarezmen tiřřawin i udaryař, ad igg ca mařend uřa d wanita war ittmetti ca?”

³⁸ Innehweř Yeccu eawed deg ixef nnes uca yusa-dd řar wenđer. Anđer aqa-t d ijj n ifri uca ict n teřřart tuřa temmars x wadaf nnes. ³⁹ Yeccu inna: “Ksim tařřart-a.” Tenna as Marta, ućmas n wenni immuten: “A Sidi, aqa yarřud minzi teędu xas arebea n wussan.” ⁴⁰ Inna as Yeccu: “Ma war d am nniy, mařa tumned, ad třared aęuři n AREBBI?” ⁴¹ Kksin tařřart. Xenni issgaaeed Yeccu tiřřawin nnes řar sennej, inna: “A Tababat, eafak řami d ayi tesřid. ⁴² Necc ssney aqa řebda tęttesřid řari, maca di řřwee n řřaci i d ayi dd-inndęn, nniy t, řima ad amnen belli Cek tessekked ayi-dd.” ⁴³ Řami inna aya, iřaya s jjeħd: “Alieazar, ffey-dd!” ⁴⁴ Řęxdenni iffey-dd umettin, tuřa ifassen d idaren nnes carfen s řęcfen *n řęqten* u tuřa ijj umendiř *n řęqten* ittwararf x uyembub nnes. Inna asen Yeccu: “Fesyem as-d. Jjem t ad irah.”

Imyaren n Wudayen arezzun ad nyen Yeccu

Mt. 26:1-5; Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2

⁴⁵ Ařřas n Wudayen inni dd-yusin řar Maryam, uca řrin min igga Yeccu, umnen zřayes. ⁴⁶ Maca ca zřaysen ruřen řar Ifarisiyyen, nnan asen min igga Yeccu. ⁴⁷ Xenni ggim imeqqranen n ikehhanen d Ifarisiyyen ijj n umuni, nnan: “Min i řa negg, minzi Aryaz-a ittegg ařřas n řęęřamat. ⁴⁸ Mařa nej i-t amya, marra ad zřayes amnen, ad dd-asen Irumaniyyen, ad kksen amcan nney *iqeddsen* uřa d *iwdan* n řęgens nney.” ⁴⁹ Inna asen ijjen zřaysen, aqa-t d Qayafa, netta d arrays n ikehhanen deg usegg^was nni: “Kenniw war tessinem walu ⁵⁰ uca war tefhimem ca belli ineffe i neccin x minni i řa immet ijj n bnadem di řřwee n řęgens uca war

11:35 Lk. 19:41.

11:42 Yř. 12:30.

11:44 Yř. 20:7.

11:47 Izhđ. 2:2; Mt. 26:3; Mk. 14:1; Lk. 22:2; Řex. 4:27.

ittmetti ca řgens nney marra.”⁵¹ War yenni ca man aya zeg ixef nnes, maca am t tuya d arrays n ikehhanen deg usegg^was nni, tuya ittnebbba belli Yeccu ad immet di řtwec n řgens.⁵² War ięi ħaca di řtwec n řgens nnes, maca uřa ħima ad issmun iĥenjiren ittwarzuzzen n AREBBI řar ijjen.⁵³ Zeg wass nni nwan ad t nęen.

⁵⁴ Maca Yeccu war iqqim iggur jar Wudayen s břayřay, maca iruĥ ssenni řar ict n temmurt tudes řexřa, řar ict n tendint qqaren as Ifrayim uca iqqim dinni ak-d imeĥđaren nnes.

⁵⁵ Tuya *Tayarřt n* Useedu, řeid n Wudayen, eřayen yiweđ-dd. Ařřas zi temmurt usin-dd řar Urcalim ħima ad řehharen ixef nsen qbeř řeid n *Tyarřt n* Useedu.

⁵⁶ Nitni tuya arezzun x Yeccu, nnan jar asen umi nitni bedden di Zzawect Tameqqrant: “Min t*ttwařam? Ma zeema war dd-ittis řar řeid?”⁵⁷ Maca imeqqranen n ikehhanen d Ifarisiyyen weřřan belli mařa ca n yijjen issen mani ięa, ad t ini, ħima ad t řřfen.

Adhan s řeřtur iyřan di Bayt-Ėanya

Mt. 26:6-13; Mk. 14:3-9

12¹Setta n wussan qbeř řeid n *Tyarřt n* Useedu, yusa-dd Yeccu řar Bayt-Ėanya, mani tuya ięa Alieazar, wenni dd-issnekkar Yeccu zi taddart n imettinen.² Uca ggın as din ij n umensi. Marta tuya tsexxar u Alieazar tuya d ijjen zeg inewjiwen inni tuya akides. ³Teksi-dd Maryam ij n uřarraf n řefwaĥet n řřenbel teřfa tiyřa, tedhen idaren n Yeccu, xenni temseĥ idaren nnes s ucuwwaf nnes. Taddart teccur s řefwaĥet n zzect n wedhan. ⁴Ijjen zeg imeĥđaren nnes wenni umi qqaren Yahuda Isxariyuři wenni t i ya idaren, inna: ⁵“Mayemmi war temmenz ca řefwaĥet-a n řřenbel s teřt mya n dinar, ħima ad temmewc i imezřađ?”⁶Netta inna aya, war ięi minzi cęan t imezřađ, maca minzi netta d aceffar, tuya řares ssenduq uca ittekkes zi min dayes im marsen.⁷ Yeccu inna: “Jjem tt, aqa txemmeř i-tt i wass n wenđeř inu.”⁸Minzi imezřađ aqa aten řebda akidwem, maca Necc war kidwem ġiy i řebda.”

⁹Ařřas n řřaci n Wudayen ssnen belli Yeccu aqa-t dinni uca usin-dd, war ięi ħaca zi ssibbet n Yeccu, maca eawed ħima ad zaren Alieazar wenni dd-issnekkar zi taddart n imettinen.¹⁰ Mcawaren imeqqranen n ikehhanen ħima ad nęen uřa d Alieazar,

¹¹minzi ařřas n Wudayen ffyen-dd zi ssibbet nnes uca umnen di Yeccu.

11:50 Yĥ. 18:14.

11:52 Afa. 2:14,15,16.

11:56 Yĥ. 7:11.

12:1 Mt. 26:6; Mk. 14:3; Lk. 7:37; Yĥ. 11:2.

12:5 Mk. 14:5.

12:6 Yĥ. 13:29.

12:7 Mk. 14:8.

12:8 Aewd. 15:11; Mt. 26:11; Mk. 14:7.

12:9 Yĥ. 11:44.

Adaf n Yeccu yar Urcalim am Ujeḡid

Mt. 21:1-11; Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-40

¹² Tiwecca nnes, umi sřin ařtas n řyaci inni dd yusin řar Řeid belli Yeccu yusa-dd řar Urcalim, ¹³ ksin ifetwan n tini uca ffyen řima ad t řqan, řayan:

“Uřanna!
Sseed n wenni dd-yusin
s Yisem n SIDI,
Ajeḡid n Israil!”.

¹⁴ Yufa Yeccu ijj n wesnus uca inya xas, am mammec tura:

¹⁵ “War tteggwed ca, a tayeḡit n řihyun,
xzar, Ajeḡid nnem ad dd-yas,
iqqim x wesnus, ařenjir n teyyuč.”.

¹⁶ Imeḡdaren nnes war fhimen ca timesřayin-a deg umezwaru. Maca awarni řami ittwasueřa Yeccu, řexdenni eeqřen belli man aya tura xas uca belli nitni ggim zzayes man aya. ¹⁷ Řyaci i tuya iḡan akides umi iřaya-dd x Alieazar zeg wendeř, tuya iched aqa Netta issnekkar i-t-i-dd zi taddart n imettinen. ¹⁸ S man aya iřqa t-i-dd řyaci ameqqran, minzi nitni sřin belli igga řeěramet-a. ¹⁹ Ifarisiyyen xenni nnan jar asen: “Ma tettwařam mliḡ belli kenniw tttakkwađem řar walu, xzarem, aqa qaę ddunect teđfar i-t-i-dd.”.

Yeccu izwar issiweř x řmewt d tnukra nnes

²⁰ Tuya din ca n iwdan zi řegnus jar asen, inni dd-igaęeden řar *Urcalim* řima ad eebden di Řeid. ²¹ Ina ruřen řar Filippus, wenni zi *tendint n* Bayřsayda di Ljalil, sseqsan t, nnan: “A Sidi, nexs ad nřar Yeccu.”. ²² Yusa-dd Filippus, inna *tt* i Andrawus, Andrawus d Filippus eawed nnan *tt* i Yeccu. ²³ Yeccu yarra-dd, inna asen: “Aqa tiweđ-dd tsaeęet i di i řa ittwasueḡ Mmis n bnađem.”. ²⁴ S tidett, s tidett, Necc ad awem iniř: Mařa war dd-iwđi řḡebb n yirden di temmurt, ad immet, xenni ad iqqim weḡḡdes, maca mařa immut, xenni ad dd-yawi řyiḡet ařtas. ²⁵ Wenni ittexsen tudart nnes, ad tt ixsar u wenni i řa icarhen tudart

12:12 Mt. 21:8; Mk. 11:8; Lk. 19:36.

12:13 Izhđ. 118:25-26.

12:15 Ica. 62:11; Zak. 9:9; Mt. 21:5.

12:19 Yḡ. 11:47.

12:20 Řex. 8:27.

12:21 Yḡ. 1:45.

12:23 Yḡ. 13:32; 17:1.

12:24 1 Kur. 15:36.

YUḤANNA

nnes di ddunect-a, ad tt ixemmeř i Tudart ittduman.²⁶ Mařa ca n yijjen isexxar ayi, ejj i-t ad ayi idfar. Mani i ęa iřię Necc, dinni i ęa yiři eawed umsexxar inu. Mařa ca n ijjen ixdem ayi, ad t icenneę Tbatat.²⁷ Řexxu uř inu innehweř, min i ęa inię? A Baba, senjem ayi zi tsæęet-a? Maca x uyenni i dd-usię ęar tsæęet-a.²⁸ A Tababat, seuęi Isem nnek.” Xenni tusa-dd ict n tmijja zeg ujenna: “Seuęę t uca ad t seuęę eawed!”²⁹ Řyaci i tuęa ibedden din isřa i-tt, nnan nitni: “Aqa imsar wajjaj.” Inneyni nnan: “Aqa issiweř-dd ij n lmalak akides.”³⁰ Yarra-dd Yeccu, inna asen: “Tmijja aya war teęi ca di ttwew inu maca di ttwew nwem.³¹ Řexxu ad yiři řřukm x ddunect-a. Řexxu ad immenęar umeqqran n ddunect-a ęar barra.³² U Necc, x minni i ęa ttwasęæędeę zi temmurt, ad ęari dd-jebdeę marra.”³³ Inna man aya ģima ad isscen ęar man řmewt i ęa immet.³⁴ Řyaci yarra-dd xas: “Neccin nesřa zi Ccarięa aqa Lmasiĥ ad iqqim i řebda. I mammec teqqared Cek belli ittęeřęa i Mmis n bnađem ad ittwasęæęeđ? Min ięna Mmis-a n bnađem?”³⁵ Yeccu inna asen: “Tafawt ad tiři akidwem drus n řweqt ead. Uyurem, řami ead ęarwem Tafawt, ģima war kenniw tęętef taęest. Wenni igęuren di taęest, war issin mani igęur.”³⁶ Amnem di Tfawt maĥend Tifawt ead aqa-tt ęarwem, ģima kenniw ad tiřim tarwa n Tfawt.” Ammu i tuęa issawař Yeccu, řexđenni yuyur uca innufar zזaysen.

Břa liman n Wudayen

³⁷ Waxxa tuęa Netta ittegg marra řeřamat-a zזatsen, waxxa amenni nitni war zזayes uminen, ³⁸ ģima ad ittwakemmeř wawař n unabi Icaęya i innan:

“A Sidi, wi yumnen s řexbar nney
u i umi ittwasęęeb ufus n SIDI?”

³⁹ S uyenni war zemwaren ad amnen, minzi Icaęya inna eawed:

⁴⁰ “Nitni ssđaryęen tięęawin nsen,
sseęseĥen uřawen nsen,
ģima war tęttwiřin s tięęawin nsen,
war fehĥmen s wuř nsen,
ad tuben uca Necc ad ten sęęenfię.”

12:25 Mt. 10:39; 16:25; Mk. 8:35; Lk. 9:24; 17:33.

12:26 Yĥ. 14:3; 17:24.

12:27 Mt. 26:37,38,39; Mk. 14:34; Lk. 22:44.

12:30 Yĥ. 11:42.

12:31 Yĥ. 14:30; 16:11; Kul. 2:15.

12:32 Řxř. 21:9; 2 lĥ. 18:4; Yĥ. 3:14; 8:28.

12:34 2 řm. 7:16; 1 lm. 22:10; lzhđ. 45:7; 89:37; 110:4; Ica. 9:5; lrm. 23:6; Ĥaz. 37:26; Dan. 2:44; 7:14,27; Mixa 4:7; Ebr. 1:8.

12:35 lrm. 13:16; Yĥ. 1:9; 8:12; 9:5; 12:46; Afa. 5:8; 1 Ts. 5:4

12:38 Ica. 53:1; Rum. 10:16.

12:40 Ica. 6:9-10; Ĥaz. 12:2; Mt. 13:14; Mk. 4:12; Lk. 8:10; Řex. 28:26; Rum. 11:.

⁴¹Inna Icaeya ammu, minzi izra aeuđi nnes uca tuya issawař xas..⁴² Waxxa amenni umnen zzayes ařtas n imeqqranen *n řgens*, maca s ssibbet n Ifarisiyyen, war zzayes cehden ca, řima war xasen ttizzřen zi temzida..⁴³ Minzi nitni tuya xsen aeuđi zeg iwdan x ueuđi zi AREBBI..

⁴⁴Maca Yeccu iřaya, inna: “Wenni dayi ittamnen, war dayi ittimen ca, maca deg wenni d ayi dd-issekken. ⁴⁵Wenni d ayi izrin, izra wenni d ayi dd-issekken.. ⁴⁶Usiy-dd d Tafawt řar ddunect, řima kuř ijjen wenni dayi ittamnen, war ittyimi ca *ead* di tađest..⁴⁷ Mařa ca n yijjen isřa i wawařen inu, *maca* war daysen yetřif, Necc war xas řekkmey ca. Necc war dd-usiy ca řima ad řekmey x ddunect, maca řima ad ssnejmey ddunect..⁴⁸ Wenni d ayi isseřqaren uca war iqbiř awařen inu, řares wenni xas i řa iřekmen: awař i nniy, ad xas iřkem deg wass aneggaru..⁴⁹ Minzi Necc war ssiwřey ca zi řari, maca Tababat wenni d ayi-dd-issekken iwca ayi ict n tewřeyyet x min i řa iniy d min xef i řa ssiwřey,⁵⁰ u Necc ssney tiweřša nnes, aqa atent d Tudart ittduman. S uya, min ssawařey, ssawařey t am mammec d ayi inna Baba.”

Asird n iđaren n imeřđaren

13¹ Qbeř i řeid n *Tyarřt n Useedu*, umi issen Yeccu aqa tasaeet nnes tiweđ-dd belli ad iffeý zi ddunect-a řar Babas, tuya ittexs inni iđan nnes, inni iđan di ddunect, ittexs i-ten ař aneggaru..² řami ikemmeř umensi, umi iearn cciřan uř n Yahuda, mmis n Cimeun Isxariyuři, mařend ad t isellem,.

³ ibedd Yeccu, - tuya issen belli Tababat iwca as kuřci deg ifassen nnes u belli iffeý-dd zi řar AREBBI u řar AREBBI i řa ieqeb -,⁴ ikkar-dd x umensi, ikkes arruđ nnes. Iksi ijj n umendiř uca ibyes i-t i yixef nnes. ⁵ Xenni ifarrey aman di tbanyut uca ibda issirid iđaren n imeřđaren, imesseř asen s umendiř i zi tuya ibyes.

⁶ řami dd-yusa řar Cimeun Buřrus, inna as Cimeun: “A Sidi, ma tessed ad tessirded iđaren inu?”⁷ Yarra-dd Yeccu, inna as: “Cek war tefhimed ca řexxu min tteggey, maca ad tfehmed man aya awarni manawenni.”⁸ Inna as Cimeun Buřrus: “Qae eemmarř ad tessirded iđaren inu.” Yarra-dd xas Yeccu: “Mařa war d ac ssirdey, war řarek t^ettiři bu tasyart akidi.”⁹ Inna as Cimeun Buřrus: “A

12:41 Ica. 6:1.

12:42 Yř. 7:13,4; 9:22.

12:43 Yř. 5:44.

12:45 Yř. 10:30; 14:9.

12:46 Ica. 42:6; 49:6; Yř. 1:9; 8:12; 9:5; 12:46; řex. 13:47.

12:47 Yř. 3:17; 9:39.

12:48 Mk. 16:16; Yř. 3:18; 8:24.

12:49 Aewd. 18:18; Yř. 3:11; 5:20; 7:16; 8:28; 14:10,24; 16:13.

13:1 Mt. 26:2; Mk. 14:1; Lk. 22:1.

13:2 Lk. 22:3; Yř. 13:2.

13:3 Mt. 11:27; Yř. 3:35; 16:28.

13:6 Mt. 3:14.

Sidi, *xenni* war tessirid iḍaren inu waha, maca uḥa d ifassen inu d uzeḡif inu.”

¹⁰ Yeccu inna as: “Wenni ittwasirden qaε, war iḥdij myir ad ttwasirden iḍaren nnes waha, minzi netta d amezdag amen ikmeḥ. Kenniw tizdigem, maca war iḡi marra.” ¹¹ Yeccu tuḡa issen wi t i ḡa iḡdaren, s uyenni inna: “Kenniw war teḡim ca marra d imezdag.”

¹² Awarni ḡami issird iḍaren nsen, yardḥ arruḍ nnes, xenni iqqim εawed, inna asen: “Ma tfehmam min daywem ggiḡ? ¹³ Kenniw tḡttḡayam ayi ‘Amseḡmad nney!’ d ‘Siditney!’, uca tidett i tennam, minzi wa d Necc. ¹⁴ Maḡa Necc d Sidi nwem d Amseḡmad nwem uca ssirdey iḍaren nwem, ḡexdenni ittxeḡḡa uḥa i kenniw ad tessirdem iḍaren ijjen i wenneyni! ¹⁵ Minzi Necc zeema wciḡ awem ij n umedya, ḡima, am mammec ggiḡ Necc akidwem, ad teggem kenniw εawed *ak-d wayawya*. ¹⁶ S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: War din iḡi umsexxar wenni yueḡan x sides, uḥa d areqqas yueḡan x wenni i-t-i-dd-issekken. ¹⁷ Maḡa tessnem timesḡayin-a, ad tiḡim tḡttwabarkem maḡa teggem zzaysent.

Yeccu issen wenni t i ḡa isellmen

Mt. 26:20-25; Mk. 14:17-21; Lk. 22:21-23

¹⁸ War t qqarey ca xawem marra, maḡar ssney inni i xḍarey, maca ḡima ad ittwakemmeḡ min yuran deg Wedlis, *ad iniy*: ‘Wenni i ḡa iccen zeg weḡrum akidi, aqa issgaεεed xafi anirz nnes.’ ¹⁹ ḡexxu ad awem t iniy qbeḡ ma ad imsar, ḡima, x minni i ḡa imsar, ad tannem belli aqa d NECC. ²⁰ S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Wenni i ḡa iqebḡen wenni dd ḡa ssekkey, ad ayi iqbḡ, u wenni d ayi i ḡa iqebḡen, ad iqbḡ uḥa d Wenni d ayi dd-issekken.” ²¹ ḡami inna Yeccu man aya, innehweḡ Arruḥ nnes aḡḡas, uca iched, inna: “S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Ijjen zzaywem ad dayi iḡder!” ²² Imeḡḍaren xzaren ḡar wayawya, minzi war ssinen di min xef tuḡa issawaḡ. ²³ Tuḡa *din* ijjen zeg imeḡḍaren nnes i tuḡa ittexas Yeccu, tuḡa isenned x idmaren n Yeccu. ²⁴ Isscen Cimeun Buḡrus ḡares, ḡima netta ad t isseḡsa min iεna wenni min xef tuḡa issawaḡ *ammu*. ²⁵ Wanita xenni, umi isenned x idmaren n Yeccu, inna as: “A Sidi, min iεna?” ²⁶ Yarra-dd Yeccu, inna: “D wenni umi i ḡa ssisney *aḡeqqim n* weḡrum, ad as *t* wceḡ.” ḡexdenni issisen *aḡeqqim n* weḡrum, iwca as *t-i-dd* i Yahuda, mmis n Cimeun Isxariyuḡi.

13:10 Yḡ. 15:3.

13:11 Yḡ. 6:64.

13:13 Mt. 23:8,10; 1 Kur. 8:6; 12:3; Fil. 2:11.

13:14 Gal. 6:1,2.

13:15 1 Bḡ. 2:21; 1 Yḡ. 2:6.

13:16 Mt. 10:24; Lk. 6:40; Yḡ. 15:20.

13:18 Izhd. 41:10; Mt. 26:23; 1 Yḡ. 2:19.

13:19 Yḡ. 14:29; 16:4.

13:20 Mt. 10:40; Lk. 10:16.

13:21 Mt. 26:21; Mk. 14:18; Lk. 22:21; ḡex. 1:17; 1 Yḡ. 2:19.

13:23 Yḡ. 20:2; 21:7,20.

²⁷ Awarni i *uřeqqim-a n* weyrum, yudef i-t ccičan. Inna as Yeccu: “Min *texsed* ad t tegged, egg i-t deyya.” ²⁸ Uřa d ijj zeg inni tuya issennden war issin mayemmi Netta i d as inna man aya. ²⁹ Mařar ittyiř asen i ca *zzaysen*, umi Yahuda aqa-t x ssenduq, aqa Yeccu yumur i-t ħima ad iseř ca min ħdajen nitni i Řeid, niy ħima ad iwc ca i imezřad. ³⁰ Wanita, awarni řami itřef *ařeqqim n* weyrum, iffey deyya. Tuya d ĝiřet umi iffey.

Řħard n Yeccu x řmewt nnes u x tayri jar wawmaten

³¹ *Xas uca* inna Yeccu: “Aqa řexxu ittwasseuř Mmis n bnađem uca ittwasseuř AREBBI dayes. ³² Mařa AREBBI aqa ittwasseuř dayes, řexdeni AREBBI ad t ittwasseuř eawed deg ixef nnes, *wah* ad t ittwasseuř deyya. ³³ A iřenjiren inu imezyanen, Necc aqa ayi akidwem drus n řweqt ead. Kenniw ad xafi tarzum uca am mammec nniř i Wudayen: ‘Mani i řa řařey Necc, war tzemmarem ad dd-tasem!’ ammu i d awem i řa iniř eawed řexxu.

³⁴ Tawřeyyet n jdid i d awem i řa wceř ħima ad texsem ijjen wenneyni. Am mammec Necc ttexsey kenniw, ittxeřša uřa d kenniw ad texsem ayawya *ammu*. ³⁵ S man aya ad ssnen marra aqa kenniw d imeħđaren inu, mařa din řarwem tayri jar awem.”

Yeccu izwar issiwir x wenkar n Buřrus

Mt. 26:31-35; Mk. 14:27-31; Lk. 22:31-34

³⁶ Cimeun Buřrus inna as: “A Siditney, mani i řa traħed?” Yarra-dd Yeccu, inna as: “Mani i řa řařey Necc, war tzemmaređ řexxu ad ayi-dd teđfared, maca awarni manawenni ad ayi dd-teđfared řar uneggaru.” ³⁷ Cimeun Buřrus inna as: “A Sidi, mayemmi war zemmareř ad Cek dd-đfareř řexxu? Necc ad wceř tudart inu i Cek.” ³⁸ Inna as Yeccu: “Ma ad ayi tewced tudart nnek? S tidett, s tidett, Necc ad ac iniř: War issquque uyaziđ, qbeř ma ad ayi tenkared třata n twařawin.”

Yeccu Netta d Abrid d Tidett d Tudart

14¹ “War ttejjim ad nhewřen wuřawen nwem. Kenniw tumnem di AREBBI, amnem eawed dayi. ² Di taddart n Baba dayes ařřas n tzeddiyin. Maelik war iři amenni, iři nniř awem t, minzi Necc ad řařey ħima ad awem ssewjdey

13:29 Yħ. 12:6.

13:32 Yħ. 12:23; 17:1.

13:33 Yħ. 7:34; 8:21.

13:34 Lawi 19:18; Mt. 22:39; Yħ. 15:12; Afa. 5:2; 1 Ts. 4:9; 1 Bř. 4:8; 1 Yħ. 3:23; 4:21.

13:35 1 Yħ. 2:5; 4:20.

13:36 Yħ. 21:18; 2 Bř. 1:14.

13:37 Mt. 26:33; Mk. 14:29; Lk. 22:33.

13:38 Mt. 26:34; Mk. 14:30; Lk. 22:34.

amcan. ³ Awarni řami ruḥey uca ssewjdey awem amcan, xenni ad eqqebey, ad kenniw dd-awyeḡ ȳari, řima, mani řiḡ Necc, ad din tiřim uřa d kenniw.. ⁴ U mani i ȳa raḥey aqa tessnem tt, uca tessnem abrid.”

⁵ Inna as Tuma: “A Siditney, war nessim mani i ȳa traḥed i mammec nzemmar ad nessen abrid?” ⁶ Yecu inna as: “NECC d Abrid d Tidett d Tudart, war dd-ittis uřa d ijj ȳar Baba mȳir zzayi.. ⁷ Mařa tuȳa tessnem ayi, ad tiři aqa tessnem uřa d Baba. Zi řexxu aqa tessnem t, tezzim t.”

⁸ Filippus inna as: “A Siditney, scen aney Tababat uca ikfa.” ⁹ Yecu inna as: “Anect uya n řweqt qaē Necc akidwem, ma war d ayi tessined *ead*, a Filippus? Wenni d ayi ižrin, ižra Tababat. Mammec teqqared: ‘Scen aney Tababat!?’.

¹⁰ Ma war tumined ca aqa Necc aqa ayi di Baba d Baba aqa-t dayi? Awařen i qqareḡ, war ten qqareḡ ca zi ȳari, maca Baba wenni dayi izeddȳen, Netta ittegg řexdayem-a.. ¹¹ Amnem ayi aqa Necc aqa ayi di Baba u Baba aqa-t dayi, u mařa lla, amnem ayi x ssibbet n řexdayem simant nsent. ¹² S tidett, s tidett, Necc ad awem iniy: Wenni dayi yumnen, aqa řexdayem i tteggēy, ad zzaissent igg uřa d netta uca ad igg tinni iġan d timeqqaranin x man aya, minzi Necc ad raḥey ȳar Baba.. ¹³ uca marra min i ȳa t^ettarem s Yisem inu, ad t ggey řima ad ittwasseuġ Tbatat di Mmis.. ¹⁴ Mařa d ayi i ȳa t^ettarem s Yisem inu, ad t ggey.

Lwaed n Arruḡ Iqeddsen

¹⁵ Mařa texsem ayi, řřfem di tweřša inu., ¹⁶ uca Necc ad zzaġey i Baba u Netta ad awem iwc ijj n Umefdi *nneyni* řima ad kiwem iqqim i řebda: ¹⁷ Arruḡ n tidett tenni mani ddunct war tzemmar ad t teqbeř, minzi war t t^ettwiři, war t tessin. Maca kenniw tessnem t, minzi Netta ittyima akidwem u Netta aqa-t daywem.”

¹⁸ “War kenniw ttejjiy ca d iyujiřen, maȳar awarni drus n řweqt Necc ad ȳarwem dd-asey *ewawed*.. ¹⁹ Ddunct war d ayi tzarr ead, maca kenniw ad ayi twařam. Minzi Necc ddarey, ad teddarem uřa d kenniw. ²⁰ Deg wass nni ad tessnem, aqa Necc aqa ayi di Baba, kenniw dayi u Necc daywem.

²¹ Wenni ȳar iġa tiweřša inu uca ad daysent iřřef d wenni d ayi ittessen, u wenni d ayi ittessen, uřa d Baba ad t ixu u Necc ad t xsey *ewawed* uca ad as ssecney Ixef inu.” ²² Inna as Yahuda, war iġi d Isxariyuři: “A Sidi, mammec d aney i ȳa tessenced Ixef nnek, war iġi ca i ddunct?” ²³ Yecu yarra-dd, inna

14:3 Yř. 12:26; 17:24.

14:6 Yř. 1:4,17; 10:9; 11:25; Ebr. 9:8.

14:9 Yř. 10:30.

14:10 Yř. 5:17; 7:16; 8:28; 10:38; 12:49; 16:13; 17:21.

14:12 Mt. 21:21; Lk. 17:6; Řex. 5:12; 19:11.

14:13 İrm. 29:12; Mt. 7:7; 21:22; Mk. 11:24; Lk. 11:9; Yř. 15:7; 16:24; Yae. 1:5; 1 Yř. 3:22.

14:15 Yř. 14:21,23; 15:10; 1 Yř. 5:3.

14:18 Mt. 28:20.

as: “Mařa ca n yijjen ixs ayi, xenni ad iţţef deg wawař inu uca Baba ad t ixs uca  ares i dd  a nas u  ares i  a nezde . ²⁴Wenni war d ayi ittexsen, war itt     f ca deg wawař inu, uca awař-a i tesřim, war iđi ca zi  ari, maca zi Tbatat wenni d ayi dd-issekken..

²⁵Ssiwřey akidwem man aya umi Necc ead akidwem. ²⁶Maca Amefdi, Arru  Iqeddsen, wenni i dd  a issekk Baba s Yisem inu, ad awem isseřmed kuřci, ad awem issfekkar marra min d awem nni ..

²⁷Řehna ad awem t jje , Necc ad awem wce  řehna inu. Necc ad awem wce , war iđi ca am mammec daywem t  tic ddunct. War tejjim ad nhewřen wuřawen nwem, war ttegg eden ca... ²⁸Aqa tesřim Necc nni  awem: ‘Necc ad uyure  uca ad  arwem dd-ase  eawed’. Mařa texsem ayi, ad tfar em, minzi aqa ad ra ey  ar Baba, minzi Baba im ar xafi! ²⁹Uca řexxu, xzar, Necc nni  awem tt qbeř ma i  a imsar,  ima kenniw, x minni i  a yiři uya, ad tamnem... ³⁰War kiwem ssiwiřey ead a  as ktar, ad dd-yas umeqqran n ddunct-a, war  ares ittiři walu dayi, ³¹ ima ad tessen ddunct aqa Necc ttexsey Baba uca ggi  min d ayi iweřřa Baba. Kkarem, ad nudur ssanita.”

Tazayart d tişedwin nnes

15¹“NECC d Tazayart n tidett, Baba d Bab n we wic n tazayart. ²Kuř taset a dayi i war itticen řyiđet, ad tt ikkes uca kuř taset a i dd-ittawyen řyiđet, ad tt issizdeg,  ima ad tarni di řyiđet. ³Kenniw aqa t  ttwasizedgem zi ssibbet n wawař i d awem nni . ⁴Qqimem dayi, Necc aqa ayi daywem. Amecnaw taset a i war izemmaren ad dd-tawyi řyiđet zeg ixef nnes mařa war teqqim di tazayart, amya uřa d kenniw, myir mařa teqqimem dayi. ⁵NECC d Tazayart, kenniw d tisedwin. Wenni dayi i  a iqqimen u Necc dayes, netta ad dd-yawi řyiđet a  as, minzi břa zzayi war tzemmarem ad teggem walu. ⁶Mařa ca n yijjen war dayi iqqim, ad immen ar  ar barra amecnaw taset a tuzey, xenni ad tt yarwen, ad tt n aren di tmessi, ad yare . ⁷Maca mařa teqqimem dayi uca awařen inu ad daywem qqimen, ttarem min texsem uca ad  arwem yiři. ⁸Zi man aya ad ittwasseuđ Tbatat: xmi i dd  a tawyem a  as n řyiđet uca ad tiřim d ime daren inu.

14:24 Y . 7:16; 8:28; 12:49; 14:10; 16:13.

14:26 Lk. 24:49; Y . 15:26; 16:7,13; Řex. 2:4.

14:27 Fil. 4:7.

14:28 Y . 14:3.

14:29 Y . 13:19; 16:4.

14:30 Y . 12:31; 16:11; Afa. 2:2.

14:31 Y . 10:18; Ebr. 10:5.

15:2 Mt. 15:13.

15:3 Y . 13:10.

15:6  az. 15:2-8; Mt. 3:10; 7:19; Kul. 1:23.

15:7 Irm. 29:12; Mt. 7:7; 21:22; Mk. 11:24; Lk. 11:9; Y . 14:13; 16:24; Yac. 1:5; 1 Y . 3:22; 5:14.

⁹ Am mammec Baba tuya ittexas ayi, ammu uḥa d Necc tuya ttexsey kenniw. Qqimem di tayri inu. ¹⁰ Maḥa t^ettfem di tweṣṣa inu, ad teqqimem di tayri inu, am mammec Necc tuya t^ettfey di tweṣṣa n Baba uca ttymeḡ di tayri nnes. ¹¹ Nniy awem man aya ḥima ad daywem tiṛi řefraḥet inu uca ḥima ad t^ettwakemmeř řefraḥet nwem. ¹² Tawṣeyyet inu tanita: aqa ad texsem ijjen wenneyni am mammec Necc tuya xsey kenniw. ¹³ Uḥa d ijj war ḡares bu tayri tameqqrant x tanita: belli ca n yijjen ad iwc tudart nnes i imeddukkar nnes. ¹⁴ Kenniw d imeddukkar inu, maḥa teggim marra min kenniw x weṣṣiy. ¹⁵ War tteiwideḡ ad awem semmiy ‘imsexxaren’, minzi amsexxar war issin min ittegg sidis. Maca Necc tuya ttṛayiy awem d ‘imeddukkar’, minzi Necc ssecney kenniw marra min sṛiy zi Baba. ¹⁶ War iḡi d kenniw i d ayi ixḡaren, maca d Necc i kenniw ixḡaren uca Necc ggiy kenniw ḥima ad traḡem, ad dd-tawyem řyḡet u ḥima ad teqqim řyḡet nwem, ḥima marra min i ḡa t^ettarem zi Baba s Yišem inu, ad awem t iwca Netta. ¹⁷ D man aya i zi kenniw umureḡ, ḥima ad texsem ijjen wenneyni.”

Ddunect tcarreh Yeccu d imeḡḡaren nnes

¹⁸ “Maḥa ddunect ad kenniw tcarh, snem aqa tcarh ayi qbeř kenniw. ¹⁹ Maḥa aqa kenniw zi ddunect, iṛi aqa ddunect tuya t^ettexas inni zzayes. Maca minzi kenniw war teḡim ca zi ddunect, maca Necc ixḡarey kenniw zi ddunect. S uyenni ddunect tcarreh kenniw. ²⁰ Eeqřem awař i d awem nniy: ‘Ismeḡ war yueṛi x sidis!’ Maḥa darracen ayi, ad kenniw darrcen eawed. Maḥa t^ettfen deg wawař inu, ad t^ettfen eawed deg wawař nwem. ²¹ Maca ad zzaywem ggen man aya marra di ssibbet n Yišem inu, minzi nitni war ssinen ca wenni d ayi dd-is sekken. ²² Maḥa war dd-usiy u war kisen ssiwřey, ad yiṛi war ḡarsen bu ddnub. Maca řexxu war ḡarsen bu smaḡet x ddnub nsen. ²³ Wenni d ayi icarrhen, ad icarh uḥa d Baba. ²⁴ Maḥa war ggiy zzat i tiṭṭawin nsen řexdayem i war tent yeggi uḥa d ijj bnađem nneyni, ad yiṛi war xasen bu ddnub. Maca řexxu žrin *tent*, carhen ayi Necc uḥa d Baba. ²⁵ S uya ad ittwakemmeř wawař i yuran di Ccariea nsen: ‘Carhen ayi x walu’.

15:10 Yḥ. 14:15,21,23; 1 Yḥ. 5:3.

15:12 Lawi 19:18; Mt. 22:39; Yḥ. 13:34; Afa. 5:2; 1 Ts. 4:9; 1 Bṭ. 4:8; 1 Yḥ. 3:23; 4:21.

15:13 Rum. 5:7; Afa. 5:2; 1 Yḥ. 3:16.

15:14 Mt. 12:50; 2 Kur. 5:16; Gal. 5:6; 6:15; Kul. 3:11.

15:15 Yḥ. 8:26.

15:16 Mt. 28:19; Mk. 16:15; Yḥ. 13:18; Afa. 1:4; Kul. 1:6.

15:18 1 Yḥ. 3:13.

15:19 Yḥ. 17:14; Gal. 1:10.

15:20 Mt. 10:24; 24:9; Lk. 6:40; Yḥ. 13:16; 16:2.

15:21 Mt. 10:22; Yḥ. 16:3.

15:22 Rum. 4:15; 5:20.

15:24 Yḥ. 10:37.

15:25 Izhđ. 35:19; 69:5.

²⁶ Xmi dd ya yas Umefdi, wenni yarwem dd i ya ssekkey zi Baba, Arruħ n tidett i dd-yusin zi yar Baba, xenni Wanita ad ayi iched..²⁷ Uca ad tcehdem uħa d kenniw, minzi tuya kenniw akidi zeg umezwaru.”.

16¹ “Aqa ssiwřey akidwem aya ħima war tendrifem. ² Ad kenniw ssuffyen zi temzidawin nsen. Iwa, tasææet ad dd-tas umi kuř ijjen wenni kenniw i ya inřen ad as ittyiř aqa iwca ict n tewhibt i AREBBI..³ Ad zzaywem ggen man aya, minzi nitni war ssinen Baba uħa d Necc..⁴ Maca aqa nniy awem man aya ħima, xmi i dd ya tas tsææet, xenni ad tæeqřem x man aya. Necc war daywem nniy ca man aya qbeř, minzi Necc tuya ayi akidwem.”.

Arruħ Iqeddsen d Amefdi nneyni

⁵ “Maca řexxu ad raħey yar wenni d ayi dd-issekken, uca uħa d ijj zzaywem war d ayi isseqsi: ‘Mani i ya traħed?’ ⁶ Mařar minzi nniy awem man aya, aqa ccuren wuřawen nwem s wecđan. ⁷ Maca Necc ad awem iniy tidett: Ĥsen awem ad raħey, mařar mařa war ruħey ca, war yarwem dd-ittis Umefdi. Mařa ruħey, ad awem t-i-dd-ssekkey..⁸ Řami dd-yusa wanita, ad isseqnee ddunect x ddnub x tsegda u x řħukm. ⁹ X ddnub minzi nitni war zzayi uminen, ¹⁰ x tsegda, minzi Necc ad raħey yar Baba uca war d ayi tzarrem ead, ¹¹ uca x řħukm, minzi ameqqran n ddunect-a aqa ittwahaseb..

¹² Ĥari ařas min daywem i ya iniy, maca řexxu war tzemmarem ad t teksim.

¹³ Maca řami dd-yusa Arruħ n tidett, ad kenniw indeh di marra tidett, minzi Netta war issiwiř ca zeg ixef nnes, maca marra min i ya isřa, ad zzayes issiweř uca ad awem isscen timesřayin i dd ya yasen..¹⁴ Netta ad ayi isseuğ, minzi ad iksi zi min řari uca ad kenniw issargeb zzayes. ¹⁵ Marra min iğan yar Baba, aqa-t inu. S uyenni nniy, belli Netta ad iksi zi min řari uca ad kenniw tt issargeb.”.

Řweqt n wecđan ad tedweř d řefraħet

¹⁶ “War ittyimi ca uca war d ayi tzarrem ead, u xenni eawed war ittyimi ca uca ad ayi tžarem, minzi Necc ad raħey yar Tbatat.”.

¹⁷ Ca zeg imeħđaren nnes nnan jar asen: “Manawya min i d aney inna: ‘War ittyimi ca uca war d ayi tzarrem ead, u xenni eawed war ittyimi ca uca ad ayi

15:26 Lk. 24:49; Yħ. 14:26; 16:7; Řex. 5:32.

15:27 Řex. 1:8,21; 5:32.

16:2 Yħ. 9:22,34; 12:42.

16:3 Yħ. 15:21; 1 Kur. 2:8.

16:4 Yħ. 13:19; 14:29.

16:7 Lk. 24:49; Yħ. 14:26; 15:26.

16:11 Yħ. 12:31; 14:30; Afa. 2:2; Kul. 2:15.

16:13 Yħ. 12:49; 14:26

16:15 Yħ. 17:10.

16:16 Yħ. 7:33.

tżarem εawed!', u: 'Nec ad raḥey ɣar Tbatat!?'¹⁸ Nitni nnan: "Manawya min iqqar: 'War ittyimi ca!?' War nessin ca min ix s ad yini."¹⁹ Issen Yeccu min xsen ad t sseqsan, inna asen: "Ma temmseqsam minzi nniy: 'War ittyimi ca uca war d ayi tżarrem *εad* u xenni εawed war ittyimi ca uca ad ayi tżarem εawed!?"

²⁰ "S tidett, s tidett, Nec ad awem iniy: Kenniw ad trum, ad tesyuyyem, maca ddunct ad tfaḥ. Kenniw ad tceḏnem, maca aḏan nwem ad idweḥ d řefraḥet.

²¹ Tamɣart, xmi i ɣa taruw, ad dayes yiři řehriq minzi tasεεet nnes aqa tiweḏ-dd. Maca xmi dd ɣa taruw mmis, war tfekkar ca εad di řehriq nnes s řefraḥet minzi tarni-dd ijj n bnadem ɣar ddunct.²² Uřa d kenniw aqa daywem aḏan řexxu, maca ad kenniw ɣarey εawed uca ad farḥen wuřawen nwem uca uřa d ijj war zzaywem ittekkes řefraḥet nwem.

²³ Deg wass nni war d ayi tεttarem ca. S tidett, s tidett, Nec ad awem iniy: Marra min i ɣa tεttarem zi Baba s Yišem inu, ad awem t iwc.²⁴ Ař i řexxu war tεttarem ca s Yišem inu. Ttarem, ad teksim, ḥima ad tiři řefraḥet nwem tekmeř.

²⁵ Ssiwřey awem x man aya s imedyā, maca ad dd-tawed tsεεet i di war ɣarwem i ɣa ssiwiřey εad s imettiřen, maca ad awem dd-barrḥey x Tbatat s bṭayṭay. ²⁶ Deg wass nni ad tεttarem s Yišem inu. Nec war d awem qqarey ca belli ad ttarey *ca* i Tbatat di tṭweε nwem, ²⁷ minzi Tababat simant nnes ittexs kenniw, minzi kenniw tuya tεttexsem ayi uca aqa tumnem aqa Nec zi ɣar AREBBI i dd-ffeyey. ²⁸ Ffeyey-dd zi Tbatat, usiy-dd ɣar ddunct. Ad jjey Nec εawed ddunct uca ad raḥey ɣar Tbatat."

²⁹ Nnan as imeḥḏaren nnes: "Aqa řexxu tessawařed s bṭayṭay, war tessiwiřed ca s ijj n umedyā. ³⁰ Řexxu nessen aqa tessned kuřci, war teḥdijed ad Cek isseqsa ḥed. Zi manawenni numen aqa Cek teffyed-dd zi AREBBI."³¹ Yeccu yarra-dd xasen: "Ma řexxu tumnem? ³² Ad dd-tawed tsεεet, aqa tiweḏ-dd, i di i ɣa tεttwassuzzarem, kuř ijj ad iṭtef ɣar wemcan nnes, ad ayi tejjem weḥḥdi, *maca* Nec war ɣiɣ bu weḥḥdi, minzi Tababat aqa-t akidi. ³³ Aqa ssiwřey akidwem s man aya ḥima ad ɣarwem yiři řehna dayi. Di ddunct ad ɣarwem tiři řmeḥnet, ggem uř, Nec aqa yellbey x ddunct."

Tazaḡit n Yeccu i imeḥḏaren nnes

17¹ Tuya Yeccu issawař s man aya uca issgεeed tiṭṭawin nnes ɣar ujenna, inna: "A Baba, aqa tasεεet tiweḏ-dd. Suεřa Mmic, ḥima uřa d Mmic ad

16:21 Ica. 26:17.

16:23 Irm. 29:12; Mt. 7:7; 21:22; Mk. 11:24; Lk. 11:9; Yḥ. 14:13; 15:7; Yae. 1:5; 1 Yḥ. 3:22; 5:14.

16:27 Yḥ. 17:8.

16:28 Yḥ. 13:3.

16:30 Yḥ. 21:17.

16:32 Zak. 13:7; Mt. 26:31; Mk. 14:27; Yḥ. 8:29; 14:10.

16:33 Ica. 9:5; Yḥ. 14:27; Rum. 5:1; Afa. 2:13; Kul. 1:20.

Cek issueña,² ařami d as tewcid řřulřa x marra ddat, řima xenni Netta ad iwc Tudart ittduman i kuř ijjen i d as tewcid..³ D tanita d Tudart ittduman, aqa nitni ad Cek ssnen, mařar Cek wehřdek d AREBBI d tidett, d Yeccu Lmasiř wenni dd-tessekkeđ.⁴ Necc ssuřiy Cek x temmurt. Necc kemmřey řxedmet i d ayi tewcid řima ad tt ggey..⁵ Řexxu, řeuři ayi, a Baba, řar ixef nnek s ueři i tuřa řari qbeř ma ad tiři ddunect..

⁶ Secney Isem nnek i iwdan inni d ayi tewcid zi ddunect. Nitni tuřa aten nnek, tewcid ten i Necc, aqa řřfen deg Wawař nnek. ⁷Řexxu ssney belli marra min d ayi tewcid, aqa-t zzayek. ⁸Minzi Necc wciy asen awařen i d ayi tewcid uca nitni qebrěn zzaysen, ssnen s tidett belli Necc ffyey-dd zzayek, umnen aqa Cek tessekkeđ ayi-dd..⁹ Necc ttarey di řřwee nsen, war ttarey di řřwee n ddunect maca di řřwee n yenni d ayi tewcid, minzi aqa aten Nnek. ¹⁰Marra min iřan inu aqa-t Nnek u min iřan Nnek aqa-t Inu. Necc ttwasseuři daysen..

¹¹Necc war řiy ead di ddunect, maca nitni aqa aten di ddunect uca Necc ad řarek dd-asey. A Tababat iqeddsen, řda ten deg Yisem nnek, *Isem* nni d ayi tewcid, řima nitni ad iřin d ijjen am Neccin. ¹²Řami d ayi tuřa akidsen, řdiy ten deg Yisem nnek. Necc eessey x yenni d ayi tewcid. Uřa d ijj zzaysen war ittawahellek, myř mmis n tehliket řima ad ittwakemmeř *min yuran* deg Wedlis..

¹³Maca řexxu ad řarek dd-asey u ssawaři x man aya di ddunect řima ad tiři řefrařet inu tekmeř daysen. ¹⁴Wciy asen awař nnek uca ddunect tuřa tcarreh i-ten minzi war řin ca zi ddunect am Necc war řiy ca zi ddunect..

¹⁵Necc war ttarey řima ad ten teksid zi ddunect, maca řima ad ten teřdiđ zeg umeffan. ¹⁶Nitni war řin ca zi ddunect am Necc war řiy ca zi ddunect. ¹⁷A Tbabat, qeddes i-ten di tidett, awař nnek d tidett..¹⁸ Am mammec i d ayi dd-tessekkeđ řar ddunect, ssekkey ten eawed řar ddunect..¹⁹ Ttqeddasey Ixef inu di řřwee nsen, řima ad ttwaqeddsen uřa d nitni di tidett..

²⁰War ttarey di řřwee n yina waha, maca eawed di řřwee n yenni dayi yumnen s wawař nsen. ²¹řima ad iřin marra d ijjen, a Baba, am Cek dayi u Necc dayek, řima uřa d nitni ad iřin d ijjen dayney, řima ad tamen ddunect belli aqa d Cek i d ayi dd-issekken..²² Necc wciy asen aeuři i d ayi tewcid, řima ad iřin d ijjen am mammec Neccin neřa d Ijjen. ²³Necc daysen, Cek dayi, řima ad iřin

17:1 Yř. 12:23; 13:32.

17:2 Izhd. 8:7; Mt. 11:27; 28:18; Lk. 10:22; Yř. 3:35; 5:27; 1 Kur. 15:25; Fil. 2:10; Ebr. 2:8.

17:3 Ica. 53:11; Irm. 9:22

17:4 Yř. 4:34; 13:32; 14:13; 19:30.

17:5 Yř. 1:1,2; 10:30; 14:9.

17:8 Yř. 16:27.

17:10 Yř. 16:15.

17:12 Ica. 8:18; Yř. 6:39; 10:28; 18:9; Ebr. 2:13.

17:14 Yř. 15:19.

17:17 Izhd. 119:142; Yř. 8:4.

17:18 Yř. 20:21.

17:19 1 Kur. 1:2,30; 1 Ts. 4:7.

17:21 Yř. 10:38; 14:11; Gal. 3:28.

YUḤANNA

ttwakemmřen yar ijjen, ḥima ad tessen ddunect aqa Cek tessekkeḍ ayi-dd u tixed ten am mammec i d ayi tixed.

²⁴ *A* Tababat, xsey i yenni d ayi tewcid ad iřin akidi mani ma ġiḡ Necc uca ad ẓaren æuġi inu i d ayi tewcid, minzi Cek tixed ayi qbeř ma ad t^ettwagg ddunect.. ²⁵ *A* Baba inu iseggden, aqa ddunect war Cek tessin, maca Necc aqa ssney Cek u ina ssnen aqa Cek tessekkeḍ ayi-dd.. ²⁶ Necc ssecney asen Isem nnek u ad t ssecney, ḥima tayri i zi tuḡa d ayi t^ettixed ad tiři daysen u Necc daysen.”

Uḍuf n Yeccu

Mt. 26:47-56; Mk. 14:43-50; Lk. 22:47-53

18¹ Awarni řami inna Yeccu aya, iffey ak-d imeḥḍaren nnes, zwan x yeyzar n Qidrun. Tuḡa din ijj n weḥwic, yudef dayes ak-d imeḥḍaren nnes..

² Maca uřa d Yahuda wenni t isellmen, issen amcan nni εawed, minzi Yeccu tuḡa issmuna dayes ařtas ak-d imeḥḍaren nnes. ³ Yiwi-dd Yahuda akides ict n terbiet n řeeskar, uřa d iεessasen n imeqqranen n ikehhanen d Ifarišiyen, uca yusa-dd diha s iřefḍawen d řeqnadeř d řesnaḥ..

⁴ Yeccu, wenni issen marra min d as i ḡa imsaren, iffey-dd *yarsen*, inna asen: “Min xef tarezzum?” ⁵ Arrin-dd xas: “Yeccu Nnařiri!” Inna asen: “D NECC!” Tuḡa Yahuda, wenni t isellmen, ibedd εawed akidsen. ⁶ řami d asen inna Yeccu: “D NECC!”, dewřen nitni yar ḍeffar uca wḍan ḡar temmurt.

⁷ Isseqsa ten Yeccu εawed: “Min xef tarezzum?” Nnan: “Yeccu Nnařiri!”

⁸ Yeccu yarra-dd: “Aqa nniḡ awem, aqa d NECC. Mařa tarezzum xafi, jjem ina ad raḥen!”, ⁹ ḥima ad ittwakemmeř wawař i tuḡa inna: “Inni d ayi tewcid, war zzaysen weddareḡ uřa d ijj.”

¹⁰ Cimεun Buřrus wenni tuḡa ḡares ssif, ijbēd i-t-i-dd, iwta zzayes amsexxar n arrays n ikehhanen, iqess as amezzuḡ nnes afusi. Tuḡa amsexxar *nni* qqaren as Malxis. ¹¹ *Xas uca* inna Yeccu i Buřrus: “Arr ssif ḡar weḡřaf nnes, řkas wenni d ayi iwca Baba, ma war t sessey?”

Yeccu zzat i Ḥannan, azeġif n ikehhanen

Mt. 26:57-58; Mk. 14:53-54; Lk. 22:54

¹² Tarbiet n řeeskar d umeqqran x ařef *n iεeskariyyen* uřa d iεessasen n Wudayen řffen Yeccu, carfen t. ¹³ Nedhen t amezwaru ḡar Ḥannan, minzi netta

17:24 Yḥ. 12:26; 14:3.

17:25 Yḥ. 15:21; 16:3, 27; 17:8.

18:1 2 řm. 15:23; Mt. 26:36; Mk. 14:32; Lk. 22:39.

18:3 Mt. 26:47; Mk. 14:43; Lk. 22:47.

18:9 Yḥ. 6:39; 10:28; 17:12.

18:10 Mt. 26:51; Mk. 14:47; Lk. 22:50.

18:11 Mt. 20:22; 26:39.

YUḤANNA

d aḍeggwař n Qayafa, wenni tuya d arrays n ikehhanen deg usegg^was nni..
¹⁴Qayafa d netta tuya iweřša i Wudayen, aqa ḥsen ad immet ijj n Bnadem di tṭwee n řgens..

Ankar n Buṭrus

Mt. 26:69-70; Mk. 14:66-68; Lk. 22:55-57

¹⁵Cimeun Buṭrus d ijjen zeg imeḥḍaren inneyni ḍfaren Yeccu. Ameḥḍar nni tuya ittwassnen ęar arrays n ikehhanen uca yudef ak-d Yeccu ęar řemraḥ n taddart *n arrays n ikehhanen*..¹⁶Cimeun ibedd-dd barra ęar tewwart. Iffey-dd umehḍar i tuya ittwassnen ęar arrays n ikehhanen, issiweř ak-d tæssast tenni iḥeṭṭan tawwart uca issidef-dd Cimeun ęar daxeř. ¹⁷Tabęirt tenni iḥeṭṭan tawwart tenna i Cimeun: “Ma war teęid cek zeg imeḥḍaren n bnadem-a?” Inna: “Lla!” ¹⁸Tuya imsexxaren d iæssasen bedden *din*, ssaryen timessi s řefḥem, minzi tuya tesmeḍ uca tuya ttweqqahen. Uřa d Cimeun ibedd akidsen, ittweqqah..

Iseqsiten n arrays n ikehhanen i Yeccu

Mt. 26:59-66; Mk. 14:55-64; Lk. 22:66-71

¹⁹Isseqša arrays n ikehhanen Yeccu x imeḥḍaren nnes u x tyuri nnes. ²⁰Yarra-dd xas Yeccu: “Nec tuya ssawařey i řgens s bṭayṭay, ssyarey řebda di temzida u di Zzawect Tameqqrant mani ttmunen Wudayen řebda. Di tnuffra war ssiwřey uřa d ict n řḥajjet..²¹Mayemmi d ayi tesseqsid? Seqša inni isřan min d asen nnię. Xzar, nitni ssen min nnię!” ²²Řami inna ammu, xenni ijjen zeg iæssasen i tuya din ibedden, iwta Yeccu x umeggiz nnes, inna as: “Ma ammu i dd ęa tarred x arrays n ikehhanen?” ²³Yarra-dd xas Yeccu, inna: “Mařa ssiwřey min war iḥřin, ched x min war iḥřin, maca mařa ssiwřey mliḥ, mayemmi d ayi teccated *xenni*?” ²⁴*Xas uca* Ḥannan issekk i-t ittwarcarf ęar Qayafa, arrays n ikehhanen..

Cimeun Buṭrus inkar eawed aqa netta issen Yeccu

Mt. 26:71-75; Mk. 14:69-72; Lk. 22:58-62

²⁵Tuya Cimeun Buṭrus ibedd dinni ittweqqah. Nnan as: “Ma war teęid uřa d cek zeg imeḥḍaren nnes?” Netta inkar, inna: “War ęiy ca d nec!” ²⁶Ijjen zeg imsexxaren n arrays n ikehhanen i tuya itteenan i wenni umi iqess Cimeun

18:13 Mt. 26:57; Mk. 14:53; Lk. 3:2; 22:54.

18:14 Yḥ. 11:50.

18:15 Mt. 26:58; Mk. 14:54; Lk. 22:54.

18:18 Mt. 26:69; Mk. 14:67; Lk. 22:55.

18:20 Yḥ. 7:26.

18:22 lrm. 20:2; řex. 23:2.

18:24 Mt. 26:57; Mk. 14:53; Lk. 22:54.

18:25 Mt. 26:71; Mk. 14:69; Lk. 22:58.

amezzuy, inna: “Ma war cek zriy akides deg wehwic?” ²⁷ Řexdenni inkar Cimēun εawed uca deyya issquqee uyaziđ.

Yeccu zzat i Pilaṭus

Mt. 27:1-2, 11-31; Mk. 15:1-20; Lk. 23:1-25

²⁸ Xenni iwyyen-dd Yeccu zi Qayafa yar taddart n ccree, *umi qqaren ‘Prituriyum’*. Tuya d zic di sşbeḥ. Nitni war udifen ca yar taddart n ccree, ḥima war ttwessixen qbeř ma i ya ccen *Tyarřt n Useedu*.²⁹ *Suyenni* iffey-dd yaršen Pilaṭus, inna asen: “Man acetci i yarwem x Weryaz-a?”³⁰ Arrin-dd, nnan as: “Mařa Wanita war tuyi d mmis n řmuşıyyet, ad tiři war d ac t-i-dd-nettiwi.”³¹ Inna asen Pilaṭus: “Awyem t-i-dd kenniw, tḥekmem xas ełahşab Ccariea nwem.” Xenni nnan as Wudayen: “War yarney bu ttesriḥ maḥend ad neneş uřa d ijj!”,³² ḥima ad ittwakemmeř wawař n Yeccu i tuya iqqar, am tuya isscanen i man řmewt i ya immet.

³³ Xenni yudef-dd Pilaṭus εawed yar taddart n Ccrae, *umi qqaren Prituriyum*, iřaya-dd x Yeccu, inna as: “Ma Cek d Ajeğid n Wudayen?”³⁴ Yarra-dd xas Yeccu: “Ma teqqared aya zi yarek niş tuya inneyni qqaren ac t xafi?”³⁵ Yarra-dd Pilaṭus: “Ma necc d Uday? Aqa řgens nnek d imeqqranen n ikehhanen iwyyen-dd Cek yari. Min tuya teggid?”³⁶ Yarra-dd xas Yeccu: “Tageldit inu war teği ca zi dduñect-a. Mařa teğa Tgeldit inu zi dduñect-a, ad yiři aqa imsexxaren inu ad mmenyen ḥima war ttwasellameş i Wudayen, maca řexxu Tageldit inu war teği ca sşanita.”³⁷ Inna as Pilaṭus: “Xenni aqa Cek d Ajeğid nican!” Yarra-dd Yeccu: “Cek teqqared, aqa Necc d Ajeğid. I man aya i dd-xeřqey u i uya i dd-usiş yar dduñect ḥima ad cehdeş i tidett. Marra wenni iğan zi tidett, ad iseř i tmijja inu.”

³⁸ Inna as Pilaṭus: “Umi qqaren d tidett?” Řami inna ammu, iffey-dd εawed yar Wudayen, inna asen: “War dayes ufiş uřa d ijj n uxeřtu.”³⁹ Maca aqa tennumem ad awem sarrḥey ijj n bñadem di Řeid n *Tyarřt n Useedu*. Ma texsem xenni ad awem sarrḥey Bñadem-a, Ajeğid n Wudayen?”⁴⁰ Şuyyyen εawed marra, nnan: “War iği ca Wanita, ḥaca Bar-Abbas!” Tuya Bar-Abbas d aceffar.

18:27 Yḥ. 13:38.

18:28 Mt. 27:1; Mk. 15:1; Lk. 22:66; 23:1.

18:32 Mt. 20:19; Yḥ. 12:32.

18:33 Mt. 27:11; Mk. 15:2; Lk. 23:3.

18:36 Yḥ. 6:15; 1 Tim. 6:13.

18:38 Mt. 27:24; Lk. 23:4.

18:39 Mt. 27:15; Mk. 15:6; Lk. 23:17.

18:40 Mt. 27:16; Mk. 15:7; Lk. 23:19; Řex. 3:1.

Řhukm x Yeccu

19¹Xenni *ijja* Pilařus ad hettken Yeccu s urekkud..² Awarni řami muden ieeskariyyen ict n temrist n isennanen, ssarsen as tt x uzeřif nnes uca yarden as ijj n useřham d arjuwani,³ nnan: “Sřam xak, *a* Ajeřid n Wudayen!”⁴, uca wtin t x igemmizen nnes.

⁴Iffey-dd eawed Pilařus, inna asen: “Ad awem t-i-dd-ssuffey, řima ad tessnem belli necc war dayes ufiy ssibbet i ucetci, uřa d ict.”⁵ *Xenni* iffey-dd Yeccu s temrist n isennanen d ujeřab ajurwani. Inna asen Pilařus: “Xzarem, Bnadem!”

⁶Řami t řzin imeqqranen n ikehhanen d ieesasen, řuyyeyen, nnan: “řellb i-t, řellb i-t” Inna asen Pilařus: “Awyem t-i-dd kenniw, řellbem t, minzi necc war dayes ufiy uřa d ijj n řeib.”⁷ Arrin-dd xas Wudayen: “Yarney Ccarięa, u eļařsab Ccarięa nney ittxeřša ad immet, minzi Netta ittarra ixef nnes d Mmis n AREBBI.”

⁸Řami isřa Pilařus awař-a, yarni di tigg^wudi.⁹ Yudef eawed řar taddart n ccreę, inna i Yeccu: “Manis Cek?” Maca Yeccu war xas dd-yarri ca.¹⁰ Inna as Pilařus: “Ma war *texsed ad* kidi tessiwired? Ma war tessined ca aqa řari řřulřa řima ad ac ssarřey u řari řřulřa řima ad Cek řellbey?”¹¹ Yarra-dd xas Yeccu: “War yarek t^ettiři bu řřulřa xafi, mařa war d ac dd-temmewc zi sennej. S uya, wenni d ayi i řa isellmen, aqa xas ddenb imyar zeg wenni *i ięan* xak.”¹² Zi řexdenni tuya Pilařus yarezzu ad as isarřey, maca Udayen řuyyeyen, nnan: “Mařa tsarřhed i Weryaz-a, war teřid ca d ameddukeř n qayřar. Kuř ijen wenni ittarran ixef nnes d ajeřid, ittęekkas qayřar.”

¹³Řami isřa Pilařus i wawař-a, issuffey Yeccu, iqqim x řkursi n ccreę deg wemcan umi qqaren ‘Azzay n luřa’, maca qqaren as s Teibranit ‘Gpipta’.¹⁴ Tuya d ass n Usewjed i *Tyarřt n* Useędu. Tuya eřařař d tsaeęet wiss setta, inna i Wudayen: “Xzarem, Ajeřid nwem!”¹⁵ Maca nitni řuyyeyen: “Ksi t, ksi t, řellb i-t!” Inna asen Pilařus: “Ma ad řellbey *xenni* Ajeřid nwem?” Arrin-dd xas imeqqranen n ikehhanen: “War řarney bu ujeřid myir qayřar!”¹⁶ Xenni isellem asen t řima ad t řellben. Uca nitni ksin Yeccu, iwyen t senni..

Yeccu yarebbu řřalib

Mt. 27:32-44; Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-39

¹⁷Yarbu simant nnes řřalib řar wemcan umi qqaren ‘Taceqquft’, maca s Teibranit qqaren as ‘Juljuta’..¹⁸ řellben t dinni, uca řellben akides tnayen nneyni, ijen řar ijj n uyezdis u wenneyni řar uyezdis nneyni, u Yeccu di

19:1 Mt. 27:26; Mk. 15:15.

19:7 Lawi 24:16; Yř. 5:18; 10:3.

19:12 Řex. 17:7.

19:15 Amz. 49:10.

19:16 Mt. 27:26; Mk. 15:22; Lk. 23:24,25.

19:17 ‘Teibranit’ - ad tař ‘Teibranit’ ijj n isem nni issmunen deg ixef nnes am iřes n Teibranit, am iřes n Tramit.

19:17 Mt. 27:31,33; Mk. 15:22; Lk. 23:26,33.

řwest. ¹⁹ Yura Pilařus eawed deg ict teřwiřt, issars i-tt x řřalib. Ammu i ittwari *dayes*: ‘Wanita d Yeccu Nnařiri, Ajeřid n Wudayen’.. ²⁰ Tira aya řrin tent ařřas n Wudayen, minzi amcan mani tuřa řellben Yeccu yudes-dd i tendint. *Tira aya* ttwarint s *lħuruf n* Teibranit d Tlatinit d Tyunanit. ²¹ Nnan imeqqranen n ikehhanen i Pilařus: “War ttari ca: ‘Ajeřid n Wudayen’, maca aqa inna: ‘Nec d Ajeřid n Wudayen!’ ” ²² Yarra-dd Pilařus: “Min uriř, aqa uriř t.”

²³ Řami řellben ieskariyyen Yeccu, ksin arruř nnes, bđan t x arebea n tseqqar, i kuř aeeskari ict n tesřart. Maca tcamir nnes tuřa břa taxeyyađt, t^ettwaxeyyed qae zi sennej.. ²⁴ Nnan i wayawya: “War t nettcarrig ca, ad xas negg akeccuđ, ad nzar wi t i řa yawyen, ħima ad ittwakemmeř awař n Tira *Iqeddsen* i iqqaren: “Bđan arruř inu jar asen u x warruř inu ggin akeccuđ.” Man aya i iggin ieskariyyen..

²⁵ Yar řřalib n Yeccu tbedd yemmas d ućmas n yemmas d Maryam *tamyart* n Kliyupas d Maryam n Majdala.. ²⁶ Řami iřra Yeccu yemmas d umehđar wenni tuřa ittexs, ibedd din, inna i yemmas: “A *tamyart*, xzar, mmim!” ²⁷ Řexdenni inna i umehđar nni: “Aqa-c yemmac!” Zi tsaeet nni iksi tt umehđar *yar taddart nnes*.

Řmewt n Yeccu x řřalib

Mt. 27:45-56; Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49

²⁸ Awarni man aya issen Yeccu aqa kuřci ittwakemmeř, řexdenni inna, ħima ad yiři *min yuran* deg Wedlis: “Nec ffudey!” ²⁹ Ittwamars din ijj n uřarraf iccur s řxeğ. Ssyeđřen ict n spunxa *n ħisub* s řxeğ uca ggin tt x *uřanim n* teelğet, ssiwđen as tt řar uqemmum nnes. ³⁰ Řami iqqas Yeccu řxeğ, inna: “Aqa ittwakemmeř!” Uca issađar azeğif nnes, isellem Arruř nnes.

³¹ Umi tuřa ass n Usewjed *n Pasxa*, nnan Wudayen: “War ieeddeř ad qqiment arrimat *n sen* x řřalib di ssebt, minzi ass n ssebt yudes-dd!” , minzi ass nni n ssebt tuřa d ameqqran ařřas. S uya ttaren Wudayen zi Pilařus ħima ad arřen iđaren n yenni ittwařellben, ad ten ssigg^wejen ssenni. ³² *Xenni* usin-dd ieskariyyen, arřin iđaren n umezwaru u n wenneyni i tuřa ittwařelleb akides, ³³ maca řami dd-usin řar Yeccu, war arřin ca iđaren nnes umi řrin aqa immut. ³⁴ Maca ijjen zeg ieskariyyen issnuqqeb i-t s ict n lansa deg uyezdīs nnes uca ffyen-dd idammen d waman deyya. ³⁵ Wenni iřrin man aya, tuřa iched u cchadet nnes d tidett. Netta issen, aqa inna tidett, ħima ad tamnem uřa d kenniw.

³⁶ Timesřayin-a msarent, ħima ad ittwakemmeř Wedlis i iqqaren: “War zzayes

19:19 Mt. 27:37; Mk. 15:26; Lk. 23:38.

19:23 Mt. 27:35; Mk. 15:24; Lk. 23:34.

19:24 Izh. 22:19.

19:25 Mt. 27:55; Mk. 15:40; Lk. 23:49.

19:28 Izh. 22:15; 69:21.

YUHANNA

ittarezzi yiyes.”³⁷ Uca ijj n wawař nneyni zeg Wedlis iqqar: “Nitni ad xzaren wenni t issnuqqben.”

Anđeř n Yeccu

Mt. 27:57-61; Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56

³⁸ Awarni man aya Yusuf zi Arimatiya, wenni tuya d ijj n umehđar n Yeccu maca s tnuffra zi tigg^wudi zeg Wudayen, ittar as i Pilařus ttesriř ħima ad iksi řxecbet n Yeccu uca Pilařus isarreĥ as. Xenni yusa-dd, iksi řxecbet n Yecc u.³⁹ Yusa-dd εawed Nikudimus wenni tuya dd-yusin qbeř ħar Yeccu s ġiřet, yiwi-dd akides axeġeđ n řefwaĥet n mirru d wecfir eřaĥar mya ardeř.⁴⁰ Xenni ksin řxecbet n Yeccu, řeĥĥfen tt di řecfun ak-d řeętur, am mammec nnumen tteggan tt Wudayen i wenđeř.⁴¹ Tuya din ijj n weĥwic deg wemcan mani řellben Yeccu, uca deg weĥwic ijj n wenđeř n jdid, εemmarř war dayes ssarsen uřa d ijj.⁴² Ssarsen Yeccu din, minzi tuya yiweđ-dd *wass n* ssebt, u minzi anđeř *nmi* tuya yudes.

Anđeř n Yeccu ixwa

Mt. 28:1-10; Mk. 16:1-8; Lk. 24:1-12

20¹ Deg *wass* amezwaru n simana tusa-dd Maryam n Majdala di řřbeĥ zic ħar wenđeř, tuya εad d taġest. Tezra tařđart aqa temmeksi x wenđeř.² Tuzzeř-dd, tusa-dd ħar Cimeun Buřrus u ħar umehđar nneyni wenni tuya ittexas Yeccu, tenna asen: “Ksin Sidityeg zeg wenđeř, war ssiney mani t ggin.”

³ Iffey-dd Cimeun d umehđar nneyni uca usin-dd ħar wenđeř.⁴ Nitni uzzřen s tnayen idsen, *maca* amehđar *nneyni* izwar i Cimeun uca yiweđ d amezwaru ħar wenđeř.⁵ Izzar, izra řecfun n řeqten mmarsen *din*, maca war yudif ca.⁶ Iđfar i-t Cimeun, yudef ħar wenđeř, izra *εawed* řecfun mmarsen *din*.⁷ Amendiř wenni tuya x uzeġif nnes, war immars ca ak-d řecfun n řeqten, maca tuya iđfeř. ittwaġg deg wemcan weĥĥdes.⁸ Řexdenni yudef-dd uřa d amehđar nneyni, wenni dd-yusin d amezwaru ħar wenđeř, izra uca yumen.⁹ Minzi nitni tuya εad war ssinen Tira *Iqeddsen*, belli ittxeřša as ad ikkar ħar n imettinen..

¹⁰ Xenni dewřen imeĥđaren nni ħar taddart nsen.

19:36 Uf. 12:46; Řxf. 9:12; Izhd. 34:21.

19:37 Zak. 12:10.

19:38 Mt. 27:57; Mk. 15:42; Lk. 23:50; Yĥ. 12:42.

19:39 ‘qbeř’ - xzar Yuh. 3:1.

19:39 Yĥ. 3:1; 7:50.

20:1 Mt. 28:1; Mk. 16:1; Lk. 24:1.

20:2 Yĥ. 13:23; 21:7,20.

20:3 Lk. 24:12.

20:5 Yĥ. 19:40.

20:7 Yĥ. 11:44.

20:9 Izhd. 16:10; Řex. 2:25,31; 13:35.

Aḍhar n Lmasiḥ i Maryam zi Majdala

Mk. 16:9-11

¹¹ Maryam teqqim tbedd ɣar wendeř barra, t^ettru. řami tuɣa t^ettru, tesweḍ deg wendeř, ¹² tezra tnayen n lmalakat s warruḍ d acemřař, qqimen mani tuɣa temmars řxecbet n Yeccu, ijjen ɣar tsummtin nnes n uzeğif, ijjen ɣar iḍaren nnes. ¹³ Nnan as: “A tamyart, mayemmi t^ettrud?” Tenna asen: “Mayar kksen Sidi inu, war ssiney mani t ssarsen.” ¹⁴ Umi tenna aya, tenneqřeb ɣar ḍeffar, tezra Yeccu ibedd, maca war tessin ca aqa-t d Yeccu. ¹⁵ Yeccu inna as: “A tamyart, mayemmi t^ettrud? Min xef tarezzud?” T^ettyiř as Netta d bab n teḥwict, tenna as: “A sidi mařa cek i-t iksin, ini ayi mani t tessarsed, *xenni* ad t ksiy.” ¹⁶ Yeccu inna as: “A Maryam!” Nettat tenneqřeb, tenna as s Teibranit: “A Rabbuli!” ixs ad yini: ‘A Amseyɣar’. ¹⁷ Yeccu inna as: “War dd-tqarreb ca, aqa Necc ead war gaεdey ca ɣar Baba, maca ruḥ ɣar aytma, ini asen: ‘Necc aqa ad gaεdey ɣar Baba d Babatwem, ɣar AREBBI inu d AREBBI nwem.’” ¹⁸ Teεqeb-dd Maryam n Majdala txeḥbar imeḥḍaren belli nettat tezra Siditney u belli Netta inna as man aya..

Aḍhar n Lmasiḥ i imeḥḍaren nnes

Mt. 28:16-20; Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49

¹⁹ ɣar tmeddit n wass nni, netta d amezwaru n simana, tuɣa tiwwura qqnent mani tuɣa *munen* imeḥḍaren s tigg^wudi zeg Wudayen, yudef-dd Yeccu, ibedd di řwest nsen, inna asen: “Sřam xawem.” ²⁰ Awarni řami inna aya, immeř asen ifassen nnes d uyezdis nnes. Farḥen imeḥḍaren řami zrin Siditney. ²¹ Inna asen eawed Yeccu: “Sřam xawem, am mammec d ayi dd-issekk Baba, uřa d Necc ad kenniw dd-ssekkey.” ²² Awarni řami inna man aya, iřuḍ daysen, inna asen: “Qebřem Arruḥ Iqeddsen.” ²³ Wenni umi i ɣa teyfarem ddnub, ad as ttwayfaren *ddnub nnes*. Wenni umi d as i ɣa t^etřfem di ddnub nnes, ad as ttwařřfen *ddnub nnes*.”

Yeccu isscen ixef nnes i Tuma

²⁴ Maca Tuma, ijjen zi teneac, wenni umi qqaren ‘Acniw’, war tuɣi ca akidsen řami dd-yusa Yeccu. ²⁵ Nnan as imeḥḍaren: “Aqa nezra Siditney!” Maca netta inna asen: “Mařa war zriy řimařt n imesmiren deg ifassen nnes, ad ssarsey aḍaḍ inu deg wemcan n imesmiren uca ad ssarsey afus inu deg uyezdis nnes, war ttimney.”

20:11 Mt. 28:1; Mk. 16:5; Lk. 24:4.

20:14 Mt. 28:9; Mk. 16:9.

20:17 Izhd. 22:23; Mt. 28:10; Yř. 16:2; Ebr. 2:11.

20:18 Mt. 28:8; Mk. 16:10; Lk. 24:9.

20:19 Mk. 16:14; Lk. 24:36; 1 Kur. 15:5.

20:20 Yř. 16:22.

20:21 Ica. 61:1; Mt. 28:19; Mk. 16:15; Lk. 4:18; Yř. 17:18.

20:23 Mt. 16:19; 18:18.

²⁶ Awarni tmenya n wussan tuya imehđaren nnes eawed ɣar daxeř u Tuma tuya akidsen. Yudef-dd Yeccu, waxxa tiwwura tuya qqnent, uca ibedd-dd di řwest nsen, inna: “Sřam xawem!” ²⁷ Inna i Tuma: “Awi-dd ađað nnek uca xzar deg ifassen inu, sars afus nnek *danita* u sedef i-t deg uyezdis inu, war ttiři d akafriw, maca d řmumen.” ²⁸ Yarra-dd Tuma, inna as: “A Sidi inu d AREBBI inu!” ²⁹ Inna as Yeccu: “Umi teřrid ayi řexxu, aqa tumned, *a* Tuma! Sseđ n yenni yumnen, waxxa nitni war *d ayi* zrin.”

³⁰ Yeccu igga atřas n řeěřamat nneyni qibač i imehđaren nnes, tinni war yurint ca deg wedlis-a, ³¹ maca tina urant řima ad tamnem belli Yeccu Netta d Lmasih, Mmis n AREBBI, uca xmi i ɣa tamnem, ad ɣarwem tiři Tudart s Yisem nnes.

Ađhar n Yeccu ɣar řebřar n Tibiriyas

21¹ Awarni uya tuya Yeccu immeř ixef nnes eawed i imehđaren ɣar řebřar n Tibiriyas, idřar-dd ammu. ² Tuya *din* jmie Cimeun Buřrus d Tuma, wenni umi qqaren Acniw, d Natanayil, wenni tuya zi Qana di temmurt n Ljalil, d tarwa n Zabdi, uřa d tnayen nneyni zeg imehđaren *nnes*.

³ Inna asen Cimeun Buřrus: “Nec ad rařey ad gmareɣ *iseřman*.” Nnan as: “Ad kik nrař uřa d neccin.” Ffyen-dd uca nyin deyya di tyarrabut. Di řiřet nni war řřifen walu. ⁴ ɘar řřbeř zic, ibedd-dd Yeccu x tma *n řebřar*, maca imehđaren war ssinen ca aqa d Yeccu. ⁵ Inna asen Yeccu: “*A* ibřiyeu, ma ad taɣ ɣarwem ca n macca?” Arrin-dd xas “Lla!” ⁶ Inna asen: “Nđarem tracca nwem ak-d uyezdis afusi n tyarrabut, ad tafem.” Xenni nđaren *tracca* uca war zemmaren ad tt-idd-jebden zi ssibbet n ubarru n iseřman i dayes ittwařřfen.

⁷ Inna umehđar wenni tuya ittexs Yeccu i Buřrus: “Aqa Netta d Siditney.” řami isřa Cimeun aqa Netta d Sidi, iřřef tcamir nnes minzi tuya d aearyan, inđar ixef nnes di řebřar ařami i ɣa dd-iqarreb ɣar Yeccu. ⁸ Maca imehđaren inneyni usin-dd s tyarrabut minzi war igg^wijen ca x řbarr mɣir mitayen n iɣařen, uca jebden-dd tracca ak-d iseřman.

⁹ řami dd-ffyen ɣar řbarr, zrin diha aqa ittwassewjed ijj n ufennic n řefřem mani mmarsen iseřman d weyrum. ¹⁰ Inna asen Yeccu: “Awyem-dd zeg iseřman i tegmarem řexxu.” ¹¹ Cimeun Buřrus yuyur, ijbed tracca teccur s iseřman imeqqranen ɣar řbarr, aqa-tt dayes mya u-třata u-xemsin. Waxxa dayes s wanect uya *atřas*, war tcarreg ca tracca. ¹² Inna asen Yeccu: “Arařem-dd

20:27 1 Yř. 1:1.

20:29 1 Bř. 1:8.

20:30 Yř. 21:25.

21:2 Mt. 4:21; Mk. 1:19; Yř. 1:46.

21:6 Lk. 5:4,6,7.

21:7 Yř. 13:23; 20:2.

21:8 ‘mitayn n iɣařen’ - ixš ad yini eřařař 100 mitru.

21:10 Lk. 24:41.

YUĦANNA

da, ad tariyyqem!” Uża d ijj zeg imeħđaren war izeim ad t isseqsa, min teenid Cek, minzi ssnen aqa-t d Siditney. ¹³ Řexdenni yusa-dd Yeccu, iksi aýrum d iseřman, iwca asen. ¹⁴ Wanita d twařa wiss třata i dd-iđhar Yeccu i imeħđaren nnes awarni řami dd-ittwassnekkar zi taddart n imettinen.

Aseqi n Yeccu i Buřrus

¹⁵ Awarni řami ariyyqen, inna Yeccu i Cimeun Buřrus: “A Cimeun, mmis n Yuna, ma t’ettexsed ayi ktar zeg yina?” Inna as: “Wah, a Sidi, Cek tessned aqa necc ttexsey Cek.” Inna as: “**Arwes izmaren inu!**” ¹⁶ Inna as eawed, i twařa wiss tnayen: “A Cimeun, mmis n Yuna, ma t’ettexsed ayi?” Inna as: “Wah a Sidi, Cek tessned aqa necc ttexsey Cek.” Inna as: “**Arwes icarriyyen inu!**” ¹⁷ Inna as wiss třata: “A Cimeun, mmis n Yuna, ma t’ettexsed ayi?” Icđen Buřrus minzi inna as t wiss třata: ‘Ma t’ettexsed ayi?’, uca inna as: “A Sidi, Cek tessned kuřci, tessned aqa necc ttexsey Cek.” Inna as Yeccu: “**Arwes tixsiwin inu!**” ¹⁸ S tidett, s tidett, Necc ad ac iniy: Řami cek tuęa d ameęyan, tbeysed i yixef nnek, truħed mani tersed, maca x minni i ęa tewsared, ad tesswizzđed ifassen nnek uca wenneyni ad cek ibyes uca ad cek yawi ęar mani war t’ettexsed.” ¹⁹ Inna ammu ħima ad isscen i man řmewt i zi i ęa isseuę AREBBI. Awari řami *d as* inna ammu, inna as: “Dfar ayi-dd!”

²⁰ Inneqřeb Cimeun Buřrus, izra amehđar wenni tuęa ittexs Yeccu, iđfar i-t, netta d wenni tuęa isennden x idmaren n Yeccu ęar umensi, *wenni* innan: “A Sidi inu, wi Cek i ęa iydaren?” ²¹ Řami izra Buřrus wa, inna i Yeccu: “A Sidi, i wa, min d as i ęa imsaren?” ²² Inna as Yeccu: “Mařa xsey ad iqqim ař dd i ęa eeqbey, min d ac iruħen? Cek dfar ayi-dd!” ²³ Uca iffey-dd wawař-a jar wawmaten belli amehđar nni war ittmetti ca, maca Yeccu war d as inni ca belli netta war ittmetti ca, maca: “Mařa xsey ad iqqim ař dd i ęa eeqbey, min d ac iruħen?”

Taneggarut

²⁴ D wa d amehđar wenni icehħden s man aya uca netta yura man aya, u neccin nessen aqa cĥadet nnes d tidett. ²⁵ Aqa din ead ařas n tmesřayin nneyni i igga Yeccu. Mařa ttwarint ict awarni tenneynit, ittyř ayi, ad tiři ddunect simant nnes war dayes ca ttasie ħima ad teksid lisen i ęa ittwarin. Amin!

Aneggar n Řexbar Aşebħan Iqeddsen am mammec t ibarreh Yuħanna.

Aneggar n tira n řectab n arebea n Řexbarat Işebħen.

Auęi i Tbatat, i Mmis u i Arruħ Iqeddsen, řexxu u řebda u i řebda n řebdat..

21:17 Yħ. 16:30.

21:18 Yħ. 13:36; Řex. 12:3; 2 Bř. 1:14.

21:19 2 Bř. 1:14.

21:20 Yħ. 13:23; 20:2; 21:7.

21:24 Yħ. 19:35.

21:25 Yħ. 20:30.

Řexdayem n rrusul

Tamezwarut

1¹ Adlis amezwaru i uriy, *a* Tiyufilis, *uriy t* x marra min ibda Siditney Yeccu Lmasih ad igg u ad isseřmed ² ař ass i di immeksi *yar ujenna*, awarni řami iweřša i rrusul i tuya ixdar Netta s Arruř Iqeddsen, ³ inni umi, awarni řami tuya iweddeb, isscen asen ixef nnes belli aqa iddar, am d asen dd-iđhar arebein n wussan s wařtas n řeeřamat, issawař x Tgeldit n AREBBI.

Tameksit n Yeccu yar ujenna

⁴ Řami akidsen icca ayrum, iweřša ten ĥima war dd-tteffyen ca zi Urcalim, maca ad qqimen ad rajan lwaed n Tbabat ... “i tuya kenniw tesřim zzayi, *ammu i inna*.”

⁵ Minzi Yuřanna tuya isseyđas deg waman, *maca* kenniw ad ttwassyeđsem di Arruř Iqeddsen awarni drus n ca n wussan.”

⁶ Xenni sseqsan t inni tuya din imunen, nnan: “A Siditney, ma di řweqt-a ad dd-tarred Tageldit i Israil eawed?”⁷ Inna asen: “War d awem dd-yusi ad taregbem x zman d zmanat i iřtef Tbabat di řsulťa nnes i Yixef nnes.”⁸ Maca kenniw ad teksim jjeđd xmi xawem dd i ya ihwa Arruř Iqeddsen uca kenniw ad tiřim d řečud di Urcalim, di marra Yahudiyya, di Samarya u ař ineggura n ddunect.”

⁹ *Awarni řami* inna aya, zrin mammec immeksi Netta uca aseynu iksi t, issnuffar i-t x tiřtawin nsen.¹⁰ Am d as sseđfaren s tiřtawin nsen am iruř yar ujenna, xzar, aqa bedden yarsen tnayen n yeryazen arden arruđ d acemřař.¹¹ Nnan asen: “A iryazen zi Ljalil, min kenniw ideewen t^ettbeddam txezzarem yar ujenna? Aqa Yeccu wanita wenni immeksin xawem yar ujenna, ad dd-ieqeb amecnaw mammec t teřrim igaeed yar ujenna!”

Řixđaret n Mattiya deg wemcan n Yahuda

¹² Xenni eeqben yar Urcalim zeg wedrar umi qqaren ‘Taddart n Zziton’ i iđan zzat i Urcalim uca igg^wej xas eřařař seba ‘istadiyyen’, *ixs ad yini eřařař ijj n*

1:2 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

1:2 Mk. 16:19; Lk. 9:51; Yř. 20:21; 1 Tim. 3:16.

1:3 Mk. 16:14; Yř. 20:19; 21:1; 1 Kur. 15:5.

1:4 Lk. 24:48,49; Yř. 14:26; 15:26; 16:7.

1:5 Ica. 44:3; Yuw. 3:1; Mt. 3:11; Mk. 1:8; Lk. 3:16; Yř. 1:26; Řex. 2:4; 11:15,16; 19:4.

1:6 Mt. 24:3.

1:7 Mt. 24:36.

1:8 Ica. 2:3; Lk. 24:48; Yř. 15:27; Řex. 2:4,32.

1:9 Mk. 16:19; Lk. 24:51.

1:10 Mt. 28:3.

1:11 Dan. 7:13; Mt. 24:30; Mk. 13:26; Lk. 21:27; 1 Ts. 1:10; 2 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

kilumitr u třata meyya mitr. ¹³ Umi dd-udfen *yar tendint*, gaæden yar tyurfet sennej mani tuya ttiyman: Buřrus d Yuřanna d Yaæqub d Andrawus d Filippus d Tuma d Matta d Bar-Tulumawus d Yaæqub mmis n Ĥalfa, d Cimæun umi qqaren ‘Amæssab’, d Yahuda mmis n Yaæqub. ¹⁴ Ina marra idsen tuya řbaren s yijj n dmam x tzařit, ak-d temyarin u ak-d Maryam yemmas n Yeccu, u ak-d aytmas.

¹⁵ Deg wussan nni ikkar Cimæun Buřrus jar asen, di řwest n imeřdaren. Tuya din munen eřařar mya u-eicrin n iwdan, u netta inna: ¹⁶ “A iryazen tawmat, tuya ittxeřša ad ittwakemmeř *awař* n Tira *Iqeddsen* i ittwannan *qberř* s Arruř Iqeddsen s uqemmum n Dawud x Yahuda, wenni idewřen d amgewwed n yenni iřebbsen Yeccu, ¹⁷ minzi netta tuya ittwahřeb zzayneř u tuya iřtef tasyart di tsexxart-a. ¹⁸ Aqa wa tuya ikesseb ijj n iyyar s řmunet n ddenb *nnes* uca umi iwđa x uęembub nnes, aqa feğqen dayes adan nnes uca ffyen-dd yar barra. ¹⁹ Aqa man aya idweř ittwassen yar marra imezday n Urcalim ařami semman iyyar nni deg iřen n temmurt nsen ‘Ĥaql-Dama’, min ixs ad yini ‘Iyyar n idam men’.. ²⁰ Minzi tura deg wedlis n Izehhiden *n Dawud*:

‘Ad tedweř taddart nnes d řxarbet,
uřa d ijj war dayes izeddeř!

uca:

Ad iki wenneyni tsexxart nnes n umehđay.’

²¹ S uyenni ittřiq, aqa ijen zeg yeryazen inni tuya d imeacaren akidney kuř řweqt i di tuya Siditney Yeccu ittadef u itteffey jar aney, ²² zeg useędeř n Yuřanna ař ass i di immeksi xaney, ad idweř d acehhad akidney x tnukra nnes.”

²³ Arecřen tnayen: Yusuf, umi qqaren Barsabas wenni umi ttkennan Yustus, d Mattiya. ²⁴ Am tuya ttzağan, nnan: “A SIDI, Cek tessned uřawen n marra, scen *aney* man wen zi tnayen-a i tixdared, ²⁵ ĥima ad icarc di tsexxart-a u di řxedmet n rrusul i di ismeř Yahuda ĥima ad irah yar wemcan nnes.” ²⁶ Xenni ggin akeccuđ uca yusa-dd *ukeccuđ* x Mattiya uca arnin t yar ĥiřac n rrusul.

1:14 Mt. 13:55.

1:16 Izhd. 41:10; Mt. 26:23,47; Mk. 14:43; Yř. 13:18; 18:3.

1:17 Mt. 10:4; Mk. 3:19; Lk. 6:16.

1:18 2 řm. 17:23; Mt. 27:5.

1:19 Mt. 27:8.

1:20 Izhd. 69:26; 109:8.

1:21 Řex. 6:3.

1:23 Řex. 6:6.

1:24 1 řm. 16:17; 1 Im. 28:9; 29:17; Izhd. 7:10; Irm. 11:20; 17:10; 20:12; Řex. 15:8; Asa. 2:23.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

Tawasit n Arruḥ Iqeddsen

2¹ Umi kemmřen wussan ař Řeid n Xemsin n Wussan, tuya aten marra jmič munen. ² X ict n řyeffret yusa-dd ij j n zzhir zeg ujenna, igga axmi d asemmiđ ijehden ařtas, iccur marra taddart mani tuya qqimen. ³ Uca đḥaren asen-dd iřsawen n tmessi nni ittemsebđan, arsin x kuř ijjen zzaysen, ⁴ u marra nitni dewřen ccuren s Arruḥ Iqeddsen, bđan ad ssiwřen s **ijj n yiřes nneyni** am mammec d asen iwca Arruḥ ad zzaysen neřten.

⁵ Tuya ittyiman *din* di Urcalim iryazen inni itteg^weden AREBBI, Udayen zi marra řegnus sadu ujenna. ⁶ Umi ikkar zzhir-a, imun marra řgens *dinni* uca tbehten, minzi kuř ij j tuya ittesřa asen ssawařen s yiřsawen nsen. ⁷ Dehcen, tbehten marra, nnan jar asen: “Ma war řin marra ina inni *din* issawařen d Ijaliliyyen? ⁸ Mammec d asen nesřa neccin, kuř ij j zzayney s yiřes i zi dd-netwaxřeq? ⁹ Ipartiyyen d Imidiyyen d Ieilamiyyen d imezday n Misuputamiya d Yahudiyya d Kappadukiya, inni dd-yusin zi jjihet n Punřus u n Asiya, ¹⁰ uřa d inni zi jwayeh n Frixiya, Pamfiliya d Miřra u zi jwayeh n Libiya řar Qayrawan uřa d inni dd-yusin zi Ruma, am Udayen am ibarraniyyen, ¹¹ zi Krita, d Waeraben, aqa neccin nesřa asen ssawařen s yiřes nney x řečajeyb imeqqranen n AREBBI!”

¹² Marra tbehten uca nnan ij j i wenneyni: “Min ixš ad yini man aya?” ¹³ Maca inneyni sthezzen zzaysen, nnan: “Nitni swin binu n jdid.”

Abarreḥ n Buřrus i řyaci

¹⁴ Awarni as ikkar Cimeun Buřrus, ak-d řiřac n rrusul, uca issgaeeed tmijja nnes, inna asen:

“*Kenniw, a* iryazen d Udayen u marra imezday n Urcalim, ittxeřša ad snem aya. Sřem řar wawařen inu! ¹⁵ *Iwdan-a* war scaren ca am mammec d awem ittyiř, minzi aqa-tt d tasaeet d řřata *n wass*. ¹⁶ Maca aya min ittwannan zeg unabi Yuwil:

¹⁷ Ad yiři deg wussan ineggura, iqqar AREBBI, aqa ad faryey Arruḥ inu x marra iwdan, ad nebban iřenjiren d řenjin n wem, ibřiyyen n wem ad twařan timezra, uca imeqqranen n wem ad arjan tirja.

¹⁸ Uřa x imsexxaren inu u x tiyya inu ad faryey Arruḥ inu deg wussan nni, uca ad nebban.

2:1 Lawi 23:15; Aewd. 16:9; Řex. 1:14.

2:4 Mt. 3:11; Mk. 1:8; 16:17; Lk. 3:16; Yř. 14:26; 15:26; 16:13; Řex. 10:46; 11:15; 19:6.

2:17 Ica. 44:3; řaz. 11:19; 36:27; Yuw. 3:1-5; Zak. 12:10; Lk. 2:36; Yř. 7:3; Řex. 10:45; 21:9.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

¹⁹ Ad wcey lmuzejizat deg ujenna
uřa d řeeřamat x temmurt:
idammen d tmessi d řefwar n ddexxan.

²⁰ Ad tedweř tfuct ęar taęest,
d tziri ęar idammen,
qbeř dd ęa yas wass imyaren ieuęen n SIDI.

²¹ Uca ad yiři,
aęa marra wi i ęa iřayan x Yisem n SIDI,
ad iddar!'

²² A iryazen, ayt n Israil, sřem awařen-a: Yeccu Nnařiri, aęa-t d Bnadem i d
awem dd-ittwascanen zi AREBBI s tmeęga timeęqranin d řeeřamat d lmuzejizat
i yegga AREBBI s ufus nnes di řwest nwem, am mammec tessnem kenniw,
²³ aęa Wanita d ijjen, wenni zzayes ittwahuzen i man aya elařsab tussna n
AREBBI qbeř u elařsab řxađar nnes, aęa tsellmem t deg ifassen n ieffanen u
třsellbem t u tenyim t. ²⁴ Maca issnekkar i-t-i-dd AREBBI uca issarxu iseywan
n řaxart, maęar war izemmar ad ittwatęef di řaxart. ²⁵ Minzi Dawud inna xas:

'Tuęa ttwařiy Sidi zzati di kuř amur,
aęa-t x yeffus inu,
řima war ttmeyyiřey.

²⁶ S uyenni ifarř uř inu uca iřes inu isřiwřiw,
wah, uřa d arrimet inu ad tareyyeę s usitem,

²⁷ minzi war t'ętejjid řeemar inu di řaxart,
uřa war t'ętejjid Amsizdeg nnek ad ikiccu.

²⁸ Cek tessecned ayi abrid n Tudart,
Cek ad ayi teccured, a řefraęet, s lřađar nnek.'

²⁹ A iryazen tawmat, aęa teedeř ayi ad awem ssiwřey s bęayęay x jedditney
Dawud, wenni aęa immut, ittwandeř, uca andeř nnes aęa-t ęarney ař ass-a..

³⁰ Maęar netta tuęa d anabi, issen belli AREBBI ijuę as s ict n tjaęit:

'Ad ssyimeę ijjen zi řyięet n teeddist nnek
x řkursi n řearc nnes.'

2:21 Yuw. 3:1-5; Rum. 10:13.

2:23 Řex. 4:28; 5:30.

2:24 Řex. 10:40.

2:25 Izhd. 16:8-11.

2:28 Izhd. 16:8-11.

2:29 1 Jj. 2:10; Řex. 13:36.

2:30 2 řm. 7:12; Izhd. 132:11; Lk. 1:32; Řex. 13:23; Rum. 1:3; 2 Tim. 2:8.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

³¹ Ammu tuya netta izwar izra uca issiweř x tnukra n Lmasih belli war ittwajji ca di řaxart u war t^ettkicciw arrimet nnes.³² Yeccu wanita aqa issnekkar i-t-i-dd AREBBI u neccin marra d řechud nnes.³³ Netta ittwassgaeed ař afus afusi n AREBBI uca itřef lwaed n Arruř Iqeddsen zi Tbatat. Aqa ifarrey tawhibt-a řexxu am mammec t^ettwařam u t^ettesřam.³⁴ Dawud maca war igaeeed ca řar ijenwan, mayar inna:

‘SIDI inna i Sidi inu:

Qqim x yeffus inu,

³⁵ ař d řa ggeř řeedyan nnek
d tanebdat sadu idaren nnek.’

³⁶ Ad tessen marra taddart n Israil nican, belli AREBBI igga Yeccu wanita, wenni třellbem kenniw, d SIDI d Lmasih.”

³⁷ Řami sřin man aya, tudef asen deg wuř nsen daxeř, nnan i Cimēun u i rrusul nneyni: “Min i řa negg, a tawmat?”³⁸ Inna asen Cimēun: “Tubem, ejj kuř ijjen zzaywem ad ittwaređeř s Yisem n SIDI Yeccu i weřfar n ddnub, uca ad tqebřem tawhibt n Arruř Iqeddsen.³⁹ Minzi lwaed i kenniw u i tarwa nwem u i marra inni iřan řar řagg^waj, inni x i d řa iřaya AREBBI nney.”⁴⁰ Uca s wawařen nneyni ařřas tuya isseqnee u iēřem asen, inna: “Nejmem zi tařiřet-a ifaryen.”⁴¹ Tuya řar asen inni iwejden ad qebřen awař nnes uca ttwasseđeřen nitni. Mmarnin-dd deg wass nni eřařař teřt-ařaf n řeemur.

Tamesmunt n yenni yumnen di Lmasih

⁴² Nitni qqimen řbaren di řyuri n rrusul u carrcen di tzařit u di tarezzit n weyrum.

⁴³ Kuř ijjen tudef i-t tigg^wudi uca msarent lmuējizat d řeēřamat ařřas s ifassen n rrusul di Urcalim.⁴⁴ Marra inni yumnen tuya aten munen jmiē, tuya řarsen kuřci icarc.⁴⁵ Inni řar iřa wagřa tuya zznuzan man aya, uca beřřan eřlařsab min iřdaj kuř ijj.⁴⁶ Tuya ttmunen kuř ass di Zzawect Tameqqrant s dmam d ijjen, ttarezzan ařrum di tudrin, tt^etten *jmiē* s řefrařet u s wuř iřfa,⁴⁷ am ssemřaran

2:31 Izhd. 16:10; Řex. 13:35.

2:32 Yř. 15:27; Řex. 1:8.

2:33 Řex. 1:4; 5:31; 10:45; Fil. 2:9.

2:34 Izhd. 110:1; 1 Kur. 15:25; Afa. 1:20; Ebr. 1:13.

2:35 Izhd. 110:1.

2:37 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

2:37 Zak. 12:10; Lk. 3:10; Řex. 9:6; 16:30.

2:39 Yuw. 3:1; Afa. 2:13.

2:43 Mk. 16:17; Řex. 5:12.

2:44 Aewd. 15:4; Řex. 4:32.

2:45 Ica. 58:7; Řex. 4:35.

2:46 Řex. 1:14; 20:7.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

di AREBBI u tuya ttwasseizzen yar marra iwdan. Kuř ass tuya Siditney yarenni yar Tmesmunt inni iwđen yar Tudart.

Asgenfi n ijj n weryaz d aneđab

3¹ Cimeun Buřrus d Yuřanna jmie gaēden yar Zzawect Tameqqrant di tsaēet n tzađit tenni d wiss tesa, *ixs ad yini d trāta awarni đđhur*.² Xzar, tuya din ijj n weryaz d aneđab zeg uēeddis n yemmas, arbun t inni innumen ad t-i-dd-awyen, ssyiman t yar tewwart n Zzawect Tameqqrant umi qqaren ‘Tawwart Tařebħant’, ĥima ad ittar řředqet zeg inni ittadfen yar Zzawect Tameqqrant..³ Aqa wa, umi izra belli Cimeun d Yuřanna ttadfen yar Zzawect Tameqqrant, ittar zzaysen řředqet. ⁴ Cimeun ak-d Yuřanna ndaren dayes titřawin, nnan as: “Xzar dayney!” ⁵ Netta iqceē daysen, ittraja ad zzaysen itřef ca. ⁶ Inna as Cimeun: “Nnuqart d wureř war řari řin, maca min řari d man aya i d ac i ya wciř s Yisem n Yeccu Lmasiř Nnařiri! Kkar, tuyured!” ⁷ Itřef i-t zeg ufuš nnes afusi uca issnekkar i-t. Řexdenni menēen iđaren nnes d ticeebin nnes, ⁸ ingez uca ibedd *x iđaren*, iggur uca yudef akidsen yar Zzawect Tameqqrant, iggur, ineggez, issemyara di AREBBI..

⁹ Marra řgens izra i-t iggur issemyara di AREBBI. ¹⁰ Ssnen *iwdan* aqa netta d wenni tuya ittyiman ittettar kuř ass yar ‘Tewwart Tařebħant’ n Zzawect Tameqqrant uca nitni dewřen ccuren s wedhac d utebhet x min d as imsaren. ¹¹ Am tuya *aryaz aneđab* ittcebbar di Cimeun d Yuřanna, dduqzen xasen marra iwdan yar useqqif ak-d ukulwar d ipilaren, umi qqaren ‘aseqqif n Suliman’, tbehten. ¹² Umi izra Cimeun aya, itřef deg wawař, inna asen: “A iryazen n Israil, min kenniw ideēwen tēttbehtem s uya? Mayemmi dayney teřaremm axmi s jjeħd nney niy s řřulřa nney narr i-t iggur?” ¹³ AREBBI n Ibrahim d Iřhaq d Yaēqub, AREBBI n řejdud nney, aqa isseuđa Mmis Yeccu wenni tsellmem u tmeđarem ztat n wudem n Pilařus wenni tuya xas iřkem s ijj n řřukm iseggdan u tuya ixš ad as yarxu. ¹⁴ Maca kenniw aqa tenkarem Amqeddas d Amseggad, tzawgem ad awem immewc aryaz aqettař. ¹⁵ Aqa tenyim Azeđif n Tudart, wenni dd-issnekkar AREBBI zi taddart n imettinen, aqa neccin marra d řeħud nnes. ¹⁶ S liman deg Yisem nnes, aqa issejhed u issgenfa wa wenni tēttwarařam, tessnem t. Liman dayes aqa iwca as agenfi aya ztatwem marra.

¹⁷ Řexxu, *a* aytma, ssney, aqa teggim aya s tqubbanect, am mammec i ggin uřa d imeqqrannen nwem. ¹⁸ Ammu aqa ikemmeř AREBBI min tuya issizwar ixebbar

2:47 Řex. 5:14; 11:21.

3:2 Yř. 9:8; Řex. 14:8.

3:6 Řex. 4:10.

3:8 ‘ineggez’ - niy ‘inettu’.

3:13 Uf. 3:6,15; Mt. 27:20; Mk. 15:11; Lk. 23:18; Yř. 18:40.

3:14 Lk. 23:18.

3:15 Řex. 1:8; 2:32.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

xas s uqemmmum n marra inabiyyen belli Lmasih iggur ad iweddeb.¹⁹ S uyenni tubem, tdewřem *yar webrid* ĥima ad awem ittwamseĥ ddnub nwem uca xenni ad dd-asen wussan n arraĥet zzat i wudem n SIDI.²⁰ uca Netta ad awem dd-issekk wenni iweĵden i kenniw: Yeccu Lmasih,²¹ wenni ittxeřsa uĵenna ad t iqbeř i ukemmeř n ikuden n marra timesřayin min xef tuĵa issawař AREBBI s uqemmmum n marra inabiyyen nnes iqeddsen zi zman.²² Mařar Musa inna:

‘SIDI ad awem dd-issnekkar iĵ n Unabi amecnaw necc zeg wawmatwem. I Netta umi i ĵa tesřem di marra mixef d awem i ĵa issiweř.’

²³ Ad yiři belli kuř řeemar i war isřin ĵar unabi aya ad ittwashellek zeg weyduđ.

²⁴ Marra inabiyyen zi Camwil d *marra inabiyyen* nni i-t-i-dd ixerřen, aqa izwaren ssiwřen barrĥen s wussan-a.²⁵ Kenniw d tarwa n inabiyyen u n řeahd i igga AREBBI ak-d řejduđ nwem řami tuĵa iqqar i Ibrahim:

‘S zzariet nnek ad ttwabarkent marra tiqebbař n temmurt!’

²⁶ Zic igga Netta *řeahd nnes* akidwem uca issekk-dd AREBBI řexxu Mmis maĥend ad awem ibarek u maĥend ad tewcem s weurur i řĵar nwem uca ad tubem.”

Butrus d Yuĥanna zzat i Lmeĥkama Tameqqrant

4¹ Am tuĵa ssawařen ak-d řgens, xecce-dd xasen ikehhanen ak-d imeqqranen x Zzawect Tameqqrant d Iřaduqiyyen,² minzi tuĵa xeyyqen xasen mařar nitni tuĵa sseřmaden řgens u ttbarrĥen tanukra zi taddart n imettinen s Lmasih.³ Ssarsen xasen ifassen uca ĥebbsen ten ař tiwecca nnes, minzi tuĵa tewđa-dd tmeddit.⁴ Ařtas zeg inni isřin awař-a umnen u řqedd n yeryazen yiweđ-dd eřaĥař xemsa-ařef.

⁵ Tiwecca nnes munen imeqqranen d imĵaren d imseřmaden n idlisen di Urcalim,⁶ uřa d Ĥannan, arrays n ikehhanen, d Qayafa d Yuĥanna d Aliksandir u *marra* inni tuĵa dd-iqqarřen zi řaġ n arrays n ikehhanen.⁷ Umi ten ssbedden di řwest, sseqsan ten: “S man jjeĥd niĵ s man isem i teggim aya?”⁸ Řexdenni inna asen Cimeun Butrus iccuren s Arruĥ Iqeddsen: “Sřem, *a* imeqqranen n řgens d imĵaren n taddart n Israil!⁹ Mařa ass-a nettwaĥkem zzaywem x lmuĵiza i ittwaggen i yijj n umehřuc, s min zi idweř weryaz-a iggenfa,¹⁰ ittxeřsa ad tessnem kenniw d marra řgens n Israil belli aryaz wanita ibedd

3:18 Ica. 50:6; 53:5; Lk. 24:27.

3:19 Řex. 2:38.

3:22 Aewd. 18:15-16,19; Yĥ. 1:46; Řex. 7:37.

3:25 Amz. 22:18; Gal. 3:8.

4:7 Uf. 2:14; Mt. 21:23; Řex. 7:27.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

zzatwem išeħħ s Yisem n Yeccu Lmasiħ Nnaširi, wenni tšellbem, *maca* wenni dd-issnekkar AREBBI zi taddart n imettinen, *wah* aqa zzayes ibedd *aryaz-a* zzwem iseħħ. ¹¹ D wa d Azru nni temmendarem *kenniw*, *a* ibennayen, *maca* Netta aqa idweř d azru azeđif n teymart. ¹² Řefdiyyet war iđi s ijjen bnadem nneyni, minzi war din isem nneyni sadu ujenna i zi i ya neťtef Tudart.”

¹³ Řami sřin awařen n Cimėun d Yuħanna inni issiwřen nitni s bťayťay, uca ufin belli nitni war đin d imusnawen n Wedlis niy d iwdan inni iřemden aťas, aqa tbehten uca eaqřen belli nitni tuya aten ak-d Yeccu. ¹⁴ Nitni zřin bnadem i tuya d aneđdab uca idweř iggenfa, ibedd akidsen, uca war ufin min i ya inin x man aya. ¹⁵ U awarni řami umaren maħend ad ten ssuffyen barra i Lmeħkama nsen, *umi qqaren ‘Sunhidrin’*, mcawaren ak-d wayawya, *nnan*: ¹⁶ “Min i ya negg s iryazen-a? Minzi aqa iban-dd mliħ i marra imezday n Urcalim belli řeěřamet temsar s ufuš nsen, war nzemmar ad tt nenkar. ¹⁷ Maca ħima war ittwarreħ řexbar-a ktar jar weydud, eij aneġ ad ten nessigg^wed ħima war ssiwiřen eemmarš eawed deg Yisem-a uřa ak-d ijj n bnadem.” ¹⁸ *Xas uca* řayan-dd xasen, umuren ten maħend war ssiwiřen war sseřmiden eemmarš ead deg Yisem n Yeccu.

¹⁹ Maca Cimėun Buťrus d Yuħanna arrin-dd xasen, nnan asen: “Ĥekmem kenniw, ma iħiqq zzwat i AREBBI maħend ad nseř ktar i kenniw x AREBBI, ²⁰ minzi war nzemmar ad neqqim war nessiwir x min nezra u x min nesřa.”

²¹ Maca nitni ssigg^weden ten *ead ktar*, xenni jjin ten ad rařen, ařami war ufin min zi ten i ya eaqben zi ssibbet n iwdan, minzi marra *iwdan* tuya ssemyaran di AREBBI x min imsaren, ²² minzi aryaz i dayes ittwađđ řeěřamet-a n ugenfi, tuya ġares ktar zi arebein n isegg^wusa.

Tazađit n řmuminin

²³ Awarni řami d asen arxun, ruřen nitni ġar aytmatšen uca xebbaren ten s marra min d asen nnan imeqqranen n ikeħhanen d imyaren *n řgens*. ²⁴ Umi sřin aya, ssgaėeden tmijja nsen ġar AREBBI s dmam d ijjen, nnan: “A SIDI, Cek d AREBBI wenni iggin ajenna d temmurt d řebħur d marra min dayes, ²⁵ Cek d Wenni innan s uqemmum n umsexxar nnek Dawud:

‘Mayemmi ġewwyen řegnus
u mayemmi xarřšen řegnus di min ixwan?’

4:11 Izhd. 118:22; Ica. 28:16; Mt. 21:42; Mk. 12:10; Lk. 20:17; Rum. 9:33; 1 Bť. 2:7.

4:12 Mt. 1:21; Řex. 10:43; 1 Tim. 2:5.

4:16 Yħ. 11:47.

4:19 Řex. 5:29.

4:21 Řex. 3:7, 8; 5:26.

4:23 Řex. 12:12.

4:24 Uf. 20:11

4:25 Izhd. 2:1.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

²⁶ Aqa kkaren ijeğiden n ddunect, uca inni yarsen iğa şşulťa mmcawaren đidd n SIDI u đidd n Lmasih̄ nnes.’

²⁷ Minzi s tidett aqa Hirudus d Punťiyus Pilaťus d řegnus d ibarruten n Israil munen x Mmic amqeddas nnek Yeccu wenni umi tmeşhed, ²⁸ ĥima ad ggen marra min tuya izwar ineyyec ufus nnek d ccwar nnek ad yiři. ²⁹ Řexxu, a SIDI, xzar yar usigg^{wed} nsen uca ewc i imsexxaren nnek ĥima ad ssiwřen s wawař nnek s taryast, ³⁰ am tesswiźźded afus nnek i usgenfi u ĥima ad tegged timegga jehdent d řeřamat d řeějaye b deg Yisem n Mmic Amqeddas Yeccu.” ³¹ Awarni řami kemmřen tazağit d tkessit s řmeeruf, inhezz wemcan i di tuya munen, u marra dewřen ccuren s Arruĥ Iqeddsen, ssawařen s wawař n AREBBI s teryast..

Beddu n Tmesmunt n Lmasih̄

³² Řyaci n yenni yumnen tuya s řeemar d uxarreş d ijjen uca uřa d ijj war iqqar belli min tuya yares aqa i netta weĥĥdes, maca nitni carcen di kuřci jar asen..

³³ Tuya rrusul cehhden s yijj n jjeĥd imyar x tnukra n Yeccu Lmasih̄ uca yiweđ-dd arđa imyar x marra nitni.. ³⁴ War tuyi jar asen uřa d ijj dayes řexşeş, minzi marra inni yar iğa iyyaren niy tudrin zznuzan ten, uca ttawyen-dd ttaman n min zznuzan, ³⁵ ssrusan t yar iđaren n rrusul. Nitni bđan zzayes i kuř ijj elaĥsab min tuya iĥwaj..

³⁶ Yusuf wenni umi řayan rrusul Bar-Nabas, min ixš ad yini ‘mmis n ufewwej’, netta *zi teqbič* n Lawi, ixřeq-dd di Qubrus, ³⁷ tuya yares ijj n iyyar, izzenz i-t uca yiwi-dd tmenyat, issars i-tent yar iđaren n rrusul.

Řĥukm x Ananias d Saffira

5 ¹ Ijj n weryaz qqaren as Ananias, ak-d temyart nnes Saffira, izzenz iyyar nnes. ² Netta ikši ijj n wezyen n tmenyat n ttaman *n yeyyar*, am tessen temyart nnes *man aya*, uca issnufar i-t. *Xas uca* yiwi-dd ca n ttmenyat n nnuqart zzayes, issars i-tt yar iđaren n rrusul. ³ Inna as Cimeun: “A Ananias, mayemmi iccur cciťan uř nnek ĥima ad tessxarqed x Arruĥ Iqeddsen u ĥima ad tnuffared ca n tmenyat deg iyyar? ⁴ Ma war iği *yiyyar* nnek ař ittwammenz? U řami ittwammenz, tuya ttaman nnes *ead* deg ufus nnek! Min cek ideewen

4:26 Izhd. 2:1, 2.

4:27 Mt. 26:3; Mk. 14:1; Lk. 22:2; Yĥ. 11:47.

4:30 Mk. 16:17.

4:31 Řex. 16:26.

4:32 Řex. 2:44; 1 Bť. 3:8.

4:33 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

4:35 Ica. 58:7.

5:2 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

t^etteged deg wuř nnek man aya? Aqa cek war tessxarqed ca x iwdan maca x AREBBI.”⁵ Umi isřa Ananiyas awařen-a, iwđa yar temmurt, immut, uca tedweř tigg^wudi temyar x marra inni isřin aya. ⁶Kkaren ibřięen, cefnen t, arbun t yar barra, neđřen t.

⁷Awarni řami edunt eřahař řřata n tsaęetin, tudef-dd temyart nnes, war tessin min imsaren. ⁸Inna as Cimeun: “Ini ayi, ma aqa tezzenzem iyyar s wanect uya?” Tenna as: “Wah, s wanect uya!” ⁹Inna as Cimeun: “Min kenniw ideewen t^ettafqem jar awem maęend ad tjarrbem Arruř n SIDI? Xzar, iđaren n yenni ineđřen aryaz nnem aqa aten yar tewwart, ad cem ksin barra eawed.”

¹⁰Řexdenni tewđa yar iđaren nnes uca temmut. Udfen-dd ibřięen nni, ufin tt temmut, ksin tt yar barra uca neđřen tt zzat i weryaz nnes, ¹¹uca tedweř tigg^wudi temyar yar marra tamesmunt u yar marra inni isřin man aya.

Řeęřamat d Imuejizat

¹²Msarent wařtas n řeęřamat d řeęjaye b jar iwdan s ifassen n rrusul uca marra nitni tuya munen s wuř d ijjen deg useqqif ak-d ukulwar d ipilaren n Suliman. ¹³Maca zeg iwdan inneyni war izeim ģed ad kisen igg azeęif, maca řgens iweqqar ten ařtas. ¹⁴Mmarenyn-dd ktar ead yar yenni yumnen di SIDI, ibarruten n yeryazen d temyarin, ¹⁵ařami tuya kessin imehřac barra yar zznaqi, ssrusan ten x qamat ģima, xmi dd ya yas Cimeun, balak ad tekk myır tiři nnes xasen. ¹⁶Usin-dd uřa d ařtas zi tneddam i d as dd-innđen i Urcalim, iwyn-dd imehřac nsen d yenni daysen řaryah imengas, uca marra ggenfan.

Afekki n Buřrus d Yuřanna zi řeģbes

¹⁷Arrays n ikehhanen d marra inni ięan akides, inni ięan zi tebridt n Iřaduqiyyen, dewřen ccuren s řeģsed, ¹⁸Nitni ssarsen ifassen x rrusul, řřfen ten uca arrin ten di řęyud di řeģbes. ¹⁹Maca **Lmalak n SIDI** yarzem tiwwura n řeģbes s ģiřet, issuffey i-ten yar barra, inna asen: ²⁰“Ruģem, xenni tbeddem di Zzawect Tameqqrant, siwřem i řgens s marra awařen-a n Tudart!”

²¹Ffęen-dd nitni yar wenqar n tfuct, udfen yar Zzawect Tameqqrant, bđan sseřmaden.

Maca ikkar-dd arrays n ikehhanen d yenni akides ięan, uca řayan x yenni ibedden akidsen u x imyaren n ayt n Israil, uca ssekken *imsexxaren nsen* yar řeģbes ģima ad ten dd-awyen. ²²Umi dd-ffęen inni *zzaysen* dd-ittwassekken, war ten ufin ca di řeģbes, uca eęqben, nnan: ²³“Aqa nufa řeģbes ibellee mliř u ieassasen bedden barra yar tewwura, *maca* umi narzem tawwart, war din nufi ģed daxeř.”

5:12 Mk. 16:17; Řex. 2:43.

5:16 Mk. 16:17; Řex. 8:7; 16:18; 19:12.

5:19 Řex. 12:7; 16:26.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

²⁴Řami sřin imeqqranen n ikehhanen d imeqqranen n Zzawect Tameqqrant awařen-a, tbehten ařtas, iweddar asen min i ya ggen. ²⁵Uca yusa-dd ijj n weryaz ixebbar i-ten, *iqqar*: “Xzar, iryazen inni teggim di řehbes, aqa bedden di Zzawect Tameqqrant, sseřmaden iwdan!”

Aheqqeq n rrusul

²⁶Řexdenni ruřen din řquyad ak-d imxazniyyen, iwyen ten-dd, maci s uyiř minzi tuya gg^weden aqa řgens ad ten ihejjar. ²⁷Umi ten dd-iwyen, ssbedden ten ztat i Lmeřkama Tameqqrant *n Wudayen, qqaren as Sunhidrin'*. Isseqsa ten arrays n ikehhanen, *iqqar*: ²⁸“Ma war kenniw numur s jjehd mařend war tessyaram uřa d ijjen s Yisem-a? U xzar, aqa kenniw teccurem Urcalim s tyuri nwem, kenniw texsem ad xaney tarrem idammen n Bnadem-a!”

²⁹Cimeun d rrusul arrin-d, nnan: “Ittxeřsa řtaet i AREBBI ktar zi tenni n iwda n. ³⁰AREBBI n řejdud nney issnekkar-dd Yeccu wenni tenyim kenniw, tuyřem t x tefrewt. ³¹AREBBI igga i-t d Azeřif d Řeunřar n Tudart uca issgaeed i-t yar ufus nnes yeffusi mařend ad iwc ttubet d weyřar n ddnub i Israil. ³²Neccin d řechud x man aya uca uřa d Arruř Iqeddsen i yewca AREBBI i yenni dayes yu mnen.” ³³Řami sřin aya, hajen ařtas uca ttemcawaren řima ad ten nyen.

³⁴Maca ikkar ijjen zeg Ifarisiyyen, qqaren as Gamaliyal. Netta d amseřmad n Ccariea u marra řgens ittweqqar i-t. Yumur netta řima ad nedhen rrusul yar barra i cwayt n řweqt. ³⁵Inna asen: “A iryazen, ayt n Israil, řdam ixef nwem, xzarem mliř aqa marra min i ya teggem s iwdan-a, ad yiři s řheqq. ³⁶Minzi qbeř ussan-a tuya ikkar Tuddas, inna aqa netta d ca, řeřqen dayes eřařař ca n arebea mya n yeryazen. Aqa nyin t u marra inni tuya t iđeffaren, dewřen ttwasszuzzaren, ikemmeř array nsen. ³⁷Awarni man aya ikkar Yahuda Ajalili deg wussan n uzemmem i uxeęeř n đdariba i kuř uzeřif *i Zzawect Tameqqrant*, uca isseywa ařtas *n iwdan* di řgens mařend ad t đfaren. Netta immut uca marra inni i-t-i-dd iđfaren, dewřen ttwazeęeen. ³⁸Řexxu ad awem iniy: “Sbeeddem ixef nwem x iwdan-a, jjem ten ad rařen, minzi mařa axarreř-a niy řxedmet-a zeg iwdan i teęa, xenni ad iqđa. ³⁹Maca mařa tuya-t zi AREBBI, war tzemmarem ad t tbeřřem, řima ad tay kenniw war t^ttwifim d inni ittmenyan ak-d AREBBI.” ⁴⁰Ggin ad ttwassqeneen zzayes uca awarni řami d řayan x rrusul, jjin ad ten hettken s urekkud, eřmen asen řima war ssiwiřen ead s Yisem n Yeccu, xenni arxun asen.

5:26 Mt. 21:26; Řex. 4:21.

5:28 Řex. 4:18.

5:29 Řex. 4:19.

5:30 Aewd. 21:23; Řex. 3:15; 10:39; 13:29; 1 Bř. 2:24.

5:31 Řex. 2:33; 3:15; Fil. 2:9.

5:32 Yř. 15:27; Řex. 2:4.

5:36 Řex. 21:38.

5:38 Awřn. 21:30; Ica. 8:10; Mt. 15:13.

5:39 Řex. 9:5; 23:9.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

⁴¹Nitni ruħen zzaysen, farħen řami *ufin belli nitni* ttwaħesben ad sdaheġen abeħdeř di tťwee n Yisem nnes..⁴²War ssbedden ca zeg useřmad di mkuř ass di Zzawect Tameqqrant u di tudrin u zeg ubarreħ s Siditney Yeccu Lmasiħ.

Řixđaret n sebea imsexxaren n řmuminin

6¹Deg wussan nni, řami tuya ktaren imeħđaren aťas, aqa imeħđaren inni ġarsen řhard n Iyunaniyyen eksen Ieibraniyyen minzi tijař nsen farrđen daysent di tsexxart *n zzad* n kuř ass. ²*S uya* řayan teneac n rrusul x marra agraw n imeħđaren maħend ad munen, nnan asen: “War iceddeř ad nsexxar tťwabeř *i macca* am netteġja deg Wawař n AREBBI..³Arzum xenni, *a* aytma, u xđarem sebea n yeryazen zzaywem inni ġar teġa cħadet *tecna*, ccuren s Arruħ n SIDI d tiyit, uca neccin ad ten nkellef *xenni* s tmesřact-a..⁴Maca neccin ad neřbar di tzaġit u di tsexxart n Wawař.”⁵Ieġeb wawař-a i marra řġaci uca nitni ixđaren Stifanus, iġ n weryaz iccuren s liman d Arruħ Iqeddsen, *xenni* Filippus d Pruxurus d Nikanur d Timun d Parminas d Nikulas, iġ n umeacar n Wudayen zi Antiyuxiya..⁶Ssbedden ten qibač i rrusul uca awarni řami zzuġen, ssarsen xasen ifassen nsen.

⁷Tuġa Awař n AREBBI iggam d řqedd n imeħđaren di Urcalim tuġa imeqqar aťas. Iġ n ubarru d ameqqran n Wudayen iťae i liman..

Uđuf n Stifanus

⁸Stifanus, iccur s arđa d jjeħd, tuġa itteġg řeěřamat d řeěġayeb myarent jar řġens. ⁹Kkaren *maca* yeryazen zi temzida umi qqaren ‘Talibertinit’. *Aqa-ten d iwdan zi* Qayrawan d Iskandariyya, uřa zi Kilikiya d Asiya, tuġa ttqacaħen Stifanus. ¹⁰*Maca* war zemmaren ad eksen tiyit d Arruħ i zzayes tuġa issaw ař..¹¹Řexdenni ssekken iryazen, earrnen ten maħend ad inin: “Aqa nesřa asen, ssawařen s wawařen iceqqfen di Musa u di AREBBI!”¹²Aqa ssġewwġyen řġens d imġaren *n řġens* d imseřmaden n idlisen uca umi xas-dd dduqqzen, tťffen t, nedhen t ġar Lmeħkama *Tameqqrant*. ¹³Gġin řeħud n zur, inni innan: “Bnadem-a war issbeddi ad iceqqef di Ccariea u deg wemcan-a iqeddsen, ¹⁴minzi nesřa as iqqar belli Yeccu Nnařiri wanita ad yareddeġ amcan-a, ad ibeddeř tťbayee i d aney iwca Musa.”

5:41 Mt. 5:12.

6:2 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

6:2 Uf. 18:17.

6:3 Aewd. 1:13; Řex. 1:21; 16:2; 1 Tim. 3:7.

6:5 Řex. 11:24; 21:8.

6:6 Řex. 1:23; 8:17; 13:3; 1 Tim. 4:14; 5:22; 2 Tim. 1:6.

6:7 Řex. 19:20.

6:10 Uf. 4:12; Ica. 54:17; Lk. 21:15.

6:11 Mt. 26:59.

¹⁵Marra inni tuḡa ɣar iḡa řkursi di Lmeħkama *Tameqqrant n Wudayen*, hekkaren dayes u zrin aɣembub nnes amecnaw aɣembub n ijj n lmalak.

Awař n Stifanus zzat i Řmeħkamet Tameqqrant

7¹Arrays n ikehhanen inna: “Ma man aya d tidett?” ²*Xenni* inna *Stifanus*:

“A kenniw, *a* iryazen, aytma d ibabaten, sřem! AREBBI n ucuḡi iḡhar i jedditney Ibrahim am tuḡa ead di Misuputamiya, qbeř ma ad izdey di Ĥaran. ³Netta inna as: ‘Ffey zi temmurt nnek u zi řaḡ nnek, ruħ ɣar temmurt tenni d ac i ya ssecney.’ ⁴Řexdenni iffey Ibrahim zi temmurt n Ikaldaniyyen uca izdey di Haran. Awarni řami immut babas, issmuṭṭiy i-t-i-dd AREBBI ɣar temmurt-a i di tzeddyem ass-a. ⁵Netta war d as iwci ca dayes řwart uřa d ijj n uřurif n uḡar, *maca* iwaed ad as tt iwc d řwart, i netta u i zzariet nnes awarni as, am war tuḡi ɣares ead mmis. ⁶Issiweř AREBBI akides, inna as: ‘Ad tiři zzariet nnek d inewjiwen deg ict n temmurt teyribt, uca nitni ad ten arren d isemyan, ad daysen yezzan arebea mya n iseg^wusa.’ ⁷Uca řgens i d as i ya eebden am isemyan, ad t řasbeḡ, *ammu i* iqqar AREBBI, uca awarni man aya ad ffyen, ad ayi eebden deg wemcan-a.’ ⁸Netta iwca as řeahd n wextan. Xas uca ijja-dd Iřhaq uca ixten i-t deg wass wiss tmenya uca Iřhaq ijja-dd Yaequb, Yaequb ijja-dd teneac n řejdud *imezwura*..

⁹Řejdud *imezwura* ɣarren zi Yusuf uca zzenzen t ɣar Miřra. *Maca* AREBBI tuḡa-t akides, ¹⁰issenjem i-t zi marra řemřayem nnes, iwca as arḡa d tiyit qibač i Firėun, ajeḡid n Miřra, uca wanita igga i-t d řřakem x Miřra u x marra taddart nnes.. ¹¹*Maca* yusa-dd řaž d ict n řeřřaret temyār di marra tammurt n Miřra u di temmurt n Kenean, war ufin řejdud nney min zi i ɣa jjiwnen. ¹²Maca umi isřa Yaequb belli aqa din řřebb *n irden* di Miřra, issekk řejdud nney *dinni* i umur amezwaru.. ¹³Řami din ruřen i umur wiss tnayen isseḡhar Yusuf ixef nnes i yaytmas uca yargeb Firėun x řaḡ n Yusuf.. ¹⁴Issekk Yusuf, yumur mařend ad dd-yas babas Yaequb d marra řaḡ nnes: xemsa u-sebein n řeemur. ¹⁵Ihwa-dd Yaequb ɣar Miřra, immut netta d řejdud nney.. ¹⁶Iwyen t ɣar Cakim, ssarsen t deg wenḡeř wenni isya

7:3 Amz. 12:1.

7:5 Amz. 12:7; 13:15.

7:6 Amz. 15:13-14, 16; Uf. 12:40; Gal. 3:17.

7:7 Amz. 15:16; Uf. 3:12.

7:8 Amz. 21:2; 25:24; 29:32; 30:5; 35:23.

7:9 Amz. 37:4,28; lzhd. 105:17.

7:10 Amz. 41:40.

7:11 Amz. 41:54; lzhd. 105:16.

7:12 Amz. 42:1.

7:13 Amz. 45:4.

7:15 Amz. 46:5; 49:33.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

Ibrahim s yijj n ttaman n nnuqart zeg ayt n Ħamur, babas n Cakim...

¹⁷ Maca ařami dd-tiweđ řweqt i tuća iwaed zzayes AREBBI i Ibrahim s ict n tjađit, tuća igam řgens, idweř ijhed di Miřra, ¹⁸ ařami dd-ikkar ijj n ujeđid nneyni x Miřra i tuća war issinen Yusuf. ¹⁹ Wanita tuća ittegg s řeydar ak-d řgens nney uca iyezza x řejdud nney. Yumur i-ten mađend ad nđaren iseyman nsen ħima war ttymim ad ddaren.

²⁰ Di řweqt nni ixřeq-dd Musa, yusa as-dd x řxađar i AREBBI. Sseymen t di taddart n babas třata n iyuren. ²¹ Řami ittawammenđar zeg yemmas, tufa i-t yeđis n Fireun, tesseyem i-t amecnaw mammec *iđa* d mmis n yixef nnes.

²² Ittwassyar Musa di marra tiyit n Imiřriyyen uca tuća ittqedda x wawař u x min tuća ittegg.

²³ Ařami yares arebein n isegg^wusa, iđar-dd xas deg wuř nnes mađend ad yarzef aytmas, ayt n Israil. ²⁴ Umi iźra aqa iđeđ ijjen zeg aytmas zi teqbič nnes, ixřef zzayes di tťwee nnes, igga ixef nnes d řqađi di ssibbet nnes uca inća Amiřri nni t iđeđen. ²⁵ Tuća ittraja belli tawmat nnes, ayt n Israil, ad fehmen aqa AREBBI ad asen issiwid afekki s ufus nnes, maca nitni war fhimen.

²⁶ Deg wass awarni as iđhar asen-dd eawed řami tuća ttmenćan. Ieřem asen mađend ad messesřařen, iqqar: ‘A iryazen, kenniw d awmaten, mayemmi tēddam ijjen x wenneyni?’ ²⁷ Wenni tuća ittēddan x umqarreb nnes, iearren i-t, iqqar: ‘Wi cek iggin xaney d azeđif d řqađi?’ ²⁸ Ma ad tay ad tēxed ad ayi tenyed am mammec tenyid iđennađ Amiřri?’ ²⁹ Řexdenni yarweř Musa di ssibbet n wawař-a uca idweř d anewjiw di temmurt n Midiyan mani dd-yejja tnayan iřenjiren.

³⁰ Awarni řami edun i netta arebein n isegg^wusa, iban as-dd **Lmalak n SIDI** di řexřa n wedrar n Sina di tmessi itteđduduqen di cbarq ak-d isennanen. ³¹ Umi iźra Musa man aya, itebhet s tmezriwt i iźra, uca umi dd-iqarreb ħima ad iźar, inna as SIDI s ict n tmijja: ³² ‘Aqa d NECC, AREBBI n řejdud nwem, AREBBI n Ibrahim, n Iřađaq u n Yaequb!’ Ibda Musa ittarjiji aťtas, war izeim ad ixzar yar tmezriwt. ³³ Inna as SIDI: ‘Kkes sandaliyat nnek zeg iđaren nnek, minzi tammurt mixef tbedded tqeddes *i teđa*.’ ³⁴ Aqa zriy řmeĥnet n řgens inu di Miřra uca sřiy i uzeħħar nsen, hwić-dd ħima ad ten ssnejmey. Uca řexxu, as-dd da, ad dd cek ssekkey yar Miřra.’

7:16 Amz. 23:16; 50:13; Uf. 13:19; Yac. 24:32.

7:17 Uf. 1:7; Izhd. 105:24.

7:18 Uf. 1:8

7:20 Uf. 2:2; 6:19; Řxř. 26:59; 1 Im. 23:13; Ebr. 11:23.

7:23 Uf. 2:11-15.

7:27 Mt. 21:23; Řex. 7:35; 4:7.

7:28 Uf. 2:14.

7:30 Uf. 3:2

7:32 Uf. 3:6; Mt. 22:32; Ebr. 11:16.

7:33 Yac. 5:15.

7:34 Uf. 3:2-10.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

³⁵ Musa wanita, wenni inđaren nitni umi nnan: ‘Wi cek iggin xaney d azeđif d řqadı?’, wanita issekk i-t i-dd AREBBI ġarsen d azeđif d umsellek s ufus n Lmalak nni d as dd-iđharen di cbarq ak-d isennanen. ³⁶ Wanita issuffey i-ten *zi Miřra* am igga řeřamat d řeějaye b d tmeđga timeqqrarin di temmurt n Miřra u di Řebħar n Uġanim u di řexřa řmijař n arebein n iseggwusa. ³⁷ Wa d Musa wenni innan i ayt n Israil: ‘SIDI, AREBBI nwem, ad awem dd-yejj ij n Unabi am necc zi tawmat nwem. I Netta umi ittxeřša ad tesřam!’ ³⁸ Wanita tuġa-t di tmesmunt n řgens di řexřa ak-d lmalak wenni tuġa akides issawařen x wedrar n Sina uřa ak-d řejdud nney. Aqa netta tuġa ittettef awařen n Tudart ħima ad aney ten yewc. ³⁹ *Maca* řejdud nney war xsen ad as řtae n maca sstewwjen t xasen uca eeqben ġar Miřra deg wuřawen nsen. ⁴⁰ Maġar nnan i Harun: ‘Egg aney irebbiten inni d aney i ġa izwaren minzi Musa wanita wenni d aney igewwden zi temmurt n Miřra, war nessin min d as imsaren.’ ⁴¹ Ggin ij n uęejmi deg wussan nni uca ssgaeeden tiġarřa i řexyař, farħen s min ggin ifassen nsen. ⁴² AREBBI iwca *asen* s weerur uca yarra i-ten ad eebden řeekar n ujenna amecnaw mammec tuġa tura deg wedlis n inabiyyen:

‘Mayemmi tiwyem aji-dd zeema immudaren d tiġarřa,
arebein n iseggwusa di řexřa, a ayt n Israil?’

⁴³ Iwa aqa tiwyem-dd aqıđun n Mulak,
d itri n arebbi Rimfan,
nni zi i teggim řexyařat ħima ad tent tēebdem.
Necc ad kenniw ssbeędey aġirin qae i Babilun.’

⁴⁴ Tazeddiyt n Cchadet n řejdud nney tuġa-tt di řexřa am mammec tuġa yumur Netta wenni tuġa issawař ak-d Musa maħend ad tt igg x umedya i d as isscen. ⁴⁵ Řejdud nney ak-d Yacuwa ssidfen Tazeddiyt-a ġar temmurt nni d asen iwca AREBBI d řwart n řegnus, *řegnus* nni issuffey i-ten AREBBI qibač i uęymbub n řejdud nney, u nitni arbun tt ař wussan n Dawud. ⁴⁶ Wanita yufa arđa ġar AREBBI uca ittar *as* ad yaf ict n Tzeddiyt i AREBBI n Yaęqub. ⁴⁷ Maca Suliman ibna as Taddart. ⁴⁸ Maca Ameuđi x kuřci war izeddey deg *ict n tzeddiyt* i ittwaggen s ifassen *n iwdan* am mammec iqqar unabi:.

7:36 Uf. 7; 8; 9; 10; 11; 13; 14; 16:1; Aewd. 1:3.

7:37 Aewd. 18:15,18; Yħ. 1:46; Řex. 3:22; Mt. 17:5.

7:38 Uf. 19:3; Gal. 3:19.

7:40 Uf. 32:1,23.

7:42 Eam. 5:25.

7:43 Eam. 5:26,27.

7:44 Uf. 25:40; Ebr. 8:5.

7:45 Yac. 3:14.

7:46 1 řm. 16:1; 2 řm. 7:2; 1 Im. 17:1; Izhd. 89:21; 132:5; Řex. 13:22.

7:47 1 lj. 6:1; 1 Im. 17:12.

7:48 1 lj. 8:27; Řex. 17:24.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

⁴⁹ 'Ajenna d řearc inu
u temmurt d tanebdat sadu iđaren inu.
Mani taddart i d ayi i ęa tebnam,
iqqar SIDI,
nię mani amcan n arraęet inu?.

⁵⁰ Ma war iggi ufos inu man aya marra?.

⁵¹ *A kenniw* inni ittyennan d yenni war ittwaxetnen n wuř d imezzuyen, řebda t^etemearam x Arruę Iqeddsen. Am mammec ggin řejdud nwem, ammu i t^etteggem uřa d kenniw. ⁵² Man wen zeg inabiyyen war ten marrtem u war ten nęin řejdud nwem, aęa inni izwaren barręen x twasit n Umseggad, wenni tsellmem, tenęim t kenniw, ⁵³ kenniw inni iksin Ccariaę s řumur n lmalakat maca war dayes t^ettifem.”.

Řmewt n Stifanus

⁵⁴ Umi sřin aya, dduqqzen nitni s uxeyyeę, ęezęen tięmas nsen ęares.
⁵⁵ Maca am tuęa iccur s liman d Arruę Iqeddsen, ikessi netta tiętawin nnes ęar uęenna, izra aeuęi n AREBBI d Yeccu ibedd ęar yeffus n AREBBI,
⁵⁶ inna: “Xzar, ttwařiy ijenwan arzmen u Mmis n bnađem ibedd ęar yeffus n AREBBI.” ⁵⁷ Maca nitni, am syuyyun s ict n tmijja d tameqqrant, qqnen imejjan nsen uca hejmen xas marra. ⁵⁸ Tęfen t, ssuffęen t barra i tendint, bđan ttęejjaren t u řechud ssarsen arruđ nsen ęar iđaren n ijj n ubřiy qqaren as Cawul. ⁵⁹ Tuęa ttęejjaren Stifanus am ittřaya, iqqar: “A Siditney Yeccu, tęef arruę inu.” ⁶⁰ Xenni iwđa *x ifadden nnes*, isyuyy s ict n tmijja tejhed, inna: “A Siditney, war d asen ttęasab dđnub-al” Awarni řami inna aya, ięęes *s yiđes n řmewt*..

Adarrec n Cawul x Tmesmunt n Yeccu Lmasię

8¹ Cawul yarđa x řmewt nnes. Deg wussan nni imsar ijj n umarret imęar x tmesmunt di Urcalim u marra ttwasszuzzaren ęar jįwayeh n Yahudiyya d Samarya, męir rrusul lla. ² Ca n yeryazen idiyaniyyen arbun Stifanus ęar wenđer uca ggin xas ijj n wecđan ameqqran. ³ Maca Cawul tuęa ittdarrec

7:49 2 Im. 6:33; Ica. 66:1; Mt. 5:34; 23:22.

7:50 Ica. 66:1-2; Amz. 1:4.

7:51 Naę. 9:16,17; Irm. 6:1.

7:53 Uf. 19:3; 24:3; Yę. 7:19; Gal. 3:19; Ebr. 2:2.

7:58 1 Jj. 21:13; Lk. 4:29.

7:59 Izhd. 31:6; Lk. 23:46.

7:60 Mt. 5:44; Lk. 23:34; 1 Kur. 4:12.

8:1 'rrusul' - nię 'imazanen'.

8:1 Řex. 11:19; 22:20.

8:2 Amz. 23:2; 50:10; 2 řm. 3:31

ŘEXDAYEM N RRUSUL

tamesmunt xmi ittadef ɣar tudrin, ittjarra iryazen d temɣarin, ineddeh i-ten ɣar řehbes..

Ttebcir n Filippus di tendint n Samariya

⁴Inni ittwasszuzzaren tuɣa gguren, ttennden, ttbarrhen s Wawař n AREBBI..

⁵Amu ihwa-dd Filippus *eawed* ɣar tendint n Samariya, ibarreř i-ten s Lmasih.

⁶Umi sřin i wawař nnes, ittwassqenxen iwdan i tuɣa ittesřan s marra min ittwannan zi Filippus, maɣar zřin řeřamat i igga. ⁷Minzi zeg wařtas n yenni di iġa řaryah imengas ffyen zzaysen yina, am syuyyun s tmijja ijehden. Inneyni i tuɣa d ineđaben d iqejdařen, ttwasgenfan. ⁸Tuɣa din ict n řefrařet temɣar di tendint nni.

⁹Tuɣa din ijj n weryaz, qqaren as Cimēun, tuɣa izeddeɣ di tendint nni ařtas zeg wami. Netta tuɣa issyekkwa řgens n Isamiriyyen s tseřřart nnes, ittbarren x yixef nnes, inna: “Nec d wenni imɣaren!” ¹⁰Marra sřin ɣares, am umezyan, am umeqqran, nnan: “Wanita d jjeħd imɣaren n AREBBI.” ¹¹Isseqneē i-ten marra s minzi tuɣa issarjef i-ten s sřur nnes ařtas zeg wami. ¹²Maca umi yumnen di Filippus wenni tuɣa ittbarreř s Řexbar Ařebħan n Tgeldit n AREBBI u s Yisem n Yeccu Lmasih, ttwasyeđřen nitni, am yeryazen am temɣarin. ¹³Cimēun s yixef nnes eawed yumen u awarni řami ittwasseyđeř, iqqim iđeffar Filippus. Řami izra lmuejjizat d řeřamat imɣaren i imsaren s ufus nnes, ittebhet, yarjef.

¹⁴Umi sřin rrusul inni iġan di Urcalim belli Samariya teqbeř Awař n AREBBI, ssekken ɣarsen Cimēun Buřrus d Yuħanna. ¹⁵Nitni hwan-dd ɣarsen, zzuġen asen ħima ad řřen Arruħ Iqeddsen, ¹⁶minzi Netta tuɣa ead war dd-yusi x uřa d ijj zzaysen, tuɣa ittwasseyđřen waha s Yisem n Sidi Yeccu. ¹⁷Xenni ssarsen xasen ifassen uca nitni řřen Arruħ Iqeddsen..

¹⁸Umi izra Cimēun belli s usarsi n ifassen n rrusul immewc asen Arruħ Iqeddsen, xenni ixs ad dd-asen iwc tmenyat, ¹⁹inna: “Ewc ayi eawed řřulřa aya ħima, man wen ma x i ɣa ssarseɣ afus inu, ad iqbeř Arruħ Iqeddsen.”

²⁰Inna as Cimēun Buřrus: “Ad tteħħa nnuqart nnek akidek, minzi ittyiř ac ad tkesbed tawhibt n AREBBI s wagřa n ddunct..” ²¹War ɣarek bu tesɣart uřa d ca di liman wanita, minzi uř nnek war iġi isegged zzat i AREBBI. ²²Tub zi tuēffna nnek uca ttar zi AREBBI maħend ad xak ittwayfar uxarrař-a n wuř nnek, ²³Minzi ttwařiy aqa cek tewđid-dd deg ijj n uħrir d amerzag u deg ijj n uceddi n tuēffna.” ²⁴Yarra-dd Cimēun, inna: “Ttarem i AREBBI xafi ħima war dd-ittis xafi ca zi min tennam.”

8:3 Řex. 9:1; 22:4; 26:9; 1 Kur. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13.

8:4 Mt. 10:23; Řex. 11:19.

8:7 Mk. 16:17; Řex. 5:16; 16:18; 19:11.

8:9 Řex. 13:6.

8:17 Řex. 6:6; 13:3; 19:6; 1 Tim. 4:14; 5:22; 2 Tim. 1:6.

8:20 Mt. 10:8.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

²⁵ Awarni řami cehden Cimeun d Yuřanna u ssřemden Awař n AREBBI, řeqben řar Urcalim, barrřen s Řexbar Ařebřan deg wařas n ředcur n Isamariyyen.

Aseyđas n řewzir zi temmurt n Kuc

²⁶ Uca Lmalak n SIDI issiweř ak-d Filippus, inna: “Kkar, truřed řar ljanub deg webrid n řexřa i dd-ihwan zi Urcalim řar řazza.” ²⁷ Ikkar iruř, uca immerřqa ak-d ijj n řewzir zi *temmurt n Kuc*, ijj n řewzir n Kandaki, tajeřidt n ayt n Kuc. Tuřa-t x marra řeknuz nnes, yusa-dd řar Urcalim řima ad *din* iebed..²⁸ Umi dd-ieqeb, iqqim x ijj n ukarru, iqqar *deg wedlis* n unabi Icaeya.

²⁹ *Xenni* inna Arruř i Filippus: “Zid, tmuned ak-d ukarru aya.” ³⁰ Iqarreb-dd *yares* Filippus, isřa as min iqqar *zeg wedlis* n unabi Icaeya, inna as: “Ma tfehmed min teqqared?” ³¹ Inna as: “Mammec zemmarey ad fehmeř mařa war din řed i d ayi i řa issefhemem?” Uca ittar zi Filippus mařend ad yenya uca ad kis iqqim.

³² Udem i tuřa iqqar zeg Wedlis d wa:

“Amecnaw izmar ittwandeh řar řgurnet i řyarřt,
amecnaw texsi tegnu qibač i wenni tt iřasen,
war yarzim Netta aqemmum nnes.

³³ Deg useřqar nnes ittwakkes zi tmeřbast u zi řřukm.
Wi i řa ieawden x dduriyet nnes?
Minzi tudart nnes t^ettwakkes zi temmurt.”

³⁴ Yarra-dd řewzir x Filippus, inna: “Ad cek sseqsıy, x wi xef issawař unabi man aya, ma x yixef nnes niy x ijjen nneyni?” ³⁵ Yarzem Filippus aqemmum nnes, uca ibda ittbarreř as s wawař-a x Siditney Yeccu..

³⁶ Am tuřa gguren nitni deg webrid, iwđen řar ijj n wemcan mani tuřa řan waman. Inna řewzir: “Xzar, aqa din aman. Min war d ayi ittejjin ad ttwasye đsey?” ³⁷ Inna Filippus: “Mařa tumned s wuř nnek marra, řęęeř!” Uca netta yarra-dd, inna: “Umneř aqa Yeccu Lmasiř d Mmis n AREBBI.” ³⁸ Yumur ad ibedd ukarru, hwan tnayen idsen deg waman uca Filippus isseyđes řewziř.

³⁹ Ařami dd-gaeden zeg waman, ixđef Arruř n SIDI Filippus. Uca řewzir war t izri ead, maca iruř deg webrid nnes s řefrařet. ⁴⁰ Maca Filippus ittwaf di Acdu u ssenni ittcuqqa *di temmurt*, ittbarreř s Řexbar Ařebřan di marra tinnedam ařami dd-yiwed řar Qayřariya.

8:27 ‘tammurt n Kuc’ - deg wussan nni tuřa tammurt n Kuc tesswızzed ixef nnes zi temmurt n Itiyupiya d Sudan ař tammurt n Miřra.

8:33 Ica. 53:7,8.

8:35 Lk. 24:45.

8:36 Řex. 10:47.

Cawul deg webrid ɣar Dimacq

9¹ Maca Cawul tuya *ead* ittšud s ueddi d řmewt didd n imeħdaren n Siditye ɣ.² Ittar zeg arrays n ikehhanen tibratin i temzidawin n Dimacq, maħend, mařa yufa ca n yenni iđeffaren ‘Abrid’, iryazen niy timɣarin, izemmar ad ten icedd u ad ten dd-indeh ɣar Urcalim.

³ Řami *din* iruħ, imsar, am tuya ittqarrab ɣar Dimacq, tařya-dd xas deɣya ict n tfawt zeg ujenna.⁴ Iwđa ɣar temmurt, xenni isřa i ict n tmijja teqqar as: “Cawul, Cawul mayemmi xafi tdarraced? Tzeyyared x yixef nnek umi teccated di sřek n buykucđan.”⁵ Yarra-dd, inna: “Min tećnid Cek, a Sidi?” Inna as Siditye: “Aqa d NECC, Yeccu wenni x tdarrced.”⁶ Kkar, tudfed ɣar tendint, ad ac ittwanna min ittxeřša ad tegged!”⁷ Uca iryazen inni kis isafaren, bedden ttbehten, minzi nitni sřin tmijja, maca war zřin ħed.

⁸ Ikkar-dd Cawul zi temmurt, waxxa arzment tiťťawin nnes, war iqqim izemmar ad ittwara u nitni gewwden t zeg ufuš, nedhen t ɣar Dimacq.⁹ Třata n wussan tuya war ittwiři, war icci, war iswi.

¹⁰ Tuya *din* di Dimacq ijj n umeħđar qqaren as Ananiyas. SIDI inna as deg ict n tmezriwt: “A Ananiyas!” Inna as: “Aq ayi danita, a Sidi inu!”¹¹ Inna as Siditye: “Kkar, truħed ɣar webrid umi qqaren ‘Abrid isseggden’, xenni di taddart n Yahuda, seqša x ijj n weryaz zi Tarsus, qqaren as Cawul, xzar, aqa ittzađa *din*,¹² yusa-dd ɣares deg ijj n tmezriwt, aqa ijj n weryaz qqaren as Ananiyas yudef-dd uca issars xas afus nnes ħima ad idweř ittwara eawed.”

¹³ Yarra-dd Ananiyas: “A Sidi, aqa sřiy aťťas *n tmesřayin* x weryaz-a meċħař d řɣar i igga deg imqeddasen nnek di Urcalim.”¹⁴ Aqa da, eawed danita ɣares ttesriħ zeg *uyezdis* n imeqqranen n ikehhanen maħend ad iħebbes marra inni ittřayan x Yisem nnek.”¹⁵ Maca SIDI inna as: “Ruħ minzi wa aqa-t ɣari d řqecceť ifarzen ħima ad yarbu Isem inu ɣar řegnus u ɣar ijeğiden u jar ayt n Israil,”¹⁶ minzi ad as ssecney meċħař ittxeřša as ad iweddeb di tťwee n Yisem inu.”

¹⁷ Iruħ Ananiyas, yudef ɣar taddart, issars xas afus nnes, inna: “A uma Cawul, aqa Siditye Yeccu, wenni d ac dd-iđħaren deg webrid i zi dd-tusid, issekk ayi-dd ħima ad tettwařid eawed u ad tettwaccured s Arruħ Iqeddsen.”¹⁸ Řexdenni tewđa-dd ca amecnaw taqcurt zi tiťťawin nnes, ttwarzment tiťťawin nnes. Ikkar uca ittwareydeř.

9:1 Řex. 8:3; 22:4; 26:9; 1 Kur. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13.

9:3 Řex. 22:6; 26:31; 1 Kur. 15:8; 2 Kur. 12:2.

9:5 Řex. 5:39.

9:6 Lk. 3:10; Řex. 2:37; 16:30.

9:7 Dan. 10:7.

9:11 Řex. 21:39; 22:3.

9:13 Řex. 9:1; 1 Kur. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13.

9:15 Řex. 13:2; 22:21; Rum. 1:1; Gal. 1:15; 2:8; Afa. 3:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:1.

9:16 Řex. 21:11; 2 Kur. 11:23.

9:17 Řex. 22:12.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

Cawul ibda ittbarreĥ s Řexbar Aşebĥan di Dimacq

¹⁹Umi icca, imĥeđ uca iqqim ca n wussan ak-d imeĥdaren di Dimacq. ²⁰Řexdenni ibda ittbarreĥ di temzida n Wudayen x Yeccu, belli Netta d Mmis n AREBBI. ²¹Marra inni tuĥa ittesřan, ttbehten, qqaren: “Ma war iĥi d wanita i tuĥa ittareddĥen marra inni tuĥa ittřayan s Yisem-a di Urcalim, u *ma war iĥi d wanita* i dd-ittwassekken ead danita zi ssibbet d ict, maĥend ad ten icarf u ad ten igewwed ĥar imeqqranen n ikeĥhanen!” ²²Cawul tuĥa yarenni di jjeĥd, issedhec Udayen inni izeddyen di Dimacq am d asen isscen belli *Yeccu* wanita d Lmasiĥ. ²³Umi eđun wussan, ggin Wudayen ict n texceft ĥima ad t nyen. ²⁴Maca taĥiřet nsen i zi tuĥa arezzun ad t nyen, t’ttwassargeb i Cawul, maĥar nitni tuĥa ĥeřřan tiwwura *n tendint* s uziř u s ĥiřet, maĥend ad awđen ad t nyen. ²⁵Maca imeĥdaren nnes ggin t deg ict n tsuĥet uca ssehwan t zi řĥiđ s ĥiřet..

Cawul di Urcalim

²⁶Yuyur netta ĥar Urcalim, yarzu ad imun ak-d imeĥdaren, maca nitni marra gg^weden zzayes, war ttiqqen ca belli netta *idweř* d amehđar. ²⁷Maca Barnabas iki t ĥares uca indeĥ i-t ĥar rrusul uca *Cawul* ixeĥbar i-ten mammec izra SIDI deg webriđ u mammec kis issiweř u mammec tuĥa ittbarreĥ s teryast s Yisem n Yeccu di Dimacq. ²⁸Tuĥa iqqim akidsen ittadef itteffey zi Urcalim, ²⁹uca ittbarreĥ s teryast s Yisem n Yeccu, ittqacaĥ ak-d Wudayen inni issawařen iřes n Tyunanit, maca nitni arzun ad t nyen. ³⁰Umi ssnen tawmat man aya, nedhen t ĥar Qayřariya uca sekken t ssenni ĥar Tarsus. ³¹Tamesmunt di marra Yahudiyya d Ljalil d Samarya tuĥa dayes řehna, t’ttwabna *di liman* uca teggur di tigg^wudi n AREBBI u s ufewwej n Arruĥ Iqeddsen, uca truĥ di tiumi.

Asgenfi n Iniyas

³²Řami tuĥa Cimeun iggur di tneddam, ihwa-dd ĥar imqeddasen inni izeddyen di tendint n Lidda. ³³Yufa din ijj n bnadem, qqaren as Iniyas, izzeř di qama u teedu xas tmenya n isegg^wusa d aneđđab. ³⁴Inna as Cimeun: “A Iniyas, Yeccu Lmasiĥ ad cek issgenfa. Kkar, tessud i ixef nnek!” Řexdenni ikkar deyya. ³⁵Uca zrin t marra imezđay n Lidda d Sarun uca dewřen-dd ĥar AREBBI.

9:24 2 Kur. 11:32.

9:25 Jac. 2:15; 1 řm. 19:12.

9:26 Řex. 22:17.

9:27 ‘rrusul’ - niĥ ‘imazanen’.

9:27 Řex. 11:25.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

Asnekkar n Tabita

³⁶Tuġa di tendint n Yaffa ict n tmeġdart, qqaren as Tabita, *maca s yiřes n Tyunanit qqaren as 'Durka', ixs ad yini 'Yazala'*. Ta tuġa teccur s řexdayem tiřebħanin i tuġa t^ettegg u s řřdaqi *i tuġa tessuffuy*. ³⁷Deg wussan nni tehřec uca temmut. Sirden tt uca ssarsen tt di tyurfet. ³⁸Maca imeġdaren řřin belli Cimēun aqa-t di tendint n Lidda, tenni zzat n Yaffa. *Xenni* ssekken nitni tnayen n yeryazen ħima ad zzayes ħecemen: “War tteetřař maġend ad kidsen tuyured *ġarney!*” ³⁹Ikkar Cimēun, yuyur akidsen. Řami dd-yiwed, nedhen t ġar tyurfet sennej. Beddent-i-dd ġares marra tijař, runt, sscanent as tcamirat d ijeġaben i tuġa t^ettegg Tabita ařami tuġa-tt ead teddar.

⁴⁰Maca Cimēun issuffey i-tent marra ġar barra, isjed, izzuġ uca inneġřeb-dd ġar řxecbet, inna: “Tabita, kkar!” Nettat tarzēm tiřřawin nnes uca řami tezra Cimēun, teqqim. ⁴¹Isswiżzeġ ġares afus nnes, issnekkar i-tt-i-d, xenni iřaġa-dd x imqeddasen d tijař, isscen asen tt, belli aqa teddar.

⁴²Iffey-dd řexbar-a ġar tendint-a marra uca ařřas umnen di Sidityey. ⁴³Uca iqqim di Yaffa, war iġi drus n wussan, ġar ijj n weryaz wenni tuġa ieedeř iřmawen, qqaren as Cimēun.

Buřrus d řqebřan arumani Kurniliyus

10¹Tuġa di Qayřariya ijj n weryaz, isem nnes Kurniliyus, aqa-t d řqebřan *x mya* n řkumpaniyyet umi qqaren “Ařalyan.” ²Netta tuġa ittweqqar u ittegg^wed AREBBI ak-d aytbab n taddart nnes marra, ittic ařřas n řřdaqi i iwdan uca ikessi s řmeeruf i AREBBI řebda. ³Wa izra deg ict n tmeźriwt teřfa aqa ijj n lmalak n AREBBI yudef-dd ġares ġar tsaeet wiss teřea n uziř, inna as: “A Kurniliyus!” ⁴Umi dayes inřar tiřřawin nnes, igg^wed ařřas, inna: “Min din, a Sidi?” Inna as lmalak: “Tizaġitin nnek d řřdaqi nnek iwdent ġar řidaret zzat i AREBBI. ⁵Ssekk řexxu iryazen ġar Yaffa, tearded x Cimēun wenni umi qqaren eawed Buřrus. ⁶Xzar, netta yarzef ġar Cimēun, wenni ieedřren iřmawen, wenni ġar iġa taddart ġar tma n řebħar.” ⁷Umi iruħ lmalak wenni tuġa akides issawařen, iřaġa netta x tnayen n yeryazen zi taddart nnes u x ijj n uceskari ittegg^weden AREBBI, wenni tuġa iřaē as. ⁸Ihaja asen marra min izra uca issekk i-ten ġar Yaffa.

⁹Tiwecca nnes, am tuġa aten deg webrid ttqarraben ġar tendint, igaeed Cimēun x tzeqqa ġar tsaeet wiss setta, ħima ad izzaġ. ¹⁰Iġuž ařřas uca tuġa immezri ad icc, uca, am tuġa d as ssewjaden, iwyi t řewħiy. ¹¹Izra ujenna yarzem uca ict n tjtartiřt amecnaw ict n tećdařt n tcuqquet tameqqrant zi řqetřan i ittwařřfen zi arebea n tyemmura nnes, tehwa-dd zeg ujenna ġar temmurt. ¹²Tuġa dayes

9:39 'Durka' - isem wanita ixs ad yini 'yazala'.

10:9 2 lj. 4:33; Mt. 6:6.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

marra imuddaren n temmurt s arebea n iđaren uřa d imuddaren nni ittbuēen x temmurt d ijdađ n ujenña.¹³ Tusa-dd ict n tmijja, teqqar as-dd: “A Cimeun, kkar, ęarř, tecced!”¹⁴ Maca Cimeun inna: “Lla, a Sidi, war cciy ęemmarř min ięan d řehram uřa min war izdigen.”¹⁵ Tmijja *tessiwer* ęares ęawed i twařa wiss tnayen, *teqqar*: “Min issizdeg AREBBI, war d t t̄tarrid ca cek d řehram.”¹⁶ Man aya imsar třata n imuřen uca deyya t̄ttwasęaēēed tajartiřt *ęawed* ęar ujenña.¹⁷ Am tuya Cimeun *ęad* ittxarrař deg ixef nnes min ixš ad tini tmezriwt i izra, xzar, usin-dd tnayen n yeryazen inni dd-ittwassekken zi Kurniliyus, sseqsan x taddart mani tuya iqqim Cimeun. Nitni bedden-dd ęar tewwart n řemrah.¹⁸ Řayan, sseqsan: “Ma Cimeun, umi ttkenan Buřrus, aqa-t danita?”¹⁹ Umi tuya Cimeun *ęad* ittxarrař di tmezriwt i izra, inna as Arruř: “Xzar, aqa da třata n yeryazen arezzun xak!²⁰ Kkar, tehwid-dd, ruř akidsen břa ma ad tcekked di ca, minzi d Necc i-ten-dd-issekken.”²¹ *Řexdenni* ihwa Cimeun ęar yeryazen nni, inna asen: “Xzar, aqa d necc wenni xef tarezzum. Min ęar dd-tusim da?”²² Nnan as: “Kurniliyus, ijj n řqebřan x mya d ijj n weryaz isegged ittegg^wed AREBBI, wenni xef icehhed mliř marra řgens n Wudayen, aqa ijj n lmalak iqeddsen tuya iēřem as deg ict n tmezriwt mařend ad dd-issekk ęarek mařend ad cek dd-aywyen ęar taddart nnes, *mařend* ad zzayek iseř ict n tebrat.”²³ Cimeun issidef i-ten ęar daxeř, igga ten d inewjiwen mani iqqim. Tiwecca nnes ikkar, iruř akidsen u ca n wawmaten inni ięan zi Yaffa, ruřen akides.²⁴ Tiwecca nnes iwđen ęar Qaysariya. Kurniliyus tuya ittraja ten, am ssmunan ęares marra řehbab nnes uřa d imeddukař i-t-i-dd-yudsen ařřas.²⁵ Umi yudef Cimeun, iřqa t-i-dd Kurniliyus, iwđa as ęar iđaren uca isjed as.²⁶ *Maca* issnekkar i-t-i-dd Cimeun, inna as: “Kkar, aqa uřa d necc d bnadem *am cek!*”²⁷ Am kides issawař, yudef uca yufa din ařřas inni dd-yusin *ttmunan* dinni.²⁸ Inna asen: “Kenniw tessnem aqa war iheęer x weryaz d Uday ad imun ak-d ijj n ubarrani i war dd-iqqarřen zi teqbič n řgens nnes. Maca AREBBI isscen ayi belli war icuwwar ad řaxiy uřa x ijj n bnadem war izdig niy d řehram.”²⁹ S uyenni usiy-dd ęawed *da* břa ma ad cekkey di ca umi xafi tearded. Maca ma zemmarey ad kenniw sseqsiy, mayemmi d ayi tejjim ad dd-asey?”³⁰ Inna as Kurniliyus: “Arebea n wussan zeg wami tuya ttzummey, uca xzar, ęar tsaēēet wiss tesaē umi tuya ttzaęiy di taddart inu, aqa din ijj n weryaz ibedd-dd qibač inu s warruđ d acemřař!³¹ Inna ayi: ‘A Kurniliyus, tazaęit nnek t̄ttwaseř u řřdaqi nnek iwđent ęar řidaret n AREBBI.’”³² Sekk *ijjen* ęar Yaffa, tearded x Cimeun

10:12 ‘imuddaren’ - niy ‘lřayawanat’.

10:14 Lawi 11:4; Aewd. 14:7.

10:15 Mt. 15:11; Rum. 14:17,20; 1 Tim. 4:4; Tit. 1:15.

10:26 Řex. 14:14; Asa. 19:10; 22:9.

10:28 Uf. 23:32; 34:15; Aewd. 7:2; Yř. 4:9; 18:28; Řex. 11:3; 15:8; Afa. 3:6.

10:31 Mt. 28:3; Mk. 16:5; Lk. 24:4.

wenni umi ttkenan Buṭrus. Xzar, aqa netta d anewjiw di taddart n Cimeun, wenni ieddřen iřmawen, tenni ęar tma n řebęar. Netta ad dd-yas uca ad kidek issiweř. ³³ S uyenni ssekkeę-dd ęarek řexdenni u cek aqa teggid mlię umi dd-tusid da. Neccin marra i da neęa qibač i cek ģima ad nseř marra min zi cek yumur AREBBI.”

Arruę Iqeddsen ihwa x řmuminin zi řegnus nneyni

³⁴ Yarzem Cimeun aqemmum nnes, inna: “S tidett, ufię belli AREBBI war ittegg ca řfarz jar iwdan. ³⁵ Maca wenni t ittegg^weden d wenni ittegggen tasegda zi kuř řgens, yusa-dd as x řxaęar nnes. ³⁶ Maęar wa d awař i issekk ęar ayt n Israil, i zi ittbarreę s řehna s Yeccu Lmasię, wenni d SIDI n marra. ³⁷ Kenniw tessnem aqa awař yiweę-dd ęar marra Yahudiyya, *awarni řami* dd-iffey zi Ljalil awarni i useęęaš i zi tuęa ittbarreę Yuęanna, ³⁸ *řexbar* zi jjihet n Yeccu zi Nnařira, mammec t idhen AREBBI s Arruę Iqeddsen u s jjehd. Netta issara *tammurt*, igga řxar, issgenfa inni ittwayezzan zeg umęeffan minzi AREBBI tuęa-t aki des. ³⁹ Neccin d řechud xas u x marra min igga di temmurt n Yahudiyya u di Urcalim. Aqa uyřen t Wudayen x teęnact, nyin t. ⁴⁰ Wa issnekkar i-t-i-dd AREBBI deg wass wiss třata uca issedęar i-t s bęayęay, ⁴¹ maci i marra řgens, maca i řechud inni izwar ixęar i-ten AREBBI, i neccin inni akides iccen iswin awarni řami dd-ittwasnekkar zi taddart n imettinen. ⁴² Yumur aney ad nbarreę u ad neched i marra řegnus, aqa d Netta i igga AREBBI d Řqaęi x yenni iddaren u x yenni immuten. ⁴³ Cehhden xas marra inabiyyen, belli kuř ijjen wenni i ęa yammen deg Yisem nnes, ad as ttwayfaren ddnub nnes.”

⁴⁴ Am tuęa Cimeun issawař *ęad*, ihwa-dd Arruę Iqeddsen x marra inni tuęa ittesřan i wawař. ⁴⁵ Tawmat nni ittwaxetnen inni dd-yusin ak-d Buṭrus ttbehten, umi tamewci n Arruę Iqeddsen ittwafarrey ęawed x *yenni ięan zi řegnus*. ⁴⁶ Minzi tuęa ten ttesřan ssawařen s *ijj n yiřes nneyni*, ssmeęęaran di AREBBI. Řexdenni iqęar Cimeun: ⁴⁷ “Ma izemmar ģed ad iqęe aman maęend war ttwaseęęiřen ina? Maęar, xzar, aqa qeբřen Arruę Iqeddsen amecnaw nec cin!” ⁴⁸ Xenni yumur ad ten ssęęęen s Yisem n Siditney Yeccu Lmasię. Awarni uya ttaren zzayes ad iqęim akidsen *ęad* ca n wussan.

10:34 Aewd. 10:17; 2 Im. 19:7; Ayub 34:19; Rum. 2:11; Gal. 2:6; Afa. 6:9; Kul. 3:25; 1 Bę. 1:17.

10:36 Ica. 9:5; 52:7; Yę. 16:33; Rum. 5:1; Kul. 1:20.

10:37 Ica. 8:23; 9:1; Mt. 4:12; Mk. 1:14,38, 39; Lk. 4:14.

10:38 Izhd. 45:8; Ica. 61:1; Lk. 4:18.

10:40 Mk. 16:14; Lk. 24:34; Yę. 20:19; Řex. 2:24; 1 Kur. 15:5.

10:42 Mt. 28:19; Mk. 16:15; Yę. 15:16; Řex. 17:31.

10:43 Amz. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Aewd. 18:15; Izhd. 132:11; Ica. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Irm. 23:5; 33:14; Ĥaz. 34:23; 37:24; Dan. 9:24; Mixa 7:20; Řex. 15:9.

10:44 Řex. 8:17.

10:46 Mk. 16:17; Řex. 2:4.

10:47 Řex. 8:36; 11:17.

Butrus isseedu řexbar x weyđas n Kurniliyus

11¹Rrusul d tawmat inni iđan di Yahudiyya sřin belli uřa d řegnus qebřen Wawař n AREBBI. ²Řami igæeed Cimeun ęar Urcalim, mcubbcen akides inni iđan zi tebridt n wextan, ³nnan, belli netta yudef-dd ęar iwdan i war ittwaxetnen, icca akidsen..

⁴Maca Cimeun iqđee *daysen řhard*, uca ibda ad asen ieawed awař iqđar umas:

⁵“Řami tuęa ayi di *tendint n* Yaffa ttęaęię, zřię deg ict n tmezriwt aęa ict n řqeccet amecnaw tacđadt n tcuqquet tameqqrant ittwatřfen zi arebea n tyemmura nnes t^ettwasehwa-dd zeg ujenna, tiweđ-dd ęari. ⁶Xzareę mlię u zřię aęa dayes *imuddaren* n temmurt s arebea n iđaren d *imuddaren* inni ittbueen x temmurt uřa d ijđad n ujenna. ⁷Sřię awarni ayi ict n tmijja, tenna ayi: ‘A Cimeun, kkar, ęarš, tecced!’⁸Maca necc nnię: ‘Lla, a Sidi, eemmarš war yudif ead ęar uęemmun inu min war izdigen nię nię min iđan d řehram.’⁹Tenna xafi tmijja zeg ujenna eawed: ‘Min issizdeg AREBBI, war dd t t^ettarrid ca cek d řehram!’ ¹⁰Man aya imsar třata n imuren uca *xenni* ittwasjbed marra eawed ęar ujenna. ¹¹U xzar, řexdenni aęa din třata n yeryazen inni dd-ittwassekken zi Kurniliyus zi Qayšariya, bedden ęar tewwart n řemrah mani d ayi tuęa.

¹²Inna ayi Arruę aęa ittxešša ad kisen raęeę břa ma ad cekkeę. Tuęa akidi ead setta n tawmat inneęni u nudef ęar taddart n weryaz *nmi*. ¹³Netta issargeb aneę mammec izra ijj n lmalak i ibedden di taddart nnes, wenni d as innan: ‘Sek *ijj n weryaz* ęar Yaffa, tearded x Cimeun wenni umi ttkennan Butrus.

¹⁴Netta ad ac issiweř awařen i zi i ęa t^ettwasnejmed, cek d marra taddart nnek.’ ¹⁵Umi ssiwřeę, ihwa-dd Arruę Iqeddsen xasen am mammec xaneę dd-ihwa eawed ęar umezwaru. ¹⁶Ttwasseęeęeę x wawař n Sidityeę, mammec inna: ‘Yuęanna tuęa isseęđas s waman maca kenniw ad ttwasęeđsem s Arruę Iqeddsen.’ ¹⁷Mařa AREBBI iwca tamewci aya i řegnus nni yumen di Sidityeę Yeccu Lmasię am mammec d aneę tt iwca, xenni min enię necc maęend ad ssbeddeę AREBBI?’”

¹⁸Umi sřin awařen-a, hedden, sseęyaren AREBBI, nnan: “Ad tay AREBBI iwca uřa i řegnus maęend ad dd-dewřen ad tuben i Tudart.”

Tamesmunt n Lmasię di Antiyuxiya

¹⁹Inni ittwasszuzzaren zi ssibbet n řehšaret i imsaren s ssibbet n Stifanus, zwan ęar Finiqiya u ęar jįwayeh n Qubrus u ęar Antiyuxiya am war ssiwiřen ak-d

11:3 Uf. 23:32; 34:15; Aewd. 7:2; Yę. 18:28.

11:5 Řex. 10:9.

11:8 Lawi 11:4; Aewd. 14:7.

11:12 Řex. 10:19; 15:7.

11:16 Ica. 44:3; Yuw. 3:1; Mt. 3:11; Mk. 1:8; Lk. 3:16; Yę. 1:26; Řex. 1:5; 2:4; 19:4.

11:17 Řex. 15:9.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

ħed s wawař myř ak-d Wudayen waha..²⁰ Tuřa din jar asen ca n yeryazen i iřan zi Qubrus u zi Qayrawan inni, ařami dd-usin řar Antiyuxiya, tuřa issawařen ak-d Wudayen inni tuřa řarsen řhard n Iyunaniyyen, barrħen asen s Siditney Yeccu.²¹ Tuřa afus n SIDI akidsen uca ařas umnen, dewřen-dd řar SIDI.

²² Ikka-dd řexbar xasen x imezzuyen n tmesmunt di Urcalim. Nitni ssekken Barnabas řar Antiyuxiya.²³ Ařami dd-yiweř *din*, izra arđa n AREBBI, ifarħ uca ieřem asen ĥima ad qqimen ttcebbaren di Siditney s marra uř nsen..²⁴ Minzi tuřa-t d aryaz isegged, iccur s Arruħ Iqeddsen d liman, uca ijj n ubarru d ameqqran *n iwdan* immarni-dd řar Siditney..²⁵ Xenni iruħ řar Tarsus ĥima ad yazu x Cawul,²⁶ uca ařami t yufa, yiwi i-t akides řar Antiyuxiya. Uca imsar aqa nitni munen di tmesmunt asegg^was ikmeř uca sřemden ijj n řyaci d ameqqran. Zi řweqt nni ttwasemman imeħdaren d ‘imasihyyen’ i umur amezwaru..

²⁷ Deg wussan nni hwan-dd ca n inabiyyen zi Urcalim řar din.²⁸ Uca ikkar ijj n zzaysen qqaren as Ařabus, ieřem asen s Arruħ belli ijj n řaz imřar ad yekk x marra tammurt u belli řaz-a ad yiři deg wussan n qayřar Kludiyus..²⁹ Xenni ggın imeħdaren aqa kuř ijj zzaysen ad igg ca n twiza řar uyezdis elařsab tizemmar nnes i tsexxart n wawmaten i izeddřyen di Yahudiyya.³⁰ Uca amenni i ggın nitni, uca ssekken t din řar imřaren s ufus n Barnabas d Cawul..

Aneqqi n Yaęqub d ufekki n Buřrus

12¹ Di řweqt nni eřahař isswizzeř Hirudus afus nnes ĥima ad ikarfes x ca n yenni iřan zi tmesmunt.² Inřa Yaęqub umas n Yuħanna s ssif..³ Umi izra aqa man aya ieřeb asen i Wudayen, ikemmeř deg webriđ nni maħend ad iřtef uřa d Cimęun Buřrus. Tuřa d ussan n *Řeid n Weyrum* břa Antun.⁴ *Řami* t iřtef, igga i-t di řeħbes, uca igga as deg ifassen n setta-ęecra n ieessasen ĥima ad xas eessen. Tuřa ixš ad t iqeddem zzat i Wudayen awarni i Řeid n *Tyarřt n Useędu*..⁵ Umi tuřa eessen x Cimęun di řeħbes, tuřa tezzařa tmesmunt i AREBBI břa qeřtu di řtef nnes.

⁶ Di ĥiřet řar tuffut i di tuřa izem *Hirudus* ad t iqeddem, am iřteř Cimęun ittwaqqnen s tnayen n snaseř jar tnayen n ieessasen n řęeskar u inneyni ĥeřtan řar tewwart n řeħbes,⁷ ibedd-dd **Lmalak n SIDI** sennej nnes u řtya n

11:19 Řex. 8:1,4.

11:21 Řex. 2:47; 5:14.

11:23 Řex. 13:43; 14:22.

11:24 Řex. 4:36; 6:5.

11:25 Řex. 9:27.

11:26 ‘tamesmunt’ - niy: ‘jmaęet n řmuminin’.

11:28 Řex. 21:10.

11:30 Řex. 12:25.

12:2 Mt. 4:21.

12:4 Yħ. 21:18.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

tfawt t'ttceecie deg wexxam uca netta icarn i-t deg uyezdis, issfaq i-t, inna: "Kkar deyya!" Deyya wđant snaseř zeg ifassen nnes.⁸ Inna as **Lmalak**: "Byes, teqqned tisiřa nnek!" Igga ammu. Inna as xenni: "Arđ ajeřab nnek, đfar ayidd!"⁹ Xenni iffey, idřar i-t, war issin min d as igga **Lmalak**, aqa man aya d tidett, mařar ittyiř as izra ict n tmezriwt.¹⁰ Ařami kkin x uessas amezwaru d x wenni wiss tnayen, iwđen řar tewwart n wuzzař tenni ittawyen řar tendint, tennurzem asen weřđdes. Awarni řami zzayes ffyen, qeđeen ict n zzenqet, řexdenni ijja i-t **Lmalak**.

¹¹ Xenni idweř-dd Cimeun řar řbař nnes, inna: "Řexxu ssney s tidett belli SIDI issekk-dd **Lmalak nnes**, issenjem ayi zeg ifassen n Hirudus u zi marra min zeemen ad ayi ggen Wudayen."¹² Umi tuřa ittxarreř di man aya, yusa-dd řar taddart n Maryam, yemmas n Yuřanna wenni ittkennan Markus, mani tuřa ttmunan ařtas, ttzařan *din*.¹³ Ařami issqarqeb di tewwart n barra, tusa-dd ict n tayya, qqaren as Ruda řima ad tseř *wi dinni*.¹⁴ Teeqeř tmijja n Cimeun, maca zi ssibbet n řefrařet war tarzim ca tewwart, maca tuzzeř řar daxeř uca txeřbar i-ten, inna asen: "Xzar, Cimeun, aqa ibedd řar tewwart!"¹⁵ Nnan as: "Aqa cem txeřfed!" Maca nettat teqqim teqqar aqa man aya nican, maca nitni nnan as: "Ma ad tay d lmalak nnes!"

¹⁶ Maca Cimeun, iqqim issqarqub uca ařami d as arezmen, řrin t uca tbehten.

¹⁷ Iceyyar asen s ufus nnes řima ad sqaren uca icawed asen mammec t-i-dd-issuffey SIDI zi řeřbes, inna: "Xebbarem Yaequb d tawmat x uya!" Xenni iffey řar ijj n wemcan nneyni.

¹⁸ Řami dd-yiweđ uziř, imsar ijj n uxorweđ maci drust jar řeeskar x min imsaren i Cimeun,¹⁹ Awarni řami tuřa xas yarezzu Hirudus, maca war t yufi, iřkem x icessasen s řmewt, iffey zi Yahudiyya, iqqim izeddey di Qayřariya.

Řmewt n Hirudus Agrippa

²⁰ Umi tuřa dayes řeedawet đidd i ayt n řur d řaydun, munen nitni, iwđen ad ssqeneen Blastus amsexxar iceneen n ujeřid uca ttaren zzayes ařřař, minzi macca n temmurt nsen tekka-dd zi tgeldit n Hirudus.²¹ Deg ijj n wass *n řfarř* minxef kksen awař, yarđ Hirudus ajeřab igellden am iqqim x řkursi n ccree, uca issiweř řarsen.²² Uca řuyyen-dd iwdan řares: "Aqa d awařen n AREBBI, war iři n bnađem."²³ Řexdenni iwta i-t **Lmalak n SIDI**, minzi netta war iwci aeuři i AREBBI. Uca dřen t ikeccawen, iffey zzayes buřbeř.

²⁴ Awař n AREBBI ittwabarreř *zzayes*, imeqqar.²⁵ Barnabas d Bulus eeqben-dd zi Urcalim řar Antiyukiya awarni řami kemmřen tasexxart nsen uca iwyyen akidsen Yuřanna, wenni umi ttkenan Markus.

12:7 Řex. 5:19; 16:26.

12:17 Řex. 13:16; 19:33; 21:40.

12:24 Ica. 55:11; Řex. 6:7.

Řixđaret n Barnabas d Bulus i tsexxart nsen

13¹Tuya din di Antiyuxiya di tmesmunt inabiyyen d imseřmaden: Barnabas, d Cimeun wenni ittkennan Nijer, d Lukiyus zi Qayrawan, d Manaëin wenni d mmis n wenni yarebban Hirudus, řhakem x ijj n arbae n temmurt, d Cawul..² Am tuya ttzumman, ttzawgen AREBBI, inna asen Arruđ Iqeddsen: “Farzem ayi-dd Barnabas d Cawul i řxedmet tenni umi d asen dd-řayix.”³ Awarni řami zummen, zzuđen, ssarsen xasen ifassen, sekken ten..

Asafar yar Qubrus

⁴Řami tuya dd-ttwasekken zi Arruđ Iqeddsen, hwan-dd yar Salukiya uca ssenni ruđen di řebđar yar Qubrus.⁵ Umi iwđen yar Salamis, barrđen s wawař n Siditney di temzidawin n Wudayen. Tuya Yuđanna ittsexxar i-ten..

⁶Awarni řami zwan marra tagzirt, iwđen-dd yar Pafus, ufin din ijj n weryaz d Uday, tuya wanita d aseđđar, d anabi issxarriqen, qqaren as Bar-Cuma..⁷ Netta tuya d amedđar n ijj n bnađem d amiđis, leamil umi qqaren Sarjiyus Bulus. Iřaya-dd leamil i Barnabas d Cawul, tuya immezri ad iseř awař n AREBBI.

⁸Maca aseđđar Bar-Cuma, isem wanita ittwatarjem s Ilimas, tuya itteekkas i-ten, yarzu ad issbeeed lwali x liman..⁹ Maca Cawul umi qqaren eawed Bulus, ittwaccur s Arruđ Iqeddsen uca ijear dayes mliđ, inna: ¹⁰“A *cek*, aqa teccured s kuř řyecc d teđraymect, *a cek* mmis n ibři s d řeđu n marra tasegda. Ma aqa cek war tbedded *emmarř* ad txarewđed ibriden iseggden n SIDI? ¹¹Řexxu, xzar, aqa da afus n SIDI đidd nnek, ad tdewřed d adaryař, war t^ettwiřid tfuct *ead* i yijj n řmijař.” Řexdenni tewđa-dd xas tayyut d tađest uca ibda iddura, yarezzu wi t i ya igewwden zeg ufus. ¹²Řami izra leamil min imsaren, itebhet uca yumen di tyuri n SIDI.

Bulus d Barnabas ruđen yar Antiyuxiya di Pisidiya

¹³Bulus d Barnabas kkin x řebđar zi tendint n Pafus uca iwđen yar tendint n Pirxa di Pamfiliya. Ssenni yuyur xasen Yuđanna, ieqeb yar Urcalim..

¹⁴Maca nitni ruđen zi Pirxa, *kkin x temmurt*, uca iwđen yar Antiyuxiya, ict n tendint di *jjwayeh* n Pisidiya uca udfen yar temzida uca qqimen dinni deg wass n ssebt. ¹⁵Awarni tiyri n Ccarica d Inabiyyen, ssekken yarsen imyaren n temzida, nnan: “A iryazen tawmat, mařa tuya yarwem ijj n wawař n

13:1 Řex. 14:26.

13:2 Mt. 9:38; Řex. 9:15; 22:21; Rum. 1:1; 10:15; Gal. 1:15; 2:8; Afa. 3:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:11; Ebr. 5:4.

13:3 Řex. 6:6; 8:15; 19:6.

13:5 Řex. 12:25.

13:6 ‘Bar-Cuma’ - isem-a wanita ixs ad yini: ‘mmis n yisem’. S řxetđ agřinzi qqaren as ‘Bar-Yeccu’, ixs ad yini ‘mmis n Yeccu’. Maca ĥima war din ittiři usekwi jar Lmasiđ d bnađem wanita, negg as ‘Bar-Cuma’.

13:6 Řex. 8:9; 19:13.

13:8 Uf. 7:11; 2 Tim. 3:8.

13:13 Řex. 15:38.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

ucejje e iwdan, barrhem zzayes i řgens!”¹⁶ *Xenni* ikkar Bulus iceyyar s ufus nnes, inna:

“A kenniw, iryazen n Israil u kenniw inni ittegg^weden AREBBI, sřem!¹⁷ AREBBI n řgens-a tuya ifarz řejdud nney uca issgaeed i-ten řami ten tuya d ibarraniyyen di temmurt n Miřra uca issuffey i-ten s ufus nnes yueřan.¹⁸ uca issecca i-ten řmijař n arebein n isegg^wusa di řexřa.¹⁹ Iteřřa sebea n řegnus di temmurt n Kenean, uca iwca asen temmurt nsen d řwart i nitni.²⁰ Netta iwca asen řquđat i ijj n řmijař n arebea-mya u-xemsin n isegg^wusa, ař řweqt n unabi Camwil.

²¹ Xenni ttaren ijj n ujeřid i yixef nsen uca AREBBI iwca asen Cawul, mmis n Kis, ijj n weryaz zi teqbič n Binyamin, řmijař n arebein n isegg^wusa.²² *Xenni* ikkes i-t, issgaeed asen Dawud d ajeřid, wenni umi x icked eawed *ammu*: ‘Ufiř Dawud mmis n Yassa, aqa-t d ijj n weryaz yusa-dd x řxađar inu, wenni i ya iggen marra min xsey Necc.’

²³ Zi zzaričet nnes igga AREBBI i Israil Yeccu Amsenjem am mammec tuya zzayes iwaed.²⁴ Issekk Yuřanna řima ad ibarreř qbeř twasit nnes i marra řgens n Israil s uşeyđaş n ttubet.²⁵ Umi dd-yiwed Yuřanna ikemmeř tasexxart nnes, inna: ‘Min d awem ittřiř aqa d necc? War řiř d *Lmasiř*, maca, xzar, Netta ad dd-yas awarni ayi, wenni umi necc war sdiheřey ad as fesyeř *ifiřan n* sandaliyat nnes!’

²⁶ A iryazen tawmat, tarwa n teqbič n Ibrahim d inni akidwem ittegg^weden AREBBI, i kenniw umi dd-ittwassekk Awař n Tudart.²⁷ Minzi imezđay n Urcalim d imeqqranen nsen war d as fhimen uřa d Idlisen n inabiyyen i iqqaren kuř *ass n* ssebt, *war ten fhimen ca*, maca řekmen xas u *ammu* kemmřen nitni marra min yuran.²⁸ Waxxa war ufin uřa d ijj n řesbab řima ad xas řekmen s řmewt, waxxa amenni ttaren zi Pilařus *tesřiř* řima ad t nyen.²⁹ Umi kemmřen marra min xas yuran, ssehwan t-i-dd zi teřnact uca ssarsen t deg wenđer.³⁰ Maca AREBBI issnekkar i-t-i-dd zi taddart n imettinen.³¹ Iđhar asen-dd ařřas n wussan i yenni akis igaeeden zi Ljalil řar Urcalim uca řexxu aqa aten d řechud

13:16 Řex. 12:17; 19:33; 21:40.

13:17 Uf. 1:1.

13:18 Uf. 16:35; Řxf. 14:34; Izhd. 95:10.

13:19 Yac. 14:2.

13:20 Řqd. 2:16; 3:9.

13:21 1 řm. 8:5; 9:15; 10:15; řuc. 13:11.

13:22 1 řm. 13:14; 16:12; Izhd. 89:21; Řex. 7:45.

13:24 Mt. 3:1; Mk. 1:2; Lk. 3:2; Yř. 3:23.

13:25 Mt. 3:11; Yř. 1:20.

13:26 Mt. 10:6; Řex. 3:26; 13:46.

13:27 Yř. 16:3; Řex. 3:17; 1 Kur. 2:8; 1 Tim. 1:13.

13:28 Mt. 27:20; Mk. 15:11; Lk. 23:18; Yř. 19:6.

13:30 Mt. 28:6; Mk. 16:6; Lk. 24:6.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

nnes zzat i řgens..³² Xzar, uřa d neccin nettbarreĥ i kenniw s wawař n lwaed i ittwannan i řejdud nney..³³ Xzar, AREBBI ikemmeř *lwaed* i neccin, inni iġan d tarwa nsen, umi dd-issnekkar Yeccu *zi řmewt*. Am mammec tura deg uzehhid wiss tnayen:

‘Cek d Mmi, ass-a jjiy-dd Cek!’.

³⁴ S uya issnekkar i-t-i-dd AREBBI zi taddart n imettinen ařami war dd-iddikkwiř eemmarř ařami i řa ikiccu, am t inna:

‘Necc ad awem wcey timegga n tmexsiwt u n řaman icewwaren n Dawud.’.

³⁵ S uyenni iqqar eawed deg ijj n zzhid nneyeni:

‘Cek war t^ettejjid Amsizdeg nnek ad ikiccu.’.

³⁶ Minzi Dawud isexxar jar jjiř nnes ełahřab min ixš AREBBI, uca immut, neđřen t řar řejdud nnes, xenni ikiccu..³⁷ Maca Wanita weĥĥdes, wenni dd-issnekkar AREBBI, war ittkicciw.

³⁸ Snem xenni, *a* tawmat, aqa s Wa ittwabarreĥ s weyfar n ddnub i kenniw,³⁹ u *snem* aqa zi marra min zi war tzemmarem ad t^ettwaseggdem s Ccariea n Musa, aqa ad ttwaseggden marra inni yumnen zzayes Netta..⁴⁰ Ĥđam xenni ĥima war xawem dd-iweřři ca n min yuran deg *idlisen n* inabiyyen:

⁴¹ ‘Xzarem, a kenniw inni ittbuřaren, taejbem u tweddarem, minzi Necc ad ggey ict n řxedmet deg wussan nwem i war t^ettiqqim waxxa ieawed awem tt ca n iijen.’.”.

⁴² Řami zzaysen dd-ffyen, ttaren zzaysen ĥima ad kisen ssiwřen s wawařen d iijen deg ijj n wass nneyeni. ⁴³ Řami imsebđa *umuni n* temzida, ařtas n Wudayen d wařtas n imeacaren n Wudayen idiyaniyyen đfaren Bulus d Barnabas. Nitni tuya kisen ssawařen, eřmen asen ĥima ad qqimen deg arđa n AREBBI..

13:31 Mk. 16:14; Yĥ. 20:19; 21:1; Řex. 1:3; 1 Kur. 15:5.

13:32 Amz. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Aewd. 18:15; 2 řm. 7:12; Izhd. 132:11; Ica. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Irm. 23:5; 33:14; Ĥaz. 34:23; 37:24; Dan. 9:24,25.

13:33 Izhd. 2:7.

13:34 Ica. 55:3.

13:35 Izhd. 16:10; Řex. 2:27.

13:36 1 Ij. 2:10; Řex. 2:29.

13:38 Lk. 24:47; 1 Yĥ. 2:12

13:39 Rum. 3:28; 8:3; 10:4; Gal. 2:16; Ebr. 7:19.

13:41 Ica. 28:14; Ĥab. 1:5.

13:43 Řex. 11:23; 14:22.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

⁴⁴ Deg wass n ssebt i dd-yusin tusa-dd tendint eřařař marra ĥima ad tseř i Wawař n AREBBI. ⁴⁵ Ařami zřin Wudayen abarru n řřaci, dewřen eemmare n s řeřsed, eksen min xef issiweř Bulus, qaqřen u ceqqfen *dayes*. ⁴⁶ Maca Bulus d Barnabas nnan s teryast: “Tuřa ittřiq ad awem nessiweř d amezwaru Awař n AREBBI, maca umi t tugim, u tekksem awař diđđ i yixef nwem belli war tesdiheřem Tudart ittduman, xzar, aqa *řexxu* neccin ad nwejjeh řegnus.. ⁴⁷ Minzi ammu d aney iweřřa Sidityey, iqqar:

‘Necc arriř Cek d tafawt i řegnus,
ĥima ad tiřid i Tudart ař řřrufa n ddunect.’ ”

⁴⁸ Umi sřin řegnus man aya, farřen ssemyaren awař n Sidi uca umnen marra inni tuřa ittwafarzen i Tudart ittduman. ⁴⁹ Uca iffey Awař n SIDI řar temmurt nni marra.

⁵⁰ Maca Udayen ssřarrcen imcenneen n tendint d temyarin tinni řarsent ccan u ebbdent i AREBBI, u ammu ssekaren nitni ict n umarret x Bulus d Barnabas uca ssuffyen ten barra i temmurt nsen.. ⁵¹ Maca nitni zzerzen taeejjajt x iđaren nsen xasen uca iwđen řar tendint n Ikuniya ⁵² Imeđđaren dewřen ccuren s řefrařet n Arruř Iqeddsen.

Abarreĥ n Řexbar Ařebĥan di Ikuniya

14¹ Deg Ikuniya udfen nitni jmie řar temzida n Wudayen uca ssiwřen ařami umnen ařřas n řřaci, am Wudayen am Iyunaniyyen. ² Maca Udayen jar inni war yuminen, ssekaren *imezday n tendint i yeřan zi* řegnus nneyni mařend ad sseigřen tawmat. ³ *Waxxa amenni* kkin dinni ařřas n řweqt, ttbarrřen s břayřay s SIDI. U Netta tuřa ittic cçadet i Wawař n arđa nnes s řeēřamat d řeējaye b i igga s ifassen nsen... ⁴ Marra řřaci *n imezday* n tendint imsebđa. Ca *zzaysen* ruřen ak-d Wudayen u ca nneyni ak-d rrusul... ⁵ Tuřa din řeēdawet n yenni zi řegnus u n Wudayen d imeqqranen nsen, ĥima ad xasen karfsen u ĥima ad ten arejmen. ⁶ Řami ssnen man aya, ffyen-dd uca arewřen řar tneddam n Likaeunya, aqa aten d Listra d Dirbi, u řar dcurat i d as dd-innđen, ⁷ uca ttbarrřen dinni s Řexbar Ařebĥan.

13:46 Uf. 32:10; Ica. 55:5; Mt. 8:12; 10:6; 21:43; Řex. 3:26; 13:26; Rum. 10:19.

13:47 Ica. 42:6; 49:6; Lk. 2:32.

13:50 2 Tim. 3:11.

14:3 Mk. 16:20; Řex. 19:11; Ebr. 2:4.

14:4 ‘rrusul’ - niř ‘imazanen’.

14:6 Mt. 10:23; Řex. 8:1.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

Aħejjar n Bulus di Listra

⁸TuƷa izeddeƷ ijƷ n weryaz di Listra i war Ʒar iĝi jjeħd deg iđaren nnes, aqa-t d aneđđab zeg ueddis n yemmas, war yuyur eemmarš. ⁹TuƷa ittessřa i Bulus am issawař netta. Řami t izra Bulus, yuca aqa dayes liman ħima ad ittwassgenfa.

¹⁰Inna as s ict n tmijja tejhed: “Ad ac iniƷ deg Yisem n Siditney Yeccu Lmasiħ, kkar, tbedded nican x iđaren nnek!” Ingez, ikkar, uca iggur.

¹¹Řami izra řƷaci min igga Bulus, ssgaeden tmijja nsen, nnan s řhard n temmurt nni: “Aqa irebbiten dewřen arewsen deg iwdan, hwan-dd Ʒarney!”

¹²Nitni semman Barnabas s yisem ‘Sidi n irebbiten’, u Bulus s yisem ‘Hirmis’, minzi netta izwar Ʒar wawař. ¹³Akehhan n ‘Sidi n irebbiten’ tuƷa barra i tendint, yiwi iyenduzen d timrisin n nnuwwac Ʒar tiwwura n řemraħ mani qqimen, tuƷa ixs ad ten iqeddem d tƷarřt i nitni.

¹⁴Řami sřin Barnabas d Bulus x man aya, carrgen arruđ nsen, negzen, uyuren Ʒar barra jar řƷaci, syuyun, ¹⁵nnan: “A iryazen, min i tetteggem? Uřa d neccin d ijƷ n lbacar d ijjen amecnaw kenniw, nettbarreħ s Řexbar Ařebħan ħima ad tbeedem x tmesřayin-a ibeřřen ħima ad tubem Ʒar AREBBI iddaren i dd-ixeřqen ajenna d temmurt d řebħar d marra min daysen. ¹⁶Di řweqt n řecƷuř iedun ija Netta marra řegnus ad uyuren deg ibriden nsen, ¹⁷waxxa amenni war iji ixef nnes břa cchadet am d asen iwca tcuni zeg ujenna, issehwa-dd anzar u iwca ařas n řƷiĝet di řweqt nsen ittwaggen uca issjiwen uřawen nney s macca d řefraħet.” ¹⁸Waxxa ssawařen amenni, tuƷa ead iqseħ xasen ad ssbedden řƷaci maħend war ttqeddimen tiƷarřin.

¹⁹Maca usin-dd Wudayen zi Antiyuxiya d Ikuniya, ssqenēen řƷaci uca arejmen Bulus, jarren t barra i tendint, minzi ittyiř asen aqa immut. ²⁰Maca am d as dd-nđen imeħđaren, ikkar uca yudef Ʒar tendint. Xenni tiwecca nnes iffeƷ ak-d Barnabas, iwđen Ʒar tendint n Dirbi.

Aeqab Ʒar Antiyuxiya di Surya

²¹Umi barrħen s Řexbar Ařebħan i imezday n tendint nni, ggin ařas n imeħđaren. Xenni eeqben Ʒar Listra d Ikuniya d Antiyuxiya, ²²ggin uř di řeemur n imeħđaren, eēřmen asen ad cebbaren di liman, nnan asen belli ittseřša ad nadef Ʒar Tgeldit n AREBBI s wařas n řemħayem. ²³Arecħen imƷaren di kuř tamesmunt am ttzuman u ttzaĝan akidsen, uca xenni sellmen ten i Siditney i di umnen nitni. ²⁴Xas uca zwan Pisidiya, usin-dd Ʒar Pamfiliya. ²⁵Awarni řami ssiwřen s Wawař n SIDI di Pirxa, hwan-dd Ʒar Attalya. ²⁶Ssenni ruħen di řebħar

14:8 Řex. 3:2.

14:11 Řex. 28:6.

14:15 Amz. 1:1; Izhd. 33:6; 124:8; 146:6; Řex. 10:26; Asa. 14:7; 19:10; 22:9.

14:16 Izhd. 81:13.

14:17 Rum. 1:19.

14:19 2 Kur. 11:25.

14:22 Mt. 10:38; 16:24; Lk. 24:26; Řex. 11:23; 13:43; 2 Tim. 3:12.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

yar Antiyuxiya minzi dinni tuya ttwasqebbden i arđa n SIDI di ttwec n řxedmet tenni aqa kemmřen. ²⁷ Řami din iwđen, řayan x tmesmunt, xebbaren s marra řexdayem timeqqranin i yegga AREBBI s ifassen nsen u mammec yarzem tawwart n liman i řegnus. ²⁸ Uca qqimen din ict řweqt d azirar ak-d imehđaren.

ASAFAR AMEZWARU n RRASUL BULUS i UBARREĤ n L'INJIL

Agraw n rrusul di Urcalim

15¹Hwan-dd yeryazen zi Yahudiyya yar Antiyuxiya uca bđan sseřmaden i tawmat, nnan: “Mařa war t’ttwaxetnem ełahřsab Ccariea n Musa, war tzemmarem ad t’ttfem Tudart ittđuman.” ² Ikkar ijj n uxarweđ d unaqec akidsen zi řťarf n Bulus d Barnaba. Imsar aqa Bulus d Barnabas u akidsen ead

14:26 Řex. 13:1.

15:1 Amz. 17:10; Lawi 12:3; Gal. 5:2.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

ijjen nneyni ruħen Ƨar rrusul d imƧaren di Urcalim zi ssibbet n tmesřact-a..

³Tessqebbeđ u tessekk i-ten tmesmunt. Nitni cuqqen di marra Finiqiya d temmurt n Samarya uca xebbaren mammec tuben inni iġan zi řegnus, ssfarħen marra tawmat ařtas. ⁴Řami iwđen Ƨar Urcalim, tareħħeb zzaysen tmesmunt d rrusul d imƧaren u nitni xebbaren *i-ten* s marra min zzaysen igga AREBBI.

⁵Maca ca zi tebridt n Ifarisiyyen inni idewřen umnen, kkaren, nnan: “Ittxeřša ad ten txetnem u ad ten umuren ad cebbaren di Ccariea n Musa.”

⁶Munen rrusul d imƧaren ħima ad mcawaren x tmesřact-a. ⁷Řami ikkar ijj n uzarweđ d ameqqran, ibedd Cimēun, inna asen: “A iryazen tawmat, kenniw tessnem belli ařtas zeg wami AREBBI ixđar aqa řegnus ad sřen i wawař n Řexbar Ařebħan s uqemmum inu uca ad *zzayes* amnen.” ⁸AREBBI, wenni issnen min iġan deg wuřawen, iched xasen am d asen iwca Arruħ Iqeddsen amecnaw i neccin.. ⁹Netta war ittegg bu řfarz jar neccin d nitni, am issizdeg uřawen nsen s liman.. ¹⁰Iwa řexxu, mayemmi t^ettjarrabem ead AREBBI u t^etteggem ijj n uzayřu x irawen n imeħđaren i war zemmaren řejdud nney uřa d neccin ad t narbu? ¹¹Maca s arđa n Siditney Yeccu Lmasiħ numen aqa ad neřtef Tudart amecnaw nitni.”

¹²Isqar řƧaci, nitni sřan i Barnabas d Bulus ttēawaden x řeēřamat d řeējayeb timeqqranin i zzaysen igga AREBBI jar řegnus. ¹³Umi qqimen sqaren, ikkar Yaēqub, inna: “A iryazen tawmat, sřem-dd Ƨari. ¹⁴Cimeun ixebbar mammec tuƧa igga AREBBI deg umezwar ħima ad ixdar ijj n řgens zi řegnus i Yisem nnes. ¹⁵Man aya ittas-dd ak-d wawařen n inabiyyen amecnaw mammec tura:

¹⁶Awarni man aya ad dd-ēeqbey
uca ad sbeddey ēawed Tazeddiřt iwđan n Dawud
u min zzayes yareddġen ad t areqqeey
uca ad tt ssgaēdey ēawed,

¹⁷ħima min iqqimen n iwdan ad arzun x SIDI,
uřa d marra řegnus i xef ittwařayan s Yisem inu,
ammu i iqqar SIDI wenni iggin marra aya.’

¹⁸Řexdayem n AREBBI aqa ttwassnent zi řebda.

¹⁹S uyenni ttwařiř icuwwar war nessedqirř ca x yenni dd-idakkwařen Ƨar AREBBI zi řegnus, ²⁰maca ad asen nari ħima ad beēeden x texmuji zi tƧarša i

15:2 ‘rrusul’ - niř ‘imazanen’.

15:2 Gal. 2:1.

15:7 Řex. 10:20; 11:12.

15:8 1 Im. 28:9; 29:17; Izhd. 7:10; Irm. 11:20; 17:10; 20:12.

15:9 Řex. 10:43,44.

15:10 Mt. 23:4.

15:11 Afa. 2:8; Tit. 3:4.

15:17 Eam. 9:11,12.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

lašnam u x farq-ccyeř u x jjiyfát u x idammen.²¹ Minzi Musa yares zeg wečar uya di kuř tandint imxettaben di temzidawin, inni zzayes ittbarřen kuř ass n ssebt.”

Tabrat zi Urcalim yar tmesmunt di Antiyuxiya

²² Xenni ičđaren rrusul d imyaren ak-d marra tamesmunt iryazen zi řwest nsen uca ssekken Yahuda, umi qqaren əawed Barsabas, d Silas ak-d Bulus d Barnabas yar Antiyuxiya. Iryazen-a tuya aten d imeqqranen jar tawmat.

²³ Urin s ufus nsen ammu:

“Rrusul d imyaren d tawmat.

I tawmat inni iğan di Antiyuxiya d Suriya d Kilikiya, i tawmat i iğan zi řegnus. Sřam xawem!

²⁴ Nesřa belli ca n yenni dd-yusin zi řwest nney, ředəen kenniw s wawařen nsen, ssenhezzen tanefsect nwem, qqaren: ‘Ittxeřša ad t’ttwaxetnem u ad t’əttfem di Ccarical’, umi neccin war d asen numur s man aya.²⁵ S uya nemcawar awarni řami nmun marra, uca nfarz ca n yeryazen řima ad ten nessekk yarwem-dd ak-d imeizzen nney Barnabas d Bulus. ²⁶ Nitni d iryazen inni ittewwen tudart nsen i Yisem n Siditney Yeccu Lmasih.²⁷ Nessekk-dd akidsen Yahuda d Silas, inni kenniw i ya ixebbaren man aya əawed s uqemmum nsen. ²⁸ Minzi aqa-t di řxađar n Arruř Iqeddsen u di řxađar nney, řima war xawem nesseđqiř ca sennej i timesřayin tinni labudda zזaysent, ²⁹ aqa ad taggwejem x min wehhben d tayarřt i lařnam uřa x idammen uřa x jjiyfát uřa x farq-ccyeř. Mařa teđdam ixef nwem zi man aya, ad teggem mliř. Iřim d imtiqqan di Siditney.”

³⁰ Inni dd-ittwassekken iwđen yar Antiyuxiya uca ssmunen marra iwdan, wcin asen tabrat. ³¹ řami tt yřin, farřen nitni, ttwassfewwjen. ³² S wawařen ařas sşehden tawmat uca ssmetnen inni iğan ak-d Yahuda d Silas, mařar uřa d nitni tuya aten d inabiyyen. ³³ Awarni řami qqimen dinni ařas n řweqt, ssqebđen ten wawmaten s řehna řima ad dd-dewřen yar rrusul. ³⁴ Maca Silas tuya ixš ad iqqim dinni.

³⁵ Bulus d Barnabas qqimen di Antiyuxiya, sşaran ttbarřen s Wawař n AREBBI ak-d wařas inneyni.

Amsebđi n Bulus d Barnabas

³⁶ Awarni ca n wussan inna Bulus i Barnabas: “Ejj aney ad neeqeb yar tawmat di kuř tandint mani tuya nettbarreř s Wawař n AREBBI, ad nargeb mammec

15:20 Amz. 9:4; Uf. 20:3; 1 Kur. 8:1; 10:20; 1 Ts. 4:3.

15:24 Gal. 2:4.

15:26 Řex. 13:50; 14:19.

15:29 Amz. 9:4; Uf. 20:3; Lawi 17:14; 1 Kur. 8:1; 1 Ts. 4:3.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

i ya iffeý umeddur nsen.”³⁷ Barnabas tuýa ixš ad kisen indeh Yuħanna wenni ittkennan Markus,³⁸ maca Bulus tuýa war ixš ad t yiwi minzi *Markus* ismeħ daysen umi tuýa-ten di Pamfiliya u minzi war kisen iruħ ýar řxedmet.³⁹ Ikkar ijj n umcubbec d ameqqran jar asen ařami mmsebđan ijjen x wenneyni. Barnabas yiwi Markus akides uca ibeħħar ýar tegzirt n Qubrus.⁴⁰ Maca Bulus ixđar Silas uca iffeý, awarni řami sellmen t wawmaten ýar arđa n AREBBI.⁴¹ Icuqq di Suriya d Kilisiya, ittcejjae timesmunin.

Timutiýu

16¹ *Řami* dd-yusa ýar tneddam n Dirbi d Listra, tuýa din ijj n umeħđar qqaren as Timutiýu. Tuýa netta d mmis n ict n temýart d tudact d řmumina, maca babas d Aramiýu..² Tawmat n Listra d Ikuniya cehden xas s řxar. ³ Bulus tuýa ixš wa ad isafar akides. Xenni iksi t uca ixten as, minzi Udayen di tendint nni ssnen belli babas d Aramiýu..

⁴ Umi kkin x tneddam ttbarřhen, sseřmaden řumur nni weřřan rrusul d imýaren di Urcalim, ħima *timesmunin* ad daysen tťfen..

⁵ Ammu dewřent tmesmunin beddent mliħ di liman uca tuýa řqedd nsent imeqqar kuř ass.

Ažekwi n Bulus ýar Masiduniya

⁶ Umi cuqqen nitni di jwayeh n Frixiya d Galaťiya, imnee i-ten Arruħ Iqeddsen maħend ad beccaren s Wawař di Asiya. ⁷ Řami dd-usin ýar temmurt n Misya, arzun ad raħen ýar Bitiniya, maca Arruħ n Yeccu war ten ijji. ⁸ *Xenni* ffýen-dd zi Misya, hwan ýar temmurt n Truwas..⁹ Deg ict n tmezriwt s ġiřet iban-dd ijj n weryaz zi Makiduniya ýar Bulus, ikkar *dinni*, ittar zzayes, inna: ‘Hwa-dd ýar Makiduniya ħima ad ayi tewced afus!’ ¹⁰ Awarni řami izra Bulus tamezriwt-a, řexdenni narezzu ad nraħ ýar Makiduniya, minzi nefhem belli Siditney iřaya aney-dd ħima ad asen nbarreħ s *Řexbar Ařebħan*.

Bulus di tendint n Filippi - Liman n Lidiya

¹¹ Aqa nuyur di řebħar zi Truwas uca nruħ nican ýar Samutraki, u tiwecca nnes *nruħ* ssenni ýar Niyapulis. ¹² Ssenni *nruħ* ýar Filippi, tenni d tandint tamezwarut di jwayeh-a n Makiduniya, tuýa-tt deg ifassen n Irumaniyyen. Neqqim ca n wussan di tendint nni. ¹³ Deg wass n ssebt neffeý zi tewwart n

15:37 Uf. 20:3.

16:1 ‘Aramiýu’ - di řmaxtuťtat s yiřes n Tyunanit, ad naf: ‘Ayunani’.

16:3 1 Kur. 9:20; Gal. 2:3.

16:4 ‘rrusul’ - niý ‘imazanen’.

16:4 Řex. 15:20.

16:8 2 Kur. 2:12.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

tendint yar tma n yeyzar minzi nezra din ict n taddart n tzağit. Awarni řami neqqim din, nessiweř ak-d temyarin tinni tuya imunen *dinni*.¹⁴ Ict n temyart tenni izzenzen řehrar, qqarent as Ludiya zi tendint n Tiyatira, tuya t^ettegg^wed AREBBI. Siditney yarzem as uř nnes ĥima ad tseř mliĥ mixef issawař Bulus.¹⁵ Ssyedřen tt, nettat d řehřbab n taddart nnes, uca xenni t^ettar zzayney, tenna: “Mařa s tidett t^ettwařam belli necc umney di Siditney, iwa araĥem-dd, qqimem di taddart inu!” Tuya tzawg aney ařtas.

Bulus d Silas di řehřbes

¹⁶ Am neggur yar taddart n tzağit, nemmseřqa ak-d ict n tayya, dayes řaryaĥ n tgezzant, tiwi-dd ijj n řefdeř imyār i aytbab nnes s tgezzant nni.¹⁷ Nettat tdeffar Bulus d neccin, tesyuyyu, teqqar: “Iwdan-a d imsexxaren n AREBBI, Ameuđi x kuřci, nitni ttbarřen i kenniw s webrid n Tudart!”¹⁸ Ammu i teqqim ařtas n wussan. Maca Bulus, umi tuya ittkeyyaq x man aya, inneqřeb, inna i řaryaĥ: “Ttumurey cek s Yisem n Yeccu Lmasiĥ, ffey zzayes.” Uca iffey-dd di tsaæet nni.¹⁹ Umi zrin aytbab nnes belli asitem n řefdeř nsen iffey zzayes, třfen Bulus d Silas, jarren ten, iwyen ten yar ssuq.²⁰ Nitni iwyen ten zzat i řquđat d imdebbaren n tendint, nnan: “Iwdan-a ttarwađen tandint nney, minzi nitni d Udayen.²¹ Nitni ttbarřen aney s ttaqalid nni war iĥeğeř ad tent neqbeř niy ad tent neđfar, minzi neccin d Irumaniyyen!”²² Issmun xasen ijj n řyaci d ameqqran. Xenni carrgen xasen řquđat arruđ nsen, umuren ad ten hettken s urekkuđ.²³ Awarni řami ten hettken ařtas s urekkuđ, ndaren ten di řehřbes, umuren i uæessas n řehřbes ĥima ad xasen iæess mliĥ.²⁴ U netta, umi iksi tewşeyyet-a, inđar i-ten yar daxeř qae n řehřbes, iqqen i-ten zeg idaren nsen deg ijj n řqařeb n ĥuĥ.

²⁵ Deg wezyen n ĥiřet tuya Bulus d Silas ttzağan u ttsebbaĥen AREBBI am d asen sřin imeĥbas.²⁶ Řexdenni imsar ijj n wenhezzi n temmurt d ameqqran ařami ittwanhezz dsas n řehřbes, uca deyya nnurzment marra tiwwura uca ttwafsyen iceddiyyen n marra *imeĥbas*.

²⁷ Řami d ifaq uæessas n řehřbes, izra tiwwura arzment, ijbed ssif nnes, tuya iggur ad iney ixef nnes, ittyiř as belli imeĥbas arewřen.²⁸ Maca Bulus iřaya s jjeĥd: “War ttđarra ixef nnek, aqa aney da marra!”²⁹ Xenni issarey ijj n řefnar, ingez yar daxeř, ittarjiji, inđar ixef nnes yar idaren n Bulus d Silas.

16:15 Amz. 19:3; 33:11; Řqd. 19:21; Lk. 24:29; Ebr. 13:2.

16:16 1 řm. 28:7; Řex. 19:24.

16:18 Mk. 16:17.

16:19 2 Kur. 6:5.

16:20 1 Ij. 18:17; Řex. 17:6.

16:22 2 Kur. 11:25; 1 Ts. 2:2.

16:25 Řex. 4:31.

16:26 Řex. 5:19; 12:7.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

³⁰Issuffey i-ten-dd yar barra, inna: “A řejwad, min ittxeřša ad ggey ĥima ad ttwassnejmey?” ³¹Nitni nnan as: “Amen di Siditney Yeccu Lmasih, ad t^ettwassnejmed, cek d řehbab n taddart nnek!” ³²Ssiwřen Awař n SIDI akides u ak-d marra aytbab n taddart nnes.

³³Di tsææet nni n ĝiřet iwyi ten-dd yares, issird asen iyezzimen nsen, uca deyya ittwasseydeř netta ak-d marra řehbab n taddart nnes. ³⁴Xenni iwyi ten yar taddart nnes, issewjed asen ttabřa, ifarĥ netta d aytbab n taddart nnes, minzi ttfen liman zi AREBBI.

³⁵Umi dd-yiwed uziř, ssekken řquđat imxazniyyen n taddart n ccreë n tendint ĥima ad inin i uzeĝif n řehbes: “Deřq asen-dd i iwdan nni.” ³⁶Umi isřa aya uzeĝif n řehbes, yudeř-dd yar daxeř uca issiwed awařen-a yar Bulus, inna: “Řquđat sekken-dd ĥima ad awem deřqen. S uyenni řuĥem di řehna!” ³⁷Maca Bulus inna as: “Waxxa neccin d Irumaniyyen, jjin ad aney hettken s urekkuđ s btařtay am war dayney iĝi řeib, ndaren aney di řehbes, uca řexxu, ma xsen nitni ad aney deřqen s tnuffra? Lla, ejj i-ten ad dd-asen s yixef nsen, ĥima ad aney deřqen.” ³⁸Imxazniyyen n taddart n ccreë ruĥen, ssiwđen awařen-a nni d asen ittwannan eawed yar řquđat u nitni gg^weden umi sřin aqa Bulus d Silas d Irumaniyyen. ³⁹Xenni usin-dd yarsen, ttaren zzaysen ad ruĥen, ad ffyen zi ten dint. ⁴⁰Awarni řami ffyen-dd zi řehbes, eeqben yar Ludiya, mani zřin tawmat. Sscejjeen ten uca uyuren.

Bulus d Silas di Tissaluniki

17¹Zwan x Amfipulis d Apulluniya, iwđen yar Tissalunika mani tuya ict n temzida n Wudayen. ²Bulus yudeř-dd din yarsen, am tuya d lqaëida nnes. Di třata n wussan n ssebt issiweř akidsen zi Tira *Iqeddsen*. ³Iffessar u issbeyyen *asen ammu*: “Tuya ittxeřša i Lmasih ad ittawweddeb u ad dd-ikkar zi taddart n imettinen. Aqa Netta d Yeccu Lmasih min xef d awem barrĥey.” ⁴Ca zzaysen umnen, munen ak-d Bulus d Silas, uřa d ijj n řyaci d ameqqran zeg Iyunaniyyen inni ittegg^weden AREBBI, uřa d timyarin icenëen war iĝi drust zzaysent,

⁵Maca Udayen dewřen ttasmen, nedhen ca n yeryazen iëeffanen zeg ibriden n tendint, ssgæeden ijj n řyaci, sshajan tandint uca ssekkanen ten đidd n taddart n Yasun, arzun ad ten gewwden zzat i iwdan. ⁶Umi war ten ufin, jarren Yasun d ca n wawmaten qibač i imđebbaren n tendint, syuyyun: “Ina inni

16:30 Lk. 3:10; Řex. 2:37; 9:6.

16:31 Yř. 3:16,36; 6:47; 1 Yř. 5:10.

16:34 Lk. 5:29; 19:6.

16:39 Mt. 8:34.

17:3 Izhd. 22:7; Mt. 16:21; Lk. 24:46.

17:4 Řex. 28:24.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

issyewwyen tammurt marra, aqa usin-dd eawed dal.⁷ Yasun issidef i-ten yares d inewjiwen, *waxxa* nitni marra ttækksen tiwşeyyat n qayşar, qqaren aqa da ajeğid nneyni, aqa-t d Yeccu.”⁸ Ssarejfen imđebbaren n tendint d řgens umi sřin aya.⁹ Maca awarni řami řfen řearbun zi Yasun d yinneyni, arxun asen.

Asafar n Bulus d Silas yar Biriya

¹⁰ Řexdenni ssekken tawmat Bulus d Silas yar Biriya s ğiřet. Umi din iwđen, ruřen yar temzida n Wudayen,¹¹ minzi Udayen dinni tuya aten xar zeg inni i yeğan di Tissalunika, minzi tuya xsen ad sřen i Wawař kuř ass, arezzun ad ssnen zeg Idlisen ma timesřayin-a aqa tent amenni.¹² Ařtas zzaysen *zeg Wudayen nni* umnen, uřa d ařtas n temyarin d yeryazen zeg Iyunaniyyen.

¹³ Maca, umi Udayen n Tissalunika ssnen belli Bulus tuya ittbarreħ Awař n AREBBI eawed di Biriya, usin-dd nitni eawed din maħend ad ssyewwyen u ad ssxarewđen imezday *n tendint*.¹⁴ *Xas uca* ssekken wawmaten Bulus řexdenni yar řebħar, maca Silas d Timutiyyu qqimen din.¹⁵ Inni issqebđen Bulus, iwyyen t yar Atina. Xenni, umi t jjin, řfen zzayes ict n tebrat i Silas d Timutiyyu maħend nitni ad yares dd-asen deyya..

Bulus di Atina

¹⁶ Am ten tuya ittraja Bulus di Atina, tuya arruħ nnes ixeyyeq umi izra tandint teccur s *řexyařat n* lařnam.

¹⁷ S uyenni tuya issawař di temzida ak-d Wudayen uřa ak-d yenni ittegg^weden AREBBI uřa di ssuq kuř ass ak-d inni i tuya ittaf dinni.¹⁸ Ead ca n ifaylasufen zi temzida n Ipikurus u ca nneyni, qqaren as Istuwakiyyen, mnaqacen akides. Ca *zzaysen* nnan: “Min ixš ad yini wanita s řhard-a qae?” Maca inneyni nnan: “Idhar-dd aqa-t d ambarreħ n irebbiten iyriben, minzi tuya ittbarreħ asen s Yeccu d tnukra nnes *zeg imettinen*.¹⁹ Uca iwyyen t, nedhen yar ijj n wemcan qqaren as Ariyupagus, nnan: “Ma ieeddeř ad nessen man tayuri n jdid i xef tessawařed?”²⁰ minzi cek tiwyed ca n tmesřayin tiyribin i imezzuyen nney, u neccin nexs ad nessen min ixš ad yini man aya.”²¹ Marra inni zi Atina d marra ibarraniyyen inni din iqqimen, sseedun řweqt myir ħima ad xebbaren u ħima ad sřen ict n řħajjet n jdid.

²² Ikkar-dd Bulus, ibedd di řwest n Ariyupagus, inna: “A iryazen n Atina, ufiy belli kenniw tceyřem deg weebad n ccwařen zi kuř ayezdış.²³ Minzi umi nnđey *di tendint nwem*, zriy tizawiyyin nwem, ufiy eawed ijj n uealřar zemmen xas: ‘I

17:6 Řex. 16:20.

17:7 Lk. 23:2; Yħ. 19:12.

17:10 Řex. 9:25.

17:11 İca. 34:16; Lk. 16:29; Yħ. 5:39.

17:13 † Ts. 2:14.

17:15 Řex. 18:5.

ŘEXDAYEM N RRSUL

AREBBI i war ittwassnen'. S uyenni wenni tcebbdem kenniw, am war t tessinem, d Wa i zi d awem ttbeccarey.²⁴ Minzi AREBBI wenni dd-yejjin ddunect d marra min dayes, wenni iġan d Sidi n ujenna d temmurt, war izeddey ca di tudrin i ittwaggen s ifassen *n iwdan*,²⁵ uġa war xas ittwasexxar s ifassen n iwdan axmi Netta iħwaj ca, minzi Netta simant nnes iwca i mkuř bna dem tudart d nnefs *nnes*.²⁶ Zeg idammen n yijjen igga marra řegnus n bna dem ħima ad zedye n x wudem n temmurt marra, u s řumur nnes iħedd asen ikuden n řweqt d iymiren n tzeddiyt n iwdan,²⁷ ħima ad arzun x AREBBI u ad *zzayes* ttaren, ad ta y ad tafen s marra min zzayes ittwaggen, ma yar Netta war igg^wij ca a tta s x kuř ijjen zzayney.²⁸ Minzi neccin dayes i neddar u *dayes i* nettenhezza, uca, am mamme nnan ca n imi yisen nwem inni iġan jar awem: 'Aqa neqqars-dd zzayes Netta!' ²⁹ S uyenni, am dd-iqqars bna dem zi AREBBI, ittxeřa war nħesseb ca belli AREBBI amecnaw urey d nnuqart uġa amecnaw azru i ittwaggen s lfenn u zeg uxarra ř n bna dem.³⁰ AREBBI xenni, iija ad edun ikuden n uyekkwi, *maca* di

17:24 Amz. 1:1; 2 Im. 6:30; Izhd. 33:6; 124:8; 146:6; Ica. 66:1; Řex. 7:48; 14:15; Asa. 14:7.

17:25 Amz. 2:7.

17:26 Aewd. 32:8.

ASAFAR WISS TNAYEN N RRSAL BULUS I UBARREĤ n L'INJIL

17:29 Ica. 40:18.

řweqt-a ad yumur i marra iwdan: 'Ittxeřša i kuř ijjen di kuř amcan ad dd-idweř yar AREBBI!'.³¹ Minzi Netta igga ijj n wass i di i ęa iħkem x marra tammurt s řħeqq s ijj n Bnadem i yixđar. Netta iceyyar kuř ijjen ęar liman dayes řami t-i-dd-issnekkar zi taddart n imettinen."

³² Umi sřin x tnukra zi taddart n imettinen, bđan sthezzan s manaya, maca inneęni nnan: "Ict n twařa nneęni ad zzayek nseř ktar x man aya."³³ Ammu iffeę Bulus zi řwest nsen. ³⁴ Ca zzaysen đfaren t, umnen. Jar asen Diyunisiiyus, wenni iqqimen x Ariyupagus, d ict n temęart qqaren as Damaris u inneęni akidsen.

Bulus di Kurintus

18¹ Awarni man aya iija Bulus tandint n Atina, yusa-dd ęar Kurintus. ² Yufa *18* *din* ijj n Wuday qqaren as Akwila. Wanita yiweđ-dd *din* zi Punęus, yusa-dd drus zeg wami zi Ięalya, ak-d Priskilla, tamęart nnes, minzi *qayřar* Kludiiyus tuęa yumur maħend marra Udayen ad ffęen zi Ruma. Uca yusa-dd *Bulus* ęar sen.³ Umi tuęa ęarsen řřenęet d icten, iqqim ęarsen, ixeddem akidsen, minzi nitni tuęa aten di řřenęet nsen d imęicwen tteęgen iqıđan..⁴ Tuęa ittħeddat kuř ssebt di temzida, yarezzu ad isseęnee Udayen d yenni zi řęgnus *inneęni maħend ad amnen*.

⁵ Umi dd-ihwa Silas d Timutiyyu zi Makiduniya, ssbedden Bulus zeg ubarreħ n Wawař minzi Udayen tuęa ttđaddan t, ttceęqfen *dayes* umi iched aęa Yeccu Netta d Lmasiħ..⁶ Izzerz *taeęjact* zeg warruđ nnes, inna asen: "Zi řexxu ttbarię ixef inu zzaywem, *uca* ad raħęę ęar řęgnus."⁷ Iruħ ssenni uca yusa-dd ęar taddart n ijj n weryaz qqaren as Titus wenni tuęa ięebđden AREBBI. Tuęa taddart nnes teřęeq ak-d temzida. ⁸ U Krispus, ameęqran x temzida, yumen di Siditneę ak-d marra řħđbab n taddart nnes uca aęęas n Ikurintiyyen umi d as sřin, umnen di AREBBI, ttwassęđřen.

⁹ *Xenni* inna SIDI i Bulus deg ict n tmeęriwt: "War tteęęwed, siweř, war ttęeq qara,¹⁰ minzi Necc akidek uca uřa d ijj war izemmar ad cek iđarr, minzi ęari aęęas n iwdan di tendint-a!"¹¹ Uca iqqim *din* ijj n useęęwas d setta n iyuren, isseřmad asen awař n AREBBI.

17:30 Lk. 24:47.

18:2 Rum. 16:3; 1 Kur. 16:19; 2 Tim. 4:19.

18:3 Řex. 20:34; 1 Kur. 4:12; 2 Kur. 11:9; 12:13; 1 Ts. 2:9; 2 Ts. 3:8.

18:5 Řex. 17:15.

18:6 Mt. 10:14; Řex. 13:51.

18:8 1 Kur. 1:14.

18:9 Řex. 23:11.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

Bulus zzat i ʔaliyun

¹² Maca umi tuʔa ʔaliyun lwali x Axaya, kkaren Wudayen am ijj n weryaz x Bulus uca iwyyen t-i-dd ʔar řkursi n ccree, ¹³ nnan: “Wa isseqnae iwdan maħend ad eebden AREBBI s řeeks n Ccaria.” ¹⁴ Umi ittar Bulus ttesriħ maħend ad ʔarzem aqemmm nnes, inna ʔaliyun i Wudayen: “Mařa tusim-dd da zi ssibbet n ijj n ufturi niʔ n ijj n řyecc niʔ n ict n tmesřact taceffant nneyni, *a* Udayen, xenni ggur ad kenniw qebřey s řħeqq. ¹⁵ Maca mařa din ixarwiđen di ssibbet n ijj n wawař niʔ n ca n ismawen niʔ *di ssibbet n* Ccaria nwem, ħdam t kenniw s yixef nwem, minzi necc war xsey ad iřiʔ d řqađi x tmesřayin-a!” ¹⁶ Uca yuzzeř xasen zi řkursi n ccree. ¹⁷ Řexdenni řřfen marra lkuffar Sustinis, amʔar n temzida, wtin t qibač i řkursi n ccree, *maca* ʔaliyun war d as icqi man aya qae.

Bulus ieqeb-dd ʔar Antiyuxiya

¹⁸ *Awarni řami* iqqim Bulus din ead ařas n wussan, iweddee tawmat uca ibeħħar ssenni ʔar Suriya u Priskilla d Akwila ruħen akides. Netta tuʔa iħeff azeğif nnes di Kinxriyus, minzi tuʔa ijağ ict n tjağit. ¹⁹ *Umi* dd-iwđen ʔar Afasus, yudef Bulus ʔar temzida, tuʔa ittħeddat Udayen. ²⁰ Řami zzayes ttaren ad kisen iqqim ktar, yugi. ²¹ Netta inna: “Ittxeřša nican ad eeyydey Řeid i dd ʔa yasen di Urcalim. Maca ad ʔarwem dd-eeqbey eawed mařa ixS AREBBI!” Uca iija Akwila d Priskilla di Afasus. ²² Icuqq řebħar uca yiweđ-dd ʔar Qayřariya, igaeed *ʔar Řeid di Urcalim*, iseğem x tmesmunt, xenni isafar ʔar Antiyuxiya.

Asafar wiss řřata n Bulus i ubarreħ n Řexbar Ařebħan

²³ Ařami din isseedu ijj n řmijař n řweqt d azirar, iffeʔ uca icuqq di temmurt n Galařiya d Frixiya, issemħeđ imeħđaren marra.

²⁴ Ijj n weryaz, qqaren as Apullus, zi Iskandariyya, netta tuʔa d ijj n weryaz issen ad issiweř, ittħaka deg idlisen iqeddsen, yusa-dd ʔar Afasus. ²⁵ Wa tuʔa ittwaseřmed deg webrid n SIDI, tuʔa-t s arruħ imeħđen, issawař u isseřmad timesřayin n Yeccu s cđaret, waxxa netta war issin myir aseʔdeř n Yuħanna.

²⁶ Ibdā issawař s břayřay di temzida. Řami d as sřin Akwila d Priskilla, iwyyen t-i-dd ʔarsen uca ssefemen as abrid n SIDI marra. ²⁷ Ařami tuʔa ixS ad isafar ʔar Axaya, cejjeen t wawmaten, urin ʔar imeħđaren ad t qebřen *mliħ*. Umi dd-yiweđ wa ʔar din, ieawen s arđa *n Arebbi* marra inni tuʔa yumnen. ²⁸ Minzi netta tuʔa isseřmad Udayen zzat i ubarru *n iwdan* s wařas n jjeħd, issbeyyen asen zeg Idlisen belli Yeccu Netta d Lmasiħ.

18:18 Řřř. 6:18; Řex. 21:23.

18:21 1 Kur. 4:19; Ebr. 6:3; ʔae. 4:15.

18:24 1 Kur. 1:12.

18:27 1 Kur. 3:6.

Bulus di Afasus

19¹Řami tuya Apullus di Kurintus, icuqq Bulus di jwayeh yuěran n temmurt, yiweđ-dd ęar Afasus, uca ibda ittseqsa imehđaren i din yufa.
²*Isseqsa ten:* “Ma tqebřem Arruđ Iqeddsen řami tumnem?” Nitni arrin-dd xas, nnan: “War nesři qae belli din Arruđ Iqeddsen.” ³*Xas uca* inna asen: “Xenni min zi t^ettwasyeđšem?” Nnan as: “S useyđeş n Yuđanna!” ⁴*Xenni* inna Bulus: “Tuęa Yuđanna isseyđaş řgens s useyđeş n ttubet, iqqar asen ittxeşsa ad amnen s wenni i dd ęa yasen awarni as, aqa Netta d Yeccu Lmasih.” ⁵Awarni řami sřin timesřayin aya, ttwasyeđšen deg Yisem n Siditney Yeccu Lmasih.
⁶Awarni řami xasen issars Bulus ifassen, ihwa-dd xasen Arruđ Iqeddsen, uca bdan ssawařen s *ijj n yiřes nneyni* uca *bdan* ttnabben..⁷Tuęa-ten qae teneac n yeryazen.

⁸Yudef *Bulus* ęar temzida, issawař akidsen teřt n iyuren s teryast, ittħeddat ęarsen, yarezzu ad ten isseqnae di min itthemman Tageldit n AREBBI.

⁹Maca řami dewřen ca zwaysen qeşen, war řřien, ceqqfen deg Webrid n AREBBI ztat i řęaci, xenni igg^wej xasen uca issbeeed xasen imehđaren, ibda issawař akidsen kuř ass di temzida n *ijj n weryaz qqaren* as Tirannus..¹⁰Ammu i yegga tnayen n isegg^wusa ařami marra inni tuęa izedđyen di Asiya, sřin Awař n SIDI, am Udayen am Iramiyyen.

Tarwa n Skiwa

¹¹Tuęa AREBBI ittegg řeejaye b imeqqranen s ifassen n Bulus,¹²ařami ksin řemħamat *n řeqten* d westawen n ibuyas i ięan arruđ x arrimet nnes, ssarsen ten x imehřac, uca *xenni* ruħent xasen řehřacat u řaryađ imengas ffyen zwaysen. ¹³*Maca* tuęa din eawed ca n Wudayen inni tuęa igguren di temmurt, tuęa ssuffuęen cwařen. Nitni ttezzmen x yenni di ięa řaryađ aeuffan s Yisem n Siditney Yeccu, qqaren: “Necin netttezzem xak s Yisem n Yeccu i zi ittbarređ Bulus.” ¹⁴Inni t iggin, aqa nitni d sebea n tarwa n Skiwa, wenni d *ijj n umeqqran n ikehhanen* d Uday. ¹⁵*Maca* cciřan yarra-dd, inna asen: “Yeccu ssney t uřa d Bulus ssney t, maca min teenam kenniw?” ¹⁶Uca bnadem i di ięa řaryađ d aeuffan ingez xasen, iyeřb i-ten, inđar i-ten *x temmurt* uca ijhed xasen ařami arewřen zi taddart d iearyanen d iyezmen.

¹⁷Řexbar-a iffey-dd ęar marra Wudayen d Iramiyyen inni izedđyen di Afasus. Tewđa-dd ict n tigg^wudi temęar x marra nitni uca ittwassemyar Isem n Siditney Yeccu Lmasih. ¹⁸Ařtas n yenni yumnen usin-dd, neemen s min tuęa tt

19:1 1 Kur. 1:12

19:4 Mt. 3:11; Mk. 1:4; Lk. 3:16; Yđ. 1:26; Řex. 1:5; 11:16.

19:6 Řex. 8:17; 11:15.

19:9 2 Tim. 1:15.

19:11 Mk. 16:20; Řex. 14:3.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

eggen.¹⁹ Aţtas n iseħħaren yarwen idlisen nsen, sscemmċen ten zzat i marra. Nitni ggın asen řehsab uca ufin belli ssekkwan xemsa-ařaf n řewzan n nnuqart.²⁰ Ammu tuya liman n AREBBI iggam, yarenni di jjeħd..

Axarweċ di Afasus

²¹ Ařami kemmřent tmesřayin-a, igga Bulus s Arruħ, awarni řami icuqq di Makiduniya d Axaya, ģima ad isafar řar Urcalim, inna: “Xmi din i řa reħħgey, ittxeřša ayi ad zarey Ruma eawed.”²² Issekk tnayen n yenni tuya ixeddmen akides řar Makiduniya, ina d Timutiyyu d Irastus, *maca* netta simant nnes tuya iqqim din *ead* ca n řweqt di Asiya.

²³ Di řweqt nni ikkar din ijj n uxarweċ war iġi drust x ssibbet n Webrid n AREBBI...²⁴ Minzi tuya din ijj n usiyay n nnuqart, qqaren as Dimitriyyu, wenni tuya ittšennae tazawiyyin timezyanin n Artimis *di řeqwařeb*, yarbeħ i ayt n ššenœet nnes ijj n arbeħ d ameqqran...²⁵ Issmun-dd ayt n ššenœet nnes ak-d inni ixeddmen akidsen, inna *asen*: “A iryazen, kenniw tessnem belli marra arbeħ nney yusa-dd ak-d ššenœet-a.²⁶ Kenniw tesřim u tessnem belli Bulus wanita isseqnae aţtas n iwdan, war iġi inni zi Afasus waha, maca uřa d ibarruten n marra Asiya, aqa issbeœeed i-ten *x řexyařat*, iqqar: ‘İrebbiten i ittwaggen s ifassen war ġin ca d irebbiten!’²⁷ War teġi tsebbabt-a waha di lxařar uca teggur ad tedweř d ict n tmesřact ibeţřren, maca uřa d zzawect n Artimis tarebbit tameqqrant ad tt ħesben d walu uca ad isseħqar tarebbit-a i tœebbed *temmurt n* Asiya uřa d marra řegnus.”

²⁸ Umi tt sřin, dewřen xeyqqen aţtas. Sřuyyun, nnan: “Tameqqrant d *tarebbit* Artimis n Ifasusiyyen!”²⁹ Tandint qae txarweċ am tekmeř uca uzzřen řar umesgun am ijj n bnadem, uca Xayus d Aristarxus, iryazen zi Masiduniya, inni d imeacaren n Bulus deg usafar nnes, tťfen ten s jjeħd uca iwyen ten-dd akid sen...³⁰ Uřa d Bulus tuya ixs ad yadef řar lmesraħ, maca imeħċaren nnes war t jjin.³¹ Uřa d ca n imċebbaren *n jjwayeh* n Asiya, inni tuya aten d imeddukař nnes, ttaren zzayes ģima war ittidef řar umesgun.

³² Řřaci deg umesgun tuya d ijj n uxarweċ marra. Nitni sřuyyun ijj i wenneyni, mařar azyen ameqqran zzayes war issin mixef tuya munen.³³ Řřaci n Wudayen i din iġa, nedhen ijj n weryaz řar zzat, qqaren as Alikšandir. Netta ikkar, iceyyar s ufus nnes, u tuya ixs ad issiweř *s jjeħd* x uđafee zzat i řgens.

³⁴ Maca umi fehmen belli aqa-t d Uđay, sřuyyen marra s tmijja d icten eřaħař tnayen n tsœœetin: “Tameqqrant d Artimis n Ifasusiyyen!”

19:18 Mt. 3:6.

19:20 İca. 55:11.

19:21 Rum. 15:25; Gal. 2:1.

19:23 2 Kur. 1:8.

19:24 Řex. 16:16.

19:26 İzhd. 115:4; İrm. 10:3.

19:29 Řex. 20:4; 27:2; Kul. 4:10.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

³⁵Lwali n tendint isshedden řyaci, inna: “A iryazen n Afasus, man wen war issinen belli tandint n Ifasusiyyen tħeřta x zzawect n Artemis u x řexyař i dd-iwđan zeg ujenna! ³⁶S uyenni, umi war izemmar uřa d ijjen ad iekkes timesřayin-a, icuwwar awem ad tarsem, war tteggem ca s uqeğeq, ³⁷minzi tiwyem-dd iryazen-a *danita*, inni war iğin d iceffaren n tzawiiyyin uřa řa d nitni war ttceqqafen di trebbit nney. ³⁸Maca mařa tuya ğar Dimitriyu u ğar yenni iğan akides di řřenet ca n ucetci x yijjen, aqa din ijj n ľamil di tendint. Eji i-ten ad qarrben u ad carreen ak-d wayawya *din*. ³⁹Maca mařa texsem ca n tmesřact i war ieddřen zi jjihet n ccariea, ittxeřša ad ittwaqđa wegraw, ⁴⁰minzi aqa aney di lxařar ad xaney ħekmen ass-a s uyuwwey, minzi war din bu řesbab i zi nzemmar ad dd-narr s yijj n wawař di tmesřact n uxarweđ-a deg wass-a, minzi nessmuna di řbařeř u nettyewwey amenni waha.” ⁴¹Awarni řami inna aya, ismeħ i wegraw ad yuyur.

Bulus di Masiduniya d Lyunan

20¹Awarni řami yarsa uxarweđ, iřaya-dd Bulus x imeħđaren, iweddee i-ten s usudem *n wawmaten*, uca iffey ħima ad irah ğar Makiduniya. ²Řami icuqq di jjwayeh nni, ifewwej xasen s wařtas n wawařen, xenni yiweđ ğar Lyunan. ³Ařami isseedu din třata n iyuren, ssewjden as Wudayen ict n texceft umi tuya iggur ad ibeħħar ğar Suriya. S uya igga ad yeeqeb x webrid n Makiduniya. ⁴Supatrus zi tendint n Biriya yuyur akides ař Asiya, *xenni eawed* Aristarxus d Sikundus zi Tissalunika, Xayus zi Dirbi, Timutiyyu zi Liřtra u Ticikus d Trufimus zi Asiya. ⁵Ina izwaren aney, ttrajan aney di Truwas. ⁶Maca neccin neffey zi Filippi, tandint *tamezwarut* n Makiduniya, awarni řami kemmřen wussan *n Řeid* n *Weyrum* břa Antun, nekka x řebħar u awarni i xemsa n wussan niweđ-dd ğar Truwas mani neqqim sebaa n wussan.

Asnekkar n Utixus zi řmewt di Truwas

⁷Deg wass amezwaru n simana umi munen imeħđaren maħend ad aržen ayrum, issiweř Bulus akidsen. Netta isszugar di řhard nnes ař řwest n ğiřet, mağar netta tuya inwa ad isafar tiwecca nnes. ⁸Aqa areqqen din ařtas n řefnarat di tyurfet n sennej i di tuya nmun. ⁹Tuya din ijj n ubřiy qqaren as Utixus, iqqim di řkazi, ittesřa, řexdenni ikka xas yiđeř yuğey am tuya Bulus iszugar di řhard nnes ammu. Umi tuya iřteř, iwđa-dd zi tyurfet wiss třata ğar wadday, ksin t immut. ¹⁰Maca Bulus ihwa, iwđa xas, idarree as, inna: “War tennexřieem ca aqa dayes tudart.” ¹¹Xenni yuři eawed, yarža ayrum uca icca, xenni issiweř akidsen *ead* ařtas ařami d řefjar. Xas uca iruħ isafar x temmurt, ¹²am dd-iwyen nitni aħenjir iddar, farħen as ařtas.

20:4 Řex. 19:29; 21:29; 27:2; 1 Kur. 1:14; Afa. 6:21; Kul. 4:7,10; 2 Tim. 4:12; Tit. 3:12.
20:10 1 Ij. 17:21; 2 Ij. 4:34.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

¹³ Maca neccin nenyā deg uýarrabu, nbehħar ȳar řmarsa n Tissus maħend ad kidney dd-nawi Bulus ssenni am mammec tuȳa ittdebbar, maȳar netta s yixef nnes ikka *ȳar din* x temmurt. ¹⁴ Ařami zzayes nareħħeb di Tissus, neki t di tȳarrabut uca niweđ-đđ ȳar Mitilini. ¹⁵ Ssenni nkemmeř asafar, niweđ tiwecca nnes ȳar Xiyus u farwecca nnes neȳwa ȳar Samus, neqqim di Truxiliyun uca deg wass i dd-yusin niweđ ȳar Militus, ¹⁶ minzi Bulus igga ad iedu Afasus x řebħar ħima war ittetřar dinni, minzi tuȳa ittqeġeq ħima, maelik ieddeř, iři yiweđ ȳar Urcalim deg wass n Řeid n Xemsin n Wussan..

Ameřqi aneggaru n Bulus ak-d imȳaren n tmesmunt n Afasus

¹⁷ Zi Militus iija ad dd-asen imȳaren n tmesmunt di Afasus. ¹⁸ Řami dd-usin ȳares, inna asen:

“Kenniw tessnem, zeg wass amezwaru umi dd-udfeȳ ȳar Asiya, mammec ġiȳ akidwem marra ussan, ¹⁹ am tuȳa ttsexxareȳ i AREBBI s marra awađec u s imeřřawen u deg ijarriben i xafi ikkin zi ssibbet n tmeemač n Wudayen.

²⁰ War jjiȳ ca zi min inefeen i řeemur nwem war d awem t barrħey, war t ssřemdeȳ di řeswaq u di tudrin, ²¹ am ssqeney Udayen d Iramiyyen maħend ad dd-dewřen ȳar AREBBI, ad amnen di Siditney Yeccu Lmasih..²² U řexxu ad raħey ȳar Urcalim am ttwacarfey zi Arruħ, war ssineȳ min d ayi ittrajan din, ²³ mȳir aqa Arruħ Iqeddsen iched ayi di kuř tandint, iqqar: “Aqa iceddiyyen d řemħayem ttrajan cek! ²⁴ Maca necc war ħessbey tudart inu ca tiȳřa i yixef inu, maħend ad kemmřey ticři inu d řxedmet n tsexxart i ksiȳ zi Siditney Yeccu ħima ad cehdeȳ x Řexbar Ařebħan n arđa n AREBBI..²⁵ U řexxu ssney, aqa uřa d iij zzaywem ad iȳar aȳembub inu ead, kenniw inni jar awem ggureȳ, ttbarrħey s Tgeldit n AREBBI.

²⁶ S uyenni ad xawem cehdeȳ ass-a, belli necc ttbarriȳ ixef inu zeg idammen nwem marra. ²⁷ Minzi war egizeȳ ad awem ssecney marra min ittexs AREBBI.

²⁸ Ĥdam x yixef nwem u x tħimart tmun min xef igga Arruħ Iqeddsen kenniw d imeħđayen, ħima ad tarwesem tamesmunt n AREBBI tenni d ikesseb s idammen nnes..

²⁹ Minzi ssney belli awarni twaħit inu, ad ȳarwem dd-aden wuccanen imuzzaren *inni* war ittejjin tħimart..³⁰ Ead ad zzaywem dd-kkaren iryazen inni i ȳa issiwřen řhard iewwjen ħima ad suffȳen imeħđaren *zeg webriđ*, ad ten jarren awarni asen..³¹ S uyenni faqem, taeqřem belli třata n iseg^wusa, ġiřet

20:16 Řex. 21:4,12.

20:21 ‘Iramiyyen’ - di řmaxtuttat s yiřes n Lyunan nufa ‘Iyunaniyyen’.

20:21 Mt. 3:2; Mk. 1:15; Lk. 24:47.

20:24 Řex. 21:13; Gal. 1:1; Tit. 1:3.

20:28 Afa. 1:7; Kul. 1:14; 1 Bř. 1:19; 5:2; Asa. 5:9.

20:29 2 Bř. 2:1.

20:30 Izhđ. 41:10; Mt. 16:21; Řex. 1:17; 1 Yħ. 2:19.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

d wass, war beddeġ ad ssmehhdeġ kuř ijjen zzaywem wehħdes s imetħawen.

³² U řexxu ad kenniw sellmey i AREBBI u i wawař n arħa nnes, i wenni ġar iħa

ASAFAR WISS TRATA N RRUSUL BULUS I UBARREĤ N L'INJIL

tizemmar ħima ad ibna u ad awem iwc řwart ak-d marra imqeddasen. ³³ War ħmiceġ di nnuqart niġ deg wureġ niġ deg warruħ uřa zeg ijjen. ³⁴ Kenniw tessnem simant nwem, belli ifassen-a aqa xedmen i min ħwajey u i min ħwajen inni iħan akidi. ³⁵ Di kuřci ssecney awem belli ittxeřša, am nxeddem ammu, ad newc afus i yenni iħeħfen uca ad nfekkar deg wawařen n Siditney Yeccu, belli inna: ‘Sseed n wenni iwcin x wenni iksin.’”

³⁶ Awarni řami inna aya, iwħa x ifadden nnes, izzuġ, u marra iryazen akides. ³⁷ Aqa din jar asen aħħas n imetħawen uca darreen as, ssudmen t. ³⁸ Ceħnen aħħas, amezwar n marra x wawař i inna, belli war řarren ca aġembub nnes ead, uca ssqebden t ġar uġarrabu.

20:33 1 Kur. 9:12; 2 Kur. 11:9; 12:13.

20:34 Řex. 18:3; 1 Kur. 4:12; 1 Ts. 2:9; 2 Ts. 3:8.

20:36 Řex. 21:5.

Twaħit yar Urcalim

21¹ Awarni řami xasen nemmsebda, nebda nzekkwa řebħar, nruħ nican uca niweđ yar tegzirt n Kus. Tiwecca nnes niweđ yar Rudus u ssenni yar Patara. ²Nufa din ijj n uřarrabu i tuya ižekkwān yar Finiqiya, nenyā dayes uca nruħ. ³Řami dd-niweđ yar tegzirt n Qubrus, nejja i-tt x uzeřmađ uca nruħ x řebħar yar Suriya uca ssenni niweđ yar řur minzi ařarrabu tuya igga ad ifarrey sseřeet nnes din. ⁴Umi nufa din imeħđaren, neqqim řarsen sebēa n wussan. Kuř ass nnan nitni s Arruħ i Bulus maħend war ittgaēeid ca yar Urcalim. ⁵Awarni i wussan-a neffey, nuyur. Marra nitni ssqebđen aney ak-d temyarin d iħenjiren *n*sen ař barra n tendint. X tma *n řebħar* wđan x ifadden nsen uca zzuğen. ⁶Umi nweddeē ayawya s usudem *n wawmaten*, nenyā deg uřarrabu, maca nitni ēeqben, kuř ijjen yar taddart nnes.

⁷Umi nkemmeř x usafar zi řur niweđ yar Ptulumayu, nseğmen x wawmaten uca neqqim akidsen ijj n wass. ⁸Tiwecca nnes neffey ssenni, niweđ yar Qayřariya. Nufed yar taddart n umbeccar Filippus, wenni tuya d ijjen zi sebēa *n imsexxaren*, uca neqqim *yares*. ⁹Tuya yar wa arebēa n tħenjirin, ead d tieezriyyin, tinni ittnabben.

¹⁰Umi nenniwjew din ařtas n wussan, ihwa-dd ijj n unabi zi Yahudiyya, qqaren as Ayabus. ¹¹Yusa-dd řarney uca iksi abyas n Bulus, icarf ixef nnes ifassen d iđaren, inna: “Ammu i iqqar Arruħ Iqeddsen: ‘Aryaz i yar iğa abyas-a, ammu i t ya carfen Wudayen di Urcalim uca ad t sellmen deg ifassen n řegnus.’” ¹²Umi nesřa awařen-a, nettar zzayes, am neccin am yenni zi jįwayeh nni, ħima war ittgaēeid yar Urcalim. ¹³Maca Bulus yarra-dd, inna: “Min kenniw yuyin, tētrum uca tessaređbem uř inu? Minzi aqa ayi wejdey maci ħima ad ayi carfen waha, maca ēawed ħima ad mmtey di Urcalim x ssibbet n Yisem n Siditney Yeccu Lmasih.”

¹⁴Umi war d aney iiji ad t nesseqneē, nesqar, neqqar: “Ad yiři min ixs Siditney.”

¹⁵Awarni ussan nni nessewjed uca ngaēeed yar Urcalim. ¹⁶Ruħen akidney ca n iryazen, imeħđaren zi Qayřariya, iwyen-dd ijj n tewmat, qqaren as Mnasun zi Qubrus, aqa-t d ijjen zeg imeħđaren imezwura, ħima ad řares nenniwjew.

Ameřqi n Bulus ak-d rrusul d wawmaten di Urcalim

¹⁷Ařami dd-niweđ yar Urcalim, tareħħeb zzayney tawmat s řefraħet. ¹⁸Tiwecca nnes yufed Bulus akidney yar Yaēqub, umi ħđaren din akides marra imyaren.

¹⁹Awarni řami xasen nseğem, ibda Bulus ad iēawed s ijj n usettef icna x

21:4 Řex. 20:23; 21:12.

21:7 ‘Ptulumayu’ - niy ‘Akku’.

21:8 ‘ijjen zi sebēa *n imsexxaren*’ - xzar Řex. 6:5.

21:8 Řex. 6:5; 8:29.

21:9 Yuw. 3:1; Řex. 2:17.

21:10 Řex. 11:28.

21:11 Řex. 20:23; 21:33.

21:14 Mt. 6:10; Lk. 11:2; 22:42.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

marra min igga AREBBI jar řegnus s tsexxart nnes.²⁰ Umi sřin aya, ssemyaren AREBBI, nnan as: “A umatney, t^ettwařid mečar n ϵ ecra n řuřuf di Yahudiyya i yumnen, u nitni marra ttasmen x Ccaria ϵ .²¹ Maca yiweđ asen-dd řexbar xak belli tesseřmaded i marra Udayen inni iđan jar řegnus mařend ad semřen di Ccaria ϵ n Musa am d asen teqqared ittxeřša war xettnen iřenjiren nsen war gguren deg webrid n Ccaria ϵ .²² Minzi sřin belli aqa tusid-dd da,²³ egg xenni min d ac i ya nini! Yarney areb ϵ a n yeryazen inni yar iđa ijj n lwa ϵ d mahend ad ssizdigen ixef nsen.²⁴ Awi ina akidek, tessizdeged ixef nnek akidsen, uca xeğeř xasen ĥima ad ĥeffen izeğifen nsen. Xenni ad ssnen marra belli min xak ittwannan war iđi bu nican, u belli cek t^ettkemmřed Ccaria ϵ u t^ett^eřfed dayes.²⁵ Maca zi jjihet n yinni yumnen jar řegnus, aqa nura belli ad be ϵ eden x min iqqarřen i lařnam, x farq-ccyeř, x jjiyf, uřa x idammen.”

²⁶ Xenni yiwyi Bulus iryazen nni akides uca tiwecca nnes issizdeg ixef nnes akidsen, Ruřen yar Zzawect Tameqqrant, isscen asen mammec ittxeřša ad kemmřen wussan n usizdeg, ař d iqeddem kuř ijjen zza ϵ ysen tařarřt *nnes*.

Uđuf n Bulus di Zzawect Tameqqrant

²⁷ Ařami dd-yiweđ wass seb ϵ a, řrin t Wudayen n Asiya di Zzawect Tameqqrant, ssenhezzen řgens marra đidd nnes, ĥarten xas s ifassen,²⁸ syuyyun: “A kenniw, a ayt n Israil, yawřem yar twiza! Wa d bnadem wenni isseřmaden iwdan marra đidd i řgens nney u đidd i Ccaria ϵ u đidd i wemcan-a uca issidef-dd ϵ awed Iramiyyen yar Zzawect Tameqqrant uca issexmaj amcan iqeddsen!”²⁹ Minzi tuya izwaren akides řrin Trufimus zi Afasus di tendint, ittyiř asen belli Bulus issiweđ i-t-i-dd yar Zzawect Tameqqrant.³⁰ Tandint marra thaj uca iwdan dduqqzen-dd, ĥarten x Bulus, jarren t barra i Zzawect Tameqqrant, řexdenni belleent tiwwura.

³¹ Am arezzun ad t nyen, yiweđ řexbar yar ukumandar n ubařayun, aqa Urcalim amen tekmeř txarweđ.³² Řexdenni yiwyi-dd ijj n řqebřan x mya uřa d ijj ubarru n i ϵ eskariyyen, uca uzzřen ĥarsen. Ařami řrin nitni akumandar d ř ϵ skar, ssbedden ad wten Bulus.³³ Ařami ĥares dd-iqarreb ukumandar, itřef i-t, yumur ad t carfen s tnayen n snaseř, xenni isseqša min i ϵ na netta d min igga.³⁴ Jar řyaci aqa din ijjen ittřaya ammu u wenneyni ammu. Řami war izemmar ad issen tidett zi ssibbet n lharaj, yumur ad t awyen yar lqecla.³⁵ Ařami dd-yiweđ Bulus yar ddruj, imsar belli i ϵ eskariyyen arbun t x ssbab n l ϵ unf n řgens,³⁶ minzi ařtas n iwdan tuya đeffaren t, syuyyun, nnan: “Kksem t zeg webrid!”

21:25 Amz. 9:4; Uf. 20:3; Řex. 15:23; 1 Kur. 8:1.

21:26 Řex. 24:6.

21:29 Řex. 20:4; 2 Tim. 4:20.

21:33 Řex. 21:11.

21:36 Lk. 23:18; Yř. 19:15; Řex. 22:22.

³⁷ Ařami dd-ıqarreb ęar lęecla, ĥima ad tt yadef, inna Bulus i ukumandar: “Ma iĥııq q ayi ad ac inıy ca?” Inna as: “Ma tessned Tayunanit?” ³⁸ Ma war teęid cek d Amiřri wenni iggin ayuwweę qbeř ussan-a, indeh akides arebea ařaf n yeryazen d iqettařen ęar řexřa?” ³⁹ Inna as Bulus: “Nec d aryaz d Uday zi Tarsus, ıct n tendint ittwassnen di Kilikiya mani dd-xeřęę. Nec ttareę zzayek ttesriĥ ĥima ad ssiwřęę ęar řgens.” ⁴⁰ Umi d as ismeĥ, ibedd Bulus x ddruj, ıceyyar s ufus ęarsen, uca umi arsin qaę, issiweř akidsen s iřes n Teıbranıt, inna asen ...

Adafeę n Bulus x yixef nnes zzat i řgens

22¹ ... “A ıryazen tawmat d ibabaten, řrem i min d awem i ęa inıy x udafeę inu.” ² Umi řřin, aqa issawař akidsen s yiřes n Teıbranıt, qqimen sqaren ead ktar. Inna asen: ³ “Nec d ıjj n bnadem d Uday, xeřęę-dd di Tarsus di Kilikiya, maca arebbıy di tendint-a ęar iđaren n Gamalıyal u ttwassřemdeę eļařsab tidett nıcan n Ccarıea n řejdud nney. Ceřtareę x min ięan n AREBBI am mammec uřa d kenniw marra.. ⁴ Nec tuęa đeffareę Abrid-a s řmewt am carrfeę ıryazen d temęarin, ttsellameę ten ęar řeĥbes.. ⁵ Arrays n ıkeĥhanen d marra imęaren n řgens zemmare n ad ceĥden belli księ tıbratin i tawmat, maĥend ad ruĥęę ęar Dimacę ĥima ad awyeę inni din ięan eawed s tcarfin ęar Urcalim ĥima ad řřfen řĥukm s řmewt.

⁶ Umi d ayi tuęa deg webrid u gguę ad awđęę ęar Dimacę ęar wezyen n wass, tenneđ ayi-dd s řęeffret ıct n tfawt temęar zeg uęenna.. ⁷ Wđıy x temmurt, sřıy ıct n tmıjja, teqqar ayi: ‘Cawul, Cawul, mayemmi d ayi tdarrced?’ ⁸ Arriy xas: ‘Min teenid Cek, a Sidi?’ Inna ayi: ‘Nec d Yeccu, Nnařiri, wenni t’ttdarrced!’ ⁹ ıryazen nni tuęa ięan akidi, zřin tafawt, maca war řřin ca i tmıjja n wenni akidi issawařen.. ¹⁰ Nniy: ‘Min i ęa ggeę, a Sidi?’ Inna ayi Siditney: ‘Kkar, traĥed ęar Dimacę, din ad ac ittwanna x marra min d ac yuran ad tegged!’ ¹¹ Umi dewřęę war ttwiřıy zi tissıqt n tfawt nni, gewwden ayi inni i tuęa akidi ięan zeg ufus, uca ammu i dd-iwđęę ęar Dimacę.

¹² Tuęa din ıjj weryaz, qqaren as Ananıyas. Netta d amsegged eļařsab Ccarıea, am mammec tuęa xas ceĥhden marra Udayen.. ¹³ Netta yusa-dd ęari, inna ayi: ‘A uma Cawul, arzem tiřřawin nnek!’ Řexdenni di tsæeet nni ttwarzment tiřřawin inu, uca zřię t. ¹⁴ Netta inna ayi: ‘Aqa AREBBI n řejdud nney ıxđar i cek, ĥima ad tessned min ıxs Netta, u ĥima ad tżared Amseggad, ad tesřed tmıjja nnes zeg uęemmun nnes. ¹⁵ Cek ad as tiřid d aceĥhad ęar marra ıwdan s marra

21:39 Řex. 9:11,30.

22:3 Řex. 5:34; 9:11; 21:39; 2 Kur. 11:22

22:4 Řex. 8:3; 9:1; 26:9; 1 Kur. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13.

22:6 1 Kur. 15:8; 2 Kur. 12:2.

22:9 Dan. 10:7.

22:12 Řex. 9:17.

min tezrid u s min tesřid. ¹⁶Iwa řexxu, mayemmi war tezeimed ead? Kkar, ejj ad cek sseydeřen, ad ttwasirden ddnub nnek am t'ttřayid x Yisem nnes!'

¹⁷Awarni řami dd-eeqbeř, iwdeř da řar Urcalim, uca am tuřa ttzařiy di Zzawect Tameqqrant, ¹⁸řriř t deg ijj n řewřiy, inna ayi: 'Azzeř, teffyed deřya zi Urcalim minzi war qebbřen ca cchadet nnek xafi!'.¹⁹Nniř necc: 'A Sidi, aqa nitni snen belli tuřa ttřebbsey inni yumnen zzayek, hettkeř ten s urekkuđ di temzidawin, ²⁰u řami ttwasizzřen idammen n ucehhad nnek Stifanus, tuřa beddeř akidsen, arđiy x yenni ixsen ad t nyen u hđiy arruđ n yenni t yarejmen.' ²¹Xenni inna ayi: 'Ruř, minzi ad cek ssekkeř řar řagg^waj řima ad tbarrhed i řegnus!'

²²Tuřa ttesřan as ař awař-a, xenni kkaren ssgaeden tmijja nsen, qqaren: 'Kksem t zi temmurt, minzi amecnaw wa war isdiheř ad iddar.' ²³Am tuřa syuyyun, neřřaren arruđ nsen, uca ssuzzaran taeejjajt řar ujenna. ²⁴Yumur ukumandar mařend ad t ssidfen řar lqecla, ad t sseqsan am t thettaken s urekkuđ řima ad *zzayes* ifhem mayemmi xas syuyyen ammu. ²⁵Umi t jebden s třežzanin *i uhettek s urekkuđ*, inna Bulus i řqebřan x mya i din ibedden: "Ma iřeřeř awem ełahřab ccariea *nwem* ad thettkem ijj n bnađem d Arumani s urekkuđ am war xas teřkimem ead?"

²⁶Umi isřa řqebřan x mya man aya, iruř řar ukumandar, inna as: "Min i řa tegged? Aqa aryaz-a d Arumani!" ²⁷Iqarreb-dd řares ukumandar, inna as: "Ini ayi, ma cek d Arumani?" Yarra-dd xas Bulus: "Wah!" ²⁸Yarra-dd xas ukumandar, inna: "Necč řřfeř řřeqq-a n umezday Arumani s ijj n řqedd d ameqqran n tmenyat!" Bulus inna: "Maca necč xeřqey-dd zzayes!" ²⁹Řexdenni, inni tuřa nwan ad t hettken s urekkud, jjin t. Akumandar idweř igg^wed, minzi ifhem aqa-t d Arumani u minzi ijja i-t ad t carfen. ³⁰Tiwecca nnes am tuřa ixs ad issen tidett mi xef t đeřmen Wudayen, ifsi iceddiyyen *nnes* uca yumur ad ssmunen imeqqranen n ikehhanen d marra Lmeřkama Tameqqrant n imeqqranen *n Wudayen*, uca issehwa-dd Bulus *řar din*, issbedd i-t di řwest nsen..

Bulus zzat i Lmeřkama Tameqqrant n Wudayen

23¹Bulus iqceē *deg inni iqqimen* di Lmeřkama Tameqqrant, inna: "A iryazen tawmat! Aqa necč uyureř s tnefssect teřfa zzat i AREBBI ař ass-a!" ²Ananiyas, arrays n ikehhanen, yumur inni i tuřa din akides ibedden, ad t wten řar uqemmmu. ³Xenni inna as Bulus: "Ad cek iwwet AREBBI, cek d

22:18 Mt. 10:14.

22:19 Řex. 22:4.

22:20 Řex. 7:58; 8:1.

22:21 Řex. 9:15; 13:2; Gal. 1:15; 2:8; Afa. 3:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:11.

22:22 Řex. 21:36.

22:30 'Lmeřkama Tameqqrant n Wudayen' - niř: 'Jmaeet n lřuđkam n Wudayen'.

23:1 Řex. 24:16.

23:2 1 J. 22:24; Irm. 20:2; Yř. 18:22.

řhid̄ ijjiyyaren! Aqa cek teqqimed da maħend ad xafi tħekmed elahsab Ccariea, *maca* txařafed Ccariea s yixef nnek am tumured ad ayi wten!”⁴ Inni i tuya kis ibedden, nnan: “Ma tdeğmed arrays n ikehhanen n AREBBI?”⁵ Inna Bulus: “A tawmat, war ssiney aqa-t d Akehhan, minzi tura: ‘Azeğif n řgens nnek war t ttzawar!’”.

⁶ Umi issen Bulus, aqa azyen zzaysen d Iřaduqiyyen u wenneyni zeg Ifarisiyyen, iřaya di Lmeħkama Tameqqrant *n Wudayen*: “A iryazen tawmat, necc d Afarisi, mmis n Ifarisiyyen, necc t’ttwaħakamey di ssibbet n usitem d tnukra n imett inen.”⁷ Ařami inna aya, imsar ijj n uxarweđ jar Ifarisiyyen d Iřaduqiyyen uca ittwabđa řyaci,⁸ minzi Iřaduqiyyen qqaren belli war teđi ca d tanukra niy d lmalakat uřa d buħbeř, maca Ifarisiyyen ceħden x man aya s tnayen.⁹ Bdan syuyyun ařtas u ca n imseřmaden n idlisen zeg wezyen n Ifarisiyyen kkaren, ttemnaqacen akidsen s jjeħd, nnan: “War nufi uřa d ijj n řyar di bñadem-a. Mařa issiweř akides ijj n buħbeř niy ijj n lmalak, man řeib iğan *xenni* di man aya?”¹⁰ Umi ikkar ijj n uxarweđ ameqqran, igg^wed ukumandar ad mezzqen Bulus. Xenni yumur ieeskariyyen Irumaniyyen maħend ad dd-asen, ad t xedfen zi řwest nsen, uca ad t awyen yar lqecla.

¹¹ Di ġiřet awarni as idħar-dd Siditney i Bulus, inna as: “Egg uř, minzi am mammec xafi tceħded di Urcalim ammu i ya tceħded uřa di Ruma!”.

Taxceft n Wudayen ħima ad nyen Bulus

¹² Ařami d iřbeħ řħař, munen ca n yeryazen zeg Wudayen, qqnen ixef nsen s ict n nneēřet maħend war tt’etten war sessen ař d nyen Bulus...

¹³ Ktar zi arebein n yeryazen kksen wawař-a s ict n tjağit.¹⁴ Ina ruħen yar imeqqranen n ikehhanen d imyaren *n řgens*, nnan: “Aqa neqqen ixef nney s ict n nneēřet maħend war nettett walu ař i ya nenney Bulus.¹⁵ Xenni, kenniw uřa d imeqqranen n Lmeħkama Tameqqrant *n Wudayen*, ttarem zeg ukumandar ad t-i-dd-indeħ yarwem axmi texsem ad txebbcem di tmesřact-a mliħ. Aqa neccin newjed ħima ad t nenney qbeř ma ad yarwem dd-yawed.”

¹⁶ Isřa mmis n ućmas n Bulus x texceft-a, *xenni* yudef yar lqecla uca ixebbar Bulus x man aya.¹⁷ Iřaya Bulus i yijjen zeg iqebťanen x mya, inna as: “Ruħ s ubřiy-a yar ukumandar minzi řares ca ad as t yini.”¹⁸ Iksi řqebťan x mya, uca iwyi t yar ukumandar, inna: “Bulus, amehbus, iřaya ayi-dd, ittar ayi ad ac awyey abřiy-a i yar iğa ca ad ac t ini.”

^{23:3} Aewd. 17:9.

^{23:5} Uf. 22:27.

^{23:6} Řex. 24:21; 26:6; Fil. 3:5.

^{23:8} Mt. 22:23; Mk. 12:18; Lk. 20:27.

^{23:9} Řex. 25:25; 26:31.

^{23:11} Řex. 18:9.

^{23:12} Řex. 23:21,29,30.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

¹⁹ Iṭṭef i-t ukumandar s ufus, iddur zzayes weħħdes uca isseqsa t: “Min yarek ad ayi t tinid?” ²⁰ Inna as ubřiy: “Aqa Udayen arezzun ad zzayek ttaren maħend ad dd-tessehwid Bulus tiwecca ħar Lmeħkama Tameqqrant *n Wudayen*, axmi xsen ad t sseqsan ead. ²¹ War ten ttiqqi, minzi ktar zi arebein n yeryazen zzaysen ggin as taxceft, qqnen ixef nsen s ict n nnečřet maħend war tt^etten war sessen ař t nyen. Aqa nitni wejden řexxu, ttrajan ad tewced ttesriħ nnek.” ²² Akumandar ijja abřiy ad irah, inna as: “War qqar i ħed, aqa tessaregbed ayi x man aya.”

Bulus ħar Qayřariya

²³ *Xenni* iřaya-dd ħares x tnayen n iqebřanen x mya, inna: “Sewjdem mitayen n ieeskariyyen maħend ad raħen ħar Qayřariya ħar řřata n ħiřet, akidsen sebein n yenni inyin x yiysan u mitayen n yenni yarebbun lansa s ufus ufusi. ²⁴ Ejj i-ten ad ssewjdem ict n zzayřet maħend ad xas sřymen Bulus, ad t nedhen ħar leamil Filiks di řaman.” ²⁵ *Xenni* yura ict n tebrat, iwca asen tt. Ammu i dayes *yura*:

²⁶ “Kludiyus Lisiyas, i leamil yueřan Filiks: Sřam *xak!*

²⁷ Udayen aqa ṭṭfen aryaz-a u tuħa xsen ad t nyen. Wciy *as* afus ak-d ict n terbičt n ieeskariyyen Irumaniyyen uca fekkey t umi sřiy aqa-t d Arumani. ²⁸ Minzi tuħa xseħ ad ssneħ min xef t đeřmen, iwyey t ħar Lmeħkama Tameqqrant nsen. ²⁹ Ufiy aqa đeřmen t di ssibbet n ca n tmesřayin n Ccariea nsen, maca war din *ufiy* ađřam i isdaheġen řmewt niy iceddiyyen. ³⁰ Umi d ayi ittwanna, belli Udayen nwan ad as ggen taxceft, ssekkeħ t-i-dd řexdenni yarek, umurey i yenni t iđeřmen maħend ad ac inin zzatek mi xef t đeřmen. S ttisir!”

³¹ Ieeskariyyen Irumaniyyen ksin Bulus, am mammec d asen yumur, uca iwyen t s ħiřet ħar tendint n Antipatris. ³² Tiwecca nnes jjin inni inyin x yeysan ad eeqben ieeskariyyen imeddukař nsen x iđaren ħar lqecla. ³³ *Xenni* iwyen t ħar Qayřariya, wcin tabrat i leamil uca sbedden Bulus zzates. ³⁴ Awarni řami iyra tabrat *nni*, isseqsa x man jjiħet i zi dd-yusa netta uca yufa belli netta yusa-dd zi Kilikiya. ³⁵ Inna as: “Ad ac sřey mařa uřa d yenni i cek iđeřmen iwđen-dd da!” *Xenni* yumur ad t ħđan di taddart n ccree n Hirudus, *umi qqaren ‘Prituriyum’*.

Bulus zzat i leamil Filiks

24¹ Awarni xemsa n wussan ihwa Ananias, arrays n ikehhanen, ak-d imħaren *n řgens* u ak-d ijj n weryaz s řħard iřebħen, qqaren as Tartulus, uca xebbaren leamil x Bulus. ² Umi xas dd-řayan, iqarreb-dd Tartulus ħar zzat maħend ad t iđřem, inna:

23:20 ‘Lmeħkama Tameqqrant n Wudayen’ - niy: ‘Jmaeet n lħukkam n Wudayen’.

23:20 Řex. 23:12.

23:27 Řex. 21:33.

24:1 Řex. 23:2.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

“Aqa zzayek ɣarney iġa řehna tameqqrant u ssiyasa nnek aqa tiwi-dd aṭṭas n řxar i řgens-a i dd-yiwyen ssahřa, ³ u di kuř amcan marra neccin neqbeř tcuni nnek, *a sidi* Filiks yueřan. ⁴ Maca ĥima war cek hekkweřey aṭṭas, ttarey zzayek ad aney teřid deyya *cwayt* s řxađar nnek. ⁵ Minzi nufa belli bnađem-a aqa-t d ijj n řehřac, ittsebbee aɣuwwey jar marra Udayen di mkuř tammurt, minzi netta d azeġif n tebridt n Inařiriyyen. ⁶ Netta tuya yarezzu eawed maĥend ad issexmej Zzawect Tameqqrant nney, xenni neṭṭef i-t uca tuya nexs ad xas neĥkem s Ccarięa nney. ⁷ Maca akumandar Lisijas yusa-dd di řwest s uhettek aṭṭas, iksi t jar ifassen nney, issekk i-t ɣarek, ⁸ uca yumur maĥend inni ixsen ad t đeřmen, ad ɣarek dd-asen. Mařa t tesseqsid, ad tfehmed zzayes s yixef nnek marra mi xef t neđřem.”

⁹ Udayen sɣuyyun xas, nnan: “Man aya ammu i iġa!”

¹⁰ Xas uca iceyyar leamil i Bulus maĥend ad issiweř. Bulus yarra-dd, inna: “Necc ssney belli cek d řqađi x řgens-a i yijj n řmijař n waṭṭas n isegg^wusa, s uyenni ad wtey x yixef inu s teryast ktar. ¹¹ Am mammec i ɣa yiři tessned cek, aqa eđun myir teneac n wussan waha zeg wami gaedeý ĥima ad eebdeý di Urcalim. ¹² Nitni war d ayi ufin di Zzawect Tameqqrant ttemnaqaceý ak-d ca n ijjen niy ssmuney ijj n ubarru n řgens, war iġi di temzidawin nsen, war iġi di tendint nsen. ¹³ Nitni war zemmaren ad ssbiyyen min zi d ayi đeřmen řexxu. ¹⁴ Maca man aya ad ac neemeý, belli eebbdeý AREBBI n řejdud inu x řeřsab n tebridt nni x ssawařen, minzi umney marra min yurin di Ccarięa u deg inabiyyen, ¹⁵ am ɣari asitem di AREBBI, - am mammec uřa d nitni ttrajan tt -, aqa ad din tiři tnukra zi taddart n imettinen, *tanukra* n imseggaden uřa d *tanukra* n yenni war iseggden. ¹⁶ Ammu uřa d necc ttegey tizemmar deg ixef inu ĥima ad ɣari tiři řebda tnefsect teřfa ztat i AREBBI u ztat i iwdan..

¹⁷ Aṭṭas n isegg^wusa usiř-dd maĥend ad awyey řřdaqi i řgens inu u maĥend ad awyey tiyarřin. ¹⁸ Aqa iwdan-a ufin ayi di Zzawect Tameqqrant awarni řami ttwassizdegey, am war din *ɣari* řɣaci niy d axarweđ. ¹⁹ Maca Udayen nni dd-yusin zi Asiya, inni issekkaren iwdan, aqa ittxeřša ad ĥđaren da akidi zzatek maĥend ad ayi ttahmen mařa ɣarsen ca *xafi*. ²⁰ Niy ad inin ina *i da ibedden* man řeib i dayi ufin umi beddeý ztat i Lmeĥkama Tameqqrant nsen, ²¹ myir awař-a i tuya řayiy umi beddeý jar asen: ‘Ass-a ttwahękmey ztatwem di ssibbet n tnukra n imettinen!’ ”

24:6 Řex. 21:28.

24:12 Řex. 25:8; 28:17.

24:16 Řex. 23:1.

24:17 Řex. 11:29; Rum. 15:25.

24:18 Řex. 21:27.

24:21 Řex. 23:6; 28:20.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

²² Umi issen Filiks Abrid-a mliḥ, issbedd i-ten, inna: “Xmi dd ya yas ukumandar, ad kemmṛey aseḡi ɣar min din jar awem.” ²³ *Xas uca* yumur i řqebṭan x mya ḥima ad iḥḍa Bulus s cwayt n lḥurriya ktar u war imennee uṛa d ijj zeg inni iḡan nnes ad xas sexxaren.

²⁴ Awarni ca n wussan ijja Filiks d Drusilla, tamɣart nnes d Tudact, ad dd-awyen Bulus uca sṛan zzayes x liman di Lmasiḥ. ²⁵ Aṛami yiweḍ řhard x tsegda d dḍebṭ n nnefs u x lḥisab i dd ya yasen, igg^wed Filiks, inna as: “Ruḥ řexxu! Xmi ɣari i ɣa yiři řweqt, ad ac-dd řayḡ.” ²⁶ Netta tuɣa issitim eawed maḥend Bulus ad as iwc tmenyat *ḥima ad as idṛeq*. S uyenni tuɣa xas dd-iṛaya aṭṭas n twaṛawin ḥima ad kis issiweř.

²⁷ Maca umi kemmṛen tnaen n isegg^wusa, yareḥḥeb Filiks s Purkiyus Fastus wenni t i ɣa ixefen. Umi tuɣa Filiks ixs ad yarḍa Udayen, ijja Bulus di snaseř *di řehbes*.

Bulus zzat i Fastus

25¹ Aṛami dd-yiweḍ Fastus ɣar Qayṣariya, iruḥ ɣar Urcalim awarni řami eḍun tṛata n wussan. ² Arrays n ikehhanen d imcenneen n Wudayen ssaregben t *dinni* x min xef ḍerṛmen Bulus uca qeddmn as ict n tutra. ³ Ttaren zzayes maḥend ad *asen* igg s řxaḍar ḥima ad indeḥ Bulus ɣar Urcalim, am ggin nitni ad sswejden ict n texceft deg webriḍ maḥend ad t nɣen. ⁴ Maca Fastus yarra-dd: “Bulus ittwaḥḍa di Qayṣariya u necc simant inu ad din raḥey deɣya. ⁵ Ejj inni zzaywem izemmaren ad afen tawwart ad raḥen akidi, uca ejj i-ten ad t ḍerṛmen x man wen iḡa uxeṭṭu nni igga weryaz-a.”

⁶ Awarni řami iqqim din tmenya niɣ eecra n wussan ihwa ɣar Qayṣariya u tiwecca nnes iqqim x řkursi n ccree uca yumur ad dd-awyen Bulus. ⁷ Umi dd-yiweḍ, nnḍen xas Wudayen inni tuɣa dd-ihwan zi Urcalim, uca aṭṭas n arruyas *nsen* ggin *xas* aṭṭas n icetciten ideqṛen, war zemmaren ad ten ssbeyyenen. ⁸ Umi iwta Bulus x yixef nnes, war ixḍi netta di walu, war teḡi di Ccaria n Wudayen niɣ di Zzawect Tameqqrant uṛa di qayṣar, ⁹ inna Fastus i Bulus, am tuɣa ixs ad igg řxaḍar i Wudayen: “Ma tersed ad tgaeded ɣar Urcalim, ḥima ad din t^ettwaḥakmed zzati?” ¹⁰ Yarra-dd Bulus inna: “Necc aqa beddey zzat i řkursi n ccree n qayṣar mani ittxeřsa ad xafi ittwaḥkem. War xḍiɣ deg Wudayen s walu am mammec cek tessned mliḥ. ¹¹ Maṛa xḍiɣ niɣ maṛa ggiɣ min isdaheḡen řmewt, war ttrikk^wiṛey zi řmewt. Maca maṛa war din bu tidett nican i zi d ayi ḍerṛmen, xenni war izemmar uṛa d ijjen ad ayi isellem ɣarsen i arḍa nsen. Necc uriy ddeewet inu ɣar qayṣar.”

¹² Awarni řami tuɣa imcawar ak-d wegraw, yarra-dd Fastus: “Aqa tessgaeded ddeewet nnek ɣar qayṣar, xenni ɣar qayṣar i ɣa traḥed!”

24:23 Řex. 27:3; 28:16.

25:8 Řex. 24:12; 28:17.

25:11 Řex. 18:14.

Tawasit n ujeǵid Ayribas ǵar Qayşariya

¹³ Awarni edun ca n wussan yusa-dd ujeǵid Ayribas d Barniki ǵar Qayşariya ħima ad seǵmen x Fastus. ¹⁴ Umi nitni sseedun din aǵtas n wussan ieawed Fastus i ujeǵid tamesřact n Bulus, inna: “Aqa da ijj n weryaz wenni da ijja Filiks d amehbus.” ¹⁵ Ŗami d ayi tuǵa di Urcalim, ssareǵben ayi xas imeqqranen n ikehhanen d imyaren n Wudayen, arezzun zzayi ad ittwaħakem zzatsen. ¹⁶ Necc arriy-dd xasen belli Irumaniyyen war nnumin ad sellmen ijj n bnađem ħima ad ittwaney maħend ad ggen řxađar *i iwdan*. Ittxeşsa ad ħđaren zzates inni t iđerġmen uca ad ǵares yiři ttasie *i bnađem nni* maħend ad idafee x yixef nnes zi jjihet n ttuhmet. ¹⁷ Umi da dd-iwđey, war eǵizey uca tiwecca nnes qqimey x řkursi n ccee uca umurey ad dd-awyen aryaz nni ǵari. ¹⁸ Inni t iđerġmen nnden as-dd, maca war zemmaren ad dd-awyen uřa d ict n ttuhmet i tuǵa zemmaren ad ssbeynen am mammec tuǵa ttrajiy. ¹⁹ Maca tuǵa ǵarsen xas ca n tmesřayin zi jjihet n ddin nsen u zi jjihet n ijj n bnađem qqaren as Yeccu wenni aqa immut, *maca* wenni xef tuǵa Bulus iqar belli aqa iddar. ²⁰ Am tuǵa cekkey di tmesřayin-a i di tuǵa arzuǵ, nniy i Bulus; ‘Ma zeema tersed ad traħed ǵar Urcalim ħima ad t’ttwaħakmed din x tmesřayin-a?’ ²¹ Maca umi tuǵa yarezzu ad ittwaħđa ař xas i ǵa iħkem qayşar, umurey ad t ħđan ař t i ǵa ssekkey ǵar qayşar.” ²² Inna Ayribas i Fastus: “Uřa d necc xsey ad sřey i bnađem-al!” Inna as: “Tiwecca ad as tesřed!” ²³ Tiwecca nnes yusa-dd Ayribas d Barniki s marra ccan uca udfen ǵar taddart n ccee ak-d ikumandaren n řeeskar d yeryazen iceneen n tendint. Xenni yumur Fastus, uca yudef-dd Bulus. ²⁴ Inna Fastus: “A ajeǵid Ayribas u kenniw marra iryazen i da iħđaren akidney: Aqa x weryaz-a nni teźrim danita, aqa cetcan xas ǵari marra řǵaci n Wudayen di Urcalim uřa danita, şuyyun maħend war ittymimi weryaz-a ad iddar ead. ²⁵ Maca ufiy netta war iggi walu min isdaheǵen řmewt, maca umi issǵaeed ddeewet nnes ǵar qayşar, ggiy ad t ssekkey din... ²⁶ Maca war ǵari bu tmesřact nican ssney tt zi jjihet nnes ħima ad tt ariy i qayşar. S uyenni sseħđarey t-i-dd i kenniw, d amezwaru i cek, *a* ajeǵid Ayribas, ħima, awarni řami i ǵa nkemmeř tarezzut, ad ǵari yiři min i ǵa ariy *i qayşar*, ²⁷ minzi war icuwwar xmi dd ǵa ssekkey ijj n umehbus břa ma ad ariy ixetřan nnes.”

Adafee n Bulus x yixef nnes zzat i ujeǵid Ayribas

26 ¹ *Xas uca* inna Ayribas i Bulus: “Cek ǵarek ttesriħ ħima ad tessiwřed x yixef nnek!” Xenni isswizzeđ Bulus afus nnes uca iwta x yixef nnes, inna:

² “Di marra min xef i d ayi đerġmen Wudayen, *a* ajeǵid Ayribas, ħessbey ixef inu d *bnađem* d amimun, aqa ass-a zemmarey ad wtey x yixef inu qibač nnek.

^{25:14} Řex. 24:27.

^{25:25} Řex. 23:9; 26:31.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

³ Deg umezwaru s minzi aqa cek tessned marra tťbayeε d izerfan n Wudayen. S uyenni ttarey zzayek ad ayi tesřed s ttasie n řxađar.

⁴ Minzi Udayen, iwa, mařa xsen ad cehhden *waha*, ssnen abrid n tudart inu mliř zi temzi inu, am mammec t tuya zeg umezwaru jar řgens inu u di Urcalim.

⁵ Nitni ssnen ayi mliř aťtas zeg wami, ssnen aqa tuya ddarey elahřsab tayuri nican n Ifarisiyyen. ⁶ U řexxu beddey *danita*, ttwahakamey di tťweε n usitem n lwaεd i zi iwaεd AREBBI i řejdud nney. ⁷ Mařar wa d asitem nni tttrajant teneac n tqebbař nney ad řares dd-awđent, am ssgaeεdent tizađitin yuđyen ğiřet d wass. Di tťweε n usitem-a, *a* ajeđid Ayribas, đerřmen ayi Wudayen. ⁸ Mammec tħekkmem kenniw? Ma war ittxeřsa ad namen belli AREBBI issnekkar-dd imettinen?

⁹ Zic tuya zeemey nican, aqa ittxeřsa ad ggey aťtas n tmesřayin đidd i Yisem n Yeccu Nnařiri. ¹⁰ Uca aya i ggiy εawed di Urcalim. Am tťfey tizemmar zi jjihet n imeqqranen n ikehhanen, ħebbsey aťtas n imqeddasen. Uca řami ttwanyen zzaysen, tuya carcey di man aya ak-d inni xas iħekmen. ¹¹ Eedbey ten di marra timzidawin, ggiy xasen uyiř maħend ad ceqqfen Isem n Yeccu. Tuya tthajey xasen aťtas, u tuya ttazzřey xasen řar tneddam inneyni.

¹² Řami tuya gğurey řar Dimacq zi ssibbet nni s ttesriř d řumur zi jjihet n imeqqranen n ikehhanen, ¹³ xenni, *a* ajeđid, umi tuya-yi deg webrid zřiř ict n tfawt zeg ujenna řar wezyen n wass, t'ettissiqq ktar zi tfuct, tenned ayidd u i yenni akidi imsafaren. ¹⁴ Neccin newđa marra di temmurt, sřiř i ict n tmijja tessawař-dd akidi, teqqar s Teibranit: 'Cawul, Cawul, mayemmi xafi tdarrced? Aqa tarenyed tzeyyared x yixef nnek mintra cek teccated di sřek n buykucđan.' ¹⁵ Nniy: 'Min teεnid Cek, a Sidi?' Inna Sidityey: 'Necc d Yeccu wenni tmarrted. ¹⁶ Xenni inna ayi: 'Kkar, tbedded x iđaren nnek, minzi i uya i d ac dd-đharey ħima ad cek arečħey d amsexxar d aceħhad aqa umi d ayi teziřid u aqa ad ayi tžared εawed. ¹⁷ Ad fekkey cek zeg weydud-a u zi řegnus i řar cek i řa ssekkey, ¹⁸ ħima ad tarezmed tiťtawin nsen, ħima ad tuben zi tađest řar tfawt u zi řřulťa n ccitan řar AREBBI, u ad tťfen ayřar n ddnub d ict n tesřart n řwart jar imqeddasen s liman dayi.'

¹⁹ S uyenni, *a* ajeđid Ayribas, war εekksy ca řewħiy nni zřiř zeg ujenna, ²⁰ maca řar umezwar bdiř ad barrħey *s L'Injil* i yenni iđan di Dimacq d Urcalim d marra jwayeh n Yahudiyya u i řegnus ħima ad tuben ad dewřen řar AREBBI, ad ggen řexdayem i itťriřen i ttubet. ²¹ S uyenni tťfen ayi Wudayen di Zzawect Tameqqrant uca xsen ad ayi nyen. ²² Maca AREBBI iwca ayi afus ař ass-a, u xzar, aqa beddey *da* zzat i umezyan d umeqqran, war qqarey walu i inni itteffyen zi

26:6 Amz. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Aεwd. 18:15; 2 řm. 7:12; Izhd. 132:11; Ica. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Irm. 23:5; 33:14; Ĥaz. 34:23; 37:24; Dan. 9:24; Mixa 7:20.

26:9 Řex. 8:3; 9:1; 22:4; 1 Kur. 15:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13.

26:18 Ica. 60:1.

26:20 Řex. 9:19,28; 22:17,21.

26:21 Řex. 21:30.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

Ccariea n Musa d inabiyyen, mƣir timesřayin waha nni zi qqaren nitni aqa ad iřint, ²³ belli tuřa ittxeřša i Lmasiř ad iweddeb u belli Netta ad yiři d Amenzu n Tnukra zi taddart n imettinen, ad ibarreř s Tfawt i řgens-a u i řegnus *marra*.”

²⁴ Awarni řami idafee Bulus s yixef nnes ammu, inna Fastus s jjeħd: “Aqa txeřfed, a Bulus. Ařtas n tyuri tessbuhři i cek.” ²⁵ Maca Bulus inna as: “Nec war ttwaxeřfey ca, a sidi Fastus yueřan, aqa qqareř awařen n tidett, daysen řaman. ²⁶ Uřa d ajeřid Ařribas issen mliř x tmesřayin-a. S uyenni ssawařey s teryast minzi ittřiř ayi belli uřa d ict n řřajjet zi tmesřayin-a aqa tennuffar xas, minzi marra man aya war imsar di tnuffra. ²⁷ Ma tumned zeg inabiyyen, a ajeřid Ařribas? Necc ssney belli tumned zzaesen.” ²⁸ Maca Ařribas inna i Bulus: “S drus tersed ad ayi tessqeneed ģima ad dewřey d Amasiři.” ²⁹ Inna as Bulus: “Ttareř AREBBI belli deřya u i wařtas, maci cek waha, maca uřa d marra inni d ayi ittessan ass-a, ad dewřen am necc, maca břa iceddiyyen-a.” ³⁰ Xenni ikkar ujeřid d leamil d Barniki d *marra* inni tuřa akidsen iqqimen. ³¹ Xenni ruřen nitni řar uyezdis, ssawařen ak-d wayawya, nnan řar asen: “Ařyaz-a war iggi ca min isdaheřen řmewt uřa d iceddiyyen.” ³² Inna Ařribas i Fastus: “Maelik war tuři issgaeed ddeewet nnes řar qayřar, iři aqa ittwadřeq bna-dem-a.”

Asafar n Bulus řar Ruma

27 ¹ Xas uca ikkes Fastus awař, aqa ittxeřša ad ittwassekk řar Iřalya, uca isellem Bulus d ca n imeřbas nneyni i yijj n řqebřan x mya qqaren as Yuliyus, tuřa-t zeg ubařayun n qayřar. ² řami nenwa ad nbeřřar, neny deg ijj n uřarrabu zi Adramitiyumu, tuřa iggur ad ikk x jįwayeh i iřan x tma n Asiya, uca nruř. Tuřa akidney Aristarxus, ijj n weryaz zi Tissalunika di Masiduniya. ³ Tiwecca nnes niweđ řar řaydun. Yuliyus wenni tuřa iřan mliř ak-d Bulus, isamř as ad irař řar imeddukař nnes ģima ad xas sexxaren. ⁴ Xenni neffey ssenni, nbeřřar deg uđuři n Qubrus, minzi asemmiđ tuřa iccat dayney deg uęembub. ⁵ Neřwa řebřar n Kilikiya d Pamfiliya, uca niweđ řar Mira, ict n tendint di Lukiya. ⁶ řqebřan x mya yufa din ijj n uřarrabu zi Iskandariyya, ittrař řar Iřalya, issenya aney dayes. ⁷ Umi ařtas n wissan war nruř řar ztat, niweđ s uyiř řar Knidus, minzi war d aney yeři usemmiđ ad nrař řar *zzat*, xenni nbeřřar deg uđuři n Krita ztat i Salmuni. ⁸ řami tuřa war nzemmar ad nendeh řar ztat, niweđ řami newta ddura temřar řar ijj n wemcan umi qqaren ‘řmuyyi Ařebřan’, wenni iřan řtarf i tendint n Lasiyya.

26:29 1 Kur. 7:7.

26:31 Řex. 23:9; 25:25.

27:3 Řex. 24:23; 28:16.

ASAFAR n RRUSUL BULUS ĞAR RUMA am umeħbus i L'Injil

⁹ Neqqim aţtas n řweqt dinni ař dd-iedu ass n uzummi n Wudayen. Umi idweř usafar di řebħar yewear, ieřem *asen* Bulus, ¹⁰ inna: “A iryazen, ttwařiy asafar ad yawi druct d txessart *aţtas*, maci mƣir i sseřet d uƣarrabu waha, maca uřa i tudart nney.” ¹¹ Maca řqebťan x mya tuƣa isřa ktar ƣar umendah n tyarrabut d řqebťan x min tuƣa ittesřa ƣar wawařen n Bulus. ¹² Umi tuƣa amcan n řmuyyi war ihři ĥima ad sseedun řmecta din, ibedd array n wezyen ameqqran nsen ad ffyen ssenni, balak ad awďen ƣar Finiks, ijj n řmuyyi di Krita, iwařan ljanub n řƣarb d ccamal n sennej n řƣarb, ĥima ad din sseedun řmecta.

Taħaryadt

¹³ Umi isaha usemmiď n ljanub, tuƣa nitni ssittimen ad awďen am mammec tt xsen, uca bďan ttcuqqan x tťarf n tma n Krita. ¹⁴ Maca cwayt awarni man aya, tekkar ict n tħaryadt, qqaren as ‘ttifun n Urukliďun’. ¹⁵ Ayarrabu ittwaksi zzayes s jjeħd, war izemmar i usemmiď. *Xenni* nestewťee *uca nettwandeh*. ¹⁶ Am nekka deg udduři n ict n tegzirt d tamezyant umi qqaren ‘Qawda’, s uƣiř i nemnee đman n tyarrabut n usellek *i iġan ƣar đeffar n uƣarrabu*. ¹⁷ Nessgæeed i-tt,

27:14 ‘Tifun Urukliďun’ - aqa-t d ijj n usemmiď i dd-yusin zi ccamal.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

u nessejhed aýarrabu am t nebyes swadday s ihezzen. Mayar tuýa negg^wed ad nemmendar x ict n řgaædet n ijdi di řebhar, nessehwa-dd řbacc uca nettwandeh s usemmid u ammu i nřař. ¹⁸ Uca umi tařaryadř thaj xaney ařřas, xenni tiwecca nnes nendar seřeet nney di řebhar. ¹⁹ Deg wass wiss řřata nendar řeqcæ n uýarrabu s ifassen nney. ²⁰ Řami tařaryadř teqqim t^ettsuđ ařřas n wussan, war tbin tfuct řa d taziri uřa d itran, xenni neqdeε marra řayas ad nenjem.

²¹ Řami war zemmaren ad řbaren ead, ibedd Bulus di řwest nsen, inna: “A iryazen, tuýa ittxeřřa awem ad ýari tesřem, xenni war neffiy ca zi Krita u war d aney řreqqef drucl-a d řeřřaret-a. ²² Maca eawed řexxu, ad kenniw cejjæy, minzi uřa d ijj zzaywem war ittweddari ca tudart nnes, myir aýarrabu waha *ad iyebbař*.”

²³ Minzi ibedd-dd ýari řiřet-a ijj n lmalak n AREBBI wenni necc nnes u wenni umi eebbdey. ²⁴ Netta inna ayi: “War ttegg^wed ca, a Bulus, minzi ittxeřřa ac ad tbedded qibač i qayřar. Xzar marra inni akidek ittbeřřaren, aqa iwca ac ten AREBBI.” ²⁵ S uya ggem taryast, a iryazen, minzi ttiqqey di AREBBI, belli ad teffey ammu, am mammec d ayi inna. ²⁶ Maca s uyiř ittxeřřa ad nennay deg ict n tegzirt.”

²⁷ Awarni řami nettwaæaren zi ssa ýar diha u nessiřeř ixef nney di řebhar n Adriyana, ittyiř asen i ibeřriyyen di řwest n řiřet, aqa nqarreb-dd ýar řbarr.

²⁸ Nitni ndaren ayřizim di rağay n řebhar, ebbaren eicrin n tiddiwin. Umi edun cwayt, ebbaren nitni xemmeřřac n tiddiwin. ²⁹ Am negg^wed ad neřqef imucan n sseğah, nendar arebea n iyřizam zi đeffar n uýarrabu uca ttaren ad dd-yawed uziř.

³⁰ Řami tuýa ibeřriyyen xsen ad arewřen zeg uýarrabu, ssđaren tayarrabut n usellek ýar řebhar axmi xsen ad ndaren iyřizam ýar zzat n uýarrabu. ³¹ Umi izra Bulus man aya, inna i řqebřan x mya u i iæskariyyen: “Mařa ina war qqimen deg uýarrabu, war tzemmarem ad ttwasnejmem.” ³² Xenni qessen iæskariyyen iseywan n řyarrabut *n usellek* uca jjin tt ad truř.

³³ Ařami dd-iqarreb ad iřbeř řřař, iziyyar i-ten Bulus marra řima ad ccen, inna: “Arbeřřac n wussan aqa war teccim walu zi ssibbet n lxařar. ³⁴ S uyenni cejjæy kenniw ad teccem minzi man aya ad kenniw infæ i usenjem nwem, minzi war iweřři uřa d ijj n uzeřřtu *n ucuwwaf* n uzeğif n uřa d iijen zzaywem.” ³⁵ Awarni řami inna aya, iki ayrum, icekkar AREBBI qibač i marra, yarza i-t, ibda ad icc. ³⁶ Marra ttwacejjæen u ksin macca. ³⁷ Tuýa aney deg uýarrabu di mitayen u-setta u-sebein n yeryazen. ³⁸ Řami jjiwnen s macca, bđan ssefsasen aýarrabu, ndaren irden di řebhar.

³⁹ Ařami iřbeř řřař, tuýa ibeřriyyen war ssinen tammurt *n ni*, maca řrin ijj n umesruq n řebhar ýar tma nnes uca mcawaren, ma nzemmar ad din nearn aýarrabu. ⁴⁰ Umi qedwen iyřizam, jjin ten di řebhar, fesyen iceddan n řemqadef,

27:28 ‘tiddi - tiddiwin’ - řqedd n ijj n bñadem i isswizzaden ifassen nnes sennej i uzeğif nnes, aqa-t eřahař 1,8 mitru.

27:34 Mt. 10:30.

27:35 1 řm. 9:13; Yř. 6:11; 1 Tim. 4:3.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

ssgaeden řbacc n ztat i usemmiđ ittšuđen, wejihen řar tma n řbarr. ⁴¹ Maca ařarrabu iwta ijj n uearric n yejdi mani iřa řebřar řar tnayen n iyezdisen uca nnuyen s uřarrabu. Yarsa ztat n uřarrabu *x uearric n yejdi*, war izemmar ad inhezz, maca đeffar n uřarrabu ittwajbed s jjeħd n řemwaj.

⁴² Tuřa newwan ięeskariyyen ad nřen imeřbas řima war ittęummi ħed mařend ad yarweř. ⁴³ Maca řqebřan x mya wenni tuřa ixs ad issenjem Bulus, issbedd i-ten, yumur belli inni izemmaren ad ęummen ad nđaren ixef nsen d amezwaru mařend ad awđen řar řbarr. ⁴⁴ Wi iqqimen, iija i-ten ad řwan x tferwin u x izeynan n ikeccuđen n uřarrabu, uca ammu i iwđen marra řar řbarr, ttwassnejmen.

Bulus di tegzirt n Malta

28¹ Awarni man aya nefhem, belli tagzirt-a qqaren as Malta. ² Ibarraniyyen gggin akidney mliř ařřas, am ssiyen ict n tmessi d tameqqrant uca iwyyen aney řarsen marra řima ad neřęeř minzi anřar tuřa ibda iccat u tuřa tesmed.

³ *Umi* tuřa issmun Bulus ařřas n ikecwad, issars i-ten x tmessi, xenni s řęřmu nni iffęę-dd ijj n ufiřar uca iqqes as deg ufus. ⁴ Umi řrin ibarraniyyen aqa yuyeř *ufiřar* řar ufus nnes, nnan: “Ad tař bnadem-a d aqettař, war t teji ‘lalla řęęę’ ad iddar waxxa injem-dd zi řebřar.” ⁵ Maca Bulus izzerz s ufus nnes, immędar afiřar di tmessi, břa ma d as temsar uřa d ict n druct. ⁶ Maca nitni tuřa ttrajan ad yuff řexdenni uca ad iwđa ad immet. Maca umi řrin, awarni řami rajan ařřas, belli war d as temsar uřa d ict n řřajjet, ibeddeř řřard nsen, nnan, aqa-t d ijj n arebbi.

⁷ Tuřa x řjihet nni iřwicen nni d ařřa n ijj n weryaz umi qqaren Publiyus. Netta tuřa d azeřif n tegzirt, issnewju aney s řřar řřata n wussan di taddart nnes.

⁸ *Maca* babas n Publiyus tuřa izzeř, dayes timesi d teqqrint. Yudeř Bulus řares, izzuř, issars xas afus uca issgenfa i-t. ⁹ Umi imsar man aya, usin-dd řares inneyni n tegzirt inni tuřa řar iřa imeřřac uca ttwasgenfan. ¹⁰ Karmen xaney ina s wařřas n ccan. Umi nruř nbeřřar ssenni, wcin aney min tuřa neřwaj.

Awađ n Bulus řar Ruma

¹¹ Awarni teřř n iyuren nruř, nbeřřar deg ijj n uřarrabu zi Iskandariyya i isseedun řmecta di tegzirt, tuřa xas arcam n ‘Tecniwin’. ¹² Umi dd-niweđ řar Siragusa, neqqim din řřata n wussan. ¹³ Ssenni ndur uca niweđ-dd řar Rixiyum. Awarni ijj n wass ikkar-dd usemmiđ n tcarmin uca niweđ-dd deg ijj n řmijař n tnayen n wussan řar Putiyuli, ict n tendint di Iřalya. ¹⁴ Dinni i nufa tawmat nni zzayneř ittaren ad *kidsen* neqqim, uca neqqim akidsen sebea n wussan.

27:41 2 Kur. 11:25.

28:5 Mk. 16:18; Lk. 10:19.

28:6 Řex. 14:11.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

Xenni nruḥ yar Ruma. ¹⁵ Umi sřin tawmat *di Ruma* x umeddur nney, usin-dd ħima ad kidney mmeřqan deg wazzay umi qqaren ‘Apiyus Furum’ u yar ‘Třata n Třuna’. Umi ten iżra Bulus, icekkar AREBBI uca ittfacejje.

¹⁶ Umi dd-niwed yar Ruma, iwca řqebřan x mya ttesřih i Bulus mařend ad iżdey mani ixs netta, ak-d ijj n uessas wenni t i ya iřđan.

Ameřqi n Bulus ak-d Wudayen di Ruma

¹⁷ Awarni třata n wussan iřaya Bulus i imcenneen n Wudayen. Ařami munen, inna asen:

“A iryazen tawmat, waxxa necc war ggiy uřa d ict n řřajjet đidd i weydud niy đidd i Ccaria n řejdud inu, aqa ttwasellmey d ameřbus zi Urcalim deg ifassen n Irumaniyyen. ¹⁸ Awarni řami d ayi beqqcen, tuya xsen ad ayi arxun minzi war dayi ufin uřa d ict n řřajjet tessdaheř řmewt. ¹⁹ Maca umi eekksen Wudayen x man aya, s uyiř xafi ad ssgaedeey ddeewet inu yar qayřar, maca břa ma ad yari yiři ca đidd i řgens inu. ²⁰ X ssibbet-a ttarey ħima ad kenniw zarey uca ad kiwem ssiwřey. Minzi di ssibbet n usitem n Israil, aqa ayi carfey s ssnesřet-a.”

²¹ Maca nitni nnan as: “War xak neřřif ca tibratin zi Yahudiyya uca uřa d ijj n tewmat war dd-yusi da wi innan niy issiwřen xak s ca n řreib. ²² Maca neccin nexs ad zzayek nseř min tettwařid, minzi zi jjihet n tebridt-a, aqa nessen belli tteekksen tt mani mma.”

²³ Nitni meahaden akis x ijj n wass akides, uca munen. Ařtas i-dd-yusin yar wemcan mani izeddey. Netta tuya ittfacešar asen Tageldit n AREBBI, am icehhed u yarezzu ad ten isseqnee zi jjihet n Yeccu, zi Ccaria n Musa u zeg inabiyyen, zi řefjar ařami d tameddit. ²⁴ Ca ttwassqeneen s wawařen nnes, *maca* inneyni war ttwassqeneen ca. ²⁵ *Umi* xas ffyen am war dd-usin ak-d wayawya, inna asen Bulus *ead* awař-a: “S řřeqq issiweř Arruḥ Iqeddsen x *uqemmun n* Icaeya i řejdud nwem, inna:

²⁶ Ruḥ yar řgens-a, ini asen:

‘S useři ad tesřem, war ggur ad tfehmem,
s tmuyři ad texzarem, war ggur ad tettwařam,

²⁷ minzi uř n řgens-a aqa idweř iqseř,
imezzuyn nsen sđeqřen ten s useři,

28:16 Řex. 24:23; 27:3.

28:17 Řex. 24:12; 25:8.

28:20 Řex. 23:6; 24:21..

28:23 Amz. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Aewd. 18:15; 2 řm. 7:12; Izhd. 132:11; Ica. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Irm. 23:5; 33:14; řaz. 34:23; 37:24; Dan. 9:24; Mıxa 7:20.

28:24 Řex. 17:4.

28:26 Ica. 6:9; řaz. 12:2; Mt. 13:14; Mk. 4:12; Lk. 8:10; Yř. 12:40; Rum. 11:8.

ŘEXDAYEM N RRUSUL

u tiřřawin nsen qqnen tent,
mařend war ggur ad ttwařan s tiřřawin nsen,
ad sřen s imezzuyen nsen,
ad fehmen s wuř nsen,
uca ad dewřen ġari
u Necc ad asen ġfarey.’

²⁸ Man aya ittxeřřa ad tessnem: Ařřař n AREBBI aqa ittwassekk-dd i řegnus uca uřa d nitni ad ġares sřen.” ²⁹ Awarni řami inna man aya, ffyen Wudayen, am tuġa ttemcubbucen jar asen ařřas.

³⁰ Bulus iqqim izeddey tnaen n isegġwusa di taddart nnes tenni icra, tuġa ittareřřab s marra inni tuġa ġares dd-ittasen, ³¹ ittbarreř s Tgeldit n AREBBI, isseřmad x Siditye Yeccu Lmasiř s břayřay u břa ma t’ttwasbedd uřa d ict n t’eenkrift.

Irumaniyyen

Tamezwarut

1¹Bulus, amsexxar n Yeccu Lmasiḥ, d rrasul ittwařayan, nni ittwaḥuzen i Řexbar Ařebḥan n AREBBI,²- wenni izzar iwaæd zzayes zeg umewaru s inabiyyen nnes di Tira Iqeddsen -,³x Mmis, wenni dd-ittwaxeřqen zi jjihet n arrimet zi zzariæet n Dawud,⁴maca zi jjihet n Arruḥ Iqeddsen i dd-issnekkaren Yeccu Lmasiḥ, Siditney, zi taddart n imettinen, aqa ittwassargeb d Mmis n AREBBI.⁵Aqa zzayes i neřtef arđa u zzayes i nettwařaya d rrusul jar marra řegnus ḥima ad řtaæen řegnus s liman deg Yisem nnes,⁶mayar uřa d kenniw t'ettwařayam *zi řegnus* s Yeccu Lmasiḥ. ⁷Yar marra inni iġan di Ruma, *a* imeizzen n AREBBI, inni ittwařayan d imqeddasen: arđa d řehna ad kidwem iřin zi AREBBI Babatney u zi Siditney Yeccu Lmasiḥ.

Bulus ittweḥḥec ad yarezef yar Ruma

⁸Amezwar ttcekkarey AREBBI inu s Yeccu Lmasiḥ zi jjihet nwem marra, minzi liman nwem aqa sřin xas di ddunect marra. ⁹Mayar AREBBI, wenni eebbdey di Arruḥ di Řexbar Ařebḥan n Mmis, iched xafi aqa necc ttidarey kenniw řebda di tzaġitin inu,¹⁰u ttzaġiy ad ayi t'ettwarzem zi řexxu d tsawent ict n tewwart s array n AREBBI maḥend ad řarwem dd-asey. ¹¹Minzi weḥḥcey ad kenniw zarey ḥima ad awem wcey ca n tmewca n Arruḥ, ḥima ad dayes teqqimem. ¹²Ad nettwassfewwej jmie, s liman nwem d wenni inu. ¹³Maca xsey, *a* aytma, ad tessnem belli ařtas n imuren ggiy ad řarwem dd-asey, - *maca* ař ass-a ttwameney -, ḥima ad řari tiři řyiġet daywem eawed am mammec di řegnus nneyni, ¹⁴*mayar* Necc d bu-umarwas maḥend ad barrḥey *s Řexbar Ařebḥan* i Iyunaniyyen u i ibarbariyyen, i ayt n tiyit u i ibuhařiyyen, uřa i marra iwdan ..¹⁵Ammu i ttwajebdey maḥend ad barrḥey s Řexbar Ařebḥan uřa i kenniw i yeġan di Ruma.

Jjehd n Řexbar Ařebḥan n Yeccu Lmasiḥ

1:1 Řex. 9:15; 13:2; Gal. 1:15.

1:2 Amz. 3:15; 22:18; 26:4; 49:10; Aewd. 18:15; 2 řm. 7:12; Izhd. 132:11; Ica. 4:2; 7:14; 9:5; 40:10; Irm. 23:5; 33:14; řaz. 34:23; 37:24; Dan. 9:24; Mixa 7:20.

1:3 Mt. 1:1; Lk. 1:32; Řex. 2:30; 13:23; 2 Tim. 2:8.

1:4 Ica. 9:5; 44:6; 54:5; Yř. 2:19; Rum. 9:5; 1 Yř. 5:20.

1:7 1 Kur. 1:2; Afa. 1:1.

1:9 Rum. 9:1; 2 Kur. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1 Ts. 2:5; 2 Tim. 1:3.

1:10 Rum. 15:23,32.

1:11 Rum. 15:29; 1 Ts. 3:10.

1:13 1 Ts. 2:18.

1:14 1 Kur. 9:16.

IRUMANIYYEN

¹⁶Minzi war ttedħiy ca s ẖexbar Aşebħan, minzi netta d jjeħd n AREBBI i Tudart i marra wi yumnen, ma *i yenni yumnen* zeg Wudayen ẖar umezwar, niḡ *i yenni yumen* zeg Iramiyyen. ¹⁷Minzi tasegda n AREBBI aqa tban dayes *di L'Injil* zi liman ẖar liman, am mammec tura: 'Amseggad s liman ad iddar.'

Lyadaħ n Arebbi

¹⁸Minzi aḡdaħ n AREBBI ittban-dd zeg ujenna x marra řmuesiyyet d tuæeffna n iwdan inni issduřuyen tidett s řmuesiyyet, ¹⁹minzi tussna n AREBBI ittban daysen, minzi AREBBI aqa isscen asen t-i-dd. ²⁰Minzi min innuffaren n AREBBI, aqa ittwazař s řeeqeř s yenni zzayes dd-ittwaggen zeg wami t'ttwagg ddunct, am jjeħd nnes n řebda, am tifras nnes n Arebbi, ařami nitni war ẖarsen bu smaħ et, ²¹minzi, waxxa ssnen AREBBI, war t sseuġen niḡ war t cekKaren am AREBBI, maca dewřen d ibuhařiiyyen deg ixarişsen nsen uca uř nsen ibarecnen, idweř d afyur. ²²Umi ħessben ixef nsen d imiřisen, dewřen d ifyur, ²³beddřen aeuġi n AREBBI wenni war ifennin s şşifet n řexyur n bnadem ifennan, s şşifet n iřdaħ u n *imuddaren* s areba n iřaren uřa n *imuddaren* nni ittbuæen x temmurt.

²⁴**S uyenni** isellem i-ten AREBBI ẖar nnecwat ixemjen n wuřawen nsen ħima ad ssfeđħen arrimat nsen jar asen. ²⁵Aqa nitni beddřen tidett n AREBBI s uxarriř, eebden u sexxaren i min dd-ittwaxeřqen sennej i Wenni dd-ixeřqen kuřci wenni umi ẖar teġa aeuġi d lbaraka i řebda n řebdat. Amin. ²⁶**S uyenni** isellem i-ten AREBBI ẖar cceħwat infedħen, minzi uřa d timřarin nsen beddřent abrid n řřbieet s min war iġin d řřbieet. ²⁷Amenni iryazen eawed jjin tamunt elaħsab řřbieet ak-d temřarin, deeqen s nnecwat ak-d wayawya, iryazen i *t* itteggen ak-d yeryazen am war ẖarsen ca řeħya, uca qebbřen deg ixef nsen řmunet i isdaheġen i uweddar nsen.

²⁸Minzi war xsen ad kksen awař maħend ad ssnen AREBBI, isellem i-ten AREBBI ẖar řeeqeř war isekkwın ħima ad ggen min war iseddřen. ²⁹Nitni eemmarens s eřam kuř řmuesiyyet, s farq-ccyeř d tarzugi d řřmeæ d tuæeffna, ccuren s řeħsed d wenřay d umenři d teħřaymect d inwayen iæeffnen. ³⁰**Nitni** ssawařen s řřar, ttceqqafen, carrhen AREBBI, *nitni* d imeřşaben d imæeffaren d ayt n bu-uqemmm d imesuffřen n tuæeffna, *nitni* war řřieen i lwalidin nsen.

³¹War daysen *uř* imten, war daysen tayri d weřřaħ uřa d arreħmet, ³²waxxa nitni ssnen řħukm n AREBBI, - aqa inni itteggen aya sdaheġen řmewt - , waxxa

1:16 Izhd. 40:10; 1 Kur. 1:18; 15:2; 2 Tim. 1:8.

1:17 Ĥab. 2:4; Yħ. 3:36; Rum. 3:21; Gal. 3:11; Fil. 3:9; Ebr. 10:38.

1:19 Řex. 14:17.

1:20 Izhd. 19:2.

1:21 Aewd. 28:28

1:23 'imuddaren' - niḡ 'lħayawanat'.

1:23 2 Jj. 17:29.

1:26 Lawi 18:22,23.

amenni nitni war ttegggen *marra* man aya waha, maca aretṭan əawed x yenni ittegggen amenni.

Řħukm iseggden n Arebbi

2¹ S uyenni aqa cek bŗa smaḥet, a bnađem, cek d wenni iḥekkmen x umqarreb nnes, minzi di min tḥekkmed x umqarreb nnek, aqa uŗa d cek d bu-umarwas di man aya, maŗar cek wenni ittḥasaben *inneyni*, řesqent ȳarek uŗa d simant n tmesŗayin.² Neccin nessen belli řħukm n AREBBI d tidett x yenni ȳar teŗa tesȳart di tmesŗayin am tina.³ Ma ittȳiŗ ac, a bnađem, wenni iḥekkmen x yenni ittegggen timesŗayin-a am uŗa d cek t*tteggged tent simant nnek, aqa ma tzemmed ad tarewŗed zi řħukm n AREBBI?⁴ Niȳ tesseḥqarad aŗa n tcuni nnes d ttasie n uraji nnes d ttasie n řxađar nnes uca war tessined ca belli tcuni n AREBBI aqa ineddeh i cek ȳar ttubet?⁵ Maca di ssibbet n tȳennant nnek d wuŗ nnek war ittuben, tyarwed i yixef nnek aȳđab i wass n weȳđab, u i usargeb n řħukm iseggden n AREBBI,⁶ wenni i ȳa ixegŗen kuŗ ijjen elaḥsab řexdayem nnes:

⁷ ... i yenni ittŗebbaren di řexdayem iŗebḥen, arezzun aeuŗi d ccan d min war ifennin, *aqa ad asen ixegŗes s* Tudart ittduman,

⁸ ... maca i yenni yarezzun imcubbecen, inni war itteṭṭiȳen i tidett, maca đeffaren i min war iseggden, aqa ad asen ixegŗes s weȳđab d tefqeḥt.

⁹ ... řmeḥnet d řeḥsaret ad dd-asetn x kuŗ řeemar n bnađem i ittegggen řȳar, x Wudayen d amezwar, *xenni* x Iramiyyen,

¹⁰ ... maca aeuŗi d ccan d řehna ad iŗin i marra wi ittegggen tcuni, i Wudayen d amezwar, *xenni* i Iramiyyen,

¹¹ minzi AREBBI war ittegg s wudmawen.

¹² Minzi marra inni i ȳa ixđan bŗa Ccariȳa, bŗa Ccariȳa ad ttwahellken uca marra inni i ȳa ixđan sadu Ccariȳa, aqa s Ccariȳa ad ttwaḥasben,¹³ minzi war iŗi inni ittesŗan i Ccariȳa nitni d imseggaden ȳar AREBBI, maca inni iđeffaren Ccariȳa aqa nitni ad ttwaseggden.¹⁴ Maŗa řegnus inni war ȳar iŗi bu Ccariȳa, ttegggen s ṭṭbiȳet min dayes d Ccariȳa, aqa yina d Ccariȳa i yixef nsen, waxxa nitni war ȳarsen bu Ccariȳa.¹⁵ Aqa nitni sscanen belli řxedmet n Ccariȳa tura deg wuŗawen nsen, am teched əawed tnefsct nsen uca ixarriŗen nsen deŗen

1:32 Ḥuc. 7:3.

2:1 2 řm. 12:5; Mt. 7:1; 1 Kur. 4:5.

2:4 2 Bŗ. 3:15.

2:5 Rum. 9:22.

2:6 Izhđ. 62:13; Irm. 17:10; 32:19; Mt. 16:27; Rum. 14:12; 1 Kur. 3:8; 2 Kur. 5:10; Gal. 6:5; Asa. 2:23; 22:12.

2:8 2 Ts. 1:8.

2:11 Aewd. 10:17; 2 Im. 19:7; Ayub 34:19; Řex. 10:34; Gal. 2:6; Afa. 6:9; Kul. 3:25; 1 Bŗ. 1:17.

2:13 Mt. 7:21; Yae. 1:22; 1 Yŗ. 3:7.

IRUMANIYYEN

uřa ttđafaēen x ixef nsen jar asen ¹⁶ deg wass min di i ya iħaseb AREBBI x min innufaren deg iwdan s Yeccu Lmasiħ eħaħsab Řexbar Ařebħan inu.

Uday d Ccariaēa

¹⁷ Maca mařa řayan ac Uday, tsennaded x Ccariaēa u tessemyared di AREBBI, ¹⁸ aqa tessned min ixš Netta, tfarrzed min iřebħen, minzi t^ettwasřemded zi Ccariaēa, ¹⁹ u tħasbed ixef nnek d amgewwed n idaryāřen d tfawt i yenni iġan di taġest, ²⁰ uřa d amseggem yarrebān ibuhařiyyen d amseřmad n iqubbaniiyyen, aqa yarek řřifet n tussna d tidett di Ccariaēa, ²¹ iwa cek wenni isseřmaden inneyni, ma war tessermided ca ixef nnek? Cek wenni ittbarřen ‘War tticar!’, ma t^ettacared? ²² Cek wenni iqqaren ‘War zenni!’, ma tzennid? Cek d wenni icarrhen lařnam, ma tacared zzawect *nsen* iqeddsen? ²³ Cek wenni issemyaran di Ccariaēa, ma tfeđħed AREBBI umi texđid di Ccariaēa? ²⁴ Minzi x ssibbet nwem itt^ettwaceqqef deg Yisem n AREBBI jar řegnus am mammec tura.

²⁵ Aqa axtan ineffeē mařa tđeffared Ccariaēa nican, maca mařa t^etteđdid x Ccariaēa, aqa axtan nnek ittwaħseb břa axtan. ²⁶ Mařa wenni břa axtan itt^eřtef di řumar iseggden n Ccariaēa, xzar, ma *xenni* war iħesseb břa axtan nnes d axtan? ²⁷ Wenni iđeffaren Ccariaēa nican s řtbiēet am iġa břa axtan, ad cek iħaseb, cek wenni ittēeddan x Ccariaēa s Tira d wextan! ²⁸ Minzi Uday war iġi d Uday s wudem, u axtan war iġi min ittbanen deg weysum, ²⁹ maca netta d Uday wenni ittiřin d Uday di tnufra, u netta s wextan wenni t ittiřin deg wuř s Arruħ, war iġi s Tira *n Ccariaēa*. Xenni aqa asemyar nnes war dd-ittis ca zeg iwdan maca zi AREBBI.

Řefđeř n Ccariaēa i Wudayen

3 ¹ I xenni, man řefđeř yar Wudayen, niy man tizi n wextan? ² Ařtas x kuř iyezdisen! Xenni yar umezwar mmewcen asen wawařen n AREBBI. ³ Mařa mařa tuya ca zzaysen war uminen ca, ma xenni ttwabđřen nitni řaman n AREBBI, minzi nitni war uminen ca? ⁴ řemmarř, maca ad yiři AREBBI d tidett uca kuř bñadem d bu-ixarriqen, am mammec tura:

“Cek ad tbaned d Amsegged s wawařen nnek,
u ad tyerřbed xmi Cek i ya ħasben.”

2:16 Mt. 25:31.

2:17 Rum. 9:4.

2:24 Ica. 52:5; Ĥaz. 36:2.

2:28 Yħ. 8:39; Rum. 9:7.

2:29 Aewd. 10:16; Irm. 4:4; Fil. 3:2,3; Kul. 2:11.

3:2 Izhđ. 147:19; Rum. 9:4.

3:3 Řxf. 23:19; Rum. 9:6; 2 Tim. 2:13.

3:4 Izhđ. 51:6; 116:11; Yħ. 3:33.

⁵Mařa min war isseggden dayney aqa issbeyen tasegda n AREBBI, min i ya nini ead xenni? Ma AREBBI war ġares bu řheqq, necc ssawařey am ijj n bnađem *d amednub*, umi xaney igga ayđab nnes? ⁶War xas nessiwiř! Mammec i ya iħaseb AREBBI ddunect řexdenni? ⁷Mammec mařa tfeyyed tidett n AREBBI yar ueuđi nnes s uxarriq inu, mayemmi ead i ya ttwaħasbey am umednub? ⁸Niy teđa tmesřact am mammec t qqaren inni dayney iceqqfen, belli neccin neqqar: “Ejj aney ad negg tuėeffna, ħima ad zzayes dd-yekk min icnan!”? Aqa řħukm xasen ad ittwaxemmeř ař ccreė.

Uřa d ijen ittsegged qibač i Arebbi

⁹I xenni mammec? Ma neccin ħsen? Qbeř aqa nufa aqa Udayen d Iramiyyen marra sadu ddenb, ¹⁰am mammec tura:

“Uřa d ijj war iđi d amsegged,

¹¹uřa d ijj war ifehhem,

uřa d ijj war yarezzu x AREBBI.

¹²Marra ffyen zeg webrid u mmenđaren,

uřa d ijj war ittegg tcuni,

uřa d ijj.

¹³Tmijjawin nsen d imedřan yarezmen,

s iřsawen nsen cemmten,

ssem n ifiřran sadu iyencicen nsen,

¹⁴aqemmum nsen iccur s nneeřet d tarzugi,

¹⁵s iđaren nsen ttqeđiqen ġar usizzeř n idammen,

¹⁶areyyeb d tamara deg ibriden nsen,

¹⁷abrid n řehna war t ssinen ca,

¹⁸tiggwudi n AREBBI war teđi qibač i tiřřawin nsen.”

¹⁹Neccin nessen belli marra min teqqar Ccariaė, aqa teqqar i-t i yenni iđan sadu Ccariaė, ħima ad ittwaqqen kuř aqemmum uca ad tedweř marra ddunect dayes řeib zzat i AREBBI, ²⁰mařar zi řexdayem n Ccariaė war ittwasegged uřa d ijj n bnađem qibač nnes, minzi s Ccariaė i ttwassen ddnub.

3:9 Gal. 3:22.

3:10 Izhđ. 14:3; 53:4.

3:12 Izhđ. 14:1-3; 53:2-4; Amb. 7:20

3:13 Izhđ. 5:10; 140:4.

3:14 Izhđ. 10:7.

3:15 Awřn. 1:16; Ica. 59:7.

3:17 Ica. 59:7,8

3:18 Izhđ. 36:2.

3:20 Rum. 7:7; Gal. 2:16; Ebr. 7:18.

Tasegda s liman wehħdes

²¹ Maca řexxu aqa teđhar-dd tsegda n AREBBI břa Ccaria, tcehhed xas Ccaria d inabiyyen, ²² aqa tasegda n AREBBI zi liman n Yeccu Lmasih ħar marra u x marra inni zzayes yumnen, minzi war din bu řfarz. ²³ Minzi marra xđan uca ineqř i-ten ueuđi n AREBBI, ²⁴ uca ttwaseggden bařeř s arđa nnes u s weřřah i iđan di Yeccu Lmasih. ²⁵ AREBBI igga i-t d ařřah qbeř, s liman deg idammen nnes, di řřwee n ddnub nney nni tuđa negga zic, di řweqt nni d aney iwca AREBBI s ttasie n řxadar nnes ħima ad dd-iban tasegda nnes di řweqt-a, ²⁶ ħima ad yiři Netta d Amsegged u di tsegda ad yarr d amseggad wi iđan zi liman n Yeccu Lmasih.

²⁷ Mani iđa xenni usemyar? War xas nessiwir. S man Ccaria? S man řexdayem? Eemmarř, maca s Ccaria n liman. ²⁸ Xenni neħseb belli bnađem ad ittwasegged s liman, war iđi s řexdayem n Ccaria. ²⁹ Niđ AREBBI n Wudayen waha, war iđi n řegnus eawed? Wah, uřa n řegnus! ³⁰ Minzi AREBBI d ijjen wenni i ħa iseggedden inni ittwaxetnen s liman, u eawed inni war ittwaxtinen s liman. ³¹ Ma nbetřeř Ccaria s liman? Wayyaw, s řemqřub, neccin ad neđmen Ccaria.

Liman n Ibrahim

4 ¹ Min i ħa nini x Ibrahim, azeđif n ibabaten nney, min yufa di ddat *nnes* ²? Minzi mařa jedditney Ibrahim tuđa ittwasegged s řexdayem, aqa ħares ccan, maca war iđi ca ħar AREBBI. ³ Minzi min iqar wedlis? “Yumen Ibrahim di AREBBI uca ittwahřeb as-dd man aya d tasegda.” ⁴ Wenni ixeddmen war d as t^ettwahřesseb ca řmunet x řeřsab n arđa maca x řeřsab n umarwas *minzi ttursen as-dd*. ⁵ Maca wenni war ixeddmen, maca yumen deg Wenni ittseggaden imednab, aqa liman nnes ad as dd-ittwahřeb d tasegda. ⁶ Am mammec inna Dawud eawed x sseed n bnađem wenni umi dd as iħseb AREBBI tasegda břa řexdayem, umi inna:

⁷ “Sseed n yenni umi ittwaxfar uxeřtu nsen, inni umi issduři *Arebbi* ddnub nsen..

⁸ sseed n bnađem umi war dd as iħsesseb ca AREBBI ddnub nnes.”

3:21 Rum. 1:17; Fil. 3:9.

3:24 Ica. 53:5.

3:25 Uf. 25:17; 2 Kur. 5:19; Kul. 1:20; Ebr. 4:16; 1 Yħ. 4:10.

3:28 Řex. 13:38; Rum. 8:3; Gal. 2:16; Ebr. 7:25.

4:1 Ica. 51:2.

4:3 Amz. 15:6; Gal. 3:6; Yae. 2:23.

4:7 Izhd. 32:1.

4:8 Izhd. 32:1,2

⁹Ma sseed-a x yenni ittwaxetnen waha niy εawed x yenni war ittwaxetnen? S minzi neqqar: “Liman n Ibrahim ittwahseb as-dd d tasegda!”¹⁰Mammec d as t-i-dd ittwahseb? Ma řami tuya s wextan niy mařa tuya břa axtan? War tuyi s wextan, maca tuya břa axtan. ¹¹Minzi iksi axtan d řeřamet, u acemmie n tsegda *iksi t* s liman umi t tuya břa axtan, řima ad yiři d tababat i marra inni yumnen waxxa nitni břa axtan, řima ad asen dd-ittwahseb *liman* d tasegda εa wed.¹²Netta d tababat i yenni s wextan, war iři i yenni iřan s wextan waha, maca εawed i yenni igguren deg iřuraf n liman n jedditney Ibrahim umi tuya břa axtan.

¹³Minzi lwaed i Ibrahim u i zzariet nnes belli ad yiři d awrit n ddunct, war t iksi ca zi Ccariea, maca zi tsegda n liman nnes. ¹⁴Minzi mařa inni zi Ccariea d iwrinen, aqa liman ixessaren uřa d lwaed ibedřen.¹⁵Mařar Ccariea t’ttaru ařđab, minzi mani war teři Ccariea, war din iři uřa d aeddi n Ccariea.

¹⁶S uyenni nettwasegged s liman, ixs ad yini s arđa, mařend ad yiři lwaed nican i qaε zzariet, war iři i yenni iřan zi Ccariea waha, maca εawed i yenni iřan zi liman n Ibrahim, wenni d tababat n marra idney,¹⁷am mammec tura: “Aqa ggiy cek d tababat i yijj n ubarru zi řegnus!”, zzat i AREBBI wenni zi tuya yumen netta, wenni itticen Tudart i imettinen d wenni ittřayan inni war iřin axmi řan.¹⁸Waxxa iqđee as řayas, aqa yumen s usitem ad idweř d tababat i wařas n řegnus am mammec tura: “Ammu i ya tiři zzariet nnek.”¹⁹Liman nnes war tuyi iđeef, umi dd-iřseb arrimet nnes temmut am tuya řares mya n isegg^wusa, u umi iyri ueddis n Sara.²⁰Netta war icekk ca di lwaed n AREBBI s nneqs n liman, maca imheđ di liman nnes, iwca aεuři i AREBBI.²¹Tuya issen nican belli min zzayes tuya iwaed AREBBI, izemmar ad t igg tanya.²²S uyenni ittwahseb as-dd *liman* d tasegda.

²³Maca war turi di ssibbet nnes waha, aqa ittwahseb as-dd liman nnes d taseg da,²⁴maca εawed di ssibbet nney, minzi Netta ad aney t-i-dd-iřseb *d tasegda*, i neccin inni ittammen deg Wenni i dd-issnekkaren Yeccu Lmasiř, Siditney, zi taddart n imettinen,²⁵aqa d Netta ittwasellmen di ssibbet n ddnub nney uca ikkar-dd řima ad aney isegged.

4:9 Amz. 15:6

4:11 Amz. 17:11.

4:14 Gal. 3:18.

4:15 Yř. 15:22; Rum. 5:20; 7:8; Gal. 3:19.

4:16 Ica. 51:2.

4:17 Amz. 17:5.

4:18 Amz. 15:5; Ebr. 11:12.

4:20 Yř. 8:56; Ebr. 11:11,18.

4:21 Izhđ. 115:3.

4:22 Amz. 15:6.

4:23 Rum. 15:4.

Tayri n Arebbi s Lmasih deg wuřawen nney

5¹Xenni neccin, am nettwasegged s liman, aqa ad ƣarney yiři řehna ak-d AREBBI s Siditney Yeccu Lmasih, ²wenni zzayes eawed idweř aney-dd adaf s liman ƣar arđa aya min di nbedd u nessemƣar deg usitem n ueuđi n AREBBI. ³War iđi di man aya waha, maca nessemƣar eawed di řemřayem, nessen belli řmeřnet t^ettaru-dd dayney řřbar, ⁴d řřbar *ad yawi* taqeđebt uca taqeđebt *ad tawi* asitem ⁵uca asitem war ittseřcim ca, minzi tayri n AREBBI aqa t^ettwafarrey deg wuřawen nney s Arruř Iqeddsen i d aney immewcen. ⁶Maƣar di ssibbet n tuđeef t nney, immut Lmasih di řweqt-a di řtwee n ie effanen. ⁷Maƣar war t^ettifed řed ad immet di řtwee n ueeffan, minzi di řtwee n uřebřan ad taƣ izemmar ad izem řed ad immet. ⁸Maca AREBBI imřa aney tayri nnes, minzi umi tuƣa aney ead d imednab, immut Lmasih di řtwee nney. ⁹Mečarř ƣae řexxu i ƣa nettwasegged s idammen nnes uca ad zzayes nettwasenjem zeg weƣđab! ¹⁰Minzi řami tuƣa aney ead d řeedyan, nettwaseřreř ak-d AREBBI s řmewt n Mmis, mečarř ƣae řexxu, awarni řami nufa ařrař, ad nettwasenjem s Tudart nnes. ¹¹War iđi man aya waha, maca ad nessemƣar di AREBBI eawed s Siditney Yeccu Lmasih, wenni zi neksi řexxu ařrař s ufeyyed.

Adam d Lmasih

¹²Maƣar axmi s yijj n bnađem yudef-dd ddenb ƣar ddunect uca s ddenb tudef-dd řmewt, ammu dd-tudef řmewt ƣar iwdan marra, minzi xđan marra. ¹³Minzi qbeř ma tuƣa teđa Ccarięa, tuƣa ddenb di ddunect, maca ddenb war ittwařsib ca minzi war din teđi Ccarięa. ¹⁴Maca řmewt tuƣa teřkem zi Adam ař Musa uřa x yenni war ixđin amecnaw mammec ixđa Adam ak-d Ccarięa, *Adam* wenni d řřifet n wenni dd i ƣa yasen. ¹⁵Maca war iđi s uxeřtu amecnaw s tewhibt n arđa. Minzi mařa mmuten ařtas x ssibbet n ijj n uxeřtu, mečarř ƣae i ƣa ifeyyed arđa n AREBBI u tawhibt s yijj n bnađem, Yeccu Lmasih i wařtas. ¹⁶Maca s min immewcen s arđa war ittiři amecnaw s uxeřtu n yijjen. S minzi řřukm ittawi-dd lřisab zeg ijj n uxeřtu, maca tawhibt n arđa t^ettawi-dd zeg wařtas n ixetřan ař i ƣa nettwasegged. ¹⁷Minzi mařa s uxeřtu n ijjen aqa teřkem řmewt, mečarř ƣae i ƣa řekmen di Tudart inni iksin afeyyed n arđa d tmewci n tsegda s Yijjen, aqa-t d Yeccu Lmasih.

5:1 Ica. 32:17; Ƴř. 16:33; Afa. 2:13.

5:2 Ƴř. 10:9; 14:6; 1 Kur. 15:1; Afa. 2:18; 3:12; Ebr. 3:6; 10:19.

5:3 Ƴae. 1:3.

5:6 Afa. 2:1; Kul. 2:13; Ebr. 9:15; 1 Bř. 3:18.

5:8 Ebr. 9:15; 1 Bř. 3:18.

5:12 Amz. 2:17; 3:6; 1 Kur. 15:21.

¹⁸ Am mammec xenni s yijj n uxetṭu aqa idweř řħukm x marra iwdan, ammu i dd-ittas arḡa řar marra iwdan s tsegda n Yijjen, řima ad ttwaseggden i Tudart. ¹⁹ Minzi amacnaw s řmuęsiyyet n ijj n bnađem dewřen aṭṭas d imednab, ammu eawed s ṭṭaęet n Ijjen ad dewřen aṭṭas d imseggaden. ²⁰ Maca umi dd-tusa Ccariaęa, immarni ddenb, u mani immarni ddenb, immarni arḡa ktar s waṭṭas, ²¹ řima, am mammec iħkem ddenb ař řmwewt, ad iħkem arḡa tanya s tsegda ař Tudart ittduman s Yeccu Lmasiħ, Siditney.

Aseyḡeř di Lmasiħ

6 ¹ Min i řa nini xenni? Ma ad neqqim di ddenb řima ad immarni arḡa? ² Eemmarř! Neccin inni immuten i ddenb, mammec ead dayes i řa neddar? ³ Ma war tessinem ca belli inni zzayney ittwassyęḡeřen di Yeccu Lmasiħ, ittwassyęḡeřen di řmwewt nnes? ⁴ Aqa nettwanḡeř akides s useyḡeř di řmwewt, řima am mammec dd-ittwasnekkar Lmasiħ zi taddart n imettinen řar ueuęi n Babas, ammu i řa nuyur uřa d neccin di Tudart n jdid. ⁵ Minzi mařa nettważzu d ijjen akides s tefras n řmwewt nnes, xenni ammu i řa niři eawed *d ijjen akides* s tefras n tnukra nnes. ⁶ Aqa nessen belli bnađem nney aqdim ittwařelleb akides, řima ad tebḡeř arrimet n ddenb, war ndikkwiř eawed d imsexxaren i ddenb. ⁷ Minzi wenni immuten, aqa ittwafekk zi ddnub. ⁸ Mařa tuya nemmut ak-d Lmasiħ, aqa ejj aney ad namen belli ad neddar eawed ak-d Lmasiħ. ⁹ minzi nessen belli Lmasiħ ittwasnekkar-dd zi taddart n imettinen, war ittmetti eawed. Aqa řmwewt war xas ṭħekkem ead. ¹⁰ Minzi zeg uyezdiz n řmwewt i immut, aqa immut i ddnub ijj n umur *i řebda*, maca zeg uyezdiz n Tudart i iddar, iddar i-tt i AREBBI. ¹¹ Ammu kenniw eawed: řesbem ixef nwem d imettinen i ddenb, *maca* d imeddaren i AREBBI di Siditney, Yeccu Lmasiħ. ¹² Xenni war tejjim ddenb ad iħkem di arrimet nwem ifennan, ad as eṭṭaęem di nnecwat nnes, ¹³ uca war ttewcim iyezdisen *n arrimet* nwem am dduzan i řmuęsiyyet, maca wcem ixef nwem i AREBBI, am iwdan inni idewřen řar Tudart řar n imettinen uca *wcem* iyezdisen *n arrimet* nwem i AREBBI am dduzan i tsegda. ¹⁴ Ddenb war xawem iħekkem ca, minzi war teęim sadu Ccariaęa maca sadu arḡa.

5:20 Luik. 7:47; Yħ. 15:22; Rum. 4:15; 7:8; Gal. 3:19

6:3 Gal. 3:27.

6:4 Rum. 8:11; Afa. 4:23; Fil. 3:10,11; Kul. 2:12; 3:10; Ebr. 12:1; 1 Bṭ. 2:2.

6:5 Rum. 8:11; Kul. 3:1.

6:6 Gal. 2:20; 5:24; Fil. 3:10; 1 Bṭ. 4:1,2.

6:7 1 Bṭ. 4:1.

6:8 2 Tim. 2:11.

6:9 Asa. 1:18.

6:10 1 Bṭ. 2:24.

6:13 Lk. 1:74; Rum. 12:1; Gal. 2:20; Ebr. 9:14; 1 Bṭ. 4:2.

Imsexxaren n tsegda

¹⁵ Mammec xenni? Ma ad nexda minzi war neği ca sadu Ccaria, maca sadu arda? Eemmarş! ¹⁶ Ma war tessinem ca belli wenni umi tewcim ixef nwem d imsexxaren i ttaet, aqa kenniw d imsexxaren i wenni umi tettaem, ma i ddenb i ttaem niy i tsegda? ¹⁷ Tqad as i AREBBI, aqa tuya kenniw d imsexxaren i ddenb uca tdewrem ttaem s wuř i ddab iřfan n useřmed i zi ttwasřemdem. ¹⁸ Ŗami ttwafekkem zi ddenb tdewrem d imsexxaren n tsegda. ¹⁹ Ssawařey am bnađem x ssibbet n tuđeet n arrimet nwem, minzi am mammec tewcim iyezdisen nwem d imsexxaren i řexmej u i min iđan dıdd n Ccaria ař i ya tdaddem Ccaria, amenni řexxu wcem iyezdisen nwem d imsexxaren i tsegda ař i ya ttwaqeddsem. ²⁰ Minzi řami tuya kenniw d imsexxaren n ddenb, tuya kenniw d iħurriyyen zi jjihet n tsegda. ²¹ Man řyiđet i tuya řarwem řexdenni? Timesřayin tinni i zi ttseđham řexxu? S minzi aneggar nsent d řmewt. ²² Maca řexxu, umi ttwafekkem zi ddenb uca tdewrem d imsexxaren n AREBBI, aqa řyiđet nwem ttwaqeddes, uca uneggar nnes Tudart ittduman. ²³ Minzi řexřaş n ddenb d řmewt, maca tawhibt n arda n AREBBI d Tudart ittduman s Siditney, Yeccu Lmasiħ..

Amettiř n řemřac

7 ¹ Ma war tessinem ca, *a* aytma, ssawařey ak-d yenni issnen Ccaria, aqa Ccaria tseđeđ x bnađem min ya yekk iddar? ² Tamřart teqqen řar weryaz nnes s Ccaria min ya yekk iddar, maca mařa immut weryaz nnes, aqa ttwafekk zi Ccaria zi jjihet n weryaz nnes. ³ Maca mařa tejsa i-t i weryaz nneyni, min ya yekk weryaz iddar, ttwasemma tezna. Maca mařa immut weryaz nnes, nettat řares tirelli zi Ccaria aqa war tezni mařa temřec ak-d weryaz nneyni..

⁴ Xenni, *a* aytma, kenniw eawed aqa temmutem i Ccaria s arrimet n Lmasiħ, ĥima ad tdewrem i Wenneyni i wenni dd-ikkaren zi taddart n imettinen, ĥima ad tewcem řyiđet i AREBBI. ⁵ Minzi umi d aney tuya di arrimet *tamednubt*, tuya ccehwat n ddnub xeddment deg iyezdisen *n arrimet* nney am ttwaearnent zi Ccaria ařami i ya awyent řyiđet i řmewt. ⁶ Maca řexxu aqa nettwafekk zi Ccaria, aqa nemmut x min tuya di nettwaħbes, ĥima ad neebed s tejdidet n Arruħ, war iđi s teqdimt n Tira *Iqeddsen*..

6:16 Yħ. 8:34; 2 Bt. 2:19.

6:18 Yħ. 8:32; Gal. 5:1; 1 Bt. 2:16.

6:23 Amz. 2:17; Rum. 5:12; 1 Kur. 15:21; Yac. 1:15.

7:2 1 Kur. 7:2,10,39.

7:3 Mt. 5:32.

7:4 Gal. 2:19; 1 Bt. 4:1.

7:6 'war iđi s teqdimt n Tira *Iqeddsen*' - Tira Iqeddsen ssawařent x Yeccu Lmasiħ. Netta d Atarras Amezwaru n Wedlis Iqeddsen zeg wedlis Umezwaru ař adlis n Usargeb řar uneggar nnes. Wenni iqqaren Adlis Iqeddsen (*ixs ad yina Tira Iqeddsen*) neħřa ma issen Utarras Amezwaru n Wedlis, iđa di teqdimt n Tira Iqeddsen, ixs ad yini, netta iqqar břa ma ittwaři Atarras Amezwaru, netta am iji n bnađem d adaryař. Adlis i iqqar, war iddar i netta, maca adlis am iji n umetta. S uyenni wenni iqqaren aqa teđa di teqdimt n Tira Iqeddsen, war iđi d tmaynut n Arruħ, Mayar mřyr mařa iji n bnađem issen Yeccu Lmasiħ s wuř u s liman, ad iqbeř Arruħ Iqeddsen uřa d tamaynut n Arruħ di daxeř nnes uca ad iřar Adlis Iqeddsen s yijj n ccek d jdid.

7:6 Rum. 2:29; 2 Kur. 3:6.

Amenyi ak-d ddnub

⁷Min i ya nini xenni? Ma Ccaria d ddenb? Eemmarş! Maca war ssiney ddenb myir s Ccaria waha, mayar war ssiney nnecwet mařa war tenni Ccaria: “War ttasem!”⁸ Maca ddenb yufa lfuřa s tewşeyyet uca tegma dayi kuř nnecwet, minzi břa Ccaria ddenb immut.⁹ Zic tuya ddarey břa Ccaria, maca umi dd-tusa tewşeyyet, ibda ddenb ad iddar, uca mmutey.¹⁰ Ufiy belli tawşeyyet i iğan i tudart, tneddeh yar řmewt.¹¹ Minzi ddenb, am yufa lfuřa s tewşeyyet, icmet ayi uca inya ayi zzayes.¹² Xenni Ccaria iqeddsen u tawşeyyet iqeddsen, tsegged u teşbeř.

¹³Ma idweř ayi min iğan d aşebhan d řmewt inu? Eemmarş! Maca ddenb, ĥima ad iban ddenb, issegma dayi řmewt s min iğan d aşebhan, ĥima ad idweř ddenb d ddenb ktar s tewşeyyet.¹⁴ Aqa nessen belli Ccaria zi Arruř i teğa, maca necc d bna dem d amednub, mmenzey i ddenb,¹⁵ minzi war ssiney min i ya ggey, uřa eawed min xsey, war t tteggey, maca min carrhey d manawenni i tteggey.¹⁶ Mařa tteggey min war ttexsey, ad wafqey ak-d Ccaria, belli aqa nettat teşbeř.¹⁷ Maca řexxu necc war tteggey man aya ead, maca ddenb i d ayi izeddyen *ittegg i-t*.¹⁸ Minzi ssney war dayi izeddey min icnan, ix s ad yini di arrimet *tamednubt* inu. Minzi ihwen xafi mařend ad xsey tcuni, maca war zemmarey ad tt ggey.¹⁹ Minzi war tteggey tcuni i xsey, maca řyar i war ttexsey ca, d manawenni i tteggey.²⁰ Mařa tteggey min war ttexsey, war iği ead d necc i ittegen man aya, maca ddenb wenni d ayi izeddyen.

²¹Xenni ttafey ccaria *aya* am ttexsey ad ggey tcuni elašřab tanefsect inu, aqa řyar yudes ayi-dd.²² Minzi farřey s Ccaria n AREBBI zi jji het n bna dem nni di daxeř inu,²³ maca ttwařiy din ccaria nneyni deg iyezdisen *n arrimet* inu, tttmenya ak-d ccaria n řeęeř inu uca tħebbes ayi s ccaria n ddenb tenni iğan deg iyezdisen *n arrimet* inu.²⁴ Ayeħħat mana wemcum-a n bna dem i ĥiy! Wi d ayi i ya issnejmen zi arrimet-a n řmewt? ²⁵Ttqadiy AREBBI, s Sidityey Yeccu Lmasiħ *ttwasnejmey!* Ammu aqa necc simant inu s řeęeř i xeddmey i Ccaria n AREBBI, maca s arrimet inu tamednubt i ccaria n ddenb.

7:7 Uf. 20:17; Aewd. 5:21; Rum. 3:20; Ebr. 7:18.

7:8 Yř. 15:22; Rum. 4:15; 5:20; Gal. 3:19.

7:12 1 Tim. 1:8.

7:14 Ica. 52:3.

7:15 Gal. 5:17.

7:18 Amz. 6:5; 8:21.

7:22 Afa. 3:16.

7:23 Gal. 5:17.

Tudart s Arruḥ Iqeddsen

8¹Xenni war dinni bu lḥisab řexxu x yenni di Yeccu Lmasiḥ, inni igguren war iḡi deg webrid n arrimet *tamednubt*.²Minzi ccaria n Arruḥ n Tudart di Yeccu Lmasiḥ, aqa tfekk ac zi Ccaria n ddenb d řmewt.³Minzi min war tzemmar Ccaria maḡar tuḡa teḡeef s arrimet *ifennan*, AREBBI am dd-issekk Mmis di arrimet yarewsen di ddenb, uca man aya x ssibbet n ddenb, aqa iḡaseb ddenb di arrimet,⁴ḡima ad dayney t^twakemmeř tasegda n Ccaria, deg inni igguren war iḡi deg webrid n arrimet *tamednubt* maca *deg webrid* n Arruḥ.⁵Minzi inni iḡan di arrimet *tamednubt* tteggenn neyyet nsen di arrimet *tamednubt*, maca inni n Arruḥ tteggenn tt di Arruḥ.⁶Minzi neyyet n arrimet *tamednubt* d řmewt, maca neyyet n Arruḥ d tudart d řehna.⁷Minzi neyyet n arrimet *tamednubt* d řeḡawat i AREBBI minzi war t^ttegg ca array i Ccaria n AREBBI, maḡar war d as tzemmar.⁸Inni iḡan di arrimet *tamednubt* war izemmaren ad arḡan AREBBI.

⁹Maca kenniw war teḡim ca di arrimet *tamednubt*, maca di Arruḥ mařa izdey daywem Arruḥ n AREBBI. Maca mařa ḡed war ḡares bu Arruḥ n Lmasiḥ, d wenni war ittiři nnes.¹⁰Mařa daywem Lmasiḥ, aqa arrimet *tamednubt* temmut zi ssibbet n ddnub, maca Arruḥ iddar zi ssibbet n tsegda.¹¹Mařa Arruḥ n wenni dd-issnekkaren Yeccu zi taddart n imettinen izdey daywem, aqa wenni dd-issnekkaren Lmasiḥ zeg imettinen ad isseddar eawed arrimat nwem ifennan s Arruḥ nnes i izeddyen daywem.

¹²Xenni, *a* aytma, neccin s umarwas, war iḡi i arrimet *tamednubt* ḡima ad neddar x řeḡsab n arrimet *tamednubt*,¹³minzi mařa teddarem x řeḡsab n arrimet *tamednubt*, ad temtem, maca mařa tenḡim řexdayem n arrimet s Arruḥ, ad teddarem.¹⁴Minzi marra inni ittwanedhen s Arruḥ n AREBBI, nitni d arraw n AREBBI.¹⁵Minzi kenniw war teksim ca arruḥ n tesmuḡi *wenni kenniw i ya yarren d isemyan* ḡima ad zzayes tegg^wedem eawed, maca aqa teksim Arruḥ i zi nettwaqbeř d arrawen, i zi nettřaya: ‘Tababat, Babatney!’¹⁶Arruḥ nni simant nnes iceḡhed ak-d arruḥ nney belli neccin d arrawen n AREBBI.¹⁷Mařa neccin d arrawen, aqa aneḡ eawed d iwrinen, iwrinen n AREBBI d iwrinen ak-d Yeccu Lmasiḥ, maḡar mařa nweddeb akides, ad nettwaḡuḡi akides eawed.

8:2 Yḡ. 8:36; Rum. 6:18,22; Gal. 5:1.

8:3 Řex. 13:39; Rum. 3:28; Gal. 2:16; Ebr. 7:18.

8:5 1 Kur. 2:14.

8:9 1 Kur. 3:16.

8:11 Rum. 6:4,5; 1 Kur. 6:14; 2 Kur. 4:14; Afa. 2:5; Kul. 2:13.

8:14 Gal. 5:18.

8:15 Ica. 56:5; 1 Kur. 2:12; Gal. 3:26; 4:5,6; 2 Tim. 1:7.

8:16 2 Kur. 1:22; 5:5; Afa. 1:13; 4:30.

8:17 2 Tim. 2:11,12.

Aeuġi i dd ya yasen

¹⁸ Aqa ħessbey aweddeb i xaney ittekken iġa, war isdiheġ ca ad ittwaebar s ueuġi i dd ya ittwassedharen dayney. ¹⁹ Minzi marra min dd-ittwaxeġqen ixezzar s usitem d uraji ġar usargeb n warrawen n AREBBI. ²⁰ Minzi marra min dd-ittwaxeġqen aqa ittwagg di r̄baṭeġ, war iġi s r̄xaḍar, maca zi ssibbet n wenni t iggin sadu, ²¹ s usitem belli uṛa d marra min dd-ittwaxeġqen ad ittwafekk simant nnes eawed zi tesmuġi i r̄yecc ġar tiṛelli n ueuġi n warrawen n AREBBI.

²² Aqa nessen belli marra min dd-ittwaxeġqen izehhar jmie s unezbar n tarwa aṛ ass-a.

²³ War iġi nitni waha, maca uṛa d neccin inni ġar teġa dayney tmenzut n Arruḥ, nzehhar eawed deg ixef nney, nettraja ad nettwaqbeṛ d mmis u maḥend ad nettwafekk zi arrimet nney. ²⁴ S uyenni neddar deg usitem nni. Maca asitem ittbanen war iġi d asitem, minzi min ittbanen i ḥed, mammec i ġa yegg ad dayes issitem ead? ²⁵ Maca maṛa nessittim di min war nettwiṛi, aqa nettraja t s sṣbar. ²⁶ Di man aya ittiewan aney Arruḥ eawed mani neḍeef, minzi war nessin ca mammec d aney i ġa icuwwar ad neḗzaġ, maca Arruḥ simant nnes ittzaġa di ṭṭwee nney s zzhir war ineṭqen.

²⁷ Maca wenni ittbeqqcen deg wuṛawen issen min iġan d nneyyet n Arruḥ, aqa ittzaġa di ṭṭwee n imqeddasen am mammec t ixs AREBBI. ²⁸ Neccin nessen aqa AREBBI iawen inni ittexsen di kuṛci, aqa inni ittwaṛayan elah̄sab min ixs Netta. ²⁹ Minzi inni izwar issen i-ten, aqa izwar ieeġem i-ten ḥima ad arwesen di sṣifet n Mmis ḥima ad yiṛi Netta d amenzu jar waṭṭas n wawmaten. ³⁰ Uca inni Netta izzar ieeġem i-ten, aqa d inni x d iṛaya eawed, u inni x d iṛaya, aqa d inni isegged eawed, u inni isegged aqa d inni issueġa eawed.

Tayri n Lmasiḥ

³¹ Min i ġa nini xenni di man aya? Maṛa AREBBI akidney wi d aney i ġa iḍad den? ³² Wenni war iceṭṭaren ca x Mmis maca iwca i-t di ṭṭwee nney marra, mayemmi war d aney ittic kuṛci ak-d Mmis eawed? ³³ Wi i ġa iksin tanfuč i yenni ittwafarzen zi AREBBI? AREBBI d wenni ittseggaden. ³⁴ Wi i ġa iḍan r̄ḥukm? Lmasiḥ immut u ikkar-dd u Netta *iqqim* ġar ufusi n AREBBI u ittzaġa i neccin. ³⁵ Min d ayi i ġa iḍan x tayri n Lmasiḥ? Ma r̄meḥnet niy r̄ḥebs niy adarrec niy řaz niy tuearyent niy lxaṭar niy ssiḥ? ³⁶ Am mammec tura:

8:18 Mt. 5:12; 2 Kur. 4:10,17; Fil. 3:20; 1 Bṭ. 4:13; 1 Yḥ. 3:1,2.

8:23 Lk. 21:28.

8:26 Mt. 20:22; Yae. 4:3.

8:29 Kul. 1:18.

8:31 Řxř. 14:8.

8:32 Amz. 22:12; Ica. 53:5; Yḥ. 3:16.

8:33 Ica. 50:8.

8:34 Ebr. 7:25.

“Aqa x ssibbet nnek nettwaney kuř ass,
nettwařseb amecnaw iřuřiyen i tyarřt.”

³⁷ Maca di man aya marra nedweř ktar zeg inni iyellben s Wenni d aney ixsen.

³⁸ Aqa necc ttwasqeney belli niy řmewt niy tudart niy lmalakat niy řhukkam niy řřulařat niy min n yiřa niy min i dd řa yasen ³⁹ niy řueřa niy rağay niy uřa d ict n řřajjet nneyni zi min dd-ittwaxeřqen tzemmar ad ayi tebđa x tayri n AREBBI tenni di Siditney, Yeccu Lmasih.

Arebbi d řgens nnes Israil

9¹ Qqarey tidett di Lmasih, war sxsarriqey ca, uca tanefsect inu tcehhed dayi s Arruř Iqeddsen,² belli řari acđan imyar d řehriq war ittbeddi deg wuř inu. ³ Aqa tuya ttzağiy maelik ufiy simant inu ttwařarmey zi Lmasih di řřwee n wawamaten inu, řağ inu zi jjihet n arrimet.⁴ Nitni d Israiliyyen, ttwaqebřen d mmis, řarsen i iğa ueuği, řeuhud, Ccarića, tasexxart i dayes iğan *di Zzawect Iqeddsen*, lwueud d řejdud.⁵ Zzaysen i-dd iban Lmasih x webriid n arrimet, wenni d AREBBI x marra. I Netta i řa yiři usemyar d lbarakat, i řebda qaε. Amin!

⁶ Maca war iği *ammu* ařami uřa d awař n AREBBI war yiwiđ, minzi marra inni zi Israil war řin ca d Israil.⁷ uřa d marra nitni war řin ca d tarwa n Ibrahim, minzi nitni zi zzariet n Ibrahim, maca ittwanna: “Di Iřařaq ad ac řayan zzariet.”⁸ Man aya ixs ad yini xenni maci tarwa ełařřab arrimet iğan d tarwa n AREBBI, maca tarwa n lwaed ad ttwařesben d zzariet.⁹ Minzi awař n lwaed d wa:

“Yar řweqt-a ad dd-asey
uca ad řares yiři řar Sara mmis!”

¹⁰ War teği tanita waha, maca uřa d Rifqa umi t^eřtes ak-d jedditey Iřařaq.¹¹ Minzi umi ead war dd-xřiqen iřenjiren nnes, war gggin ead řxar uřa d řřar, aqa ittwassargeb qbeř řixđaret n AREBBI, řima war t^eřtiři deg webriid n řexdayem maca deg webriid n wenni ittřayan.¹² Mařar ittwanna *di Tira Iqeddsen*:

8:36 Izhd. 44:23; 1 Kur. 4:9; 2 Kur. 4:11.

9:1 Rum. 1:9; 2 Kur. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1 Ts. 2:5; 5:27.

9:3 Uf. 32:32; Rum. 10:1.

9:4 Aewd. 7:6; Rum. 2:17; 3:2; Afa. 2:12.

9:5 Irm. 23:6; Yř. 1:1; Řex. 20:28; Rum. 1:4; Ebr. 1:8,9,10.

9:6 Řxf. 23:19; Yř. 8:39; Rum. 2:28; 3:3; 2 Tim. 2:13.

9:7 Amz. 21:12; Gal. 3:29; 4:23; Ebr. 11:18.

9:8 Gal. 4:28.

9:9 Amz. 18:10.

9:10 Amz. 25:21.

“Aqa ameqqran ad isexxar i umezyan!”.

¹³ am mammec tura:

“Yaεqub i xsey, maca carhey Isu.”.

¹⁴ Min i ya nini xenni? Ma iqedd ad yiři yar AREBBI min war iseggden? Eemmarş! ¹⁵ Xzar, Netta inna εawed i Musa:

“Ad areħmey wi xsey, ad areħmey,
uca ad ħinneŷ wi xsey ad xas ħinneŷ.”.

¹⁶ Xenni tamesřact war teqqim ca yar wi ittexsen uřa yar wi ittazzřen, maca yar AREBBI wenni yareħħmen. ¹⁷ Minzi εlaħsab Tira *Iqeddsen* Netta inna i Firεun:

“Aqa i man aya ssnekkareŷ-dd cek,
ħima ad zzayek ssecneŷ jjeħd inu
uca ad ittwarreħ Isem inu di marra ddunct.”.

¹⁸ Xenni Netta ad yarħem wi ixs uca ad isseqseħ wi ixs.

¹⁹ Řexxu ad tinid: Mayemmi ittcetca εad, minzi wi i ya immeařan ak-d min ixs Netta?

²⁰ Maca min teεnid cek, a bnadem, wenni ittqacaħen AREBBI? Ma min ittwaggen izemmar ad ini i wenni t iggin: “Mayemmi d ayi teggid ammu?”.

²¹ Ma war iġi yar bu-třaxt řřulřa x třaxt ħima ad igg *zeg ict n řęejnet* ict n řęecεet i lkarama u wenneŷni i ubehdeř?... ²² Ma yar AREBBI, *wenni* tu ya ixs ad isscen aŷđab nnes d jjeħd nnes, issiweđ lyađab nnes s wařřas n ttasie n řxađar x řęqcue n weŷđab inni ittwasswejden marra i uhellek, ²³ uca ifary tayri nnes x řęqcue n arreħmet inni izwar issewjed i-ten i uεuġi i AREBBI!

²⁴ Ma yar neccin d inni ittwařayan, war iġi zeg Wudayen waha, maca εawed zi řegnus. ²⁵ Amecnaw mammec ittwanna εawed di Ĥuciea:

9:12 Amz. 25:23.

9:13 Mal. 1:2-3.

9:14 Aεwd. 32:4; 2 Im. 19:7; Ayub 34:10.

9:15 Uf. 33:19.

9:17 Uf. 9:16.

9:20 Ica. 29:16, 45:9; Irm. 18:6.

9:21 ‘aqeddar’ - niŷ ‘bu-třaxt’.

9:21 2 Tim. 2:20.

IRUMANIYYEN

“Ad semmiy i yenni war iğin d řgens inu ‘Řgens inu!’,
uca i yenni war iğin d ameizz d ‘Ameizz!’”.

²⁶ Ad yiři deg wemcan mani d asen ittwařaya:

‘War iği d řgens inu!’,

belli dinni ad asen řayan:

‘Arrawen n AREBBI iddaren!’.

²⁷ Icaeya ibarreh zi jjihet n ayt n Israil:

“Mařa tuřa řqedd n ayt n Israil anect n ijdi n řebřar,
aqa min i řa iqqimen ad injem,

²⁸ “ Tamesřact tbedd nican u ad t^ettwaqfeř,
SIDI ad tt igg x temmurt.”.

²⁹ Am mammec izzar Icaeya inna:

“Maelik SIDI n řeskarat n ujenna war d aney iji inni iqqimen ddaren,
iři nedweř amecnaw Sadum u narwes di řamurra.”.

Nbřa liman n Israil

³⁰ Min i řa nini xenni? Ma xenni řegnus inni war yarezzun tasegda, aqa ksin tasegda? Iwa, maca tasegda tenni s liman. ³¹ Maca Israil nni iđeffaren Ccariea n tsegda, war yiwid ca řar Ccariea n tsegda. ³² Mayemmi? Minzi *tasegda* nni war teři ca zi liman maca zi řexdayem n Ccariea, minzi nitni nderfen deg Weřru n unedref, ³³ am mammec tura:

“Aqa ad ggeř di řihyun Ařru i unedref d Weřru i uneqřad.
Marra wi zzayes i řa yammen, war ggur ad isseđřa.”.

9:25 řuc. 2:25

9:26 řuc. 2:1; 1 Bř. 2:10.

9:27 Ica. 10:22.

9:28 Ica. 10:22,23.

9:29 Amz. 19:24; Ica. 1:9; 13:19; Irm. 50:40; řaz. 16:46.

9:31 Rum. 10:2; 11:7.

9:33 Izhd. 2:12; 118:22; Awřn. 16:20; Ica. 8:14; 28:16; Irm. 17:7; Mt. 21:42; 1 Bř. 2:6.

10¹A aytma, amezri n wuř inu u tazağit tenni zuğey yar AREBBI di t̄twee n *Israyil*, aqa-tt ħima ad ħarsen tiři Tudart. ²Aqa cehhdey xasen aqa nitni ħarsen c̄daret i AREBBI, maca b̄ra tussna.. ³Maɣar war ssinen tasegda n AREBBI, maca arezzun ad t̄tfen di tsegda n ixef nsen. S uya war sswađeen ixef nsen i tsegda n AREBBI.

⁴Minzi akemmeř n Ccariaetta netta d Lmasiħ, i tsegda i kuř ijjen i ittamnen..

⁵Minzi Musa yura zi jjiħet n tsegda di Ccariaetta:

“Wenni itteggan man aya,
ad zzayes iddar.”

⁶Maca tasegda tenni zi liman teqqar ammu:

“War teqqar deg wuř nnek:
“Wi i ħa iğaaeden yar ujenna uca issehwa Lmasiħ?”

⁷niy:

“Wi i ħa ihwan deg weħfur n řaxart,
uca issgaeeed Lmasiħ zi taddart n imettinen?”

⁸Maca min i ħa tini tsegda?

“Awař yudes i cek, aqa-t deg uqemmum nnek uřa deg wuř nnek.”
Wa d Awař n liman i zi nettbarreħ.”

⁹Mařa tcehded Sidityey Yeccu s uqemmum nnek uca ad tamned s wuř nnek belli AREBBI issnekkar i-t zi taddart n imettinen, ad teddared. ¹⁰Minzi uř i dayes ittamnen, ad ittasegged, uca aqemmum i zzayes icehdden, ad iddar. ¹¹Minzi Tira *Iqeddsen* qqarent:

“Marra wi zzayes i ħa yammen,
war ittseđħi ca.”

¹²Minzi war ittegg bu řfarz jar Wuday d Iramiyyen, minzi Netta d Ijjen, SIDI nsen marra, wenni d bu-wağra i marra inni xas dd-ittrayan..

10:2 Řex. 22:3; Rum. 9:31; Gal. 4:17.

10:4 Mt. 5:17; Řex. 13:38; 2 Kur. 3:13; Gal. 3:24.

10:5 Lawi 18:5; Ĥaz. 20:11; Gal. 3:12.

10:6 Aewd. 30:12.

10:8 Aewd. 30:12-14.

10:11 Ica. 28:16; Rum. 9:33.

10:12 Řex. 15:9; Rum. 3:22.

IRUMANIYYEN

¹³ “Minzi kuř ijjen wenni i ya iřayan s Yisem n SIDI, ad injem.”.

¹⁴ Mammec i ya řayan x wenni di war uminen ca? Niř mammec i ya yammen deg wenni umi war sřin, niř mammec i ya sřen mařa uřa d ijj war zzayes ibarreh ca? ¹⁵ Mammec i ya barrřen mařa war dd-ttwasekken? Am mammec tura:

“Mecharř đarfen idaren n yenni ittbarřen s řehna, n yenni ittbarřen s tebratin tişebħanin.”.

¹⁶ Xenni maci marra řtaeen i Řexbar Aşebħan, minzi Icaeya iqqar:

“A Sidi inu, wi i ya yammen zi tebrat nney?”.

¹⁷ Aqa liman zeg uşşessi uca aşşessi zeg Wawař n AREBBI. ¹⁸ Maca ad iniř:

“Ma zeema nitni war sřin?”,

u:

“Xzar, řħess nsen iffey-dd řar marra tammurt, uca awařen nsen řar tneggura n ddunect.”.

¹⁹ Maca ad iniř:

“Ma Israil war tefhim ca man aya?”

Řar umezwar Musa inna:

“Ad daywem ggeř tusmi zeg inni war iřin ca d řgens uca s yiji n řgens afyuř ad daywem ggeř axeyyeq.”.

²⁰ Xenni Icaeya izem ad yini:

“Aqa ufin ayi, inni war xafi yarezzun, aqa dewřey baney-dd i yenni war xafi isseqsin.”.

10:13 Yuw. 3:5; Řex. 2:21.

10:15 Ica. 52:7; Nħm. 2:1.

10:16 Ica. 53:1; Yħ. 12:38.

10:18 Izhd. 19:5.

10:19 Aewd. 32:21.

10:20 Ica. 65:1.

²¹ Maca zi jjihet n Israil iqqar:

“Ass ikmeř sswizzđey ifassen inu
i ijj n řgens ittemcebbcen, ićeşşan.”

Min iqqimen n Israil

11 ¹ Ad iniy: Ma yugi AREBBI xenni řgens nnes? Ğemmarş! Aqa necc simant inu
eawed d Ayisraili zi zzariet n Ibrahim, zi teqbič n Binyamin..² AREBBI war
inetřar ca řgens nnes i tuya issen zeg umezwaru. Niy war tessinem ca min iqqar
Wedlis *iqeddsen* x Iliya, am mammec tuya iksi tanfuč x Israil yar AREBBI, inna:

³ “A Sidi, nyin inabiyyen nnek,
areddğen ieałtaren nnek.
Qqimey necc waha,
uca nitni arezzun řecmar inu.”

⁴ Ittwanna as s ijj n řewřiy:

“Aqa jjiy i yixef inu sebca-ařaf n yeryazen,
inni war đrin ca yar idaren zzat i Baçal,
war eebden i Baçal.”

⁵ Ammu di řweqt n yiđa eawed, aqa teqqim yijj n řbaqi am t ixđar Netta x
řeřsab n arđa. ⁶ Mařa teğa s arđa, aqa war t'ełtiři ead s řexdayem niy xenni
arđa war iği ead d arđa. Maca mařa s řexdayem, war teği ead d arđa. Mařa lla,
aqa řxedmet war teği ead d řxedmet..

⁷ Min i ya nini xenni? Min tuya tarezzu Israil war t t'ełtif, maca inni ittwafarzen
třfen t uca inneyni dewřen d idaryařen deg wuřawen nsen, ⁸ am mammec tura:

“Aqa AREBBI iwca asen arruħ idbaren
d tiřtawin i war ittwiřin,
d imezzuyen i war ittesřin,
ař ass n yiđa.”

10:21 Ica. 65:2.

11:1 Irm. 31:37; 2 Kur. 11:22; Fil. 3:5.

11:3 1 Jj. 19:10,14.

11:4 1 Jj. 19:18.

11:5 Rum. 9:27.

11:6 Aewd. 9:4.

11:7 Rum. 9:31.

11:8 Aewd. 29:2; Ica. 6:9; 29:10; Ğaz. 12:2; Mt. 13:14; Mk. 4:12; Lk. 8:10; Yħ. 12:40; Řex. 28:26.

⁹Dawud inna εawed:

“Ad tedweř tazewđa n tiyarřin nsen d taxceft d tafđuč d uxeğeř aceffan d tēenkriřt i nitni..

¹⁰Ejj ad daryřent tiřřawin nsen ĥima war ttwiřin, u ejj ad qewsen iεurar nsen i řebda.”

Řefruε iřeqqmen

¹¹εawed ad iniy: Ma nderfen ĥima ad wđan? Eemmarř! Maca s uweřtu nsen tiweđ-dd Tudart i řegnus, ĥima ad dewřen ttasmen. ¹²Mařa idweř unedref nsen d agra d ameqqran i ddunect uca taxessart nsen d agra i řegnus, mečřař qae i ya tiři řekmařet nsen ktar. ¹³Aqa ssawařey akidwem, a řegnus, necc d wenni d rrasul i řegnus, maĥend ad ssemyarey di řxedmet n tsexxart inu:..

¹⁴Ad tay ad zemmarey ad ggey tusmi deg ayt n řgens inu uca ad ittwassenjem ca zzaysen. ¹⁵S minzi, mařa amendař nsen aqa-t d ařřaĥ s ufeyyed i ddunect, mammec i ya yiři wedwař nsen myir Tudart zi taddart n imettinen! ¹⁶Mařa tuya asuffey amezwaru n řřabet tqeddes, amenni uřa d řeejnet *n arecti* tqeddes! Mařa tuya azwar iqeddes amenni uřa d řefruε.. ¹⁷Maca mařa tuya ittwaqeřř ca n řefruε u *xenni* cek am ijj n uzemmur n řexřa t^ettwařeqqmed deg wemcan nsen, tdewřed tnefēed zeg izewran d zzect n tzitunt, ¹⁸war tuff ca x řefruε. Mařa tuffed, *war tucid ak-d yixef nnek*, aqa cek war teksid ca azwar, maca azwar iksi cek.

¹⁹Ad tay ad tinid: “Aqa ttwaqeřřen řefruε ĥima necc ad ttwařeqqmey.”

²⁰Mliĥ! Nitni ttwaqeřřen umi war uminen ca uca cek s liman t^ettwařeqqmed u teksid *amcan nsen*. War tuff ca, maca gg^wed. ²¹Minzi mařa tuya AREBBI war ittceřřar ca x řefruε n řřbiect, ad tay war xak ittceřřar ca εawed. ²²Aqa da d ředrafet n AREBBI d řewεaret nnes: řewεaret x yenni iwđan, maca ředrafet xak mařa t^eřřfed di ředrafet nnes niy uřa d cek ad t^ettwaqessed. ²³Uřa d nitni ad ttwařeqqmen ijj n umur nneyni, mařa war qqimen břa liman, minzi yar AREBBI tizemmar ĥima ad ten iřeqqem εawed. ²⁴Minzi mařa cek t^ettwaqessed zeg uzemmur n řexřa uca t^ettwařeqqmed di tzitunt tařebĥant, s řeeks n řřbiect nnek, mečřař ihewnen ktar ad ttwařeqqmen nitni di tzitunt nni dd-ittasen ak-d řřbiect nsen!

11:9 Izhd. 69:23.

11:10 Izhd. 69:23-24.

11:13 'rrasul' - niy 'amazon'.

11:13 Řex. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; 2:8; Afa. 3:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:11.

11:16 Řxř. 15:20

11:23 2 Kur. 3:16.

Asenjem n Israil

²⁵ Minzi ttexsey ad tessnem ssirr-a, *a* aytma, ħima war ttiřim d imiyisen ak-d yixef nwem, aqa temsar ict n usdayeř n wuř x Israil i drus n řweqt ař dd ya yadef uemmar n řegnus..²⁶ Uca xenni marra Israil ad tedweř teddar am mammec tura:

“Amsenjem ad dd-iffey zi řihyun,
uca ad issbeęęed řmuęęiyyet x Yaęqub..

²⁷ Xenni ad tťfen di řeahd i dd-yusin zzayi,
x minni i ya yfarey i ddnub nsen.”

²⁸ Zi jjihet n řexbar Aşebĥan nitni aqa d řeedyan *n AREBBI* x ssibbet nwem, maca umi ttwaxđaren *zi AREBBI* aqa nitni d imeizzen x ssibbet n řejdud.

²⁹ Minzi AREBBI war ittbeddař tawhibt nnes s arđa uřa d třayit nnes. ³⁰ Minzi am mammec tuya kenniw zic war tťtįem ca AREBBI, maca řexxu aqa teksim arreĥmet s řmuęęiyyet nsen, ³¹ ammu nitni eawed war řien ca řexxu i arreĥmet tenni xawem *dd-yusin*, ħima ad xasen dd-tas arreĥmet. ³² Minzi AREBBI iĥebbes i-ten marra sadu řmuęęiyyet, ħima ad ten yarĥem marra..

³³ A, raĥağ n wagřa d tiyit d tussna n AREBBI, mammec i ya yegg bnađem ad iqeĥeb řeĥkamat nnes, mammec i ya yegg ad yaf ibriden nnes..

³⁴ “Minzi wi i ya issnen nneyyet n SIDI?”

niy:

“Wi d as iĥan d amcawar?”

³⁵ niy:

“Wi d as izzaren iwca as *ca*,
umi d as ittxeşša ad ittwareĥş zzayes?”

³⁶ Minzi marra zzayes i iĥa, u marra dayes, u marra aqa-t s ufus nnes. Yares Netta aęuĥi i řebda qaę. Amin..

11:25 Lk. 21:24.

11:26 Izhđ. 14:7; Ica. 27:9; 59:20; Irm. 31:31,32,33,34; 2 Kur. 3:16; Ebr. 8:8; 10:16.

11:27 Ica. 59:20,21.

11:32 Gal. 3:22.

11:33 Izhđ. 36:6

11:34 Ica. 40:13; 1 Kur. 2:16.

11:35 Ayub 41:3.

11:36 Awřn. 16:4; 1 Kur. 8:6.

Tiyarša iddaren

12¹Ttřayiy kenniw, *a* aytma, s arrehmet tameqqrant n AREBBI, ad tqeddmem arrimat nwem d tayaršt iddaren, iqeddsen, yarđan i AREBBI, wa d aead nwem icuwwaren.²War temquddam ak-d ddunect-a, maca bedđrem s uřeqqem n řeqeř nwem zi jdid ĥima ad tqeđbem min ixS AREBBI: min icnan d min yarđan d min ikemmřen.

³Aqa s arđa tenni d ayi immewcen, qqarey i kuř ijjen zwaywem, war ttarres sennej i min ittřiq uxarrař nnes, maca xarres nican di min ittřiqen řqedd n liman i iwca AREBBI i kuř ijjen *zwaywem*.⁴Am mammec yarney ařtas n iyezdisen deg ict n arrimet uca marra iyezdisen *n arrimet* war yarsen bu řxedmet d icten ,⁵ ammu neccin, waxxa d ařtas, aqa aney d ict n arrimet di Lmasiř d iyezdisen ijjen i wenneyni.⁶Aqa yarney tiwhibin imsebđan ełahřab arđa i d aney immewcen: *ijjen yares tawhibt* mařend ad ittnabb ełahřab řqedd n liman nnes,⁷ niy nneyyet n tsexxart mařend ad isexxar, niy řxedmet n umseyřar mařend ad issyar,⁸ *niy tawhibt n* usfewwej mařend ad issfewwej, *niy tawhibt* mařend ad iwc s tecrimet, *niy tawhibt n* uđebbar s wemħađ, *niy tawhibt n* arrehmet s řefrařet.

Tayri jar wawmaten

⁹Ad tiři tayri nwem břa nnifaq. Carhem řyar, tcebbarem di min icnan. ¹⁰Iřim mliř ijjen ak-d tawmat nwem, xsem ijj i wenneyni, izzarem ad tcennsem ijjen wenneyni.¹¹Iřim d imħađen, war ttiřim d ifinyanen. Iřim d timessi di arruř, eebdem Arebbi nwem,¹² Farřem am tsebbarem. Di řmeřnet řbarem. řřfem řebda di tzařit nwem.¹³Wcem afus di min iłđajen imqeddasen. Ggem s ředrafet ak-d ibarraniyyen.¹⁴Barkem inni kenniw imarrten, barkem war neeřřem ca.¹⁵Farřem ak-d inni ifarřen, rum ak-d yenni ittrun. ¹⁶Ĥesbem aytmatwem am mammec řřessbem i ixef nwem, War ttiřim d imęeffaren, maca ruřem ak-d imwađen. War ttiřim ca d imiřisen ak-d yixef nwem.¹⁷War ttarrim ca ĥed x řyar s řyar, maca ggem min icnan i marra iwdan.¹⁸Mařa tzemmarem, mečarř ma i dd-ittasen zwaywem, řeřřem ak-d marra iwdan.¹⁹War ttentiqimem ca i

12:1 Rum. 6:13,16; 1 Bř. 2:5.

12:2 Afa. 5:17; 1 Ts. 4:3; 1 Yř. 2:15.

12:3 Rum. 1:5; 1 Kur. 12:11; Afa. 4:7.

12:4 1 Kur. 12:27; Afa. 1:23; 4:16; 5:23; Kul. 1:24.

12:5 1 Kur. 12:4; 2 Kur. 10:13; 1 Bř. 4:10.

12:6 1 Kur. 12:4.

12:7 1 Kur. 12:10; 1 Bř. 4:10,11.

12:8 Aewd. 15:7; Mt. 6:1,2,3; 2 Kur. 9:7.

12:10 Afa. 4:2; Fil. 2:3; 1 Bř. 5:5; Ebr. 13:1; 1 Bř. 1:22; 2:17.

12:12 Lk. 18:1; Rum. 15:13; Afa. 6:18; Kul. 4:2; 1 Ts. 5:16,17; Ebr. 10:36; 12:1; Yae. 5:7

12:13 1 Kur. 16:1; Ebr. 13:2; 1 Bř. 4:9.

12:14 Mt. 5:44; 1 Kur. 4:12.

12:16 Awřn. 3:7; Ica. 5:21; Rum. 15:5; 1 Kur. 1:10; Fil. 2:2; 3:16; 1 Bř. 3:8.

12:17 Awřn. 20:22; Mt. 5:39; 1 Kur. 6:7; 2 Kur. 8:21; 1 Ts. 5:15; 1 Bř. 2:12.

12:18 Mk. 9:50; Ebr. 12:14.

yixef nwem, *a* imezzen, maca wcem amcan i weyḍab minzi tura: “Maḥa war tarrim tasyart s yixef nwem, *xenni* Necc ad awem ntaqmeḡ, iqqar AREBBI.”

²⁰ Maḥa iḡuḡ ředdu nwem, seccem t, maḥa ifud, wcem as ad isu, minzi maḥa teggid aya, ad tyarwed řefḥem itteḥduduqen x uzeḡif nnes.²¹ War ttejji ca řyar ad cek iyřeb, maca yřeb x řyar s řxar.

Aswaḍeē i řřulṭa n yenni iḥekkmen

13¹ Ejj kuř ijj ad iwadeē i řřulaṭat n yenni iḥekkmen, minzi war din řřulṭa myir s AREBBI, d tinni iḡan aqa issbedd i-tent AREBBI.² S uyenni wenni i ya immeařan ak-d řřulṭa, ittemeařa ak-d min issbedd AREBBI, d yenni ittemeařan ad ksin řḥukm nsen.³ Maca řḥukkam war ḡin i tigg^wudi n yenni itteḡgen řxar, maca n yenni itteḡgen řyar. Ma tersed ad tiřid břa tigg^wudi zi řřulṭa? Egg min icnan, ad ac yiři ccan zzayes,⁴ minzi řřulṭa d tamsexxart n AREBBI i řefḍeř nnek. Maca maḥa teggid řyar, gg^wed, minzi war tkessi ca ssif baṭeř umi nettat d tamsexxart n AREBBI, aqa tneqqem s weyḍab iqeřšen x yenni itteḡgen řyar.⁵ Xenni ittxeřša ad neṭṭae, war iḡi x ssibbet n weyḍab waha, maca eawed x ssibbet n tnefsect.⁶ X ssibbet-a t^ttxeḡšem ḍḍariba i kuř azeḡif umi nitni d imsexxaren n AREBBI i ittwaggen i man aya simant nnes.⁷ Wcem i marra min d asen ittxeřšan: ḍḍariba i wenni umi dd-tusa ḍḍariba i kuř azeḡif, řexřař i wenni umi dd-yusa řexřař, aweqqar i wenni umi dd-yusa uweqqar, ccan i wenni isdaheḡen ccan.

Syarḍem ixef nwem s Sidi Yeccu Lmasiḥ

⁸ War tteḡgem amarwas řar ḥed myir wenni n tayri ak-d wayawya, minzi wenni ittexsen amqarreb nnes, aqa ikemmeř Ccariaē.⁹ Minzi Ccariaē teqqar eawed: “War zenni!”, “War neqq!”, “War tticar!”, “War ttasem!”, uca maḥa din ca n tewřeyyet nneyni, aqa atent munent deg wawař-a: “Ad tersed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek!”¹⁰ Tayri war ttḍarri ca amqarreb. S uyenni tayri nettat d řekmař n Ccariaē.

¹¹ Aqa ssney aqa ta d řweqt d tsaeet ḥima ad nfaq zeg iḍeř, minzi řexxu Tudart nney tudes-dd ktar zeg wami numen.¹² Řexxu teedu ḡiřet, yiweḍ-dd uziř. Ejj aney ad nessars řexdayem n taḡest, ad neksi řesnaḥ n tfawt.¹³ Ad nuyur s ucuwwar axmi d aziř, war iḡi di zžu abarcen d uyelli uřa di texmuji n farq-

12:19 Aewd. 32:35; Mt. 5:39; Lk. 6:29; Ebr. 10:30.

12:20 Awřn. 25:21-22; Mt. 5:44.

13:1 Awřn. 8:15; Dan. 4:29; Tit. 3:1; 1 Bt. 2:13.

13:8 Gal. 5:14; 1 Tim. 1:5.

13:9 Uf. 20:13-17; Lawi 19:18; Aewd. 5:17-19; Mt. 19:18; 22:39; Mk. 12:31; Gal. 5:14; Yae. 2:8.

13:11 Afa. 5:14; 1 Ts. 5:6.

13:12 Kul. 3:8; 1 Ts. 5:5.

ccyeř niy deg umenyi d řehsed,¹⁴ maca arđem Siditney Yeccu Lmasih, war tticem taynit i nncwat n arrimet *tamednubt*..

Aqbař n wayawya

14¹Wi iđefen di liman, wcem as afus, war ttemsebđam deg ixarriřen nwwem jar awem.² Aqa din řed yumen izemmar ad icc kuřci, maca wenni iđefen ad icc tibbi waha..³ Wenni ittetten, war isseřqari wenni war ittetten, d wenni war ittetten, war iřekkem x wenni ittetten, minzi AREBBI iqbeř i-t.

⁴Min teenid cek wenni iřekkmn x umsexar n wenneyni? Ma ibedd niy iwđa, d man aya i bab nnes. Maca ad ibedd, minzi AREBBI izemmar ad t issbedd d abeddi..

⁵Aqa din řed ittyiř as aqa din ass sennej i wass nneyni, u wenneyni ittyiř as aqa kuř ass kifikif. Ejj kuř ijjen ad iqnee di řbař nnes nican..⁶Wenni iweqqaren ijj n wass, i Sides i t řa iweqqar. Wenni war iweqqaren ass, i Sides i war t iweqqar. Wenni iccen, ad icc i Sides, minzi ad icekkar AREBBI. Wenni war iccin ca, i Sides war icci ca uca netta ad icekkar AREBBI *eawed*..⁷Minzi uřa d ijj zzayney aqa iddar i yixef nnes, uca uřa d ijjen immut i yixef nnes..⁸Minzi mařa neddar, ad neddar i Siditney, niy mařa nemmut ad nemmet i Siditney. S uyenni ma neddar niy nemmut, aqa neccin i Siditney.⁹Minzi i uya i immut Lmasih, xenni ikkar-dd uca idweř iddar eawed, řima ad yiři d SIDI i yenni immuten uřa i yenni iddaren.¹⁰Maca cek, mayemmi i řa řekmed x umac? Niy mayemmi eawed tesseřqarad umac? Minzi neccin marra ad nbedd qibač i řkursi n ccree n Lmasih..¹¹ Am mammec tura:

“S tidett, am ddarey Necc, iqqar SIDI,
ad ayi ađaren marra ifadden,
u kuř iřes ad xafi iched.”

¹²Xenni ejj kuř ijjen zzayney ad igg řehsab x yixef nnes qibač i AREBBI..

13:13 Lk. 21:34; 1 Kur. 6:10; Afa. 5:5; Fil. 4:8; 1 Ts. 4:12; 5:6; Yae. 3:14.

13:14 Gal. 3:27; 1 Bt. 2:11.

14:2 Awřn. 15:7

14:4 Yae. 4:12.

14:5 Gal. 4:10; Kul. 2:16.

14:6 1 Kur. 10:31; 1 Tim. 4:3.

14:7 2 Kur. 5:15; Gal. 2:20; 1 Ts. 5:10; 1 Bt. 4:2.

14:10 Mt. 25:31; 2 Kur. 5:10.

14:11 Ica. 45:23; 49:18 Fil. 2:10.

14:12 Izhd. 62:13; Irm. 17:10; 32:19; Mt. 16:27; Rum. 2:6; 1 Kur. 3:8; 2 Kur. 5:10; Gal. 6:5; Asa. 2:23; 22:12.

Nbřa asebbi

¹³ Zi řexxu d tsawent war řekmem ijjen x wenneyni, maca řsen ad teksed awař mařend war tessarsed ca ijj n wezru mařend ad dayes inqarđ umac..

¹⁴ Minzi necc ssney, aqa ttwasqenęey di SIDI Yeccu, belli uřa d ict n řřajjet texmej i Netta, myir i wenni tt iřesben d řexmej, aqa i netta waha umi texm ej..¹⁵ Mařa ixeyyeq umac x ssibbet n macca, aqa cek war tuyured di tayri. War tteřři ca s macca nnek wenni i xef immut Lmasiř..¹⁶ Min iřan d řxar i neccin, war teji hed ad xas issiweř s řyar.¹⁷ Minzi Tageldit n AREBBI war teři di macca d tissit, maca di tsegda d řehna d řefrařet s Arruř Iqeddsen..¹⁸ Minzi wenni isexxaren i Lmasiř di man aya, aqa yarđa AREBBI uca netta d ameqbuř yar idwan.

¹⁹ Ad neđfar xenni min iřan i řehna d řebni n ijjen i wenneyni.²⁰ War ttareddeğ ca řxedmet n AREBBI x ssibbet n macca. Marra timesřayin aqa atent d timezdag, maca uct x bnadem wenni i řa igg azru n uneqrađ s macca nnes..

²¹ Mliř umi war t^etteted ca aysum u war tsessed ca binu niy war t^ettegged uřa d ict n řřajjet i di i řa inqarđ umac..²² Ma t^ettwassqenęed i yixef nnek? Ad ac yiři man aya i yixef nnek zzat i AREBBI. Sseed n wenni war ittikkwiđ ccree x yixef nnes di min d as ittyiř mliř.²³ Maca wenni ittcekkan xmi ittett, ittwařaseb, minzi man aya war iři zi liman. Qae min war iřin zi liman, aqa-t d denb..

Inni iđeefen d inni ijeħden

15¹ Maca neccin inni ijeħden, ittxeřsa aney ad narbu tuđeef n yenni iđeefen, war nettiwi ca arđa i yixef nney..² Kuř ijjen ad issarđa amqarreb nnes i tcuni d řebni.³ Minzi Lmasiř eawed war issarđi ca ixef nnes, maca am mammeç tura:

“Tikkwura n yenni i Cek ikkwaren,
wđant-i-dd xafi.”

⁴ Minzi marra min tura zic, tura i useřmed nney, řima s řřbar d ucejjeç s min iřan di Tira *Iqeddsen* ad řarney yiři usitem..⁵ AREBBI n řřbar d ufewwej ad

14:13 1 Kur. 10:32; 2 Kur. 6:3.

14:14 Mt. 15:11; Řex. 10:15; 1 Kur. 8:4; 1 Tim. 4:4.

14:15 1 Kur. 8:11.

14:17 1 Kur. 8:8.

14:20 Tit. 1:15.

14:21 1 Kur. 8:13.

14:23 Tit. 1:15.

15:1 1 Kur. 9:22; Gal. 6:1

15:3 Izhd. 69:10; Ica. 53:4,5.

15:4 Rum. 4:23,24.

awem iwc maħend ad tħesbem ijj wenneyɲi ƣares řqimet d ict di Yeccu Lma siħ, ⁶ħima s yijj n array d ict n tmijja ad tessuġam AREBBI, Babas n Siditney Yeccu Lmasiħ.

⁷S uyenni qebħem ijjen wenneyɲi, am mammec d aney iqbeř Lmasiħ eawed i ueuġi n AREBBI. ⁸Ad iniy, aqa Yeccu Lmasiħ idweř d amsexxar n wextan di tħwee n tidett n AREBBI, ħima ad iđmen lwueud *i iwaed* i řejdud, ⁹u ħima řegnus ad ssemyaren di AREBBI x ssibbet n arreħmet i xasen dd-tusa am mammec tura:

“S uyenni ad cehdey xak jar řegnus,
uca ad řebbħey Isem nnek.”

¹⁰Uca iqqar eawed:

“Farħem, a kenniw řegnus, jmiε ak-d řgens nnes.”

¹¹Uca inna eawed:

“Ĥemdem SIDI, a marra řegnus,
sebbħem t, a marra ccueub!”

¹²Eawed Icaeya iqqar:

“Ad yiři wezwar n Yassa
uca Wenni dd-ikkaren ad iħkem x řegnus,
ad dayes yiři usitem n řegnus.”

¹³AREBBI n usitem ad kenniw iccur s řefraħet d řehna di liman ħima ad tfeyyđem s usitem nnes zi jjeħd n Arruħ Iqeddsen.

Bulus d amsexxar n Lmasiħ i marra řegnus

¹⁴Necc simant inu ttwasqeneey zi jjiħet nwem, *a* aytma, aqa kenniw tεemmarem s tcuni, teccurem s marra tussna, ħima ad tessřemdem eawed inneyni. ¹⁵Maca zeg uyezdis aqa uriy awem s teryast, *a* aytma, maħend ad kenniw sseeqřey, s arđa i d ayi immewcen zi AREBBI, ¹⁶ħima ad iřiy d amsexxar n Yeccu Lmasiħ i řegnus, umi ttsexxarey i Řexbar Ařebħan n AREBBI, ħima ad tiři tayarřt n

15:5 Rum. 12:16; 1 Kur. 1:10; Fil. 2:2; 3:16; 1 Bř. 3:8.

15:9 2 řm. 22:50; Izhd. 18:50.

15:10 Aewd. 32:43.

15:11 Izhd. 117:1.

15:12 Ica. 11:10; Asa. 5:5; 22:16.

řegnus d tameqbuč, t^{tt}waqeddes s Arruḥ Iqeddsen. ¹⁷ S uyenni ssemyarey di Yeccu Lmasih ztat i AREBBI. ¹⁸ Minzi war zeemey ad ssiwřey deg imezzuyen n řegnus x ca war zzayi t iggi Lmasih s wawař d řxedmet. ¹⁹ S jjehd n řeeřamat d řeejayeb uca s jjehd n Arruḥ n AREBBI, aqa tuya ggurey ttendeý zi Urcalim ař Illirikun uca kemmřey *abarreḥ n* Řexbar Aşebḥan n Lmasih. ²⁰ Ammu tuya arezzuy ad barrḥey, war iđi mani ittwasemma Lmasih *qbeř* ḥima war benniý x dsas n wenneyni, ²¹ maca am mammec tura:

“Inni war zzayes ittwabarrḥen ad t zaren,
u yenni war xas isřin, ad amnen.”

²² S uyenni tuya war iwıdeý ařtas n imuren maḥend ad yarwem dd-asey..

Bulus igga ad yarezef yar řmuminin di Ruma

²³ Maca řexxu war řari bu ttasie ḥima ad beccarey ead di jjwayeh-a u tuya eawed xsey ad yarwem dd-asey ařtas n isegg^wusa zeg wami. ²⁴ Xmi i ya raḥey yar Seppanya, ad yarwem dd-asey, ad kenniw zarey, u ad ttwassqebbdeý yar dinni zi ca zzaywem, awarni řami i ya arrey mezri d amezwar umi i ya zriy kenniw.

²⁵ Maca řexxu aqa ruḥey yar Urcalim ḥima ad sexxarey i imqeddasen. ²⁶ Minzi tuya yarḍa i inni iđan di Makiduniya d Axaya ad ggen ca n twiza i imqeddasen imezřaḍ inni iđan di Urcalim. ²⁷ Tuya arḍan x man aya, maca tuya t eawed daysen d amarwas. Minzi mařa tuya *řegnus* carcen di min řarsen d agra x řeḥsab n arruḥ, aqa-t eawed d amarwas di řegnus maḥend ad ten sexxaren eawed s min řarsen d agra x řeḥsab n ddat. ²⁸ Xmi i ya kemmřey man aya uca ad asen ssiwdeý řyiđet *n twiza aya* s řaman, ad dd xawem kkey d abrid xmi i ya raḥey yar Seppanya. ²⁹ Maca ssney belli mařa usiy-dd yarwem, ad dd-asey s řmud iccuren s lbaraka n Řexbar Aşebḥan n Lmasih..

³⁰ Ttarey zzaywem, *a* aytma, s Sidityey Yeccu Lmasih uca s tayri n Arruḥ, ad tbeddem nican akidi di tzađit yar AREBBI x ssibbet inu, ³¹ ḥima ad ssarey ixef inu zeg inni war yuminen ca di Yahudiyya, ḥima ad tiři tsexxart inu i imqeddasen di Urcalim d tameqbuč, ³² ḥima ad yarwem dd-asey *ccurey* s řefraḥet s array n AREBBI uca ad areyyḥey akidwem. ³³ AREBBI n řehna ad kiwem yiři marra idwem. Amin.

15:21 lca. 52:15.

15:22 Rum. 1:13; 1 Ts. 2:18.

15:23 Rum. 1:10; 15:32; 1 Ts. 3:10; 2 Tim. 1:4.

15:25 Řex. 19:21; 24:17.

15:29 Rum. 1:11.

15:30 2 Kur. 1:11.

15:31 2 Ts. 3:2.

15:32 Rum. 1:10; 15:23.

Aseğem ħar uneggaru

16¹Wekkřey awem ućmatney Fubi, tenni d tamsexxart n tmesmunt di Kinxriyus, ²ħima ad zzayes tareħħbem di Siditney, am mammec ittřiq i imqeddasen, uca ad tt tawnem di marra min zzaywem t'ttar nettat, minzi aqa tawen aćtas, uřa řa d necc.

³Seğmem s řehna x Priskilla d Akwila, inni d imsexxaren akidi di Yeccu Lmasiħ, ⁴Nitni sebbřen tudart nsen x ssibbet inu. War ġiy d necc waha wenni ten ittqadan, maca ewed marra timesmunin n řegnus.

⁵Seğmem ewed s řehna x tmesmunt tenni di taddart nsen. Seğmem x Ibanitus, ameizz inu, s řehna. Netta *iğa zeg* imenza n Axaya di Lmasiħ.

⁶Seğmem x Maryam s řehna. Netta tuća t'ttamar aćtas xawem.

⁷Seğmem s řehna x Andrunikus d Yuniyas inni d rağ inu d imeħbas akidi, aqa aten d iryazen ittwassnen ħar rrusul, tuća aten di Lmasiħ qbeř xafi..

⁸Seğmem s řehna x Ampliyas, ameizz inu di Siditney.

⁹Seğmem s řehna x Urbanus, wenni d amsexxar akidney di Lmasiħ, u Astaxis ameizz inu.

¹⁰Seğmem s řehna x Apillis wenni ittwafarzen di Siditney.

Seğmem s řehna x aytbab n taddart n Aristubulus.

¹¹Seğmem s řehna x Hirudiyun wenni d řağ inu.

Seğmem s řehna x aytbab n taddart n Narkissus inni iğan di Siditney. ¹²Seğmem s řehna x Tarifina d Tarifusa tinni ittamaren di Siditney.

Seğmem s řehna x Parsis, ameizz, wenni ittamaren aćtas di Siditney.

¹³Seğmem s řehna x Rufus wenni ittwafarzen di Siditney, uřa x yemmas tenni *ewed am ict n tyemmat* i necc.

¹⁴Seğmem s řehna x Asinkritus, Fligun, Hirmas, Batrubas, Hirmis uca x wawmaten inni akidsen.

¹⁵Seğmem s řehna x Filuluyus d Juliya d Niriyus d ućmas d Ulimbas d marra imqeddasen inni akidsen.

¹⁶Seğmem x wayawya s usudem iqeddsen.

Marra timesmunin n Lmasiħ marra ttseğament xawem..

¹⁷Maca ttzawgey *kenniw, a* tawmat, maħend ad teħdam zi wi itteġgen amesebđi d teinkrifin, barra i tyuri i teyrim. Beēdem xasen..¹⁸Minzi amecnaw ina war sexxaren ca i Siditney Yeccu Lmasiħ, maca i uēeddis nsen. S řehrud iřebħen d wawařen izewwqen xeddeēn uřawen n iħafiyen..¹⁹Minzi tćaēet nwem

16:3 Řex. 18:2,26.

16:7 'rrusul' - niy 'imazanen'.

16:16 1 Kur. 16:20; 2 Kur. 13:12; 1 Ts. 5:26; 1 Bť. 5:14.

16:17 Mt. 18:17; Kul. 2:8; 2 Ts. 3:6; 2 Tim. 3:5; Tit. 3:10; 2 Yħ. 10.

16:18 Ĥaz. 13:18; Fil. 3:19.

IRUMANIYYEN

t'ettwassen ġar marra *iwdan*. S uyenni farħeġ zzaywem, maca xsey ad tiřim d imiġisen di tcuni uřa d imezdagen zi řyar..²⁰ AREBBI n řehna ad iteħħa ccitan sadu idaren nwem deyya. Arđa n Siditney Yeccu Lmasiħ ad kiwem yiři. Amin.

²¹ Ittseġam-dd xawem Timutiyyu wenni ixeddmn akidi s řehna, uřa d inni zi řaġ inu: Lukiyus d Yasun d Susipatrus..

²² Necc, Tartiyus, wenni yuran tabrat-a, ttseġameġ xawem di Siditney s řehna.

²³ Ittseġam-dd xawem Xayus s řehna. Netta yareħħeb zzayi uřa zi tmesmunt marra.

Ittseġam-dd xawem Irastus s řehna. Netta d amkellef x lbaladiyya d Kwartus, umatney..

Awař ġar uneggar

²⁴ I wenni ġares řřulťa maħend ad kenniw idmen eļařsab Řexbar Ařebħan inu i ittwabarrħen zi jjiħet n Yeccu Lmasiħ, eļařsab asargab n ssirr wenni tuġa innufaren deg ikuden n řweqt n řebda, ²⁵ maca aqa ittwassedħar-dd řexxu s Tira *Iqeddsen s ufus* n inabiyyen u ittwascen i marra řegnus eļařsab řumur n AREBBI wenni iġan i řebda ařami *d as* i ġa řtaen s liman, ²⁶ aqa i Netta wenni d Bab n tiġit weħħdes, i Netta umi i ġa yiři ueuġi s Yeccu Lmasiħ i řebda qaε. Amin.

²⁷ Arđa n Siditney Yeccu Lmasiħ ad kiwem yiři marra. Amin.

16:19 Mt. 10:16; 1 Kur. 14:20.

16:21 Řex. 13:1; 16:1; 17:5; 20:4; Fil. 2:19; Kul. 1:1; 1 Ts. 3:2; 1 Tim. 1:2.

16:23 Řex. 19:22; 2 Tim. 4:20.

16:25 Afa. 1:9; 3:9,20; Kul. 1:26; 2 Tim. 1:10; Tit. 1:2; 1 Bt. 1:20.

1 Ikurintiyyen

Aseğem yar umezwaru

1¹ Bulus, wenni ittwařayan, d rrasul n Yeccu Lmasih̄ elah̄sab min ix̄s AREBBI, d tawmat Sustinis, ² i tmesmunt n AREBBI i iğan di Kurintus, inni ittwařayan d yenni ittwaqeddsen di Yeccu Lmasih̄, inni dd-ittwařayan d imqeddasen, u i marra inni mani mma ttřayan x Yisem n Siditney Yeccu Lmasih̄, wenni d Siditsen d Siditney. ³ Ad xawem yiři arđa d řehna zi AREBBI, Babatney, u zi Siditney Yeccu Lmasih̄.

Aqadi i Arebbi

⁴ Necc řebda ttqadiy AREBBI inu di ttwee nwem x arđa n AREBBI i d awem immewcen di Yeccu Lmasih̄. ⁵ Minzi di marra tdewřem zzayes d ttujjar, di marra awař u di marra tussna, ⁶ mayar cchadet n Lmasih̄ t^ettwadmen daywem, ⁷ minzi uřa d ijj n zzeaf n tewhibt war daywem iqqim, *am* t^ettrajam asargab n Siditney Yeccu Lmasih̄, ⁸ Minzi Netta ad kenniw iđmen eawed yar uneggar ĥima ad tiřim břa řeib deg wass n Siditney Yeccu Lmasih̄. ⁹ AREBBI d amtiqqi, minzi kenniw t^ettwařayam zzayes yar tmunt ak-d Mmis Yeccu Lmasih̄, Siditney.

Abetđu di tmesmunt

¹⁰ Maca ttzawgey kenniw, *a* aytma, s Yisem n Siditney Yeccu Lmasih̄, ad tessiwřem marra s ijj n wawař, war t^ettmesebđim jar awem, maca iřim tmunem nican s nneyyet d icten d uxařreř d ijjen. ¹¹ Minzi ssargben ayi, *a* aytma inu, inni zi taddart n Kluwi, belli jar awem imenyān. ¹² Xsey ad iniy, aqa ca zzaywem qqaren: ‘Nec̄c aqa ayi zi Bulus!’ u ca nneyni: ‘Nec̄c zi Apullus!’ u ca nneyni *eawed*: ‘Nec̄c zi Kifa!’ u ca zzaywem qqaren: ‘Nec̄c zi Lmasih̄!’ ¹³ Ma aqa Lmasih̄ ittwařa *d iwetwiten*? Ma tuya Bulus ittwařelleb di ssibbet nwem? Niy tuya kenniw t^ettwasyeđsem s yisem n Bulus? ¹⁴ Necc ttqadiy AREBBI inu war ssyeđsey uřa d ijj mřir Krispus d Xayus waha, ¹⁵ ařami uřa d ijjen ad yini belli ssyeđsey deg yisem inu. ¹⁶ Eawed ssyeđsey tawacunt n Stifanus, xenni

1:1 ‘rrasul’ - niy ‘amazan’.

1:2 Yř. 17:19; Řex. 15:9; Rum. 1:7; Afa. 1:1; 1 Ts. 4:7; 2 Tim. 2:22.

1:3 Rum. 1:7; 2 Kur. 1:2; Afa. 1:2; 1 Bř. 1:2.

1:5 Kul. 1:9.

1:7 Fil. 3:20; Tit. 2:13.

1:8 1 Ts. 3:13; 5:23.

1:9 Irm. 32:40-44; Yř. 15:5; 1 Kur. 10:13; Gal. 2:20; 1 Ts. 5:24; 1 Yř. 1:3.

1:10 Rum. 12:16; 15:5; Fil. 2:2; 3:16; 1 Bř. 3:8.

1:12 Řex. 18:24; 1 Kur. 3:4; 16:12.

1:14 Řex. 18:8; Rum. 16:23.

1 IKURINTIYYEN

war ssiney ca ma ssyedşey hed nneyni.¹⁷ Maşar Lmasih war d ayi dd-issekk hima ad ssyedşey, maca hima ad barrhey s Řexbar Aşebhan, war iğı s tiyit n wawařen hima war ittetwassbeţteř şşalib n Lmasih.

Tiyit n Arebbi

¹⁸ Minzi awař n şşalib d tubbuheřya di tiţawin n yenni i ya iweddaren, maca i neccin, inni iddaren, man aya d jjehd n AREBBI.¹⁹ Minzi tura:

“Ad areddğey tiyit n imiyisen uca ad kksey řefhamet n ifehhamen.”

²⁰ Mani iğa umiyis? Mani iğa umseřmad n idlisen? Mani iğa bu-umharweđ n ddunect-a? Ma war isscen AREBBI belli tiyit n ddunect-a d tubbuheřya?

²¹ *Waxxa* ddunect teğa di tiyit n AREBBI, war tessin ca AREBBI zi ssibbet n tiyit *n yixef nmes*, s uyenni tuğa yarđa AREBBI ad iwca Tudart i yenni yumnen s tubbuheřya n tbarreht.²² Minzi Udayen ttaren řeěramat d Iramiyyen arezzun tiyit,²³ maca neccin nettbarreh Lmasih wenni ittwaşellben, aqa-t d taenkrift i Wudayen, d tubbuheřya i Iramiyyen,²⁴ maca i yenni ittwařayan, am Wudayen am Iramiyyen, aqa Lmasih d jjehd n AREBBI d tiyit n AREBBI.²⁵ Minzi tubbuheřya n AREBBI d tmiyist x iwdan, u tuđeef n AREBBI tejhed x iwdan.

²⁶ Xenni, *a* aytma, xzarem *mammec teğam* yar *wass n* trayit nwem, aqa war teğim d aţtas n imiyisen elahşab bnamem, niy d aţtas n yenni yar teğa şşulťa niy d aţtas n tarwa n taşiret,²⁷ maca AREBBI aqa ifarz ibuħařiyen n ddunect hima ad zzayes isseħcem imiyisen, uca tuđeef n ddunect ifarz i-tt AREBBI hima ad zzayes isseħcem ayt n bu-şşulťa,²⁸ uca yenni dd-ixeřqen war řarsen ca di ddunect u yenni ittwassehqaren d yenni war iğin d ca, aqa ifarz i-ten AREBBI hima ad ibdeř inni iğan d ca,²⁹ hima uřa d ijj n *bnadem s* arrimet *tamednubt* war ittfeyyec ca zzates.³⁰ Maca zzayes i teğam kenniw, di Yeccu Lmasih, wenni d aney idewřen d tiyit n AREBBI d tsegda d tuqeddsi d weşřah.³¹ am mammec i yura: “Ejj wenni issemşaran, ad issemşar di SIDI.”

1:16 1 Kur. 16:15,17.

1:17 1 Kur. 2:1,4; 2 Bř. 1:16.

1:18 Rum. 1:16.

1:19 Ayub 5:12; Ica. 29:14.

1:20 Ica. 33:18.

1:21 Mt. 11:25; Lk. 10:21.

1:22 Mt. 12:38; 16:1; Yř. 4:48.

1:23 Mt. 11:6. Yř. 6:60,66.

1:24 Kul. 2:3.

1:26 Yř. 7:48; Yac. 2:5.

1:30 Irm. 23:5; Yř. 17:19.

1:31 Ica. 65:16; Irm. 9:22-23; 2 Kur. 10:17.

1 IKURINTIYYEN

Şşifet n tsexxart n Bulus

2¹Uca necc, *a* aytma, řami dd-usiy řarwem, war dd-usiy ca řima ad awem barrřey Řexbar Ařebřan n ssir n AREBBI s tbezzařt n wawař niř s tiřit,² minzi aqa tuřa eewwřey řima war ttesney ca jar awem mřir Yeccu Lmasiř d wenni ittwařellben.³ Tuřa ayi akidwem s wařtas n tigg^wudi d uqdides.⁴ Ni awař inu uřa d tbarreřt inu tuřa aten s wawařen izewwqen n tiřit *n bnađem*, maca s wescan n Arruř d jjeđd,⁵ řima liman nwem war ittbeddi ca x tiřit n iwdan, maca x jjeđd n AREBBI.⁶ Maca nessawař s tiřit i yenni t iwđen, aqa s ict n tiřit tenni war iřin n ddunect-a niř n řřukkam n ddunect-a, inni i řa ittwa sbeřřren,⁷ maca nessawař tiřit n AREBBI s ijj n ssir i tuřa inuffaren, wenni tuřa izzar ifarz i-t AREBBI i ueuři nney qbeř ma i řa tiři ddunect,⁸ *ijj n ssir* nni war t issin uřa d ijj zi řřukkam n ddunect-a, minzi mařa tuřa ssnen t, iři war řellben eemmarř Sidi n ueuři.⁹ Maca am mammec ittware:

“Min war tezri tiřt d min war isři umezzuy d min war yudifen ca řar wuř n bnađem, aqa man aya issewjed i-t AREBBI i yenni t ittexsen.”

¹⁰ Maca AREBBI immeř aney t s Arruř, minzi Arruř tarezzu kuřci uřa d řařař n AREBBI.¹¹ Minzi man wen zeg iwdan issnen min iřan n bnađem mřir arruř n bnađem wenni dayes iřan? Ammu eawed uřa d ijj war issin ca min iřan n AREBBI mřir Arruř n AREBBI.

¹² Aqa neccin war neksi ca arruř n ddunect, maca Arruř wenni dd-yusin zi AREBBI, řima ad nessen min d aney iwca AREBBI.¹³ S uyenni awařen i zi nessawař, war řin d tyuri n wawařen s tiřit n bnađem, maca d tyuri zi Arruř, řima ad nessemqudda min iřan n arruř ak-d min iřan n arruř.¹⁴ Mařar bnađem s yixef nnes war iqebbeř ca min iřan n Arruř, minzi iřesb i-t d tubbuheřya uca war izemmar ad t ifhem, minzi man aya izemmar ad ittware s Arruř waha.¹⁵ Maca bnađem arruřani aqa izemmar ad ifarz kuřci, maca netta simant nnes war xas iřekkem uřa d ijj.¹⁶ Minzi wi issnen axemmem n SIDI ařami *izemmar* ad t icawar? Maca neccin řarney axemmem n Lmasiř.

2:1 1 Kur. 1:17; 2:4.

2:3 Řex. 18:1, 3; 2 Kur. 10:10.

2:4 1 Kur. 1:17; 2:1; 2 Bř. 1:16.

2:5 2 Kur. 4:7.

2:6 Ayub 28:21; 1 Kur. 15:24.

2:7 Rum. 16:25; 1 Kur. 4:1.

2:8 Mt. 11:25; Yř. 7:48; 16:3; Řex. 3:17; 13:27; 2 Kur. 3:14; 1 Tim. 1:13.

2:9 Ica. 64:3.

2:10 Mt. 13:11; 2 Kur. 3:18.

2:11 Awřn. 27:19; Irm. 17:9.

2:12 Rum. 8:15.

2:13 1 Kur. 1:17; 2:4; 2 Bř. 1:16

2:15 Awřn. 28:5.

2:16 Ica. 40:13; Rum. 11:34.

1 IKURINTIYYEN

Řebni n liman x dsas nican: Yeccu Lmasih

3¹A aytma, necc war zemmarey ad kiwem ssiwřey amecnaw ak-d iwdan inni iddaren ełahsab Arruħ, maca amecnaw inni iddaren ełahsab arrimet *tamednubt* waha, amecnaw iseyman di Lmasih. ²Aqa wciy awem ad teswem ayi, war ięi d ařeqqim i řebda, minzi tuya war d as tzemmarem, uřa řexxu war d as tzemmarem ead, ³s minzi aqa kenniw ead di arrimet *tamednubt*. Maęar mařa din ead jar awem řehsed d imenyan d umsebđi, ma war teęim ead n arrimet *tamednubt* niy teggurem ead am bnađem *amednub*? ⁴Minzi mařa ijjen zzaywem iqqar: ‘Necc aqa ayi zi Bulus!’ u wenneyni iqqar: ‘Necc aqa ayi zi Apullus!’, ma xenni kenniw war teęim ca d iwdan *imednab*? ⁵Maęar min iena Apullus u min iena Bulus? Aqa-ten myir d imsexxaren i zi tdewřem tumnem, uca kuř ijjen am mammec d as iwca SIDI. ⁶Aqa necc zzuuy, Apullus issu, maca AREBBI isseymi. ⁷Xenni wenni ittezzun war ięi d ca uřa d wenni ittessun, maca AREBBI wenni issyemmayen. ⁸Wenni ittezzun d wenni ittessun d ijjen, waxxa kuř ijj tekkar as-dd řmunet nnes amecnaw řxedmet nnes. ⁹Minzi neccin d imsexxaren ak-d AREBBI uca kenniw d tafeęaħt d řebni n AREBBI i teęam.

¹⁰Ełahsab arđa n AREBBI i d ayi immewcen, necc, amecnaw řemeęęem abennay amięis, ggiy dsas u wenneyni ad ibna xas. Ejj kuř ijj ad iħđa mammec xas i ya ibna. ¹¹Minzi uřa d ijjen war izemmar ad igg dsas nneyni x wenni immarsen, aqa-t d Yeccu Lmasih. ¹²Uca mařa ħed ad ibna x dsas nni s wurey, nnuqart, izra iyřan, tefrewt, řum niy s uxecxuc, ¹³řxedmet n kuř ijjen ad tban, minzi ass ad tt isscen. Minzi s timessi ad ittwasedħar mammec teęa řxedmet n kuř ijj, timessi ggur ad tt tqeęeb. ¹⁴Mařa teqqim řxedmet i xas tuya ibna ca n ijjen, aqa netta ad ittef řmunet nnes s ufus n řemeęęem abennay, ¹⁵u mařa tecmed řxedmet n ca n ijjen, aqa netta ad yarbu taxessart nnes, maca netta simant nnes ad injem, waxxa axmi ikka timessi.

¹⁶Ma war tessinem ca belli teęam d zzawect n AREBBI uca belli Arruħ n AREBBI izeddey daywem? ¹⁷Mařa ħed yareyyeb zzawect n AREBBI, AREBBI ad t yareyyeb, minzi zzawect n AREBBI, tenni teęam kenniw, tqeddes i teęa.

¹⁸War tejji ħed ad issecmet ixef nnes! Mařa din ħed jar awem ittyiř as ixef nnes d amięis di ddunect-a, ad idweř d abuhaři maĥend ad yiři d amięis. ¹⁹Minzi tiyit n ddunect-a teęa d tubbuheřya ęar AREBBI. Aqa tura:

3:2 Ebr. 5:12; 1 Bř. 2:2.

3:3 1 Kur. 1:11; Gal. 5:19; Yae. 3:16.

3:4 1 Kur. 1:12.

3:5 Řex. 18:24; 1 Kur. 1:12; 16:12.

3:6 Řex. 18:26; 19:1.

3:8 Izhđ. 62:13; Irm. 17:10; 32:19; Mt. 16:27; Rum. 2:6; 14:12; 2 Kur. 5:10; Gal. 6:5; Asa. 2:23; 22:12.

3:9 2 Kur. 6:1; Afa. 2:20; Kul. 2:7; 1 Bř. 2:5.

3:11 Ica. 28:16; Mt. 16:18.

3:13 Ica. 8:20; 48:10; Irm. 23:29; 1 Bř. 1:7; 4:12.

3:16 1 Kur. 6:19; 2 Kur. 6:16; Ebr. 3:6; 1 Bř. 2:5.

3:18 Awřn. 3:7; Ica. 5:21.

1 IKURINTIYYEN

“Itt̄ef imiyisen s teħraymect nsen!”,

²⁰ uca εawed:

“SIDI issnen aqa ixarrišen n imiyisen d řbaťeř.”

²¹ Ammu xenni uřa d ijj war issemyari ca zeg iwdan, minzi marra nwem, ²² ma d Bulus, ma d Apullus, ma d Kifa, ma d tudart, ma d řmewt, ma d ida niy d tiwecca, aqa marra nwem, ²³ maca kenniw n Lmasiř uca Lmasiř n AREBBI.

Rrusul n Lmasiř

4¹ Ejj aney ad nettwařseb zzaywem am imsexxaren n Lmasiř u am iwkiřen n řesrar n AREBBI. ² Xenni aqa itt̄xeřsa i iwkiřen ad ttwafen d imtiqqan. ³ Necc war d ayi icqi ca mařa ttwařekmey zzaywem niy zeg ijj n bnađem. Uřa d necc war řekkmey ca x ixef inu. ⁴ Minzi necc war uciy s ca *war iħřin* dayi, maca s man aya war ttwaseggdey, mařar aqa SIDI d řqadi inu. ⁵ S uyenni war řekkmem ca x walu ař dd řa yas SIDI wenni i řa issuffyęen řar tfawt min innufaren di taęest, ad issedħar ixarrišen n wuřawen, uca řexdenni kuř ijj ad řares yiři usemyar zi AREBBI.

⁶ Aqa man aya, *a* aytma, iwyey t-i-dd xafi u x Apullus amecnaw ijj n umedya di tt̄weε nwem, ĥima ad zzayney t̄remdem maħend war t̄tt̄xarrišem ca barra i min ięan di tira, ĥima uřa d ijj ma ad issemyar ixef nnes đidd i umqarreb nnes di ssibbet n yijjen nneyni. ⁷ Man wen yarezzun daywem? Niy min řarwem nni war t̄tt̄ifem? Uca mařa t̄tt̄ifem t, mayemmi tcennεem axmi war t̄tt̄ifem ca?.

⁸ Řexxu aqa tejjiwneđ, u tdewřem t̄ttejĵarem uca břa neccin aqa t̄ħekmem *am ijeęiden*. Mařlik kenniw t̄ħekkmem *am ijeęiden*, ad yiři neccin xenni ad neħkem εawed akidwem! ⁹ Minzi ittyiř ayi belli AREBBI igga aney, neccin inni ięan d rrusul, řar uneggar, axmi *xaney ĥekmen s* řmewt, minzi aqa nedweř d afurrej i ddunect u i lmalakat d iwdan. ¹⁰ Neccin neęa d ibuhařiyyen x ssibbet n Lmasiř, maca kenniw teęam d imiyisen di Lmasiř. Neccin nheyef, kenniw tjeħdem. Kenniw t̄tt̄wacennεem, neccin nettwaseħqara. ¹¹ Ař řexxu neccin dayney

3:19 Ayub 5:13.

3:20 Izhd. 94:11.

4:1 Mt. 24:45; 2 Kur. 6:4; Kul. 1:25; Tit. 1:7.

4:2 Lk. 12:42.

4:4 Uf. 34:7; Ayub 9:2; Izhd. 143:2.

4:5 Dan. 7:10; Mt. 7:1; Rum. 2:1; Asa. 20:12.

4:6 Awřn. 3:7; Rum. 12:3.

4:7 Yř. 3:27; Yae. 1:17.

4:9 Izhd. 44:23; Rum. 8:36; 2 Kur. 4:11; Ĕbr. 10:33.

4:10 1 Kur. 2:3.

1 IKURINTIYYEN

řaz d ufadi d tuęaryent, ccaten aneę, war ęarney bu tzeddiyt,¹² narebber am nxeddem s ifassen nney. Nitni sseęqaran aneę, aqa ad nbarek, darrcen xaneę, maca aqa nkessi armeh,¹³ ceqqfen dayneę, aqa nettheccem i-ten *di řxir*. Ař řexxu nedweř amecnaw tazubač n ddunect d ifurađ n marra, ař i řexxu.

¹⁴War ttarię aya ģima ad kenniw sseęcimeę, maca tziyyareę kenniw amecnaw tarwa ieizzen.¹⁵ Waxxa mařa tuya din ęarwem eecra-ařaf n yenni i kenniw yarebban di Lmasiĥ, aqa war ęarwem ařas n ibabaten, minzi necc jjiy-dd kenniw di Yeccu Lmasiĥ s Řexbar Aęebĥan.¹⁶ S uyenni ttarrey zwaywem: Arewsem ayi!¹⁷ S uyenni ssekkey awem-dd Timutiyu, wenni ięan d mmi ieizzen d amtiqqi di SIDI, wenni kenniw i ęa issfekkaren ibriden inu i ięan di Lmasiĥ, am mammecc ten sseřmadeę di marra timesmunin.

¹⁸Maca ca zwaywem aqa tteffaxen axmi necc war ęarwem ttiwiđię. ¹⁹Maca mařa ixS SIDI ad ęarwem dd-aseę deęya. Xenni war ttexseę *zeema* ad ssney awařen n yenni issęaęeden ixef nsen, maca jjeĥd nsen.²⁰ Minzi Tageldit n AREBBI war teęi ca deg wawařen, maca di jjeĥd.²¹ Min texsem? Ma ad ęarwem dd-aseę s weemud nię s tayri d arruĥ n temhint?

Asęeyyed n ijj n umednub zi tmesmunt

5¹Řĥasuř, ittwanna belli aqa din jar awem farq-ccęeř, u anect n farq-ccęeř nni war ięin qaę jar řegnus, aqa ijj n mmis ęares tamęart n babas.² Kenniw tessuffam ixef nwem, waxxa ittęeřsa awem di tidett ad tceđnem ģima ad tĥeyđem wenni iggin man aya zi řwest nwem.³ Waxxa necc agęweęeę elahsab arrimet, aqa ayi ĥdareę di Arruĥ, uca aqa ĥekmeę axmi ĥdareę x wenni iggin man aya.⁴ Ittęeřsa ad tmunem marra deg Yisem n Siditney Yeccu Lmasiĥ u necc ak-d kenniw di Arruĥ, s jjeĥd n Siditney Yeccu Lmasiĥ,⁵ uca kenniw ad tsellmem i ccitan i txessart n arrimet nnes *tamednubt* ģima ad iddar di Arruĥ deg wass n Siditney Yeccu Lmasiĥ.

⁶War dd xawem yusi ufeyyec! Ma war tessinem ca belli cwayt n wentun issmemm marra taęebbuzt n warecti?⁷ Sizedgem ixef nwem xenni zeg wentun aqdim ģima xenni ad tiřim d arecti n jdid. Aqa kenniw s tidett břa antun, minzi eawed *Tayarřt nney* n Useedu aqa t'ttwayarř i neccin, aqa *Netta* d Lmasiĥ.⁸ Ammu

4:11 Řex. 23:2.

4:12 Mt. 5:44; Lk. 6:28; 23:34; Řex. 7:60; 18:3; 20:34; Rum. 12:14; 1 Ts. 2:9; 2 Ts. 3:8.

4:14 1 Ts. 2:11.

4:15 Řex. 18:11; Gal. 4:19; Flmn. 10; Yae. 1:18.

4:16 1 Kur. 11:1; Fil. 3:17; 1 Ts. 1:6; 2 Ts. 3:9.

4:19 Řex. 18:21; Ebr. 6:3; Yae. 4:15.

4:20 1 Kur. 2:4; 1 Ts. 1:5; 2 Bř. 1:16.

5:1 Lawi 18:8; Aewd. 27:20.

5:5 1 Tim. 1:20.

5:6 Gal. 5:9.

5:7 Ica. 53:7; Yĥ. 1:29; 1 Kur. 15:3.

1 IKURINTIYYEN

xenni ejj aney ad nœyyed, war iġi s wentun aqdim, niy s wentun n tuœeffna d řyar, maca s wentun n řœsfayet d tqeddast.

⁹Aqa uriy awem-dd di tebrat ħima war tteacarem ayt n farq-ccyeř. ¹⁰War ssiwřey x marra ayt n farq-ccyeř nni iġan di ddunect-a, niy x iđemmaœen niy x ibeœaj niy x yenni icebbden lařnam, mařa ammu, iři ad teffyem zi ddunect-a. ¹¹Maca uriy awem-dd řexxu ħima war tœtœaccarem ca ħed, waxxa qqaren as uma, maca aqa-t d bu-farq-ccyeř niy d ađemmaœ niy d wenni icebbden lařnam niy d amceqqaf niy d askarji niy d aceffar. Ak-d ħed am wanita war kis tœttem! ¹²Minzi man řĥeqq ħari ħima ad ħekmey x yenni iġan barra? Ĥekmem kenniw x yenni iġan daxeř! ¹³Maca inni iġan barra, AREBBI ad xasen iĥkem, maca řĥeydet xawem œeffan!

Imcubbac jar wawmaten

6¹Ma izzem ħed zzaywem, xmi ħares ccreœ ak-d wenneyni, ad *zzayes* iĥkem zzat n yenni war iseggdan, war iġi zzat i imqeddasan? ²Niy war tessinem ca belli imqeddasan ad ħekmen ddunect? Uca mařa *xenni* ddunect ad tœttwaĥkem zzaywem, ma war tzemmarem *xenni* ad teđřem dœawi timezyanin *jar awem*?

³Niy war tessinem ca belli ad neĥkem x lmalakat? Meĥař ead ktar *i ya neĥkem* x yenni iġan n ddunect-a? ⁴Xenni, mařa din jar awem timesřayin n tudart-a ittœœa ad ttwaĥakment, ma tœtteggem inni ħar iġa drus n uweqqar waha di tmesmunt ħima ad ħekmen? ⁵Qqarey awem t ħima ad tesseđĥam. Ma xenni war dinni ħed jar awem d amiyis wenni izemmaren ad iĥkem jar tawmat d umas?

⁶Maca *s řœeks*, ijj n tewmat ad icarœœ ak-d umas u man aya qibač i yenni war yuminen ca. ⁷S uya tĥekmem x yixef nwem, minzi temcarrœem jar awem. Mayemmi war tqebbřem ad kenniw deġen? Mayemmi war tqebbřem ca ad kenniw yeccen? ⁸Maca kenniw tœtteggem min war iseggdan, uca tœtœyecam, d man aya i tœtteggem ead i aytmatwem.

⁹Ma war tessinem ca belli inni war iseggdan war warrten ca Tageldit n AREBBI? War ttraĥem ca di ħalař! Ni ayt n ffarq-ccyer niy inni icebbden lařnam niy inni itteggan zzina niy inni issexsaran, niy zzwameř, ¹⁰niy iđemmaœen niy iceffaren niy iskarjiyyen niy imceqqafen uřa d ibeœœajen ad warten Tageldit n AREBBI. ¹¹Tuřa timesřayin řœsqent ħar ca zzaywem, maca aqa kenniw tœttwassizedgem, aqa tœttwaqeddsem, aqa tœttwaseggdem s Yisem n Siditney Yeccu Lmasiĥ u s Arruĥ n AREBBI nney.

5:8 Uf. 12:3,15; Aœwd. 16:3.

5:9 Aœwd. 7:2; Mt. 18:17; 2 Kur. 6:14; Afa. 5:11; 2 Ts. 3:14.

5:11 Řxř. 12:14; Mt. 18:17; 2 Ts. 3:14; 2 Yĥ. 10.

5:13 Aœwd. 17:7

6:2 Mt. 19:28; Lk. 22:30.

6:7 Awřn. 20:22; Mt. 5:39; Rum. 12:17; 1 Ts. 5:15; 1 Bř. 3:9.

6:9 Gal. 5:19; Afa. 5:5; Asa. 22:15.

6:11 Afa. 2:2; Kul. 3:7; Tit. 3:3; Ebr. 10:22.

Arrimet d zzawect n Arruḥ Iqeddsen

¹²Marra timesṛayin heğṛent ayi, maca marra war neffæent. Marra timesṛayin heğṛent ayi, maca war d ayi ittḍebbar uṛa d ijjen. ¹³Macca i uæeddis uca æeddis i macca, maca AREBBI ad ten ibeṭṭeṛ s tyuya. Maca arrimet war teği i farq-ccyeṛ, maca i Siditney, uca Siditney i arrimet. ¹⁴Maca AREBBI wenni dd-issnekkaren Siditney ad aney dd-issnekkar s jjehd nnes. ¹⁵Ma war tessinem ca belli arrimat nwem ġant d iḡezdisen n Lmasih? Ma ad ksiḡ xenni ijj n uyezdīs n Lmasih maḡend ad t ggeḡ d ayezdīs n ict n temyart n farq-ccyeṛ? Eemmarš!
¹⁶Niḡ war tessinem ca belli wi imunen ak-d temyart n farq-ccyeṛ, aqa-t d ict n arrimet akides? Minzi iqqar: ‘Nitni s tnayen ad iṛin d ict n arrimet.’ ¹⁷Maca wenni imunen ak-d Siditney, aqa-t d ijj n arruḥ akides.
¹⁸Arewṛem zi farq-ccyeṛ. Kuṛ ca n ddenb i ittegg bna dem, aqa-t barra i arrimet, maca wenni issefsaden ixef nnes s ffarq-ccyeṛ, aqa netta ixetṭa ḍidd i arrimet nnes. ¹⁹Ma war tessinem ca belli arrimet nwem d zzawect n Arruḥ Iqeddsen wenni daywem iḡan, wenni i ṭṭfem zi AREBBI, u aqa kenniw war teğim ca i yixef nwem? ²⁰Aqa temmesyem-dd s ttaman. Semyarem xenni AREBBI di arrimet nwem u di arruḥ nwem tinni iḡan n AREBBI.

X řemṛac

7¹Zi jjiḡet min d ayi turim, aqa mliḡ i bna dem war ittḡidi ca tamyart. ²Maca zi ssibbet n farq-ccyeṛ, kuṛ aryaz ad yawi tamyart nnes uca kuṛ ict n temyart ad tawi ijj n weryaz *ad tedweṛ nnes*. ³Ejj i weryaz ad isscen i temyart nnes tayri i d as dd-yusin, ammu eawed tamyart i weryaz nnes. ⁴Tamyart war tṛettḍebbari ca di arrimet nnes, maca aryaz nnes. Uca ammu eawed aryaz war ittḍebbari ca di arrimet nnes, maca tamyart nnes. ⁵War t qeṭṭeem ca x wayawya, myir maṛa tekkssem deg wawaṛ ca n umur ḡima ad ceḡṛem s uzummi d tḡaḡit, xenni munem eawed maḡend ad tawyem ariqqi i řemṛac, ḡima war kenniw ittjarrib ccitan zi ssibbet n mezri n arrimet. ⁶Qqareḡ man aya di ṭṭwee n yenni iḍeefen, war iḡi s řumur. ⁷Xsey ead mliḡ maṛa marra iwdan ad iṛin amecnaw necc di tazdugi, maca kuṛ ijj yares tawhibt nnes zi AREBBI, ijjen ammu, wenneyni ammu.
⁸Maca i yenni war imṛicen u i tijaṛ qqareḡ, aqa mliḡ i nitni maṛa qqimem amecnaw necc. ⁹Maca maṛa war zemmaren ad qqimen ṭṭfen di man aya,

6:12 1 Kur. 10:23.
 6:14 Rum. 8:11; 2 Kur. 4:14.
 6:16 Amz. 2:24; Mt. 19:5; Mk. 10:8; Afa. 5:31.
 6:19 1 Kur. 3:16; 2 Kur. 6:16; Afa. 2:21; Ebr. 3:6; 1 Bṭ. 2:5.
 6:20 1 Kur. 7:23; Gal. 3:13; Ebr. 9:12; 1 Bṭ. 1:18.
 7:3 1 Bṭ. 3:7.
 7:5 Yuw. 2:16.
 7:7 Mt. 19:12; Řex. 26:29; 1 Kur. 12:11.

1 IKURINTIYYEN

ejj i-ten ad meřcen, minzi d man aya řsen zeg wecmađ n nnecwet..

¹⁰ Maca i yenni yiwyen ict n temyart, umurey, war iđi d necc, maca Sidi inu, belli tamyart war tbeřti x weryaz.. ¹¹ Uca mařa tebđa, ad teqqim břa aryaz, niy ad temmesseřeh ak-d weryaz nnes, uca aryaz war ittejji tamyart nnes.

¹² Xenni i inneyni, war t qqarey necc, maca Sidi inu: Mařa ijj n tewmat řares tamyart war ittimnen, uca nettat teqbeř YUad tezdey akides, war tt ineřtar ca. ¹³ Uca mařa ict n temyart tenni řar iđa weryaz war yuminen, u netta ixs ad kides izdey, war tsemmeř ca nettat deg weryaz nnes. ¹⁴ S minzi aryaz war yuminen ittwaqeddes di temyart tenni yumnen, uřa d tamyart war yuminen t^ettwaqeddes deg weryaz wenni yumnen, mařa mammec nneyni ad iřin iřenjiren nwem d imengas, maca řexxu aqa nitni izdigen.

¹⁵ Maca mařa wenni war ittimnen ad iđef, ejj i-t ad iđef. Xenni tawmat niy tawečmat war ttwaqqnen ca di řřar nni. Aqa AREBBI iřaya aney-dd řar řehna.

¹⁶ Minzi manis tessnent kennint, *a* timyarin, ad tessnejmem aryaz nnem? Niy manis tessnem kenniw, *a* iryazen, ad tessnejmed tamyart nnek?

¹⁷ Maca kuř ijj am mammec i d as iwca SIDI, am mammec i d iřaya AREBBI i kuř ijj, ejj i-t ad iddar ammu. Ammu i umurey i marra timesmunin. ¹⁸ Mařa ittwařaya i řed ittwaxetnen *řar umuni ak-d Lmasih*, wanita war yarezzu ad t ibđeř, mařa ittwařaya i řed břa axtan, wanita war ittejji ad ittwaxten ixef nnes. ¹⁹ Axtan d walu u břa axtan d walu, maca ařeřtu n tweřša n AREBBI. ²⁰ Ejj kuř ijjen ad iqqim di třayit i zi dd-ittwařaya. ²¹ Mařa tuya cek t^ettwařayid-dd d amsexxar, war tessřissifed ca i man aya, maca eawed mařa tzemmed ad t^ettwařařhed, ixđar i-t simant nnec mařend ad tsexxared. ²² Minzi wenni ittwařayan di Sidityey am tuya-t d amsexxar, aqa-t d ařurri n AREBBI, am mammec wenni ittwařayan d ařurri, aqa-t d amsexxar n Lmasih. ²³ Aqa temmesyem-dd s ttaman, *xenni* war ieeddeř ad tiřim ead d imsexxaren n iwdan. ²⁴ *A* aytma, ejj kuř ijjen ad isiyi deg webrid n AREBBI i di d as dd-ittwařaya.

²⁵ Deg wazzay n tezariyyin, aqa war řari bu řumur n AREBBI, maca ad wcey array inu, amecnaw wi yiwđen s arđa n AREBBI řima ad yiři d amtiqqi. ²⁶ Ittřiř ayi mliř i řeyben i iđan di řweqt-a, belli aqa icna i bnadem ad yiři ammu. ²⁷ Ma třeřqed di temyart? War arezzu ca deg weđaf. Ma teđfed? War arezzu ca x temyart. ²⁸ Maca mařa tiwyed tamyart, war teggured ca ad texđid, uca mařa tazarect tedweř řar weryaz, nettat war txeřti ca. Maca amecnaw ina, t^ettraja ten řmeřnet di arrimet, uca xsey ad tt xawem kksey.

7:9 1 Tim. 5:14.

7:10 Mal. 2:14; Mt. 5:32; 19:9; Mk. 10:11; Lk. 16:18.

7:16 1 Bř. 3:1.

7:20 Afa. 4:1; Fil. 1:27; Kul. 1:10; 1 Ts. 2:12.

7:23 1 Kur. 6:20; Ebr. 9:12; 1 Bř. 1:18.

1 IKURINTIYYEN

²⁹ D man aya i qqarey, *a* aytma, aqa řhař imzi. S uyenni inni řar ięa temyart, ejj i-ten ad iřin axmi war řarsen teęi, ³⁰ inni ittrun axmi war ttrun, u inni ifarrřen axmi war friřen, u inni issayen axmi war mellken, ³¹ u inni istenfaeen zi ddunect-a, ittxeřa war ttagg^wijen x ustenfee i dd-ittriqen, minzi udem n ddunect ad iedu.

³² S uyenni xsey ad tiřim břa amnus, mařar wenni war řares teęi temyart, ad ixarreř di tmesřayin n Sides d mammec i řa yarđa Sides. ³³ Maca wenni řar teęa temyart, ad iksi s wemnus i tmesřayin n ddunect-a u mammec i řa yarđa tamyart nnes.

³⁴ Aqa din ijj n řfarq jar temyart d teezarect. Tenni war řar ięi weryaz eemmarř, ad txarreř di Sides, řima ad tiři tqeddes am di arrimet am di arruř, maca tenni řar teęa weryaz, ad txarreř di tmesřayin n ddunect, i mammec i řa tarđa aryaz nnes. ³⁵ Degga qqarey awem-dd i tizi nwem, war ięi řima ad awem ggey taxceft, maca *nny t* řima ad teqqimen d imtiqqan i Siditwem x ijj n webrid d ařebřan, am war tseřhim ak-d ddunect.

³⁶ Maca mařa řed ixarreř belli aqa sthezzen zzayes zi ssibbet n yeęis tazarect tenni x edun wussan n temzi nnes, uca war tt issemřec ead i weryaz, uca ittyiř as nican ad tt issemřec, netta war ixđi ca. Ejj i-tt ad t^ettwassemřec. ³⁷ Maca wi ięan nican deg wuř nnes, břa ma yuca s uziyyar, uca řares řřulřa x yixef nnes, ikkes deg wuř nnes ad yejj tazarect nnes teřfa, mliř i yegga. ³⁸ S uyenni, wenni issmeřcen yeęis tazarect igga mliř, u wenni war issmeęicen yeęis tazarect, igga mliř ařtas.

³⁹ Tamyart teqqen řar weryaz nnes s Ccaria min řa yekk weryaz nnes iddar, maca mařa aryaz nnes immut, aqa-tt tsarreř zzayes, tzemmar ad temřec ak-d wi teks, maca di Siditney waha. ⁴⁰ Maca necc řari, aqa nettat ad t^ettwabarek ktar mařa teqqim amenni. U aqa Necc ttwařiy Arruř n AREBBI *ixeddem* eawed dayi.

Macca n weysum n tyarřin i lařnam

8 ¹ Zi jjihet n tyarřin i lařnam, aqa nessen, belli marra řarney tussna. Tussna *macca* t^ettegg tuffet, maca tayri tessyemma. ² Mařa din řed ittyiř as belli issen ca, ead war issin walu anect mammec ittxeřa ad issen. ³ Maca mařa řed ittexs AREBBI, aqa d wa ittwassen zzayes.

⁴ X macca tenni ittwařarřen i lařnam, aqa nessen belli řřanam war ięi d walu di ddunect, u belli war din ięi ca AREBBI nneyni mřir ljjn. ⁵ Xenni, waxxa

7:31 Ica. 40:6; Yae. 1:10; 4:14; 1 Bř. 1:24; 1 Yř. 2:17.

7:32 1 Tim. 5:5.

7:39 Rum. 7:2.

7:40 1 Ts. 4:8.

8:4 Aewd. 4:39; Rum. 14:14; 1 Kur. 10:19; Afa. 4:6.

1 IKURINTIYYEN

aqā din inni umi qqaren irebbiten, ma deg ujenna niḡ di temmurt, - amecnaw mammec ḡan din aṭṭas n irebbiten d waṭṭas n isiditen - , ⁶ i neccin, aqa ḡarney ij j n AREBBI, Tababat, maḡar zzayes i dd-usint marra timesḡayin u dayes i neḡa, u aqa ḡarney ij j n SIDI, aqa-t d Yeccu Lmasiḡ, maḡar marra timesḡayin ḡant s ufus nnes, uca uḡa d neccin aqa s ifassen nnes i neḡa.

⁷ Maca tussna war daysen teḡi marra, minzi din ca n yenni di tnefsect nsen tt^etten min ittwaḡarḡen i laḡnam, u minzi teḡeef tnefsect nsen, aqa t^ettwaxmej s manayenni *tnefsect*.⁸ Xenni macca war d aneḡ tessiwiḡ ca ḡar AREBBI, minzi maḡa necc, aqa war dayney yarenni ca, niḡ maḡa war necci, aqa war dayney bu ḡexḡeḡ. ⁹ Maca ḡarwem, aqa ttesriḡ nwem war dd-tusi ad tiḡi d taēenkrift i yenni iḡeēfen. ¹⁰ S minzi maḡa ḡed ittwaḡa kenniw, inni ḡar teḡa tussna, t^ettiyimam di zzawect mani ebbden laḡnam, ma tanefsect nnes, minzi netta iḡeēf, war t^ettwajbed ca ad tekkar maḡend ad yecc min ḡarḡen i laḡnam?

¹¹ Ammu s tussna nnek ad ittwahellek *xenni* wenni iḡeēfen, wenni i xef immut Lmasiḡ. ¹² Xmi txeṭṭim ammu x wawmaten nwem uca tessyezzmem tuḡeēft n tnefsect nsen, aqa txeṭṭim x Lmasiḡ. ¹³ S uyenni, maḡa macca aqa tarra uma ad innedref, war tt^etteḡ aysum eemmarḡ, ḡima war ssendrifey ca uma.

Ttesriḡ n rrasul

9 ¹ Ma war ḡiḡ d aḡurri? Ma war ḡiḡ d rrasul? Ma war ḡriḡ Siditney Yeccu Lmasiḡ? Ma war teḡim kenniw d ḡxedmet inu di Sidi inu? ² Maḡa war ḡiḡ d rrasul i wenneyni, i kenniw nican eneḡ t, *wah* kenniw d acemmiē n ḡxedmet inu n rrasul.

³ Necc arriḡ x yenni xafi iḡekkmen ammu:

⁴ Ma war ḡarney ttesriḡ ḡima ad necc, ad nsu? ⁵ Ma war ḡarney ttesriḡ ad nawi akidney ict n tweḡmat d tamḡart amecnaw eawed rrusul inneḡni d wawmaten n Siditney d Kifa? ⁶ Niḡ waha Barnabas d necc war ḡarney bu ttesriḡ ḡima war nxeddem? ⁷ Man wen i ḡa immenḡen di ḡeēskar i ḡa ixēḡen ḡmunet nnit i yixef nnes? Man wen i ḡa iḡḡun tazayart, war ittett ca zi ḡḡiḡet nnes? Niḡ man wen i ḡa yarekkwesēn ict n ṭḡimart, war isess ca aḡi n ṭḡimart? ⁸ Ma qqareḡ man aya am bnaḡem *waha*? Xzar, uḡa d Ccariēa teqqar aya! ⁹ Minzi tura di

8:6 Mal. 2:10; Yḡ. 13:13; 1 Kur. 12:3; Afa. 4:6; Fil. 2:11.

8:7 1 Kur. 10:28.

8:8 Rum. 14:17.

8:9 Gal. 5:13.

8:11 Rum. 14:15.

8:13 Rum. 14:21; 2 Kur. 11:29.

9:1 'rrasul' - niḡ 'amazon'.

9:1 ḡēx. 9:3,17; 22:14,18; 23:11; 1 Kur. 4:15; 15:8; 2 Kur. 12:2.

9:4 1 Kur. 9:14; 1 Ts. 2:6; 2 Ts. 3:9.

9:5 Mt. 8:14.

9:7 Yḡ. 21:15; 1 Kur. 3:6,7,8; 2 Kur. 10:4; 1 Bṭ. 5:2.

1 IKURINTIYYEN

Ccariëa n Musa: “War ttegg tacmant i uyenduz issarwaten.” Ma AREBBI iħeħta x iyenduzen s tidett? ¹⁰ Nessen aqa inna i-t di tħweë nney u man aya tura di tħweë nney, minzi wenni icarrzen, ittxeħša as ad icarz s usitem u wenni issarwaten s usitem ad ħares yiři řšabet. ¹¹ Mařa neccin aqa nzarree daywem min iġan n Arruħ, xenni ma d aħtas mařa nemjar zzaywem zi min iġan n temmurt? ¹² Mařa inneyni ħarsen ttesriħ-a xawem *maħend ad carcen di min iġan nwem*, mayemmi neccin ktar lla? Maca neccin war nessxeddim ca ttesriħ-a, maca narbu marra, ħima war nettegg uřa d ict n tēenkrift i Řexbar Ařebħan n Lmasiħ..

¹³ Ma war tessinem ca belli inni ittsexxaren di Zzawect Iqeddsen, ad tteħten zi *min iġan i* Zzawect Iqeddsen uca inni din ittrajan i tsexxart n uealħar ad tħfen tasyart nsen zeg uealħar? ¹⁴ Ammu eawed yumur Siditney i yenni ittbarrħen Řexbar Ařebħan, belli ad ddaren zi Řexbar Ařebħan..

¹⁵ Maca necc war nnumey maħend ad stenfeey zi *marra* aya u necc war t uriy ca ħima ad ittwagg man aya i necc, mři ufiy ad mmtey nnec ħsen qbeř ma ca n ijjen ad issebdeř asemyar inu. ¹⁶ Xenni mařa necc ttbarrħey s Řexbar Ařebħan, necc war ħari ca min di i ħa ssemyarey, minzi ittxeħša ayi man aya. Ayeħħat xafi, mařa war ttbarrħey ca s Řexbar Ařebħan! ¹⁷ S uyenni, mařa ggiy tt s řxađar inu, ad ħari tiři řmunet, maca mařa war tt tteggıy s řxađar, aqa ad iqqim uwekkeř deg ufus inu. ¹⁸ Man ten qae iġan d řmunet inu? Aqa-tt d ta: am ttbarrħey s Řexbar Ařebħan ad sseħđarey Řexbar Ařebħan n Lmasiħ baħeř, war ksiy ca ttesriħ inu kuři di Řexbar Ařebħan.

¹⁹ Necc, umi war stenfeey ca zi marra man aya, aqa arrey ixef inu d amsexxar n marra ħima ad arebħey aħtas *n iwdan*. ²⁰ I Wudayen dewřey amecnaw Uday ħima ad arebħey Udayen, i yenni iġan sadu Ccariëa dewřey amecnaw yenni sadu Ccariëa ħima ad arebħey inni iġan sadu Ccariëa. ²¹ I yenni iġan břa Ccariëa dewřey amecnaw wenni břa Ccariëa, - war ġıy břa Ccariëa qibač i AREBBI, maca s Ccariëa n Lmasiħ - , ħima ad arebħey inni iġan břa Ccariëa. ²² Tuħa-yi deefey ħar yenni iđeefen, ħima ad arebħey inni iđeefen. Aqa dewřey d marra i marra, ħima beđa ad wcey Tudart i marra. ²³ Man aya tteggey t ħima ad tħfen tasyart di Řexbar Ařebħan.

²⁴ Ma war tessinem ca belli inni itteggem tħamat n tazřa di řmeřeeb, marra nican aqa ttazzřen, maca ijjen zzaesen i ħa yarebħen waha? Xenni azzřen kenniw ammu ař d ħa tarebħem. ²⁵ Maca kuř aryaz i itteggem ict n tħamet,

9:9 Aewd. 25:4; 1 Tim. 5:18.

9:11 Rum. 15:27; Gal. 6:6.

9:12 Řex. 20:33; 2 Kur. 11:9; 12:13.

9:13 Aewd. 18:1.

9:14 Lawi 19:13; Aewd. 24:14; 25:4; Mt. 10:10; Lk. 10:7; 1 Tim. 5:18.

9:20 Řex. 16:3; 18:18; 21:23.

9:21 Gal. 2:3.

9:22 Rum. 15:1; 1 Kur. 10:33; Gal. 6:1.

9:24 Gal. 2:2; 5:7; Fil. 2:16; 2 Tim. 4:7; Ebr. 6:18.

1 IKURINTIYYEN

iħekkem x yixef nnes di marra. Nitni uzzřen ħima ad arebħen ict n temrist tfenna, maca neccin ħima ad narbeħ icten war tfenni.²⁶ S uyenni necc war ttizzřey ca amenni waha, war ttmenyiy am wenni iccaten di řeewin,²⁷ maca ttmarratey arrimet inu, ad as qetmarey, ħima necc war ttwasuffuřey ca barra awarni řami barrħey inneyni.

Ijj n weřem zeg umezruy n řgens n Israil

10¹A aytma inu, xsey ad tessnem, belli řejdud nney tuřa aten marra sadu useynu uca marra cuqgen di řebħar,² uca marra ttwasyedřen di Musa deg useynu u di řebħar,³ uca marra ccin macca taruħect d ict,⁴ uca marra swin tisessit taruħect d ict, minzi nitni swin zeg Wezru n Arruħ wenni tuřa akidsen, u Azru nni tuřa-t d Lmasiħ.⁵ Maca AREBBI tuřa war yarđi x wezyen ameqqran zzaysen, minzi aqa aten wđan di řexřa.

⁶Man aya imsar d lmatal i neccin, ħima xenni war dayney ittiři mmezri di min ieffnen, am mammec tuřa nitni daysen mmezri.⁷ Ejj aney war ndikkwiř ca ad nebed lařnam, amecnaw ca zzaysen, am mammec ittwari:

“Řgens iqqim ħima ad icc ad issu uca kkaren ħima ad iraren.”

⁸War ieeddeř ad nessefsad ixef nney amecnaw ca zzaysen. Aqa mmuten din třata u-eicrin-ařef deg ijj n wass.⁹ War ieeddeř ad nqeğeb Lmasiħ am mammec ggın ca zzaysen uca ttwahelken s ifiřran.¹⁰ War ieeddeř eawed ad nesfixex řami ca zzaysen sfixixen, uca *xenni* ttwahellken zeg umhellek.¹¹ Marra min d asen imsaren, aqa t d lmatal i neccin uca tura d ařřam i neccin, minzi aneggar nsen n ikuden n řweqt aqa yusa-dd xaney.

¹²S uyenni wenni umi ittyiř aqa ibedd, iwa ad iħđa war iweřři.¹³ War xawem ittekk ujarreb myir wenni i řa yawđen řar iwdan, *maca* AREBBI dayes řaman. Netta war kenniw ittejji ad tttwajarrbem sennej i min tzemmarem, maca Netta ittic uffuy ak-d ujarreb nwem, ħima ad tzemmarem ad tarbum *ajarreb*.

9:25 2 Tim. 2:4; 4:8; 1 Bř. 1:4; 5:4.

10:1 Uf. 13:21; 14:22; Řxř. 9:18; Aewd. 1:33; Jac. 4:23; Naħ. 9:12,19; Izhd. 78:13,14; 105:39.

10:2 Uf. 13:20-22, 14:19,20.

10:3 Uf. 16:15.

10:4 Uf. 17:6; Řxř. 20:11; Izhd. 78:15.

10:5 Řxř. 26:65.

10:6 Řxř. 11:4,33; Izhd. 106:14.

10:7 Uf. 32:6.

10:8 Řxř. 25:1,9; Izhd. 106:29.

10:9 Řxř. 21:5; Izhd. 106:14.

10:10 Uf. 16:2; 17:2; Řxř. 14:36; Izhd. 106:25.

10:11 Rum. 15:4; 1 Kur. 9:10; Fil. 4:5; Ebr. 10:25.

10:13 1 Kur. 1:8; 1 Ts. 5:24; 2 Bř. 2:9.

1 IKURINTIYYEN

Řkas n SIDI

¹⁴ S uyenni, imeizzen inu, arewřem zeg uebad i lařnam. ¹⁵ Ssawařey akidwem axmi ssawařey ak-d imiřisen. Ĥekmem s yixef nwem x min d awem qqarey.

¹⁶ Řkas n uqadi wenni nettbarak, ma war iři d tamunt ak-d idammen n Lmasih? Ayrum nni ntarezza, ma war iři d tamunt ak-d Arrimet n Lmasih?

¹⁷ Am mammec ięa ayrum d ijjen, ammu marra neccin d ict n Arrimet, minzi marra neccin netřef zeg ijj n weyrum..¹⁸ Xzarem řar Israil ełařsab arrimet! Ma inni ittetten zi tyarřa war řarsen acrac ak-d uealtar?.

¹⁹ Min i řa iniy di man aya? Ma belli min immewcen d tayarřt i lařnam d ca niy belli lařnam d ca? Lla..²⁰ Min wcin lkuffar d tayarřt, wehhben tt i ccwařen, war iři i AREBBI. Uca necc war xsey ad tcarcem ak-d ccwařen..²¹ War tzemmarem ad teswem řkas n Sidityey uřa d řkas n ccwařen, uca war tzemmarem ad tcarcem tazewđa n Sidityey uřa d tazewđa n ccwařen..²² Niy ad nessekkar tusmi n Sidityey? Ma nejhed xas neccin?

Tiřelli n řmumen

²³ Marra ittheęeř ayi, maca marra war ineffe. Marra ittheęeř, maca marra war ibenni..²⁴ Uřa d ijj war yarezzu ca tizi nnes, maca *ejj* kuř ijj *ad yarzu* eawed tenni n umqarreb nnes..

²⁵ Marra min ittmengan d ssuq n igezzaren, tzemmarem ad t teccem břa aseqsi di řřwee n tnefsect, ²⁶ minzi i SIDI i umi řar teęa temmurt d řekmařet nnes..

²⁷ Mařa ca n yijjen zeg inni war yuminen ieardi kenniw u texsem ad trařem, ccem zi marra min d awem i d řa issars, war tesseqsim ca x ssibbet n tnefs ect..²⁸ Maca mařa řed inna awem: “Degga ittwařarř i lařnam!”, war zzayes třttem di řřwee n wenni d awem ieřmen uřa di řřwee n tnefsect. ²⁹ Mařa necc nniy *di řřwee n* ‘tnefsect’, war eņiy tanefsect nwem, maca tenni n wenneyņi. Minzi mayemmi i řa třttwařakem třelli inu s tnefsect n wenneyņi? ³⁰ Mařa necc carcey s uqadi, mayemmi i řa ttwaceqqfey di ssibbet mixef ttqadiy?.

³¹ Xenni mařa třtttettem niy tsessem, niy třtteggem ca n řřařjet nneyņi, ggem tt marra i ueuęi n AREBBI. ³² War třiřim d taenkrift uřa i Wudayen uřa i

10:17 Rum. 12:5; 1 Kur. 12:27.

10:18 ‘aealtar’ - niy: ‘řmedbeř’.

10:19 1 Kur. 8:4.

10:20 ‘ccwařen’ - niy: ‘ccayařin’.

10:20 Lawi 17:7; Aewd. 32:17.

10:21 ‘tazewđa’ - niy: ‘missa’.

10:23 1 Kur. 6:12.

10:24 1 Kur. 13:5; Fil. 2:4.

10:26 Uf. 19:5; Izhd. 24:1; 50:12.

10:27 ‘tanefsect’ - niy: ‘đđamir’.

10:27 Lk. 10:7; 1 Kur. 8:7.

10:30 Rum. 14:6; 1 Tim. 4:3.

10:31 Kul. 3:17.

1 IKURINTIYYEN

Iramiyyen uṛa i tmesmunt n AREBBI,³³ amecnaw necc εawed arezzuy ad ddasey ak-d marra di kuṛci, war arezzuy min iḡan i tizi inu, maca min iḡan i tizi n waṭṭas, ḡima ad ḡarsen tiṛi Tudart..

Amcan n weryaz d temyart di tmesmunt n Lmasiḡ

11¹Dfarem ayi-dd am mammec ḡfarey Lmasiḡ..²Ttqadiy kenniw, *a* aytma inu, minzi t^ettfekkarem dayi di marra, uca t^ettettfem di tewṣeyyat am mammec d awem tent wciy.

³Maca xsey ad tessnem belli Lmasiḡ d Azeḡif n kuṛ aryaz uca aryaz d azeḡif n temyart, uca AREBBI d Azeḡif n Lmasiḡ..⁴Kuṛ aryaz wenni ittzaḡan niy ittnabben am iṛeḡḡef x uzeḡif nnes, ifeṭṭeḡ azeḡif nnes. ⁵Maca kuṛ tamyart tenni ittzaḡan niy ittnabben am icarra uzeḡif nnes, tfeṭṭeḡ azeḡif nnes, minzi nettat am tenni iḡeffen azeḡif nnes. ⁶Minzi maṛa tamyart war tṛeḡḡif, ejj i-tt ad tḡeff εawed. Maca maṛa d ṛefḡiḡet i temyart maṛa tqess *acuwwaf* niy tḡeff, ḡsen maṛa tṛeḡḡef..⁷Minzi aryaz war itteḡwiji ca ad iṛeḡḡef azeḡif, minzi netta d ṣṣifet d aεuḡi n AREBBI, maca tamyart teḡa d aεuḡi n weryaz. ⁸Minzi aryaz war d iqqars ca zi temyart, maca tamyart zeg weryaz..⁹Uca εawed war dd-ixṛiq ca weryaz i temyart, maca tamyart i weryaz. ¹⁰S uyenni ittxeṣṣa as i temyart ad ḡares tiṛi ṣṣulṭa x uzeḡif nnes x ssibbet n lmalakat. ¹¹Maca di Siditney aryaz war *iḡi* bṛa tamyart, uṛa d tamyart war *teḡi* bṛa aryaz. ¹²Minzi amecnaw tamyart tusa-dd zeg weryaz, amenni εawed iḡa weryaz s temyart, maca marra min iḡan aqa-t zi AREBBI. ¹³Ḥekmem kenniw simant nwem: Ma tusa-dd x temyart ad tezzaḡ i AREBBI am tessεarra i uzeḡif nnes? ¹⁴Ma tubbart simant nnes war d awem tesscan belli acuwwaf d azirar d ṛefḡiḡet i weryaz? ¹⁵Maca i temyart d aεuḡi maṛa ḡares yiṛi ucuwwaf d azirar, minzi immewc as ucewwaf am uṛeḡḡaf. ¹⁶Maca maṛa ḡed ix̄s ad ixarweḡ man aya, neccin war nennum manaya uṛa d timesmunin n AREBBI..

Amensi iqeddsen

¹⁷Weṣṣiy kenniw x tmesṛayin-a *ṛexxu*, aqa war d awem tteḡgey ccan, minzi war tuyurem ḡar zzat, maca teggurem ḡar ḡeffar. ¹⁸*Yar umezwar*, maṛa tmunem am tmesmunt, sṛiy aqa din jar awem amsebḡi, u man aya zemmarey ad t amney i ijj n wezyen, ¹⁹s minzi ittxeṣṣa ad din yiṛi jar awem imcubbcen, ḡima ad iban man wen zzaywem i iḡan d amqeḡeb..

10:32 Rum. 14:13.

10:33 1 Kur. 9:22.

11:1 1 Kur. 4:16; Fil. 3:17; 1 Ts. 1:6; 2 Ts. 3:9.

11:3 Yḡ. 14:28; 1 Kur. 3:23; 15:27; Afa. 5:23.

11:6 Ṛxṛ. 5:18; Aewd. 22:5.

11:7 Amz. 1:26,27; 5:1; 9:6; Kul. 3:10.

11:8 Amz. 2:18, 21.

11:16 1 Tim. 6:4.

11:19 Mt. 18:7; Lk. 17:1; Ṛex. 20:30; 1 Yḡ. 2:19.

1 IKURINTIYYEN

²⁰ Xmi ttmunam, war t^ettem d tsessem am mammeć icuwwar deg wass n Siditye. ²¹ Maġar kuř ijjen ittett amensi nnes i yixef nnes, *am* ijj nneyni dayes řaz uca nneyni iscara. ²² Ma war ġarwem tudrin mani i ġa teccem u mani i ġa teswem? Niy tesseġqaram tamesmunt n AREBBI uca tessheccamem inni war ġar iġi ca? Min d awem i ġa iniy? Ma ad awem ggeġ ccan? *Lla*, war d awem tteġgeġ ccan! ²³ Minzi min t^ffey zi Siditye, ssiwdeġ awem t-i-dd, aġa Siditye Yeccu di ġiřet i di ittwaydar, iksi aġrum, ²⁴ ibarek, yarza i-t, inna: “Ksim, ta d arrimet inu i xawem ittwaržen, ggem aya ammu i řidaret xafi.” ²⁵ Uca ammu awarni amensi iwca řkas, inna:

“Řkas-a d Řeahd n Jdid deg Idammen inu.
Ggem aya, meġar ma zzayes teswim, i řidaret xafi.

²⁶ S minzi meġar ma i ġa teccem aġrum-a u ad teswem zi řkas-a, aġa t^ettidarem řmewt n Siditye, ař dd i ġa yas.

²⁷ S uyenni man wen i ġa iccen aġrum n SIDI uca ad isu zi řkas nnes, *am* war ittiři s udaheġi i man aya, ad yiři s umarwas i Idammen n SIDI u i Arrimet nnes. ²⁸ S uyenni eġi bnađem ad iqeġeb ixef nnes, uca eġi i-t ad icc xenni zeg weġrum u ad isu zi řkas. ²⁹ Minzi wi i ġa iccen d wi i ġa iswen am war isdiheġ, aġa netta ad issiweđ řġukm ġar ixef nnes am ittett u am isess, minzi netta war ifarrez ca Arrimet n SIDI. ³⁰ S uyenni aġa din ařtas n yenni iđeefen d yenni iheřcen ġar awem uca ařtas dewřen t^et^tšen *iđeř n řmewt*.

³¹ Maca mařa neġkem x ixef nney, xenni war ggur ad nettwaġakem. ³² Maca mařa nettwaġkem zi Siditye, aġa nettwarebba, ġima war nettwaġkem ca ak-d dđunect. ³³ Zi řexxu, *a* aytma, xmi i ġa tmunem ġima ad teccem, rajam ijjen wenneyni. ³⁴ Mařa ġed dayes řaz, ad icc di taddart nnes, ġima war t^ettmunem i ccre. Min iqqimen, ad t eedřey xmi dd ġa yaseġ.

Timewca n Arruġ

12¹ X tmesřayin n arruġ, *a* aytma, xsey ad tessnem, ² tuġa kenniw d lkuffar u t^ettwanedhem ġar lařnam ignawen břa ma tucim. ³ S uyenni ssareġbey kenniw, aġa war din uřa d ijjen wenni i ġa yinin s Arruġ n AREBBI ad yini: ‘Aġa ittwaneeř Yeccu!’, u war din uřa d ijjen wenni i ġa yinin: ‘Yeccu d SIDI!’, mġir s Arruġ Iqeddsen waha...

11:20 ‘ass n Siditye’ - man aya ixš ad yini ass n umensi n SIDI

11:20 Lk. 22:14-20.

11:23 Mt. 26:26; Mk. 14:22; Lk. 22:19.

11:26 Yġ. 14:3; Řex. 1:11.

11:27 Řxř. 9:10,13; Yġ. 6:51,63,64; 13:27; 1 Kur. 10:21.

11:28 2 Kur. 13:5.

11:31 lzhd. 32:5; Awřn. 18:17.

12:3 Mk. 9:39; Yġ. 13:13; 1 Kur. 8:6.

1 IKURINTIYYEN

⁴Aqa din tiwhibin ifarzen, maca Arruḥ aqa-t d Ijj.⁵ U aqa din řexdayem n tsexxart ifarzen, maca SIDI aqa-t d Ijj. ⁶Uca aqa din řesjaye b ifarzen, maca AREBBI aqa-t d Ijj, d wenni ittegggen marra di marra bñadem. ⁷Maca asargeb n Arruḥ ad immewc i kuř ijj am mammec iḡa i uɛawen i netta.

⁸Aqa s Arruḥ immewc i yijjen awař n tiyit, i wenneyni awař n tussna s Arruḥ *d ijj*, ⁹i wenneyni liman s Arruḥ, i wenneyni tawhibt i usgenfi s Arruḥ *d ijj*, ¹⁰i wenneyni maḥend ad igg řesjaye b, i wenneyni mahend ad ittnabb, i wenneyni řfarz n arruḥat, i wenneyni **ɛřam kuř iřsawen** uca i wenneyni afessar n iřsawen. ¹¹Maca man aya marra ittegg i-t Arruḥ d Ijjen, wenni ibeṭṭan i kuř ijj anect mammec ixs Netta..

Arrimet n Lmasiḥ d icten

¹²Minzi am arrimet aqa-tt d ict u ɣares aṭtas n iyezdisen, ead aqa aten marra d iyezdisen n ict n arrimet. Waxxa nitni deg waṭtas, aqa ttegggen ict n arrimet waha. Ammu *teḡa tmesřact* eawed ak-d Lmasiḥ.¹³ Minzi nettwaseyḍeř marra s yijj n Arruḥ deg ict n arrimet, niy Udayen niy Iramiyyen niy imsexxaren niy iḥurriyyen, uca immewc aney marra ad nsu zeg ijj n Arruḥ.¹⁴ Uřa d arrimet war teḡi ca d ijj n uyezdis, maca s waṭtas n iyezdisen. ¹⁵Mařa aḍar ad ini minzi war ḡiy d afus, war ḡiy zi arrimet, ma xenni war ittiři zi arrimet? ¹⁶Uca mařa amezzu y inna, minzi war ḡiy d tiṭṭ, war ḡiy zi arrimet, ma xenni war ittiři zi arrimet? ¹⁷Mařa marra arrimet tuya-tt d tiṭṭ, manis d ikka useḡi? Mařa marra *arrimet* tuya-tt d aseḡi, manis d ikka ucemmi?

¹⁸Maca řexxu AREBBI igga iyezdisen di arrimet, kuř ijj zza ysen am mammec ixs Netta. ¹⁹Minzi mařa marra tuya d ijj n uyezdis, mani teḡa arrimet xenni?

²⁰Maca řexxu aqa din aṭtas n iyezdisen, maca d ict n arrimet waha. ²¹Tiṭṭ war tzemmar ad tini i ufus: “War cek ḥwijey ca!”, niy eawed azeḡif i iḍaren: “War kenniw ḥwijey ca!” ²²Maca s řeeks iyezdisen n arrimet inni nḥesseb ḍeefen, aqa nitni ttwaḥdajen aṭtas. ²³*Iyezdisen* nni n arrimet i d aney ittyiřen d imuqřiřen, nettegg asen ccan ktar, uca iyezdisen inni war ittbinen icnan, ad asen nessḥinneb s waṭtas n řehzuṭ. ²⁴Minzi iyezdisen nney nni ɣar iḡa řehzuṭ, war ḥdajen man aya, maɣar AREBBI igga arrimet, uca i iyezdisen i iḡan d qell, iwca asen ccan ktar, ²⁵ḥima war ittiři ubeṭṭu di arrimet, maca iyezdisen ad wcen taynit ijj i wenneyni deg uqaren d ijj. ²⁶Mařa ijj n uyezdis tettekk xas tamara, marra *iyezdisen* ad ksin tamara akides, u mařa ijj n uyezdis ifarḥ, ad farḥen marra *iyezdisen* akides. ²⁷Xenni kenniw d Arrimet n Lmasiḥ d iyezdisen kuř ijjen deg wemcan nnes..

12:4 Rum. 12:6; 1 Bř. 4:10.

12:11 Rum. 12:3,6; 1 Kur. 7:7; 2 Kur. 10:13; Afa. 4:7.

12:12 Rum. 12:4,5; Afa. 4:16.

12:13 Gal. 3:28.

12:27 Rum. 12:5; Afa. 1:23; 4:12; 5:23; Kul. 1:24.

1 IKURINTIYYEN

²⁸ Zeema AREBBI aqa igga di tmesmunt d amezwaru rrusul, awarni asen inabiyyen, awarni asen imesɣaren, awarni asen inni ittegggen řeejayeb, awarni asen tiwhibin n usgenfi, n twiza, n uđebbar uca **eřam kuř iřsawen**.²⁹ Ma zeema marra nitni d rrusul? Ma marra d inabiyyen? Ma marra d imesɣaren? Ma marra nitni ttegggen řeejayeb? ³⁰ Ma marra ɣarsen tiwhibin n usgenfi? Ma ssawařen marra s iřsawen? Ma ttfešsaren marra *iřsawen*? ³¹ Maca mařa tarzum xenni di tewhibin timeqqranin, aqa necc ad awem ssecney abrid yueřan.

Tayri

13¹ Maelik necc ssawařey s iřsawen n iwdan d lmalakat, maca war ɣari bu tayri, aqa dewřey d nnħas ittentunen, niy d ađun iddendunen.

² Maelik ɣari tawhibt maħend ad nabbey, fehħmey marra řesrar u ɣari marra tussna d marra liman ař d ssmuřtiyyey idurar, maca war d ayi teđi tayri, xenni necc d walu i ģiy..

³ Maelik bđiy marra ađra inu d macca x imezřađ, maelik wciy arrimet inu ģima ad tecmeđ, maca war dayi teđi tayri, war d ayi tneffeē di walu.

⁴ Tayri teđa ɣares ttasie n řxađar d řeđrafet, tayri war dayes bu tusmi, tayri war t^ettfeyyec s yixef nnes, war dayes bu nnfaxet,...

⁵ Tayri war t^ettegg bu řeđđiyyet, war tarezzu tizi nnes, war t^ettwasarzag, uca war t^ettxemmam di min iđan d aeēffan..

⁶ aqa war tfarreħ ca zi řyecc, maca tfarreħ zi tidett..

12:28 'rrusul' - niy 'imazanen'.

12:28 Afa. 4:11; 2:20.

13:2 Mt. 7:22; 17:20; 21:21; Mk. 11:23; Lk. 17:6; Rum. 12:7.

13:4 'nnfaxet' - niy: 'ttakebbur'.

13:4 Awřn. 10:12; 1 Bt. 4:8.

13:5 1 Kur. 10:24; Fil. 2:4.

13:6 2 Yħ. 4.

1 IKURINTIYYEN

⁷ Aqa třeħħef marra,
t^ettamen di marra,
tessatem marra
uca tarebbu marra.

⁸ Tayri war tfenni emmarş,
maca awařen n yenni ittnabben ad beđřen,
iřsawen ad gnun,
u tussna ad tebdeř.

⁹ Minzi aqa nessen ęar ijj n uyezdis waha,
uca nettnabb myir ijj n wezyen,

¹⁰ maca xmi dd ęa yas ukemmeř,
řexdenni min ięan ęar ijj n wezyen ad ibdeř.

¹¹ Řami tuęa ayi d aseymi,
ssiwřey amecnaw aseymi,
fekkaręy amecnaw aseymi,
xarşey amecnaw aseymi,
maca řami dewřey d aryaz,
jjij awarni ayi min ięan n useymi.

¹² Řexxu nettwařa s ict n tısıt
ęar ijj n warwas n min ięan,
maca xenni ad nęar tıfras ęar tıfras.
Řexxu ssney ęar ijj n wezyen waha,
maca xenni ad ssney mammec tuęa ttwassney necc..

¹³ Maęar třata aya ad qqimen:
liman, asitem d tayri,
maca ameqqran nsen aqa-tt d tayri.

Tamewci n ukacef d tmewci n iřsawen

14¹ Đfarem tayri u njebdem ęar tewhibin n Arruħ, d amezwaru ħima ad tnebbam..² Minzi wenni issawařen s iřsawen *inneyni*, war issiwiř ca i iwdan, maca i AREBBI, minzi uřa d ijj war d as ifehhem, maca issawař řesrar s Arruħ. ³ Maca wenni ittnabben, issawař ęar yewdan ħima ad ten ibna, ad ten isejee, ad ten issfewwej. ⁴ Wenni issawařen s yijj n iřes *nneyni*, ibenna ixef nnes, maca wenni ittnabben ibenna tamesmunt. ⁵ Iwa xsey marra kenniw ad tessiwřem s iřsawen *inneyni*, maca mliħ ead ad tnebbam, minzi amenzu wi ittnebban x wi issiwřen s iřsawen *inneyni*, myir mařa wanita ad t ifessar, minzi mařa ifessar ad t^ettwabna tmesmunt.

13:12 2 Kur. 3:18.

14:1 'tayri' - nię: 'řemħibbet'.

1 IKURINTIYYEN

⁶Xenni řexxu, *a* aytma, mařa usiř-dd řarwem uca ad kiwem ssiwřey s iřsawen *nneyni*, man nnfee i řarwem i řa yawyey, mařa war d awem ssiwřey ca s usargeb niř s tussna niř s ijj n wawař i řa nabbey niř s useřmed? ⁷Uřa d řeřwayec war iddaren amecnaw tamja niř lgambri, ggin řřess. Mařa war ittwarfarz řřess nsen, mammec i řa idweř ittwassen min ttiraren s tamja niř s lgambri? ⁸Iwa, mařa řbuq igga řřess u ittegg řřess war iřfi, wi i řa isswejden *xenni* i umenyi? ⁹Ammu eawed kenniw, mařa tessiwřem awařen s ijj n yiřes *nneyni*, mammec i řa fehmen min teqqarem? Ad tessiwřem xenni am wenni issawařen di řeewin. ¹⁰Aqa din wi issnen meřař n iřsawen di ddunect uca uřa d icten zzaysen war iři břa řřess *nnes*. ¹¹Xenni mařa war ssiney řařay n řřess, ad iřiř necc d ijj n ubarrani i wenni issawařen, d wenni issawařen ad yiři d abarrani i necc.

¹²Ammu eawed kenniw, umi tenjebdem řar tewhibin n Arruř, arzum ad tfeyydem di řřwee n řebni n tmesmunt.

¹³S uyenni, wenni issawařen s ca n iřes *nneyni*, ad iřzař ģima izemmar i ufessar nnes. ¹⁴Minzi mařa necc zzuřey s ca n yiřes, arruř inu aqa iřzuř, maca řefhamet inu ad teqqim břa řyiřet. ¹⁵Mammec i řa ggeř? Ad zzařey s arruř inu, maca ad zzařey eawed s řeereř inu, ad řennjey s arruř inu, maca ad řennjey eawed s řeereř inu. ¹⁶Mammec *nneyni* mařa tbarkem s Arruř, xenni mammec i řa yini řed wenni din iqqimen am war ifhim ‘Amin!’ i tzařit n uqadi nnek, minzi netta war issin min teqqared. ¹⁷Minzi waxxa cek tbarked mliř, maca amqarreb nnek war ittwabenni ca *zi man aya*. ¹⁸Necc ttqadiř AREBBI aqa ssawařey s iřsawen ktar zzaywem marra, ¹⁹maca di tmesmunt aqa maelik ufiř ad iniř xemsa n wawařen s řeereř inu ģima ad sřemdey eawed inneyni, uřa eecra-ařaf n wawařen s yij n yiřes.

²⁰*A* aytma inu, war ttiriř d tarwa deg ixarriřen nwem, maca iřim d tarwa di tuereffna, u iřim tiwdem di řefhamet. ²¹Aqa tura di Ccaria:

“Ad ssiwřey i řgens-a s ijj n řřard n řbarrani u s ijj n yiřes *nneyni*.

Waxxa ammu war d ayi ttesřin ca, iqqar SIDI.”

²²Ammu xenni iřsawen d řeereřamet, war iři i yenni yumnen, maca i yenni war yuminen ca, maca awař i ittwanabben zzayes war iři i yenni war yuminen, maca i yenni yumnen.

14:15 Afa. 5:19; Kul. 3:16.

14:20 Mt. 18:3; 19:14; Afa. 4:14; 1 Bř. 2:1,2.

14:21 Aewd. 28:49; Ica. 28:11-12.

1 IKURINTIYYEN

²³ Xenni maṛa marra tamesmunt tuya tessmun uca marra tuya ssawaṛen s iṛsawen, uca udfen inni ijehṛen niy inni war yuminen, ma nitni war qqaren belli aqa *iwdan-a* ttxeṛfen? ²⁴ Maca maṛa marra tnebbam uca yudef-dd ḥed war yumin niy ḥed ijheṛ, xenni wanita ad ittwasseqnee zi marra kenniw uca ad ittwawebbex zwaywem marra, ²⁵ uca min innufaren deg wuṛ nnes ad ittwaearra. Netta ad yaḍar s wudem nnes, ad isjed i AREBBI, ad yini: “Aqa s tidett AREBBI aqa-t jar awem!”

Aɛbad n tmesmunt s usettef u di řehna

²⁶ S uyenni, *a* aytma inu, maṛa tmunem, ejj kuṛ ijjen zwaywem wenni ḡar iḡa ij n uzehhid niy ict n tyuri niy ij n usargeb niy ij n yiṛes niy ij n ufessar ad zwayes dd-inṭeq. Ejj ad yiṛi marra i řebni. ²⁷ Maṛa din ḥed issiweṛ s yijj n iṛes *nneyni*, *ejj i-ten* ad ssiwṛen s tnayen niy s waṭṭas s tṛata yidsen, uca kuṛ ijjen *zwayesen* s nnubet nnes, u ejj ij ad t ifessar. ²⁸ Uca maṛa war din iḡi wi izemmaren ad ifessar, ad isqar netta di tmesmunt, ad issiweṛ i yixef nnes u i AREBBI.

²⁹ Ejj ad ssiwṛen tnayen niy tṛata n inabiyyen, uca *inneyni* ad ḥekmen. ³⁰ Maca maṛa ittwassargeb ca i ḥed i din iqqimen, ejj xenni wenni d amezwar ad issuem. ³¹ Minzi tzemmarem ad tnebbam marra ijjen awarni wenneyni, ḥima marra ad řemden uca ad daysen ittwagg wuṛ marra. ³² Uca arruḡ n inabiyyen, aqa-t immars sadu inabiyyen, ³³ minzi AREBBI war iḡi d AREBBI n uxarweḍ maca n řehna, amecnaw di marra timesmunin n imqeddasen.

³⁴ Tusa-dd x temyarın nwem ad ssusment di tmesmunin, minzi war d asent ismiḡ ad ssiwṛent, maca icuwwar asent ad iṛint ttwaḍeent am mammec teqqar eawed Ccariea. ³⁵ Uca maṛa xsent ad řemdent ca, ad sseqsant iryazen nsent di taddart nsen, minzi aqa-tt d řefdiḡet i temyarın ad ssiwṛent di tmesmunt.

³⁶ Ma zeema iffeḡ-dd zwaykent awaṛ n AREBBI? Niy yiweḍ-dd ḡarwem waha?

³⁷ Maṛa ḥed ittyiṛ as d anabi niy d bna dem arruḡani, ejj i-t ad ieqeṛ mliḡ belli min d awem ttariḡ, aqa atent d tiweṣsa n Sidityeḡ. ³⁸ Maca maṛa ḥed *ixs* ad iqqim ijheṛ, ejj i-t ad ijheṛ.

³⁹ Ammu xenni, *a* aytma inu, njebdem ḥima ad tnebbam, war menneem ca awaṛ s iṛsawen. ⁴⁰ Ad imsar marra s ladab u s usettef.

Tanukra n Lmasiḡ

15 ¹ *A* aytma inu, ad awem ssargbey x řexbar Aṣebḡan wenni d awem barrḡey, d wenni tqebṛem u d wenni di tbeddem *nican*, ² i zi d awem i ḡa tiṛi Tudart, s wawaṛ i d awem barrḡey, maṛa *xas* taeqṛem ead, mammec nneyni zeema tumnem amenni waha. ³ Minzi zeg umezwar sseedyu awem-

14:34 Amz. 3:16; Afa. 5:22; Kul. 3:18; 1 Tim. 2:12; Tit. 2:5; 1 Bṭ. 3:1.

15:2 Rum. 1:16; 1 Kur. 1:21.

1 IKURINTIYYEN

dd min tuya ttfey s yixef inu, aqa Lmasih immut x ddnub nney elahsab min yuran, ⁴ aqa ittwander uca ittwasnekkar-dd deg wass wiss tɾata elahsab min yuran. ⁵ Netta idhar-dd yar Kifa, xenni yar teneac *n imehdaren*. ⁶ Awarni as iban-dd i tiwwa n xemsa-mya n wawmaten deg umur d ijjen, attas zwaysen ddaren *ead* aɾ i řexxu, maca inneyni aqa tŕsen *iđes n řmewt*. ⁷ Awarni as idhar-dd i Yaequb, xenni i marra rrusul.

⁸ Amecnaw yar uneggar n marra, idhar ayi-dd eawed am i yijj n umexruq dd-izwaren i řweqt nnes. ⁹ Minzi necc ġiy d amazuz qae zi rrusul, war sdihijey ad ayi řayan rrasul, minzi necc tuya darrcey Tamesmunt n AREBBI. ¹⁰ Maca s arđa n AREBBI i ġiy min ġiy uca arđa nnes i dayi iġan war iġi bařeř, minzi xedmey mahu qae xasen marra, maca war iġi d necc, maca arđa n AREBBI nni iġan aki di. ¹¹ Xenni ma d necc niy d nitni, ammu i nettbarreh, ammu i tumnem.

Tanukra n imettinen

¹² Xenni mařa ittwabarreh s Lmasih wenni dd-ittwasnekkaren zi taddart n imettinen, mammec xenni zemmaren ca jar awem ad inin belli war din bu Tudart zi taddart n imettinen? ¹³ Minzi mařa war din bu Tudart i imettinen, uřa d Lmasih war dd-ittwasnekkar xenni, ¹⁴ uca mařa Lmasih war dd-ittwasnekkar, xenni bařeř i teġa tbarreht nney, bařeř i yeġa xenni liman nwem, ¹⁵ uca neccin nban d řechud n zur n AREBBI, minzi neched x AREBBI belli aqa issnekkar-dd Lmasih, waxxa Netta war i-t-i-dd-issnekkar ca. ¹⁶ Minzi mařa imettinen war dd-tt^etwasnekkaren ca, aqa Lmasih war dd-ittwasnekkar eawed. ¹⁷ U mařa Lmasih war dd-ittwasnekkar ca, aqa liman nwem ixwa, u aqa kenniw ead di ddnub nwem, ¹⁸ u uřa inni itt^etŕsen di Lmasih *awarni řami mmuten*, aqa ttwahellken. ¹⁹ Mařa tuya nessitim di Lmasih i tudart-a waha, aqa aney qae d imcumen n marra iwdan.

²⁰ Maca řexxu umi dd-ittwasnekkar Lmasih zi taddart n imettinen, aqa idweř Netta d Amenzu n yenni ittŕsen *deg wender*. ²¹ U am mammec dd-tusa řmewt zeg ijj n bna dem, ammu uřa d tanukra n imettinen teġa zeg ijj n Bna dem. ²² Minzi am iwdan marra ad mmten di Adam, ammu eawed i ya ddaren marra nitni eawed di Lmasih. ²³ Maca kuř ijj di n nubet nnes: Lmasih tuya d amenzu, xenni awarni as inni iġan n Lmasih yar twasit nnes. ²⁴ Awarni man aya d aneggaru, xmi i ya iwc tageldit i AREBBI, Tababat, xmi i ya ibdeř marra řeřkamet d marra řsulŕta d marra jjehd.

15:3 Ica. 53:7; Dan. 9:24,26; 1 Kur. 5:7; 1 Bŕ. 2:24.

15:4 Izhd. 16:10; Ica. 53:8,9; Yunus 2:1; Mt. 12:40.

15:5 Lk. 24:34; Yħ. 20:19; Řex. 10:41.

15:7 'rrusul' - niy 'imazanen'.

15:8 Řex. 9:3,17; 23:11; 1 Kur. 9:1; 2 Kur. 12:2.

15:9 'rrusul' - niy 'amazan'.

15:9 Afa. 3:8; Řex. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13.

15:10 2 Kur. 11:23; 12:11.

15:20 Kul. 1:18; 1 Bŕ. 1:3; Asa. 1:5.

15:21 Amz. 2:17; 3:6; Rum. 5:12,18; 6:23.

1 IKURINTIYYEN

²⁵ Maɣar Netta ad iħkem am ujeġid aħ d ɣa yegg marra řeedyan nnes sadu iđaren nnes..²⁶ Řeedu aneggaru wenni i ɣa ittwaɓeđřen, aqa-t d řmewt. ²⁷ Minzi aqa igga marra sadu iđaren nnes. Maca xmi ittwanna: “Aqa marra timesřayn ttwaggent sadu Netta!”, aqa iban *mliħ* belli wenni d as iggin marra sadu Netta, aqa netta simant nnes war iġi sadu Netta..²⁸ Uca řami d as ittwagg marra sadu i Netta, řexdenni Tamemmit eawed ad t^ettwagg sadu i Wenni umi d as iggin marra sadu i Netta, ħima ad yiři AREBBI d marra di min di mma.

²⁹ Niɣ, min i ɣa ggen inni ittwasyeđšen di ttwew n imettinen, mařa war dd-t^ettwasnekkaren imettinen eemmarř? Maɣar mayemmi i ɣa ttwasyeđšen ead di ttwew n imettinen? ³⁰ U mayemmi neccin *ead* di lxařar di kuř tsaeet? ³¹ A aytma, tjaġiɣ ɣar usemɣar nwem i iġan ɣari di Siditney, Yeccu Lmasiħ, aqa ttmettiɣ kuř ass. ³² U mammec, mařa ttwamendareɣ am bnadem ztat i řewħuc di Afasus, man řefdeř i ɣari, mařa imettinen war dd-ttwasnekkaren ca? Ejj aneɣ ad nsu, minzi tiwecca ad nemmet..³³ War ttweccim yixef nwem: řħarđ war iħřin tjeyyaħ nneyyet tařebħant. ³⁴ Sfaqem uřawen nwem ɣar tsegda, war xeřřim ca. Minzi ca *zzaywem* war ɣarsen teġi tussna n AREBBI. I řehya nwem qqareɣ t.

Arrimet n řmewt d arrimet n tnukra war ifennin

³⁵ Maca ad inin ca zzaywem: “Mammec i dd ɣa ttwasnekkaren imettinen? S man arrimet i dd ɣa yasen?” ³⁶ A afyur, min tzarreed cek, war itteddar mařa war immut *qbeř*..³⁷ Min tzarreed, war teġi ca d arrimet nni i ɣa tiři, maca tzarreed taeeqqact iyeryen n yirden niɣ n imendi niɣ n ca n zzariet nneyni.

³⁸ Maca AREBBI iwca as arrimet am mammec ixs Netta, i kuř ddab n zzariet iwca as arrimet elahřab ttwbiet n kuř icten zzaɣsent.

³⁹ War iġi marra arrimet *d arrimet* d ijj, maca tenni n iwdan imsebđa x tenni n řmař u tenni n iseřman wenneyni n tenni n ijdad. ⁴⁰ Aqa din arrimat n ujenna d arrimat n temmurt, maca aeuġi n yenni n ujenna wenneyni n yenni n temmurt. ⁴¹ Ijjen d aeuġi n tfuct, wenneyni d aeuġi n uyur u wenneyni d aeuġi n itřan, uca aeuġi n ijj n itři ieddun x ueuġi n ijj n itři nneyni. ⁴² Ammu xenni i ɣa tiři Tudart i yenni mmuten. Aqa ttwazarreen nitni di min iyeccen uca ttwasnekkaren-dd břa řyecc..

⁴³ Aqa ttwazarreen nitni di min war icniēen uca ad dd-ttwasnekkaren deg ueuġi. Nitni ttwazarreen deg weđeaf uca ad dd-ttwasnekkaren di jjeħd. ⁴⁴ Aqa ttwazarreen nitni s ict n arrimet n ttwbiet uca ad dd-ittwasnekkar *bnadem*

15:25 Izhd. 110:1; Řex. 2:34; Afa. 1:20; Kul. 3:1; Ebr. 1:13; 10:12.

15:27 Izhd. 8:7; Mt. 11:27; 28:18; Afa. 1:22; Ebr. 2:8.

15:32 Ica. 22:13; 56:12.

15:35 Ĥaz. 37:3.

15:36 Yħ. 12:24.

15:42 Dan. 12:3; Mt. 13:43.

1 IKURINTIYYEN

s ict n arrimet tarruḥanit. Aqa din arrimet n tṭbiēet, ammu aqa din uṛa d arrimet n Arruḥ.

⁴⁵ Ammu tura eawed: “Aryaz amezwaru Adam, *tuya* d řeemar iddaren!”, Adam aneggaru idweř d Arruḥ n Řeunřar n Tudart..⁴⁶ Maca min *iġan* zi Arruḥ war dd-yusi ca d amezwaru, maca min iġan n tṭbiēet, xenni awarni man aya min *iġan* zi Arruḥ.⁴⁷ Bnadem amezwaru ikka-dd zeg ucař n temmurt, Bnadem wiss tnayen d SIDI i dd-ikkin zeg ujenna.⁴⁸ Am mammec iġa wenni zeg ucař *n temmurt*, ammu i iġan uṛa d nitni zeg ucař, uca am mammec iġa Wenni n ujenna, ammu i iġan uṛa d inni n ujenna.⁴⁹ Uca am mammec narbu řřifet n wenni ittwaggen zeg ucař *n temmurt*, ammu xenni ad narbu řřifet n Wenni zeg ujenna..

⁵⁰ A aytma inu, degga *xsey* ad iniy: Aqa aysum d idammen war zemmaren ad warten Tageldit n ijenwan, uca uṛa d min ifennan war iwarret min war ife nnin..⁵¹ Xzarem, ad kenniw ssaregbeř x ijj n ssirr: aqa aneř war nett^eṭṭeř ca marra *s yiđes n řmewt*, maca marra ad nettwabeddeř,⁵² deřya, deg wermac n wabřiwēn, řar řḥess n uřuđi aneggaru deg uyicc, uca imettinen ad dd-ttwassnekkaren řar min war ifennin uca neccin ad nettwabeddeř..⁵³ Minzi min ifennan ittxeřřa as ad yard min war ifennin u min i řa immuten ittxeřřa as ad yard min war ittmettin.

⁵⁴ Uca xmi min ifennan ad yard min war ifennin u min i řa immuten *ad yard* min war ittmettin, řexdenni ad ikemmeř wawař i ittwarin:

“Řmewt aqa t^ettwařard deg řeyřeb.”

⁵⁵ “A řmewt, mani iġa usennan nnem?
A řaxart, mani iġa řeyřeb nnem?”

⁵⁶ Aqa asennan n řmewt d ddenb, uca jjehd n ddenb aqa-t d Ccariea.⁵⁷ Maca aqadi i AREBBI, wenni d aneř iwcin řeyřeb s Siditney Yeccu Lmasiḥ..

⁵⁸ S uya, *a* aytma ieizzen, beddem nican u břa anhezzi, arnim řebda di řxedmet n SIDI s ufeyyeđ, am tessnem belli řxedmet nwem war teġi bařeř di SIDI.

15:45 Amz. 2:7.

15:49 2 Kur. 4:11.

15:50 Yḥ. 1:13.

15:51 1 Ts. 4:16.

15:52 Mt. 24:31; 1 Ts. 4:16.

15:54 Ica. 25:8.

15:55 řuc. 13:14; Ebr. 2:14.

15:57 1 Yḥ. 5:5.

1 IKURINTIYYEN

Asmuni n ššdaqi i imqeddasen di Urcalim

16¹Zi jjihet n wesmuni *n ššdaqi* i imqeddasen, ggem kenniw eawed am mammec đebbrey-i-t-i-dd di tmesmunin n Galatiya. ²Kuř ass amezwar n simana kuř ijjen zzaywem ad iħuz ca n tesyart di taddart nnes uca ad tt ixemmeř elahsab mammec iwessec, ħima, xmi dd ya awđey, war ibeddi ead řexdenni wesmuni *n ššdaqi*.³Uca xmi dd ya awđey, ad ssekkey inni i ya tfarzem kenniw ak-d tebrat, ħima ad awyen tacrimet *n ššdaqi* nwem ħar Urcalim. ⁴Uca mařa tuya icuwwar ad raħey necc eawed *dinni*, xenni ad kkaren ad raħen akidi.

Taneggarut d useġem

⁵Ad ħarwem dd-asey xmi dd ya kkey x Makiduniya, minzi ad dd-kkey x webrid n Masiduniya. ⁶Izemmař ad qqimey akidwem niy ead ad sseedyu řmecta akidwem, ħima xenni kenniw tzemmarem ad ayi tessqebbdem mani i ya raħey. ⁷Minzi war xsey ad kenniw zarey řexxu am dd xawem i ya kkey abrid waha, minzi ssitimey ad qqimey akidwem ca n řweqt, mařa ismeħ Sidi.

⁸Maca ad qqimey ead di Afasus ař ass n Řeid n Xemsin n Wussan. ⁹Minzi aqa tennurzem ayi-dd tewwart tameqqrant, *maca* aqa din ijj n ubarru n řeedyan.

¹⁰Mařa yiweđ-dd Timutiyyu ħarwem, ħđam maħend izemmař ad din yiři jar awem břa tigg^wudi, minzi netta ittegg řxedmet n SIDI amecnaw necc. ¹¹S uyenni uřa d ijjen ad t isseħqar, maca qebbdem t di řehna, ħima ad ħari dd-yas, minzi necc ttarij t ak-d wawmaten.

¹²Zi jjihet n tewmat Apullus, *a* awmaten inu, aqa zawgey t ařas, ħima ad ħarwem dd-yas ak-d wawmaten, maca netta tuya war iewweř ad dd-yas řexxu, maca ad dd-yas xmi d as i ya isarreħ řweqt.

¹³Ĥđam, beddem nican di liman, ħezmem s teryast, iřim tmeħdem.

¹⁴Jjem marra min t^tteggem ad yiři s tayri. ¹⁵Zawgey kenniw, *a* aytma, zi jjihet n řaġ n taddart n Stifanus, maħar tessnem aqa aten d imenza n Axaya, u nitni řewween ixef nsen i tsexxart di řtwec n imqeddasen, ¹⁶aqa ggem ixef nwem sadu ufus n yenni amecnaw nitni uca sadu kuř ijjen i ixeddmen akidney u i d aney ittawanan.

¹⁷Aqa farħey s twasit n Stifanus d Furtunatus d Axayikus, minzi nitni kemmřen min d ayi ittxeřan daywem, ¹⁸s minzi nitni ssareyyħen arruħ inu d wenni nwem. Weqqarem *iryazen* amecnaw ina. ¹⁹Timesmunin n Asiya ttseġamenti-dd xawem s řehna. Akwila d Priskilla ak-d tmesmunt i iġan di taddart nsen ttseġamen-dd xawem s řehna ařas di Siditney. ²⁰Ttseġamen-dd xawem marra awmaten s řehna. Ttseġamem-dd x wayawya s řehna s usudem iqeddsen. ²¹Ijj n sřam i ttariy s ufus inu, zi Bulus.

16:2 Řex. 11:29; 2 Kur. 8:4; 9:1.

16:5 2 Kur. 1:15.

16:20 Rum. 16:16; 2 Kur. 13:12; 1 Ts. 5:26; 1 Bř. 5:14.

1 IKURINTIYYEN

²²Maṛa ḥed war ixS Siditney Yeccu Lmasih, ad yiři d amenuř. Maran ata!, *min ixS ad yini: “Siditney ad dd-yas!”*.²³Arđa n Siditney Yeccu Lmasih ad yiři akidwem. ²⁴Tayri inu aqa-tt akidwem marra di Lmasih Yeccu. Amin.

16:22 'Maran-ata' - awařen-a xsen ad inin: 'A Siditney, as-dd' niy 'Siditney aqa yusa-dd!'

2 Ikurintiyyen

Aseġem ħar umezwaru

1¹ Bulus, rrasul n Yeccu Lmasiħ eħlaħsab řxađar n AREBBI, d tawmat Timutiyyu, i tmesmunt n AREBBI tenni iġan di Kurintus u i marra imqeddasen inni iġan di marra Axaya:² Ad kidwem yiři arđa d řehna n AREBBI, Babatney, u n Siditney Yeccu Lmasiħ.

Arebbi isfewwej di marra řehřaret

³ Lbaraka aqa-tt i AREBBI, Tababat n Siditney Yeccu Lmasiħ, Tababat n arrehmet d AREBBI n marra afewwej.⁴ Netta issfewwaj aney di marra řmeħnet nney, ħima uřa d neccin nqedd ad nessfewwej x yenni iġan di mammec ma teġa řmeħnet am neccin, s ufewwej i zi nettwassfewwej zi AREBBI.⁵ Minzi amen ifeyyed dayney aweddeb n Lmasiħ, ammu ifeyyed eawed ufewwej nney s Lmasiħ.⁶ Maca eawed mařa ħřaren aney, aqa nettwaħsar i ufewwej nwem u i Tudart nwem. U mařa nettwafewwej, aqa d man aya ħima ad t^ettwasfewwjem uřa d kenniw maħend ad ħarwem yiři řřabr ařami tzemmarem eawed ad teksim aweddeb amecnaw neksi uřa d neccin aweddeb.⁷ Asitem nney i kenniw imten, minzi nessen, belli amecnaw tcarrcem deg uweddeb, ammu i řa tcarcem deg ufewwej.

⁸ A aytma, nexs ad tessnem x řmeħnet i xaney dd-ikkin di Asiya, aqa tekka-dd xaney řmeħnet sennej x tzemmar nney, ařami eřaħař neqđe e řayas zi tudart nney.⁹ Aqa neħseb neħkem x yixef nney s řmewt, ħima war nettiqqi ca deg ixef nney, maca di AREBBI wenni dd-issnekkaran imettinen.¹⁰ Netta aqa ifekk aney zi řmewt ineqqen uca nettraja ad aney ifekk twařa nneyni.¹¹ s uawen n tzađitin nwem xaney, maħend ad tiři tawhibt nnes i neccin d lbaraka i wařtas, ħima ad as qadan zi ssibbet nney.

1:1 'rrasul' - niy 'amazan'.

1:1 Fil. 1:1.

1:2 Rum. 1:7; 1 Kur. 1:3; Afa. 1:2; 1 Bř. 1:2.

1:3 Afa. 1:3; 1 Bř. 1:3.

1:4 2 Kur. 7:6.

1:5 Izhd. 34:20; 94:19.

1:6 2 Kur. 4:17.

1:8 Řex. 19:23.

1:9 Irm. 17:5,7.

1:10 1 Kur. 15:31.

1:11 Rum. 15:30; 2 Kur. 4:15; Fil. 1:19.

2 IKURINTIYYEN

Abeddeř n usafar n Bulus

¹²Minzi wa d asemyar nney, cchadet n tnefsect nney, belli aqa aney neggur di ddunect s šfa d tazdugi u di arđa n AREBBI, war iđi s tiyit n bnađem *amednub*, uca d amezwaru ak-d kenniw u i kenniw. ¹³Minzi war d awem nuri uđa d ict n tmesřact myir min tessnem u ad as tfehmem, iwa ssitimey ad tfehmem ař aneggaru, ¹⁴am mammeć eawed tfehmem zżayney drus, belli aqa aney d asemyar nwem, am mammeć uđa d kenniw *d asemyar* nney deg wass n Sidityey Yeccu Lmasih.

¹⁵Di řaman-a tuya xsey ad řarwem dd-asey qbeř, řima ad řarwem yiři arđa tnayen n tseqqar. ¹⁶Tuya xsey ad řarwem dd-usiy *deg webriđ* řar Makiduniya, u xenni tuya xsey ad řarwem dd-eqbeć eawed zi Makiduniya, řima kenniw ad ayi tessqebđdem řar Yahudiyya. ¹⁷Řami tuya eewwřey ad ggey man aya, ma qeđqey? Niy min xarsey ad t ggey, ma xarsey t ełahsab ddat *tamednubt*, ařami dayes ittwař ‘Wah, wah!’ uđa d ‘Lla, lla!’? ¹⁸Maca AREBBI d amtiqqi i yeđa, awař nney i kenniw war t tuyi ‘Wah!’ uđa d ‘Lla!’ ¹⁹Minzi Mmis n AREBBI, Yeccu Lmasih, wenni i zi ittwarreř jar awem zżayney, zżayi u zi Silwanus d zi Timutyu, aqa Netta war iđi d ‘Wah!’ uđa d ‘Lla!’, maca ‘Wah’ dayes i yeđa. ²⁰Minzi marra lwueđ n AREBBI, aqa aten d ‘Wah!’, di Lmasih. S uyenni neqqar zżayes eawed ‘Amin!’ i ueuđi n AREBBI. ²¹Maca AREBBI d wenni i d aney iđmen akidwem di Lmasih nni i d aney idhen. ²²Igga xaney eawed acemmie nnes uca iwca aney Arruđ d řearbun deg wuřawen nney.

²³Maca necc cehhdey zżat i AREBBI x yixef inu, aqa tuya ayi d ařnin xawem, řami war dd-usiy řar Kurintus. ²⁴War iđi xenni minzi nettşelleť x liman nwem, maca neccin d imsexxaren i řefrařet nwem, minzi zi liman tbeddem tmetnem..

2¹Đegga aqa ggiy t deg yixef inu, aqa war řarwem dd-usiy twařa nneynit s wecđan. ²Minzi mařa zeema necc sşffugmey kenniw, wi xenni d ayi i ya issfarřen myir wenni di ggiy afugem? ³Uriy awem-dd man aya, řima necc, xmi dd ya yawđey din, war ttwasffugmey ca zeg inni ittxeřša ad zżaysen farřey. Aqa ttiqqey daywem marra, belli řefrařet inu, aqa-tt d řefrařet nwem marra. ⁴Minzi uriy awem-dd di řeřşaret temyar s wařtas n imetřawen uđa s wuř yarejfen, war iđi řima ad tffugmem, maca řima ad tessnem tayri i yari i kenniw s ufeyyed.

1:15 1 Kur. 16:5.

1:18 Mt. 5:37; Yae. 5:12.

1:22 Rum. 8:16; 2 Kur. 5:5; Afa. 1:13; 4:30.

1:23 Rum. 1:9; 9:1; 2 Kur. 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1 Ts. 2:5; 1 Tim. 5:21; 2 Tim. 4:1.

1:24 1 Bř. 5:3.

2:3 2 Kur. 8:22; Gal. 5:10.

2 IKURINTIYYEN

Smaḥet i umednub

⁵ Maca maṛa din wenni issffugmen, netta war d ayi issffugem waha, maca zeg ijj n uyezdīs i kenniw marra, aṛami war kenniw ssdeqṛeḡ s wawaṛ-a. ⁶ Cfa-yas i wanita, aqa azyen ameqqran *zzaywem* tuḡa iwebbex i-t. ⁷ Zi jjihet nneyni aqa ittxeṣṣa awem ṛexxu ad as tsamḥem uca ad xas tessfewwjem, ḥima war xas yarenni ufugem aṛ aneggaru. ⁸ S uyenni zawgeḡ kenniw maḥend ad as tesstebbtēm tayri nwem i netta, ⁹ Minzi εawed i man aya uriḡ awem-dd, ḥima ad ssney s tidett, ma tṛṭṭaεem di marra. ¹⁰ Wenni umi tsamḥem, necc εawed ad as samḥeḡ. Minzi maṛa tuḡa din x mixef samḥeḡ, mixef umi samḥeḡ, samḥeḡ t di ṭṭweε nwem qibač i wudem n Lmasiḥ, ¹¹ ḥima xenni cciṭan war d aneḡ izemmar, minzi nessen ixarriṣen nnes.

Ict n ṛefwaḥet icnan i Arebbi

¹² Xenni ṛami dd-iwdeḡ ḡar Truwas s Ṛexbar Aṣebḥan n Lmasiḥ uca tennurzem ayi-dd tewwart s *ufus n SIDI*, ¹³ tuḡa war areyyḡeḡ ca di arruḥ inu, minzi war ufiḡ ca uma Titus. S uyenni mmsebdiḡ xasen uca uyureḡ ḡar Makiduniya.

¹⁴ Maca aqadi i AREBBI wenni d aneḡ dd-ittawyen d afurrej di Lmasiḥ ṛebda, uca isscan zzayney ṛefwaḥet n tussna nnes di marra imucan. ¹⁵ Minzi neḡa d ict n ṛefwaḥet icnan i AREBBI di Lmasiḥ, i yenni iddaren u i yenni i ḡa ittwahellken, ¹⁶ i ineggura d arriḥet n ṛmewt i ṛmewt uca i inni imezwura d ṛefwaḥet n Tudart i Tudart. Uca man wen d as iqedden i ssuq-a? ¹⁷ Neccin war neḡi anect inneyni inni issfarrayen awaṛ n AREBBI, maca nessiweṛ di Lmasiḥ qibač i AREBBI εlaḥsab tidett u εlaḥsab min iḡan zi AREBBI.

Imsexxaren n Ṛεahd n Jdid

3 ¹ Ma ittxeṣṣa aneḡ ad awem nweṣṣa ixef nney *min neena* twaṛa nneyni? Niḡ neḥdaj, am inneyni, tibratin n uweṣṣi i kenniw? Niḡ ittxeṣṣa aneḡ ad awem nari ḥima kenniw ad aneḡ tweṣṣam? ² Aqa kenniw d tabrat nney i yuran deg wuṛawen nney, ittwassen u ittwasḡaren zeg iwdan marra. ³ Minzi tessnem, aqa kenniw d tabrat n Lmasiḥ i ittwaggen s tsexxart nney, *tabrat* yuran, war teḡi s smex maca s Arruḥ n AREBBI iddaren, war teḡi di teṛwiḥin n weḡru, maca di teṛwiḥin n wuṛawen n weysum.

⁴ Ammu i teḡa ttiqqet i ḡarney di Lmasiḥ zzat i AREBBI. ⁵ War nzemmar ad neḥseb ca n ṛḥajjet axmi dd-tusa zzayney, maca tizemmar nney tusa-dd zi

2:6 1 Kur. 5:3.

2:12 Ṛex. 16:8.

2:14 Kul. 1:27.

2:16 Lk. 2:34.

3:1 2 Kur. 5:12; 10:8.

3:3 Uf. 24:12; 34:1; Irm. 31:33; Ḥaz. 11:19; 36:26; Ebr. 8:10.

2 IKURINTIYYEN

AREBBI. ⁶Netta yarra aney aqa nesdaheğ ad niři d imsexxaren i řeahd n Jdid, war iği i yijj n řeahd s tira, maca s Arruħ, minzi tira neqqen, maca Arruħ isseddar..

⁷Maca mařa tuya tsexxart n řmewt i ittwaxebcen s tira deg izra s wanect ueuđi mağend tarwa n Israil war zemmaren ad sewđen yar wudem n Musa x ssibbet n ueuđi n uyembub nnes, waxxa *aeuđi nni* ieeddun, ⁸meçar ktar i ya tiři tsexxart n Arruħ deg ueuđi? ⁹Minzi mařa tasexxart i ineddhen yar lħisab tuya-tt s ueuđi, mahu ead tasexxart i ineddhen yar tsegda ad dd-tawi aeuđi ař afeyyed. ¹⁰Minzi min ittwasseuđen, iban-dd war ittwasseuđi ca deg wudem n ueuđi aya i xas ieuđen. ¹¹Minzi mařa min ieeddun tuya řares aeuđi, mahu min iqqimen ad řares yiři ueuđi.

¹²Ejj aney xenni, mařa řarney asitem am wanita, ad nuyur s teryast, ¹³war ntegg ca amecnaw Musa, wenni iggin ltam x wudem nnes mağend tarwa n Israil war sekkweđen ca aneggar n min i ya iedun. ¹⁴Maca ixarriřen nsen ttwassdaryřen, minzi ař ass-a ittyima ltam d ijjen x teyri n řeahd Aqdim břa ma d asen ittwassargeb, aqa *ltam* ittwabdeř di Lmasiħ. ¹⁵Maca ař ass-a, xmi d ya řaren zi Musa, ltam aqa-t x wuř nsen. ¹⁶Maca xmi dd ya idweř ħed yar SIDI, ltam ad zzayes ittwakkes. ¹⁷Aqa SIDI s yixef nnes d Arruħ uca mani iğa Arruħ n SIDI, aqa din tiřelli. ¹⁸Maca marra neccin nettwařa aeuđi n SIDI s iyembab war iřeħħfen, axmi *nxezzar* di tisit, uca ad nbeddeř zeg ueuđi yar ueuđi yar řřifet d icten, am zi SIDI, Arruħ..

Řkenz di řeqcue n třaxt

4¹S uyenni tasexxart i d aney ittwaggen war *d aney* tessiřeř ca, zi ssibbet n arreħmet i xaney *iğan*. ²Maca aqa nenđar timesřayin innufaren isseħcimen, war neggur ca s teħraymect u eawed war nettzuwwar ca awař n AREBBI, maca aqa nessargeb ixef nney am narezem tawwart n tidett i qae tanefsect n iwdan zzat i AREBBI.

³Maca mařa Řexbar Ařebħan nney ead iřeħħef, aqa ittřeħħaf i yenni i ya iweddard en, ⁴i yenni issdaryeř asen arebbi n ddunct-a řeeqeř nsen, ħima xenni war xasen tareqq tťya n Řexbar Ařebħan n ueuđi n Lmasiħ wenni iğan d řřifet n AREBBI.

3:6 2 Kur. 5:18; Ebr. 8:6,8.

3:7 Uf. 24:12; 34:1,30. Aewd. 10:1.

3:13 Uf. 34:35; Rum. 10:4.

3:14 Ica. 6:10; Ĥaz. 12:2; Mt. 13:11; Řex. 28:26; Rum. 11:8.

3:16 Mt. 13:11; Rum. 11:23; 1 Kur. 2:10.

3:17 Yħ. 4:24.

3:18 1 Kur. 13:12; 2 Kur. 5:7.

4:2 2 Kur. 2:17; 2 Kur. 6:4.

4:3 2 Kur. 2:15; 2 Ts. 2:10.

4:4 Ica. 6:10; Yħ. 12:40; 14:9. Fil. 2:6. Kul. 1:15. Ebr. 1:3.

2 IKURINTIYYEN

⁵Minzi war nettbarreḥ ca ixef nney, maca Lmasiḥ Yeccu, Siditney, maca neccin s ixef nney d imsexxaren nwem di ṭtwee n Yeccu. ⁶Minzi AREBBI d wenni innan: “Ad tareqq tfawt zi tağest!” aqa d wenni issruyan uṛawen nney, ḥima ad aney issary s tussna n ueuği n AREBBI deg wudem n Yeccu Lmasiḥ.

⁷Maca ḡarney řkenz-a di řeqcue n ṭraxt, ḥima xenni řemyaret n jjehd ad tiři n AREBBI, war teği zzayney. ⁸Maḡar nettwaziyyar di marra, maca war nettwajeyyef, aqa ccaten aney, maca war nettwahkem ca. ⁹Nettwadarrec, maca war nettwasmeḥ, aqa nemmenḡar, maca war nettwahellek. ¹⁰Aqa narebbu řmewt n Yeccu řebda di arrimet, ḥima uṛa d Tudart n Yeccu ad ṭettwasedḡar di arrimet nney. ¹¹Minzi maṛa neccin, inni iddaren, aqa nettwasellem i řmewt di ṭtwee n Yeccu, ad tessedḡar uṛa d Tudart n Yeccu di arrimet nney ittmetta n. ¹²Ammu xenni txeddem řmewt dayney, maca tudart daywem. ¹³Am ḡarney Arruḥ n liman d ijj am mammec tura: “Aqa umney, x uyenni ssiwřey!” aqa nettamen neccin eawed, x uyenni nessawař eawed, ¹⁴uca nessen belli wenni dd-issnekkaren Siditney Yeccu, ad aney dd-issnekkar eawed ak-d Yeccu uca ad aney igg akidwem zzates. ¹⁵Minzi marra timesřayin-a ttwaggent di ṭtwee nwem, ḥima ad yarni arḡa i waṡtas, uca ad idweř ufeyyeḡ n uqadi i ueuği n AREBBI.

¹⁶S uyenni war nxeasar ca uṛawen, waxxa amenni bna dem nney n barra ittwahellek, aqa bna dem n daxeř iddakkwař d jdid zeg wass ḡar wenneyni.

¹⁷Maḡar řmeḡnet ifsusen d drus n řweqt-a, ṭettawi aney-dd ijj n řqedd n ueuği i war ḡares iği uneggar i řebda qae. ¹⁸Maḡar war nfarreḥ ca zi min ittwařan maca zi min war ittwiřin, minzi min ittwařan aqa i yict n řweqt waha, maca min war ittwiřin aqa-t i řebda.

Tazeddiyt nney deg ujenna

5¹Minzi nessen, belli, xmi i ḡa tefna taddart nney n temmurt i yeḡan d arrimet, ad ḡarney yiři ijj n řebni n AREBBI i řebda deg ijenwan, ict n taddart war ṭettwagg ca s ifassen. ²X man aya i nzehhar u dayney mmezri ḥima ad narḡ tazeddiyt nney tenni iḡan zeg ujenna, ³maelik qae i ḡa niři nyarḡ, war neggur ad nettwař d iceryanen. ⁴Maca min mma ḡa nekk ead di taddart-a, ad neqqim nzehhar s ddqeř nnes, minzi war nexs ad tt nejj maca nexs ad tt nyarḡ, ḥima

4:6 Amz. 1:3; 2 Bṡ. 1:19.

4:7 1 Kur. 2:5; 2 Kur. 5:1.

4:10 Rum. 8:17; Gal. 6:17; Fil. 3:10; 2 Tim. 2:11,12; 1 Bṡ. 4:13.

4:11 Izhd. 44:23; Mt. 5:11; Rum. 8:36; 1 Kur. 4:9; 15:49; Kul. 3:4.

4:13 Izhd. 116:10.

4:14 Rum. 8:11; 1 Kur. 6:14.

4:15 2 Kur. 1:11.

4:17 Izhd. 30:6; Mt. 5:12; Rum. 8:18; 1 Yḡ. 3:2.

5:1 2 Kur. 4:7.

5:2 Rum. 8:23.

5:3 Asa. 3:18; 16:15.

2 IKURINTIYYEN

min ifennan ad ittwaşard zi Tudart.⁵ Wenni d aney dd-isswejden i man aya d Netta d AREBBI wenni d aney iwcin Arruħ nnes d řearbun.

⁶ S uyenni nessen u řarney ttiqqet, aqa xenni min řa nekk nzeddey di arrimet, ad niři negg^wej x Siditney,⁷ - minzi s liman i neggur, war iři s min ittbanen - ,⁸ s uyenni nettiqqa uca dayney mmezri, maħend ad nesmeħ di arrimet ħima ad nezdey ak-d Siditney.⁹ Nettceřtar ħima ad as arđan, ma neęa negg^wej x taddart niy di taddart.¹⁰ Minzi ittxeřsa aney marra idney ad neđhar zzat i řkursi n ccreē n Lmasiħ, ħima kuř ijjen ad iřtef elahsab min igga řami t tuya di arrimet, tcuni niy tuēeffna.

Tasexxart n weřřaħ

¹¹ S uyenni, am nessen aqa ittxeřsa ad negg^wed zi Siditney, aqa narezzu ad nesseqnee iwdan, maca řar AREBBI aqa neccin nettwassen řares, uca ssitimey aqa nettwassen řarwem ēawed di tnefsect nwem.¹² War nettweřsi ca ixef nney twařa nneynit, maca ad awem newc lfurřa i usemyar dayney zzat i yenni issemyaran di min ittbanen, war iři di min ięan deg wuř.¹³ Minzi mařa tuya nettexřef, aqa man aya i AREBBI, mařa tuya aney s řeēqeř aqa man aya i kenniw.¹⁴ Mařar tayri n Lmasiħ tearren aney, maħend ad nxarreř ammu: *mařa* Ijjen immut x marra, aqa marra temmut akides.¹⁵ Aqa Netta immut x marra, ħima inni iddaren, war ddaren ca ead i ixef nsen, maca i Wenni immuten d Wenni dd-ittwasnekkaren i nitni.

¹⁶ Amenni zi ssa d tsawent war nessin ca uřa d ijj elahsab arrimet *tamednubt*. Mařa tuya nessen Lmasiħ elahsab arrimet, řexdenni war ittiři ead nessen t ammu řexxu.¹⁷ S uyenni mařa ħed di Lmasiħ i ięa, aqa netta ittwařeřeq-dd jdidi. Xenni min ięan d aqdim iēdu.¹⁸ Marra idweř d jdidi s AREBBI wenni d aney isseřreħ akides s Lmasiħ uca iwc aney tasexxart n weřřaħ,¹⁹ minzi AREBBI tuya isseřreħ ddunct ak-d řemyaret nnes di Lmasiħ di mani war d asen iħsib ca ixetřtan nsen uca issars dayney awař n weřřaħ.

²⁰ Ammu i neęa d imsekkan n Lmasiħ, axmi xawem dd-iřaya AREBBI zzayney. S Yisem n Lmasiħ nettřaya xawem: “Ruħem ad t^twařeřħem ak-d AREBBI !”²¹ Mařar wenni war issinen ca ddenb, igga i-t d ddenb i kenniw, ħima ad nedweř d tasegda n AREBBI dayes.

5:4 Rum. 8:11; 1 Kur. 15:53.

5:5 Rum. 8:16; 2 Kur. 1:22; Afa. 1:13; 4:30.

5:7 1 Kur. 13:12; 2 Kur. 3:18.

5:10 Izhd. 62:13; Irm. 17:10; 32:19; Mt. 16:27; 25:32; Rum. 2:6; 14:10,12; 1 Kur. 3:8; Gal. 6:5; Asa. 2:23; 22:12.

5:12 2 Kur. 3:1; 10:8.

5:15 Rum. 14:7; Gal. 2:20; 1 Ts. 5:10; 1 Bř. 4:2.

5:16 Mt. 12:50; Yħ. 15:14; Gal. 5:6; 6:15; Kul. 3:11.

5:17 Ica. 43:18; Asa. 21:5.

5:18 Kul. 1:20; 1 Yħ. 2:2; 4:10.

5:19 Rum. 3:24,25; Kul. 1:20.

5:20 2 Kur. 3:6.

5:21 Ica. 53:9,12; Rum. 8:3; Gal. 3:13; 1 Bř. 2:22; 1 Yħ. 3:5.

2 IKURINTIYYEN

6¹Aqa neccin, am imɛawnen, nzaweg kenniw ɣima arɗa n AREBBI i t^ettfem, war daywem ittwassbetteɣ ca,² minzi inna:

“Di řweqt n arɗa sřiy ac,
uca deg wass n usenjem ɛawney cek!”

Xzar, aqa da řexxu d řweqt n arɗa, xzar, aqa da řexxu d ass n usenjem..

Tamara i dd-ikkin x rrasul Bulus

³Mayemmi i ya tewced ttasie i ca n yijjen di ca maɣend ad zzayes inqarɗ? Ittxeşsa war din ittiři ca n řeib di tsexxart nney,⁴ maca di marra nettweşsa ixef nney amecnaw imsexxaren n AREBBI: deg waţtas n şşbar, di řmeɣnet, di řeyben, di řeɣbusat,⁵ sadu tiyyita, di ssnaseɣ, deg uɣuwwey, di tamara, di ɣyaři břa iɗeş, deg *wussan n* uzummi,⁶ di řeşfayet, di tussna, di ttasie n řxaɗar, di řeɗrafet, di Arruɣ Iqeddsen, di tayri břa nnifaq,⁷ s wawař n tidett, di jjehd n AREBBI, s řesnaɣ n tsegda ɣar ufusi d uzeřmaɗ,⁸ s ueuği d ddeğ, s ccenɛet taşebɣant u s ccenɛet taɛeffant, am iyeccacen, *waxxa amenni* d imtiqqan,⁹ axmi war nettwissen, waxxa nettwassen, axmi nettmetta, u xzar, aqa neddar, axmi nettwaɛaqeb maca war nettmetti ca,¹⁰ axmi neccin neffugem, maca nfarɣ řebda, axmi nezřeɗ, waxxa amenni nettejjar aţtas, uca axmi war ɣarney ca, waxxa ɣarney kuřci.

¹¹Aqemmun nney innurzem i kenniw, a Ikurintiyyen, uř nney imɣar aţtas.

¹²Kenniw war t^ettwařşarem zzayney, maca t^ettwařşarem s min iğan di daxeř nwem. ¹³Maca *řexxu* ad ssiwřey axmi ssawařey ak-d iřenjiren: Arrem ayi-dd s min t^ettursem u swesseem tayri nwem i necc!

War ttmunem ca deg uzayřu ifaryen ak-d lkuffar

¹⁴War ttmunem ca deg uzayřu ak-d lkuffar, maɣar man acrac i ɣar teğa ɣar tsegda ak-d tuɛeffna, u man tamunt i ɣar teğa i tfawt ak-d tağest?¹⁵ Niɣ, man arwas i di jar Lmasiɣ d ccitan? Niɣ man tasyart n řmumen ak-d ukafriw?¹⁶ Niɣ man tasyunt i din jar Zzawect n AREBBI d ccwaţen? Aqa kenniw d zzawect n AREBBI iddaren, am mammec inna AREBBI:

6:1 1 Kur. 3:9; Ebr. 12:15.

6:2 Ica. 49:8.

6:3 Rum. 14:13; 1 Kur. 10:32.

6:4 1 Kur. 4:1; 2 Kur. 11:23.

6:9 Izhd. 118:18; Ica. 26:19.

6:13 1 Kur. 4:14.

6:14 Acwd. 7:2; 1 řm. 5:1,2; 1 Ij. 8:21; 1 Kur. 5:9; 10:21; Afa. 5:11

2 IKURINTIYYEN

“Necc ad zedyey akidsen uca ad uyurey jar asen.
Necc ad iřiy d AREBBI nsen, nitni ad iřin d řgens inu.

¹⁷ S uyenni, ffyem-dd zi řwest nsen,
bđam xasen, iqqar SIDI.

War tthadam min inegsen,
u Necc ad kenniw qebřey..

¹⁸ Necc ad awem iřiy d Babatwem,
kenniw ad ayi tiřim d iřenjiren d thenjirin,
iqqar SIDI, wenni d Amzemmar x kuřci.”

Řefrařet n Bulus

7¹ A imeizzen, ařami řarney lwuεud-a, ejj aney ad nessizdeg ixef nney zi marra řexmej n arrimet u n arruř, u ad nqeddes ixef nney zi tigg^wudi n AREBBI.

² Qebřem aney, *a* aytma, uřa d ijj war dayes neggi řřar, uřa d ijj war t nyecc, uřa d ijj war zzayes nestenfεε. ³ Min zi izzarey nniy, war t qqarey řima ad xawem řekmey, aqa kenniw deg wuřawen nney mařend ad nemmet jmiε uca ad neddar jmiε. ⁴ Taryast inu qibač i kenniw temyar uca asemyar inu xawem imyar. Aqa ayi ccurey s ufewwej, aqa řefrařet tfeyyed dayi ařas di kuřci řemřayem inu..

⁵ Minzi zeg wami dd-nusa řar Makiduniya, arrimet nney war tufi ca arrařet, maca tuya nessřissif zi marra iyezdisen, zi barra aqa din imcubbcen, zi daxeř aqa din tigg^wudi. ⁶ Maca AREBBI, wenni issfewwajen x imwađεen, issfewwej-dd xaney s twasit n Titus, ⁷ war iři s twasit nnes waha, maca εawed s ufewwej i zi tuya ittwasfewwej zzaywem, mařar issargeb aney x tayri nwem d wecđan nwem d cđaret nwem xaney. Umi sřiy aya, farřey ařas.

⁸ Minzi waxxa ssfugmey kenniw s ict n tebrat, war ndimey ca, waxxa necc ttwařiy aqa tabrat nni tessfugem i kenniw i ict n tsaeεet. ⁹ Maca farřey ařas, war iři řami t^ettwasfugmem, maca umi afugem nwem yarra kenniw řar ttubet, minzi afugem nwem yusa-dd zi AREBBI, ařami uřa d ict n txessart war kenniw třeqqef ca zzayney di ca n tmesřact. ¹⁰ Minzi afugem nni iřan di řtweε n AREBBI, ineddeh řar ttubet n buřbeř u řar wedwař i Tudart, maca afugem n ddunect ittawi řar řmewt. ¹¹ Maca xzar, aqa d man aya imsar minzi

6:16 Uf. 29:45; Lawi 26:11-12; Irm. 32:38; řaz. 37:27; 1 Kur. 3:16; 6:19; 10:7,14; Afa. 2:21; Ebr. 3:6; 1 Bř. 2:5

6:17 Ica. 52:11; řaz. 20:34,41; Asa. 18:4.

6:18 2 řm. 7:8,14

7:3 2 Kur. 6:11,12,13.

7:4 Mt. 5:12; Řex. 5:41; Fil. 2:17; Kul. 1:24.

7:5 Řex. 16:19,23.

7:6 2 Kur. 1:4.

7:10 2 řm. 12:13; Mt. 26:75; Lk. 18:13.

2 IKURINTIYYEN

t^ettwassffugmen di t^twec n AREBBI. Mečar i kenniw ittejjan n cđaret d udafec n yixef nwem d warzam n uqemmum d tigg^wudi d tayri d tusmi d uwebbex! Di min di ma iffey-dd aqa kenniw s ixef nwem d imezdag di tmesřact-a.

¹²Min d awem uriy, war iđi x ssibbet n wenni ixetđan niy x ssibbet n wenni umi i di ittwagg řeib, maca řima ad tban jar awem cđaret nwem i neccin ztat i wudem n AREBBI. ¹³S uyenni aqa nettwasfewwej u s ufewwej nney aqa nfarreř s ufeyyed ktar zi řefrařet n Titus umi arruř nnes ittwasareyyeř akidwem marra. ¹⁴Minzi di min di ssemyarey daywem řares, aqa war ttwasřecmey ca, mayar am d awem nenna tidett kuřci, ammu eawed iban-dd asemyar nney řar Titus aqa tbedd x tidett. ¹⁵Aqa řeřnunect nnes xawem temmarni ařtas umi ittfekkar di řtaeet nwem marra, aqa tqebřem t s tigg^wudi d tarjijit. ¹⁶Farřey umi zemmarey ad xawem ttecrey di min di mma.

Asmuni n řřdaqi i imqeddasen di Urcalim

8¹Xenni, *a* aytma, nessargeb i kenniw arđa n AREBBI i immewcen i tmesmunin di Makiduniya, ²mayar umi xasen dd-ikka uqegeř imyar n řmeřnet nsen, tfeyyed řefrařet nsen, u umi daysen zzeřđ imyaren, yarni *ead* s wařtas i wagřa n tecrimet nsen, ³minzi cehdey, aqa elašab jjeřd nsen u *ead* sennej i jjeřd nsen, řami ttexsen s wuř nsen, ⁴aqa zawgen aney s jjeřd mařend ad carcen di arđa n tsexxart i imqeddasen. ⁵Uca nitni war ggin min tuya nessitim waha, maca aqa wcin ixef nsen amezwar i Siditney, xenni uřa i neccin elašab min ixs AREBBI, ⁶ařami nzaweg Titus, amecnaw mammec tuya ibda qbeř, řima ad ikemmeř řarwem tecrimet-a *n řřdaqi* eawed. ⁷Maca am mammec tfeyydem di marra, - di liman, deg wawař, di tussna, di marra cđaret - , u s tayri nney i řarwem iđan, ad tfeyydem eawed di tecrimet-a *n řřdaqi nwem*.

⁸War řiy ttumurey kenniw *waha*, maca arezzuy ad qeřbey tidett n tayri nwem s cđaret n inneyni. ⁹Minzi aqa tessnem arđa n Siditney Yeccu Lmasiř, belli idweř d amezřuđ di t^twec nwem, waxxa tuya-t s wagřa, řima kenniw ad tdewřem d twajjar s zzeřđ nnes. ¹⁰Ad kenniw weřřiy mliř, - minzi man aya i nnfec nwem - , mařend min tebdam ad tenwam deg usegg^was iedun, ad t teggem eawed. ¹¹Kemmřem řexxu s tmegga min tuya tmezřrem, kemmřem aya s tmegga elašab min iđan řarwem. ¹²Maca mařa din mmezri, aqa ittwajeb elašab min řares, war iđi elašab min war řares iđi. ¹³Minzi war ittřiq řima ad din tiři řefsaset i inneyni u ad xawem yiři ddqeř, ¹⁴maca ejj afeyyed nwem ad iemmar řeyben nsen di řweqt-a, ařami afeyyed nsen di man aya ad iemmer řeyben nwem, řima xenni ad yiři řmizan, ¹⁵am mammec tura:

8:4 řex. 11:29; Rum. 15:26; 1 Kur. 16:2; 2 Kur. 9:1.
8:12 Awřn. 3:28; Mt. 12:43; Lk. 21:3; 1 Bř. 4:10.

2 IKURINTIYYEN

“Wenni issmunen aṭṭas,
war d as icetṭ ca,
d wenni tuḡa iyarrwen drus,
war dayes iqqim řexşes.”

¹⁶ Maca aqadi i AREBBI wenni iggin deg wuř n Titus cđaret d icten xawem,
¹⁷ minzi iqbeř tutra nney, uca am tuḡa dayes amnus *xawem*, iṭṭewwee maḥend
ad řarwem dd-yas. ¹⁸ Uca nessekk-dd akides eawed umatney wenni řar iġa
uweqqar di řexbar Aşebħan di marra timesmunin, ¹⁹ wenni ittwarzarzen eawed
zi tmesmunin maḥend ad yuyur akidney ak-d tecrimet-a n şşdaqi i ittwaggen
s tsexxart nney i ueuġi n AREBBI u i ucejjee i neccin.

²⁰ Maca nḥetṭa maḥend war d aney iđeġem ḥed mařa nseyyar tacrimet-a n
şşdaqi ifeyyden, ²¹ minzi min d aney icqan ad iedu mliħ, war iġi waha qibač i
AREBBI maca eawed zzat i iwdan. ²² Nessekk eawed akidsen umatney, wenni d
aney isscanen řebda deg waṭṭas n tmesřayin, aqa netta ittceṭṭar, maca řexxu
ittceṭṭar ktar minzi netta ittcař xawem aṭṭas. ²³ Mařa xenni Titus d ameacar d
ameawen inu jar awem, u mařa xenni aytmatney inneyni aqa aten d rrusul n
tmesmunin u n ueuġi n Lmasiħ, ²⁴ seccnem asen zi řexxu tayri nwem u belli
asemyar nney daywen zzat i marra tmesmunin *aqa-t d tidett*.

9¹ Minzi ḥesbey belli nhřa ma uriy awem-dd x tsexxart i twiza i imqeddasen,
² minzi ssney nneyyet nwem işebħen mixef xawem ssemyarey jar inni n
Masiduniya, belli Axaya tuḡa tewjed zeg usegg^was iedun uca cđaret nwem
aqa tesfaq azyen ameqqran. ³ Maca ssekkey-dd awmaten-a, maḥend asemyar
nney daywem war ittiři ca bařeř di tmesřact-a, ħima ad tiřim tḥezmem
am mammec nniy, ⁴ ħima, xmi kidi i dd řa yasen ca n Imasiduniyyen uca ad
kenniw afen ead war tḥezmem, neccin, - maḥend war qqarey ca ‘kenniw’
-, war nyetṭer zeg usemyar i zzaywem nessemyar. ⁵ S uyenni ggiy ad ttarey
awmaten nni, maḥend ad řarwen dd-asen d amezwaru uca ad ssewjden qbeř
lbaraka *n şşdaqi* tinni x ittwanna qbeř i kenniw, aqa ittxeşşa ad tiři *şşedqet-a*
řar ufus am ict n lbaraka, war iġi axmi tt-i-dd-kksen zi teřmect nwem.

⁶ Maca *snem* degga:

“Wenni i řa izareen s tceṭṭart, ad imjar s taceṭṭart,
uca wenni i řa izareen s tecrimet,
ad imjar eawed s tecrimet.”

8:15 Uf. 16:18.

8:21 Rum. 12:17.

8:23 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

9:1 Řex. 11:29; Rum. 15:26; 1 Kur. 16:2; 2 Kur. 8:4.

9:6 Awřn. 11:24; Gal. 6:7.

2 IKURINTIYYEN

⁷Ad igg kuř ijjen am mammec inwa deg wuř nnes, war iđi s imetřawen niy s uyiř, minzi AREBBI ittexs wenni itticen s řefrahet, ⁸uca AREBBI aqa izemmar ad awem iwc s kuř arđa s ufeyyeđ, ĥima řebda u di marra ad řarwem yiři min teĥdajem uca ad tarnim ařtas di marra řxedmet iřebřen, ⁹am mammec tura:

“Aqa ibeřta, iwca i imezřađ,
tasegda nnes t^ettiyima i řebda.”

¹⁰Ejj ad yiři wenni itticen zzariet i wenni izarřen uřa d ayrum i macca, ad yarni di zzariet nwem uca ad issegma řyiđet n tsegda nwem, ¹¹maĥend ad tiřim ttejjarem di marra i marra tacrimet tenni ikemmřen zżayneř aqadi i AREBBI. ¹²Minzi řxedmet n tsexxart tanita war teđi waha di řřweε n min ineqřen i imqeddasen, maca t^ettawi εawed řar wařtas n uqadi i AREBBI. ¹³Minzi s tqeđebt n tsexxart-a, aqa ssemyaran di AREBBI zi ssibbet n řtaet nwem di řřweε n cĥadet i Řexbar Ařebřan n Lmasiř uřa zi ssibbet n tecrimet n twiza *nwem* i nitni u i marra. ¹⁴Nitni ad dd-qarrben řar *AREBBI* s tzađitin i kenniw, s tayri ařtas x ssibbet n ufeyyeđ n arđa n AREBBI nni xawem iđan. ¹⁵Tqad as i AREBBI x tewhibt nnes i war nżemmar ad zżayes nenřeq.

Adafeε n Bulus x tsexxart nnes

10¹Řexxu necc Bulus simant inu, zawgeř kenniw s temhint d řeđrafet n Lmasiř, necc d wenni iđan d amedřuř xmi ĥđareř, maca xmi i řa řabey aqa ayi s teryast. ²Maca ttzawageř kenniw, xmi řarwem dd řa yaseř, nřra ma ad iřiř s teryast nni ĥessbey aqa-tt řari, maĥend ad mmearriř ak-d inni iĥessben aqa neccin neddar *di ddnub* n arrimet.

³Minzi waxxa neggur di arrimet, war nettmenyi ca εlařsab arrimet *tamednubt*, ⁴s minzi řesnař n umenyi nney řar řin zi arrimet *tamednubt*, maca zi jjeĥd n AREBBI, u zżayes i ntarra lburjat iřewwyen sadu afus nney. ⁵ĥima ad nareyter ixarriřen d marra řuεřa iđaeeden x tussna n AREBBI uca ad nĥebbes marra taxarřet i řtaet n Lmasiř, ⁶uca nekkar maĥend ad nentaqem inni war iřřicen xmi i řa tiři řtaet nwem tekmeř.

⁷Ma txezzarem řar tmesřayin s wudem? Mařa ĥed ittiqq deg ixef nnes belli netta n Lmasiř, xenni ad ixarřε εawed, belli amecnaw netta n Lmasiř amenni εawed neccin n Lmasiř i neđa. ⁸Maelik necc mařa ssemyareř s cwayt n ufeyyeđ ktar di ttesriř nney tenni d ayi iwca Siditney, xenni ad yiři nehřa ma ad sseđřiy, mařar Netta iwca aney tt i řebni nwem, war iđi i wareddeđ nwem, ⁹maca

9:7 Uf. 25:2; 35:5; Aewd. 15:7; Rum. 12:8.

9:9 Izhd. 112:9.

10:4 Irm. 1:10; Afa. 6:13-18.

2 IKURINTIYYEN

ssbeedeɣ aya, ɥima war ittyiř ca n ijj aqa xsey ad kenniw ssigg^wedeɣ s tebrat *inu*.¹⁰ Minzi aqa din inni iqqaren: “Tibratin *nnes* qeshent jehdent, maca řħađar n bnaɗem *s arrimet* iheyɣef uca awařen nnes ttwaseħqaren.”¹¹ Inni issawařen ammu ejj i-ten ad ɛeqřen, aqa, am mammec neġa neccin deg wawař s tebratin mařa war neħđar, ammu i neġa s tmegga nney xmi i ɣa neħđar.

¹²Minzi war nezeim ca ad neħseb niɣ ad nessemqudda ixef nney ak-d ca n yenni issemyaran ixef nsen, maɣar umi ɛbaren nitni ixef nsen s yixef nsen, aqa nitni war fhimen *walu*.¹³ Maca neccin war nessemɣari ca barra i řeɛbar, maca ɛlaħsab řeɛbar n wazzay i d aney iwca AREBBI, ɥima ad ɣarwem dd-naweđ.¹⁴ Minzi war iġi amecnaw mammec war ɣarwem dd-niweđ, minzi aqa niweđ-dd ɣarwem s Řexbar Ařebħan n Lmasiħ.¹⁵ Aqa war nessemɣar ca am nekka sennej i řeɛbar s řexdayem n inneyni, maca nessitim, umi imeqqar liman nwem, ad nettwawesseɛ aťtas zzaywem di ttasie nney,¹⁶ ɥima xenni ad nbarreħ s Řexbar Ařebħan deg imucan aɣirin xawem, ɥima war nessemɣari ca x tesɣart n inneyni, min ggın nitni qbeř.

¹⁷Maca wi ixsen ad issemyar, ad issemyar di SIDI.¹⁸ S minzi war iġi wenni iweřřan x yixef nnes, maca wenni xas iweřřa SIDI, aqa d wenni ittawafen d amqeġeb.

Bulus d rrusul issxarriġen

11¹Ttzawgeɣ akidi teřbarem cwayt, am ijj n ubuhaři i ssawařeɣ, iwa ĥemřem ayi.² Minzi ceťtareɣ xawem s ict n cđaret n AREBBI, minzi xeđbey kenniw i yijj n weryaz, maħend ad kenniw wceɣ am ict n teezarect tizdig i Lmasiħ..

³Maca gg^wedeɣ, am mammec iɣwa ufiɣar Hawa s teħraymect nnes, amenni *ɛawed* i ɣa ttwaywan ixarriřen nwem zi řeřfayet n wecđar i Lmasiħ.⁴ Minzi mařa yusa-dd ĥed ittbarreħ awem s yijj n Yeccu nneyni x wenni x ttbarrħey necc, niɣ mařa tqebřem ijj n arruħ nneyni wenni war teqbiřem ca, niɣ ijj n Řexbar Ařebħan nneyni wenni war t^eťtifem ca, ad t teksim deɣya.

⁵Waxxa amenni necc ĥessbey ixef inu war ġiɣ qell i rrusul *nni* ‘imyaren aťtas’..

⁶Waxxa war zemmareɣ i wawař, maca i tussna zemmareɣ, minzi tuɣa aney ĵar awem s bťayťay zi marra iyezdisen.⁷ Niɣ xđiy umi tuɣa sswađsey ixef inu ɥima xenni kenniw ad ttwasuɛřam, am d awem barrħey s Řexbar Ařebħan s břa?.

10:12 2 Kur. 3:1; 5:12.

10:13 Afa. 4:7.

10:17 Ica. 65:16; Irm. 9:22-23; 1 Kur. 1:31.

10:18 Awřn. 27:2.

11:2 Lawi 21:13.

11:3 Amz. 3:4; Yħ. 8:44.

11:4 Gal. 1:8.

11:5 ‘rrusul’ - niɣ ‘imazanen’.

11:7 1 Kur. 9:12.

2 IKURINTIYYEN

⁸ Aqa kecđey tmesmunin nneyni am xasent ttfey texriřet ħima ad sexxarey i kenniw.⁹ Uca umi tuya ħđarey akidwem uca tuya dayi řexseř, war bessřey uřa x ħed zzaywem, maca min d ayi ixesřen, emmaren t wawmaten inni dd yusin zi Makiduniya. Necc ħđiy ixef inu di marra maĥend war xawem ttbessřey uca ammu i ya qqimey ħđiy ixef inu.¹⁰ Tidett n Lmasiř aqa-t dayi, aqa asemyar-a war d ayi imennee di jjwayeĥ n Axaya.¹¹ Mayemmi? Ma minzi war kenniw ttexsey? AREBBI issen.

¹² Maca min tteggey, ad qqimey tteggey t xenni, ħima ad kksey tizi n yenni yarezzun lfurřa, maĥend nitni, di min di ssemyaran, ad banen amecnaw neccin.¹³ Minzi nitni d rrusul issxarriqen d imsexxaren icemmaten inni itteggem ixef nsen axmi d rrusul n Lmasiř.¹⁴ War iđi d atebhet minzi uřa d cciřan ittegg ixef nnes axmi d lmalak n tfawt.¹⁵ Waxxa ammu war teđi d ca n řĥajjet, mařa ttarran eawed imsexxaren nnes ixef nsen d imsexxaren n tsegda, inni taneggarut nsen ad tiři ełařsab řexdayem nsen.

Aweddeb n Bulus

¹⁶ Qqarey i umur nneyni, uřa d ijjen ma ad as ittyiř aqa ayi d abuhaři, mařa war iđi amenni, ĥesbem ayi d abuhaři maĥend xenni eawed necc ad ssemyarey cwayt *zeg ixef inu*.¹⁷ Min ssawařey, war t qqarey zi Siditney, maca ggiy t s tubbuheřya maĥend ad ssemyarey *deg yixef inu* zeema ict n twařa.¹⁸ Umi din ařtas n inni issemyaran zeg ixef nsen ełařsab ddat nsen *tamednubt*, uřa d necc ggur ad ssemyarey zeg ixef inu.¹⁹ Minzi kenniw tarđam ad tesřem i ibuhařiyyen waxxa kenniw d imiřisen i teđam.²⁰ Aqa tehvam i ħed ittarra kenniw d isemyan, wenni kenniw itteffzen, ittekkes awem min řarwem, u wenni xawem issuēřan *ixef nnes* d wenni kenniw issmeddarđaren.²¹ Ssawařey axmi d řefđiĥet, axmi neđeef zi ssibbet n tiyit war iđin: marra min *xef* zeemen nitni *ad ssemyaren*, necc eawed zeemey *ad ssemyarey*.

²² Ma nitni d Icibraniyyen? Uřa d necc. Ma nitni d Israiliyyen? Uřa d necc. Ma nitni d zzariet n Ibrahim? Uřa d necc.²³ Ma nitni d imsexxaren n Lmasiř, necc ead mahu, waxxa necc ssawařey am wenni ittxeřfen: necc ksiy tamara mahu, cciy tiyyita ktar zzaysen, tuya ayi di řeĥbes ařtas n imuren ktar zzaysen uca zriy řmewt ařtas n twařawin.²⁴ Wtin ayi Wudayen xemsa n twařawin *s urekkud* s arebein n tiyyita qell ict,²⁵ uca třata n imuren wtin ayi s weemud, ict n twařa ĥejjaren ayi, třata n twařatin yarrez zzayi uřarrabu, řiřet d uziř d aqettus

11:8 Řex. 20:33; 2 Kur. 12:13; 1 Ts. 2:9; 2 Ts. 3:8.

11:9 Fil. 4:15.

11:18 2 Kur. 10:13; 12:5,6.

11:21 Fil. 3:4.

11:22 Řex. 22:3.

11:23 Řex. 9:16; 21:11; 1 Kur. 15:10; 2 Kur. 6:4.

11:24 Aewd. 25:3.

2 IKURINTIYYEN

tuya ayi di řbuyaz n řebřar břa ařarrabu,²⁶ umi d ayi tuya deg webrid ařas n twařawin tuya ayi di lxařar n iyezran, di lxařar n iceffaren, di lxařar n yenni n řgens inu, di lxařar n yenni zi řegnus nneyni, di lxařar di tendint, di lxařar di řexřa, di lxařar x řebřar, di lxařar s wawmaten issxarriqen,²⁷ di řxedmet d tamara, tuya ayi di řyari břa iřeř ařas n twařawin, di řaz d ufadi, uca ařas n imuren i řummeř, tuya ayi di tesmeđ d tuęaryent,²⁸ uca ead war ssiwřey ca x řhemm n kuř ass, uřa x iwdan i dd-ittasen řari mkuř ass, uřa x wemnus inu nni xafi i marra timesmunin.²⁹ Mařa řed iřeř, ma war ttiřiy uřa d necc đeřfey? Mařa ittwasxeyyeq řed zi ca n unedref, ma necc war cemmđey?

³⁰ Mařa ittxeřša ad ittwassemřar, ad ssemřarey di tuđeřt inu. ³¹ AREBBI, Tababat n Siditney Yeccu Lmasiř, wenni ittwabarken i řebda qae, issen aqa necc war sşxarriqey ca.³² Akumandar n řeeskar n ujeřid Aritas di Dimacq tuya iřeřta tandint n Idimacqiyyen, yarezzu ad ayi iřeř, ³³ maca ssekken ayi-dd zeg ijj n řkazi, sşhwan ayi-dd zi řřid deg ijj n uqbub, arewřey zeg ifassen nnes.

Řewřiy n Bulus

12¹ Mařa ittxeřša ad din yiři usemřar, waxxa man aya war ineffe ca, maelik ufiy ad iwđey řar iweřřan d isargaben n Siditney. ² Aqa ssney ijj n bnađem di Lmasiř, tuya arbeeřac isegg^wusa zeg wami, ma tuya di arrimet niy barra i arrimet, war ssiney ca, AREBBI issen! *Bnađem* nni immeksi řar ujenna wiss řřata.³ Uca ssney bnađem-a, ma tuya di arrimet niy břa arrimet, war ssiney ca, AREBBI issen. ⁴ *Bnađem* nni immeksi řar řjennet mani isřa awařen inni war izemmar ad ttwanetqen, inni war iřeřřen i bnađem ad ten inřeq. ⁵ Zeg weryaz-a ad ssemřarey, war ssemřariy ca deg ixef inu, mřir deg weđeřaf inu.

⁶ Maca mařa xsey ad ssemřarey, war ttiřiy d abuhaři, minzi ad iniy tidett. Maca ad t řjey řima uřa d ijj war xafi ittxarrař mammeč řiy, sennej min zzayi iřra niy sennej min zzayi isřa. ⁷ U řima war ttettwassgięeđey ca zi ssibbet n řřbięet yueřan n isargaben *nni*, immewc ayi ijj n usennan deg weysum *n arrimet*, aqa-t d lmalak n ccıřan i d ayi iccaten s řřuniyyat mařend war ttesgeęeidey ca ixef inu. ⁸ řřata n twařawin ttarey Sidi inu mařend ad xafi t issegg^wej, ⁹ maca Netta inna ayi: “Aqa arđa inu icfa, minzi řjehd inu ittwakemmeř di tuđeřt.” S uyenni aqa mliř mařa ssemřarey di tuđeřt inu, řima ad xafi yarsa řjehd n Lmasiř. ¹⁰ S uyenni arđiy s tuđeřt, s řeřđiřet, di řeyben, deg udarrec, di řeřbes di řweę n Lmasiř, minzi xmi ttiřiy đeřfey, řxedenni ttiřiy řehđey.

11:25 Řex. 14:19; 16:22; 27:9,41.

11:28 Řex. 20:18.

11:29 1 Kur. 8:13.

11:31 Rum. 1:9; 9:1; 2 Kur. 1:23; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1 Ts. 2:5.

11:32 Řex. 9:24.

12:2 Řex. 9:3; 22:17; 1 Kur. 15:8.

2 IKURINTIYYEN

Tayri n Bulus i Ikurintiyyen

¹¹ Xzar, dewřey d abuhaři umi ssemyarey ammu, maca kenniw teħşarem ayi yares. Minzi tuya ittxeřša i kenniw ad ayi tqeddarem aqa war ġiğ qell uřa deg ict n řhajtet zi rrusul nni ‘imğaren ařtas’, waxxa necc d walu. ¹² Ggiğ jar awem řeėřamat n rrasul, s marra řşbar, s tmeğga ijehden, s lmuėjizat u s řeėjayeb..

¹³ Mağar di min di kenniw jjiğ yar đeffar x tmesmunin inneğni, myir di min di necc war xawem bessřey? Samħem ayi x řfarz-a!.

¹⁴ Xzar, řexxu d twařa wiss řřata aqa ayi wejdeğ ħima ad ġarwem dd-aseğ uca war xawem ttbessiřey, minzi war arezzuy min nwem, maca *arezzuy* xawem kenniw. Minzi war dd-tusi i iħenjiren ad xemmřen řeknuz i lwalidin nsen, maca lwalidin i iħenjiren nsen. ¹⁵ Wejdeğ s řefraħet ad xeğşey řeħsab marra, u ad sebbřey ixef inu di řřweė n řeemur nwem, ead mařa řřfeğ zzaywem tayri qell mařa wciğ awem tayri s wařtas..

¹⁶ Maca ad tağ, waxxa necc war xawem tebsiřey, aqa řřfeğ kenniw s teħraymect am ijj n weryaz aqeddac. ¹⁷ Niğ ma ad tağ meğřey di ca zzaywem s ca n ijj nneğni i tuya ġarwem dd-ssekkey? ¹⁸ Xmi ttareğ Titus u ssekkey-dd akides tawmat, ma yarzu Titus ca zzaywem *di tizi nnes*? Ma war nuyur ca s arruħ d ijjen d iřuraf d ijjen?

¹⁹ Ma ittyiř awem eawed belli neccin nesřeqqa x yixef nneğ zzaywem? Aqa qibač i AREBBI di Lmasiħ i nessawař uca man aya marra, *a* imeizzen inu, x ssibbet n řebni nwem. ²⁰ Minzi aqa tteggwedeğ, xmi dd ġa yawđey ġarwem, ad tağ war kenniw ttifeğ ca am mammec xseğ uřa war d ayi tettifem ca am mammec texsem kenniw, balak ad iřin imcubbcen, řeħsed, tafqeħt, tayennant, taxbarject, axewwej, nnfaxet uřa d ixarwiđen, ²¹ xmi dd ġa yawđey ġarwem twařa nneğni, ad tağ AREBBI ad ayi isswađee uca ggur ad ceđneğ x wařtas n yenni ixđan uca war tuben ca zi řexmej d farq-cçeř d ufucceħ i gggin.

Aeřam aneggaru

13 ¹ Aqa ta d twařa wiss řřata i ġarwem dd-ttaseğ. “X uqemmum n tnayen niğ řřata n řeħud ad ittwađmen marra wawař!” ² Nniğ tt qbeř uca ad awem t iniy qbeř eawed, axmi t nniğ řami d ayi tuya akidwem wiss martayen, uca eawed řexxu, umi ġabey, ttariğ tt i yenni ixđan u i marra inneğni, aqa, mařa usiğ-dd twařa nneğnit, war areħħmeğ ca. ³ Minzi kenniw tarezzum lburhan belli aqa Lmasiħ i d ayi issawařen, wenni war iđeifen daywem, maca

12:11 ‘rrusul’ - niğ ‘imazanen’.

12:11 1 Kur. 15:10.

12:12 1 Kur. 9:2.

12:13 1 Kur. 9:12; 2 Kur. 11:9.

12:14 Řex. 20:33.

12:15 2 Kur. 6:12.

13:1 Řxř. 35:30; Aewd. 17:6; 19:5; Mt. 18:16; Yħ. 8:17; Ebr. 10:28.

2 IKURINTIYYEN

aqā ijhed daywem. ⁴ Waxxa netta ittwaşelleb di tuđeef, aqa iddar s jjehd n AREBBI. Uŗa d neccin aqa neđeef akides, maca ad kis neddar zi jjehd n AREBBI i daywem iđan.

⁵ Qeđbem ixef nwem, ma aqa kenniw t^ettbeddam di liman, arzum řeemur nwem. Niy ad ay war tessinem ca belli Yeccu Lmasiŗ aqa-t daywem, u maŗa war iđi amenni, aqa kenniw temmendarem?. ⁶ Maca ssitimey ad tessnem belli war nemmendar. ⁷ Tt^ettarey AREBBI maŗend war dd-t^ettban daywem uŗa d ict n řŗajjet taeeffant, řima řburhanat ad iŗint di ttwee nney uca aqa kenniw t^etteggem min iđan d aŗebŗan, waxxa neccin nban axmi nemmendar. ⁸ Minzi neccin war nzemmar walu đidd i tidett, maca i tidett wah. ⁹ Minzi neccin nfarreŗ řami neđeef u kenniw tjehdem. Uca nettzađa eawed i řekmařet nwem. ¹⁰ S uyenni ttariy *awem-dd* man aya am řabey, maŗend, xmi dd ya yasey, ittxeŗŗa war tteqsiŗey ca eļaŗsab řŗulŗa i d ayi iwca Sidi inu i řebni, war iđi i wareddeđ. ¹¹ Zi ssa d tsawent, *a* aytma, iŗim tfarrŗem d tkemmŗem, iŗim t^ettfwwjem, xarrŗem s yijj n uxarŗeŗ, uca iŗim di řŗudnet, *xenni* ad kiwem yiŗi AREBBI n tayri d řehna.

Aseđem aneggaru

¹² Seđmem ijjen x wenneyni s řehna s usudem iqeddsen.

¹³ Marra imqeddasen ttseđamen xawem s řehna.

¹⁴ Řehna n Siditney Yeccu Lmasiŗ d tayri n AREBBI d tmunt n Arruŗ Iqeddsen ad iŗin akidwem marra. Amin.

13:5 1 Kur. 11:28.

13:10 2 Kur. 10:8.

13:11 Rum. 12:16,18; 15:5; 1 Kur. 1:10; Fil. 2:2; Ebr. 12:14; 1 Bŗ. 3:8

13:12 Rum. 16:16; 1 Kur. 16:20; 1 Ts. 5:26; 1 Bŗ. 5:14.

Igalaṭiyyen

Aseḡem ɣar umezwaru

1¹ Bulus, rrasul, - war iḡi s iwdan uḡa s *řxadar n* bna dem maca s Yeccu Lmasiḡ u s AREBBI, Babas, wenni i-t-i-dd-issnekkaren zi taddart n imettinen - ,² u marra awmaten inni iḡan akidi, i tmesmunin n Galaṭiya: ³ arḡa d řehna ad xawem iřin zi AREBBI, Tababat, u zi Siditney, Yeccu Lmasiḡ, ⁴ wenni iwcin ixef nnes x ddnub nney ḡima ad aney ifekk zi ddunct-a aeefan, am mammec tt ixS AREBBI, Babatney, ⁵ wenni umi i ɣar iḡa ueuḡi i řebda qae. Amin.

Aqa din ijj n Řexbar Aşebḡan waha, war din iḡi nneyni

⁶ Ttbehtey umi temmuṭyem ammu deɣya x Lmasiḡ, wenni d awem dd-iřayan s arḡa nnes, ɣar ijj n řexbar aşebḡan nneyni ⁷ nni war din iḡi, maca din ca n yenni kenniw iḡeyyaren uca xsen ad beddřen Řexbar Aşebḡan n Lmasiḡ. ⁸ Maca mařa neccin niḡ ijj n lmalak zeg ujenna ad awem ibarreḡ s yijj n Řexbar Aşebḡan nneyni x wenni i zi nbarreḡ i kenniw, ad yiři d amenueř. ⁹ Am izzarey nniḡ, qqarey t eawed řexxu ijj n umur nneyni: mařa ḡed ibeccar i kenniw s ijj řexbar aşebḡan nneyni x wenni tqeḡrem, ad taf ad ittwaneř. ¹⁰ Ma arezzuy řexxu ad ssqenneey iwdan niḡ AREBBI? Niḡ arezzuy ad arḡiy iwdan? Mařa arezzuy ad arḡiy iwdan, war ttiřiḡ ead d amsexar n Lmasiḡ.

Tařayit n Arebbi x Bulus

¹¹ Minzi ad awem mřey, a aytma, belli Řexbar Aşebḡan i d ittwabarrḡen zzayi, war iḡi ełahsab bna dem, ¹² maɣar necc war t řitřey niḡ war t řmidey zi bna dem, maca s usargeb n Yeccu Lmasiḡ. ¹³ Aqa teřim mammec tuya ggurey qbeř di ddi n Wudayen, tuya darrcey x tmesmunt n AREBBI aṭas, arezzuy ad tt ared dḡey. ¹⁴ Tuya izzarey di ddi n Wudayen x waṭas n iqrinen zi řgens inu, minzi tuya meḡḡey aṭas x tɣuri n řejdud inu. ¹⁵ Maca řami tuya yarḡa AREBBI, wenni d ayi iḡuzen d wenni xafi d iřayan s arḡa nnes *umi tuya ayi ead* deg ueeddis n yemma, ¹⁶ maḡend ad dayi dd-isseḡhar

1:1 'rrasul' - niḡ 'amazon'. 'war iḡi' - niḡ 'maci'.

1:3 Rum. 1:7; 1 Kur. 1:3; Afa. 1:2; 1 Bř. 1:2.

1:4 Mt. 20:28; Gal. 2:20; Afa. 5:2; Tit. 2:14; Ebr. 9:14.

1:6 'nneyni' - ixS ad yini 'mzuwwar'.

1:7 Řex. 15:1.

1:8 2 Kur. 11:4.

1:10 1 Ts. 2:4; Yae. 4:4.

1:11 1 Kur. 15:1.

1:12 Afa. 3:3.

1:13 Řex. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; Fil. 3:6; 1 Tim. 1:13.

1:15 Řex. 9:15; 13:2.

Mmis ħima ad zzayes barrħeġ jar řegnus, xenni war ssargibey man aya deyya i *yenni yarsen iġa* ddat d idammen.¹⁷ Eawed war ruħeġ ca ġar Urcalim, ġar yenni i tuġa d rrusul qbeř inu, maca ruħeġ ġar Arabiyya uca dewřeġ-dd *xenni* eawed ġar Dimacq.

¹⁸ Awarni trata n isegg^wusa, ruħeġ ġar Urcalim ħima ad mmeřqiy ak-d Buřrus, uca zedyey akides xemmeřac n wussan. ¹⁹ War zřiy ħed nneyni zi rrusul myir Yaęqub, umas n Siditney. ²⁰ Min d awem ttariġ řexxu, aqa da *cehhdey* zzat i AREBBI: War ssarriqey ca! ²¹ Awarni man aya ruħeġ ġar jįwayeh n Suriya d Kilikiya. ²² Timesmunin n Yahudiyya i iġan di Lmasiħ, war ssinen aęembub inu. ²³ Nitni tuġa sřin xafi ammu waha: "Aqa wenni tuġa xaney idarrcen qbeř, řexxu ittbarreħ s liman i tuġa yareddeġ zic!", ²⁴ uca ssemyaren di AREBBI zi ssibet inu.

Aqbař n Bulus zi rrusul

2¹ Awarni řami edun arbeęac n isegg^wusa, ruħeġ eawed ġar Urcalim ak-d Barnabas uca iwyeġ akidi eawed Titus. ² Maca tuġa ruħeġ eļařsab iġ n usargeb n *Arebbi* u mřey asen Řexbar Ařebħan i ttbarrħeġ jar řegnus, i yenni ġar iġa uweqqar weħħedsen, ħima war ttizzřey niġ ad azzřey bařeř. ³ Eawed Titus wenni tuġa akidi, waxxa netta d Aramiyu, war xas ggen s uyiř maħend ad itt waxten. ⁴ Maca minzi udfen-dd awmaten issxarriqen ġar aney ħima ad cekkmn x tiřelli nney tenni ġar aney di Yeccu Lmasiħ, ħima ad aney ggen d isemyan, ⁵ aqa neccin war d asen nwađeę uřa d ict n tzeħziht i řeħřaret nsen, ħima tidett n Řexbar Ařebħan ad teqqim akidwem.

⁶ Maca inni tuġa ittbanen d ca *jar asen*, - min ma enan war d ayi icqi, minzi AREBBI war ikessi s tifras n bnađem - , aqa war xafi nnan walu. ⁷ S řeeks, umi zřin belli ttkeľľfey x Řexbar Ařebħan i yenni břa axtan, am mammec *ittkeľľef* Buřrus x Řexbar Ařebħan i yenni s wextan, ⁸ - minzi wenni ięarnnen Buřrus di řxedmet nnes am rrasul jar inni ixetnen, ięarren ayi eawed ħima ad ggey řxedmet n rrasul jar řegnus - ⁹ uca umi Yaęqub d Kifa d Yuħanna inni ittwaħesben d imyaren zřin arđa i d ayi immewcen, wcin aney afus n tmunt i necc d Barnabas, ħima ad nraħ ġar řegnus uca nitni ġar yenni s wextan. ¹⁰ Tuġa itt xeřša aney ad nfekkar deg imezřađ waha uca xenni cđarey eawed maħend ad ggey man aya.

1:16 Mt. 16:17; Řex. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 2:8; Afa. 3:8.

1:20 Rum. 1:9; 9:1; 2 Kur. 1:23; 11:31; 1 Ts. 2:5; 1 Tim. 5:21; 2 Tim. 4:1.

2:1 Řex. 15:2.

2:2 Řex. 19:21.

2:3 Řex. 16:3; 1 Kur. 9:21.

2:4 Řex. 15:24.

2:6 Aewd. 10:17; 2 Im. 19:7; Ayub 34:19; Řex. 10:34; Rum. 2:11; Afa. 6:9; Kul. 3:25; 1 Bř. 1:17.

2:8 Řex. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:16; Afa. 3:8.

2:10 Řex. 11:30; 24:17; Rum. 15:25; 1 Kur. 16:1; 2 Kur. 8:1; 9:1.

Bulus ittemeaŕa ak-d Buŕrus s bŕayŕay

¹¹ Maca umi dd-yusa Buŕrus ƣar Antiyuxiya, mm̄eaŕey akides s bŕayŕay, minzi nitni ufin dayes řeib. ¹² Minzi qbeř ma dd-usin ca zi Yaεqub, tuƣa ittett ak-d yenni zi řegnus, maca awarni ma usin-dd nitni, iεqeb uca issbeεeed ixef nnes zzaysen, minzi tuƣa igg^wed zeg inni s wextan. ¹³ Uřa d Udayen inneyni đfaren t di nnifaq nnes, amenni εawed Barnabas, aqa nedhen t di nnifaq nsen. ¹⁴ Maca umi zriƣ belli war gguren ca nican x webrid n tidett n Řexbar Ařebħan, nniƣ i Buŕrus zzat i marra: “Mařa cek, am teğid d Uday, teddared am ijj n Aramiyu, war iği amecnaw Uday, mayemmi teggid aƣiř x yenni zi řegnus ģima ad ddaren am Wudayen?”

¹⁵ Aqa neccin nett waxřeq d Udayen, war neği d imednab zi řegnus, ¹⁶ maca nessen belli bna dem war itt wasegged ca s řexdayem n Ccariεa, maca s liman di Yeccu Lmasiħ, aqa numen uřa d neccin belli ad nett wasegged s liman di Lmasiħ, war iği s řexdayem n Ccariεa, minzi s řexdayem n Ccariεa uřa d ijj n bna dem war itt wasegged ca *εemmarř*.

¹⁷ Maca mařa narzu ad nett wasegged di Lmasiħ, nufa belli neccin εawed d imednab, s uyenni ma Yeccu Lmasiħ d amsexxar n ddnub? Wayyaw!

¹⁸ Minzi mařa bniƣ εawed min hedmey, ad ssecney belli necc s ixef inu d amednub, ¹⁹ minzi s Ccariεa *aqa necc* mmutey i Ccariεa, ģima ad ddareƣ i AREB BI. ²⁰ Aqa ttwařellbey ak-d Lmasiħ uca zi ssa d tsawent war qqimeƣ ddareƣ ead necc, maca Lmasiħ iddar dayi. Uca min ddareƣ řexxu ead di arrimet, ddareƣ s liman n Mmis n AREBBI wenni d aney itt exsen u iwca ixef nnes xaney. ²¹ War beđřey ca arđa n AREBBI, minzi mařa tuƣa tasegda s Ccariεa, ad yiři immut Lmasiħ x walu.”

S liman weħħdes, war iği s řexdayem n Ccariεa

3 ¹ A Igalatiyyen ifyuřen, wi kenniw issuffyen zeg webrid? Aqa Lmasiħ tuƣa itt warcem qibač i tiŕŕawin nwem am wenni immuten x řřalib. ² Degga waha xsey ad t ssney zzaywem: Ma t^eŕŕfem Arruħ s řexdayem n Ccariεa niƣ umi t^eŕteggem array i liman? ³ Ma amenni d ifyuřen i teğam? Tebdam s Arruħ, ma řexxu ad tkemmřem s ddat? ⁴ Ma teƣrim tamara aŕřas x walu? Ma tuƣa s tidett x walu? ⁵ Wenni d awem iwcin Arruħ uca ittegg lmuεjizat jar awem, ma ittegg i-tent zi řexdayem n Ccariεa niƣ umi t^eŕteggem array i liman, ⁶ am mammec tuƣa Ibrahim yumen di AREBI uca *xenni* itt wařseb as-dd man

2:14 Řex. 10:28.

2:16 Řex. 13:38; Rum. 3:20,28; 8:3; Gal. 3:11; Ebr. 7:18.

2:19 Rum. 7:4; 14:7; 2 Kur. 5:15; 1 Ts. 5:10; Ebr. 9:14; 1 Bŕ. 4:2.

2:20 Gal. 1:4; Afa. 5:2; Tit. 2:14.

2:21 Ebr. 7:11.

3:1 Gal. 5:7.

aya d tasegda.⁷ S uyenni ssnem, belli inni iġan n liman, nitni d ayt n Ibrahim.

⁸Minzi issen AREBBI qbeř aqa řegnus ad ttwaseggden s liman, izzar ibeccar i Ibrahim s Řexbar Ařebħan, am mammec qqarent Tira Iqeddsen: “Dayek i ya ttwabarken řegnus marra.”⁹ S uyenni inni yumnen ad ttwabarken ak-d řmumen Ibrahim.

¹⁰Marra inni iddaren s řexdayem n Ccaria, aqa nitni sadu nneēřet, minzi tura: “D ameneuř kuř ijjen wenni war iqqimen itt^eřřef di marra timesřayin yuran deg wedlis n Ccaria ħima ad tent igg!”¹¹ Aqa ittban belli war din ħed i ya ittwiseggden yar AREBBI s Ccaria, minzi tura: “Amseggad s liman ad iddar!”¹² Maca Ccaria war tkemmeř ca s liman, maca bnađem wenni itteggen min dayes yurin, ad zzayes iddar.¹³ Lmasiħ aqa ixegęš xaney, ħima ad aney ifekk zi nneēřet nni iġan x yenni sadu Ccaria am d idweř xaney d ameneuř, minzi tura: “D ameneuř man wen ma yuyřen x teħnact!”¹⁴ ħima ad tiweđ lbaraka n Ibrahim yar řegnus di Yeccu Lmasiħ maħend s liman ad neřřef lwaed n Arruħ.

Ccaria d lwaed

¹⁵A aytma, ad ssiwřey am mammec tamesřact teġa *d ict n tmesřact* n bnađem: Uřa d řeahd i iġan zi bnađem, awarni řami ittwaxtem, war izemmar *bnadem* ad t ibđeř niy ad t ibeddeř.¹⁶ Aqa lwueud ttwaggen i Ibrahim d zzaričet nnes. Netta war d as yini ca: “I ieqqayen n zzaričet nwem!”, am i wařřas, maca: “I useqqa n zzaričet nnek!”, am i yijjen, wenni aqa-t d Lmasiħ.¹⁷ *Xenni* qqarey *ammu*: Řeahd wenni iggin AREBBI zic di Lmasiħ, war t tbeřřiř ca Ccaria tenni tusa-dd arbeemeyya u-třatin n isegg^wusa awarni man aya ħima ad tegg lwaed ixwan.¹⁸ Minzi mařa řwart iġa s Ccaria, aqa war iġi ead s lwaed. Maca AREBBI aqa iwca i-t i Ibrahim s lwaed.

¹⁹Xenni i umi tneffe Ccaria? Aqa t^ettwammarni *yar lwaed* x ssibbet n ddnub ařami dd-tusa zzaričet tenni umi ittwagg lwaed. U s lmalakat temmewc Ccaria deg ufus n iji n lwařit.²⁰ Lwařit war din iġi i ijjen, maca AREBBI d ijjen.

²¹Ma xenni Ccaria đidd i lwaed n AREBBI? Eemmarř! Minzi mařa tuya temmewc ict n Ccaria tzemmar ad tesseddar, d tidett tuya tasegda s Ccaria.

²²Maca adlis *n Ccaria* ibellec x marra di ddnub, ħima lwaed ad immewc s liman di Yeccu Lmasiħ i yenni yumnen.

3:6 Amz. 15:6; Rum. 4:3; Yae. 2:23.

3:8 Amz. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; 49:10; Řex. 3:25.

3:10 Aewđ. 27:26.

3:11 Ĥab. 2:4; Rum. 1:17; 3:20; Gal. 2:16; Ebr. 10:38

3:12 Lawi 18:5; Ĥaz. 20:11; Rum. 10:5.

3:13 Aewđ. 21:23; Rum. 8:3; 2 Kur. 5:21.

3:15 Ebr. 9:17.

3:16 Gal. 3:8.

3:17 Amz. 15:13; Uf. 12:40; Řex. 7:6.

3:18 Rum. 4:14.

3:19 Aewđ. 5:5; Yħ. 1:17; 15:22; Řex. 7:38,53; Rum. 4:15; 5:20; 7:8.

3:22 Rum. 3:9; 11:32.

²³ Maca qbeř ma i dd ya yas liman, tuya aney nemmeřđa di Ccariaea uca ittwabelleε xaney *zzayes* ařami dd-yusa liman wenni tuya i ya iđharen. ²⁴ S uyenni tuya Ccariaea am wenni d aney ittarebban ař Lmasiř, ĥima ad nettwasegged s liman. ²⁵ Maca řexxu, umi dd-yusa liman, aqa war neqqim ead sadu wenni ittarebban.

Ayt n Arebbi

²⁶ Minzi marra kenniw d ayt n AREBBI s liman di Yeccu Lmasiř. ²⁷ Minzi marra inni ittwasyeđřen di Lmasiř, aqa arđen Lmasiř. ²⁸ *Xenni* war din *ead* Uday niy Aramiy, war din *ead* ismey niy ađurri, war din *ead* aryaz niy tamyarat, minzi marra kenniw d ijen i teđam di Yeccu Lmasiř. ²⁹ Mařa kenniw teđam n Lmasiř, aqa kenniw d zzariet n Ibrahim uca ełahsab lwaed d iwrinen.

4 ¹ Xsey ad iniy, meĥař ma d awrit aqa-t *ead* d ađenjir war din bu řfarq x umsexxar, waxxa netta d bab n marra nitni. ² Netta iđa ead sadu inni t yarebban u sadu iwkiřen inni xas iĥeřan ař řweqt i yegga babas zi qbeř. ³ Ammu eawed neccin, umi d aney tuya ead d iđenjiren, tuya aney d isemyan sadu *řřulťa n* lfarayid n ddunecta. ⁴ Maca umi dd-yiwed uemmar n řweqt, AREBBI aqa issekk-dd Mmis i dd-ittwaxeřqen zi temyarat, d wenni tuya sadu Ccariaea, ⁵ ĥima ad ifdi inni iđan sadu Ccariaea uca *xenni* neccin ad netteř řefdeř maĥend ad nettwaqbeř d mmis.

⁶ Uca minzi kenniw teđam d arraw, AREBBI issekk Arruĥ n Mmis deg wuřawen nwem, wenni ittřayan: 'Baba, Babatney!'. ⁷ S uyenni war teđim ead d imsexxaren, maca d iđenjiren, u mařa iđenjiren i teđam, aqa kenniw eawed d iwrinen n AREBBI s Yeccu Lmasiř. ⁸ Maca di zman i war tessinem ca AREBBI, tuya tæebdem inni war iđin s tewwa d irebbiten. ⁹ Uca řexxu, awarni řami tessnem AREBBI, ead ĥsen AREBBI yargeb xawem, aqa tæeqbem eawed yar *řřulťa n* lfarayid iđeefen izeřden *n ddunect-a*, texsem ad tent tæebdem eawe d!. ¹⁰ Tĥeřam ussan d iyuren d ikuden d isegg^wusa. ¹¹ Gg^wedey xawem aqa ttamarey jar awem x walu.

3:24 Mt. 5:17; Řex. 13:38; Rum. 10:4.

3:26 Ica. 56:5; Yĥ. 1:12; Rum. 8:15; Gal. 4:5.

3:27 Rum. 6:3.

3:28 Yĥ. 17:21.

3:29 Amz. 21:12; Rum. 9:7; Ebr. 11:18.

4:4 Amz. 49:10; Dan. 9:24; Mt. 5:17.

4:5 'ifdi' - xzar Izhd. 78:35.

4:5 Yĥ. 1:12; Gal. 3:26.

4:6 Rum. 8:15.

4:8 1 Kur. 8:4.

4:9 Kul. 2:20.

4:10 Rum. 14:5; Kul. 2:16.

Tɣuyyit n deɣya

¹² A aytma, ttzawgeɣ kenniw, iřim amecnaw necc, minzi necc amecnaw kenniw. Kenniw war d ayi teggim min war iħřin. ¹³ Aqa kenniw tessnem belli barrħey awem-dd s řexbar Ařebħan deg umezwaru s tuđeef t n arrimet inu. ¹⁴ Kenniw war tessetħqarem niy tesřteyyħem zi tqeġebt inu di arrimet, maca tqebřem ayi amecnaw ijj n lmalak n AREBBI amecnaw Yeccu Lmasiħ. ¹⁵ Mani truħ xenni lbaraka nwem? Minzi cehhdeɣ xawem belli, mařa tuya tzemmarem, ad tqeřeem titřawin nwem ħima ad ayi tent tewcem. ¹⁶ Ma dewřey d řeedu nwem minzi barrħey kenniw s tidett? ¹⁷ Nitni cđaren ařtas xawem, maca war iġi amenni waha, mařar xsen ad kenniw ħebbsen, minzi kenniw tecđarem xas en. ¹⁸ Mliħ ad tiřim řebda tceřřarem di min iġan d ařebħan, war iġi xmi kiwem i ya ħđareɣ waha. ¹⁹ A iħenjiren inu, twařa nneynit aqa ayi am ict n temyart tenni iksin ddeysset zzaywem s unezbar n tarwa, ař daywem i ya iřint tefras n Lmasiħ. ²⁰ Xseɣ řexxu ad iřiɣ akidwem uca ad beddřey tmijja inu, minzi aqa ugnuy zzaywem.

Amedya n Hajar d Sara

²¹ Inim ayi, kenniw inni ittexsen ad tiřim sadu Ccarięa, ma war t'eřřieem ca Ccarięa? ²² Minzi aqa tura belli Ibrahim tuya ħares tnayen n iħenjiren, ijjen n tayya, wenneyni n tħurrect. ²³ Wenni n tayya aqa ittwaxřeq-dd ełahřab ddat, maca wenni n tħurrect ittwaxřeq-dd s lwaęd. ²⁴ Tina d tnayen n imedya n tnayen n řeuhud, ijjen n wedrar n Sina wenni i dd-itarwen tasmuɣi, aqa-t Hajar. ²⁵ Minzi Hajar d adrar n Sina di Arabiyya tenni yarewsen di Urcalim n řexxu tenni iġan di tesmuɣi ak-d tarwa nnes. ²⁶ Maca Urcalim n sennej d taħurrect, aqa-tt d yemmatney. ²⁷ Minzi tura:

“Farħ, a tamyart war ittirwen,
 eeyyed uca tesyuyyud,
 a cem tenni war di iġi unezbar n tarwa,
 minzi ařtas iġan d tarwa n temyart i iġan weħħdes
 x tarwa n tenni ħar iġa weryaz.”

4:14 Mal. 2:7; Mt. 10:40; Yħ. 13:20.

4:17 Rum. 10:2; 2 Kur. 11:12.

4:19 1 Kur. 4:15; Flmn. 10; Yae. 1:18.

4:22 Amz. 16:2,15; 21:2; Řex. 7:8; Ebr. 11:11.

4:23 Yħ. 8:39; Rum. 9:7.

4:25 Uf. 19, 20.

4:26 Asa. 21:2.

4:27 Ica. 54:1

²⁸ Neccin maca, *a* aytma, d tarwa n lwaed amecnaw Iŝaq. ²⁹ Maca amecnaw di řweqt nni, wi dd-itwaxeřqen eľařsab ddat tuęa imarret wenni dd-itwaxeřqen eľařsab Arruř, ammu eawed řexxu. ³⁰ Maca min iqqar wedlis? “Nđarem barra tayya d mmis, minzi war ittiři mmis n tayya d awrit ak-d mmis n tųurrect.” ³¹ S uyenni, *a* aytma, aęa war neęi ca d tarwa n tayya, maca n tųurrect.

Tiřelli di Lmasiř

5 ¹ Beddem nican di tiřelli i zi d aney ifekk Lmasiř uca war ttdekkwiřem eawed mařend ad teksim azayřu n tesmuęi.

² Aęa ayi necc Bulus ad awem inię, mařa t'ttwaxetnem, Lmasiř war kenniw ineffe deg walu. ³ Eawed cehhdeę i marra bnadem i ęa ittawaxetnen, aęa netta s umarwas řima ad igg marra min ięan di Ccaria. ⁴ Kenniw inni *ittexsen* ad ttwaseggdem s Ccaria, aęa tdewřen tarxum zi Lmasiř uca zi arđa i zi dd-tewđam. ⁵ Minzi neccin nettraja asitem n tsegda s Arruř nni ięan zi liman. ⁶ Maęar di Yeccu Lmasiř, axtan nię břa axtan war isekki walu, maca liman nni ittwakemmřen s tayri.

⁷ Kenniw tuzzřem mliř, wi kenniw imenęen ařami war t'ęęi sem ead i tidett ? ⁸ Twaę-a war ięi zeg wenni d awem ittřayan. ⁹ Cwayt n wentun issmemm marra arecti. ¹⁰ Necc ttiqueę daywem di Siditney, aęa war tecyiřem ixef nwem uřa s ict n řřajet nneynit, d wenni kenniw ittseddaęen, aęa ad yarbu řřukm, man wen ma iena netta.

¹¹ *A* aytma, mařa necc barręey kenniw ead s wextan, mayemmi ead i ęa ttwamarřey? Ma t'ttwakkes taęenkrift n řřalib? ¹² Maelik qaę qessen ixef nsen inni kenniw iqellqen.

¹³ Minzi kenniw i tiřelli umi dd-t'ttwařayam, *a* aytma, maca war ttqeębem tiřelli amecnaw lřurřa s ddat, maca sexxarem ijjen i wenneyni s tayri. ¹⁴ Minzi marra Ccaria tkemmeř s yijj n wawař, aęa d manaya: “Ad tersed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek.” ¹⁵ Maca mařa tzeřfem u tmezzqem ijjen wenneyni, *xenni* řđam ixef nwem war tt'ettem ca ayawya *qaę*.

4:28 Rum. 9:7,8.

4:29 Amz. 21:9.

4:30 Amz. 21:10.

4:31 'tarwa n tayya' - ix s ad yini 'tarwa n Hajar'.

5:1 Ięa. 9:3; Yř. 8:32; Rum. 6:18; 1 Bř. 2:16.

5:2 Řex. 15:1.

5:6 Mt. 12:50; Yř. 15:14; 1 Kur. 7:19; 2 Kur. 5:17; Gal. 6:15; Kul. 3:11; 1 Ts. 1:3.

5:7 Gal. 3:1.

5:9 1 Kur. 5:6.

5:10 2 Kur. 2:3; 8:22.

5:11 1 Kur. 1:23.

5:12 Jac. 7:25.

5:13 1 Kur. 8:9; 1 Bř. 2:16; Yah. 4.

5:14 Lawi 19:18; Mt. 22:39; Mk. 12:31; Rum. 13:8; Yae. 2:8.

5:15 2 Kur. 12:20.

Tudart s Arruḥ Iqeddsen

¹⁶ Maca necc ad awem iniḡ: Uyurem di Arruḥ uca war ttkemḡren ca nnecwat n ddat! ¹⁷ Minzi ddat ittemȳer ḡidd n Arruḥ uca Arruḥ ḡidd n ddat, minzi nitni ttbeddan ak-d wayawya, x uyenni war tzemmarem ad teggem min texsem.

¹⁸ Maca maḡa t^ettwagewwdem s Arruḥ, war teḡim ead sadu Ccariāa.

¹⁹ **Řexdayem n ddat** banent, aqa atent d zzina d řexmej d farq-ccyeř. ²⁰ d uebad i lařnam d tseḡhart d řeedawet d umcebbec d řeḡsed d tefqeḡt d uyewwey d ubetḡtu d tyuriwin i dd-itteffȳen zeg webrid, ²¹ d tusmi d wenyay d uyelli d řefsed uḡa d timesřayin nneynit am tina. Inni iceyřen ixef nsen ak-d tmesřayin-a, aqa izwarey nniy t, u ad t iniḡ eawed, aqa nitni war warren ca Tageldit n AREBBI.

²² Maca **řyiḡet n Arruḥ** aqa-tt d tayri d řefraḡet d řehna d ttasie n řxaḡar d ředrafet d tcuni d liman d temhint uḡa d řřbar. ²³ Ccariāa war teḡi ḡidd n tmesřayin-a. ²⁴ Maca inni iḡan zi Lmasiḡ aqa řellben ddat nsen ak-d marra ccehwat d nnecwat. ²⁵ Ejj aney ad neddar s Arruḥ u ad nsellem ixef nney i Arruḥ. ²⁶ War d aney teji ad niři bḡa ccan am i ya nesseḡqar ijjen wenneyni uca ad nasem ijjen zeg wenneyni.

Ejj kuř ijjen ad iqeḡeb řxedmet nnes

6 ¹ A aytma, maḡa ḡed jar awem iwḡa-dd xas ddenb, ejj *xenni* inni igguren di Arruḥ ad t seggden s arruḥ n temhint. Ḥḡam, ḡima war t^ettwajarrbem uḡa d kenniw.

² Ksim ddqeř ijjen x wenneyni, ammu i ya tkemḡrem Ccariāa n Lmasiḡ. ³ Maḡar maḡa ca n yijjen ittyiř as aqa netta d ca, am t war iḡi, ixeddee ixef nnes. ⁴ Maca ejj kuř ijjen ad iqeḡeb řxedmet n yixef nnes, xenni ad yares yiři usemyar deg yixef nnes waha, war iḡi zeg inneyni, ⁵ minzi kuř ijjen ad iki ddqeř nnes.

⁶ Ejj wenni isřin Awař, ad icarc zi marra tiřebḡanin i yares ak-d wenni t isseřmaden.

5:16 Rum. 13:14; 1 Bḡ. 2:11.

5:17 Rum. 7:15-26.

5:19 'farq-ccyeř' - niy 'řeqbaḡet'.

5:19 1 Kur. 3:3; Yae. 3:14.

5:20 'amcubbec' - niy 'lxilaf' (*lixlafat*)

5:21 1 Kur. 6:10; Afa. 5:5; Kul. 3:6; Asa. 22:15.

5:22 Afa. 5:9.

5:23 1 Tim. 1:9.

5:24 Rum. 6:6; 13:14; Gal. 2:20; 1 Bḡ. 2:11.

6:1 'iwḡa-dd xas ddenb' - niy: 'isseřer i-t ddenb'.

6:1 Rum. 14:1; 15:1; 1 Kur. 9:22.

6:2 Mt. 11:29; Yḡ. 13:14; Rum. 15:1; 1 Ts. 5:14.

6:5 Izhd. 62:13; Irm. 17:10; 32:19; Mt. 16:27; Rum. 2:6; 14:12; 1 Kur. 3:8; 2 Kur. 5:10; Asa. 2:23; 22:12.

6:6 Rum. 15:27; 1 Kur. 9:11.

IGALAŦIYYEN

⁷ War ttxeddëem ixef nwem, AREBBI war ittejji hed ad xas iqeşşar. Minzi min ma izare bna dem, ad t imjar eawed. ⁸ Minzi wenni izarreen deg weysum *n arrimet*, zeg weysum ad imjar řyecc. Maca wenni izarreen di Arruḥ, zi Arruḥ ad imjar Tudart ittduman. ⁹ Ejj aney war nettiḥeř ca umi nettegg min iġan d asebhan, maca di řweqt nnes ad nemjar, u man aya war d aney issiḥiř ca. ¹⁰ Ej aney řexxu, ařami řarney ead lfuřsa, ad negg tcuni i marra, amezwaru i yenni d icricen akidney di liman.

Aseġem řar uneggaru

¹¹ Xzarem, *marra* tira aya i d awem dd-uriy, uriy tt s ufuş inu. ¹² Marra wi ixsen ad ssemyaren deg *wextan n* weysum n arrimet, aqa nitni tteggem xawem ayiř ħima ad t'ettwaxetnem ħima war ggur ad ttwamarren x ssibbet n řşalib n Lmasiḥ. ¹³ Minzi ead inni ittwaxetnen war t'ififen ca di Ccaria, maca nitni xsen ad t'ettwaxetnem ħima ad zemmarren ad ssemyaren *di řextan* deg weysum *n arrimet* nwem. ¹⁴ Maca igg^wejen xafi maḥend ad ssemyarey myiř di řşalib n Siditney Yeccu Lmasiḥ s wenni t'ettwaşelleb ddunect i necc u necc i ddunect. ¹⁵ Minzi di Yeccu Lmasiḥ axtan niy b'ra axtan war isekkwi walu, maca wenni dd-ittwaxeřqen zi jdid wah. ¹⁶ Marra wi i řa yuyuren ełahşab abrid-a, ad xas yiři řehna d arreḥmet uřa x Israil n AREBBI. ¹⁷ War d ayi ittşeddie hed, minzi iwyey-dd ccamat n Siditney Yeccu di arrimet inu. ¹⁸ A aytma, ad yiři arđa n Siditney Yeccu Lmasiḥ ak-d arruḥ nwem. Amin.

6:7 Lk. 16:25; 1 Kur. 6:10.

6:9 2 Ts. 3:13.

6:10 1 Tim. 5:8.

6:15 Mt. 12:50; Yḥ. 15:14; 2 Kur. 5:16; Gal. 5:6; Kul. 3:11.

6:16 Izhd. 125:5.

6:17 2 Kur. 4:10.

Ifasusiyyen

Aseġem ħar umezwaru

1¹ Bulus, rrasul n Yeccu Lmasiħ elahsab řxađar n AREBBI, i yenni i yeġan d imqeddasen d imtiqqan di Yeccu Lmasiħ di Afasus.² Arđa d řehna ad kidwem iřin zi AREBBI, Babatney, u zi Sidityey Yeccu Lmasiħ.

Lbaraka i iġan di Lmasiħ

³ Ad ittwabarek AREBBI, Tababat n Sidityey Yeccu Lmasiħ, wenni d aney ibarken s marra lbarakat n Arruħ i iġan deg ujenna di Lmasiħ,⁴ am mammec tuħa d aney ixđar dayes qbeř ma ad ittwagg dsas n ddunect, ħima ad niři d imqeddasen břa řeib qibač nnes.

⁵ Aqa di tayri izwar ad aney igg d iħenjiren i yixef nnes di Yeccu Lmasiħ am mammec t ixs řxađar nnes,⁶ i usemyar n ueuġi n arđa nnes i xaney ifarrey deg Umeizz.

⁷ Dayes ħarney ařraħ s idammen nnes, ayfar n ddnub elahsab agřa n arđa nnes,⁸ i tuħa d aney iwca s ufeyyed di marra tiyit d řefhamet s Arruħ.⁹ Aqa issargeb aney x ssirr n řxađar nnes, i tuħa izcem qbeř ad t ikemmeř deg Yixef nnes,¹⁰ ħima, i řeħkamet n uemmar n ikuden, ad dd-ixřeq marra *min iġan* deg ijenwan u x temmurt d jdid zeg uzeġif s Lmasiħ.

¹¹ Aqa nettwađar dayes, am mammec i xaney igga u tuħa ixs ad igg elahsab lqarar n array nnes,¹² ħima neccin, inni d imezwura i issitimen di Lmasiħ, ad niři i usemyar n ueuġi nnes.

¹³ Zzayes aqa tesřim awař n tidett, Řexbar Ařebħan n usenjem nwem, uca awarni řami tumnen dayes, teksim acemmie n Arruħ Iqeddsen i d *aney* iwaed,

¹⁴ wenni d řearbun n řwart nney i weřraħ n yenni iddaren u i usemyar n ueuġi nnes.

1:1 'rrasul' - niy 'amazon'.

1:1 Rum. 1:7; 1 Kur. 1:2; 2 Kur. 1:1.

1:2 Gal. 1:3; 1 Bř. 1:2.

1:3 2 Kur. 1:3; 1 Bř. 1:3.

1:4 Lk. 1:75; Yħ. 15:16; Afa. 5:27; Kul. 1:22; 2 Tim. 1:9; Tit. 2:12.

1:6 Mt. 3:17.

1:7 Řex. 20:28; Kul. 1:14; Ebr. 9:12; 1 Bř. 1:18.

1:9 Rum. 16:25; Afa. 3:9; Kul. 1:26; 2 Tim. 1:9; Tit. 1:2; 1 Bř. 1:20.

1:10 Amz. 49:10; Dan. 9:24; Gal. 4:4.

1:11 Rum. 8:17.

1:13 Rum. 8:15; 2 Kur. 1:22; 5:5; Afa. 4:30.

1:14 Uf. 19:5; Aewd. 7:6; 14:2; 26:18; Rum. 8:23; 1 Bř. 2:9.

Aqadi d tzağit n Bulus

¹⁵ Xzar, s uyenni necc, řami sřiy x liman nwem di Siditney Yeccu Lmasih u x tayri nwem i marra imqeddasen, ¹⁶ war beddey ca ad kenniw qadiy niy ad daywem fekkarey di tziğatin inu, ¹⁷ ĥima AREBBI n Siditney Yeccu Lmasih, Tababat n ueuđi, ad awem iwc Arruĥ n tiyit d usargeb ĥima ad t tessnem, ¹⁸ uca ad awem yarzem tiĥtawin n řeeqeř nwem, ĥima ad tessnem man asitem n třayit nnes d mammec *imyar* agřa n ueuđi n řwart nnes di marra imqeddasen. ¹⁹ d mammec imyar aĥtas iğa jjehd nnes i marra inni yumnen ełařsab řxedmet n jjehd n řřulřa nnes. ²⁰ i ixeddmn di Lmasih umi t-i-dd-issnekkar zi taddart n imettinen uca igga i-t řar uyezdiz afusi nnes deg ujenna, ²¹ sennej i kuř azeđif d řřulřa d jjehd d řeĥkamet d marra isem ittwasemman, maci di ddunit-a waha, maca eawed di tenni i dd řa yasen. ²² Aqa Netta yarra as-dd marra sadu idaren nnes u Wenni iğan sennej i marra, aqa igga i-t d Azeđif i Tmesmunt, ²³ tenni d Arrimet nnes uřa d aemmar n Wenni itteemmareni kuřci di marra...

S řxađar n Arebbi ad nettwassenjem, s liman

2 ¹ Uřa d kenniw, tuya temmutem s ddnub nwem u s tubbuheřya nwem. ² min di tuya tuyurem ełařsab tudart n kuř ass n ddunct-a, ełařsab azeđif n řřulřa x wazzay n řeewin, u n řřulřa x arruĥ i ixeddmn di tarwa n řmueřiyet. ³ Tuya necyeř eawed di řexdayem nni, umi neđfar nnecwat n arrimet *tamednubt* nney, negga min ixn arrimet *tamednubt* d nneyyet nney, u tuya aney d tarwa n weyđab qae amecnaw inneyni.

⁴ Maca AREBBI iccur s arreĥmet s tayri tameqqrant nnes i zi xaney ieizz.

⁵ řami tuya aney *ead* d imettinen deg ixetřan, aqa yarr aney-dd řar tudart ak-d Lmasih u s arđa nnes issenjmem aney, ⁶ u issnekkar aney-dd uca issyima aney ak-d Yixef nnes deg ujenna di Yeccu Lmasih, ⁷ ĥima ad isscen afeyyeđ n wagřa n arđa nnes d tcuni nnes deg ikuden i dd i řa yasen, wenni xaney dd-yusin s Yeccu Lmasih. ⁸ Minzi s arđa nettwasenjmem, s liman, war iđi zwaywem, aqa-tt d tamewci n AREBBI, ⁹ war teđi s řxedmet, maĥend war ittuff uřa d ijj. ¹⁰ Mařar neccin nettwagg zwayes, nettwaxřeq-dd di Yeccu Lmasih ĥima

1:15 Fil. 1:3; Kul. 1:3; 1 Ts. 1:2; 2 Ts. 1:3.

1:19 Kul. 2:12.

1:20 Izhd. 110:1; Řex. 2:34; 1 Kur. 15:25; Kul. 3:1; Ebr. 1:3; 10:12; 1 Bř. 3:22.

1:22 Izhd. 8:7; Mt. 28:18; 1 Kur. 15:27; Ebr. 2:8.

1:23 'aemmar' -niy 'tacurret'. 'itteemmareni' -niy 'ittcurran'.

1:23 Rum. 12:5; 1 Kur. 12:27; Afa. 4:16; 5:23.

2:1 Rum. 5:6; Kul. 2:13.

2:2 Yř. 12:31; 14:30; 16:11; 1 Kur. 6:11; Afa. 6:12; Kul. 3:7; Tit. 3:3.

2:5 Řex. 15:11; Rum. 6:8; 8:11; Kul. 3:1,3; Tit. 3:5.

2:8 'tamewci' - niy: 'lhadiya'.

2:8 Mt. 16:17; Afa. 1:19.

2:9 Rum. 3:27; 1 Kur. 1:29.

ad negg řexdayem tişebħanin nni d aneř issewjed AREBBI qbeř maħend ad nuyur daysent..

Arebbi ittegg řehna di Lmasih

¹¹ S uyenni eeqřem, aqa zic tuřa kenniw d řegnus eļařsab *jjadira* n arrimet, t^ettwasemmam ‘nbřa axtan’ zeg inni tuřa s wextan nni iřan d řxedmet n ifassen deg weysum. ¹² Řexdenni tuřa kenniw tebdam x Lmasih, t^ettwaqessem zi řehkamet n Israil, aqa tegg^wejem am ibarraniyyen x Řeahd n lwaed. War daywem tuři usitem, war řarwem tuři AREBBI di ddunct..¹³ Maca řexxu, di Yeccu Lmasih, aqa kenniw inni tuřa igg^wejen, aqa řexxu tudsem-dd s idammen n Lmasih.

¹⁴ Mařar Netta d řehna nney am dd-yarra tnayen nni řar yijj, aqa Netta ihdem ařbar n řeqwar wenni tuřa ten ibdan.¹⁵ uca xenni ibdeř deg weysum *n arrimet* nnes řeedawet, tenni d Ccaria s řumur d tweřřa *nnes*, ĥima ad dd-ixřeq deg ixef nnes tnayen nni řar ijj n bnađem n jdid, am ittegg řehna. ¹⁶ Aqa netta isseřřeh tnayen nni ak-d AREBBI deg ict n arrimet u inřa řeedawet s řřalib nnes. ¹⁷ Yusa-dd ĥima ad ibarreř s řehna i yenni i tuřa igg^wejen u i yenni i tuřa yudsen,¹⁸ minzi zzayes nzemmar ad nadeř s tnayen idney s yijj n Arruħ řar Tb abat..¹⁹ Ammu kenniw war teřim d ibarraniyyen uřa d imezab, maca kenniw d tarwa n tendint n Umqeddas d aytbab n taddart n AREBBI. ²⁰ T^ettwabnam x dsas n rrusul d inabiyyen, uca ařru n teymart aqa-t d Yeccu Lmasih..²¹ Zzayes i řa ittwabni řebni marra uca ad imřar ad idweř d ict n Zzawect Iqeddsen di SIDI, ²² am zzayes i řa t^ettwabnam uřa d kenniw, ad tiřim d tazeddiřt n AREBBI di Arruħ.

Bulus d ambarreħ n Řexbar Aşebħan i řegnus

3¹ S uyenni necc, Bulus, aqa ayi d ameħbus n Yeccu Lmasih, i kenniw *inni iřan* zi řegnus, ² mařa *zeema* aqa tesřam x tsexxart n arđa n AREBBI i d ayi immewcen jarawem, ³ belli ittwassargeb ayi-dd ssirr-a, am izzareř uriř awem-dd s drus. ⁴ Xmi i řa tyarem man aya, tzemmarem ad tfehmem řefhamet inu n ssirr n Lmasih, ⁵ wenni war ittwasargeb ca di tarwa n bnađem di řecyur n

2:10 2 Kur. 5:17; Afa. 1:4; 4:24; Tit. 2:14.

2:12 Rum. 9:4.

2:14 Ica. 9:5; Mixa 5:4; Yħ. 16:33; Řex. 10:36; Rum. 5:1; Kul. 1:20.

2:17 Ica. 57:19; Afa. 3:12.

2:18 Yħ. 10:9; 14:6; Rum. 5:2; Afa. 3:12; Ebr. 10:19.

2:19 Gal. 6:10.

2:20 ‘rrusul’ - niř ‘imazanen’.

2:20 Ica. 28:16; Mt. 16:18; 1 Kur. 3: 9,10; 1 Bř. 2:4; Asa. 21:14.

2:21 1 Kur. 6:19; 2 Kur. 6:16; Afa. 4:16.

3:1 Řex. 21:33; Afa. 4:1; Fil. 1:7,13,14,16; Kul. 4:3; 2 Tim. 1:8; Flmn. 1.

3:2 Řex. 13:2; Rum. 1:5; Afa. 3:8.

3:3 Řex. 22:17,21; 26:16,17; Rum. 16:25; Gal. 1:11,12.

zic, am mammec ittwaearra xas řexxu s Arruħ i rrusul imqeddasen nnes u i inabiyyen nnes,⁶ *aheqqa* inni zi řegnus ad iřin d iwrten akidsen, u iyezdisen n Arrimet nnes u n lwaed nni dayes immewcen s řexbar Ařebħan,⁷ i zi dewřey d amsexxar elařsab tawhibt n arđa n AREBBI i d ayi immewcen elařsab jjeħd nnes i *dayi* ixeddmn.⁸ Aqa immewc ayi arđa aya, i necc d amuqřir qaē jar marra imqeddasen, ħima ad barrħey s řexbar Ařebħan, *iwa* agra n Lmasiħ i war nzemmar ad nefhem,⁹ u ħima ad ssuffyey yar tfawt i marra min ixs ad yini uwekkeř n ssirr i tuya inuffaren deg ikuden n zic di AREBBI, wenni i dd-ixeřqen kuřci,¹⁰ ħima tiyt n AREBBI ak-d wařtas n iyezdisen nnes ad tiři tettwasnen s tmesmunt yar řřulařat d řħukkam deg ujenna,¹¹ min tuya issewjed Netta qbeř zi řebda uca ikemmeř i-t di Siditney Yeccu Lmasiħ,¹² wenni dayes aqa yarney taryast d wadaf ak-d ttiqet s liman nnes.

¹³ S uyenni ttzawgey kenniw maħend war ttiħřem ca s řemħayem inu di řtwee nwem. Aqa man aya i ueuři i kenniw..

Tazařit n Bulus x Ifasusiyyen

¹⁴ Ad adarey s ifadden inu zzat i Tbbat n Siditney Yeccu Lmasiħ¹⁵ i Wenni umi semman *kuř ijj n* tbbat i iřan deg ijenwan d temmurt,¹⁶ ħima ad awem iwc elařsab agra n ueuři nnes u ħima ad tettwasjehdem s jjeħd s Arruħ nnes di bnadem n daxeř,¹⁷ ħima Lmasiħ ad izdey deg wuřawen nwem s liman u s tayri, x minni teccatem izewran u ad tesmetnen dsas nwem,¹⁸ ħima ad tzemmarem ad tfehmem ak-d marra imqeddasen min teena tiru d tuzzeġgart d řueřa d řařay,¹⁹ u ad tessnem *ēawed* řemyaret n tussna n tayri n Lmasiħ, uca ad tiřim tēemmarem s marra aēemmar n AREBBI.

²⁰ Maca i Netta umi yares tizemmar ifeyyden ħima ad igg di řtwee nney senney i min nettettar niy nettxarreř, elařsab jjeħd nnes i ixeddmn dayney,²¹ i Netta ikkar as-dd ueuři di Tmesmunt s Yeccu Lmasiħ, di marra řecyur i řebda qaē. Amin..

3:5 'rrusul' - niy 'imazanen'.

3:5 řex. 10:28.

3:6 'akidsen' - ixs ad yini ak-d yenni n Israil i yumnen di Lmasiħ, s minzi nitni d Israil d tidett (Huc. 1:2, 12, 2:22). 'dayes'

- ixs ad yini 'di Lmasiħ'.

3:7 Afa. 1:19; Kul. 2:12.

3:8 řex. 9:15; 13:2; 22:21; 1 Kur. 15:9; Gal. 1:16; 2:8; 1 Tim. 2:7; 2 Tim. 1:11,15.

3:9 Amz. 1:3; Izhd. 33:6; Yħ. 1:3; Rum. 16:25; Afa. 1:9; Kul. 1:16, 26; 2 Tim. 1:10; Tit. 1:2; Ebr. 1:2; 1 Bt. 1:20.

3:10 1 Bt. 1:12.

3:12 Yħ. 10:9; 14:6; Rum. 5:2; Afa. 2:18; Ebr. 10:19.

3:13 Fil. 1:14; Kul. 1:24; 1 Ts. 3:3.

3:16 Afa. 6:10.

3:17 Kul. 2:7.

3:20 Rum. 16:25.

3:21 'i řebda qaē' - niy: 'i řebda n řebdat'.

Ict n Arrimet d ijj n Arruḥ s Lmasiḥ

4¹ Am umehbus di Siditney, ziyyarey xawem, ḥima ad tuyurem am mammec dd-tusa ak-d tṛayit i zi t^ettwaṛayam, ² s marra awaḍee n buḥbeṛ, s temhint u s ttasie n řxadar, aqa ad tqebbr̄em ijj wenneyṇi di tayri, ³ ad tecḍarem ad tmunem d ijj di Arruḥ s tseywin n řehna, ⁴ maḥend ad tiřim d ict n Arrimet d ijj n Arruḥ am mammec umi t^ettwaṛayam deg usitem n tṛayit nwem d ijen. ⁵ Maṛar SIDI d Ijjen, d liman d ijen uṛa d aseṽḍes d ijen, ⁶ u AREBBI d Ijjen, Tababat n marra u x marra u ak-d marra u dayney marra.

⁷ Maca arḍa immewc aney marra idney elahsab min d aney iwca Lmasiḥ. ⁸ S uyenni qqaren:

“Am igaeed yar řueṛa, iḥebbes řehbes, iwca timewca i iwdan.”

⁹ Min iena eawed *wawař-a*, aqa Netta igaeed sennej, mṽir aqa Netta yar umezwar tuya ihwa-dd yar tṛrufa n temmurt n wadday qae?! ¹⁰ Wenni tuya dd-ihwan, Netta eawed d Wenni tuya igaeeden sennej i marra ijenwan, ḥima ad issiwed marra yar řekmařet.

¹¹ Netta yarra ca d rrusul, ca d inabiyyen, ca d imbecaren, ca d imeksawen u ca d imseřmaden, ¹² ḥima ad *zzaysen* ttwakemmřen imqeddasen i řxedmet n tsexxart, i řebni n Arrimet n Lmasiḥ, ¹³ ař i ya nawed marra yar umuni n liman d ijj u n tussna n Mmis n AREBBI, uṛa d ijj n bna dem ikmeř di řřifet tmun n Lmasiḥ. ¹⁴ Ittxeřša war nettiři am iḥenjiren inni ittwaεarran zi tṛarf yar wenneyṇi s kuř asemmiḍ n useřmed uca dewřen gg^wejen s yenni yarezzun ad yarren s teḥraymect nsen. ¹⁵ Beddem nican di tayri nney, maḥend ad negma di marra i Lmasiḥ wenni d azeḡif, aqa-t d Lmasiḥ, ¹⁶ Zzayes tennejru u t^ettwasmun Arrimet marra s marra řemfařeř elahsab řqedd i immewcen i mkuř ayezdis i tyumi n Arrimet ař i ya ittwakemmeř řebni nnes di tayri.

Tarwa n tfawt

¹⁷ Necc qqarey u cehhdey man aya di SIDI, ḥima war teggurem ead amecnaw mammec uyuren řegnus inneyni, inni iddaren di řbaṭeř n ixarriřen nsen, ¹⁸ barcnen di řeeqeř nsen u gg^wejen x Tudart n AREBBI, minzi war daysen bu tussna u x ssibbet n tqubbanect i daysen iḡan u x ssibbet n řeqsaḥet n

4:1 Amz. 17:1; 1 Kur. 7:20; Fil. 1:27; Kul. 1:10; 1 Ts. 2:12.

4:2 Kul. 1:11; 3:12; 1 Ts. 5:14.

4:5 Aewd. 4:39; Mal. 2:10; 1 Kur. 8:4,6.

4:7 Rum. 12:6; 1 Kur. 12:11; 2 Kur. 10:13; 1 Bř. 4:10.

4:8 Izhd. 68:19.

4:9 Yř. 3:13; 6:62.

4:11 'rrusul' - niy 'imazanen'.

4:11 1 Kur. 12:28.

4:12 Rum. 12:5; 1 Kur. 12:27; Afa. 1:23; 5:23; Kul. 1:24.

4:14 Mt. 11:7; 1 Kur. 14:2.

4:15 Afa. 5:23; Kul. 1:18.

4:16 Rum. 12:5; 1 Kur. 12:27; Afa. 2:21.

4:17 Rum. 1:9, 18; 1 Bř. 4:3.

wuř nsen.¹⁹ Nitni dewřen war tticin ca, sellmen ixef nsen i ufucceħ, ħima ad ggen marra řexmej s mmezri.²⁰ Maca war iġi ammu i tessnem Lmasiħ, ²¹ řami zeema kenniw tuya tesřam ħares uca třemdem zzayes elahřab tidett i iġan di Yeccu, ²² Maca ittxeřřa ad tenđarem ticři nwem n zic, ad tejjem bnađem aqđim i ittwasexsaren s nnecwat iyeccen.²³ Ttwaedřem zi jđid s arruħ n řeeqeř nwem. ²⁴ Arđem bnađem n jđid i dd-ittwaxeřqen di AREBBI di tsegda u di tuqeddsi n tidett.

²⁵ S uyenni jjem ixarriqen, siwřem tidett kuř ijj ak-d umqarreb nnes, minzi neccin d ixfawen ijjen i wenneyni. ²⁶ Xeyyqem, *maca* war tteggem ca ddnub, war tejj i ad teyri tfuct x uxeyyeq nwem.²⁷ War tticem ca amcan i ibřiř.²⁸ War tejj i wenni ittacaren ad yacar ead, maca ħsen ad yarber s ifassen nnes maħend ad issuffey ict d řħajjet d tařebħant maħend ad tt iwc i yenni iħđajen.²⁹ War dd-ittekk ca wawař ixemjen zeg uqemmum nwem, maca min iřebħen i řebni am mammec ittxeřřa, ħima ad tessiwđem arđa i yenni i ħa isřan.³⁰ War ttessffugmem ca Arruħ Iqeddsen n AREBBI i zi t^ettwařebem ař ass n weřřaħ.³¹ Jjem ad zzaywem kksen marra tarzugi d lyađab d uředdee d uceqqef ak-d marra tuceffna *i dd-ittasen ak-d man aya*.³² Iřim tđarfem u ggem řeħnunect deg wayawa. Samħem i wayawya amecnaw AREBBI eawed aqa iyřar aney di Lmasiħ.

5¹ Iřim d imedřaren n AREBBI am tarwa icizzen, ² uyurem di tayri amecnaw uřa d Lmasiħ tuya ittexs aney, iwca ixef nnes xaney d tawhibt d tyařřt i AREBBI, aqa-tt d ict n řefwaħet tařebħant.

³ Maca x farq-ccyeř d marra řexmej d tťmee, war xas ittiři bu wawař am mammec icuwwar i imqeddasen, - ⁴ uřa x řřard issbeħđren niy x wawařen ixwan niy x tqeřřart, timesřayin aya war neffent *di walu* - , maca mammec nneyni ittxeřřa aqadi. ⁵ Minzi tessnem aqa uřa d ijj wenni itteggem farq-ccyeř, niy amexmuj niy ađemmae, aqa wanita icebbed lařnam, war ħares teġi tesřart di tgeldit n Lmasiħ u n AREBBI.

4:18 1 Ts. 4:5.

4:22 Kul. 3:9; Ebr. 12:1; 1 Bť. 2:1.

4:24 Rum. 6:4; Kul. 3:10; 1 Bť. 4:2.

4:25 Zak. 8:16.

4:26 Izhd. 4:5.

4:27 Yae. 4:7; 1 Bť. 5:9.

4:28 Řex. 20:35; 1 Ts. 4:11; 2 Ts. 3:8,12.

4:29 Mt. 12:36; Afa. 5:3,4.

4:30 Lk. 21:28; Rum. 8:16,23; 2 Kur. 1:22; 5:5; Afa. 1:13,14.

4:31 Kul. 3:19.

4:32 Mt. 6:14; Mk. 11:25; Fil. 2:1; Kul. 3:12,13.

5:2 Yħ. 13:34; 15:12; Gal. 2:20; 1 Ts. 4:9; Tit. 2:14; 1 Bť. 3:18; Ebr. 8:3; 9:14; 1 Yħ. 3:23; 4:21

5:3 Mk. 7:21; Afa. 4:29; Kul. 3:5.

5:5 1 Kur. 6:10; Gal. 5:19; Kul. 3:5; Asa. 22:15.

⁶War ttejjim uña d ijjen ad kenniw iyekkwi s wawařen ixwan, aqa zi man aya dd-ihekkwa weyḍab n AREBBI x tarwa n řmuēšiyet.⁷War carrcem ca akidsen!

⁸Minzi zic tuya kenniw d tağest, maca aqa řexxu kenniw d tafawt di Siditney. S uyenni uyurem am tarwa n tfawt,⁹ minzi řyığēt n Tfawt t^ettiři di marra tcuni d tsegda d tidett.¹⁰Farzem min i ya yarḍan Siditney.¹¹War carrcem ca di řexdayem tibarcanin i war dd-ittiwiyen řyığēt deg yixef nsent, maca webbxem ten.¹²Minzi min tteggēn di tnuffra, aqa-t d nnei i war tzemmed uña ad t teawded.

¹³Marra man aya ad ittawebbx u ad ittwassargeb s tfawt, u marra min dd-issbanen, aqa-tt d tafawt.¹⁴Aqa mayemmi qqaren:

“Faq cek, a bu yiḍeş.

Kkar-dd zi taddart n imettinen,
uca ad xak igg Lmasih tafawt.”

¹⁵Hḍam ad tuyurem s uweqqar, maci am ibuhařiyen maca am imiyisen,

¹⁶inni i ya yawyen ariqqi i řweqt-a, minzi ussan aya d ieffanen.¹⁷Xenni war ttiřim d ibuhařiyen, maca fehmem min ixS AREBBI.¹⁸War seccaram ca s binu i ittawyen yar řeqjaħet, maca iřim tēmmarem s Arruħ.¹⁹Siwřem jar awem s izehhiden d izřan n uşebbeħ d izřan n Arruħ, yennjem deg wuřawen nwem i SI DI.²⁰Qadam řebda AREBBI Tababat i kuř ijjēn deg Yisem n Siditney Yeccu Lm asih.²¹Swadēem ixef nwem i wayawya di tayri n Lmasih.

Řemřac d taşwirt n Lmasih d tmesmunt

²²A timyarin, waḍḍēent i yeryazen nkent am mammec t^ettwaḍḍēent i Siditney,

²³minzi aryaz aqa d azeğif n temyart amecnaw uña d Lmasih i yeğan d Azeğif n Tmesmunt, d Řeunşar n Tudart n Arrimet.²⁴Amecnaw tamesmunt i yeğan adu i Lmasih, amenni əawed timyarin i iğan adu i yeryazen nsent di marra.

²⁵A iryazen, xsem timyarin nwem am mammec tuya ixS Lmasih Tamesmunt uca isellem Ixef nnes di ttwec nnes,²⁶ ħima ad tt yarr d tamqeddast u ad as

5:6 Irm. 29:8; Mt. 24:4; Mk. 13:5; Lk. 21:8; Kul. 2:4,18; 2 Ts. 2:3; 1 Yħ. 4:1.

5:8 1 Ts. 5:4.

5:9 Gal. 5:22.

5:11 Mt. 18:17; 1 Kur. 5:8; 10:20; 2 Kur. 6:14; 2 Ts. 3:14.

5:13 Yħ. 3:20,21.

5:14 Rum. 13:11; 1 Ts. 5:6.

5:15 Kul. 4:5.

5:16 Rum. 13:11.

5:17 Rum. 12:2; 1 Ts. 4:3.

5:18 Awřn. 23:29; Ica. 5:11,22; Lk. 21:34.

5:19 Kul. 3:16.

5:20 Kul. 3:17; 1 Ts. 5:18.

5:22 Amz. 3:16; 1 Kur. 14:34; Kul. 3:18; Tit. 2:5; 1 Bř. 3:1.

5:23 Rum. 12:5; 1 Kur. 11:3; 12:27; Afa. 1:22,23; 4:12,15; Kul. 1:18,24.

5:25 Gal. 1:4; Afa. 5:2; Kul. 3:19.

issizdeg s usird n waman u s Wawař. ²⁷Netta ad igg tamesmunt qibač i yixef nnes s ueuđi bŕa abeqqid niy acebriq, maca ad tiři d tamqeddast u bŕa řeib.

²⁸Ammu ittxeřša ad xsen yeryazen timyarin nsen am arrimet nsen. Aqa wenni ittexsen tamyart nnes, aqa ittexs ixef nnes. ²⁹Uřa d ijj war icarh ddat nnes, maca issecca t, ittħawař xas am mammec *ittħawař* εawed Lmasih x Tmesmunt.

³⁰minzi neccin d ixfawen n Arrimet nnes, n weysum nnes u n iysan nnes.

³¹S uyenni aryaz ad yejj yemmas d babas maħend ad iqqen ħar temyart nnes, ad iřin s tnayen idsen d ict n arrimet. ³²Ssirr-a d ameqqran, maca necc qqarey t zi jjihet n Lmasih d Tmesmunt. ³³Waxxa amenni ittxeřša i kuř ijj zzaywem ad ixs tamyart nnes am ammmex ixef nnes, maca tamyart ad tweqqar aryaz.

Lwalidin d iħenjiren nsen

6¹A tarwa, tħaem i lwalidin nwem di Sidityeħ, minzi man aya nican i yeġa. ²Ta d tawseyyet tamezwarut s yijj n lwaed: ‘Weqqar babac d yemmac, ³ħima ad tiřim mliħ u ad teddarem aħtas di temmurt.’”

⁴A ibabaten, war searem ca tarwa nwem, maca arebbam ten s usettef u di tyuri n Sidityeħ.

Imsexxaren d aytbab nsen

⁵A imsexxaren, tħaem aytbab nwem di ddunect-a s tiggwudi d tarjijit, u s řeřfayet n wuř axmi i Lmasih. ⁶War iġi qibač i tiħtawin nsen am inni ittexsen ad yarıdan iwdan, maca am imsexxaren n Lmasih inni itteggem min yareħtan AREBBI. ⁷Xedmem asen s marra uř nwem, amecnaw i Lmasih, war iġi i iwdan. ⁸Aqa tessnem mařa din ħed, ismey niy d aħurri, wenni i ħa iggen ca d tařebħant, Sidityeħ ad ħares yarr. ⁹Kenniw, *a* aytbab, ggem amenni ak-d imsexxaren nwem. Samħem asen ieddiyyen nsen, maħar tessnem, aqa Sidityewem deg ujenna i yeġa u Netta war ittegg ca s wudmawen.

Amenyi arruħani d arruđ n řesnaħ n Arebbi

¹⁰S uyenni, *a* wawmaten inu, meħdem di Sidityeħ u di jjeħd n tzemmar nnes.

¹¹Arđem s marra řesnaħ n AREBBI, ħima ad tessbeddem ibriden n tħraymect n

5:26 Tit. 3:5; 1 Bř. 3:21.

5:27 Kul. 1:22.

5:30 Rum. 12:5; 1 Kur. 12:27.

5:31 Amz. 2:24; Mt. 19:5; Mk. 10:7; 1 Kur. 6:16.

6:1 Kul. 3:20.

6:2 Uf. 20:12; Aewd. 5:16; 27:16; Mt. 15:4; Mk. 7:10.

6:3 Uf. 20:12; Tiř. 5:16

6:4 Aewd. 6:7,20; Izhd. 78:4; Awřn. 19:8; 29:17.

6:5 Kul. 3:22; 1 Tim. 6:1; Tit. 2:9; 1 Bř. 2:18.

6:9 Aewd. 10:17; 2 Im. 19:7; Ayub 34:19; Řex. 10:34; Rum. 2:11; Gal. 2:6; Kul. 3:25; 4:1; 1 Bř. 1:17.

ibriš.¹² Aqa war nettmenyi ca ak-d weysum d idammen, maca ak-d řehkamat, ak-d řhukkam d řřulařat n ddunect-a tabarcant u ak-d arruřat ieffnen inni iřan sadu ujenna.¹³ S uyenni arđem s marra řesnař n AREBBI mařend ad temmeařam ak-d umeffan, u xmi i řa tkemmřem kuřci, beddem *xenni*.

¹⁴ Xenni beddem, tbeyssem s tidett, sduřyem idmaren nwem s tsegda,¹⁵ ad iřin iđaren nwem ttwaqqnen s řxađar i Řexbar Ařebřan n řehna.¹⁶ Ksim taseddart n liman *deg ufus nwem*, mařend ad tzemmarem ad tessxesyem marra řritcat itteřduduqen s tmessi n umeffan.¹⁷ Ksim lkask n weřřař *x uzeřif nwem* uca řřfem ssif n Arruř i iřan d Awař n AREBBI.¹⁸ Zřařam di marra tizařa d ddeawi *nwem* řebda di Arruř, u řđam akides břa uqeřtu di tzařit, am tettzařam u tkessim s řmeeruf řebda di řřwee n marra imqeddasen,¹⁹ uřa di řřwee inu, řima ad ayi immewc awař xmi i řa arzmeř aqemmum inu, mařend ad barrřey ssirr n Řexbar Ařebřan s teryast,²⁰ i zi necc d amsekki s snaseř, řima ad xas ssiwřey s teryast am mammec icuwwar ad ssiwřey.

Aseřem řar uneggaru

²¹ řima ad tessnem mammec i řa yiři umeddur inu mixef u min ttegeř, xzar, Ticikus, ijj n umatney ieizzen d amsexxar amtiqqi n Siditney ad kenniw ixebbar.²² Aqa ssekkey t-i-dd i man aya simant nnes, řima ad tessnem ameddur inu, uca řima ad daywem yegg uř.

²³ Řehna ad yiři ak-d tawmat nney, uřa d tayri ak-d liman, zi AREBBI Tababat u zi Siditney Yeccu Lmasiř.²⁴ Ad yiři arđa ak-d marra inni ittexsen Siditney Yeccu Lmasiř břa řyecc. Amin.

6:11 Kul. 3:12; 1 Ts. 5:8.

6:12 Afa. 2:2.

6:13 2 Kur. 10:4.

6:14 Ica. 59:17; Lk. 12:35; 2 Kur. 6:7; 1 Bř. 1:13.

6:17 Ica. 59:17; 1 Ts. 5:8; Ebr. 4:12; Asa. 2:16.

6:18 Lk. 18:1; Rum. 12:12; Kul. 4:2; 1 Ts. 5:17.

6:19 Řex. 4:29; 2 Ts. 3:1.

6:20 2 Kur. 5:20.

6:21 Řex. 20:4; Kul. 4:7; Tit. 3:12.

6:22 2 Tim. 4:12.

Ifilippiyen

Aseǵem yar umezwaru

1¹Bulus d Timutiyu, imsexxaren n Yeccu Lmasih, i marra imqeddasen di Yeccu Lmasih inni iǵan di Filippi ak-d imehdayen d imsexxaren: ²Arđa d řehna ad kiwem iřin zi AREBBI Babatney, u zi Sidityey Yeccu Lmasih.

Aqadi d tazaǵit n Bulus

³Ttqadiy AREBBI inu řami daywem ttfekkarey řebda, ⁴mayar di kuř tizaǵitin inu xawem, aqa ksiy s řmeeruf s řefrařet ⁵di ssibbet n tmunt nwem ak-d Řexbar Ařebřan zeg wass amezwaru ař iđa. ⁶Aqa ttiquey belli wenni daywem ibdan řxedmet iřebřen, ad tt ikemmeř ař ass n Sidityey Yeccu Lmasih. ⁷İcna ayi ad fekkarey daywem marra ammu, minzi aqa kenniw yari deg wuř inu xmi ğiy di snaseř uřa xmi i ya awtey x tidet n Řexbar Ařebřan, minzi kenniw tcarcem akidi di arđa. ⁸Minzi AREBBI d Acehhad inu mečar kenniw wehřcey s řehnunct yuǵyen n Yeccu Lmasih.

⁹Man aya i ttzaǵiy, aqa tayri nwem ad tfeyyed ařtas s wařtas di tussna d qae řefhamet taruřanect, ¹⁰ad řremdem mařend ad tfarzem min ittřiqen, u ad tiriřim teqqurem u břa řeib deg wass n Lmasih, ¹¹teccurem s řyiğet n tsegda i yeğan di Yeccu Lmasih i ueuği d usemyar n AREBBI.

Bulus di řehbes

¹²A aytma, necc xsey ad tessnem belli timesřayin i d ayi imsaren arnint ead di tuzzeggart *n tbarreřt* n Řexbar Ařebřan, ¹³minzi tttwassen tmeřbast inu s Lmasih i qae inni iǵan di řeqsar n qayřar u i qae min iqqimen. ¹⁴Azyen ameqqran n wawmaten di Sidityey, umi ğiy di tmeřbast, idweř yarsen ttiquet ktar uca dewřen zeemen ssawařen awař n AREBBI s ufeyyed ktar, břa tiggwu di. ¹⁵Ca zzaysen ttbarrřen Lmasih zi řehsed d umenyi, maca ca nneyni eawed zi nneyyet tecna u s tayri, ¹⁶minzi nitni ssnen aqa ttwagey mařend ad wtey x Řexbar Ařebřan. ¹⁷Inneyni ttbarrřen s Lmasih s umcubbec, maci nican, ttexsen ad xafi arnin řmeřnet i snaseř inu.

¹⁸S man aya farrhey, *wah* ad farřey: aqa ittwabarreř Lmasih s ibriden ifarzen, ma s wudem, niy s tidett. ¹⁹Minzi ssney aqa timesřayin-a ad iřint i Tudart

1:2 Rum. 1:7; 1 Bř. 1:2.

1:3 Afa. 1:15; Kul. 1:3; 1 Ts. 1:2; 2 Ts. 1:3.

1:6 Yř. 6:29; 1 Ts. 1:3.

1:7 Afa. 3:1; 4:1; Kul. 4:3,18; 2 Tim. 1:8.

1:8 Rum. 1:9; 9:1; 2 Kur. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; 1 Ts. 2:5; 1 Tim. 5:21; 2 Tim. 4:1.

1:14 Afa. 3:13; 1 Ts. 3:3.

s tzağit nwem u s tewhibt n Arruḥ n Yeccu Lmasih, ²⁰ maḥend necc, am sitimey u ttrajiy, war ttseḍḥiy ca x walu, maca amecnaw řebda uřa d řexxu ad ittwassemeyar Lmasih s bțayțay di arrimet inu, ma s tudart niy s řmewt. ²¹ Minzi tudart i necc d Lmasih uca řmewt d arbeḥ. ²² Maca mařa qqimey ddarey di arrimet uca aqa din řyiğet zi řxedmet inu, *xenni* war ssiney min i ya xđarey. ²³ Mařar aqa ayi jar tnayen n iyezdisen: dayi mmezri maḥend ad raḥey ad iřiḥ ak-d Lmasih, minzi man aya qae ḥsen, ²⁴ maca aymidi di arrimet ittxeřsa ead ktar di tțwee nwem. ²⁵ D man aya ssiney nican, aqa ad qqimey, *wah* ad qqimey di tțwee n řefraḥet nwem u maḥend ad igma liman nwem, ²⁶ ḥima, xmi dd ya yasey řarwem eawed, ad zzayi ifeyyed usemyar nwem di Yeccu Lmasih waha. ²⁷ Ittxeřsa ad tuyurem s uweqqar i Řexbar Ařebḥan n Lmasih, ḥima, xmi dd ya yasey uca ad kenniw zarey uřa xmi i ya řabey, ad zzaywem sřey, aqa tbeddem nican deg ijj n arruḥ u s ijj n řeemar uca t'ttyellbem s liman di Řexbar Ařeb ḥan. ²⁸ War tteggw^wedem ca eemmarři zi řeedyan nwem. Man aya d aeeğem i nitni řar uhellek, maca i kenniw řar usenjem. ²⁹ Minzi aqa immewc awem zi AREBBI, war iği ad tamnem di Lmasih waha maca eawed maḥend ad tmarrtem di tțwee nnes, ³⁰ minzi řarwem amenyi d ijen i d ayi tezzim uca řexxu tesřim aqa-t dayi.

Awaḍee n Lmasih

2 ¹ Mařa xenni řarwem ca n ufewwej di Lmasih, afewwej i dd ikkin zi tayri, niy tamunt n Arruḥ, niy řeḥnunect di daxeř d arreḥmet, ² kemmřem řefraḥet inu umi i ya imun array nwem, ad řarwem tiři tayri d icten, d řeemar d ijen uřa d uxarrař d ijen. ³ War tteggem ca uřa d ict n řḥajjet s umcubbec niy zi tuffet ixwan, maca ejj ad iweqqar ijj wenneyni ktar zeg ixef nnes s uwaḍee. ⁴ War ixezzar uřa d ijj řar ixef nnes waha, maca ejj kuř ijj ad ixzar eawed řar umqarrebb nnes. ⁵ Ejj ad daywem tiři nneyyet i tuya di Yeccu Lmasih, ⁶ wenni iğan di řřifet n AREBBI, war iḥsib ca d tucceffra umi dayes tarewsa n AREBBI, ⁷ maca issexwa ixef nnes, iksi řřifet n umsexxar. Netta tuya deg warwas n bnadem, aqa ittwař di řřifet n weryaz. ⁸ Netta isswaḍee ixef nnes uca idweř ițae ař řmewt, *wah* ař řmewt n řřalib. ⁹ X man aya issueřa i-t AREBBI qae sennej

1:19 2 Kur. 1:11.

1:20 Rum. 5:5.

1:27 Amz. 17:1; 1 Kur. 7:20; Afa. 4:1; Kul. 1:10; 1 Ts. 2:12; 4:1.

2:2 Rum. 12:16; 15:5; 1 Kur. 1:10; Fil. 3:16; 1 Bț. 3:8.

2:3 Rum. 12:10; 1 Bț. 5:5.

2:4 1 Kur. 10:24; 13:5.

2:5 Mt. 11:29; Yḥ. 13:15; 1 Bț. 2:21; 1 Yḥ. 2:6.

2:6 2 Kur. 4:4; Kul. 1:15; Ebr. 1:3.

2:7 Izhd. 8:6; Mt. 20:28; Yḥ. 13:14.

2:8 Ebr. 2:9,14,17; 4:15; 12:2.

uca iwca as Isem sennej i kuř isem,¹⁰ ħima deg Yisem n Yeccu ad ađaren marra ifadden n yenni iđan deg ujenna u x temmurt u sadu temmurt,¹¹ u *ħima* ad iched kuř iřes belli Yeccu Lmasiħ d SIDI i ueuđi n AREBBI, Babas.

Tifawin di ddunect

¹² S uyenni, *a* imezzen inu, am tuya ttaem qbeř, war iđi waha xmi ħđarey, řexxu ead ktar xmi yabeř, xedmem i Tudart nwem s tigg^wudi d tarjjat,¹³ minzi AREBBI d wenni daywem ixeddmen ař i ya texsem u ad teggem zeg inni di tmmezřem kenniw..¹⁴ Ggem marra břa řeekaset u břa amcubbec,¹⁵ ħima ad tiřim břa řeib, am tarwa imezdagen n AREBBI inni izeddyen di řwest n jjiř i ewwjen d ifaryen, ad tcececem jar asen am tifawin di ddunect,¹⁶ maħend ad tiřim i nitni deg wemcan n Tudart, ħima ad řari yiři asemyar deg wass n Lmasiħ, war uyurey niy xedmey bařeř..¹⁷ Maca mařa tt^ettwarucceř am ict n teđĥiyet n tissit x tyarřt u x tsexxart di ttwec n liman nwem, ad farĥeř eawed uca ad arecqey akidwem marra..¹⁸ Xenni farĥem uca tfarĥem akidi.

Timutiyyu d Ipafruditus

¹⁹ Necc ssitimey di Siditney Yeccu, ad awem-dd ssekkey Timutiyyu deyya, ħima ad iřiyy x řxađar inu xmi i ya ssney amedduur nwem..²⁰ Minzi war řari danita uřa d ijjen am mammec nneyni ikessi s wemnus x mammec iffeyy umedduur nwem s nneyyet d icten akidi.²¹ Minzi marra inneyni yarezzun di min nsen, war iđi di min iđan n Yeccu Lmasiħ..²² Kenniw tessnem taqeđebt nnes, belli tuya ixeddem akidi di *tbarreħt n* Řexbar Ařebħan amecnaw aħenjir řar babas.²³ Netta d wenni ssitimey ad řarwem dd-ssekkey deyya, xmi i ya řarey mammec i ya iffeyy umedduur inu.²⁴ Maca ttiqqey di Sidi, belli eawed necc simant inu ad dd-asey deyya.

²⁵ Maca ittyiř ayi belli tuya ittxeřša ad dd-awem ssekkey Ipafruditus, uma, wenni d ameawen inu d amsexxar akidi, maca netta eawed d rrasul nwem d amsexxar nwem di min ħđajey..²⁶ Minzi tuya iweħħec attas ad kenniw iřar marra, uca tuya iksi s wemnus minzi kenniw tesřim belli tuya ihřec.²⁷ Tuya ihřec ař řmewt, maca AREBBI tuya yarĥem i-t, war iđi netta waha, aħeqqa uřa d necc, ħima war řari ittiři ufeqquř x ufeqquř.²⁸ S uyenni ssekkey t s

2:9 Řex. 2:33; Ebr. 1:4.

2:10 Ica. 45:23; Rum. 14:11.

2:11 Yĥ. 13:13; 1 Kur. 8:6; 12:3.

2:13 2 Kur. 3:5.

2:14 Rum. 12:17; 1 Bř. 2:12; 4:9.

2:15 Awřn. 4:18; Mt. 5:14.

2:16 2 Kur. 1:14; 1 Ts. 2:19.

2:17 2 Kur. 7:4.

2:19 Řex. 16:1; Rum. 16:21; 1 Ts. 3:2.

2:21 1 Kur. 10:24; 13:5.

2:25 'rrasul' - niy 'amazon'.

tazra aṭṭas, ḥima, xmi t i ya tẓarem, ad tfaḥem əawed uca ad dayi yiři drus n wemnus. ²⁹ S uyenni qebrem t di SIDI, s marra řefrařet, weqqarem inni iġan am wanita, ³⁰ minzi x ssibbet n řxedmet n Lmasiř, tuya iqarreb yar řmwewt am isebbeř tudart nnes maḥend ad ikemmeř min ineqsen di tsexxart nwem i necc.

Aḍfar n uřayi n Arebbi

3¹ S uyenni, *a* aytma, faḥem di Siditney. War xafi yewear ad awem ariy timesřayin-a twařa nneynit uca yarwem daysent řaman.

² Hḍam ixef nwem zeg yiřan, hḍam zeg ieffanen, hḍam zeg inni iqetřeen ay sum. ³ Minzi neccin d axtan, neccin inni ittsexxaren i AREBBI s Arruř, inni issemyaren di Yeccu Lmasiř uca war ttiqqen ca di min neřa ełařsab řṭbięet nney *tamednubt*,

⁴ Necc zemmarey ad ttiqqey di min ġiy ełařsab řṭbięet inu *tamednubt*, minzi mařa ittyiř i hęd ad ittiqq di min iġa netta ełařsab řṭbięet nnes, necc ktar:

⁵ aqa ayi d amextan zeg wami yari tmenya n wussan, zi řgens n Israil, zeg ayt n Binyamin, necc d Aęibrani zeg Ięibraniyyen, zi jjihet n Ccarięa necc d Afa risi, ⁶ zeg uyezdis n cđaret tuya darrcey x Tmesmunt *n Lmasiř*, zeg uyezdis n tsegda tenni di Ccarięa aqa ayi břa řeib. ⁷ Maca min tuya yari arbeř, aqa ggiy t d taxessart x ssibbet n Lmasiř. ⁸ Necc ggiy marra man aya d taxessart zi ssibbet n tussna n Siditney Yeccu Lmasiř, wenni di řṭweę nnes xsarey kuřci, ggiy t amecnaw afrađ yurřuđen ḥima ad arebḥey Lmasiř, ⁹ maḥend ad ttwafey dayes, war iġi s tsegda n ixef inu tenni zi Ccarięa, maca s tenni zi liman n Lmasiř, aqa-tt d tasegda tenni zi AREBBI s liman, ¹⁰ ḥima ammu i ya ssney Yeccu d jjehd n tnukra nnes d uęacar deg uweddeb nnes, u maḥend ad dewřey amecnaw Netta di řmwewt nnes, ¹¹ ḥima s ca n webrid ad awđey yar tnukra zi taddart n imettinen.

¹² Necc war ttiwiđey niy ttwakemmřey ead, maca yemmarey i man aya, ḥima, mařa ięeddeř, ad řṭfey min zi d ayi iřṭef Yeccu Lmasiř. ¹³ *A* aytma, war d ayi ittyiř aqa řṭfey t, maca tteggey ict n řḥajjet, ttuy min awarni ayi, ad sswizzđey ixef inu yar min din zzati. ¹⁴ Ttizzarey yar lyařađ, yar arbeř n řřayit n AREBBI, tenni zi sennej di Yeccu Lmasiř.

2:29 1 Kur. 9:14; Gal. 6:6; 1 Ts. 5:12; 1 Tim. 5:17; Ebr. 13:17.

3:1 Fil. 4:4; Yae. 1:2; 1 Bř. 4:13.

3:2 Ica. 56:10.

3:3 Aewd. 10:16; 30:6; Irm. 4:4; Yř. 4:24; Rum. 2:29; Kul. 2:11.

3:4 2 Kur. 11:21.

3:5 Amz. 49:27; Řex. 23:6; 2 Kur. 11:22.

3:6 Řex. 8:3; 9:1; 22:3,4; Gal. 1:13; 1 Tim. 1:13.

3:7 Mt. 13:44.

3:8 Ica. 53:11; Irm. 9:22; Yř. 17:3; Kul. 2:2.

3:9 Rum. 1:17; 3:21.

3:10 Rum. 8:17; 2 Kur. 4:10; 2 Tim. 2:11,12; 1 Bř. 4:13.

3:14 1 Kur. 9:24; 2 Tim. 4:7.

¹⁵Ejj inni iwđen yar řekmaret, ad ġarsen tiři nneyyet-a. Uca mařa ġarwem nneyyet nneyni di ca, aqa AREBBI ad awem isscen man aya eawed. ¹⁶Maca ař mani ma niwed, ejj aneř ad nuyur *xenni* deg webrid d icten s ixariřsen nney d iijen. ¹⁷Dřarem ayi-dd, *a* aytma, ksim tiweřřaf i yenni yuyuren ammu, am mammec ġarwem d amedya dayney. ¹⁸Minzi aqa din ařtas inni yuyuren war ięi amenni, nniř awem tt ařtas n imuren, uca řexxu ad t iniř s imetřawen, aqa aten d řeedyan n řřalib n Lmasiř. ¹⁹Aneggaru nsen d ahellek, arebbi nsen d aeeddis nsen uca aeuęi nsen d abehdeř nsen, u nneyyet nsen di tmesřayin n ddunect. ²⁰Tasexxart nney deg ujenna i zzayes nettraja eawed řeunřar nney n Tudart, Siditney Yeccu Lmasiř. ²¹wenni i řa ibeddřen arrimet n temmurt, řima ad tedweř amecnaw arrimet n ueuęi nnes, x řeřsab n jjeħd i zi i ittwagg marra min ięan sadu Netta..

4¹Iwa, *a* aytma ieizzen inni i weřęceř, kenniw inni d řefrařet inu d ttaj inu, beddem nican di Siditney, *a* imeizzen!

²Necc ttcejjeę Uwudiya d Sintici mařend ad imun array nsent di Siditney.

³Ttettareę eawed zzayek, *a* ameacar amtiqqi inu, ad teawned inni xeddmn akidi x ssibbet n *tbarreřt n* řexbar Ařebřan, ak-d Klimens d imsexxaren inneyni inni akidi, inni ismawen nsen aqa-yen deg Wedlis n Tudart.

⁴Farřem řebda di Siditney, u necc qqareę eawed: Farřem! ⁵Ad yiři uwađec nwem ittwassen ġar iwdan marra. Siditney aqa yudes. ⁶War kessim ca s wemnus x walu, maca ad yiři marra min ttetarem řebda ittwassen ġar AREBBI s tzaęit d tkessit n řmeeruf ak-d uqadi. ⁷Uca řehna n AREBBI i iedun marra řefhamet ad iřđa uřawen d ixarriřen nwem di Yeccu Lmasiř..

⁸Yar uneggar, *a* aytma, marra min ięan d tidett, marra min iqquren, marra min isegğden, marra min izdigen, marra min ieizzen, marra min ġar ięa řřess ařebřan, u marra min i řa isdaheęen ccan d usemyar, xarřem dayes. ⁹Min teřrim u tqebřem, min tesřim u teřrim dayi, ggem tt, uca AREBBI n řehna ad kiwem yiři!

3:16 Rum. 12:16; 15:5; 1 Kur. 1:10; Gal. 6:16; Fil. 2:2; 1 Bř. 3:8.

3:17 1 Kur. 4:16; 11:1; 1 Ts. 1:6.

3:18 Rum. 16:17.

3:20 1 Kur. 1:7; 1 Ts. 1:10; Tit. 2:13; Ebr. 13:14.

3:21 1 Kur. 15:51; Kul. 3:4; 1 Yř. 3:2.

4:1 1 Ts. 2:19.

4:3 Uf. 32:32; Izhd. 69:29; Asa. 3:5; 20:12; 21:27.

4:4 1 Ts. 5:16.

4:5 1 Kur. 10:11; Ebr. 10:25.

4:6 Izhd. 55:23; Mt. 6:25; 1 Tim. 6:8,17; 1 Bř. 5:7.

4:7 Yř. 14:27; Rum. 5:1; Afa. 2:14.

4:8 Rum. 13:13; 1 Ts. 4:3,4,5.

Awař d useǵem aneggaru

¹⁰ Aqa farhej aǵtas di Siditney umi ašhissef nwem akidi ittwareqqem, am mammec tuja daywem amnus *řebda*, maca war tufim ca tawwart maǵend ad teggem ca. ¹¹ War tt nniy, minzi necc ħwajey ca, minzi řemdey ad qeneey mammec ma dd-tusa. ¹² Necc zemmarey ad qewsey uca aqa ssney umi qqaren afeyyed. Mani mma u di marra aqa řemdey, di tyawant, di řaž uřa di tyawant d řeyben. ¹³ Qeddey qae zi Lmasiř wenni d ayi iwcin jjehd. ¹⁴ Waxxa amenni mliř řami d ayi tewcim afus di řmeřnet inu.

¹⁵ Tessnem eawed simant nwem, a Ifilippiyyen, belli yar umezwaru n *tbarreħt n* Řexbar Ařebħan umi dd-ffeyey zi Makiduniya, uřa d ict n tmesmunt war teggi akidi řeřsab x min wcin d min ksin, myir tenni nwem waha. ¹⁶ Minzi eawed di Tissalunika tessekkem ayi-dd min d ayi ittxeřřan, ijj n umur u ijj n umur nneyni. ¹⁷ War arezzuy timewca, maca arezzuy řyiřet tenni iwesseen aǵtas di řeřsab nwem.

¹⁸ Necc tťfey kuřci u yari kuřci s zzyada, aqa jjiwney. Necc ksiy marra min d ayi i-dd tessekkem s ufus n Ipafruditus: ict n řefwahet ittfuřen d tayarřt yarđan qibač i AREBBI.

¹⁹ Maca AREBBI inu ad issyiwen marra řeyben nwem ełahřsab agřa nnes deg ueuři i iřan di Yeccu Lmasiř. ²⁰ Aqa i AREBBI, Babatney, ad yares yiři ueuři i řebda qae. Amin.

²¹ Seřmem x kuř imqeddasen di Yeccu Lmasiř s řehna.

Awmaten inni akidi ttseřamen xawem s řehna.

²² Aqa marra imqeddasen ttseřamen xawem s řehna, amezwaru inni iřan zi taddart n qayřar.

²³ Arđa n Siditney Yeccu Lmasiř ad yiři akidwem marra. Amin.

4:10 2 Kur. 11:9.

4:11 1 Tim. 6:6.

4:12 1 Kur. 4:11; 2 Kur. 11:27.

4:15 2 Kur. 11:9.

4:18 Ebr. 13:16.

Ikulusiyyen

Aseġem ħar umezwaru

1¹Bulus, s řxađar n AREBBI aqa-t d rrasul n Yeccu Lmasiř, d tawmat Tim utiyu,² i inni iġan di Kulussi, awmaten imqeddasen d řmuminin di Yeccu Lmasiř: řehna d arđa ad kiwem iřin zi AREBBI, Babatney.

Aqadi d tzaġit n Bulus

³Řebda nettqada AREBBI, Tababat n Siditney Yeccu Lmasiř, uca nezzuġ xa wem.⁴ Xzar, nesřa x liman nwem di Yeccu Lmasiř u x tayri nwem i marra imqeddasen,⁵ x ssibbet n usitem i d awem isswejden deg ijenwan, i x tizzarem tesřam zeg umezwaru s Wawař n tidett n Řexbar Ařebřan.⁶ i d awem ittwabarrřen u i ddunct marra, uca igemma uca ittawi-dd řyiġet, aqa dinni eawed ħar awem zeg wass umi t tesřim u tessnem arđa n AREBBI di tidett,⁷ am mammec t tfehmem zi Ipafras, wenni d amsexxar nney ieiżzen n Lmasiř i ken niw.⁸ Netta issargeb aney-dd x tayri nwem di Arruř.

⁹S uyenni, uřa d neccin, zeg wass umi nesřa x man aya, war nessbeddi ca tazaġit xawem, nettettar ad tdewřem teccurem s tussna d řefrařet n AREBBI, di marra tiyit d řefřamet n Arruř,¹⁰ ħima ad tuyurem am mammec isdaheġ, ad tarđam AREBBI di marra řexdayem tiřebřanin, ad dd-tawyem řyiġet uca ad teymam di tussna n AREBBI,¹¹ u ad ttwassjehdem s marra jjeħd, ełahřab řemyaret n ueuġi nnes, s marra řřbar d ttasie n řxađar d řefrařet,¹² am tqadam AREBBI, Tababat, wenni i d aney isswejden ħima nzemmar ad ncarc di řwart n imqeddasen di tfawt.¹³ Netta issenjem aney zi řřulřa n taġest u issmuřřtiy aney ħar tgeldit n Mmis nnes ieiżzen,¹⁴ Wenni dayes ħarney ařřař d weyřar n ddnub.

1:1 'rrasul' - niy 'amazan'.

1:2 Rum. 1:7; Gal. 1:3; Afa. 1:2; 1 Bř. 1:2.

1:3 Afa. 1:15; Fil. 1:3; 1 Ts. 1:2; 2 Ts. 1:3.

1:5 1 Bř. 1:4.

1:6 Mk. 4:8; Yř. 15:16.

1:7 Kul. 4:12; Flmn. 23.

1:9 1 Kur. 1:5; Afa. 1:15.

1:10 'teyman' - niy 'tegmam'.

1:10 Amz. 17:1; Yř. 15:16; 1 Kur. 7:20; Afa. 4:1; Fil. 1:27; 1 Ts. 2:12.

1:13 Mt. 3:17; 17:5; Afa. 2:4; 1 Ts. 2:12; 2 Bř. 1:17.

1:14 Řex. 20:28; Afa. 1:7; Ebr. 9:14; 1 Bř. 1:19.

Lmasih d ššifet n Arebbi

¹⁵ Wanita d ššifet n AREBBI i war nettwiři ca, Amenzu x marra min dd-ittw axeřqen, ¹⁶ Zzayes dd-ittwaxřeq marra min ięan deg ijenwan d min ięan di temmurt, min nettwařa d min war nettwiři ca: řekrasi n ijeęiden nię tišeęadin nię řehkammat uřa d ššulařat, marra min ięan aqa ittwaxřeq-dd s ufus nnes u zzayes Netta. ¹⁷ Netta tuęa-t qbeř marra min ięan uca marra min ięan aqa-t zzayes. ¹⁸ Netta d Azeęif n Arrimet, tenni ięan d Tamesmunt. Netta d Azeęif d Mmis Amenzu i dd-ittwaxeřqen zi taddart n imettinen, ĥima ad yiři d Amezwar di kuřci. ¹⁹ Minzi tusa as-dd i řxařar maĥend marra řekmaret ad izdey dayes. ²⁰ Zzayes isseřreĥ marra min ięan ak-d Yixef nnes, am min ięan di temmurt am min ięan deg ijenwan, am igga řehna s idammen n ššalib nnes. ²¹ Uřa i kenniw, inni tuęa qbeř d ibarraniyyen d ředyan deg ixarriřen nwem zi ssibbet n řexdayem nwem tieffanin, iwca řexxu řehna ²² s arrimet n weysum nnes u n řmewt nnes, ĥima ad kenniw issbedd d imqeddasen qibač nnes, břa ma ad daywem ittwaf řa d ijj n řexmej uřa d ijj n řeib, ²³ mařa teqqimem tuyurem di liman nwem, am dsas nwem iqqim imten, u war tsemmeĥem ca deg usitem n Řexbar Ařebĥan i teřim nni zi ittwabarreĥ ĥar marra min dd-ittwaxeřqen nni ięan sadu ujenna, wenni zi dewřey necc, Bulus, d amsexxar.

Řxedmet n tsexxart n Bulus i tmesmunt n Lmasih

²⁴ Aqa ayi farĥey am kessię tamara xawem u ttkemmřey di arrimet inu min iqqimen zi řemĥayem n Lmasih di řtwee n arrimet nnes tenni d tamesmunt,

²⁵ i zi dewřey d amsexxar eľařsab awekkeř i d ayi immewcen xawem zi AREBBI, ĥima ad *daywem* arrey Awař n AREBBI ad yiweđ ĥar řekmaret, ²⁶ ssirr i tuęa innufaren i yijj n řmijař d azirar n ikuden n řweqt d řecyur, maca ittwannurzem řexxu i imqeddasen nnes, ²⁷ inni umi ixs AREBBI ad asen isscen igeřwan n ueuęi n ssirr-a jar řegnus, wenni ięan d Lmasih daywem, asitem n ueuęi nney. ²⁸ Aqa nettbarreĥ zzayes, řami neřem i kuř bnađem uca nesseřmed kuř bnađem di marra tiyit, ĥima ad nessbedd kuř bnađem nican qibač i Yeccu Lmasih. ²⁹ I man aya umi jehhdey u ttmenyę s ufus n jjeĥd nni d ayi immewcen.

1:15 'Wanita' - ixs ad yini 'Mmis', xzar ayet 13.

1:15 2 Kur. 4:4; Fil. 2:6; Ebr. 1:3; Asa. 3:14.

1:16 Amz. 1:3; Izhd. 33:6; Yĥ. 1:3; Afa. 3:9; Ebr. 1:2.

1:18 1 Kur. 15:20; Afa. 1:22; 4:15; 5:23; Asa. 1:5.

1:19 Yĥ. 1:14,16; Kul. 2:9.

1:20 Ica. 9:6; Yĥ. 16:33; Řex. 10:36; Rum. 5:1; 2 Kur. 5:18; Afa. 2:14; 1 Yĥ. 4:10.

1:22 Lk. 1:75; Afa. 1:4; 5:27; 2 Tim. 1:9; Tit. 2:12.

1:23 Yĥ. 15:6.

1:24 Rum. 12:5; 1 Kur. 12:27; 2 Kur. 7:4; Afa. 3:13; 4:12; 5:23; Fil. 2:17; 2 Tim. 2:10.

1:25 Rum. 16:25; Afa. 1:9; 3:9; 2 Tim. 1:10; Tit. 1:3; 1 Bt. 1:20.

1:26 Mt. 13:11.

1:27 2 Kur. 2:14; 1 Tim. 1:1.

2¹Minzi xsey ad tessnem meċċaħ d ameqqran amenyi i tteggey xawem u x yenni di Layudikiya u x marra inni war d ayi zrin ca s arrimet d wudem inu, ²ħima ad yadef ufewwey ħar wuħawen nsen, u s tayri ad awċen ħar řaman d řefhamet d tussna n ssirr n AREBBI, Tababat, u n Lmasiħ, ³nni di nnuffaren marra řeknuz n tiyit d tussna.

Aeřam ħar řmumin x tyuri issxarriqen

⁴Man aya qqarey t, ħima uřa d ijj war kenniw iyekkwi ca s wawařen izewwqe n. ⁵Waxxa aqa ayi yabey zi jjihet n arrimet, nican aqa ayi akidwem zi jjihet n Arruħ uca farrħey am ttwařiy asettef d liman nwem nican di Lmasiħ..

⁶Amecnaw mammec tqebřem Yeccu Lmasiħ, Siditney, uyurem dayes,

⁷am tewtim iřewran u t^ettwabnam dayes uca t^ettwadmmem di liman am mammec t^ettwassřemdem, am t^ettwafeyydem s uqadi. ⁸Ĥdam uřa d ijj war kenniw iyekkwi ca s lfelsafa niy s wecmat ixwan ełahřab tubbart n iwdan u ełahřab lfarayid timezwura n ddulect, war ięi ełahřab Lmasiħ. ⁹Minzi dayes izeddey qaē řekmařet n Arebbi di řřifet n arrimet. ¹⁰Aqa teęam tkemmřem dayes, maęar Netta d Azeęif x qaē řeħkamat d řřulařat.

¹¹Aqa t^ettwaxetnem dayes eawed s yijj n wextan, war ięi s ifassen *n iwdan*, maca umi t^ettwakkes zzaywem arrimet n ddnub s wextan n Lmasiħ. ¹²Kenniw t^ettwanedřem akides deg useydeř, u zzayes t^ettwasnekkarem eawed akides, minzi tumnem di jjeħd n AREBBI wenni t-i-dd-issnekkaren zi taddart n imett inen. ¹³Kenniw, inni tuęa d imettinen s ddnub nwem u s břa axtan n weysum nwem, aqa Netta yarra kenniw eawed ħar tudart ak-d yixef nnes umi d aney ięfar marra řmuęsiyyet nney. ¹⁴S řřulřa nnes aqa imseħ tabrat n tenfuč tenni d aney itteħmen, aqa iksi tt zi řwest am tt isemmar x řřalib nnes. ¹⁵Am issars arrimet nnes, aqa issedħar řeħkamat d řřulařat břayřay uca yarra i-tent ad sseđħant s Yixef nnes.

¹⁶Xenni war tejjim ad kenniw issehweř uřa d ijj, niy di macca uřa di tissit, niy deg *wussan n* řeęyudat uřa deg *wass n* uyur n jdid niy deg wussan n ss ebt, ¹⁷maęar tina d tiři n min i dd ya yasen, maca Lmasiħ aqa-t d arrimet..

2:2 Ica. 53:11; Irm. 9:22; Yħ. 17:3; Fil. 3:8.

2:3 1 Kur. 1:24.

2:4 Afa. 5:6; Kul. 2:18.

2:5 1 Kur. 5:3; 14:40.

2:7 1 Kur. 1:5; Afa. 3:17.

2:8 Rum. 16:17; Ebr. 13:9.

2:10 Yħ. 1:16.

2:11 Aewd. 10:16; Irm. 4:4; Rum. 2:29; Fil. 3:3.

2:12 Rum. 6:4; Gal. 3:27; Afa. 1:19; 3:7.

2:13 Afa. 2:1.

2:15 Amz. 3:15; Mt. 12:29; Lk. 11:22; Yħ. 12:31; 16:11.

2:16 Lawi 11:2; 23:2; Rum. 14:2; Gal. 4:10.

2:17 Ebr. 8:5 10:1.

¹⁸ War ttejjim hed ad xawem yegg maħend ad tesswaḍem řbař n yixef nwem i weebad n lmalakat, am yarezzu ad dd-yadef di min war izri. Aqa netta ixwa di tuffet nnes s řeeqer nnes n bnađem, ¹⁹ am war ittcebbar deg Uzeđif i zi tyemma qađ Arrimet s řemyaret i d as ittice AREBBI, am t'ettwabna u t'ettwasenned s řemfařer d iyezdisen nnes.

²⁰ Mařar mařa temmutem ak-d Lmasih i lfarayid timezwura n ddunect, mayemmi xawem ttwaggent ead tewřeyyat am mammec teddarem ead di ddunect? ²¹ 'War řada!', 'War tqasa!', u 'War t'ettefl', ²² aqa atent d tinamitin ad weddarent, aqa atent elahsab tiweřsa d tyuri n iwdan. ²³ Nitni ttbanen axmi yarsen awar n tiyt, s wudem n uwaḍe d nneyyet tadiyanect, nhřa acetřar x arrimet, maca war iđi i min iceneen, maca i tyawant n weysum *n yixef nsen*.

Arzum min iđan sennej mani iqqim Lmasih

3¹ Mařa t'ettwasnekkarem-dd ak-d Lmasih, xenni arzum min iđan sennej, mani iqqim Lmasih x ufusi n AREBBI. ² Eeqrem min iđan sennej, war iđi min iđan di temmurt, ³ minzi kenniw aqa temmutem uca tudart nwem tennuffar ak-d Lmasih di AREBBI. ⁴ Xmi dd řa idhar Lmasih, wenni iđan d Tudart nney, řexdenni uřa d kenniw ad kides dd-teđhaređ deg ueuđi.

⁵ S uyenni nyem iyezdisen *n arrimet* nwem inni x temmurt: farq-ccyeř, řexmeř, acahi, nnecwat tieeffanin d řtmeđ, wenni d aebed i lařnam, ⁶ s minzi ad dd-yaš weyđab n AREBBI x ayt nnes n řmuęsiyyet. ⁷ Uřa d kenniw tuya tegguređ ammu zic, umi kenniw tuya teddarem *ead* di tmeřayin nni. ⁸ Maca řexxu, sarsem man aya *marra* x uyezdise: ađđab d tefqeđt d tuęeffna d uceqqef d řřard ixmeř. ⁹ War sarriqem ca x wayawya umi tessarsem řar uyezdise bnađem aqđim ak-d ibriden nnes, ¹⁰ u tyarrđem *bnadem* n jdid, wenni iddekkwařen jdid s tussna, řar řřifet n Wenni i-t-i-dd-ixeřqen. ¹¹ Dayes war iđi Wudař niř Arami, řa d axtan niř břa axtan, řa d Ayunaniř niř řbarrani, uřa d ismeř niř řurr, maca Lmasih d kuřci u di kuř ijjen.

2:18 Irm. 29:8; Mt. 24:4; Afa. 5:6; 2 Ts. 2:3; 1 Yř. 4:1.

2:20 Gal. 4:9.

2:22 Ica. 29:13; Mt. 15:9; Tit. 1:14.

2:23 1 Tim. 4:8; 5:23.

3:1 Afa. 1:20.

3:3 Rum. 6:2; 8:24; 2 Kur. 5:7.

3:4 Fil. 3:21; 1 Yř. 3:2.

3:5 Rum. 7:5,23; Afa. 4:22; 5:3,5; 1 Ts. 4:5.

3:6 1 Kur. 6:10; Gal. 5:19; Afa. 5:5; Asa. 22:15.

3:7 1 Kur. 6:11; Afa. 2:1; Tit. 3:3.

3:8 Afa. 4:22; Ebr. 12:1; Yae. 1:21; 1 Bř. 2:1.

3:9 Afa. 4:25.

3:10 Amz. 1:26; 5:1; 9:6; Rum. 6:4; 1 Kur. 11:7.

3:11 1 Kur. 7:21,22; 12:13; Gal. 3:28; 5:6; 6:15.

¹² Am kenniw ifarz AREBBI, *a* imqeddasen d imszizen, arđem s arrađmet d řehnunct d ředrafet d uwađeε d temhint d ttasie n řxađar.¹³ Qebřem u samđem i wayawya. Mařa ca n yijjen řares acetci x wenneyni, řfarem kenniw ijj i wennyňi, am mammec i d awem iřfar Lmasiř.¹⁴ Ak-d marra aya, arđem tayri tenni d txadent n řekmařet.

¹⁵ *Xenni* ad iřkem řehna n Lmasiř deg wuřawen nwem, řehna nni řar t^ettwařayam deg ict n Arrimet, uca qadam i Lmasiř. ¹⁶ Ejj Awař nnes ad daywem izdey s marra tiřit, řřemdem, eřmem ijj wenneyni s uyennej n izehhiden d tesbiř d izřan s Arruř, u řennjem i AREBBI s arđa deg wuřawen nwem. ¹⁷ Marra min t^etteggem s wawař niy s tmeġga, ggem t s Yisem n Sidi Yeccu Lmasiř u cekkarem zzayes AREBBI, Tababat.

Tiweřša i tudart n imasiřiyyen

¹⁸ A timyarin, dewřent sadu iryazen nkent am mammec dd-ittas ak-d Lmasiř..

¹⁹ A iryazen, xsem timyarin nwem, war ttqeshem daysent.

²⁰ A iřenjiren, ggem array i lwalidin nwem di marra, minzi man aya yareřša i Siditney.

²¹ A lwalidin, war darracem ca tarwa nwem, řima war d asen t^ettrař teryast.

²² A imsexxaren, ggem array i yenni iřan d aytbab nwem zi jjihet n arrimet di marra, war ttsexxarem ca i tiřtawin n iwdan amecnaw inni ixsen ad arđan iwdan *waha*, maca *sexxarem* s řeřfayet n wuř zi tigg^wudi n SIDI.²³ Qae min i ya teggem, ggem t s marra řeemar nwem, axmi i Siditney, maci i iwdan. ²⁴ Snem aqa ad teksim řexřas zi Siditney di řwart, mařar t^ettsexxarem i SIDI, Lmasiř.

²⁵ Minzi wenni itteġgen řyecc, ad ittwařef ełasab řyecc i yegga, břa ma ad yiři řfarz n bnađem.

4¹ A aytbab, wcem imsexxaren nwem min iřan isegġden, u snem, belli eawed kenniw řarwem Bab deg ijenwan.

² řbarem di tzařit mađend ad teđdam dayes, u wcem aqadi *i Arebbi*.³ Žaġem eawed i neccin, řima AREBBI ad aney yarzem tawwart n Wawař, řima ad nessiweř x ssir n Lmasiř, wenni umi řiř eawed *d amehbus* di snaseř,⁴ řima ad t ssareġbey am mammec i xafi icuwwar ad zzayes ssiwřey.

3:12 Afa. 4:32; 6:11; 1 Ts. 1:4.

3:13 Mt. 6:14; Mk. 11:25; Afa. 4:32.

3:14 Yř. 13:34; 15:12; Afa. 4:3; 5:2; Kul. 2:2; 1 Ts. 4:9; 1 Yř. 3:23; 4:21.

3:17 Afa. 5:20; 1 Ts. 5:18.

3:18 Amz. 3:16; 1 Kur. 14:34; Afa. 5:22; Tit. 2:5; 1 Bř. 3:1.

3:19 Afa. 5:25.

3:20 Afa. 6:1.

3:22 Afa. 6:5; 1 Tim. 6:1; Tit. 2:9; 1 Bř. 2:18.

4:1 Afa. 6:9.

4:2 Lk. 18:1; Rum. 12:12; Afa. 6:18; 1 Ts. 5:17.

4:3 Afa. 6:19; 2 Ts. 3:1.

⁵Uyurem di tiyit ak-d yenni n barra, arebhem řweqt i yeġan. ⁶Ad yiři wawař nwem řebda s řxađar, meġhem t s tmeġaħt, ħima ad tessnem min zi i ya tarrem x kuř ijjen.

Awař d useġem aneggaru

⁷Ticikus, uma ieizzen d umsexxar amtiqqi d umsexxar akidi di SIDI ad kenniw issargeb x umeddur inu. ⁸Ssekkey t yarwem, ħima ad issen mammec teġam u ħima ad daywem igg uř, ⁹*jmie* ak-d Unisimus, umatney amtiqqi ieizzen, wenni iġan d ijjen zzaywem. Nitni ad kenniw ssaregben mammec neġa neccin.

¹⁰Aristarxus wenni di řehbes akidi, issakk^wađ awem-dd sřam s řehna, am mammec xawem iseġem uřa d Markus, ayyaw n Barnabas wenni x teksim kenniw tiweřša - mařa yusa-dd yarwem, qebřem t -, ¹¹d Yeccu, umi d as qqaren Yustus. Nitni ġan zeg wextan. Nitni weħħedsen eawnen ayi di *tmesřact n* Tgeldit n AREBBI uca ggin dayi uř.

¹²Ittseġam-dd xawem Ibafras, wenni d ijjen zzaywem, s řehna. Aqa-t d amsexxar n Lmasiħ, ittedea awem řebda di tzaġit nnes s jjeħd, ħima ad tbeddem nican, ad tiřim tkemmřen di marra min ixs AREBBI. ¹³Minzi cehhdey xas, aqa netta ařřas i xawem iksi uřa x yenni di Layudikiya d yenni di Hirabulis.

¹⁴Luka, ađbib ieizzen, d Dimas ttseġamen-dd xawem s řehna.

¹⁵Seġmem x wawmaten inni iġan di Layudikiya s řehna, x Nimfas u x tmesmunt di taddart nnes.

¹⁶Xmi i ya t^ettwasyar tebrat-a jar awem, xenni ħđam ad t^ettwasyar eawed di tmesmunt n Ilayudikiyyen uca ad tyarem kenniw eawed tenni zi Layudikiya.

¹⁷Ini i Arxippus: “Ĥđa ad tkemmřed řxedmet n tsexxart i teksid zi Siditney!”

¹⁸Sřam *uriy t* s ufus inu, zi Bulus. Eeqřem x snaseř inu. Ad kiwem yiři arđa. Amin..

4:5 Afa. 5:15, 16.

4:6 Mk. 9:50.

4:7 Řex. 20:4; Afa. 6:21; 2 Tim. 4:12.

4:9 Flmn. 10.

4:10 Řex. 15:37; 27:2; 2 Tim. 4:11.

4:12 Kul. 1:7; Flmn. 23.

4:14 2 Tim. 4:10,11

4:18 2 Ts. 3:17; Ebr. 13:3.

1 Itissalunikiyyen

Aseġem ħar umezwaru

1¹Bulus d Silwanus d Timutiyyu i tmesmunt n Itissalunikiyyen di AREBBI Tababat u di Siditney Yeccu Lmasiħ: arġa d řehna ad kiwem iřin.

²Aqa nettqada AREBBI i kenniw marra řebda u ntidar kenniw břa qeřtu di tzaġitin nney.³Qibaċ i *wudem n* AREBBI Babatney, nettfekkar di řexdayem n liman nwem u deg utamar n tayri nwem u di řřbar n usitem nwem di Siditney Yeccu Lmasiħ,

⁴mayar nessen aqa kenniw t'ettwafarzem, *a* aytma, imezzen n AREBBI, ⁵Minzi řexbar Ařebħan nney war dd ħarwem yiwiġ s wawařen waha, maca uřa s jjeħd, s Arruħ Iqeddsen u s řeqnaeř d tidett. Aqa tessnem mammec d aney tuġa ħar awem di řtwee nwem.

⁶Aqa kenniw tdewřem d imeġfaren zzayney uřa zi Siditney, uca, umi xawem tekka řmeħnet tameqqrant, t'ettfem deg wawař s řefraħet n Arruħ Iqeddsen,

⁷uca ammu tdewřem d amedya i qae ayt n Makiduniya d ayt n Axaya. ⁸Minzi řexbar n wawař n Siditney aqa iffey-dd zzaywem, war iġi di Makiduniya d Axaya waha, maca liman nwem di AREBBI idweř ittwassen tanya di marra imucan uca nnehřa ma nessiweř xas ead, ⁹minzi nitni s yixef nsen eawden aney, mammec tuġa tarezmam aney tawwart uca mammec dd-tdewřem zi lařnam ħar AREBBI ħima ad tsendem AREBBI iddaren wenni d tidett ¹⁰uca ad trajam Mmis zeg ijenwan, wenni dd-issnekkar zi taddart n imettinen, Yeccu, wenni d aney i ħa issnejmen zeg weyġab i dd ħa ħasen.

Tasexxart n Bulus di Tissaluniki

2¹Mayar kenniw simant nwem, *a* aytma, tessnem belli adaf nney nni d ħarwem negga, war tuġi iġa bařeř. ²Tuġa xaney ikka uweddeb d řħagra di Filippi qbeř, am mammec tuġa tessnem. Awarni man aya, aqa nbarreħ awem řexbar Ařebħan n Lmasiħ s teryast di AREBBI u s umenyi ameqqran.³S minzi afewwej nney war iġi ca zeg uyekkwi niy zi řexmej niy zi řyecc, ⁴maca nessawař am *iwdan* i ittwaħesben nican zi AREBBI ařami d aney iwekkeř *tabarreħt n* řexbar

1:1 Rum. 1:7; Afa. 1:2; 1 Bř. 1:2.

1:2 Afa. 1:16; Fil. 1:3; Kul. 1:3; 2 Ts. 1:3.

1:3 Yħ. 6:29.

1:5 1 Kur. 2:4; 4:20; 1 Ts. 2:1.

1:6 1 Kur. 4:16; 11:1; Fil. 3:17; 2 Ts. 3:9.

1:10 řex. 1:11; Fil. 3:20; 2 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

2:1 1 Ts. 1:5,9.

2:2 řex. 16:22; 17:2.

1 ITISSALUNIKIYYEN

Aşebhan, war iği i arða n iwdan, maca *i arða* n AREBBI wenni iqeğben uřawen nney. ⁵Minzi eemmarş war tuyi nettegg tiqedduhin, aqa kenniw tessnem tt, u war ği ca di ca n t̄tmeç nney, AREBBI aqa-t din! ⁶War narezzu aeuği n iwdan uřa zzaywem uřa zeg inneyni, waxxa tuya nzemmar ad negg ixef nney jar awen am rrusul n Lmasih. ⁷Maca tuya aney d iħninen akidwem, am ict n tebriyt t̄tthilla deg iħenjiren nnes. ⁸Ammu eawed i kenniw nettexs u tuya dayney mezri maħend ad ncarc akidwem, war iği Řexbar Aşebhan n AREBBI waha, aħeqqa uřa d tudart nney, minzi tdewřem d imeizzen yarney. ⁹Çeqřem xenni, *a* awmaten, mammec tuya n̄ttamar u nxeddem s ifassen nney ğiřet d was, ħima war xawem nettegg ddqeř.

¹⁰Kenniw d AREBBI aqa d řechud x mammec d awem tuya nettbarreħ s Řexbar Aşebhan n AREBBI di řeřfayet d tnicant *n wuř*, u mammec tuya neggur břa řeib jar marra inni yumnen. ¹¹Aqa tessnem eawed mammec tuya n̄eğem ijj-ijj zzaywem am ijj n babas i iħenjiren nnes, negga daywem uř u neched ¹²maħend ad tuyurem am mammec isdaheğ qibaç i AREBBI, wenni d awem dd-iřayan yar Tgeldit nnes d ueuği nnes.

¹³S uyenni nettqada AREBBI břa qeřtu, umi kenniw tqebřem Awař n AREBBI i t̄t̄fem zzayney, war iği am ijj n wawař n iwdan, maca am Wawař n AREBBI uca d man aya i yeğan d tidett u *awař-a* ixeddem daywem s řexdayem n yenni yumnen. ¹⁴Minzi kenniw, *a* aytma, tdewřem d imedfaren n tmesmunin n AREBBI i iğan di Yahudiyya di Yeccu Lmasih, minzi kenniw teksim eawed arrmeħ zeg iwdan nwem, am mammec t ksin uřa d nitni zeg Wudayen, ¹⁵inni inyin Siditney Yeccu Lmasih d inabiyyen nsen uca darrcen xaney. Aqa-ten war areřtin ca i AREBBI uca dewřen d̄idd n iwdan marra. ¹⁶Mařar men̄en aney maħend ad nessiweř yar řegnus, ħima ad qqimen ddaren maħend ad eemmaren řmizan n ddnub nsen i řebda. Maca ayđab aqa iwđa-dd xasen ař aneggar.

Annus n Bulus d Timutiyu

¹⁷*A* aytma, aqa nedweř d iyujiřen nwem zi jjihet n uyembub, waxxa yar drus n řweqt waha, maca war iği zi jjihet n wuř. Aqa tuya narezzu s mmezri ktar ad nzar ayembub nwem. ¹⁸Tuya nexs ad yarwem-dd nas, u necc Bulus ict n twařa d ict n twařa nneyni, maca cciřan ibedd ayi deg webriid. ¹⁹Minzi man

2:4 Gal. 1:10.

2:5 Rum. 1:9; 9:1; 2 Kur. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1 Tim. 5:21; 2 Tim. 4:1.

2:6 'rrusul' - niy 'imazanen'.

2:6 1 Kur. 9:3; 2 Ts. 3:9.

2:9 Řex. 18:3; 20:34; 1 Kur. 4:12; 2 Kur. 11:9; 12:13; 2 Ts. 3:8.

2:12 Amz. 17:1; 1 Kur. 7:20; Afa. 4:1; Fil. 1:27; Kul. 1:10.

2:14 Řex. 17:5,13.

2:15 Mt. 23:37; Lk. 13:34; Řex. 7:52.

2:16 Řex. 17:13.

2:18 Rum. 1:13; 15:22.

1 ITISSALUNIKIYYEN

wen i iġan d asitem nney, d řefrařet nney niy d ttaj n uęuđi nney illa kenniw waha zzat i Siditney Yeccu Lmasiř xmi dd i řa yas?²⁰ Aqa kenniw d aęuđi nney d řefrařet nney.

3¹Umi war nzemmar ad t neřbar ktar, tuya ittyiř aney mliř mařend ad neqqim di Atina weřředney, ²uca nessekk awem-dd umatney Timutiyyu. Netta d amsexxar n AREBBI d ameawen nney di *tbarreřt n* řexbar Ařebřan n Lmasiř, ařami izemmar ad kenniw issejhed u ad iqeđeb liman nwem,³ ĥima uřa d ijj zzaywem war iqeřteę řayas zi ssibbet n řemřayem-a. Aqa kenniw tessnem simant nwem, belli nettwagg i man aya,⁴ minzi, řami d aney tuya akidwem, nizzar nenna, belli ad xaney tekk řeřřaret uca ammu i imsar am mammec tessnem kenniw. ⁵S uyenni, umi war zemmarey ad řbarey ktar, aqa ssekkey t-i-dd ĥima ad ssney x liman nwem, ma ad tay wenni ittjarraben aqa ijarreb kenniw uca ad tefrey řxedmet nney d walu.

Řexbar issfarrřen zi Timutiyyu

⁶Maca řexxu idweř-dd řarney Timutiyyu wenni zzaywem uca issiwed aney-dd řexbar ařebřan n liman nwem d tayri nwem, aqa kenniw řebda t^ettidarem aney s řxar zi marra iyezdisen u daywem meźri mařend ad aney tżarem, am mammec uřa d neccin *dayney meźri ad kenniw nżar*. ⁷S uyenni nettawefewwej zzaywem, *a* awmaten, di marra tamara nney d řemřayem nney, zi ssibbet n liman nwem. ⁸Uca řexxu neddar, mařa kenniw tbeddem nican di Siditney. ⁹Mammec i řa negg ad nqada AREBBI zi ssibbet nwem x marra řefrařet i zi nfarreř zzaywem, ¹⁰mřir umi nett^ettar AREBBI ġiřet d wass s wařtas, ĥima ad kenniw nżar s uęymbub uca ad nkemmeř min itteřdaja ead liman nwem..

¹¹Maca Babatney u Siditney Yeccu Lmasiř, *Netta* ad iseggem abrid nney řarwem. ¹²Netta ad ikettar u ad yarni di tayri nwem n ijjen i wenneyni, u *tayri nwem* i marra, am mammec nettexs neccin uřa i kenniw, ¹³uca ad ismeřřed uřawen nwem, ĥima ad tiřim břa řeib di tqeddast qibač i AREBBI Babatney, x minni dd i řa yas Siditney Yeccu Lmasiř ak-d marra imqeddasen nnes.

2:19 2 Kur. 1:14; Fil. 2:16; 4:1.

3:2 Řex. 16:1; Rum. 16:21; Fil. 2:19.

3:3 Řex. 14:22; Afa. 3:13; Fil. 1:14; 2 Tim. 3:12.

3:10 Rum. 1:10,11; 15:23; 2 Tim. 1:4.

3:13 1 Kur. 1:8; 1 Ts. 5:23; 2 Ts. 2:17.

Ddarem i arġa n Arebbi

4¹ S uyenni xenni, *a* aytma, aqa nettzaweg kenniw u nettzaġa i kenniw di Siditney Yeccu, ħima, am zzayney t'femdem mammec ittxeŝa ad tuyurem u ad tarġam i AREBBI, ad teymam di man aya ktar,² minzi kenniw tessnem tiweŝa nni d awem newca zi Siditney Yeccu.³ Aqa d man aya min ixs AREBBI, aqa ad teymam di tqeddast, ad tħeyydem x marra farq-ccyeŝ,⁴ u maħend kuħ iġjen zzaywem ad issen maħend ad yawi tamyarat nnes s tqeddast d ccan,⁵ war iġi di ccehwa n nneawat am řegnus inni war issinen ca AREBBI.⁶ Ejj uħa d iġj zzaywem ad izem ad isseħrec umas niy ad t iyecc di tmesřact-a, minzi Siditney ad ineqqem di man aya marra, am mammec nizzar nenna u neched awem.⁷ Minzi AREBBI war xaney dd-iřaya i řexmej maca i tqeddast.⁸ S uyenni wenni i ġa issdeġen, war issdeġi ca bñadem maca AREBBI wenni iwcin Arruħ nnes Iqeddsen daywem.

⁹ Nħřa ma nura awem-dd x tayri tenni jar wawmaten, aqa kenniw s yixef nwem ttwassřemdem zi AREBBI ħima ad texsem ayawya.¹⁰ Maġar ammu i t'tteggem ak-d marra awmaten di Makiduniya tmun. Maca ttzawgey kenniw, *a* aytma, ħima ad tfeyydem *di man aya*,¹¹ uca arzum ad teddarem di řhudnet, ad tewcem taynit i min iġan nwem, ad txdmem s ifassen nwem, am mammec kenniw nu mur,¹² u ħima ad tuyurem s uweqqar ak-d yenni iġan di barra, uca war kenniw t'ttxeŝi uħa d ict n řħajjet.

Aeqab n Lmasiħ yar ddunect-a

¹³ *A* aytma, aqa xsey ad tessnem belli war ittxeŝi ad teksim s wemnus, am iwdan inneyni inni umi iqdeē asen řayas, x yenni idewřen tħšen.¹⁴ Minzi mařa numen belli Yeccu tuya immut uca ikkar-dd, *xenni* ad yawi AREBBI eawed ammu inni idewřen tħšen *deg wendeř* ġar ixef nnes akides.

¹⁵ Maca ad awem nini man aya s wawař n Siditney, aqa neccin, inni i ġa iqqimen ař dd ġa yas Siditney, inni *ead* iddaren, war n'e'tizzar i yenni idewřen ad tħšen *deg wendeř*.¹⁶ Minzi Siditney s ixef nnes ad dd-ihwa zeg ujenña x minni dd i ġa iffey řumur d tmijja n lmalak imyaren u x minni i ġa yiři řbuq n AREBBI, uca imettan inni iġan di Lmasiħ ad dd-kkaren d imezwura.¹⁷ Xas uca neccin, inni iqqimen ddaren, ad kidsen nettwakkes deg iseynuten ġar iġj n umeřqi ak-d Siditney deg ujenña uca ammu i ġa niři řebda ak-d Siditney.

¹⁸ S uyenni ggem uř deg wayawya s wawařen-a.

4:1 Fil. 1:27; 1 Ts. 2:12.

4:3 Rum. 12:2; Afa. 5:27; Fil. 4:8.

4:5 1 Kur. 15:34; Afa. 4:18.

4:7 Yħ. 17:19; 1 Kur. 1:2.

4:8 Lk. 10:16; 1 Kur. 7:40.

4:9 Lawi 19:18; Mt. 22:39; Yħ. 13:34; 15:12; Afa. 5:2; 1 Bt. 4:8; 1 Yħ. 3:23; 4:21.

4:11 Řex. 20:34; Afa. 4:28; 2 Ts. 3:7,12.

4:13 Lawi 19:28; Aewd. 14:1; 2 řm. 12:20.

4:15 1 Kur. 15:22,51.

4:16 Mt. 24:31; 1 Kur. 15:52; 2 Ts. 1:7.

Aħeṭṭu

5¹ Maca zi jjihet n ikuden d tsæetin, *a* aytma, aqa nh̄ra ma ad awem dd-ariy. ² Kenniw simant nwem tessnem nican aqa ass n Siditney ad dd-yas am uceffar di ġiřet. ³ Xmi i ya inin nitni: ‘Aqa řehna d řhudnet!’, řexdenni ad xasen ikk wareyyeb deyya, am ttekken řewjee *n tarut* x temyart tenni s ddeyset uca war din mani i ya yarewřen. ⁴ Maca kenniw, *a* aytma, war teġim ca di taġest maħend ad xawem-dd iwđa wass nni am uceffar, ⁵ *mayar* kenniw marra d tarwa n tfawt d tarwa n wass. War neġi ca n ġiřet niy n taġest. ⁶ S uyenni ittxeřša aney war nettetęš amecnaw inneyni, maca ad niři nfaq u neħđa, ⁷ minzi inni itteřęšen, aqa tteřęšen di ġiřet, u inni isscaren, aqa sscaren s ġiřet, ⁸ maca ejj aney inni iġan n wass, ad niři neħđa, aqa nħezzem idmaren nney s warruđ n wuzzař n liman d tayri, u s lkask n usitem n Tudart *x uzeġif*. ⁹ Minzi AREBBI war d aney yeggi i weyđab, maca ħima ad neřtef Tudart di Siditney Yeccu Lmasiħ, ¹⁰ wenni xaney immuten, ħima neccin, ma nfaq niy neřteš, ad kides neddar. ¹¹ S uyenni cejjeem, bnam ijjen wenneyni am t teggim eawed.

Awař aneggaru

¹² Maca nettar zzaywem, *a* aytma, ad tessnem inni itteggem tizemmar ařas jar awem d inni iġan xawem di Siditney d inni kenniw isseřmaden, ¹³ maħend ad ttweqqaren zzaywem s tayri ktar, u iřim di řehna akidsen zi ssibbet n řxedmet nsen.

¹⁴ Neeřem awem, *a* aytma, ad tseggmem inni dd-iffyen zeg usettef, ggem uř deg inni war yarsen teġi teryast, eawnem inni iđeřen, iřim d iřebbaren ak-d marra. ¹⁵ Ĥđam maħend uřa d ijj war ittentiqim řyar s řyar, maca arzum řebda min iřebħen ak-d wayawya uca i kuřci.

¹⁶ Farħem řebda, ¹⁷ zzaġem břa qeřtu, ¹⁸ qadem di marra timesřayin, minzi d man aya min ixs AREBBI di Yeccu Lmasiħ i kenniw.

¹⁹ War ssxessyem ca Arruħ, ²⁰ u war seħqaram nnubawat, ²¹ maca weznem qac min iġan uca řtefem yar min iřebħen.

5:2 Mt. 24:43; 2 Bt. 3:10; Asa. 3:3; 16:15.

5:3 2 Ts. 1:9.

5:4 Afa. 5:8.

5:5 Lk. 16:8; Rum. 13:12; Afa. 5:8.

5:6 Lk. 21:36; Rum. 13:11,13; 1 Kur. 15:34; Afa. 5:14.

5:8 Ica. 59:17; Afa. 6:14.

5:10 Rum. 14:7; 2 Kur. 5:15; Gal. 2:20; 1 Bt. 4:2.

5:12 Rum. 15:27; 1 Kur. 9:11; 16:18; Gal. 6:6; Fil. 2:29; 1 Tim. 5:17; Ebr. 13:7,17.

5:15 Lawi 19:18; Awřn. 20:22; 24:29; Mt. 5:39; Rum. 12:17; 1 Kur. 6:7; 1 Bt. 3:9.

5:16 Mt. 5:12; Lk. 10:20; Rum. 12:12; Fil. 4:4.

5:17 Lk. 18:1; Rum. 12:12; Kul. 4:2.

5:18 Afa. 5:20.

5:19 1 Kur. 14:30.

5:21 1 Yħ. 4:1.

1 ITISSALUNIKIYYEN

²² Agg^wejem x marra min iğan ddab n tuceffna..²³ Aqa AREBBI n řehna, ad kenniw iqeddes marra uca ad iħda marra arruħ d řeεmar d arrimet nwem břa řeib ař tawasit n Sidityey Yeccu Lmasiħ..²⁴ Aqa d Wenni xaney-dd ittřayan d amtiqqi, aqa Netta ad t igg.

²⁵ A aytma, ksim aney řmeεruf εawed.

²⁶ Seğmem x wawmaten nney s usudem iqeddsen.

²⁷ Necc ssjuğey kenniw deg wudem n Sidityey maħend ad tyarem tabrat-a i marra awmaten imqeddasen.

²⁸ Arħa n Sidityey Yeccu Lmasiħ ad kiwem yiři.

5:22 Fil. 4:8.

5:23 1 Kur. 1:8; Fil. 4:9; 1 Ts. 3:13.

5:24 1 Kur. 1:9; 10:13; 2 Kur. 1:18; 2 Ts. 3:3.

5:26 Rum. 16:16; 1 Kur. 16:20; 2 Kur. 13:12; 1 Bř. 5:14.

2 Itissalunikiyyen

Aseğem yar umezwaru

1¹Bulus d Silwanus d Timutiyyu, i tmesmunt n Itissalunikiyyen, tenni iğan di AREBBI, Babatney, u di Siditney Yeccu Lmasih. ²Arđa d řehna zi AREBBI, Babatney, u zi Siditney Yeccu Lmasih ad kiwem iřin.

Aqadi d tzağit n Bulus

³Icuwwar ad nqada AREBBI i kenniw řebda, *a* aytma, am mammec ittřiq, minzi liman nwem imeqqar ațtas uca tayri n kuř ijjen zzaywem marra i wenneyni tarenni tmeqqar ktar, ⁴ař i ya nettfeyyec xawem ațtas di tmesmunin n AREBBI x ssibbet n řřbar nwem d liman nwem di marra adarrec nwem u di řemħayem nni teksim. ⁵Man aya d lburhan n řħukm isseggden n AREBBI, aqa t^ettwaħasbem tesdaheğem Tageldit tenni i xef teksim amarret. ⁶U minzi d řheqq ztat i AREBBI umi i ya ixeges s řehřaret i yenni kenniw iħeřřaren, ⁷xenni ad awem isseddar, kenniw inni ittwaħřaren akidney, ħar usargeb n Siditney Yeccu zeg ujenna ak-d lmalakat nnes, ⁸x minni i ya intaqem di tmessi itteħduduqen x yenni war issinen ca AREBBI u x yenni war isřin i řexbar Ařebħan n Siditney Yeccu Lmasih. ⁹Minzi ina ad ttwaeaqben di řħukm s uhellek i řebda, ad iřin igg^wejen x wudem n Siditney u x ueuği n jjeħd nnes, ¹⁰xmi dd ħa yas Netta ħima ad ittwaeuği deg wass nni di marra imqeddasen nnes u ħima ad isscen řeejayeb nnes s yenni dayes yumnen, minzi tumnem zi cchadet nney i kenniw deg wass nni.

¹¹S uyenni nkessi awem řmeeruf řebda, ħima AREBBI nney ad kenniw yegg ad tirim tesdahğem tařayit nwem u *ħima* ad ikemmeř *daywem* s jjeħd marra arđa di tcuni u di řexdayem n liman, ¹²ħima ad daywem ittwaeuği Isem n Siditney Yeccu, uca uřa d kenniw dayes, eħařsab arđa n AREBBI nney u n Siditney Yeccu Lmasih.

1:2 1 Kur. 1:3; 1 Ts. 1:1; 1 Bř. 1:2.

1:3 Afa. 1:15; Fil. 1:3; Kul. 1:3; 1 Ts. 1:2.

1:4 1 Ts. 2:19.

1:5 'lburhan' - niy: 'ddalil'.

1:5 1 Ts. 2:14; Yah. 6.

1:6 Zak. 2:12.

1:7 1 Ts. 4:16.

1:8 Rum. 2:8; 2 Bř. 3:7.

1:9 Ica. 2:19.

1:10 Řex. 1:11; 1 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

2 ITISSALUKIYYEN

Bnadem n ddnub

2¹Aqa nettar zzaywem, *a* aytma, zi jjihet n twasit n Siditney Yeccu Lmasih d umuni nney akides, ²aqa war ttexxiem niy teshissfem ca deyya, war igi s ijj n wawař niy s ca n arruř niy s ict n tebrat axmi zzayney *i iqqaren*: “Xzar, ass n Siditney yusa-dd!”³War teji uřa d ijj ad kenniw iywa s ca n webriđ, minzi *ass* nni war dd-ittis qbeř i dd ya yas uyewwey uca ad dd-iban bnadem n ddnub, aqa-t d mmis n tehliket.⁴Netta ittemeřa u isseuřa ixef nnes x marra min ittwasemman ‘AREBBI’ niy ‘aebad’, ař i ya iqqim di Zzawect Tameqqrant n AREBBI uca ad igg ixef nnes axmi netta d AREBBI.

⁵Ma war teeqirřem ca umi tuya ayi kiwem, aqa nniy awem-t? ⁶Maca řexxu tiwřem tessnem min d as ibedden ead deg webriđ ĥima ad dd-iban di řweqt nnes. ⁷Ssirr n řmuesiyyet aqa ixeddem řexxu, maca mařa min d as issbedden ead deg webriđ ad immeksi zi řwest, ⁸ad dd-iđhar bab n řmuesiyyet, wenni i ya isshelek Siditney Yeccu s twarrit n nnefs zeg uqemmum nnes uca ad t issebřeř xmi dd ya iđhar yar twasit nnes. ⁹Mařar tawasit n *bab n řmuesiyyet* wanita aqa-t d řxedmet n cřitān s marra jjeđ d řeřamat d lmuējizat issxarriřen, ¹⁰u s marra řyecc n řmuesiyyet deg yenni i ya ihellken, minzi nitni war qbiřen ca tayri n tidett ĥima ad zzayes ddaren. ¹¹S uyenni AREBBI ad yarsen dd-issekk min ten ya yarr s jjeđ yar uweddar, ař i ya yammen deg ixarriřen. ¹²Marra inni war yuminen ca di tidett, maca ixđaren řmuesiyyet, ad ttwařakmen.

Beddem nican di liman

¹³Maca icuwwar aney ad xawem nqada AREBBI řebda, *a* awmaten inni xef icizz Siditney, belli AREBBI aqa ixđar i kenniw zeg umezwaru i usenjem s tqedast zi Arruř u s liman n tidett. ¹⁴Aqa iřaya-dd xawem i man aya s ubarreř nney s Řexbar Ařebřan, ĥima ad tiřim i ueuři n Siditney Yeccu Lmasih.

¹⁵S uyenni, *a* aytma, beddem nican uca řřfem di tweřša i d awem ittwasřemden zzayney, ma s wawař niy s tebrat nney.

¹⁶Maca Siditney Yeccu Lmasih, u AREBBI, Babatney, wenni d aney ixsen d wenni d aney iwcen afewwey ittduman d usitem icnan s arđa nnes, ¹⁷ad issfewwey uřawen nwem uca ad kenniw issejhed di marra awař u di marra řxedmet tařebřant.

2:2 Irm. 29:8; Mt. 24:4; Afa. 5:6; Kul. 2:18; 1 Yř. 4:1.

2:3 ‘mmis n txessart’ - niy: ‘mmis n řefna’.

2:3 Mt. 24:23; 1 Tim. 4:1; 1 Yř. 2:18.

2:4 Dan. 11:36.

2:8 Ayub 4:9; Ica. 11:4.

2:9 Aewd. 13:2; Yř. 8:41; 2 Kur. 4:4; Afa. 2:2; Asa. 13:13.

2:10 2 Kur. 2:15; 4:3.

2:11 Rum. 1:24; 1 Tim. 4:1.

2:15 2 Ts. 3:6.

2:17 1 Ts. 3:13.

2 ITISSALUKIYYEN

Tutra n Bulus

3¹Lhasul, a awmaten, ksim aney řmeeruf ĥima awař n Siditney ad dd-iffey deyya u ad ittasseuř am mammec tuya imsar jar awem eawed,² u ĥima ad nettwarekk zeg iwdan war iřřin ieffanen, minzi liman war iři ħar marra.³ Maca SIDI d amtiqqi, Netta ad xawem iřđa uca ad kenniw ifekk zeg umeffan..⁴ Maca neccin nettiqq daywem di Siditney, belli min xef nweřsa kenniw, aqa tetteggem t uca ad teqqimem tetteggem t.⁵ Ad indeh Siditney uřawen nwem ħar tayri n AREBBI u ħar ubarreĥ s Řexbar Ařebĥan n Lmasiĥ.

Aeřam ħar tmesmunt x tudart břa usettef

⁶Nweřsa kenniw, *a* aytma, deg Yišem n Siditney Yeccu Lmasiĥ, ad tĥeyydem i kuř uma i igguren di min war iřřin, war iři elahsab tiweřsa i zzayneĥ iksi.⁷ Aqa kenniw tessnem mammec icuwwar ad aney teđfarem, minzi neccin war nuyur jar awem di min war iřřin.⁸ War necci ařrum ak-d ĥed bařeř, maca s řxedmet d tamara tuya aney nxeddem ġiřet d wass, ĥima war dd-nettis neđqeř x ca n ijjen zzaywem..⁹ War iři minzi war ħarney ttesriĥ i man aya, maca ĥima ad negg ixef nney d lmatal i ħa teđfarem..¹⁰ Minzi řami tuya aney neđa akidwem, aqa nweřsa ammu: mařa ĥed war ixš ad ixdem, war ittett eawed.¹¹ Minzi nesřa aqa din ca jar awem inni igguren di min ieffnen, war xeddmn qae, maca tteggem *myir* min war isekkwın.¹² Aqa numur u nziyyar i-ten di Siditney Yeccu Lmasiĥ ĥima ad xedmen di řhudnet, ad ccen ařrum nsen.

¹³Maca kenniw, *a* aytma, war ttuĥiřem ca maĥend ad teggem min icnan..

¹⁴Maca mařa ca n ijjen war iřae i wawařen i yuran di tebrat-a, bđam xas, war ttexęadem ca akides, ĥima ad idweř ittseđĥa,¹⁵ maca war t tĥessbem d řeđu maca nedhem t ħar webriđ am ijjen tawmat.

Aseęem aneggaru

¹⁶Maca Sidi n řehna simant nnes ad awem iwc řehna nnes i řebda x marra iyezdisen. Siditney ad yiři akidwem marra.

¹⁷Ijĥ n useęem s ufus inu. Necc, Bulus, uriĥ aya. Ta d řeęřamet di marra tibratin inu. Ammu i d uriĥ..

¹⁸Arđa n Siditney Yeccu Lmasiĥ ad akidwem yiři marra, *a awmaten inu*. Amin.

3:1 Mt. 9:38; Afa. 6:19; Kul. 4:3.

3:2 Yĥ. 6:44; Rum. 15:31.

3:3 Yĥ. 17:15; 1 Ts. 5:24.

3:6 1 Kur. 5:11; 2 Ts. 2:15; 3:14; Tit. 3:10.

3:7 1 Kur. 11:1; 1 Ts. 1:6,7; 2 Ts. 2:10.

3:8 Řex. 18:3; 20:34; 1 Kur. 4:12; 2 Kur. 11:9; 12:13; 1 Ts. 2:9.

3:9 1 Kur. 4:16; 9:3,6; 11:1; Fil. 3:17; 1 Ts. 1:6; 2:9.

3:12 Afa. 4:28; 1 Ts. 4:11.

3:13 Gal. 6:9.

3:14 Mt. 18:17; 1 Kur. 5:9; 2 Ts. 3:6.

3:16 Rum. 15:33; 16:20; 1 Kur. 14:33; 2 Kur. 13:11; Fil. 4:9; 1 Ts. 5:23.

3:17 1 Kur. 16:21; Kul. 4:18.

1 Timutiyu

Aseğem yar umezwaru

1¹Bulus, rrasul n Yeccu Lmasih, elaḥsab řumur n AREBBI, Řeunřar nney n Tudart, u n Lmasih Yeccu, asitem nney.²I Timutiyu, mmi nican di liman: arđa d arrehmet d řehna zi AREBBI, Babatney, u zi Lmasih Yeccu, Sidityey.

Ařram yar Timutiyu x imseřmaden issxarriqen

³Řami ruḥey yar Makiduniya zawgey cek ad teqqimed di Afasus ĥima ad tumured i ca n yeryazen ĥima war sseřmiden ca aseřmed nneyni,⁴u ĥima war tticen ca taynit i tḥuja ixwan d tařirat war iqetřtin nni dd-ittawyen yar imřarwađen ktar, war ięi yar min ięan i řebni di liman n AREBBI.⁵Lyarađ n tweřřa aqa d tayri zeg wuř amezdag d tnefsect icnan d liman d tidett.⁶Aqa dinni ca n yenni iheyyđen x man aya uca nnqeřben yar řhard ixwan.⁷Nitni xsen ad iřin d imesyaren n Ccariaē břa řefhamet di min qqaren u x min xef ttemcubbucen.⁸Maca nessen belli Ccariaē teřbeḥ mařa ĥed iija ixef nnes ad ittwandeh zzayes elaḥsab Ccariaē,⁹am nessen aqa Ccariaē war temmewc ca i umseggad, maca i yenni war iseggden u i imyewwayen, i ieffanen d imednab, i imeqjaḥ, i imexmujen, i yenni iwtin babatsen u i yenni iwtin yemmatsen u i yenni ineqqen *iwdan*,¹⁰i ayt n farq-ccyeř d zzwameř, i yenni ittsebbaben deg iwdan, i ayt n bu-ixarriqen d yenni icehhdn zur uca zeema i marra min war dd-ittisen ca ak-d useřmed iřeḥḥen¹¹n Řexbar Ařebḥan n ueuęi n AREBBI ittwabarken, wenni d ayi ittwawekkřen.

Arđa n Sidi i Bulus

¹²Necc ttqadiy wenni d ayi issjehden, aqa Sidityey Yeccu Lmasih, umi iḥseb ayi-dd d amtiqqi řami d ayi igga di řxedmet n tsexxart *nnes*,¹³nec d wenni tuya ięan qbeř d amceqqaf d ijj n umarrat *n imasiḥiyyen* u d ijj n bu-řeunf. Maca temmewc ayi-dd arrehmet, minzi ggiy t war ssiney, *umi d ayi tuya* břa liman.¹⁴Arđa n Sidityey tuya ifeyyed dayi s wařtas, uřa d liman d tayri tenni ięan di Yeccu Lmasih.¹⁵Wa d awař dayes řaman, i isdaheęen ad yiři iggur mani

1:1 'rrasul' - niy 'amazon'.

1:1 Řex. 9:15; Kul. 1:27.

1:2 Řex. 16:1; 1 Kur. 4:17; Gal. 1:3; 1 Ts. 3:2; 1 Bř. 1:2.

1:3 Řex. 20:1.

1:4 1 Tim. 4:7; 6:4, 20; 2 Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9.

1:5 Rum. 13:8; Gal. 5:14.

1:8 Rum. 7:12.

1:9 Gal. 5:23.

1:11 1 Ts. 2:4; 1 Tim. 6:15.

1:13 Yḥ. 9:39,41; Řex. 3:17; 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; 1 Kur. 15:9; Gal. 1:13.

1 TIMUTIYU

mma, aqa Yeccu Lmasih yusa-dd yar ddunect ħima ad issenjem imednab, inni zzaysen necc d amezwaru.¹⁶ Maca x uya ksiy arrehmet maħend Yeccu Lmasih ad isscen dayi d amezwaru, marra ttasie n řxađar nnes, d lmatal i yenni zzayes i ya yammen i Tudart ittduman.

¹⁷ Aqa i Ujeđid n ikuden n řweqt, d wenni war ifennin, d wenni war ittwiřin, wenni d AREBBI d Ijj, ad ħares yiři ccan d ueuđi i řebda qae. Amin.

¹⁸ Tawşeyyet-a, a mmi Timutiyu, sswekkřey cek xas, ħima ad temmenyed amenyi aşebħan eļaħsab nnubuwat i xak nnan qbeř,¹⁹ s liman d tnefsect icnan, mařar inni ugin man aya, aqa ssexwan ixef nsen zi liman.²⁰ Jar asen Himiniyus d Aliksandir inni sellmey i ccıtan ħima ad řemden maħend war ttceqqafen.

Aseřmed n Bulus x weėbad n tmesmunt i Arebbi

2¹ S uyenni ttzawgeř kenniw, ħima sennej i marra ad tqarrbem yar AREBBI s tutra d tzađitin d tkessit s řmeeruf d uqadi di tťwee n marra iwdan,² di tťwee n ijeđiden d marra inni iđan d imezwura, ħima xenni ad neddar di řehna d řhudnet u s marra tigg^wudi d tezdugi zzat AREBBI,³ minzi man aya d aşebħan u yusa as-dd i řxađar i AREBBI, Řeunşar nney n Tudart,⁴ wenni ixsen aqa marra iwdan ad tťfen Tudart uca dewřen-dd yar tussna n tidett.⁵ Minzi aqa din ijj n AREBBI d ijj n Umseřrah jar AREBBI d iwdan, aqa Netta d bnadem Yeccu Lmasi ħ,⁶ wenni iwcin ixef nnes d ttaman n weşřah i marra bnadem, aqa-tt d cchadet i dd-yusin di řweqt nnes,⁷ i umi ttwaggeř d ambarreh d rrasul, - aqa qqarey tidett, war sşarriqey ca - , uřa d amseyřar n řegnus di liman n tidett.

⁸ Xsey xenni belli iryazen ad zzađen manimma, am sşgaeaden ifassen nsen s tezdugi, břa axeyyeq d umcubbec.

⁹ Ammu uřa d timřarin ad yarđent s uweqqar, ittçeşsa ad zehhjent ixef nsent s řehya u s uhedden, war iđi s umudi n ucewwaf niř s wurey niř s tyaqutin niř s warruđ iyřan,¹⁰ maca *ad zehhjent ixef nsent* s řexdayem işebħen am mammec dd-yusa x temřarin tinni ittnejbaden yar uweqqar n AREBBI.

¹¹ Ejj tamřart ad teřmed di řhudnet, ak-d marra tamwađect,¹² maca necc war ttejiř tamřart ad tesseřmed niř ad ħares yiři jjeħd x weryaz, maca ad tiři

1:15 Mt. 9:13; Mk. 2:17; Lk. 5:32; 19:10; 1 Yħ. 3:5.

1:18 1 Tim. 6:12.

1:19 1 Tim. 3:9.

1:20 1 Kur. 5:5; 2 Tim. 2:17; 4:14.

2:2 Irm. 29:7.

2:4 Ĥaz. 18:23; 2 Bř. 3:9.

2:5 Yħ. 17:3; Rum. 3:30; Gal. 3:19; Ebr. 9:15.

2:6 Mt. 20:28; Afa. 1:7; Kul. 1:14.

2:7 'rrasul' - niy 'amazan'.

2:7 Řex. 9:15; 13:2; 22:21; Rum. 1:9; 9:1; Gal. 1:16; 2:8; Afa. 3:8; 2 Tim. 1:11.

2:8 Izhd. 134:2; Yħ. 4:21.

2:9 Tit. 2:3; 1 Bř. 3:3.

tesqar.¹³ Minzi Adam ittwagg d amezwar, awarni as Hawa.¹⁴ Uca Adam war ittwayarr ca, maca tamyart t'ettwayarr, xenni texda,¹⁵ Maca ad tenjem s tarwa nnes, maña cebbaren nitni di liman d tayri d tqeddast d řehya.

Imeħdayen d imseyyaren n tmesmunt

3¹ Wa d awař dayes řaman: maña ħed ixs ad idweř d amyar, aqa ittmezri deg ict n řxedmet tecna.² Maca ittxeřsa i umyar ad yiři břa řeib, ad yiři d aryaz n ict n temyart, řares amekken n nnefs, ad yiři d asexxay, ad igg s usettef, ad yareħħeb s inewjiwen, izemmar ad isseřmed,³ war ittiři d amescar niy iwet deyya s ifassen, maca ad yiři d amwađee, war ittemcubbuc, war ittiři d aqezzaz,⁴ aqa netta isseggur tawacunt nnes mliħ uca iħekkem x tarwa nnes s marra řeřfayet.⁵ Maca maña netta war izemmar ad issuyur tawacunt nnes, mammec i řa igg ad iħđa tamesmunt n AREBBI?⁶ Ittxeřsa as war ittiři d ijj n umeħdar wenni jdid *di liman*, ħima war ittuff *s řefyuc* uca ad iwđa di ccreε n cciřan.⁷ Eawed ittxeřsa ad řares tiři řřumεet tecna řar yenni di barra, ħima war xas ttεeyyiben uca war iweřti ca di texceft n cciřan.

⁸ Ittxeřsa eawed i imsexxaren n tmesmunt ad iřin ssekkwan, war ssiwiřen ca s tnayen n iřsawen, war xezzaren ca řar binu ařtas, war đemmeen di arbeħ war iħřin,⁹ Ittxeřsa asen ad řřfen di ssirr n liman s tnefssect teřfa.¹⁰ Ejj i-ten ad ttwaqeğben d amezwaru, řxdenni, maña iban-dd war daysen iği bu řeib, ad sexxaren.¹¹ Ammu ittxeřsa uřa i timyarin ad arsint, ad ħđant di řeequř nsent, ad daysent tiři řmanet di marra, war d ttiřint d timceqqafin.¹² Imsexxaren n tmesmunt ad iřin s ict n temyart *waha*, ad ssuyuren mliħ iħenjiren nsen d tawacunt nsen.¹³ Minzi inni ittegggen taseyyart nsen mliħ, ad řřfen i yixef nsen ijj n wemcan icna d wařtas n teryast di liman n Yeccu Lmasiħ.

¹⁴ Uriy ac-dd man aya uca ssitimey ad řarek dd-asey deyya.¹⁵ Maca maña eřřařey xak, ad tessned mammec ittxeřsa ad nuyur di taddart n AREBBI tenni iğan d Tamesmunt n AREBBI iddaren, apilar d dsas n tidett.¹⁶ Ssirr n Tasegda wanita d ameqqran s tidett!

“D Wenni ittwassargeb di arrimet,
ittwasegged di Arruħ,
iđħar-dd i lmalakat,
ittwabarreħ zzayes jar řegnus,

2:12 Amz. 3:16; 1 Kur. 14:34; Afa. 5:24.

2:13 Amz. 1:27; 2:22.

2:14 Amz. 3:6.

3:2 2 Tim. 2:24; Tit. 1:6.

3:8 Řex. 6:3.

3:9 1 Tim. 1:19.

3:13 Mt. 25:21.

uminen zzayes di ddunect,
aqa immeksi deg ueuđi.”

Aeřam ęar Timutyu x imseřmaden issxarięen

4¹ Maca Arruđ iqqar nican belli deg ikuden ineggura, ca ad ęeyyden x liman umi i ęa đfaren řaryah issyekkwand tųuri n ccwaęen.² Nitni syekkwand am ssniemiřen ixef nsen, ssxarrięen u tteqqden tanefsect nsen.³ Nitni ad tųfen řemřac uca ad umuren asbeeed x macca tenni dd-ittwaggen zi AREBBI maęend ad tettwacc s uqadi, i yenni ittammen u ssnen tidett.⁴ Minzi marra min dd-ittwaxeřęen zi AREBBI iřbeę uca war dayes min i ęa nagi mařa neqbeř zzayes s uqadi,⁵ minzi ad ittwaqeddes s Wawař n AREBBI d tzaęit.

Iři d amsexxar s amtiqqi n Lmasiđ

⁶ Mařa tessřemded man aya i wawmaten nnek, ad tiřid cek d amsexxar n Yeccu Lmasiđ, am mammec tettwarebbid deg wawařen n liman d tųuri n řřah, tenni di tettwassřemded.⁷ Maca aggweј x tųuja ixwand n twessura, maca marres ixef nnek di tsegda.⁸ Minzi arriyađa n arrimet tettawi ęar nnfae i drus n řweqt waha, maca tasegda tneffeę řebda, uca aqa ęares lwaed n Tudart i yiđa u i tenni i dd ęa yasen.

⁹ Wa d awař dayes řaman, isdaheę ad ittwaqbeř.¹⁰ Minzi i man aya umi nxeddem u nettwasęęara eawed, minzi asitem nney aqa-t di AREBBI iddaren wenni ięan d Řeunřar n Tudart n marra iwdan, amezwaru n yenni ittammen.¹¹ Seřmed uca umur s man aya.

¹² Uřa d ijj war cek isseęęiri ca x temzi nnek, maca iři d lmatal i řmumenin s wawař, s wendah, s tayri, s liman u s tazdugi.¹³ Iři tecđared di tųuri *i tmesmunt*, di tzaęit u deg useřmed ař dd ęa yasey.¹⁴ War řęeqqara ca tamewci i dayek, tenni i d ac immewcen umi tuęa ttnabben u ssarsen imęaren xak ifassen..

¹⁵ Eęeř x tmesřayin-a, cebbar daysent, ģima ticři nnek ęar zzat ad tban i marra.¹⁶ Ĥđa ixef nnek u ģđa x useřmed, řbar di man aya, minzi mařa teggid degga, ad tessnejmed ixef nnek d inni d ac ittesřan.

3:16 Mk. 16:19; Lk. 9:51; Yĥ. 1:14; Řex. 1:2; Afa. 3:5,6.

4:1 Mt. 24:23; 2 Ts. 2:3; 2 Tim. 3:1; 2 Bę. 3:3; Yah. 18.

4:3 Amz. 1:29; 9:3; Rum. 14:6; 1 Kur. 10:30.

4:4 Amz. 1:31; Řex. 10:15; Rum. 14:14.

4:6 2 Tim. 1:5; 3:14,15.

4:7 1 Tim. 1:4; 6:20; 2 Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9.

4:8 Kul. 2:23.

4:12 Tit. 2:7,15; 1 Bę. 5:3.

4:14 Řex. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1 Tim. 5:22; 2 Tim. 1:6.

X udebbar n tmesmunt

5¹ War tiřid tewɛared i uwessar, maca nesh i-t am ijj n tbatat uca ibřiyen am wawmaten,² u tiwessura amecnaw x tyemmatin uca tiewezriyyin amecnaw x twečmatin s marra řeřfayet.

³ Weqqar tijař tinni d tidett ġant d tijař. ⁴ Uca mařa ca n tajač ęares ięenjiren nię ayyawen, ejj i-ten ad řemden d amezwar maęend ad ggen min ittřiqen di ttwew n řaę nsen, ad dd-arren i lwalidin min ttursen, minzi degga yusadd x řxađar n AREBBI.⁵ Maca tajač nican d tenni ięan wehędes, tessitim i AREBBI uca tşebbar di tutra d tzaęitin, ġiřet d wass.⁶ Maca tenni iwđan di tudart n nnewet, aqa temmut waxxa teddar. ⁷ Umur timesřayin-a, ħima ad iřint břa řeib. ⁸ Minzi mařa ħed war itthilli ca di wi ięan nnes, d amezwaru i inni yumnen n aytbab n taddart, aqa wanita immenđar liman uca netta mahu x yenni war yuminen ca..

⁹ Ixđar xenni ict n tajač tenni war tiwiđ settin n isegg^wusa, tenni tuęa *d tamęart* n ijj n weryaz,¹⁰ tenni ęar ięa cchadet aqa tegga řexdayem tişebęanin: nię tesseyi tarwa nnes, nię tareĥęeb s ibarraniyyen, nię tessired iđaren n imęeddasen, nię tewca fus i yenni ittwahşaren, nię aqa tegga marra řxedmet taşebęant.

¹¹ Maca war qebbeř tijař timezyanin, minzi nitenti igg^wejent x Lmasih, arezzunt x ijj n weryaz. ¹² Aqa ccrec nsent imten minzi ssarsent liman amezwar nsent ęar uęezdis. ¹³ Maęar nitenti ssřemdent *inneyni* řeęez, am ggurent x tudrin, u war ięi ssřemdent waha řeęez, maca nitenti tteawadent řexburat, ttadfent di cyuřat *n midden*, qqarent min war icuwwaren.¹⁴ S uyenni xsey ad meřcent tijař timezyanin, ad dd-jjent ięenjiren, ad ssuyurent taddart, war ttejjint ca i řeęedu ssibbet ħima ad daysent iceqqef. ¹⁵ Minzi aqa ca *zaysent* ffęent ead řexxu zeg webrid, deffarent ccıtan.

¹⁶ Mařa din timęarin yumnen tijař ęar yeryazen yumnen, ejj i-ten ad zaysent kunen maęend war ittiři ddqeř ead x tmesmunt, ħima *tamesmunt* ad ęares yiři mahend ad teawen tinni ięan d tijař nican.

Imęaren n tmesmunt

¹⁷ Imęaren inni ittdebbaran mliĥ, sdahęen aweqqar tnayen n imuren, abeęda inni ixeddmen deg Wawař u deg useřmed.¹⁸ Minzi Tira *iqeddsen* qqaren: “War

5:1 Lawi 19:32.

5:4 Amz. 45:10,11; Mt. 15:4; Mk. 7:10; Afa. 6:1,2.

5:5 Lk. 2:36; 1 Kur. 7:32.

5:8 Gal. 6:10.

5:10 Amz. 18:4; 19:2; Lk. 7:38,44; 1 Bř. 4:9.

5:13 Tit. 2:3.

5:14 1 Kur. 7:9.

5:17 Rum. 15:27; 1 Kur. 9:11; Gal. 6:6; Fil. 2:29; 1 Ts. 5:12; Ebr. 13:17.

1 TIMUTIYU

ttegg tacmant i uyenduz issarwaten!” u: “Axeddam isdaheğ řmunet nnes!”.

¹⁹ War qebbeř ca tanfuč dıdd i umyar myır x uqemmum n tnayen niy n řřata n řechud..²⁰ Inni ixđan, eeyyeb i-ten zzat i marra, řima inneyni ad gg^weden eawed. ²¹ Ziyyarey xak zzat i AREBBI d Siditney Yeccu Lmasih d lmalakat nnes ittwarzan, ad teđđid man aya břa řřar, war tegg uřa d ict n tmesřact elahřab iyembab..²² War srusa ifassen nnek x řed s uqegeq, war carrec di ddnub n inneyni, řđa ixef nekk di řeřfayet..

²³ War sess aman waha, maca su drus n binu i stumayu nnek u i řeřřac nnek azirar..

²⁴ Aqa din ca n iwdan ddnub nsen banen mliř deyya, aqa *ddnub nsen* ttizzaren asen yar ccree, uca aqa din ca inneyni đeffaren ten *ddnub nsen*..²⁵ Ammu dd-banent uřa d řexdayem tiřebřanin, maca mařa war iđi ammu, war zemparent nitenti ad qqiment nnuffarent.

Imsexxaren d bab nsen

6¹ Ittxeřsa i marra inni iđan sadu azayřu n tesmuyi ad weqqaren aytbab nsen di marra, řima war itt^etwaceqqaf ca Isem n AREBBI d tyuri nnes..² Ejj *isemyan* inni yar iđa imasen yumnen war ten sseřqirin, umi nitni d awmaten nsen. Maca s řeeks ejj i-ten ad asen sexxaren minzi nitni umnen u aqa aten d *awmaten* ieizzen. Seřmed man aya u ziyyar xasen.

Lxařar n ařřas n wagřa

³ Maca mařa din řed isseřmed ict n řřajjet nneyni uca war yaređđef ca awařen iřeřřen n Siditney Yeccu Lmasih d tyuri n weębed i AREBBI s uweqqar, ⁴ aqa netta ittuff am war issin walu, iweddar deg imřarwađen d imcubbecen i-dd-ittawyen řeřsed d umenyi d uceqqef, řa d ict n nneyyet d taęeffant..⁵ uřa d tamara i dd-yekkin zeg iwdan inni ittwayeccen di řeęeř nsen, tweddar asen ttidet, ittyiř asen aqa řeřđeř d aębad n AREBBI s uweqqar. Beęeed xasen..

⁶ Waxxa amenni aqa řeřđeř nney d ameqqran am neębed AREBBI s uweqqar am neqneę s min nehđaj ařřas..⁷ Minzi war dd-niwi walu yar ddunect uca aqa nessen war nzemmar akidney neksi walu zzayes..⁸ S uyenni, mařa řarney

5:18 Lawi 19:13; Aewd. 24:14; 25:4; Mt. 10:10; Lk. 10:7; 1 Kur. 9:9.

5:19 Aewd. 19:15.

5:21 Aewd. 17:4; 19:18; Rum. 1:9; 9:1; 2 Kur. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1 Ts. 2:5; 5:27; 1 Tim. 6:13.

5:22 Řex. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1 Tim. 4:14; 2 Tim. 1:6.

5:23 Izhd. 104:15.

5:24 Gal. 5:19.

6:1 Afa. 6:5; Kul. 3:22; Tit. 2:9; 1 Bř. 2:18.

6:4 1 Tim. 1:4; 2 Tim. 2:23; Tit. 3:9.

6:5 1 Kur. 11:16.

6:6 Awřn. 15:16; Ebr. 13:5.

6:7 Ayub 1:21; 27:19; Izhd. 49:18.

1 TIMUTIYU

řmesteq d dduri, aqa neqneε.⁹ Maca inni ixsen ad ssmunen agřa, ad wđan deg iyekkwān u di texcifin uca deg wařtas n nncawat ifyāř iđarren, tinni ittejjan iwdan ad ęaręan deg utehři d řekheđ.

¹⁰ Minzi ařwar n marra tueeffna aqa tt d řtmeε n tmenyat, inni ittexsen man aya, iweddar asen liman uca ęeđren-dd xasen ařtas n tamara.

¹¹ Maca cek, a bñadem n AREBBI, arweř zi man aya uca arzu x tsegda, x tnicant, x liman, x tayri, x řřbar uřa x temhint.¹² Mney amenyi ařebęan n liman, cebbar di Tudart ittduman, ęar tmesřayin nni umi ęar dd-tettwařayid, d yenni umi tcehhded cchadet tařebęant zzat i wařtas n řechud.¹³ Cehhdey i cek zzat i AREBBI, wenni iwcin Tudart i marra, u zzat i Yeccu Lmasih, wenni tuęa icehhden cchadet tařebęant ařtas zzat i Puntiyus Pilařus,¹⁴ ģima ad teđđid tawřeyyet břa ibeqqiden uřa d řeib ař axecci n Siditney Yeccu Lmasih.¹⁵ Netta ad ittwasęđhar di řweqt nnes: AREBBI Ibarken, Amzemmar kuřci x marra min ięan, Ajeęid x *marra* ijeęiden d Sidi n isiditen,¹⁶ wenni wehřdes waha war ifennin, wenni izeddęen di tfawt i war izemmaren ad ęares yadef heđ, wenni war izři bñadem niy izemmar εad ad t iřar. I Netta umi i ęa ięa ccan d řřulřa i řebda qaε. Amin.

¹⁷ Eřem i aytbab n wagřa di ddunect-a war ttiřin d imεeffaren uřa ad tecřen x wagřa war yarekknen, maca *ad tecřen* x AREBBI iddaren wenni d aney ittican marra timesřayin s ufeyyed ģima nettwafewwej,¹⁸ uca ejj i-ten ad ggen řexdayem iřebęen, ad ęarsen iřint tmeęga tiřebęanin, ad wejden maęend ad wcen u ad carcen.¹⁹ maęend ad ssarsen dsas ařebęan i yixef nsen i řweqt i dd ęa yasen maęend ad ęarsen tiři Tudart d Tidett.

²⁰ A, Timutiyu, ģđa min d ac ittwawekkřen, agęweę x řřard ixwan uřa x usfary i dd-itteffęen zi tussna issxarrięen.²¹ Aqa din ca n iwdan řami seęfen man aya, semęen di liman. Ad kidek yiři arđa! Amin.

6:8 Izhđ. 55:23; Awřn. 27:26; Mt. 6:25; 1 Bř. 5:7.

6:9 Awřn. 11:28; Mt. 13:22; Yae. 5:1.

6:10 Uf. 23:8; Aewđ. 16:19; Awřn. 15:16.

6:11 2 Tim. 2:22.

6:12 1 Tim. 1:18.

6:13 Aewđ. 32:39; 1 řm. 2:6; Mt. 27:11; Yę. 18:37; 1 Tim. 5:21.

6:15 1 Tim. 1:17; Asa. 17:14; 19:16.

6:16 Uf. 33:20; Aewđ. 4:12; 1 Yę. 4:12.

6:17 Mk. 4:18; Lk. 8:14.

6:19 Mt. 6:20; Lk. 12:33; 16:9.

6:20 1 Tim. 1:4; 4:7; 2 Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9.

2 Timutiyu

Aseğem yar umezwaru

1¹ Bulus, rrasul n Yeccu Lmasih, elahsab řxađar n AREBBI, elahsab lwaed n Tudart i iđan di Yeccu Lmasih.

² I Timutiyu, mmi ieiizen: arđa d arrehmet d řehna zi AREBBI Tababat u zi Yeccu Lmasih, Sidityey.

Acejjei i Timutiyu

³ Necc ttqadiy AREBBI wenni umi eebdey zi řejdud inu s tnefsect tezdæg, *am* ttidarey cek břa qeřtu di tzađitin inu ğiřet d wass.⁴ Wehřcey ad cek zarey, xmi ttfekkarey deg imetřawen nnek, umi i ya ttwaccurey s řefrařet,⁵ elahsab řidaret i yari dayek, s liman břa nnifaq i dayek iđan, wenni tuya izeddyen amezwar di řennac Luwis u deg yemmac Iwniki uca, aqa ssney nican belli izdey dayek eawed.⁶ S uyenni sseeqřey cek ad tessekkared tawhibt n AREBBI tenni dayek s *webriđ n* wesrusi n ifassen inu *xak*.

⁷ Minzi AREBBI war d aney iwci arruř n řeurret, maca *arruř* n jjehd d tayri d utebbet.⁸ S uyenni war ttseđři ca řima ad tewced cchadet x Sidityey, niy zzayi necc wenni d amehbus nnes, maca kksim *marra* řyar di řřwee n Řexbar Ařebřan s jjehd n AREBBI,⁹ wenni aqa iwca aney Tudart uca iřaya aney-dd s řřayit iqeddsen, war iđi elahsab řexdayem nney, maca elahsab řxađar nnes d arđa nni i d aney immewcen di Yeccu Lmasih qbeř řweqt n ikuden,¹⁰ *řxađar* nni ittwasseđharen řexxu s uxecci n Řeunřar nney n Tudart, Yeccu Lmasih wenni tuya ibeđřen řmewt uca issedřar Tudart war ifennin s Řexbar Ařebřan.

¹¹ Zzayes ttwasgaedeey necc d ambarreř d rrasul d umseřmad n řegnus.¹² X ssibbet-a eawed ksiy armeř u war ttseđři ca, minzi ssney man wen i zi ttamney uca aqa ttwassqeneey belli Netta aqa yares řřulřa mařend ad iđđa min d ayi ittwawekkřen ař ass nni.¹³ Ejj ad yarek iqqim lmatal n wawařen iřeřřen i zzayi tesřid s liman d tayri i iđan di Yeccu Lmasih.¹⁴ Ĥđa tařebřant i d ac ittwawekkřen s Arruř Iqeddsen nni dayney izeddyen.

¹⁵ Aqa tessned belli marra inni iđan di Asiya jjin ayi, zzaysen Fixilus d Hirm

1:1 'rrasul' - niy 'amazan'.

1:2 Gal. 1:3; 1 Tim. 1:2; 1 Bř. 1:2.

1:3 Řex. 22:3; Rum. 1:9; 1 Ts. 1:2; 3:10.

1:6 Řex. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1 Tim. 4:14; 5:22.

1:7 Rum. 8:15.

1:8 Řex. 21:33; Rum. 1:16; Afa. 3:1; 4:1; Kul. 4:18; Flmn. 1,9,13.

1:9 Afa. 1:3; Tit. 3:4,5,6.

1:10 Ica. 25:8; Rum. 16:25; Afa. 1:9; 3:9; Kul. 1:26; Tit. 1:2; Ebr. 2:14; 1 Bř. 1:20.

1:11 Řex. 9:15; 13:2; 22:21; Gal. 1:15; 2:8; Afa. 3:8; 1 Tim. 2:7.

1:13 2 Tim. 3:14.

2 TIMUTIYU

uxinis.¹⁶ Ad yarzef Siditney s arreħmet di taddart n Unisifurus, minzi tuya issareyyeħ ayi aħtas n twařawin uca war isedħi ca zi snaseř n tmeħbast inu.¹⁷ Mařar řami dd-yusa ħar Ruma, tuħa yarezzu xafi s cđaret aħtas uca yufa ayi.¹⁸ Ad as iwc Siditney, aqa ad yaf arreħmet ħar Siditney deg wass nni, uca meħař ixdem di Afasus, cek tessned ktar.

Aeskari icnan n Yeccu Lmasiħ

2¹ Cek xenni, mmi inu, iři tmeħded di arđa nni iħan di Yeccu Lmasiħ, ²uca min zzayi tesřid s waħtas n řechud, swekkeř ddegga deg iwdan imtiqqan inni izemmarend ad ssřemden eawed inneyni.

³ Arbu řyar ak-d inneyni am ijj n ueeskari icnan n Yeccu Lmasiħ. ⁴ War din uřa d ijj n ueeskari iřehha ak-d řeswaq n tudart. Ittxeřsa as ad yarđa wenni t iggin d aeskari *waha*.⁵ Uca *eawed* wenni ittemħizwaren amecnaw bu-umħizwar, war d as tticen ttaj mařa war immniy eħařsab řqanun. ⁶ Afeğah i itteggen řxedmet iqeřšen, ittxeřsa as ad iksi d amezwar zi řyiğet.

⁷ Xarreř di min d ac qqarey. Ad ac iwc Siditney řefhamet di marra. ⁸ Eqeř belli Yeccu Lmasiħ wenni dd-ittwasnekkaren zi taddart n imettinen, aqa-t zi zzariet n Dawud eħařsab Řexbar Ařebħan inu, ⁹ *Řexbar Ařebħan* nni xef ksiy tamara, ead snaseř amecnaw *mammec ħiy necc d* ijj n ueeffan! Maca awař n AREBBI war izemmar ad ittwaqqen s ssnaseř.¹⁰ S uyenni tħemřey marra di tħwee n yenni ittwafarzen, ħima ad afen uřa d nitni Tudart di Yeccu Lmasiħ ak-d ueuği i řebda. ¹¹ Wa d awař dayes řaman, minzi mařa nemmut akides, ad kis neddar eawed, ¹² u mařa nřebbar, ad kis neħkem eawed *am ijeħiden*, maca mařa nenkar i-t, Netta ad aney inkar eawed.¹³ Mařa war dayes nettiqq, aqa Netta ittyima d amtiqqi, minzi war izemmar ad inkar Ixef nnes.

Beeed x imharwađen ibeħřren

¹⁴ Seeqeř asen man aya, eřem asen zzat i Siditney maħend war ttmenyın ca s wawařen war ineffen, inni i dd ħa yawyen areddeğ x yenni ittřenaten. ¹⁵ Ĥđa ixef nnek, maħend ad tarred ixef nnek am tkemřed zzat i AREBBI, amecnaw axeddam nni war ħares min zi i ħa isseđħa, wenni ittbarrħen nican awař n tidett.

1:15 Řex. 19:10.

1:16 2 Tim. 4:19.

2:2 Tit. 1:5.

2:4 1 Kur. 9:25.

2:6 1 Kur. 9:10.

2:9 Afa. 3:1,13; 4:1; Fil. 1:7; Kul. 1:24; 4:3,18; 2 Tim. 1:8.

2:11 Rum. 6:8.

2:12 Mt. 10:33; Mk. 8:38; Lk. 9:26; 12:9; Rum. 8:17; 2 Kur. 4:10; Fil. 3:10; 1 Bř. 4:13.

2:13 Řxř. 23:19; Rum. 3:3; 9:6.

2 TIMUTIYU

¹⁶ Agg^wej x wawařen ixwan i war ineffeen, minzi *nitni* ad arnin aṭṭas di řeqjaħet n yenni iceyřen ixef nsen ak-d man aya.¹⁷ uca awař nsen ad ittwaṭiyyez amecnaw uxsas. Aqa Himiniyus d Filitus ġan zzaysen,

¹⁸ inni iffyen zeg webrid n tidett, qqaren belli tanukra aqa tuya-tt, uca qeřben liman n ca.

¹⁹ Maca dsas n AREBBI ibedd nican uca wa d acemmie nnes: “SIDI issen inni iġan nnes, uca ejj marra inni ittřayan x SIDI ad gg^wejen x řmuęšiyet.”

²⁰ Maca di taddart tameqqrant war dayes řeqcue n wurey d nnuqart waha, maca ewed n ukeccuđ d třaxt, ca *zzaysen* n ccan u ca n ubehdeř.²¹ Xenni mařa ħed issizdeg ixef nnes zi degga, ad yiři d ict n řqecęet n ccan, t^ettwaqeddes i teġa uca tedweř tneffee i Sides, aqa t^ettwasewjed i marra řexdayem iřebħen.

²² Maca arweř zi marra nnecwat n temzi uca ardef tasegda d liman d tayri d řehna ak-d yenni ittřayan x Siditney zeg wuř izdigen.

²³ Beęeed x imħarwađen ibuhařiyen i war iġin i řebni, mařar tessned aqa neddhen řar imcubbac.²⁴ War icuwwar i umsexxar n Siditney ad imcubbec, maca icuwwar as ad yuyur s řeđrafet ak-d marra, izemmar ad isseřmed, aqa řares ttasie n řxađar,²⁵ maħend ad isseřmed s temhint inni t ittęekkasen. Ad tař AREBBI ad asen iwc ad tuben ad ssnen tidett,²⁶ uca ad dd-asen yarr řbař, ad nfekken zi texceft n ccitan wenni i-ten iħebbsen i tizi nnes.

X wussan ineggura

3¹ Maca ssen degga, aqa deg wussan ineggura ad din iřin ikuden n řweqt iwę aren.² Minzi iwdan ad xsen ixef nsen, ad iřin d icetřaren, d ayt n bu-nnfaxet d imęeffaren d imceqqafen, war tt^ettiein ca i iwdan *nsen*, ad nđaren arđa, ad iřin d ięeffanen,³ ad ceqqfen, ad meźřen řebda di *eřam kuř* nnecwat, ad iřin qeřħen, carrhen min iřebħen,⁴ ad iřin d iyeddaren d ifentrusen, daysen nnfaxet, ad xsen nnecwat ktar zi AREBBI,⁵ Nitni řarsen udem n tigg^wudi zi AREBBI, *maca* bedden gg^wejen x jjeħd nnes. Inni iġan amenni, ittxeřša ad ten tessigg^wejed xak.

⁶ Zzaysen inni ittħaman tudrin uca ssusumen timřarin tinni yarebbun ddnub, ttwaęarrent s ubarru n nnecwat,⁷ tinni xsent ad řemdent řebda, maca eemmarř ad awđent řar tussna n tidett.⁸ Maca am mammec tuya Yannis d

2:16 1 Tim. 1:4; 4:7; 6:20; Tit. 1:14; 3:9.

2:19 Řxř. 16:5; Yħ. 10:14.

2:20 Rum. 9:21.

2:22 1 Tim. 6:11.

2:23 1 Tim. 1:4; 6:4; Tit. 3:9.

2:24 1 Tim. 3:2.

2:25 Gal. 6:1.

3:1 1 Tim. 4:1; 2 Bř. 2:3; Yah. 18.

3:5 Mt. 18:17; Rum. 16:17; 2 Ts. 3:6; Tit. 3:10; 2 Yħ. 10.

3:6 Mt. 23:14; Tit. 1:11.

2 TIMUTIYU

Yambris t^ettemeařan ak-d Musa, ammu eawed ina t^ettemeařan ak-d tidett: aqa aten d iwdan inni ittwayecc řeeqeř nsen, nitni ttwammendařen zi lima n.⁹ Maca war ttriřen ca ktar řar zzat, minzi afyur nsen iban-dd i marra, am mammec dd-iban ura d wenni n yenni *s tnayen*.

Amedya n Bulus d Wawař n Arebbi

¹⁰ Maca cek tsiyid akidi deg useřmed inu, am mammec ggurey, tsiyid akidi di lyarař *inu*, liman inu, ttasie n řxařar inu, tayri inu d řřbar inu, ¹¹ di řeřřarat d uweddeb inu. Tessned timesřayin i xafi ikkin di Antiyuxiya d Ikuniya d Listra, man adarrec i xafi dd-yekkin, uca aqa Sidi issenjem ayi zzaaysen marra. ¹² S tidett marra inni ixsen ad ddaren s tigg^wudi zi AREBBI di Yeccu Lmasiř, ad tt wadarrcen. ¹³ Maca iwdan ieffanen d icemmaten ad arnin di tuoeffna nsen, ad ywan uca ad ttwaywan.

¹⁴ Cek maca, qqim di min tuya řremded u di min t^ettwasqeneed, mařar tessned man wen i zi t řremded, ¹⁵ aqa zi temzi t^ettwassřemded di Tira Iqeddsen, tinni zemmarent ad cek arrent d amiysis ař *i ya t^ettfed* Tudart s liman di Yeccu Lmasiř. ¹⁶ Kuř tira i yuran s Arruř *Iqeddsen*, aqa ineffe eawed i useřmed, i uřeřři, i weedař uca i tarbiyyet di tsegda, ¹⁷ řima bnadem n AREBBI ad yiři iess, iřezzem i marra řxedmet iřebřen.

4 ¹ *D man aya i* ttewwřey xak zzat i AREBBI d Siditney Yeccu Lmasiř wenni i ya iřekmen x yenni iddaren u x yenni immuten řar uxecci n Tgeldit nne s: ² barreř s Wawař, iři tfaqed di řweqt niy barra i řweqt, řeřři, eaqeb, eřem s marra ttasie n řxařar d useřmed.

³ Minzi ad dd-yas ict n řweqt xmi iwdan war qebbřen ead tayuri iřeřřen, maca ad ssmunen i ixefnsen ařas n imesřaren elahřab tizi nsen, inni issareyyřen imezzuyen nsen. ⁴ Ad jemden tidett x imejjan nsen uca ad ffyen zeg webrid řar řřuja ixwan.

⁵ Cek maca faq di kuřci, ksi armeř, egg řxedmet n umbecar uca kemmeř řxedmet n tsexxart nnek.

⁶ Minzi necc aqa ttwazeřeey am teđřiyyet *n tsessi* u řmijař n twařit inu yiweđ-dd. ⁷ Necc menyeř amenyi ařebřan, aqa kemmeř tazzařa inu, řđiy liman.

⁸ Xenni řexxu, t^ettwasewjed ayi ttaj n tsegda, tenni i d ayi řa iwc Sidi deg wass nni, xmi i řa iřkem imseggaden. Maca war iři i necc waha, maca eawed i marra inni ixsen axecci nnes.

3:8 Uf. 7:11.

3:11 Izhd. 34:20; Řex. 13:50; 14:19; 2 Kur. 1:10.

3:12 Mt. 16:24; Lk. 24:26; Yř. 17:14; Řex. 14:22; 1 Ts. 3:3.

3:16 2 Bř. 1:21.

4:1 Rum. 1:9; 9:1; 2 Kur. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1 Ts. 2:5; 1 Tim. 5:21; 6:13.

4:6 2 Bř. 1:14.

4:8 1 Kur. 9:25; 1 Bř. 5:4.

2 TIMUTIYU

Awař d useǵem aneggaru

⁹ Cđaret ħima ad ȳari dd-tased deyya. ¹⁰ Minzi Dimas ismeĥ dayi, ittexs ddunect uca iruĥ ȳar Tissalunika, u Kriskis iruĥ ȳar Galařiya u Titus ȳar Dalmatiya.

¹¹ Mȳir Luka i kidi iqqimen. Awi-dd Markus uca gewwed i-t akidek, minzi ineffeē ayi di řxedmet n tsexxart. ¹² Sekkey-dd Ticikus ȳar Afasus.

¹³ Xmi dd i ȳa tased, awi-dd akic maliřa nni jjiȳ di Truwas ȳar Karpus uřa d idlisen ittwanndēn, d amezwaru řemřaĥef n ccark.

¹⁴ Aliksandir, amziř *n nnĥas*, tuȳa igga dayi ařřas n tuēeffna, Siditney ad t ixēǵes ełaĥsab řexdayem nnes. ¹⁵ Ĥđa ixef nnek zzayes, minzi netta tuȳa ittēekkas awařen nney ařřas.

¹⁶ Umi kkareȳ ad wteȳ x ixef inu twařa tamezwarut, uřa d ijj war kidi dd-yusi, maca marra semĥen d ayi. Ejj war ittiři d axeǵes nsen. ¹⁷ Maca Sidi tuȳa-t ȳar uȳezdis inu uca iwca ayi jjeĥd, ĥima xenni zzayi i ȳa tkemmeř tbarreĥt, u marra řegnus ad sřen, aqa necc ttwafekkey-dd zeg uxenfuc n wayrad. ¹⁸ Sidi ad ayi ifekk zi marra *tameemuč* taēeffant, ad ayi iwc Tudart di Tgeldit nnes deg uĳenna, maȳar i Netta i ȳa yiři ueuĳi i řebda qaē. Amin.

¹⁹ Seǵem x Priska d Akwila u x *aytbab n* taddart n Unisifurus s řehna.

²⁰ Irastus iqqim di Kurintus u Trufimus jjiȳ t di Militus ihřec.

²¹ Cđaret ad dd-tased qbeř tagrist. Iwbulus d Pudins d Linus d Kludiya d marra awmaten ttseǵamen xak s řehna.

²² Siditney Yeccu Lmasiĥ aqa-t ak-d arruĥ nnek. Arđa ad kidek yiři. Amin.

4:10 Kul. 4:14; Flmn. 24.

4:11 Řex. 15:37; Kul. 4:10,14; Flmn. 24.

4:12 Řex. 20:4; Kul. 4:7.

4:14 1 Tim. 1:20.

4:19 Řex. 18:2; Rum. 16:3.

Titus

Aseġem ħar umezwaru

1¹ Bulus, amsexxar n AREBBI d rrasul n Yeccu Lmasiħ, di liman n yenni ittwafarzen zi AREBBI u di tussna n tidett tenni iġan di tigg^wudi n AREBBI,² x usitem n Tudart ittduman tenni tuġa zi iwaed AREBBI d tidett, qbeħ řweqt n ikuden,³ uca aqa issargeb Awař nnes di řweqt nnes s tbarreħt nney i d ayi ittwawekkřen ełahsab řumur n AREBBI, řeunřar nney n Tudart.

⁴ I Titus, mmi inu d tidett ełahsab liman nney icarcen: arđa d řehna zi AREBBI, Tababat, u zi Siditney Yeccu Lmasiħ, řeunřar nney n Tudart.

Titus di Krita

⁵ S uyenni jjiġ cek di Krita, ħima ad tædřed min tuġa ead ittxeřsa u ħima ad tessgaæded imġaren di kuř tandint, am mammec cek umureġ.⁶ *Amyar* d ijjen wenni war di iġi řeib, aqa-t d aryaz i ġares *myir* ict n temġart, ġares tarwa ttammen, war tt^ekkwaren, war ttwařffen zeg ufucceħ.

⁷ Minzi ittxeřsa i umġar ad yiři břa řeib amecnaw awkiř n AREBBI. Ittxeřsa war dayes ittiři ueffar niġ zzeaf, war isess ccrab sennnej i řqedd, war iccit s ufus nnes u war ittexs arbeħ war iħřin.⁸ Ejj i-t ad yareħħeb s inewjiwen, ad ixs min iřebħen, ittxeřsa ad yiři d asexxay, d amseggad, d amezdag, ad iħkem x ixef nnes.⁹ Ittxeřsa as ad iħđa tyuri *n řsaħ* n wawař n liman, ħima iqedd ad icejje *inni yumnen* s tyuri nnes n řsaħ u ad issyeđ tarwa n bu-tyennant.

¹⁰ Minzi aqa din ařtas n iwdan inni war ixsen ad sswaðeen ixef nsen, ssawařen awařen ixwan, ġar umezwaru nsen d inni zeg wextan. Nitni ssxarwađen ixarriřen n iwdan.¹¹ Ittxeřsa ad asen ittwaqqen uqemmum, minzi nitni qeřeen x wařtas n řaġat, sseřmaden min war icuwwaren maħend ad řffen arbeħ war iħřin.

¹² Ijjen zzaysen, aqa-t d anabi nsen, tuġa inna: "Ikritiyyen ssxariqqen řebda, aqa aten d řewħuc iæeffanen, war ttiwiwinen *emmarř*."

1:1 'rrasul' - niġ 'amazon'.

1:2 Řxř. 23:19; Rum. 16:25; Afa. 1:9; 3:9; Kul. 1:26; 2 Tim. 2:13; 1 Bř. 1:20.

1:3 Řex. 20:24; 2 Kur. 2:12; 7:14; 8:6,16; Gal. 1:1; 2:3.

1:4 Afa. 1:2; Kul. 1:2; 2 Tim. 1:2; 1 Bř. 1:2.

1:5 2 Tim. 2:2.

1:6 1 Tim. 3:2.

1:7 Lawi 10:9; Mt. 24:45; 1 Kur. 4:1; Afa. 5:18; 1 Tim. 3:3,15; 1 Bř. 5:2.

1:8 1 Tim. 3:2.

1:10 Řex. 15:1.

1:11 Mt. 23:14; 2 Tim. 3:6.

¹³ Cchadet-a d tidett. S uyenni webbex asen s jjehd, ħima ad iřin d iřħaħen di liman, ¹⁴ war tticen ca taynit i tħuja n Wudayen d tiweřsa n iwdan inni iwcin s weerur i tidett.

¹⁵ I umezdag marra d tazdugi, maca i yenni ittwaxemjen d yenni war yuminen, i nitni uřa d ict n řħajjet tizdig, minzi ixarriřen nsen d tnefsect nsen xemjen..

¹⁶ Nitni ttarran ixef nsen ssnen AREBBI, maca nđaren t s řexdayem nsen. Yaεεt min tteggjen, aqa war řaεen ca, war neffeen uřa i yict n řxedmet iřebħen.

Tayuri n řřaħ

¹ Maca cek, siweř min ittřiqen i tyuri n řřaħ.

² Seřmed iwessaren maħend ad iřin faġen, ad uyuren s utebbet d tazdugi, u s liman n řřaħ u s tayri d řřbar. ³ *Seřmed* tiwessura εawed ammu, maħend ad ggurent am ittřiq ak-d tigg^wudi zi AREBBI, war ttceqqifent ca, war wcint i binu, maca ejj i-tent ad ssřemdent min iřebħen, ⁴ ħima ad cejjεent timyarin timezyanin ad uyurent s uweqqar, ad xsent iryazen nsent d tarwa nsent, ⁵ uca ad daysent yiři utebbet d tazdugi, ad wcent taynit i *ayt bab n* taddart nsent, ad ggent array i yeryazen nsent, ħima uřa d ijj war ittweceqqef ca deg wawař n AREBBI..

⁶ Cejjεet εawed ibřiyen ħima ad uyuren am ayt n řehřař. ⁷ Egg ixef nekk di marra d lmatal n řexdayem tiřebħanin u xmi tessřemded, ejj awař nnek ad yiři d řřeh, ⁸ s tsexxayt, břa řyecc uca uřa d ijj ad t isseħqar, ař i řa isedħa butyennant umi war izemmar ad xaney issiweř s uřa d ijj n wawař issfeřtaħen..

⁹ Ittxeřsa i imsexxaren ħima ad řtaεen i aytbab nsen, ad asen arđan di marra, war ten ttεekksen, ¹⁰ war ttacaren, maca ad ssecnen řmanet nsen icnan, ħima tyuri n AREBBI, řεuņsar nney n Tudart, ad as ittwagg ccan.

¹¹ Minzi arđa n AREBBI i usenjem n marra, aqa iffey-dd i marra iwdan, ¹² ħima ad aney tarebba maħend ad nettejj řeqjaħet d nneawat n ddunect, ħima ad neddar di ddunect-a s utebbet d tsegda s uweqqar i AREBBI, ¹³ am nettraja asitem ittwabarken uřa d asargeb n uεuġi n AREBBI ameqqran d řεuņsar nney n Tudart, Yeccu Lmasiħ, ¹⁴ wenni i xaney iwcin ixef nnes, maħend ad aney isellek zi marra řmuεsiyyet, ħima ad issizdeg i yixef nnes ijj n řgens imeħden i řexdayem tiřebħanin..

¹⁵ Siweř x man aya, ziyyar u webbex s marra jjehd, war tejj i ħed ad cek isseħqar..

1:14 Ica. 29:13; Mt. 15:9; Kul. 2:22; 1 Tim. 1:4; 4:7; 6:20.

1:15 Mt. 15:11; 23:25; Řex. 10:15; Rum. 14:20,23.

2:3 1 Tim. 2:9; 5:13; 1 Bř. 3:3.

2:5 Amz. 3:16; 1 Kur. 14:34; Afa. 5:22; Kul. 3:18; 1 Bř. 3:1.

2:7 1 Tim. 4:12; 1 Bř. 5:3.

2:8 1 Bř. 2:12,15; 3:16.

2:9 Afa. 6:5; Kul. 3:22; 1 Tim. 6:1,2; 1 Bř. 2:18.

2:12 Afa. 1:4. Kul. 1:22; 2 Tim. 1:9; 1 Yħ. 2:16.

2:13 1 Kur. 1:7; Fil. 3:20.

2:14 Gal. 1:4; 2:20; Afa. 2:10; 5:2; Ebr. 9:14.

2:15 1 Tim. 4:12.

3¹ Seceqer i-ten, maħend ad ggen array i rħukkam u i řřulaťat, ad asen řaen, ad iřin wejden i řxedmet řařebħant mammec ma tegga,² war ceqqfen di ħed, war ttemcubbucen, ad iřin tebten uca ad ssecnen ředrafet i marra iwdan zi marra iyezdisen.³ Aqa uřa d neccin zic tuya aney d ifyař, *s wuř* war imtinen, nweddar, aqa aney d isemyan n eřam kuř nnecwat d ccehwat, tuya neddar di tuęffna uřa di řehsed, dayney acrah uca ncarh ijjen wenneyni.

⁴ Maca xmi tban ředrafet d tayri n AREBBI, Řeunřar nney n Tudart,⁵ aqa issenjem aney, war ięi elahřab řexdayem n tsegda i negga, maca elahřab arrehmet nnes s usird i ięan deg wexřaq n jdid d tajdidet s Arruħ Iqeddsen,⁶ wenni i xaney ifarryen s ufeyyed s Yeccu Lmasih, Řeunřar nney n Tudart,⁷ ħima ad nettwasegged s arđa nnes, ad nedweř d iwrten s usitem di Tudart ittduman.

⁸ Awař-a dayes řmanet, uca necc xsey eawed ad tekkared ad tbedded s jjeħd x man aya, ħima inni ittečren x AREBBI, ad meħden maħend ad cebbaren řebda di řexdayem řiřebħanin. Timesřayin-a cnant u daysent nnfae i iwdan.

⁹ Maca beeed x umħarweđ abuhaři, x thuja x tařiřat, x umenyi u x imcubbac n imseřmaden n idlisen, minzi di *marra* man aya war dayes bu nnfae, aqa man aya d řbaťeř.

¹⁰ Mařa din ħed issbeťta, ittxeřša kenniw ad as tagim awarni řami twebbxem t ict n twařa u ict n twařa nneyni.¹¹ Aqa tessnem belli wanita d amfaryađ, aqa d amednub, u ittwahaseb zeg ixef nnes.

Awař d useęem aneggaru

¹² X minni i yarek dd ya ssqadey Artimas niy Ticikus, egg tizemmar maħend ad yari dd-tased deyya yar Nikubulis, minzi aqa ggiy ad din sseedy řmecta.

¹³ Zenas, amseřmad n idlisen, d Apullus, awyem ten-dd mliħ deg webrid, ħima war d asen ittxeři uřa d ict n tmesřact.

¹⁴ Nitni sseřmaden inni nney maħend ad ggen řexdayem řiřebħanin mařa din aħđaj, ħima war ttiřin břa řyięet.

¹⁵ Marra wi akidi danita ttseęamen xak s řehna. Seęem s řehna eawed x yenni d aney ittexsen di liman. Arđa ad kiwem yiři marra idwem! Amin.

3:1 Rum. 13:1,3-7; 1 Bť. 2:13.

3:2 Fil. 4:5; 2 Tim. 2:24,25.

3:3 1 Kur. 6:11; Afa. 2:1; Kul. 3:7; 1 Bť. 4:3.

3:4 ředrafet' - niy: 'lħanana'.

3:5 Řex. 15:11; Rum. 3:20,28; 4:2,6; 9:11; 11:6; Gal. 2:16; Afa. 1:4; 2:4,9; 2 Tim. 1:9.

3:6 Ĥaz. 36:25.

3:9 1 Tim. 1:4; 4:7; 6:20; Tit. 1:14.

3:10 Mt. 18:17; Rum. 16:17; 2 Ts. 3:6; 2 Tim. 3:5; 2 Yħ. 10.

3:12 Řex. 20:4; Afa. 6:21; 2 Tim. 4:12.

3:13 Řex. 18:24; 1 Kur. 1:12.

Filimun

Aseġem ħar umezwaru

1¹ Bulus, amehbus n Yeccu Lmasih, d tawmat Timutiyyu, i Filimun ieżzen d umsexxar akidney,² u i uċmatney Apfiya ieżzen, u i Arxippus, acric akidney di řxedmet, u i tmesmunt di taddart nnek:³ arċa d řehna ad kidwem iřin zi AREBBI, Babatney, u zi Siditney Yeccu Lmasih.

Aqadi d tzaġit n Bulus

⁴ Necc ttqadiy AREBBI inu řebda u ttfekkarey dayek di tzaġitin inu,⁵ - xzar, *ead* zeg wami necc sřiy x liman d tayri nnek i dayek iġan zi jjihet n Siditney Yeccu u zi jjihet n marra imqeddasen -, ⁶ ħima ad din yiři ijj n uqarri n liman nnek ař i ħa tawyed řyiġet di řexdayem tişebħanin u di tussna n marra řxar i ħarwem di Yeccu Lmasih. ⁷ Maħar neccin aqa ħarney řefraħet d ufewwej, minzi zi ssibbet n tayri nnek ttwasareyyħen uřawen n imqeddasen.

Bulus ittceffeħ di tmesřact n Unisimus

⁸ S uyenni, *waxxa* necc ħari taryast ařtas di Lmasih ħima ad cek umurey min icuwwaren, ⁹ aqa necc ħari ħsen, di ssibbet n tayri, ad zzayek ttarey, necc Bulus, aqa ayi d awessar am mammec tessned, uca řexxu eawed d amehbus n Yeccu Lmasih. ¹⁰ Necc ttariy ac-dd x mmi Unisimus, wenni dd-jjiy di snaseř *da di řehbes*. ¹¹ Netta tuħa war cek ineffeħen zic, maca řexxu aqa ineffeħ i cek u ineffeħ ayi. ¹² Necc aqa arriy ac t-i-dd ħarek. Xenni qbeř i-t am mmi. ¹³ Necc mři ufiy iři aqa jjiy t danita akidi maħend ad xafi isexxar deg wemcan nnek min da ħa kkey di snaseř x ssibbet n řexbar Aşebħan. ¹⁴ Maca necc war xsey ca ad ggey walu břa ma i ħa mcawarey akidek, ħima tcuni i teggid war tetttiři s uyiř, maca s řxaċar. ¹⁵ Minzi ad taħ tuħa imsebċa xak i drus n řweqt ħima ad ħarek yiři eawed i řebda, ¹⁶ war iġi ead amecnaw amsexxar, maca amecnaw iġen i iġan ktar zeg umsexxar, am uma inu ieżzen, i necc beċda, mahu i cek, di arrimet uřa di Siditney!

¹⁷ Mařa tħesbed ayi d amēacar inu *di liman*, qeբř i-t amecnaw necc. ¹⁸ Mařa netta tuħa iddarri cek niy zeema dayes amarwas, egg i-t xafi! ¹⁹ Necc, Bulus,

1:1 afessar - tanita d ict n tebrat i yuri rrasul Bulus ħar umeddukkeř nnes Filimun x ijj n uħenjir qqaren as 'Unisimus'. Unisimus tuħa-t qbeř disney n Filimun. Yarweř zi Filimun u awarni man aya issen i-t rrasul Bulus di řehbes, u idweř Unisimus d řmumen (*inneyni qqaren as 'Wanisamu'*). Uřa d Filimun tuħa idweř d řmumen x ufus n Bulus. Řexxu rrasul Bulus issekk-dd Unisimus ħar Filimun ħima ad din yiři weřřaħ ħar asen am wawmaten di Yeccu Lmasih.

1:1 Afa. 3:1; 4:1.

1:2 Rum. 16:5; 1 Kur. 16:19; Kul. 4:15,17.

1:4 1 Ts. 1:2; 2 Ts. 1:3.

1:10 1 Kur. 4:15. Gal. 4:19; Kul. 4:9.

FILIMUN

uriy s ufus inu, aqa ad t xeğşey! Mağend war qqarey ca, aqa uřa d cek t^ettursed ayi ixef nnek. ²⁰Wah, a tawmat inu, aqa ttwassareyyheyy zayek di Sidityey, sareyyeħ uř inu di Lmasiħ.

Awař aneggaru d useğem

²¹Necc ttiqqey ad ayi tesřid. Uriy ac-dd, uca ssney aqa cek ad tegged mahu min d ac iniy. ²²Sewjed ayi amcan mani i ħa zedyey, minzi ssitimey ad ħarwem dd-arezfey s tzağit nwem.

²³Ipafras wenni akidi da di řehbes di Yeccu Lmasiħ, aqa iseğem xak s řehna,

²⁴uřa d Markus d Aristarxus d Dimas d Luka inni d ayi itticcen afus.

²⁵Arđa n Sidityey Yeccu Lmasiħ ad yiři ak-d buħbeř nwem. Amin!

1:22 Fil. 1:25.

1:23 Kul. 1:7; 4:12.

1:24 Řex. 12:12,25; 15:37; Kul. 4:10; 2 Tim. 4:11; 1 Bř. 5:13; Řex. 19:29; 20:4; 27:2; Kul. 4:10,14; 2 Tim. 4:10,11.

Iɛibraniyyen

Mmis yueřa ařtas x lmalakat

1 ¹ Deg wussan iedun issiweř AREBBI di marra ikuden u deg wařtas n ibriden lak-d řejdud nney s inabiyyen. ² Deg wussan-a ineggura aqa issiweř akidney s Mmis, wenni igga d Awrit n kuřci, s Wenni *eawed* igga ddunect. ³ Minzi Netta d talellect n ucuęi nnes uřa d tteswirt n Simant nnes, u *Netta d* wenni yarebbun marra timesřayin s jjehd n wawař nnes. Aqa Netta issizdeg ddnub nney deg Yixef nnes, uca iruř iqqim řar yeffus n Leađim di řueřa. ⁴ Netta yueřa ařtas x lmalakat am Isem i iřtef d řwart aqa icna x wenni nsen.

⁵ Minzi i man ten zi lmalakat inna AREBBI emmarř:

“Mmi i teęid Cek, ass-a Necc jjiy-dd Cek!”,

uca eawed inna:

“Necc ad as iřiy d Babas u Netta ad ayi yiři d Mmi”?

⁶ Uca xenni xmi dd-issidef amenzu řar ddunect, inna:

“Ad as sejden marra lmalakat n AREBBI.”

⁷ Uca x lmalakat inna:

“Netta igga lmalakat nnes d isemmiđen,
uca imsexxaren nnes d ict n tmessi itteřduduřen”,

⁸ Maca x Memmi:

“Řearc nnek, a AREBBI, aqa ięa i řebda qae.
Tayřarct n tgeldit nnek, aqa-tt d tayřarct teřfa.

⁹ Aqa tersed tasegda, tcarhed řyar.

1:2 Amz. 1:3; Izhd. 33:6; Mt. 21:38; Yř. 1:3; Afa. 3:9; Kul. 1:16.

1:3 2 Kur. 4:4; Fil. 2:6; Kul. 1:15.

1:5 2 řm. 7:14; 1 Im. 17:13, 22:10; Izhd. 2:7; Řex. 13:33; Ebr. 5:5.

1:6 Izhd. 97:7.

1:7 ‘iřudaq’ - s Teibranit ‘ařudaq’.

1:7 Izhd. 104:4

1:8 Izhd. 45:7.

S uyenni aqa idhen i c AREBBI, AREBBI nnek,
s z zect n řefrařet sennej i imeacaren nnek.”

¹⁰ Uca xenni:

“Zeg ubeddu teggid Cek dsas n temmurt,
uca ijenwan řan d řxedmet n ifassen nnek.

¹¹ Ina ad ttwateřřan, maca Cek ad tdumed,
uca ina marra ad arcan am warruđ..

¹² Amecnaw ijj n useřřham ad ten ttđefsed.
Ad ttwabedđřen *am warruđ*,
maca Cek ad tiřid d wenni uca isegg^wusa nnek war qeřřin ca.”

¹³ U i man ten zi lmalakat inna ijj n wass:

“Qqim řar yeřřus inu
ař d řa ggeř řeedyan nnek d tanebdat sadu iđaren nnek”?

¹⁴ Ma war řint nitenti d arruřat i tsexxart, ttwasekkent-i-dd řima ad sexxarent
i yenni i řa iwarten Tudart?

Yeccu Lmasiř, Arrays nney yareřřmen n ikehhanen

2¹ S uyenni ittxeřřa aney ad newc taynit ktar i min nesřa, řima war netteffiy
zeg webriđ. ²Minzi, mařa awař i innan t lmalakat tuřa tbedd, u marra wi t
isřin, *maca* iedu xas, aqa ittwaxeřęs s řřeqq, ³mammec i řa negg ad narweř
neccin, mařa nesseřqara timesřayin i iřan d Tudart i neccin, *timesřayin* i xef
tuřa issawař Sidiťney řar umezwaru, uca *xenni* ttwađemnent aney eawed
zeg yenni jar aney *tent* zzayes isřin, ⁴*umi* AREBBI iched akidsen s řeēřamat d
lmuejizat d řeējayeř ifarzen u s tmewci n Arruř Iqeddsen, tinni immewcen
am mammec ixs Netta. ⁵Minzi war issars ca ddunct i dd řa yasen x tenni
nessiweř sadu řumur n lmalakat, ⁶maca am mammec cehhdent u qqarent Tira
Iqeddsen:

1:9 Izhđ. 45:7,8

1:10 Izhđ. 102:26.

1:11 Ica. 51:6; 2 Bř. 3:7,10.

1:12 Izhđ. 102:26-28.

1:13 Izhđ. 110:1; Řex. 2:34; 1 Kur. 15:25; Afa. 1:20; Ebr. 10:12.

2:2 Amz. 19:17,26; Aewđ. 27:26; Řex. 7:53; Gal. 3:19.

2:3 Mt. 4:17; Mk. 1:14; Ebr. 12:25.

2:4 Mk. 16:20; Řex. 14:3; 19:11.

“Min iena bna dem, aqa Cek i dayes ittxarraşen,
u *min iena* mmis n bna dem, aqa Cek i dayes itthillan?”

⁷ Cek teggid t cwayt sadu lmalakat,
teggid as *iji n ttaj* n ueuđi d ccan x uxeđif nnes
uca tewcid as şşulţa x řexdayem n ifassen nnek.

⁸ Aqa marra timesřayin teggid tent sadu idaren nnes.”

Umi igga marra timesřayin sadu Netta, aqa war ijji walu war t iggi sadu Netta. Maca řexxu war nżar ead marra ittwagg sadu Netta, ⁹ maca nettwařa belli Netta d Yeccu, wenni tuya ittwaggen cwayt sadu lmalakat di ssibbet n uweddeb n řmewt nnes, *nettwařa i-t* s ttaj n ueuđi d ccan, mayar AREBBI iqqas řmewt i marra e lařsab arđa nnes.

¹⁰ Minzi tuya ittřiq as i Netta s Wenni ğant marra tmesřayin u i Wenni ğant marra timesřayin, i Netta d *Wenni* i dd-ittawyen ařtas n iřenjiren řar ueuđi, mařend ad ikemmeř Uzeđif n Tudart nsen Ixef nnes s uweddeb. ¹¹ Minzi d Wenni iqeddsen u nitni i ittwaqeddsen, nitni marra d ijjen. S uyenni Netta war isseđđi ca ad asen iřaya awmaten nnes, ¹² umi inna:

“Ad barrħey i wawmaten inu s Yisem nnek,
di řwest n tmesmunt ad Cek şebbħey.”

¹³ Uca eawed:

“Nec ad dayes ttiqqey!”

Uca eawed:

“Aqa da, Necc d tarwa inni d ayi iwca AREBBI.”

¹⁴ Am carcen tarwa deg weysum d idammen uřa d Netta simant nnes icarc ammu kifkif di man aya, řima ad ibetřeř s řmewt nnes wenni řar teđa şşulţa x řmewt, aqa netta d cciřan, ¹⁵ u řima ad ifekk marra inni isseeddun qaē tudart nsen am isemyan zi tigg^wudi n řmewt. ¹⁶ Minzi řmewt war řares teđi şşulţa x lmalakat, maca *řmewt* řares şşulţa x zzariet n Ibrahim. ¹⁷ S uyenni tuya

2:6 Izhd. 8:5.

2:8 Izhd. 8:7; Mt. 28:18; 1 Kur. 15:27; Afa. 1:22.

2:9 Řex. 2:33; Fil. 2:7,8.

2:11 Řex. 17:26.

2:12 Izhd. 22:23.

2:13 Ica. 8:17,18.

2:14 Ica. 25:8; Ĥuc. 13:14; Yř. 1:14; 1 Kur. 15:54; Fil. 2:7; 2 Tim. 1:10.

2:15 Rum. 8:15.

ittxeŝša as ad idweř amecnaw awmaten nnes zi marra iyezdisen, ħima ad idweř d Arrays n ikehhanen arħim d amtiqqi di min iġan i AREBBI, *maħend* ad isseŝreħ ddnub n iwdan.¹⁸ Minzi min di tuġa Netta simant nnes iweddeb u ittwajarreb, aqa izemmar ad iċawen inni ittwajarren..

Yeccu Lmasiħ yueřa x Musa

3¹ S uyenni, *a* aytma imqeddasen, inni ittwarřayan s třayit n ujenna, xzarem ħar Rrasul wanita, ħar Arrays n ikehhanen n cċhadet nney, Yeccu Lmas iħ,² wenni d amtiqqi i wenni i-t-i-dd issgaæden, am mammec tuġa Musa *d amtiqqi* x marra taddart nnes.³ Minzi æuġi n Wanita ameqqran ařas x wenni n Musa, amecnaw ħar wenni ibnan taddart ħares ccan imħar sennej i ccan i ittwaggen i taddart.⁴ Minzi marra taddart t^ettwabna zeg ijjen, maca wenni ibennan marra d AREBBI.⁵ Tettwawekkeř i Musa marra taddart nnes am i yijj n umsexxar, maħend ad iched x tmesřayin min xef i ħa issiweř netta.⁶ Maca Lmasiħ am Tmemmit *ittwagg* x taddart nnes, u taddart nnes d neccin, mařa neqqim n^etteřteř di ttiqqet u di řemyaret n usitem nnes ař aneggar..

Tmijja n Arebbi

⁷ Minzi Arruħ Iqeddsen inna:

“Aqa ass-a mařa tesřim tmijja nnes,

⁸ war ttesseqsiiħem ca uřawen nwem maħend ad t tessarem, amecnaw inni iyewwħen,

u amecnaw deg wass n ujarreb di řexřa,

⁹ umi d ayi jarrben řejdud nwem, qeġben *ayi*, am řrin timegga timeqqranin inu arebein n isegg^wusa.

¹⁰ S uyenni eiffey zi jjiř nni, nniy:

‘Wa d ijj n řgens i iweddaren deg wuř nnes nitni war ssinen ca ibriden inu!’,

¹¹ ařami jjuġeħ deg weyđab inu:

‘War dd-ttidfen ca ħar arraħet inu!’ ”.

2:17 Fil. 2:7; Ebr. 4:15.

2:18 Ebr. 4:15,16.

3:1 ‘rrasul’ - niy ‘amazan’.

3:1 Ebr. 4:14; 6:20; 8:1; 9:11.

3:2 Řxř. 12:7.

3:4 2 Kur. 5:17,18; Afa. 2:10.

3:5 Aewd. 18:15,18.

3:6 Rum. 5:2; 1 Kur. 3:16; 6:19; 2 Kur. 6:16; 1 Bř. 2:5.

3:7 Izhd. 95:7; Ebr. 4:7.

3:8 Uf. 17:2.

3:11 Řxř. 14:21-23; Aewd. 1:34; Izhd. 95:7-11.

¹² S uyenni, *a* aytma, hdam hima emmars war ittiři hed zwaywem yares uř d aeffan i war ittimnen umi i ya tagg^wejem x AREBBI iddaren, ¹³ maca qeğbem ixef nwem kuř ass ař ass umi qqaren: ‘Ass-al’, hima uřa d ijj zwaywem war itteqsih ca s wecmat n ddenb. ¹⁴ Minzi nettwasmun ak-d Lmasih, mařa neqqim ncebbar di řeahd-a d amtiqqi zeg umezwar ař aneggar. ¹⁵ Am mammec ittwanna:

“Ass-a, mařa tesřim tmijja nnes,
war tesseqsihem ca uřawen nwem
mağend ad t tescarem.”

¹⁶ *Xenni* min isnan nitni inni isřin t, *xenni* yewwyen? Ma war *řin* nitni marra d inni dd-iffyen zi Miřa s ufus n Musa? ¹⁷ Zi man wen iciff Netta *xenni* arebein i isegg^wusa? Ma war iği zeg yenni ixđan, inni umi iwđan iyсан nsen di řexřa? ¹⁸ I umi ijjuğ Netta, belli war dd-ttidfen ca di arrařet nnes, ma war iği i yenni war dd as itteggan array waha? ¹⁹ Aqa nettwařa belli nitni war zemmaren ad adfen x ssibbet n břa liman nsen.

Areyyeğ i řgens n Arebbi

4 ¹ Ejj aney ad negg^wed xenni, aqa uřa d ijj zwaywem, *mintra ead* din ijj n lwaed n wadaf di arrařet nnes, ad idhar ittyima yar đeffar yar wadaf. ² Minzi ittwabarreğ řexbar Ařebhan eawed i neccin, am *ittwabarreğ* uřa i nitni, maca awař war d asen infie i yenni d as isřin, minzi tuya war dd-ittis ca ak-d liman deg inni *d as* isřan. ³ Minzi neccin, inni yumnen, ad nadeğ yar arrařet am mammec inna:

“Am mammec jjuğey deg weyđab inu:
‘Nitni war dd-ttidfen ca yar arrařet inu!’ ”,

waxxa řexdayem n AREBBI aqa ttwakemmřent zeg wami t^ettwagg ddunect.
⁴ minzi inna x wass n ssebt:

“Yareyyeğ AREBBI zi marra řexdayem nnes
deg wass wiss seba.”

3:15 Ebr. 3:7.

3:17 Řxř. 14:36; Izhd. 106:26; 1 Kur. 10:10; Yah. 5.

3:18 Aewd. 1:34.

4:3 Izhd. 95:11.

4:4 Amz. 2:2; Uf. 20:11; 31:17.

⁵ Uca eawed danita inna *awař-a*:

“War dd-ttidfen ca di arraħet inu!”.

⁶ Umi teqqim belli marra zemmaren ad dd-adfen *yar arraħet-a, maca* inni umi ittwabarreħ s Řexbar Aşebħan ħar umezwaru war udifen ca x ssibbet n řmuesiyyet nsen, ⁷ aqa Netta izeyyar zi jdid awarni ařtas n řweqt ijj n wass nneyni, am mammec ittwarei qbeř aqa Dawud inna:

“Ass-a mařa tesřim i tmijja nnes, war sseqsiħem ca uřawen nwem!”.

⁸ Minzi mařa tuya Yacuwa, mmis n Nun, aqa issidef i-ten di arraħet, war ħares ittiři ead řhard x ijj n wass nneyni awarni man aya. ⁹ S uyenni itxeřsa i řgens n AREBBI ad iqqim itt^eřtef deg ict *n arraħet* n ssebt. ¹⁰ Minzi wi yudfen ħar arraħet nnes, aqa netta ad yareyyeħ zi řexdayem nnes am mammec AREBBI zi tinni nnes.

¹¹ Jjem aney xenni ad nemkabar ħima ad nadeħ ħar arraħet nni, maħend war nweřti am mammec wdan inni war ittiřen. ¹² Minzi Awař n AREBBI iddar, ixeddem mani mma, iqdeē ktar zi kuř ssif s tnayen n wudmawen, ittakkwađ ař abeřtu n řeemar d arruħ d řemfaşeř d wađuf, uca iħekkem x tnawi d ixarriřen n wuř. ¹³ War din uřa d ict n tmesřact i zzayes dd-ittwaxeřqen t^ettwasnuffar zzayes, maca marra *timesřayin* aqa atent ttwaearryent, ttwarezzment ħar tittawin n wenni umi i-k-dd i ħa negg řeħsab.

Yeccu d Arrays nney imyar n ikehhanen

¹⁴ S uyenni am ħarney Arrays n ikehhanen imyar, Yeccu Lmasiħ, Mmis n AREBBI wenni issgaēden ħar ujenna, ejj aney ad ncebbar di cħadet nnes.

¹⁵ minzi war ħarney arrays n ikehhanen war izemmar ad yaca ak-d tuđeēft nney, maca Ijjen wenni ittwarejrrben di marra am neccin, maca břa ddenb..

¹⁶ Ad dd-nqarreb xenni s ttiqqet ħar řearec n arđa, ħima ad neksi arreħmet uca ad naf arđa di řweqt n řmeħnet.

4:5 Izhd. 95:11.

4:7 Izhd. 95:7; Ebr. 3:7.

4:12 Amb. 12:11; Ica. 49:2; Afa. 6:17.

4:13 Izhd. 33:13.

4:14 Ebr. 3:1; 6:20; 8:1; 9:11.

4:15 Ica. 53:9; 2 Kur. 5:21; Fil. 2:7; Ebr. 2:18; 1 Bř. 2:22; 1 Yħ. 3:5.

4:16 Rum. 3:25.

5¹Minzi kuř arrays n ikehhanen *ittwakkes-dd* zeg iwdan, ittwasgaæed di ttwæ n iwdan x min iġan n AREBBI, maħend ad iqeddem tiwhibin d tyařsin x ddnub. ²Izemmar ad isswaðee ixef nnes, ad iħinn x iqubbaniyyen d imweddaren, minzi uřa d netta simant nnes iyarð tuðæeft. ³Mařar s man aya d icten ittxeřsa as ad issgaæed tyařsin x ddnub n řgens uca eawed x *ddnub n* yixef nnes.

⁴Uřa d ijjen ma ad iksi i yixef nnes ccan-*a*, mřir wenni ittwarařan zi AREBBI am mammec *ittwarařaya* Harun. ⁵Ammu eawed Lmasiħ war isseuđi ca ixef nnes umi idweř d Arrays n ikehhanen, maca *isseuđi* wenni dd řares issiwřen:

“Cek d Mmi,
Necc jjiy-dd Cek ass-a!”

⁶Am mammec inna eawed di mani nneyni:

“Cek d Akehhan i řebda,
di řřifet n Malkiřadiq.”

⁷Řami tuřa yarred arrimet, iqeddem tizađitin d tutra s iyuyyan ařtas u s imetřawen i Wenni tuřa izemmarem ad t-i-dd-issnekkar zi řmewt i Tudart, uca isřa as. ⁸Netta, waxxa tuřa-t d Tamemmit, aqa iřmed třacet zi min xas ikkin d tigg^wudi u zeg uweddeb i iksi. ⁹Ammu i idweř Netta ikemmeř, idweř d řeunřar n Tudart ittduman i marra inni d as i řa iřaæn, ¹⁰uca igga i-t AREBBI d Arrays n ikehhanen di řřifet n Malkiřadiq.

Ĥđam maħend war t^ettweddarim ca

¹¹Aqa řarney ařtas min i řa nini x Malkiřadiq wanita, iwear ad t nfessar, minzi tdewřem tewæarem ad tesřem. ¹²Mařar tuřa ittxeřsa ad tiřim d imesřaren zi jjihet n řmijař n řweqt i tðeffarem tyuri aya.

Maca řexxu ittxeřsa awem ead ad awem třemdem lřuruf imezwura n beddu n wawařen n AREBBI, kenniw teħdajem *ead* ayi, maci macca ijehden. ¹³Minzi kuř ijjen wenni icarcen deg uyi, war iqedd x wawař n tsegda, minzi netta d aseymi *ead*. ¹⁴Maca macca ijehden iffeř-dd i yenni imřaren, inni aqa nnumen ad darrben tacit nsen řima ad farzen řřar x řřar.

5:3 Lawi 9:7; 16:6; Ebr. 7:26.

5:4 Uf. 28:1; 1 Im. 23:13; 2 Im. 26:16.

5:5 Izhd. 2:7; Řex. 13:33; Ebr. 1:5.

5:6 Izhd. 110:4; Ebr. 7:17.

5:7 Mt. 26:39; 27:46,50; Yř. 17:1.

5:8 Fil. 2:6.

5:12 1 Kur. 3:1,2,3.

6¹S uyenni ad nejj tamezwarut n wawař n Lmasih, ad nuyur zzat ęar ukemmeř. Niy texsem ad tessarsem twařa nneynit dsas i ttubet zi řexdayem immuten u i liman di AREBBI, ²u i tyuri n useyęeř d usarsi n ifassen uřa i tnukra zi taddart n imettinen d lħisab i řebda? ³Ad negg man aya, mařa *ad d aney* ismeř SIDI man aya.. ⁴Minzi inni dd-ihwan i useyęeř ict n twařa uca qqasen tawhibt n ujenna uca tťfen Arruř Iqeddsen, ⁵uca qqasen awař icnan n AREBBI d jjehd n wakud i dd ęa yasen, ⁶uca xenni *awarni man aya* ad xđan eawed, uca ad ttwassfaęen i ttubet zi jdid, aqa nitni ad řellben u ad sseřqaren Mmis n AREBBI ict n twařa nneyni. ⁷Minzi tammurt, tenni isessen anęar wenni xas iccaten aťas n twařawin, tessyemmi aęemmuy icna i yenni umi tťttwafeęeř, *uca xenni* teksi lbaraka zi AREBBI. ⁸Maca mařa tesseyimi-dd isennanen d tzeęę^wart, aqa temmeđar u tudes i nneřret uca aneggar nnes d acmađ s tmesi.

Ađman n lwaed n Arebbi

⁹Maca min d awem ittxeřřan, *a* aytma, waxxa neccin nessawař ammu, aqa nettwareqnee zi tmesřayin tiřebħanin zi man aya, tinni i-dd-ittasen ak-d Tudart. ¹⁰Minzi AREBBI war ięi d wenni war iseggdan maęend ad ittu řxedmet nwem d tayri nwem tenni tuęa tessecnem deg Yisem nnes, i zzayes tuęa kenniw tsexxarem i imqeddasen uca tťttsexxarem *asen ead*. ¹¹Maca dayney mmezri ģima kuř ijjen zzaywem ad isscen amĥađ d ijjen i ukemmeř n usitem ař aneggar, ¹²war tťttiřim d imeegaz, maca ad tiřim d imeđfaren n yenni s liman d ttasie n řxađar dewřen d iwruten n lwaed.

Amtan n lwaed n Arebbi

¹³Minzi řami iwaed AREBBI Ibrahim, ijjuę s Yixef nnes, minzi war din ięi wenneyni imęar xas maęend ad as ijjaę, ¹⁴inna:

“S tidett, ad ac barkey
uca ad ac arnię aťas s waťas.”

¹⁵Uca ammu, am ittřebbar, aqa iki *Ibrahim* lwaed. ¹⁶Mayar iwdan jjuęen ęar min ięan d ameqqran xasen u marra amcubbec jar asen ad iqđa nican s ict n tjaęit. ¹⁷S uyenni tuęa ixs AREBBI ad isscen s ufeyyeđ i iwruten belli lwaed nnes war ittbeddiř ca, uca iđmen i-t s ict n tjaęit. ¹⁸ģima s tnayen n tmesřayin war ttbeddiřent ca, am war izemmar xenni ad issxarreę AREBBI - , ad dayney ittwaęę uř s waťas, aqa dayney di neccin inni ęares arewřen, ģima ad neťteř

6:3 Řex. 18:21; 1 Kur. 4:19; Yae. 4:15.

6:4 Mt. 12:31; Ebr. 10:26; 1 Yĥ. 5:16.

6:10 Awřn. 14:31; Mt. 10:42; 25:40; Mk. 9:41; Yĥ. 13:20.

6:14 Amz. 12:3; 17:4; 22:16-17; Izhd. 105:9; Lk. 1:73.

6:16 Uf. 22:11.

deg usitem i d aney ittwawaeden, ¹⁹ d wenni ɣarney amecnaw aɣeyzim di řeemar nney, maħend iġa řeemar imten, *ijj n uřeyzim* i dd-ittadfen ɣar daxeř n uřeħħaf, ²⁰ mani yudef Yeccu wenni d aney izwaren x tizi nney, aqa idweř d Akehhan i řebda di řšifet n Malkiřadiq.

Malkiřadiq d Ajeġid-Ukehhan n Arebbi

7¹ Malkiřadiq wanita d ajeġid n Salim, Akehhan n AREBBI wenni d Ameuġi x kuřci, u Netta iffey-dd ħima ad iřqa Ibrahim řami dd-idweř zi tareżžit n ijeġiden, u Netta ibarek *Ibrahim*.² Ibrahim iwca as řeecur zi marra min ɣares. Isem nnes ixs ad yini: ‘Ajeġid n tsegda’, u eawed: ‘Ajeġid n Salim!’, min ixs ad yini ‘Ajeġid n řehna’.³ Nħřa ma ttwazemmen babas d yemmas deg *idlisen n jjadira*, u nħřa beddu n wussan nnes niř aneggar n Tudart nnes, u deg warwas n Mmis n AREBBI, aqa iqqim Netta d akehhan i řebda.

⁴ Xzarem řexxu, meħař tuřa imřar Wanita x jedditney Ibrahim i t iwcin řeecur zi min iřebħen qae! ⁵ Inni iksin tukehħant zeg ayt n Lawi, aqa ɣarsen tawřeyyet elaħsab Ccariea ħima ad ksin řeecur zi řgens, iena zeg aytmatsen, umi nitni ffyen-dd eawed zi dwaxeř n Ibrahim.⁶ Maca *Malkiřadiq* wanita, wenni war izemmen deg idlisen nsen n jjadira, iksi zi Ibrahim řeecur uca ibarek i wenni iřfen lwaed.⁷ Aqa břa awař, wenni iġan qell, aqa ad ittwabarek zeg wenni iġan ħsen zzayes.⁸ Aqa danita iwdan ifennan kessin řeecur, mani nneyni Wenni xas icehħden Tira *Iqeddsen* belli Netta iddar *d wenni ikessin řeecur*.⁹ Ammu nzemmar ad nini belli Lawi, wenni iksin řeecur, aqa ieccar *eawed* s ufus n Ibrahim,¹⁰ minzi tuřa-t ead di dwaxeř n babas ařami imsagar wanita ak-d Malkiřadiq.

Yeccu Lmasiħ d Malkiřadiq

¹¹ Mařa řekmařet tuřa-tt s tukehħant n Lawi, minzi tanita t^ettwadmen i řgens s Ccariea, mayemmi ead ittxeřša ad dd-ikkar Ukehhan nneyni di řšifet n Malkiřadiq? Ma zeema tenna *Ccariea* belli ad yiři di řšifet n Harun?¹² Maca am mammec tuřa din ijj n ubeddeř n tukehħant, ammu tuřa din eawed ijj n ubeddeř n Ccariea.¹³ Minzi Netta, x min xef ittwanna aya, aqa ittwaxřeq-dd zi teqbič nneynit, tenni zi uřa d ijj war isexxar eemmarř ɣar uealřar.¹⁴ Aqa bayen belli Siditney iffey-dd zi Yahuda, zi taqbič i war x issiweř Musa uřa s yijj n wawař x tukehħant.

6:20 Ebr. 3:1; 4:14; 8:1; 9:11.

7:1 Amz. 14:17-20.

7:5 Řxř. 18:21; Aewd. 18:1; Yac. 14:4; 2 Im. 31:5.

7:6 Amz. 14:20.

7:11 Gal. 2:21.

7:14 Ica. 11:1; Mt. 1:3.

¹⁵ Eawed tban qae mliħ aqa Netta inna belli ad dd-ikkar Ukehhan nneyni di ŝŝifet n Malkiŝadiq, ¹⁶ wenni war itt waggen eħaħsab Ccariaea n tweŝŝa i itthiman arrimet, maca eħaħsab jjeħd n Tudart war ifennan. ¹⁷ Minzi Netta iched xas:

“Cek d Akehhan i řebda di ŝŝifet n Malkiŝadiq!”.

¹⁸ Minzi tawŝeyyet tenni tuya qbeř, t^ettwaxřef zi ssibbet n tuđeef t nnes d břa n nfae nnes. ¹⁹ Minzi Ccariaea war t^ettkemmeř uřa d ict n řħajjet, maca deg wemcan nnes idweř usitem d ameqqran i zi i ya nades ħar AREBBI. ²⁰ U Netta idmen man aya s ict n tjađit. ²¹ Maħar nitni dewřen d ikehhanen břa tajađit, maca Wanita s ict n tjađit umi Netta i d as inna s *uqemmum* n Dawud:

“Aqa SIDI ijuđ, war issxarriđ eemmarř: ‘Cek d Akehhan i řebda di ŝŝifet n Malkiŝadiq.’”.

²² Di marra man aya iġa Řeħhd-a, i zi idweř Yeccu d ađman, qae ħsen.

²³ Tuya din ađtas n ikehhanen, minzi nitni mmuten, ttwameneen ad qqimen.

²⁴ Maca x Wanita war xas teeddu tukehhanen nnes, minzi Netta ad iqqim i řebda.

²⁵ S uyenni izemmar ad iwc Tudart ittduman i yenni zzayes i dd ħa qarrben ħar AREBBI minzi Netta iddar i řebda uca icafee dayney s tzađit. ²⁶ Minzi tuya ittriq aney ijj n Ukehhan am Wanita: amezdag, břa řyecc d taxmuji, itt wafarzen zeg imednab, yueřan x ijenwan, ²⁷ wenni war ħar iġi řxeŝŝ ass x wass amecnaw arruyas n ikehhanen nneyni, ħima ad iqeddem amezwar tiħarřin x ddnub nnes, xenni eawed x ddnub n řgens, minzi aya igga i-t ict n twařa i řebda qae, řami iwca Ixef nnes d tayarřt. ²⁸ Aqa Ccariaea tessgæeed iwdan ideefen d ikehhanen, maca awař n tjađit, wenni awarni Ccariaea, issgæeed Mmis wenni ittwakemmřen i řebda.

Yeccu d Azeđif n ikehhanen n Řeħhd n Jdid

8 ¹ Lmufid zi marra man aya, aqa ħarney Arrays n ikehhanen wenni iqqimen ħar yeffus n řeħrc n Leađim deg ijenwan. ² Netta d Amsexxar n Zzawect Iqeddsen d Tzeddiyt Iqeddsen d tidett inni issgæeed AREBBI war iġi d bnađem.

³ Minzi kuř arrays n ikehhanen ittwasgæeed ħima ad iwc tiwhibin d tiħarřin. S

7:17 Izhd. 110:4; Ebr. 5:6.

7:19 Yħ. 1:17; Řex. 13:39; Rum. 3:21,28; 8:3; Gal. 2:16.

7:21 Izhd. 110:4.

7:25 1 Tim. 2:5; 1 Yħ. 2:1.

7:27 Lawi 9:7; 16:6; Ebr. 5:3.

8:1 Afa. 1:20; Kul. 3:1; Ebr. 3:1; 4:14; 6:20; 9:11; 12:2.

uyenni tuya ittxeŝa as i Wanita eawed ad ƣares yiři ca ħima ad t iwc.⁴ Mælik iġa di temmurt, Netta war ittiři d akehhan, minzi aqa din ikehhanen *ead* inni ittqeddamen tiwhibin ełahsab Ccaria. ⁵Nitni sexxaren i umedya d tiři n min iġan deg ujenna, amecnaw mammec ittwanna i Musa umi tuya iřha ak-d Uqıđun Iqeddsen: “Ĥđat, ad tegged marra amecnaw Imatal wenni d ac ssecney x wedrar.”

⁶*Maca* řexxu Yeccu Lmasih iksi tasexxart tecna, minzi Řeahd i zi idweř Netta d Amseřrah, aqa ħsen qae uca immewc s lwuęud icnan.⁷ Minzi mařa tuya *Řeahd* Amezwaru břa řeib, war ittiři ead wemcan i wenni d wiss tnayen. ⁸Maƣar Netta yufa daysen řeib, *xenni* inna:

“Xzar, ad dd-asen wussan, inna SIDI,
xmi i ƣa ggeƣ ijj n Řeahd n Jdid di řekmaret,
x řaġ n taddart n Israil
u x řaġ n taddart n Yahuda,

⁹war iġi amecnaw Řeahd nni wciƣ i řejdud nsen,
deg wass min di ten tťfey zeg ufus,
gewwdeƣ ten zi temmurt n Miřra.
Minzi nitni war qqimen ca x Řeahd inu,
nđareƣ ten, iqqar SIDI.

¹⁰Minzi d wa d Řeahd i ƣa wceƣ i řaġ n taddart n Israil:
‘Awarni i wussan nni, inna SIDI,
ad ggeƣ izerfan inu di řeeqeř nsen
uca ad ten ariƣ deg wuřawen nsen,
uca Necc ad asen iřiƣ d AREBBI,
nitni ad ayi iřin d řgens.

¹¹Uřa d ijjen ad isseřmed mmis n temmurt niƣ umas,
ad yini: Ssen SIDI!,
minzi marra ad ayi ssnen,
zeg umeƣƣan nsen ař imeqqrannen nsen.

¹²Minzi Necc ad ten ssizdegeƣ zi řmuęsiyyet nsen,
uca ddnub nsen war daysen ttfekkareƣ ead.’ ”

¹³Řami inna: ‘Jdid!’, aqa igga *Řeahd* amezwaru d aqđim, uca min yarcan u idduysar, aqa iggur ad ifna.

8:3 Afa. 5:2.

8:5 Uf. 25:40; Řex. 7:44; Kul. 2:17; Ebr. 10:1.

8:6 2 Kur. 3:6.

8:8 Irm. 31:31-34.

8:11 Ƴħ. 6:45,65; 1 Ƴħ. 2:27.

8:12 Irm. 31:31-34.

Aēbad di Tzeddiyt Iqeddsen di řweqt n Řeahd Aqdim

9¹ Maca ġar umezwar tuġa din řefruđ i tsexxart u *tuġa din* ict n Zzawect Iqeddsen di ddunect-a. ² Minzi Tazeddiyt tamezwarut i t^ettwagg, tuġa dayes řqendiř d tzewđa d weġrum n wescan uca qqaren as: ‘Aqeddas’. ³ Maca Tazeddiyt n daxeř, awarni i uřehħaf wiss tnayen, qqaren as ‘Aqeddas x Uq eddas’. ⁴ Aqa dayes tamejmart n wureġ i řebxur d Ttabut n Řeahd iyeġfen s wureġ ġar marra iyezdisen. Tuġa dayes ijj n uzenbiř n wureġ dayes ‘manna’, u *dayes* uřa d tayġarct n Harun tenni ittwanuwwcen d teřwiħin *n wezru* n Řeahd. ⁵ Sennej i man aya aqa din ‘ixiruben’ n řeezz, inni idđřin taqebbart n weřřah *i iġan x Ttabut* s tiři n wafriwen nsen. Maca war ġarney bu řweqt *řexxu* ħima ad nessiweř x kuř icten zi tmesřayin-a i ittwassejden ammu. ⁶ Ikehhanen tuġa ttadfen řebda ġar Tzeddiyt nni ġar barra, *tenni d tamezwarut*, ħima ad *dayes* kemmřen tsexxart nsen. ⁷ Maca arrays n ikehhanen tuġa ittadef ict n twařa deg usegg^was ġar Tzeddiyt n daxeř ak-d idammen i iqeddem x yixef nnes uřa x uweddar n řgens. ⁸ S tebridt-a isscen Arruħ Iqeddsen mliħ belli abrid iqeddsen ead war dd-ittwamedħar, umi ead Tazeddiyt tamezwarut tbedd. ⁹ Man aya d amedya i řweqt nni di tuġa ttqeddamen šřdaq i d tyarsin nni war zemmarent ad awyent řekmaret ġar tnefsect n wenni i-tent iqeddmen. ¹⁰ Aqa-tent mġir d macca d tsessi d cckel n řuđu uca s řefruđ i itthimman arrimet *tamednubt* waha, ttwamurent ař řweqt n weedař n tsegda.

Aēbad n Arebbi di řweqt n Řeahd n Jdid s idammen n Yeccu Lmasiħ

¹¹ Maca Lmasiħ i dd-yusin, aqa idweř d Arrays n ikehhanen x řxar i igga. Netta yudef ġar Tzeddiyt Tameqqrant ikemmřen tenni war ittwaggen ca s ifassen, war teġi zi min dd-ittwaxeřqen. ¹² War yudif ca ak-d idammen n iġayđen d iēejmeyyen n ijj n usegg^was, maca aqa yudef ict n twařa ak-d idammen n Yixef nnes ġar Zzawect Iqeddsen, u *ammu i* dd-yiwi ařřah ittduman.

¹³ Minzi mařa idammen n iġayđen d iēejmiyyen u iġweđ n usejmi *azegg^waġ* i ittwaruccen x yenni ittwaxemjen, aqa qeddsen u ssizdigen ten zi jjiħet n arri met, ¹⁴ meħař ead idammen n Lmasiħ, wenni iwcin ixef nnes i AREBBI s Arruħ n řebda d tayaršt war dayes bu řeib, i ġa issizedgen tanefsect nney zi řexdayem immuten ħima ad nexdem AREBBI iddaren? ¹⁵ S uyenni aqa Netta d Amseřřah

9:2 Uf. 26:1; 36:1; Lawi 24:5.

9:3 ‘ařehħaf’ - niy: ‘arwaq’.

9:4 Uf. 25:10; 34:29; Řxř. 17:25; 1 Ij. 8:9; 2 Im. 5:10.

9:5 Uf. 25:22.

9:6 Řxř. 28:3.

9:7 Uf. 30:10; Lawi 16:2,34; Ebr. 9:25.

9:8 Yħ. 14:6.

9:10 Lawi 11:2; Řxř. 19:7-22.

9:11 Ebr. 3:1; 4:14; 6:20; 8:1.

9:12 Řex. 20:28; Afa. 1:7; Kul. 1:14; Ebr. 10:10; 1 Bř. 1:19; Asa. 1:5; 5:.

9:13 Lawi 16:14; Řxř. 19:4; Ebr. 10:4.

9:14 Lk. 1:74; Rum. 6:13; Gal. 1:4; 2:20; Afa. 5:2; Tit. 2:14; 1 Bř. 4:2; 1 Yħ. 1:7; Asa. 1:5.

n řeahd n Jdid, mayar s řmewt nnes idweř Netta d ařraħ i yenni ixetřan řidd řeahd amezwar, řima neccin, inni ittwarařayan i řwart n řebda, ad řtfen lwaed..
¹⁶ Minzi mani ięa řeahd, ittxeřsa ad t'ettwasargeb řmewt n wenni iggin řeahd,
¹⁷ Minzi řeahd ad idweř iřreħ waha xmi i ya immet řed, war ittiři ca *ead* nican min ya yekk iddar wenni iggin *řeahd*..¹⁸ S uyenni uřa d *řeahd* amezwar war ittwadmen ca břa idammen, ¹⁹ Minzi awarni řami kuř tawřiyet nni ięan di Ccarięa, aqa iweřsa i řgens s ufus n Musa, iksi netta idammen n ięejmiyyen ak-d waman uřa d tađuft tazeggwayt d taelęet, uca irucc iten x idlisen u x marra řgens,²⁰ inna asen:

“Ina d idammen n řeahd,
 i d awem yumur AREBBI.”

²¹ Tuřa irucc eawed Tazeddiřt Iqeddsen d marra řeqcuę n tsexxart *di Tzeddiřt* s idammen. ²² Mayar marra timesřayin nni ięan di Ccarięa ttwasizedgent s idammen uca břa asizzeř n idammen war din ięi ca weřfar.

²³ Tuřa qaę ittxeřsa ad ttwasizdegen řemtuř n timesřayin i ięan deg ijenwan, maca min ięan n ujenna simant nnes s tyařsin icnan zi tina.²⁴ Minzi Lmasiħ war yudif ca di Zzawect Iqeddsen i ittwaggen s ifassen, d wenni netta d lmatal n min ięan d tidett, maca deg ujenna simant nnes, řima ad dd-iđhar řarney qibač i AREBBI. ²⁵ War ięi řima ad iqeddem Ixef nnes ařřas n twařawin am mammec tuřa ittadef arrays n ikehhanen kuř asegg^was řar Zzawect Iqeddsen s idammen war ięin nnes,²⁶ - minzi mařa ammu i ięa, iři ittxeřsa ad iweddeb ařřas n twařawin zi beddu n ddunct - , maca řexxu, řar uneggar n ikuden, iwca Netta Ixef nnes ict n twařa řima ad ibeřřeř ddnub s tyařřt nnes.

²⁷ Amecnaw mammec d ittwassars i iwdan ad mnten ict n twařa, uca xenni awarni i řmewt nsen *ad dd-yas* řřukm, ²⁸ ammu eawed immewc Lmasiħ ict n twařa d tyařřt, iwca deg Yixef nnes tyařřt n ddnub n wařřas, maca řar twasit nnes i twařa wiss tnayen ad ittwazař břa ddenb i Tudart n yenni t ittrařan..

Tyařřt n Lmasiħ i itticcen ařřaħ i řebda

10¹ Minzi tuřa Ccarięa d tiři n řřar i dd řa yasen *waha*, war řares řřifet n tmesřayin simant nsent. S uyenni war zemarent tyařsa nni, waxxa iwyen tent-i-dd kuř asegg^was, ad awyent řekmaret x yenni tent dd-ittqarra

9:15 Rum. 5:6; 1 Bř. 3:18.

9:17 Gal. 3:15.

9:20 Uf. 24:8; Mt. 26:28.

9:23 'tiyařsin' - niř 'ddbayeř'.

9:25 Uf. 30:10; Lawi 16:2,34; Ebr. 9:7.

9:28 Rum. 5:6,8; 1 Bř. 3:18.

ben.² Minzi maṛa iban-dd aqa t^ettawyent ħar řekmaret, ad tiři ttwasbedden nitni zeg uwehheb n tħarřa nsen aṭṭas zeg wami, minzi war t^ettwakk^wur ead tnefssect nsen s ddenb, awarni řami ttwassizedgen ict n twařa.³ Maca s man aya ttwasfekkaren asen-dd ddnub nsen kuř asegg^was,⁴ minzi idammen n ifunasen d iřayđen war zemmaren ad ssizdgen zi ddnub..

⁵ S uyenni řami dd-yudef ħar ddunect, inna:

“Tħarřt niy tiwhibin war tent txedsed, maca aqa tessyardđ ayi ict n arrimet..

⁶ Tħarřin n wecmađ n řehna i ddnub war tent t^ettared.”

⁷ Řexdenni nniy:

“Xzar, ad dd-asey,
ħar beddu n Idlisen ittwari xafi,
ħima ad ggey min txedsed Cek, a AREBBI!”

⁸ Tuya inna qbeř: “Tħarřin d tmewca d tħarřin s tmessi d tħarřin i ddnub war tent txedsed niy war xasent txedsed!”, waxxa aqa atent ttwaqeddment ełahřsab Ccarięa.

⁹ Awarni man aya inna: “Xzar, usiy-dd ħima ad ggey min txedsed Cek, a AREBBI.” Ikkes amezwar, ħima ad issgæęed wiss tnayen.¹⁰ Maħar s man aya, s řxadar nnes, aqa nettwaqeddes deg ict n twařa s tħarřt n arrimet n Yeccu Lmasih..

¹¹ Maħar kuř akehhan i tuya ittsexxar kuř ass, aqa iwehheb aṭṭas n twařawin simant n tħarřa tinni war zemmarent ad ssizedgent zi ddnub.¹² Maca Wanita, awarni řami iqeddem ict n tħarřt x ddnub, aqa iqqim x yeffus n AREBBI i řebda..¹³ Zi řexdenni ittraja ař d as ttwaggen řęedyan nnes d tanebdat sadu iđaren nnes.¹⁴ Minzi s ict n tħarřt aqa yiwi i řebda řekmaret ħar marra inni zzayes ittwaqeddsen.¹⁵ Arruħ Iqeddsen eawed iched i neccin, iqqar:

¹⁶ “D wa d Řęahd i d asen i ħa wcey awarni i wussan nni, iqqar SIDI:
‘Ad ggey Ccarięa inu di řęęęęř nsen,
ad tt ariy eawed deg wuřawen nsen..

¹⁷ uca ddnub nsen d ixetęan nsen,
ęemmarř ad daysen fekkarey ead.’ ”

10:1 Kul. 2:17; Ebr. 8:5.

10:4 Lawi 16:14; Řxř. 19:4; Ebr. 9:13.

10:5 Izhđ. 40:7; Ica. 1:11; Irm. 6:20; Eam. 5:21.

10:7 Izhđ. 40:8,9

10:10 Ebr. 9:12.

10:12 Izhđ. 110:1; Řęx. 2:34; 1 Kur. 15:25; Afa. 1:20; Kul. 3:1; Ebr. 1:13.

10:16 Irm. 31:31-34; Rum. 11:27; Ebr. 8:8.

10:17 Irm. 31:33,34.

¹⁸ Mani ittiři weyfar i ddnub, war din iqqim ead tyaršt x ddnub.

Acejje

¹⁹ S uyenni, *a* aytma, aqa yarney ttiqqet maħend ad nadeɓ yar Zzawect Iqeddsen s idammen n Yeccu, ²⁰ x Webrid n jdid iddaren i d aney issewjed am dd-ikka zeg uřeħħaf, wenni d arrimet nnes, ²¹ uca aqa yarney Arrays n ikehhanen x Taddart n AREBBI. ²² Ejj aney xenni ad dd-nqarreb s wuř n tidett, di ttiqqet n liman, am ttwaruccan u ttwassizdagen wuřawen nney zi tnefssect taeeffant, u am ttwassirdent arrimat nney s waman iřfan. ²³ Ejj aney ad ncebbar di cchadet n usitem nney břa ma ad narjij, minzi d Wenni d aney iwcin lwaed dayes řam an. ²⁴ Ejj aney ad neħda ħima ad negg uř deg wayawya yar tayri u yar řexdayem tişebħanin. ²⁵ War netteji ca tamesmunt nney am mammec nnumen ca, maca ad nessemħeđ ijjen wenneyni, mahu ead xmi i ya tzarem aqa ass nni yiweđ-dd. ²⁶ Minzi mařa ixđa ca n ijj neemada awarni ma itťef tussna n tidett, xenni war teqqim ead tyaršt x ddnub, ²⁷ maca araji n lħisab issnexřeen d řeabuq n tmessi tenni i ya iccen řeedyan. ²⁸ Mařa ħeđ ixđa ak-d Ccariea n Musa, ittxeřř as ad ittwaney břa arreħmet x uqemmum n tnayen niy třata n řechud. ²⁹ Mečħař ktar ittxeřřa ad ihwa leiqaq x uzeğif n wenni ieffsen x Mmis n AREBBI u tuya iħesseb idammen n řeahd i zi tuya ittwaqeddes d taxmuji, u xenni isseħqar Arruħ n arđa? ³⁰ Minzi nessen d Wenni innan:

“Antaqem i Necc umi iğa, Necc ad t xeğşey!”

Uca eawed:

“SIDI ad iħkem řgens nnes.”

³¹ Sseed d abarcan i wenni i ya iwđan deg ifassen n AREBBI iddaren.

³² S uya fekkarem deg wussan imezwura řami t^ettwassyeđsem u tuya tarebbum amenyi ameqqran am mammec xawem tekka řeđiħet d řmeħnet. ³³ Tdewřem d ijj n afurrej u tcarcem ak-d inneyni umi daysen ittwagg ammu kifikif. ³⁴ Minzi teksim amnus x yenni ittwahėbbsen, uca tqebřem akeceđ n wagřa nwem s řefraħet, tessnem belli yarwem ağřa imyar i war ifennin deg ijenwan..

³⁵ War neřtaream ca taryast nwem tenni yar teğa ict n řmunet temyar. ³⁶ Minzi ittxeřřa kenniw řřbar, ħima ad t^eťtfem lwaed am t^etteggem min ixS AREBBI..

10:19 Yħ. 10:9; 14:6; Rum. 5:2; Afa. 2:13; 3:12.

10:22 Ĥaz. 36:25.

10:26 Řxř. 15:30; Mt. 12:31; Ebr. 6:4; 2 Bť. 2:20; 1 Yħ. 5:16.

10:28 Řxř. 35:30; Aewd. 17:6; 19:15; Mt. 18:16; 2 Kur. 13:1.

10:30 Aewd. 32:35,36; Rum. 12:19.

10:34 Mt. 5:12; Řex. 21:33.

10:36 Lk. 21:19.

³⁷“Minzi drus n řweqt i dinni
uca wenni dd ya yasen ad ixecc,
war itteęętař ca..

³⁸Maca amseggad s liman inu ad iddar,
maca mařa ismeř,
war zzayes ifarreř řeemar inu.”

³⁹War řarney min i řa negg s tarexxut ittawyen řar txessart, maca liman i
ittawyen řar usenjem n řeemar.

Řechud s liman

11¹ Liman řexxu d ađman n tmesřayin nni di issitim bnađem, amecnaw tina
ead xeddment, uřa d asargeb n tmesřayin innuffaren. ² Minzi s man aya
tusa-dd ict n cchadet x imřaren.

³ S liman nefhem belli ddunct t^ettwagg s wawař n AREBBI, u belli min ittbanen
aqa ittwagg zi min innuffaren..

⁴ S liman tuřa **Habil** iqeddem ict n tyarřt i AREBBI tecna ařtas x tenni n Qayin,
u s uya i din cchadet xas belli tuřa-t d amseggad. Uca AREBBI iched i tyarřt
nnes u s uya issawař ead, waxxa netta immut..

⁵ S liman immeksi **Inux** břa ma iqgas řmewt. War ittwaf ead, minzi iksi i-t
AREBBI. Minzi qbeř ma ad t iksi, tuřa din ict n cchadet xas, aqa tuřa yarđa AR
EBBI. ⁶ Maca břa liman war izemmar bnađem ad yarđa AREBBI, minzi wenni i
řa dd-iqarrben řar AREBBI, ittxeřsa as ad yamen belli Netta aqa-t din u belli
Netta d amxeęař n yenni xas yarezzun.

⁷ S liman tuřa **Nuř** ittegg^wed, awarni řami d as ittwanna min tuřa ead war dd-
ibinen, uca igga ařarrabu i usenjem n iřenjiren n twacunt nnes. S man aya aqa
iřkem x ddunct uca idweř d awrit n tsegda tenni ięan s liman..

⁸ S liman tuřa **Ibrahim**, řami d ittwarřaya, iřaε uca iffeř řar wemcan i řa iřteř
d řwart, uca iffeř břa ma ad issen mani i řa yaweđ.. ⁹ S liman tuřa izeddeř
di temmurt i d as ittwawaeden, amecnaw di temmurt n ibarraniyyen. Netta
izdeř deg iqıđan ak-d Iřařaq d Yaεqub, inni d iwriten akides n lwaed. ¹⁰ Minzi
ittraja Tandint s dsusa nni zi AREBBI Wenni d Bab n řebni d Wenni tt iggin.

¹¹ S liman immewc as i **Sara** jjeđd mařend ad teksi ddeyset s zzariet, - waxxa
nettat war dd-t^ettiruw - , uca am tt tuřa ead barra i řmijař n tewsar nnes,

10:37 řab. 2:2-3; řag. 2:7; 1 Bř. 1:6; 5:10.

10:38 řab. 2:4; Rum. 1:17; řal. 3:11.

11:3 Amz. 1:1; Iřhd. 33:6; Yř. 1:10; Rum. 4:17; Afa. 3:9; Kul. 1:16.

11:4 Amz. 4:4; Mt. 23:35.

11:5 Amz. 5:22,24.

11:7 Amz. 6:13.

11:8 Amz. 12:4.

turuw-dd minzi tuya tessan nican belli wenni d as iwaeden dayes řaman.¹² S uyenni eawed zeg ijjen, aqa zeg wenni di ibdeř jjehd nnes s tewsar, ffyen-dd amecnaw itran n ujenna s ubarru nsen u amecnaw ijdi x tma n řebřar i war izemmar ad ittwařseb.

¹³ Di liman mmuten yina marra břa ma ad řřfen min d asen ittawawaeden, maca řrin t zi řagg^waj uca farřen zzayes uca neemen belli nitni d ibarraniyyen d ibarraniyyen x temmurt.¹⁴ *Minzi* inni iqqaren man aya, ssecnen mliř belli nitni arezzun Tandint nsen.¹⁵ Maelik fekkaren zi temmurt manis d ffyen, iři aqa ufin řweqt řima ad eeqben.¹⁶ Maca řexxu iban-dd mliř aqa daysen mmezri řar *temmurt* tenni řsen, min ixs ad yini řar tenni deg ujenna. S uyenni AREBBI war isedři ca ad as řayan ‘AREBBI nsen’, minzi aqa issewjed asen ict n Tendint..

¹⁷ S liman iwca **Ibrahim**, řami ittwaqeřeb, Iřhaq d tayarřt, uca issars ayenni n mmis, wenni iřřef s lwaed, x uealřar.¹⁸ Minzi ittwanna as:

“Di Iřhaq ad ac řayan zzariet nnek.”

¹⁹ Tuya ixarreř belli AREBBI izemmar eawed ad t-i-dd-issnekkar jar n imettinen, zi manis řares t-i-dd-yarra eawed am ijj n umedy.

²⁰ S liman zi jjihet n min tuya dd-igguren ead, ibarek **Iřhaq** iřenjiren nnes, Yaequb d Eisu..

²¹ S liman tuya **Yaequb**, řami immut, ibarek kuř ijj zeg iřenjiren n Yusuf am tuya iřřef deg ixef n teřyarct nnes..

²² S liman tuya **Yusuf**, řami tuya immut, issiweř x wuffuy n ayt n Israil uca iweřřa ten x ixsan nnes..

²³ S liman tuya **Musa**, řami dd-ixřeq, ittwasnuffar zi lwalidin nnes řřata n iyuren, minzi řrin aseymi iřbeř uca war ggwidan ca s řumur n ujeřid..

²⁴ S liman tuya Musa, řami tuya imeqqar, yugi ad as řayan ead mmis n yeęis n Fireun.²⁵ Mři yufa ad yiři ittwazeyyar ak-d řgens n AREBBI uřa d tarrit n mmezri di ddnub i drus n řweqt.²⁶ Tuya iřesseb aseřqar n Lmasiř d agřa ameqqran sennej i řeknuz n Miřra, minzi tuya ixezzar řar min d as i řa ittwaxeęeř.

²⁷ S liman ijja Miřra, u war igg^wid ca zeg uxeyyeq n ujeřid, minzi iziyyar ixef nnes axmi iřra AREBBI i war ittwazaren.

11:11 Amz. 17:19; 21:2; Lk. 1:36.

11:12 Amz. 15:5; 22:17; Rum. 4:18.

11:13 Amz. 23:4; 47:9; Yř. 8:53.

11:16 Uf. 3:6; Mt. 22:32; Řex. 7:32.

11:17 Amz. 22:10.

11:18 Amz. 21:12; Rum. 9:7; Gal. 3:29.

11:20 Amz. 27:28,39.

11:21 Amz. 47:31; 48:15.

11:22 Amz. 50:24.

11:23 Uf. 2:2; Řex. 7:20.

11:25 Izhd. 84:11.

²⁸ S liman igga *Tayarst n* Useedu d arucci n idammen, ħima amkeħħađ n imenza nsen, war ten itthidi ca..

²⁹ S liman zwan *Řebħar* n Uyanim axmi kkin di řbarr, maca Imiřriyyen, ttwařarden *zi řebħar* umi tuya xsen ad dayes cuđen..

³⁰ S liman wđan řeħyuđ n Ariħa umi kkin sebea n wussan ttennden as..

³¹ S liman war thellek ca *Raħab*, tamyarť n farq-ccyeř ak-d yenni war itťien, am tuya tareħħeb ibergagen s řehna..

³² Uca min i ya iniy ead? Minzi řweqt war tqeddi ad ssiwřey x *Jideun d Barak d Camcun d Yifta d Dawud d Camwil u x inabiyyen inneyni*,³³ inni tuya iyellben x tgeldiwin s liman, ggin tasegda, tťfen lwueud, qqnen ixenfucen n wayrad en,³⁴ ssxesyen jjeħd n tmessi, arewřen zi řeqđee n ssif, ksin jjeħd di tuđeefť, dewřen jehden deg imenyan, qeřeen x řeeskar n ibarraniyyen..

³⁵ Arrin-dd i temyarin iħenjiren nsent s tnukra n imettinen, ca nneyni mmuten s řeedab, tuya war ttriĵin ad ttwafekken, maca ggur ad tťfen di tnukra icnan ħsen zi man aya..

³⁶ ca nneyni ksin abehdeř d urekkuđ, uca *ead* inneyni ttwaggen di ssnaseř u di řeħbes..³⁷ Inneyni ttwarejmen, ttwaqeřšen di tnayen, inneyni mmuten s řeqđee n ssif, telėen am arđen iřmawen n uđi d iħayđen, daysen řeyben, ttwaħřaren, ttwađeřmen..³⁸ Nitni d iwdan nni war ssdaheġen walu i ddunct, minzi telėen di řexřawat, x idurar u deg ifran d ixerdusen n temmurt.

³⁹ Uca marra ina i x t^ettwaf ict n cĥadet n liman nsen, war tťifen ca di lwaed,

⁴⁰ minzi AREBBI tuya izwar izra di tťtwee nney, aqa nitni war ttikk^wiđen ca yar řekmaret břa neccin.

Lmatal n Yeccu Lmasiħ

12¹ S uyenni neccin eawed, umi d aney dd-nnden marra řeĥud-a am iseynuten, ad nenđar marra ddqeř n ddenb i d aney dd-isswejden i řebda. Ejj aney ad nuyur s řřbar amħizwar nni x aney dd-immarsen ġar zzat..² Ejj aney ad nenđar tiťťawin di Yeccu, Amgewwad d Umkemmeř n liman nney, wenni, zi ssibbet n řefraħet i ġares, yarbu řřalib, war t icqı ubehdeř, uca iqqim

11:28 Uf. 12:21.

11:29 Uf. 14:22.

11:30 Yac. 6:20.

11:31 Yac. 2:1; 6:23; Yae. 2:25.

11:32 Řqd. 4:6; 6:11; 11:1; 12:7; 13:24; 1 řm. 17:45; 1 řm. 12:2.

11:33 Řqd. 14:6; 1 řm. 17:34; Dan. 6:23.

11:34 1 řm. 20:1; 1 lj. 19:3; 2 lj. 6:16; Ayub 42:10; Izhd. 6:9; Ica. 38:21.

11:35 1 lj. 17:23; 2 lj. 4:36; Řex. 22:25.

11:36 İrm. 20:2.

11:37 1 lj. 21:13; 2 lj. 1:8; Mt. 3:4.

12:1 Rum. 6:4; 12:12; 1 Kur. 9:24; Afa. 4:22; Kul. 3:8; Ebr. 10:36; 1 Bť. 2:1,2.

x yeffus n řearc n AREBBI.³ Xzarem mliḥ, meḥař i iksi Netta zeg imednab, inni d iyrimen n řeemur n yixef nsen, ḥima war t^ettiḥřem u war tarexxum ca di řeemar nwem.

Arebbi ittarebba iḥenjiren nnes

⁴Aqa kenniw, war truḥem ca tigg^wejem ak-d ddenb, war temmeařim ca ař *usizzeř* n idammen *nwem*,⁵ T^etum tařuri i xawem issawařen am iḥenjiren:

“Mmi inu, war ttegg ca s weerur x tarbiyyet n SIDI, war ttiři ca d amarxu di řeemar nnek, xmi i ya t^ettwawebbxed zzayes..

⁶Minzi wenni ittexs SIDI, yarebba t s uqessaḥ, uca iḥenjiren nnes i xas ieizzen, iksi ten kuř ijj zzaysen řar uyezdis.”

⁷Mařa teksim tarbiyyet, AREBBI ittegg awem am iḥenjiren nnes. Minzi man mmis wenni babas war t yarebbi ca s uqessaḥ? ⁸Maca mařa aqa kenniw břa tarbiyyet i di ccarcen marra, řexdenni kenniw d tarwa n farq-ccyeř, war iři d arraw. ⁹Mařa neksi ttarbiyyet zi babatney elahřab arrimet uca nweqqar i-ten, meḥař d aney ittxeřšan ad nřae i Babatney elahřab arruḥ uca ad neddar!
¹⁰Minzi ina tuřa d aney yarebban drus n wussan am mammec d asen ittyiř mliḥ, maca AREBBI ittegg i-t i tizi nney, ḥima ad ncarc di tqeddast nnes. ¹¹Aqa war din uřa d ict n tarbiyyet s uqessaḥ ittbanen d řefraḥet maca d řeḥriq, maca awarni as tiwi-dd řyięet n řehna d tsegda i yenni zzayes ittwadarrben.

¹²S uyenni sgaeddem xenni ifassen yarxun d ifadden yarehfen,¹³ uca ggem nican iřuraf n idaren nwem ḥima min ięan d aneędab war ittefriř ca, maca ad iggenfa.

¹⁴Dfarem-dd řehna ak-d marra d tuqeddsi tenni břa zzayes war iřar ḥed Siditn ey..¹⁵ Yarwem aqa uřa d ijj jar awem ad ittwaf inqes as arđa n AREBBI, niř aqa ad iřmi weřwar n tarzugi, ad kenniw idarr uca xenni ad zzayes ttwaxemjen ařřas,¹⁶ niř war ittwiff ḥed jarawem wenni d bu-farq-ccyeř niř d ameqjuḥ amecnaw Eisu, wenni izzenzen řheqq n umenzu nnes x ijj n macca..¹⁷ Minzi

12:2 ‘Amgewwed’ - niř: ‘Zzaeim’.

12:2 Lk. 24:26; Fil. 2:8-11; Ebr. 1:3; 8:1; 1 Bř. 1:11.

12:4 1 Kur. 10:13.

12:5 Ayub 5:17; Awřn. 3:11-12; Asa. 3:19.

12:6 Awřn. 3:11,12

12:12 Ica. 35:3.

12:14 Rum. 12:18; 2 Tim. 2:22.

12:15 Aewd. 29:17; Řex. 17:13; 2 Kur. 6:1; Gal. 5:12.

12:16 Amz. 25:33; Afa. 5:3; Kul. 3:5; 1 Ts. 4:3.

aqa tessnem, belli awarni man aya tuya yarezzu *ead* ad iwart lbaraka, maca yugi as, mayar war yufi ca ttasie i weedař, waxxa yarezzu t s imetřawen..

¹⁸ Minzi kenniw war tiwidem ca řar wedrar wenni nzemmar ad nřada u řar tmesi yaryin d tbarcant d tařest d třaryadt, ¹⁹ niř řar zzhir n řbuq d řřess n wawařen di ssibbet nnes inni d as isřin zawgen mařend war kidsen ssiwiřen ead.. ²⁰ S minzi war zemmaren ad arbun min d asen iweřřa: “Mařa iřada ijj n umuddar adrar, ad ittwarjem.” ²¹ Řami tt řrin, tudef i-ten tiggwudi, ařami Musa inna: “Aqa ggwedeu y arjijey!”

²² Maca kenniw tiwdem řar wedrar n řihyun, řar Tendint n AREBBI iddaren, Urcalim n ujenna u řar eecra n řuřufat n lmalakat, ²³ řar tmesmunt n imenza inni ittwazemmemen deg ijenwan, u řar AREBBI, Řqađi x marra u řar arruřat n imseggaden inni iwđen řar řekmaret, ²⁴ u řar Yeccu, Amsesřař n Řeahd n Jdid u řar idammen n urucci inni issawařen řsen zeg inni n Habil..

²⁵ Yawem war tagim ca wenni issawařen, minzi mařa inni war ittwasnejmen řami ugin wenni issawařen di temmurt, mahu ead neccin, mařa nřeyyed zeg Wenni iřan zeg ijenwan, ²⁶ Wenni tmijja nnes tuya tessenhezza tammurt, maca řexxu aqa iwaed Netta, iqqar:

“Ead ict n twařa eawed ad ssenhezzeu maci tammurt waha, aqa uřa d ajenna.”

²⁷ *Awař-a*: ‘Ict n twařa!’, aqa imřa belli ad ittwakkes min ittenhezzen minzi man aya ittwagg, řima ad qqiment tmesřayin war ttenhezzint.

²⁸ S uyenni am neřřef tageldit war ittenhezzen, ad neřřef di arđa i zi nettsexxar u nessarđa AREBBI s řřeya d tiggwudi. ²⁹ Minzi AREBBI nney d timessi ittetten..

Tiweřřa tineggura d useřem

13 ¹ Ejj ad teqqim tayri n tewmat jarawem.. ² War tettum ca ad tarezmem tawwart i ibarraniyyen, minzi s uya areřřben ca s lmalakat am war

12:17 Amz. 27:36.

12:18 Uf. 19:10,16; 20:21; Aewd. 5:22.

12:19 Uf. 20:19; Aewd. 5:25; 18:16.

12:20 ‘amuddar’ - niř ‘řayawan’.

12:20 Uf. 19:13.

12:21 Aewd. 9:19

12:22 Gal. 4:26; Asa. 3:12; 21:10-27.

12:23 Lk. 10:20.

12:24 Amz. 4:10; Ebr. 10:22; 11:4; 1 Bř. 1:2.

12:25 Ebr. 2:3.

12:26 řař. 2:5.

12:28 1 Bř. 2:5.

12:29 Aewd. 4:24.

13:1 Rum. 12:10; Afa. 4:3; 1 Bř. 1:22; 2:17; 4:8.

ssinen..³ Eeqřem x imeħbas axmi kenniw ħebbsem akidsen, u eeqřem x yenni ittwahsaren, am x iwdan amecnaw kenniw *simant nwem* inni yarđen arrimet..

⁴Ejj ad yiři řemřac d aweqqar ħar marra, d qama nsen *n řemřac* d amezdag, minzi AREBBI ad ħkem x ayt n farq-ccyeř u x yenni ittegggen zzina.

⁵War tteggem nneyyet nwem di teneacin, maca qeneem s min ħarwem, minzi SIDI inna:

“Nec war cek ttejjix niy ad dayek semmħey.”

⁶Man aya *ittwanna* i neccin, maħend ad nini s taryast:

“Sidi d Ameawen inu, war ttegg^wdey ca, min d ayi i ħa yegg bna dem?”

⁷Eeqřem x imgewwaden nwem, inni d awem issiwřen awař n AREBBI. Beqqcem řyğet n tecri nsen uca đfarem liman nsen..

⁸Yeccu Lmasiħ d Netta Netta, idennađ d yiđa u i řebda.

⁹War tejjim ad kenniw ħarren s tyuriwin iyriben d ibeddiřen *n deyya*, minzi řħajjet n lemlih mařa uř icebbar deg arđa, war iği di macca i war ineffeen ca i yenni tuya dayes yeřhan..¹⁰Yarney ijj n uealřar i zi inni ittsexxaren di Tzeddiyt war ħarsen bu ttesriħ maħend ad zzayes ccen. ¹¹Minzi aysum n imuddaren inni idammen nsen ttwaksin ħar Zzawect Iqeddsen s ufus n arrays n ikethanen, ttwasaryen barra i teqseft..¹²S uyenni tuya Yeccu imarret eawed barra i tendint, ħima ad iqeddes řgens s idammen nnes.,¹³S uyenni ejj aney ad neffey ħar barra n teqseft n iqidan, am narbu řear nnes. ¹⁴Minzi war ħarney da tandint n řebda, maca narezzu x tenni i dd ħa yasen.

¹⁵Ejj aney ad zzayes nqeddem tiwhibin n usemyar i AREBBI, řyğet n iyencicen nni icehhdn s Yisem nnes. ¹⁶War ttettum ca ad teggem min iřebħen uřa d tecrimet, minzi AREBBI yarđa x tmewca am tina..

¹⁷Třaem i yenni i kenniw itteggewwaden, ggem asen array, - minzi nitni ttæssan x řeemur nwem amecnaw inni ittegggen řħsab xawem -, ħima ad tt

13:2 Amz. 18:1; 19:1; Rum. 12:13; 1 Bř. 4:9.

13:3 Mt. 25:36.

13:5 Uf. 23:8; Aewd. 16:19; 31:6,8; Yac. 1:5; 1 Im. 28:20; Awřn. 15:16; Fil. 4:11; 1 Tim. 6:6,8.

13:6 Izhd. 56:5; 118:6.

13:7 Ebr. 13:17.

13:9 Irm. 29:8; Mt. 24:4; Yħ. 6:27; Rum. 14:17; 16:17; Afa. 4:14; 5:6; Kul. 2:16; 2 Ts. 2:2; 2 Tim. 4:3; 1 Yħ. 4:1.

13:11 ‘imuddaren’ - niy ‘ħayawanat’

13:11 Uf. 29:14; Lawi 4:21; 6:30; 16:27; Řxř. 19:3.

13:12 Yħ. 19:17,18.

13:14 Fil. 3:20.

13:15 ħuc. 14:3.

13:16 Fil. 4:18.

ggen s řefrařet, war iđi s uweřweř, minzi man aya war kenniw ineffe..

¹⁸ Žađem xaney minzi řarney ttiqqet belli řarney tanefsect tecna, am dayney mmezri řima ad neddar nican di marra. ¹⁹ Ttzawgeř kenniw s jjehd ad teggem ammu, řima xenni necc deřya ad řarwem dd-dewřey.

²⁰ AREBBI n řehna wenni dd-issnekkaren Ameksa Ameqqran n wuđi, Yeccu Lmasiř, Sidityey, zi taddart n imettinen s idammen n řeahd i řebda, ²¹ ad kenniw ikemmeř di marra řxedmet tecna řima ad teggem min ix Netta. Netta ad dayney igg min iđan i arđa nnes s Yeccu Lmasiř wi řar iđa ueuđi i řebda qaε. Amin..

²² Xenni ttzawgeř zzaywem, *a* aytma inu, qebřem awař-a n usenhar s ttasie n řxađar, minzi uriř awem-dd s drus.

²³ Snem aqa arxun umatney Timutiyu. Mařa yusa-dd deřya, ad kenniw zareř *akides*.

²⁴ Seđmem x marra inni i kenniw ittgewwaden s řehna u x marra imqeddasen. Inni n Iřalya ttseđamen-dd xawem s řehna.

²⁵ Arđa ad kidwem yiři marra. Amin.

^{13:17} řaz. 3:18; 33:8; Fil. 2:29; 1 Ts. 5:12; 1 Tim. 5:17.

^{13:20} Ica. 40:11; řaz. 34:23; Yř. 10:11; 1 Bř. 5:4.

^{13:21} 2 Kur. 3:5; Fil. 2:13.

Yaεqub

Aseǵem ƣar umezwaru

1¹ Yaεqub, amsexxar n AREBBI u n Siditney Yecu Lmasih, i teneac n tqebbař tinni ittwazeǵeen jar řegnus: Řehna *xawem*!

Taqeǵebt n liman

² A aytma, mařa ad xawem kken εřam kuř iyekkwani, řesbem man aya marra d řefrařet, ³ *mayar* kenniw tessnem belli taqeǵebt n liman nwem ad dd-tejj řřbar. ⁴ Maca ittxeřša řřbar ad ittwakemmeř řima ad tawđem u ad tkemmřem, uca war kenniw ittxeřři walu.

⁵ Mařa ca n ijjen zwaywem teqqim as ead tiřit, ad tt ittar zi AREBBI wenni itticen s tecrimet i marra břa azawar, uca ad as temmewc. ⁶ Maca ejj i-t ad ittar s liman, břa acekki, minzi wenni ittcekkan aqa netta am řemwaj n řebřar nni ittwaearnen zeg usemmiđ. ⁷ War ttejj i ad as ittyiř i bnađem nni ad iksi ca zi SIDI, ⁸ *mayar netta* s tnayen izeǵifen, war yarsi di marra ibriden nnes.

⁹ Ejj tawmat iwađeen ad tessemyar di řueřa nnes¹⁰ u bu-waǵřa deg uwađec nnes, minzi amecnaw tawarđect di řeřtic ad ifna netta. ¹¹ Tafuct ad tenqar s řeřmu nnes, ad tessecmeđ řeřtic uca tawarđect ad tisřaw uca ad as irah wařri n wudem nnes. Ammu i řa ifna eawed bu-waǵřa di *marra* ibriden nnes.

¹² Sseed n weryaz nni i řa iřemřen ayekkwi, minzi mařa idweř d amqeǵeb, ad itteř ttaj n Tudart nni tuřa iwaed zwayes AREBBI i yenni t ittixsen. ¹³ War tejj i řed mařa ittwaywa, ad yini: “AREBBI i d ayi iyekkwani!” Aqa AREBBI war izemmar ad ittwaywa zi tuεeffna uca Netta s yixef nnes war iyekkwani uřa d ijj. ¹⁴ Maca kuř ijj ad ittwaywa zi nnecwet nnes uca *nnecwet* ad t tεteř uca ad zwayes ittwaywa. ¹⁵ Mařa nnecwet teksi s ueđdis, ad dd-taruw ddnub uca xmi i řa imyari ddnub, ad dd-yawi řmewt. ¹⁶ A aytma iεizzen, war tεttweddarem!

¹⁷ Kuř tawhibt tařebřant d ikemmřen thekkwa-dd zi sennej, zi Tbatat n tfawin i war řar iǵi ubeddeř niy tiři n ddewřan. ¹⁸ Yusa-dd as x řxađar mařend ad aney dd-yejj s wawař n tidett řima ad niři d tamezwarut zi *marra* min i dd-iεeřen.

1:1 Řex. 8:1; 1 Bř. 1:1.

1:2 Mt. 5:11; Rum. 5:3; 1 Bř. 1:6.

1:3 Rum. 5:3; 1 Bř. 1:7.

1:5 Awřn. 2:3; Irm. 29:12; Mt. 7:7; 21:22; Mk. 11:24; Yř. 16:24; 1 Yř. 3:22; 5:14.

1:11 Ica. 40:6-7; 1 Kur. 7:31; Yae. 4:14; 1 Bř. 1:24; 1 Yř. 2:17.

1:12 Ayub 5:17; Mt. 10:22; 19:28,29; 2 Tim. 4:8; 1 Bř. 5:4; Asa. 2:10.

1:17 Awřn. 2:6; Ica. 14:27; 46:10; Mal. 3:6; Rum. 11:29; 1 Kur. 4:7.

1:18 1 Kur. 4:15; Gal. 4:19; 1 Bř. 1:23.

Ashegi d ttaet i wawař n Arebbi

¹⁹ Snem aya, *a* aytma ieizzen, ejj kuř bnađem ad iqegeq ĥima ad iseř, war tqeđiqem ca ęar wawař nię ęar tefqeĥt. ²⁰ Minzi tafqeĥt n weryaz war ddittiwi ca tasegda zzat i AREBBI. ²¹ S uyenni ssarsem xawem qaę taxmuji d wařtas n tuęeffna, uca qeĥrem s temhint awař i ittwařzun di ttaet nney nni izemmaren ad issenjem řeemur nwem.

²² Iřim d inni itteggem awař, war ięi d inni ittesřan waha, war cemtem ixef nwem! ²³ Minzi mařa ĥed isřa i wawař, *maca* war zzayes iggi, aqa netta amecnaw ijj n weryaz i ixezzaren di tisit deg uęembub nnes. ²⁴ Aqa ittwara ixef nnes, iruĥ, uca řexdenni ad ittu mammec tuęa ięa. ²⁵ Maca wenni i ęa ixzaren di Ccariea ikemmřen n třelli uca iqqim ixezzar dayes, war ięi am ijen ittesřa řexdenni itettu *deęya*, maca am ijen wenni tt itteggem s tidett, aqa wanita ad ittwabarek di min ittegg.

²⁶ Mařa din wenni umi ittyiř aqa netta ittsexxar i AREBBI am war iĥeřti iřes nnes, maca ixeddeę uř nnes, *xenni* aqa tasexxart nnes bařeř. ²⁷ Maęar tasexxart tamezđagt tamqedđast qibač i AREBBI, Tababat, aqa-t d ta: ad tşuned iyujiřen d tijař di řmeĥnet nsent uca ad tessĥeyyded ixef nnek zi ddunect břa řyecc.

Tayri mbřa i ęa negg s wudmawen

2 ¹ *A* aytma, war tteggem s wudmawen di liman ieuęen n Siditney Yeccu Lm asih. ² Minzi mařa yudef-dd ęar tmesmunt nwem ijj n weryaz s txadent n wureę u s warruđ icnan, uca yudef-dd eawed ijj n umezřuđ s warruđ ixemjen, ³ uca *xenni* ad tewcem taynit i wenni ęar ięa warruđ icnan ad as tinim: “Qqim deg wemcan-a iřebĥen!”, maca i umezřuđ ad as tinim: “Cek bedd diha!” nię: “Qqim zzat i tneĥdat n iđaren inu!”, ⁴ ma war ttemřurufem jar awem s iyembab uca tdewřem tfarrzem s ixarriřen ieseřanen?

⁵ Sřem, *a* aytma ieizzen, ma war ģin imezřađ n ddunect-a d bu-waęřa di liman? Aqa ixđar-ten AREBBI, ĥima ad iřin d iwrten n Tgeldit i zzayes iwaęd AREBBI i yenni t ittexsen. ⁶ Maca kenniw tyeřřrem zeg imezřađ! Xzar, ma war ģin d inni s waęřa d inni xawem iĥekkmen u d inni kenniw ineddhen ęar řfusina? ⁷ Xzar, ma war ģin d nitni inni ittceqqafen deg Yisem iřebĥen wenni xawem ittwaraęan? ⁸ *Maca* mařa tkemmřem Ccariea n AREBBI am mammec tura:

1:19 Awřn. 17:27; Amb. 5:1.

1:21 Rum. 13:12; Kul. 3:8.

1:22 Mt. 7:21; Lk. 11:28; Rum. 2:13; 1 Yĥ. 3:7.

1:23 Lk. 6:47.

1:25 Mt. 5:19.

1:26 Izĥd. 34:14; Yae. 3:6; 1 Bř. 3:10.

2:1 Lawi 19:15; Aewd. 16:19; Awřn. 24:23; Mt. 22:16.

2:5 Uf. 20:6; 1 řm. 2:30; Awřn. 8:17; Mt. 5:3; Yĥ. 7:48; 1 Kur. 1:26-29.

“Ad tessed amqarreb nnek am ixef nnek!”, aqa t^etteggem mliħ, ⁹ maca mařa teggim s wudmawen, aqa t^etteggem ddnub uca ad t^ettwaħekmem s Ccariaa am inni ixđan ak-d Ccariaa.

¹⁰ Minzi wenni idfaren marra Ccariaa, maca yarza ict n tewşeyyet, aqa netta d bu-umarwas zi Ccariaa marra. ¹¹ Minzi wenni innan: “War zenni!”, inna eawed: “War neqq!” Mařa war teznid, maca tenyid, aqa cek d axeřtay n Ccariaa. ¹² Siwřem uca ggem am yenni i řa ittwaħekmen s tebridt n Ccariaa n tiřelli. ¹³ Minzi řħukm war yareħħem ca x wenni tuřa war yareħħmen, maca s arreħmet ad tiřim t^ettwassueřam x řħukm.

Liman d řexdayem

¹⁴ A aytma, man řefdeř mařa ijjen iqqar: “Nec aqa ayi řari liman!”, *maca* netta war řares bu řexdayem? Ma izemmar liman nnes ad t issenjem?. ¹⁵ Mařa ittxeřsa as i yijj n tewmat niř i yict n twečmat min i řa yarden niř min i řa ccen kuř ass, ¹⁶ uca ijjen zzaywem ad asen yini: “Uyurem di řehna, arđem min isseħman, jjiwnem macca!”, maca war d asen tewcim walu min ittxeřsan i arrimet, man nnfae? ¹⁷ Aqa ammu uřa d liman břa řexdayem, aqa immut s ixef nnes.

¹⁸ Mařa ad ac inna ijjen: “Cek řarek liman, nec řari řexdayem!” Scen ayi liman nnek břa řexdayem uca nec ad ac ssecney liman inu zi řexdayem inu! ¹⁹ Ma cek tumned belli AREBBI d ijjen? Aqa teggid mliħ. Uřa d ccwařen umnen di man aya uca ttarjijen. ²⁰ Ma tessed ad tessned, *a* bnađem iđeřfen, belli liman břa řexdayem immut? ²¹ Ma war ittwasegged jedditney Ibrahim zi řexdayem umi ikkar ad iřarş i mmis Iřaħaq x uealřar?. ²² Aqa tezrim belli liman nnes tuřa ixđem ak-d řexdayem nnes, uca liman ittwakemmeř s řexdayem. ²³ Ammu ittwakemmeř *wawař n Tira Iqeddsen* i iqqaren: “Ibrahim yumen di AREBBI uca ittwaħseb as-t-i-dd d tasegda!”, uca řayan as ‘ameddukař n AREBBI!.

²⁴ T^ettwařam *xenni*, belli bnađem ittwasegged zi řexdayem, war iři zi liman waha..

²⁵ Ma war tuři Raħab, tamyart n farq-ccyeř, t^ettwasegged ammu zi řexdayem umi tareħħeb zeg ibergagen, tessuffey i-ten zeg webrid nneyni?. ²⁶ *S uya*, amecnaw arrimet břa buħbeř temmut, ammu uřa d liman břa řexdayem immut.

2:8 Lawi 19:18; Mt. 22:39; Mk. 12:31; Rum. 13:9; Gal. 5:14; Afa. 5:2; 1 Ts. 4:9.

2:10 Aewd. 27:26; Mt. 5:19; Gal. 3:10.

2:11 Uf. 20:13,14; Aewd. 5:17,18; Mt. 5:27.

2:13 Mt. 6:15; 18:35; Mk. 11:25; Lk. 16:25.

2:14 Mt. 7:26; Yac. 1:23.

2:15 Lk. 3:11; 1 Yħ. 3:17.

2:21 Amz. 22:10.

2:23 Amz. 15:6; Rum. 4:3; Gal. 3:6.

2:24 2 Imz. 20:7; Ica. 41:8

2:25 Yac. 2:1; 6:23; Ebr. 11:31.

Iřes n bnađem

3¹ War ttejjim ařtas zzaywem ad dewřen d imesyaren, *a* aytma, aqa kenniw tessnem belli ad neki řhukm ameqqran.² Minzi marra neccin nennedref deg wařtas. Mařa ca n yijjen war ittnedraf deg wawař, aqa netta d bnađem ikmeř, izemmar ad iqemmee marra arrimet *nnes*.³ Xzar, nettegg sřimat deg iqemmumen n iysan ĥima ad aney ggen array, aqa nzemmar ad *zzaysen* nessuyur arrimet nsen tmun.

⁴ Xzar, *ewawed* iyarruba imeqqranen inni ittwaearrnen zeg usemmiđ ijehden, ttwanedden s yijj n řgidun amezyan, mani ma ixs řxađar n řqebřan *ad indeh*.

⁵ Ammu uřa d iřes, aqa-t d ijj n ixef amezyan, *waxxa amenni* issgaeed ixef nnes. Xzar, mammec timessi tamezyant ad tessecmeđ řyabet tameqqrant.⁶ Iřes d ict n tmessi u ddunct n ddenb amecnaw ict n wezyar. Iřes-a jar iyezdisen nney am ict n řřajjet tessexmej arrimet marra, issary jjiřat i iđeffaren ijj i wenneyni, inni iqnunniyen am tjarrarin, uca icemmed *yiiřes* s yixef nnes *ewawed*.⁷ Minzi marra ddarb n řmař u n ijdad u n imuddaren inni ittbučen di řebřar u x temmurt, ttwaqemmēen zi bnađem.⁸ Maca iřes war izemmar ad t issqemmee uřa d ijj n bnađem. Aqa-t d ijj n řyar i war ittwassqemmēen, aqa iccur s ssem ineqqen.⁹ Zzayes i nbarek SIDI d Tababat uca zzayes nenēeř x iwdan inni ittwaggen di řřifet n AREBBI.¹⁰ Aqa zeg ijj n uqemmum t^etteffey-dd lbaraka d nneēret. *A* aytma, man aya war ieeddeř ad yiři ammu!

¹¹ Ma izemmar ad dd-ffyen zeg ijj n řeunřar *waman* imiziden d *waman* imerzagen?¹² *A* aytma, ma izemmar wartu ad iwc zzitun niy řzayart řbacur? Ammu uřa d aman imeřařen war zemmaren ad ten arren d imiziden.

Tiyit zi sennej d tiyit zi temmurt

¹³ Wi zzaywem ięan d amięis u s řeēqeř? Ad isscen wanita řexdayem nnes zi ticři řebřen nnes s tiyit ak-d temhint.¹⁴ Maca mařa din řeřsed amerzag d umcubbec deg wuřawen nwem, war sgiēeid ixef nnek x tidett u war sxarriq cal.¹⁵ Tanita war teęi d tiyit i dd-ihwan zi sennej, aqa-tt zi temmurt, zeg ixarriřen n buřbeř n bnađem u zi ccwařen.¹⁶ Minzi mani ięa řeřsed d umcubbec, aqa din ixarwiđen d *eřam* kuř tuēeffna.¹⁷ Maca tiyit zi sennej tezdeg, xenni dayes řehna d ředrafet, t^ettegg array, teccur s arreřmet d řyięet řebřen, war t^ettegg ca s řeřzab niy s wudmawen.¹⁸ Aqa řyięet n tsegda t^ettwazarree di řhudnet i yenni itteggan řehna.

3:1 Mt. 7:1; 23:8; Lk. 6:37.

3:2 Izhd. 34:14; Yae. 1:26.

3:5 Awřn. 12:18; 15:2.

3:7 'imuddaren' - niy 'lĥayawanat'.

3:13 Afa. 5:8.

3:14 Rum. 13:13.

3:15 1 Kur. 2:6,7.

3:16 1 Kur. 3:3; Gal. 5:20.

Awaḍeε zzat i Arebbi

4¹Manis dd-ikka umenyi d imcubbecen jar awem? Ma zeema zeg ccehwat i immenyen deg iyezdisen nwem?²Kenniw temmezrem *maca* kenniw war yarwem walu. Kenniw tneqqem u t^ettasmem uca qaε amenni war dd awem ittikkwiḍ walu. Kenniw temcubbucem u t^emmenyam, maca war yarwem walu, minzi kenniw war t^ettaram.³*Niy* kenniw t^ettaram, maca war teksim ca, minzi t^ettarem min war iħrin ħima ad teggem yar ccehwat nwem.⁴*A kenniw* inni izennan! Ma war tessinem ca belli tamexsiwt n ddunct aqa-tt d řeedawet x AREBBI? Aħeqqa wenni ittexsen ad yiři d ameddukkeř n ddunct, ad yiři d řeedu n AREBBI.⁵*Niy* ittyiř awem belli Tira *Iqeddsen* war yares lmeena:

“Arruħ wenni dayney izeddyen ittasem s tusmi!”?

⁶Maca Siditney ittic aney arḍa ktar, mayar inna:

“AREBBI isswaḍḍeε imεeffaren,
maca i imwaḍḍeen ittic asen arḍa.”

⁷S uyenni wcem ixef nwem i AREBBI, mεařam ak-d cciřan uca netta ad zzaywem yarweř.⁸Adsem AREBBI uca Netta ad kenniw dd-yades. Sirdem ifassen nwem, *a* imednab, qeddsem uřawen nwem, *a kenniw*, inni yar iġa tnayen n izeġifen.⁹Šħissfem, ceḍnem! Jjem taḍeħħact nwem ad tedweř d acḍan u řefraħet nwem ad tedweř d řeħzen.¹⁰Marsem ixef nwem zzat i SIDI uca Netta ad kenniw isseuġ.

¹¹*A* aytma, war ttceqqafem ca deg wayawya! Wenni iceqqafen deg umas niy iħekkem x umas, aqa wa ittceqqaf di Ccariea uca iħekkem x Ccariea. Uca mařa tħekmed x Ccariea, aqa war teġid ca d wenni itteggem Ccariea, maca *tarrid ixef nnek* d řqaḍi *n Ccariea*.¹²Ijjen waha i iġan d Bab n Ccariea, Netta d wenni yar teġa tzemmar ħima ad iwc Tudart niy ad tt yareyyeb. Maca min teenid cek umi tħekmed x umqarreb nwem?

¹³Ma xenni i ya nini x yenni iqqaren: “Ass-a niy tiwecca ad nraħ yar tendint-a yar tendint-in, ad din negg tasebbabt, ad nsey ad nezzenz ad narbeh!”¹⁴Nitni war ssinen mammec i ya tiři tiwecca. Min teena tudart nney? Aqa-tt myir d ijj

4:1 Rum. 7:23; 1 Bř. 2:11.

4:3 Mt. 20:22; Rum. 8:26.

4:4 Yħ. 15:9; Gal. 1:10; 1 Yħ. 2:15.

4:5 Řixř. 11:29.

4:6 Awřn. 3:34; 1 Bř. 5:5.

4:7 Afa. 4:27; 1 Bř. 5:9.

4:9 Mt. 5:4.

4:10 Ayub 22:29; Awřn. 29:23; Mt. 23:12; Lk. 14:11; 18:14; 1 Bř. 5:6.

4:13 Lk. 12:18.

n řefwar i řa dd-iđhar, ad idurreq, ad tefsi řexdenni?¹⁵ S uya ittxeřřa ad inin: “Mařa ixS SIDI, ad neddar, ad negg ta d tin.”¹⁶ Iwa nitni ttfeyyecn řexxu deg uęeffar nsen, maca qae afeyyec-a d aeęffan.¹⁷ Wenni issnen ad igg řřar uca war t ittegg, ad as dd-ittwařseb d ddenb.

Aeřam řar aytbab n wagřa

5¹ Iwa kenniw, *a* aytbab n wagřa, řřissfem, rum i lmuřibat i kenniw ittrajan ²Minzi agřa nwem aqa řummen, arruđ nwem ccin t tcinda, ³ureř nwem d nnuqart nwem aqa arcan uca arecci nsen ad xawem teched, ad icc aysum *n arrimet* nwem am tmesi. Aqa kenniw teyrum timessi i yixef nwem i wussan in eggura.⁴ Xzar, řmunet n ixemmasen tenni tessęizzem x yenni imjaren iyyaren nwem tesřuyyu, uca řuyyit n yenni imjaren tiweđ as-dd ař imezzuyen n SIDI n řęeskarat n ujenna.⁵ Aqa kenniw tdarem x temmurt s ufuhart, teđfarem mmezři nwem. Aqa tessjiwnem arrimat nwem am i wass n řyarřit.⁶ Aqa kenniw řęekmem x Umseggad s řmewt, uca Netta war xawem immeařa ca.

řřbar di tamara u deg uweddeb

⁷ Maca kenniw, *a* aytma, řbarem ař dd řa yas SIDI, am mammec ittraja ufeęař řar řřięęit iyřan *n temmurt*, iřbar s řřađar ař xas iwwet wenřar n zic d uneggar.⁸ Uřa d kenniw, řbarem, smeřęđdem uřawen nwem, aqa tawasit n Siditney tudes-dd.⁹ *A* aytma, war řřuđem x wayawya, řima war řarwem dd-ittikkwiđ řřukm, xzar, řqadı ibedd řar tewwart.¹⁰ *A* aytma, mquddam ak-d inabiyyen inni tuřa issiwřen s Yisem n SIDI mařend ad teřbarem di tamara nwem.¹¹ Xzarem, nbarek inni iřbaren. Aqa kenniw teřřam x řřbar n Ayub uca twařam řřięęit *n man aya* tenni igga SIDI, mařar SIDI d arřim d ařnin.

řiweřřa ineggura

¹² Amezwaru n marra, *a* aytma, war ttjaęam ca, uřa řar ujenna uřa řar temmurt niř uřa d ict n tjaęit nneyni. Ad řarwem yiři ‘Wah!’ nwem d ‘Wah!’, d ‘Lla!’ nwem d ‘Lla!’, niř aqa ad tiřim sadu řřukm..¹³ Ma aqa *din* ca n ijjen jar awem iweddeb? Ejj i-t ad ittar. Ma aqa *din* ca n ijjen ifarř? Ejj i-t ad iřennej s izřan n uřebbeř.¹⁴ Ma din jar awem řed ihřec? Ejj

4:14 Ica. 40:6; 1 Kur. 7:31; Yae. 1:10; 1 Bř. 1:24; 1 Yř. 2:17.

4:15 Řex. 18:21; 1 Kur. 4:19; Ebr. 6:3.

4:17 Lk. 12:47.

5:1 Awřn. 11:28; Eam. 6:1; Lk. 6:24; 1 Tim. 6:9.

5:3 Mt. 6:19; Rum. 2:5.

5:4 Lawi 19:13; Aewd. 24:14.

5:5 Ayub 21:13; Lk. 16:19,25.

5:11 Řxř. 14:18; Ayub 1:21,22; Izhd. 103:8; Mt. 5:11.

5:12 Mt. 5:34; 2 Kur. 1:17,18.

5:13 Afa. 5:19; Kul. 3:16.

YAEQUB

i-t ad dd-iřaya x imyaren n tmesmunt *yares*, ħima ad as ksin s řmeeruf, ad t retfen s zzect s Yisem n Siditney.¹⁵ Uca tazağit n liman ad tessgenfa amehřuc uca Siditney ad t issnekkar. Uca mařa tuya ittegg ddnub, ad as ttwayfaren.

¹⁶Neemem s ieediyyen nwem u zağem i wayawya, ħima ad t^ettwasgenfam, mařar jjeħd n tzağit n umseggad aqa-t d ameqqran.

¹⁷Iliya tuya d bnađem ittaca am neccin, u iźzuğ ħima war iccit wenřar. *Xenni anřar* war iwti ca x temmurt třata n iseggwusa d setta n iyuren.¹⁸ Uca tuya iźzuğ eawed, řexdenni ajenna iwta anřar uca tammurt tewca řřabet nnes.

¹⁹A aytma, mařa din ħed jar awem iffey x webrid n tidett, niy ca n yijjen yarr i-t-i-dd ad dd-idweř zeg uweddar nnes,²⁰ ejj i-t ad issen *xenni*, aqa wenni dd ya yarren amednub zeg uweddar nnes, ad issenjem řeemar zi řmewt uca ad issduři ařas n ddnub.

5:14 Mk. 6:13.

5:17 1 Jj. 17:1; Lk. 4:25.

5:18 1 Jj. 18:45.

5:19 Mt. 18:15.

5:20 Awřn. 10:12; 1 Bř. 4:8.

1 Buṭrus

Aseġem ħar umezwaru

1¹ Buṭrus, rrasul n Yeccu Lmasiḥ, i yenni ittwafarzen u i ibarraniyyen, inni ittwazeġġen di Punṭus, Galaṭiya, Kappadukiya, Asiya d Bitiniya, ² inni ittwafarzen eḷaḥsab tussna i iġan ħar AREBBI Tababat qbeḥ, s tuqeddest n Arruḥ, i tṭaet u i urucci s idammen n Yeccu Lmasiḥ: arḍa d řehna ad daywem immarni.

Arreḥmet tameqqrant n Arebbi di Yeccu Lmasiḥ

³ Lbaraka i AREBBI, Tababat n Siditney Yeccu Lmasiḥ wenni d aney dd-yejjin zi jdid s arreḥmet nnes tameqqrant, s tnukra n Yeccu Lmasiḥ maḥend *ad tiřim* d asitem iddaren, ⁴ maḥend *ad ħarwem yiři* ijj n řwart war ifenni, war ittwabeqqeḍ, war ittesřiw, wenni i d awem ittwasswejden deg ijenwan, ⁵ am t'ttwaḥḍam kenniw s jjeḥd n AREBBI, u s liman, i Tudart i iwejden ħima ad t'ttwasseḍhar di řweqt taneggarut, ⁶ i di i ħa tfarḥem i řebda, waxxa tḥeznem řexxu drus zi ssibbet n eřam kuř iyekkwan i xawem dd-ittekken, ⁷ ħima taqeġebt n liman nwem, tenni tiyřa x wurey iqquren wenni ittwasiřfen zi tmesi, ad tiři i usemyar d ccan d ueuġi x minni i dd-ya idhar Yeccu Lmasiḥ, ⁸ wenni war t teźrim, waxxa amenni t'ettexsem t. U tfarřem s liman nnes s ict n řefraḥet ieuġen war izemmar ad zzayes iṇteq iřes, ⁹ belli ad t'ettettfem řmunet n liman nwem, aqa-tt d Tudart n buḥbeř nwem.

¹⁰ Tudart-a tuya arezzun xas inabiyyen, inni tuya ittnabben x arḍa i d awem dd-ikkaren, ¹¹ umi tuya arezzun man řweqt *i d asen* isscen Arruḥ n Lmasiḥ i daysen izeddyen, *u man řweqt i xef* tuya icehhed, aqa ad dd-yas uweddeb i ħa ikken x Lmasiḥ uřa d aeuġi nnes awarni man aya. ¹² Aqa ittwassargeb asen, aqa marra min xef tuya arezzun, aqa war t arzun di tizi nsen, maca di tizi nney tuya ttnabben nitni x tmesřayin i d awem ittwassargben řexxu s tmesřayin i d awem nbeccar s Arruḥ Iqeddsen wenni dd-ittwassekken zeg ujenna, mani uřa d lmalakat ttwajebdent ad daysent neṭḥen.

1:1 'rrasul' - niy 'amazan'.

1:1 Yae. 1:1.

1:2 Rum. 1:7; 1 Kur. 1:3; Gal. 1:3; Afa. 1:2; 2 Bṭ. 1:2; Yah. 2.

1:3 Rum. 6:23; 1 Kur. 15:20; 2 Kur. 1:3; Afa. 1:3; Yae. 1:18.

1:4 Kul. 1:5; 2 Tim. 1:12.

1:6 Rum. 5:3; Ebr. 10:37; 1 Bṭ. 5:10; Yae. 1:2.

1:7 Ica. 48:10; 1 Kur. 3:13; Yae. 1:3; 1 Bṭ. 4:12.

1:8 Yḥ. 20:29.

1:10 Amz. 49:10; Dan. 2:44; Ḥaġ. 2:8; Zak. 6:12.

1:11 Izhd. 22:7; Ica. 53:3; Dan. 9:24.

1:12 Řex. 2:4; Afa. 3:10.

Taqeddast d tayri jar wawmaten

¹³ S uyenni ħezmem řxansra n řeεqeř nwem, iřim ttfaqem, uca smunem *marra* asitem nwem di řefrahēt i d awem řa yawḍen xmi dd řa iḍhar Sidityey Yecu Lmasih. ¹⁴ Iřim amecnaw tarwa iřaēen, war dd-tdekkwiřem tcarrcem di nnecwat nwem tinni tuřa teḍfarem qbeř umi tuřa kenniw *ead* d iqubbiyyen, ¹⁵ Iřim d imqeddasen di marra min t^etteggem, amecnaw Netta wenni xawem dd-iřayan aqa-t d amqeddas, ¹⁶ minzi tura:

“Iřim d imqeddasen, minzi uřa d Necc d Amqeddas!”

¹⁷ U mařa t^ettřayam i Tbabat, wenni war itteggem s iyembab, d wenni iħekkmen kuř ijjen εlařsab řexdayem nnes, xenni uyurem s tigg^wudi di řweqt-a umi kenniw *ead* d ibarraniyyen *danita*, ¹⁸ umi tessnem belli kenniw war t^ettwafdim s nnuqart d wureř ifennan zi řexdayem nwem ibeḍřen tenni i d awem sellmen řejdud nwem, ¹⁹ maca s idammen iyřan n Izmar war dayes bu řeib war ibeqqḍen, aqa-t d Lmasih. ²⁰ Netta tuřa ittwafarz i man aya qbeř ma ad ittwagg dsas n ddunect, uca ittwasseḍhar awem-dd řexxu deg ikuden ineggura n řweqt di ttwec nwem, ²¹ i *kenniw* inni zzayes ittammen di AREBBI, wenni t-i-dd-issnekkaren zi taddart n imettinen uca iwca as aeuři ħima liman d usitem nwem ad iřin x AREBBI,

²² ħima ad ttwaqeddsen řeemur nwem s ttaēet i tidett, ad ttwaēemmaren s tayri, břa ma ad teggem s wudmawen, ad texsem ayawya s wuř izdig ikmeř, ²³ am iwdan i dd-ittwaxeřqen zi jdid, war iři zi zzariēet ifennan, maca zi tenni war ifennin, aqa zeg Wawař iddaren n AREBBI i ittduman i řebda.

²⁴ “Minzi marra arrimat n weysum amecnaw řeħtic, uca marra aeuři nnes amecnaw tawardect jar řeħtic. Řeħtic ad isřaw, tawardect ad tewḍa,

²⁵ maca Awař n AREBBI ittyima i řebda qaε.

Awař-a netta d Řexbar Ařebħan wenni d awem dd-ittwabarrħen.”

1:13 Lk. 12:35; Afa. 6:14.

1:15 Lk. 1:75.

1:16 Lawi 11:44,45; 19:2; 20:7.

1:17 Aewd. 10:17; 2 Im. 19:7; Ayub 34:19; Řex. 10:34; Rum. 2:11; Gal. 2:6; Afa. 6:9; Kul. 3:25.

1:18 1 Kur. 6:20; 7:23.

1:19 Řex. 20:28; Ebr. 9:12; Asa. 1:5.

1:20 Rum. 16:25; Afa. 1:9; 3:9; Kul. 1:26; 2 Tim. 1:9; Tit. 1:2.

1:21 Řex. 2:33; Fil. 2:9.

1:22 Rum. 12:10; Afa. 4:3; Ebr. 13:1; 1 Bř. 2:17.

1:23 Yae. 1:18; 1 Yħ. 3:9.

1:24 Ica. 40:6-8; 1 Kur. 7:31; Yae. 1:10; 4:14; 1 Yħ. 2:17.

Izra iddaren i taddart n Arruḥ n Arebbi

2¹S uyenni beεdem x marra min iḡan d aεeffan, x εřam kuř taḥraymect d nnifaq d řeḥsed u x uceqqef.²Iřim am iseyman inni dd-ittwaxeřqen zi jdidi, weḥḥcem Awař amecnaw ayi izdigen d arruḥani ḥima ad zzayes tegmam s jjeḥd di Tudart,³ mařa aqa kenniw t^eqqasem u t^ettwařam aqa SIDI iřbeḥ,⁴ wenni řar dd-t^ettakkwađem, Ažru Iddaren, wenni mmenđaren iwdan, maca řar AREBBI aqa ittwafarz iřřa.⁵ Ammu kenniw εawed, amecnaw izra iddaren, ejj ad *zzaywem* t^ettwabnant tizawiyyin n Arruḥ, ad tiřim d ikehhanen iqeddsen, ḥima ad tewcem tiyarřin n Arruḥ i arđa n AREBBI s Yeccu Lmasiḥ.⁶ S uyenni ittwanna di Tira *Iqeddsen*:

“Aqa da, ad ssarsey di řihyun ijj n Wezru iřřa am Uzeḡif n teymart, wenni dayes i řa yamnen, war dayes ittidef useđḥi εemmarř.”

⁷I kenniw, inni ittammen, aqa temmewc ccenεet aya, maca i yenni war iřien aqa-t d Ažru n uneqrađ d Tařđart n tēenkrift,

⁸uca nitni ttneqrađen dayes, minzi war ttimmen deg Wawař, am mammec d asen yura.

⁹Maca kenniw teḡam d ijj n jjiř ittwafarzen, inni i ittsexxaren am ikehhanen i Tgeldit, kenniw d ijj n řgens iqeddsen, ict n tmesmunt t^ettwafda zzayes maḥend ad barrḥen tcuni n Wenni d aney dd-iřayan zi taḡest řar ufeyyed n Tfawt nnes.¹⁰ Kenniw war t^ettwiḥsibem am řgens, maca řexxu aqa kenniw d řgens n AREBBI. εawed tuya arreḥmet war kenniw třeḥḥef, maca řexxu t^ettwafarrey-dd xawem arreḥmet nnes.

¹¹A imezzen, aqa kenniw d imezab d ibarraniyyen, x uyenni ziyyarey xawem, war đeffarem ca nnecwat n arrimet tinni ittmenyan ak-d řεemar *nwem*,

¹²Uyurem nican zzat i marra tarwa n bnadem inni xawem itteawaden řexburat tiεeffanin, ařami i řa zaren řexdayem nwem tiřebḥanin, ad ssemyaren di AREBBI deg wass n uqeḡeb.

2:1 Mt. 18:3; Rum. 6:4; 1 Kur. 14:20; Afa. 4:23; Kul. 3:8; Ebr. 12:1.

2:3 Izhd. 34:9.

2:4 Afa. 2:20.

2:5 Rum. 12:1; Ebr. 3:6; 12:28; Asa. 1:6; 5:10.

2:6 Ica. 28:16.

2:7 Izhd. 118:22; Mt. 21:42; řex. 4:11; Rum. 9:33.

2:8 Ica. 8:14.

2:9 Uf. 19:5; Aewd. 7:6; 14:2; 26:18; Afa. 1:14; Asa. 1:6; 5:10.

2:10 Ḥuc. 2:1; 2:25; Rum. 9:26.

2:11 Rum. 13:14; Gal. 5:16.

2:12 Mt. 5:16; Lk. 1:68; 19:44; Rum. 12:17; 2 Kur. 8:21; Fil. 2:15; Tit. 2:8; 1 Bř. 3:16.

1 BUṬRUS

Ṭṭaæet i marra ṣṣulaṭat

¹³Ṭṭaæem i marra bñadem di ṭṭwæe n AREBBI: i ijeḡiden zi ssibbet n ṣṣulta i ɣarsen teḡa, ¹⁴i řquḡat, minzi nitni ttwasekken zzayes ħima ad eaqben iæffanen u ħima ad ssemyaren inni itteḡgen taşebħant. ¹⁵Minzi man aya ittexs i-t AREBBI, ħima, xmi i ɣa teggem min işebħen, ad tesseydem aqemmmum n iwdan ifyař, inni war issinen AREBBI, ¹⁶am inni iddaren *nican* di tiřelli, war iḡi am inni iggin tiřelli nsen am ijj n uřehħaf x tuæeffna nsen, maca am imsexxaren n AREBBI. ¹⁷Weqqarem marra iwdan, seizzem tawmat, gg^wedem AREBBI, cennæem ijeḡiden.

¹⁸*Jjem* inni d imsexxaren jarawem, ad ṭṭaæen i ayttabab nwem s tigg^wudi, war iḡi i yenni işebħen iḡarfen *waha*, maca eawed i yenni iqeşen d yewæaren..

¹⁹Minzi imsexxaren am yina ad dd-asen i AREBBI i řxaḡar nnes, inni di ṭṭwæe n tnefsect tecna, ksin tamara nni war tt isdiheḡen. ²⁰Man ccan i din i yenni iksin tamara zi ssibbet n tefyuřt nsen? Maca mařa kenniw teggim tcuni, *am* daywem tteḡgen tuæeffna, aqa man aya issemyar ccan nwem ɣar AREBBI. ²¹Minzi kenniw t^ettwařayam-dd i man aya umi aqa Lmasiħ tuya immut di ṭṭwæe nney uca iija aney-dd ijj n lmatal, ħima ad nuyur di jjurret n iḡaren nnes: ²²Netta war iggi ca ddnub u war ittwif deg uqemmmum nnes ca n řɣecc, ²³Wenni, mařa zawaren t, war dd-ittarri awař, u mařa ittwaweddeb, war dd-ittarri ca ddenf, maca ittarra ddeewet nnes ɣar řqaḡi n tsegda, ²⁴Wenni iksi ddnub nney s Ixef nnes uca issgaæeed i-ten di arrimet nnes ɣar řşalib. Mařar mařa nemmut i ddnub ad neddar di tsegda nnes, minzi kenniw aqa t^ettwasgenfam s iyezzimen nnes. ²⁵Minzi kenniw tuya tweddarem amecnaw iħuřiyen, řexxu maca tdewřem-dd ɣar Umeksaw d Umehḡay n řæemur nwem.

Tasyunt jar weryaz d temyart di řemřac

3¹ Ammu eawed kennint, a *timyarin*, taşent i yeryazen nkent, inni war iṭṭieen i wawař, ħima ad ten arebħent břa awař s tiçri nkent icnan, ²x minni i ɣa zaren mammec tteggurent s tigg^wudi d tazdugi. ³War ttzehħjent s min ittbanen ɣar barra: amudi n ucuwwaf, timegga n wureɣ niy tyarḡi n warruḡ

2:13 Rum. 13:1; Tit. 3:1.

2:15 Tit. 2:8.

2:16 Yħ. 8:32; Rum. 6:18; Gal. 5:1.

2:17 Mt. 22:21; Rum. 12:10; Afa. 4:3; Ebr. 13:1; 1 Bṭ. 1:22; 5:5.

2:18 Afa. 6:5; Kul. 3:22; 1 Tim. 6:1; Tit. 2:9.

2:19 Mt. 5:10.

2:20 1 Bṭ. 3:14; 4:14.

2:21 Yħ. 13:15; Fil. 2:5; 1 Yħ. 2:6.

2:22 Ica. 53:9; 2 Kur. 5:21; 1 Yħ. 3:5.

2:23 Mt. 27:39; Yħ. 8:48,49.

2:24 Ica. 53:4; Mt. 8:17; Rum. 6:11.

2:25 Ica. 53:6; Ĥaz. 34:6; Lk. 15:4.

3:1 Amz. 3:16; 1 Kur. 14:34; Afa. 5:22; Kul. 3:18; Tit. 2:5.

1 BUṬRUS

iṣebḥen,⁴ maca zehhjent s bnađem innufaren deg wuř, s arruḥ n temhint i war ittwayeccen, aqa-t d ijj n uzehhej iṣebḥen zżat i AREBBI.⁵ Aqa ammu tuya zehhjent zic temyarın timqeddasin, inni tuya issitimen x AREBBI, řeemur nsent, uca tuya řtaeent i yeryazen nsent.⁶ Ammu tuya Sara t'eřtae i Ibrahim, řřaya as: "Sidi!", uca kennint tdewřent d yessis am t'eřteggent min iṣebḥen mařa war gğur ad tegg^wedent.

⁷ Kenniw, **a ıryazen**, zedyem ak-d temyarın nwem s řeeqeř u weqqarem tent am ıyarrafen yarexfen, řıma war t'eřtwamenent ca tzağıtin nwem, minzi nitenti ad wartent timewca n Tudart ittduman akıdwem.

Aweddeb deg iřuraf n Lmasıř

⁸ Yar uneggar, munem marra yar array d ijjen, weddbem ak-d yenni weddben, xsem ijjen wenneyni s tayri, areřmem, iřim tđarfem.⁹ War dd-tarrim x řyar s řyar niy tıkkwura s tıkkwura, maca s řeeks barkem, minzi kenniw aqa t'eřtwařayam-dd řıma ad twartem lbaraka.¹⁰ S uya, ejj wenni ixsen Tudart d wussan icnan, ad iřđa iřes nnes zi min war iřřın uřa d iyencicen nnes zeg wawař icemmten.

¹¹ Ejj i-t ad igg^wej x min iğan d aeřffan, ad igg min iṣebḥen, ad yarzu x řehna uca ad t iđfar s cđaret.

¹² Minzi tiřřawın n SIDI x imseggaden u imezzuyen nnes aqa atent mařend ad *asen* sřen, *maca* uđem n SIDI aqa-t đıdd i umaeřffan.

¹³ Wi izemmaren ad daywem igg řyar, mařa kenniw teđfarem min iṣebḥen?

¹⁴ *Mařa* tweddbem di řřwee n tsegda, aqa sseed nwem. War ttegg^wedem zeg yenni kenniw issigg^weden, war ttneřřıeem ca,¹⁵ maca qeddsem SIDI, Lmasıř, deg wuřawen nwem, u iřim řebda twejdem mařend ad tarrem s temhint d uweqqar x yenni kenniw i ya isseqsan x usitem n liman nwem,¹⁶ zi tneřsect icnan, řıma inni xawem ieawden řexburat ieřffanen, ad sseđřan umi tteceqqafen di tecri n tudart nwem icnan di Lmasıř.¹⁷ Aqa ineffe ad tweddbem, mařa ix s i-t AREBBI, am t'eřteggem min iṣebḥen, maca war iğı mařa kenniw t'eřteggem min iğan d aeřffan.

¹⁸ Minzi uřa d Lmasıř tuya immut ict n twařa i dđnub, aqa Amseggad di řřwee n yenni war isegğden, řıma ad kenniw issiwed yar AREBBI, Netta d wenni

3:3 1 Tim. 2:9; Tit. 2:3.

3:6 Amz. 18:12.

3:7 Afa. 5:25-33; Kul. 3:19.

3:8 Rum. 12:16; 15:5; 1 Kur. 1:10; Fil. 2:2; 3:16.

3:9 Lawi 19:18; Awřın. 20:22; 24:29; Mt. 5:39; 25:34; Rum. 12:17; 1 Kur. 6:7; 1 Ts. 5:15; 1 Tim. 4:8.

3:10 Izhd. 34:13-15; Yae. 1:26.

3:11 Izhd. 37:27; Ica. 1:16; 3 Yř. 11.

3:12 Izhd. 34:13-17.

3:14 Ica. 8:12-13; İrm. 1:8; Mt. 5:10; 1 Bř. 2:20; 4:14.

3:15 Ayub 1:21; Izhd. 119:46; Řex. 4:8.

3:16 Tit. 2:8; 1 Bř. 2:12,15.

1 BUṬRUS

immuten di arrimet maca aqa iddar di Arruḥ,¹⁹ uca ibarreḥ *ammu* i řeemur inni ittwattffen di řaxart,²⁰ inni tuya war ittwassqenēen deg wussan n Nuḥ, umi tumur ttasie n řxaḍar n AREBBI, aqa ad din yiři uyarrabu am tuya ittraja Netta ad tuben nitni. Udfen *yar uyarrabu* myir tmenya n řeemur inni ittwahḍan ddaren deg waman.

²¹ Aqa uřa d kenniw ttwassnejmen ełařsab amedya nni deg useyḍeř, wenni war ięi asizdeg n řexmej n arrimet, maca *ad yiři* mařa tneemem zi AREBBI s tnefsect icnan s tnukra n Yeccu Lmasiḥ,²² wenni ittwassueřan yar ujenna, iqqim yar ufusi n AREBBI, am d as ttwammarsen lmalakat d řřulařat d jjehd sadu Netta.

4¹ řami xawem iksi Lmasiḥ armeḥ di arrimet, ittxeřsa kenniw eawed ad t^ettffem deg uxarrař-a: aqa wenni immuten di arrimet, wanita aqa issbedd ddenb.² S uyenni war itteddar *ead* ełařřab nnecwat n bnađem am t igga qbeř di arrimet, maca ełařřab min ixš AREBBI.³ Minzi aqa icfa awem řweqt řami tuya kenniw t^eebdem i min xsen řegnus umi kenniw tuya teggurem deg ufucceḥ, ssekan, řeřsad d fictat n uyelli u di weřbad i ccwařen.⁴ U xzar, řexxu ttbehten nitni umi war tizzřem *ead* akidsen deg wezqaq n řeqjaḥet d ijjen uca nitni ttceqqafen daywem.⁵ *Maca* nitni ad arren řeřřab i AREBBI, wenni ittrajan ad iḥkem x yenni iddaren u x yenni immuten.

⁶ S uyenni ittwabarreḥ s Řexbar Ařebḥan uřa i imettinen, ḥima nitni ad ttwaḥasben am iwdan zi jjihet n arrimet *tamednubt*, maca ad ddaren di AREBBI di Arruḥ.⁷ Aneggar n marra aqa yudes-dd. S uyenni iřim s řeeqeř uca rekkzem ixef nwem xmi tezzaęam.⁸ Sennej x marra, xsem ayawya břa qeřtu, minzi tayri tessduřuy x ubarru n ddnub.⁹ Areḥḥbem i ibarraniyyen břa řeekaset.¹⁰ Ejj kuř ijjen ad isexxar amqarreb nnes ełařřab min d as immewcen zi Arebbi, am inni iwekkřen mliḥ x eřam kuř arḍa n AREBBI.¹¹ Ejj marra wi issawařen, ad issiweř ełařřab Awař n AREBBI, u ejj kuř ijj wenni ittsexxaren, ittsexxar ełařřab jjehd i d as iwca AREBBI, ḥima di marra min t^etteggem ad idweř usemyar yar AREBBI s Yeccu Lmasiḥ wenni yar ięa ueuęi d ccan i řebda qaē. Amin.

3:18 Rum. 5:6; Ebr. 9:15,28.

3:19 1 Bř. 4:6.

3:20 Amz. 6:3,14; 8:18; Mt. 24:37; Lk. 17:26; Rum. 2:4; 2 Bř. 2:5.

3:21 Afa. 5:26.

3:22 Afa. 1:20.

4:1 Rum. 6:7; Ebr. 12:1.

4:2 Rum. 14:7; 2 Kur. 5:15; Gal. 2:20; Afa. 4:24; 1 Ts. 5:10; Ebr. 9:14.

4:3 Afa. 4:17.

4:6 Yḥ. 5:25; 1 Bř. 3:19.

4:7 Lk. 21:34; 1 Yḥ. 2:18.

4:8 Awřn. 10:12.

4:9 Rum. 12:13; Fil. 2:14; Ebr. 13:2.

4:10 Awřn. 3:28; Rum. 12:6; 2 Kur. 8:11.

4:11 Irm. 23:22.

1 BUṬRUS

¹² A imeizzen, war dehhcem ca zeg waṭṭas n ujarreb i xawem dd i ya ikken, axmi kenniw teṛqef ca n tmesṛact n jdid, maṅar man aya iḡa i uqeḡeb nwem..
¹³ Maca farḥem umi tcarcem deg uweddeb i ikkin x Lmasih, ḥima ad tfarḥem s řefraḥet εawed xmi dd ya idhar ueuḡi nnes. ¹⁴ Maṅa εeyyben kenniw x ssibbet n Yisem n Lmasih, sseed nwem minzi εeuḡi n Arruḡ n AREBBI ad xawem yarsa..
¹⁵ War tejjim ḥed zwaywem ad iweddeb am uqettaṛ niḡ am uceffar niḡ am uceffan. ¹⁶ Maca maṅa ḥed iweddeb am umasih, war ittseḍḥi ca, maca ad ikkar ad issueṛa AREBBI zi ssibbet n isem-a. ¹⁷ Maṅar tiweḍ-dd řweqt maḥend ad ibda řḥukm ḡar taddart n AREBBI uca maṅa řḥukm zwayney i ḡa issizwar, mammec i ḡa yiři uneggaru n yenni war ittḥien ca Řexbar Ařebḥan n AREBB I?. ¹⁸ Uca maṅa amseggad yiweḍ ad ittwassenjem s řweḥṛan, mani εad i dd ya idhar ukafriw d umednub?. ¹⁹ S uyenni marra inni ittweddaben εlaḥsab min ixs AREBBI ejj i-ten ad as sellmen řεemur nsen maḥend ad ggen min iřebḥen, am i Wenni dd-ixeṛqen kuṛci i di iḡa řaman.

Tarewsa n tḥimart n Arebbi

5¹ Ttzawgey inni d **imḡaren** jar awen, necc d wenni d amḡar akidwem d acehhad n uweddeb i ikkin x Lmasih uṛa d amεacar deg ueuḡi nnes i dd ya ittwasseḍhar: ² Arewsem taḥimart n AREBBI tenni tḥeṭṭam, war iḡi s uyir maca s řxaḍar, war iḡi di tḥmeε n arbeḥ war ihṛin, maca s marra wuṛ nwem,³ war iḡi am inni iḡan x tḥimart, maca umi teḡam d ijj n umedyā icna i nitni.⁴ Uca xmi dd ya idhar Umeksa Ameqqran ad zzayes tεṭṭfem ttaj n ueuḡi i war ifennin..
⁵ U kenniw, **ibṛiyen**, sarsem ixef nwem sadu imḡaren nwem, beysem ixef nwem s uwadeε ijj i wenneyni, minzi AREBBI itteekkas imεeffaren, *maca* imwadeεen iwca asen arḍa. ⁶ Semzayem ixef nwem sadu afus ijehden n AREBBI, ḥima ad kenniw issueṛa di řweqt nnes..⁷ Marra imnusen nwem arrem ten ḡar AREBBI, aqa Netta itthilla daywem..
⁸ Arrem-dd řbař, ḥḍam, minzi řεdu nwem, ccitan ameqqran, ittḥama am wayrad iḡužen, u yarezzu min izemmar ad iřarḍ..⁹ Menεem akides ixef nwem am tεṭṭfem nican di liman, aqa tessnem belli aytmatwem di ddunect uṛa d nitni kessin aweddeb-a..

4:12 Irm. 48:10; 1 Kur. 3:13; 1 Bṭ. 1:7.

4:14 Mt. 5:10; 1 Bṭ. 2:20; 3:14.

4:17 Irm. 25:29; Lk. 10:12; 23:31.

4:18 Awṛn. 11:31.

5:2 Řex. 20:28; 1 Tim. 3:3; Tit. 1:7.

5:3 2 Kur. 1:24; Fil. 3:17; 1 Tim. 4:12; Tit. 2:7.

5:4 Ica. 40:11; Ḥaz. 34:23; Yḥ. 10:11; 1 Kur. 9:25; Ebr. 13:20; 2 Tim. 4:8; Yae. 1:12; 1 Bṭ. 1:4; 2:25.

5:5 Awṛn. 3:34; Rum. 12:10; Fil. 2:3; Yae. 4:6.

5:6 Ayub 22:29; Awṛn. 29:23; Mt. 23:12; Lk. 14:11; Yae. 4:10.

5:7 Izhd. 55:23; Mt. 6:25; Lk. 12:22; 1 Kur. 9:9; Fil. 4:6; Ebr. 13:5; 1 Tim. 6:8.

5:8 Ayub 1:7; Lk. 22:31; 1 Ts. 5:6; 1 Bṭ. 1:13; 4:7.

5:9 Afa. 4:27; Yae. 4:7.

1 BUṬRUS

¹⁰ Maca AREBBI n arḍa wenni d aney dd-iṛayan yar ueuḡi nnes ittduman s Yeccu Lmasih, aqa Netta, awarni ṛami nweddeb drus n ṛweqt, ad aney issejhed, ad aney iḍmen u ad aney isedd i ṛebda.¹¹ Yares Netta aeuḡi d ṣṣulṭa d ṛeezz i ṛebda n ṛebdat qae. Amin.

Aseḡem yar uneggaru

¹² Uriy awem-dd ca n tmesṛayin war iḡi aṭṭas, s ufus n Silwanus, uma d amtiqqi, u necc qenneeḡ u cehdeḡ aqa man aya di min di teḡam, aqa-t d arḍa n AREBBI d tidett.

¹³ Tamesmunt ittwafarzen i iḡan di Babil, tseḡam xawem s ṛehna, uṛa d mmi Markus.

¹⁴ Seḡmem x wayawya s usudem iqeddsen. Ṛehna ad kiwem yiṛi marra idwem i iḡan di Lmasih. Amin..

5:10 Ebr. 10:37; 1 Bt. 1:6.

5:14 Rum. 16:16; 1 Kur. 16:20; 2 Kur. 13:12; 1 Ts. 5:26.

2 Buṭrus

Aseḡem - Tamezwarut

1¹Cimeun Buṭrus, amsexxar d rrasul n Yeccu Lmasiḡ, i yenni issdaheḡen liman s tsegda n Siditney d Umsenjem nney Yeccu Lmasiḡ eḡaḡsab ccan d ijjen akidney.²Řxaḡar d řehna ad xawem mmarenyen s tussna n Siditney Yeccu Lmasiḡ,

³am Wenni iwcin marra timesřayin tinni zi jjehd n Arebbi, maḡend ad iřint i Tudart u i tigg^wudi zi AREBBI s tussna n Wenni d aneḡ dd-iřayan ȡar ueḡi nnes d leaḡama nnes.⁴*Aqa d Netta* i d awem iwcin zzaaysen lwueud iřan imȡaren aṡas, ḡima ad zzaaysen tiřim d imecrac di ṡṡbieet n AREBBI, am t^ettrakk^waren zi nnecwat iȡeccen i yeḡan di ddulect.

⁵S uyenni iřim tecḡarem uca arnim i liman nwem tcuni, u i tcuni nwem tussna,⁶uca i tussna ḡḡebṡ n nnefs, uca i ḡḡebṡ n nnefs sřbar uca i sřbar tigg^wudi zi AREBBI,⁷uca i tigg^wudi zi AREBBI tayri i wawmaten u i tayri i wawmaten tayri.

⁸Mařa ttwafent daywem timesřayin-a uca ad daywem feyyḡent, war kenniw ttejjint texwam niȡ břa řȡiḡet di tussna n Siditney Yeccu Lmasiḡ.

⁹Minzi wenni war ȡar ḡint timesřayin-a, aqa iddaryeř, minzi ittu asizdeg n ddnuḡ nnes inni tuȡa ȡares zic.¹⁰S uyenni, a aytma, cḡarem ktar ḡima ad tḡemnem tařayit d usiḡar nwem s řexdayem tiřebḡanin, minzi mařa teggem aya, xenni eemmarř ad tenȡarḡem.¹¹Minzi ammu i d awem i ȡa immarni s waṡas wadaf icnan ȡar tgeldit ittduman n Siditney Yeccu Lmasiḡ.

Amtan n liman nney

¹²S uyenni war tejjiiȡ ad kenniw sseeqřey zi man aya řebda, waxxa kenniw tessnem u aqa kenniw tbeddem *x dsas n* tidett tanita.¹³Maca ittyiř ayi nican, min ȡa kkey *ead* di arrimet-a, ḡima ad kenniw ssařaȡey am sseeqřey kenniw,¹⁴minzi ssney, aqa takessit n arrimet inu ad dd-tas deȡya, am mammec d ayi issargeb Siditney Yeccu Lmasiḡ.¹⁵Maca ad gȡey tizemmar ḡima ad teeqřem x tmesřayin-a awarni uffuy inu.

¹⁶Minzi neccin war neḡfar ca tiḡuja isaysen, umi tuȡa d awem nettbarreḡ jjehd d twasit n Siditney Yeccu Lmasiḡ, maca aqa neched s tiṡṡawin nney x

1:1 'amazon' - niȡ 'rrasul'.

1:2 Yḡ. 17:3; Rum. 1:7; 1 Bṡ. 1:2; Yah. 2.

1:4 Ica. 56:5; Yḡ. 1:12; Rum. 8:15; Gal. 3:26.

1:8 Tit. 3:14.

1:9 Ica. 59:10; řaf. 1:17.

1:13 2 Bṡ. 3:1.

1:14 Yḡ. 21:18,19; 2 Tim. 4:6.

2 BUṬRUS

leaḏama nnes.¹⁷ Minzi Netta aqa itṭef zi AREBBI Tababat ccan d ucuḡi umi d as dd-tusa tmijja *nmi* zeg ucuḡi i dd-itṭriqen ak-d leaḏama nnes: “Wa d Mmi inu ieiẓzen wenni dayes ufiy arḏa inu.”¹⁸ Uṛa d neccin nesṛa tmijja aya zeg ujenna, umi tuḡa issawaṛ akides, ṛami neḡa akides x wedrar iqeddsen.

¹⁹ Uṛa d neccin ḡarney awaṛ d tidett n inabiyyen u kenniw ad teggem mliḡ maṛa tewcim asen taynit am i yijj n ṛefnar yareqqen deg ijj n wemcan ibbubbes, aṛ i ḡa idduqqez wass uca ad tenqar tfuct deg wuṛawen nwem.²⁰ Amezwar ittṛeṣṣa kenniw ad tessnem aqa war din awaṛ i zzayes nebban *iwdan* i ibedd weḡḡdes war iqqin ak-d Tira *Iqeddsen*.²¹ Minzi nnuḡuwa war dd-tteffey eemmarṣ zi min ixs bnadem, maca tusa-dd s yeryazen iqeddsen n AREBBI nni issiwṛen am d asen dd-indeh Arruḡ Iqeddsen.

Hḏam ixef nwem zeg imseṛmaden issxarriqen

2¹ Maca tuḡa din eawed jar ṛgens inabiyyen issxarriqen, am mammec i ḡa iṛin uṛa d imesḡaren n ḡur jar awem, ad ssidfen tibridin ittaredḡḡen u nkaren Sidi i ten isḡin, ad ssiwḏen *ammu* areyyeb deḡya x yixef nsen.² Aṭṭas i ten ḡa iḏfaren di ṛeqjaḡet nsen, aṛ i ḡa ittwareqqef webriḏ n tidett zi ssibbet nsen.

³ S ṭṭmeḡ u s wawaṛen isaysen ad zzaywem stenfeen, *maca* ṛḡukm xasen zeg weḡaṛ uya war ibḏiṛ ca uca ahellek nsen war ittnudum ca.

⁴ Minzi maṛa AREBBI war issar x *lmalakat* i yeggin ddnub, maca inḏar i-ten di snaseṛ n taḡest di ṛaḡaḡ yuḡyen, uca isellem i-ten ḡima ad din ttwaxemmṛen aṛ ṛḡukm n uceddeb,⁵ u *eawed* war issar x *ddunct n zic*, maca tuḡa iḡḏa Nuḡ, ambarreḡ n tsegda wiss tmenya, ṛami dd-idṛeq *AREBBI* ṛḡemṛet x ddunct n lkuffar,⁶ u *eawed* ṛami issecmeḏ Netta *tineddam n Sadum d Eamurra* u iḡkem xasent s uneqṛeb, aqa yarra i-ten *marra* d lmatal i lkuffar i ḡa yiṛin ead.

⁷ Eawed issenjem *Lut, amseggad*, wenni tuḡa iweddben aṭṭas zi ticṛi ifucḡen n yenni war ḡar teḡi ccariea.⁸ Minzi amseggad wanita, am tuḡa izeddeḡ jar asen, tuḡa ittēddab ṛeemar isegḡden *nnes* zeg wass aṛ wass umi izra u isṛa timegga nsen i war dd-yusin ak-d ccariea.⁹ *Ammu* i issen SIDI mammec i ḡa issuffey inni t ittegg^weden zi ṛmeḡnet, *maca* Netta iḡeṭṭa inni war isegḡden ḡima ad ttwaēddben deg wass n lḡisab,¹⁰ mahu qaḡ inni iḏfaren arrimet *tamednub*

1:16 Mt. 17:1; Yḡ. 1:14; 1 Kur. 1:17; 2:1,4; 4:20; 1 Yḡ. 1:1.

1:17 Mt. 3:17; 17:5; Mk. 1:11; 9:7; Lk. 3:22; 9:35; Kul. 1:13.

1:19 2 Kur. 4:6; Asa. 22:16.

1:21 2 Tim. 3:16.

2:1 Aewd. 13:2; Mt. 24:11; Ṛex. 20:29; 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 3:1.

2:3 Yah. 4.

2:4 Yah. 6; Asa. 20:3.

2:5 Amz. 7:23; 1 Bṭ. 3:19.

2:6 Amz. 19:24; Aewd. 29:22; Ica. 13:19; Irm. 50:40; Ḥaz. 16:49; Ḥuc. 11:8; Eam. 4:11; Yah. 7.

2:7 Amz. 19:7,8.

2:8 Izhd. 119:158.

2:9 1 Kur. 10:13.

2 BUṬRUS

am ttmezzren di min ixemjen, ttbarrhen didd n ššulṭa *n ijenwan*. Aqa-ten d imæffaren d imneffxen, war ttarjijen zzat min ieuḡen am ttceqqafen.¹¹ Waxxa lmalakat uarent ten di ššulṭa d jjehd, war xasen ssiwiḡent řhukm n SIDI di ssibbet n uceqqaf.¹² Nitni amecnaw imuddaren ignawen inni iḡeffaren ṭṭbieet, aqa ttwarwen-dd hima ad ttwayaršen s řmus u ad ttwareddḡen, minzi ttceqqafen di min di war fehmen. Ad ttwahellken kučci di řyecc nsen.¹³ Ina d inni iḡessben řmuēšiyet d řmunet i řmuēšiyet nsen. Ittyiř asen d abarree umi ḡeffaren ccehwat nsen s uziř, aqa nitni ccuren s ibeqqiden, tthillan deg wecmat nsen xmi ttneçten.¹⁴ Tiṭṭawin nsen ccurent s zzina, aqa nitni war bedden ca maḡend ad xḡan, Nitni yeckwan řeemur n yenni war ibedden nican uca yaršen uř ittwarebban x ṭṭmee, aqa nitni d tarwa n nneēřet,

¹⁵ ffyen zeg webrid iseggmēn, weddaren, uca ḡfaren abrid wenni ikka Balēam, mmis n Faḡur, wenni tuḡa ittēksen řmunet n řyecc.¹⁶ Maca netta iksi awebbex i řmuēšiyet nnes, minzi zzayřet tagnawt tēssiweř ḡares s ict n tmijja n iwdan, temneē tubbuheřya n unabi.

¹⁷ Nitni d řeunšarat war dayes bu waman, d iseynuten ttwaēarrnen s ṭṭharyadṭ, aqa tubbarcent n taḡest t^ettwasewjed asen.¹⁸ Maḡar mařa ssiwřen s nnei n řḡard *n sen* ixwan, aqa nitni sšyekk^wan s nnecwat ixemjen n arrimet inni igguren ad arewřen zeg inni isellmen ixef nsen i uḡekkwi.¹⁹ Waēden ten s tiřelli, waxxa nitni simant nsen d imsexxaren n řyecc. Minzi wi i zi ittwayelleb weryaz, aqa i netta ad yiři d amsexxar.

²⁰ Maḡar awarni řami dd-arewřen nitni zi řexmej n ddunct s tussna n Siditney d Amsenjem nney, Yeccu Lmasih, aqa dewřen-dd di texceft nnes ēawed uca ttwayellben zzayes, aqa xenni aneggar nsen ad asen t yura mahu x umezwar .²¹ Aqa ḡsen asen maelik qqimen war ssinen abrid n tsegda zi min ssnen, uca řexdenni ad ffyen ēawed x tewšeyyet iqeddsen i d asen dd-ittwasellmen.²² Aqa temsar asen am inna wawař-a n tidett: “Aqzin aqa idweř-dd x min tuḡa dd-iēuqq!” niḡ *mammec d as qqaren inneyni*: “Tiřeft iřfan *tedweř-dd* t^ettmarray deg ubaryuḡ *nnes!*”

2:12 ‘imuddaren’ - niḡ ‘lḡayawanat’.

2:12 Irm. 12:3; Yah. 10.

2:15 Řxř. 22:7,21; Yah. 11.

2:16 Řxř. 22:21.

2:17 Yah. 12.

2:19 Yḡ. 8:34; Rum. 6:16.

2:20 Mt. 12:45; Ebr. 6:4; 10:26.

2:22 Awřn. 26:11.

2 BUṬRUS

Ass n Arebbi

3¹A imeizzen, ta d tabrat wiss tnayen i d awem dd-uriy, u *di tnayen n tebratin-a* arezzuḡ ad ssaḡeḡ nneyyet nwem iṣfan am kenniw sseḡeḡeḡ.² ḡima ad tfekkarem deg wawařen nni tuḡa innan nabiiyyen iqeddsen zic u di tewṣeyyat n Siditney d Amsenjem nney tinni *yarney* dd-yiwḡen s rrusul.³ Man aya ittxeṣṣa ad tessnem d amezwaru, deg wussan ineggura ad dd-asen imestehzayen inni istehzan am uyuren ḡar nnecwat nsen.⁴ ad inin: “Mani iḡa lwaed n twasit nnes? Zeg wami tṡṣen řejdud nney, ammu i yeqqim kuřci am tuḡa iḡa zeg umezwar řami t^ettwagg ddunect.”⁵ Maelik ufin ad ttun belli s wawař n AREBBI aqa din ijenwan aṡas zeg wami, u aqa din řbarr s Wawař n AREBBI zeg waman u s waman,⁶ i zi t^ettwahellek ddunect n řweqt nni umi dd xas ssefyen waman *n řhemřet deg wussan n Nuḡ*, uca t^ettwamḡa.⁷ Maca ijenwan d temmurt n yiḡa, aqa ttwaḡefḡen s wawař nnes, xemmřen i tmessi ař ass n lḡisab d uweddar n lkuffar.

⁸ Maca ittxeṣṣa kenniw war t^ettum ict n řḡajjet, *a* imeizzen, aqa-tt d ta: ḡar SIDI ijj n wass am ařef n isegḡ^wusa uca ařef n isegḡ^wusa am ijj n wass.⁹ Aqa SIDI war isseizzi deg usuffey n řwuēud nnes am mammec d asen ittyiř i iwdan, maca Netta iggur akidwem s ttasie n řxaḡar, minzi Netta war ittexs ca ad yareyyeb uřa d ijj, maca maḡend ad tuben marra.

¹⁰ Maca ass n SIDI ad dd-yas amecnaw axewwan s ḡiřet. Deg wass nni ad weddaren ijenwan s řyefřet u timesřayin timezwura *n ddunect* ad fesyent di tmessi uca tammurt d řexdayem i xas iḡan ad banent.

¹¹ Am marra timesřayin-a ad msarent ammu, mammec ittcuwwar ad tuyurem kenniw s tqeddast d uweqqar n tcuni,¹² maḡend ad trajam u tmezzrem ḡar twasit n wass n AREBBI xmi i ḡa fesyen ijenwan am ttwaḡeḡben s tmessi u timesřayin timezwura *n ddunect* ad fesyent s řeabuq nnes,¹³ am neccin, eḡaḡsab lwaed nnes, aqa nettraja ijenwan n jdidi d temmurt n jdidi mani i ḡa tezdey tseḡda.

¹⁴ S uyenni, *a* imeizzen inu, umi kenniw t^ettrajam aya, cḡarem maḡend ad tiřim břa řexmej u břa řeib zzates di řehna.¹⁵ ḡesbem ttasie n řxaḡar n SIDI d weřraḡ, am mammec uřa d umatney ieizzen Bulus d awem dd-yuran eḡaḡsab tiyit i d as immewcen,¹⁶ am mammec xas issiweř uřa di marra tibratin nnes.

3:1 2 Bř. 1:13.

3:3 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 3:1; Yah. 18.

3:4 ḡaz. 12:22.

3:5 Amz. 1:9; Izhd. 24:2.

3:6 Amz. 7:10,21.

3:7 Izhd. 102:27; Ica. 51:6; 2 Ts. 1:8; Ebr. 1:11; 2 Bř. 3:10.

3:8 Izhd. 90:4.

3:9 ḡaz. 18:32; 33:11; Ica. 30:18; ḡab. 2:3; Rum. 2:4; 1 Tim. 2:4; 1 Bř. 3:20; 2 Bř. 3:15.

3:10 Mt. 24:43,44; 1 Ts. 5:2; Asa. 3:3; 16:15.

3:12 Izhd. 50:3; 2 Ts. 1:8.

3:13 Ica. 65:17; 66:22; Asa. 21:1.

3:15 Rum. 2:4.

2 BUṬRUS

Aqa din ca n tmesřayin i iwaren i řefhamet, tinni i ssfarrayen řjuhhař d iwdan war imtinen *deg wuř nsen*, am mammec ggin uřa i idlisen nneyņni, u man aya ittawi řar wareyyeb nsen.

¹⁷ S uyenni kenniw *a* imeizzen inu, am tessnem man aya qbeř, řdam ixef nwem, řima war tđeffaram awarni i uweddar n yenni iřan břa ccarięa uca ad tewdam waxxa tuřa tbeddem nican, ¹⁸ maca *s řęeks* ad teymem deg arđa d tussna n Sidityey d Umsenjem nney, Yeccu Lmasiř, u n AREBBI, Tbatat, i Wenni umi i řa yiři ueuři, am řexxu am řebda, ař deg wussan n řebda! Amin.

1 Yuḡanna

Awař n Tudart

1¹Wenni tuḡa din zeg umezwaru, x Wenni nesřa d wenni nezra s tiřřawin nney, d Wenni netwařa u nřada s ifassen nney, d Wanita i d awem nettbarreḡ: Netta d Awař n Tudart.²Aqa Tudart teđhar, neccin nezra i-tt, uca ncehhed u nettbarreḡ awem Tudart ittduman, tenni tuḡa ak-d Tbabat uca t^ettwassargeb-dd i neccin.³Min nezra d min nesřa, ad awem t-i-dd-nesscen, řima εawed kenniw ad tiřim deg umuni akidney. S tidett, amuni nney ak-d Tbabat u ak-d Mmis Yeccu Lmasiř.⁴Aqa nettari-dd man aya i kenniw, řima řefrařet nney ad tiři tekmeř.

Arebbi d Tafawt

⁵D wa d Řexbar Ařebřan i zzayes nesřa uca ad awem dd-nbarreḡ: AREBBI d Tafawt, Netta war dayes bu jjuret n tağest.⁶Mařa neqqar, aqa řarney amuni akides, uca neggur di tağest, aqa nessxarriq, war neđfar ca tidett.⁷Maca mařa nuyur di Tfawt, am Netta di Tfawt, řarney amuni ak-d wayawya, uca idammen n Yeccu Lmasiř Mmis ad aney ssizedgen zi marra ddnub nney.

⁸Mařa neqqar, war xaney bu ddnub, aqa nessxarriq x yixef nney uca tidett war dayney teđi.⁹Maca mařa neneem s ddnub nney, aqa Netta d amtiqqi d amseggad řima ad aney iřfar ddnub nney uca ad aney issizdeg zi marra min war iseggden.¹⁰Mařa neqqar, ‘Neccin war dayney bu ddnub!’, nettarra i-t d bu-ixarriqen uca awař nnes war řarney iđi.

2¹A iřenjiren inu, uriř aya i kenniw, řima war txeřřim ca. Uca mařa ixđa ca 2n iijen, aqa řarney Amefdi řar Tbabat, Yeccu Lmasiř, Amseggad.²Netta d tayarřt n weřřař x ddnub nney, war iđi x ddnub nney waha, maca εawed i yenni n ddnuct marra.

³S man aya i nettwařa belli aqa nessen i-t, mařa neřřef di tweřřa nnes.⁴Wenni iqqaren: “Necc ssney t!”, maca war iřřif ca di tweřřa nnes, netta d bu-ixarriqen uca tidett war dayes teđi.⁵Maca wenni itt^eřřfen deg Wawař nnes, ad dayes

1:1 Lk. 24:39; Yř. 20:27; Yř. 1:1,14; 2 Bř. 1:16.

1:5 Yř. 1:9; 8:12; 9:5; 12:35,36.

1:7 Ebr. 9:14; 1 Bř. 1:19; Asa. 1:5.

1:8 1 Ij. 8:46; 2 Im. 6:36; Ayub 9:2; Izhd. 143:2; Awřn. 20:9; Amb. 7:20.

1:9 Izhd. 32:5; Awřn. 28:13.

2:1 1 Tim. 2:5; Ebr. 7:25.

2:2 Yř. 4:42; Rum. 3:25; 2 Kur. 5:18; Kul. 1:20; 1 Yř. 4:10,14.

2:4 1 Yř. 4:20.

1 YUḤANNA

tkemmeř Tayri n AREBBI s tidett. S man aya nessen, belli aqa neccin dayes.
⁶Wenni iqqaren: “Necc dayes!”, ittxeřša ad yuyur am mammec tuya iggur Netta.

⁷A **imeizzen inu**, war d awem ttariy ca tawřeyyet n jdid, maca tawřeyyet taqdimt i tuya yarwem zeg umezwaru. Tawřeyyet-a taqdimt d awař i tuya tesři m.
⁸Waxxa amenni ad awem dd-ariy tawřeyyet n jdid tenni iđan d tidett dayes u daywem, minzi tađest teedu uca Tafawt n tidett aqa t'tteđhar-dd řexxu.

⁹Wenni iqqaren belli aqa-t di Tfawt am icarh umas, netta aqa-t di tađest ař iđa.

¹⁰Wenni ittexsen umas, ad iqqim di Tfawt uca war dayes bu řefđihet.
¹¹Maca wenni icarrhen umas, aqa-t di tađest uca iggur di tađest, war issin mani i ya irah, minzi tađest tessdaryeř tiđtawin nnes.

Exs Arebbi, Tababat, war iđi ddunect

¹²Ad awem dd-ariy, **a iđenjiren**, minzi ddnub nwem yfarent awem di ttwew n Yisem nnes.

¹³Ad awem dd-ariy, **a ibabaten**, minzi aqa tessnem wenni iđan zeg umezwaru. Ad awem dd-ariy, **a ibřiyen**, minzi aqa tyellbem x umeffan.

Aqa uriy awem-dd, **a iđenjiren**, minzi tessnem Tababat.

¹⁴Aqa uriy awem-dd, **a ibabaten**, minzi tessnem wenni iđan zeg umezwaru.

Aqa uriy awem-dd, **a ibřiyen**, minzi aqa kenniw tjehdem uca Awař n AREBBI ittyima daywem uca tyellbem x umeffan.

¹⁵War ttexsem ca ddunect uřa d min iđan di ddunect, minzi mařa ca n iijen ittexs ddunect, Tayri n Tbatat war dayes teđi.
¹⁶Minzi marra min iđan di ddunect, aqa-t d nnecwet n ddat d nnecwet n tiđtawin d tuffet n ddunect-a, war dd-ttisent ca zi Tbatat, maca zi ddunect.
¹⁷Ddunect teeddu uřa d nnecwat nnes, maca wenni itteggem min ixs AREBBI, ad iqqim i řebda.

Lmasiđ issxarriqen d wenni inkaren Tababat d Tmemmit

¹⁸A **iđenjiren inu**, aqa ikuden ineggura iwđen-dd, uca am tesřim belli ad dd-yas lmasiđ afalsu, amenni řexxu đharen-dd ađtas n imasiđen issxarriqen. S uyenni nessen belli řweqt taneggarut aqa tiweđ-dd.
¹⁹Ffyen-dd zzayneř, maca

2:5 Yđ. 13:35.

2:6 Yđ. 13:15; 1 Bř. 2:21.

2:7 2 Yđ. 5.

2:8 Yđ. 13:34; 15:12.

2:10 Yđ. 12:35; 1 Yđ. 3:14.

2:12 Lk. 24:47; Řex. 4:12; 13:38.

2:15 Gal. 1:10; Yae. 4:4.

2:17 Izhd. 90:10; Ica. 40:6; 1 Kur. 7:31; Yae. 1:10; 4:14; 1 Bř. 1:24.

2:18 'lmasiđ afalsu' - xzar 1 Yuđ. 2:22, 4:3.

2:18 Mt. 24:5; 2 Ts. 2:3.

1 YUHANNA

war ten tuya zżayney. Maelik nitni tuya zżayney, ad iři qqimen akidney. Maca nitni ffyen-dd zżayney, ħima ad iban belli nitni marra war ġin ca zżayney.²⁰ Aqa ęarwem adhan n Umqeddas uca tessnem ad tfarzem kuř ij n bñadem.²¹ War d awem urię minzi war tessinem ca tidett, maca minzi aqa t'etessnem tt, uca uřa d ij n uxarrię war dd-itteffey ca zi tidett.²² Wi ięan d bu-ixarrięen męir wenni inkaren belli Yeccu d Lmasiĥ! D wa d lmasiĥ afalsu, wenni inkaren Tababat d Tamemmit.²³ Marra wenni inkaren Tamemmit, war yumin ęawed di Tbatat. Maca wenni icehhdn i Tmemmit, icehhd ęawed i Tbatat.²⁴ Ejj ad daywem iqqim min tesřim zeg umezwaru. Mařa iqqim daywem min tesřim zeg umezwaru, ad teqqimem kenniw ęawed di Tbatat u di Tmemmit.²⁵ Ta d tikkest n wawař i d aney iwca: Tudart ittduman.²⁶ Man aya urię awem-t-i-dd x yenni kenniw ixeddeen.²⁷ Mařa Adhan i zżayes t'etffem, ad iqqim daywem, war teĥdajem ad kenniw isseřmed ĥed. Minzi adhan n AREBBI, ad kenniw isseřmad di marra, uca Netta d tidett war dayes ġin ixarrięen. Xenni qqimem di min d awem isseřmed.

Tarwa n Arebbi

²⁸ Xenni řexxu, **a iĥenjiren inu**, qqimem dayes, ħima war nettsedĥi ca qibaĥ nnes x minni dd ęa idĥar, maca ad ęarney tiři ttiqqet ęar twasit nnes.²⁹ Mařa tessnem, belli Netta d Amseggad, snem ęawed belli marra wi itteġgen tasegda, aqa *ittwaxreq-dd* zżayes.

3¹ Xzar, meĥař temęar Tayri i d aney iwca Tbatat, ařami iřaęa u igga aney tarwa. S uyenni ddunect war d aney tessin ca, minzi war t tessin ca.² **A imeizzen inu**, řexxu neccin d tarwa n AREBBI i neęa, war dd-idĥar ęad min i ęa niři. Aqa nessen xmi dd i ęa iban Netta, ad niři amecnaw Netta, minzi ad t nzar am mammec ięa Netta.³ Marra wenni ęares asitem-a deg wuř nnes, ad issizdeg ixef nnes, am mammec ięa Netta d amezdag.⁴ Marra wenni itteġgen ddnub, itteġg řmuęsiyyet, minzi marra ddenb d řmuęsiyyet.⁵ Tessnem belli Netta iban-dd ħima ad ikkes ddnub, uca Netta war dayes bu ddnub.⁶ Marra wi dayes i ęa iqqimen, war itteġg ca ddnub. Marra wi itteġgen ddnub, war t

2:19 Izhd. 41:10; Řex. 20:30; 1 Kur. 11:19.

2:20 Izhd. 45:8; 133:2; 2 Kur. 1:21; Ebr. 1:9.

2:22 'lmasiĥ afalsu' - xzar 1 Yuĥ. 2:18, 4:3. Aqa din ařas n iwdan inni iqqaren: 'Arebbi war ęares Mmis!' Nitni am lmasiĥ afalsu, đeffaren t deg ixarrięen nnes, nitni d iĥenjiren n ddejjar.

2:23 Lk. 12:9; 2 Tim. 2:12.

2:27 Irm. 31:34; Ebr. 8:11.

2:28 Mk. 8:38; 1 Yĥ. 3:2.

3:1 Yĥ. 1:12.

3:2 Ica. 56:5; Mt. 5:12; Yĥ. 1:12; Rum. 8:15,18; 2 Kur. 4:17; Gal. 3:26; 4:6; Fil. 3:21; Kul. 3:4.

3:4 1 Yĥ. 5:17.

3:5 Ica. 53:9,12; 2 Kur. 5:21; 1 Bę. 2:22; 1 Tim. 1:15.

1 YUHANNA

izri, war t issin. ⁷ **A iħenjiren inu**, war tejjim ad kenniw ixarweđ ħed. Wenni ittegggen tasegda d netta d amseggad am mammec εawed Lmasiħ d amseggad..
⁸ Wenni ixetħan d netta zi cciħan, minzi cciħan tuħa d amednub zeg umezwaru. I man aya i dd-iđhar Mmis n AREBBI: ħima ad issexsar řexdayem n cciħan.
⁹ Marra wenni dd-ittwaxeřqen zi AREBBI, war ittegg ca ddnub, minzi Zzariεet nnes aqa-tt dayes uca war izemmar ad ixđa, minzi ittwaxřeq-dd zi AREBBI..
¹⁰ Di man aya ad dd-đharen tarwa n AREBBI d tarwa n cciħan: marra wenni war ittegggen tasegda uřa d wenni war ittexsen umas, war iđi ca zi AREBBI.

Tayri jar wawmaten

¹¹ D ta d tawřiyyet i tuħa tesřim zeg umezwaru: ‘Ad texsem ijjen wenneyni!’
¹² War iđi amecnaw Qayin wenni iđan zeg umεeffan uca inħa umas. Mayemmi inħa umas? S minzi řexdayem nnes tuħa atent εeffnent uca tinni n umas se ggdent..
¹³ War tedhicem ca, **a** aytma, mařa ddunect tcarh i kenniw..
¹⁴ Neccin nessen, belli aqa neřwa zi řmewt ħar tudart, minzi nexs awmaten nney. Wenni war ittexsen umas, ad iqqim di řmewt..
¹⁵ Marra wenni icarrhen umas d aqettař uca kenniw tessnem belli Tudart ittduman war tzemmar ad teqqim deg ijj n uqettař..
¹⁶ Zi man aya nessen Tayri nnes, aqa Netta issars Tudart nnes deg wemcan nney. εawed ittxeřřa aneħ nican ad nessars tudart nney x aytma tney..
¹⁷ Wenni ħar iđa ađřa n ddunect uca ittwarřa umas izřeđ, xenni iqqen xas uř nnes, mammec i ħa tezdeħ Tayri n AREBBI dayes?
¹⁸ **A iħenjiren inu**, ejj aneħ war nettexs ijjen wenneyni s wawař niħ s iřes, maca s řexdayem u di tidett..
¹⁹ S man aya nessen aqa neccin zi tidett uca ad nesseqneε uřawen nney qbeř ma ad dd-yas..
²⁰ Minzi mařa iħkem wuř nney xaney, mečħař d ameqqran AREBBI x wuř nney! Aqa Netta issen marra..
²¹ **A imεizzen inu**, mařa uř nney war xaney iħkem, aqa ħarney ttiqqet ztat i AREBBI, ²² uca man řħajjet i ħa nettar, ad tt neksi zzayes, minzi neccin nħetřa tiweřřa nnes uca ad negg min ħa yarđan Netta..
²³ D ta d tawřeyyet nnes belli ad namen deg Yisem n Mmis, Yeccu Lmasiħ uca ad nexs ijj wenneyni am mammec i d aneħ yumur..
²⁴ Wenni iħđan tiweřřa nnes, ad ittwahđa zzayes u Netta izeddeħ dayes. S man aya nessen belli Netta ad iqqim dayney, zi Arruħ wenni d aneħ iwca..

3:7 1 Yħ. 2:29.

3:9 1 Bř. 1:23; 1 Yħ. 5:18.

3:11 Yħ. 13:34; 15:12; 1 Yħ. 3:23.

3:12 Amz. 4:8; Ebr. 11:4.

3:13 Yħ. 15:18.

3:14 1 Yħ. 2:10.

3:15 Mt. 5:21; Gal. 5:21.

3:16 Yħ. 15:13; Afa. 5:2.

3:17 Aewd. 15:7; Lk. 3:11; Yae. 2:15.

3:22 Irm. 29:12; Mt. 7:8; 21:22; Mk. 11:24; Lk. 11:9; Yħ. 14:13; 16:24; Yae. 1:5; 1 Yħ. 5:14.

3:23 Lawi 19:18; Mt. 22:39; Yħ. 6:29; 13:34; 15:12; 17:3; Afa. 5:2; 1 Ts. 4:9; 1 Bř. 4:8; 1 Yħ. 4:21.

3:24 Yħ. 14:23; 15:10; 1 Yħ. 4:12.

1 YUHANNA

Qeġbem arruħat

4¹ **A imeizzen inu**, war ttiqqem ca di marra arruħ, maca qeġbem arruħat, ma zi AREBBI i iġan, minzi aţtas n inabiyyen issxarriqen aqa ffyen-dd  ar ddun ect.² S man aya ad tessnem Arruħ n AREBBI: marra arruħ wenni icehhdn belli Yeccu Lmasiħ yusa-dd di arrimet, aqa netta zi AREBBI. ³ Marra arruħ wenni war icehhdn belli Yeccu yusa-dd di arrimet, war iġi ca zi AREBBI, maca zi arruħ n lmasiħ afalsu wenni i xef tesřam ad dd-yas, aqa netta da řexxu di ddun ect..⁴ Minzi aqa kenniw d tarwa n AREBBI, aqa tyellbem xasen, minzi d Wenni iġan daywem d ameqqran x wenni iġan di ddunect. ⁵ Nitni zi ddunect, s uyenni ssawaren zi ddunect uca ddunect t^ettesřa asen-dd. ⁶ Aqa-ney zi AREBBI. Wenni issnen AREBBI, ittesřa aney. Wenni war iġin zi AREBBI war d aney ittesři ca. S man aya i  a nessen arruħ n tidett d arruħ n uweddar.

Tayri n Arebbi d tayri jar wawmaten

⁷ **A imeizzen inu**, ejj aney ad nexs ayawya, minzi Tayri zi AREBBI, u marra wenni ittensex, d netta ittwaxeřq-dd zi AREBBI uca issen AREBBI. ⁸ Minzi AREBBI d Tayri, u wenni war ittensex, war issin ca AREBBI. ⁹ Di man aya teđhar aney-dd Tayri n AREBBI, belli AREBBI aqa issekk-dd ayenni n Mmis i  ares  ar ddunect, ħima ad zzayes neddar..¹⁰ Di man aya i teġa Tayri, war iġi belli neccin nettexs AREBBI, maca belli Netta ittensex aney uca issekk-dd Mmis d ařraħ i ddnub nney..

¹¹ **A imeizzen inu**, mařa tuya AREBBI ittensex aney ammu, ittuxeřsa aney  awed ad nexs ijj wenneyni. ¹² Uřa d ijjen ma izra AREBBI, maca mařa nettexs ayawya, AREBBI ad dayney iqqim, uca Tayri nnes aqa tedweř tekmeř dayney.

¹³ Zi man aya nessen belli nettyima dayes u Netta dayney, minzi Netta iwca aney zi Arruħ nnes. ¹⁴ Aqa neřra u ncehhed belli Tababat issekk-dd Tamemmit d Amsenjem n ddunect. ¹⁵ Marra wenni icehhdn belli Yeccu d Mmis n AREBBI, AREBBI ad dayes izdey u netta ad izdey di AREBBI. ¹⁶ Aqa neccin numen u nessen Tayri tenni iġan  ar AREBBI i neccin. AREBBI d Tayri u wenni i  a iqqimen di Tayri, ad iqqim di AREBBI.

¹⁷ Di man aya tkemmeř Tayri dayney, ħima ad  arney tiři ttiqqet deg wass n lħisab, belli am mammec iġa Netta, ad niři neccin  awed di ddunect. ¹⁸ Di Tayri war t^ettiři tigg^wudi, maca Tayri nican tessuffuy tigg^wudi, minzi tigg^wudi

4:1 Irm. 29:8; Mt. 7:15,16; 24:4,5,24; 1 Kur. 14:29; Afa. 5:6; Kul. 2:18; 2 Bř. 2:1; 2 Yħ. 7.

4:3 'Imasiħ afalsu' - xzar 1 Yuħ. 2:18, 22. Aqa din aţtas n iwdan inni iqqaren: 'Lmasiħ war iġi d AREBBI! Netta d anabi!' Man aya ixs ad yini belli nitni war sstectarifen u war neeċmen aqa AREBBI yusa-dd di arrimet n Yeccu Lmasiħ am mammec i d aney isseřmed Wedlis Iqeddsen. S uyenni itteġgen nitni am mammec itteġg lmasiħ afalsu am war cehden ca Yeccu Lmasiħ yusa-dd di arrimet. S uyenni deřfaren t deg ixarriqen nnes, nitni d iħenjiren n ddejjar.

4:3 2 Ts. 2:7; 1 Yħ. 2:18,22.

4:6 Yħ. 8:47; 10:27.

4:9 Yħ. 3:16; Rum. 5:8.

4:10 Rum. 3:24,25; 2 Kur. 5:19; Kul. 1:19; 1 Yħ. 2:2.

4:12 Uf. 33:20; Aewd. 4:12; Yħ. 1:18; 1 Tim. 1:17; 6:16; 1 Yħ. 3:24.

1 YUḤANNA

tettas-dd ak-d weqḍae n řayas. Wenni ittegg^weden, war ittiři ikmeř di Tayri.
¹⁹Neccin ad nexs AREBBI, minzi Netta tuya ittexs aney d amezwaru. ²⁰Mařa
ca n ijjen iqqar: “Necc ttexsey AREBBI!”, am icarreh umas, aqa netta d bu-
ixarriqen. Minzi wenni war ittexsen umas wenni ittwařa, xenni mammec i
ya yegg ad ixs AREBBI wenni war ittwiři.²¹Aqa tawşeyyet-a neřtef i-tt zzayes,
belli wenni ittexsen AREBBI, ad ixs uřa d umas.

Limán di Mmis n Arebbi

5¹Marra wenni yumnen belli Yeccu d Lmasiř, aqa netta ittwaxřeq-dd zi
AREBBI, uca marra wenni ittexsen wenni t-i-dd yejjin, ad ixs eawed Wenni
zzayes dd-ittwaxeřqen.²Zi man aya nessen belli nettexs tarwa n AREBBI, xmi
nettexs AREBBI u nettegg tiweřsa nnes. ³Minzi ta d Tayri zi AREBBI, ad neřḍa
tiweřsa nnes, uca tiweřsa nnes war wearent ca.⁴Marra min dd-ittwaxeřqen zi
AREBBI ad iřelleb x ddunect. D wa d aýřab i iřellben x ddunect, aqa-t d liman
nney!⁵Man wen i ya iřellben x ddunect, myır wenni yumnen belli Yeccu d
Mmis n AREBBI!

⁶D wa i dd-ikkin zeg waman d idammen, Yeccu Lmasiř. War dd-yekki zeg
waman waha, maca zeg waman d idammen. ⁷Arruř d wenni icehhdén,
minzi Arruř d tidett. ⁸Uca aqa din řřata n yenni icehhdén: Arruř d waman d
idammen, uca nitni s řřata d ijjen.

⁹Mařa neqbeř cchadet n iwdan, mečřař d tameqqrant cchadet n AREBBI? Ta
d cchadet n AREBBI tenni iched x Mmis. ¹⁰Wenni yumnen di Mmis n AREBBI,
yařes cchadet-a deg ixef nnes. Wenni war yuminen ca di AREBBI, aqa igga i-t d
bu-ixarriqen minzi netta war yumin ca di cchadet tenni iwca AREBBI x Mmis.

¹¹Uca ta d cchadet: AREBBI iwca aney Tudart ittduman uca Tudart nni aqa-tt
di Mmis.¹²Wenni yař iřa Tamemmit, yařes Tudart. Wenni war yař iři Mmis n
AREBBI, war yařes bu Tudart.

4:20 1 Yř. 2:4.

4:21 Lawi 19:18; Mt. 22:39; Yř. 13:34; 15:12; Afa. 5:2; 1 Ts. 4:9; 1 Bř. 4:8; 1 Yř. 3:23.

5:1 Yř. 1:12.

5:3 Mt. 11:29,30; Yř. 14:15; 15:10.

5:4 Yř. 16:33.

5:5 1 Kur. 15:57; 1 Yř. 4:15.

5:8 Min yuran s tira imeyyřen, war itwaf di ca n řmaxřuřat tiqdimit

5:10 Yř. 3:36; Rum. 8:16; Gal. 4:6.

5:11 Yř. 1:4.

1 YUHANNA

Awař d useġem ġar uneggaru

¹³ Urij awem-dd man aya, ħima ad tessnem belli ġarwem Tudart ittduman uca ħima ad tamnem deg Yisem n Mmis n AREBBI.

¹⁴ D ta d ttiqqet tenni ġarney dayes, aqa marra min zzayes nettar ełahsab min ixs Netta, Netta ad ġarney iseř. ¹⁵ Mařa nettwasseqneē nican aqa ad aney iseř min ma d as nettar, xenni nettiqq belli aqa yusa-dd aney min d as nettar.

¹⁶ Mařa iġjen izra umas ixđa, iġ n uxeřtu war iġi ca i řmewt, eġ i-t ad ittar *di ttwe nnes*, uca ad as temmewc Tudart, i wenni war ixetřin ca i řmewt. Aqa din axetřu i řmewt, x wa war d awem qqarey ad ittar. ¹⁷ Marra tuēeffna, aqa-t d ddenb, uca aqa din ddenb i war iġin ca ař řmewt..

¹⁸ Nessen belli kuř iġjen wenni dd-ittwaxeřqen zi AREBBI, war ixetři ca, minzi wenni dd-ittwaxeřqen zi AREBBI ad iđđa ixef nnes u war t ittđidi um ēeffan. ¹⁹ Nessen, aqa aney zi AREBBI uca ddunct marra aqa-tt deg *ifassen n* umēeffan, ²⁰ Nessen belli Mmis n AREBBI aqa yusa-dd uca iwca aney-dd řefhamet ħima ad nessen Wenni iġan d tidett u ħima ad niři deg wenni d tidett, di Mmis Yeccu Lmasiđ. D wa d AREBBI s tidett d Tudart ittduman..

²¹ **A iġenjiren inu, ħđam ixef nwem zeg weēbed n lařnam!**

5:13 Yđ. 20:31.

5:14 Irm. 29:12; Mt. 7:8; 21:22; Mk. 11:24; Lk. 11:9; Yđ. 14:13; 15:7; 16:24; Yac. 1:5; 1 Yđ. 3:2.

5:16 Řxř. 15:30; 1 řm. 2:25; Mt. 12:31; Mk. 3:29; Lk. 12:10; Ebr. 6:4; 10:26; 2 Bř. 2:2.

5:17 1 Yđ. 3:4.

5:18 1 Yđ. 3:9.

5:20 Ica. 9:5; 44:6; 54:5; Lk. 24:45; Yđ. 20:28; Rum. 9:5; 1 Tim. 3:16.

2 Yuḡanna

Aseḡem ɣar umezwaru

1¹ **Amyar i tmeṭṭut ittwafarzen d tarwa nnes**, inni ttexsey s tidett, war iḡi necc waha, maca eawed qae inni issnen tidett, ² minzi tidett tzeddey dayney uca ad kidney tiři i řebda: ³ arḡa d arreḡmet d řehna ad kidney iřin zi AREBBI Tababat u zi Sidi Yeccu Lmasiḡ, Tamemmit n Tbatat, di tidett u di tayri.

Tidett d tayri

⁴ Aqa farḡey aṭṭas umi ufiy jar tarwa nnem inni igguren di tidett, am mammec ttewseyyet nni neksi zi Tbatat. ⁵ Řexxu ttettarey am, *a* tameṭṭut, war iḡi axmi d am uriy tawseyyet n jdid, maca tenni aqa-tt ɣarney zeg umezwaru: ejj aney ad nexs ayawya. ⁶ Ta d tayri, aqa ad nuyur ełahsab tiweřša nnes. D ta d tawseyyet am mammec i tesřim zeg umezwaru, aqa ittxeřša ad tuyurem dayes.

Iřim tbeddem x inni ixeddeen

⁷ Minzi aṭṭas n ixeddaen udfen ɣar ddunect, inni war icehhdn ca i twasit n Yeccu Lmasiḡ di arrimet. D wa d axeddae d amḡidd n Lmasiḡ. ⁸ Hḡam ixef nwem, ḡima war txessar ca řxedmet nney, maca ad nawi řmunet tmun. ⁹ Marra wenni i ɣa ixḡan uca war iqqim ca di tyuri n Lmasiḡ, war dayes bu AREBBI. Wenni i ɣa iqqimen di tyuri n Lmasiḡ, aqa dayes Tababat d Tmemmit. ¹⁰ Mařa yusa-dd ɣarwem ca n ijjen uca war dd-yiwi ca tayuri aya, xenni war t ttqebbřem di taddart *nwem*, war zzayes areḡḡbem ca s řřam. ¹¹ Minzi wenni xas i ɣa yareḡḡben s řřam, ɣares amuni ak-d řexdayem nnes tieeffanin.

Aseḡem ɣar uneggar

¹² ɘari aṭṭas i d awem i ɣa ariy i kenniw, maca war xsey ad t ariy di tewriqt s ssmex, maca ssitimey ad ɣarwem dd-asey ḡima ad kiwem ssiwřey zeg uqemmum ɣar uqemmum, ḡima řefraḡet nney ad tiři tekmeř.

¹³ Tarwa n ućmam ittwafarzen, ttseḡamen xam. Amin.

1:3 'akidney' - marra irisfusen (=řmaxtuat) ɣarsent 'akidney', mɣir di Textus Receptus nettaf 'akidwem'.

1:5 Yḡ. 13:34; 15:12; Efez; 5:2; 1 Ts. 4:9; 1 Bř. 4:8; 1 Yḡ. 2:7; 3:23; 4:21.

1:6 Yḡ. 15:10.

1:7 Mř. 24:5,24; 2 Bř. 2:1; 1 Yḡ. 4:1.

1:10 Rum. 16:17; 2 Tim. 3:5; Tit. 3:10.

3 Yuħanna

Aseġem ħar umezwaru

1 ¹Amġar i Xayus ieizzen, wenni ttexsey di tidett.

²A ameizz nney, ssitimey ad tiřid mliħ di marra u ad tiři uřa d sşehhet nnek mliħ, am mammeċ ittiři řeemar nnek d lemlih. ³Minzi farħey ařtas, řami dd-usin wawmaten, cehden x řaman i dayek, mammeċ teggured di tidett. ⁴War ġari řefraħet imyaren amecnaw ta: aqa sřiy tarwa inu gguren di tidett.

Acejjee

⁵A ameizz nney, marra min t⁶ttegged i wawmaten tegged tt s liman, d amezwaru i ibarraniyyen, ⁶inni icehden x tayri nnek qibaċ i tmesmunt. Teggid mliħ umi d asen tewcid afus di min hdajen nitni, am mammeċ yarđa AREBBI, ⁷minzi nitni ffyen x ssibbet n Yisem nnes, am war ksin walu zi řegnus. ⁸S uyenni ittxeşsa ad neqbeř *iwdan* am nitni, ħima ad niři d imsexxaren akidsen i tidett.

Aeřam ħar Diyutrifu d Dimitriyus

⁹Necc tuġa xsey ad ariy i tmesmunt, maca Diyutrifu, wenni ittexsen ad yiři d amezwaru ġar asen, war d aney iqbiř ca. ¹⁰S uyenni xmi dd ġa yasey, ad t sşeeqřey di řexdayem i ittegg, umi xaney ittħarred řehrud tieeffanin. Řami war d as iejib řħar ead, war iqbiř awmaten, u inni ixsen ad ten qebřen, immeařa akidsen, issuffuy i-ten zi tmesmunt.

¹¹A ameizz, war deřfar ca tuşeffna maca tcuni! Wenni ittegggen tcuni, netta zi AREBBI. Wenni ittegggen tuşeffna, war iřzi ca AREBBI. ¹²Marra cehden mliħ x Dimitriyu řa d tmesmunt uřa d tidett simant nnes. Uřa d neccin nceħhed *xas* mliħ uca tessnem belli cħadet nney d tidett.

Aseġem ħar uneggaru

¹³Aqa ġari ařtas i d ac dd ġa ariy, maca war xsey ca ad ac d ariy s ssmex d řeqřem, ¹⁴maca ssitimey ad cek řarey deyya, *xenni* ad nessiweř zeg wudem ġar wudem. ¹⁵Řehna ad yiři akidek. Imeddukkař ttseġamen xak. Seġem x imeddukkař s ismawen nsen.

^{1:11} Izhd. 37:27; lca. 1:16; 1 Bř. 3:11; 1 Yħ. 3:6.
^{1:13} 2 Yħ. 12.

Tabrat n Yahuda

Aseġem ħar umezwaru

1¹Yahuda, amsexxar n Yeccu Lmasiħ, d umas n Yaequb, i *yenni* ittwaraġan **1**^{zi} řegnus, inni ittwaeizzen zi AREBBI, Tababat, u inni ittwahđan di Yeccu Lmasiħ. ²Iři ad ħarwem temmarni arreħmet d řehna d tayri.

Ħđam ixef nwem zeg imseřmaden issxarriqen

³A imeizzen, umi ceřtareġ maħend ad awem dd-ariġ x usenjem nney imunen, aqa ufiġ belli ittxeřsa ayi ad awem dd-ariġ s uziyyar ħima ad temmenġem s jjeħd x liman i immewcen ict n twařa i imqeddasen. ⁴Minzi ca n iwdan xtuttřen ħar daxeř, inni tuġa ittwazemmen i řħukm-a qbeř, aqa nitni d lkuffar inni ibeddřen arđa n AREBBI nney deg ufucceħ, uca nekkaren wenni d Sidi AREBBI weħħdes, u Siditney, Yeccu Lmasiħ.

⁵Maca xsey ad kenniw sseeqřey, aqa kenniw t^ettessnem man aya mliħ, belli AREBBI, umi ifekk řgens zi temmurt n Miřra, tuġa ihellek awarni man aya inni war yuminen ca. ⁶Uca lmalakat inni war ħđint aweqqar nsen amezwaru, maca jjint tazeddiyt nsen, aqa Netta iħđa xasen s ssnaseř war ittwiřin sadu tağest i řħukm n wass ameqqran, ⁷am mammec Sadum d Eamurra d tneddam i d as dd-innden, mani ggin nitni farq-ccyeř amecnaw min ggint tina *s tnayen* u đfarent arrimat nneyni, aqa ttwammarsent d imedya n tmesi ittduman am ttwaħekment ħar ccreec.

⁸Amenni eawed i imsar i yenni itthadfen di tirja: nitni ssexmajen arrimet, war qebbřen řřulťa uca ttceqqafen di min iğan d Aeuği.

⁹Maca Mixayil, azeğif n lmalakat, řami tuġa ittemcubbec ak-d ibřiis x arrimet n Musa, war xas iħkim s ijj n řħukm ittceqqafen, maca inna: "SIDI ad cek ix eğes!" ¹⁰Maca ina ttceqqafen di marra min war ssinen, uca s tmesřayin i ħar ttwajebdden nitni amecnaw imuddaren iğnawen ełahsab řřbieet nsen, aqa ttwayeccen zzaysent. ¹¹Uct xasen, minzi nitni uyuren abrid n Qayin, đfaren ayełkkwi n Baleam di řwee n řmunet, u ttwahelken deg uyewwuy n Kurax.

¹²Ina d inni issfeřtaħen ixef nsen deg uraren nsen, war ttseđħin ca ad yebban. aqa aten d iseynuten břa anzar, ttwaearnen zi ssa ħar diha s usemmiđ, aqa

1:4 1 Bř. 2:8; 2 Bř. 2:1,3.

1:5 Řxř. 14:29; 26:64,65; Izhd. 106:26; 1 Kur. 10:5; Ebr. 3:17.

1:6 2 Bř. 2:4.

1:7 Amz. 19:24; Aewd. 29:22; Ica. 13:19; Irm. 50:40; Ħaz. 16:49; Ħuc. 11:8; Eam. 4:11; Lk. 17:29; 2 Bř. 2:6.

1:9 Dan. 10:13; 12:1; Zak. 3:2; 2 Bř. 2:11; Asa. 12:7.

1:10 'imuddaren' - niġ 'lħayawanat'.

1:10 2 Bř. 2:12.

1:11 Amz. 4:8; Řxř. 16:1; 22:7,21; 2 Bř. 2:15; 1 Yħ. 3:12.

aten d ticejjura nni di iġa řyiġet nsent tweddar, war tticent řyiġet, mmutent wiss martayen uca ttwaqeřeent x iżewran nsent.¹³ Nitni d řemwaj ihajen n řebřar, inni issusufen ikuffan n řefđiřet nsen, aqa aten d itran weddaren inni umi t^ettwasewjed tubbarcent n taġest i řebda.

¹⁴ Maca Ĥanux, wenni d wiss sebċa zi Adam, inebba xasen, inna: “Xzar, SIDI ad dd-yas ak-d řuřuf n řuřuf n imqeddassen nnes,¹⁵ ĥima ad igg řřukm nnes x marra, ĥima ad isseqnee marra lkuffar inni iġan jar asen x řexdayem n lkufn nsen tinni iggin di lkufn nsen uca x wawařen iqeřen i zi ceqqafen imednab ikfaren.”

¹⁶ Ina ttċekkassen, ttċetcan x kuř ddab n ssibbet, am gguren řar nnecwat nsen, aqemmun nsen issawař s tmesřayin tieffanin ař řřarf, tteggjen tiqedduřin i *ca n* iwdan i tizi nsen.

¹⁷ Maca kenniw, *a* imezzen inu, ċeqřem awařen i izzar ssiwřen *zzaysen* rrusul n Siditney Yeccu Lmasiř,¹⁸ inni d awem innan, aqa deg uneggar n ikuden ad din iřin imestehezayyen, inni i řa uyuren elahřab nnecwat n řeqjařet nsen.¹⁹ Aqa d yina d inni ifarrzen ixef nsen am iwdan iđeffaren řřbicet n yixef nsen, minzi war řarsen bu Arruř.

Aċřem d usejjeċ

²⁰ Maca kenniw, *a* imezzen inu, ttwabnam ċawed di liman nwem iqeddsen, am tezzařam di Arruř Iqeddsen.²¹ Ejj aney ad neřđa ixef nney di tayri n AREBBI am n^ettraja arreřmet n Siditney Yeccu Lmasiř i Tudart nney ittduman.

²² Qeřeem *ca zveysen* zi tmesi.²³ uca, mařa tuben nitni, seccnem asen arreřmet s tigg^wudi, am t^etteiffid zi tcamir i ittwaxsemjen zeg weysum.

Asemyar i Arebbi

²⁴ Maca i Netta, wenni izemmaren ad aney iřđa břa ddenb niy řexmej u ad aney yejj ad nbedd nican břa řeib,²⁵ - aqa Netta d AREBBI weřřdes, Amsenjem nney -, i Netta, am nbedd zzat i ueuġi nnes s řefrařet, ad řares yiři usemyar d řřuřta d ccan d leađama, am řexxu am ssa řar zzat i řebda qae. Amin.

1:12 2 Bř. 2:13,17.

1:13 Ica. 57:20.

1:14 Amz. 5:18; Dan. 7:10; Řex. 1:11; 1 Ts. 1:10; 2 Ts. 1:10; Asa. 1:7.

1:15 Mt. 12:36.

1:16 2 Bř. 2:18.

1:17 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

1:18 Řex. 20:29; 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 3:1; 4:3; 2 Bř. 2:1; 3:3.

1:25 Rum. 16:27; 1 Tim. 1:17.

Asargeb

Tamezwarut

1¹ Asargab n Yeccu Lmasih̄ i d as iwca AREBBI, ħima ad isscen i imsexxaren nnes min ittxeṣṣa ad imsar deyya, uca issargeb i-t, am t issekk s *ufus n* lmalak nnes, i umsexxar nnes Yuħanna. ² Wanita iched x Wawař n AREBBI u zi cchadet n Yeccu Lmasih̄ u zi marra min izra, ³ Sseed n wenni iqqaren d yenni ittēsran awařen n nubbuwa u qqimen t^etṭfen di min dayes ittwarin. Aqa řweqt tiweđ-dd.

Aseğem yar umezwaru

⁴ Yuħanna, i sebca n tmesmunin di Asiya: ad kidwem yiři arđa d řehna zeg Wenni iğan d Wenni tuya d Wenni dd ya yasen, uřa zi sebca n arruħat nni iğan zzat i řearc nnes, ⁵ u zi Yeccu Lmasih̄, Aceħhad Amtiqqi, Amenzu jar n imettinen d Ameqqran n ijeğiden n temmurt. I Wenni d aney ittēssen u d aney ifekken zi ddnub nney s idammen nnes, ⁶ - aqa yarr aney d ijeğiden d ikehhanen yar AREBBI Babas - , i Netta ad ħares yiři ueuği d řşulṭa i řebda qaε. Amin!

⁷ Xzar, Netta ad dd-yas ak-d iseynuten, kuř tiṭṭ ad t tzar, uřa d inni t issnuqqben. Marra tiqebbař n temmurt ad xas wtent agejdur. Wah, amin!

⁸ Necc d Alif d Taw, *Amezwaru d Uneggaru*, iqqar SIDI AREBBI, d wenni iğan d wenni tuya d wenni dd ya yasen, Amzemmar x kuři.

Tamezriwt i izra Yuħanna n Lmasih̄

⁹ Necc, Yuħanna, umatwem d umeacar nwem di řmeħnet u di řşbar nni iğan di Yeccu, tuya ayi di tegzirt qqaren as Batmus di ṭṭwee n Wawař n AREBBI d cchadet n Yeccu Lmasih̄. ¹⁰ Usiğ-dd di Arruħ deg wass amezwaru n simana uca sřiğ awarni ayi ict n tmijja tejhed amecnaw [ařuđi deg uyicc *n řbuq*], ¹¹ teqqar: “Min t^etṭwařid, ari t deg ict n tebrat, ssekk i-t-i-dd i sebca n tmesmunin: yar Afasus, yar Smirna, yar Pirγamus, yar Tiyatira, yar Sardis, yar Filadilfiya uca yar Layudikiya.”

1:3 Asa. 22:7,10.

1:4 Uf. 3:14; Asa. 1:8; 4:8; 11:17; 16:5.

1:5 Ica. 55:4; Řex. 20:28; 1 Kur. 15:20; Kul. 1:18; Ebr. 9:12,14; 1 Bṭ. 1:19; 1 Yħ. 1:7; Asa. 3:14; 5:9.

1:6 Rum. 12:1; 1 Bṭ. 2:5; 9; Asa. 5:10.

1:7 Dan. 7:13; Zak. 12:10; Mt. 24:30; 25:31; Yħ. 19:37; Řex. 1:11; 1 Ts. 1:10; 2 Ts. 1:10; Yah. 14.

1:8 Ica. 41:4; 44:6; Asa. 21:6; 22:13.

1:10 ‘deg wass amezwaru n ssimana’ - aqa-t deg wass n Umensi Iqeddsen n Arebbi umi ttidaren řmuminin (*di mkuř simana*) řmewt n Yeccu Lmasih̄ di tmesmunin.

1:10 Asa. 4:2.

¹² Xenni nnqerbey ħima ad ssney wi kidi issawařen. Ařami nnqerbey, zriy sebca n řeqnadeř n wurey ¹³ uca di řwest n řeqnadeř ijjen amecnaw Mmis n bnadem, tuća yard apalřu *n ukehhan* u ćares ij n webyas n wurey x idmaren. ¹⁴ Azećif nnes d ucuwfaf nnes tuća aten d icemřařen am tađuft, am wedfeř, uca tiřřawin nnes am iħudaq n tmessi, ¹⁵ iđaren nnes am nnħas n Lubnan, iħman deg ufarran, u řħess nnes am řħess n wařřas n waman. ¹⁶ Tuća ćares deg ufus nnes afusi sebca n yetran uca zeg uqemmum nnes itteffey-dd zzayes ssif iqđee uca tmuryi nnes t^ettecđiđiħ amecnaw tafuct s jjeħd nnes. ¹⁷ Ařami t zriy, wđiř as ćar iđaren nnes axmi mmutey uca Netta issars xafi afus nnes afusi, inna: “War ttegg^wed ca! Aća Necc d Amezwaru d Uneggaru, ¹⁸ Necc d wenni iddaren, u Necc tuća mmutey, u xzar, aća Necc d wenni iddaren i řebda qaē! Aća ćari tsarut n řmwewt d řaxart. ¹⁹ S uyenni ari min teźrid, d min ićan, d min i ća imsaren awarni man aya. ²⁰ Aća ssirr n sebca n itran i teźrid deg ufus inu afusi u *ssirr* n sebca n řeqnadeř n wurey d wa: sebca n itran aća aten d lmalakat n sebca n tmesmunin uca sebca n řeqnadeř, aća atent d sebca n tmesmunin.”

I tmesmunt di Afasus

2 ¹ Ari i lmalak n tmesmunt di Afasus!
 Ammu i iqqar wenni ćar ića sebca n itran deg ufus nnes, wenni igguren di řwest n sebca n řeqnadeř n wurey:

² “Necc ssney řexdayem nnek d warbar nnek d řřbar nnek, belli war tzemmed ad řemřed inni iēeffnen uca tqeğbed inni itteggen ixef nsen d rrusul, maca war ġin ca, uca tufid ten d ayt n bu-ixarriqen. ³ Cek řšebbared u teksid armeħ x ssibbet n Yisem inu u war tuħiřed ca.

⁴ Maca ćari xak ca, belli tejjid tayri nnek tamezwarut. ⁵ Eqeř manis-dd tewđid uca tub, xenni egg řexdayem timezwura! Mařa war ići amenni, ad ćarek dd-asey dećya, ad ksiy řqendiř nnek zeg wemcan nnes, mařa war tubid ca.

⁶ Maca man aya tiwđed, aća tcarrhed řexdayem n ayt n Inikulayiten, tinni carrhey uřa d Necc.

⁷ Wenni ćar ġan imezzuyen, ejj i-t ad iseř min iqqar Arruħ i tmesmunin. Wenni i ća iyellben ad t sseccey zi tcejart n Tudart i yećan di jjenet n AREBBI.” ...

1:13 Ĥaz. 1:26; Dan. 7:13; Asa. 14:14.

1:14 Dan. 7:9; Asa. 19:12.

1:15 Asa. 14:2.

1:16 Ica. 49:2; Afa. 6:17; Ebr. 4:12; Asa. 2:16; 19:15.

1:17 Ica. 41:4; 44:6; 48:12.

1:18 Ayub 12:14; Ica. 22:22; Rum. 6:9; Asa. 3:7; 20:1.

2:2 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

2:6 Asa. 2:6.

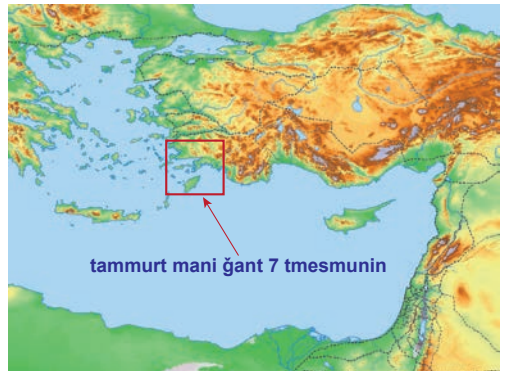
2:7 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

2:7 Amz. 2:9; Asa. 22:2.

sebæ n tmesmunin
di
Asiya Amezyan
n ni ittfen ict n tebrat
n
YECCU LMASIḤ.

Xẓar Asargeb 2 - 3

tammurt mani ğant 7 tmesmunin

I tmesmunt di Smirna

⁸ Ari i lmalak n tmesmunt di Smirna!

Ammu i iqqar wenni d Amezwaru d Uneggaru, wenni immuten uca idweř-dd iddar *ɛawed*:

⁹ “Aqa ssney řmeřnet d wezřađ nnek - qaɛ amenni cek t^ettej Jared - u *aqa-yi ssney* uřa d aceqqef n yenni iqqaren aqa aten d Udayen s tidett, maca nitni war řin ca *d Udayen*, maca d tamzida n cciřan.

¹⁰ War ttegg^wed ca zi min i řa t^ettwaɛeddbed. Aqa ibřis ad inđar ca zzaywem di řeřbes, řima ad t^ettwajarrbem. Ad řarwem tiři řmeřnet n ɛecra n wussan. İřim d imtiqqan ař řmewt, řexdenni ad ac wcey ttaj n tudart.

¹¹ Wenni řar řan imezzuyen, ejj i-t ad iseř min iqqar Arruř i tmesmunin.

Wenni i řa iyellben war d as dd-tettiwi ca txessart zi řmewt wiss tnayen.”.

I tmesmunt di Piryamus

¹² Ari i lmalak n tmesmunt di Piryamus!

Ammu i iqqar wenni řares ssif iqđeɛ x tnayen n wudmawen:

¹³ “Nec ssney mani tzeddyed, diha mani ittbedda řearc n cciřan. Aqa teqqimed t^ettfed deg Yisem inu uca war tenkared ca liman dayi, *mayar* deg wussan umi tuřa cek ak-d ucehhad amtiqqi inu t^ettmenyed di ttweɛ n marra icehhaden inu imtiqqan, aqa ittwaney jar awem.

¹⁴ Maca řari xak ca, minzi řarek dinni inni ittettfen deg useřmed n Balɛam, wenni tuřa issřemden i Balak mammec i řa inđar taɛenkriřt i ayt n İsrail řima ad cen zi min řarřen i lařnam uca ad seřssaden ixef nsen.

¹⁵ řarek din ɛawed inni ittettfen di tyuri n Inikulayiten.

¹⁶ S uyenni tub! Mařa war iři amenni, ad řarwem dd-asey deřya, ad kisen menyeř s ssif n uqemmum inu.

¹⁷ Wenni řar řan imezzuyen, ejj i-t ad iseř min iqqar Arruř i tmesmunin.

Wenni i řa iyellben ad as ssecey ‘manna’ innufaren uca ad as wcey ijj n uqayas d acemřař, ittwari x uqayas nni ijj n isem n jdid, war t issin řed mřir wenni t ittfen.”.

I tmesmunt di Tiyatira

¹⁸ Ari i lmalak n tmesmunt di Tiyatira!

Ammu i iqqar Mmis n AREBBI wenni řar iřa titřawin am iřudaq n tmesi d iđaren nnes am nnřas zi Lubnan:

2:8 İca. 41:4; 44:6; Asa. 1:17.

2:11 Mt. 13:9.

2:12 Asa. 1:16; 2:16.

2:14 Řxř. 22:23; 24:14; 25:1; 31:16.

2:16 İca. 49:2; Afa. 6:17; Ebr. 4:12; Asa. 1:16.

2:17 Uf. 16:4-36.

2:18 Asa. 1:14,15.

¹⁹“Nec̄c ssney řexdayem nnek uřa d tayri nnek d liman nnek d tsexxart nnek d řřbar nnek, aqa řexdayem nnek tineggura imyaren x tmezwura.

²⁰Maca ġari xak ařtas, aqa tejjid tameřtut nnek Izabil, tenni iqqaren belli nettat d tanabit, tesseřmad uca tessyekk^{wa} imsexxaren ħima ad ssfesden ixef nsen uca ad ccen min ittwayarřen i lařnam.²¹ Aqa wciy as ca n řweqt ħima ad t^etub, *maca* nettat war t^ettexs ca ad t^etub zi farq-ccyeř nnes.²² Xzar, ad tt yeđřey di řeĥmeř *i yijj n umettin* uca inni akides izennan, *ad ten nedhey* di řmeĥnet tameqqrant mařa war tuben ca zi min ggın.²³ Tarwa nnes ad ten wtey s řmewt uca marra timesmunin ad fehment aqa Nec̄c d wenni iqeġben tizzarđ d wuřawen uca ad awem wcey marra anect n řexdayem nwem.

²⁴Maca i kenniw, inni iqqimen di Tiyatira - marra inni war ġar iġi ca tayuri aya uca war ssinen umi qqaren nitni ‘řaġay n cciřan’ - ad awem iniy: Nec̄c war xawem ttdarracey ca tayřart nneynit.²⁵ Maca min ġarwem, řtfem dayes ař dd ġa yasey.

²⁶Wenni i ġa iyellben u wenni i ġa ittfen di řexdayem inu, ad as wcey řřulřa x řegnus,²⁷ maĥend ad ten yarwes s uzeġađ n wuzzař, uca ad ttwarřen nitni am iyarrafen n řřaxt n bu-třaxt, aqa ammu i t^eřtfey uřa d Nec̄c zi Baba,²⁸ uca Nec̄c ad as wcey itri n řefjar.

²⁹Wenni ġar ġan imezzuyen, ejj i-t ad iseř min iqqar Arruĥ i tmesmunin.”

I tmesmunt di Sardis

3¹Ari i lmalak n tmesmunt di Sardis!

Ammu i iqqar wenni ġar iġa sebea n arruĥat n AREBBI d sebea n itran: Nec̄c ssney řexdayem nnek, aqa ġarek isem aqa teddared, *maca* cek temmuted.

²“Ĥđa, sejhed min iqqimen min igguren ad ittwahellek, maġar ufiy aqa řexdayem nnek war kemmřent ca ġar AREBBI inu.³ Eqeř mliĥ, mammec *xas* tesřid u mammec t^eřtfed, ĥđa uca tub! Maca mařa war t^eřtfiqed, ad ġarek dd-asey am uceffar, war tessined ca di man tasaeeet i xak dd i ġa beddey.

⁴Maca ġari ca n ismawen di Sardis, inni war issxemjen ca arruđ nsen uca nitni ad uyuren akidi s warruđ acemřař, minzi nitni sdaheġen t.

⁵Wenni i ġa iyellben ad yarđ ammu arruđ acemřař. Eemmarř ad kksey isem nnes zeg Wedlis n Tudart, maca ad cehdey x yisem nnes zzat i Baba d lmalakat nnes.

⁶Wenni ġar ġan imezzuyen, ejj i-t ad iseř min iqqar Arruĥ i tmesmunin.”

2:20 1 lř. 16:31; 2 lř. 9:7.

2:23 1 řm. 16:7; 1 lm. 28:9; 29:17; lzhd.7:10; 62:13; lrm. 11:20; 17:10; 32:19; Mt. 16:27; řex. 1:24; Rum. 2:6; 14:12; 2 Kur. 5:10; Gal. 6:5; Asa. 20:12.

2:25 Asa. 3:11.

2:27 lzhd. 2:8-9.

3:1 Asa. 1:14, 16.

3:3 Mt. 24:43; 1 Ts. 5:2; 2 Bř. 3:10; Asa. 3:19; 16:15.

3:5 Uf. 32:32; lzhd. 69:29; Mt. 10:32; Lk. 12:8; Fil. 4:3; Asa. 20:12; 21:27.

I tmesmunt di Filadelfiya

⁷ Ari i lmalak n tmesmunt di Filadelfiya!

Ammu i iqqar Umqeddas wenni d Tidett d wenni yar iğa tsarut n Dawud d wenni i ya yarezmen, *xenni* uŕa d ijjen ad ibellee, d wenni i ya ibelleen, *xenni* uŕa d ijjen ad yarzem:

⁸ “Nec ssney řexdayem nnek. Aqa ggiy zzatec ict n tewwart tarzem, tenni uŕa d ijw war izemmar ad tt ibellee, minzi jjehd nnek d amezyan, qae amenni teħdid Awař inu uca war tenkared ca Isem inu. ⁹ Xzar, ad wcey ca zi temzida n cciřan, inni iqqaren aqa nitni d Udayen, maca nitni war ġin ca amenni, maca nitni ssxarriqen. Ad ten arrey ad ac wđan yar iđaren nnek. Nitni uca ad neemen belli Necc sseizzey cek,

¹⁰ Minzi aqa cek teħdid awař inu n řřbar, ad xak ħđiy eawed zi *tsaeet n* ujarreb tenni i dd ya yasen x temmurt marra i ujarreb n yenni izeddyen x temmurt.

¹¹ Necc ad dd-asey deyya. Třef di min yarek ħima uŕa d ijw war d ac ittekkes ca ttaj nnek.

¹² Wenni i ya iyellben ad t ggey d apilar di Zzawect n AREBBI inu uca war zzayes ittammeksi eemmarř. Necc ad xas ariy Isem n AREBBI inu d yisem n tendint n AREBBI inu, Urcalim n jdid, tenni i dd ya ihwan zeg ujenna zi ztat i AREBBI inu, uŕa d Isem inu n jdid.

¹³ Wenni yar ġan imezzuyen, ejj i-t ad iseř min iqqar Arruħ i tmesmunin.”

I tmesmunt n Ilayudikiyyen

¹⁴ Ari i lmalak n tmesmunt n Ilayudikiyyen!

Ammu i iqqar wenni d ‘Amin’, Acehhad amtiqqi d tidett, wenni d beddu n marra min dd-ixřeq AREBBI:

¹⁵ “Nec ssney řexdayem nnek, aqa cek war tesmiđed war teħmid. Meelik beeda tsemđed niy teħmid! ¹⁶ S uyenni, umi cek temřuded, war teħmid war tesmiđed, ad cek euqqey zeg uqemmum inu. ¹⁷ Minzi cek teqqared: ‘Nec yari agra uca immarni-dd yari wagra, war d ayi ittxeři walu!’, uca war tessined ca belli aqa cek třeřced u dayek řeyben d zzeřđ u aqa cek d adaryar d aearyan,

¹⁸ ad cek neřhey maħend ad xafi tesyed wurey iqquren ikkin timessi ħima ad tdewřed d bu-wagra, řa d arruđ d acemřar ħima ad t tyarđed u war teđhar ead řefđihet n tueryent nnek, uŕa d ddhen i tiřřawin nnek ħima ad tmeřed tiřřawin nnek, ad twařid. ¹⁹ Marra wenni sseizzey, ttwebbxeř t u arebbiy t. Cđar xenni, u tub!

3:7 Ayub 12:14; Ica. 22:22; Asa. 1:18; 3:14.

3:9 Asa. 2:9.

3:11 Asa. 2:25.

3:12 1 Ij. 7:21; Asa. 21:2,10; 22:4.

3:14 Kul. 1:15; Asa. 1:5,6.

3:18 2 Kur. 5:3; Asa. 7:13; 16:15; 19:8.

3:19 Ayub 5:17; Awřn. 3:12; Ebr. 12:5.

- ²⁰ Aqa da, Necc beddey yar tewwart, ssqarqubey-dd. Mařa řed isřa i tmijja inu, ad yarzem tawwart, Necc ad řares adfey uca ad kis mmunswey d netta akidi.
- ²¹ Wenni i řa iyellben ad as wcey řima ad iqqim akidi x řearc inu, amecnaw Necc řellbey uca qqimey ak-d Baba x řearc nnes.
- ²² Wenni řar řan imezzuven, ejj i-t ad iseř min iqqar Arruř i tmesmunin.”

Řearc deg ujenna

4¹ Awarni man aya, xzar, ict n tewwart tennurzem deg ujenna. Uca tmijja tamezwarut i sřiy akidi dd-issawařen am ijj n uyic n icarri, tenna: “As-dd da sennej uca ad ac ssecney min ggur ad imsar awarni man aya.”

² Řexdenni ireřřef ayi-dd Arruř, u xzar, ijj n řearc ibedd deg ujenna, tuya Netta iqqim xas, ³ u tifras n Wenni *xas* iqqimen amecnaw *azru n* yaspis d sardiyus, uca tasřit n wenzar tenned-dd i řearc, t^ettban amecnaw *azru n* smaraxt.

⁴ Quwwaren as i řearc arebea u eicrin n řekrasi igelliden uca arebea u-eicrin n imyaren tuya qqimen x řekrasi igelliden, arđen arruđ acemřař, řarsen x uzeřif ttajat n wurey.

⁵ Uca zi řearc nni tteffyen-dd zzayes wajjajen d assamen d tmijjawin. Zzat i řearc areqqent sebea n iřefđawen, tina d sebea n Arruřat n AREBBI.

⁶ Yar zzat n řearc tuya din amecnaw řebřar n zzaj, axmi d azru n ukristal. Di řwest n řearc d min d as dd-innden tuya din arebea n imeddaren, emmaren s tiřřawin marra řar zzat d đeffar.⁷ Ameddar amezwaru yarwes deg wayrad, ameddar wiss tnayen deg usejmi, ameddar wiss třata tuya ayembub nnes axmi n bnađem uca ameddar wiss arebea yarwes deg ugider iřřawen.⁸ Arebea n imeddaren, kuř ijen weřřdes zzaysen řares setta n wafriwen emmaren s tiřřawin řar barra d daxeř, u war aressin ass d řiřet, nnan:

“Amqeddas, amqeddas, amqeddas d SIDI AREBBI,
Amzemmar x kuřci
d Wenni tuya d Wenni iřan d Wenni dd řa yasen.”

⁹ Uca xmi i řa wcen arebea n imeddaren aeuři d ccan d uqadi i wenni iqqimen x řearc, d wenni iddaren i řebda qaę, - Amin! - ,¹⁰ *xenni* arebea u eicrin n imyaren wđan řar temmurt řar zzat n wenni iqqimen x řearc, sejden i wenni iddaren i řebda qaę, - Amin! - , uca ssarsen ttajat nsen řar zzat i řearc, nnan:

3:21 Mt. 19:28; 1 Kur. 6:2.

4:6 Asa. 15:2.

4:8 Ica. 6:3; Asa. 1:4,8; 11:17; 16:5.

¹¹“Cek, a Sidity d AREBBI nney, tesdaheged ad teksid
æuği d ccan d jjehd,
mayar Cek d wenni iggin marra timesřayin-a,
u aqa atent din u ttwaxerqent s řxadar nnek!”

Adlis ittwannđen d Yezmar

5¹Uca zriy deg ufus afusi n wenni iqqimen x řearc ijj n wedlis ittwannđen,
tuya xas tira yar daxeř d barra, uca *adlis* tuya ittwacemmee s sebea n icem
misen.²Uca zriy ijj n lmalak ijhed nneyni, ittraya s jjehd: “Man wen isdahegen
ad yarzem adlis-a ittwannđen uca ad ikkes icemmiēen nnes?”³Uca uřa d ijj
deg ujenna niy di temmurt niy sadu temmurt izemmar ad yarzem adlis-a
ittwannđen u ad ikkes icemmiēen nnes, ad dayes ixzar.⁴Necc ruy ařtas umi
war ufin wi isdahegen ad yarzem adlis-a ittwannđen u ad yarzem icemmiēen
nnes.⁵Ijjen zeg imyaren inna ayi: “War ttru ca! Xzar Ayrad zeg ayt n Yahuda,
Ařwar n Dawud, aqa iyelleb ĥima ad yarzem adlis-a ittwannđen u ĥima ad
yarz icemmiēen nnes.”

⁶Uca zriy di řwest n řearc d arebea n imeddaren uca di řwest n imyaren, ijj
n Izmar ibedd, igga axmi d tayarřt. Netta řares sebea n waccawen d sebea n
titřawin, nitni d sebea n Arruřat n AREBBI inni dd-ittwassekken yar ddunect
tmun.⁷Aqa Netta yusa-dd uca iksi adlis ittwannđen zeg ufus n wenni tuya
iqqimen x řearc.

⁸Ařami itřef adlis ittwannđen, wřan-dd arebea n imeddaren d arebea u-ēicrin
n imyaren yar temmurt ztat i Yezmar. Nitni marra idsen řarsen ict n lgambri
d řřbařa n wurey ccurent s řēbxur: man aya d tizağitin n imqeddasen.⁹Uca
yennjen ijj n izři n jdid:

“Cek tesdaheged ad teksid adlis ittwannđen,
ad tekksed icemmiēen nnes, minzi Cek t^ettwayarřed
uca s idammen nnek tesyid aney i AREBBI,
zi kuř taqbič d yiřes d řgens d cceeb.

¹⁰Cek tarrid ten d tgelda d ikehhanen i AREBBI nney,
u nitni ad ĥekmen am ijeğiden x temmurt.”

4:11 Asa. 5:12.

5:1 Ĥaz. 2:10.

5:3 Fil. 2:10; Asa. 5:13.

5:5 Amz. 49:9,10; Ica. 11:10; Rum. 15:12; Asa. 22:16.

5:6 ‘*ddunect*’ - s Teibranit ‘temmurt’.

5:6 Zak. 3:9; 4:10; Asa. 4:5.

5:8 Iřhd. 141:2; Asa. 14:2.

5:9 Řex. 20:28; Afa. 1:7; Kul. 1:14; Ebr. 9:12; 10:10; 1 Bř. 1:19; 1 Yř. 1:7; Asa. 4:11.

5:10 Uf. 19:6; 1 Bř. 2:5,9; Asa. 1:6.

¹¹ Xenni zriy, uca sriy tmijja n waṭṭas n lmalakat nndent i řearc u n imeddaren u n imyaren, uca tuya aten eecra-ařaf di eecra n řuřuf u ařaf di řuřuf, ¹² qqaren s tmijja ijehden:

“Izmar wenni ittwayarřen isdaheğ ad iṭṭef řşulṭa d wagřa d tiyit, d jjehd d ccan d ueuđi, d lbaraka!”.

¹³ Uca marra wi iğan deg ujenna u x temmurt d sadu temmurt u x řebřar, *wah* qaε min iğan daysen, sriy asen, qqaren:

“Aqadi d ccan d ueuđi d řşulṭa ad iřin i wenni iqqimen x řearc u i Yezmar, i řebda qaε!”

¹⁴ Uca umi arebea n imeddaren nnan: “Amin!”, wđan imyaren řar temmurt, sejden.

Sebea n icemmiεen

6¹ Uca zriy umi Izmar ifsi **ijjen zi sebea n icemmiεen**, uca sriy i yijjen zi arebea n imeddaren iqqar s ict n tmijja am wajjaj: “As-dd, xzar!” ² Xenni sriy u zriy, u xzar **ijj n uyis d acemřař**, d wenni xas inyin řares ij n řqewş *n řitca* uca immewc as ij n ttaj uca iffeř-dd, iyřeb, ittyellab u mařend ad iyřeb.

³ Ařami yarzem **acemmiε wiss tnayen**, sriy i umuddar wiss tnayen, iqqar: “As-dd!” ⁴ Uca iffeř-dd **ijj n uyis d azeggwax**, uca wenni xas inyin, ggin t řima ad ikkes řehna x temmurt, řima ad kkaren iwdan ad řarřen i wayawya uca immewc as ij n ssif imyar.

⁵ Ařami yarzem **acemmiε wiss třata**, sriy i umuddar wiss třata iqqar: “As-dd!” Xzar, **ijj n uyis d abarcen**, d wenni xas inyin řares ij n řmizan deg ufus nnes.

⁶ Zi řwest n imeddaren sriy i yict n tmijja teqqar: “Ijj n řmud n yirden s yijj n dinar u třata n řemdud n imendi s yijj n dinar, uca zject d binu war ten ttđiyiεem cal!”.

⁷ Ařami yarzem **acemmiε wiss arebea**, sriy i tmijja n umuddar teqqar: “As-dd!”

⁸ Uca zriy **ijj n uyis d asnabi**, d wenni xas inyin, qqaren as: ‘Řmewt’, uca teđfar i-t řaxart. Temmewc asen řşulṭa x ij n arbee n temmurt řima ad nyen s ssif, s řaž, s řmewt u s řewřuc n temmurt.

5:11 Dan. 7:10; Ebr. 12:22.

5:12 Asa. 4:11.

6:2 Asa. 19:11.

6:6 Asa. 9:4.

6:8 ‘asnabi’ - ixs ad yini ‘awray aceřcař’ niy ‘awray adardas’.

⁹Ařami yarzem **acemmie wiss xemsa**, zřiy sadu ucaltar řeemur n yenni ittwanyen di tťwee n wawař n AREBBI u di tťwee n cchadet *n Yeccu* i tuya řars en. ¹⁰Nitni řayan s jjehd, nnan: “A SIDI, *a* Amqeddas d Bab n tidett, mečarř i řa teqqimed war tħekkmed, war ttneqmed ca i idammen nney zeg inni izeddyen di temmurt?” ¹¹Uca wcin i kuř ijjen zzaysen řeēbayat d ticemřařin, u ittwanna asen belli ad areyyħen drus ař i řa ikemmeř leadad n imsexxaren nsen d wawmaten nsen, inni i řa ittwanyen eawed am nitni.

¹²Uca zřiy ařami yarzem **acemmie wiss setta**, aqa imsar ijj n wenhezzi n temmurt d ameqqran u tafuct tedweř d tabarcant am ict n txancet n wecđan uca taziri tmun tegga am idammen, ¹³uca itran n ujenna wđan-dd yar temmurt amecnaw artu immendar iqurrae nnes xmi t-i-dd iyeťteř ijj n usemmiđ d ameqqran. ¹⁴Ajenna immeksi am ijj n wedlis ittwannđen nneđen t, uca kuř adrar d marra tegzirin ttwakksen zeg imucan nsen. ¹⁵Ijeđiden n temmurt d imeqqranen d yenni d imeqqranen x wařef d aytbab n wagřa d yenni řar teđa řřulťa d kuř ismey d aħurri, aqa nitni ssnuffaren ixef nsen deg ifran u jar řejruf n idurar, ¹⁶nnan i idurar d řejruf: “Wđam-dd xaney, ffarem aney zeg wudem n Izmar, ¹⁷minzi ass ameqqran n weyđab nnes aqa yusa-dd, man wen izemmaren ad iqqim ibedd?”

Acemmie n Arebbi iddaren

7¹Awarni man aya zřiy arebea n lmalakat bedden řar arebea n tyemmura n temmurt, tťfen arebea n iřemmiđen n temmurt, ĥima war ittřuđi usemmiđ řa x řbarr řa x waman uřa x ca n tcejjart. ²Uca zřiy ijj n lmalak nneyni yuři-dd manis d tneqqar tfuct, aqa řares acemmie n AREBBI iddaren uca iřaya s jjehd i arebea n lmalakat nni umi temmewc tzemmar ĥima ad ssexsaren tammurt d řebħar, ³inna: “War ttsexsarem tammurt uřa d aman uřa d ticejjura ař i řa negg acemmie x tenyarin n imsexxaren n AREBBI nney.”

⁴Uca sřiy řqedd n yenni ittwacemmēen, mya u-arebea u-rebein-ařef aqa ttwacemmēen zi marra tiqebbař n Israil:

⁵tenεac-ařef zi teqbič n Yahuda,

tenεac-ařef zi teqbič n Rubin,

tenεac-ařef zi teqbič n Gad,

⁶tenεac-ařef zi teqbič n Acir,

6:9 Asa. 19:10; 20:4.

6:12 Řex. 2:20.

6:13 ‘itran n ujenna’ - ixs ad yini lmalakat inni iwđan ak-d ccıtan. Xzar Asa. 12:4, 9.

6:16 Ica. 2:19; Ĥuc. 10:8; Lk. 23:30; Asa. 9:6.

7:1 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

7:4 Asa. 14:1.

tenεac-ařef zi teqbič n Naftali,
 tenεac-ařef zi teqbič n Manassa,
⁷ tenεac-ařef zi teqbič n Cimeun,
 tenεac-ařef zi teqbič n Lawi,
 tenεac-ařef zi teqbič n Isakkar,
⁸ tenεac-ařef zi teqbič n Zibulun,
 tenεac-ařef zi teqbič n Yusuf,
 tenεac-ařef zi teqbič n Binyamin.

Řyaci ameqqran zi řegnus

⁹ Awarni man aya aqa zřiy ijj n ubarru n řyaci ameqqran, i war izemmar uřa d ijj ad t iřseb, zi kuř řgens u *zi kuř* taqbič u zi marra ccueub d iřsawen. Nitni bedden zzat i řearc d yezmar, arđen řeebayat tizirarin d ticemřařin, uca řarsen tiseđwin n tini deg ifassen nsen, ¹⁰ uca ttřayan s jjehd:

“Ařřař ittiři i AREBBI nney,
 wenni iqqimen x řearc
 u i Yezmar.”

¹¹ Uca marra nitni, lmalakat inni dd-innden i řearc d imyaren d arebea n imeddaren, ađaren řar temmurt s wudmawen nsen qibač i řearc, ¹² nnan:

“Amin!
 Asemyar d useuři d tiyit d uqadi
 d ccan d jjehd d tzemmar
 i AREBBI nney i řebda qaε.
 Amin!”

¹³ Xenni yarra-dd ijjen zeg imyaren nni, inna ayi: “Min enan ina, inni yarđen řeebayat tizirarin d ticemřařin, min enan u manis dd-usin?” ¹⁴ Necc nniy as: “A sidi inu, cek i issnen.” Inna ayi: “Ina aqa usin-dd zi řmeřnet tameqqrant. Aqa nitni řizdigen řeebayat nsen uca arrin tent d ticemřařin deg idammen n Izmar. ¹⁵ S uyenni nitni bedden zzat i řearc n AREBBI uca sexxaren as ass d řiřet di Zzawect, uca wenni iqqimen x řearc ad xasen iwwet Aqıđun nnes. ¹⁶ War iqqim ead ad řazen niy ad ffaden, war ten t'ettqeddi uřa d tfuct uřa d ict n jjurret n řeřmu, ¹⁷ minzi Izmar nni iřan di řwest n řearc ad ten yarwes, ad ten indeh řar Tudart u řar tařawin n waman, uca Netta ad asen imseř kuř ametřa zi tiřřawin nsen.”

^{7:16} lca. 49:10.

^{7:17} lca. 25:8; lzhđ. 23:1; Asa. 21:4.

Acemmie wiss sebĕa

8¹ Ařami yarzem *Yezmar* acemmie wiss sebĕa, tuġa ajenna yarsa eřařař azyen n tsaĕĕet.

² Uca zřiy sebĕa n lmalakat inni ibedden ztat i AREBBI uca immewc asen [sebĕa n waccawen n řbuq.

³ Aqa ijj n lmalak nneġni yusa-dd, yuyur ad ibedd ġar sennej n uealřar s ict n teqduřt n wureġ i řĕbxur. Immewc as wařřas n řĕbxur řima ad t iwehheb ak-d tzaġitin n marra imqeddasen x uealřar n wureġ qibač i řĕarc. ⁴ Uca ddexxan n řĕbxur ak-d tzaġitin n imqeddasen tuġa ittġaeĕad zeg ufus n lmalak ġar ztat n AREBBI.

⁵ Lmalak iksi taqduřt n řĕbxur, iccur i-tt s tmesi zeg uealřar uca inřar i-t ġar temmurt uca usin-dd wajjajen d tmijjawin d wassamen d ijj n wenhezzi n temmurt.

Sebĕa n řĕbwaq

⁶ Uca ħezmen sebĕa n lmalakat inni ġar iġa sebĕa n waccawen n uyicc n icarri řima ad *daysen* řuđen.

⁷ Uca iřuđ umezwaru *di řbuq nnes*, uca tewřa-dd tebruri d tmesi xeġđent ak-d waman, ttwamendarent x temmurt, uca ict n ttuřut n temmurt d ict n ttuřut n tcejjura t^ettwassemđent uca marra řĕřtic n temmurt t^ettwassecmed.

⁸ Xenni iřuđ wenni d wiss tnayen *di řbuq nnes*, uca ca n tmesřact am wedrar ameqqran icemmđen, immendar di řĕbřar uca ict n ttuřut n řĕbřar idweř d idammen, ⁹ u ict n ttuřut n imuddaren di řĕbřar inni ġarsen řĕĕmar, mmuten, uca ict n ttuřut n iġarruba tareddeġ.

¹⁰ Xenni iřuđ wenni d wiss třata *di řbuq nnes*, uca iwřa-dd ijj n itri ameqqran zeg ujenna, yurya am weřfeđ, u iwřa-dd x ict n ttuřut n iġezran u x tařawin n waman. ¹¹ Itri aya qqaren-as ‘Absint’, *ixs ad yini ‘Cciř’*. Uca ict n ttuřut n waman tedweř tarzeg am ‘Absintus’, uca mmuten ařřas n yewdan s waman umi dewřen d imerzagen *amecnaw ‘ccih’*.

¹² Xenni iřuđ wenni d wiss arebea *di řbuq nnes*, uca t^ettwařřef ict n ttuřut n tfuct d ict n ttuřut n tziri d ict n ttuřut n itran, ařami tbbarcen ict n ttuřut zzaŷsen, war t^ettiři ead tfawt i yict n ttuřut n uziř uca ammu uřa di ġiřet.

¹³ Uca sřiy ijj n ugider iřřaw-dd di řwest n ujenna, iqqar: “Uct, uct, uct x yinni izeddyen x temmurt x ssibbet n tmijjawin inneġni n waccawen n icarri n třata n lmalakat i ġa iřuđen ead di řĕbwaq nsen.

8:4 Izhd. 141:2.

8:9 ‘imuddaren’ - niġ ‘lřayawanat’.

8:11 ‘Absintus’ - isem wanita ixs ad yini ‘Cciř’.

9¹ Xenni iṣuḍ wenni d wiss xemsa *di řbuq nnes*, uca žriy ijj n yetri iwḍa-dd zeg ujenna x temmurt, temmewc as tasarut n uqemmum n tesraft yuḡyen.² *Uca yarzem tasraft* uca igaeēed-dd ddexxan zeg uqemmum n tesraft, am ddexxan n tefqunt tameqqrant yareqqen, uca tfuct d řeewin barcnen zi ddexxan n tesraft.³ Zi ddexxan ffyen-dd zzayes iburexsen ɣar temmurt, temmewc asen ṣṣulṭa am tenni iḡan ɣar tɣarḍmiwin n temmurt.⁴ Ittwanna asen, maḡend war jeyyḡen řeḡtic n temmurt uřa d qae aɣemmuy aziza d qae tacejjart, mɣir iwdan waha inni war ɣar iḡi ucemmiē n AREBBI x tenyart nsen.⁵ Temmewc asen *tzemmar* maḡend war ten neqqen, maca ad ten eeddben řqedd n xemsa n iyuren, uca aeēdeb nsen am ueēdeb n tɣarḍent xmi t^etteqqes i bnađem.⁶ Deg wussan nni ad arzun iwdan x řmewt, *maca* war tt t^etṭifen, uca ad ttaren ad mnten, *maca* řmewt ad zzaysen tarweř.⁷ Iburexsen ggin am iysan i iwejden i umenɣi, uca ɣarsen x izeḡifen nsen *ca* am ttajat axmi tent ggin s wureɣ, u iɣembab nsen am iɣembab n iwdan,⁸ uca acuwwaf nsen am ucuwwaf n temɣarin u tiɣmas nsen am tinni n wayraden,⁹ u tuɣa ɣarsen tcappat x idmaren nsen am useřqi n wuzzař uca ddriz n wafriwen nsen am ddriz n ikarruten ak-d waṭṭas n iysan itteqnunnuyen ɣar umenyi,¹⁰ ɣarsen ikennasen am yenni n tɣarḍmiwin uca tuɣa din ijj n usennan deg ikennasen nsen. Uca ɣarsen ṣṣulṭa ḡima ad ssehwan druct x iwdan, řmijař n xemsa n iyuren.¹¹ Nitni ɣarsen lmalak n tesraft d ajeḡid xasen, qqaren as s Teibranit ‘Abaddu’, s Tramit ‘Cara’, u s *Tgrigit ‘Apulliyun’, ixs ad yini ‘Amkeḡḡad’*.

¹² Uct tamezwarut teēdu, awarni man aya ad dd-asant ead tnayen n řewjeē.

¹³ Awarni man aya iṣuḍ lmalak wiss setta, uca sřiy tmijja i dd-yusin zi arebea n waccawen n uealṭar n wureɣ i ibedden qibač i AREBBI,¹⁴ tenna i lmalak wiss setta i ɣar iḡa uyicc n icarri: “Fsiy i arebea n lmalakat nni icarfen ṭṭarf n yeyzar ameqqran, Lfuraṭ.”¹⁵ Uca arxun asen i arebea n lmalakat nni tuɣa iwejden dinni ɣar wass d uyur d usegg^was, ḡima ad nɣen ict n ttuřut n iwdan.¹⁶ Tuɣa řqedd nsen tyuya n eecra-ařaf s eecra n řuřuf n imnayen, inni ineddhen iysan, uca sřiy mečarṭ di ḡan.¹⁷ Ammu i žriy iysan d yenni xasen inyin di tmezriwt-a: tuɣa ssduruwen idmaren nsen s wuzzař d azegg^way am tmessi d wezbaybi am wezru n xalsidun d wewray am řecbareyyet uca izeḡifen n iysan nni am izeḡifen n wayraden uca zeg iqemmumen nsen teffey-dd zzaysen tmessi d

9:1 Lk. 8:31; Asa. 17:8.

9:4 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

9:4 ḡaz. 9:4; Asa. 6:6; 7:3.

9:6 Ica. 2:19; Irm. 8:3; ḡuc. 10:8; Lk. 23:30; Asa. 6:16.

9:7 Uf. 10:4.

9:12 Asa. 8:13.

9:16 ‘tyuya n eecra-ařaf s eecra n řuřuf’ - řqedd nsen ammu 2 x 10.000 x 10.000 ixs ad yini 200 milyun, ixs ad yini ijj n řeskar d ameqqran aṭṭas s waṭṭas. ‘amnay ... imnayen’ - awař-a wanita ixs ad yini ‘wenni ineddhen ayis.’

ddexxan d řecbareyyet.¹⁸ Aqa ict n ttuřut n iwdan t'ettwaney s třata aya n jrrayeř: s tmesi d ddexxan d řecbareyyet i dd-itteffyen zeg iqemmumen nsen.¹⁹ Minzi řřulřa nsen aqa-tt deg iqemmumen d ikennasen nsen, *minzi ikennasen nsen ggin am ifyran nni yar ięa izeęifen, uca ttjeyyřen zzaysen iwdan.*²⁰ Iwdan iqqimen, inni war ittwanyen ca s jrrayeř-a, war tuben ca zi řexdayem n ifassen nsen ařami war eebdden ead ccwařen d lařnam n wureę d nnuqart d nnęas d wezru d ukeccuđ, inni war ittwiřin, war ittesřin, war igguren,²¹ uca nitni war tuben ca zeg wenyay nsen, řa zi tseřęart nsen, uřa zi farq-ccęeř nsen.

Lmalak ijhed yares wedlis amezyan

10¹ Uca zřiy ijj n Lmalak nneyni, ihwa-dd zeg ujenna, tuya yarđ aseynu uca tasřit n wenzar tbedd as x uzeęif. Aęymbub nnes igga am tfuct, idaren nnes am ipilaren n tmesi.² Iřtef deg ufus nnes ijj n wedlis ittwannęden amezyan yarzem. Issars ađar nnes afusi x řebřar, ađar nnes azeřmađ x temmurt³ uca iřaya s tmijja tejhed, am wayrad izehharen, uca awarni řami dd-iřaya, jjin sebea n wajjajen ad sřen tmijjawin nsen.

⁴ Řami kemmřen sebea n wajjajen nni awař nsen, tuya xseę ad t ariy, *maca* sřiy i yict n *tmijja třaya-dd zeg ujenna wiss sebea*: “Egg acemmię x min nnan sebea n wajjajen, war t ttari ca.”

⁵ Lmalak nni tuya zřiy ibedd x řebřar d temmurt, iki afus nnes yar ujenna.

⁶ uca ijuę yar wenni iddaren i řebda qae, wenni iggin ajenna d min dayes u tammurt d min dayes uřa d řebřar d min dayes: “War teqqim bu řweqt *ead!*”

⁷ Maýar deg wussan n lmalak wiss sebea xmi i ya iřuđ netta *di řbuq nnes*, ggur ad ikmeř ssirr n AREBBI nni tuya ittbarreę i imsexxaren nnes, inabiyyen.”

⁸ Uca tmijja i sřiy zeg ujenna tessiweř-dd yari ict n twařa nneynit, tenna: “Uyur, ksi adlis ittwannęden yarezmen i ięan deg ufus n Lmalak nni ibedden x řebřar d temmurt.”⁹ Uca uyureę yar Lmalak, ttarey as ad ayi iwc adlis ittwannęden amezyan. Inna ayi: “Ksi t, teccid t uca ad issarzeg aeęddis nnek, maca deg uqemmum nnek ad yiři *d amiżid* am tamment.”¹⁰ Necc ksiy adlis amezyan ittwannęden zeg ufus n Lmalak uca cciy t. Tuya-t d amiżid deg uqemmum inu, *maca* řami t cciy, yarezeg deg uęeddis inu.¹¹ *Xenni* inna ayi: “Immewc as ead řweqt maęend ad tnebbid i wařas n řegnus d temmura d iřsawen d ijeęiden.”

9:20 Izhd. 115:4,5,6,7; 135:15.

10:1 Mt. 17:2; Asa. 1:15.

10:4 Dan. 8:26; 12:4.

10:5 Dan. 12:7.

10:6 Asa. 11:15.

10:9 Ĥaz. 3:1.

Tnayen n řechud i ibedden zzat i Arebbi

11¹Uca immewc ayi ijj n uyanim, igga am ijj n uqettab *n řesbar*, uca ibedd *11*¹*din* Lmalak, inna: “Kkar uca ebar Zzawect n AREBBI d ucaltar d yenni dayes iebbden, ²*maca* azzay wenni řar barra n Zzawect Tameqqrant, ejj i-t, war t tteebbar, minzi aqa immewc i řegnus uca nitni ad eefsen x tendint iqeddsen tnayen u arebein n iyuren. ³Necc ad wcey řsulťa i tnayen n řechud inu, mařend ad nebban *s wawař n Arebbi* ařef u mitayen u-settin n wussan, am yardeń txancet n wecđan.”

⁴Nitni d tnayen n tzitunin d tnayen n řeqnadeř i ibedden zzat i wudem n SIDI n marra tammurt. ⁵Mařa din ca n yijjen ixš ad ten ihweř, ad dd-teffey tmesi zeg uqemmum nsen uca ad tecc řeedyan nsen. Ammu i řa ttwanęen inni ixšen ad ten đarren. ⁶Nitni řarsen řsulťa mařend ad qqnen ajenna, řima war dd-iweřti wenzar deg wussan min di i řa nebban nitni, u řarsen řsulťa řima ad arren aman d idammen u řima ad seyyęen tammurt s marra jjiřect meřmi ma xsen. ⁷Xmi i řa kemřen cchadet nsen, ad dd-igaeeed řwehc zi řaęay, ad kisen imney, ad xasen iyelleb uca ad ten iney. ⁸Řxecbat nsen ad iřint deg wazzay n tendint tameqqrant umi qqaren s řmeena arruři nnes ‘Sadum d Miřra’, mani nęin Siditsen x řšalib. ⁹Uca zi řegnus d tqebbař d iřsawen d ccueub ad řaren řxecbat nsen, *řqedd n* třata n wussan d wezyen, war ttejjin řxecbat nsen ad ttwammarsent deg imeđřan. ¹⁰Imezday n temmurt ad zzaysen faręen, ad iřin mliř, ad arezfen ijjen řar wenneyni, ad ad ssekken ikaduten i wayawya, minzi tnayen n inabiyyen-a tuęa yezzan deg imezday n temmurt.

¹¹*Maca* awarni třata n wussan d wezyen yudef daysen buřbeř n tudart zi AREBBI uca kkaren, bedden x idaren nsen u tewđa-dd xasen Arruř n Tudart uca tigg^wudi temęar tewđa-dd x *marra* inni ten izřin. ¹²Nitni sřen ict n tmijja tejhed *tętřaya* zeg ujenna, teqqar asen: “Gaeeđem-dd dal!” Uca nitni gaeeđen řar ujenna deg useynu uca řeedyan nsen řřin ten.

¹³Di tsaeet nni imsar ijj n wenhezzi n temmurt d ameqqran. Ict n teccart n tendint tehdem u sebša ařef n ismawen n iwdan mmuten s wenhezzi aya n temmurt. Wi iqqimen dewřen gg^weden ařtas uca ssueřan zi AREBBI n ujenna.

¹⁴‘Xzar, tnayen n wuctat eđunt, uca xzar ‘Uct!’ wiss třata ad dd-yas deęya.

11:1 ‘dayes’ - ixš ad yini ‘di Zzawect’.

11:1 Ĥaz. 40:3-49; 41; 42; 43.

11:2 ‘ad eefsen’ - niy: ‘ad eejenen’.

11:2 Asa. 13:5.

11:4 Zak. 4:3,14.

11:6 Uf. 7; 8; 9; 10; 12; 1 Ij. 17:1.

11:7 Dan. 7:21; Asa. 13:7,11.

11:8 Asa. 7:2,5; 18:10.

11:11 Ĥaz. 37:5,10

11:14 Asa. 8:13; 9:12; 15:1.

Řbuq wiss sebæa

¹⁵ **Lmalak wiss sebæa iřuđ di řbuq nnes** uca kkarent-i-dd tmijjawin timeqqranin deg ujenna, ttřayant:

“Tagelda n ddunect aqa tedweř-dd ġar AREBBI nney u ġar Lmasiř nnes, uca Netta ad iřkem am Ujeřid i řebda qaæ.”

¹⁶ Arebæa u eicrin n imġaren, inni iqqimen zzat i AREBBI x řekrasi nsen igelliden, uđaren ġar temmurt s uyembub nsen uca æbden AREBBI,

¹⁷ nnan:

“Neccin nettqada Cek, a SIDI AREBBI, Amzemmar x kuřci, Cek d wenni iřan d wenni tuya, aqa teksid jjeħd nnek ameqqran *deg ufus nnek*, uca tebdid ad tħekmed am Ujeřid..

¹⁸ Řegnus tuya xeyyqen *xak, maca* yusa-dd weyđab, uca tiweđ-dd řweqt ħima ad ttwaħasben imettinen u ħima ad temmewc řmunet i imsexxaren nnek, inabiyyen, i imqeddasen u i marra inni ittegg^weden Isem nnek, am imezjanen am imeqqranen, u ħima ad ttwareyyben inni ittaredġen tammurt.”

¹⁹ Nnurzment tewwura n Zzawect deg ujenna ařami ittwazar Ttabut n Řæahd nnes di Zzawect nnes, uca kkaren wassamen d wajjajen d tmijjawin d inhezzen n temmurt uřa d *ibquqen* imeqqranen *n* tebruri..

Tamġart d řħaycet

12¹ Xenni t^ettwazar **ict n řæřamet tameqqrant deg ujenna: ict n tmeřřut** tyarđ tafuct, u taziri sadu idaren nnes uca ġares x uzeġif nnes ijj n ttaj s tenæac n itran. ² Tuya teksid ddeyset, tesyuyyu s řewjeæ u s unezbar n tarut. ³ Xenni t^ettwazar **ict n řæřamet nneyni deg ujenna**, aqa din **ict n řħaycet tameqqrant tazeggwayt am tmesi**, ġares sebæa n izeġifen d æcra n waccawen, uca x izeġifen nnes sebæa n temrisin. ⁴ uca akennas nnes ifarđ ict n ttuřut n itran zeg ujenna, tesszareyyeđ i-ten ġar temmurt. Uca řħaycet tuya tbedd zzat

11:17 Asa. 1:4,8; 4:18; 16:5.

11:19 ‘Ttabut’ - netta d ijj n ssenduq n ukeccuđ n ukasiya iyeġfen s wurey. Tuya dayes tnayen n teřwiħin n wezru n Ccarica d taġyarct n Harun nni ittwannuwcen d ijn n uzenbiř dayes ‘manna’. Xzar Eib. 9:4.

11:19 Asa. 15:5.

12:3 ‘accawen’ - nitni d iqaccawen n lħayawan.

i tmeṭṭut i ya yarwen, ḥima ad tṣarḍ mmis nnes xmi t-i-dd i ya taruw.

⁵Uca turuw-dd aḥenjir wenni i ya iḥekmen x marra řegnus s uzeğaç n wuzzař, uca mmis immeksi deyya yar AREBBI u yar řearc nnes. ⁶Maca tameṭṭut tarweř yar řexřa, yar mani tuya d as igga AREBBI amcan ḥima ad as sseccen, řqedd n wařef u-mitayn u-settin n wussan.

⁷Uca ikkar umenyi deg ujenna. Mixayil d lmalakat nnes mmenyen ak-d řhaycet, uca uřa d řhaycet d lmalakat nnes menyen, ⁸maca nitni war jhiden ca uca war ittwwifi ead wemcan deg ujenna i nitni. ⁹**Temmenḍar-dd řhaycet tameqqrant**, nettat d ufiyar wenni tuya n zic, qqaren as ‘ibřis’ niy ‘cçiān’, wenni iyekkwan marra ddunect. Aqa temmenḍar-dd x temmurt uca lmalakat nnes mmenḍaren-dd akides. ¹⁰Uca sřiy ict n tmijja deg ujenna teqqar s jjehd:

“Aqa yusa-dd weřřaḥ d řřulṭa d Tgeldit n AREBBI nney,
minzi wenni iḍeřmen aytmatney aqa immenḍar,
d wenni i ten iḍeřmen ass d ġiřet,

¹¹Yellben xas s idammen n Izmar,
d wawař n cchadet nsen,

uca nitni war sseizzen ca tudart nsen ař řmewt.

¹²X uyenni, farḥem, aya) ijenwan d yenni daysen izeddyen!}

Uct x temmurt d řebḥar,

ibřis aqa ihwa-dd yarwem s tefqeḥt nnes imyaren aṭṭas,

issen ad yares iqqim drust n řweqt waha.”

¹³Ařami řhaycet tufa ixef nnes temmenḍar yar temmurt, teḍfar tameṭṭut i dd-yurwen aḥenjir awtem. ¹⁴Mmewcen as i tmeṭṭut tnayen n wefriwen n ugider ameqqran ḥima ad teḍuw yar wemcan nnes di řexřa, maḥend ad t^{tt}wassecc dinni, **ijj n wakud d ikuden d wezyen n wakud n řweqt**, mani war tt ižarr uf iyar. ¹⁵Afiyar issusef x tmeṭṭut zeg uqemmum nnes, igga ict n řḥemřet n waman am iyzar, ḥima ad tt awyen waman. ¹⁶Tammurt teawen tameṭṭut uca tarzem temmurt aqemmum nnes, teḥruw iyzar wenni dd-issusfen řhaycet zeg uqemmum nnes. ¹⁷Uca řhaycet txeyyeq aṭṭas x tmeṭṭut uca tuyur ḥima ad **temmney ak-d yenni iqqimen zi zzariet** nnes uca ak-d inni itteṭṭfen di tweřřa n AREBBI u di cchadet n Yeccu.

12:5 Izhd. 2:9; Asa. 2:27.

12:6 Asa. 11:3.

12:8 Dan. 2:35.

12:9 Lk. 10:18; Asa. 20:2.

12:12 Izhd. 96:11; Ica. 49:13; Asa. 8:13.

12:14 ‘akud d ikuden d wezyen n wakud n řweqt’ - man aya ixš ad yini ‘ijj n usegg^was d tnayen n isegg^wusa d wezyen n usegg^was’. Xzar Asa. 12:6.

12:14 Asa. 2:6.

12:17 ‘zzariet nnes’ - ixš ad yini Lmasih (xzar Amz. 3:15) u yenni iqqimen aqa-ten d řmuminin inni yumnen di Lmasih.

Řweħc zi řebħar

13¹Uca dewřey beddey x ijdi *yar tma* n řebħar, uca zřiy *ijj n řweħc igææed-dd zi řebħar*, ġares æcra n waccawen d sebæa n izeġifen. X waccawen nnes æcra n temrisin uca x izeġifen nnes yuran xasen *ijj n yisem n ttekfir*..²Řweħc i zřiy, yarwes deg uyiřas, iđaren nnes am iđaren n ddub, axenfuc nnes am uxenfuc n wayrad. Řhaycet tewca as jjehd nnes d řearc nnes uřa d řřulřa imyaren.³Ijjen zeg izeġifen nnes igga axmi iyzem ař řmewt, xenni ittwasgenfa uyezzim nnes i iggin axmi iyezmen ař řmewt, uca marra tammurt teđfar řweħc s utebhet ameqqran.⁴Aqa nitni æbden řhaycet, minzi nettat tewca řřulřa i řweħc, uca nitni æbden řweħc, nnan: “Man wen yarwesen di řweħc d man wen izemmaren ad kides immeařan?”⁵Immewc as *i řweħc* aqemmmum nni issawařen s ukebbar u s uceqqef *di AREBBI*, uca temmewc as řřulřa ħima ad yegg ammu, *i yijj n řqedd n tnayen u-arebein n iyuren*..⁶Uca netta yarzem aqemmmum nnes ħima ad iceqqef di AREBBI, u ħima ad iceqqef deg Yisem nnes u di Tzeddiyt nnes, uřa di marra inni izeddyen deg ujenna.⁷Immewc as řřulřa maħend ad imney ak-d imqeddasen u maħend ad xasen iyelleb. Temmewc as řřulřa x kuř taqbič d řgens d yiřes d ccuëub.⁸Marra inni tuġa izeddyen di temmurt ad t æbden, inni umi war yurin ismawen nsen deg Wedlis n Tudart n Yezmar wenni umi ittwayarř qbeř tamarsiwt n ddunect.⁹Wenni yar ġan imezzuġen, ejj i-t ad iseř.¹⁰Mařa *din* ijjen wenni issidfen yar tmeħbast, ad ittwandeh netta *s yixef nnes* yar tmeħbast. Inni inġin s ssif, ad ttwanyen s ssif. Aqa da *ittban-dd* řřbar d liman n imqeddasen..

Řweħc zi temmurt

¹¹*Xenni* zřiy *ijj n řweħc nneyni igææed-dd zi temmurt*, tuġa ġares tnayen n waccawen uca yarwes deg Izmar, *maca* issiweř amecnaw řhaycet..¹²Tuġa iħekkem s marra řřulřa n řweħc amezwaru *zzat i tiřřawin nnes*, yarra-dd tammurt d imezday nnes marra ad æbden řweħc amezwaru, wenni iggenfan zeg uyezzim nnes i iggin axmi iyzem ař řmewt..¹³Ittegg řeëřamat timeqqranin ař dd-issehwa timessi zeg ujenna x temmurt qibač i *tiřřawin n* iwdan..¹⁴Ad iġwa inni izeddyen di temmurt s řeëřamat i d as immewcen ħima ad ten igg qibač i *tiřřawin n řweħc amezwaru*, maħend ad yini i yenni izeddyen di temmurt

13:1 Dan. 7:20; Asa. 17:3.

13:4 Asa. 18:18.

13:5 ‘tnayen u-rebein n iyuren’ - man aya ixs ad yini 1260 n wussan niġ 3¼ n isegġ^uusa (xzar Asa. 12:6, 14).

13:5 Asa. 11:2.

13:7 Dan. 7:21; Asa. 11:7.

13:8 Uf. 32:33; Fil. 4:3; Asa. 3:5; 17:8; 20:12; 21:27.

13:10 Amz. 9:6; Mt. 26:52; Asa. 14:12.

13:11 Asa. 11:7.

13:12 Asa. 19:20.

13:13 2 Ts. 2:9; Asa. 16:14.

ad kkaren ad ssbedden řexyař i řweħc, wenni tuya izzem s ssif uca iddar-dd *ewwed*.¹⁵ Uca immewc as ad igg ijj n arruħ i řexyař n řweħc, ħima ad issiweř řexyař n řweħc uca ad igg belli marra inni war ieebdden řweħc, ad ttwanę en.¹⁶ Uca ad igg belli ad immewc i marra ict n řeeramet x ufus nsen afusi nię x tenyart nsen, i imeżyanen d imeqqrannen, i aytbab n wagřa d imezřad, i iħurriyyen d isemyan.¹⁷ uca ad igg belli uřa d ijj war izemmar ad isey nię ad izzenz myir wenni ħar teęa řeeřamet, d yisem n řweħc nię nnumru n yisem nnes..

¹⁸ Danita teęa tiyit: wenni ħar ięa řeeqeř, izemmar ad issen nnumru n řweħc, minzi netta d nnumru n ijj n bnađem uca nnumru nnes d setta-mya u-setta u-settin..

Izmar d meyya u arebea u arebein ařef x wedrar Sihryun

14¹ Uca zřiy, aqa Izmar ibedd x wedrar n řihyun, uca akides mya u-arebea u-rebein-ařef, inni ħarsen Isem nnes d Yisem n Babas, ittwarin x tenyart nsen..

² Sřiy ict n tmijja tusa-dd zeg ujenna, am řħess n wařęas n waman u am řħess n wajjaj ameqqran, uca řħess i sřiy tuęa amecnaw ayt n lħarpa ittiraren di lħarpat nsen..³ Aqa nitni ħennjen *min ięan* amecnaw ijj n yezři n jdid *qae* zzat i řearc u zzat i arebea n imeddaren d imęaren, uca uřa d ijj war izemmar ad iřmed izři-*ya* n uřebbeħ myir mya u-arebea u-rebein-ařef, inni ittwafdin zi te mmurt..⁴ Ina d inni war ittwafesden ak-d temęarin, minzi nitni d iezziyyen imezdagen. Nitni đeffaren Izmar manis ma ikka, aqa ittwafdin zeg iwdan am imenza i AREBBI u i Yezmar..⁵ Aqa war ittwifi ca řęecc deg uqemmmum nsen, aqa war daysen bu řeib..

Třata n lmalakat

⁶ *Xas uca* zřiy ijj n lmalak nneyni tuęa iřęaw di řwest n ujenna, ħares Řexbar Aşebħan i Řebda ħima ad zzayes ibarreħ i yenni izeddyen di temmurt, i kuř řgens d teqbič d yiřes d cceb,⁷ uca iřaęa s jjeħd:

13:14 Aewd. 13:2; Mt. 24:24; Asa. 16:14; 19:20.

13:15 Asa. 19:20.

13:16 'tanyart' - nię: 'tawarna'.

13:17 Asa. 14:11.

13:18 Asa. 17:9.

14:1 Asa. 7:4.

14:2 Asa. 1:15; 5:8.

14:3 Asa. 5:9.

14:4 2 Kur. 11:2.

14:5 řaf. 3:13; Afa. 5:27.

“Gg^wedem AREBBI, wcem as-dd aeuġi,
 aqa tasaæet n lħisab nnes tiweġ-dd.
 Sejdem i wenni iggin ajenna d temmurt
 d řebħar d tařawin n waman.”.

⁸ Uca wenneyni, wenni d wiss tnayen, iġfar i-t, inna:

“Aqa tewġa, aqa tewġa Babilun, *tandint* tameqqrant
 i yejjin ad swen marra řegnus *zeg waman n uđiř*
 n tefqeħt n farq-ccyeř nnes.”.

⁹ Uca wenneyni, ijj n lmalak wiss třata, iġfar i-ten uca iřaya s jjeħd:

“Wenni iæbden řweħc d řexyař nnes
 d wenni iksin řeëřamet x tenyart nnes
 niy deg ufus nnes,

¹⁰ d netta ad isu eawed zeg waman n uđiř n tefqeħt n SIDI
 wenni isswejden břa axeġeġ deg uęarrař n weyġab nnes,
 uca ad ittwæeddeb s tmessi d řecbareyyet
 qibač i *tiřřawin n lmalakat* iqeddsen
 u qibač i *tiřřawin n Yezmar*..

¹¹ Uca ddexxan n uæeddeb nsen ad iqqim igææed i řebda.
 War din bu arraħet ass d ġiřet
 i yenni isejjaden i řweħc d řexyař nnes,
 řu i marra wenni iksin řeëřamet n yisem nnes..

¹² Aqa da *ittban-dd* řřbar n imqeddasen,
 inni itteřřfen di tweřřa n AREBBI
 u di liman n Yeccu.”.

¹³ Uca sřiy ict n tmijja t^ettřaya-dd zeg ujenna, teqqar:

“Ari, sseed n imettinen inni i ya immuten di Siditney, zi řexxu tsawent!”

“Wah, inna Arruħ, maęar ad areyyħen zi řexdayem nsen!”,
aqa řexdayem nsen ad ten đfarent.

14:7 Amz. 1:1; Izhd. 33:6; 124:8; 146:6; Řex. 14:15; 17:24.

14:8 Ica. 21:9; Irm. 51:8; Asa. 16:19; 17:5; 18:2,10,21.

14:10 Asa. 16:19; 18:6; 19:20.

14:11 Asa. 19:3.

14:12 Asa. 13:10.

Tameyra n temmurt

¹⁴Uca zriy, aqa ijj n useynu d acemřař uca x useynu iqqim xas wenni iřan amecnaw ijj n mmis n bnađem, řares ttaj n wurey x uzeřif nnes uca amjar iqđee deg ufus nnes. ¹⁵Uca ijj n lmalak nneyni iffey-dd zi Zzawect *Tameqqrant* uca iřaya s jjeđd x wenni iqqimen x useynu:

“Sekk-dd amjar nnek, mjar!
Aqa tasaeet n tmeyra tiweđ-dd!”

¹⁶Uca wenni iqqimen x useynu, issekk-dd amjar nnes řar temmurt uca t^ettwamjar temmurt.

¹⁷Uca ijj n lmalak nneyni iffey-dd zi Zzawect *Tameqqrant* tenni deg ujenna, uřa d netta řares ijj n wemjar iqđee. ¹⁸Uca ijj n lmalak nneyni wenni řar teđa řřulta x tmessi, iffey-dd zeg ucalřar uca iřaya-dd s jjeđd x wenni řar iřa wemjar iqđee, inna:

“Sekk-dd amjar nnek iqđeeđ,
řqeđ izekkunen n tzayarın n temmurt,
minzi ađiř nnes aqa yiweđ.”

¹⁹Uca lmalak issekk-dd amjar nnes řar temmurt, iřqeđ ađiř n tzayart n temmurt, inđar i-t di tsirt tameqqrant n weyđab n AREBBI. ²⁰řaryen di tsirt n uđiř ař barra n tendint uca ruccen-dd idammen zi tsirt ařami iwđen řar řřimat n yeysan, řqedeđ n ařef u-mitayen n ‘istadiyyen’, *ixs ad yini eřařař mitayen u-eicrin kilumitr...*

Izři n inni iyellben

15¹Uca zriy deg ujenna ict n řeěřamet nneyni, d tameqqrant d tanebhet: **sebea** n lmalakat nni dd-iwyen sebea n jrrayeř tineggura, minzi ikmeř zwaysent weyđab n AREBBI.

²Uca zriy amecnaw řebřar n zzaj, wenni ixegđen ak-d tmessi, uca inni iyellben x řweřc d řexyař nnes d nnumru n yisem nnes, bedden x tma n řebřar n zzaj, řarsen lřarpat n AREBBI. ³Nitni řennjen izři n Musa, amsexxar n AREBBI, d yezři n Yezmar, qqaren:

14:14 řaz. 1:26; řan. 7:13; Asa. 1:13.

14:15 řuw. 4:13; řt. 13:39.

14:19 Asa. 19:15.

14:20 ‘istadiyyen’ – ijj n řmeřeeb di řweqt n řyunaniyyen tuřa řares ict tuzzugart n 185 mitr, ixs ad yini ‘inn n ustadi’.

14:20 řca. 63:3.

15:1 Asa. 11:14.

15:2 Asa. 4:6.

“D timeqqrarin d tšebħanin řexdayem nnek,
 a, SIDI AREBBI, Amzemmar x kuřci,
 řexdayem nnek d tasegda d tidett,
 a Ajeřid n marra ikuden!”

⁴Man wen war Cek ittegg^weden, a SIDI,
 man wen war issemyaran Isem nnek?
 Cek weħħdek i iġan d amqeddas,
 mayar marra řegnus ad dd-asen, ad sejden zzatek,
 minzi Cek d tidett.”

⁵Awarni as zřiy, aqa tennurzem Zzawect di Tzeddiyt n Cchadet deg ujenna..

⁶Sebĕa n lmalakat nni řar iġa sebĕa n jrrayeħ ffyent i-dd zi Zzawect, yardeñ řeqten azdad izdigen ittissiqen, uca řarsen x idmaren ijj n webyas n wu reġ..⁷Uca ijjen zi arebĕa n imeddaren iwca asen i sebĕa n lmalakat **sebĕa n řřawyat**, ccurent s weyđab n AREBBI wenni d Tudart i řebda qaĕ. Amin! ⁸Uca t^et^twaemmar Zzawect *Tameqqrant* s ddexxan *idd-itteffyen* zeg ueuġi n AREBBI u n jjeħd nes. Uřa d ijjen war izemmar ad dd-yadef řar Zzawect *Tameqqrant* ař i řa kkent sebĕa n jrrayeħ tinni dd-iwyen sebĕa n lmalakat..

Sebĕa n lmalakat s sebĕa n řřawyat

16¹Uca sřiy ict n tmijja zi Zzawect *Tameqqrant* t^et^třaya x sebĕa n lmalakat nni, tenna:

“Uyurem, tfaryem sebĕa n řřawyat n weyđab n AREBBI x temmurt!”

²Wenni d **amezwaru** yuyur, ikebb řřawya nes x temmurt. Uca idweř ijj n ubuĕrus d aeeffan iqbeħ řar iwdan inni řar teġa řeřřamet n řweħc uca řar yenni isejden i řexyař nes..

³Xenni ifarrey **lmalak wiss tnayen** řřawya nes di řebħar uca idweř am řmewt minzi kuř řeĕmar iddaren di řebħar immut..

⁴Xenni ifarrey **lmalak wiss řřata** řřawya nes x iyeżran d tařawin, uca aman dewřen d idammen.

15:3 Izhd. 111:2; 139:14; 145:17.

15:4 Irm. 10:7.

15:5 Asa. 11:19.

15:6 Asa. 1:13.

15:8 Uf. 40:34; 1 Ij. 8:10; Ica. 6:4.

16:2 **řexyař** - niy 'timal'.

16:2 Uf. 9:9,10,11; Asa. 13:14, 16,17.

16:3 Uf. 7:20.

⁵ Uca sriy i lmalak n waman iqqar:

“Cek d amseggad,
Cek d wenni iġan, d wenni tuḡa d wenni d amqeddas,
umi tkemmred řekamat-a ammu..

⁶ Minzi nitni ssizzřen idammen
n imqeddasen d inabiyyen,
tewcid asen ewed ad swen idammen,
maḡar ammu i d asen dd-iffey.”

⁷ Uca sriy aqa acaltar *min xef ttwamarsent dbbayeḡ*, iqqar:

“Wah, a SIDI AREBBI, Amzemmar x kuřci,
řekamat nnek d tidett d tasegda.”

⁸ Xenni ifarrey **lmalak wiss areba** ttaḡwya nnes x tfuct uca temmewc as *i tfuct*,
ħima ad tecnef iwdan s tmessi nnes. ⁹ Uca cemden iwdan s řeabuq imḡaren n
tmessi uca ceqqfen deg Yisem n AREBBI wenni ḡar teḡa řřulṡa x jḡrayeḡ-a, uca
war tuben ca maḡend ad as wcin aeuḡi..

¹⁰ Xenni ifarrey **lmalak wiss xemsa** taḡwya nnes x řearc n řweḡc uca tewda-
dd taḡest x tgeldit n řweḡc uca zeefen deg iřes nsen s ssibbet n řeḡriq ¹¹ uca
ceqqfen di AREBBI n ujenna s ssibbet n řeḡriq d ibuerusen nsen, uca war tuben
ca zi řexdayem nsen.

¹² Xenni ifarrey **lmalak wiss setta** ttaḡwya nnes deg iḡzar ameqqran, *iyzar n*
Lfuraṡ, uca uḡzen waman nnes, ařami issewjed abrid i ijeḡiden inni dd ḡa
yasen zi manis dd-tneqqar tfuct.

¹³ Xenni zriḡ, aqa třata n řaryah imengas amecnaw iqarqriwen *ffyen-dd*
zeg uxenfuc n řhaycet u zeg uqemmmum n řweḡc u zeg uqemmmum n unabi
issxarriqen. ¹⁴ Maḡar nitni d řaryah n ccwařen inni itteḡgen řeřamat i dd-
itteffyen ḡar ijeḡiden n ddunct, maḡend ad ten ssmunen i umenyi deg wass
ameqqran n AREBBI, Amzemmar x kuřci..

¹⁵ “Xzar, Necc ad dd-asey amecnaw aceffar!
Sseeḡ n wenni i ḡa iqqimen ifaq,
wenni ad iħda arruḡ nnes

16:5 Asa. 1:4,8; 4:8; 11:17.

16:6 Mt. 23:34.

16:7 Asa. 15:3.

16:9 Asa. 16:11,21.

16:14 2 Ts. 2:9; Asa. 13:13; 17:14; 19:19,20; 20:8.

ħima war iggur d aċaryan
uca war ittwazař usedħi nnes.”.

¹⁶Issmun i-ten ħar wemcan umi ttřayan s Teibranit ‘Megiddu’.

¹⁷Xenni ikebb **lmalak wiss sebċa** třawya nnes x řċwin uca tusa-dd ict n tmijja tejhed zi Zzawect *Tameqqrant*, zi řċarc, teqqar:

“Aqa temmejra!”.

¹⁸Uca usin-dd wassamen d wajjajen d tmijjawin, uca imsar ijj n wenhezzi n temmurt d ameqqran, war temsar ammu zeg wami iġa bnađem di temmurt, ammu i imyar..¹⁹Tandint tameqqrant tewđa tebđa x třata n tseqqar uca marra tineddam n řegnus hedment uca AREBBI iċqeř x Babilun tameqqrant ħima ad as iwc ařarraf n waman n uđiř n tefqeħt n weyđab nnes..²⁰Kuř tagzirt tarweř, war ttwifin ca idurar *ċad*.²¹Wđan-dd ibquqen imeqqranen n tebruri zeg ujenna x iwdan, tuya dđqeř nsen anect n ict n ‘talint’, *ċřaħař ċicrin ař arebein kilu*, uca iwdan ċeqqfen di AREBBI zi ssibbet n ĵjriħect n tebruri, minzi ĵjriħect nnes tuya temyar ařas..

Tamyart d řweħċ

17¹Uca yusa-dd ijjen zi sebċa n lmalakat, inni ħar iġa sebċa n třawyat, issiweř akidi, inna:

“As-dd, ad ac ssecney řħukm
x temyart n farq-ccyeř
i iqqimen x wařas n waman,
²tenni zi ssfesden ijeġiden n temmurt ixef nsen,
uca marra imezday n temmurt
scaren s binu n farq-ccyeř nnes.”

³Indeh ayi di Arruħ ħar řċxřa, uca zřiy ict n tmeřtut tenya x ijj n řweħċ azegg^way iħedqen i iccuren s ismawen n ttekfir, uca tuya řares sebċa n izeġifen d ċecra n waccawen..⁴Tuya tameřtut tyarđ taqendurt turjuwanit d

16:15 Mt. 24:43; Lk. 12:39; 1 Ts. 5:2; 2 Bř. 3:10; Asa. 3:3,18.

16:17 Asa. 21:6.

16:18 Asa. 4:5; 8:5.

16:19 Irm. 25:15; Asa. 14:8,10; 18:5.

16:21 Asa. 11:19; 16:9,11.

17:3 Asa. 13:1; 17:8.

tazeggwayt iħedqen teqqen s wurey d yezra iγřan d tyaqutin. Tuγa γares deg ufus nnes ijj n uγarraf n wurey iccur s nneawat u s řexmej n farq-ccyeř nnes ..⁵ Ittwari x tenyart nnes ijj n isem: ‘Ssirr n Babilun tameqqrant, tayemmat n temyarin n farq-ccyeř d marra nneawat n temmurt’.⁶ Uca zřiy tameřřut tescar s idammen n imqeddasen u s idammen n yenni icehhdn x Yeccu. Ařami tt zřiy, ttbehtey ařřas..

⁷ Inna ayi lmalak: “Mayemmi t*ttbehted? Necc ad cek ssargbey x ssirr n tmeřřut d řweħc s seba n izeğifen d εecra n waccawen, wenni tt yarebbun.

⁸ Řweħc i tezřid d wenni tuγa d wenni war iğin, ad igaeēed zi řebħar, ad iweddar. Uca ad tbehten imezday n temmurt, inni isem nsen war ittwari ca deg Wedlis n Tudart zeg wami dd-teffey ddunect, *ad tbehten* xmi i γa zaren řweħc wenni tuγa, d wenni war iğin, *ead* ad yiři.⁹ Aqa da řmeena i wenni γar teğa řefhamet: seba n izeğifen aqa d seba n idurar min xef teqqim tmeřřut..

¹⁰ Eawed aqa aten d seba n ijeğiden, xemsa zzaysen wdan, ijjen aqa iğa *ead*, d wenneyni aqa-t ead war dd-yusi. Mařa netta ad dd-yas, ittxeřša ad iqqim drus n řweqt.

¹¹ Uca řhacyet d řweħc nni iğan d wenno war iğin, aqa netta *s yixef nnes* uřa d wiss tmenya, *maca* ad iffeγ zi seba nni uca ad iweddar.

¹² Eecra n waccawen i tezřid, aqa d εecra n ijeğiden, ead war γarsen bu tgelda, maca ad řřfen řřulřa n ijeğiden řqedd n ict n tsaeet ak-d řweħc..¹³ Nitni γarsen array d ijjen, ad wcen jjeħd nsen d řřulřa nsen i řweħc.¹⁴ Ina ad mmenyen ak-d Izmar uca Izmar ad xasen iγřeb minzi Netta d Sidi x *marra* isiditen d Ujeğid x *marra* ijeğiden, u minzi inni akides *iğan*, aqa nitni d imřayan d inni ittwafarzen d řmuminin.”.

¹⁵ Inna ayi *eawed*: “Aman i tezřid i x teqqim temyart n farq-ccyeř, aqa aten d řegnus, d ibarruten n řyaci, d ccueub, d iřsawen..

¹⁶ Uca εecra n waccawen i tezřid x řweħc, nitni ad carhen tamyart n farq-ccyeř ad tt ggen weħħdes d taeryant, ad ccen aysum nnes, ad tt sscemden s tmessi ..¹⁷ Maγar AREBBI iwca asen deg wuřawen nsen ĥima ad ggen nneyyet *n řweħc*, u maħend ad tt ggen s array d ijjen, uca ad wcen tageldit nsen i řweħc ař γa ttwakemmřen awařen n AREBBI.

¹⁸ Uca tameřřut i tezřid, nettat d tandint tameqqrant, tenni γar teğa tgelda x ijeğiden n temmurt.”.

17:4 Asa. 18:16.

17:5 2 Ts. 2:7.

17:6 Asa. 18:24.

17:8 Uf. 32:32; Fil. 4:3; Asa. 13:8.

17:9 Asa. 13:1,18.

17:12 Dan. 7:20; Asa. 13:1.

17:14 1 Tim. 6:15; Asa. 16:14; 19:16.

17:15 Ica. 8:7.

17:16 Asa. 18:8.

17:18 Asa. 16:19.

Awetğu n Babilun

18¹Awarni as zriy **ijj n lmalak nneyni ihekkwa-dd zeg ujenna**, yares şşulta tameqqrant, uca tıya n ueuđi nnes tegga tafawt kuřci i temmurt. ²Netta iřaya s tmijja tejhed, iqqar:

“Aqa tewđa, tewđa Babilun tameqqrant,
tedweř d tazeddiyt n ccwařen
d řehbes i kuř řaryah amengus ameni,-

³minzi txeđeđ binu n farq-ccyeř nnes i marra řegnus,
u minzi ijeđiden n temmurt aqa ssfesden ixef nsen zzayes,
u minzi isebbaben n temmurt dewřen d twajjar
s jjehd n uřemmes nnes.”

⁴Uca sři y i tmijja nneyni třaya-dd zeg ujenna:

“Ffey zzayes, a řgens inu,
řima war ttiřin ddnub nnes x yiri nnek,
uca war tkessid zi jrrayeř nnes,-

⁵minzi ddnub nnes aqa iwđen yar ujenna,
uca AREBBI aqa ieqeř x řmueřiyet nnes..

⁶Arrem-dd xas am mammec dd-tarra nettat,
arrem-dd xas s uđeffus ełahsab řexdayem nnes,
xeđeđ as s uđeffus deg uyarraf nni tuya txeđeđ nettat..

⁷Xeřfem as-dd aeeddeb d wecđan
anect tuya nettat tessuđi u tessgaeed ixef nnes
minzi teqqar deg wuř nnes:
‘Aqa qqimey am tjeđidt, war řiy d tajjač,
uca acđan war t zarray cal’.

⁸S uyenni deg **ijj n wass ad xas wđant marra jrrayeř nnes**: řmewt, acđan d řaz,
uca ad tttwasecmed di tmessi, minzi SIDI, d wenni xas i ya iřekmen, aqa ijhed..

⁹**Ijeđiden n temmurt**, inni kides iggin ffarq-cyeř u ssgaeden ixef nsen, ad xas
run, ad xas wten agejdur xmi i ya zaren ddexxan n tmessi nnes..¹⁰Nitni ad
qqimen bedden yar řagg^waj zi tegg^wudi n ueeddeb nnes, qqaren:

18:2 Ica. 13:21; 21:9; 34:11,14; Irm. 50:39; 51:8; Asa. 14:8.

18:3 Asa. 14:8; 17:2.

18:4 Amz. 19:12; Ica. 48:20; 52:11; Irm. 51:6,45; 2 Kur. 6:17.

18:5 Asa. 16:19.

18:6 Asa. 14:10.

18:7 Ica. 47:8.

18:8 2 Ts. 2:8; Asa. 17:16.

18:9 Asa. 17:2; 18:3,18.

“Uct, uct, uct, *xam*, a tandint tameqqrant,
Babilun, a tandint ijehden,
minzi aqa yusa-dd řhukm nnem deg ict n tsææet!”

¹¹Isebbaben n temmurt ad xas run, ad ceḍnen, minzi uřa d ijj war issiy ead sseřeet nsen: ¹²sseřeet n wurey d nnuqart d yezra yiyřan d tyaqutin d řeqten azdad d arjuwani d řehrir azeggway iředqen d eřam kuř akeccuḍ ittfulen d eřam kuř řeqcue zi řeaj d eřam kuř řeqcue zeg ukeccuḍ iyřan d nnhas d wuzzař d řmarmur ¹³d řqarfa d řebxur d ddhen ittfulen d jjawi d binu d zject n zзитun d aren n ssmid d yirden d řmař d wuři d yiysan d ikarruten uřa d arrimat d řeemur n iwdan. ¹⁴Aqa řyięet i di tuya t^ettmezri tnefssect nnem, aqa tigg^wej *xam*, uca marra min tuya řarem d agra d min ittissiqen, aqa iweddar, war t tzarred eemmarř *ead*.

¹⁵Isebbaben n řehwayej-a, inni idewřen zזaysent d twajjar, war tent ttifen ead, uca ad qqimen řar řagg^waj zi tegg^wudi n ueddeb nnes, am ttrun u am ceřtenen, ¹⁶ad inin:

“Uct, uct *xam*, a *cem*, tandint tameqqrant
i yarden řeqten azdad d arjuwani
d azeggway iředqen iqen s wurey
d yezra iyřan d tyaqutin,
¹⁷s minzi deg ict n tsææet
aqa iweddar wagřa ameqqran nnes!”

Marra inni ineddhen iyarruba d marra ibehriyyen d marra inni ixeddmen di řebřar qqimen bedden řar řagg^waj, ¹⁸u nitni cetcan umi řrin ddexxan n tmesi nnes, qqaren:

“Wi izemmaren ad imqudda ak-d tendint-a tameqqrant?”

¹⁹Ssuyusen taeejjajt x izeęifen nsen uca řuyyen, am ttrun u am tteçḍinen, qqaren:

“Uct, uct *xam*, a *cem*, tandint tameqqrant,
tenni i zi dewřen d twajjar
marra inni řar ięa iyarruba di řebřar,

18:10 Ica. 21:9; Irm. 51:1; Asa. 14:8.

18:12 řeaj' - ixs ad yini 'acciwen n řfiř'.

18:13 řaz. 27:13.

18:16 Asa. 17:4.

18:18 Ica. 34:10; Asa. 13:4; 18:9.

s ubarru n wagřa nnes,
minzi deg ict n tsaæet tweddar!

²⁰ Farřet zzayes, a ajenna,
d imqeddasen d rrusul d inabiyyen,
minzi AREBBI aqa issuffey-dd řehkamet nnes xas!”

²¹ Uca ijj n lmalak ijehden issgaæed ijj n wezru ameqqran anect n teřdart n tsirt, inřar i-t di řebřar, iqqar:

“Ammu s jjehd ad temmenřar Babilun,
tandint tammeqrant *nni*
uca war t^ettwif ead eemmarř!

²² Řřess n ayt n lharpa d řbuq,
u n eřam kuř aęennej d tyuyyit,
war ittwaseř ead dayem..

²³ Eemmarř ad dayem taryey ead řřya n řefnar,
uca uřa d řřess n wesři d tesřit
war ittwaseř ead dayem.

Isebbaben nnem tuęa aten d imeqqranen n temmurt,
minzi s tseřřart nnem, aqa ttwaxedeen řegnus marra..

²⁴ Aqa ittwaf dayem idammen n inabiyyen
u n imqeddasen inni ittwanyen di temmurt.”

Izři x uweřtu n Babilun

19¹ Awarni as sřiy ijj n řřess ameqqran n wařtas n řřaci deg ujenna, nnan:

“Hallilu-Yah,
řefdiyyet d ueuęi d jjehd aqa aten s AREBBI nney.

² Minzi řehkamet nnes myir d tidett d řřeqq,
umi iřaseb x temyart n farq-ccyey řazuwart,
tenni yareddęen ddunect s farq-ccyey nnes,
uca Netta yuęa tasyart x idammen n imsexxaren nnes
i yumsen yar ifassen nnes.”

18:20 ‘rrusul’ - niy ‘imazanen’.

18:20 Asa. 19:2.

18:21 lrm. 51:64.

18:22 lrm. 25:10; řaz. 26:13.

18:23 lrm. 7:34; 16:9; 25:10.

18:24 Asa. 17:6.

19:2 Aewd. 32:43; Asa. 15:3; 16:7; 18:20.

³Nnan i *umur* wiss tnayen:

“Hallilu-Yah!”

Uca ad yaři ddexxan nnes ɣar ujenna i řebda qaε.”

⁴Uca arebea u-εicrin n imɣaren d arebea n imeddaren wɗan ɣar temmurt, sejden i AREBBI wenni iqqimen x řεarc, nnan:

“Amin, Hallilu-Yah!”

⁵Uca tusa-dd ict n tmijja zi řεarc, tenna:

“Semyarem AREBBI nney, *a kenniw marra imsexxaren nnes, u marra inni t ittegg^weden, am umezɣan am umeqqran!*”

Řemřac n Yezmar

⁶Uca sřiy aqa qqaren amecnaw s tmijja n ubarru n řɣaci, amecnaw s řħess n wařtas n waman, amecnaw s zzhir n wajjaj ameqqran:

“Hallilu-Yah, minzi SIDI AREBBI,
Amzemmar x kuřci, aqa iħekkem *am Ujeğid.*”

⁷Nfarħ, ad nesřiwřiw,
ad as negg aεuği,
maɣar urar n Yezmar yiweɗ-dd,
uca tasřit nnes aqa tħezzem,.

⁸uca temmewc as ad tyarɗ arruɗ
zi řqetřan ifsusen ittissiqen izdigen,
minzi řqetřan nni ifsusen nni netta d tasegda n imqeddasen.”

⁹Niti nnan ayi:

“Ari: Sseεd n yenni ittwaεarɗen
ɣar umensi n wurar n Izmar.’
Xenni inna ayi ca n yijjen:

“Ina d awařen n tidett n AREBBI.”

19:3 Ica. 34:10; Asa. 14:11; 18:18.

19:6 Asa. 11:17.

19:7 Mt. 22:2; Lk. 14:16.

19:9 Asa. 21:5.

¹⁰ Uca wđiy as yar idaren nnes ħima ad t eebdey. Uca netta inna ayi:
 “Lla, *war ttegg ca man aya!* Aqa necc d amsexxar am cek d aytmac inni yar teġa cchadet n Yeccu. Eebdet AREBBI, minzi cchadet n Yeccu nettat d Arruħ n min ittwanabben.”

Amnay s uyis d acemřař

¹¹ *Awarni aya* zriy ajenna innurzem, u xzar, aqa din ijj n uyis d acemřař d Wenni xas inyin, qqaren as ‘Wenni d Amtiqqi d Tidett!’, uca Netta ad iħaseb u ad imney s tsegda. ¹² Tuya tittawin nnes amecnaw iħudaq n tmessi, ħares x uzeġif nnes ařtas n ttajat, ittwari xasen Isem i war t issin ħed myir Netta waha. ¹³ Tuya yarđ ijj n warruđ ittwassyedřen deg idammen, uca wa d Isem nnes: ‘*Awař n AR EBBI*’. ¹⁴ Řeeskarat n ujenna đfaren t-i-dd x yeysan icemřařen, arđen řqetřan d acemřař izdig. ¹⁵ Ffey-dd řesyuf iqedřen zeg iqemmumen nsen maħend ad zzaysen nřen řegnus, u Netta ad ten iħđa s uzeġađ n wuzzař, u Netta *simant nnes* ad iefes di tsirt n tefqeħt n weyđab n AREBBI, Amzemmar x kuřci. ¹⁶ X warruđ nnes u x tmeřsař nnes ittwari xasen Isem-a wanita: ‘*Ajeġid x marra ijeġiden, Sidi x marra řeħkamat.*’

¹⁷ Uca zriy ijj n lmalak nneyni ibedd di tfuct. Netta iřaya s jjeħd, inna i marra ijđađ itřawen di řwest n ujenna:

“Asettiw-d, munettiw-dd
 yar umensi ameqqran n AREBBI,
¹⁸ ħima ad teccem aysum n ijeġiden
 d weysum n imeqqranen x wařef
 d weysum n yenni ijeħden
 d weysum n iysan d yenni xasen inyin,
 d weysum n iħurriyyen d isemyan,
 am n imezyanen am n imeqqranen.”

¹⁹ Uca zriy řweħc ak-d ijeġiden n temmurt d ieeskarriyyen nsen inni imunen ħima ad mmenyen ak-d wenni inyin x uyis u ak-d ieeskariyyen nnes. ²⁰ Aqa ittwatřef řweħc ak-d unabi issxarriqen, wenni iggin zzates řeeřamat nni zi tuya iħecc inni iksin řeeřamet n řweħc uca sejden i

19:10 Řex. 10:26; 14:14; Asa. 22:9.

19:11 Asa. 6:2.

19:12 Asa. 1:14.

19:13 Ica. 63:1; Yħ. 1:1.

19:14 Mt. 28:3; Asa. 4:4; 7:9.

19:15 Izhđ. 2:9; Ica. 63:3; Asa. 2:16,27; 14:19,20; 19:21.

19:16 1 Tim. 6:15; Asa. 17:14.

19:17 Irm. 12:9; Ĥaz. 39:17.

řexyař nnes. Nitni s tnayen idsen ttwammenđaren deg uyeřmam n tmessi ittcefcufen eawed s řebareyyet...²¹ Wi iqqimen ttwanęen s wuzzař i dd-ikkin zeg uqemmm n wenni inyin x uyis. Uca marra ijđað ittkeccađen jjiwnen s weysum nsen.

Tageldit n ařef n iseg^wusa

20¹Uca zřię ijj n lmalak nneyni ihwa-dd zeg ujenna, řares tasarut n tesraft i ięan sadu temmurt d ict n ssnesřet tameqqrant deg ufus nnes...

²Netta iřřef řhaycet, ařiyar awessar, wenni d ibřiš d cciřan uca icarf i-t i yijj n řqedd n wařef n iseg^wusa, ³uca inđar i-t di tesraft sadu temmurt, ibellec xas uca igga xas acemmię, řima war ittęecci ead řegnus. Awarni man aya ittęeřa ad as yarxun řar cwayt n řweqt...

⁴Uca zřię řekrasi igellden d yenni xasen iqqimen uca immewc asen řřukm. Aqa řcemur-a n yenni umi kksen izeęifen nsen di řřweę n cchadet n Yeccu d wawař n AREBBI, inni war sejden i řweřc uřa i řexyař, inni war řar ięi bu řeęřamet x tenyart nsen uřa deg ufus nsen, dewřen eawed ad ddaren, ad řekmen ak-d Lmasiř ařef n iseg^wusa...

⁵D ta d tanukra tamezwarut. ⁶Sseęd d umqeddas n wenni i řa iřřfen tasyart di tnukra tamezwarut. Řmewt wiss tnayen war řares tiři bu řřulřa xasen, maca nitni ad iřin d ikehhanen n AREBBI u n Lmasiř uca ad kis řekmen ařef n iseg^wusa...

Řřukm x cciřan ameqqran

⁷Xmi i řa iqfeř ařef n iseg^wusa, ad ittwadřeq cciřan zi řeřbes nnes, ⁸uca ad dd-iffey řima ad ięecc řegnus inni ięan řar arebea n řyemmura n temmurt, Hajuj d Majuj, ad ten issmun i umenęi u řqedd nsen am yejdi n řebřar...⁹ Ĥarrcen-dd zi řřarf n temmurt uca nņđen as i řmargeř n řeęskar n imqeddasen d tendint ieizzen, uca tewđa-dd tmessi zeg ujenna, zi *zzat* AREBBI, uca tecca i-ten. ¹⁰Uca ibřiš, wenni tuřa ten iywan, aqa immenđar deg uyeřmam n tmessi ittcefcufen s řebareyyet mani ięa řweřc d unabi issxarrięen uca ad ttwaeđdben ass d řiřet i řebda qaę...

19:20 Aęwd. 13:2; Dan. 7:11; Mt. 24:24; Asa. 13:12,13,15,16; 16:14; 20:10.

20:1 Asa. 1:18.

20:2 2 Bř. 2:4; Asa. 12:9.

20:3 Asa. 16:14,16; 20:8.

20:4 Asa. 6:9,11; 13:12,15,16.

20:6 Ica. 61:6; 1 Bř. 2:9; Asa. 1:6; 5:10.

20:8 'Hajuj' - nię 'Juj', nię 'Xux', nię 'Gug'. 'Majuj' - nię 'Maxux', nię 'Magug'.

20:8 Ĥaz. 38:2; 39:1; Asa. 16:14.

20:10 Dan. 7:11; Asa. 14:10; 19:20.

Řħukm x imettinen

¹¹ Uca zřiy ijj n řearc d ameqqran d acemřař d Wenni xas iqqimen, aqa zi arendad n uyembub nnes tarweř temmurt d ujenna, uca war d asen iqqim bu wemcan ead. ¹² Necc zřiy imettinen bedden zzat i řearc, imeqqranen d imezřanen. Aqa nnurzmen idlisen ittwanđen uca innurzem wedlis ittwanđen nneyni, *Adlis* n Řħukm. Uca ittwahkem x imettinen zi min tuya ittwari deg idlisen, x řehřab n řexdayem nsen. ¹³ Uca řebřar iwca imettinen inni tuya aten dayes uca řmewt d řaxart wcint imettinen inni tuya aten daysent uca ittwahkem xasen, kuř ijjen anect n řexdayem nnes. ¹⁴ Řmewt d řaxart mmenđarent deg uyeřmam n tmessi. Ta d řmewt wiss tnayen. ¹⁵ Mařa ittwaf řed war ittwari ca deg Wedlis n Tudart, immenđar deg uyeřmam n tmessi.

Urcalim n jdid

21 ¹ *Awarni as* zřiy ijj n ujenna n jdid d ijj n temmurt n jdid, mařar ajenna amezwaru d temmurt tamezwarut tuya edun, řebřar war iqqim ead. ² Necc zřiy tandint iqeddsen, Urcalim n jdid, tehwa-dd zeg ujenna zi *arendad* AREBBI, tegga amecnaw tasřit izelhjen i wesři. ³ Uca sřiy ict n tmijja t'ettřaya-dd zeg ujenna s jjehd:

“Xzar, Aqidun n AREBBI aqa-tt jar iwdan,
uca Netta ad yarsen izdey.
Nitni ad iřin d řgens nnes,
uca AREBBI simant nnes *ad yarsen yiři*,
uca ad yiři d AREBBI nsen..”

⁴ Ad asen issizey kuř imetřta zi titřawin nsen,
uca řmewt d wecđan d ucetci d řehřiq,
war ttiřin ead, s ssibbet nnes.”

⁵ U xmi gğurey, inna wenni iqqimen x řearc:

“Xzar, ad ggey marra d jdid !”
Uca inna ayi:

“Ari: Awařen-a aqa daysen řaman d tidett.”

20:12 Uf. 32:32; Izhd. 62:13; 69:29; Irm. 17:10; 32:19; Mt. 16:27; Rum. 2:6; 14:12; 2 Kur. 5:10; Gal. 6:5; Fil. 4:3; Asa. 2:23; 3:5.
21:1 Ica. 65:17; 66:22; 2 Bř. 3:13.
21:2 Asa. 3:12; 21:10.
21:3 řaz. 43:7.
21:4 Ica. 25:8; Asa. 7:17.
21:5 Ica. 43:19; 2 Kur. 5:17; Asa. 4:2; 19:9; 20:11.

⁶Netta inna ayi:

“Aqa ittwakemmeř.

Necc d Alif d Taw,

Necc d Beddu d Akemmeř.

Wenni iffuden ad as wcey *ad isu* bařeř,

zi řeunřar n Waman n Tudart..

⁷Wi i ya iyellben ad iwart man aya,

uca Necc ad iřiy d AREBBI nnes,

u netta ad yiři d mmi..

⁸Maca inni ittcekkan, d lkuffar, d ieffanen,

d imexmaj, d iqettařen, d yenni iggin taseřřart,

d ayt n farq-ccyeř d yenni iebbden lařnam

d marra ayt n bu-ixarriqen,

ad tiři tesyart nsen deg uyeřmam ittcefcufen

s tmessi d řecbareyyet,

ta d řmewt wiss tnayen.”

Urcalim n jdid

⁹Uca yusa-dd ijjen zi sebaa n lmalakat tinni řarsent sebaa n řřawyat ccurent s sebaa n jrrayeř tineggura, uca issiweř akidi, inna:

“As-dd, ad ac ssecney Tasřit, Tamyart n Yezmar.”

¹⁰Indeh ayi di Arruř řar ijj n wedrar d ameqqran yueřan ařřas uca isscen ayi tandint iqeddsen, Urcalim, am dd-tehwa zeg ujenna, zi zzat n AREBBI, ¹¹am řares iřa ueuři n AREBBI, uca řřya nnes t^et^tissiq amecnaw ařzu iyřan ařřas, am wezru n yaspis nni dd-iđharen am ukristal. ¹²Iquwwar as dd ijj n weyřar d ameqqran yueřa řares teneac n tewwura u teneac n lmalakat *tuya ttbeddant* řar tiwwura, u ttwarin xasent ismawen, aqa ismawen n teneac n tqebbař n ayt n Israil. ¹³*Aqa din* řřata n tewwura řar manis d tneqqar tfuct u řar ccamal řřata n tewwura u řar ljanub řřata n tewwura u *aqa din* řřata n tewwura řar mani tyeři tfuct. ¹⁴Ayřar n tendint ibedd x teneac n dsusa ttwarin xasen teneac n ismawen n rrusul n Tmemmit..

¹⁵D wenni tuya akidi issawařen, řares ijj n uyanim n řeřbar řima ad *zzayes* ieřar

21:6 Ica. 41:4; 44:6; 55:1; Asa. 1:8; 16:17; 22:13.

21:7 Zak. 8:8; Ebr. 8:10.

21:8 Asa. 20:14,15; 22:15.

21:9 Asa. 15:6,7.

21:10 Ebr. 12:22; Asa. 1:10; 21:2.

21:14 'rrusul' - niy 'imazanen'.

21:14 Afa. 2:20.

tandint d weybar nnes.¹⁶ Tandint tuya ġares arebea n tyemmura u tazuggart nnes am tiru nnes. Netta iebar tandint s *uyanim nnes* n řeebar. Tuya tazuggart nnes tenēac-ařef n ‘istadiyyen’, *erħaħar arřfayen u mitayen kilumitr*. Tiru nnes d řueřa nnes d icten.¹⁷ Iebar ařbar nnes: mya u-arebea u-arebein n iyaęen, aqa-t d řqedd n ijj n bnađem, aqa-t n lmalak.¹⁸ Ařbar nnes ggin t s yaspis, u tandint ggint s ureř iřfan, ittban am zzaj iřfan.¹⁹ Dsusa n weybar n tendint tuya ttwazewwqen kuřci s izra iyřan. Tuya dsas amezwaru n *weřru n* yaspis, wenni wiss tnayen n řaffir, wenni wiss třata n xalcidun d acemřař, wenni wiss arebea n smiralda,²⁰ wenni d wiss xemsa n sarduniks, wenni wiss setta n sardiyus, wenni wiss sebea n weřru n wureř *qqaren as ‘krisulit’*, wenni wiss tmenya n biril, wenni wiss tesēa n tupas, wenni wiss ēecra n krisupras, wenni wiss ĥiřac n yazint uca wenni wiss tenēac n umetist.²¹ Teneac n tewwura d tenēac n tyaqutin, ict ict. Kuř icten *zi tewwura* nni tuya zeg ict n tyaqut. Maca abrid n tendint tuya-t n wureř iřfan, am zzaj iřfan.

²² War zřiy ca Zzawect dayes minzi SIDI AREBBI, Amzemmar x kuřci, Netta simant nnes d Zzawect nnes.²³ Izmar d tendint war ĥđajen ca tfuct uřa d taziri ĥima ad xas ssaryent, minzi aēuęi n AREBBI yareqq dayes uca Izmar d řefnar nnes.²⁴ Uca řegnus ad uyuren s tfawt nnes uca ijeęiden n temmurt ad ġares ssidfen aēuęi.²⁵ Tiwwura nnes war ttwaqqnent ēemmarř s uziř, minzi ġiřet war tēttiyimi ca din.²⁶ Nitni ad awyen aēuęi d ccan n řegnus.²⁷ ēemmarř ad dayes tadeř ca n řħajjet tamengust niř wenni iggin nneawat niř wenni issxarriqen, maca inni ittwarin deg Wedlis n Yezmar waha.

Iyzar n Tudart

22¹ Uca netta isscen ayi ijj n yeyzar izdig n Waman Iddaren, d amezdag, iřfa am ukrystal, i dd-itteffyen zi řēarc n AREBBI u n Yezmar.² Di řwest n wazzay, x tnayen n tmuwwa n yeyzar, tuya Tacejjart n Tudart tenni tessenday řyięet tenēac n *twarřawin*. Di mkuř ayur iwca řyięet nnes d tifrays nnes i usgenfu n řegnus.³ War dayes tēttiři ead nneēřet. Ad dayes yiři řēarc n AREBBI u n Yezmar uca imsexxaren nnes ad xas sexxaren.⁴ Nitni ad zaren uđem nnes, Isem nnes ad yiři x tenyarin nsen.⁵ War din tēttiři *ead* ġiřet uca nitni war tteĥđijen ead řřya n řefnarat niř n tfawin niř n tfawt n tfuct, minzi SIDI

21:15 Ĥaz. 40:3; Zak. 1:18.

21:20 ‘krisulit’ - isem wanita i yeęa x řeĥsab isem-a s Tyunanit: ‘χρυσολίθος’ uca ixs ad yini ‘aźru n wureř’.

21:23 Ica. 60:19; Zak. 14:7.

21:24 Ica. 60:3.

21:25 Ica. 60:11; Asa. 22:5.

21:27 Uf. 32:32; Izhd. 69:29; Fil. 4:3; Asa. 3:5; 20:12.

22:1 Ĥaz. 47:1; Zak. 14:8.

22:2 Asa. 2:7.

22:4 Asa. 3:12.

AREBBI ad asen igg tafawt uca ad yiři d Ajeġid nsen i řebda qae..

⁶ *Xas uca inna ayi:*

“Awařen-a daysen řaman d tidett,
uca SIDI, AREBBI n Arruħ n inabiyyen iqeddsen,
aqa issekk lmalak nnes
ħima ad isscen i imsexxaren nnes
min i řa yiřin deyya.”

Lmasiħ ad dd-yas deyya!

⁷ “Xzar Necc ad dd-asey deyya.

Sseəd n wenni ittettfen
deg wawařen n nnubuwat n wedlis-a.”

⁸ Necc, Yuħanna, aqa zriy u sřiř timesřayin-a. Uca řami tent zriy u sřiř, wđiy
řa idaren n lmalak wenni d ayi issecnen timesřayin-a, ħima ad *as* eebdey.

⁹ *Maca netta inna ayi:*

“Ĥđa, war ttegg man aya,
mařar necc d amsexxar di řtwee nnek
u di řtwee n aytmac, inabiyyen,
uřa di řtwee n yenni ittettfen deg wawařen n wedlis-a.
Eebdet AREBBI!”

¹⁰ *Xas uca inna ayi:*

“War ttegg acemmie x wawařen i ittwanabben deg wedlis-a,
minzi řweqt aqa tiweđ-d..

¹¹ Wenni itteggden min war iseggden,
ad igg min war iseggden ktar,
amengus ad idweř d amengus ktar,
amseggad ad igg tasegda ktar,
uca amqeddas ad idweř d amqeddas ktar.

22:5 Ica. 60:19; Zak. 14:7; Asa. 21:23.

22:6 Asa. 1:1; 19:9; 21:5.

22:7 Asa. 1:3.

22:9 Řex. 10:26; 14:14; Asa. 19:10.

22:10 Dan. 8:26; 12:4; Asa. 1:3.

¹² “Xzar Necc ad dd-asey deyya uca řmunet inu akidi,
ħima ad xeġsey kuř ijjen anect n řxedmet nnes..

¹³ Necc d Alif d Taw,
d Amezwaru d Aneggaru,
d Beddu d Akemmeř.”

¹⁴ “Sseċd n yenni itteggen tiweřša nnes.
Ad ħarsen tiři řsulťa x Tcejart n Tudart
uca ad dd-adfen ħar tendint zi tewwura nnes.

¹⁵ Barra iġan inni itteggen ffarq-cyeř d yenni ineqqen
d yenni iċebbden lařnam d yenni daysen řexmej
d yenni ittseħħaren d imwařawen d ayt n bu-ixarriqen.”

¹⁶ “Necc, Yeccu, aqa ssekkey lmalak inu
maħend ad xawem iched man aya
zzat i tmesmunin.
Aqa d NECC, Ażwar d Zzaricet n Dawud,
d Ameacar nnes, d Itri n Řefjar yareqqen.”

¹⁷ Arruħ d Tesřit qqaren:

“As-dd!”

D wenni tt isřin, iqqar:

“As-dd!”

“D wenni ifuden, ejj i-t ad dd-yas,
uca ad isu Aman Iddaren bařeř.”

¹⁸ “Necc cehhdey i marra inni ittesřan
i wawařen n nnuwuwat n wedlis-a:
Mařa din ħed wenni xasen i ħa yarin,
AREBBI ad xas yarni jirayeħ,
tinni ittwarin deg wedlis-a.

¹⁹ Mařa ca n ijjen ikkes

22:12 lzhđ. 62:13; Irm. 17:10; 32:19; Mt. 16:27; Rum. 2:6; 14:12; 1 Kur. 3:8; 2 Kur. 5:10; Gal. 6:5; Asa. 2:23.

22:13 lca. 41:4; 44:6; 48:12; Asa. 1:8; 21:6.

22:15 1 Kur. 6:10; Afa. 5:5; Kul. 3:5,6.

22:16 lca. 11:10; Rum. 15:12; 2 Bř. 1:19; Asa. 1:1; 5:5.

22:17 lca. 55:1; Yħ. 7:37.

ASARGEĖ

zeg wawařen n wedlis-a n nnuwat,
ad as ikkes AREBBI tasyart nnes
zi Tcejart n Tudart u zi Tendint iqeddsen,
tinni yuran deg wedlis-a.”

²⁰ Xmi Netta iched x man aya, inna:

“Wah, Necc ad dd-asey deyya!”

“As-dd, a SIDI Yeccu!”

²¹ Arđa n Siditye Yeccu Lmasih *aqat* ak-d marra imqeddasen nnes.

Amin!

Aneggar n Řeahd n Jdid.

Aeuđi i Yisem n AREBBI,
Babatney d Siditye d Arruđ Iqeddsen.